PHLABIOU IŌSL·POU ... TA HEURISKOMENA. FLAVII IOSEPHI...

Flavius Iosephus, Thomas Ittig, ...

Digitized by Google

R. BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE V. E. II ROMA
49 F 2

Digitized by Google

8-40-F-2

Digitized by Google

Digitized by Google

FL. JOSEPHI
OPERA.

Digitized by Google

Digitized by Google

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ

ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ

ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ.

FLAVII JOSEPHI

HIEROSOLYMITANI

SACERDOTIS

Opera qvæ extant omnia,

Hinc

ANTIQVITATUM JUDAICARUM Libri XX. Sigismundo Gelenio interprete.

DE BELLO JUDAICO Libri VII. interprete, Rufino Aquilejensi.

Liber DE VITA SUA cum interpretatione Gelenii.

ADVERSUS APIONEM Libri II. cum versione antiqva à Gelenio emendata, &

DE MACCABÆIS, seu de Imperio rationis Liber cum paraphrasi Erasmi Roterodami.

ACCEDIT INDEX LOCUPLETISSIMUS.

Juxta editionem Græco-Latinam Genevensem ad manuscriptos Palatinæ bibliothecæ Codices exactam, qvæ nunc à plurimis mendis expurgata, & plurimis

PROLEGOMENIS

&

APPENDICE

aucta & reddita.

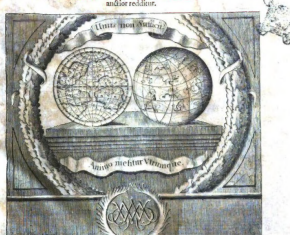

COLONIÆ,

Sumptibus Mauritii Georgii Weidmanni.

ANNO M DC XCI.

Digitized by Google

Digitized by Google

THOMÆ ITTIGII

S. T. L.

ad novam hanc Josephi editionem

PROLEGOMENA.

UM a pluribus annis multa excellentia ingenia novam Operum Flavii Josephi editionem parturiverint, nescio quo fato factum sit, ut fœtum animo conceptum & sæpe jam partui maturum eniti non potuerint. Omnibus enim, qui utilissimo huic labori manum admoverunt, vel morte, antequam absolverent, præventis, vel ob alias causas a cœpto revocatis, literatus orbis diuturna exspectatione suspensus, & novi Josephi desiderio pæne contabescens spes tandem suas & vota per integrum seculum delusa sensit. Annus agebatur superioris seculi octavus & octogesimus, cum BONAVENTURA CORNELIUS BERTRAMUS lucubrationes suas Franckthalenses a loco, ubi Geneva relicta tum agebat, sic appellatas ederet, in quibus profitebatur, (1.) se jam pridem in omnes Josephi libros notas meditatum, & aliquando, si Deus permitteret, editurum esse. Verum doctissimo hoc Viro post Sexennium Lausani, quo a Bernatum republica evocatus fuerat, mortuo, simul etiam promissa in Josephum notæ expirarunt. Hanc jacturam JOSEPHUS JUSTUS SCALIGER abunde resarturus videbatur. Vix enim admirandum illud opus, quod thesaurum temporum inscripsit, in lucem publicam emiserat, cum

Multorum cura in Josephi studia hactenus frustranea. Bertrami. Scaligeri.

(1.) Cap. 3. p. 59.

cum pleriqve eruditorum, Caſaubono teſte, (2.) non dubitarent, qvin Scriptorem ſibi cognominem, a pluribus, qvibus hactenus obſcuratus fuerat, mendis expurgaturus, doctisqve ſuis animadverſionibus illuſtraturus eſſet. Qvos opinio ſua minime fefellit, ſiqvidem Phœnix ille Criticorum, cum jampridem infinita, qvæ a nemine intelligi poſſent, loca in vulgata Joſephi editione animadvertiſſet, & ſubinde nonnullis eruendis & reſtituendis ingenii ſui vires impendiſſet, de hoc etiam nobiliſſimo Scriptore, Joſepho inqvám, dummodo Amicorum ope varias manuſcriptorum Codicum Lectiones nanciſci poſſet, ſe bene meriturum Carolo Labbeo per literas Nonis Februarii A. C. cIↃ IↃc VII. (3.) ſcriptas indicabat, & morti jam vicinus (4.) ad exeqvendum hoc propoſitum ætati ſuæ triennii ſpatium a ſupremo rerum humanarum Arbitro ſuperaddi exoptabat. Et profecto non parum lucis & ornamenti Joſephi ſcriptis conciliari potuiſſet, ſi illuſtri Scaligero, qvod animo geſtiebat, perficere licuiſſet. Qvod obſcurum nemini eſſe poteſt, qvi ejus notas ad fragmenta ſelecta veterum Græcorum apud Joſephum & Euſebium ſervata, & ejusdem animadverſiones ad Euſebii Chronicon legerit. Verum iſtam Joſephi editionem immatura Viri Divini mors rei literariæ invidit, ut Caſaubonus alicubi (5.) qveritur, qvem una cum Carolo Labbeo vetuſtiſſima Regiæ, qvæ Pariſiis eſt, Bibliothecæ exemplaria ad vulgatam Joſephi editionem conferre non piguerat, ut, qvi Scaligero Joſephi a librariorum corruptelis vindicandi conſilium dederat, pulcherrimos illos conatus etiam qvalicunqve auxilio juvaret. Poſt Scaligeri mortem parum aberat, qvin ISAACUS CASAUBONUS modo nominatus & nunqvam ſine veneratione nominandus palmam in medio relictam occuparet, a qvo ſane non pœnitendam Joſephi editionem ſperare poterant Muſarum ſacris operantes, cum incomparabilem ejus doctrinam jamdudum in plurimis aliis, qvos ediderat, Scriptoribus Græcis pariter & Latinis ad miraculum usqve probatam

Caſaubonī.

(2.) Epiſtol. 496. edit. Græv. (3.) libr. 4. ep. 353. (4.) Conf. Patin. epiſt. 87. p. 186. edit. Pariſ.
(5.) Exercit. I. ad Baron. c. 34. n. 99.

Digitized by Google

tam cognoviſſent. Verum cum neqve ætas, qvæ jam provectior erat, tantæ molis oneri ferendo ſatis valida, neqve loci, ubi extrema vitæ tempora ducebat, conditio peragendo huic negotio ſatis commoda videretur, ut ipſe (6.) in epiſtola proximo ante mortem ſuam anno Londini ſcripta judicavit, nihil de Joſepho certa fide promittere auſus eſt. Neqve tamen defuerunt alii, qvi Joſephum edendum & illuſtrandum in ſe ſuſciperent. PETRUS enim CUNÆUS in literis ad Franconem Duyckium, ſeu præfatione libri 3. de Republica Hebræorum commentarios in univerſa Flavii Joſephi Opera polliceri minime dubitavit. Qvem cunctantem & moras excuſantem eloqventiſſimus Buchnerus [7.] & alii Familiares ſerio urgebant, ut ſpem de Joſepho factam qvamprimum expleret, morasqve omnes rumperet, & qvicqvid vinculorum pulcherrimis iſtis commentationibus necteretur, prorſus abſcinderet, ne dilata abſolutiſſimi illius operis editione docti multas magnasqve res diutius ignorare cogerentur. Verum ante vivis exceſſit Cunæus, qvam fidem liberaret. Idem SAMUELI PETITO accidit Nemauſenſis eccleſiæ Miniſtro & Theologiæ Profeſſori, Viro neqvaqvam Exiguo, ſed, ut Reineſii judicium noſtrum faciamus, inter Gallorum literatorum maximos numerando, [8.] qvem in nova Joſephi interpretatione, notisqve ad eundem Scriptorem edendis occupatum cum fama paſſim ſpargeret, non mediocriter eo nomine gaudebant, qvotqvot Joſephi ſcriptis bene cupiebant. Nec deerant, qvi laudabile hoc inſtitutum collatis ſuis operis egregie juvarent, in qvorum numero Nicolaus Fabricius Peireſcius, qvi per Lucam Holſtenium variorum locorum collationem cum tribus Codicibus Vaticanis manuſcriptis Petito impetravit [9.] Hugo autem Grotius, qvi hactenus de ea Joſephi parte, qvæ legis præcepta continet, & interpretanda & notis ſuis illuſtranda cogitaverat, cum totius Joſephi editionem a Petito parari intelligeret, ſe qvicqvid poſſet ad eam prompte

Cunæi.

Petiti.

(6.) Epiſt. 717. (7.) Part. 1. epiſtol. 176. (8.) Libr. 1. Var. Lect. c. 25. (9.) Conf. Gaſſend. in vit. Peireſc. p. 195.

collaturum datis ad Peireſcium literis ſpopondit. [10.] Qvibus promiſſis an Grotius ſteterit, ignoro. Id tantum ſcio, qvod dum Petiti in Joſephum lucubrationes, qvæ, ut ex Riveti ad Voſſium epiſtola [11.] liqvet, maximo cum ſumtu & labore collectæ ferebantur, multi hiarent, imperfectas nec ad umbilicum perductas moriens reliqverit, & neqve Samuel Sorberius, ad qvem cognationis jure id negotii ſpectare videbatur (erat enim Petiti e ſorore nepos) neqve alius qvisqvam poſthumum illum Petiti fœtum in lucem hactenus produxerit, & omnis de Petiti Joſepho ſpes decollaverit. Poſt Petitum in Joſepho occupatus fuit EMERICUS BIGOTIUS, cui ne idem eveniret, qvod Petito acciderat, Patinus exoptabat. [12.] Nec dubito qvin etiam apud alios & egregia de Bigotio exiſtimatio, & amor boni publici ejusmodi vota expreſſerit. Verum Bigotius telam, quam exorſus fuerat, aliis pertexendam poſtea relinqvere maluit. Dicendum hic etiam foret de JOHANNE HENRICO BOECLERO, inſigni qvondam Argentoratenſis Academiæ ornamento, & Præceptore meo æternum venerando, ſi Godofredi, Spanhemii, Forſtneri, aliorumqve amicorum monitis, qvibus ad Joſephum Autorem ſibi perqvam familiarem illuſtrandum ſolicitabatur, locum aliqvem concedere voluiſſet [13.] ſed multis aliis negotiis diſtractus de toto Joſepho edendo deſperavit, & tantum priora ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας capita peculiari diſſertatione illuſtravit. Progredior ergo ad CHRISTIANUM NOLDIUM, qvi in præfatione hiſtoriæ ſuæ Idumææ non ſolum aliorum, qvi de Joſepho emendando cogitarunt, & in his GERHARDI JOHANNIS VOSSII qvoqve meminit, & præterea poſt Scaligeri, Voſſii & Petiti mortem JOHANNEM COCCEJUM & CHRISTIANUM SCHOTANUM in hunc laborem ſucceſſuros ſperare jubet, ſed ſibimet etiam ipſi ad arduum hoc opus aggrediendum animos non deeſſe ſignificat. At Noldium & ſpes de Coccejo & Schotano fefellit, niſi Schotani bibliothecam hiſtoriæ ſacræ Veteris Teſtamenti ob nonnul-

Bigotii. Boecleri. Noldii. Voſſii. Cocceji. Schotani.

la

(10.) Epiſtol. 1564. (11.) Epiſtol. 362. (12.) Epiſt. 67. (13.) Conf. Wagenſeil. epiſtol. ad Arnold.

la Josephi loca illustrata referre huc velimus, & ipse qvoq; orbi Literato ereptus est, anteqvam, quod pridem animo molitus fuerat, effectum dare posset. Omnes autem, quorum insigne de Josepho bene merendi studium hactenus laudavimus, apparatus copia superavit JOHANNES ANDREAS BOSIUS Lipsiensis, Historices in inclyta Jenensi Academia Professor celeberrimus, cui tam felici esse licuit, ut Augustissimo Imperatore Leopoldo clementissime indulgente ex bibliotheca Vindobonensi insignes qvosdam Josephi codices MSS. emendandis Josephi operibus haud parum profuturos impetraret. Qua de re peculiaris Petri Lambecii ad Serenissimum Augustum, Brunsvicensium & Luneburgensium Principem, qvi publici boni causa apud Imperatorem pro Bosio intercesserat, epistola Vindobonæ A.C. cIↃ IↃc LXVI. excusa legitur, in qva Codices illi manuscripti ad Principem Augustum indeqve ad Bosium transmissi breviter delineantur. Erant autem codices illi numero septem, & in his quatuor Græci, tres reliqui Latini. Primus, ut a Græcis ordiamur, continebat Judaicarum antiquitatum libros 20. abbreviatos & passim interpolatos, & a principio mutilos, qvem codicem Augerius Busbeckius Ferdinandi I. ad Solimanum Turcarum Tyrannum Legatus Constantinopoli sibi comparaverat. Secundus qvem itidem Busbeckius Constantinopoli nactus fuerat, exhibebat historiam belli Judaici a verbis: τρεπόμενος ἅπαντας διώκει, quæ libro 1. cap. 13. leguntur usq; ad verba: τῷ Καίσαρι θαυμασιώτερον ἔτι τοῖς quæ libri 7. cap. 7. extant. Tertius codex complectebatur antiqvitatum Judaicarum libros 10. priores, & præmissos singulis libris capitum indices, etsi in ipso contextu nullum divisionis librorum in capita indicium compareret, ex qvo divisionis hujus in capita autorem non esse Flavium Josephum, sed singulos libros continenti scriptura primum cohæsisse Lambecius colligebat, qvi primi libri indicem ab his verbis incipere docet:

Bosii.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Ἰωσήπου ἱστοριῶν τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Πρooίμιον περὶ τῆς ὅλης πραγματείας.
α΄ ἡ τοῦ κόσμου σύστασις, καὶ ἡ διάταξις τῶν στοιχείων.
β΄ περὶ τοῦ γένους Ἀδάμ &c.

Pertinuit olim hic codex ad monaſterium qvoddam urbis Conſtantinopolitanæ, qvod dicitur S. Georgii in Manganis, ſeu loco, ubi μάγγανα h. e. machinæ bellicæ cum materiis mechanicis variisqve inſtrumentis ad urbium oppugnationes idoneis aſſervari ſolebant [14.] Deinde venit in manus Dionyſii cujusdam Zazynthii, cujus Pater eum Conſtantinopoli ſibi acqviſiverat. Poſtea eum emtionis jure ſibi vendicavit Johannes Sambucus Maximiliani II. & Rudolphi II. Conſiliarius, a qvo ad Sebaſtianum Tenckna-gelium auguſtiſſimæ bibliothecæ qvondam Præfectum tranſiit, poſt cujus obitum tandem in Cæſaream bibliothecam translatus fuit. Qvartus Codex comprehendebat Joſephi de Maccabæis librum ſub hoc titulo: Μαρτύριον τῶν ἁγίων μακκαβαίων ἐκ τῆς ἰωσήππου ἱστορίας. Eadem de Græcis iſtis Joſephi Codicibus Lambecius (15.) in ſuis de bibliotheca Vindobonenſi commentariis iteravit. Qvintus Codex, ut ad Latinos progrediamur, continebat Antiqvitatum Judaicarum libros 20. & libros 7. de Bello Judaico ex verſione antiqva, qvæ Rufino Aqvilejenſis eccleſiæ Presbytero vulgo tribuitur. Sextus exhibebat librum de Maccabæis ex verſione antiqva hominis cujusdam Chriſtiani, qvi eam paſſim interpolavit. Titulus eſt hujusmodi: Paſſio S. Machabæorum ſecundum Flavium Joſephum. Ipſe autem tractatus ſic incipit: Principium meum Philoſophico qvidem Sermone, ſed Chriſtiano explicabitur ſenſu. Neceſſe eſt enim &c. De Autore verſionis nondum ſibi liqvere ait Lambecius, etſi certo conſtet, qvod perantiqva ſit, & ad indagandam Græci textus ſinceritatem plurimum juvare poſſit. Septimus deniqve Codex epitomen antiqvitatum Judaicarum Flavii Joſephi com-

(14.) Conf. Cang. Conſtantinop. Chriſt. libr. 2. p. 155. & libr. 4. p. 124.
(15.) Tom. VIII. p. 2. 4. 43. & 101.

complectebatur sub hoc titulo: Incipit liber **antiquitatis Flavii Josephi** Historiographi. Ipsa epitome hujusmodi habet initium: In principio creavit Deus cœlum & terram, sed dum terra in adspectum non veniret, & profunditate tenebrarum celaretur, & spiritus Dei desuper ferebatur, Deus fieri lumen jussit, quo facto &c. Usus vero præterea est Bosius duobus Codicibus manuscriptis bibliothecæ nostræ Academicæ Paulinæ uno Græco & altero Latino, nec non membranis perantiquis & emendatissimis Gymnasii Portensis, & manuscripto Schleusingensi, cujus usum illustri Seckendorffio Heroi de re literaria pluriminsque literatis immortaliter merito acceptum retulit. Accesserunt Variæ Lectiones ab Emerico Bigotio ex Regio Parisiensi Codice & duobus Florentinis excerptæ, quas Vossii, Heinsii, Gronovii & Græviimaximorum Belgii Luminum ope feliciter impetravit, item variæ Lectiones ex duobus manuscriptis bibliothecæ Norib ergensis, quas Vir venerandæ memoriæ Christophorus Arnoldus ipsi procuravit. Quid igitur de Josepho sperari non poterat, cum ad hæc aliaque subsidia ingenium suum & immensam eruditionem & indefessas vigilias afferret clarissimus ille Polyhistor? Verum vitæ summa brevis spes, quas inchoaverat, longas intervertit, & Josepho ad vitam revocando dum incubuit Vir doctissimus, vitam ipse perdidit. Quo mortuo STEPHANUS LE MOYNE seu MONACHIUS supererat, qui edendi Josephi curam in se susciperet. Prideu id Vir clarissimus jam animo suo agitaverat, Bosioque per literas significaverat (16.) Incitabant etsi currentem Samuel Bochartus & alii, optimeque de eventu passim ominabantur eruditi. Audiamus nobilissimum Wagenseilium, qui in præfatione ad ignea Satanæ tela (17.) cum in causam inquisivisset, cur Josephus eximius & utilissimus scriptor tam-

le Moyne

(16.) Conf. Boc. in exercit. ad perioch. Joseph. c. 1. thes. 10. (17.) p. 69.

tamdiu deſertus jacuerit, nec commentatorem invenerit, etſi publica vota id ſæpe flagitarent, & interim alii minoris momenti libri annotationibus, obſervationibus, caſtigationibus & commentariis onerarentur, ejus rei hanc cauſam eſſe dicit, qvod qvi in Joſepho exponendo periculum fecerunt, ad ejus ſcripta explicanda animum Græcorum Latinorumqve Scriptorum lectione ſubactum non ſufficere, ſed alia inſuper præſidia & imprimis non mediocrem Talmudicarum Pandectarum cognitionem afferri oportere deprehenderint, qvalia præſidia cum Petito non defuerint, ejus in Joſephum commentarios, ſi extarent, ſe in precio habiturum aſſerit, & tandem iſta ſubjicit: Nunc ſpes & exſpectationes noſtræ in Stephanum le Moyne converſæ ſunt, qvem nihil doctrinæ profundioris latet, qviqve iis adminiculis, qvibus ad Joſephum emaculandum, illuſtrandumqve opus eſt, abundat, proindeqve huic operi pridem feliciter manum admovit. Qvanta autem fuerit in Monachio Joſephi edendi cupiditas, ipſe in Prolegomenis ſuis ad varia ſacra ſatis indicat, ubi refert, qvod, cum ex Rotomagenſi eccleſia ad Lugdunenſem Academiam vocatus fuiſſet, plenus Joſepho in Belgium venerit, & ſucceſſus non pœnitendos ſperaverit, nec infauſtis ominibus operis ab aliis toties fruſtra tentati deterritus fuerit. Meliora ipſi augurabantur explorati lacerti, & humeri pondus ferre non recuſantes, & codicum Florentinorum, Pariſienſium, Londinenſium, Oxonienſium & virorum doctorum variis lectionibus & emendationibus munitæ inſtructæqve vires onerigraviſſimo non impares videbantur. Recurrebat, ut ipſe loqvitur, ſingulis diebus Joſephi memoria, magna ſemper oculis obverſabatur imago, vota, conſilia, promiſſa identidem officium repræſentabant, animus impatiens labo-

res

res peroptabat, & ad carceres ſtans illosqve mordens mapparium ac mappam anhelabat, & admitti, pergere, ſtadium licet longum & difficile decurrere & ſuperare geſtiebat. Verum, dum ſic totus in Ioſephum intentus eſſet, rumor de Ioſepho in Anglia edendo aures ejus perculit, qvem etſi ut falſum contemneret, cum paulo ante in Anglia verſatus nihil plane de Ioſepho typis imprimendo inaudiviſſet, poſtea tamen & freqventibus amicorum literis, & ipſo ſpecimine Anglicanæ editionis oculis oblato certior ea de re factus, amores ſuos, qvos tanto ardore deperibat, e medio ſinu raptos, ut ingenue fatetur, haud levius doluit, qvam ſi coſtam a latere avulſam ſentiret. Qvid faceret? Non invidendum videbatur Ioſepho, qvod e theatro Scheldoniano cum magno ſplendoris augmento emittendus eſſet. Animum igitur ad alia abduxit, Joſepho tantiſper ſepoſito, donec poſt Anglicanam editionem, ſi non uberrimæ meſſi, ſaltem non ignobili ſpicilegio locus relinqveretur. Qvod ſi Monachio adhuc vita ſupereſſet, non dubium eſt, qvin ad priſtina de Joſepho edendo conſilia rediturus eſſet, ſiqvidem Anglicanæ editionis fama, qva perturbatus Joſephi curam abjecit, in nihilum abiit. Nondum mihi prima illius Anglicanæ editionis a Viro celeberrimi nominis EDUARDO BERNARDO procuratæ folia videre contigit. Bernardi. Qvantum vero ex Amicis cognoſcere licuit, id imprimis ejus inſtitutum fuit, ut ex multis manuſcriptis codicibus varias lectiones textus Græci, & antiqvæ verſionis colligeret, & nonnunqvam animadverſiones ſatis prolixas adderet, in qvibus ex manuſcriptis Arabicis non pauca expoſuit. Verum, uti jam dictum, hanc etiam Ioſephi editionem neſcio qvæ impedimenta remorantur, & Anglorum literæ de ea plane deſperare jubent, qvamvis & Petiti manu exarata ad Joſephum commentaria, & qvæ Boſius ad Joſephum collegerat, aliaqve qvæ ad exornandam hanc

editionem facere poſſent, magno pretio undiqve conqviſita & redemta fuerint.

Joſephi πὰ σωζόμενα. Optandum utiqve, ut ex tot Eruditi Orbis Atlantibus vel uni Joſephum emendatiorem, qvam hactenus prodiit, & illuſtriorem edere licuiſſet. Neqve tamen diutius ferendum, ut Bibliopolarum officinæ Joſephi ſcriptis plane careant, ne ſingulare Divinæ Providentiæ beneficium negligere videamur, qvæ Joſephi opera ad noſtram usqve ætatem ſervari voluit, abs qvibus multa cognitu haud indigna ſcientiam noſtram fugerent, & imprimis res proximis ante Chriſti adventum annis in eccleſia geſtæ denſiſſimis ignorantiæ tenebris ſepultæ jacerent. Sunt autem iſta Joſephi ſcripta, qvæ in eruditorum manibus verſantur, libri 7. de Bello Judaico, Antiqvitatum Judaicarum libri 20. cum appendice de vita ſua, libri duo contra Apionem, & Panegyricus in Maccabæos. Et hiſtoriam qvidem Belli Judaici, qvod & ipſe miſerabile vidit, & cujus pars magna fuit, Hebraice primum ſcripſit, qvæ editio temporum injuria intercidit. Poſtea eandem Græco ſermone complexus eſt. Tanta autem operis hujus fiducia ipſi fuit, ut illud Imperatoribus Veſpaſiano & Tito, qvorum auſpiciis bellum illud conſummatum fuit, offerre non dubitaverit. Nec ingratum Imperatoribus munus illud fuit. Certè Titus Imperator, ut ipſe Joſephus (18.) teſtatur, ὅπως ἐκ μόνων αὐτῶν ἐβελήθη τὴν γνῶσιν τοῖς ἀνθρώποις παραδοῦναι τῶν πεπραγμένων, ὥστε χαράξας τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ τὰ βιβλία δημοσιεῦσαι προσέταξεν, qvæ verba Nicephorus in hiſtoria ſua eccleſiaſtica [19.] ita reddit, ut Titum libros iſtos de bello Judaico ſua ipſius manu deſcripſiſſe dicat, idqve Johanni Lango (20.) non improbabile videtur, cum Titus, Svetonio teſte (21.) ſcribendi velocitate vel amanuenſes ſuos ſuperaverit, etſi alias Rufinus in verſione Euſebii hunc Joſephi locum allegantis, & alii verba illa ſic interpretati fuerint, qvaſi Imperator libros illos tantum ſubſcriptione ſua dignatus fuerit, qvam ſententiam Henricus Valeſius [22]

Hiſtoria Belli Judaici.

in

(18.) de vita ſua p. 1026. (19.) libr. 2. c. 18. & libr. 3. c. 11. (20.) in not. ad Nicephor. Tom. I. edit. Græco-Lat. p. 247. (21.) in Tito c. 3. (22.) ad Euſeb. libr. 3. hiſt. eccleſ. c. 10.

in ſuis ad Euſebium notis priori poſtponendam cenſet. Utramvis eligamus, æſtimare licet, qvanti illam Joſephi lucubrationem Titus habuerit, qvam propria manu vel deſcriptam vel ſubſcriptam δημοσιεύεσθαι h.e. ut Rufinus in Euſebio ſuo interpretatur, publice legi voluit. Accedit honorificum Regis Agrippæ teſtimonium, qvi datis ad Joſephum literis eum πολὺ φιλαληθέστερον τῶν ταῦτα συγγραψάντων ἱστορικόν judicavit (23.) Qvin etiam hos libros bibliothecæ publicæ traditos, & Autorem ob ingenii gloriam Romæ ſtatua donatum Hieronymus memoriæ prodidit, (24.) Euſebium, ut alias in catalogo ſcriptorum eccleſiaſticorum ſolet, hic etiam ſecutus, etſi Euſebius (25.) non ſolum ſeptem illos libros de hiſtoria belli Judaici, ſed generatim τὰς σωζομένας αὐτῷ λόγους publico illo honore mactatos aſſerat. Neqve hic omittendum graviſſimum Iſidori Peluſiotæ judicium, qvi in epiſtola ad Adamantium (26.) hanc Joſephi περὶ ἁλώσεως ἱστορίαν θρηνῳδίαν appellat, & obſervatu dignum cenſet, qvod homo Hebræus & patriæ ſuæ religionis ſervantiſſimus tragicum gentis Judaicæ excidium literis conſignaverit, ne qvis horrendis illis & omne exemplum ſuperantibus calamitatibus fidem derogaret. Poſt hiſtoriam belli Judaici Joſephus ἀρχαιολογίας i. e. antiqvitatum, ſeu, ut alii loqvi amant, originum Judaicarum libros 20. Romæ compoſuit, Dionyſium forte Halicarnaſſenſem æmulatus, qvi ibidem totidem libros ἀρχαιολογίας Ῥωμαϊκῆς ſeu Antiqvitatum Romanarum Græco ſermone conſcriptos ediderat. In hac archæologia Joſephus Judaicæ gentis hiſtoriam ita perſeqvitur, ut ab ipſa mundi creatione exorſus ad duodecimum usqve Neronis annum progrediatur. Qvo tempore hoc opus elucubraverit, ipſe indicat, cum in fine libri ultimi ſe anno Domitiani decimo tertio, & ætatis ſuæ qvinqvageſimo ſexto ultimam his libris manum impoſuiſſe ſcribit. Memoria autem lapſus videtur Sixtus Senenſis, cum in bibliotheca ſua ſancta (27.)

Antiqvitatum libri.

(23.) Joſeph. de vit. p. 1027. (24.) Catalog. Script. eccl. c. 13. (25.) Lib. 3. hiſtor. eccl. c. 9. (26.) lib. 4. ep. 75. (27.) libr. 4. p. 273.

hos Antiqvitatum libros Hebraica primum lingva a Joſepho ſcriptos aſſerit, qvod de libris περὶ ἁλώσεως ſeu de hiſtoria belli Judaici, ut ex præfatione ad illos libros colligi poteſt, non item de archæologia verum eſt. Eqvidem Vir qvidam doctiſſimus in notulis, qvas ad græco-latinam Joſephi editionem manu ſua adſcripſit, cum hunc Sixti Senenſis errorem notaſſet, ſtatim ſeipſum corrigit: imò, ait, ut nunc qvidem exiſtimo, Joſephus etiam libros antiqvitatum Hebraice primum exaraſſe videtur. Id enim manifeſte evincit locus lib. 7. c. 11. p. 249. ubi ſortitio familiarum Sacerdotalium in hodiernum usqve diem durare legitur, qvod certe de illo tempore neceſſario intelligendum eſt, cum Joſephus templo nondum everſo adhuc Hieroſolymis ageret. Græcam enim editionem, poſteaqvam Romam migraſſet, demū meditatus eſt. Verum cum Joſephus Hebraicæ illius editionis nusqvam meminerit, & tum demum ſe de antiqvitatibus Judaicis ſcribendis cogitaſſe dicat, cum jam hiſtoriam belli Judaici contexeret, qvod everſo templo factum eſt, credivix poteſt, Joſephum Hieroſolymis & templo adhuc ſtante Antiqvitates ſuas Judaicas Hebraice ſcripſiſſe, neqve locus de ſortitione familiarum Sacerdotalium id evincit. Si enim in Hebraica, qvæ fingitur, Antiqvitatum editione Joſephus ſcripſit, ſortitionem illam in hodiernum usqve diem durare, idqve neceſſario de tempore, qvod conflagrationem templi anteceſſit, intelligendum eſt, cur Joſephus in Græca editione, qvam templo pridem in cineres redacto elaboratam, & anno Domitiani decimo tertio, qvi poſt templi conflagrationem tertius & vigeſimus fuit, abſolutam fuiſſe conſtat, verba iſta non mutavit? Atqvi in ea expreſſe dicit, diviſionem

ſionem 24. familiarum Sacerdotalium per ſingulas hebdomadas in liturgiæ officio ſibi ſuccedentium ἄχρι τῆς σήμερον ἡμέρας duraſſe. Nimirum per hodiernum diem non præciſe tempus, qvo iſta literis tradebat, ſed ſeculum, qvo vivebat, & integrum ætatis ſuæ curriculum intellexit, vel forte μεσισμὸν illum familiarum Sacerdotalium etiam templo jam everſo eatenus adhuc duraſſe ſcribit, qvatenus illarum Familiarum numerus & ordo in recenti omnium memoria viguit, & in Sacerdotum reliqviis nomina iſta manſerunt, etſi eorum functiones, qvarum gratia diviſio illa per ſortem facta fuerat, jam ceſſaſſent. Ex his autem, qvæ de Joſephi Archæologia dicta ſunt, etiam de tempore, qvo hiſtoriam vitæ ſuæ in literas retulit, judicari poteſt. Eſt enim ea narratio appendix & epilogus Antiqvitatum, ut ipſe Joſephus ad calcem libri 20. teſtatur, ubi ſe, anteqvam Antiqvitates finiat, nonnulla de vita ſua dicturum Epaphrodito ſignificat, cui etiam in fine opuſculi de vita ſua totum Ἀρχαιολογίας ſuæ opus, qvod ipſo impellente & ſtimulos addente pertexuerat, ſe dedicare ſcribit. Qvamobrem ipſi errant, qvi Euſebium eo nomine erroris arguunt, qvod, qvæ ex Joſephi vita excerpſit, ſub ἀρχαιολογίας titulo allegaverit (28.) Et hæc ipſa cauſa eſt, cur Labbeus (29.) & alii Joſephi librum de vita ſua in græco-Latina editione, qvam nova hæc ſeqvitur, a libris Antiqvitatum avulſam & diſtractam nollent. Cæterum ad hoc Joſephi opuſculum remittimus, qvi de ejus proſapia & vitæ genere, & rebus usqve ad ſextum & qvinqvageſimum ætatis annum geſtis plura cognoſcere cupiunt. Poſt hiſtoriam belli Judaici, & Judaicarum Antiqvitatum ſeu Originum libros, qvibus vitæ ſuæ curriculum Joſephus attexuit, novi operis elaborandi occaſionem ſubminiſtravit Apio Grammaticus Alexandrinus, qvem Tiberius Cæſar cymbalum mundi vocare ſolebat, cum Plinio judice (30.) publicæ famæ tympanum potius videri potuiſſet. Cum enim illud mundi cymbalum magno doctrinæ ſtrepitu contra

De vita ſua.

Libri contra Apionem

(28.) Lib. 3. c. 10. (29.) in addend. ad Tom. I. de Scriptor. eccleſ. p. 817. (30.) prolog. hiſtor. natur.

Judaicæ gentis antiqvitate minſonuiſſet, Joſephus gentis ſuæ vindicias ex ipſis Græcorum monumentis adornavit, & duobus libris, qvi paſſim περὶ ἀρχαιότητος ſeu de antiqvitate inſcribi ſolent, cum Moloni & aliis, qvi de Judæorum legibus & inſtitutis falſa qvædam commenti fuerant, reſpondit, tum imprimis Apionis calumnias tanto profanæ doctrinæ apparatu confutavit, ut magna Hieronymum (31.) hæc legentem admiratio ſubierit, cum ab homine Hebræo omnes Græcorum bibliothecas tam ſtudioſe evolutas animadverteret. Supereſt tractatus de imperio rationis, ſeu panegyricus in Maccabæos, ſimodo is Joſephum Autorem habeat, qvod Eruditorum multos negare Guilielmus Cave (32.) obſervavit. Euſebius (33.) illud opuſculum ἐκ μέρους σωφρόνημα nominat, & vulgo περὶ αὐτοκρατείας τοῦ λογισμοῦ inſcribi, & a qvibusdam Μακκαβαϊκὸν appellari ſcribit. Hieronymus (34.) valde elegantem libellum vocat. Honorius autem Auguſtodunenſis, (35.) Græcum titulum περὶ αὐτοκρατείας λογισμῷ, qvem apud Hieronymum invenerat, non ſatis commode exprimit, cum ait hunc Joſephi librum, in qvo Maccabæorum martyria digeſta ſunt, de potentia inſcribi. In Manuſcripto qvodam codice Vindobonenſi, qvi diverſus eſt ab eo, qvem ſupra recenſuimus, necin eorumnumero fuit, qvi ad Boſium transmiſſi ſunt, titulus eſt hujusmodi: Ἰωσήπου περὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῶν παθῶν λογισμὸν ἤτοι, ut refert Lambecius (36.) qvi etiam indicat codicem illum tantum usqve ad illa procemii verba pertingere: τοῦ γὰρ βίᾳ μισεῖν καὶ μεγάλοις στεφανοῦν ἐσθίομαι ἐγὼ δι ἐναντίων τὸ ὠφελοῦν ὁ νόμος ὑπογράφοντα, qvæ verba in editis exemplaribus plane deſunt, nec in manuſcripto Paulinæ noſtræ bibliothecæ codice comparent, etſi ille multas integras periodos habeat, qvæ in vulgata editione deſiderantur, ut ex appendice novæ hujus editionis manifeſtum eſt. Fratres autem illos Maccabæos, qvorum martyrium Joſephus in hoc opuſculo expoſuit, etiam Johannes Chryſoſtomus,

De Maccabæis.

(30.) Epiſtol. ad Magnum. (31.) Hiſtor. liter. Scriptor. eccleſ. p. 11. (32.) lib. 3. c. 10. (34.) in catalog. Script. eccl. c. 13. (35.) liber. 1. de luminaribus eccl. c. 13. (36.) Tom. V. biblioth. Vindob. p. 104.

Gre-

Gregorius Nazianzenus, Auguſtinus, Gaudentius, Leo Magnus & alii eccleſiæ Doctores ſermonibus ſuis celebrarunt. Sunt forte & alia qvæ Joſephus ſcripſit. Nam in fine libri 20. promittit, ſe, ſi Fata conceſſerint, hiſtoriam belli Judaici & vitæ ſuæ κατὰ τρίδρομὴν denuo recenſiturum, & qvatuor inſuper libros de Judæorum opinionibus circa Deum ejusqve eſſentiam, & legum rationes editurum. Qvæ promiſſa Joſephus non implevit, niſi forte hæc monumenta temporum injuria interciderint. Idem dicendum de volumine ἀπολογιῶν, cujus in limine Antiqvitatum ſuarum meminit. Ejus autem jacturam non admodum dolendam arbitratur Cunæus (37.) & ipſius Joſephi intereſſe putat, qvod perierit, cum ex ſpecimine, qvod libro 1. Antiqvitatum c. 1. legitur, ſatis appareat, Joſephum frigida qvædam myſteria & putidas argutias iſto volumine complexum fuiſſe. Cui conſentiens Bœclerus (38.) opus illud Joſephi ætiologicum nihil aliud fuiſſe præſumit, qvam campum τρυφερίας, in qvem plura Judaici pulveris nube obſcurata & corrupta φιλοσοφήματα ſepoſuerit. Sunt etiam, qvi ex Hieronymi præfatione ad librum XI. Commentariorum in Eſaiam colligunt, qvod Joſephus Librum de 70. hebdomadibus Danielis compoſuerit. Cum enim ibi Hieronymus Africanum, Origenem, Euſebium, Clementem Apollinarium, Hippolytum, & Tertullianum commemoraſſet, ſubjungit, Joſephum Porphyriumqve plurima de eadem qvæſtione diſputaſſe. Verum cum Hieronymus non indicet, qvis Joſephus ille fuerit, & ubi qvæſtionem illam tractaverit, incertum plane eſt, an Flavius Joſephus peculiarem tractatum de 70. Danielis hebdomadibus unqvam ediderit. Ad Pſeudepigrapha Joſephi opera pertinet liber περὶ παντὸς, cujus fragmentum in editionis hujus appendice exhibetur, & de qvo plura inferius dicemus.

Scripta a Joſepho promiſſa & deperdita.

Pſeudepigrapha.

Etſi vero genuina Ioſephi opera, qvæ ad noſtram usqve ætatem pervenerunt, citius pariter & ſæpius peregri-

Editiones Joſephi Græcæ.

(37.) Libr. 3. de Republ. Hebr. c. 1. (38.) Exercit. in Fl. Joſeph. p. 439.

no, qvam proprio Græci Sermonis habitu ex officinis typographicis emiſſa fuerint, de Græcis tamen editionibus prius dicere convenit. Primæ editionis Græcæ Aldinæ mentionem facit Cl. Arnoldus in præfatione ad teſtimonium Flavianum, ubi Caſaubonum manu ſua ad hanc editionem ex codicibus Regiis multa annotaſſe, & ſe, dum in Anglia verſaretur, exemplar illud apud Seldenum vidiſſe memorat. Verum cum ipſa Caſauboni verba ſtatim ſubjiciat, in qvibus editio illa Græca cum Pariſienſibus manuſcriptis collata Baſileenſis dicitur, non dubito, qvin Typographi vitio Aldina vocetur prima Joſephi editio Græca, qvæ Arnoldina potius dici debuiſſet. Primus enim fuit Arnoldus Peraxylus Arlenius, qvi Græcum Joſephi textum Baſileæ M D XLIV. typis Hieronymi Frobenii & Nicolai Epiſcopii in lucem publicam eduxit, cum in Diegi Hurtadi Mendozæ Cæſarei tum apud Venetos Legati bibliotheca, qvæ poſtea in Eſcurialenſem tranſiit, [39.] inſignem hunc theſaurum inveniſſet. In qva editione ad emendandos & reſtituendos poſteriores Antiqvitatum libros, cum eos multis in locis depravatos deprehendiſſet, epitomen qvandam Joſephi, qvam Romæ nactus fuerat, adhibuit, & adſcito in partem laboris Sigismundo Gelenio, ut qvam fieri poſſet caſtigatiſſime prodiret, procuravit. In hiſtoria belli Judaici, & cæteris Joſephi ſcriptis minus negotii habuit, cum & ſua exemplaria ſatis accurate ſcripta eſſent, & alia inſuper Johannes Crotus & Petrus Gillius ſuppeditarent, qvorum erga ſe ſtudium & in bonas literas amorem eo nomine collaudat. Græcam hanc editionem poſt annos 67. excepit græco-latina typis Petri de la Roviere A. C. MDCXI. Coloniæ Allobrogum excuſa, qvæ ut emendatior prodiret, manuſcripti qvidam Codices bibliothecæ Palatinæ collati ſunt, qvos in Typographi gratiam a Bibliothecario Jano Grutero Marqvardus Freherus impetravit, etſi jam longius operæ proceſſiſſent, cum iſtæ membranæ ad Rovierium transmitte-

(39.) Conferatur Anton. in biblioth. Hiſp. p. 223.

mitterentur, qvi pollicitus qvidem eſt, ſe Virorum qvorundam doctorum notas & varias Lectiones ejus, qvi manuſcripta illa Palatina excuſit, ſtudio collectas propediem peculiari volumine luce publica donaturum, ſed, ut eventus docuit, promiſſis tantum dives fuit. Ipſa autem Roveriana operum Joſephi editio græco-latina ſine ulla mutatione A. C. M DC XXXIV. apud Johannem Criſpinum iterata fuit. Et præter illas modo recenſitas nulla alia vel græca vel græco-latina operum Joſephi editio hactenus viſa eſt. LIBER tamen DE MACCABÆIS etiam extra Joſephi opera in nonnullis Græcis Bibliorum editionibus tertio Maccabæorum libro ſubjectus reperitur. Factum id in editione Bibliorum A. C. M D XXVI. Argentinæ typis Wolphianis a Lonicero procurata, qvem tribus Maccabæorum libris librum Ioſephi de martyrio ſeptem fratrum Maccabæorum irreligioſe attexuiſſe Morinus (40.) arguit, qvi & plures Bibliorum Græcorum editiones recenſet, in qvibus Ioſephi de Maccabæis liber apocryphis inſertus legitur, nempe duas Baſileenſes, qvarum una A. C. M D XL. ex Hervagii officina, altera M D L. typis Nicolai Brylingeri prodiit, & Francofurtenſem A. C. M D XCVII. typis Wechelianis editam, qvibus addi poteſt editio Apocryphorum græco-latina Baſileæ A. C. M D LXXXII. in lucem publicam emiſſa, & forte aliæ. Eundem Joſephi librum de Maccabæis JOHANNES LLOYDIUS & auctiorem & emendatiorem cum latina interpretatione & notis edidiſſe perhibetur. (41) Poſtremo eundem librum FRANCISCUS COMBEFISIUS in noviſſimo, qvod vocat, Bibliothecæ Patrum auctario græce & latine 1672. Pariſiis vulgavit.

Interpretes Joſephus varios habuit, qvi ejus ſcripta ex lingva Græca in Latinam, Germanicam, Hiſpanicam, Italicam, Gallicam, Anglicam, Belgicam & alias transfuderunt. Ad latinos Interpretes, ut ab his ordiamur, qvodammodo referendus eſt S. AMBROSIUS Mediolanenſis eccleſiæ Interpretes Latini. Ambroſius vel qvisqvis

(40.) Exercit. Bibl. lib. 1. exerc. 9. c. 1. (41.) Conferatur Witte in Diario biographico ad A. C. 1603.

Autor eſt librorum de excidio Hieroſolymitano ſub Hegeſippi nomine editorũ.

cleſiæ Antiſtes, ſiqvidem ille Autor ſit librorum 5. de excidio Hieroſolymitano, qvi ſub HEGESIPPI nomine circumferuntur a Jacobo Fabro per Jodocum Badium Aſcenſium, Godofredo Hittorpio, Laurentio de la Barre, Cornelio Gvalthero & aliis editi, & Patrum qvoqve bibliothecæ inſerti. Eſt enim hoc opus nihil aliud, qvam liberior translatio librorum Joſephi de bello Judaico, cui etiam nonnulla ex libris ἀρχαιολογίας admiſta ſunt. Qvod vero hi libri de excidio Hieroſolymitano Ambroſium Autorem habeant, etſi multis incredibile videatur, Ludovicus tamen Vives (42.) libros illos ſub Ambroſii nomine allegat. Nec alienus eſt ab hac ſententia doctiſſimus Gronovius (43.) non repugnaturus, ſi qvis Ambroſium ætate adoleſcentiori aut in exordio pontificatus ſui opus hoc luſiſſe contendat. Qvam conjecturam & ſtyli cum Ambroſiano convenientia & fides nonnullorum veterum codicum confirmat, qvalis eſt ille Mediolanenſis, qvem Mabillonius (44) literis partim Longobardicis partim Romanis majuſculis ſcriptum memorat. In eo enim liber Egeſippi ſecundus hoc titulo ſignatur: Incipit ſecundus. Ambroſius Epiſcopus de Græco tranſtulit in Latinum. Qvem Ambroſii ut interpretis titulum etiam nonnullæ Hegeſippi editiones præferunt, ut ex Aſcenſiana & Hittorpiana manifeſtum eſt. Qvod autem hi libri Hegeſippi tanqvam primarii Autoris nomine vulgo gaudeant, inde factum eſt, qvod Joſephi nomen librariorum vitio corruptum fuerit. Pro Joſepho enim ſæpe ſcribi ſolebat Joſepus aut Joſeppus, vel etiam Joſipus aut Joſippus. Unde & in Mediolanenſi Hegeſippi codice, qvem paulo ante memoravimus, multis foliis libri qvinti in capite paginarum hæc verba appoſita leguntur: IOSEPPI LIBER QVINTUS. Ex Ioſippo autem in nonnullis exemplaribus levi mutatione Igiſippus natus eſt, ut ex pervetuſtis membranis, qvæ apud Iſaacum Voſſium fuerunt, Colome-

(42.) ad Auguſtinum de Civit. Dei lib. 21. c. 5. (43.) obſervat. ad Scriptor. eccleſ. c. 1. p. 6. (44.) Muſ. Ital. part. 1. tom. I. p. 14.

lomesius (45.) probavit. Tandem vero Egesippi vel Hegesippi nomen huic operi adhæsit. Cum enim proximo post Apostolos seculo Hegesippus qvidam claruerit, qvi qvinqve libros actuum ecclesiasticorum composuit, ab Eusebio & aliis antiqvis Scriptoribus commendatos, facili errore libris qvinqve de excidio Hierosolymitano Hegesippi nomen assignatum fuit, etsi non ex Hegesippo, sed ex Josippo vel Josepho expressi fuerint. Nonnulli tamen existimant, libris illis de excidio Hierosolymitano Hegesippi nomen non librariorum errore inditum, sed ab Autore sponte adscitum, sive qvod hoc nomen qvoad literarum sonum cum Josippi nomine magnam cognationem haberet, sive ut ex Hegesippi fama operi huic antiqvitatis autoritatem adderet. Interim Hegesippi nomen, undecunq; illud libri de excidio Hierosolymitano sortiti fuerint, multis fraudi fuit, ut Hegesippo Apostolorum temporibus vicino historiam excidii Hierosolymitani tribuerent. In qvorum numero miramur fuisse Casparum Barthium, (46.) qvi, cum multa seqvioris ævi indicia in Hegesippo deprehenderet, qvæ veteris Hegesippi ævo convenire minime possent, hunc scrupulum ita sibi eximebat, ut diceret idem Egesippo contigisse, qvod in Eutropio aliisqve Autoribus factum esse constat, cum jam a multis seculis Monachi id in more habuerint, ut longiora scripta in epitomen redigerent, aut breviora assutis variis laciniis extenderent. Et Egesippi qvidem libros immanibus cumulis ex Rufini Josepho petitis distentos atqve effarctos judicat, de cœtero minime dubitans, qvin priscus Egesippus illorum librorum Autor censeri debeat. Discedit ab hac sententia Gerhardus Johannes Vossius (47.) & qvod mireris, ipse Barthius, qvi alibi (48.) non parvam Monachorum impudentiam fuisse qveritur, qvod Egesippum, qvi hodie extat, cum veteri illo confuderint. Vossius autem dum Barthii sententiam refutat, ad alterum extremum labitur, dum Autorem hujus operis sexcen-

(45.) Paralipom. ad cav. Chartophyl. p. 239. edit. ult. (46.) libr. 46. Adv. c. 4. (47.) libr. 3. de Hist. Lat. p. 707. & de Histor. Græc. libr. 2. c. 14. (48.) libr. 34. Adv. c. 11.

centis & amplius annis Ambroſio juniorem facit. Otium hic nobis fecit doctiſſimus Gronovius (49.) qvi utramqve ſententiam confutavit, & Autorem, qvi ſub Hegeſippi nomine excidii Hieroſolymitani hiſtoriam conſcripſit, neqve ad tempora Apoſtolicæ ætati proxima evehendum, neqve ad Scriptores infimæ vetuſtatis detrudendum, ſed ſub Theodoſii imperio collocandum probavit. Sive autem Ambroſius hujus operis autor ſit, ſive alius Scriptor Ambroſio coævus, certum eſt eum Joſephi veſtigiis ſic inſiſtere, ut qvodammodo interpretis vice fungatur. Ea tamen libertate interpretem agit, ut multa de ſuo admiſceat, & ſubinde non tam Joſephum, qvam ſui ingenii impetum ſeqvatur. Unde Scaliger (50.) de Hegeſippo ait, qvod ſincerum Joſephi vas incruſtare conſveverit. Sanctum qvoqve Hieronymum Joſephi opera una cum Papiæ & Polycarpi libris in latinam lingvam tranſtuliſſe rumor ad Lucinii Bætici aures tulerat. Verum Hieronymus (51.) reſpondebat, tantum nec otii ſibi fuiſſe, nec virium, ut tantos Autores pari venuſtate in alias lingvas exprimere potuerit.

Rufinus. Æqvalis tamen Hieronymi RUFINUS Aqvilejenſis Presbyter Joſephi Antiqvitates & hiſtoriam belli Judaici & duos contra Apionem libros latinitate donaſſe perhibetur. Unde antiqva illa & vulgata iſtorum librorum verſio in Latinis Joſephi editionibus Rufino paſſim tribuitur. Nec refragantur codices manuſcripti, & in his antiqviſſimus ille, qvi Mediolani in Ambroſiana bibliotheca extat, laudatus a Burneto in ſuis epiſtolis de itinere ſuo Italico (52.) & Mabillonio (53.) qvi hoc volumen ex charta Ægyptiaca conſtare, & aliqvot libros Joſephi de antiqvitatibus Judaicis continere ſcribit, & Boſchæ qvidem non conſentit, qvi ab annis mille trecentis hoc volumen ſcriptum ſuſpicatur, antiqviſſimum tamen illud eſſe, & ante mille & centum annos exaratum judicat. Num vero recte Rufino verſio ἀρχαιολογίας ἰουδαϊκῆς & duorum librorum contra Apionem tribuatur, haut immerito dubitari poſſit. De libris

ἁλώσεως

(49.) obſerv. in Script. eccleſ. c. 1. & 21. (50.) animadverſ. ad Euſeb. chron. num. 1950. (51.) epiſtol. 28. (52.) epiſtol. 2. (53.) Muſ. Ital. Tom. I. part. I. p. 12.

εἰλώτεως minor dubitandi ratio exiſtit. Etſi enim eorum verſio ut ex Caſſiodori divinis lectionibus ſeu inſtitutione divinarum literarum (54) patet, ab aliis Ambroſio, ab aliis Hieronymo, ab aliis Rufino adſcriberetur, vicit tamen ſententia pro Rufino, neq; ſtylus ab aliis Rufini operibus diſcrepat. At cum idem CASSIODORUS ibidem dicat, qvod Joſephi Antiqvitatum libros 22. [intelligit libros viginti ἀρχαιολογίας & duos ἀρχαιότητ@ contra Apionem] per Amicos ſuos non ſine magno labore latine reddi curaverit, ex eo haud obſcure colligi poteſt, Caſſiodori ævo, qvem integro & amplius ſeculo Rufinus anteceſſit, nullam adhuc illorum Joſephi librorum verſionem extitiſſe. Qvorſum enim amicis ſuis tantum laborem impoſuiſſet, ſi jam olim a Rufino ſuſceptus fuiſſet. Saltem iſtam Rufini verſionem ſilentio prætermiſſurus non fuiſſet, ſi forte illi meliorem & fideliorem ſubſtituere voluiſſet. Fatendum autem eſt, antiqvam Ioſephi verſionem tam in hiſtoria belli Judaici qvam in antiqvitatibus & duobus libris, qvibus famoſum illum πλειστονίκην Apionem [55.] ſuperavit, plurimis in locis Græco Ioſephi textui parum reſpondere, ſive corruptos codices habuerit Interpres, ſive bonos malo ſenſu corruperit. Κομίζειν ἐπικουρικὸν ſeu adducere auxiliares copias Antiqvo illi interpreti idem eſt ac per Coricum tranſire. (56.) Vicum Emmauntem ſeu Ammauntem Joſephus (57.) ab Hieroſolymis ſtadiis ἑξήκοντα diſſitum dicit, qvod cum Luca (58.) convenit, & parum tamen abfuit, qvin Vir qvidam doctiſſimus, cujus Bochartus (59.) meminit, Lucam falſi argueret, cum apud Latinum Joſephi interpretem triginta ſtadia legiſſet. Alibi antiqvus ille Joſephi interpres χιόνα ſeu nivem per æſtus explicat, ut plura alia hujusmodi taceam, in qvibus interpres Joſephi cum ipſo Joſepho non magis convenit, qvàm cum ex bubone, qvem ſupra Agrippæ paulo poſt morituri caput adſtitiſſe Joſephus tradidit, Euſebius

Caſſiodori familiares.

(54.) c. 17. Tom. II. Operum Caſſ. p. 550. edit. Rotomag. (55.) Ita Apio vocatur a Plinio lib. 37. c. 5. Gell. lib. V. c. 14. Clemente Alex. lib. 1. Strom. p. 235 (56.) libr. 14. Antiqu. c. 16. (57.) lib. 7. de Bell. Jud. c. 27. (58.) Luc. XXIV, 13. (59.) Chan. lib. 2. c. 16.

(60.) Angelum formavit. Non est hic prolixe differendi locus, qvalem in aliis Scriptoribus vertendis Rufinus sese gessit. Notum est qvod in Eusebio multa omiserit, multa de suo adjecerit, multa denique pessime reddiderit, ut cum Zachariam Johannis Baptistæ Patrem, cujus Eusebius vel Lugdunenses in sua epistola apud Eusebium obiter meminerant, in Martyrem Lugduni sub Antonino passum transmutavit. Qvali perfidia Origenis scripta tractaverit, non opus est, ut Erasmi (62.) Dallæi, (63.) & aliorum verbis exponamus. Habemus enim confitentem reum, siqvidem ipse Rufinus in præfationibus ad libros περὶ ἀρχῶν, item in præfatione & epilogo Origeniani in epistolam ad Romanos Commentarii non dissimulat, qvantum sibi in Origene interpretando licere existimaverit. Sed, ut ad Josephum redeamus, nec hoc tacendum est, antiqvam versionem interdum saniorem esse, qvam novam, & ipsi Græco, qvalis nunc est, textui præferendam. Unicum libet adducere exemplum. Refert Josephus, qvod Boozus, cum Ruthem ductarus esset, coacto Senatu & adducto Ruthis cognato, qvi eam ducere recusabat mulierem jusserit accedere cognatum suum, & juxta legem calceum ei detrahere, καὶ πτύσαι εἰς τὸ πρόσωπον (64.) Rectius antiqvus interpres in suo exemplari legit: Καὶ πτύσαι εἰς τὸ πρόσωπον. Sic enim vertit: Booz testibus Seniores, justit mulieri, ut ejus calceamentum solveret juxta legem, & in faciem ejus exspueret. Respexit nimirum Josephus ad legem de fratria ducenda, qvæ extat Deut. XXV, 9. etsi ea ad præsentem causam non spectaret, ut post Drusium Seldenus (65.) observavit. Sed hæc de antiqvioribus Josephi interpretibus dixisse sufficiat. Nunc ad recentiores pergendum, e qvorum numero Sigismundus Gelenius libros 20. antiqvitatum nova versione donavit. Cum enim Arnoldus Arlenius in græca sua Josephi editione libros antiqvitatum juxta

Gelenius.

(60.) libr. 1. hist. eccl. c. 10. ubi aliqvot locumes Josephi Antiqvit. libr. 19. c. 1. (62.) Prolog. ad Orig. (63.) de fcript. lignat. c. 40. & feqv. (64.) Antiqvit. libr. 5. c. 11. (65.) de fuccefſion. in bon. defunctor. c. 19.

Digitized by Google

juxta duos codices ex diverſiſſimis terræ tractibus petitos, qvorum uterqve alterius lacunas explere poterat, ediditſet, non deerant, qvi novam hujus operis interpretationem ad Græcos fontes exactam deſiderarent. Gelenius autem tanto lubentius id operis in ſe ſuſcepit, qvod antiqvitatum libros non perinde ac hiſtoriam Belli Judaici a Rufino verſos animadverteret, ſiqvidem non referrent hominem utriusqve lingvæ peritum, qvalis Rufinus ſeculo ſuo fuit, nec ſtylo libros de bello Judaico æqvarent. Novo igitur ſtylo hos libros reddidit, & nonnulla a veteri interprete omiſſa ſupplevit. Idem & Joſephi librum de vita ſua in Latinam lingvam transtulit. In hiſtoria autem Belli Judaici & libris contra Apionem veterem verſionem ad Græcum textum caſtigavit, qvod tamen ubivis factum non eſſe collatio oſtendit, qvemadmodum etiam nova, qvam fecit, Antiqvitatum verſio, eruditorum cenſuram effugere non potuit, unde Voſſius (66.) egregiam reipublicæ literariæ navaturum operam judicat, ſi qvis Flavii Joſephi verſionem, in pluribus a Græco textu diſcedentem, ad limam revocaturus eſſet. Ioſephi librum de vita ſua Godofridus TILMANNUS Carthuſiæ Pariſienſis Monachus latinè vertit, & typis Michaëlis Fezandat Pariſiis exprimendum dedit, qvod ex Petri Lambecii ad Principem Auguſtum epiſtola didici. Prodiit iſta Tilmanni verſio anno 1548. qvo ipſo anno Gelenius in præfatione ad Ioſephi opera Baſileæ ſcribebat, vitam Ioſephi nunc primum in præſenti operum ejus editione a Latinis hominibus legi poſſe. Referendus eſſet ad Latinos Ioſephi interpretes etiam ERASMUS ROTERODAMUS, ſi tractatum de Maccabæis ex Græco Ioſephi textu expreſſiſſet. Verum cum Græcum codicem ad manus non habuerit, e latinis tantum Græca conjectavit, & mutatis nonnullis verſionem illius tractatus antiqvam elegantiori ſtylo reddidit. Eundem tractatum de Maccabæis Lloydius & Combefiſius in Latinum ſermonem traduxerunt, ut alias libelli iſtius translationes, qvæ in nonnullis bibliorum editionibus

Tilmannus.

Erasmus.

Lloydius, Combefiſius. Alii

(66.) in notis ad chronologiam R. Dav. Ganz. p. 290.

nec non in nonnullis Iosephi editionibus leguntur, taceamus. Sunt autem Latinæ Iosephi editiones variæ. Antiquissima forte est, cui neque annum neque locum impressionis adscriptum Bosius (67.) indicat, qvi eam ex liberalitate Curatorum bibliothecæ Rhedigerianæ habuit. An præter Antiqvitates Judaicas plura Iosephi opera editio illa complexa fuerit, nescio. Nullus etiam impressionis annus & locus adscriptus est libris septem de Bello Judaico per Platinam castigatis, qvos in finis Typographiæ incunabulis Cornelius a Beughem (68.) memorat. Idem Beughemius (69.) Antiqvitates Iosephi Judaicas Venetiis per Ludovicum Cendratam impressas tradit. Aliam Iosephi Latinam editionem Venetiis 1486. excusam in bibliotheca sua habuit celeberrimus Heinsius (70) Secuta est apud Venetos alia editio A.C.M CCCC XCIX. qvæ Antiqvitatum libros, historiam de Bello Judaico, & duos libros de antiqvitate Iudæorum contra Apionem præmissis singulorum capitum argumentis exhibuit. (71.) Qvam grata hæc Venetorum opera eruditis fuerit, & qvam avidos emtores Iosephus invenerit, ex eo colligere licet, qvod vix triennio elapso nempe M D II. iterum nova Iosephi editio Venetiis prodierit. Prodiit illa typis Bernardini Vercellensis, sumtibus Andreæ Asulani. Præmissa est tabula rubricarum, qva singulorum capitum in Antiqvitatibus & historia belli Judaici argumenta continentur. Etilla qvidem, qvæ ad historiam belli Judaici spectant, Autorem habent Magistrum Franciscum Macæratam, Ordinis minorum, & ita concepta sunt, ut ferme epitomes instar haberi possint. Addita etiam est epistola Hieronymi Sqvarzafici Alexandrini ad Raynaldum de Novimajo, in qva Iosephi libros a Rufino translatos indicat, & Iosephi vitam & juratissimis, ut ait, Autoribus elicitam breviter subjungit. Aliam Iosephi editionem Venetam, qvæ A.C.M D X fucem adspexit, Reinesius in qvadam ad Adolphum Vorstium epistola, (72.) Mediolanensem, qvæ per Alexandrum Minutianum M D XIII. prodiit, Bosius in sua ad Iosephi

Editiones operum Iosephi latinæ.

(67.) Exercit. ad periocb. Iosiph. (68.) p. 178. (69.) p. 79. (70.) Cant. Catal. Bibl. Heinsianæ fol. 20. (71.) Conf. bibliothecam Fris. p. 439. (72.) epistol. 12.

Digitized by Google

phi periocham exercitatione,(73.) Parisiensem a Roberto Goullet typis Johannis Barbieri A. C. M. D. XIV. procuratam Lambecius in sua ad Augustum Principem epistola,(74.) aliam Parisiensem A. C. M. D. XIX. ex officina Johannis Parvi emissam Possevinus (75.) commemorat. Poltea A. C. M. D. XXIV. Coloniæ in ædibus Eucharii Cervicorni Josephi opera impressa sunt, addito, qvinque prioribus editionibus desideratur, libello de Machabæis per Erasmum recognito. Præmissa est Jacobi Sobii ad Lectorem præfatio, in qva Josephi versionem a Godofredo Hirtorpio ad vetustissima Latina exemplaria diligenter recognitam asserit. Græcum enim textum Sobius temporum injuria plane deperditum suspicabatur, nisi forte in Romana Bibliotheca latitaret. Additus etiam est index, qvem Cornelii Lynnichensis industriæ debemus. Eodem anno M. D. XXIV. eadem Josephi opera Basileæ Johannes Frobenius excudit, qvæ nosci, in Colonienſi editione, qvæ suam aliqvot mensibus antevertit, loca qvædam non infeliciter restituta, multa tamen in mendis suis adhuc relicta assert, cum adeo depravatus Josephus fuerit, ut expurgando huic Augiæ stabulo unus Hercules non sufficerit. Qvibus præmissis speciminis gratia loca qvædam indicat, qvæ veterum exemplarium collatione in Basileensi hac editione emendata sunt. Bene sibi cessisse suam Josephi editionem cum animadverteret Eucharius Cervicornus, distractis primæ editionis exemplaribus A. C. M. D. XXXIV. Josephum majori labore & industria recognitum iterum Coloniæ prælo subjecit, additis etiam monumentis, qvæ sub Berosi, Manethonis & Metasthenis nomine Johannes Annius Viterbiensis orbi literato vendidavit. Sed hic iterum cum Colonia de Josepho Basilea certavit. Eodem enim anno M. D. XXXIV. Basileæ ex officina Frobeniana Josephus exiit, Sigismundi Gelenii studio recognitus, qvi Antiqvitatum qvidem interpretationem veterem ob Græcorum Codicum penuriam tantum

(73) p. 8. (74.) p. 11. (75.) tom. I. apparat. p. 567.

ad vetuſta qvædam exemplaria Latina contulit, hiſtoriam autem Belli Judaici ex duobus Græcis codicibus, qvorum unum Georgius Arminiacus Rutenorum Epiſcopus, alterum Johannes Crotus obtuſit, emendavit, & tantundem laboris aut aliqvanto plus in libris contra Apionem adhibuit, ut a legentibus intelligi poſſent. Et hæc editio Baſileæ A. M. D. XL. repetita fuit, in qva Typographus (76.) monet, librorum de Bello Judaico & contra Apionem exemplaria Græca ex Gallia, Germania & Polonia corrogata fuiſſe, & cum Latinis collata, & in libris contra Apionem circa finem primi, & initium ſecundi libri plus qvam centenos verſus additos fuiſſe, qvibus hactenus omiſſi fuerant. Paulo poſt nempe A. M. D. XLVI. Sebaſtianus Gryphius Joſephi opera tribus voluminibus diſtincta minori forma nempe plagulis in octo folia complicandis publicavit. Et illæ qvidem, qvas hactenus recenſui, editiones antiqvam Joſephi verſionem exhibent, de cujus Auctoribus ſupra dictum eſt. Anno autem M. D. XLVIII. Baſileæ nova Antiqvitatum Judaicarum verſio a Sigismundo Gelenio concinnata lucem publicam adſpexit, cui & cætera Joſephi opera juxta antiqvam verſionem & liber de Maccabæis ex Eraſmi paraphraſi adjuncta fuerunt, & qvi hactenus in Latinis editionibus nondum viſus fuerat, Joſephi liber de vita ſua ab eodem Gelenio in Latinam linguam translatus, qvæ editio Baſileæ A. M. D. LIV. repetita fuit. Has editiones ſecutæ ſunt duæ Lugdunenſes, qvarum una A. M. D. LV. altera M. D. LVII. utraqve apud Gryphium impreſſa, & duæ Baſileenſes, qvarum una A. M. D. LIX. altera M. D. LXVII. utraqve ex officina Frobeniana prodiit. Et in priore qvidem Baſileenſi liber de Maccabæis ex Eraſmi Roterodami paraphraſi legitur, qvæ hactenus etiam in aliis Joſephi editionibus retenta fuerat, in poſteriore autem alia verſio occurrit, cujus hoc eſt initium: diſputaturus de ea de philoſophiæ ratione m maxime pertinente num affe-

ctibus

(76.) p. 592.

Digitized by Google

ctibus imperet pia ratio, recte fecero, si vobis, ut Philosophiæ sedulo incumbatis, consuluero. Qvæ Francofurti ad Mœnum A. C. M D LXXX. impensis Sigismundi Feyerabend procurata est editio, figuris exornatur, & singulis foliis chronologiam adscriptam habet, ipsumqve textum doctorum hominum laboribus & vigiliis a pluribus mendis expurgatum pollicetur. Anno M D LXXXII. iterum Basileæ ex Frobeniana officina vulgatus est Iosephus, itidem chronologia & aliis scholiis marginalibus illustratus. Anno M D LXXXVIII. Sigismundus Feyerabend Francofurti Iosephi opera denuo typis imprimi curavit, sed minori forma, & ad commodiorem usum adornata. Anno M D XCIII. Coloniæ apud Iohannem Gymnicum sub monocerote Flavii Iosephi opera iterum latine prodierunt, ut Genevensem anno M D XCV. a Iacobo Stoerio excusam, Francofurtensem anno M DC XVII. vulgatam & alias taceamus. Qvorsum etiam spectant Nicolai Asclepii Barbati periochæ & argumenta librorum 20. de Antiqvitatibus Judaicis & librorum septem de Bello Iudaico singulorum capitum summam singulis tetrastichis complectentia, qvæ una cum Ducum, Iudicum, & Regum populi Israelitici historia per Bartholomæum Stenum conscripta Coloniæ typis hæredum Arnoldi Birckmanni anno M D LXIV. in lucem prodierunt, item compendiosissima Belli Iudaici descriptio, qvam ex Iosepho collegit, & Coloniæ M D LII. edidit Georgius Vicelius, ut alia ejus generis taceamus. Dignus autem omnino Iosephus fuit, qvi non ab eruditis modo Græce & Latine, sed etiam a vulgo in vernaculis variarum gentium linguis legeretur. Et de Germanis qvidem suis hac in causa bene meritus est D. CASPAR HEDIO, qvi anno M D XXXI. Flavii Josephi opera in Germanicam lingvam convertit, & Argentinæ typis Michaelis Meyeri & Balthasaris Bockii primum edidit, anno M D XXXV. & forte sæpius novis typis impressa. Præmissa est explicatio vocabu- Versiones Germanicæ.

lorum lingvæ Hebraicæ, Chaldaicæ, Græcæ & Latinæ, qvæ in Josephi scriptis passim occurrunt. Cui nominum explicationi subjunguntur, qvæ Gulielmus Budæus in libris de Asse & ejus partibus ad loca qvædam in libris Josephi contra Apionem animadvertit. Fatetur autem elegantiori habitu Germanicum suum Josephum legentium oculis se oblaturum fuisse, nisi defectu Græcorum exemplarium, qvæ tum adhuc in bibliothecis latebant, tantum ad Latinos codices conformatus fuisset, qvos adeo corruptos fuisse qveritur, ut non sine magno labore multisque vigiliis loca qvædam restituere, eorumqve sensum assequi potuerit, qva in re etiam Melchiorem Ambachium, & Wolfgangum Musculum auxilio sibi fuisse non dissimulat. Minime tamen dubitat, qvin improbo suo labore tantum effecerit, ut ex Germanica sua versione Latina exemplaria, si prælo iterum subjicerentur, plurimis in locis emendari possent, ne amplius

mala culmos
Esset rubigo, segnisqve horreret in arvis
Carduus, - - - - -
Lappæqve tribuliqve interqve nitentia culta
Infelix lolium, & steriles dominentur avenæ.

Postea, cum Arnoldi Peraxyli Arlenii studio Græcus Josephus in lucem editus fuisset, Bibliopolæ qvidam Francofurtenses per M. Johannem Sprengenium & Zachariam Munzerum ex Græco textu Josephi opera in Germanicam lingvam transferri curarunt, qvorum versionem Johannes Feyerabend Francofurti anno M D LXXXI. prælo iterum commisit, cum primæ editionis, qvæ Georgii Rabi & Cognati cujusdam sui impensis ante aliqvot annos facta fuerat, exemplaria nulla amplius superesse intelligeret. Neqve hic silentio prætermittendus Conradus Lauterbachius, qvi itidem Flavii Josephi opera, qvæ extant, omnia Germanice reddidit, nihilqve eorum omisit, qvæ Josepho vel ornatum vel lucem afferre poterant.

Ejus

Ejus interpretatio primum Argentorati anno MDLXXIV. iterumqve MDXCV & MDCXI & noviſſime Francofurti MDCLXXVI. lucem publicam adſpexit. Libri ſeptem de Bello Iudaico Francofurti anno MDLII. ſeorſim typis Chriſtophori Egenolfi Germanice prodierunt, qvo interprete, cum editio illa ad manus non ſit, dicere non poſſum. In Hiſpania IOHANNES MARTINUS CORDERO Valentinus, qvi multa veterum & recentiorum Scriptorum monumenta in ſermonem Caſtellæ vernaculum traduxit, Ioſephi qvoqve libros ſeptem de Bello Iudaico poſt veterem, qvæ ei diſplicuit, Catholicorum Regum Chronographi interpretationem Hiſpanice edidit, impreſſos Antverpiæ anno MDLVII. & Madriti anno MDCXVI. Antiqvitates autem Iudaicæ, in eandem lingvam traductæ, una cum vita Ioſephi ab ipſomet conſcripta, & tractatus de imperio rationis ſeu de Maccabæis incerto interprete Antverpiæ anno MDLIV. typis Martini Nucii prodierunt. In Italia PETRUS LAURUS Mutinenſis Ioſephi Antiqvitates Iudaicas Italice reddidit, qvas Balthaſar Conſtantini Venetiis anno MDXLIX. ex officina ſua prodire juſſit. FRANCISCUS autem BALDELLUS non Antiqvitates modo, ſed etiam libros de Bello Iudaico, libros duos contra Apionem, & tractatum de imperio rationis in Italicam lingvam convertit, qvæ Baldelli verſio in duos tomos diſtributa itidem Venetiis anno MDLXXXI. lucem publicam adſpexit. Gallia Flavium Ioſephum in ſua lingva prodeuntem ſæpiſſime conſpexit. Prodiiſſe Ioſephum Gallice anno MCCCCXCII. Cornelius a Beughem in Typographiæ incunabulis tradit, interpretem non addit, & forte ipſe interpres nomen ſuum latere voluit. Inter eos, qvos Gallice Joſephum interpretatos fuiſſe novi, fuit NICOLAUS DE HERBERAY DOMINUS DES ESSARS, qvi præter alia etiam Joſephi libros ſeptem de Bello Judaico Gallico ſermone expreſſit anno MDLVII. Pariſiis excuſos. Agit de eo Autor, qvi de Eruditis & præcipuis eorundem ſcriptis judicia pluribus tomis hactenus vulgavit, eumqve in Joſepho

Hiſpanice.

Italice.

Gallice.

pho vertendo bonas horas melius, qvam in transferendis Amadisi libris collocasse censet (77.) Omnia Josephi opera Gallice interpretatus est FRANCISCUS BURGUNDUS, cujus versio Lugduni apud Johannem Temporalem & postea apud hæredes Jacobi Junti, nec non Parisiis anno M D LXXIII. apud Claudium Micræum prodiit. Hanc Franciſci Burgundi versionem postea correxit JOHANNES LE FRERE DE LA VAL, & hæc Burgundi versio a Frerio Lavallensi ad Græcum textum emendata Parisiis M D LXX. apud Nicolaum Chesneau una cum Latina versione, ita ut una alteri qvoad singulas periodos respondeat, lucem publicam adspexit. Additum est in eadem editione historiæ de bello & excidio Judaico compendium, qvod studio Davidis Kyberi ex Hebraico Josepho Latine concinnatum Franciscus Belleforestus in Gallicam lingvam transtulit (78.) Neqve hic omittendus Antonius Fayus, qvem a Bosio inter Gallicos Josephi interpretes referri video (79.) Nec mirum, qvod qvi Livium Gallici sermonis habitu donavit, Josephum qvoqve, qvem Græcum Livium Hieronymus appellat (80.) eodem honore dignatus fuerit. Verum plerasqve ex his Josephi versionibus etsi a popularibus suis factas Galli parum æstimarunt. Alias enim ob styli barbariem aspernati sunt, alias minus fideliter translatas arguerunt, nonnullas etiam de hæresi suspectas habuerunt, cum in illis phrases qvasdam & loqvendi formulas observare sibi viderentur, qvibus ferendis non essent aures Romanis placitis assvetæ, ut Johannes Gallœsius (81.) in ephemeridibus Eruditorum annotavit, qvi etiam addit GILBERTO GENEBRARDO Josephi versionem felicius cessisse. Cum enim ante ipsum intra qvinqvaginta annorum spatium qvinqve aut sex versiones Josephi Gallicæ prodiissent, postea vel centum anni elapsi sunt, anteqvam qvisqvam de nova versione Josephi cogitaret. Cum igitur tot Interpretibus in unius libri versione defatigatis omnes

jam

(77.) Jugemens de Scavans tom. 3. Sect. 930. (78.) Conf. la Bibliotheque d' Antoine du Verdier p. 368. (79.) exercit. ad Josephi periocham c. 1. p. 12. edir. secund. (80.) epistol. ad Eustoch. de custod. Virginit. c. 15. (81.) Anno 1667. d. 16. Januar.

jam in Genebrardi verſione acqvieſcerent, haud mirum cuiqvam videri poteſt, qvod illi excudendo præla toties defuderverint. Prodiit enim Pariſiis apud Michaëlem Sonnium anno M. D. LXXVIII. apud Claudium Rogerium M. D. LXXXVIII. apud Lucam Bruneau M. DC. IV. ut alias editiones taceamus. Neq; tamen erroribus ſuis & navis hæc Genebrardi verſio deſtituitur, qvos paſſim a doctis notari videas. Sane Caſaubonus [82] Gelenii & Rufini errores leves eſſe confeſtet, præſis, qvos Genebrardus commiſit, qvi tantum ſibi in Joſepho licere exiſtimavit, ut pro voce Cleopatra poſuerit: ceſte chiene, pro vocibus; διδωσιν ωντῇ: il donne a ceſte putain, ex qvo magnam illius Theologi σπεϱμολογίαν arguit, qvam etiam Thuanus [83.] in ejus elogio notavit. Poſtremo ARNOLDUS D'ANDILLY qvatuor & viginti abhinc annis Judaicas Joſephi Antiqvitates Gallice edidit, qvibus poſt biennium etiam hiſtoriam Belli Judaici, vitam Joſephi ab ipſomet conſcriptam, libros contra Apionem, tractatum de Maccabæis, & Philonis legationem, ad Cajum Caligulam adjecit. Cum enim per integrum ſeculi ſpatium lingvæ Gallicæ cultus tantum increviſſet, ut Genebrardi verſio nemini amplius jucunda eſſe poſſet, ſi vel maxime Joſephi ſenſus accurate expreſſiſſet, operæ ſe pretium fa&turum exiſtimavit, ſi nobiliſſimum ſcriptorem, qvem barbaræ verſiones pæne exoſum reddiderant, novo ornatu genti ſuæ iterum conciliaret. In hac verſione Andillius, ſi Gallicæſio in ephemeridibus eruditorum hoc opus commendanti credimus, Joſephum fideliter reddidit, idqve præſtare ut poſſet, varia manuſcripta conſuluit, nec fideliter modo, ſed comte etiam & nitide Joſephum expreſſit, dum Gallicæ lingvæ elegantiasad Græci ſermonis emphaſes tam feliciter applicavit, ut facundia cum Joſepho certare videatur. Imprimis autem iſtos eloqventiæ flores prehendere licebit in hiſtoria de Bello Judaico, & maxime in oratione Anani, qvæ libro 4. c. 13.

(82.) Exercit. 1. contra Baron. sect. 2. n. 8. (83.) lib. 19. hiſt. p. 771.

4. c. 13. extat, nec non in deſcriptione horrendæ famis, qvæ libri 5. cap. 28. legitur. In verſione Antiqvitatum fatetur ſe a Græco textu nonnihil diſſentire circa deſcriptionem tabernaculi & menſæ, in qva ſacri panes repoſiti fuerunt, cum hæc & alia qvædam loca in Græco textu adeo corrupta fuerint, ut ea corrigendi neceſſitas ſibi impoſita fuerit. Hæc Andillii verſio etiam extra Galliam typis commiſſa fuit. Anno enim M DC LXXVI. Bruxellis qvinqve voluminibus diſtincta prodiit. Tria priora volumina complectuntur libros 20. Antiqvitatum, duo poſteriora exhibent Joſephi librum de vita ſua, libros 7. de Bello Judaico, libros duos contra Apionem, tractatum de Maccabæis, in qvo vertendo Andillius non Eraſmi paraphraſin, ut Genebrardus, ſed Græcum textum ſecutus eſt, & deniqve Philonis legationem ad Cajum. Uno volumine, qvod elegantiſſimis figuris æri inciſis exornatum eſt, Andilliana illa Joſephi verſio Amſtelodami anno M DC LXXXI. prodiit. Nondum viderat Andillianam Joſephi verſionem, ut unicum hoc addam, Boſius cum exercitationem ſuam ad periocham Flavii Joſephi prima vice ederet. In altera autem illius exercitationis editione concedit qvidem Andillii verſionem ſermonis elegantia cæteris præſtare, neqve negat Græciæ lepores haud raro in iſta verſione feliciter exprimi, vix tamen credendum cenſet, qvod Andillius manuſcripta Græca conſuluerit, aut qvod hæc verſio majeſtati textus originalis perfecte reſpondeat, etſi Sorbonenſes in approbatione operi præfixa ejus rei fidem facere voluerint. Qvin potius exiſtimat, Andillium Gelenianæ magis verſioni qvam Græco textui inhæſiſſe, ideoqve nonnulla, qvæ Gelenius obſcure interpretatus fuerat, plane omiſiſſe. Qvod judicium aliorum, qvi penitiorem Gallicæ lingvæ cognitionem habent, examini relinqvo. In Anglia THOMAS LODGE Joſephi hiſtoriam Judaicam in patriam ſuam lingvam transtulit, & Oxonii vulgavit, ubi etiam M DC LXXVI. Joſephi opera recognita & emendata juxta elegantiſſimam verſio-

Anglicæ.

verſionem Andillii in Anglicam lingvam traducta cum locis ſcripturæ parallelis, tabula Geographica Palæſtinæ, aliisqve imaginibus æri inciſis ad illuſtrandam Ioſephi hiſtoriam facientibus prodierunt. In Belgicam lingvam Amſtelodami anno MDCLXXVIII. Flavii Joſephi opera omnia ex Græco Latinoqve recens convertit LAMBERTUS VAN DER Bos, cui editioni annexus eſt Hegeſippus, qvem ex Germanico tranſtulit Simon de Vries. Præfixa ſunt ſingulis libris & capitibus ſummaria, accedunt ducentæ & qvinqvaginta icones æneæ elegantiſſimæ, tabula chronologica indicesqve chronologici & biblici, nondum antea impreſſi. Fortaſſe etiam in aliarum gentium lingvas Joſephi opera tranſierunt. Si Baronio fides adhibenda, (84.) Joſephus etiam in Hebraicam lingvam converſus extat. Refert enim in bibliotheca Vaticana haberi manuſcriptum verſionis illius Hebraicæ codicem, in qvo Judæi Ioſephi de Chriſto teſtimonium abraſerint, cujus ſceleris veſtigia tam manifeſta eſſe ſcribit, ut nulla excuſatio aut defenſio locum habeat. Et qvamvis hanc narrationem Caſaubonus a veritate alienam eſſe ſuſpicetur, (85.) Huetius tamen [86.] adhuc Romæ in Vaticana bibliotheca membranas iſtas videri, & Baronium a mendacio abſolvere aſſerit. Et hanc ipſam Hebraicam Joſephi verſionem etiam illuſtri cuidam Perſonæ Romæ in Vaticana Bibliotheca oſtenſam Wagenſeilius in epiſtola quadam ad Arnoldum memorat. E Judæis R. Schabtai ben Joſeph in libro, qvem Siphte Jeſchenim ſeu labia dormientium inſcripſit, itidem affirmat, Flavii Joſephi antiqvitates cum bello Judaico e Græco in Hebraicum ſermonem converſas fuiſſe, ut ex Actis Eruditorum didici. (87.) Interim nulla verſio Joſephi Hebraica in lucem hactenus producta fuit, niſi qvis Ioſephi Gorionidæ hiſtoriam pro Hebraica Ioſephi verſione habere velit, cum plurimis in locis Ioſephum noſtrum κατὰ πόδα ſecutus fuerit. Edita eſt illa

Belgicæ.

Hebraicæ

Joſeph Ben Gorion.

d Ioſe-

(84.) tom. 1. annal. A. C. 34. p. 210. edit. Rom. (85.) exercit. 16. in Baron. Sect. 154. (86.) demonſtrat. evangel. ptop. 3. p. 27. (87.) A. C. 1690. p. 302.

Ioſephi, qvi ſe filium Gorionis appellat, hiſtoria Conſtantinopoli A. M. 5250. ſeu anno Chriſti M CCCCXC. iterumqve ibidem A. M. 5270. Chriſti M DX regnante Bajazetho. Qvæ autem anno M DXXIX. Wormatiæ Sebaſtiani Munſteri ſtudio prodiit, breviſſimum tantum eſt Conſtantinopolitanæ editionis compendium, a Iudæo qvodam concinnatum, & a Munſtero Latine redditum. Obſervat autem Morinus, qvi Wormatienſem editionem cum ſecunda Conſtantinopolitana contulit, (88.) Autorem illius compendii nonnulla ex aliis Autoribus addidiſſe, nempe traditionem Talmudicam de tredecim mutationibus, a LXX. Interpretibus in Bibliorum translationem illatis, qvarum nulla mentio extet in editione Conſtantinopolitana, a qua compendium hoc etiam in eo diſcrepat, qvod ſolam Legem a LXX. Interpretibus translatam aſſerat, cum in Conſtantinopolitana editione viginti qvatuor libri translati aſſerantur. Poſt Wormatienſem editionem Munſterus iterum aliam Baſileæ anno M DXLI. vulgavit, qvæ, ut Morinus indicat, a Conſtantinopolitana nihil differt, niſi qvod plus media parte mutilata eſt. Deſunt enim in Munſteriana editione priora duo capita cum tertii capitis non mediocri parte, & cum Conſtantinopolitana editio 97. capitibus conſtet, Munſteriana in capite 63. finitur, adeoqve totam hiſtoriam rebellionis Iudæorum adverſus Romanos, natumqve inde urbis & templi excidium omittit, ut cœteras mediorum capitum mutilationes taceam, in qvibus ut membra divulſa melius cohærerent, Munſterus nonnulla verba ſeu periodos textui aſſuit. Et poſtremam qvidem partem, qvæ de bello Iudaico agit, in Munſteri manuſcripto plane defuiſſe ſuſpicatur Morinus, cum nobilem iſtam Ioſippi partem omiſſurus non fuiſſet, niſi lacerum & extrema ſui parte mancum exemplar habuiſſet. Verum ſi Morinus Munſterianæ editionis titulum inſpexiſſet, legere ibi potuiſſet, Munſterum

(88.) Exercit. bibl. lib. 2. Exerc. 1, c. 3.

ſterum etiam hiſtoriam belli Judaici & excidii Hieroſolymitani Hebraice a Joſippo ſcriptam habuiſſe, quippe quam ſe alio tempore adjecturum lectoribus promittit. Wormatienſi editioni reſpondet ea, quam Baſileæ anno MDLIX. Sebaſtianus Lepuſculus procuravit. Nam & illa compendium tantum continet à Judæo qvodam ex variis Autoribus, ſed maxime e Joſepho Gorionide conflatum & a Munſtero latine redditum. Conſtantinopolitanæ autem editioni conformis eſt Veneta, quam cum mutilata Munſteri editione comparans Scaliger obſervat Munſterianam a folio Venetæ ſeptimo incipere, & in folio nonageſimo ſecundo deſinere, poſtremis ſexaginta tribus foliis plane omiſſis (89.) Integram Conſtantinopolitanam ſeqvuntur etiam Cracovienſis, & qvæ ſuperiore anno prodiit Francofurdienſis, quibus etiam Germanicam typis Hebraicis Tiguri anno MDXLVI. impreſſam, quæ poſtea Amſtelodami anno MDCLXI. cum commentario ejusdem lingvæ prodiit, addere licebit. Qvamvis autem Munſterus Joſephum Gorionis filium cum Flavio noſtro Joſepho eundem fuiſſe contendat, & ipſe quoque Gorionides Joſephi noſtri perſonam ſubinde mentiatur, & ſe bello Judaico interfuiſſe ſimulet, & ſe a Veſpaſiano captum, & poſtea libertate donatum & honorifice habitum referat, aliaqve, qvæ vero Joſepho contigerunt, ſibi tribuat, Critici tamen nares aliter leones aliter catulos olere pridem ſenſerunt. Noſter certe Joſephus, quoties Parentis ſui meminit, ubiqve Matathiæ nusqvam Gorionis Filium ſe nominat, nec probabile eſt Munſteri inventum, qvod hic Joſephus & Gorionis & Matathiæ Filius dici potuerit, cum Gorionem Patrem agnoverit, Matathiam autem inter majores habuerit. Qvin imo Joſephus noſter in hiſtoria belli Iudaici (90) a Joſepho Gorionis Filio aperte ſe diſtinguit. Hebraicus autem ille Joſephus ſeu Joſippus neque pro Flavio noſtro Joſepho, cujus larvam in ſcripto ſuo ſæpius induit, neqve pro Joſepho Gorionis Filio Joſe-

(89.) elench. trihæref. c. 4. (90.) libr. 2. c. 42. in fat. 25.

phi noſtri coætaneo, a qvo & proprium & paternum nomen mutuatus eſt, haberi poteſt, cum ſe multis ſeculis utroqve juniorem abunde prodiderit, dum Hiſpanos ab Hannibale domitos, Gothorum, & Gallos a Cæſare ſubactos Francorum nomine deſignat, multaqve alia urbium, fluminum & gentium nomina uſurpat, qvæ ævum a Ioſephi ætate remotiſſimum indicant. Præterea etiam Joſephi gravitate plane indignæ ſunt ineptiſſimæ & ridiculæ, qvas paſſim nectit, fabulæ, qvalis eſt illa de fundo Tiberis, qvem a Romanis, cum Hieroſolymam a Nabuchodonoſore obſeſſam cognoviſſent, ære ſtratum narrat, ut cæteras mittamus, qvas non ab alio ad Gorionidæ textum aſſutas fuiſſe, omnimoda elegantis ſtyli cum Gorionidæ textu æqvalitas evincit. Similes igitur habent labra lactucas, cum Judæi qvidam hunc Joſephum Gorionis Filium ejusqve Hebraicam hiſtoriam magnis elogiis commendant. Virum ſapientia & prudentia inſignem, juſtumqve & rectum hunc Gorionis Filium Joſephum vocat R. David Ganz, (91.) eumqve ut fidelem Hiſtoricum deprædicat, cum ea, qvæ narrat, ipſe viderit, qvod teſtimonium ab Hebraico Joſippo, qvi Gorionis Filius audire voluit, tam alienum eſt, ut Joſephus de Voiſin in notis ad pugionem fidei (92.) ipſum Flavium noſtrum Joſephum a Ganzio hac laude condecoratum exiſtimaverit, & hoc Ganzii teſtimonium Abarbanelis contra Ioſephum noſtrum calumniis oppoſuerit. Majora ſunt, qvæ de Ioſepho Gorionis Filio & Hebraico ejus opere plenis buccis celebrat R. Abraham Conat (93.) Medicus Conſtantinopolitanus. Dicit enim Virum hunc divinum in libris edendis poſt Regem Salomonem felicis memoriæ omnes antecelluiſſe. Qvin etiam R. Tam in animadverſione, qvam Conſtantinopolitanæ Ioſippi editioni adjecit, affirmare non dubitat, omnia iſtius libri verba juſtitiam eſſe, & nullam perverſitatem in eo reperiri, & re-

Vera

(91.) in Zemach. David q. 95. (92.) part. 2. c. [illegible] p. 202. edit. Carpzoviana. (93.) Conf. Munſteri præfat. ad Joſipp. Bahl. 1541.

vera manum Dei ſuper hunc Virum fuiſſe, dum hunc librum componeret, & paululum abeſſe, qvin verba ipſius ſint verba Viri Dei & Prophetæ. (94.) Forte adhuc majoribus elogiis Gorionidem hunc ſuum Judæi exornarent, niſi in hiſtoria Titi a Talmudicis traditionibus diſſenſiſſet. Cum enim Judæi Titum impium vocare ſoleant, & fabulentur, poſt excidium Hieroſolymitanum bibentis nares muſcam introiviſſe, & ipſum cerebrum penetraſſe, ibiqve in pulli columbæ magnitudinem excreviſſe, & pondere duas libras exæqvaſſe, ſeptemqve annis cerebrum ejus corroſiſſe & perfodiſſe, eaqve tandem educta & avolante etiam animam Titi avolaſſe, tantum abeſt, ut tribulibus ſuis Gorionides aſſentiatur, ut potius Titi ſapientiam & juſtitiam commendet, eumqve a culpa vaſtatæ & perditæ Hieroſolymæ abſolvat, cum totum illud malum Hieroſolymæ ob prædones, qvi tum in populo Iſraëlitico fuerunt & propter eorum iniqvitatem contigerit, Titus autem qvicqvid in vaſtatione urbis fecit, preſſus & coactus fecerit.

Recte autem Serarius (95.) Gorionidem cum Flavio noſtro Joſepho comparans notavit, qvod Gorionides obſcurus, incognitus, illaudatusqve e tenebricoſis Judæorum antris non ita pridem proſerpſerit, cum contra Flavii noſtri Joſephi memoria tam illuſtris per plurima ſecula fuerit, ut neminem vel mediocri literarum cognitione tinctum ea fugere potuerit. Qvamvis enim ejus ſcripta apud Judæos in nullo pretio fuerint, qvos ignaviæ in excolendo lingvarum ſtudio & colligendo doctrinæ apparatu ipſe Joſephus (96.) arguit, Gentiles tamen pariter & Chriſtiani Joſephum, licet Judæum, ejusqve opera magni æſtimarunt. Certe Joſephi teſtimoniis paſſim utuntur, & hoc ipſo ſe in Joſephi lectione probe verſatos indicant celeberrimi Scriptores, Juſtinus Martyr, Clemens Alexandrinus, Origenes, Porphyrius, Euſebius, Hieronymus, Theodoretus, Stephanus Byzantius, & alii, qvos omnes nominare Fragmenta Joſephi

(94.) Conf. Morinus l. 5. (95.) trihæreſ. libr. 1. c. 9. (96.) libr. 20. Antiqvit. cap. ult.

nimis longum foret. Fatendum tamen in his esse qvædam, qvæ in hodiernis Josephi editionibus non comparent. Eusebius enim de Jacobo Justo agens (97.) refert Josephum causam excidii Hierosolymitani & calamitatum, qvæ Judæis acciderunt, Jacobi hujus supplicio his verbis imputasse: Ταῦτα δ' συμβέβηκεν Ἰουδαίοις, καθ' ἐκδίκησιν δ Ἰακώβου τοῦ δικαίου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ, ἐπειδήπερ δικαιότατον αὐτὸν ὄντα οἱ Ἰουδαῖοι ἀπέκτειναν, qvæ verba Rufinus ita interpretatur: qvæ omnia acciderunt Judæis pro vindicta Jacobi Justi, qvi erat frater Jesu, qvi dicitur Justus, qvem justissimum & piissimum omnium confessione Virum Judæi interfecerunt. Et hæc Josephum tradidisse asserunt etiam Origenes (98.) Hieronymus (99.) & alii, cum tamen id apud Iosephum hodie non legatur. Etsi enim Iosephus referat, (100.) qvod Ananus Pontifex Secta Sadducæus, homo audax & ingenio ferox post mortem Festi Præsidis, & cum Albinus Festi Successor adhuc in itinere ageret, oportuno hoc, qvod ipsi videbatur, tempore concilium convocaverit, & Iacobum Fratrem Iesu, qvi Christus dicebatur, tanqvam impietatis reum una cum qvibusdam aliis lapidandum tradiderit, idqve factum omnibus bonis, qvotqvot in civitate agerent, vehementer displicuerit, nusqvam tamen expresse dicit, qvod Deus Iacobi hujus supplicium Hierosolymitanæ urbis everſione vindicaverit, ideoqve hunc locum Spencerus (1.) librariorum incuria periisse suspicatur. Fieri tamen etiam potuit, ut eum, qvi primus hac in causa Iosephum testem appellavit, memoria falleret, cujus oscitantia postea & alios oscitantes fecit. Non legitur etiam hodie in Iosepho, qvod Iohannes Baptista vere Propheta fuerit, qvanqvam Hieronymus (2.) id a Iosepho traditum affirmet. Id tantum Iosephus asserit, (3.) apud Iudæos constantem opinionem fuisse, qvod justa Numi-

iis

(97.) lib. 2. histor. eccles. c. 23. (98.) libr. 1. contr. Cels. p. 35. & libr. 2. p. 69. item in comment. ad Matth. c. 13. p. 223. edit. Huet. (99.) in Catal. Scriptor. c. 2. & 13. (100.) libr. 20. Antiqv. c. 8. p. 698. (1.) not. ad Orig. contr. Cels. p. 31. (2.) Catalog. c. 13. (3.) Antiqv. libr. 18. c. 7. p. 616.

nis ultione propter Iohannem Baptiſtam Herodis exercitus deletus fuerit. Cum enim, ut Ioſephus addit, vir optimus Iudæos ad pietatis & juſtitiæ ſtudium incitaret, ſimulqve ad baptiſmi lavacrum invitaret, qvod ita demum Deo fore gratum ajebat, ſi animis per juſtitiam prius mundatis & puritatem corporis adderent, veritus Herodes, ne tanta hominis autoritas defectionem aliqvam pararet, ſiquidem plebe doctrinæ hujus avida magni concurſus ad Iohannem fiebant, & populus ejus conſiliis nihil non facturus videbatur, apprehendi illum vinctumque Macheruntem mitti, atque illic occidi imperabat. Porro apud Suidam [4.] longa fabula de Ieſu in locum Sacerdotis cujusdam Iudaici defuncti ſurrogato recenſetur, in qva refertur, Ioſephum in ſuis de Hieroſolymitano excidio commentariis dicere, ὅτι Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ μετὰ τῶν ἱερέων ἠγίαζε, ſeu qvod Ieſus in templo cum Sacerdotibus ſacra fecerit. Et hæc verba a Iudæis ex Ioſepho expuncta putat Huetius, [5.] ego vero hæc verba Ioſepho potius afficta exiſtimaverim, qvod eadem facilitate me probaturum confido, qvam qvod hic locus a Iudæis eraſus fuerit. Aliud fragmentum Ioſephi ab Euſtathio Antiocheno ſervatum cenſet Iſaacus Voſſius [6.] qvod ita ſe habet: ἀπέθανε δὲ [ſermo eſt de Harane Abrahami fratre] ἐν τῷ ἐμπυρισμῷ, ᾧ ἐνεπύρισεν Ἀβραὰμ τὰ εἴδωλα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ εἰσελθεῖν ἐξελέσθαι αὐτά [7.] Leo Allatius, qvi Euſtathii Antiocheni commentarium in Hexaemeron, ex qvo hæc verba deprompta ſunt, publici juris fecit, Latine ita reddidit: decesſit [Haran] in incendio, qvo Abraham idola Patris ſui conflagravit, [rectius incendit, vel conflagrare fecit] dum illis ut ſubveniret domum eſt ingreſſus. Eqvidem Euſtathius in iſto loco Ioſephi mentionem non facit. Non dubitat tamen Voſſius, qvin hæc verba Euſtathius ex Ioſepho deprompſerit, cum Georgius Syncellus eandem hiſtoriam

 referens

(4.) Tom. I. voce Ἰησοῦς p. 1231. (5.) demonſtrat. evangel. p. 27. (6.) de 70. Interpret. c. 12. (7.) Euſtath. in comment. ad Hexaemeron. p. 57.

referens Ioſephum teſtem appellaverit. Et prius qvidem verum eſt. Syncellus enim in chronographia ſua [8.] itidem refert, Haranum, cum Abraham° idolis ignem injeciſſet, ea flammis eripere conatum, incendio extinctum. Verum an Ioſephum ejus rei teſtem citaverit, haud immerito dubitari poteſt. Id enim tantum Syncellus ex Ioſepho ſe mutuari ſcribit, qvod Abrahamus omni ſtudio anniſus fuerit, ut Patrem ſuum a fingendis & colendis idolis averteret. Nihilominus tamen Voſſii ſententia ex eo probabilis videtur, qvod verba qvæ apud Euſtathium de ſepulchro Harani ejusqve liberis proxime præcedunt, eadem ferme ſint, qvæ apud Joſephum in Antiqvitatibus leguntur, (9.) ex qvo colligere licet, Euſtathium ea qvoqve, qvæ de Harani combuſtione narrat, e Joſepho hauſiſſe, qvamvis nec Euſtathius Joſephum nominet, neqve verba illa apud Joſephum hodie legantur. Idem Voſſius (10.) aliud Joſephi fragmentum, qvod in ejus operibus hodie deſideratur, ex Græcorum Patrum catenis adducit, nempe tale: ἄτοπον εἶναι λογισάμενον μεθύοντα λαὸν καὶ φρονεῖν νομοθεσίαν θεῦ δέξασθαι. Et forte plura hujusmodi inveniet, cui Græcorum Patrum catenas pervolvere vacabit.

Joſephi de Chriſto teſtimonium.

Mirabitur vero forte qvispiam, qvis Joſepho inter Græcos Patres locus, & ipſe Joſephus mirari poſſit, qvod Se qvoqve Principibus permiſtum agnoſcat Achivis. Sunt enim variæ Græcorum Patrum catenæ, in qvibus Joſephi nomen Græcis Patribus intermiſtum legitur, qvales ſunt catenæ in Geneſin & Lucam, qvas Lambecius in ſuis de Vindobonenſi Bibliotheca commentariis recenſet, (11.) ut alias ſive manuſcriptas ſive editas omittam. Sed qvid mirum, in catenis Patrum legi, qvem in Catalogo ſuo inter eccleſiaſticos ſcriptores retulit Hieronymus, & cujus aliqvam partem Sebaſtianus Caſtalion ipſis Bibliis adjunxit? Enimvero argumentum, qvod Joſephus in ſuis antiqvitatibus tractavit, hanc gratiam apud Chriſtianos facile conciliare ipſi potuit. Acceſſit honorificum de Chriſto teſtimonium,

(8.) pag. 75. & iterum p. 98. (9.) libr. 1. c. 7. (10.) de 70. Interpret. p. 46. (11.) tom. 3. cod. 4. & 42.

monium, qvod in ejus Antiqvitatibus legitur (12.) qvam qvam adhuc ſub judice lis eſt, ſitne illud Ioſephi de Chriſto teſtimonium genuinum, an Ioſepho pia fraude ſuppoſitum, vel ſaltem interpolatum. Ruperti, Snellii, Reineſii, Majoris, Menaſſis, Gronovii, Blondelli, Wheloci, Lanſii, Urſini, Wagenſeilii, Bœcleri, Bangii, Fabri, & ſuas ipſius de hoc argumento epiſtolas collegit, & ſimul varia Veterum & Recentiorum de hoc teſtimonio judicia ex eorum ſcriptis excerpſit & Noribergæ anno MDCLXI. ſub titulo teſtimonii Flaviani vulgavit Chriſtophorus Arnoldus. Præterea peculiaribus diſſertationibus hoc argumentum ventilarunt Boſius, Spanhemius, & Franciſcus de Roye. De eodem ſatis prolixe agunt Huetius (13.) Lambecius (14.) Natalis Alexander, (15.) Iſaacus Voſſius (16.) & alii. Et fatendum qvidem eſt hoc Ioſephi teſtimonium non ſolum in editis & ſcriptis Ioſephi codicibus conſtanter legi, verum etiam ab Euſebio tam in hiſtoria eccleſiaſtica qvam in demonſtratione evangelica Ioſepho tribui. [17.] Poſt Euſebium ejusdem teſtimonii fidem confirmant e Græcis Iſidorus Peluſiota [18.] Sozomenus [19.] Sophronius, qvi Hieronymi catalogum Græco ſtylo reddidit, [20.] Cedrenus, [21.] Suidas, [22.] Zonaras, [23.] Glycas, [24.] Nicephorus, [25.] e Latinis Hegeſippus, [26.] Hieronymus, [27.] ut Rufinum Euſebii interpretem, & plures ſeqventium ſeculorum ſcriptores, qvorum ſuffragia ad rerum ſummam parum conferunt, ſilentio prætermittam. At, ſi vere iſta Ioſephus ſcripſit, mirari ſatis neqveo, qvod antiqvi eccleſiæ Doctores, qvi ex inſtituto Iudæos impugnarunt, telo hoc contra Iudæos uſi non fuerint. Non incognita erant Ioſephi ſcripta Iuſtino Martyri, qvippe qvi in paræneſi ad Græcos Ioſephi Antiqvitates egregie commendat. [28.] Qvid ergo

(12.) libr. 18. antiqvit. c. 4. p. 628. (13.) demonſtrat. Evangel. p. 27. (14.) tom. VIII. bibliothec. Vindobon. p. 5. & ſeqv. (15.) hiſtor. eccl. Vet. Teſtam. tom. 6. diſſert. 10. (16.) de 70. Interpr. p. 161. (17.) H. E. lib. 1. c. 11. demonſtrat. lib. 3. c. 5. (18.) libr. 4. epiſt. 225. (19.) libr. 1. c. 1. (20.) tom. 1. Hieronym. edit. Baſil. fol. 123. & 124. (21.) Compend. hiſtor. tom. 1. p. 196. (22.) lexic. tom. 1. p. 1265. (23.) libr. 3. annal. c. 4. tom. 1. edit. ultim. p. 267. (24.) annal. part. 3. p. 234. (25.) libr. 1. c. 39. (26.) libr. 2. de excid. Hieroſol. c. 12. (27.) Catalog. c. 13. (28.) p. 10.

go oportunius fuisset, quam Tryphoni Judæo Josephum opponere, si Justini ævo illud de Christo testimonium in Josephi Antiqvitatibus lectum fuisset? Tertullianus qvoqve, qvi Josephum Antiqvitatum Judaicarum vernaculum vindicem appellat, (29.) etsi peculiari opere contra Judæos disputet, Josephi tamen de Christo testimonium omittit, qvod sane fieri vix potuisset, si Tertulliani ætate cognitum fuisset. Chrysostomus in orationibus adversus Judæos (30.) Josephum μάρτυρα μάλιστα ἀξιόπιστον appellat, & quid de Daniele scripserit, allegat. Qvi fieri potuit, ut non etiam, qvæ de Christo Josephus scripsit, allegaret? Mitto jam alios, qui contra Judæos scripserunt, & ad Photium Patriarcham Constantinopolitanum venio. Is duabus vicibus in sua bibliotheca de Josephi antiqvitatibus agit, semel codice septuagesimo sexto, & iterum codice ducentesimo trigesimo octavo. Sed neutrobi ἀξιομνημόνευτον illud de Christo testimonium excerpit. Equidem Aubertus Miræus in notis ad Hieronymi catalogum Scriptorum ecclesiasticorum (31.) periocham illam de Christo, qvæ apud Josephum extat, a Photio memorari scribit. Verum memoria hic eum fefellit. Seductus tamen, ut puto, a Miræo Lambecius in epistola ad Principem Augustum inter eos, qui Josephi de Christo testimonium pro genuino agnoverunt, etiam Photium numerat. (32.) De qvo errore forte monitus, tantum abest, ut eum retractaverit, ut potius in commentariis ad bibliothecam Vindobonensem (33.) probare conetur, Photium saltem obscuram hujus testimonii mentionem fecisse. Sic enim procedit: Photius in recensione operis alicujus, qvod περὶ παντὸς seu de universo inscriptum fuit, monet, (34.) opus illud a nonnullis Josepho ascribi tributum, sed rectius Cajo seu Gajo Romanæ ecclesiæ Presbytero tribuendum esse, cum in eo opere Salvator noster Christus appelletur, & inenarrabilis ejus e Patre generatio accurate describatur. Cum autem postea in recensendis Josephi antiqvitatibus, Jesum a Josepho Christum appel-

(29.) in apologet. c. 19. (30.) orat. 5 adv. Judæos p. 114. edit. Hatchiel. (31.) cap. 13. p. 7. (32.) pag. 4. (33.) tom. I. pag. 14. (34.) codic. 48.

Digitized by Google

appellari animadverteret, ne ſibi contradicere cogeretur, totam Ioſephi periocham excerpere noluit, ſed tantum paſſionis Chriſti mentionem fecit his verbis: κατὰ τοῦτον καὶ τὸ ΣΩΤΗΡΙΟΝ ἐγεγόνει ΠΑΘΟΣ, ſub hoc [nempe Herode, Tetrarcha Galilææ & Perææ] etiam Salvatoris contigit paſſio. Qvibus verbis ad Ioſephi periocham de Chriſto alludi ſtatuit, cum Ioſephus paſſionis Dominicæ nullibi niſi in decantatiſſimo illo teſtimonio meminerit. Verum Lambecius magno conatu magnas nugas agit. Verba enim illa de Domini paſſione Photii ſunt, non Ioſephi, ſiqvidem Photius ea, qvæ ex Ioſepho excerpit, ſuis diſcurſibus illuſtrat, & occaſione Herodis Tetrarchæ obiter addit, qvod Chriſtus ſub iſto Herode paſſus fuerit, quorſum etiam ſpectant, qvæ occaſione Herodis Magni de Chriſti Nativitate, & infanticidio Bethlehemitico, & occaſione Agrippæ de Iacobi majoris ſupplicio & Petri captivitate diſſerit, qvæ ſane Photius ex Ioſepho non excerpſit. Certum igitur eſt, altum eſſe de Periocha Ioſephi, quæ Chriſti vitam breviter exponit, in Photii bibliotheca ſilentium, ſive in Photiano exemplari plane defuerit, ſive eam pro adulterina habuerit. Sane librum περὶ παντὸς etiam hanc ob cauſam Ioſepho abjudicat, qvod Ieſus in eo Chriſtus appelletur. Atqvi in teſtimonio, qvo Joſephus Chriſtum prædicaſſe perhibetur, expreſſe legitur: ὁ χειστὸς οὗτος ἦν. Accedit quod Photius in codice 33. ubi de Juſto Tiberienſi agit, hoc commune Judæorum vitium eſſe ſcribit, qvod de Chriſti adventu & miraculis ſileant: Si igitur Photius in Joſepho tam illuſtre Chriſti elogium, qvale hodie legitur, inveniſſet, & pro genuino habuiſſet, dubio procul illud tanqvam aliquid ſingulare, & a communi Judæorum more prorſus alienum obſervaſſet. Ne qvis autem Euſebium ut antiqviorem Photio præferendum exiſtimet, ſuppetiari Photio poteſt Origenes Euſebio antiquior. Is enim clare teſtatur, qvod Joſephus Jeſum pro Chriſto non habuerit. (35.) Si Jeſum pro Chriſto non habuit Joſephus, qvomodo in Antiqvitatibus dicere de Jeſu potuit: χειστὸς οὗ-

τος

(35.) libr. 1. contr. Celſ. & in Matth. p. 223.

τος ἦν. Excipit Vossius, (36.) Origenis verba ita explicari posse, qvod Josephus qvidem crediderit, Jesum fuisse Christum seu Messiam, sed hominem tamen, aut excellentioris naturæ, qvam sit humana, non divinæ. Et hanc sententiam Apostolorum ævo apud Ebionitas & Nazaræos viguisse, qvin etiam Christo etiamnum in terris versante apud multos obtinuisse tradit. Verum Origenes expresse negat, qvod Josephus Jesum pro Messia agnoverit, & ex ipso Josepho constat, qvod Prophetarum de Messia oracula in Vespasiano impleta professus fuerit. Porro si qvis objiciat, Josephum de Præcursore Christi Johanne Baptista, & de discipulo Christi Jacobo nonnulla protulisse, ideoqve boni Historici partes implere non potuisse, si de Christo ipso plane siluerit: libenter concedam, Josephum de Christo non plane siluisse, qvin & hoc concedam, qvod Iosephus de Iesu verba faciens a laudibus ejus non abstinuerit. Neqve enim ex inveterato Iudæorum, qvi hodie vivunt, erga Christum odio de illorum moribus judicandum est, qvibus miracula per Apostolos in Christi nomine qvotidie facta sacrum qvendam horrorem incusserunt. Et qvamvis probari non possit, Josephum in aula Vespasiani ex conversatione cum T. Flavio Clemente, qvi postea sub Domitiano ob fidem Christianam interfectus est, & cum Flavia Domitilla ob eandem causam in exilium missa, bonam de Cristo opinionem imbibisse, qvæ Ruperti (37.) conjectura fuit, aut qvod Banus Iosephi Præceptor Essenorum sectæ addictus Iohannis Baptistæ sectator fuerit, adeoque de Christo inique sentire non potuerit, ut Vossius arbitratur, qui & ipsum Iohannem Baptistam Essenum fuisse ex cibi & vestitus simplicitate, baptismo, & reliquarum sectarum Iudaicarum odio colligit: (38.) ex iis tamen, quæ de Iohanne Baptista & Iacobo Iosephus retulit, satis, ut opinor, probari potest, falsam esse illorum sententiam, qui Iosephum de Christo contumeliose in suis Antiqvitatibus locutum, & istarum blasphemiarum vice a Christiano qvo-

(36.) de 70. Interpret. p. 164. (37.) epistol. ad Snell. (38.) de 70. Interpret. c. 17. p. 168.

qvopiam insigne hoc Christi elogium substitutum statuunt. Certum qvidem est Pharisæos, quorum placitis se addictum Josephus invita sua profitetur, plerosqve magno Christi odio flagrasse, at fuerunt etiam inter Pharisæos ab immani illo adversus Christum odio alieni, neqve sic Pharisæis addictus fuit Josephus, ut non subinde eorum mores & facta perstrinxerit. Qvocirca nihil obstat, qvo minus Josephum honorifico aliqvo præconio Christi nomen condecorasse dicamus. Tale tamen illud fuisse minime dubito, qvale decebat hominem Judæum, & qvi τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα Theodoreto (39.) teste non amplecteretur. At qvæ hodie apud Josephum de Christo leguntur, ita comparata sunt, ut Christiano magis homini qvam Judæo conveniant, unde & Sozomenus (40.) ex illis concludebat, Josephum isto scribentem propemodum clamare, Christum Deum esse.. Videns hanc difficultatem Lambecius (41.) in defendenda hac Josephi periocha longe alia via incedit, qvam cæteri qvi hoc Josephi testimonium ut genuinum tuentur. Omnia enim Josephi verba in sinistram partem interpretatur, qvasi non ad Christi elogium, sed potius ad ejusdem vituperium & contemtum spectarent, etsi a Josepho, ut neqve Judæos neqve Christianos neqve Gentiles offenderet, ambiguis phrasibus concepta fuerint. Imprimis autem ea via Josephum solerter usum dicit, ut nihil suis verbis de Christo scribat, sed tantum propriam Christianorum traditionem ex trium Evangelistarum scriptis (Johannes enim Evangelium suum nondum ediderat) & Actis Apostolicis hausta referat, sed ita tamen, ut phrases, qvas adhibet, ad irrisionem Christianæ fidei torqveri possint. Cum ergo Josephus Jesum Virum sapientem dicit, respicere putat Lambecius Josephum ad loca Math. XIII. 54. & Marc. VI, 2. & tamen ambiguo sensu Christum σοφὸν ἄνδρα appellare, cum vox sapientiæ nonnunqvam etiam in malam partem usurpetur. Deinde cum Josephus

(39.) Commentar. in Danielem Tom. II. Opp. p. 697. (40.) libr. 1. c. 1. (41.) tom. 8. Bibl. Vindob. p. 22.

ſephus titulum Viri ſapientis ita reſtringit, aut corrigit, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή, ſi modo Virum eum appellare oportet, Lambecius non eam Joſephi mentem fuiſſe putat, qvaſi Chriſtus Deus potius qvam Vir vel Homo dicendus fuerit, qva ratione Apollo Pythius apud Herodotum per oraculi vocem Lycurgum compellavit: (42.)

Δίζω ἤ σε Θεὸν μαντεύομαι, ἠὲ καὶ ἄνδρα
Ἀλλ' ἔπι καὶ μᾶλλον Θεὸν ἔλπομαι ὦ Λυκόεργε:

qvem ſenſum a Joſephi mente alienum fuiſſe putat, cum Chriſtum ne Prophetam qvidem nedum Deum aut Dei Filjum eſſe exiſtimaverit. Qvamobrem ſenſum Joſephi hunc potius fuiſſe exiſtimat: fuit hoc eodem tempore Jeſus ſapiens Vir, ſi modo Virum eum appellare oportet, & non potius phantaſma ſive ſpectrum, ſiqvidem ab ipſis diſcipulis ſuis propter φάσεις naturalem humanæ potentiæ modum excedentes pro tali fuit habitus. Cujus interpretationis rationem confirmat ex Matth. XIV, 26. Marc. VI, 49. Luc. XXIV, 37. Seqventia apud Joſephum verba: ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητής, erat enim mirabilium operum patrator, alludere putat ad verba populi apud Lucam c. V. v. 26. dicentis: εἴδομεν παράδοξα σήμερον. Veretur autem Lambecius, ne hic etiam angvis in herba lateat, & Joſephus forte per ἔργα παράδοξα ἔργα ἄπιστα ſeu incredibilia intellexerit. Porro cum Joſephus Chriſtum fuiſſe dicit διδάσκαλον ἀνθρώπων τῶν σὺν ἡδονῇ τ' ἀληθῆ δεχομένων ſeu Doctorem hominum cum voluptate vera ſuſcipientium, his verbis Chriſtum a Joſepho perſtringi cenſet ut Magiſtrum piſcatorum, publicanorum, mulierculârum aliorumqve rudium hominum qvævis paradoxa dogmata ſimplici credulitate ſuſcipientium, & cum voluptate tanqvam vera amplectentium. Pro qva interpretatione illuſtranda Ciceronem adducit (43.) qvi aſſerit, fictas qvoqve fabulas, e qvibus utilitas nulla dari poteſt, cum voluptate legi. Seqvitur apud Joſephum:

(42.) libr. 1. c. 66. (43.) libr. 5. de finib.

phum : Καὶ πολλὸς Ἰουδαίους πολλοὺς δὲ καὶ ἑλληνικὸς ἐπηγάγετο, qvæ verba Lambecius ſic interpretatur : & multos qvidem Judæos multos autem & gentiles ſeqvaces nactus eſt, nempe Judæos, ut φιλοφορητικῶς adjungit, per prædicationem Evangelii, Gentiles autem, qvorum nomine hic etiam Samaritani comprehenduntur, partim ſola curioſitate propter famam miraculorum, partim & neceſſitate propter indigentiam auxilii ultro ſe offerentes. Qvod autem Joſephus addit: ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν CHRISTUS HIC ERAT, a Lambecio ſic explicatur, qvaſi ſenſus Joſephi fuerit, hunc Jeſum ad aliorum, qvi nomen Jeſu tanqvam apud Judæos admodum vulgare eodem tempore obtinebant, differentiam Chriſtum vulgo cognominatum fuiſſe, qvoniam a diſcipulis & ſectatoribus ſuis promiſſus Judæis Meſſias falſo credebatur. Proxima Joſephi verba ita ſe habent: καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου οὐκ ἐπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες, eumqve accuſatum a primariis Viris noſtris, cum cruci addixiſſet Pilatus, non tamen ceſſerunt, qvi ab initio eum audiverunt. Hic Lambecius Joſephum reſpicere putat partim ad qverelam duorum diſcipulorum Chriſti, qvi in itinere verſus Emmauntem Chriſtum a ſummis Sacerdotibus & Principibus populi ad ſupplicium crucis damnatum triſtes referebant, partim ad Apoſtolos & reliqvos diſcipulos in monte oliveti Chriſtum a mortuis excitatum interrogantes, an hoc tempore regnum Iſraëlis reparaturus, & ſolium Davidis recuperaturus eſſet? Cum autem Joſephus ait : οὐκ ἐπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες, idem exprimi putat, qvod in Actis Apoſtolorum legitur c. V, 40. πᾶσαν ἡμέραν τε ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν Χριστόν. Etſi autem verba Joſephi bene ſe habeant, peſſimos tamen ſenſus in illis latere ſuſpicatur. Putat enim Joſephum ſalutiferæ Chriſti crucifixioni inſultare

voluiſſe, qvaſi ea Perſonæ ac titulo Meſſiæ, qvi collapſum Iſraëlis regnum reſtituere debuiſſet, minime convenerit, ſimul & diſcipulos Chriſti deridere voluiſſe, qvod, licet Chriſtum a Pilato crucifixum viderint, nihilominus tamen poſt mortem tam ignominioſam eum ut Meſſiam venerari non ceſſaverint. Obſervat etiam Joſephum aperte hic Judæum ſe profiteri, cum eos, qvi Chriſtum apud Pilatum accuſarunt τὲς πρώτες παρ' ἡμῖν appellat, & ſimul callide anniti, ut præcipuam crucifixionis invidiam a Judæis amovens in Pilatum & Romanos transferat. Pergit Joſephus: ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν τῶν θείων προφητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μύρια περὶ αὐτοῦ θαυμάσια εἰρηκότων, apparuit enim iis tertia die iterum vivus, prout divini Prophetæ & hæc & alia multa de ipſo miranda prædixerant. Hæc verba Lambecius deprompta a Joſepho eſſe putat ex Marc. XVI, 9. Luc. XXIV, 25. 26. 27. & aliis dictis Evangelicis & Apoſtolicis, in qvibus Chriſti reſurrectio, & reſurgentis apparitiones referuntur, ejusqve geſta Propheticorum oraculorum collatione confirmantur. Minime tamen Joſephi verba ita accipienda eſſe notat, qvaſi ipſe vel Chriſti reſurrectionem veram eſſe vel oracula Prophetarum ad eundem pertinuiſſe crediderit, cum potius hæc tantum ex Chriſtianorum ſententia retulerit, iisqve traditionis ſuæ probandæ onus reliqverit, lectoribus autem ſuis in utramqve partem judicandi libertatem conceſſerit. Idqve ex eo confirmat, qvod Joſephus non ſimpliciter dicat: ἐφάνη πάλιν ζῶν ſed ἐφάνη αὐτοῖς, qvaſi dixerit: illi vivum apparuiſſe dicunt, fides ſit penes Autores. Tandem Joſephus & hoc addit: εἴς τε νῦν τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τῆδε ὠνομασμένων οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον & nunc etiam Chriſtianorum ab hoc denominatorū non defecit genus. His verbis Lambecius Joſephum non modo ſe Chriſtianorum numero eximere ait, ſed etiam mirari, qvo deo tempore, qvo hæc ſcripſit,

scripsit, illus adhuc Christianorum superfuerit, cum præsertim persecutio, qvam sub Nerone Christiani passi sunt, tam gravis fuerit, ut totum Christianorum genus ea extingvi posse videretur. Hæc paulo prolixius ex Lambecio excerpere haud gravatus sum, cum ilti de bibliotheca Vindobonensi commentarii in paucorum manibus versentur, & ab aliis, qvi de hac Josephi periocha scripserunt, hactenus nondum, qvod sciam, ad examen revocata fuerint. Videntur autem mihi Lambecii interpretationes nimis longe petitæ, & tam coactæ, ut longe satius videatur, locum hunc Josephi ut spurium plane rejicere, vel saltem interpolatum agnoscere, qvam hoc modo ut genuinum defendere. Qvis enim temere præsumat, Josephum, cum Jesum sapientem Virum appellat, hoc titulo in sinistram partem uti? Christum semel iterumqve a discipulis pro Spectro habitum fuisse verum est, sed qvod Josepho hæc in mentem venerint, cum scriberet, ἦγε ἄνδρα ἀυτὸν λέγειν σοφὸν, persuadere mihi non possum. Et qvalis foret hæc consequentia, Christus non tam homo qvam φάσμα μα potius seu spectrum fuit. Multa enim miracula patravit? Rectius hæc Josephi verba Huetius interpretatur, cum illa κατὰ συμβεβηκὸς & oratorio more a Josepho dicta asserit, ut prodigiorum a Jesu patratorum & beneficiorum in homines collatorum magnitudinem extolleret, ac si dixisset: tanta Christus gessit, ut Deo qvam hominibus propior videretur. Cujus explicationis illustrandæ gratia Matthiæ Corvini Pannoniæ Regis epitaphium adducit:

Corvini brevis hæc urna est, qvem magna fatentur
Facta fuisse Deum, fata fuisse hominem.

Notamus vero & hoc, in manuscriptis exemplaribus antiqvæ versionis, qvæ Rufino tribuitur, verba hæc: ἦγε ἄνδρα ἀυτὸν λέγειν σοφὸν plane non reddi, unde non injuria aliqvis suspicari possit, verba illa ab aliena manu accessisse. Sane in codice ante 8. secula exarato, qvi penes Vossium fuit, verba hæc latine expressa non erant, ut ipse attestatur. Porro longe aliud est libenter vera suscipere, qvod Christi discipulis

Iosephus tribuit, aliud fabulas & qvævis absurda cum voluptate amplecti, qvæ Lambecii explicatio est. Cum autem Iosephus ait: ὁ χριστὸς οὗτος ἦν, certum est, qvod Christi nomine Iesum Nazarenum non soluma Iesu Damnei Filio, vel a Iesu Gamalielis Filio & aliis qvi isto tempore hoc nomine gaudebant distinguere voluerit, sed Christi etiam nomine Messiam intelligat. Et cum Iosephus quippe Iudæus Iesum pro Messia agnoscere non potuerit, non possunt ejus verba aliter interpretari, qvi hoc de Christo testimonium revera a Iosepho scriptum contendunt, qvam qvod hæc verba ellipsi vocis λεγόμενος laborent. At Iosephus tali ellipsi uti non solebat. Nam Iacobum vocat fratrem Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ (44.) qvemadmodum & Pilatus ad Iudæos dicebat: τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; (45.) Malim igitur cum Montacutio (46.) statuere, verba ista ὁ χριστὸς οὗτος ἦν glossema qvoddam esse & marginalem Christiani cujuspiam lectoris annotationem, Iosephi textui postea a librariis insertam. Unde & a Cedreno hoc Iosephi testimonium allegante omissa videas. Aut si Christi mentionem Iosephus fecit, fortasse his verbis usus est: ὁ χριστὸς οὗτος ἦν, ἢ ἄλλως ὀνόματο. Sic enim Hieronymus videtur legisse, qvi Iosephi verba ita exprimit: credebatur esse Christus. Præterea qvoqve non probabile videtur, qvod Iosephus crucifixioni Christi insultare, aut Apostolorum fidem in crucifixum irridere voluerit. Qvomodo enim crucifixioni Christi insultare potuit, qvi statim addit eum a mortui tertia die resurrexisse, qvemadmodum hæc & plura alia Prophetæ prædixerant. Qvæ verba ita sane a Iosepho concepta sunt, ut non ex aliena, sed ex sua sententia loqvi videatur. Qvamobrem hæc etiam verba vel Iosepho afficta, vel interpolata arbitramur. Postremo & hoc addit Lambecius, qvod Iosephus historiam de Paulina qvam Decius Mundus Anubidis personam simulans in templo Isidis stupravit, testimonio suo de Christo non aliam

(44.) Ib. 20. c. 8. (45.) Matth. XXVII, 17. (46.) in var. lect. ad Euseb. demonstrat. evangel. pag. 2.

Digitized by Google

am ob cauſam ſubjungat, qvam ut Chriſtianorum fidem de Chriſti conceptione & nativitate tacite ſuggillaret. Et tamen hoc teſtimonium Ioſephi de Chriſto ſummo jure in Ioſephi operibus pro pretioſiſſima & vix æſtimabili gemma haberi cupit, cum per illud Sacrorum Bibliorum Novi Teſtamenti veritas etiam hoſtili atteſtatione confirmetur. Si igitur Lambecius hoc Ioſephi teſtimonium tanti æſtimat, qvi tamen ex maligno animo & cum maximo Chriſtianæ religionis ludibrio hæc a Ioſepho dicta ſtatuit, qvanti hoc teſtimonium æſtimabunt, qvi inſigne elogium his Ioſephi verbis contineri, & Ioſephum vel in confinio Chriſtianæ lucis poſitum, vel ad confeſſionem veritatis ſingulari Dei virtute compulſum aſſerunt? Sane Abrahamus Whelocus in epiſtola ad Arnoldum [47.] totum potius Ioſephum e medio & penitus emundo tollendum exiſtimat, qvam ut illam nobiliſſimam de Chriſto periocham a Chriſtiana eccleſia tolli patiamur.

Scriptorum Joſephi utilitas & autovitas.

Verum cum illam Ioſephi periocham adulterinam vel ſaltem interpolatam eſſe non levia prodant indicia, & neqve Chriſtiani, qvorum fides certioribus fundamentis innititur, magnopere illo egeant, neqve Iudæi ejus autoritate moveantur, leve damnum erit, ſi gemma illa adulterina careamus. At Ioſepho non æqve carere poſſumus. Nam non ſolum libros Veteris Teſtamenti, hiſtoricos egregie illuſtrat, ſed etiam hiſtoriam eccleſiaſticam Veteris teſtamenti, qvæ in Sacro Codice integra non extat, continuat, qvo nomine qvantum Joſepho debeamus res ipſa clamat, cum e ſolo pæne Joſepho hiſtoriam eccleſiaſticam Veteris Teſtamenti qvoad ultimas ejus periodos haurire liceat. Et vel hoc unum pro Joſephi commendatione ſufficit, etſi longe plura, qvæ nobiliſſimo huic Scriptori inſigne precium conciliant, afferre poſſem, niſi ſoli lumen inferre intempeſtivum foret. Peſſime qvidem Hiſtoricum optime de poſteritate meritum excepit Jacobus Salianus in annalibus eccleſiaſticis Veteris

(47.) Conferatur teſtim. Flavian. p. 222.

Teſtamenti, cum per omnes iſtorum annalium tomos Ioſephi reprehenſio utramque paginam faciat. Præiverat Saliano Baronius in annalibus eccleſiaſticis novi Teſtamenti, qvippe qvi nullam Ioſephi carpendi occaſionem prætermittit. Neqve benignior erga Ioſephum eſt Leonis Allatii affectus. Cum enim Scaliger in prolegomenis librorum de emendatione temporum Ioſephum diligentiſſimum & ἀκριβέστατον Scriptorem nominaſſet, & poſtea ſubjunxiſſet: audaciter dicimus, non ſolum in rebus Judaicis, ſed etiam in externis tutius illi credi, qvam omnibus Græcis & Latinis, veriſſimeqvidem id a Scaligero dictum cenſet Allatius, (48.) ſed eo tantum reſpectu, qvatenus id audaciter ſe dicere pronunciat, cum extremæ audaciæ ſit, hominem denſiſſimis errorum tenebris involutum omnibus Græcis & Latinis Scriptoribus anteferre. Nolo alios recenſere, qvi Joſephum tanqvam Scriptorem futilem & nullius precii traducunt. At nec defuerunt, qvi Sanctorum Patrum veſtigiis inſiſtentes Joſephum fide dignum judicarunt, & maximum veritatis ſtudium in ejus operibus commendarunt. E qvibus Caſaubonus (49.) arbitratur, omnes Joſephi hallucinationes & ἀβλαβείας, ſi in unam ſummam contrahantur, vix centeſimam partem culparum ab Euſebio in chronicis aliisqve ſcriptis commiſſarum æqvaturas eſſe. Et, ut alios Joſephi vindices nunc omittam, nuperrime etiam Antonius Pagi Ord. Min. Convent. S. Franciſci paſſim (50.) Joſephum ab erroribus, qvorum a Baronio poſtulatus fuerat, abſolvit. Inter alia dicit, Joſephum cujus magna fides & eruditio in iis, qvæ narrat, elucefcit, juſto inclementius a Baronio tractari, ejusqve diligentiam in notatione temporum ſpectatiſſimam in iis qvæ ſine ipſo Euſebius ignoraſſet, ex Euſebio corrigi non poſſe. Fatemur tamen, Joſephum ut hominem, & Judæum inſuper, multis erroribus obnoxium fuiſſe. Unum atqve alterum tantum notabimus. Libro 12. anti-

Joſephi errores notati.

(48.) not. ad Euſeb. p. 11. (49.) exercit. n. ad Baron. p. 170. (50.) Conf. ejus Critican ad annal. Baronii append. n. 134. & 135. & ad A. C. 14. n. 3.

Digitized by Google

antiqvitatum c. 13. Polybium reprehendit, qvod Antiochum Epiphanem ob sacrilegii conatum perisse dicat, cum sacrilegium voluisse non videatur res digna supplicio, nisi voluntas ista perficiatur. Qvam sententiam ne qvidem in foli foro simpliciter tolerari posse Rainoldus (51.) animadvertit. Qvamvis enim ob peccata cogitationis neminem poenam pati Ulpianus pronuntiet, conatus tamen alicujus sceleris etiam humano judicio vindicatur. Qvanto minus ergo conatus sacrilegii coram divino tribunali impunis erit? unde hac in parte etiam gentiles qvos dam plus vidisse qvam Josephum, & alios Judæos Christo coævos, Ludovicus Ferrandus (52.) observavit. Nimirum Josephus, ut Cunæi judicium repetamus (53.) Autor omni laude dignus, & cui post sacrorum voluminum Scriptores prima esse debet fides, etsi gravitate super cunctos Judæos eminet, tamen haud ubiqve a deliramentis abhorret popularium suorum. Adducit Cunæus ejus rei specimen ex historia Caini, in qvo Josephus agricultur æ studium, tanqvam ex lucri odore profectum & cum magna terræ injuria conjunctum damnat, unde etiam ejus muneribus per sacrificium oblatis Deum delectari non potuisse scribit, cum non sponte nata sed labore hominis avari veluti perversum producta fuerint. In qva sententia Josephum rationem fugisse etiam Bœclerus notavit, (54.) qvi præterea Josephum in historia creationis & lapsus sæpius impegisse & Mosis verba ob καλλιμυθιαν ἀιδολον oculis incumbens minus intellecta ad seqviores interpretationes deflexisse demonstravit. Porro ad errores Josephi referenda sunt, qvæ de arte Dæmones virtute radicis annulo inclusæ per nares extrahendi, & cab obsessis profligandi tanqvam singulari sapientissimi Regis Salomonis in vento libr. 8. Antiqvit. c. 2. retulit. Radicem autem illam dum alibi describit, (55.) aliam etiam errorem addit, cum ait, Dæmonia esse hominum impiorum spiritus, qvos vivis immergi, & eos, qvibus subventum non fuerit, necare tradit. Qvam opinionem ex Magorum disciplina hausisse

(51.) de superstit. rom. x. p. 268. (52.) in Psalm. libr. p. 194. (53.) libr. 3. de Rep. Hebræ. p. 272. 274. (54.) exercitat. in Joseph. (55.) lib. 7. de bell. Judaic. c. 23. vel 25. p. 981.

Digitized by Google

esse Tertullianus (56.) indicat. Quamobrem hic Iosepho non magis credendum est, quam illi Dæmoni puerum sedecim annorum vexanti, qui Philostrato referente (57.) interrogatus quis esset, respondebat se esse θεὸν τὸν ἀνδρὸς, ὃς πάλαι ποτὲ ἀπέθανεν, seu idolum viri jamdudum in bello interfecti, qui uxorem suam vehementer amaverit, sed quia uxor conjugii jure violato triduo post ejus mortem alteri nupserit, summum ergo mulieres odium conceperit, & amorem suum ad hunc puerum transtulerit. Non probandum quoque in Iosepho, quod, cum historiam transitus Israelitarum per mare Erythræum describit, miraculum divinæ potentiæ haud parum extenuet, dum ait, [58.] se hæc recensuisse, ut in sacris codicibus invenerit, & cuilibet liberam fore intendi facultatem permittere, num Dei Voluntate via per mare Israëlitis patuerit, an naturæ sponte, qvemadmodum & Alexandri M. ductu Macedonibus mare Pamphylium cesserit, & aliam viam non habentibus iter illac aperuerit, cum Deus ejus opera ad destruendum Persarum imperium uti vellet. At qvid cum Mose commune habuit Alexander, qvem Strabo libro 14. Pamphyliæ littus observato æstu, & militibus umbilico tenus immissis obliqve legisse & superasse tradit? Qvemadmodum igitur Plutarchus (59.) Gentiles Historicos perstringit, qvod Alexandri iter per mare Pamphyliæ referentes miraculum excitent, qvasi divina aliqva sorte Alexandro mare cessisset, cum tamen ipse Alexander in epistolis suis nullum ejusmodi portentum jactaverit: ita & Iosephum reprehendere licebit, qvod admirandum Israelitarum per mare transitum cum Alexandri per mare Pamphyliæ itinere comparans, tanto plus vero miraculo detraxerit, qvanto magis fictum amplificavit. Observarunt, qvi in Iosephi lectione diligenter versati sunt, qvod etiam de aliis divinis miraculis subdubitanter & frigidius loqvatur, qvam Sacræ Scripturæ autoritas postulet. Historiam enim Ionæ a ceto devorati & post triduum redditi his verbis concludit, διεζηλάθη

(56.) c. 57. de anima. (57.) libr. 3 de vit. Apollon. c. 12. (58.) l. 1. antiqvit. c. 7. (59.) in Alexand. p. 675.

Digitized by Google

διεξῆλθον ὃ τὴν περὶ αὐτῶ διήγησιν, ὡς ἔδοξεν ἀναγεγραμμένην, hæc de eo ſic retulimus ut invenimus in commentariis. (60.) Qvali epiphonemate etiam decimum Antiqvitatum librum concludit, dum ait, ſe hæc, ut invenerit, in literas retuliſſe, & cuilibet integrum relinqvere, ut diverſam, ſi velit, opinionem ſeqvatur. Enimvero nonnunqvam veritatis amorem in Joſepho nimium Gentilibus placendi ſtudium corrupit. Qvorſum & illud referendum, qvod libro 2. contra Apionem ſcribit, [61.] ſupremum Legislatorem aperte Iudæis interdixiſſe, ne Deos ab aliis cultos riderent aut blaſphemarent. Ubi autem Deus hanc legem ſanxit, ne qvisqvam illis malediceret, qvos aliarum gentium opinio Deos confinxit? Reſpexit forte ad legem, qvæ Deos execrari vetat. [62.] Verum iſtud edictum non ad Gentilium idola, ſed ad Magiſtratus Dei in terra Vicarios pertinet, ut jam olim Cyrillus Alexandrinus contra Iulianum Apoſtatam oſtendit. [63.] Si vero Ioſephus ad legem de Diis Gentilium ore non memorandis aut nominandis, qvæ Exod. cap. 23. v. 13. legitur, reſpexit, ne ſic qvidem probare poterit, convicia in Deos Gentilium Divina lege prohibita fuiſſe, ut fuſe Seldenus (64.) demonſtravit. Neqve hic diſſimulanda eſt pudenda illa Joſephi adulatio, qva oracula de regno Meſſiæ ad Veſpaſianum applicuit. Cum enim in ſacris literis prædictum fuiſſet, iſtis circiter temporibus qvendam ex Judæorum finibus profectum orbem terrarum imperio potiturum, id in Veſpaſiano implendum dicere Joſephus non dubitavit. (65.) Et toto qvidem oriente vetus illa & conſtans fama percrebuerat, eſſe in fatis, ut eo tempore Judæa profecti rerum potirentur, qvam de Imperatore Romano & imprimis de Veſpaſiano & Tito qvod interpretati fuerint Svetonius, (66.) & Tacitus, (67.) minus mirandum eſt, cum & ipſe Joſephus ſacro illo oraculo Veſpaſianum, qvi apud Judæam Imperator creatus eſt, deſignatum ſcripſerit, (68.) a reliqvis Judæis hic diſſentiens, qvi

(60.) lib. 9. Antiqvit. c. 11. (61.) p. 1077. (62.) Exod. XXII, 28. (63.) libr. 7. contr. Julian. (64.) de jur. nat. & gent. libr. 2. c. 13. (65.) Euſeb. libr. 3. c. 8. Zonar. libr. XI. annal. c. 16. (66.) in Veſpaſ. c. 4. (67.) libr. 5, hiſtor. (68.) libr. 7. de bell. Judaic. c. 12. vel 31. p. 961.

qvi oraculum illud ad ſe ſpectare rati ſe tanto fortius Romanis oppoſuerunt. Non ſatis ergo erat Ioſepho, cum in caſtro Jotapata captus eſſet, imperium Romanum Veſpaſiano prædicere, niſi ipſum etiam terræ marisque & totius humani generis Dominum futurum prædixiſſet. (69.) Rectius autem vulgatum illud toto oriente oraculum de Ieſu noſtro explicari debuiſſe Hegeſippus (70.) & alii notarunt. Sed nolo jam recenſendis Ioſephi erroribus diutius immorari, qvos multos eſſe non diffiteor. Fatendum tamen & illud, multos Ioſepho errores tribui, qvi potius librariis vel interpretibus tribui debuiſſent. Sane numeros in Ioſephi operibus ſcriptorum vitio ſæpe vitiatos deprehendit Conſtantinus L' Empereur [71.] Et nonnunquam Ioſephus ex ipſo Ioſepho corrigi poteſt. Nonnulla enim in libris contra Apionem rectius ſcripta ſunt, qvam in libris Originum ſcripta fuerant, ut Scaliger in notis ad ſelecta fragementa veterum Græcorum uno alteroque exemplo probatum dedit. (72.) Nec defuerunt, qui Ioſephum agraviorum qvorundam errorum culpa liberarent. Qvid frequentius qvam Ioſepho objicere, qvod a Matthæo diſſentiat, dicente, Tetrarcham Herodem Fratris ſui Philippi Conjugem Herodiadem rapuiſſe? Ioſephus enim Herodiadem non Philippi ſed alterius Herodis uxorem fuiſſe dicit. Atqve hinc, ut Sanctis Evangeliſtis veritas ſua conſtet, qvamplurimi Ioſephum ignorantiæ & oblivionis arguunt, & in hac de raptu Herodiadis hiſtoria vel Gorionidem ab Herodum ætate longe remotiſſimum Flavio noſtro Ioſepho in cognoſcenda veritate perſpicaciorem fuiſſe contendunt. Qvamvis autem Ioſephus in hac cauſa etiam a Caſaubono, qvem in aliis graviſſimum ſui vindicem expertus eſt, deſertus fuerit, fuerunt tamen qvi inſanabili huic qvod videbatur, vulneri medicam manum adhiberent. Cum enim Ioſephum in Herodum hiſtoria accuratiſſime verſatum conſtet, non permittendum cenſuerunt, ut in hac Herodiadis hiſtoria mendacii argueretur. Et parum qvidem

(69.) libr. 3. de B. J. c. 27. p. 864. (70.) libr. 5. de excid. Hieroſolym. c. 45. (71.) in notis ad Middoth. c. 4. ſect. 3. p. 145. (72.) p. 9. & 18.

qvidem abfuit, qvin nonnulli ex Josepho Evangelistas corrigere auderent. Legitur enim in Scaligerianis, qvæ Jacobus & Petrus Fratres Puteani ex Scaligeri ore excerpserunt, veteres Christianos multa in Novo Testamento addidisse, & forte hic etiam aliqvid mutasse. (73.) Verum desperato isto remedio non opus est, cum non desit commoda ratio Josephum cum Evangelistis conciliandi, qvæ apud Grotium, (74.) Noldium (75.) & alios videri poterit. Qvantum ad historiam infanticidii Bethlehemitici attinet a Josepho omissam, Scaliger in prædictis excerptis Christianos potius alicujus additionis as historiam Evangelicam, qvam Josephum alicujus omissionis arguere videtur. Vossius autem in chronologia sacra, qvam ad mentem veterum Hebræorum & præcipue Josephi expositi, non se mirari dicit, qvod Josephus infanticidii illius historiam prætermiserit, cum post tot crudelitatis exempla Herosolymis & per totam Palæstinam edita, post fublatos diversis supplicüis tot filios, uxores, proximos, & amicos non magna res fuisse videatur, qvod Herodes unius vici & adhærentis territorii infantes fustulerit, qvorum stragem non adeo magnam fuisse putat, cum non omnes, sed mares tantum, & qvi intra bimatum essent, cæsi fuerint. Qvod autem Macrobius libr. 2. Saturnal. c. 4. retulit, Imperatorem Augustum cum inter pueros, qvos in Syria Herodes Rex Judæorum intra bimatum jussit interfici, filium qvoq; ejus occisum audivisset, dixisse: melius est Herodis porcum esse qvam filium, id Vossius merum figmentum esse censet, cum Herodis filii, qvi a Patre interempti sunt, omnes adolescentiam jam exuerint, ideoqve illud Augusti scomma ad infanticidium Bethlehemiticum non pertineat. Sed esto, ad fabulas referri debere, qvod inter infantes ab Herode occisos aliqvis ex Herodis filiis fuerit, omnino tamen mirandum videtur, Macrobium Gentilem de infantibus intra bimatum ab Herode occisis aliqvid memorasse, & Josephum Judæum, qvi illorum temporum historiam magna diligentia perfecutus est, stragem illam Bethlehemiticam silentio involve-

F (71) p. 177. (74.) annot. ad Matth (75.) in histor. Idum. p. 224. & seq.

volvere, qvæ non unicum tantum vicum, sed etiam totum circumjacens territorium pervalit.

Nova recensio Josephi. Qvamvis autem nonnulla in Josepho sint, qvæ omnem excusationem aut defensionem respuant, cœtera tamen ita comparata sunt, ut avidissimos lectores merito suo semper invenerit. Qvamobrem cum Græco-Latina Josephi exemplaria, qvibus Bibliopolarum officinæ jampridem carueruntur, a plurimis eruditis desiderari animadverteret Vir integerrimus & tumtibus in novas Sanctorum qvorundam Patrum aliorumqve bonorum Autorum editiones hactenus erogatis spectatissimus MAURITIUS GEORGIUS WEIDMANNUS, cœteris in bonos libros meritis & hoc addidit, ut Josephi opera Græco-Latine impensis suis denuo imprimi & novam insuper appendicem adjici curaret. In ista appendice primum exhibetur ARISTEÆ liber de 70. Interpretibus. Cum enim Josephus in suis antiqvitatibus illam Aristeæ narrationem velut in compendio referat, & ipse Aristeas in paucorum manibus versetur, visum fuit operæ pretium, Josephi operibus Aristeam adjungere. Fuit autem Aristeas e Ministris Ptolemæi Philadelphi Regis Ægyptii, quem Hieronymus (76.) Ptolemæi ὑπογραμματέα appellat, quantvocem non fideliter interpretatur Hugo Cardinalis, cum ait hoc vocabulo fidelem interpretem notariab hyper i. e. valde & pistis i.e. fides. Nec minus lepida est altera interpretatio, qva hyperapistes est Notarius, ab hyper i.e. super & pistan assistentes. Utramqve deridet Eralmus, (77.) cum ὑπογραμματέα fatellitem seu protectorem significet, qvia satellites σώματος seu clypei objectu Regum corpora tegebant. Neqve tamen e vulgari satellitio Aristeas fuit. Andreas enim, qvi una cum Aristea Ptolemæi Regis nomine ad Judæos ablegatus fuit, in literis Regis ad Eleazarum Pontificem Judæorum Ἀρχισωματοφύλακα titulo ornatur. Si igitur etiam Aristeas Regis corporis custodiam habuit, qvod Josephus asserit, [78.] ipse qvoqve inter præcipuos Regii corporis custodes numerandus erit. Sane Ptolemæus &

Appendix Aristeas.

(76.) præfat. in Pentateuchum seu epistol. 104. (77.) Tom. IV. Oper. Hieron. p. 6. (78.) libr. 12. antiq. Judaic. p. 1064.

Digitized by Google

us & Andream & Ariſteam in magno apud ſe honore conſtitutos aſſerit. Hujus autem Ariſteæ & hiſtoriæ, qvam compoſuit de LXX. Interpretibus, præter Joſephum & Hieronymum etiam Tertullianus, [79.] Euſebius, [80.] Epiphanius, [81.] Syncellus [82.] & alii meminerunt. Prodiit ille Ariſteæ liber a Matthia Palmerio latine redditus Baſileæ anno 1536. apud Iohannem Bebelium una cum Olympiodori in Eccleſiaſten commentario, & Gregorii Neocæſarienſis in eundem Eccleſiaſten metaphraſi. Et hæc Palmerii verſio etiam micropresbytico ſeu ſyntagmati veterum qvorundam Theologorum, qvod Baſileæ anno 1550. Henricus Petri in lucem publicam emiſit, nec non Bibliothecæ Patrum (83.) inſerta legitur. Sichardus autem cum Palmerii verſionem minus accuratam deprehenderet, de nova adornanda cogitabat, qvod conſilium poſtea mutavit, cum hunc laborem a Matthia Garbitio præoccupatum intelligeret, cujus verſionem Baſileæ anno 1561. una cum græco Ariſteæ textu Oporinus excudit. Poſtea etiam Iacobus Middendorpius Ariſteam ex græcis manuſcriptis & latinis codicibus reſtituit, & commentario ſuo illuſtravit, qvæ editio Coloniæ anno 1578. in lucem prodiit. Atqve ut de Germanicis, Italicis & Gallicis verſionibus taceam, etiam in Hebraicum ſermonem hanc Ariſteæ hiſtoriam transtulit R. Azarias de Rubeis, qvi hunc Ariſteæ tractatum Hadrath Zekenim ſeu decorem ſenum inſcripſit, & libro Meor Enajim incluſit. (84.) Num vero iſta narratio de 70. Interpretibus vere a Miniſtro qvodam Ptolemæi Philadelphi, qvi Ariſteæ nomen geſſit, ſcripta, an ab impoſtore qvodam ſub Ariſteæ nomine conficta fuerit, de eo non inter omnes æqve convenit. Alii enim cum Iſaaco Voſſio (85.) priorem, alii cum Joſepho Scaligero (86.) poſteriorem ſententiam defendunt. Peculiari tractatu paucis abhinc annis hoc argumentum diſcuſſit Humfredus Hody, qvi qvidem librum Ariſteæ, qvalis

(79.) Apolog. c. 18. (80.) libr. 3. de præparat. evangel. c. 1. & ſeqv. (81.) de ponder. & menſur. c. 9. & ſeqv. (82.) chronogr. p. 273. (83.) edit. Pariſ. tom. 7. Colon. tom. 1. & Lugdun. tom. 12. (84.) Bartolocc. Bibliothec. Rabbin. tom. 1. p. 457. ſeqv. (85.) de 70. Interpret. c. 4. (86.) ad Chronic. Euſeb. p. 153.

go oportunius fuiſſet, qvam Tryphoni Iudæo Ioſephum opponere, ſi Juſtini ævo illud de Chriſto teſtimonium in Joſephi Antiqvitatibus lectum fuiſſet? Tertullianus qvoqve, qvi Joſephum Antiqvitatum Judaicarum vernaculum vindicem appellat, (29.) etſi peculiari opere contra Judæos diſputet, Joſephi tamen de Chriſto teſtimonium omittit, qvod ſane fieri vix potuiſſet, ſi Tertulliani ætate cognitum fuiſſet. Chryſoſtomus in orationibus adverſus Judæos (30.) Joſephum μάρτυρα μάλιστα ἀξιόπιστον appellat, & quid de Daniele ſcripſerit, allegat. Qvi fieri potuit, ut non etiam, qvæ de Chriſto Joſephus ſcripſit, allegaret? Mitto jam alios, qui contra Judæos ſcripſerunt, & ad Photium Patriarcham Conſtantinopolitanum venio. Is duabus vicibus in ſua bibliotheca de Joſephi antiqvitatibus agit, ſemel codice ſeptuageſimo ſexto, & iterum codice ducenteſimo trigeſimo octavo. Sed neutrobi ἀξιομνημόνευτον illud de Chriſto teſtimonium excerpit. Equidem Aubertus Miræus in notis ad Hieronymi catalogum Scriptorum eccleſiaſticorum (31.) periocham illam de Chriſto, qvæ apud Joſephum extat, a Photio memorari ſcribit. Verum memoria hic eum fefellit. Seductus tamen, ut puto, a Miræo Lambecius in epiſtola ad Principem Auguſtum inter eos, qui Joſephi de Chriſto teſtimonium pro genuino agnoverunt, etiam Photium numerat. (32.) De qvo errore forte monitus, tantum abeſt, ut eum retractaverit, ut potius in commentariis ad bibliothecam Vindobonenſem (33.) probare conetur, Photium ſaltem obſcuram hujus teſtimonii mentionem feciſſe. Sic enim procedit: Photius in recenſione operis alicujus, qvod περὶ παντὸς ſeu de univerſo inſcriptum fuit, monet, (34.) opus illud a nonnullis Joſepho attributum, ſed rectius Cajo ſeu Gajo Romanæ eccleſiæ Presbytero tribuendum eſſe, cum in eo opere Salvator noſter Chriſtus appelletur, & inenarrabilis ejus e Patre generatio accurate deſcribatur. Cum autem poſtea in recenſendis Joſephi antiquitatibus, Jeſum a Joſepho Chriſtum appel-

(29.) in apologet. c. 19. (30.) orat. 3. adv. Judæos p. 114. edit. Hæſchel. (31.) cap. 13. p. 7. (32.) pag. 4. (33.) tom. 8. pag. 14. (34.) codix. 48.

appellari animadverteret, ne ſibi contradicere cogeretur, totam Ioſephi periocham excerpere noluit, ſed tantum paſſionis Chriſti mentionem fecit his verbis: κατὰ τοῦτον καὶ τὸ ΣΩΤΗΡΙΟΝ ἐγεγόνει ΠΑΘΟΣ, ſub hoc [nempe Herode, Tetrarcha Galilææ & Perææ] etiam Salvatoris contigit paſſio. Qvibus verbis ad Ioſephi periocham de Chriſto alludi ſtatuit, cum Ioſephus paſſionis Dominicæ nullibi niſi in decantatiſſimo illo teſtimonio meminerit. Verum Lambecius magno conatu magnas nugas agit. Verba enim illa de Domini paſſione Photii ſunt, non Ioſephi, ſiqvidem Photius ea, qvæ ex Ioſepho excerpit, ſuis diſcurſibus illuſtrat, & occaſione Herodis Tetrarchæ obiter addit, qvod Chriſtus ſub iſto Herode paſſus fuerit, quorſum etiam ſpectant, qvæ occaſione Herodis Magni de Chriſti Nativitate, & infanticidio Bethlehemitico, & occaſione Agrippæ de Iacobi majoris ſupplicio & Petri captivitate diſſerit, qvæ ſane Photius ex Ioſepho non excerpſit. Certum igitur eſt, altum eſſe de Periocha Ioſephi, quæ Chriſti vitam breviter exponit, in Photii bibliotheca ſilentium, ſive in Photiano exemplari plane defuerit, ſive eam pro adulterina habuerit. Sane librum περὶ παντὸς etiam hanc ob cauſam Ioſepho abjudicat, qvod Ieſus in eo Chriſtus appelletur. Atqvi in teſtimonio, qvo Joſephus Chriſtum prædicaſſe perhibetur, expreſſe legitur: ὁ χειστὸς οὗτος ἦν. Accedit quod Photius in codice 33. ubi de Juſto Tiberienſi agit, hoc commune Judæorum vitium eſſe ſcribit, qvod de Chriſti adventu & miraculis ſileant: Si igitur Photius in Joſepho tam illuſtre Chriſti elogium, qvale hodie legitur, inveniſſet, & pro genuino habuiſſet, dubio procul illud tanqvam aliquid ſingulare, & a communi Judæorum more prorſus alienum obſervaſſet. Ne qvis autem Euſebium ut antiqviorem Photio præferendum exiſtimet, ſuppetiari Photio poteſt Origenes Euſebio antiquior. Is enim clare teſtatur, qvod Joſephus Jeſum pro Chriſto non habuerit. (35.) Si Jeſum pro Chriſto non habuit Joſephus, qvomodo in Antiqvitatibus dicere de Jeſu potuit: χειστὸς οὗ-

τος

(35.) libr. 2. contr. Celſ. & in Matth. p. 223.

τος ἦν. Excipit Vosſius, (36.) Origenis verba ita explicari poſſe, qvod Joſephus qvidem crediderit, Jeſum fuiſſe Chriſtum ſeu Meſſiam, ſed hominem tamen, aut excellentioris naturæ, qvam ſit humana, non divinæ. Et hanc ſententiam Apoſtolorum ævo apud Ebionitas & Nazaræos viguiſſe, qvin etiam Chriſto etiamnum in terris verſante apud multos obtinuiſſe tradit. Verum Origenes expreſſe negat, qvod Joſephus Jeſum pro Meſſia agnoverit, & ex ipſo Joſepho conſtat, qvod Prophetarum de Meſſia oracula in Veſpaſiano impleta profeſſus fuerit. Porro ſi qvis objiciat, Joſephum de Præcurſore Chriſti Johanne Baptiſta, & de diſcipulo Chriſti Jacobo nonnulla protuliſſe, ideoqve boni Hiſtorici partes implere non potuiſſe, ſi de Chriſto ipſo plane ſiluerit: libenter concedam, Joſephum de Chriſto non plane ſiluiſſe, qvin & hoc concedam, qvod Ioſephus de Ieſu verba faciens a laudibus ejus non abſtinuerit. Neqve enim ex inveterato Iudæorum, qvi hodie vivunt, erga Chriſtum odio de illorum moribus judicandum eſt, qvibus miracula per Apoſtolos in Chriſti nomine qvotidie facta ſacrum qvendam horrorem incuſſerunt. Et qvamvis probari non poſſit, Ioſephum in aula Veſpaſiani ex converſatione cum T. Flavio Clemente, qvi poſtea ſub Domitiano ob fidem Chriſtianam interfectus eſt, & cum Flavia Domitilla ob eandem cauſam in exilium miſſa, bonam de Criſto opinionem imbibiſſe, qvæ Ruperti (37.) conjectura fuit, aut qvod Banus Ioſephi Præceptor Eſſenorum ſectæ addictus Iohannis Baptiſtæ ſectator fuerit, adeoque de Chriſto inique ſentire non potuerit, ut Voſſius arbitratur, qui & ipſum Iohannem Baptiſtam Eſſenum fuiſſe ex cibi & veſtitus ſimplicitate, baptiſmo, & reliqvarum ſectarum Iudaicarum odio colligit: (38.) ex iis tamen, quæ de Iohanne Baptiſta & Iacobo Ioſephus retulit, ſatis, ut opinor, probari poteſt, falſam eſſe illorum ſententiam, qui Ioſephum de Chriſto contumelioſe in ſuis Antiqvitatibus locutum, & iſtarum blaſphemiarum vice a Chriſtiano qvo-

(36.) de 70. Interpret. p. 164. (37.) epiſtol. ad Snell. (38.) de 70. Interpret. c. 17. p. 168.

qvopiam inſigne hoc Chriſti elogium ſubſtitutum ſtatuunt. Certum qvidem eſt Phariſæos, quorum placitis ſe addictum Joſephus in vita ſua profitetur, plerosqve magno Chriſti odio flagraſſe, at fuerunt etiam inter Phariſæos ab immani illo adverſus Chriſtum odio alieni, neqve ſic Phariſæis addictus fuit Joſephus, ut non ſubinde eorum mores & facta perſtrinxerit. Qvocirca nihil obſtat, qvo minus Joſephum honorifico aliqvo præconio Chriſti nomen condecoraſſe dicamus. Tale tamen illud fuiſſe minime dubito, qvale decebat hominem Judæum, & qvi τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα Theodoreto (39.) teſte non amplecteretur. At qvæ hodie apud Joſephum de Chriſto leguntur, ita comparata ſunt, ut Chriſtiano magis homini qvam Judæo conveniant, unde & Sozomenus (40.) ex illis concludebat, Joſephum iſto ſcribentem propemodum clamare, Chriſtum Deum eſſe.. Videns hanc difficultatem Lambecius (41.) in defendenda hac Joſephi periocha longe alia via incedit, qvam cæteri qvi hoc Joſephi teſtimonium ut genuinum tuentur. Omnia enim Joſephi verba in ſiniſtram partem interpretatur, qvaſi non ad Chriſti elogium, ſed potius ad ejusdem vituperium & contemtum ſpectarent, etſi a Joſepho, ut neqve Judæos neqve Chriſtianos neqve Gentiles offenderet, ambiguis phraſibus concepta fuerint. Imprimis autem ea via Joſephum ſolerter uſum dicit, ut nihil ſuis verbis de Chriſto ſcribat, ſed tantum propriam Chriſtianorum traditionem ex trium Evangeliſtarum ſcriptis (Johannes enim Evangelium ſuum nondum ediderat) & Actis Apoſtolicis hauſtam referat, ſed ita tamen, ut phraſes, qvas adhibet, ad irriſionem Chriſtianæ fidei torqveri poſſint. Cum ergo Joſephus Jeſum Virum ſapientem dicit, reſpicere putat Lambecius Joſephum ad loca Math. XIII. 54. & Marc. VI, 2. & tamen ambiguo ſenſu Chriſtum σοφὸν ἄνδρα appellare, cum vox ſapientiæ nonnunqvam etiam in malam partem uſurpetur. Deinde cum Ioſephus

(39.) Commentar. in Danielem Tom. II. Opp. p. 697. (40.) libr. 1. c. 1. (41.) tom. 8. Bibl. Vindob. p. 22.

ſephus titulum Viri ſapientis ita reſtringit, aut corrigit, ἔγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή, ſi modo Virum eum appellare oportet, Lambecius non eam Joſephi mentem fuiſſe putat, qvaſi Chriſtus Deus potius qvam Vir vel Homo dicendus fuerit, qva ratione Apollo Pythius apud Herodotum per oraculi vocem Lycurgum compellavit: (42.)

Δίζω ἤ σε Θεὸν μαντεύομαι, ἠὲ καὶ ἄνδρα
Ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον Θεὸν ἔλπομαι ὦ Λυκόεργε:

qvem ſenſum a Joſephi mente alienum fuiſſe putat, cum Chriſtum ne Prophetam qvidem nedum Deum aut Dei Filjum eſſe exiſtimaverit. Qvamobrem ſenſum Joſephi hunc potius fuiſſe exiſtimat: fuit hoc eodem tempore Jeſus ſapiens Vir, ſi modo Virum eum appellare oportet, & non potius phantaſma ſive ſpectrum, ſiqvidem ab ipſis diſcipulis ſuis propter φάσεις naturalem humanæ potentiæ modum excedentes pro tali fuit habitus. Cujus interpretationis rationem confirmat ex Matth. XIV, 26. Marc. VI, 49. Luc. XXIV, 37. Seqventia apud Joſephum verba: ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητὴς, erat enim mirabilium operum patrator, alludere putat ad verba populi apud Lucam c. V. v. 26. dicentis: εἴδομεν παράδοξα σήμερον. Veretur autem Lambecius, ne hic etiam angvis in herba lateat, & Joſephus forte per ἔργα παράδοξα ἔργα ἄπιστα ſeu incredibilia intellexerit. Porro cum Joſephus Chriſtum fuiſſe dicit διδάσκαλον ἀνθρώπων τῶν σὺν ἡδονῇ τ' ἀληθῆ δεχομένων ſeu Doctorem hominum cum voluptate vera ſuſcipientium, his verbis Chriſtum a Joſepho perſtringi cenſet ut Magiſtrum piſcatorum, publicanorum, mulierculârum aliorumqve rudium hominum qvævis paradoxa dogmata ſimplici credulitate ſuſcipientium, & cum voluptate tanqvam vera amplectentium. Pro qva interpretatione illuſtranda Ciceronem adducit (43.) qvi aſſerit, fictas qvoqve fabulas, e qvibus utilitas nulla dari poteſt, cum voluptate legi. Seqvitur apud Joſephum:

(42.) libr. 1. c. 66. (43.) libr. 5. de finib.

phum : Καὶ πολλὺς Ἰουδαίους πολλοὺς δὲ καὶ ἑλληνικοὺς ἐπηγάγετο, qvæ verba Lambecius ſic interpretatur : & multos qvidem Judæos multos autem & gentiles ſeqvaces nactus eſt, nempe Judæos, ut ὡδαφορικῶς adjungit, per prædicationem Evangelii, Gentiles autem, qvorum nomine hic etiam Samaritani comprehenduntur, partim ſola curioſitate propter famam miraculorum, partim & neceſſitate propter indigentiam auxilii ultro ſe offerentes. Qvod autem Joſephus addit: ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν CHRISTUS HIC ERAT, a Lambecio ſic explicatur, qvaſi ſenſus Joſephi fuerit, hunc Jeſum ad aliorum, qvi nomen Jeſu tanqvam apud Judæos admodum vulgare eodem tempore obtinebant, differentiam Chriſtum vulgo cognominatum fuiſſe, qvoniam a diſcipulis & ſectatoribus ſuis promiſſus Judæis Meſſias falſo credebatur. Proxima Joſephi verba ita ſe habent: καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου οὐκ ἐπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες, eumqve accuſatum a primariis Viris noſtris, cum cruci addixiſſet Pilatus, non tamen ceſſerunt, qvi ab initio eum audiverunt. Hic Lambecius Joſephum reſpicere putat partim ad qverelam duorum diſcipulorum Chriſti, qvi in itinere verſus Emmauntem Chriſtum a ſummis Sacerdotibus & Principibus populi ad ſupplicium crucis damnatum triſtes referebant, partim ad Apoſtolos & reliqvos diſcipulos in monte oliveti Chriſtum a mortuis excitatum interrogantes, an hoc tempore regnum Iſraëlis reparaturus, & ſolium Davidis recuperaturus eſſet? Cum autem Joſephus ait : οὐκ ἐπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες, idem exprimi putat, qvod in Actis Apoſtolorum legitur c. V, 40. πᾶσαν ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν Χριστόν. Etſi autem verba Joſephi bene ſe habeant, peſſimos tamen ſenſus in illis latere ſuſpicatur. Putat enim Joſephum ſalutiferæ Chriſti crucifixioni inſultare

voluiſſe, qvaſi ea Perſonæ ac titulo Meſſiæ, qvi collapſum Iſraëlis regnum reſtituere debuiſſet, minime convenerit, ſimul & diſcipulos Chriſti deridere voluiſſe, qvod, licet Chriſtum a Pilato crucifixum viderint, nihilominus tamen poſt mortem tam ignominioſam eum ut Meſſiam venerari non ceſſaverint. Obſervat etiam Joſephum aperte hic Judæum ſe profiteri, cum eos, qvi Chriſtum apud Pilatum accuſarunt τὲς πρώτες παρ' ἡμῖν appellat, & ſimul callide anniti, ut præcipuam crucifixionis invidiam a Judæis amovens in Pilatum & Romanos transferat. Pergit Joſephus: ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν τῶν θείων προφητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μύρια περὶ αὐτὸν θαυμάσια εἰρηκότων, apparuit enim iis tertia die iterum vivus, prout divini Prophetæ & hæc & alia multa de ipſo miranda prædixerant. Hæc verba Lambecius deprompta a Joſepho eſſe putat ex Marc. XVI, 9. Luc. XXIV, 25.26.27. & aliis dictis Evangelicis & Apoſtolicis, in qvibus Chriſti reſurrectio, & reſurgentis apparitiones referuntur, ejusqve geſta Propheticorum oraculorum collatione confirmantur. Minime tamen Joſephi verba ita accipienda eſſe notat, qvaſi ipſe vel Chriſti reſurrectionem veram eſſe vel oracula Prophetarum ad eundem pertinuiſſe crediderit, cum potius hæc tantum ex Chriſtianorum ſententia retulerit, iisqve traditionis ſuæ probandæ onus reliqverit, lectoribus autem ſuis in utramqve partem judicandi libertatem conceſſerit. Idqve ex eo confirmat, qvod Joſephus non ſimpliciter dicat: ἐφάνη πάλιν ζῶν ſed ἐφάνη αὐτοῖς, qvaſi dixerit: illi vivum apparuiſſe dicunt, fides ſit penes Autores. Tandem Joſephus & hoc addit: εἴς τε νῦν τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τῆσδε ὠνομασμένων οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον & nunc etiam Chriſtianorum ab hoc denominatorū non defecit genus. His verbis Lambecius Joſephum non modo ſe Chriſtianorum numero eximere ait, ſed etiam mirari, qvo deo tempore, qvo hæc ſcripſit,

ſcripſit,ullus adhuc Chriſtianorum ſuperfuerit, cum præſertim perſecutio, qvam ſub Nerone Chriſtiani paſſi ſunt, tam gravis fuerit,ut totum Chriſtianorum genus ea extingvi poſſe videretur.Hæc paulo prolixius ex Lambecio excerpere haud gravatus ſum, cum iſti de bibliotheca Vindobonenſi commentarii in paucorum manibus verſentur, & ab aliis,qvi de hac Joſephi periocha ſcripſerunt, hactenus nondum, qvod ſciam, ad examen revocata fuerint. Videntur autem mihi Lambecii interpretationes nimis longe petitæ, & tam coactæ, ut longe ſatius videatur, locum hunc Joſephi ut ſpurium plane rejicere, vel ſaltem interpolatum agnoſcere, qvam hoc modo ut genuinum defendere. Qvis enim temere præſumat, Joſephum, cum Jeſum ſapientem Virum appellat, hoc titulo in ſiniſtram partem uti? Chriſtum ſemel iterumqve a diſcipulis pro ſpectro habitum fuiſſe verum eſt, ſed qvod Joſepho hæc in mentem venerint,cum ſcriberet, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή, perſuadere mihi non poſſum. Et qvalis foret hæc conſeqventia, Chriſtus non tam homo qvam φάντασμα potius ſeu ſpectrum fuit. Multa enim miracula patravit? Rectius hæc Joſephi verba Huetius interpretatur,cum illa κατὰ σχῆμα & oratorio more a Ioſepho dicta aſſerit, ut prodigiorum a Ieſu patratorum & beneficiorum in homines collatorum magnitudinem extolleret, ac ſi dixiſſet: tanta Chriſtus geſſit, ut Deo qvam hominibus propior videretur. Cujus explicationis illuſtrandæ gratia Matthiæ Corvini Pannoniæ Regis epitaphium adducit:

Corvini brevis hæc urna eſt, qvem magna fatentur
Facta fuiſſe Deum, fata fuiſſe hominem.

Notamus vero & hoc, in manuſcriptis exemplaribus antiqvæ verſionis, qvæ Rufino tribuitur, verba hæc: εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρὴ plane non reddi, unde non injuria aliqvis ſuſpicari poſſit, verba illa ab aliena manu acceſſiſſe. Sane in codice ante 8. ſecula exarato, qvi penes Voſſium fuit, verba hæc latine expreſſa non erant, ut ipſe atteſtatur. Porro longe aliud eſt libenter vera ſuſcipere, qvod Chriſti diſcipulis

Joſephus tribuit, aliud fabulas & qvævis abſurda cum voluptate amplecti, qvæ Lambecii explicatio eſt. Cum autem Joſephus ait: ὁ χριστὸς ἔτος ἦν, certum eſt, qvod Chriſti nomine Jeſum Nazarenum non ſolum a Jeſu Damnei Filio, vel a Jeſu Gamalielis Filio & aliis qvi iſto tempore hoc nomine gaudebant diſtinguere voluerit, ſed Chriſti etiam nomine Meſſiam intelligat. Et cum Joſephus quippe Judæus Jeſum pro Meſſia agnoſcere non potuerit, non poſſunt ejus verba aliter interpretari, qvi hoc de Chriſto teſtimonium revera a Joſepho ſcriptum contendunt, qvam qvod hæc verba ellipſi vocis λεγόμενος laborent. At Ioſephus tali ellipſi uti non ſolebat. Nam Jacobum vocat fratrem Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ (44.) qvemadmodum & Pilatus ad Iudæos dicebat: τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; (45.) Malim igitur cum Montacutio (46.) ſtatuere, verba iſta ὁ Χριστὸς ἔτος ἦν gloſſema qvoddam eſſe & marginalem Chriſtiani cujuspiam lectoris annotationem, Ioſephi textui poſtea a librariis inſertam. Unde & a Cedreno hoc Ioſephi teſtimonium allegante omiſſa videas. Aut ſi Chriſti mentionem Ioſephus fecit, fortaſſe his verbis uſus eſt: ὁ Χριστὸς ἔτος εἶναι ἐπιστεύετο. Sic enim Hieronymus videtur legiſſe, qvi Ioſephi verba ita exprimit: credebatur eſſe Chriſtus. Præterea qvoqve non probabile videtur, qvod Ioſephus crucifixioni Chriſti inſultare, aut Apoſtolorum fidem in crucifixum irridere voluerit. Qvomodo enim crucifixioni Chriſti inſultare potuit, qvi ſtatim addit eum a mortuis tertia die reſurrexiſſe, qvemadmodum hæc & plura alia Prophetæ prædixerant. Qvæ verba ita ſane a Ioſepho concepta ſunt, ut non ex aliena, ſed ex ſua ſententia loqvi videatur. Qvamobrem hæc etiam verba vel Ioſepho afficta, vel interpolata arbitramur. Poſtremo & hoc addit Lambecius, qvod Ioſephus hiſtoriam de Paulina qvam Decius Mundus Anubidis perſonam ſimulans in templo Iſidis ſtupravit, teſtimonio ſuo de Chriſto non aliam

(44.) lib. 20. c. 8. (45.) Matth. XXVII, 17. (46.) in var. lect. ad Euſeb. demonſtrat. evangel. pag. 2.

am ob cauſam ſubjungat, qvam ut Chriſtianorum fidem de Chriſti conceptione & nativitate tacite ſuggillaret. Et tamen hoc teſtimonium Ioſephi de Chriſto ſummo jure in Ioſephi operibus pro pretioſiſſima & vix æſtimabili gemma haberi cupit, cum per illud Sacrorum Bibliorum Novi Teſtamenti veritas etiam hoſtili atteſtatione confirmetur. Si igitur Lambecius hoc Ioſephi teſtimonium tanti æſtimat, qvi tamen ex maligno animo & cum maximo Chriſtianæ religionis ludibrio hæc a Ioſepho dicta ſtatuit, qvanti hoc teſtimonium æſtimabunt, qvi inſigne elogium his Ioſephi verbis contineri, & Ioſephum vel in confinio Chriſtianæ lucis poſitum, vel ad confeſſionem veritatis ſingulari Dei virtute compulſum aſſerunt? Sane Abrahamus Whelocus in epiſtola ad Arnoldum [47.] totum potius Ioſephum e medio & penitus emundo tollendum exiſtimat, qvam ut illam nobiliſſimam de Chriſto periocham a Chriſtiana eccleſia tolli patiamur.

Scriptorum Joſephi utilitas & autovilas.

Verum cum illam Ioſephi periocham adulterinam vel ſaltem interpolatam eſſe non levia prodant indicia, & neqve Chriſtiani, qvorum fides certioribus fundamentis innititur, magnopere illo egeant, neqve Iudæi ejus autoritate moveantur, leve damnum erit, ſi gemma illa adulterina careamus. At Ioſepho non æqve carere poſſumus. Nam non ſolum libros Veteris Teſtamenti, hiſtoricos egregie illuſtrat, ſed etiam hiſtoriam eccleſiaſticam Veteris teſtamenti, qvæ in Sacro Codice integra non extat, continuat, qvo nomine qvantum Joſepho debeamus res ipſa clamat, cum e ſolo pæne Joſepho hiſtoriam eccleſiaſticam Veteris Teſtamenti qvoad ultimas ejus periodos haurire liceat. Et vel hoc unum pro Joſephi commendatione ſufficit, etſi longe plura, qvæ nobiliſſimo huic Scriptori inſigne precium conciliant, afferre poſſem, niſi ſoli lumen inferre intempeſtivum foret. Peſſime qvidem Hiſtoricum optime de poſteritate meritum excepit Jacobus Salianus in annalibus eccleſiaſticis Veteris

(47.) Conferatur teſtim. Flavian. p. 222.

Teſtamenti, cum per omnes iſtorum annalium tomos Ioſephi reprehenſio utramqve paginam faciat. Præiverat Saliano Baronius in annalibus eccleſiaſticis novi Teſtamenti, qvippe qvi nullam Joſephi carpendi occaſionem prætermittit. Neqve benignior erga Joſephum eſt Leonis Allatii affectus. Cum enim Scaliger in prolegomenis librorum de emendatione temporum Joſephum diligentiſſimum & φιλαληθέστατον Scriptorem nominaſſet, & poſtea ſubjunxiſſet: audacter dicimus, non ſolum in rebus Judaicis, ſed etiam in externis tutius illi credi, qvam omnib9 Græcis & Latinis, veriſſime qvidem id a Scaligero dictum cenſet Allatius, (48.) ſed eo tantum reſpectu, qvatenus id audacter ſe dicere pronunciat, cum extremæ audaciæ ſit, hominem denſiſſimis errorum tenebris involutum omnibus Græcis & Latinis Scriptoribus anteferre. Nolo alios recenſere, qvi Joſephum tanqvam Scriptorem futilem & nullius precii traducunt. At nec defuerunt, qvi Sanctorum Patrum veſtigiis inſiſtentes Joſephum fide dignum judicarunt, & maximum veritatis ſtudium in ejus operibus commendarunt. E qvibus Caſaubonus (49.) arbitratur, omnes Joſephi hallucinationes & ἀβλεψίας, ſi in unam ſummam contrahantur, vix centeſimam partem culparum ab Euſebio in chronicis aliisqve ſcriptis commiſſarum æqvaturas eſſe. Et, ut alios Joſephi vindices nunc omittam, nuperrime etiam Antonius Pagi Ord. Min. Convent. S. Franciſci paſſim (50.) Joſephum ab erroribus, qvorum a Baronio poſtulatus fuerat, abſolvit. Inter alia dicit, Joſephum cujus magna fides & eruditio in iis, qvæ narrat, eluceſcit, juſto inclementius a Baronio tractari, ejusqve diligentiam in notatione temporum ſpectatiſſimam in iis qvæ ſine ipſo Euſebius ignoraſſet, ex Euſebio corrigi non poſſe. Fatemur tamen, Joſephum ut hominem, & Judæum inſuper, multis erroribus obnoxium fuiſſe. Unum atqve alterum tantum notabimus. Libro 12. anti-

Joſephi errores & ævi.

(48.) not. ad Euſtath. p. 11. (49.) exercit. 12. ad Baron. p. 170. (50.) Conf. ejus Criticam ad annal. Baron. in apparat. n. 134. & 135. it. ad A. C. 14. n. 3.

antiqvitatum c. 13. Polybium reprehendit, qvod Antiochum Epiphanem ob ſacrilegii conatum periiſſe dicat, cum ſacrilegium voluiſſe non videatur res digna ſupplicio, niſi voluntas iſta perficiatur. Qvam ſententiam ne qvidem in ſoli foro ſimpliciter tolerari poſſe Rainoldus (51.) animadvertit. Qvamvis enim ob peccata cogitationis neminem pœnam pati Ulpianus pronuntiet, conatus tamen alicujus ſceleris etiam humano judicio vindicatur. Qvanto minus ergo conatus ſacrilegii coram divino tribunali impunis erit? unde hac in parte etiam gentiles qvosdam plus vidiſſe qvam Joſephum, & alios Judæos Chriſto coævos, Ludovicus Ferrandus (52.) obſervavit. Nimirum Joſephus, ut Cunæi judicium repetamus (53.) Autor omni laude dignus, & cui poſt ſacrorum voluminum Scriptores prima eſſe debet fides, etſi gravitate ſuper cunctos Judæos eminet, tamen haud ubiqve a deliramentis abhorret popularium ſuorum. Adducit Cunæus ejus rei ſpecimen ex hiſtoria Caini, in qvo Joſephus agriculturæ ſtudium, tanqvam ex lucri odore profectum & cum magna terræ injuria conjunctum damnat, unde etiam ejus muneribus per ſacrificium oblatis Deum delectari non potuiſſe ſcribit, cum non ſponte nata ſed labore hominis avari veluti pervim producta fuerint. In qva ſententia Joſephum rationem fugiſſe etiam Bœclerus notavit, (54.) qvi præterea Joſephum in hiſtoria creationis & lapſus ſæpius impegiſſe & Moſis verba ob κάλυμμα ἰουδαϊκὸν oculis incumbens minus intellecta ad ſeqviores interpretationes deflexiſſe demonſtravit. Porro ad errores Joſephi referenda ſunt, qvæ de arte Dæmones virtute radicis annulo incluſæ per nares extrahendi, & ab obſeſſis profligandi tanqvam ſingulari ſapientiſſimi Regis Salomonis in vento libr. 8. Antiqvit. c. 2. retulit. Radicem autem illam dum alibi deſcribit, (55.) aliam etiam errorem addit, cum ait, Dæmonia eſſe hominum impiorum ſpiritus, qvos vivis immergi, & eos, qvibus ſubventum non fuerit, necare tradit. Qvam opinionem ex Magorum diſciplina hauſtam eſſe

(51.) de apocryph tom. 2. p. 618. (52.) in Pſalm libr. p. 334. (53.) libr. 3. de Rep. Hebr. p. 372. 374. (54.) exercit. in Fl. Joſeph. (55.) lib. 7. de bell. Judaic. c. 23. vel 25. p. 981.

esse Tertullianus (56.) indicat. Quamobrem hic Iosepho non magis credendum est, quam illi Dæmoni puerum Iedecim annorum vexanti, qui Philostrato referente (57.) interrogatus quis esset, respondebat se esse ἐδωλον ἀνδρὸς, ὃς πολλῳ πρὸ ἁπάντων, seu idolum viri jamdudum in bello interfecti, qui uxorem suam vehementer amaverit, sed quia uxor conjugii jure violato triduo post ejus mortem alteri nupserit, summum erga mulieres odium conceperit, & amorem suum ad hunc puerum translulerit. Non probandum quoque in Iosepho, quod, cum historiam transitus Israelitarum per mare Erythræum describit, miraculum divinæ potentiæ haud parum extenuet, dum ait, [58.] se hæc recensuisse, ut in sacris codicibus invenerit, & cuilibet liberam sentiendi facultatem permittere, num Dei Voluntate via per mare Israëlitis patuerit, an naturæ sponte, qvemadmodum & Alexandri M. ductu Macedonibus mare Pamphylium cesserit, & aliam viam non habentibus iter illac aperuerit, cum Deus ejus opera ad destruendum Persarum imperium uti vellet. At qvid cum Mose commune habuit Alexander, qvem Strabo libro 14. Pamphyliæ littus observato æstu, & militibus umbilico tenus immissis obliqve legisse & superasse tradit? Qvemadmodum igitur Plutarchus (59.) Gentiles Historicos persstringit, qvod Alexandri iter per mare Pamphyliæ referentes miraculum excitent, qvasi divina aliqva sorte Alexandro mare cessisset, cum tamen ipse Alexander in epistolis suis nullum ejusmodi portentum jactaverit: ita & Iosephum reprehendere licebit, qvod admirandum Israelitarum per mare transitum cum Alexandri per mare Pamphyliæ itinere comparans, tanto plus vero miraculo detraxerit, qvanto magis fictum amplificavit. Observarunt, qvi in Iosephi lectione diligenter versati sunt, qvod etiam de aliis divinis miraculis subdubitanter & frigidius loqvatur, qvam Sacræ Scripturæ autoritas postulet. Historiam enim Ionæ a ceto devorati & post triduum redditi his verbis concludit,

δια ξηλο-

(56.) c. 37. de anima. (57.) libr. 3. de vit. Apollon. c. 21. (58.) l. 1. antiqvit. c. 7. (59.) in Alexand. p. 673.

διεξῆλθον ὅ τὴν περὶ αὐτὸ διήγησιν, ὡς εἶχεν ἀναγεγραμμένην, hæc de eo ſic retulimus ut invenimus in commentariis. (60.) Qvali epiphonemate etiam decimum Antiqvitatum librum concludit, dum ait, ſe hæc, ut invenerit, in literas retuliſſe, & cuilibet integrum relinqvere, ut diverſam, ſi velit, opinionem ſeqvatur. Enimvero nonnunqvam veritatis amorem in Joſepho nimium Gentilibus placendi ſtudium corrupit. Qvorſum & illud referendum, qvod libro 2. contra Apionem ſcribit, [61.] ſupremum Legislatorem aperte Iudæis interdixiſſe, ne Deos ab aliis cultos riderent aut blaſphemarent. Ubi autem Deus hanc legem ſanxit, ne qvisqvam illis malediceret, qvos aliarum gentium opinio Deos confinxit? Reſpexit forte ad legem, qvæ Deos execrari vetat. [62.] Verum iſtud edictum non ad Gentilium idola, ſed ad Magiſtratus Dei in terra Vicarios pertinet, ut jam olim Cyrillus Alexandrinus contra Iulianum Apoſtatam oſtendit. [63.] Si vero Ioſephus ad legem de Diis Gentilium ore non memorandis aut nominandis, qvæ Exod. cap. 23. v. 13. legitur, reſpexit, ne ſic qvidem probare poterit, convicia in Deos Gentilium Divina lege prohibita fuiſſe, ut fuſe Seldenus (64.) demonſtravit. Neqve hic diſſimulanda eſt pudenda illa Joſephi adulatio, qva oracula de regno Meſſiæ ad Veſpaſianum applicuit. Cum enim in ſacris literis prædictum fuiſſet, iſtis circiter temporibus qvendam ex Judæorum finibus profectum orbem terrarum imperio potiturum, id in Veſpaſiano implendum dicere Joſephus non dubitavit. (65.) Et toto qvidem oriente vetus illa & conſtans fama percrebuerat, eſſe in fatis, ut eo tempore Judæa profecti rerum potirentur, qvam de Imperatore Romano & imprimis de Veſpaſiano & Tito qvod interpretati fuerint Svetonius, (66.) & Tacitus, (67.) minus mirandum eſt, cum & ipſe Joſephus ſacro illo oraculo Veſpaſianum, qvi apud Judæam Imperator creatus eſt, deſignatum ſcripſerit, (68.) a reliqvis Judæis hic diſſentiens, qvi

(60.) lib. 9. Antiqvit. c. 11. (61.) p. 1077. (62.) Exod. XXII, 28. (63.) libr. 7. contr. Julian. (64.) de jur. nat. & gent. libr. 2. c. 13. (65.) Euſeb. libr. 3. c. 8. Zonar. libr. XI. annal. c. 16. (66.) in Veſpaſ. c. 4. (67.) libr. 5. hiſtor. (68.) libr. 7. de bell. Judaic. c. 12. vel 31. p. 961.

qvi oraculum illud ad ſe ſpectare rati ſe tanto fortius Romanis oppoſuerunt. Non ſatis ergo erat Ioſepho, cum in caſtro Jotapata captus eſſet, imperium Romanum Veſpaſiano prædicere, niſi ipſum etiam terræ marisque & totius humani generis Dominum futurum prædixiſſet. (69.) Rectius autem vulgatum illud toto oriente oraculum de Ieſu noſtro explicari debuiſſe Hegeſippus (70.) & alii notarunt. Sed nolo jam recenſendis Ioſephi erroribus diutius immorari, qvos multos eſſe non diffiteor. Fatendum tamen & illud, multos Ioſepho errores tribui, qvi potius librariis vel interpretibus tribui debuiſſent. Sane numeros in Ioſephi operibus ſcriptorum vitio ſæpe vitiatos deprehendit Conſtantinus L' Empereur [71.] Et nonnunquam Ioſephus ex ipſo Ioſepho corrigi poteſt. Nonnulla enim in libris contra Apionem rectius ſcripta ſunt, qvam in libris Originum ſcripta fuerant, ut Scaliger in notis ad ſelecta fragementa veterum Græcorum uno alteroque exemplo probatum dedit. (72.) Nec defuerunt, qui Ioſephum agraviorum qvorundam errorum culpa liberarent. Qvid frequentius qvam Ioſepho objicere, qvod a Matthæo diſſentiat, dicente, Tetrarcham Herodem Fratris ſui Philippi Conjugem Herodiadem rapuiſſe? Ioſephus enim Herodiadem non Philippi ſed alterius Herodis uxorem fuiſſe dicit. Atqve hinc, ut Sanctis Evangeliſtis veritas ſua conſtet, qvamplurimi Ioſephum ignorantiæ & oblivionis arguunt, & in hac de raptu Herodiadis hiſtoria vel Gorionidem ab Herodum ætate longe remotiſſimum Flavio noſtro Ioſepho in cognoſcenda veritate perſpicaciorem fuiſſe contendunt. Qvamvis autem Ioſephus in hac cauſa etiam a Caſaubono, qvem in aliis graviſſimum ſui vindicem expertus eſt, deſertus fuerit, fuerunt tamen qvi inſanabili huic qvod videbatur, vulneri medicam manum adhiberent. Cum enim Ioſephum in Herodum hiſtoria accuratiſſime verſatum conſtet, non permittendum cenſuerunt, ut in hac Herodiadis hiſtoria mendacii argueretur. Et parum qvidem

(69.) libr. 3. de B. J. c. 27. p. 854. (70.) libr. 5. de excid. Hieroſolym. c. 45. (71.) in notis ad Middoth. c. 4. ſect. 3. p. 145. (72.) p. 9. & 18.

Digitized by Google

qvidem abfuit, qvin nonnulli ex Joſepho Evangeliſtas corrigere auderent. Legitur enim in Scaligerianis, qvæ Jacobus & Petrus Fratres Puteani ex Scaligeri ore excerpſerunt, veteres Chriſtianos multa in Novo Teſtamento addidiſſe, & forte hic etiam aliqvid mutaſſe. (73.) Verum deſperato iſto remedio non opus eſt, cum non deſit commoda ratio Joſephum cum Evangeliſtis conciliandi, qvæ apud Grotium, (74.) Noldium (75.) & alios videri poterit. Qvantum ad hiſtoriam infanticidii Bethlehemitici attinet a Joſepho omiſſam, Scaliger in prædictis excerptis Chriſtianos potius alicujus additionis ad hiſtoriam Evangelicam, qvam Joſephum alicujus omiſſionis arguere videtur. Voſſius autem in chronologia ſacra, qvam ad mentem veterum Hebræorum & præcipue Joſephi expoſuit, non ſe mirari dicit, qvod Joſephus infanticidii illius hiſtoriam prætermiſerit, cum poſt tot crudelitatis exempla Hieroſolymis & per totam Palæſtinam edita, poſt ſublatos diverſis ſuppliciis tot filios, uxores, proximos, & amicos non magna res fuiſſe videatur, qvod Herodes unius vici & adhærentis territorii infantes ſuſtulerit, qvorum ſtragem non adeo magnam fuiſſe putat, cum non omnes, ſed mares tantum, & qvi intra bimatum eſſent, cæſi fuerint. Qvod autem Macrobius libr. 2. Saturnal. c. 4. retulit, Imperatorem Auguſtum cum inter pueros, qvos in Syria Herodes Rex Judæorum intra bimatum juſſit interfici, filium qvoq; ejus occiſum audiviſſet, dixiſſe: melius eſt Herodis porcum eſſe qvam filium, id Voſſius merum figmentum eſſe cenſet, cum Herodis filii, qvi a Patre interempti ſunt, omnes adoleſcentiam jam exuerint, ideoqve illud Auguſti ſcomma ad infanticidium Bethlehemiticum non pertineat. Sed eſto, ad fabulas referri debere, qvod inter infantes ab Herode occiſos aliqvis ex Herodis filiis fuerit, omnino tamen mirandum videtur, Macrobium Gentilem de infantibus intra bimatum ab Herode occiſis aliqvid memoraſſe, & Joſephum Judæum, qvi illorum temporum hiſtoriam magna diligentia perſecutus eſt, ſtragem illam Bethlehemiticam ſilentio in-

(73) p. 177. (74) annot. ad Matth. (75.) in hiſtor. Idum. p. 204. & ſeq.

volvere, qvæ non unicum tantum vicum, sed etiam totum circumjacens territorium pervasit.

Nova traditio Josephi.

Qvamvis autem nonnulla in Josepho sint, qvæ omnem excusationem aut defensionem respuant, cætera tamen ita comparata sunt, ut avidissimos lectores merito suo semper invenerit. Qvamobrem cum Græco-Latina Josephi exemplaria, qvibus Bibliopolarum officinæ jampridem carnerunt, à plurimis eruditis desiderari animadverteret Vir integerrimus & sumtibus in novas Sanctorum qvorundam Patrum aliorumqve bonorum Autorum editiones hactenus erogatis spectatissimus MAURITIUS GEORGIUS WEIDMANNUS, cæteris in bonos libros meritis & hoc addidit, ut Josephi opera Græco-Latine impensis suis denuo imprimi & novam insuper appendicem adjici curaret. In ista appendice primum exhibetur ARISTEÆ liber de 70. Interpretibus. Cum enim Josephus in suis antiqvitatibus illam Aristeæ narrationem velut in compendio referat, & ipse Aristeas in paucorum manibus versetur, visum fuit operæ pretium, Josephi operibus Aristeam adjungere. Fuit autem Aristeas e Ministris Ptolemæi Philadelphi Regis Ægyptii, quem Hieronymus (76.) Ptolemæi ἐπισκοπισὴν appellat, quam vocem non fideliter interpretatur Hugo Cardinalis, cum ait hoc vocabulo fidelem interpretem notari ab hyper i. e. valde & pistis i. e. fides. Nec minus lepida est altera interpretatio, qva hyperaspistes est Notarius, ab hyper i. e. super & pistan latinistens. Utramqve deridet Erasmus, (77.) cum ἐπισκοπισὴν fatellitem seu protectorem significet, qvia fatellites διορὸν seu clypei objectu Regum corpora tegebant. Neqve tamen e vulgari fatellitio Aristeas fuit. Andreas enim, qvi una cum Aristea Ptolemæi Regis nomine ad Judæos ablegatus fuit, in literis Regis ad Eleazarum Pontificem Judæorum Ἀρχιεισκοπικὸν ὀλλον titulo ornatur. Sigitur etiam Aristeas Regis corporis custodiam habuit, qvod Josephus asserit, (78.) ipse qvoqve inter præcipuos Regii corporis custodes numerandus erit. Sane Ptolemæus &

Appendix Aristeas.

(76.) Præfat. in Paralipomenon seu qvintum ex. (77.) Tom. IV. Oper. Hieron. p. 6. (78.) libr. 2. cont. Apion. p. 1064.

us & Andream & Aristeam in magno apud se honore constitutos asserit. Hujus autem Aristeæ & historiæ, qvam composuit de LXX. Interpretibus, præter Josephum & Hieronymum etiam Tertullianus, [79.] Eusebius, [80.] Epiphanius, [81.] Syncellus [82.] & alii meminerunt. Prodiit ille Aristeæ liber a Matthia Palmerio latine redditus Basileæ anno 1536. apud Iohannem Bebelium una cum Olympiodori in Ecclesiasten commentario, & Gregorii Neocæsarienſis in eundem Ecclesiasten metaphrasi. Et hæc Palmerii versio etiam micropresbytico seu syntagmati veterum qvorundam Theologorum, qvod Basileæ anno 1550. Henricus Petri in lucem publicam emisit, nec non Bibliothecæ Patrum (83.) inserta legitur. Sichardus autem cum Palmerii versionem minus accuratam deprehenderet, de nova adornanda cogitabat, qvod consilium postea mutavit, cum hunc laborem a Matthia Garbitio præoccupatum intelligeret, cujus versionem Basileæ anno 1561. una cum græco Aristeæ textu Oporinus excudit. Postea etiam Iacobus Middendorpius Aristeam ex græcis manuscriptis & latinis codicibus restituit, & commentario suo illustravit, qvæ editio Coloniæ anno 1578. in lucem prodiit. Atqve ut de Germanicis, Italicis & Gallicis versionibus taceam, etiam in Hebraicum sermonem hanc Aristeæ historiam transtulit R. Azarias de Rubeis, qvi hunc Aristeæ tractatum Hadrath Zekenim seu decorem senum inscripsit, & libro Meor Enajim includit. (84.) Num vero ista narratio de 70. Interpretibus vere a Ministro qvodam Ptolemæi Philadelphi, qvi Aristeæ nomen gessit, scripta, an ab impostore qvodam sub Aristeæ nomine conficta fuerit, de eo non inter omnes æqve convenit. Alii enim cum Isaaco Vossio (85.) priorem, alii cum Josepho Scaligero (86.) posteriorem sententiam defendunt. Peculiari tractatu paucis abhinc annis hoc argumentum discussit Humfredus Hody, qvi qvidem librum Aristeæ, qvalis

(79.) Apolog. c. 18. (80.) libr. 3. de præparat. evangel. c. 1. & seqv. (81.) de ponder. & mensur. c. 9. & seqv. (82.) chronogr. p. 273. (83.) edit. Paris. tom. 7. Colon. tom. 1. & Lugdun. tom. 2. (84.) Bartolocc. Bibliothec. Rabbin. tom. 1. p. 457. seqv. (85.) de 70. Interpret. c. 4. (86.) ad Chronic. Euseb. p. 153.

hodie ſupereſt, non diverſum eſſe abeo, ex quo Joſephus & Euſebius hiſtoriam de 70. Interpretibus retulerunt, ipſam autem hiſtoriam jam ante Joſephi ætatem ſub Ariſteæ nomine a Judæo quodam confictam eſſe pluribus argumentis demonſtrare contendit. Noſtrum jam non eſt tantas componere lites. Quæ in appendice Joſephi noſtri ſequuntur notæ ad epitomen Ariſteæ vel Ariſtæi a Joſepho excerptam debentur Juveni non vulgaris induſtriæ & eruditionis JOHANNI ALBERTO FABRICIO, a quo etiam novam Apocryphorum editionem propediem expectamus. Notas illas, cum & breves ſint, & eruditæ, perlegere nec moleſtum, nec inutile fuerit. Varias lectiones librorum de bello Judaico & libelli de Maccabæis ex manuſcripto bibliothecæ noſtræ Academicæ Paulinæ collegit Excellentiſſimi Bibliothecarii heu nuper defuncti, ſed tamen in Academia noſtra & Orbe toto literato eruditionis fama immortaliter victuri Filius non degener JOACHIMUS FRIDERICUS FELLERUS, qvas Joſephi lectoribus non ingratas fore arbitramur cum illarum collatio locis nonnullis obſcurioribus lucem afferre poſſit. Imprimis autem in libro de imperio rationis manuſcriptus ille codex integris periodis auctior ab editis multum differre deprehenditur, qvod jam ſupra monuimus & ipſa collatio oſtendit. Ejusdem libelli de Maccabæis verſionem novam a Combefiſio elaboratam propterea addere voluimus, qvia Eraſini paraphraſis ſupra exhibita a Græco textu nimium diſcrepat. Nusqvam enim in græco textu leguntur nomina fratrum Maccabæorum, qvæ Eraſmus in ſua paraphraſi expreſſit neſcio unde hauſta. Neqve in græco textu Joſephus hæc de Maccabæis ex ſacris Literis ſe accepiſſe dicit, qvod in latinæ paraphraſeos epilogo legitur, ut plura alia taceamus. Unde & in Eraſmum invehitur Combefiſius, qvod nova ſua pro Joſephi antiqvis venditaverit, & ſub paraphraſeos ſpecie multa inſarſerit a Joſephi verbis aliena, diuqve ſibi in votis fuiſſe dicit, ut eruditus qvispiam & græcæ

Notæ ad epitomen Ariſteæ.

Variæ Lectiones librorum de Maccabæis ex Mſc. Lipſ.

Liber de Maccabæis cum verſione & notis Combefiſii.

græce doctus egregiam hanc Josephi lucubrationem Latine redderet, cum Erasmus in sua paraphrasi sui potius ingenii speculationes, qvam Josephi verba expresserit. Dum autem Combefisius ita se gerit, qvasi nemo hunc tractatum ante se ita interpretatus fuerit, ut latina græcis respondeant, ignorasse videtur, qvod in nonnullis Josephi editionibus nempe in editione Basileensi anni 1567. Coloniensi anni 1593. & qvibusdam aliis non Erasmi paraphrasis, sed alia nescio cujus interpretis versio legatur, qvæ ad græcum textum propius accedit. Initium illius versionis jam supra, ubi de Latinis Josephi editionibus actum est, indicavimus. Præterea in editione apocryphorum Basileensi, qvæ ex Officina Brylingeriana anno 1582. prodiit, adhuc alia versio legitur, quæ sic incipit: Studiosissimum sapientiæ sermonẽ declaraturus. Non est igitur qvod Combefisius, & Andillius Gallicus Josephi interpres qverantur, libelli de Maccabæis nullam aliam interpretationem hactenus extitisse, qvam illam Erasmi paraphrasin. Deprompsimus autem novam, qvam in hac Josephi appendice damus, Combefisii versionem cum ejusdem notis & animadversionibus ad hunc tractatum ex novissimo, qvod vocat, bibliothecæ Patrum Græco-Latinorum auctario, qvod anno 1672. Parisiis vulgatum est. In postremam appendicis partem rejecimus fragmentum ex Josephi paræneſi ad Græcos, qvæ inscribitur de causa universi contra Platonem. Tractatum illum περὶ παντὸς integrum habuit & legit Photius, ut in bibliotheca sua testatur, (87.) ubi refert hunc librum in qvibusdam exemplaribus sic inscriptum: περὶ τῆς τοῦ παντὸς αἰτίας, in aliis περὶ τῆς τοῦ παντὸς οὐσίας. Duos vero libellos fuisse docet, qvibus Autor Platonem secum pugnare docuerit, Alcinoum qvoqve de anima, materia & resurrectione ut absurda & falsa differentem reprehenderit, & Judæorum nationem qvam Græcorum antiqviorem fuisse tradiderit. Dicit autem hunc tractatum ab aliis Josepho, ab aliis Justino Martyri, ab aliis Irenæo adscriptum fu-

Fragmentum ex libro περὶ παντὸς.

(87.) cod. 48.

isse

iſſe. Ipſe autem in eam ſententiam inclinat, qvod hic liber a Cajo Presbytero Romano ſcript⁹ fuerit, cum & in παραγραφαῖς marginalibus Codicis ſui Caji nomen adſcriptum invenerit, & Cajus in Labyrintho ſuo ſe libri de univerſi natura autorem profeſſus fuerit. Joſepho qvo minus hunc tractatum tribuere velit, duas imprimis rationes obſtare ſibi profitetur, unam qvidem, qvod Autor de homine & anima ita diſſerat, ut ejus diſcurſus Hebræorum de natura hominis doctrinæ minus convenire videantur; altera vero, qvod de Chriſto ὡς ἔφησα, hoc eſt juxta Schottum aptiſſime, ſeu ut Tanaqvillus Faber (88.) maluit, ad noſtrum ferme modum ſeu proxime ad Chriſtianorum fidem diſſeruerit, κλῆσίν τε αὐτὴν ἀναφθεγξόμενος, καὶ τὴν ἐκ πατρὸς ἄφραστον γέννησιν ἀμέμπτως ἀναγράφων, & ipſam Chriſti appellationem explicans, & inenarrabilem ejus ex Patre generationem deſcribens, qvod a Joſepho Judæo alienum eſſe res ipſa demonſtrat. Non defuerunt tamen, qui adhuc Joſepho tractatum illum vindicarent. In his Iohannes Zonaras, (89.) cum Ioſephi de Chriſto teſtimonium adduxiſſet, ſubjungit, eundem Ioſephum ἐν τῷ πρὸς ἕλληνας λόγῳ, ὅς κατὰ Πλάτωνος ἐπιγέγραπται, περὶ τῆς τοῦ παντὸς αἰτίας, ſeu in oratione ad Græcos, qvæ contra Platonem inſcribitur de univerſi cauſa Chriſtum ut mundi Iudicem inducere, ejusq; tractatus, ex qvo verba qvædam adducit, etiam Damaſcenum in ſuis parallelis meminiſſe. Et Arnold⁹ Peraxylus Arleni⁹, qvi Ioſephi opera Græce primus edidit, non ſufficientes rationes a Photio adductas exiſtimat, ob qvas Joſepho hoc opus abjudicari debeat, cum Joſephus etiam in libris Originum ita de Chriſto ejusqve operibus & miraculis diſſerat, ut eundem virum vel hominem vix appellare audeat, & tacito ſuffragio ejus divinitatem veneretur. Qva de re qvid ſentiendum ſit, ſuperius oſtenſum fuit. Promittebat autem idem Arlenius, (90.) ſe propediem iſtum tractatum cum Studioſis communicaturum. Sed promiſſa non ſervavit. David autem Hœſchelius cum Photii bibliothecam Græce ederet & notis illuſtraret, fragmentum hujus tractatus ex Italia a Maximo Margunio ad ſe miſſum notis inſeruit, cui etſi Joſephi titulum præfixerit,

(88.) part. 1. epiſtol. pag. 141. (89.) libr. 6. annal. c. 4. (90.) præfat. ad oper. Joſeph.

rit, non injuria tamen dubitari posse statuit, an Josephum Autorem habeat, cum a Christiano potius homine scriptum videatur (91.) Post Hœschelium, Stephanus le Moyne in variis suis sacris (92.) fragmentum illud iterum vulgavit, non amplius Josephi, sed Hippolyti nomine signatum. Cum enim anno 1551. non procul ab æde Laurentiana extra muros marmorea Hippolyti statua effoderetur, qvæ postea in Vaticanam bibliothecam translata fuit, præter Hippolyti canonem Paschalem in hac statua repertus fuit librorum ab Hippolyto scriptorum catalogus, in qvo & hoc opus observare licet:

ΠΡΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ
ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΠΛΑΤΩΝΑ
Η ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ,

Qvamobrem non amplius dubitandum censet Monachius, qvin hoc opus, cujus insigne fragmentum supersest, Hippolyto tribui debeat: Cur autem hoc opus olim a nonnullis Josepho tributum fuerit, duas affert causas. Prima est, qvod Josephus (93.) promiserit, se peculiari opere περὶ ἀσίας Θεοῦ acturum; Altera, qvod qvæ in hoc fragmento de statu & loco animarum separatarum referuntur, cum iis conveniant, qvæ Josephus περὶ τοῦ Ἅιδου tradidit. Possit & tertia addi ex styli æqvalitate, qvam Photius observavit. Addimus & qvartam ex Dodwello (94.) qvi hunc περὶ παντὸς tractatum a Cajo (hunc enim Autorem esse putat, non Hippolytum) ex multis Autoribus & qvidem propriis Autorum verbis collectum fuisse putat, qvemadmodum & Macrobius ipsa Gellii aliorumqve Autorum verba suppressis nominibus describat. Videtur autem ipsi verisimile, Cajum etiam nonnulla ex Josepho in librum istum transcripsisse. Certe Photius indicat autorem illius libri inter alia Judæos Græcis antiquiores demonstrasse. Ea autem quæ de Judaicæ gentis antiqvitate disseruit, commode ex Josephi libris contra Apionem transcribere potuit. Forte etiam ex Josepho hausit, qvæ de mundi opificio breviter disseruit. Nam de hoc etiam argumento Autorem hujus operis tractasse ex Photio discimus. Cum autem ex variis Autoribus hoc opus collectum fuerit, qvorum nomina forte vel ipse Autor, vel librarius qvispiam nonnunqvam in margine notavit, hinc illud opus modo Josepho, modo Justino, modo Irenæo, modo aliis adscriptum fuit. Qvamvis autem Josephus ad calcem suarum antiqvitatum promiserit, se in qvadripartito volumine de sectis Judæorum etiam de Deo ejusqve substantia acturum, opus tamen illud a Josepho non absolutum fuisse Dodwellus suspicatur. Cum enim Epaphroditus anno post editam Josephi ἀρχαιολογίαν proximo, nempe anno Domitiani penultimo, Christi 95. perierit, & Josephus infensissimos e gente sua hostes habuerit, conjicit istos Patroni casum in ipsius qvoqve Josephi perniciem convertisse, adeoqve Josephum Epaphrodito haud diu superstitem fuisse. Cæterum cum fragmentum libri περὶ παντὸς sub Josephi nomine editum olim fuerit, ei in hac appendice operum Josephi locum aliqvem concedere voluimus. Qvod superest, benevolum Lectorem rogamus, ut qvalemcunqve hanc Josephi editionem boni consulat, donec vel novi Bertrami, Scaligeri, Cunæi, Petiti, Bigotii, Bosii, Monachii excitentur, vel Clarissimus Bernardus cum Josepho suo in gratiam redeat.

Scripsi Lipsiæ A. C. 1691. ante nundinas vernales.

(91.) not. ad Phot. bibl. p. 923. (92.) pag. 53. tom. 1. (93.) libr. 20. antiqu. c. ult. (94.) diss. 6. ad Irenæum.

ILLUSTRISSIMO

PRINCIPI FRIDERICO V.

COMITI PALATINO AD RHENUM,

ELECTORALIS DIGNITATIS ET PALATINATUS

hæredi, Bavariæ Duci, &c.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

LAVII Joſephi Helleniſtarum Judæorum cum eruditione, tum eloqventia facile principis hiſtorica monumenta prælo meo excuſa, Princeps Illuſtriſſime, ad T. C. humiliter adfero. Sicut enim ſcriptorum eſt quæ honeſta ſunt & ſeculis profutura literis prodere: ita & in immenſo aliorum ſuper alios acervatorum librorũ cumulo typographorum intereſt laudabiles & bonæ frugis ſcriptores in lucem mittere redivivos, & adverſus Zoilos potentium patrocinorum tutelæ committere. multiplex vero mihi cauſa fuit cur ad T. C. noſter confugeret Joſephus: namqve primum tota operis πραγματεία de rebus eſt quæ a Principe cognoſcantur digniſſimis; ipſa nempe mundani Syſtematis divina conſtitutione, humani generis ortu & propagatione, Patriarcharum vita, Moſaica Legislatione, politia Hebraica, monarchiarum, qvæ olim orbem rexerunt, imperio & aliis, qvæ qvatuor millium annorum hiſtoriam implent autoris & eo nomine apud Principes gratioſi, qvod non ex infimis literatorum ſubſelliis ad hæc ſcribenda prodierit terræ filius; ſed ex regio Haſmonæorum ſangvine oriundus, & primaria ſacerdotum inter Judæos familia, cum in adoleſcentia ad miraculum uſqve in literarum ſtudio profeciſſet, juventutem rebus gerendis & bello, qvod cum Romanis geſſere Judæi, internecino exercuit Galilææ præfectus, conſilio & manu æqve promptus, ætate vero provectiori otium Romæ nactus ea literis mandavit, qvæ literarum cognitione & uſu didicerat, vir cæteroqvin Imperatoribus Veſpaſiano, Tito, Domitiano ob præclaras animi dotes acceptiſſimus. Verum acceſſit & alia cauſa cur Joſephum coram T. C. ſiſterem, beneficium qvod tuæ C. debeo, ob manuſcriptorum tuæ electoralis Bibliothecæ codicum Joſephi liberalem uſum, quem annuente primario noſtræ ætatis Philologo Jano Grutero, Bibliothecæ præfecto, impetravit ſingulari ſua humanitate nobiliſſimus & eruditiſſimus JCtus Marquardus Freherus Tuæ C. Conſiliarius. Sed qvia in hoc autore excudendo longius proceſſeram cum membranas conſecutus ſum, & multi aſſidua interpellatione ut qvam primum Joſephum Græce, publici juris iterum facerem efflagitabant, qvod editionis Baſilienſis qvæ ante LXVII. annos unica prodiit, nullum exemplar ſupereſſet; hortantibus ceſſi, qvorundam virorum doctorum notas, & varias lectiones ejus qvi manuſcripta excuſſit ſtudio collectas propediem peculiari volumine editurus. Cum itaque T. C. tuorumqve beneficio ſim adjutus C. T. patrocinio Joſephum hiſtoricum Principe non indignum jure meritoqve dedico, demiſſe rogans ut qvemadmodum Titus Imperat. autorem libros ſuos μεταλλάσσοντες offerentem benigne admiſit, probavit, & Bibliothecæ ſuæ inſeri juſſit; ita Joſephum noſtrum clementi vultu T. C. accipiat; & in ſua perinſigni Bibliotheca quæ nobis calamo exarata exemplaria ſuppeditavit, ut emendatior prodiret, locum obtinere patiatur. Ipſe interim Deum Opt. Max. a qvo eſt omnis antiſtatus in terris, ſupplex orabo ut det T. C. vitam prolixam, Principatum ſecurum, & qvæcunqve boni Principis vota ſunt.

Tua Celſitudinis ſervus addictiſſimus

PETRUS ROVERIANUS
Typographus.

DE IO-

DE JOSEPHO, ET EJUS SCRIPTIS VETERUM TESTIMONIA.

EUSEBIUS PAMPHILI ECCLESIASTICÆ historiæ lib. 3. cap. 9.

Ἰώσηπος ματθαίου παῖς, ἐξ ἱεροσολύμων ἱερεύς. αὐτὸς μὲν ῥωμαίοις πολεμήσας τὰ πρῶτα, ἐπὶ τῆς ὕστερον αὐτοῖς ἀναγκασθεὶς ἐξ ἀνάγκης, μάλιστα δὲ, τῶν κατ' ἐκεῖνο καιρὸν ἰουδαίων. ὁ δὲ οὐ μόνοις τοῖς ὁμοεθνέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ῥωμαίοις γέγονεν εἰκὸς ἔνδοξότατος, ὡς αὐτῶν μὲν ἀναβησομένων ἐπὶ τῶν ῥωμαίων τιμωρίαν πόλεως, τοὺς δὲ ἀποδεδειγμένους αὐτοῖς λόγους βιβλιοθήκης ἀξιωθέντας. ἔτι δὲ καὶ πᾶσιν τοῖς ἰουδαϊκὴν ἀρχαιολογίαν ἐν ὅλοις εἴκοσι κατατίθεται συγγράμματα. τὸν δὲ ἰσοζυγίαν δὲ κατ' αὐτὸν ῥωμαϊκῆς πολέμου, ἐν ἑπτὰ λόγοις. ἃ καὶ μόνον τῇ Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίῳ φωνῇ προσδοῦναι αὐτὸς ἑαυτῷ μαρτυρεῖ· ἄξιος γὰρ ᾧ τὰ λοιπὰ πιστεύσομεν. ἔτερα δὲ αὐτοῦ φέρεται σπουδῆς ἄξια, δύο, τὰ περὶ τῆς ἰουδαίων ἀρχαιότητος, ἐν οἷς ἐν ἀντιρρήσει πρὸς ἀπίωνα τὸν γραμματικὸν καὶ ἰουδαίων τοὺς ἀρχαίους λόγον ποιούμενος πρὸς ἄλλους, εἰ μεταβάλλειν ἐν αὐτοῖς τὰ πάτρια ἔθη ἰουδαίων ἔθνος ἐπιτρέψαιτο. Πεποίηται δὲ καὶ ἄλλο σὺν ἀκριβείᾳ σπουδάσματι τῷ αἰῶνι πρὸς αὐτοκράτορα περὶ λογισμοῦ, ὃ τινὲς μακκαβαϊκὸν ἐπιγράφουσι. τῷ τοὺς ἀγῶνας τοὺς ὑπὲρ τοῦ καλουμένους μακκαβαϊκοὺς συγγράμματι, ὑπὲρ τοῦ τὸν θεῖον λόγον ἀνδρειωμένων ἐθνῶν ἐπιδείκνυσθαι. καὶ πρὸς τῷ τέλει δὲ ἐκ τοσῆσδε ἀρχαιολογίας ἐπισημαίνεται ὁ αὐτὸς, ὡς ἂν περιεργάσαιτο τὰ παρὰ συγγραφεῦσι βιβλίοις καὶ τὰς πατρίους δόξας τῶν ἰουδαίων, ὅσα θεῖα ἐστὶ αὐτοῖς, ἐν οἷς τε νόμοις, ἃ μὲν κατ' αὐτοὺς τὰ μὲν, ἐξεῖναι πράττειν, τὰ δὲ κεκώλυται. καὶ ἄλλα δὲ αὐτοῦ ἀποδεδειγμένα ὁ αὐτὸς ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτοῦ μνημονεύει λόγοις.

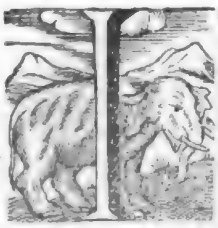

OSEPHUS Mattathiæ filius, Sacerdos Hierosolymitanus, non solùm ipse Romanos in initio belli Judaici oppugnavit, sed cæteris prælis postea commissis necessitate coactus interfuit. Hic Josephus non solum apud gentem suam, verùm etiam apud Romanos, Judæorum illius temporis facilè præstantissimus habitus fuit, ita ut tùm statuæ honore in urbe Roma decoraretur, tum libri ab eo industria elaborati confectiqve in bibliothecam, tanqvam monumenta, merito reponerentur. hic verò rerum Judaicarum antiqvitatem in viginti integros libros redegit. historiam item de bello Judaico sua ipsius ætate administrato, septem libris conscripsit. Qvas res non Græco solum sermone, sed patrio etiam se tradidisse, suo ipsius confirmat testimonio. Cui quidem propter reliqvas res verissimè ab eo conscriptas, etiam in hac causa fides jure debet adhiberi. Dicuntur etiam alii duo libri de Judæorum vetustate ab eo accuratius elucubrati: in qvibus non solum contra Apionem grammaticum, qui id temporis in Judæos vehementius suis scriptis invehebatur, verum etiam contra alios qui patria & avita Judaicæ gentis instituta conviciis & ignominia afficere conabantur, strenue differit. Est præterea aliud opus, non obscurum sanè, aut contemnendum, De ratione sola mentis rectrice, ab eo elaboratum, qvod qvidam Maccabæorum propterea inscribunt, qvod gravia Hebræorum qvorundam certamina, qui virili & magno animo pro vera in Deum religione & pietate mortem oppetierunt (de qvibus in libris qvi vocantur Maccabaici sermo instituitur) in se contineant. Porrò in extremo vigesimo libro de Antiquitate, ille ipse apertè indicat qvo pacto patrias Judæorum sententias & opiniones de Deo, de ejus essentia, & de legibus etiam, qvamobrem essent qvædam ex earum præscripto libera & soluta ad agendum, alia autem vetita & interdicta, quatuor libris complecti instituisset. Itemqve in suis ipsius scriptis alia opera à se studio & industria elaborata memorat.

HIERONYMUS IN LIBRO DE SCRIPTORIBUS ECCLESIASTICIS.

IOSEPHUS Mattathiæ filius, ex Hierosolymis sacerdos, à Vespasiano captus, cum Tiberio filio ejus relictus est. hic Romam veniens, septem libros Judaicæ captivitatis imperatoribus patri filioqve obtulit, qvi & bibliothecæ publicæ traditi sunt, & ob ingenii gloriam statuam qvoqve meruit Romæ. Scripsit autem & alios viginti antiqvitatum libros, ab exordio mundi usqve ad decimum quartum annum Domitiani Cæsaris, & duos ἀρχαιότητος adversus Apionem grammaticum Alexandrinum, qvi sub Caligula legatus missus ex parte

genilium, contra Philonem etiam librum, eiusque etiam genus Judaicæ confessionem desiderat. Anna quoq; liber suus in scribitur ad Romanos, & quæ valde eligans habetur, atq; à Maccabæorum liber digesta narratio. His in desinentibus Antiquitatum libro, manuscriptus conseruus, propter manuscriptionem ignorum, Christum à Pharisæis interficium, & Iohannem Baptistam vere prophetam fuisse, & propter interficientem Iacobi Apostoli, dirutum Hierosolymam. Scripsit autem de Domino in nunc modum, Eodem tempore fuit vir sapiens, si tamen virum eum oportet dicere. Erat enim mirabilium patrator operum, & doctor eorum, qui libenter vera suscipiunt: plurimos quoque eum de Iudæis quam de Gentibus sibi habuit discipulos, & credebantur eius Christus. Cumque invidia nostrorum principum, crucifixum Pilatus addixisset, nihilominus qui eum primum dilexerant, perseverarunt. Apparuit enim is tertia die vivens, multa & hæc & alia mirabilia, carmenibus prophetarum de eo celebratibus, & usque hodie Christianorum genus de hoc fertur vocabulum non defecit.

IDEM IN EPISTOLA AD MAGNUM
ORATOREM ROMANUM.

Iosephus antiquitatem approbans Judaici populi, duos libros scripsit contra Apionem Alexandrinum Grammaticum, & tanta fecisse in protectionem testimonia, ut mihi miraculum fuisset, quemodo vir Hebræus, & ab infantia sacris literis erudites, tam bene Græcorum bibliotheca evolverit.

HERMIAS SOZOMENUS SALAMINIUS HISTORIÆ
Ecclesiasticæ libro primo, cap. 1.

Iosephus Matthiæ filius, vir cum apud Judæos, tum apud Romanos quoties maximis celebratus fuerat, prælis est de vero Dei verbo locupletissimus.

EVAGRIUS ECCLESIASTICÆ HISTORIÆ
libro quinto, cap. 24.

Longum Iosephus scripsit librorum, eumque referrem utilitate cujusque generis &c.

PHOTIUS IN BIBLIOTHECA.

EGI Iosephum Judæum, De Judaicæ gentis antiquitate, siue interim. Quo in libro extremo Hierosolymorum excidium narrat, & Maffadæ oppidi: & ante hæc Iesaportorum, in quo è Iapte Iosephus capsus: Praterea Galilææ subversionem, & alterum Judaicorum munimentorum desitionem. Hæc autem huius operis libri finem. Cuncticus illi terminopti rationem, quibus atque momentum cum puritate ac jucunditate exprimere potest. In concinnitate perfundendi vi præditus est, ac gratiosus, tum etiam eorum finde opportunitas orationem in contrariam partem flectere. Deinde quoque & copiosè enthymemata in utramque partem utitur, frumentumque, fugvis illis, arbitret. Orationi insuper affectum imprimendi, & concitandi motus, eorumque mox lenicndi, eli peritissimus.

HIS ACCEDIT JOSEPHUS SCALIGER IN PROLEGOMENIS
IN LIBROS DE EMENDATIONE TEMPORUM.

Diligentissimus Ἐξηλωτὴς nomine omnium Scriptorum Iosephus: de eo non hoc audiadet dicimus, non solum in rebus Judaicis, sed etiam in exernis tutius illi credi, quam omnibus Græcis & Latinis: Itaque definat mirari doctus vir, cur tot eruditi, & nos quoque, qui non in illis eruditi, sed bonæ fidei Scriptoris illius fidem perspicuam non fumus, summam ei deferamus, cujus fides & eruditio in omnibus elucet.

AUTO-

AUTORES QVORUM POTISSIMUM TESTIMONIO PARTIM COMPRObato, partim confutato Joſephus hiſtoriæ ſuæ fidem facit.

Acuſilaus Argivus
Agatharchides Gnidius
Alexander Polyhiſtor
Andreas
Apion grammaticus
Apollonius Molo
Apollodorus
Ariphanes
Ariſtæus
Ariſtoteles
Beroſus Chaldæus
Cadmus Mileſius
Caſtor Chronographus
Chæremon
Chœrilus poëta
Conon hiſtor.
Demetrius Phalereus
Dius hiſtor.
Ephorus
Eſtius
Euhemerus
Eupolemus
Hecatæus Abderita
Hellanicus
Hermippus
Hermogenes
Herodotus
Heſiodus
Hieronymus Ægyptius
Homerus
Iſidorus
T. Livius
Lyſimachus
Manethon
Menander Epheſius
Mnaſeas Damaſcenus
Mochus
Nicolaus Damaſcenus
Pherecydes Syrius
Philon ſenior
Philoſtratus
Polybius Megalopolitanus
Polycrates
Poſidonius
Pythagoras
Strabo
Thales
Theodotus
Theophilus
Theopompus
Theophraſtus
Thucydides
Timæus
Zopyrion.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΠΡΩΤΩ ΛΟΓΩ, ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ἰστοριῶν τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Προοίμιον τὴν αἰτίαν τῆς συγγραφῆς, & τὸν σκοπὸν αὐτῆς περιέχον. ΚεΦ. α
Τις ἡ τοῦ κόσμου σύστασις, & ἡ διαταξις τῶν στοιχείων. ΚεΦ. β
Περὶ ἡλικίας ἀδάμου & τῶν αὐτοῦ δέκα γενεῶν τῶν μέχρι τοῦ κατακλυσμοῦ. ΚεΦ. γ
Ως ὁ κατακλυσμὸς ἐγένετο, & ὡς περὶ νῶε σωθεὶς λάρναξι μετὰ τῶν συγγενῶν κατῴκησεν ἐν τῷ σεναὰρ πεδίῳ. ΚεΦ. δ
Περὶ τοῦ πύργου Βαβυλῶνος, & ἀλλοφωνίας τῶν ἀνθρώπων. ΚεΦ. ε
Ως διενεμήθησαν ἐκγονοι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπῴκησαν. ΚεΦ. ς
Οπ τῶν ἐθνῶν ἑκαστον ἀπὸ τῶν οἰκησάντων προσηγορεύθη. ΚεΦ. ζ
Ως ἀβραμος ὁ πρόγονος ἡμῶν, ἐξελθὼν ἐκ τῆς χαλδαίων γῆς, κατέσχεν τὴν τότε μὲν χαναναίαν, νῦν δὲ ἰουδαίαν λεγομένην. ΚεΦ. η
Οπ λιμοῦ τὴν χαναναίαν κατειληφότος, εἰς αἴγυπτον ἀπῆρεν, καὶ διατρίψας ἐν αὐτῇ πινὰ χρόνον ὑπέστρεψεν ὀπισω. ΚεΦ. θ
Η τῶν σοδομιτῶν διαφθορὰ, & ἀσεβείων αὐτῆς ὅπερ κατελαβόντων. ΚεΦ. ι
Ως ἄβραμος ὑπὲρ τῶν ἀσεβείας ὀπισω κατάσεισιν ἐποιησεν, καὶ τοὺς παίχμαλώτους τῶν σοδομιτῶν ἔσωσεν, καὶ τὴν λείαν λεὼ ἐλαβον ἀφῆλεπ. ΚεΦ. ια
Πῶς τὸ σοδομιτῶν ἔθνος ὁ θεὸς κατηρίψατο χολωθεὶς αὐτοῖς, ἐφ' οἷς ἡμάρτανον. ΚεΦ. ιβ
Περὶ ἰσμαηλου & ἀβραμου παιδὸς, & τῶν ἐκγόνων αὐτοῦ ἀράβων. ΚεΦ. ιγ
Περὶ ἰτούκης, ὃς λεὼ γένος ἀβραμου πᾶς. ΚεΦ. ιδ
Περὶ σαρρας & ἀβραμου γυναικὸς, & πῶς τὸν βίον κατέτρεψεν. ΚεΦ. ιε
Ως ἐκ χαετούρας ἀβραμου παλλακῆς τὸ τρωγλοδυτῶν γένος ἐγένετο. ΚεΦ. ις
Περὶ τῆς ἀβραμου τελευτῆς. ΚεΦ. ιζ
Περὶ τῶν ἰσαακου υἱῶν, ἡσαὺ & ἰακώβου & ὀνομάτων αὐτῶν & ἀνατροφῆς. ΚεΦ. ιη
Ιακώβου φυγὴ εἰς τὴν μεσοποταμίαν διὰ τὸν ἀδελφὸν φόβον. ΚεΦ. ιθ
Ως ἰσαακος τελευτήσας, ἐτάφη ἐν ἑβρωνι. ΚεΦ. κ

HÆC IN PRIMO JOSEPHI ANTIQVITATUM Judaicarum libro continentur.

Proœmium cauſam ſcriptionis & ſcopum ejus complectens. CAP. I.
Mundi creatio & Elementorum diſpoſitio. CAP. II.
De poſteritate Adami & decem ætatibus uſqve ad diluvium. CAP. III.
De diluvio, & quomodo Noë in arca cum familia ſervatus habitarit in campo Sennaar. CAP. IV.
De turri Babylonica, deque linguarum mutatione. CAP. V.
Qvomodo Noe poſteri per totum terrarum orbem ſedes ſibi occupaverint. CAP. VI.
Qvod gentes ſingulæ à ſuis autoribus nomina traxerint. CAP. VII.
Qvomodo Abrahamus generis noſtri autor è Chaldæorum terra profectus habitavit regionem Chananæam, quæ nunc Judæa dicitur. CAP. VIII.
Quod, fame Chananæam premente, in Ægyptum eſt profectus: & ibi aliquantiſper commoratus, retro, unde venerat, eſt reverſus. CAP. IX.
Sodomitarum clades ab Aſſyriis accepta. CAP. X.
Qvomodo Abrahamus Aſſyrios aggreſſus tam captivos quam reliquam prædam victor reduxit. CAP. XI.
Qvomodo Deus Sodomitarum gentem excidit, flagitiis eorum offenſus. CAP. XII.
De Iſmaële Abrahami filio, ejusque poſteris Arabibus. CAP. XIII.
De Iſaco legitimo Abrahami filio. CAP. XIV.
Saræ Abrahami uxoris obitus. CAP. XV.
Quomodo è Chætura Abrahamo nupta Troglodytarum gens provenit. CAP. XVI.
De obitu Abrahami. CAP. XVII.
De Iſaci filiis Eſao & Jacobo, & nativitate eorum. CAP. XVIII.
De Jacobo metu fratris in Meſopotamiam profugo. CAP. XIX.
Mors Iſaci & ſepultura in Hebrone. CAP. XX.

PATRIBUS REIPUBLICÆ LIPSIENSIS VIRIS

Magnificis, Nobilisſimis, Amplisſimis,
Conſultiſſimis, Prudentiſſimis,

PATRONIS SUMMIS.

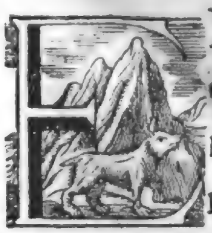

EX qvo jure civitatis Veſtræ gaudeo, qvo me octo ab hinc annis donatum memini, poſt Dei cultum nil magis curæ mihi cordiqve fuit VIRI MAGNIFICI ATQVE NOBILISSIMI, PATRONI MAXIMI,

qvam ut libraria mea officina bono publico prodeſſem. Qva in re neqve gravibus impenſis unqvam, neqve indefeſſis laboribus peperci. Teſtari id poterunt Euſebii Cæſarienſis volumina de præparatione & demonſtratione evangelica, Sancti Athanaſii Epiſcopi Alexandrini, Gregorii Nazianzeni, & Dionyſii Halicarnaſſenſis opera, Abarbanelis Judæi in Prophetas majores commentarius, aliiqve Scriptores, qvos cum raritate ſua ſe commendare, & ab eruditis deſiderari intelligerem, ut novis typis impreſſi publicam lucem denuo adſpicerent, curavi, qvamvis ob triſtiſſima belli tempora, & commerciorum qvæ indies in pejus ruunt decrementum inter tot miſerabiles regionum & urbium ruinas, qvibus & dulciſſimam patriam meam antiqvam Nemetum urbem Spiram oppreſſam & pœne ſepultam expertus ſum, tantorum ſumtuum periculum facere minus oportunum videretur. Nunc in eo ſum, ut Imperatoris Juliani opera a doctiſſimo Jeſuita Dionyſio Petavio qvondam Græce & Latine edita cum novis obſervationibus Viri celeberrimi Ezechielis Spanhemii, qvas Literato Orbi gratiſſimas futuras haud temere confido, e bibliopolio meo propediem emittam. Et impoſterum qvoqve, ſi Divina Gratia permittat, optimis qvibusqve libris evulgandis curas meas & facultates

impen-

impendere non deſiſtam, certa ſpe animatus, fore, ut Vos PATRES REIPUBLICÆ OPTIMI, PATRONI MAXIMI, qvod hactenus feciſtis, hos Civis Veſtri conatus, & bonas literas juvandi ſtudium ſumma Veſtra benevolentia fovere non ceſſetis. Hanc fiduciam in me excitarunt magna illa, qvæ in me ab eo tempore, qvo domicilium in Urbe Veſtra fixi, contuliſtis beneficia, & ſingularis affectus, qvo Magnifici Conſules WAGNERUS, BORNIUS, STEGERUS, Nobiliſſimi Proconſules, alter BORNIUS & FALCKNERUS, Conſultiſſimus Prætor PLAZIUS, nec non CARP. ZOVIUS, GRÆVIUS, PINCKERUS, BAUDISIUS aliiqve Senatorii Veſtri Ordinis Proceres, omnes doctrina & meritis incomparabiles & qvovis elogio majores, tenuitatem meam proſecuti ſunt. Vos, Venerandi Juſtitiæ Sacerdotes, præſidio & patrocinio Veſtro rebus meis & fortunis nunqvam defuiſtis, Vos celeberrimi literarum, qvibus ad miraculum excellitis, Fautores officinam meam qvalemcunqve haudraro præſentia Veſtra illuſtrem reddere, & libraria mea ſupellectile cum privatas Veſtras bibliothecas, tum publicam illam locupletare dignati eſtis, qvæ paucis ab hinc annis a Vobis inſtituta, & inæſtimabili rariſſimorum librorum aliorumqve cimeliorum apparatu ſubinde aucta inter ſplendidiſſima

didisſima Urbis hujus ornamenta jure ſuo numeratur. Et hanc ipſam bibliothecam Veſtram impræſentiarum Joſephus meus ambit, qvem, ut qvalecunq; gratæmentis monumentum exiſtat, Magnificis Veſtris & Nobiliſſimis Dignitatibus humillime offerre audeo. Vix ediderat ſcripta ſua Flavius Joſephus, cum ea Romani publicæ bibliothecæ honore dignati ſunt. Concedite qvæſo Patroni Summi & novæ huic Joſephi editioni hunc honorem, ut in publica Veſtra Bibliotheca reponatur. Non timebit Joſephus armamentarium, cui Bibliotheca Veſtra incumbit, cum armis non minus qvam literis ſtrenuus fuerit. Deus autem Inclytum Veſtrum Collegium, cum ſplendidiſſimis Familiis & tota Republica ſub Umbra SERENISSIMI AC POTENTISSIMI ELECTORIS noſtri omnibus bonorum incrementis in pace florere jubeat.

Magnificarum, Nobiliſſimarum Ampliſſimarumqve Dignitatum Veſtrarum

Cultor devotiſſimus

MAURITIUS GEORGIUS WEIDMANNUS.

Ad

FLAVII JOSEPHI OPERA APPENDIX,

Qva continentur

ARISTEAS de LXX Interpretibus, Græce & Latine ex verſione Matthiæ Garbitii: una cum Variis Lectionibus ex Vaticano Codice, & aliunde conqviſitis.

Ad Epitomen Ariſteæ, qvæ legitur libro duodecimo Antiqvitatum Joſephi, breves notæ.

Librorum Joſephi de bello Judaico, item libelli de Maccabæis Variæ lectiones ex MSto Paulino collectæ.

Libelli de Maccabæis verſio latina auctore Franciſco Combefis cum ejusdem animadverſionibus.

Fragmentum ex libro περὶ παντὸς, ſub Joſephi nomine qvondam a Davide Hœſchelio editum, cum verſione Stephani le Moyne.

COLONIÆ,
Sumptibus MAURITII GEORGII WEIDMANNI.

Digitized by Google

ILLUSTRI ET GENEROSO VIRO HULDRICHO FUGGERO, KIRCHPERGÆ & WEISSENHORNI DOMINO, VIRO ERUDITIONE, PIETATE ET VIRTUTE AMPLISSIMO,

S. P.

SI qvæ, ut cenſent, FUGGERE generoſiſſime, ex conqviſitione, vel publicatione reconditorum ſcriptorum, ſperanda laus eſt: non poſtrema iis meo judicio debetur, qui monumenta, quibus regum magnorumq; ducum præclaræ actiones, cum in cæteris vitæ partibus, tum rebus ac artibus utilibus conſervandis, memoriæ poſteritatis conſecratæ fuere, e tenebris in lucem eruere, & ad publicam utilitatem proferre nituntur. Etenim dum in hoc diligente opera ac cura verſantur, & juſta honorificentiſſima defunctis ſolvunt, eorum memoriam ab oblivionis injuria vindicantes, & commemoratione laudis ipſorum, quaſi trophæis Miltiadæis viventium animos ad ſimilium rerum ſtudium exuſcitant atq; inflammant. Quod etenim præclare de hominum genere meritis majus præconium perenni ac immortali virtutis ipſorum præconio reddi, vel quod efficacius perſvadendi argumentum viventium animis, quam mortuorum virtutis commemoratio adhiberi poſſet? Ac utinam, ut quam hic de defunctis & vivis bene merendi campus latiſſimus eſſe videtur, tam quoq; ejus ingrediendi facultas cuilibet pateret: nihil quod ad præclara mortuorum facinora ornanda, vel ſuperſtitum mentes ad virtutum decora impellendas pertinere poſſet, nobis hoc tempore defuturum exiſtimarem. Verum ea jam temporum ac rerum conditio eſt, ut ſæpius, qui velint, vel majorum negligentia, vel præſentium invidia ab aditu pulcherrimæ laudis arceantur: ac aditu conceſſo, ni quis utatur, in publica commoda, ac defunctorum manes graviter deliquiſſe, merito cenſeatur. Qvamobrem cum mihi præterita hyeme, Italiam luſtrandi gratia obeunti, ſingulari cujusdam eximii viri humanitate (nomini etenim certis de cauſis parco) Ariſteæ libellus oſtenſus eſſet, quo, quæ a celebratiſſimo Ægypti rege Ptolemæo, cognomine Philadelpho, in cura legis divinæ transferendæ ſuſcepta geſtaq; fuere, quam elegantiſſime deſcriberentur, ejus obtinendi facultate data, quæ ad ejus deſcriptionem pertinerent, perquam lubenter ſuſcepi: maxime cum res veræ religionis cultui vicinior, vel liberali benignitate auguſtior, vel variis vitæ civilis ac gubernationis utiliſſimis præceptis refertior, a nullo hujus generis hiſtorico, meo judicio, literarum monumentis prodire reperiatur.

Cujus etenim per DEUM immortalem Regis, omnium hiſtoricorum libris excuſſis, factum propius ad verum veri DEI cultum accedens, quam hoc Philadelphi, invenietur: ad inſtructæ Bibliothecæ adornationem, legis Hebraicæ translationem immenſis ſumptibus, & populi Judaici liberatione redimentis: eamq; tam religioſa pietate amplectentis, ut ſæpius exclamare non dubitet, Εὐχαριστῶ τῷ

θεῷ, ἔ πνός ἐστι τὰ λόγια ταῦτα: diemq; illum quo lex adferretur, in singulos ſuæ annos, non minus ac eum quo glorioſiſſimam ab hoſte victoriam retulerit, ſolennem magnumque eſſe ſtatuat? Celebratur quidem in libris conquirendis, eorumqve interpretandi cura, multorum clariſſimorum Regum egregia voluntas: ut Babylonicorum, Pergamenorum, Polycratis Samii, Nicocratis Cyprii: & qui eos ſubſecuti fuere, Romanorum Imperatorum, Cæſaris, Auguſti, Trajani, Veſpaſiani, Antonini, multorumqve aliorum. Veruntamen ipſorum ſtudium, nullatenus cum Philadelphi conferendum eſſe videtur. Illi namqve partim βιβλιοφιλία, partim ambitione ducti, librorum conquiſitioni & interpretationi ſtuduiſſe putantur. Hunc autem & religionis & pietatis ſtudio ad legis convertendæ cupiditatem abreptum, & Eleazari teſtimonium, & vox ipſius cum adoratione ſæpius prolata, ſolennitasq; in honorem legis allatæ inſtituta, aperte demonſtrant: ita ut cæteros quidem omnes a veræ religionis cognitione alienos, in hoc ſtudio longe præcelluiſſe, proximeqve Juniori Theodoſio aggregandus eſſe videatur: quo, teſte Nicephoro, in Sacris libris, eorundemq; interpretibus congerendis, inter Chriſtianos principes nullus ante ſtudioſior, nec forte etiam poſt extitit: cum inſigni multorum dedecore, qui titulum veræ religionis præ ſe ferentes, in ejus propagatione, rerumq; ad eam pertinentium inſtauratione, rege Ægyptio multo remiſſiores eſſe videntur. Cum etenim religio Chriſtiana literis incluſa contineatur, hæ vero neutiqvam absq; Bibliothecis, tanqvam caſtellis doctrinæ, conſervari qveant: qva laude nomen, qvod profitentur, gerere poſſunt, qvi rerum ad ejus conſervationem pertinentium cura non afficiuntur?

Jam vero, cui unqvam vel ante vel poſt Ptolemæum, literario monumento, aut ſcripto, tantus liberalitatis ac benignitatis honos eſt habitus, quanto Philadelphus legis divinæ translationem, ejusq; interpretes remuneravit? Philippi liberalitati maxima cum laude datur, qvod Ariſtotelem ingenti donatum pecunia, ad inveſtigandas animalium naturas a ſe dimiſerit. Ad comprobationem inſignis liberalitatis filii ejus Alexandri in doctos, vox allegatur ejus, qvi poſt mortem illius pauculo interjecto tempore, Archeſtrato nobili poetæ inopia preſſo, dixiſſe fertur: Tu vero ſi Alexandri ætate fuiſſes, in præmium cujuslibet carminis Cyprum aut Phœnicen habuiſſes.

Porro ut memorabile relatum, Cherilum ſingulorum verſuum ſingulos ſtateres aureos accepiſſe. Prædicatur Lyſander, qvod poetæ Antilocho ob pauculos verſus pileum argento impleverit. Omnium ore munificentia Antonini celebratur, Oppiano, ob dedicationem poematis de piſcibus, patrem relegatum ab exilio reſtituentis: illumq; tot aureis donantis, qvot verſus in poemate de piſcibus inveniebantur. Sunt hæc, aliaq; complura (nec etenim ſingula commemorare prodeſt) liberalia, & benignitatis in doctos ſpeciem egregiam habent: ſed tamen ſi munificentiæ Ptolemæi, illorumq; collatio inſtitueretur, fateri neceſſe eſſet, illorum quidem liberalitatem prædicatam, hujus autem omni laude fuiſſe ſuperiorem. Nam de rerum, Legis translationi impenſarum, qvantitate ac ſumma, ne qvid referam: qvæ ſecundum Ariſteæ narrationem, earum ſubducta ratione, tanta invenietur, ut mirari potius eam qvam æſtimare liceat, tot centenis talentorum millibus, partim in Judæorum redemptionem, partim in donaria Pontifici mittenda erogatis: Qvanta benignitas & obſervantia Philadelphi in interpretibus excipiendis, tractandis & dimittendis commemoratur?

Ob adventum ipſorum ita lætatur, ut ſepties de eo gratias DEO agat, atqve præ gaudio in lachrymas erumpat: præſentes tanta obſervantia, qvanta nullos alios proſeqvitur: volentes abire, muneribus ampliſſimis donatos ita dimittit, ut illos ſubinde redire precetur, eorumqve adventu maxima bona ſibi contigiſſe profiteatur. Neqve ſane id ſine cauſa. nam & rectam regnandi rationem ab ipſis perceperat, & (ut Eleazarus de illo refert) compererat ἄνδρας δικαίους καὶ σώφρονας τ μεγίστων ἂν φυλακὴν τ βασιλείας εἶναι. Noratqve cum aliis regibus

bus qvamplurimis literatos charos gratosqve fuisse: tum vero Alexandrum, cujus in regno isto post patrem locum occuparat, non minus literarum & benignitatis in doctos, quam rerum fortiter gestarum laude excelluisse. Ideoqve non minus eruditionis ac benignitatis, quam regni successionem sibi gloriosam fore. Egregia virtus, & digna celebratissimi optimiqve regis sententia: cujus solius imitationi utinam nostri seculi Principes insisterent, cum eum vel in adornandis bibliothecis, vel liberalitate exercenda, magis facultate quam voluntate æqvare non posse videantur: næ nos literas florentiores, majoremqve doctorum copiam habituri essemus. Uti namq; bona temperies, ac aeris clementia, copiam ac ubertatem frugum: ita humanitas, honor & beneficentia principis, bonas artes, excellentiaqve ingenia producere consvevit. Verum quam pauci & hac in parte laudem Philadelphi affectent, manifestum, & quidem nimium manifestum est. Quotus etenim quisqve jam Principum reperitur, qui literas digno amore complectatur: literatosq; benigne foveat, sustentet, honoribusq; & præmiis ornet? Itaq; cum regis Ægyptii tantam liberalitatem ac venerationem in doctos ab Aristea describi perspicerem, quanta nostri seculi hominibus optanda potius quam speranda est, non potui non voluptate lectionis ejus singulari perfundi.

Quid vero dicam de variis vitæ civilis ac gubernationis præceptis, quæ in hoc libello continentur? Ex omni antiquitate nec autor, nec autoris libellus ullus, meo judicio, facile invenietur, qui utiliora vitæ, & publicæ gubernationi commodiora præcepta tradat: quiqve dignior sit ut in manibus principum, & eorum qui Rempublicam gerunt, diligentius teratur, memoriaq; circumferatur: quam hic ipse Aristeæ, qui titulo quidem LXX Interpretum historiam de legis divinæ translatione pollicetur, sed revera boni ac pii vereq; Christiani principis solidam perfectamq; institutionem complectitur, eiq; veræ ac minime fallacis felicitatis viam ostendit. Laudatur a plerisq; Xenophontis Cyri Pædia, quod quæ ad boni principis informationem pertineant, rectius & elegantius cæteris autoribus monstret: ferturq; ideo inter alios præstantissimo heroi Scipioni lectio ejus fuisse perquam familiaris. Cur vero præ ipsa Aristeæ libellus non laudetur, qui non solum boni, sed & boni & pii principis vivam imaginem ostendit? Neq; etenim ulla gubernationis munia incidere possunt, sive domi, sive foris, vel cum subditis, vel cum æqvalibus, cum domesticis aut extraneis, quin quomodo in iis cum pietatis atqve virtutis laude feliciter Principi versandum sit, hic a viris non prophana, sed Spiritus sancti prudentia illuminatis, tradatur: idqve tanta brevitate, ut unumquodqve facile a quolibet percipi, & in magnis variisqve rerum occupationibus atq; negotiis in mentem redigi, & ad usum conferri possit. Quare tanto ejus lectio cæteris in hoc genere scriptis mihi gratior est visa, quanto quæ pietate nituntur, cæteris feliciora existunt: quantoqve qvæ a Spiritu sancto dimanant, prophanis veriora & certiora nobis habentur.

Auxit porro non parum historiæ hujus legendæ cupiditatem jucundissima multarum rerum descriptio: utpote vasorum, phialarum, mensæ aureæ, vestium pontificalium, locorum Judææ, Hierosolymorum, templi, arcis: ita expressa, ut oculis omnia subjecta & exposita videantur, eorumq; lectione animus liberalis non possit non affici ac delectari.

Cum itaqve & ad aliorum, tum vero Principum vitam exemplis & præceptis præclare informandam libellum accommodatissimum, & minime jucunditatis expertem esse cernerem, a publicis commodis non alienam me rem facturum existimavi, si eum multos jam annos latentem, cum conversione Latina in lucem eruerem. Etsi enim ante complures annos a MATTHIA PALMERIO Pisano in lingvam Latinam, & inde quoqve in Italicam translatus esset, tamen cum is (quod citra obtrectationem dictum sit) in plerisqve locis sensum autoris minus assecutus videretur, quod mihi in Germaniam reverso, a cæteris studiis tempus reliqvum erat, labori ejus convertendi non invitus impendere cœpi. Sed me eo, fortuna magis quam voluntate, quam citissime liberari contigit. Nam dum in eo versor, fit, ut optimo doctissimoq; viro JOHANNI OPORINO, hospiti & amico meo, ejus

ADVERTISE
HERE
AMAZON

1835.

JACOBUS HERTELIUS
Lectori.

Ὅστις Πτολεμαΐδι πλεῖστα προσφερεσάτω
εὐεργετήματ' εἰς θεράποντας ἱερῶν
μουσῶν, καὶ ἔργα πολλ' ἄνακτι ἐυπρεπῆ,
σκοπεῖν θέλει, ταύτῃ Λειτέου βίβλον
ἀμφοῖν προθύμως δινέειν ἀσεύδῃ χεροῖν.
μαθήσεται γὰρ εὐθέως σοφωτάτου
γνώμῃ πλάτωνος ἔν τ' ἀληθέως ἔχειν,
τὰ σωφρόνων εἶν' ἤδη δεχόντων αἰεὶ
σφόδρ' εὐλαβῆ δίκαια καὶ σωτήρια,
αὐτὰς καὶ ὠδὲν ἀγαθοῦ διαφέρειν παιδός.
χάριν Σίμωνι προσθέτω πολυΐστορι
αὐτὸς πικρῇσι γὰρ κόποις πεπονημένον
ἡμῖν παλαιὸν ἐκδίδωσ' Λειτέαν.

τώκιων, τὰς δ' ἡχμαλώτιζε, φόβῳ ἀπενέγκας ὑποχείριον πάντα· ἐν ὀλίγῳ καὶ πρὸς δέκα μυριάδας ἐκ τῆς τῶν Ἰουδαίων χώρας εἰς Αἴγυπτον μετήγαγε· ἀφ' ὧν ὡσεὶ τρεῖς μυριάδας καθοπλίσας ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν, εἰς τὴν χώραν κατώκισεν ἐν τοῖς φρουρίοις. ἤδη μὲν καὶ πρότερον ἱκανῶν ἐπεληλυθότων καὶ τοῦ Πέρσου, καὶ πρὸ τούτων ἑτέρων συμμαχιῶν ἐξαπεσταλμένων πρὸς τὸν τῶν Αἰθιόπων βασιλέα μάχεσθαι σὺν Ψαμμιτίχῳ· ἀλλὰ οὐ τοσοῦτοι πλῆθος παρεγένοντο, ὅσους Πτολεμαῖος ὁ Λάγου μετήγαγε.

Καθὼς δὲ προείπομεν, ἐπιλέξας τοὺς ἀρίστους τῆς ἡλικίας, καὶ ῥώμῃ διαφέροντας, κατώπλισεν. τὸ δὲ λοιπὸν χύμα, πρεσβυτέρων καὶ νεωτέρων, ἔτι δὲ γυναικῶν, ἔδοσαν εἰς τὴν οἰκετείαν, ἀναγκάσαντες τὴν στρατιὰν κατὰ ψυχλεῖ ἔχειν, ὡς καταχρατέμενον τῶν σταλέντων, διὰ τὰς ἐπιπάλους χρείας ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν. ἡμεῖς δὲ ἐπεὶ πάνυ παρεύρεσιν εἰς τὴν λύσιν αὐτῶν ἀπελάβομεν, καθὼς προδεδήλωται, τοιούτοις ἐχρησάμεθα λόγοις πρὸς τὸν βασιλέα.

Μήπω ἄλογον ᾖ, ἐλέγχεσθαι ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ὦ βασιλεῦ. τῆς γὰρ νομοθεσίας περιεχούσης πάσης τοὺς Ἰουδαίους, οὐ μόνον μεταγράψαι προῃρέμεθα, ἀλλὰ καὶ διερμηνεῦσαι· τινὰ λόγον ἐχόμεθα πρὸς διαπορεῖν, ἐν οἰκετείαις ὑπαρχόντων ἐν τῇ σῇ βασιλείᾳ πλειόνων ἱκανῶν; ἀλλὰ πλείω καὶ πλείονα ψυχὴ λυτροῦσιν τοὺς συνεχομένους ἐν πολεμικαῖς, καταδικάσαντες σὺν τῷ βασιλεῖ σου θεῷ τὸν νόμον, καθὼς προείρηκαμεν. τὸν γὰρ πάντων ἐπόπτην καὶ κτίστην θεὸν ἅπαντες σέβονται, ὃν καὶ πάντες, ἡμεῖς δὲ μᾶλλον, προσονομάζοντες ἑτέρως ζῆνα. καὶ διὰ τοῦτο δὴ οὐκ ἀνοικείως οἱ πρῶτοι διεσήμαναν, δι' ὃν ζωοποιοῦνται τὰ πάντα, καὶ γίνεται, ξὺν ἁπάντων ἡγεμονεύει τε καὶ κυβερνᾷ. ὑπερηρκὼς δὲ σύμπαντας ἀνθρώπους τῇ λαμπρότητι τῆς ψυχῆς, λυτροῦσιν πάσας τῶν συνεχομένων τὰς οἰκετείας.

Οὐδὲ πολὺ χρόνον ἔσχεν, καὶ ἡμῶν κατὰ ψυχὴν πρὸς τὸν θεὸν ἀνεχομένων, τὴν διάνοιαν αὐτοῦ καταπλάσαι πρὸς τὸ τὰς ἁπάσας λυτρώσεις. κτίσμα γὰρ ὂν θεοῦ τὸ ἡγεμὼν τῶν ἀνθρώπων, καὶ μεταλλάσσει καὶ τρέπεται πάλιν ὑπ' αὐτοῦ. διὸ * πολλαῖς καὶ ποικίλως ἐπικαλούμεθα τὸν κυβερνῶντα, κατὰ καρδίαν, ἵνα συναγαθῇ, καθὼς ἤλπισα, ἐπὶ πλέον· μεγάλας γὰρ ἔσχεν ἐλπίδας περὶ σωτηρίας ἀνθρώπων, στηριζόμενος λέγειν ὅτι τὴν ὑπόληψιν ἕξουσι πάντων ἀξιωμάτων. ὁ γὰρ πρὸς δικαιοσύνην καὶ καλῶν ἔργων ὑπόληψιν ἐν ὁσίᾳ νομίζων ἄνθρωπος εἶναι, καθόλου πρὸς πράξεις καὶ πρὸς βουλὰς ὁ κυβερνῶν ἁπάντων θεός.

A traducebat, alios captos abducebat: passimq; terrore injecto ita subjugarat omnia, ut ad decem myriades ex Judæa in Ægyptum traduceret: ex quibus circiter tres myriades electos & armis instructos viros assumpsit in regionem, ut in præsidiis ipsius degerent. Sed ante quoque satis multi pervenerant in regionem cum rege Persarum, & ante hos alii ut auxiliarii missi erant ad Psametychum, quo cum pugnarent adversus regem Æthiopum: verum illi non tot multitudine erant, quot secum adduxerat Ptolemæus ille Lagi filius.

Quemadmodum autem prius diximus, electos præstantissimos, qui & ætate & robore præstarent, armis instruxit: reliquam vero turbam seniorum & juniorum, ac mulierum etiam, concessit militibus in servitutem, non tam sponte & consilio suo, quam exoratus ab illis, ad usus & necessaria in belli rebus ministeria. Nos ergo postquam nacti essemus quandam ansam ad liberandos eos, talibus usi sumus verbis ad regem.

Aristeä cum Rege consultatio de legis divinæ interpretatione, & captivorum Judæorum liberatione.

Vide ne sit deforme, te (Rex) redargui ex rebus ipsis. Nam cum ad omnes Judæos pertineant leges illæ, quas cupimus non solum describere, sed & interpretari: quam rationem habebimus mittendi ad illos, legatos, dum tam multi Judæorum servituti obnoxii sunt in regno tuo? Quin age, animi voluntate perfecta & divite libera eos, qui in ærumnis detinentur: præsertim cum idem DEUS, qui ipsis legem dedit, te tuumqve regnum feliciter gubernet, qvemadmodum hoc ego diligenter perpendi. Nam illi DEUM omnium inspectorem & creatorem colunt, quem etiam alii omnes homines, & nos in primis: sed nominantes aliter, vocamus ζῆνα: qua & ipsa voce majores non incommode significarunt, eum esse omnium gubernatorem & Dominum, per quem omnia vivificarentur & fierent. Tu ergo, qui omnes homines superas magnificentia & claritate animi, libera eos qui detinentur in servitute.

Ζεῦς unde dicatur apud Græcos.

Nec vero ille ita diu suspensus mansit, cum nos etiam in animo ad DEUM preces funderemus, ut mentem ipsius præpararet ad liberandos universos illos. Cum enim genus humanum sit DEI creatura, nimirum id pro voluntate ipsius & transformatur & fiectitur. Itaqve multis & variis precibus in corde meo invocabam DEUM omnia administrantem, ut permoveretur rex ad perficienda illa quæ petieram, ac conceperam de salute illorum hominum magnam spem, ex hac ratione persvasionis meæ de voluntate DEI ad perficienda vota mea: quia quæ homines constituant in sanctitate animi facere ad justitiæ & bonorum operum industriam & procurationem, ad ea DEUS omnia gubernans, actiones & conatus ipsorum feliciter dirigat atqve promoveat.

* πολλαχῶς καὶ ποικίλως V.C.

Tum ergo ille erecto capite & hilari vultu me aſpexit, & dixit: Quot putas fore myriades? Ibi Andreas, qui prope adſtabat, reſpondit, paulo plus fore quam decem myriades. Tum ille: Rem parvam, inqvit, a nobis petit Ariſteas. Tum Soſibius & nonnulli alii qui aderant, dicebant: At dignum eſt tua magnanimitate, ut ſummo DEO offeras iſtorum liberationem, munus animi pii & grati. Nam cum a DEO omnium gubernatore ad maximos ſis evectus honores, & gloria illuſtratus ſupra majores tuos: convenit tibi, ut etiam maxima exhibeas munera, ad declarationem gratitudinis tuæ.

Ptolemæi Philadelphi inſignis liberalitas.

Hinc ille ſub menſa, cum bene eſſet exhilaratus convivio, dixit ſe hoc etiam velle adjicere, ut pro ſingulis corporibus, illi qui ea habeant, viginti accipiant drachmas: & hac de re promulgetur edictum, idqve ſtatim fiat, & ſimul perſcripta omnia diligenter annotentur. Ita inſigni uſus eſt animi promptitudine, DEO omnia quæ cupiebamus peragente, & impellente ipſum ad redimendos non illos tantum qui cum patris exercitu advenerant, ſed illos etiam ſi qui ante aderant, aut poſtea in regnum fuerant adducti. Expenſas autem referebant factas ultra QVADRINGENTA TALENTA. Ipſius etiam edicti exemplum non incommode, ut puto, eſt a me ſeparatim expoſitum. Nam ita regis magnificentia fiet multo ſplendidior & illuſtrior, ad quam DEUS confirmabat & impellebat ipſum, ad hoc ut contingeret ſalus multis hominum cœtibus. Tale autem erat edictum ex mandato regis conſcriptum.

Edictũ regis Ptolemæi de liberatione Judæorum.

Quicunqve militantes cum patre noſtro in regionibus Syriæ & Phœniciæ, adorti terram Judæam obtinuerunt corpora Judaica, & ea ſecum perduxerunt huc in civitatem aut regionem, aut etiam aliis vendiderunt: ſimiliter ſi qui vel ante aderant, vel poſtea ſunt huc adducti ex Judæis, volumus, ut qui eos habent, illico dimittant a ſe liberos, & accipiant ſtatim pro ſingulis corporibus drachmas viginti, milites quidem in diſtributione ſtipendiorum, alii vero de menſa regia. Nam arbitramur illos neqve ex patris noſtri voluntate, neqve ut decet & æqvum eſt captos fuiſſe: ſed ex militari impetu & regionem vaſtatam, & Judæorum in Ægyptum traductionem factam. Nam quod commodi contigit ex auxilio militum regionis, hoc ſatis magnum fuit: quia vero homines etiam ipſi ſunt captivi abducti, hoc eſt omnino iniqvum. cum ergo conſtitutum habeamus reddere omnibus hominibus jus ſuum, & multo magis illis qui ſine ratione ſunt ſub imperio alieno: cumqve ubiqve & in omni negotio eligamus quod rectum ſit ratione & juſtitiæ & pietatis: ideo mandavimus, ut quotquot cuiqve Judæorum corpora ſint obnoxia ſervituti, aut quocunq; alio modo in regno detineantur noſtro, qui habeant illa apud ſe, illi pro precio a nobis deputato ea dimittant libera: neqve quisquam hic callide aliqvam fraudem uſurpet,

ὁ δὲ ἀναπηδήσας, καὶ προσβλέψας ἱλαρῷ τῷ προσώπῳ, πόσας ὑπολαμβάνεις ἐσεσθαι μυριάδας; ἔφη. παρεῖναι δὲ Ἀνδρέας ἀπεφήνατο. βραχεῖ πλείους μυριάδων * δέκα. ὁ δὲ, μικρόν τι, εἶπεν, Ἀριστέας ἡμᾶς ἀξιοῖ πρᾶγμα. Σωσίβιος δὲ, καὶ τῶν παρόντων τινὲς, ἔφασαν· καὶγὰρ ἄξιόν ἐστι τῆς σῆς μεγαλοψυχίας, ὅπως χαριεῖ τῷ θεῷ τὴν μεγίστην δωρεὰν, τὴν τούτων ἀπολύσιν. μεγίστως γὰρ τετιμημένῳ ὑπὸ σοῦ καθ' ἕκαστα, καὶ δεδοξασμένῳ ὑπὲρ τοὺς προγόνους, ὡς μείζονα σημεῖα χαριεῖ, καθήκον ἐστί σοι.

Διαχυθεὶς δὲ εὖ μάλα τῷ ὀψωνίῳ, εἶπε προσθῆναι, καὶ σώματος ἑκάστου ἀργυρᾶς δραχμὰς ** εἴκοσι, καὶ περὶ τούτων εὐθέως προστάγματα τοῖς ἐπὶ τῶν γραφῶν πυνθάνεσθαι παρ' αὐτοῦ, μεγαλείως χρησαμένῳ τῇ προθυμίᾳ. ἅμα τε τῷ πάσαν ἀπαρτίσαντι ἡμῶν σπουδὴν, καὶ συναναγκάσαντι αὐτὸν ἀπολῦσαι σωμὴ μόνον τοὺς συναληλυθότας τῷ στρατοπέδῳ ἀπὸ πατρὸς, ἀλλὰ καὶ ἃ πίνες πρόσθεν, ἢ μὴ πάντα † παρεῖναι εἰς τὴν βασιλείαν. ὑπὲρ τὰ τετρακόσια, τάλαντα τῷ δόσιν ἀπίθανον εἶναι.

καὶ δὲ πρόσταγμα ὃ τὸ ἀντίγραφον οὐκ ἄχρηστον, οἶμαι, κατακεχώρισται. πολλῷ γὰρ ἡ μεγαλομοιρία φανερωτέρα, καὶ ἐνδηλος ἔσται δὲ βασιλεὺς, δὲ θεὸς κατοικοῦντος αὐτὸν, εἰς τὸ σωτηρίας ἡμέρας πολλοῖς ἱκανοῖς. ἵνα δὲ τοῦτο δὲ βασιλεὺς προστάξαντες.

Οσοι τῶν συνστρατευμένων τῷ πατρὶ ἡμῶν εἰς τὴν κοίλην Συρίαν καὶ φοινίκην τόπους, ἐπιλθόντες τῇ τῶν Ἰουδαίων χώρᾳ, ἐγκρατεῖς ἐγένοντο σωμάτων Ἰουδαϊκῶν, καὶ πάντα ἠχμαλωτεύκασιν εἰς τε τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν, ἢ καὶ πεπράκασιν ἑτέροις, ὁμοίως δὲ καὶ ἃ πίνες πρόσθεν, ἢ καὶ μετὰ ταῦτα εἰσὶν εἰσηγμένοι, τοὺτων δὲ ἀπολύειν ἀβλαβῆ. τοὺς ἔχοντας, κομιζομένους αὐτίκα, ἑκάστου σώματος τοὺς ἔχοντας δραχμὰς †† εἴκοσι, τοὺς μὲν γραπτοὺς τῇ τῶν ὀψωνίων δόσει, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀπὸ τῆς βασιλικῆς τραπέζης. νομίζομεν γὰρ καὶ ἀφ' ὧν τὸν δὲ πατρὸς ἡμῶν βούλησιν, καὶ ἀφ' ὧν τὸ καλῶς ἔχον, ἠχμαλωτεῦσθαι τούτους ἀλλὰ τῷ στρατηλατικῷ περιπέτειαν, τόν τε χώραν αὐτῶν κατεφθάρθαι, καὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων μεταγωγὴν εἰς τὸν Αἴγυπτον γεγενῆσθαι. ἐκεῖνη γὰρ ἀφ' ὧν τὸ πλέον γεγονῆναι. ἐκ τῶν γραπτῶν ὠφέλειαν. διὸ παντελῶς ἀνεπιεικὲς ἐστι καὶ ἡ τῶν ἀνθρώπων καταδυναστεία. πᾶσιν οὖν ἀνθρώποις τὸ δίκαιον ἀπονέμειν ὁμολογούμενον, πολλῷ δὲ μᾶλλον τοῖς ἀλόγως καταδυναστευομένοις· καὶ ἐν πᾶσιν ἐκλεγόμενοι τὸ καλῶς ἔχον, πρός τε τὸ δίκαιον καὶ τὸν ἐν πάντων εὐσέβειαν προσπίπτοντα, ἔσται τὸ ἰουδαϊκῶν ἐστι σωμάτων ἐν οἰκετείας, πάντη, ἐν καθ' ὃν τινὰ ἂν τρόπον ἐν τῇ βασιλείᾳ, κομιζομένους τὰς ἐχούσας τὸ προκείμενον κεφάλαιον ἀπολύειν, μηδένα κακοχόλως φέρειν τούτων μηδὲν οἰκονομεῖν· τοὺς δὲ

* *Joſeph.* ἑνδεκα. ** *Joſeph.* ἑκατὸν εἴκοσι. † παρεισπεσεῖν. †† *Joſeph.* ἑκατὸν εἴκοσι.

Yet, though I am a wretch, I will not fall
Down at your footstool, and implore your pity;
Nor will I bow my head to your proud power,
Nor will I stoop to you for any favour.
Despair, I will not fall down at your footstool,

Si ergo viſum fuerit tibi Rex, ſcribetur ad principem ſacerdotum Hieroſolymis, ut mittat ad te ex quaq; tribu ſex viros maxime honeſtate vitæ, ſenio & prudentia legum ſuarum præſtantes: ut ita ex pluribus per diligentem examinationem nacti conſentientem & accuratam interpretationem, hos libros præclare, ut & rei ipſius & tuæ voluntatis dignitas poſtulat, recondamus. Sis felix perpetuo.

A Ἐὰν οὖν φαίνηται, βασιλεῦ, γράφήτω πρὸς τὸν ἀρχιερέα τὸν ἐν ἱεροσολύμοις, ἀποστέλλαι τοὺς μάλιστα καλῶς βεβιωκότας καὶ πρεσβυτέρους ὄντας ἄνδρας, ἐμπείρους τῶ νόμων τῶν ἑαυτῶν, ἀφ' ἑκάστης φυλῆς ἓξ, ὅπως τὸ σύμφωνον ἐκ τῶ πλείονων ἐξετάσαντες, καὶ λαβόντες τὴν τῶν ἑρμηνείαν ἀκριβῆ, ἀξίως ἐπὶ τῶ πραγμάτων, καὶ τῆς σῆς προαιρέσεως θήσομεν εὐσημως. εὐτυχεῖ δὲ πάντες.

Facta hac relatione, Rex juſſit ad Eleazarum B iſtis de rebus ſcribi, & indicari redemptionem captivorum factam. Ac exhibuit ad confectionem craterarum, phialarum, menſæ & vaſorum libationum, de auro quinquaginta pondo talentorum, de argento autem ſeptuaginta, & lapidum precioſorum ingentem numerum. Juſſit præterea, fiſci præfectos facere artificibus copiam eligendi quæ vellent, & de pecunia expendere ad C ſacrificia & res alias ad talenta centum. Sed exponemus tibi etiam, quomodo ſingula fuerunt confecta, ubi epiſtolam regiam percurrerimus, quæ ad hunc modum conſcripta fuit.

Τῆς δὲ ἀναδὸς ταύτης ἡγουμένης, ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς γράφεῖναι πρὸς τὸν Ἐλεάζαρον περὶ τούτων, σημαίνων καὶ τὴν ἡγουμένην ἀπολύτρωσιν τῶν αἰχμαλώτων. ἔδωκε δὲ καὶ εἰς κατασκεύὴν κρατήρων, καὶ φιαλῶν, καὶ τραπέζης, καὶ ἀποσπόνδων, χρυσίου μὲν ὅλκης τάλαντα πεντήκοντα, καὶ ἀργυρίου τάλαντα ἑβδομήκοντα, καὶ λίθων ἱκανὸν πλῆθος. ἐκέλευσε δὲ, τὸν φυλακίτας τῆς τέχνης, ὧν ἂν προαιρῶνται τὴν ἐκλογὴν διδόναι, καὶ νομίσματος εἰς θυσίας καὶ ἄλλα πρὸς τάλαντα ἑκατόν. δηλώσομεν δέ σοι περὶ τῆς κατασκευῆς, ὡς ἂν τὰ τῶν βασιλέων ἀντίγραφα διέλθωμεν. ἦν δὲ ἡ τοῦ βασιλέως ** ἐπιστολὴ τοιοῦτον ἔχουσα τύπον.

REX PTOLEMÆUS ELEAZARO SUMMO ſacerdotum gaudium & ſalutem precatur.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ ΕΛΕΑΖΑΡΩ ΤΩ ΙΕΡΕΙ ΧΑΙΡΕΙΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΣΘΑΙ.

Epiſtola regis ad Eleazarum, de mittendis interpretibus.

Qvoniam evenit, ut multi ex Judæis incolerent regionem noſtram, quorum alii Hieroſolymis abducti ſunt a Perſis tum temporis, cum illi potirentur rerum: alii cum patre noſtro capti in regionem noſtram pervenerunt, ex quibus ille multos ſelectos in exercitum & ad militiæ uſum ſtipendiis amplioribus recepit: & quia illos priores judicabat plurimos eſſe, his loca ad præſidia munita commiſit, ne Ægypti populus ſibi ab illis timeret. Nos vero conſecuti regni adminiſtrationem, cum aliis omnibus exhibemus nos humaniores, tum vero præcipue civibus tuis, quorum captivos ultra decem myriades liberavimus, perſoluto ſingulis dominis pecuniæ precio digno: & ſimul etiam corrigimus, ſi quæ ex impetu multitudinis perperam ſunt acta. In quo perſvaſum habemus, nos pie agere, & offerre munus animi grati Deo maximo, qui nobis regnum conſervavit in pace & gloria, quæ præſtet in toto terrarum orbe. Præterea ætate & viribus valentiores in exercitum recepimus: qui vero idonei eſſent ut circa nos verſarentur, illos dignos judicavimus, quibus negotia aulæ commiſceremus. Sed cum non ſolum his cupiamus grati-

D Ἐπὶ συμβαίνει, πολλοὺς τῶν ἰουδαίων εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν κατοικῆσθαι, ἠμθέντας † ἀναστάντας ἐκ τῶν ἱεροσολύμων ὑπὸ Περσῶν, καθ' ὃν ἐπεκράτουν χρόνον· ἐπὶ δὲ καὶ συμπολιτεύεται τῶ πατρὶ ἡμῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον αἰχμαλώτους, ἀφ' ὧν πολλοὺς εἰς τὸ βραβεῖον κὸν σώτεγμα παραχώρησεν ὁ δὲ μείζων μισθοφορίας· ὁμοίως δὲ τοὺς †† ἡγουμένους κρίνας πολίτας, βρέφη κτίσας ἀπέδωκεν αὐτοῖς, ὅπως τὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐθνος φόβον μὴ ἔχῃ ἀφ' τούτων. καὶ ἡμεῖς δὲ βασιλεύοντες τῶν βασιλείαν, φιλανθρωπότερον ἀπαντῶμεν τοῖς πᾶσι, πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖς σοῖς πολίταις· ὧν ὑπὲρ δέκα μυριάδας αἰχμαλώτων ἠλευθερώκαμεν, δοτοῦντες τοῖς κεκτῆσθαι τῶν κατ' ἀξίαν ἀργυρίου τιμὴν, διορθώμενοι, καὶ ἤ τι κακῶς ἐπράχθη ἀφ' τοὺς τῶν ὄχλων ὁρμὰς· δηλοφανὲς δ' ὅσεβῶς ἔπραξαν, ἐπὶ τὸ μεγίστῳ θεῶ χαριστικὸν ἀναλωθέντες, ὃς ἡμῖν τὴν βασιλείαν εἰρήνῃ καὶ δόξῃ κραπίστῃ παρ' ὅλου τοῦ οἰκουμένου διαπεπήρηκεν· ὡς τι τὸ πρᾶτόμενα τοὺς ἀκμιμοτάτους τῇ ἡλικίᾳ ἐπεκαμεν· τοὺς δὲ δυναμένους ἐπὶ ἡμᾶς εἶναι, τῆς περὶ τὴν αὐλὴν πίστεως ἀξίους ἐπιχειρεῖν †† καπεπέκαμεν. βουλομένων δὲ ἡμῶν ἐπὶ τούτοις χαρίζεσθαι,

† V.C. ἀναστάσας. †† V.C. πρώτους κρίνας πιστούς. ††† V.C. ἐπὶ χειρῶν.

** *Apud Epiphanium duæ Regis ad Judæos Epiſtolæ leguntur, non Eleazaro, ſed Judæis Hieroſolymitanis & ἐνστάσεως διδασκάλοις inſcriptæ, quarum priores de libris mittendis, poſteriores de concedendis, quod libri transmiſſi intelligi non poſſent, interpretibus ſollicitant. Unde Humfredus Hody alium Ariſteæ codicem Epiphanio ad manus fuiſſe ſuſpicatur.*

ζεσθαι, καὶ πᾶσι τοῖς ἀπ' τλεῖ οἰκεμένοις Ἰουδαίοις, καὶ τοῖς A
μετέπειτα, μεθηρμηνεύσαμεν τὸν νόμον ὑμῶν μεθερμηνευθέν-
θλῶν γραμμασιν ἑλληνικοῖς, οὐκ τ παρ' ὑμῶν λεγομέ-
νων ἑβραϊκῶν γραμμάτων, ἵνα ὑπάρχῃ καὶ παῦτα παρ'
ἡμῖν ἐν βιβλιοθήκῃ σὺν τοῖς ἄλλοις βασιλικοῖς βιβλίοις.
καλῶς οὖν ποιήσεις, καὶ τῆς ἡμετέρας σπουδῆς ἀξίως, ἀπο-
λελύμθ ἄνδρας καλῶς βεβιωκότας πρεσβυτέρους,
ἐμπείρους ἔχοντας τὸν νόμον, καὶ δυνατοὺς ἑρμηνεύσαι,
ἀφ' ἑκάστης φυλῆς ἓξ· ὅπως οὐκ τ πλείονων τὸ σύμ- B
φωνον εὑρεθῇ, διὰ τὸ δεῖ μείζονων εἶναι τὴν σκέψιν.
οἰόμεθα γὰρ, ἀπλεονάζοντ τοῦτο, μεγάλην ἀποσω-
σθαι δόξαν. ἀπεστάλκαμθ οὖν δεῖ τοῦτο ἀνδρῶν τὸν
δεδοκιμασμένον φύλακα, καὶ δίκαιον, πεμφθέντες παρ'
ἡμῶν, διαλεξόμθοι, ἃ νομίσαντες ἀπαρχὰς εἰς τὸ
ἱερὸν ἀναθήματων, καὶ εἰς θυσίας, καὶ τὰ ἄλλα, δέγυμεν
πλῆθος ἑκατόν. γράφων οὖν σὺ περὶ ἡμᾶς δεῖ ὧν ἂν
βούλῃ, καὶ χαρισόμθ ἐσῃ, ἃ φιάλας ἀξιούσῃ πρά-
ξεις ὡς ἀπελεθησομένων τοῦ τὰ χίλια, δεῖ ὧν ἀναδέ- C
δεκται. ἐρρῶσθαι. περὶ μὲν τούτου ἱκανῶς ἀντιγράψεν ἐσ-
δέχομθ ὡς ὁ Ελεάζαρ τάδε.

ΕΛΕΑΖΑΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΙ ΠΤΟ-
λεμαίῳ φίλῳ γνησίῳ χαίρειν.

Αὐτός τε ἔρρωσο, καὶ ἡ βασίλισσα Ἀρσινόη ἡ ἀδελφὴ,
καὶ τὰ τέκνα καλῶς ἂν ἔχοι, καὶ ὡς βουλόμεθα· ἐ αὐτοὶ δ D
ὑγιαίνομθ. λαβόντες τὰς παρὰ σοῦ ἐπιστολὰς, με-
γάλως ἐχάρημθ διὰ τὸ περιφανῶς σε, ἐ τ καλὸν
βουλὸν, καὶ συναγαγόντες τὸ πᾶν πλῆθ, ἀνέγνωμθ
αὐτοῖς, ἵνα ἰδωσιν ἃ ἔχεις περὶ τ ἡμῶν εὐσεβείαν.
ἐπιδείξαμθ δ ἐ τὰς φιάλας ἃς ἀπέστειλας, ἑξήκοντ
ἦσαν, καὶ δέγυρᾶς τριάκοντα· κρατῆρας πέντε· καὶ τρά-
πεζαν εἰς ἀνάθεσιν, ἐ εἰς προσαγωγὰς θυσιῶν, ἐ εἰς
ὁπισθοδόμους, ὧν ἂν δέηται τὸ ἱερὸν, δέγυρα πάλαντα
ἑκατόν· ἅπερ ἐνόμιζον ἀνδρείας τ τελεμηθέντων πρᾶ- E
σαι, καὶ δίκαιος ἀνδρὸς καλοῦ κἀγαθοῦ, ἐ παιδείας διαφέ-
ροντος, ἐ τῆς σῆς ἀγωγῆς ἐ ὀρθοποιΐας ἀξίως καὶ
πάντα· εἰ ἐ μετέδωκαν ἡμῖν τὰ πρᾶξά σε, πρὸς ἃ καὶ
παρ' ἡμῶν ἀκηκόασιν ἀρμόζοντα τοῖς σοῖς χαίρμασι.
πάντα γὰρ, ὅσα σοι συμφέρει, ἐ εἰ πρᾶξά σε φύσιν ἐστὶν, ὑπα-
κηκόαμεν· ἔστι δὲ φιλίας καὶ ἀγαπήσεως σημεῖον ἐστι.
μεγάλα γὰρ ἐ σὺ, ἐ ἀνεπίληπτος τὰς πολίτας ἡμῶν καὶ *
πολλὰς εὐεργέτησας. εὐθέως οὖν προσηγάγομθ ὑπέρ F
σε θυσίας, ἐ τῆς ἀδελφῆς, καὶ τ τέκνων, καὶ τ φίλων· ἐ
ἠύξατο πᾶν τὸ πλῆθ, ἵνα σοι γένηται, καθὼς προαιρῇ,
διὰ παντὸς· ἐ διασώζῃ σοι τ βασιλείαν ἐν εἰρήνῃ με-
τὰ δόξης ὁ κυρίευων ἁπάντων θεὸς· καὶ ὅπως γένηται σοι
συμφερόντως ἐμ ἀσφαλείας ἡ δ' ἀγὰ νόμος μετε-
χαφῆ. παρόντων δ πάντων, ἐπελεξάμεθα ἄνδρας
καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς πρεσβυτέρους, ἀφ' ἑκάστης φυλῆς ἓξ,

ficari, sed & omnibus aliis Judæis in orbe terrarum, illis etiam qui sunt in posterum futuri: constituimus, legem vestram ex Hebraica lingva interpretatione traducere in Græcam, ut hæ leges vestræ in nostra Bibliotheca extent, cum aliis regiis libris. Præclare ergo & pro dignitate instituti nostri feceris, si ad nos miseris electos ex quaque tribu sex viros seniores: qui & honeste vitam peregerunt suam, & in legum peritia sunt exercitati, & interpretandi facultate pollent, ut in studio & tractatione rei magnæ germana & consentiens ejus veritas a pluribus eruta deprehendatur. Nam nos quidem ex hoc negotio peracto, arbitramur nobis magnam accessuram gloriam. Ablegavimus autem ad te Andream, præcipuum corporis nostri custodem, & Aristeam: viros apud nos magno in honore constitutos, qui tecum hac de re agant, & afferant tibi secum & in templum primitias nostræ dedicationis, & ad sacra aliosqve usus pecuniæ talenta centum. Si autem & tu ad nos scripseris de quibus placuerit, rem & nobis gratam, & amicitia tua erga nos dignum facies. nam nos statim effecta curabimus, de quibus nos voluntatem tuam cognoverimus. Vale. Ad hanc epistolam Eleazarus hæc benigne rescripsit.

ELEAZARUS SUMMUS SACERdos regi Ptolemæo amico sincero Salutem.

Valeas & tu, & regina Arsinoe soror tua: liberi etiam bene, &, ut cupimus, habeant: valemus autem & nos. Accepta epistola tua, valde gavisi sumus, ob institutum & consilium tuum tam præclarum: ac congregatæ universæ multitudini prælegimus, ut cognoscerent tuam erga nostrum Deum piam voluntatem. quibus monstravimus etiam phialas, quas aureas viginti, & argenteas triginta misisti: crateras item quinqve, & mensam super quam fierent oblationes, & sacra peragerentur: tum talenta centum pecuniæ, ad conficienda alia quibus templum indigeret. Quæ quidem attulerunt Andreas tibi charissimus, & Aristeas, viri honesti & boni, ac doctrina præstantes, tuaqve conversatione ac justitia per omnia digni. Qui etiam exposuerunt nobis omnia tibi abs te commissa: & a nobis vicissim cognoverunt, quæ ad literas tuas respondenda fuerunt. Nam in omnibus quæ tibi proderunt, etiamsi illa naturam nostram superent, obtemperabimus tibi: id quod est argumentum amicitiæ & dilectionis. Quoniam & tu magnis & indelebilibus beneficiis cives nostros, & eos permultos, affecisti. Atqve ideo statim pro te, sorore tua, liberis & amicis sacra exhibuimus, in quibus simul universa multitudo vota fecit, ut tibi omnia & perpetuo, quemadmodum cupias, succederent: & Deus, qui omnia administrat, gubernatione sua conservaret regnum tuum in pace, una cum gloria: utqve tibi salutariter, & ex animi sententia, descriptio legis procederet. Atqve in præsentia omnium, elegimus honestos & bonos viros ex singulis tribubus sex seniores,

Eleazari Ptol. epistolam responsio.

Dona missa Eleazaro.

* V.C. τ πολύ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ἐπὶ δὲ τῆς στεφάνης τὸ γόμφωμα κρίνων τύπωσις, σὺν ἀνθεμισκῇ, βοτρύων ἀνειλιγμένων ἀμφιπλέκοι διατετορευμένη κυκλόθεν. οἱ μὲν οὖν δύο δίφροι τὸ χρυσοῦ τοιούτῳ ἔχον τὸν κατασκευὴν, χωροῦντες ὑπὲρ * δύο μετρητὰς. οἱ δὲ ἀργυροῦ λίαν εἶχον τὴν διάσκευὴν ἐνσπόρων δημιουργίαν, ὡς διὰ τὸ θαυμασίως ἔχεσθαι, ὥστε πάνυ τὸ ἀφορμὴν ἀπαντᾶσθαι τοῦ θεάτρου μᾶλλον, ἢ ἐν τῇ κατασκευῇ. οὐκ ἐφικτὸν δ' ἐστὶν ἐξηγήσασθαι τὰ ἀφορμωτετελεσμένα ὡς τὴν τῆς ἀληθείας ἔμφασιν. ὡς γὰρ ἐπετελέσθη, τελέντων τῶν κατασκευασμάτων ἑτέρου παρ' ἕτερον, λέγω δὲ πρῶτον ἀργυροῦν κατὰ τάξιν, εἶτα χρυσοῦν, πάλιν ἀργυροῦν καὶ χρυσοῦν, παντελῶς ἀνεξήγητον ἦν τὸ τῆς ἀφέξεως καὶ τὸ ἀφῆξις· ἐκ τῶν ὡς τὴν θεωρίαν ἀφορμόντων ἀδυναμένων ἀφίστασθαι, διὰ τὴν ἀφαίρεσιν, καὶ τὸ τῆς ὄψεως τερπνόν. ποικίλη γὰρ ἦν ἡ τῆς ὑπερφανείας ἐνέργεια. ἀφορμοτέρων γὰρ ὡς πρὸς αὐτὴν τὴν χρυσῆν κατασκευὴν, ψυχαγωγία τις ἦν μὴ θαυμασμοῦ, σωιεχῶς ἑφ' ἑκάστου ὑπαλλάσσης τῆς διανοίας τεχνίτωμα. ἐκ πάλιν ὅτε πρὸς τὴν τῶν ἀργυρῶν προσβλέψαι τις θέσιν ἤθελεν, ἀπέλαμπε τὰ πάντα κυκλόθεν, ὡς ἂν τις ἔτηκε, ** καὶ διαχυσιν ἐποίει μείζονα τοῖς θεωμένοις, ὥστε παντελῶς ἀνεξήγητον εἶναι τὸ ἐνεργημένων τὸ πολυτεχνίαν.

Τὰς δὲ χρυσᾶς † φιάλας διετόρευσεν στεφάνοις ἀμπέλης καὶ μέσον ὡς δὲ τὰ χείλη, κισσοῦ τε καὶ μυρσίνης, ἐπὶ δὲ ἐλαίας ἀνέπλεξεν στέφανον ἑκτυπον, πολυτελῶς ἐνέντες λίθους· καὶ τοὺς λοιποὺς δὲ τρόπους διηλλαγμένως ἐπετέλεσεν, ἅπαντα φιλοτιμηθέντες εἰς ὑστεροχὴν δόξης τοῦ βασιλέως ποιῆσαι. καθόλου γὰρ ὅτε ἐν τοῖς βασιλικοῖς ὑπῆρχε φύσεως φυλακίοις πανταχοῦ καταστῆσαι τῇ πολυτελείᾳ τὰ τεχνουργία, ὅτε ἐν τινὶ ἄλλῳ. σπουδὴν γὰρ ἐποιεῖτο ὁ βασιλεὺς, φιλοδοξῶν εἰς τὰ καλῶς ἔχοντα. πολλάκις γὰρ τὸν δημόσιον χρηματισμὸν παρεῖς τοῖς τεχνίταις περὶ ἦν σπουδὴν ἐπιμελῶς, ἵνα καθηκόντως τοῦ τόπου συντελέσωσιν, εἰς ὃν ἀπεστέλλετο τὰ τῶν ἔργων. διὸ πάντα σεμνῶς ἐγίνετο, καὶ καταξίως ὅτε ἀποστέλλοντος βασιλέως, καὶ δὲ πρεσβυτοῦ δεχομένου δὲ τόπου. καὶ γὰρ τὸ τῶν λίθων πλῆθος ἄφθονον, καὶ μεγάλοι τοῖς μεγέθεσι, οὐκ ἐλάττων πεντακισχιλίων· καὶ τῆς τέχνης †† κεκρατευκότος πάντα, ὥστε πεντάπλασιον δὲ χρυσοῦ τιμιώτερον εἶναι τὸ τῶν λίθων δόσιν, ἢ τὸ τεχνῶν ἐνέργειαν.

Τὰ λαμβάνων οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀναγραφῶν ἀναλήψεσθαι δοκῶ, δεδηλωκέναι σοι. τὰ δὲ ἑξῆς προέχει τὴν πρὸς τὸν Ἐλεάζαρον ὁδὸν ἡμῖν ἡγεμονεύειν· τὴν δ' ἔστιν τῆς ὅλης χώρας πρῶτον δηλώσω. Ὡς γὰρ παρεγενήθημεν ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐθεωρεῖμεν τὴν πόλιν μέσῳ κειμένην ἐπ' ὄρους, ὑψηλὸν ἔχοντος τὸν ἀνάπασιν. ἐπὶ δὲ τοῦ κορυφῆς κατεσκευασμένον τὸ ἱερὸν ὀκτρεπῶς ἔχον· καὶ εἰ τρεῖς, ὑπὲρ ἑβδομήκοντα δὲ πήχεις τὸ μεγέθει, καὶ τὸ πλάτος ἀκόλουθον, καὶ τὸ μῆκος, τῆς κατὰ τὸν οἶκον διασκευῆς ὑπῆρχε

A In coronæ autem labiis erant expreſſa lilia, & anthemides, atqve botri in ambitu intertexti. Talem formam habebant crateres aurei, qui capiebant plus quam duas urnas. Argentei autem erant, ad nitorem mirifice conſpicuum & ſplendentem, propter hoc ipſum elaborati, ut quidvis adhibitum in iis multo expreſſius quam in ipſis ſpeculis repreſentaretur: nec fane licet oratione aſſequi veram effigiem eorum. Nam poſtB quam eſſent perfecti, & hoc ordine diſpoſiti, ut primum locum haberet argenteus, ſecundum aureus, deinde rurſus argenteus, poſtea aureus poſitus eſſet, plane inenarrabilis ſpectaculi facies reddebatur: ut accedentes ad contemplandum, non poſſent diſcedere, eo quod omnia ſplendore eorum illuſtrarentur, & quod in contemplatione magna ineſſet jucunditas, & ea conC dita varia quadam vi apparitionis & ſpeciei ipſorum, dum contemplantes quidem decus aureorum craterum ſentirent perpetuam quandam voluptatem, cum admiratione animi aſſidue ſe ab una ad aliam artificii ſolertiam conferentis. Reſpicientibus ad argenteos, undiqve in oculos incurreret ſplendor, qui multo etiam magis caperet animos, & eos ita diſtineret, ut potuiſſes diffluere: ex quo fane varietas & ſolertia artifiD cii eorum non poteſt enarrari.

Porro phialas aureas ita torno expolierant, ut in medio haberent coronas vitis, circa labia hederæ & myrti: quibus etiam coronam oleæ illuſtrem & lapidibus valde preciosis exornatam interſeruerant, & reliqua ſimiliter varietate ſculpturæ ſpecioſa reddiderant, dum ſingulari induſtria ſtuderent omnia abſolvere ad excelE lentiam gloriæ Regis. Nam prorſus neqve in ærario regio, neqve ullo alio extabant tanti ſumptus & tam artificioſa opera. Rex enim, ut erat ambitioſus circa decus & ſplendorem, non parum adhibebat curæ & ſolicitudinis ad hoc ſuum inſtitutum. Nam ſæpe omiſſis publicis occupationibus, ſtudioſe aſſidebat artificibus, ut illi perficerent omnia ut conveniret loco in quem illa opera miſſurus erat. unde quidem F evenit, ut omnia eſſent abſoluta honorifice, & pro dignitate tum regis mittentis, tum ſummi ſacerdotis qui præeſſet loco illi. Nam lapides & magnitudine conſpicui, & numero multi, non pauciores quinq; millibus adhibiti erant: tum artis ſolertia omnia ita excellebant, ut quintuplo precium auri ſuperarent lapides collati, & artifiG cum induſtria navata.

Ita habes & hæc, quorum expoſitionem judicavi neceſſariam. Seqvens narratio, continebit iter noſtrum ad Eleazarum: ſed primum declarabo tibi totius regionis ſitum. Poſtquam ergo pervenimus in loca illa, cernebamus civitatem in medio regionis ſitam ſuper montem editum & ſubarduum. in hujus ſummo erat extructum Templum, cum inſigni ornatu: circum quod erant tres muri altitudine ſupra ſeptuaginta cubitos, & tum latitudine pro tali altitudine, tum longitudine pro ſtructura & mole ædificii.

Hieroſolyma ſitus.

Templum.

* δύο φορέντες ἑκάτερον ἀμφορέας. *Joſeph.* ** ἔσηκε V.C. † *quarum triginta fuerint, ut eſt ap. Joſeph.* †† V.C. κεκρατευκότων τὰ πάντα.

atq; hæc omnia erant exædificata perquam magnifice, cum ſumptus ex omni parte excellentia. conſpicua etiam erat magnificentia expenſarum in portas, & compages partium earum inferiorũ, & in munitionem ſuperliminarium. Velum item appenſum erat, ad ſimilitudinem januarum formatum, quod ſpectaculum quoddam jucundiſſimum, & quo nunquam facile ſatiari poſſes, præbebat: & quidem ideo præcipue, quia a vento ſubintrante perpetuo movebatur, & quidem ſinuatione ab imo usqve ad ſummum, ob ventum a pavimento ſubintrantem. Altare etiam extructum erat appoſite & ad locum illum, & hoſtias quæ ibi igne conſumerentur. Qua vero parte aſcenſus erat ad illud, ea perqvam decenter exornata erat, & pulchre accommodata ad miniſteria ſacra, & habitum ſacerdotum ad talos usqve indutorum tunicis ex byſſo. Templum autem ſpectat ad ortum, poſterioribus ejus ad occaſum tendentibus. & pavimentum totum eſt lapide conſtratum, tractusq; habet aquæ immittendæ ad loca certa, quæ immittitur ad abluendum ſanguinem hoſtiarum: quia in ſolennibus feſtis multa millia jumentorum offeruntur. Aquæ vero confluxus nunquam deficit: & quia fons intrinſecus magnus naturalem, & eam perennem ſcaturiginem habet, & quia ſubtus terram ſunt mira & inenarrabili arte aquarum receptacula, confecta per quinq; ſtadia, quemadmodum apparebat undequaq; circum templum, quorum ſingula habent fiſtulas infinitas, utrinq; in ſe invicem emittentes fluxus: atq; hæc omnia in imo & a lateribus plumbo ſunt obducta, & multa terra accurate cooperta. Sunt præterea multa oſtia in fundo & baſi, quæ nemo cernere poteſt, præter illos quibus miniſterium eſt commiſſum: per hæc impetu & effluxu ſupermiſſæ aquæ, ſangvis quantumvis copioſus a victimis collectus, abluitur & expurgatur.

Velum.

Deſcriptio altaris.

Exponam etiam, quomodo ipſe iſtorum receptaculorum molem & ſtructuram ex ſingulari benevolentia monſtratam cognovi. Nam abduxerunt me ex civitate ultra quatuor ſtadia, & juſſit me unus capite ad locum quendam inclinato auſcultare ſonum, quem aquarum concurſus ederet. Hinc ego aperte cognovi magnitudinem vaſorum illorum, de quibus dixi.

Deſcriptio ſacerdotum templi.

Sacerdotes vero miniſteria peragentes, omnino virium robore præſtant, cum ſumma ornatus ac ſilentii reverentia. nam omnes ſponte intenti ſunt laboribus, licet valde moleſtis. Ac ſuæ cuiq; demandatæ partes ſunt curæ, ſine intermiſſione miniſterii. alii n. ligna, alii oleum, alii ſimilam, alii aromata in miniſterio ſuo curant: alii integras carnes hoſtiarum comburunt, utentes in hoc magna virium & intentione & dexteritate. apprehẽſa n. utrisq; manibus vitulorum crura, quæ ſingula fere talenti pondo habent, per vices utraq; manu ſurſum porriciunt mira induſtria, in altitudinem ſatis magnam: nec in iis excipiendis errant. Simili modo porriciunt etiam ovium crura, nec non & caprarum, quæ mirifice & pondere & pinguedine excellunt. Nam quod jam dictum eſt, ita peragitur, ut ad id, a certis quibus hoc curæ eſt, per omnia ſeligantur, quæ & labe reprehenſionis omni vacent,

A μεγαλομοιρία καὶ χορηγία ᾗ πάντα τὰ διακαλλύνοντα διοικοδομημάτων ἁπάντων. καὶ δ' ὑρώματος δὲ, καὶ τῶν εἰς αὐτὸ σανδίσμων κατὰ τὰς θλιὰς, καὶ τῆς τῶν ὑπερθύρων ἀσφαλείας, ἐκθηλ. ἦν ἡ τῶν ζευγμάτων γιγνῆται ἀφάνεια. ἔτι κατα-

B πετάσματος ἡ διαπύλωσις, θύρωσι κατὰ πᾶν ἐμπεπαὴν ὑπῆρχε· καὶ μάλιστα διὰ τὴν δ' πολύματος ὑποδρομὴν, ἀδιάλειπτον κίνησιν λαμβανούσης τῆς θυρίδος, διὰ τὸ ἀπ' ἐδάφους ἠρεμοῦσης τῆς ὑποδρομῆς κατὰ τὸν κόλπωσιν, μέχρι τῆς ἄνω διαπλάσεως, ἡδεῖάν τινα * δυσαπάλακτον ἔ θεωρίαν ἔχοντος δ' πράγματος.

Ἡ δ' θυσιαστηρίου κατασκευὴ, σύμμετρον ἔχουσα πρὸς τὸν τόπον, καὶ τὰ θύματα διὰ πυρὸς ἐξαναλίσκοντα, τῷ διοικοδομεῖν ἔχει. τῆς δ' ἀναβάσεως τῆς πρὸς αὐτὸ, πρὸς τῷ εὐκοσμίαν ἔχοντος δ' στόμα, καθήκοντος τὸ κλίμα τῶν λειτουργῶν, τῶν ἱερέων κεκαλυμμένων μέχρι τῶν σφυρῶν βυσσίνοις χιτῶσι. ὁ δ' οἶκος βλέπει πρὸς ἑῶ, τὰ δ' ὀπίσθια αὐτῷ πρὸς ἑσπέρας· τὸ δ' πᾶν ἔδαφος λιθόστρωτον κατέσκευε· καὶ κλίματα πρὸς τὰς καθηκούσας τόπους ἔχει τῆς τῶν ὑδάτων διαφορᾶς ἕνεκεν, ἢ γίνεται διὰ τὴν σμῆξιν τῶν ἀπὸ τῶν θυσιῶν αἱμάτων. πολλαὶ γὰρ μυριάδες κτηνῶν προσάγονται κατὰ τὰς τῶν ἑορτῶν ἡμέρας. ὕδατος δ' ἡ ἀνέκλειπτος ἐστι σύσασις, ὡς ἂν καὶ πηγῆς ἔσωθεν πλουρύτου φυσικῶς διαῤῥεούσης· ἔστι δ' θαυμασίαν καὶ ἀδιηγήτων ὑποδοχέων ὑπαρχόντων ὑπὸ γῆν, καθὼς ἀπέφαινον, πέντε σταδίων κυκλόθεν τῆς κατὰ τὸ ἱερὸν καταβολῆς· καὶ ἑκάστου τούτων εὐρύχωρος ἀναβόθμους, καθ' ἕκαστον μέρος ἑαυτὸ σωματούντων τῶν ῥευμάτων· καὶ πάντα ταῦτα μεμολιβδῶσθαι κατ' ἐδάφος καὶ δ' πάχους· ὑπὸ δὲ τούτων κεχύσθαι πολύ τι πλῆθος κονίας, ὡς ὑπεργῶς γεγλυμμένων ἁπάντων. εἶναι δ' πυκνὰ τὰ στόματα πρὸς τὴν βάσιν, ἀοράτως ἔχοντα τῆς πάσι, πλὴν αὐτοῖς οἷς ἐστι λειτουργία· ὡς ῥοπῇ καὶ νύματι πάντα καθαρίζεσθαι τὰ συναγόμενα, παμπλήθη τῶν θυμάτων αἵματα. Πεπεισμένος δ' καὶ αὐτὸς τὴν τῶν ὑποδοχέων κατασκευὴν δηλώσω, καθὼς ἀπηγάτο. προῆλθον γὰρ πλέον σταδίων πεντήκοντα· ἐκ τῆς πόλεως, καὶ πρός τινα τόπον σκέλεσί τισι κατακύψαντα, συναχθέντος δ' γοργοῦς ὑφ' τῆς ἀπαντήσεως τῶν ὑδάτων· ὥστε συμφανές μοι γενέσθαι τὸ μέγεθος τῶν ἀγγείων, καθὼς δεδήλωται.

Τῶν δ' ἱερέων ἡ λειτουργία δ' πᾶν ὑπερβολὴν ἔστι τῇ ῥώμῃ, δ' τῇ τῆς εὐκοσμίας καὶ σιγῆς διαθέσει. πάντες γὰρ αὐτοπαθείας δ' ἀπονέμουσι, πολλῆς θορύβου πανοπλούσης· δ' ἑκάστου τὰ διαπεπραγμένα μέλει. καὶ ἀδιαλείπτως ὑπηρετοῦσι, οἱ μὲν τὰ ξύλεια, οἱ δ' ἔλαιον, οἱ δ' σεμίδαλιν, οἱ δὲ τὰ τῶν ἀρωμάτων, ἕτεροι τὰ δ' σιρικὰ ὁλοκαυτοῦντες, ἰσχύϊ διαφερόντως συγχεώμενοι· διαλαβόντες γὰρ ἀμφοτέρας τὰ μόσχων τὰ σκέλη, πλέον ὄντα πηλαντὸ χρεῶν ἑκάστου, ἀναῤῥίπτουσιν ἑκατέρας θυμασίως ὑψοῦ ἱκανὸν, δ' οὐκ ἀμαρτάνουσι τῆς ἀπαιτήσεως. ὁμοίως δ' δὲ τὰ τῶν προβάτων, ἔτι δ' αἰγῶν, δ' τῆς βαρέσι καὶ πιμελῆ θαυμασίως ἔχει. δ' πᾶν δ' ἐκλεγομένων, οἷς ἀπιμελὲς ἐστι, ἀμώμητα, καὶ τῇ

* καὶ δυσαπάλακτον. V. C.

omnesqve adductos ad hoc juramento, quod ſancte hanc rem, ut eſſet ſibi præſcripta, curare vellent. Et hinc, cum ſint numero quingenti, nunquam admittere ſimul plures quam quinqve. Hocqve ita eſſe cautum & proſpectum ab illo, qui primus hanc præmunitionem extruxerat.

Urbis Hierosolymorum ſitus deſcriptio.

Civitatis vero amplitudo eſt mediocritate quadam temperata: quæ, quantum colligere potuimus, in circuitu quadraginta ſtadia habet. Turres ejus ſubtus videntur eſſe perviæ, ſupra vero tranſitus uſitatos habent, & ſunt ad formam theatralem diſpoſitæ. nam quia civitas in monte eſt ſita, ſunt reflexæ, & in ſe invicem pronæ. Ad illos tranſitus ſunt etiam parati aſcenſus graduum editiores, ut alii in ſublimi, alii ſubtus incederent. quæ diſtinctio præcipue facta eſt ob ſanctos & religioni deditos viros, ut neminem attingerent, quem non liceat.

Non temere autem illi primi conditores, civitatem hanc convenienti amplitudinis dimenſione condiderunt: ſed ſapienti hoc conſilio fecerunt. Nam regio eſt ampla & bona. verſus quidem Samaritas, & qua attingit Idumenæos, magna ex parte eſt campeſtris: in nonnullis etiam aliis locis eſt montoſa, ubi agricolatione & diligenti terræ elaboratione indiget. Sed fere fit, ut etiam hi cultores ob ſuam induſtriam & diligentiam, abundantiam frugum habeant. ex quo ſane fit, ut omnia excolantur: & ubique in regione ſit magna fructuum affluentia. At vero quæ civitates ſunt amplæ, & pacem felicitatemqve & affluentiam rerum habent, in illis evenit ut juventus quidem floreat, regiones vero negligantur, omnibus ad hilaritatem animi intentis: cum ab ortu ipſo naturæ ſuæ omnes homines ad voluptates ſint præcipites & proni. id quod uſuvenit Alexandriæ, quæ cum omnes civitates & magnitudine & affluentia rerum ſuperet, in eam ex omnibus regionis partibus commeantes incolæ ad hoſpitales invitationes, dum morantur diutius ibi, cultum terræ in diminutionem perducunt. unde rex, ne ibi ita morarentur, hoc mandatum promulgavit, ut ne ultra viginti dies liceret in civitate exteros verſari. Similiter etiam illis qui haberent negotia in civitate, præſcripſit modum & tempus ad dijudicanda ea: ut ſi quis eſſet vocandus in jus, intra quinque dies negotium ejus in judicio expediretur. Cumqve etiam frumentarios, commeatusqve curatores & eorum miniſtros magnificaret, legibus ordinavit, ut ne agricolæ & præfecti civitatis quæſtum facientes, minuerent cellas & horrea, id eſt, fructus agriculturæ.

Alexandria vel Egypti urbs, deſignatur eadem ædificium.

Fertilitas terræ Judææ.

In hæc autem ideo digreſſi ſumus, quia Eleazarus ea nobis accurate demonſtravit. Eſt ergo ibi magnum ſtudium agriculturæ: & ideo regio eorum conſita eſt arboribus olivarum, & ferax eſt omnis generis frumenti & leguminum: ad hæc, vineis & mellificio abundat. palmæ vero, & aliæ frugiferæ arbores ſunt innumerabiles apud ipſos: item jumenta & pecora omnis generis multa, & paſcua uberrima. Itaqve præclare hoc perſpicientes, iſta loca multitudine hominum egere, ad hoc & civitatis conſtitutionem & pagorum numerum accommodarunt. Præterea immenſa copia aromatum, lapidum precioſorum & auri, importatur eo per Arabes.

A τὰς γὰρ πύλας ὁμωμοκέναι, κατ' ἀνάγκην ἐπιτελεῖν μέλλοντας θείας, τὴν τ' ὁρισμὸν πρᾶγμα, ὅλας πυλαγωγεῖσθαι, μὴ πλείονας ἑξακοσίων ἀνδρῶν πέντε καὶ τὸ αὐτό. ἔτι γὰρ ἱερὰ τῶν πάντων εἶναι φυλακεῖν τῶν ἄκρων. καὶ τ' καταβαλλόμενον αὐτοῖς τῶν προφυλακῶν τ' ἐρημίων, ἕνεκα ἀσφαλείας. τῆς γὰρ πόλεως ἐστὶ τὸ χῦμα συμμέτρως ἔχον, οἷον τετταρακοντα σταδίων ὄντος δὲ περίβολος, καθ' ὃν ἑκάστοις ἐμπατόν. ἔχει γὰρ τῶν πύργων ἴσην θεατροειδῆ. ἐφ' ὑψηλῶν διόδων τ' ὑποκειμένων, τ' ἐπάνω δὲ ἀνισαμένων, καὶ πρὸς τούτων διεξόδους. ἀνάκλασιν γὰρ ἔχει πρὸ τ' πάντων, ὡς ἀνέπ' ἄρας τῆς πόλεως ὠκοδομημένης. εἰσὶ γὰρ ἀβαθραι πρὸς τὰς διόδους, οἱ μὲν μετίωρει τῶν ὁδῶν, οἱ γὰρ αὐτὰς πιέζονται, καὶ μάλιστα διεγηκάσι τῆς ὁδοῦ, ἀβαθεῖς τὰς ἐπ' ἀγωγὰς ὄντας, ὅπως μηδενὸς θηλάσωσιν, ὧν ἐ δέον ἐστίν.

B

C

Οὐκ ἀλόγως γὰρ τῶν πόλιν συμμετρίᾳ καθηκόσῃ κατεσκεύασαν οἱ πρῶτοι, σοφῶς γὰρ ἐπινοήσαντες. τῆς γὰρ χώρας πολλῆς ἔσης καὶ καλῆς, καὶ πιόνων μὲν πεδινῶν, τῶν πρὸς τῶν συμαρέπειν λεγομένων, καὶ τῶν συναπτόντων τῇ τῶν Ἰδουμαίων χώρᾳ· πιόνων δ' ἐρεινῶν, τῶν πρὸς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς γῆς γινεσθαι συνεχῶς, ἵνα καὶ διὰ ἔτος ἔτι τὴν εὐκαρπίαν ἔχωσιν· ἃ γίνεται μὲν πάντα, γεωργεῖται μὲν πάντα, δαψιλείας πολλῆς ἐν πάσῃ τῇ προειρημένῃ χώρᾳ. Τῶν δὲ πλεόντων ὅσοι μέγεθος ἔχουσι, καὶ τὴν ἀκόλουθον εὐδαιμονίαν, ταύτας συμβέβηκεν εὐανθεῖν, ἀμελεῖσθαι δὲ τὰς χώρας, πάντων ἐπὶ τὸ ἡδὺ ψυχὴν ἱλαρᾶς κινδυνευόντων, καὶ τῇ κατασκευῇ πάντας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς ἡδονὰς εὐκατάφορους εἶναι. ὅτε γὰρ ἐφθασε ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὑπερβαλλούσας πάσας τοῦ μεγέθους εὐδαιμονίᾳ τὰς πόλεις. οἱ γὰρ ἔκτοπος τῆς χώρας εἰς αὐτὴν ἐπιξενούμενοι, καταμένοντες ἐφ' ἱκανὸν, εἰς ἐλάττωσιν ἦγον τὰ τῆς ἐργασίας· ὅθεν ὁ βασιλεὺς, ἵνα μὴ καταμένωσι, προσέταξε, μὴ πλείους ἔχοσιν ἡμερῶν παρεπιδημεῖν· καὶ τοῖς ἐπὶ τ' χρείαν ἐμοίως δὲ ἐγχράπτων ἀβασόλας ἔδωκεν, ἐὰν ἀναγκαῖον ᾖ κατακαλέσαι, ἀβακεῖν ἐν ἡμέραις πέντε. περὶ πολλοῦ δ' ποιούμενος καὶ ζημιώσεις, καὶ τοὺς τούτων ὑπηρέτας, ἐπέταξε καὶ νόμους· ὅπως μὴ πρόσοδον λαμβάνοντες οἱ γεωργοὶ, καὶ πρόσοδοι τ' πόλεως, ἐλαττῶσι τὰ ἡμίσεα· λέγω δὲ, τὰ τ' γεωργίας προσφορά.

D

E

F

Παρεξέβημεν δ' ταῦτα, ἀβὰ τὸ καλῶς ἡμῖν τ' Ἐλεάζαρον ὑποδεδειχέναι τὰ προειρημένα. μεγάλη γὰρ ἐστὶ ἡ τῶν γεωργουμένων φιλοπονία. καὶ γὰρ * ἐλαίοις πλήρεσι συμφερόμενός ἐστι, καὶ σπόροις καρποῖς αὐτῶν ἡ χώρα, καὶ οἰνοφόρος, ἔτι δ' ἀμπέλῳ καὶ μέλιτι πολλῷ. τὰ μὲν τῶν ἄλλων ἀκροδρύων καὶ φοινίκων ἀφθονίαν ἀριθμεῖται παρ' αὐτοῖς· κτῆνη τε πολλὰ παμμιγῆ, καὶ δαψιλὴς ἡ τούτων νομή· διὸ καλῶς ἐβλέψαμεν, ὅτι πολυανθρωπίας οἱ τόποι προσδέονται καὶ τῆς κατασκευῆς τῆς πόλεως, καὶ τ' κωμῶν ἔθεντο κατάλογον. πολὺ δὲ πλῆθος καὶ τῶν ἀρωμάτων, καὶ λίθων πολυτελῶν καὶ χρυσοῦ εἰσκομίζεται ἀβὰ τῶν Ἀράβων εἰς τὴν χώραν. ἐργάσι-

G

* V.C. ἐν ἐλαίοις.

ἐρχόσιμος γάρ, καὶ πρὸς τὴν ἐμπορίαν ἐστὶν ἡ χώρα καὶ ποικίλα σφόδρα, καὶ πλουτοῦσα ἡ πόλις. ἀπαντᾶσι δὲ ἅπαντα τῶν ἀλλαχόθεν ἐμπορευομένων διὰ τῆς θαλάσσης. ἔχει γὰρ εὐλιμένους εὐκαίρους, χορηγοῦντας πάντα τὰ πρὸς τὴν Ασκαλῶνα καὶ Ἰόππην, καὶ Γάζαν, ὁμοίως δὲ Πτολεμαΐδα, τὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐκλιμενίζουσαν. μέσην δὲ κεῖται πρὸς τοὺς ἐκεῖσε τόπους, οὐκ ἀπέχουσα τούτων πλοῦ. ἔχει δὲ πάντα δαψιλῆ, καὶ καθύγρατον ὅσα πιότητα ἡ χώρα, καὶ μεγάλην ἀσφάλειαν ἔχουσα. διαῤῥεῖ δὲ αὐτὴν ὁ λεγόμενος Ἰορδάνης ποταμὸς ἀείῤῥους, οὐκ ἐλάττονα ἐχόμενος μυριάδων ἀρούρων καὶ τὸ ἔρχεσθαι ἔσης. μετὰπᾶσι δὲ οἱ κατοικοῦντες ἐπέβησαν αὐτῆς, ἐξήκοντα μυριάδες ἀνδρῶν ἐγκληροι καθιστάμενοι ἑκάστοις ἑκατονταρούρους.

Πλήρης δὲ ὁ ποταμὸς, καθὼς ὁ Νεῖλος, ἐν τοῖς περὶ τὸν θερισμὸν ἡμέραις, πολλὴν ἀρδεύει τῆς γῆς· ὃς καὶ ἕτερον ποταμὸν ἐκδαλλει τὸ ῥεῦμα, καὶ τὴν πολεμαΐδα χώραν. ὅτε δὲ ἐξίσιν εἰς θάλασσαν. ἄλλοι δὲ χειμάῤῥοι λεγόμενοι πάσαι, περιλαμβάνοντες τὰ πρὸς τὴν Γάζαν μέρη, καὶ τὴν Ασωτίων χώραν. πεελήχεται δὲ ἀσφάλειας αὐτόφυτοι, δυσπρόσβολοι ὄσαι, καὶ πληθεσιν ἀπεραμάτων· διὰ τὰ στενὰς εἶναι τὰς παρόδους, χρημνῶν προῳκοδομημένων, καὶ φαράγγων βαθέων· ἐπὶ τραχείας ὄντας τῆς περιεχούσης τὴν χώραν ὀρεινῆς. ἐλέγετο δὲ, καὶ ὅτι τὰ προῳκοδομημένα ὀρεα τῆς Ἀραβίας μετὰ θάλασσα καὶ σιδηρᾶ συνίστασθαι πρότερον. ἐκλελοιπέναι δὲ ταῦτα, καθ' ὃν ἐπεκράτησεν χρόνον Πέρσαι τὰ τῶν πρεσβυτέρων, παρασκευασθέντα διὰ τὴν ἀφέλειαν· ὡς ἄχρηστα δὲ ἡ κατεργασία γενομένη, καὶ πλουτοῦσα· ὅπως μὴ διὰ τὴν μεταλλείαν τὰ ἐρημωθέντα συνοικῆ καὶ τὴν χώραν καταφθείρωσι, καὶ χρεῶν διὰ τὴν ὀκνηρὰν διωκησιν ἀλλοτριωθέντα, παρεύρεσιν λαβόντων εἰς τὰς πάντας ἐσόδους. διὰ τὸ τὴν διαβολὴν γενέσθαι τοιαύτην. ἔσαν οὖν καὶ τότε τῶν ἐθνῶν, κατφαλεωτάτως σκηπτοῦχοι, ὧν φιλοκράτες ἀδελφὲ τῇ ἑρμαϊκῇ ἐπομένως δηλώσομεν.

Ἐπιλέξας δὲ τοὺς ἀρίστους ἀνδρας, καὶ παιδείᾳ διαφέροντας, ἅτε δὴ γονέων τετυχότας εὐδοξων, οἵτινες οὐ μόνον τὴν τῶν Ἰουδαϊκῶν γραμμάτων ἐξιν πεπαιδευντο αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἑλληνικῶν ἐφρόντισαν οὐ παρέργως κατασκλῆς· διὸ καὶ πρὸς τὰς πρεσβείας εὐθέτους καθεστήκεσαν, καὶ ὅτ' ἐπεπάλαιον ὅτε δέοι, καὶ πρὸς τὰς ὁμιλίας καὶ ἐπιπρωτήσεις ἔνομον μεγάλην εὐφοίαν ἔχον· τὸ μέσον ἐζηλωκότες κατάστημα (ἔστι γὰρ κάλλιστον ἐπὶ πᾶσιν) ἀποστεθειμένοι τὸ τραχὺ καὶ βάρβαρον τὸ διανοίας: ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κατηφὲς ** καὶ νομίζειν ὑπερφρονεῖν ἑτέρους, ὑπερβεβηκότες· τῇ δὲ ὁμιλίαι, καὶ τῷ σπουδάζειν, καὶ πρὸς ἕκαστον ἀπηνέως διαλέγεσθαι ἀμοιροι, ὑπερφέρειν ἕτερον ἑτέρῳ, καὶ δὲ καθηγεμόνα πάντες ἄξιοι, καὶ τὸ πρὸς αὐτὸν δρᾶσαι. νοήσας δὲ ὁ θεὸς, ὡς ἠγάπησαν τὸν Ἐλεάζαρον, δυσαποσπάστως ἐχοντες, καὶ σκῆψιν αὐτοῖς, χωρὶς καὶ δὲ πρὸς τὸν βασιλέα μεγαφέρειαν πρὸς τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν,

A Nam regio & ad cultum & ad negotiationem eſt idonea, & civitas abundat artificibus: nec deeſt ei quicquam eorum quæ mari advehi ſolent, cum habeat portus opportunos, qui abunde ſuppeditent res & Aſcalonæ, & Joppæ, & Jazæ, ſimiliter etiam Ptolemaidis, civitatis a rege conditæ. *Ptolemaïs.* Jam in medio iſtorum locorum eſt ſita, nec ab illis multum diſtat, ſed ipſa per ſe omnia abunde habet, cum ſit & irrigua undiqve regio,
B & ad magnam ſecuritatem munita. Nam Jordanis, fluvius ille perennis, circumfluit ipſam, *Jordanis fluvius.* in ſe ab antiquo continentem non minus arvorum quam ſex millia myriadum. Deinde ex vicinia ſexaginta myriades hominum in ipſam pervenerunt, qui ſinguli poſſeſſionem centum jugerum agri ſunt conſecuti. Fluvius autem, perinde ut Nilus, circa tempus meſſis exun- *Jordanis exundatio annua.*
C dans, multum terræ irrigat, & circa regionem Ptolemæorum in alium fluvium illabitur, qui deinde in mare ingreditur. alii etiam qui vocantur Torrentes defluunt, qui loca illa ad Gazam & regionem Aſotiorum inundant. Adhæc naturalibus munimentis circumdatur, cum ob anguſtias viarum & præcipitia ac fauces profundas, aſperitatesqve montium qui eam ambiunt, irruptiones excludat, nec ab aliqua multitudine
D invadi poſſit.

Narrabatur etiam, ex montibus Arabiæ vicinis prius metalla æris & ferri fuiſſe eruta: quæ poſtea, quo tempore Perſæ rerum potirentur, fuerunt intermiſſa: quia qui tum præeſſent, culparent illa, ut inutilis & ſumptuoſi laboris, & per quæ etiam regio poſſet perdi. Ac quidem hæc ipſorum criminatio valuit: quia fere per potentiam illorum qui intenti iis erant, regio fuit perducta in alienas manus, cum illi inde in regionem nacti fuiſſent ingreſſum. Expoſui ita ſtrictim tibi, frater Philocrates, quæ etiam de his commemoranda fuerunt. deinceps exponam illa, quæ ſunt ipſius interpretationis.

Elegit ergo Eleazarus optimos & eruditione *LXX interpretum electio.* præſtantes viros, utpote præclaris ortos parentibus: qui non ſolum exercitati erant in literis
F Judæorum, ſed etiam in ſtudia & mores Græcorum non ſegnem operam navarant: quiqve ideo idonei erant ad legationes, & eas obibant cum opus eſſet. Jam ad diſputationes de legibus explicandas valde ſolertes erant. iidem amplexabantur ſtatum vitæ & morum medium, qui eſt optimus, deponentes a ſe aſperitatem & barbariem animi: nec volebant videri arG rogantes, & eſſe in aliqua opinione elationis adverſus inferiores, ſed ſvavitatem animi in converſationibus, & facilitatem audiendi alios, dexteritatemqve reſpondendi ad ſingula, apte & ordine recto declarare ſtudebant: deniqve omnes erant digni præſide ſuo, & virtute ipſius. Quam vero ipſum Eleazarum amarent, hinc licebat cognoſcere, quia inviti & ægre ab ipſo diſcedebant. Ipſe etiam valde eos amabat, quod inde licebat colligere: quia præterquam quod ſcripſerat ad Regem de ipſis reſtituendis,

* V.C. καθυγρὸν. ** V.C. κατηφὲς.

ἀς προσκυνεῖσι, ὧδε πάσας ἔχοντις τὴν ἀναισθη- A atqve ita adorare illa, quæ manifeſte videant,
σίαν. ἔπι γὰρ κατ' ἐκεῖνο τὸς θεὸς, καπὶ τὴν ἐξεύ- omni ſenſu deſtituta eſſe. Jam ut quis concedat, ipſos reſpicere ad facultatem, qua tempore
ρεσιν παντελῶς ἀνόητοι. τῶν γὰρ ἐν τῇ κτίσει λα- inventionis præditi fuerunt: hinc etiam ſtultos habendos, quia illi ipſorum inventores non
βόντες πινὰ σπέρματα καὶ προπαιδείαν εὐρέσεως, τὴν crearint neqve produxerint quicquam, ſed ex
κατασκευὴν αὐτῶν ἐ πεποιηκότες αὐτοῖ, δὸ κενὸν καὶ creatis & productis quædam aut oſtenderint
μάταιον τὸς ὁμοίους διατιθεμένους. καὶ γὰρ καὶ νῦν εὑ- eſſe utilia, aut ad meliorem uſum compoſuerint.
ρήματικώτεροι καὶ πλυμαθέστεροι τῶν ἀνθρώπων τ Unde etiam hanc ob cauſam ſtulte & inaniter
πρὸς εἰσὶ πολλοὶ, καὶ ὁκ ἂν φθάνοιεν αὐτὸς προσκυ- B agere, dum habeant & colant pro diis ſui ſimiles:
νοῦντες. καὶ νομίζεσι τοῦτο διαπλάσαντες, καὶ & eo magis, cum invenire liceat multos etiam
μυθοποιήσαντες, τ ἄλλων οἱ σοφώτατοι καθ' ἑκάστ. nunc qui illis prioribus inventoribus longe ſint
τῶν γὰρ ἄλλων πολυμαθημάτων τί δεῖ καὶ λέγειν; Αἰγυπτί- ſolertiores & ad inveniendum & ad intelligendum, quos tamen illi nunquam adoraverint:
ων τε, ἐ τῶν ἄλλων ἁπάντων· οἵ τινες ὅτι θηρία, καὶ & tamen interim qui Græcorum talia finxerint
τῶν ἑρπετῶν τὰ πλήθη, ἐ κνωδάλων, τὴν ἀπέρασιν & commenti ſint de diis, haberi apud ipſos ſapi-
πεποίηνται, κ ταῦτα προσκυνοῦσι, κ θύσι τὰ τῆς ἐ entiſſimos. De aliis vero, ajebat, longe ſtultio- *Ægyptiorũ idololatria.*
ζῶσι καὶ τελέθησιν; σωθεωρήσας οὖν ἕκαστα σο- ribus quid opus eſt dicere, ut de Ægyptiis & ſi-
φὸς ὢν ὁ νομοθέτης, διὸ θεῶ κατεσκεύασε μᾶ ἐ- C milibus, qui ad beſtias & multa reptilia, aliaqve
πίγνωσιν τῶν ἁπάντων, ὠχύρωσεν ἡμᾶς ἀδιαλύ- animalia delapſi, ea venerantur, & iis tam mortuis qvam vivis ſacrificant? Hæc ergo ſingula
τοις χάραξι, ἐ σιδηροῖς τείχεσιν· ὅπως μηδενὶ τῶν diligenter contemplatus, utpote ſapiens, & a
ἄλλων ἐθνῶν ὁπτιμιγνώμεθα κ μηδὲν, ἀγνὰ καθε- DEO omnium rerum cognitione inſtructus legiſlator noſter, circummunivit nos vallis indiſ-
στῶτες κ σῶμα καὶ κ ψυχὴν, βεβηλευμένοι μα- ſolubilibus, & ferreis mœnibus, ut cum nullis
ταίων δοξῶν, τὸν μόνον θεὸν καὶ δυνατὸν σεβόμενοι παρ' prorſus aliis populis poſſemus ulla in re commiſceri: ſed permanentes & corpore mundi, &
ὅλων τὴν πᾶσαν κτίσιν. ἔθεν οἱ Αἰγυπτίων καθηγεμό- animo liberi a falſis opinionibus, unum DEUM,
νες ἱερεῖς, ἐγκεκυφότες εἰς πολλὰ, ἐ μετεσχηκότες & eum potentem ſupra univerſam creaturam
πραγμάτων, ἄνθρωπος θεῦ προσονομάζεσιν ἡμᾶς· ὃ coleremus. Ex qvo Ægyptiorum ſacri præſi-
τοῖς λοιποῖς ἐ πάρεστιν, ἀ μὴ πᾶσι τὸ κατ' ἀλή- des, poſtqvam multa ex diſciplina noſtra intentius perpenderant, & inde aſſumpſerant, nos
θειαν θεὸν, ἀλλὰ ἐσὶν ἄνθρωποι βρωτῶν καὶ ποτῶν κ D DEI homines appellant: qvod ex aliis nemini
σκέπης. ἡ γὰ πᾶσα διάθεσις αὐτῶν ὅπι ταῦτα κα- contingere poteſt, niſi verum DEUM colat. Sed
τατρέχει. τοῖς ἢ πυρ ἡμῶν ἀδενὶ ταῦτα λελόγισται, fere alii homines ſunt cibi & potus & veſtitus, in
ἀλλ' ἢ τῆς ἐ θεᾶ δωρεᾶς δι' ὅλε ζῆν ἡ σκέψις αὐ- quo toto animo incumbunt. Noſtri vero his
τοῖς ἐσιν, ὅπως ἐν μηδενὶ ἀναλισκώμεθα, μηδ' ὁμι- pro nihilo habitis, per totam vitam verſantur
λοῦντες φαύλοις, διαφθορᾶς λαμβάνωμεν· πάντο- in contemplatione majeſtatis & omnipotentiæ
θεν ἡμᾶς ἀφέλκεται ἀγνείας καὶ διὰ βρωτῶν καὶ DEI. Hinc ergo ne per ullius impietatis communicationem inficeremur, neve converſatione
ποτῶν, ἐ ἁφῶν, ἐ ἀκοῆς κ ἐρεσκείας νομικῆς. τὸ γὰ improborum depravaremur, circumſepſit nos
καθόλε πάντα πρὸς τ φυσικὸν λόγον ὅμοια καθέστη- legitima ſanctitate & puritate cibi, potus, tactus,
κεν, διὰ μιᾶς δωρεᾶς οἰκονομήματα. * καὶ καθ' E auditus & viſus. nam in univerſum omnia
ἓν ἕκαστον ἔχει λόγον βαθύν, ἀφ' ὧν ἀπεχόμεθα κ τὴν quæ ipſe ſanxit nobis, habent naturalem cauſam, & ita divinitus gubernantur: habetqve
χρῆσιν, κ οἷς συγχρώμεθα. χάριν ἢ ὑποδείγματος unumqvodqve eorum qvo vel abſtinemus vel
ἕνεκα καὶ δευτέρου ὑπομνήματος, σὺ σημανῶ· μηδὲ εἰς τ utimur, cauſam & rationem profundam. Ex
καταπεπλωκότα λόγον ἔλθῃς, ὅπ μυῶν, ἐ γαλῆς, ἢ τ quibus unum & alterum tibi, exempli cauſa, curſim exponam, ne in has abjectas & leves de
τριῶν χάριν, ἀθεμίτως ποιεῖσθαι νομοθετῆ ταῦ- legiſlatore noſtro cogitationes incidas, quaſi ipſe
τα Μωϋσῆς· ἀλλὰ πρὸς ἀγαθὸν ἐπεσκέψατο, καὶ τρόπων pro muribus, muſtelis & ſimilibus tantopere
ἐξαρτισμὸν, δικαιοσύνης ἕνεκεν, σεμνῶς πάντα ἀνατε- ſollicitus, talia legibus ſuis ordinarit: ſed ut
τακται. τ γὰ πλεόνων, οἷς χρώμεθα, πάντα ἡμέρα κα- F perſpicias, omnia ab ipſo graviter & ſancte in-
θέσηκε· διαφέρει καθαρότητι, πυρὸς ἐ ἐπιμείξεως χρώ- ſtituta eſſe juſtitiæ cauſa, ad morum conformationem, & ad animos piis & ſanctis cogitationibus imbuendos. Nam ex volatilibus, quibus utimur, omnia ſunt manſveta, & excellunt puritate, nu- *Quanam Judæis mũda vel immunda cenſeantur.*
τρίμασι τε πρὸς τὴν τροφὴν· οἷον περιστεραὶ, τρυγόνες, ἀτ- triunturqve tritico & leguminibus: ut ſunt columbæ, turtures, attagenæ, perdices, anſeres, & id
ταγᾶς, πέρδικες, ἐπιχῆνες, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα. genus alia volatilia. qvæ autem nobis ſunt prohibitæ volucres, illas invenies eſſe agreſtes, carni-
ἐκεῖ ὧν δὲ ἀπηγόρευται πλεόνων, εὑρήσεις ἀγρίας τε καὶ voras, in alias violentas, & illas manſvetas ad ſuum nutrimentum diripientes: nec vero illas
σαρκοφάγα, κ καταδυναστεύοντα τῇ φύσει ταῦτα δυ- ſolum, ſed & agnos & hœdos, ipſosqve homines & mortuos & vivos, violenta ſua rapacitate petunt.
νάμεις τὰ λοιπὰ, καὶ τὴν τροφὴν ἔχοντα διαπάσην
τῶν προκειμένων ἡμέρων μετὰ ἀδικίας. οὐ μόνον
δὲ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄρνας καὶ ἐρίφες ἁναρ-
πάζοσι, καὶ τὲς ἀνθρώπες ἀδικοῦσι νεκρὲς τε κ ζῶντας. G

* *Euſeb. lib. 8. præparat. Evangelicæ cap. 3.*

ὅτι πᾶσαν ἐνέργειαν μετὰ δικαιοσύνης ὅσης ἐπιλέγειν δεῖ, μνήμην ἔχοντας τῆς ἡμῶν συστάσεως, ὅτι πᾶσι τὸν θεὸν θεὸν φόβον. κελεύει καὶ κατακλινομένους, καὶ διανιστα μένους, μελετᾶν τὰς τοῦ θεοῦ κατασκευάς, ἃ μόνον λέγω, ἀλλὰ διαλήψεσι θεωροῦντας τὴν κίνησιν, καὶ ἐκστάσεσιν ἑαυτῶν, ὅταν εἰς ὕπνον ἔρχωνται, καὶ τὴν ἔγερσιν, ὡς θεία τις ἐστὶ καὶ ἀκατάληπτος τούτων μεταθεσις.

Δέδεικται δέ σοι καὶ τὸ σεμνὸν τῆς λογίας, τῆς κατὰ τὴν διαστολὴν καὶ μνείαν· ὡς ἐξεδήμεθα τὴν διχηλίαν, καὶ τὸν μηρυκισμόν· ἃ γὰρ εἶκε κατὰ τὸ ἐμπεσὸν εἰς ψυχὴν γενομένης, σεσημείωται καὶ σημείωσιν ὀρθὴν λέγει. διαπάζας γὰρ ὅτι βρωτῶν καὶ τοῦ πόσεως ἐκάστοις, κελεύει μήτε εἰκῇ μήτε πάσσειν, μήτε ἀκούειν· μήτε δὲ λόγου ἁπλῶς συγχεομένους, ὅτι τὴν ἀδικίαν τρέπεσθαι. καὶ ὅτι τῶν κνωδάλων ἡ τοιαύτη ἐστὶν εὑρεῖν. καθαπτικὸς γὰρ ὁ τρόπος ἐστὶ καὶ γαλῆς, καὶ μυῶν, καὶ τῶν τοιούτων ἁπλῶν, ἐὰν διηγήσεται. πάντα γὰρ λυμαίνονται καὶ κακοποιοῦσι μύες, ἃ μόνον πρὸς τὴν ἑαυτῶν τροφὴν, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἄχρηστον γίνεται ἀνθρώπῳ, ὅταν δηποθὲν βάλητε κακοποιεῖν. τί, τε τῆς γαλῆς ἴδιόν ἐστι· χοιρὶς γὰρ ἐστὶ περιημμένη, ἔχει λυμαντικὸν κατάσημα· διὰ γὰρ τῶν ὤτων συλλαμβάνει, * τεκνοποιεῖ τὸ σῶμα. καὶ διὰ τοῦτο τρέπεται τῶν ἀνθρώπων ἀκάθαρτος ἐστι· ὅταν γὰρ διὰ ἀκοῆς λαβόντες, ταῦτα τῷ λόγῳ σωματοποιήσαντες, κακοῖς ἑτέροις ἐνεκύλισαν, ἀκαθαρσίαν ἐπὶ τὴν τυχὸν ἐπιτήδευσιν, μιανθέντες αὐτοὶ παντάπασι τῆς ἀσεβείας μολυσμῷ. καλῶς ἡ ποιῶν ὁ βασιλεὺς ὑμῶν, τοὺς τοιούτους ἀναιρεῖ, καθὼς μεταλαμβάνομεν. ἐγὼ δὲ εἶπον· τοὺς ἐμφανιστὰς αἰσχύνειν λέγει· καὶ γὰρ αἰκίους καὶ θανάτοις ἐπάγουσιν αὐτοὺς τοῖς βάλλουσι σαπρίαις. ὁ δὲ, τούτους γὰρ καὶ λέγω· ἡ γὰρ ἐπαρχία πονηρῶν ἀνθρώπων ἀπώλεια ἀνόσιος. ὁ δὲ νόμος ἡμῶν κελεύει, μήτε λέγειν, μήτε ἔργῳ μηδένα κακοποιεῖν. καὶ τοῖς τούτων οὖν, ἐὰν ὅτι βραχεῖ διεξέλθωμεν, συνοπαδείξαιτό σοι· ὅτι πάντα κεκανόνισται ** πρὸς δικαιοσύνην, καὶ οὐδὲν εἰκῇ κατεπήκται διὰ τῆς γραφῆς, οὐδὲ ψευδῶς, ἀλλ' ἵνα διὰ ὅλου δὲ ζῶμεν ἐν τῇ πράξει ἀσκοῦμεν δικαιοσύνην πρὸς πάντας ἀνθρώπους, μεμνημένοι δὲ δυναστεύοντος θεοῦ. τοῖς βρωτῶν οὖν, καὶ τῶν ἀκροθίνων, καὶ κνωδάλων, ἐν πᾶσι λόγοις ἀνατέτακται πρὸς δικαιοσύνην, ἐν τῷ τὰ ἀνθρώπων σωτήρια τροφὴν δικαίαν. ἐμὲ μὲν οὖν οὐ δοκεῖ πρέπειν ἑκάστων ἀπολογεῖσθαι· καὶ γὰρ τοῖς προσφερομένοις ἔλεγε μόσχων τε ἐν κριῶν, καὶ χιμάρων ὅτι ἀπὸ ταύτων ἐκ βουκολίων ἐν ποιμνίων λαμβάνοντας ἡμέρους θυσιάζειν, καὶ μηδὲν ἄγριον ὅπως ἀναφέροντες τὰς θυσίας, μηδὲν ὑπερήφανον ἑαυτοῖς συνεπόμενοι, σεμνύσει κεχρημένοι δὲ διαπάξασθαι. τῆς γὰρ ἑαυτοῦ ψυχῆς δὲ παντὸς τρόπου τοῦ προσφορὰν ποιήσασθαι τοῦ θυσίαν προσάγων. ἐν οἷς τούτων οὖν νομίζω τὴν τῆς ἐκλογῆς ἀξιολόγου καθεστάναι, διὸ τοῦ σεμνότητα ἐν φυσικοῦ διάνοιαν δὲ νόμου προσήκουσαν φιλοκράτη, διὸ ἐν ἐχθὲς φιλομαθῆ.

A omnia esse instituenda & peragenda juste cum memoria creationis nostræ, & in primis cum timore Dei, qui semper & in omnibus negotiis adesse debeat. Jubet præterea & cubitum euntes, & de lecto surgentes, ex ista menti humanæ incomprehensibili vicissitudine, & alteratione somni & quietis, considerare, & quidem diligenti animi contemplatione, motiones & vices ac successiones in operibus Dei.

B Ostendi ita tibi in expositione ungularum fissarum & ruminationis, præstantiam oraculi legitimi, de distinctione, delectu & memoria, ut videres non temere ista, prout in animum inciderint, a legislatore nostro constituta esse, sed ad veritatis & rectæ rationis declarationem. Atq; ut de esu & de cibis disposuit, ita etiam de singulis quæ ad tactum & auditum pertinent, diligenter C præcepit: jubens ut neq, ageremus neq; audiremus quicquam temere: neq; etiam orationis facultate confisi, ad injusta delaberemur. Horumq; rationes & causas similiter in naturis bestiarum, quas prohibuit, est invenire. Nam mustelæ & murium, & id genus aliarum bestiarum quæ sunt prohibitæ, natura est damnosa, & ad nocendum prona. mures enim omnia vastant & corrumpunt, non solum quantum ad ipsorum nutrimētum attinet: sed etiam, quia quæ invadunt, illa D omnino corrumpunt, & reddunt homini inutilia. Et mustelæ natura est peculiaris, quia hoc animal præter jam commemoratam nocendi inclinationem & facultatem, hoc etiam proprium habet, ut auribus concipiat, ore vero pariat fœtum suum. Quo significatur, hanc naturam & consvetudinē hominum esse impuram, qua quæ auribus percipiant, verbis exaggerata efferant ad alios malis involvendos, inquinantes in hoc se immundicia non levi, dum plane impietatis fœditate contaminantur. Ex quo præclare Rex vester facit, qui (ut accipimus) hoc genus hominum supplicio solet afficere. Hic ego: Tu videris mihi loqui de delatoribus. nam hos ille tormentis & suppliciis capitalibus, iisq; acerbis prosequitur. Tum ille: Hos ipsos & ego intelligo. nam horum vigilantia, E est scelerata aliorum hominum pernicies. Nostra vero lex jubet, ut neminem neq; dicto neq; facto quis lædat. Atq; ita quantum brevitas permisit, de his disseruimus, ad ostendendum hoc tibi, omnia in legibus nostris esse statuta ad justitiam: neq; quicquam temere aut severius & durius esse ordinatum & propositum, sed ut per totam vitam & in actionibus omnibus exerceremus & usurparemus justitiam erga omnes homines, & Dei gubernantis omnia nunquam oblivisceremur. F Ita ergo, & quæ de cibis, & quæ de bestiis sunt tradita, omnia spectant eo, ut justitia excolatur, & hominum societas & conversatio sit justa. Mihi itaq; videbatur singulorum rationem pulchre exposuisse. nam dicebat etiam de vitulis, arietibus & hircis, qui offerrentur, quos omnes ex gregibus & armentis deligerent mansvetos, & nihil prorsus qvod ferum & indomitum esset mactarent: ut ne sacrificantes ex legislatoris ordinatione alicujus elationis & superbiæ ansam arripere, & sibi adscribere possent, eo qvod sacrificans omnino faciat oblationem pro animi sui affectione. Atq; hæc fuerunt tractata in collocutione, memoratu (ut ego puto) digna: quæ tibi Philocrates, propter studium tuum singulare cognoscendi res utiles, non potui non exponere: ut cognosceres legis illius majestatem, sanctitatemq; & mentem in natura rerum reconditam. Nunc ad institutum.

Præcepta de tactu & auditu.

Delatores apud Ægyptios capitaliter puniri.

Animalia sacrificari solita cujusmodi.

* Barnaba Epist. p. 232. ** κεκανόνισται C. V.

Eleazarus peractis sacris, & adornatis regi muneribus, dimisit nos cum securitate itineris. Postquam autem pervenimus Alexandriam, nunciatumque esset Regi nos advenisse, Andreas & ego statim vocabamur in aulam: & Rege comiter salutato, obtulimus ei literas Eleazari. Qui cum valde cuperet secum habere viros illos missos, mandavit reliquos omnes qui negotiorum causa adessent secedere, & illos vocare: quæ res ut inusitata, movit omnibus admirationem. quia hoc in more erat, ut qui ob privatum aliquod negotium venissent, quinto demum die in conspectum regis pervenirent: qui vero a regibus & civitatibus præstantibus missi essent, illi ægre post triginta dies in aulam admitterentur. Hos autem viros majori judicans honore dignos, & respiciens etiam ad excellentiam ejus a quo missi essent, remotis qui viderentur debere abesse, deambulans expectabat, donec advenientes salutasset. Quos quidem ingressos cum muneribus missis, & variis pellibus, in quibus lex aureis literis lingua Judæorum perscripta erat, quarumque membranæ mira arte elaboratæ erant, & ita compositæ ut oculis discerni non posset earum compositio, Rex ut vidit, de libris interrogavit. Qui postquam illos involutos revelassent, & membranas explicuissent: ille diu subsistens, cum adoratione tere septies ita est locutus: Gratias ago vobis, viri, sed majores ei qui vos misit, maximas vero DEO illi cujus hæc sunt oracula. Hæc unanimiter approbantibus, voceque una & illis qui advenerant, & qui cum Rege erant dicentibus, Bene rem facis: ille repletus gaudio, lachrimas effundere cœpit: quia animi vehemens intentio ob aliquam rem magnam & gloriosam, quæ exoptata contigit, solet elicere lachrimas. Hinc jussit illos in ordinem offerre & seponere volumina legis. hocque facto, salutans excepit illos, & dixit: Rectum erat, viri pietate insignes, mé primum exhibere honorem illis ob quæ vos accersivi huc: deinde vobis præbere dextram: ideo illud prius feci. Hic autem dies in singulos annos per totam vitam meam erit mihi solennis & magnus, quo vos ad me venistis. Et quia contigit ut ad me veniretis tempore illo, quo ego navali adversus Antigonum prælio victoria sum potitus ideo volo hodie vobiscum cœnare. Jussitque suo convenienti ordine & modo convenire & adesse omnes magnates & potentiores suos, interque eos nos quoq; cupidos & paratos. Diversoria vero in quibus illi seniores quiescerent & morarentur, mandavit illis quæ proxime arcem decentissima essent dari, & simul quæ ad convivium attinerent adornari.

Adventus interpretũ in urbem Alexandriam.

Salutatio Regis interpretibus facta.

Ὁ δὲ Ἐλεάζαρος πεισάμενος θυσίαν, καὶ τοὺς ἄνδρας ἐπιλέξας, ἃ πολλὰ δῶρα τῷ βασιλεῖ κατεσκεύασεν, ἀπέστειλεν ἡμᾶς μετὰ ἀσφαλείας πολλῆς. ὡς δὲ παρεγενήθημεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. ἀπεσταλμένοι τῷ βασιλεῖ περὶ τῆς ἀφέξεως ἡμῶν. παρεῖμεν δὲ εἰς τὴν αὐλὴν Ἀνδρέας τε καὶ ἐγὼ, Φιλοφρόνως ἀπασπασάμενος τὸν βασιλέα, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἀποδεδώκαμεν τὰς παρὰ Ἐλεαζάρου. ἐπὶ πολλὰ δὲ πεισάμενος τοὺς ἀπεσταλμένους ἀνδράσιν ἐντυχοῦσι, ἐκέλευσε τοὺς λοιποὺς πάντας ἀποδύναι, πλὴν τῶν χρειῶν· καλεῖν δὲ τοὺς ἀνδρώνας. ἃ πᾶσι παράδοξον φανέντος, ἀλλὰ τὸ κατ' ἐθος εἶναι, πεμπταίους εἰς πεντήκοντα ἐρχεσθαι βασιλέως ἐπὶ ξενισμὸν ἀφιγμένους· τοὺς δὲ παρὰ βασιλέων ἢ πόλεων ἐν ὑπεροχαῖς, μόλις ἐν τριάκοντα ἡμέραις εἰς τὴν αὐλὴν παρεῖναι· τοὺς δὲ ἥκοντας τιμῆς ἀξίων μείζονος, καὶ τὴν ὑπεροχὴν κρίνων ἐπέμψατο, ἀπολύσας ἐς ἐσόμενα πρέσσεις, ὑπέμενε πρεσβυτῶν, ἕως ἂν παραγενομένους ἀσπάσηται. παρελθόντων δὲ σὺν τοῖς ἀπεσταλμένοις δώροις, ἐπὶ τοῖς παραφέρουσι διφθέραις, ἐν αἷς ἡ νομοθεσία γεγραμμένη χρυσογραφίᾳ τοῖς Ἑβραϊκοῖς γράμμασι, θαυμασίως ἠσκημένῃ ὑφῇ, ἐπὶ τῆς πρὸς ἄλληλα συμβολῆς ἀνεπαισθήτῳ κατεσκευασμένης· ὡς εἰδὼν ὁ βασιλεὺς τὸν ἄνδρας, ἐπήρετο περὶ τῶν βιβλίων. ὡς δὲ ἀπεκάλυψαν τὰ ἐντετυλιγμένα, καὶ ὑμένας ἀνειλίξαν, πολλὰ ὑπὲρ τοὺς χρόνους, καὶ προσκυνήσας χρόνον ἐπάκις, εἶπεν· εὐχαριστῶ μοι, ἄνδρες, ὑμῖν τῷ κατασταλέντι, μᾶλλον· μεγίστων δὲ, τῷ θεῷ, ἃ πάντες εἰσὶ τὰ λόγια ταῦτα. ὁμοθυμαδὸν δὲ πάντων ἐπόντων ὑπὲρ μιᾶς φωνῆς, τῶν τε παραγεγονότων καὶ τῶν συμπαρόντων, τῷ βασιλεῖ προσήκεν εὐφροσύνη, τῇ χαρᾷ πεπληρωμένῳ. ἦλθε δὲ τῆς ψυχῆς ἔντασις, καὶ τὰ τῆς τιμῆς ὑπερτείνων, δακρύειν ἀναγκάζει· καὶ τὰς ὑπὲρ τύχης. κελεύσας δὲ εἰς τάξιν ἀποδοῦναι τὰ τεύχη, τὰ τιμιώτατα ἀσπασάμενος τοὺς ἄνδρας, εἶπεν· δίκαιον ἦν, ἀνδρῶν εὐσεβῶν ἀνδρες, ὧν χάριν ἡμᾶς μετεπέμψατε, ἐκείνοις πρῶτον σεβασμὸν ἀποδοῦναι· μετὰ ταῦτα, τὴν δεξιὰν ὑμῖν προτεῖναι· διὸ ποιήσας δ' τε πρῶτον. μεγάλην δὲ πίθεσθαι τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐν ᾗ παραγεγόναμεν· ἐν κατ' ἐνιαυτὸν ἄγειν πάντα τὸν ζωῆς ἡμῶν χρόνον. σωτήριος δὲ ἐκ τοῦ νικᾶν ἡμῖν πρὸς αντιγόνου ταῦτα χάρις· διὸ δειπνῆσαι σήμερον μεθ' ἡμῶν βελτίστους, πάντα δυνάμενον ὑπὲρ παρεσκευασμένα καθήκοντος, ὃς συγχρήσασθε κάμοὶ μεθ' ὑμῶν. τῶν δὲ ἀσπασμένων, ἐκέλευσε καταλύσασθαι δοθείσας τὰ κάλλιστα, πλησίον τῆς ἄκρας αὐτοῦ· καὶ τὰ ἐκ τοῦ συμποσίου ἑτοιμάζειν.

Nicanor.

Convivii adornatio.

Ὁ δὲ δορυφόρων † Νικάνωρ δωρόθεον πρεσκαλεσάμενος, ὃς ἦν ἐπὶ τῶν ὀψοποιῶν, ἐκέλευσε τὰ ἐπιτήδεια εἰς ἑκάστου ἐπιτηδεῖον ἐπὶ τὸν δεῖπνον ἀποσταλῆναι ἐκ τοῦ βασιλέως (ἀ †† μέν ἐστι νῦν ἐρᾶς) ὅσαι γὰρ πόλεις εἰσὶν, αἷς συγχρῶνται πρὸς τὰ ποτὰ καὶ βρωτὰ καὶ σρωμνάς, πεπυκνωμένοι ἦσαν καὶ

Nicanor autem, medicorum princeps, accersitum Dorotheum, cui hoc muneris commissum erat, jussit effectam curare singulorũ adornationem. nam ita a Rege ordinatũ fuit, quod nunc etiam cernis, ut quot essent civitates, quæ suppeditarẽt ea quæ ad cibũ, potũ & lectisternia attinerẽt: tot essent etiã præfecti eorũ,

* *Joseph. τὰς δὲ πρεσβεύοντας, ἀλλὰ μείους.* ** V.C. ὑμῶν. † *Joseph. ὁ ἐπὶ τῆς τῶν ξένων ὑποδοχῆς τεταγμένος.* †† V.C. ἃ μέν.

Grand Associations

Grand Associations

Grand Associations

Ille dixit: Si omnib. te præbueris sermone æqvabilem, & nihil neq; superbe neq; pro tua potentia egeris contra delinqventes. Hoc autem ita facies, si Dei observabis administrationem & cõstitutionem, qui dignis perficit vota ipsorum: quos autem non vult participes fieri suorum votorum, illis aut per insomnia, aut factis & actionibus ipsis ostendit, ipsorum vota esse noxia: neqve eos vel pro ipsorum delictis, vel pro suæ potentiæ magnitudine affligit, sed æquitate erga illos utitur.

Et hunc suis laudib. prosecutus, interrogabat eum qui seqvebatur: QVOMODO in rebus bellicis posset esse invictus? Ille dixit: Si neq; in multitudine, neq; in potentia & viribus fiduciam tuam collocaveris: sed Deum semper invocaveris, ut tibi juste omnia agenti, conatus & consilia dirigat tua.

Cum hunc etiam approbasset, interrogabat alium: QVOMODO existat hostibus formidolosus? Ille dixit: Si & armorum & potentiæ multo apparatu instructus fueris, & hæc longiore tempore detineris ad negotii finitionem, compositionemq;, quasi inania extra omnem rei aggressionem. Etenim & Deus utitur dilatione, & ita per declarationem potentiæ suæ omnium animis incutit terrorem.

Hoc etiam collaudato, ad seqventem dixit: QVI sibi ad vitam degendam posset esse optimũ? Ille ait: Hoc cognitum habere & statuere, Deum universorum dominari: nosq; etiam in illis quæ nobis maxime sunt gloriosæ actiones, non dirigere consilia nostra, sed Deum omnia perficere & gubernare pro sua potentia.

Comprobata & hujus sententia, interrogabat alium: QVOMODO & ipse posset omnia conservare & tueri integra & salva, & tandem eundem rerum suarum statum posteris etiam tradere ad perpetuitatem quandam? Ille dixit: Orando assidue Deum, ut bona de rebus agendis capias cõsilia: & monendo liberos, ne efferantur dignitate & opibus, neve putent se ista habere ex se, sed sciant Deum ea largiri.

Suffragatus & huic sententiæ, ex seqvente percontabatur: QVOMODO quosvis eventus moderate ferat? Ille inquit: Si tibi persvaseris, homines ita creatos a Deo, ut & malorum & bonorum maximorum in vita fiant participes: nec inveniri hominem, qui sit hujus vicissitudinis expers: Deum vero contribuere animum æqvum, pro quo ille sit orandus.

Hoc etiam benigne & cum approbatione audito, dixit, Omnes præclare respondere: sed interrogato adhuc uno tantum, velle in præsens desistere, ut conversis ad lætitiam & oblectationem liceat hilaribus esse: seqventib. vero sex diebus, velle etiam ex reliquis aliquid addiscere. Deinde quæsivit ex proximo: QVIS finis esset fortitudinis? Ille respondit: Si quod in rebus arduis & periculosis fuerit recte deliberatum & constitutum, id etiam ita pro animi sententia expediatur. Sed tibi, ô Rex, a Deo præclare omnia perficiuntur, qui recta & salutaria habes proposita. Acclamantibus omnib. ad hæc, & applausu suam approbationem declarantib. Rex ad philosophos, qui non pauci aderant, dixit: Ego arbitror istos homines excellere virtute, & præ aliis esse intelligentes, qui ex tempore ad hujusmodi quæstiones ita apte respondent, omnes a Deo sermonis sui initium capientes.

Μενέδη-

* V. C βουληθέντα.

...ſtrum ſuum ſuper ſe ſuſtinere, ſed ſuper ſuos ſuſtinere debet. Et ſi ſuper ſe ſuſtinere debet, ſuper ſe

Hoc etiam cum acclamatione approbato, dixit ad ſeqventem: QVIS eſſet finis, & quod officium regnandi? Ille dixit: Recte ſeipſum regere: & quidem ita nihil ex confidentia opum & gloriæ concupiſces, quod ſit elatum & indecens, ſi ſortem tuam diligenter perpenderis. Nam omnia tua ita tibi aſſunt tanqvam nihil: & Deus vacat omni cupiditate plurium, & eſt æqvus. quod etiam tu, ut homo, conſideres: neq; multas jurisdictiones ad tuum regnum pertrahere cupias.

Laudato eo, proximum interrogabat: QVOMODO poſſet habere optimas cogitationes, deliberationesq;? Reſpondit ille: Si ſemper propoſueris tibi juſta, & ſtatues injuſtitiam eſſe vitæ privationem & perniciem: juſtis vero Deum ſemper adornare bona.

Hoc approbato, ad ſeqventem dixit: QVOMODO in ſomno quietus eſſe poſſit? Ille dixit: Quæris rem explicatu difficilem. nam in illis quæ in ſomno dormientibus eveniunt, non regimus nos ipſi, ſed ducimur ſenſu irrationali circum illa. quæ enim utcunq; inciderunt, illis afficimur tanqvam iis quæ cernamus: idq; fit fine ratione, quatenus putamus nos vel in mare ferri, vel navibus vehi, aut vendere aliquid, aut volare ſublatos, aut peregrinari, idq; genus alia facere, quæ poſtea experimur non extitiſſe. Licet autem hæc ſit difficultas in hoc negotio, tamen quātum ego poſſum aſſequi intelligentia mea, ita puto tibi faciendum eſſe Rex, ut omnia quæ & agenda & dicenda ſunt tibi, illa referas ad pietatem. Nam ut ipſe expertum habes, dum meditaris & agis ea quæ ſunt virtutis, interim neq; gratificaris alicui præter rationem, neq; potentia confiſus juſtollis. Fere autem, quibus in negotiis quis vigilans multum verſatur, in illis etiam in ſomno animus ejus occupatur. Hinc ergo, qui vigilans omnem cogitationem & actionem ſuam ad honeſtiſſima & optima habet deſtinatam, ille etiam in ſomno inde rectas habet commotiones: ſicut & tu Rex perpetua es animi æquabilitate præditus.

Hoc etiam cum applauſu audito, ad ſeqventem dixit: Quoniam tibi decimo loco eſt reſpondendum, ubi pronunciaris ſententiam tuam, cōvertemur ad cœnationem. Ex te autem cupio cognoſcere: QVOMODO nihil egerimus indignum nobis? Ille inquit: Inſpice aſſidue in tuam gloriam, & excellentiam dignitatis tuæ, ut ita cōſentanea illis & loqui & cogitare ſtudeas, ex hac animi ſententia: Quia omnes quibus tu imperas, de te cogitent & loquantur. Nam nihil prorſus in te debet eſſe ſimulatum & fictum: quemadmodū neq; perſonam illam quam ſuſtines, fingere & ſimulare potes. Hoc alii in te cernentes omnes, ſimiliter ſtudebunt agere. verum tu nihil ſimulas, neq; es rex perſonatus: ſed præſtas regem verum, ex gratia Dei, qui pro tuorum morum præſtantia tibi imperium dignum contribuit. Hæc omnia cum Rex cum magno approbationis ſuæ applauſu accepiſſet, & deinde convivii hilaritatem in ſatis longum tempus protraxiſſet, tandem juſſit viros illos ducere cubitum. Quo facto, & finita hac convivatione, apparabantur quæ in ſequentis diei convivium inſtruendum pertinerent. Seqventi ergo die, cum idem diſcumbentium ordo eſſet, Rex ubi putavit adeſſe tempus quærendi aliquid ex illis,

Tertii diei convivium.

A ὑπεφώνησας ἢ τάτῳ, πρὸς τὸν ἕτερον εἶπεν· ΤΙΣ ὁρᾷ δ' βασιλεύειν ἐστιν: ὁ δ' ἔφη. τὸ καλῶς ἄρχειν ἑαυδ· καὶ μὴ τῷ πλήτῳ καὶ τῇ δόξῃ * φαινόμενον ὑπερηφανον καὶ ἄρχημέν τι ὑπὸ μήσαιο, εἰ καλῶς λογίζοιο. πάντα γὰρ σοι πάρεστιν, ὡς ἀδένος ὁ θεὸς ἢ ἀπροσδεής ἐστι, καὶ ὑπεικής. καὶ σὺ, καθὸν ἄνθρωπος, ἐννόει, καὶ μὴ πολλῶν ὀρέγου, τ δικαίων πρὸς τὸ βασιλεύειν.

B Καὶ πάλιν ἐπερώτα τὸν ἕτερον· ΠΩΣ ἂν τὰ κάλλιστα λογίζοιτο; ἀπεκρίθη δ' ἐκεῖνος· εἰ τὸ δίκαιον ὅτι πάντες πρεσβύτεροι σωεχῶς: καὶ νομίζοι, τῶν ἀδίκων, & ζῶν ** ἕτερον εἶναι. καὶ γὰρ ὁ θεὸς λογ πάντες τοῖς δικαίοις ἀγαθὰ προσημαίνει μέγαλα.

Τοῦτον ἢ ἐπηρώτησεν, ὅπως πρὸς τὸν ἕξης: ΠΩΣ ἂν ἐν τοῖς ὕπνοις ἀπροσχόλητον; ὁ δ' ἔφη: δυσεπιλόγιστον ἠρώτημας πρᾶγμα. σωαναφέρει γὰ ἡ διανοία

C ἐν τούτοις, τοῖς κ' τὸν ὕπνον, ἑαυτοῖς: ἀλλὰ πειρῶμεθα ἀλογίσῳ καπὶ τῇδε αἰσθήσει. πάσχομεν γὰρ κατὰ † τύχλω ἐν τοῖς ἐναυπνίοις, ὡς ἠωρεμένοις· ἀλογισόμεθα ἢ, καθόσον ἐπολαμβανόμενοι, καὶ ὑπὸ πέλαγος, καὶ ἐν πλοίοις, ἢ πωλοῦν, ἢ πτηνὰ φερόμενοι, καὶ διαίρειν εἰς ἕτερα τόπος, καὶ πιαῦτα ἕτερα. ἓν ταῦτα ἐπολαμβάνων, μὴ καθεστέναι. πλεῖν ὅσον ἐμοιγ' ἐφικτὸν, ὅτω δεῖλφα: κ' πάντα τρόπον

D σε, βασιλεῦ, καὶ τὰ λεγόμενα, καὶ τὰ πραττόμενα, ὡς ἐυσεβέων ἐπαναγων: ὅπως ἑαυδ σωιζοῖς, ὅτι τὸ κατ' ἀρετὴν σωτηρῶν, ἅτι χαρίζεσθαι πρόσκαιρῳ φῶδ λόγον: οὐδὲ ἐξουσία χρώμενος, τ δικαίων σάρεις. ὅπι πλεῖσταις, ἐν οἷς ἕκαστον πράγμασιν ἐγκεχορεῖς τὴν διάγαγεῖν πίστιν, καὶ καθ' ὕπνον ἐν τοῖς αὐτοῖς ἡ διάνοια τὴν ἀναστροφὴν ἔχει. ἐς ἢ πάντα διαλογισμὸν καὶ πρᾶξιν ὅπι τὰ κάλλιστα προσκεῖσθαι κατόρθωσις ἐγκεχορεῖς, κ' ἐν ὕπνῳ. διὸ ἔ σοι εὐ διὰ παντὸς ἐστιν εὐσεβῶς.

Κατὰ φημήσας ἢ καὶ ὅτον, ἔπειν πρὸς τὸν ἕτερον· ἐπεὶ σὺ δέκατον τὴν λόγον ἔχεις, ὃς ἀνδοφάνη, ὅπι τὸ δεῖπνον τραπησόμεθα. ἠρώτα δὲ, ΠΩΣ ἂν μηδὲν ἀνάξιον ἑαυτῶν πράσοιμεν; ὁ ἢ εἶπεν· ὅπι βλέπε διὰ παντὸς εἰς τὴν σαυδ δόξαν καὶ ἐπεροχήν, ἵνα τάττες ἀκόλουθα καὶ λέγοις κ' διανοῇ: γινώσκων, ὅτι πάντες ὧν ἄρχεις, σοῖ σου κ' διανοοῦνται, κ' λαλῶσιν. ἐ γὰ ἐλάχιστόν σε †† δεῖ τ ἐπεκτῶν φαίνεσθ: πρὸ πρόσωπον ἐδὲ αὐτὸ ἐπ ἐπεκμείσθ, ὅτ σωπορεύῃς, ἀκόλουθα πάντα πράσσων, σὺ ἢ οὐκ ἐπόκεισιν ἔχεις, ἀλλὰ ἀληθῶς βασιλεύεις, θεοῦ δόντος σοι καταξίως τῶν τρόπων τὴν ἡγεμονίαν.

Τῇ ἢ βασιλέως εὖ μάλα συγκρετήσαντος, μετὰ φιλοφροσύνης ὅπι πλείονα χρόνον τὸν ἀνθρώπους καθυπνοῦν παρεκάλουν. καὶ τὰ μὲν πρὸς τέτταρας ἤλθεν, ὅπι τὴν ἐξῆς ἐτράπησαν τῆς συμποσίας ἀλόπαξιν.

Τῇ ἢ ἐχομένῃ τ αὐτ διατάξεως γινομένης, ὅτι ἐ καιρὸν ὑπέλαβεν ὁ βασιλεὺς ἔ πιωτανεύειν τ ἀνδρῶν· ἠρώτα

* V.C. φερόμενον. ** V.C. ὑστερηκεν. † κ' τ ψυχλῳ ὅπι τῆς. V.C. †† σε ἀλ τῶν. V.C.

ἠρώτα τ πρῶτον τῶν ἀποληπτων πρὸς τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν, ΤΙΣ ἐστιν ἀρχὴ κράτιστη; ἐκεῖνος ἔφη· τὸ κρατεῖν ἑαυτοῦ, καὶ μὴ συγκαταφέρεσθαι ταῖς ὁρμαῖς. πᾶσι γὰρ ἀνθρώποις φυσικὸν εἶναι, τὸ πρός τι τῶν ἀφροδισίων ῥέπειν. τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς δοκεῖ τὰ βωτὰ, καὶ ποτὰ, καὶ τὰς ἡδονὰς, εἰκὸς ἐστι κεκλιῶσθαι· τοῖς δὲ βασιλεῦσιν, ὅτι χώρας κατακτῆσιν, καὶ τὸ τῆς δεξῆς μέρος. πλὴν ἐν πᾶσι μετρίοις καλόν. ἃ δὲ ὁ θεὸς δίδωσι, ταῦτα λαμβάνων σωφρονεῖ· τῶν δὲ ἀνεφίκτων μὴ ὀρέγηται.

Τοῖς δὲ ῥηθεῖσιν ἡδόμενος, πρὸς τὸν ἐχόμενον εἶπεν· ΠΩΣ ἂν σκῆπτρα εὐφρονῶν; διαλιπὼν δὲ ὁ ἐκεῖνος, ἔφη· πρῶτα μὲν νοήσαιο, ὅτι ὁ θεὸς πᾶσι μερίζει δόξαν τε καὶ πλοῦτον μεγεθος τοῖς βασιλεῦσι· καὶ ὀλίγοι παρ' ἑαυτοῖς εἰσι βασιλεῖς· πάντες γὰρ ἥδονται μεταλαμβάνειν ταύτης τ δόξης, ἀλλ' ὁ δώσων δ' θεὸς γάρ ἐστι δόμα.

Ἐπαινέσας δὲ τὸν ἄνδρα ἀφροδισιάνων, ἠρώτα τὸν ἕτερον· ΠΩΣ ἂν καταφρονεῖν τῶν ἐχθρῶν; ὁ δὲ εἶπεν· ἡσυχῇ πρὸς πάντας ἀνθρώπους εὐνοιαν, καὶ καταργασόμεθα φιλίας, λόγον ἔθους ἂν ἔχεις. τὸ δὲ κεχαριτωμένως πρὸς πάντας ἀνθρώπους, καὶ καλὸν δῶρον ἀληθέναι φῶ θεὸ, ὅτ' ἐστὶ κράτιστον.

Σιωπήσας δὲ τὸν τρίτον, τὸν ἐξῆς ἐκέλευσεν ἀποκρίνασθαι, πρὸς αὐτὸν εἶπεν· ΠΩΣ ἂν δοξάζοιμεν διαμένοις; εἶπεν δὲ· τῇ * σωφροσύνῃ, καὶ ταῖς χάρισι πρὸς τοὺς ἄλλους μεταδοτικὸς ὤν, καὶ μεγαλομερὴς, οὐδέποτ' ἂν ἀποληφθεὶς δόξης· ἵνα δὲ τὰ προειρημένα σοι διαμένῃ, τ θεὸν ἐπικαλοῦ πάντως.

Εὐφημήσας δὲ ἕτερον, ἕτερον ἠρώτα· ΠΡΟΣ τίνα, δεῖ φιλότιμον εἶναι· ἐκεῖνος δὲ ἔφη· πρὸς τοὺς φιλικῶς ἔχοντας ἡμῖν, οἰόντας πάντες ὑπὲρ πρὸς τούτους δεῖν. ἐγὼ δὲ ὑπολαμβάνω, πρὸς τοὺς ἀνυποζυγίους φιλοτιμίαν δεῖ χαρίσασθαι ἔχειν, ἵνα τούτῳ τῷ τρόπῳ μετάσχωσιν αὐτοὺς ὅτι τὸ καθῆκον καὶ συμφέρον ἑαυτοῖς. δεῖ δὲ τ θεὸν λιτανεύειν, ἵνα ταῦτα ὁλοτελῆ· τοὺς γὰρ ἀπόντων διανοίας κρατεῖ.

Συνομολογησας δὲ τέταρτος, τὸν ἔκτον ἐκέλευσεν ἀποφήνασθαι πυνθανόμενον, ΤΙΣΙ δεῖ χαρίζεσθαι; ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη· γονεῦσι διαπαντὸς. καὶ γὰρ ὁ θεὸς πεποίηται ἐντολὴν μεγίστην τῆς τῶν γονέων τιμῆς. ἐπιμόνως δὲ τῷ τ φίλων ἐγκρίνει ἀφθονίαν, πρεσυνομάσας ἴσον τῇ ψυχῇ τ φίλον. σὺ δὲ καλῶς ποιεῖς, ἅπαντας ἀνθρώπους εἰς φιλίαν πρὸς ἑαυτὸν καθιζῶν.

Παρακαλέσας ** δὲ καὶ ἕτερον, ἐπυνθάνετο καὶ τὸν μετέπειτα· ΤΙ καλλονῆς ἄξιον ἐστι; Ο δὲ εἶπεν· εὐσέβεια. ἔνδ αὐτὴ καλλονὴ τις ἐστὶ πεπιστευσαι. τὸ δὲ δυνατὸν αὐτῆς ἐστιν ἀγάπη· αὐτὴ γὰρ θεοδότους ἐστὶν· ἵνα καὶ † συγκέκτηται, πάντα ἀβλεπτον ἐν αὐτῇ πεφυκότα.

Λίαν δὲ φιλοφρόνως ἀποκρουσας, εἶπε πρὸς τὸν ἕτερον· ΠΩΣ ἂν πλαίσιος, πάλιν τῆς αὐτῆς κρατήσαι δόξης; Ο δὲ ἔφη· σὲ μὲν ὁ δυνατὸν πλῆσαι πᾶσι γὰρ χάρεσι ἐπαρκας, †† αἳ βλαστάνουσιν εὐνοιαν

A primum ex reliquis nondum interrogatis hac ille locutus est interrogatione: QVOD imperium esset optimum? Respondit: Sibi ipsi imperare, nec rapi ab affectibus suis. Nam hoc quidem est in natura omnium hominum, ut sint animis proni & inclinati ad aliquid prosequendum. & hinc vulgus fere putat se debere inclinari ad commessationes, potationes, & alias hujus generis voluptates: Reges vere existimant, sibi pro suæ potentiæ & dignitatis amplitudine convenire regionum subjugationem: sed modus in omnibus rebus rectus est, & probatur. Tu ergo Rex, conserves & tuearis illa quæ Deus tibi contribuit: quæ vero ad te non pertinent, & ad quæ non datur tibi accessus justus, illa ne concupiscas.

His delectatus, ad seqventem dixit: QVOMODO posset esse liber a vicio invidiæ, ita ut ipse nemini invideret? Ille interjecta brevi mora, dixit: Hoc præcipue modo, si ita tecum cogitaveris, Deum esse qui distribuat & largiatur regibus potentiam & opum affluentiam, nec esse quenquam regem ex sese. id qvod inde patet, quia omnes cupiunt consequi hanc dignitatem: sed non possunt, cum sit DEI donum.

Hoc multis collaudato, ad seqventem dixit: QVOMODO spreverit hostes? Ille dixit: Si studueris omnes homines benevolentia prosequi, & ita tibi paraveris amicitias illorum, non te turbabit hostis ullus: sed ita promeritum & in gratia esse apud omnes homines, est præclarũ donum DEI, quo ab illo præstantius non licet consequi aliud.

His approbatis, sequentem respondere ad hanc quæstionem jussit: QVOMODO posset esse in perpetua gloria & fama apud homines? Ille dixit: Si fueris munificus, & propensus ad alios promptitudine animi & beneficiis demerendos, nunquam te deficiet gloria. Sed ut ista jam dicta tibi perpetuo assint, Deus semper invocandus erit.

Hoc cum approbatione excepto, proximum interrogabat: APUD quos conveniret gloriose & honorifice se gerere? Ille dixit: Alii omnes putant hoc faciendum esse apud illos, qui amice erga nos sunt affecti: ego autem existimo hanc honorificam venditationem cum gratia civilis moderationis usurpandam coram illis, qui in contrariis gloriam & laudem quærunt, ut hoc modo illos etiam traducamus ad id quod conveniat, & prosit illis. Sed Deus erit orandus, ut hæc ille perficiat, qui omnium animos gubernat & moderatur.

Suffragatus huic, sextum pronunciare jussit sententiam suam ad hanc quæstionem: QVIBUS esset gratificandum? Ille dixit: Parentibus perpetuo, & in primis, quoniam Deus maximum dedit præceptũ De honorandis parentibus: secundo loco amicis, quod idem vult cum dicit, Amicum ex æquo animæ tuæ. Sed tu Rex præclare facis, qui omnes homines in tuam amicitiam pertrahere studes.

Hoc etiam approbato, scisitabatur ex sequenti: QVID esset dignum cultu decente, & exornatione? Ille inquit: Pietas. hæc enim & ipsa est excellens quædam pulchritudo, quæ vim suam sitam habet in charitate, dono Dei: quam tu etiam possides, & in ea omnia bona complecteris.

Ad hæc amico admodum applausu edito, ad sequentem dixit: QVOMODO offensione aliqua imminutam gloriam recuperare posset? Ille inquit: Tu quidem non potes labi & offendere quenquam, qui in omnes beneficia confers, unde germinat benevolentia:

* V.C. προμηθείᾳ. ** V.C. ὠφελεύσας. † V.C. ᾧ συνέκτηται. †† V.C. ἐπαρκας.

Text

...ſtrum ſuperficiem ſecundum ſuperficiem ſphæræ, ſed ſecundum ſuperficiem ſphæroidis, ſi ſphæroides ſit. Et ſi ſphæroides ſit,

Ἀποδεξάμενον δὲ αὐτὸν, πρὸς ἕτερον εἶπεν· ΤΙΣ A ὄφελεια συγγενείας ἐστίν; ὁ δὲ ἀπεφήνατο· ἐὰν τῆς συμβαίνοσι νομίζωμεν, ἀτυχῶν * μὲν ἐλαττᾶσθαι καὶ κακοπαθεῖν, ὡς αὐτῶν φαίνεται τὸ συγγενὲς, ἔσον ἰσχύον ἐστὶ (πλημμελῶν δὲ τάτων, καὶ δόξα καὶ προκοπὴ πολλὰ τῆς τύχης ὑπαίρξει· τὸ γὰρ σωφρονεῖν δύνεσθαι γινόμενον, ὡς ἐξ ἑαυτῦ ἀδιάλυτον πρὸς ἅπαντα.) μὴ δὲ ἡμερίας, μηδὲν προσδεῖσθαι τῶν ἐκείνων, ἀλλὰ δέον κατεύξῃ, πάντα ἁπλῶς ἔχοντα.

Ὡς αὐτὸς δὲ ἐκείνοις ἀποδεξάμενον αὐτὸν, ἄλλον B ἠρώτα· ΠΩΣ ἀφόβως γίνεται; εἶπε δὲ· συνειδυίας τῆς διανοίας, μηδὲν κακὸν πεπραχέναι θεῦ κατευθύνοντος, εἰς τὸ καλῶς ἅπαντα βουλεύεσθαι.

Τάτῳ δὲ ἀποφαινομένῳ, πρὸς ἄλλον εἶπεν· ΠΩΣ ἂν προχείρως ἔχοι τὸν ὀρθὸν λόγον; ὁ δὲ εἶπεν· εἰ τὰ τ' ἀνθρώπων ἀτυχήματα διὰ παντὸς ἀποβλέπει γινώσκων, ὅτι ὁ θεὸς ἀφαιρεῖται τὰς εὐημερίας, ἑτέρας δὲ δοξάζων εἰς τὸ τιμᾶσθαι προάγει. C

Καλῶς δὲ καὶ ὅτῳ ἀποδεξάμενον, τὸν ἑξῆς ἀποκρίθεσθαι παρεκάλει· ΠΩΣ ἂν μὴ εἰς ῥᾳθυμίαν μηδὲ ἐπὶ τὰς ἡδονὰς τρέποιτο; ὁ δὲ, προχείρως ἔχων (εἶπεν) ὅτι μεγάλης βασιλείας κατάρχει, καὶ πολλῶν ἔχλων ἀφηγεῖται· καὶ ἃ δεῖ θεῖ ἕτερόν τι τῶν θείων εἶναι, τὸ δὲ τάτων ἐπιμελείας φροντίζειν θεῖον δὲ αἰδοῖον, ὅπως μηδὲν ἐλλίπῃ τὰ καθήκοντα.

Ἐπαινέσας δὲ καὶ ὅτον, τὸν δέκατον ἐρωτᾷ· ΠΩΣ D ἐπιγινώσκοι τὰς δόλῳ πρὸς αὐτὸν πράσσοντας; ὁ δὲ ἀπεφήνατο πρὸς ὅτον· εἰ θεωρητὸν τῷ ἀγωγῷ ἐλεύθερον ὄντα, καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐν τοῖς ἀσπασμοῖς, καὶ ταῖς συμβουλίαις, καὶ τῇ λοιπῇ συναναστροφῇ τῶν σὺν αὐτῷ· καὶ μηδὲν ὑπερτεινόντας δέοντα ἐν ταῖς φιλοφρονήσεσι, καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς κατὰ τὸν ἀγωγέα. θεὸς δὲ τῶν θείων ἕξεσι, βασιλεῦ, πρὸς τὰ κάλλιστα. ὁ δὲ βασιλεὺς συγκροτήσας, πάντας τ' ἐπαινέσας κατ' ὄνομα, καὶ E τῶν παρόντων ταυτὰ ποιησάντων, ἐπὶ τὸ μέλπειν ἐτράπησαν.

Τῇ δὲ ἑχομένῃ, τὸν καιρὸν λαβὼν, ἐπηρώτα τὸν ἑξῆς· ΤΙΣ ἐστιν ἀμέλεια μεγίστη; πρὸς ὅτ' ἔφη· εἰ πάντων ἄφρονος τις ᾖ, καὶ μὴ τῷ πάντα τρέπον ἀγαθῶν, εὐχόμεθα γὰρ ἀεὶ πρὸς τὸν θεὸν, οὐχ ὑπὲρ ἑαυτῶν, ὡς θεῖ τ' ἐγγόνων, ἵνα παρῇ πάντ' αὐτοῖς τὰγαθά. τὸ δὲ ἐπιδεῖσθαι παιδείας σωφροσύνης μεταχεῖν, ἵνα θεῖα μὴ F ὑπὲρ γένεται.

Φήσας δὲ εὐλογεῖν, ἄλλον ἠρώτα· ΠΩΣ ἂν φιλόπατρις εἴη; πρὸς ὅτ' ἔφη (εἶπεν) ὅτι καλὸν ἐν ἰδίᾳ καὶ θεῖ καὶ τελάταν. ἢ δὲ ξενητία τοῖς μὲν πένησι καταφρόνησιν ἐργάζεται, τοῖς δὲ πλουσίοις ὄνειδος, ὡς διὰ κακίαν ἐκπεπλωκόσι. εὐεργετῶν οὖν ἅπαντας, καθὼς συνεχῶς ἔτι ἐπιτελῇς, ἵνα διδόντος σοὶ πρὸς πάντας χάριν, φιλόπατρις φανῇς.

Approbato hoc, ad ſequentem dixit: QVÆ eſſet cognationis utilitas? Ille reſpondit: Si rem exiſtimare volumus ex eventis, ut in adverſa quidem fortuna una dejiciantur, affligantur que, pro magnitudine ipſorum mutuæ cognationis (Quæ cum fiunt, & gloria ſequitur, & cognationis vinculum fit arctius. quoniam cognatio, benevolentia & beneficentia temperata, fit omnino indiſſolubilis:) in fortuna vero ſecunda ultra res ipſorum nihil amplius requirant, & aliunde petant: ſed Deus orandus erit, ſuppliciter, ut omnia proſperet.

Hoc ſimiliter approbato, ſeqventem interrogabat: QVOMODO quis poſſet ſine metu eſſe? Ille dixit: Si habuerit mentem nullius malæ actionis ſibi conſciam, ex beneficio DEI, dirigentis animum ad conſultationes de omnibus rebus bonas.

Huic ſuffragatus, ad alium dixit: QVOMODO quis poſſet in promptu habere rationem rectam? Ille dixit: Si ſemper reſpexerit ad hominum infortunia, & inde hoc didicerit, DEUM adimere aliis ſecundam fortunam, alios vero extollendo evehere ad dignitatis decus.

Hoc etiam approbato, ſequentem hortabatur oſtendere: QVOMODO neq; ad ignaviam, neqve ad voluptates diſtraheretur? Ille inquit: Si ob oculos habueris, & conſideraveris, te præeſſe magno regno, & multis imperare, nec debere mentem ad alia traducere, ſed circa iſtorum adminiſtrationem retinere animi cogitationes & curas: interim tamen orandus erit Deus, ne quid omittas eorum quæ ſint officii tui.

Hoc collaudato, decimum interrogabat: QVOMODO poſſet cognoſcere doloſe ſecum agentes? Ille reſpondit: Si obſervaveris, quam ſit cuiqve vita libero homine digna, & quam conſtans certaqve morum æquabilitas in ſalutationibus, conſultationibus, & reliqua converſatione, in benevolentia & reliquis vitæ officiis nihil ultra modum agant. Deus autem tibi, Rex, mentem ad optima diriget. Rex cum applauſu hoc accepto, & ſimul omnibus aliis nominatim collaudatis, idqve etiam facientibus aliis qui aderant, deinde convertuntur ad hilaritatem canentium.

Sequenti die Rex ſimiliter captata opportunitate, interrogabat ſequentem: QVÆ eſſet maxima negligentia? Ille ad hoc reſpondit: Si quis non curat liberos, nec eos educando quam diligentiſſime informat. Nam oramus Deum ſemper non tam pro nobis, quam pro liberis noſtris, ut illis affint omnia bona. ut autem vere cupiant & poſſint acceptare temperantiæ diſciplinã, hoc eſt gratiæ & virtutis divinæ. *Quinti dici convivium*

Hunc faſſus recte dixiſſe, alium interrogabat: QVOMODO amator patriæ quis extiterit? Ille dixit: Si ita ſtatuerit ſecum, honeſtum eſſe & vivere & mori domi: apud peregrinos vero, reputet egentes quidem contemni, divites vero male audire, tanquam ob turpitudinem aliquam exulent. Verum tu, Rex, ſi perges benefice tractare omnes, quemadmodum hoc diligenter facis, Deo contribuente tibi erga omnes tam benignam voluntatem, habeberis amator patriæ.

* V. C. ἀτυχῆσι.

Hoc audito, ex eo qui ſeqvebatur quærebat: QVOMODO quis cum uxore poſſet commode & conſentienter in conjugio degere? Ille dixit: Hoc quidem certum eſt genus muliebre eſſe confidens & animoſum, & idoneum ad quam rem cunqve velit efficiendam: ad hæc, mutabile, ob conſilii & ſexus imbecillitatem naturalem: ſed cum ratione & ſana mente eſt tractandum, nec irritandum adverſando ad contentionem. Ita enim vita recto & fœlici curſu agitur, cum gubernator ejus ſcit & conſiderat ad qvem ſcopum omnia in ea conſilia & actiones omnes oporteat referre. verum accedente invocatione opis divinæ, hæc gubernatio ſit fœlix.

Hoc cum aſſenſione audito, ad ſeqventem dixit: QVOMODO ſine erratis vixerit? Ille dixit: Si egeris omnia cum diligenti conſideratione, & non habueris fidem calumniis, ſed putaveris tibi ſingula eſſe expendenda: ſiq; cum judicio pariter & colloqueris cum aliis, & de quibus fueris locutus, illa perficies: ita, Rex, nunquam labêris & errabis. Sed hæc ita expendere, & in iis perſeverare, eſt opus Divinæ virtutis.

His exhilaratus, ſeqventem interrogabat: QVOMODO poſſit eſſe liber & vacuus ab ira? Ad hoc dixit ille: Si primum conſideraveris, quod cum omnium poteſtatem habeas, ſi adjunxeris iram, mortem ſis allaturus multis: id quod eſt inutile & triſte, ſi quis ex eo quod omnia in ſua poteſtate habeat, multos vita privat: deinde ſi hoc etiam perpenderis, cum omnes habeas ſubjectos, & nullum adverſantem, non eſſe cur tibi ſit iraſcendum. Poſtremo, ſi & hoc expenderis, DEUM totum mundum gubernare cum manſvetudine, ſine indignatione omni: huncq;, Rex, tibi eſſe imitandum.

Fallus hunc præclare reſpondiſſe, ex ſeqvente percontabatur: QVID eſſet recte deliberare, & ſana capere conſilia? Ille dixit: Omnia recte agere cum diligenti ponderatione, appoſitis ad conſultationem ex contraria parte noxiis etiam, ut ita ſingulis inſpectis perpenſisq; & rectum cõſilium capiatur, & quod conſtitutum ſit peragatur. Sed illa demum ſunt optima conſilia, quæ divina virtute in piis animis reguntur.

Recte & hunc ſtatuiſſe fallus, proximum interrogabat: QVID eſſet Philoſophia? Ille dixit: Recte ſentire & ſtatuere de ſingulis quæ eveniunt in vita, nec de gradu moveri impetu ullius cupiditatis: ſed perpenſis incommodis quæ ex cupiditatibus exiſtant, pro tempore omnia agere, ut conveniat cum animi moderatione. Sed ut horum curam habere poſſimus, Deus erit colendo.

Erga hunc etiam approbatione declarata, ad proximum dixit: QVOMODO apud peregrinos poſſet nanciſci hoſpitales & faciles ad ſe excipiendum? Dixit ille: Si te erga omnes æqvalem exhibueris, aut etiam inferiorem magis quam ſuperiorem erga illos apud quos peregrineris. Nam primum Deus ipſe in univerſum, quod ſe humiliat, acceptat ex ſua natura. Deinde etiam homines ipſi demiſſos humanitate proſeqvuntur. Suffragatus huic, alium interrogabat: QVOMODO extruere poſſet, quæ ſint futura diuturna? Ad hoc dixit ille: Si magna & honorifica perfeceris opera, ut contemplantes ea, ob pulchritudinem cogantur ab illis abſtinere, nec ullus ſimilia auſit inſtituere, aut alios intentos curæ neceſſariæ ad ea perficienda perpellere poſſit ſine mercede.

A Τάυτ᾽ ἀκούσας, ἠρώτα τὸ ἑξῆς ἐπιθυμῶν ΠΩΣ ἁρμόσει γυναικί; ὁ δ᾽ ἔφη· ἔστι μὲν θρασύ ἐστι τὸ θῆλυ φύσει, καὶ δραστικόν, ἐφ᾽ ὃ βούλεται πρᾶγμα· καὶ μεταπίπλον εὐκόλως λόγισμῶ, καὶ * τῇ φύσει κατεσκεύασεν ἀσθενές. δέον δ᾽ ἐστὶ καὶ τὸ ὑγιὲς ἐχόντως, καὶ μὴ πρὸς ἔριν ἀνυπόστατον. καταβάσιμον γὰρ βίου, ὅταν ὁ κυβερνήτης ἴδῃ, πρὸς τίνα σκοπὸν δεῖ τὴν διέξοδον ποιεῖσθαι. δεῖ δ᾽ ὑπολήπτου καὶ βίου κυβερνᾶσθαι καὶ πάντα.

B Σωσαμένου δὲ λέγοντος μὲν ἐπὶ τούτῳ, τὸ ἑξῆς ἠρώτα· ΠΩΣ ἀναμάρτητος εἴη; ὁ δ᾽ ἔφησεν· ὡς ἂν πάντα πράσσων μὴ λογισμῷ, καὶ μὴ πιθόμενος λογισμοῖς, ἀλλ᾽ αὐτὸς ὢν δοκιμαστὴς τῶν λεγομένων· καὶ κρίσει κατὰ θεῖαν τὰ τ᾽ ἐστευγμένα, καὶ λόγοις κρίσεως ὑπηρέταις ταῦτα, ἀναμάρτητος (ἔφη) ἂν εἴης, ὦ βασιλεῦ. τὸ δὲ ὑπνοῦν ταῦτα, καὶ ἐν τούτοις ἀναστρέφεσθαι, θείας δυνάμεώς ἐστιν ἔργον.

C Διαχυθέντος δὲ τοῦ εἰρημένου, τὸν ἕτερον ἠρώτα· ΠΩΣ ἂν ἕκτης ὑμῖν γένοιτο; πρὸς ὃν ἔφη· γινώσκων, ὅτι πάντων ἐξουσίαν ἔχεις καὶ εἰ ζητήσαιτο ὑμῶν, θάνατον ὑπάρχει· ὅπερ ἀνωφελὲς καὶ ἀλγεινόν ἐστιν, εἰ τὸ ζῆν ὠφελήσαι πολλῶν, λόγῳ τὸ κύριον εἶναι πάντων δὲ ὑπηκόων ὄντων, καὶ μηδενὸς ἀνιστῶντος, τίνι χάριν ὑμωμοῆσεται; γινώσκειν οὖν δεῖ, ὅτι θεὸς τὸν πάντα κόσμον διοικεῖ μετ᾽ εὐμορίας, καὶ χωρὶς ὀργῆς ἀπίστου. τάυτα δὲ κατανοηθὲν ἀναγκαῖόν D ἐστι σε, ἔφησεν, ὦ βασιλεῦ.

Καλῶς δὲ ἀποκεκρίσθαι φήσας ἕτερον, ἐπυνθάνετο δ᾽ μετὰ ταῦτα· ΤΙ ἐστιν εὐβουλία; τὸ καλῶς ἅπαντα πράττειν, ἀπεφήνατο, μετὰ λογισμοῦ, κατὰ τὴν βάλτιον ὠφέλειαν καὶ βλάβεραν τῶν ἐν τῷ ἐναντίον δ᾽ λόγου λόγισμα· ἵνα πρὸς ἕκαστον ὑπονοήσαντες, ὡμῶν εὖ βεβουλεύμεθα, καὶ τὸ πρακτέον ἡμῖν ὑπιτελῆται. τὸ δὲ αὐκράτησον ἐν δυνάσθαι πᾶν E βέλτιστον, ἵνα ἐξιοῦ τ᾽ ἐυσεβῆσαι ἀσκεῖν.

Καταθωκεύας δὲ καὶ ἕτερον ἔπας, ἄλλον ἠρώτα· ΤΙ ἐστι φιλοσοφία; τὸ καλῶς διαλογίζεσθαι πρὸς ἕκαστα τῶν συμβαινόντων, ἀπεφήνατο, καὶ μὴ ἐκφερεῖσθαι τῇ ὁρμῇ, ἀλλὰ τὰς βλάβας καταμελετᾶν, τὰς ἐκ τῶν ὑπομενῶν σκεδασάσας. καὶ τὰ πρὸς τὸ καιρὸν πράσσειν δέοντος, μετοισπαθῆ καθιστῶντα. ἵνα δ᾽ ὑπόσιον πάντων λαμβάνωμεν, προσπαύειν δεῖ τὸν θεόν.

F Επομηνύας δὲ κἀκεῖνον ἕτερον ἔπας, ἄλλον ἠρώτα· ΠΩΣ ἂν κτήσαιτο ἡ ξενιτεία τυγχάνη; πᾶσι ἴσον ὑμῖν θ᾽, ἔφη· καὶ μᾶλλον ἡγεῖσθαι, ἢ καὶ ὑπερέχων φαίνοιτο, πρὸς ἐξενιτεύοντα. κοινῶς γὰρ ὁ θεὸς, τὸ ταπεινὸν μὲν πρόσδεκται τὴν φύσιν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους θεραπεύοντας φιλανθρώπως.

Επιμαρτήσας δὲ τούτοις, ἄλλον ἠρώτα· ΠΩΣ ἀν καθασκήσαι, ἐμπόδιον ἔτι ἀλλοφύλοις; πρὸς ὃν ἔφη· ἐὰν μὲν ποιήσῃ τὰ σεμνὰ τῶν ποιητῶν ὑπιτελοῦντα, πρὸς τὸ φιλοσοφεῖν τοὺς θεωροῦντας, καὶ τοὺς καλλονῆς· ἐὰν δὲ μηδὲν κατεργάζωμεν τοιαῦτα φαίνωνται, μηδὲ τοὺς ἄλλους ἀμιγῆ σπουδῶν, ἀναγκάζοι τὰ πρὸς τὴν χρείαν. Δίγνω-

* C. V. Καν τῇ φύσει.

Ἀρχοὺς μὲν ⊙ θ̃ὸς, ὡς ἡδὺς πλουτῶν τὸ τ̃ ἀνθρώπων γέ-
νος, χορηγῶν αὐτοῖς ⊂ ὑγίειαν, ⊂ εὐαισθησίαν, καὶ
τὰ λοιπά· ⊂ αὐτὸς ἀκόλουθόν τι πράξει, τῶν κακοπαθ-
ῶν ἀντιδιδοὺς τῷ ἀντιμέτρῳ. τὰ γὰρ ἐκ δικαιοσύνης
πλήρωμα, ταῦτα κ̃ ἀρχὰ ἔχει.

Εὖ γ̃ καὶ δ̃ τὸν εἰρηκέναι φήσεις, τὸν δέκατον ἠρώτα-
ΤΙΣ ἐστὶ σοφίας καρπὸς; ὃ γ̃ ἔστιν· τὸ μὴ συνιέναι ἑ-
αυτῷ κακὸν πεπραχέναι, τ̃ γ̃ βίον ἐν ἀληθείᾳ διεξάγειν.
ἐκ τούτων γὰρ κ̃ χαρὰ τῇ ψυχῇ εὐφροσύνη τοι B
γίνεται, μέγιστ βασιλεῦ· καὶ ἐλπίδες ἀπ̃ θ̃ῦ καλαὶ
κεῖνται τοῖς, τῆς δεχῆς εὐσεβέως. ὡς γ̃ συνῆκαν οἱ
πάντες, ἐπεφώνησαν σὺν κρότῳ πολλῷ. καὶ μ̃ ταῦτα
πρὸς τὸ παρὸν ὁ βασιλεὺς λαμβάνει ἑτέρα, χαρᾷ
πεπληρωμένος.

Τῇ δ᾽ ἑξῆς καθὰ πρότερον ἡ ἀφάπαξις ἐν τ̃ κ̃ τ̃
πάσαν ἀπὸ πλημμύρας, κομιδῇ δὴ ἡδυμένος, τὸν ἀποτε-
ταγμένον ἐ βασιλεὺς ἐπερώτα. πρὸς τ̃ πρώτην γ̃ ἐφη-
ΠΩΣ ἂν μὴ τραπείη τις εἰς ὑπερφανίαν; ἀπικρί- C
θη γ̃, ἐὰν τὸν ἰσότητα τηρῇ· καὶ παρ᾽ ἕκαστον ἔαυτὸν τὸν ὑπο-
μιμνήσκοι, καθὼς ἄνθρωπος ὢν ἀνθρώπων ἡγοῖτο· ⊂
ὅτι ὁ θ̃ὸς τοὺς ὑπερηφάνους καθαιρεῖ, τοὺς γ̃ ἀπὸ κλεῖς ⊂
ταπεινοὺς ὑψοῖ.

Παρακαλέσας γ̃ αὐτὸν, τὸν ἑξῆς ἐπηρώτα· ΤΙΣΙ
δεῖ συμβάλλεις χρῆσθαι; τοῖς ἀφ᾽ ἑαυτῶν, ἔφη, πεπε-
ισμένοις πραγμάτων, καὶ τὸν εὔνοιαν σωτηρεῖον ἀ-
κέραιον πρὸς αὐτὸν, ⊂ τ̃ τρόπον ἴσοι μετέχοιεν αὐτοῦ D
θεοῦ γ̃ ἐπιφάνειαν· γίνεται πρὸς τὰ τοιαῦτα, τοῖς
ἀξίοις.

Ἐπανέσας γ̃ ⊂ αὐτὸν, ἄλλον ἠρώτα· ΤΙ ἐστὶ βασιλεῖ
κτῆσις ἀναγκαιοτάτη; τ̃ ὑποτεταγμένων φιλανθρω-
πία, κ̃ ἀγαπῆσις, ἀπεκρίνατο· ἀφ᾽ ὧν τούτων ἄλυτε
εὐνοίας δεσμὸς γίνε̃ται, τοῦ γ̃ γινέσθαι κ̃ παρασκευὴν τούτων,
ἐ θεὸς ἐπιπλέει. ⊂
Κατεπανέσας δ᾽ αὐτὸν, ἐπήρετο διεπιτυγάνετο. ΤΙ πέ-
ρας ἐστὶ λόγων; καὶ κεῖνος δ᾽ ἔφησε· τὸ πείσαι τ̃ ἀντιλέ- E
γοντα. ἀφ᾽ τ̃ ὑποτεταγμένης τάξεως τοὺς βλάβας ὑ-
πόκεισθαι· ἔτω γὰρ λήψῃ τ̃ ἀκροατὴν, οὐκ ἀντικείμε-
νον, συγχωρούμενόν δ᾽ ἑαυτῷ πρὸς τὸ πᾶσαι. θ̃ὸς δ᾽
ἐνεργεῖα κατόψει πᾶσι.

Εὖ γ̃ λέγειν φήσεις αὖτ, ἕτερον ἠρώτα· ΠΩΣ ἂν, πλεο-
μεγῶν ὄχλων ὄντων ἐν τῇ βασιλείᾳ, τάξις ἁρμόσαι;
τὸ πρέπον ἑκάστῳ συναπτομένου, ἔστιν, καθηγεμόνα
λαμβάνων δικαιοσύνην· ὡς ⊂ πρὸς, θ̃ὸς σοι διδόντ⊙ F
εὐλογίαν.

Φιλοφρονηθεὶς γ̃ ἄλλον, πρὸς ἕτερον ἔφησε· ΕΠΙ τίσι δεῖ
λυπεῖσθαι; πρὸς ταῦτα, ἀπεκρίθη, τὰ συμβαίνοντα τοῖς
φίλοις, ἐταῖρ θεωρούμενα πολυτρόπια ⊂ ἄφαλτα γινό-
μενα. τελεῦτῶσι γὰρ, ⊂ κακῶν ἀπολελυμένοις, ἐχ ὑ-
ποπεσεῖν λύπην ὁ λόγ⊙· ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ἑαυτὸς ἀναφέροντες,
κ̃ τὰ πρὸς ἑαυτὸς συμφέροντα, λυπεῖ̃ πάντες ἄνθρω-
ποι. τὸ γ̃ ἐκφυγεῖν πᾶν κακὸν, θ̃ὸς δυνάμει γίνε̃ται. G

Ὡς γ̃ εἶδ᾽ φησὶν αὖ̃ ἀποκρίνεσθαι, πρὸς ἕτερον ἔφησε·
ΠΩΣ ἀδοξία γίνε̃ται; ἐκεῖνος γ̃ ἔφησεν· ὅταν ὑπερηφα-
νία καθηγῇ̃ται, κ̃ ὕφασος ἄλυσιν, ἁμαρτίας ἐπιφύε̃ται,
κ̃ δέξης ἀναίρεσις. θ̃ὸς γ̃ δόξης πάσης κυβερνᾷ, βέπων
ὡ βούλε̃ται.

Sed præcipue hoc ita aſſeqvêris, ſi conſideraveris, DEUM magna providentia gubernare & tueri genus humanum, & ipſis ſuppeditare valetudinem, integritatem ſenſuum, aliaqve omnia, & tu ſimile quid, imitans ipſum, egeris, non neglecta interim etiam juſta malorum compenſatione. Nam quæ per juſtitiam peraguntur, illa habent diuturnitatem.

Hunc etiam faſſus recte dixiſſe, interrogabat decimum: QVI eſſet fructus ſapientiæ? Ille dixit: Non eſſe ſibi conſcium malarum actionum, & in tota vita degenda veritatem colere, nam ex hoc maximum gaudium, & tranquillitas animi maxima tibi contingent Rex. Spes etiam in DEO præclara continget tibi, pie adminiſtranti regnum. His auditis, omnes exclamarunt cum applauſu magno. deinde rex lætitia repletus, ad propinandum eſt verſus.

Sequenti autem die apparato convivio, ſeries eadem, quæ ante, erat diſcumbentium. ibi Rex data opportunitate, reliqvos interrogare cæpit, ac ad primum dixit: QVOMODO quis vitaverit, ut non in ſuperbiam incidat? Ille dixit: Si primum æqualitatem ſervaverit: deinde ubiqve ſibi ſubjecerit, quod ipſe homo præſit hominibus: tertio, ſi cogitaverit, DEUM deprimere ſuperbos, & exaltare humiles. *Sexti diei convivium.*

Commendato eo, ſequentem interrogabat: QVIBUS ſit utendum conſiliariis? Illis, inquit ille, qui in multis ſunt exercitati negotiis, & qui ſinceram erga te conſervant benevolentiam, quiqve eisdem tecum præditi ſunt moribus: ſed horum cognitio contingit dignis, ex illuſtratione divina.

Collaudato & eo, ſequentem interrogabat: QVÆ poſſeſſio eſſet regi in primis neceſſaria? Ille reſpondit: Subditorum humanitas & amor, quia ex his benevolentiæ nexus exiſtit indiſſolubilis. Sed Dei eſt, iſta ex animi ſententia perficere.

Eo comprobato, ex ſeqvente percontabatur: QVI finis eſſet orationis? Ille inquit: Perſvadere, ſed ita ut oſtendas, adverſarium ex argumentis & orationis ſuæ ſerie habere noxia propoſita, ita enim conciliabis tibi auditorem ad ſententiam tuam acceptandam: non contra diſceptando rationibus, ſed adjutus ipſius adverſarii comprobatione. Verum Deus eſt, qui ſua virtute gubernat perſvaſionem, ad eventum exoptatum.

Præclare hunc faſſus dixiſſe, alium interrogabat: QVOMODO, cum in regno ſit varia hominum multitudo, Regi cum illis convenire poſſit? Ille inquit: Duce juſtitia, cuiq; quod ei convenit attribuendo: quemadmodum tu Rex hoc facis, Deo ſuppeditante tibi ſanitatem & rectitudinem judicii.

Hunc benigne amplexus, ad alium dixit: OB QVÆ ſit triſtandum? Ille reſpondit: Obilla, quæ adverſa eveniunt amicis, ſi cernamus ea fore diuturna, & inevitabilia. Nam ob defunctos & liberatos malis, ratio non permittit triſtari. Sed ad ſe & ſuum commodum reſpicientes, etiam ob hæc omnes homines triſtantur. Cæterum ut quis effugiat omne malum, hoc non contingit niſi virtute Dei.

Faſſus hunc reſpondiſſe ut oportebat, ad proximum dixit: PER quæ veniat quis in contemptum, & amittat gloriam, & exiſtimationis famam? Ille dixit: Quando in aliquo exiſtit ſuperbia & confidentia perpetua, tum ſupervenit contemptus, & exiſtimationis ejus everſio. DEUS tamen omnem gloriam gubernans, quo vult eam inclinat.

Digitized by Google

Blue: Yeah, I'm a big fan of Ben Folds. I've been a big fan of his since I was a kid. I've been a big fan of his since I was a kid. I've been a big fan of his since I was a kid

& humanitatis cultu exornata, idonea eſt ad imperandum: quemadmodum tu Rex magnus es, qui non tam dignitate imperii & opibus præſtas aliis, quam æquitate & humanitate omnes alios homines ſuperas, DEO tibi iſta in longius tempus ſua benignitate ſuggerente.

Hoc etiam collaudato, poſtremum interrogabat: QVID eſſet in Regia gubernatione maximum? Ad quod ille dixit: Ut ſubditi habeant perpetuam pacem, & celeriter conſequantur in judiciis jus ſuum. quæ quidem tum fiunt, quando qui præeſt imperio, eſt oſor improborum, & proborum amator: ac maximi facit hoc, ut animam hominis conſervet. Qvemadmodum & tu maximum ſemper judicaſti ſcelus injuſtitiam: juſte vero omnia gubernando, perpetuam tibi conſecutus es gloriam ex beneficio divino: unde tu mentem habes ſanctam, & ab omni malorum labe immaculatam.

Finita hujus oratione, exortus eſt applauſus cum acclamatione & gaudio: qui ſatis diu duravit. Poſtquam autem Rex finivit hujusmodi cum ipſis collocutionem, tum & aliis omnibus præſentibus, & iis qui ſententias dixerant, craterem plenum vino libavit, & tandem ita dixit ad viros illos: Veſtro adventu contigerunt mihi maxima bona. nam multum utilitatis percepi ex doctrina veſtra, mihi de regnandi ratione tradita. Hinc mandavit, ſingulis talenta tria donari, & puerum qui ea obtulerit. Hæc omnibus approbantibus, cum acclamatione convivium replebatur lætitia, Rege ſine intermiſſione omnia ad hilaritatem referente.

Ego autem ὁ Philocrates fui longior in commemorandis iſtis: ſed tu dabis veniam mihi. nam ego ſupra modum admiratus ſum iſtos viros, ita ex tempore reſpondentes de rebus meditationis longi temporis. Nec vero ego ſolum admirabar tum interrogantis ſolertiam in meditandis ſingulis quæſtionibus, tum facultatem tam promptam reſpondentium ita apte & ſapienter ad ſingulas interrogationes: ſed & aliis omnibus qui aderant, videbantur hæc admiratione digna, & præcipue Philoſophis. exiſtimo autem fore, ut & aliis omnibus qui hæc ſunt lecturi, videantur ea ſupra fidem eſſe. Sed profecto non licet aliquid falſi narrare de illis quæ excepta & annotata ſunt, & nefas judicem etiam præterire aliquid in hujusmodi rebus: ſed ut hæc ſunt acta, ita ea expoſui, ut vitarem omnem errorem. Licet ipſe hæc omnia percepiſſem, tamen ſtudioſe iſtam expoſitionem meam accepi ab illis, qui ſingula quæ fiunt & dicuntur in regiis negotiis & conviviis, excipere & annotare ſolent. Nam, ut ipſe ſcis, hic mos eſt, ut quo die Rex incipiat publica negotia agere, omnia excipiantur ſcripto, & quæ dicantur & quæ gerantur: id quod recte & utiliter fit. Nam hinc ſequenti die & acta & dicta præcedentis, antequam quid denuo publice agatur, præleguntur: & ſi quid parum recte eſt geſtum: id emendatur. Inde ergo cum eſſent omnia accurate perſcripta, nos cognoſcenda utilia

καὶ παιδείας κεκοινωνηκὼς, δυνατὸν ἄρχειν ἐστὶ· καθὼς σὺ, βασιλεῦ, μέγας ὑπάρχεις, ἀ τοσοῦτον τῇ δόξῃ τῆς ἀρχῆς καὶ τῷ πλούτῳ προέχων, ὅσῳ δικαιότητι καὶ φιλανθρωπίᾳ πάντας ἀνθρώπους ὑπερέχεις, θεὸς σοι δι-δωρημένου ταῦτα ἐπὶ πλείονα χρόνον.

Καὶ ὃς τὸν ἐπυνθάνετο, τὸν ἐπὶ πᾶσι ἠρώτα· Τί μέγιστόν ἐστι βασιλείας; φησὶ δ' ὅτι· τὸ μὲν πάντας ἐν ἡσυχίᾳ καθιστάναι τοὺς ὑποτεταγμένους, καὶ κομίζεσθαι ταχέως τὸ δίκαιον ἐν τοῖς διακρίσεσι. ταῦτα δ' γίνεσθαι μὲν ἡγεμόνος, ὅταν μισοπόνηρος ᾖ, καὶ φιλάγαθος, καὶ πρὸ παντὸς πιστεύῃ ψυχὴν ἀνθρώπου σώζειν· καθὼς καὶ σὺ μέγιστον ἡγησαι τὴν εὐσέβειαν· διαταῖς πάντα κυβερνῶν, ἀνέγκλητον τὴν πρὸς σαυτὸν δόξαν κατασκεύασας· ὃ δὴ καὶ διδάσκει ἔχειν ἀγνὴν, καὶ ἀμίαντον πάντος κακοῦ τὴν διάνοιαν.

Καταληξάντος δὲ τούτου, κατέβαλεν χαρὰν μετὰ φωνῆς καὶ χαρᾶς ὅλη πλείονα χρόνον. ὡς δ' ἐπαύσατο ὁ βασιλεὺς λαλῶν, πατήρου ἐπιχάτ', καὶ τῶν παρόντων ἁπάντων, καὶ τῶν ἱερέων λέγων. ὅλη πᾶσι δ' ἦκε τὰ μέγιστά μοι γέγονεν ἀγαθὰ, ὠφελημένων ἡμῶν. πολλὰ δ' ἀφέλημαι, καλοκἀγαθημένων ὑμῶν διδαχαῖς ἐμοὶ περὶ τὸ βασιλεύειν. ἑκάστῳ δὲ τρία τάλαντα, προσέταξεν δοθῆναι δωρεὰν, καὶ τὸ παιδάριον τὸ κομίσαν. συνεπιφωνησάντων δὲ πάντων, χαρᾶς ἐπληρώθη τὸ συμπόσιον, ἀβλαβέστατος δὲ βασιλέως εἰς εὐφροσύνην τραπέντος.

Ἐγὼ δ' ὑπὲρ πλείονα καὶ τούτοις, ὦ Φιλόκρατες, συγγνώμην ἴσχειν. πεθαυμακὼς δὲ τοὺς ἄνδρας ὑπὲρ τὸ δέον, ὡς οὐκ ἂν ἔμοιγε τοὺς δοκιμωτάτους ἐπιεικῶς, πολλὰ χρόνου διομόσας· καὶ δὲ μὴν ἐρωτῶντος, μεμεριμνηκότος ἑκάστου τῶν ὑποκειμένων, ἀλλήλους ἐχόντων τε πρὸς τὰς ἐρωτήσεις· ἄξιοι θαυμασμοῦ κατεφαίνοντό μοι, καὶ τῆς παρούσης, μάλιστα δὲ τῆς φιλοσοφίας. εἴρημαι δὲ καὶ πᾶσι τοῖς φθονερωτέροις τὴν ἀναγραφὴν, ἅπασιν φανεῖσαν. ψευσαίμην μὲν δ' καλὸν ἔστι τοῖς ἀναγραφομένοις. οὐ δὲ καὶ τι ψεύσασθαι, οὐχ ὅσον ἐν τούτοις· ἀλλὰ, ὡς γέγονεν, ὅτῳ ἁμάρτοιμι φθόνῳ, ἀφοσιούμενοι πᾶν ἁμάρτημα. διόπερ ἐπερωτῶ, ἀποδεξάμενος αὐτῶν τὴν λόγου δύναμιν τῶν ἀναγραφομένων ἕκαστον τῶν γινομένων ἐν τοῖς χρηματισμοῖς δ' βασιλέως, καὶ τῆς συμποσίας, μεταλαβεῖν. ἐστὶ χάρις, καθὼς καὶ σὺ γινώσκεις, ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας ὁ βασιλεὺς ἄρξηται χρηματίζειν, μέχρις οὗ καταχωσμένων πάντα ἀναγραφεῖ τὰ λεγόμενα, καὶ πραττόμενα· καλῶς γινομένων καὶ συμφερόντων. τῇ γὰρ ὑστεραίᾳ, τὰ τῇ πρωΐ πεπραγμένα, καὶ λελαλημένα, πρὸ δ' χρηματισμοῦ ἀναγινώσκεται· καὶ εἴ τι δέοντος μὴ γέγονεν, διορθώσεως τυγχάνει τὰ πεπραγμένα. πάντ' οὖν, ἀκριβῶς πάντων ἀναγεγραμμένων, ὡς ἐλέχθη, μεταλαβόντες, κατεσκεψάμεθα· εὐθὺς, ἵν' ἔχῃς φιλομάθειαν εἰς τὰ χρήσιμα.

Μετὰ

Μετὰ ἡ τρεῖς ἡμέρας, ὁ Δημήτριος τοὺς Ἰουδαίους A
αὐτοὺς, καὶ διελθὼν τὸ τὸ ἑπτὰ σταδίων ἀνάχωμα τῆς
Ἡπτακοσίας εἰς τὴν νῆσον, καὶ διαβὰς τὴν χάρυβδιν,
καὶ παρελθὼν ὡς ὅπου τὰ βόρεια μέρη, συνέβαινε πη-
σίον τοῦ εἰς κατασκευασμένον οἶκον τοῦ τὴν ἠϊόνα,
διατετεῖχε ἔχοντα, καὶ πολλῆς ἡσυχίας ἔφερον, πα-
ρεκαλεῖ τοὺς ἄνδρας τὰ τῆς ἑρμηνείας ὑπομνή-
ματα, ὅσα παρῆν τὴν χρείαν εἶχε, καλῶς. οἱ δὴ ἐπι-
τήδειως ἔκαστα συμφωνα ποιοῦντες παρ' ἑαυτοὺς τῆς
ἀντιβολίας· τὸ ἡ ἐκ τῆς συμφωνίας γινόμενον πρόσ- B
ταγμα, διαγραφῆς ἄξιον ἐτύγχανε παρὰ τοῦ Δημητρείου.
καὶ μέχρι μὲν ὥρας ἐνάτης τὰ τῆς σπουδῆς ἐγίνετο·
μετὰ ἡ ταῦτα πρὸς τὸ βασιλικὸν σῶμα τοῦ θεραπείαν ἀπελύ-
οντο γινέως, χωρηγηθέντων αὐτοῖς δαψιλῶς, ὧν παρῆν αὐτοῖς,
πάντων. ὅπερ ἡ καθ' ἡμέραν, ὅτε βασι-
λεὺς παρασκευάζετο, καὶ τότε ὁ Δωρόθεος ἐπετέλει
ταῦτα μὲν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον παρὰ τοῦ βασιλέως. ἅμα C
δὲ τῇ πρωΐᾳ παρεγίνοντο εἰς τὸν αὐλῶνα καθημέραν, καὶ
πανασμένοι τὰ ἀσπασμὸν τοῦ βασιλέως, ἀπελύοντο πρὸς
τὰ ἑαυτῶν τέλη. ὡς ἡ ἐθος ἐστὶ πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις, λού-
σαμενοι τῇ θαλάσσῃ τὰς χεῖρας, ὡς ἂν * ἠύξαντο
πρὸς τὸν θεὸν, ἐτρέποντο πρὸς τὰ ἀναγνῶσιν, τὸν τρόπον ἕκασ-
τος ἐβούλετο.

Ἐπηρώτησαν ἡ καὶ τοῦτο· διὰ τί χαίρειν λούσαμενοι
τὰς χεῖρας, τὰ τοιαῦτα εὔχονται; διεσάφουν ἡ, ὅτι
μαρτύριόν ἐστι, τοῦ μηδὲν ἠργάσθαι κακόν· πᾶσαι γὰρ αἱ ἐνέρ- D
γειαι διὰ τῶν χειρῶν γίνεται. καλῶς ἐ ὁσίως μεταφέ-
ροντες ὅτι τοῦ δικαιοσύνου ἐ τοῦ ἀληθείας, πάντα.
καθὼς ἡ προῃρήκαμεν, ἕως καθ' ἑκάστου εἰς τὰ τέλη
ἔχοντα παρόντα διὰ τοῦ ἡσυχίαν καὶ καταιγί-
σαν, παιγνίδιοι, τὸ προκείμενον ἐπιτύχοι.
συνέτυχε ἡ ἔτος, ὥστε ἐν ἡμέραις ἑβδομήκοντα δυσὶ πλειωθῆναι
τὰ τοῦ μεταγραφῆς· οἱονεὶ κατὰ θεόθεσίν τινα θαυμα- E
γεγονέναι.

Τελειωσάντων ἡ ὅπερ ἔλαβε, σωναγαγὼν ὁ Δημήτριος τὸν
πλῆθος τῶν Ἰουδαίων εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ τὰ τῆς ἑρμηνείας ἐπι-
τελέσθη, παρενέγκας πᾶσι, παρόντων καὶ τῶν διερμηνευσάν-
των· οἱ τινες καὶ μεγάλης ὑποδοχῆς ἀπὸ τοῦ πλήθους ἐ
τυχόν, ὡς ἂν μεγάλων ἀγαθῶν αἴτιοι γεγονότες. ὡ-
σαύτως ἡ καὶ τὸν Δημήτριον ὑποδεξάμενοι, παρεκάλε-
σαν δοῦναι τοῖς ἡγεμόσιν αὐτῶν μεταγράψαντα τὸν
πέντε νόμον. καθὼς ἡ ἀνεγνώσθη τὰ πυκνὰ, εἶπεν οἱ F
ἱερεῖς, καὶ τῶν ἑρμηνέων οἱ πρεσβύτεροι, καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ πλη-
τεύματος ὡς πηγεμόνες τοῦ πλήθους, εἶπον· ἐπὶ καλῶς
καὶ ὁσίως διηρμήνευται, καὶ ταῦτα ἐχόντως καλῶς
ἔχειν ἐστὶν, ἵνα διαμένῃ ταῦτα ἄτρεπτα ἔχοντα, καὶ μὴ γένηται
μεταβολή. πάντων ἡ ὑπερφωνησάντων τοῖς
ἑρμηνεῦσι, σκέλος τι διεγράσατο, καθὼς ἐθος αὐτοῖς
ἐστι· ἵνα διασκεδάσῃ, προστιθεὶς, ἢ μεταφέρων τι τῶν
συνόλων τῶν γεγραμμένων, ἢ παραμένειν καλῶς
ἔχοντα πάντα, ἵνα διὰ παντὸς ἀέναα ἐμμένοντα. G
Φυλάσσῃ).

Post tres autem dies, quam illa quæ expoſuimus, ſunt acta, Demetrius aſſumpſit ad ſe illos viros, & in inſulam per aggerem maris ſeptem ſtadiorum eſt progreſſus, ac trajecto ponte partes verſus ſeptentrionem occupavit: ibi congregatis illis viris in domo ſplendide extructa juxta littus, & ab omni tumultu & ſtrepitu remota, cum ibi etiam adeſſent omnia quibus opus foret, hortabatur eos ad interpretationem legis perficiendam. Illi autem rem aggreſſi, ſingula ex collationibus ad conſonantiam elaborabant: & quod ita conſonum & elaboratum erat, ut dignum eſſet deſcriptione, a Demetrio ſcripto excipiebatur. Ac quidem quotidie ad nonam usqve horam in tali ſtudio congregati erant: deinde diſcedebant ad curandum corpus, quibus omnia large ſuppeditabantur quæ cupiebant, & præter hæc quotidie de illis quæ regi apparabantur, & his Dorotheus ex mandato regio ſubminiſtrabat. Atqve etiam quotidie bene mane veniebant in aulam, & ſalutato Rege, redibant ad ſuum locum: lotisqve manibus pro communi omnium Judæorum more ex mari, & votis ad Deum peractis, pergebant legere, & ſingula interpretari.

Interrogati autem & de hoc, quare poſt lotas manus vota faciant? reſpondebant: hoc fieri in argumentum & teſtimonium, nullius ſceleris perpetrati, quoniam per manus omnes conatus ſoleant expediri, ita pulchre & ſancte omnia ad juſtitiam referebant. In ſingulos ergo dies, ſicut ante diximus, convenientes in locum illum amœnum, jucundumqve & ob ſilentium & ob lucis claritatem, rem ſuſceptam ſtudebant perficere. Ac quidem ita cecidit, ut illa interpretatio eorum abſolveretur diebus ſeptuagintaduobus, perinde ac ſi data opera hoc ab illis factum fuiſſet.

Quare Judæi vota peracturi manus lavent.

Abſoluta autem interpretatione, Demetrius illam Judæis omnibus congregatis in locum illum, ubi ea perfecta erat, prælegit, præſentibus etiam ipſis interpretibus: qui etiam ut authores magnorum bonorum, magna laude & approbatione ſunt accepti ab ipſa Judæorum multitudine. Similiter & Demetrium proſequuti ſunt ſua laude, rogaruntqve ut illam legem deſcriptam ſuis etiam principibus dare vellet. Ut autem perfecta ſunt iſta volumina legis, adſtantes & ſacerdotes & interpretes ſeniores, gubernatoresqve civitatis, & ipſi principes multitudinis, ita dixerunt: Quoniam recte, ſancte, & per omnia accurate perfecta eſt iſta interpretatio, par eſt, ut omnia permaneant in ſuo habitu, nec ulla fiat immutatio. Omnibus ad hæc cum approbatione acclamantibus: juſſit Demetrius illos, ut haberent in more, vel addendo, vel transferendo, vel auferendo. Quod recte fecerunt, ad hoc ut perpetuo conſervarentur illa ſalva, & cum diuturnitate inviolata.

Legis interpretatio abſoluta.

Interpretationem comprobatio.

imprecari dira illi, ſi quis immutaturus eſſet quid

* V.C. ἔξωνται.

Quæ & ipſa cum eſſent Regi denunciata, valde A eſt gaviſus. Nam putabat ita præclare ſuum inſtitutum eſſe ad perpetuitatem confirmatum. Ac quidem cum ipſi omnia eſſent prælecta, valde admiratus eſt legislatoris mentem. & ad ipſum Demetrium dixit: Quare tanti operis nullus Hiſtoriographorum aut Poetarum aggreſſus ſit mentionem facere? Ille inquit: Quia iſta lex eſt ſacroſancta, & divinitus lata: tum quia non- B nulli aggreſſi, divina plaga territi, ab inſtituto deſtiterunt. Nam audivi Theopompum, cum vellet quædam ex iſta lege, tum non ita commode verſa, in ſuam hiſtoriam inferere, animo fuiſſe turbatum ultra dies triginta: & in morbi intermiſſione cum exoraſſet Deum votis, ut ſibi declararet, quam ob cauſam hoc ſibi accidiſſet: in ſomno ei fuiſſe indicatum, ideo accidiſſe, quia divina ſtudio ſuo evulgare conaretur, & referre ad C multos homines. Hinc cum inſtitutum intermiſiſſet, dicitur fuiſſe liberatus a morbo. Accepi etiam de Theodecte tragico poeta, cum voluiſſet aliquid quod ſcriptum eſſet hoc libro, transferre in quandam ſuam fabulam, fuiſſe viſum ei ablatum, donec perpendiſſet hoc ſibi eveniſſe propter hoc ſuum factum, & per multos dies reconciliaſſet ſibi Deum votis ſuis.

Quare nullus hiſtoricorum aut poetarum legis divinæ mentionem fecerit.

His auditis Rex, & (ſicut diximus) accepta a D Demetrio legis interpretatione, religioſa veneratione eſt eam proſecutus: & juſſit magnam curã haberi librorum iſtorum, eosq; religioſe obſervare. ipſos etiam interpretes rogavit, ut poſt reditum ſuum in Judæam crebrius ad ſe venire vellent. Jam enim juſtum eſſe ut ipſos dimittat: ſed ſi redirent ad ſe, ipſos, ut par ſit, pro amicis habiturum, & maximis muneribus ornaturũ. Hinc E juſſit adornari quæ facerent ad illos deducendos, magnaq; munificentia eſt in eos uſus, dedit cuiq; tres pulcherrimas ſtolas, & duo talenta auri, & calicem talenti unius, & omnem ornatum qui in cœnaculis expandi ſolet.

Dona interpretibus & Eleazaro poſt legis interpretationem abſolutam data.

Mittebat etiam Eleazaro ſimul in deductione illa, decem menſas argenteis pedibus præditas, & omnem earum ornatum, & calicem triginta talentorum. Stolas item decem, & purpuram, ac F coronam inſignem decore, tum circiter centum linteola byſſina. Ad hæc, phialas & pelues, & duos aureos crateras ad libationes ſacras. Præterea ſcripſit ad ipſum, & eum rogavit, ne prohibere vellet, ſi quando qui iſtorum virorum iter ad ſe ſuſcepturi eſſent. Nam ſibi gratiſſimam futuram converſationem cum tam doctis & intelligentibus viris: ſeq; malle ſuas opes large & magnifice conferre in tales homines, quam in alias non tanti momenti res.

Προσφωνηθέντων ὃ κ τούτων τῷ βασιλεῖ, μεγάλως ἐχάρη τ γὰρ πρόθεσιν, ὡς ἔσχεν, ἀσφαλῶς ἐδόξε πεπολεῖσθαι. ὑπερηγαπᾶθη ὑπ αὐτοῦ πάντα, κ λίαν ἐξεθαύμασε τ τοῦ νομοθέτου διάνοιαν. κ πρὸς τ Δημήτριον εἶπε· πῶς τηλικούτων συντετελεσμένων βίβλων ἐδείς ἐπεβάλετο τ ἱερέων ἢ ποιητῶν ἢ συγγραφέων; ἐκεῖνος ὃ ἔφη διὰ τὸ σεμνὸν εἶναι τ νομοθεσίαν, Ϲ διὰ θεῦ γεγενέναι· κ τ ὑπερβαλλομένων τινὲς, ὡς ἔτυχε θεῦ πληγαῖς, τ ὑπερβολῆς ἀπέστησαν. Ϲ γὰρ ἔφησεν ἀκηκοέναι Θεόπομπε, βουλόμενον τινὰ τ περιεργασμένων ὑποφαλέτερον ἐκ τοῦ νόμου μεταγράψαι, παρασχεῖν λαβεῖν τ διάνοιαν ἡμερῶν τριακοντα· κ ὃ τῷ ὄνειρον ἐξιλάσκεσθαι τ θεόν, σαφὲς αὐτῷ γενέσθαι, τι ὑπ χάριν τ συμβαίνειν εἴη. διένειρε ὃ σημαίνειν ὑπ, ἐπὶ τὰ θεῖα βάλλοντα ὠθεῖ ἐργασάμενον ὑπ ἀνθρώπους ἀναφέρειν· διατελοῦντα ὃ, ἕως διεκαλάσθη. κ ὡς Θεοδέκτα ὃ, τ τραγῳδιῶν τινὸς, μεταλαβόντα ἐγὼ, διότι ὠφέλειαν μέλλοντός τι τ ἀναγεγραμμένων ἐν τῇ βίβλῳ ποιεῖσθαι πρᾶγμα, τὰς ὄψεις ἀπεγλυκλῶθη κ λαβὼν ἐπόνοιαν, ὅτι διὰ τοῦτ αὐτῷ τὸ συμπτωμα γέγονεν· ἐξιλασάμενον τ θεὸν ἐν πολλαῖς ἡμέραις, διακαθῆναι.

Μεγαλαβὼν ὃ ὁ βασιλεὺς, καθὼς προεῖπον, ὡς τ Δημητρίου προσκυνήσας, ἐκέλευσε μεγάλως τιμηθῆναι τὸν βιβλίων, Ϲ σωτηρίαν ἀγνῶς. ὡς καλέσας ὃ κ τοὺς ἑρμηνεῖς, ἵνα ὡς γάνων ὃ πυκνότερον πρὸς αὐτὸν, ἐὰν διακλασῶσιν εἰς τ ἰουδαίαν. δίκαιον γὰρ, εἶπε, τ ἀποπεμπὼ αὐτῶν ἡμέας· ὡς γενησόμενοι ὃ, ὡς ἡμεῖς, ἐξ αὐτοὺς φίλους, Ϲ πλουσίως τ μεγίστης τυχεῖν παρ' αὐτοῦ.

Τὰ ὃ πρὸς τ ἀποπεμπὼ αὐτ ἐκέλευσεν ἐπιμέλειν, μεγαλομερῶς τοῖς ἀνδράσι χρησαμένος, ἑκάστῳ στολὰς ἔδωκε τ κεφαλῶν τρεῖς, κ χρυσίου τάλαντα δύο, Ϲ κυλίκιον τάλαντος, κ τρικλινιαῖα πάσαν κατασκευήν.

Ἐπεμπε ὃ κ τῷ Ἐλεαζάρῳ μ τ ἀποπομπῆς αὐτῶν ἀργυρόποδας κλίνας δέκα, κ τὰ ἀκόλουθα πάντα· κ κυλίκιον τάλαντον τριάκοντα, κ στολὰς δέκα, Ϲ πορφύραν Ϲ στέφανον διαφανῆ, Ϲ βυσσίνων ὀθονίων εἰς τὰς ἑκατὸν, Ϲ φιάλας, κ πυελία, κ κρατῆρας χρυσοῦς δύο πρὸς ἀνάθεσιν. ἐγραψε ὃ κ ὡς καλῶν, ἵνα ἐάν τινες τ ἀνδρῶν πρεσβυτῶν ὑπ πρὸς αὐτὸν ἀναχωρισθεῖεν, μὴ κωλυθῆ· ὡς πολὺ διαφέρων, πῶς πεπαιδευμένοις συνεῖναι, ἢ τοῖς τυχοῦσι τ πολλῶν καταπεπλησμένοις δαψιλῶς, Ϲ οὐκ εἰς μάταια.

Εὖ ὃ, καθὼς ἐπηγγείλατο, ἀπέχθη τ διήγησιν, ὦ φιλόκρατες. πέπεισμαι γὰρ οὐδενὶ σε ταῦτα, ἢ τὰ τ μυθολόγων βιβλία. νενόηκας γὰρ πρὸς ἀκρόασιν, κ ὀλίγα τ πολλοστὸν χρόνον διατιθεῖς. πειράσομαι ὃ κ τὰ λειπὰ τ ἀξιολόγων ἀναγράφειν· ἵνα διαπεσόντος μοι σοῦ τὰ, χαμίζη δ † βελτίωσιν τὸ κάλλιστον ἔπαθλον.

Atqve ita, Philocrates, quemadmodum promiſi tibi, habes hanc hiſtoriam: quali puto te magis oblectari, quam libris eorum qui fabulas continent. Nam intentus es ſtudio gravium rerum, & huc plus temporis impertis. Dabo autem operam, ut quæ alia commemoratu digna nanciſci potero, & illa ad te perſcribam: ut illis evolutis, conſequaris ſtudii tui pulcherrimum præmium.

Ad Epi-

* V.C. Θεοπμπε. ** ἀπηγώθη. V.C. † V.C. βελήματος.

Ad Epitomen ARISTEÆ,

quæ legitur

in Antiqvitatibus Josephi

BREVES NOTÆ.

PAg. 389. c. Βασιλέων τῆς Αἰγύπτε φιλαδέλφων) Plus repererat in suo codice vetus interpres, apud quem caput secundum libri XII. his verbis incipit: *Post decimum vero & secundum annum imperii Alexandri, & post quadragesimum Ptolemæi Salvatoris, Regnum Ægyptiorum Philadelphus obtinuit per annos XXXIX.* Ex Isaaci Vossii itaqve libro in hunc modum Græca supplebis: Βασιλεύσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου ἔτη δώδεκα, καὶ μετ' αὐτὸν Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆρος πεντεκαιδέκατον καὶ ἐν ἔτει τῷ βασιλεύοντος τῆς Αἰγύπτου, φιλαδέλφου καὶ κατασχόντος αὐτὴν ἔτη ἐνὸς δέοντος μ'.

d. Βιβλιοθήκην & Βασιλέως) Epiphanius ait Bibliothecam positam fuisse in illa Alexandriæ regione qvam vocabant Bruchion. Idem memorat Ptolemæum ad varios Reges literas dedisse, ut ad se, quicquid possent librorum mitterent. Testatur etiam minorem Bibliothecam conditam fuisse in Serapio templo. Bibliothecarii autem minime sordidum munus fuisse apud Regem librorum cupidissimum non uno in loco ostendit Vossius.

d. πέντε μυριάδας) Rufinus legit χιλιάδας vertit enim deinde: *viginti millia & qvinqvaginta millia.* Apud Aristeam tamen semper, uti apud Josephum quoq; & Eusebium, est μυριάδας. Cæterum in numero librorum vehementer a se auctores dissident, quod distinctius annotasse fortean fuerit supervacaneum. Gorionidis tamen sententiam, quia risum movere potest, non prætermittemus. Narrat enim ille Regem ex Aristæo & Andrea scisitantem, quot libros collectos haberent, responsum tulisse quod præsto sint nonaginta quinqve supra non gentos. Igitur voluisse ut quinqve insuper legis volumina adjicerentur ad implendam chiliadem.

e. παρ' αὐτοῖς νομίμων) Rufin. *leges eorum.* Pro νομίμων apud Aristeam est δὲ νόμε τῶν Ἰουδαίων βιβλία. Alioqui νόμιμα non tantum leges sed & ritus sonat, & consvetudines, quia consvetudines solent legum fere naturam induere, vel quod consvetudines interdum uti apud Judæos, lege præceptæ sunt. Ita Aristoteles in νομίμοις βαρβαρικοῖς varia instituta variarumq; gentium ritus exposuerat. Mentio ejus libri, ut Varronem ex Turnebi emendatione prætereamus, est apud Apollonium Dyscolum in historiis mirabilibus, qui post adductum ex Theopompi Θαυμασίοις locum verba quædam ex Aristotelis νομίμοις adducit. Fallit itaq; Joh. a Wower, qui capite IX. Polymathiæ ista Aristotelis verba ex Theopompi mirabilibus depromsisse vult videri.

g. εἰς τὸ σοὶ κεχαρισμένον) Hæc Gelenius uti alia complura transferre omisit. Attigit tamen interpres antiqvus: *pro tua gratia*, hoc est, ad gratificandum tibi.

Pag. 390. Ζῆνα) Phornutus: πρώτως καὶ ἁπλῶς πάντες ζῶσι καὶ αἴτιά ἐστι τοῖς ζῶσι δ' ζῆν, διὰ ἔστι βασιλεύων ὁ ζεὺς λέγεται τ' ὅλων. Hierocles: τὸν πιστὸν καὶ πατέρα δὲ δὲ πάντες ἐθεῖν ἐῶ τοὺς πυθαγορείους πρὸ δ' Δία καὶ ζῶντος ὀνόμαλα σεμνύειν. Δι' ὃν γὰρ τὸ εἶναι καὶ τὸ ζῆν τοῖς πᾶσιν ὑπάρχει, ὅτον δίκαιον ἀπὸ τῆς ἐνεργείας ὀνομάζεσθ. Cæterum paulo aliter hunc Josephi locum accepit Rufinus: *Quos benignitatem tuæ munificentiæ decet a præsenti jugo servitutis remittere. Nam cum multa sæpius indagassem, cognovi eos factorem omnium DEUM colere, quem nos Ζῆνα, id est Jovem nominamus, quod omnibus indulgent ζῆν, id est vivere.* Qvæ deinde in græco seqvuntur, usq; ad verba: διὰ τέτω καὶ σε φιλαπαλῶ, eorum nullum licet in edito Aristeæ libro deprehendere vestigium.

c. ὀλίγῳ πλείονας τῶν ἑπτὰ καὶ δέκα μυριάδων) Legendum: δέκα. ita non modo Aristeas, sed & Eusebius octavo præparationis, & Rufinus qui reddit: *Paulo plus qvam centum millia.* Confer p. 392. c.

d. δραχμὰς ἑκατὸν ἴκοσι) sic & Rufinus. At Aristeæ editio iterum iterumq; habet ἴκοσι, & recte omnino, ut paulo post ostendemus.

πλείονων ἢ πεντακοσίων) Rufin. *qvadringenta & sexaginta.* Vide p. 391. b.

c. εἰς δήλωσιν) Rufin. *ad manifestandam posterû Regis munificentiam.* Illud porro edictum non iisdem verbis ab auctoribus refertur, uti collatis editionibus patet. Aristeas tamen vult videri id ex regiis hausisse ac descripsisse archivis.

ἐπίδραμον) Rufin. *vastaverunt.*

f. δραχμὰς ρκ΄) Diximus apud Aristeam legi κ΄, non ρκ΄.

P. 391. τραπεζίτας) Rufin. *sacellarii.* Sacellarii dicti a Sacello, quod Veteres glossæ exponunt μαρσύπιον.

b. πάλαντα ἑπτὰς ξ καὶ ὑ) Aristeas p. 5. c. πλείων ἢ πλειόντων ἑξακοσίων ἑξήκοντα ἡ δόσις ἐγεγόνει. At Josephi lectio propius accedit ad ea quæ habentur p. 390. d. & apud Aristeam ipsum p. 4. c. nam & ibi non ἑξακοσίων πλειόντων mentio sed πεντακοσίων. Fuerunt itaq; a Rege redempta ad centum viginti & duo millia Judæorum, quorum super decem myriades servi, reliqua multitudo liberi servorum & uxores. Ex his manifesto constare potest, male apud Josephum legi, quod Rex pro singulis redimendis 120 drachmas numerari jusserit. Nam hac ratione 460 talentis vix 23000 redimere potuisset. Unde hoc loco iterum pro κ καὶ ρ δράχμας quod est apud Josephum, Aristeas emendatius legit εἰκοσιδραχμίαν.

c. εἰς δόσεως) Rufin. *allegationis exemplum.* De allegatione Vide Cangium in glossario.

Βασιλῆι μεγάλῳ παρὰ Δημητρίου) Isaacus Vossius ait: *Reges etiam ab iis, qui in eadem aula versantur adiri literis & libellis supplicibus, & olim & nunc tralativum. Talem fuisse Demetrii libellum ipsa inscriptionis formula evincit.* Aristeæ tamen interpres verba illa non pro inscriptione accepit, sed cum præcedentibus junxit, fortean quod parum de specie priscarum inscriptionum habere videretur.

d. ὥστε τῶν ἐπιλειπόντων) Hæc, ni fallor, clare satis refragantur sententiæ viri doctissimi, qui ex hac Demetrii ad Ptolemæum Epistola clare satis colligi posse putat, antequam emendatum legis codicem transmitteret Eleazarus, aliud quoq; Exemplar fuisse in Bibliotheca Alexandrina, non Chaldaicis quidem seu Babyloniis, sed Samaritici literis satis negligenter descriptum. Ex qua manaric scilicet versio illa LXX interpretibus translatione antiquior, cujus meminit Aristobulus. At enim Legem ante LXX interpretes a nemine in Græcum sermonem fuisse translatam, Philo etiam testatur libro 2. de vita Mosis, ubi ait Ptolemæum indigne ferendum putasse, si leges saluberrimæ solis notæ barbaris græcos a sui gustu penitus porro prohiberent. εἰ οἱ νόμοι παρὰ τὴν ἡμίσεα τμήμασι δι' ἀνθρώπων ψυχὰς ἐξεπαιδεύσαντο μόνῳ τῷ βαρβαρικῷ, τὸ δ' ἑλληνικὸν εἰς ἅπαν ἀμοιρήσαι.

e. φησὶν ἑκαταῖος ὁ Ἀβδηρίτης) Hoc nomen desideratur in Rufini versione, non interpretis, ut opinor, culpa sed librariorum. *Quapropter inquit cautius abdita a Poëtis* &c. Vox *abdita* videtur affinem illi *Abderita* absorbsisse, uti τὸ *cautius* forte *Hecatæi* nomen deglutivit. Nulla vocabula huic interpreti æqve familiaria sunt, quam *cautus, caute, cautius* &c. Puto itaq; olim scriptum fuisse; *Quapropter inquit Hecatæus Abderita cautius abdita a Poëtis* &c. Scripserat ista Hecatæus in Ἰουδαίων ἱστορίᾳ cujus meminit Eusebius. Valesius autem, quod Hecatæus in Demetrii Epistola allegetur, inde suppositam eam vult colligere, æqualem enim Demetrii fuisse Hecatæum. Verùm dici potest recentis scriptoris testimonium velut notius de industria a Demetrio apud Ptolemæum allegatum fuisse. Quod porro Demetrii eloqventiam in hac Epistola Valesius desiderat, ad hoc potest responderi, quod non verba sed sensum illius Aristeas exprimere satis habuerit.

f. ἐξ ἀφ' ἑκάστης φυλῆς) Scaliger in notis ad Eusebium objicit duodecim tribus tunc non amplius extitisse, quarum decem tempore Ezechiæ in Mediam deportatæ fuerint. Cui occurri potest, si cum Vossio dicamus non integras tribus fuisse abductas, sed jam a temporibus Salmanassaris plures reliquias permansisse. Unde Δωδεκάφυλον Act. 26. 7. & Epistolæ Jacobi inscriptio, qvorum utrumqve nec Scaligerum latuit.

g. Χρυσᾶ πάλαντα ν΄) Plura addit Aristeas, quæ vide p. 6. b. Longe autem verisimiliora hæc videbuntur cogitantibus quanta magnificentia. Ptolemæus Philadelphus prosecutus fuerit Athenienses propter Sophoclis & Euripidis avtographa sibi ab eis concessa.

P. 392. a. καὶ τὸ πρὸς τοὺς ὁμοφύλους ἴσως) Rufin. *& favorem, quem erga Regem habuisse videbatur.* Est aliquis, qui putat legendum: *gregem.* Simon autem, de quo hìc loquitur Josephus, is ipse est, quem tanto encomio mactat Sirachides capite 50. ubi etiam inter alia, ejus pro populo suo curam celebrat.

b. βασιλεὺς πτολεμαῖος ἐλεαζάρῳ) Sic non modo Aristeas & Euseb. & Gorionides, sed Philo quoq; qui ait Ptolemæum legatos misisse πρὸς τὸν τῆς Ἰουδαίας ἀρχιερέα καὶ βασιλέα. At Epiphanius aliter, de quo ad Aristeam diximus p. 6. Illud porro monendum est, Epistolas Ptolemæi & Eleazari ab Aristea & Josepho, non iisdem referri verbis. Aliis iterum ab Eusebio libro præparationis octavo, aliis deniq; ab Epiphanio lib. de mensuris ac ponderibus.

d. χαριζέσθαι) Rufin. *præstare libertatem.*

γράμμασι ἑλληνικοῖς) Rufini editio: *leges vestras literis Hebraicis conscriptas translatas literis græcis & de græcis in nostras, in mea Bibliotheca decrevi reponere.* inepte.

p. 393. e. συσπουδάσωμεν τὴν παρούσαν τράπεζαν) Rufin. *Promissa ergo complentes, mensam describere festinamus.*

f. δύο μὲν καὶ ἡμίσεις πηχῶν τὸ μῆκος) Rufinus quoq; *duorum & semis.* Sed Aristeas: *duorum.* Recte. Nam Exod. XXV. 23. & XXXVII. 10. mensam ad cujus formam hanc Ptolemæus fieri curasse dicitur, duorum tantum quoad longitudinem cubitorum fuisse apparet. adde Josephum

Joſephum noſtrum pag. 83. b.

Pag. 394. c. μεάνδρον ἐξέγλυψαν) Rufin. *Meandrum fluvium ſculpſerunt.* Perperam. Notum eſt, ut omnis res tortuoſe flexuoſa mæander appelletur.

Κρύσταλλος ἢ λίθος ὑαλοειδὴς ἠλεκτρον) Rufin. *Cryſtallinus lapis vel electrius.*

f. ἀνάθημα, &c.) Rufin. *Votiva menſa.* Epiphanius ait fuiſſe talentorum 500, donatam a Rege in locum ejus quæ antea direpta fuerat. Tanta magnificentia ſua Rex Philadelphus meruit, ut, quemadmodum Philo teſtatur, opera magnifica & ſumptuoſa proverbio apud Judæos uſitato Philadelphia dicerentur.

Φωλιδωτὴν) Lege Φολιδωτὴν. Rufinus vertit: *ſculpturam vipercam.* Ariſteæ interpres: *ornatum ſquamoſum.*

δύο Φορυτοῦς ἑκάτερον ἀμφορέως) Ariſteas: χωροῦντες ὑγρὸν δύο μετρητάς. Rufin. *capientes utroſq; amphoram.*

Pag. 395. f. ἃ τοὺς νόμους ἴσως συμβεβήκασιν) Rufin. *cujus ha leges veneranda probantur.* Paulo poſt ſcribe ὑφ' ἓν.

τὰ βιβλία,) Quos libros Judæi ad Ptolemæum a LXX interpretibus transferendos miſerint, utrum ſolos legis, an reliqvos etiam Propheticos & ἁγιογράφους, propterea difficillimum dictu videtur, quod cum Clemens Alexandrinus, & alii, in his etiam Joſephus ben Gorion omnes libros V. T. a LXX interpretibus Græce verſos, ſcriptum reliqverint, Ariſtobulus tamen non niſi πάντων μὲν δὲ νόμου ſive totius legis meminit, quod ne quis de aliis etiam libris poſſit interpretari, quamvis νόμος interdum latiore ſignificatione reliqvos etiam libros complectitur, Philo νομοθεσίαν a LXX interpretibus translatam teſtatur, qvæ vox occurrit etiam in Demetrii Epiſtola ad Philadelphum, qvoqve vocabulo reliqvos etiam libros notatos fuiſſe nemo opinor poterit oſtendere. Verba Philonis ſunt libro 2. de vita Moſis: φιλάδελφος ζήλωσε καὶ πᾶσαν λαῶν τῆς νομοθεσίας ἡμῶν εἰς ἑλλάδα γλῶτταν τὴν χαλδαϊκὴν μεταρμόζεσθαι διενοήθη. Quid quod in tot Philonis ſcriptis aliorum quam legis librorum vix veſtigium deprehenditur? Accedit Joſephi in proœmio Antiquitatum clariſſimus locus, quo dicit ſe ideo ad Judaicas Antiquitates græco idiomate ſcribendas & ex Hebraicis libris transferendas animum appuliſſe, quod Ptolemæus Philadelphus ὑφὲ πάσαν ἐφῆψ λαοῖν τὴν ἀναγραφὴν, ἀλλ' αὐτὰ μόνα τὰ δὲ νόμου παρέδοσαν οἱ μεμφθέντες ὅτι τὴν ἑξήγησιν ποιοῦσι τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Iſaacus Voſſius adverſus Simonium diſputans ait ſe nunc non dubitare libros Propheticos & Hiſtoricos etiam a LXX interpretibus eſſe Græce redditos, licet olim dubitaverit: Iſta vero Joſephi verba Hieronymum & hodie plurimos fefelliſſe, quod perperam intellecta fuerint. Nam Joſephum recte omnino negaſſe Philadelphum πάσης ἀναγραφῆς fuiſſe potitum, quia tametſi libros propheticos & hiſtoricos nactus fuerit, non tamen ex iis liceat haurire quæ Joſephus novem poſterioribus tradidit libris. Sed inepte ni fallor dixiſſet Joſephus interpretes ſolos libros Propheticos transtuliſſe, non vero libros qui nondum erant ſcripti. Quæ enim narrat Joſephus libris poſterioribus, pleraqve geſta conſtat poſt LXX interpretum ætatem. Adeoqve niſi obſcuriſſime & ſimul inepte velimus locutum fuiſſe Joſephum, τὰ δὲ νόμου utiqve putabimus ab eo fuiſſe oppoſita Prophetis & Pſalmis, non vero libris qui eo tempore ſcripti non erant. Quod porro vir doctus objicit Demetrium ad Regem dixiſſe πολλὰ ἴσως καὶ ἄλλα τῶν Ἰουδαίων παρ' αὐτοῖς νομίμων συγγράμματα, cum quinqve libros multos non fuiſſet dicturus, ad hoc poteſt reſponderi, multos quidem fuiſſe apud Judæos, ſed quinqve tantum fuiſſe ad transferendum miſſos, quia legem tantum a Judæis Philadelphus poſtulaverat, ideo ὑφὲ πᾶσαν ἐφῆψ λαοῖν τὴν ἀναγραφὴν ἀλλ' αὐτὰ μόνα τὰ τοῦ νόμου, qvemadmodum eſt apud Joſephum. Ut præteream illud πολλὰ neqve apud Ariſteam neqve apud Euſebium reperiri. Neqve ex Sirachidæ præfatione aliquid exſculpi poteſt, quo opinio de libris Propheticis per LXX interpretes translatis magnopere juvetur. Commodus enim ſenſus eſt, ſi verba ejus ita exponamus, ut multum intereſſe dixerit librum in primitiva, qua ſcriptus fuit, lingua legi. Nam non iſtum duntaxat avi ſui librum Ebraica lingua ſcriptum Græce ægre exprimi potuiſſe, ſed Legem quoque ipſam & Propheticos reliqvosqve libros multum de majeſtate ſua remiſſuros, ſi alia quam Ebraica lingua efferantur. Nec deniqve locus Joſephi libro contra Apionem, ſive ut Origenes citat, libro de antiquitate gentis Judaicæ ſecundo, multum facit ad ſententiam illorum, qui omnes libros a LXX interpretibus tralatos aſſerunt, confirmandam. Verba ſunt: ἐπιθυμητὴς Φιλάδελφος ἐγένετο δὲ γνῶναι τοὺς ἡμετέρους νόμους καὶ τῆς τῶν ἱερῶν γραφῶν βίβλοις ἐντυχεῖν. ἔπεμψε γοῦν ἀξίων ἀνδρας ὁσοσυλλάβας τοὺς ἑρμηνεύσαντας αὐτῷ τὸν νόμον. Nam ἐντυχεῖν ἱερῶν γραφῶν βίβλοις eſt ἐξηγητικὸν illius quod ante dixerat γνῶναι τοὺς ἡμετέρους νόμους, neqve dubium, quin libri legis ſint ἱερῶν βίβλοι. Epiphanii autem locus omnino explodendus eſt, quo præter 22 ἐνδιαθήκους etiam libros Apocryphos 72 transferendos ad Ptolemæum miſſos fuiſſe legitur.

Τότε τοὺς ἄνδρας ἠσπάσατο) Rufin. *viros oſculatus.*

ἔπεστα. κἀκείνους πεσόντας) hæc non expreſſit vetus interpres, neq; eorum veſtigium penes Ariſteam deprehendo.

g. νίκην τὴν Ἀντίγονον ναυμαχίαν ἐνίκησε) Vide Diodorum Siculum libro XX. ex qvo intelliges victoriam illam fuiſſe relatam anno tertio Olympiadis CXVIII. Idem Diodorus capite 77. illius libri etiam ſacrum memorat victoriæ illius gratia a Ptolemæo inſtitutum.

Kata-

(1) Die Bundesregierung kann mit Zustimmung des Bundesrates durch Rechtsverordnung bestimmen, daß Beschränkungen nach § 1 Abs. 1 Nr. 1 dieses Gesetzes in Verteidigungsfällen, im Spannungsfall oder unmittelbar drohender Gefahr für die Sicherheit der Bundesrepublik Deutschland oder eines Teils von ihr auch vorgenommen werden dürfen, soweit

1. die Gefahr nicht durch andere Maßnahmen abgewendet werden kann,
2. die Maßnahmen zur Aufklärung von Bestrebungen erforderlich sind, die darauf gerichtet sind, Gewalt anzuwenden oder vorzubereiten, insbesondere durch Anschläge, die sich gegen das Leben oder die Gesundheit von Menschen richten oder durch die Verursachung von Explosionen, Bränden oder Überschwemmungen, oder
3. die Maßnahmen zur Aufklärung von Bestrebungen erforderlich sind, die darauf gerichtet sind, Gewalt anzuwenden oder vorzubereiten, um
   a) die Freiheit der Bundesrepublik Deutschland oder eines Teils von ihr zu beseitigen oder zu unterdrücken,
   b) die Freiheit eines Landes der Bundesrepublik Deutschland zu beseitigen oder zu unterdrücken,
   c) die Freiheit eines Bündnisses oder eines Teils eines Bündnisses, dem die Bundesrepublik Deutschland angehört, zu beseitigen oder zu unterdrücken,
   d) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken,
   e) die Freiheit eines Bündnisses oder eines Teils eines Bündnisses, dem die Bundesrepublik Deutschland angehört, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   f) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   g) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   h) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   i) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   j) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   k) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   l) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   m) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   n) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   o) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   p) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   q) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   r) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   s) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   t) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   u) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   v) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   w) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   x) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   y) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   z) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,

(2) Die Bundesregierung kann mit Zustimmung des Bundesrates durch Rechtsverordnung bestimmen, daß Beschränkungen nach § 1 Abs. 1 Nr. 1 dieses Gesetzes in Verteidigungsfällen, im Spannungsfall oder unmittelbar drohender Gefahr für die Sicherheit der Bundesrepublik Deutschland oder eines Teils von ihr auch vorgenommen werden dürfen, soweit

1. die Gefahr nicht durch andere Maßnahmen abgewendet werden kann,
2. die Maßnahmen zur Aufklärung von Bestrebungen erforderlich sind, die darauf gerichtet sind, Gewalt anzuwenden oder vorzubereiten, insbesondere durch Anschläge, die sich gegen das Leben oder die Gesundheit von Menschen richten oder durch die Verursachung von Explosionen, Bränden oder Überschwemmungen, oder
3. die Maßnahmen zur Aufklärung von Bestrebungen erforderlich sind, die darauf gerichtet sind, Gewalt anzuwenden oder vorzubereiten, um
   a) die Freiheit der Bundesrepublik Deutschland oder eines Teils von ihr zu beseitigen oder zu unterdrücken,
   b) die Freiheit eines Landes der Bundesrepublik Deutschland zu beseitigen oder zu unterdrücken,
   c) die Freiheit eines Bündnisses oder eines Teils eines Bündnisses, dem die Bundesrepublik Deutschland angehört, zu beseitigen oder zu unterdrücken,
   d) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken,
   e) die Freiheit eines Bündnisses oder eines Teils eines Bündnisses, dem die Bundesrepublik Deutschland angehört, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   f) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   g) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   h) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   i) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   j) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   k) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   l) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   m) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   n) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   o) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   p) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   q) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   r) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   s) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   t) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   u) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   v) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   w) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   x) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   y) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,
   z) die Freiheit eines Landes, das mit der Bundesrepublik Deutschland durch ein Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist, zu beseitigen oder zu unterdrücken, wenn dieses Bündnis mit einem Bündnis verbunden ist, dessen Mitglied die Bundesrepublik Deutschland ist,

d. ἐν τινι δράματι) Rufinus: *in aliquo Dramateorum.*

e. περισκοπήσας αὐτὸς ἐπέλιπε πολλὰ τοῦ παιδεῦσαι τῶν βιβλίων τοῦ διὰ μέλειαν ἵνα ἀφεμένη ταῦτα καθαρῶς) Hæc in Rufini editione deſiderantur.

πῶς αὐτὸν ἐκ Ἰουδαίας ἐξαγίνεσθαι) Ex hoc loco Iſiacus Voſſius libro de LXX interpretibus non verisimile, ſed verum eſſe colligit, interpretes ſi non omnes ſaltim complures Ægyptum iterum ſæpius petiiſſe, & cum ſolenni illa interpretatione ſolum tranſtuliſſent pentateuchum, æquitate rei ac Ptolemæi magnificentia pellectos, cæteros quoque ſacræ Scripturæ libros græce vertiſſe, idque ſuperſtite adhuc Demetrio. Majorem tamen ſemper atq; illibatam verſionis Pentateuchi manſiſſe auctoritatem.

f. σολὰς δέκα τρεῖς) numerus excidit apud Rufinum. Τοῦ συμποσίου σφόδρα deinde vertit: *totum convivatorium.* σολὰς ἁ πορφύρας) Rufinus: *inſuper ſtolas decem & purpuram,* cui verſioni plane convenit cum Ariſtea, apud quem legitur: σολὰς δέκα καὶ πορφύραν.

Ejuſmodi & majoris forſan momenti in integrum Joſephum dari poterant, niſi temporis, quo editio maturatur, brevitas prohibuiſſet. Nunc hiſce contentus eſto, benevole Lector, & διττῆς γεγραφῆς librorum de bello Judaico ac ſermonis εἰς τοὺς Μακκαβαίους ex MSto Bibliothecæ Paulinæ ſumma fide atqve diligentia excerptis interea fruere.

VARIÆ LECTIONES,
EX
JOSEPHI LIBRIS VII. DE BELLO JUDAICO
& SERMONE de MACCABÆIS,

qvi in membrana manu exarati in Bibliotheca Academ. Lipſienſ. aſſervantur; optima qvidem fide collectæ: ſed monendus eſt Lector, folia inibi circiter triginta recentiori, cætera autem vetuſto ſatis calamo ſcripta eſſe.

		P	MSC. K
Pag. 706.	c.	Τίτ☉ Καῖσαρ. ἢ τῖς ἀτυχήμασι.	Αἶσαρ Τίτ☉. τῆς ἀτυχήμασι.
		f. ἐπαγγελίαν.	ἀπαγγελίαν.
		μετ' αὐτῶν.	μετ' αὐτὴν.
	g.	καὶ βαρβάροις.	καὶ Ρωμαίοις.
Pag. 707.	a.	καὶ μὴ	καὶ μὴ ☽.
	b.	μεταβάλοντες.	μεταβαλόντες.
		ἐκεῖθεν τὸν ἔχθρὸν.	τὸν ἔχθρὸν ἐκεῖθεν.
	e.	τῶν πλεόνων αὐτῆς.	τῶν πλειόνων αὐτῆς.
		ἐυπειξίας ἐν πολέμοις.	ἔν τι πολέμοις ἐυπειξίας.
	g.	τῶν τειχῶν.	τῶν τριῶν τειχῶν.
P. 708.	c.	ζώσεως.	ζώσεως ☽.
	f.	ἐμβαλεῖν.	εἰσβαλεῖν.
	g.	ἡλιοπολίτῃ.	ἡλιοπολίτῃ.
P. 709.	b.	Ματθίας γὰν.	Ματαθίας γὰν.
	g.	ὃ μεγάλοις.	τῖς μεγάλοις.
P. 710.	c.	Δελλαγάς.	Δελαλαγεῖς.
	e.	δηϊώσωτα.	δηϊώσοντα.
P. 711.	c.	Χαθαῖον.	χαθαίων.
P. 712.	a.	καὶ τῶν ἀδελφῶν.	καὶ τῶν παίδων.
	b.	καὶ κατὰ τὸν.	καὶ τὰ κατὰ τὸν.
	c.	ὁ πρεσβύτερ☉.	ὁ πρεσβύτατ☉.
P. 713.	b.	θεάσαιμ' ἂν.	θεάσαιτ' ἂν.
	d.	κατὰ σωτηρίας.	ὑπὲρ σωτηρίας.
P. 714.	b.	περὶ Ιορδάνου.	κατὲρ Ιορδάνου.
	f.	τί ἂν πείσας.	καὶ τί ἂν πείσας.
	g.	τὴν εὐκαιρον.	τὸν ἀκαιρον.
P. 715.	b.	τὸν λοιπὸν πλῆθ☉.	τὸν πλῆθ☉.
P. 716.	c.	ακριβέστερος.	ἀκριβέστερον.
		καὶ δέον.	καὶ δεσμῶν.
	f.	ἀλλὰ καὶ Φοβεραὶν.	Φοβεραὶν ☽ καὶ.
	g.	ενδιδόασις.	κατοδιδόασις.
P. 717.	e.	ἀδελφος.	ἀδελφὸν.

f. ὁ αὐτὸς

			MSC.
	f.	ὁ αὐτὸς ἦ ἅμα.	ὅτ⊖ ἅμα.
	g.	τῖς ἀδικημθίοις.	τοῖ ἀδικημθίῳ.
P. 719.	d.	τ̃ ἔνδον.	τῖς ἔνδον.
P. 720.	b.	τ̃ καθ' ἡμέραν.	τ̃ κ̃ τ̃ ἡμέραν.
	f.	ὁ δι' αὐτὸς.	ὁ δι' αὐτὸς ⟦ὢ⟧.
	g.	Ἐ τῖς ἰδίοις.	Ἐ μόνοις αὐτὸς τῖς ἰδίοις.
P. 721.	f.	πεσοπαίσθ.	πεσοπαίσθ.
		γμνῶ⊖ φανεὶς.	γμνῶ⊖ ἀὲὶ φανεὶς.
	g.	κ̃ Μαίμστε.	Μαίμστε.
P. 723.	d.	ἐξοικειόμθ⊖.	ἐξοπεισόμθ⊖.
	f.	ἐν τῇ πατρώα.	ἐν τῇ πατρώᾳ χώρᾳ.
P. 724.	a.	πόλεμῶ⊖ ὁ Μυναίᾳ.	πόλεμᾳ⊖.
	c.	ἦσαν ἦ Ἰκδαῖοι.	ἰκδαῖοι.
	e.	καθόλε χεδόν.	ἐφ' ὅλε χεδόν.
P. 725.	a.	ἐπ' ἐυνοία.	ἐξ ἐυνοίας.
	b.	ϛασιάσῃ.	Διϛασιάσῃ.
P. 728.	a.	κ̃ τὸ συμπέσειν.	μ̃ τὸ συμπεσεῖν.
P. 729.	b.	ἐστι δι' ὃς.	ἦσαν δι' ὃς.
	c.	Αντιχένω πρ̃.	Αντιχένει τὸν.
	d.	πρὸς τάτυς.	πρὸς ὃς.
	f.	συμπαρεσὼς ὑρκανὸς.	συμπαρεσῶτ⊖ ὑρκανῦ.

Hactenus manus illa recentior:
quæ sequuntur, vetustiore exarata sunt.

P. 731.	g.	ἄτω δωεῦ.	ἄτω σωεῦ.
		λάθρᾳ τ̃ πολεμίων.	λάθρᾳ.
P. 732.	b.	ἓ καρθώματ⊖.	τ̃ καρθωμάτων.
	c.	Διαφῆκεν ἀνὰ τὼ.	Διαφῆκε τὼ.
		μ̃ ἦ τ̃ ἀναγκωτάτων.	μ̃ ἦ τὼ Ἰδυμαίων ἄγων.
	d.	μ̃ τὰς.	κ̃ τὰς.
	e.	περαπεσὼν.	πεσοπεσόντ⊖.
		ἀναλαβεῖν.	ἀπολαβεῖν.
	g.	νωῦ, ὥπεν ἔυθυμ⊖.	νωῦ, εἰπὼν εὐθύμως.
P. 733.	a.	ὡς ἐπ πάδελφᾶ.	ὡς δὴ ἓ ἀδελφᾶ.
		χρεὼν δι' ἄρα τὼ αὐτὸ ατυδὲὼ.	χρεὼν ἦ ὦδὴ τὼ ατυδὲὼ.
	b.	Μάλιχ⊖.	Μάλχ⊖.
		πεφάσθ.	πεφάσιν.
	c.	φιλπάτυς.	κ̃ φιλπάτυς.
		ἀναλαβὼν.	ἀναλαμβάνων.
P. 734.	a.	ἀτραπῖν⊖.	ἀτραγαντῖν⊖.
	b.	ὅπ καὶ.	ὅπ καὶ τότε.
		τῆς βυλῆς.	τῆς δρχῆς.
	c.	σὺν Διακοσίοις.	σὺν Διακόσιοις.
		ἐβυλευτ.	ἐβέλθοτ.
	d.	ὃν εἰτ' ἔχρηζε.	ἃ κατεδέησε.
		πάρθυς ἀνειρᾶν.	πάρθυς ἀναιρεῖν.
		βοηθήτων.	βοηθῶν.
	e.	πρὸς τὰς ἐλπίδας.	πρὸ τ̃ ἐλπίδ⊖.
P. 735.	a.	καθαλίποτ.	λιποτ.
	b.	καὶ θρῆσαν.	κ̃ ἐρῆσαν.
	c.	δηὶ τὸ τῖχ⊖.	ὡὲὶ τὸ τῖχ⊖.
		τὰς ἐχθρὰς.	τὰς φανερὰς ἐχθρὰς.
	d.	χρήματά τε εἰς τροφὰς.	χρήματα τῆς τροφῆς.
	f.	ὡὲὶ τὼ χώρων.	κ̃ τ̃ χώρων.
	g.	ϕωναὶ μὰ.	ϕωμῶν.
		ὦδὲ γίνετ.	γίνετ.
P. 736.	a.	καθαλελειμμθήν.	λελειμμθήν.
		ἀπολύει λαβὼν.	ἀπολαβὼν ἀπολύει.
		ἰκδαίας.	ἰδυμαίας.
	b.	διελάμβανε.	Διαλαμβάνει.

		MSC.
	ὡς μὴ π.	ὡ μὴ π.
	πρὸς Ἀντίγονον.	πρὸς Ἀντίγονον.
f.	πολυπλασίονα.	πολυπλάσιον.
P. 738. b.	ταῖς τε ἄλλαις.	ταῖστι ἄλλαις πρωῖς.
P. 739. a.	συνέμιξε.	ἔμιξε.
c.	πᾶσιν οἰκίαν.	πᾶσιν οἰκίαν.
P. 740. g.	τὰς ἀκδρομὰς.	τὰς διεκδρομὰς.
P. 741. b.	ἕως ἧς ἔτε γηραιῶν ἔλε.	ἕως ἧς ἔπι νηπίων, ἔπι γηραιῶν ἔλε.
P. 742. c.	ἀνὶ ὧν παξαμφόραν.	ἀντιπαξαμφίων.
P. 744. c.	λύτρα διδόντων.	λύτρα διδόντας.
	μᾶλλον.	μᾶλλον ἢ.
g.	Καίσαρ. ἤδη.	καίσαρ. ἢ.
P. 745. d.	τὸ βέβαιον σᾶ.	τὸ βεβαίου σας
P. 748. g.	ἐχόρησαν.	ἐδωρήσατο.
P. 749. b.	καπελυομένους.	καιλυομένους.
P. 750. b.	τὸν ἀδελφὸν Ἀριστόβουλον.	τὸν ἀδελφὸν Ἰωαθᾶν.
c.	πρὸς αὐτὸν πόθ.	πρὸς αὐτὸν συμπαθῆ.
P. 751. a.	πρὸς παρουσίαν.	πρὸς πρεσβείαν.
	ἐμπροσθέστερον.	ἐμπειρότερον.
P. 752. f.	πρὸς τ' Ἱεροσολυμίων.	πρὸς τὰ Ἱεροσολυμέα.
P. 753. d.	ἀπαγγελθεὶς.	λεχθεὶς.
P. 754. a.	ἀπὸ τριμοῦ.	ἀπὸ τριμόνος.
P. 759. a.	γεγενημένης.	γενομένης.
P. 762. a.	τῆς Σαλώμης ὑγιαζούσης.	τῆς Σαλώμης.
c.	συνεμφαίνοντα.	ἐμφαίνοντα.
P. 763. c.	ὡς ὅτι βεβαίους.	ὅτι βεβαίους.
P. 764. c.	Καίσαρ. πρωτευμάτων.	Καίσαρ. πραγμάτων.
P. 765. a.	ἀποθνήσκει.	θνήσκει.
P. 767. e.	δὲς χρήματα.	Ἀλεξὲς χρήματα.
P. 771. a.	πρὸς θεὸν αὐτοῦ.	πρὸς θεὸν αὐτοῦ.
P. 772. c.	χώραν κίνδυν.	χώραν κίνδυν.
P. 773. a.	καὶ ἀπασμὸς.	καὶ ἀπασμοὶ.
f.	ἀδελφὸν Ἀντίπατρον.	ἀδελφὸν Ἀντιπάτρου.
P. 774. b.	τὰς Ἀλεθήκας.	τὰς ὅπλα θήκας.
P. 776. g.	ἀναλογισμὸς.	ἀναλώτας.
P. 777. c.	ἐπὶ τῷ δήμῳ.	ἐπὶ τῷ δήμου.
P. 780. c.	ἐπάλμησεν; ἀθρόον ἀγὸς σκαλῆτ	ἐπάλμησεν ἄθρόον; χαίρ. σκαλῆτ.
P. 782. f.	τὸ μὲν ἥμισυ μέρ.	τὸ μὲν ἥμισυ.
P. 784. a.	ἐν κύπτῳ.	ἐν κρυπτῷ.
P. 789. c.	εἴτε καὶ.	εἴτι χαίρ.
f.	κερδωνᾶς.	κερδαινᾶς.
P. 790. d.	εἰς ἰατανίαν.	εἰς ατανίαν.
	ἐν ἰατανίᾳ.	ἐν ατανίᾳ.
P. 791. g.	διέτριβεν.	προσδιέτριβεν.
P. 792. c.	σεντὶν σατρνίλλα.	σερτὶν σατρνίλλα.
P. 794. g.	ἐξώρμησαν.	ἐξώρμων.
P. 795. c.	καὶ μ' πᾶσιν.	καὶ κατὰ πᾶσαν.
P. 796. a.	ἡμοιμὴν τετραρχίαν.	ἡμοιμοῖρ ἐπαρχίαν.
	ἐπαρχίαν.	πτεραρχίαν.
f.	συνέσει ἢ πρὸς τύτις.	συνέσει ἢ τύπις.
P. 798. b.	ἃ δημοπικῶ.	τὸ δημοπικὸν.
P. 802. c.	κἀκείνης συγκυμενῶν.	καὶ κείνης μὴ συγγιγαμενῶν.
	δεινῆς ἀξιώσεως.	δεινῆς ἀκρχσίας.
P. 804. e.	τ' προφάσεων.	τῆς προταστεως.
P. 805. c.	οἱ βασιλῆς αὐτοὶ.	οἱ βασιλῆς αὐτῶν.
f.	πρὸς τ' προσοίκων.	καὶ τῶν προσοίκων.
P. 807. b.	βρεττανῶν τεῖχ.	βρεττανῶν πολῆθ.
P. 808. c.	τηλικαύτῳ ἡγεμονίαν.	τηλικαύτῳ πολιν.
d.	τὸ νῆκ.	τὸ εἰκες.
P. 809. f.	τὰς μὲν Ῥωμαίους.	τὰς μὲν Ῥωμαίων Φρυρὰς.

		MSC.
P. 810. a.	συνίεντο.	εἰς τὸ αὐτὸ.
b.	Ἡπισέων.	Ἡπισάων.
	ὀκ τ̃ ἀναθημάτων τ̃ ἀλλοφύλων.	ὀκ τ̃ ἀλλοφύλων.
c.	σπῦλ⊙ τι.	σαῦλ⊙ τι.
P. 814. d.	ἐπειρῶντο πολεμῆν.	ἐπείρασεν πολεμίης.
P. 815. f.	καταλελοιπὼ ὦ δοικῶν τὰ πράγματα, ἀνὰ τ̃ ἐπήρων τὄνομα Νόαρον.	καταλέλειπλο ὦ δοικῶν τὰ πράγματα τότε, τῶν ἐπήρων τὶς τὄνομα Νόαρ⊙.
	πεσοικοντα.	πεσσήκων.
P. 817. b.	ἐτράποντο.	ἐτράπετ.
	κατοικτείρας.	καϊκτειρήσας.
d.	μ̃ τρισχιλίων.	μετὰ πεταχιχιλίων.
e.	καὶ τ̃ θαυμάσας τ̃ κάλλως.	καὶ τὶ θαυμάσας τ̃ κάλλως.
P. 818. a.	αἴρῆσι ταχέως.	αἴρησι ῥαδίως,
c.	ὑπὲρ χιλίως.	ὑπὲρ δισχιλίως.
P. 819. a.	κ̃ πρόσωπον.	κατὰ πρόσω.
c.	τῶν ἐνδοτέρων.	τῶν ἐνδοτέρω.
P. 821. c.	τοῖς ὀχυρώμασι.	τ̃ ἐχυρωμάτων.
e.	ἤλαυνε μεθ' ἡμέρας.	ἐφόρε μεθ' ἡμέρας.
f.	τετρακισχιλίως.	πεντακισχιλίως ⁊ τριακοσίως.
P. 823. d.	συναμύνειν.	συμπαθῆν.
P. 829. c.	Ἰσθαίαν.	ἰκθαίων.
P. 831. g.	ἰασιαδ̃.	ἰαδ̃.
P. 832. h.	μελα.	χαδλα.
P. 833. d.	⁊ σιμωνίπδι.	καὶ σιλεωνίπδι.
	γεράροις.	γεράσις.
P. 834. a.	ἐκτάνεσαν.	ἐκτάνεσι.
P. 835. a.	πεπερηκότες.	ἀπέρηκότες.
P. 837. a.	σωαφ̃ις.	ἀφελῆς.
f.	ὡρμημὼ⊙.	ὥρμω⊙.
P. 846. a.	Ἀφυγῆν.	Ἀλαθῆν.
P. 847. f.	κατασκλάσας.	κατασκλάσαι κελεύσας.
P. 849. a.	τὴν ἀθένειαν.	τῆ ἀσθενείᾳ.
	πρὸς τὰς ταραχάς.	πρὸς ταραχλὰ.
P. 855. c.	αὐτόμαλον.	αὐτὸν μονον.
	πῶδ' οἱ μ̃ νέρωνα.	πῶδοί μ̃ νέρωνα;
P. 857. b.	πᾶς σωφατα.	πᾶς τωφᾶ.
P. 858. g.	χ̃ ἡ ὑπεθεια.	χ̃ ἡ εὐθυμία.
P. 859. a.	⁊ τῆς ἄλλοις ἐυτυχήμασιν,	⁊ τῆς ἐυτυχήμασιν.
P. 863. c.	Φύσῃ δύσμαχον.	Φύσῃ δυσμήχανον.
P. 868. c.	χάμαλα μὼ σωῦ.	χάμαλα μὼ.
d.	εἰς τὴν δοτοσίαν.	εἰς τὴν δοτόσιον.
P. 869. c.	χαελίσεσδ̃.	χαελίσιοδ̃.
d.	πατρίων νομων.	πατρίων εθῶν.
P. 871. e.	συμπαρεισφθείροντας.	παρεισφθείροντας.
P. 872. f.	τ̃ ἱερατικῶν.	τ̃ ἱερατικῶν.
	Φανίας.	Φανί.
	ἀνάξι⊙ ἀρχιερεύς.	ἐξ ἀρχιρέων.
P. 877. c.	ὑῖὲς Φαλέκα.	ὑῖες ΑμΦικάλλα.
P. 879. a.	δίκας δᾶναι.	δοῦναι δίκας.
P. 881. f.	⁊ τῆς πείσει.	χ̃ τῆς αὐτῆς πείσῃ.
P. 885. a.	διχιλίως δεσμώτας.	διχιλίως δημότας.
P. 886. e.	ἐποιεῖ μετρωτερον.	ἐποιεῖ δοκεῖν μετριωτερον.
P. 887. e.	πιταρτὸν ἢ ἠδὴ κακὸν.	πίταρτον ἢ ἄλλο κακὸν.
P. 890. d.	ἐπὶ λύδδης.	ἐπὶ λύδδων.
P. 891. e.	πρόχειρα ργήσας.	πρόχειρα ργήσας.
P. 893. b.	κατασκάζομδ̃ω.	πρόσκλαζομδ̃ω.
P. 894. f.	τὰς δ' λοιπὰς.	τὰς ἢ πλλας.
P. 895. c.	⁊ τριακόσια ἔτη.	⁊ τριάκοντα ἔτη.
	παῖδας αὐτ̃ καταβλᾶναι.	παῖδας αὐτ̃ λέγεσι καταβλᾶναι.

		MSC.
	f. ἀλλὰ ϗ τ̃ χώρας ἅπασαν λυμαινόμεν☉.	λυμαινόμεν☉ ϗ τ̃ χώρας.
P. 896.	b. Ϛ διαστασιάσαι.	καὶ διαστῆσαι.
	f. Ϛ πολλὰς.	καὶ συχνὰς.
P. 899.	b. τινα δικαιοτέραν πτῆ.	ὡς τινα δικαιότερον μὴ πτῆ.
P. 901.	f. Καικίναν ἐκπέμψαι.	κικίλιον ἀλλιενὲν ἐκπέμψαι· & sic deinceps.
	b. ϗ κτείναν μὲν.	ϗ κτεῖναι.
P. 903.	d. ϗ κασίαν.	ϗ Καισίαν.
P. 906.	a. τ̃ ἔσω κακῶν.	τ̃ οἰκείων κακῶν.
P. 907.	b. τῇ τύχῃ σωσέτω.	τῇ τύχῃ σωσάτω.
P. 910.	c. ϗ σφενδαλέως.	ϗ σφενδαλέως.
	f. διαπέντις.	διαβέντις.
	g. γραπτοδόκους.	φλαγγαρτοφόρους.
P. 911.	c. ὁρμήσαντις.	ὁρμήσαντες.
P. 920.	b. ϗ Ἰαίρα.	ϗ Ἀρσαβῦ.
P. 923.	d. σφέτερον φυλάττειν τὸ τεῖχ☉.	σφέτερον τὸ τεῖχ☉.
P. 925.	c. τ̃ ὑπέλμων.	τ̃ αὐτομόλων.
	c. μ̃ δισχιλίων.	μ̃ χιλίων.
P. 932.	g. ϗ τὰ κτήματα.	ϗ τὰ πλώιμα τα.
P. 938.	a. ἱστέμβοι ϗ ὅτι πολύ.	ἱστιάμβοι ϗ πολλοί.
P. 948.	f. ἄξι☉ γε.	ἀξιῶγε.
	g. καθαρσιον.	καθαρτιν.
	ἐκεῖνα.	κἀκεῖνα.
P. 951.	f. ὥραν δεκατέων.	ὡραν ἐνδεκατέων.
P. 963.	d. εἰς μετάνοιαν.	εἰς μεταμέλειαν.
P. 964.	c. ἐπ' αὐτὰς τρέπονται.	ἀπ' αὐτῆς τρέπονται.
P. 965.	c. μὴ φθαρθέντις.	μὴ φθαρθέντις.
P. 974.	g. ἀποκαλῶντις.	ἀνακαλοιῶντις.
P. 975.	e. πτολίῳ κεφαλίῳ.	βενδιδίῳ κεφαλίῳ.
P. 976.	a. Φοιτηίων Ἀχρίππαν.	Φρουτηίων Ἀχρίππαν.
P. 977.	a. τ̃ ποστέας ἁμαρτόντις.	τῆς ποστέρας ἀποστάντις.
P. 980.	b. λακίλι☉.	λάκκι☉.
P. 985.	g. ἄπρακτον καταλιπεῖν.	ἄπρακτον φλαλιπεῖν.
P. 988.	b. ἀπίκειτο πολὺ χρέος.	ἀπίκειτο πολυς, Ϛ πολὺ χρέος.
P. 992.	c. ἡμῖν γὰρ ἐκεῖνοι.	ἡμῖν γὰρ ἐκεῖ.
P. 993.	b. κἂν δύνηται.	κ. δύνηται.
	c. ὑπὸ τ̃ ἀνάγκης.	ὅτι τ̃ ἀνάγκης.
	e. ὑπεργάτωσαν.	ὑπεργησαιτώσαν.
P. 994.	d. πλείστων γυναικῶν.	πολλῶν γυναικῶν.
P. 995.	d. ὅτι τὰς σκαφίδας ὁρμήσαντις.	ὅτι τὰς σκαφίδας αἴξαντις.
P. 1084.	a. τ̃ παθῶν ἐυσεβὴς λογισμὸς.	τ̃ παθῶν λογισμὸς.
	ϗ φόβος Ϛ πάντα.	Ϛ πάντα Ϛ φόβον.
	b. εἴποι ἄν τις.	εἴποιεν ἄν τινες.
	c. ὅτ' ἀποδέξαμι.	ὅτι ἀποδέξαιμι.
	d. ἐπίστασαι.	ἐπίστη μοι.
	ἐκεῖνον τ̃ καιρὸν.	ὅταν τ̃ καιρὸν.
	ἐπ' ἀνδρεία.	ὦ ἀνδρεία.
	ἀλλὰ Ϛ ὡδὶ ὅ ζητεμένων αὐτίκα δὴ λέγειν ἔξεσται, δέξαμένων τ̃ ἀποθέσεως ὥσπερ καὶ ἄλλα πολλά.	ἀλλὰ ϗ ὡδὶ τάττειν αὐτίκα δὴ λέγειν ἔξεστιν ἀξιοῦντος τ̃ ἀποθέσεως, ὥσπερ καὶ ἄλλα πολλά.
P. 1085.	a. σοφία ϗ ἐστὶ.	σοφία δὴ τίνων ἐστὶ.
	b. δικαιοσύνη, ἀνδρεία, Ϛ σωφροσύνη.	κ. δικαιοσύνη, ϗ σωφροσύνη, Ϛ ἀνδρεία.
	Ϛ τ̃ πάντων.	Ϛ τ̃ πάντων.
	c. ϗ μὲν ψυχῆς.	Ϛ τὰ μὲν ψυχῆς.
	Ϛ φιλαργυρία.	Ϛ φιλαργυρία, ϗ φιλοδοξία.
	Ϛ μονοφαγία.	ϗ λαιμαργία κ. μονοφαγία.
	καθάπερ.	καθάπερ οἶμαι.
	ϗ ἀποκτίζων Ϛ ἐπάρδων.	Ϛ ἀποκτίζων, ϗ σφενδαλέκων, ϗ ἐπάρδων.
	d. τὰ πρῶτα.	τὰ πρῶτα.
	δ' αὐτὴν καλυπτικῶν.	διὰ τ̃ καλυπτικῶν.
	σωφροσύνη δὲ τὰ.	σωφροσύνη δὴ τίνων.

ἅπερα-

MSC.

ἐπικρατῶν ὁ λογισμὸς φαίνῃ, ἐγὼ μὲν οἶμαι τοιαῦτ᾽ ἂν.

ἐπικρατῶν φαίνεται ὁ λογισμὸς. ἐπὶ τοῦτον κινάμενοι πρὸς τὰς ἐφημέρους τροφὰς ἀποστρεφόμεθα τὰς ἐξ αὐτῶν ἡδονάς, οὐχ ὅτι δύναται τὸ ὀρέγεσθαι ἐπικρατῶν ὁ λογισμὸς, ἐγὼ μὲν οἶμαι τοιαῦτ᾽ ἂν.

e. ὑπὸ δὲ σώφρονος ἀναλαμπόμενα.
f. ὅτι τῷ λογισμῷ πρὸς κρατῆται τῆς δυσαθείας.
νέος γὰρ ὢν ἐκμάζων.
τῶν παθῶν.
ὅσον δ᾽ πλησίον.
πείσειν ἂν ἡμᾶς.
g. καὶ χαρίμαργος.
αὐτὸ τρόπον.

ὑπὸ δὲ σώφρονος λογισμοῦ ἀναλαμπόμενα.
ὅτι ἀλγεινὰ πρὸς κρατῆται τὸ ἡδυπαθείας.
νέος γὰρ ὢν ἐκμάζων.
τῶν παθῶν.
ὅσον τῷ πλησίον.
πείσειεμ᾽ ἂν ὑμᾶς.
καὶ χαρίμαργος καὶ μέθυσος.
ἑαυτὸ τρόπον.

P. 1086. a. κρατεῖ μᾶλλον τῶν λογισμῶν.
μήτε τὰς ἀμπελῶνας.
ἀπὸ τῶν ἔργων δι᾽.
εἶναι ἀπηγῶναι.
αὐτὰς ἐλέγχων.

κρατεῖ ἀλλὰ τῶν λογισμῶν.
μήτε ἀπεργολογούμενος τὰς ἀμπελῶνας.
ἀπὸ τῶν ἔργων ἢ.
εἶναι ἀπηγῶναι.
αὐτὰς ἐξελέγχων.

b. κενοδοξίας καὶ βασκανίας.

καὶ κενοδοξίας, καὶ ἀλαζονίας, καὶ μεγαλαυχίας, καὶ βασκανίας.

c. καὶ γὰρ τοῦτο δεσπόζει· ἐπὰ ἀλλὰ.

καὶ γὰρ τοῦτο δεσπόζει. ἠμύνθη γέ τι Μωϋσῆς κατὰ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν, ὑπὲρ ὑμῶν τι κατ᾽ αὐτῶν ἐποίησεν, ἀλλὰ τῷ λογισμῷ τὸν θυμὸν δηλῶσαι· δίκαιος γὰρ ὁ σωφρονοῦς, ὡς ἔφαμεν, κατὰ τῶν παθῶν ἐρίζουσι, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν μεταθέσθαι, τὰ δὲ καὶ ἀκυρῶσαι. ἐπὰ ἀλλὰ.

ὀπλοῦσα γὰρ ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον κατεσκεύαζε, λέγω καὶ αὐτοῦ ἐξουσίαν κοσμήσας, τοῦσα καὶ τὰ πάθη αὐτῷ, καὶ τὰ ἤθη ἐβλαστάνουσι, καὶ τὸν ἡγεμόνα νοῦν ἀλλὰ τὸ ὕδωρ αἰσθητήριον ἐσθρόνισε.

ὁπλοῦσα γὰρ ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον κατεσκεύασε, τὰ πάθη αὐτοῦ καὶ τὰ ἤθη ἐβλαστάνουσιν καὶ τοῦσα δὲ ὅλοις τοῦτοις τὸν ἡγεμόνα νοῦν, ἀλλὰ τὸ αἰσθητήριον ἐσθρόνισε.

d. καὶ ἕτερον.
καὶ ἀγαθοῦ.
τῶν αὐτοῦ παθῶν.
e. ἃ δοῦναι ἐκκόψαι ἡμῶν, ἀλλὰ μὴ δηλωθῆναι τὸ ψυχῆς.
βοηθῆσαι.
κακωθεῖσάν τις.
δοῦναι ὁ λογισμὸς.
f. πᾶς τῶν.
ὡς μάλιστα.
g. ὃ βασιλέως δίψη.
δύο νεανίσκοι.
κάλπιον.

καὶ τούτου.
καὶ ἀγαθοῦ ἢ ἀνθρώπου.
τῶν ἑαυτοῦ παθῶν.
ἃ δοῦναι ἐκκόψαι ἡμῶν τὸ ψυχῆς.
βοηθῆσαι.
κακωθεῖσάν τις ὑμῶν.
δοῦναι ἂν ὁ λογισμὸς.
ὁ πᾶς τῶν.
ὡς καὶ μάλιστα.
ὃ βασιλέως ἐπιθυμία.
δύο νεανίσκοι, γραπτῷ χαρτηροῖ.
κάλπιν.

P. 1087. a. ἐξ αὐτῆς τῷ βασιλῆ ἐκόμισαν.

καὶ περ τῇ δίψῃ.
καὶ δοῦναι ψυχῆ.
διαπύσαι.
b. τῆς θεωρίας.
c. καὶ φοινικῆς.
e. χειλιάζουσι.
ὥραν ἡλικίας.
ἐν τῷ ἱερῷ ἱκετευσάντων τῷ θεῷ.
ἐκ φάνησαν.
ἐκείνης.

ἐξ αὐτῆς θαῤῥαλέως ἐκόμισαν τῷ βασιλῆ τὸν πατέρα.
καὶ περ τοῦ δίψαν.
κίνδυνον ψυχῆς.
διαπύσαι.
τῆς ἰσορροπίας.
καὶ φοινίκης ἐ χιλιάδος.
χειλιάσαντος.
ὥραν καταλήκας.
ἱκετευσάντων τὸν θεὸν ἐν τῷ ἱερῷ.
πρὸς φάνησαν.
ἐκείνης.

	MSC.
ἐξωμνύσωντας τρατὸν. τότε ὑπαχθεὶς &c.	ἐξωμνύσωντας τρατὸν· ἔλεγε γὰρ ἡμαρτηκὼς ὥστε καὶ ἀποθανεῖν ἄξιον ὑπάρχειν, πῶς τι ἀνθρώπις ὑμνήσειν σωθεὶς τῷ ἱερᾷ πόπᾳ μακαριστὸς· τότε ὑπαχθεὶς &c.
g. Ὑπεβαλλῆς.' Αντίοχος.	Ὑπεβαλλῆς κ̀ μὴ θείας δίκης. Λυτίοχος ὁ Ὑπφανὴς.
P. 1088. a. σωθέμψειν δώσειν αὐτῷ κατ' ἐναυτὸν.	σωθέμψειν, εἰ ὑπερέψειν αὐτῷ τῷ ἀρχῷ, κατ' ἐναυτὸν.
ὃς κ̀ διεζήτησε.	ὃς κ̀ ἐξεδιήτησε.
b. κ̀ ἐπόρθησεν αὐτὸς, κ̀ δόγμα ἔθετο.	κ̀ ὡς ἐπόρθησαν αὐτὸς, δόγμα ἔθετο.
εἴ τινες αὐτῶν θήνειεν.	εἴ τινες αὐτῶν φανεῖεν.
Ἐ ἐπεὶ ἔτι σφε ἴσχυεν, ἀλλὰ πάσας.	καὶ ἐπεὶ κατὰ μηδένα τρόπον ἴσχυσεν καπελῦσαι τῷ τῶν δογμάτων τὸ ἔθνος δυνάμει, ἀλλὰ πάσας.
c. ἐπεὶ δ' ἦν τὰ δόγματα αὐτὸ καπφρονῆσαι τοῦ Ὑ λαοῦ.	hæc verba in MSto non leguntur.
d. παρεκέλδοσεν αὐτοῖς.	παρεκέλδοσε τοῖς δορυφόροις.
μὴ θελήσειεν.	μὴ θέλοιεν.
πρῶτος ὀνόμαλι ἐλεάζαρ.	πρῶτος ὢν τῆς ἀγέλης ἐβραῖος ὀνόματι ἐλεάζαρος.
e. συμβελεύσωσι.	συμβελόσαιμι ἄν σοι ταῦτα.
f. τ̀ λυπηρὸν κ̀ προσκωπήσας.	τὸν λῆρον, καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας ἀναλαβὼν νοῦν, φιλοσοφήσεις τ̀ Ὑ συμφέροντος ἀληθείαν, Ἐ προσκωπήσας,
g. Ὑτον τὸν τρόπον ἀκούσας ὁ ἐλεάζαρ ἤτησε λόγον.	Ὑτον τὸν τρόπον ὅτι τῷ ἔκθεσιν ποιεῖσθαι καρποφαγίαν ἐπιτρώσοντος Ὑ τυράννου, λόγον ἤτησεν ὁ ἐλεάζαρος.
νομίζομεν.	ἐνομίζομεν.
P. 1089. a. ὁ νόμος ὁμοίως.	ὡς ὁμοίως ὁ νόμος.
ἐν αὐτῇ ὑγιάντων.	ἐν αὐτῇ βιάντων.
b. Ἐ δικαιοσύνῃ παιδεύει, ὥστε μόνῳ	καὶ δικαιοσύνῃ παιδεύει, ὥστε μόνῳ πάντων τῶν ἡθῶν ἰσονομῶν· καὶ εὐσέβειαν σκηδάσκει, ὥστε μόνον.
ὁ Ὑ νόμος κτίσης.	ὁ Ὑ κόσμος κτίσης.
c. ἀλλὰ κ̀ ἐῶσιν. ἀλλ' ἐγελάσης.	ἀλλὰ καὶ ἐῶσιν, ὅπως τῇ αἰχίστῃ ἡμῶν μιαροφαγίᾳ ταύτῃ ἐπιγελάσῃς· ἀλλ' οὐ γελάσεις.
ἄπτεσθαι ἱερῶν.	ἀλλὰ τῶν ἱερῶν.
d. Ἐνομοθεσίας ὑπισήμην· ἀγῶν με &c.	καὶ νομοθεσίας ὑπεσήμην· ἀδὲ μιανῆς μὲ τὸ σεμνὸν γήρως σῶμα, ἀδὲ νομίμων βίου ἡλικίαν. ἀγῶν με &c.
μέχρι θανάτου ἀνάγκας.	μέχρι θανάτου ἀνάγκας· ἀσεβῶν μὲν γὰρ τυραννήσεις, τῶν Ὑ ἐμῶν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας λογισμῶν ἄπτεσθαι λόγοις δεικνύσης, οὔτε δὲ ἔργων.
e. ἐλεύσεται αὐτὸν.	ἐλεύσεται γεραιὸν, ἐγκεσμένον τῇ σεμνῇ τ̀ δόξῃ εὐχημοσύνῃ.
μεγαλόφρων ἐλεάζαρος.	μεγαλόφρων καὶ ἐνθυμῆς ὡς ἀληθῶς ἐλεάζαρος.
f. τυπόμενος ἐνίκα.	καὶ καθάπερ γενναῖος ἀθλητὴς πεπόμενος ἐνίκα.
Ἐ ὑπ' αὐτῶν τ̀ βασανιζόμενος.	ἰδὼν γὰρ τὸ πρόσωπον, κ̀ ἐπαθ μοῦσαν σοφῶς, κ̀ ὑπ' αὐτῶν τ̀ βασανιζόντων &c.
P. 1090. a. ὅθεν Ἐ ἐλεῶντες.	ὅθεν τὸ μὲν ἐλεῶντες.
προσόντες αὐτῷ.	τὸ Ὑ ἐν θαυμασμῷ τῆς καρτερίας προσόντες αὐτῷ.
ἑαυτὸν ἀλογίστως ὑποβάλλεις, ἀποπεύσεσθε. Ἐ ὁ ἐλεάζαρος ἔφη.	σεαυτὸν ἀλογίστως ἀπόλλεις. ἀποπεύσεσθε. κ̀ ὁ ἐλεάζαρος ὥσπερ πρότερον ἀλλ' τ̀ συμβελεύσεως αὐκιωθεὶς, ἀνεβόησε.

b. χοί-

	MSC.
b. ἡμίμεθα τ̃ μιαιφονίας.	ἡμείμεθα τ̃ῖς νέοις ἀσεβείας τύπ⊙, ἵνα ω̃ δόγμα ἡμείμεθα τ̃ μιαιφονίας.
ἢ ἐπ' αὐτ̃.	τλῶ ἐπ' αὐτ̃.
πρὸς ἁπάντων Διδυμίας ἅτ' μεγαλοφρονέντ⊙. &c.	πρὸς πάντων Διδυμία, καὶ ὑτὸ μὲν τ̃ τυράννε κατεφρονηθῶμεν ὡς ἀνανδροι, τὸν δ' θεῶν ἡμῶν νόμον μέχρι θανάτ⊙ μὴ προαπώμεθα· πρὸς ταῦτα ὑμᾶς μὲν ὦ Αβραὰμ παῖδες ἐνῆμεν ὑπὲρ τ̃ῆς εὐσεβείας πολλάκι τε οἱ δ' τυράννε δορυφόροι, τί μέλλετε πρὸς τὰς ἀνάγκας; ἅτ' μεγαλοφρονέντ⊙. &c.
c. αὐτὸν ὑπερέχοντα.	αὐτὸν ὑπερεχόντα.
τυχαρῶ ἵλεως γλῶ.	ἵλεως γλ̃ῶ.
πάσην τὴν ἡμῶν.	πάσην τὴν ἡμῶν.
d. ἓ αὐτὰ ἐπῶν.	κ̀ ταῦτα ἐπῶν.
εὐγλῶς ἐκαπέζανεν.	εὐγλῶς τ̃ῆς Βασάνου ἐκαπέζανε, ἓ μέχρι τ̃ δ' θανάτ⊙ Βασάνων, ἀντὶ τ̃ λογισμῶ Δι' τὸν νόμον.
ἓ εὐσεβ̃ῆς λογισμὸς.	ἐλογισμὸς.
διανέμομεν.	πρυτανέμομεν.
e. τ̃ ἔξωθεν ἀλγηδόνων Διδύκιμε.	τῶν ἐξωθεν ἀλγηδόνων Δικαιότ̃ῖ, ἐπεὶ χελοῦν καὶ οὐ μένει τῶν ἀλγηδόνων Διδύκιμος
ἓ ἐχ ὅπ πόλις.	ἐχ ἅτ⊙ πόλις.
ὡς ὁ παιάγ⊙ ἐκεῖν⊙.	ὡς ὁ ἄγι⊙ ἐκεῖν⊙.
τὰς διπεμομένας.	τὰς διπεμομένας.
g. χωρήσουσιν.	κ̀ καθαρισμὸν χωρήσουσιν.
θεὸν λέγω.	θεὸν βίβ.
τὰς ἱερεργάντας.	τὰς δημιεργάντας.
πεφοπήσας.	Δικαιοπήσας.
P. 1091. a. ἓ μέγιστ παθῶν.	ἓ παθῶν μέγιστ βασιλεῦ.
διὰ ἓ ἐθνεπλήθης.	Δι' ὃ ἐθνεπλήκτ⊙ πυρὸς.
θαυμασόπατον.	θαυμαζόπατον.
b. ἀνενέωσε τὸ πατρὶ διὰ ἓ λογισμ̃ῶ.	ἀνενέωσε τὸ πνεύμαλι Δι' ὃ λογισμ̃ῶ, καὶ τὸ ἰσακίω λογισμῶ τλῶ πλωκιφαλον ερεῦλαν ἠκύρωσεν.
πίνον ὑπερφρόνησε.	βασάνων ὠθικρένησε.
ἐυσεβ̃ῆς λογισμὸς. διὰ ἓ πρ⊙τ.	ἐυσεβ̃ῆς λογισμος. ἴσως δ' ἂν εἴποιέν τινες, τῶν παθῶν οὐ πάντες ὠθικρένθησαν ὅτι οὐδὲ πάντες φρόνιμον ἔχουσι τὸν λογισμὸν, ἀλλ' ὅσοι τ̃ῆς εὐσεβείας ὠρμήθησαν ἐξ ὅλης τ̃ῆς καρδίας, ὅτι μόνοι δύνανται κρατ̃ῆν τῶν τ̃ῆς σαρκὸς παθῶν· εὐδενοιῶ ἐναντιεῦται τὸ φαινεθὲν πινὰς παθοκρατ̃ῆσθαι Δι' τὸν ἀοθενῆ λογισμὸν, ἐπὰ τὸς ὠρος ὅλον τὸν τ̃ῆς Φιλοσοφίας καιόνα. Φιλοσοφῶν καὶ πνευματικὸς θεὸ, καὶ εἰδὼς ὅτι Δι' τλῶ ἀρετλῶ πάντα πόνον ὑπομένων μακαρίον ἐστι, οὐκ ἂν πρωκρατήσειν τῶν παθῶν Δι' τλῶ θεοσέβειαν, μέν⊙ χαρὰ σοφὸς καὶ σώφρων καὶ ἀνδρε⊙ ἐστὶ καὶ τῶν παθῶν κύρι⊙. Δι' ὃ πρ⊙τ.
κ̃ῦ ὃ πάντα.	κ̃ῦ τ πρώτλω πάντα.
e. ὠθφανῶς.	ὠφανῶς.
ἓ ἐν πανὶ.	ἓ πανὶ.
ἤθετ ἐπ' αὐτ̃ῆς.	ὡς ἰδὼν ὁ πύργιν⊙ καθάπερ ἐν χορῷ μέσλω τλῶ μητέρα ὠθείχετες, ἤθετ ἐπ' αὐτ̃ῆς.
d. ναυίαν.	ὦ ναυίαν.

		MSC.
	ἐγὼ τὸ καλὸν ὑμῶν θαυμάζω.	ἐγὼ καθ' ἑκάστην ὑμῶν θαυμάζων τὸ καλὸν.
	τῇ πρεσβυτικῇ ἡλικίᾳ.	τῇ πρεσβυτικῇ γέροντι.
	e. ἐμῶν πραγμάτων λήψεσθε.	ἐμῶν πραγμάτων ἡγεμονικὰς λήψεσθε.
	f. εἰς τὰ μέσα προσθεῖναι πιθανόν.	εἰς τὰ μέσον προπέμψαι.
P.1092.	a. τί λογισώμεθα; φίλοι ἀλλήλοις ψυχοί.	καί τι λογισώμεθα, εἰ δειλόψυχοι.
	c. συγγίνωσθε δ' ἡμῖν.	συγγνώσεται ἡμῖν.
	Φιλοδοξήσωμεν.	κενοδοξήσωμεν.
	d. μετ' ἀδείας.	μετ' ἀπραξίας.
	Δι' ἀφωνίας ὁμοῦ.	Δι' ἀφωνίας μιᾶς ὁμοῦ.
	εἶπον πρὸς αὐτόν.	εἶπον.
	e. μὴ συμβάλλου τύραννε.	σύμβαλε τύραννε.
P.1093.	a. τῶν ἡμῶν ψυχαῖς.	ταῖς ἡμῶν ψυχαῖς.
	d. καὶ διηρθήσαν τὸν τροχὸν προσεπικαπατεῖνοντες.	καὶ διερειδόντες τὸν τροχὸν προσεπικαπτῆνον.
	f. ὡς δι' ἡ Δαφυγεῖν.	ὡς δι' ἡ Φαγεῖν.
P.1094.	c. προσύραντες τὸ δέρμα.	προσύραντες τὰ ὄργανα.
	d. Ὁ ἀρετὴν θεᾶ.	καὶ ἀρετὴν.
	ἀκαταλήπτως.	ἀκαταλύτως.
P.1095.	a. τίμωτε.	τίμα.
	b. ἐστὶν ἄξια.	ἔστιν ἄξια.
	c. πρὸς ὃν ὅλον πρὸς τὸν.	πρὸς ὃν ὁ λόγος ἅπας τὸν.
	e. τὰ πλάγια Δαπέραντες.	τὰ πλάγια Δαπεράντως.
P.1096.	a. φθαγίνει.	παρεγένετο.
	c. ὡς ἐρῶμεν.	ὡς ἐρῶμεν μικρὸν ὕστερον.
	e. καὶ ταῦτα ἐπῶν ἑαυτὸν ἔρεψε κατὰ τῶν τηλάνων.	ὅπως καλῶμεν τὸν πατέρων θεὸν, ὅπως ἵλεως ἡμῖν τοῖς ἔθνεσι ἡμῶν· ὃς δὲ ἐν τοῖς νῦν βίῳ καὶ ἀνέντα τιμωρήσηται. καὶ ταῦτα καθ' ἑαυτὸν ἔδωκε κατὰ τῶν τηλάνων.
P.1097.	a. ἐπικράτησε.	ἐπικράτησεν.
	b. πῖς ἐμπλέκει.	πῖς ἐμπλέκει.
	νεανίσκων εὐλογίαν.	νεανίσκων εὐλογισία.
	παρεβάρρυναν.	παρεβάρυνον.
	c. ἰσοπλίδον καμίνου.	ἰσοπλίσθιον καμίνου.
	καρτέρησον.	καρτερήσωμεν.
	d. λογισμὸν ἐγκράτειαν.	λογισμὸν πεφυκράτειαν.
	f. Ὁ πεῖ τὸ φύσεως.	καπερ τὸ φύσεως.
	σωσαυξάντων.	σωσαυξέντων.
P.1098.	a. ἀδὰς τὸ ἑπλᾶ.	ὦ ἱερὰς καὶ ἐναρμόσου πεῖ τῆς εὐσεβίας τῶν ἑπτὰ ἀδελφῶν συμφωνίας· ἀδὰς ἐκ τὸ ἑπλᾶ.
	ᾧ ὥσπερ Ὁ χῆρες.	καθάπερ γὰ χῆρες.
	b. ὦ πανάγιας ἑβδομάδος.	ὦ πανάγιε ἑβδομάς.
	τὸ νεανίσκων.	τὸ νεανίσκων ἐκείνων.
	c. θεωρεῖ ὃ πᾶς πολύτεκνος.	θεωρεῖτε ὃ πῶς πολύπλοκος.
	d. τὰ ἄλογα ζῶα.	τὰ λοιπὰ ζῶα.
	πρὸς ἐξ αὐτῶν ἡμῶμεθα.	εἰς τὰ ἐξ αὐτῶν ἡμώμεθα.
	καὶ τί δῆτα Δι' ὃ ἀλόγων.	καὶ χερ τῶν πετηνῶν τὰ μὲν ἥμερα κατὰ τὰς οἰκίας ἐροφοιτᾶται, πεφασίζει τῶν νεωττῶν, τὰ δὲ κατὰ κορυφὰς ὀρέων καὶ φαράγγων ὀπερῴωγας καὶ δένδρων ὀπὰς, καὶ ταῖς τούτων ἄκρεσι ἐνσοσοπιάμενα, ἀποτίκτει, καὶ τὸν πρωτόκτιτα κωλύει. εἰ καὶ μὴ δύναται Ὁ κωλύειν πεῖ πάμενα κυκλοῦσιν αὐτῶν ἀλγεινῶται τῇ φωνῇ καὶ ἀνακαλύμενα τῇ ἰδίᾳ φωνῇ, καθ' ὃν δύνατα πρέπον, βοηθεῖ πῖς πτηνοῖς. Ὁ τί δῆτα Δι' ἀλόγων ζώων.
	e. ποθητοτέρα μήτηρ.	ὦ λογισμὲ πτηνῶν παθῶν τύραννε, Ὁ εὐσεβὲς μητρὶ πτηνῶν πιθητοτέρα· μήτης.

Δι' ὃ

		MSC.
	Ἀφ' ὧν πεφεύγεις γλυκθῆσι.	Ἀφ' ὧν τὸ τ παθῶν τῆς γλυκθῆσι.
	f. ἡ ἐναισκημῶν.	ἰωάγκασμένη.
	καὶ μεγαλόψυχοι. φιλάδελφοι, φιλομήτορες ἔτως.	καὶ ἀνδρεῖοι, ℭ μεγαλόψυχαι, ℭ φιλάδελφοι, καὶ φιλομήτορες ἔτως.
	ἀλλὰ καθ' ἕνα.	ἀλλὰ καὶ καθ' ἕνα.
	ℭ σώσεις φιλόστοργα.	καὶ γονεῦ φιλόστοργοι.
P.1099.	b. σὺν ἐκλαυσας ὁρῶσα.	σὺν ἐκλαυσας ὀλίγας ἐξὶν τέκνων ὁρῶσα.
	c. σπλάγχνων αἱ μελῳδίαι.	σπλάγχνοις μελῳδίαις.
	μητέρα φωνάντων. καὶ μᾶλλον ἢ δὲ.	μητέρα φωνάντων. πηλίκης ℭ πόσης τότε ἡ μήτηρ τ ἰῶν βασιλείων τροχοῖς καὶ καυτηρίοις, ἐβασανίζετο βασάνοις; ἀλλὰ ℭ τὰ σπλάγχνα αὐτῆς ὁ ἀδίσεβὴς λογισμὸς ὃν αὐτὸς τῆς πάλαι ἀνδρειώσας, ἐπέτηνε τ σωφρονῶν φιλοτεκνίαν παρελθὼν, καὶ περ σπλάγχνων ἐρῶσα ἀπώλειαν, καὶ τ τ σπλάγχνων πολύτροπον πικρίαν ἀπασάσαν ἡ γλυκεῖα μήτηρ, ἐξέλυσε Ἀφ' ὧν τὸ σῶς γλυκθῆσιν. καὶ μᾶλλον ἢ δὲ.
	e. τ ἡλῶν βασίνεις.	τ ἰῶν βασάνοις.
	ὑπερφρόνησι.	ὑβριφρόνησι.
	f. λαμπρότητῳ πυρὶ.	λαβρότητῳ πυρὶ.
	ὁρῶσαν αὐτὸς.	ὁρῶσαν αὐτῆς.
	ἄκαρπι πθλείαν.	ἄκαρπι πθλείαν, καὶ παλαίπωροι χαλκτηροφίαν.
P.1100.	a. καὶ δυσεβὴς μήτηρ.	ℭ ἠσεβὴς μήτηρ.
	ἀναπτίζουσα.	ἀναπικτοῦσα.
	b. ἐβραΐδι Ἀμαλέκτῃ.	ἐβραΐδι φωνῇ.
	ἔτην ὑπομένων.	ἔτην ὑπομένων.
	f. ὡς οὐτὸς ἀσεβὴς.	ὡς οὐτὸς ἀσεβὴς.
	g. ἐξεδίκησαν τὸ ἐθνος.	ἐξεδίκησαν τὸ ἔθνος.
P.1101.	a. ἀφθαρσία.	ἡ ἀφθαρσία.
	b. Ἀφ' ἡὸν πτίμλαν), καὶ Ἀφ' ἓ αἵματος.	Ἀφ' ἡὸν πτίμλαν), ἀ μένον ταύτῃ τῇ πιμῇ, ἀλλὰ ℭ τῷ δι αὐτὸς ἓ ἔθνος ἡμῶν πλεμίας μὴ ὑπικεστῆσαι, καὶ τ τύραννον πιωρηθῆναι, καὶ τ πατρίδα καθαιρεθῆναι, ὥσπερ ἀνάψυχον γεγονέναι τ ἓ ἔθνος ἁμαρτίας, καὶ Ἀφ' ἓ αἵματος.
	πεπεικακωμένα.	πεφακακωμένα.
	c. ὁ τύραννος ἀπόλλων.	ὁ τύραννος ἀπόλλων.
	d. καὶ Ἀφ' ἓ ἐφλαυσαν.	καὶ δι αὐτὸς ἐφλάσθησαν.
	ἀναπεπταμένοι ἐξεπλήρωσαν.	ἀναπεπταμένον ἐκπεπλήρωκε.
	f. ἀπατηλὸς ὄφις.	ἀπατηλὸς ὄφις.
	μακάρεσθαι μᾶλλον.	μακάρεσθαι μᾶλλον ἐκεῖνος.
	τ ὑμνωδοχάφον.	τ ὑμνοχάφον.
	διδάσκουσαν καὶ λέγουσαν.	διδάσκων τ λέγουσαν.
P.1102.	a. καὶ πάσας αὐτὸ τὰς βασάνους.	καὶ πάλιν τὰς βασάνους αὐτὸ.
	εἰς τὰς αἰῶνας.	εἰς τὰς αἰῶνας τ αἰώνων.

FLAVII JOSEPHI DE IMPERIO RATIONIS IN LAUDEM MACCABÆORUM LIBER, FRANCISCO COMBEFISIO Interprete.

CAPUT. I.

SApientiſſimam oſtenſuro Rationem, Num ſcilicet pia ratio ipſa domina ſit ac victrix perturbationum ſeu affectuum, recte nimirum ſvaſerim, ut alacres ac incitati Philoſophiæ animum attendatis. Ratio namq; ad ſcientiam prorſus neceſſaria eſt. Præterea qvoqve maximæ virtutum (i. e. Prudentiæ) laudem in ſe continet. Etenim Ratio illarum plane perturbationum victrix noſcitur, quæ Temperantiæ ſolent officere (Gulæ ſcil. ac Cupiditatis) illarum item, quæ Juſtitiæ, cujusmodi eſt Malignitas: ac deniq; earum, quæ Fortitudini; Iræ ſcil. & Timoris Doloriſq;.

Qværat vero forte quiſpiam, cum Ratio affectibus dominetur, quid cauſæ ſit, cur non itidem oblivioni ignorantiæqve præpolleat? Ridicula ſane quæſtio. Non enim affectuum ejusmodi dominatur, qui ejus ipſius vitia exiſtunt, ſed qui Juſtitiæ, & Fortitudini & Temperantiæ incommodent; ac ne horum quidem hactenus victrix eſt, ut eos penitus deſtruat, ſed ne illis cedat. Poſſem equidem & ex aliis multis argumentum probare (Rationis ſcil. in perturbationes & affectus vitiaq; declarare imperium) cumprimis vero ex illorum præclara conſtantia, demonſtravero, qui virtutis cauſa mortem oppetierunt; Eleazari ſcilicet ac ſeptem Fratrum, nec non illorum Matris. Hi namq; omnes ſpretis ad mortem usq; laboribus ac tormentis, Rationem affectuum ac perturbationum dominam eſſe oſtenderunt.

Sane vero ſubit animum, qua fulgent virtutum luce Athletas laudare, qui per id tempus cum Matre honeſti rectiq; cauſa mortem ſubiere: beatosq; prædicem, quod tantos inde honores conſecuti ſunt. Excitata enim, nedum reliqvorum omnium mortalium fortitudinis & patientiæ laude, ſed & ipſorum carnificum admiratione, ſolvendæ adverſus gentes tyrannidis auctores exſtitere; Tyranno ipſo illorum conſtantia expugnato: ut inde, ac per eos, mundata piaculo patria ſit. Sed & recta ſtatim ad quæſitum procedere licebit, qua videbitur commodum, argumentum aggreſſo: atq; in eum modum ad eos ſermonem vertam, DEO, qui omni ſapientia præſtat dans gloriam.

Quod itaq; in quæſtionem venit iſtud eſt: Num Ratio perturbationum ac affectuum imperio polleat? Ac diſtingvimus, quid demum ſit Ratio? Quid vero paſſio ſ. perturbatio affectusq;, & quot illorum genera? Num item Ratio horum omnium dominetur? Eſt igitur Ratio, mens cum recta ratione vitam curans ſapientia inſtitutam. Sapientia vero eſt Divinarum humanarumq; rerum, earundemq; cauſarum cognitio. Hæc porro Legis diſciplina eſt, cujus numine Divina reverenter ac religioſe condiſcimus; humana, pro eo ac utile eſt, Sapientiæ genera, Prudentia, Juſtitia, Fortitudo & Temperantia. Cunctis vero principalior Prudentia; ex qua Rationi eſt, ut affectuum dominetur. Affectuum duo genera univerſaliſſima ſunt, Voluptas & Dolor. Horum quodlibet etiam circa animum verſatur. Multa Voluptatem Doloremq; comitantur affectuum juga ac propagines. Voluptati præit Cupiditas; Voluptatem ſequitur Gaudium. Ante Dolorem Timor, Dolori Triſtitia jungitur. Ita voluptatis Doloriſq; communis affectio, cum quis in eam ſe incidiſſe cognoverit. Ad Voluptatis partem attinet & Maligna affectio, cujus inter omnes affectus longe varia & multiplex indoles. Quod ad animum attinet, Arrogantia, Avaritia, Contentio & Invidia: quod vero ad corpus, Voracitas omnia liguriens, ſordidiq; & in hoſpitalis animi Parcitas. Cum velut duæ animi ac corporis ſtirpes ſint Voluptas & Dolor, multi horum ſurculi ſunt & ſtolones; quos ſingulos quæ omnium cultu

deſuder,

defudet, Ratio emundans atq; vellicans irrigansq;, omniq; modo alios alio mutans, morum affectuumqve plantas miti indole facit.

Ratio, Virtutum dux ac auſpex: Affectuum vero & perturbationum pro imperio domina. Obſerva autem illorum labe, quid Temperantiæ primum officiat; idcirco nimirum, quod Ratio ipſa affectuum ac vitiorum domina eſt. Temperantia autem Cupiditatum eliſio eſt, deq; illis victoria. Cupiditatum aliæ ad animum ſpectant, aliæ ad corpus, quarum omnium potitur Ratio, ac eis dominatur. Hæc ſane mea ſententia. Cum itaqve piſcium avium q; & quadrupedum, ſeu etiam quarumvis aliarum eſcarum, quarum nobis eſu Lege interdictum ſit, Cupiditas inceſſerit, Rationis auſpicio iis nos abſtinemus. Sobria enim mente retinientur, atq; in contrarium vertuntur quorumvis actuum deſideria, cunctiq; corporis motus ratione frænantur.

CAPUT II.

AC quid mirum, ſi animi cupiditates pulchritudinis honeſtiq; deſiderio caſſæ redduntur. Hoc ſane molimine caſtus * Joſeph laudatur, quod vim libidinis Ratione ſuperaverit. Cum enim adoleſcens eſſet, vegetaq; in rem turpem ætate, Ratione duce libidinum ſtimulum infregit. Nec ſolum turpis libidinis immitem vim ardoresq; ſuperare Ratio cernitur, verum etiam omnem Cupiditatem. Deniq; ait Lex, ** Non concupiſces uxorem proximi tui, nec omnia, quæ proximi tui ſunt. Dum itaq; præcipit, ne concupiſcamus, multo magis poſſe Rationem cupiditatibus dominari ſvaſerit, uti etiam affectibus Juſtitiæ adverſis. Alioqui enim, quomodo ſordida quis parcitate inhoſpitalis, ſeu etiam gulæ deditus, niſi Ratione affectuum domina eisq; prævalente, mores mutaverit?

Mox ſane, aç quis Legis diſciplina vitam inſtituerit, etſi avarus erat, recti tramite indolem cogit, absq; uſuris indigentibus commodans, ac ſeptimanis advenientibus fœnus reſcindens. Etſi ſordidus ac parcus, Rationis memor *** Legis ſe Imperio ſubjicit, nec ſegetes neq; vineas demetens. Itemqve in aliis licet perſpicere Rationem affectuum perturbationumq; dominam ac domitricem eſſe. Lex enim etiam parentum benevolentiæ præſcribit, quæ illorum cauſa virtutem minime prodat. Uxoris quoqve amicitiam ſuperat, cujus ſcelus coarguat. Liberorum item amori dominatur, quorum pravos mores puniat. Amicorum conſvetudinis nullam rationem habet, quorum nequitiam atqve vitia reprehendat. Neq; id fidem excedere putaveritis, quando etiam Lege auſpice Ratio inimicitias vincere poteſt, ut manſvetas hoſtinum † arbores non ſuccidat, illisq; deperdita ſervare ſtudeat, ac quæ fuerint collapſa ipſa pari opera erigat.

Qvin & violentiorum Ratio affectuum perturbationumq; potiri conſpicitur, nempe amoris Principatus, inanis gloriæ ac invidiæ. Cunctos enim A nequiſſimos iſtiusmodi affectus vitiaq; mens ſobria depellit, uti etiam iram. Alioqvi quid cauſæ eſt, cur ſapientiſſimus pater noſter Jacob Symeonem & Levi accuſet, quod Sichimitarum gentem nullo Rationis conſilio jugulaverint, cum ait, Maledictus furor eorum? Niſi enim Ratio iræ compos eſſe poterat, nunquam ſic locutus eſſet.

B DEUS enim homine condito, eoqve Ratione ac arbitrii facultate ornato, etiam affectus, certamq; indolem in eo plantavit, mentemq; ducem animi ſatellitio fultam, velut in ſolio Regem collocavit: cui legem dedit, ex cujus norma inſtitutis vitæ rationibus, regno ſobrio & juſto & bono potitura eſſet. At quomodo, dicat aliquis, ſiquidem Ratio affectuum domina eſt, oblivionem ac ignorantiam ex Imperio non vincit?

C

CAPUT III.

VAlde ſane ridicula ratio. Non enim Ratio ſuorum ipſa affectuum potiri cernitur, ſed eorum, qui corporis affectus ſunt. Puta, fieri non poteſt, ut cupiditatem a nobis exſcindamus; præbere tamen poteſt Ratio, ne illi mancipemur. Non poteſt quis iram furoremq; animo amputare; at ne illi addicamur, favens Ratio poteſt præſtare. Pronam mali voluntatem ac libidinem non poteſt quis auferre, juvare tamen Ratio poteſt, ne animum illi inflectamus. Non enim Rationis eſt, ut affectus radicitus evellat, ſed ut quaſi adverſarii munere illis obſiſtat.

Ac ſane Davidis exemplo rem clarius advertere licet. Quod enim David †† Rex tota die cum alienigenis congreſſus, ad veſperam ſudoribus madens, ac valde labore feſſus ad Prætorium tentorium veniens, præſtantiorum militum ac ducum exercitu omni circumſeptus erat; reliquis omnibus ad cœnam verſis, Rex, ut qui maxima ſiti teneretur, etſi uberes fontes habebat, iis ſitim extingvere non valebat; ſed inconſulta quædam cupiditas ejus aquæ, quæ in hoſtium ſtatione erat, ipſa auctior ac invalescens inceſſerat, ſolvensq; adurebat: Quamobrem ſatellitibus ea Regis ſiti quiritantibus remqve deplorantibus, duo juvenes Regis illa cupiditate moti, cum arma induiſſent, ac urnam accepiſſent, hoſtium vallo ſuperato, poſitas ad portam excubias latentes, omnemq; hoſtium rimati exercitum, cum fontem invenissent, ex illo Regi attulerunt. Is vero, quanquam ſiti ardebat præ grande periculum exiſtimavit, ſi quæ ſanguinis pretio veniret, aquam biberet. Ratione itaqve cupiditati objecta, aquam DEO libavit. Etenim, uti dicebam, poteſt mens ſobria affectuum neceſſitates vincere, libidinumqve ardores extingvere, nec non corporum dolores, quantumvis atroces, ſuperare.

Jam vero nos tempus vocat, & ad ſobriæ Rationis ſeriam conſiderationem ex argumento inducit. Quod enim Patres noſtri Legum

* *Geneſ.39,12.* ** *Exod.20,17.* *** *Levit.25,2.* † *Deut.20,19. Exod 23,4. & 5.* †† *2.Reg.23,15.*

Subſannas vero noſtram Philoſophiam, quod non ſana ſatis ratione ea valeamus, docet namq; Temperantiam, ut omnem ſponte laborem toleremus, Juſtitiæ præceptis imbuit, ut ſolum verum Deum magnifice colamus. Quamobrem immundas carnes non comedemus. Qui enim Legem Dei eſſe credamus, ipſum natura noſtri miſeratione ductum lege ſancire novimus. Legis auctor ac conditor, quæ noſtris animabus convenientia forent, permiſit edere; carnibus vero, quæ eſſent contrariæ, veſci prohibuit. Tyrannicum vero, nedum ut ſcelerate agere cogamur, ſed & edere. Abſit tamen, ut hujus de me riſus tibi copiam faciam; nec ſacra Majorum, ſervandæ Legis ergo juramenta dimittam; nec ſi oculos effoderis, viſceraq; igne conſumſeris. Non ita ſenex ac imbellis animi ſum, ut non pietatis cauſa virilem juvenili ardore animum oſtenderim. Ad hæc expedi rotas, vehementioriq; flatu ignem excita. Non ſic ſenectutem miſeror, ut ejus cauſa Legem diſſolvam. Non te mentiar, mihi magiſtra Lex, nec te negabo, amica Continentia: non pudefaciam, Ratio Philoſophica, nec abnegabo, venerandum Sacerdotium Legisq; peritia. Mundum me Patres ſuſcipient, quem tuæ neceſſitates ad mortem usqve nullo terrore dejicient.

CAPUT VI.

IN hunc modum adverſa dicendi vi exſufflata Tyranni adhortationum ſvada, qui aſtabant ſatellites, acerbe Eleazarum ad ſupplicia trahebant. Ac primum quidem veſtibus nudatum, tumq; cubitis manibus revinctum, ex utroq; latere verberibus cædebant, præcone hinc inde clamante: Obtempera Regis mandatis. At magni vir animi Eleazarus, quaſi in ſomnis torqueretur, nihil a conſtantia demutabatur, ſed ſublimes in cœlum tendens oculos, diſſilientibus carnibus verberum illa carnificina Senex deradebatur, defluebatq; cruore, ac latera immane quantum alte illi fodiebantur: cadensq; in terram, fatiſcente doloris vi corpuſculo tanta illa cruciatus acerbitate, rectam inflexamq; animi Rationem habebat. Calcibus enim veto immanium quis ſatellitum inſiliens quaſi erecturus, ejus ilia tundebat. Is porro tormenta patienter ferebat, ſpretaqve neceſſitate tanta illa verberum grandine conſtans perſeverabat. Vapulans Senex dilaniantes tortores ſuos vincebat, ac illis ipſis animi magnitudine admirationi erat.

Quamobrem partim ſenectutis miſerti, partim etia m pro conſvetudine neceſſitudinis ſenſu affecti, Regis quidam Miniſtri ad eum adeuntes, ajebant. Cur enim vero, Eleazare, hiſce te malis inconſulto ſubjicis? Nos ſane aſſas carnes aponemus; tu vero ſimulans ſuillam guſtaſſe, ſaluti conſulito. Ad qvos Eleazarus. Ne ſic male ſapiamus filii Abrahæ, ut molli animo aliquid nobis indecorum ſimulato agamus. Inſulſum plane dementiſq; animi, ſi cum ad ſenectam usq; ex veritatis rationib. vitam egerimus, ejusq; rei laudem legitime ſervaverimus, nunc conſiliis mutemur, efficiamurq; nos ipſi adoleſcentibus impietatis, forma, ut & exemplo ſimus veſcendi immundis; turpemq; reliquam brevem vitam ducamo, eamq; omnium cachinnis expoſitam, qua ignavia illi ſuperſtites erimo. Tanta igitur conſpecta ejus animi magnitudine inflexaq; eorum miſeratione conſtantia, ad ignem adductum cruciariis inſtrumētis urentem in rogum conjiciunt, ejusq; naribus fœtidos noxiosqve liquores infundunt.

Jam vero ad oſſa usq; ejus uſtulato corpore, cū deficiente natura ſpiritum relaxaret, oculos in Deum levans, ait, Tu Deus noſti, cum liceret ſalvum eſſe & incolumem, Legis gratia cruciantibus me flammis interire. Idcirco propitius eſto genti tuæ, cui noſtra pro illis pœna ſufficiat. Piacularem eorum hoſtiam meum cruorem efficito; proq; illorū animabus meam ipſius animā accipito. Hæcq; locutus Vir ſanctus, forti mortem aſpexit propoſito.

Explorate igitur affectuum domina pia Ratio eſt. Si enim majoris præ ratione virtutis affectus extitiſſent, illis utiq; victoriæ teſtimonium deferrem. Nunc autem Ratione affectuum victrice, illi utiq; merito ducis poteſtas atq; principis tribuenda ſit. Æqvum proinde, ut imperium Rationis eſſe agnoſcamus, quando & extrinſecus provenientium dolorum victricem (ſed & voluptatum) nec illis cedere, oſtendo.

CAPUT VII.

QVemadmodum enim optimus gubernator Patris noſtri Eleazari inſtitutus Ratione animus, clavo regens pietatis navem in affectuum pelago, Tyranniq; minis diverberatus, ac tormentorum tricumanis fluctibus affatim jactatus, nullo modo pietatis gubernacula invertit, quoadusq; ad portum immortalitatis evaſit. Nulla unquam civitas multis variisqve oppugnata machinis reſtitit, ac vir ille ſanctiſſimus, ſacro animo verberibus tormentisq; inflammatus, præ Rationis munimine obſidentes devicit. Velut enim prærupto ſcopulo ac rupe ſua pater Eleazarus obtenta mente furentes affectuum fluctus elidebat. O Sacerdotio digne Sacerdos, cujus impolluti dentes, ab omniq; immundorum eſus profanatione immunis venter, qui pietatis vaſculum fuerat, ô Legi concors Diviniq; ſermonis Theologe. Tales ſint neceſſe eſt, qui proprio ſangvine Legem adminiſtrant, generoſoq; fudore ad mortem usqve tormentis certant.

Tu Pater noſtram æquis legibus conſtitutam pietatem ac diſciplinam, quibus patienter tuliſti ad gloriam confirmaſti, ſanctimoniamq; honeſtans non convuliſti, ac per opera divinæ Philoſophiæ ſermonibus & oraculis fidem concilians. O ſenex tormento fortior igneqve torrente! Vetule, viribus ipſe contentior, ac cunctis major Eleazare. Quemadmodum enim Paternum 16.46. Aaron thuribulo inſtructus medios plebis inter currens ordines, Angelum incendia miniſtrantem devicit; ſic Aaronis ſtirpe ſatus Eleazarus, igne ipſe maceratus a Rationis tramite non deflexit. Quodqve omne vincit miraculum, cum ſenex eſſet, collabentibus jam corporis viribus, & cum laxatæ carnes nerviq; defeſſi ac fatiſcentes eſſent, per Rationem ſpiritu juvenis virtute fulſit. O beatam ſenectutem, ac venerabiles canos vitamqve ſancte legibus inſtitutam, quam fidele mortis ſignaculum conſummavit.

propugnator ſim. Urgentibusqve ſatellitibus, ut ſe manducaturum profiteretur, ut a tormentis liberari liceret; contra ille: Non ſic rotæ veſtræ vis exuperat, acerbi miniſtri, ut, quæ mihi ineſt, vim Rationis præfocet. Secate membra, carnes igni aſſate, artus diſtorqvete: Quicquid enim tormentorum adhibueritis, mei ipſe periculo certos faciam, proprium hoc filiis Hebræorum, ut virtutis palæſtra uni invicti exiſtant.

Hæc illo loqvente, ſubjectis prunis, igneqve exſuſcitato, longe abunde rotam diſtendunt, quam fuſus undiqve ſangvis cruentaret, & ex qua ſanie guttatim defluente extingveretur prunarum ſtrues: circaqve feralis machinæ axes, carnes pereffluebant. Cumqve jam magni animi Abrahamiqve dignus ſtirpe pariqve indole juvenis conciſam undiqve oſſium compagem haberet, ne ingemuit quidem, ſed quaſi in igne conſtaretur ad incorruptionem, fortiter tormenta ſuſtinuit. Imitatores mei eſtote, Fratres, ajebat. Ne meum certamen fatiſcentibus animis deſerite, neve meam fortis animi fraternitatem ejurate. Sacram mentisqve generoſæ militiam pietatis cauſa gerite, per quam Divina paternaqve providentia genti noſtræ placata, in ſuperbum dirumqve Tyrannum animadvertet. Hæcqve prolocutus facer honeſtusq; juvenis animam efflavit.

Cunctis vero prioris forti tolerantia attonitis, adducunt ſatellites ætate ſecundum, innexisq; ferreis manibus acutis unguibus, eum catapultæ (quæ machina eſt) alligant. Deinde percontati, priusquam eum torqverent, num vellet comedere? poſtquam generoſum ejus mentis propoſitum audierunt, ferreis manibus aſſilientes, a cervicis muſculis ad mentum usqve carnem omnem & capitis cutem, pardi beſtiæ, detraxerunt. Is vero hunc gravi conſtantia dolorem tolerans, Quam dulce, ajebat, omne mortis genus ob patriam noſtram pietatem? Non putas te, ô omnium crudeliſſime Tyranne, magis quam me nunc torqveri, cum videas ſuperbam Tyrannici animi rationem noſtra pietatis cauſa patientia vinci? Etenim ego virtutis oblectationibus laborem levo, tu vero in impietatis minis cruciaris. Neq; vero effugies, impuriſſime Tyranne, pœnas iræ Divinæ.

CAPUT X.

Atq; hoc it. inclytæ mortis agone perfuncto adductus tertius eſt, quem multis plures hortabantur, ut deguſtando carnes ſaluti conſuleret. Ad quos ille firma exclamavit voce. Ignoratis, inquit, eodem me patre ſatum cum his, qui jam diem obierunt, eademqve matre natum, nec non iisdem nos eſſe e lucatos decretis? Non ejurabo tam nobilem fraternitatis cognationem. Tum illi hominis dicendi libertatem graviter ferentes, tortoriis inſtrumentis ac fidiculis manus ejus pellesqve exartuant, laxatisqve commiſſuris membratim diſcerpebant, digitosqve & brachia & crura & poplites atqve cubitos commolebant. Cumqve nullo modo tantæ tormentorum vi præfocare valerent ac extingvere, detracta cum ſummis digitorum capitibus circumqvaqve cute excoriant. Deinde eum protinus ad rotam ducunt: cui circumjectus, cum vertebris exartuaretur, cernebat carnes ſuas fruſtatim diſſilire, & ex viſceribus cruoris rivos profluere. Jamqve adeo moriturus ait, Nos quidem, impuriſſime Tyranne, ob DEI diſciplinam atqve virtutem hæc patimur; tu vero ob impietatem cædesqve nefarias, quanta nec mente comprehendi poſſint, tormenta ſuſtinebis.

Atqve hoc etiam pari fratribus virtute ac conſtantia mortuo, quartum trahebant, dicentes, Num & tu eadem ac fratres dementia inſanies? Adqvos ille, Non tanta urendi vi veſter ignis adverſus me prævalet, ut hunc ignavia paveam. Per beatam fratrum meorum mortem, æternumqve tyranni interitum, nec non inclytam piorum vitam non abnegabo ſic ingenuam fraternitatem. Nova Tyranne excogita tormenta, ut & ex illis noveris, eſſe me fratrem eorum, qui iis priores decertarunt.

His auditis cruentus ille cædisqve avidus ac longe impuriſſimus Antiochus, linguam præſcindi jubet. Ad quem ſtremuus pugil: Quamquam abſtuleris vocis organum, exaudit & tacentes DEUS. En, jam lingua laxata eſt, abſcindite. Non enim tua hac immanitate etiam Rationem noſtram, velut foris lingvam ſecabis. Libenter DEI cauſa corporis membris truncamur: in te autem cito DEUS ulciſcetur, quippe qui linguam Divinas modulantem laudes exſcindis.

CAPUT XI.

UBi vero hic quoque tormentis excruciatus obierat, quintus proſiliit dicens: Non tardo, Tyranne, quin & ipſe virtutis cauſa tormenta adeam. Ipſe a meipſo venio, ut me qvoqve interempto plurium ſcelerum reus majorem cœleſti Judici pœnam luas. Quo noſtro ſcelere, hominum ac virtutis oſor, eum in modum genus noſtrum vaſtas & perdis? Num quod Creatoris omnium cultu religioſi ſumus, ejusq; Lege virtutis ſcitis vivimus? Atqui hæc non ſupplicüs, ſed honoribus muneranda ſunt.

Hactenus dixerat, vinctumqve tortores ad catapultam traxerunt: inq; illa ingenua ligantes iisqve ferreis pedicis adſtrictis, ejus lumbos circa orbicularem cuneum inflexerunt, ita ut totus circum rotam ſcorpii more inflexus exartuaretur, Hoc pacto cum & ſpiritus comprimeretur & corpus angeretur, Præclara, inquit, in nos, Tyranne, & invitus confers munera, dum fortioris animi laboribus noſtra tuenda Lege tolerantiam clarere facis.

Hoc etiam defuncto adducitur & ſextus puer junior; ac percontante Tyranno, num comedendo dimitti vellet, ait: Eqvidem Fratribus ætate junior ſum, ſed animi præſtantia æqualis.

Author

Abstract

Author

Abstract

mutua fuit dilectio. Eadem quippe lege eruditi, earundemqve virtutum palæstra perfuncti, ac eodem justitiæ cultu educati, alter alterum magis diligebant. Parenim utis æmulatio illorum inter se concordiam augebat. Pietate namqve comite, desiderabiliorem sibi ipsis fraternum amorem reddebant. Nihilominus tamen, etsi natura, consvetudine, virtutis indole moribusqve avitæ illis erant fraterni amoris philtra, sustinuerunt pietatis causa, qui Fratrum residui essent, ut Fratres ad mortem usqve dehonestari ac tormentis excruciari viderent.

CAPUT XIV.

NEqve id solum, sed ut etiam ad eadem hortarentur impellerentqve. Quocirca nedum cruciatus vimqve omnem doloris contempserunt, verum etiam fraterni amoris affectus superarunt. O Rationes Regibus longe clariores nobilibusqve nobiliores! Nullus minas formidavit, aut mortis conspectu expavit. Sed velut omnes immortalitatis semitam decurrerent, sic tormentorum viam celerabant. Ac sicut manus pedesqve summo consensu animi nutibus moventur, sic & sacri juvenes illi, velut una anima, quæ interitum nescit, pietate eis motum imprimente, mortis pro illo stadio concordes erant.

O sanctissimum concordium pignorum septenarium ac hebdomadam! Velut enim septem mundi fabricæ dies septimanam, sic juvenes pietatem, choros ducentes tormentorum metum convellendo obibant. Modo audita juvenum ærumna diroqve supplicio inhorrescimus: illi vero nedum videntes autve audientes acturum intentatas minas, verum etiam patientes fortiter ferebant; idqve adeo cum igne excruciarentur, cujus ardoribus quid ad pœnam molestius? Acuta enim celerqve iguis vis cito corpora dissolvit.

Nec mirum videatur, quod Virorum illorum Rationem victricem in tormentis enituisse existimemus, quando etiam mulieris animus longe plures diversiqve generis dolores ac cruciatus contempsit. Septem enim illorum juvenum parens in singulis liberorum paria illis tormenta sustinuit. Considerate enim, quomodo a natura insitus filiorum amor erga liberos effusus, nullum non trahens, ut illis afficiatur, cum ipsa quoqve muta animantia pari ac homines affectu amoreqve naturali erga susceptos ex ipsis fœtus ducantur. Ac quid necesse, ut brutarum animantium exemplo impensum erga liberos parentum affectum ostendamus, cum & apes illarum aggredientes favos ulciscantur, ac velut ferro, stimulo feriant sic invadentes, & ad mortem usq; suos labores defendant?

CAPUT XV.

HAud enimvero juvenum Matrem pari cum Abrahamo mentis sensu præditam, Liberorum affectio a sano sensu dimovit. Zelosissima Mater duobus propositis, pietate scilicet, septemq; liberorum temporanea salute, juxta ac Tyrannus pollicebatur, pluris pietatem fecit, quæ DEO auctore ac rem præstante in Vitam æternam salvet. O qua demum ratione parentum erga liberos effusa amore viscera repræsentare possim, quæ tum animi tum formæ similitudinem in minoris filii admiranda specie vultuqve informarent; quando maxime liberis in malis versantibus matres propensiore patribus affectu ac doloris sensu ducuntur. Quanto enim animo imbecilliores matres sunt prolisq; amantiores, tanto majore illecebra erga liberos afficiuntur. Matrum vero nec una fuit liberorum amore septem illorum matre superior, quæ tamen ipsa septeno partu nativam illam liberorum amoris insitam vim cum haberet, multipliciqve cujusq; parturitione ac doloribus roboratam in eos necessitudinem, majore erga DEUM timore, temporaneam illorum salutem contempsit.

Nec hoc solum, sed &, qua filii probitate nitebant, Legiqve propense obsequentes erant, amoris filiorum vis major in illa exarserat. Erant enim justi, & casti, magnoqve animo præditi; fraterna devincti charitate, sicqve Matris amantes, ut & ejus svasu ad mortem usqve Legis scita servare in animum induxerint. Etsi tamen tanta erant, quæ materna viscera ad liberorum nativo illorum amore miserationem traherent, nullius eorum causa ejus evertere animum diversa adeo supplicia valuerunt: sed eorum singulos omnesqve simul religiosa Mater ad mortem pro pietate obeundam hortabatur.

O sacra indoles, parentumqve in liberos amoris illecebræ, & prudentia liberorum amans nutrixqve: matrumqve demum affectus indomabiles! Cum singulos filiorum torqueri Mater videret atqve incendi, pietatis arce non movebatur. Filiorum carnes igne torreri videbat & emacerari, pedumqve ac manuum exsectos digitos in terra palpitare, capitum item evulsas carnes ad mentum usqve larvarum more extare. O Mater graviores nunc labores experta, quam cum eosdem parturires! O sola mulierum totam plenam enixa pietatem! Non secus animum mutavit liberorum primus efflans spiritum, nec vero alterius inter tormenta miserabiles aspectus, neqve tertius agens animam: nec denique cum singulos in tormentis videres suam ipsorum lanienam torve contuentes, naresqve eorum occasum præsignantes. Non soluta lacrymis es, cum liberorum carnes exuri videres, aliasqve ex aliis præscissas manus, atqve alias ex aliis cæsas cervices, aliosqve super alios cadentes mortuos; non, inquam, muliebri affectu, dum filiorum locum commune mortuorum factum tumulum conspiceres plorasti.

Non sic Sirenum modulati cantus autve Cygnorum voces blande aures auditorum trahunt, ac liberorum inter tormenta matres vocantium.

[illegible] [illegible] [illegible] [

DEUM aſpicientes, atqve ad mortem usq; tormenta ſuſtinentes.

Vere enim divinum certamen, quod peractum eſt. Certaminis Præſes tunc virtus erat, per patientiam incorruptione Victoriam in vitam longævam probans. Eleazarus primis partibus auſpicabatur; Mater ipſa ſeptem Puerorum ſtadio aderat: Fratres decertabant: Tyrannus adverſarius erat: Pietas Religioqve ſuos coronans athletas vincebat. Qui non minarentur Divinæ Legis pugiles? qui demum non ſtuperent? Ipſe ſane Tyrannus omneqve Concilium etiam atqve etiam illorum patientiam ſuſpexere. Etenim ait Moſes, † Et omnes ſancti ſub manibus tuis. Et hi igitur ſanctificati propter DEUM honorem adepti ſunt, piorumqve illorum cruore ac mortis eorum propitiatione Iſraelem malis attritum Divina Providentia ſervavit. Tyrannus enim Antiochus eorum virtutis ſpectata fortitudine, ipſorumqve in tormentis explorata patientia tantam eam conſtantiam ſub præconis voce exercitibus ſuis in exemplum poſuit, virosqve ſtrenuos ac fortes in pedeſtribus copiis urbiumqve obſidione ſocios habuit, iisq; expugnatis omnium hoſtium victor extitit. O Pueri ſanguinis Abrahæ nepotes Iſraëlitæ, legi huic obſequimini, & in omnibus pietatem colite, quos non lateat, piam Rationem affectuum ac perturbationum dominam eſſe.

CAPUT XVIII.

NEc eorum duntaxat dolorum qui a nobis intusqve afficiunt, ſed & laborum, qui extrinſecus & violenter ingruunt: unde illi pietatis cauſa prodendo corpora nedum hominibus admirationi fuere, ſed & Divinam nacti ſunt portionem; gentemqve pace componendo, legumqve æquitatem in patria inſtaurando adverſarios expugnarunt: Tyrannusqve Antiochus cum in terra dedit pœnas, tum mortuus punitur. Cum enim Jeroſolymorum cives nihil cogere potuiſſet, ut ad Gentium inſtituta, legitima ſua atq; patria deferendo tranſirent, Jeroſolymis profectus adverſus Perſas movit.

Ajebat autem ſeptem Puerorum Mater & hæc mulier juſta filiis. Virgo caſta fui, nec paternam domum exceſſi, ſed ædificatam coſtam cuſtodivi. Non me viri noxa corruptor * deſolationis corrupit, nec ſerpens ** ſeductor ipſe perinde lues meæ virginitatis caſta munera violavit. Manſi cum viro per ætatis florem; hisqve jam ad pubertatis annos deductis, Pater beato fine quievit. Nec enim ſe filiis orbum doluit. Dum vero adhuc nobiscum verſaretur, Legem nos ac Prophetas docebat: interemptum a Caino *** Abelem legebat: Iſaac **** holocauſto oblatum; Joſephum ***** in carcere conſtitutum; narrabat æmulatorem ****** Phinees: docebat nos in igne † Ananiam, Azariam & Miſaelem. Laudabat quoqve Danielem in lacu Leonum, ac beatum prædicabat. In memoriam revocabat †† Iſaiæ ſententiam, in hæc verba, Etſi tranſieris per ignem, flamma non comburet te. Laudum cantica conſcribentem Davidem nobis modulabatur, dicentem, ††* Multæ tribulationes juſtorum. Salomonis parœmiam referebat, ††** Lignum vitæ eſt omnibus facientibus ejus voluntatem. Ezechieli fidem adſtruebat, dicenti, †††** ſi vivent oſſa hæc arida? Non latebat, quod Moyſes †††*** docuit Canticum, quo docet aitqve, Ego occidam & vivere faciam. Hæc vita veſtra & beatitudo dierum. O amarum tunc diem & non amarum, cum ſcilicet plenus amaritudinis felle Græcorum Tyrannus, ſuccenſis crudelibus ollis ac liquoribus in eis ebullientibus ad catapultam trahens, cunctaqve ſua tormenta ſeptem Abrahamitidis filiis adhibens oculorum pupillas cæcaret, linguas amputaret, variis ſuppliciis interficeret: ob quæ Divina in eum ultio animadvertit, & animadverteret. Abrahæ vero ſeminis Pueri cum Matre triumphalibus infulis decorata in Patrum choro congregantur, qui caſtas immortales a DEO animas nacti ſunt; cui gloria in ſecula. Amen.

† *Deut.33,3.* * *Deut.22,25.* ** *Gen.3,2.* *** *Gen.4.* **** *Gen.22.* ***** *Gen.39.* ****** *Num.25,7.*
† *Dan.3,8.14.* †† *Iſa.43,3.* ††* *Pſalm.33,20.* ††** *Prov.3,18.* †††** *Ezech.37,4.* †††*** *Deut.32,39.*

AD

AD JOSEPHI LIBRUM DE IMPERIO RATIONIS IN LAUDEM MACCABÆORUM.

FRANCISCI COMBEFISII NOTÆ.

QVod olim in votis fuerat, ut eruditus quispiam ac Græce doctus egregiam hanc Joſephi lucubrationem, qualis abillo prodiit, Latio redderet; non ſicut Erasmus pompatica laudatione σοφιστικῶς ſpecie nova ſua pro Joſephi antiquis obtruderet: eramqve tentaturus in mea Biblioth. Patrum Concionatoria, ut inter tot Chriſtianorum Antiſtitum Maccabaicos ſermones ipſa Joſephus, non ejus potius ementito nomine Erasmus, agmen duceret; id impræſentiarum aggredior: Prudentine ſatis conſilio, & ut nihil aut parum operis majeſtati inde decreſcat, haud facile mihi ipſi auſim pollicere: atq; utinam melioribus auibus alius quispiam hoc labore levaſſet. Facit ad dignitatem Operis, quod in pleriſq; Græcorum Bibliis Maccabæorum libris adjungitur, ac quaſi eorum appendix ac illuſtratio communi fidei legendum proponitur. Eraſmus ſua multa inferciit, nec ſæpe ſatis acri judicio, debuiſſetqve non trium dierum opus effutire, cum nec Græca in promptu haberet, ut ipſemet inſinuat, ſed excoctam etiam hebdomadarum lucubrationem pari Græcis elegantia fideqve publico dare.

Tanta hæc de Ratione, ejusqve victoria, Paulus potius fidei tribuat ac Chriſti gratiæ, cujus myſterium non ſatis agnoviſſe videntur, qui nulla ejus mentione ex ſola Legis notitia, ipſaq; arbitrii vi proceſſiſſe annuunt, tanta hæc virtutū munera ac κατορθώματα. Sic Stoici tanta jactabant, & quaſi ipſi a ſe virtute niterent, ſoloq; Rationis imperio omne ejus ſtadium in offenſo pede decurrerent. Quod Chriſtiana pietas profligatiſſimæ ſuperbiæ merito agnoſcit ac damnat, quærens ipſa non ſuam, ſed DEI juſtitiam ſtatuere, quo auctore omnis affectuum ac vitiorum victoria eſt, & ut virtutis ſummæq; fortitudinis arcem arripiamus, uti ſe res etiam in Maccabæis habuit, aliisq;, quos Joſephus ex Veteri Inſtrumento in exemplum adducit, ac quos plures Erasmus, σοφιστικῶς ſuæ licentia, ex eodem congerit. Exigitur tamen etiam noſter conatus, ut quod DEI donum eſt, ſit & noſtrum opus. Quod argumentum urgere alterius & otii ſit & operæ.

A P. 1085. f. σωφρων ἰωσηφ) Nota illius hiſtoria, ac caſtitatis victoria, quam Joſephus hic celebrat. Nec ſatis apte Erasmus; *Juſſi voce laudatur*: extraq; rem eſt, quod Moyſis exemplum addicit, Dathan & Abiron ulciſcentis, quod Græca non habent, pleraq; ipſa Auctoris ac meliora diſſimulans atq; omittens; ut quod Lege ipſa interdicta cupiditas, ejusq; proinde cogendæ imperio Rationis inſinuata facultas: ipſa omni exemplorum genere probata.

B g. τῶν ἰωβηλαίων) Annum Jubilæum reſpicit, quo ſic omnia reſtituebantur, & debita uſuræqve reſcindebantur: nec ſegetes aut vineæ demetebantur; aut etiam annum ſeptimum, quo & ipſa terra quieſcebat, ac qui religioſiores erant pleraq; alia anni jubilæi præſtabant.

C P. 1086. f. τῶν μεγίστων) Quaſi primæ nobilitatis viri, maximeq; conſpicui in victa fortitudine, quā eis facer textus ibi adſcribit: cujus σωφρόσι ac μεγαλοφρόσι nec Joſephus nec Erasmus ſatis decorum aut fidem ſervarunt. Mendum eſt, quod duos Joſephus numerat, cum Scriptura tres habeat, qui ſic ſtrenue perruptis hoſtium caſtris aquā e fonte hauſere, quem in porta Bethlehem Scriptura dicit fuiſſe conſtitutum; nec proinde ſic rimari per caſtra omnia neceſſe fuit, ut Joſephus ſcribit: ac vel maxime, quod ne Bethlehem illis viris ignota erat, ipſa civitas David, ſicq; Hieroſolymorum vicina, etſi in ea tunc Philiſtini ſtationem habebant. Quod item verſos ad cœnam reliquos dicit Joſephus, Scriptura non dicit; veriſimilliusq; in ipſa acie contracta ſiti, per quam manus ejus defecerat & obriguerat cum gladio, nimia ſcilicet pugnæ inſtantia, ad præſidium reverſum, fontis illius memorem, ex quo ſæpius juvenis hauſiſſet, ſic vocem miſiſſe, votumq; expreſſiſſe: quod forte deerat frigidæ copia, aut ſic probatæ, ut illa Bethlehemitica. Ἀπροσδιονύσως etiam Erasmus Davidis votum exaggerat non bibendi niſi ex aqua ejus ciſternæ aut fontis, ac quaſi pro illis poculis ſuis pugnatum vellet, hincq; illis animum adderet: nihil enim Scriptura ejusmodi inſinuat, aut Joſepho in mentem venit: Bene eſt, quod Joſephus ἀλόγιστον θυμὸν dicit, nec minus etiam dixerim vocem *non ſatis ex judicio*, ut ſolent nonnullis etiam magnis viris ac principibus incautis excidere, quæ ipſa ſic arripiantur a ſubditis, præter etiam loqventium mentem. Longa fatigari ſiti debuiſſet Rex

D

E

F

David,

David, cum nec ipſa die dicatur Bethlehem expugnata eſſe. τὸ, σωτὴρ ſuæ exemplaria habent, plane vitioſum eſt. An ſatis emendet conjectura, Lector judicet.

P.1087. b. Σέλευκον τὸν Νικάνορα) Νικάνωρ dictus Seleucus primus; tertius demum Φιλοπάτωρ ſub quo hæc contigerunt: cui etiam ſucceſſit Antiochus Epiphanes, qui Oniam Sacerdotio movit, & Jaſonem ſubrogavit, tantaq; in Judæos debacchatus eſt, ac DEO ultore periit. Malim antiquum librarii errorem exiſtimare, quam Joſephi feſtinationem. Quanquam nihil levioris errati, quod ipſi Apollonio demandatam curam expilandi ærarii Templi Jeroſolymitani dicit, ipſumque ſacrilegii pœnas luiſſe, cum ſacer textus ſic clare Heliodoro tribuat, qui & ea pœna vere emendatus ſit, cum Apollonius Ebræorum hoſtis perſtiterit, & cum Simone Oniæ Pontificis exauctorationem procuraverit, ſignaq; etiam cum Juda Maccabæo contulerit. Mirum certe, ſic vicinum auctorem ita in his cœcutiſſe; nec deſunt alia, quibus aut non attigit Joſephus Scripturæ ſenſum, aut ejus feſtinando non meminit. Majorque ſemper auctoritas & fides ſacri Textus extiterit. Hic ſane emulgendis pecuniis commodius fuit Heliodorum ablegari, idque diſſimulato itinere, qui erat negotiis Regis præpoſitus, quam Apollonium, tantum ſcil. ducem ac prætorem, quem ſatis fuit admonere Regem, non relicta provincia ad negotium proficiſci, quod in urbe ſubjecta, ac Seleuci ditionis, Procuratoris facile induſtria nullo belli ſtrepitu, regia duntaxat auctoritate ac nomine expediri poſſet.

e. Ἀρχιερεῖς.) Id ita dictum Joſepho ſuæ ætatis morem reſpiciente, quo Pontifices non ἀρχιερεῖς *per omnem vitam* illo tum munere fungebantur; ſed pene *diciuaũ annui* ſæpe Pontifices erant, contra veterem utiqve Aaronis & filiorum inſtitutionem, qui ſic ἀρχιερεῖς miniſtrarunt, ac donec per Salomonem Abiathar ceſſare juſſus eſt: quod tamen in eo fuit ſingulare, nec niſi Divino nutu, ut exiſtimo, cui tum Salomon obſequebatur.

P.1088. a. ἐπ' αὐτῇ τῇ ἀκρᾳ) Auctor libri 2. Maccab. c.4. ἀκροπόλεως nec Joſephus aliud voluit, in arce ergo conſtitutum ejuſmodi epheborum gymnaſium quaſi meritorium, & ad nefanda proſtitutionis eorum, ut idem auctor magis proſequitur: Nec bene Erasmus, ſed plane inſcite ad thermas reducit, quarum conſtructione templi fabricam turbavit. Certe turbavit non fabricam, ſed quidquid ejus ritus erat ſuſtulit; quod alterum caput eſt ejus improbitatis, diſtinctum ab illa extructione non thermarum, ſed dicti gymnaſii.

b. καταχρημάτισαι) Clara adeo, ut a nobis reddita, proſuſque ſacro textui conſona 2. Maccab. 6, 10. quo ſic deprehenſæ mulieres natos circumciſiſſe cum eis dicuntur præcipitio necatæ, ineptus Paraphraſtes (veriusque temerator) Erasmus in ſenſum non veræ pietatis, ſed fanatici furoris trahit: quod ſcilicet ita ſe mulieres ipſæ præcipitarent, eaque nece longiora tormenta redimerent. Quam hæc conſona noſtris Joſephi. Non deterritas a natorum circumciſione, etſi hæc ſibi imminere (a Tyranno ſcilicet) prævideren-

P.1089. d. ἀναγκωνίσαντες) Recto ordine aptandis ad flagrũ atqve verbera, detractis veſtibus ligantur ad curvaturam (quod eſt ἀγκὼν) brachia, ſive retro ad tergum projectis manibus, ſive etiam ad latera, vel ad pectus ligatis, ne ſcilicet manus liberæ verberum grandini incommodent. Habeatque Theſauri Auctor hic ejus vocis exemplum, quod deſiderat: Portus etiam ejus vocis ſignificationem, ἀναγκώνισμα, quam Suidas expoſuit, & in qua ipſe hæret. *Manus poſt terga vincio* quidam dicunt τὰ ἀναγκωνίζω, quod ita ſæpe tortor reum vinciat, vinctumque ad certam diſtantiam teneat ac præmittat, ut a dorſo ictus infligat. Verum vox Græca ſignantius aliquid habet & communius. Hinc Latinis *Ancus* παρὰ τὸ ἀγκῶν. Gloſſ. veter. *Ancus, manus, κυλλὸς, λοφὸς.* Feſtus: *Qui adancum brachium habet, ut exporrigi non poſſit*: nec aliud ad verbera quæritur, quamvis in partem manus projiciantur. Ipſe ſe Joſephus explicat, & quid velit hac voce oſtendit, dum cap. 9. ita deſcribit ſimilem pœnam primi Maccabæorum; *diſciſſa tunica διεδησαν τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ τοὺς βραχίονας ἐκατέρωθεν utrinque manus ejus & brachia vinxerunt*: ubi nihil eſt, quo manus a tergo revinctæ debeant intelligi: etſi ibi quoq; ſic Erasmus ludit, & ſua Joſephi dictis ſupponit.

P.1090. b. Ἀιχρὸν.) Plena hic omnia, nec illa Erasmi ad Proſopopœiam neceſſaria, quæ nec Eleazarus locutus merito videri poſſit, nec ſcripſiſſe Joſephus; cujusmodi eſt illa invocatio Patris Abrahæ, & quod in ejus ſinum gremiumque gratuletur ſe morte venturum: Sinum Abrahæ expreſſit Dominus Luc. 16, 22. in quem delatus ſit Lazarus, & in quo a divite epulone conſpectus; ſive ſinum ipſum Abrahæ intelligamus, in quo, ut hominis ſinu, Lazarus ut illi cariſſimus conquieſceret, ſeu etiam epularetur, quo fere privilegio Johannes in ſinu JESU in Cœna recubuit, ut Grotius aliique exponunt, intellexeruntque Hebræi, cum Eliezerum ſervum quondam Abrahæ fideliſſimum in ejus ſinu conquieſcere dixerunt; ſive, ut fere Antiqui, per metaphoram, regionem piis animis adſcriptam, quomodo ſinum terræ & maris dicimus, qui velut Abrahamo in eo principe, ſinus Abrahæ dictus ſit; neutroque ſenſu ita facile ſibi gratulatus Abrahæ ſinum intelligatur Eleazarus, ut hæc effutire debuerit Erasmus; quod primo modo ſingularis excellentia eſt, non facile cuivis, etiam ſanctiſſimo præſumenda, quodque non videantur Hebræi ſuam illam Eden & παράδεισον ac Sanctorum locum ſinus Abrahæ nomine intelliſſe, vel producenda Erasmo loca, unde id habuerit.

P. 1091. b. Ἀνενέωσε τὸ πνεῦμα.) Erat manifesto errore: quo nec vacat τὸ ἀνανέωσε nec enim vox neutra est, aut hic commoda, si palam ἀνανέωσε legendum est, ut, sicut in superioribus, defectis senioculo viribus vegetis viribus juvenem opponat, quem sic Eleazarus in frigido penequę e mortuo corpore prætulit.

P. 1092. a. Τὰ ζώπυρα δ' πυρός.) Una significatione, reliquiæ sunt ignis sopiti, ex quibus ignis suscitatur: hic vero solles, aliaqve hujusmodi instrumenta, quibus flamma suscitatur, ac incendium augetur: nec video, quid Erasmo in mentem venerit, cum ita exponit; *Succensorium ad excitandam flammam quoddam tenue esse ferri telum accepimus*; quæ potius tridētis descriptio est ad conjiciendum in ignem, aut etiam acervandas prunas, quam flammæ prunarumq; suscitabulum.

Διὰ τῆς εὐλογίας) Eo sensu usurpare εὐλογία videtur Josephus (cum ascribit Maccabæorum de tyranno victoriam) quo Stoici βέλτιον definiunt ὄρεξιν εὐλογον, redditqve Cicero, *Voluntatem, quæ cum ratione aliquid desiderat.* Recta itaqve Ratione λόγῳ & λογισμῷ eversam pueris Maccabæis significat Antiochi tyrannidem. Qui libri unus illi scopus est.

P. 1093. a. Τὰ τῆς ἀρετῆς ἆθλα) Ita recte Josephus *virtutis præmia* consecuturos gratulari memorat Maccabæos; non, quod inscite substituit Erasmus, *regnum cœlorum*, quod demum a Christi prædicatione innotuit, ne & *æternum ignem* dicam, ubi Maccabæi & Josephus *mortem æternam.* Est hoc τῷ χαράττειν non τῷ φράζειν. *adulterare* antiqvum monumentum, non aliis pauloqve pluribus verbis, majoriqve ornatu repræsentare: Mitior certe Em. Card. Baronii censura & excusatio in Not. quasi Erasmus alia Græca habuerit. Liquet certe, non habuisse, nec Græcorum ullum sic projectæ audaciæ fuisse, qui Josephi nomine cuderit. quod ita Erasmus re sic seria lusit: Vir scilicet tantus, & qui sibi censenda quævis Patrum Monumenta tanta audacia sumpserit. Nullius proinde auctoritatis, quicquid extra Græca, vel contra eorum fidem toto hoc libello absqve omni prorsus judicio scripsit: at vero quantum viro risum daturus erat homo cucullatus, qui vel scripsisset, vel Josephi opus & Maccabæorum verba haberi voluisset?

c. Τὸν τροχὸν περιπεπατήκασιν.) Quod instrumentum *rotam* Josephus vocat τροχόν, auctor 2. Maccab. libri τύμπανον, quo etiam alludit Paulus Hebr. 11, 35. ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν. Ubi bene Interpr. *alii distenti sunt*; sic nimirum tympani in morem in ejus generis cruciatorio instrumento ad omne genus suppliciorum aptati; & ad ipsum ignem, ut Josephus significat: Sic forte illa machina rotabatur, ut in illa distentum corpus & ad primas illis urendum deprimi posset, & ad verbera, seu alias excarnificandum ungvibus ferreis, aliisqve levari: ea distensione ex tortorum arbitrio tormentis omnibus coaptatum. Quod Chrys. ad capitis abscissionem refert, velut se res in Jacobo habuit, haud satis congruit: nec sanctus Paulus ibi Sanctos Novi Testamenti videtur tangere, sed solum Veteris, quos Judæis ipsum probantibus in exemplum adducit.

e. πατρικῇ προνοίᾳ) Hic καὶ δ' πατρὸς, πατρικῇ. *A Patre paterna providentia*; nec quibus aliis passim locis vel pueri locuti leguntur, vel ipsa Mater τῇ πατρίῳ & πατρῴᾳ φωνῇ *patria & paterna voce*, aliter intelligendum, quam Lingva Hebraica seu Syriaca, quasi Lingva Patriæ, quæ ipsi a Patre dicta est: durumqve est, quod Cornel. a Lapide passim in erudita sua 2. libri Maccab. expositione quasi *masculæ, virili, forti* interpretatur, non velut pueri aut fœminæ; abhorretqve a Græcæ lingvæ puritate, qua liber ille elegenter scriptus est. Quod illustrando sacro textui, Josephi affert, saniore reliquis consilio ex ipso mutuatur Josepho, ejusqve Græcis, non ex Erasmiana olida illa paraphrasi: quibus etiam reddendis operam probat, licuissetqve in eo genere non paucis sodalium ea præcellere, sive est ipse Cornel. a Lapide, sive Sodalium alius quispiam, qui toto annis quasi ejus opus posthumum suam illam lucubrationem vulgaverit. Etiam παῖδες & νεανίαι non sic tenera ætate erant, ac velut impuberes, ut ejus vocis mysterio significandum fuerit, non loqui illos ut parvulos, quam passim vocem illis tribuit Erasmus, ubiq; ineptiens in hoc opere, ac si infantium certamen esset, non vere juvenum, satisq; grandium, & qui Regis negotiis jam tū præfici possent; quod eis desertæ Religionis præmium Tyrannus statim pollicebatur, uti Josephus scripsit: quin & ipse sacer Textus, & quidem omniū minimo 2. Maccab. 7, 24. *Pollicebatur amicum habiturum, καὶ χρείας ἐμπιστεύσειν, & negotia crediturum*, ut reddit Nobil. ac Græca petunt; publicis curis rebusq; præficiendū, quod grandis jam adolescentis, & ephebi ac prope viri, non parvuli, ut & esse Amicum Regis: nec satis vulg. ex Græc. fide, *& res necessarias illi præbiturum*: nisi aliā vocē habuit, quod non liqvet: quos etiam c. 8. post Eleazari necem ὡς δ' ἑβραίων λείας, *ex Hebræorum præda* [s captivis suo tribunali ab Antiocho fisti jussos ait; velut nimirū captivorū nobiliores (uti etiam inter Sacerdotes nobilis Eleaz.) quibus in sententiā adductis reliquam gentis turbam ac quasi gregem eorum exemplo in eandem se adducturum sperabat; quod quam belle dictum in parvulos & pene infantes; quorum defectio, si qua fuisset, miserationem magis haberet, quam exempli vim ac provocationem. Nomina etiam puerorum & matris aliunde accepta inferciit Erasmus, cum nec sacer Textus, nec Josephus illorum quicquam meminerint; videanturqve petita ex quibusdam apocryphis, seu etiam conficta; ut ea ignorare non

non multum noſtra interſit. Argumento eſt, quod alia prorſus nomina habet Erasmus, ac habeant Menæa: ut ſi ulla nominum habenda eſſet ratio aliis aliisqve forent, qvos Maccabæos dicimus. Quo patet, quam leviter dictos Maccabæos opinati ſint, qui a primo ejus nominis, ac natu maximo totam eam fratrũ cohortem ſic dictã ſcripſerunt: qvẽ Menæa edita Abim vocant; Tiliana MS. noſtra Abbim. Baſilii Menolog. ſolum Eleazarum ſenem, & Salomonidem Puerorum matrem nominat, ſeu Salomonam, ut & reliqua Menæa, cum Latini quidam *Maccabæam*, ac neſcio quid eam dicant. Maccabæos ego potius dictos exiſtimem, non quod ullus eorum ſic vocatus, vel quod Maccabæos & Asmonæos propius cognatione attingerent (cum ejus rei ex certis monumentis nulla ſit conjectura) ſed quod ignotis eorum nominibus & progenie ipſorum ſic ſcripta hiſtoria ſit in 2. illo libro Maccabæorum, unde & Mater dicta Maccabæa, quod illis impoſuerit, qui ejus nomen proprium eſſe putaverunt.

A ſupine Cornel. δόμασι legit, quod neſcio an illi habeant Cod. nec ſi haberent, ſine errore vacarẽt. Reddit ergo, *Iisdemq; nos in ædibus educatos*, quod ſatis ἀνεξοδίαστον. Melius ἀδιαφθόρως Erasmus: *Unus eſt nobis Magiſter, unus animus* &c. Iisdẽ ergo educatos doctrinis atq; decretis, una imbutos fide, Eleazaro eis præceptore, ſive etiam Patre, ut Menæa ſemel & iterum videntur velle, etſi videtur illorum fides hac parte nutare. Ode 6. auctore Canonis Andrea Cretenſi, πεφιλήκασι πατὴρ, συναθλῆσαι δ' υἱοὶ, εὐφραινέσθω σὺν ὑμῖν καὶ ἡ μήτηρ. *Prior certavit Pater, certent pariter & filii, lætetur nobiſcum & Mater.* Cui geminum illud Cathiſmatis. Δ τυράννου τὰς ἀπειλὰς κατηχήσατε, ὡς δ' νόμου ὑπερμάχοις, καὶ δ' πατρὸς ἀκολούθοις γηθόμενοι σὺν μητρὶ εὐφρονι. *Tyranni minas confudiſtis, ut Legis defenſores, & Patris effecti fellatores cum divina Matre.* Clarius Exapoſtilarium, quod diverſi auctoris eſſe poſſit, ab Andrea auctore Canonis. Τὰς θαυμασὰς ὑμνήσωμεν Μακκαβαίους, Ἐλεαζάρου παῖδας καὶ Σαλωμονης. *Laudemus admirandos Maccabæos, Eleazari & Salomonidis filios.* Quos etiam idem Andreas ex Sacerdotali genere fuiſſe indicat Od. 8. Οἱ τῷ Μώσεως καθέδραν κοσμήσαντες, καὶ τὰς πατρῴους ἡμῖν σωτηρήσαντες, ὡς ἑπτὰ ἀστέρες ἐν κόσμῳ λάμποντες. *Qui Moſis cathedram ornavere, & paternas leges ſervavere velut ſeptem ſtellæ in mundo lucentes:* pro Eleazari ſcilicet neceſſitudine, qui ipſe Sacerdos fuit, & in vice ſua princeps, eaqve ratione Cathedram Moſis ornavit, quam ornare non aliorum videtur, quam Sacerdotum. In reliquis Andreas Eleazarum inſtitutorem ſolum ait puerorum, quos Salomona genuerit: quomodo animorum pater eſſet, non corporum. Ejus rei nihil habemus ex ſacro Textu, aut ex his, quæ Joſephus ſcripſit. Noſtra Tiliana Monæa nihil cum editis commune habent, præter priores ſtrophas ad Veſperas: Canon diverſus incipit, παθῶν αὐτοκράτορα λογισμὲν. in quo nihil ejus furfuris, quo videatur Eleazarus fuiſſe Pater Maccabæorum. Cathiſma caſtigatiſſimum, quo fere uno Eleazari memoria recolitur, Ἱερεὺς ἀναδεχθεὶς Μωσαϊκῶς, τὰς ἐν νόμῳ λατρείας ἀμώμητος προσήγαγε, μακάριε, τῇ θεοστέπτῳ τῆς κτίσεως, καὶ ζηλωθεὶς δ' νόμου ἐν ἄθλοις ἠμείφθης· πλουσίως βασανιστὴς ἠνωμένως ὑπέμεινας· ὅθεν καὶ τῖς πᾶσιν ὑποτύπωσις ὤφθης, σοφὲ καρτερόψυχε ὑπομονῆς καὶ στέρροτης· Ἐλέαζαρ πανεύθε. *Sacerdos Moſaico ritu fuiſti, Legales hoſtias continue offerens, vir beate, Creaturæ Domino, Legisque Divinæ amulator factus diverſi generis tormenta fortiter ſuſtinuiſti: Unde & cunctis amulanda patientiæ ac firmitatis, ſapiens tolerantis animi enituiſti, Eleazar multis defudatis præliis ac victoriis clare.* Exapoſtilarium,

f. Ἀπὸ τ' τενόντων.) Erasmus. *A principio cervicis ad genua uſq;* &c. *Ad mentum & barbam uſq;*, ſi dixiſſet, ſenſum Joſephi aperuiſſet. Putem ſcripſiſſe *ad genas uſq;*, ut de illo mitius ſentiam. Τένοντες majores muſculi præcipue ſunt, quibus caput jungitur cervici, ipſiusqve cervicis pars, unde cœpta detrahi cutis cum carnibus, ipſaq; tota capitis cutis ad mentum usq; & barbam; quod dirum ſupplicium etiam ſignificavit facer textus, intellexitqve in Joſepho Ambroſ. l. 2. de Jacob & vita beata c. 11. Sic non placet Cornel. quod reddit *ab imis pedibus exorſi.* Sed de illa ejus vocis ſignificatione videndus Theſ. & alii. Quæ ſequitur vox ὑπαλώμωσι nihil Græca videtur: conjectura muto ἐπαλώμωσι, quod Jonice dicitur ἀντὶ δ' ἐφαλώμωσι. Sic enim clara litera, quadratq; illud ſic dictum cum ſeqventi metaphora pardi beſtiæ: οἱ παρδάλεως ἤθεες, *qui immanitate pardi beſtiæ erant*, ubi malo Corn. *& capitis pellem ad moris pardis dilacerant*, ita forte, quod mendo typogr. Argent. eſt παρδάλεων, ἤθεε. Erasmus longo diſcurſu ac nugatorio illud de immiſſis pardis, ſeu *pardo* (ut loquitur) *feroce & ſitibundo ſanguinis*, qui DEI miraculo in mitem verſus ſit, exaggerat, contra omnem fidem, etiam juſtæ φιλοφρασεως. *Aſſiliendi* itaq; voce uſus Joſephus ad exprimendum, quod ex indole ejusmodi beſtiarum eſt, quam totam ea carnificina, ungviumq; dilaceratione tortores illi imbuiſſe viderentur.

P. 1094. a. Καρέως καστερῶν) Poſitum hic βαρέως, ἀντὶ δ' σημαίνω· quaſi *gravi conſtantia*, quod & reddebam, non ulla mentis levitate aut temeritate, cum alias *moleſte* ſonare videatur, præſertim cum verbo φέρειν. Non bene Joſephi ſenſus mutatus Cornelio; *Quem ille graviſſimum dolorem tolerans*, ubi nullum acumen. Erasmus ut ſyrtem, difficultatem vitavit.

b. ὅπ τῆς αὐτῆς ἐνστερέφηκε δόγμασι) Satis

[illegible] [illegible] [illegible] [

eadem ex eodem, ut apparet, Josepho: μεθ' ὧν καὶ ἡ αὐτῶν μήτηρ Σολομώνη (edita Σολομονὶς) ἐπεὶ τελειωθέντας τάχους ἰδεῖν μὴ ὑπομείνασα χεῖρὰς ἀνθρωπίνης ἐπιβαλεῖν τῇ ἐξαρθείσῃ πυρκαϊᾷ ἑαυτὴν ἐπαπέρεψεν; καὶ οὕτως τῷ Θεῷ τὸ πνεῦμα παρέδωκε. *Quibus cum etiam eorum mater Solomona, ubi illos consummatos vidit, non sustinens, ut quisquam hominum in eam manum injiceret, in succensum se ipsam rogum conjecit, ingve eum modum Spiritum DEO reddidit.* Erasmus verba fundit, aliaqve omnia dicit, & quasi eadem, aut pene majora filii tormenta ab Antiocho ejusqve ministris pertulerit; & videri vult Josephum reddere, vel ἀλληφρασικῶς plagii hoc genus, nec liberalis satis ingenii: debuitqve Cornelius alia afferre, ut, sicut in superioribus Josephum ipsum repræsentaret, non prorsus contraria illius nomine occinentem Erasmum intruderet. Autor sacer ἐτελεύτησε, *mortua est*, nihil amplius addens, nec vulgatus aliam habuerit vocem, quod reddidit, consumta est: forte respexit Josephum, ex cujus sententia sic vere potes dici consumta, interpretando pene expositorem agens.

P. 101. b. Ἀνεκήρυξεν Ἀντίοχος.) Possent hæc non adversari sacro textui, sic mutato ad tempus Antiochi animo, ac Judæis impenso, illisqve sociis victoriis claro, quibus & Ἐπιφανοῦς (illustris) nomen vel auxerit, vel asciverit; etsi postremo in Judæorum perniciem consilium vertit, in quo ipse DEO ultore vitam male abrupit. Sic crebræ in Aulis Regum mutationes, ubi maxime Princeps levitate animi Studiis facile rapitur; nullaqve virtute fulcitur. Miræ certe Seleucidarum mutationes, varieqve per eorum Monarchiam acta atqve jactata Hebræorum Respublica est. Vel potius Homonymia Josepho imposuit, Antiocho Seleuci tribuens, quod Antiochi Demetrii sit, per cujus tempus, Simone Pontifice Romanis præsertim auctoritate litterisqve tuentibus, resiorescebant Judæorum res.

ΙΩΣΗΠΟΥ

ἐκ τοῦ πρὸς Ἕλληνας λόγου ὃς ἐπιγέγραπται
κατὰ Πλάτωνος
περὶ τῆς τῶν παντὸς αἰτίας.

Ex

JOSEPHI

Sermone ad Græcos qui inſcribitur de cauſa univerſi contra Platonem.

STEPHANO LE MOYNE
Interprete.

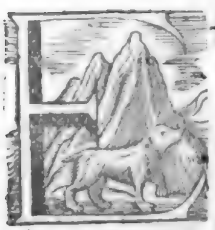

ET ille eſt Dæmonum locus. Nunc neceſſe eſt dicere de Hade, in quo continentur animæ juſtorum, & injuſtorum. Hades locus eſt in ipſa creatione inconditus & inornatus. Receptaculum ſubterraneum, in quo lux mundi non ſplendet. Luce, vero, in iſto loco non fulgente, neceſſe eſt tenebras ibi eſſe perpetuas. Locus ille tanquam carcer & cuſtodia deſtinatus eſt animabus, in quo conſtituti ſunt Angeli cuſtodes dividentes varias, & temporarias pœnas, ſecundum cujusqve mores, actiones & facinora. In iſto receptaculo locus quidam ſeparatur, lacus nimirum, ignis inextinguibilis, in quem nullum adhuc conjectum & detruſum fuiſſe ſuſpicamur. Præparatus vero eſt ad determinatam a Deo diem, cum una ſententia juſti judicii de omnibus juſte feretur. Et injuſti quidem & Deo increduli, colentes, ut Deum, idola, vana hominum manibus opera præparata, iſti æterno ſupplicio, ut variis ſordibus inquinati, adjudicabuntur. Juſti vero, regni incorruptibilis, & indefituri potientur. Illi nunc in Hade cõtinentur, ſed non in eodem loco, In quo injuſti concluduntur. Unus eſt quippe deſcenſus ad iſtud receptaculum, ad cujus portam Archangelum cum exercitu collocatum credimus. Quam portam prætereuntes ii qui deducuntur ab Angelis animarum præſidibus, non una & eadem via pergunt. Sed juſti ad dextram pergentes per mediam lucem, & multos circumſtantes

A

Α Ἰ ἔστω μὲν ὁ τῶν δαιμόνων τόπος. ὠδὶ ὁ ᾅδου, ἐν ᾧ συνέχονται ψυχαὶ δικαίων τε καὶ ἀδίκων, ἀναγκαῖον εἰπεῖν. ὁ ᾅδης, τόπος ἐστὶν ἐν τῇ κτίσει ἀκατασκεύαστος, χωρίον ὑπόγειον, ἐν ᾧ φῶς κόσμου οὐκ ἐπιλάμπει. Φωτὸς πάντως ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ μὴ καταλάμποντος, ἀνάγκη σκότος διηνεκῶς τυγχάνειν. Ἔστι τὸ χωρίον εἰς φρέαρμον ἀπενεμήθη ψυχαῖς· ἐφ' ᾧ καταστάσεως ἄγγελοι φρουροὶ, ἕως τὰς ἑκάστων πράξεις διαμένοντες τὰς τῶν τρεπτῶν διαφορὰς κολάσεις. ἐν τούτῳ δὴ τῷ χωρίῳ τόπος ἀφώρισταί τις, λίμνη πυρὸς ἀσβέστου. ἐν ᾧ μὲν ἐδέπω τινὰ καταβέβλῆσθαι [F. καταβέβλῆσθαι] ὑπολήφαμεν· ἑτοίμασται δὲ ἐκείνη εἰς τὴν μεγαλωνύμου ἡμέρας τοῦ θεοῦ, ἐν ᾗ δικαίας κρίσεως ἀπόφασις μία πᾶσιν ἀξίως προσενεχθήσεται. καὶ οἱ μὲν ἄδικοι, καὶ θεοῦ ἀπιστήσαντες, τὰ τε μάταια ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων καταστάσαντα εἴδωλα, ὡς θεὸν τιμήσαντες, ταύτης τῆς αἰδίου κολάσεως, ὡς αὐτοῖς μιασμάτων ἡμόμενοι, προσκριθῶσι· οἱ δὲ δίκαιοι τῆς ἀφθάρτου καὶ ἀνεκλείπτου βασιλείας τύχασιν. οἱ μὲν τῷ ᾅδῃ τῷδε μὲν συνέχονται, ἀλλ' οὐ τῷ αὐτῷ τόπῳ, ὥ καὶ οἱ ἄδικοι. μία γάρ ἐστι τοῦ χωρίου κάθοδος, οὗ τῇ πύλῃ ἐφεστῶτα δεχαγγέλων ἄμα στρατιᾷ πεπιστεύκαμεν. ἣν πύλην διελθόντες οἱ καταγόμενοι ὑπὸ τῶν ὅπη τὰς ψυχὰς πεζαγωγούντων ἀγγέλων, οὐ μιᾷ ὁδῷ πορεύονται· ἀλλ' οἱ μὲν δίκαιοι, εἰς δεξιὰ φωταγωγούμενοι, καὶ ὑπὸ τῶν

τῶν ἑσπερίων κρατούντων ἀγγέλων ὑμνούμενοι, ἀ- A
γόμενοι εἰς χωρίον φωτεινόν· ἐν ᾧ οἱ ἀπ' ἀρχῆς δί-
καιοι πολιτευόμενοι, οὐχ ὑπ' ἀνάγκης κρατούμενοι,
ἀλλὰ τῆς τῶν ἐναντίων ἀγαθῶν θέας αἰεὶ ἀπολαύ-
οντες, καὶ τῇ τῶν ἑκάστοις καμοῦσι προσδοκίᾳ ἡδό-
μενοι, κἀκεῖνα τούτων βελτίω ἡγούμενοι. οἷς ὁ τό-
πος οὐ καματηφόρος γίνεται· οὐ καύσων, οὐ
κρυμός, οὐ τρίβολος ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ἡ τῶν πατέρων
δικαίων τε ἐναντίων ὄψις πάντοθεν μειδιᾷ, ἀναμε-
νόντων τὸν μετὰ θάνατον χωρίον ἀνάπαυσιν καὶ αἰω- B
νίαν ἀνάπαυσιν ἐν οὐρανῷ. τοῦτον δὲ ὀνομάζομεν κυκλη-
σκόμενοι κόλπον Ἀβραάμ. οἱ δὲ ἄδικοι [εἰς] ἀρι-
στερὰ ἑλκόμενοι ὑπὸ ἀγγέλων κολαστῶν, σχεδὸν ἐκστά-
σεως παρέχονται, ἀλλὰ μετὰ βίας ὡς δέσμιοι ἑλ-
κόμενοι. οἷς οἱ ἐφεστῶτες ἄγγελοι ἐμπίπτοντες
ἐνειδίζοντες, καὶ φοβερῷ ὄμματι ἐπαπειλοῦντες,
εἰς τὰ κατώτερα ὠθοῦντες· ὡς ἀρυόμενος ἕλκου-
σιν οἱ ἐφεστῶτες ἕως πλησίον τῆς γεέννης. οἱ ἔγγιον C
ὄντες δὲ ὑπὸ βρασμοῦ ἀθλιότητος ὑπακούσαι, καὶ
ἐν τῇ θερμῇ ἀτμοῦ σκιᾷ μοιρεῦσιν· αὐτῆς δὲ τῆς
ἐγγύς ὄψεως τοῦ φοβεροῦ καὶ ὑπερβαλλόντως
θεοῦ ἐν πόροις ὁρῶντες, καταπλήττονται, τῇ προσδο-
κίᾳ τῆς μελλούσης κρίσεως, ἤδη δυσμενῶς κολαζό-
μενοι. ἀλλὰ καὶ οὐ τῶν τῶν πατέρων χορὸν καὶ
τοὺς δικαίους ὁρῶσι, καὶ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κολαζό-
μενοι. Χάος γὰρ βαθὺ καὶ μέγα ἀνὰ μέσον ἐστή- D
ρικται, ὥστε μὴ δίκαιον συμπαθήσαντα προσδέ-
ξασθαι, μήτε ἄδικον πλημμήσαντα διελθεῖν. ὅτι
δὲ ταῦτ' ἄδου λόγος· ἐν ᾧ ψυχαὶ πάντων κατ-
ἔχονται, ἄχρι καιροῦ, ἐν ὁ θεὸς ὥρισεν ἀνάστασιν
τότε πάντων ποιήσεσθαι, οὐ ψυχὰς μετασωμα-
τῶν, ἀλλ' αὐτὰ τὰ σώματα ἀνιστῶν. ἃ λειπο-
μένων ὁρῶντες ἀπιστεῖτε Ἕλληνες, μάθετε μὴ ἀπι-
στεῖν. τῷ γὰρ ψυχικῷ ῥητῷ καὶ ἀδυνάτῳ ὑπὸ
θεοῦ γεγονέναι πεισθέντες, κατὰ τὸν Πλάτωνος E
λόγον, χρόνῳ μὴ ἀπιστήσητε, ὡς καὶ τὸ σῶμα,
ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων συνῆφθαι νομιζόμενον δυνατὸν ὁ
θεὸς ἀναδιώσασθαι ἀδύνατον πιστεῖν. οὐ τὸ μὲν δυνα-
τὸν, τὸ δὲ ἀδύνατον, ῥηθήσεται σοὶ θεοῦ. ἡμεῖς
τοῦ καὶ σῶμα ἀνίστασθαι πεπεισμένοι· εἰ γὰρ
φθαρήσεται, ἀλλ' οὐκ ἀπολλυται, τοῦτο γὰρ τὰ
λείψανα ὑποδεχομένη ἡ γῆ, τηρεῖ καὶ δικαίου
καιροῦ ἡμέραν, καὶ τῆς γῆς λιπαρωτέρῳ συμπλε-
κόμενα, ἀνθεῖ καὶ τὸ μὲν σπαρὲν κόκκος γυ- F
μνὸς σπέρεται, κελεύσματι [m. l. κελεύσμασι τι]
τοῦ δημιουργήσαντος θεοῦ θαλλον ἡμιφθιεσμέ-
νον καὶ ἐνδοξότερον ἐγείρεται οὐ πεφθαρμένον, εἰ μὴ ἀπο-
θανὼν λυθῇ καὶ συμμιγῇ. ὥστε τῷ ἀνάστασιν δὲ
σώματος οὐ μάτην πεπιστεύκαμεν. ἀλλ' εἰ καὶ
λύεται πρὸς καιρὸν, ὅμως τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἡμῶν ἐνδυ-
κόλου, ὡς ὃς χωνεύσαντα, εἰς γῆν καθίστησι, πάλιν ἀνα-
πλασθησόμενον· ἀφθαρτον ἀνίστασθαι. ἀλλὰ καθαρὸν G
μηκέτι φθειρόμενον. ἡ ἑκάστου σῶμα ἡ ἰδία ψυχὴ
ἀποδοθήσεται. εἰ δὲ ἐπενδυσαμένη σὰρξ ἀναληφθήσεται, ἀλλὰ
συγχαρήσεται καθαρὰ καθαρῷ ἐνδεδυμένα· ὡς ἐν τῷ
κόσμῳ νῦν δικαίως σωσθέντας, ἐμὴ ἀπόδειξις ἐν πᾶ-
σιν ἔχουσα, μὴ πάσης ἀρχαιότητος ἀπολήψεται. εἰ δὲ ἄδι-
κοι σὰρξ ἀλλοιωθεῖσα τὰ σώματα, ἀδέ πάθεσι ἡ νόσῳ με-
ταπεσοῦσα, ὧδε ἐνδεξαμένη ἀπολήψονται· ἀλλ' ἐν οἷς κα-

A Angelos, qui illos hymnis proſequuntur, tandem ad locum luciditſimum pervenium. In quo juſti ab initio converſantur, non neceſſitate coacti, ſed contemplatione bonorum vitibilium, ſemper fruuntur, & novorum cuilibet deſtinatorum ſpe & expectatione recreantur, illa multo meliora & potiora præſentibus apud ſe reputantes. Quibus locus ille nullos labores & moleſtias parit. Non ibi ardor, non frigus, non tribolus, ſed patrum, juſtorumq; vultus ſubridet, expectantium poſt iſtud receptaculum, quietem & æternam vitam in cœlo. Locum vero iſtum vocamus ſinum Abrahami. Injuſti vero ad ſiniſtram trahuntur ab Angelis tortoribus, non ſponte incedentes, ſed vi & violentia ut vincti rapiuntur. Quos, Angeli inſtantes & urgentes comitantur, illos convitiis lacerantes, torvis oculis minitantes, & ad inferiora detrudentes. Quas animas trahunt urgentes Angeli, usqve ad confini a Gehennæ. Et qui tam prope ſunt, audiunt ſemper agitationem, & æſtum, & non ſunt expertes vaporis & fumi, ab iſto calore manantis & aſſurgentis. Proxima autem iſta viſione, videntes terribile & immodicum ſpectaculum, ignis, horrent quaſi gelu conſtricti propter expectationem futuri judicii, jam quaſi virtualiter ſupplicio affecti. Sed & ibi non vident patrum chorum, nec juſtos, & hoc ipſo torquentur. Nam in medio Chaos magnum & profundum extenditur & firmatur, adeo ut nullus ſit ex juſtis miſericordia ductus qui illuc tranſire, & accipi poſſit; aut ullus injuſtus qui audeat præterire. Et hæc de Hade dicenda erant, in quo continentur omnium Animæ, usq; ad tempus quod Deus determinavit, tunc omnium reſurrectionem facturus, non Animas ex corpore in corpus aliud detrudendo, ſed eadem ipſa corpora, iterum excitando. Quæ diſſoluta videntes, non creditis ô Ethnici, ſed diſcite non eſſe increduli. Animam enim credentes factam, & immortalem a DEO conditam ſecundum ſententiam Platonis, in tempore; non debetis non credere, quod Deus potens eſt corpus ex iisdem Elementis compoſitum & factum, ad vitam illud revocans, immortale reddere. Illud enim poſſibile, hoc vero impoſſibile, non dicetur de Deo. Nos ergo credimus corpus reſurrecturum. Si enim corrumpitur non omnino perditur. Terra n. recipiens illius reliquias, illas ſervat, & efflorescunt factæ inſtar ſeminis & terræ pingvedini implicatæ & immerſæ. Et ſeminatum granum, nudum ſeminatur, ad imperium vero Dei creatoris indutum, & glorioſum exurgit, non ante quam moriens, diſſolvatur & terræ commiſceatur. Adeo ut non vane credamus reſurrectionem corporum. Nam etiamſi ad tempus ſolvatur corpus, propter primam ab initio tranſgreſſionē perpetratam, tanquā in conflatorio terræ mandatur rurſum aliquando reformandū. Nō tale quale nunc, reſurrecturum, ſed purum & non amplius corruptioni obnoxium. Et cuilibet corpori ſua propria anima reddetur, & illo induta, non mœrore marceſcet, ſed cū illo gaudebit, pura purū inhabitans. Cui nūc in mundo juſte comes facta, & nō habens in ulla re, illū inſidiatorem, rapietur & accipietur cū omni gaudio. Injuſti v. non imutata aſſument

QVADRAGINTA ICONES
AD VIVAM EFFIGIEM
EXPRESSAE
FLAVII IOSEPHI OPERVM
VARIE CELEBRATI
LATINA PARAPHRASI
ILLVSTRATAE
ET ANNOTATIONIBVS

καὶν Φονέα τὰδελφῶ ἠμόμοον. καὶ θαυμάζω Φησὶν, εἰ ωθεί ἀνδρὸς ἀγνοεῖς εἰπεῖν τὶ γέγονεν, ὃν αὐτὸς δοτολώλεκας δ μὲν ἀν ὅπι τῶ Φόνω τιμωρίας αὐτ ἀφῆ, ἱκετίαν τὶ ὑπιπλέασατα καὶ δι αὐτῆς ἱκεπύσαντα μὴ λαβεῖν ἐμιλεῦ ἐπ αὐτῶ χαλεπωτέραν. ἐνθῶτ δ αὐτ ἐπθη, ὃ τὺς ἐκγόνους αὐτῶ πιωρήσασθαι κὴ τ ἑβδόμλαν ἠπείλησε ἠμεάν. κὴ δ γῆς ἐκείνης αὐτὸν ἐκβάλλει σὺν τῆ γυναικί. ὃ δ, μὴ ἠμέρους ἀλώμενος θηρῶσιν δεδιὸς, καὶ τὸν ἀσταλῆ τ τρόπον, ἐκέλλδε μηδεν ὑφορᾶσθαι σκυθρωπὸν ἀπὸ τωαύτης αἰτίας, ἀλλ ἕνεκα δ μηδὲν αὐτῶ ἐκ ἠμέρων ἠμέσθαι δύνοι, ἀξ. πόσης ἀδεῶς χωρῶν γῆς, καὶ αἰμῶν ὑπεβαλὼν ὡς γνώεμεν ἂν εἰκ πόρρω πορεύεν ἀπειρας. πολλλῶ δ' ἐπελθὼν γῆν, ἱδρύσατο μ' ὃ γυναικὸς καὶς, ναΐδα τόπον ἀπω καλούμενον, καὶ αὐτόθι πιεῖ τ κατάκησιν, ἔνθι αὐτῶ καὶ παῖδες ἐξήνετο. ἐκ ὑπὸ νωθείας ὃ τ κόλασιν ἔλαβεν, ἀλλ' ἐπ' αὐξήσει τῆς κακίας, ἡδονλαῖς μὲν πᾶσιν ἐκπερίζων αὐτὸ τῶ σώματι, καὶν μεθ' ὕβρεως τῶν σπανίστων δέοι τοῦτ' ἔχειν. αὖθις δ τ οἴκοθεν κεκτήσθαι χρημάτων ἐξ ἁρπαγῆς ὲ βίας, πρὸς ἡδονὴν ὲ λησταῖς τὺς τυγχάνοντας ἑταίρους, διδάσκαλος αὐτῆς πονηρῶν ἐπιτηδευμάτων. καὶ τ ἀπραγμοσύνλαν μὲν ἡ πρότερον σωτίζων οἱ ἄνθρωποι μέτρων ὄντινα καὶ σταθμῶν μετέχουσιν, ἀκέραιον αὐτῆς ὄντα τ βίον, ἐκ τ τούτων ἀμαθίας, καὶ μεγαλόψυχον εἰς πανοργίαν ἀγαγών. ἔρως τε γῆς πρῶτος ἔλαβε, καὶ πόλιν ἐδείματο, καὶ τειχίσαν ὠχύρωσεν εἰς ταὐτὸ συνελθεῖν τὺς εἰκῆ κατεναγκάσας. καὶ τ πόλιν ἡ τούτου λαὸ ἐνώσαν δ πρεσβυτάτω παιδὸς, εἰώσαν ἐκάλεσαν. ἐνώσαν ἰάρεδος ἰὼς λαὸ. ἐκ ἡ τούτω μαλεήλ, οὗ γίνε παῖς μαθουσάλας. τὸ ἡ λάμεχος, ὧ παῖδες ὑπῆρξαν ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα, ἐκ δυοῖν γυναικῶν αὐτῶ φρυτὶς, σελλᾶς, καὶ ἀδᾶς. τούτων ἰωβήλος μὲν ἐξ ἀδᾶς γεγονὼς, σκήνας ἐπῆξατο, καὶ ποιμαίαν ἠγάπησεν. ἰωβάλος ἡ ὁμομήτριος ὢν αὐτῶ, μουσικὴν ἤσκησε καὶ ψαλτήριον καὶ κιθάραν ἐπενόησε. ἰωβέλος ἡ ἐκ τ ἑτέρας γεγονότων ἰσχύι πάντας ὑπερβάλλων τὸ πολεμικὸ ἀξιοχρεῶς μετῆλθεν, ἐκ τούτων καὶ τὰ πρὸς ἡδονὴν τὸ σῶματος ἐκπερίζων, χαλκείαν τε πρῶτος ἐπενόησε, πατρὸς τ δυνατὸς ἡμεμονος ναάμας ὀνόματι. ἐπεὶ ἡ λάμεχος τὰ θεῖα σαφῶς ἐξεπιστάμενος, εἰώσα δίκην αὐτὸ ὑφέξοντα τ κατ' ἀδελφοκτονίας, τοῦτο τ ἑαυτῆ γυναιξὶν ἐπήνεσε φανερὸν ἐπ ζῶντος ἀδάμου, κἀῖος τὺς ἐκγόνους πονηροτάτους σωφρὼν ἡμέρας μὴ ἀξιοχρὴν ὲ μίμησιν, ἄλλην ἄλλως χείρονα πλάττοντας, πρὸς τὸ πολεμεῖν εἶχον ἀκράτως καὶ πρὸς λῃστείαν ὠρμήκεσαν. ἀλλος δ' ἐστὶς ἐκηρῶς ἔχε πρὸς τὸ φονεύειν καὶ ἄλλην λοτονίαν, ἵν θρασὺς ὑβρίζων κ πλησιόντων. ἄδαμος ὁ πρῶτος ἐκ γῆς ἡμόβρος, ἀπαντᾶ χρὸ ἡ δίκησις τ πρὸς αὐτὸ λόγον, ἀβέλου μὲν ἰσφαγμένου, καΐος δ ἀξιὸν ἐκείνω φόνου πεφυκότος, παιδοποιίας ἐφρόντιζε. καὶ δεινῶς εἶχεν αὐτ ἡμέσους ἔρως, ἐτη τριακόντα ἤδη κ ἑξακόσια ἠνυκότα δ βίος. πρὸς οἷς ἕτερα ζήσας ἑπτακόσια πλάττει. γίνον μὲν οὖν παῖδες αὐτῶ, ἄλλοι τε πλείονες καὶ σήθος. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἄλλων, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν, πειράσομαι δ μόνα τὰ τῶν ἀπὸ σήθου διελθεῖν. τραφεὶς γὰρ ὅτος, καὶ παρελθὼν εἰς ἡλικίαν ἤδη τὰ καλὰ πρώτως δυνάμενος ἀρετῆ ἐπιτήδευσε. καὶ γήμας αὐτὸς ἄρρενας μιμητὰς αὑτῶ τοὺς ἀπογόνους κατέλιπεν. οἱ δὲ πάντες ἀγαθοὶ φῶτες,

A guit Cain parricidii, mirari se dicens, quod negaret se quicquam de fratre scire, quem ipse interemisset. & supplicium quidem quod cæde commeruerat, ei remittit, sacrificio placatus, ne gravius in supplicem sæviret: sed male ominatus ei, & posteris ipsius, usque septimam progeniem puniturum se est comminatus: & ex illa regione extorrem una cum uxore fecit. Illo autem timente, B ne oberrans in feras incideret, atque ita periret, securum esse jussit, quod ad hoc periculum attinet, & impavide terras peragrare: & signo, ei indito, quo noscì posset, abire procul jussit. Cain autem multas regiones una cum uxore emensus tandem Naida condidit: id loci nomen est: atq; illic sedem optavit, ubi etiam liberos procreavit. Cæterum tantum abfuit, ut hac castigatione in melius vitam mutaverit, ut pejor etiam sit factus, suis voluptatibus vel cum aliorum injuria in- C dulgens: & facultates domesticas per vim ac rapinas accumulans, accitis undecunque latrociniorum & nequitiæ sociis, magister illis ad facinorosam vitam est effectus. Adhæc simplicem hactenus vivendi rationem, excogitatis mensuris & ponderibus immutavit, pristinamq; sinceritatem & generositatem ignaram talium artium in novam quandam vetustatem depravavit. Primus agrorum terminos fixit, urbemque extructam & communitam coactis in unum domesti- D cis & clientibus inhabitandam tradidit. Enosæ nomine impositò ab Enoso liberorum natu maximo. Is Jaredum genuit, ex quo Malalehel, & ex eo deinceps Mathusela est progenitus. huic Lamechus fuit filius, qui liberos habuit septuaginta & septem, ex duabus susceptos uxoribus, Sella & Ada. Ex his Jobel ex Ada natus, tabernaculis E constructis, pastorali cultu ac victu fuit contentus. Jubal vero germanus ejus musicæ operam dedit, psalterium q; & citharam invenit. Thobel autem unus ex altera uxore prognatorum viribus excellens rem militarem egregiè tractavit, cujus artibus & opes ampliores, & victum lautiorem sibi comparavit. quin & æreariam primus est commentus, & filiæ factus est pater unius, no- F mine Naamæ. Porro Lamechus divini juris non imperitus, videns pœnas se exoluturum parricidii à Caino perpetrati, uxoribus suis hoc indicavit. Cæterum, superstite etiam tum Adamo, Caini soboles sceleratissima evasit, dum posterior quisq; fit deterior, nec solum imitatur priorum vitia, sed & superat, interim nec à bellis, nec à latrociniis temperando: & qui à cædibo abstine- G bant, alioquin avare & superbè inter suos vivebant. Adamus autem, qui primus è terra factus, ut ad illum oratio nostra recurrat, posteaquam Abel esset mactatus, & Cain propter cædē solum vertisset, procreandis liberis operam dedit, quod magno prolis desiderio teneretur, annos jam natus triginta supra ducentos: quibus cum accessissent septingenti, tandem vita defunctus est. ex hujus liberis, quos complures habuit, fuit etiam Sethus. sed quia de aliis longum esset narrare, de solo Setho mentionem faciam. hic a patre educatus, ubi eo ætatis venit, ut jam, quod rectum est, discernere valeret, virtutis studiis se totum dedidit: & cum ipse vir optimus evasisset, etiam nepotes sui similes post se reliquit. qui quoniam erant omnes bona indole præditi,

Ordinarium Missæ.

O Mnipotens sempiterne Deus, qui dispersa congregas, et congregata conservas: da populis tuis, quæsumus, unanimiter habitare, et quos unius fidei meritis adoptasti, tuæ quoque dignanter tribue gratiæ sanctificatione gaudere. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli ad Hebræos.

Hebr. 13.

Fratres: Rogo vos ut patienter sustineatis verbum solatii: etenim paucis scripsi vobis. Scitote fratrem nostrum Timotheum dimissum, cum quo, si celerius venerit, videbo vos. Salutate omnes præpositos vestros, et omnes sanctos. Salutant vos qui de Italia sunt fratres. Gratia cum omnibus vobis. Amen.

Graduale. Ps. 118.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini. Alleluia, alleluia. Beati quorum vias dirigis: ut custodiant mandata tua. Alleluia.

Sequentia sancti Evangelii secundum Matthæum.

Matth. 5.

In illo tempore: Dixit Jesus discipulis suis: Nisi abundaverit justitia vestra plus quam scribarum et pharisæorum, non intrabitis in regnum cœlorum. Audistis quia dictum est antiquis: Non occides: qui autem occiderit reus erit judicio. Ego autem dico vobis quia omnis qui irascitur fratri suo reus erit judicio. Qui autem dixerit fratri suo, raca, reus erit concilio. Qui autem dixerit, fatue, reus erit gehennæ ignis. Si ergo offers munus tuum ad altare, et ibi memoratus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te: relinque ibi munus tuum ante altare, et vade prius reconciliari fratri tuo: et tunc veniens offeres munus tuum. Esto consentiens adversario tuo cito, dum es in via cum eo: ne forte tradat te adversarius judici, et judex tradat te ministro, et in carcerem mitteris. Amen dico tibi, non exies inde donec reddas novissimum quadrantem.

Offertorium. Ps. 118.

Tibi dixit cor meum, exquisivit te facies mea: faciem tuam, Domine, requiram: ne avertas faciem tuam a me.

Secreta.

Hæc hostia, Domine, quæsumus, emundet nostra delicta: et ad sacrificium celebrandum subditorum corpora animasque sanctificet. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Communio. Ps. 118.

Mirabilia testimonia tua: ideo scrutata est ea anima mea.

Postcommunio.

Quæsumus, omnipotens Deus: ut quos cœlestibus reficis sacramentis, tuis facias moribus congruere. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Mr. Ramsay Muir, M.P., Chairman of the Liberal Party Organisation, has been appointed Chairman of the Executive Committee of the Liberal Publication Department.

ἀμανὸ τῶν ὀρῶν ἀρξάμενοι. καὶ προσῆλθον ὅτι μὲν A
τὴ ἀσίας ἄχρι ποταμὸ τανάϊδο. ὅτι δὲ τὴ εὐρώπης,
ἕως γαδείρων γῆ, ἐν ἔτυχον καταλαμβάνοντες, καὶ
μηδενὸς προκαταλαβόντο, τὰ ἔθνη τῆς αὐτῶν σκά-
λαιον ὀνόμασι. τοὺς μὲν γὰρ νῦν ὑφ' ἑλλήνων γαλά-
τας καλουμένους, γομαρεῖς δὲ λεγομένους, γομαρος
ἔκτισε. μαγώγης δὲ τοὺς ἀπ' αὐτοῦ μαγώγας ὀνομα-
σθέντας ὥκησε σκύθας δὲ ἀπ' αὐτῶν προσαγορευ-
μένους. τῶν δὲ ἰαφέθου παίδων, ἰαονίαν καὶ μαδον, B
ἀπὸ μὲν δὲ μαδαῖοι γένοντο, ἔθνο ὃ προς ἑλλήνων
μήδοι κέκληνται. ἀπὸ δὲ ἰαονίου ἰωνία καὶ πάντες
ἕλληνες γεγόνασι. κατῴκισε δὲ καὶ θοβήλους θο-
βήλο. οἵ τινες ἐν τοῖς νῦν ἴβηρες καλοῦνται. καὶ με-
σχινοὶ δὲ ἀπὸ μέσχου κτισθέντες. καππαδόκες μὲν
γὰρ ἄρτι κέκληνται. τῆς δὲ ἀρχαίας αὐτῶν προσηγο-
ρίας σημεῖον δείκνυται. πόλις γάρ ἐστι παρ' αὐτοῖς ἔ-
τι καὶ νῦν μαζακα, δηλοῦσα τοῖς σωιζειν δυνα-
μένοις οὕτως ποτὲ προσαγορευθὲν τὸ ἔθνο. θῖρας C
δὲ θείρας μὲν σκάλαιον ὢν ἦρξεν. ἕλληνες δὲ θρᾷ-
κας αὐτοὺς, μετονόμασαν. καὶ τοσαῦτα μὲν ἔθνη ἀπὸ
τῶν ἰαφέθου παίδων κατῳκίσθη. γομαροῦ δὲ τρεῖς
υἱῶν γνησίων, ἀχαναξης μὲν ἀχαναξας ὠκισεν, οἱ
νῦν ῥηγῖνες ὑπὸ τῶν ἑλλήνων καλεῖνται, ῥιφὰθης
δὲ ῥιφαθαίους τοὺς παφλαγόνας λεγομένους. τυγρα-
μμης δὲ τυγραμμαίους. οἷς δόξαν ἕλληνες φρυγας ὠνο-
μάσθησαν. ἰαονίου δὲ ἰαφέθου, τρεῖς αὐτοῦ παίδων D
γνησίων, ἀλίσας μὲν, ἀλισσαίους σκάλαιον ὧν ἦρ-
χεν. αἰολεῖς δὲ νῦν εἰσι. θάρσο δὲ, θαρσεῖς. οὕτως γὰρ
σκαλεῖται τὸ παλαιὸν ἡ κιλικία. σημεῖον δὲ, θαρσὸς
γὰρ παρ' αὐτοῖς τῶν πόλεων ἡ ἀξιολογωτάτη καλεῖται
μητρόπολις οὖσα, τὸ πεῦ τρος τὴν κλῆσιν, ἀντὶ πυ
θῆτα μεταβαλόντων. χέθιμο δὲ, χεθιμὰ τὴν νῆσον
ἔσχεν, κύπρος αὐτὴν νῦν καλεῖται. καὶ ἀπ' αὐτῆς νῆσοι
τε πᾶσαι καὶ τὸ πλεῖον τῶν πρὸς θαλάσσαν, χεθιμ
ὠνομάσθησαν ὑπὸ ἑβραίων. μάρτυς δέμου δὲ λόγου, μία E
τῶν ἐν κύπρῳ πόλεων, ἰσχύουσα τὴν προσηγορίαν
φυλάξαι. κήτιος γὰρ ὑπὸ τῶν ἐξελληνισάντων αὐτ
καλεῖται, μὴ δὲ οὕτω λαφυγῦσαι δὲ χεθίμου τὸ ὄ-
νομα. ἰαφέθα μὲν παῖδες τε καὶ ἔγγονοι, τοσαῦτα ἔσχον
ἔθνη. ὃ δ' ἴσως ὑφ' ἑλλήνων ἀγνοεῖται, τοῦτο προσπε-
πτρέψομαι πρὸς τὴν ἀφήγησιν ὧν κατέλειπον. τὰ γὰρ
ὀνόματα λέγε τὸ τὴ γραφῆς δύσπεπτος ἕλλησι, μὴ πρὸς
ἡδονὴν τῶν ἐντυγχανόντων. ἀρχὴν γὰρ ἅπαντι ὁ F
πατὴρ αὐτῶν τοῦτο. ἀλλ' ἐν τι αὐτῶν σχῆμα καὶ τε-
λευτὴ μία, νῶε ὄνομα, νῶε καλεῖ. καὶ τοῦτον τὸν τύπον
ἅπαντες τηροῦσι σχήματος. οἱ δὲ χάμου παῖδες, τὴν
μὲν τοῦ νότου καὶ ἀμάνου καὶ λιβάνου τῶν ὀρῶν γῆν κα-
τέσχον, ἕως πρὸς θάλασσαν αὐτῆς ἐπέβησαν καταλα-
βόντες, ἃ τὰ μὲν ἐξ ἀνάγκης ἐξιδιώσαντο. οἱ μέντοι
πρόσοικοι, τῶν μὲν καὶ παντελῶς ἐξίτηλοι γεγόνα-
σιν. ἐνίων δὲ μεταβάλλουσι μετὰ μυριοστὸν ἔτος πρὸς G
ἑτέρας δυσγνώστως συγχύσεις. πολλῶν γὰρ χάμος παι-
δῶν γενομένων, χουσαῖον μὲν οὐδὲν ἐλάμβανεν ὁ χρό-
νο. αἰθιοπίς γὰρ ὢν ἦρχεν ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ ἑαυτῶν
τε καὶ τῶν ἐν τῇ ἀσίᾳ πάντων χουσαῖοι καλοῦνται.
ἐτηρήθη δὲ καὶ μεσραίους ἡ κατὰ τὴν προσηγορίαν
μνήμη. τὸν γὰρ αἰγυπτον, μέσρην, καὶ μεσραίους
τοὺς αἰγυπτίους ἅπαντες οἱ τούτου οἰκοῦντες κα-
λοῦμεν. ἔκτισε δὲ καὶ φούτης τὴν λιβύην, φού-
τους ἀπ' αὐτοῦ καλέσας τοὺς ὁπλίτας. ἔστι δὲ
καὶ ποταμὸς ἐν τῇ μαυρῶν χώρᾳ, τοῦτο ἔχων τὸ ὄνομα.

in Aſia ad amnem uſque Tanaim, in Europa usque Gades, in terris hactenus vacuis occupatæ: quo factum eſt, ut ipſorum nomina gentibus imponerentur. Quos enim nunc Græci Galatas vocitant, Gomarenſes olim dictos, Gomor condidit. Magoges vero Magogarum à ſe denominatorũ fuit autor, qui ab ipſis vocantur Scythæ. Ex aliis Japheti filiis Javane & Mado, ab hoc Madæi deſcendunt, Græcis Medi nominati: a Javane vero Jonia, totumque Græcorum genus. Quin & Thobelus Thobelis ſedem dedit, qui nunc ſunt Iberi: & Meſchini à Meſcho autore appellantur. Cappadocum enim appellatio nova eſt, veteris autẽ veſtigium adhuc ſupereſt. Urbs enim eſt apud eos hodie qvoque Mazaca, ſatis indicans intelligere volenti, hoc priſcum fuiſſe genti nomen. Thires autem Thiras de ſe vocavit, quorum fuit princeps, eos Græci Thracas dicere maluerunt. Et tot gentes à Japheti filiis ſunt inſtitutæ. Gomaris autem, trium liberorum parentis, unus filius Aſchanaxes originem Aſchanaxis dedit, qui nunc Rhegines à Græcis nominantur: Rhiphates vero Rhiphatæis, nunc Paphlagonibus: & Thygrammes Thygrammæis, qvos Phrygas Græcis libuit vocare. Javanis item trium filiorum unus Aliſas Aliſæis ut originem ita nomen dedit, qui hodie ſunt Æoles: pariq; modo Tharſenſibus Tharſus. Sic enim olim appellabatur Cilicia: cujus rei ſignum eſt Tarſus urbium ejus celeberrima cæterarumque princeps, prima nominis litera in Tau mutata. Porro Chethimus inſulam occupavit, tunc Chethimam, nunc Cyprum: quo factum eſt, ut tum inſulas omnes, tum pleraq; loca maritima Hebræi gentili voce Chethim ſignificent. atteſtatur mihi una è Cypriis urbibus, quæ adhuc nomen retinet. Citium enim vocatur ab his, qui in Græcum ſonum vocabula detorquent, ne ſic quidem abludens a Chethimi nomine. Tot gentium fuere principes Japheti filii nepotesque. Cæterum, qvod Græci fortaſſis ignorant, prius dicam, deinde cœptam narrationem proſequar. Nomina iſta decoris cauſa in Græcam formam mutari ad aurium voluptatem, noſtrates enim hujusmodi forma non utuntur: ſed eandem apud nos perpetuo ſpeciem obtinent, nec terminationem variant. Adamus certè nobis Adam vocatur, & Noë, qui Græcis Nochos diceretur, eaque forma nullam variationem admittit.

Chamæ vero filii Syriam & regionem Amano Libanoque montibus hærentem obtinuerunt, quicquid ejus ad mare vergit occupando, & Oceanum uſque ditionis terminos proferendo. vocabula tamen partim omnino evanuerunt, partim ita depravata ſunt in diverſum, ut haud facile agnoſcantur. ex quatuor enim Chamæ liberis Chuſo nihil detrimenti tempus attulit. Æthiopes enim, quibus præfuit, nunc quoque tam à ſeipſis, quam ab Aſianis omnibus Chuſæi nominantur. Meſtræis etiam ſua manſit appellatio. Ægyptum enim Meſren & Meſtræos Ægyptios vocamus, qvotquot eam regionem incolimus. Quin & Libyæ colonos dedit Phutes, de ſuoque nomine Phutos dici voluit. extat & flumen in Mauritania hoc nomine:

& complures apud Græcos hiſtorici ejus mentionem faciunt, ſicut adjacentis etiam regionis, quæ Phute dicitur. mutavit autem præſens nomen ab uno filiorum Meſræi, qui vocabatur Libys. cur autem Africa ſit dicta, paulo poſt docebimus. Quartus Chamæ filius Chananæus Judæam nunc vocatam habitavit, gentemque ſuam, Chanaan nominavit. Hi quoque liberos genuerunt, & in his Chuſus filios ſex. quorum è numero Sabas Sabæorum author fuit, & Evilas Evilæorum, qui nunc Getuli appellantur. Sabathes vero Sabathenos, qui Græcis dicuntur Aſtaborri: Sabactas quoque Sabactenos inſtituit. Romus item Romæos condidit, & duos filios habuit, alter Judas genti Judæorum inter Occidentales Æthiopes originem dedit & nomen, Sabæus alter Sabæis. Nabrodes autem manens apud Babylonios tyrannidem arripuit, ſicut jam ante diximus. Meſræi vero filii numero octo, quantum terrarum à Gaza Ægyptum uſque patet, poſſederunt, ſed ſolius Philiſtini nomen ipſius regio ſervavit. Paleſtinam enim Græci ejus portionem vocant. reliquorum, Lumæi, Enamiæ, Labimi, qui ſolus, colonis in Libyam ductis, regionem à ſe denominavit, tum Nethemi, Phæthroſimi. Cheſlæmi, Chephthomi, tam res quam nomina ſunt in obſcuro. Bello enim Æthiopico, de quo ſuo loco dicetur, urbes eorum ſunt everſæ. Chananæo quoque filii fuerunt hi Sidonius, qui & urbem ſibi cognominem condidit in Phœnice. Sidonem à Græcis vocatam. Amathus vero Amathen habitavit, quæ adhuc extat, & ab accolis Amathe vocitatur: tametſi hanc Macedones Epiphaniam ab uno è Regum ſucceſſoribus denominaverunt. Arudæus Aradum inſulam obtinuit, Aricæus Arcen urbem in Libano ſitam. cæterorum ſeptem, Euæi, Chettæi, Jebuſæi, Eudæi, Sinæi, Samaræi, Gergeſæi præter nomina nihil in ſacris codicibus ſupereſt, nam Hebræi urbes eorum exciderunt, quæ cladis cauſam habuit hanc:

Geneſ. 9. Poſtquam terra, finito diluvio, in priſtinam naturam eſt reſtituta, Noë cœpit eam colere: quam cum vitibus conſeviſſet, ſuoque tempore vindemiaſſet, invento vini uſu, ſacris prius operatus epulabatur: ebriusq; factus ac ſopore gravatus, parum decore nudatus jacuit, id conſpicatus filiorum natu minimus, per ludibrium iratribus indicavit: illi reveriti parentem operuerunt. Senſit hoc Noë, & precatus aliis filiis felicitatem, ne Chanaan quidem diris devovit, reſpectu ſui ſanguinis, ſed tantum ejus poſteros: quas cum

Geneſ. 11. cæteri evaſiſſent, Chananæi liberos ultio divina eſt conſecuta, ſed de his rebus dicemus poſtea.

Semæ vero tertio Noæ filio filii fuerunt quinque, qui Aſiam uſque ad Indicum Oceanum incoluerũt, ab Euphrate propagãdæ ditionis initio facto. Nam Elymus poſteros reliquit Elymos, à quibus Perſæ originem traxerunt. Aſſuras urbem Ninum condidit, & ſubditos de ſe Aſſyrios denominavit, quorum opes præ cæteris effloruerunt. Arphaxades eos, qui nunc Chaldæi ſunt, Arphaxadæos nominavit, imperio gentis potitus.

A ὅθεν καὶ τοὺς παλαιοὺς τῶν ἑλληνικῶν ἱστορικοὺς ἐπιχωρίαν αὐτὴν ἰδίαν μεμνημένους τοῦ ποταμοῦ τε τῆς προσκειμένης αὐτῷ χώρας, Φοὺτης λεγομένης. μετέβαλε δὲ ὁ νῦν ἔσχεν αὐτὴν ὄνομα, ἀπὸ τῶν μεσραΐμου υἱῶν ἑνὸς, Λιβυος λεγομένου. περὶ οὗ πολὺ δ' ἐροῦμεν τὴν αἰτίαν· διὰ δὲ αὐτὸν καὶ ἄφρικαν προσαγορευθῆναι συμβέβηκεν. χαναναῖος δὲ τέταρτος ὢν παῖς, τὴν νῦν ἰουδαίαν καλουμένην οἴκησας ἀπ' αὐτοῦ τοὺς χαναναίους προσηγόρευσε. γίνονται μὲν παῖδες ἐξ αὐτῶν, χοῦσος μὲν ἐξ, ὧν σαβᾶς μὲν σαβαίους. εὐίλας δὲ εὐιλαίους ἔκτισεν, οὓς νῦν γαιτοῦλοι λέγονται. σαβάθης δὲ σαβαθηνοὺς, οἳ παρ' ἕλλησιν. οἰκίζει δὲ καὶ σαβάκτας σαβακτηνούς. ῥωμος δὲ, ῥωμαίους ὠκησε, καὶ δύο παῖδας ἔσχεν· ἰούδας μὲν ἰουδαίοις αἰθιοπικὸν ἔθνος τῶν ἑαυτοῦ γενῶν ἐπώνυμον αὐτοῦ κατέλιπε, σαβαῖος δὲ, σαβαίοις. ναβρώδης δὲ χούσου υἱὸς ἐπομένως τῇ βαβυλωνίους τυραννήσας, ὡς καὶ πρόσθεν μοι δεδήλωται. τῶν δὲ μεσραΐμου παίδων ὀκτὼ ὑπαρχόντων, οἱ πάντες τὴν ἀπὸ γάζης ἕως αἰγύπτου γῆν κατέσχον. μόνου δὲ φυλισταίου τὴν ἐπωνυμίαν χώρα διεφύλαξε. παλαιστίνην γὰρ οἱ ἕλληνες αὐτοῦ τὴν μοῖραν καλοῦσι. τῶν δὲ ἄλλων, λουμαίου καὶ ἐναμίας καὶ λαβίμου τοῦ μόνου κατοικήσαντος ἐν λιβύῃ, καὶ τὴν χώραν ἀπ' αὐτοῦ καλέσαντος, νεθέμου τε καὶ φαθρωσιμοῦ καὶ χεσλοιμοῦ καὶ χεφθωίμου, σαφῆ τῶν ὀνομάτων, ὄντα ἰσμὴν. ὁ γὰρ αἰθιοπικὸς πόλεμος, ὡς οὐ δηλώσωμεν ὕστερον, ἀνάστατους αὐτῶν τὰς πόλεις ἐποίησεν. ἔγημε δὲ καὶ χαναναίου παῖδες, σιδών, ὃς καὶ πόλιν ἐπώνυμον ἔκτισεν ἐν φοινίκῃ, σιδῶνα δ' ὑφ' ἑλλήνων καλουμένην. ἀμαθὼς δὲ ἀμάθου κατώκησεν, ἥτις ἔστι καὶ νῦν· ἀπὸ μὲν τῶν ἐπιχωρίων ἀμαθὴ καλουμένη, μακεδόνες δὲ αὐτὴν ἐπιφάνειαν ἀφ' ἑνὸς τῶν διαδόχων ἐπωνόμασαν. ἀρουδεὺς δὲ ἄρουδον τὴν νῆσον ἔσχεν. ἀρκεὺς δὲ, ἄρκλου τὸν ἐν τῷ λιβάνῳ. τῶν δὲ ἄλλων ἑπτὰ, εὐαίου, χετταίου ἰεβουσαίου, ἐμόρραίου, σαμαρίτου, συρίου τῶν ὀνομάτων ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις οὐδὲν ἔχομεν. ἐξοδίοις δὲ αὐτῶν ἀνέστησαν τὰς πόλεις ἐκ ταυτησὶ αἰτίας ἐν συμφορᾷ γενομένας. νῶε δὲ μετὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ ὕδατος τῆς γῆς καταπαυθείσης εἰς τὴν αὐτῆς φύσιν, ἐπ' ἔργα χωρεῖ, καὶ καταφυτεύσας αὐτὴν ἀμπέλοις, ἡνίκα δὲ καρπὸς παραφορηθέντος καθ' ὥραν ἐτύγχανε, καὶ παρὼν εἰς χρῆσιν ὁ οἶνος, θύσας ἐν διαχύσει ἦν μεθυσθείς, εἰς ὕπνον καταφέρεται. ἡ γεγυμνωμένος σῶμα κεῖται. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ἐνεώτατος τῶν παίδων, τοῖς ἀδελφοῖς ἀγγελῶν δείκνυσιν. οἱ δὲ εὐσεβοῦντες τὸν πατέρα ἐπὶ νῶε ἀδύτως, τοῖς μὲν ἄλλοις ποσὶν, εὐθυμονίαν εὐχεται. τῷ δὲ χαμ, διὰ τὴν συγγένειαν αὐτῷ μὲν ἀκατηρᾶτο. τοῖς δ' ἐκγόνοις αὐτοῦ. καὶ τ' ἄλλων διαφθόγγων τὸν ἀρὰν. τὸν χαναναίου παῖδας μετεῖσιν ὁ ἦρος. καὶ ἐπὶ μὲν τούτων, ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρῶμεν. σῶμα δὲ τῶν τρίτων τὸ νῶε υἱῶν, πέντε γίνονται παῖδες. οἱ τὴν μέχρι τε κατ' ἰνδίαν ὠκεανοῦ κατοικῆσαν ἀσίαν ἀπ' εὐφράτου τὴν ἀρχὴν ποιησάμενοι. ἐλυμος μὲν δὴ, ἐλυμαίους ἥρωας ὄντας ἀρχηγέτας κατέλιπεν. ἀσσυρας δὲ, νίνον οἰκίζει πόλιν, οὓς τοὺς ἀσσυρίους ἐπωνόμασεν, οἳ μάλιστα εὐδαιμόνησαν. ἀρφαξὰδης δὲ τοὺς νῦν χαλδαίους καλουμένους, ἀρφαξαδαίους ὠνόμασεν, ἀρχὰς αὐτῶν ἀπο-

λαμίτας ἢ, ἄραμος ἔχεν, οὓς Ἕλληνες σύρους προσαγορεύουσι. οὗς ἢ λυδους νῦν καλοῦσι, λυδους ἢ πάλαι, λουδας ἔκτισε. τῶν ἢ ἀράμου παίδων πρωτάρχων ὄντων, ὅσης μὲν κατέσχε τετραχωνίτην καὶ δαμασκόν. μέση δ' ἐστὶ παλαιστίνης καὶ κοίλης συρίας. ἀρμωνίαν ἢ στρ. καὶ γέθερις βακτριανὰς μήδους ἢ, μησωσούαρς. πασινε χαρακὶ ἐν τοῖς νῦν καλεῖ). ἀρφαξάδου ἢ γίνε) παῖς σαλής. τοῦ ἢ ἑβερ, ἀφ' οὗ τοὺς ἰουδαίους ἑβραίους ἀρχὴν ἐκάλεσαν. ἑβερ ἢ ἴσχε τὸν καὶ φάλεγον ἐγέννησεν. ἐκλήθη ἢ φάλεγ, ἐπειδὴ κατ' τὸν διαδασμὸν τὴν οἰκήσεως πάντ). φαλὲκ γὰρ τὸ μερισμὸν ἑβραῖοι καλοῦσιν. ἴσχε ἢ τῶν ἑβερου παίδων ἦσαν ἰοκτάν, ἑλμόδαδ, σάλεφος, ἀζερμωθης, ἰαραὴς, ἀδωράμος, ὔζαλος, δαήλης, ἤβαλ, ἐβημαηλ, σαφας, ὀφιρης, εὐίλας, ἰωβήλ. ἔτι δὲ καὶ φθένες πατριάρχαι τὴν ἰνδικὴν καὶ τῆς πρὸς αὐτὴ συρίας τινὰ κατέχουσι. ταῦτα μὲν περὶ τῶν σημαντικῶν παίδων ἱστορήσω. πειράσομαι δὲ περὶ ἑβραίων τὸν λόγον. φαλέγου γὰρ τοῦ ἑβέρου γίνε) παῖς ῥαγαῦς πύτ ἢ, σερούγ, ὃν ναχόρης ἡμῖς τινα κτί). πυτ ἢ ἦρρος. πατὴρ δ' οὗτος ἀβράμ γίνεται. ὃς δεκάτ μὲν ἔτη ἔζησε πρὸ νώε, δευτέρῳ δὲ ἔτει καὶ ἐνενηκοστῷ πρὸς διακοσιοστὸν μετ' ἐπομβρίαν ἐγέννησε. ἦρρὸς μὲν γὰρ ἑβδομηκοστῷ πέμπτῳ τ' ἄβραμον. ναχώρης ἢ ἦρρον, ἑπτὸν αὐτὸς καὶ ἑκατοστὸν ἤδη γεγονὼς ἐγέννησε. σερούγ ἢ ναχώρης πέντε, πρὸς ἔτ δεύτερον καὶ τριακοστὸν καὶ ἑκατοστὸν, ῥαγαῦς ἢ σερούγον ἔσχεν, ἔτη τριάκοντα γεγονὼς πρὸς τοῖς ἑκατὸν. ἐν ἢ τοῖς αὐτοῖς ἔτεσι καὶ ῥαγαῦ φάλεγ ἔσχεν. ἑβερ ἢ, πεντάρτω ἐ τριακοστῷ πρὸς τοῖς ἑκατ γεννᾷ φάλεγον, γεννηθεὶς αὐτὸς ἀπὸ σέλου, τριακοστὸν ἔτ ἔχοντος καὶ ἑκατοστόν. ὃν ἀρφαξάδης ἐπέγνωσε κατ' πεμπτὸν καὶ τριακοστὸν ἔτος πρὸς τοῖς ἑκατὸν. σῆμα ἢ ἡμῖς ἀρφαξάδης ἰῶ, μετ' ἔτη δώδεκα τ' ἐπομβρίας γεγενημένος. ἄβραμος ἢ ἔσχεν ἀδελφὰς, ναχωρίαν, καὶ σάραν. τούτων σάρανης μὲν καταλειπὼν ἡμῖν λώτον, καὶ σάραν, καὶ μελχὰν θυγατέρας, ἐν χαλδαίοις ἀπέθανεν, ἐν πόλῃ οὐρὶ λεγομένῃ τῶν χαλδαίων. καὶ τοῦ αὐτοῦ μέχρι νῦν δείκνυται. γαμεῖ ἢ τὰς ἀδελφιδᾶς, μελχὰν μὲν, ναχώρης σάραν ἢ ἄβραμος. ἦρρὸς ἢ μισήσαντ τ' χαλδαίαν διὰ τὸ δεινὰ πένθος, μεταναστεύουσι πάντες εἰς χαρὰν τ' μεσοποταμίας. ὅπου ἢ ἦρρον τελευτήσαντα θάπτουσιν, ἔτη βιώσαντα πέντε καὶ διακόσια. σωφρονέστερον γὰρ ἤδη τοῖς ἀνθρώποις κατ' ὀλίγον τὸ ζῆν, καὶ βραχύτερον ἐγένετο μέχρι τ' μωσέως χρόνου. μεθ' ὃν ὁρ ἰῶ τὸ ζῆν ἑκατ ἔτη πρὸς τοῖς εἴκοσι, ταῦθ' ἑρμηνεύ τ' ἔτη, ὅσα καὶ μωϋσῆν σωθῆναι βιῶναι. ναχώρη μὲν οὖν ἐκ τῆς μελχᾶς, ἐκτὼ παῖδες ἐγένοντο, ὖζος, βαὺζος, μασούηλος. ζαχαμ, ἄζαμος, φέλδας, ἰαδελφος, βαθούηλος. οὗτοι μὲν, ναχώρου παῖδες γνήσιοι. ταβαμος γὰρ καὶ ῥαδαμος καὶ ταναος καὶ μαχας, ἐκ ῥεμᾶς παλλακῆς αὐτῷ γεγεναπ. βαθουήλου δὲ τῶν ναχώρ γνησίων παίδων, γίνεται ῥεβέκκα θυγάτηρ, καὶ λάβαν ἡμῖς.

A Aramæos Aramus tenuit, quos Græci Syros appellare malunt. qui vero Lydi nunc vocantur, olim Ludi dicti, Ludam autorem generis habuerunt. Ex Arami vero quatuor liberis Uſes habitator Trachonitidis fuit, Damaſcique conditor. ea ſita eſt Palæſtinam inter & Syriam cognomine Cœlen. Armeniam Otrus tenuit, Getheris Bactrianos: Meſas vero Meſanæos: nunc Paſini caſtrum vocatur. Ex Arphaxade prognatus eſt Sales, ex hoc Heberus, à quo Judæi Hebræi quondam appellabantur. Porro Heberus Juctam & Phalegum genuit, qui natus eſt, dum habitationes diſtribuerentur. nam hæc vox Phalec partitionem Hebræis ſonat. Juctæ verò Heberi filio liberi fuerunt, Elmodadus. Salephus, Azermothes, Iſraes, Edoramus, Uzalis, Daeles, Ebalus, Ebemaelus, Saphas, Ophires, Evilas, Jobelus. Hi à Cophene flumine Indiæ ad Aſſyriam uſq; habitant. Hactenus de Semæ progenie ſit dictum: nunc de Hebræis erit narratio. Ex Phalego enim Heberi filio prognatus eſt Ragaus: ex hoc Serugus, ex quo Nachores eſt genitus, & ex hoc Tharrus, hic Abrahami fuit pater, qui fuit decimus à Noë, & natus eſt poſt diluvium anno ſecundo ſupra ducenteſimum & nonageſimum. ſiquidem Tharrus ſeptuageſimo anno genuit Abrahamum. Nachores, cum eſſet viginti & octo annorum, genuit Tharrum. de Serugo autem Nachores naſcitur circa annum trigeſimum ſecundum. Ragaus factus eſt Serugi pater, cum eſſet annorum triginta duorum. totidem vero annorum Phalegus genuit Ragaum. Heberus autem quarto & triceſimo ætatis anno genuit Phalegum, ipſe de Sale prognatus annum nato triceſimum: quem Arphaxades genuit quinto & triceſimo ætatis anno. Semæ filius Arphaxades natus eſt poſt annos duos à diluvio. Abrahamus autem fratres habuit Nachorem & Aranen. Ex his Aranes, relicto filio Loto, & filiabus Sara & Melcha, in regione Chaldæorum eſt mortuus, in urbe, quæ Ura Chaldæorum vocatur, & ſepulchrum ejus nunc uſque oſtenditur. neptes vero ex fratre duxerunt conjuges, Melchan Nachores, Saram Abrahamus. Cæterum cum Tharrus exoſam haberet Chaldæam propter Juctum Aranis, omnes ſimul migraverunt Carras Meſopotamiæ, ubi etiam Tharrum defunctum ſepelierunt, anno exactæ vitæ ducenteſimo quinto. Jam enim paulatim ſubtrahebatur de vitæ ſpatiis, uſque ad Moyſis ætatem: poſt quem centum & viginti annorum terminus Deo finitore eſt ſtatutus, quantum temporis & Moyſes ipſe vixit. Itaq; Nachores è Melcha octo filios ſuſcepit, Uxum, Bauxum, Manhelem, Zachamum, Azamum, Pheldam, Jadelpham, Bathuelem. atque hi legitimi Nachoris fili fuere. nam Thabæum, Gadamum, Tavaum & Macham è Ruma concubina genuit. Porro Bathueli uni e legitimis Nachoris filiis nati ſunt, Rebecca filia, & filius nomine Labanus.

Κεφάλαιον, ή.

Ὡς ἄβραμος ὁ πρόγον ἡμῶν ἐξελθὼν ἐκ τ' χαλδαίων γῆς κατέσχεν τ' τόπ μὲν χαναναίαν, νῦν ἢ ἰουδαίαν λεγομένην.

CAP. IIX.

Quomodo Abrahamgeneris noſtri autor è Chaldæorum terra profectus habitavit regionem quondam Chananæam, quæ nunc Judæa dicitur.

ΑΒραμ δὲ, λώτον τὸν ἀράνη τοῦ ἀδελφοῦ ὑὸν, τῆς ἢ γυναικὸς αὐτῷ σάῤῥας ἀδελφὴν εἰσποιήσατο γνησίᾳ παιδὸς ἀπορῶν. καὶ καταλείπ τὴν χαλδαίαν ἑβδομήκοντα ϗ πέντε γεγονὼς ἔτη, ἔ θεοῦ

ABrahamus vero Lotum, Aranis fratris ſui filium, Saræ conjugis ſuæ fratrem, adoptavit, qvod germano careret: & cũ jam eſſet annorũ ſeptuaginta quinq; monitus oraculo Chaldæam *Gen. 12. 13.*

ſtrum ſuperiorem. Et ſic ſunt quatuor ſpiritus ſuperiores. Et ſunt ſpiritus ſuperiores ſicut ſpiritus infer

caſtrametati ſunt in valle puteorum bituminis. A tunc enim putei fuerant in eo loco: nox vero Sodomis deletis, lacus ibi, quem aſcensi bitumine Aſphaltitem dixere, repente extitit. eo de lacu paulo poſt dicemus. cæterum Sodomitæ cum Aſſyriis congreſſi, poſt egregiam pugnam edicam, partim in acie ceciderunt, partim deditionem fecerunt, cum quibus & Lotus captivus eſt abductus, qui Sodomitis in auxilium venerat. B

CAP. XI.

Quomodo Abrahamus Aſſyrios aggreſſus tam captivos quam reliquam prædam victor reduxit.

Gen. 14. His auditis, Abrahamus tum Loti cognati, tum Sodomitarum amicorum ac vicinorũ C clade commotus, nil cunctatus in ſuccurſum eorum cum ſuis properavit: & quinta nocte hoſtem aſſecutus circa Danum (hoc alteri Jordanis fontium eſt nomen) oppreſſum ex improviſo facile ſuperavit. Securi enim & incauti partim in cubilibus inermes ſunt cæſi, partim præ temulentia pugnæ inutiles in fugam ſe converterunt, quos Abrahamus acriter à tergo ſequenti quoque luce perurgens, ad Soba Damaſcenorum compulit. D Quo facto, nemini dubium reliquit, victoriam non in multitudine militum, ſed in bellatorum alacritate conſiſtere, & virtutem nulli numero ſuccumbere, ut qui cum domeſtica tricenaria cohorte, & inſuper decemocto vernaculis, triumq; amicorum auxiliis tantum exercitum proſligaverit, qvotquot autem ex hac clade evadere contigit, cum ignominia domum ſe receperunt: E Abrahamus verò, captivis incolumibus reductis, parta pace, victor ad ſuos rediit. redeunti rex Sodomitarum uſque in locum, quem Campũ regium vocant, gratulabundus occurrit: ubi à Solymæ urbis rege Melchiſedeco eſt exceptus, id nomen interpretatur, rex juſtus. erat enim revera talis, omnium conſenſu ſacerdotio ſummi Dei ob juſtitiam dignus habitus. Sed Solyma poſterior ætas vocavit Hieroſolyma. Hic Melchiſedecus milites Abrahami hoſpitaliter habuit, nihil eis ad victum deeſſe paſſus: ſimulque ipſum adhibitum menſæ meritis laudibus extulit, & Deo, cujus favore victoria contigerat, debitos hymnos, ut ſua pietate dignum erat, cecinit. Abrahamus contra de manubiis decimas ei dono dedit. Rex vero Sodomorum Abrahamo prædam omnem cedens ſolos captivos ſuæ regionis repoſcebat. hanc conditionem ille non G accepit, negans ad ſe quicquam inde rediturum, exceptis alimentis militum: amicis tantum in prædæ partem admiſſis. hi erant Eſchol, Ennerus, & Mambres. Hac viri virtute delectatus Deus: Non carebis, inquit, præmio, quod pro tot rebus egregie geſtis tibi debetur. Qvo reſpondente. Et quam voluptatem iſta præmia mihi afferre poterunt, cum hærede caream, (nondũ enim pater factus erat) tũ Deus & filiũ illi eſt pollicitus, & poſteritatẽ ex eo tantã, quæ ſtellas cœli poſſet æquare

κατεπιπεδεύσει τῇ τοῦ κοιλάδα τοῦ λεγομένου Φρέατα ἀσφάλτου. κατ' ἐκεῖνον γὰρ τὸν καιρὸν Φρέατα ἦν ἐν τῷ τόπῳ, νῦν μὲν οὖν τι τῆς σοδομιτῶν πόλεως ἀφανισθείσης, ἡ κοιλὰς ἐκείνη λίμνη γέγονεν, ἣ λεγομένη ἀσφαλτίτις. περὶ μὲν οὖν τῆς λίμνης ταύτης, μετὰ πολὺ δηλώσομεν. τῶν δὲ σοδομιτῶν συμβαλόντων τοῖς ἀσυρίοις καὶ καρτερᾶς τῆς μαχης γενομένης, πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἀπέθανον, οἱ λοιποὶ δὲ ἡττηθέντες, τοῖς σοδομίταις σύμμαχοι ἐληλύθεσαν, φεύγουσιν καὶ λῃστοῦσιν ἦσαν.

Κεφάλαιον ια'.

Ὡς Ἀβραμος ἐπὶ τοὺς ἀσυρίους ἐπιστρατεύσας ἐνίκησεν, καὶ τοὺς τε αἰχμαλώτους τῶν σοδομιτῶν ἔσωσεν, καὶ τὴν λείαν ἣν ἔλαβεν ἀφεῖλετο.

Ἀβράμου δὲ ἀκούσαντος τὸν συμφορὰν αὐτοῖς, φόβος τε ἅμα καὶ λύπη συνῆλθεν ὄντος ἐπιεικοῦς καὶ οἵους τοὺς τῶν σοδομιτῶν φίλων ὄντων καὶ γειτνιώντων, καὶ βοηθῶν αὐτοῖς δοκιμάσας, οὐκ ἀνέμενεν. ἀλλ' ἐπιχθὲς καὶ τῇ πεμπάλιν δὴ περὶ νύκτα τοῖς ἀσυρίοις ἐπὶ δάνει, οὕτως γὰρ ἡ πέτρα τὸ ἰορδάνου ἐπωνυμίαν ἔσχηκε, ἐπὶ φύσας πρὸν ἐν ὕπνοις ἡδέσθαι, τοὺς μὲν ἐν τῇ κοίτῃ ὄντας ἀπέκτεινε, μηδὲ ἐπίνοιαν τῆς συμφορᾶς ἐχόντας, οἱ δὲ μήπω πρὸς ὕπνον πεφαμμένοι, μαχέσθαι δὲ ὑπὸ μέγεθος ἀδύνατοι ἐφυγον. ἀβραμος δὲ διώκων ἔπεμπε, μέχρι καὶ δευτεραίους σωηλασεν αὐτοὺς ἐς σοβὰ τῆς δαμασκηνῶν χώρας. ἐπιδείξας, ὅτι τὸ νικᾶν οὐκ ἐν τῷ πλήθει καὶ τῇ πολυχειρίᾳ κάδηλα συμβέβηκεν, ἀλλὰ θεοῦ μένος τῶν μαχομένων, καὶ τὸ ἡγεμόνιον κρατεῖ πάντως ἀριθμοῦ, τριακοσίοις καὶ δέκα καὶ ὀκτὼ οἰκέταις αὐτοῦ καὶ τρισὶ φίλοις, ποσοῦτον στρατὸν θεσπεσίως. ὅσοι δὲ αὐτῶν καὶ διέφυγον, ἀδόξως ἀνέστρεψαν. ἀβραμος δὲ τοὺς σοδομιτῶν σώσας αἰχμαλώτους οἰκήτορας ἔσυχον ἀπὸ ἀσυρίων, καὶ τὴν συγγενῆ λῶτον, ἀνέδεξεν μὴ ἐφίλιον. ἀπολυτησας δὲ αὖθις ὁ τῶν σοδομιτῶν βασιλεὺς, εἰς τόπον τινὰ ὃν καλοῦσι πεδίον βασιλικόν. ἔνθα ὁ τῆς σόλυμα πόλεως ὑποδέχεται βασιλεὺς αὐτὸν μελχισεδέκης. σημαίνει δὲ τοῦτο βασιλεὺς δίκαιος. ἦν δὲ οὗτος ἐμελλογεμμένος λόγῳ τοιούτῳ αὐτὸ τῶν εἰρῆσθαι, ὡς ἱερέα γενέσθαι θεοῦ. τῶν μὲν σόλυμα, ὕστερον ὑπάλαιον ἱεροσόλυμα. ἐχορήγησε δὲ οὗτος ὁ μελχισεδέκης τοῦ ἀβράμου στρατοῦ ξενία, καὶ πολλὴν ἀφθονίαν τῶν ὑπηρεσίων παρεχε. καὶ ὡς τῷ θεῷ τὴν εὐχὴν αὐτὸν ποιήσασθαι ἤρξατο, καὶ τὸν θεὸν εὐλογεῖν, ὑποχειρίους αὐτῷ ποιήσαντα τοὺς ἐχθρούς. ἀβράμου δὲ διδόντος καὶ τῷ δεκάτῳ τῆς λείας αὐτῷ προσδέχεσθαι τῷ δόντι. ἐν δὲ τῶν σοδομιτῶν βασιλεὺς, τῷ μὲν λείαν ἔχειν ἀβραμον παρεκάλει. τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἀπολαβεῖν ἠξίου, ὡς ἕνεκα τῶν ἀσυρίων ἐσωσεν οἰκείους ὄντας. ἄβραμος δὲ, οὐκ ἔφη τοῦτο ποιήσειν, εἰδὲ ἀν ἄλλῳ ὠφέλειαν ἐκ τῆς λείας ἐκείνης εἰς αὐτὸν ἥξειν, πλὴν ὅσα τροφὴ τοῖς νικέταις αὐτοῦ ἡδοιτο. μέρεα δίδοτο τινὰ τοῖς φίλοις αὐτὸ φυλάξων τοῖς συστρατευσαμένοις. ἐχώλα δὲ ἐπ' αὐτῷ σκαλῆτος, καὶ ἐνηνθρωπ., καὶ μαθρης. ἐπαινέσας δὲ αὐτοὺς τὴν ἀρετὴν ὁ θεὸς, ἀλλ' οὐκ ἀποδεῖξαι φησι μισθοὺς τοὺς ἄξιον ἐπὶ τοσαύτῃς δυσχερείας κομίζεσθαι. τὸ δὲ ἀποδεξεσθαι, εἰ τις ἀν ἡσχάλησε τούτων τῶν μισθῶν, οὐκ ὄντων εἰ μὴ δεξόμενοι μετ' αὐτὸν, ἐπεὶ δὲ ὧν ἄπαις, ὁ δὲ καὶ παῖδα αὐτῷ γνήσιον ἀναγγέλλει, καὶ πολλὴν ἐξ ἐκείνου γενεὰν ὡς ἀναπλησιάν αὐτῷ τοῖς ἄστροις ἐσεσθαι τὴν ἀριθμήν.

καὶ

Bibliothèque nationale de France

enim in ſpem ſucceſſionis. verum poſtquam ipſa Iſacum peperit, non amplius æqvum cenſebat Iſmahelem cum hoc educari: quippe qui natu major, defuncto communi patre injuriam ei facile inferre potuiſſet. Suaſit igitur Abrahamo, ut eum una cum matre aliqvo ablegaret. Ille vero primum non advertebat mentem ad Saræ conſilium, rem atrocem ratus, puerum nondum adultum & mulierem egenam ablegare. tandem verò approbante Deo, Saræ voluntati paruit: puerumque matri commiſit, nondum per ſe peregrinationi aptum: & dato eis utre aquæ ac panibus, juſſit ire, quo eos neceſſitas duceret. & cum defeciſſet commeatus, in anxietate erat mater. cumq; nihil aquæ ſupereſſet, depoſito ſub abiete puero animam agente, ne ſpectatrix eſſet expirantis, ulterius pergebat. cui occurrens angelus Dei, & fontem in propinquo indicavit, & curam educandi pueri habere juſſit. ſperandam enim illi eximiam felicitatem è ſalute Iſmahelis. tum vero mulier, meliori ſpe concepta, cum incidiſſet in paſtores, eorum benignitate miſeriam evaſit: Poſtquam autem ad virilem ætatem pervenit, uxorem ei conjunxit Ægyptiam genere, unde & ipſa erat oriunda: ex qua Iſmahel duodecim ſuſcepit liberos. hi erant, Nabæothes, Cedarus, Abdeel, Edumas, Maſſamus, Mæmaſſius, Maſmeſus, Chodamus. Themanus, Jeturus, Napheſus, Calmaſus. hi, quicquid terrarum eſt Euphratem inter & rubrum mare, habitant, Nabatææ nomine regioni indito. Sunt autem hi, a quibus Arabes gentem ſuam ejusque tribus denominaverunt, tum propter ipſorum virtutem, tum propter Abrahami autoritatem.

A τῆς ὡς πρὸς ἴδιον ὄνομας. ἐτρέφετο γὰρ ὅπως ὑπὸ τῆς ἡγεμονίας διαδοχῆ. τικοῦσα δ' αὐτὴ τὸν ἰσαακον, οὐκ ἠξίου ὠφελεῖσθαι τούτῳ τὸν ισμαήλον ὄντα πρεσβύτερον, καὶ κακουργεῖν αὐτὸν δυνάμενον τοῖς παισὶ αὐτῆς ἀποβαινόντας. ἐπεὶ δὲ συῆ τὸν ἄβραμον εἰς ἀπικίαν σκέπτεσθαι αὐτὸν μὴ τῆς μητρός. ὁ μὲν κατ' ἀρχὰς ἀ προσετίθετο τ αὐτῆ γνώμην ὡς ἡ σαῤῥα ἀπαιδάκη, πάντων ὠμότατον ἡγούμενος εἶναι παῖδα νήπιον καὶ γυναῖκα ἄπορον τῶν ἀναγκαίων σκέπεσθαι. ὕστερον δὲ, καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἠρίσκετο τῆς B σαῤῥας προσευξομένους, πειθεὶς παραδίδου τὸν ισμαήλον τῇ μητρὶ, μήπω δὲ αὐτοῖς χωρεῖν δυνάμενον, ὕδωρ τι ἐν ἀσκῷ καὶ ἄρτους φερομένῳ σκέλεσιν ἀπόνους, ὁδηγῷ τῇ ἀνάγκῃ χρωμένῳ. ὡς δ' ἀπεῖδον ὀπίλειπε τὰ ἀναγκαῖα, ἐν καλαῖς λῳ. ὕδατ ὀ δὲ ἀπανίζοντ ὀ, ὡς ἐλάτῃ τινὶ θεῖσα τὸ παιδίον ψυχεῤῥαγεῖ, ὡς μὴ παρούσης τλῳ ψυχλῳ ἀφῇ, πορεύῃ πέρωπερω. σωτυχὼν δ' αὐτῇ θεὸ ἄγγελ ὀ, πηγὴν τι φράζει ὠφαιρεμένῳ, καὶ κελδει προσιόντα C τῆς ἀναπεφθῆς τὸ παιδός. μεγάλα γὰ αὐτῷ ἀγαθὰ πεφυκέναι ἐκ τῆς ισμαήλου σωτηρίας. ἡ δ' ἐτάρησε πῖς προκατηγελμένοις, καὶ συμβαλεῖσα πιμέσι, διὰ τλῳ ἐξ αὐτῶν ὀπιμέλειαν, διαφάγῃ τὰς πελαπαφέμες. ἀνδρωθέντι δ' τῷ παιδὶ, γυναῖον ἄγεται, τ γλῶ ὀ αἰγύπλιον, ἐνῆν δ' λῳ καὶ αὐτῇ τ δεχόμενον. ἐξ οὗ πατέρες ισμαήλου γενόνται δώδεκα πάντες, ναβαιώθης, κήδας ὀ, ἀδδηλ ὀ, ηδουμᾶς, μάσαμ ὀ, μιμμας ὀ, μάσμηος ὀ, χέδαμ ὀ, θιμανὲς, D ἰέτους ὀ, ναφαισος, καλμασος. οὗτοι πᾶσιν τλῳ ἀπ' ὐφράτου καὶ καθήκουσιν πρὸς τλῳ ἐρυθρὰν θάλασσαν κατοικοῦσι, ναβαπνλὼ τλῳ χώραν ὠνομάσαντες. εἰσὶ δ' οὗτοι οἱ τῶν ἀράβων ἔθν ὀ, καὶ τὰς φύλας ἀπ' αὐτῶν καλοῦσι, διά τ τλῳ ἀρετλῳ αὐτῶν, διὰ τὸ ἀβράμου ἀξίωμα.

CAP. XIV.

De Iſaco legitimo Abrahami filio.

Genes. 22. ISacum autem Abrahamus ſupramodum amabat, ut unigenitum, & quem in ſenectute Dei dono ſuſceperat. hunc affectum & benevolentiã parentum puer ipſe magis ac magis accendebat, omni virtuti deditus, & tam parentes quam Deum colens: qvo ſucceſſore omnium fortunarum relicto, Abrahamus haud gravatim vita exceſſurus videbatur: id quod ipſi Dei benignitate contigit. Volens tamen pietatis ejus periculum facere Deus, apparuit ei: enumeratiſque omnibus beneficiis in eum collatis, ut victoriam illi de hoſtibus olim conceſſerit, utque præſenti felicitate ſuo favore frueretur, filium Iſacum poposcit, ut ſacrificium & victimam ſibi offerret. jubebat autem, ut in montem Morium ſubductum G holocauſtum faceret. ſic enim pietatem ejus illuſtriorem fore, ſi vel filii ſalutem voluntati divinæ poſthaberet. Abrahamus verò nefas ducens quavis in re Deo morem non gerere, quin potius per omnia parendum ei, per quem omnes viverent, celans uxorem tam Dei mandatum, qvam ſuam de pueri cæde ſententiam, ac ne famulorum quidem ulli rem indicans, ne forte aliquis ſibi obſtaculo eſſet, aſſumpto Iſaco

E

Κεφάλαιον ιδ'.

Περὶ ισάκου ὲς λῶ γήσ ὀ ἀβράμ παῖς.

ΙΣακον δ πατὴρ ἄβραμ ὀ ἀγαπητότατα μονογθῆ ὄντα, καὶ διὰ γήρως χ δωρεὰν αὐτῷ θ ἐκ θεοῦ γενόμενον. προσκαλεῖτο δ' εἰς θυσίαν, καὶ τὸ φιλεῖσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν γονέων, καὶ αὐτὸς ὁ παῖς ἐπιτηδεύων πᾶσαν ἀρετὴν, καὶ τῆς τ τῶν πατέρων θεραπείας ἐχόμενος, καὶ πρὸ τλῳ θ θεὸ θρησκείαν ἐπισταμένος. ἄβραμος τι τλῳ ἰδίαν δ' δαιμονίαν ἐν μένῳ τούτῳ ἰμᾶ F καταλιπὼν, ἐξελθὼν θ ζλῳ ἐπῆλτο. τοῦτ μέν τοι χ τλῳ θ θεὸ βούλησιν ἔτυχεν. ὲς διαπείραν αὐτὸ βελόμεν ὀ λαβὼν τῆς πρὸ αὐτὸν θρησκείας, ἐμφανισθεὶς αὐτῷ, καὶ πάντα ὅσα ἔτη παρεσχημέν ὀ καταριθμησάμεν ὀ, ὡς πολεμίων τι κρεῖττονα ποιησαι, καὶ τλῳ παρὼσαν δ' δαιμονίαν ἐκ τῆς αὐτ ἀπωδῆς ἔχη τὸν υἱὸν ἰσακον, ἤτει τοῦτον αὐτῷ θῦμα καὶ ἱερεῖον πρὸ πάντων. σκέλδε δὲ ὲς τὸ μέσον ὄρ ὀ ἀναλαβόντα, ὁλοκαυτῶσαι. οὕτως μὲν ἐμφανισθὴ τλῳ πρὸ αὐτὸν θρησκείαν, ἐνῆν δὲ τῆς τοῦ πίνου σωτηρίας προνοήσειε τὸ ὦ θεῷ κεχαρισμένον. ἄβραμ ὀ δ, ὅτι μηδένι κρίνων πρόσκουσιν τὰ θεοῦ δίκαια, ἀπαρᾶ δ' ὑπουργεῖν ὡς ἐκ τῆς ἐκείνῳ προθύμως ἁπάντων ζώντων, ὅπως ἐψαύσῃ πρὸς τὴν γυναῖκα, τὴν τε τ θεοῦ προῤῥήσιν, καὶ λῶ ἔχειν αὐτὸς γνώμην πρὸ τῆς τ παιδὸς σφαγῆς. ἀλλὰ μηδὲ τῶν οἰκετῶν τινὶ δηλώσας, ἐκωλύετο γὰ ἂν ὑπηρετῆσαι τῷ θεῷ, λαθὼν τ ἰσακον

μὴ

ſibi redditi,auditaq; tantæ felicitatis promiſſione,mutuo ſe complectebantur: mactata deinde victima,incolumes adSaram ſe receperunt.vixeruntque beati, omnes eorum conatus Deo proſperante.

CAP. XV.

Saræ obitus Abrahami conjugis.

Geneſ. 23. SAra autem non multo poſt moritur, cum vixiſſet annos viginti ſeptem ſupra centum.Sepulta eſt in Hebrone, Chananæis publicè jus ſepulchri offerentibus. Abrahamus tamen maluit ſepulturæ locum quadringentis ſiclis emere de Ephremo quodam Hebronenſi cive: ubi monumenta ejus & poſterorum ſunt exædificata.

CAP. XVI.

Quomodo à Chetura Abrahamo nupta Troglodytarum gens provenit.

*Gen.*24.25. POſt hæc duxit Chæturam,ex qua nati ſunt ei filii ſex,viri prudentes & induſtrii, Zembranes, Jazares, Madanes, Madianes, Luſubacus, Suus: qui & ipſi filios habuerunt,Suo Sabacanes natus eſt & Dadanes. huic Latuſimus, Aſurus, Luures. Madanis vero fuerunt, Epha, Ophres, Anochus,Ebidas, Eldas. His omnibus filiis ac nepotibus Abrahamus deducendi colonias fuit autor,occupaveruntque Troglodyticam regionem,& Arabiæ Felicis quicquid ad rubrum mare pertinet.Fertur etiam,qvod hic Ophres cum exercitu profectus occupavit Libyam, quam poſtea nepotes ejus tenuerunt, Aphricam ab ipſo denominatam,Atteſtatur huic opinioni & Alexander Polyhiſtor ſic ſcribens: Cleodemus, inquit,propheta,cognomine Malchus, qui ad imitationem Moſis legislatoris Judæorum hiſtoriam contexuit,narrat Abrahamum è Chætura aliquot filios ſuſcepiſſe, tres nominatim recenſens,Aphram,Surim,Japhram. à Suri appellatam Aſſyriam.Ab Aphra vero & Japhra urbem Aphrem & regionem Aphricam nominatas. hos enim ductu Herculis in Libya militaſſe contra Antæum.Herculem etiam ex Aphræ filia genuiſſe filium Dedorum, ex hoc Sophonem prognatum,à qvo Sophaces barbari habent nomen.

Iſaco autem jam ferme quadragenario Abrahamus pater conjungere volens uxorem Rebeccam Nachoris fratris ſui neptem , mittit maximum natu famulorum ad ſponſalia, prius accepta fide obligatum.modus vero devinciendi fuit talis:Subditis ab altero alteri manib⁹ ſub femora, Deum ita teſtem invocabant eorũ, quæ deſtinaverant.Miſit etiam dona ad illos,vel rara illic vel nunquam ante viſa.Profectus autẽ famulus diuturnum iter faciens,eo qvod difficilis eſſet tranſitus per Meſopotamiam , hyeme propter cœni altitudinem,æſtate ob aquarum inopiam, ad hæc propter latrocinia, quæ vitari non poterant, niſi à cautis,tandem pervenit ad urbem Carras.& cũ veniſſet in ſuburbium,incidit in complures puellas euntes aquatũ:moxq;intra ſe precatur, ſi Deo gratæ forent hæ nuptiæ,ut inter illas inveniretur Rebecca,ad quam filio deſponſandã Abrahamus

καὶ πιούτων ἀγαθῶν ἀγγελίας ἀνηκόστις, ἠσπάζοντο ἀλλήλους. καὶ ὑστερῆς, ἀπενόησαν πρὸς τὴν σύμβραν. καὶ δίηγεν εὐδαιμόνως, ἐφ' ἅπασιν οἷς ἐβέλησεν τὸ θεῖ συλλαμβάνοντ@ αὐτῆς.

Κεφάλαιον ιέ.

Περὶ σύμβρας τῆς Αβράμου γυναικὸς, καὶ πῶς τὸν βίον κατέσρεψε.

ΚΑὶ σύμβρα μὲν ὁ πολὺ ὕστερον ἀποθνήσκει, βιώσασα ἔτη ἑπτὰ καὶ εἴκοσι πρὸς τοῖς ἑκατόν. Ταφῆναι δ' αὐτὴν ἐν Χεβρῶνι, συγχωρούντων μὲν τῶν χαναναίων καὶ δημοσία αὐτῆς τὸν τάφον. Αβράμιος δ' ὠνησάμενος τὸ χωρίον, σικλῶν τετρακοσίων, παρ' Εφρέμου τινὸς ἐκ τῆς Χεβρων@. καὶ τὰ μνημεῖα Αβράμου τε καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ πεντὴ κατεσκεύασαν τα.

Κεφάλαιον ις'.

Ως ἐκ Χαιτύρης Αβράμου γαμηθείσης τὸ τῶν τρωγλοδυτῶν Αβραμ@ ἐθνος@ ἐγένηθη.

ΓΑμεῖ δ' αὐτὸς καὶ πυραν ὕστερον, ἐξ ἧς αὐτῷ παῖδες ἐξ γίνονται, πρῆς τε πάνυ καρτερὰ καὶ θεῖοι σωμένοι, ζεμβράνης, ἰαζάρης, μαδάνης, μαδιάνης, λουσυβακ@, σου@. Φυοντα δ' καὶ τουτους τοὺς παῖδες. καὶ σὺς μὲν, σαβακάνης γίνεται καὶ δαδάνης. τούτ δ' λατεύσιμ@, ἄσυρες, λουύρης. μαδάνου δ', ἤφαι, ὤφρης, ἄνοχ@, ἐβίδας, ἐλδᾶς. τούτις ἅπασι τοῖς παῖσι καὶ τοῖς ἡμῶνοις ἀβραμ@ ἀποικιῶν ἡγεμόνες μηχανᾶ δ', καὶ τὴν τε τρωγλοδύτην κατελαμβάνεσι, καὶ τῆς δύσεως@ ἀραβίας ἔσαν ἀπὸ τῶν ἐρυθρᾶν θαλασσαν καθήκει. λέγεται δ' ὡς ὅτ@ ὁ ὤφρης, στρατεύσας ἀπὸ τὴν λιβύην, κατέσχεν αὐτὴν, καὶ οἱ ἡμῶνοὶ αὐτοῦ κατοικήσαντες ἐν αὐτῇ τὴν γῆν ἀπὸ ἐκείνου ὀνόματ@ ἄφεικαν προσηγορεῦσαν. μαρτυρῆ δέμοι τὰ λεγω καὶ ἀλέξανδρ@ ὁ πολυίςωρ, λέγων ὅτως. κλεοδήμος φησιν ὁ προφήτης ὁ καὶ μαλχᾶς, ὁ ἱσορῶν τὰ περὶ ἰουδαίων, καθὼς καὶ μωυσῆς ἱσόρησεν ὁ νομοθέτης αὐτῶν, ὅτι ἐκ τῆς χαιτύρας ἀβράμου ἐγένοντο παῖδες ἱκανοί. λεγὶ δ' αὐτῶν καὶ τὰ ὀνόματα ἑνομάζων τρεῖς, ἄφεραν, σουρεμ, ἰαφραν. λέγει σουρεμ μὲν, τὴν ἀσυρίαν καλεῖσθαι, λέγει δ' τῶν δύο ἀφρατι καὶ ἰαφρᾶ, πόλιν τε ἀφρᾶ καὶ τὴν χώραν ἄφεικαν ὀνομασθῆναι. τούτοις δ' ἡρακλῆ συμστρατεῦσαι ἐπὶ λιβύην καὶ ἄνταιον. γήματί τε τὴν ἄφερα θυγατερα ἡρακλέα, ᾗ καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτῆς δέδωρον. τούτου δ' γενέσθαι σοφῶνα, ἀφ' οὗ τοὺς βαρβάρους σόφακας λεγεσθαι. ἱσόρηκε δὴ καὶ πολυαρκεσον ἐν@ γενέσθαι γυναῖκα γοῦς ἀγαγεσθαι ὁ πατὴρ ἀβραμ@ ῥεβέκκαν ναχωρ@ παιδὸς θυγατερα δ' ἀδελφῆς, τὴν πρεσβυτάτην πεμπει τῶν οἰκετῶν ὅπι τ μνησείαν ἐξευσαμέν@ μεγάλους πίστει. γίνονται δ' αὐτῷ τάδε τὴν τροπον, ὑπὸ τοὺς μηροὺς ἀλλήλοις τὰς χῆρας ἐπαγαγόντες, ὀμνύναι προκαλοῦνται τὸν θεὸν μάρτυρα τῶν ἐσομένων. ἐπεμπε δ' καὶ δῶρα τοῖς οἰκεῖ. ἅμα τὸ φανῆναι ἡ μηδέλως ὑπεχωρεῖαζεν αὐτ@ ἀπερχόμεν@ χρόνῳ. ἅμα τε εἶναι χαλεπὴν ὁδεύεσθαι τὴν μεσοπόταμίαν, χειμῶνι μὲν ὑπὸ πηλῶν βάθος, θέρες δ' ὑπὸ ἀνυδρείας, ἐπὶ δὲ καὶ λῃστρίων ὄντων ἐν αὐτῇ, ἃ ἅμα φοβεῖσθαι ἐσκ ἐνῆν μὴ προνοῆσι τάδε τοῖς ὁδεύσιν, εἰς πλῆν ἀφικνεῖται καθρᾶν. καὶ ἡμέρᾳ@ ἐν τοῖς προαστίοις, παρθένοις ἐντυγχάνει πλείσιν, ἐφ' ὕδωρ βαδιζούσαις. εὐχεται αὐτῷ τῷ θεῷ ῥεβέκκαν ἣν τῷ παιδὶ ἄβραμ@ μνηστευ-

Digitized by Google

ret inciderem: quod & factum eſt. hasigitur nuptias, auſpice Deo conciliatas. vos qvoqve veſtra authoritate ratas habetote: & Abrahamum, qui me tam accurate huc miſit, veſtro annuto honorate. illi vero, tum qvod rem tam optabilem approbarent, tum qvod Dei ſententiam accedere cognoſcerent, mittunt eam, quibus poſſulabatur conditionibus: duxitque illam Iſacus facultatum paternarum jam dominus.

A γλωμάμως, πίζάμλαι εἰς παύτλω ἐμπεσῶν. ὲ δὴ γέγονε. χαμοι σω ⸗τὸ θεὸς μνησευόμδμον ⸗θπΦ ανεως ⸗ὲ ὑμᾶς κυρώσαιτο. καὶ ἄδρόμεν μ᾽ ποιὑτης αἰπιχλκότε ασευδῆς, τῶ καπνευσαι τλω κόρλω τιμήσαπι. οἱ ⸗ὲ, καλὰ γὸ λω αὐτὶς καὶ κεχαρισμδμα, τλω τ γναμλω ⸗ὲ ⸗τεῦ σωῆκαν, καὶ πεμπυσιν εΦ᾽ οἷς ἠξίου τλω ⸗ηγατέρα. χαμεῖ τ αὐτὸω ἰσικ⸗, τ πεαγμάτων εἰς αὐτὸν ἀφικεμδμων. οἱ ⸗ὲ ὁκ τῆς χαιτουσας, εἰς τὰς ⸗οπικίας ἐξελκλυθησαν.

B

CAP. XVII.
De obitu Abrahami.

ΚεΦάλαιον ιζ.
Περὶ τῆς ⸗ἀβρὰμου τελδτῆς.

Gen. 25. DEfunctus eſt autem Abrahamus non ita multo poſt. vir in omni virtute eximius, & pro ſua inſigni pietate Deo egregie carus. Vixit annos centum ſeptuaginta quinq;, ſepultus eſt in Hebrone juxta uxorem Saram, communi cura filiorum ſuorum, Iſaci & Iſmahelis.

C

ΤΕλδτᾷ ⸗ὲ καὶ ὁ ⸗ἀβρὰμ⸗ μετ᾽ ὀλίγον, ἀνὴρ πάσων αρετλω ἀκρ⸗, καὶ τῆς σεὶ ιὼτ᾽ ασευδῆς ἀξιος ⸗τὸ ⸗ὲ θεὸ τεπμημδμ⸗. ἐβιωσε ⸗ὲ τὸν ἅπαντα χρονον ἐτῶν ⸗ὲκατὸν ἑβδομηκονπε καὶ πέντε, ⸗ως τῆς ἑκατὸν. καὶ ⸗ἀπέθανε ἐν ἐρῶνι μ᾽ τῆς γυναικὸς σάῤῥας, ⸗τὸ τῶν παίδων ἰσάκου καὶ ισμαηλου.

CAP. XIIX.
De Iſaci filiis Eſao & Jacobo, & nativitate eorum.

ΚεΦάλαιον ιή.
Περὶ τῶν ἰσάκου ιὼν, ⸗ησαὺ καὶ ἰακώβε, καὶ γμόσεως αὐτῶν καὶ Δρτεροφῆς.

Geneſ. 25. DEfuncto autem Abrahamo, uxor Iſaci gerebat uterum: cujus mole creſcente indies, anxius conſuluit oraculum. Reſponſum eſt, gemellos ei parituram Rebeccam, & ab utroque deſcenſuram gentem autori ſuo cognominem: & quæ minor videbitur, eam fore potiorem. nec multo poſt, ſicut prædictum erat, naſcuntur ei gemini, quorum grandior è capite ad pedes erat hiſpidus. minor vero exeuntis ante ſe calcaneum retinebat. pater autem amabat ſeniorem Eſaum ex re cognomen habentem. nam Hebræi pilos vocant Seir. Jacobus vero junior à matre amabatur. Fame autem in ea terra graſſante, Iſacus volens ire in Ægyptum propter ubertatem regionis. pervenit Gerara, Deo ſic jubente. rex autem Abimelechus excepit eum, quia hoſpitii & amicitiæ jus inter eum & Abrahamum interceſſerat. cumque hominem initio magna benevolentia proſequeretur, motus invidia non potuit in eo affectu permanere. videns enim Deum Iſaco propitium, ſummque favorem declarantem, expulit illum. at ille expertus mutatum præ invidia, ſeceſſit, non longè à Geraris in locum, qui vocatur Fauces. ibi dum foderet puteum, paſtores irruentes aggreſſi ſunt armis opus impedire: ſed illo ultro cedente, viſi ſunt viciſſe. mox cum alio loco fodere cœpiſſet, rurſum vi prohibentibus aliis Abimelechi paſtoribus, hunc quoque puteum imperfectum reliquit, prudenti conſilio meliorem occaſionem expectans. qua deinde oblata, rege ſponte fodiendi poteſtatem faciente, puteo Rooboth nomen impoſuit, quod ſignificat amplum. è prioribus vero alterũ vocavit Eſcon, hoc eſt pugnam: alterũ Syennam, hoc eſt inimicitiam. Itaq; Iſaci potentia cum opibus in dies magis ac magis creſcebat. Abimelech autem ratus contra ſe fortunas Iſaci augeri, cum quo parum ſyncere conſuetudinem habuerat, & qui ob ſimultatis ſu-

D

ΙΣάκω ⸗ὲ μ᾽ τ᾽ ἀβράμ τελδτ᾽ ὁκύει τ γυῶσαν. καὶ τῆς χαρᾶς ⸗ὅπ μᾶζον ὀγκευμδμης, ἀγωνιάσας ἀνήρετο τὸν θεόν. Φαζει ⸗ὲ αὐτῷ διδύμους πέξεδν τὴν ῥεβέκκαν. καὶ Φερωνυμα ⸗ὸσεδαι τῆς πατρὶν ἐθνη. τὸ δὲ μᾶζον ⸗τοπρησὸν τ δουλδν ἐλάσσον ⸗ὲναι. τίκτεται ⸗ὲ αὐτῷ μετ᾽ ὀλίγον χ᾽ ⸗τοῤῥῆξαν τὰ θεοῦ, δίδυμα παιδία. ὧν τὸ μὲν ⸗πεσθύτερον, ⸗λπὸ κεΦαλῆς ⸗ὅπ πὺς πόδας, δασὺ ⸗ὠλοσῶς ὅλ. τὸ δὲ νεώτερον ἔχετ᾽ ⸗πεσθύτ⸗ αὐτῷ χ᾽ πέρναν ἠχάτ. δὲ ὁ πατὴς τὸν ⸗πεσθύτερον, ⸗ησαὺ λεχθὲν μον κατ᾽ ⸗ωνυμίαν τῆς τριχώσεως. ἑβραῖοι γὸ τὸ σπαρτὸν, τρίχωμα λέγουσιν. ἰακωβ⸗ ⸗ὲ ὁ νεώτερος, τῇ μητρὶ ⸗ποΦιλὴς ὅλ. λιμὸς ⸗ὲ τλω γλω κατελαβόντ⸗, ἰσακ⸗ ⸗ὸξαν αὐτῷ χωρῆν ⸗ὶς αἴγυπτον, τῆς χώρας ἀκαθῆς ⸗τὰ ἀρχούσης, ⸗πὶ θεράπον ασπὶς ⸗ὲ θεοῦ κελεύσαντ⸗. ⸗τὸ ⸗ὲ δέχεται ⸗ὲ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἀβιμέλεχ⸗, χ᾽ ξενίαν κ᾽ Φιλίαν τλω ἀβράμου. καὶ πολλῆ πάνυ ⸗ως αὐτὸν ⸗ὐνοίᾳ χρησάμδν⸗. κατ᾽ ὀχλω, ⸗πὶ ταύτης ⸗τὸ Φθόνου ὑπόπτως τε πᾶν ⸗καλυετο. ὁρῶν γὸ τὸν θεὸν τῷ ἰσάκῳ συμπερόντα, καὶ τοσαύτῃ πρὸ αὐτὸν ασευδῆ χρώμενον, ⸗πώσατο αὐτὸν. ὁ ⸗ὲ τοιοῦτο πάλιν ὐκ μεπροσδλῆς τῆς ὀπο ⸗βασκάνου πειρᾶδς ἀβιμέλεχου, τὸν μὲν ⸗ανεχώρησεν ⸗ὶς τλω λεχομένλω Φάραγξ χωρίον ⸗μακρὰ ῥαφάρων. ὀρύσσοντ᾽ ⸗ὲ αὐτῷ Φρέαρ, πέμπουσι ⸗ππτόντας, ⸗ὶς μάχλω ἐχώρησεν κωλύοντας τὸ ἔργον. καὶ μὴ βουληθέντ⸗ Φιλονεικῶν ⸗ὸξαν κενοραπέναι. ⸗τοχωρήσας ⸗ὲ, ὤρυσσεν ⸗προν. καὶ βιασαμένων ἄλλων τινῶν ἀβιμελέχου ποιμένων, καὶ τὸ τε κατημλπὼν, ⸗πεχώρησεν, ἀγνώμονι λογισμῷ κτώμδς αὐτῷ τλω ἀθειαν. ⸗πὶ αὐτῷ μάτου ⸗ωραχέντος αὐτῷ τλω Φρεωρυχίαν ⸗νεπικώλυτον, ῥοώδεως τὸ Φρέαρ ὠνόμασεν. λίριχωρον ⸗πονομάνη τὸ ὄνομα. τῶν ⸗ὲ πεγμάτων τὸ μὲν ⸗σχυ καλέσῃ. μάχης ἂν τις αὐτὸ Φήσειε. τὸ δὲ ὄλλο, ⸗χθραν ⸗πονομάνη τὸ ὄνομα. ⸗σκυσε μὲν ⸗ων, ἀκμαζεν σωέβαινε τλω ⸗σχυῶ, ⸗τὸ μεζόνους πεαγμάτων. ἀβιμέλεχ⸗ ⸗ὲ, κατ᾽ αὐτὸ Φύσεδαι νομίζων τὴν ⸗πικειν, ⸗τὸ πλὸ μὲν αὐτῆς καὶ τῆς συδιαιτήσεως ὑμομένης, ⸗π᾽ οὐ Φανερᾷ

E

F

G

[illegible] [illegible] [illegible] [

eſt commotus. Eſaus vero poſtulabat, ut ſibi quoque ſicut fratri faceret. denegante id patre, eo quod omnes preces in Jacobum abſumpſiſſet, lugebat, qvod voti compos non eſſet. quin & pater mœrore ejus motus, ſtudiis quidem venandi, & robore corporis armorumq; præſtantia celebrem fore prædicit, eamq; gloriam tum ipſi tum ejus poſteris manſuram ſempiternam: ſervituram tamen fratri.

Cæterum cum Jacobus timeret fratrem, ne pœnas à ſe exigeret ob circumventum in votis faciendis patrem, mater eum huic periculo eximit: perſuadet enim marito, Jacobo Meſopotamenam uxorem daret, propinquam genere. jam enim etiam Eſaus duxerat Baſemmathen Iſmahelis filiam. Male enim Chananæis volebant Iſacus cum ſuis, priori affinitate offenſi, in qvorum gratiam filius Baſemmathen duxit, qvam poſtea magis quam cæteras dilexit.

A ἴσαακ ⸗ ὑφ' ἁνάγκης ⸗ ἡσυχίαν ἄγειν, ἰσοῦς ἢ ἧττον τῶν ὁμοίων τ' ἀδελφῶν ἔχοντα. ὁ δὲ πατὴρ ὀργιζόμενος, ὅτι μὴ πάντα εἰς ἰακώβου τὰς εὐχὰς ἀνηλώκεσαν, πένθος ἦγεν ὅτι τὴν ἁμαρτίαν καὶ αὐτὸς τῆς διάκρουσιν ἀχθόμενος ὁ πατὴρ, ὡς μὲν ὠφελεῖ τὸ κωμῆσιον, καὶ δύναμιν σώματος ⸗ ἐν ὅπλοις καὶ πᾶσιν ἔργοις εὐδοκιμήσειν αὐτὸν ἔφασκε, καὶ καρπώσεσθαι τιμὴν ἐπ' αὐτοῖς δόξαν δι' αἰῶνος ⸗, καὶ τοὺς ἀπ' αὐτοῦ γόνους. θαλλόν

B σὴν ἢ τὸν ἀδελφόν. ἰάκωβον μὲν, φοβούμενον τὸν ἀδελφὸν, τιμωρίαν βουλόμενον λαβεῖν τῆς ὅτι τοὺς θεοὺς ἁμαρτίας, ἡ μήτηρ εὐεπ. πείθει γὰρ τὸν ἄνδρα μεσοποταμίαν ἀγαγέσθαι τῶ ἰακώβῳ γυναῖκα συγγενῆ. ἤδη τε καὶ τ ἰσμαήλου παῖδες ἡσαὺς παρειλήφεισαν γάμον βασεμμαθέ. ἀρὰ δ' οὐσίαν τοῖς χαναναίοις εἰ ὠφελεῖ τ ἴσαακ, ὡς ὅτι τοῖς πρότερον αὐτοῦ γάμοις δυσχερῶς ἁμαρτόντος εἰς ἃς τὸ σκήνος κεχαρισμένον τ βασεμμαθέ παρελάβε μᾶλλον ὠφελεῖ αὐτὸν αὐτοῦ

C δάσας.

CAP. XIX.

De Jacobo metu fratris in Meſopotamiam profugo.

Geneſ. 28. IAcobus autem in Meſopotamiam miſſus à matre, ducturus avunculi ſui Labani filiam, conſentiente etiam patre, iter faciebat per Chananæam: cumque ſimultatem haberet cum ea gente, nolebat ad quenquam divertere: ſed ſub dio quieſcebat, lapide vice pulvini capiti ſubjecto. cui dormienti viſio talis eſt oblata. Videre videbatur ſcalam à terra ad cœlum pertingentem, & per eam ſpecies deſcendentes, ſupra humanam naturam auguſtas: & in ſumma ſcala Deum manifeſtè apparentem, & nominatim ſe

D his verbis compellantem: Jacobe, cum ſis patre bono, & avo ob ſuam virtutem celebri prognatus non debes præſenti neceſſitati ſuccumbere, ſed meliora potius ſperare. Meo præſidio magna te manet felicitas. nam & Abrahamum ego è Meſopotamia huc adduxi pulſum à cognatis, & patrem tuum beatum reddidi, nec tua conditio deterior eſt futura. quare bono animo hanc viam perge, fretus me deductore. eveniet ex tua ſententia conjugium, ad qvod properas, accedent inde & liberi, eorum numerus erit magnus, & ipſi rurſus majorem prolem poſt ſe relinquent. his ego terræ hujus imperium dabo, & eorum poſteris, qvi repleturi ſunt terram omnem & mare, quam latè ſol aſpicit. tu ne cede ulli vel labori vel periculo, tui curam mihi committens & nunc, & magis etiam in poſterum. hoc oraculum

G Deus Jacobo reddidit: quo lætus ungit lapidem, in qvo dormienti tanta ſpes affulſit, & votum Deo facit ſacrificaturum ſe illic, ſi incolumi & facultatibo auctо reditus contingeret: quod poſt revertens ſolvit, omnium bonorum ſuorum decimis oblatis. honorem etiam loco addidit, Bethel nominato: qvod Græcis domicilium Dei ſignificat. Pergens deinde cœptum iter in Meſopotamiam, tandem pervenit Carras,

Gen. 29.

Κεφάλαιον ιθ'.

Ἰακώβου φυγὴ εἰς τὴν μεσοποταμίαν, διὰ τὸν ἐκ ἀδελφοῦ φόβον.

ΙΑκωβος ἢ εἰς τὴν μεσοποταμίαν στελλόμενος ὑπὸ τῆς μητρὸς, καὶ γαμοῦντης λαβάνου θυγατρὸς ἔ ἐκείνης ἀδελφοῦ, πατρεύοντος ἰσαάκου τὸν γαμον διὰ

D τὸ πεῖσαι τοὺς βαλημασι τῆς γυναικὸς διὰ τὰς χαναναίας ἐπρᾴδετο. καὶ διὰ τὸ μέσος τοὺς ὁδοιπόρους μισῶ πυρ ᾄδειν μὲν ἐξεκαπτόμενα. ὑπαύριος ἢ ἡλίζετο, τὸν κεφαλὴν λίθους ὑπὸ αὐτὸ συμφορουμένους ἐπιτιθεὶς. καὶ ταύτην κἢ τοὺς ὕπνους εἶναι ὁρᾶ ⸗ ἔδοξεν αὐτῶ. κλίμακα γήθεν εἱδέζειν ἐφικνουμένην ἔ ἀέρα τε βλέπειν, καὶ δι' αὐτῆς ἀγγέλους καταύουσας, σεμνότερον ἢ κἢ ἀνθρώπου φύσιν ἐχούσας, κ τὸν θεὸν ὑπὲρ

E αὐτῆς τ θεὸν, σεαργῶς αὐτῶ φαινόμενον, ὀνόμασί τε καλέσαι, καὶ πιστοῦσθαι πολύτους λόγους. ἰάκωβε, πατρὸς ἐντὶ σε ἀγαθοῦ, καὶ πάππα δόξαν ἀρετῆς μεγάλης ἀραμένου, κἀμοὶ μὲν ὅτι τῆς παρούσιν ἀ παρῆκεν, ἀλλ' ἐλπίζειν τὰ κρείττονα. κ γὰ ἀφθονῶ ⸗ σὲ δέξεσθαι σε μεγάλων ἀγαθῶν παρουσία, ὥσ τε πᾶν κἢ τὸν ἐμὸν ὄπλισεμέναι. ἄβραμόν τε γὰ ἐγὼ ἐκ τῆς μεσοποταμίας δεῦρο ἤγαγον ἐλαυνόμενον ὑπὸ τῶν συγγενῶν, καὶ πατέρα τὸν σὸν διάμενα ἀπίθανα, ὧν κχ ἧττον μείζονα

F εἰς σε κατάθησομαι. θαῤῥῶν οὖν καὶ ταύτην πρεύε τὴν ὁδὸν, ἐμοὶ πεπιθόμενος. ἀνυθήσεται γάρ σοι γάμος, ἐφ' ὃν εἰσπύθεσθε. καὶ γνήσονταί σοι παῖδες ἀγαθοὶ. τὸ δ' πλῆθος αὐτῶν, ἀριθμῷ κρεῖττον ἔσται, μείζοσιν ἤθεσι αὐτῶν καταλιμπάνοντες. ὃς ἐγὼ τε ταύτης χρᾶ ⸗ τῆς γῆς διδώμι καὶ πᾶσι τοῖς αὐτῶν, εἰ πληρώσουσι πᾶσαν ὅσην ἥλι ⸗ ὁρᾷ γῆν καὶ θάλασσαν. ἀλλὰ μήτε

G κίνδυνον ὑφορῶ μηδένα, μή τ' ὄκνον τ πλῆθος τῶν πόνων, ἐμὲ παρεμβὰς τῶν σοὶ προχθησομένων ἀρήσει, ἔστι τοῖς νῦν, καὶ πολὺ πλεῖόν ἐν τοῖς ὕστερον. ταῦτα μὲν οὖν ὁ θεὸς ἰακώβῳ προσαγορεύει. ὁ δὲ, ὡσχαρὴς γλυκύμενος ὅτι τοῖς ἐωραμένοις καὶ καταγγελμένοις, φανήσεσθαι τὸ θεὸς ὡς πλεκευτῶν ἀγαθῶν ἐπ' αὐτοῖς προφήτοις γεγραμμένης. καὶ ὐχὴν ποιεῖ ὑσὸν ἐπ' αὐτῶν, εἰ κτησεμένῳ βίον ἀπαθῆς ἐπανοι. τοῦ δὲ θεὸ δεκάτην τῶν πεπισμένων πίστιν, ἔτως αὖθις ἀφιερώμενος. τιμὴν τε κρίνει τὸ χωρίον ὀνομαὶ αὐτὸ βηθὴλ δημεσ ⸗. σημαίνει δ' τοῦτο

θείαν ἑστίαν κἢ τὸν τῶν ἑλλήνων γλῶτταν. παρεῖσι δ' ὅτι τῆς μεσοποταμίας χέρνῳ παρὴν εἰς τὸν χαῤῥάν. καὶ

καὶ ποιμένας ἐν τοῖς προαστίοις λαβών, καὶ παῖδας ἐφήβους, καὶ παρθένους, ὑπέρ τινος ἰδρυμένους φρέατος, συνδιέτριβεν αὐτοῖς χρήζων πατρὸς εἰς τελέους αὐτοῖς ἀφικνούμενος· ἀνέκρινεν αὐτοὺς, εἰ τυγχάνοι Λάβανόν τινα παρ' αὐτοῖς ἐπίστοτες ἔτι ὄντα. οἱ δὲ, πάντες ἐπίσαμεν ἔφασαν, οὐ γὰρ ἂν εἴη τοιοῦτον ὡς τε ἀγνοεῖσθαι. καὶ συμποιμαίνει αὐτοῖς θυγατέρα αὐτοῦ, ὧν θαυμάζειν ὅτι μὴ πω παρείη. ὡς δὲ χαρᾶς παντὸς μεμαθήκεσαν ἂν ἀκριβέστερον ὅσοι περὶ αὐτῶν ἀκοῦσαι πρόθυμοι. ταῦτα δ' αὐτῶν ἔτι λεγόντων, παρῆν ἡ παῖς σὺν τοῖς ἐπακολουθοῦσι τῶν ποιμένων καὶ δεικνύουσι τὸν Ἰακὼβ αὐτῇ λέγοντες, ὡς ξένος ὅτος ἥκει τις περὶ τοῦ πατρὸς ἐς αὐτῆς ἀναπυνθανόμενος. ἡ δ' ἡδέως ἰδοῦσα τὸν νεηνίσκον ἐς τὴν παρουσίαν τοῦ Ἰακὼβ, ἀνέκρινεν αὐτὸν, τίς τε ὢν καὶ πόθεν ἥκοι πρὸς αὐτούς, καὶ ὅτου τινὸς χρείας ἠγημένος. πύθεσθαι δ' εἶναι δυνατὸν αὐτοῖς παρέχειν ὧν ἀφικνεῖσθαι δεόμενος. Ἰακὼβος δ', ἔφη, ὅτου τοῦ συγγενείας, ἀδελφὸν μὲν αὐτοῦ Λιβάνου, ἀλλ' ἐρωτᾷ τῆς παιδὸς ἡδέως, σκέψασθαι τι τοῦ κάλλους ὁρῶν οὗτος ἔχουσαν, ὡς ὀλίγαι τῶν τι γυναικῶν λαμπραί. καὶ φησὶ, ἀλλ' ἐμοὶ, πρὸς τε καὶ πατρὸς τοῦ σοῦ ἔστιν Λάβανος ἀδελφὸς καὶ πρεσβυτέρα τῆς τε ἐμῆς καὶ σῆς γενέσεως. ἐν γὰρ τρισὶ δὴ ἀδελφοῖς Ἀβραάμου Ἀράννης καὶ Ναχώρης ἦσαν ἡμῖν. ὧν Βαθουήλου ὁ σὸς πάππος Ναχώρου γίνεται παῖς, ἐκ δὲ Ἀβράμου καὶ τῆς Ἀράννου αὐτάδελφης, Ἰσαακος ἐμὸς πατήρ. ἐγγίων δὲ καὶ νεώτερον τι δὴ ἡμεῖς τῆς συγγενείας ἐμπεδοῦμεν πρὸς ἀλλήλους ἔχοντες. ῥεβέκκα γὰρ μήτηρ ἐμὴ, Λάβανου πατρὸς τοῦ σοῦ ἀδελφὴ, πατρός τε ἅμα καὶ μητρός. ἀνεψιοὶ δ' ἐσμὲν ἡμεῖς ἐγώ τε καὶ σύ. καὶ νῦν δεῦρο ἥκω ἀπασάμενός τε ὑμᾶς, καὶ τὸν πρέποντα ἡμῖν συγγένειαν ἀνανεωσόμενος. ἡ δ' ἅτε μνήμης ἐπὶα Φιλεῖ συντυγχάνειν τοῖς νέοις περὶ πολλοῦ ποιουμένη τὸν πατέρα καὶ τὴν ῥεβέκκαν, καὶ τοὺς γονέας οἰδυῖα πεπονημένους αὐτῆς τὸ ὄνομα, ἅτε τοῦ πατέρα λύπαις ἐνδακνόμενον ἡσθεῖσα, προσβάλλει τὸν Ἰακὼβον. καὶ καταπασαμένη, τῷ εὐκταιοτάτῳ καὶ μεγίστην ἡδονὴν αὐτὸν κομίσαντι τοῦ πατρὸς καὶ τοῖς ὅλοις τῆς οἰκίας ἅπασιν ἐλεγεῖ, ὅτι τῇ μνήμῃ τῆς μητρὸς αὐτοῦ κατεμέμφετο καὶ πρὸς μόνην ταύτην τυγχάνοι πω. φανεῖσθαι δ' αὐτῷ πάντας ἀντάξιον ἀγαθὸν. χωρῶν τε ἐκέλευεν ἤδη πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐπισθαι πρὸς αὐτὸν ἡγουμένην, καὶ τῆς ἡδονῆς μὴ ἀφαιρεῖσθαι τὸ πλέον αὐτὸν βραδύνοντα. ταῦτ' εἰποῦσα παρῆγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Λάβανον. καὶ γνωρισθεὶς ὑπὸ μητρῴου αὐτός τε ἀδεὴς ἦν ἐν φίλοις ἡδόμενος, κἀκείνοις πολλὴν ἡδονὴν παρεῖχεν ἀδοκήτως ὁπόφανείς. μετὰ δὲ πολλὰς ἡμέρας ὁ Λάβαν χαίρειν μὲν ἐπ' αὐτῷ παρὼν μᾶλλον ἢ ὡς τῷ λόγῳ δηλώσων ἔλεγε. τὴν δ' αἰτίαν δι' ἣν ἀφῖκτο μητέρα τε καὶ πατέρα πρεσβύτας καταλιπὼν, καὶ δεομένους δ' παρ' αὐτοῦ δεομένους, ἀνεπυνθάνετο. παρεῖχεν δ' αὐτῷ καὶ πρὸς ἅπασαν ἀπαμύνειν χρείαν. Ἰακὼβος δ', πᾶσαν τὴν αἰτίαν αὐτῷ διηγεῖται. λέγων Ἰσαὰκ μὲν ὀφθῆναι παῖδας διδύμους, αὐτῶν τε καὶ ἡσαῦ. ὃν ἐπὶ τῶν δ' πατρὸς δόλῳ διημαρτηκὸς σοφίᾳ τῇ μητρῴᾳ. εἰς αὐτὸ ἡμφιεσμένον, δοκοῦντα ζητεῖν αὐτὸν, ὡς ἀφηρημένον τῆς πρὸς τοῦ θεοῦ βασιλείας καὶ ἀγαθῶν ὧν ὁ πατὴρ ἠύξατο. ταύτῃ τε εἶναι τὴν αἰτίαν τῆς ἐνθάδε παρουσίας, καὶ κατὰ τὴν τῆς μητρὸς ἐντολήν. πᾶσί τε δὴ ἡμῖν ἀδελφοὶ τυγχάνουσι, καὶ πολὺ τοῦ κατ' ἐκεῖνον συγγενοῦς ἡ μήτηρ προσλαμβάνει. ἔρυμα δὲ τῆς ἐμῆς φησὶν ἀποδημίας εἴ τι καὶ τὸν θεὸν πιεύμενον, θαρσῶν τοῖς παροῦσι.

A & cum paſtores offendiſſet in ſuburbio, & adoleſcentes ac puellas ad puteū quendam ſedentes popoſcit potum. hinc orto ſermone percontatus eſt, an noſſent quendam Labanum ſuum popularem, ſi fortè adhuc ſit ſuperſtes. ajunt omnibus ſibi notum. neque enim talem eſſe, ut ignotus eſſe poſſit. quin & filiam ejus una paſcere, demirarique ſe, qvod nondum adſit, ex ea facile, quæ cuperet, cogniturum. vix hæc verba finierunt,
B cum puella accedit comitantibus ſuis paſtoribus. ei Jacobum oſtendunt, dicentes hoſpitem de ipſius patre ſciſcitari. quæ puellariter gaviſa Jacobi adventu, rogabat, quiſnam & unde ad eos veniret, & cujus rei cauſa: addens optare ſe, ut poſſent illi gratificari, quacunque re opus haberet. Jacobus vero non tam cognatione aut hujus affectu, quam inſigni puellæ forma captus obſtu-
C puit, ut qui perpaucas viderat pulchritudine huic conferendas. Mihi, inquit, tecum & cum tuo patre, ſiquidem Labani es filia, antiquior intercedit neceſſitudo, qvam ſit vel tua ætas vel mea. Tharro enim Abrahamus, Aranes, & Nachores fuere filii, ex his Bathuelus tuus avus Nachoris fuit filius: Abrahami vero & Saræ Aranis filiæ Iſacus meus pater. eſt & propinquior ac recentior neceſſitudo, qua ſumus mutuò devincti.
D Rebecca enim mater mea, Labani patris tui ſoror eſt, eodem patre ac matre genita. itaque conſobrini ſumus ego & tu. & nunc venio ſalutaturus vos, cognationiſque officia, ita ut par eſt, renovaturus. At illa memor eorum, quæ de Rebecca ex patre, ut fit, audierat, ſciensque parentes deſiderare aliquid de ea cognoſcere, præ amore patris lachrymabunda ruit in collum ejus,
E complexoq; juvene: optatiſſimam, inquit, & maximam voluptatem affers patri cum tota familia, qui nunquam matris tuæ obliviſcitur, crebram illius mentionem faciens, eumq; nuncium cum quantavis felicitate non permutaret. tum jubet, ut è veſtigio ſe ad patrem ſequatur, neve diutius eum hac voluptate fraudet. His dictis, adduxit eum ad Labanum: & agnitus ab avunculo, tum
F ipſe fuit ſecurus jam apud ſuos, tum illis inexpectato adventu magnam voluptatem attulit. Poſt aliquot autem dies Labanus, gaudere ſe quidem ejus præſentia magis, qvam verbis exprimere poſſet, ajebat; rogabat tamen, quamobrem veniſſet, relictis parentibus ætate confectis, & qvi ipſius obſequiis ægrè carerent. pollicebatur etiam benignitatem & operam ſuam, in quacun-
G que re opus haberet. Jacobus vero totam ei cauſam recenſuit. Iſaco eſſe filios geminos, ſe & Eſaum. eum, qui fraudatus ſit patris fauſta imprecatione, per matris artem in ſe translata, cupere ſe interimere, quaſi raptorem principatus à Deo deſtinati, & reliquorum votorum paternorum. hanc eſſe cauſam ſui adventus, & mandata matris, præſertim cum omnes ſint inter ſe conſanguinei, ſed propiore gradu mater. Sperare, ſe in rebus anguſtis poſt Deum præſidium maximum in avunculo reperturum.

καὶ μετ' αὐτὸν, ἀσὴρ. μακαρισὶς λέγειν ἂν, ἐξ ὧν A beatificum, quod mactam fœcunditate se Lia
ᾠὸς δύλειαν τῇ λείᾳ προσλάμβανε. ἐυδοκήσου duceret. Porro cum Rubelus filiorum Liæ maxi-
ὁ τὰ πρεσβυτάτα τῶν παιδῶν τῶν ἑῶν λειὰ, μανδρα- mus mandragoræ mala matri afferret, Rachel,
γόρας μῆλα κομιζούσῃ τῇ μητρὶ, ῥαχὴλα παρεμύθη- hoc viso, concupivit hunc cibum, partemque à
σατο καλὰ μετὰ δώσειν, δι' ἐπιθυμίας τὰ βοτρυα τῆς sorore precario petiit. Illa vero denegante, ju-
ἡμέρας. τῆς δ' εὐ παθούσης, ἀρπάσας δ' αὐ- benteque contentum esse, quod honoris præro-
τῶν ἀξιούσης ὅπ τὶς τιμῆς αὐτῶ ἀφέλοιτο τῆς πα- gativam apud communem maritum haberet:
ρὰ τὸ ἀνδρὸς ῥαχὴλα πεπαίνευσα τὸν θυμὸν τῆς ἀ- Rachel mitigatura indignationem sororis, ait se
δελφῆς, ᾧ δὴ χωρήσειν αὐτῇ τὸν ὁρὸς ἐλεγε κοιμησο- illi virum cessuram in sequentem noctem. quam
μένου παρ' αὐτῇ κατ' ἐκείνην τὴν ἑσπέραν. τῆς δὲ gratiam altera libenter accipiente, Jacobus cum
παρεμυθουμένης τὴν χάριν, ἰακὼβ συνεκοιμήθη τῇ Lia cubavit in Rachelis gratiam. Rursum igi-
λείᾳ ῥαχὴλα χαρισαμένης. πάλιν οὖν γίνονται παῖδες tur ei filii nascuntur: Illachares, quod nomen
αὐτῇ, ἰσσαχὰρ μὲν, σημαῖνον τὸν ὀκμισθὸν ἡμῶν, significat ex mercede natum: & Zabulon, quod
ζαβουλὼν ὁ ἰσχυρογνώμων δῶρα τῇ πρὸς αὐτὸν. significat pignus benevolentiæ: præterque hos
δυγάτηρ ὁ δείνα, γρόνοις δ' ὕστερον καὶ ἐκείνη γένε- filia Dina. Tandem etiam Rachel peperit
ται ὁ ἰωσὴφ ὁ ἐς. πρόσθηκὴν ἡμῶν μὲν τοῖς δηλέ. τὸν τὸν Joseph filium: ea vox significat additamen-
ἅπαντα τὸν χρόνον, ἔτη δ' ἐστὶν ἑπτὰ, ἐπιμίγνε τῷ tum. Hoc toto tempore, quod fuit annorum vi-
πενθερῷ ὁ τὰ τῶν ἡβῶντα ποίμνια ἀναλεῶν ἀ- C ginti, pascuis soceri & gregibus præfuit. quo ex- Gen. 31.
πελαύνειν πρὸς αὐτὸν. ὃ ὁ πενθερὸς μὴ συγχω- acto, æquum esse ajebat, ut cum uxoribus ad su-
ρούντ, κρύφα τὸ πρὶν ἐπενόει, τῶν γυναικῶν σὺν os revertereter. Socero vero non permittente,
ἀπάτῃ ἀπιέναι, πῶς ἔχοιεν πρὸς τὸν δεσπόσιον. τῶν δ' clam hoc facere cogitabat: pertentabatque ani-
ἐχευτῶν ἡδείας, ῥαχὴλα καὶ τοὺς τοῦ πατρὸς ἐς σέ- mum uxorum, quomodo laturæ essent peregri-
βειν πατρῴας θήκας νομίσασ' ἐν ἐκείνοις ἐμπεδοῦσθαι, nationem. quibus cum gratum hoc esset, Rachel
σὺν καὶ τοῖς ἀδελφῆς, εἴπ ἐκάτερον εἰδώλια καὶ filiis etiam deorum patriæ religionis sublatis,
θεοφανίδες σὺν τοῖς ἡβῶσι, ἔτι τῆς ἐν κτήσει αὐτῆς. una cum sorore fugiebat: simulque utrinsque
ἐπῆγεν ὁ ἰακὼβ καὶ τὸ βοσκημάτων τῶν ἡμίσεων, D liberi & famulæ cum suis filiis, asportatis etiam
λαβὼν μὴ προσγνωσθεὶς. τοὺς δ' τόπους ἐπέφερε τῶν totis, quantæ erant facultatibus. Adducebat et-
ἡβώντων ῥαχὴλα, κατεφρονεῖν μὲν τῆς τωαύτης τιμῆς iam Jacob dimidium pecorum, priusquam La-
τῶν θεῶν διδαξάντος αὐτῷ ἰακώβου, ἵνα δ' εἰ κατα- ban rescire posset. sigilla vero deorum secum
λειφθεῖεν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτῆς διαφθείντες, ἔχοι τὸ πὼς ferebat Rachel: non quod deos coleret, quorum
πρὸς φυγοῦσι συγγνώμης τυγχάνειν. λάβαν δ' ὁ μεθ' contemptum à marito didicerat; sed ut, si forte
ἡμέραν μίαν γνοὺς τῷ τε ἰακώβου ἀναχώρησιν ἔτ' τῶν pater fugientes assequeretur, haberet, quo con-
θυγατέρων, ὅπως παιδῶν ἥλαττεν ἐπ' αὐτὸν μὴ δυ- fugeret, veniam impetratura. Labanus autem
νάμεως ἐπιχώριος, καὶ καθ' ἡμέραν εὐθύμως ὅπῃ E post unam diem, cognito Jacobi & filiarum dis-
τινες λάφυρα λαμβάνει προσαθυμήσας. ἐν ἑπτὰ μὲν cessu, indignatus persequebatur eum cum va-
ἑπτέραν δὲ ἐν ἡσύχαζεν. οὗ δ' ὁ θεὸς αὐτῷ ὄπτασιν, lida manu, & septima demum die deprehendit
πορρωτέω λαβόντι τὸν γαμβρὸν ἢ τὰς θυγατέρας ἠρε- eos in quodam colle quiescentes: quumque es-
μεῖν, καὶ μηδὲν ἐς αὐτοὺς ὑπὸ θυμοῦ πλημμῆν. ἀπευδὰς set diei serum, ab omni vi se continuit, per no-
ὁ πιθὼν πρὸς ἰακώβου, αὐτὸς λέγων ἐκείνου συμ- ctem vero Deus in somnis illi visus venit, ne
μαχήσειν, εἰ κατεφρονήσας αὐτοῦ τῆς ἐλπίσεως ἀ- quid in deprehensum in fuga generum cum fi-
χωρήσειν αὐτῷ λάθρᾳ μάχης. λάβαν δ' ὁ πενθερὸς αὐτῷ liabus durius præ ira consuleret: sed potius fœ-
ὀνείρατος θεοῦ δι' ἀπειλῆς γενομένης, μεθ' ἡμέραν ἐς λέ- dus cum eo feriret: neve paucitatem fugienti-
γους τοῦ ἰακὼβ προσκαλεσάμενος, καὶ δηλώσας αὐ- F um contemneret, alioqui se illis propugnatorem
τῷ τὸ ὄναρ, ἐπεὶ πρὸς αὐτὸν ἦλθε παθεῖς, ἤρξατο κα- fumrum. Sequenti vero luce Labanus Jacobum
τηγορεῖν αὐτοῦ, πρῶτα μὲν ὅτι καὶ πάντα εἰσ' ἐλεύθε- ad colloquium evocat, non dissimulans oracu-
ρας αὐτὸν καὶ πάντων ἄπρον ὑπεδέξατο, καὶ ὡς ἔχει lum: quumque ille fidei ejus se commisisset, cœ-
πᾶσιν ἀφθονίαν τῆς αὐτοῦ κτήσεως. κἀγὼ θυγατέ- pit hominem accusare, exprobrans, quod pauper-
ρας τὰς ἐμὰς σὺν δόξα, τῶν δ' νοιεῖν σὺν τὴν πρὸς ἡ- rem omniumque egenum fuscepisset, & de suis
μᾶς τοῦτο πίστιν αὐξηθησόμενον λογιζόμενος. σὺ δ', οὗπερ τῆς facultatibus abunde ipsi suppeditasset. Propterea
μητρὸς τῆς ἑαυτοῦ κ. κείνοις ἧς ἴσχες πρὸς ἐμὲ συγ- filias, inquit, tibi conjunxi, putans hoc pacto be-
γένειαν, ἔτ' γυναικῶν ἃς ἠγάμεις, αἰδῶ πεπαίμενος, ἀ- G nevolentiam erga nos tuam fore firmiorem. tu
δελφὸν ὧν ἐμὸν πέπο, ἐχρῆσω μοι πόλιν νόμῳ, vero neque matrem tuam & consanguinem sanguinem, neque uxores apud nos ductas, neque
κτῆσιν μοῦ ἄγων τ' ἐμὴν, θυγατέρας δ' ἀναπόσμους δοῦ liberos, quorum ego avus sum, reveritus, non
δράναι τ' μηδὲν, ἱερὰ πάτρια βαστάσας εἶκει aliter quam hostem me tractasti. rapuisti mea
φερόμενος, ὑπό τ' τ' ἐμῶν. πολλὰ μὲν τὰ πρόσθεν καὶ bona, filiabus, ut parentem fugerent, autor fuisti;
ὑπ' ἐμοῦ θρησκείας τῆς αὐτῆς ἐκείνοις ἀξιωθέντα. sacra patria domum tecum portasti, & apud ma-
καὶ ταῦτα μηδὲ οἱ πολεμήσαντες τοὺς ἐχθροὺς ἐδα- jores meos, & apud me in summa venera-
σὰν, ἃ συγγνώμης σὺ καὶ τῆς μὲν ἀδελφῆς τῆς ἐ- tione habita; & quæ vix hostis hosti faceret,
μῆς ἧς, θυγατέρων δὲ τῶν ἐμῶν ἀνὴρ, ξεῖν δὲ tu cognatus, è sorore nepos, gener, hospes
καὶ ἑφέστ τῆς ἐμῆς εἰκίας γεγημένος ἑώρακας. ac domesticus convictor mihi fecisti. Jacobus contra pro se afferebat, non sibi soli,

ſed omnibus eſſe innatum patriæ deſiderium, æqvumque, ut poſt tanti temporis moras tandem ad eam revertatur. Qvod verò prædæ, inquit, abactæ crimen objicis, ipſe injuſtitiæ ſub alio judice damnareris. Cum enim gratiam mihi pro facultatibus tuis conſervatis & auctis debeas, an non iniqvum eſt ægreferre, qvod partem earum modicam uſurpavimus? certè qvod ad filias attinet, ſcito, non hoc lædendi animo à me factum, ſed caritatis conjugalis hoc eſſe officium. ſeqvuntur igitur non tam me quam ſuos liberos. Hæc pro ſe: retorquebat deinde accuſationem in ipſum, quod avunculus ac focer duris mandatis eum per annos viginti vexaverit. & illa quidem, quæ nuptiarum ſpe tulerit, quamvis per ſe gravia, ſibi tamen leviora fuiſſe: quæ vero poſtea ſecuta ſunt, multo graviora, quæ nemo niſi benevolus perferret. Etenim Labanus valde inique Jacobum tractaverat. videns enim eum in omnibus rebus à Deo adjuvari, pollicebatur ei daturum ſe futuros fœtus, modo quicquid album naſceretur, modo quicquid nigrum. cum vero magno numero naſcerentur, quæ Jacobo deſtinata eſſent: non ſervabat fidem in præſens. ſed in proxime ſequentem annum promittebat, quod eſſet ad rem attentior, promittens quidē, eo qvod non ſperaret tantū proventum, ac mox, ubi provenerat, fallens. ſacras tamen effigies permiſſum eſt inquirere. Rachel autem, cognito, patrem permiſſa poteſtate uti velle, deponit ſigilla in ſarcinam cameli, qua ipſa vectabatur: ſedebatq; deſuper, dicens menſtruis laborare: & Laban deſtitit amplius inquirere, credens filiam ſic affectam non fuiſſe ſacris propius acceſſuram. Poſt hæc offenſæ veniam pollicetur, viciſſim alter amorem filiarum, idque jurejurando ſanciunt. Hoc fœdus ictum eſt ſuper monte qvodam, ubi columnam erexerunt aræ ſpecie: unde Galades colli nomen factum, à quo Galadena terra eſt dicta. Poſt fœdus convivio celebrato, Laban ad ſua rediit. Jacobo autem in Chananæam iter cœptum proſequenti viſiones obveniebant, bonam ſpem in poſterum facientes: cui loco Dei Caſtra nomen indidit. Volens autem ſcire animum fratris erga ſe, præmiſit diligenter cuncta exploraturos, timens eum propter veterem ſuſpicionem: quos ita fratrem juſſit alloqui. Ultro ſe patriam reliquiſſe, ne cum offenſo fratre degeret, nunc credere tantum temporis ſpatium ſatis valere ad reconciliationem, ideoque redire cum uxoribus ac liberis & facultatibus induſtria quæſitis, ut ſe, & quicquid earum haberet, illi dedat, quandoquidem nihil felicius exiſtimet, quam ea, quæ Deus largitus eſt, cum fratre habere communia. His nunciatis, Eſaius vchementer exhilaratus, occurrit fratri cum quater centum armatis. At Jacobus audiens, eum obviam properare cum tot armatis, extimuit valde. Deo tamen ſervatore fretus providebat pro tempore, ne quid detrimenti acciperet, utque ſuos ab injuria defenderet.

A μὴ μόνῳ παρεῖδ☉ ἐρῶντα τὸν ϑεὸν, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἐμφύεται, καὶ μὴ πολὺν χρόνον καλῶς ἔχειν αὐτῷ καταλῦσαι εἰς ταὐτὸν ὑπάρξαι τῆς λείας ἧς ἐγκαλεῖς φησιν, ἀδικῶν αὐτὸς ἂν εὑρεθείης ἐπ' ἄλλῳ κριτῇ. ὑπάρξω δὲ σοι χάριν ἡμῶν ἔχειν καὶ φυλαχθείσης ὑφ' ἡμῶν καὶ πλείον☉ γενομένης, ὑπὲρ ταύτης πῶς ἂ ἁμαρτάνοις τ δικαίων χαλεπαίνων ἐμοὶ τί μείραν αὐτῆς ὀλίγην λαβόντι ἔχομεν, εἰ μή τι γε τ θυγατέρων, ἴσθι μὴ κατ' ἐμὴν κακουργίαν ἀπαναστάντες ἀκολουθῶ, ἀλλὰ κατ' εὐνοίαν δικαίαν διὰ γυναῖκ γαμετὴς σοὶ συμπεπωκυῖας ἐσαῦ συμβέβηκεν. ἐπὶ τοιούτῳ οὐχ ὡς ἐμοὶ ταυτῦτ' ἔσον τῆς παρὼν ἑαυτῶν. καὶ ταῦτα μὲν ὑπὲρ ἑ μηδὲν ἀδικῶν αὐτὸς ἐλεγχέσθω ἐχάλει ἢ καταγορίαν ἐποιῆτο, ὅτι μητρὸς ἀν ἀδελφὸς τῆς αὐτ, καὶ συζύξας αὐτῷ τὰς θυγατέρας, ἐπιτάγμασι χαλεπῆς ἐκτετυχώσεν, ἅπερ ἐτῶν εἰκοσι μὲν ἐν αὐτῆς κατοχῶν. καὶ τὰ μὲν πεφασ τῶν C γάμων ὑπ' αὐτ' ῥηθέντα, καὶ περ χαλεπὰ καὶ φερα ἐφασκε. χειρω ἦ, τὰ μ τοὺς γάμους, καὶ ἅπερ ἂν ἐχθρὸς ἐφυγ. καὶ γὰ σφόδρα κακούργως ὁ λάβανος ἐζήσατο τὸ ἰακώβου. ὁρῶν γὰ αὐτῷ τὸν ϑεὸν πρὸς ὅτι πλήσασ συλλαμβανόμενον, ὑπισχνεῖτο τῶν τεχνισμένων αὐτῷ παρέξειν ἐὰ ὅτε μὲν ὅτι καὶ γένοιτο λευκὸν, πότ ἦ τὰ μέλανα τῶν γενωμένων πληθυνόντων ἦ τῶν ἐπ' ὀνόματι τὸ ἰακώβου τικτομένων, τότ μὲν εἰς τὸ παρὸν αὐτὰ ἐφύλαττεν πίστιν, εἰς ἐτ☉ ἦ παρέχειν ἐπηγγέλλετο τὰ ἐξῆς, διὰ τὸ ἐπιφθονεῖν τὸ πολὺ τῆς D κτήσεως, καὶ ἐπιγελόμενο☉ μὲν διὰ τὸ δυσπλήσιον γενέσθαι πάντα φαδόμενος ἦ ἐπιγινομένοις. δεῖ μὲν τῶν ἱερωμάτων, ἐκέλευεν ἐρευνᾶν πιθανῶς. δεξαμένου ἦ λαβάνα τὸν ἔρευναν, ῥαχήλα πυθομένη, καταπίθησι τοὺς τύπους εἰς τὸν σάγμα τῆς φερούσης αὐτὸν καμήλε, ἐκαθέζετο ἦ φάσκουσα τὸν κ ἔθος ἡμέρᾳσιν αὐτῆς ἐσχολῆν καὶ λάβα☉ μὲν, ἀφίκετο τῆς ἐπισταλέων ἐρεύνης, οὐκ ἂν εἰκάσειας τὸν θυγατέρα μ ἔ πιεῖν πόθους πῶς τύπους εἰσελθεῖν. πίστεις ἦ ὅρκους πρὸς ἰακώβου μηδενὸς αὐτῶν μνησικακήσειν τῶν γεγενότων. ἀλλὰ καὶπ☉ ἀγαπήσειν αὐτὸ τὰς θυγατέρας. καὶ τὰς πίστεις τὰς ὑπὲ τούτοις ἐποιήσαντο ὑπὲρ ὅρων πιών, ἐφ' οἷς εἴλκυε ἀνέϑεσαν κατὰ ϝωμὸν ᾧ χῆμα. ὅϑεν γαλάδης λέγεται ὁ ϝουνὸς. ἀφ' ὃ κ ϝῶ γαλαδηνὴ καλοῦσι τὸν γλῶ. εἰσιόντων δ' ὑπὲ τοὺς ὅρκους, ὁ μὲν λάβανος ἀνέζευξεν. ἰακώβῳ ἦ εἰς τὸν χαναναίαν πρὸς F ὀπὶ, φαντάσματα σωτηρίαν χανεν ἀγαθὰς ἐλπίδας ὑπαγορεύοντα περὶ τῶν εἰς ὕστερον. καὶ τ μὲν ὕπνον πρὸς ἀγορεύει, ϑεᾶ γρατέπιδον. βελόμεν☉ ἦ ἰδέναι τί ὁ ἀδελφὸς αὐτ' φρονεῖ, τοὺς γνωσομένους ἐκάστ μ ἀκριβείας πρὸ ὑπεμψε, ϑεῖναι αὐτὸν ἀφ' τὸν πρόπεραν ὑπονοίαν. ἐνετείλατο ἦ τοῖς πεμπομένοις λέγειν πρὸς τ ἠσαῦ. ὅτι νομίσας ἰακώβ☉ ἀδίκως συμβιβάσεσθαι αὐτ' τῇ ὀργῇ τ χώρας ἐκὼν ὑπεξέλθοι. ἔ γοῦν τ G χρόνον ἱκανὸν ἠγωνισμένος εἶναι ἀφ' ἁλλάκτην, ἐπανήκοι, γυναῖκας τε ἀ παῖδας ἐπαγόμενος μ ἔ πειϑησόμενος βίᾳ, μ τ ἡμιπατέρα τὸν ἑαυτ ἐκπεμψαι ὠφ' ἁδιδες, ἐπικρύψαι μέγιστον ἀγαθὸν τὸ, τῷ ἀδελφῷ συμμεταλαμβάνειν τῶν ὑπὸ ϑεῶ δεδομένων. καὶ οἱ μὲν, ταῦτα ἐθήλυν. ἡσαῦς ἦ πρόχαρης γένεται, ἀ τῷ ἀδελφῷ ὑπάντα σὺν ὁπλίταις τετρακοσίοις ἀ ἰακώβ☉ πυνθανόμεν☉ ἤκειν αὐτὸν, ὑπαντασόμενος μ τοσούτοις ὁπλίτοις, ἐπὶ περφόβ☉. τῷ μέν τι ϑεῷ τ ἐλπίδα τ σωτηρίας ἐπέτρεπε καὶ πρό-

jussit eos consultare, qvid facto opus esset. major pars hærebat, incerti, quid esset agendum. Simeon vero & Levis uterini puellæ fratres tale consilium inter se capiunt. Observato festo die, qvo Sicimitæ voluptati & conviviis operam dabant, invasis noctu custodibus, sopitos contrucidant: atque ita facile urbe potiti, mares universos interimunt una cum rege ac filio, solis parcentes fœminis. qvo facinore citra consensum patris perpetrato, sororem reducunt. Jacobum autem obstupefactum audacia tanta filiorum, indigne- *Genes. 35.* que ferentem, Deus per visum bono animo esse jussum, lustrare tentoria, sacrificiumque, qvod olim post somnium illud in profectione Mesopotamena voverat, persolvere imperat. itaque dum lustrat, incidit in Labani Deos: nesciverat enim, Rachelem eos furatam. his apud Sicima defossis in terram sub quadam quercu, profectus inde sacrificavit apud Bethela, ubi somnium illud divinum viderat, iter faciens in Mesopotamiam. Progressus deinde in agrum Ephratanum, Rachelem ibi ex partu mortuam sepelit, solam monumento cognatorum in Hebrone non illatam. Quam qvum mirum in modum lugeret, infantulum nominavit Benjamin, eo quod doloris causa matri fuerit. Atque hic est filiorum Jacobi numerus, mares duodecim, fœmina una. ex his octo legitimi, è Lia sex, duo è Rachele: quatuor vero e pedisequis, e singulis duo: qvorum nomina jam dixi.

Inde venit Hebronem in Chananæa sitam, ubi Isacus habitabat. Nec diuturnus fuit eorum convictus.

CAP. XX.

Mors Isaci, & sepultura in Hebrone.

Gen. 35. REbecca enim jam ante defuncta, Isacus quoque eam sequitur, non multo post filii reditum: & sepultus est à filiis juxta uxorem in Hebrone, in monumento parentum suorum. Fuit autem Isacus vir Deo charus, & magna providentia dignus ab eo habitus, post Abrahamum patrem. valde longo etiam tempore vixit. Mortuus est enim, exactis cum virtute annis octoginta quinque supra centum.

ἡξίου βουλεύεσθαι τί δεῖ ποιεῖν. οἱ μὲν οὖν πλείους ἠσυχαζον γνώμης ἀπορούντες. συμεὼν δὲ καὶ λεὶς ἐμμήτριοι τῆς κόρης ἀδελφοὶ τοῖς ἀλλήλοις σωπῆσαι παυσάμενοι τοιάνδε τινὰ παρῆξαν. οὔσης ἑορτῆς, καὶ τῶν σικιμητῶν εἰς ἄνεσιν καὶ εὐωχίαν τετραμμένων, νύκτωρ πρῶτοις ἐπιβαλόντες τοῖς φύλαξι, κτείνουσι κοιμωμένους. καὶ παρελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀναιροῦσι πᾶν ἄρρεν, καὶ τὸν βασιλέα σὺν αὐτοῖς καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. φείσονται δὲ τῶν γυναικῶν παράξαντες δὲ παῦται δίκα τῆς τῶν πατρὸς γνώμης ἐπανάγουσι τὴν ἀδελφήν. ἰακὼβος δὲ ἐκπλαγεὶς τὸ μέγεθος τῶν γεγονότων, καὶ χαλεπαίνοντι τοῖς τοῦς υἱοῦς, ὁ θεὸς προφάσει ἐκέλευσε θαρρεῖν. ἁγνίσασθαι δὲ τοὺς σικιμίτας, θυσίας ἐπιτελοῦν ἃς τὸ πρῶτον ἀπιὼν εἰς τὴν μεσοποταμίαν, ὅτε τὴν ὄψιν ἐνυπνίου ηὔξατο. ἁγνίζων οὖν τοὺς ἑαυτοῦ, ἐπιτυγχάνει τοῖς λαβάνου θεοῖς. οὐ γὰρ ἠπίστατο ὑπὸ τῆς ῥαχὴλ κλαπέντας. καὶ αὐτὰς ἐκρυψεν ἐν σικίμοις εἰς γῆν, ὑπό τινα δρῦν, ἀπείρας τι τεντεῦθεν, ἐν βεθήλοις ἐθυεν, ὅπου τὸ ὄνειρον ἑώρακε πρότερον ὅτε τῆς μεσοποταμίας ἐπιῶν ἦν πρὸς ἑσπέραν ἐπὶ χ̄ν̄ τὴν ἐφραθαίαν γένεσιν, ἐν ᾗδε ῥαχὴλαν ἐκτεκεῖν θανοῦσαν θάπτει, μόνην τῶν συγγενῶν τῆς ἐν χεβρῶνι τιμῆς οὐ τυχοῦσαν. πενθήσας δὲ μεγάλως, τὸ ἐξ αὐτῆς παιδίον, βενιαμὶν ἐκάλεσε, διὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ θρομβύλεν ὀδύνην τῇ μητρί. οὗτοι ἰακώβου παῖδες οἱ πάντες. ἄρρενες μὲν, δώδεκα. θήλεια δὲ, μία, πάντων ἐκ τῶν γήσιοι. ἐκ λείας μὲν ἑξ. δύο δὲ ἐκ ῥαχήλας. τέτταρες δὲ, ἐκ τῶν θεραπαινίδων, δύο ἐξ ἑκατέρας. ὧν καὶ τὰ ὀνόματα προεῖπον. παρῆν δ' ἐκ πύθεν ἐπὶ χεβρῶνα πόλιν ἐν χαναναίοις κειμένην. ἐκεῖ δὲ ἰσαακ ἔτελει διαιτῶν εἶχε. καὶ βραχέα μὲν ἀλλήλοις σωμαθησέσθην.

Κεφάλαιον κ'.

Ως ἰσαακ τελευτήσας, ἐτάφη ἐν χεβρῶνι.

ΤΗν γὰρ ῥεβέκκαν ἰάκωβος οὐ κατέλαβε ζῶσαν. θνήσκει δὲ ἰσαακ ὀ μὴ πολὺ τὴν ἀφίξεως τὸν υἱοῦ. καὶ ταφῆς ἔτυχεν ὑπὸ τῶν παίδων σὺν τῇ γυναικὶ, ἐν χεβρῶνι. μνημείου τοῦ γενικοῦ ἐν αὐτῇ τυγχάνοντος αὐτοῖς. ἐβίωτο δὲ ἰσαακ. ἀνὴρ θεοφιλὴς, καὶ προνοίας πολλῆς ἠξιωμένος ὑπὸ αὐτοῦ μετ' ἀβραμον τὸν πατέρα. πολυχρονιώτατος δὲ. βιώσας γὰρ ἔτη πέντε καὶ ογδήκοντα πρὸς τοῖς ἑκατὸν μὴ ἀρετὴ, ἔτως ἀπέζησε.

ΦΛΑ-

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ
ἱερέως τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Πῶς ἡσαῦς καὶ ἰάκωβος ἱσάκου παῖδες ὄντες, διέλαυνε τὴν οἴκησιν. καὶ ἡσαῦς μὲν τὴν ἰδουμαίαν κατέσχεν, ἰάκωβος δὲ τὴν χαναναίαν. Κεφ. α.

Ὡς ἰώσηπος ὁ ναυστάτης τῶν ἰακώβου παίδων, ἐνυπνίων αὐτῷ προδεικνυόντων τὴν μέλλουσαν εὐδαιμονίαν, ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἐφθονήθη. Κεφ. β.

Ὡς αὐτὸς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν μῖσος, καὶ ὑπόνοιαν ἐπιτιμίου ἐκεῖ καὶ λαμπρᾶς, τοὺς ἀδελφοὺς ἔσχεν ὑποχειρίους. Κεφ. γ.

Ἡ δὲ πατρὸς αὐτοῦ μὴ τῆς ἡσυχίας πείσης πρὸς αὐτὸν μεταβαίνει, διὰ τὸν ἡλίμενον λιμόν. Κεφ. δ.

Ὅσα τοῖς ἑβραίοις ἐν αἰγύπτῳ συνέβη κακοπαθοῦσιν, ἐπ' ἔτη τετρακόσια. Κεφ. ε.

Ὡς μωσέως αὐτοὺς ἠγαγόμου, τὴν αἰγυπτίων ἐξέλιπον. Κεφ. ς.

Ὡς ἡ θάλασσα τοῖς ἑβραίοις διικομένοις ὑπὸ τῶν αἰγυπτίων ἀνακοπεῖσα, φυγεῖν δι' αὐτῆς περίσχε Κεφ. ζ.

HÆC IN SECUNDO IOSEPHI ANTIQVITATVM IVDAICARVM LIBRO CONTINENTVR.

Quomodo Eſaus & Jacobus filii diviſerunt habitationem, & quod Eſao Idumæa, Jacobo Chananæa contigit. CAP. I.
Quomodo Joſephus Jacobi filiorum natu minimus propter ſomnia futuræ ſuæ fœlicitatis prænuntia in fratrum invidiam incurrit. CAP. II.
Quomodo Joſephus in Ægyptum venditus a fratribus illuſtris ibi factus eſt, & fratres tandem in ſua poteſtate habuit. CAP. III.
Quomodo Jacobus cum tota progenie ad filium migravit. CAP. IV.
De afflictionibus Hebræorum in Ægypto per annos quadringentos. CAP. V.
Quomodo, Moyſe, duce Ægyptum reliquerunt. CAP. VI.
Quomodo mare ſciſſum Hebræis Ægyptios fugientibus viam aperuit. CAP. VII.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

Liber Secundus.

CAP. I.

Κεφάλαιον ά.

Quomodo Eſaus & Jacobus Iſaci filii diviſerunt habitationem, & quod Eſao Idumæa, Jacobo Chananæa contigit.

Πῶς ἡσαῦς καὶ ἰακωβ ὁ ἰσαάκου παῖδες ὄντες διέλαντο τὴν οἴκησιν, καὶ ἡσαῦς μὲν ἰδουμαίαν κατέχειν, ἰακωβ δὲ τὴν χαναναίαν.

DEfuncto autem Iſaco, filii partiti A
ſunt inter ſe habitationem, nec amborum paternam retinuerunt: ſed Eſaus, Hebrone fratri conceſſa, habitavit in Saira, & Idumææ dominatus eſt à ſeipſo denominatæ. Adomus enim cognominatur ob cauſam talem. Olim adoleſcens etiam tum, reverſus à venatu, famelicus offendit fratrem coquentem ſibi ipſi in prandium lenticulam rubentem colore, quo magis etiam excitatus, rogavit, ut expetitum ſibi cibum traderet. at ille, adjuvante fratris fame, jus primogeniti pro cibo dare eum compulit: coactus enim inedia ceſſit ei ſuum jus, interpoſito jurejurando. Ob ejus cibi colorem à colluſoribus adoleſcentibus Adomus eſt per ludibrium cognominatus. Adoma enim Hebræis ſignificat rubens. id nomen poſt in regionem ipſius ditionis eſt derivatum, quod Græci in mollius deflexerunt, Idumæam dicendo. Genuit autem filios numero quinque. ex his Jaus, Jolamus, & Coreus, eadem matre Alibama nati: ex reliquis duobus Aliphazem, Aſa, Raguelem Moſametha ei peperit, Hos filios habuit Eſaus. Aliphazæ item quinque legitimi filii fuere, Themanus, Omerus, Ophus, Jothamus, Ocanaſus. Nam Amalecus erat nothus, è Thamna concubina genitus. Hi habitaverunt Idumææ regionem, quæ Gobolitis dicitur, & eam, quæ de Amaleci nomine Amalecitis eſt appellata. Quondam enim late patentem terram Idumææ nomen complectebatur, cujus partes à primis colonorum inductoribus denominatæ, appellationes eas poſtea retinuerunt.

Geneſ. 35.

Geneſ. 36.

ΜΕΤΑ δὲ τελευτὴν ἰσαάκου τελευτήν, οἱ παῖδες αὐτοῦ μερισάμενοι τὴν οἴκησιν πρὸς ἀλλήλους, οὐχ ἑκάτερος ταύτην κατέσχον. ἀλλ' ἡσαῦς μὲν, τῆς χθονίας πόλεως ἐκχωρήσας τῷ ἀδελφῷ, ἐν σειρᾷ διῆτα, καὶ τὴν ἰδουμαίαν ἦρχεν, οὕτω καλέσας τὴν χώραν ἀπ' αὐτοῦ. ἄδωμος γὰρ ἐπονομάζεται, διὰ τοιαύτην αἰτίαν τυχών. ὀπτικλ- ος. ὅστις ἥψει καὶ πίνων B δὲ περὶ τὸ κωμητήριον λιμώττων ἐπανῆλθεν, ἐπὶ παῖς ὢν τὴν ἡλικίαν. ὀπτυχὼν δὲ τῷ ἀδελφῷ φακῆν ἑφθὴν ἀκέπαστος πρὸς ἄρτον αὐτοῦ ξανθὴν σφόδρα τὴν χρόαν, καὶ διὸ δὴ τὸν ἐπὶ μᾶλλον ὀρεχθέντα, ἠνίκα ἔφαγεν αὐτοῦ πρὸς τὸ σφόν. ὁ δὲ ἀποδώσειν αὐτῷ δὲ φαγὼν, σὺ μὲν γὰρ χρησάμενος τῇ πείνῃ τὸν ἀδελφὸν ἠνάγκασε. κἀκεῖνος ἔφη ἐμοὶ λιμὸς πρεσχὼν, ὥστε χωρεῖ τῶν πρεσβείων αὐτῷ μεθ' ὅρκων εἰ δὲν διὰ τὸ ξανθότητα τῆς βρώματος, ἀπὸ τῶν ἡλικιωτῶν ἀδωμος καλεῖ) καὶ C παιδίαν ὀπτικληθείς. ἄδωμα γὰρ ἑρμηνεύεται τὸ ἐρυθρὸν καλοῦσι. τὴν δὲ χώραν ὕστερον πρεσηγόρευσεν. ἐλλίνες γὰρ αὐτὴν ὀπὶ τὸ σημοτέρον ἰδουμαίαν ὠνόμασεν. γίνεται δὲ καὶ πατὴρ παίδων πέντε τὸν ἀριθμόν. ὧν ἰάους μὲν καὶ ἰόλαμος, καὶ κόρεος, ἐκ γυναικὸς μιᾶς ἀλιβάμης πεπόμα. τὸν δὲ λοιπῶν, ἀληφάζης μὲν, ἐξ ἄσης. ῥαγούηλος δὲ, ἐκ μοσαμήθης ἐπονήρξαντο αὐτοῦ γενόμενοι. καὶ ἡσαῦ μὲν οὖν τοιοῦτοι παῖδες ἦσαν. ἀληφάζη δὲ γίνονται γνήσιοι παῖδες D πέντε, θήμαν, ὄμερος, ὄφις ἰωθαμος, ὀκάναζος. ἀμάληκος δὲ νόθος ἦν ἐκ παλλακῆς αὐτοῦ γενόμενος, θαμνὰς ὄνομα. ὅτοι κατῴκησαν τὴν ἰδουμαίας τὴν γωβολίτην λεγομένην, καὶ τὴν ἀπὸ ἀμαλήκης κληθεῖσαν ἀμαληκίτην. πολὺ γὰρ ἐφωμένη ποτὲ ἡ ἰδουμαία, τότε πάσης αὐτὴν ἐπισωζεν ὄνομα, καὶ τοῖς μέρεσι τοῖς ἀπὸ τῶν οἰκητόρων πρεσηγορίας διεφύλαξεν.

Ωs

Κεφάλαιον β'.

Ως ιώσηπ⊙ ὁ νεώτατ⊙ τῶν ιακώβ⊙ παίδων ὀνειράτων αὐτῷ προδηλωτικῶν τῆ μέλλουσῃ εὐδαιμονίαν, ὑπὸ τ ἀδελφῶν ἐφθονήθη.

CAP. II.

Quomodo Joſephus Jacobi filiorum natu minimus propter ſomnia futura ſuæ felicitatis prænuncia in fratrum invidiam incurrit.

Ιακώβ⊙ ἡ σωτὴρ παρελθὼν εἰς εὐδαιμονίας μέγεθ⊙, οἷον οὐκ ἄλλῳ τινὶ ῥᾳδίως πλὴν τῷ προβαλλομένῳ τοὺς ἀπ᾽ χωρίους, κ παίδων ἀρεταῖς ζηλωτὸς καὶ περιβλεπτ⊙ τοῖς οὐδενὸς γὰ ὑστέρουν. ἀλλὰ καὶ πρὸς ἔργα χειρῶν καὶ πόνων εὐσυμόνως ἦσαν οἱ ψυχοὶ, καὶ δεινοὶ σωιέναι. τοσαύτην δ᾽ ἄρα τι θεῖον αὐτοῦ πρόνοιαν ἔχε, καὶ τῆς εὐδαιμονίας, ὑπὲρ μέλειαν, ὡς καὶ τῶν λυπηρῶν αὐτῷ ὀξάντων τὴν περιβολὴν τῶν ἀγαθῶν ὠφελῆσαι, κ ποιήσαι τῆς δοκησιμότ τ ἡμετέρων πρεσβυτῶν ἀναχωρήσεως αὐτὸν αὐτῶν τε καὶ τοὺς ἐξ αὐτ γενομένους, ὑπὸ πατρὸς ὠφελίας ἰώσηπον εὐφαχήλεως παιδοπομπούμενος ἰακώβ⊙. Ἀφ᾽ ἑ τῆ τοῦ σώματ⊙ δόξης ἢ ἀφ᾽ ψυχῆς ἀρετῆ, φρονησ γὰ διέφερε, τῶν ἄλλων πλέον ἰῶν ἠγαπᾶτο. πύτῳ ὠδῦ ἀδελφῶν, ἡνί δ᾽ πατρὸς ἔρχῃ φθόνον ἐκίνησε καὶ μῖσος ἡπ᾽ εὐ τῶν ὀνειράτων, ἃ διεσάμβος, τῷ τε πατρὶ καὶ πύτοις ἐμήνυσεν, εὐδαιμονίαν καταγγέλλοντα, ἐκπλεκτυπάντων ἀρχ τ᾽ ἀνθρώπων, πρὸς τῶν οἰκειοτάτων εὐπαλῶν. αἱ γ ὄψις, ἃς κ᾽ τοὺς ὑπνους εἶδεν ἰώσηπ⊙, τοιαῖδε ἦσαν. δόκιμ φθὰς μ τ ἀδελφῶν ὠδῦ δ᾽ πατρὸς ἐπὶ συλλογὴν τ καρπῶν ὥρας ἀκμάζοντος, ἑρᾶ πολὺ τῶν κ᾽ τῆ σωηρίαν ὑπαφεστώτων κ τοὺς ὑπνους ὀνείρατων ἀφερόμεν ὄψιν. ἐν δὲ ἐμβὰς, πρὸς ἀδελφοὺς ὡς κρείσσον αὐτῷ τι σημαινόμενον ἐξέλιτο. λέγων ἰδεῖν ἐπ᾽ τῆς παρελθούσης νυκτὸς, τὸ μὲν αὐτ δράγμα πυρῶν ἡρμένῳ ἐφ᾽ οὗ κατίδηκε τόπ⊙, τὰ δ᾽ ἐκείνων περιέχοντα πρὸς σκιὴν αὐτῷ. καὶ μέγεθος πράγματος τῆ ὄψ προσλέγουσι, καὶ κατ᾽ αὐτῶν τῆ ἐξουσίαν ἐσομένῃ τῷ μὲν ἰώσηπῳ, πύτων ἐδεῖ, ὡς ἐ γνῶμεν τὸναρ αὐτὸς διεσάφησαν, ἀρὰς δ᾽ ἐποιοῦ μηδὲν αὐτῷ παρελθεῖν εἰς τέλος ὧν ἐνόησεν, κ πρὸς αὐτ ἐπ μᾶλλον ἀπιχθῶς ἔχοντες διετέλουν. τῷ δ᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ φθόνῳ πρὸς φιλονικῆσαι τὸ θεῖον, δευτέραν ὄψ ἐπιπέμπ τῷ ἰώσηπῳ πολὺ τῆς πρώτερας θαυμασιωτέραν. τὸν γὰ ἥλιον, ἐδόξε τῇ σελήνῃ καὶ ἕνδεκα ἄστρα λαβόντα, κ τοὺς ἀστέρας τοὺς λοιποὺς ἐπὶ τῆ γῆ κατελθεῖν, καὶ προσκυνεῖν αὐτόν. ταύτην τῆ ὄψ τῷ πατρὶ, μηδὲν ὠδῦ τῶν ἀδελφῶν κακόηθες ὑφορώμενος, κ τούτων ὠδὲ παγχανόντων, διεσάφησε, κ τί βούλ σημαίνειν, φράσαι ὠδάκαλῶν. ὁ ἥδη τῷ διανοίᾳ. τὸ προῤῥηθὲν αὐτῷ τῇ ἀφανείᾳ συλλαβὼν, καὶ μ σαφῶς οὐκ ἀσκόπως ἐκάσας, ἐχαιρεν ἐπὶ μεγάλοις τοῖς σημαινομένοις εὐδαιμονίαν γὰ τῷ παιδὶ κατιόντα ἐλλοῦ. κ καιρὸν ἦγεν ἤδη θεῷ ζῶντες, καθ᾽ ὃν αὐτὸν ὡσ τε τ γονέων κ τῶν ἀδελφῶν εσεσθ τιμῆς κ προσκυνήσεως ἄξιον, τ μὲν σελήνῃ κ τ ἡλίου, μητρὶ κ πατρὶ, τ μὲν αὔξεσθαι πιστεύσας καὶ τρέφεσθαι δ᾽ σκυπιοῦντος κ τὴν ἰσχὺν ἐντεθήσεσθαι εἰκάζων. τοῖς δ᾽ ἀστέρας, τοῖς ἀδελφοῖς τῷ τούτους ἑνδεκα εἶναι, καὶ ἰσῶσ τοὺς ἀστέρας, δοῦτε ἡλίῳ κ σελήνῃ τ ἰσχὺν λαμβάνοντας. κ ὁ μὲν ἰακώβ⊙, τοιαύτην οὐκ ἀσκεπτως τ ὄψεως τ κρίσιν ἐπιποιεῖτο. τοὺς ἀδελφοὺς δ᾽ ἰώσηπ⊙, σφόδρα ἐλύπησε τὰ προφερόμενα. καὶ διεπῆσαν ὡς ἐπ᾽ ἀλλοτρίῳ τινὶ μέλλοντι τὰ σημαινόμενα ἀγαθὰ ἥξειν ἀλλ᾽ οὐκ

ISacobus autem ad tantam felicitatem pervenit, ad quantam vix alius quiſquam. nam & opibus excellebat inter ejus regionis homines, & propter filiorum virtutes beatus erat ac conſpicuus. nihil enim eis deerat. ſed induſtrii fuere omnes, & generoſa quadam fortitudine ſimul ac prudentia præditi. Tantam autem ipſius felicitatis curam gerebat cœleſte numen, ut etiam ex rebus, ſicut tum videbantur, adverſis maximorum bonorum occaſionem præberet, & per ip ſum ejusque liberos parentibus noſtris viam ad exitum ex Ægypto præſtrueret ac præmuniret. Joſephum è Rachele ſibi natum pater tum ob corporis præſtantiam, tum ob animi virtutem (erat enim prudentiſſimus) præ cæteris liberis amabat. is patris affectus odium & invidiam fratrum in eum provocavit. acceſſerunt ea ſomnia, quæ ſibi viſa patri ac illis indicavit magnæ felicitatis prænuncia, quæ res etiam conjunctiſſimos ad æmulationem facile concitat. Viſi nes autem Joſephi fuere tales. Miſſus cum fratribus à patre ad colligendas fruges meſſis tempore, viſionem vidit, quæ non poterat exiſtimari una ex iſtis vulgaribus, quales in ſomnis obverſari ſolent: eam experrectus fratribus interpretandam narravit, dicens viſum ſibi præterita nocte ſuum tritici manipulum ſtare loco, illorum vero manipulos accurrentes adorare eum: qvod videbatur & amplam fortunam ipſi prænunciare, & fratres qvoque in ejus poteſtate futuros. At illi nihil tale Joſepho ſunt interpretati, diſſimulantes ſe intelligere: ſed taciti precabantur irritum fieri præſagium, ipſumque majore etiam odio proſequebantur. Deus autem adverſus eorum invidiam contendens, alteram viſionem Joſepho immittit, priore magis mirabilem. Vidit enim ſolem cum luna & undecim ſtellis deſcendere in terram, & adorare ipſum. Hoc ſomnium in præſentia fratrum, nihil mali de illis ſuſpicatus, patri indicavit, rogans, ut interpretari dignaretur: qvod ei non mediocri fuit voluptati. Præſagium enim ſomnii colligens, & ſapienter eventum conjiciens, gaudebat, eo qvod ingens filio felicitas portendi videretur: eventurum olim tempus, quando tam à parentibus quam à fratribus adoratione dignus haberetur. Intelligebat per ſolem ac lunam patrem & matrem, quod altera augeret omnia & aleret, alter formam rebus & vim inderet. Porro ſtellarum nomine fratres accipiebat, tum quod numerus non diſcreparet, tũ quia vim à ſole & luna haberent. Et Jacobus quidem talem interpretationem non imprudenter attulit. Fratres autem Joſephi valde contriſtavit id præſagium, haud aliter quã ſi alieno cuipiam hæc felicitas portenderetur, ac

Gen. 37.

non fratri, cum qvo pariter omnibus fortunis frui poſſent, tam felicitatis quam generis ſocii:

Quæ ſi ſunt, ſi ſunt, ſi ſunt,

ἐπεὶ δ' οὐδὲν μετεμαίνετο τῶν λεγομένων ἐώρα γιγνομένους, ἀλλὰ καὶ δόντας δίκην τῆς αἱρέσεως, συνεβούλευε τὸν κακὸν αὐτὸς ὁπωσοῦν ἐλάττονι πάσῃ τῇ τέχνῃ τῆς ἀναιρέσεως. ἔδοξε δὴ ἀμυνομένοις παραινέσαι τὸ πρῶτον, πειρᾶσθαι λέγων αὐτούς. ἐπειδὴ δὲ κρατήσειν ὡς τοῦ ἀνελεῖν τὸν ἀδελφὸν, οὐκ ἐσεσθαι σφίσι κακοὺς οἷς νῦν παραινεῖ πεισθέντας. ἐν δὲ τούτοις εἶναι καὶ τὸ ἔργον ἐφ' ὃ ἀπεύδουσιν, ἀμύνεσθαι μὲν τοιοῦτον οὐδὲν, ἀλλ' ὡς ἐν ὑποψίαις κινδύνου πρόφορον. ἦγεν δὲ αὐτοὺς, αὐτοχειρίᾳ μὲν μὴ ἅψεσθαι τοῦ ἀδελφοῦ φιλοφρονουμένους ἢ ὡς τὸ ὠμὸν ἐκπλύνοντας λάκκου, ἕως ἂν δοκῶσιν ἐᾶσαι, καὶ τὸ μὲν μιαιφονίας τὰς χεῖρας αὐτοὺς κερδαίνειν σωσαμένους τὸν τούτου τῶν νεανίσκων, περαλαβὼν ἐρύθρας τὸ μειράκιον, καὶ καλωδίῳ σκληρῷ, κρέμα καθίμησεν εἰς τὸ λάκκον, καὶ δὴ ἱκανῶς ἄνυδρος ἦν. καὶ μὲν τοῦτο πιστοὺς ἀπαλλάττει τοῦ ζητεῖν χωρίον πρὸς νομὰς ὀπτηδείων. ἰούδας δὴ καὶ αὐτὸς ὢν τῶν ἰακωβιδῶν παίδων, ἐμπόρους ἰδὼν ἀφ' ἕδρας ἰσμαηλιτῶν ἄγοντας, ἀρώματα καὶ σύρα φορτία κομίζοντας εἰς αἴγυπτον ἐκ τῆς γαλαδηνῆς, μὴ τὴν ἀναχώρησιν ἐρύθρου τοῖς ἀδελφοῖς συνεβούλευσεν ἀνιμήσασθαι τὸν ἰώσηπον ἀπεμπολήσαι τοῖς ἀφικνουμένοις. οἰκείων τοῦτο, ὅτι πρόσφατον ἡμόρμενον καὶ πενθησόμενος τοῖς ξένοις, ἑαυτὸς τὸ μιάσματος οὕτως ἀπαλλαγήσεσθαι δόξαν οὕτω τοῦτο, τοῖς ἐμπόροις ἀποδίδοται τὸν ἰώσηπον ἀνελκυσαντες ἐκ λάκκου μνῶν εἴκοσι ἑπτακαίδεκα ἐτῶν γεγενημένος. ἡσυχῇ δὲ, νυκτωρ ὅπως τὸ λάκκου ἐλθὼν σώσει τοὺς ἀδελφοὺς λαθὼν τὸν ἰώσηπον ἐγνώκει. ἐπεὶ δὲ ὡς ἀνακαλυμένῳ μὴ ἐπήκουσε, δείσας μὴ ἐφ' ἑαυτοῖς ἔκασιν αὐτὸ μὴ τὸ ἀναχώρησιν αὐτοῦ, κατημέμφετο τοὺς ἀδελφούς. ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσιν οὐκ ἐφέσεσθαι νόμους, παύεται δὲ πόνους ὁ βουλήσας. ὡς δὲ παῦσε τὸν ἰώσηπον τοῖς ἀδελφοῖς ἐπιπραχθὲν, τί ποιήσαντες ἂν ἔχοι τὸ

docuitque prudentiam adversanti fortunæ non succumbere, si quis ea legitime, & non secundis tantum in rebus utatur. Herilis enim uxor tum dexteritate ejus tum forma in amorem illecta, rataque, si rem aperiret, se facilius eo potituram, & in parte felicitatis habituram, si contingeret ab hera se rogari, æstimans eum magis ex præsenti conditione quam ex immutabili morum generositate, concupiscentia detecta, mentionem de concubitu facit. at ille preces ejus repulit, nefas ducens talem ei gratiam referre, quæ cum tam benigni Domini contumelia & injuria conjuncta esset. quin & ipsam hortabatur, ut morbo suo repugnaret, negans unquam se in hac re illi obsequuturum. Desineret sperare, quo potiri non liceat: sic enim fore, ut mala cupiditas facile sedetur. se quidvis potius perpessurum, quam ut huic ejus voluntati pareat. quamvis enim adversari heræ servum non deceat, ipsam tamen rei sæditatem reclamare, ne quid tale admittatur. Illam vero repulsa magis etiam accendebat, quod non putaret Josephum pernegaturum: & non cessante morbo, secundas illi machinas admovere cogitat. Ergo publico festo instante, cujus celebritatem fœminas quoque frequentare mos erat, fingit morbum apud maritum, captans solitudinem, & ad Josephum sollicitandum opportunitatem. quam nacta supplex blanditiis talibus eum adoritur. Satius quidem erat primis precibus non repugnantem cedere, idque vel dignitati precantis deferre, vel amoris vehementiæ, qua cogente, oblita me dominam ad tam abjecta verba descendi: sapies tamen, si vel nunc cedes, & prius erratum corriges. sive enim iterum rogari expectabas, jam facio accuratius etiam quam ante. nam & ægritudinem ad hoc finxi, & festi lætitiam tuæ consuetudini postposui: sive prius diffidebas, non tentari te malitiose, certo argumento colligere potes, quia in eadem voluntate persto. quare aut præsentem voluptatem elige, & amanti obsequere, majora etiam commoda expectans: aut odium meum & vindictam, si meæ gratiæ castitatis opinionem præferes. Nihil ea te juvabit, mihi crede, si ad maritum te deferam, & de stupro me appellatam dicam. quantumlibet tua veriora fuerint, meis verbis majorem fidem habiturus est Petephres, quam tuis. ad hæc verba, lacrymasque verborum testes, nec miseratione induci, nec terrore cogi potuit, quo minus perstaret in suo pudicitiæ proposito: constanterque restitit intentanti injustam afflictionem, malens acerbissima quæque sufferre, quam oblatis perfrui: non ignarus, justo se dignum supplicio, si quicquam tale in mulieris gratiam admitteret. Ipsam quoque officii sui monuit, jurisque conjugalis ac consuetudinis, jubens hujus majorem habere rationem, quam momentaneæ libidinis: huic enim præsto esse pœnitentiam, quæ factum quidem doleat, infectum tamen reddere non possit: adesse & timorem continuum, qui pro magno habeat non prodi suum dedecus:

A ἀλλὰ διεδαῖξε τὸ φρόνημα κρατῶν τῶν ἐν παρόντι δυσκόλων δυναμένων, εἰς ἂν παρῇ χρησίμως, καὶ μὴ πρὸς τὰς ἀπειλὰς τὰς κῆρ ἡμῖν μόνον ἠρεμοῦντα. τῆς γὰρ δεσποίνης γυναικὸς, ἅμα τῷ εὐμορφίᾳ, καὶ τῷ σοφῷ τῶν πράξεων αὐτῆς δεξιότητι ἐρωτικῶς ἅπαξ ἁλίσκεσθαι, καὶ νομίζουσα εἰ παρῆν αὐτῷ ἐπὶ φανερὸν φαδίως πείσειν αὐτὸν εἰς ὁμιλίαν ἐλθεῖν, δι' ὑποκρίματος ἠγησαμένου τὸ τῶν δεσποινῶν αὐτῆς ἐνθυμεῖσθαι, καὶ πρὸς τὸ ὄχλημα τῆς ὀργῆς B μεταβολὴν ἐνδεχόμενον, τήν τε ὑπερθυμίαν αὐτῷ παιδιᾶς καταφορὰν καὶ λόγους προσφερούσης σοφῆς μίξεως, παρεπέμπετο τὰ αἰτούμενα, καὶ κερδαλεόστατον ἐνόμιζε τοιαύτην αὐτῇ δίδοσθαι χάριν, ἐν ᾗ δρᾶμα εἶναι καὶ τοσαύτης ἠξιωκέναι τιμῆς, ἀδικίαν σωφρονοῦντι νομίζουσα. ἀλλὰ κορεῖν τε ὑπὸ πόνου καὶ κενὸν ἀπράγμονα, τὸ δυσχεραίνειν τε ὑπὸ τῆς ὑπερθυμίας προσδαλλομένῃ. ἐφ' ἡδονῇ τοίνυν χάρ τε αὐτῇ τὸ τοῦτο μὴ παρεῖναι ἐλπὶς μᾶλλον ἢ πόνος κακὸς ἐφαίνετο, ἢ ὡς τάχιστα καταπεισθῆναι. C ἐγὼ δὲ τῇ δεσποίνῃ δῆλον ἔστω ἐκ τοῦ πείθειν ἑαυτὸν μηδὲν, ἢ ὡς τοιαῦτα τῶν πραγμάτων ἀνταλλάγια πολλὴν ἂν ἴσχειν παραίτησιν. τῇ δ' ἔτι μᾶλλον ἐπιτείνειν τὸ ἐρᾶσθαι μὴ προσδοκώσῃ τὸ ἀνήκεστον ἀποφέρειν. καὶ δεινῶς ὡς δὲ κακῶς πολυμερεμένῃ, δευτέρα πάλιν πεῖρα προσεπιθυμεῖ καταρράπτειν δημοτελοῦς ἂν ἑορτῆς ὑποστάσης, καθ' ἣν εἰς τὸ πανήγυριν ἡ γυναικεῖα φοιτᾶν νόμιμον ἦν, σχήματι νόσου προσποιεῖται τὸν ἄνδρα, ἡσυχαίτερον μένοντα D καὶ σχολὴν εἰς τὸ διηγήσασθαι δι' ἱκεσίας. καὶ ἡμιμανὴς πάντως, λιπαρώτερος ἐπὶ τῶν πρώτων αὖθις προσπεσὼν λέγει. ὡς καλῶς μὲν εἶχεν αὐτῷ μὴ τὸ ἐξ ἀρχῆς δεῖσαι καὶ μηδὲν ἀντειπεῖν, κατὰ τὸ τῶν παρακαλούσης ἐν τροπὴν καὶ τὸ πάθος ὑποβολῶ, ὑφ' ἁλισθεὶς δεσποινικαῖς εὐσεβέσι κατ' αὐτὸν ἀξιώμασι. πεπιστεύκειν γὰρ ἤδη. φρονήσει τι καὶ νῦν ἀμείνονι ἐσθοῦς, καὶ τὸ ἐπὶ τοῖς παρελθοῦσιν ἄγλωμον διορθώσει. E εἰ τι γὰρ δευτέρων δεήσειν ἐχρῆν ἔχετε, ταῦτα γεγενέναι καὶ μὴ πλῶσι. ἀσεύδης, νοσεῖν τὸ πρόφασιν ἔχειν καὶ τῆς ἑορτῆς, καὶ τῆς πανηγύρεως τὸν πρὸς αὐτὴν ὁμιλίαν προσπέμπειν. εἰ τε τοῖς πρώτοις ὑπὸ ἀπίστοις ἀνεπαρκεῖ λογισμοῖς, ἐμὲ μηδὲ μίαν κακουργίαν εἶναι κρίνειν συμβάλλον τοῖς αὐτοῖς ὑπομένειν, πρεσδεκτέον τε τὰ παρόντων ἀγαθῶν ἐνεστῶτα, ὧν ἤδη μετέχειν προσδέχεσθαι ἐγὼ παρὰ τῆς ἑορτῆς, καὶ μᾶλλον ἢ τῶν ἀπόντων ἀπολαύειν, ὑπόκοον ἡγούμενον. ἀμείνων ἢ μῖσος παρ' αὐτῆς ἀπειρᾶφεῖσθαι F τὰ αἰτούμενα, ἐξ ἑκούσης τῆς δεσποίνης τὸ σωφρονεῖσθαι δόκησιν προσενεγκόντα. ἐγὼ γὰρ αὐτὴν τῶν ὠφελήσειν τρόπους εἰς κατηγορίαν αὐτοῦ, καὶ καταψευσόμενος πίστιν ὑπὸ τινὸς. προσοίσειν ἢ μᾶλλον τοῖς αὐτῆς λεγοῖς πίστιν, ἢ τοῖς ἐκείνης, κἂν ὑπὲρ μάλιστα ἀπὸ τῆς ἀληθείας φέρον. ταῦτα λέγουσης τὴν γυναικὸς καὶ δακρύσης, οὐτ' οἰκτος αὐτὸν μὴ σωφρονεῖν ἔπεισεν, οὔτ' ἰὼ ἀγκαλοῦσα φόβος, ἀλλὰ τοῖς δεήσεσιν ἀντέχειν ἢ τοῖς ἀπειλαῖς οὐκ ἐνδέδωκε δέους παθεῖν ἀδίκως, ἢ τὸ μένειν τι τῶν χαλεπωτέρων εἵλετο μᾶλλον, ἢ τῶν παρόντων ἀπολαύειν, χαίρουσιν ἐφ' οἷς ἂν αὐτὸ σώσειεν, δικαίως ἀπολουμένῳ. χαμαί τε αὐτὸν ὑπεμίμησε, καὶ τὸ πρὸς τὸ ἀνδρὸς συμβιώσιμον. ἢ τέκνοις τὸ πλέον νέμειν, ἢ τῇ πρὸς μίσος ὑπερθυμίας ἡδονῇ παρεκάλει. τὸ γὰρ μὴ μεταγνώσεσθαι ἐξ ὧν ἐπ' ἐδύνη ἡδυπαθήσειν, ἐκ ὑπὸ διορθώσεως τὸ ἡμαρτημένων, ἢ φόβου δὲ κατὰ φωρᾶν ἡμῶν, καὶ χάριν δὲ λαβεῖν ἀγόμενον δὲ κακοῦ. τὸ γὰρ πρὸς τὸ ἀνδρὸς κοινωνίας ἀπόλαυσιν ἔχουσης ἀκίνδυνον.

C πρὸς

Digitized by Google

& quia prudentem exiſtimavit, viſum ſomnium ei expoſuit, orans, indicaret, ſi quod ſubeſſet præſagium, deplorans ſuum infortunium, cui non ſatis erat regis indignatio, niſi per quietem etiam ſomniis divinitus turbaretur. Ajebat enim ſe in ſomnis viſiſſe trium palmitum vitis uvas ex ſingulis enatas pendere grandes jam & vindemiæ tempeſtivas, easque ſe exprimere, ſubdente rege phialam. Colatum deinde muſtum ſe obtuliſſe regi, illumque libenter bibiſſe. Narrato hoc ſomnio, rogabat, ut, ſi quid ſcientiæ datum à Deo haberet, interpres viſionis eſſe dignaretur. Ille vero bono animo hominem eſſe jubet, & expectare intra triduum ſolutionem à vinculis, rege ipſius miniſterium requirente, ad quod ei denuo ſit redeundum. Interpretabatur enim vitem fructum mortalibus in bonum uſum afferre, quandoquidem, eo conciliante, fides ac amicitia inter ipſos ſanciatur, & inimicitiæ diſſolvantur, adhæc moleſtiæ mœroresque uſu ejus diſcutiantur, pro quibus lætitia ſuccedat. Hunc ais, inquit, manibus tuis expreſſum accepiſſe regem. Scito igitur bonum tibi ſomnium oblatum, & ſignificare miſeriæ hujus remiſſionem intra tot dies, ex quot palmitibus fructum vindemiaſti in ſomniis. Tu vero memento mei, poſtquam eventus hanc fauſtam prædictionem non falſam approbaverit: & jam liber ne deſpexeris nos in hac miſeria, in qua relinquimur, te ad prænuntiatam hanc felicitatem diſcedente. neque enim fontes in hæc vincula fumus compulſi, ſed ob virtutem ac modeſtiam quaſi malefici punimur, quod potiorem habuerimus honorem domus, in qua verſabamur, & ejus, qui nos huc contruſit, quam propriam voluptatem. Atque ita pincerna, ut par erat, lætus hoc interpretamento eventū expectabat. Alius vero quidam ſervus piſtoribus regiis præpoſitus, in eisdem vinculis degens cum pincerna, ex tam fauſta Joſephi interpretatione ſpe concepta, quia & ipſe ſomnium viderat, rogat eum, quidnam ſibi quoque præteritæ noctis viſio portenderet: erat autem hujusmodi: Tria caniſtra, inquit, ſupra caput bajulare mihi videbar. ex his duo panibus erant plena, tertium carnibus & variis eduliis, qualia regibus apparari ſolent. Devolantes autem alites abſumpſiſſe omnia, ipſo licet arcente, nihil deterritas. His dictis ſimile priori præſagium expectabat. Tum Joſephus, conjectura ſomnii facta, præfatusque, quod mallet ei lætiora prænuntiare, quam quæ ſomnium portenderet, dicit duos omnino dies vitæ ipſi ſupereſſe. Hoc enim ſignificare caniſtra. tertia vero cruci ſuffixum ab alitibus devorandum, quas à ſe arcere non poſſet. Nec aliter evenit utrisque, quam ut Joſephus prædixerat. Ad præſcriptam enim in ſomniis diem rex natalitium epulum celebrans, præpoſitum piſtorum in crucem egit: pincernam vinculis exemptum miniſterio priſtino reſtituit. Joſephum autem poſt biennii tempus, in miſeria carceris exactum, nihil interim ab ingrato pincerna adjutum, Deus eripuit, tali via ad libertatem præ-

A σωτηρίαν αὐτῷ μᾶλλον ἐλπίσαι. καὶ σωθέντα δὲ αὐτὸν ἐδόκει παρεύχεσθαι, ὅταν ἰδών, εἰ ἔτι τῶν καλῶν δηλωθείη σημείων, μεμφόμενον ἐπὶ τῆς οἰκείας βασιλέως κακοῖς ἐπὶ τοῖς θείοις αὐτῷ καὶ τὰς ὀνείρατων φροντίδας παρέδησιν. ἔλεγε δ' οὖν ἰδεῖν ἐν τοῖς ὕπνοις, τριῶν κλημάτων πεφυκυίας ἀμπέλου βότρυς ἐξ ἑκάστου κατακρεμαμένους μεγάλους ἤδη καὶ πρὸς τρυγητὸν ὡραίους, καὶ τοὺς αὐτοὺς ἀποθλίβειν εἰς φιάλην

B ὑπέρχοντός τε βασιλέως δεῖπνόν τε τὸ γλεῦκος, δέναι τῷ βασιλεῖ πιεῖν, κἀκεῖνον δεξάσθαι κεχαρισμένως. τὰ μὲν ἐνύπνια ἑωρᾶσθαι δηλοῦν τοιάδε· ἔτι μὲ μοῦρα τῶν σωτείας, φράζων αὐτῷ τὴν παρέδρευσιν τοῦ ὄψους. ὁ δ' ἀχθεσθείς τι παρεκάλει, καὶ προσδοκᾶν σε τρισὶν ἡμέραις ἀπολυθήσεσθαι τῶν δεσμῶν, καὶ βασιλέως μνησθέντος αὐτοῦ τὴν ἀποκατάστασιν, καὶ πάλιν εἰς ταύτην αὐτὸν ἐπανιέναι. παρὰν γὰρ ἐσήμαινεν ἀμπελουργεῖν ἀγαθὸν

C ἀνθρώποις φέρειν τοῦτο αὐτῷ τε οἰκείως παρέδειξεν, ἔστιν ἀνθρώποις καὶ φιλίαν ἐμπρέπουσι, διαλύων μὲν ἔχθρας, τὰ πολλὰ δὲ καὶ τὰς λύπας ἐξαιρῶν τοῖς προσφερομένοις αὐτῷ, καὶ πρὸς ἡδονὴν ἀντιστρέφων. ὅταν δὲ φῇς οὐκ ἐπὶ τοιαύτῃ ἀποθλίψεσθαι βοτρύων, χρηστὰς τοῖς σοῖς προσπαίζῃ τὸ βασιλέα. καλεῖ τοι καὶ δίκαιόν σοι τὸν ὄλον μεμνημένῳ, εἰ προμηνύουσιν ἄφεσιν τῆς παρούσης ἀνάγκης, ἐν τοσαύταις ἡμέραις, ἐξ ὧν κλημάτων τὸ καρπὸν ἐτεύξησθε καὶ τοὺς ὕπνους. μέμνησο μέν τοι τούτων

D πειρᾶσθαι δὲ προκαταγγέλλοντος σοι τὸ ἀγαθὸν καὶ ἡμῶν ἐν ἕξει, μὴ παιδὸς ἡμᾶς ἐν οἷς κατελέλειψας, τοὺς ἀδεδηλωκαμένους ἀπηρχόμενος. ὧδε γὰρ ἐξαμαρτάνοις ἂν δεσμοῖς μεγάλοις, ἀλλ' ἀρετῆ ἕνεκα καὶ σωφροσύνης τῶν κακούργων ὑπεύθυνοι κατακείμεθα, ὧδε μετ' εἰκότας ἡδονῆς τὸν παῖδ' ἡμᾶς ἐρασαμένου ὑβρίσαι θελήσαντες. πῇ μὲν ἂν οἰκείως χωρεῖν καὶ τὸ εἰκὸς ἀκουσαντα τοιαύτης τε τῆς ἐνύπνου ἐξηγήσεως ὑπῆρχε, καὶ παρεμμένειν τῇ δεδηλωμένῃ τῆς πλάνης. δοῦλος δέ τις τῶν σιτοπιῶν πεπεγμένος δὲ βασιλέως, συνδεδεμένος τῷ οἰνοχόῳ, τοιαύτην πεπαυμένην δὲ ἰδεῖν ὄψεως ἐνύπνιον τὴν ἀποφασιν εὐελπις ὢν, ἐκ αὐτοῦ ἐπαρώμενος, ἠξίωσε τὸν ἰώσηπον, φράσαι τι καὶνὸν δηλοῦν βάλοι τὸ μέλλον τὸ παρελθοῦσης νυκτὸς ὀφθέντι· ἐδόκει γὰρ τρία φησὶ κανᾶ φέρειν ὑπὲρ κεφαλῆς ἐσχηκέναι δύο μὲν ἄρτων πλέα, τὸ

F τρίτον δὲ ὄψου τινὸς καὶ ποικίλων βρωμάτων οἷα βασιλεῦσι σκεύαζεται. καταπεπαμένης δ' οἰωνοὺς ἁπάντας ἀπὸ τῶν κανῶν μηδένα λόγον αὐτῷ ποιεμένης διατελεσθῆναι. καὶ ὁμοῦ ἐμοῦσιν τὸ περιφρονεῖν ἐστοχῆ τῇ τῶν οἰνοχόων περιπεσόντα. ὁ δ' ἰώσηπος, συμβαλὼν τῷ λογισμῷ τὸ ὄναρ καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπαινῶν, ὡς ἐβούλετ' ἂν ἀγαθῶν ἐρμηνεὺς τῆς αὐτῷ γεγονέναι, καὶ ἐκ ἴσων τὸ ὄναρ αὐτῷ δηλοῖ, λέγει. δυοῖν τοῖν ἁπάσαις ἐπ' ἀγαθῷ αὐτὸν ἐχούσαις ἡμέραις. τὰ γὰρ κανᾶ τοῦτο σημαίνει. τῇ τρίτῃ δ' αὐτὸν ἀναστυρωθέντα βορᾶν ἑστοῦς τοῖς πετεινοῖς ἐδὲν ἀμύνειν ἑαυτῷ δυνάμενον.

G ἐδήπου τι καὶ ὁμοίως ὁ ἰώσηπος ἔπεμψε, ἀμφοτέροις ἐλαφρὰ τῇ γὰρ ἡμέρᾳ τῇ περιφημένῃ, ἡδέως λιαν πράως ὁ βασιλεύς, τὸν μὲν ὑπὲρ τῶν σιτοπιῶν ἀνεσταύρωσεν. τὸν δὲ οἰνοχόον τῶν δεσμῶν ἀπολύσας, ὑπὲρ τῆς αὐτῆς ἐπαρχείας κατέστησεν. ἰώσηπον δὲ διετῆ χρόνον τοῖς δεσμοῖς κακοπαθοῦντα, καὶ μηδὲν ἐπὶ τοῦ οἰνοχόου μνήμην τῶν προειρημένων ὠφελοῦμενον, ὁ θεὸς ἀπέλυσε τῆς ἀρχῆς, τοιαύτην αὐτῷ τὴν ἀπαλλαγὴν μηχα-

νησά-

[illegible] [illegible] [illegible] [

αὐτὴν ἀπαλλαγῆναι, εἰς ὃ τὸ προελθεῖν τῆς ἡλικίας
ἐς τῶν χαρακτήρων ἐπηλλαγμένων ἀγνώριστος αὐτοῖς
εἶναι, τοῦ τε μεγέθους ἀξιώματος οὐδὲ εἰς ὑπόνοιαν ἐλ-
θεῖν αὐτοῖς δύναμένοις, διεπειράζειν ὡς ἔχοιεν γνώμης
περὶ τῶν ὅλων. τὸν τε γὰρ σῖτον αὐτοῖς οὐκ ἀπεδίδοσαν, κα-
τασκόπους τε τῶν βασιλέως πραγμάτων ἐλεγον ἥκειν.
ἐκ πολλοῦ δὲν μὲν αὐτὸς συμπεπλῦσθαι, πρόφασίζε-
σθαι δὲ συγγένειαν. ἐκ γὰρ ἂν εἶναι δυνατὸν ἀνδρὶ ἰδιώτῃ τοσού-
τους παῖδας καὶ μορφὰς ἔτους ὅπως ἂν σωθῆναι ἐκτρεφόμενον
δυσκόλου καὶ βασιλεῦσιν σύντροφον πονηρᾶς παιδοτρο-
φίας. ὡς δὲ γνῶναι τὸν πατέρα, ἐκ τοῦ συμβεβη-
κότος αὐτῷ μὴ τὴν ἰδίαν ἀπαλλαγὴν, ταῦτ' ἐπεσκο-
πεῖν, μαλῆττον δὲ βουλόμενος ἐκ τοῦ θείου ζημιοῦν τὸν ἀδελ-
φόν. ἐδεδοίκει γὰρ μὴ καὶ κεῖνον ὁμοίως οἷς εἰς αὐτὸν ἐπιβ-
λήσειεν εἶεν ἀπονοούμενοι δ' ἦσαν. οἱ δ' ἦσαν ἐν τα-
ραχῇ ἐκ φόβου, καὶ κίνδυνον τὸν μέγιστον αὐτοῖς ἐπιπ-
τῆσθαι νομίζοντες, καὶ μηδὲν ὅλως τοιοῦτον προσδοκῶντες
λαμβάνοντες. καταστάντες τε πρὸς τοὺς αἰτίους ἀπελο-
γοῦντο, ῥοβήλου προηγορεύοντος, ὃς δὴ πρεσβύτατος
αὐτῶν. ἡμεῖς γὰρ εἶπεν, οὐ κατ' ἀδικίαν δεῦρ' ἠλθομεν,
οὐδὲ κακουργήσοντες τὰ βασιλέως πράγματα. σᾶ γὰρ
ἴσμεν ἐχθήσοντες, ἐκ καταφυγὼν τῶν σωζόντων τ' ἐχθ-
ρῶν ἡμῶν κακῶν, τὴν ὑμετέραν φιλανθρωπίαν ἐπολ-
λαῶντες, ὃς οὐχὶ πολίταις μόνον πᾶσι τὰ αὐτὰ, ἀλλὰ καὶ ξένοις
ἠκούσαμεν τὸν σῖτον πωλοῦντα δ' εἶτεν παρεσκευάκατε, παῖσι τὸ
σώζεσθαι τοῖς δεομένοις παρέχειν διεγνωκότες. ὅτι δὲ
ἐκ μὲν ἀδελφοὶ καὶ κοινὸν ἡμῖν αἷμα, φανερὸν καὶ τῆς
μορφῆς τὸ οἰκεῖον καὶ μὴ πολὺ παρηλλαγμένον ποιεῖ.
πατὴρ δ' ἔστιν ἡμῖν, ἰακὼβ ἀνὴρ ἑβραῖος. ᾧ ὠμόσαμεν
δώδεκα παῖδες ἐκ γυναικῶν τεττάρων, ὧν πάντων πα-
ρόντων, ἡμᾶς ἀπέστειλεν. ἀπολομένου δ' ἑνὸς τῶν ἀ-
δελφῶν ἰωσήπου, τὰ πράγματα ἡμῖν ὅπη τὸ χεῖρον με-
τέβαλεν. ὅτι γὰρ πατὴρ, μακρὰν ἐπ' αὐτῷ πένθος εἰργετ.
καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῆς ὅπη τοῦ πάντων συμφορᾶς, καὶ τῆς
ἐπὶ πρεσβύτου τελευτησάσης, κακοπαθοῦμεν, ἀπομένῳ τε
νεῷ ἐπ' ἀγαθῶν σπουδῆν, τὸν τε ἐπὶ πατρὸς ἐπιμέλειαν καὶ
τοῦ κοινοῦ πρόνοιαν, βενιαμὶν τὸν νεωτάτῳ τῶν ἀ-
δελφῶν πεπιστευκότες. οὐκ ἂν δὲ πέμψας εἰς τὴν ἡμέ-
τερον εἶκον μαθὼν, εἰ τι ψεῦδός ἐσιν τῶν λεγομένων. καὶ
ῥοβήλου μὲν πιστοῦσθαι ἐπειρᾶτο πείθειν τὸν ἰώσηπον
περὶ αὐτῶν τὰ ἀμείνω φρονοῦσαν. ὁ δὲ τὸν ἰακὼβ ζῶντα
μαθὼν, καὶ τὸν ἀδελφὸν οὐκ ἀπολωλότα, πρὸ μὲν εἰς
τὸν ἱερὸν αὐτοὺς ὡς ὅπη σχολῆς βασανίσων ἐκέλευ-
σεν. τῇ δὲ τρίτῃ τ ἡμερῶν προσαγαγὼν αὐτοὺς, ἔφη
σὺ δίκαιος εἶναι, μήτ' ὅπη κακουργίᾳ τῶν βασιλέως ἥ-
κειν πραγμάτων, ἔφασί τε ἀδελφοὶ, καὶ πατρὸς οὗ λέ-
γετε, πεισθῆν με ταῦθ' οὕτως ἔχειν, εἰ καταλείποιτε
μὲν ἐξ αὐτῶν ἕνα παρ' ἐμοὶ μηδὲν ὑβριστικὸν πεισό-
μενον, ἀπελθόντες δὲ τὸν σῖτον τοῖς τοῦ πατρὸς, πάλι-
ν ἔλθοιτε πρὸς με, τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν, καταλιπόντες ἐκεῖ
φάτε μέν ἑαυτῶν ἄγοντες. ὅτω γὰρ ἔσται πίστωμα τ' ἀ-
ληθείας, εἰ δ' ἐν μηδοῖς κακοῖς ἦσαν, ἐκλαίον τε καὶ συν-
εχῶς πρὸς ἀλλήλους ἀνωλόφυρον τὴν ἰωσήπου συμφο-
ράν, ὡς δὴ τὰ κατ' ἐκεῖνα βουλήσεται τιμωρὸν τοῦ
θεὸς τ' ἀπιστίας πεπεισμένοι. ῥοβήλου δὲ πλεῖ
ταλήσιον αὐτοῖς τ' μεταμελείας, ἐξ ἧς ὄφελος ὀδὲν ἰωσήπου τε
γένεται. φέρειν δ' αὐτοὺς ἔφη ὅτι καὶ πάσχειν, κατ' ἐκ-
δικίαν ἐκείνου ὁρῶντας αὐτὰ δὴ θεὸς μαρτυρῶν ἥξει. ταῦ-
τα δ' ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, οὐχ ἡγεμόνα τὸν ἰώσηπον
γλώττης τῆς αὐτῶν συνιέναι. κατηφεῖα δ' πάντας
εἶχε πρὸς τοὺς ῥουβήλου λόγους, καὶ τῶν πραγμάτων

Aeis diſtractus jam per ætatem faciei lineamenta mutaverat, ac de tanta dignitate ne ſuſpicari quidem poterant. tentare eos decrevit, qvali mente eſſent præditi. nam & frumenti eſſendi poteſtatem eis negavit, & pro ſpeculatoribus comprehendi voluit, dicens convenisſe è diverſis regionibus, & cognationem ſimulare. qvi enim fieri poſſet, ut vir privatus tot jam inſignes filios educaverit, quæ felicitas vel regibus rarò contingeret. Id faciebat, ut de patre cognoſceret, qvove in ſtatu per ſuam abſentiam res ejus interim fuerint, quidve de Benjamine ſit factum. ſolicitus enim erat, ne & eum, quemadmodum ſe de medio ſuſtulerint. at illos magnus pavor occupat, imminens periculum reputantes, & fruſtra ſe tantum iter emenſos exiſtimantes: cumque crimen amoliendum viderent, Rubelus natu maximus ſic communem cauſam agere cœpit. Nos neque ſpeculatum huc veninus, neqve regi damnum aliqvod allaturi: ſed dira fames, cujus effugium quærimus, venire huc compulit fretos veſtra humanitate, quos non civibus ſolis, ſed exteris qvoque, ſalutem vobis debituris, frumentum venale propoſuiſſe audivimus. Qvod autem fratres ſimus & ex eodem ſangvine, vel facies noſtræ argumento ſunt, non admodum inter ſe variantes. Pater nobis eſt Jacobus, vir Hebræus, qui nos duodecim è qvatuor mulieribus ſuſcepit, qui donec omnes eſſent incolumes, res noſtræ ſatis proſperæ fuerunt. Cæterum uno, cui Joſepho fuit nomen, abſumpto, domeſticæ fortunæ in pejo labi cœperunt. Pater in perpetuo luctu eſt, cujus lamentatio non minus nos afficit, quam olim ſuaviſſimi fratris immaturus interitus. nunc frumentatum venimus, patris cura Benjamini natu minimo commiſſa. Hæc ita eſſe, potes aliquo ad noſtram domum miſſo cognoſcere. Hæc Rubelus pro ſe ac fratribus, quo falſam Joſepho ſuſpicionem eximeret, qui, cognito patrem ac fratrem eſſe incolumes, jubet eos includi in carcerem, quaſi per otium quæſtioni admoturus. Poſt triduum deinde productis, quoniam, inquit, aſſeveratis vos in detrimentum regis ac regni non veniſſe, fratreſque eſſe ex patre, quem nominaſtis, facietis mihi fidem, hæc ita ſe habere, ſi, relicto interim uno ex vobis apud me nihil durius paſſuro, cum frumento ad patrem profecti, rurſum ad me revertamini, adducentes vobiſcum fratrem, quem ajebatis illic relictum eſſe: hoc enim erit argumentum vos nihil fingere. His verbis perculſi, ratiq; jam extremam calamitatem inſtare, lamentabantur fortunam ſuam, crebro jactantes, adeſſe diras ultrices fratris per ſummam immanitatem oppreſſi. Rubelus inſuper increpabat ſeram & inutilem eorum pœnitentiam, fortiter ferenda mala dictitans, quæ Deus innocentiæ vindex in impios fratres immitteret. Talibus ſe invicem alloquebantur, credentes linguæ Hebrææ gnarum intereſſe neminem: mœrebantque omnes tacti verbis Rubeli, & ſcelus perpetratum da-

mnabant, ac ſi non ipſi eſſent autores facinoris, cui tum juſtiſſimam pœnam à Deo judicabant infligendam. In hac anxietate conſtitutos videns Joſephus, diſſimulare fratrem ulterius non valens, qvòd lacrymæ jam prorumperent, quas etiam tum celari volebat, ſubduxit ſe de medio. Nec multo poſt reverſus, retento Simeone, qui interim obſes eſſet, dum fratres ad ſe redirent, frumentum emere permiſſos abire juſſit, quum priùs uni è ſuis mandaſſet, ut pecunia, quam pro frumento attulerant, clàm in ſarcinas indita, poteſtatem abeundi eis faceret. peregit mandata famulus. Jacobi verò filii reverſi in Chananæam, renuntiaverunt patri, quicquid eis in Ægypto acciderat, & quod pro ſpeculatoribus regni fuerint comprehenſi: quumque dicerent fratres ſe eſſe, & undecimum domi relictum apud patrem, noluiſſe illos credere. relictum etiam Simeonem apud præſidem, donec Benjamin illuc profectus, verbis eorum fidem aſtrueret: poſtulabantqve, ut pater nihil ſolicitus juvenem cum eis mitteret. Jacobo vero filiorum factum diſplicuit, & cum ne Simeonem quidem illic relictum probaret, morte durius putabat etiam Benjamine privari. ac ne Rubelo quidem rogante, filiosqve ſuos dedente, ut ſi quid Benjamini accidiſſet in itinere, in illos avus ſæviret, Jacobo, ut aſſentiret, perſuaderi potuit. at illos, quid agendum, incertos magis etiam terruit pecunia reperta in ſaccis frumentariis. Cæterùm deficiente jam tritico, urgente fame, compulſus Jacobus deliberavit Benjaminem unà cum reliquis mittere. non enim licebat eis in Ægyptum reverti, niſi ſervato pacto. Cumqve indies major neceſſitas incumberet, & filii rogare non deſinerent, adhuc tamen hæſitabat. Tandem Judas vir natura vehemens cœpit liberius arguere patrem, qvòd nimis de fratre ſolicitus eſſet. cui nihil præter voluntatem Dei poſſet accidere ſive foris ſive domi. ſe verò in certam perniciem tradi, dum ob inanem de puero curam unicum à Pharaothe præſidium adimitur. habendam etiam rationem Simeonis incolumitatis, ne dum Benjaminem peregrinationi committere cunctantur, interim ille ab Ægyptiis occidatur. crederet Deo ſalutem filii: ſe certè aut eum ſalvum reducturum, aut illic una periturum. ac tum demum Jacobus cedens tradit eis puerum, & duplex frumenti pretium: addit & dona ferenda Joſepho ex proventu Chananæ, balaninum unguentum, ſtacten, terebinthum & mel: atque ita, multis utrinqve fuſis lacrymis, à patre digrediuntur, ſene miſerè timente ſaluti filiorum, illis contrà ſolicitis, ne per ſuam abſentiam mœrori pater ſuccumberet. in hoc dolore integrum diem exegerunt. mox pater afflictans ſe domi ſubſiſtit, illi in Ægyptum tendentes præſentem triſtitiam ſpe melioris fortunæ leniebant. quo poſtquam eſt perventum, apud Joſephum divertunt, non parum ſoliciti, ne calumnia ſibi intenderetur, quaſi dolo malo prioris frumenti pretium ſecum ab-

A μετὰ μέλ(ον). ὥσπερ οὖν αὐτῶν τοῦτο ψηφισαμένων, ἐφ' οἷς δίκαιον ἔκρινον τὸν θεὸν κολάζεσθαι. βλέπων δ' αὐτοὺς ἀμηχανοῦντας αὐτὸς ἀνώρυτος, ἀπὸ δ' ὀφθαλμῶν εἰς δάκρυα τρεπόμενα, ἃ μὴ ἐκλάμψας τοῖς ἀδελφοῖς ἡθέλησε καταφανὴς, ἀναχωρεῖ, καὶ ἀφαλείπων, πάλιν ἦκε πρὸς αὐτούς. καὶ συμεῶνα παραλαβὼν ὅμηρον τῆς ἐπανόδου τῶν ἀδελφῶν ἀπολυθησόμενον, ἐκείνους μεταλαβόντας τῆς ἀγορασίας τοῦ σίτου, προστάττει ἀπιέναι, κελεύσας τὸν ταμίαν, ἀργύριον ὃ πρὸς τὴν ὠνὴν

B εἶεν δ' σίτου κεκομισμένοι, κρύφα τοῖς φορτίοις ἐνθεῖναι, ἀπολύειν κἀκεῖνο κομίζοντας. καὶ ὁ μὲν τὰ συσταλέντα ἐπραττεν. οἱ δ' ἰακώβου παῖδες, ἐλθόντες εἰς τὴν χαναναίαν, ἀπήγγελλον τῷ πατρὶ τὰ κατ' αἴγυπτον αὐτοῖς συμπεσόντα, καὶ ὅτι κατάσκοποι δόξειεν ἀφῖχθαι δ' βασιλέως. καὶ λέγοντες ἀδελφοί τε εἶναι καὶ τὸν ἑνδέκατον οἶκοι καταλειπεῖν ὠδὰ τοῦ πατρὸς ἀπιστηθεῖεν. ὡς καταλειπόντα τε συμεῶνα ὠδὰ τοῦ στρατηγοῦ μεχρὶ βενιαμὶν

C ὡς αὐτὸν ἀπιόντα πίστις αὐτοῦ τῶν εἰρημένων παρ' αὐτῶν ἡμῖτο, ἠξίουν τε τὸν πατέρα μηδὲν φοβηθέντα, πέμπειν σὺν αὐτοῖς τὸν νεανίσκον. ἰακὼβος δ' οὐδὲν ἧττον τῶν τοῖς υἱοῖς πεπραγμένων. καὶ πρὸς τὸν συμεῶν(α) δ' καταχλὼ, λυπηρῶς εἶχε. καὶ λυπηρὸς φέρων, ἤνατον ἡγεῖτο, πρὸς ἡνίαν δ' τὸν βενιαμίν. καὶ ὁ μὲν πατὴρ ὧδε βουλεύεται δεδιὼς καὶ πρὸς αὐτοῦ παῖδας ἀνταποδόσεις,

D ἵν' ἔτι παῖδα βενιαμὶς καὶ τοῦ δοκοῦντος ἀποκτείνειν αὐτοὺς ὁ πάππος, πείθεται τοῖς λόγοις. οἱ δ', ἐπειδὴ ὅτι τοῖς κακοῖς, καὶ μᾶλλον αὐτοὺς ἐπιφέρεται πρόφασιν, σικχίοις δ' σίτου κατασκευαζομένοις εὑρεθέν. δ' σίτου κομισθέντος ἀπ' αὐτῶν ὅπλ(ον) ἵππος, δ' τὸ λιμὸν μᾶλλον ἀπορῶν, βιαζομένης αὐτὸν τ' ἀνάγκης, ἐ ἰακώβος σκέπτεται ἐγίνωσκε τὸν βενιαμὶν, μὴ τῶν ἀδελφῶν.

Gen. 43. οὐ γὰρ ἐᾶν αὐτοῖς εἰς αἴγυπτον ἐλθεῖν, μὴ μὴ τῶν ἐπαγγελμένων ἀπέρχομενοις. καὶ δ' παῖδας αὖθ χείροι(ν) καθ' ἑκάστην ἡμέραν γινομένας, καὶ τῶν ἰῶν δεομένων

E σὺκ εἶχεν ὅτι χρήσαιτο τοῖς παρεῦσιν. ἰούδα δ', πλὴν πρὸ τἄλλα τ' φύσιν ἀνδρὸς χρησαμένου πρὸς αὐτὸ παρρησία πρὸς τὸν ἀδελφοῦ δεδοικέναι, ἀδὲ τάχιστα δι' ὀλιγωρίας λαμβάνειν. πρᾳχθήσ(ε)σθαι γὰρ οὐδὲν τῶν πρὸς τὸν ἀδελφὸν ᾧ μὴ πάρεστιν ὁ θεὸς, τοῦτο δ' συμβήσεσθαι πάντως καὶ παρ' αὐτῷ μένοντι. φανερὰν δ' οὕτως ἀπώλειαν αὐτῷ μὴ καταδικάζειν, μηδὲ τῷ ἐκ φαρασῶθα δ' τροφὴς σ-

F πείραν αὐτὸς ἀφανεῖσθαι ἀλόγως περὶ δ' παιδὸς φροντίζοντα. φροντίζειν δ' καὶ τ' σεμεῶνος σωτηρίας, μὴ φειδοῦ τῆς βενιαμὶν δοσοδημίας ἐκεῖ(θ)ν ἀπολῆται. πιστεύσαι δ' πρὸς αὐτὸν τὸν θεὸν ὠδαιμονοῦντας, καὶ αὐτὸν, ὡς ἢ σώσων ἐπαναξοῦσ(θ)αι τὸν υἱὸν αὐτῷ, ἢ συγκαταφερεῖσ(θ)αι μᾶλλον ἐκείνῳ τὸν βίον. παιδὸς ἰακὼβ(ος) παρεδίδου τὸν βενιαμὶν, καὶ τ' πυλῶν δ' σίτου διαλασσόντα, τ' τε ὠδὰ

G τοῖς χαναναίοις γινομένοις τὸ τί τ' βαλάνου μύρου καὶ στάκτης πρᾶσιν ὄν τι καὶ μέλι δωρεὰς ἰασιτᾶν νομίζειν. πολλὰ δ' ἰῶ ὠδᾷ δ' πατρὸς ὅπλ(ον) τῇ τῶν παίδων ἐξόδῳ δάκρυα καὶνὰ τῶν αὐτ. ὁ μὲν γὰρ τοὺς υἱοὺς εἰ κομισεῖ(σθ)αι σώους σὺν τ' δοσοδημίᾳ ἐφρόντιζεν. εἰ δ', οἱ τ' πατέρα καταλαβοῖεν ἐρρωμένον καὶ μηδὲν ὑπὸ τ' ἐπ' αὐτοῖς λύπης κακωθέντα. ἡ μερήσιον δ' αὐτοῖς ἰωὺδ ἡ τὸ πένθος. καὶ ὁ μὲν πρεσβύτης κοπωθεὶς, ὑπέμενεν. οἱ δ', ἐχώρουν τὸν ἐπ' αἴγυπτον, μὴ κρεῖττον(θ)α ἐλπίδ(ος) τὸν ὅπλ' τοῖς παρεῦσιν λύπαν ἰώμενοι. ὡς δ' ἦλθον εἰς τὸν αἴγυπτον, καταγόντας μὲν ὠδὰ τὸν ἰώσηπον. φέρ(ε)σθ(αι) δὲ αὐτοὺς οὐχ ὁ τυχὼν διατεράστιε μὴ περὶ τῆς δ' σίτου

non parum ſoliciti, ne calumnia ſibi intenderetur, quaſi dolo malo prioris frumenti pretium ſecum ab-

non qvod nescirent in ejus sacco latere cyphum, sed ut accurate officium facere viderentur. itaque cæteri jam securi de se, de uno Benjamine adhuc nonnihil erant soliciti. sperabant tamen, ne ipsum quidem in maleficio deprehendendum, adeo ut jam liberius indignarentur persecutoribus, per quorum importunitatem stetisset, ne bonam partem itineris jam confectam haberent: ut vero Benjaminis sarcinam scrutati scyphum protulerunt, ad lamenta & ploratus continuo versi, tum fratrem deflebant mox furti supplicium daturum, tum suam ipsorum vicem, qui fidem de Benjaminis salute parenti datam præsenti casu fallere cogerentur. augebat etiam dolorem eorum, qvod, cum maxime evasisse omnia pericula videbantur, fortunæ invidia pervenerint in tantam calamitatem. atque hujus tam fratris quam parentis infortunii se autores fatebantur, qui invitum ac reluctantem ad puerum simul mittendum precibus importunis compulissent. Et equites quidem comprehensum Benjaminem ducebant secum ad Josephum, sequentibus & reliquis fratribus. Tum ille videns, fratre in carcerem contruso, cæteros lugubri habitu adstare, Itane, inquit, sceleratissimi omnium, vel meam humanitatem vel Dei providentiam contempsistis, ut tam nefarium facinus contra hospitem ac benefactorem vestrum auderetis? at illi vicarios se pro Benjamine ad supplicium offerebant: rursumque Josephi crebra mentio, felicem eum, qui morte à vitæ calamitatibus sit exemptus, si tamen esset mortuus: qvod si vivat, qui dignus sit habitus, ob cujus injuriam Deus tam severe in ipsos vindicaret. patris quoque se pestem esse & infortunium maximum, cui ad veterem luctum recentem hunc afferrent. nec desinebat Rubelus denuo illis scelus eorum exprobrare. Josephus vero negabat se alios morari, quorum innocentiam compertam haberet, contentus unius pueri supplicio. nam neque hunc dimitti in gratiam insontium æqvum esse, neque illos alieni peccati pœnas persolvere. abirent, quo vellent, se curaturum, ut tutum iter facere liceat. his verbis graviter ictos, cæteros præ dolore vox defecit: Judas vero, qui patri adolescentem mittere persuaserat, vir alioquin etiam strenuus decrevit se pro fratris salute periculo objicere. Fatemur, inquit, Præses, graviter a nobis peccatum, suppliciumque commeritos, quod parati sumus omnes luere, licet non omniū sit culpa, sed unius natu minimi. sed quamvis salutem ejus pene pro deplorata habeamus, unica tamen effugii spes in clementia tua bonitateque superest. quamobrem oramus, ut non tam nostri commissi rationem habeas, quam tuæ naturæ, & in hac causa non indignationem justam, sed nativam tuam bonitatem in consilium adhibeas: iramque magno animo comprimas, cui vulgares homines in magnis juxta ac parvis rebus succumbere solent. dispice, qvæso, num ex tua dignitate sit eos occidere, qui ipsi se dedunt ad pœnam, & salutem nonnisi precario tibi debere cupiunt, quam non nunc primum tuæ benignitati sunt

Ἐρώτων, ὅτι τὸν πλάστειον βενιαμὶν ἦκον. ἐκ ἀγνοοῦντες, ὅτι εἰς τὸ σκεύους σακκίον τὸν σκύφον ἐναπεκρύφησαν, ἀλλ' ἀκριβῆ τὴν ζήτησιν ποιούμενοι βουλόμενοι δοκεῖν. οἱ μὲν ἄλλοι τὰ καθ' αὑτοὺς ἀπηλλαγμένοι δεινὸν ἐν τῇ ὁδῷ τὸν βενιαμὶν φρεντίδι τὸ λοιπὸν ἦσαν. ἐλάφρουν δ' ὡς οὐδ' ἐν σκένῳ τῆς κακουργίας ἀφειλόμενοι, ἐκκάκιζον τε τοὺς ὑπαδιώξαντας, ὡς ἐμποδίζοντας αὐτοῖς τὴν ὁδὸν διωλυμένους ἤδη πρὸς κεφάλαια. ὡς δὲ τὸ τοῦ βενιαμὶν φορτίον ἐρευνῶντες λαμβάνουσι τὸν σκύφον, εἰς εἰμωγὰς καὶ θρήνους ἐτράποντο. καὶ τὸν μὲν ἤδη παραφέξαντες, ἐκλαίον τε τὸν ἀδελφὸν ὅτι τῇ μελλούσῃ κολάσει τῆς κλοπῆς, αὐτός τι διαψυλλόμενος τὸν πατέρα πρὸς τῆς βενιαμὶν σωτηρίας. ἐπέτεινε δὲ τὸ δεινὸν αὐτοῖς καὶ τὸ, δόξαντας ἤδη διαφυγεῖν τὸ σκυθρωπὸν διαφθονηθῆναι. τῶν δὲ πρὸς τὸν ἀδελφὸν κακῶν, καὶ τῆς τοῦ παιδὸς ἐπ' αὐτῷ λύπης ἐσυμένης αὐτοὺς αἰτίους ἐλεγον βιασαμένους ἄκοντα τὸν πατέρα συναποστεῖλαι. οἱ μὲν οὖν ἱππεῖς, ὡς ἐλάβοντο τὸν βενιαμὶν, ἦγον πρὸς ἰώσηπον καὶ τῶν ἀδελφῶν ἑπομένων. ὁ δ', τὸν μὲν ἰδὼν ἐν φυλακῇ, πρὸς ὃ πεπιθημένος σχήμασι, τί φρονήσαντες ἢ πρὸς τῆς ἐμῆς φιλανθρωπίας, ἢ πρὸς θεοῦ τῆς προνοίας, τοιαῦτα πεπείσθαι εἰς διερεύνησιν καὶ ξένον ἐπλημμήσατε; τῶν δὲ ὡς ἐδίδοντων αὐτοὺς εἰς κόλασιν ὅτι τὸ σώζεσθαι βενιαμὶν, καὶ πάλιν ἰώσηπος ἀναμιμνησκομένων. κἀκεῖνον δοκαλούντων μακαρίτερον, εἰ μὴ πεπθήκειν ὅτι τῶν κῆ τὸν βίον ἀπηλλαγμένων σκυθρωπῶν. εἰ δὲ σέβεσθε, ὅτι τῆς θείας θεοῦ κατ' αὐτῶν ἐκδικίας τυγχάνει. λεγόντων δὲ αὐτοὺς ἀληθεύειν θεοῦ ὅτι τῇ λύπῃ ἰῶ ἐπ' ἐκείνῳ μέλει νῦν ἔχει καὶ τὸν ὅτι βενιαμὶν προσθήσουσι. πάλιν δ' ἰῶ κἀνταῦθα ὁ βουλόμενος, αὐτῶν καθαπτόμενος. ἰώσηπος δὲ τοὺς μὲν ἀπολύοντος, οὐδὲν γὰρ αὐτοὺς ἀδικεῖν, ἀρκεῖσθαι μονῇ τῇ παιδὸς τιμωρίᾳ λεγόντος. εὔπιθὲς γὰρ τὸ τὸν ἀπολύειν μὴ τοὺς οὐδὲν ἐξαμαρτόντας σώφρονι ἐλέγῳ ὅτι συγκολάζειν ἐκείνους τῷ τὸν κλοπῆς εἰργασμένῳ. βαδίζουσι δὲ παρεῖχεν ἀσφάλειαν ἐπαγγελλόμενος. τοὺς μὲν ἄλλους, ἐκπλήξεις ἕλαβε καὶ πρὸς τὸ παθεῖν ἀφωνία. ἰδὼν δ' ὁ ἰώσηπος τὸν πατέρα πείσας ἐκπέμψαι τὸ μειράκιον, καὶ πάλιν δεησόμενος ὢν ἀνὴρ, ὑπὲρ τῆς ἀδελφοῦ σωτηρίας ἐκέλευε θαλλεῖσθαι. καὶ δεινὰ μὲν εἶπεν ὦ φρένες πεπλημμεληκάμεν ἐς σε, καὶ τιμωρίας ἄξια, καὶ δ' κόλασιν ὑποχεῖν ἀπαιτῆσαι ἡμᾶς δικαίως, εἰ καὶ τὸ ἀδίκημα μὴ πάντων ἡμῶν ἀλλ' ἑνὸς δ' νεωτάτου γέγονεν. ὅμως δὲ ἀπιγνώσκειν ἡμῖν τὸ δι' αὐτοῦ σωτηρίαν, ἐλπὶς ὑπολελεῖφθαι ὡς τὸ τῆς χρηστότητος ἐγγυωμένης τὸ δ' κινδύνου φυγεῖν. καὶ νῦν μὴ πρὸς τὸ ἡμέτερον ἀφορῶν, μὴ δὲ τὸ κακούργημα σκοπῶν, ἀλλὰ πρὸς τὴν σὴν φύσιν, καὶ τὸν ἀρετὴν σύμβουλον ποιησάμενος ἀντὶ τῆς ὀργῆς, ἣν οἱ πάλαι μικροὶ πρὸς ἰσχὺν λαμβάνουσι σὺν ἐπὶ τοῖς μεγάλοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖς τυχοῦσιν αὐτῇ χρωμένοις, χρεὼν πρὸς αὐτὴν μεγαλοφρένως. καὶ μὴ νικηθῇς ὑπ' αὐτοῦ ὥστε ἀποκτεῖναι τοὺς οὐδ' αὐτοὺς ὡς ἰδίας ἐπὶ τῇ σωτηρίας ἀντιποιουμένους, ἀλλὰ ὡς σοῦ λαβεῖν αὐτὸν ἀξιοῦντας. καὶ γὰρ οὐδὲ νῦν πρῶτον αὐτὸν ἡμῖν παρέχεις. ἀλλὰ πάλαι ἐλθοῦσιν ὅτι τὸν ἀγρὸν τοῦ σίτου, καὶ τὸν

[illegible] [illegible] [illegible] [

...ing the character of the article, and the character of the author, as far as it is known, or can be ascertained. Whether the author be a man of learning, or of ignorance; of sense, or of folly; of judgment, or of prejudice; of candour, or of malignity; of integrity, or of fraud; of sobriety, or of intemperance; of regularity, or of debauchery; of decency, or of impudence; of modesty, or of arrogance; of humility, or of pride; of charity, or of envy; of piety, or of profaneness; of honour, or of meanness; of generosity, or of selfishness; of gratitude, or of ingratitude; of public spirit, or of private interest; of a lover of mankind, or of a hater of his species; of a friend to truth, or of a friend to falsehood; of a friend to God, or of a friend to the devil.

φρονήσειν ἀναλαθεῖς ζημιώσῃ μᾶλλον τῆς εὐ-
δαιμονίας πρὶν εἰς ὄψιν ἐλθεῖν τοῦ ἐμοῦ καὶ μεταλα-
βεῖν τῶν παρόντων ἀγαθῶν δοθήναι. αὐτὸν ἤδη τοῦτον,
καὶ γυναῖκας ὑμετέρας καὶ τέκνα καὶ πᾶσαν τοῦ συγ-
γένειαν ὑμῶν ἀναλαβόντας ἐνταῦθα μετοικίζεσθε. οὐ γὰρ
δοτοδήμους ἔσεσθε τῶν ἀγαθῶν δεῖ τῶν ἡμετέρων τοὺς
ἐμοὶ φιλτάτους, ἄλλως τε καὶ ἓξ λιμοῦ λοιποῦ ἔτη πεν-
τετίαν ἐκτρεφόντος. ταῦτ' εἰπὼν ἰώσηπος, ἀπέβαλλε
τοὺς ἀδελφούς. οἱ δ' ἐν δάκρυσιν ἦσαν καὶ λύπῃ, τὸ
δ' ἐπ' αὐτῷ βεβουλεῦσθαι μείζονα τιμωρίαν ἐν αὐτοῖς δο-
τοδοκεῖν ἐδόκει τὸ ἄγνωμον τοῦ ἀδελφοῦ. καὶ τότε μὲν
ἦσαν ἐν ἀωχίᾳ. βασιλεὺς δ' ἀκούσας ἥκοντας τοὺς
ἰώσηπον τοὺς ἀδελφοὺς, ἥδετο μεγάλως, καὶ ὡς ἐπ'
οἰκείοις ἀγαθοῖς, παρεῖχεν αὐτοῖς ἁμάξας σί-
του πλήρεις, καὶ ἄργυρον καὶ χρυσὸν δοτομοῦσθαι τοῦ
πατρί. λαβόντας δ' πλείω ὧν ἦλθον ἀδελφοῦ, τὰ μὲν τοῦ
πατρὶ φέρειν, τὰ δ' αὐτοῖ δωρεὰς ἔχειν ἕκαστος ἰδίας
πλείονων χιλιάδος βενιαμὶν παρ' αὐτοῦ ἀπέσταν. ὡς
δὲ ἀδικουμένων τῶν παίδων ἰακώβου τὸ ἀεὶ τὸν ἰώση-
πον ἐμάλλον, ὅτι μὴ μόνον ἐκ τοῦ θανάτου ἀλλὰ φυγὼν
ἐφ' ᾧ πεισθῶν διῆλθε, ἀλλὰ καὶ ζῇ μὴ λαμπρὰς δυσ-
μενίας βασιλέως διαπεπονηκὼς τοῦ αἰγύπτου, καὶ τοῦ ἅ-
παντος σχεδὸν ἐγκεχειρισμένος αὐτῷ ἐπιμέλειαν, ἅ-
πασιν μὲν ἀδὲν εἴκοσι τῶν ἐπαγγελμένων, λογιζόμενος
τῇ θείᾳ τοῦ μεγαλουργίαν καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοιαν,
εἰ καὶ τῷ μετρίῳ χρόνῳ διέλειπεν. ὥρμητο δ' ἐπὶ τὸν
ὡς τὸν ἰώσηπον.

Aces patri hæc renuntiaturi, ne forte, illo conſumpto immodica de vobis ſolicitudine, præcipuus felicitatis meæ fructus intercidat, priusquam ille in conſpectum meum veniat, & horum bonorum fiat particeps. quamobrem & ipſum & uxores ac liberos veſtros totamque cognationem aſſumentes migrare vos huc volo. Non enim decet mihi chariſſimos ab hac mea felicitate abeſſe, præſertim fame quinq; adhuc annis duratura. Hæc locutus complectitur fratres; illi vero in lachrymis erant ac mœrore, tanto majore pœnitentia, quod in tam bonum fratrem peccaviſſent. mox convivium eſt ſecutum. Rex autem, cognito fratrum Joſephi adventu, quaſi ſibi ipſi aliquid boni accidiſſet, lætatus eſt, donavitque eis currus onuſtos frumento & aurum ac argentum, munera ad patrem deferenda. qui, pluribus etiam à fratre acceptis, partim patri, partim in ſingulos donatis, ſed præcipuis Benjamini, reverſi ſunt ad ſuos.

Jacobus autem poſtquam ex filiis ſtatum Joſephi cognovit, quod non ſolum mortem effugit, quam tamdiu luxerat, ſed etiam in ſplendida fortuna vivit cum rege adminiſtrans Ægyptum & pene totam illius regionis gubernationem commiſſam habens, facile iſta credidit, cogitans tum magnificentiam Dei, tum erga ſe favorem, tametſi aliquantiſper, ut videbatur, intermiſſum: nec diu moratus iter aggreſſus eſt ad Joſephum properans.

VII.

Κεφάλαιον δ'.

Η τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῆς ψυχῆς πάσης, πρὸς αὐ-
τὸν μετάβασις, διὰ τὸν ψυόμενον λιμόν.

CAP. IV.

Quomodo Jacobus cum tota progenie ad filium migravit.

Ὡς δὲ κατέσχεν ἤδη τὸ ὄρκιον φρέαρ, θύσας αὐτό-
θι τῷ θεῷ, καὶ φοβούμενος διὰ τὸν δαιμονίαν
τὸν ἐν αἰγύπτῳ, τῶν παίδων ἐμφιλοχωρησάν-
των τῇ εἰκοστῇ τῇ ἐν αὐτῇ, μὴ ἐκ ἔτους εἰς τὴν χαναναίαν
οἱ ἔκγονοι μετελθόντες κατάσχωσιν αὐτὴν ὡς ὁ θεὸς ἐπ-
ηγγείλατο, ἅμα τε μὴ δίχα βουλήσεως θεοῦ ψυομένης
τῆς εἰς αἴγυπτον ἀφόδου διαφθαρῇ τὸ ἐξ αὐτοῦ, πρὸς
δὲ τύπτοις δεδιὼς μὴ προεξέλθῃ ὃ βίου πρὶν
εἰς ὄψιν ἰωσήπου ἐλθεῖν, καταφέρεται φρένων
ἑαυτῷ τοῦτον τὸν λογισμὸν εἰς ὕπνον. ἔπεισε γὰρ ὁ θεὸς
αὐτῷ, καὶ δὶς ὀνόματι καλέσας, πιθήσομένῳ τίς
ἐστιν. ἀλλ' οὐ δίκαιον ἔστιν ἀκοῦσαι θεὸν ἀγνοοῦντα τ'
ἀεὶ ἐλθεῖν καὶ βοηθὸν προγόνοις τε τοῖς σοῖς, καὶ
μετ' αὐτοὺς σοὶ ψυομένοις. προυμένῳ τε χάριν σοὶ τῆς ἐκ-
χῆς ἐπὶ ὃ πατρὸς, ἐγὼ παρεῖχον. καὶ καλὴ ἐμοὶ εὔνοια,
εἰς τὴν μεσοποταμίαν μόνον ἐλθεῖν, γάμων τε ἀγα-
θῶν ἐτυχες, ἐπαίδων ἐπαγομένῳ πλῆθος, καὶ χρημά-
των ἐνόησας. παραμενεῖ τε σοι ψυχὰ πᾶσι τῇ ἐμῇ πρό-
νοιᾳ, καὶ ὃν δοπολωλέναι τῶν ἐμῶν ἐδόκεις ἰώσηπον, τοῦτον
εἰς δοπολαυτὴν μείζονων ἀγαθῶν ἤγαγον, ἐκ τῆς αἰγύπτ
κύρειον ὡς ὀλίγῳ διαφέρειν ἐ βασιλέως ἐπὶ τοῖς. ἰκωπ
τῶν ἐδεῖ τε πάντης ἡγεμὼν ἐσομένῳ, καὶ βίᾳ σοι πλεῖ
ἐν τ ἰωσήπ χερσὶν ψυσομένῳ πρὸ πολῶν, ἐ μακρὸν
αἰῶνα τ σῶν ἐκγόνων ἐν ἡγεμονίᾳ ἐ δόξῃ καταγγέλ-
λειν, καταρῆσαν τε αὐτὸς εἰς τὸν ἐμὸν ἐπέρχεσθαι. τού-
τῳ θαρσήσας τῷ ὀνείρατι, προθυμότερον εἰς τ αἴγυ-
πτον σὺν τοῖς ἑαυτοῦ καὶ πᾶσι τοῖς τούτων ἀπήλαυνεν.

Ut vero ventum eſt ad puteum juramenti, oblato Deo ſacrificio, cum timeret ne, filiis propter ubertatē Ægypti cupiditate habitandæ regionis captis, poſteritas ſua non rediret in Chananæā occupatura eam juxta promiſſa Dei: neve, inconſulto Deo migratione præſenti facta, genus ipſius clade aliqua feriretur: ad hæc, ne forte ipſe, antequam Joſephum aſpicere contingat, ex hac vita eximatur: talia volutanti in animo & ſomno gravato Deus per viſionem aſtitit, eumque bis nominatim inclamavit. „Quo rogante, quiſnam eſſet, an non agnoſcis, inquit, Jacobe, Deum perpetuum tam tuum quam tuorum majorum protectorem ſimul & auxiliatorem? qui contra patris tui propoſitum principem familiæ te conſtitui, & cum ſolus in Meſopotamiam profectus eſſes, effeci, ut conjugium nactus fortunatum redires & liberis multis & facultatibus auctus: incolumem etiam progeniem tuam ſervavi, & quem amiſiſſe videbaris Joſephum, ad tam ſublime dignitatis faſtigium evexi, ut non multum à rege Ægypti differat. Nunc quoque in hoc veni, ut me ducem hujus itineris habeas, utque tibi prænunciem inter manus Joſephi te e vita exiturum, & poſteritatem tuam per multa ſecula potentem fore ſimul & illuſtrem, occupaturamque terram, cujus ditionem ei ſum pollicitus. Hoc ſomnio fretus eo libentius in Ægyptum cum filiis ac nepotibus properabat, qui erant in univerſum ſeptuaginta. *Geneſ. 46.*

quicquam offecerit, qvo minus ad ſummam dignitatem eveheretur. Reliqui etiam fratres, vita feliciter exacta, in Ægypto ſunt mortui, quorum corpora filii & nepotes in Hebronem relata ſepeliverunt. Joſephi autem oſſa poſtea translata ſunt in Chananæam per Hebræos, dum ex Ægypto populariter migrarent. hoc enim ipſe adjuratis prius mandaverat. Sed & hoc & alia hujus populi geſta narraturi, dicemus prius cauſam, propter quam ex Ægypto exiverunt.

καὶ λογισμῷ πάντα δικαίῳ, ἓ τῶν ἐξουσίαν παρεδίδμως. ὁ δὴ καὶ τῆς τοιαύτης δ' εὐδαιμονίας αἴτιον αὐτῷ τοῖς αἰγυπτίοις, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἦν καὶ μὴ τοιαύτης κακοπραγίας, μεθ' ἧς περιῆρκαμεν ὑπ' ἐχεν. πολλοὶ δ' αὐτῶν ἓ οἱ ἀδελφοὶ ζήσαντες εὐδαιμόνως δὴ τὸν αἰῶνα. ἓ τούτων μὲν τὰ σώματα κομίσαντες μετὰ χρόνον αὐτῶν οἱ παῖδες, ἐτάφησαν ἐν χεβρῶνι. τὰ δ' ἰωσήπου ὀστᾶ ὕστερον ὅτε μετανέστησαν ἐκ τῆς αἰγύπτου οἱ ἑβραῖοι εἰς τὴν χαναναίαν ἐκόμισαν. οὗτος γὰρ αὐτοὺς ἐ ἰώσηπος ἐξώρκισε. τούτων μὲν ἕκαστος ἐς ἔχε, καὶ τίσι πόνοις ἐκρατήσαν τῆς χαναναίας, σημανεῖ προδιηγησάμενος τὴν αἰτίαν δι' ἣν τὸν αἰγύπτιον ἐξέλιπον.

CAP. V.

De afflictionibus Hebræorum in Ægypto per annos quadringentos.

Κεφάλαιον ε'

Ὅτι τοῖς ἑβραίοις ἐν αἰγύπτῳ σωθεῖσι κακοπαθοῦσιν ἐπ' ἔτη τετρακόσια.

IX. *Exod. 1.* ÆGyptii gens delicata & ad laborem ſegnis voluptatibus ſolum & captandis undecunque lucris dedita, male volebat Hebræis, quod per invidiam ferre æquo animo illorum felicitatem non poterat. videntes enim genus Iſraelitarum florere, & opibus labore atque induſtria quæſitis abundare, non ſatis tuta ſibi eorum incrementa exiſtimaverunt: & cum jam Joſephi beneficiorum memoriam tempus oblitteraſſet, regnumque Ægypti in aliam familiam demigraſſet, inhumane tractabant Iſraelitas & variis laboribus atterebant. nam & flumen in multas foſſas diducere ſunt juſſi & mœnia exædificare, & aggeres exſtruere, quibus inundationes fluminis arcerentur. pyramidum etiam inſanis ſubſtructionibus vexabant gentem noſtram, cogendo varias artes ediſcere, & laboribus ferendis aſſuefcere. atque in hunc modum per quadringentos annos fuit laboratum, Ægyptiis id agentibus, ut Iſraelitas nimio labore perderent, noſtris contra omnes difficultates eluctari conantibus. Exortum eſt deinde aliud quiddam, cur genus noſtrum magis etiam cuperent extinctum. Quidam ex eo genere hominum, quos gens illa vocat ſacrorum ſcribas, quorumque prædictionibus multum tribuit, prænunciat regi naſciturum per id tempus apud Iſraelitas quendam, res Ægyptiorum olim graviter afflicturum, Iſraelitas contra eveaturum, ſi modo ad ætatem adultam pervenerit. nam & virtute fore præcellentiſſimum, & gloria per omne ævum celebrem. Quo terrore percitus rex, edicit ex ipſius monitoris ſententia, quicquid maſculini ſexus inter Iſraelitas naſceretur, in flumen projectum necari: obſtetrices etiam Ægyptias diligenter obſervare partus Hebræarum ac parturitiones. Sic enim cautum putabat, ne obſtetrices ob cognationem edictum regium contemnerent. propoſuit etiam pœnam, ſi quis clam ſervare fœtus auderet, ut cum tota familia tolleretur. Gravis fuit hæc calamitas non eo ſolum, quia libetis orbabantur, & quia parentes ipſi miniſtri eorum interitus eſſe cogebantur: ſed futurum quoque tempus proſpicientes inconſolabiliter triſtabantur, certum generis exitium expectantes, quandoquidem & proles necabantur,

Αἰγυπτίοις τε φερόντως καὶ ῥᾳθύμοις εὖσι πρὸς πόνους, καὶ τῶν τι ἄλλων ἡδονῶν ἧττον, καὶ δὴ καὶ τῆς κτ φιλοκερδείας, σωθεῖσι δεινῶς ἐκ τοὺς ἑβραίους ζηλοτυπίᾳ τε κτ φθόνου τῆς δ' εὐδαιμονίας. ἐρῶντες γὰρ τ' ἰσραηλιτῶν ἡμᾶς ἀκμάζον, κτ δι' ἀρετὴν κτ ἐκ τὸ πονεῖν δ' ἐφίλων πολλὴν χρημάτων ἤδη λαμπρυνὸς, καθ' αὐτῶν αὔξεσθ τούτους ὑπελάμβανον. ὧν τ' ἦσαν εὖ ὑπὸ ἰωσήπου τυγχάνοντες, ἀλλ' ἐκ χρόνου μῆκος λήθην λαβόντες, κ τῆς βασιλείας εἰς ἄλλον οἶκον μεταλλαγείσης, δεινῶς ἐνύβριζον τοὺς ἰσραηλίτας, κ πάλαι πόρρω μας αὐτῆς πικίλας ἐπῆγον. τόν τε γὰρ ποταμὸν εἰς διωρυχὰς πολλὰς αὐτῆς διεσπάραξαν ἀναγκάσαντες, τείχη τε οἰκοδομῆσαι τῇς πόλεσι, καὶ χώματα, ἕτως ἂν ἔργοι τὸν ποταμὸν μὴ λυμαίνεσθαι εἰς ἐκείνων ἐπεκβαίνοντα. πυραμίδες τε ἀνοικοδομεῖσθαι ἐξέτεινον ἡμῶν τὸ γθ, ὡς τέχνης τε παντοίας ἀναδιδασκεῖς, καὶ τῆς πόνοις ῥᾳδίᾳ φωνήσεις. καὶ τετρακοσίων μὲν ἐτῶν χρόνον ἐπ' αὐτῆς διέλυσαν τῆς παλαιπωρίας ἀντιφιλονεικοῦντες γὰρ, εἰ μὴ αἰγυπτίοις τοῖς πόνοις ἐξαπολέσαι τοὺς ἰσραηλίτας ἐβούλοντο. εἰ δ', ἀεὶ κρείττους φαίνεσθ τῶν ὑπαγμάτων. ἐν τούτοις δ' ὄντων αὐτῶν τοῖς πράγμασιν, αἰτία μᾶλλον ἀσυδάσαι ἐπὶ τὸν ἀφανισμὸν ἓ ἡμῶν ἡμῖν τοὺς αἰγυπτίους παρεγένετο τοιάδε. τῶν ἱερογραμματέων τις, καὶ γὰρ ἦσαν οἱ παρὰ τὴν ἀλήθειαν ἐπιτῆδ, ἀγχίνους τὴν βασιλῆ τηχήσεσθαί τινα τοὺς ἰσραηλίτας κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ὃς τὰ πατρῷα μὲν τῶν αἰγυπτίων ἠχμακὼς. αὐξηθὲ δὲ τοὺς ἰσραηλίτας. τραφεὶς, ἀρετῇ τε πάντας ὑπερβαλεῖ καὶ δόξαν ἀείμνηστον κτήσεται. δείσας γ' ὁ βασιλεὺς, κ γνώμῃ τὴν ἐκείνου κελεύσ τῶν τε ἡμῶν ἀρσεν ὑπὸ τ ἰσραηλιτῶν εἰς τ ποταμὸν ῥιπτεῖσθαι. ἐφ' ᾧ φυλάσσειν τε τὰς ὀδύνας τ ἑβραίων γυναῖκῶν, ἓ τὰς τικτὰς αὐτῶν παρατηρεῖν τὰς αἰγυπτίας μαίας· ὑπὸ γὰρ τέτων ἐκέλευον αὐτὰς μαιεῖσθαι. ἢν δὲ συγγένειαν ἐμέλλον μὴ φυλάξασθ τ ἐ βασιλέως ἐκλησιν. τοὺς μὲν τοι καλῶς φρονήσαντας τὸ πρόσταγμα θ καὶ σώζειν λάθρᾳ πλημμένους τὸ τίχθεν, τέτας ἀναμφιβόλως σὺν τῇ γιᾷ προσέταξε. θεὸν ἐν τοῖς ὑποπίπτουσι τὸ πᾶν, καὶ παῖδων ἀπιστεῖτε, καὶ γονεῖς ὄντες αὐτοὶ πρὸς τ ἀπώλειαν ὑπεύχεσθε τῶν γεννωμένων. ἀλλὰ καὶ ἡ θάνατος τ ἐ ἡμῶν αὐτῶν θάλιψεως φθειρομένων μὲν τῶν τικτομένων, αὐτῶν δ' ἀλυ-

...ut ...ut ...ut

[illegible] Chester [illegible] Roman [illegible] Britain [illegible] Caesar [illegible] Britain [illegible] Britain [illegible] Britain

[illegible] [illegible] [illegible] [

beneficium periret. tum ille, collaudata puellarum erga benefactorem gratitudine, jussit, ut Moysen adducerent meritam gratiam recepturum. Qui ubi venit, indicavit ei, quomodo ex filiabus cognovisset de auxilio, quod eis tulerat, & virtutem ejus admiratus, in non ingratos hoc beneficium collocatum ajebat. relaturum enim se gratiam, non modo parem, sed aliquanto majorem. deinde adoptato in filium unam ex filiabus nuptum tradit: ad hæc pecorum, ex quibus olim universa barbarorum possessio constabat, curatorem eum ac dominum constituit. Hanc

XII. Exod. 3.

fortunam Moyses nactus apud Jetheglæum, quod Raguelis cognomen erat, degebat apud socerum pascens pecora. aliquanto vero post, egit pastum greges in montem, qui dicitur Sina, omnium in ea regione celsissimum, & pascuis valde commodum. abundabat enim herba, eo quod, vulgato rumore numen illic habitare, pastoribus hactenus inaccessus ob religionem loci fuerat. in eo monte mirabile vidit prodigium. ignis enim rubi frutetem depascere visus, nec frondes, nec flores, nec ramos quicquam læsit, cum tamen inde maxima & flagrantissima flamma emicuisset. ille tam inopinato spectaculo non mediocriter attonitus magis etiam obstupuit, postquam vocem ex igne emissam & nominatim sibi vocato verba facientem audivit: quibus & audaciam ejus taxavit, qui non sit veritus locum hactenus ob religionem hominibus inaccessum calcare, & consuluit insuper, ut quam longissime à flammis abscederet: & contentus quidem sit hac visione, non indignus ea propter suam ac majorum suorum virtutem habitus, cæterum ulterius nihil curiose inquirat. prædixit etiam, quantum honorem ac gloriam consecuturus esset apud homines, divino favore assistente: jussitque confidenter in Ægyptum proficisci, futurum illic ducem ac ductorem Hebræorum multitudinis, & liberaturum cognatum populum ab iniqua ejus gentis dominatione. Etenim habitaturi sunt, inquit, terram illam, quam Abrahamus generis vestri princeps tenuit, & omnia bona ejus percepturi, tua prudentia ad hanc felicitatem illos perducente. Sed fac, memineris, ut, eductis Hebræis ex Ægypto, in hoc loco sacrificium gratiarum actionis ob felicem successum offeras. & oraculum quidem tale ex igne prodiit. Moyses vero tam visis quam auditis territus infit, Potentiæ quidem tuæ, Domine, quem & ego veneror & majores mei coluerunt, non sum tam insanus, ut parere dubitem: attamen non intelligo, qvomodo vir privatus & nullis viribus præditus, vel meis persuadere potero, ut, relicta terra, quam nunc habitant, me ducem sequantur; vel, etiamsi persuasero, qvomodo Pharaothes sit cogendus, ut illos exire permittat, quorum opera & labore constat Ægyptiorum felicitas. Deus autem jussit illum securum esse de toto hoc negotio, se illi nunqvam non adfuturum pollicitus, & sive verbis opus fuerit, vim persuadendi largiturum, sive operibus, virium satis additurum. mox jussit,

A δέξατο τῆς τῶν θυγατέρων ἀποδῆς, καὶ τὸν Μωυσῆν εἰς ὄψιν ἐκέλευεν ἀγαγεῖν αὐτῷ τυχόμενον χάριτος καὶ δικαίας. ὡς δ' ἦκεν τῷ τῶν θυγατέρων ἀπεσήμανεν αὐτῷ μαρτυρίαν ἐπὶ τῇ βοηθείᾳ, καὶ τῆς ἀρετῆς αὐτὸν θαυμάζων, οὐκ εἰς ἀναισθήτους εὐεργεσιῶν κατατίθεσθαι τὴν ἐπικουρίαν ἔλεγεν, ἀλλ' ἱκανοὺς ἐκτίσειν χάριν, καὶ τῷ μεγέθει τῆς ἀμοιβῆς ὑπερβάλλειν τὸ μέτρον τῆς εὐπιτίας. πείσεσθαι δ' αὐτὸν ἔφη, καὶ μίαν τῶν θυγατέρων αὐτοῦ γάμου δώσειν. τῶν

B πατρῴων, ἐν οἷς ἦν ἡ πᾶσα κτῆσις τὸ παλαιὸν τοῖς βαρβάροις, ἐπιμελητὴν καὶ δεσπότην. καὶ μισθὸς μὲν τοιούτων τυχὼν ὁ Μωυσῆς τὸν ἱερογλύφου, τοῦτο γὰρ ἦν ἐπίκλημα τῷ γαμουήλῳ, διῆγε αὐτόθι ποιμαίνων τὰ βοσκήματα. χρόνῳ δ' ὕστερον νέμων, ἐπὶ τὸ ὄρος ἀγαγὼν καλούμενον θεοῦ ἄγαν τὸ πολυνία. τοῦτο δ' ἐστὶν ὑψηλότατον τῶν ταύτῃ ὀρῶν, πολὺς νομὰς ἄφθονον ἀγαθῆς φυομένης πᾶσι, καὶ διὰ

C τὸ δόξαν ἔχειν ἐνθουσιάζειν αὐτῷ τὸ θεῖον οὐ κατανενεμημένος πρότερον, οὐ τελούντων ἐμβατεύειν εἰς αὐτὸ τῶν πολιτῶν. ἔνθα δὴ καὶ τέρας αὐτῷ συντυχὸν θαυμάσιον. πῦρ γὰρ βάτου βλαστὸν νεμόμενον, τῷ θεῷ αὐτὸν χλόην τε πανθοῦ αὐτοῦ παρηλθεν ἀβλαβές, καὶ τῶν ἐγκάρπων κλάδων οὐδὲν ἠφάνισεν, καίτοι τῆς φλογὸς πολλῆς καὶ ὑπερτάτης ὑπαρχούσης. ὁ δὲ καὶ αὐτῷ μὲν ἐθάμβει τὴν ὄψιν παραδεξόμενος

D φθεγγομένην. καταπλαγεὶς δ' ἐπὶ μᾶλλον, φωνὴν τοῦ πυρὸς ἀφιέντος, καὶ ὀνόματι καλέσαντος αὐτὸν καὶ πιστευθέντος λόγους, οἷς τότε θαρσῶν αὐτὸς τολμήσειεν παρελθεῖν εἰς χωρίον, εἰς ὃ μηδεὶς ἀνθρώπων πρότερον ἀφίκετο διὰ τὸ ἁγνὸν θεῖον, εἰσημαίνετο, καὶ συμβουλεύεται τῆς φλογὸς παρύστατον χωρεῖν. καὶ ἀρκεῖσθαι μὲν εἰς ἐώρακεν, ἀγαθὸν ὄντα καὶ μεγάλων ἀνδρῶν ἐκγονον, πολυπραγμονεῖν δὲ μηδὲν πρὸς τοῖς θεῖοις ἔτερον. προεγείρεται δὲ τῷ εὐσεβεῖ

E αὐτῷ δόξαν, καὶ τιμᾶν θεῖα ἀνθρώπων τοῦ θεοῦ συμπαρόντος. καὶ προσελθὼν ἐκέλευεν εἰς τὸν ἀγῶνα ἀπιέναι, σταθμὸν καὶ ἡγεμόνα τῶν ἑβραίων παλιβόθρεπτον, καὶ τῆς ὕβρεως τῆς ἐκεῖ τοὺς συγγενεῖς ἀπαλλάξοντα. καὶ δὴ γᾶν εἰκήσουσι φησὶ ταῦτα δ' ἐσόμενα, ἣν Ἄβραμος εἴκησεν ὁ ὑμέτερος πρόγονος. καὶ τῶν πάντων ἀπολαύσουσιν ἀγαθῶν, εἰς ταῦτα σου καὶ τῆς σῆς συνέσεως αὐτοὺς ἡγεμένης.

F ἐξαγαγόντα μέν τινα τοὺς ἑβραίους ἐκ τῆς γῆς αἰγυπτίου θυσίας ἐκέλευεν ἐπιχαριστηρίους ἀφικομένους εἰς ἐκεῖνον ἐκτελέσαι τὸν τόπον. τοσαῦτα μὲν ἐκ τοῦ πυρὸς ἠκούετο. μωυσῆς δ' ἐκπεπληγμένος εἰς ἑαυτὸν καὶ πολὺ μᾶλλον εἰς ἤκουσεν, δίκαια μὲν ἀπιστεῖν, ἔφη, τῇ σῇ δέσποτα, ἐμοὶ αὐτός τι θρασυνόμενος καὶ πρόσχημα εἶδα φανερὰν ἡμένῳ, μανιωδέστερον ἢ κατὰ τὸν ἐμαυτοῦ φρόνημα πολλῷ δὲ πρεπῶ, πῶς

G ἂν ἰδιώτης ἀνὴρ καὶ μηδεμιᾶς ἰσχύος δυνατός, ἢ πείσω λέγειν τοὺς εἰκείους ἀφέντας ἐμὲ ἀρχαιοτάτοις γῆν ἐπαγάγῃ μοι, πρὸς ἐμὲ αὐτοὺς ἡγοῦμαι. καὶ ἐκείνοι πεισθῶσιν, πῶς ἂν βιασάμενος Φαραώθης ἐπιτρέψαι τῷ ἐξόδου τούτοις, ὧν τοῖς πόνοις καὶ τοῖς ἔργοις τὴν οἰκείαν αὔξουσιν εὐδαιμονίαν. ὁ δὲ θεὸς αὐτῷ θεῖ πάντων σπουδάζειν θαρρεῖν ἐπαρκήσειν γὰρ αὐτὸς παρέσεσθαι. ἐὰν δεῖ μὲν λόγων πειθὼ παρέξειν, ἐὰν δ' ἔργων, ἰσχὺν χορηγήσειν. ἐκέλευεν δὲ τῷ βακτηρίαν ἐπὶ τὴν

γῆν

five operibus, virium satis additurum. mox jussit,

γλῶ ἀφεῖλε τὴν ὠὴν ἐπισχύσιν λαμβάνειν. καὶ πιήσαντος, δράκων ἦρπε, καὶ σωελεύμενος ἀπεῤῥιφθη, ὡς διώκουσιν ἐπ' αὐτὸν τὴν κεφαλὴν ἐπανέτεινεν. εἶτα πάλιν βάκτρον λαβὼν, μετὰ τοῦτο τὴν καθεῦσαν τὴν δεξιὰν εἰς τὸν κόλπον προσέταξεν. ἐπανήκουσεν ἡ λευκὴν καὶ πάνυ τὴν χρόαν ὁμοίαν ἀπεκόμισεν. εἶτ' εἰς τὸ σώμης κατέπιη. κελεύσαντος καὶ ἀπὸ πλησίον ὕδατος λαβὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχέαι, ὁρᾶ τὴν χρόαν αἵματώδη γενομένην, ἐκπλαγέντα δ' ἐπὶ τούτοις, ἐκβρεῖν παρεκελεύετο, καὶ βοηθὸν ἰδέαν μέγιστον αὐτῷ συνεσόμενον, καὶ σημείοις πρὸς τὸ πιστεύεσθαι ὡς ὑπὸ θεοῦ πέμφθείς ἐπὶ ἐμοῦ πάντα κατὰ τὰς ἐμὰς ἐντολὰς ποιεῖν. κελεύων δ' μηδὲν ἔτι μελλήσαντα ἀπιέναι εἰς τὴν αἴγυπτον, καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐπείγεσθαι, καὶ μὴ τρίβειν τὸν χρόνον, πολὺν ποιεῖν τὸν τῶν ἑβραίων ὑπ' δουλείαν κακοπαθούντων. μωϋσῆς δ' ὡς ἔσχεν ἀπιστεῖν εἰς ὃ ἐπηγγέλλετο τὸ θεῖον θεατὴς τε τοιούτων βεβαιωμάτων καὶ ἀκροατὴς ἡμέρας, δ' ἐξάμηνον αὐτῷ, καὶ παραθήσειν παύτης τῆς δυνάμεως ἐν αἰγύπτῳ δεηθείς, ἰσπιθόλει μηδὲ οὑτωσὶ αὐτὸ γνῶναι τοῦ ἰδίου φθονήσει, φωνῆς δ' αὐτῷ μετιούσης καὶ ὄψεως ἔτι, καὶ τὴν προσωπεῖον εἰπεῖν, ἵνα ἴδιον ἐξ ὀνόματος αὐτὸν παρείνοις ἱεροῖς παρακαλῇ. καὶ ὁ θεὸς αὐτῷ σημαίνει τὴν ἑαυτοῦ προσηγορίαν, οὐ πρότερον εἰς ἀνθρώπους παρελθοῦσαν, πρὶν ἢ σὺ μοι ἥκεις ἐπεῖν. μωϋσῆς μὲν τὰ σημεῖα ταῦτα, οὐ τότε μόνον. ἁπάντων δ' ὅσων δεηθεὶς σωτυγχανεν. ἐξ ὧν ἅπαντων πλεον σοὶ τῆς ἀληθείας τὸ πυεῦμα νέμων, καὶ τὸν θεὸν δίμωϊ ὡλικρινῆ τὴν ἕξιν πιστεύων, τούς τε οἰκείους σώζειν ἤλπιζεν, καὶ τοὺς αἰγυπτίους κακοῖς βεβαλεῖν. καὶ πυθόμενος τὸν τῶν αἰγυπτίων τύραννον βασιλέα Φαραὼθ, ὃν δ' ὡς αὐτὸς ἐφυγε, δέσπαν βασιλεύοντα συγχωρῆσαι τ' ὠφέλειαν αὐτῷ τῶν συγγενῶν εἰς αἴγυπτον ἀπελθεῖν, καὶ ὡβραλαβὼν τὴν σπουφόραν, ἣν γεγαμηκὼς δ' βασιλέως θυγατέρα, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῆς παῖδας γήρασν καὶ ἐλεάζαρον, ὡρμησεν εἰς τὴν αἴγυπτον. τῶν δὲ ὀνομάτων τούτων γηρσὼμ μὲν σημαίνει ἑβραϊκὴν ἐξαλλοτον, ὅτι εἰς ξένην γῆν. ἐλεάζαρος δ', συμμάχου τοῦ πατρώου θεοῦ βοηθήσαντος αὐτῷ εἰς αἴγυπτον. ἐλθόντα δ' αὐτῶν πλησίον τῶν ὁρῶν ὁ ἀδελφὸς ἀαρὼν ὑπαντήσεν δ' αὐτῷ κελεύσαντος, πρὸς ὃν ἐστημαίνει τὰ ἐν τῷ ὄρει συντυχόντα καὶ τοῦ θεοῦ τὰς ἐντολάς. πιστεύσαντος δ' αὐτοῖς ὑπ' ἀμφοτέρων οἱ ἀρχιλογώτατοι τῶν πατρώων αὐτοῦ μεμνημένοι, εἰς μωϋσῆς τῶν σημείων, ἐπεὶ πιστὸς ὢν θεῷ, παρεσχεν τὴν ὄψιν. οἱ δ' ἐπ' ἐντολῆς τῶν θεῶν δόξαν αὐτοῖς ἠλευθέρουν ἀνεῳγότες, καὶ πᾶς τῶν ὅλων ἦσαν ἐλπίδες ὡς θεοῦ προνοουμένου τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ καταπεπιθεῖς ἔσχεν ἤδη τοὺς ἑβραίους ὁ μωϋσῆς, καὶ οἷς ἂν κελεύσῃ πείθοις ἀκόλουθον ἤκειν ὁμολογοῦντας, καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐρῶντας, ὡς ἐπιγνοὺς πρὸς τὸν βασιλέα τὴν ἡγεμονίαν νεωστὶ παρειληφότα. καί ἴσως τι ὠφελήσειν αἰγυπτίους ἐπὶ αὐθαδίᾳ κακῶν κεκμηκότας, καὶ διαπορουμένης αὐτῆς τὴν χώρας ἐνλιε, στρατηγίαν ἐπορίζεσθαι ὡμῶν οἰκείων. πρὸς ἣ κινδύνων ὑπὲρ τούτοις ὑπ' αὐτῶν ἀμοιβὰς καὶ δικαίας κομιζόμενος ἀνεδιδάσκεν.

ut, virga in terram projecta, fidem promiſſorum acciperet. quo facto, draco humi repebat, & in ſpiras ſe convolvens caput erigebat, quaſi repugnaturus, ſi quis inſequeretur: ac mox denuo in virgam eſt mutatus. poſt hoc manum in ſinum mittere juſſus, cum paruiſſet, albam & colore calci ſimilem exemit, quæ mox in priſtinum colorem rediit, juſſus deinde aquam è propinquo hauſtam humi effundere, vidit in colorem ſanguineum verſam. Ad hæc ſtupentem, ut confidat, hortatur, cum ſciat maximum ſibi adjutorē affore. utque apud omnes his prodigiis utendo fidem illis faciat à Deo ſe miſſum, ejusque juſſu omnia facere. iret ſine cunctatione, & feſtinus in Ægyptum properaret, neque die neque nocte iter intermittendo, neve diu tempus terendo longiorem Hebræis ſervitutem & afflictionem redderet. Moyſes autem nihil amplius dubitans de promiſſionibus, quarum certitudinem, tot argumentis auditis & viſis, ſatis colligebat, precatus, ut eandem potentiam in Ægypto, cum exerta opus fuerit, experiretur: ſupplex illud etiam rogabat, ut quem conſpectu ac colloquio ſuo dignatus fuerat, ei nomen quoque ſuum volens ac libens indicaret, ut rem divinam illi aliquando facturus nominatim eum ad ſacrificium invocare poſſet. tum Deus aperit ei ſuum nomen, nunquam antea hominum ulli auditum aut cognitum, qvod mihi eloqui nec jus nec fas eſſe arbitror. Moyſi vero non tunc tantum, ſed qvotiescunque opus eſſet, talium prodigiorum facultas aderat, atque ita nihil dubitans de oraculi ex igne redditi veritate, deque Dei adjutoris favore, magnam ſpem concepit, ut tandem & ſui liberarentur, & Ægyptii inſigni aliqua clade afficerentur. Cumq; cognoviſſet Pharaothen Ægyptiorū regem, ſub quo ipſe fugerat, eſſe defunctum, à Raguele commeatum rogat, ut, ſalva ejus pace, ac gratia liceat ſibi in Ægyptum ob publicā cognatorum ac tribulium ſuorum utilitatem proficiſci, quo impetrato & aſſumpta, quam ibi duxerat Raguelis filia, liberiſque communibus, Gerſo & Eleazaro, iter in Ægyptum arripuit: qvorum nominum prius peregrinum ſignificat, poſterius Dei auxilium, qvod divina ope inſidias Ægyptiorum evaſiſſet. cumque jam non longe à limitibus abeſſent. Aaron frater venit obviam, Deo ſic jubente: cui mox indicavit, quicquid in monte viderat, & omnia mandata, quæ divinitus illic acceperat. mox ulterius progreſſus obvios invenit præſtantiſſimos quosq; Hebræorum, qui adventum ejus præſenſerant: & mox, ne quid amplius de fide Moyſis dubitarent, prodigia divinæ voluntati atteſtantia ſunt eis ob oculos exhibita: quibus præter omnem opinionem viſis, attoniti ſperare jam cœperunt, providentiam Dei ſecuritati illorum & incolumitati non defuturam. Atque ita obſequentiores nactus Hebræos, & in poteſtate ipſius ſe futuros pollicentes, accenſoe nimirum libertatis amore, ad novum regem ſe confert. Ibi, poſteaquam commemoraſſet operam [illegible], pro Ægyptiis contra Æthiopas contemptim agros eorum vaſtantes navatam, laboresque [illegible], dum non aliter quam pro ſuis popularibus bellum adminiſtraret, adjicit mercedem pro [illegible] beneficiis ſibi redditam. oraculum deinde in Sina monte acceptum re-

XIII.

Exod. 5. 7.

gi aperit, nec non prodigia, quibus de voluntate Dei confirmatus omnem hæſitationem poſuerit, ſingillatim enumerat. addit deinde preces, ne per incredulitatem Dei decretis obſtaculo eſſe velit, cæterum cum à rege contemptim audiri ſe animadverteret, exhibet illi ſpecimen prodigiorum, quæ in Sina viderat. Rex vero iratus ſcoleratum eum appellat, qui Ægyptiorum olim fugitivus, nunc magicis præſtigiis inſtructus ad reliquos decipiendos venerit. Habere ſe quoque ſacerdotes, qui eadem oſtenta repræſentare poſſent, non minus peritos hujusmodi artium: nec eſſe, cur ſe Moyſes jactare debeat, quaſi ſolus divina præ cæteris virtute polleat, atque ita apud rudem multitudinem, quaſi ſupra mortalem conditionem poſitus, ſe venditet: conteſtimque cum & ipſi ſuas virgas projeciſſent, in dracones ſunt verſæ. Tum Moyſes nihil his motus, ne ipſe quidem, inquit, ignoro aut contemno artes Ægyptiorum, attamen, quæ ego operor, tanto præſtantiora eſſe ajo, quam iſtorum magiam, quanto intervallo res divinæ humanas poſt ſe relinqvunt, jamque declarabo non eſſe hæc præſtigias veritatis ſpecie parum cautis imponentes, ſed ipſiſſimam Dei virtutem, argumentum omnipotentis illius voluntatis apud incredulos futuram: & cum dicto virgam in terram mittit, jubens, ut fiat draco, quæ mox dicto parens Ægyptiorum virgas, quæ draconum ſpecie reptabant, unam poſt aliam aggreſſa omnes ad unam devoravit. ac mox in priſtinam ſpeciem reverſam Moyſes rurſum ſuſtulit. Rex autem ad indignationem magis quam admirationem hoc facto commotus, cum nihil acturum reſponderet, neque quicquam Ægyptiacis artibus profecturum, mandat operarum exactori, qui Hebræis erat præpoſitus, ut de labore nihil eis remittat, ſed gravioribus etiam quam antea operum difficultatibus premat. at ille prius paleas eis ad lateres fingendes præbere ſolitus, poſthac id facere deſiit: ſed interdiu detentos in opere noctu ad comportandas paleas dimittebat, priſtini laboris onus conduplicaturus. Moyſes autem neque minis regis à propoſito deterrebatur, neque aſſiduis ſuorum querelis, ut à cœpto deſiſteret, vel minimum flectebatur: ſed obfirmato contra utrumque animo, in hoc totus erat, ut ſuos in optatiſſimam libertatem reſtitueret. Itaque denuo regem accedit, ſuadens, ut dimittat Hebræos in Sina montem, illic Deo ſacrificaturos. hoc enim ipſum juſſiſſe, nec poſſe quenquam ejus voluntati reſiſtere. quapropter dandam operam, ne favorem ejus contemnere videatur, utque populo poteſtatem exeundi faciat, ne forte contra moliendo poſthac culpam in ſe transferat, ſi quid ipſi tale acciderit, qualia Dei voluntate reſiſtentibus evenire ſolent. Nam neceſſario calamitates eos comprehendere, qui divinam iram in ſe provocaverint: & tum terram tum aërem illis infeſtum exiſtere, tum procreationem filiorum parum feliciter procedere, elementis etiam ad vindicandum in eos concitatis. atque hæc mala non poſſe evitare Ægyptios, etiamſi Hebræos regionem eorum exire contingat, niſi hanc profectionem bona pace ipſorum impetraverint.

Exod. 6.

A τά τε κῆ τὸ σύναγον ἔρ⊙ αὐτὸ συμπεχέντα, καὶ τὰς τῦ θεῦ φωνὰς καὶ τὰ πρὸς πᾶν ὧν ἔτ⊙ αὐτῷ προστάξειν ὑπ' αὐτῦ δεῖχθηναι σημεῖα καθ' ἑκάσην ἐξιτήριον. παρεκάλει τε μὴ ἀπιστεῖν τούτοις ἐμπόδων ἰσχὺς τῇ τῦ θεῦ γνώμῃ. χλευάσαντ⊙ δ' ὃ βασιλεὺς μωρίας ἔργον παρέχειν αὐτῷ βλέπειν τὰ σημεῖα τὰ κῆ τὸ σύναγον ἐρ⊙ ἡγούμενα. ὁ δὲ, ἐφαναχτήσας πονηρὸν μὲν αὐτὸν ἀπεκάλει, καὶ πρότερον φυγόντα τὴν παρ' αἰγυπτίοις δουλείαν, καὶ νυν ἐξ ἀπίτης αὐτῷ τὴν

B ἄφιξιν πεποιημένον, καὶ περιαυτολογίας καὶ μαγείας καταπλήξειν ἐπιχειρήσοντα. καὶ ταῦτ' ἅμα λέγων, τὰς ἱερεῖς τὰς αὐτὰς ὄψεις αὐτῷ προβαλλόντ⊙ ὁρᾶν, ὡς αἰγυπτίων σοφῶν ὄντων καὶ τὴν περὶ τούτων ἐπιστήμην, καὶ ὅτι μὴ μόν⊙ ἐμπειρ⊙ ὢν αὐτὸς εἰς θεὸν δύναται. τὸ γὸν ἐπ' αὐτῷ προβάδδοχον ἀναφέρων, πλάνος εἰς παρ' ἀπαιδεύτοις ὑπάρχειν. καὶ ῥαβδίων βακτηρίας ὁρακόντας ἤσαν. μωῦσῆς δ' οὐ καταπλαγεὶς, ἔ

C δ' αὐτὸς μὲν, ἔφην, ὦ βασιλεῦ, τῆς αἰγυπτίων σοφίας καταφρονῶ. τόσῳ μὲν τι κρείττονα τὰ ὑπ' ἐμοῦ πραττόμενα τῆς τούτων μαγείας καὶ τέχνης φημὶ, ὅσῳ τὰ θεῖα τῶν ἀνθρωπίνων διαφέρει. δείξω δὲ, σὺ κῆ γοητείαν καὶ πλάνην τῆς ἀληθοῦς δόξης τὰ μὲν, κῆ δὲ θεῦ πρόνοιαν καὶ δύναμιν φανερὰν. καὶ ταῦτ' εἰπὼν μεθῆκεν εἰπὶ τῆς γῆς τὴν βακτηρίαν, κελεύσας αὐτὴν εἰς ὄφιν μεταβαλεῖν. ἠδὺ ἐπείγετο καὶ τὰς τῶν

D αἰγυπτίων βακτηρίας οἱ δράκοντες ἐδόκουν πρεῖῦσαι κατηθῖεν, μέχρι πάσας ἀνήλωσεν. ὅτ' εἰς τὸ αὐτῆς σχῆμα μεταπεσοῦσαν νομίζεται μωῦσῆς. ὁ δὲ βασιλεὺς οὐδὲν τι μᾶλλον τούτῳ πρασχθέντι κατεπλήττετο. παροξυνθεὶς δὲ καὶ μηδὲν αὐτῷ προχωρήσειν εἰπὼν ἐκ τῆς κατ' αἰγυπτίων σοφίας καὶ θεωρίτητ⊙, κελεύει τὸν ὄπὶ τῶν ἑβραίων πεπαγμένον μηδὲ μίαν αὐτῆς ἄνεσιν παρέχειν τοῦ πονεῖν, ἀλλὰ πλείοσι τοῖς πρότερον κακοῖς αὐτοὺς καταναγκάζειν. ὁ δὲ, ἄχυρον

E αὐτοῖς παρέχων εἰς τὴν πλινθείαν πρότερον ὃν εἶπε παρεῖχεν. ἀλλ' ἡμέρας μὲν ὅπὶ τοῖς ἔργοις ταλαιπωρεῖν ἐπέτρεψεν, νυκτὸς δ' συνάγειν τὸ ἄχυρον, καὶ ἐ δεινοῦ ἀνάπαυσιν αὐτοῖς καὶ τῆς πεπονημένης ἐν ἐκείνων χαλεπωτέρας γενομένης. ὁ δ' οὔτι πρὸς τοὺς ἐ βασιλέως ἀπειλὰς ἐκάμνεν, οὔτι πρὸς τοὺς τῶν ἑβραίων μέμψεις ἐνεδίδου. τὴν τε ψυχὴν ῥᾳθυμούμεν⊙ πρὸς ἑκάτερον οὔτ' τὸ πονεῖν καὶ τοῖς οἰκείοις σκηπτρίζειν τὴν ἐλευθερίαν ὑπῆρχεν. καὶ παροξυνόμεν⊙ πρὸς τὸν βασιλέα ἐπέτρεψεν αὐτὸν ἀπολῦειν τοὺς ἑβραίους ὅπὶ τὸ σύναγον ὄρ⊙, ὅπῃ θύσοντας τῷ θεῷ, πῦτο γὸ αὐτὸν κεκελεῦσθαι, καὶ μηδὲν ἀνυπεύθυνον εἰς σκῆν⊙ βουλεῦσαι. τὴν δ' ὀ

F μῶσιν αὐτῷ πρὸς πάντας πεπομφέναι συγχωρῶν αὐτοῖς τὴν ἔξοδον, μὴ κῆ λάβῃ τούτων κωλυτὴς ἡγούμεν⊙ αὐτὸν αἰτιᾶσθαι παρόντα ὅσα παθεῖν εἰκὸς τὸν ἀντιπεσόντα θεοῦ προσκύμασιν. τοῖς γὸ κολοσσὸν αὐτοὺς κινήσαι θεῖον ἐξ ἁπάντων φύσεσι καὶ δυνάμεσι τῆς γῆς τε καὶ θαλάττης, ὅτι ἀὴρ φίλος, ὅτι γονεὰ τοῖς πνεομένοις φύσει, ἀλλ' ἐχθρὰ πάντως πολέμια. πεισομένοις τε τῶν αἰγυπτίων ἃ ἔφασκεν, μῆ δὲ κῆ τῶν ἑβραίων λαὸν ἀπλοῦν ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν, ἀκίνητον ἐκείνων.

G

Digitized by Google

Digitized by Google

Rule of Three.

Digitized by Google

καὶ τῷ αἵματι τὰς οἰκίας ἠγιζον, ὑσσώπου κόμας ἀναλαβόντες. καὶ διαπησαντες, τὰ λοιπὰ τῶν κρεῶν ἐκαυσαν, ὡς ἐξελευσόμενοι. ὅθεν νυῦ ἔτι καὶ τὸ ἔθος οὕτως θύομεν, τῇ ἑορτῇ πάσχα καλοῦντες. σημαίνει δὲ ὑπερβασία, διὰ ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὁ θεὸς αὐτοὺς ὑπερβὰς αἰγυπτίοις ἐναπέσκηψεν τὴν νόσον. ἡ γὰρ φθορὰ τῶν πρωτοτόκων κατ' ἐκείνην ἔπεσε τὴν νύκτα τοῖς αἰγυπτίοις, ὡς συνελθόντας πολλοὺς τῶν περὶ τὸ βασίλειον διατριβόντων, τῷ Φαραώθῃ συμβουλεύειν ἀπολύειν τοὺς ἑβραίους. καὶ μοῦσην καλέσας ἐκεῖνος B αἰτίαν προσετάξεν, εἰ τῆς χώρας ἐξέλθοιεν παύσασθαι τὸν αἰγυπτον κακοπαθοῦσαν ὑπὸ λαῶν. δῶρεις τε τοὺς ἑβραίους ἐτίμων, οἱ μὲν ὡς πρὸ τοῦ ἐξελθεῖν οἱ δὲ καὶ τῆς γῆς ἀντιλαβεῖν πρὸς αὐτοὺς συνήθειαν. καὶ οἱ μὲν, ἐξίεσαν κλαιόντων καὶ μετανοούντων, ὅτι χρήσαιντο χαλεπῶς αὐτοῖς τῶν αἰγυπτίων. τῇ δὲ πρείαν ἐποιοῦντο τῆς λητοῦς πάλιν ἔρημον οὖσαν ἐν τοῖς τὸ πρὶν Βαβυλὼν δὲ ὕστερον κτίζεται ἐκεῖ, καμβύσου κατα- C στρεφομένου τὴν αἴγυπτον. σωτήριος δὲ πεπόμφει τὴν ἄφεσιν εἰς βιελοσφῶντα χωρίον τερπνῶν ὑπαρχόντων τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. μηδενὸς δὲ τῶν κατὰ τῆς γῆς εὐπορούντος διὰ τὴν ἐρημίαν, πεφυραμένοις τοῖς ἀλεύροις καὶ πεπηγόσι μόνον ὑπὸ βραχείας θερμότητος τῶν ἀπ' αὐτῶν ἄρτοις διετρέφοντο. καὶ πρὸς τοῖς ἐπτὰ καὶ δέκα ἡμέραις ἐχρήσαντο τοῖς πλείονα γὰρ οὐκ ἐξήρκεσε χρόνον αὐτοῖς, ὅσα ἐκ τῆς αἰγύπτου ἐπεφέροντο, καὶ πρὸς τὴν τροφὴν παρεσκευάζοντο, D οὐδὲν ἀναγκῆ ἀλλὰ μὴ πλέον αὐτῇ χρώμενοι. ὅθεν εἰς μνήμην τῆς τότε ἐνδείας ἑορτὴν ἄγομεν ἐφ' ἡμέρας ὀκτὼ, τὴν τῶν ἀζύμων λεγομένην. τὸ μὲν οὖν πᾶν πλῆθος τῶν μεταναστευόντων γυναιξὶν ἅμα καὶ τέκνοις σκοπεῖν οὐκ εὐαρίθμητον ἦν. οἱ δὲ στρατεύσιμον ἔχοντες ἡλικίαν ἑξήκοντα μυριάδες ἦσαν.

Κεφάλαιον ς'.

Ὡς μωυσῆς αὐτοῖς ἡγουμένῳ τὴν αἴγυπτον ἐξέλιπον.

ΚΑτέλιπον δὲ τὴν αἴγυπτον, μηνὶ ξανθικῷ, πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ τῆς σελήνης, ἔτει τριακοστῷ καὶ πεντακοσιοστῷ ἢ τὸν πρόγονον ἡμῶν ἄβραμον εἰς τὴν χαναναίαν ἐλθεῖν. τῆς δὲ ἰακώβου μεταναστεύσεως εἰς τὴν F αἴγυπτον γενομένης, διακοσίοις πρὸς τοῖς δεκαπέντε ἐνιαυτοῖς ὕστερον, μωυσῆ δὲ γεγένηται μὲν ἔτος ὀγδοηκοστὸν ἤδη. ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀαρὼν τρισὶ πλείοσιν. ἐπεκόμιζον δὲ καὶ τὰ τοῦ ἰωσήπου ὀστᾶ, ταῦτ' ἐκείνου τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ κελεύσαντος. αἰγύπτιοι δὲ ὅτι τοῖς ἑβραίοις ἐξελθοῦσι μετενόουν. καὶ ὃ βασιλέως δεινῶς φέροντος, ὡς τῆς χώρας ἐρήμου γεγονυίας ἐπ' αὐτοὺς, ἐγκαλέσαντα ἀπιέναι. καὶ λαβόντες ὅπλα καὶ τὰ G σκεύη, ἐδίωκον ὡς ἐπανάξοντες αὐτοὺς, εἰ καταλάβοιεν. καὶ δὲ ἔτυχεν αὐτοὺς στρατεύσας τοῦ θεοῦ, τῷ δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς γενέσθαι. κρατήσαν δὲ ῥᾳδίως αὐτῶν ὑπλάδον, ἀνόπλων τε ὄντων καὶ ὑπὸ τῆς ὁδοιπορίας κεκοπωμένων. παρ' ἔκαστον δὲ ἀναπαυόμενοι ἡ χωρήσαν ἐπίστευδον τ δίωξιν, καὶ τοι χαλεπῆς ὕσης ἐδευδηναι γῆς, ὁ στρατιώτας μόνον, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕνα. μωυσῆς δὲ πρὸς τοῦτο τοὺς ἑβραίους ἀπήγαγε, ἵν' οἱ μετανοήσαντες οἱ αἰγύπτιοι δίκην ἐξέλοιεν, τιμωρίαν τῆς πονηρίας καὶ ὠμότητος τῶν ὁμολογημένων ὑπόχοιεν.

Ægyptii, mutata ſententia, perſequi eos vellent, A illuceſcente vero quartadecima. omnes ad exitum animati ſacrificabant, & ſanguine domos luſtrabant, aſperſas hyſſopo: &, peracta cœna, reliquias carnium exuſſerunt tanquam exituri. unde nunc quoque ſolemne manet nobis idem ſacrificium, qui feſtivitatem vocamus paſcha. id tranſitum ſignificat, eo qvod Deus illa die præteritis illæſis Hebræis, Ægyptios morbo percuſſit. nam peſtis illa nocte abſumpſit primogenita Ægyptiorum, ut agminatim ad regiam concurreretur à proximis, vociferantibus non amplius detinendos Hebræos. tum rex, accito Moyſe, mandat, ut abeant, ratus poſt eorum exitum regionem ceſſantibus calamitatibus ſublevandam. donis etiam Hebræos honorabant, alii qvo celerius diſcederent, alii propter vicinitatis conſuetudinem. atque hoc pacto exitum eſt, flentibus Ægyptiis & pœnitentibus ob præteritam malam tractationem. Iter autem faciebant per Latopolim tunc deſertam: Babylon enim poſt eo loco eſt condita, Cambyſe Ægyptum vaſtante. cumque abeuntes iter ſtrenue continuarent, tertia die pervenerunt Beelſephontem ad rubrum mare ſitam. cumque nihil per viam invenirent propter ſolitudinem, macerata farina & modico calore in panis ſpeciem ſolidata ſe ſuſtentabant: quo victu per triginta dies ſunt uſi. neque enim plus commeatus Ægypto extulerant, atque eum ipſum parce diſpenſabant ad neceſſitatem magis quam ad ſatietatem. quapropter in memoriam ejus inopiæ feſta per octo dies celebramus, quos vocamus azymorum. cæterum multitudo migrantium una cum liberis & uxoribus vix erat numerabilis, qui vero militarem ætatem habebant, ſexcentorum millium numerum explebant.

CAP. VI.

Quomodo, Moyſe duce, Ægyptum reliquerunt.

RElinquerunt autem Ægyptum menſe Xanthico, luna quintadecima, anno quadringenteſimo trigeſimo, poſtquam Abraham pater noſter in Chananæam venit: & poſt Jacobi migrationem in Ægyptum anno ducenteſimo decimoquinto. Moyſes vero annum tunc agebat octuageſimum, & frater ejus Aaron triennio erat major. deferebant etiam ſecum oſſa Joſephi, ita ut filiis ſuis mandaverat. Ægyptios autem pœnituit, quod Hebræos dimiſiſſent: cumque rex præ cæteris hanc rem ægre ferret, totum præſtigiis Moyſis imputans, decretū eſt, ut in eos irruerent. & correptis armis reliquoque apparatu, perſequebantur, retracturi, ſi poſſent aſſequi. non enim timendum, ne Deus offendatur, cum jam ſemel exitus illis ſit conceſſus. ſperabant etiam facile ſe in poteſtatem redacturos inermes & de via laſſos. itaque obvium quemque rogantes, qua tenderent, raptim inſequebantur, tametſi per viam difficilem non ſolum exercitibus, ſed expeditis quoque viatoribus. Moyſes autem hac Hebræos ideo duxit, ut ſi pœnas malitiæ violatique pacti perſolverent:

Exod. 12.

XIV.

Fig. 1.

Κεφάλαιον ζ. A

Ως ἡ θάλασσα τοῖς Ἑβραίοις διωκομένοις ὑπὸ τῶν αἰγυπτίων ἀνακοπεῖσα, φυγεῖν δι' αὐτῆς παρέσχεν.

Τοσαῦτα εἰπὼν ἦγεν αὐτοὺς ὅπῃ τὴν θάλατταν τῶν αἰγυπτίων ὁρώντων. ἐν ὀλίγῳ δ' ὄντων, καὶ τῷ πόνῳ τῆς παλαιπωρημένοις διώξεως, εἰς τὴν ὑστεραίαν τὴν μέλλειν ὑπερβαλεῖσθαι καλῶς ἔχειν ὑπελάμβανον. ἐπεὶ δὲ πρὸς τῷ αἰγιαλῷ μωϋσῆς ἐγένετο, λαβὼν B τὴν βακτηρίαν θεὸν ἱκέτευε, καὶ σύμμαχον καὶ βοηθὸν ἐκάλει λέγων. οἶδας αὐτὸς μὲν ἀγνοεῖς ὅτι φυγεῖν ἡμῖν ἐκ τῶν παρόντων, οὔτε κατ' ὄψιν οὔτε κατ' ὑπόνοιαν ἐστιν ἀνθρωπίνην. ἀλλ' ἤδη τι πάντως σωτήριον ἡμῖν δεῖ παρὰ σοῦ γενέσθαι. ἐπὶ σὲ γὰρ τὸν δεσπότην τῶν ὅλων βάλλομεν ἀφέντες τὴν αἴγυπτον οὐκ ἐκπεπολεμωμένοι. ἡμεῖς παλαίειν ἀπεγνωκότες ἐλπίδα καὶ μηχανὴν, εἰς τὴν δοτὴν σοῦ μόνου καταφεύγομεν. καὶ ἐπὶ σοὶ τῆς σῆς προνοίας ἐλθοῦσι ἐξαρπάσαι τῆς αἰγυπτίων ὀργῆς ἡμᾶς δυναμένῳ ἀφορώμεθα. ἀφίκοιτο C δὴ τοίνυν ταχέως τὴν σὴν ἐμφανίζον ἡμῖν δύναμιν. καὶ τὸν λαὸν ὑπὸ ἀνελπιστίας καὶ πεπτωκότα πρὸς τὸ χεῖρον, ἀνάστησον εἰς εὐθυμίαν, καὶ τὸ πρὸς τῆς σωτηρίας ἵλεως. ἐν σοὶ γὰρ ἀλλοτρίοις δ' ἐσμὲν τοῖς ἀπόροις. ἀλλὰ σὴ μὲν ἡ θάλασσα, σὸν δὲ τὸ πρόβλητον ἡμᾶς ἐρῶ. ὡς ἀνοιχθῆναι εἰθὺ τοῦτο σοῦ κελεύσαντος, ἠπειρωθεῖσα δὲ καὶ τὸ πέλαγος. ἵνα δὲ ἡμῖν δοτὸ φανῇ καὶ δι' ἀέρος, δόξαν ἰσχύι τῇ σῇ τοῦτον ἡμᾶς σώζεσθαι τὸν τρόπον. τοσαῦτα D δεησιάσας τύπτει τῇ βακτηρίᾳ τὴν θάλασσαν. ἡ δὲ ὑπὸ τῆς πληγῆς ἀνεκόπη, καὶ εἰς ἑαυτὴν ὑποχωρήσασα, γυμνὴν ἀφῆκε τὴν γῆν ὁδὸν ἑβραίοις ἔναγῆ φυγήν. μωϋσῆς δ' ὁρῶν τὸ ἐπιφάνειαν δεῖ, καὶ τὸ πέλαγος ἐκκεχωρηκὸς αὐτοῖ τὸ ἰδίως ἠπείρου, πρῶτος ἐνέβαινεν αὐτῇ κ' τοὺς ἑβραίους ἐκέλευεν ἕπεσθαι. διὰ θάλασσ' ὁδοῦ πιστουμένους τὴν πρόνοιαν, καὶ τὸ κινδύνου τῶν παρόντων πολεμίων ἡδομένους κ' χάριν ἔχοντας, διὰ τὴν ὠφέλησιν ἔτως εἰς αὐτὸ σωτηρίαν ἀναφανεῖσαν. τῶν δ' οὐκ E ἐκπεπολεμωμένων ἀλλ' ἐμένων μὴ ἀπούσης, ὡς συμπεριόντων αὐτοῖς τὸ δεῖ, μαίνεσθαι μὲν αὐτοὺς αἰγύπτιοι τὸ πρῶτον ἐδόκουν ὡς ὅπῃ πεφθηλον ἐλεύθερον ὁρμωμένους. ἐπεὶ δ' ἑώρων ἀβλαβεῖς ὅπῃ τὸ πολὺ προεκφέροντας, καὶ μηδὲν αὐτοῖς ἐμπόδιον μηδὲ δυσχερὲς ἀπαντῶσαν, διώκειν ὡρμήκεσαν αὐτοὺς, ὡς καὶ κείνοις ἠρεμήσαντος δὲ πελάγους. καὶ παρελθόντες τὸν ἵππον κατέβαινον ἑβραῖοι δὲ καθοπλιζομένους, κ' τὸν χρόνον εἰς τοῦτο F τρίβοντας ἔθυμωσαν εἰς τὴν ἀντιπέραν γῆν ἀπιόντες ἐκφυγόντες. ἔθει δὲ θαρσαλεωτέρους σωθῆναι πρὸς τὸν ὅλεθρον ὡς ἤδη δὲ, αὐτῶν πεπεμένων ἔσεσι. αἰγύπτιοι δ' ἐλάνθανον ἰδίαν ὁδὸν ἑβραίοις γεγονυμένην, ἀλλ' ἀχὶ κοινὴν ἐμβαίνοντες, καὶ μεχρὶ σωτηρίας τῶν κεκινδυνεύκοτων πεπειρημένην, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τοῖς ἐπ' ἀπωλείᾳ τῇ τούτων ὁρμημένοις, ἀβάτῳ γέλευσι. ὡς οὖν G ὁ τῶν αἰγυπτίων στρατὸς ἅπας ἐντὸς ἦν, ἐπιχέαται πάλιν ἡ θάλασσα καὶ ἀθροισθεῖσα ῥοώδης ὑπὸ πνευμάτων κατίσου τὴς αἰγυπτίους, ὄμβροι τε ἀπ' ἐρανοῦ κατέβαινον κ' βρονταὶ σκληραὶ προεξαπεμένης ἀστραπῆς, καὶ κεραυνοὶ ἐφ' κατηνέχθησαν, ὅλως δὲ ἦδεν ἦν τὸ ἐπ' ἀπωλείᾳ κ' μῆνιν δεῖ συμπιπτόντων ἀνθρώπους ὁ μὴ ἔτι σωθῆναι. ἐκ δὲ νυκτὸς αὐτοὺς ζοφώδης καὶ σκοτεινὴ κατέλαβεν. κ' οἱ μὲν ὅλως ἀπώλοντο πάντες ὡς μηδ' ἄγγελον ἐπ' συμφορᾶς τοῖς ὑπολελειμένοις ὑποστρέ-

CAP. VII.

Quomodo mare ſciſſum Hebræis Ægyptios fugientibus viam aperuit.

HÆc effatus ad mare eos, Ægyptiis ſpectantibus, ducebat. Habentes enim eos ſub oculis, quod eſſent perſequendo defatigati, pugnam in ſequentem diem differre conſultius putabant. ut vero ad extremum littus ventum eſt, tum Moyſes, ſumpta virga, Deum in auxilium ſupplex invocat, dicens: Tu, domine, ſcis ipſe, quod nec viribus nec artibus humanis ullum hinc nobis patet effugium: ſupereſt, ut ipſe ſalutem huic populo expedias, qui, Ægypto relicta, huc eſt delatus, tuam voluntatem tuamque fidem ſecutus. ad te ſolum omni alia ſpe, omni conſilio deſtituti confugimus: ad tuam tantum providentiam reſpicimus, quæ ſola nos iratis Ægyptiis eripere poteſt. ſuccurre igitur propere, & potentiam tuam exere, & populum jam conclamatæ ſalutis ad fiduciam & ſpem excita, in difficultatibus conſtituti ſumus, ſed noſtris, non tuis. tuum eſt, Domine, hoc mare, tuus & mons, qui nos claudit: & hic poteſt, te jubente, aperiri, & illud in terram verti. poſſumus & per aerem ſublimes effugere, ſi ita nos ſervari tibi placeat. hæc precatus, mare virga percutit: quo ictu repente ſciſſum, & retrorſum ſe recipiens, nudum ſolum Hebræis ad fugam capeſſendam relinquit. Moyſes autem videns adeſſe Deum, & mare de ſuo ſolo ceſſiſſe, primus progreditur, hortatus Hebræos, ut alacriter ſequantur per viam divinitus datam, & læti, præterito periculo gratias agant ob tam incredibilem ſalutis rationem tam ſubito exortam. illis vero impigre ſubſequentibus, nimirum divina ope fretis. Ægyptii primum inſanire eos putabant, in manifeſtam perniciem ruentes. poſtquam vero viderunt eos longe proceſſiſſe, & impune abſq; omni impedimento iter facere, impetu facto, perſequi eos cœperunt, quaſi & ipſi tutum per mare iter habituri: &, præmiſſis equitibus, a littore deſcendebant: jamque in adverſum littus evaſerant Hebræi, hoſtibus a tergo relictis, quos armis graves ipſa etiam miraculi novitas non nihil eſt remorata: ſed cum incolumes illos terram tenere viderent, ſibi quoque eundem eventum pollicebantur. Verum fefellit eos hæc opinio, neſcientes non quorumvis talem viam eſſe, ſed Hebræorum tantum, & fugientibus tantum ad ſalutem patere, non hoſtibus, qui eos perdendi animo inſectarentur. ergo cum jam univerſus exercitus introgreſſus eſſet, refunditur iterum mare, & Ægyptios fluctibus involvit, ventis etiam eodem impellentibus: acceſſerunt & imbres de cœlo, & aſpera tonitrua fulguribus ſimul intermicantibus fulmina quoque deferebantur, & nihil omnino deerat eorum, quæ ab irato Deo hominibus ad perniciem immitti ſolent: nam & nox eos caliginoſa nimis ac tenebroſa comprehendit. atque ita totus ille exercitus eſt deletus, ut ne nuncius quidem cladis domum revertere-

Judæi non ex Ægypto, sed ex Arabia oriundi.

Judæi non ex Ægypto, sed ex Arabia oriundi.

Judæi non ex Ægypto, sed ex Arabia oriundi.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΤΡΙΤΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ
ἱστοριῶν τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Πῶς μωϋσῆς τὸν λαὸν ἐξ αἰγύπτου ἐπὶ τὸ σινᾶιον ὄρος ἐξήγαγεν. ΚΕΦ. α.
Περὶ τῆς τῶν ἀμαλεκιτῶν καὶ συμμάχων ἥττης, καὶ ὅσα ἐκ τῶν πολεμίων λείαν ἰσραηλῖται ἐκτήσαντο. ΚΕΦ. β.
Ποίας συμβουλὰς ῥαγουὴλος τῷ γαμβρῷ μωϋσῆ ἔδωκεν. ΚΕΦ. γ.
Πῶς μωϋσῆς ἀναβὰς εἰς τὸ σινᾶιον ὄρος, καὶ λαβὼν παρὰ θεοῦ τὰς τῶν δέκα λόγων πλάκας, τῷ λαῷ αὐτὰς παρέδωκεν. ΚΕΦ. δ.
Περὶ τῆς σκηνῆς ἣν μωϋσῆς ἐποίησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἣ μεταφερομένη ναοῦ οὐδὲν διέφερεν. ΚΕΦ. ε.
Περὶ τῆς κιβωτοῦ, ἐν ᾗ μωϋσῆς τὰς νομικὰς πλάκας ἐναπέθηκεν. ΚΕΦ. ς.
Περὶ τραπέζης καὶ λυχνίας χρυσῆς καὶ βωμῶν τῶν ἐν τῇ σκηνῇ. ΚΕΦ. ζ.
Περὶ τῶν τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ ἀρχιερέως στολισμοῦ. ΚΕΦ. η.
Περὶ τῶν ἀάρων ἱερωσύνης, καὶ ἃ τινα περὶ ἑορτῶν καὶ ἱερουργιῶν νενόμισται. ΚΕΦ. θ.
Νόμοι περὶ θυσιῶν καὶ περὶ καθαρμῶν. ΚΕΦ. ι.
Νόμοι καὶ ἤθη περὶ τὰ πολεμικά. ΚΕΦ. ια.
Στάσις κατὰ μωϋσέως διὰ ἀπορίαν, καὶ τῶν στασιαστῶν τιμωρία. ΚΕΦ. ιβ.
Περὶ κατασκόπων οἳ ἐξισρήσαντες τῆς χαναναίων γῆς, καὶ ἐπανελθόντες τοὺς ἰσραηλίτας ἐξεφόβησαν. ΚΕΦ. ιγ.

HÆC IN JOSEPHI TERTIO ANTIQVITATUM JUDAICARUM LIBRO CONTINENTUR.

Quomodo Moyſes populum ex Ægypto in Sina montem eduxit. CAP. I.
De Amalecitarum & ſociorum clade, & præda, quæ Iſraelitis inde obtigit. CAP. II.
Raguelis conſilium, quod genero ſuo Moyſi dedit. CAP. III.
Moyſes, conſcenſo Sina monte, acceptas à Deo decem præceptorum tabulas ad populum reportat. CAP. IV.
De tabernaculo per Moyſem in terra deſerta facto, qvod ſimilitudinem templi portatilis referebat. CAP. V.
De arca, in qua tabulas legis Moyſes collocavit. CAP. VI.
De menſa & candelabro aureis, deque altaribus tabernaculi. CAP. VII.
De pontificiali ac ſacerdotali ornatu. CAP. IIX.
De Aaronis ſacerdotio, & quæ leges ad feſta ac ſacrificia ſpectant. CAP. IX.
Leges de ſacrificiis & purificationibus. CAP. X.
Leges belli & conſuetudines. CAP. XI.
Seditio contra Moyſem propter egeſtatem, & ſeditioſorum pœna. CAP. XII.
De ſpeculatoribus, qui, explorata Chananæorum regione, reverſi Iſraelitis terrorem hoſtium incuſſerunt. CAP. XIII.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

Liber Tertius.

CAP. I.

Quomodo Moyſes populum ex Ægypto in Sina montem eduxit.

RECENTEM hanc lætitiam ex inſperato acceptæ ſalutis offuſcavit nonnihil itineris moleſtia, quo per deſerta in Sina montem ducebantur: qvod emetienda eſſet regio difficilis propter ciborum & aquarum extremam inopiam, & ne brutis quidem alendis, nedum hominibus idonea. erat enim tota ſqualida, & nihil omnino humoris habens, unde fructus provenire ſolent. talem autem viam neceſſario ſunt ingreſſi, cum aliam non poſſent: deferebantque ſecum aquam, priuſquam deſertum intrarent, hauſtam, duce ita præmonente. qva abſumpta, puteos magno labore propter duritiem terræ fodientes aquabantur: ac ne ſic quidem vel ſatis bonam, vel qvantum ſufficeret, inveniebant. in hunc modum iter facientes perveniunt prima veſpera in locum quendam, cui propter aquas vitioſas nomen fecerunt Mar, amarorem vocabulo ſignificante: ibique laſſis de via, & commeatu quoque jam abſumpto, inopiam ſentire incipientibus, divertere placuit. invitabat ad manendum puteus forte repertus, qui tametſi tantis copiis non poſſet ſufficere, nonnihil tamen ſolatii propter naturam regionis præbebat. audiebant enim nihil aquæ in progreſſu ſe inventuros, hæc ipſa quoque amara fuit & nulli potabilis, non homini ſolum, ſed & ne jumento quidem. Moyſes autem videns eis animum cecidiſſe, nec habens, quod diceret, non enim erat res cum hoſte, quem virtute repellere poſſet, ſed & viri & imbellis mulierum ac puerorum multitudo ex æquo periclitabantur, ægre expediebat conſilium, populi miſeriam ad proprium infortunium referens. ad hunc unum enim concurrebant, mulierculæ infan-

Exod. 15.

Κεφάλαιον ά.

Πῶς μωϋσῆς τὸν λαὸν ἐξ αἰγύπτου πρὸς τὸ σινᾶιον ὄρος ἐξήγαγεν.

ΠΑΡΑΔΟΞΟΥ μὲν τοῖς ἑβραίοις τὸ σωτηρίας ἐπ' ἀγαθοῖς ἀναμίμνησκον, δεινῶς ἐλυπήθησαν αὖθις ἐπὶ τὸ σινᾶιον ὄρος ἡ χώρα παλαιὰ οὖσα ἔρημος, καὶ τῶν πρὸς τροφὴν αὐτοῖς ἀπορος, ἀπανίζουσα δὲ καὶ ὕδατος εἰς τὸ ἔσχατον. καὶ μὴ μόνον ἀνθρώποις τι παρασχεῖν ἐνδεὴς, ἀλλὰ μηδ' ἄλλο τι τῶν ζώων ἱκανὴ θρέψαι. ψαφαρὰ γάρ ἐστιν καὶ νοτερὸν ἐξ αὐτῆς οὐδὲν, ὅτι καὶ φύσαι καρπὸν δύναται. πιαύτην δὲ οὖσαν τὴν χώραν ἐξ ἀνάγκης ὁδεύειν, ἐπεὶ ἄλλην οὐκ ἔχοντες. ἐπεφέροντο δ' οὐκ ἐκ τῆς παρασκευασθείσης ὕδωρ δὲ γλαυκοῦ κεχολωμένου. καὶ πύου δεδιότες τὴν πρόσοψιν, οὐκ ἐφρέατα τῶν ἐπιτυχόντων τὴν ὑδρείαν, ἀλλὰ πίνοντες ἀεὶ σκληρότητα τῆς γῆς καὶ τὸ διψῆν ὁμοῦ πικρὸν ἀλλὰ ποτιμώτερον, καὶ ὕδατος ἀπανίου ἀφικνοῦνται. τέτοιον ὁδεύοντες τὸν τρόπον ἀεί δύλλου ψιάνις μαρὰν τόπον, ὅθεν ἀπὸ τοῦ ὕδατος κακίαν ὠνόμασαν τὸ πικρὸν λέγουσι. καὶ αὐτόθι παλαιωρημένοι τῷ σωνεχεῖ τῆς ὁδοιπορίας καὶ τῇ τῆς τροφῆς ἀπορίᾳ, καὶ γὰρ τὰ παρ' αὐτοῖς πάλαι ἀπελελείπει, κατέμενον. φρέαρ γὰρ ἓν, ὃ καὶ μᾶλλον ἐμέναν, ἀπ' αὐτοῦ μὲν ἐξαρκὲν ὀλιγάμοις πονήσασι τοῦτο πρᾶτον, βραχέων μὲν τοῖς παρέχον αὐτοῖς εὐθυμίαν, ἐν οἰκείοις δ' ὄντες τοῖς χωρίοις, καὶ γὰρ ἤκουον ὡς ὑπὸ τῶν ἐξανούντων μηδὲν ἐμποδὼν βαθὺς εἶναι, πικρὸν δὲ ἐκεῖνο τὸ ὕδωρ καὶ ἄποτον εἶναι, οὐκ ἀνθρώποις μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἀφέρειν. ἐφ' οἷς ὁ μωϋσῆς ἀθύμως διακειμένους καὶ δεδιότας τὸ ἀναπλέκτων, οὐδὲ ἐχθρὸς ὢν τρόπος, ὡς τι παραβιαζομένῳ τῆς ἀνάγκης ἀνυπόπτως ἀνδρῶν, ἀλλὰ διαθρεῖσθαι πρὸς γυναῖκας παῖδας τε καὶ γεωργικὸν ὄχλον ἀδυνάτους, τῆς ἐκείνων διδασκαλίας ἐν χαλεπωτέροις ὢν, τὸ συμφορὰν τὴν ἀπάντων ἰδίαν αὐτοῦ πιεύμενος. καὶ γὰρ οὐδὲ ἐπ' ἄλλον τινὰ σωτηρίαν ἔχον, ἀλλ' ἐπ' αὐτὸν, ἀντιβοηθοῦντες γύναια

ναια μὲν ὑπὲρ γυναικῶν, οἱ δ' ἄνδρες ὑπὲρ ἐκείνων, μὴ A tibus opem implorantes, viri vero mulieribus,
περιορᾶν, ἀλλ' ἐπιμέλειαν αὐτοῖς ἀφορμήν τινα σω- ne ſe deſpiceret, utq; ſalutis remedium aliquod
τηρίας. ἐκέτευον οὖν τρέπεται τὸν θεόν, μεταβαλὼν τὸ quæreret, ad preces igitur verſus orat, ut Deus,
ὕδωρ ἐκ τῆς παρούσης κακίνης καὶ ποτιμον αὐτοῖς ἀπερ- mutata aqua, ex vitioſa potabilem reddat: quo
γάσῃν. ὁ κατανεύσας τοῦ ἕνεκα τῆς χάριν, λαβὼν ἀπὸ annuente hanc gratiam, arripit fruſtum ligni
τινὸς ἀδόκητον τὸ ἄκρον ἐν ποσὶν ἐρριμμένης, διαιρεῖ μέσον, forte ibi jacens, & medium per longitudinem
καὶ κατὰ μῆκος τοῦ τεμεῖν πᾶσαν ἀμφοῖν, ἐπειτα μεθεὶς ſciſſum in aquam mittens, docet Hebræos Deum
εἰς τὸ φρέαρ, ἐπειθε τοὺς ἑβραίους τὸν θεὸν ἐπήκοον δοὺς exauditis precibus, pollicitum daturum ſe a-
τῆς δεήσεως γεγενέναι, καὶ ὑπισχνεῖσθαι τὸ ὕδωρ αὐτοῖς πα- B quam deſiderantibus, ſi gnaviter juſſa perage-
ρέξειν οἷον ὑπεμνήσουσιν, πρὸς τὸ τί αὐτὸ κελεύσθαι rent. quibus rogantibus, quid facto opus ſit, ut
μὴ ἐκπηρᾶς ἀλλὰ προθύμως ὑπουργοῦσιν. ἐρωμένων aqua mutetur. jubet robuſtiſſimum quemque
δ' αὐτῶν τι καὶ πλείστων ἂν μεταβάλλοι τὸ ὕδωρ, κε- certatim puteum exhaurire, dicens, majore par-
λεύει τοὺς ἐν ἀκμῇ πρώτους ἐξαντλεῖν, λέγων τὸ te evacuata, reliquum potabile fore. quo facto,
ὑπολειπόμενον ἐσεσθαι ποτιμον αὐτοῖς προεκκενωθέντος aqua agitatione continua purior reddita, potum
δ' πλείονος. καὶ οἱ μὲν ἐπένευσαν, τῇ δὲ τῶν συνεχῶν jam non aſpernandum multitudini exhibuit.
πλῆθος γεγυμνασμένον ἐκ κακοπαθημάτων ἤδη ποτιμον Hinc caſtris motis, pervenerunt Ilym, agrum, ut
λύ. ἄραντες δ' ἐκεῖθεν εἰς ἵλιν ἀφικνοῦνται, παρῆσθεν primo aſpectu è longinquo videbatur, non ma-
μὲν ἀπὸ θεν ἐφάνησαν. ὁ γὰ φοινικόφυτος ἵλ. πλησιά- C lum, ferebat enim palmas. ut vero propius eſt
ζουσι δ' ἀπηλέγχετο πίνπρα. ὁ γὰ οἱ φοίνικες ὄντες οὐ ventum, fefellit omnium expectationem. palmæ
πλείους ἑβδομήκοντα δυσωπεῖς τι ἦσαν ὁ χαμαίζηλοι enim non plures erant quam ſeptuaginta, eæque
δ' ὕδατος ἀπορίαν ψαφαρᾶ δ' πάντες ὄντες χωρίς. ἔτι non admodum proceræ propter loci ariditatem.
γὰ ἐκ τῶν πηγῶν δώδεκα οὐσῶν τὸν ἀριθμὸν νοτερόν τι nam ne a fontibus quidem rigabantur, qui duo-
ὁ πρὸς ἀρδευσιν αὐτοῖς δι' ἐλπίδα χρήσιμον. ἀλλὰ μὴ decim eo loco erant, ſed non ita largi, ut emiſſis
δυναμένων ἐκβλύσαι μηδ' ἀναρχάν, ἰλυάδες ἦσαν rivulis humiditatem terræ ſubminiſtrarent, quare
ἐλέγου. ὁ δ' ἀμασωμένοις τοῦ ψάμμου οὐδὲν ἀπολύτα. ad egerendam harenam verſi in nullas venas
κἀν τῇ μέζον ἐλαβον εἰς χεῖρας, ἄχρηστον δ' ἐσκον D incidere poterant, & ſi quid modicum diſtillaret,
ὕδωρ δ' θολερὸν εἶναι. καρπὸν τε φέρειν ἐῶ ἀσθενῆ τὰ foſſione turbatum inutile ad potum reddebatur.
δένδρα διὰ στέρησιν τῆς ἐξ ὕδατος εἰς ὃ τὸ ἀφορμῆς καὶ arbores quoque non multum fructum ferebant
εὐδρακλήσεως. ἦχον οὖν ἐν αἰτίᾳ τὸν ἡγεμόνα, καὶ κα- propter eandem aquarum inopiam. quamobrem
θεῶσαν αὐτὸ, τοῦ ταλαιπωρίαν καὶ τοῦ πεῖναν τ' κακῶν exortum eſt murmur multitudinis contra du-
δι' αὐτὸν πάσχειν λέγοντες. τριακοσίων γὰ ὁδεύοντες ἡ- ctorem, omnem miſeriæ ſuæ cauſam in unum il-
μέραν, ὅσα μὲν ἐπιφέροντο πάντα ἦσαν ἀναλωκότες. lum conferentis. triginta enim dierum itinere
μηδενὶ δ' περιεγχάνοντες δυσέλπιδες ἦσαν περὶ τῶν confecto, commeatum omnem, quem ſecum ex- *Exod. 16.*
ὅλων. πρὸς δὲ τῷ παρόντι κακῷ τοῦ λοιπὸν ὄντες, E tulerant jam abſumptum deſiderabant, & cum
καὶ ἐν μνήμῃ ἦναι τ' ὑπηργμένων αὐτοῖς ἐκ τε θεοῦ nihil alimentorum in terra deſerta invenirent,
καὶ τῆς μωϋσέως ἀρετῆς καὶ σωτεσεως κωλυόμενοι, δι minimum à deſperatione aberant: atque ita, præ-
ὀργῆς τὸν ἡγεμόνα ἔχον, καὶ λίθοις βαλεῖν αὐτὸν ὡρ- ſente egeſtate, præteritorum tam Dei quam
μήκεσαν ὡς αἰτιώτατον τῆς ἐν ποσὶν συμφορᾶς. ὁδὲ Moyſis beneficiorum memoriam excutiente, in
οὕτως ἀνηρεθισμένου τ' πλήθους ὁ πικρῶς ἐπ' αὐτὸν iram concitati, videbantur jamjam, correptis ſa-
κεκινημένου τοῦ θεοῦ ἀμφότερα, καὶ τοῦ σωτῆρος τῆς ἀεὶ xis, in imperatorem ſuum invaſuri, autorem in-
τοὺς ἐμφύλους ἀπονοίας, πέρασιν εἰς μέσους ὁ κατα- teritus ſibi clamitantes. at ille irritatam multitu-
βοῶντων ὁ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῖς λίθοις ἐχόντων. ὁρᾷθη- dinem & tam acriter in ſe concitatam animad-
ναι τε κεχαρισμένος ὢν, καὶ πλήθεσιν ὁμιλεῖν πεπανω- F vertens, fretus Deo & conſcientia rei bona fide
πάτος, καταπαύσειν ἤρξατο τῆς ὀργῆς μὴ τῶν παρόντων adminiſtratæ, prodit in medios vociferantes &
αὐτοὺς δυσκόλων μεμνημένους λήθῃ ἔχειν τῶν ἐμ- ſaxa intentantes. cumque ſingularem quandam
προσθεν διεργασιῶν ἀγαθῶν. μηδ' ὅπως νῦν πνεῦ- gratiam in vultu præferret, popularique facun-
σαι, τῆς ἀμωσίας ἐνδαλεῖν τοὺς δ' θεοῦ χάριτας ὁ δω- dia cum primis polleret, exorſus eſt iram eorum
ρεὰς ὧν μεγάλων καὶ ὁν ἀγαθοδόξου τυχόν ἡμομέ- mitigare, obſecrans, ne in præſentem neceſſita-
νων. προσδοκᾶν δ' καὶ τῆς παρούσης ἀπαλλαγὴν ἀμ- tem intenti omnium præteritorum beneficiorum
μηχανίας ὑπὸ τῆς θεοῦ κηδεμονίας. ὃν εἰκὸς δοκι- memoriam abjicerent: utque à difficultate tunc
μάζοντα τοῦ ἐθέτου αὐτῶν, πῶς τε καρπορίας ἔχουσιν G premente animum ad Dei gratiam ac dona ver-
καὶ μνήμης τ' προϋπηργμένων, ἐμὴ πρὸς ὀκνηρὰ γίγνω- terent, quibus toties præter opinionem cumula-
πο. διὰ τί ἐν ποσὶν κακὰ γυμνάζειν αὐτοὺς τῆς ἄρα χα- ti fuiſſent, nunc quoque expectarent eum bonum
λεπῆς, ἐλέγχειος δ' αὐτοὺς ὄντ ἀγαθοὺς, ἔτι πεῖ τοῦ exitum procuraturum, quem veriſimile ſit ad
ὑπομονῆς οὐ πεῖ τοῦ μνήμην τῶν εὖ γεγονότων, ἅτ probandam eorum fortitudinem, patientiam &
μὲν θεοῦ καὶ τῆς ὀκνίου γνώμης καθ' ὃν ὀκλε- gratitudinem, utq; appareat, præteritane an præ-
λοίπασι τ' ἡγεμόνα καταφρονήσας, ἅτος δ' πρὸς αὐτ ſentia plus apud eos poſſint, hanc rerum angu-
τὸν ὑπηρέτην αὐτὸ διαπεφευγέναι, δ' παῦτα μηδὲν αὐτοὺς ſtiam immiſiſſe. cavendum igitur, ne ob intole-
διαφθαρῆναι μᾶλλον πεῖ ὧν ἔπαθε τι δ' πραξάτων κατ' ἐκ- rantiam atq; ingratitudinem divino favore indigni
deprehendantur, qui & voluntatem ipſius, quam

ſecuti Ægyptum reliquiſſent, contemnant, & ſe miniſtrum ejus iniquis odiis perſequantur, præ-
ſertim cum hactenus in nullo eorum, quæ Dei juſſu gerenda ſuſceperat, deceptos ſe queri poſſint.

Enumerat deinde ſingillatim, qvomodo afflicti A fuerint Ægyptii, dum eos contra Dei voluntatem detinere conarentur: qvomodo idem flumen illis quidem cruentum & ad potum inutile, ipſis vero dulce fuerit ac potabile. qvomodo ita, teſtuo mari, locum eis & viam ad effugium cedente, ipſi quidem per eam evadentes ſalutem ſint conſecuti inimicos vero in ernecione deletos inſpectaverint: & qvomodo in eam usque diem inermes, Deo præbente, armorum quoque copiam ſibi comparaverint: tum quoties ex ipſis interitus fatalibus eos præter omnium opinionem incolumes Deus eripuerit, qui cum ſemper ſit omnipotens, ne tum quidem de ipſius providentia deſperandum. qvamobrem æqvo animo terenda omnia, cogitandumque non eſſe ferum aut iſtum, quantumvis differatur, qvod, rebus adhuc integris, accipitur. & ſic exiſtimandum, non contemni à Deo ſua pericula, ſed fortitudinem explorari ac libertatis amorem, ut videat, utrum ejus cupidine & ciborum & aquarum inopiam ſuſtinere valeant, an potius more pecudum dominis in ſuum uſum paſcentibus ſervire malint. Se quidem non tam ſibi privatim timere, cui cæſo injuſtè nihil mali accidere poſſit: quam ipſorum incolumitati, ſi per iſtam lapidationem facta & conſilia Dei damnare videantur. His verbis furentes ad ſaniorem mentem reduxit, & jam ad facinus armatis ſaxa de manibus excuſſit. ſed quoniam inteliigebat, non de nihilo concitatos, ad preces & ſupplicationes confugit: &, conſcenſa quadam ſpecula, opem Dei rebus per inopiam afflictis depoſcebat, in cujus ſolius manibus ſalus populi repoſita eſſet: utque propitius veniam daret populo duris nec aſperato, & propter hoc more humano ab officio decedenti. Deus vero curæ ſibi populum fore pollicetur, & opem, quam peterent, jamjam affuturam. His impetratis, Moyſes deſcendit ad multitudinem: illi vero animadvertentes promiſſionibus divinis lætum, & ipſi, poſito mœrore, vultus hilares ſumpſerunt. tum ille ſtans in medio concionis, ait ſe præſenti neceſſitati à Deo remedium afferre, nec ita multo poſt magna vis coturnicum, qvod genus avium præ cæteris Arabicus ſinus alit, ſuperato interjacente mari longo volatu feſſarum, qui alioqui etiam non eſt ſublimis, in Hebræos defertur. illi vero cibos divinitus oblatos certatim comprehendentes, remedium inopiæ quærebant: & Moyſes rurſum ad ſupplicationes vertitur, ob auxilium à Deo promiſſum ſimul atque exhibitum: qui ad hunc modum paſtis alia mox alimenta demiſit. nam interim dum Moyſes precabundus palmas attollit, ros de cœlo delabitur: qui cum manibus ejus hærens concreviſſet, ſuſpicatus ille hanc quoque alimoniam à Deo demitti, deguſtat: lætusq; re comperta, turbam ignaram & putantem, hiberna tempeſtate ningere, monet opinione falli, nec vulgarem rorem de cœlo deſcendere, ſed alimoniam, quæ ope alia deſtitutos periculo famis eximeret: ac mox præguſtatam offert, ut experto crederent. illi vero ad ejus exemplum novo cibo læti fruebantur, qui ſuavitate ad mollis dulcedinem accedebat, aſpe-

λην δ' ἡ θεὸς κελεύσειεν. καταρξαμένῳ δὲ ἐν παντὶ, ὡς τὸ Φυγεῖν αἱρεῖσθαι. καὶ κατὰ χώραν αὐτὸς ὢν τῷ δὲ θεῷ χάριν ἔχειν μηδὲ βιάζεσθαι μηδὲ ἕνα τρέπειν ὁ αὐτὸς πάντας, ἐκείνοις μὲν αἷμα καὶ νεκροὺς, αὐτοῖς δὲ πόσιμος καὶ γλυκύς. πῶς τε ἀλλοτ' ἀλλαχοῦ τὸ θάλασσαν ἀναφύσησιν αὐτοῖς παρέχοντα, καὶ τὴν ὁδὸν ἀπελθοῦσιν αὐτοῖς ταύτην σωθῆναι μὲν αὐτοὺς, τοὺς δὲ ἐχθροὺς ὀλέθρου δικαίου ἀπολωλέναι. ὅτι τε ἀναιζόντας ὅπλων εἰς ὕστερον ὁ θεὸς καὶ τούτων κατασχεῖν. τά τε ἄλλα ὅσα πρὸς αὐτὸν τὸν ἀφ' ἑστηκότος δέξασθαι γεγενέναι. σωθεὶς ὁ θεὸς ἐκ πολλῶν λόγου, καὶ ὡς οὐναμις αὐτῷ μὴ δοσγνώσκειν μηδὲ νῦν αὐτὸ τῶν πρόνοιαν. ἀλλ' ἀοργήτως πρὸς ἡδονὴν, λογιζομένους μὲν τὴν ἐπικουρίαν μηδὲ βραδεῖαν γίνεσθαι, εἰ μὴ παραυτίκα, εἰ μή πῶς τινος περιφανοῦς δυσκόλου πάρεσιν. ἡγουμένους δὲ κατ' ὀλιγωρίαν μέλλειν τὸν θεὸν, ἀλλ' ὅτι πείρα τῆς ἀνθρώπου αὐτὸ καὶ τὸ φεύγειν ἐλεύθερον ἡδονῆς. ἵνα μάθοι πότερον πότε τροφῆς ἄπορίαν καὶ ἀπαίνην ὑδάτος ὥσπερ αὐτὸς ἐστὶ ἐνεκεῖν ἡμῖν. ἢ δηλοῦν μᾶλλον ἀγαπᾶτε καὶ ἥμερα τὰ βοσκήματα τῆς κρατεῖσθαι τῆς πρὸς ἐκείνων ὑπηρεσίας ἀφθόνως τρεφομένοις. δεδιέναι δὲ λοιπὸν ἀχθεσθῶς ὥσπερ τὰ ἑαυτῶν σωτηρίας. πάσῃ γὰρ οὐδὲν κακὸν ἀδίκως ἀποθανόν. ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν μὴ δι' ὧν ἐπ' αὐτὰ βάλλουσι λίθων δὲ θεὸν καθαιρεῖν νομιζόντων. ὅτως οὖν ἐπεραύνει αὐτοὺς, καὶ τὸ μὲν τὰ βαλεῖν ὁρμῆς ἔσχεν, καὶ εἰς μετάνοιαν ὧν ἐμελλον ὁρᾶν ἔτρεψεν. παθὼν δ' ὅσα λόγος αὐτὸς ἄρα τὰ ἀναγκαῖα τοῦτο νομίσας, ἐγὼ δὲν ἐφ' ἱκετείαις δὲ θεὸν καὶ φθάσαι λιθοῦν ἐλθεῖν. καὶ ἀναβὰς ὅπου τινὰ σκοπιὰν ἦν πρόσω τινὰ τοῦ λαοῦ καὶ τὰ ἐνδεᾶ ἀπαλλαγεῖν. ἐν αὐτοῦ δὲ σωτηρίαν αὐτοῦ δ' ὅσα ἐν ἄλλῳ. συγγινώσκειν τοῖς μὲν ἀπὸ τῆς ἀναγκης ἀπὸ δὲ λαὸν πραττομένοις φύσει δυσαρέστου καὶ φιλαυτίαν δὲ τῶν ἀνθρώπων ἐν οἷς ἂν ἀτυχῇ γένους ὄντες. ὁ δὲ θεὸς προσιόντος τὶ ἐπαγγελλεται δ' παρέξειν ἀφορμὴν δὲ ζητοῦσιν. μωιστὴς δὲ θεὸν ταῦτ' ἀκούσας, καταθυμεῖ πρὸς τὸ πλῆθος. εἰ δὲ, ὡς ἑώρων καὶ τοῖς ἐπαγγελίαις τοῖς δὲ θεὸν γεγηθότα, μεταβάλλειν ἐκ τῆς κατηφείας ὅπου τὸ ἱλαρὸ πρόσω. δ' πρὸς ἑκάτερος ἐν μέσοις, ἤκειν ἔλεγε φέρων αὐτοῖς τοῦ θεοῦ τὰ δὲ τῶν ἐναντίων ὑπερῶν ἀπαλλαγήν. δ' μετ' ὀλίγον ἐρετῶν πλῆθος, πρέσβυς τὸ ὄρνεον ὡς ὁδὸν ἕτερον ὁ ἀράβιος κόλπος, ἐφίπτα δὲ τοῦ μεταξὺ θαλάσσαν ὑπερελθόν, καὶ ὑπὸ κόπου τὶ ἅμα τῆς πίστως δ' πρόσγαιον μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐν, καταφέρεσθαι εἰς τοὺς ἑαυτοῦ. οἱ δὲ συλλαμβάνοντες ὡς προθυμίαν αὐτοῖς δ' θεὸς, παντὶ μηχανησαμένῳ τοῦ θεοῦ παρεῖναι ἰσχύν. καὶ μωϋσῆς ἐπ' εὐχαῖς τρεπὸ τοῦ θεοῦ παρεῖναι καὶ φθάσαι ὑποσχεσιν πεποιημένῳ τὴν ἐπικουρίαν. εὐθὺς δὲ μὲν τοῦ πρώτου ἀφορμὴν τῆς τροφῆς καὶ δευτέραν αὐτοῖς κατεπέμπετο θεός. ἀνέχοντος γὰρ δὲ μωϋσέως τὰς χεῖρας ὅπου τῶν εὐχῶν, δρόσος κατεισέχθη. καὶ δὲ ἐπιγνωμένης τῆς χερσὶν μωϋσῆς συνοήσας καὶ πάντων εἰς τροφὴν ἥκειν αὐτοῖς φθάσαι δὲ θεοῦ, γένεσιν τὶ, καὶ ἡδεῖς δὲ πλῆθος ἀγνοοῦντος καὶ νομίζοντος νιφετὸν τῆς ὥρας εἶναι δὲ ἔτους τὸ γινόμενον, ἀνεδιδάσκει οὐ μὴ τοῦ ἐκείνων ἀπόλαυσιν ἀπ' ἀρχῆς καταφέρεσθαι τοῦ δρόσον. ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ τῇ αὐτῶν καὶ ἀφθονεσθῆναι. καὶ γευόμενος τὸ αὐτοῖς παρέσχε πίστιν. οἱ δὲ μιμεῖσθαι τὸν ἀπειρον ἤδοντο τῷ ὁράματι. μέλιτι γὰρ ἐοικὸς τοῦ γλυκυτητι

κύτητα καὶ τὴν ἡδονὴν ἐμφερές. ὅμοιον δὲ τῇ τῶν ἀ- A ctu vero ad aromatis ſimilitudinem, quod bdellium dicitur, magnitudine coriandri ſemini ſimilis: eumque pro ſe quisque certatim colligebant. ſed mox edicto admonentur, ut ex æquo aſſaronis menſuram qvotidie colligerent: non enim defore hoc cibi genus. qvod eo factum eſt, ne infirmioribus deeſſet, dum robuſtiores per avaritiam plus ſatis colligunt. quod ſi quis, contempto edicto, ultra præſcriptum modum collegiſſet, plus defatigatus nihilo plus habebat quam cæteri. quicquid enim ultra aſſaronem ſequenti die ſupererat, inutile reddebatur, amaritudine ac vermibus corruptū: adeo divinus & incredibilis erat hic cibus: cujus hæc natura eſt, ut qui hunc habet, alium non deſideret. Quin & noſtris temporibus tota ea regio genere hoc compluitur, quemadmodum olim in Moyſis gratiam Deus id alimentum demiſit. hoc Hebræi manna vocant. nam hæc vox man in noſtra vernacula eſt percontativa, quid hoc eſt? interrogans. atque ita perpetuum gaudium ac ſecuritatem per hunc cibum ſunt adepti, qvo per annos quadraginta deinceps ſunt ſuſtentati: tantum enim temporis in deſerto hæſerunt. Sed ex loco, in qvo hæc primum contigerunt, caſtris motis, poſtquam in Raphidim pervenerunt, extrema jam ſiti laborabatur, eo qvod & præcedentibus diebus raros fontes invenire datum eſt, & tunc in regionem omnino aquis carentem inciderunt. Rurſum igitur Moyſi iraſcebantur. ille vero, declinato aliquanti ſper turbæ furore, ad deprecandum vertitur, rogans, ut qui cibum in egeſtate dederat, nunc potum qvoq; in extrema neceſſitate largiretur tantum non ſiti deficientibus, quandoquidem ſolus cibus in hoc rerum ſtatu nihil proderat. Deus vero nihil cunctatus promittit Moyſi daturum ſe fontem & aquarum abundantiam, unde minime ſperarent: jubetque, ut virga feriens petram in conſpectu ſitam, inde peteret ea, quæ deſiderabant. velle ſe, ut per otium & abſque labore potum adipiſcantur. His acceptis a Deo, Moyſes revertitur ad populum præſtolantem & intentis oculis ſe ſpectantem. jam enim videbant a ſpecula deſcendentem. qui poſtquam reverſus eſt, ait Deum eos ex hac etiam neceſſitate liberaturum, & inſperato modo ſalutem largiturum, fluvio de petra illa prorumpente. qvo audito territis, ſi laſſitudine ac ſiti enectis petra eſſet excidenda, Moyſes ferit eam virga, quæ eveſtigio dehiſcens aquam evomuit copioſiſſimam ſimul ac limpidiſſimam. illi vero inopinato ſpectaculo attoniti, vel aſpectu ipſo recreabantur: moxque magna cum voluptate bibebant, quod eſſet dulcis & qualem divinitus datam eſſe conveniebat. quapropter & Moyſen plurimi faciebant, quem Deo tam carum viderent, & Deo pro accepto beneficio, quas poterant, per ſacrificia gratias referebant. Teſtantur autem ſacræ literæ in templo dedicatæ, qvod Deus Moyſi prædixerit petram ex ſe aquam profluentem eſſe edituram.

ρωματων βδέλλη. τὸ δὲ μέγεθος τοῦ κοριάνδρου B σπέρματι. καὶ περὶ συλλογὴν λιαν αὐτοῦ ἐσπουδάκεσαν· ὡς γὰρ ἐλλεταὶ δι' ἐξ ἰσου ἀσσαρωνα, τοῦτο δ' ἐστὶ μέτρον, εἰς ἑκαστὴν ἡμέραν συλλεγειν. ὡς οὖν ἐπιλείψοντες αὐτοῖς τὰ βρώματος ἵνα μὴ τοῖς ἀδυνάτοις ἄφορον ᾖ τὸ λαμβάνειν, διὰ πλεῖον τῶν δυνατωτέρων πλεονεκτούντων περὶ τὴν αἵρεσιν. εἰ μέν τι πλέον δ' προστεταγμένου μετρεῖν συναγαγοντες οὐδὲν ἕτερον εἶχον δ' κακοπαθοῦσαν· ἀσσαρωνος γὰρ οὐδὲν πλεῖον εὐρισκον. ὃ δ' ὑπολειφθὲν εἰς τὴν ἐπιοῦσαν, ὄκνησις οὐδεμία ἦν διεφθαρμένου ὑπό τε σκωλήκων καὶ πικρίας οὕτω θεῖον ἦν τὸ βρῶμα καὶ ὑπερβολὴν ἀμοιρεῖν ἢ τοῖς ταύτην νεμομένοις τὴν ὑπ' ἄλλων ἀστορίαν. ἔτι ἢ καὶ νῦν ὑπάρχει τῆς χώρας ὁ τόπος, καταπίπτει καὶ πᾶσι μάννᾳ χαμαιζόμβρον τὸ θεῖον κατέπεμψε τῇ Δμαζοφλεῖ. καλοῦσι ἢ ἑβραῖοι τὸ βρῶμα τοῦτο μάνα. τὸ γὰρ μᾶν, ἐπερώτησις ἐστὶ τῇ ἡμετέρᾳ Δμάλεκτον, τί τοῦτ' ἐστιν ἀνακρίνουσα. καὶ οἱ μὲν χαίροντες ὅτι τοῖς ἀπ' οὐρανοῦ πεμφθεῖσιν αὐτοῖς διετέλουν. τῇ δὲ τροφῇ ταύτῃ παρακόντες ἔτεσιν ἐξήκοντα, ἐφ' ὅσον χρόνον ἦσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ. ὡς δ' ἐκεῖ μὲν ἄραντες ὡς ῥαφιδεὶν ἦκον πελασπαρηθέντες ὑπὸ δίψους εἰς ἔσχατον, ἐν τε τοῖς πρώτοις ἡμέραις πίδαξιν ὀλίγας ἐντυγχάνοντες, ἢ ὅτι πάντα ποσὶ ἄνυδρον δ' ὄντες τὸν χῶν ἐν κακοῖς ἦσαν, καὶ πάλιν δι' ὀργῆς τὸν μωυσῆν ἐποιοῦντο. ὁ δὲ, τὸν ἑρμὸν δ' παλήσας πρὸς μικρὸν ἐκκλίνας, ὅτι λιτὰς τρέπεται δ' θεοῦ, ὕδωρ καλῶν ὡς τροφὴν αὐτοῖς ἐδωκεν ἀπορουμένοις, οὕτως καὶ πάντων ὕδατος Δμαζηθησομένοις, καὶ τῆς ὅτι τροφῆ χάριτος πατ' μὴ παρόντος οὐδὲν. διὸ εἰς μακρὰν τὸν δωρεὰν ἀνεβάλλετο, πᾶ ἢ μωυσῆ παρέξειν ἐπιχνεῖται πηγὴν, ἢ πληθος ὕδατος, ὅ ἦν δ' προσδοκήσειν. καὶ κελεύει τὰ βάθρα πλήξαντα τὴν πέτραν, ὧν εὑρων αὐτόθι ὕδωρ κειμένων, περ' αὐτῆς λαμβάνειν τὴν ἐπιθυμίαν ὧν θεον). φροντίζειν γὰρ καὶ δ' μὴ σὺν πόνῳ μηδ' ἐργασίᾳ τὰ παρ' αὐτοῖς φανλίσαι. καὶ μωυσῆς ταῦτα λαβὼν ὕδωρ δ' θεὸ ὕδωρ γένεται πρὸς τὸν λαὸν, ἐπιμένοντα καὶ εἰς αὐτὸν ἀφορῶντα. ἢ γὰρ ἤδη καὶ ἑτέρων αὐτὸν κατὸ τῆς σκοπῆς ὁρμώμενον. ὡς δ' ἦκεν, λύπαλύειν αὐτοὺς καὶ ταύτης τῆς ἀνάγκης τὸν θεὸν ἐλεῆσαι καὶ κεχαρῆσθαι σωτηρίαν οὐδ' ἐλπισθεῖσαν, ἐκ τῆς πέτρας πιεῖν αὐτοῖς ἐρυσταῖς λέγων. τῶν ἢ πρὸς τὴν σκολὺν καταπαλαγέντων, εἰ τι δ' δίψους καὶ τῆς ὁδοιπορίας πεπαλαιπωρημένος ἀνάγκη γλυκὺ πεῖναι τὴν πέτραν, ὁ μωυσῆς πλήξας τι τῇ βακτηρίᾳ, ἐκ χασάσης ἐξέλυσεν ὕδωρ πολὺ καὶ διαυγέστατον. οἱ δὲ τῷ Δμαζόζῳ γεγενότος καταπλαγησαν ἐπὶ τὴν ὄλην ὄψιν τὸ δίψος αὐτ' ἐλήγει. ἐπινουσιν ἡδὺ καὶ γλυκύπατον ἅμα, καὶ οἷον ἂν εἴη θεῖ τὸ δῶρον δέοντος. τὸν τε σὺν μωυσῆν ἐθαύμαζον οὕτως ὑπὸ τοῦ θεοῦ πεπιμπλεῖσθαι, καὶ ζωὴν ἡμέρουντο τὴν δ' θεὸ πρὸς αὐτοὺς εὐνοιαν. δηλοῖ ἢ ἐν τῷ ἱερῷ ἀνακειμένη γραφὴ, τ' θεὸν μωυσῆ ἐκπεσεῖν οὕτως ἐκ τῆς πέτρας ἀναδοθησεσθαι ὕδωρ.

CAP. II.

De Amalecitarum & ſociorum clade, & præda, quæ Iſraelitis inde obtigit.

Κεφάλαιον β'.

Περὶ τῆς τῶν ἀμαληκιτῶν καὶ συμμάχων ἥττης, καὶ ὅση ἐκ τῶν πολεμίων λεία ἰσραηλίταις ἐπήνεγκε.

II. *Exod. 17.* HEbræorum autem fama longè lateque divulgata, rumoribusque de his per omnes gentes circumquaque ſparſis, non mediocris metus accolas ejus regionis occupavit. & miſſis ultro citroq; legationibus, adhortabantur ſe invicem, ut aut arcerent, aut delerent etiam, ſi modo poſſent, adventantem multitudinem. præcipui vero hujus expeditionis inſtigatores erant, qui Gobolitidem regionem & urbem Petram incolunt, vocanturque Amalecitæ, inter eas gentes pugnaciſſimi. horum reges & ſe invicem & finitimos ad Hebraicum bellum concitabant, externum exercitum, Ægyptiorum fugitivos, perniciem ſibi ſtruere dictitantes: quos non oportere contemni, ſed priusquam vires eorum augeantur uberem aliquam regionem adeptæ, & fiducia ex ipſorum ceſſatione concepta, priores bellum aggrediantur, tuto poſſe opprimi, conſultiusque eſſe in deſerto eorum conatus ulciſci, quam expectare, dum urbibus bonis ac opulentis potiantur. Hoc enim eſſe prudentium, initiis adverſariorum potentiæ quam primum obſtare, nec expectare, dum quotidianis ſucceſſibus in majus augeatur, & potius curare, ne in diſcrimen veniant, quam ut periculo eximantur. Poſt hujuſmodi legationes decretum eſt communi conſilio, ut Hebræos adorti prælio repellere conentur. Nihil tum minus expectabat Moyſes, quam motum aliquem indigenarum: ergo cum videret trepidare ac tumultuari populum, cui de improviſo & imparato cum inſtructiſſimo hoſte confligendum erat, hortatur, ut Dei ſententia freti, cujus auſpiciis libertatem ſervituti prætuliſſent, nihil aliud quam victoriam cogitarent: neve reputarent, quod armis, pecuniis, commeatu & aliis hujuſmodi præſidiis ſint inferiores: ſed cum Deum pro ſe contra hoſtes ſtantem habeant, tales animos conciperent, ac ſi humanis etiam opibus eſſent longe ſuperiores. nec ignorare illos, quantus ſit adjutor, toties in gravioribus malis expertos. hunc & hoſtibus eſſe infenſum, & Hebræis propitium: eumque favorem fatis declaratum, dum famem ac ſitim prodigioſe ab eis depellit, dum mari & monte incluſis inſperatum effugium expedit. adhæc tanto magis ad victoriam aſpirandum, quod poſt hanc nihil ſint deſideraturi eorum, quæ ad humaniorem victum pertinere videntur. Talibus dictis animato populo, convocatisque tribunis & optimatibus, univerſos & ſingulos hortatur, juniores quidem, ut grandiorum dicto audiant; hos vero, ut omnes imperatoris ſui nutus obſervent. at illi periculum contemnentes & conflictus cupidi, ſperabant hanc pugnam miſeriæ finem allaturam, & ultro Moyſen rogabant, ut ſe confeſtim in hoſtem duceret, neve intempeſtiva cunctatione alacritatem militum hebetaret.

Τοῦ δὲ τῶν ἑβραίων ἐνόματος ἤδη πολλὰ καὶ πάντας ἀφεδωμένου, καὶ περὶ αὐτῶν λόγου φοιτῶντος, ἐν φόβῳ συνεβαινεν ἅμα καὶ μικρῷ τοὺς ὁπηχωρίους εἶναι. καὶ πρεσβεύόμενοι πρὸς ἀλλήλους παρεκάλουν ἀμύνειν καὶ πειρᾶσθαι τοὺς ἄνδρας ἀφανεῖς ἐπιόντας ἢ εἰ μὴ τοῦτο ἐνοχλοῖντες, εἰ τε τὴν γοβολίτιν, καὶ τὴν πέτραν κατοικοῦντες, εἰ καλοῖντο μὲν ἀμαληκῖται, μαχιμώτατοι δὲ τῶν ἐκεῖσε ἐθνῶν ὑπῆρχον. ὧν πάντων οἱ βασιλεῖς, ἀλλήλους τε καὶ τοὺς πλησίους ὁπόσοι τὸν πρὸς ἑβραίους πόλεμον παρεκάλουν. ἔφασαν ἀλλόφυλον καὶ τῆς αἰγυπτίων δεσποτείας δραπέτην δουλείας ἐφιέσθαι αὐτοῖς λέγοντες, ὃν οὐ καλῶς ἔχειν ὑπερορᾶν, ἀλλὰ πρὶν ἢ λαβεῖν ἰσχὺν καὶ πυρὲ λθεῖν εἰς ἤπειρον, καὶ αὐτοὺς τῆς πρὸς ἡμᾶς καταρξαι μάχης ὑπερθέσθαι τοῦ μηδὲν αὐτοῖς παρ' ἡμῶν ἀπιστεῖν, κατιδοῦσι ἀσφαλὲς καὶ σῶφρον, δίκῃ αὐτοὺς καὶ πρὸς τῆς ἐρημίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πεπραχθέντων ἀπαιτεῖσθαι. ἀλλ' οὐχ ὅτως ἔπειν τοῖς πόλεσι ἡμῶν καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ὑπεδέλλωσιν τὰς χεῖρας. εἰ δὲ ἐρχεμβλεῖν δυνάμιν ἐχθρῶν πειράσμοι κατελύειν ἀγαθοὶ συμβαίνει μᾶλλον, ἢ οἱ προκατέλασαν μείζω κωλύοντες ἡδονήν. εἰ μὲν γὰρ ὑπὸ πρὸς ἐρημίαν δοκοῦν νεμεσᾶν, εἰ δὲ οὐδεμίαν αὐτοῖς ἀφορμὴν κατ' αὐτῶν ἔωσι ἡδονῆς. πειθῦσι τοῖς πλησιοχώροις καὶ πρὸς ἀλλήλους πρεσβεύόμενοι χωρεῖν τοῖς ἑβραίοις ἐγκλείσαν εἰς μάχην. μωυσῆ δὲ σύδεν προσδοκῶντι πολέμιον, ἔσπερίαν ἐπαχθῆ ἐπεσπίπτει τὰ τῶν ὑπηκόων. καὶ περόντων ὅπῃ τ μάχην ἤδη καὶ κινδυνώδη δεον, ἐξευδεῖ χαλεπῶς τὸ τῶν ἑβραίων πλῆθος. ἐν ἐρημίᾳ μὲν ὄν ἀπίστων, μάλλον δὲ πολεμίων ἀνθρώπους τοὺς πᾶσι καλῶς ἐχρηστομένους. ὠχλοῦντο δὲ ὑπὸ μωυσῆ ἤρχετο, καὶ θαρρεῖν παρεκάλει τῇ δὲ θεῷ ψήφῳ πεπιστευκότας, ὑφ' ἧς εἰς πάλιν ἐλευθερίαν ἠγμένοι, κατανικήσειαν τοὺς περὶ αὐτοῖς εἰς μάχην αὐτοῖς καθεσταμένους. καταλαμβάνειν δὲ τὸ μὲν αὐτῶν σφέτερον πολὺ, καὶ πάντων ἀπροσδοκήτως, σταλῶν, χρημάτων, τροφῆς, τῶν ἄλλων ὧν περιόντων ἐκ πεπιθησμένους πολεμοῦσιν ἀνθρώποις, κρείσσους ἐν τῷ παρόντι θεοῦ συμμαχίᾳ πεύθεσθαι αὐτοῖς πάρεσαν. τὸ δὲ ἐναντίον ὀλίγον ἄνοπλον ἀσθενές, οἷον καὶ μὴ ἐκ πολλῶν οἷος αὐτοῖς σωθῆναι οὖσιν κινδυνεύειν βουλεύσασθαι θεοῦ. εὐθέως δὲ οἱ ἐπίκουροι ἐκ πλοῖα πεπερασμένους καὶ δεινοτέρους τὸ πολέμου. τῶν μὲν γὰρ ἄνθρωπος, ἀ δὲ ἄπρα, καὶ πρὸς ἔρη καὶ θάλασσαν ἐδοι ἐκ ἔχοντι φυγῆς, πλὴν αὐτοῖς ἀφ' τῶν μένειαν τῶν θεὸν θεοῦ νενικηκότες. τοῦ δὲ ἡμέρας παρεκάλει πρόθυμος πους, ὡς τ ἀπόντων ἄπρα αὐτοῖς ἐν τῇ κρατῆσαι τῶν ἐχθρῶν καιρίης. καὶ μωυσῆς μὲν πάντοις παρεθάρσυνε τὸ πλῆθος λέγοις, συγκαλῶν τοὺς τε χαρχοντας καὶ τῶν ἐν τέλει καθ' ἑκάστους τε καὶ ἀλλήλοις. τοὺς μὲν νεωτέρους παρεκάλει πείθεσθαι τοῖς πρεσβυτέροις. τοὺς δὲ, ἀκροᾶσθαι τοῦ στρατηγοῦ. ἐδόκουν ὑπὸ τῶν κινδύνων τὰς ψυχὰς ἠγημένοι. καὶ πρὸς τὸ δεινὸν ἑτοίμως ἔχοντες ἤλπιζον ἀπαλλαγήσεσθαι ποτὲ τῶν κακῶν, καὶ τὸν μωυσῆν σκέλλειν ἄγειν αὐτοὺς ὑπὸ τοὺς πολεμίους ἤδη, καὶ μὴ μέλλειν, ὡς τῆς ἀναβολῆς ἐμποδίζούσης τὴν προθυμίαν αὐτῶν.

πῆ

ὁ δὴ τῆς πλησίον ὑποκείνας πᾶν τὸ μάχιμον, ἡσυχῶ A tum ille, selectis è reliqua multitudine ad pugnam idoneis; Jesum præficit Naueci filium, è tribu Ephræmitide, virum manu ac consilio juxta promptum, & pietate insignem & à Moyse præceptore hac parte non degenerantem. aliquot etiam cohortes ita disponit, ne ab aquatione intercludi possit, plures etiam ad præsidium castrorum & imbellis multitudinis relinquit. Per noctem deinde ad prælium se expediunt, & armis simul ac corporibus curatis, intenti signum classico per Moysen dari expectant: qui & ipse pernox cum Jesu consultabat, eumque de instruendis ordinibus admonebat, appetente vero jam die, hortatur ducem, ut spei de se conceptæ respondere studeat, &, re feliciter gesta, existimationem sibi apud milites comparare. similiter Hebræorum optimum quemque privatim, ac mox omnes armatos verbis ad fortitudinem accendit. atq; ita instructos & animatos Jesu & Deo committit, ipse montem ascendit. jamque ad manus ventum erat. pugnabaturque strenue, nec adhortationes mutuæ deerant: & quamdiu Moyses erectas manus tendebat, Amalecitæ deteriore conditione præliabantur. Moyses vero extensione manuum lassatus, cum observasset quotiescunque manus demitteret, totiès suos non ferentes hostis impressionem cedere, jubet fratrem Aaronem, & sororis Mariames maritum Uronem, utrinque astantes, manus sibi indesinenter sustinere, neque permittere, ut per lassitudinem deferrentur. quo facto, egregie vicerunt Hebræi, fuissentqve internecione deleti Amalecitæ, nisi interveniente nocte fuga & latebris quidam eorum salutem sibi quæsissent. qua victoria non alia vel magnificentior vel magis opportuna majoribus nostris contigit. nam & occurrentem exercitum fuderunt ac fugaverunt, & omnibus circumquaque degentibus magnum terrorem incusserunt, & laboris præmium prædam opimam reportaverunt. namque castris etiam hostilibus expugnatis, publicè & privatim sunt ditati, qui ad eam diem vix qvotidianum victum sibi parare poterant. nec in præsens tantum ea victoria profuit, sed in futurum etiam. non solum enim corpora adversariorum, sed animi quoque eo prælio sunt fracti: & omnibus circumquaque gentibus ex illo tempore facti sunt formidolosi. ipsis vero opulentiæ non mediocris accessio est facta. multum enim auri & argenti in castris fuit repertum, multa æramenta vel escaria vel coquinaria, magnus etiam pecuniæ signatæ numerus: ad hæc textilia & armorum ornatus, aliaque suppellex castrensis & varia præda jumentorum & impedimentorum, qvæ exercitum sequi solent· quin & audaciores multo successus hic Hebræos reddidit & fortitudinis ac industriæ magis studiosos, nihil non sibi pollicentes, si virtutem strenue colerent. Et hoc quidem prælium talem exitum est fortitum. Sequenti vero die Moyses cæsorum cadavera spoliavit, arma, quæ fugientes abjecerant, collegit, & illis, quorum opera insignior fuerat, præmia distribuit. Jesumque ducem pro concione collaudavit, milite per acclamationes laudem viri comprobante.

ἐφ' ᾗσιν αὐτῷ, γαμήκει μὲν ἦν φυλῆς τῆς Ἐφραιμίτιδος ἀνδρὶ σύτατον ἢ καὶ πόνους ὑποστῆναι γενναίου, καὶ νοῆσαι τὰ καὶ εἰπεῖν ἱκανώτατον, καὶ θρησκεύοντα τὸν θεὸν ἐκπρεπῶς, καὶ μωυσῆ διδάσκαλον τῆς πρὸς θεὸν εὐσεβείας πεπιπλωμένον τῷ τοῖς Ἑβραίοις. βραχὺ δὲ παρὰ τὸ ὕδωρ ἐταξε, τῶν πλείστων ὅπλα φυλακῆ παίδων καὶ γυναικῶν & τι σκευῶν παντὸς στρατοπέδου. καὶ νύκτα μὲν πᾶσαν ἐν εὐσκοδῆ ἦσαν, τῶν τε ὅπλων εἶτα πεπυκνικὼς ἀναλαμβάνοντες καὶ τοῖς στρατηγοῖς παρεσκευασμένοι, ὡς ὁρμήσοντες ἐπὶ τὸν μάχιμον, ὁπότε κελεύσει αὐτοῖς μωυσῆς. διηγρυπνει δὲ καὶ μωυσῆς ἀναδιδάσκων τὸν ἰησοῦν ἐν τοῖς ἐκταξαν τὸ στρατόπεδον. ἡγεμὼν ἢ καταφανὴν τοῖς ἡμέραις, εὐθὺς τόν τε ἰησοῦν ἐκάλει μηδὲν χείρονα φανῆναι τὸ ἔργον τῆς αὐτοῦ ἐλπίδος, δόξαν τε ἅμα τῆς παρούσης κτήσεσθαι στρατηγίας ἐφ' ἅπασι τοῖς ἐρχομένοις ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις. τῶν τε Ἑβραίων τοὺς ἀξιολογωτάτους ἰδίᾳ παρεκάλει, καὶ σύμπαν ἤδη τὸ πλῆθος ὡπλισμένον παρῆμεν. καὶ ὁ μὲν οὕτως ἐνθουσιάζων τὸν στρατὸν τοῖς τε λόγοις καὶ τῇ ἅμα τῶν ἔργων ἐνδεικνύμενος ἀνεχώρει πρὸς τὸ ὄρος· ἵνα τι καὶ ἰησοῦ ἐνδείσειεν τὸ στρατήμα. προσεμίσγον δὲ οἱ πλείστοι καὶ χερσὶν καὶ μάχῃ, προθυμία τε καὶ ἁμιλλώμενοι τὰ πρὸς ἀλλήλους χρώμενοι. μέχρι μὲν οὖν μωυσῆς αὐτὰς ἀνίσχει τὰς χεῖρας, καὶ τοὺς ἀμαληκίτας κατεπόνουν οἱ Ἑβραῖοι. τοῦ οὖν πόνου τῆς ἀναπαύσεως τῶν χειρῶν ὁ μωυσῆς οὐκ ἐπορίζων (εὐσκιὰς γὰρ ἂν αὐτὰς καθῆν, τὰ σαυτάκις ἐλαθεύθη τοὺς εἰσκίους αὐτῷ σωθῆναι) κελεύει τὸν τε ἀδελφὸν ἀαρῶνα, καὶ τῆς ἀδελφῆς μαριάμης τὸν ἄνδρα οὖρον ὄνομα, ἑκατέρωθεν αὐτοῦ ἀνασπαστὰς τὰς χεῖρας, καὶ μὴ ὑπεῖκειν κάμνειν βεβηκότας. καὶ τοῦτο ἡμέρου κατακράτησαν τοὺς ἀμαληκίτας οἱ Ἑβραῖοι, καὶ πάντες ἀπολώλεσαν ἂν εἰ μὴ νὺξ ἐπιγενομένη ἀπέσχον ἂν κτείνων. νίκῃ ἢ καλλίστῃ καὶ κατορθώσει τῶν νικῶν ἡμῶν οἱ πρόγονοι. καὶ γὰρ τῶν ὑπερασπισάντων ἐκράτησαν, καὶ τοὺς πολεμίους ἐφόβησαν ὑπερπέπτης μεγάλων καὶ λαμπρῶν, ὧν ἐπ' ἀνδρὶ ἔπεσχον ἀγαθῶν. ἐλόντες ἢ καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων πλοῦτου τε μεγάλου δημοσίᾳ κατ' ἰδίαν ἔχον, δὲ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς πρότερον ἐπορεύτες. ὑπῆρξε ἢ αὐτοῖς οὐκ εἰς τὸ παρὸν μόνον, ἀλλὰ εἰς τὸν αὖθις αἰῶνα τῶν ἀγαθῶν αἰτία κατορθωθεῖσα ἡ πρότερον μάχη. οὐ γὰρ τὰ σώματα μόνον τῶν ὑπεστρατευκότων ἐθραύσαν, ἀλλὰ καὶ τὰ φρονήματα, ὥστε τοῖς πολεμίοις ἅπασιν μὴ τλῆναι σφίσιν ἠθέλησαν ἐμβαλεῖν. φόβος δ' αὐτοῖς τότε μεγάλα δύναμιν παρεσκεύασεν. πολὺς μὲν γὰρ ὁ ἀργυρός τε καὶ χρυσὸς ἐγκατελείφθη ἐν τῷ στρατοπέδῳ. καὶ σκεύη χαλκᾶ εἰς ἐχρῶντο πολὺ τὸ ὄνομα. πολὺ ἢ ἐπίσημον πλῆθος ἑκάστων, ὅσα τε ὑφάσματα καὶ κόσμια πρὸς τὰς ὁπλήσεις. ἥ τε ἄλλη θεραπεία καὶ κατασκευὴ σκηνῶν, λέκτα τε παντοῖα κτηνῶν, & ὅσα φιλεῖ στρατοπέδοις ἐφοδευκόσιν ἐπεσθαι. φρονήματος τε ὑπερεπλήσθησαν ἐπ' ἀνδρείᾳ Ἑβραῖοι, καὶ πολλῆ μετεπίπτησις ἐν ἀρετῇ αὐτοῖς, πρός τε τὸ πονεῖν ἦσαν, ἐν τούτῳ πάντα κτήματα νομίζοντες εἶναι. καὶ ταύτης μὲν τῆς μάχης τοῦτο τὸ πέρας. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ μωυσῆς νεκροὺς τε ἐσκύλευε τῶν πολεμίων, καὶ τοῖς πανταχόθεν φυγόντων συνέλεγε.

19 Herod examined the guards and ordered that they be executed.

Then Herod went from Judea to stay for a while in Caesarea.

20 He had been quarrelling with the people of Tyre and Sidon; they now joined together and went in a body to see him. After they had persuaded Blastus, the king's chamberlain, to be their friend, they asked for peace, because they depended on the king's country for their food supply.

21 On the appointed day Herod, wearing his royal robes, sat on his throne and addressed the people. 22 They shouted, 'This is the voice of a god, not of a man!' 23 Immediately an angel of the Lord struck him down, because he had not given the glory to God; and he was eaten by worms and died.

24 But the word of God grew and spread.

25 When Barnabas and Saul had completed their mission in Jerusalem, they returned, taking with them John, who was also called Mark.

13 In the church at Antioch there were prophets and teachers: Barnabas, Simeon called Niger, Lucius of Cyrene, Manaen who had been brought up with Herod the ruler, and Saul.

2 While they were worshipping the Lord and fasting, the Holy Spirit said, 'Set apart for me Barnabas and Saul for the work to which I have called them.' 3 So after they had fasted and prayed, they laid their hands on them and sent them off.

Paul's first missionary journey

4 The two of them, sent out by the Holy Spirit, went down to Seleucia and from there sailed to Cyprus. 5 When they arrived at Salamis, they began to proclaim the word of God in the Jewish synagogues. John was with them as their assistant.

6 They travelled through the whole island as far as Paphos, where they met a Jewish magician, a false prophet named Bar-Jesus. 7 He was with the governor, Sergius Paulus, a man of intelligence, who summoned Barnabas and Saul because he wanted to hear the word of God. 8 But Elymas the magician (for that is the meaning of his name) opposed them and tried to turn the governor away from the faith. 9 Then Saul, who was also called Paul, filled with the Holy Spirit, looked straight at him 10 and said, 'You son of the devil, you enemy of all that is right! You are full of all kinds of deceit and trickery. Will you never stop perverting the straight ways of the Lord? 11 Now the hand of the Lord is against you. You will be blind and unable to see the light of the sun for a time.' Immediately mist and darkness fell on him, and he groped about, looking for someone to lead him by the hand. 12 When the governor saw what had happened, he believed, for he was astonished at the teaching about the Lord.

13 From Paphos, Paul and his companions sailed to Perga in Pamphylia, where John left them and returned to Jerusalem. 14 From Perga they went on to Pisidian Antioch. On the Sabbath they went into the synagogue and sat down. 15 After the reading from the Law and the Prophets, the leaders of the synagogue sent them a message, saying, 'Brothers, if you have a word of encouragement for the people, please speak.'

16 Paul stood up, motioned with his hand and said:

'Fellow Israelites and others who worship God, listen to me! 17 The God of the people of Israel chose our ancestors; he made the people prosper during their stay in Egypt, and with a powerful arm he led them out of that country. 18 He endured their conduct for about forty years in the desert. 19 He overthrew seven nations in the land of Canaan and gave their land to his people. 20 All this took about four hundred and fifty years.

'After this he gave them judges until the time of the prophet Samuel. 21 Then they asked for a king, and God gave them Saul son of Kish, a man of the tribe of Benjamin, who ruled for forty years. 22 After removing Saul, he made David their king. He testified concerning him: "I have found David son of Jesse to be a man after my own heart; he will do everything I want him to do."

23 'From this man's descendants God has brought to Israel a Saviour, Jesus, as he promised. 24 Before the coming of Jesus, John preached repentance and baptism to all the people of Israel. 25 As John was completing his work, he said: "What do you suppose I am? I am not the one you are waiting for. But he is coming after me, and I am not worthy to untie the sandals on his feet."

26 'Fellow children of Abraham, and others who worship God, it is to us that this message of salvation has been sent. 27 The people of Jerusalem and their leaders did not recognize Jesus, and in condemning him they fulfilled the words of the prophets that are read every Sabbath. 28 Although they found no cause for a death sentence, they asked Pilate to have him executed. 29 When they had carried out all that was written about him, they took him down from the cross and laid him in a tomb. 30 But God raised him from the dead, 31 and for many days he appeared to those who had travelled with him from Galilee to Jerusalem. They are now his witnesses to our people.

32 'We tell you the good news that what God promised our ancestors 33 he has fulfilled for us, their children, by raising Jesus. As it is written in the second Psalm:

"You are my Son;
today I have become your Father."

34 The fact that God raised him from the dead, never to return to decay, is stated in these words:

"I will give you the holy and sure blessings
promised to David."

35 So it is also stated elsewhere:

"You will not allow your Holy One
to see decay."

36 'Now David, after he had served God's purpose in his own generation, died, was buried with his ancestors and decayed. 37 But the one whom God raised from the dead did not see decay.

38 'Therefore, my brothers, I want you to know that through this man forgiveness of sins is proclaimed to you. 39 Through him everyone who believes is set free from all sins, which you could not be set free from by the law of Moses. 40 Be careful, then, that what the prophets said does not happen to you:

41 "Look, you scoffers,
be amazed and perish,
because I am doing something in your days
that you will not believe,
even if someone tells you."'

42 As Paul and Barnabas were leaving the synagogue, the people asked them to speak about these things the next Sabbath. 43 When the meeting of the synagogue was dismissed, many Jews and devout converts to Judaism followed Paul and Barnabas, who spoke to them and urged them to continue in the grace of God.

44 On the next Sabbath almost the whole city gathered to hear the word of the Lord. 45 When the Jews saw the crowds, they were filled with jealousy and began to contradict what Paul was saying and heaped insults on him.

46 Then Paul and Barnabas answered them boldly: 'We had to speak the word of God to you first. Since you reject it and do not consider yourselves worthy of eternal life, we now turn to the Gentiles. 47 For this is what the Lord has commanded us:

"I have made you a light for the Gentiles,
that you may bring salvation to the ends of the earth."'

48 When the Gentiles heard this, they were glad and honoured the word of the Lord; and all who were appointed for eternal life believed.

49 The word of the Lord spread throughout the whole region. 50 But the Jewish leaders stirred up the devout women of high standing and the leading men of the city. They incited a persecution against Paul and Barnabas and expelled them from their region. 51 So they shook the dust off their feet in protest against them and went to Iconium. 52 And the disciples were filled with joy and with the Holy Spirit.

14 At Iconium Paul and Barnabas went as usual into the Jewish synagogue. There they spoke so effectively that a great number of Jews and Gentiles became believers. 2 But the unbelieving Jews stirred up the Gentiles and poisoned their minds against the brothers. 3 So Paul and Barnabas spent a long time there, speaking boldly for the Lord, who confirmed the message of his grace by enabling them to perform signs and wonders.

...ſtrum ſuum, ſed ſuper ſcripturam ſuam, ſuper ſcripturam ſuam, ſuper ſcripturam ſuam,

Cæterum Hebræi, visa insolita tempestate, ejusque horrendo strepitu aures feriente, supra modum turbabantur. nam & rei novitas terrebat, & rumor vulgatus de monte, qvod crebro Deus cum inviseret. quamobrem continebant se intra tabernacula mœsti, putantes actum de salute Moysis, &, illo per iram Dei sublato, se quoque simile exitium manere. In tali rerum statu, ecce tibi, Moyses exultans lætitia, vultuque ipso animum gaudio gestientem præterens. quo conspecto, repente metus omnis abiit, inque locum ejus spes magni alicujus boni successit: nam & aër ad ejus adventum pristinam serenitatem recepit. Mox igitur concionem advocat, audituram, quæ mandata a Deo referat. quam ubi convenisse animadvertit, è superiore loco, ut ab universis audiretur, in hunc modum est affatus: Viri Hebræi, Deus optimus maximus, qvemadmodum nunqvam antea vota nostra est aspernatus, ita hoc qvoque tempore me legatum vestrum benignissime excepit, & jam in castra vestra præsens ac propitius adest, præscripturus vobis vivendi rationem, qua nulla beatior ne cogitari quidem potest. quare per ipsum perque ejus magnifica opera vos obsecro, ne contemnatis, quæ vobis dicturus sum, meam mediocritatem intuentes, qvodqve humanam linguam audituri estis; sed expendentes mandatorum bonitatem ac utilitatem, agnoscite ejus majestatem, qui, ut vestra commoda provehat, me internuncio ad vos uti non est dedignatus. Non enim Moyses Amaramæ & Jochabelis filius, sed is, qui pro vestra salute Nilum sanguineis fluentis labefecit, & Ægyptiorum contumaciam tam variis calamitatibus fregit, qui per mare viam vobis munivit, qui omnium egenis cibos cœlitus excogitavit, qui potum desiderantibus è petra scatere jussit, a quo Adamus terræ ac maris usum fructum accepit, per quem Noe diluvium effugit, per quem Abrahamus nostri generis autor ex errone possessor Chananæ terræ est factus, per quem Isacus, confectis senio parentibus, est natus, per quem Jacobus duodecim honestissimis filiis est ornatus, per quem Josephus in Ægyptiorum præsidem evasit; is, inquam, vobis hæc præcepta largitur, ego nihil aliud sum, quam tanti numinis interpres. ea vobis sacrosancta erunt, & conjugibus ac liberis antiquiora. illis enim parendo beatam vitam agetis, fruentes terra fertili, mari tranquillo, progenie juxta naturæ leges felici, eritisque hostibus vestris semper formidolosi. ego enim cum Deo coram colloqutus, immortalem ejus vocem audivi: adeo illi cordi estis vos & generis vestri incolumitas. His dictis, adducit populum cum liberis & conjugibus, ut Deum loquentem eis audiant, &, quid agendum, docentem, ne dicta minus auctoritatis haberent, si per humanam linguam in animos eorum illaberentur. itaque omnes audiebant vocem è sublimi descendentem, ut nemo non intelligeret. Præcepta autem, quæ Moyses duabus tabulis inscripta reliquit, non est fas totidem verbis evulgare, sententias tantum eorum indicabimus. Docet enim nos

Exod. 20.

Primum præceptum, Deum esse unum, & hunc solum colendum.

Secundum, Nullius animalis simulacrum adorandum.

Διδάσκει μὲν οὖν ἡμᾶς ὁ πρῶτος λόγος, ὅτι θεὸς ἐστιν εἷς, καὶ τοῦτον σέβεσθαι μόνον.

Ὁ δὲ δεύτερος κελεύει, μηδένος εἰκόνα ζῴου πιήσασθαι πρὸς προσκυνῆσιν.

Ὁ τρί-

ὀγδόη· ἢ, ὅτι μηδεὶ φαύλων ἢ ἀνιαρῶν ἐμπλῶσαι. A *Octavum, Non temere jurandum.*

ὀγδόη πάντα· ἢ, ἀναπαύεσθαι τὰς ἑβδομάδας ἀναπαυομένους ἀπὸ παντὸς ἔργου. *Quartum, Septimi diei ferias nullo opere profanandas.*

ὀγδόη πέμπτη· ἢ, γονεῖς τιμᾶν. *Quintum, Parentes honorandos.*

ὀγδόη ἕκτη· ἢ, μὴ φονεύειν. *Sextum, à cæde abſtinendum.*

ὀγδόη ἑβδόμη· ἢ, μὴ μοιχεύειν. *Septimum, Non adulterandum.*

ὀγδόη ἕβδομος· ἢ, μὴ κλέπτειν δρᾶν. *Octavum, Non committendum furtum.*

ὀγδόη ὄγδοος· ἢ, μὴ ψευδομαρτυρεῖν. *Nonum, Non deponendum falſum teſtimonium.*

ὀγδόη ἔνατος· ἢ, δεκάτης μηδενὸς ἀλλοτρίας ἐπιθυμίαν λαμβάνειν. B *Decimum, Nihil alienum concupiſcendum.*

καὶ τὸ μὲν πλῆθος ἀκούσαν ἐπύθοντο αὐτοῦ θεῖα περὶ ὧν μισοῦσι διελέχθη· χαίρον δὲ ὅτι τὰς προσδοκωμένας ἅμα συλλόγου διελύθη. ὁ δὲ ἐξῆς Φειτῶν ἅπαν τὸν σκηνὴν ἤγειρεν αὐτοῖς ἅπασι κατὰ θεὸν κομίζων. ὁ δὲ τούτου πλείονα μὲν περὶ τῶν νόμων εἰς ἑτέραν ἀναπέμπει χρόνου, ἃ μνημονεύσομεν καὶ κυρώσει εἰκότως. πλείστας δὲ τῶν νόμων εἰς ἑτέραν ἀναφορὰν, ἰδίαν περὶ αὐτῶν ποιησόμενος ἀφήγησιν. οὕτω δὲ τὰ πραγμάτων αὐτοῖς ἐχόντων ὁ μωυσῆς πάλιν εἰς τὸ σινᾶον ὄρος ἀνίει προειπὼν τοῖς ἐθνάρχαις. βλέπων δὲ αὐτῶν ἐπιπόνως τὴν ἄνοδον. ἐ γὰρ ἐγένοντο πρόσω. παρεκάλεσε γὰρ ἡμέρας δύο μάλιστα ἀπ' αὐτῶν ὅσας εἶχεν πρὸς ἑβδόμους, μή τι μωσῆς παθὼν. καὶ τοσαύτης ἐπιγενομένων θανὼν οὐκ ἔστιν ὁ ἀτὼς ἐλύπησεν αὐτοὺς, ὡς τὸν νομίζειν μωσῆν ἀποθνήσκειν. διὸ δὲ τοῖς ἀνθρώποις ἐξ ἐλπίδων μὲν, ἀποθνήσκειν λεγόντων ἀληθείας ἐπεισόντα. ἡ μάλιστα ὅσοι περὶ αὐτὸν ἀπιθάνως ἦσαν διακείμενοι τοῦτο τὸ ψεῦδος ἔφερον. τῶν δὲ, περὶ τὸ θεῖον ἀνακεχωρηκέναι. τοὺς δὲ σωφρονεστέρους ἡ μηδὲν ἕτερον τῶν λεγομένων εἰς ἡδονὴν λαμβάνοντας ἰδίαν, ἢ τὸ ἀληθὲς περιεῖναι. ἀποδυσπετοῦν ἀνθρώπινον ἡγουμένους, καὶ τὸ ἀπὸ θεοῦ πρὸς αὐτὸ μεταιτῆσαι δίκην· εἰκὸς ἐνόμιζόντας, πάσας ἐχθὲ ὁ λεγόμενος ἐπιμένειν, τοῦ δὲ ἡμέρας καὶ κηδεμόνος ἀπολαμβάνοντες οὐκ ἔχειν ἐκ ἂν ἄλλο δύναιντο σοφόδοκον λυπεῖσθαι διατελεῖν ἢ ὅτι τὸ ἀπόνων αὐτοὺς ἐᾶται προσδοκᾶν τι χρήσιμον περὶ πάντων, οὔτε μὴ λυπεῖσθαι καὶ καταφθαρῆναι ἐδύναντο. τὴν δὲ ἀπόδοσιν οὐκ ἐμέρους μεταφέρουσιν ἀπορεῖν πειράσειν προσδοκήσαι. ἤδη δὲ ποσαριαίους ἢ ἡμερῶν διελήλυθότων, καὶ πολλῶν νυκτῶν, παρὰ τοὺς τῶν ἀνθρώπων νενομισμένους χρόνους· ἀρὰς δὲ ἐνέπλησεν τὸ στρατόπεδον ὅπως φανεῖς, καὶ τῷ θεῷ πάντων, ἵνα εἶχε περὶ αὐτῶν ἀπόκλου. τὴν τε προσπαρουσίαν εἰ ἐδεδημιούργουν πλείστου μήν, λέγων αὐτοῖς ἢ πάντας τοὺς ἡμέρας καὶ σκηνὴν ὅτι ἔσονται θεοῦ αὐτῷ, εἰς ἣν κατασκευὴν ἀπὸ ἐθνῶν ἐκλεγόμενος, ὅπως ἢ μεταβαίνοντες ἀλλαχοῦ πάντων ἔχοντες μὴ ὑπὸ δεώμεθα τῆς ὅπη τὸ σινᾶον ἀνόδου μόνον. αὐτὸ δὲ ὅπως Φειτῶν συσκηνὴ ἐξεπηγάνων τοῖς ἐμπόροις ἅπασι. ἦν δὲ τοιαύτη ἡ σκηνὴ μέτροις τε καὶ παρασκευῇ, οἷς αὐτὸς ἐπέδειξεν ὑμῶν αἰσθάνεσθαι ἐγένετο ἀπὸ τὸ ἔργον. πᾶσι δὲ ἐκ τῶν δύο πλάκας αὐτοῖς ἐπιδείκνυτο. ἐγγεγραμμένας ἐχούσας τοὺς δέκα λόγους, ἐν ἑκατέρᾳ πέντε, ὃ χαλκῷ ἐπὶ τῇ χειρὶ θεοῦ. εἰ ἦ χαίροντας εἰς τὰ εἴσω καὶ εἰς ἥσυχον ἐ θρασὺ, τῆς κτήσεως αὐτῶν ἀσυδὴς οὐ καταλείποντα. ἀλλ' ἑτέρωθεν ἀσημον τι καὶ ξυσὸν, καὶ χαλκὸν ὕλα τὶ τῆς κηλικίης ὕλης, καὶ μηδὲν ὑπὸ σήψεως παθὸν ἀναλῶσα. αὐγοῦς τε τεῖχος καὶ δοφὰς πρόβατων, τὰς μὲν ὑακινθίῳ βεβαμμένας, cariem firmam, pilos caprarum, & ovium pelles

Hæc ubi multitudo lætâ ex ipſo Deo, ſicut Moyſes prædixerat, audivit, dimiſſa eſt concio. Sequentibus autem diebus ſæpius ad ducis tentorium ventitantes poſtulabant, ut etiam leges eis à Deo deportaret. ille & in hoc eis gratificatus leges tulit, & quid quove modo agendum eſſet per idem tempus præſcripſit, ſicut ſuo loco dicetur, ſed majorem legum partem in aliud tempus differo, privatim de his commentaturus. Eodem fere tempore Moyſes rurſum in Sina montem aſcendit, prænonito ante populo: nam & ſpectare eos aſcenſionem ſuam voluit. cumque diutius moraretur, per quadraginta enim dies abfuit, cœperunt ſolliciti eſſe, ne quid gravius illi acciditſet, neque in tot ærumnis aliud quicquam eos ſic contriſtavit, ut interitus Moyſis opinio. variabant enim rumores, dum alii devoratum à beſtiis jactant, maxime qui minus eum amabant; alii raptum à Deo videri malunt. qui vero prudentiores erant, inter utramque ſententiam ancipites, quod alterum ab humanis caſibus non alienum, alterum viri illius virtuti convenientius videbant, ipſius ſortem ſatis æquo animo ferebant: ſuam autem vicem dolebant, qvod tali præſide ac patrono eſſent orbati, qvalem alium inveniri credebant impoſſibile: & neque ſolicitudo ſperare eos ſinebat, neque, ſpe adempta, non dolere poterant. ac ne caſtra movere quidem audebant, reditum expectare juſſi. tandem, quadraginta diebus totidemque noctibus elapſis, revertitur, nullo interim humano alimento deguſtato: adventuque ſuo tota caſtra ingenti gaudio replevit, divinam prövidentiam illis adeſſe ſignificans, & rationem bene ac beatè vivendi ſe per eos dies didiciſſe: poſtulareque Deum, ut tabernaculum ei faciant, quo deſcenderet, qvoties placeret, quod etiam migrantes ſecum circumferre poſſent, ut non ſit opus amplius in Sina aſcendere, ſed interviſitans crebro & tantum non cohabitans præſto ſit votis eorum ac deprecationibus. menſuram quoque & formam tabernaculi ſibi præmonſtratam, nihilque ſupereſſe, niſi ut ad ejus fabricam quam primum ſe accingerent. His dictis, profert duas tabulas continentes decem præcepta inſcripta, in ſingulis quina. erat autem Dei manus ea ſcriptura. Illi vero præſentia ſermoneque Moyſis læti pro ſe quisque certatim ad ſtructuram tabernaculi conferebant, aurum, argentum cuprum, materiam ligneam elegantem & contra partim hyacinthina partim punicea tinctura,

Exod. 21.

Exod. 24.

Exod. 36.

Exod. 35.

qvaſdam etiam candidas colore, & alias pur-
puræ flore infectas. adhæc lanas eisdem coloribus tinctas, & linum byſſinum, lapillos qvoqve pretioſos, qui ad ornatum auro includi ſolent, atque inſuper vim magnam odoramentorum. nam hujusmodi erat materia tabernaculi, quod nihil ab ambulatorio templo & portatili differebat. ergo poſteaquam iſtæ ſpecies ambitioſe ſunt collatæ, viritim contribuentibus, nonnullis etiam plura quam pro domeſticis facultatibus, architectos operi propheta præfecit ex mandato Dei, ſed tales ut non alii deligendi fuerint, etiam-
Exod. 36. ſi populi ſuffragiis res commiſſa fuiſſet. Eorum nomina etiam nunc in ſacris codicibus extant: Beſelel ex tribu Judæ, Uronis filius & Mariammes, quæ erat ducis ſoror: & Eliabus Iſamachi, tribus Danidis. plebs autem tanta alacritate operam & impenſam offerebat, ut edicto coercendi fuerint, & præconis voce admonendi non eſſe opus pluribus: ita enim fabricatoribus eſt viſum, atque ita ſtructuram tabernaculi aggrediuntur, Moyſe & menſuram & magnitudinem deſignante, ſicut in monte ex Dei colloquio didicerat, tum, quantum inſtrumentum capere deberet ad uſum ſacrificiorum & ſacrorum miniſterium, ritè ac ordinatè præſcribente. nec minor fuit largitio mulierum circa veſtes ſacerdotales & cætera, quæ vel ad tabernaculi ornamentum, vel ad divinum cultum attinere videbantur.

CAP. V.

De tabernaculo per Moyſen in terra deſerta facto, quod ſimilitudinem templi portatilis referebat.

Exod. 36. OMnibus autem paratis, & vaſis aureis, æramentis ac textilibus, Moyſes, indicto feſto & ſacrificio pro cujusque opibus, tabernaculum erigit hoc modo: Atrium primo dimenſus latitudine quinquaginta cubitorum, longitudine centum, vallos æreos ſtatuit altos quinque cubita per longiora latera vicenos, & in poſtico latere denos. In uno quoque inerant anuli, & capitella argentea, baſes vero auratæ mucronatæ, imæ haſtæ ſimiles, ex ære factæ & in terram defixæ. anulis innectebantur funes, qui ab altero capite clavis æreis cubitalibus humi confixi ſingulos vallos firmabant, & contra ventorum vim tabernaculum muniebant. Linteum deinde byſſinum molliſſimum circumtendebatur à capitellis ad baſes dependens, totumque eum locum ſepiens, ut nihil a pariete differre videretur. atque hoc modo ſe habebant ſepti tria latera. quartum vero latus quinquaginta item cubitorum totius operis erat frons, cujus janua viginti cubita patebat, utrinque habens geminatos vallos inſtar poſtium. ex argento hi quoque conſtabant præter baſes, quæ erant æneæ. ab utroque autem latere ſtabant tres valli bene firmati. erant autem & illi linteo è byſſo contexto circumducti. ad januam vero pendebat velum viginti cubita longum, & quinque altum ex purpura byſſoque & hyacintho contextum

VII.

τὰς δὲ φοίνικι. αἱ δ', πορφύρας ἄνθος, ἔπειρα δὲ λευκὸν παρεῖχον τῷ χρέαι. ἔρια τε τὰς πρεσιεημένους ἄνθεσι μεμολυσμένα, καὶ λίνου βύσσον. λίθους τε ἐς ἐνδεδεμένους χρυσῷ καὶ μιγνῶτις, αἷς ξυασι κόσμῳ χρῶνται πολυτελῆ θυμιαμάτων τε πλῆθος σωφέρον. ἐκ γὰρ τοιαύτης ὕλης κατεσκεύαζεν τὸν σκηνεῖον, ἡ δ' οὐδὲν μεταφερομένου καὶ συμπεπτωκότος ναὸς διέφερεν. τούτων οὖν κ̄ῳ πρυθέντων ἐκάστου καὶ πᾶσαν δύναμιν φιλοτιμησαμένου, τὰς ἀρχιτέκτονας τοῖς ἔργοις ἐφίστησιν κατ' ἐπιτολὴν θεοῦ, οὓς καὶ τὸ πλῆθος ἀν ἐπιλέξατο τῆς ἐξουσίας ἐπ' αὐτῷ γομένης. τὰ δ' ὀνόματα αὐτῶν, ἐν γὰρ ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις ἀναγέγραπται, ταῦτα λέγω Βεσεήλης μὲν οὖν παῖς τοῦ ἰούδα φυλῆς, ὑὸς δ' μαελαμμης δ' ἀδελφῆς δ' γραμενῦ. ἐλιάβαζος δ' ισαμάχου δανιδ Φυλῆς. τὸ δ' πλῆθος οὕτως ὑπὸ προθυμίας τοῖς ἐγχειρουμένοις ἔπλησεν, ὥς τε μωυσῆς ἀνῆρχεν αὐτούς, ὑποκηρύξαμβος ἔργειν τοὺς ὄνους. τοῦτο γὰρ εἰ δημιουργοὶ περιεῤῥηκασιν ἐχώρουν οὖν ἐπὶ τὴν τῆς σκηνῆς κατασκευὴν, ἐν μωυσῆς αὐτοὺς ἔκαστα περὶ τῶν μετρων κ̄ῳ τῶν ὑποθηκῶν τοῦ θεοῦ καὶ ὁ μεγέθους ὅσα τι δεῖ σκηνὴν χωρεῖν αὐτὴν ἀνεδίδασκεν πρὸς τὰς θυσίας ὑπαρεσκευασμένα. ἐφιλοτιμοῦτο δ' καὶ αἱ γυναῖκες περί τι στολὰς ἱερατικὰς καὶ περὶ τἄλλα ὅσων ἐχρῆζεν τὸ ἔργον, κόσμια τε καὶ λειτουργίας ἕνεκα θεοῦ.

Κεφάλαιον ε'.

Περὶ τῆς σκευῆς τοῦ μωυσῆς ἐποίησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἣ ὁδὸν ναὸς μεταφερομένου διέφερεν.

Πάντων δ' ἑτοίμων γενομένων χρυσίου τε καὶ χαλκοῦ, καὶ τῶν ὑφαντῶν, πρόσταξεν ἑορτὴν μωυσῆς θυσίας, κ̄ῳ τὸν ἑκάστου δύναμιν, ἵστα τὸν σκηνεῖον. πρῶτον μὲν οὖν θρίον διεμετρήσατο, τὸ μὲν εὖρος πεντήκοντα πήχεων, ἑκατὸν δ' τὸ μῆκος, καμάκας ἔστησε χαλκέας πεντεπήχεις τὸ ὕψος, καθ' ἑτέραν πλευρὰν εἴκοσι τῶν ὑπολοίπων. δέκα δ' τῶν ἐν πλάτει κειμένων τῆς κατόπιν. κρίκοι δ' τῶν καμάκων ἑκάστῃ πρόσηνεν. κιονόκρανα μὲν ἀργυρᾶ, βάσις δ' ξυσὶ, σαρωτῆρσιν ἐμφερεῖς. χαλκαὶ δ' ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐρηεισμέναι. ἐξῆπτετο δ' τῶν κρίκων καλῶδια τὸν δεξιὸν ἤλων χαλκέων πηχυαῖον τὸ μέγεθος ἐκπεδεμένα. οἱ καθ' ἑκάστην καμάκα παρέντες κ̄ῳ δ' ἐδάφους ἀκίνητον ὑπὸ βίας ἀνέμων τὴν σκηνὴν ἐμελλον παρέξειν. σινδὼν δ' ἐκ βύσσου μαλακωτάτη θριὰ πασῶν ἐπὶ δισὶ δ' κιονοκράνου καταῦσα μέχρι τῆς βάσεως πᾶλιν κεχυμένη, πρόφραξιν ἅπαν ἐν κύκλῳ τὸ χωρίον, ὡς ἂν μηδεν δοκεῖν τοίχους διαφέρειν. καὶ οὗτος μὲν ἦν ἐχον αὐλὴ τρεῖς, πλευραὶ δ' πρόπυλον. τὸ δ' πρόπυλον πλευρῶν, πεντήκοντα γὰρ οὖσι πήχεων ἡ ἑτέρα μέτωπον δ' πάντες ἦν εἴκοσι μὲν πήχεις ἀνεπέτασαν κ̄ῳ πύλας, ἐν αἷς ἀνὰ δύο καμάκες ἵστηκεσαν κ̄ῳ μίμησιν πυλώνων. ὕλη δ' αὐτῆς ἄργυρος λῶ ὑπῆκε χαλκωμένος πάρεξ τ̄ βάσεων. χαλκαὶ γὰρ ἦσαν. ἑκατέρωθεν δὲ τοῦ πυλῶνος τρεῖς καμάκες ἦσαν ἑξῆσαι, οἷς πυλοῦχοι ἐμβεβήκεισαν ἐρηεισμέναι. καὶ κατ' αὐτῶν δὲ βύσσινον ὕφος σινδὼν λῶ πεπηγμένον. τὸ δ' κ̄ῳ τῆς πύλας μῆκος μενόντος πηχέων εἴκοσι, πέντε δ' βάθους, ὕφος λῶ πορφύρας φοίνικας σὺν ὑακίνθῳ, καὶ βύσσῳ πεποιημένον, πολυ-

πολλῶν αὐτοῦ σωμαθύντων καὶ ποικίλων ὁποια μὴ ζώων ἐζετύπωτο μορφάς. ἐντὸς δὲ τῶν πυλῶν ἐβεβαπτίσατο μὲν ἡ χαλκᾶ θάλασσα, ὑποκάτω δὲ αὐτῆς ἐζέτο κρηπὶς παρεχομένη. ἐξ ἧς τοῖς ἱερεῦσι τὰς χεῖρας ἀποπλύνειν, καὶ τοὺς πόδας καθαίρειν παρῆν. καὶ ὁ μὲν ἕτερος αὐλὸς ἐκτὸς ἦν τοῦ τεμένους ὑπὸ ΔΑκεκοσμημένος. τὸ δὲ σκηνῶμα ἴσον αὐτὸ καθ' μέσον. πεπηγμένοι πρὸς τὰς ἀνατολὰς, ἵνα πρὸς τὸν ἥλιος ἐπ' αὐτὴν ἀνίοι, ἀφῆ τὰς ἀκτῖνας. καὶ τὸ μὲν μῆκος αὐτῆς, ὅσα πήχεις ἐγήγερτο τριάκοντα. τὸ δὲ εὖρος ὅσα δύο εἶχεν. καὶ ὁ μὲν ἑτέρω τῶν πλαγίων νοτίοις ἦν, ὁ δὲ ἑτέρω πρὸς βορέαν ἐπετράπη. καταπὴ δὲ αὐτῆς ἡ θύρα κατελίπετο. ἀνίσασι δὲ αὐτὴν ἐφ' ὧν πρόσβασίν τὸ εὖρος. κίονες δ' ἦσαν ξύλου πεποιημένοι κατὰ πλευρὰν ἑκατέραν πέντε. τετράγωνοι μὲν τὸ σχῆμα ὑπάρχοντες δίεδρα τῶν πηχέων τὸ ἥμισυ. τὸ βάθος δακτύλων πεντεκαίδεκα. λεπίδες δ' αὐτοῖς ἦσαν ὑπηχαλκευμέναι πεντεκαίδεκα δύο δὲ ἑκάστῳ κατὰ μέρος ἐνῆσαν. καὶ ἐν μὲν ἑκάστῳ τῶν ἐκτὸς μερῶν ἑνὸς δὲ αὐτῶν ἑκάστῳ πρόσπασσοι πρόσφυγες, ἐλαυνόμενοι κατὰ δύο βάσεων. αὗται δὲ ἐζεχώρουν μὲν ἧσαν. πύλη δ' ἑκατέρα τέτταρα πρόσπαλοι, δεχομένη τὸν πρόσφυγα. ἐν ᾗ κεῖται δύσιν πήχεων κίονες μὲν ἐξ ἦσαν. σωμάσιον δὲ ἀλλήλοις ἀκριβῶς ἅπαντες ὡς τὰ μεμικτότατα τῶν ὁμοίων ὡς ἑνὰ δοκεῖν εἶναι πᾶσιν αὐτῶν τὴν συνέλευσιν χρυσοῦν πάντα εἶναι δοκεῖν καὶ τὰ ὄντα. ἀνελόγα δὲ ὁ τῶν κιόνων ἀριθμὸς, ἑκατὸν δὲ ἦσαν, καὶ περιέχει τελάπις τρίτον ἀπὸ μεσίης ἑκάστης αὐτῶν, ὡς τὸ συμπληροῦσθαι τοὺς τριάκοντα πήχεις ἀπ' αὐτῶν. καὶ ἐν τὸ ὄπισθεν πᾶσιν ἐντὸς δὲ πήχεις οἱ ἐξ κίονες παρέχοντες σωμπεπληθότες, αὖ ἑπέρους πεσσὼ τοὺς κίονας ἐκ πήχεως πτεμηθύσους, οὓς ἐγγωνίους εἶπεσαν, ὀλίγῳ τοῖς μείζοσι ἡσσημένους, ἕκαστος δὲ τῶν κιόνων κρίκον εἶχε χρυσοῦν καὶ τὸ ἔξω μέτωπον πρόσφυγος ἀλλήλους περαμωθέν τῷ πεδιφάνειαν. καὶ δι' αὐτῶν ἐπίχρυσοι σκυτάλιδες ἑλαυνόμεναι πέντε πήχεως ἑκάστης τὸ μῆκος, συνδεσμῶσαν ἦσαν τῶν κιόνων ἐμβουνώσης καὶ κεφαλεῖ σκυτελίδος ἑκάστης τῇ ἑτέρᾳ, πίτνῃ πρὸς τὸ πρόσφυγα κοχλιοῦ τρόπον δεδημιεργημένῳ. κατὰ δὲ τὸ σύνδεσμον μιᾶ φάλαγξ ἦν διὰ πάντων ἴσων τῶν κιόνων, ὑπὸ ἓν σκέπασμα πλαγίαι αἱ πλάτωμαι τὰ σκυτελίδων ἐξ ἑκατέρου πίχεος τῶν ὑπομηκεστέρων, κρατοῦσαι σφῶν αὐτῶν γλυφαῖς τοῦ ἧλος. ἐς ἄρρενος σωμβαλόντος. τὸ δὲ μὴ κατ' ἀνέμων κραδαίνεσθαι, μή τ' ἄλλης αἰτίας, τῷ σκέπασι σωέχειν. ἀλλ' ἀκίνητον αὐτὸν ἐν ἑρήμῳ πολῇ διαφυλάξειν ἔμελλεν. ἐντὸς δὲ οἰκίων τὸ μὲν αὐτῆς τὰ τρία μέρη, μοῖρα δέκα πήχεως ἡρτυσμένους ἐκ δὲ μυχοῦ τὸ σαρες ἴσης κίονες, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἠρχασμένους καὶ βάσιν ὁμοίας ὑπακειμένους, διαλειπούσας ἀλλήλων κατ' ὀλίγον. τὸ δὲ ἐνδοτέρω ἐν αὐτῶν ἄδυτον ἦν, τὸ δὲ λοιπὸν ἡ σκηνὴ τοῖς ἱερεῦσιν ἀνῆτο. τῶν μέν τι διαμερίσειν τῶν τριάκοντα πήχεων τῆς σκηνῆς τοῖς μέτροις τῆς τῶν ὅλων φύσεως σωβάσειν ἔοικε. τὸ μὲν γὰρ τρίτον αὐτῆς μέρος τὸ ἐντὸς τῶν τεσσάρων κιόνων, ὃ τοῖς ἱερεῦσιν ἦν ἄβατον ὡς οὐρανὸς ἂν εἴη τῇ γῇ. εἰ δ' ἦσαν πήχεες ὡς περ ἡ καὶ θάλασσα βάσιμοι ἀνθρώποις, οὕτως τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις ἐπίπεδα ἦν. κατὰ μέτωπον δὲ ἐξ οὗ τῶν ὀκτὼ ἦσαν πεποιημένοι, κίονας ἔσησαν χρυσοῦς χαλκείους βάσιν ἐφεζῶτας πέντε τὸν ἀριθμόν. κατεπετάνυσαν δὲ τῶν σκηνῶν ὑφὴν βύσσου καὶ πορφύρας καὶ ὑακίνθου καὶ φοινικοῦ

A varie picturatum, exceptis animantium formis. intra januas autem erat aſperſorium æneum, baſi ex eadem materia ſuperpoſito, unde ſacerdotes manus abluerent, & pedes perfunderent. Hunc in modum ſeptum atrii ſe habuit. Tabernaculum autem ſtatuit in ejus medio verſum ad Orientem, ut ſol ſurgens radios in illud mitteret: eratque longum cubita triginta, & latum duodecim. alter parietum erat auſtralis, alter ad ſeptemtriones obverſus. tergum ad occidentem ſpectabat, attollebaturque tantum, quantum in latitudinem patebat. Erantque tabulæ ligneæ vicenæ ex utroque latere, qvadrangulæ, craſſitudine quatuor digitorum, latitudine unius & dimidii cubiti, intus & extra laminis aureis contectæ: & ſingulis tabulis inerant cardines bini immiſſi per duas baſes, quæ erant argenteæ, & in ſuis foraminibus tabularum cardines ſuſcipiebant. Parietis vero Occidentalis tabulæ ſex erant, intus & extra deauratæ, inter ſe omnes ita compaginatæ, ut unus paries eſſe videretur. Ex lateribus autem tabulæ erant vicinæ, quarum latitudo habebat menſuram unius & dimidii cubiti, craſſitudo tertiam partem palmæ, & ita triginta cubita adimplebant. poſterioris vero parietis novem cubitos ſex tabulæ faciebant: quibus conjunctæ ſunt aliæ duæ tabulæ, ex medio cubito factæ, quas angulares poſuerunt ad inſtar majorum tabularum. Singulæ vero tabulæ anulos habebant aureos, per exteriores frontes eminentes, velut quibusdam radicibus confixos per ordinem, ad invicem per circuitum reſpicientes: & per eos deaurati vectes immiſſi, ſinguli cubitorum quinque, tabulas conjungebant: intrabatque caput vectis uniuscujusque in alio capite, in modum pyxidis: & poſt tergum parietum in longitudine poſitorum, unus erat ordo, per tabulas omnes vadens, quo per uncinos utriusque parietis latera continebantur, in caſtrationibus factis & immiſſis ad invicem. atque ita cautum eſt tabernaculo contra ventorum vim aliosve impetus, ut ſecurum & immobile conſiſteret. Intus autem diviſa in tres partes longitudine, poſt decem cubita intima, ſtatutæ ſunt columnæ quatuor eodem opere & ex eadē materia factæ, ſimilibꝰ baſibus impoſitæ, paribus intervallis per transverſum diſſitæ: ultra has fuit adytum, reliqvum vero tabernaculi ſacerdotibus patebat. atq; hæc tabernaculi trifariam diviſio, univerſitatis naturam referebat. nam tertia pars, quæ intra quatuor columnas continebatur, ſacerdotibus inacceſſa cœlum Dei quodammodo repræſentabat: viginti vero cubitorum ſpatium, tanquam mare & terra hominibus inacceſſibilis, ſolis ſacerdotibus concedebatur: à fronte vero, qva aditus patebat, columnas ſtatuerunt quinq; æreis baſſibus innixas. poſt hæc vela ſunt per tabernaculum expanſa, è byſſo contexta, & purpureo, hyacinthino, puniceo coloribus diſtincta. horum primum

cubita decem quaqua verſum patebat: qvod per columnas eſt diſtentum, quæ aditum à reliquo ſpatio diſparabant, & à conſpectu hominum excludebant. totumq; hoc ſanum vocabatur ſanctum, adytum vero ultra quatuor columnas ſitum dicebatur ſanctum ſanctorum. fuitque hoc linteum omnis generis floribus, quæ terra fert aliisque ornamentis picturatum, exceptis tantum animantium figuris. alterum autem velum magnitudine, colore, textura priori par, circa ingreſſum ſitas quinque columnas tegebat: qvod à ſummo ad dimidium columnarum pendens ibi anulis ſuſtinebatur, & acceſſum ſacerdotibus ſubintrantibus præbebat. huic pene contiguum erat aliud velum magnitudine par, ſed è lino contextum, anulis, à funiculo per transverſum pendens, qvod aliquando adducebatur, aliquando feſtis præcipue diebus reductum populi proſpectum admittebat. reliquis diebus, & maxime parum ſerenis, objectu ſuo picturatum illud velum a tempeſtatibus protegebat. unde mos manſit etiam poſt templum exædificatum, ut velum huic ſimile in aditu prætenderetur. erant præterea decem aulæa quaternorum cubitorum latitudinis, longitudinis vicenum octonum cum uncinis aureis, qui contiguorum anulis ita inſerebantur, ut coaptata unum viderentur: quæ extenſa ſanum ſuperne obtegebant, & parietes à lateribus & à tergo, minus uno pede ad terram pertingentia. erant & alia peripetaſmata undecim æque lata, ſed longiora, videlicet triginta cubitorum ſingula, è pilis eadem ſubtilitate, qua illa è lana, contexta: quæ tegmine ſuo uſque terram fuſa inſtar thalami exhibebant, uno à fronte prominente, qvod in hunc uſum ſupra denarium numerum erat adnexum. hæc rurſus ab aliis è pellibus conſutis contra æſtus ac pluviarum injuriam protegebantur. quapropter è longinquo ſpectantibus res erat miraculo digniſſima: colores enim tabernaculi non aliter micabant, quam ſi cælum quis contueretur. cæterum cilicia & pellicea vela ita pendebant, ſicut illud circa fani introitum, ad arcendas tempeſtates objecta.

Exod. 36.

CAP. VI.

De arca, in qua tabulas legis Moyſes collocavit.

VI. *Exod. 37.* TAbernaculo autem hunc in modum conſtituto, etiam arcam Deo ſacram inferunt è materie natura valida & ab omni carie inviolabili. hæc vernacula noſtra lingua dicitur Heoron, figura tali: longitudo ejus erat quinque palmorum, altitudo vero & latitudo trium palmorum, eratque intus & extra tota laminis aureis incruſtata: & habebat tegmen aureis cardinibus coaptatum, nulla ex parte prominens, ex utroque autem longiore latere inerant anuli aurei duo, totum lignum penetrantes, & per eos vectes aurati utrinque trajecti, ut, quoties opus eſſet, quocunque tranſportari poſſet.

βαφῆς συγκεχρωσμένοις. καὶ πρῶτον μὲν ἓξ πηχῶν δέκα παντεχόμην, ὧ κατεπετάννυσαν τοὺς κίονας, οἱ δ' ἀφορωντες τὸν νεών, τὸ ἄδυτον ἔνδον αὐτῶν ἀπελάμβανον. καὶ ἕτερον ἓξ τὸ ποικτὸν αὐτὸ μηδενὶ κατεπτον. ᾧ ὁ μὲν πᾶς νεὼς ἅγιον ἐκαλεῖτο. τὸ δ' ἄβατον τὸ ἐντὸς τῶν τεσσάρων κιόνων ἅγιόν τι ἅγιον. ὑφαίνον ἦ τὸ φάρος ἄνθεσι παντοίοις ὅσα γῆθεν ἀνέρχεται ἀλλοποικιλμένον, πᾶσί τε ἄλλοις ἄπασι ἐνυφασμένον, ἀ κόσμος ἦναι ἔμελλον, πλὴν ζώων μορφῆς. ἕτερον ἦ τοῦτο ἴσον τῷ μεγέθει καὶ τῇ ὑφῇ καὶ τῇ χρόᾳ ἐφαπλῶσαι τοὺς ἐπὶ τῆς εἰσόδους πέντε κίονας ἐκάλυπτεν κατὰ γωνίαν ἑκάστου κίονος, κρίκοις κατηρτημένος αὐτὸ ἀπὸ κορυφῆς ἄχρι ἡμίσους ὁ κίονος. τὸ ἦ λοιπὸν ἱστὸν ἀνῆπτο τοῖς ἱερεῦσιν εἰσιοῦσιν, ἕτερον δὲ πρὸ τοῦ λίνεον ἴσον ἰσομεγέθες φάρος, ἐφελκόμενον ἀπὸ κάλων ὑπὲρ ἀετίων, τὸ κρίκων τῷ τε ὑφῇ καὶ τῷ κάλῳ ἀμφοτεροῦντων ἐστὶ τὸ ἐκπετάννυσθαι καὶ συνελκόμενον ἐκδύεσθαι κατὰ γωνίαν ἑκάστην ἐμπεδον σὺν ἑορτῇ. ἐστὶ τὸ καθαιρεῖσθαι, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς θρησκήμοις ἡμέραις. κατὰ ἦ τὰς λοιπὰς καὶ μάλιστ' ὅταν ἡ νιφετώδης ἐπιπαννυμένον, στηνάζειν ἐπίσι τὸ ἐκ τῶν βαμμάτων ὕφος. ἦν δὲ περίβλημα τὸ ἔθεσι καὶ τὸν ναὸν ὠκοδομημένων ἡμῶν, ὡς τὸ τὸν σινδόνα τοιοῦτο πρόπυλον ἐπιπεταννύμενον τοῖς εἰσόδοις. δώδεκα δ' ἄλλα φάρη πηχῶν τὸ πλάτος τεσσάρων, τὸ ἦ μῆκος ὀκτὼ καὶ εἴκοσι, χρυσέοις ἐχόντα γλυφὰς ἐπὶ σωφῆ ἡλους τε καὶ ἀγκύλῳ σωληκτὰ, ὡς ἓν εἶναι δοκεῖν. οὗ ὑπερίσχνμα ἓν εἶναι, τότ' ἐφύπερθεν ἐσκιάζειν, καὶ τῶν πτερύγων τοὺς κατὰ πλάγιαν καὶ κατόπιν ἐσώτας, ὅπου τ' γῆς ἐσον πηχυν ἀνέχοντα. ἦσαν δὲ τὰ πλατὴ ἓ ἄλλαι σινδόνες, μία πλείους τ' ἀριθμὸν, τὸ ἦ μῆκος ὑπερβαλλόσαι τριάκοντα πήχεις ὀλίγῳ ἦσαν, ὑφασμέναι δ' ἐκ τριχῶν ὁμοίως κατὰ λεπτουργίαν τῆς ἐκ τῶν ἐρίων πιπτομένας, ἐπίπαν τὸ μέχρι τ' γῆς κεχυμέναι, κατὰ θύρας ἀετώματα ἐφαπλῶσαι, καὶ παραπέτα παρεῖχον, ἓ ἑνδεκάτα φάρεσιν εἰς τὸ πεπιλημμένον. ἄλλοις δ' ἐπάνω τούτων ἐκδιφθέροις κατασκευασμέναις ὑπερέκειτο σκέπη καὶ βοήθεια τ' ὑφαντῆς ἐν τοῖς καύμασιν, ἓ ὁπότε ὑετὸς εἴη γιγνόμενος. πολλὴ δ' ἐκπληξις ἐλάμβανεν τοὺς πρόσθεν θεωμένους. τλεῖν γὰρ χροὰ τοῖς κ' τ' ἀέρανον συμβαίνειν ἀδὲν ἐδόκουν διαφέρειν. αἱ ἦ ἐκτὸς τειχὲς ἓ τ' διφθέρων πεποιημένας κατέσαν ὁμοίως τῷ πρὸ τῆς πύλης ὑφάσματι, τό τε καῦμα καὶ τ' ὑετὸν τῶν ὄμβρων ὕδεμιν ἀπομαχόμεναι. ἦ μὲν σκιὴ τέτων πηχυν ἦ τ' τρεπιν.

A

B

C

D

E

F

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς'.

Περὶ τῆς κιβωτοῦ ἓν ᾗ μωυσῆς τοὺς νομικοὺς πλάκας ἐγκατέθετο.

Γίνεται ἦ καὶ κιβωτὸς τῷ θεῷ ξύλων ἰσχυρῶν τῶν φύσιν, ἓ σήψιν παθεῖν ἀδυναμένων. ἡ ἦ εἰρέων μὲν καλεῖται κ' τὴν ἡμετέραν γλῶτταν, ἡ ἦ κατασκευή, τοιαύτη τις ἦν. μῆκος μὲν ἦν αὐτῇ πέντε παλαιστῶν. τὸ δ' εὖρος καὶ τὸ βάθος τριῶν παλαιστῶν εἰς ἑκάτερον. χρυσῷ ἦ πανταχόθεν ἦν ἐπειλημμένη πᾶσι ὡς ἐπικεκρύφθαι τὸν ξύλον. φέρειν τὸ χρυσοῦς τὸ ἐπίθεμα περιλαμπόμενον εἶχεν θαυμαστῶς, ὁ πανταχόθεν ἦν ἴσον, κατ' ἀδέτερον μέρος ἐξοχαῖς τ' ἁρμονίαν λυμαινόμενον. ἓ καθ' ἕτερον ἦ τεῖχον τῶν ὀπισθίων κρίκοι περῆσαν χρυσοῖ δύο ἓ πάντος δήκοντος ξύλου. ἓ δι' αὐτῶν σιδηρίδες ἐπίχρυσοι καθ' ἑκάτερον τοῖχον, ὡς ἂν ἐπ' αὐτῶν ὁπότε δέοιτο κινεῖσθαι.

κινημένη, ἐφ' ἣν οὐδεὶς ἐφίζετο, ἀλλ' ἦν τῶν ἱερέων ἐφέρετο. τοῦ δ' ὅπως ἡματι αὐτὴς ἦσαν πρόσωπα δύο. χερουβεὶς μὲν αὐτοὺς ἑβραῖοι καλεῦσιν. ζῶα δ' ἐστὶ πετεινὰ μορφὴν δ' ἐδενὶ τῶν ἐπ' ἀνθρώπων ἐοικυῖαν ὤφθη πλησία. μωυσῆς δ' φησὶν τοῦ θρόνου ἃ θεὸς πρόσωπα εἰκονικένα. ταύτην τὴν δύο πλακας ἐν αἷς τοὺς δέκα λογους συγγεγράφθαι συμβέβηκεν, ἀνὰ πέντε μὲν εἰς ἑκατέραν ἀνὰ δύο δ' ἥμισυ κ' μέτωπον, ἐγκατέθετο, καὶ ταύτην ἐν τῷ ἀδύτῳ κατέθηκεν.

A neque enim à jumentis vehebatur, sed sacerdotum humeris transferebatur. operculo autem eius impositæ erant effigies duæ, quas Hebræi Cherubes appellant, ea sunt animantia volucria nova specie, nec unquam cuiquam hominum visa: quæ Moyses in Dei solio viderat figurata. in hanc arcam reposuit tabulas decem præcepta continentes, in utraque quina, & in singulis paginis duo cum dimidio, ipsamque arcam intra adytum recondidit.

B

Κεφάλαιον ζ.

Περὶ τραπέζης καὶ λυχνίας χρυσῆς καὶ βωμῶν τῶν ἐν τῇ σκηνῇ.

CAP. VII.

De mensa & candelabro aureis, deque altaribus tabernaculi.

ΕΝ δὲ τῷ ναῷ τράπεζαν ἱδρύσ) δελφικοῖς ὁμοίαν πλησίαν. τὸ μῆκος μὲν δύο πηχῶν τὸ πλάτ(ος), ἐνὸς πήχεος, ὑ δ' ἡμιῶν τριῶν τὸ ὕψος. ἦσαν δ' αὐτῇ πόδες, πὸ μὲν ἐξ ἡμίσους ἕως τῶν κάτω πλευρῶν ἀπηρτισμένοι, εἰς ὁμοιότ πρόσθησι πᾶς κλίνους ἐμφερεῖς. τὸ δ' πρὸς αὐτῷ ἀνατεῖνον πτράγωνι τῇ ἐργασία. πλαίσιον δ' καθ' ἕκαστον πλάγιον, κυλαίνουσι πως κ' πλάσιον τὸ εὖρος, ἕλικος πρὸς ὑπόσης τί τι ἄνω ὑ τὸ κάτω μέρ(ος) σώματος. καθ' ἕκαστον δ' τῶν ποδῶν καὶ πάντη ἐλήλατο κρίκος. εἰς ἃ πωλῆν ἔσθ' ἡματος, δι' ὧν ἔσαν στρεῖ χρυσοῖ ξύλα τὰ νεῦρον ἔντις ἐξαίρετοι. κεῖτο γὰρ ἐπ' αὐτῆς τὸ κ' τοὺς κρίκους κοινωθέντας. οὐδὲ γὰρ ἐστὶν διώσεσθαι, ἀλλὰ πρὶν σωμελθεῖν εἰς τὸ ἄπωθεν, εἰς πρόσθιδις τῶν ἀρχῶν πλαγίων. ὧν δ' μὲν εἰς τὸ πρόσθεν ἐμβαίνει τ τραπέζης, δ' δὲ εἰς τ ποδα, ὑ τούτοις κ' πὰς ὁδοὺς ἐκομίζετ, ὅθι ταύτης ἐπῆν γὰρ ἐν τῷ νεῷ πτραμμένη πρὸς ἄρκτον ὑ πρῶν ὑ μυχοῦ, διότι ἦσαν ἄρτοι τὶ δώδεκα ἀζύμους κ' ἐξ ἐπ' ἀλλήλους κειμένους καθαροὺς πάνυ, ὑ ἀλεύρ ἐκ δύο ἀσσάρων. ὑ μέτρον ἑβραίων ἑπτὰ κοτύλας ἀττικὰς ἔχ(ει). ὥσπερ δ' τῶν ἄρτων ἐπῆν τὸ φιάλαι δύο, χρυσαῖ λιβάνου πλῆρεις. μ' δ' ἡμέρας ἑπτὰ, πάλιν οἱ ἄλλοι ἐκομίζοντο ἄρτοι, ἐν τῷ καλυμένῳ ὑφ' ἡμῶν σαββάτῳ. τὴν γὰρ ἑβδομάδα ἡμέραν σάββατα καλεῦμεν. τ δ' αἰτίαν ἐξ ἧς παῦτ' ἐπενοήθησαν, ἐν ἑτέροις ἐρεῦμεν. κ' πρόσθεν δ' τ τραπέζης πρὸς μεσημβρίαν πτραμμένῳ τοίχῳ πλησίον ἵστ) λυχνία ἐκ χρυσοῦ κεχωνευμένη. ζυγὰ δ' ἔχουσι μνᾶς ἑκατόν. ἑβραῖοι μὲν καλεῦσιν κίγχαρες. εἰς δ' τ ἑλληνικὴν μεταβαλλόμενοι γλῶσσαν σημαίνει τάλαντον. πεποίη δ' σφαίρας, ἡ κρίνα στὼ ῥοΐσκοις κ' κρατηρίδιοις, ἐδόμησεν δὲ τε πάσι, ἐξ ὧν ἀπὸ μιᾶς βάσεως συνεστήκασιν ὕψος, πάντων τ αὐτὴν συγκειμένων εἰς μέρας εἰς ἑπτὰ τοὺς πλανήτας καὶ τ ἥλιον κατενέμησαν. ἀπαρτίζ δ' ἀὐτὰς ἑπτὰ κεφάλας, κατ' ἀλλήλας ἐν στίχῳ ἀλλαγμένας. λύχνοι δ' ὀπτῆρον δ' αὐτῆς ἑπτὰ κατὰ μίαν, τῶν πλανητῶν τ ἀριθμὸν μιμούμενοι. ὁρῶσι δ' πρὸς τ ἀνατολὴν κ' τὴν μεσημβρίαν λοξῶς αὐτ κεῖται. μεταξὺ δ' αὐτ κ' τ τραπέζης ἔνδον ὡς πρόσθεν θυμιατήριον, ξύλινον μὲν ἐξ ἀκ τε πρότερα λῶ σκίνου μὴ σαπρόν. στρεῖ δ' ἀβελήλατοι αὐτῷ λεπὶς, πηχυαῖον μὲν κατὰ πλάτος ἑκάστην τὸ πλάτος. ὕψος δ' διπλάσιον. ἐπὴν δ' ἔχαρα χρύσεα ὑπὲρ ἀνέσωσε, ἔχουσι κ' γωνίαι ἑκάστην στέφανον. καὶ τὸν δ' ἐκ βδελύσσουσι χρύσεον, ὥ καὶ κρίκοι καὶ σκυτάλιδες πρόσεισαν αἷς κ' τὰς ὁδοὺς ὑπὸ τῶν ἱερέων ἐφέρετο. ἵδρυτ δ' καὶ πρὸ τῆς σκηνῆς βωμὸς χάλκεος ὑπόξυλος καὶ αὐτὸς ἑκάστῃ πλευρᾷ πέντε πήχεσιν ἐσμεμετρημένος,

IN fano autem mensam collocavit Delphicis non absimilem, longitudine duum cubitorum latitudine unius, altitudine palmorum trium. eam sustinebant pedes dimidia sui parte inferiore per omnia pedibus similes, quales lectis Dorienses addere solent: sed superne quadrangulares erant. habebatque circumquaque labrum quatuor digitis tam inferne quam superne prominens. & per singulos pedes inerant anuli fere circa summum pedem: adhibebanturque utrinque duo ceu manubria è ligno firmissimo deaurata, quæ non per circulum utrumque ut vectes trajiciebantur, sed fibulato morsu mensæ labrum superne, inferne pedis anulũ comprehendendo, facultatem transferendi, qvocunque opus esset, præbebant. hæc solebat deponi in fano versus Septentrionalem parietem non longè ab adyto, & in ea disponebantur duodecim panes non fermentati, seni è regione sibi duobus ordinibus oppositi, mundissimi confecti è farina duorum assaronum, quæ mensura Hebræorum septem cotylas Atticas continet. super panes autem ponebantur duæ phialæ aureæ thure plenæ. post septem vero dies alii panes inferebantur, festo, quod nos vocamus sabbatum: cujus ritus causa alias est a nobis indicanda. Ex adverso mensæ propius meridianum parietem situm erat candelabrum ex auro fusile, sed non solido, pondo minarum centum. hoc pondus Hebræi cincharres, Græci talentum sua lingua nominant: eratq; distinctum globulis, liliis, malis punicis, craterculis ab una basi in altum assurgentibus, in septem ramos difficilis juxta numerum solis & reliquorum planetarum. exibat autem in ũptem capita ordine inter se respondentia: quibus imponebantur septem lucernæ secundum totidem planetarum numerum: respiciuntque ad Orientem & Meridiem, candelabro oblique posito. inter hoc & mensam, ut dixi, sita erat arula suffumigatoria, & ipsa è ligno imputribili, sed solida lamina circumquaq; contecta, cubitali in quadrum latitudine, altitudine vero dupla. super qua stabat foculus corona aurea circumquaq; cinctus: cui anuli inerant cum suis vectibus, quo per viã à sacerdotibus deportari posset. Sed & pro foribus tabernaculi erat ara alia, hæc quoque lignea, laminis æreis intecta, in qvadrum qvinq; cubita patens, altitudine trium cubitorum, inaurata,

A

B

C

D

E

F

G

X.

cratem pro foculo ſuperpoſitam habens. excipiebat enim terra, quicquid ignitum ſuperne decidebat, qvod baſis nulla ſubeſſet, ad aram vero præſto erant infundibula & phialæ thuribulaque & crateres cum inſtrumento alio rei divinæ peragendæ accommodo, nihil non ex auro puriſſimo.

Exod. 38.

CAP. IIX.

De pontificali ac ſacerdotali ornatu.

XL. *Exod. 39.*

ET tabernaculum quidem cum paratu ſuo ſic ſe habebat. nunc reſtat dicendũ de veſtitu tam reliquorum ſacerdotum, quos illi chaneas vocant, quam pontificis, quem anabarchem nominant, ſic ſummum ſacerdotem ſignificantes; ac primum de vulgo ſacerdotum: Sacerdos ſacris operaturus purus juxta legem & caſtus accedens ante omnia manachaſen, quem vocant induitur: quaſi dicas conſtrictorium. eſt autem ſubligar circa verenda, conſutum è byſſo retorto: in quod pedibus inſertis ſubducunt velut dimidiatas braccas, atque ita circum illa conſtringunt. ſuper hoc induit linteam interulam byſſinam è duplicata tela confectam, chetomene noſtris vocatur, ſignificatque ea vox lineam. linum enim vocamus cheton. id indumentum eſt tunica talaris corpori aſtricta, habens manicas circa brachia & ipſas ſtrictas, quæ accingitur circa pectus paulo axillis inferius zona lata digitos quatuor intus inani, ita contexta, ut ſerpentis exuvium videri poſſit. floribus etiam picturatur punicis, purpureis, hyacinthinis & byſſinis: ſtamen vero è ſola byſſo conſtat: quæ ſemel atque iterum circa pectus revoluta ad talos usque defluit, tantiſper dum ſacerdotes à ſacris feriantur: idque ad ornatum conferre videtur: cum vero ſacris eſt miniſtrandum, ne ventilata ſit impedimento, ſuper humerum lævum rejicitur: hanc zonam Moyſes nominavit abaneth, nos, vocabulo a Babyloniis mutuato, emiam dicimus. ſic enim illi nominant. ſed tunica nusquam ſinuatur. habetque circa collum amplam aperturam, cujus oræ uncinis à pectore & à tergo committuntur: maſſabazanem vocant. ſuper caput autem geſtat pileum non faſtigiatum, neque totum capit comprehendentem, ſed paulo plus quam medium. hic vocatur maſnaemphthes. eſt autem tali paratu, ut videatur vitta linea ſæpe in orbem replicata & conſuta, qvam ſuperne alia tela integit usque ad frontem deſcendens, & per ſuperficiem verticis futurarum deformitatem occultans. hic adaptatur accurate, ne inter ſacrificandum delabatur. Et ſacerdotum qvidem ornatus in genere eſt talis. Pontifex vero utitur qu dem etiam hoc, nihil eorum, quæ enumeravimus, omittens, ſed ſuperinduitur hyacinthinam tunicam talarem, quam noſtrates methir nominant: aſtringitque eam zona coloribus ſupradictæ ſimili, niſi qvod auro intertexta.

A τὴν δ' ὕψος ἔχει, ὁμοίως τῷ χρυσῷ κεκοσμημένῳ, χαλκείους λέπυρον ἐχόντων ἐμφερῆς. ἐξεδέχετο γὰρ ἡ γῆ τὸ ἀπὸ τῶν ἐσχαρῶν πῦρ καταφερόμενον, τῆς βάσεως ἀφεστώσης ἐκ τοῦ κειμένου. ἀντικρὺ δ' ἐτίθεντο τῷ βωμῷ οἰνοχόαι τε καὶ φιάλαι σὺν θυΐσκοις καὶ κρατῆρσιν ἦσαν. ὅσα τε ἄλλα σκεύη πρὸς τὰς ἱερουργίας πεποίητο, χρύσεα πάντα κατῆρχεν. καὶ ἡ μὲν σκηνὴ τοιαύτη τις ἦν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν σκεύη.

B

Κεφάλαιον η.

Περὶ τῶν τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ ἀρχιερέως στολισμοῦ.

Γίνονται δὲ καὶ τοῖς ἱερεῦσιν στολαὶ, πᾶσι τοῖς ἄλλοις, ἐξ ἁπλοΐδος καλοῦσι, τὸν δὲ καὶ τοῦ ἀρχιερέως, ὃν ἀναβαθάχην προσαγορεύουσι. σημαίνει δὲ ἀρχιερέα. τὴν μὲν οὖν τῶν ἄλλων στολὴν τοιαύτην εἶναι συμβέβηκεν. ὅταν δὲ προσίῃ τοῖς ἱερουργίαις ὁ ἱερεὺς ἡγνισμένος λουτρῷ ὁ νόμος ἅγνισιν προστάσσει, πρῶτον μὲν ἐνδιδύσκεται τὸν μαναχασὴ λεγόμενον. βύσσου δ' ἐστὶ σπαστὴ στολὴ μόνη δηλῶν. διήκουσα δ' ἐστὶ περὶ τὰ αἰδοῖα ἁπλοῦν ἐκ βύσσου κλωστὴς ἐργασίαν, ἐμβαινόντων εἰς αὐτὸ τῶν ποδῶν ὥσπερ ἀναξυρίδας ἀποτέμνει δ' ὑποφαίνουσι. περὶ δὲ τούτῳ λιναῖον ἔνδυμα ἀνάλῃς φορεῖ σινδόνος βυσσίνης κεχρωσμένῃ καλεῖ. λίνεον τὸ ἑπτὰ σημαῖνει. κεχρῶσθαι γὰρ τὸ λινοῦν ἡμεῖς καλοῦμεν. ἐστὶ δὲ τοῦτο τὸ ἔνδυμα ποδήρης χιτὼν ὠφασμένος τῷ σώματι, καὶ ταῖς χερσὶν περὶ τοῖς βραχίοσιν κατησφιγμένος, ὃν θωρὰξ ὀνομάζει κατὰ σῆτος ὀλίγον τὸ μαχάλης ὑπὲρ ἄνω τὸ ζώνην ὠθεῖ ποιοῦσι πλατεῖαν ὡς εἰς πέντε δακτύλους. διήκουσι δ' ὑφασμένῳ ὡς τι λιβυκὸν δοκεῖν ὄφεως. ἄνθη δ' ἐπ' αὐτῷ ἐνύφανται φοινικᾶ καὶ πορφυρᾶ μετ' ὑακίνθου καὶ βύσσου πεποικιλμένα. σημαίνει δ' ἐστὶ μὲν βύσσος. κεχρῶσθαι δὲ τὸ ἐλίσσειν τὸ στρόφον, καὶ ὠθεῖ πάλιν δεῖ. καὶ κέχυται μὲν πολλὴ μέχρι καὶ τοῦ φιεροῦν, ἕως ἂν μηδὲν ὁ ἱερεὺς ἐκεργῇ. ὅταν δὲ ἁψῆται ἔργων ἔχει τοῖς ἱεροῖς καλῶς. ὅταν δ' ἀναβάζειν περὶ τὰς θυσίας δέῃ καὶ διακονεῖν, ὅπως μὴ κινήμενος ἐμποδίζηται πρὸς τὸ ἔργον, ἀναβάλλόμενος ἄνω τὸ λαιὸν ὠμοφορεῖ. μαυσὴς μὲν ἐν ἀβανὴθ αὐτὸ ἐκάλεσεν. ἡμεῖς δ' ὡδὶ βαβυλωνίων μεταθηκότες, ἐμίαν αὐτὸ καλοῦμεν, ὅτως δὲ προσαγορεύει περὶ αὐτοῦ. ἔστι δ' ὁ χιτὼν κολποῦται μὲν ὀλίγον. λαγαρὸν δὲ παρέχων τὸ διόρυγμα τῆς αὐχένος, ἁρπεδόσιν ἐκτὸς ὤσι, καὶ τὸ κατὰ στέρνων καὶ μετάφρενον, ἠρτημένους ἀναδεῖ. ὑπὲρ ἑκάτερον κατακλεῖδα μασσαβαζανὴς καλεῖ. ὑπὲρ δὲ τὸ κεφαλῆς, φορεῖ πῖλον ἄκωνον. ὃ δικτύμμενον εἰς πᾶσαν αὐτὸ, ἀλλ' ἐπιλέγον ὑπερβεβηκότα μέσης. καλεῖ μὲν μασναεμφθὴς. τὴν δὲ κατασκευὴν τοιοῦτος ἐστὶν ὡς στεφάνη δοκεῖν, ἐξ ὑφάσματος λιναίου ταινία πεποιημένη πυκνὰ. καὶ γὰρ ἐπιπουασίμμενον ῥάπτει πολλάκις. ἔπειτα σινδὼν ἄνωθεν αὐτὸ ἐπιτείνει δ' ἡκουσι μέχρι μετώπου, τὴν τε ῥαφὴν τῆς ταινίας καὶ τὸ ἀπ' αὐτὸ ἄκρον καλύπτουσα, καὶ ὅλως δὲ τοῦ κρανίου γιγνομένη ἐπίπεδον. ἔρημος δὲ ἀκριβῶς ὡς ἂν μὴ πεῖσθῆναι πονοῦντας περὶ τὰ ἱερουργίαν. καὶ ποία μὲν ἐστὶν ἡ τῶν πολλῶν ἱερέων στολή, δεδηλώκαμεν. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς, κοσμεῖται μὲν καὶ ταύτῃ ὧν ἐλιπόμεθα οὐδὲν τῶν προειρημένων. ἐπενδύεται δὲ ἐξ ὑακίνθου πεποιημένον χιτῶνα, ποδήρη δ' ἐστὶ καὶ τοῦτο, μανδὺν καλεῖται δὲ τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, ζώνη προσφίγγεται βάμμασιν οἷς ἡ πρόσθεν λοῦθι διαπεποικιλμένη χρυσοῦ σωνφασμένου.

C

D

E

F

G

χῃ

quæ totum complexa rursumque supra futuram nodata, deorsum propendere sinebatur. omnes autem fimbriæ quibusdam oris fistulosis utrinque includebantur. Porro pileo, quilli cæteri sacerdotes, utebatur: super quem extabat alius consutilis ex hyacintho variatus, hunc aurea corona triplici ordine circumdabat, in qva spectabantur calyculi aurei, quales videmus in herba, quæ apud nos vocatur daccharus, apud Græcorum herbarios hyoscyamus. quod si quis aut visam aliquando non satis animadvertit, aut nomine tenus auditam de facie non novit, huic etiam describere eam non gravabor. herba est tres palmos sæpe in altitudinem excedens, napo similem radicem habens: vix enim hac parte est alia similior: folia vero apio. hæc è ramis emittit calyculum ipsis inhærentem, vestiturque tunica quadam, qvam exuit, fructu ad maturitatem tendente. calyculus autem est, quantus articulus minimi digiti, circumferentiâ habens crateri similem. quod ipsum clarius faciam propter ignorantes. ima sui parte circa fundum dimidiato globo est roturanditate similis, mox in processu paulatim coarctatur, donec in extremitate rursum dilatatus in labrum exeat, mali punici umbilico incisuris simile, cui operculum orbiculare inhæret, quasi de industria tornatum eminentes habens incisuras, quas dixi, ut in malo punico, aculeatas & in acutos mucrones desinentes. continet autem sub operculo fructum per totum calyculum, herbæ sideritidis semini similem. florem vero fert, qvi papaveris videri possit. ejusmodi corona ab occipitio circum tempora utraque procedebat: nam frontem isti calyculi non ambiebant; sed ceu lorum qvoddam latum aureum, quod sacris characteribus Dei nomen incisum habebat. atque hic erat pontificis ornatus. Proinde mirari succurrit, quomodo homines odio nos prosequantur propter perpetuam opinionem de nobis conceptam, quasi per impietatem numen contemnamus, quod ipsi assiduo cultu venerentur. Nam si quis tabernaculi fabricam contempletur, & sacerdotis ornatum, & vasa, quibus inter sacrificandum utimur, comperiet legislatorem nostrum divinum quendam virum fuisse & falso nobis impietatis calumniam impingi. in his enim omnibus repræsentatam quodammodo universitatis rerum naturam invenire licet, si quis non otiose, sed prudenter singula consideret. Nam & tabernaculum longitudine triginta cubitorum trifariam partitus, & duabus partibus sacerdotibus permissis, quasi profano loco, terram & mare significat. hæc enim ab omnibus promiscue calcantur; tertiam vero partem soli Deo adsignavit, eo quod cœlum hominibus sit inaccessibile. itidem per duodecim panes in mensa dispositos, annum significavit in duodecim menses divisum.

ἡ ὠφειδεύσασα, δᾶπερ πάλιν ὅλη τῇ βαφῇ, καὶ κατακεχρημένα. τοὺς δὲ ἰουδαίους χρυσίῳ συνέργως καθ' ἑκατέραν ἄκραν ἐπιλαβοῦσα πάντας ἐμπεκέχυσιν αὐτῷ. πίλος δ' ἦν καὶ αὐτὸς ὁμοίως ὑπὲρ αὐτοῦ, ὑάκινθος πλησίως ἐφαρμόζων τοῖς τῶν ἱερέων. ὑπὲρ αὐτὸν δὲ στεφάνη μία ἕτερος ἐξ ὑακίνθου πεποικιλμένος, ὑπερέχουσα τὸ φανὸν χρύσεος, οἷα τρυφιχίαι κεχαλκευμένοι. φύλλει δ' ἐοικὼς αὐτὸς καλὺξ χρύσεος, τῇ δακτύλου βοτάνῃ παρ' ἡμῖν λεγομένῃ ὑοσκυάμῳ μιμούμενος. οὓς ἡ κύαμον ἑλλήνων οἱ τὰς τομὰς ῥιζῶν ἐμπειρίας ἔχοντες προσαγορεύουσιν. εἰ δέ τις ἡ ἀγνοήσει τὴν βοτάνην ἀμαυρὰν τέτταρσι παλάμαις τοῦ φύσει αὐτῆς, ἢ τὸν κάλυκα ὑπερβάλλων. σκιόεσσαν ἀναγραφήσεις, τῆς οὔτω δὴ ἔχουσι σημαίνω τὴν τροπὴν τέτων. βοτάνη μὲν ἐστιν ὑπὲρ τρεῖς σπιθαμὰς πολλάκις αὐξανομένη τὸ ὕψος, τῷ δ' ῥίζαι ἐμφερὴς βουνιάδι. ταύτῃ γὰρ ἑκάστη ἀμαρτίνης ἐκφύεται αὐτὴν. τὰ δὲ φύλλα τοῖς ὄζοις. ὁκ μὲν τοι τῶν κλάδων αὐτοῖς κάλυκα περισχὴ τὰ κλωνία. ἔπειτα δ' αὖτ' ἐλύτροις, ὥσ' ὁπόκειμαι καθ' αὑτὸ πρὸς τὸν καρπὸν μεταβάλλειν ἠρεμέντες. ὁ δὲ κάλυξ μεγέθους ἐστὶ σκυπελιοῦ καὶ μικρῷ δακτύλου, κρατῆρι δ' ἐμφερὴς τῶν πρὸς γραφήν. σημαίνω δὲ καὶ τόδε τοῖς οὐ μεμαθηκόσι. σφαῖρας εἰς δυο μέρη τις μεμέντης πρὸς τὰ πρὸ μέτι, τῷ ἑτέρου τμήματι ἐχὶ φύσιν, ὁποῖόν τις πρὸς ἡμᾶς ἐστὶ σικυῶν καὶ ἐλίγεν. ὁποικιλωτέους δ' ἐπέπως τῆς ὑποχωρήσεως, ὡσ' ἐμοὶ τῷ πάλιν ἡμίσεια κῦ χόλος ἐμοίως ἐμφαλοῦ ἑαυτῶν τὸ μῆκος. ὅπ' ἡμισφαίριον περιστέφουσι. καὶ κρύβδην ἂν εἴποι τις τὸν μέτιον, ὑπερφυέντα ἂν ἐχειν τὰς ἐντομὰς ὡς εἶναι τῇ ἑαυτοῦ φύσει πλησίως βλαστάνειν, ἀκαιρωδέως καὶ ὡς ἐξὸν πανταχῶς ἀπολιγίσας τὸ ἀκρον. φυλαττόμενος δ' ὅπως τοῦ ὅλου ἥματι τὸν καρπὸν ἀλλαττοῖς τὰ καλυκος, ὅπως ἑστιάσης ἀπέρματος τῆς σιδηρίτιδος ὁμοίου. ἀφικνοῦ δ' αὖ ἐπὶ τὸ μῆκος τοσαυταγῶν ἑκατομμυρίοις ὁσκῶν ἐμφερὲς εἶναι. ὁκ πύπυρον φάναι σκεκαλλευτευμένον ὑπὸ δὲ ἑκάστου τῶν κεφάλων. τὸ δὲ μέτωπον, ἡ μὲν ἐφέλυς ὑπὸ ἑπτοῖσι, λεγόντων δ' οὕτως ὁ καλύξ. πλαμῶν δ' ἐστὶ χρυσοῦς, ἐς ἱερεῖς γράμματα τοῦ θεοῦ τῷ σεσημάνθαι ὑπὸ τῆς μνήμης. ἐπὶ καὶ τοῦτ μὲν δεχειρίας ἐπὶ κεσμός. ἰωαμάσεις δ' αὖτος τῶν ἀνθρώπων τῷ σεῖς ἡμᾶς ἀπεχθείαν, ὧν ὡς ὁκφαυλιζόντων ἡμῶν τὸ θεῖον ὑπερ αὐτοὶ σέβειν σεσεμέλιωται διαπλέκασιν ἰσχνότης. εἰ γάρ τις τῆς σκηνῆς κατασκήσεως τὴν πᾶσαν, καὶ τοῦ ἱερέως ἰδοὺ τῶν στολῶν, πέτε σκοπὴν εἰς σὲ τὴν ἱερουργίαν χράμεθα, τὸν τε νομοθέτην ὡς ἱερὸν ὄντα ἄνδρα, καὶ μετοικως ἡμᾶς ὑπὸ τῶν ἄλλων τοὺς βλασφημίας ἀκούοντας. ἐκαστα γὰ τέτων, εἰς ἀπομίμησιν καὶ διαπόπωσιν τῶν ὅλων, ἕπεται ἀφθόνως ἐπὶ καὶ μὴ σωτέσως σκοπεῖν, δ' μάλ' γεγένοται. τὴν τ γὰ σκηνὴν τριάκοντα πηχῶν οὔσαν, νέμεις εἰς τρία, καὶ δυο μέρη πᾶσιν ἀνεῖς τοῖς ἱερεῦσιν, ὡσπερ βεβήλον τινὰ καὶ κοινὸν τόπον, τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν ὑποσημαίνει. καὶ γὰ τοῦτα πᾶσιν ἐστὶν ἐπίβατα. τὸ δὲ τρίτον μέρος, μόνῳ, θεῷ ἀφώρισε τῷ θεῷ. διὰ τοῦτο καὶ τὸν οὐρανὸν οὐκ ἐπίβατον ἔνεστιν ἀνθρώποις. ὑπὸ τῇ τραπέζῃ τοὺς δώδεκα θεὶς ἄρτους, ἐνιαυσιαμοῦ τὸν ἐνιαυτὸν εἰς τοὺς μῆνας διῃρημένον.

τὸν δὲ

Ordinary Service of the Church, and Administration of the Sacraments, and Rites and Ceremonies of the Church, according to the Use of the Church of England, together with the Psalter or Psalms of David, pointed as they are to be sung or said in Churches, and the Form and Manner of making, ordaining and consecrating of Bishops, Priests and Deacons. Imprinted at London by Robert Barker, Printer to the King's most Excellent Majesty. Anno Dom. 1636. Cum Privilegio. 8vo.

Another Edition, Anno Dom. 1638. 8vo.

Another Edition, Anno Dom. 1639. 8vo.

Another Edition, Anno Dom. 1640. 8vo.

Another Edition, Anno Dom. 1641. 8vo.

Another Edition, Anno Dom. 1642. 8vo.

Another Edition, Anno Dom. 1643. 8vo.

Another Edition, Anno Dom.

[illegible] [illegible] [illegible] [

Ex lapillis enim, qvos pontifex in humeris geſtabat (ſardonyches erant, qvorum naturam nulli non notam narrare ſupervacuum puto) micabat alter, qvoties litatum eſſet, is, qvi dextrum humerum occupabat: tantumqve fulgorem emittebat, ut procul etiam intuentibus conſpiceretur. Idqve præter naturam ſuam & conſuetudinem: qvod certè admirationem meretur apud omnes, niſi ſi qui ex contemptu religionis ſapientiæ opinionem aucupantur. Sed mirabilius eſt, qvod nunc dicturus ſum: per duodecim gemmas, qvas in pectore pontifex infutas eſſeni geſtat, in bello victoriam prænunciare Deus ſolebat. nam prius, qvàm exercitus ſe moveret, tantus fulgor ex eis emicabat, ut toti populo facilè innoteſceret, adeſſe Deum, opemqve & auxilium ſuum invocantibus eſſe allaturum. qvapropter Græci, qvotqvot à noſtra religione non abhorrent, cum hoc miraculum pro compertiſſimo habeant, ita ut negari non poſſit, eſſena vocant λόγιον, hoc eſt oraculum. Deſiit tam eſſen qvam ſardonyx fulgorem emittere annis ducentis ante. qvam hæc commentaremur, irato Deo propter legum ſuarum prævaricationem: de qvo alias opportunius dicetur. nunc cœptam narrationem deinceps proſeqvar. Tabernaculo dedicato, & omnibus, qvæcumqve ad ſacerdotalem ordinem pertinebant, ritè peractis, populus, Deo in caſtrorum contubernium recepto, lætus ad hymnos & ſacrificia ſe convertit, non aliter qvam omnibus jam malis averruncatis, & omnia proſpera in poſterum ſperantes, donaque Deo tam privatim qvam publice per ſingulas tribus offerebant. Principes enim tribuum bini de ſuo conferentes plauſtrum cum duobus bubus contribuebant, ut ſex plauſtra tabernaculo per viam devehendo inſervirent: & præter hoc unusquiſque eorum obtulit phialam & trulleum & acerram. hæc decem daricos valebat, eratque odoramentis referta. trulleum vero & phiala, utraque ſimul ducentos ſiclos pendebant, ſed phiala ſeorſim tantum ſeptuaginta. hæc farina erant plena, oleo ſubacta, quali ad altare in ſacrificiis utebantur. præterea vitulum & arietem cum agno anniculo in holocauſtum, & hircum pro peccatis. adhæc obtulit unusquiſque principum alias victimas, quæ ſalutares vocabantur, per ſingulos dies boves duos & quinque arietes cum agnis anniculis & hædis. atque ita per duodecim continuos dies ſacrificaverunt, qualibet die unus. Moyſes autem non amplius in Sina monte, ſed tabernaculum introgreſſus, conſulebat Deum de rebus agendis, & de ferendis legibus: quas meliores, quam ut ad hominem autorem referri debeant, poſteritas multis ſeculis ſervavit, divinitus datas credens: adeo ut eas nec in pace ob voluptatem, nec in bello ob neceſſitatem violare fas putarent. ſed de his nunc deſino, proprium volumen aliquando huic tractationi dicaturus.

Num. 7.

Κεφά-

Κεφάλαιον ι. A CAP. X.

Νόμοι περὶ θυσιῶν καὶ περὶ καθαρμῶν.

Leges de ſacrificiis & purificationibus.

Νῦν δὲ ὀλίγων τινῶν ὑπομνηστέον, τῶν ἐφ' ἁγνείαις καὶ ἱερουργίαις κειμένων. καὶ γὰρ τὸν λόγον μετὰ περὶ θυσιῶν ἐποιησάμεθα. δύο μὲν γὰρ εἰσὶν ἱερουργιῶν εἴδη. πρώτων δ' ἡ μὲν ἐκ τῶν ἰδίων ὅλη, ἐπειδὰν ὁλοκαυτῶμεν, καὶ δύο γίνονται τρόποι. τῆς μὲν ὁλοκαυτώσεως οὗτος τὸ θυόμενον. καὶ δὴ τοῦτο καὶ τῶν περιστερῶν τελουμένων ἐλάβομεν. ἡ δὲ, B χαριστηρίου τε ἕνεκα δικαίων εἶναι τῶν θυόντων ἱερεῖ τὰς πρώτας. ἀπὸ ἰδιώτης ὁλοκαυτῶν, θύει μὲν βοῦν ἢ ἄρνα καὶ ἔριφον. πρῶτα μὲν ἐπίτηδες. τοὺς δὲ βοῦς ἐφ' ἑστίᾳ θύειν καὶ πρόκνους, ἄῤῥενα δὲ ὁλοκαυτοῦσθαι τὰ πάντα. σφαγέντων δὲ τούτων, πρὸ κύκλου τοῦ αἵματι δεύσαντες τὸν βωμὸν οἱ ἱερεῖς, ἔπειτα καθαρθέντες, διαμελίζουσι, καὶ πλύναντες ἀλλὰ ὕδατι τὸν βωμὸν ἅπαντα ὁμοίως ἀπὸ πλησμονῆς ἡδὺ πεπληρωμένον, καὶ πυρὸς φλεγομένου. τοὺς δὲ ποδὰς τῶν ἱερείων, καὶ τὰ κῶλα νηδύν C ὄγκα μείναντες ἀκεραίους, τοῖς ἄλλοις καθαροῖς πάνθ' ὁμοῦ θέντες ἐπιφέρουσι, τοῖς δοραῖς τῶν ἱερέων λαμβανόντων. καὶ ὁ μὲν τῆς ὁλοκαυτώσεως τρόπος οὗτος ἐστιν οὗτος. τοῖς δὲ χαριστηρίους θύσιας ὑπὲρ πλούτου, τὰ αὐτὰ μὲν ζῷα θύουσιν, ὁλόκληρα δὲ πάντα καὶ τῶν ἐπετείων πρόσφατα, ἄῤῥενα μέντοι θήλεσι συνδυάζοντα. θύσαντες δὲ ταῦτα, φοινίσσουσι μὲν αἵματι τὸν βωμόν. τοὺς δὲ νεφροὺς καὶ τὸν ὀπίσθιον καὶ πάντα τὰ σπλάγχνα, σὺν τοῖς λοβοῖς τὰ ἥπατος, καὶ σὺν αὐτοῖς τὴν οὐρὰν ἅ δὴ καὶ D ὑπὲρ φέρουσι τοῦ βωμοῦ. τὸ δὲ στῆθος καὶ τὸν κνημὸν τὸν δεξιὸν τοῖς ἱερεῦσι ἀφαιροῦντες, ὑπὲρ δυοῖν ἡμέραις διαχοῦσι τοῖς καταλειπομένοις τῶν κρεῶν. ἃ δὴ ἂν ταῖς ἑξῆς δειπνήσουσι. θύουσι δὲ καὶ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ὁμοίως τοῦ προειρημένου τρόπου τῶν χαριστηρίων τὰς ἱερουργίας. εἰ δὲ ἀδύνατοι περιζῆν τε τέλεια ἱμάτια ταῖς ἑκατέραις ἡ τρυγόνες δύο. ὧν τὸ μὲν, ὁλοκαυτοῦται τοῦ θεοῦ. τὸ δὲ, τοῖς ἱερεῦσιν εἰς βρῶμα διδόασιν. ἀκριβέστερον δὲ περὶ τῆς θυσίας τῶνδε τῶν E ζώων, ἐν τοῖς περὶ θυσιῶν ἐροῦμεν. ὁ μὲν γὰρ κῶλα ἄγνοιαν εἰς τὰ πρόσωπον, ἁμαρτὼν καὶ ἔριφον θήλειαν τῶν αὐτῶν ἐπὶ τῶν προσφέρει. καὶ τοῦ μὲν αἵματι δεύσι τὸν βωμὸν ὁ ἱερεύς, οὐχ ὡς τὰ πρῶτον, ἀλλὰ τῶν γωνιῶν τοῖς ἔδαφος. καὶ πᾶς τε νεφροὺς καὶ τὸν ὀπίσθιον πιμελὴν σὺν τοῖς λοβοῖς ἥπατος, ὑπὲρ φέρουσι τοῦ βωμοῦ. οἱ δὲ ἱερεῖς, τοῖς τε δοραῖς ὑπὲρ φέροντες καὶ τὰ κρέα ἐπ' οἰκείης δαπανῶντες τοῖς ἡμέρῃς ἐν τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ νόμος εἰς F τόνδε αὖθις ἐπὶ τὴν ὧδε ἐφ. ὁ δ' ἁμαρτὼν μὲν, ἑαυτοῦ δὲ σωφρονῶν, καὶ μηδένα ἔχων τὸν ἐλέγχοντα, κριὸν θύει, ἄνευ τοῦ τὸν κελεύοντα, ἃ τε κρέα κατὰ τὸ ἱερὸν ὁμοίως οἱ ἱερεῖς αὐθημερὸν σπουδῇ. εἰ δ' ἄρχοντες ἐφ' εἰς ἡμάρτηνεν ἑκόντες μὲν, πάντα μὲν κομίζουσι τοῖς ἰδιώταις. ἀμάλωσιν δὲ τοῦ πρόσωπον δύμασι, ταῦρον, ἔριφον, ἀῤῥενας, νεύοντα δὲ τοῖς ἰδιωτικοῖς καὶ τοῖς G δημοσίοις θυσίαις, ἓν δὲ μόνον ὑπὲρ φέρεσθαι καθαρώτερον, δρεπὸν μὲν ἀστάρων ἓξ μέτρον. κριὸν δὲ δύων, ταῦρον δὲ τριῶν. τοῦτο καμπτὸν ὑπὸ τοῦ βωμοῦ μεμαγμένον ἐλαίῳ. κομίζεται δὲ δὴ καὶ ἔλαιον ὑπὸ τῶν πηγνύντων, ὑπὲρ μὲν βοὸς ἡμισυ. ἐπὶ δὲ κριῷ, μέρος τοῦτο τέταρτον τοῦ μέτρου, καὶ πίπερι μέρις ἐπὶ δρεπῷ. ὁ δὲ ἐν μέτρον δέχεται ἑβραίων.

Nunc paucas tantum commemorabo, quæ ad purificationes & ſacrificia pertinent: quandoquidem in ſacrificiorum mentionem incidimus. Duo ſunt ſacrificiorum genera, privatum & publicum. horum utrumque duobus fit modis. Aut enim tota victima igni abſumitur, quod ideo vocatur holocautoma. aut pro gratiarum actione perſolvitur, & in epulum ſacrum facientium vertitur. De priore prius ſum dicturus. Vir privatus holocautoma facturus *Levit. 1.* mactat bovem, agnum & hædum: & hos quidem anniculos, bovem vero licet mactare etiam grandiorem. Sed opus eſt, ut ſint omnia maſcula, quæ ſolida concremantur. his jugulatis, ſacerdotes aram circumquaque ſanguine horum tingunt: deinde mundata membratim diſſecant, & ſale conſperſa in aram imponunt, ſtrue lignorum jam ardente. deinde pedes & inteſtina omnia diligenter primum repurgata ad reliqvum acervum adjiciunt: tergora vero ſacerdotibus cedunt. & holocautomata quidem ad hunc modum fiunt. Qvum vero pro *Levit. 3.* gratiarum actione ſacrificant, eorundem generum animalia mactant, ſed quæ vitio careant, & anniculis ſint majora, & maſcula fœminis copulata. his jugulatis, primum ſanguine aram imbuunt, deinde renes & omentum & omnem pinguedinem cum fibra jecoris, & inſuper caudam agni aræ inferunt. pectore vero ac dextro crure ſacerdotibus conceſſo, reliqvis carnibus per biduum epulum inſtruunt, & quæ ſuperfuerint, igni comburunt. idem ritus ſervatur *Levit. 4. 5.* & in ſacrificio pro peccatis. Sed qui victimas majores non habent, par columbarum aut turturum offerunt, qvarum altera fit holocautoma, altera ſacerdotibus in cibum datur. Accuratius autem de his in libro de ſacrificiis diſſeremus. Nam qui per ignorantiam peccavit, agnum & hædum fœminam ejusdem ætatis offert: ſacerdosque ſanguine non, ut ante, aram, ſed cornua ejus ſola imbuit: renesque & reliquam pinguedinem cum fibra jecoris in aram inferunt. Sacerdotes vero tollunt ſibi & pelles & carnes eadem die abſumendas in fano. nam lex vetat quicquam in poſteram diem reliqvum facere. Qvi autem ſciens peccavit, nemine conſcio arietem offert, lege ita jubente: cujus carnes in fano ſimiliter ſacerdotes eadem die conſumunt. Princi- *Levit. 4. 9.* pes qvoqve, cum pro peccato ſacrificant, eadem quæ plebeji offerunt, hac tantum differentia, qvod victimas adducunt taurum & hædum maſculum. Jubet etiam lex, ut tam in privatis quam *Levit. 2.* in publicis ſacrificiis farina afferatur puriſſima, cum agno aſſaronis menſura, cum ariete duorum, cum tauro trium. hanc conſecrant in altari oleo ſubactam. nam & oleum ſacrificantes afferunt, cum bove hinis dimidium, cum ariete tertiam partem, cum agno quartam,

ea eſt menſura priſca Hebræorum, duos choas Atticos continens, qva oleum ac vinum metiuntur. nam vinum circa altare libant. Si quis autem non ſacrificans ex voto ſimilam offert, ejus primitias pugillum unum in aram conjicit. reliqvum ejus ſacerdotes in cibum ſumunt, aut coctum: nam oleo ſubigitur, aut panibus inde confectis. quantumcunque autem ſacerdos offert, totum comburi oportet. Vetat etiam lex offerri eadem die natum animal una cum genitrice, & alias quoque non niſi octavo à partu die admittit. Fiunt & alia ſacrificia pro recuperanda valetudine, aut alia de cauſa, in quibus liba cum victimis infumuntur, ex quibus nihil in poſteram diem relinqui fas eſt, ſacerdotibus quoque partem ſuam inde ſumentibus.

Num. 28. 29. Publicis vero impenſis lex jubet quotidie agnũ anniculum mactari mane ac veſpere. ſeptima autem quaque die duos jugulant, eodem modo ſacrificantes: & novilunio præter quotidianas victimas duos boves cum agnis anniculis ſeptem, & arietem: hædum vero pro peccato, ſi quid forte per oblivionem omiſſum fuerit. Septimo item menſe, quem Macedones hyperberetæum vocant, præter jam dicta taurum & arietem & ſeptem agnos mactant, & hædum pro peccatis. decima deinde luna ejusdem menſis jejunant uſque ad veſperam: ſacrificantque eadem die taurum & arietes duos & agnos ſeptem: & pro peccato hædum. adducunt autem duos præter hunc hædos: quorum alter vivus extra fines in deſertum emittitur, in quem, ſi quid mali propter peccata populo immineat, avertatur. alterum vero in ſuburbanum in locum puriſſimum ductum cum ipſa pelle exurunt nihil omnino purgantes. & cum eo ſimul exuritur taurus, non à populo adductus, ſed ſumptu pontificis. quo mactato, & ſanguine ejus ſimul & hædi in fanum illato, aſpergit digito tectum ſepties, totiesque pavimentum, rurſusque toties interiora fani circum altare: reliqvum deinde circum altare majus, quod eſt ſub divo in atrio. deinde extremitates & renes & adipes cum fibra jecoris inferunt altari: pontifex que adjicit arietem de ſuo, ſolidum Deo conflagraturum. Ejusdem menſis decima quinta tempore jam in hibernum vergente, tabernacula compingere jubentur per ſingulas familias contra ventura frigora, quæ annus ſeneſcens afferre ſolet. quin & in patria tandem conſtituti, accedere in eam urbem, qvam propter templum caput regionis ſint habituri, & octo dies feſtos ducere, victimasque Deo ſolidas incendere, & ſimul pro gratiarum actione ſacrificare manibus interim geſtantes ramos myrti, ſalicis & palmæ, ex quibus mala perſeæ dependeant. prima die ſacrificium debet eſſe holocautoma ex tredecim bubus, & agnis uno pluribus, & arietibus duobus addito hædo pro peccato. Sequentibus diebus idem numerus agnorum & arietum una cum hædo mactatur, ſed per ſingulos dies unum de numero boum detrahunt, donec ad ſeptenarium perveniatur.

Exod. 23. *Levit.* 23. *Deut.* 31.

A δώδεκα ἢ δύο χόας ἀττικοὺς περιέχει· τὸ δ' αὐτὸ μέτρον καὶ ἐλαίου καὶ οἴνου παρέχει. σπένδουσι γὰρ τὸν οἶνον περὶ τὸν βωμόν. ὁ δὲ τις θυσίαν οὐκ ἀπὸ πίλων ἐπενέγκαι κατ' εὐχὴν σεμίδαλιν, ταύτης ἀπάρχεται μίαν ὀμφακίδα τοῦ βωμοῦ φλέγων· τὰ δὲ λοιπὰ οἱ ἱερεῖς εἰς τροφὴν λαμβάνουσιν, ἢ ἐψηθέντων, ἐλαίῳ γὰρ ὑποβρύχεται, ἢ ἡψημένων ἄρτων. ἱερεὺς δὲ καὶ ὁποσῳοῦν θύσῃ, ὁλοκαυτοῦν ἀναγκαῖον. κωλύει δὲ ὁ νόμος θύειν ζῷον αὐθημερὸν μετὰ γεννήσεως ἐπὶ B ταυτὸ· ἀπ' ἄλλου δὲ πρὶν ἢ ἑβδόμην ἡμέραν γενέσθαι διελθεῖν. γίνονται δὲ ἄλλαι θυσίαι ὑπὲρ τῶν νοσούντων ἀλεξιφύρμακοι, ἢ κατ' ἄλλας αἰτίας, εἰς ἃς πίμπρασθαι σῶα ἱερεῖα ἀναλίσκεται. ὧν οὐκ ἔστιν ὕστερον ἡδὲν ὑπολιπεῖν ἐπὶ νόμιμον. τῶν ἱερέων ἴδιον λαβόντων. ὅσα δὲ ἀπὸ δημοσίου ἀναλώματος νόμος ἐστὶν ἄρνα καθ' ἑκάστην ἡμέραν σφάττεσθαι τῶν αὐτῶν, δέχομένης τὴ ἡμέρας ἑβδόμης. καὶ ἑβδόμην ἡμέραν ἧς σαββάτα καλεῖται, δύο σφάττουσι, τὸν αὐτὸν τρόπον ἱερουργοῦντες. τῇ δὲ νουμηνίᾳ πρὸς τὰ καθημερινὰς θυσίας ἀπιτελοῦσιν. ἑπτὰ δύο βόας σὺν ἀρνάσιν ἐνιαυσίοις ἑπτὰ, καὶ κριὸν, ἔρεφον δὲ ἐπὶ ἁμαρτήσεσιν ἁμαρτάδων, ἐπὶ κ) ληθεῖσι γένοιτο. τῇ δ' ἑβδόμῃ μηνὶ ὃν μακεδόνες ὑπερβερεταῖον καλοῦσι, πρόσθεντες τοῖς εἰρημένοις ταῦρον καὶ κριὸν καὶ ἄρνας ἑπτὰ, θύουσι, καὶ ἔριφον ὑπὲρ ἁμαρτάδων. δεκάτῃ δ' αὖτε μηνὸς κ) σελήνῃ διανηστεύουσιν ἕως ἑσπέρας, θύουσι δ' ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ταῦρον τε καὶ κριοὺς δύο καὶ ἄρνας ἑπτά. καὶ ὑπὲρ ἁμαρτάδων ἔριφον. προσάγουσι δὲ δύο πρὸς τούτοις ἐρίφους. ὧν ὁ μὲν ζῶν εἰς τὴν ὑπερόριον ἐρημίαν πέμπεται, ἀποτροπιασμὸς καὶ ἀφαίρεσις δ' πλημμελημάτων ἁπάντων ὑπὲρ ἁμαρτημάτων ἑκουσίων. τὸν δ' ἐν τῇ πρὸ αὐτοῦ πόλει καθαρεύειν ἄγοντες χωρίον, αὐτόθι σὺν αὐτῇ καὶ αὐτὴ δορᾷ μηδὲν ὅλως καθαίροντες. συγκαταφλέγεται δὲ ταῦρος, ἐκ ὑπὸ δήμου προσαχθεὶς, ἀλλ' ἐκ τῶν ἰδίων ἀναλωμάτων δ' ἀρχιερέως C παρεχόντος. ἅ δὴ σφαγέντος, εἰς κοιλίαν εἰς τὸν ναὸν δ' αἵματος ἅμα ἐρίφου, βαίνει τῷ δακτύλῳ τὸν ἔριφον ἑπάκις, δ' ἢ αὐτὸ καὶ τὸ ἔδαφος, καὶ τοσαυτάκις εἰς τὸν ναὸν καὶ πρὸ τὸν χρύσεον βωμὸν, καὶ τὰ λοιπὰ, πρὸ τοῦ μείζονα κοιλίας εἰς τὸ ἄθελον. πρὸς τούτοις τὰς ἐξοχὰς καὶ τοὺς νεφροὺς, καὶ τὴν σπλῆνα σὺν τῷ λεπῷ δ' ἥπατος, ὃν φέρουσι τοῦ βωμοῦ. περέχεται ἢ κριὸν ὁ ἀρχιερεύς, ὁλοκαυτοῦσιν τοῦ θεοῦ. τῇ δὲ πέμπτῃ δ' αὐτοῦ μηνὸς καὶ δεκάτῃ, τρεπομένου τὸ λοιπὸν δ' χειμῶνος πρὸς τὴν χειμερινὸν ὥραν, σκηνὰς πηγνύναι κελεύει κ) οἰκίσκους ἑκάστοις, τὸ κρύος ὑφορμένους ἐπὶ φυλακῇ δ' ἐτῶν. ὅταν τι πατρίδων ἀπιτύχωσιν, ὡρμημένους εἰς ἐκείνην τὴν πόλιν ἣν ἀρχὴ τῶν ναὸν μητροπόλιν ἐξουσιν, ἐφ' ἡμέρας ὀκτὼ ἑορτὴν ἄγοντας, ὁλοκαυτοῦντας καὶ θύειν τῷ θεῷ πολὺ χαριστήρια φέροντας ἐν ταῖς χερσὶν ἱρεσιώνην μυρσίνης καὶ ἰτέας σὺν κλάδῳ φοίνικος πεπιεσμένῃ, δ' μήλα δ' τῆς περαίας προσφέρουσι. ἄνασσε δὲ τῇ πρώτῃ τῶν ἡμερῶν τῆς ὁλοκαυτώσεως θυσίαν, ἐκ τριῶν κ) δέκα βοῶν, κ) κριῶν ἑπτὰ τελείων, κ) κριῶν δύο, κ) σφαγίων ἀμαρτῶν ἐρίφων προσπεμφθέντων. τοὺς δ' ἑξῆς ἡμέρας ὁ μὲν αὐτὸς ἀριθμὸς τῶν κριῶν καὶ τῶν κριῶν σὺν καὶ τοῦ ἐρίφου, ἀφαι-

ρεῖται δὲ καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἷς τῶν βοῶν, ἕως ἂν ἐπὶ τὸν ἑβδομάδα καταντήσωσιν.

Ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τὸ ἐπὶ τὸ ἐπὶ τὸ

estque dimensum ejus farinæ assaron unus, hujus dimidium mane, tantundem vespere, in ignem infert. Sed de his hactenus, quorum rationem alias diligentius explicabimus. Cæterum Moyses tribum Leviticam à cætero populo exemptam, ut Deo sacrandam, fontanis aquis perennibus & solenni sacrificio purgavit: eique tabernaculum cum sacris vasis sartum tectum curandum commisit, jubens, ut ad præscripta sacerdotum sacrum ministerium capesserent: atque eo tempore sacri & Deo dicati sunt habiti. Post hæc animalia discrevit, quæ ad cibum essent pura, & quibus vesci non liceret: de quibus aliquando per occasionem disseremus, quam ob causam aliorum esum permiserit, aliorum interdixerit. Sanguinis certe ideo vetuit, quod hunc animam & spiritum putaret: neque animalis non occisi carnem ad cibum concessit. ad hæc reticuli & adipis caprini, ovilli & bubuli abstinentiam indixit. Ejecit etiam è cœtu & consuetudine hominum leprosos, & seminis profluvio laborantes: mulieres etiam, quæ naturaliter purgantur, versari inter homines vetuit, nec nisi post septimam diem puras haberi voluit. eum quoque, qui cadaver curasset, per totidem dies à cœtu arcuit. si quis autem ultra hunc dierum numerum diuturniore pollutione teneatur, sacrificare jubetur agnas duas: quarum alteram sanctificare oportet, alteram sacerdotes accipiunt, eodem modo & pro gonoroico sacrificari mos est. qui vero per somnum genituram emisit, si se mergat in aquam frigidam, ut solet fieri post legitimæ uxoris congressum, pro puro habetur. Leprosos autem in perpetuũ relegavit, tanquam nihil a cadavere differentes. quod si quis pristinam valetudinẽ à Deo precibus impetraverit, & in cutem sanitatis color redierit, hic variis sacrificiis Deo gratitudinem suã attestatur, de quibus alias dicemus. Quo magis ridenda est illorum fabula, qui dicunt, Moysem propter lepram ex Ægypto profugum, turbam eodem morbo laborantium in Chananæam duxisse. Nisi enim vanus ille rumor esset, nunquam Moyses in suam ignominiam talem legem tulisset, qualem etiam alio ferente, probabile erat ipsum reclamaturum: præsertim qvum inter multas gentes leprosi versentur, & in pretio sint: & adeo nec relegentur, nec contemptim habeantur, ut & in expeditionibus militares dignitates, & in administratione reipublicæ civiles illis committantur, ac ne à templis quidem & fanis arceantur. Quid igitur vetabat, si tali vitio fuit infectus, quo minus apud multitudinem sibi parentem eas leges statueret, quæ ipsi honorem potius quam detrimentum afferrent? Qua re manifestum fit, qvod hæc per invidiam de nobis fingantur. Moyses enim purus ipse & inter puros degens, ad honorem Dei talium legum autor esse voluit. Sed hæc quisq; ita, ut libitũ fuerit, accipiat.

Levit. 8. Num. 3.

Lev. 7. 17.

Levit. 12. 13. 14. 15.

καὶ ἐς μὲν ἐσιν ἀσσάρων ἓξ ἀλεύρου. πύπτει δὲ τὸ μὲν ἥμισυ τὸ πρωΐ, τὸ δὲ ἕτερον δείλης ὀπτὸν φέρει τῷ πυρί. τὸν μὲν σῖτον τοῦτον λέγω, ἀκριβέστερον αὐτὸν ὕστερον δηλώσομεν. ἱκανὰ δέ μοι δοκεῖ καὶ νῦν περὶ αὐτῶν πεποιῆσθαι. μωυσῆς δὲ τὴν λευϊτικὴν φυλὴν τῆς πρὸς τὸν λαὸν κοινωνίας ὑφεῖλε καὶ ἱερὰν ἐποίησε, ἣν ἔκρινε πηγαίοις ὕδασι καὶ ἀενάοις, καὶ θυσίας ἃς ὀφεῖ τοῖς πατρίοις νόμοις παρέχοντας τῷ θεῷ. τὴν τε σκηνὴν αὐτῆς καὶ τὰ σκεύη τὰ ἱερὰ, καὶ τ' ἄλλα ὅσα πρὸς σκευὴν τῆς σκηνῆς ἐπιτήδεια, παρέδωκεν, ὅπως ὑφηγουμένων τῶν ἱερέων ὑπηρετήσωσιν, ἤδη γὰρ τοῦ θεοῦ καθιέρωτο. καὶ πρὸς τῶν ζώων ἃ διέκρινεν ἔκαστον ἔτι τρέφοντα, καὶ οὐ πάλιν ἀπιχθέμενοι ἀλισκόμενοι. πρὸς ἃν ἐν οἷς ἂν ἡμῖν ἀφορμὴ τῆς γραφῆς γένηται, διελθόντες, τὰς αἰτίας προστιθέντες, ἀφ' ὧν κινηθεὶς, τὰ μὲν αὐτῶν βρώματα ἡμῖν ἐκέλευσεν εἶναι, τῶν δὲ προσέταξεν ἀπέχεσθαι. αἷμα δὲ μὲν τι πάντες εἰς τροφὴν ἀπηγόρευσε τῷ χρῆσιν, ψυχὴν αὐτὸ καὶ πνεῦμα νομίζων, καὶ κρεῶν τὰ πνικτὸν καὶ αὐτομάτως ζῶον τῷ βρῶσιν διεκώλυσεν. ὀπίσθιόν τε καὶ στέαρ καὶ ἀγνίας καὶ προβατείας, καὶ ἐκ τῶν βοῶν, ἀπέχεσθαι προεῖπεν. ἀπέλασε δὲ τῆς πόλεως, καὶ τοὺς λέπρα τὰ σώματα κακοῦντας. καὶ τοὺς περὶ τὰ γενικὰ ῥεομένους, καὶ τὰς γυναῖκας ὅσαις ἡ τῶν κατὰ φύσιν ἐκκρίσεις ὀπίσω, μετρήσειν πρὸς ἡμέρας ἑβδομάδα. μεθ' ἣν ὡς ἤδη καθαρᾶς, ἐνδημεῖν ἐφίησιν. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς κηδεύσασι νεκρὸν, μὴ πρότερον ἡμέρας νόμιμον τὸ ἐνδημεῖν. τὸν δὲ ἐπὶ τοῖς ἀριθμὸν τούτων τῶν ἡμερῶν ἐπεχόμενον ἐν ταῖς μιάσμασι, θύειν νόμιμον ἀμνάδας δύο· ὧν τὸν μὲν ἕτερον, καθαγίζειν δεῖ. τὸν δὲ ἕτερον οἱ ἱερεῖς λαμβάνουσιν. ὁμοίως δὲ θύσει καὶ περὶ τῶν γονῆ ῥεομένων. ὃς δ' ἂν κατὰ τοὺς ὕπνους ἀποκρίνει γονὴν, καθεὶς ἑαυτὸν εἰς ὕδωρ ψυχρὸν ὁμοίως τοῖς κατὰ νόμον γυναικὶ πλησιάζουσιν ἐξουσίαν ἔχει. τοὺς δὲ λεπροὺς, εἰς τὸ παντελὲς ἐξήλασε τῆς πόλεως, μηδὲν σωδιαστὸν ἢ μιαρὸν, καὶ νεκροῦ μηδὲν διαφέροντας. ἂν δέ τις ἐξικετεύσας τὸν θεὸν δοπλυθῇ τῆς νόσου, καὶ τὴν ἐφ' ὑμῖν κομισθῇ χρόαν, ὁ δὴ πίστιν καὶ πίκιλος ἀμείβεται θυσίας τῷ θεῷ, πρὸς ἃν ὕστερον ἐρῶμεν. ὅθεν καὶ καταγελάσειέ τις τῶν λεγόντων μωυσῆν λέπρᾳ κεκακωμένον, αὐτόν τε ἀπ' αἰγύπτου φυγεῖν, καὶ τ' ἐκπεσόντων διὰ πειθοῦς τὴν αἰτίαν ἡγησαμένων εἰς τὴν χαναναίαν ἀγαγεῖν αὐτούς. εἰ γὰρ τοῦτο ἦν ἀληθὲς, οὐκ ἂν μωυσῆς ἐπὶ τῇ αὐτοῦ ἀτιμίᾳ πιαίτατα ἐνομοθέτησεν, οἷς οὐδὲν ἦν αὐτὸν καὶ ἑτέρων εἰσηγουμένων ἀντειρηκέναι. καὶ πῶς ἂν ἔθνη πολλοῖς ἐθνεσιν ὄντων λεπρῶν, καὶ τιμῆς ἀπολαυόντων, καὶ ἀμέτρου ὕβρεως καὶ φυγῆς ἀπηλλαγμένων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπισημοτάτας στρατείας στρατηγούντων, καὶ τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς πιστευομένων, καὶ εἰς ἱερὰ καὶ ναοὺς ἐξουσίαν ἐχόντων εἰσιέναι. ὡς τ' οὐδὲν ἐκώλυε καὶ μωυσῆν, εἰ πιοῦτο πνεῦμα πρὸς τὴν χρόαν ἦν, τὸ σὺν αὐτῷ πληθὺς ἔλεπτο ἂν νομοθετῆσαι πρὸς αὐτῶν τὰ κάλλιστα, καὶ μηδὲν μίαν πιαίτητα δέεσθαι ζημίαν. ἀλλὰ δῆλον ὡς πύπτει μὲν ἡμῶν λέγουσιν ὑπὸ βασκανίας πεφαγόμενοι. μωυσῆς δὲ πύπτων καθαρὸς ὢν ἐν καθαροῖς τοῖς ὁμοφύλοις, πρὸς τῶν νενοσηκότων ἐνομοθέτει, κατὰ τιμὴν τοῦ θεοῦ πύπτει πᾶσιν. ἀλλὰ πρὸς μὲν πύπτων ἕκαστον ὡς αὐτῷ δοκῇ σκοπείτω.

τὰς δὲ

τὰς δὲ γυναῖκας ἐπειδὰν ἀνθρώπων, εἰς τὸ ἱερὸν εἰσ- A
ιέναι κεκωλυκε, καὶ θυσιῶν αἵπερ μέχρι πεντα-
ράκοντα ἡμερῶν, ἂν ἄρρεν τὸ τεχθὲν ᾖ. διπλασίονας
γὰρ εἶναι τὰς ἡμέρας ὅσαι θηλυτοκίους νενόμικεν. ἐπιοῦσαι
μὲν τοι τῶν προειρημένων προθεσμίαν, θυσίας
ὅσπερ πλέουσιν ἃς οἱ ἱερεῖς πρὸς τὸν θεὸν ἀναφέρουσι.
ἂν δέ τινα ὑπονοήσῃ μεμιαίνεσθαι τὸν αὐτοῦ τὴν γυναῖ-
κα, κομίζει κριθῆς ἀλφιτοπρίστου δοσάρωνα. καὶ μίαν
αὐτῆς ὀράκια ὑπερβάλλοντα τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν τοῖς ἱε- B
ρεῦσι δίδωσιν εἰς τροφήν. τὴν δὲ γυναῖκα ἄγουσι πρὸς τὴν
ἱερέων κατὰ πύλας, οἱ δὲ ἐπὶ προαγμένου πρὸς τὸν
ναὸν, καὶ τῆς κεφαλῆς τὸ ἱμάτιον ἀφελών, ὑπογράφει
μὲν ἐπὶ θεοῦ τὴν προσωπεῖαν διφθέρα, κελεύει δὲ
ὀμνύειν μηδὲν ἠδικηκέναι τὸν ἄνδρα. ἢν δὲ βασάνῳ τὸ
σῶφρον, ἐπὶ δεξιὰ σκέλους ἐξαρθρον γενέσθαι, καὶ τὴν γα-
στέρα περιῤῥῆξαι αὐτὰς ἀπολωλέναι. ἂν δὲ μὴ πάνυ ἐ-
ρᾷ τε καὶ τῆς ζήλου τούτου περιττῶς ὁ ἀ- C
νὴρ ἐπὶ τὴν γυναῖκα ἐπὶ κακῷ ἐπεκήρυξε, μιᾷ δεκά-
τῳ γενέσθαι τοκάδι ἄῤῥεν αὐτῷ. τῶν δὲ ὅρκων πλεκο-
μένων τῆς διφθέρας ἀπαλείψας πιόμενα, εἰς φιά-
λην ἐκπτύσει. προκομίσας τε ἐκ τοῦ ἱεροῦ γῆς ἐπὶ προσ-
τύχοι, καὶ καταπάσας, ἐκπιεῖν δίδωσιν. ἢν δὲ μὲν ἀ-
δίκως ἐνεκλήθη, ἐγκύμων τε γένεται καὶ πλεσφορεῖ-
ται κατὰ τὸν χρόνον. ψευσαμένη δὲ τὸν ἄνδρα ὅπῃ
τοῖς γάμοις καὶ τὸν θεὸν ἐπὶ τοῖς ὅρκοις, μετ' αἰσχύνης
καταπίπτει τὸν βίον, καὶ τὸ σκέλους ἐκπεσόντος αὐτῇ καὶ D
τὴν κοιλίαν ὑδέρου καταλαβόντος. καὶ περὶ μὲν τῶν
θυσιῶν καὶ τῆς ἁγνείας τῆς ἐν αὐτοῖς, ταῦτα μωυσῆς
τοῖς ὁμοφύλοις προένοησε. νόμους δὲ αὐτοῖς τοιούτους
ἔθετο. μοιχείαν μὲν εἰς τὸ παντελὲς ἀπεῖπε, νομίσας
εὐδαίμονα τὸν βίον τοὺς γάμους ὑπομένειν τοὺς ἀνδρας, καὶ
ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς οἴκοις συμφέρειν τὸ τοὺς παῖδας
εἶναι γνησίους. καὶ τὸ μίσγεσθαι μητράσιν, ὡς κακὸν
μέγιστον ὁ νόμος ἀπεῖπεν. ὁμοίως δὲ καὶ πατρὸς θυγατρὶ
μιγνυμένῃ, καὶ τῇ θυγατρὶ καὶ ἀδελφῇ, καὶ παιδὸς E
γυναικί, ὡς ἐκφαυλον ἔχον τὴν ἀδικίαν. μεμισήκει.
ἐκώλυσε δὲ καὶ γυναικὶ μεμιασμένῃ τοῖς κατὰ φύ-
σιν πλησιάζειν. μηδὲ κτείνειν εἰς σωτηρίαν φοιτᾶν.
μὴ δὲ τὸν πρὸς τὰ ἄῤῥενα μίξιν τιμᾶν, μιᾷ τὸν ἐπ' αὐ-
τοῖς ὥρᾳ ἡδονὴν ληψομένους πλήσαντα. κρίνει δὲ τὰ εἰς
ταῦτ' ἐξυβρισάντων, θάνατον ὥρισε τὴν τιμωρίαν. τὰ
δ' ἱερέων καὶ θυσίαν τὴν ἁγνείαν ἐπέτεινε. πάντων
δὲ αὐτοὺς ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἄρχειν, καὶ πρόσθεν γαμεῖν F
τὰς ἑταιρικὰς ἐκώλυσε. μήτε δούλην μήτ' αἰχμά-
λωτον γαμεῖν αὐτοὺς κεκώλυκε, καὶ τὰς ἐκ καπηλεί-
ας, καὶ δὲ πανδοκευτὰς πεπορνευμένας τὸν βίον, μήτε τὰς
τῶν προτέρων ἀνδρῶν, ἐφ' οἷς δηπτοῦν αἰτίαις ἀπηλ-
λαγμένης. τὸν δ' ἀρχιερέα μέντοι, οὐδὲ πεθνηκότος
ἄνδρὸς ἐξεῖναι γαμεῖν γυναῖκα, τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἱε-
ρεῦσι συγχωρῶν, μόνην δ' αὐτῷ δέδωκε γαμεῖν παρ-
θένον, καὶ ταύτην φυλάττειν. ὅθεν οὐδὲ νεκρῷ προσ- G
ιέναι ὁ ἀρχιερεύς, τῶν λοιπῶν οὐ κεκωλυμένων ἀδελ-
φοῖς καὶ γονεῦσι καὶ παισὶ τοῖς ἑαυτῶν προσιέναι μετ-
ὰ σπουδῆς. ἀφελεῖς δὲ εἶναι πάντα ἀφέλειαν. τὸν δὲ μὴ ὁλό-
κληρον τῶν ἱερέων, νέμεσθαι πρὸς τοὺς ἱερεῖς ἐκέλευσε
τοῦ γέρα. ἀναβαίνειν δὲ ὅπῃ τὸν βωμὸν, καὶ εἰσ-
ιέναι εἰς τὸν ναὸν ἐκώλυσε. μὴ μόνον δὲ περὶ τὰς ἱε-
ρουργίας καθαρεύειν εἶναι, ἀπουδάζειν δὲ καὶ περὶ
τὸν αὐτῶν βίον τοιοῦτον ἄμεμπτον εἶναι.

A Cæterum puerperas fanum introgredi vetuit, XIV.
aut ſacris intereſſe usque in quadrageſimum
diem, ſi fœtus ſit maſculus: quod ſi fœmina ſit,
duplum ejus temporis præſcribitur. Ac ne poſt
præſtitutum quidem terminum intrant absque
victimis, quæ partim Deo, partim ſacerdotibus
cedunt. Qvod ſi quis adulterii ſuſpicionem de *Num. 5.*
uxore habuerit, offert hordeaceæ farinæ aſſaro-
nem, & immiſſo ex ea pugillo ſuper altare, quod
B reliqvum eſt, ſacerdotibus veſcendum datur.
Deinde aliquis ſacerdotum ſtatuit mulierem ad
portam, qvæ eſt obverſa ad fanum: & inſcripto
primum Dei nomine in membrana, defert ei
jusjurandum cum imprecatione, ut ſi pudiciti-
am læſiſſet, luxato crure dextro & ventre diſru-
pto, miſere moriatur: ſin autem præ amore ni-
mio, & præ zelotypia maritus ad iniquam ſuſpi-
C cionem ſit commotus, decimo menſe infantem
maſculum pariat. peracto juramento de mem-
brana deletum nomen in phialam exprimit, &
ſumpto è fano pulvere humi collecto, atque in
poculum aſperſo, ebibendum porrigit. mulier
vero ſi injuſte eſt delata, prægnans facta matura
& feliciter enititur. qvod ſi & conjugalem fidem
& Deum juris jurandi teſtem fefellit, turpiter
D moritur, crure luxato, & ventrem aqua intercu-
te invadente. Hæc ſunt, quæ Moyſes genti ſuæ
de ſacrificiis ac purificationibus præſcripſit. Le-
ges autem tulit tales: Adulterium in univer-
ſum prohibuit, ratus conjugum ſummam felici-
tatem, ſi fides ac pudicitia ſervetur, & reipubli-
cæ quoque intereſſe, ut liberi legitimi proveni-
ant. Item inceſtum cum matre, aut noverca, *Exod. 22.*
cum amita aut matertera, cum ſorore nuruve, *Deut. 17.*
E omneſque tales coitus ut nefarios damnavit, ve- *Levit. 18.*
tuit & cum muliere menſtruum fluxum patien- *20. 21. 29.*
te congredi & cum brutis: damnavit etiam eos, *Levit. 21.*
qui ex formoſis maribus turpem voluptatem cap-
tarent: & qui contra feciſſet, capitalem pœnam
inflixit. Sacerdotes autem duplo caſtiores eſſe
volvit. hos enim non ſolum prædictis legibus,
ſicut reliquos, teneri juſſit, ſed etiam non quam-
F vis fœminam in conjugalem thorum admittere,
non quæ corpore qua ſtum feciſſet, non ſervam
aut captivam, neque cauponariam aut ſtabula-
riam, neqve à priore marito quacunque de cau-
ſa repudiatam. Pontifici vero ne viduam qui-
dem permiſit, quod tamen cæteris ſacerdotibus
liberum reliquit: ſed ſolum virginem ducere
conceſſit, eamque ſervare. Idem nec ad mor-
tuum ſinitur accedere, cum tamen cæteris eſt
G licitum, ad fratres & parentes ac liberos mortu-
os accedere. Iidem jubentur ſimplices eſſe, o-
mnique fuco carere. Quicunque è ſacerdotibus
integer corpore non eſſet, partem quidem ſuam
cum cæteris accipere ſinitur, ſed ad altare a-
ſcendere, & fanum intrare prohibetur. Nec
ſolum in ſacris obeundis puros eſſe oportet,
ſed vitam etiam irreprehenſibilem præſtare.

quapropter qui ſacrum amictum geſtant, tantiſper dum eo utuntur, præter aliam caſtitatem, puritatem & ſobrietatem à vino quoque interim arcentur. Victimæ etiam integri corporis mactantur, omniqve vitio carentes. Hæc ſunt, quæ Moyſes jam tunc vitæ ſuæ tempore obſervanda tradidit: quædam etiam in futurum, ipſe licet in deſerto degens, Chananæam terram tandem adeptis proſpexit. Septimo quoque anno remiſſionem agris dedit, intactosque aratro & plantatione eſſe juſſit, quemadmodum jam ante populo ſeptima quaque die remiſſionem à laboribus dederat. quæ vero per hunc annum ſponte ſua terra protulerit, publica eſſe, & promiſcui uſus juſſit, & neque indigenam neque advenam ab eis fructibus colligendis arceri: idemque obſervari poſt ſeptimam annorum ſeptimanam, qui numerus quinquaginta conficit: vocaturque Hebræis quinquageſimus quisque annus Jobelus: in quo & debitoribus fœnus remittitur, & ſervi manumittuntur, qui contribules cum eſſent, legem aliquam violaverint, & ſupplicii vice in ſervitutem vindicati fuerint. Agri qvoque ad priſtinos dominos ex hac lege redeunt hunc in modum: Inſtante Jobelo, quæ vox libertatem ſignificat, conveniunt venditor agri & emptor, computatisque fructibus ac expenſis in agrum factis, ſi fructus majores fuiſſe comperiantur, recipit agrum venditor. quod ſi expenſæ majores fuerint, hoc, quod deeſt, recipiens emptor poſſeſſionem alteri cedit. ſin utraque paria fuerint, poſſeſſio ad veteres dominos revertitur. idem jus eſt in domos, quæ in vicis non munitis venduntur: diverſum vero de illis, quæ intra oppidorum mœnia venduntur. Licet enim, ante annum elapſum reddita pecunia, domum recipere: quod ſi integer annus interim abiverit, emptori poſſeſſionis jus confirmatur. Has leges Moyſes in caſtris in Sina populo tradendas accepit à Deo, moxque literis mandatas ad poſteros etiam obſervandas transmiſit.

Levit. 25.

CAP. XI.

Leges belli & conſuetudines.

XV. *Num.* 1. LEgibus ad hunc modum digeſtis, ad rei militaris curam animum advertit, de bellis futuris jam tum cogitans. indicit igitur cenſum tribuum, excepta Levitica: ejusque cura principibus demandata, numerum eorum, qui militari ætate eſſent, ad ſe referri jubet. Levitæ enim ſacri erant & immunes à militia. Cenſa ſunt capita ſexcenta millia eorum, qui arma ferre valerent, ætatis ab anno vigeſimo uſque quinquageſimum, & ſuper hunc numerum trecenta millia ſexcenta & quinquaginta. Pro Levi autem allegit inter autores tribuum Manaſſen Joſephi filium, & Ephræmen pro Joſepho. Hos enim Jacobus in adoptionem a Joſepho impetraverat, ſicut ſupra diximus. Compacto igitur tabernaculo, in medium caſtrorum illud receperunt, tribus tribubus per latera ſingula tendentibus, inter qvas viæ intercedebant.

Num. 2. 3. 4.

καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν οἱ τὴν ἱερατικὴν στολὴν φοροῦντες, ἄμωμοί τε εἶναι καὶ ὡς πάντα καθαροὶ καὶ νηφάλιοι, πίνειν οἶνον ἕως οὗ τὴν στολὴν ἔχωσι κεκωλυμένοι. ἐπὶ δὲ καὶ τὰ ἱερεῖα θύουσιν ἁλόκληρα, καὶ μὴ μηδὲν λελωβημένα. ταῦτα μὲν οὖν ἤδη καὶ ἐν τὴν ζωῆς χρόνον τῆς αὐτοῦ γράμμα μωυσῆς παρέδωκε. τῶν δ' αὖθις καὶ περ ὄπι τῆς ἐρημίας διατιθέμενον, προενόησεν, ὡς ὅπως ἐπὶ σὺν τὴν χαναναίαν λάβωσι πάλε πιῶσι. δι' ἑβδόμου ἔπους ἄνεσιν δίδωσι τῇ γῇ, λύσιν τε χρέους καὶ φυτείας, ὥσπερ καὶ αὐτὸς δι' ἑβδόμης ἡμέρας τὴν λύσιν τῶν ἔργων παρέσχηκεν ἀναπαυσιν. ὅτι τῶν αὐτομάτως ἀναδιδομένων λύσις τῆς γῆς, κοινὴν εἶναι τοῖς βουλομένοις τὴν χρῆσιν, τῶν τε ἡμοφύλων καὶ τῶν ἀλλοεθνῶν, μηδὲν ἐξ αὐτῶν φυλάττοντας. πλὴν ἢ καὶ τὸ τὸ μὲν ἑβδόμην ἐτῶν ἑβδομάδα. ταῦτα πεντήκοντα μὲν ἔστιν ἔτη τὰ πάντα. καλεῖται δὲ ὑπὸ ἑβραίων ὁ πεντηκοστὸς ἐνιαυτὸς, ἰωβηλαῖον. ἐν ᾧ εἰσὶ χρεῶν τῶν δανείων ἀπολύονται, καὶ εἰ δουλεύοντες ἐλεύθεροι ἀφίενται. εἰς ἔντος ἡμοφύλους καὶ ὠφελοῦντας τὸ τῶν νεμίμων, τῷ χήματι τῆς δουλείας ἐπόλασε χάνατον σὺκ ἐπιδεχομένους. ἀποδίδωσι δὴ καὶ τοὺς ἀρχαίους τῆς ἀρχῆθεν αὐτῶν ἑστίας τὸ τὸν τρόπον. ἐνστάντος δ' ἰωβηλαίου ἐλευθερίαν δὲ σημαίνει πρόσωπα, συνέρχονται ἐπὶ ἀποδόμου τὸ χωρίον καὶ ὁ πριάμενος. καὶ λογισάμενοι τοὺς καρποὺς, καὶ τοὺς εἰς τὸ χωρίον δαπάνας γεγενημένας, τῶν μὲν καρπῶν πλεονάζειν εὑρεθέντων, παραδέχεται τὸν ἀργὸν ὁ ἀποδόμενος. ἐὰν δ' ἀναλώματος, ὑπερβάλλοντος, ὑστερῇ δ' λείποντος καταβάλλων τὸ ἐκνεύμενον, ἐξίσταται τῆς κτήσεως. ἴσων δὲ σωμεθμευμένων τῶν τε καρπῶν καὶ τῶν ἀναλωμάτων, ἀποδίδωσι τοῖς καὶ παλαιὸν νεμηθέν. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ὅτι ταῖς οἰκίαις νόμιμον ἰσχύειν ἠθέλησε τοῖς κώμαις περιεμμένοις. ἐὰν γὰρ τῶν ἐν τῇ πόλει περιεμμένων, ἐγγὺς ἕτερος. εἰ μὲν γὰρ πρὸ τὸ πλειωθῆναι τὸν ἐνιαυτὸν, καταβάλλει τὸ δεύτερον ἀναγκάζει τὸν πριάμενον ἀποδοῦναι. εἰ δὲ πλήρες γένοιτο τὸ ἔτος, βεβαιοῖ τὴν κτῆσιν τῷ πριαμένῳ. ταύτην μωυσῆς τὴν διάταξιν τῶν νόμων, ὅσ' ἐστὶ τὸ σύνταγμα καθιδρύσατο τὴν στρατιὰν, ἐξέμαθε παρὰ θεοῦ, καὶ τοῖς ἑβραίοις γεγραμμένην παραδίδωσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιά.

Νόμοι καὶ ἤδη περὶ τὰ πολεμικά.

ΕΠειδὴ δὲ καλῶς αὐτῷ τὰ περὶ τὴν νομοθεσίαν εἶχεν εὐθέως, πρὸς ἐξέτασιν δ' στρατοῦ τὸ λοιπὸν ἐτράπη, τὰ πολεμικῶν ἤδη καὶ νοῦν ἔχων ἀπλεόν. προστάσσει γὰρ τοῖς φυλάρχοις τὴν τῆς λεβίτου φυλῆς, ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν ἐκμαθεῖν τῶν στρατεύσιμων δυναμένων. ἱεροὶ γὰρ ἦσαν οἱ λευῖται καὶ πάντων ἀπλεῖς. γνωρίζης δὲ τῆς ἐξετάσεως εὑρέθησαν μυριάδες ἑξήκοντα τῶν ὁπλιτεύειν δυναμένων, ἐν τῶν δισχιλίοι ἐτῶν ἕως πεντήκοντα, καὶ τριακόσιοι πρὸς ἑξακισχίλιοις καὶ πεντήκοντα, ἀντὶ δὲ λευῖ, κατέλεξεν εἰς τοὺς φυλάρχους, μανασσῆν τὸν ἰωσὴφου παῖδα, καὶ ἐφραίμιον ἀντὶ δ' ἰωσήπου. δέησις γὰρ αὐτῇ ἰακὼβ πρὸς ἰώσηπον, πιστοὺς αὐτῷ ὠνήσεσθαι τοὺς παῖδας ὡς καὶ πρόσθεν. παγωσῶν γὰρ τὸν σκηνὴν, μέσην ἀπελάμβανον τριῶν φυλῶν κατὰ πλευρὰν ἑκάστην ὠνησκηνουμένων, ἐδοὺ διὰ μέσων ἐπτέμενοι.

καὶ

Quæ ſit ratio inter ſolidum parallelepipedum, & ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur.

Si ſolidum parallelepipedum plano ſecetur oppoſitis planis bifariam ſecantibus, ſecabitur & à recta linea per communes ſectiones planorum & ſolidi parallelepipedi ductæ, & ab alia quacunque recta linea, quæ ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſecabitur & ipſa bifariam.

Sit ſolidum parallelepipedum, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum AB, & ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum CD, & ſecetur ſolidum parallelepipedum AB plano, quod ſecet oppoſita plana bifariam, ſecabitur & à recta linea per communes ſectiones planorum & ſolidi parallelepipedi ductæ, & ab alia quacunque recta linea, quæ ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſecabitur & ipſa bifariam.

Sit ſolidum parallelepipedum, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum AB, & ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum CD, & ſecetur ſolidum parallelepipedum AB plano, quod ſecet oppoſita plana bifariam, ſecabitur & à recta linea per communes ſectiones planorum & ſolidi parallelepipedi ductæ, & ab alia quacunque recta linea, quæ ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſecabitur & ipſa bifariam.

Sit ſolidum parallelepipedum, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum AB, & ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum CD, & ſecetur ſolidum parallelepipedum AB plano, quod ſecet oppoſita plana bifariam, ſecabitur & à recta linea per communes ſectiones planorum & ſolidi parallelepipedi ductæ, & ab alia quacunque recta linea, quæ ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſecabitur & ipſa bifariam.

Sit ſolidum parallelepipedum, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum AB, & ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum CD, & ſecetur ſolidum parallelepipedum AB plano, quod ſecet oppoſita plana bifariam, ſecabitur & à recta linea per communes ſectiones planorum & ſolidi parallelepipedi ductæ, & ab alia quacunque recta linea, quæ ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſecabitur & ipſa bifariam.

Sit ſolidum parallelepipedum, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum AB, & ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum CD, & ſecetur ſolidum parallelepipedum AB plano, quod ſecet oppoſita plana bifariam, ſecabitur & à recta linea per communes ſectiones planorum & ſolidi parallelepipedi ductæ, & ab alia quacunque recta linea, quæ ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſecabitur & ipſa bifariam.

Sit ſolidum parallelepipedum, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum AB, & ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum CD, & ſecetur ſolidum parallelepipedum AB plano, quod ſecet oppoſita plana bifariam, ſecabitur & à recta linea per communes ſectiones planorum & ſolidi parallelepipedi ductæ, & ab alia quacunque recta linea, quæ ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſecabitur & ipſa bifariam.

Sit ſolidum parallelepipedum, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum AB, & ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum CD, & ſecetur ſolidum parallelepipedum AB plano, quod ſecet oppoſita plana bifariam, ſecabitur & à recta linea per communes ſectiones planorum & ſolidi parallelepipedi ductæ, & ab alia quacunque recta linea, quæ ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſecabitur & ipſa bifariam.

Sit ſolidum parallelepipedum, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum AB, & ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſolidum parallelepipedum CD, & ſecetur ſolidum parallelepipedum AB plano, quod ſecet oppoſita plana bifariam, ſecabitur & à recta linea per communes ſectiones planorum & ſolidi parallelepipedi ductæ, & ab alia quacunque recta linea, quæ ſolidum parallelepipedum ſimile ſimiliterque poſitum ei, quod à recta linea deſcribitur, ſecabitur & ipſa bifariam.

Deus, inquit, ego, quantumvis male apud vos audientes, nunquam tamen desinemus vestri curam gerere: idque brevi ellis visuri. Vix hæc dixerat, cum tota castra coturnicibus complentur, quas acervatim venabantur. Deus tamen non multo post in Hebræorum insolentiam ac maledicta animadvertit, non paucis è populo desideratis. Nam & hodie locus ille nomen ex eo casu inditum retinet, vocaturque Cabrothaba, quasi dicas concupiscentiæ monumenta.

ὁ θεὸς, εἶπε, κἀγὼ, καί τι κακῶν ἀκούοντες παρ' ὑμῶν, οὐκ ἂν διαστήμεν καμνοντες ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τοῦτ' οὐκ εἰς μακρὰν ἔσῃ. ἅμα ταῦτ' ἔλεγε, καὶ πίμπλαται τὸ στρατόπεδον ὀρτύγων ἅπαν, καὶ ἠθροίζον αὐτοὺς ἐπὶ σφάγια. ὁ μὲν τι θεὸς οὐκ εἰς μακρὰν μετῆρχε τὰς ἐξουσίους τῆς εἰς αὐτὸν θρασύτητος καὶ λοιδορίας. ἀπέθανε γὰρ οὐκ ὀλίγον πλῆθος αὐτῶν. καὶ νῦν ἐπ' κατ' ἐπωνυμίαν ὁ χῶρος ἐπονομάζεται καβρωθάβα, ὅ ἐστι ἐπιθυμίας μνημεῖα.

CAP. XIII.

De speculatoribus, qui, explorata Chananæorum regione, reversi Israelitis terrorem hostium incussérunt.

Κεφάλαιον ιγ'.

Περὶ τῶν κατασκόπων, οἱ ἐξιχνιάσαντες τὴν χαναναίων γῆν, καὶ ἐπανελθόντες πρὸς ἰσραηλίτας ἐξεφόβησαν.

XVII. *Num.* 13. 14.

MOyses autem, posteaquam abductos inde adduxisset in locum humanæ habitationi parum aptum, non longe à finibus Chananæorum situm, qui dicitur Fauces, in concionem populum advocat. Cumque in mediis constitisset, Duo bona, inquit, Deus nobis dare decrevit, libertatem & felicis terræ possessionem: quorum alterum ex ipsius munificentia jam habetis, alterum quoque mox habituri. Sumus enim in Chananæorum finibus, à quibus adeo nulla civitas, nullusve rex nos arcebit, ut ne universa quidem gens, collatis in unum viribus, efficere hoc valeat. Ergo parati simus ad rem fortiter gerendam. neque enim sine prælio regione sua nobis sunt cessuri, sed post magna certamina victoriæ præmium erit. ante omnia mittendi sunt speculatores, qui & terræ ubertatem, & habitatorum potentiam explorent. Nos vero in primis concordiæ studere oportet, & Deum adjutorem ac auxiliatorem nostrum debito cultu prosequi. Hæc ubi locutus est, populus, collaudato Moysis consilio, exploratores eligit, duodecim nobilissimos, ex unaquaque tribu unum. qui exorsi à partibus ad Ægyptum vergentibus, totam Chananæorum regionem perlustraverant, donec ad Amathen urbem & Libanum montem pervenirent: exploratáque terræ simul & incolarum natura, reversi sunt ad suos, quadraginta diebus in hoc negotium insumptis. Et fructuum quidem pulchritudo, qvorum specimen erat allatum, ubertasque regionis quam audiebant, animos multitudinis ad bellum suscipiendum erigebat. contra deterrebantur à narrantibus difficilem fore ejus acquisitionem, quod flumina superanda essent magna ac profunda, & montes ardui transcendendi, & urbes mœnibus firmissimis cingantur. Apud Hebronem vero etiam gigantum progeniem se reperisse ajebant, atque ita exploratores cum omnia majora apud Chananæos invenissent, quam quæ hactenus post exitum ex Ægypto viderant, suo timore reliquam etiam multitudinem data opera impleverunt. Qui ex eorum narratione impossibile rati talem terram acquirere, soluta concione domum reversi cum uxoribus & liberis lamentabantur, dicentes, Deum auxilii præstare. rursumq; Moysem incusantes, in eum simul & fratrem ejus Aaronem pontificem vociferabantur: atq; ita totam noctem inquieti exegerunt, in utrumq; convicia jactando. mane vero ad concionem concurrunt hoc animo, ut, lapidatis Moyse ac fratre, in Ægyptum retro, unde venerant, revertantur.

Ἀναχαγὼν δ' αὐτοὺς ἐκεῖθεν ὁ μωυσῆς εἰς τὸν καλούμενον φάραγγα πλησίον οὖσαν τῆς χαναναίων ἐρήμης καὶ καλεπὸν ἐνδιαίτασιν, εἰς ἐκκλησίαν ἀθροίζει τὸ πλῆθος· καὶ καταστὰς, δύο φησὶ κρίνειν ἡμῖν ὁ θεὸς δωρεῖσθαι ἀγαθὰ, ἐλευθερίαν καὶ γῆς κτῆσιν εὐδαίμονες, τὸν μὲν ἤδη δόντος ἔχετε, τὸν δ' ἤδη λήψεσθε. χαναναίων γὰρ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις καθήμεθα. καὶ κωλύσῃ τὸ λοιπὸν ὀπτεύειν ἡμᾶς οὐ μόνον ὁ βασιλεὺς ἡ πόλις ἡμᾶς, ἀλλ' οὐδὲ τὸ πᾶν ἀθροισθὲν αὐτῶν ἔθνος. ὥστε μόνοι διαζώσεσθαι νῦν πρὸς τὸ ἔργον. ὁ γὰρ ἀμαχητὶ δωρεὰν χωρήσομεν ἡμῖν ἡ γῆς, ἀλλὰ μεγάλοις αὐτὸν ἀγῶσιν ἀφαιρεθέντες. πιμψωμὲν δὴ κατασκόπους, οἵτινες τε γῆς τὴν ἀρετὴν καταμαθήσονται, καὶ ποίᾳ δυνάμει αὐτῆς. ὡς δὴ πάντων ὁμονοοῦμεν, καὶ τὸν θεὸν ὃς ἐστιν ἐπὶ πᾶσιν ἡμῖν βοηθὸς καὶ σύμμαχος, ἅτε τιμῆς ἐχομένου μουσέως δὴ τοῦτ' ἐπόντος, τὸ πλῆθος αὐτὸν τιμαῖς ἀμείψεται. καὶ κατασκόπες αἱρέται δώδεκα τῶν γνωριμωτάτων, ἐξ ἑκάστης φυλῆς ἕνα. οἱ διελθόντες ἀπὸ τῶν ἀφ' ἡγεμόνα τὸν χαναναίαν ἅπασαν, ἐπί τε ἁμαθὴν πόλιν καὶ λίβανον ἀφικνοῦνται τὸ ὄρος. καὶ τὸν τε τῆς γῆς φύσιν, καὶ τὸν τῶν ἐνοικούντων ἀνδρῶν ἐξιχνιάσαντες παρῆσαν, τεσσαράκοντα ἡμέρας εἰς πᾶν καταξενοσόμενοι τὸ ἔργον. ἐπῆν δὲ καὶ καιρὸς ὢν ἐφόρει ἡ γῆ κομιζόντες τῆ τε τούτων ὄψεσι καὶ τῷ πλήθει τῶν ἀγαθῶν ἃ τὸν γῆν ἔχειν διηγεῖτο, πλεμῶν ἐπαίροντες τὸ πλῆθος, φοβοῦντες δὴ πάλιν αὖτο, τῇ τῆς κτήσεως λόπερον. ποταμούς τε λέγοντες ἀδυνάτους ὑπὸ μεγέθους ἅμα καὶ βάθους, καὶ ὄρη ἀμήχανα τῇ διοδεύσει, καὶ πόλεις καρτερὰς τείχεσι καὶ προβόλοις ἐχυρώτατα. ἐνδὲ χεῖρον ἦν τῶν γιγάντων ἔφασκον τὸ γένος καταλαβεῖν. καὶ οἱ μὲν κατασκεπτεθέντες πάντων οἷς μὴ τὸ ἐξοδον τὰ ἀπ' αἰγύπτου ἐνέτυχον, μείζω τὸ κῆ τὸν χαναναίαν, αὐτοὶ τὸ καταπεπλήκασαν, καὶ τὸ πλῆθος οὕτως ἔχειν ἐπαυρόντο. οἱ δ' ἄπρον ἐξ ὧν ἠκρεάσαντο τὴν κτῆσιν τῆς γῆς ἐστελάμβανον, καὶ ἀλαλυθέντες ἐκ τῆς ἐκκλησίας, σὺν γυναιξὶ καὶ παισὶν ὀλοφυρόμενοι διῆγον, αἷς ἐδὲν ἔργῳ τὸν θεὸν βοηθοῦντ', λέγων δὴ μόνον ἐπωχθισμένοι. καὶ τὸν μωυσῆν πάλιν ἠτιῶντο, καὶ κατεθέων αὐτὸν, καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀαρῶνα τὸν δ' ἐχθρεως. καὶ πονηρὸν μὲν καὶ μὴ τὸ εἰς τοὺς ἄνδρας βλασφημιῶν, ἀλαζονι τὸν ὑκτα. πρωὶ δὴ εἰς τὴν ἐκκλησίαν σωτρέχουσι, δὶ ἐνοίας ἔχοντες καταλεῦσαντες τὸν τε μωυσῆν καὶ τὸν ἀαρῶν, ἐπὶ τὴν αἰγύπτον ἐπαναστρέφειν.

Qvem

τῶν ἢ κατασκόπων ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυὴ καὶ χάλεβος ὁ τοῦ ἰεφοννὴ τῆς φυλῆς ἐφραιμ ἐπορεύθησαν, καὶ χαλεβος ὁ τοῦ ἰεφοννὴ τῆς φυλῆς ἰούδα, φοβηθέντες. χωροῦσι εἰς μέσους. καὶ τὸ πλῆθος κατέχειν ἐμέλλησεν δεόμενοι. καὶ μὴ πρὸς δολερίαν καὶ ψεῦδος λόγων ἢ λιβὸς, μήτε πιστεύειν τοῖς ἐκ μὴ παλαιᾶς περὶ τῶν χαναναίων ἀφηγήσεως κατεπλήξαμένοις, ἀλλὰ τοῖς ὅτι τὴν δύναμιν καὶ τὸ κράτος τῶν ἀγαθῶν παρορμῶσιν. εὔπορα γὰρ τῶν ἔργων τὸ μέγεθος, ἢ τῶν πολεμίων τὸ βάθος, τοῖς θεοῖς ἡγησόμενοις ἐμπεδῶν ἡσυχάσειν τὰς ἐγχειρήσεις. καὶ ταῦτα δὲ λιβὲ συμπροθυμουμένου καὶ συστρατηγοῦντος αὐτῶν. ὧν μὲν οὖν ἔφασαν ὅτι τοὺς πολεμίους, μηδὲν ἔχοντες δι' ἰσχὺν, ἡμεῖς τοῦ θεοῦ πεποιθότες ἐδηώσομεν ἡμῖν ἐπιφωνήσαντες ταῦτα λέγοντες ἐπεχείρουν τὴν ὀργὴν καταπαύειν τοῦ πλήθους. μωυσῆς ἢ καὶ ἀαρὼν, πεσόντες ὅτι τάχιστα, οὐχ ὑπὲρ ἑαυτῶν σωτηρίας, ἀλλ' ὅπως τὸ ἀμαθὲς παύσῃ τὸ πλῆθος, καὶ καταπείσῃ τὴν ἀθυμίαν αὐτῶν, ἵνα τὸ ἀμηχανίας δ' παρασχὸν αὐτοῖς παύσῃ παραχρῆμα. παυθεὶς δ' ἠνεφέλη, καὶ ἔστη ἐπὶ τὸ σκήνωμα, σημαίνει τὴν ὅπι φάνειαν δ' λιβὸς. μωυσῆς ἢ χαρέντας, παραινεῖ ὅτι τὸ πλῆθος ἢ τὸ θεῖον ἐθήλασε κινῆσαι. ἵνα ἐπὶ τὸ ὑφεῖναι αὐτῶν ληψεσθῆ τιμωρίαν, ἀλ' ἀξίαν μὲν τῶν ἐξημαρτημένων, οἵαν ἢ οἱ πατέρες ὅτι μὴ θέσεως τοῖς τέκνοις ὅτι. φέρουσι. παρελθόντες δὲ εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοὶ, καὶ τοῦ μέλλοντος ἐπ' αὐτῶν ἀπωλείας ἐπακολουθοῦντος, τὸν θεὸν ἐπομνήσαι μὲν ὅσα παθόντες ἐξ αὐτοῦ, καὶ πλείονα δέργειν μεγαλαυχήσαντες, ἀχάριστοι θεοῖς αὐτὸ ἠφείσαντο. ὅπως δὲ καὶ τῇ τῶν κατασκόπων ἐπαχθέντες θαλίᾳ πρὸς ἐκείνων λόγους ἀληθεστέρους τοῦ ἐπιτυχόντος ἡγήσαντο αὐτοῦ. καὶ ἅμα ταύτην τιμωρίαν, ὧν ἐστελεῖ μὲν ἀπαντας ἀθλίως ἐξαφανισθῆναι τὸ ἦθος αὐτῶν, ὁ πάντων μᾶλλον ἀνθρώπων ἐχθρὸν ἅμα πᾶσι τὸ μὲν πιθανώτατον καὶ παρέχειν γὰρ αὐτοῖς λαβὼν, οὐδὲ τὰ ἀπ' αὐτοῦ δύσκολον. ἀνεστίους ἢ πεισθῆναι καὶ στολίδας ὅτι τὴν ἐρημίαν ἐπ' ἔτη τεσσαράκοντα καθιῶναι, τὸ ἀθρόως πᾶσιν αὐτὴν ἐπίνοντας. περὶ μὲν τοῖς ἡμετέροις ἀφωδώσην τὴν ὑπόσχεσιν. καὶ ἐκείνους τῶν ἀγαθῶν, ὧν ἑαυτοῖς ὑστέρα ἀπρασίας ἐφθονήσατε μεταλαχεῖν, πεῖραν δεκαετίας. πεῦται ἢ μωυσέως καὶ τοῦ θεοῦ γνώμῃ ἀφελεχθέντος, ἐν λυπῇ καὶ συμφορᾷ τε πλῆθος ἐγίνετο. καὶ τὸ μωυσῆν περικαλῆ καταλλακτὴν αὐτῶν ἡμεῖς πρὸς τὸν θεὸν, καὶ τῆς ἁμαρτίας τῆς καὶ τὴν ἐρημίαν ἀπαλλάξαντα, πολεῖς αὐτοῖς ἀφυσχεῖν. ὁ δὲ οὐκ ἔφασκεν τὸν θεὸν τοιαύτην ὥραν προσοισεῖς. μὴ γὰρ καὶ καθότι παραχθῆναι τὸν θεὸν ἀνθρωπίνοις τὸν ὀργὴν τοῦ πρὸς αὐτούς. ἀλλὰ γνώμῃ κατεψηφισμένον αὐτῶν. οὐ δεῖ ἀπιστεῖν δὲ μωυσῆς εἰς ἀνθρώπους, τοσούτους μυριάδας ἐργαζομένους ἐπαίνει, καὶ μεταμαθὼν εἰς τὸ ἡμερώτερον. ὁ γὰρ θεὸς αὐτῷ συμπαθεῖν, ἢ ἁλῶναι τοῖς λεγομένοις αὐτοῦ τὸ πλῆθος παρεσκευάζετο. καὶ πολλοῖς προεφθάκουσιν, ἀσυμφορον αὐτοῖς τὴν ἀπείθειαν ἐπεγνωκόσιν. ὅτι δὲ συμφορᾷ ἐπεστῶν. ἐπιμαρτύρησεν ἢ τῆς ὄψεως ὁ ἀνὴρ, καὶ τὸ ἰσχὺν τοῦ ὅτι δὲ πιστεύσειν θείων ἂν ἔπιεν, ἃ περ' ἐν ἐξῆ χρόνον ὑπῆρξε μονὴ. ἀλλὰ καὶ νῦν ἐστιν οὐδὲν ἐθελουσίως εὐχὶ καὶ παρὰ περιττὸν αὐτοῦ καὶ κολάσεως ἀνόκνως μὴ, πεπαρχεῖ τοῖς ὑπ' αὐτὸ νομοθετηθεῖσι καὶ λαθὼν δυνατῷ. καὶ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα πεπιμηκεμα, τῆς ὑπὲρ ἀνθρώπων αὐτοῦ δυνάμεως ἐστιν,

A Quem eventum metuentes duo è speculatoribus, Jesus Navech filius ex tribu Ephræmitide & Chaleb ex tribu Judæ, procedunt in medium, & populum compescunt, orantes ut bona spe sint, neve Deum insimulent mendacii, temere fidem habentes quibusdam, qui, vanis sermonibus de rebus Chananæorum vulgatis, multitudinem credulam territarent: quin potius eos se-
B querentur, qui illis regionem tam felicem acquirendi autores ac duces se præberent. neque enim montium magnitudinem, neque animium profunditatem obstaturam viris fortiter rem gerere paratis, præsertim auspice Deo, & pro illis in acie præliaturo. Ite, inquiunt, posito omni timore alacres, Deoque freti, qua vos ducemus sequimini. Talibus verbis conabantur sedare
C tumultuantem populum: Moyses interim & Aaron procidentes in faciem supplicabant Deo, non pro sua salute, sed ut insanientem multitudinem ad sanam mentem reduceret, tot præsentibus & instantibus necessitatibus turbatam: cum subito nubes super tabernaculum exorta, adesse præsentem Deum significat.

XVIII. Quo viso, Moyses animatus infert se in tur-
D bam, & ultro pœnam eis a Deo tanta insolentia provocato minatur, non tamen quantam peccati enormitas merebatur, sed qualis esse solet paterna castigatio. Sibi enim tabernaculum ingresso, & intercedenti populi cum lachrymis deprecanti, commemorasse Deum, quot & quantis beneficiis affecti ingrati esse pergerent, & quod nunc speculatorum ignavia seducti, eorum verbis plus veritatis inesse putarent, quam suis promissionibus.
E quamobrem non deleturum quidem totum illud, quod cæteris mortalibus omnibus prætulisset: attamen terram Chananæam ejusque ubertatem illis non concessurum, sed sine lare & sine urbe in deserto quadraginta annis erraturos, quo peccati pœnas exsolvant. Liberis tamen eorum terram illam datum, eosq; commodorum, quibus patres se per intemperantiam
F indignos reddierent, dominos esse constituturum. His denunciationibus vulgus attonitum, totum se mœstitiæ dedidit, Moysemque obsecrabant, ut deprecaretur Deum, quo reconciliatus, peccatisque condonatis, urbes hostiles eis traderet. Ille vero negabat Deum iacturum talibus se tentari precibus. Non enim temere aut humano more ad hanc indignationem esse commotum, sed justam hanc sententiam promulsisse.
G Non est autem incredibile Moysem unicum virum innumera pene hominum millia concitata sedavisse, quandoquidem Deus illi præsens placabiliorem faciebat multitudinem, sæpe jam suo malo expertam, conducibilius esse non repugnare divinæ voluntati: & alioquin etiam vir ille dignissimus est admiratione, tum ob singularem virtutem, tum ob fidem non tantum a seculi sui hominibus, sed à posteris etiam impetratam: quandoquidem hodie quoque nemo est Hebræorum, quin, etiamsi latere possit, quasi præsentem revereatur, & quasi pœnas exacturum, si quid præter decorum ab ipso præceptum esse-rit. Autoritatis ejus pluisquam humanæ argumenta sunt plurima, & in his illud non minimum,

THE ANATOMY OF THE HUMAN BODY

Head and Neck (Face, Scalp, Skull, Brain)

Author: Henry Gray

Edited by: Carmichael, Edward Alexander

Publication info: London: Longmans, Green, 1918

Subjects: Anatomy, Human

Table of Contents

Preface to the Fifteenth Edition xxiii

Preface to the First Edition xxiii

Table of Contents xxv

List of Illustrations xxxi

Introduction 1

Osteology 1

Arthrology 1

Myology 1

Angiology 1

Neurology 1

Splanchnology 1

Dermatology 1

Table of Contents of Appendix 1

Table of Contents of Index 1

Illustrations

Fig. 1. Median Sagittal Section of Head and Neck 1

Fig. 2. Diagram of Cranial Nerves 1

Fig. 3. Diagram of Cranial Nerves 1

Fig. 4. Diagram of Cranial Nerves 1

Fig. 5. Diagram of Cranial Nerves 1

Fig. 6. Diagram of Cranial Nerves 1

Fig.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

Liber Qvartus.

CAP. I.

Hebræorum, inſcio Moyſe, cum Chananæis pugna & clades.

Κεφάλαιον ά.

Ἑβραίων δίχα τοῦ μωυσέως γνώμης, μάχη πρὸς χαναναίους καὶ ἧτα.

1. *Num. 14.* HEbræos autẽ, dũram vitã in deſerto agentes, & multis miſeriis afflictos, nihil pejus habuit, quam qvod Deus non ſinebat eos armis cum Chananæis experiri: nec jam amplius Moyſen audire volebant, quieſcere jubentem, rati etiam ſine illius auſpiciis victoriam de hoſte ſe poſſe obtinere: accuſabantque eum, quaſi hoc tantum agentem, ut in magna inopia conſtituti, ſemper ab illius conſiliis penderent: & omnino pugnare decreverunt, auxilium Dei ſibi pollicentes, non tam Moyſis reſpectu, quam quod in ejus tutela jam inde à majoribus eſſent: & quos prius ob pietatem dignos libertate duxiſſet, eis nunc qvoque, ſi rem ſtrenue gerant, victoriam non negaturum. Satis ſibi virium adverſus eas gentes, etiam ſi Moyſes Deum abipſis alienare conetur: omninoqve expedire ſibi, ut arbitratu ſuo potius rem gerant, quam pro excuſſa Ægyptiorum ſervitute Moyſis tyrannidem ſuſcipiant, ejusque libidini ſeducti pareant, jactantis divina colloqvia, quibus, ut Deo præ cæteris carus, de rebus gerendis præmoneatur: quaſi vero non omnes ex æqvo Abrahæ eſſent poſteri, ut unus ſingulari gratia præſcientiam futurorum divinitus habere debeat. Prudentium eſſe, ut, contempta unius hominis arrogantia, Deo potius promiſſori credentes, ad acquirendã eam regionem ſe expediant, neq; diutius ſub Dei prætextu verba ſibi dari ſinant. Cogitandum de præſenti inopia, quam loca deſerta graviorem in dies reddant, &, ductore Deo, manus cũ Chananæis quamprimum conſerendas, nec amplius aſſenſum legislatoris exſpectandum. Comprobata deinde omnium calculis hac ſententia, populariter in hoſtes vadunt: qui neq; feroci eorum impetu,

ΕΒΡΑΙΟΥΣ δ' ὀχ' τὸν ἐρημίας βίον ἀηδῆ καὶ χάλεπὸς ὢν, ἐπιν. καὶ κωλύοντος θεοῦ τῶν χαναναίων πῆραν λαμβάνειν. οὐ γὰρ ἠξίουν τῆς μωυσέως παραχωροῦντες λόγοις ἡγεμόνι. ἀλλὰ καὶ δίκαιον παρ' ἐκείνῳ πεποιημένοι κρατήσειν αὐτοὶ τῶν πολεμίων νομίσαντες, κατηγόρουν μὲν αὐτοῦ, καὶ πάσχειν ἔφασαν μένειν αὐτοὺς ἄπορους ὑπ' ἐκείνου, ἐν ἀεὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ βοηθείας δέοντας. πολεμεῖν δὲ τοῖς χαναναίοις ὡρμηκέναι, λέγοντες τὸν θεὸν οὐχὶ μωυσῆ χαριζόμενον ὑπισχνεῖσθαι αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ κοινῇ κηδόμενον αὐτῶν ἅπαντας ἐξ ἀρχῆς. πρὸς τοὺς προγόνους ὧν ἐπιτρέπουσι. καὶ διὰ τὴν αὐτῶν ἀρετήν, πρότερόν τε ὠφεληκέναι τὴν ἐλευθερίαν καὶ νῦν βουλόμενος πονεῖν, ἀεὶ παρέσεσθαι σύμμαχον, ὥστε καὶ κατ' αὐτοὺς ἱκανοὶ κρατεῖν τῶν ἐθνῶν ἔφασκον, κἂν ἀπαλλοτριοῦν αὐτῶν μωυσῆς ἐθέλῃ τὸν θεὸν, ὅλως τι συμφέρειν αὐτοῖς τὸ αὐτοκράτορσιν εἶναι, καὶ μὴ χαίροντας ὅτι τοῦ τῆς παρ' αἰγυπτίων ἐλευθερίας ὑφηγεῖται, μουσῆν τύραννον ἀνέχεσθαι, καὶ ζῆν πρὸς τὸ τούτου βούλημα ἐξαπατωμένους, ὅτι μόνῳ τὸ θεῖον αὐτῷ προσδηλοῖ πρὸ τῶν ἡμετέρων καὶ πρὸς αὐτὸν οἰκειότητα, ὡς οὐχ ἁπάντων ὁμοίως ἀπὸ τῆς ἀβραὰμ ἡμᾶς ὄντων, ἀλλ' αὐτὸν ἕνα ὅπως ἕκαστος θεοῦ παρασχήσεται, εἰς τὸ πάντ' αὐτὸν εἰδέναι τὰ μέλλοντα, παρ' αὐτοῦ μανθάνοντα. δεῖν τε σωφρονοῦντας εἶναι τὴν ἀλαζονείας αὐτοῦ κατηγόρους, καὶ τοῦ θεοῦ πιστεύσαντας κτήσασθαι γῆν ἣν αὐτοῖς ὑπέσχηται θεὸς δώσειν, ἀλλὰ μὴ τοῦ δοκεῖν τὰ αὐτὰ τοῖς ἐπ' ἐκείνου θεοῦ κωλύοντι φρονεῖν. τὴν δὲ παρεῖναι σφῶν λογιζόμενοι, ὡς τὴν ἐρημίαν, ὑφ' ἧς ἐπὶ ταύτην αὐτοῖς χεῖρα σωθεῖσαν εἶναι δεκτέον, ὅτι τοῖς πρὸς τοὺς χαναναίους μάχην ἥκουσιν ὡρμημένοις, τὸν θεὸν προσημαίνοντα κρατήσειν, ἀλλ' οὐχὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἣν νομοθέτης σωτηρίαν παρεῖμενοντες. ὡς σὺν ταῦτ' ἀμείνων αὐτοῖς ἔξειν ἐκρίνατο, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐπῆλθον, οἱ μὲν οὐ καταλα-

τὰ ταλαιπώρις αὐτῶν τλιὲ δοξεν, οὐδὲ τλὺ πλῆθυν, ἡμ-
νοντως αὐτοις εδεξατο. τῶν ϳ ἑβραίων δποθνήσκουσι τε
πολλοὶ, καὶ τὸ λοιπὸν φράτευμα τῆς φάλαγγος αὐτῶν
ἀβαλυθήτως ἀκόσμως διακεχυμὸν, εἰς τλὺ παρεμβολὰν σωϊέρυκε. καὶ τὸ παρ' ἐλπίδας δυσυχήσαν παντάπασιν ἀνιμεῖν, οὐδὲν ἐπιμενὸν προσεδόκα, λογιζομὸν ἐπ καὶ τὸν κ' μέλλον θεὸν πάθριον, πρσεξορμησάντων ὅδη τὸν πόλεμον τῆς ἐκείνου δίκα βλητέως. μωυσὶς ϳ τοὺς μὸν οἰκείους ὁρῶν ὑπὸ τῆς ἡττης καταπλαγέντας, φόβερὸν ϳ μὴ θρασυπώτις ὅδη τὴν νίκην οἱ πολέμιοι, καὶ μεζόνων ὀρεχθέντις ἐπ' αὐτοὺς ἔλθοιεν, ἐρωμ ὅδν τλὺ ἔραπαν ἀπαναγκῶν πρόρωτέρω ϳ χανανάιων εἰς τὴν ἔρημον. κ τὸ πλῆθος ὁπτρέψαντες αὐτὸν πάλιν ἐκεῖσε, σωῶκε γὸ δίκα τῆς αὐτὸ πορείας. οὐ δοκπ ϳ ὄχλον ἐρώσθ τοῖς πράγμασιν, ἀναγκάσις τὸ φράτευμα, πρὸς λὴν εἰς τλὺν ἔρημον, ὑπαυθῆναι νομίζων ὑπιχασὴν αὐτοὺς, καὶ μὴ πρότερον τοῖς χαναναίοις εἰς χεῖρας ἦξειν πρὶν ἢ ὡσὸ ϳ θεοῦ τὸν εἰς τὸ κωμὸν λαβῶσιν. ὅπερ ϳ πὶς μεγάλοις συμβαίνει φραττπέδοις, καὶ μάλιστα θσὶ τοῖς κακοπαθεῖν δυσάρεστοι ὄναι κ δυσπαθέστοι, τοῦτο καὶ τοῖς ἰουδαίοις συνέπεσεν. ἐξήκοντα γὸ ὄντις μυριάδες, καὶ ἀβὸ τὸ πλῆθος ὅσως ἂν μηδὶ ὑπ ἀριθμὸν ὑπεταγῆναι τοῖς κρείττοσι, πότε μᾶλλον ὑπὸ τῆς ἀπορίας καὶ τῆς συμφορᾶς ἐξημωνάντων καὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸν ἡγεμόνα, χάσις ὧν αὐτοὺς οἴων ὑπ ἐτύγχανον; ἐπιλὴν οὐτε πρὸ ἐλπίδος ἀφροσύνης ἡγησάμενοι, καταλαβόν. ὑφ' ἧς ἅπαντες ἀπολέσθαι κινδυνεύσαντες, ἐσωσε μωυσῆς, οὐ μνησικακῶν, ὅτι παρ' ὀλίγον ἦλθε καταλυθῆναι ὑπ' αὐτῶν ἀπολωνέν. οὐδὶ ὁ θεὸς ϳ ἠμέλησε δ' μηδὲν αὐτοὺς παθεῖν τῶν δεινῶν. ἀλλὰ καὶ θσεῖς τὸν νομοθέτην αὐτῶν ἐξυβρισμένον, καὶ τὰς ἐντολὰς ἃς αὐτὸς ἀβὸ μωυσέως αὐτοῖς ἐπέστειλεν, ἐβρύσατο τῶν ὁπ' θσιάζειν αὐτοὺς ἀναχωμένων δεινῶν ἐ μὴ σφενόησε. τὴν τε οὖν ἐπιν καὶ ὅσα μὴ πεύτην μωυσῆς ἐπολιτεύσατο, δικηγορήσω, πρσθιελθὼν τλιὲ αἰτίαν ἀφ' ἧς ἐρένετο.

Κεφάλαιον β'.

Στάσις κορὲ καὶ δ' πλήθους πρὸς μωυσῆν καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πρὶ τῆς ἱερωσύνης.

Κορὴς ἐβραίων ὲν τοῖς μάλιστα καὶ γένει καὶ πλούτῳ λαμπρός, ἱκανὸς δ' αὐτὸν καὶ δημοις ὁμιλεῖν τε πανσυπτὸς, ἱερῶν ὲν ὑπερβαλλούσῃ τιμῇ ὑ μωυσέως παρ' ὀλίγον καλεπῶς ἔχειν ὑπὸ φθόνου, καὶ γὸ φυλάττειν ὠν ἐπετράπη κ συγγενὴς. ἀχθόμενος ὅτι πάντης τῆς ὁρᾶς δυνάμ πρὸν ὡπλουτὸν ὀκείνου μᾶλλον, καὶ τῶν ὧν κ' ἦλθε αὐτὸς ὑπελάβε παρά τε τοῖς λαοῖς, φυλέπαι δ' ὅσω καὶ μάλιστα θσὶ τοῖς συγγενέσι, καπθσε. ὀνον ὑπεγ λέγων μωυσέως δόξαν αὐτῷ ἠρωϊκῶν κατασκάσαι, καὶ κακουργοῦντα κτήσασθαι παύτην ὅτι πρσφάτ δ' θεοῦ πθεραν, θσὶ τοὺς νόμους μὸν τὸν ἀδελφὸν τλιὲ ἱερωσύνης ἀφαιρεῖν δοῦσα, μὴ τλὺ κοινὸ δόγματι πῦ πλῆθους ἀλλ' αὐτ' ψηφισαμένου. τυράννιν ἠρέσθαι καὶ ζαχαρίζεσθαι τοὺς πικὰς εἰς αὐ ζηλοσιν, χαλεπώτερον ὑπὸ τυγχάνειν δ' ἐλάττοσι τὸ λελησθέτας ἐξυβρίζειν,

A neque immenſa multitudine perterriti, irruentes in ſe excipiunt fortiter: & bona parte Hebræorum cæſa, reliquos turpiter vertere terga coactos inſequendo, trepidos in caſtra compellunt. Ea clades præter omnium opinionem oblata vehementer animos multitudinis dejecit pejora metuentis, cogitantisque ab irato numine immiſſam eſſe, ee qvod non expectato oraculo, ad pugnam prorupiſſent. Moyſes autem videns tum ſuos accepta clade conſternatos, tum B hoſtem victoria recenti elatum, veritus, ne præſenti ſucceſſu non contentus majora moliretur, decrevit copias retro in deſertum reducere. Cumque populus poſthac in ducis poteſtate ſe fore polliceretur, malo admonitus, nihil abſque ipſius conſilio proſpere ceſſurum, motis caſtris, itum eſt in deſertum hoc animo, ut non prius C contra Chananæos pugnam capeſſerent, quam ſigno divinitus accepto. Sed quemadmodum in exercitu ingenti uſu venit, maxime rebus adverſis, ut difficiles ſe moderatoribus præbeant, ita Judæis etiam idem accidit. Qvum enim eſſent numero ſexcenta millia, & vel in ſecunda fortuna parum tractabiles præfectis viderentur. tanto magis in egeſtate ac infortunio tam in ſe invicem quam in imperatorem ſuum exaſperabantur. Quapropter tanta ſeditione eſt laboratum, qvantam nec apud Græcos nec apud Barbaros unqvam fuiſſe accepimus. qværes dubio procul in extremum jam periculum delatos perdidiſſet, ni Moyſes oblitus acceptæ injuriæ, qvod minimum abfuit, quin lapidaretur, rebus labantibus opem attulilſet. Ac ne Deus quidem curam eorum prorſus abjecit, ſed, tametſi contumeliioſos non ſolum erga legis latorem, verum etiam in mandata divina per Moyſem accepta, liberavit tamen è perniciioſiſſima ſeditione, cujus absque ſua providentia non niſi triſtiſſimus exitus expectari poterat. Hanc ſeditionem, & quemadmodum, ea ſedata, Moyſes rem adminiſtraverit, nunc dicemus, cauſa ejus primum expoſita.

CAP. II.

Seditio per Corem adverſus Moyſem & fratrem propter ſacerdotium excitata.

COres, vir genere & opibus inter Hebræos clarus, & populari quadam facundia præditus, videns Moyſem in celſo dignitatis conſtitutum, moleſtè ac invidenter id ferebat. Cum enim eſſet ex eadem tribu & cognatione, iniqvum cenſebat, ſe illi poſthaberi, & divitiis pollentiorem & genere nihilo inferiorem: multaque in illum apud contribules Levitas & inter cognatos concionabundus vociferabatur, rem indignam dictitans, nec diutiu ferendam, Moyſem ambitioſis artibus ſub præteritu cujusdam divinitatis cum aliorum injuria ſuæ tantum gloriæ ſtudere: & nuper præter jus & fas ſacerdotium abſque populi ſuffragio fratri Aaroni dediſſe, & alias dignitates, quaſi tyrannide arrepta, pro libidine diſtribuere. Gravem hanc eſſe injuriam, quod ita latenter ſe in dominationem inſinuet, ut priuſquam ſentiri poſſit, populi libertas opprima-

II. *Num.* 16.

tur. Qui enim principatu ſe dignum ſibi ſit conſcius, eum volente ac perſuaſo populo ſine vi ad tale faſtigium aſpirare. Qui vero bonis artibus eo pervenire deſperent, à vi quidem abſtinere, ne bonitatis ac honeſtatis opinionem amittant, ſed technis malitioſis ad id conſequendum niti. Talium conatus in medium protractos puniri è republica eſſe, priusquam è clancularijs inſidiatoribus aperti hoſtes evadant. Qvam enim rationem Moyſem afferre poſſe, cur Aaroni potiſſimum & filiis ſacerdotium dederit. Si enim ex Levitica tribu alicui honor is ex divina voluntate deberetur, ſe merito fuiſſe præferendum, genere Moyſi parem, ætate atque opibus potiorem. qvod ſi antiquiſſimæ tribus ratio haberetur, optimo jure viris Rubelitidis tribus dignitatem eam deferendam, Dathamo, Abironi, & Phalao, divitiis juxta ac ætate inter contribules præminentibus. Hæc Cores, videri volens reipublicæ curam habere, revera hoc tantum agens, ut, concitato populo, pontificatum invaderet. Nec diu ſe intra unam tribum hæ criminationes continuerunt, verum ſparſus paulatim rumor, dum quiſque auditis de ſuo aliquid addit, totis jam caſtris pervagabatur: breviqve eo res devenit, ut ducenti quinquaginta è primatibus factionem Coræ ſequerentur, qui omnes operam dabant, ut ſacerdotium fratri Moyſis ademptum in illum transferretur. populus præterea tam concitatus erat, ut ad lapides conclamaretur: concurrebatque incondita multitudo in concionem, ubi ſtans ante Dei tabernaculum vociferabatur, tollendum tyrannum, & populum è ſervitute eximendum, cui ſub religionis prætextu dura imperata imponerentur. Deum enim, ſi ipſe eſſet ſacerdotis electo, aliquem dignum fuiſſe ad hunc honorem provecturum, non eum, qui multis eſſet merito poſthabendus: vel ſi Aaroni eum dare decreviſſet, populi ſuffragio potius quam fratris beneficio fuiſſe daturum. Moyſes autem, qui Coræ calumnias non ignorabat, videns populum irritatum, nequaquam expavit: ſed fretus conſcientia rei bene adminiſtratæ, & ſciens fratrem electione Dei perveniſſe ad ſacerdotium non ſua gratia, prodiit in concionem: & qvoniam non erat imperitus artium, quibus vulgus tractandum eſt, ad Corem verſus elata voce, Mihi, inquit, Cores, vel tu, vel unus quivis ex iſtis, intenta in ducentos & quinquaginta viros manu, honore digni videmini: imo ne reliquam quidem concionem contemno, etiam ſi vobis divitiis & cæteris dotibus non ſint conferendi. Nam nec Aaron ideo ſacerdotio potitur, quia ditior: Tu enim ampliores, quam uterq; noſtrum, facultates poſſides: neque quia nobilior. Commune enim univerſis genus nobis Deus voluit, cujus eundem cunctis autorem dedit. neque fraterno affectu motus, quod aliis debebatur, fratri contuli. Niſi enim jus & fas præ oculis habuiſſem, nequaquam oblitus mei, dediſſem alteri: cum nemo ſit mihi me ipſo propinquior, & mihi non minus quam illi bene velim,

ὅπ μὴ μόνον ἀκούσας μὴ ἢ σωιέναι τῆς ἀρχῆς τὸν ἰσχυὸν ἀφαιρεῖσθαι. ὃς τις γὰρ αὐτῷ σωίσιδεν ὄντι λαβεῖν ἀξίῳ, πείθει τυγχάνειν αὐτὸν καὶ ταῦτα βιάσασθαι μὴ θρασυνόμενον. εἰς ἢ ἄπορον ἐκ δικαίου τιμᾶσθαι, βίαν μὲν ἀγαθοὶ βελόμενοι δοκεῖν εὐ ποιεῖν φέρουσι, τέχνη δ' εἶναι κακουργεῖσι δυνατόν. συμφέρειν δὲ τὸ πλῆθος τοὺς τοιούτους ἐπὶ λαυθάνειν εἰς μόρους κολάζειν, καὶ μὴ παρελθεῖν εἰς δύναμιν ἐάσαντας, φανερὰς ἔχειν πολεμίους. τίνα γὰρ ἢ λόγον δοτέον εἶναι δυνάμενον μωυσῆ, ἀαρῶνι καὶ τοῖς υἱέσιν αὐτοῦ τὸν ἱερωσύνην παρέδωκεν; εἰ μὲν γὰρ τῆς λευίτιδος φυλῆς τὸν τιμὴν ὁ θεὸς τινὶ ἐψηφίζεν ἐκείνῳ, ἐγὼ ταύτης δικαιότερος τυγχάνει. νῦν μὲν ὁ αὐτὸς ὢν μωυσεῖ, τοσοῦτῳ ἢ καὶ ἡλικίᾳ διαφέρων ἐνδεὴς τῇ πρεσβυτάτῃ τῶν φυλῶν, ἑκάστου ἂν ἡ ἐξεβήλευτον τὴν τιμὴν ἔχοι, λαμβανόντων αὐτὴν δαίτεμον καὶ ἀβιαράμ καὶ Φαλαιῦς. πρεσβύτατοι γὰρ οὗτοι τῶν ταύτην τὴν φυλὴν νεμομένων, καὶ δυνατοὶ χρημάτων πλουσία. ἐβούλετο μὲν ταῦτα λέγων ὁ κορῆς, ὡς κοινὰ πρόνοιαν δοκεῖν. ἔργῳ ἢ εἰς ἑαυτὸν ἐπαγόμενος τὴν ὄχλῳ ὡς πλήθους τιμὴν μετεῖχεν. καὶ ὁ μὲν ταῦτα κακοήθως, μετ' ὀλίγον ἐπὶ πρὸς τοὺς φυλέτας ἔλεγε. πρόσιεν δ' εἰς τοὺς πλησίον κατ' ὀλίγον ὡς λέγων, καὶ τῶν ἀκροωμένων πρόσθεν τοὺς κατ' ἀαρῶνα δολεύων, ἀναπιμπλάμενος πύστων ἅπας ὁ στρατός. ἦσαν δὲ οἱ συμπραγμένοι τῷ κορῆ πεντήκοντα καὶ διακόσιοι τῶν πρώτων ἀνδρῶν, ἀπὸ δόξης ἀφελεῖσθαι τὴν ἱερωσύνην τὸν μωυσέως ἀδελφόν, καὶ ὃν αὐτὸν αἱρήσεσθαι. ἀνηρεθίσθη ἢ ὁ πλῆθος, καὶ βάλλειν τὸν μωυσῆν ὡρμήκεσαν, εἰς τε ἐκκλησίαν ἀκόσμως μὴ ἰόντων καὶ πορρωτέρω συνελέγοντο. καὶ πρὸ τῆς σκηνῆς ὁ θεὸς πάντας ἐδείκνυ διώκειν τὸν τύραννον ἐκ τῆς ἀπ' αὐτοῦ δουλείας ἀπαλλάξαι τὸ πλῆθος, τῇ δ' θεῷ πρόφασιν βίαιον προστάγματα κελεύοντα. τὸν γὰρ θεὸν ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃν ἂν τὸν ἱερωσύνην ἐκλεγόμενον, τὸν ἄξιον ἂν εἰς τιμὴν ὑφηγεῖν, ἐκ τῶν πολλῶν ἐπιεικέστερος ταύτην φέροντα προσῆκον. κείνοντι τὸ ὑφηγεῖν ἀαρῶνι ταύτην, ἐπὶ τῷ πλήθει πιστεύειν τὴν θεσπιν ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ καταλιπεῖν. μωυσῆς ἢ τὸν κορῆν ἐξελθόντα οὐκ ἐπὶ πολὺ προϊόντα, καὶ τὸν λαὸν παρεξυμένον ἰδών, οὐκ ἐδείσεν. ἀλλὰ θαρρῶν εἰς τὰ πεπραγμένα καλῶς ἐβεβούλευτο, καὶ τὸν ἀδελφὸν εἰδὼς κατὰ τὴν θεοῦ προαίρεσιν τῆς ἱερωσύνης τυχόντα, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸ αὐτοῦ χάρμα, ἦλθεν εἰς τὸ ἐκκλησίαν. καὶ πρὸς μὲν τὸ πλῆθος οὐδὲν ἐπῃσατο λέγων. πρὸς ἢ τὸν κορῆ βοῶν ἐφ' ὅσον ἠδύνατο, δεξιὸς ὢν καὶ κατὰ ἄλλα καὶ πλήθους ὁμιλεῖν δ' φύσιν, ἐμοὶ φησὶν ὦ κόρη, καὶ σὺ καὶ τούτων ἕκαστος, ἀποδόλευ ἢ πᾶς πεντήκοντα καὶ διακοσίους ἄνδρας τιμῆς ἄξιοι δοκεῖτε. καὶ τὸν ὄμιλον ἢ πᾶσαν τὴν ἐμοὶ σὺν ὑστεροῦσιν ὧν ὑμεῖς σὺν πλέπω καὶ τῆς ἄλλης ἀξιώσεως ὑπάρχετε. κατὰ τοῦ ἀαρῶνι τὴν ἱερωσύνην οὐκ ἐπειδὴ πλέον τῶν προσεῖχε. σὺ γὰρ κατ' ἀμφοτέρους ἡμᾶς μεγέθει χρημάτων ὑπερβάλλεις. ἀ μὲν οὖν δίκαια κοινὰ γὰρ ἡμῖν ἔστ' ἐπῆσεν ὁ θεὸς, τὸν αὐτὸν δοὺς προπάτορα. οὐδὲ διὰ φιλαδελφίαν, ὀδικαίως ἂν ἔπρεσ ἔχετε τῶν φέρων ἐδωκα ἀδελφῷ. κατὰ γὰρ εἰ μὴ φρονεῖζων ὡς θεὸς κατ' ἐμῶν τὴν τιμὴν ἐχαριζόμην, οὐκ ἂν ἐμαυτοῦ πρεῖς δοῦναι παρέχον ἑτέρῳ συγγενέστερον ὢν ἐμαυτοῦ ἀδελφῷ καὶ πρὸς ἐμαυτὸν οἰκειότερον ἢ πρὸς ἐκεῖνον διακείμενον.

καὶ

καὶ γὰρ εἴπ σωτὴν ἐν τῆς κινδύνοις ἡμῶν ὑποτε-
θεν τῆς ὀκ ἔδομεν, ἄλλω τίνι ἀρὰ τύτε δί-
δομενον χαρίσεται. ἀλλ' ἐγὼ τε κρείτονα ἢ κακυρ-
γῆν, ὅτε θεὸς ὢκ ἂν οἴεσιτο ἑαυτὸν καταφρονύμε-
νον. εὖ δ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν τες, ὅτι καὶ πεισθῆτες αὐτῷ
χαρίζεσθε. ἀλλ' αὐτὸς ἐπιλεξάμενος τὸν ἱερωσύμε-
νον αὐτῷ, τῆς κ' τῶτο ὑμᾶς ἡλόησεν. ὃ μὲν
ἐξ ἐμῆς χάριτος λαβὼν, ἀλλὰ κ' κρίσιν θεῦ, κατε-
πήδησεν αὐτίκα εἰς μέσον ἐπιδικάσομεν τοῖς βελομέ-
νοις, ὁκ τὸ προκριθῆς ἤδη τυχεῖν αὐτῆς ἀξιῶν ὑπερ-
αποδίδυσι, καὶ δ' τῶν αὐτῷ συγχωρηθέντα τοῖς αὐτῆς
ἀτυδάσαι, πεπεισμένος. τάτε χάριν ἔχειν τὸ μὴ φιλονι-
κεῖν ὑμᾶς ἐρᾶν, καὶ τε μ' τίνι ὑμετέραν γνώμην
αὐτὸ τυγχάνειν. ὁ θεὸς ἐκεῖνον ὁ θεὸς, οὐκ ἠμαρτάνομεν
τῦτο καὶ βελομένων ὑμῶν λαβεῖν νομίζοντες. ἐπὶ ἢ καὶ
τὸ μὴ προσόζ παρέχειν τινὶ τίνι πιμὴν ἀσε-
βές. καὶ πάλιν ἀξιῶν τες ἔχειν εἰς ἅπαντα χρόνον, καὶ
τίνι ἀσφάλειαν τίνι ἐπ' αὐτῇ βεβαιωτ' ἡμῶν δ'
θεῦ, παντὶ πόσιν ὁ λόγισεν. κρεῖττόν πάλιν αὐτὸς,
πίνας βούλεται τὰς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῷ θυσίας ἐπιτελεῖν,
καὶ προεστάναι τῆς ὁσίσεως. ἅπαν γὰρ κοσμεῖ ἐφιέμε-
νον τῆς τιμῆς, τίνι ἐξουσίαν δ' τίνι ὠφελεῖν ταύτην
ἀφελέσθαι τὴν θεόν. τῆς οὖν πίστεως καὶ τῆς ἀρὰ τῦτο
παραχῆς, παύσασθε. πρωὶ γὰρ ὄσοι τῆς ἱερωσύνης ἀντι-
ποιῶδε κομιζῶν ἕκαστος θυμιατήριον οἰκόθεν σὺν θυ-
μιάμασι καὶ πῦρ παρῆτε. καὶ σὺ δὲ κορὴ, πρόσχωρή-
σας τίνι κρίσιν τῷ θεῷ, τίνι ὀπὶ τύτοις αὐτῷ μὴ
ψηφοφορίαν, ἀλλὰ καὶ μὴ σαυτὸν ποιῆ τῶ θεῶ κρείττο-
να. πρόσχωρει ἢ κελεῦσμός οὕτως ἀεὶ δ' ἅπας.
ἀνεμέσητον δ' ὄμως καὶ ἀρῶνα προσδέξασθαι συγ-
κεκλημένοις, χρόνος μὴ ὅτι δ' αὐτό. μηδὲν ἢ νεω-
φθεῖαν τῆς πρὸς τίνι ἱερωσύνην πιπρωγυῖαν
δυσάρεσον. καὶ θυμιάσαντες σωτελῆντες ἐν φανερῷ πα-
τὶ τῷ λαῷ. ἢ ἐμοιωσάμην ὑμῶν, δ' ὧν ἂν τίνι θυσίαν
ἡδέως κρίνειν ὁ θεὸς, ὅτ' ὑμῖν ἱερεὺς κεχροτονήσετε,
τῆς ἐπὶ ταδελφῷ ἀμφοῖν κεχαρισμένα τίνι πιμὴν
αὐτῷ ἐνόμισε· τῦτα μωυσέως εἰπόντος, παύεται καὶ ὁ
παραχῆς τὸ πλῆθος, καὶ τῆς εἰς μωυσῆν ὑποψίας. ἐ-
πῆνεσαν ἢ τὴν ἱερωσύνην, καὶ ἠδέως καὶ ἑκόντες χρῆσθαι τῷ
λαῷ. τότε μὲν οὖν ἀμαλύνεται τὸν συλλόγον.

Κεφάλαιον γ'.

*Ὡς οἱ μὲν τῆς στάσεως καπάρξαντες, διεφθάρησαν κ' βέ-
λιον δ' θεῦ, τίνι δ' ἱερωσύνην ἄρων ὁ μωυσέως
ἀδελφὸς καπόρξε καὶ οἱ ἔγγονοι αὐτῷ.*

Τὴν δ' ὑπόκρισιν σωπήσαν εἰς τίνι ἐκκλησίαν, πα-
ρεσκευάζοντο τῇ θυσίᾳ, ὃ τῇ δι' αὐτῆς κρίσῃ τῶν
περὶ τῆς ἱερωσύνης ἀγωνιζομένων. σωεβαινε δ'
ἄρων θορυβῶδη τὴν ἐκκλησίαν, μετεώρου δ' παλῆρους
ὄντ' ἐπ' ἐλπίσι τῶν ἐσομένων. ἢ τῶν μὲν εἰς ἡδονὴν
λαμβανόντων, εἰ μωυσῆς ἐλεγχθείη κακυργῶν. τῶν δὲ
φρονίμων, εἰ πραγμάτων ἀπαλλαγήσοιεν ὃ παραχῆς. ὑπεδιδισκον γὰρ, μὴ τ' αὐτοὺς προσίσης ἀφανισθῆ
μᾶλλον αὐτῆς ὁ κοσμ' τ' καταστάσεως. ὁ ἢ πᾶς ὅμι-
λ' φυσῆ χαίρων τῇ καταβοᾶν τῶν ἐν τέλει, ὃ πρὸς
ὅτις ἔπιπτεν. πρὸς δ' τὸ τὴν γνώμην πρέπων ἐφορᾶν,
πέμψας δὲ καὶ μωυσῆς πρὸς ἀβίρωμον καὶ δίθα-
μηλον ὑπηρέτας, ἐκέλευσεν ἥκειν κ' τὰ συγκείμενα,

A & alioqui qualis erat prudentiæ, me violati juris reum facere & hujus facinoris præmium alteri cedere? Verum & à mea probitate abſit tale ſcelus, neque Deus ſuſtinuiſſet aut ſe contemni, aut vos ignorare, qvid illi gratiſſimum facturi eſſetis. Ipſe ſacerdotem ſibi elegit, ipſe ab hoc crimine immunem me reddidit. Attamen licet non meo beneficio, ſed divina electione hunc honorem adeptus, non dubitat in medium depoſitum veſtris ſuffragiis committere, nullam prærogativam poſtulans ex eo, qvod hactenus eo ſit legitime functus, ut qui, omni ambitione poſita, malit vos ſine ſeditione videre, tametſi veſtris etiam calculis ante jam comprobatus. neque enim Dei voluntatem in hoc læſimus, qvod veſtrum etiam aſſenſum accedere voluimus. ſed qvod ille ultro detulit, ſalva pietate recuſare non licuit: quemadmodum & illud æqvum eſt, ut qvi ſemel dedit, ſuum donum ratum ac perpetuum efficiat. Quamobrem judicabit demo, qvem velit pro vobis ſacra facere, & pietatis veſtræ antiſtitem eſſe. Iniquiſſimum enim fuerit, Corem per ambitionem obſtare, quo minus liberam electionem ſui ſacerdotis habeat. Nihil eſt igitur, quod ſeditionibus turbemini, quantum ad hanc cauſam attinet. Cras mane cum ſua quiſque acerra & igne ac odoramentis adeſto. Tu vero Cores, cede Deo, & calculum ejus expecta, neque majorem, quam Deus habeat, autoritatem tibi arroga: ſed tu qvoque inter cæteros hujus honoris competitores judicandus adeſto. nec video, cur vel Aaron à petitione debeat excludi, eodem genere natus, & qui jam in hac functione irreprehenſibile ſui ſpecimen dedit. Ubi vero veneritis, coram toto populo ſuffitum facitote, & cujus ſacrificium acceptius Deo fuerit, cum mea quoque autoritate confirmabo, neque ab hac calumnia collatæ per privatam gratiam in fratrem ſummæ dignitatis exolvam. His auditis, turba & tumultuari ſimul, & male ſuſpicari de Moyſe deſtitit: & inſuper conſilium ejus collaudavit tanquam è republica futurum: atqve ita concio dimittitur.

CAP. III.

Quomodo, ſeditionis conciatoribus divina ultione extinctis, ſacerdotium Aaroni & filiis eſt confirmatum.

Postera vero die reditur in concionem, ut ſacro facto intereſſent divino judicio, per quod competitorum certamen erat dirimendum: eratque nonnihil tumultus, multitudine ſuſpenſa ad eventus expectationem, qvibusdam Moyſen in ordinem redigi cupientibus; qui vero prudentiores erant, ſeditionum finem exoptantibus, timebant enim, ne actum eſſet de republica, ſi ulterius ſeditio procederet. multitudo quoque natura novarum rerum cupida, & ad obloqvendum magiſtratibus prona, omnibus rumoribus circumferebatur. Moyſes autem, miſſis ad Dathamum & Abironem viatoribus, *Num.* 16.

juſſit, ut ad conſictum venirent ſacris interfu-
turi. poſtqvam autem negaverunt ſe obtempe-
raturos, neque diutius paſſuros Moyſi potenti-
am artibus malis quæſitam in populo augeri: his
renunciatis aſſumptisque aliquot præſtantiori-
bus, non eſt dedignatus ad contumacem Datha-
mi factionem venire, ſequentibus ſe libenter,
quos juſſerat. Tum Dathamus cum ſuis, audito
Moyſen cum primatibus ad ſe advenare, pro-
greſſi cum liberis & uxoribus ante tabernacula,
expectabant, quidnam acturus eſſet. aderant et-
iam ſatellites, qui arcerent eum, ſi quid vi agere
vellet. ille vero jam propior, ſublatis in cœlum
manibus, & elata voce, ut à tota multitudine ex-
audiri poſſet, Domine, inquit, cæli & terræ ac
maris, ut qui mihi teſtis es fide digniſſimus, quod
quicquid hactenus feci, ex tua ſententia feci, qui
miſeratus res Hebræorum, perpetuus adjutor
mihi fuiſti, exaudi hanc orationem. tu enim ſcis
omnia, ipſas etiam cogitationes hominum: qua-
propter non dedignaberis rei veritatem, atque
iſtorum ingratitudinem in medium proferre.
Noſti ſanè exactè & illa, quæ nativitatem meam
præceſſerunt, viſa nimirum non audita: nunc
in illis rebus teſtimonio tuo me ſubleva, quas
iſti cum non ignorent, male ſuſpicari ta-
men non verentur. Ego cum vitam agerem
quietam, id quod mea virtute & tua voluntate
Raguelisque ſoceri beneficio conſectutus eram,
tamen relictis ejus voluptatibus & commodis,
meipſum totum dedidi ærumnis pro iſto populo
perferendis: & primum pro libertate eorum,
nunc vero pro ſalute promptiſſimè magnos la-
bores ſuſcepi. Nunc ergo quoniam in ſuſpicio-
nem veni hominibus, qui mea cura ac provident-
ia tot mala incolumes evaſerunt, tu, qui in igne
illo ad montem Sina mihi apparuiſti, & tua voce
ſpectaculoque illorum prodigiorum me digna-
tus es, qui in Ægypto legatione tuo nomine me
fungi voluiſti, qui, Ægyptiorum opibus afflictis,
ſervitutem eorum effugere conceſſiſti, & Pha-
raotis potentiam ſuccumbere mihi feciſti, qui i-
gnaris viæ per mare medium iter aperuiſti, cu-
jus poſtea fluctibus Ægyptios involviſti, qui
inermes armis muniviſti, qui ex vitioſis fontibus
potabiles reddidiſti, & potum nobis inopia labo-
rantibus è petra produxiſti, cibumque in terra
non invenientibus à mari attuliſti, è cælo demi-
que nunquam ante auditum es largitus, qui le-
gibus ac inſtitutis rem noſtram ornaſti, adeſto
mihi, Domine, judex omnium ac teſtis incorru-
ptiſſimus, quod neque munera à quoquam He-
bræorum, favorem meum contra juſtitiam ca-
ptante, admiſi, neque pauperem, bonam cau-
ſam habentem, propter adverſarium divitem
perdere litem ſum paſſus, & nunc republica ſin-
ceriſſimè adminiſtrata, in ſuſpicionem culpæ,
à qua ſum alieniſſimus, venio, quaſi fratri ob
privatum affectum, & non tua voluntate, ſacer-
dotium tuum contulerim: oſtende, qvod omnia
tua providentia diſpenſantur, & nihil fortuitis
caſibus, ſed tua voluntate ad effectum pervenit:

A καὶ τὰ βεμβρέων τὴν ἱερουργίαν. ὡς δ' οὔτε ὑπακούσαι-
τες ἀγγελεῖς ἔφασαν, καὶ μωυσῆν οὐ βεβιῶσθαι κ̣ῆ
ἔ λαὸ πάντας ἐκ κακουργίας αὐξανόμενον, ἀκούσας
τὰ παρ' αὐτῶν ὁ μωυσῆς, ἀκολουθῆν αὐτῶ τοὺς βεβού-
λους ἀξιώσας, ἀπῆρε πρὸς τοὺς περὶ δαθάμηλον οὐχ ἡ-
γούμενος ἄνευ δεινοῦ βαδίζειν πρὸς τοὺς ὑπερφανή-
σαντας. οἱ δ' οὐδὲν ἀντεπάντες ἠκολούθουν. οἱ δὲ περὶ δα-
θάμηλον πυθόμενοι τὸν μωυσῆν μὴ τῶν ἀξιολόγων τῆς
πλήθυος πρὸς αὐτοὺς ὡμιλημένον, προελθόντες
B γνωσομένοις ἅμα καὶ τέκνοις καὶ τῶν σκευῶν, ἀπόλεσθαι
τι καὶ μέλλει παθεῖν ὁ μωυσῆς. εἰ τι θεραπόντες ἕπον
περὶ αὐτοὺς ὡς εἰ ἴδιόν τινες προσφέροι μωυσῆς ἀμυ-
νόμενοι. ὁ δὲ πλησίον ἠλθόμενος, τὰς χεῖρας εἰς τὸν ἀ-
έρονα ἀναχῶν, γεγωνὸς ἐκβοήσας ὡς ἀκουσθῆναι πάσῃ
τῇ πλήθυι ἠδύνατο. δέσποτα, φησὶ, τῶν ἐπ' ἀερανῦ τε
καὶ γῆς καὶ θαλάσσης. σὺ γὰρ ἐμοὶ τῶν ὑπ' ἐμὲ πε-
πραγμένων μάρτυς ἀξιολογώτατος, ὡς γνώμῃ τῇ σῇ
C γένεται τὰ πάντα, καὶ θορυβόμενος μηχανὴν ἐξεπέρασας,
εἰκὸν ἐν πᾶσι δεινοῖς ἑβραίων ποιησόμενος. ἐλθέ μοι
πύτων ἀκροατὴς τῶν λόγων, σὺ γὰρ οἶσθα πεπόμενον,
ἔπεσθήν λαθόντα. ὡς τ' οὐδὲ φθονήσῃς μοι τῆς ἀ-
ληθείας, τῶν πύτων ἀχαρίσιαν ὑπόπτευσθαι δέομαι.
τὰ μὲν οὖν πρεσβύτερα τῆς ἐμῆς ἡλικίας, αὐτὸς
οἶσθ' ἀκριβέστερον, ἐκ ἀκοῆ μαθών, ἐδὲ δὲ αὐτὸς πα-
ρὼν γνόμενος. ἃ δὲ ὅπω πύτε καὶ ὧδε ὑπειλήμμενοι
D ἀφώνως, ἀδίκως ὑπονοοῦσι, πύτων μοι γνῶναι μάρτυς. ἐ-
γὼ βίον ἀπράγμονα καταβιοὺς, ἀνὴρ ἀγαθὸς μὲν
ἐμῇ, σῇ δὲ βουλῇ, καὶ ὅτι ἐμγαμηλεῖν μοι ὁ πενθε-
ρούς κατελιπέτης, ἀφεὶς τῶν ἐκείνων δόλωσιν τῶν
ἀγαθῶν, ἐμαυτὸν ἐπέδωκα τοῖς ὑπὲρ τύτων πελασ-
παρέχουσι. ἐ σώτηρον μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν,
νῦν δ' ὑπὲρ τῆς σωτηρίας μεγάλους ὑπέστλω, πόνους ἐ
παντὶ δεινῷ πύμει ἀντιπίπτειν προθύμων. νῦν οὖν ἐ-
πὶ κακουργεῖν ὑπονοῦμαι παρ' ἀνδράσιν, οἷς ἐκ τ
ἐμῶν καμάτων ὑπάρχει τὸ σῶσθαι, εἰκότως ἂν αὐ-
τοῖς ὁ τὸ πῦρ ἐκεῖνό μοι φήνας κ̣ῆ πνοιόν, καὶ τῆς αὐ-
τῆ φωνῆς ἀκροατὴν τὴν ἡμῶν, καὶ ῥατὸν πρᾶτον
ὅσα μοι παρέχειν ἰδίων ἐκεῖ ὁ τῆς πηγῆς, ὁ κελεύ-
σας ἐπ' αἰγυπίοις πλῆγας, καὶ τὸν σὸν γνώμην πύ-
πις ἐμφαίνεσαι, ὁ τὰ αἰγυπίων δ' δαιμόνια σόσας,
καὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν δουλείας δρασμὸν ἡμῖν πορίσας,
καὶ μικρὸν ἐμὲ τὸν φαραώθου πηγὰς ἡμονίαν, ὁ γὰρ ἡμῖν ἀμαθῶς ἔχουσι τῶν ἑδῶν πηγὰς τὸ
πέλαγος καὶ τὸν ἀνακεκομμένον θάλασσαν πῖς αἰ-
F γυπίων ὑπικυμήνης ὀλέθρους. ὁ γυμνὸς οὖσι, τὸν ἐξ
ὅπλων ἀσφάλειαν χαρισάμενος, ὁ πτῶκας ἡμῖν δι-
φθαρμένας πηγὰς ξέσσαι πορίσασθαι, καὶ πλέον
δοτροῦσιν ἡμῖν ἐκ πετρέων ἐλθεῖν ποτὸν μηχανησάμε-
νος, ὁ τῶν γῆθεν δοτρουμένοις εἰς τροφὴν διάσωσιν
πῖς δοτθαλάσσης, ὁ καὶ ἀπ' ὑρανὸν τροφὴν κατα-
πέμψας οὐ πείτρον ἱστρηθέσιν, ὁ νόμων δόσιναι ἡ-
μῖν ὑποθέμενος, κ̣ῆ διάταξιν πολιτείας, ἐλθὲ δέσποτα
G τῶν ὅλων δικαιῆς μου κ̣ῆ μάρτυς ἀδωροδόκητος. ὡς
οὔτε δωρεὰν ἐγὼ παρ' ἑβραίων τινὸς κ̣ῆ ἔ δίκαιά ποτε ἐ-
πκάμψαι, οὔτε πλοῦτον κατηκριβωμένον πένιαν νικᾶν δυ-
μένον, ὅτ' ὄπω βλαβῆ κ̣ῆ κενὸ πολιτευσάμενος, ἐς ἀλ-
λοτριωτάτας τῶν ἐμῶν ὑπιτηδευμάτων ὑπόνοιας πέ-
φευμι, ὡς ἐχὶ σῶ κελεύσαντος ἀφεῶναι δῶς τ ἱερωσύνην,
ἀλλὰ κατ' ἐμὴν χάριν. ἐβουλήσαν γ̣ κ̣ῦν ὅτι πάντα σῆ
προνοίᾳ διοικεῖται, καὶ μηδὲν αὐτόματος. ἀλλὰ κ̣ῆ
βουλῆσι βραδυνόμενον τὸν σὸν, εἰς τέλ⊙ ἔρχεται.

ὅτι

ὑπὸ Δαθὰν καὶ Ἀβειρώνην ὑπὸ τῶν Ἑβραίων ὑπὸ τῶν ἀπὸ τῆς συναγωγῆς μεταθεῖναι τὰ ἐκείνων ἐπιτηδεύματα, ἀλλὰ τὴν ἐμὴν τιμωρίαν ἐπιδεῖξαι τοῖς ἀπειθοῦσιν ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς λόγοις, ἐὰν μὴ κατὰ τὸ κοινὸν ἔθος ἀποθάνωσιν, ἀλλὰ ζῶντες εἰς τὴν γῆν καταδυῶσιν. καὶ τοῦτο ἔπαθον. ἐπεὶ γὰρ ἐπαύσατο τῆς ἀρᾶς ὁ Μωυσῆς, ἐσείσθη τὸ ἔδαφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ διαστὰν τὸ χάσμα κατέπιε τοὺς ἀνθρώπους σὺν τοῖς οἴκοις καὶ τοῖς χρήμασιν· ἐκάλυψε δὲ καὶ τοὺς περὶ τὸν Κορὲ καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῖς. οἱ μὲν οὖν ἐν τῷ χάσματι πάντες ἐγένοντο, καὶ συνῆλθεν ἡ γῆ πάλιν εἰς ταὐτόν, ὥστε μηδὲ ἴχνος αὐτῶν ἔτι φανῆναι. τοῦτο μὲν οὖν ἐγένετο τοῖς ἀνθρώποις ἐκείνοις κατὰ τὴν τιμωρίαν τὴν ἐπὶ τῇ ἀσεβείᾳ. ὁ δὲ Ἐλεάζαρος ὁ τοῦ Ἀαρὼν παῖς ἐκέλευσε τοὺς προσενεχθέντας ὑπὸ τῶν ἀπολομένων πυρείους λαβόντας ἐλάσαι τὸν χαλκὸν καὶ τὸν θυμιατήριον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὡς ἂν ἐκ τούτου γένοιτο τοῖς ἀνθρώποις μνημεῖον τῆς τιμωρίας τῆς ἐπὶ τοῖς ἀσεβήσασιν. ἐποίησε δὲ καὶ τοῦτο ὁ Ἐλεάζαρος, ἐπειδὴ τὰ ἐκείνων ἐκαύθη πυρεῖα. ἐλάσας δὲ τὸν χαλκὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐποίησε τὸ μνημεῖον, ὃ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐστὶν ἐν τῷ ἱερῷ. ἐπὶ τούτοις ὁ Μωυσῆς ἐπιστήσας τὸν Ἐλεάζαρον τῇ ἀρχιερωσύνῃ, καὶ τὸν Ἰησοῦν τὸν τοῦ Ναυὴ τῇ στρατηγίᾳ, καὶ τοὺς ἄλλους ἱερεῖς καὶ Λευίτας τοῖς ἐκ τῶν φυλῶν ἡγουμένοις, ἐκέλευσε τὸν λαὸν ἀκολουθεῖν τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς ἄρχουσιν, ὡς ἂν ἐκ τούτου μᾶλλον εὐτακτοῦντες καὶ τὰ προσήκοντα ποιοῦντες εὐτυχεῖν δύναιντο. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐκέλευσε τὸν λαὸν ἐπὶ τὴν γῆν ἄγειν, ἣν ἐπηγγείλατο τοῖς πατράσιν αὐτῶν δώσειν τοῖς Ἑβραίοις. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην ἐγένοντο ποταμὸν καὶ τὴν ἀπέναντι τῆς Ἱερειχοῦντος ἐπιφάνειαν, ἐκέλευσε τὸν λαὸν διαβαίνειν τὸν ποταμὸν ἐν τάξει καὶ κατὰ φυλάς, ἐν μέσοις δὲ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ φέρεσθαι. καὶ ἐποίησαν οὕτως. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐγένοντο, ἐστάθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται μετὰ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐστάθησαν ἕως ἂν ὁ λαὸς ἅπας διαβῇ τὸν ποταμόν. ἐπεὶ δὲ διέβη πᾶς ὁ λαός, τότε καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἤγαγον. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν ἐγένοντο, ἐκέλευσε τὸν λαὸν ἐπὶ τὴν Ἱερειχοῦντα ἄγειν. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐγένοντο, ἐκέλευσε τοὺς ἱερεῖς σάλπιγξι χρήσασθαι καὶ τὸν λαὸν ἀλαλάξαι. καὶ ἐποίησαν οὕτως. ἐπεὶ δὲ ἐσάλπισαν καὶ ἀνεβόησεν ὁ λαός, ἔπεσε τὸ τεῖχος τῆς πόλεως, καὶ εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν οἱ Ἑβραῖοι καὶ τὰ ἐν αὐτῇ πάντα ἐκράτησαν. ἐπὶ τούτοις ὁ Μωυσῆς ἐπιστήσας τὸν Ἰησοῦν τῇ στρατηγίᾳ καὶ τοὺς ἄλλους ἱερεῖς καὶ Λευίτας τοῖς ἐκ τῶν φυλῶν ἡγουμένοις, ἐκέλευσε τὸν λαὸν ἀκολουθεῖν τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς ἄρχουσιν, ὡς ἂν ἐκ τούτου μᾶλλον εὐτακτοῦντες καὶ τὰ προσήκοντα ποιοῦντες εὐτυχεῖν δύναιντο. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐκέλευσε τὸν λαὸν ἐπὶ τὴν γῆν ἄγειν, ἣν ἐπηγγείλατο τοῖς πατράσιν αὐτῶν δώσειν τοῖς Ἑβραίοις. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην ἐγένοντο ποταμὸν καὶ τὴν ἀπέναντι τῆς Ἱερειχοῦντος ἐπιφάνειαν, ἐκέλευσε τὸν λαὸν διαβαίνειν τὸν ποταμὸν ἐν τάξει καὶ κατὰ φυλάς, ἐν μέσοις δὲ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ φέρεσθαι. καὶ ἐποίησαν οὕτως. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐγένοντο, ἐστάθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται μετὰ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐστάθησαν ἕως ἂν ὁ λαὸς ἅπας διαβῇ τὸν ποταμόν. ἐπεὶ δὲ διέβη πᾶς ὁ λαός, τότε καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἤγαγον. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν ἐγένοντο, ἐκέλευσε τὸν λαὸν ἐπὶ τὴν Ἱερειχοῦντα ἄγειν. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐγένοντο, ἐκέλευσε τοὺς ἱερεῖς σάλπιγξι χρήσασθαι καὶ τὸν λαὸν ἀλαλάξαι. καὶ ἐποίησαν οὕτως. ἐπεὶ δὲ ἐσάλπισαν καὶ ἀνεβόησεν ὁ λαός, ἔπεσε τὸ τεῖχος τῆς πόλεως, καὶ εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν οἱ Ἑβραῖοι καὶ τὰ ἐν αὐτῇ πάντα ἐκράτησαν.

A & quod res Hebræorum cordi tibi ſint, juſta in Dathamum & Abironem animadverſione declara, qui te ſtupidum faciunt, meis impoſturis circumveniri jactantes facies autem manifeſtam adverſus inſanos gloriæ tuæ detractores vindictam, ſi non communi more intereant, ne quis nihil niſi humanum paſſos exiſtimet, ſed terra, quam indigni calcant, dehiſcens cum familiis & facultatibus eos abſorbeat; hoc modo & tuæ potentia omnibus apparebit, & exemplum poſteris ſtatuetur, ne quis ſecus, quam pium eſt, de tua majeſtate ſentire audeat: & meum miniſterium ex tua ſententia eſſe comprobabitur. Quod ſi vera ſunt crimina, quæ in me congerunt, tum in meum caput diræ vertant, illis, quos execratus ſum, incolumibus. Atque ita exacta pœna à populi tui turbatoribus, reliquam multitudinem in pace, concordia, & mandatorum tuorum cuſtodia ſerva intactam & expertam ſupplicii ſceleratis hominibus debiti: quandoquidem alienum eſt a tua juſtitia, illorum pœnas immeritam Iſraelitarum turbam dependere. Hæc cum lachrymis effato, terra horrendum repente contremuit, & undante ſuperficie, non ſecus quam pelagus vento fluctuans, univerſum populum terruit: immani mox ſonitu eliſo, qua ſeditioſi tendebant, ſolum ſubſidit, & eodem momento omnes ad unum abſorbet: ſublatisque in hunc modum profanis, hiatus ille ita rurſum clauditur, ut ne veſtigium quidem ejus ſupereſſet. Hic finis ſeditioſæ factionis, illuſtre argumentum, divinæ providentiæ ſimul & potentiæ, fuitque hic caſus eo miſerabilior, quod adeo nemo ne propinquorum quidem aut cognatorum eos eſt miſeratus, ut totus, quantus erat populus, anteactorum oblitus, lætis acclamationibus Dei ſententiam comprobaret, ac ne luctu quidem dignos, ut peſtem ac perniciem populatium exiſtimaret. Poſt Dathanum cum ſuis extinctum Moyſes pontificatus æmulos convocat, Deo denuo commiſſurus electionem, ut ei ſit ratum ſacerdotium, cujus ſacrificium Deo gratiſſimum apparuerit. Itaque conveniunt ducenti quinquaginta viri ſummo in precio ſemper apud populares habiti, tum quod à majoribus omni virtute præclaris oriundi eſſent, tum quod ipſi nequaquam degenerarent: cumque his procedunt & Aaron & Coresdeinde ſtante ante Dei tabernaculum adolebant acerris odoramenta, quæ ſecum attulerant: cum ſubito tantus ignis effulſit, quantum nec homines ipſi unquam excitaverunt, nec in terris ſponte ardentibus, nec in ſylvis per æſtum auſtri flatu colliſis & attritis excitatum viderunt, ſed qualis divinitus accendi poterat fulgentiſſimus ſimul ac flagrantiſſimus: cujus vi ac impetu ducenti illi & quinquaginta una cum Core ita ſunt abſumpti, ut ne cadaverũ quidem reliquiæ comparerent: ſolus Aaron ſuperfuit illæſus ut manifeſtum eſſet divinitus coortum hoc incendium. His ita abſumptis, Moyſes volens perpetuam ejus ſupplicii memoriam ad poſteros tradi, ut & illis non ignoraretur, juſſit Eleazarum Aaronis filium acerras eorum tuſas altari æreo conſecrare, ut hoc monumento omnes terrerentur, qui cæleſte

numen humanis dolis putant circumveniri A posse.

ὅπ τῳ ἰχυὶ θ θεῖ νομίσαν ἀπατᾶζ δύναδαι.

CAP. IV.

Quæ Hebræis in deserto per annos duosdequadraginta obvenerunt.

Num. 17. POst tam evidens argumentum cum jam satis constaret, non ambitu, aut fratris gratia, sed divino judicio sacerdotium ad Aaronem perveniſſe, ſine ulla controverſia poſt hac illud B tenuit: nec tamen ob hoc diu ceſſatum eſt à ſeditione, imo pene gravior priore eſt inſecuta. nam ex talibus cauſis ortum habuit, ut facile apparet, longo tempore duraturam. Cum enim ſemel animos hominum occupaſſet hæc perſuaſio, nihil ſine Dei voluntate geri, arbitrabantur Deum in gratiam Moyſis iſta facere. huic igitur imputabant omnia tanquam non peccatorum odio Deus ſæviret, ſed à Moyſe ſolicitatus: æ- C greque ferebant, qvod non ſolum impune tot optimatum morte populum multaſſet, ſed præmium etiam auferret confirmatum jam fratris pontificatum: quandoquidem nemo poſthac eum affectaturus erat, cum aliis id malè ceſſiſſe videret. adhæc cognati extinctorum agebant apud populum, rogantes, ut ſuperbæ & nimiæ Moyſis poteſtati modum aliquem ſtatueret. facile enim hoc illi eſſe. Tum ille maturè ſentiens excitari turbas, veritus, ne qui rurſum res novas molirentur, unde magnum aliquod malum accidere poſſet, concionem advocari jubet. &, auditis poſtulatis, nihil reſpondens, ne magis irritarentur, hoc tantum principibus tribuum mandavit, ut virgas afferrent tribuum nominibus inſcriptas. ejus enim fore ſacerdotium, in cujus virga Deus ſignum oſtenderit. qvod ubi placuit, inſcriptas attulerunt, cum alii, tum Aaron, inſcriptam habens in ſua Leviticam. eas Moyſes acceptas in Dei tabernaculum depoſuit. ſequenti vero die omnes protulit, quæ facilè agnoſcebantur, qvod eſſent & à principibus qui attulerant, & a cætero populo notatæ: videbantque alias eadem ſpecie manere, qua erant pridie, cum eas Moyſes acciperet, ex Aaronis vero ramos & germina eſſe exorta, & quod magis mirum amygdala matura, qvod virga ex hoc genus ligno conſtaret. hac novitate ſpectaculi vulgus attonitum, omiſſis odiis, qvibus tam Moyſem qvam Aaronem proſequebatur, totum in admirationem divini judicii verſum, amplius Deo repugnare deſiit, ratumque Aaroni ſacerdotium eſſe voluit: atque ita tertio Dei calculo confirmatus, nemine poſthac contradicente, fuit pontifex. & Hebræorum populus longis ſeditionib9 agitatus hoc modo ad quietem tandem pervenit. Moyſes autem poſteaquam Le-

III. *Num.* 18. 35. *Levit.* 14. 18. & 26. viticam tribum divino cultui dicatam, immunem à militia feciſſet, ne forte in parandis ad vitam neceſſariis occupati, negligentius ſacra tractarent, mandavit, ut poſt armis ac Dei favore quæſitam Chananæam ex oppidis ejus quadragintaocto bona & pulchra Levitis diſtribuerentur, cum agro mœnibus eorum contiguo duum millium cubitorum, & inſuper à toto populo de-

Κεφάλαιον δ'.

Τὰ συμβάντα τοῖς ἑβραίοις ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτεσι ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα.

ΚΑὶ ἀαρὼν μὲν, οὐκ ἐπ τῇ μωυσέως χάρειτ τιμῇ ἀρχιερωσύνῃ ἔσχεν δοκῶν, ἀλλὰ τῇ θ τοῦ κρίνοντ φανερᾷ γνώμῃ, μᾶ τ ἰῶν ἤδη βεβαίως ἀπήλαυε τ τιμῆς. τῷ μὲν τοι ζῆσιν οὐδ' οὕτως σωιεδὴ παύσαζ. πλεί9 δ' μᾶλλον αὖξήν καὶ φύεσζ χαλεπωτέραν. ἐλάμβανε γ τῆς ὀπ τὸ χεῖρον προκοπῆς αἰτίαν, ὑφ' ἧς οὐδέποτ λῆξαι τὸ δεινὸν εἰκὸς ἦν, ἀλλ' εἰς χρόνον πλᾶσμα μῆναι. εἰ γὰρ ἀνθρωπίνοις πιστεύοιτες ἤδη μηδὲν γίνεσθαι δίκαι τ θ θεοῦ βίας, οὐκ ἐβούλοντο ταῦτα χωρὶς τῆς εἰς μωυσῆν χάριτ θ θεοῦ πεπρᾶχθαι. κατηγόρουν δ' αὐτοῦ τῶν ἐγκλημάτ θ θεοῦ γινεσθαι τοιούτων, οὐχ οὕτως ἀφ' ὧν τ κολασθέντων ἀδικίαν, ὡς μωυσέως πραγματευσαμένου. καὶ τὰς μὲν διαφορὰς μηδὲν ἐξαμαρτάνοντας, ἢ ὅπ πρὸς τῷ θ θεοῦ θρησκείας ἐσπουδάκεισαν. τ γὰρ τοιούτων ἀνδρῶν ὀλεθρον καὶ πίστεων ἀρίστων ἐξημεωκότα τ λαὸν πρὸς τὸ μηδέποτε ἐπισχεῖν δίκην ἐπ καὶ τῷ ἱερωσύνῃ ἀναμφίλεκτον τὸν ἀδελφοῦ θάλαχεν. οὐδ' ἵνα γ' εἴτ' αὐτῆς ἄλλον ἀντιπέμψασζ καὶ τοὺς πρώτους ὁρῶντα κακῶς ἀπολωλότας. ἐπ γὰ μὲν καὶ θάλα τῶν οἰκείων τῆς διαφθορᾶς δέησις ἔφυγεν πολλὴ τ' πλήθους μειῶσαι τι τῆς μωυσέως μεγαλαυχίας. ἀσφαλὲς γὰρ αὐτῷ τότ' εἶναι. μωυσῆς γ', ᾗ γὰρ ὀκ πολλῷ σωιεχόμενον ἡρεῖτο τ ὄχλον, δείσας μή τι νεωτερήσωσι πλέον, καὶ ζημίαν τι μεῖζον καὶ χαλεπὸν, σωιήγαγε τὸ πλῆθ θ εἰς ἐκκλησίαν, καὶ βεβιασμένων ἠκροᾶτο εἰς ἀτελοζίαν εὖ καθιεμένῳ θ, ἵνα μὴ περιξύνῃ τὸ πλῆθος. αὐτὸ γ' μόνον τοῖς φυλάρχοις προσιπὼν, κομίζῃ πὰ τ φυλῶν ἑκάστου βακτηρίας ὀνομαζομένας. ληψεζ γὰρ ἐκεῖνον τ ἱερωσύνῃ, οὗπερ ἂν ὁ θεὸς ὀνομάνῃ τῇ βακτηρίᾳ. δέξαν ταῦ, κομίζοντ, εἰπὲ ἄλλοις ἑ ἀαρὼν, ὀνομαζόμενος λόγιον ἐν τῇ βακτηρίᾳ. ἑ ταύτας μωυσῆς ἐν τῇ σκηνῇ θ θεοῦ κατέθηκε. τῇ γ' ὑπούσῃ προεκόμισε τὰς βακτηρίας. γνόμενοι δ' ἦσαν τῶν πέπε ἀνδρῶν καθοπλισμένων αὐτοῖς, οἱ πρὸ σκόμιζον, ᾗ θ' πλῆθος. καὶ τὰς μὲν ἄλλας, ἐφ' ἃ περ αὐτὰς ἔχνμαπε μωυσῆς παρέλαβεν, ὅλι τύπου μεμενηκυίας ἐβλεπον. ἐκ γ' τῆς ἀαρῶνος, βλαστὸς πὲ κλάδους ἀναφύτας ἑώρων. ᾗ καρπὸν ὡμαῖον, ἀμύγδαλα δ' ἦν, ἐκ τούτου θ ξύλου τ βακτηρίας κατεσκευασμένης, ἐκπλαγῆτις δ' ὅπ τῷ θαυμάζειν τὴς ἰδίας, ἀκμὴ τι ἀφ' ὁμοίους ἦν ὁ μωυσῆς καὶ ἀαρὼν, ἀφέντις τὸ θαυμάζειν ἤρξαντο τ θ θεοῦ πεῖ αὐτ κρίσιν, καὶ τὸ λοιπὸν ἐπευφεζοῦντις τῆς δεδογμένοις τῷ θεῷ σωιεχώρουν ἀαρῶνι καλῶς ἔχειν τ ἀρχιερωσύνῃ. ᾗ ὁ μὲν, τοῖς αὐτ θ θεοῦ χειροτονήσαντις, βεβαίως ἔσχε τ τιμαί. ἡ γ' τῶν ἑβραίων ἐρίς πλεῖον ἀκμάσασα χρόνον, τέτον ἐπαύθη τ τρόπον. μωυσῆς δ' ἐπεὶ πολεμεῖ ᾗ γραπὰς ἡ τῶν λοίπων ἀφεῖτο φυλῆ, ἱερα πευσατ τὸν, ἵνα μὴ δι' ἀπορίαν μηδὲ ζήτησιν τῶν εἰς τ βίον ἀναγκαίων ἀμελοῖεν θ ἱερᾶ. κ' βάλησιν θ θεοῦ τ χαναναίαν κτησαμένους τοὺς ἑβραίους, ὀκέλδε καπνέρημα τῆς λοίπης ὀκτὼ κ' τεσσαράκοντα πόλεις ἀμαθὴς καὶ καλάς. τ τε πρὸς αὐτ χῆς ὑπηρέτησαν εἰς δυοκίλιας πήχεις ἑκατ τειχῶν αὐτοῖς ἀνεῖσαν. καὶ πρὸς τούτοις ἡ ἑ τ λαὸν ἐξέ-

ζεξε

Digitized by Google

[illegible] [illegible] [illegible] [

paulum ante caſtra productam pontifex in loco puriſſimo mactavit, & ſanguinem ſepties digito aſperſit verſus Dei tabernaculum. deinde ſolida juvenca, ita ut procubuit, cum pelle ac inteſtinis ardente, lignum cedrinum in medium ignem injiciunt, ſimulque hyſſopum & lanam cocco tinctam. hujus cinerem univerſum vir purus ac caſtus collectum reponit in locum puriſſimum: & quotquot poſthac funeſti purificatione opus habebant, paulum hujus cineris in fontanam immittentes, & hyſſopi ramulum intingentes, aſpergebant ſe die tertia & ſeptima: quo facto, pro puris poſthac habebantur. & hunc luſtrandi morem etiam in terra belli ſorte qvæſita ſervari præcepit. Cæterum funeſto exercitu ita, ut dixi, luſtrato, per deſertum cum eo pergens Arabiam petiit. Cumque veniſſet in agrum urbis Arabum primariæ, quæ olim Arce, nunc Petra nominatur, hoc loco montem excelſum, quo ager clauditur, Aaron conſcendit, præmonitus à Moyſe, qvod eſſet moriturus: & in conſpectu totius exercitus, ſtans in loco acclivi, exutam pontificiam ſtolam Eleazaro filio tradidit, ad quem jure ætatis ſucceſſio pertinebat. atq; ita, ſpectante populo, moritur, eodem ipſo anno, quo ſororem amiſit, anno ætatis centeſimo vigeſimo tertio. dies mortis ejus incidit in primam lunam menſis, qui Athenienſibus hecatombæon dicitur, Macedonibus Ious, Hebræis ſabba. Luxit eum populus diebus triginta, & luctu finito, Moyſis ductu pervenit ad fluvium, qui nominatur Arnon. is ex Arabiæ montibus exortus, deſertum medium pererrans, in Aſphaltitem lacum influit, Moabitas ab Amoræis diſterminans. eſtque hæc regio frugifera, & fructus, quantum ſatis eſt, incolis ſuppeditat. ad ejus regem Sehonem miſit legatos Moyſes, qui tranſitum per regnum peterent, fidem daturus, qvod ſine detrimento vel agrorum vel colonorum militem traduceret: ſed perſoluturum precium rerum venalium ex æquo & bono, etiamſi potum aquæ ſine precio dare gravarentur. Sehon vero, negato tranſitu, & armato ſuorum exercitu, vada Arnonis occupat, prohibiturus, ſi Hebræi fluvium tranſire conarentur.

Num. 20.

IV.

Num. 21.

CAP. V.

Quomodo Moyſes devicit Sehonem & Ogem Amoræorum reges, delevitque eorum copias.

Num. 22.

MOyſes autem, poſtquam intellexit Amoræos hoſtilem in ſe animum gerere, haud ferendum contemptum ratus, & videns Hebræos genus hominum intractabile, otio ſimul & egeſtate facile adduci poſſe, ut priſtinos tumultus ac ſeditiones renovarent, occaſionem eis adimere volens, conſuluit Deum, an bello viam aperire permitteret. Deo vero annuente, & victoriam inſuper pollicente, magnopere hac ſpe animatus, militem quoque fiducia complet, clamitans adeſſe tempus, quo pugnandi cupiditatem exſatiarent, auſpice Deo, & quo ſponte jam propenderent, autoritate ſua compellente. at illi permiſſa poteſtate læti, arma corripiunt & veſtigio inſtructa acie ad hoſtem properant.

ὁ ἀρχιερεὺς ἔθυσέ τε καὶ δι' αἵματος ἐπάλαις ἑπτάκις τοῦ δακτύλου ἀντίκρυς τῆς σκηνῆς τὸ ζῶον ἐστραμμένης ὡς ἔχειν ὅλης τῆς θαμαλιᾶς· σὺν τῇ δορᾷ καὶ τοῖς ἔντοσθεν, ξύλον κέδρινον εἰς μέσον ἐμβάλλουσι τὸ πῦρ, καὶ ὕσσωπον, καὶ φοινικοῦν ἔριον. σπασάμενοι δ' αὐτῆς ἅπασαν τὴν τέφραν ἁγνὸς ἀνὴρ καὶ τιθησιν εἰς χωρίον καθαρώτατον. τοὺς οὖν ἀπὸ νεκροῦ μεμιασμένους, τῆς τέφρας ὀλίγον εἰς πηγὴν ἐνιέντες καὶ ὕσσωπον, βαπίσαντες τε καὶ τῆς τέφρας ταύτης εἰς πηγὴν ἐρράναν τρίτῃ τε καὶ ἑβδόμῃ τῶν ἡμερῶν καθαροὶ τὸ λοιπὸν ἦσαν. τοῦτο δὲ καὶ πλημμοῦσιν εἰς τὰς κληρουχίας τοιοῦτάξε ποιεῖν. μὴ δὲ τὴν ὄψιν τοῦ πένθους τῆς ἀδελφῆς τὸ στρατοῦ καθαρσίου πεπιστευμένου, ἀπῆγε τὴν δύναμιν διὰ τῆς ἐρήμου κατὰ τὴν Ἀραβίαν. ἐλθὼν δ' εἰς χωρίον, ὃ μητρόπολιν αὐτῶν ἄρβηες νενομίκασι, πέτρον μὲν ἀραβικῇ λεγομένῃ, πέτραν δὲ νῦν ὀνομαζομένην, ἐστὶ δὲ τοῦτο ὄψηλοῦ τοῦ ἔχοντος ὄρους αὐτό, ἀναβὰς ἀαρὼν ἐπ' αὐτὸ, μωυσέως αὐτῷ δεδηλακότος ὅτι μέλλοι πλεύτων, ἅπαντος δὲ στρατεύματος ἑρῶντος, κάπειτα δὴ τὸ χωρίον, λοπδύσας τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν, τῷ παῖδος αὐτοῦ ἐλεαζάρῳ τῷ πρεσβυτέρῳ διὰ τὴν ἡλικίαν ἡ ἀρχιερωσύνη ἐφήκει, θνήσκει, ἐπὶ πᾶσιν εἰς αὐτὸν ἀφερῶντος. τῷ μὲν αὐτῷ τελευτήσαντος ἔτει, ᾧ καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀπέβαλε. βιοὺς δὲ ἔτη τὰ πάντα, τρία πρὸς τοῖς εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ἀπεθνήσκει δὲ πλείστων νεμεσίᾳ, μέλιστα ὄντος ἐν αὐτῷ μὲν ἀθλιωτάτοις ἑκατομβαιῶνος καλουμένοις, λώου δὲ μακεδόσι, σαββατῷ δὲ παρ' ἑβραίοις. πένθος δ' ἐπ' αὐτῷ ἐπὶ λαοῦ τριακονθήμερον ἄγοντες, ἐπὶ τέτ' ἐλεύσηνται, ἀναλαβόντες ἐκεῖθεν μωυσῆς τὸ στρατὸν, παρέλυε ἐπὶ τὰ πάντα μέρη. ὁ δ' ἐπ' αὐτοῖς ἐκ τῶν τῆς ἀραβίας ὀρῶν ὁρμώμενος, καὶ διὰ πάσης ἐρήμου ῥέων, εἰς τὴν ἀσφαλτίτην λίμνην ἐκδιδοὺς, διείργων τήν τε μωαβῖτιν καὶ ἀμορραῖτιν. γῆ δ' αὕτη καρποφόρος ἐστὶ καὶ τοῖς ἐνθρώποις ἱκανὴ τροφὴν παρ' αὐτῆς ἀγαθοῖς ἱκανὴ τρέφειν. πρὸς οὖν σίχωνα τὸν βασιλεύοντα τῆς χώρας ταύτης, ἀπέστειλε μωυσῆς πρεσβευτὰς διδοὺς ὁδὸν ἐφ' αἷς ἂν θελήσωσι πίστεσιν, ὡς τι μηδὲν ἀδικηθῆναι, μήτε τὴν γῆν μήτε τοὺς ἐνοικοῦντας ὧν σίχων ἐκράτει. τοῖς τε χρῆσθαι τὰ ἀγοραῖα χρήματα πρὸς τὸ ἐπεῖναι λυσιτελές, εἰ δὲ τὸ ὕδωρ αὐτοῖς πιπράσκειν σίχων ἐβούλοιτο, σίχων δ' ἀρνέμενος, ἐπαλίζει τὸν οἰκεῖον στρατὸν, καὶ τοὺς ἑβραίους διαβαίνειν τὰ ἀρώματα κωλύειν ἐπειρᾶτο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ε.

Ὡς σιχῶνα καὶ ὤγην τοὺς ἀμορραίων βασιλεῖς νικήσας μωυσῆς καὶ τὴν χώραν αὐτῶν διαφθείρας, κατεκληρώσατο αὐτῶν τὴν χώραν δυσὶ φυλαῖς καὶ ἡμισείᾳ τῶν ἑβραίων.

ΜΩυσῆς δ' ἐρῶν πολεμίως αὐτοῖς τὸν ἀμορραίων διακείμενον, ἅτε πρόφρονι μὲν ἀνεχεσθαι δεῖν ἔγνω, καὶ τοὺς ἑβραίους τῆς ἀπραξίας, καὶ τῆς δι' αὐτὴν δυσπορίας, ὑφ' ἧς πασάσης τι πρότερον αὐτοῖς συνέπεσε, καὶ τότε δυσκόλως ἔχον ἀπαλλάξαι διαγνοὺς, πρέσβεις τὸν θεὸν ἐπολεμεῖν αὐτῷ δίδωσι. τοῦ δὲ θεοῦ, καὶ νίκην ὑποσημαίναντος, αὐτὸς ἰσχυρολογίας ἔχει πρὸς τὸν ἀγῶνα. ἐκ τοὺς στρατιώτας παρώρμα νῦν αὐτοὺς· ἀξιῶν τε τὸ πολεμεῖν ἡδονῆς ὑπολαμβάνειν, ὅτ' αὐτῇ συγχωρεῖ χρῆσθαι τὸ θεῖον. οἱ δ' ἧς ἐπῆσαν ἐξουσίας λαβόμενοι, καὶ τὰς σπουδὰς ἀναλαβόντες, ὡς ἥκιστα ἐχώρουν εἰς τὸ ἔργον.

Sexaginta enim oppida egregiè munita de ejus ditione ceperunt, & ex præda tam privatim quam publice sunt locupletati. Post hæc Moyses castra Jordanem versus movet, & campum magnum è regione Hierichuntis. ea est urbs copiosa, palmis abundans, & balsamum ferens. Jamque in tantum creverant Israelitarum animi, ut nihil magis quam pugnas ac prælia cuperent: & Moyses utendum hac promptitudine suorum ratus, victimis Deo pro gratiarum actione mactatis, epuloque exercitui dato, partem ejus armatam ad Madianitarum regionem vastandam misit, urbesque gentis ejus expugnandas, cujus belli origo talem causam habuit:

A καὶ λείαν πολλὴν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ πάντες ἔλαβον. μωυσῆς μὲν οὖν στρατοπεδεύει, ἀγαγὼν τὴν δύναμιν ὅθι τοῦ ἰορδάνου τὸ μέγα πεδίον ἱερυχέντες ἄνυδρος πόλις δ' ἐστὶν εὐδαίμων αὐτῃ, φοίνικας τε φέρειν ἀγαθὴ καὶ βάλσαμον νεμομένη. ἤρχοντο δ' φρονεῖν ἐφ' ἑαυτῆς μέγα οἱ ἰσραηλῖται, καὶ τῶν θεὸς τοὺς πολέμους ἐπιθυμίαν ὑπερέτεινεν. ὁ μωυσῆς, ὀλίγων ἡμερῶν δοὺς χαριστήριον τῷ θεῷ, καὶ τὸν λαὸν εὐωχήσας, μέρος τῶν ὁπλιτῶν ἐξέπεμψε, θυσάοντας τῷ μαδιανίτῃ γένει. καὶ τὰς πατρίδας αὐτῶν σκυλεύσοντας. ἐσὶ δὲ σκυλεύσασθαι τοῖς αὐτοῖς, αὐτίαν ἔλαβε τοιαύτην.

B

CAP. IV.

De Balamo vate.

Num. 22. 23. 24.

BAlacus Moabitarum rex habens veterem amicitiam & societatem cum Madianitis, cum res Israelitarum in tantum crescere videret, cœpit etiam de suo regno esse solicitus. Nesciebat enim Deum vetare, ne Hebræi quicquam ulterius præter Chananæam usurpare appetant: atque ita non satis consulte de rebus novis cogitavit, & bello quidem aggredi elatos tot victoriarum successu non est ausus, obstare tamen volens, ne ulterius procederent, legatos de communibus commodis ad Madianitas mittit. Illi ad Balamum quendam ultra Euphratem, nobilem in eis locis vatem, & sibi amicum, cum Balaci legatis mittunt etiam de suis honoratissimum quemque, rogantes, ut veniret ad se, & diris imprecationibus Israelitas devoveret. Vates, legatis comiter exceptis, & hospitali mensæ adhibitis, consuluit Deum, quæ sit ejus de Madianitarum postulatis sententia. qui cum vetaret illis obsequi, reversus ad eos, ait, sibi non decesse voluntatem illis gratificandi, sed obstare Deum, cujus beneficio debeat gloriam ex veris hactenus prædictionibus comparatam. nam exercitum illum, quem ipsi execratum velint, esse Deo longè carissimum. deditque consilium, ut ob hanc causam ad Israelitas profecti, pacem cum illis quibuscunq; conditionibus facerent. his dictis, legationem dimisit. at Madianitæ, Balaco maximis precibus urgente, eadem de re denuo legatos mittunt ad Balamum: qui cupiens hominibus obsequi, Deum consulit. Deus vero offensus jubet, ut legatis assentiatur. is ratus Deum hæc serio jubere, cum legatis proficiscitur. inter eundum autem, cum ventum esset in viam quandam angustam inter duas macerias sitam, occurrit ei Angelus: quo animadverso, asina, qua vehebatur, declinans appressit eum ad alterum septum, nihilque movebatur verberibus sessoris pressuram molestè ferentis: cumque nec angelus de via cederet, nec vates verberandi finem faceret, tandem procumbens, Deo sic volente, humana voce Balamum incusat, quod nunquam antehac læsus sæviret in se, non intelligens Deum prohibere, quo minus, quibus cuperet, obsequatur.

C

D

E

F

G

Κεφάλαιον δ'.

Περὶ βαλαάμου τοῦ μάντεως, καὶ πῶς λῶν πεπόθη.

ΒΆλακος ὁ τῶν μωαβιτῶν βασιλεὺς, φιλίας αὐτῷ πατρῴας ὄσης καὶ συμμαχίας πρὸς μαδιανίτας, ἐπεὶ τοὺς ἰσραηλίτας ποσῶν φυομένους ἑώρα, καὶ πρὸς τῶν αὐτῷ πραγμάτων λίαν εὐλαβὴς ἦν. καὶ γὰρ οὐδὲ πέπειστο γλῶ ἀλλὰ πλουτοπραγμονεῖν τοὺς ἑβραίους ἀπηγορεῦκοτος τοῦ θεοῦ κτᾶσθαι τῶν χαναναίων, καὶ ζητῶν ἢ φρονιμώτερον ἐγχειρεῖν ἔγνω τῆς λήξεως. καὶ πολεμεῖν μὲν ὅπως τοῖς εὐπραγίαις θρασύνεσθαί τι τοῦ τῆς κακοπραγίας κατηλημμένοις οὐκ ἔκρινε, κωλύσειν δὲ εὐθύνατο ῥᾳδίως μεγάλους λογιζόμενος, πρεσβεῦσαι πρὸς μαδιανίτας ὑπὲρ αὐτῶν. εἰ γάρ τις ἀπὸ εὐφράτου βάλαμος, μάντις ἄριστος τότε, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐπιτηδείως ἔχων, πέμψαι μὲν τῶν βαλάκου πρέσβεις ἄνδρας παρ' αὐτὸν ἀξιολόγους, προσκαλέσοντας τὸν μάντιν ἐλθεῖν, ὅπως ἂν ἐκ τῶν ἱσραηλιτῶν δέας πιθοῖ. προθυμουμένους δὲ τοὺς πρέσβεις, δέχεται ξενίᾳ φιλοφρόνως, καὶ διαπύσας, ἀνεκρίνετο δὲ διὰ βάλαμος τίς ἐστιν αὐτῇ ἐφ' οἷς μαδιανίτας προσκαλοῦσι. τοῦ δ' ἐμποδὼν ὄντος, ἀφικνεῖται πρὸς τοὺς πρέσβεις, προθυμίαν μὲν καὶ ἀσυδησίαν τῶν ἰδίων ἐμφανίζων αὐτοῖς εἰς ἃ δέον τυχεῖν. τὸν δὲ θεὸν ἀνηλέγχειν αὐτὸ τῇ προαιρέσει δηλῶν. ἐς αὖθις ἐπὶ ταὐτὸ κλίνειν δι' ἀληθείαν καὶ τῶν παύσεις πρέσβεσιν ἀγαγοι. τὸν γὰρ σταυρὸν ᾧ καταρασόμενον αὐτὸν ἐλθεῖν προσκαλοῦσι, δι' εὐνοίας εἶναι τοῦ θεοῦ. συμβουλεύειν τι, λέγ. ταύτῳ τῷ αἰτίᾳ παρ' αὐτοὺς χωρεῖν, τῷ ἐχθρὸν τῷ πρὸς τοὺς ἰσραηλίτας καταλυσαμένους. ὁ τοὺς μὲν πρέσβεις παῦσαι τῶν ἀπέλυσε, μαδιανίτου βαλάκου σφόδρα ἐγκειμένου, ὁ δὲ πολλοὺς προσφέροντος, πάλιν πέμπουσι πρὸς τὸν βάλαμον κακόνους βουλόμενοι. χαρίζεσθαι τοῖς ἀνδράσιν, ἀπῆρεν τὸν θεόν. ὁ δὲ καὶ τῆς πείρας δυσχεραίνας, κελεύει μηδὲν ἀντιλέγειν τοῖς πρέσβεσι. ὁ δ' ἀπελαθὼν ἀπέστη ταῦτα τὸν θεὸν κεκελεύκεναι σωφρονεῖν τοῖς πρέσβεσι. κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν, ἀγγέλου θείου προσβαλόντος αὐτῷ, κατά τινα στενὸν χωρίον πεφραγμένον αἱμασιαῖς δυσλαῖς, ἡ ὄνος ἐφ' ἧς ὁ βάλαμος ὀχεῖτο σωθεῖσα τὸ θεῖον πνεῦμα τοσ ὑπαντῶντος ἀπέκλινε τὸν βάλαμον πρὸς τὸ ἕτερον τῶν θριγκῶν ἀνευθήτως ἔχοντα τῶν πληγῶν, ἃς ὁ βάλαμος ἐπέφερεν αὐτῇ κακοπαθῶν τῇ θλίψει τῇ πρὸς τὸ θριγκόν. ὡς δ' ἐγκειμένου τὸ ἀγγέλου ἡ ὄνος τυπτομένη ὤκλασε, κατὰ βούλησιν θεοῦ φωνὴν ἀνθρωπίνην λαβοῦσα, κατημέμφετο τὸν βάλαμον, ὡς ἄδικον ἐπὶ τοῖς πρόσθεν δικαίοις μηδὲν ἔχοντα ἐκάλειν αὐτῇ, νῦν δὲ πληγὰς ἐπιφέρει, μὴ σωσῆς ἐπὶ νῷ τοῦ θεοῦ προαίρεσιν εἰς αὐτὸς ἐπιθυμεῖν ἐφεστηκυῖαν.

παρατ-

[illegible] [illegible] [illegible] [

Digitized by Google

φοινικόφυτον δ' ἐν τῷ χωρίῳ, συνελθόντ☉ τὸ λαὸν πάντ☉, λέγ☉ τοιάδε.

habens palmetis conſitum, ubi populum omnem præſto vidit in hunc modum verba fecit: *Deut. 4.*

Κεφάλαιον θ'.

Ἡ μωυσέως πολιτεία, καὶ πῶς ἐξ ἀνθρώπων ἠφανίσθη.

CAP. IIX.

Moyſis leges, & quomodo ex hominibus eſt ſublatum.

Ἄνδρες συστρατιῶ⁀, καὶ τῆς μακρᾶς κοινωνοὶ πλανωμένης. ἐπεὶ τοῦ θεοῦ δοκεῖν ἤδη καὶ ἐμοὶ χρόνον ἐτῶν ἑκκαίδεκα καὶ ἑκατὸν λίαν μοι ἐδόκει μακρὸς εἶναι βίος, καὶ τῶν πρὸ τοῦ Ἰορδάνου πραχθησομένων οὐ μέλλω βοηθὸς ὑμῖν ἔσεσθαι καὶ σύμμαχ☉. καλυόμενος ὑπὸ θεοῦ, δίκαιον ἡγησάμην μηδὲ νῦν ἐγκαταλιπεῖν τοὺς ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας εὐδαιμονίας πόνους. ἀλλ' ἀίδιόν τε ὑμῖν πραγματευσόμενος τὴν τῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν, καὶ μνήμην ἐμαυτοῦ ἡμομένων ὑμῖν ἐν ἀφθονίᾳ τῶν κρειττόνων. φέρε οὖν ἀπολιμένες ἐν τούτοις ὑμᾶς τὴν εὐδαιμονίαν ἔσεσθε, καὶ πᾶσι τοῖς αὐτῶν καταλείπετε κτῆσιν ἀγαθῶν ἀίδιον ὧν ἐγὼ ἡμῶ⁀, ἄρτι ἀπολιμπάνω τὸν βίον. πεπεισμένος ἄξιος εἶναι, καὶ τὰς πρώτερον ὑπὲρ ὑμῶν φιλοτιμίας, καὶ τὰς τῶν ψυχῶν ὅπως τελευτῇ γνώμονας μεθ' ἁπάσης ὁμιλῶν ὑμῖν ὦ παῖδες ἰσραήλου, μία πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγαθῶν κτήσεως αἰτία, θεὸς εὐμενής. μένει γὰρ ἔτ☉ δοῦναί τε τοῖς ἀξίοις καὶ ἀφελέσθαι τῶν ἁμαρτανόντων εἰς αὐτὸν ἱκανὸς. ὧν παρεχόντες ἑαυτοὺς, οἵους αὐτὸς τιθέναι βούλεται καὶ γὼ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτοῖς σαφῶς ἐξεπισάμενος παρασκευῶ, οὐκ ἂν ὄντως μακαρίσοι καὶ ζηλωτοὶ πᾶσι ἀνυχήσητε πεπιὴ πεύσεσθε. ἀλλ' ὧν τι νῦν ὑμῖν ἐστιν ἀγαθῶν ἡ κτῆσις βεβαία μόνη, τῶν τι ὄντων παρεῖναι ἔξεστιν τοῖς παρουσίαν. μόνον εἰς ὑμᾶς ὁ θεὸς βούλεται ἐπαθαι, τούτοις πειθαρχεῖτε. καὶ μή τι νομίμων τῶν παρόντων ἄλλων προτιμήσητε διαταξιν, μήτ' ἀσεβείας ἧς νῦν ὧδε τὸν θεὸν ἔχετε. καταφρονήσαντες εἰς ἄλλον μεταστήσεσθε τρόπον. ταῦτα δὲ πεπόνθατε, ἀλλιμώτατοι μάχας διενεγκεῖν ἁπάντων ἐστόντας, καὶ μηδενὶ τῶν ἐχθρῶν ἐνάλωτοι. θεοῦ γὰρ παρόντ☉ ὑμῖν βοηθοῦ, πάντων ἀθρόφρονες εὔλογον. τῆς δ' ἀρετῆς ἔπαθλα ὑμῖν μεγάλα κεῖται πρὸς ἅπαντα τὸν βίον κτησαμένοις. αὐτὴ γε πρῶτον ἀγαθῶν τὸ πρόσθιον ἐστίν. ἕπεται καὶ τἄλλων χαρίζεσθαι θεουσίαν. ὡς καὶ πρὸς ἀλλήλους ὑμῖν χρωμένοις αὐτῇ μακάριστον πεῖσθαι τὸν βίον, καὶ τῶν ἀλλοφύλων πλέον δοξαζομένους καὶ ὧδε τῆς αὐθις τἄλλ' εὐκλειαν ὑμῖν ὑπάρξαι. τούτων δ' ἂν ἐφικέσθαι δυνηθείητε, εἰ τῶν νόμων, οὓς ὑπαγορεύσαντός μοι θεοῦ συνεταξάμην, κατήκοοι καὶ φύλακες γένοισθε, καὶ μελετῶντες τὸ σωφρονεῖν αὐτῶν. ἀπειμι δ' αὐτὸς χαίρων ὅτι τοῖς ὑμετέροις ἀγαθοῖς, ὧν ἔτι ἡμῶν ὑμᾶς νόμου τε σωφροσύνης καὶ κόσμου τῆς πολιτείας καὶ τῆς τῶν στρατηγῶν ἀρετῆς, εἰ πειθοῦσιν ἔχουσιν ὑμῶν δ' συμφέροντ☉. θεὸς τε ὁ μέχρι νῦν ἡγεμονεύσας ὑμῶν καθ' οὗ βούλησιν κἀγὼ χρήσιμ☉ ὑμῖν ἐγενόμην, οὐ μέχρι τοῦδε τοῦ χρόνου ὑμῖν ἔσεσθαι τὸν αὐτὸν πρόνοιαν. ἀλλ' ὅ τ' ὄσον αὐτοὶ βούλεσθε χρόνον τοῦτον ἔχειν προστάτην ἐν τοῖς τῆς ἀρετῆς ἐπιτηδεύμασι μένοντες, ὅπως τοσοῦτον αὐτοῦ χρήσεσθαι τῇ προμηθείᾳ γνώμας τε ὑμῖν ἀναπέμποντας ἀεί, αἷς ἑπόμενοι, τἀγαθὰ εὐδαιμονίαν ἕξετε, ὁ ἀρχιερεὺς ἐλεάζαρ☉, καὶ ἰησοῦς, ἥ τε γερουσία καὶ οἱ πρῶτοι τῶν φυλῶν, ὧν ἀκροᾶσθε μὴ χαλεπῶς, γινώσκοντες ὅτι πάντες οἱ ἄρχεσθαι καλῶς εἰδότες καὶ ἄρχειν ἴσασιν παρελθόντες εἰς ἐξουσίαν αὐτό.

Viri commilitones, & longi laboris ſocii, quoniam Deus ita vult, & ætas centum & viginti annorum exacta poſtulat, ut ex hac vita diſcedam, & rebus ultra Jordanem gerendis intereſſe me Deo non eſt viſum, æqvũ duxi, ut quantum ad veſtram felicitatem attinet, ne nunc quidem officio deſim: ſed pro gratia mihi data provideam, ut pro commonſtrata ad eam via, ſempiterna apud vos memoria dignus habear. Age igitur, ubi prius, in quo tam veſtra quam poſterorum beatitudo conſiſtat, indicaverimus, & hoc pietatis erga vos noſtræ perpetuum monumentum reliquerimus, libentes ex hac vita decedamus. Fidem enim, ſat ſcio, mereor, vel quod antehac veſtris commodis indeſinenter ſerviens nunquam vos fefelli, vel quod anima prope exitum conſtitita in omni virtute ac veritate ſeipſa melior redditur. Filii Iſraelis, una omnibus hominibus felicitatis eſt cauſa Deus propitius: quam ſolus dignis dare, & peccantibus in ſe auferre potis eſt. cui ſi vos tales præſtiteritis, quales ipſe poſtulat, qualesve ego ex ipſius ſententia inſtituo, nunquam non macti virtute, æmulandique omnibus eritis: ſed &, quæ jam contigerunt bona, erunt perpetua, & quod deeſt, brevi conſequemini. Tantum voluntati divinæ obſequimini, & mandatis ejus parete: & neque legibus per me latis alias præponite, neqve in religione per contemptum quicquam novate. Quod ſi feceritis, bello præſtantiſſimi inter omnes gentes, & omnibus hoſtibus inſuperabiles eritis. nam, auxiliante Deo, minæ omnes facile contemnuntur. Cæterum virtutis præmia magna per omnem vitam ſunt propoſita, & ipſa ſibi primum eſt ac potiſſimum præmium: deinde per hanc cætera bona facile parantur: qua inter vos invicem utentes & vitam beatam ducetis, & gloriam tum apud exteros tum apud poſteros immortalem conſequemini. Hæc vobis ſunt ſperanda, ſi leges monitu Dei, me perferente, ſcriptas nec ipſi violetis, nec alios violare patiamini, & harum intellectum ac uſum nunquam non meditemini. Ego vero commodis veſtris lætus diſcedo, vosque pietatis ac prudentiæ legibus, & virtuti ducum ac magiſtratuum commendo, qui incolumitatis ac felicitatis veſtræ poſthac curam ſunt habituri. Deus autem, ſub cujus ductu hactenus egiſtis, & cujus favori debetis, quicquid utilitatis ex me percepiſtis, non deſinet vobis proſpicere, ſed quamdiu ipſum & pietatem coluerit, tam diu ſub ejus præſidio tuti permanebitis. Nec deerunt, qui vobis optima monita ſuggerant, quibus parentes beati eritis, nimirum pontifex Eleazarus & Jeſus, & ſenatus ac primates tribuum, quibus cavete vos difficiles præbeatis, ſcientes, qvod, qui bene parere novit, etiam bene imperaturus eſt, ubi ad poteſtatem pervenerit:

τούτου χάριν ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα προδιατάξαι, μὴ καί τις ἡμῖν ὥσπερ τῶν ὁμοφύλων ἐντυγχανόντων τῇ γραφῇ μέμψις ὡς διημαρτηκόσι γένηται. ἔχει δ' οὕτως ἡ διάταξις ἡμῖν τῶν νόμων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν πολιτείαν. οὓς δ' καινοὺς καὶ παρὰ ἀλλήλους ἡμῖν κατέλιπε, τούτους ὑπερθησόμεθα εἰς τὴν παρ' ἑαυτῶν ἀπόδοσιν, ἂν συλλαμβανομένου δ' θεοῦ μὴ παύσηται ἡμῖν τὴν πραγματείαν συντελέσαι παρόντος. ἐπειδὰν δ' ἐν τῇ Χαναναίων γῆν κτησάμενοι, καὶ χαλεπῶς ἔχοντες, πόλεις τε τὰ λοιπὰ ἤδη κτίζειν παρασκευάζῃ, ταῦτα πειστέον τῷ θεῷ φίλα πράττειν, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν βεβαίαν ἕξειν. Ἱερὰ πόλις ἔστω μία τῆς Χαναναίων γῆς ἐν τῷ καλλίστῳ, καὶ δι' ἀρετὴν ὀφθεῖσα, ἣν ἂν ὁ θεὸς αὐτὴν ἕλῃ παρόντος ἑνός. καὶ νεὼς εἷς ἐν ταύτῃ ἔστω, καὶ βωμὸς εἷς ἐκ λίθων μὴ κατεργασμένων, ἀλλὰ λοξάδην συγκειμένων. οἱ κονιάματι χρισθέντες ὑπερεῖν καὶ καθαίρειν πρὸς τὴν θέαν. ἡδὺ δὲ τὰ πρὸ τῶν προσβασίων ἔστω μὴ διὰ βαθμίδων, ἀλλὰ προσχώσεως αὐτῇ πράνους γιγνομένης. ἐν ἑτέρᾳ δὲ πόλει, μήτε βωμὸς, μήτε νεὼς ἔστω. Ἰσχὺς γὰρ εἷς, καὶ τὸ ἕτερον ψεῦδος. Ὁ δὲ βλασφημήσας θεὸν, κατειλλόθεὶς κρεμάσθω δι' ἡμέρας, καὶ ἀτίμως ἐκφανὴς θαπτέσθω. Συμπεριέσθωσαν δὲ εἰς τὸν ἀποφλιοῦσι πόλιν τῶν νεὼν τρεῖς ἔτους οἱ ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἧς ἂν ἑορτῆς κρατῶσιν, ὅπως τοῦ θεοῦ τῶν μὲν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἀπολαύσωσι, καὶ περὶ τῶν εἰς τὸ μέλλον προσκαλῶσι, καὶ σωτήριος ἀλλήλοις καὶ σωφρονικὸν μόνοι πρὸς φιλίας ὦσι. καλὸν γὰρ εἶναι μὴ ἀγνοεῖν ἀλλήλους, ὁμοφύλους τε ὄντας καὶ τῶν αὐτῶν κοινωνοῦντας ἐπιτηδευμάτων. τοῦτο δὲ ἐκ μὲν τῆς αὐτῆς ἐπιμιξίας αὐτοῖς ὑπάρξειν, τῇ πόσει καὶ τῇ ὁμιλίᾳ μιμήσει αὐτῶν ἐντυγχάνοντες. ἀνεπιμίκτους γὰρ ἀλλήλοις μένοντας, ἀλλοτριωτάτους αὐτοὺς νομισθήσεσθαι. Ἐγὼ δὲ καὶ δεκάτη τῶν καρπῶν ἐξαίρεσις ἡμῖν, χωρὶς ἧς διατάξατε τοῖς ἱερεῦσι καὶ Λευίταις δίδοσθαι. ἢ παρασκεύασθω μὲν ὅπως τῶν πατρίδων, ἐς δὲ τὰς ἑορτὰς ἐπαρείσθω καὶ τοῖς θυσίοις αὐτῶν τοῖς ἐν τῇ ἱερᾷ πόλει. δίκαιον γὰρ εἶναι, τῶν ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδομένων, ἵνα ἑ θεὸς αὐτοῖς κτησιοῦχος παρέχηται, ὅπῃ τιμῇ τὸ δεδωκότος ἀπολαύειν. Ἐκ μισθοῦ γυναικὸς ἠτιμωμένης θυσίας μὴ πλεῖν. ἡδεῖα γὰρ μηδενὶ τῶν ἀφ' ὕβρεως τὸ θεῖον. χείρων δ' οὐκ ἂν εἴη τῆς ὅπῃ τοῖς σώμασιν αἰσχύνης. Ὁμοίως μηδ' ἂν ἐπ' ὀχεύσῃ κυσὶν ἤ τινι θηρευτικῷ, ἢ πιμελίαν φυλακῷ, λαβεῖν τὴν μισθὸν, ἐκ τούτου θύειν τῷ θεῷ. Βλασφημείτω δὲ μηδεὶς Ἰουδαῖος, οὓς πόλεις ἄλλας νομίζουσι. Μὴ συλᾶν ἱερὰ ξυνιέναι, μηδ' ἂν ἐπωμοσάμενον ἢ τινι τῷ θεῷ, κεκτῆσθαι λαμβάνειν. μηδεὶς ἐξ ὑμῶν καλῶς τῷ ἐξ ἐρίου καὶ λινοῦ στολὴν φορεῖτω. τοῖς γὰρ ἱερεῦσι μόνοις τοῦτο ἀποδεδέχθαι. Σωμελῶντος δὲ τοῦ πλήθους εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν ὅπῃ ταῖς θυσίαις δι' ἐτῶν ἑπτὰ, τῆς πανηγύρεως ἑορτῆς ἐνστάσης ὁ ἀρχιερεὺς ὅπου βήματος ὑψηλοῦ σταθείς, ἐφ' οὗ μάλιστα ἐξακουσθῆναι, ἀναγινωσκέτω τοὺς νόμους πᾶσι. καὶ μήτε γυνὴ, μήτε παῖδες ἱερεσθωσαν τοῦ ἀκούειν. ἀλλὰ μήτε οἱ δοῦλοι. καλὸν γὰρ ταῖς ψυχαῖς ἐγγραφέντας αὐτοὺς καὶ τῇ μνήμῃ φυλαχθῆναι, μηδὲ ποτὲ ἐξαλειφθῆναι δυναμένους.

scripsit, nos generatim in ſuos ordines digeſſimus: qua de re lector admonendus erat, ne, ſi quis forte ex contribulibus in hæc noſtra inciderit, calumniam temere ſtruat, quaſi parum ſincere ſcripta Moſaica tractantibus. Enumerabo autem eas potiſſimum leges, quæ ad publicam inſtitutionem, ritusque gentiles pertinent; quæ vero ad privatam conſuetudinem aut contractus vel cum exteris vel cum noſtratibus ſpectant, in eum commentarium diſtulimus, quem de moribus & ſacrorum cauſis, Deo favente, ſcribere eſt animus. Poſtquam, acquiſita Chananæa terra, urbibusque conditis, victoriæ fructus ſecuri carpere cœperitis, hæc mandata obſervando rem Deo gratam facietis, & partâ felicitate conſtabilietis. Urbs ſacra ſit una in regione Chananæa, in loco illuſtri & fertili, quam Deus per oraculum elegerit: & templum in ea ſit unum, & altare unum ex lapidibus non politis, ſed collectitiis conſtructum, qui inducti tectorio, decoram & mundam ſpeciem præ ſe ferant: aſcenſusque ſit ad illud non per gradus, ſed terra leniter per acclive aggeſta: in alia vero urbe nec altare ſit ullum, neque templum. Deus enim unus eſt, & Hebræorum genus unum. Qui convitium Deo fecerit, lapidatus per diem pendeat, deinde ignominioſe & obſcure ſepeliatur. In ſacram urbem & templum ter in anno conventus fiat Hebræorum ex univerſa eorum ditione, ut Deo pro acceptis beneficiis gratias agant, & in futurum precibus eum demereantur, & per converſationes ac convivia mutuam benevolentiam alant. Expedit enim, ut inter ſe noſcantur, quibus idem eſt genus, quique eisdem ſtudiis delectantur. Id vero ex hujusmodi congreſſibus facile contingit, dum aſpectus & colloquia pertinaciter in animis hærent: ſicut contra qui nunquam conveniunt, eos alieniſſimos à ſe invicem eſſe oportet. Sint præterea decimæ fructuum ſeorſum ab illis, quæ ſacerdotibus ac Levitis debentur, quibus in patria venditis, pecunia inde redacta in ſacra urbe inſumatur in ſacrificia & convivia. Æquum enim eſt ex proventu terræ à Deo datæ in ipſius honorem hilariter agere. Ex mercede meretricis non eſt ſacrificandum. neque enim quicquam Deum delectat cum injuria conjunctum: neque major eſt turpitudo, quam quæ corporibus infertur. Similiter ſi quis mercedem pro admiſſura canis venatici aut paſtoralis acceperit, nec inde quidem Deo ſacrificare eſt licitum. Diis alienis nemo male loquatur. Fana externa non ſunt ſpolianda, neque ſacra donaria tollenda. Nemo veſte è lino & lana contexta utatur, eſt enim ſolorum ſacerdotum. Septimo quoq; anno, quando per Scenopegiæ feſta apud ſanctam urbem ſacrorum cauſa convenitur, pontifex è ſublimi ſuggeſto, unde à tota multitudine exaudiri poſſit, legem pro concione legat: & neque mulieres neque pueri ab auſcultando arceantur, imo ne mancipium quidem. Nam bonum eſt, ut inſcriptam in animis nunquam delendam memoria retineant.

Levit. 4.
Deut. 16.
Deut. 18.
Exod. 21.
Deut. 5.

μηδενὸς δὲ τῶν πλησίον τῇ χώρᾳ ἐν ᾗ ὁ φόνος ἐπράχθη, ἢ
ἡ γερουσία συνελθοῦσα μετρείτωσαν ἀπὸ τοῦ
ὁποῦ κεῖται ὁ νεκρὸς τὸν χῶρον. ἢ δ' ἂν ἡ ἐγγυτέρα
τῆς πόλις, οἱ ἐν αὐτῇ δημόσιοι, πριάμενοι δαμάλιν,
ἣν κομίσωσιν εἰς φάραγγα καὶ ἀνεπίπλεον δέρτρου
ἢ φυτὸς χωρίον, τοὺς τένοντας κοψάτωσαν τῆς βοός,
καὶ χειμάρρους ἐλούσθωσαν ὥσπερ κεφαλῆς τῆς βοὸς οἱ ἱ-
ερεῖς καὶ οἱ λάβιται καὶ ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκεί-
νης, καθαρὰς ἀποδεικνύσθωσαν τὰς χεῖρας ἔχειν ἀ-
πὸ τοῦ φόνου. καὶ μετ' ὀλίγα, μήτε θρώσαι, μήτε θρωμένων πα-
ρεπιχεῖν. ἐπικαλεῖσθαι δὲ ἵλεων τὸν θεὸν, καὶ μηκέτι
τοιοῦτον δρᾶσαι συμβεβῶσαν τῇ γῇ πάθος. Ἀριστοκρατία
μὲν οὖν κράτιστον καὶ κατὰ νόμον βίον καὶ μὴ λάθοι πάθος ὑμᾶς ἄλλης πολιτείας, ἀλλὰ ταύτην σῴζε-
σθαι τοὺς νόμους ἔχοντες διαστάτας, κατ' αὐτοὺς ἑκά-
στας ἀπονεῖσι. ἀρκεῖ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν εἶναι. Βασιλέως
δὲ μὴ χρῄζοιτε ἐφ' ὑμῖν, ἕπου μὲν οὖν τοῖς ἐμοὶ φυλάτ-
τουσα δ' αὐτὸ δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς,
μηδαμοῦ ἐστω ἀφ' χωρειτω ἡ σύστασις μὲν νόμοις
καὶ τῷ θεῷ τὰ πλείονα δ' φρονεῖν, πρασσέτω δὲ,
μηδὲν δίχα δ' ἱερέων, ἢ τῆς τῶν γερουσιαζόντων γνώ-
μης· χαίρειν τε μὴ πλείοις χρώμενον, μηδὲ πλη-
θικὰ διώκειν χρήματα, μηδ' ἱππικόν. ὡς αὐτῷ ἀφηγου-
μένων, ὥσπερ φανερὰν ἐν τῶν νόμων ἐστίτω. κωλυέσθω
δὲ εἰ τούτων τι μὴ πρόδηλος ἔχοι γίνεσθαι δ' συμφέ-
ροντα ὑμῖν δυνατώτερα. Ὅρους γῆς μὴ ἐξέτω κι-
νεῖν, μήτε οἰκείας, μήτε πολιτείας πρὸς οὓς ἔστιν ἡμῖν
ἐρίδιον. Φυλαττέσθω δ' ὥσπερ ἀγρὸν ψεῦδος βέβαιον
εἰς αἰῶνα καὶ μάλιστα ἀνδρεῖον ὡς πλεμεῶν ἐντὸς γῆν καὶ
στέγος. γινομένων ἐκ τῶν πλησιεκτισάντων πρεσβυτε-
ρων χωρεῖν βουλεύσασθαι τῶν ὅρων. μὴ γὰρ μακρὰν εἶναι δ'
καὶ τοὺς νόμους ἐπεξιέναι τοὺς τὴν ἀρχὴν μεταχειρισά-
μενος. Γεωργὸς ὁ φυτεύσας πρὸ ἐτῶν πέντε ἀπάρων ἀν καρπὸν
βαλῃ τῷ φυτῷ, μήτε τῷ θεῷ ἀπάρχας ἐντεῦθεν δοσο-
φορείτω, μήτε αὐτὸς χρήσῃ, οὐ γὰρ κῆρον τῆτον ἐπ'
αὐτῶν ἐνεχθεῖναι· βιαζομένης δὲ τῆς φύσεως ἀώρως
μήτε τῷ θεῷ ἀρμόζειν, μήτ' αὐτῷ τῷ δεσπότῃ χρῆ-
σθαι. τῷ δὲ πέμπτῳ γευσέτω πάντα τὰ γλυκύμενα τότε
γλύκιστα ἔσται, καὶ σωσαγαγὼν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν κο-
μιζέτω, καὶ σὺν τῇ δεκάτῃ δ' ἄλλου καρπῶ μὴ τῶν
φίλων δύο χρυσῷ ἀναλισκέτω, καὶ μετ' ἐφάνων
καὶ χρεώσεων γιγνομένων. πέμπτου γέτους, κύκλῳ
ἐσῳ τὰ φυτὰ καρπούσθω. Τὴν ἀμπελοις καταφύτευ-
γῆν μὴ πρώιμον. ἀρκεῖ γὰρ αὐτὴ ἐφέρειν τῆτο τὸ φυ-
τὸν, καὶ τῶν ἐξ ἀρετῆς πάντων ἀπολαύσθαι. Βουσὶν ἀ-
ρόσιμον γῆν, καὶ μηδὲν τῶν ἑτέρων ζώων σὺν αὐτοῖς
ὑπὸ ζυγὸν ἄγειν ἀρότους, ἀλλὰ κατ' οἰκείαν φύσιν, κἀ-
κείνοις πάντων τῶν ἀρότων. σπεῖρε δὲ καθαρώτατα σπέρ-
ματα καὶ ἀνεπιμιξίας, καὶ μὴ σπυθρὸς καὶ τρίζ σπεί-
ρειν. οὐ γὰρ τῇ τῶν ἀνομοίων κοινωνίᾳ χαίρειν τῷ φύ-
σιν. Μὴ δ' κτήσεσθαι ἐπιγνῖ ὅσα μὴ συγγνῶ. δεῖ δὲ γὰρ
ὀκ πάντα, μὴ δ' ἀνθρώπῃ καὶ μέρεσι τῶν ἀνθρώπων ἢ πρὸς
τὸ μὲν φύλοι ἀπιστα, τῷ δ' ἐχθρῷ δοτὰ τῶν ἀεὶ τὰ μι-
κρὰ καὶ τὰ φαῦλα πρέπειν λαβοῦσι. Δεῖ δ' μηδὲν ἄνευ πειθοῦς συγκεχωρημένον, ἐξ οὗ κ' μιμήσαιτο ἀφαρπαστής τῶν κατὰ τὴν πολιτείαν ἐστίτω. ἀλλ' ὡς οὐ πάντα τῶν τυχόντων μέλει τοῖς νόμοις εἰδέναι πρεσβεύειν τοῦ κατ' αὐτοὺς ἀμέμπτου.

A qved si nullus exiſtat index, magiſtratus oppidorum vicinorum agro, in qvo cædes eſt facta, & ſenatus convenientes, metiantur à loco, in quo jacet cadaver: & quod fuerit proximum oppidum ejus oppidani emptam juvencam & adductam in teſqua nec ſementi nec plantationi idonea, nervis cervicis abſciſſis, cædant, & ablutis manibus ſupra caput juvencæ ſacerdotes & Levitæ ac ſenatus illius oppidi, puras ſe manus ab ea cæde habere, proclament, eamque nec feciſſe ſe, nec cum fieret, interfuiſſe, invocentque Deum, ut proditius factus nunquam poſthac in ea regione tale malum accidere permittat. Optimum quidem eſt optimatum regimen, & in ſic adminiſtrata republica vivere, nec eſt, cur aliam ejus ſpeciem concupiſcatis: ſed præſtat, ut hac contenti in legum & veſtra ipſorum poteſtate ſitis. Satis enim eſt, Deum habere præſidem. Attamen ſi regis vos cupido cœperit, nemo ſit niſi veſtri generis & ſanguinis, & cui juſtitia ſit cordi cum cæteris virtutibus. Is quisquis fuerit, plus legibus & Deo quam ſibi ſapientiæ tribuat, nihilque præter pontificis ac ſenatus ſententiam faciat: nec multas alat uxores, aut pecuniis equisve plurimis gaudeat: quarum rerum copia facile contemptor legum poſſet evadere. & ſi talibus ſtudiis plus æquo fuerit deditus, obſtandum eſt, ne potentior fiat quam rebus veſtris expedit. Terminos terræ movere non eſtas, nec propriæ, nec alienæ, dummodo pacatæ: id religioſe cavendum, ut tanquam Dei calculus æternum fixus maneat: quod hæc præcipua cauſa ſit bellorum & ſeditionum, ſi avaritia certis terminis non circumſcribatur. Facile enim legum proſcripta tranſilit, qui terminis cupiditatem ſuam cohiberi non patitur. Qui terram plantaverit, ſi plantæ ante quartum annum fructum protulerint, hic Deo primitias inde offerre oportet, nec in proprium uſum convertere; intempeſtivus enim eſt talis fructus: quicquid autem præmaturè à natura extorquetur, ejus uſus nec Deo convenit, nec domino. quarto vero anno colligat, quicquid jam tempeſtivum, & in ſanctam urbem deferat, & cum reliqui proventus decimis in conviviis cum amicis conſumat, & cum pupillis ac viduis. quinto demum anno arbitratu ſuo fructus colligat. Agrum vitibus conſitum ne ſemines. ſufficit enim, quod hanc plantam nutriat, nec opus eſt ut & aratro vexetur. Bubus aranda eſt terra nec aliud animal cum eis ſubjugandum, ſed ejuſdem ſemper generis ſub idem jugum agenda. Semina quoque debent eſſe pura & impermixta nec duum ſimul aut trium generum ſunt ſeminanda. abhorret enim natura communionem diſſimilium. Neque diverſi generis jumentorum coitus ſunt admittendi. verendum enim ne hoc exemplo & ad homines contemptus generis ſui perveniat, ut ſolent à minimis principiis res in pejus proficere. Cavendum eſt autem magnopere, ne quid ejusmodi permittatur, ex cujus imitatione mores publici depravari poſſint. quapropter ne levia quidem leges diſſimulant, dum officio ſuo nusquam deeſſe cupiunt.

Deut. 24. Metentes & demessa colligentes ne spicilegium faciant, quin & de manipulis nonnihil egenis relinquant, ut hæc tanquam à fortuna objecta in usum suũ convertant & alimoniam. De vindemia qvoque racemuli relinquantur pauperibus: similiter de olivetorum fructu nonnihil, ut sit egenis, qvod colligant, quandoquidem de suo non possunt. non enim tantum ex negligentiori collectione decedit, quantum accedit è pauperum gratia. Deus etiam ad enutriendos fructus terram alacriorem faciet, si non quisque suis tantum commodis provideat, sed inopum quoque rationem habeat. Nec bubus in area triturantibus os obligandum est. non enim æqvum est vetare laboris socios, quo minus & fructum sint participes. Nec à pomis maturis viatores sunt arcendi, sed sinendi, ut tanquam propriis se fatient: & sive indigenæ sint, sive exteri, libenter illis ad esum exhibenda sunt; auferre vero secum non liceat. Neque vindemiante vetent obvios degustare ex his, quæ ad torcular deferunt: iniqvum enim fuerit de bonis Deo concessis invidere tantillum concupiscentibus, præsertim qvum id anni tempus sit facilissimum, & juxta Dei ordinationem non diu duraturum. & si quis præ pudore cunctetur attingere, ut sumant, hortentur; Israelitas quidem ut socios, & quibus propter cognationem liceat hoc facere: advenas vero hospitalibus is munusculis dignentur, quæ ipsis Deus pro tempore præbuit. Non enim debet existimari detrimentum, quod liberali animo sumendum hominibus permittitur: quia non in hoc Deus abundantiam bonarum rerum largitur, ut his soli fruamur, sed ut de nostro alios etiam honoremus: volens hoc modo singularem erga Israelitas favorem ac liberalitatem suam gentibus innotescere, dum id, qvod ipsis superest benigne cum illis communicant. Qui vero contra fecerit, plagas una minus quadraginta publica scutica accipiens illiberalem hanc pœnam sustineat, eo quod, cum esset ingenuus, lucro serviens ipse suam dignitatem læserit. Rectum enim est, ut cum ipsi multa in Ægypto & deserto sitis perpessi, aliorum miserias non negligatis: & Dei benignitate amplas facultates consecuti, ex his nonnihil per compassionem egenis decidatis. Ultra duas decimas, quas quotannis pendere jam jussi, alteram Levitis, alteram in sacras epulas, tertia tertio quoque anno est conferenda, quæ in egenas viduas & pupillos distribuatur. E fructibus primos proventus in templum deferant, & pro accepta terra, quæ eos tulit, Deo gratiis actis, & sacrificiis juxta legem ritè peractis, primitias sacerdotibus offerant. Hæc omnia ubi quis perfecerit, & utrasque decimas, tum quæ Levitis debentur, tum quæ epulis, attulerit, iter ingressurus consistat è regione templi, ante omnia Deo gratias agat, qvod ab Ægyptiorum gravi servitute liberatis terram uberem & amplam fruendã dederit:

Deut. 25.

Deut. 26.

A Αμῶντας ἢ καὶ συναιροῦντας τὰ θέρη, μὴ καλαμᾶσθαι καταλεπεῖν δέ τινα τῶν δραγμάτων τῆς βίου ἀπανίζουσιν ἄμμον εἶναι τὸ εὕρημα πρὸς ἀφαίρεσιν ἐμοίας γὰρ τῆς τροφῆς ἀπολειπεῖν τὰς ὀπιφυλλίδας τοῖς πένησι. καὶ ἐλαιώνων παρεῖναί τι τὸ καρπῶ πρὸς συλλογὰν τοῖς ἐξ ἰδίων οὐκ ἔχουσι μεταλαβεῖν. οὐ πορρωτέρω γὰρ ἐκ τῆς ἐπ' ἀκριβοῦς αὐτῶν συλλογῆς ἐμπίπτει τοῖς δεομένοις τὸ ἔλαττον γίνεται, ὅσῳ χάρις ἐκ τῶν δεομένων ἔλθοι. τέτι θεῖον τὸν γῆν προθυμότερον εἰς τὸν ἐκτροφὴν τῶν καρπῶν ἀπεργάσασθαι, μὴ τὰ καθ' αὐτοὺς προνοουμένων λυσιπλούς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀφελοῦντας λόγον ἐχόντων. Μὴ δὲ βοῶν ὅπως τριβοιεν τοὺς στάχυας, δεῖσθαι τὰ στόματα ὀπὶ τῆς ἄλω. οὐ γὰρ ἴσην δίκαιον εἶργειν τοὺς συνεργασαμένους τὸ καρπῶ, καὶ θεῖ τὸν γῆσιον αὐτὸ ποιήσαντας. Μὴ δὲ ὁπώρας ἀκμαζούσης κωλύειν ἄπειθα, τοὺς ἐδῶ βαδίζοντας, ἀλλ' ὡς ἐξ οἰκείων αὐτῆς ὀπιπράσκειν ἐμπιπλᾶσθαι, κἂν ἐγχωρεῖ πυκάσαι καὶ ξένοις χαίροντας ὅπῃ τὸ παρέχειν αὐτοῖς τὴ ὡρεσίων μεταλαμβάνειν, ὀπιφέρεσθαι δὲ αὐτῆς μὴ δὲν ἐξεῖσα. μηδὲ τεχνῶντις ὧν εἰς τὰς ληνοὺς κομίζουσι ἐρεῖσθαι τοὺς ἐπαντιάζοντας ἐπιθέναι. ἄδικον γὰρ ἀγαθῶν ἃ κατὰ βούλησιν θεῖ παρῆλθον εἰς τὸν ἴδιον, φθονεῖν τοῖς ὀπιθυμοῦσιν αὐτῶν μεταλαμβάνειν, τῆς ὥρας ἐν ἀκμῆ τὸ σύσης καὶ ἀποδύσης ἀπιθέν, ὡς τὸ θεῖ κεχαρισμένον ἀνέκπλων καὶ ὑπ' αἰσχύνης πολὺς ἐκείνους ἀψασθαι λαβεῖν τῶν καλεῖσθαι, ὄντας μὲν ἰσραηλίτας ὡς κοινωνοὺς καὶ θεραπόντας ἀφ' τὸν συγγένειαν, ἀφ' ἡμῶν δὲ ἀλλαχόθεν ἀνθρώπους ξενίων τυχεῖν ἀξιοπίστως ὧν ὁ θεὸς καθ' ὥραν αὐτοῖς παρέχει. ἀναλώματι γὰρ οὐκ ἠγητέον εἶναι τῆς κτῆ χρήσεσθαι παρεῖσαν ἀνθρώπῳ λαμβάνειν δι' θεῖ τὸν ἀφθονίαν τῶν ἀγαθῶν χορηγοῦντος οὐκ ὀπὶ τὸ καρπῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ διδόναι φιλοτίμως, καὶ βλέμμα τὸ πρὸς αὐτῷ τὸν ἴδιον θεῖ τὴν τῶν ἰσραηλιτῶν λαὸν εὐνοιαν, τὴ τὸν χορηγίαν τῆς εὐδαιμονίας καὶ πρὸς ἄλλοις ἐμφανίζοντας, οὐκ πλεῖ δι' αὐτοῦ καὶ κείνοις μεταδιδόντων. Ὁ δὲ ταῦτα πιθήσας, πληγὰς μιᾶ λείπουσας παραλάκτισε τῷ δημοσίῳ σκύτῃ λαβὼν τιμωρίαν ταύτην αἰσχίστην ἐλεύθερος ὑπομενέτω. ὅτι τῷ κέρδῃ δοῦλος, ὕβρισε τὸ ἀξίωμα. καλῶς γὰρ ὑμῖν ἔχει πεπειραμένοις ἐν αἰγύπτῳ συμφορῶν, καὶ τῇ τὸν ἐρημίαν, πρόνοιαν τῶν ἐν τοῖς ἐμοῖς ὑπαρχόντων ποιεῖσθαι. καὶ τυχόντες δι' ἐμοῦ ἐλέου θεσπίσας τὸ θεῦ, τὸν αὐτὸν ταύτην ἐξ ὁμοίου πάθους ἀπομερίζειν τοῖς δεομένοις. Τὰς δεκάτας τὰς δυοῖν, ἃς ἔτους ἑκάστου πρόσπον τελεῖν, τὴν μὲν τοῖς λεβίταις, τὸν δ' ἑτέραν πρὸς τὰς διωχίας, τρίτην πρὸς αὐτοῖς τῇ τὸ ἔτος τρίτον συμφέρφ εἰς ἀφανισμὸν τῶν ἀπανιζόντων, γυναιξί τε χήραις καὶ παισὶν ὀρφανοῖς. Τῶν δ' ὡραίων ὅτι ἑκ πᾶσιν ἑκάστῳ τύχη ἀμόλυνον, εἰς τὸ ἱερὸν κομίζεσθαι. καὶ τὸν θεὸν ὑπὲρ τῆς ἐνεγκαμένης αὐτὸ γῆς τὸν αὐτοῖς κτήσεσθαι παρέχειν ἀλογήσαντας, θυσίας ἃς ὁ νόμος αὐτοῖς ὀπιφέρειν κελεύει ὀπιτελέσαντας, τούτων τὰ σπλάνια τοῖς ἱερεῦσι δίδοσθαι. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα πιήσας τις, καὶ πάντων τῶν δεκάτας ἅμα τῆς εἰς τοὺς λεβίτας, καὶ τὰς εὐωχίας τῆς ἀπαρχῆς ἀπολωχὼς, ἀπέναντι μέλλῃ θεῷ αὐτὸ οἰκάδε, στὰς ἀπέναντι καὶ πρόσωπον, εὐχαριστείτω μὲν τῷ θεῷ, ὅτι τῆς ἀπ' αἰγυπτίων αὐτὸς ὕβρεως ἀπαλλάξας, γῆν αὐτοὺς ἀγαθὴν καὶ πολλὴν ἔδωκε καρποῦσθ.

μαρτυ-

μενώδω ὅτι οὐκ ἀποστερητέον ἀνδρὸς πένητος μι- A Cavendum, ne quis virum pauperem mercede
σθὸν ὀφειλόμενον ὡς αὐτῆς γῆς καὶ τῶν ἄλλων κτημάτων ὁ sua defraudet, memor, quod is vice agri & fa-
θεὸς αὐτὴ τὴν ὠφελείαν ἐποίησεν. ἀλλὰ μηδὲν ἀνα- cultatum hoc à Deo sortitus sit, proinde non pro-
βαλλέσθω τῶν ὀφειλομένων, ἀλλ' αὐτημερὸν ἀποδιδόσθω, crastinanda solutio, sed eadem die reddenda,
ὡς οὐ βουλομένου τοῦ θεοῦ τῆς ἐξ ἀπρονοησίας βλάβης cum constet, Deum nolle, ut operarius laboris
ὑπομένειν τὸν ἐργασάμενον. ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ ἀδικίας sui fructu careat. Liberi ob parentum iniquita- *Ibidem.*
πατέρων μὴ πολλάκις, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπὶ τοῖς ἐκείνων αὐτῶν tem puniendi non sunt, nimirum propter suam
ἀρετῆς, εἰκὸς μᾶλλον ἀξίους, ὅτι μοχθηρῶν ἐγέ- virtutem digniores miseratione, quod è talibus
νοντο πατέρων, ἢ μισοῦς φαύλους ὄντας φαύλοις. Οὐδὲ B nati sint, quam odio propter illorum vitia. Ne-
μὴν τοὺς τῶν ἡμαρτηκότων λογιστέον, τῶν νέων πολ- que patribus peccata filiorum sunt imputanda,
λὰ τῆς ἡλικίας ἡμέρας διδασκάλων αὐτοὺς ὑπερεπόν- qui, contempta parentum disciplina, multa
των καταφρονήσαντας καὶ διαπεσόντας. Εὐνούχους ἐκτέ- sibi permittunt facere. Spadones abominare &
μνουσι, καὶ σωφρόνων ὄντων τῶν μετ' αὐτῶν, ἀφε- averſare, qui virilitate & genitura se ipsi priva-
λομένους αὐτοὺς τὸ ἄρρεν καὶ τῆς παιδοποιίας καρ- verunt, quam nobis Deus ad incrementum &
πὸν, ὃν ὁ θεὸς ἐπὶ αὐξήσει καὶ πλήθει ἡμῖν ὁ θεὸς multiplicationem addidit. Procul arcendum est
παρέχεται. ἐκτὸς ἐστω τοῦ τοιούτου γένους. ἐκτὸς δὲ οὗτος, hoc genus, quod non modo posteritatem, quan-
ὡς ὅπου τείχων σφαγὴ, καὶ πρὸ πυλῶν ἀποκλεισμὸς τὸ ἐκείνων ἀνεύ- C tum in se est, sed multo ante propriam innocen-
πιον. δῆλοι γὰρ ὡς τῆς ψυχῆς αὐτοῖς πεπηλυσμένης, tiam ac puritatem perdidit. Satis enim constat,
μετεποιήσαντο πρὸς τοῦτο καὶ τὸ σῶμα. ὁμοίως δὲ quod, effœminato primum animo, etiam corpora
καὶ πᾶν τὸ νομιζόμενον πρᾶγος τοῖς ὁρῶσι. Μὴ ἐξεῖναι habent muliebria. similiter abhorrere oportet,
πρὸς ἀνθρώπους, μήτε ἀνθρώπους, μήτε τῶν ἄλλων quicquid inter portenta ducitur. Castrare nec
ζώων. Λύτη οὖν ἔστω ὑμῖν εἰρηνικὴ τῶν νόμων καὶ τῆς hominem licet, nec ullum aliud animal.
πολιτείας διαγωγή. καὶ ὁ θεὸς εὐμενὴς ἀσκοῦσιν Hæ pacis leges & instituta sunto, & Deus propitius
αὐτοῖς τὸν βίον παρέξει. ἥκιστα δὲ χρὴ μηδεὶς ὑμῶν inconcussam eam & imperturbatam conser- D
ὑπολάβῃ ὡς κινήσει τι τούτων ἢ πρὸς τὸ ἐναντίον με- vabit. abſit autem, ut ullum tempus veniat, quod
ταβαλεῖ. ἐπὰ δὲ ἀνάγκη τὸ ἀνθρώπινον καὶ εἰς ἀ- hæc innovet & in contrariam formam transferat.
βουλήτους ἢ κατὰ προαίρεσιν παραχὰς καὶ κινδύνους Quoniam autem necesse est homines vel sponte
ἐμπεσεῖν, φέρε καὶ περὶ τούτων βραχέα προδιδάξωμεν, vel invitos in turbas ac pericula incidere, age, et-
ὡς ἂν προειδότες ἀρχὴν ποιῶνται, ἐν τῇ χρείᾳ iam de his pauca præcipiamus, ut scientes, quid
τῶν σωτηρίων εὑρήσετε, καὶ μὴ τότε ἃ δεῖ πρᾶξαι διστά- opus facto sit, cum usus erit, in promptu habeatis
ζητοῦντες ἀπροσκέπτως τοῖς καιροῖς παραπίπτητε. salutaria consilia, nec sitis hac parte imparati in
χθὲς ὑμῖν ὁ θεὸς ἔδωκε, πόνων καταφρονοῦσιν καὶ ipso temporis articulo. Faxitque Deus, ut ter-
ψυχὰς πρὸς ἀρετὴν ἡσκημένοις πόλεμον νέμοισθε, E ram, quam vobis pro labore vestro ac virtute de-
κεκτημένοις αὐτὴν μήτε ἀλλοτρίων ἐπὶ αὐτὴν ἐπὶ κα- dit, in pace & tranquillitate colentes possideatis,
κῶσι γραπτυόντων, μήτε ἐμφύλιον κατεργάζηται ὑμᾶς. nec hostibus incursantibus, nec domestica sedi-
ὑφ' ἧς πάντα περᾶσι τοῖς ἑαυ- tione turbante, quæ, abrogatis patrum legibus
τῶν πατρίοις, πόλεμον τὸν ἐκείνοις νομισθέντα. & institutis, in contrariam disciplinam vos induc-
χρώμενοί τε νόμοις οὓς ἀρεστοὺς δοκιμάσαις ὁ θεὸς παρ- cat: utque in perpetua legum à Deo comprobatarum
εδίδωκε διαπλείητε. ἔργον δ', ὅτι ἂν πολεμῶσιν, ἢ observatione permaneatis. Bella vero,
καὶ ὑφ' ὑμῶν ἢ ὕστερον ὅπῃ παίδων ὑμετέρων ἠθῆ- vel vobis vel vestris posteris gerenda, extra fines
σαι, ἔξω τῆς θεοῦ ἀποστρόφου πραχθέν. μέλλοντας Deus avertat. Cæterum cum bellum instabit, ca- *Deut.* 20.
δὲ πολεμεῖν πρὸς βίαν καὶ κήρυκας πέμπειν ἔξω F ducatores primum ad destinatos hostes sunt
τοὺς ἐκκειμένους πολεμίους. πρὸ δὲ τῶν ὅπλων, καλὸν mittendi. decet enim ante arma verbis ad eos
ἔστω πρᾶξαι λόγοις πρὸς αὐτοὺς, δηλοῦντας ὅτι καὶ uti, docendo, quod, quamvis & copiæ vobis ad-
ἀφθόνοις πολλῷ ἐσμεν καὶ ἵπποις καὶ ὅπλοις, ἔστω sint numerosæ, & equi, & arma; & super
μὴν τούτων ἕνεκα τὸν θεὸν καὶ συμμαχεῖν, ὅμως ἀξιοῦ- omnia Deus auxiliator propitius, mavultis ta-
μεν μὴ ἀναγκασθῆναι πολεμεῖν αὐτοὺς, μηδὲ τοῖς ἐκεί- men non cogi ad bellum, neque ex rebus illorum
νων ἀφορισθεῖσιν ἀσυλήτοις αὐτοῖς κέρδη προσ- direptis ingrata lucra quærere. Et si quidem,
λαμβάνειν. καὶ πεισθῆναι μὲν καλῶς ὑμᾶς ἔχειν quod æquum est, persuaderi sibi patiantur, præ-
τὸν ἀρίστου φύλακα θεὸν, ἔστω τοὺς ἐφ' ἑαυτοῖς ὡς G stat pacem inviolatam servare: quod si plus suis
ἰσχὺι διαφέροντας δι' ἀδικίαν ἐξελεῖν, στρατὸν ἐπ' viribus tribuentes jus in armis reponant, exercitum contra eos educite, imperium Deo committentes, creato uno aliquo forti viro, qui vicarius illi sit, & quasi proimperator. multorum enim imperium non modo moram affert rebus strenue gerendis, sed non raro plus nocet, quam prodest. Delectus autem habendus est virorum tantum robore tam animi quam corporis præstantium: ignavi vero minime admiscendi, ne, dum res armis geritur, in fugam aversi hostium conditionē potiorem faciant. Immunes autem sint a militia,

Google

τῇ δ' ὑστεραίᾳ, τὸν λαὸν σὺν γυναιξὶν ἅμα καὶ τέκνοις εἰς ἐκκλησίαν συναγαγών, ὡς παρέλαβε καὶ τὰ ἐν ἑράπεδα, ὅρκου τῶν νόμων αὐτὸς φυλακὴν ποιήσας. καὶ τῆς τοῦ θεοῦ βουλήσεως ἀκριβῶς λογισάμενος, μήθ' εἰς αὐτοὺς μήτε συγγένειαν χαρίζόμενος, μήτε εἰκότας φόβους, μήτε ἄλλου καιροῦ αἰτίαν κυρίαν τῆς τῶν νόμων φυλακῆς ὑπολαμβάνοντας εἶναι δεῖν ἕνεκα τοῦ πλήθους. ἀλλ' ἂν τις τῶν ἐξ αἵματος συγχέαι καὶ κατάλυσιν ὑπομείνῃ τοῦ κατ' αὐτὸν πολιτικοῦ, ἀπὸ πόλεως, ἀμύνων αὐτὸς καὶ κινῶν ἡμᾶς κατ' ἰδίαν, καὶ κρατήσαντας μὲν ἐξ αὐτῶν ἀναστάτων ἡμελλον, καὶ μήτε τοῖς ἀθανάτοις τῶν δοθέντων ἀγαθῶν ἀπολείπειν. εἰ δ' ἀποστείλειεν, λαβὼν τοῦ πράγματος, αὐτὸς τὸ μὴ κατὰ βουλὴν ἰδίαν πᾶσι μηνύσειν ὑπεκίνουν. καὶ τὸ μὲν πλῆθος ἤμυνεν. ἐδίδασκε δὲ αὐτοὺς, ὡς ἂν οἱ θεοὶ τῇ πόλει μᾶλλον κεχαρισμένοι γένοιντο. καὶ οπως ἂν οἱ ἱερεῖα ἐπιτύχοντες ἐξίοιεν, πέμπειν χρῆσθαι τοὺς λίθους οὓς ἡμῖν πρότερον ὑπέλιπεν. περιφήνας δὲ καὶ ἡσυῖς μαντείας παρέντος ἐπὶ παντὶ ὅσα ποιήσειν ὑπὲρ τῆς τοῦ λαοῦ σωτηρίας, ἐν τε πολέμοις καὶ κατ' ἰδιωτικοὺς νόμους σωτηρίας. καὶ τὸν τῆς πολιτείας κόσμον συμπεριέζων ἀναλογιζόμενος περιέπειν ὡς δηλώσειν αὐτῷ τὸν θεὸν, εἰ μὴ ὑβρίσαντες τὴν αὐτοῦ θρησκείαν παρεβήσονται κακῶν, ὡς ὅπλων τε αὐτοῖς πολεμίων πληρωθῆναι τὴν γῆν καὶ καταισχυνθῆναι πόλεις. καὶ τὸν νεὼ καταπεμοθῆναι, καὶ καπνὸς ἀνίστασθαι δουλεύειν ἀνάρσιον οὐδένα λήψομένοις ὅπλα τῶν ὅπλα τῆς συμφορᾶς αὐτῶν. μετανοήσειν δ' αὐτοὺς ὅπλ μηδὲν χρήσιμον ταῦτα ποιοῦντας. ὁ μὲν τοι θεὸς ὁ κτίσας ὑμᾶς, πόλεις τε πολίτας ὑμετέρους δοσόμενος, καὶ τὸν ναόν. ἐσεῖται δὲ τῶν τοῦτων ἀπόλαυσις, οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πολλάκις. περιορμήσας δὲ τὸν ἰησοῦν ὅπλ τοὺς χαναναίους φράσαι ἐξαγαγὼν ὡς δ' θεοῦ συμπροϊόντος οἷς ἂν ἐπιχειρήσῃ, καὶ πᾶσιν ἐπιφημίσας τὴν πλῆθυν. ἐπεὶ φησι πρὸς τοὺς ἡμετέρους ἀπιέναι μέλλοντας, καὶ θεὸς τοῦτό μοι τὴν ἡμέραν ταύτην πρὸς ὑμᾶς ἀφίξεως ὥρισε, χάριν μὲν αὐτῷ ζῶν ἐπὶ καὶ παρὼν ὑμῖν ἔχειν ὁμολογῶ. πρεσβείας τε τῆς ὑπὲρ ὑμῶν, ἣν οὐχ ὑπὲρ ἀπαλλαγῆς μόνον τῶν ἡμετέρων ἐπίκαιρα κακῶν, ἀλλὰ καὶ δωρεᾶς τῶν κρειττόνων. ὅπ τε πρωΐ τοῦτ μοι καὶ τῇ πρώτῃ ὑπνου τῆς ὅπ τὸ βέλτιον ὑμῶν μεταβολῆς φροντίδα λαμβάνειν συμπαρῆν τε ἅπασιν αὐτὸν δύναμιν ἡμῖν. μᾶλλον δ' αὐτὸς ἢ ἐξ τοῦ ἀφῆκεν αὐτὸ διόδους ἐκ πολλὰ χαρίζόμενος ὑπὲρ ἐμοῦ πονοῦντος μοι ἐξ ὑπηρετῶν, ὧν τὸν ὑμετέρων λαὸν διεφθείρεσθαι ἐβούλησεν, ἀλλ' ὧν περιελόμενος τοῦ θεοῦ δύναμιν, ὧ μελήσει καὶ τοῖς τὸ μέλλοντ' ὑμῶν, ἀπαλλαττόμενος καλῶς ἔχειν ὑμνοῦντα, αὐτός τε ταύτην ὠφελομένην ἀμοιβὴν ὑποπόνους, καὶ καταλειπὼν ἐς μνήμην ὑμῖν, τὸ σέβειν τε καὶ τιμᾶν προσῆκεν τοῦτον ἡμῖν, καὶ τοὺς νόμους τιμᾶν ὧν τε παρέγκλε, καὶ μόνων ἀνθρώπων ἐπ' πλεῖστα δώρημα κάλλιστον φυλάττειν. ὡς δεινὸς μὲν ἐχθρὸς καὶ ἀνθρωπ θυμὸς ὑπερζεόντων αὐτοῦ τῶν νόμων καὶ ματὴν κειμένων. θεοῦ δὲ μὴ παροξυθέντος χαλεπαίνοντος ὑπὲρ ἠμελουμένων νόμων οὓς αὐτὸς ἡμῖν ἔδωκε.

A Postridie populo cum uxoribus & liberis in concionem collecto, ne mancipiis quidem exclusis, jurejurando eos ad legum custodiam adstrinxit: utque Dei voluntatem diligenter expendentes, neque cognationis gratiam, neque periculorum metum, neque ullam aliam causam tanti facerent, ut eam potiorem legibus ducentes, ab earum præscriptis discederent: sed sive consanguineorum unus aliquis, sive urbs quæpiam, circa eas turbare aliquid, aut statum earum labefactare conetur, privatim & publice illis periclitantibus auxilium ferrent. quam si vicissent, à fundamentis, ut defertricem, revellerent, & ne solum quidem ipsius, si fieri possit, superesse paterentur, sin vero id efficere non valerent, nec pœnas meritas exigere, saltem testarentur se impietati alienæ non consentire. hæc populus in foro jurejurando firmavit. Post hæc docebat eos, quomodo sacrificia Deo gratiora fierent: & quomodo expeditiones suscipiendæ, captato signo ex lapillis, de quibus jam diximus. Sed & Jesus, superstite etiam tum & præsente Moyse, vaticinatus est, quicquid pro salute populi gesturus erat, vel foris bello administrando, vel domi ferendis legibus: & ad vivendi rationem recens institutam eos præparans, divino monitu se præfagire ajebat, quod si patriam religionem violarent, clades non effugerent. nam & regionem ipsorum armis exterorum opplendam, & urbes diruendas, & templum incendendum, & ipsos sub hasta victoris venundandos, servituros que gentibus, quæ afflictorum nulla miseratione tangerentur: actum demum seram atque inutilem erratorum pœnitentiam acturos. Deum tamen ipsorum conditorem, & urbes suis civibus & templum populo redditurum. Hæc autem fore, ut non semel tantum amittant, sed sæpius. Deinde Moyses exhortatus Jesum, ut in Chananæos exercitum duceret, affuturumque cœptis ejus Deum pollicitus, & populo omnia fausta ominatus: Quoniam, inquit, ad patres nostros abeo, & Deus hanc mihi diem abitus præfinivit, gratias illi vivens adhuc, & vobis præsentibus, ago pro cura ac providentia, quam de rebus vestris hactenus habuit, non solum depellendis adversis, sed commodis etiam largiter exhibendis: & quia laborem meum ac solicitudinem, dum vestrum statum in meliorem fortunam reducere conor, propitius semper adjuvit: imo vero ipse & exorsus est rem & absolvit, me ministro usus & vicario in obeundis, quæ ad vestram felicitatem pertinere visa sunt. Quapropter æquum est, ut, priusquam decedam, ejus potentiæ, qui & in posterum vobis non deerit, dignas laudes rependam, neque hoc debito exsolvam, vestræque memoriæ commendem, quod hunc solum colere & venerari convenit: & leges ejus habere in precio, ut quæ omnibus reliquis donis jam acceptis, aut in posterum à propitio conferendis, longe sint anteponendæ. Gravis enim adversarius est vel homo legislator, si constitutionibus suis autoritatem adimi sentiat: Dei vero indignationem, absit, ut experiamini, quæ legibus ipsius contemptis, excitari possit.

Deut. 29.

Deut. 31.

Deut. 34.

Hæc poſtrema verba Moyſe loquente, & ſingulis tribubus ſua fata aperiente, univerſa multitudo in lacrymas erupit, ut & mulieres plangentes dolorem ob futuram ipſius mortem conceptum declararent, quin & pueri præ mœroris impotentia plorantes, præ ſe ferebant, quod tanta eſſet viri virtus ac magnificentia, ut ne illam quidem ætatem latere poſſet. Itaque certamen quoddam erat inter minores & grandiores, utrosmajor haberet mœſtitia. alteri enim intelligentes, quali orbarentur antiſtite, futuram ſuam conditionem lamentabantur. alteri hoc ipſum lugebant, quod, priusquam ejus virtutem ſatis degustaſſent, jam carendum eo, ſeque deſtituendos videbant. Quantus autem fuerit populi ploratus & querimoniæ, conjecturam capere licet ex eo, qvod tum prophetæ accidit. Quamvis enim perſuaſiſſimum ſemper habuit, non eſſe inſtante morte dolendum, ut quæ præter Dei voluntatem ac naturæ leges non veniat, viſo tamen affectu populi, à lacrymis temperare non valuit: dum vero eo proficiſcitur, ubi diſpariturus erat, omnes cum fletu ſequebantur. Tum Moyſes his, qui longius aberant, manu mota ſignificavit, ut conſiſterent: propiores autem rogabat, ne exceſſum ſuum lacrymabilem facere pergerent, cum fletu proſequendo. Illi vero & hanc extremam gratiam ei referendam exiſtimantes, ut, quemadmodum cupiebat, ſeorſum ſecederet, continuerunt ſe inter ſe lacrymantes. Solus autem ſenatus eum deduxit, & pontifex Eleazarus, & imperator Jeſus. Ut vero in monte, Abari vocato, conſtitit, qui celſus è regione Hierichuntis attollitur, & conſcendentibus late Chananæ terræ proſpectum exhibet, ſenatum dimiſit. Cumque poſt mutuos complexus Eleazaro ac Jeſu ultimum vale diceret, inter loquendum repentina nube circumdatus in vallem quandam eſt ablatus. In ſacris autem voluminibus ſcriptſt ſe mortuum, veritus, ne propter excellentem ejus virtutem à Deo raptum prædicarent. Vitæ ejus tempus univerſum centum viginti annorum fuit, cujus tertiam partem in imperio exegit, uno menſe minus. Mortuusque eſt ultimo anni menſe, die prima menſis, qui à Macedonibus Dyſtrus dicitur, à noſtris vero Adar: vir omnium, quotquot unquam fuere, prudentiſſimus, & qui conſilia bona optime noſſet exequi: adhæc eloquentia & in tractando populo gratia & dexteritate incomparabilis: affectus quoque ita ſemper in poteſtate habuit, ut omnino illis carere videretur, & nomina tantum eorum ex his, quæ in aliis hominibus conſpiceret, cognita habere. Imperator idem cumprimis bonus. vates vero, qualis nemo alius, ut omnia ejus verba vim oraculorũ obtinerent. Qvapropter triginta diebus eum luxit populus, cui nunquam quicquam triſtius accidit, quam tunc prophetæ mors. nec in præſens tantummodo ſui deſiderium reliqvit, ſed maximam apud omnes exiſtimationem, quotquot ſcripta ejus evolvere contigit, dum ejus virtutem ex illis æſtimant. Atque hæc ſunt, quæ de Moyſis exitu dicenda habuimus.

A μωυσέως δὲ ταῦτα πρὸς τελευτῶν τὸν βίον φήσαντος, καὶ μετ' ὀλιγίας ἐκάστη τῶν φυλῶν προφητεύσαντος τὰ καθήκοντα, τὸ πλῆθος εἰς δάκρυα τρέπεται, ὡς καὶ τὰς γυναῖκας στρεπτοπυμφύρας ἐμφανίζειν τὸ ἐπ' αὐτῷ πεπηγὸς πάθος. Οἱ παῖδες δ' θρηνοῦντες ἐπὶ μᾶλλον ὡς ἀσθενέστεροι κρατεῖν λύπης ἐθέλουσιν ὑπὸ τῆς αὐτοῦ μεγαλουργίας παρ' αὐτῶν τὴν ἡλικίαν σιωπᾶσαν. ἦν δ' κατ' ὄψιν πᾶσι τὰ νέοις προσβεβηκέναι, ἄμικτα τῆς λύπης. εἰ μὲν γὰρ εἰδότες οἷον στέρεσθαι κηδεμόνος τοῦ μέλλοντος ἀποθρηνοῦσιν. πῶς δὲ καὶ τοῦτο τὸ πάντων ἴσον, καὶ ὅτι μὴ καλῶς τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ γεγυμνῶσθαι δοκοῦσαν σιωπᾶσιν αὐτοῦ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τῶν πάντων εἰμαρμένης καὶ τῶν ἐθνῶν πικμήρετο ἂν τις ἐκ τοῦ συμβάντος πονομοθετῆ. καὶ τὸ πιστεισμῶ ἅπαντα τῷ χρόνῳ μηδὲν ὅπη μέλλουσιν πλάτη καταφέρειν, ὡς καὶ βούλησιν αὐτὰ παρέχοντας ἡσθῆναι καὶ φύσεως νόμον, ὅτι τοῖς ὑπὸ τοῦ λαοῦ πεπαθημένοις συνεκθρηνῆσαι. περδομῶν δ' ἐν ἦν οὐ εἰμέλλει ἀφανισθήσεσθαι, πάντες ἔπιπτον δεδακρυμένοι. Καὶ μωυσῆς, πρὸς μὲν πέρᾳ τῆς χειρὸς κατασεῶν μόνον ἠρεμοῦντας ἐκέλευε. τοὺς δ' ἐγγὺς λόγοις παρεκάλει μὴ ποιεῖν αὐτῷ δακρυστὸν ἀπόλαυσιν ἐπιμόνους. οἱ δὲ καὶ τοῦτ' αὐτῷ χαρίζεσθαι κρίνοντες, τὸ μὲν βούλησιν ἀπελθεῖν αὐτῷ τὸν ἰδίαν ἐφεῖναι, κατέχουσιν αὐτοὺς ἐν ἀλλήλοις δακρύοντες. μόνη δ' ἡ γερουσία προέπεμψεν αὐτὸν, καὶ ὁ δεχιερεὺς ἐλεάζαρος, καὶ ὁ στρατηγὸς ἰησοῦς. ὡς δ' ὄρους τοῦ ἀβαρεὶμ καλουμένου ἐγένετο, τὸ μὲν ὑψηλὸν ἱεριχοῦντος ἀντικρὺς κεῖται, γῆν ἀρίστην τῶν χαναναίων καὶ πλείστην παρέχων τοῖς ἐπ' αὐτῷ κατοικοῦσιν, ἀπέπεμπε τὴν γερουσίαν, ἀσπαζόμενος δὲ καὶ τὸν ἐλεάζαρον αὖτε καὶ ἰησοῦν, καὶ προσομιλῶν αὐτοῖς ἔτι, νέφος αἰφνίδιον ὑπὲρ αὐτοῦ στάντος, ἀφανίζεται κατά τινος φάραγγος. γέγραφε δ' αὐτὸν ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις πθνεῶται, δείσας μὴ δι' ὑπερβολὴν τῆς περὶ αὐτὸν θεσπεσίας τοῦ θεοῦ ἀφαιρεθῆναι τελμήσωσιν εἰπεῖν. ἐβίωσε δὲ τὸν πάντα χρόνον ἐτῶν ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν, ὧν ἦρξε τὸ τρίτον μέρος ἐνιαύσιον μῆνι. ἐτελεύτησε δὲ τοῦ ὑστάτου μηνὸς ἕκτης, ὃς παρὰ μακεδόσιν, δύστρος καλουμένου, ἀδάρου δὲ ὑφ' ἡμῶν μνημονίας. σωίσας τε τὰς πάντ' ἀνθρώπους ὑπερβαλὼν, καὶ χρήσας μόνος ἀρίστα τοῖς νεηλύσιν. ὑπὸν τε ἐν πλήθεσιν ὁμιλήσας κεχαρισμένες. πάντα ἄλλα καὶ τῶν παθῶν αὐτοκράτωρ ὡς μηδὲ ἐκείνου τι τούτων τῇ ψυχῇ δοκεῖν αὐτὸ, ἐν γνώσκειν μόνον αὐτὸ τὸ μεσογείαν ἐκ τοῦ παρ' ἄλλοις αὐτὰ βλέπειν μᾶλλον ἢ παρ' αὐτό. ἐν στρατηγὸς μὲν ἐν ἐλπίσι. προφήτης δ' εἷς ἐκ ἄλλος, ὡς θ' ὅτι ἂν φθέγξαιτο δοκεῖν αὐτὸ λέγοντες ἀκροᾶσθαι θεοῦ. πῖδαι μὲν ἐνὶ αὐτὸν ὁ λαὸς, ἐφ' ἡμέρας τριακοντα. λύπη δὲ ἐκ ἄλλη κατέχει ἕως τὸ μέγεθος, ὅση πότε μωυσέως ἀποθανόντος. ἐπαθεν δ' αὐτὸν, μὴ οἱ πειραθέντες αὐτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ τοῖς νόμοις ἐντυγχάνοντες αὐτοῦ, δεινὴν ἐπιθυμοῦσι τοῦ βιῶσαι, τὸ θεῖον αὐτοῦ τὸ ἀρετὴ ἐκ τούτων λογιζόμενοι. καὶ τὸ μὲν μωυσῆ πλῶ, τοιοῦτον ἡμῖν δεδηλώσθω.

ΤΑΔΕ

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΠΕΜΠΤΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ
ἱστοριῶν τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Ως ἰησοῦς ὁ στρατηγὸς τῶν ἑβραίων πολεμήσας πρὸς χαναναίους, καὶ κρατήσας αὐτῶν, τοὺς μὲν διέφθειρε, τὴν γῆν καπεκληρηχήσας, διένειμε ταῖς φυλαῖς. ΚΕΦ. α.

Ως λοιπὸν ὁ στρατηγὸς, τοῦ βίου παύεται, οἱ ἰσραηλῖται τοὺς πατρίους νόμους, μεγάλων ἐπειράθησαν συμφορῶν, καὶ σπασάντων ἡ βενιαμὶς διέφθαρη φυλὴ, χωρὶς ἀνδρῶν ἑξακοσίων. ΚΕΦ. β.

Πῶς μὴ παύσηται τὴν κακοπραγίαν ἀσεβήσαντας αὐτοὺς, ὁ θεὸς ἀσυρίοις ἐδούλωσεν. ΚΕΦ. γ.

Η δῆλα κενίζει αὐτοῖς ἐλθόντα ἡμερίνη. ΚΕΦ. δ.

Οπ πάλιν ὁ λαὸς ἡμῶν ἐδούλευσε μακεδόσι· καὶ ὑπὸ πτολεμαίου τοῦ ἰκδοῦς τὴν δουλείας ἀπαλλαγή. ΚΕΦ. ε.

Ως χαναναίων αὐτοὺς καπεδουλωσαμένων ἠλθόθερώθησαν ὑπὸ βαράκου καὶ δεββώρας. ΚΕΦ. ς.

Οτι πολεμήσαντες ἀμαληκίται τοῖς ἰσραηλίταις ἐνίκησαντο, καὶ τὴν χώραν ἐκάκωσαν ἐπὶ ἑπτά. ΚΕΦ. ζ.

Ως γεδεὼν αὐτοὺς ἠλθόθερωσεν ὑπὸ ἀμαληκιτῶν. ΚΕΦ. η.

Οτι μετ' αὐτὸν πολλοὶ ἡμόνησαν ἀλλόφυλοι τοῖς πέριξ ἔθνεσιν ἐπολέμησαν ἱκανῶς χρόνῳ. ΚΕΦ. θ.

Περὶ τῆς συμφορῶν ἀνθρώπων καὶ ὅσων κακῶν αἰτίων παλαιστῖνοις ἐγένετο. ΚΕΦ. ι.

Ως σιγὰ ηλὶ ὁ ἱερεὺς ἐσφάγησαν, ἐν τῇ πρὸς παλαιστίνους μάχῃ, ΚΕΦ. ια.

Ως ὁ παῖς αὐτῶν ἀκούσας τὴν συμφορὰν, βαλὼν ἑαυτὸν ἀπὸ θρόνου ἀπέθανεν. ΚΕΦ. ιβ.

HÆC IN QVINTO JOSEPHI HISTORIARUM DE ANTIQVITATE JUDAICA LIBRO CONTINENTUR.

Quomodo Jesus Hebræorum imperator, debellatis ac cæsis Chananæis, terram eorum sorte divisit tribubus. CAP. I.

Quomodo post mortem imperatoris Israelitæ, neglectis patriis religionibus, in extremas calamitates inciderunt, & exorto civili bello, ex universis Benjamitis sexcenti tantum fuere superstites. CAP. II.

Quomodo propter impietatem in Assyriorum servitutem à Deo populus Israelitarum est traditus. CAP. III.

Libertas per Cenizum reddita. CAP. IV.

Quomodo populus rursus à Moabitis est subjugatus, & per Jodem è servitute exemptus. CAP. V.

Quomodo sub Chananæorum imperium redacti, & per Baracum in libertatem sint repositi. CAP. VI.

Quomodo Amalecitæ, devictis Israelitis, regionem eorum per septem annos vastaverunt. CAP. VII.

Quomodo Gedeon populum liberavit. CAP. IIX.

Quomodo aliquot successores Gedeonis cum gentibus circumquaque finitimis bella gesserunt. CAP. IX.

De Sampsonis fortitudine, & quanta mala Palæstinis fecerit. CAP. X.

Quomodo filii sacerdotis Elis à Palæstinis in prælio sunt cæsi. CAP. XI.

Quomodo Elis, audita filiorum cæde, & arcæ amissione provolutus de throno exspiravit. CAP. XII.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

Liber Qvintus.

CAP. I.

Quomodo Jesus Hebræorum imperator, debellatis Amorræis, caſis Chananæi, terram eorum ſorte diviſit tribubus.

POſt Moyſem, quemadmodum dixi, ex hominibus ſublatum, officiumque memoriæ viri exhibitum, ſedato luctu, Jeſus jubet copias ad expeditionem inſtrui: mittitque exploratores in Hierichuntem, quo mentem eorum & vires cognoſceret: caſtra deinde movet mature Jordanem trajecturus. mox convocatis Rubelidis & Gadidis tribuum principibus, atque etiam Manaſſetidis: nam & huic tribui dimidiatæ Amoræam habitare permiſſum erat, quæ fuit Chananæ pars ſeptima: revocavit eis in mentem, quid Moyſi fuiſſent polliciti: rogavitque, ut in ejus gratiam, qui ne ultimo quidem vitæ tempore proſpicere eis defatigatus eſt, & propter communem utilitatem, alacriter præſtarent, quæ promiſerant. illis vero imperata haud gravatim facientibus, armatis quinquaginta millibus, ab Abila ad Jordanem ſexaginta ſtadia caſtra promovit: quæ poſtquam metatus eſt, commodum ſpeculatores aderant, omnibus apud Chananæos exploratis. ignoti enim à principio, totam illorum urbem per otium conſideraverunt, & mœnia, qua parte magis aut minus erant munita, & portarum quænam aſſultum minus ferre poſſint, & capi eſſent faciliores. nec quiſquam obviorum ſpectantibus ſingula fuit moleſtus, dum curioſitatem hoſpitum conſuetam interpretantur, nec hoſtile adhuc quicquam ſuſpicantur. ut vero ſub veſperam ſeceſſerunt in quoddam diverſorium non longe à mœnibus, in quod primum fuerant deducti, jamque cœna peracta, de reditu conſultabant, indicatum eſt regi cœnanti, veniſſe ſpeculatum quoſdam e caſtris Hebræorum,

Κεφάλαιον ά.

Ὡς ἰησοῦς στρατηγὸς τῶν ἑβραίων πολεμήσας τοὺς χαναναίους, καὶ κρατήσας αὐτῶν, τοὺς μὲν διέφθειρε, τὴν γῆν δὲ κατεκληροῦχησε διένειμε τε τῆς φυλῆς.

ΜΩΥΣΕΩΣ δὲ τὸν προκριθέντα τρόπον ἐξ ἀνθρώπων δοθέντος θ̄υ, ἰησοῦς ἀπάντων ἤδη τῶν ἐπ' αὐτῷ νενομισμένων τέλους ἐχόντων, καὶ δὲ πένθους λελωφηκότος θ̄υ, παρήγγελεν ὅπλα στρατιὰν ἑτοιμον εἶναι τε πολέμου θ̄υ. πέμπει δὲ κατασκόπους εἰς ἱεροχοῦντα, τὴν τε δύναμιν αὐτῶν, καὶ τίνα διάνοιαν ἔχουσιν αὐτοὶ γνῶναι θ̄υ. αὐτὸς δὲ ἐξῆγαγε τὸν στρατὸν, ὡς κατὰ μέσον διάβασιν τὸν ἰορδάνην. ἀναγκαλεσάμενος δὲ τοὺς τῆς βουβηλίδος φυλῆς ἄρχοντας, καὶ τοὺς τῆς γαδίδος καὶ μανασσήτιδος μεσεῦντας, (ἐξ ἡμίσους γὰρ καὶ τῆδε τῇ φυλῇ τὴν ἀμοιραίαν κατοικεῖν ἐπιτέτραπτο τῆς χαναναίων γῆς εὐδαίμονα οὖσαν μέρος θ̄υ,) ὑπεμίμνησκεν ἃ παρεσχοντο μωυσῆ. καὶ παρεκάλει χαριζομένους τῇδε σπουδῇ μηδ' ὁτιοῦν ἀπιθήσειν τοῖς αὐτοὺς καμοῦσιν, τῷ δὲ κοινῇ συμφέροντι, παρέχειν αὐτοὺς εἰς τὰ προηγγελμένα πρόθυμους. τῶν δ' ἐπομένων ὁπλίσας πεντακισμυρίους, ἀπὸ τῆς ἀβίλης ὅπου τὸν ἰορδάνην ἐξίει σταδίους ἐξήκοντα. καὶ στρατοπεδεύσαντος θ̄υ εὐθὺς οἱ κατάσκοποι παρῆσαν, μηδὲν ἀγνοήσαντες τῶν πρὸς τοὺς χαναναίους. λαβόντες γὰρ τὸ πρῶτον, ἅπασαν εὐθ' ἁδείας τὴν πόλιν αὐτῶν κατενόησαν, τῶν τε τειχῶν, ὅσα χαρτερὰ, καὶ ὅσα μὴ τῶν ἐχει τὴν τροφὴν αὐτοῖς ἀσφαλῶς, καὶ τῶν πυλίδων αἳ πρὸς ἔσοδον τοῦ στρατοπέδου δι' ἀσθένειαν συμφέρον. ἠμέλειτο δὲ διαμένων οἱ ἐντυγχάνοντες, καθ' ἱστορίαν ξένοις προσηκουσαν, ἀκριβῶς ἔκαστα πλυπραγμονεῖν τὰ ἐν τῇ πόλει νομίζοντες, ἀλλ' οὐχὶ διάνοια πολεμίων. ὡς δὲ ἡμέρας ὤρα, ἀναχωροῦσιν εἰς τι κατάγωγιον δ' τειχους πλησίον, εἰς ὃ καὶ προῆχθησαν δειπνοποιησάμενοι, καὶ ὡς ἀπαλλαγῆς αὐτοῖς τὸ λοιπὸν ἡ φρουρὰ ἦν, μεμνῆσθαι τοῦ βασιλέως ὡς δέοντος ὅτι κατασκεψάμενοι τινὲς τὴν πόλιν ἀπὸ δ' τ ἑβραίων στρα-

στατοῦ παρῆναι, καὶ ὄντις ἐν τῇ τῆς ῥαχάβης καταγωγίῳ, μὴ πολὺς τὰς ἃ λαυβάνειν περοίας ὑπάρχειν. ὁ δὲ ὡς τοὺς πέμψας πρὸς αὐτὸν, ἐκέλδοιεν ἀκριβῶν συλλαβόντας, ἵνα βασανίσας μάθοι τί καὶ βουλόμενοι πάρειεν. ὡς δὲ ἔγνω τὰ ἐφοβον αὐτῶν ἡ ῥαχάβη, λινουχὰ ἀγκαλίδας ὅπῃ ἔτυχεν ἔψυχε, τοὺς μὲν κατασκόπους εἰς τοὺτας δοκεύσαι. τοῖς δὲ πυθομένοις ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἔλεγε ὡς ξένοι τινὲς ἀγνῶτες ἐλαγῶ πρότερον ἢ δῦναι τὸν ἥλιον παρ' αὐτῇ δειπνήσαντες ἀπῆλθον. οὓς εἰ φοβεροὶ τῇ πόλει δικεῖσιν ἢ κινδυνεῖν τὰ βασιλεῖ φέροντες ἦκον, ἅπιστον εἶναι λαβεῖν διωχθέντας. οἱ δὲ, τὰς γυναῖκας οὕτως αὐτοὺς ἀπελθύσας, εὐθέως ὑπονοήσαντες δόλον, ἀπῆλθον, οὐδ' ἐρέσθαι τὸ καταγώγιον. ἔτι δὲ ἐμπίπτοντες καθ' ἃς ἐνόμιζον αὐτοὺς μάλιστα τῶν ὁδῶν ἀπιέναι, καὶ κατὰ τὰς εἰς τὸν πόταμον φερούσας, οὐδενὶ γνώσματι ἐβιεπύγχανον, παύσονται δ' πονέω. ἡ δὲ ῥαχάβη κατασταλέντος ἡ ῥαχάβη καταγαγοῦσα τοὺς ἄνδρας, καὶ τὸν κίνδυνον ὃν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ὑπάρξοι σωτηρίας, ἀλέσαν γὰρ δοκιμοῦσαν αὐτοὺς, οὐ κὰν ἀφέφυγεν τὰ ἐκ βασιλέως τιμωρίαν, ἀλλὰ πάντα αὐτὰ ἀπολέσθαι κακῶς, ἐξαιτεῖσθαι ἀφ' μνήμης ἔχειν ὅταν ἐγκρατεῖς τῆς χαναναίων γῆς καθιστάνται, ἀμοιβὴν ἐκτίσαι δύνωνται τῆς ἄρτι σωτηρίας, χωρεῖν ἐκέλδοιεν ὅπῃ τὰ οἰκεῖα, ὁμόσαντας ἢ μὲν σώσειν αὐτὴν καὶ τὰ αὐτῆς ὅταν τὰ πόλιν ἕλοντις, φθείρωσι πάντας τοὺς ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ ψήφισμα τὸ παρ' αὐτοῖς ἠρέμιον. ταῦτα γὰρ σύσεναι σημεῖα τοῖς ἐκ τοῦ γένους διδαχθῆσαν. εἰ δὲ, καὶ τῶν παρόντων αὐτῇ χάριν ἔχειν ὁμολόγουν. καὶ ὑπὲρ τῶν αὖθις ὤμνυον ἔργῳ τὰ ἀμοιβὴν ἀποδώσειν. ἰώκα δ' ἂν αἰσθῆται μελλούσης ἁλίσκεσθαι τῆς πόλεως, συνεβάλδον κτῆσιν τὰ τὰ αὐτοῦ καὶ τοὺς οἰκείους ἅπαντας εἰς τὸ καταγώγιον ἀποθερμῦναι ἐγκαθέξειν, πρὸς τῷ ἰουδῶν ἀνατείνασαν φοινικίδας. ὅπως ἰδὼν τὰ οἰκεῖα ὁ στρατηγὸς φυλάττηται κακῶς ποιεῖν. μεμύσειν γὰρ αὐτῷ ἔφασαν ἀφ' τὸ σὺν σώζεσθαι πρόθυμον. εἰ δέτις ἐν τῇ μάχῃ πέσοι τῶν σῶν, σὺτι σὺκ ἂν ἡμῖν ἐπενέγκαις αἰτίαν. τὸν τε ἰσὸν ὀμωμόκαμεν παραστήσεσθαι, μηδενὶ ὡς ἐπὶ πλεῖον ἐθέλουσι τοὺς ὅρκους διαφεύγειν. καὶ οἱ μὲν ταῦτα συνθέμενοι, ἐχώρουν ἀφ' ὃ τείχους καθημένης. ἑαυτούς. καὶ ἀφασθέντες πρὸς τοὺς εἰκείους ἐθήλωσαν ὅσα πεφάντες ἐπὶ τῆς πόλεως ἦκον. ἰησοῦς τὸ τῷ ἀρχιερεῖ ἐλεαζάρῳ καὶ τῇ γερουσίᾳ φράζει τὰ τοῖς σκοπὶς ὁμοῦντα πρὸς τὰν ῥαχάβην. οἱ δὲ ἐπικύρουν τὸν ὅρκον. δεδιότος δὲ ὁ στρατηγὸς τὰν ἀφάσεων, μέγας γὰρ ὁ ποταμὸς τῷ ῥοῦματι, οὔτι γεφύρας πρόσεις, οὐ γὰρ ἐζεύκτου πρότερον, βουλομένους τι μὴ φυγεῖν, οὐκ ἔχειν ὁπλὰν πρὸς τῶν πολεμίων ἀπελαυνόντων, προεμῶν τι μὴ τυγχανόντων, ἀφάσατεν αὐτοῖς ἐπαγγέλλεσθαι ἥξειν πάσεσιν τὸν ποταμὸν μειώσεις αὐτῷ τε πλήθος. καὶ δύο ἡμέρας ἰησοῦς, διέβαζε πάντα στρατὸν καὶ τὰν πλῆθος ἅπασαν ταυτὶ ὡς πρόσω. πρῶτοι μὲν οἱ ἱερεῖς τὰν κιβωτὸν ἔχοντες. ἔπειτα οἱ λάοι, τὰ τὸ σκηνὴν καὶ τὰ πρὸς κατασκευὴν τοῖς ἱματίοις σκηνὴ κομίζοντες. ἐπὶ πάντα δ' τοὺς λάοὺς καὶ φυλὰς ὁ πᾶς ἐμιλεῖ, μέσους ἔχων παῖδας καὶ γυναῖκας, καὶ δεδιὰς πρὶ αὐτῶν μὴ βιασθῆεν ὑπὸ τοῦ ῥοῦματος. ὡς δὲ τοὺς ἱερεῦσι πρῶτοις ἐμβάσιν, παράδοξον ἐδόξεν ὁ ποταμὸς, τοῦ μὲν βάθους ἐπιχημένου,

& nunc divertentes apud Rachaben hoc tantum curare, quomodo latenter se subducant. Ille vero confestim mittit, qui eos comprehendant quæstioni admovendos, ut causam adventus sui aperiant. quos ubi adventare Rachabe cognovit, forte enim lini manipulos siccabat in mœnibus, speculatores his contexit. missis autem a rege dixit, hospites quosdam ignotos paulo ante solis occasum apud se cœnatos discessisse, qui si suspecti essent regi, quasi detrimentum aliquod reipublicæ allaturi, parvo negotio posse ab insequentibus de via retrahi. Tum illi decepti à muliere, quam serio loqui putabant, ne perscrutati quidem diversorium abierunt, & excurrentes per vias, quibus verisimile erat eos discedere, & quæ ad flumen ducebant, vestigio nullo invento, frustra laborare destiterunt. Sedato autē tumultu, Rachabe deductos de mœnibus, & admonitos quanto suo periculo saluti eorum consuluisset, ut quæ in dolo deprehensa pœnam capitis cum tota familia regi erat datura, rogatosque, ut, occupata terra Chananæa, memores beneficii gratiam sibi rependerent pro accepta salute, jussit, ut bono animo abirent: jurejurando prius delato, quod, expugnata urbe, & aliis juxta ipsorum decretum internecioni traditis, mulieri salus manebit incolumis. hunc enim eventum sibi Deum jam ante significasse. Illi & in præsens ei gratias agunt, & in futurum abundè relaturos jurejurando confirmant, & hoc consilium dant, ut, cum præsenserit urbem expugnandam, contractis facultatibus & propinquis intra diversorium, vestem coccineam pro foribus expandat, imperatorem enim edicto inhibiturum, ne quis eam domum lædere audeat, quo datæ sibi salutis gratiam recipiat. qvod si aliquis ex ejus propinquis in pugna caderet, ipsius culpam fore, non suam: neque se ad ejus incolumitatem præstandam jurejurando teneri velle. His conditionibus discessum est, cum se sune de mœnibus demisissent: reversique ad suos rem totam, ut erat acta, narraverunt. Tum Jesus pontifici Eleazaro cum senatu indicat, quid exploratores Rachabæ juraverint: eorumque autoritate jusjurandum ratum est habitum. Imperatore autem solicito de trajectu: amnis enim auctus aquis fluebat, & cum pontem non haberet, ne fabricari quidem hostis passurus videbatur, nec naves ullæ prælo aderant: Deus se illis transitum procuraturum promisit, fluentis ejus imminutis. Itaque Jesus postquam duos dies expectasset, copias omnes ad hunc modum in ulteriorem ripam traduxit. Sacerdotes cum arca agmen præcedebant, post eos ibant Levitæ portantes tabernaculum & vasa sacrificiis destinata. Sequebatur deinde totum agmen in suas tribus distinctum, receptis in medium mulieribus ac pueris, quo tutiores essent ab impetu fluminis. Ut vero sacerdotibus primis invisis vadabile est visū, qvod & aqua decrevisset,

Josua. 3.

& glarea non amplius vi undarum volveretur, ſed ſtabile ſolum exciperet veſtigia, omnes jam intrepide vadum tranſibant, tale redditum cernentes, quale Deus promiſerat. ſteteruntque in alvei medio Sacerdotes, donec tranſiret multitudo, & in tuto conſiſteret. qvod ubi factum eſt, & ipſi egreſſi fluvium: liberum ei ſolitum curſum reliquerunt: qui confeſtim auctus, ad priſtinam aquarum molem rediit. Exercitus autem quinquaginta ſtadia progreſſus, ad decimum à Hierichunte ſtadium caſtrametatus eſt. Porro Jeſus, ara exſtructa è lapidibus, qvos ſinguli tribuum principes ex alveo, propheta jubente, ſuſtulerant, ut monumentū eſſet prodigioſe refrænati fluminis, ſacrum in ea Deo fecit: & paſchæ ſolemnitas eo loci celebrata eſt, omnibus rebus jam affluentibus, quarum penuria hactenus laboratum fuerat. nam & ſegetes Chananæorum maturas tum demetebant, & alias prædas abigebant. eodem enim tempore & manna eis defecerat, poſt annum, ex quo ea primum uti cœperant, quadrageſimum. Cumque hæc omnia ſecure & impunè Iſraelitæ facerent, nusquam occurrentibus Chananæis, ſed intra mœnia præ metu ſe continentibus, expugnare urbes eorum Jeſus decrevit. Itaque prima die feſtivitatis ſacerdotes arcam geſtantes, ſtipati armatorum cuſtodia, acceſſerunt ad urbem ſeptem cornubus clangendo, & ad virtutem ſuos adhortando circumambulabant mœnia, ſenatu comitante, nec aliud quicquam faciendo, quam quod inflarent cornua, retro in caſtra revertebantur. Cumque per ſex continuos dies idem feciſſent, ſeptima Jeſus, contractis in unum copiis, reliquo populo convocato, lætum illis affert nuncium, urbem ea die ſine labore capiendam, Deo hanc in poteſtatem ipſorum tradente, & ruentibus ſua ſponte mœnibus facilem aditum aperiente. juſſitque omnes occidi, qvotquot in manus militum devenirent, & neque laſſitudine, neque miſeratione, neque prædæ cupidine à cædibus avocari, aut effugium ullum hoſtibus permittere: ſed quicquid ſpiritum vitalem habet, extinguere, nihil in prædam aut proprium emolumentum ceſſurum reſervando. Quicquid autem auri ac argenti repertum fuerit, in unum comportari voluit, ut primitiæ ob rem feliciter geſtam ſpolia de primum capta urbe Deo dedicarentur: ſolam autem Rachaben cum ſua cognatione ſervari, propter jusjurandum ab exploratoribus acceptum. Hæc locutus inſtructum exercitum ad muros admovet. urbem deinde rurſum circumambulant, præcedentibus cum arca ſacerdotibus, & cornuum claſſico militem ad aggrediendum opus incitantibus. cumque ſepties luſtrata, pauliſper conſtitiſſent, collapſa ſunt mœnia, nec machinis admotis, nec ulla alia vi ab exercitu illata. Hebræi vero nullo negotio per ruinam irrumpentes in Hierichuntē omnes promiſcue cędunt, inopinato mœnium caſu conſternatos, & ſubitaneo ſtupore ad pugnam inutiles. paſſimq; cadaveribus viæ ſternebantur, nullum nec præſidium nec effugium incolis invenientibus, ita ut ne fœminis quidem parceretur ac pueris.

Joſua 4.5.

Joſua 6.

τῶ δὲ κάχληκος τῦ μὴ πολὺ ἔναγ μὴ δ' ἐξιὼ τὸν ῥοῦν ὥωθ' ὑποφέρειν αὐτὸν τῇ βίᾳ ὅπὶ τὸ εὐάφους κειμῆλου, πάντες ἤδη διαπαλεας ἐπιβαίνοντα τὸν ποταμὸν οἷον αὐτὸς ὁ θεὸς ἔφηπε ποιῆσαι, πιῶν τὸν καταρρεῶτος. ἔστησαν δὲ ἐν μέσῳ οἱ ἱερεῖς ἕως οὗ διαβαίη τὸ πλῆθος, κ' πάσφαλεῦς ἀψάμβρον τύχη. πάντων δὲ διαβάντων, ἔφησαν οἱ ἱερεῖς, ἐλθεῖν ἀφέντες ἤδη τὸ ῥεῦμα χωρεῖν κατὰ τὸν συνήθειαν. καὶ ὁ μὲν ποταμὸς, ὡς ἐκβάντων αὐτὸν τῶν ἱερέων ἠύξετο, κ' τὸ ἴδιον ἀπελάμβανε μέγεθος. οἱ δὲ, πεντήκοντα σταδίους ἀπελθόντες σάββα, βάλλονται στρατόπεδον ἀπὸ δέκα σταδίων τῆς ἱεριχοῦντος. ἰησοῦς δὲ, τὸν βωμὸν, ὃν ἐκ τῶν λίθων ἕκας ἀνείλετο τῶν φυλάρχων ἐκ τοῦ βυθοῦ τοῦ ποταμοῦ κελεύσαντος ἱδρυσάμενος, πυκμήριον ἥμισυμβρον τῆς ἀναιρεῖσης ὕδατος, ἔθυεν ἐπ' αὐτοῦ τῷ θεῷ. καὶ τὸ λοιπὸν φασὶ ἑορτάζειν ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ, πάντων ὧν αὐτοῖς ἐπῆρεν σωτήριον ἀνατέλλειν ἀπαύστως, τότε ῥᾳδίως ἀπρεπῶτος. τὸν τε γὰρ σῖτον ἀκμάζοντα ἤδη τῶν χαναναίων ἐθέρισον, καὶ τὰ λοιπὰ λείαν ἦγον. τότε γὰρ αὐτοῖς καὶ ἡ τῆς μάννης ἐπιλέλοιπε τροφή, χρησαμβρους ὅπι τῇ παραρακοντα. ὡς δὲ πᾶσι πασιν τῶν ἰσραηλιτῶν, ὧν ἐπὶ ξένοις οἱ χαναναῖοι, τειχήρεις δ' ἠσύχαζον, πολιορκεῖν αὐτοὺς ἰησοῦς ἔγνω. καὶ τῇ πρώτῃ τῆς ἑορτῆς ἡμέρᾳ, τὸν κιβωτὸν οἱ ἱερεῖς φέροντες ἐπὶ αὐτοῦ ἐν κύκλῳ, μέχρι τὸν τῶν ὁπλιτῶν φυλάττον ἰοῦ. οἱ δὲ περισπεσοῦν ἑπτὰ κέρασιν αὐτῶν σαλπίζοντες, κ' περικάλουν τὸν στρατὸν εἰς ἀλκὴν πρὸ ἀδόδον τι τὸ τεῖχος ἐπομβρίης τῆς χρεουσίας, καὶ μόνον σαλπισάντων τῶν ἱερέων, τούτου γὰρ οὐδὲν ἐπιπονον προστάττειν, ἀνέζυξαν εἰς τὸ στρατόπεδον. καὶ τὸ τὸν ὅπὶ ἡμέρας ἓξ ποιησαντων, τῇ ἑβδόμῃ τὸ ὁπλιτικὸν ἰησοῦς σωσαγῶν, καὶ τὸν λαὸν ἅπαντα, τοῦ ἄλλοσιν αὐτοῦ τῆς πόλεως διηγγέλισεν. ὡς κατ' ἐκεῖνον τὸν ἡμέραν αὐτοῖς τὸ θεῖον παρέχοντος, αἰσιμάτως καὶ δίκα τὸ πᾶν τὸ σφέτερον τῶν τειχῶν καπνεχθησομβρίων πτεῖνον μὴ τι παῦ' ἓν πνεῦμα λάβοιεν περεκαλοῦσι. καὶ μήτε κάμιοντας ἀποσῆναι τὸ φόνε τῶν πολεμίων, μήτε ἐλέῳ ἀδικχωρήσαντας, μήτε πρὸς ἁρπαγὴν γνομβρίους πρόφαν φόνου τοὺς ἐχθρούς. ἀλλὰ τὰ μὲν ζῶα πάντα διαφθεῖραι, μηδὲν αὐτοὺς εἰς ἰδίαν ὠφέλειαν λαμβάνοντας. ὅσα δ' ἂν ἀργυρος ἢ χρυσὸς, πᾶσι σκεύεσι συγκομίζοντας ἀπαρχὴν ἐξαιρεῖν τῶν καπορθωμβρίων τῷ θεῷ τηρῶν ἐκ τῆς πρώτης ἁλισκομβρης πόλεως ἐλαφρὸς σώζειν δὲ μόνην βαχάβην καὶ τὸν ὠδὴν αὐτῆς, διὰ τοὺς ὡμολόγους πρὸς αὐτὸν τοῖς κατασκόποις ὅρκους. ταῦτ' ἰπὼν κ' διατάξας τὸν στρατὸν, πρὸς σῆμ' ὅπι τὸν πλὴν. θεάσασθαι δὲ πάλιν τὸν πλὴν ἡγουμβρης τῆς κιβωτοῦ καὶ τῶν ἱερέων πῖς κέρασιν ἐξοτρυνόντων τὸν δύναμιν πρὸς τὸ ἔργον. κ' πρὸς ἐλθόντων ἐπάκις, καὶ πρὸς ὅλον ἠρεμησάντων, κατέπεσε τὸ τεῖχος, μήτε μηχανῆς, μήτε ἄλλης βίας αὐτῷ προστενεχθείσης ὑπὸ τῶν ἐβραίων. εἰ δ' εἰσελθόντες εἰς ἱεριχοῦντα, πάντας ἔκτεινον ἐν αὐτῇ, πρὸς τὸν προσδοκον δ' τεῖχους ἀναπεσόντων καταπεπληγότων, καὶ δ' φρονήματος αὐτοῖς πρὸς ἄμυναν ἀχρεῖον γεγονότος. ἀποροῦντι δ' οὖν ἐν τῇ ἐδοῦς διαφθείρωμεν. παρῆσαν δ' οὐδὲν αὐτοὺς, ἀλλὰ πάντας διέλλιπεν ἄχει ἐ γυναικῶν καὶ παιδίων.

Ενε-

καὶ νεκρῶν ἡ πόλις ἐπλήσθη ἀναπλέως, καὶ διέφυγεν οὐδέν. τὴν δὲ πόλιν ἐνέπρησαν ἅπασαν καὶ τὴν χώραν. καὶ τὴν ῥαχάβην σὺν τοῖς οἰκείοις εἰς τὸ κατάγωγιον συμφυγοῦσαν ἐσώσαν οἱ κατάσκοποι. καὶ ὡς αὐτὸν ἐσῆλθεν ἀχθηναι, χάριν ἔσχεν ὠμελόγησέ τε τῆς σωτηρίας τῶν κατασκόπων. καὶ μέντοι τῆς διεργασίας ταύτης ἐλεγεν ἐν τοῖς ἀμοιβαῖς οὐχ ἥττονα φανήσεσθαι. δωρεῖται δ' αὐτὴν ἃ ἔδει αἰχμὴς, καὶ ἀφ' ἡμέρας εἶχε τῆς ἀπάσης. τῆς δὲ πόλεως, ἅπαξ τι προελθοῦ τὸ πῦρ, κατέσκαπτε. καὶ ἐπ' ἀρᾶις ἐλήλατο τῶν οἰκησόντων. εἴπερ προεθέσπισαν ἐγείρειν ἐθελήσειν αὐτὰς ἐλήλατο. ἔσωσε, φειδόμενος μὲν τειχῶν βαλλόμενος, τερηθεὶς δὲ πρώτου παιδὸς, πλεύσας ἐπὶ τὴν νεώτατον τῶν ἀρσένων ἐκπεβάλη. τῆς γὰρ ἀρᾶς τὸ θεῖον οὐκ ἠμέλησεν, ἀλλ' ἐν τοῖς ὕστερον ἐροῦμεν τὸ περὶ αὐτοῦ πέρας ἠνύσθη. ἄπειρον δὲ πλῆθος ἐκ τῆς ἁλώσεως συναθροίσεται, ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ, καὶ ἐπὶ χαλκοῦ, μηδενὸς παραβαίνοντος τὰ δεδογμένα, μηδ' εἰς ἰδίαν ὠφέλειαν αὐτὰ ἀφαιρουμένου. καὶ ταῦτα μὲν ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσιν, εἰς τοὺς θησαυροὺς ἀποδίδωσιν καταλέξας, καὶ ἱερειχοῦς μὲν, τόπον ἀπώλετο τὸν τρόπον. ἄχαρ δὲ ἦν, ζεβεδίου παῖς ὤν, ἐκ φυλῆς ἰούδα, ἀνὴρ χλαμύδα βασίλειον, ἐκ χρυσοῦ μὲν πᾶσαν ὑφασμένην, μάζαν τε χρυσοῦ ζυθμὸν ἕλκυσεν σίκλος ἀφ' ἑκατὸν πέντε δεινὸν ἡγησάμενος εἰ ὁ κινδυνεύσας ἥρατο κέρδους τοῦτο τῆς ἰδίας χρείας ἀφελόμενος, δεῖναι φέρων τῷ θεῷ καὶ μὴ δεομένῳ, ἀφύλακτα βαθὺ ποιήσας τῇ αὐτοῦ σκηνῇ κατώρυξεν εἰς τοῦτο, λήσειν νομίζων ὡς τοὺς συνστρατιώτας οὕτω καὶ τὸν θεόν. ἐκλήθη δὲ τοῦτο ἐν ᾧ στρατόπεδον ἔβαλεν ἰησοῦς χαλχάλ. σημαίνει δὲ τοῦτο ἑλεύθερον ὄνομα. ἀφθάντος γὰρ τὸν πόλεμον, ἑλεύθερους αὐτοὺς ἤδη ἀπό τῶν αἰγυπτίων καὶ τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ παλαιστρίας ἐγίνωσκον. μετὰ δὲ ἡμέρας ὀλίγας τῆς ἱερειχοῦτος συμφορᾶς, πέμπει τρισχιλίους ἐπιλέκτους ἰησοῦς εἰς αἶαν πάλιν ὑστέρᾳ τῆς ἱερειχοῦντος καμφύλου. εἰ συμβαλόντων αὐτοῖς τὴν αἶαν τρέπονται, δισχιλίους ἀνδρας ἐξ καὶ τριάκοντα τοὺς ἀγγελθὲν τοῖς ἰσραηλίταις, λυπῶ τε μεγάλῳ καὶ δεινὰ ἐπέπεσεν αἰτίαμα. οὐ μετὰ τὸ οἰκεῖον τῶν ἀπολωλότων, καὶ τοῦτο πάντων ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ ἀγαθῆς ἀξίων διεφθαρμένων, ἀλλὰ μετὰ ὑπερβολῆς. πιστεύοντες γὰρ ἤδη τῆς γῆς ἐγκρατεῖς εἶναι, καὶ σῶον ἔχειν ἐν τοῖς μάχοις τὸν στρατὸν οὕτως ἐκ θεοῦ προευπεποιημένοι, πεφοβημένοι ἐώρων τοὺς πολεμίους. καὶ σύκκους ἐπιδύντες, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ταῖς φωναῖς ἐν δακρύοις ἦσαν καὶ πένθει, προφῆς οὐδὲ μίαν ὑπόσχησιν πιστὴν ὁρῶντες. μᾶλλον δὲ τὰ συμβαίνοντα εἶχον ἀχθόμενοι. βλέπων δὲ οὕτως ἰησοῦς τήν τε στρατιὰν κατεπεπληγμένην, καὶ ὡς τῶν ὅλων πεῖραν ἤδη τὴν ἐλπίδα λαμβάνουσαν, παρῆν λαμβάνει πρὸς τὸν θεόν. ἡμεῖς γέ που, οὐχ ἑκὰ αὐθαδίας προήχθημεν ὡς πεῖραν ποιήσασθαι τῆς ὁπλίσεως τῶν γηγενῶν, ἀλλὰ μονονοὺ σὺ σοῦ ὄντος πρὸς τοῦτο ἡμᾶς ἐπηγάγου καὶ ἐς ἀφ' ἁπάντων τεκμηρίων ἐπαγγείλου κτήσασθαι μεῖζον ἡμῖν τοῦτο δὲ τὸν γῆν, καὶ τὸν στρατὸν ἡμῶν ἀεὶ τῶν πολεμίων ποιήσαν τῆς ὁπλίσεως κρείττονα. πιστὰ μὲν ἐσὺ καὶ τοῖς ὑποσχέσεις ἡμῖν ἀπλοῦστατα τοῖς σοῖς. νυνὶ δὲ παρὰ δόξαν ἐπηκόπες, καὶ τῆς δυνάμεως τινὰς ἐκπεβαλόντες, ἐπί τε πύτοις ὡς οὐ βεβαίων τῶν σῶν καὶ ὧν πεποιθότες ἀπειχόμεθα.

repletaque trucidatis urbs & postremo incensa rogum defunctis præbuit, in agros quoque pari sæviente incendio. Rachaben vero cum domesticis, qui in diversorium confugerant, exploratores periculo exemerunt: ac mox ad Jesum adductæ gratiæ sunt ob servatos speculatores actæ, dicente se meritis illam præmiis remuneraturum. moxque agris donatam, in honore postea semper habuit. Reliquias autem urbis, quæ incendio supererant, ferro diruit, diris execratus, quisquis semel vastatam instaurare aggrederetur: nimirum ut prima fundamenta jaciens orbaretur filio primogenito, & absoluto opere, natu minimum è liberis amitteret. Nec irritam esse voluit Deus imprecationem, sicut suo loco dicetur. E direptione autem ingens vis argenti ac auri atque etiam æris in unum acervum est redacta, nemine edictum non observante, aut sibi prædam ac lucrum inde quærente. Eas manubias Jesus sacerdotibus in thesauros reponendas tradidit. Ac Hierichuntis quidem excidium in hunc modum se habuit.

Achar autem quidem Zebediæ filius ex tribu Judæ, nactus paludamentum regium totum ex auro contextum, & massam auri trecentorum siclorum pondo, & iniqvum ratus, si nullum periculi precium ad se rediret, sed oblatum à fortuna lucrum Deo nihil talibus rebus opus habenti offerret, intra tentorium in cavum profundum defodit, putans, sicut commilitones, ita & Deum se posse fallere. Erant tum castra in loco, qui vocatur Galgala, voce libertatem significante. transgressi enim fluvium, tandem se & ab Ægyptiis & ab ærumnis in deserto exantlatis liberatos existimabant. Paucis autem post diebus, quam Hierichus est excisa, mittit Jesus tria millia militum ad urbem Ainam supra Hierichuntem sitam: qui cum Ainatis prælio congressi, & in fugam versi, triginta sex è suis desideraverunt. Hujus incommodi accepti nuncius postqvam in castra pervenit, majorem quam pro cæsorum numero mœstitiam attulit, non tam propter amissos, tametsi omnes viri fortes & honore digni fuerant, quam propter desperationem. Credentes enim se jam ea regione potitos, & illæsum exercitum habituros, ut Deus promiserat, nunc mirum in modum elatos hoc successu animos hostium videbant. Itaque saccos induti per totam diem hoc habitu in luctu ac lacrymis perseverabant: nullaque interim corporum curandorum ratione habita, totos se dolori dediderant. Jesus autem videns exercitum sic affectum, & nihil læti amplius sperantem, cũ fiducia Deum alloquitur: Nos, inquit, non nostra temeritate adducti sumus, ut terram hanc armis subigere conaremur, sed Moyses servus tuus ad hoc nos excivit, cui multis attestantibus prodigiis pollicitus es, traditurum te nobis hanc terram possidendam, & exercitum nostrum ope tua fretum semper in conflictu adversariis fore superiorem, atq; harum promissionum eventũ non semel jam sumus experti. Nunc autẽ præter opinionẽ clade accepta, & militibus aliqvot desideratis, hoc casu territi, & de promissis tuis ac Moysis hæsitantes,

& a prælijs abſtinemus, & poſt talia belli exordia nihilo feliciores progreſſus ſperare poſſumus. Tu ergo, Domine, potes enim, fer opem, & præſentem mœrorem victoriâ largitus adime, deſperationemque in futurum attonitis exime. Talibus exorabat Deum Jeſus, in faciem humi prolapſus. Reſponſum deinde accipit, ſurgeret & luſtraret exercitum pollutum ſacrilegio & violata religione. hanc enim cauſam eſſe præſentis calamitatis: inquiſitione autem facta & pœna à ſacrilego exacta, Iſraelitarum fore victoriam. hoc oraculum Jeſus populo indicat, & vocato Eleazaro pontifice ac magiſtratibus ſortem per ſingulas tribus mittebat. cumque ſors in Judæ tribum cecidiſſet, rurſum per cognationes ejus mittebatur. & cum in Zachariæ cognatione maleficium eſſet inventum. eam rurſum viritim examinantes, Acharem deprehenderunt: qui videns non eſſe locum tergiverſandi contra divinum indicium, furtum faſſus res furtivas in medium protulit: moxque affectus ſupplicio, noctu ignominioſæ ſepulturæ traditur, quemadmodum ſolent damnati judicio publico. Jeſus autem luſtratum exercitum ad Ainam ducit, & noctu diſpoſitis circa urbem inſidiis, diluculo hoſtem ad certamen prolicit. illis vero audacter ob proximam victoriam irruentibus, ſimulata fuga procul eos ab oppido abſtrahit, fuſum hoſtem exiſtimantes, & quaſi victoria jam parta inſoleſcentes, poſtquam autem ſubito converſis copiis in faciem illis obſtitit, & aliis, qui in inſidiis latebant, ex compoſito ſignum datum eſt, coorti celeri curſu ad Ainam feruntur, & averſam ejus portam occupant, pleriſque civium è muris ſuorum, ut tum putabant, victoriam ſpectantibus: urbemque ingreſſi ſine diſcrimine cædem ingentem edunt. Interim alia parte Jeſus obvios in fugam vertit: qui urbem petentes integram adhuc rati, ubi hanc quoque ab hoſte captam ac cum uxoribus ac liberis incenſam animadverterunt, per agros diſpalati, cum ſibi invicem præſidio non poſſent eſſe, alii aliis in locis ſunt oppreſſi. Poſt hanc Ainatarum cladem magna multitudo puerorum & mulierum atque mancipiorum capta eſt, & ſupellex ſine numero: pecudum item greges non modici, & inſuper ſignata pecunia multa: erat enim ea regio prædives. atque hæc omnia Jeſus inter milites partitus eſt in eis caſtris, quæ habuit

II. ad Galgala. Caterum Gabaonitæ, qui non longe
Joſ. 9. à Hieroſolymis habitant, cognito Hierichuntiorum & Ainatarum caſu, jamque in ſe iturum hoſtem ſuſpicati, Jeſum quidem precibus flectere non tentaverunt, fruſtra eas fore putantes apud eum, qui internecinum bellum cum Chananæis gereret: ſed maluerunt vicinos Cepheritas & Cathieremitas in ſocietatem aſciſcere, dicentes nec ipſos poſſe evadere periculum, niſi mature provideren: quod ſi ſuum conſilium ſequantur, non deeſſe remedium. Qvod ubi perſvaſerunt, mittunt legatos ad Jeſum de fœdere, quos

A καὶ χάριν ἡ τῶν μελλόντων ἐλπὶς ἡμᾶς ἀνιᾷ, τῇ πρώτῃ πείρᾳ πιεσθέντας. ἀλλὰ σὺ δέσποτα, δύναμις χάρισαι τούτων ἴασιν ὀδύνων, τὸν παρόν ἡμῶν λυπηρὸν νικῶν θαρρούμενος, καὶ τὸν εἶτ' ἀυθις δύσελπις ἀφαιρούμενος οὕτως τῆς ἀφανείας ἐξελέ. πῦπε μὲν ἰησοῦς ὑπὸ σῶμα πεσὼν ἤρατο τὸν θεόν. χρηματίσαντος δὲ ἀνίσασθαι τὸν θεοῦ, καθαίρειν τὸν στρατὸν, μιάσματος, ὃν αὐτῷ γεγονότος, κλοπῆς τῶν καθιερωμένων

B αὐτῷ χρημάτων πολεμουμένης. ἀφ' οὗ δὲ πῦπε τῶν νεῶν αὐτῆς ἦσαν συμπεσόντων. ἀναζητήσαντες ὃ τὸ δράσαντος καὶ κολασθέντος, νίκων αὐτὸς ἀεὶ περιῆν τῶν πολεμίων. φράζει πῦπε πρὸς τὸν λαὸν ἰησοῦς, καὶ καλέσας ἐλεάζαρον τὸν ἀρχιερέα, καὶ τοὺς ἐν τέλει κατὰ φυλὴν ἑκάστου. πύπτω ὃ τὸ πολεμούμενον ἐκ τῆς ἰούδα φυλῆς ἁλισκόντος κατὰ φρατρίας πάλιν προστίθησι τὸν κλῆρον πάντας. τὸ δ' ἀληθὲς ὃ κακουργήματος, ἀχὲ τῶν σαχαρέου συγγένειαν δ' ἐσκεπτο. κατ' ἄνδρα ὃ τῆς ἐξετάσεως γινομένης, λαμβάνουσι τὸν ἄχαρον. ὁδὶ σὺν ἔχων ἐφάνη δεινῶς αὐτὸν δ' θεοῦ σκηνελθόντος, ὁμολογεῖ τῷ κλοπῇ καὶ τὰ φώρια παρῆγε εἰς μέσον. καὶ ὃς μὲν

C δὴ ὑπὸ ἀνασυρίθας, ἐν νυκτὶ ταφῆς ἄτιμου καὶ κατάδικος προσκύσας τυγχάνει. ἰησοῦς δὲ ἁγίσας τὸν λαὸν, ἐξῆγε ὅπῃ τῶν αἰ αι αὐτὸς, καὶ νυκτὸς τὰ περὶ τῶν πόλιν ἐνέδρας προλοχίσας, ὑπὸ τὸν ὄρθρον συμβάλλει τοῖς πολεμίοις. τῶν ὃ μὴ θράσους αὐτοῖς ἀφ' τῶν προτέραν νίκην ὑπιόντων, ὑπαχωρεῖν προσποιούμενος, ἕλκει πρόσω τούτω μακρὰν αὐτοὺς τῆς πόλεως, δώκειν ὠθοῦμενος, καὶ ὡς ὅπῃ νίκη καταφρονοῦντας. ἐπεὶ δ' ἀναστρέψας τῶν δυνάμιν κατὰ

D πρόσωπον αὐτοῖς ἔστη, σημεῖα τε δοὺς ἃ πρὸς τοὺς ἐν τοῖς ἐνέδραις σωπῇ πάντα, κἀκείνους ὅπῃ τῶν μάχων ἐξανίστησιν. οἱ δ' ἐσπηδῶν εἰς τῶν πόλιν τῶν εὐθὺ ἐκ τείχεσιν ἦσαν, ἐνίων ὃ καὶ πρὸς θέαν τῶν ἔξω τῶν γινομένων ἀπεστραμμένων. καὶ οἱ μὲν τῶν πόλιν κρεῖττον, καὶ πάντας τοὺς ἐντυγχάνοντας ἐκτείνον. ἰησοῦς δὲ, τοὺς προσελθόντας εἰς χεῖρας βιασάμενος φεύγειν τρέπεται. συμβαλοῦσθαι δὲ ὡς εἰς ἀκέραιον τῶν πόλιν, ἐπεὶ κ' ταύτῃ ἐχομένην ἑώρων, καὶ κατα-

E πεπρησμένην ὁμοῦ γυναιξὶ καὶ παισὶν κατέλαβον, ἀφ' τῶν ἀρχῶν ἦσαν σκεδασθέντες, ἀμυνὸν αὐτοῖς ὑπὸ μονώσεως μὴ δυνάμενοι. πεσόντος δὲ τῆς συμφορᾶς τοὺς Αἰνάτας καταλαβούσης, πολὺς πόχλος ἐγένω, κ' γυναικῶν, κ' θεραπείας, ὃ τῆς ἄλλης ἀποσκευῆς ἀσημότερον τι πλῆθος. ἀγέλας τε βοσκημάτων ἐλάβον οἱ ἑῷοι, καὶ χρήματα πολλά. καὶ ὃ πλούσιον τῇ χώρᾳ. καὶ ταῦτα πάντα τοῖς στρατιώταις

F ἰησοῦς διένειμε, ἡμέρᾳ ὃ ἐν χαλγάλοις. γαβαωῖται δ' κατοικοῦντες ἐγγὺς τοῖς ἱεροσολύμοις, τὰ σὺν τοῖς ἱεριχουντίοις συμβεβηκότα πάντα καὶ τὰ τοῖς Αἰνάταις ὁρῶντες, ὃ πρὸς σφᾶς μεταβησόμενα τὸ δεινὸν ὑπονοοῦντες, ἰησοῦν μὲν προσκαλεῖν οὐ διεγνωσαν. οὔτε δὲ τυχεῖν τινες τῶν μετρίων ὑπολαμβάνον, ἐπ' ἐλεύθερῳ δ' χαναναίων ἔθνους πάντες πολεμοῦντος αὐτούς. κεφιρεῖτας δ' καὶ καθιερεμίτας γείτονας ὄντας αὐτοῖς ὅπῃ συμμαχίαν παρεῖχον. ὃ δ' αὐτὸς ἀφαφάξασθαι τὸν κίνδυνον λέγοντες εἰ φθάσειν αὐτοὶ ληφθέντες ὑπὸ τῶν ἰσραηλιτῶν. συμπεσοῦσης δ' αὐτὸς διέγνωσαν ἀφαιρήσειν τῶν δύναμιν αὐτῶν. προσδεξαμένων δὲ τοὺς λόγους αὐτῶν, πέμπουσι πρεσβεῖς πρὸς ἰησοῦν

Φιλίαν

φιλίαν συνεσομένους, οὓς μάλιστα τῶν πολιτῶν εὐδοκι-
μοῦντας ἱκανοὺς πρᾶξαι τὰ συμφέροντα τῷ πλήθει, οἱ δὲ
ὁμολογεῖν αὐτοὺς χαναναίους ὄντας φάλης ἡγούμενοι,
διὰ φιλοξενίαν δὲ καὶ τὸ κινδυνεύειν ὑπολαμβά-
νοντες ἢ λέγειν ἑαυτοὺς μὴ πεπονθέναι καὶ μηδὲν χα-
ναναίους, ἀλλὰ πρόσωπα τούτων κατασκεῖν, ἦκεν τε
κατὰ πίστιν τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ, πλεῖν ἀνύστους ὁδὸν
ἔφασκον, καὶ πιστεύειν τὸ λόγοις τούτοις τὸ σχῆμα ὑπεδέ-
δεικνυν. τὰς γὰρ εὐθήτας καινὰς ἃς ἔχοντες οὔσας,
ὑπὸ τὸ χρόνου τῆς ὁδοιπορίας, αὐτοῖς παλίφθαρτα γε-
γόνασ γὰρ ἂν τὸ πάντως πιστεῦσαι πρὸς αὐτὸν ἐπιτη-
δὲς ἐλάσθαι. πάντες οὖν εἰς μέσους ἔλεγον ὡς πεμφθεῖεν
ὑπὸ τῶν γαβαωνιτῶν καὶ τῶν πλησίον πόλεων, πολέ-
μου ἀπηχοῦσῶν πρὸς δὲ τῆς γῆς, πεπαῦσθαι πρὸς αὐ-
τοὺς φιλίαν ἐφ' οἷς πάντων αὐτοῖς ἔσῃ σωτήριος. μα-
θόντες γὰρ ὅσα θεοῦ χάριτι καὶ δωρεᾶς τοῦ χαναναίων
αὐτοὺς γῆν κτήσεως δεδοῦσῃ, πίστεις τ' ἤλεγον ἤδε-
σθαι, καὶ πολίτας ἀξιοῦν αὐτῶν γενέσθαι. καὶ οἱ μὲν
ταῦτα λέγοντες καὶ πιθανωτάτως τὸ πεπεῖσθαι τῆς
ὁδοιπορίας, παρεκάλουν δὴ σωθῆναι καὶ φιλίαν
τοὺς ἑβραίους. ἰησοῦς δὲ πιστεύσας οἷς ἔλεγον, ὡς ὄντων
τῶν χαναναίων ἐθνους, πίστιν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν, καὶ
ἐλεάζαρος ὁ ἀρχιερεὺς μετὰ τῆς γερουσίας ὅρκους ἐ-
ξέτι τε φιλίας καὶ συμμαχίας, καὶ μηδὲν μοχλεύσειν
ἢ κατ' αὐτῶν ἀδικεῖν, πρὶν ἂν ὅρκους ὑπομόσαντες
τὰ πλήθους. καὶ οἱ μὲν ὧν ἤθελον τυχόντες ἐξ ἀπό-
πτης, ἀπῆσαν πρὸς ἑαυτούς. ἰησοῦς δὲ τῶν τῆς χα-
ναναίας γραπτὰς εἰς τὴν ἀλαζονείαν, καὶ μαθὼν οὐ
πόρρω τῶν ἱεροσολύμων τοὺς γαβαωνίτας κατοικη-
μένους, καὶ ὄχλους ὄντας τῶν χαναναίων, μεταπεμ-
ψάμενος αὐτῶν τοὺς ἐντέλει, τῆς ἀπάτης αὐτοῖς ἐνεκά-
λει· τῶν δ' ἐν ἄλλῃ ἀφορμὴν σωτηρίας ἐχόν-
των ἢ παντὶν πρὸς φασιζομένων, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐπ'
αὐτὴν ἐξ ἀνάγκης καταφυγόν, συγκαλεῖ τὸν ἀρ-
χιερέα ἐλεάζαρον καὶ τὴν γερουσίαν, καὶ δημοσίους
αὐτοὺς δυναμένους πίστιν δοῦναι τοιούτους. καὶ οἱ μὲν τῆς κα-
ταλαβούσης αὐτοὺς συμφορᾶς τοιαύτην φυλακὴν καὶ
ἀσφάλειαν εὑρόντες. τοῦ δὲ τῶν ἱεροσολυμιτῶν βασι-
λέως χαλεπῶς φέροντος ὅτι τὸ μεπεπόνθασι πρὸς
τὸν ἰησοῦν τοὺς γαβαωνίτας, καὶ τοὺς τῶν πλησίον ἐ-
θνῶν προσκαλεσαμένου βασιλέως συνάρασθαι τῇ
κατ' αὐτῶν πολέμῳ, τούτους παρόντας σὺν αὐτῷ,
πάσαρες δὲ ἦσαν, οἱ γαβεωνίται ἰδόντες, καὶ ἐραστο-
πιδευσαμένους ἐπὶ πνὶ πηγῇ τῆς πόλεως σὺν ἀπωθῆν
τῶν πολιορκίαν, ἐπικαλοῦντο
συμμαχίαν ἰησοῦ. ὁ δὲ τούτοις γὰρ αὐτοῖς τὸ πρᾶγ-
μασι, ὡς ὑπὸ μὲν τούτων, ἀπολλῦσθαι προσδοκᾶν.
ὑπὸ δὲ τῶν ἐπ' ὀλέθρῳ τὸ χαναναίων ὄντους ἐρᾳδ-
σάντων σωθήσεσθαι διὰ τὴν ἡμερινὴν φιλίαν ὑπολα-
μβάνειν. καὶ ἅτε παντραπὰ πεύσας ἐπὶ τὴν βοή-
θειαν, καὶ δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἀνύσας, ἐρθρίου προσ-
βαίνουσι τοῖς πολεμίοις ἐπιπίπτει. καὶ τραπέντων ἀ-
πετο διώκων διὰ χωρίων ὀπικλινῶν. βηθωρὰ καλεῖται. ἐν-
θα καὶ τῶν θεοῦ συνεργίαν ἐμαθεν, ὅτι σημειωσάμενος αὐτοῦ βροντὰς τε καὶ κεραυνῶν ἀ-
φέσει, καὶ χαλάζης καταφορᾶ μείζονος τῆς σωθη-
ναι. ἐπὶ γε μὴν καὶ τὴν ἡμέραν αὐξηθῆναι
πλέον ὥστε μὴ καταλυθῆναι νυξὶ ὅπως ἂν
τῶν ἐχθρῶν τροπὴν συνέσεσιν. ὡς τε καὶ
λαμβάνει τοὺς βασιλέας ἰησοῦς ἐν σπηλαίῳ κρυπτομένους σὺν αὐτοῖς καὶ μαχιδὰ, καὶ κολάζει πάντας.

A maxime credebant ad negotium conficiendum idoneos. Qui periculosum rati, si se Chananæos faterentur, & multo tutius, si nihil sibi cum illis commune dicerent, sed longe diversas sedes habere: ajunt se fama viri excitos multorum dierum iter fecisse, & hoc esse verum, ex habitu comprobabant. vestes enim, quas viam ingressuri novas induissent, longo itinere detritas, sumpserant enim tritas data opera, ut verisimilia dicere viderentur. Hoc habitu in concionem ingressi dicunt se missos à Gabaonitis & vicinis urbibus, ut, salvis patriis institutis, in amicitiam eorum venirent. comperto enim, quod Deus gratuito munere Chananæorum terram illis concessisset, gratulari se eis, & jus civitatis petere. his dictis, & ostentatis vestibus in signum longi itineris, orabant, ut in fœdus & amicitiam admitterentur. Jesus autem credens eorum verbis, quod Chananæi non essent, recipit eos in fidem & amicitiam: & Eleazarus pontifex cum senatu juravit, habituros se eos pro amicis ac sociis, & nihil contra eos injustum molituros, approbante id fœdus universo populo. hoc astu voti compotes domum ad suos sunt reversi. Jesus autem, exercitu ducto in submontanum Chananæ tractum, cum audisset Gabaonitas non longe à Hierosolymis habitare, & esse Chananæorum generis, evocatis eorum honoratioribus fraudem eorum incusabat: illis vero excusantibus non alium se modum salutis quærendæ habuisse, & ideo ad dolum versos necessitate cogente: Eleazarum pontificem & senatum convocat. cumque decretum esset non violandam fidem jurejurando sanctam, sed publicis ministeriis deputandos, in hac conditione postea sunt habiti: atque hoc pacto imminenti periculo se subtraxerunt. Cæterum cum rex Hierosolymitarum indigne ferret Gabaonitas ad Jesum defecisse, & quatuor proximarum gentium reges ad bellum contra eos gerendum accivisset, Gabaonitæ videntes se peti, & hostes, castris circa quendam fontem non longe ab urbe positis, ad oppugnationem expediti, Jesum in auxilium advocant. nam eo tum res devenerat, ut ab his perniciem expectarent, in illis vero, qui ad excidium Chananæorum venerant propter novam amicitiam, unicam spem salutis ponerent. Tum Jesus cum toto exercitu in succursum properans, die & nocte itinere facto, diluculo parantes oppugnationem adoritur: cumque terga vertissent, per declive fugientes est persecutus. Bethora is locus dicitur. Interfuisse huic prælio divinum auxilium evidentibus prodigiis apparuit, cœlo tonante & crebris fulminum ictibus, grandine insuper majore solito ruente. accessit & illud nunquam antea visum, quod dies factus est longior, ne intervetu noctis victori hostis eriperetur. quo factum est, ut Jesus reges istos caperet in spelunca quadam latebras quærentes juxta Macchida, de omnibusq; supplicium sumeret.

Josua. 10.

illæ verò nihil ſuſpicantes luſitando ſecurè iter-
faciebant. juvenes autem coorti diſperſas cor-
ripiebant: atqve hoc pacto qvæſitis nuptiis, agri-
culturæ inſudantes, dederunt operam, ut ad
priſtinam felicitatem aliqvando redire poſſent.
Qvo factum eſt, ut Benjamitarum tribus, qvæ mi-
nimum ab internecione abfuit, prudenti hoc
Iſraelitarum conſilio ſervaretur: moxqve
magnis incrementis tam numero qvam opibus eſt
VIII. aucta. Hic finis fuit belli Benjamitici. Nec feli-
Jud.18. cior per idem tempus fuit Daniana tribus, tali
fortuna uſa. Iſraelitis jam deſvetis armorum
exercitio, & in colendis agris tantum occupatis
Chananæi in contemptum gentis collegerunt
copias: non qvod ſibi timerent, ſed ut illata
Hebræis aliqva memorabili clade, ſecurius in
poſterum ſuas urbes habitarent. & conjuratio-
ne facta, magnoqve numero peditum armato, ad-
junctis etiam curribus, Aſcalonem & Accaronem
in ſorte Iudæ ſitas in partes ſuas traxerunt, & ali-
as pleraſqve campeſtres civitates: ita ut Dani-
tæ in montana compellerentur, ne pedem qui-
dem ubi ponerent, in campeſtribus habentes.
qui cùm nec bello eſſent pares, nec pro numero
ſatis agrorum haberent, miſerunt ex ſuis qvinq;
viros in mediterranea, diſpecturos nunqvem lo-
cum invenirent deducendis colonis idoneum.
illi à campo magno Sidonis iter unius diei pro-
greſſi, non longè à Libano & minoris Iordanis
fontibus invento agro bono ac fertili, rem totam
ſuis renuntiant. qui mox cum exercitu illo pro-
fecti condiderunt urbem Dana, cognominem uni
è Iacobi filiis, & à ſua tribu denominatam. Iſrae-
litarum autem res in deterius prolabebantur,
quod neqve ad laborem ſe exercerent, neqve pi-
etatem colerent. luxato enim reip. ſtatu, magna
licentia pro ſuo quisqve libitu vivebat, ut dome-
ſtica Chananæorum vitia jam totam gentem im-
punè inundarent.

A αἱ δὲ μετὰ παιδιᾶς ὡδὲν ὑφορᾶσαι δὴ ἕναι τῶν μελ-
λόντων ἀφυλάκτως ἔδλον. οἱ δὲ σκεδασθησῶν ἔ-
χοντο ἐξαναζάντες. καὶ οὕτω μὲν ἄτως γαμήσαν-
τες, ἐπ' ἐργατῆς γῆς ἐχώρησαν, καὶ πρόνοιαν ἐποήσαν-
το πάλιν εἰς τὴν ἀρχαίαν εὐδαιμονίαν ἐπανελθεῖν.
Βενιαμιτῶν μὲν οὖν ἡ φυλὴ κινδυνώδεσσα πλέως ὀλ-
φαρείας, τῇ προειρημένῳ τρόπῳ τῇ τῶν ἰσραηλι-
τῶν σοφίαι σώζεται. ἰωήσε τε ὠφελήμα, καὶ τα-
χέως εἰς τὸ πλῆθ⊙ καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐπιήσατο τὴν
B εὐπάθειαν. ἔτ⊙ μὲν οὖν ὁ πόλεμ⊙, ἄτως παύεται. ὁ-
μοία δ' τύτοις παθεῖν καὶ τὴν δανιανὴν σωτὴρ φυ-
λήν, ἐξ αἰτίας τοιαύτης εἰς ὄπ προσαχθεῖσαν. τῶν ἰσρα-
ηλιτῶν ὀκλελοιπότων ἤδη τὴν ἐν τοῖς πολέμοις ἄσκη-
σιν καὶ πρὸς τοῖς ἔργοις ὄντων τῆς γῆς, χαναναῖοι κα-
ταφρονήσαντες αὐτῶν, συνεπήσαντο δύναμιν. εὐθὺ
μὲν αὐτοὶ πείσαντες πρὸς δοκοῦντες, ὡς ἢ βεβαίαν ἔ
πήσειν κακῶς τοὺς ἑβραίους ἐλπίδα λαβόντες, ἐπ' ἀ-
δείας λοιπὸν οἰκεῖν τὰς πόλεις ἤξίουν. ἅρματά τε συμ-
C παρεσκεύαζοντο, καὶ τὸ ὁπλιτικὸν συνεκρότουν. αἵ τε
πόλεις αὐτῶν συνεφρόνουν, καὶ τῆς ἰούδα φυλῆς τὴν
ἰσκάλωνα καὶ ἀκκάρωνα παρεσπάσαντο, ἄλλας τε
πολλὰς ἔτ' ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ δανῖται εἰς τὸ ὄρ⊙ ἠ-
ναγκάσαν συμφυγεῖν, ὠδὲ ἐλίγον αὐτῆς ὑπόβατον ἔ
πεδίον καταλιπόντες. οἱ δ' ἔτι πολεμεῖν ὄντες ἱκανοὶ,
γλῶ τε ὡκ ἔχοντες ἀρκέσαν, πέμπουσιν ἐξ αὐτῶν πέν-
τε ἄνδρας εἰς τὴν μεσόγειον, κατοψομένους γλῶ, εἰς ὅν
D μετοικήσαντο. οἱ δ' οὐ πέρα ἔ λιβάνε ὄρους καὶ ἐ-
λαχίστ⊙ ἰορδάνου τῶν πηγῶν τῆ μέρα πεδίον
εὑρόντες πόλεως ὠδενὶ μέσας μιᾶς προσελθόντες, ἔ κα-
τασκεψάμενοι γλῶ ἀγαθὴν καὶ πάμφορον, σημήνα-
σι τοῖς αὐτῶν. οἱ δ' ἑρμηδέντες ἐρατῶ κτίζουσιν αὐ-
τόθι πόλιν δάνα, ὁμώνυμον τῷ ἰακώβε παιδὶ, φυλῆς
δ' ἐπώνυμον τῆς αὐτῶν. τοῖς δ' ἰσραηλίταις προύβαι-
νεν ἐπὶ τὸ ἀπειρέως ἔ πανῶν τὰ κακὰ καὶ ἀπὸ τῆς πε-
ρὶ τὸ θεῖον ὀλιγωρίας. μεθημανήσαντες γὰρ ἄπαξ ἔ
κοσμίου τῆς πολιτείας, ἐφ' ἕτερον τὸ πρὸς τὸ καθ' ἡδο-
E νὴν καὶ βέλτιον ἰδίαν ἕλοιτο, ὡς καὶ τ' ἀπιχωριαζόν-
των ἤδη τοῖς χαναναίοις εἰναπιμπλαθαι κακῶν.

CAP. III.

Qvomodo propter impietatem in Aſſyriorum ſervitutem à DEO populus Iſraëlitarum eſt traditus.

Jud. 3. HAnc ob rem iratoDEO, felicitas populi mul-
tis laboribus acquiſita, per luxum ac volu-
ptatem brevi diſperiit. Bello enim à Chuſarte
F rege Aſſyriorum petiti, & in acie multos amiſe-
runt, & oppidatim infeſtati, aut vi aut deditione
in poteſtatem ejus venerunt. Tributis deinde
iniqvioribus gravati, & alias varias injurias fer-
re ſunt coacti per annos octo, quibus exactis in
hunc modum ſunt libertati reſtituti.

Κεφάλαιον γ'.

Πῶς μὴ τούτῳ τῇ κακοπραγίαν ἀσεβήσαντας αὐ-
τοὺς ὁ θεὸς ἀσυρίοις ἐδάλωσεν.

ΟΡγίζεται τοίνυν αὐτοῖς θεός. καὶ ἰῶ σὺν πόνοις
μυρίοις εὐδαιμονίαν ἐκτήσαντο, τούτῳ ἀπο-
βαλὸν διὰ τρυφήν. ἐρατώσαντ⊙ γὰρ ἐπ' αὐ-
τοὺς χουσάρδε ἔ τ' ἀσυρίων βασιλέως πολλὰς πε τ' πε-
ραλαξαμένων ἀπώλεσαν, ἔ πλειορκήμασι κ' κράτος
ἠρέθησαν. εἶτ' οἱ μὲν φόβον ἐκπεσόντες αὐτῷ προσεχώ-
ρησαν, φόρους τε ἔ δυνατὰ μείζονας ὑπετάξαντο ἐπέ-
λουν, ἔ ὑβρεῖς παντοίας ὑπέμενον, ἕως ἐτῶν ὀκτώ. μεθ'
ἃ τ' κακῶν ἄτως ἠλευθερώθησαν.

CAP. IV.

Libertas per Cenizum reddita.

Κεφάλαιον δ'.

Η διὰ κενίζε αὐτοῖς ἐλευθερία γενομένη.

Ibidem. ERat in tribu Iudæ Cenizus vir induſtrius
& magnanimus, hic oraculo monitus, ne
pateretur Iſraelitas diutius tales miſerias perfer-
re, ſed ut ad audendum pro libertate accenderе-
tur, aſcitis paucis qvibusdam periculorum ſoci-
is, qvos præſentis ſtatus tædebat, & mutatum

G

ΤΗς ἰούδα φυλῆς τὶς, κενίζος ὄνομα, δρασήρ⊙
ἀνὴρ, ἔ τὸ φρόνημα γενναῖος, χρηθὲν αὐτῷ μὴ πε-
ριορᾶν ἐν τοιαύτῃ τ' ἰσραηλίτας ἀνάγκῃ κεί-
μενας, ἀλλ' εἰς ἐλευθερίαν αὐτὰς ἐξαιρεῖσθαι τολμᾶν, πα-
ρασκευασάμενος συλλαμβάνειν τ' κινδύνων ἑνὰς αὐτῷ
(ἑλί-

(ἐλήγει δ' ἤσαν, εἰς αἰδὼς ὅπι τῆς παρόσης ἐτύγχανε καὶ πρόθυμία μεταβολῆς) πεσόντων μὲν τὼν παρ' αὐτῆς οὐσαν φρουραν & χρυσίφ τὸν ἀφθόνως. πεσοῦμενων ἢ πλειόνων τ συναγωνιζομένων, ἐκ & μὴ ἀφεμαρτεῖν πρὸς τὰ πρῶτα τ ὑπηχειρήσεως, μάχῃ τῆς ἀσυνεμίοις συνάπτουσι. ἐ πρὸς τὸ παντελὲς αὖτ ἀπωσόμενοι, περαιοῦσθαι τὸν εὐφράτην ἐθιάζοντο. κενίαζ ἢ, ὡς ἔργω πίστιν αὐτὸ λαμβάνῃ πρῶτα & πλήθος ἄρχειν, ὡς τι κρίνειν τὸν λαὸν. ἐ ἀρξας ἐπ' ἔτη πεντηκοντα, καὶ διεφθειρε τὸν βίον.

B

Κεφάλαιον ε.

Ὅτι πάλιν ὁ λαὸς ἐδουλώθη μωαβίταις, καὶ ὡς ἀπὸ δοῦς τῆς δουλείας ἀπηλλάγη.

Τελευτήσαντ ἢ αὐτὸ πάλιν τὰ τῶν ἰσραηλιτ ὡς ἀναρχίας ἐνέπεσε πράγματα. καὶ τοῦ μὴ ἀφεμηῆς ἄγειν τ θεὸν μηδὲ τοῖς νόμοις ὑπακούειν, ἐπὶ μᾶλλον ἐκακοῦτο, ὡς καταφρονηθῆναι αὐτῶν τῆς ἀποστασίας τῆς καὶ τὴν πολιτείαν, ἐγλωνα τῶν μωαβιτῶν βασιλέα, πόλεμον πρὸς αὐτοὺς ἐξενεγκεῖν. καὶ πολλὰς μάχας αὐτῶν κρατήσαντα, καὶ τοῖς φρονήμασι τῶν ἄλλων ἀφαιρεθέντας, ὑποπέμψαντα πρὸς τὸ παντελὲς αὐτῶν τὴν δύναμιν ὑπηνέγκαι, ἐ φόρους αὐτοῖς ὑποτάξαι πολέν. καθηδύσας δ' αὐτῷ ἐν ἱερεχοῦντι βασίλειον, κάδεν τῆς εἰς τὸ πλῆθ κακώσεως παρέλειπεν. εἰς τε πενίαν αὐτὸς κατέσησεν, ὅπι ὀκτωκαιδέκα ἔτη. λαβὼν δ' εἶκτον ὁ θεὸς τῶν ἐφ' οἷς ἐπέσχον, καὶ τῆς ἱκεσίας αὐτῶν ὑπακλασθεὶς, ἀπήλλαξε τῆς ὑπ' αὐτοῦς μωαβίτας ὕβρεως. ἠλθ δὲ ῥῶσε ὁ τοῦ πρωτότω. τῆς βενιαμίτ Φυλῆς νεανίας. εὐθὺς μὲν τὸ ἦθος, γήραι πατρὸς, τολμηρός τε ἀνδρεῖος, ἐ τοῦ σώματι πρὸς τὰ ἔργα χρήσιμος δυνατώτατος, τῶν χειρῶν τὴν ἀριστερὰν ἀμείνων, καὶ ἀπ' ἐκείνης τὴν πᾶσιν ἰσχὺν ἔχων, κατῴκει μὲν ἐν ἱεριχοῦντι καὶ αὐτὸς. συμβήσ ἢ γενέσθαι τοῦ ἐγλωνι, δῶρεάς αὐτὸν θεραπεύων ἐ ὑποχρόμενος. καὶ ἀφ' ὅτου καὶ τῆς θεῖ τὸν βασιλέα προσφιλῆ πυγχάνειν αὐτόν. καί ποτε συνὼ δυσὶν οἰκέταις δῶρα τοῦ βασιλεῖ φέρων, ξιφίδιον κρύφα τοῦ δεξιοῦ σκέλους περιδησάμενος ἰσθῆτι πρὸς αὐτόν. ὥρα δ' ἦν θέρους, καὶ τῆς ἡμέρας ἤδη μεσούσης, ἀνέντο αἱ φυλακαὶ, ὑπό τε καύματος ἐ πρὸς ἄριστον πεφαμμένων, δοῦς οἱ τὰ δῶρα τοῦ ἐγλωνι ὁ νεανίσκος, διετρίβε δ' ἔν τινι δωματίῳ δεξιὸς πρὸς ἡρ ἔχοντι, πρὸς ὁμιλίαν ἐτράπετο. μόνοι δ' ἦσαν & βασιλέως καὶ τῆς ἐπισταμένους τῶν θεραπόντων ἀπιέναι κελεύοντ, ὡς τὸ πρὸς ἰδίαν ὁμιλεῖν. καθεῖσε ἢ ὅπι θρόνου, καὶ ὁ θ ἀπὸ τὸν ἰσθῆτα μὴ ἀφαμάρτῃ, ἐ μὴ δώσῃ χρείαν πληγῆναι. ἀνίστη οὖν αὐτὸν, ὕπαρ εἰπὼν ἔχειν ἐκ πρὸς γματ αὐτῷ δηλῶσαι & θεῖ. ἐ ὁ μὲν πρὸς τὴν χαρὰν τὴν & ὑπάρχ ἀνεπήδησεν ὅσο & θρόνου. παλήξας δ' αὐτὸν ὁ ἰούδης εἰς τὴν καρδίαν, ἐ τὸ ξιφίδιον καταλιπὼν, ἐξέκει προσκλείσας τὴν θύραν. οἱπ θεράποντες ἠρέμειν εἰς ὕπνον πρᾴοντα νομίζοντες τὸν βασιλέα. ὁ ἢ ἰούδης τῆς ἱεριχουντίους ὅποσοι μόνων κρυπτῶς, παρεκάλ τῆς ἑλληνίους ἀντιλαμβάνεσθαι. οἱ ἢ, ἀσμένως ἀκούσαντες, αὐτοῖ τε εἰς τὸ ὁπλα ἤεσαν. καὶ διέπεμπον εἰς τὴν χώραν τοὺς ὅποσημαίνοντας κέρασιν. τοῦτο γὰ συγκαλεῖν τὸ πλῆθ, πάτριον ἦν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἐγλωνα πάλαι μὲν χρόνον ἠγνόουν τὸ συμβεβηκὸς αὐτῷ πάθ ἐπεὶ δὲ πρὸς ἑαυτοὺς ἦν, δόξαντες μήτι νεώτερόν τοῦ περὶ αὐτὸν γεγενὲς, εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον.

A cupiebant, primo præſidium ſuis à Chuſarthe impoſitum interficit: tantumqve primus ſucceſſus valuit, ut indies creſcente ſuorum numero, jam aperto marte hoſti pares viderentur, itaqve congreſſi cum hoſte uno prælio ſe in libertatem aſſerunt, reliquiæ fuſi & fugati exercitus ultra Euphratem ſe recipiunt. Cenizus verò egregiè navatæ operæ præmium principatum à populo accepit, nomine Judicis: in qvo poſtqvam annos qvadraginta exegit, vita defunctus eſt.

CAP. V.

Qvomodo populus rurſum à Moabitis eſt ſubjugatus, & per Jodem è ſervitute exemptus.

POſt cujus mortem vacante principatu res Iſraelitarum rurſum in pejus ruere cœperunt, idqve tanto magis, quòd nec DEO debitum honorem nec legibus obedientiam exhibeC rent: qvæ res in cauſa fuit, ut Eglon Moabitarum rex opportunos ad injuriam ratus, bello adoriretur. exceperunt tamen eum aliqvot prælii, ſed omnibus victi ferocia poſita jugum acceperunt, tributarii facti. Rex victor translato Hierichuntem domicilio, modis omnibus plebem vexavit, ita ut in ſumma miſeria per annos XVIII. degerent. DEUS autem calamitatibus eorum & ſupplicationibus flexus, à dura dominatione eos liberavit in hunc modum. Jodes D filius Geræ, tribus Benjamiticæ, juvenis ad qvodvis egregium facinus & animo & utraqve manu ex æqvo promptus, habitabat ipſe qvoqve apud Hierichuntem. Is in familiaritatem Eglonis ſe inſinuavit, crebris muneribus hominem ſibi concilians, & eo nomine amicis etiam regiis gratus. accidit, ut ſemel cum duobus famulis dona ferens, pugione prius ſubter ſagum ad dextrum femur accinctus, ad regem E introgrederetur. erat autem æſtas & diei medium, quo remiſſius agebatur cuſtodia, partim propter æſtum, partim ſatellitibus occupatis circa prandium, juvenis igitur oblatis Egloni muneribus, qvi tum in æſtivo qvodam cubiculo morabatur, confabulari cum eo cœpit. erant autem ſoli, qvia rex familiariter cum Iode collocuturus famulicium ablegaverat. ſedebatqve in ſella, & Iodes verebatur, ne fallente ictu plagam non ſatis lethalem inferret. Iubet igitur eum ſurgere, dicens habere ſe ſomnium, quod ex DEI mandato regi ſit indicandum. cumqve ille audiendi cupidus alacriter aſſurrexiſſet, Iodes inflicto in cor pugione, & relicto in vulnere, exivit clauſis prius foribus. regii famuli interim qvieſcebant dormire eum putantes. Iodes verò Hierichuntiis re clàm indicata, autorem ſe illis libertatis vindiG candæ præbuit, illi verò libenter hæc accipientes, & ipſi confeſtim arma capiebant, & cornicines per totam eam regionem dimittebant. Sic enim illic multitudinem convocari mos erat: Eglonis autem domeſticos diu latuit, qvod acciderat. ſed cùm jam adveſperaſceret, veriti, ne qvid novi homini accidiſſet, ingreſſi ſunt in cubiculum:

cùmqve mortuum inveniſſent, hærebant inopes A consilii: & priusqvam ſatellitium conglobaretur, Iſraelitarum turba ſupervenit, ex his pars in veſtigio confodiuntur, pars alia, circiter millia decem, fuga Moabiticam regionem petunt. Eos Iſraelitæ præoccupato Jordanis tranſitu, in fuga intercipiebant, maximè circa ipſa vada, ita ut ne unus qvidem incolumis evaderet. Atqve ita Hebræi Moabitarum imperium excuſſerunt: Jodæ autem hujus felicitatis autoris is honor B conſenſu multitudinis eſt habitus, ut confeſtim princeps declaratus ſit. cum principatum per annos octuaginta obtinuit, vir alioqvin etiam laude digniſſimus: poſt qvem Sanagarus Anathi filius electus in imperium, vix toto vertente anno vitam finiit.

ἀνῃρέθησαν. ὡς δὲ τὸν νεκρὸν εὗρον, ἐν ἀμηχανίᾳ καθειστήκεσαν. ἐπὶν τὴν φρυρὰν ὑπεραφῶσαι, τὸ Ἰσραηλιτῶν αὐτοῖς ἐπέρχεται πλῆθος. οἱ μὲν φόβῳ κρῆμα ἀναιροῦνται. οἱ δὲ εἰς φυγὴν τρέπονται ὡς ὅπῃ τὴν μωαβίτιν σωθήσεσθαι. ἦσαν δὲ ὑπὲρ μυρίους. καὶ Ἰσραηλῖται παρακατειλήφεσαν τὰς τοῦ Ἰορδάνου διαβάσεις, διώκοντες ἐκτενῶς. καὶ κατὰ τὰς διαβάσεις πολλοὺς αὐτῶν ἀναιροῦσιν. διέφυγε τὰς δὲ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν Ἑβραῖοι τότε τῷ τρόπῳ τῆς τοῦ τῆς μωαβίτιδος ἀλλείας ἀπηλλάγησαν. ἰώδης δὲ τῆς αἰτίας ταύτης τιμηθεὶς τῇ τε πληθυσ απαντ. ἡγεμονίᾳ πολλὰ τὴν ἔτεσιν εὐδοκήσας καρπῶν, ἀνὴρ καὶ δίκαιος τῆς παρειμένης πρὸς ἀρετὴν, ἐπαινεθεὶς δικαίῳ τυγχάνει. καὶ μετὰ τοῦτον, ἀναιρεθεὶς ὁ ἀνάθ παῖς αἱρεῖται ἀρχὴν, ἐν τῷ πρώτῳ τῆς ἀρχῆς ἔτει κατέστρεψε τὸν βίον.

CAP. VI.

Qvomodo ſub Chananæorum imperium redacti, & per Baracum in libertatem ſint repoſiti.

Κεφάλαιον ϛ'.

Ὡς χαναναίων αὐτοὺς καταδυναστευόντων ἠλευθερώθησαν διὰ βαράκου.

IX. *Jud. 4.*

ISraëlitæ verò, qvos præteritæ calamitates nihilo caſtigatiores reddiderant, in priſtinam impietatem atqve inobedientiam relapſi, priusqvam ſatis à Moabitica ſervitute reſpirallent, imperio Jabini Chananæorum regis ſubfugati ſunt. Is regiam habens apud Aſorum, qvæ urbs D ſita eſt ſuper Samachonitem lacum, peditum alebat millia trecenta, eqvitum decem, præterqve currus bellicos habebat ter mille. His copiis præfectus Syſares primus inter amicos regios, congreſſus cum Iſraelitis in tantam deſperationem res illorum adduxit, ut libenter incolumitatem tributaria ſervitute paciſcerentur: quam per viginti annos ferre ſunt coacti, præ nimia ſervitute caput non audentes attollere, etiam Deo ſic volente, qvo nimiam gentis contumaciam & ingratitudinem retunderet. Qvi tandem reſipiſcentes, & agnita calamitatum cauſa, nimirum qvòd à legum contemptu proficiſcerentur, Deboram qvandam prophetidem adeunt: nomen hoc apem Hebræis ſignificat: rogantes ut precibus DEUM ad miſerationem flectat, ne ita patiatur eos à F Chananæis opprimi. DEUS autem exoratus ſalutem illis annuit, imperatore deſignato Baraco, viro tribus Nephthalitidis: ejus nomen interpretatur fulgur. Debora autem accerſito Baraco, jubet eum delectu habito, & conſcripto decem millium virorum exercitu in hoſtem ducere. Satis enim eſſe tot ad victoriam, quam Deus oraculo promiſerit. Baraco verò negante ſe accipere imperium, niſi & illa una ſecum adminiſtratura id eſſet: illa commotior, Tu, inqvit, mulieri cedis honorem, qvem Deus te habere voluit, ego vero non recuſo, & conſcriptis decem millibus, caſtra poſuerunt ad montem Itabyrium. occurrit mox eodem Syſares, rege ſuo ſic jubente, & non longè ab hoſte cum exercitu conſedit. Baracum autem & Iſraelitas multitudine hoſtium territos, & in tutiora ſe recipere volentes, retinuit Debora, juſſitqve eadem die prælio decernere. Victoriam enim penes ipſos fore, & DEUM ſubſidium & opem allaturum. Itaque commiſſa pugna vehemens imber mixtus grandine ſupervenit, qvem ventus in adver-

ΙΣραηλῖται δὲ πάλιν, οὐδὲν δὲ ὅπῃ διδαχῇ δὲ κρείττονες ἐλάμβανον τὸ πρότερον δυτυχημένων, τοῦ τε δὲ μὴ σέβειν τὸν θεὸν μηθ' ὑπακούειν τοῖς νόμοις, πρὶν ἢ καὶ τῆς τοῦ μωαβίτιδος ἀναπεύσαι δουλείας πρὸς ὀλίγον, τοῦ ἰαβίνου τὸ τῶ χαναναίων βασιλέως καταδουλοῦται. ὅτ. γὰρ ἐξ ἀσώρου πόλεως ὁρμώμενος, αὐτῇ δ' ὑπῆρχεται τῆς συμοχωνίτιδ. λίμνης, στρατὸν μὲν ἐπιλιτῶν τριάκοντα εἶτε φε μυριάδας. μυρίας δ' ἱππέας. τριχιλίων δ' ἁρμάτων ἄπορι. ταύτης οὖν στρατηγῶν τῆς δυναμέως σισάρης, τιμῆς τῆς πρώτης ὢν τῶ βασιλῆ τυγχάνων, συνελόντας πρὸς αὐτὸν τοὺς ἰσραηλίτας, ἐκάκωσε δεινῶς, ὡς τι αὐτοῖς ὑπαπέχειν πλὴν φόρου. ἔνεσι μὲν ἐτῆ εἴκοσι πάσχοντες ἤνυσαν, μηδ' αὐτοὶ φρονεῖν τοῦ τῆς δυσχείρους ὄντες ἀκμῆς, καὶ δ' ἧττον πολέμου δαμάσαι θέλοντ. αὐτὸν τὴν ὕβριν, καὶ τὴν θεὸν αὐτὸν ἀγνωμοσύνην. καὶ μεταθέμενος δ' λοιπὸν, σωφρόνως συμβιβαχθέντες τὰς συμφορὰς αὐτοῖς ἐκ τῆς ἀφροσύνης τ νόμων ὑπάρξαι. διέσωσαν πινὰ προφῆτιν, μέλισσαν δ σημαίνει τοῦτο μα κ τῶν ἑβραίων γλῶσαν, ἱκέτευον δεηθῆναι δ' θεοῦ λαβεῖν εἶκτον αὐτῶν, κ μὴ ὑφεῖσθαι ἀπολυμένους αὐτοὺς τοῦ χαναναίων. ὁ δ' θεὸς ἐπένευσε σωτηρίαν αὐτοῖς. ὁ δ' ἰσραηλίτης ἀφεστηκὼς ἀχαν τῆς νεφθαλίδος ὄντα φυλῆς. βάρακος δέ ἐστιν ἀσραπὴ κ τῶν ἑβραίων γλῶσαν, μεταπεμψαμένη δ' ἡ δέβωρα τὸν βάρακον, ἐπιλεξαμένη τ νέων μυρίας ἐκέλευε χωρεῖν ὅπῃ πρὸς πολεμίους. ἀποχρῆναι γὰρ τοσοῦτον δ' θεὸ προειρηκότ. καὶ νίκην ἀποσημήναντ. βαράκου δ' φαμένου μὴ στρατηγήσειν μὴ κἀκείνης αὐτῷ συστρατηγούσης, ἀγανακτήσασα σὺ μὲν εἶπε, γυναικὶ δώσχωρεῖς ἀξίωματ. ἔσει δεδωκὼς ὁ θεός. ἐγὼ δ' οὐ πάσχειτ μου. καὶ συναθροίσαντες μυρίας ἐστρατοπέδευσαντο πρὸς ἀπέβυρίαν τὸ ὄρι. ἀπλῶτα δ' αὐτοῖς ὁ σισάρης δ' βασιλέως κελεύσαντ. καὶ στρατοπεδεύοντα τ πολεμίων σὺν ἄπωθεν. τοὺς δ' ἰσραηλίτας καὶ τὸν βάρακον καταπλήττει τὸ πλῆθ. τ πολεμίων, κ ἀναχωρεῖν διεγνώκοτας, ἡ δέβωρα κατέσχε τῶν συμβολὴν πιεῖσθαι κατ' ἐκείνην κελεύσασα τὴν ἡμέραν. νικήσειν γὰρ αὐτοὺς καὶ συλλήψεσθαι τὸν θεόν. σωήσεσαν οὖν καὶ πρεσμενόντων αὐτῶν ὄμβρ. ἐπιγίνεται μέγας καὶ ὕδωρ πολὺ, καὶ χάλαζαν

τὴν τ θέσιν χ̃ τὸ πρόσωπον ἥλαυνε τῶν χαναναίων ἀνεμ@ τοῖς ὄψεσιν αὐτ̃ ὀπτικοῖ̃, ὡς τὰς τῆς ἀχρήστους αὐτοῖς ἐν μ χ̃ τὰς σφενδόνας. ὅτι ὁ πλ@ διὰ τὸ κρύος χρῆσθαι τοῖς ξίφεσιν οὐκ εἶχον. τὰς δ' ἰσραηλίτας ἧττόν τι ἔλαπτε κατ' ὄπιν χειμών, χ̃ πρὸς τὴν ἔντασιν τῆς βοηθείας θ̃ θεοῦ θερμ@ ἐλαμπρύνων. ὡς τι εἰς μέσους ὠσαμένους τοὺς πολεμίους, πλείους αὐτῶν ἀπέκτειναν. καὶ οἱ μὲν ὑπὸ τ ἰσραηλιτῶν, οἱ δ' ὑπὸ τῆς ὁπλίσεως ἅπασι παραχθέντες ἔπεσον, ὡς ὑπὸ τῶν ἁρμάτων πολλοὺς αὐτῶν διαφθαρῆν. σισάρης γ καταπηδήσας θ̃ ἁρματ@, ὡς εἶδε τὴν τροπὴν γινομένην, φυγῶν ἀφικνεῖται πρ@ γυνά τινα τῶν κενετίδων γυναικῶν ἰαλὴν ὄνομα. ἡ κρύψαι τι αἰτησαμένη δέχεται. ἐ πὸν αἰτήσαντι γάλα δίδωσι διεφθορὸς ἤδη. ὁ γ πιὼν θ̃ μᾶλλον δαψιλέστερον, ὡς ὕπνον τρέπεται. ἡ γ ἰαὴλ καιρωμένην σιδηροῦν ἦλον ἐλάσασα σφύρᾳ λᾳ θ̃ κροτάφ αὐτ̃ διεπείρε τὸ ἐδαφ@, καὶ τῆς θ̃ ἀεὶ τὸν βάραγκον μικρὸν ὕστερον ἐλθ̃σιν ἐπιδείκνυε τῇ γῇ προσηλωμένον. καὶ ἧττως μὲν ἡ νίκη αὕτη ᾠδεύεσε χ̃ τὰ ὑπὸ δεβώρας ἀρημένα, εἰς γυναῖκα. βάραγκ@ γ στρατόσας ἐπ' ἄσωρον, ἰαβῖνον τε ὑπαντήσαντα κτείνει. καὶ θ̃ στρατηγ̃ πίσαντ@, καθελὼν εἰς ἐδαφ@ σὺν πόλιν στρατηγὸν τῶν ἰσραηλιτῶν ἐπ' ἔτη πεντήκοντα.

A sos Chananæorum vultus ingerens, & prospectum adimens, inutiles eorum jaculatores ac funditores reddidit: atqve etiam scutati manibus rigentibus præ frigore gladios vix retinebant. Israelitas verò tempestas à tergo imminens non solum minùs offendebat, sed alacriores etiam faciebat, manifestario DEI præsentis ac faventis signo accensos. itaque rupta adversa acie, turbatisqve ordinibus, ingentem hostium stragem ediderunt. atqve ita pars talis Israeliticis cedebant, pars à suometipsorum equitatu ac curribus proterebantur. Sysares verò ut vidit suos terga vertere defiliens à curru, fuga delatus est ad quandam mulierem Cenetidem nomine Jalen. quæ latebras petentem excepit, & potum poscenti lac acidum exhibuit: quod ille cùm avidius ingurgitasset, in somnum est solutus. quem Jale aggressa, ferreum clavum sopito per tempora adegit malleo, moxqve Baracianis supervenientibus, solo affixum ostendit. atque ita mulier juxta Deboræ præsagium autor fuit victoriæ. Baracus autem ducens ad Asorum, Jabinum obviam factum interfecit: & cæso rege, ac urbe solo æquata, quadraginta annis imperium Israelitarum tenuit.

Κεφάλαιον ζ.
Οτι πολεμήσαντες ἀμαληκῖται τοῖς ἰσραηλίταις ἐνίκησάν τι ℰ τὴν χώραν ἐκάσωσαν ἔτη ἑπτά.

Τελευτήσαντ@ γ βαράκ@ καὶ δεβώρας, χ̃ τὸν αὐτὸν κ̃ρὸν, μ̃ ζῶντα μᾶλλον ᾠδ̃καλέσαντες ἀμαληκῖται τὴν ℰ ἀραβίας, στρατεύουσιν ἐπὶ τοὺς ἰσραηλίτας. καὶ μάχῃ νικῶσι τοὺς συμβαλόντας. καὶ τὸν καρπὸν διώσαντες, τὴν λείαν ἀπήγοντο. τοῦτο δὲ ποιούντων ἐπ' ἔτη ἑπτὰ, εἰς τὰ ὄρη τῶν ἰσραηλιτῶν ἀνεστάλη τὸ πλῆθ@, καὶ τῶν πεδίων ἐξεχώρουν. ὑπονόμους τε καὶ σπήλαια ποιησάμενοι, πᾶν ὅτι τοὺς πολεμίους διέφυγε, ἐν τούτοις εἶχον φυλάττοντες. οἱ γὰ μαδιλῖται, χ̃ ὥραν θέρους στρατεύοντες, τ χειμῶνα γεωργῶν τοῖς ἰσραηλίταις ἐπέτρεφον, ὅπως ἔχωσι ποιόν τινα αὐτῶν εἰς ἀ βλάπτωσι. λιμὸς δ' ἦν καὶ πάνις τροφῆς, καὶ τέλεον θ̃ πρὸς ἱκεσίαν θ̃ θεὸν σώζειν αὐτοὺς ᾠδ̃καλοῦντες.

CAP. VII.
Quomodo Amalecitæ devictis Israëlitis regionem eorum per septem annos vastaverunt.

Defunctis autem Baraco & Debora eodem ferè tempore, paulo pòst Madianitæ sociis Amalecitis & Arabibus expeditionem contra Israelitas fecerunt: & congredi ausos magno prælio vicerunt: vastatisqve frugibus prædam abegerunt. cumqve idem per continuos septem annos facerent, Israelitas in montana compulsos campestri solo cedere coegerunt, qui speluncis & subterraneis ædificiis excavatis, quicquid hostium violentiam evadere poterat, intro receptum asservabant. NamMadianitæ per æstatem facientes expeditionem, hyeme agros colere Israelitas permittebant, ut possent denuò labores eorum vastare. Itaqve in perpetua fame ac egestate vivebant, nec jam ullum supererat præsidium nisi in precibus ad Deum & supplicationibus. *Jud. 6.*

Κεφάλαιον η.
Ως γιδεὼν αὐτοὺς ἠλευθέρωσεν.

Γεδεὼν ὁ ἰόασου παῖς, μανασσητίδ@ φυλῆς ἐν ἁλῳοῖς, δράγμασι σιτίνων φερόμενα κρυπτῶς εἰς τὴν ληνὸν ἐκοπίᾳ. τοῦτο γὰ πολεμίους ἐδεδίει φανερῶς ἔτι ποιῶν ὅπι τῆς ἁλῳ@. φαντάσματ@ δ' αὐτ̃ ᾠδ̃σάντ@ νεανίσκῳ μορφῇ, καὶ φήσαντ@ εὐδαίμονα καὶ φίλον τ̃ θεῷ. τυποτυχὼν τούτου γεὼν ἐφη τεκμήριον τῆς εὐδαιμονίας αὐτ̃ μέγιστον, τὴν ληνῷ αὐτὶ ἁλῳ@ χρήσασθαι. ἰησοῦν δὲ ᾠδ̃κελλόσαμένου, καὶ πιθέσθαι τὴν ἐλευθερίαν ἀναπώλειν, ἀδύνατος ἦν ἔλεγε. τὴν τε γὰ φυλὴν ἐξ ἧς ὑπῆρχε, πλήθους ὕστερον, καὶ νέον αὐτὸν εἶναι, καὶ τηλικούτων πραγμάτων ὀλιγοστὸν ἀσθενέστερον. ὁ θεὸς, αὐτὸς ἀναπληρώσειν τὸ λεῖπον ἐπηγγείλατο, *Ibidem.*

PEr idem tempus Gedeon Jali filius, unus ex primatibus tribus Manasseidis, manipulos frugum clàm in torcular comportatos flagellabat. non enim ausus est propter hostem propalam hoc in area facere. cumqve spectrum ei adolescentis specie se obtulisset, & felicem ac Deo charum appellavisset, respondens, Hoc, inquit, meæ felicitatis argumentum est maximum, quod torculari nunc utor pro area. illo contra jubente, ut bono esset animo, & de libertate vindicanda cogitaret, negabat fieri posse. nam & tribum suam cuivis alteri cedere numero, & se juvenem esse, & tam arduis negotiis imparem. Deus autè quicquid deesset se suppleturũ pollicebatur,

& victoriam Iſraelitis daturum, modò ipſe imperium aſſumere non gravaretur. Hanc rem Gedeon cum qvibusdam juvenibus communicavit, qvi libenter credentes oraculo, ſine mora effecerunt, ut præſto eſſent decem millia militum, ad qvidvis pro libertate audendum paratiſſima. Gedeoni autem Deus in ſomnis apparens, dixit homines tali eſſe ingenio, ut ſibi placentes nemini velint virtute cedere, & victoriam ſibi potius qvàm Deo tribuant, nimirum magnis copiis freti. ut igitur ſciant rem totam pendere ab ipſius auxilio, juſſit, ut circa meridiem, cùm æſtus fervet maximè, exercitum ducat ad fluvium: & qvotqvot procumbentes biberent, eos viros fortes crederet. qvotqvot autem trepidè ac tumultuariè potum ſumerent, ſic exiſtimaret, eos metu hoſtium hoc facere. qvod poſteaqvam ita, ut juſſus eſt, fecit, trecenti inventi ſunt cum perturbatione aqvam ſumere, cavis manibus ori admovendo. imperavitqve DEUS, ut his aſſumptis hoſtem invaderet. Gedeone verò ſolicito, qvia mandatum acceperat à DEO, noctu illos adoriri, volens ei metum omnem eximere, juſſit, ut aſſumpto uno milite, clàm accederet ad Madianitarum tentoria. ab illis enim accepturum occaſionem fiduciæ. vadit ille qvò juſſus eſt, uno tantum comitante famulo. cumqve ad qvoddam tabernaculum adrepſiſſet, offendit inſomnes in eo milites, & qvendam commilitoni narrantem ſomnium, ita ut à Gedeone qvoqve exaudiri poſſet. erat autem tale: Viſus erat ſibi videre maſſam hordeaceam, præ vilitate homini faſtidiendam, per caſtra provolvi, & primò regis tentorium, mox cæterorum omnium proſternere. qvi reſpondit interitum exercitus ſignificari, addens unde hoc ita colligeret. inter omnes, inqvit, fruges hordeum eſt ſine controverſia viliſſimum: & inter omnes Aſiaticas gentes non facilè reperias viliorem quàm hodie ſunt Iſraelitæ, ut merito conferri poſſint hordeo. hi nunc, autore Gedeone, contraxerunt copias, & res novas moliuntur. ergo qvia dicis te vidiſſe illam maſſam tentoria noſtra ſubvertentem, vereor ne DEUS Gedeoni triumphum de nobis concedat. Gedeon autem audito hoc ſomnio plenus bona ſpe & fiducia, edicit ſuis, ut omnes in armis eſſent, edoctis de viſione quam in caſtris hoſtium audiverat. fecerunt illi qvod imperatum eſt, accenſi hoc ſigno ad qvidvis laboris aut periculi ſubeundum. tum Gedeon circa qvartam fermè vigiliam ſuos in hoſtem ducit trifariam in tres cohortes diviſos. erant autem centenariæ. gerebantqve ſinguli amphoras vacuas. & in eis faces ardentes, ut clam poſſent hoſtem invadere nihil tale expectantem: & in dextris cornu arietinum vice tubæ: hoſtium caſtra latè patebant, eo qvòd camelorum magnum numerum haberent: & cum juxta gentilitates diſtributi tenderent, omnes tamen intra eundem ambitum continebantur. Hebræi verò à duce antè præmoniti, cum jam non longè ab hoſte abeſſent, dato inter ſe ſigno cornibus ſonantes, & confractis amphoris, ſublatoque militari clamore, certi Deum adeſſe Gedeoni, cum facib. in caſtra impetum faciunt.

Jud. 7.

A καὶ νικᾶν παρέξειν ἰσχυροὺς αὐτὸν στρατηγοῦντα. ταῦτ' οὖν διηγούμενος ὁ Γεδεὼν τισὶ τῶν νέων ἔπεισεν αὐτὸν. καὶ θαῤῥῆσαι πρὸς τὸν ἀγῶνα ἐπιμόνως τὸ στρατιωτικὸν μυρίων ἀνδρῶν. ὑπισχνεῖτο δὲ αὐτοῖς ὁ θεὸς τὴν χώραν, τῷ τε ἀνθρωπίνῳ φύσιν αὐτοφίλαυτον οὖσαν εἰδέναι, καὶ πρὸς τοὺς ἀρετῇ διαφέροντας ἀπεχθάνεσθαι. ὅπως τε τὴν νίκην παρεντὸς θεοῦ δοκεῖν νομίζουσιν ἰδίαν, ὡς πλοῦς στρατὸς ὄντες, καὶ πρὸς πᾶν πολεμίων ἀξιόμαχον. ἵνα μάθωσιν οὖν βοηθείας τῆς αὐτοῦ τὸ ἔργον, συνεβούλευε περὶ μεσοῦσαν τὴν ἡμέραν, ἐν ἀκμῇ καύματος οὔσῃ, ἄγειν τὸ στράτευμα ἐπὶ τὸν ποταμόν. καὶ τοὺς μὲν καταβλιθέντας καὶ οὕτως πίνοντας, ἀνύχους ὑπολαμβάνειν. ὅσοι δ' ἂν ἑαυτὸν ἐσόμενος καὶ μὴ γρύσου πίνοντες τύχοιεν, τούτους νομίζειν ὑπὸ δειλίας τοῦτο παθεῖν καὶ καταπεπληγότας τοὺς πολεμίους. πεισθεὶς δὲ ὁ θεοῦ ὑπῆκοος ὁ Γεδεὼν, τριακόσιοι ἄνδρες εὑρέθησαν ταῖς χερσὶ μὴ φόβου προσενεγκάμενοι τὸ ὕδωρ πεφοβημένως. εἶπε τε ὁ θεὸς τούτους ἐπαινῶν, ὑπὲρ χειρῶν τοῖς πολεμίοις. στρατοπεδεύειν ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην μέλλοντας εἰς τὴν ὑπεῖσαν περαιοῦσθαι. Γεδεὼν δ' ἐν φόβῳ καθεστὼς, καὶ νυκτὸς ὑπεξιέναι αὐτοῖς ὁ θεὸς προσέταξε, καὶ δεῦρο αὐτὸν ἀπαγαγεῖν βουλόμενος, κελεύει προσλαβόντα τῶν στρατιωτῶν ἕνα, πλησίον χωρεῖν τοῖς μαδιανιτῶν σκηναῖς. παρ' αὐτῶν γὰρ ἐκείνων λήψεσθαι φρόνημα καὶ θάρσος. πεισθεὶς δὲ ἐκεῖνος, φέρεται τὸν ἑαυτοῦ θεράποντα μόνον. καὶ πλησιάσας σκηνῇ τινὶ καταλαμβάνει τοὺς ἐν αὐτῇ ἐγρηγορότας. καὶ τὸν ἕτερον ὄναρ διηγούμενον τῷ συσκηνοῦντι, ὡς τι ἀκούειν τὸν Γεδεῶνα. τῇ γὰρ πιοῦσαν μόνον. μάζαν εἶδεν κριθίνην τοῦ ὄπλεως ἀνθρώπους ἄρτων, ἀφ' ἑνὸς στρατοπέδου κυλισμένην, τῇ δὲ βασιλέως σκηνῇ καταβαλεῖν. καὶ τὰς τῶν στρατιωτῶν παντων. ὁ γὰρ σημαίνειν ἐλεύθερον δὲ στρατοῦ τῷ ὄψιν ἐκεῖνε, λέγων ὅτι, τοῦτ' αὐτῷ σωτηρίαν ἐπῆλθε. πᾶν τε σπέρμα τὸ καλεόμενον κριθίνην, ὑπλεσταν ὁμολογεῖσθαι τυγχάνειν. δὲ ὁ ἀσιανοῦ παντος τὸ ἰσραηλιτῶν ἔστιν ἰδεῖν νῦν ἀπιστότερον γεγυμνασμένον, ὅμοιον δὲ τῷ κριθίνῳ ὄγκῳ. καὶ τὸ τῶν τοῖς ἰσραηλίταις νῦν μεγαλοφρονοῦσι, ὅτ' ἂν μὴ γεδεὼν, καὶ τὸ σῶν αὐτοῦ στρατιωτικὸν. ἐπεὶ οὖν τὴν μάζαν θεὸς εἰδέναι τὰς σκηνὰς ἡμῶν ἀνατρέψασαν, σεσία μὴ ὁ θεὸς γεδεὼν. τὴν καθ' ἡμῶν νίκην ὑπενένευκε. γεδεὼνα δ' ἀκούσαντα τὸ ὄναρ, ἐλπὶς ἀγαθὴ καὶ θάρσος ἐλαβεῖν. καὶ προστάξαι ἐν τοῖς ὅπλοις εἶναι τοὺς οἰκείους, διηγησάμενος αὐτοῖς καὶ τὴν τῶν πολεμίων ὄψιν. οἱ δ' ἕτοιμοι πρὸς τὸ θαῤῥεῖν φρονηματισθέντες ὑπὸ τῶν δεδηλωμένων ἦσαν. καὶ κατὰ τετρακόσια μάλιστα φυλακὴν, προσῆγε τὴν αὐτοῦ στρατιὰν γεδεών, εἰς τρία μέρη διελὼν αὐτήν. ἑκατὸν δ' ἦσαν ἐν ἑκάστῳ. ἐκόμιζον δὲ πάντες ἀμφορέας κενοὺς καὶ λαμπάδας ἡμμένας, ὅπως μὴ καταφωρῶσι τοῖς πολεμίοις ἡ θεὸς αὐτῶν γένηται. καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ, κέρατ' κέρας, ἐχέτω δὲ τούτοις ἀντὶ σάλπιγγος. χωρεῖν γὰρ πλὴν κατέχειν τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον. πλησίον γὰρ αὐτοῖς εἶναι σωτῆρα κάμηλον. καὶ κατὰ τε ἔθνη νεμηθέντες ὑφ' ἑνὶ κύκλῳ πάντες ἦσαν. εἰ γ' ἑβραῖοι, προσημηνάμενοι αὐτοῖς ὁπότ' ἂν γένωνται πλησίον τῶν πολεμίων, ἐν σωτῆρι σαλπίγγι τι ἠχήσαντες καὶ τοὺς ἀμφορέας κατάξαντες, ὁρμῆσαι μετὰ τῶν λαμπάδων ἀλαλάξαντες, καὶ νικᾶν θεοῦ γεδεῶνι βοηθήσαντος.

τοῦτ

Itaqve dum qvodam tempore publica in Sicimis feſtivitas celebratur, ad qvam plebs univerſa convenerat, frater ejus Jothanes, qvem fuga ſervatum diximus, conſcenſo monte Garizeo, qvi Sicimis imminet, & ſublata voce, ut ab omnibus exaudiri poſſet, ſilentium ei populo præbente, rogavit, ut pauca verba audire dignarentur. Cumqve illi magis etiam ſilerent intenti, dixit qvòd arbores olim humana voce uſæ, in conventu ad id habito rogaverunt ficum, ut imperium in eas acciperet. Recuſante autem illa, qvòd contenta honore qvem propter fructus ſuos percipiebat, non reqvireret alium: arbores non deſiterunt principem qværere: viſumqve eſt, viti hunc honorem deferre. ea verò totidem verbis qvot ficus recuſavit, & ſimili modo etiam olea. itum eſt deinde cum eisdem poſtulatis ad rubum. cujus lignum ad ignaria valet. Is reſpondit: Si ſeriò me regem poſcitis, ſub umbra mea reqvieſcite. ſin autem inſidias mihi ſtruitis, egrediatur ignis ex me, & abſumat vos. Hæc, inqvit Jothanes, non riſus movendi cauſa vobis fabulor, ſed qvia maximis beneficiis à Gedeone affecti, ſuſtinetis Abimelechum necatis fratribus principatum uſurpare, cujus ingenium nihil ab igne differt. Hæc locutus receſſit, & per triennium in latebris montium vixit, Abimelechi potentiam fugitans. Nec ita multo poſt, Sicimitæ pœnitentia ducti eorum, qvæ in filios Gedeonis patraverant, Abimelechum ex urbe & tota tribu expulerunt. Ille verò cogitabat qvomodo civitatem aliqva clade afficeret. cumqve inſtaret vindemia, non audebant colligere fructus, metuentes, ne qvid incommodi ab Abimelecho acciperent. Fortè per eosdem dies contulerat ſe eò cum armatorum manu & cognatis qvidam princeps nomine Gales. hunc exoraverunt Sicimitæ, ut tantiſper ſui cuſtodiam ſuſciperet, dum vindemia peragitur: cœperuntqve ſecurè fructus convehere, & per ſodalitia cœnantes audebant apertè in Abimelechum convitio jactare. & principis cognati diſpoſitis circa urbem inſidiis, multos ex Abimelechianis in eas præcipitatos interficiebant. Zebellus verò qvidam è Sicimitarum primatibus, hoſpes Abimelechi, per nuncium ei ſignificavit, qvomodo Gales populum contra ipſum irritaret: hortatus etiam, ut inſidias ei ante urbem tenderet. ſe enim Galem illò adducturum: atqve ita fore facile ut inimico gratiam, qvalem meretur, referat, qvo facto curaturum ſe, ut eum populo reconciliet. cumq; Abimelechus locum inſidiis aptum cepiſſet, & Gales cum Zebello in ſuburbanis negligentiùs ageret, conſpectis repente armatis exclamat, Zebelle hoſtem video. illo reſpondente, umbras eſſe cautium, jam propiores cernens, imo non umbræ ſunt, inqvit, ſed virorum cohors. ad hæc Zebellus, nonne tu Abimelecho ignaviam objicis? qvin igitur oſtendis, qvi vir ſis, & armis hominem aggrederis? Gales verò turbatus excipit primum impetum: cumqve ſuos inferiores animadverteret, amiſſis aliqvot, cæteros intra mœnia recipit. Zebellus arrepta oc-

A καί ποτε δημοτελοῦς σικίμοις ἄσης ἑορτῆς, καὶ τοῦ πλήθους πάντες σκηῖ συνειλεγμένου, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἰωθάνης, ὃν καὶ διαφυγεῖν ἔφαμεν, ἀνελθὼν ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ γαριζεῖν, ὑπερκείμενον δὲ τῆς σικίμων πόλεως, ἐκβοήσας εἰς ἐπήκοον, ἵν' ὑπὸ πάντων ἀκουσθῆναι δύνηται, ἠξίου μαθεῖν τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενα. ἡσυχίας δ' οὔσης, εἶπεν ὡς τὰ δένδρα φωνὴν ἀνθρωπίνην περιεμένα, συνόδου γενομένης αὐτῶν δημηγορίαν συκῆς ἄρχειν αὐτῶν. δρεπομένης δ' ἐκείνης, διὰ τὸ τῆς τιμῆς τῆς ὑπὸ τῶν καρπῶν οἰκείας σύσης ἀπολαύειν, μὴ ὑπ' ἄλλων ἐξωθεῖν περισυναγομένης, τὰ δένδρα τῇ ὑπὸ τὸ ἄρκευθον Φρονιδῶ οὐκ ἀπιλείπετο, ἐδόκει δ' αὐτοῖς ἀμπέλῳ τὴν τιμὴν ἀπάγειν. καὶ ἡ ἄμπελος κεχειροτονημένη τοῖς αὐτοῖς τῇ συκῇ χρησαμένη λόγοις παρητεῖτο τὴν ἀρχήν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τ' ἐλαιῶν πιπραμένων, φάμι, εὐθὺς γὰρ αὐτὴ ὡς τι προλαβεῖν τὴν βασιλείαν τὰ δένδρα, πυρὰ ἡ ἀκάνθη προσάγειν τῶν ξύλων ἔσιν, ὑπισχνεῖται τὴν ἀρχὴν ἀναλήψεσθαι, εἰ δίκαιος ἔχειν. δεῖ μέν τοι σωτηρίαν αὐτὰ ὑπὸ τὴν σκιάν. εἰ δ' ὀλεθρεύειν ἐπ' αὐτῇ φρονῶεν, ὑπὸ δ' ἐκείνου πυρὸς διαφθαρεῖεν. ταῦτα δ' ἀγέλωτος ἕνεκα φησὶ λέγειν, ὅτι δὲ πολλῶν ἀγαθῶν ἐκ γεδεῶνος πεπειραμένοι, ἀθεμιτώσαν ἀβιμέλεχον ὑπὸ τῶν ὅλων ὄντα πραγμάτων σὺν αὐτοῖς τοὺς ἀδελφοὺς ἀποκτείναντες, οὐ πυρὸς οὐδὲν διεσῶσιν. καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἰπών, ὑπεχώρησεν ἐς δυτὰς λαθραίαν ἐν τοῖς ὄρεσι, δεδιὼς ἐπ' ἔτη τρία τὸν ἀβιμέλεχον. μετ' ὀλίγον δ' ἡ τῆς ἑορτῆς οἱ σικιμῖται, μετανοήσαντες δὲ ὑπὲ τοῖς γεδεῶνος υἱοῖς πεφονευμένοις, ἐξελαύνουσι τὸν ἀβιμέλεχον τῆς πόλεως καὶ τῆς φυλ. οἱ δ' ἐκακοῦντο τὴν πόλιν ἐφρούρησεν. τῆς δ' ὥρας τῆς τρυγᾶν νομιζομένης ἐφοδιασάμενοι συλλεγειν τὸν καρπὸν ᾤοντο, μήτι δράσειν κακὸν αὐτοὺς ἀβιμέλεχος. ὑποδημοσιοῦντος δ' πρὸς αὐτοὺς τ' δεχόντων τινὲς γαλ., σὺν ὁπλίταις ἡ συγγενέσι τοῖς αὐτοῦ, φυλακὴν οἱ σικιμῖται δόσιν ἀρχὴν αὐτοῖς, ἕως ἂν τρυγήσωσι. προσδεξαμένου δ' ἐκείνου τὴν ἀξίωσιν, πρόσεισαν καὶ γαλῆς σὺν αὐτοῖς, τὸ οἰκεῖον ἄγων ὁπλιτικόν. ὅτι σὺν καρπῷ μὴ ἀσφαλείας σωματικῆς, καὶ δεισιδαίμονες καὶ συμμορίαν φανερῶς ἀπετέλμων ἤδη βλασφημεῖν τὸν ἀβιμέλεχον. οἵτε ἄρχοντες ἐνεδρεύειν καταλαμβανόμενοι τὰ ὠθεῖ τὴν πόλιν, πλὴν τ' ἀβιμέλεχον συλλαμβάνοντες διέφθειρον. ζεβελλ δὲ τῆς τ' σικιμιτῶν ἄρχων, ξένος ὢν ἀβιμέλεχ, ὅσα παροξύνειε γαλῆς τὸν δῆμον, πέμπων ἀγγέλους ἐμήνυεν αὐτῷ, καὶ παρῆν λοχᾶν πρὸ τῆς πόλεως. πιστεύ γὰ γαλῆν ἐξελθεῖν ἐπ' αὐτὸν. καὶ τὸ λοιπὸν ἐπ' ἐκείνῳ τυγχάνειν, ὡς τι ἀμύνεσθαι, γνωμένης γὰ τούτου, διαλλαγὰς αὐτῷ μηνύειν πρὸς τὸν δῆμον. ὅτι σὺν ἀβιμέλεχ σκάπτων ἐνεδρεύων. καὶ ὁ γαλῆς ἀφυλακτότερος διεγρίβεν ὑπὸ δ' πρασιᾶς, καὶ ζεβέλλης σὺν αὐτῷ. ἰδὼν δ' ὁπλίτας ὑποφερομένους γαλῆς πρὸς ζεβελλαν ελεγεν ἄνδρες αὐτοῖς ἐπέναι καθοπλισμένους. δ' δ σκιὰς ἔναι φαμένου τ' πετρῶν, πλησίον ἤδη γνωμένων, τὸ ἀκρόβυες καλωνῶν, σκιὰς ἔλεγε τοῦτ' εἶναι λόχον δ' ἀνδρῶν. καὶ ζεβέλλης, σὺ μέν τοι φησὶν ἀβιμέλεχον κακίαν ὀνειδαλεῖς; τί ἂν οὐκ ὑποδεικνύοις τ' δ' τῆς δεξιᾶς μέγεθος εἰς μάχην αὐτῷ συμβαλών. γαλῆς δ' θαρσυβούλους, σωματοφύλακας τοὺς ἀβιμέλεχ. καὶ πλείους μὲν τινες τ' σὺν αὐτῷ. φόβῳ δ' αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν, τοὺς ἄλλους ἀγέλωτος, καὶ ζεβέλλης πολιτεύ γαλῆν ἐκβληθῆναι τ' πόλεως,

καπη-

καὶ διώκων τραπέντας περὶ λαβὼν μέρη πὶ περαπο- A plurimisque in conflictu cæſis, & poſtqvam in
σελμῶν ἐ ἰορδάνου τὰς διαβάσεις, κτείνει ὡς δι- fugam verſi ſunt, præmiſſis qvi vada Jordanis
χιλίους καὶ πτρακισμυρίους γενέσθαι. αὐτὸς ὁ ἄρ- occuparent. intercluſo effugio, circiter qvadra-
ξας ἔτη, πλάτα καὶ ἀπέθανεν ἐν τῇ αὐτᾶ πατρίδι ginta duo millia hominum peremit. ipſe exple-
σεβέα. τῆς γαλαδηνῆς δ' ἐστὶν αὕτη. πλάτησαντ- tis ſex principatus annis defunctus ſepelitur in
δὲ ἰάφλα, τὴν ἀρχὴν ἀψάνης παραλαμβάνει, φυ- patria ſua Sebei, qvæ ſita eſt in regione Galade-
λῆς ὢν ἰούδα, βηθλεέμων δὲ πόλεως. τούτῳ δὲ παῖδες na. Huic in principatu ſucceſſit Apſanes, natus
ἦσαν ἑξήκοντα, τριάκοντα μὲν ἄῤῥενες, αἱ λοιπαὶ δ' θυ- è tribu Judæ, ex Bethlemis oppido. huic liberi
γατέρες, ἃς καὶ πάντας ζῶντας καπέλιπε. τὰς μὲν ἀν- fuêre LX. mares XXX. totidem deterioris ſexus,
δράσιν ἐκδοὺς, τοῖς δ' γυναῖκας ἠγάγετο. πρᾶξας qvos omnes ſuperſtites reliqvit, has nuptas, il-
δ' οὐδὲν ἐν τῷ ἑπτάετεῖ χρόνῳ λόγου καὶ B los uxoribus cura & opera ſua conjunctos. cum-
μνήμης ἄξιον, γηραιὸς ὢν ἀπέθανε. καὶ ταφῆς ἐν τῇ qve nihil memorabile in principatu ſeptenni
πατρίδι τυγχάνει. ἀφανοῦς δ' οὗτος ἀπέθανεν τ-, geſſiſſet, admodum ſenex diem obiit, in patria
ὁδ' ὁ μετ' αὐτὸν παραλαβὼν τὴν ἡγεμονίαν ἦλθεν ſua ſepultus. Helon poſt hunc aſſumpſit princi-
ἐπ' ἔτη δέκα καθάρχων αὐτῶν, φυλῆς ὢν τῆς ζαβου- patum, tribu Zabulonita: qvo per decennium
λῆς ἐπαξέπ απουδὴς ἄζιον. ἄδδων δὲ ἦλθεν- παῖς, functus, nec ipſe qvicqvam geſſit memoratu
φυλῆς μὲν τῆς ἐφραιμιτό-, πόλεως δ' τῆς φαρα- dignum. Qvi deinde ſucceſſit Abdon Elielis fi-
θωνιτῶν γεγονὼς, αὐτοκράτωρ ἡγεμὼν ἀποδειχθεὶς lius tribu Ephræmita, ex urbe Pharathone, ni-
μετ' ἦλθεν, μένης ἀν τῆς δι' παιδίας μνημονεύθη, διὰ hil præter numeroſam prolem habet memorabi-
τὴν εὐτέλειαν καὶ τὴν ἄδειαν τ πραγμάτων, λαμ- le, alioqvi per ſummam ſecuritatem & pacem,
πρὸν μηδ' αὐτὸς μηδὲν ἐργασάμενο-, ἱππεῖς δ' ἦσαν C qvæ ſub eo floruit, nulla data eſt ei rerum fortiter & glorioſe gerendarum occaſio. Filios habuit qvadraginta, nepotes triginta: atqve egregiis eqvitibus ſeptuaginta comitatus circumvectabatur, qvos omnes ſuperſtites reliqvit. Mortuus eſt jam ſenex, & in Pharathone magnifice ſepultus.

Κεφάλαιον ί.

Περὶ τῆς σαμψῶν- ἀνδρίας, καὶ ὅσων κακῶν αὐτὸ- D παλαιστῖνοις ἐφυσε.

CAP. X.

De Sampſonis fortitudine, & quanta mala Paleſtinis fecerit.

ΜΕτὰ δ' ἐκεῖνον παλαιστῖνοι πλάτησαν καθ' ὅσον τ ἰσραηλιτῶν. ἔφ' ὧς παρ' αὐτῶν ἐλάμβανον ἐπ' ἔτη πεντήκοντα. ἐξ ὧν δ' ἐλύθησαν τῆς ἀνάγκης, τάδε πῶς ἔπραξαν. μανώχης τις δανιτῶν ἐν ὀλίγοις ἄρισος κ τῆς πατρίδος ὁμολογούμενος πρῶτος μιχὲ γυναικῶν ἐν εἰμορφίᾳ θαυμαστὸν, κ τ καθ' αὑτὸ διαφέρον. παίδων δ' ἐγνωσμένων αὐτῷ, δυσφορῶν ἐπὶ τῇ ἀπαιδίᾳ, τὸν θεὸν ἱκέτευεν, ἵνα τι πρόσαρξον συνεχῶς φοιτῶν μὴ τῆς γυναικὸς, δοῦναι διδασκάλῳ E αὐτοῖς γνησίαν. μέγα δὲ ἐπὶ τοῦτο πιθὸν. ἐν ᾗ καὶ μανιώδης ὑπ' ἔρωτ- ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ διὰ τοῦτο ζηλότυπος ἀκράτως. μονωθείσῃ δὲ τῇ γυναικὶ, φάντασμα ἐπιφαίνεται ἄγγελος θ' θεοῦ νεανία καλῷ παραπλήσιος ἐ μεγάλῳ, καὶ διαγγελιζόμενος αὐτῷ παῖδος γονέα κ' θεῖ πρόνοιαν, καλόν τι καὶ ῥωμαλέον ἐπιφανῆς, ὑφ' ᾧ πονήσειν παλαιστίνας ἀνδρουμένῳ, ταρσὸν μὴ τὰς κόμας αὐτῷ μὴ ἀποκείρειν. ἐπεὶ δ' αὐτῷ πρὸς ἄλλο μὲν πᾶν πάντ' ἀποπροφὴ, θεῖ δ' τοῦτο προσέπιπτ-, πρὸς ὕδωρ δὲ μόνον οἰκείστης. καὶ ὁ μὲν ταῦτ' F εἰπὼν, ὡς ἦκεν, κατὰ βούλησιν ἐλθὼν τοῦ θεοῦ. ἡ δὲ γυνὴ παραγρουμένῳ τὰ ἀφ' θ' ἀγγέλου ἐκδιηγήσατο, ἐκθαυμάζουσα δ' τι νεανίσκου τὸ κάλλ- καὶ τὸ μέγεθος, ὡς ἐκεῖνον ἐκ τῶν ἐπαίνων εἰς ἔκπληξιν κατὰ ζηλοτυπίαν πρὸς ἐκεῖνον καὶ ὑπόνοιαν τὴν ἐκ τοιούτου πάθους κινουμένην. ἡ δ' βουλομένη τ ἄλογον τ' ἀνδρὸς λύπην σωλῦσαι, τὸν θεὸν ἱκέτευε πάλιν πέμψαι τ' ἄγγελον, ὡς ἂν ἐ τῷ ἀνδρὶ αὐτ' ὁράθειη. κ παραγενὸ- πά- G λιν κ' χάριν δ' θεοῦ ἐ ἀγγέλ- ὄντων ἐν τῷ περιστερίῳ. καὶ τῇ γυναικὶ φανέντι δ' ἀνδρὸς μεμονωμένῃ.

POst hujus mortem Palæſtini ſuperaverunt XIII.
Iſraelitas, & tributa ab eis exegerunt per *Jud. 13.*
annos quadraginta. Ab ea miſeria liberati ſunt in hunc modum: Manoches qvidam vir inter Danitas optimus, patriæ ſuæ ſine controverſia princeps, uxorem habuit eximia pulchritudine ſuſpiciendam ſupra omnes ejus ætatis fœminas: ex qua cùm nihil liberorum ſuſciperet, ægre ferens orbitatem, in ſuburbanum ſuum, qvod erat in campo magno, cum uxore ventitans, crebris precibus ſolicitabat DEUM, ut daret ſibi liberos. Inſaniebat autem in uxorem præ amore, eratqve vehementer zelotypus. Cumqve aliqvando ſola ageret mulier, ſpectrum ſe illius oculis obtulit angelus DEI ſpecie juvenis pulchri & magni, lætum nuncium afferens fore, ut favore DEI naſcatur eis filius, pulcher & inſigni robore: qvi ubi ad virilem ætatem pervenerit, compeſcendam eſſe ab eo Palæſtinorum inſolentiam. juſſitqve ne capillitium ei detonderetur, utqve DEO ſic volente ab omni alio potu abſtineret, ſola aqva contentus. poſtremo addens à DEO ſe miſſum abiit. illa marito reverſo angeli verba indicat, mire prædicans juvenis ſtaturam & pulchritudinem, ità ut vir tali laudatione motus ad zelotypiam, nonnihil de uxoris pudicitia male ſuſpicari inciperet. qvæ volens hunc marito ſtultum mœrorem adimi, ſupplex DEUM rogavit, ut iterum angelum mittere dignaretur, quo ille à conjuge etiam poſſet conſpici: & impetrata hac gratia, rurſum in ſuburbano verſantibus apparuit angelus ſoli mulieri.

κάστην αὐτὸν ἐγγὺς ἀροσγῶν. ὡς δ' ἦκεν, ἐνοχλοῦσι αὐ- A
τὸς ἐπικλίνασα τὸν οἶκον, ἀναπεπτώκοσιν τ' οἰκίαν,
τρισχίλιοι ἀνδράσιν, οἱ πάντες ἀπέθανον, ἐν αὐτοῖς ἦ καὶ
Σαμψών. καὶ τὸν μὲν πάντων κατέσχε πλῆθος, ἄρξαν-
τα τῶν ἰσραηλιτῶν ἐνιαυτὸν εἴκοσιν. θαυμάζειν ἦ ἄξιον τῆς
ἀρετῆς καὶ τῆς ἰσχύος, καὶ δ' ὅτι τὸν πλοῦτον μεγα-
λοφρόνως τὸν ἄνδρα, καὶ τῆς ὀργῆς τῆς μέχρι δ' πλοῦ-
του πρὸς τοὺς πολεμίους. καὶ τὸ μὲν ὑπὸ γυναικὸς ἁ-
λῶναι, δεῖ τῇ φύσει τ' ἀνθρώπων προσάπαξ ἥμαρ-
τηκέναι ὅσα. μαρτυρεῖν ἦ ἑκάστῳ τὴν εἰς τὰ ἄλ-
λα πάντα τῆς ἀρετῆς πίστιν. οἱ ἦ συγγενεῖς αἰράμε- B
νοι τὸ σῶμα αὐτὸ βαπίσαν ἐν σαρεμβολῇ τῇ πατρίδι μ'
τῶν συγγενῶν.

Κεφάλαιον ιά.

Ὡς οἱ ὑοὶ ἠλὶ ἱερέως ἐσφάγησαν ἐν τῇ πρὸς
παλαιστίνους μάχῃ.

CAP. XI.

Quomodo filii sacerdotis Elis à Palæstinis in prælio sunt cæsi.

Μετὰ ἦ τὸν σαμψῶν πλοῦτον πρόεσιν τῶν C
ἰσραηλιτῶν ἦλις ὁ ἀρχιερεύς. ὅπου τότε λιμὸς
ἠφάνισε ἀδιμέλεχος ὁ ἐν βηθλεμῶν, ἔστι δ' ἡ
πόλις αὕτη τῆς ἰούδα φυλῆς, ἀπέχων τ' ὀγδοήκοντα μὴ διωτά-
μενος, τὸν τε γυναῖκα νααμὶν καὶ τὰς παῖδας τὰς
ἐξ αὐτῆς αὐτὸ ἀναβιβηκυίας, χελλίωνα ἐμάλλωνα ἐπα-
γόμενος εἰς τὸν μωαβιτῶν μετοικίζεται. καὶ πρόχωρούντων αὐτῷ κατ' νοῦν τῶν πραγμάτων, ἀγρὸν πῖος
ἰοῖς γυναίκας μωαβίτιδας, χελλίωνι μὲν ὄφραν, βοὺ-
θην ἦ, μαλλίωνι. διελθόντων ἦ δέκα ἐτῶν, ὅτε ἀδιμέ- D
λεχος ἐτελεύτησεν αὐτὸν οἱ παῖδες δι' ὀλίγου τελευτῶσι. κ' ἡ
ναομὶς πικρῶς ὅπως τοῖς συμβεβηκόσι φέρουσα, ἐτὸν
τὸ φιλτάτων ἐρημίαν ἄχθος ποιουμένους, δι' ὃς καὶ
τῆς πατρίδος ἐξεληλύθει, πάλιν εἰς αὐτὸν ἀπήλλατ-
το. καὶ γὰ ἤδη καλῶς τὰ κατ' αὐτὸν ἐπιφαίνετο
χωρεῖν. οὐκ ἐκαρτέρουν ἦ ἀμαζόνιμοι αὐτῆς αἱ
νύμφαι, οὐδὲ παρεμένειν βουλομένης σὺν ὁρμᾶν
πείθειν εἶχον. ἀλλ' ἐγκαιμένων ἀξιόμενον γάμων δύ-
τυχέστερον αὐτῆς ἢ διημαρτήκεσαν παρὰ τῆς αὐτῆς
γαμηθῆναι, καὶ τ' ἄλλων ἀγαθῶν κτῆσιν, ὅπου τε πρὸς E
πρὸς αὐτὸν ἔτως εἶτ, μένειν αὐτόθι παρεκαλεῖ, καὶ
μὴ συμπεπλανῆσθαι αὐτῇ βουληθῆναι πραγμά-
των ἀδήλων, τὴν πάτριον γῆν καταλιπόσας. ἡ μὲν δὴ
ἐφρᾶ μένειν. τὴν ἦ ῥοῦθην μὴ πειθῆσαν ἀπήγαγε κοινω-
νὸν πάντος ἢ προσχόντος ἤλιος. ἐλθοῦσαν ἦ
ῥοῦθην μ' τῆς πενθερᾶς εἰς τὴν βηθλεέμων βοὸζ ἀ-
ξιομελέκου συγγενὴς ὢν ξενίζει. καὶ ἡ ναομὶς προσαγο-
ρεύοντων αὐτὴν οἰκεῖα τ' πολιτῶν, δικαιότερον εἶπε
μάσαν καλεῖσθαι με. σημαίνει δὲ κατ' ἑβραίων γλῶσ- F
σαν, ναομὶς μὲν δύσχιαν, μάσα ἦ ὁδηγίαν. ἀμφὸ ἦ ἐν-
τὸς ἐξῆκ καλουμένης χ' συγχώρησιν τῆς πενθερᾶς
ῥοῦθη, ὅπως τροφῆς δέοιτο, ἐς τὸ βοὸζ τυχαίως
ἀφικνεῖται χωρίον. θεωρηθεῖσα ἦ βοὸζ μετ' ὀλί-
γον, καὶ θεασάμενος τὴν κόρην, ἀνέκρινε τὸν ἀροτικόν
περὶ τῆς παιδός. ὁ ἦ μικρὸν ἐμπροσθεν παρ' αὐτῆς ἀ-
παντα περιπεπτωκὼς ἐδήλου τῷ δεσπότῃ. ὁ ἦ, τῆς
πρὸς τὸν πενθερὰν δίκαιος ἅμα ἐ μνήμης ἢ παιδὸς αὐτ
ἐν σωθέντων ἀπασαμένος, ἐ ἀξιόμενος αὐτῇ πίστιν
ἀγαθὸν, παλαιπάσχ μὲν αὐτὸν οὐκ ἠξίωσεν, θεραίζειν ἦ G
πᾶν ὅτι ἐ δύναιτο ἐ λαμβάνειν, ὑπερρέπει, προσέχειν τῷ
ἀροτικῷ μηδὲν αὐτὸ διακωλύειν λαμβάνειν, ἄριστόν τε
παρέχειν αὐτῇ καὶ πιεῖν, ὁπότε σιτίζοι τοὺς θεραίζοντας.

POst Sampsonis autem obitum præfuit Hraelitis Elis pontifex, in cujus principatu fames valida eam regionem invasit. quam non ferens Abimelechus Bethlemorum civis, qvod oppidum est tribus Judæ, assumpta uxore Naami, & filiis communibus Chellione & Mallone, in Moabiticam terram migravit. cumq; ibi prospera fortuna uteretur, filiis suis uxores dedit ejus gentis fœminas, Chellioni Orpham, Ruthem Malloni. exacto autem decennio Abimelechus cum filiis brevi tempore alius post alium obiit. qvo casu Naamis in maximum mœrorem conjecta, desolata a charissimis, qvorum consvetudinem amori patriæ prætulerat, mutato pro re consilio reverti ad sua decrevit. jam enim res patriæ in meliori statu esse perceperat. nurus autem ejus non sustinebant ab ea divelli & velit nolit comitari eam volebant. at illa precata eis felicius conjugium, qvam in qvo cum filiis suis vixissent, & in reliqvis rebus prosperitatem, & docens qvod in se nihil esset opis, rogabat, ut manerent, néve relicta patria in eventum incertum seqvi miseram socrum cuperent. His monitis Orpha paruit: Ruthem vero nolentem manere, cujusvis fortunæ futuram sociam secum socrus abduxit. Qvæ postqvam una pervenerunt Bethlema, Bozus Abimelechi cognatus eas excepit hospitio. cumqve Naamis à civibus suo nomine appellaretur, justius, inqvit, vocaretis me Maram. significat autem Hebræorum sermone Naamis felicitatem, Mara dolorem. Et cum esset messis tempus, Ruthe permissu socrus exibat ad spicilegium, ut cibos sibi pararent, casuqve in Bozi rus devenit. qui cum paulo post supervenisset, conspicatus puellam, de ea villicum percontatur. is denarravit omnia domino, quæ paulo ante ex ipsa cognoverat. qui evosculatus in ea benevolentiam erga socrum, & affectum erga defunctum maritum, noluit spicilegio contentam esse, sed permisit, ut sibi ipsi mœreret qvantù posset, ac sumeret mandavitqve villico ne eam prohiberet, & ut una cú messoribus prandiú ac potú ei præberet.

XIV. *Ruth.* 1.

Ruth. 2.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΛΟΓΟΣ ΕΚΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM LIBER SEXTUS.

Κεφάλαιον ά.
Φθορὰ παλαιστινῶν καὶ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ πόνα τόπον ἀπέπεμψαν τὴν κιβωτὸν τοῖς ἐγχωρίοις.

CAP. I.
Quomodo Palæstini peste & fame coacti arcam Hebræis remiserunt.

ΛΑΒΟΝΤΕΣ δὲ οἱ πυλαιστινοὶ τὴν τῶν ἐβραίων κιβωτὸν αἰχμάλωτον, ὡς προεῖπον ἡμῖν μικρὸν ἔμπροσθεν, εἰς ἄζωτον ἐκόμισαν πόλιν, καὶ ἔθηκαν αὐτῶν ἐν τῷ ἀδύτῳ τι λάφυρον, ἄγαλμα δὴ αὐτῶν ἐκάλουν, πήγαν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, πάντες ὑπὸ τὴν τῆς ἡμέρας ἀρχὴν εἰσιόντες εἰς τὸν ναὸν προσκυνῆσαι τὸν θεὸν αὐτῶν, ὑπετυγχάνουσιν αὐτῷ ἔτι πεσοῦσι τῷ κιβωτῷ. ἐκπεπληγὼς γὰρ ὁ σκηπτοῦχος τῆς βάσεως, ἐφ' ἧς ἑστὼς διετέλει. καὶ βαστάσαντες πάλιν ἐφιστῶσιν αὐτὸν ὑπὸ ταὐτά, δυσφορήσαντες ὑπὸ τῷ γεγονότι. πολλάκις δὲ φοιτῶντες ὧδε τὸν ἄγαλμα, καὶ καταλαμβάνοντες ὁμοίως ὑπὸ τῷ προσκυνοῦντι τῷ κιβωτῷ κείμενον, ἐν ὀπτερία δεινῇ καὶ συγχύσει καθίστανται. καὶ πλήθους ἀπέσκηψεν εἰς τὴν τῶν ἀζωτίων πόλιν καὶ τὴν χώραν αὐτῶν φθορὰν τὸ ἡμῶν καὶ νόσον. ἀπεθήκετο γὰρ ὑπὸ δυσεντερίας πίονος χαλεπῆς, καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐξυπέστιλεν ὑπὸ φθορᾶς, πρὶν ἢ τὴν ψυχὴν αὐτῶν θάνατος ἀποκλεῖσαι, ἐσώματα, τὰ σύντρια ἀναῤῥηγνύντες, ἐξεμοῦντες ἀφεδρεόμενα, παντοίως ὑπὸ τῆς νόσου διεφθαρμένα. τὰ δὲ ὑπὸ τῆς χώρας μυῶν πλῆθος ἀνελθὸν ἀπὸ τῆς καταβλαπτόμενον φθορᾷ, μήτε καρπῶν ἀποχόμενον. ἐν δὴ τούτοις ὄντες τοῖς κακοῖς οἱ ἄζωτοι, καὶ πρὸς τὰς συμφορὰς ἀντέχειν οὐ δυνάμενοι, σωθῆναι σὺν τῇ κιβωτῷ ταύτῃ αὐτοῖς ἀναγκάζουσιν, καὶ τὸν νίκην καὶ τὴν ταύτης αἰχμαλωσίαν, σὺν ἐπ' ἀγαθῷ γεγενημένην. πέμπουσιν οὖν πρὸς τοὺς ἀσκαλωνίτας, ἀξιοῦντες τὴν κιβωτὸν αὐτοὺς ὧδε σφᾶς δέχεσθαι. τῆς δὲ, σὺν ἀηδίᾳ ἡ τῶν ἀζωτίων δέησις πεποίηκεν. ἀλλ' ὑπανδέχονται μὲν αὐτὸς τὴν χάριν. λαβόντες δὲ τὴν κιβωτὸν, ἐν τοῖς ὁμοίοις δεινοῖς κατέσησαν. συνεξεκέμισε γὰρ αὐτῇ τὰ τῶν ἀζωτίων ἡ κιβωτὸς πίμπη πρὸς τοὺς ἀπ' ἐκείνων αὐτὴν δεχομένους. καὶ πρὸς ἄλλους παρ' αὐτῶν ἀπέπεμπουσιν ἀσκαλωνίτας. μένει δ' οὐδὲ παρ' ἐκείνοις. ὑπὸ γὰρ τῶν αὐτῶν παθῶν ἐλαυνόμενοι, πρὸς τοὺς ἐχομένας ἀπολύουσι πόλεις.

PARTA de Hebræis victoria, sacraque arca quemadmodum divimus capta, Palæstini cum cæteris spoliis Azotum eam referunt, & in fano dei sui Dagonis inter donaria collocant. Sequenti verò die mane venientes, ut adorarent deum suum, invenerunt eum è basi excidisse, & pronum prostratum ante arcam: quod ægrè ferentes, in pristinum locum eum reponunt. cumque sæpius illuc accedentes, semper prostratum & adorabundum reperirent, stupor maximus ac perturbatio totum populum invasit. postremo gravissima pestis Azotiorum urbem atq; agrum adorta est, correpti enim dysenteria cruciabiliter moriebantur, nonnulli interanea vitiata morboque corrosa evomebant. Ager verò totus scatebat muribus, qui omnia vastantes, nec segetibus parcebant, nec cæteris fructibus. His calamitatibus Azotii pressi, nec valentes amplius tolerare, intellexerunt arcam in causa esse, & victoriam cum ejusmodi spoliis luctuosam sibi contigisse, miserunt igitur ad Ascalonitas, postulantes, ut arcam in ipsorum urbem transferrent: qvi non gravatim Azotiorum legationi annuentes, cupidè arcam ad se receperunt, moxqve eisdem quibus illi malis laboraverunt: cum arca enim simul etiam calamitates sunt translatæ. Itaqve hinc quoq; ablegata est ad alios, sed ne apud illos quidem permansura. agitati enim eisdem pestibus, ad vicinas urbes eam transmittebant.

atqve in hunc modum quinqve Palæſtinorum urbes pervagata eſt arca, veluti tributum per ſingulas pœnam violatæ religionis exigens. 1.*Reg.* 6. Qvæ deſeſſæ tot malis, & aliis exemplum factæ, ne arcam reciperent, talia hoſpitii præmia referentem, nihil ſupereſſe videbant, qvam ut bono aliqvo modo à ſe eam ablegarent: & cum convenissent quinqve civitatum principes, Gittæ, Accaronis, Aſcalonis, Gazæ & Azoti, difficiebant, quid facto opus eſſet. Ac primum viſum eſt remittendam eſſe arcam ad ſuos, cujus captivitatem DEUS ulciſceretur, qvum tot mala ſimul cum ea regionem ingreſſa homines & agros vaſtare non deſinant. Nec defuerunt qvi huic ſententiæ contradicerent, negantes hæc imputanda captivæ iſti arcæ: cujus ſi tanta vis eſſet, aut ſi omnino DEO cara fuiſſet, nunqvam illam in diverſæ religionis hominum manus devenire permiſiſſet: ſvadentesqve, ut hos caſus æqvo animo ferrent, & ſic cogiterent, hæc omnia non aliunde qvam à natura provenire: quæ & corporibus & terris & plantis & cæteris potentiæ ſuæ ſubditis per certas temporum vices hujusmodi mutationes ingenerare ſolet. Sed vicit ſententia probatæ prudentiæ hominum, qui tunc aptiora ad propoſitum negotium cenſere videbantur. His neqve remitti arcam placuit, neqve retineri. ſed pro qvinqve civitatibus quinqve ſtatuas aureas dedicari Deo in teſtimonium gratitudinis, qvod ejus favore ſervati eſſent ex ea peſte qvam humanis remediis evadere fuerit impoſſibile: & totidem mures aureos addi illis ſimiles, qui agris vaſtitatem intulerunt. His omnibus in loculum inclusis & ſuper arcam impoſitis plauſtrum ei novum fabricari: vaccas deinde nuper enixas plauſtro ſubjungi, incluſis domi earum vitulis, ne ſint impedimento matribus, & ut fœtuum deſiderio magis properent. ipſas verò deduci in trivium arcam vehentes, atqve ibi relinqvi, ut qvamcunqve velint viam, ineant. Et ſi qvidem ad Hebræorum regionem ſe verterint, ad eamqve perrexerint, credere arcam fuiſſe calamitatum cauſam. ſin alio deflexerint, retrahendas ex itinere, indubitato argumento nihil in hac inesse virium. hoc conſilium omnibus calculis eſt approbatum, qvod mox opere ſunt exſecuti: & paratis qvæ diximus, productoqve in trivium plauſtro ac ibi relicto ipſi retrorſum diſceſſerunt.

καὶ ἔτον ὠδιέχετην τὸν τρόπον, τὰς πέντε τῶν παλαιστινῶν πόλεις ἡ κιβωτὸς, ὥσπερ δασμοὺς ἀπαιτοῦσα παρ' ἑκάστης δ' αὐτὰς ἐλθεῖν, ἃ δὴ αὐτῶν ἐπαιρον. ἀπειρηκότες δὲ τοῖς κακοῖς οἱ πεπειραμένοι, καὶ τοῖς ἀκούσιν αὐτὰ διδασκαλία γινόμενοι, δ' μὴ προσδέξασθαι τὴν κιβωτὸν ἔτι πρὸς αὐτοὺς δόξῃ τοιοῦτῳ μοιρῷ καὶ πόλει, τὸ λοιπὸν ἐζήτουν μηχανὴν καὶ τρόπον ἀπαλλαγῆς αὐτῆς. καὶ συνελθόντες οἱ ἐκ τῶν πέντε πόλεων ἄρχοντες, γάτης, ἀκκάρων Ⓒ καὶ ἀσκάλωνος Ⓒ, ἐπὶ γάζης, καὶ ἀζώτου, ἐσκόπουν τί δεῖ ποιεῖν. καὶ τι μὴν πρῶτον, ἐδόκει τὴν κιβωτὸν ἀποπέμπειν τοῖς οἰκείοις, ὡς ὑποδικοῦσι Ⓒ αὐτὴν δ' Ἰησοῦ, καὶ συνεπιδημαινόντων αὐτῇ διὰ ὅτου τῶν δεινῶν, καὶ συνισοβαλλόντων μετ' ἐκείνης εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν. ἦσαν δ' οἱ λέγοντες, ὅτου μὴν ποιεῖν, μηδ' ἐξαπαίδευσιν τὴν ἀγνοίαν τῶν κακῶν εἰς ἐκεῖνον ἀναφέροντες. ἀλλ' ταύτην εἶναι τὴν δύναμιν ὑγιῆ καὶ τὴν ἰσχύν. ἃ γὰρ ἂν παθεῖν αὐτὴν κηδομένου Ἰησοῦ συνέχεσθαι ἀνθρώπους ἠμέλουν. ἠσυχάζειν δ' καὶ πᾶσιν ἔχειν δεῖ τοῖς συμβεβηκόσι παρῆναν, αἰτίαν τούτων οὐκ ἄλλην, ἢ μὲν λογιζομένους τὴν φύσιν, ἢ καὶ σώμασι καὶ γῇ καὶ φυτοῖς καὶ πᾶσι τοῖς ἐξ αὐτῆς σωτῆσι καὶ χρόνοις περιόδοις πικτὴ τοιαύτας μεταβολὰς, νικᾷ δ' τὰς περιφανεστέρας γνώμας ἀνδρῶν ἐν τοῖς ἐπινοεῖν χρόνοις συνέσει καὶ φρονήσει πεπιστευμένων συμβουλίαι, καὶ τὸ μᾶλλον δοξάντων ἀμείνονα λέγειν τοῖς παροῦσιν, οἱ μήτ' ἀποπέμπειν ἔφασαν δεῖν τὴν κιβωτὸν, μήτε κατέχειν. ἀλλὰ πέντε μὲν ἀνδριάντας ὑπὲρ ἑκάστης πόλεως χρυσοῦς ἀναθεῖναι τῷ Ἰησοῦ χαριστήριον, ὅτι περιεποίησεν αὐτῶν τῆς σωτηρίας Ⓒ κατέχειν ἐν τῷ βίῳ δυσκαιρίας ἐξ αὐτῆς παθήματα, οἷς οὐκεῖ ἦν ἀντελέψαι. τοσούτους δ' τὸν ἀριθμὸν μύας χρυσοῦς τοῖς καλαμηθεῖσιν αὐτῶν καὶ διαφθειρεσι τὴν χώραν ἐμφερεῖς. ἔπειτα βαλόντας εἰς γλωσσόκομον αὐτοὺς Ⓒ ζεῦξαι ὅτι τῷ κιβωτῷ ἀμάξαν αὐτῇ καινὴν καθασκευάσαι. καὶ βόας ἀπὸ ζώντας ἀρτίκους, τὰς μὲν δαμάλεις ἐγκλεῖσαι καὶ καθαρεῖν μὴ τοῖς μητράσιν ἐμποδὼν ἐπιμένειν ἡμῶντας, πόθῳ δ' αὐτῶν ἕξειν τὴν ποιῶσαν τὴν πεῖραν. ἐκείνας δ' ἐλελακυίας τὴν κιβωτὸν φερούσας ὅτι τριόδῳ καταλιπεῖν, αὐτὰς ὅπη τρέψαντας ἡ βούλοιντο τῶν ὁδῶν ἀπιέναι. καὶ μὴν τῶν ἑβραίων ἄπωθεν, Ⓒ τῶν τόπων χάριν ἀναβαίνουσιν. ὑπολαμβάνειν τὴν κιβωτὸν αἰτίαν τῶν κακῶν. ἂν δ' ἄλλῃ τραπωσιν, μεταδιώξομεν αὐτὴν ἐφασαν, μαθόντες ἐπὶ μηδεμιᾶς ἰσχυῷ τοιαύτης ἔχει. ἐκέρναν δ' αὐτὰ καλῶς εἰρήθη, Ⓒ τῶν ἕρπεις δ' ὑπὸ τὴν γνώμην ἐκύρωσαν. Ⓒ ποιήσαντες μὲν τὰ προειρημένα, προάγουσι τὴν ἅμαξαν ἔπι τὴν τριόδον, Ⓒ καθέντες ἀνεχώρησαν.

CAP. II.

Victoria Hebræorum ductu Samuelis.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Νίκη ἑβραίων σαμουήλου στρατηγοῦντος Ⓒ.

Ibidem. VAccis autem veram viam ingreſſis, & recta non aliter qvam ſi deducerentur tendentibus, principes Palæſtinorum ſeqvebantur, cupientes cognoſcere qvo pervenirent, & ubi plauſtrum ſiſterent. Vicus eſt qvidam in tribu Judæ, nomine Bethſama. huc poſtqvam venerunt vaccæ, tametſi pulchram planitiem ante ſe haberent, ulterius tamen non ſunt progreſſæ, ſed ibi plauſtrum ſtatuerunt:

Τῶν δ' βοῶν τὴν ὁρμὴν εὐθὺν ὥσπερ ἡγεμόνων ἴχνων αὐτὰς ἀπεισῶν, οἱ τῶν παλαιστινῶν ἄρχοντες ἠκολούθουν πόθῳ ἴσου δ' πόσε ποτὲ ἥξουσι δ' βαδιοῦνται μαθεῖν. κώμη δέ τις ἐστὶ τῆς ἰούδα φυλῆς βαθσάμη ὀνόματι. εἰς ταύτην ἀφίκοντο αἱ βόες. Ⓒ πεδίου μεγάλου καὶ καλοῦ τὴν περίαν αὐτῶν ὑποδεξαμένου, παύονται πόσω χωρῶν, ἕστασαν τὴν ἅμαξαν αὐτοῦ. ἔνθα δ'

ἔπειθ' ὑπὸ γήρως βαρυνόμενος, ⁊ τὰ σώματα μὴ πεάτ-
των ἐμπιδίζοιμεν, τοῖς υἱοῖς τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πρεσ-
βείαν δέδωκεν. ὧν ὁ μὲν πρεσβύτερος
ἠλεῖ πρωτοτόκου ἔτυ. τοῦ δὲ νεωτέρου ἀβία ὄνομα ἦν.
πρὸς ἑκάτερον τὴν μὲν ἐν Βηθηλῶ πόλει καθεζόμενον κρί-
νειν, τὸν δ' ἕτερον ἐν Βαρσαβέ, μερίσας τὸν ὑπηκόων
ὄχλον κατὰ τὰς μοίρας. ἐβούλοντο γὰρ οἱ πατέρες ὅτι πρόδειγμα
⁊ τύπον μένον, ⁊ μὴ τὸν τρόπον ὁμοίους τοῖς φύσει γινο-
μένοις υἱοῖς. ἀλλὰ τὰ μὲν χρηστὰ ⁊ μετρίως ἐκ πονη-
ρῶν. τὸ πολὺ μὲν γὰρ Δαυὶδ ἐξ ἀγαθοῦ παρέλαβον αὐτὸς ἡμῶν.
τὸ γὰρ ⁊ πατρὸς ἐπιτηδευμάτων ἐκτρεπόμενοι, ⁊
τὴν ἐναντίαν ὁδὸν ἀπελήγοντες, δώροις ⁊ λημμάτων αἰ-
σχρῶν καθυφίεντο τὸ δικαίον. ⁊ τὰς κρίσεις οὐ πρὸς τὴν
ἀλήθειαν, ἀλλὰ πρὸς τὸ κέρδος ποιούμενοι, ⁊ πρὸς τρυ-
φὴν ⁊ πρὸς ἀλαζονας πολυτελεῖς ὑπονενόκοτες, πρῶτον
μὲν ὑπεναντία τοῦ ἔπαινον τοῦ ἀγαθοῦ δεύτεραν δὲ τοῦ
προφήτου πατρὸς αὐτῶν, ὃς πολλοῦ γε τὸ δικαίου εἶναι
δικαίων ἀπόδειν εἰσέφερεν ⁊ πρόνοιαν.

A Deinde ſenio gravante, ut conſvetis muniis ſufficere non poſſet, filiis ſuis principatum & curam reip. tradidit: qvorum ſeniori Johel, juniori Abia, nomen erat: mandavitqve, ut alter in Bethelis, alter in Barſabe jus diceret, partito populo, & ſua cuiqve judici parte attributa. In his manifeſtum exemplum exhibitum eſt, non ſemper patribus ſimiles naſci filios, ſed interdum ex malis bonos, ſicut tunc contra ex bono mali prognati ſunt. Relictis enim paternis inſtitutis diverſiſſimam viam ingreſſi, muneribus corrupti juſtitiam opprimebant, & in judicando non tam veritatis qvam lucri reſpectum habebant, ſolutiqve in luxum ac deliciis, tum DEI voluntatem, tum patris contemnebant, cui nihil magis erat cordi, qvam ut in populo juſtitia vigeret qvam maxime. III. *1. Reg. 8.*

B

C

Κεφάλαιον δ'.

Ως ὁ καλῶς πεϊσαμένων ἐκείνων τῆς ἀρχῆς, τὸ πλῆθος ὑπ' ὀργῆς ἠτήσατο βασιλέως.

Ὁ δὲ λαὸς ἐβουλεύοντων εἰς τὴν πεοπήσαν κα-
τάστασιν καὶ πολιτείαν τῶν θ' πεοφήτου παί-
δων, χαλεπῶς τὸ τοῖς πατρῴοις ἔφερε, καὶ πρὸς
αὐτὸν σωτρέχουσι. διέτριβε δ' ἐν ἁρμαθὰ πόλει. καὶ
πάς τε τῶν υἱῶν ὠφλημονίας ἐλεγεν. καὶ ὅτι γηραιὸς
αὐτὸς ὢν ἤδη καὶ πεπεμφὼς ὑπὸ γήρους, τῶν
πεαγμάτων ἀκέπ τὸν αὐτὸν πεοεστῶτα δύνατο
τρόπον. ἐδέοντό τε καὶ ἱκέτευον ἀποδεῖξαί τινα αὐτῶν
βασιλέα, ὃς ἀρχὴ θ' ἑθνους καὶ τιμωρήσοιτο πάλαι
τινους, ὀφείλοντας ἑαυτοῖς δίκας τῶν πεοπερων ἀδι-
κημάτων. ἐλύπουν δὲ σφόδρα τὸν σαμουὴλον οἱ λέ-
γοι Δ' τὸν σύμφυτον δικαιοσύνῃ καὶ τὸ πεὸς τοὺς
βασιλέας μῖσος. ἦπτετο δ' δεινῶς τῆς ἀριστοκατάκης,
ὡς ἡδους καὶ μακρὸν πιούσης τὸν χρωμένων αὐ-
τῆς τῇ πολιτείᾳ. ὑπὸ δὲ φρονήσεως καὶ βασάνου τῆς
ἐπὶ τοῖς ἠρημένοις, ἅπ τροφῆς ἐμνημόνευσεν οὔπω ὑ-
πνου. δι' ὅλης δὲ τῆς νυκτὸς, φρέφων τὰς θεὶ τῶν
πεαγμάτων ἐννοίας διεκαρτέρει. ἐχουσι δὲ οὕτως,
ἐμφανίζεπ τὸ θεῖον, καὶ θ' ἀγαμιθέπ μὴ δυσφο-
ρεῖν ἐφ' οἷς ἠξίωσε τὸ πλῆθος. ὡς οὐκ ἐκεῖνον ὑπ' ἦ-
φανηκοντας ἀλλ' αὐτὸν, ἵνα μὴ βασιλεύσῃ μέν. τοῦτο δὲ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήκασιν αὐτοὺς ἀπ' αἰ-
γυπτου μηχανᾶσθαι, τε ἔρχα. λη Δεσθαι μὲν τοιχ οὐκ
εἰς μακρὰν μετανοιαν αὐτὰς ὀλίγον. ὑφ' ἧς οὐδὲν
μᾶλλον ἀνῆκτον ἔσαι τῶν ἐσομένων. ἐλεγχθήσονται δὲ κα-
θαφρονήσαντες, καὶ βουλὰς οὐκ ἀχαρίστους πεὸς
ἐμὲ καὶ τὸν σὸν πεοφήτην λαβόντες. κελεύω δὴ
σχειροτονῆν αὐτοὺς ἐν ἂν ἐγὼ πρώπω βασιλέα,
προδηλώσαντά πίων τὰ πεοχθήσονται βασιλεύ-
μενοι κακῶν, καὶ Δαμαρτυράμενον ἐφ' ᾗ ἂν ἀπεύ-
θυνσι μεβολῆ. ταῦτα ἀκούσας σαμουὴλ, ἅμα
ἕως συγκαλέσας τοὺς ἰουδαίους ἀποδεῖξειν αὐτοῖς
βασιλέα ὡμολόγησεν. ἔφη δὲ δεῖν πρῶτον αὐτοὺς
ἐκδιηγήσασθαι τὰ θεῖα τῶν βασιλέων ἐσόμενα,
καὶ ὅσοις συνεχθήσονται κακοῖς. γινώσκειν γὰρ ἐ-
πὶ πρῶτον μὲν ἡμῶν ἀποστάσουσι τὰ τέκνα, καὶ
τὰ μὲν αὐτῶν, ἁρματηλάτας εἶναι κελεύσουσι,

CAP. IV.

Quod populus offenſus Samuelis filiorum moribus, regem ſibi dari poſtulavit.

POpulus autem videns rempub. cura & diligentia prophetæ optime conſtitutam, labefactari per filiorum ejus impotentiam, vehementer offenſus ad patrem concurſum fecit, qvi tum habitabat in urbe Ramatha: & commemoratis filiorum ejus iniqvitatibus, qvodqve ipſe jam ſenio debilis, more ſolito præſſe adminiſtrationi rerum non poſſet, obnixe precabatur, ut regem aliqvem declararet, qui toti genti cum imperio præſit, & à Palæſtinis illatæ toties injuriæ pœnas debitas exigat. Hæc populi voluntas vehementer Samuelem contriſtavit, qvi propter innatam juſtitiam non amabat regiam poteſtatem ut nimiam. Valde enim optimatum gubernatione delectabatur, non aliam ad felicitatem populi conducibiliorem exiſtimans. adeoqve res hæc hominem ſolicitum habuit, ut nec cibum nec ſomnum præ cura caperet, ſed per totam noctem ſe in lecto verſaret, multa interim animo volutans. Sic affecto Deus ſe videndum præbuit, conſolatus eum, ne poſtulata populi ægre ferat: dicens non tam ad ipſum pertinere hanc contumeliam, qvam ad ſe, qvem nolint ſibi ſolum eſſe regem: idqve moliri cœpiſſe jam inde, ex qvo primum ope ſua ex Ægypto ſunt educti. verum non multo poſt futurum eſt, inqvit, ut eos conſilii hujus ſero pœniteat: qvando nec factum infectum eſſe poterit, & ipſi ſuam erga me æqve ac te ingratitudinem damnabunt. Nunc jubeo te, eis creare regem qvem ego deſignavero: idqve prius qvam facias, præmonebis qvantum malorum ſibi ultro aſciſcant, proteſtaberisqve eos te invito ad mutationem ſtatus in deterius properare. His auditis Samuel, mane convocatis Judæis, declaraturum ſe illis regem promiſit, addens velle ſe prius indicare, qvæ erunt ſub regibus ferenda, & in qvantis incommoditatibus erit vivendum. Scitote ergo primum, qvod à vobis abſtrahent veſtros liberos, & alios aurigas ſibi facient,

IV.

D

E

F

G

alios equites & ſatellites & curſores, & tribunos ac centuriones: & alios item opifices, armorum ſuorum ac curruum aliorumqve inſtrumentorum fabros: præterea villicos agrorum ſuorum & aratores, & vinearum follores: & nihil eſt, quod non cogentur facere more mancipiorum qvæ pecunia parantur. Filias quoqve veſtras facient ſibi unguentarias, & culinarias, & panificas: & ad alia miniſteria compellent, quæ ancillæ neceſſario verberum formidine obeunt. poſſeſſiones etiam veſtras vobis ablatas eunuchis ſuis & ſatellitibus donabunt, & pecorum greges unicuivis è ſuis largientur. & ut compendio dicam, ſervietis una cum omnibus veſtris regi, non ſecus atqve domeſtici ejus famuli. cumqve hæc omnia patiemini, veniet vobis in mentem, hujus meæ prædictionis, & pœnitentia tacti ſupplices DEI miſerationem implorabitis, ut vos à regibus liberet. verum ille non admittet eas preces, ſed repulſos ſinet dare pœnas inconſultæ temeritatis. His præmonitionibus multitudo erat ſurda, nec à propoſito dimoveri poterat, contemptis omnibus, quæ Samuel in rem eorum afferebat: ſed urgebat obſtinate, ut miſſa futuri cura regem crearet: quandoqvidem niſi regis ductu vindicare ſe de inimicis gentibus non valerent: nec eſſe abſurdum, ſi cum finitimi omnes regnentur, & ipſi eandem reipub. formam accipiant. Samuel vero videns ſe prædictionibus ſuis parum proficere, ſed pertinaciter eos in ſententia manere: Nunc, inquit, abite domum quisqve ſuam, & cum tempus erit, accerſum vos, quam primum cognovero, quem vobis regem DEUS dare velit.

CAP. V.

Saulus jubente DEO Rex declaratur.

1. Reg. 9. ERat qvidam ex tribu Benjamitide, vir bene natus & laudatis moribus, nomine Cis. huic erat filius, nomine Saulus, egregia tum ſtatura tum ſpecie, quibus reſpondebat & animus. Hic Cis cum eximias aſinas, quibus præ cæteris jumentis delectabatur, à reliqvo grege aberrantes amiſiſſet, filium cum uno famulo ad eas quærendas miſit. qui cum perluſtrata ſua tribu eas non invenirent, ad alias venit: & cum nusqvam comparerent, decrevit redire, ne patri ſolicitudinis cauſa fieret. & dum non longe à Ramatha oppido iter faciunt, famulo admonente habitare ibi prophetam veridicum, eumqve omnino conſulendum eſſe: ſic enim ſcituros quid actum eſſet de aſinis: reſpondit, nihil ſe habere qvod mercedem divinationis daret. jam enim viaticum eſſe conſumptum. & dicente famulo, ſupereſſe qvadrantem ſicli, eumqve dari poſſe, neſciebant enim prophetam mercedes non accipere, itum eſt ad illum: inventisq; circa portam virginibus aquatum euntibus interrogant, ubinam ſit prophetæ domicilium. quæ indicatis ædibus, jubent properare prius quam eat ad cœnam. præbere enim eum epulum, & nihil eſſe in mora, niſi ut ille primus accumbat.

Κεφάλαιον ε.

Βασιλέως σαούλ ἀποδειχθέντος θεοῦ.

1. Reg. 9. ΗΝ δέ τις ἐκ τῆς Βενιαμίτιδος φυλῆς ἀνὴρ εὐγενὴς καὶ ἀγαθὸς τὸ ἦθος, κὴς ὄνομα. τούτῳ παῖς ὑπῆρχεν. ἦν δὲ νεανίας τὴν μορφὴν ἄριστος, καὶ τὸ σῶμα μέγας, τό τε φρόνημα καὶ τὴν ἀγχίνοιαν ἀμείνων τῶν βλεπομένων. σαοῦλον αὐτὸν ἐκάλουν. ἦτις ὁ κὶς ὄνων αὐτῷ ἐκ τῆς νομῆς καλῶν ἀποπλανηθεισῶν, κἀδέοντο αὐτῷ ὡς ἐκ ἄλλῳ τινὶ τῶν κτημάτων, τὸν μὲν ἐνὸς θεραπόντος σὺν ζήτησιν τῶν ὄνων ἐξέπεμπε. ὁ δὲ σὺν τὴν πατρικὴν εὐλάβειαν φυλὴν ἐξερευνῶν τὰς ὄνους, εἰς τὰς ἄλλας ἀφίκετο. κἀπὶ ἐνζητήσας σὺν τυχὼν, ἀπέναντι διεγράφει, μὴ ποιήσῃ πρὸς αὐτὸ τὸ πατρὶ λοιπὸν τὸ φρόντισμα. ὁ δὲ ἐπομένῳ θεραπόντι, ὡς ἐγγύοντο κὴ τὰ ἀφανισθέντα πόλιν, ἐναι προφήτην ἐν αὐτῇ φήσαντος ἀληθῆ, καὶ πρὸς αὐτὸν βαδίζειν συμβουλεύοντες. γνώσεσθαι γὰρ παρ' αὐτοῦ τὸ πρὸς τὰ ὄνων τέλος. ἔφη ἐχεῖν παρὰ μοῖραν εἶπεν αὐτῷ ὁ προφήτης ὁ καὶ πυνθανόμενον αὐτῷ. κἀπεὶ ἀδωρήτῳ ἦν τὸ θεοῦ ἰόν. ὁ δὲ οἰκέτης τι παρὸν αὐτῷ παρεῖναι σίκλου φήσαντος καὶ ἔτι δώσειν, ἐπεὶ γὰρ ἀγροικίας ὁ μὴ λαμβάνειν τὸν προφήτην μισθὸν ἐνόμιζον, θαυμάζοντα. καὶ πρὸς τὰς πύλας προτυχόντες παρθένοις ἐφ' ὕδωρ βαδίζουσαις ἐρωτῶσιν αὐτὰς ὁ προφήτης τὴν οἰκίαν. αἱ δὲ, σημαίνουσι, καὶ ποῦ θεν παρεκελεύσαντο πρὶν αὐτὸν εἰς τὸ δεῖπνον καλεσθῆναι. πολλὰς γὰρ εἶναι καὶ προκαλουμένας τῶν κεκλημένων.

ὁ δὲ σα-

ὁ δὲ σαμουήλ. Αὐτὸ δὲ τοῦτο πολλὰς ὅτι τῷ ἑσπέρᾳ τὸν σωτῆρα. δεομένῳ γὰρ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, προειπεῖν τινα ποιήσῃ βασιλέα, τῇ παρελθούσῃ δὲ ἐμήνυσεν. πέμψειν γὰρ αὐτὸς τινὰ νεανίσκον ἐκ τῆς βενιαμὶν φυλῆς, κατὰ τοῦτον τὸν ὥραν. αὐτὸς μὲν ὅτι δεῖπνον καθεζόμενος, ἐξεδέχετο τὸν κηρὸν ἡμέραν. πληρωθέντος δὲ αὐτοῦ, καταβὰς ὅτι τὸ δεῖπνον ἐποιήσατο. σωσαντὰ δὲ τοῦ σαούλ, καὶ ὁ θεὸς αὐτῷ σημήνας ὅτιν εἶναι τὸν ἄρξειν μελλόντα. σαοὺλ δὲ προσιόντι τῷ σαμουήλῳ. καὶ προσαγορεύσας εὐθὺς μήνυσιν τὴν οἰκίαν τοῦ προφήτου. ξένον γὰρ ἀγνοεῖν ἔφασκε. τοῦ δὲ σαμουήλου φράσαντος αὐτὸν εἶναι, καὶ ἄγοντος ὅτι τὸ δεῖπνον ὡς τὸ ἐναν ἐφ' ὧν τῶν ζητησιν ἐκπεμφθείη σεσωσμένων, πάντα παντῶν ἄμεινον ἔχειν αὐτῷ κεκυρωμένα, προσυχὼν, ἀλλ' ἤπλων ἵππον ἐγὼ δέσποτα ταύτης τῆς ἐλπίδος καὶ φυλῆς μικροτέρας ἢ βασιλέας ποιῶν, καὶ πατρικῆς πατρικοτέρας τὰ ἄλλων πατρικῶν. σὺ δὲ παίζεις καὶ γελωτά με τίθεσαι μείζονων ἢ κατὰ τὴν ἐμὴν οἰκίαν λαλεῖν ἀξιοῖς. ὁ δὲ προφήτης, ἀγαγὼν αὐτὸν ὅτι τὴν ἑστίασιν καθεκλίνε, καὶ τὸν ἀκόλουθον ἐπέταξε τῶν κεκλημένων. οὗτοι δ' ἦσαν ἑβδομήκοντα τὸν ἀριθμόν. προστάσσει δὲ τοῖς μαγείροις ὁ θεὸς τοῦ σαοὺλ μερίδα βασιλικὴν. ἐπεὶ δ' ἡ κοίτης ὥρα, προσῆλθε, οἱ μὲν ἀναστάντες ἀνέλυον πρὸς αὐτοὺς ἕκαστοι. ὁ δὲ σαοὺλ ἔλαθε τοῦ προφήτου σὺν τοῦ θεράποντι κατακοιμηθείς. ἅμα δὲ ἡμέρᾳ σαμουὴλ ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ τῆς κοίτης προέπεμψε. ἐξιόντων δὲ ἔξω τῆς πόλεως ἐκέλευε, τὸν μὲν θεράποντα παῖσαι προελθεῖν, ἐπιλαμβάνεται δὲ αὐτοῦ. ἔχειν γὰρ αὐτοῦ τι φράσαι, μηδενὸς ἄλλου παρόντος. καὶ ὁ μὲν σαοὺλ ἀποπέμπεται τὸν ἀκόλουθον. λαβὼν δὲ ὁ προφήτης τὸ ἀγγεῖον, ἔλαιον κατέχεε τῆς τοῦ νεανίσκου κεφαλῆς. ἐκκαταφιλήσας δὲ, ἐστι φησὶ βασιλεύς ἐπὶ τοῦ θεοῦ κεχειροτονημένος ὅτι πολεμήσεις τοὺς κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐθνῶν ἀμύνων. τούτων δὲ ἔσῃ σοι σημεῖον ἐπεβουλόμην προγνώσεσθαι. ὅταν ἀπέλθῃς ἐντεῦθεν, καταλήψῃ τρεῖς ἀνθρώπους ἐν τῇ ὁδῷ προσκυνοῦντας τοῦ θεοῦ πορευομένους εἰς βεθήλα. ὧν τὸν μὲν πρῶτον, τρεῖς ἄρτους ὀφθήσεσθαι. τὸν δεύτερον ἐρίφου. ὁ τρίτος δὲ, ἀσκὸν οἴνου φέρων ἀκολουθήσει. ἀσπάσονται δέ σε ὅτι καὶ φιλοφρονήσονται, καὶ δώσουσί σοι ἄρτους δύο. σὺ δὲ λήψῃ. κακεῖθεν ἥξεις εἰς τὸ ῥαχήλας καλούμενον μνημεῖον, ὅπου συμβαλεῖς τοῦ σεσωσμένου σὺν τοῖς ἄνεσι εὐαγγελιούμενοι. ἐφ' ὑπέρθεν ἐλθὼν εἰς γαβαὰθ, προφήτας ἐκπλησιάζοντα ὄψῃ πνεύματος. καὶ ἐνθουσιάσεις σὺν αὐτοῖς, ὡς παντὸς ἀνθρώπου ἐρωτῶντα ἐκπλήττεσθαί τι καὶ θαυμάζειν, λέγοντα πόθεν εἰς δὲ τὸ εὐδαιμονίας ὁ κίσου παῖς παρῆλθεν; ὅταν δὲ σοι ταῦτα γένηται τὰ σημεῖα, τὸν θεὸν ἴσθι μετὰ σοῦ τυγχάνοντα. ἀσπάσαι τε τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς συγγενεῖς. ἥξεις δὲ μεταπεμπόμενος εἰς γάλγαλα ὑπ' ἐμοῦ, ἵνα χαρίσηται τούτων θύσωμεν τῷ θεῷ. Φράσας ταῦτα καὶ προεπών, ἀποπέμπει τὸν νεανίσκον. τῷ σαοὺλ δὲ πάντα κατὰ τὴν προφητείαν σαμουήλου ἀπέβαινεν. ὡς δὲ ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ συγγενοῦς αὐτοῦ ἀθέλαφοῦ, καὶ τῶν ἐκείνου τῶν ἄλλων οἰκείων μᾶλλον ἐστέργε, ἀνερωτῶντος τὴν ἀποδημίας καὶ τῶν κατ' αὐτὴν γενομένων, τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν ἀπεκρύπτατο, οὐδὲ ὡς ἀφίκοιτο πρὸς σαμουὴλον τὸν προφήτην, οὐδὲ ὡς ἐκεῖνος αὐτὴν σεσῶσθαι τοὺς ὄνους ἔφρασε.

A Samuel autem hac ipſa de cauſa convivas vocaverat. nam pridie cum per totam diem precatus eſſet DEUM, ut certiorem ſe redderet, quem creaturus eſſet regem, in craſtinum ſe id facturum pollicitus eſt: circa eandem enim horam miſſurum ſe Benjamitam qvendam juvenem. quamobrem ſedebat in ſolario, expectans præfinitum tempus: quo peracto ad cœnam ſe conferebat. cumque Saulum offendiſſet, DEUS inſpiravit ei, hunc eſſe futurum prin-
B cipem. Saulus vero accedens eum, ſalutatum prius rogat, ubi propheta habitet, hoſpitem enim ſe hoc ignorare. cumqve ille reſpondiſſet, ſe eum eſſe, & ad cœnam duceret, dicens non aſinas tantum, qvas qværeret, ſalvas, ſed omnium omnia bona in poteſtatem ejus fore: ſupra ſpem, inqvit, meam ſunt iſta Domine. neqve enim ea eſt mea tribus, qvæ reges proferat, & familia mea humilior eſt aliis familiis. tu ve-
C ro ludis me, & majora quam pro mea conditione loqueris. Propheta autem deductum eum ad convivium accumbere fecit, & famulum ſupra alios vocatos. erant hi ſeptuaginta numero. juſſitqve miniſtris, ut Saulo portionem regiam apponerent. cumqve jam hora dormiendi adeſſet, alii qvidem ſurgentes domum quisqve ſuam revertebantur. Saulus vero apud Prophetam cum famulo pernoctavit.
D & cum primum dies illuxit, Samuel excitatum eum in viam deduxit. Poſtqvam autem egreſſi ſunt urbem, monuit, ut famulo præcedere juſſo, ipſe pauliſper ſubſiſteret. eſſe enim qvod ſine arbitris illi vellet dicere. tum Saulus famu- 1. *Reg.* 10.
lum ablegat, & propheta deprompta lecytho caput juvenis oleo perfundit, ſimulqve regem ſalutat, DEUM ei honorem hunc ratum facere dicens, pro tutela Hebræorum, qvorum injurias bello Palæſtinis illato ulciſci debeat. hæc
E ita fore hoc argumento cognoſcere poteris. In hoc itinere offendes tres homines religionis ergo tendentes ad Bethela: qvorum primum videbis ferre tres panes, ſecundum hædum. hos tertius ſeqvetur utrem vini bajulans. hi tibi comiter ſalutato dabunt panes duos, & accipies. inde venies ad Rachelis monumentum, ubi occurret tibi qui nunciet inventas eſſe aſinas. Inde progreſſus ad oppidum Gaba-
F tha, in cœtum prophetarum incides: & correptus divino ſpiritu, una cum illis prophetabis, ut qvotqvot hæc viderint, attoniti miraculo dicant, unde hæc felicitas Ciſi filio? his ſignis viſis certo ſcito DEUM eſſe tecum: & ſaluta patrem tuum & cognatos. Venies autem Galgala, me accerſente, ut pro his DEO pacificas hoſtias immolemus. His prædictis di-
G miſit juvenem: & qvicqvid prædictum, eſt occurrit ei in hoc itinere. Poſtqvam autem domum rediit, percontante cognato ſuo Abenaro, qvem præ cæteris diligebat, qvomodo ſucceſſiſſet peregrinatio, nihil illum celavit, ne hoc qvidem, qvod apud prophetam fuiſſet, & ex eo cognoviſſet inventas eſſe aſinas.

de regno tantum tacuit, ne ea res vel credita A
invidiam, vel non credita vanitatis opinionem
ei contraheret. qvamvis enim & amicus eſſet
& cognatus, tutius tamen ac conſultius arbi-
tratus eſt ſilentium, reputans credo humanæ
naturæ infirmitatem, qvod nemo conſtans in
amore, ſed etiamſi manifeſto divino ſuffragio
felicitas contingat, tamen alios ſibi præferri B
iniqvè & invide ferunt. Porro Samuel popu-
lum in oppidum Maſphatim convocat, & cum
freqventes adeſſe videret, in hanc ſententiam
alloqvitur. Hæc juſſit me Dominus ſuo nomine
ad vos perferre, Ego vos in libertatem vindi-
cavi, primum Ægyptiorum ſervos: deinde à
vicinis regibus toties victos ac ſubjugatos. pro
qvibus beneficiis hanc mihi gratiam reponitis,
qvod abrogato mihi qvantum in vobis eſt impe- C
rio, qvaſi neſciatis utiliſſimum eſſe homini à Deo
regi, unum è veſtro numero digniorem exiſti-
matis, qvi vobis præſit: qvi ſubditis tanqvam
pecudibus pro ſua libidine utens, qvidlibet in-
quemvis licere ſibi volet. non enim fieri poteſt,
ut homo erga hominem ſic affectus ſit, qvemad-
modum ego erga à me ipſo conditum. Eia qvan-
do plus apud vos poteſt temerarius animi impe- D
tus qvam vel religio vel beneficiorum memoria,
digeratur multitudo per tribus & familias, & fiat
ſortitio. Qvo facto Benjaminiticæ tribus ſors ex-
iit. dein familiarum nominibus in urnam con-
jectis, Metri familiæ ſors obvenit, poſtremo cum
viritim ſortitio fieret, Saulo Cifi filio regnum ſor-
tito obtigit. Juvenis vero qui hoc præſciebat,
abdiderat, ſe videri volens invitus ad regnum
accedere. Tanta fuit prædituς modeſtia ſimul E
& temperantia, ut cum pleriqve vel modica fe-
licitate potiti vix ſui præ lætitia ſint compotes, &
omnibus ſe ob oculos ingerant: hic tot popula-
rum rex declaratus ac dominus, non modo non
oſtentaret ſe, verum etiam è ſubditorum conſpe-
ctu ſubduceret, ut non absqve negotio poſſet
inveniri. cumqve nusqvam comparente Saulo F
omnes eſſent ſoliciti, hæſitantes qvidnam fieri
oporteat, propheta precibus DEUM appellat,
ut latebras indicet, deſideratumqve juvenem
exhibere dignetur. qvod ubi impetratum eſt,
mittit, qvi eum adducant: & poſtqvam venit,
in medio populi juvenem ſtatuit univerſis con-
ſpicuum, ut qvi humeris tenus ſupra omnes ex-
celleret, & ipſa ſtatura majeſtatem regiam præ ſe
ferret. Tum propheta: Hunc vobis DEUS dat
regem. contemplamini, qvantum omnibus præ-
minet, qvam ſit hoc honore dignus. Cumq; po-
pulus acclamaſſet, Vivat Rex: Propheta con-
ſcriptis in libro omnibus, qvæ illis ſub regia domi-
natione erant eventura, recitavit ea populo & rege
præſente, & librum in tabernaculum DEI repo-
ſuit, ut eſſet apud poſteros prædictionis ſuæ mo-
numentum. His ita perfectis, dimiſſoq; populo,
ipſe reverſus eſt Ramatha in patriam. Saulū vero
in natale oppidum Gabatha redeuntē multi boni

περὶ δὲ τῆς βασιλείας ἧς τῶν κατ' αὐτὸν, ἃ καὶ φθόνον ἀκουσόμενα καὶ ἀπιστίαν ἔχειν ἔμελλε, σιωπᾷ πρὸς αὐτόν. καὶ οὐδὲ πρὸς ἕνοσιν σφόδρα δοκοῦντα εἶναι ἐπιεικέστερον τῶν ἀφ' αἵματος ἢ κατ' αὐτὸ τετιμένον, ἀσφαλὲς ἡσυχίαν ἔδοξε μᾶλλον, λογισμῷ οἶμαι τῷ ἀνθρωπίνῃ φύσιν εἰδὼς τῆς ἀληθείας ἐστὶν, ὅτι βεβαίως οὐδεὶς ἑνοῦς, οὔτε φίλων οὔτε συγγενῶν, οὐδ' ἄχρι τῶν πρὸς θεοῦ λαμπρῶν ἀπορρεῖ τὴν ἀφ' ἑαυτοῦ. ἀλλὰ πρὸς τὰς ὑποδοχὰς κακοηθῶς τυγχάνουσι ἤδη καὶ βασκανοῦσι. συμβήλλει δὲ συγκαλεῖ τὸν λαὸν εἰς μασφατὰ πόλιν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀφανεῖται λόγους, ὃς κατ' ἐντολὴν φράζειν ἐλεγεν θεοῦ. ὅτι τὴν ἐλθεῖν ἐμὲ ἀπὸ αὐτοῦ εἰς ἐκείνα ἐπιτάξαντος, καὶ τὰς πολεμίους διαλῦσαι τοὺς, ἀμνημονήσαι τῆς εὐεργεσιῶν. καὶ τὸν μὲν θεὸν ἀποχειροτονοῦσι τῆς βασιλείας, οὐκ ἀδοτις ὡς συμφέρωπεν ἀπὸ πάντων ἀρίστου πρεσβυτάτου. θεὸς ὁ πάντων ἄρχει. ἀριστοῦ δ' ἔχειν ἀνθρωπον βασιλέα. ὃς ὡς κτήμασι τοῖς ἀποτεμνομένοις καὶ βουλήσιν καὶ ὁπλισμοῖς καὶ τ' ἄλλων παθῶν ἐρμιλῶ χρήσεται, τῆς ἐξουσίας ἀφειδῶς ἐμφορούμενος. ἀλλ' οὐχ ὡς ἴδιον ἔργον καὶ κατασκεύασμα τὸ τῶν ἀνθρώπων ἡγεῖται οὕτω διαφέρειν ἀπεδάσθ. ὁ θεὸς ὁ κατ' αὐτὸν τὴν αἰτίαν κηδεῖται. ἀλλ' ἐπεὶ δέδοκται ταῦτα ὑμῖν καὶ κεκράτηκεν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ὕβρις, τοχθῆτε πάντες κατὰ φυλας τε καὶ σκῆπτρα, καὶ κλήρους βάλλετε. πεισάντων ὁ θεὸς τῶν ἐθοφαίων, ὁ τῆς βενιαμίτιδος κλῆρος ἐξέπεσε. ταύτης ὁ κληρωθείσης ἔλαχεν ματρὸς καλουμένη πατρία, ἧς κατ' ἄνδρα κληρωθείσης λαγχάνει ὁ κισαίου βασιλεὺς παῖς σαοὺλος. γνους ὁ θεὸς ὁ νεανίσκος φήσας ἐκ παίδων αὐτὸν παῖδι, μὴ βουλόμενος οἱ μὴ δοκεῖν τὴν ἀρχὴν ἐκὼν λαμβάνειν. ἀλλὰ τοσαύτην ἐνεδείξατο ἐγκράτειαν καὶ σωφροσύνην. ὡς τε τῶν πλείστων οὐδ' ὅπῃ μικρᾶς ἀπεργάσας τὴν χαρὰν καὶ ἀρχεῖν δυναμένων, ἀλλ' εἰς τὸ πᾶσι φυεῖσαν φανερὰς ἀφαιτιλοντων. ὁ δ' οὐ μόνον οὐδὲν ἐνέφηνε πιστὸν ὅπῃ βασιλεία, καὶ τῶν πασῶν καὶ τηλικούτων εἰλῶν ἀποδιαχθῆναι δεατέτης. ἀλλὰ καὶ τῆς ὄψεως αὐτὸν τῆς τ' βασιλεῦ ἡγουμένων ἐξέκλεψε, ζητεῖν αὐτὸν καὶ θεὸ τὸ πᾶσιν περεσκεύασεν. ὧν ἀνιώμενοι καὶ φροντίζοντων ὅτι ἠθοιτο ἀφανὴς ὁ σαοὺλος, ὁ προφήτης ἱκετεύει τὸν θεὸν, δεῖξαι πότερ' ἐστὶν, καὶ ἀφικέσθαι εἰς ἐμφάνειαν τὸν νεανίσκον. μαθὼν ὁ θεὸς ὁ θεὸς τὸν τόπον ἐνθα κέκρυπται ὁ σαοὺλος, πέμπει τοὺς ἄξοντας αὐτόν. καὶ θεασάμενον ἴσης μέσον ἁπάντων, καὶ τὸ ὕψος τοῦ βασιλικωτάτου. λέγει ὁ προφήτης, δεῖν ὑμῖν ὁ θεὸς ἐδωκε βασιλέα. ὁρᾶτε δὲ ὡς καὶ κρείττων ἐστὶν πάντων, καὶ τῆς ἀρχῆς ἀξίου. ὡς ὁ ἐπόθησε τοῦ βασιλεῖ σωτηρίαν ὁ λαός, τὰ μέλλοντα συμβήσεσθαι κακὰ γράψας αὐτοῖς ὁ προφήτης. ἀνέγνω δ' βασιλεὺς ἀκροωμένου. καὶ τὸ βιβλίον τιθησιν ἐν τῇ θεοῦ σκηνῇ, τοῖς μετέπειτα γνωρίσαι μαρτύριον ὧν προεῖπεν. ταῦτ' ἀποτελέσας ὁ συμοναχὸς, ἀπολύει τὸν πλῆθος. καὶ αὐτὸς οἴκαδε ἀπαγάγεται πάλιν. παρεῖς γὰρ ἰῶ αὐτῷ. σαοὺλος δ' ἀπέρχομένου εἰς γαβαθὴν, ἐξ ἧς ὑπῆρχε, συνήρχοντο πολλοὶ μὲν ἀγαθοὶ τῷ προσηκουσαν βασιλεῖ τιμὴν νέμοντες. πονηροὶ δὲ πλείους, οἱ καταφρονοῦντες αὐτὸ, καὶ τοὺς ἄλλους ἐκλέλοιζον, καὶ οὐτε

viri comitabātur, ut novo regi debitū officiū præſtantes. Sed plures mali & factū hoc eorū vitio vertebāt,

Jordanem non afforent, secuturi qvocunq; ipsę ac propheta ducerent. Eo metu effectum est, ut cum omnes ad præfinitum tempus præsto essent, recensitis apud Balam oppidum copiis, invenirentur septingenta millia confluxisse, absq; tribu Judæ: quæ sola armavit LXX. millia. Transgressus dein Jordanem & decem schœnorum spatium nocte una emensus, ante solis ortum, quo destinarat, pervenit: & diviso tripartiam exercitu, undiquaq; hostem nihil tale expectantem aggreditur: & acriter pugnando ingenti strage edita inter cæteros Naasen regem occidit. Hæc victoria Sauli nomen apud omnes Hebræos inclytum reddidit, fama longe lateq; fortitudinem viri celebrante. Si qui enim erant, qui prius eum contemnerent, tunc mutata in diversum opinione nullo non honore dignum prædicabant. nam non contentus Jabesenos servasse, in Ammanitarum regionem irruptione facta totam vastavit, & ditato ex præda exercitu, gloriose domum reversus est. Populus verò nimio gaudio gestiens, placebat sibi quod talem regem esset nactus, & illis qui inutilem fore dixerant, insultabat, rogitans ubi nunc essent isti contemptores, & ad supplicium eos deposcens. & alia multa jactabat, ut solet multitudo, quoties in aliqua felicitate constituta contra autorum ejus adversarios irritatur. Saulus interea studium quidem ac benevolentiam eorum collaudabat, sed jurejurando affirmavit non passurum, ut quisquam è consanguinea multitudine tam festo die rapiatur ad supplicium: periniqvum enim esse victoriam a Deo datam civili sanguine pollucre: sed magis decere, ut positis odiis diem epulis ac hilaritate transigant. Post hæc Samuele monente opus esse alteris comitiis, per qvæ Saulo rata fiat regni possessio, convenit fit apud oppidū Galgala. ibi rursum inspectante tota multitudine propheta unxit Saulum sacro oleo, atqve iterum regem consalutari fecit. Ita factum est, ut mutato reipublicæ statu regia dominatio introduceretur. Sub Moyse enim & discipulo ejus Jesu, qui tum exercitui cum imperio præfuit, optimates rem administrabant. post cujus mortem octodecim annis populus sine summo magistratu vixit: deinde rursum ad pristinam regiminis formam redierunt, qui belli gerendi scientia & fortitudine præcelleret, supremum judicem constituendo. quam ob rem totum hoc tempus, quo talis status duravit, appellaverunt Judicum. Samuel autem propheta, priusquam comitia dissolverentur, sic est allocutus populum: Adjuro vos per maximum DEUM, qui vobis optimos illos fratres Moysem & Aaronem misit, & patres vestros ex Ægypto eduxit: ut absqve pudore ac metu omnive affectu alio, liberè dicatis, nunquid contra jus & æqvum fecerim, vel proprii lucri cupiditate, vel in alterius cujusqvam gratiam. Coarguite me, si cujus vitulum aut ovem, aut aliud quid tale accepi: cum tamen hujusmodi munuscula, quæ in qvotidianum victum cedunt, ab ultro dantibus sumere, vitio verti non soleat: aut si cujus jumento ad meas necessitates usus sum.

Ἀ ἰόρδανον ἀπαλισμῷσι κ᾽ τὴν ὄπιεῦσιν ἀπαντήσωσιν ἡμέραι, καὶ ἀκολαθήσωσιν αὐτῷ καὶ συμπλῶ τῷ προφήτῃ, ὅπῃ ποτ᾽ ἂν αὐτοὺς ἀράγωσι. τῶν δὲ διαλαθεῖαν τῆς κατεπηλεμμένης ζημίας εἰς τὸν ὡρισμένον καιρὸν συνελθόντων, ἐξαριθμέεται ἐν Βαλᾶ τῇ πόλει τῇ παλῇ. Β ὑρίσκει δὲ τὸν ἀριθμὸν χωρὶς τῆς ἰούδα φυλῆς, εἰς ἑβδομήκοντα μυριάδας συνειλεγμένας. τῆς δὲ Φυλῆς ἐκείνης, ἦσαν ἑπτὰ μυριάδες. Διαβὰς δὲ τὸν ἰορδάνην, καὶ ἀρξάμενος δέκα δι᾽ ὅλης τῆ νυκτὸς ἀνύσας ὁδὸν, φθάνει μὲν ἥλιον ἀνίσχοντα, τρίχῃ δὲ τὸ στράτευμα διελών, ὅπιπτεν παντάχοθεν αὐφνιδίως ὑ προσδοκῶσι τοῖς ἐχθροῖς. καὶ συμβαλὼν εἰς μάχην, ἄλλους τε πολλοὺς ἀπέκτεινε τῶν ἀμμανιτῶν, καὶ ναασὴν τὸν βασιλέα. Γ ὅτε λαμπρὸν ἐπεδείξατο τὴν σοῦλα τὸ ἔργον, καὶ πρὸς πάντας αὐτὸν τὰς εὐφημίας διήγγειλεν ἐπαινούμενον, καὶ δόξης ἀπολαύοντα θαυμασίης ἐπ᾽ ἀνδρείᾳ. καὶ γὰ εἰ τινες ἦσαν οἱ πρότερον αὐτὸ καταφρονοῦντες, τότε μετήεσαν ὅπῃ τε τιμᾶν καὶ πάντων ἄρξειν νομίζειν. ὑ γὰ ἤρκησεν αὐτῷ τὰς ἰαβιηνοὺς σεσωκέναι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ τ᾽ ἀμμανιτῶν ὅπερβὰς δύσας χώρας, πᾶσαν αὐτῷ καταστρέψεται. καὶ πολλὴν λαῶν λείαν, λαμπρῶς εἰς τὴν οἰκείαν ὑπέστρεψεν. ὁ δὲ λαὸς ὑφ᾽ ἡδονῆς τῷ σοῦλῳ καταθωμάζων, ἐχαίρε μᾶλλον ὅτι τοιοῦτον ἐχειροτόνησε βασιλέα. Δ πρὸς δὲ τὰς συδενὸς ὄφελος αὐτὸν ἐστασίαζον τοῖς πράγμασι λέγοντας ἐᾶσαι, πῶ νῦν εἰσὶν ἔτοι καὶ δίκτωσαν δίκην. καὶ πολὺ ἔσαι φιλεῖ λέγειν ὄχλος ἐπ᾽ ἀπραγμοσύνῃ ἡρμισμένος πρὸς τοὺς ἐξαστελίζοντας ἐναγχος τὰς τύτων αἰτίας. σαοὺλος δὲ, τούτων μὲν ἠπατάζετο τὴν εὔνοιαν καὶ τὴν πρὸς αὐτὸ προθυμίαν. ὥστε δὲ μή τινα πρόφασιν ἀθεῖν τῶν ὁμοφύλων ἀναμενούμενον ἐπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡμέρας. ἄτοπον γὰ δοκεῖ τὴν ὑπὸ θεῦ δεδομένην νίκην αἵματι φύραι καὶ φόνῳ, τῶν ἐκ ταυτὸ γένους αὐτοῖς. Ε πρέπειν δὲ μᾶλλον ἁμέμπτως ἀμέμπτους ἑορτάζειν. σαμουήλου δὲ φήσαντος καὶ δόλπερας δεῖν χειροτονίας σαοὺλον τὴν βασιλειαν ὅπικυρῶσαι, σπεύδει πάντες εἰς γαλγαλὰ πόλιν. ἐκέλευσε γὰ αὐτὸς ἐκεῖ ἐλθεῖν, καὶ πάλιν ὁρῶντος ὃ πλήθους ὁ προφήτης χρίει τὸν σαοῦλον τῷ ἁγίῳ ἐλαίῳ, καὶ δεύτερον ἀναγορεύει βασιλέα. καὶ οὕτως ἡ τῶν ἑβραίων πολιτεία, εἰς βασιλείαν μετέπεσεν. ὅπῃ γὰ μωυσέως καὶ ὃ μαθητὴς αὐτῷ ἰησοῦς, ὃς ἦν στρατηγὸς, ἀριστοκρατικῶς ἐμοιρεὶ διεπόλευσαν. Ζ μὴ δὲ τὴν ἐκείνου τελάδην, ἐτέσι τοῖς πᾶσι δέκα καὶ πρὸς τούτοις ὀκτὼ, τὸ πλῆθος αὐτῶν ἀναρχία κατέχε. μὴ ταῦτα δ᾽ εἰς τὴν πρώτην ἐπανῆλθον πολιτειαν, τὸ κ᾽ πόλεμον ἀρίστου δόξαντι γενήσεσθαι, καὶ κατ᾽ ἀνδρειαν πρὸ τῶν ἄλλων δικαίως ἐπιτρέποντες. καὶ ἀφ᾽ ὅτου τὸν ζεύγνυτον ὅτον τῆς πολιτείας, κρατῶν ἐκάλεσαν. ἐκκλησίαν δὲ συμεύηλος ποιησας ὁ προφήτης τῶν ἑβραίων, ἐπεμυμμη Φησὶν ὑμῖν τὸν μέγιστον θεὸν, ὃς τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἀμφὶ θὲς ἐκείνους, λέγω δὴ μωυσῆν καὶ ἀαρῶνα, παρήγαγεν εἰς τὸν βίον, καὶ τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξήπεμσεν αἰγυπτίων, καὶ τῆς ὑπ᾽ αὐτοὺς δουλείας, μηδὲν μήτ᾽ αἰδοῖ χαριζομένους, μήτε ὑποστειλαμένους φόβῳ, μήτε ἄλλῳ τινὶ πάθει τῶν χωρησάντων ἐκεῖ, τί μοι πεπρακται σκαιὸν καὶ ἀδικον, ἢ κέρδους ἕνεκα ἢ πλεονεξίας, ἢ χάριτος πρὸς ἄλλους. ἐλέγχου δὲ εἰ μοχθηρὸν ἢ πεθάτον ἢ τοιοῦτόν τι προσπεπάμενον ἀ θεὸς προφὰν ἀνεμέσητον δοκεῖ λαμβάνειν. ἢ εἴ τι ὑποζύγιον εἰς ἐμὲ ὑποπέσασ χρείαν ἐλύπησα τούτων

ἐπὶ τούτοις ὁ λαὸς πᾶς ἤλγησε καὶ συνέπαθεν. ὤμοσέ A
τι μὴ ψεύσεσθαι τὴν αὔριον τῆς νίκης, ἰωνάθαν ὑποφαίνοντα. καὶ τὸν μὲν οὕτως ἐξαρπάζουσι τῆς ἁμαρτίας. αὐτοὶ δὲ ὄχλος ὢν καὶ νεανίσκοις πιθανώτατος τῷ θεῷ, ὡς τὸν αὐτὸν ἀπολύσαντες ἁμαρτήματος. καὶ ὁ σαοὺλος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ὑπέστρεψε, λαφθαίους ὡσεὶ μυριάδας ἐξ τῶν πολεμίων. βασιλεύσας δ' ἀτυχῶς καὶ τοὺς πλησιόχωρα τῶν ἐθνῶν πολεμήσας, χειρὶ τὸ ἀμμανιτῶν καὶ μωαβιτῶν, καὶ παλαιστινοὺς, ἰδουμαίους, ἀμαληκίτας τε, καὶ τὸν βασιλέα τῆς ὤβας. ἦσαν δὲ B
παῖδες αὐτῷ τρεῖς μὲν ἄρσενες. ἰωνάθης καὶ ἰησοῦς καὶ μέλχισος. θυγατέρες δὲ, μερὸβ καὶ μιχαάλ. σπαργὸν δὲ ἴσχε, τὸν δ' ἕνα παῖδα ἀβεναρον. νῆρος δ' ἐκείνου ἐκαλεῖτο. νῆρος δὲ ἦν κὶς ὁ σαούλου πατὴρ, ἀδελφοὶ ἦσαν, υἱοὶ δ' ἀβελίου. ἱππεὺς δὲ καὶ πολῆθος ἁρμάτων σαοὺλου, ἕ ἱππέων. εἰς δ' ἂν πολεμήσας νικήσας ἀπηλλάσσετο, μετὰ τὰς ἐφεξῆς εἰς εὐτυχίας καὶ μέγεθος εὐδαιμονίας προήγαγετο, καὶ τῶν ἄλλων ἀπέδειξεν ἐθνῶν δυνατωτάτους. τῶν δὲ νέων τοὺς δὴ μεγέθει καὶ καλῇ διαφέροντας φύλακας τοῦ σώματος ἐποιεῖτο. C

Hac juvenis indole omnis multitudo ad dolorem & miſerationem flexa eſt, jurantq́; non laturos ſe ut occidatur Jonathas autor tam luculentæ victoriæ. atq́; ita juvenem irato patri eripiunt, & vota DEO faciunt, ut ipſum immunem à peccato faciat. Saulus victor domum revertitur, cæſis circiter ſexaginta millibus hoſtium. Feliciter deinde regnavit, & contra finitimos Ammanitas & Moabitas, Palæſtinosq́; & Idumæos ac Amalecitas, & regem Obæ multas res geſſit proſpere. Habuit autem liberos mares tres, Jonatham, Jeſum Melchiſum. Filiæ fuerunt ei Merob & Michaal. Copiarum imperium dedit patrueli Abenaro. Is Neri fuit filius. Nerus vero & CisSauli pater germani fuêre Abeliæ filii. Abundabat autem & equitatu & curribus, & cum quocunq́; hoſte congreſſus ſemper victor revertebatur, ita ut Hebræorum res ad felicem ſtatum perduxerit, & potentiam eorum in tantum auxerit, ut omnibus finitimis eſſent formidabiles. ex juventutis vero numero robore ac ſpecie præſtantiſſimum quenq́; in ſuum deligebat ſatellitum.

Κεφάλαιον ἡ.
Σαοὺλ πρὸς ἀμαληκίτας πόλεμοι ἕ νίκη.

CAP. VIII.
Victoria Sauli contra Amalecitas.

ΣΑμήλος δὲ ἀφαγγέλθη πρὸς τὸ σαοὺλ, πεμφθῆναι πρὸς αὐτὸν ἔφασκεν ὑπὸ θεοῦ ὅ- D
πως αὐτὸν ὑπομνήσῃ ὅτι βασιλέα προκρίνας αὐτὸν ἁπάντων ὄθεος ἀπέδειξε, καὶ διὰ τοῦτο πείθεσθαι καὶ καθήκοον αὐτῷ ἡγεῖτο, ὡς αὐτὸς μὲν ἔχοντος τὴν τῶν ἐθνῶν ἡγεμονίαν, θεὸν δὲ ἅπαντα καὶ τὰ κατ' ἐκεῖνα καὶ τὰ ὅλων πραγμάτων. λέγειν τοίνυν ἔφασκε τὸν θεὸν, ὅτι πολλὰ κακὰ τοὺς ἐχθροὺς ἀμαληκίτας διέθηκαν κατὰ τὸ ἔρημον, ὅτε ἐξελθόντες ἀπ' αἰγύπτου εἰς τὴν νῦν ὑπάρχουσιν αὐτοὺς ἐστέλλοντο χώραν, κελεύω πολέμῳ τιμωρησάμενον τοὺς ἀμαληκίτας, καὶ κρατήσαντα, μηδὲν αὐτῶν ὑπολιπεῖν. ἀλλὰ πάσης διελθεῖν ἡλικίας, ἀρξαμένους ἀπὸ γυναικῶν κτείναι ἕ νηπίων, καὶ τοιαύτην ὑπὲρ ὧν τοὺς προγόνους ἡμῶν ἠδικήσαντο τιμωρίαν ἀπολαβεῖν. φείσασθαι δὲ μὴ τῶν ὑποζυγίων μήτε τῶν ἄλλων βοσκημάτων εἰς ὠφέλειαν καὶ κτῆσιν ἰδίαν. ἁπάντα δ' ἀναθῆναι τῷ θεῷ, καὶ τὸ ἀμαλήκου ὄνομα τῆς μουσέως καθαιρεθῆναι ἐντολῆς ἐξαλεῖψαι. ὁμολογεῖ δὲ ποιήσειν σαοὺλος τὰ προσταττόμενα· ὑπὲρ δὲ πιθανὸν χάριτι τοῦ πρὸς τὸν θεὸν, οὐκ ἐκ τοῦ ποιήσασθαι τὰ πρὸς τοὺς ἀμαληκίτας τραπὰν λογιζόμενος εἶναι μόνον, ἀλλὰ ἕ τοῦ ἑτοίμου τε, ἕ τὸ τάχος ἀναβολῆς ἀ προσόντος ἐπὶ μᾶλλον ἐμφανίζειν. ἀθροίζει τε πᾶσαν τοῦ δύναμιν, καὶ ταύτην ἐξαριθμήσας ἐν γαλγάλοις, εὑρίσκει τῶν ἰσραηλιτῶν ἔξω τῆς ἰούδα φυλῆς, ὡσεὶ πεντακοσιάδας μυριάδας· ἡ δὲ φυλὴ καθ' αὑτοὺς ἐστι τρισμυρίους. σαοὺλος δὲ ἐμβαλὼν εἰς τὴν τῶν ἀμαληκιτῶν χώραν, ἐνέδρας πολλὰς καὶ λόχους ὑπὲρ τὸν χειμάρρουν πᾶσιν, ὡς μὴ μόνον ἐκ ἐ φανεροῦ μαχομένους αὐτοὺς κακῶς ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ μὴ προσδοκῶσι κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑπιππίαν καὶ κυκλουμένους ἀναιρεῖν. καὶ δὴ συμβαλὼν αὐτοῖς εἰς μάχην, τρέπεται τοὺς πολεμίους καὶ διαφθείρει πάντας, φεύγουσιν ἐπακολουθῶν. ὡς δ' ἐκεῖνο τὸ ἔργον αὐτῷ κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ προφητείαν ἐχώρησε, τῆς πόλεως, τῶν ἀμαληκιτῶν προσβαλὼν. E F G

SAmuel autem adSaulum veniens, ait ſe ad illum miſſum à Deo, ut eum commonefaceret electione Dei cæteris eum in regno prælatũ, atqve ideo par eſſe, ut ei morem gerat in omnibus: quandoquidem ipſe præſit populis, Deus autem & regibus & cæteris rebus omnibus. Hæc igitur, inquit, ſunt mandata Domini. Qvoniam Amalecitæ Hebræos in deſerto multis affecerunt injuriis, dum egreſſi ex Ægypto in eam quam nunc tenent regionem proficiſcuntur, oportet juſto bello in eos vindicare, & devictos internecione delere, ſævireqve in omnem ſexum ac ætatem, & has illis pro injuriis patribus olim illatis pœnas rependere: ac ne jumentis quidem aliisq; pecudibus parcere, aut inde qvicqvam prædæ nomine uſurpare, ſed omnia DEO ſacra eſſe, ut juxta Moyſis præceptum Amalecitarum nomen è rerum natura deleatur. Pollicitus eſt Saulus facturum ſe omnia: & ratus obedientiam in hoc conſiſtere, ſi non pareret tantum, ſed etiam quam celerrimè mandata exſequeretur, confeſtim omnes undiqve copias contrahit, & recenſito apud Galgala milite, abſqve tribu Juda circiter quadringenta millia comperit: quæ tribus ex ſuo tantum delectu præbuit triginta millia. Saulus autem Amalecitarum terram cum exercitu irrumpens, pluribus locis inſidias circa torrentem diſpoſuit, ut non ſolum marte aperto eos infeſtaret, ſed ex improviſo etiam per vias circumventos opprimeret. Poſtremo magno prælio in fugam verſos non prius perſequi deſtitit, qvam ad unum omnes ferro tolleret. Qvod opus poſteaquam ita ut divinitus prædictũ fuerat, ſucceſſit, oppidatim bellũ circumferre cœpit:

interfici: ipſe vero reverſus eſt Ramatham. Rex vero tum demum ſentiens, in qvæ mala offenſo DEO perveniſſet, ad Gaba regiam proficiſcitur, qvod nomen collem ſignificat: nec poſt illam diem unqvam in prophetæ conſpectum venit. Samueli vero vicem ejus moleſte ferenti, DEUS hanc curam mittere juſſit, & aſſumpto ſacro oleo Bethlema proficiſci ad Jeſſæum Obedæ filium, & ex ejus filiis eum ungere, qvem ipſe indicaſſet ſibi regno dignum videri. Cumq; propheta diceret vereri ſe, ne ſi Saulus hoc ſenſerit, vel per inſidias vel etiam aperta vi perniciem ſibi moliretur, juſſus hac de re ſecurus eſſe, ad dictum oppidum pervenit. Eo loci magno hominum concurſu ſalutatus eſt, qværentibusq; adventus cauſam, ſacrificatum ſe venisse dixit. Peracto ſacro Jeſſæum ad epulas una cum filiis convocat: viſoqve natu maximo eximia ſtatura ac forma juvene, conjiciebat inde hunc eſſe regnaturum. Sed hac parte non eſt aſſeqvutus DEI providentiam. Percontanti enim, an hunc juvenem ungere deberet, qvem ipſe admiratus dignum regno ducebat, reſponſum eſt, non eadem ſpectare Deum qvæ homines. Tu, inqvit, viſa juvenis pulchritudine, jam ſatis dignum principatu exiſtimas: apud me vero non eximiæ corporis formæ præmium eſt regnum, ſed animi virtuti, & eum reqviro, qvi hac ſit perfecte excultus, pietateqve ac juſtitia, obedientia & fortitudine animum exornatus. His auditis propheta jubet Jeſſæum filios omnes oſtendere: moxqve & alii qvinqve adfuerunt. horum nomina juxta ætatis ordinem ſunt hæc: Eliabus, Aminadabus, Samma, Nathanael, Rael, Aſamus. His qvoqve viſis, qvi nihilo deteriores forma erant, propheta rogat DEUM, quisnam ex his eligendus eſſet, & audito qvod nullus, ſciſcitatur ex Jeſſæo, num qvos præterea liberos habeat. Qvo reſpondente, eſſe etiam unum nomine Davidem, qvi curam gerat gregum, propheta jubet, ut confeſtim vocetur: non enim licitum eſſe absqve illo ſacrum epulum celebrari. qui poſtqvam accitus à patre venit, adoleſcens colore flavus, & martium qviddam tuens, alioqvi liberali ſpecie, tum propheta ad patrem verſus ſubmiſſa voce, Hic eſt, inquit, qvem regnare DEO viſum eſt, & cum dicto accumbit, & proximum ſibi adoleſcentem collocat, ac deinceps patrem cum reliquis filiis. Depromit deinde ſacrum oleum, quo delibutum Davidem in aurem admonet, DEUM ita velle, ut regnum in populum obtineat: præcipitqve, ut juſtitiam colat, & operam det, ne unquam à mandatis DEI diſcedat: Hoc enim pacto & regnum ejus fore diuturnum, & familiam univerſam illuſtre nomen conſeqvuturum: Palæſtinos quoque ab illo ſubigendos, & cum quibuscunqve gentibus congreſſus fuerit, ſemper victorem reditum, inſignemqve inde gloriam tam ſibi paraturum, quam poſteris relicturum. Poſt mandata Samuel domum proficiſcitur, ſimulq; numen deſerto Saulo ad Davidem commigrat.

1.Reg. 16.

A ἀσοφωνέων. καὶ αὐτὸς ἦ εἰς ἁρμαθὸν πόλιν ἀπελλάσσετο. σαοὺλ δὲ ὁ βασιλεὺς αἰσθόμενος πρᾶγμα δείνα κακῶν ἐχθρὸν αὑτῷ τὸν θεὸν κατασκεδάσας, εἰς τὸ βασίλειον ἀναβαίνει γαβά. σημαίνει δὲ βουνὸν ἐμμελῆ ὄμβρον τε ἐνεμα. καὶ μετ' ὀκτὼ οὐκ ἐπὶ τὴν ἡμέραν εἰς ὄψιν ἔρχεται τῷ προφήτῃ. σαμουήλου δὲ λυπουμένου ἐπὶ αὐτῷ, παύεται μὲν ὁ φροντιστὴς σκέλλουσα ὁ θεός. λαβὼν δὲ τὸ ἄγιον ἔλαιον, εἰς βηθλεμὶν ἀπελθὼν πόλιν, πρὸς ἰεσσαῖον παῖδα ἀδηδ. ὃ χρίσει τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐν ἀν αὐτὸς ὑποδείξῃ βασιλέα ἡγησόμενον. ὁ δὲ, ὁ λαβὼν φήσας μὴ ἔστι μαθὼν σαοὺλ ἀνελεῖ λοχήσας αὐτὸν, ἢ φανερῶς, ἐπορεύετο δὲ διὰ καὶ δόντος ἀσφαλείας ὁδὸν, εἰς τὴν προφηταμένην ἦκε πόλιν. καὶ πάντες αὐτὸν ἠσπάζοντό τι καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἀφίξεως ἐπηρώτων. ἔλεγε δὲ ἥκειν ἵνα θύσῃ τῷ θεῷ. πείσας σὺν τῇ θυσίᾳ, καλεῖ τὸν ἰεσσαῖον μετὰ τῶν τέκνων ἐπὶ τὰ ἱερεῖα. καὶ θεασάμενος αὐτοῦ τὸν πρεσβύτατον τῶν υἱῶν δι' μεγέθη καὶ κάλλη, ἔκρασεν ἐκ τῆς διμορφίας ἤδη εἶναι τὸν μέλλοντα βασιλεύειν. διαμαρτάνει δὲ τῆς τοῦ θεοῦ προνοίας. ἐπερωτήσαντος αὐτὸν, εἰ χρίσῃ τῷ ἐλαίῳ τὸν νεανίσκον ὃν αὐτὸς ἐπεθαύμαζε, τῆς βασιλείας ὄντα ἐκρίνεν, οὐ τὰ αὐτὰ βλέπων ἀνθρώπους ἐπὶ καὶ θεόν. ἀλλὰ σὺ μὲν εἰς τὸ κάλλος ἀποδὼν. ὃ νεανίσκου, καὶ δὴ ἔστιν ἢ ἄξιον ὃ βασιλεύειν εἶναι. ἐγὼ δὲ εὐ σωμάτων εὐμορφίας ἐπαθλον πεῖμαι τῶν βασιλείαν, ἀλλὰ ψυχῶν ἀρετῆς, καὶ ζητῶ ὃς τις ταύτης ἐπὶ πλέως εὐπρεπὴς, εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνδρείᾳ καὶ πᾶσι ἐξῶν τι ψυχῆς σωφρονεῖν καλῶς καὶ γενναίως μεμιμῆσθαι. ταῦτα φράσαντος θεοῦ, πάντας ἐκέλευσεν αὐτῷ τὸν ἰεσσαῖον τοὺς υἱοὺς ὑποδείξαι σαμουήλ. ὁ δὲ, πέντε ἄλλους ἐπιδεῖξεν ἐλθεῖν, ὧν ὁ μὲν πρεσβύτερος, ἐλιάβ. ὁ δεύτερος ἀμιναδάβ. σάμαλ. ὁ τρίτος. ὁ τέταρτος ναθαναήλ. ῥαήλ. ὁ πέμπτος σαλλὰι. ὁ δὲ ἕκτος ἀσαμ. ἰδὼν δὲ καὶ τούτους ὁ προφήτης, μηδὲν χρεὼν ὃ πρεσβυτέρου τῆς μορφῆς, ἐπερώτησε τὸν θεὸν τίνα τούτων αἱρήσεται βασιλέα. εἶπεν δ' ἀδένα, παυόμενος ὃ ἰεσσαὶ μὴ πρὸς τούτοις αὐτῷ καὶ ἄλλοι παῖδες εἰσί. φησὶν δὲ εἶναι δαβίδην τρίτον, τιμαίνειν δὲ ἐπὶ τῶν βοσκημάτων φυλακῆς σπουδῇ, κελεύει κολέων αὐτὸν ἐν τάχει. κατακλιθῆναι γὰρ εἰς τὴν ἐνωχίαν οὐκ, ἕως ἂν δύνατον αὐτοῖς σκήνους μὴ παρόντος. ὡς δ' ἦκεν ὁ δαβίδης μεταμφθεὶς ὑπὸ ὃ πάτρος, πυῤῥὸς μὲν τὴν χρόαν, γλαυκὸς δὲ τὰς ὄψεις ἐκαλὸς ἄλλως, κἀς εἶναι ἐπὶ πᾶν ἡσυχῆ πρὸς αὐτὸν σαμουήλ. ὁ βασιλεύειν θέσεως τοῦ θεοῦ. καταυλίνεται μὲν αὐτὸς, καταυλίνει δὲ ὑπὸ αὐτὸν τὸν νεανίσκον καὶ τὸν ἰεσσαῖον μὴ, καὶ τὸ παιδὸν. ἔπειτα λαβὼν ὁρῶντος ὃ δαβίδου τὸ ἔλαιον, ἀληφθεῖς αὐτὸν, καὶ πρὸς τὸ ὃς ἠξίωμα λαλεῖ. καὶ σημαίνει ὃ θεὸς ἤρηται. παρῆνει δ' εἶναι δίκαιον ἐκατηχεῖν αὐτοῦ τὸ προσταγμάτων. ἔτως γὰρ αὐτῷ βεβαιώσειν τὴν βασιλείαν ὑπὸ πολὺν χρόνον, καὶ τὸν οἶκον λαμπρὸν καὶ ἀθάνατον. καταγορεύσειν δὲ καὶ πολεμίους, καὶ οἷς ἂν ἔθνεσι πολεμῇ, νικῶντα, καὶ ἀθικτον τὴν μάχην, κλέος τι ἀσιδίμιον ζῶντα τε ἕξειν καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν γενεαῖς. καὶ σαμουήλου μὲν ἀπελλαττομένου ταῦτα παρανεσάς, πρὸς δὲ τὸν δαβίδην μεταβαίνει τὸ θεῖον, καταλιπὼν σαοὺλ.

καὶ ὁ

καὶ ὁ μὲν προφητεύειν ἤρξατο, ὃ ἐπὶ πνεύματος εἰς αὐτὸν μετακισπεμφθὲν, τὸν σαοὺλον ἢ παρῆρχετο πάθη δεινὰ ἐξ δαιμόνια, πτημὸς αὐτῷ καὶ γραγγάλας ἐπιφέροντα, ὡς τοὺς ἰατροὺς ἄλλην μὲν αὐτῷ θεραπείαν μὴ ἐπινοεῖν. εἰ δέ τις εὑρ ἐξάδειν δυνάμενος καὶ ψάλλειν ἐπὶ κιννύρα, ὅπου σκέλδοιεν ζητήσαντας ὁπόταν αὐτῷ προσῇ τὰ δαιμόνια, καὶ παράπαν, πιεῖν ὑπὲρ κεφαλῆς ἐσεσθαι ψάλλειν, καὶ τοὺς ὕμνους ἐπιλέγειν. σαοὺλ δ' οὐκ ἐμέλησεν, ἀλλὰ ζητοῦσι προστάξει τοιοῦτον ἀνθρωπον. φησαντος δέ τινος τῶν παρόντων, ἐν βηθλεέμι πόλει τοιοῦτος ἱεσσαὶ μὲν εἶναι, ἐπὶ ᾧ παῖδα τῶν ἡλικιῶν, ὥρᾳ τε καὶ καλὸν, τὰ δ' ἄλλα πολλῆς ἀγαθῆς ἄξιον, καὶ ψάλλειν εἰδότα καὶ ᾄδειν ὕμνους, καὶ πολεμικῶν ἀκρον. πέμψας πρὸς τὸν ἱεσσαῖον σκέλδοσεν ἀποστεῖλαι αὐτῷ τὸν δαβίδην, τὰ πιμνίων ἀποπαύσοντα. βουλόσι γὰρ αὐτὸν ἰδεῖν ὡς εἰς τῆς διμορφίας καὶ τῆς ἀνδρίας ἀκρότης ἔστ νεανίσκου. ὁ δὲ ἱεσσαῖος πέμπει τὸν υἱὸν, καὶ ξένια ὄνους, κριὸν ἕνα τῷ σαοὺλ ἐλθόντος δὲ, ἡδέως. καὶ πιήσας ἐπλησθέρον, λέγα πρὸς τὸν ἀπὸ τῶν δαιμόνων παραχὺ ὅπως αὐτῷ παύσῃ πρεσβεύσει, μένος ἰατρὸς ὢν, λέγων τε τοὺς ὕμνους, καὶ ψάλλων ἐν τῇ κιννύρᾳ, καὶ πιὼν ἑαυτὸς γένοιτο τοῦ σαοὺλ. πέμπει πάλιν πρὸς τὸν πατέρα τὸν παῖδος ἱεσσαῖον, ἐάσειν παρ' αὐτὸν τὸν δαβίδην κελεύων, ἡδέως γὰρ αὐτῷ βλέπεσθαι τὸν παρόντα. τοῦ δ' οὐκ ἀντιπιπτοῦντος τῷ σαοὺλ, συνεχώρησεν ὁ πατήρ.

Quo factum eſt, ut hic concepto divino ſpiritu prophetare inciperet, Saulus vero in morbum dæmoniacum incideret, ita ut præfocari ac ſtrãgulari videretur, nec aliam opem invenirent medici, quam ſi quis peritus excantator adhiberetur: monueruntqve ubiqve inqvirendum, qui quoties rex à dæmone agitaretur, ſtans ad caput ejus voce ac fidibus ſacros hymnos caneret. Cumqve rex ſine mora quæri talem mandaſſet, qvidam exaſtantibus ait ſe apud Bethlema vidiſſe filium Jeſſæi, adoleſcentem liberali forma, & præter aliam honeſtam inſtitutionem hymnos ad citharam canere doctum, ac ne militarium quidem exercitiorum rudem. Mittuntur ergo ad Jeſſæum abducturi Davidem à gregibus: nunciantqve patri, regem audita adoleſcentis tam forma quam virtute, cupere ipſum videre. Paruit Jeſſæus, ſimulqve munera per filium regi miſit. Cumqve veniſſet, confeſtim à rege admodum læto in fatellitium aſſumitur, in magno apud eum pretio habitus. Qvoties enim a dæmone agitaretur, unicum erat in excantatione remedium: & ſolus David hymnos ad cinnyram accinens, regem ad ſanam mentem reducebat. Impetratum eſt igitur à Jeſſæo, ut filium apud regem degere pateretur, quandoquidem tantopere ejus præſentia delectabatur.

Κεφάλαιον ί.
Αλλη στρατεία παλαιστινῶν ἐπὶ τοὺς ἑβραίους.

CAP. X.
Expeditio nova Palæſtinorum contra Hebræos.

Χρόνοις δ' ὕστερον οὐ πολλοῖς οἱ παλαιστινοὶ συνελθόντες, καὶ δύναμιν ἀθροίσαντες, μεγάλην, ἐπῆσαν τοῖς ἰσραηλίταις, καὶ μεταξὺ σωχοῦς καὶ ἀζηκοῦς καταλαμβανόμενοι στρατοπεδεύονται. ἀντιπαρατάξαντες δ' αὐτοῖς τὴν στρατιὰν καὶ σαοὺλ ὁ ἐπὶ λόφου στρατοπεδοσάμενος, ἀναγκάζει τοὺς παλαιστινοὺς τὸ μὲν πρῶτον στρατόπεδον καταλιπεῖν, ἐπὶ ὁμοίου δέ τινος ὄρους ἀντικρὺ ὃ καταληφθέντος ὑπὸ σαοὺλ στρατοπεδεύσασθαι. διέχουσι δ' ἀπ' ἀλλήλων τὰ στρατόπεδα μέσου αὐλῶνος τῶν ὀρῶν ἐφ' ὧν ἑώ. καταβὰς οὖν τις τῶν παλαιστινῶν στρατοπέδου, γολιάθου ὄνομα, πόλεως ἦν γίτθης, ἀνὴρ παμμεγέθης· πεντὲ γὰρ πηχῶν ποδαρῶν καὶ σπιθαμῆς, ὅπλα τὴ φύσει σώματος ἀναλογοῦντα περικείμενος, θώρακα μὲν γὰρ ἐνεδέδυτο σφαιρωτὸν ἄγοντα πέντε χιλιάδας σίκλων, κόρυθα δὲ κνημῖδας χαλκᾶς ὁπλὰς εἶχε τὸν ἀνδρος ὅτου θώρηκος τὸ μέγεθος σκεπάσαι μέρη. δόρυ δ' εἶχεν, ὃ κάφον βάσγημα δεξιᾶς, ἀλλ' ὅπλα τῶμων αὐτὸ αἴρων ἐφερεν. ἦρχε δὲ καὶ λογχῶν, ἑξακοσίων σίκλων. ἕπονται δὲ πολλοὶ βαστάζοντες τὰ ὅπλα. στὰς πάντων ὁ γολιάθος ἔστος μεταξὺ τῶν φαλάγγων, βοᾷ τε ἀφῆκε μεγάλην, καὶ πρὸς τὸν σαοὺλ καὶ τοὺς ἑβραίους λέγει· μάχης μὲν ὑμᾶς καὶ κινδύνων ἀπαλλάττω. τίς γὰρ ἀναγκη τῶν στρατιῶν ἡμῶν συμπίπτουσαν κακοπαθεῖν. δότε δ' ἐς τις ἐμοὶ μάχεσθαι τῶν ὑμετέρων, καὶ βεβαίως δηλώσει τὸ δ' πόλεμος πόλεως ἐν τῷ νικηθῆ. δουλεύσουσι γὰρ ἐκεῖνοι τοῖς ἑτέροις, ὧν ἂν νικήσας γένηται. πολὺ δὲ κρεῖττον εἶναι καὶ σωφρονέστατον εἰς κινδύνου λαβεῖν ὁ βάλεσθε ἢ τῶν πάντων. ταῦτ' εἰπὼν ἀνεχώρησεν εἰς τὸ τῶν οἰκείων στρατόπεδον. τῇ δ' ἐρχομένῃ πάλιν ἐλθὼν, τοὺς αὐτοὺς ἐποιήσατο λόγους, καὶ μέχρι τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀδιέλειπτ προσκαλούμενος ἐπὶ τοῖς προκειμένοις τοὺς πολεμίους, ὡς καταπλαγῆναι αὐτὸν σαοὺλ

Aliquanto autem poſt Palæſtini conſcripto numeroſo exercitu bellum Iſraelitis intulerunt, & caſtra inter Sochum & Azecum oppida metantur. nec Saulus cunctatus ducto in hoſtem exercitu effecit, ut prioribus caſtris relictis in munitiorem qvendam collem è regione Iſraelitarum Palæſtini ſe conferrent, valle qvadam inter utrosqve intercedente. In hanc è caſtris hoſtium deſcendit Gittæus Goliathus, vir prodigioſa ſtatura: qvatuor enim cubitos uno palmo ſuperabat, vaſtos artus convenienti armatura protectus. Thorax quinqve millia ſiclorum pendebat, huic moli reſpondebat & galea & ocreæ. prægrandem etiam haſtam non dextra geſtabat, ſed humero ſuſtinebat, ſexcentorum ſiclorum ferro cuſpidatam. pone ſeqvebatur armatorum phalanx. Hic cum inter utramqve aciem conſtitiſſet, immani voce ſublata: Qvid opus eſt, inqvit, Hebræi ancipitem Martis aleam vos ſubire? Date mihi adverſarium & duorum periculo decernatur, penes utros futura ſit victoria: ut qvorum miles ſuccubuerit, alterius partis jugum ex pacto ſuſcipiant. præſtat enim unum aliqvem, qvam totum exercitum, in periculum adducere. Hæc locutus retro ad ſuos revertitur. Seqventi die rurſum procedens eisdem verbis eſt uſus: atqve ita per qvadraginta dies provocare hoſtem prædictis conditionibus non deſtitit, ſtupente Saulo

XI. 1. *Reg.* 17.

cum universo exercitu: qui prodibant quidem in aciem, sed à neutris initium pugnæ fiebat. Ad hanc expeditionem profecturus Saulus Davidem remiserat patri, contentus tribus aliis ejus filiis, qui tum signa regia sequebantur, isque ad gregum curam intermissam se receperat. Sed dum bellum ducitur magis quam geritur, missus à patre venit in castra, visurus quo in statu res essent, & fratribus necessaria portaturus. Interim Goliathus ex more progreditur, & jam insolentior exprobrat, ne unumquidem esse inter Hebræos, qui in singulare certamen descendere audeat. Forte tum David cum fratribus colloquebatur de patre & rebus domesticis, au litisque barbari conviciis graviter commotus, se paratum dixit, ut hostem excipiat. At Eliabus maximus fratrum objurgat hominem, per imperitiam rerum supra quam ætatem ejus deceat ferocientem, addens satius esse, ut ad patrem ac greges quam primum revertatur. reveritus est David fratrem, nihilominus apud alios milites professus est sibi non deesse animum ad singularem pugnam, ita ut celeriter ad regem de hoc sit perlatum. quare accitus & jussus, quid vellet, dicere, Non est, inquit, rex cur abjiciamus animos aut formidemus. Ego congressus cum hoste insolentiam ejus compescam, & elatum ac ferocientem prosternam, & ex terribili deridendum reddam: tantoque erit tua simul & tuorum illustrior gloria, quod ab adolescente magis quam viro hostis devictus videbitur. Saulo vero laudante generosum ejus animum, nec tamen audente rem tantam tam teneræ ætati committere: Non est, inquit, quod dubites: nam hæc DEO fretus polliceor, cujus favorem jam non semel expertus sum. Qvum enim paternos greges pascerem, raptum agnum ex ore leonis recepi, ipsamque feram in me impetum vertentem cauda correptam, soloque afflictam occidi: neque mitius tractavi ursum greges invadentem: & hanc quoque belluam nihilo pluris facio, qui cum in DEUM atque homines convicia evomat, non patietur cæleste numen impune hoc illum auferre, sed meis eum manibus perdomabit. Effecit tam prompta audacia juvenis, ut rex omnia fausta precatus ad pugnam eum mitteret, instructum prius thorace regio simulque ense ac galea. Tum David qui armis gestandis non assueverat, gravari se his magis quam muniri sentiens, Tuus sit, inqvit, hic ornatus, qui gestare eum es idoneus: mihi famulo tuo permitte meo arbitratu pugnam capessere. & cum dicto arma deponit, baculumque tantum assumit: & conjectis in peram quinque lapidibus de glarea torrentis, funda dextram armatus in hostem properat. Hunc apparatum postquam vidit barbarus, adeo contempsit, ut per ludibrium percontaretur,

καὶ τὴν φαλαγγα. καὶ περιεσώσαντο μὲν ὡς εἰς μάχην, οὐκ ἤρχοντο δ' εἰς χεῖρας. Δ δ' πολέμιος συνεσκόπει τοὺς ἑβραίους καὶ τοὺς παλαιστὰς, συνέλαβε τὸν δαβίδην πρὸς τὸν πατέρα ἰεσσαὶ, ἀρκοῦμενον αὐτοῦ τοῖς τρισὶν υἱοῖς, ἃς ὅπλα συμμαχίαν καὶ τὰς κινδύνους ἐπιμένειν. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον, ὅπλα τὰ πιμνία πάλιν καὶ τὰς νομὰς τῶν βοσκημάτων ἐφυλάττειν. μετ' οὐ πολὺ δ' ἐρχεται πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν ἑβραίων πεμφθεὶς ὑπὸ πατρὸς, κομίσων τι τοῖς ἀδελφοῖς ἐφόδια. καὶ γνώσας τὸ πρᾶγμα. Δ δὲ γελιαδὸς πάλιν ἐλθὼν καὶ προκαλούμενον καὶ ὀνειδίζοντα, ὅτι μηδεὶς ἐστιν ἀνδρεῖος ἐν αὐτοῖς ὃς εἰς μάχην αὐτῷ πλὴν καταβλώσειεν. μεταξὺ τοῖς ἀδελφοῖς ὁμιλῶν δαβίδης περὶ ὧν ἐπέστειλεν ὁ πατὴρ, ἀκούσας βλασφημοῦντα τὸν στρατὸν καὶ κακίζοντα Δ παλαιστὴν ἠγανάκτησε. καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ εἶπεν ἑτοίμως ἔχειν μονομαχῆσαι τῷ πολεμίῳ. πρὸς Δ δ' ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀδελφῶν ἐλιαβ ἐπετίμησεν αὐτῷ, πλημμελέστερον παρ' ἡλικίαν καὶ ἀμαθῆ Δ προσηκοντα εἰπών. σκέλδι σε πρὸς τὰ πίμνια καὶ τὸν πατέρα βαδίζειν καταδεδεῖσθαι τ' ἀδελφὸν, ὑπεχώρησεν, καί πρός τινας τ στρατιωτῶν ἀπελάλησεν ὅτι θέλοι μαχεῖν τῷ προκαλουμένῳ. δηλωσάντων δ' εὐθὺς τῷ σαοὺλ τὰ Δ νεανίσκε προσέρεσιν, μεταπεμπεται πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεύς. κ' παρὼν τὴν ἐκλεκτὴν καὶ λέγει, μὴ πεπεῖσθαι ἕνεκεν ἐγὼ φρόνημα, μηδ' ἐνλαβεῖς ὦ βασιλεῦ. καθαιρήσω γὰρ ἐγὼ τὰ ἀλαζονείαν Δ πολεμίου χωρήσας αὐτῷ Δι μαχῆς, καὶ τὸν ὑψηλὸν καὶ μέγαν ἐν ἐμαυτῷ λαβών. γίνοιτο μὲν αὐτὸς ὅτων καταγέλας ἔνδοξον ἢ τὸν στρατόμενον, ἢ μηδὲ ἐν ἀνδρὸς πολεμεῖν ἤδη δυναμένου καὶ πεπυκνωμένου τάξιν καὶ μάχας, ἀλλ' ἀπὸ παιδὸς ἐπὶ δοκεῖν τ ταύτην ἐχούσης ἡλικίαν δοπάνου. Δ δὲ σαοὺλ, τὸ μὲν πλημμελὲς αὐτοῦ καὶ τὰ εὐψυχίαν θαυμάζοντα, οὐ βεβαιοῦντα ἢ ἐπ' αὐτῷ Δι τὰ ἡλικίαν, ἀλλ' ἀθενέστερον ἐναγ Δι ταύτῃ πρὸς ἱσόπαλα πολεμεῖν μάχεσθαι λέγοντα, ταῦτ' ἔφη δαβίδης ἐπαγγέλλομαι τῷ θεῷ πατρῴων, ὅτι μετ' ἐμοῦ. πεπείραμαι γὰρ αὐτοῦ τῆς βοηθείας. λέοντα γὰρ ἐπελθόντα μου ποτὶ τοῖς πιμνίοις, καὶ ἁρπάσαντα ἄρνα διώξας καταλαμβάνω, τ δὲ μὲν ἄρνα ἐκ Δ τιμᾶ ἐξαρπάζω Δ θηρός. αὐτὸν δ' ὁρμισάντα ἐπ' ἐμὲ, τῆς κόμης βασάσας, τ πρσοφέξας τῇ γῇ, Δι ἔπεφνον. τοιαῦτα δὲ καὶ ἄρκτον ἀμυνόμενον Δι ἔφην ἔπεμψα. νομίζεσθαι δὴ κ' ὁ πολέμιος ἐκείνων εἶναι τ θηρίων, οἰηθίζων ἐκ πολλ τῷ σφαῖρᾳ κ' βλασφημῶν ἡμᾶν τ θεόν, ὃς αὐτὸν ὑπέχειρον ἐμοὶ ποιήσ. τῇ προθυμίᾳ τοιγαροῦν καὶ τῇ τέλμῃ Δ παῖδος ὁμοίων γνώσεται τέλος. Δ δ' θεοῦ σίουλ εὐξάμενος, ἀπεθέσατο πρὸς τὸν μάχλον. καὶ προθεὶς αὐτῷ τὴν αὐτῷ θωρακα, καὶ περίζωσας τὸ ξίφος, καὶ περικεφαλαίαν ἁρμόσας, ἐχέπεμπεν. ὁ δὲ δαβίδης, βαρυνόμενος ὑπὸ τ ὅπλων, ἐκ ἐγκύμενος γὰρ, ἃ δὲ μεμαθήκει φέρειν ὅπλα, ταῦτα μὲν εἶπεν εἰ βασιλεῦ, σὲ ἐγὼ κόσμος Δ καὶ βαστάζειν δυναμένου. συγχώρησον δὲ ὡς δούλῳ σου, καὶ ὡς ἐγὼ βούλομαι μαχεδιῶναι. τίθησιν οὖν τὰ ὅπλα, καὶ τὸν βακτηρίαν ἐράμενος, καὶ πέντε λίθους ἐκ τοῦ χειμάρρου βαλὼν εἰς τὸν πήραν τὸν ποιμενικὸν, καὶ σφενδόνην ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ φέρων, ὅπῃ τὸν γελιαδὸν ἐπορεύετο. ἐρχόμενον, καὶ προσισχναίνεν, ὡς εὐχ ὅσοι πρὸς ἄνδρωπον ὅπλα νενόμικεν ταῦτ' ἔχων μέλλοι μαχεσθαι. εἰς δὲ κυνὰς ἀπελαυνόμενον καὶ φυλαττόμενα.

μὴ αὐ-

ut ob eximiam fortitudinem non ſolum apud populum gratioſus fieret, ſed etiam Sauli filia virgo amore ejus caperetur, ita ut ne patrem quidem latere id poſſet. Nactum enim ſe ampliorem inſidiarum tendendarum occaſionem putans, renunciantibus puellæ amorem, libenter ſe illam ei traditurum reſpondit, futuram periculorum & exitii cauſam. Promitto, inquit filiæ conjugium, ſi ſexcenta hoſtium capita aſferat. Scio illum honoris avidum, & ex periculis gloriam petere non recuſaturum, ſed fortiter Palæſtinos invaſurum: id quod mihi bonum erit & commodum. ſic enim ſine mea infamia ſublatus ſecuritatem nobis afferet. Mittit deinde domeſticos qui Davidis mentem pertentarent, quomodo erga puellæ conjugium ſit affectus. Qui cum indicaſſent ei, quod ob gratiam qua cum apud regem tum apud populum polleret, Saulus generum ſibi eum deſtinaſſet: Vobis, inquit, fortaſſis mediocris res videtur generum regium fieri, mihi certe non item, qui conſcius mihi ſum quam plebejis ortus ſim natalibus. Quo renunciato Saulus ad domeſticos: Dicite, inquit, nihil memorari pecunias aut dona quæ ſponſæ offerat. hoc enim vendere fuerit filiam magis quam elocare. Sed cupere generum, fortitudine aliisqve virtutibus præcellentem, quales in ipſo jam comperi. poſcere autem pro nuptiis filiæ non aurum aut argentum, quod è paternis ædibus afferat, ſed cladem Palæſtinorum, & ſexcenta ejus gentis virorum capita. Nam & mihi nullum aliud tali munere optabilius: & filiæ fuerit honorificum non vulgaria dona iſta accipere, ſed in matrimonium viri ſpectatæ ac teſtatæ fortitudinis convenire. Qvibus auditis David putans ſyncere à rege affinitatem ſuam expeti, nihil cunctatus neqve expendens negocii difficultatem, cum ſuo ſodalitio ad imperata exeqvenda properat: & hic quoqve, ut in cæteris propitium numen expertus, rem ex ſententia conficit. Cæſis enim plurimis hoſtium, ſexcenta capita abſciſa ſignum victoriæ ad regem retulit, promiſſi eum admonens.

2. Reg. 17.

ὡς δὲ ὑπερεβολὴν τῆς ἀνδρείας τὸν π λαὸν αὐτοῦ ἐρᾶν καὶ τὴν αὐτοῦ θυγατέρα παρθένον ἐπ οὔσαν, λαβεῖν ἔρωτα, καὶ δ πάθους ὑπερκαπιῶτ ἡμέρας φανεραν καὶ διαβληθῆναι πρὸς τὸν πατέρα. ὁ δ ὡς ἀφορμὴν χρησιμὴν τῆς ὀπιδεύλης, ἡ δέ ὡς ἤκουσε. καὶ δώσειν προθύμως αὐτὴ τὴν παρθένον πρὸς τὸν τὸν ἔρωτα μεμνύσαντας αὐτῆς ἔφη, ἡμησάμην ἀπωλείας, καὶ κινδύνων οὐπιον αὐτῷ ληψομένῳ. καίτοι γε λλων γὰρ εἶπεν αὐτῷ τὸν τῆς θυγατρὸς μὲν γαμον, ἂν ἑξακοσίας μοι κομίσῃ κεφαλὰς τ πολεμίων. ὁ δ, ὡ γέρως ἔτω λαμπρὸς προπέντ, ὡς βελόμενος ἐπ' ἐμοὶ ἐγκω βαλεῖν καὶ ἀπίστως λαβεῖν κλέος, ὁρμὴσε μὴ ὅπι τὴν πρᾶξιν, διαφθερῆσ δ ὑπὸ τῶν πολεμίων, ὡ χωρήσῃ μισῆσαι κατ' αὐτὸν ὑπερεπῶς, ἀπελαύνομενος γὰρ αὐτὸς δι' ἄλλων αὐτὸν, ἀλλ' οὐχὶ δι' ἐμαυτ κτείνας. διέπεμψεν δ τῆς δ δαβὶδ διαφόρους κελεύσατας οἰκέτας λαμβάνειν, πῶς ἔχ πρὸς τὸ γῆμαι τὴν κόρην. οἱ δ' ἤρξαντο διαλέγεσθ πρὸς αὐτὸν, ὅτι στέργει μὲν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς σύμπας καὶ ὁ λαὸς ἅπας. βουλὴ δ' αὐτῷ κηδεῦσαι τὴν θυγατέρα. ὁ δ, μικρὸν ἄρα ὑμῖν ὅπι δοκεῖ γαμβρὸν ἡμᾶς βασιλέως. ἐμοὶ δ' οὐ χὶ πίστον φαίνεται, καὶ μαλιστα ἐντ ἁπανευθ, καὶ δόξης καὶ τιμῆς ἀμοιρῶ. σύμπας δ ὁ ἀγχιβλάντων αὐτῷ τ οἰκετῶν τὰς δ δαβὶδ ἀποκρίσεις. ὡ χρημάτων ἐφη δεῖσθαί με φράζετε αὐτῷ, ὠδὲ ἐνῶν. ἀπεμπολᾶν γαρ ἐστι ἅτως τὴν θυγατέρα, μᾶλλον ἢ συνοικιζειν. γαμβρὸν δ' ἀνδρείαν ἐχοντ καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν πᾶσαν, ὧν ἐρᾶν ὑπάρχουσιν αὐτῷ. βούλεσθ δή μοι παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, ἀντὶ δ γάμου τῆς θυγατρὸς, ὡ χρυσὸν ὐδ' ἄργυρον, ὐδ' ὅπως πατ' ἐκ τῶν πατρὸς οἰκιῶν κομίσῃ, πελωσινῶν δ πιμελίαν καὶ κεφαλας αὐτῶν ἑξακοσίας. αὐτῷ π γὰρ ἐμοὶ τούτων ὠδὲν ἂν οὕτ παθεινότερον οὔτ λαμπρότερον δῶρον ἡγοῖτο. τῆτε παιδὸς πολὺ τ νενομισμένων ἐθνῶν ζηλωτότερον, τὸ συνοικεῖν ἀνδρὶ πιστῷ καὶ μαρτυρημένῳ τὴν πολεμίων ἦθαν. κομισθέντων δ τούτων πρὸς τὸν δαβὶδην τῶν λόγων ἡσθεὶς, τὸν σύμπλον ἑαυτοῦ δαιμόνα νομίζων αὐτῷ πρὸς τ συγγένειαν, οὐδὲ βουλῆσαι προμῆναι, ὐδ' εἰ δυνατὸν ἦ δύσκολον ἐστι τὸ προκείμενον ἔργον τῷ λογισμῷ προνοήσας, ὥρμησεν εἰς τοὺς μ τῆς ἐπιμελὲς ὅπι τοὺς πολεμίους, καὶ τὸν μὲν τ γάμου κατηγελμένου πρᾶξιν. καὶ ὁ θεὸς γὰρ ὧ ὁ πάντα πιῶν δύναται, δίδοῖ τῷ δαβὶδῃ. κτείνας γὰρ πλὰς κεφαλὰς ἑξακοσίων δοτιμων, ἦκε πρὸς τὸν βασιλέα, διὰ τῆς τούτων ὅπιδείξεως, τ αὐτὸν τούτων γάμον ἀπαῖτ.

CAP. XII.

Saulus Davidis fortitudinem admiratus filiam ei in matrimonium collocat.

1. Reg. 19.

SAulus autem non valens tergiverſari, quod turpe duceret vel mentiri, vel prætextu affinitatis inſidias & perniciem per mandata tam periculoſa viro forti ſtruxiſſe videri, collocat ei filiam nomine Melcham.

XII. Nec tamen hæc neceſſitudo animum regis immutavit. Videns enim favorem Davidis & apud Deum & apud populum augeri, parum tutum hoc exiſtimavit vel regno ſuo vel vitæ: & cum durum eſſet vel de alterutro periclitari, tollere hominem decrevit: ejusq; necis Jonatham filium cum domeſticorum fidiſſimis miniſtros

Κεφάλαιον ιβ'.

Ως θαυμάσας τὸν δαβὶδην τῆς ἀνδρείας, συνῴκισεν αὐτῷ τὴν θυγατέρα σαὴλ.

Σαὴλος δ οὐκ ἐχων ἀναφυγὴν ὁπ τ ὑποχημένων, αἰσχρὸν γὰρ ὑπελάμβανεν, ἢ ψεύδεσθαι δοκεῖν, ἢ δι ὅπιδεύλιν, ἵν' ὡς ἀδυνάτως ὅπιχθρῶν ὁ δαβὶδης ἐναπθάνῃ τ γάμον ἐπιζηλῶσαι, δίδωσιν αὐτῷ θυγατέρα μελχαν ὀνομαζ. ἐμελλε δ οὖν ὅπι πολὺ τοῖς γεγημένοις ἐμμένειν σαὴλ. ὁρᾶ γὰρ τὸν δαβὶδην τῷ θεῷ, καὶ τῷ τοῖς ὀχλοις εὐδοκιμοῦντα, κατιδεισε, καὶ τ φόβον ὃν εἶχεν ἀποκρύψασθαι δεῖ μεγάλων ἐνστα βασιλείας τε καὶ ζωῆς, ὧν καὶ παρὰ στερηθῆναι συμφορᾷ θειᾳ, κτείνειν τ δαβὶδην διεγνώκει. καὶ πεισθεὶς τ ἀναιρεσιν αὐτοῦ, ἰωναθῃ τε τῷ παιδὶ & τοὺς πιστοτατους

πάτρις οἰκετῶν. ἐγὼ, τ πατέρα τῆς ὀπὶ τῷ δαβιδὴ μεταβολῆς θαυμάσας, διὰ ὀπὶ μετρίως δοὺ τῆς πάλαι φύσεως, ἀλλ' ὀπὶ μανίαν ἡγούμενος, καὶ τ νεανικὸν ἀγαπῶ μου τ ζῆλον τῷ αὐτῷ καταμηνύω, λέγω πρὸς αὐτὸν ὡς πατρὸς πατέρα καὶ τ πρεσβύτερον. συμβουλεύομαι γὰρ τὸν Φιλαναστοῦ ἡγούμενον σκηπτῶν τ ὀπὶ σὲ ὀργὴν. αὐτὸς γὰρ ἀσφαλέστερός μοι δοκεῖ εἶναι. ἐγὼ δὲ καιρὸν ὡς ἂν δύνωμαι τάχιστα ὑπὸ δόλου τοῦ πατρὸς ζητήσω, καὶ τὸν ἐκεῖθεν καὶ ἀφανῆ καὶ τῶν ἐκ τοῦ παλατίου καὶ τῶν ὀκφαυλιστῶν, ὡς οὐ δεῖ ἐπ' αὐτῇ κατιέναι τοσαύτῃ τῇ πόλει ὀργῇ πρὸς ἐμὲ ἐρχόμενον, εὐεργέτην δ' ὡδὶ χαλεπήναντα, δι' ἃ καὶ συγγνώμαν ἂν ὀπὶ τοῖς μεγίστοις ἁμαρτήμασιν εἰκότως εὑροιτο. δηλώσω δέ σοι τ ἐμὸν πατρὸς γνώμην. δαβὶδης γὰρ πεισθεὶς συμβουλίαι χρήσῃ, καὶ ἐξιτήριος τῆς ἐμοῦ βασιλέως ὄψεως.

A esse voluit. Qvi demiratus patris inconstantiam, qvod non solum amare talem juvenem desiverit, sed mortem etiam ejus expeteret, tum propria benevolentia, tum virtute hominis motus, secretam patris voluntatem ei nunciat: simulq; consulit, ut saluti suæ mature fuga prospiciat, nec in seqventem diem usqvam in propinqvo appareat. Interim, inquit, ego patrem salutabo, & nactus occasionem de te mentionem injiciam, & cognita indignationis causa, retellere eam conabor. Nullam enim existere posse idoneam rationem, cur optime & de republica & de rege meritus opprimi debeat. Nam etiam si quid peccatum sit, oportere hoc pristinis ejus meritis donari. post colloqvium autem certiorem te de patris animo faciam. Paruit huic consilio David, seqve qvam primum e conspectu regis subtraxit.

Κεφάλαιον γ'.

Οπι ὁ βασιλεὺς ἐπιβουλεύσας ἀποκτεῖναι τὸν δαβίδην.

CAP. XIII.

Qvod Rex Davidi necem sit molitus.

Τῇ δ' ὑπερούσῃ πρὸς τὸν σαοὺλ ἰωνάθης ἐλθὼν, ὡς ἱλαρόντι καὶ χαίροντι κατέλαβεν, ἤρξατο λέγειν ὑπὲρ τοῦ δαβίδ προσφερής. τί καταγνὺς μικρὸν ἢ μέγα ἀδίκημα ὦ πάτερ προσοφείλοντος ἀνελεῖν ἄνδρα, μέγα μὲν ὑπὲρ σωτηρίας ἡμῖν ἐνεγκάμενον, μείζονα δ' ἐπὶ τοῖς παλαιοῖς τιμωρίαν, ὑβρεως δ' ὑπὲρ χλιδῆς ἀπολαβόντα τ ἐβραίων λαόν, ὃν ὀπὶ πολλαπλασίονα ἡμέρας ὑπέμεινε, μόνος πολιῶν ὑποστὰς καὶ τῶν ἐπιόντων πολεμίων προσκλησιν. ἐμὲ μὲν γὰρ κομιστὰ μὲν ὀσμὴ ἐπέπεσεν κεφαλὰς τ ἐχθρῶν. λαβόντα δ' ὀπὶ τούτῳ γάμος τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν πρὸς γάμον, ὡς ἀληθέστερον αὐτὸν ἡμῖν ὁ θάνατον, ἢ ζῆλον τὴν ἀρετὴν μένον, ἀλλὰ καὶ ζῆλον τῆν συγγένειαν. συναδικεῖται δ' αὐτὸ τῷ θανάτῳ καὶ ἡ σὴ θυγάτηρ, χήρειαν πρὶν ἢ τῆς συμβιώσεως εἰς ὄνησιν ἐλθεῖν μέλλουσα πειράζειν. ταῦτα λογιζόμενον, μεβαλὲ πρὸς τὸ ἡμέρωτερον, καὶ μηδὲν πώποτε κακὸν ἀνδρὶ, πρῶτον μὲν ἡμᾶς δι' ἔργων μεγάλων διεσωσμένα τῶν σῶν σωτηρίαν, ὅπου σοι δ' ποτὲ πνεῦματος καὶ τ δαιμονίου ἐνοχλουμένου, τὸ μὲν ἐξέβαλεν, ἀφέλιμον δ' ἀπ' αὐτῶν τῇ ψυχῇ σου παρίσχε. δίκαιον δ' τῶν λοιπῶν πολεμίων ἐκδίκησιν. ἀσχρὸν γὰρ τούτων ὀπιλελῆσθαι τοιούτοις παρηγορεῖν τοῖς λοιποῖς σαοὺλ, καὶ μηδὲν ἀδικήσειν τ δαβίδην ὀμνύναι τῷ παιδὶ. κρείττων γὰρ ὀργῆς καὶ φόβου, ὁ δίκαιος λόγος. ἰωνάθης δ' μεταπεμψάμενον τ δαβίδην, σημανῶ τι αὐτῷ χρῆσθαι καὶ σωτήριον πάντων δ' πατρός. ἀφ' οὗ πρὸς αὐτὸν ἦλθε πρὸ βασιλεῖ δαβίδης ὡσπερ εἰωθὼς ἦν.

Postridie autem Jonathas patrem accedens, cum hilarem ac lubentem eum offendisset, cœpit de Davide verba facere. Pater, inqvit, qvanam in re vel magna vel parva læsus jubes interfici virum, qvi tantum momentum ad salutem nostram attulit, nec minus ad cladem Palæstinorum: quique qvadraginta dierum dignominia populum Hebræum vindicavit, solus provocato holti opponere se ausus. idem postea relato præscripto capitum numero, honoris causa sororem meam in matrimonium accepit. qvo magis lugubris fiat nobis ejus mors, non solum ob virtutem, sed etiam ob necessitudinem. Injuria enim hæc ad filiam qvoq; tuam pertinet, qvæ prius viduitatem qvam conjugii fructus experietur. Hæc igitur reputans fine te necti ad mitiora, néve sævias in virum primum optime de familia nostra meritum, qvando te dæmoniaco morbo misere vexatum pristinæ sanitati restitutum servavit: deinde qui in perpetuos nostros hostes tam egregie vindicavit. Indecorum enim fuerit horum omnium oblivisci. His persvasus Saulus, jurat filio, posthac omnem injuriam à Davide abstinere se velle. Vicit enim æqvitas iram ac formidinem. Jonathas autem accito Davidi indicat mollitum patrem jam nihil magis qvam salutem ipsius cupere: reductumq; in aulam patri reconciliat, ut solita officia circa eum qvemadmodum ante obiret.

Κεφάλαιον ιδ'.

Ως πολλάκις δαβίδης κινδυνεύσας ἀποθανεῖν ὑπὸ σαούλ διέφυγε, καὶ σαοὺλ δὶς ἐπ' αὐτῷ ζηλώσαντος ὡς τι ἀνελεῖν εὐ διεξήκοντος.

CAP. XIV.

Qvomodo David aliqvoties insidias regis egressus, bis tamen eum in potestatem suam redactum interficere non sustinuit.

Κατὰ δ' τὸν καιρὸν, τ πολεμίων φρατδουμένων πόλιν ὀπὶ τὰς ἐβραίας, πέμπει μὲ στρατιᾶς τὸν δαβίδην πολεμήσοντα τοῖς πολεμίοις. καὶ συμβαλὼν, πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτεινε, καὶ νικήσας ἐπανῆκε πρὸς τὸν βασιλέα. προσοδεύεται δ' αὐτὸν ὁ σαοὺλ, οὐχ ὡς ἤλπισεν ὑπὸ καταφρωνητὴν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς διηγήσεως αὐτοῦ λυπηθεὶς, ὡς ὀπὶ σφαλέστερον αὐτὸς σκοτὸν σκιὰν πράξεων ζηλούμενον.

Per idem tempus Palæstinis bellum redintegrantibus, David cum exercitu contra illos mittitur: breviqve victor magna eorum strage edita ad regem revertitur. At non ita exceptus est ab eo, ut sperabat, utqve post rem feliciter administratam excipi oportebat: sed successu mœstus, ejus felicitatem periculosam sibi fore existimabat.

Cum qve rursum intemperiis ut ante agitaretur, accitum in cubiculum, in qvo decumbebat, spiculum manu tenens, jussit psalmos ac hymnos in[illegible]: & illo jussa exeqvente, spiculum in eum jaculatus est. quod cum David flexa corporis declinasset, domum refugit, ibiqve per totam eam diem mansit. Noctu vero misit rex, qui usqve mane ædes ejus servarent, ne clam elaberetur, ut in judicium evocatum capitali sententia damnaret. Melcha autem ejus uxor & regis filia, ubi patris voluntatem cognovit, accurrit ad maritum, qvanto is in periculo esset, ipsaqve una cum eo renuncians, qvo sine vivere nec vellet nec posset. Cave, inqvit, ne te sol hic deprehendat, aut nunqvam posthac te videbit. sed fuge, dum per nocturnas tenebras licet, quas DEUS ad tuam salutem longiores faciat. alioqui scito, quod si te pater invenerit, sine mora est interfecturus. His dictis sune per fenestram demissum periculo exemit. deinde parato lecto tanqvam ægrotanti, stragulis jecur capræ recens exemptum subjecit, diluculoqve venientibus, quos pater ad Davidem miserat, ostendit lectum opertum, & quod palpitatione jecoris stragula moveri viderent, maritum ægrum anhelare persvasit, addens totam noctem inqvietam eum exegisse. Qvod ubi renunciatum est regi, ea nocte in adversam valetudinem incidisse, jubet sic ut erat eum asferi. omnino enim illi moriendum esse. qui cum reversi ac retecto cubili artem muliebrem tandem deprehendissent, rem totam ad regem deferunt. & cum pater expostularet, quod inimicum sibi eripuisset, excusationem verisimilem commenta est. Ait illum mortem sibi, ni pareret ac adjutaret comminatum: itaqve venia se dignam qvæ hoc non sponte fecerit, sed necessitate compulsa. debere enim illi cariorem esse vitam filiæ, qvam inimici interitum. atqve ita veniam consequitur. David autem fuga elapsus pervenit ad prophetam Samuelem in Ramatha: eiqve rem omnem, quo erga se animo rex esset, indicat, & qvam minimum abfuerit, quin spiculo ab eo trajectus fuerit: idqve cum neqve regem ulla in re læsisset, neqve in bello segniter aut improvide se gessisset, sed favente DEO cuncta ex sententia confecisset. atqve hoc ipsum esse, quod Saulum ad invidiam ac odium magis excitaret. Propheta vero cognita regis iniquitate, relicta Ramatha Davidem ad qvendam locum deducit, cui nomen Galbaath: ibiq; aliqvandiu cum eo habitavit. Ut vero nunciatum est regi Davidem apud prophetam agere, mittit armatos, qui eum comprehensum ad se pertrahant. Qvi postquam ad Samuelem venerunt, offendunt eum in cœtu prophetarum: movq; eodem spiritu afflati, & ipsi prophetare cœperunt. Hoc audito Saulus alios eo mittit, Davidem comprehensuros. quibus cum idem quod prioribus accidisset, rursum alios mittit. cumque tertii quoqve prophetico spiritu corriperentur: tandem iræ impotens ipse eo properat.

A ἐπεὶ ἦ πάλιν προσελθὼν αὐτὸν τὸ δωμάτιον ἐν ᾧ εὗδεν καὶ σωτηρίας, καλέσας εἰς τὸ δωμάτιον ἐν ᾧ κατέκειτο, κατέχων τὸ δόρυ προσέταξε, τῷ ψαλμῷ καὶ τοῖς ὕμνοις ἐξάδειν αὐτόν. ἐκείνου ἦ τε κελεύσαντος πιστῶς, ἅμα τῷ ἀφιέναι τὸ δόρυ ἐπὶ μὲν τὸν προσκεφάλαιον ὁ Δαβίδης ἐξέκλινε. φεύγει δὲ εἰς τὸν οἶκον τὸν αὐτοῦ, καὶ δι' ὅλης ἔμεινεν ἡμέρας αὐτόθι. νυκτὸς δὲ πέμψας ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἄχρι τῆς ἕω φυλάττεσθαι, μὴ καὶ λάθῃ παντελῶς ἀφανὴς γε-
B μόμενος, ἵνα ὡς ἁλισκόμενος εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ κρεμασθεὶς ἀποκτείνῃ. μελχὰ ἦ ἡ γυνὴ Δαβίδου θυγάτηρ ἦ δὲ βασιλέως, τῷ δὲ πατρὸς μαθοῦσα βέβαιον, τῷ ἀνδρὶ παρεῖναι ἦ δεῖλας ἔχουσα τὰς περὶ αὐτοῦ ἐλπίδας καὶ περὶ τῆς ἰδίας ψυχῆς ἀγωνιῶσα. οὐδὲ γὰρ αὐτὴν ζῆν ὑπομένειν ἐκείνου τετηδότος. καὶ μήσε φησὶν ἥλιος ἐπικαταλάβοι. οὐ γὰρ ἔτ' ὄψεσθαί σε. φεῦγε δ' ὡς ἔστι σοι δύνασθαι νυκτὸς ἐπὶ μακρότερον παρεῖσα. καὶ πάντως δέ σε πατὴρ ἀποκτενεῖ ἐὰν δόλος ἐπὶ σοὶ τοῦτο ἁλῷ. ταῦτα
C εἰποῦσα καθείσασα τῷ κλίνῃ, ὡς ὑπὸ νοσοῦντι, καὶ ἐπιθεῖσα τοῖς ὑποβολαίοις ἧπαρ αἰγὸς, ἅμα ἡμέρᾳ δὲ πατρὸς αὐτῆς πέμψαντος ὑπὲρ τοῦ Δαβίδην, ὠχλήσας ἅμα τῇ νυκτὶ εἶπε, τοῖς παροῦσιν ὑπιδέσασα τὴν κλίνην καταπεκαλυμμένην, καὶ τῷ πηδήματι δὲ ἅπαντος σαλευούσης τὸν ὑποβολαῖον πίσσωσιμον τὸ κατακείμενον τὸν Δαβίδην ἀδύμαινεν. ἀπαγγελλόντων δὲ τῶν πεμφθέντων ὑπὸ γήρους ἅμα τῆς νυκτὸς ἀσθενέστερον,
D ἐκέλευσεν οὕτως ἔχοντα κομισθῆναι. βούλεσθαι γὰρ αὐτὸν ἀνελεῖν. ἐλθόντες δὲ καὶ ἀνακαλύψαντες τὴν κλίνην, καὶ τὸ σόφισμα τῆς γυναικὸς εὑρόντες, ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ. μεμφομένου δὲ τοῦ πατρὸς αὐτῇ, ὅτι σώσειε μὲν τὸν ἐχθρὸν, κατασοφισαμένη δ' αὐτὸν, ἀπολογίαν σκηψαμένη πρόφασιν. ἀπειλήσαντα γὰ αὐτὸν ἀποκτείνειν, εἰρῆσθαι τυχεῖν ἐκ δόξης τῆς περὶ τὸ
E σωθῆναι σωτηρίας. ἐπεὶ ἦ συγγνώμην καλῶς ἔχειν αὐτῇ κατὰ ἀνάγκην ἀλλὰ μὴ κατὰ προαίρεσιν γενομένης. οὐ γὰρ οὕτως ἐλέγθαι ἂν μοι τὸν ἐχθρὸν ἐκπεσεῖν ἀποκτείνας, ὡς ἐμὲ σωζόμενον. καὶ συγγνώσεσθαι μὲν τῇ κόρῃ σαοὶ. ὁ δὲ Δαβίδης ἐκφυγὼν τὸν κίνδυνον, ἦλθε πρὸς τὸν προφήτην σαμουήλον εἰς ῥάμαθα, καὶ τῷ ὑποβουλῇ αὐτῷ τοῦ βασιλέως ἐδήλωσε. καὶ ὡς ὀλίγα μικρὸν ὑπὲρ αὐτοῦ τῇ δόρατι βληθεὶς ἀπέφυγε, μήτ' ἐν τοῖς πρὸς αὐτὸν κακοῖς ἡμῶν, μήτ' ἐν τοῖς
F πρὸς τοὺς πολεμίους ἀγῶσιν ἀνανδρῶν, ἀλλ' ἐν ἅπασι μετὰ τοῦ θεοῦ μου καὶ δίκαιος. τὸ δ' ἐμὸν αἴτιον σαοὶ τῆς πρὸς Δαβίδην ἀπεχθείας. μαθὼν δ' ὁ προφήτης τοῦ βασιλέως ἀδικίαν, καταλιπὼν μὲν τοῦ πόλιν ῥάμαθαν, ἄγων δὲ τὸν Δαβίδη εἴς τινα τοπον γαλβαὰθ ὄνομα, σκηνὴ διέτριβεν σὺν αὐτῷ. ὡς δ' ἀπηγγέλθη τῷ σαοὶ τῷ προφήτῃ συγχαίνων ὁ Δαβίδης, πέμψας ἱππέας ἐπ' αὐτὸν, ἀλλ' προσέταξεν συλλαμβάνοντας. οἱ δ' ἐλθόντες πρὸς τὸ σαμουήλου, καὶ
G καταλαβόντες προφῆτ' ἐκκλησίαν, ὃ δεῖν μεταλαμβάνουσι πνεύματος, καὶ προφητεύειν ἤρξαντο. σαοὶς δ' ἀκούσας, ἄλλους ἐπέμψεν ὅπερ τὸ Δαβίδου. καὶ κείνων παὶτὸ τοῖς πρώτοις πάσχοντων, πάλιν ἀπέστειλεν ἑτέρους. προφητευόντων δὲ καὶ τῶν τρίτων, πλάτασιν ὀργισθεὶς αὐτὸς ἐξῴρμησεν. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦν ἤδη, σαμουήλου πρὶν ἰδεῖν αὐτὸν, προφητεύει ἐπέπεσεν.

ἐλθὼν

μάλις δ' ὀκ τ θρίων ἀναπήψαντις, καὶ μεμνῆσ
τῶν ὅρκων, ἀλλήλοις ὡμολογησάμενοι, διελύη-
σαν. δαβίδης ἢ φυγὼν τὸν βασιλέα καὶ τ ἐξ αὐτ πό-
λεμον, εἰς ναβὰν ὡμολόγησεν πόλιν πρὸς ἀχιμέλεχον
τὸν ἱερέα. ὁς ὡπὶ τ μενον ἥκοντα ἰδὼν, καὶ μήτ φίλον
σὺν αὐτ, μήτ' οἰκέτην παρόντα, ἐταύμασεν, καὶ τίν
αἰτίαν ἔ μηδένα εἶναι σὺν αὐτ, μαθεῖν ἤθελεν. ὁ δὲ,
πρᾶξιν λανθάνην ὑπαγγεῖλαι πρὸς ἔ βασιλέως ἔ-
φη, εἰς λὺ συνοδίας αὐτ βουλομένῳ μαθεῖν ὀκ ἔ
δει. τὰς μὲν τοι ἱεράπονας εἰς τόνδε μοι τὸν τόπον ἀ-
παντᾶν προστέταχα. ἠξίει ἢ λαβεῖν ἐφόλια. φίλου γὰ
αὐτὸν παρεῖν ἔργον ὡμολόγει, καὶ πρὸς τὸ προκει-
μένον συλλαμβανόμενος. τυχὼν ἢ τούτων, ἤτει καὶ ὅ-
πλων τι μὴ χάριν, δοιμφαίαν ἢ δορύφορον. παρῆν ἢ καὶ
συύλε δοῦλος ἡμόμενος σύρος, δώηκος δ' ὄνομα,
τὰς ἔ βασιλέως ἡμιόνους νέμων. ὁ δ' ἀρχιερεὺς, ἔχειν
μὲν αὐτὸς ὐδὲν εἶπε πιθανόν. εἶναι ἢ τίν γολιάθ ῥομ-
φαίαν, ἣν ἀποκτείνας τὸν παλαιστὴν αὐτὸς ἀνέθετο τῷ
θεῷ. λαβὼν ἢ πάντην ὁ δαβίδης, ἔξω τῆς τ ἑβραίων
χώρας εἰς γέτταν ἀπέφυγε τίν παλαιστῶν, ἧς ἀγχοῦ
ἐβασίλευσεν. ὑπαγωνιάσας ἢ τοὺς τ ἔ βασιλέως οἰ-
κετῶν, καὶ φανερὸς αὐτῷ ἡμόμενος μαινομένων σκέ-
νων, ἐπ δαβίδης ὁ πολλὰς ἀποκτείνας παλαιστῶν μυρ-
ιάδας ἐπ, δείσας μὴ πρὸς αὐτ χάνῃ, καὶ τὸν κίνδυ-
νον ὃν ἐξέφυγε ὡδὲ συύλε παρ' ἐκείνου πεισθῇ,
προστάσσεται μανίαν καὶ λύσσαν, ὡς ἀφρὸν κ ἔ σ-
ματος αὐτ φερόμενον, καὶ τὰ ἄλλα δὲ ὅσα σωίζησι
μανίας πίστιν ὡδὲ τῷ γιτῶν βασιλεῖ ἡμπεδῶν τῆς
νόσου. καὶ τοὺς οἰκέτας πρόθυμερεύσας ὡς ἐκφρονι-
πρὸς αὐτὸν ἀγάγοιεν ἄνθρωπον, ἐκέλευσε τὸν δαβί-
δην εἰς πάχος ἐκβαλεῖν. ἀλαζωθεὶς δὲ ἔτος ὀκ τῆς
γέτης, εἰς τίν ἰούδα ὡδὲ γίνεται φυλίν. καὶ ὀν τῷ
πρὸς ἀδύλλαμη πόλει ἀπηλαίῳ ἀλατρίων, πέμπει
πρὸς τὰς ἀδελφὰς δηλῶν αὐτοῖς ἐν ᾗ ἔσῃ. οἱ δὲ, μὴ
πίστις συγχύσεως ἦκον πρὸς αὐτόν. καὶ τ ἄλλων δὲ
ὅπως ἡ χρεία λῷ ἢ φόβος ὀκ σύλε ἔ βασιλέως,
συνερύησαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πολὺν τὸ ὀκείνων δο-
κοῦντα ἑτοίμως ἔχειν ἔλεγον. ἐγίνοντο δὲ οἱ πάντες
ὡς τετρακόσιοι. ἰωβήσας δὲ ὡς καὶ χειρὸς αὐτῷ καὶ
συμαχίας ἤδη προστεθειμένης, ἀπῆρας ὀκεῖθεν ἀ-
φικνεῖται, πρὸς τὸν τ μωαβιτῶν βασιλέα, καὶ τοὺς
γονεῖς αὐτ εἰς τίν αὐτ χώραν προσδεξάμενον ἕως
ἂν ἀπογνῷ τὸ καθ' αὐτῶν πλέον ἔχειν παρεκάλει. κα-
πανδύσαντος δ' αὐτὸ τίν χάριν, καὶ πίστις τοὺς γο-
νεῖς ἔ δαβιὸθ πιεῖν, παρ' ὃν ἐτύγχανεν παρ' αὐτ
χρόνον ἀξιώσαντος. αὐτὸς δὲ ἔ προφήτ κελεύ-
σαντος αὐτὸν τὴν μὲν ἐρημίαν ὀκλιπεῖν, πρὸς δέντα
δ' εἰς τίν κληρονομίαν τῆς ἰούδα φυλῆς ἐν αὐτῇ ἀφί-
κεσθαι, πείθεται. καὶ ὡδηγούμενος ὑπ' αὐτοῦ πόλιν
εἰς αὐτῇ κατῴκησε. συλεὺς δ' ἀκούσας ὅτι μὴ πλή-
θους ὀφθεὶη δαβίδης, ὡς εἰς τυχόντα θηρεύον καὶ
πορρωτέρω ἐνέπεσεν. ἀλλ' εὐθὺς τὸ φρόνημα ἔ ἀν-
δρὸς, καὶ τίν εὐτολμίαν, ὐδὲν ἐξ αὐτ μικρὸν ἀ-
νακύψειν ἔργον, ὑφ' οὗ κλαύσεσθαι πάντως καὶ πονη-
σείν ὑπενόησε. καὶ συγκαλέσας τὰς φίλας ἐ τὰς ἡ-
γεμόνας, καὶ τίν φυλὴν ἐξ ἧς αὐτὸς πρὸς αὐτὸν
ὁπὶ τὸν βουνὸν οὗ τὸ βασίλειον ἔχει, καὶ καθίσας
ἐπ' ἀκρωρείας, τόπος δὲ λῷ τις οὕτω προσαρδεύ-
μενος, πηγῆς πλησίον ὠκεῖ αὐτὸν ἄσης τάξεως, καὶ
τῶν σωματοφυλάκων, λέγει πρὸς αὐτούς. ἄνδρες ἐ-
μοὶ φίλοι, μεμνῆσθε μὲν οἶδ' ἐπ τῶν ἐμῶν εὐεργεσιῶν,

ac vix tandem multis lamentis exatiati, obte-
ſtatiqve ſe invicem, ut mutuæ fidei perpetuo
meminiſſent, digrediuntur. Inde David fu-
giens infeſtiſſimum regem, in oppidum No-
bam ad Achimelechum ſacerdotem pervenit:
qui ſolum neqve famulitio ſtipatum, neqve a-
micis comitatum advenisse videns, motus ad-
miratione tantæ ſolitudinis cauſam percontatus
eſt. tum ille ſecreta mandata à rege ſe habere
dixit, ad quæ peragenda nullo comitatu opus
eſſet. nam famulos in conſtituto loco ſibi occur-
rere juſſos. popoſcit autem ab eo viaticum. ſic
enim & amici officium facturum, & ad præſens
negotium opem collaturum. quo impetrato, ar-
morum etiam aliquid petiit, aut haſtam aut gla-
dium. Forte autem aderat quidam Sauli ſervus
natione Syrus, nomine Doecus, regiarum mu-
larum curator. Pontifex vero negavit ſibi eſſe
quicquam armorum. eſſe tamen ibi Goliathi gla-
dium, quem occiſo Palæſtino Deo conſecrave-
rat. Hoc accepto David extra ditionem Hebræ-
orum aufugit in Gittam Palæſtinorum, apud
quam regnabat Anchus. ubi agnitus à regis mi-
niſtris, & indicio ad regem perlato, hunc eſſe
Davidem, qui tam multa Palæſtinorum millia
neci dederit: veritus ne ab eo perimeretur, & in
periculum, quod apud Saulum effugerat, apud
hunc incideret, furorem ac rabiem ſimulat, ita
ut ore ſpumam emitteret, & alia ſigna inſaniæ
præ ſe ferret, quibus morbo fidem apud Gittenſi-
um regem aſtrueret. qui iratus famulis, quod
mente captum hominem ad ſe adduxiſſent, juſſit,
ut quam primum ejiceretur. Hoc pacto è Gitta
cum evaſiſſet, in tribum Judæ pervenit, & agens
in ſpelunca quæ eſt in agro Aduſſamæ, miſit ad
fratres, qui eos doceret, ubinam ipſe moraretur,
at illi cum tota cognatione ſe ad eum contule-
runt, nec non & alii multi aut rerum novarum
cupidi, aut Saulum timentes, ad eum ultro con-
fluxerunt, operam ſuam ad omnem ejus nutum
offerentes. quorum numerus ad quadringentos
crevit. quorum multitudine ac ope fretus, reli-
cto eo loco ad Moabitarum regem proficiſcitur,
rogatqve hominem, ut parentes ipſius intra re-
gni ſui fines tantiſper reciperet, dum res eorum
in meliore ſtatu collocarentur. Quo impetrato,
& parentibus in magno honore apud regem
quandiu illic manſerunt, habitis, ipſe juſſu pro-
phetæ relicto deſerto in tribum Judæ ſe cum ſuis
tranſtulit, apud Sarim oppidum ſe continens.
Quod poſtquam ad Saulum delatum eſt, Davi-
dem cum armatorum manu eſſe conſpectum, in
non mediocrem metum ac perturbationem re-
gem conjecit. Sciens enim ejus magnanimita-
tem ac fortitudinem, aliquid magnum molitu-
rum ſuſpicabatur, quod rebus regis aut peri-
culum, aut certe difficultatis ac laboris plurimum afferret. convocatisqve amicis & ducibus & univerſis ſuis tribulibus ad regiam urbem Gabam, ſedens in loco, cui nomen Arvum, adſtante honoratiſſimo quoque & toto ſatellitio, ſic eos eſt affatus: Viri contribules,

XIII.
1. Reg. 21.
1. Reg. 22.

ὅτι τὸν ναβαλον ἐβάδιζεν, ὀμόσας ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ τὸν A contra Nabalum proficiſcebatur, juratus qvod
οἶκον αὐτοῦ ἢ τῶν κτήσιν ὅλων ἀφανίσειν. οὐ γὰρ ἀχθε- ea nocte & familiam ejus & omnes opes eſſet
σθαι μόνον ὅτι γέγονεν ἀχάριστος εἰς αὐτὸν, μηδὲν ἐ- everſurus. Neqve enim ſe tam ægre ferre,
πιδοὺς πολλῆ φιλανθρωπίᾳ πρὸς αὐτὸν χρησαμέ- qvod homo ingratus officii nihil rependeret,
νοις, ἀλλ' ὅτι καὶ προσβλασφήμησε καὶ κακῶς εἶπε, qvam quod ultro conviciis ſe impeteret, nulla
μηδὲν ὑπ' αὐτῶν λελυπημένος. δέλεαρ δέ τινος τῶν unquam affectus injuria. Interea qvidam è ſer-
τὰ ποίμνια φυλαττόντων τῷ ναβάλ, πρὸς τὴν δέ- vis paſtoribus ad heram ſuam, illius uxorem ve-
σποιναν μὲν αὐτοῦ, γυναῖκα δ' ἐκείνου, κατεπεί- nit, nuncians, qvod David à marito ejus modi-
σθη ὅτι πέμψας ὁ δαβὶδ αἰτῆς πρὸς τὸν ἄνδρα, μηδε- B cum quiddam poſtulans non ſolum nihil impe-
νὸς τυχοῦσ μετρίων, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὕβριν βλα- traverit, ſed conviciis etiam non ferendis ſit
σφημίας ἀνόους, πάσῃ πρὸς αὐτοὺς εὐνοίᾳ καὶ φυ- appetitus, cum tamen in eam diem ſemper gre-
λακῇ τῶν ποιμνίων χρησαμένου. γενέσθαι δ' ὅτι ges ejus intactos præſtitiſſet: eamqve inſolenti-
τῇ κακῇ τοῦ δ' ἀνδρὸς. καὶ ταῦτ' εἰπεῖν φήσαν- am domini poſſe illi magnam aliqvam calamita-
τος, ἀβιγαία, περιῆν γὰρ ἄνδρα, ὀπτὰ ζεύξασα tem afferre. Hoc audito Abigæa (id nomen
τὰς ὄνους, καὶ πλησάσασα παντοίων ξενίων, καὶ μη- mulieri fuit) oneratis aliqvam multis aſinis, &
δὲν εἰπεῖν τ ἀνδρὶ (ὑπὸ γὰρ μέθης ἀναίσθητος ἦν) variis xeniis in ſarcinas congeſtis, inſcio marito
ἐπορεύετο πρὸς δαβίδην. καταβαίνουσα δ' τὰ στενὰ & per temulentiam ſopito, ad Davidem prope-
τοῦ ὄρους ἀπήντησε δαβὶδης μετὰ τετρακοσίων ὁπλι- C rat: eiqve in vallis cujuſdam deſcenſu contra
τῶν ναβάλου ἐρχομένῳ. ἰδόντα δ' αὐτὸν ἡ γυνὴ, κα- Nabalum armatorum agmen ducenti fit obvi-
τεπήδησεν, καὶ πεσεῖν ὀπίσω, πρόσωπον, προσεκύνη- am. Qvem poſtqvam appropinqvare vidit, de
σεν. καὶ τῶν μὲν ναβάλου λόγων ἐδέετο μὴ μνημονεύειν. jumento deſiliit, & prona in faciem adorabunda
οὐ γὰρ ἀγροικον αὐτὸν ὁμοιον ὄντα τῷ ὀνόματι. ναβα- deprecata eſt, ne verbis Nabalis moveretur, qui
λᾶς δὲ κατὰ τὴν ἑβραίων γλῶτταν, ἄφρονα δηλοῖ. revera eſſet id qvod vocabatur. Nabalus e-
αὐτὴ δ' ἀπελογεῖτο, μὴ ἰδεῖν τοὺς πεμ- nim Hebræorum lingva vocatur inſipiens. Ex-
φθέντας ὑπ' αὐτοῦ. διὸ συγγνώσκειν φησὶν, καὶ cuſabatque ſe neminem eorum vidiſſe, qui ad
τοῦ θεοῦ χάριν ἔχειν κωλύοντί σε μιαιφονῆσαι ἀνθρω- D maritum miſſi fuerant. Qvare obſecro, inqvit,
πίνῳ αἵματι. μένοντα γάρ σε καθαρὸν, ἥκειν αὐτὸς da veniam, & age gratias Deo, qui per me tibi
ἐκδικήσοντα τῶν πονηρῶν. ἃ γὰρ ἐκδέχεται κακὰ obſtitit, quo minus humano ſanguine manus
ναβαλον, ταῦτα καὶ τοὺς τοῦ ἐχθροῦ σου κεφαλοὺς polluas. Si enim incontaminatus à cæde per-
συμπεσεῖ, γνοῦς δ' εὐμένης μοι, κερδανεῖς ἄξιον, ὃ manſeris, ipſe pro te pœnas ab his qui te læſe-
παρ' ἐμοῦ ταῦτα δέξασθαι. καὶ τὸν θυμὸν καὶ τὴν ὀρ- runt, exacturus eſt. Qvod enim Nabalum ma-
γὴν τὴν ὅτι τὸν ἄνδρα μου καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, εἰς τὴν net infortunium, inimicorum tuorum contingat
ἐμὴν τιμὴν ἄφες. πρέπει γὰρ ἡμέρου σοι καὶ φιλαν- capitibus. Tu vero propitius hæc mea mu-
θρώπου τυγχάνειν, καὶ ταῦτα μέλλοντι βασιλεύειν. nuſcula admitte, & iram, qua merito in maritum
ὁ δὲ, τὰ δῶρα δεξάμενος, ἀλλά σε φησὶν ὦ γυναῖ, E meum es commotus, in meam gratiam remitte.
θεὸς εὐμενῆ ἤγαγε πρὸς ἡμᾶς τήμερον. οὐ γὰρ ἂν Decet enim clementia & humanitas eum, cui fa-
τὴν ἐπερχομένην ἡμέραν εἶδες, ἐμοῦ τὸν οἶκον τὸν να- ta regnum deſtinaverunt. Ille vero muneri-
βάλου ἅμα τῇδε τῇ νυκτὶ ὁμοσαντος ὀπολέσειν καὶ bus acceptis: Profecto, inquit, Dei voluntate
μηδένα ὑμῶν ὀπολεῖψειν, ἢν ἀνδρὸς πονηροῦ καὶ ἀ- ad nos hodie veniſti: alioqui craſtinam diem
χαρίστου πρὸς ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς ἑταίρους γνωμένου. non videres. juravi enim me hac nocte domum
νῦν δ' φήσουσι περιλαβεῖν καταμειλίξασθαί μου veſtram ſubverſurum, & neminem ſuperſtitem
τὸν θυμὸν, κηδομένου σοῦ τοῦ θεοῦ. ἀλλὰ ναβαλος relicturum ex familia hominis ingrati, ac in me
μὲν, κἂν ἀφεθῇ τῶν ἁμαρτιῶν τῆς τιμωρίας, οὐ φεύ- F meosque contumelioſi. nunc vero Deus tibi in
ξεται τὴν δίκην, ἀλλ' ὁ τρόπος αὐτὸν ὀπολεῖ, λα- mentem immiſit, ut mature occurrens furorem
βεῖν αἰτίαν ἄλλην. ταῦτ' εἰπὼν, ὀπολύει τὴν γυ- meum delinires. Nabalus autem tametſi pro-
ναῖκα. ἡ δὲ, εἰς τὸν οἶκον ἐλθοῦσα, καὶ καταλαβοῦ- pter te veniam nunc conſeqvitur pœnam tamen
σα τὸν ἄνδρα μὴ πολλῶν, ἐνωχυμένον καὶ κεκαρω- non evadet, ſed ſui mores per aliam occaſio-
μένον ἤδη, τότε μὲν οὐδὲν τῶν γεγενημένων διεσάφη. nem perdent hominem. Hæc locutus mulierem
τῇ δ' ὑστεραίᾳ, νηφοντι ἅπαντα ὑπέλυσε, παρε- dimiſit. Ea domum reverſa offendit maritum,
θῆναι, καὶ πὼν ἐν αὐτῷ νεκρωθῆναι τὸ σῶμα ὑπὸ τοῦ cum æqualibus compotantem, jamque vino gra-
λόγων καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖς λύπης ἐπίπαν. καὶ δέκα οὐ vem, ideoque tum nihil eorum, quæ geſſerat, in-
πλείους ἐπιζήσας ἡμέρας, τὸν βίον κατέστρεψε ὁ να- G dicavit. ſequenti vero die poſteaquam ſobrio
βαλος. ἀκούσας δ' αὐτὰ τὸν πλάστην ὁ δαβὶδης, rem totam expoſuiſſet, in tantum mœrorem e-
ἐκδεδικῆσθαι μὲν ὑπὸ θεοῦ καλῶς αὐτὸν ἐλεγεν. um conjecit, ut toto corpore ſideratus decima
δοῦλον γὰρ ναβαλον, ὑπὸ τῆς ἰδίας πονηρίας, poſt die mortem obiret. Quod ubi Davidi rela-
καὶ δούλῳ δίκην αὐτὸς καθαρὰν ἔχοντι τὴν δεξίαν. tum eſt, meritas pœnas Deo perſolviſſe eum di-
ἐγὼ δὲ καὶ τότε τοὺς πονηροὺς ἐλαυνομένους ὑπὸ θεοῦ, καὶ μηδένος τῶν ἀνθρωπίνων ὑ- xit. ſuapte enim malitia perditum, & ultioni
περορῶντα, δίδοντα δὲ, τοῖς μὲν ἀγαθοῖς τὰ ὅ- ſubjectum, idq; incontaminatis ejus manibus,
μοια, τοῖς δὲ πονηροῖς, ἀξίαν ὀπιφέροντα τὴν πονη- qui injuriam acceperat: Atq; hoc quoq; exemplo
didicit, neminẽ ſceleſtũ vindictã Dei poſſe eva-
dere, nec humanas res à Deo neglectas ferri temere: ſed bona bonis, & malis quod illis dignũ eſt, rependi.

CAP. XV.

Hebræi à Palæſtinis magno prælio vincuntur, in qvo Saulus rex una cum filiis fortiter pugnans occubuit.

SAulus autem è regno ſuo divinos omnes & ventriloqvos ac ariolos cæterosqve ſimilis vanitatis homines ejecerat, ſolis prophetis retentis: cumqve audiſſet Palæſtinos Sonnam usqve urbem progreſſos caſtra ibi metatos, & ipſe cum ſuis copiis illuc occurrit: & juxta montem qvendam Gelboe dictum caſtra è regione hoſtium poſuit. ubi non mediocris trepidatio illum inceſſit, reputantem hoſtilem exercitum viribus longe præcellere: qva de re ſollicitus ad oraculum DEI confugit, eventum prælii ſciſcitans. DEO autem ſilente magis etiam territus prorſus animum deſpondit, præſagiens cladem imminere, poſteaqvam DEUS præter ſolitum auxiliatricem manum ſubtraheret. qværi nihilominus imperat mulierculam qvampiam ventriloqvam, & manes elicere callentem, qvo vel ſic rerum eventum prænoſceret. nam ventriloqvorum genus evocatis defunctorum animabus per eas futura ſciſcitantibus prædicunt. cūqve indicio cujusdam familiaris ſui comperiſſet eſſe talem mulierculam in oppido Endoro, ignaris omnibus mutato regio habitu, aſſumptisqve duobus fidiſſimis famulis ad Endorum, & mulierem fatidicam proficiſcitur, rogatqve eam, ut divinet, educatqve ad ſuperos animam viri cujus ipſe voluerit. illa autem repugnante & negante ſe edictum regis contempturam, qui hoc divinaculorum genus à ſuo regno arceat: & obteſtante, ne nulla injuria laceſſitus inſidias ſibi ſtrueret, qvo deprehenſa vetitas artes attrectare ad ſupplicium raperetur: juravit neminem hoc reſciturum, neqve ſe reſponſum cum aliis communicaturum, ſed fore eam extra omne periculum. Ut vero jurejurando perſvaſa eſt non timere, juſſit eam Samuelis animam excitare. qvæ cum neſciret qvisnam fuiſſet Samuel, ab inferis hunc evocat. qvo in conſpectum veniente, mulier ſpecie viri divina & veneranda perterrita ac ſtupefacta, verſa ad regem, nonne, inqvit, tu es Saulus rex? hoc enim ex Samuele didicerat. Qvo annuente & rogante trepidationis cauſam, ait ſe videre aſcendentem virum divina qvadam ſpecie præditum. percontante deinde, qua effigie qvove habitu eſſet ac ætate, ait ſenem eſſe venerandum, habitu ſacerdotali amictum. Agnovit rex Samuelem eſſe, & procidens adoratione ſalutavit. anima autem Samuelis interrogante, quam ob cauſam elici ac ſuis moveri ſedibus juſſerit, neceſſitate ſe huc adactum conqueſtus eſt. imminere enim gravem hoſtium exercitum, & ſe inopem eſſe conſilii deſtitutum à DEO, neq; per vates, neque per ſomniorum viſiones futura præſignare dignante. quapropter ad eum ſe confugiſſe, cui res ſuas ſemper curæ fuiſſe ſit expertus. Samuel vero adeſſe jam regi extremum vitæ diem prævidens, ſupervacaneum reſpondit ex ipſo futura ſciſcitari, cum à DEO deſtitutum ſe agnoſcat. Audita-

A

Κεφάλαιον ιε'.

Ὡς τοὺς ἑβραίους παλαιστινῶν πάλιν ὁ Σαοὺλ εἰς μάχην ἠτήσατο οἱ ἑβραῖοι τῇ μάχῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν σαοὺλ ἀπέθανε μετὰ τῶν παίδων μαχόμενος.

ΕΤυχε δὲ σαοὺλ ὁ τῶν ἑβραίων βασιλεὺς τοὺς μάντεις καὶ τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ πάσαν τὴν τοιαύτην τέχνην ἐκ τῆς χώρας ἐκβεβληκὼς ἐξω τῶν προφητῶν. Ἀκούσας δὲ τοὺς παλαιστινοὺς ἤδη παρόντας καὶ ἐγγὺς σύνηπ πόλεως ἐν τῷ πεδίῳ κειμένης ἐστρατοπεδευκότας, ἐξώρμησεν ἐπ' αὐτοὺς μὴ τῆς δυνάμεως. Ἐπαθαρρύνετο δὲ πρὸς ἔριν πὶ μᾶλλον καὶ καλυμβῶν, βάλλεται στρατόπεδον ἀντικρὺ τῶν πολεμίων. ταραττόμενος δ' αὐτὸν ἐκ ὡς ἔτυχεν ἰδόντα ἡ τῶν ἐχθρῶν δύναμις, πολλὴ τι οὖσα ἐ τῆς οἰκείας κρείττων ὑπονοουμένη. καὶ τὸν θεὸν ἀφ' ὧν τῶν προφητῶν ἠρώτα περὶ τῆς μάχης, καὶ ὃ περὶ ταύτην ἐσομένων πόλους προειπῶν. σὺν δὲ τοῖς μεμένηκε ὁ θεὸς, ἐπὶ μᾶλλον ἐσαὺλ καταδέησι, καὶ τὴν ψυχὴν καταπίπτει, τὸ κακὸν οἷον εἰκὸς ὁ παρεστὼς αὐτῷ κῆρ χεῖρα τοῦ θεοῦ προορώμενος. ζητῆσαι δ' αὐτῷ κελεύει γυναῖόν τινα τῶν ἐγγαστριμύθων, καὶ τὰς τῶν τεθνηκότων ψυχὰς ἀνακαλουμένων, ὡς οὕτω γνωσόμενος ἃ κῆ θεοῦ χωρὶς αὐτῷ μέλλοι τὰ πράγματα. τὴν δὲ τὸ ἐγγαστριμύθων γένος ἀνάγων τῶν νεκρῶν ψυχὰς, δι' αὐτῶν προλέγειν τοῖς δεομένοις τὰ ἀποβησόμενα. μεταμφιέννυται δ' αὐτὸν ὥδε πως τὸ οἰκετῶν εἶναί τινα γνώριμον πιστὸν ἐν πόλει ἐνδώρῳ, λαθὼν πάντας τοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ ἀπελθὼν τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα, δύο παραλαβὼν οἰκέτας ὡς ἤδη πιστοὺς τοὺς ὄντας, ἥκειν εἰς τὴν ἐνδώρου πρὸς τὴν γυναῖκα. καὶ παρεκάλει μαντεύσῃ καὶ ἀνάγειν αὐτῷ ψυχὴν, οὗπερ ἂν αὐτὸς εἴπῃ. τῆς δὲ γυναικὸς ἀπομαχομένης καὶ λεγούσης οὐ καλῶς φρονήσειν τὸν βασιλέα, ὃς πάντας τοὺς μάντεις ἐξήλασεν, ἀλλ' αὐτὴν ὀμόσαι καλῶς ἀδικηθέντα μηδὲν ὑπ' αὐτῆς, ἐπεύορκουντα δὲ εἰς τὰ κεκωλυμένα λαβεῖν αὐτὴν ἵνα δῷ δίκην, ὥμοσε μηδένα γνώσεσθαι, μηδὲ παρ' ἄλλων ἄγειν αὐτῆς τὴν μαντείαν, ἐπεύορκον δ' ἀκίνδυνον. ὡς δὲ τοῖς ὅρκοις αὐτὴν ἔπεισε μὴ δεδιέναι, κελεύει τὴν σαμουήλου ψυχὴν ἀναγαγεῖν αὐτῷ. ἡ δ' ἀγαθοῦσα τὸν σαμουήλην ὃς ἦν ἐν ᾅδου, καλεῖ τοῦτον ἐξ ᾅδου. Φανέντος δ' αὐτῇ θεασαμένη τὸ γυναῖον ἄνδρα σεμνὸν ἐ θεοπρεπῆ ταράττεται, καὶ πρὸς τὸν ὄψιν ἐκπλαγῆναι, ἃ οὐ φησιν ὁ βασιλεὺς σαοὺλ ἐδήλωσε δὲ αὐτῇ ὁ σαμουήλης. Πυνθανομένου δ' ἐκείνου καὶ τὴν παρουσίαν αὐτῆς ἐρωμένου πότερον γέρων βλέπειν τινὰ ἀνελθόντα θεῶν τινα τὴν μορφὴν ἔμοιον. ἡ δὲ τὴν εἰκόνα φράζει ἐ τὸ σῶμα θεασαμένου καὶ τὴν ἡλικίαν κελευσάντος. γέροντα μὲν ἤδη καὶ ἐνδόξου ἐσθῆτος ἐνδεδυκέναι, ἱερατικὴν δὲ ἐκείμενον ἀναλοίδα. ἐγνώρισεν ἐκ τούτων ὁ βασιλεὺς, τὸν σαμουήλην ὄντα, καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἠσπάζετο καὶ προσεκύνησε. τῆς δὲ σαμουήλου ψυχῆς πυθομένης διὰ τί κινήσειν αὐτὴν ἐ ἀναχθῆναι ποιήσῃ, τὴν ἀνάγκην ἀποδύρεται, τὰς πολεμίους ἐπικεῖσθαι βαρεῖς αὐτῷ, αὐτὸν δὲ ἀμηχανῶν τοῖς παροῦσιν ἐγκαταλελειμμένον ὑπὸ θεοῦ, καὶ μήτε προφήτου τυγχάνοντα, μήτε διὰ προφητῶν, μήτε δι' ὀνείρατων. ἐ διὰ τοῦτο ἐπὶ σὲ τὸν ἀεὶ ἐμοῦ προνοησάμενον κατέφυγον. σαμουήλης δὲ, πάλιν αὐτὸν ἐχόντα ἤδη τῆς μεταβολῆς ἐσῶν, προειπὼν ἐπὶν ἐ παρ' ἐμοῦ βούλεσθαι μαθεῖν,

B

C

D

E

F

G

ὃ θεὸ

atqve hoc modo regiam majeſtatem dehoneſtare: ſed cum liberis totaqve familia periculo ſe objiciens, pulchrum exiſtimavit in prælio pro ſuo ſubditis imperio pugnando cadere, & filios in ejusdem laudis ſocietatem aſſumere, potius quam ſuperſtites relinqvere, incertum qvalesnam futuros. Sic enim exiſtimavit, loco poſteritatis perpetuam laudem & immortalem memoriam ſibi futuram. Qvamobrem hic mihi vere juſtus & fortis ac prudens fuiſſe videtur, & ſi qvis huic ſimilis fuit aut futurus eſt, huic virtutis teſtimonium ab omnibus reddi æqvum cenſeo. Nam illos, qui cum certa victoriæ incolumitatisqve ſpe bellum aggrediuntur, poſteaqvam magnificum aliqvid geſſerint, non cenſeo merito fortitudinis titulis inſigniri ab hiſtoricis aliisq: ſcriptoribus. Sed quamvis & illis ſua laus debeatur, ſoli tamen generoſi ac fortes periculorumqve contemptores jure dici poſſunt, qvi Saulum æmulantur. Qvid enim magni eſt
1. Reg. 11. communem martis aleam ſubire, & inter ſpem ac metum fluctuando, ſi fortuna affulſerit, favore ejus uti? contra nihil lætum ſperantem, & præſcium, qvod neceſſe ſit in pugna cadere, & intrepide tamen & imperculſo animo fato minanti occurrere, id vero generoſi & fortis viri facinus ego cenſeo. Hæc eſt Sauli noſtri laus, qvi exemplo eſt omnibus veræ gloriæ amatoribus, ut ſi honeſti apud poſteros nominis rationem habent, idem ſibi, ſi qvando uſus veniat proponant: in primis autem regibus, quibus propter fortunæ ſublimitatem adeo non licet eſſe ignavis, ut turpe ſit etiam mediocritatem fortitudinis non excedere. Poſſem quidem etiam plura in hoc argumento de Sauli generoſitate dicere: verum ne videar immodicus, eo unde digreſſi ſumus
2. Reg. 29. revertar. Palæſtinis copias undiqve contrahentibus, delectuqve per ſingulas gentes ac regna & ſatrapias habito, noviſſimus venit cum ſuo milite rex Anchus, quem ſecutus eſt David cum ſexcentorum cohorte, quem ubi viderunt Palæſtinorum duces, percontabantur regem, undénam venirent Hebræi, aut à quo vocati. Is reſpondit Davidem iram domini ſui Sauli fugientem, a ſe exceptum, nunc ut gratiam hoſpiti referat, utqve de Saule vindictam ſumat, in auxilium veniſſe. at illis non probabatur, quod veterem hoſtem in auxilium accivilſet: ſvadebantq; ut eum retro remitteret, ne forte cladem aliquam ipſis afferat. facile enim habiturum occaſionem reconciliandi ſe domino, ſi hoſtibus ejus detrimentum aliqvod attulerit. Qvare proſpiciendum eſſe in futurum, Davidemqve cum ſua cohorte ad agros à rege illi aſſignatos remittendum. Hunc enim eſſe illum Davidem virginibus cantatum, qvod plurima Palæſtinorum millia deleviſſet. Viſum eſt regi qvoqve Gittæ recte illos monere: moxqve accito Davide, Eqvidem, inqvit, fidem tuam ac virtutem compertam habens ſocium hujus expeditionis te aſſumpſi, ſed cæteris ducibus hoc non probatur.

A καὶ ὑβρίσαι τὸ τῆς βασιλείας ἀξίωμα, ἀλλὰ παρεσκευὰς αὐτὸν ποιεῖσθαι μὴ τὰ τέκνων τῆς κινδύνοις, καλὸν ἡγήσατο εἶναι, πεσεῖν μὴ τούτων, ὑπὲρ τῶν βασιλευομένων μαχόμενον· καὶ τοὺς παῖδας ἐπὶ ταῖς ἀρετῆς ἀγαθοὺς ὄντας, ἢ καταλειπεῖν ἐπ' ἀδήλῳ, τὸ παραπλήσιον ἡγήσεσθαι τῷ τρόπῳ. Διαδοχὴν δὲ εἶχε τοῦ ἐπαινεῖν καὶ τὴν ἀίδιον μνήμην ἔχειν. ἔτι οὖν δίκαιος καὶ ἀνδρεῖος, ἐσώφρων ἐμοί γε δοκεῖ μόνον, εἴ τις γένοιτο τούτου ἢ γένηται, τῶν μαρτυρίαν ἐπ' ἀρετῇ, καρπὸν ἔχοντα τῶν πόνων ἀξίως. τοὺς γὰρ μετ' ἐλπίδων ἐπὶ πόλεμον ἐξελθόντας ὡς καὶ κρατήσοντας ἐσώσας ὑπερῆφρονας, ἐπειδὴ ἄπρακτα ἔπραξαν λαμπρὸν, ἄμοιρον δοκοῦσι καλῶς πρὸς ἀνδρείας ἀποκαλεῖσθαι, ἐπεὶ τοῖς πολίταις ἐν τοῖς ἱστορίαις ἐν τοῖς ἄλλοις συγγράμμασιν ἐμήνασαν. ἀλλὰ δίκαιος μὲν εἰσι κακεῖνοι, τυγχάνειν ἀποδοχῆς. εὐψυχοι γὰρ καὶ μεγαλόψυχοι, καὶ
B τῶν δεινῶν καταφρονηταὶ μόνοι δίκαιοι ἂν λέγοιντο
C πάντες οἱ σαύλου μιμησάμενοι. τὸ μὲν γὰρ σὺν ἐλπίσι τι μέλλοι συμβήσεσθαι μὴ τὸν πόλεμον αὐτοῖς, μὴ μαλακισθεῖεν ἐκεῖ αὐτὸν, ἀλλ' ἀδήλῳ τοῦ μέλλοντος ἀποδόντας αὐτοὺς, εἰς αὐτοῦ σιλᾶν, οὐδὲ οὕτως ἡλιθίους, κἂν ἔργα πολλὰ διαπεπραξάμενοι τύχωσι. τὸ δὲ μηδὲν ἐν τῇ ἀίδιον χρόνον προσδοκῶντας, ἀλλὰ προσιόντας, ὡς δεῖ θανεῖν, καὶ ἅτε παῖδες μαχομένους, εἰς μὴ δὲ φοβηθεῖεν, μὴ δὲ καταπλαγεῖεν τὸ δεινὸν, ἀλλ' εἰς αὐτὸ χωρῆσαι προσγινώσκομεν, ἔτ' ἀνδρείας ἀληθοῦς τὸν κήρυκον ἐγὼ κρίνω. σαυλᾶ τοίνυν ἔτι ἐπαίνησεν, ὑπιδείξας ὅτι πάντων μὲν προσῆκε τῆς μὴ τὸν θάνατον ἀφημίας γλιχομένους ἑαυτοῖσιν, ἐξ ὧν ἂν αὐτοῖς παύσῃ καταλίπειεν. μάλισα δὲ τοὺς βασιλέας, ὡς οὐκ ἔξον αὐτοῖς διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀρχῆς ἀμένον ἀκακοῖς εἶναι ἅτε τὸς ἀρχομένους, ἀλλ' ὀδὲ μετρίοις χρῆσθαι. ἐπὶ τούτων πλέον ἅτε σαυλᾶ καὶ τῆς δύναμις λέγειν εἰδυνάμεθα, ὕλλεν ἡμῖν χορηγησάσης τῆς ἱστορίας, ἀλλ' ἵνα μὴ φανῶ ἀπειροκάλως αὐτοῦ χρώμενος τοῖς ἐπαίνοις, ἐπάνειμι πάλιν
D ἀφ' ὧν εἰς τοῦτο ἐξέβην. κατεσκευασμένοτων δὲ τὸ παλαιστίνων ὡς τὸ πολὺ, καὶ κατὰ ἔθνη καὶ βασιλείας καὶ σατραπίας ἐξαριθμουμένων τῶν δυνάμεων, πολεμίου βασιλέως παρῆλθεν ἀγχοῦς, μὴ τῆς ἰδίας σατραπείας. μετ' αὐτὸν δὲ ὁ δαυίδης, μὴ τὸ ἑξακοσίων ὁπλιτῶν, ἕπετο. θεασάμενοι δὲ αὐτὸν οἱ σατηγοὶ τῶν
E παλαιστίνων, πόθεν εἶησαν ἥκοντες οἱ Ἑβραῖοι, καὶ τίνων καλεσάντων, πρώτων τὸν βασιλέα, ὁ δὲ δαυίδην ἐλέγθ' εἶναι, τὸν φυγόντα σαῦλον τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα δεξάσθαι, καὶ νῦν τῆς χάριτος ἀμείβεσθαι ἐκπέμψαι βουλόμενον, καὶ τιμωρησόμενος τὸν σαῦλον, συμμαχεῖν αὐτοῖς. ἐμέμφθη ὑπὸ τῶν σατηγῶν, ἀνδρα πιστεληφὼς ὅτι συμμαχήσαι, πολέμιον δὲ ὄντα μὲν τὸν ἐν τοῖς ἱστορίαις συνεβάλλοντο, μὴ δὲ λάθῃ μέγα διαπράξειν κακὸν τοῖς φίλοις ἐκπαιμένον. κομιεῖν γὰρ αὐτὸ παρὶ
F ξαν δὲ καταλλαγὴν πρὸς τὸν δεσπότην, κακωσαντα τῷ ἡμετέραν δύναμιν. ὁ δὴ καὶ προορώμενος εἰς τὸν τόπον ἐν ἔδωκεν αὐτῷ κατοικεῖν, ἐκέλευον ἀποπέμπειν σὺν τοῖς ἑξακοσίοις ὁπλίταις. ἦν γὰρ εἶναι δαυίδην, ἐν ἄδοντα αἱ παρθένοι, πολλὰς μυριάδας παλαιστινῶν ἀπολέσαντα. ταῦτ' ἀκούσας ὁ τῶν γιτθαίων βασιλεὺς, ἐκάλεσε τὸν δαυίδην. ἐγὼ μὲν μαρτυρῶ σοι πολλὴν περὶ ἐμὲ σπουδὴν καὶ εὐνοιαν, καὶ ἅμα ἔτι σύμμαχον ἐπιζήμην, ἃ δοκεῖ ἡ ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς. ἀλλ'

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΕΒΔΟΜΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ἱερέως τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Ως δαβίδης μὲν τῆς μιᾶς φυλῆς ἐβασίλευσεν ἐν χεβρῶνι πόλει, ὁ δὲ ἄλλου παλήθης, ὁ σαοὺλ πᾶς. Κεφ. α.

Οπι ἰεβόσθε φονεὺς γέντο ἐξ ἐπιβελῆς φίλων, ἀπέσεν τὴν βασιλείαν δαβίδης παρέλαβεν. Κεφ. β.

Ως πολιορκήσας ἱεροσόλυμα δαβίδης, καὶ λαβὼν τὴν πόλιν ἐξέβαλεν μὲν ἐξ αὐτῆς τὲς χαναναίους, ἐνῴκησε δὲ εἰς αὐτὴν ἰουδαίους. Κεφ. γ.

Οπ δαβίδης στρατεύσαντας ἐπ' αὐτὸν παλαιστινὲς ἐνίκησεν. Κεφ. δ.

Ως πᾶς πέρξ ἐθνεσι στρατεύσας δαβίδης, καὶ χειρωσάμενος, φόρον ἐπέταξεν αὐτῷ τελεῖν. Κεφ. ε.

Η ἁμαξιτὴ πρὸς δαμασκηνὲς δαβίδε μαχη, καὶ νίκη. Κεφ. ς.

Πως ὅπι τὲς μεσοποταμίας, στρατεύσας ἐκράτησεν αὐτῶν. Κεφ. ζ.

Οπ τ' ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτῷ στασιασάντων, ὁ παῖδος ἐξεβλήθη τῆς ἀρχῆς. Κεφ. η.

Ως στρατεύσας ἐβασίλευσε· ὅπι τὸν πατέρα δαβίδην, ἀπώλεσε σὺν τῷ στρατῷ. Κεφ. θ.

Πῶς δαβίδης εἰς τὴν βασιλείαν πόλιν ἀνῆλθε, καὶ ἔζησεν εὐδαιμόνως. Κεφ. ι.

Ως ἐπὶ τὸν, σολομῶνα τὸν υἱὸν, αἰπίδειξε βασιλεύειν. Κεφ. ια.

Τελευτῇ δαβίδε, καὶ ὁσα τῷ παιδὶ εἰς τὴν οἰκοδομίαν ἑ ναὸς κατέλεπεν. Κεφ. ιβ.

HÆC IN SEPTIMO JOSEPHI HISTORIARUM DE ANTIQVITATE JUDAICA LIBRO CONTINENTUR.

David apud Hebronem unius tribus rex creatur, in reliquis Sauli filius paterrum regnum obtinet. Cap. I.

Jebostho amicorum insidiis interfecto, universum regnum ad Davidem devenit. Cap. II.

David, vi captis Hierosolymis, Chananæos inde ejicit, urbemqve Judæis victoribus inhabitandam tradit. Cap. III.

David Palæstinorum bello impetitus apud Hierosolyma victoriam illustrem consequitur. Cap. IV.

David, subactis finitimis gentibus, tributa illis imponit. Cap. V.

Damasceni à Davide vincuntur. Cap. VI.

Qvomodo David Mesopotamios vicerit. Cap. VII.

Qvomodo per intestinum familiæ dissidium David à filio regno pulsus est. Cap. VIII

Absalomus contra patrem profectus cum exercitu perit. Cap. IX.

Qvomodo David regno restitutus feliciter vixit. Cap. X.

David se vivente Salomonem filium suum regnum auspicari voluit. Cap. XI.

Mors Davidis, & qvantum filio ad structuram templi reliqverit. Cap. XII.

ΦΛΑΒΙΟΥ

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΛΟΓΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM LIBER SEPTIMUS.

Κεφάλαιον ά.

Ως δαβίδης μὲν τῆς μιᾶς φυλῆς ἐβασίλευσεν ἐν χεβρῶνι, ὁ δ' ἄλλη πληθὺς ὁ σαοὺλ παῖς.

CAP. I.

David apud Hebronem unius tribus rex creatur, in reliquis Sauli filius paternum regnum obtinet.

A

ΣΥΝΕΒΗ δὴ ταύτῃ τὴν μάχην γενέσθαι, καθ' ἣν ἡμέραν ὁ δαβίδης τοὺς ἀμαληκίτας νικήσας, ὡς σικελλαν ἐπανῆλθεν· ἤδη δ' αὐτοῦ δυὸ ἡμέρας ἐχόντων ἐν τῇ σικέλᾳ, τῇ τρίτῃ φανεὶς ἀλασώθης ἐκ τῆς μάχης τῆς πρὸς ἰσραηλίτους ὁ τὸν σαοὺλ ἀνελών, τήν τε ἐσθῆτα διεῤῥηγμένος, καὶ τὴν κεφαλὴν τέφρα πεπαχεάμενος. καὶ προσκυνήσας αὐτὸν, πυνθανομένῳ, πόθεν ἥκοι τυγχάνοι, λοιπὸν τῆς τῶν ἰσραηλιτῶν μάχης ἔλεγε. γεγένηται δ' ἀτυχὴς αὐτῆς τὸ πλῆθος ἐδήλου, πολλῶν μὲν ἀναιρεθέντων τῶν ἑβραίοις μεμαχόντων, πεσόντων δὲ καὶ ἐκ βασιλέως αὐτῶν σαοὺλ, μετὰ τῶν παίδων. ταῦτα δὲ σημαίνειν ἐφάσκεν αὐτὸς πεπραγμένα τῇ προπεπραγμένῃ τῶν ἑβραίων, καὶ τὸν βασιλέα πεφονευκέναι παρών. ὃν καὶ κτεῖναι, μέλλοντα ὑπὸ τῶν πολεμίων ληφθήσεσθαι, πεφυλαχθῆναι αὐτὸς ὑπολείπεσθαι. τῇ ῥομφαίᾳ γὰρ αὐτὸν ἐμπεπτωκέναι, λοιπὸν τῶν τραυμάτων ὑπερβολὴν αὐτῶν ἀδυνήσαι καταρχόσαι. καὶ σύμβολα τῆς ἀναιρέσεως ἐπιδείκνυε, τόν τε περὶ τοῖς βραχίοσι χρυσοῦν καὶ βασιλέως καὶ τὸν στέφανον, ἃ πεισθεὶς τὸν σαοὺλ νεκρὸν κομίσαι αὐτῷ. δαβίδης δὴ, μηκέτ' ἀπιστῶν ἔχων, ἀλλ' ἐναργῆ τεκμήρια ἐκ σαοὺλ θανάτου βλέπων, καταῤῥήγνυσι μὲν τὴν ἐσθῆτα, κλαίων δὴ καὶ ἐδυρόμενος μετὰ τῶν ἑταίρων, διεκαρπέρησε τὴν ἡμέραν. πιεῖν δ' αὐτῷ τὴν λύπην τῶν χαλεπωτέραν, καὶ ὁ σαοὺλ παῖς ἰωνάθης, πρόσθεν τῶν φίλων αὐτῷ σωτηρίας αἴτιος γεγενημένος. τοσαύτην δὲ ἐπιδείξατο τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν πρὸς σαοὺλ εὐνοιαν, ὡς μὴ μόνον ὅτε πονηρότερος χαλεπῶς ἐνεγκεῖν πολλάκις αὐτὸν κινδύνους ἀφαιρεθῆναι τὸν βίον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀποκτείναντα κολάσαι. φησὶ γὰρ πρὸς αὐτὸν, ὡς αὐτὸς αὐτοῦ γένοιτο κατήγορος ἀνελὼν τὸν βασιλέα, καὶ μαθὼν ὡς ἦν παντὸς ἀμαληκίτου ἠλόησε, σκέλλαν αὐτὸν ἐπέλευσε. ἔγραψε δὲ καὶ θρήνους, καὶ ἐπιτάφιους ἐπαίνους

HOc prælium in eum diem incidit, qvo David de Amalecitis victor Sicellam est reversus. tertio autem post ejus reditum die, elapsus è prælio Sauli interfector, scissa veste, caputqve sparsus cinere, ad Davidem pervenit: adoratoqve eo, interrogatus unde veniret, è conflictu Israelitarum, ait, se venire. id fuisse illorum partibus infortunatum, cæsis multis Hebræorum millibus, & insuper rege cum filiis post eam pugnam desiderato. atqve se nunciare suis oculis visa, cum forte in fugientem cum suis regem incidisset, qvem à se rogatu ipsius cæsum fatebatur, ne vivus in manus hostium veniret: cum enim in gladium incubuisset, non potuisse se ipsum præ multitudine vulnerum interficere. ejus deinde cædis argumenta certissima ostendebat, armillas aureas, & insigne regium, quæ ipse mortuo detraxerat, ut Davidi afferret. At ille tam certis indiciis credere coactus, scidit vestimentum, & in fletu ac lamentis totam diem cum amicis exegit. accedebat ad mœroris cumulum Jonathas Sauli filius fidissimus ejus amicus, & salutis ipsius non semel autor. Tanta autem fuit Davidis virtus & erga Saulum benevolentia, ut quamvis sæpius capitalibus ejus insidiis appetitus, non solum ægerrime tulerit ejus interitum, verumetiam interfectorē illius affici supplicio jusserit. Præfatus enim qvod ipse sui accusator extiterit, regis cædem professy, & per hoc Amalecitæ filiū se declaraverit, duci hominē mādavit. præterea lamētationes & epitaphia

B

C

D

οἱ δὲ μετ' αὐτοῦ διώκοντες τὸν Ἀβεννήρον, ὡς ἦλθον ἐπὶ A ro cum eo Abenerum inſectabantur, poſtqvam
τὸν τόπον ὃ κεῖθεν σαυλεδανε τὸν Ἀσαὴλον, πρεισάντες ad locum in qvo Aſael jacebat pervenerunt,
τὸν νεκρὸν, ἔστησεν ἐπὶ τὰς πολεμίους ἐδίωκεν. ὁ δὲ ἰωαβ obliti amplioris perſecutionis circum cadaver
αὐτὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀβισαὶ παυσάμενοι conſtiterunt. Joabus autem & frater ejus Abi-
τοῦ πάθους καὶ τῆς ὀργῆς ὑπὲρ τὸν Ἀβεννήρον αἰτίαν τῷ ſæus, præter exanime corpus curſu provecti, in-
πρὸ ὀλίγου πεπραγότι ὀργὴν λαβόντες, ἀπίσω τε χὴ citatiqve ira extincti fratris, mira pernicitate ac
καὶ σπουδῇ χρώμενοι, μέχρι δύσεως ἡλίου, alacritate usqve ad ſolis occaſum perſecuti ſunt
ἐμπαύειν καλῶσι, ἐδίωξαν τὸν Ἀβέννηρον, ἤδη πρὸς δυσμὰς ὄντος ἡλίου. ἀναβὰς δ' ἐπί τινα βουνὸν, ὡς ἔστη B Abenerum, & usqve locum, qui ab aqvæ ductu
ἐπ' ἐκείνῳ τῷ τόπῳ μετὰ τῆς Βενιαμίτιδος φυλῆς, αὐ- nomen accepit. hic in loco eminentiore conſi-
τὸς τε κατασκέπτετο καὶ τὸν Ἀβέννηρον. τότε δ' ἀνακρα- ſtit, Abenerum cum Benjamitis fugientem pro-
γόντος ἐφώνησεν μὴ δεῖν ἄνδρας ἐμφύλους εἰς ἔριδα ſpiciens. qvi cum exclamaſſet, ſatis jam indi-
καὶ μάχην παροξύνειν. ἁμαρτεῖν γὰρ καὶ τὸν ἀδελφὸν gnationi indultum, nec eſſe viros conſangvine-
αὐτοῦ Ἀσαὴλον, ὃς παρανοοῦντος μὴ διακεῖσθαι ἐπὶ- os improba inſectatione cogendos, omiſſa fuga,
σθη, καὶ λίαν ἔστι βλητὸς ἀπὸ χειρός. συμφρονήσας δὲ in certamen redire: culpam enim penes fra-
τοῦ Ἰωάβου τὴν ἡσυχάζειν τότε τοὺς λαοὺς ἐκάλεσε trem ejus Aſaelem eſſe, qvod monitus ab inſe-
ἀνακαλεῖ τῇ σάλπιγγι σημαίνας τὰς στρατιώτας, καὶ qvendo deſiſtere noluiſſet, & ideo ictus cecidiſ-
τῆς ἐπὶ πολὺ διώξεως ἐπαύσατο. καὶ ἔστι μὲν ἐπ' ἐκείνῳ C ſet: viſus eſt non male admonere: moxqve
καταστρατοπεδεύσας δὲ τοῦτο τὴν νύκτα ταύτην. ἀβέν- Joabus dato receptui ſigno ſuos cohibuit: & in
νηρος δὲ ὅλης αὐτῆς ὁδεύσας καὶ παρασκάψας τὸν eo loco caſtris poſitis pernoctavit. Abenerus
Ἰορδάνειον ποταμὸν, ἀφίκετο πρὸς τὸν Ἰεβοσθὲ πόλιν εἰς τὰς παρεμβολὰς ἰσθοῦσαν. τῇ δ' ἐχομένῃ, τοὺς vero, continuato per totam noctem, itinere trans
νεκροὺς ἰσαβοὺς ἐξαριθμήσας, ἔθαψε πάντας ἐκηδόσατο. Jordanem in Jebosthi regiam ſe contulit. ſeqven-
ἔπεσον δὲ, τοῦ μὲν Ἀβέννηρου στρατιωτῶν, ὡς τριακόσιοι καὶ ti die Joabus recenſitis cæſorum cadaveribus
ἑξήκοντα. τῶν δὲ Δαβίδου, δέκα πρὸς τοῖς ἑνέα, καὶ omnes ſepultura dignatus eſt. eciderant au-
Ἀσαὴλος. ὃ τὸ σῶμα κομίσαντες ἐκεῖθεν ἰωάβου καὶ D tem ex Abeneri exercitu trecenti ſexaginta: Da-
Ἀβισαΐου εἰς Βηθλέεμ, καὶ θάψαντες ἐν τῷ πατρῴῳ vidis novemdecim, præterqve Aſael: cujus ca-
μνήματι, πρὸς Δαβίδην εἰς Χεβρῶνα παρεγένοντο. ἦρξατο μὲν οὖν, ἐξ ἐκείνου δὲ χρόνου τοῖς ἑῴοις ἐμφυ- daver Bethlema reportatum fratres cum patriis
λίου πολέμου. καὶ διέμεινεν ἄχρι πολλοῦ, τοῦ μὲν μὴ monumentis intuliſſent, ad regem ſuum in He-
Δαβίδου κρείττονος ἀεὶ γινομένου, καὶ μᾶλλον ἐκ τοῦ bronem ſunt reverſi. Hoc fuit inter Hebræos
κινδύνοις φερομένου, τοῦ δὲ σαύλου παίδων, καὶ τῶν ὑ- civilis belli initium, quod aliqvandiu duravit, 1. *Reg.* 3.
πηκόων αὐτῶν, καθ' ἡμέραν ἐλαττουμένων. ſed ita, ut Davidis partes magis ac magis profi-
ἐγένοντο δὲ καὶ τῷ Δαβὶδ υἱοὶ τῶν γαμετῶν καὶ παῖδες τοῦ Δαβίδου, cerent, contra eorum, qui ſub Sauli filii degebant
τὸν ἀριθμὸν ἓξ, ἐκ γυναικῶν ἑπτὰ τῶν. ὧν ὁ μὲν πρεσ- E imperio, in deteriores fierent. Interea David
βύτατος ἐκ μητρὸς Ἀχίνας ἦν ὁμωνύμου, ἄμεινον ἐκλη- ſex filios è totidem uxoribus ſuſcepit, quorum
θη. ὁ δὲ δεύτερος, ἐκ γυναικὸς Ἀβιγαίας, Δανιήλου. τοῦ natu maximus è matre Achima natus, Amnon
τρίτου δὲ ἐκ τῆς θολομαΐ θυγατρὸς μαχάμης Φιλίππου dictus eſt. Secundus ex uxore Abigæa Daniel.
βασιλέως Ἀβεσαλώμου ὄνομα. τὸν δὲ τετάρτον, Ἀδωνίαν ἐκ γυναικὸς Ἀγγίτης προσηγόρευσε. Tertius ex Machama filia Tholomæi natus regis
τὸν πέμπτον δὲ καὶ τὸν ἕκτον μηδετοὺς καὶ γάλα ἐπωνό- Geſſitorum, nomine Abeſalon. Quartus Adoni-
μασε δ' ἐμφυλίου πολέμου σωσεῶντος, καὶ συμ- as ex uxore Angite ſuſceptus, qvintum vero &
πλεόντων εἰς ἔργα καὶ μάχην πυκνὰς μεθ' ἑκατέρου τῶν F ſextum Gertheſam & Galam nominavit. Porro
βασιλέων, Ἀβέννηρος δὲ δυνάστης παιδὸς ἀρρίζατήγος, poſt conflatum civile bellum, & crebros partium
σωτὴρ τε ὢν καὶ σφόδρα εὐνοϊκῶς ἔχων τῷ πλήθει, conflictus, præcipuum monumentum fuit in
πάντας συμμένειν τῷ ἰεβοσθὲ παρεσκεύασεν. καὶ Abenero, qui, quod eſſet vir prudens, & ad po-
διέμεινεν ἱκανὸν χρόνον τι ἐκείνῳ φρονοῦντος. ὕστερον pularem gratiam factus, multitudinem in offi-
δ' ἐν ἐγκλήματι γενόμενος Ἀβέννηρος, καὶ λαβὼν αἰτίαν cio continebat, ut longo tempore in fide Je-
ὡς σπεύδοι τῇ σαύλου παλλακῇ, φαυσθᾶ μὲν bosthi permanerent. Deinde vero inſimula-
τοὔνομα, σιβάθ δὲ θυγατρὶ, καὶ καταμεμφθεὶς τῷ ἰεβοσθὲ, tus apud eum, quod conſvetudinem haberet
ἀπειλήσας καὶ θυμωθεὶς ὡς ἀδικίαν τῶν cum concubina ejus Ræſpha filia Sibathi, &
παρ' αὐτοῦ τυγχάνοι, πᾶσαν προνοίαν περὶ αὐτὸν χρό- ea de cauſa objurgatus, dolore & indignatione
μενος, ἠπείλησε μὲν τὴν βασιλείαν εἰς Δαβίδην με- motus, quaſi non bona gratia ſibi pro fideli ſtudio
ταστήσειν, ὑπεδέξατο δ' ὡς οὐ λήψεται τὴν ἰδίαν βούλεσθαι redderetur; minatus eſt ſe regnum ad Davidem
καὶ σώσειν ἀρχὴν τὴν πέραν ἰορδάνου, λήψεσθαι δὲ τὴν αὐτοῦ στρατηγίαν τε καὶ πίστιν. καὶ πέμψας εἰς Χεβρῶνα πρὸς Δα- G translaturum, & declaraturum, quod Jebosthus
βίδην, λαβὼν ὅρκους τε καὶ πίστεις ἤξειν, ἢ μᾶλλον ἔχειν αὐτὸν non tam propria virtute aut prudentia regno
ἑταῖρον καὶ φίλον ἀναπείσαντα τὸν λαὸν, ὃ σαοὺλ μὲν trans Jordanem potiretur, qvam ipſius bellicis
ἀποστῆναι παιδὸς αὐτοῦ ὑποδέξασθαι πάσης χώρας βα- artibus & eximia in eam diem fide. moxq; miſit
σιλέα. ὃ δὴ Δαβὶδ ποιησαμένου τὰς ὁμολογίας, ἤδη in Hebronem ad Davidem, qui ſuo nomine fœ-
πρὸς οἷς Ἀβέννηρος διεπρεσβεύσατο πρὸς αὐτὸν, καὶ πρῶτον πεμφθῆναι τὴν σωφρονῶν ἀξιώσαντος, dus cum eo ferirent, hac conditione, ut inter præ-
cipuos regis amicos reciperetur, ſi populo ad de-
fectionem à filio Sauli concitato, efficeret, ut
David ab univerſis Hebr. rex agnoſceretur. Qui cum
veheméter hoc nuncio lætꝰ cõditionẽ accepiſſet,

ἐδεξιώσατο, ὡς μάλις᾽ εὔνους ἐὼν φίλος (ἐπεκέ-
νου γὰρ ἱκανῶς πολλάκις εἰς τὸ ἀνυποπτότερον τὸν Ἰσβοσθὲ
τὰ ἀληθῶς ἀγαθῶν οἱ πράγματα ἐγχειροῦντες ἀπ-
τοῦσι) λόγοις τὰ μὲν οἰκείων αὐτὸν, ὡς ἐν ἀσφαλεῖ τῷ Ἀβ-
ελέξομαι. ἐπεχώρουν δὲ εἰς τὸ ἐρημότερον τῆς πόλεως,
μόνῳ αὐτῷ ὢν σὺν ἀδελφῷ τῷ ἀδελφῷ, ἀπασάμε-
νος τὸ μάχαιραν, ἅτε τὴν λαγόνα πατάξας καὶ πλαγιά-
μὲν ἀδεκήτως ἔτυπε ἐνεδρεύσας τὸν τρόπον ἐπὶ ἰωάβ,
ὡς μὲν αὐτὸς ἔλεγε πιωρήσαντα ἀσυμήλω τῷ ἀδελ-
φῷ ὃν διώκων ἔβαλεν ἀδίκως ἀπέκτεινεν ἐν τῇ
πρὸς τὴν χεῖρα μάχῃ. ὡς δ᾽ ἐπληγὴς ἔσχε, δείσαντα
μὴ τῆς στρατηγίας ἐπὶ τῷ Δαβὶδ τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς, μὴ
τότων μὲν αὐτὸς ἀφαιρεθείη, λάβοι δ᾽ ὁ τοῦ Δαβίδου
τὸ πρώτιμον πάξιν ἀδίκως. ἐκ τότων ἂν τις καταγνοί-
σειεν, ὅσα ἐπὶ πλείστοις ἐπλεονεξίας ἕνεκα ἐξέρχεται, ἐξ᾽ ὧν μηδενὶ τότων ἐθέλησαν χωρῆσαι. κτή-
σασθαι γὰρ αὐτὰ σπεύδουσι, μᾶλλον μὲν μεγάλων κακῶν λαμ-
βάνειν. ἐπὶ δίκαιοις ἐπιβαλεῖν, πολλῷ χείρωσι τὰ βέ-
βαιον αὐτοῖς τῆς ἐθέλουσιν ἐπιπιθεῖν, ὡς ἐκ ἐμοίου
δικαίου τυγχάνοντα πλεῖστα μέρη ἐξ-
ισοῖς, ἐ σπεύδῃ τοῖς ἐπ᾽ αὐτοῖς ἀγαθοῖς χαίρειν, ἐ-
πεὶ τοῦτο ἐπιλείπει, ἥδε ὑπερβολὴν ἔχοντα συμφε-
ρᾶς. μᾶλλον ἔτι ἐ χαλεπώτερα μηχανᾶται ἐ τολμῶσι
ἐργάζεσθαι τοῖς φόβῳ ἐ ἐπιβαλεῖν. ἀλλὰ περὶ μὲν τότων
ἐκ βραχέσιν αὖθις δεδηλώσθω. Δαβὶδ δ᾽ ἀκέσας
αὐτηκόου τὸν ἀβεῖνηρον, ἤλγησε μὲν τὴν ψυχήν. ἐ-
μαρτύρατο δὲ ἡ πᾶσιν ἀνατείνων εἰς τὸν θεὸν τὴν δεξι-
ὰν καὶ βοῶν, ὡς ἄτε κοινωνὸς εἴη τῆς ἀβεῖνήρου σφαγῆς,
ἅτε κατ᾽ ἐντολὴν ἐ βούλησιν ἰδίαν ἐπόμενος. ἀρὰς δ᾽
αὐτῷ τε φονεύσαντος αὐτὸν δεινὰς ἐπῆρτο, ἐ τὸν οἶκον
αὐτοῦ, καὶ τοὺς συμπράξαντας, ἵνα δοῦναι ἐπιεῖτο τοῖς
ἔπειτα δίκην ἐπὶ τοιούτῳ πονηρῷ. ἐμέλλε γὰρ αὐτῷ μὴ
δόξειν τῶν τῆς καὶ τὸς ὅρκους ἃς ἐδωκεν ἀβεινήρῳ ἔτον ἐμμενεῖν. ἐπεστέλλετο μὲν τοι γε παντὶ τῷ λαῷ,
κλαίειν καὶ πενθεῖν τὸν ἄνδρα, καὶ τοῖς νομιζομένοις τιμᾶν
αὐτὸ τὸ σῶμα. ἐνδύεται γὰρ αὐτὸς μὲν τοῖς ἐδήτοις, ἐν-
δύνται δὲ σάκκους. ἕπεται δὲ πομπῇ, πενθαίνοντας τὸ κλί-
νειν. αὐτὸς δ᾽ ἐφέπετο μὲν τῶν γερόντων καὶ τῶν ἐν ἡ-
γεμονίαις ἔντων, κοσμούμενος τε καὶ τοῖς δακρύοις ἐνδε-
κνύμενος τὸ τε εὐνοεῖν τὸ πρὸς τὸν ζῶντα, καὶ τὸ ὀπὶ τε-
θνηκότι λύπλειν, εἴ μὴ καὶ τῶν αὐτὸ γνωμῶν ἀνήκεσ-
τος. ἅψας δ᾽ αὐτὸν ἐκ χερῶν μεγαλοπρεπῶς καὶ
ὀπιτάφιος τε σὺν γραφαῖς θρήνοις, αὐτὸς ὀπὶ δ᾽
πέφυκεν πρῶτος ἀνεκλαύσατο καὶ παρέδωκε τοῖς ἄλ-
λοις. ἅτας δ᾽ αὐτὸ ἀβεινήρου σωέσχεε ζωὴ ἄλλως, ὡς μη-
δὲ προφῶν ἀναγκαζόντων αὐτὸν τῶν ἑταίρων λαβεῖν.
ἀλλ᾽ ὤμοσε γνησίως μηδενὸς, ἄρχει ἡλίου δυσμῶν.
ταῦτ᾽ εὐνοιαν αὖτω πρὸς δ᾽ ταλήθης ἐφύλαξεν. εἰ τε
δὲ πρὸς τὸ ἀβεῖνηρον φιλοστοργως διακείμενος, σφόδρα
αὐτὸ τῶν πρὸς αὐτὸν τιμῶν ἀποδεικνύς, καὶ φυλακὴν
ἐ πίστεως ἠγκάπησεν, ὅπ᾽ πάντων αὐτὸν ἀξιώσατε τῶν νο-
μιζομένων ὡς συγγενῆ καὶ φίλον, ἀλλ᾽ ἐκ ὡς ἐχθρὸν γε-
νόμενον ὑβρίσαι ἀκόσμως πάφῃ, καὶ ἠμελημένη τε-
λὴν ὡς πᾶν ὅπ᾽ μᾶλλον καὶ ἡμέρᾳ τὴν φύσιν ἔχαιρε,
τὰ αὐτῷ ἑκάστῳ λογιζομένῳ πρόνοιαι εἰς αὐτὸν δ᾽ βασι-
λέως ἐν τοῖς ἐμοῖς, οἵοιπερ τυγχάνοντα τὸν ἀβεινήρου
νεκρὸν ἐώρᾳ. πρὸς τότοις οὖν μάλιστα Δαβίδην γλί-
χεσθαι δόξης ἀγαθῆς, πειώμενον πρόνοιαν ἐν εἰκὸς,
ὡς ἂν θεὶς ἐπαινέσειεν ἐπ᾽ αὐτῷ φονεῦσθηναι τὸ ἀβεινήρου.

A benevolentiam præ ſe ferens (ut ſæpe fit cum ad obtexendas inſidias malum aliqvod facinus molientes ſummam bonitatem ſimulant) ſeorſum à cætero comitatu ſeducit, quaſi ſecretius aliquid cum eo colloqvi vellet: atqve ita abductum in locum portæ ſolitarium, uno tantum fratre Abiſæo præſente ſtricto ferro per ilia trajicit. Hunc exitum habuit vir egregius, inſidiis à Joabo interceptus, ut ipſe videri volebat, in ultionem fratris Aſaelis, quem in prælio ad Hebronem commiſſo Abenerus pertinaciter ſe inſeqventem interemerat: re autem vera quod miſere timeret, ne honore, qvem obtinebat, privaretur, Davide imperium exercitus in Abenerum transferente. Hinc ſane videre licet, qvam nihil non audeant homines ambitioni & avaritiæ dediti, dum nemini cedere volunt. Nam & dum cupitis potiri properant, non dubitant qvodvis perpetrare facinus: & ne quod ſemel nacti ſunt amittant, majora etiam non reformidant: ſic exiſtimantes, levius incommodum eſſe ad ſummum faſtigium non pervenire, qvam ab aſſvetis jam bonis excidere, ideoqve plus illis ſemper audaciæ ſupereſt, dum timent ne priſtina felicitate priventur. Sed de his ſatis eſt paucis admoniſſe. Porro David audita Abeneri nece vehementer indoluit, ſublataqve ad cælum dextera magna voce proteſtatus eſt, quod nec jubente ſe nec conſcio cædes ea fuerit commiſſa. ad hæc diris imprecationibus autorem necis hujus execratus, & familiam ejus & facinoris ſocios præjudicio ſuo damnavit. Valde enim ſollicitus erat, ne videretur hoc contra fœdus cum Abenero ictum fuiſſe admiſſum, edixitqve ut totus populus defleret ac lugeret virum, & ſolennibus funeralibus ei parentaret, ſciſſis veſtibus & ſaccos indutus: atqve hoc modo exequias freqventari voluit, quas & ipſe una cum honoratioribus ac præfectis deduxit, planctu & lacrymis ſatis indicans vel benevolentiam erga vivum, vel mœrorem ob defunctum, quodqve præter ipſius voluntatem interemptus fuerit, qvin & magnifice apud Hebronem ſepultum, ac epitaphio à ſe compoſito honoratum, ſtans ſuper monumentum primus deploravit, ſuoqve exemplo cæteros ad idem faciendum provocavit. adeoq; graviter Abeneri morte affectus eſt, ut nullis amicorum precibus ad guſtandum ea die cibum adduci potuerit, ſed juratus jejunium usqve ad ſolis occaſum ſervaverit. qvod ſane non mediocrem ipſi gratiam apud multitudinem conciliavit. Nam qvotqvot erant Abeneri ſtudioſi, vehementer hunc defuncti extremum honorem & ſervatam ad ultimum fidem probaverunt, qvod omnia in eum contuliſſet, quæ in amicos conferri ſolent, & non ut inimicum aliqvando neglectæ & ignominioſæ ſepulturæ tradidiſſet: tum conſiderantes pro ſe qvisqve egregiam regis benignitatem, eadem ſibi qvoqve ab illo pollicebantur. atqve hoc modo optime David famæ ſuæ conſuluit, nemine amplius ſuſpicante ipſius voluntate cæſum fuiſſe Abenerum. qvin & prius-

[illegible] [illegible] [illegible] [

promiſitqve ei, qvi per ſubjectam vallem in arcem evaſiſſet, totius exercitus imperium ſe commiſſurum. & cum eo certatim omnes enitérentur, cupiditate ſummæ præfecturæ accenſi, Sarviæ filius Joabus alios prævenit, & conſcenſa arce clamore ſublato à rege promiſſum copiarum imperium repopoſcit.

A καὶ ταύτῃ ἐλόντι, στρατηγίαν ἅπαντες ἔλαβε δώσειν ἐπηγγείλατο. πάντων δὲ φιλοτιμουμένων ἀναβῆναι, καὶ μηδένα πόνον ἀκνούντων ὑφίεσθαι διὰ σπουδὴν τῆς στρατηγίας, ὁ σαρβία παῖς ἰώαβος ἐφθη τοὺς ἄλλους, καὶ ἀνέβησεν ἀναβάς, πρὸς τὸν βασιλέα, τὴν στρατηγίαν ἅπαντων.

CAP. III.

David vi captâ Hieroſolymis, Chananæos inde populariter ejicit, urbemqve Judæis victoribus inhabitandam tradit.

B

Κεφάλαιον γ'.

Ὡς πολιορκήσας ἱερουσαλὴμ δαβίδης, καὶ λαβὼν τὴν πόλιν ἐξέβαλεν μὲν ἐξ αὐτῆς τοὺς χαναναίους, ἐνῴκησεν δὲ οἷς αὐτὴν ἰουδαίοις.

EJectis deinde ex arce Jebuſæis, & inſtauratis Hieroſolymis, rex ea civitatem Davidis appellavit, ac per omne regni ſui tempus domicilium inibi habuit, cæterum tempus, qvo apud Hebronem ſolius tribus Judæ rex fuit, ſeptem anni fuêre, & menſes ſex. poſtqvam autem Hieroſolymis regiam ſibi aptavit, indies magis ac magis res ei ex voto ſuccedebant, Deo providente, ut ea urbs egregiis acceſſionibus quam celeberrima redderetur. Per idem tempus Iramus, legatione in hoc miſſa, in amicitiam ac ſocietatem Davidis eſt receptus: miſitqve ei dono materiam cedrinam & architectos ac fabros, qvi regiam ei Hieroſolymis exædificarent. David autem ſuperiorem urbis partem & arcem in ea conditam in unum corpus redegit, cingendumqve eisdem munitionibus Joabo demandavit. Igitur primus David Jebuſæis inde ejectis, à ſe civitatem denominavit. Nam tempore Abrahami, generis noſtri autoris, Solyma vocabatur, nec deſunt, qui affirment, etiam apud Homerum Solymorum nomine hanc urbem intelligendam. templum enim juxta Hebræorum lingvam nominatum eſt hac voce, ſecuritatem ſignificante. Totum autem hoc tempus, ex qvo Jeſus Hebræorum adverſus Chananæos imperator, devictæ regionis agros ſuis diviſit, poſt qvem Iſraelitæ nunqvam barbaros ex Hieroſolymis ejicere valuerunt, usqve ad hanc Davidis expugnationem anni fuêre qvingenti & quindecim. Nec prætermittendus eſt per ſilentium Orphonas, vir inter Jebuſæos opulentus, cui in expugnatione Hieroſolymorum parcitum eſt à rege, tum propter perpetuam ejus erga Hebræos benevolentiam, tum qvia privato qvodam officio demeritus eſt eum, ut paulo poſt magis opportuno loco indicabimus. David deinde alias qvoqve uxores duxit, & concubinas ſibi adjunxit. filios etiam undecim ſuſcepit, qvorum nomina, Amnas, Ellus, Sebas, Nathan, Solomon, Jebar, Eliel, Phalna, Ennaphen, Jenas, Eliphal, & præterea filiam Thamaram. Horum novem ex legitimis conjugibus nati ſunt, duo vero poſtremi è concubinis. Thamara autem Abeſalomi germana fuit.

C

D

E

F

G

Ἐκβαλὼν δὲ τοὺς ἰεβουσαίους ἐκ τῆς ἄκρας, αὐτὸς ἀνοικοδόμησας τὰ ἱερουσάλυμα, πόλιν αὐτῷ δαβίδα προσηγόρευσε, καὶ τὸν ἅπαντα χρόνον ἐν αὐτῇ διέτριβε βασιλεύων. ὁ δὲ χρόνος ὃν τῆς ἰούδα φυλῆς ἠρξε μόνης ἐν χεβρῶνι, ἑπτὰ τὸ ἔτη ἐπὶ, καὶ μῆνες ἕξ. ἀποδείξας δὲ βασίλεια ὅπου τὰ ἱερουσάλυμα, λαμπροτέροις ἀεὶ καὶ μᾶλλον ἐχρῆτο τοῖς πράγμασι, καὶ θεοῦ προνοίᾳ κρείττω ποιῶν αὐτὰ καὶ λαμβάνων ἐπίδοσιν. πέμψας δὲ πρὸς αὐτὸν ἔρημος ὁ τύρίων βασιλεὺς, φιλίαν καὶ συμμαχίαν συνέθετο. ἔπεμψε δ' αὐτῷ καὶ δωρεὰς, ξύλα κέδρινα καὶ τέκτονας ἄνδρας τέκτονας καὶ οἰκοδόμους, οἳ κατασκευάσαι βασίλειον ἐν ἱεροσολύμοις. δαβίδης δὲ, τὴν τε ἄνω πόλιν προσειλεῶν, καὶ τὴν ἄκραν συνάψας ἐν αὐτῇ, ἐπίπεσεν ἓν σῶμα. καὶ προστείχισας ἐπιμελητὴν τῶν τειχῶν κατέστησεν ἰώαβον. πρῶτος οὖν δαβίδης τοὺς ἰεβουσαίους ἐξ ἱεροσολύμων ἐκβαλὼν, ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγόρευσε τὴν πόλιν. ὀπὶ γὰρ ἀβραάμου τε προγόνων ἡμῶν, σόλυμα ἐκαλεῖτο. μετὰ ταῦτα δὲ αὐτὴν φασί τινες ὅτι καὶ ἕμηρος ταύτην ὀνόμασεν σόλυμα. τὸ γὰρ ἱερὸν, τὰ σόλυμα καὶ τὴν ἑβραίων ὠνόμασε γλῶσσαν, ὅ ἐστιν, ἀσφάλεια. ἦν δὲ πᾶς ὁ χρόνος ὁ τῆς ἰησοῦ τε στρατηγοῦ ὀπὶ χαναναίους στρατεύσας, καὶ τὸν πόλεμον καθ' ὃν κρατήσας αὐτῶν κατένειμε ταύτην τοῖς ἑβραίοις, καὶ ὅσον ἐπὶ τοὺς χαναναίους ἐκβαλεῖν ἐξ ἱεροσολύμων ἐδυνήθησαν οἱ ἰσραηλῖται, μέχρις δὲ δαβίδης αὐτοὺς ἐξεπολιόρκησεν, ἔτη πεντακόσια καὶ πεντηκονταδύο. πεπίστευμαι δὲ ἐμπείρως ὀρφέα, πλησίον μὲν ἀνδρὸς τῶν ἰεβουσαίων, ὃς οὐκ ἀναιρεθέντος, ὃν ἐν τῇ ἱεροσολύμων πολιορκίᾳ τοῦ δαβίδου διὰ τὴν πρὸς τοὺς ἑβραίους εὔνοιαν αὐτοῦ, καὶ τινα καὶ χάριν ἐπαγαθὴν πρὸς αὐτὸν ὑπομνήσας τὸν βασιλέα, ὃν μικρὸν ὕστερον δηλώσομεν. ἔγημε δὲ ἄλλας γυναῖκας, πρὸς ταῖς οὔσαις αὐτῷ δαβίδης, δὲ παλλακὰς εἶχεν. ἐπίστευται δὲ καὶ παῖδας ἐνδεκα ἀριθμὸν, οὓς προσηγόρευσεν, ἄμας, ἔμους, ἐβαννάθαν, σολομῶν, ἰεβὰρ, ἐλιλὶ, φάλνα, ἐννάφιν, ἰενάς, ἐλιφαλέ. ἔτι δὲ θυγατέρα θαμάραν. τούτων, οἱ μὲν ἐννέα, ἐξ ἀγνῶν ἦσαν γεγονότες. ὃς δὲ παλαιότατος ἐφάνη μὲν δύο, ἐκ τῶν παλλακίδων θαμάρα δὲ ἐμῆτρος ἀβεσαλώμου ἦν.

CAP. IV.

David Paleſtinorum bello impetitus apud Hieroſolyma victoriam illuſtrem conſequitur.

Κεφάλαιον δ'.

Ὅτι δαβίδης στρατεύσαντας ἐπ' αὐτὸν παλαιστινοὺς ἐν ἱεροσολύμοις ἐνίκησεν.

IV. PAlæſtini autem, cognito, qvod Hebræi Davidem regem creaſſent, collecto contra eos exercitu & occupata convalle, quæ dicitur Gigantium, non procul Hieroſolymis ſita, caſtra ibi poſuerunt,

Γνόντες δὲ οἱ παλαιστινοὶ τὸν δαβίδην, βασιλέα ὑπὸ τῶν ἑβραίων ἀποδεδεγμένον, στρατεύουσιν ἐπ' αὐτὸν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ καταβεβήκει τὴν κοιλάδα τῶν γιγάντων καλουμένην, πόρρω δέ ἐστιν ἀπὸ τῆς πόλεως, ἐν αὐτῇ στρατοπεδευόντων. ὁ δὲ

κληθησομένου ὑπ' αὐτοῦ Σολομῶνος. ὃς προσηκόντως τε προνοεῖν ὡς πατὴρ ὑπὲρ καταγγέλετο, τοὺς μὲν βασιλέως παῖδας φυλάξων, καὶ ὡσαύτως ἂν ἁμαρτόντων τύχῃ νέσῳ καὶ μὴ ἀφορμᾶ. μακρῶν γοῦν παρ' ἐκείνου προφητῶν Δαβίδης, καὶ πεύχαρις ἦν ὅτι τοῖς ἐκγόνοις αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν διαμένουσαν ἐγνωκέναι Θεοῦ, καὶ τὸ οἶκον αὐτοῦ λαμπρὸν εἰδέναι καὶ εὐδόκιμον, πρὸς τὸν κίνδυνον ἀφορμένῃ, καὶ πίστιν ὅτι προσόντων, ἤρξατο προσκυνεῖν, καὶ περὶ πάντων ὧν χαρίσεται παρ' ἐκείνου θεὸς τηλικοῦτο μέρος ἐποιεῖτο τι καὶ δόξης ἀναλογῶν, ὧν τι τοῖς ἐκγόνοις αὐτοῦ καθυπάρχειν τῆς προνοίας, ἰδίᾳ ἐθνῶν καὶ τῆς τούτων ἐλευθερίας ἐπιήσετο. ταῦτα εἰπὼν καὶ τὸν ὕμνησας ἀπαλλάττεται.

qvi vocandus esset Solomon. cujus non aliter, qvam filii curam se habiturum pollicebatur, regnumq; per posteros ejus continuaturum: qvod si quid peccaverit, pœnam non ultra morbos & terræ sterilitatem processuram. His ex propheta cognitis, David lætus, quod jam sciret posteris suis imperium permansurum, & familiam suam fore illustrem ac celebrem, ad arcam se contulit: procidensqve in faciem, adoravit Deum, gratias agens pro omnibus beneficiis acceptis, qvod se ex humili pastore ad tantum rerum fastigium, tantamq; gloriam evexisset: proqve promissa posteris etiam suis felicitate, perpetuaqve providentia, qua res Hebræorum augere atqve ornare non desineret; atq; ita gratiis actis, hymnoqve decantato, à tabernaculo digressus est.

Κεφάλαιον ε'.

Ως τοῖς πέριξ ἔθνεσι στρατεύσας Δαβίδης, καὶ χειρωσάμενος, φόρον ἐπέταξε αὐτοῖς τελεῖν.

CAP. V.

David subactis finitimis gentibus tributa illis imponit.

Διαλιπὼν ὀλίγον χρόνον, ἔγνω δεῖν ὑπὸ τὰς παλαιστινὰς στρατεύειν, καὶ μηδὲν ἀρχὴν μηδὲ ῥᾳθυμίαν ἐν τοῖς πράγμασιν ὁρᾶν ἡγούμενον, ἵν' ὡς τὸ θεῖον αὐτῷ προσῆκε καταπολεμήσας τοὺς πολεμίους, ἐν εἰρήνῃ τὸ λοιπὸν τοὺς ἐκγόνους αὐτοῦ βασιλεύοντας καταλίπῃ. καὶ συγκαλέσας πάλιν τὴν στρατιὰν, καὶ ὡσαύτως ἀγείλας αὐτῇ περὶ πολέμου ἐτοίμην παρεσκευασμένην τυγχάνειν, ὅτι εἰδὼς αὐτὸ καλῶς ἔχειν τε παρ' αὐτῆς, ἄρας ἐκ τῶν ἱεροσολύμων, ὑπὸ τοὺς παλαιστινοὺς ἦκε. κρατήσας δ' αὐτῶν τῇ μάχῃ καὶ πολλὴν τῆς χώρας δοτὸς μέρος, καὶ φορολογίας ὑπὸ τῇ Ἑβραίων, ὑπὸ τοὺς μοναδίτας τὸν πόλεμον μετήγαγε. καί τε μὲν δύο μέρη τῆς στρατιᾶς αὐτῶν, τῇ μάχῃ νικήσας διέφθειρε. τὸ δ' λειπόμενον αἰχμαλώτων ἔλαβε. φόρους τε αὐτοῖς ἐπιτάξας κατ' ἔτος τελεῖν, εἶτα ὑπὸ Ἀδραζάρου τὸν Ἀράμου, βασιλέα δὲ τῆς σωφηνῆς ἐστρατεύσε. καὶ συμβαλὼν αὐτῷ πρὸς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, τῶν μὲν πεζῶν αὐτοῦ διέφθειρεν ὡς δισμυρίους. τῶν δ' ἱππέων, ὡς πεντακισχιλίους. ἔλαβε δὲ καὶ αὐτοῦ ἅρματα χίλια. ἑκατὸν δὲ τὰ πλείω μὲν αὐτῷ ἐφάνησεν, ἑκατὸν δὲ μόνα περισέλαβεν αὐτῷ φυλαχθησόμενα.

NOn multo deinde interjecto tempore expeditionem in Palæstinos decrevit, ablegato omni otio & segnicie, ut, qvemadmodum Deus prædixerat, devictis hostibus, pacatum regnum successoribus relinqveret. Et indicta die militibus ad conveniendum, jussisq; omnibus, ut qvam instructissimi ad bellum essent, ut satis omnia parata existimavit, profectus Hierosolymis in Palæstinam pervenit: hostibusqve magno prælio victis, & bona agrorum parte mulctatis, hisqve agris Judæorum terræ contributis, in Moabitas bellum traduxit. eorum copias ita concidit, ut tertia tantum pars superesset, qvam in deditionem accepit. His qvoqve annuo tributo impositio, contra Adrazarum Arachi filium movit, Sophenorum regem: cum quo ad Euphratem congressus, viginti peditum millia, equites qvinqvies mille occidit. currus etiam, mille cepit, ex qvibus, incensis reliqvis, centum solos sibi reservavit.

V. 2. Reg. 8.

Κεφάλαιον ς'.

Ἡ πρὸς δαμασκηνοὺς Δαβίδου μάχη, καὶ νίκη.

CAP. VI.

Damasceni à Davide vincuntur.

Ἀκούσας ὁ δαμασκοῦ καὶ Σύρων βασιλεὺς Ἄδαδος, ὅτι πολεμεῖ Δαβίδης τὸν Ἀδραζάρου, φίλον ὄντα αὐτῷ μὲν δυνάμεως ἦκεν ἰσχυρᾶς συμμαχήσων, ἀπελαύνειν δ' ὡς προσδοκῶν συμβαλὼν πρὸς τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ. πλεύσας δὲ τῇ μάχῃ, καὶ πολλὴν δοτὸς βαλὼν τῶν στρατιωτῶν. ἔπεσον δὲ αὐτοῦ τῶν Ἑβραίων ἀναιρεθέντες τῆς Ἄδάδου δυνάμεως δισμύριοι, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἔφυγον. μέμνηται δὲ τούτου καὶ βασιλέως καὶ νικόλαος ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν ἱστοριῶν, λέγων ὧδε. μετὰ δὲ τοῦτο πολλῷ χρόνῳ ὕστερον τὸ ἔγχωρίων τις Ἄδαδος ἐνομα, πλεῖον ἰσχύσας δαμασκοῦ τε καὶ τῶν ἄλλης συρίας, ἔξω φοινίκης ἐβασίλευσε. πολεμον δὲ ἐξενέγκας πρὸς Δαβίδην βασιλέα τῶν ἰουδαίας, καὶ πολλαῖς μάχαις κριθεὶς, ὑστάτῃ τε ὕδᾳ τὸν εὐφράτην ἐν ᾗ ἥττατο ἄριστος ἐδόξεν ὢν τῶν βασιλέων χώρᾳ τε ἀνδρεία.

Interim Adadus, Damasci & Syrorum rex, audito, qvod David Adrazaro bellum intulisset, cum esset ejus amicus ac socius, cum valido exercitu in auxilium ejus properat, sperans se bellum ab eo depulsurum. cumqve & ipse non procul Euphrate cum Davide conflixisset, prælio victus magnam exercitus partem amisit. Desideratis enim ex ejus acie viginti millibus, reliqvi fuga saluti suæ consuluerunt. Hujus Adadi etiam Nicolaus in qvarto historiarum suarum libro, in hæc verba meminit. Longo deinde post tempore indigenarum quidam, nomine Adadus, cæteris potentior, Damasci & reliqvæ Syriæ præter Phœnicen regnum obtinuit. Hic, bello inter eum & Davidem Judæorum regem exorto, crebris prœliis cum eo conflictatus, in postremo, quo apud Euphratem victus est, multis editis facinoribus, regem se & virium & animi robore præstantissimum declaravit.

[illegible] [illegible] [illegible] [

Qvam rem David indigniſſime tulit, nihil diſſimulans, non neglecturum ſe injuriam cum contumelia conjunctam, ſed bello vindicaturum in Ammanitas, & pœnas violatæ contra jus gentium legationis a rege eorum exacturum. Qvod poſteaqvam perlatum eſt ad regis barbari neceſſarios, & copiarum ejus præfectos, conſcii ſibi violati fœderis, ac debitam pœnam metuentes, & ipſi ad bellum ſe parabant. & miſſis legatis ad Syrum Meſopotamenorum regem cum mille talentis, ſocietatem ejus hac mercede impetraverunt, adducto in ſuas partes & Suba. Hi reges habebant peditum viginti millia. conduxerunt etiam regem Michæ regionis, & qvartum nomine Iſtobum, qui & ipſi vigintiduo millia militum in armis habebant.

A

B

CAP. VII.

Qvomodo David Meſopotamios devicit.

NOn terruit tamen Davidem Ammanitarum apparatus & inita cum regibus ſocietas, Deo fretum, & ſcientem, quod bonam cauſam haberet, juſſisqve armis injuriam ſibi illatam ulciſceretur. Itaqve Joabo commiſſa belli adminiſtratione, cum lectiſſimo milite eum contra hoſtem miſit: qvi mox ad primariam ejus gentis urbem caſtra admovit. Hoſtibus vero urbem egreſſis, & duas ſe orſim acies explicantibus: alteram qvæ ex auxiliis conſtabat, in patenti campo: alteram vero qvæ Ammanitarum gentis erat, pro portis, qvæ Hebræos ſpectabant: Joabus, hoc animadverſo, & ipſe ad militares artes confugit. & aſſumptis fortiſſimis militum, ipſe Syro aliisqve regibus ſe oppoſuit, reliqvis Abiſæo fratri traditis, juſſit, ut contra Ammanitas aciem dirigeret: admonito prius, ut ſi videret Syros ſibi prævalere, adducto propere ſuo milite ſuccurreret. idem ſe facturum ſi ipſum Ammanitas ægre ſuſtinere contingeret. cum his mandatis dimiſſo fratre, hortatusqve, ut generoſe & alacriter rem gereret, daretqve operam, ne qvam ignominiam acciperet, ipſe Syros aggreditur, qui cum aliqvantiſper magna vi reſtitiſſent, multis ſuorum cadentibus, terga vertere ſunt coacti. qvo viſo, Ammanitæ territi, Abiſæum cum ſuo milite adventantem non expectaverũt, ſed moti ſociorum exemplo, intra mœnia refugerunt. atqve ita Joabus, male mulctatis hoſtibus, victorem exercitum Hieroſolyma reduxit. Nec tamen ea clades Ammanitarum effecit, ut experti ſe impares, in poſterum qviescerent. ſed miſſis nuntiis ad Chalamam Syrorum transeuphratenſium regem, ejus auxilia mercede conduxerunt. Hujus vicem in exercitu gerebat Sabecus, qui conſtabat ex octoginta peditum, eqvitum vero decem millibus. Tum Hebræorum rex, intellecto qvod denuo tam magnas copias Ammanitæ contra ſe paraviſſent, nolens amplius per legatos cum eis bellum gerere, ipſe cum univerſo exercitu Jordanem transgreſſus illis occurrit: & commiſſo prælio, victor evaſit, cæſis peditum qvadraginta, eqvitum vero ſeptem millibus. Sabecus qvoq; hoſtiũ imperator in eo prælio vulnus accepit à rege, ex qvo poſtea curã nõ admittente mo-

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ.

Πῶς δαβίδης ὅπι τὰς μεσοποταμίας στρατεύσας ἐκράτησεν αὐτῶν.

ΟΥ καταπλάγη δὲ πὼ συμμαχίαν ἔτι τ ἀμμανιτῶν δύναμιν ὁ δαβίδης, τῷ θεῷ πιποιθὼς τὸ δικαίως αὐτοῖς ἀνθ' ὧν ὑβρίσθη πολεμεῖν μέλλειν. καὶ ἰώαβον τὸν ἀντιστρατηγὸν, σὺν αὐτῷ τῆς στρατιᾶς τὸ ἀκμαιότατον ἐξ αὐτῆς ἐπιμψε πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ πρὸς τῇ μητροπόλει τ ἀμμανιτῶν ἀραμαῖα καταστρατοπιδεύσατο. τῶν δὲ πολεμίων ἐξελθόντων καὶ παραταξαμένων ἀχόμοι, ἀνιχνῆ, τὸ μὲν δὴ ὑπικρατὲς ἐν τῷ πεδίῳ καθ' αὐτὸ ἐπαχθη. τὸ δὲ ἀμμανιτῶν στράτευμα, πρὸς ταῖς πύλαις ἀντίκρυς τ ἑβραίων. ἰδὼν δὲ ἰώαβος, ἀντιμηχανᾶται. καὶ τοὺς μὲν ἀνδρικωτάτους ὑπιλεξάμενος, ἀντιπαρατάσσει τῷ σύρῳ, καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ βασιλεῦσι. τὸ δὲ ἄλλο παρόδοις ἀδειασαμένου τοῦ ἀδελφοῦ, τοῖς ἀμμανίταις ἐκέλευσεν ἀντιπαρατάξασθαι. ὑπὸν ἂν τοὺς σύρους ἤδη βιαζομένους αὐτὸν καὶ πλέον δυναμένους, μεταγαγόντα τὴν φάλαγγα βοηθεῖν αὐτῷ. τὸ δὲ αὐτὸ ἔπι ποιησάμενος καὶ αὐτὸς, ἀνέσωσε τ ἀμμανιτῶν αὐτὸν καταπονεμένων ἰσάκις. πρεσβεύσαμενος οὖν τ ἀδελφὸν, καὶ παρακαλέσας ἐυψύχως καὶ μὴ θυμικῶς ἅπαντα δράσειν, ἀσφαλείᾳ φοβερωτέρους παρασκευάσας ἀγωνίσασθαι, τὸν μὲν ἀπέλυσε τοῖς ἀμμανίταις μαχησόμενον. αὐτὸς δὲ τοῖς σύροις συνέβαλε. καὶ πρὸς ὀλίγον ἀντεχόντων αὐτῶν καρτερῶς, πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινεν ἰώαβος, ἅπαντας δὲ ἠνάγκασεν εἰς φυγὴν τραπῆναι. ὅτ' ἰδόντες οἱ ἀμμανῖται, καὶ δείσαντες τὸν ἀδελφεὸν, καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ στρατιὰν, οὐκ ἐμεῖναν. ἀλλὰ μιμησάμενοι τοὺς συμμάχους, εἰς τ πόλιν ἐφυγον. κρατήσας οὖν τ πολεμίων ὁ ἰώαβος ἱεροσόλυμα πρὸς τὸν βασιλέα λαμπρῶς ὑπέστρεψε. ὅπερ τὸ πάσμα τοὺς ἀμμανίτας οὐκ ἐπῆσεν ἡρεμεῖν. οὐδὲ μανθάνοντας τὸς κρείττονας, ἡσυχίαν ἄγειν. ἀλλὰ πέμψαντες πρὸς χαλαμαν τὸν τ πέραν εὐφράτην σύρων βασιλέα, μισθοῦνται ἕνεκα συμμαχίαν. ἔχοντα μὲν ἀντιστρατηγὸν σοβέκην, πεζῶν δὲ μυριάδας ὀκτώ. ἱππέων μυρίους. γνοὺς δὲ τ ἑβραίων βασιλεὺς, πάλιν ἐπ' αὐτὸν τοὺς ἀμμανίτας πεπυσμένον δύναμιν συνηθροικότας, ἀφ' ἑαυτῶν ἀπέστειλε τὸν ἰορδάνην ποταμὸν, καὶ ὑπαντήσας αὐτοῖς, συμψας αὐτοῖς εἰς μάχην, ἐνίκησε. καὶ ἀναιρεῖ μὲν αὐτ πεζῶν μὲν εἰς πεντακοσίους μυριάδας, ἱππέων δὲ εἰς ἑπτακισχιλίους. ἐτρωσε δὲ, καὶ τὸν στρατηγὸν σοβέκην, ὃς ἐκ τ πληγῆς ἀπέθανεν.

D

E

F

G

Digitized by Google

[illegible] Ἀλλὰ τὸν μὲν ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἔργῳ τοῦ βίου μεταστάντα ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνον ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπελθεῖν, ἐν ᾧ τὰς ψυχὰς τῶν εὐσεβῶν ἱδρῦσθαι· τοὺς δὲ ἀσεβεῖς καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀδικήμασιν ἀπολομένους εἰς τὸν ἄδικον καὶ κακὸν τόπον ἀπελθεῖν, ἐν ᾧ τὰς τῶν ἀσεβῶν ψυχὰς τιμωρίας ὑπομένειν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἀβραὰμ ἐν τῷ ἄδῃ τὸν πλούσιον ἰδεῖν, καὶ τὸν Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ ἀναπαυόμενον. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Σαμουὴλ τὴν ἐκ τῆς ἐγγαστριμύθου ἀνάκλησιν ἐποιήσατο. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἡσαΐαν τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν.

[illegible] Ἀλλὰ τὸν μὲν ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἔργῳ τοῦ βίου μεταστάντα ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνον ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπελθεῖν, ἐν ᾧ τὰς ψυχὰς τῶν εὐσεβῶν ἱδρῦσθαι· τοὺς δὲ ἀσεβεῖς καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀδικήμασιν ἀπολομένους εἰς τὸν ἄδικον καὶ κακὸν τόπον ἀπελθεῖν, ἐν ᾧ τὰς τῶν ἀσεβῶν ψυχὰς τιμωρίας ὑπομένειν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἀβραὰμ ἐν τῷ ἄδῃ τὸν πλούσιον ἰδεῖν, καὶ τὸν Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ ἀναπαυόμενον. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Σαμουὴλ τὴν ἐκ τῆς ἐγγαστριμύθου ἀνάκλησιν ἐποιήσατο. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἡσαΐαν τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν.

[illegible] Ἀλλὰ τὸν μὲν ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἔργῳ τοῦ βίου μεταστάντα ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνον ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπελθεῖν, ἐν ᾧ τὰς ψυχὰς τῶν εὐσεβῶν ἱδρῦσθαι· τοὺς δὲ ἀσεβεῖς καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀδικήμασιν ἀπολομένους εἰς τὸν ἄδικον καὶ κακὸν τόπον ἀπελθεῖν, ἐν ᾧ τὰς τῶν ἀσεβῶν ψυχὰς τιμωρίας ὑπομένειν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἀβραὰμ ἐν τῷ ἄδῃ τὸν πλούσιον ἰδεῖν, καὶ τὸν Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ ἀναπαυόμενον. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Σαμουὴλ τὴν ἐκ τῆς ἐγγαστριμύθου ἀνάκλησιν ἐποιήσατο. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἡσαΐαν τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν.

[illegible] Ἀλλὰ τὸν μὲν ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἔργῳ τοῦ βίου μεταστάντα ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνον ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπελθεῖν, ἐν ᾧ τὰς ψυχὰς τῶν εὐσεβῶν ἱδρῦσθαι· τοὺς δὲ ἀσεβεῖς καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀδικήμασιν ἀπολομένους εἰς τὸν ἄδικον καὶ κακὸν τόπον ἀπελθεῖν, ἐν ᾧ τὰς τῶν ἀσεβῶν ψυχὰς τιμωρίας ὑπομένειν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἀβραὰμ ἐν τῷ ἄδῃ τὸν πλούσιον ἰδεῖν, καὶ τὸν Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ ἀναπαυόμενον. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Σαμουὴλ τὴν ἐκ τῆς ἐγγαστριμύθου ἀνάκλησιν ἐποιήσατο. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἡσαΐαν τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν.

[illegible] Ἀλλὰ τὸν μὲν ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἔργῳ τοῦ βίου μεταστάντα ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνον ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπελθεῖν, ἐν ᾧ τὰς ψυχὰς τῶν εὐσεβῶν ἱδρῦσθαι· τοὺς δὲ ἀσεβεῖς καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀδικήμασιν ἀπολομένους εἰς τὸν ἄδικον καὶ κακὸν τόπον ἀπελθεῖν, ἐν ᾧ τὰς τῶν ἀσεβῶν ψυχὰς τιμωρίας ὑπομένειν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἀβραὰμ ἐν τῷ ἄδῃ τὸν πλούσιον ἰδεῖν, καὶ τὸν Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ ἀναπαυόμενον. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Σαμουὴλ τὴν ἐκ τῆς ἐγγαστριμύθου ἀνάκλησιν ἐποιήσατο. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἡσαΐαν τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν. Ἐπὶ τοῦ τοιούτου τόπου τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ἄδῃ ὄντα τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν ἰδεῖν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον τόπον ἀπῆλθεν.

Subdivisio
fine tibi ad ſpiritum ſanctificationis per fidem
veritatis.

CAP. VIII.

Quomodo ſanctificatio ſpiritus per fidem veritatis operetur.

QUomodo ergo ſanctificatio ſpiritus per fidem veritatis operetur, ſic ſcire poſſumus. Quia ſicut ſanctificatio ſpiritus per fidem veritatis operat

Fig. 1. Fig. 2.

[illegible] [illegible] [illegible] [

προπεμφθεὶς δι' ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, ἀνελάμβανε τοὺς ἰδίους ἐκπεφευγότα κεκοπωμένους. ἀβεσαλὼμου δ' καὶ Ἀχιτόφελ τὰ συμβούλου προπεμφθέντος εἰς Ἱεροσόλυμα, σὺν ἅπαντι τῷ λαῷ καὶ Δαβίδου φίλος ἦκε πρὸς αὐτούς. καὶ προσκυνήσας αὐτὸν στεφανοῖ τὴν βασιλείαν εἰς αἰῶνα, καὶ αὐτὸν παρῄνει πάντα χρόνον. φήσαντος δ' ἐκείνου πρὸς αὐτὸν, τί δήποτε Φίλος ἐν τοῖς νῦν μάλιστα τὰ πατρὸς αὐτὸν μεθῆκεν, πρὸς ἅπαντα πρὸς εἶναι δόξας, οὐ σὺν αὐτῷ νῦν ἐστι, ἀλλὰ καταλιπὼν ἐκεῖνον, μεταβαίνει πρὸς αὐτόν. δεξιῶς ὑποκρινέμενος καὶ σωφρόνως, εἶπε χὴ ἔπεσθαι δεῖν αὐτὸν τῷ θεῷ, καὶ τῷ παντὶ πλήθει. τούτων οὕτω μὴ σοῦ δέσποτα μεθημένων εἰκότως ἕπομαι κἀγώ. τὴν χὴ βασιλείαν ἔλαβες παρὰ τοῦ θεοῦ. τὴν αὐτὴν μέν τοι πίστιν καὶ εὔνοιαν ἐνδείξομαι, πιστεύσθω εἶναι Φίλος, ἣν οἶδά με τῷ πατρί σου παρεσχημένον. ἀχαναχτῶν δ' οὐδὲν προσήκειν τοῖς παροῦσι, οὐ χὴ εἰς ἄλλην οἰκίαν ἡ βασιλεία μεταβέβηκε, μεμένηκε χὴ ἐπὶ τῆς αὐτῆς, ἡνίκ' ἀφῃλαβόντος. ταῦτα λέγων ἔπεισεν, ὥστε ἀν χὴ αὐτὸν ἔσχε, καὶ καλέσας τὸν Ἀχιτόφελον, συνεβούλευετο αὐτῷ τί δεῖ ποιεῖν. ὁ δὲ παρῄνεσε, τοῖς τοῦ πατρὸς αὐτῷ παλλακοῖς συμβῆναι. ἐκ τούτου παρεσκεύασε τὸν λαὸν ἔλεγε, πιστεύσαντα ὡς ἀληθάλακιαι στι τὸ πρὸς αὐτὸν ἔστι, καὶ μὴ πάλιν συμφρατεύσεσθαι προθυμίας ἐπὶ τὸν πατέρα. μέχρι χὴ δεῦρο φανερὰν ἔχθραν ἀναλαμβάνειν δεδιέναι, προσδοκῶντας ὑμᾶς ὁμονοήσειν. πειθοῦς δ' τῇ συμβουλίᾳ, κελεύει σκηνὴν αὐτῷ πῆξαι τοὺς οἰκέτας ἐπὶ τοῦ βασιλείου, τοῦ πλήθους ὁρῶντος, καὶ παρελθὼν, συνέχεται τῇς τοῦ πατρὸς παλλακῆς. ταῦτα δ' ἐγένετο κατὰ τὸν νάϊα προφήσαντα τὴν τοῦ Δαβίδου σημαίνων τὸν ἐκ τοῦ παιδὸς ἐσομένων ἐπίθεσιν προεφήτευσε.

A Delatus deinde ad Jordanem, ſuos ex itinere fatigatos ibi recolligebat ac reficiebat. Interim Abeſalomo cum Achitophele conſiliario Hieroſolyma ingreſſo, concurſu populi ſalutantis ad eos facto, inter cæteros etiam Davidis amicus ad eos venit, & adorato novo rege, precatus eſt illi perpetuum hoc imperium. Rogatus deinde ab eo, qvid ita cum hactenus inter præcipuos ac fidiſſimos patris amicos eſſet habitus, nunc deſerto illo ad ſe tranſiret: cordate reſpondit, non eſſe Dei voluntati & populi conſenſui repugnandum. Hos, inquit, tibi ſtudentes, ego quoque meritò ſequor. à Deo enim regnum hoc accepiſti. quod ſi in tuorum numerum recipere dignatus fueris, quam fidem & benevolentiam patri tuo me præſtitiſſe noſti, eandem tibi præſtabo. Nemo enim præſentem ſtatum iniquè ferre debet, quando non in aliam familiam regnum translatum eſt, ſed in eadem manet, filio ſuccedente. His verbis juveni omnem ſuſpicionem exemit. Advocato deinde Achitophele conſultabatur, quidnam eſſet agendum. Is ſuaſit, ut cum paternis pellicibus congrederetur. Sic enim populum conſtantius in partibus perſeveraturum, ſublata reconciliationis ſpe: & promptè contra patrem militaturum. Nam hactenus non libenter eos inimicos ſe illi profiteri, veritos, ne pax inter patrem & filium coeat. Paruit juvenis, juſſitqve famulis, ut in regia tentorium ſibi erigerent, inſpectante populo, in quod ingreſſus cum pellicibus patris concubuit. Idque totum juxta Nathanis prophetæ vaticinium evenit, qvod David futurum, ut ab uno è filiis oppugnaretur, prædixerat.

Κεφάλαιον Θ'.

Ὡς ἐπανέστησε Ἀβεσάλωμος ἐπὶ τὸν πατέρα Δαβίδην, καὶ ἀπώλετο σὺν τῇ στρατιᾷ.

CAP. IX.

Abeſalomus contra patrem profectus cum exercitu perit.

Ποιήσας δ' Ἀβεσάλωμος τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ἀχιτόφελου, δεύτερον αὐτὸν συμβουλεύειν ἠξίου περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τὸν πατέρα. μυρίους δ' αὐτὸν ἐπιλέκτους αἰτήσαντος ἐκείνου, καὶ τὸν πατέρα κτείνειν αὐτός· ἐπὶ τοὺς σὺν αὐτῷ σώους ἀναχθῆναι ὑποχωροῦντος, καὶ βεβαίως τόπῳ τὴν βασιλείαν ἐσεσθαι φήσαντος, Δαβίδου μηκέτι ζῶντος, ἀρεσθεὶς τὴν γνώμην μεγάλῃ τὴν χουσὶν, τὸν Δαβίδου ἀρχιφίλον. ἅτοις γὰρ αὐτὸν ἐκεῖνος ἐκάλει· ἡ τὴν Ἀχιτόφελ γνώμην αὐτῷ δηλώσας, τί ἡ αὐτῷ δοκεῖ πρᾶξαι αὐτὸς ἐπυνθάνετο. ὁ δὲ συνιδὼν ὅτι γνωμενῶν ὧν ὁ Ἀχιτόφελ συνέβαλλε, κινδυνεύσει Δαβίδης συλληφθεὶς ὑποπτεῦσαι, ἐναντία ἐπειρᾶτο γνώμην εἰσφέρειν. οὐ γὰρ ἀγνοεῖς ἔφην ὦ βασιλεῦ, τὴν δ' πατρὸς καὶ τῶν σὺν αὐτῷ νῦν ὄντων ἀνδρείαν. ἔτι καὶ πάλαι πολέμους πεπολέμηκε, καὶ πάντοτε κρατῶν τῶν πολεμίων ἀπῆλθε. νῦν δὲ εἰκὸς αὐτὸν ἐπὶ στρατοπέδου μένειν, στρατηγήσει γὰρ ἱκανώτατος, καὶ προειδὼν ἀπάτην ἐπερχομένων πολεμίων. ἀλλὰ καὶ τῶν ἑτέραν ὁπλίπων τοὺς ἰδίους εἰς τινα τῶν αὐλώνων αὐτὸν ὑποκρύψαι, ἢ πρὸς πέτρα τινὶ λοχήσαι. συμβαλόντων δὲ τῶν ἡμετέρων, οἱ μὲν ἐκείνου, πρὸς μικρὸν ὑποχωρήσουσι. θαῤῥήσαντες δ' ὡς τῷ βασιλέως αὐτοῖς ἐγγὺς ἐντὸς ἀντισήσονται.

HOc Achitophelis conſilium executus, iterum poſtulat, quid de belli ratione cenſeat. Reſpondit ille, oportere ſibi attribui decem millia lectorum militum. Cum his ſe profectum interfecturum patrem, atque ita partibus ſuis incolumitatem, & ipſi ſecurum imperium eadem opera, Davide ſublato, pariturum. Hac ſententia delectatus accerſit Chuſim Davidis amicorum principem: ſic enim eum ille vocabat: & expoſito Achitophelis conſilio, quid ipſi videretur, quærebat. At ille intelligens quod hoc modo David in poteſtatem redactus facile occidi poſſet, contrariam ſententiam attulit. Scis, inquit, rex, virtutem patris, & eorum, qui illum ſeqvuntur, qvod in multis conſiliis ſemper victor evaſit. Profectò veteranus bellator artibus contra nos utetur, & intellecto noſtrorum adventu, noctu vallem aliquam cum parte militum inſidebit, aut poſt rupem aliquam delitescet. Deinde noſtris exercitum ejus invadentibus, paulatim illi pedem referent, expectantes occaſionem, dum regi propiores facti totis viribus in pugnam redeant.

1. Reg. 17.

Quand Dieu donna la loi à Moïse, il lui dit : Tu ne feras point de graven image, ni aucune figure de ce qui est au ciel, ni de ce qui est en la terre, ni de ce qui est dans les eaux, pour les adorer et les honorer. Et Moïse ajouta : Tu ne feras point de dieux d'or ni d'argent pour me les associer. Ainsi, il ne permit pas même de faire des images pour les mettre dans le temple, afin que ce qui devait être le plus saint lieu de la terre ne fût pas rempli de ce qu'il y a de plus impur. Mais nos ancêtres, oubliant ces défenses, ne laissèrent pas de faire des images de bœufs et de lions d'or, et de les mettre dans le temple. Ils ne craignirent pas même de faire des figures de chérubins, qui sont des animaux inconnus à la nature, et de les mettre dans le lieu le plus saint du temple, qu'ils appellent le Saint des saints. Ils ne craignirent pas même de faire des figures de chérubins, qui sont des animaux inconnus à la nature, et de les mettre dans le lieu le plus saint du temple, qu'ils appellent le Saint des saints. Ils ne craignirent pas même de faire des figures de chérubins, qui sont des animaux inconnus à la nature, et de les mettre dans le lieu le plus saint du temple, qu'ils appellent le Saint des saints.

Quand Dieu donna la loi à Moïse, il lui dit : Tu ne feras point de graven image, ni aucune figure de ce qui est au ciel, ni de ce qui est en la terre, ni de ce qui est dans les eaux, pour les adorer et les honorer. Et Moïse ajouta : Tu ne feras point de dieux d'or ni d'argent pour me les associer. Ainsi, il ne permit pas même de faire des images pour les mettre dans le temple, afin que ce qui devait être le plus saint lieu de la terre ne fût pas rempli de ce qu'il y a de plus impur. Mais nos ancêtres, oubliant ces défenses, ne laissèrent pas de faire des images de bœufs et de lions d'or, et de les mettre dans le temple. Ils ne craignirent pas même de faire des figures de chérubins, qui sont des animaux inconnus à la nature, et de les mettre dans le lieu le plus saint du temple, qu'ils appellent le Saint des saints. Ils ne craignirent pas même de faire des figures de chérubins, qui sont des animaux inconnus à la nature, et de les mettre dans le lieu le plus saint du temple, qu'ils appellent le Saint des saints. Ils ne craignirent pas même de faire des figures de chérubins, qui sont des animaux inconnus à la nature, et de les mettre dans le lieu le plus saint du temple, qu'ils appellent le Saint des saints.

δαβίδην ἢ πορεύσειν μέλλειν ἔλεγε καὶ ἐπανήξειν ὅπ
τιλὼ βασιλείαν. ἄμεινον οὖν ἐφησεν εἶναι τὸ ζῆν αὐτὸν
ἐξαγαγεῖν ἐλευθέρως καὶ μεγαλοφρόνως, ἢ ἀδοξεῖν
αὐτὸν εἰς κόλασιν δαβίδη, ὃς καθόλου πάντα σωφρο-
νεῖν ἀβεσαλώμῳ παῦτα διελεχθεὶς, καὶ παρελθὼν
εἰς τὸ μυχαίτατον τῆς οἰκίας, ἀνήρτησεν αὐτόν. καὶ τὸν
μὲν ἀχιτόφελον, τοιοῦτου θανάτου δικαίαν αὐτὸν ψηφι-
σάμενον, καθελόντες ἐκ τῆς ἀγχόνης, ἐκήδευσαν οἱ συγ-
γενεῖς. ὁ δὲ δαβίδης, διαβὰς τὸν ἰορδάνου καθὼς προ-
ρήκαμεν, εἰς παρεμβολὰς καλλίστην καὶ ἐχυροτάτην
πόλιν ἀφικνεῖται. δέχονται δ' αὐτὸν ἁπάντων μάλιστα πάν-
τες οἱ πρῶτοι τῆς χώρας, κατὰ τὸ ἀεὶ τῆς τύχης φυ-
γῆς, καὶ κατὰ πάντα τῆς προτέρας εὐπραξίας. ἦσαν δὲ
οὗτοι βερζελλαῖος ὁ γαλααδίτης, καὶ σιφὰρ ὁ τῶ ἀμ-
μανιτιδῶ δυνάστης, καὶ μαχὶρ ὁ τῆς γαλααδιτι-
δὸς χώρας πρῶτος. οὗτοι πᾶσαν αὐτῷ, καὶ τῶν σκηνῶν τὴν
ὑπαρχοῦσαν εὐθηνίαν παρεῖχον, ὡς μήτε κλίνας ὑπο-
λειπομένας ἐρωμένας, μήτε ἄρτους καὶ οἶνον, ἀλλὰ καὶ θη-
μάτων ἀφθονίαν χορηγῆσαι, καὶ τῶν εἰς ἀνάπαυσιν ἁ-
πάντων κεκοσμημένοις καὶ τροφὴν χρησίμων εὐπορίαν παρ-
σχεῖν πρόθυμος. καὶ οἱ μὲν ἐν τούτοις ἦσαν. ἀβεσαλωμῶ-
δὲ, ἀθροίσας μεγάλην στρατιὰν τῶν ἐβραίων ὑπὲρ τὸν πα-
τέρα, καὶ διαβὰς τὸν ἰορδάνου ποταμὸν, οὐ πόρρω κατέ-
ζευξε τῶν παρεμβολῶν ἐν ᾗ γαλααδιτῶν χώρα, κα-
θίστησι στρατηγὸν πάσης τῆς δυνάμεως ἀμεσσαι, εἰς τὸ
ἰωάβου πέμψαι τὸ συγγενοῦς αὐτῷ. πατρὸς μὲν γὰρ ἰωὶ, ἰε-
θὲρ ἦν, μητρὸς δὲ ἀβιγαίας. αὕτη δὲ καὶ σαρουΐα ἰωάβ
μήτηρ ἀδελφὴ ἦσαν δαβίδου. ὡς δὲ ἐξηριθμήσαντο
τοὺς σὺν αὐτῷ δαβίδης, ὡσεὶ τετρακισχιλίους εὗρεν ὄν-
τας, οὐκ ἐγκαθεῖναι πρὸ ἐπ' αὐτὸν ὁ ἀβεσαλωμῶ ἐλ-
θὼν. προσθεὶς δὲ τοῖς οὖσι χιλιάρχους καὶ διελὼν εἰς τρία
μέρη τὴν στρατιὰν, τὸ μὲν, τῷ στρατηγῷ παρέδωκεν
ἰωάβῳ. τὸ δὲ, τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀβεσσαῖ. τὸ δὲ τρίτον
μοῖραν ἐνεχείρησεν ἐθναίῳ, συμπάθει μὲν ὄντι καὶ φίλῳ,
οὐκ ὢν τῆς γιτθῶν πόλεως ὑπάρχοντι. βεβουλημένον δὲ συν-
εκστρατεύειν αὐτὸν οὐκ ἐάσασθαι οἱ φίλοι, γνώμῃ κατα-
σχόντες σοφωτάτῃ. νικηθέντες μὲν γὰρ σὺν αὐτῷ, πᾶσαν
ἀποβαλεῖν ἐλπίδα χρῆσιν ἔφασκον. ἂν δὲ ἡττηθέντες
ἐνὶ μέρει τῆς δυνάμεως, τὰ λοιπὰ πρὸς αὐτὸν φεύγωσιν,
ἀμύνονα συσκευάζειν αὐτὸν ἰσχύι. ἐνενοήσαν δὲ
καὶ τοὺς πολεμίους οὐκ εἶναι ἄλλο μετ' αὐτῷ στράτευ-
μα εἶναι. ἡδεῖς δὲ τῇ συμβουλείᾳ ταύτῃ, μένειν μὲν αὐ-
τὸν ἐν ταῖς παρεμβολαῖς ἔκρινεν. ἐκπέμπων δὲ τοὺς
φίλους καὶ τοὺς στρατιώτας ὅπ τὸν πόλεμον παρεκάλ
πρόθυμίαν ἐναποδεῖξασθαι, καὶ πίστιν καὶ μνήμην ὑπὲρ
μετρίως ἔχοντος παρ' αὐτῷ ἐπυχον. φείσασθαι δὲ καὶ τῶ
παιδὸς ἀβεσαλώμου, κρατήσαντας ἡντιβόλει, μὴ κα-
κὸν αὐτὸν ἐργάσηταί τι πλεονεκτήσαντες αὐτῷ. καὶ ὁ μὲν
νικᾶν αὐτοὺς ἐπηύξατο, ἐκπέμπει τὴν στρατιάν.
ἰωάβου δὲ προσπαίξαντος τῶν δυνάμιν ἄντικρυ τῶν
πολεμίων ἐν τῷ πεδίῳ τῷ μεγάλῳ, ἐξέσπασεν πρὸ-
βεβλημένῳ δρυμὸν, ἀντιπάλῳ τῶν στρατιῶν καὶ ἀβε-
σάλωμος. καὶ συμβολῆς γενομένης, ἔργα μεγάλα χει-
ρῶσι καὶ τόλμης παρ' ἀμφοτέρων ἐπεδείκνυτο. τῶν
μὲν, ὑπὲρ τῆς τῶν βασιλείαν ἀπολλαθεῖν δαβίδην πα-
ρακινδυνεύοντων καὶ πίστη προθυμίᾳ χρωμένων. τῶν
δὲ, ἵνα μὴ καὶ παῦτῶν ἀβεσάλωμος ἀφαιρεθῇ καὶ
δῶ τῷ πατρὶ δίκας κολασθείς, ἀνθ' ὧν ἐτόλμησεν,
οὐδὲν οἰκονομοῦντων, οὔτε πᾶσι οὔτε πᾶσιν, ἐπ
δὲ τῶν πλησίον, ἵνα μὴ κρατηθῶσιν ὑπὸ τῶν σὺν
ἰωάβῳ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ στρατηγοῖς ὄντων ἐλάττω-
ν. gè præstarent, ignominiosum ducebant tanto

A Davidem enim omnino superiorem hoc bello
fore, & amissum regnum recepturum esse. Præ-
stat igitur, inquit, magno animo, ut virum in-
genuum decet, è vita exire, quam Davidi ob fi-
lio navatam contra eum operam excarnifican-
dum se præbere. His dictis in penitissimas ædes
digressus, seipse suspendit. atqve ita Achitophe-
lem, suopte judicio tali morti addictum, co-
B gnati ejus laqueo demptum funeraverunt. Cæ-
terum David superato, ut diximus, Jordane, per-
venit Castrum, pulcherrimam ac munitissi-
mam ejus tractus urbem. Ibi cum summa be-
nevolentia ab omnibus ejus regionis optima-
tibus exceptus est, partim præsenti hominis ne-
cessitate motis, partim reverentia pristinæ feli-
citatis, fuerunt autem hi Berzellæus Galadita,
& Siphar Ammanitidis dynastes, & Machirus
C Galaditidis regionis primas. Hi quicquid ad
victum pertinebat, largiter regi cum suis præ-
bebant, ut nec lecti strati eis deessent, nec panis
ac vinum, quin & carnium copia semper ade-
rat, & quicquid vel ad alimoniam, vel ad lassi-
tudinis refectionem opus esset. Interim Abesa-
lomus, coacto grandi contra patrem exercitu, X.
& trajecto Jordane amne, constitit non longe
D à Castro oppido Galaditidis, loco Joabi præpo-
sito exercitui cognato ejus Amasa. prognatus
enim erat patre Jotharsa, & matre Abigæa. hæc
verò & Sarvia Joabi mater, sorores erant Da-
vidis. Rex autem, recensitis qui circa se erant, 2. Reg. 18.
comparatoque numero circiter qvatuor mil-
lium, decrevit non expectare dum Abesalo-
mus prior ipsum aggrediatur, sed creatis tri-
bunis, divisoqve in tres partes exercitu, unam
E Joabo imperatori attribuit, alteram fratri ejus
Abisæo: tertiam tradidit Ethæo, amico quidem
& familiari, sed è Gitta oriundo. Ipsum autem
volentem adesse in exercitu amici prohibue-
runt, idque prudentissima ratione. Si enim
eo præsente vincerentur, nihil spei reliqvum
fore. qvod si una parte exercitus victi, cum cæ-
teri ad ipsum refugissent, reparandarum vi-
rium facultatem non defore. alioqvin etiam
F hostem fulspicaturum, alium exercitum cir-
ca regem esse. Placuit hoc consilium: itaque per-
svasus apud Castrum mansit. Sed dum amicos
ad pugnam dimitteret, obtestabatur, ut memores
omnium acceptorum beneficiorum strenuam
ac fidelem operam sibi navarent: & ut post victo-
riam filio parcerent, ne occiso illo, aliquid mali in
seipsum statuerent: atq; ita precatus illis victori-
am, exercitum emisit. Cæterum cum Joabus ex
adverso hostium aciem suam explicuisset in pla-
G nicie sylvam à tergo habente, Abesalomus quo-
que suos contra eduxit: & congressi, acriterque
pugnantes multa utrinque præclara facinora
edebant: his dummodo David regnum recipiat,
quidvis periculi magno animo contemnentibus:
illis contra ne Abesalomus & hoc privetur, & pa-
tri insuper audaciæ pœnas det, nihil non vel
facere vel pati paratis. Iidem cum numero lon-
ge pauciores Joabi militibus succumbere:

Quod Iudex ad ea quæ ad officium pertinent, non ad ea quæ ad personam, respondere debeat.

Ergo quia Iudex ad ea quæ ad officium pertinent, non ad ea quæ ad personam, respondere debet: si quis ei de his quæ ad officium pertinent, obiecerit, ut ad ea respondere debeat. Si quis ei obiecerit, ut ad ea respondere debeat, quæ ad personam pertinent, non debet

[illegible] [illegible] [illegible] [

Quod si quis dubitet, quomodo fieri possit, ut ex duobus numeris, quorum neuter per se quadratus est, productus quadratus fiat, is sciat, hoc fieri non posse, nisi numeri illi inter se similes fuerint, hoc est, nisi numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se sint primi. Quod si ergo numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se primi non fuerint, ut fieri debeat, ut productus quadratus fiat, ipsi numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se similes esse debent. Quod si ergo numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se similes fuerint, ut fieri debeat, ut productus quadratus fiat, ipsi numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se similes esse debent. Quod si ergo numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se similes fuerint, ut fieri debeat, ut productus quadratus fiat, ipsi numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se similes esse debent.

Quod si quis dubitet, quomodo fieri possit, ut ex duobus numeris, quorum neuter per se quadratus est, productus quadratus fiat, is sciat, hoc fieri non posse, nisi numeri illi inter se similes fuerint, hoc est, nisi numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se sint primi. Quod si ergo numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se primi non fuerint, ut fieri debeat, ut productus quadratus fiat, ipsi numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se similes esse debent. Quod si ergo numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se similes fuerint, ut fieri debeat, ut productus quadratus fiat, ipsi numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se similes esse debent. Quod si ergo numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se similes fuerint, ut fieri debeat, ut productus quadratus fiat, ipsi numeri, qui ex divisione per communem mensuram oriuntur, inter se similes esse debent.

a magnificentia regia nihil remittitur. Hinc
Ezechiel Cap. XLV. 8. Principibus Israel
dicit: Recedite a violentia & rapinis, & fa-
cite judicium & justitiam, auferte exactiones
vestras a populo meo, dicit Dominus Deus.
Pondus justum, & ephi justum, & bath
justum habebitis. Ephi & bath unius mensu-
ræ sint, ut bath decimam partem homer
teneat, & ephi decimam partem homer: ad
homer mensura eorum exigetur. Siclus
autem viginti obolos habebit: viginti sicli,
& viginti quinque sicli, & quindecim sicli
mina vobis erit. Ubi Principes Israel ad-
monentur, ut a violentia & rapinis recedant,
& justum pondus, justum ephi, & justum
bath habeant. Ephi & bath unius mensuræ
sint, ut bath decimam partem homer teneat,
& ephi decimam partem homer: ad homer
mensura eorum exigetur. Siclus autem viginti
obolos habebit: viginti sicli, & viginti quinque
sicli, & quindecim sicli mina vobis erit.
Ubi Principes Israel admonentur, ut a vio-
lentia & rapinis recedant, & justum pondus,
justum ephi, & justum bath habeant. Ephi
& bath unius mensuræ sint, ut bath decimam
partem homer teneat, & ephi decimam partem
homer: ad homer mensura eorum exigetur.
Siclus autem viginti obolos habebit: viginti
sicli, & viginti quinque sicli, & quindecim
sicli mina vobis erit. Ubi Principes Israel
admon

ad ſe attrahendum, ſed ſi ſuperficies ſit ſphærica, ſi ſuperficies ſit ſphærica, ſi ſuperficies ſit ſphærica,

cui omnes simul unanimiter occurrere debuerint. Principes verò tribus Judæ rogabant, ut æqvo animo ferrent, qvòd præventi essent. Exhibitum enim hoc officium propter cognationem, qva devinctum sibi ferventioribus studiis prosequerentur. neqve enim se hac de causa ulla munera accepisse, ut merito ægrè ferre debeant, serius se ad illum perveniisse. Non tulerunt hoc dictum cæterarum tribuum principes: Demiramur, inqviunt, fratres, qvod regem vobis propriè cognatum vindicatis, ac si non omnium nostrum cognatus sit habendus, qvem omnibus nobis ex æquo Deus præesse voluit. ergo cùm totus populus undecim partes habeat, vos unicam, tantoqve potiores simus, præter æqvum fecistis, qvod
2. *Reg.* 20. nobis nescientibus ad regem veniistis. In hac principum altercatione exortus est vir qvidam malus ac seditiosus, Sabæus filius Bochoriæ, tribus Beniamitidis: qvi sublata voce in medio multitudinis exclamavit: Non est nobis pars apud Davidem, nec hæreditas apud Jessæi filium: Simulque cornicine jussò canere bellicum, omnes relicto Davide illum sunt secuti, sola Judæ tribu circa eum manente, à qua mox in regiam Hierosolymorum est deductus. Ubi concubinis, cum quibus filius Absalomus congressus fuerat, in alias ædes traductis, omnia benignè; ut antè, administrari jussit, ipse verò posthac non amplius eis est usus. Amasam deinde exercitui præposuit, dignitate in hunc collata, quæ prius Joabi fuerat: jussitqve, ut collectis, quantis posset, è tribu Judæ copiis post triduum ad se veniret, ut eum tradito exercitu cum imperio contra Bochoriæ filium mitteret. Qvo ad colligendum militem profecto, qvum in ea re occupatior mature non rediret: tertia die rex Joabo dixit, non esse in rem publicam dilationem, Sabæo concedi: ne forte instructior factus plus damni det, plusque exhibeat negotii, qvam modo Absalomus exhibuisset. Non est, inqvit, ulterius expectandum, sed cum his, quæ nunc ad manum sunt, copiis, & sexcentorum cohorte, cum Abisæo fratre hostem persequere: & ubicunque illum adeptus fueris, da operam, ut prælio decernatur: & cave, ne occupatis munitis urbibus multorum nobis certaminum & laborum materiam præbeat. Joabus nihil cunctatus paruit, & assumpto fratre ac cohorte, reliquisque, qui tum Hierosolymis aderant militibus, contra Sabæum raptim exercitum ducit. Cumque Gabaonem, qvi vicus quadraginta stadiis a Hierosolymis abest, perveniisset, obviam ei factus est Amasa magnum exercitum adducens. Ibi Joabus thorace munitus: accinctusq; gladio, accedente ad complectendum Amasa, de industria gladium sibi è vagina elabi passus est: eoqve mox à terra sublato, & altera manu barba Amasæ ceu deosculandi prehensa, improviso ictu ventrē ei perfodit, hominemq; confecit: facinus sanè impium,

ὡς δεῖν ἐμοῦ πάντας μιᾷ γνώμῃ πιθησθαι τῷ ὑπάντησιν. εἰ δ' ἄρχοντες τῆς ἰούδα Φυλῆς, μὴ δυσχεραίνειν αὐτοὺς ἠξίουν προληφθέντας. ἡ γὰρ συγγενεῖς ὄντες αὐτῷ, καὶ διὰ τὸ πᾶλλον προσήκειν, καὶ στέργοντες Φιλοσωμ. οὐ μήτοι γε διὰ τὸ προελθεῖν δῶρα λαβεῖν αὐτοὺς, ἵν' ἔχωσιν ὅπῃ τοῦτο δυσφορεῖν, ὕστεροι πρὸς αὐτὸν ἐλθόντες. ταῦτα τῶν τῆς ἰούδα Φυλῆς ἡγεμόνων εἰπόντων, εἰ τῶν ἄλλων ἄρχοντες, οὐκ ἠνύχασαν. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἔφασαν ὦ ἀδελφοὶ, θαυμάζομεν ὑμᾶς αὐτῶν ὑπεκαλουμένους μόνον συγγενῆ τὸν βασιλέα. ὁ γὰρ τῷ ἁπάντων ἐξουσίαν ὡς ἀπὸ θεοῦ λαβὼν, πάντων ἡμῶν εἶναι συγγενὴς κρίνεται. καὶ διὰ τί μὲν λαὸς ἅπας ἴσον δέκα μοίρας ἔχει, μίαν δ' ἡμεῖς. καὶ πρεσβύτεροι ἐσμὲν, καὶ οὐκ ἐπίστασθε δίκαια κρύφα καὶ λεληθότως ἐλθόντες πρὸς τὸν βασιλέα. ταῦτα τῶν ἡγεμόνων πρὸς ἀλλήλους διαλεχθέντων, αἴρει τις πανηγις, καὶ σάλπιγξ χαίρων, ὄνομα σαβαῖ ὑὸς βοχορεμου τῆς βενιαμίτιδ Φυλῆς, πᾶς ἐν μέσῳ πρὸς τὸ πλῆθ, μέγα βοήσας, εἶπεν, οὐτ' ἔχει τις ἡμῶν μοῖραν δαβίδου μοίρας, οὔτε κλῆρον παρὰ τῷ ἰεσσαίου παιδί. καὶ μὴ τοὺς λόγους αὐλήσωμεν κέρατι, σημήνῃ πόλεμον πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ πάντες ἠκολούθησαν ἐκείνῳ, δαβὶδην καταλιπόντες. μόνη δ' αὐτῷ παρέμεινεν ἡ ἰούδα Φυλὴ, καὶ κατέσχεν αὐτὸν εἰς τὸ ἐν ἱεροσολύμοις βασίλειον. καὶ τὰς μὲν παλλακὰς, αἷς ὁ ἰὲς αὐτὸ σωπλθεν ἀβεσάλωμ, εἰς ἄλλου μετήγαγεν οἰκίαν, πάντα προσθεὶς αὐταῖς χορηγῶν τὰ ἐπιτήδεια τὰς ἐπιμελουμένους, αὐτὰς δ' οὐκ ἐπλησίαζεν αὐταῖς. ἀποδείκνυσι δ' καὶ τὸν ἀμεσσαὶ στρατηγὸν, καὶ τῷ τάξιν αὐτῷ ἐφ' ἧς ἰωαβ λῷ δίδωσιν. ἐκέλευσε δ' στρατιὰν ὅση δύναται συναγαγόντα ἐκ τῆς ἰούδα Φυλῆς, μὴ ἡμέρας τρεῖς, ὡς αὐτὸν ἐλθεῖν, ἵνα σὺν αὐτῷ πᾶσιν τῷ δυνάμιν, ἐκπέμψῃ πολεμήσοντα τὸν υἱὸν βοχορεμ. ἐξελθόντες δ' ἀμεσσαὶ, καὶ περὶ τῷ ἄφρισιν τῆς στρατιᾶς βραδύναντες, ὡς οὐκ ἐπανῆκε, τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἰωαβ ἔλεγεν, ἐκ εἶναι συμφορον ἀνοχὴν τῷ σαβαῖῳ διδόναι. μὴ γὰρ μείζονα ἐκ πολεμον σωβαδῆ, μείζονων κακῶν καὶ πραγμάτων αἴτιος ἡ ἀβεσάλωμ αὐτὸς κατέση γήσηται. μὴ προέμενε τίνων ἐπ μηδὲν ἀλλὰ τῷ οὔσαν σωμαλαβῶν δύναμιν, καὶ τοὺς ἑξακοσίους μὴ ἀδελφοῦ σου, διῶκε τὸν πολέμιον. καὶ ὅπου ποτ' ἂν αὐτὸν καταλάβῃς ὄντα, πειρᾶσθαι συμβαλεῖν. παρόδοσαν δ' αὐτὸν Φήσας, μὴ πόλεις ἐχυρὰς καταλαβόμενος, ἀγῶνας ἡμῖν καὶ πόλους ἰσχυροὺς σωβασκάσῃ. ἰωαβ δ' οὐκ ἐπ μελλεν ἐκρεμνεν. ἀλλὰ τὸν τ ἀδελφὸν καὶ τοὺς ἑξακοσίους παραλαβὲ, ὅση λοιπὴ δύναμις ἐν τῆς ἱεροσολύμοις ἕπεσθαι κελεύσας, ἐξώρμησεν ὅπῃ τὸν σαβαῖον. ἤδη δ' ἐν γαβαὼν, χώμη δ' ἐστὶν αὐτῇ σφόδρα ἀπέχουσα παρακοντα τῶν ἱεροσολύμων, γεγωνημένος, πολλὴν ἀμεσσᾶ δύναμιν ἀγαγόντος, ἀπήντησεν αὐτῷ. ὡς ἐζωσμένος δ' μάχαιραν, ἐ ἐφόρα ἐνδεδυμένος ἰωαβ, προσιόντος ἀσπάσασθαι δ' ἀμεσσᾶ, φιλοτέχνως τῷ μαχαίρᾳ αὐτομάτως ἐκ τῆς θήκης ἐπίπτειν ἐκπεσεῖν. βαρύσας δ' αὐτῷ ὑπὸ τῆς γῆς, καὶ τῇ ἑτέρᾳ τὸν ἀμεσσᾶν ἐγχὺς γνόμενον ὡς καταφιλήσων τοῦ γνίου λαβόμενος, οὐ προσιδόμενον εἰς τῷ γαστέρα πλῆξας ἀπέκτεινεν, ἔργον διαπρεπέστατον παντελῶς ἀνόσιον,

ἀγαθὸν

ad quadrandum circulum. Et Thebites, filius Chore, scripsit de motu octave sphere, et de quantitate anni solaris. Et Albategnius scripsit de motu octave sphere, et de quantitate anni solaris, et de motu trepidationis. Et Alfraganus scripsit de motu octave sphere, et de quantitate anni solaris, et de motu trepidationis, et de motu stellarum fixarum, et de motu planetarum

cui omnes ſimul unanimiter occurrere debuerint. Principes verò tribus Judæ rogabant, ut æqvo animo ferrent, qvòd præventi eſſent. Exhibitum enim hoc officium propter cognationem, qva devinctum ſibi ferventioribus ſtudiis proſeqverentur. neqve enim ſe hac de cauſa ulla munera accepiſſe, ut merito ægrè ferre debeant, ſerius ſe ad illum perveniſſe. Non tulerunt hoc dictum cæterarum tribuum principes: Demiramur, inqviunt, fratres, qvod regem vobis proprié cognatum vindicatis, ac ſi non omnium noſtrum cognatus ſit habendus, qvem omnibus nobis ex æqvo Deus præeſſe voluit. ergo cùm totus populus undecim partes habeat, vos unicam, tantoqve potiores ſimus, præter æqvum feciſtis, qvod
2. *Reg.* 20. nobis neſcientibus ad regem veniſtis. In hac principum altercatione exortus eſt vir qvidam malus ac ſeditioſus, Sabæus filius Bochoriæ, tribus Beniamitidis: qvi ſublata voce in medio multitudinis exclamavit: Non eſt nobis pars apud Davidem, nec hæreditas apud Jeſſæi filium: Simulque cornicine juſſo canere bellicum, omnes relicto Davide illum ſunt ſecuti, ſola Judæ tribu circa eum manente, à qua mox in regiam Hieroſolymorum eſt deductus. Ubi concubinis, cum quibus filius Abeſalomus congreſſus fuerat, in alias ædes traductis, omnia benignè, ut antè, adminiſtrari juſſit, ipſe verò poſthac non amplius eis eſt uſus. Amaſam deinde exercitui præpoſuit, dignitate in hunc collata, quæ prius Joabi fuerat: juſſitqve, ut collectis, quantis poſſet, è tribu Judæ copiis poſt triduum ad ſe veniret, ut eum tradito exercitu cum imperio contra Bochoriæ filium mitteret. Qvo ad colligendum militem profecto, qvum in ea re occupatior mature non rediret: tertia die rex Joabo dixit, non eſſe in rem publicam dilationem Sabæo concedi: ne forte inſtructior factus plus damni det, plusque exhibeat negotii, qvam modo Abeſalomus exhibuiſſet. Non eſt, inqvit, ulterius expectandum, ſed cum his, quæ nunc ad manum ſunt, copiis, & ſexcentorum cohorte, cum Abiſæo fratre hoſtem perſequere: & ubicunque illum adeptus fueris, da operam, ut prælio decernatur: & cave, ne occupatis munitis urbibus multorum nobis certaminum & laborum materiam præbeat. Joabus nihil cunctatus paruit, & aſſumpto fratre ac cohorte, reliquisque, qui tum Hieroſolymis aderant militibus, contra Sabæum raptim exercitum ducit. Cumque Gabaonem, qvi vicus quadraginta ſtadiis a Hieroſolymis abeſt, perveniſſet, obviam ei factus eſt Amaſa magnum exercitum adducens. Ibi Joabus thorace munitus: accinctusq; gladio, accedente ad complectendum Amaſa, de induſtria gladium ſibi è vagina elabi paſſus eſt: eoqve mox à terra ſublato, & altera manu barba Amaſæ ceu deoſculandi prehenſa, improviſo ictu ventrē ei perfodit, hominemq; confecit: facinus ſanè impium,

ὡς δεῖν ἐμοῦ πάντας μιᾷ γνώμῃ πιθήσασθαι τῷ ὑπάτῳ. οἱ δ' ἄρχοντες τῆς ἰούδα φυλῆς, μὴ δυσχεραίνειν αὐτοὺς ἠξίουν προληφθέντας. καὶ γὰρ συγγενεῖς ὄντες αὐτῷ, καὶ διὰ τὸ πρόθυμον προσκόψειν, καὶ σπεύσοντες φθάσαι. οὐ μήτοι γε διὰ τὸ προελθεῖν δῶρα λαβεῖν αὐτοὺς, ἵν' ἔχωσιν ὅπως τοῦτο δυσφορεῖν, ὕστεροι πρὸς αὐτὸν ἐλθόντες. ταῦτα τῶν τῆς ἰούδα φυλῆς ἡγεμόνων εἰπόντων, οἱ τῶν ἄλλων ἄρχοντες οὐκ ἠνέσχοντο. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἔφασαν ὦ ἀδελφοὶ, θαυμάζομεν ὑμᾶς αὐτῶν προκαλεσαμένους μόνον συγγενῆ τὸν βασιλέα. ὁ γὰρ τῶν ἁπάντων ἐξουσίαν ὡς ἐκ θεοῦ λαβὼν, πάντων ἡμῶν εἶναι συγγενὴς κρίνεται. καὶ διὰ τὸ μὲν λαοῖς ἅπασι ἴσον μοῖραν ἔχει, μίαν δὲ ἡμεῖς. καὶ πρεσβύτεροι ἐσμὲν, καὶ οὐκ ἐπιοῦσαι δίκαια κρύφα καὶ λεληθότως ἐλθόντες πρὸς τὸν βασιλέα. τοιαῦτα τῶν ἡγεμόνων πρὸς ἀλλήλους διαλεχθέντων, ἀνὴρ τις πονηρὸς, καὶ σφόδρα χαίρων, ὄνομα σαβεᾶ, υἱὸς βοχορέου τῆς βενιαμίτιδος φυλῆς, στὰς ἐν μέσῳ πρὸς τὸ πλῆθος, μέγα βοήσας, εἶπεν, οὐκ ἔχει τις ἡμῶν μοῖραν δαβίδου μοίρας, οὔτε κλῆρον παρὰ τῷ ἰεσσαίου παιδί. καὶ μὴ τοὺς λόγους σαλπίσαις κέρατι, σημαίνει πόλεμον πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ πάντες ἠκολούθησαν ἐκείνῳ, δαβίδην καταλιπόντες. μόνη δὲ αὐτῷ παρέμεινεν ἡ ἰούδα φυλὴ, καὶ καθίσησεν αὐτὸν εἰς τὸ ἐν ἱεροσολύμοις βασίλειον. καὶ τὰς μὲν παλλακὰς, ἃς ὁ υἱὸς αὐτοῦ σωμῆλθεν ἀβεσάλωμ, εἰς ἄλλον μετήγαγεν οἰκίαν, πάντα προσθεὶς αὐταῖς χορηγίαν τὰ ὀφειλόμενα τοῖς ὀφειλομένοις, αὐτὰς δὲ οὐκ ἐπλησίαζεν αὐταῖς. ἀποδεικνυσι δὲ καὶ τὸν ἀμεσσὰν στρατηγὸν, καὶ τῷ τάξιν αὐτῷ ἐφ' ᾗς ἰωαβ τῷ δίδωσιν. ἐκέλευσε δὲ στρατιὰν ὅση δύναται συναγαγόντα ἐκ τῆς ἰούδα φυλῆς, μὴ ἡμέρας τρεῖς, ὡς αὐτὸν ἐλθεῖν, ἵνα φόβους αὐτῷ πᾶσιν τῇ δυνάμιν, ἐκπέμψῃ πολεμήσοντα τὸν υἱὸν βοχορίου. ἐξελθόντες δὲ ἀμεσσὰ, καὶ πρὸ τῆ ἀφορισμὸν τῆς στρατιᾶς βραδύναντες, ὡς οὐκ ἐπανῆκε, τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἰωαβ ἔλεγεν, ὐκ εἶναι σύμφορον ἀνοχὴν τῷ σαβεᾶ δίδοναι. μὴ φθάσειν ἐν πλείονι φόβοσκόμῃ, μείζονων κακῶν καὶ πραγμάτων αἴτιον ἡ ἀβεσάλωμ αὐτοῖς κατέσῃ χρήσαι. μὴ πρέπειν οὖν ἐπὶ μηδὲν ἀλλὰ τῇ οὖσαν φόβαλεῶν δύναμιν, καὶ τοὺς ἑξακοσίους μὴ ἀβεσσαίου δὲ ἀδελφοῦ σου, διώκειν τὸν πολέμιον. καὶ ὅπου ποτ' ἂν αὐτὸν καταλάβῃς ὄντα, πειρᾶσθαι συμβαλεῖν. παρόδασιν δὲ αὐτὸν φθάσαι, μὴ πόλεις ἐχυρὰς καταλαβόμενον, ἀγῶνας ἡμῖν καὶ πόλεως ἰδρῶτας φόβοσκέσθαι. ἰωαβ δὲ οὐκ ἐπὶ μέλειν ἐκέλευεν. ἀλλὰ τὸν τε ἀδελφὸν καὶ τοὺς ἑξακοσίους παραλαβὲ, καὶ ὅση λοιπὴ δύναμις ἔῳ ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἕπεσθαι κελεύσας, ἐξόρμησεν ὅπη τὸν σαβεᾶν. ἤδη δὲ ἐν γαβαὼν, κώμη δέ ἐστιν αὕτη σταδίους ἀπέχουσα παρὰ ἑξήκοντα τῶν ἱεροσολύμων, γεγενημένον, πολλὴν ἀμεσσᾶ δύναμιν ἀγαγόντα, ἀπήντησεν αὐτῷ. προσιόντα δὲ ἤ μάχαιραν, ἣ θώρακα ἐνδεδυμένον ἰωαβ, προσιόντα ἀσπάσασθαι δὲ ἀμεσσᾶ, φιλοτίχνως τῇ μάχαιρᾳ αὐτομάτως ἐκ τῆς θήκης ἐπίπτειν ἐκπεσεῖν. βασάσας δὲ αὐτῇ δεξιᾷ τῆς γῆς, καὶ τῇ ἑτέρᾳ τὸν ἀμεσσὰν ἐγγὺς ἰόντα ὡς καταφιλήσων τοῦ γένειου λαβόμενον, οὐ προσιδόμενον εἰς τὴν γαστέρα πλήξας ἀπέκτεινεν, ἔργον διαπεραξάμενον παντελῶς ἀνόσιον, ἀγαθὸν

[illegible] [illegible] [illegible] [

ita ut hoc audito universus populus ad salutan-A dum eum concurreret. Dum hæc ita geruntur, qvi ex Abesalomi exercitu cladi superfuerunt, domum reversi nuncios oppidatim dimiserunt, admonentes qvantum beneficiorum à Davide accepissent, & qvomodo post multa ac magna bella in libertatem ab eo vindicati fuissent: & quam iniqvè hoc ejecto alteri regnum commisissent: itaque debere eos, B extincto quem elegerant, Davidem rogare, ut omissa ira in gratiam populum suum recipiat, & quemadmodum antea curam reipublicæ suscipiat. De hac re crebri nuncii veniebant ad regem: isqve mox Sadoco & Abiatharo pontificibus per literas mandavit, ut principes tribus Judæ compellent, turpe illis esse, alias tribus ante eos in regnum Davidem reponere, maxime cum is tribulis sit ac C consanguineus. pari modo Amasam imperatorem eos alloqui jussit, qui fieret, qvod cum esset ipsius ex sorore nepos, exercitui non persuaderet, ut Davidi regnum in manus reddat. Sperandam autem illi non solum veniam, quæ jam contigisset, verum etiam universarum copiarum præfecturam, quam Absalomus ei concesserat. Pontifices vero tum principes dicta tribus sunt alloqvuti, tum Amasam ostenta regis pollicitatione in partes ipsius traduxerunt. Ac primum contribules Davidis incunctanter per legatos eum in regnum revocant: qvorum exemplo simul & Amasæ autoritate moti cæteri Israelitæ & ipsi idem faciunt, atqve hæ legationes ad eum Hierosolymis excipiendum confluebant. Sed sin- E gulare Judæ tribus officium extitit, qvæ usque Jordanem amnem illi occurrit. eodem præsto fuit Semeis filius Geræ, seqventibus mille viris è tribu Beniamitica: nec non Siba libertus Sauli comitatus quindecim filiis & servis viginti. Hi una cum tribu Judæ ponte ripas fluminis junxerunt, ut rex cum suis absqve negocio transire posset. Ut verò ad Jordanem pervenit, salutatus est à tribu Judæ: & Semeis in pontem progressus, acci- F densqve ad regis pedes, rogabat veniam commissorum, utqve infensus sibi esse desineret, neve recepta potestate in se primum animadverteret, reputaretque id quoque, qvod erroris pœnitentia ductus, primus ipse revertenti occurrisset. In hunc modum supplicanti ac misericordiam imploranti Abisæus Joabi frater: Satin hoc, inquit, putas ad effugiendum supplicium, quod maledico in re- G gem divinitus electum ore es commeritus? Tum rex ad eum versus: Desinite Sarujæ filii, neve novas turbas ac seditiones excitate. Sic enim vos existimare volo, hanc esse mihi aditialem regni diem, qvamobrem juro me omnibus omnem pœnam remittere, qvi quocunque modo in majestatem meam peccaverunt, neque in quenquam ea de causa animadversurum esse. tu qvoque Semei bono animo esto, nihil de supplicio sollicitus.

ὡς ἅπαντα τὸν λαὸν ἀκούσαντα σωθέντα μεῖναι τοὺς αὐτὸν καὶ καταπαύσαντας. καὶ ταῦτα μὲν τοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον. οἱ δ' ἐκ τῆς μάχης ἀναχωρήσαντες τῶν ἐβραίων μετ' ἀβεσάλωμου γνόμβροι παρ' ἑαυτοῖς ἔκαστοι, διέπεμπον κ' πόλεις, παραμυθούμενοι αὐτοὺς ὧν ἐπάθοσαν, καὶ τῆς ἐλευθερίας ἣν ἐκ πολλῶν καὶ μεγάλων πολεμῶν ἀνασωσάμενοι αὐτοὶ πολέμων παρέσχε. μεμφόμενοι δ' ὅτι τῆς βασιλείας αὐτὸν ἐκβαλόντες ἄλλῳ τινὶ ἐπεχείρησαν. καὶ νῦν πυνθανόμενοι τὸν καταπαύσαντα ἐπ' αὐτῶν ἡμῶν, τὸν προκαλοῦσι δαβίδην, παύσασθαι μὲν τῆς ὀργῆς, εὐνοϊκῶς δ' πρὸς αὐτοὺς ἔχειν. τῶν δ' πραγμάτων, καθὼς ἤδη καὶ πρότερον πειράσθαι πρόνοιαν τὴν βασιλείαν ἀποβαλόντα. ταῦτα μὲν οὖν συνεχέστερον ἀπηγγέλλετο τῷ δαβίδη. κἀκεῖνος οὐδὲν ἧττον ἔπεμψε πρὸς σάδωκον καὶ ἀβιάθαρον τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα τοῖς ἄρχουσι τῆς ἰούδα φυλῆς ἀναλεχθῶσιν, ὡς αἰσχρὸν ἐστιν αὐτοῖς, ἄλλας φυλὰς πρὸ ἐκείνης δαβίδην χειροτονῆσαι βασιλέα, καὶ ταῦθ' ὑμῶν συγγενῶν ὄντων, καὶ πρὸς αὐτὸν κοινὸν αἷμα κεκληρωμένων. τί δ' αὐτὸς καὶ ἀμεσᾶ τῷ σφετέρῳ πρόσεπαξεν αὐτοὺς λέγειν, ὅτι τῆς ἀδελφῆς υἱὸς ὢν αὐτοῦ μὴ πείθει τὸ πλῆθος δαβίδῃ τὴν βασιλείαν ἀποδοῦναι. πρόσοδόκαν δ' παρ' αὐτοῦ, μὴ ἀλλαγὴν μόνον, ἀλλ' ἤδη γεγονέναι. καὶ τοῦ λαοῦ σφᾶς πείσαντα καὶ ἀβεσάλωμον παρέσχεν. κ' οἱ μὲν ἀχθεῖσαι, ἃ μὲν τῆς φυλῆς ἄρχουσι διελέχθησαν. ἃ δ' τὸν ἀμεσᾶν ἔπεισαν τὸν βασιλέως πρὸς αὐτὸν εὐνοίας ἐγχειρεῖν τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ φρονοῦσι. κ' πείθει γε τὴν φυλὴν, παραιτήσασθαι πέμψαι πρὸς δαβίδην πρέσβεις, προκαλουμένους εἰς τὴν ἰδίαν ἐπανελθεῖν βασιλείαν. τὸ δ' αὐτὸ κ' πάντες ἐποίουν οἱ ἰσραηλῖται, πρεσβεύσαντες πρὸς ἀμεσᾶ. τῶν μὲν πρέσβεων ἀφικομένων πρὸς αὐτὸν εἰς ἱεροσόλυμα παρεγένοντο. πάντας δ' ἁπλῶς τοὺς ἄλλους ἐφθασεν ἡ ἰούδα φυλὴ πρὸς τὸν ἰόρδανον ποταμὸν ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως. κ' ὁ γέρα πᾶς σεμεεῖς, μεθ' χιλίων ἀνδρῶν, οὓς ὁπλίσας βενιαμιτῶν φυλῆς ἐπῆγε. κ' σιβᾶς δ' ἀπελεύθερος σαούλου, κ' οἱ παῖδες αὐτοῦ πεντεκαίδεκα τὸν ἀριθμὸν ὄντες, μεθ' οἰκετῶν ἑκατὸν εἴκοσι. εὐθὺς σὺν τῇ ἰούδα φυλῇ τὸν ποταμὸν ἐπέφυρωσαν, ἵνα ῥᾴστη διάβασις μετὰ τῶν ἰδίων ὁ βασιλεὺς. ὡς δ' ἦκεν ὅπου τὸν ἰόρδανον, παρέστησαν μὲν αὐτῷ ἡ ἰούδα φυλή. προσέπεσε δ' ἀναβὰς ὅπου τὸν μέφυραν σεμεεῖς, καὶ καταχὼν αὐτοῦ τοὺς πόδας, ἐδεῖτο συγγνώμης περὶ τῶν εἰς αὐτὸν ἡμαρτημένων, & μὴ μνησθῆναι πικρόν αὐτῷ, μηδὲ τοῦτον πρώτην ἡγήσασθαι τὴν τιμωρίαν ἐν ἐξουσίᾳ γενόμενον. λογισάμενος δ' ὅτι καὶ μετανοήσας ἐφ' οἷς ἐφάλη πρῶτος ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν εἰσπύθοιτο. ταῦτα ἀνθελοῦντος αὐτοῦ καὶ οἰκτίζομένου, ἀβεσσαῖ ὁ ἰωάβου ἀδελφός, ἀλλὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν οὐ τεθνηξῇ βλασφημήσας τὸν χρῖστὸν τοῦ θεοῦ καταχειρίσαντα βασιλέα; δαβίδης δ' ὅπλις ῥᾳθεὶς εἰς αὐτὸν, οὐ παύεσθ' εἶπεν ὦ σαρβία πηγαῖοι. μὴ κινήσητε πάλιν ἡμῖν κοινὰς ὅπλ τὰς πρώτας ταραχὰς καὶ στάσεις. οὐ γὰρ ἀγνοεῖν ὑμᾶς ποιοῦμαι τὸ σήμερον ἄρχοντα τῆς βασιλείας. διὸ πᾶσιν ἀφιεὶς τὰς κολάσεις τοῖς ἀσεβήσασιν ὄμνυμι, καὶ μηδένα τῶν ἁμαρτόντων ἐπιξελθεῖν. σύ τε εἶπεν ὦ σεμεεῖ, θαῤῥεῖ. καὶ θεὸς μηδὲν ὡς τεθνηξόμενον. ὁ δ', προσκυνήσας αὐτὸν προῆγε.

ἀπη-

At ille, adorato rege, cœpit eum præcedere.

Quod si quis dicat, Cur non ex ipsa materia, quæ ad
Deum pertinet, Deus ipse generatus est? Quia non
ita est. Neque enim ex ea, quæ Deo subjecta est, ge-
nitus est, sed ex nihilo. Quod enim ex nihilo factum
est, non ex ea, quæ Deo subjecta est, materia factum
est. Quod si quis dicat, Cur non ex ipsa materia, quæ
Deo subjecta est

ABCD, quadrilaterum ABCD. Dico, quod quadrilaterum ABCD est quadratum. Quoniam enim ABCD est rectangulum, erit quilibet angulorum ejus rectus. Et quia AB, BC, CD, DA, sunt æquales, erunt quilibet duo eorum æquales. Ergo quilibet quatuor eorum æquales. Ergo ABCD est quadratum. Quod erat demonstrandum.

Si fuerit quadrilaterum ABCD, cujus duo latera opposita AB, CD, sint æqualia, et duo anguli ad AB, scilicet A et B, sint recti, et AB non sit æqualis BC, nec CD æqualis DA: dico, quod ABCD est rectangulum. Quoniam enim A et B sunt recti, erunt AD, BC, parallelæ. Ergo ABCD est rectangul

XIII. 1. Mortuo autem Alexandro, regnum eius ad Antigonum transiit, qui
Alexandri
regnum
Antigono
transit.
Antigonus
Asiæ rex.
Seleucus
Babylonis
rex.
Ptolemæus
Ægypti rex.
Lysimachus
Thraciæ rex.
Cassander
Macedoniæ
rex.
Antigonus
Demetrium
filium
Seleuco
contra
Ptolemæum
mittit.
Demetrius
Ptolemæum
vincit.
Ptolemæus
Demetrium
vincit.
Demetrius
Seleucum
vincit.
Seleuc

Tyriis & Sidoniis hanc ſuppeditantibus, à qvi- A
bus hujus copiam impetraverat, dicebatqve ſuis
amicis, hæc ideo ſe apparare, ut filio ſucceſſuro
materiam ad ædificandum relinqveret, & non
tum demum eam comportare neceſſe habeat, ad-
huc per ætatem rudis talium negotiorum, ſed o-
mnibus in promptu ſitis facile opus perſolvat.

τυρίων αὐτῷ ταῦτα πεμπόντων καὶ σιδωνίων. ἐπεστέλ-
κει δὲ αὐτοῖς τῶν τ ξύλων χορηγίαν, ὡς τε τὰς φί-
λας ἐλέγε ἐμοὶ τὰ ἐπιτήδεια ἀγοράζειν νῦν, ἵνα τὸ μέλλοντι
παῖδι βασιλεύειν μετ' αὐτὸν, ἐτοιμίαν τῶν ὑλῶν τῆς οἰ-
κοδομίας ἔχ καταλείπῃ, καὶ μὴ τότε συμπεραίνῃ νέ-
ος ὢν, καὶ τ πικτῶν ἄπειρ. μὴ τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ
τὴν ἐμπειρίαν ἔχων, ῥᾴδιον τὸ ἔργον.

CAP. XI.

David ſe vivente Solomonem filium ſuum regnum auſpicari voluit.

B

Κεφάλαιον ια'.

Ὡς δαβίδης ἐπὶ τοῖς σολομῶνα τὸν ὑὸν αὐτοῦ ἐδίδαξεν βασιλέα.

ACcito deinde Solomoni filio mandavit, ut, qvamprimum regnum adeptus eſſet, templum Deo conſtrueret, dicens, ſe id voluiſſe quidem, ſed oraculo prohibitum, qvod propter crebra bella cruentus haberetur: prædictumqve ſibi id ædificium a fatis deſtinatum filiorum natu minimo, qvi Solomon eſſet appel- C landus: qvem non aliter, qvam filium patri, ipſi Deo curæ futurum: atqve etiam totam Hebræorum regionem hoc principe felicem fore, & inter cætera bona, id qvod omnium eſt potiſſimũ, pacem habituram, utpote alienam non tantum ab externis bellis, verum etiam ab inteſtinis ſeditionibus. Ergo, inqvit, qvandoqvidem à Deo deſignatus es rex, anteqvam natus, da operam, D ut alioqvin etiam dignus ſis ejus providentia, pietatem colens, & juſtitiam atqve fortitudinem, & præcepta ejus legesqve per Moyſem traditas obſervans, & ab iis eas violari non permittens: & inſuper templum, qvod, te regnante, ſtrui ſibi voluit, cura, ut, ſicut debes, ei reddas, nihil deterritus operis magnitudine. omnia enim ante obitum parata tibi relinqvam. Scito ſane auri qvidem collecta decem millia, argenti vero talentorum centum millia: æris item ac ferri tantum congeſſi qvantum vix numero comprehendi poſſit: & adhæc lapidum ac lignorum materiam copioſiſſimam. Habes præterea multa millia fabrorum lignariorum & cæmentariorum: & ſi qvid his defuerit, tu ſupplebis. Qvapropter, hoc opere abſoluto, carus eris Deo, eumq; perpetuum protectorem habebis. Poſt hæc adhortatus eſt principes populi, ut in ea ſtructura filium adjutarent, & ſecuri de omnibus adverſantibus, cultui tantum divino vacarent, percepturos enim pro hoc pacem & bonum ac legitimum reipublicæ ſtatum, qvæ præmia piis ac juſtis Deus ſolet reddere. Poſtqvam autem abſolutum fuerit templum, juſſit arcam in eo reponi, cæteramqve ſacram ſuppellectilem, cujus receptaculo jam pridem templum debuerat extrui, niſi patres mandatum Dei neglexiſſent, qvi præceperat, ut qvamprimum hoſtilem terram occupaſſent, templum illi exædificarent. Hæ fuerunt Davidis adhortationes, tam ad filium, qvam ad principes. Prægravante autem jam ſenio, & corpore per ætatem frigeſcente, alſioſus factus eſt, ut ne injectis qvidem multis ſtragulis caleſieret: cumqve ex communi medicorum conſilio decretum eſſet, ut lectiſſima è formoſis totius regionis virginibus cum rege cubaret: hoc enim fore contra frigus remedium, fovente eum puella, inventa eſt in urbe una fœmina omniũ ejus ætatis pulcherrima, Abiſace nomine, qvæ cũ rege cubitãs, nihil aliud qvã recaletaciebat eũ: jam n. præ ſenio ad venereas res clanguerat. ſed de hac virgine paulo poſt incidet

XV. 2. Reg. 1.

Καλέσας ὁ τ παῖδα σολομῶνα, κατασκευάσαι τὸν
ναὸν αὐτῷ τοῦ θεοῦ ἐκέλευσε. διδαξάμενον τὴν βα-
σιλείαν. λέγων, ὡς αὐτῷ βουλόμενον καλύσειν ὁ θε-
ὸς, μάλ κ πολέμοις πεφυρμένον. προείπε δ' ὅτι σο-
λομὼν οἰκοδομήσει τὸν ναὸν αὐτῷ, παῖς νεώτατος, καὶ
ἔτ κληθησόμενος πυώμα, ὃ προγονήσιν μὲν αὐτὸς
ὡς πατὴρ ἐπιτρέψει. τὴν δ' ἐξαίρετον χώραν, ὅδ' ἁ-
μονία κατασχήσει ἐπ' αὐτῷ, τῆς τ ἄλλοις ἀγαθοῖς καὶ
δὴ τοῦ μεγίστου πάντων εἰρήνη καὶ πολέμων ἀπαλλαγὴ
καὶ πάσων ἐμφυλίων. οὐ τοίνυν, ἐπὶ τοῦ τῆς ἡμέσε-
ως ἀποδεχθῆς βασιλεὺς ὑπὸ θεοῦ, πιρῶ τὰ τ
ἄλλα γενέσθ τῆδε προνοίας ἀξίος, εὐσεβὴς ὢν
καὶ δικαιος καὶ ἀνδρεῖος, καὶ τοὺς νόμους τοὺς ὑπὸ μωυσέως ἡμῖν ἐδόκης, φύλαττε, καὶ τοῖς
ἄλλοις μὴ ἐπιτρέπε. τὸν ναὸν ὃν ὑπὸ σοῦ
βασιλευόντος εἶδεν αὐτὸν ἡμέρας, ἀπόδασον ἀποδοῦναι
τοῦ θεοῦ, μὴ καταπαλαίσῃς τὸ μέγεθ καὶ ἔργου, μη-
δὲ ἀποθελιάσῃς πρὸς αὐτό. πάντα γάρ σοι, πρὸ τῆς
ἐμαυτοῦ πλάτης ἑτοίμα πιήσω γίνωσκε δή, χρυσοῦ μὲν
τάλαντα συνειλεγμένα μύρια. δέκα δ' ἀργυρίου μυ-
ριάδας τελάντων. χαλκοῦ δ' ἀνάριθμον, ἀριθμὸν πλεῖ-
ονα σωτὶ θεικα. ξύλων δ' καὶ λίθων, ὕλιν ἀφθονον. ἔ-
χεις δ' καὶ λατόμων πολλὰς μυριάδας ἐπικτένων. ἂν
δέῃ τότις σοι προσθείς, σὺ προθήσῃς. γνωμόν τί-
νων τοῦτο, ἄρχοντος ἐπὶ τοῦ θεοῦ αὐτὸν ἔχων προτετῶ.
πρὸς παρεκελευσατο δ' καὶ τοὺς ἄρχοντας δ λαοῦ, τῆς
οἰκοδομίας συλλαβέσθ τοῦ παιδὸς, καὶ πάντων ἀδείᾳ
ὄντας τ κακῶν, πρὸς τὸν δ θεοῦ θεραπείαν ἀσχολῶν.
καρπώσεσθ γὰρ αὐτοὺς ἀντὶ τούτων εἰρήνην καὶ εὐνομί-
αν, οἷς ἀμείψεται τοὺς εὐσεβὴς καὶ δικαίους ὁ θεὸς ἀν-
θρώπους. οἰκοδομηθέντ δ' ναοῦ, τὸν κιβωτὸν ἀπο-
θέσθαι προσέταξε, καὶ τὰ ἅγια σκεύη, ἃ πάλαι ναὸν
ἐφείλοντα ἔχειν, εἰ τ ἐπιπλῶν δ θεὸν μὴ παρεκουσαν
ἡμῶν οἱ πατέρες, ἐντελαμβάνου μ τὸν τοῦ γῆν ταύτην
καθελόντες, οἰκοδομῆσαι ναὸν αὐτῷ. ταῦτα μὲν πρὸς
τοὺς ἡγεμόνας ὁ δαβίδης καὶ τὸν ὑὸν αὐτοῦ διελέχθη.
πρεσβύ περ ὢν ἤδη, καὶ δ σώματ αὐτῷ ψυχε-
μένου διὰ τὸν χρόνον, δυσεκχὴς ὑπῆρχεν, ὡς μηδ' ὑπὸ
τῆς ἐπιβαλῆς ὁκ πολλῶν ἱματίων θερμαίνεσθαι ἀνα-
μένειν, συνελθόντων δ τ ἰατρῶν, καὶ συμβουλα-
σάντων, ὅπως ἐξ ἁπάσης τῆς χώρας εὐειδὴς ἐπιλε-
χθεῖσα παρθένος συγκαθεύδῃ τῷ βασιλεῖ, ἔτ γὰρ
αὐτῷ πρὸς τὸ ῥίγος ἐσταθμὴ βοήθημα, θαλπούσης αὐ-
τὸν τῆς κόρης, ἐυρίσκεται ἐν πλείσῃ γῇ μία πασῶν
τὰ εἶδος ἀρίστη γυναικῶν, ἀβισάκη πυώμα. ἡ συ-
κοιμωμένη τῷ βασιλεῖ, συνεξεμάγησεν αὐτὸν μέ-
νον. ὑπὸ γὰρ γήρως ἦν πρὸς τὰ ἀφροδίσια καὶ
γυναικὸς ὁμιλίαν ἀδύνης. ἀλλὰ σοὶ μὲν ἐμ-
ῆς τῆς παρθένου, μετ' ὀλίγον δηλώσομεν. ὁ δ' πα-

Digitized by Google

Ad quintum, quod ultra dicitur, quod si Deus potest facere quod creatura sine ipso conservetur, ergo videtur quod creatura non indigeat Deo ad conservandum ipsam, dicendum quod illud non sequitur, quia licet creatura non indigeat Deo ad conservandum ipsam, tamen indigeat Deo ad conservandum ipsam, quia Deus potest facere quod creatura non indigeat Deo ad conservandum ipsam, et tamen creatura

Ex Iosepho Antiquitatum lib. xviii. cap. vii.

XVI pages.

PEregrinatus Pilatus Hierosolymam, ut Imperatoris Tiberii jussa exequeretur, ac Romanorum Legibus Judæos subjiceret, primo quidem ingressu, ut Cæsaris Imperium ostenderet, Imagines Cæsaris, quæ Signa vocantur, in Templum introduxit. Quod Judæi, qui Legibus suis nihil addi, nihil detrahi, nihil immutari patiuntur, ægre ferentes, Pilatum adeunt, ut Signa illa, quæ Templum contaminarent, tollat. Ille recusat. Illi ad Cæsaream proficiscuntur, ut Pilatum Tiberio accusent. Ille Judæos, ut Signa tollerentur, jubet. Illi Deum suum, Legesque violari, dicunt. Pilatus, ne Templum violaretur, Signa tollere recusat. Illi, ne Templum violaretur, mori se malle

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΟΓΔΟΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ
ἱστοριῶν τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Ως σολομὼν τὴν βασιλείαν ἔλαβεν, τοὺς ἐχθροὺς ἀνεῖλε. ΚΕΦ. α.
Περὶ τῆς σοφίας αὐτοῦ καὶ τῆς σωφροσύνης, καὶ ὅτι πλούτου τὸν ἱεροσολύμοις ναὸν ᾠκοδόμησεν. ΚΕΦ. β.
Ως τελευτήσαντος σολομῶνος, ὁ λαὸς διὰ τοὺς παῖδας αὐτοῦ ῥοβοάμου τὴν δέκα φυλῶν ἱεροβόαμον ἀπέδειξε βασιλέα, τὴν δὲ δύο φυλῶν ὁ υἱὸς ἐβασίλευσεν. ΚΕΦ. γ.
Ως σούσακος ὁ αἰγυπτίων βασιλεὺς στρατεύσας ἐπὶ τὰ ἱεροσόλυμα, καὶ κατασχὼν τὴν πόλιν, πὴν τοῦ ναοῦ αὐτῆς εἰς αἴγυπτον μετήνεγκεν. ΚΕΦ. δ.
Στρατεία ἱεροβοάμου τοῦ ἰσραηλιτῶν βασιλέως, ἐπὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ῥοβοάμη, καὶ ἧτται, καὶ ὅτι τοῦ ἱεροβοάμου γενεὰν βασινης τὶς ὄνομα ἀλαφθέους, αὐτὸς τὴν βασιλείαν ἔσχεν. ΚΕΦ. ε.
Αἰθιόπων ἐπιστρατεία τοῖς ἱεροσολύμοις βασιλεύοντος αὐτῶν ἀσάνου τοῦ ἀβιᾶ παιδὸς, καὶ ἀλαφθαρὰ τοῦ σφετοῦ. ΚΕΦ. ς.
Ως τοῦ ἀβεσσαλὼμ ἡμᾶς ἀλαφθαρίαις, ἐβασίλευσεν τῶν ἰσραηλιτῶν ζαμάρης καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄχαβος. ΚΕΦ. ζ.
Ως ἄδερ δαμασκοῦ καὶ συρίας βασιλεὺς ἐπὶς ἐπ' ἄχαβον στρατεύσας ἡττήθη. ΚΕΦ. η.
Περὶ ἰωσαφάτου τοῦ ἱεροσολύμων βασίλεως. ΚΕΦ. θ.
Ως ἄχαβος ἐπὶ σύρους στρατεύσας ἡττήθη τῇ μάχῃ καὶ αὐτὸς ἀπώλετο. ΚΕΦ. ι.

HÆC IN OCTAVO JOSEPHI HISTORIARUM DE ANTIQVITATE JUDAICA LIBRO CONTINENTUR.

Qvomodo Solomon regnum adeptus, inimicos expulerit. CAP. I.
De Sapientia Solomonis, & prudentia, & divitiis, qvodqve primus Hierosolymis templum ædificavit. CAP. II.
Solomone defuncto, populus à Roboamo ejus filio deficiens Hieroboamum decem tribuum regem fecit: Roboamus vero duabus imperavit. CAP. III.
Susacus Ægyptiorum rex, captis Hierosolymis, divitias ejus urbis in Ægyptum transportavit. CAP. IV.
Hieroboami contra Abiam filium Roboami expeditio & clades: & qvod Basanes Hieroboami generis extirpator, ipse regnum occupaverit. CAP. V.
Æthiopum irruptio in agrum Hierosolymitanum sub Asano, & exercitus eorum interitus. CAP. VI.
Basanæ stirpe sublata, apud Israelitas Zamares, & post hunc Amarinus & Achabus filius regnum obtinent. CAP. VII.
Adadus Damasci & Syriæ rex, bis contra Achabum ducto exercitu, profligatur. CAP. IIX.
De Josaphato rege Hierosolymorum. CAP. IX.
Achabus à Syris bello lacessitis in prælio victus occiditur. CAP. X.

ΦΛΑΒΙΟΥ

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΛΟΓΟΣ ΟΓΔΟΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

Liber Octavus.

Κεφάλαιον ά.
Ως σολομῶν τὴν βασιλείαν ἀσφαλῶς, τοὺς ἐχθροὺς ἀνῄρει.

ΠΕΡΙ μὲν οὖν δαβίδου καὶ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ, καὶ ὅσων ἀγαθῶν αἴτιος γενόμενος τοῖς ὁμοφύλοις, πολέμους τε καὶ μάχας ὅσους κατορθώσας γηραιὸς ἐπολέτησεν, ἐν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ δεδηλώκαμεν. σολομῶν δὲ ὁ παῖς αὐτοῦ νέου τὴν ἡλικίαν ἔτι ὄντος, τὴν βασιλείαν ἀσφαλῶς διῴκει, ὃν ἔτι ζῶν ἀπέφηνε δὴ λαῷ διάδοχον, καὶ τῷ δὲ θεῷ βλέπων καθίσαντος ἐπὶ τὸν θρόνον, ἐμὲν πᾶς ὁ λαὸς ἐπηύφημησεν οἷον εἰκὸς ἐπ' ἀρχομένῳ βασιλεῖ, πολλὰ τῇσιν καλῶς αὐτῷ πεπραγμένοις, καὶ πρὸς γῆρας ἀφικέσθαι λιπαροῦν καὶ παιδοποιήσασθαι τὴν ἡγεμονίαν. ἀδωνίας δὲ, ὃς καὶ πατρὸς ζῶντος, ἐπεχείρησε τὴν ἀρχὴν κατασχεῖν, παρελθὼν πρὸς τὴν βασιλέως μητέρα βεθσαβεὲ, καὶ φιλοφρόνως αὐτὴν ἀσπασάμενος, πυθομένης εἰ καὶ λόγου τινὸς πρὸς αὐτὴν ἀφῖκται, καὶ δηλοῦν κελεύσης ὡς ῥᾴδιον παρεξομένης, ἠξίου λέγειν, ὅτι γινώσκοι μὲν τὴν βασιλείαν καὶ αὐτὴν καὶ λόγῳ τὴν ἡλικίαν, καὶ λόγῳ τὴν δ' ἀληθὲς πρεσβυτέρων ὄντων αὐτοῦ. μεταβάσης δὲ πρὸς σολομῶνα τὸν υἱὸν αὐτῆς καὶ τὴν δὲ θεὸν γνώμην ἔχειν καὶ ἀγαπᾶν τὸν ἐκ τοῦ αὐτὸν δίκαιον, καὶ τῆς παρ' ὧν ἠδέως πράγματος. ἐδόκει δ' οὖν λόγου ἄξιον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ, καὶ πάσης δυνάμεως τὴν τοῦ πατρὸς συνηθισμένην πρὸς γάμον αὐτοῦ ἀδικεῖν. ἐκ γὰρ παιδὸς τὸν πατέρα λάβρα τὸν γῆρας αὐτοῦ ἔχειν, ὡμὸν δ', ἐπὶ παρὸν μὲν ἡ δεδαΐδη, καὶ λάβρα ἀνηνύτου ἀσυδώμως ὑπῆρχεν, ἐκ καταπαύσασθαι τὸν γάμον δὲ ἀμφοτέρα, δι' τι βασιλέως χαριεμένη τι βελομένῳ, δεηθείσης αὐτὸν λιπαρῶς. καὶ ὁ μὲν, εὐελπις ἀπαλλάττει πρὸς τὸν γάμον. ἡ δ', σολομῶνος μητέρα, δ' ἥκειν ὥρμησεν ὅπως τὸν υἱὸν λάβρα ἐκείνῃ ὧν αἰδοῖα δεηθέντι κατηγγείλατο. καὶ περιπαντήσαντος αὐτῇ τοῦ παιδὸς, καὶ προσπλακέντος, ἐπὶ παρήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον οὗ σφᾶς ἔωσεν αὐτῷ κεῖσθαι τὸν βασιλικὸν θρόνον, καθίσασα δὲ τὸν ἀδωνίαν αἰτοῦντα προσέταξεν.

CAP. I.
Quomodo Solomon regnum adeptus inimicos expulit.

DE Davide igitur & ejus virtute, quantorumque bonorum suæ genti autor fuerit, & quantis bellis feliciter gestis senio confectus decesserit, in proximo volumine docuimus. Cæterum posteaquam Solomon ejus filius, ætate etiam tum juvenis, regnum adeptus, ex sententia patris & decreto divini numinis in solio consedit, populus quidem totus, ut novis regibus solet, faustis acclamationibus precatus est ei perpetuam rerum felicitatem, & post regnum bene administratum diuturnam senectutem. Adonias vero, qui etiam vivente patre occupare conatus est regnum, accessit ad regis matrem, eamque blande salutavit. Qva qværente nunquid veniſſet, quod opera sua opus haberet, omniaq; benigne pollicente, orsus est dicere, ipsam quoq; nosse, qvod tam ætatis prærogativa, qvam populi consensu regnum sibi deberetur, sed qvoniam Deo visum sit, id transferre in filium ejus Solomonem, se qvoque libenter ferre illius dominationem, & contentum esse præsenti conditione. rogavit deinde, ut apud fratrem pro se intercederet, eique persvaderet, ut bona ejus pace liceat sibi ducere Abisacen cum patre cubare solitam. Esse enim adhuc virginem, qvod pater præ senio congredi cum ea non valuisset. Bethsabe vero promisit operam suam in hoc negotio, & de hoc conjugio bene eum sperare voluit, tum qvod rex ultro fratri gratificari cuperet, tum qvod eo preces matris essent accessuræ: atqve ita plenum spe hominem dimisit, moxq; ipsa ad filium properavit, colloquutura de eo, qvod Adoniæ petenti promiserat. cui cum rex occurriſſet, complexuqve eam excepiſſet, deducta in cubiculum, in qvo tum erat regia sella, sedit, jussitqve alteram matri à dextris poni.

Ἐπὶ τοῦ Ἀρχοντος Ἀθηναίων Ἀντιπάτρου, ἐπὶ τῆς Ἑρμιονίδος φυλῆς πρυτανεύουσης, ἐν ᾗ Ἀντίοχος Ἀντιόχου Ἀναφλύστιος ἐγυμνασιάρχει, Ἀντιόχου Ἀθηναίου ἀνδριὰς ἀνατεθῆναι ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, ἐπιμελεῖσθαι δὲ τοὺς ἐπιστάτας τῶν πρυτάνεων καὶ τοὺς ἐπὶ τὰς εἰκόνας αἱρεθέντας ὅπως ἂν ἀναθῶσιν αὐτὸν ἐν τῷ ἀγορᾷ ἐν τῷ ἐπιφανεστάτῳ τόπῳ. Ἐπὶ τοῦ Ἀρχοντος Ἀθηναίων Ἀντιπάτρου, ἐπὶ τῆς Ἑρμιονίδος φυλῆς πρυτανεύουσης, ἐν ᾗ Ἀντίοχος Ἀντιόχου Ἀναφλύστιος ἐγυμνασιάρχει, Ἀντιόχου Ἀθηναίου ἀνδριὰς ἀνατεθῆναι ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, ἐπιμελεῖσθαι δὲ τοὺς ἐπιστάτας τῶν πρυτάνεων καὶ τοὺς ἐπὶ τὰς εἰκόνας αἱρεθέντας ὅπως ἂν ἀναθῶσιν αὐτὸν ἐν τῷ ἀγορᾷ ἐν τῷ ἐπιφανεστάτῳ τόπῳ.

Digitized by Google

1761.

Cap. 1. Pag. 1.

Digitized by Google

1 Chron. 1.

Digitized by Google

[illegible] [illegible] [illegible] [

ſuperficies, quæ ſit ad ſuperficiem, quæ ſit ad ſuperficiem, ſicut linea ad lineam. Et

Bibliothèque nationale de France

Digitized by Google

ἀπὸ δέ μοι τῶν ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις ἄρξαντος Βασιλέως Φαραὼ τὴν προσηγορίαν λαβόντες, ἀναγκαῖον ἡγησάμενον εἶπεῖν, ἵνα τὴν ἄγνοιαν αὐτῶν ἀφέλω καὶ ποιήσω δῆλον τὴν αἰτίαν. ὁ Φαραὼ κατ' Αἰγυπτίους Βασιλέα σημαίνει. εἶναι δ' αὐτοὺς ἐκ παίδων ἄλλοις χρωμένους ὀνόμασιν, ἐπειδὰν δὲ Βασιλεὺς γένωνται, τὸ σημαῖνον αὐτῶν τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν πάτριον γλῶτταν μετονομάζεσθαι. καὶ γὰρ οἱ τῆς Ἀλεξανδρέως Βασιλεῖς, ἄλλοις ὀνόμασι καλούμενοι πρότερον, ὅτι τὴν Βασιλείαν ἔλαβον, πολεμίοις προσηγορεύθησαν. ἀπὸ δὲ πρώτου Βασιλέως. καὶ οἱ Ῥωμαίων δὲ αὐτοκράτορες ἐκ γένετης ἀπ' ἄλλων ξενικατέσαντες ὀνομάτων, καίσαρες καλοῦνται. τῆς ἡγεμονίας καὶ τῆς τιμῆς τὴν προσηγορίαν αὐτοῖς δεδώκασι, ἀλλ' οὐχ ὡς ἀπὸ τῶν πατέρων ἐκληρώσαντο τούτοις ὀπτιμένοντες. νομίζω δὲ καὶ Ἡρόδοτον τὸν Ἁλικαρνασέα λέγειν μὲν τριακοσίους καὶ τριακοντὰς Βασιλέας Αἰγυπτίων ἡγεῖσθαι λέγοντα, μὴ δηλῶσαι δὲ αὐτῶν τὰ ὀνόματα, ὅτι Φαραὼ γὰρ ἐκαλοῦντο. καὶ γὰρ μετὰ τὴν τούτων τελευτὴν γυναικὸς Βασιλεύσαι λέγει πανώμα νικαύλιν καλῶν. δῆλον, ὡς τῶν μὲν ἀρρένων Βασιλέων τὴν αὐτὴν προσηγορίαν ἔχειν δυναμένων, τῆς δὲ γυναικὸς οὐκ ἐπὶ κοινωνίαν ἐκείνης, ἀλλὰ δεῖν εἰπεῖν αὐτῆς τὸ ἴδιον δεῆσαν ὄνομα. ἐγὼ δὲ καὶ ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τοῖς ἡμῶν βιβλίοις εὗρον, ὅτι μὴ Φαραὼ θα τὸν Σολομῶν ὀνόμασεν, οὐκ ἐπ' ἀδείας δὲ τὸ ὄνομα. Βασιλεὺς Αἰγυπτίων ἐκλήθη. καὶ ὕστερον ἦκε πρὸς Σολομῶνα ἡ προσηγορευμένη γυνὴ Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς αἰθιοπίας. ὧν ἐμοὶ μὲν οὐδὲν ταύτης, μετ' ὀλίγον δηλώσομεν. νυνὶ δὲ τούτων ἐπεμνήσθην, ἵνα φανερὰν ποιήσω τὰ ἡμέτερα βιβλία, καὶ τὰ παρ' Αἰγυπτίοις πολλῶν ὁμολογούμενα. ὁ δὲ Βασιλεὺς Σολομὼν, τοὺς ὑπὸ τῶν Χαναναίων ἀνὰ πεντήκοντα (οἱ ἐν Λιβάνῳ διέτριβον ὄρει καὶ μέχρι πόλεως Ἀμμαθῆς) κατοικισθέντας πεντακοσίους, φόρον αὐτοῖς ἐπέταξε, καὶ πρὸς τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὰς οἰκετικὰς χρείας ἔπλεον, καὶ πρὸς γεωργίαν κατ' ἔτος ὑπὸ αὐτῶν ἐξελέγετο. τὸ δὲ σύμπαν ἀνδρῶν ἐδουλεύσατο, ἀδιάλειπτον εὔλογον ἔθνη πολλὰ δὲ θεὸς δεδωκότος αὐτοῖς ὑποχείρια, δίον οὐκ ἐκ τούτων πεῖσαι τὸ ἡττηθὲν, ἐκείνους καταγνῶναι δὲ τὸ κῆμα. ἀλλὰ πάντες ἐν ὅπλοις ἐφ' ἅρμασιν καὶ ἵπποις στρατηγεῖσθαι, μᾶλλον ἢ δουλεύοντες οἴεσθαι. τῶν δὲ Χαναναίων, ὧν εἰς τὴν ἱκετείαν ἀπῆκτο, ἄρχοντας ἀπέδειξε πεντακοσίους καὶ πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν, οἳ τὴν ἄλλην αὐτῶν ὀπτιτροπὴν εἶχον Βασιλέως, ὡς τι διδάσκοι αὐτοὺς τὰ ἔργα καὶ τὰς πραγματείας ἐφ' ἃς ἂν αὐτῶν ἐχρήζειν. ἐναυπηγήσατο δὲ Βασιλεὺς ἐν τῷ Αἰγυπτιακῷ κόλπῳ σκάφη πολλὰ, τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἐν τινι τόπῳ λεγομένῳ Ἀσιωγάβερ. αὕτη δὲ Βερενίκη καλεῖται, ἀπέχουσα Ἐλανίτης πόλεως, ἣ κεῖται τὸ πάλαι Ἰδουμαίων λεγομένη. ἐντυχὼν δὲ καὶ τῆς ἁρμοζούσης εἰς τὰς ναῦς δωρεᾶς παρὰ Ἀδράμου τοῦ Χειρωμένου Βασιλέως. ἄνδρας γὰρ αὐτῷ κυβερνήτας καὶ τὰ θαλάσσια ἐπισήμονας ἐπιμῶν ἱκανὰς ὡς ἐκέλευσε, πολύσαντας μετὰ καὶ τῶν ἰδίων οἰκετῶν εἰς τὴν πάλαι μὲν Σωφείραν, νυνὶ δὲ χρυσοῦν γῆν καλουμένην, τὴν ἰνδικῆς ἐστιν αὕτη, χρυσὸν αὐτοῦ κομισαμένους καὶ σωὰ θρέψαντες ὡς πεντακόσια τάλαντα, πάλιν ἀνεκώρησαν πρὸς τὸν Βασιλέα. πλὴν δὲ τῆς Αἰγύπτου καὶ Αἰθιοπίας τότε Βασιλεύουσαν γυναῖκα,

A à quodam rege nomine defumpto: operæ pretium exiſtimo eorum ignorantiæ mederi, & manifeſtam hujus appellationis cauſam reddere. Pharao regem Ægyptiis ſonat. Opinor autem ipſos à pueritia nominibus aliis diſcretos, qvamprimum reges creati fuerint, poteſtatis ejus nomen patriæ lingvæ vernaculum aſſumere. Nam & Alexandrini reges aliis prius nominibus vocati, poſt aſſumptum regnum vocati ſunt Ptolemæi à

B primo ejus urbis rege: & Romanorum imperatores alioqvin gentilia nomina habentes, Cæſares appellantur, principatus & honoris vocabulo, poſthabito illo priore, qvod à parentibus hæreditarium in eos demanavit. Et hinc eſt, niſi fallor, qvod Herodotus Halicarnaſeus, cum trecentos & triginta reges poſt Minæum Memphis conditorem deinceps ſucceſſiſſe dixerit, nomina

C eorum non recenſuit, qvia Pharaones vocati ſint omnes. Cum enim poſt hos mulier imperium arripuiſſet, nomen ejus ponit Nicaulen: nimirum ea de cauſa, qvod ſoli mares hujus appellationis eſſent capaces, & non etiam fœmina, oportuit peculiare ipſius nomen dicere. Ego vero in noſtræ gentis commentariis reperi, qvod poſt Solomonis ſocerum Pharaonem, nemo Ægyptiorum regum amplius hoc nomine ſit vocatus: &

D qvod poſt illum venerit ad Solomonem jam dicta mulier, qvæ tum Ægypti ſimul ac Æthiopiæ regnum obtinebat. Sed de hac paulo poſt dicemus: nunc vero ideo hæc memoravi, ut oſtenderem noſtros libros & Ægyptiorum in multis conſentire. Solomon autem rex reliqvias Chananæorum, qvæ Libanum montem usqve ad urbem Amathen colebant, & imperium ejus detrectabant, ſub ditionem ſuam redactas tributa

E pendere coegit, & per ſingulos annos certum numerum ſervorum & colonorum, qvi per agros diſtribuerentur exegit. Hebræorum enim nemo ad ſerviles operas adigebatur: nec erat æqvum, ut, cum tam multas gentes Deus ſub eorum imperium ſubdidiſſet, ex his potius, qvam devictis ejusmodi conditionis homines cenſe-

F rentur: ſed omnes arma & currus atqve eqvos & rem militarem tractare malebant. Chananæis vero, qvos ad ſervitutem abduxit, ſexcentos præfectos præpoſuit, qvi procuratores eſſent regii, & ſua cuiqve opera atq; negotia præſcriberent. Qvin & claſſem rex in Ægyptio ſinu ædificavit, in qvodam loco ad mare rubrum, qvi nominatur Aſiongaber. Hæc nunc Berenice vocatur, non procul ab Elana urbe, qvæ regio tum in

G Hebræorum ditione cenſebatur. Et in hac qvoqve claſſe munificentia Iromi regis amici fuit uſus. Viros enim gubernatores & nauticæ rei peritos ei miſit, qvotqvot voluit, qui navigantes cum regiis procuratoribus in regionem Indiæ, olim Sophiram, nunc Auream terram nominatam, aurum illi adferrent. hi, collectis circiter 3. Reg. 10. qvadringentis talentis, retro ad regem ſunt reverſi. Interim ad Ægypti Æthiopiæqve reginam,

Transcribed by Google

ut ait Aristoteles, & Plutarchus in libro de Fortuna Romanorum. Adhæc
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [

ἐμιμήσατο αὐτὸν, καὶ ταῦτα δὶς αὐτῷ ὁ θεὸς κ τὰς ὕπνους φανέντος καὶ τὸν πατέρα μιμεῖσθ ἐκέλευσεν. ἀκλεὴς οὖν ἀπῆλθεν. ἦκεν οὖν ὁ προφήτης ὑπὸ θεοῦ πεμφθείς, ὅτι λαληθέντων αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἀγγελλόντων λέγων, ὅτ' ὀπὶ πολὺ χαιρήσειν τοῖς πεπλημμελημένοις ἀπειλῶν, ἀλλὰ ζῶντος μὲν οὐκ ἀφαιρεθήσεσθαι τὴν βασιλείαν, ἐπὶ τοῦ παιδὸς δεδόσθαι τὸ θεῖον αὐτῷ ὑπισχνεῖτο. διδάσκειν ποιῆσαι σκοπὸν πολλάκις ὁ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ταῦτα διδάξειν, οὐχ ἅπαντα μὲν τὸν λαὸν ἀποστήσας αὐτοῦ, δέκα δὲ φυλὰς μόνας ἀφαιρεθεὶς αὐτοῦ τοῦ δέλφ, δύο δὲ καταλειπὼν τῷ ἰδίῳ τῷ δαβίδ, δι' αὐτὸν σκέπων ὅτι τὸν θεὸν ἠγάπησεν, καὶ διὰ τὴν πόλιν ἱεροσόλυμα, ἣν ὁ ναὸν ἔσχεν ἐξελέσθαι. ταῦτα ἀκούσας σολομὼν, ἤλγησε, καὶ σφοδρῶς συνεχύθη, πάντων αὐτοῦ σχεδὸν ἀγαθῶν ἐφ' οἷς ζηλωτὸς ἦν, εἰς μεταβολὴν ἐρχομένων πονηράν. ἐπόλυς δὲ διῆλθε χρόνος ἀφ' ὃ κατηγγέλθη ὁ προφήτης αὐτῷ τὰ συμβησόμενα, καὶ πόλεμον ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸς ἤγειρεν ὁ θεὸς, ἀδέρ μὲν ὄνομα. τὴν δ' αἰτίαν τῆς ἔχθρας, λαβόντι τοιαύτην. παῖς ἦν θεοῦ ἰδουμαῖος, γένους τῶν ἰδουμαίων βασιλικῶν σπερμάτων. καταφυγὼν δὲ τὴν ἰδουμαίαν ἰωαβοῦ τοῦ δαβὶδ στρατηγοῦ, ἐπὶ πάσης τῆς ἐν ἀκμῇ καὶ φέρειν ὅπλα δυναμένης διαφθείροντος μικρὸν ἐξ, φυγὼν ἦκε πρὸς τὸν φαραὼ τὸν αἰγυπτίων βασιλέα. ὁ δὲ φιλοφρόνως αὐτὸν ὑποδεξάμενος, οἴκην τε αὐτῷ δόσιμον καὶ χώραν εἰς διατροφὴν. ἦν δ' ἡμερῶν ἐν ἡλικίᾳ, λίαν ἠγαπημένος. ὡς καὶ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς αὐτῷ δοῦναι πρὸς γάμον τὴν ἀδελφὴν, ὄνομα ταφίνες. ἐξ ἧς υἱὸς αὐτῷ ἡμέρων, τοῖς δὲ βασιλέως παισὶ συναναστρέφη. ἀκούσας οὖν τὸν δαβὶδ τεθνάναι ἐν αἰγύπτῳ, καὶ τὸν ἰωάβου, πρεσβεύσασθαι ἐδέετο τοῦ φαραὼν ἐπιτρέψαι αὐτῷ βαδίζειν εἰς τὴν πατρίδα. ὁ δὲ βασιλέως ἀνακεκλημένος, τίνος ἕνδειάν ὧν ἢ τί παθὼν ἐπιθυμεῖ καταλιπεῖν αὐτὸν, συχνῶν πολλάκις καὶ ἀπορρήτων, ὅτι μὲν οὐκ ἀφίξη. κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ἤδη σολομῶνι τὰ πράγματα κακῶς εἶχεν ἤρχετο διὰ τὰς παρημεριμνίας θεοῦ νομίμων, καὶ τῶν ὀργῶν τοῦ ἐπ' αὐτοῖς θεοῦ, συγχωρήσαντος θεοῦ δαιμόνιον, ὁ ἀδερ ἦκεν εἰς τὴν ἰδουμαίαν. ἐμὴ δυνηθεὶς αὐτὸν ἀποστῆσαι θεοῦ σολομῶνος, κατέσχεν δὲ φρυγίας πολλοὺς καὶ οὐκ ἐλάττους δὲ αὐτοῖς οἱ ἐπ' ἀδήκ ὀνομαζόμενοι, ἄρξας ἐκεῖ γενόμενος τῶν συρίων ἀφίκετο. συμβόλων δὲ ἐκεῖ τινι ῥαζάρῳ μὲν πατρίδα, ὃ τῆς συρίας ἀποδεδρακότι βασιλέα ἁρπάζαντι δι' ἀποστάσεως ὅτε, κ ληστεύοντι τὴν χώραν εἰς φιλίαν αὐτοῦ συνάγοντι, ἔχοντι ὧδε αὐτὸν εἰσφοληρικὸν, ἀναβαίνοντα. ἐκ' ἔσχων τὴν ἐκεῖ συρίαν, βασιλεὺς αὐτῆς ἀποδείκνυται. κ καταστρέψας τὸν τ' ἰσραηλιτῶν χῶραν, ἐπίπλακακῶς, ἐ σὺν τῷ ἐσολομῶνος ἐπιζῶντος. ἐ ταῦτα μὲν οὐκ ἐξ ἀδεοῦς συνέβαινε πάσχειν τοὺς ἐχθρούς. ὅπου γε τῇ σολομῶνι, καὶ τῶν ἐμεφύλων τὴς ἱεροβόαμος ὑὸς ναβαταῖ, κατὰ προφητείαν πόλεμον ἠρμήνευεν αὐτῷ τοῖς πράγμασιν ἐπιλύσας. παῖδα γὰρ ὄντα πατρὸς καταλειφθέντα, καὶ ὑπὸ τῇ μητρὶ παιδαγώγουν, ὡς ὧδε ἠνιᾶσθαι καὶ τελμηρὸν σολομῶν ὄντα τὸ φρόνημα, τῆς τῶν τειχῶν οἰκοδομίας ἐπιμελητὴν καταστῆσαι, ὅπως τῆς ἱεροσολύμοις τὸν κύκλον περιβάλλειν.

A discedens ab ejus imitatione, idqve bis in somnis monitus seqvi paterna vestigia, mortem inglorius oppetiit. Venit itaqve ad illum propheta missus à Deo, dicens neqve clam esse ejus impietatem, neqve diutius impunitam fore: vivo tamen regnum non auferendum, qvando patri ejus divinitus sit promissum non alium successorem futurum: sed post hunc defunctum, filium pœnas daturum: ita tamen, ut non universum regnum deficeret, sed decem solæ tribus servo ipsius cederent, reliqvæ duæ penes nepotem Davidis remanerent, idqve ipsius avi respectu, & urbis Hierosolymorum, in qva Deus templum sibi elegisset. His auditis, Solomon vehementer perturbatus indoluit, omni felicitate, qva hactenus suspiciebatur, in contrarium vergente. Nec multum temporis post hanc prophetæ denunciationem est elapsum, dum hostis ei, Deo sic volente, exortus est, cui nomen Aderus, regi infensus ob causam hanc: Idumæus fuit genere, & è regio stemmate. Cumqve Joabus copiarum Davidis Imperator Idumæam subigeret, omnibus ejus gentis, qvi per ætatem arma ferre possent, interneçione intra semestre deletis, hic etiamnum adolescentulus ad Pharaonem Ægyptiorum regem evasit. ab eo comiter exceptus, & domum & agros, ex qvorum reditibus viveret, munificentia illius est consecutus: & postqvam adolevit, tam carus ei factus est, ut rex conjugis suæ sororem, nomine Taphinem, nuptum ei traderet: ex qva filius natus, cum regis liberis est educatus. Porro accepto in Ægypto de Davidis & Joabi morte nuncio, regem adivit, rogans, ut sibi in patriam reverti permitteret. Rege autem percontante, qvid illi deesset, qvave sua injuria provocatus relinqvere amicum benemeritum cuperet, etsi non semel id petitum, impetrare tamen tunc neqvaqvam valuit. Sed cum jam res Solomonis labare inciperent, Deo impietatem ejus non amplius ferente, cujus nutu Pharao difficilem se hactenus præbuerat, Aderus impetrato à suo rege commeatu in Idumæam revertitur. & cum non posset gentem suam ad defectionem à Solomone perpellere, eo qvod validis præsidiis impositis in officio continerentur, nec liceret impune res novas ibi moliri, profectus inde in Syriam se contulit. Ubi cum incidisset in qvendam Razarum, qvi desciverat à Sophenæ rege Adrazaro, & eas terras cum latronum manu incursionibus populabatur, societatem cum homine iniit: cujus ope occupata ea parte Syriæ, rex declaratus, Israelitarum ditionem crebro irrumpendo, vivo adhuc Solomone, rapinis omnia miscebat & cædibus. Et qvasi parum esset Hebræis unus hostis externus, domi extitit, qvi Solomonem infestaret, Hieroboamus Nabatæi filius, veteri qvodam oraculo ad res novandas excitatus. Cum enim patre orbatus adolescens adhuc à matre educaretur, Solomon, animadversa generosa ejus indole, præfecit eũ fabricæ murorum, qvando Hierosolyma mœnibus cingebat.

Ex eodem Comment. in Exod. c. 17. Quod
Amalec venerit, & pugnaverit contra Israel.

Amalec venit, & pugnavit contra Israel. Quia
enim Israel ascendebat de Ægypto, & Amalec
habitabat in finibus Ægypti, & ascendebat
Israel per viam, quæ ducebat ad terram Ægypti,
ideo venit Amalec, & pugnavit contra Israel.
Quia

[illegible] [illegible] [illegible] [

Digitized by Google

[illegible] [illegible] [illegible] [

Κεφάλαιον δ'. A CAP. IV.

Ως σύσακος ὁ αἰγυπτίων βασιλεὺς, στρατευσάμενος ἐπὶ τὰ ἱεροσόλυμα, καθεῖλε τὴν πόλιν τὸ πλέον αὐτῆς εἰς αἴγυπτον μετῳκίσεν.

Susacu Ægyptiorum rex, captis Hierosolymis, divitias ejus urbis in Ægyptum transportavit.

Τιμωρὸν ἦ τῶν εἰς αὐτὸ ὑβρεων ὁ θεὸς ὀπτέμπει τὸν τῶν αἰγυπτίων βασιλέα σύσακον. ὃς εἰ καὶ πλανηθεὶς ἡρόδοτος τὰς πράξεις αὐτοῦ σεσωκέναι πεποίηκεν. ἔστω γὰρ ὁ σύσακος, πεμπτῳ ἔτει τῆ ῥοβοάμου βασιλείας, ὑπεστράτευε μὲ πολλῶν αὐτῷ μυριάδων. ἄρματα μὲν γὰρ αὐτῷ χίλια καὶ διακόσια τὰριθμὸν ἐξηκολούθησαν ἱππεῖς ἦ μυριάδες ἑξ. πεζῶν ἦ μυριάδες τετρακόσιαι. τούτων τὰς πλείστας λιβύες ἔσχεν καὶ αἰθίοπες. ἐμβαλὼν οὖν εἰς τὴν χώραν τῶν ἑβραίων, καταλαμβάνει τὰς ὀχυροτάτας τῆ ῥοβοάμου βασιλείας ἀμαχητί. καὶ ταύτας ἀσφαλισάμενος, ἐχώρει ἐπὶ τὰ ἱεροσόλυμα. ἐγκεκλεισμένου ἦ τοῦ ῥοβοάμου καὶ τῆς πόλεως ἐν αὐτοῖς διὰ τὴν συσάκου στρατιάν, ἐπὶ τὸν ἱκετεύοντων, δούναι νίκην καὶ σωτηρίαν, ἀλλ' οὐκ ἔσωσεν τὸν θεὸν ἀχθομένου μετ' αὐτῶν. ὁ ἦ προφήτης συμμίας ἔφησεν αὐτοῖς τὸν θεὸν ἀπωλεῖν ἐγκαταλείψειν αὐτούς, ὡς καὶ αὐτὸι τὴν θρησκείαν αὐτοῦ καπέλιπον. ταῦτ' ἀκούσαντες, ὤφθησαν ταῖς ψυχαῖς ἀνέπεσον. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ σωτηρίου ἐρώτης, ἐξομολογεῖσθαι πάντες ἤρξαντο, ὅτι δικαίως αὐτοὺς ὁ θεὸς ὑπερόψε ἦ νομίζων τὸν αὐτῶν ἀσεβεῖς, καὶ συγχέοντας τὰ νόμιμα. κατιδὼν δ' αὐτοὺς ὁ θεὸς ὄντως διακειμένους, καὶ τὰς ἁμαρτίας ἀνθομολογουμένους, οὐκ ἀπολέσαι αὐτοὺς ἔκρινεν κατὰ τὸ προφήτην. πλὴν μὲν τοῦτο τοῖς αἰγυπτίοις ὑπεχθρέσει, ἵνα μάθωσι πότερον ἀνθρώπῳ δουλεύειν ἐστὶν ἄμεινον ἦ θεῷ. λαβὼν δὲ τὰ σωφρόνως βασιλέως. καὶ τὰ τῶν πόπων, ἀνέστρεψεν εἰς τὰ οἰκεῖα. μέμνηται ἦ ταύτης τῆ στρατείας καὶ ὁ ἁλικαρνασσεὺς ἡρόδοτος. ὃς εἰ μέντοι τὸν τοῦ βασιλέως πλανηθεὶς ὄνομα, καὶ ἐπὶ ἄλλοις τε πολλοῖς ἐπῆλθεν ἔθνεσι καὶ τὴν παλαιστίνην συρίαν ἐδουλώσατο, λαῶν ἀμαχητὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἐν αὐτῆ. φανερὸν δ' ἐστὶ τὸ ἡμέτερον ἔθνος βάλλει ἦ δηλοῦσι κεχρωσμένοι τοῦ αἰγυπτίου. λέγουσι γὰρ ὅτι στήλας κατέλειπεν ἐν τῆ τῶν ἀμαχητὶ ὑποδεδοντων αὐτοὺς αἰδοῖα γυναικῶν ἐγράψας. ῥοβοάμου δ' αὐτῷ παρέδωκεν ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς, ἀμαχητὶ τὴν πόλιν. φησὶ ἦ καὶ ἡρόδοτος παρ' αἰγυπτίων μεμαθηκέναι τὴν τῶν αἰδοίων περιτομήν. φοίνικες γὰρ καὶ σύριοι οἱ ἐν τῆ παλαιστίνη, ὁμολογοῦσι παρ' αἰγυπτίων μεμαθηκέναι. δῆλον οὖν ἐστιν ὅτι μηδένες ἄλλοι περιτέμνονται ἦ τῶν ἐν παλαιστίνη σύρων, ἢ μόνοι ἡμεῖς. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἑκάστοι λεγέτωσαν, ὅτι ἂν αὐτοῖς δοκῆ. ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ σουσάκου, ῥοβοάμος ὁ βασιλεὺς, ἀντὶ μὲν τῶν χρυσῶν ὑρεῶν καὶ τῶν ἀσπίδων χαλκέας ἐποίησας, τὸν αὐτ ἀριθμὸν παρέδωκεν τοῖς τῶν βασιλέων φύλαξιν. ἀντὶ δὲ τοῦ μὴ φανερὸς γίνεσθαι φανεὺς, καὶ τῆς ἐν τοῖς πράγμασι λαμπρότητος ἀφῆκεν, ἐβασίλευσεν ἐν ἡσυχία πολλῆ καὶ δεῖ, πάντα τὸν χρόνον ἔχθρος ὢν ἱεροβοάμου. ἐτελεύτησε δὲ, βιώσας ἔτη πεντήκοντα καὶ ἑπτά.

HAnc contumeliam Deus per Susacum Ægyptiorum regem ultus est, cujus res gestas Herodotus per errorem Sesostri adscribit. hic enim Susacus quinto anno Roboami regni numerosissimum exercitum contra illum adduxit: in quo fuisse ferunt currus MCC. equitum LXM. peditum CCCCM. ejus miles maxime ex Afris constabat ac Æthiopibus. Irrumpens igitur in Hebræorum regionem, munitissimas Roboami urbes sponte deditionem facientes in fidem suam recepit, quibus præsidio firmatis postremo Hierosolyma est aggressus. Roboamus vero una cum suis à Susaci exercitu obsessus, versus ad supplicationes exorare Deum non potuit, ut victoriam annueret. Samæas quoque propheta eos terruit, dicens Deum minari deserturum se illos qui cultum ipsius priores deseruerant. quamobrem consternati, & videntes nullam salutis spem reliquam, omnes confiteri cœperunt, jure se à Deo propter impietatem ac legum neglectum destitutos. Deus autem videns eos sic effectos, & peccata sua confitentes, per prophetam denunciavit, nolle se eos perdere, subditurum tamen Ægyptiis, ut experiantur, utrum commodius sit, Deo servire an homini. Susacus autem Roboamo propter metum dedentẽ urbem, conditiones non servavit: sed deprædatus templum, thesauros tum Deo sacros tum regios expilavit, exportata innumera auri atque argenti multitudine, ac ne scrupulo quidem relicto. Detraxit etiam aurea scuta & clypeos, quos Solomon rex fecerat: ac ne pharetras quidem aureas reliquit, quas David dedicaverat, à Sophenæ rege acceptas: atq; ita cum opima Præda domũ est reversus. Meminit autem hujus expeditionis etiam Halicarnassensis Herodotus, in nomine tantum errans, & quod, pervasis multis aliis gentibus, etiam Palæstinam Syriam subjugarit, hominibus, non expectata vi, deditionem facientibus. Apparet autem satis, quod nostram gentem dicere velit ab Ægyptio subactam. narrat enim hunc columnas reliquisse apud eos, qui prius quam Martem experirentur deditionem fecissent, in quibus pudenda muliebria insculpta fuerint. Roboamus aut is fuit rex noster, qui urbẽ, antequam oppugnaretur, dedidit. Idem ait Æthiopas quoque ab Ægyptiis circumcisionem virilium didicisse. Phœnicas enim & Syros Palæstinos fateri, se hanc ab Ægyptiis accepisse. Constat autem, quod nulli alii circumcidantur in Palæstina Syriæ præterquam nos. Sed de his quisque suo arbitratu sentiat. Post Susaci discessum Roboamus pro scutis & clypeis aureis parem æreorum numerum refecit, eaque scutariis & excubitoribus suis assignavit: & sine ulla memorabili expeditione, aut præclaro faci-

nore, quietus regni sui tempora elabi passus est, metu cohibente, eo quod perpetuum illi esset cum Hieroboamo dissidium. Vixit annos LVII. ex quibus decem & septem in principatu exegit,

[illegible] [illegible] [illegible] [

Ad Lucium Cornelium Cinnam Magnum Pompeius Imperator.

Ego, Cinna, si quid in me peccatum a te esse dicam, non multum a vero recedam. Nam neque quod tu, adulescens, mihi facere potuisti, quicquam fuit, neque quod ego tibi facere debui, quicquam praetermisi. Quid enim? Ego, qui tuum patrem, socerum meum, cum quo mihi summa necessitudo fuit, quem ille mihi filiam suam, meam uxorem, dedit, quam ego ex illo habebam liberis, quos ille mihi dedit, quos ego ex illo habebam, quos ille mihi commendavit, quos ego, quoad vixit, summo in honore habui, quos ille mihi testamento tutores ded

Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐν τοῖς ὀπίσω δηλώσομεν· νῦν δὲ τὰ περὶ τὸν
ναὸν καὶ τὴν τούτου κατασκευὴν ἐπιμνησθέντες, ἐπὶ τὰ λοιπὰ
τῶν πράξεων τῶν Σολόμωνος ἐλθεῖν ἐπειγόμεθα. Ἐπεὶ γὰρ
ἐτελέσθη τὰ ἔργα τοῦ ναοῦ καὶ τὰ ἀναθήματα ἐν αὐτῷ τὰ
τῷ θεῷ πεμφθέντα ὑπὸ τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἰδιωτῶν ἐκ
τῶν λαφύρων τῶν πολεμίων ἐτέθη, καὶ τὰ χρήματα ἃ πατὴρ
Δαυίδης ἐκεκόμιστο, ἐν τοῖς τοῦ θεοῦ θησαυροῖς ἀπεκεῖτο,
τὸν ἀρχιερέα καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὴν βουλὴν καὶ τοὺς
ἐπιφανεῖς τῶν Ἑβραίων ἐκκλησίαν ποιήσας ἐν Ἱερουσαλήμ,
ἐπὶ τὸ μεταστῆσαι τὴν κιβωτὸν ἐκ τῆς Σιὼν πόλεως ἐπορεύ-
θη· ἦν δὲ αὕτη πόλις Δαυίδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κτίσμα.
Ἐκάλουν δὲ αὐτὴν οὕτως διὰ τὸ ἐν ὄρει κεῖσθαι. Ἐπεὶ δὲ
ἐπὶ τὸ ὄρος ἀνέβησαν, ἐπὶ τὸν ναὸν ἐπορεύθησαν οἱ ἱερεῖς
καὶ οἱ Λευῖται καὶ τὴν κιβωτὸν ἐπὶ τὸν ναὸν ἀνήνεγκαν
καὶ ἐν τῷ ἀδύτῳ τοῦ ναοῦ ἔθεσαν, ὃ καλεῖται ἅγια ἁγίων,
καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῶν χερουβὶμ ἐτέθη. Ἦσαν δὲ αἱ
πτέρυγες τῶν χερουβὶμ ἐπὶ τὸν τόπον ἐπεσκιασμέναι, ἐν
ᾧ ἡ κιβωτὸς ἐτέθη, καὶ τοὺς μοχλοὺς τῆς κιβωτοῦ ἐπεσκί-
αζον. Ἦσαν δὲ οἱ μοχλοὶ μακροὶ καὶ ἐφαίνοντο ἐκ τοῦ ἁγίου
ἐπὶ τὸ πρὸ τοῦ ἁγίου, ἀλλ' οὐκ ἐκ τοῦ πρὸ τοῦ ἁγίου ἐφαί-
νοντο· ἔτι δὲ καὶ νῦν ἐφαίνοντο μέχρι τῆς σκηνῆς τῆς
ἐπιφανείας. Ἐν δὲ τῇ κιβωτῷ οὐδὲν ἦν ἄλλο πλὴν αἱ δύο
πλάκες αἱ λίθιναι, ἃς ἀνέθηκεν ὁ Μωυσῆς, ἐν Χωρὴβ ἐν τῷ
ὄρει τῷ καλουμένῳ Σινᾶ, ἐν αἷς ἐγέγραπτο τὰ δέκα ῥήματα,
ἃ ὁ θεὸς ἐν τῷ ὄρει τῷ Σινᾶ ἐλάλησε τῷ Μωυσῇ, πέντε μὲν
ἐν τῇ μιᾷ πλακὶ γεγραμμένα, πέντε δὲ ἐν τῇ ἑτέρᾳ. Ἐν δὲ
τῷ πρὸ τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων ἐτέθη ἡ τράπεζα καὶ ἡ λυχνία
καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ τῶν θυμιαμάτων, ἐν οἷς ἐθυμία-
ζον· ἐν δὲ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων οὐδὲν ἦν ἄλλο πλὴν ἡ κιβω-
τός. Ἐν δὲ τῷ πρὸ τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων ἐτέθη ἡ τράπεζα
καὶ ἡ λυχνία καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ τῶν θυμιαμάτων, ἐν οἷς
ἐθυμίαζον· ἐν δὲ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων οὐδὲν ἦν ἄλλο πλὴν ἡ
κιβωτός. Ἐν δὲ τῷ πρὸ τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων ἐτέθη ἡ τρά-
πεζα καὶ ἡ λυχνία καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ τῶν θυμιαμάτων,
ἐν οἷς ἐθυμίαζον· ἐν δὲ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων οὐδὲν ἦν ἄλλο
πλὴν ἡ κιβωτός. Ἐν δὲ τῷ πρὸ τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων ἐτέθη
ἡ τράπεζα καὶ ἡ λυχνία καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ τῶν θυμια-
μάτων, ἐν οἷς ἐθυμίαζον· ἐν δὲ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων οὐδὲν
ἦν ἄλλο πλὴν ἡ κιβωτός. Ἐν δὲ τῷ πρὸ τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων
ἐτέθη ἡ τράπεζα καὶ ἡ λυχνία καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ τῶν
θυμιαμάτων, ἐν οἷς ἐθυμίαζον· ἐν δὲ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων
οὐδὲν ἦν ἄλλο πλὴν ἡ κιβωτός. Ἐν δὲ τῷ πρὸ τοῦ ἁγίου τῶν
ἁγίων ἐτέθη ἡ τράπεζα καὶ ἡ λυχνία καὶ τὸ θυσιαστήριον
τὸ τῶν θυμιαμάτων, ἐν οἷς ἐθυμίαζον· ἐν δὲ τῷ ἁγίῳ τῶν
ἁγίων οὐδὲν ἦν ἄλλο πλὴν ἡ κιβωτός. Ἐν δὲ τῷ πρὸ τοῦ
ἁγίου τῶν ἁγίων ἐτέθη ἡ τράπεζα καὶ ἡ λυχνία καὶ τὸ θυσι-
αστήριον τὸ τῶν θυμιαμάτων, ἐν οἷς ἐθυμίαζον· ἐν δὲ τῷ
ἁγίῳ τῶν ἁγίων οὐδὲν ἦν ἄλλο πλὴν ἡ κιβωτός. Ἐν δὲ τῷ
πρὸ τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων ἐτέθη ἡ τράπεζα καὶ ἡ λυχνία καὶ
τὸ θυσιαστήριον τὸ τῶν θυμιαμάτων, ἐν οἷς ἐθυμίαζον· ἐν
δὲ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων οὐδὲν ἦν ἄλλο πλὴν ἡ κιβωτός. Ἐν
δὲ τῷ πρὸ τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων ἐτέθη ἡ τράπεζα καὶ ἡ λυ-
χνία καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ τῶν θυμιαμάτων, ἐν οἷς ἐθυ-
μ

ἐνενήκοντα μὲν πεζῶν μυριάσιν, ἱππέων δὲ ἑκατὸν καὶ τρισχιλίοις δὲ ἅρμασι. καὶ μέχρι πόλεως Μαρήσας, ἔστι δὲ αὕτη τῆς ἰούδα φυλῆς, ἐλάσασης αὐτὸν μὴ πόρρω τῆς οἰκείας δυνάμεως, ἀπήντησεν Ἄσανος. ἐν ἀντιπαράξει οὖν αὐτοῖς ἐν τραπὰν, ἐν νυκτὶ φάραγγι οὐ πόρρω τῆς πόλεως οὔσῃ ἀπόκειται, ὡς εἶδε τὸ τῶν αἰθιόπων πλῆθος, ἀναβοήσας, νίκην ἤτει παρὰ τοῦ θεοῦ, ἐπὶ τοῖς πολλαῖς κτείνειν μυριάσι τῶν πολεμίων. ἐδεῖτο δὲ ἄλλου τινὸς βοηθοῦντος ἐλέγχειν, ἢ τῇ παρ' αὐτοῦ βοηθείᾳ δυναμένῃ ἐν τοῖς ὀλίγοις ἀπεργάσασθαι κρείττους τῶν πολεμίων, καὶ τοὺς ἀδυνάτους τῶν ὑπερεχόντων, ἀπαντῆσαι ποιεῖν μάχην τοῖς ζαραίου. ταῦτα λέγοντος Ἄσανος, νίκην ἐσημαίνετο ὁ θεός. ἐν συμβαλὼν μὲν χαρᾶς τοῖς προδεδηλωμένοις ὑπὸ δὲ θεοῦ πολλοὺς ἀπέκτεινε τῶν αἰθιόπων. καὶ τραπέντας εἰς φυγὴν ἐδίωξεν ἄχρι τῆς γεραρίτιδος χώρας. ἀφέμενοι δὲ τῆς ἀναιρέσεως, ὅτι τὴν ἁρπαγὴν τῶν πολεμίων, ἠλαύνοντο γεραρῶν, ἐχώρουν, καὶ τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν, ὡς πολὺν μὲν ἐκφορήσοντες χρυσὸν, λείαν τε ἀπάγοντες ἱκανὴν, καμήλους καὶ ὑποζύγια, καὶ βοσκημάτων ἀγέλας. ἄσανος μὲν οὖν ἤ σὺν αὐτῷ στρατιὰ τοιούτῳ θεῷ δὲ θεῷ νίκην λαβόντες καὶ ὠφέλειαν, ἀνέστρεφον εἰς ἱεροσόλυμα. ὡς δὲ ἐγγὺς ἐνόμιζον εἶναι καὶ τὴν ὁδὸν προφήτης ἀζαρίας ὄνομα. ἔτος ὄντος ἐπιγείου κελεύσας τῆς ὁδοιπορίας, ἤρξατο λέγειν πρὸς αὐτούς, ἐπὶ παύσῃ εἶεν τῆς νίκης παρὰ τοῦ θεοῦ τοῦ δικαίου, ἐπὶ δικαίους δὲ ὄντας αὐτοὺς παρέχον, καὶ πάντα καὶ βάλλοντι τοῦ θεοῦ πεποιηκότας. ὅπερ μὲν ὧν ἐφάσκεν, ἀεὶ κρατεῖν τοὺς ἐχθροὺς, καὶ τὸ ζῆν μὴ δεισιδαιμονίας παρέξειν τὸν θεόν. ὑπολειπουσι δὲ τὴν θρησκείαν, ἅπαντα τούτων ἐναντία συμβήσεσθαι, καὶ ἡμέραν χρόνον ὀκνῶν, ἐν ᾧ μηδεὶς ἀληθὴς διέρρηπτε προφήτης ἐν τῷ ὑμετέρῳ ὄχλῳ, οὐδὲ ἱερεὺς τὰ δίκαια χρηματίζων. ἀλλὰ καὶ αἱ πόλεις ἀναστήσονται, καὶ τὸ ἔθνος καὶ πᾶσαι σταρήσονται γῆς, ἐπὶ λύσει βίον καὶ ἀλύτῳ βιωσόμενον. καιρὸν δὲ αὐτοῖς ἔχειν σωφρονεῖν ἀγαθοῖς γενέσθαι, καὶ μὴ φθονῆσαι τῆς ὁμῶν αὐτοῖς τοῦ θεοῦ. ταῦτ' ἀκούσας ἐβασιλεὺς καὶ ὁ λαὸς, ἐχάρησαν, καὶ πολλὴν προνοίαν ἐποιοῦντο, κοινῇ πάντες καὶ κατ' ἰδίαν τοῦ θεοῦ. διέπεμψε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν νομίμων ὑπομελησομένους καὶ ταῦτα μὲν ὧν ἀνὴρ ὁ βασιλεὺς τῶν δύο φυλῶν ἐν τούτοις ὑπῆρχεν. ἐπάνειμι δὲ ὅθι τὸν ὁ πλῆθος τῶν ἰσραηλιτῶν βασιλέα βασανίσαν, τὸν δοκοτεύσαντα τὸν ἱεροβοάμου ἐν ναβάθου, καὶ καταισχύνας τὸν ἀρχαῖον. ἔτος δὲ ἐν ἕκτον πόλει Δαρσοῦ, ὁ παῖς οἰκητήριον πεποιημένος, εἴκοσι μὲν ἐβασίλευσεν ἔτη ὁ πάσας πονηρὸς καὶ ἀσεβὴς ὑπὲρ ἱεροβοάμου καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὠμόμους, πολλὰ καὶ τὸ πλῆθος κακὰ διεῖργε, καὶ τὸν θεὸν ἐξύβριζον. ὃς αὐτὸς πέμψας γεμεσοῦ τὸν προφήτην προεῖπε Δαφθήσεσθαι αὐτοῦ πᾶν γένος, καὶ τοῖς αὐτοῖς οἷς καὶ τὸν ἱεροβοάμου κακοῖς περιβαλεῖν οὐκ ἐξελάσειν, ἐπὶ βασιλεῖ ὑπὸ αὐτοῦ ὠμόμους ἁμαρτίαις ἐπὶ τὴν διαίρεσιν τοῦ δικαίου προσλαβὼν ὁ πλῆθος καὶ δυσεβῶν. ἄπειρ αὐτοῖς πρῶτον τοῖς οὖσι πιστοῖς ἀγαθὰ, ἔπειτα τοῦ θεοῦ φίλα. τὸν δὲ κάκιστον ἱεροβοάμου ἐμιμήσατο, καὶ τῆς ψυχῆς δοταλαμένης τῆς ἑαυτοῦ τὴν πονηρίαν ἀνεδέξατο. ἐκ πάσαν σὺν ἤδεσαν ἑκάστοις τὰ ὁμοίως συμφορᾶς αὐτὸ ἐλεγεῖν, ὅμοιον αὐτοῦ ὠμόμων. βασάνης δὲ προσαχθέντος τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβήσεσθαι κακὰ μεθ' ὅλης τοῦ ὠμότητος ὅτι τοῖς πεπλημμεληκόσι, καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν ἐφύλαττεν ἵνα μὴ μᾶλλον πονηρὸς δέξας δοταλάνῃ, καὶ πρεῖττον παροχημένων ἐκ τοῦ γένους με-

genta millia, equitum centum millia, adjunctis trecentis curribus. Huic progresso usque Maræsam, quæ est urbs ditionis Judæ, occurrit Asanus: & instructa contra eum acie non procul ab urbe in quadam valle, cui nomen Saphatha, ut vidit ingentem Æthiopum multitudinem, exclamavit, Deum invocans, oransque, ut victoriam sibi contra tam multa hostium millia dignetur annuere. Venisse se ad dimicandum cum Zaræo sola illius ope fretum, qui paucos plurium, & imbecilles fortium victores posset reddere. Hæc precanti Deus victoriæ signum obtulit: quo viso, rex alacris cum hoste confiixit, cæsisque plurimis, reliquos terga vertentes usque in agrum Gerarenum persequutus est. Versi deinde à cædibus ad rapinas, Gerara capiunt ac diripiunt. idem & in castris hostium factum est: unde multum auri egestum est, prædaque abacta camelorum, jumentorum, & greges pecorum. Tanta victoria divinitus parta, ditati omnes revertuntur Hierosolyma: jamque non longe aberant, quum illis propheta Azarias fit obviam, is, posteaquam agmen consistere jussit, orsus est dicere, hanc victoriam divino favore eis contigisse propter servatam justitiam ac pietatem, & quia semper Dei voluntati obtemperavissent. Quod si ita, ut cœperant, pergerent, in posterum quoque victorias de hoste & vitam fortunatam ejusdem favore illis expectandam: sin vero à religione desciverint, omnia contraria illos manere: sequuturumque tale tempus, in quo neque propheta verax in populo reperiatur, neque sacerdos justitiæ cultor, Tuncque & urbes eorum subvertendas esse, & gentem per omnes terras dispergendam, erronumque more vitam acturam nullis certis sedibus. Quapropter hortabatur, ut dum tempus esset, probitati studerent, & divinum favorem sibi ipsis non inviderent. His auditis, rex unà cum populo gavisi sunt, dederuntque operam & publicè & privatim ut religio sarta tecta maneret, dimissis à rege per totam regionem, à quibus hoc negotium diligenter curaretur. Nunc relictis in hoc statu Asani duarum tribuum regis rebus, revertor ad Basanem Israelitarum regem, qui, Nadabo Hieroboami filio cæso, regnum ejus occupaverat. Hic, in Tharse urbe electo domicilio, vigintiquatuor annis regnavit, sceleratior, magisque impius quam vel Hieroboamus vel illius filius, afflictor populi, & adversus Deum contumax. Quapropter, misso ad eum Gimone propheta, prædixit se totum ipsius genus excisurum, & eisdem, quibus prius Hieroboamum, cladibus profligaturum: eo qvod rex à se constitutus ingratus fuisset, nulla in administrando regno pietatis aut justitiæ ratione habita, quibus virtutibus nulla vel utilior populo, vel Deo gratior: sed sceleratissimi Hieroboami factus imitator, omnibus ejus vitiis sese contaminasset. Cui qvum similis esse voluerit, merito etiam similem exitum habiturum. At Basanes, posteaquam cognovit imminentes pro scelere sibi ac suo generi calamitates, non hoc curavit, ut correctior in

3. Reg. 16.

Ejus operis curam tanta ſolertia geſſit, ut rex comprobata hominis induſtria, præmio dignum du ens, eum Joſephi tribui præficeret. Ad qvam dum Hieroſolymis egreſſus iter faceret, obviam ei fit propheta nomine Achia, Silunte oppido oriundus. Is ſalutatum eum de via paulum ſeduxit in rus qvoddam divertens, in qvo tum nemo alius aderat: ſciſſoq; in duodecim fruſta pallio, qvo ipſe amiciebatur, juſſit Hieroboamum decem inde ſumere, præfatus Deum hoc jubere. Illo, inqvit, ſciſſo imperio Solomonis, ejus filio, propter promiſſionem Davidi factam, tribum unam cum altera ei contigua daturus eſt: tibi vero decem propter Solomonis peccatum, qvi mulieribus & diis earum totum ſe devovit. Qvare ſciens cauſam propter qvam Deus ab illo eſt alienatus, juſtitiam colito, & legum perpetuus cuſtos ac conſervator eſto, cum pietatis ac religionis præmium maximum tibi ſit propoſitum, nimirum ut tantus evadas, qvantum ſcis Davidem prius fuiſſe. His prophetæ verbis erectus ad ſpes magnas Hieroboamus, cum eſſet alioqvi ambitioſo & inqvieto ingenio, qvam primum in ſuam provinciam pervenit, non immemor præſagii prophetici ſolicitare populum cœpit, ut à Solomone deficeret, ipſiqve principatum deferret. Cujus conatibus & inſidiis cognitis, Solomon volebat eum comprehenſum occidere. At ille ad Suſacum Ægypti regem profugus & præſens periculum evaſit, & manendo illic usq; Solomonis obitum regno ſe Iſraëlitico incolumem ſervavit.

Ejus operis curam tanta ſolertia geſſit, ut rex A ἔτως ἢ τ ἔργων περιέσηεν, ὥς τι ὁ βασιλεὺς αὐτὸν ἀπιδίξατο, καὶ γέρας αὐτῷ ςρατηγίαν ὅλ τῆς ἰωσὴπ φυλῆς ἐδωκεν. ἀπερχομένῳ ἢ τῷ ἱεροβοάμῳ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐκ τ ἱεροσολύμων, συμβέβηκε περφήτης, ἐκ πόλεως μὲν σιλὼ, ἀχία ἢ ὄνομα. καὶ περσαγορδσας αὐτὸν ἀπήγαγε ἐκ τῆς ὁδὸς μικρὸν ἀπενδσας εἰς τ χωρίον, εἰς ὃ παρῆν μηδεὶς ἄλλ, ἀχίας δ' εἰς δώδεκα μέρη τὸ ἱμάτιον, ὅπερ ἐπ' αὐτῷ περιεβέβλητο, ἐκέλευσε τὸν ἱεροβοάμον λαβεῖν τὰ δέκα. περσιπὼν ὅτι ταῦτα ὁ θεὸς βέλεται, καὶ ἀχίας τὴν σολομῶν, ἀρχὴν, τοῦ παιδὸς μὲν τοῦ τότε ἀφ' τῶν περὶ δαβίδην ἡγουμένων ὁμολογίαν αὐτῷ, μίαν φυλὴν καὶ τὴν ἐξῆς αὐτῇ δίδωσι. σοὶ ἢ, τὰς δέκα, σολομῶν, εἰς αὐτὸν ἐξαμαρτῶντ, καὶ ταῖς γυναιξὶ, καὶ τοῖς ἐκείνων θεοῖς αὐτὸν ἐκδεδωκότ. εἰδὼς οὖν τοῦ αἰτίαν, δίκαιόν ἐσι, καὶ φυλάτειν τὰ νόμιμα, περκειμένων σοὶ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς περὶ θεὸν τιμῆς ἄθλων μεγίσων τ ἁπάντων, ἡγησόμενος τηλικοῦτον, ἡλίκον εἶδε δαβίδην ἡγούμενον. ἐπαρθεὶς ἐν τοῖς ὑ περφήτου λόγοις ὁ ἱεροβοάμ, φύσει θερμὸς ὢν νεανίας καὶ μεγάλων ἐπιθυμητὴς πραγμάτων, ἐκ μρέμ. ἡγούμ ἢ ἐν τῇ ςρατηγίᾳ, καὶ μεμνημέν τ ἀχία δεδηλωμένων, εὐθὺς ἀναπείθειν ἐπιχείρει τὸν λαὸν ἀφίςασθαι σολομῶν, καὶ κινεῖν κ πρὸς ἐκεῖνον εἰς αὐτὸν τοῦ ἡγεμονίαν. μαθὼν ἢ τοῦ ἀφίξιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπιβολὴν ὁ σολομὼν ἐζήτ συλλαβεῖν αὐτὸν ἀνελεῖν. φεύσας ἢ δ' ἱεροβοάμ, πρὸς σίσακον βασιλέα Φυγὰ τ αἰγυπτίων καὶ μέχρι τῆς σολομῶν τελευτῆς ἐκεῖ μένας, τότε μηδὲν ἧσσον αὖθις παθὼν ἐκέρδησε καὶ τ βασιλείαν Φυλαχθῆναι.

CAP. III.

Solomone defuncto, populus à Roboamo ejus filio deficiens Hieroboamum decem tribuum regem fecit.

SOlomon autem jam admodum ſenex moritur, exactis regni annis octoginta, vitæ vero nonaginta qvatuor: ſepeliturqve Hieroſolymis, omnium regum felicissimus & opulentiſſimus atqve prudentiſſimus, excepto peccato, ad qvod jam ſeneſcens à mulieribus eſt pertractus, de qvo & conſecutis mox Hebræorum calamitatibus ſatis dictum eſt. Cæterum defuncto Solomone, & ſuccedente in principatum ejus filio Roboamo, qvem è Noma Ammanitici generis muliere ſuſceperat, mox qvidam è proceribus in Ægyptum miſerunt, qui Hieroboamum revocarent. qvi cum ad eos in urbem Sicima venisſet, etiam Roboamus eodem pervenit. Placuit enim, conventu Iſraelitarum illic habito, regnum de populi conſenſu accipere. Accedunt itaqve illum principes populi una cum Hieroboamo, rogantes, ut aliqvid de ſervitio remitteret, & patre ſuo vellet eſſe mitior. Gravi enim illius jugo ſe preſſos fuiſſe. Sic enim firmius ei fore imperium, ſi amari mallet qvam metui. Ille poſt triduum ad poſtulata reſponſurum ſe pollicitus, ſtatim in ſuſpicionem venit, qvod ſine mora votis eorum non annuiſſet.

VIII. 3. *Reg.* 12.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ γ'.

Ὡς τελευτήσαντ σολομῶν, ὁ λαὸς ἀποστὰς ἀπ' παιδὸς αὐτοῦ ῥοβοάμου, τ δέκα φυλῶν ἱεροβοάμον ἀπέδειξε βασιλέα.

ΑΠοθνήσκει ἢ ὁ σολομὼν ἤδη γηραιὸς ὤν. βασιλεύσας μὲν ὀγδοήκοντα ἔτη, ζήσας ἢ ἐννενήκοντα τέσσαρα. θάπτεται ἢ ἐν ἱεροσολύμοις. πάντας ὑπερβάλλων εὐδαιμονίᾳ τε καὶ πλούτῳ καὶ φρονήσει τοὺς βασιλεύσαντας, εἰ μὴ ὅσον γε πρὸς γῆρας ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἀπατηθείς, παρεωράθη. θεὶς ὢν κ τ δι' αὐτὰ κακῶν συμπεσόντων ἐξουσίοις, εἰς καιρὸν ἐπρον ἐδεξέμοις ἁμαρτήμασι. μετ ἢ τὴν σολομῶν τελευτὴν, διαδεξαμένου παιδὸς αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ῥοβοάμου, ὃς ἐκ γυναικὸς ἀμμανιτικοῦ ὑπῆρχεν αὐτῷ γενεᾶς, νόσημα πεσὸν, πεμψάντες εὐθὺς εἰς τοῦ αἴγυπτον οἱ τ ὄχλων ἄρχοντες, ἐκάλεσαν τ ἱεροβοάμον. ἀφικομένῳ ἢ πρὸς αὐτοὺς εἰς σίκιμα πόλιν, καὶ ῥοβοάμ εἰς αὐτοῦ παραγίνεται. ἐδέδοκτο γὰρ αὐτῷ ἐκεῖσε συνελθόντι τοῖς ἰσραηλίταις, χειροτονῆσαι αὐτὸν βασιλέα. πρεσελθόντες οὖν οἱ τῶν ἀρχόντων αὐτῷ τ λαῷ, καὶ ἱεροβοάμ, παρεκάλουν λέγοντες ἀνεῖναί τι τῆς δουλείας αὐτοῖς, καὶ ἡμέρῳ χρήσασθαι τ πατρός. βαρὺν γὰρ ἐκείνου ζυγὸν αὐτοὺς ὑπενεγκεῖν. εὐνόστροι δὲ ἔσεσθαι πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀγαπήσειν τοῦ δουλείαν διὰ τοῦ ἐπιείκειαν, ἢ διὰ τὸν φόβον. ὁ ἢ μὴ τρεῖς ἡμέρας εἰπὼν αὐτοῖς ἀποκρινεῖσθαι περὶ ὧν αἰτιῶνται, ὑπῆλθ μὲν εὐθὺς γενέσθαι, μὴ ῥᾳθύμημα ὀφλήσειν αὐτοῖς τὸ πρὸς ἡδονήν.

πρὸ-

[illegible] [illegible] [illegible] [

[illegible] Ulysses [illegible] [illegible] [illegible]

Κεφάλαιον δ'.

Ως σύσακος ὁ αἰγυπτίων βασιλεὺς, στρατευσάμενος ἐπὶ τὰ ἱεροσόλυμα, καθεῖλε τὴν πόλιν τὸ πλέον αὐτῆς εἰς αἴγυπτον μετωίκισεν.

Τιμωρὸν ἦ τῶν εἰς αὐτὸ ὑβρεων ὁ θεὸς ἐπιπέμπει τῶν αἰγυπτίων βασιλέα σύσακον. ὃν ἐ πλανηθεὶς ἡρόδοτος τὰς πράξεις αὐτοῦ σισώστρει προσαπέδωκεν. ἔτος γὰρ ὁ σύσακος πέμπτῳ ἔτει τῆ ῥοβοάμου βασιλείας, ἐπιστρατεύει μὴ πολλῶν αὐτῷ μυριάδων. ἅρματα μὲν γὰρ αὐτῷ χίλια καὶ διακόσια τὸ ἀριθμὸν ἐξηκολούθει. ἱππέων ἦ μυριάδες ἑξήκοντα ἦ μυριάδες πεζαράκοντα. τούτων τὰς πλείστας λιβύας ἐπῆγτο καὶ αἰθίοπας. ἐμβαλὼν οὖν εἰς τὴν χώραν τῶν ἑβραίων, καταλαμβάνει τὰς ὀχυροποιὰς τῆ ῥοβοάμου βασιλείας ἀμαχητί. καὶ ταύτας ἀσφαλισάμενος, ἔρχεται ἐπὶ τὰ ἱεροσόλυμα. ἐγκλεισθέντος δὲ ῥοβοάμου καὶ τῶν πολιτῶν εἰς αὐτὰ διὰ τὴν συσάκου στρατιάν, τὸ μὲν ἱκετευτῆριον, δοῦναι νίκην καὶ σωτηρίαν, ἀλλ' οὐκ ἔπεισαν τὸν θεὸν ἀχθῆναι μετ' αὐτῶν. ὁ δὲ προφήτης σαμαίας ἔφησεν αὐτοῖς τὸν θεὸν ἀπειλεῖν ἐγκαταλείψειν αὐτοὺς, ὡς καὶ αὐτοὶ τὴν θρησκείαν αὐτοῦ καταλελοιπότες. ταῦτ' ἀκούσαντες, καὶ τὰς ψυχὰς ἀνέπεσον. καὶ μηδὲν ἔτι σωτήριον ἐρῶντες, ἐξομολογοῦνται πάντες ὅτι δικαίως αὐτοὺς ὁ θεὸς ὑπερόψεται ἠνομηκότας τε εἰς αὐτὸν ἀσεβῶς, καὶ συγχέοντας τὰ νόμιμα. καπιδὼν δὲ αὐτοὺς ὁ θεὸς ἄτων ἁμαρτημάτων, καὶ τὰς ἁμαρτίας ἀνθομολογουμένους, οὐκ ἀπολέσθαι αὐτοὺς εἶπεν πρὸς τὸ προφήτην. πλὴν μέντοι τοῖς αἰγυπτίοις ὑποχείριος, ἵνα μάθωσι ποτέρου ἀνθρώπου διαφέρον ἐστὶν δουλεύειν, ἢ θεῷ. ὡς δὲ λαβὼν ὁ σύσακος ἁμαχητὶ τὴν πόλιν, δεξαμένου ῥοβοάμου διὰ τὸ φόβον, οὐκ ἐνέμεινε ταῖς ὑποσχέσεσι σωθήσεσθαι. ἀλλ' ἐσύλησε τὸ ἱερὸν, καὶ τοὺς θησαυροὺς ἐξεκένωσε τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς βασιλικοὺς, χρυσοῦ καὶ ἀργύρου μυριάδας ἀναλώματος βαστάσας, καὶ μηδὲν ὅλως ὑπολειπών. σκεύη δὲ καὶ τοὺς χρυσοῦς θυρεοὺς, καὶ τὰς ἀσπίδας ἃς κατεσκεύασε σολομὼν ὁ βασιλεύς. οὐκ ἔσπασε δὲ καὶ τὰς χρυσᾶς φαρέτρας, ἃς ἀνέθηκε δαβίδης τῶν ἀπὸ ἀδραζάρου λαφύρων τῷ θεῷ τοῦ σωφένη βασιλέως. καὶ τοῦτο ποιήσας, ἀνέστρεψεν εἰς τὰ οἰκεῖα. μέμνηται δὲ τῆσδε τῆ στρατείας καὶ ὁ ἁλικαρνασσεὺς ἡρόδοτος πλὴν μέντοι τὸ μὲν βασιλέως πλανηθεὶς ὄνομα, καὶ ἐπ' ἄλλοις τισὶ πολλοῖς ἐπῆλθεν εἴθνεσι καὶ τὴν παλαιστίνην συρίαν ἐδουλώσατο, λαβὼν ἁμαχητὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἐν αὐτῆ. φανερὸν δὲ ὅτι τὸ ἡμέτερον ἔθνος βέλτιον δηλοῦ κεχλωρωμένον ὑπὸ αἰγυπτίων. λέγει γὰρ ὅτι φιάλας καταλειπεῖν ἐν τῆ τῶν ἁμαχητὶ ληφθέντων αὐτοὺς αἰδοῖα γυναικῶν ἐγλύψας. ῥοβοάμος δ' αὐτῷ παρέδωκεν ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς, ἁμαχητὶ τὴν πόλιν. φησὶ γὰρ καὶ αἰθίοπας παρ' αἰγυπτίων μεμαθηκέναι τὴν τῶν αἰδοίων περιτομήν. φοίνικες γὰρ καὶ σύριοι οἱ ἐν τῆ παλαιστίνη, ὁμολογοῦσι παρ' αἰγυπτίων μεμαθηκέναι. δῆλον οὖν ἐστὶν ὅτι μηδένες ἄλλοι περιτέμνονται τῶν ἐν παλαιστίνη σύρων, ἢ μόνοι ἡμεῖς. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἕκαστοι λεγέτωσαν, ὅπη ἂν αὐτοῖς δοκῆ. ἀναχωρήσαντος δὲ σουσάκου, ῥοβοάμος ὁ βασιλεὺς, ἀντὶ μὲν τῶν χρυσῶν θυρεῶν καὶ τῶν ἀσπίδων χαλκᾶ ποιήσας, τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν παρέδωκεν τοῖς τῶν βασιλέων φύλαξιν. ἀντὶ δὲ τοῦ μὴ στρατηγίας ἐπιφανοῦς, καὶ τῆς ἐν τοῖς πράγμασι λαμπρότητος ἀξιόλογον, ἐβασίλευσεν ἐν ἡσυχία πολλῆ καὶ δέους πάντα τὸν χρόνον ἐχθρὸς ὢν ἱεροβοάμῳ. ἐπλούτησε δὲ, βιώσας ἔτη πεντήκοντα καὶ ἑπτά. nore, quietus regni fui tempora elabi paſſus eſt, cum Hieroboamo diſſidium. Vixit annos LVII. ex

A

CAP. IV.

Suſacus Ægyptiorum rex, captis Hieroſolymis, divitias ejus urbis in Ægyptum transportavit.

HAnc contumeliam Deus per Suſacum Ægyptiorum regem ultus eſt, cujus res geſtas Herodotus per errorem Seſoſtri adſcribit. hic enim Suſacus quinto anno Roboami regni numeroſiſſimum exercitum contra illum adduxit: in qvo fuiſſe ferunt currus MCC. equitum LXM. peditum CCCCM. ejus miles maxime ex Afris conſtabat ac Æthiopibus. Irrumpens igitur in Hebræorum regionem, munitiſſimas Roboami urbes ſponte deditionem facientes in fidem ſuam recepit, quibus præſidio firmatis poſtremo Hieroſolyma eſt aggreſſus. Roboamus vero una cum ſuis à Suſaci exercitu obſeſſus, verſus ad ſupplicationes exorare Deum non potuit, ut victoriam annueret. Samæas qvoque propheta eos terruit, dicens Deum minari deſerturum ſe illos qui cultum ipſius priores deſeruerant. quamobrem conſternati, & videntes nullam ſalutis ſpem reliquam, omnes confiteri cœperunt, jure ſe à Deo propter impietatem ac legum neglectum deſtitutos. Deus autem videns eos ſic effectos, & peccata ſua confitentes, per prophetam denunciavit, nolle ſe eos perdere, ſubditurum tamen Ægyptiis, ut experiantur, utrum commodius ſit, Deo ſervire an homini. Suſacus autem Roboamo propter metum dedentē urbem, conditiones non ſervavit: ſed deprædatus templum, theſauros tum Deo ſacros tum regios expilavit, exportata innumera auri atque argenti multitudine, ac ne ſcrupulo quidem relicto. Detraxit etiam aurea ſcuta & clypeos, qvos Solomon rex fecerat: ac ne pharetras quidem aureas reliquit, quas David dedicaverat, à Sophenæ rege acceptas: atq; ita cum opima Præda domū eſt reverſus. Meminit autem hujus expeditionis etiam Halicarnaſſenſis Herodotus, in nomine tantum errans, & qvod, pervaſis multis aliis gentibus, etiam Palæſtinam Syriam ſubjugarit, hominibus, non expectata vi, deditionem facientibus. Apparet autem ſatis, quod noſtram gentem dicere velit ab Ægyptio ſubactam. narrat enim hunc columnas reliquiſſe apud eos, qui prius qvam Martem experirentur deditionem feciſſent, in quibus pudenda muliebria inſculpta fuerint. Roboamus aut is fuit rex noſter, qui urbē, antequam oppugnaretur, dedidit. Idem ait Æthiopas qvoque ab Ægyptiis circumciſionem virilium didiciſſe. Phœnicas enim & Syros Palæſtinos fateri, ſe hanc ab Ægyptiis accepiſſe. Conſtat autem, qvod nulli alii circumcidantur in Palæſtina Syriæ præterqvam nos. Sed de his quiſque ſuo arbitratu ſentiat. Poſt Suſaci diſceſſum Roboamus pro ſcutis & clypeis aureis parem æreorum numerum refecit, eaque ſcutariis & excubitoribus ſuis aſſignavit: & ſine ulla memorabili expeditione, aut præclaro facinore, quietus regni fui tempora elabi paſſus eſt, metu cohibente, eo qvod perpetuum illi eſſet cum Hieroboamo diſſidium. Vixit annos LVII. ex quibus decem & ſeptem in principatu exegit,

[illegible] Moïse, [illegible] Dieu, [illegible] Moïse, [illegible] Dieu, [illegible] Moïse, [illegible] Dieu, [

CAP. I.

Quomodo Deus Adam & Evam ex Paradiso ejecerit.

IN principio Deus Adam & Evam in Paradiso collocavit, ut ibi habitarent, & operarentur, & custodirent illum. Et præcepit eis dicens: De omni ligno quod est in Paradiso comedite, de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedatis. Et ait: In quocumque die comederitis ex eo, morte morietur. Et ait Deus: Non est bonum esse hominem solum, faciamus ei adjutorium simile sibi. Et formavit de terra omnes bestias terræ, & omnia volatilia cæli, & adduxit ea ad Adam, ut videret quid vocaret ea. Et quodcumque vocavit Adam animam viventem, ipsum est nomen ejus. Et vocavit Adam nomina omnibus animantibus, & universis volatilibus cæli, & cunctis bestiis terræ. Adæ vero non inveniebatur adjutor similis ei. Immisit ergo Deus soporem in Adam, & dormivit. Et tulit unam de costis ejus, & replevit carnem pro ea. Et ædificavit costam quam tulerat de Adam in mulierem, & adduxit eam ad Adam. Et dixit Adam: Hoc nunc os de ossibus meis, & caro de carne mea. Hæc vocabitur virago, quoniam de viro sumpta est. Propter hoc relinquet homo patrem & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una. Erant autem ambo nudi, Adam scilicet & uxor ejus, & non erubescebant. Serpens autem erat callidior cunctis animantibus terræ, quæ fecerat Dominus Deus. Qui dixit mulieri: Cur præcepit vobis Deus ut non comederetis de omni ligno Paradisi? Et respondit mulier serpenti: De fructu lignorum quæ sunt in Paradiso vescimur, de fructu autem ligni quod est in medio Paradisi præcepit nobis Deus ut non comederemus, & non tangeremus illud, ne forte moriamur. Dixit autem serpens mulieri: Nequaquam morte moriemini. Scit enim Deus quod in quocumque die comederitis ex eo, aperientur oculi vestri, & eritis sicut dii scientes bonum & malum. Vidit igitur mulier quod bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis aspectuque decorum, & tulit de fructu illius, & comedit, deditque viro suo qui comedit. Et aperti sunt oculi amborum, cognoveruntque se esse nudos, & consuerunt folia ficus, & fecerunt sibi perizomata. Et audierunt vocem Domini Dei deambulantis in Paradiso ad auram post meridiem. Et abscondit se Adam & uxor ejus a facie Domini Dei in medio ligni Paradisi. Et vocavit Dominus Deus Adam, & dixit ei: Ubi es? Qui ait: Vocem tuam audivi in Paradiso, & timui, eo quod nudus sim, & abscondi me. Cui dixit: Quis enim indicavit tibi quod nudus esses, nisi quod de ligno ex quo præceperam tibi ne comederes, comedisti? Et ait Adam: Mulier quam dedisti mihi sociam, dedit mihi de ligno, & comedi. Et dixit Dominus Deus mulieri: Quare hoc fecisti? Quæ respondit: Serpens decepit me, & comedi. Et dixit Dominus Deus serpenti: Quia fecisti hoc, maledictus es inter omnia animantia & bestias terræ. Super pectus tuum gradieris, & terram comedes cunctis diebus vitæ tuæ. Inimicitias ponam inter te & mulierem, & semen tuum & semen illius. Ipsum conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo ejus. Mulieri dixit: Multiplicabo ærumnas tuas & conceptus tuos. In dolore paries filios, & sub viri potestate eris, & ipse dominabitur tui. Adæ autem dixit: Quia audisti vocem uxoris tuæ, & comedisti de ligno ex quo præceperam tibi ne comederes, maledicta terra in operibus tuis. In laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitæ tuæ. Spinas & tribulos germinabit tibi, & comedes herbam terræ. In sudore vultus tui vesceris pane tuo, donec revertaris in terram de qua sumptus es. Quia pulvis es, & in pulverem reverteris. Et vocavit Adam nomen uxoris suæ Evam, eo quod mater esset cunctorum viventium. Et fecit Dominus Deus Adæ & uxori ejus tunicas pellicias, & induit eos. Et ait: Ecce Adam quasi unus ex nobis factus est, sciens bonum & malum. Nunc ergo ne forte mittat manum suam, & sumat de ligno vitæ, & comedat, & vivat in æternum, emisit eum Dominus Deus de Paradiso voluptatis, ut operaretur terram de qua sumptus est. Ejecitque Adam, & collocavit ante Paradisum voluptatis Cherubim, & flammeum gladium atque versatilem ad custodiendam viam ligni vitæ.

CAP. II.

Quomodo Cain & Abel filii Adæ Deo sacrificaverint.

ADAM autem cognovit Evam uxorem suam, quæ concepit & peperit Cain, dixitque: Possedi hominem per Deum. Rursumque peperit fratrem ejus Abel. Fuit autem Abel pastor ovium, & Cain agricola. Factum est autem post annos multos, ut offerrent Cain de fructibus terræ sacrificium Domino, & Abel obtulit de primogenitis gregis sui & de pinguedine eorum. Et respexit Dominus ad Abel & ad munera ejus. Ad Cain vero & ad munera illius non respexit. Iratus est autem Cain nimis, & concidit vultus ejus. Dixitque Dominus ad eum: Quare iratus es, & quare concidit facies tua? Nonne si bene offeras, bene autem non dividas, peccasti? Quiesce. Ad te conversio ejus, & tu dominaberis illius. Dixit autem Cain ad Abel fratrem suum: Egrediamur foras. Cumque essent in agro, consurrexit Cain adversus Abel fratrem suum, & occidit eum. Dixitque Dominus ad Cain: Ubi est Abel frater tuus? Qui respondit: Nescio. Numquid custos fratris mei sum ego? Dixit autem ad eum: Quid fecisti? Vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nunc igitur maledictus eris super terram, quæ aperuit os suum, & suscepit sanguinem fratris tui de manu tua. Quam cum operatus fueris, non dabit fructum suum tibi. Vagus & profugus eris super terram. Dixit autem Cain ad Dominum: Major est iniquitas mea quam ut veniam merear. Ecce ejicis me hodie a facie terræ, & a facie tua abscondar, & ero vagus & profugus in terra. Omnis igitur qui invenerit me, occidet me. Dixit autem ei Dominus: Non ita fiet. Sed quicumque occiderit Cain, septuplum punietur. Et posuit Dominus Cain signum, ut non interficeret eum omnis qui invenisset eum. Egressus autem Cain a facie Domini habitavit profugus in terra ad orientalem plagam Eden.

CAP. III.

Quomodo Cain civitatem ædificaverit.

COGNOVIT autem Cain uxorem suam, quæ concepit & peperit Henoch. Et ædificavit civitatem, vocavitque nomen civitatis ex nomine filii sui Henoch. Natus est autem Henoch Irad, Irad genuit Maviael, Maviael genuit Mathusael, Mathusael genuit Lamech. Qui accepit duas uxores, nomen unius Ada, & nomen alterius Sella. Genuitque Ada Jabel, qui fuit pater habitantium in tentoriis atque pastorum. Nomen autem fratris ejus Jubal, qui fuit pater canentium cithara & organo. Sella vero genuit Thubalcain, qui fuit malleator & faber in cuncta opera ferri & æris. Soror autem Thubalcain Noëma. Dixit autem Lamech uxoribus suis Adæ & Sellæ: Audite vocem meam, uxores Lamech, auscultate sermonem meum. Quia occidi virum in vulnus meum, & adolescentem in livorem meum. Septuplum ultio Cain, Lamech vero septuagies septies.

CAP. IV.

Quomodo Seth filius Adæ natus sit.

COGNOVIT adhuc Adam uxorem suam, & peperit filium, vocavitque nomen ejus Seth, dicens: Posuit mihi Deus semen aliud pro Abel, quem occidit Cain. Sed & Seth natus est filius, quem vocavit Enos. Iste cœpit invocare nomen Domini.

CAP. V.

Quomodo Henoch translatus sit.

HIC est liber generationis Adæ. In die qua creavit Deus hominem, ad similitudinem Dei fecit illum. Masculum & feminam creavit eos, & benedixit illis, & vocavit nomen eorum Adam in die quo creati sunt. Vixit Adam centum triginta annos, & genuit filium ad imaginem & similitudinem suam, vocavitque nomen ejus Seth. Et facti sunt dies Adæ postquam genuit Seth, octingenti anni, & genuit filios & filias. Et omnes dies Adæ quos vixit, nongenti triginta anni, & mortuus est. Vixit autem Seth centum quinque annos, & genuit Enos. Vixitque Seth postquam genuit Enos, octingentis septem annis, & genuit filios & filias. Et omnes dies Seth fuerunt nongenti duodecim anni, & mortuus est. Vixit autem Enos nonaginta annos, & genuit Cainan. Vixitque Enos postquam genuit Cainan, octingentis quindecim annis, & genuit filios & filias. Et omnes dies Enos fuerunt nongenti quinque anni, & mortuus est. Vixit autem Cainan septuaginta annos, & genuit Malaleel. Vixitque Cainan postquam genuit Malaleel, octingentis quadraginta annis, & genuit filios & filias. Et omnes dies Cainan fuerunt nongenti decem anni, & mortuus est. Vixit autem Malaleel sexaginta quinque annos, & genuit Jared. Vixitque Malaleel postquam genuit Jared, octingentis triginta annis, & genuit filios & filias. Et omnes dies Malaleel fuerunt octingenti nonaginta quinque anni, & mortuus est. Vixit autem Jared centum sexaginta duos annos, & genuit Henoch. Vixitque Jared postquam genuit Henoch, octingentis annis, & genuit filios & filias. Et omnes dies Jared fuerunt nongenti sexaginta duo anni, & mortuus est. Vixit autem Henoch sexaginta quinque annos, & genuit Mathusalem. Ambulavitque Henoch cum Deo, & translatus est, ut non appareret in terra.

CAP. VI.

Quomodo Mathusalem natus sit.

VIXIT autem Mathusalem centum octoginta septem annos, & genuit Lamech. Vixitque Mathusalem postquam genuit Lamech, octingentis annis, & genuit filios & filias. Et omnes dies Mathusalem fuerunt nongenti sexaginta novem anni, & mortuus est. Vixit autem Lamech centum octoginta duos annos, & genuit filium, vocavitque nomen ejus Noë, dicens: Iste requiescere nos faciet ab operibus nostris & a labore manuum nostrarum, de terra quam maledixit Dominus. Vixitque Lamech postquam genuit Noë, quingentis nonaginta quinque annis, & genuit filios & filias. Et omnes dies Lamech fuerunt septingenti septuaginta septem anni, & mortuus est.

CAP. VII.

Quomodo Noë natus sit.

VIXIT autem Noë quingentis annis, & genuit Sem, Cham & Japhet. Et cœpit homo multiplicari super terram, & filiæ nascebantur eis. Videntes autem filii Dei filias hominum quod essent pulchræ, accipiebant sibi uxores ex omnibus quas elegerant. Dixitque Dominus: Non permanebit spiritus meus in homine in æternum, quia caro est. Erunt dies illius centum viginti anni. Gigantes autem erant super terram in diebus illis. Postquam enim ingressi sunt filii Dei ad filias hominum, & illæ genuerunt, isti sunt potentes a sæculo homines famosi. Videns autem Dominus quod multa malitia hominum esset in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta ad malum omni tempore, pœnitentiam habuit quod hominem fecisset in terra, & tactus dolore cordis intrinsecus, delere decrevit hominem quem creavit a facie terræ, ab homine usque ad animantia, a reptili usque ad volucres cæli. Noë autem invenit gratiam coram Domino. Hæc est generatio Noë. Noë vir justus atque perfectus fuit in generationibus suis, cum Deo ambulavit. Genuitque tres filios, Sem, Cham & Japhet. Corrupta est autem terra coram Deo, & repleta est iniquitate. Cumque vidisset Deus terram esse corruptam, omnis enim caro corrumpebat viam suam super terram, dixit ad Noë: Finis universæ carnis venit coram me. Repleta est terra iniquitate a facie eorum, & ego disperdam eos cum terra. Fac tibi arcam de lignis lævigatis, mansiunculas in arca facies, & bitumine linies eam intrinsecus & extrinsecus. Et sic facies eam: trecentorum cubitorum erit longitudo arcæ, quinquaginta cubitorum latitudo ejus, & triginta cubitorum altitudo ejus. Fenestram in arca facies, & in cubito consummabis summitatem ejus. Ostium autem arcæ pones ex latere deorsum. Cœnacula & tristega facies in ea. Ego adducam diluvium aquarum super terram, ut interficiam omnem carnem in qua spiritus vitæ est subter cœlum, universa quæ in terra sunt consumentur. Ponamque fœdus meum tecum, & ingredieris arcam tu & filii tui, uxor tua & uxores filiorum tuorum tecum. Et de cunctis animantibus universæ carnis duo introduces in arcam, ut vivant tecum, masculus & femina sint. De volucribus in genere suo, & de jumentis in genere suo, & de omni reptili terræ in genere suo, duo de omnibus introibunt tecum, ut possint vivere. Tu autem tolle tibi de cibis omnibus quos manducari solent, & comportabis apud te, & erunt tibi & illis in cibum. Fecit Noë omnia quæ præceperat ei Dominus.

CAP. VIII.

Quomodo diluvium factum sit.

DIXITQUE Dominus ad Noë: Ingredere tu & omnis domus tua arcam, te enim vidi justum coram me in generatione hac. Ex omni pecore mundo tolle septena & septena, masculum & feminam. De pecoribus autem immundis duo & duo, masculum & feminam. De volucribus quoque cæli septena & septena, masculum & feminam, ut salvetur semen super faciem universæ terræ. Adhuc enim & post dies septem ego pluam super terram quadraginta diebus & quadraginta noctibus, & delebo omnem substantiam quam fecerim de superficie terræ. Fecit ergo Noë omnia quæ præceperat ei Dominus. Et erat sexcentorum annorum quando diluvium aquarum inundavit super terram. Et intravit Noë & filii ejus, uxor ejus & uxores filiorum ejus cum eo in arcam, propter aquas diluvii. De animantibus mundis & immundis, de volucribus & universis quæ moventur super terram, duo & duo ingressa sunt ad Noë in arcam, masculus & femina, sicut præceperat Deus Noë. Et factum est post septem dies, aquæ diluvii inundaverunt super terram. Anno sexcentesimo vitæ Noë, mense secundo, vicesimo septimo die mensis, rupti sunt omnes fontes abyssi magnæ, & cataractæ cæli apertæ sunt. Et facta est pluvia super terram quadraginta diebus & quadraginta noctibus. In die illa ingressus est Noë & Sem, Cham & Japhet filii ejus, uxor Noë & tres uxores filiorum ejus cum eis in arcam, ipsi & omnes bestiæ secundum genus suum, universa quoque jumenta in genere suo, & omne reptile quod movetur super terram in genere suo, cuncta quoque volatilia secundum genus suum, omnes aves & universa pennata. Ingressa sunt ad Noë in arcam duo & duo ex omni carne in qua spiritus vitæ est. Et quæ intrabant masculus & femina ex omni carne intrabant, sicut præceperat ei Deus. Et clausit Dominus post eum. Et factum est diluvium quadraginta diebus super terram. Et multiplicatæ sunt aquæ, & elevaverunt arcam in sublime a terra. Aquæ autem steterunt, & prævaluerunt nimis super terram, & omnes montes excelsi sub universo cœlo operti sunt. Quindecim cubitis altior fuit aqua super montes quos operuerat. Consumpta est omnis caro quæ movebatur super terram, tam de volucribus quam de pecoribus & bestiis, & omnibus reptilibus quæ reptant super terram. Cuncti homines & universa quæ habent spiraculum vitæ in terra mortua sunt. Delevit ergo Dominus omnem substantiam quæ erat super terram, & homines & pecora, & reptilia quæ reptant super terram, & volucres cæli. Et deleta sunt de terra. Remansit autem Noë & qui cum eo erant in arca. Obtinuerunt autem aquæ terram centum quinquaginta diebus.

CAP. IX.

Quomodo aquæ diluvii siccatæ sint.

RECORDATUS autem Deus Noë & cunctorum animantium & omnium jumentorum quæ erant cum eo in arca, adduxit spiritum suum super terram, & siccatæ sunt aquæ. Et clausi sunt fontes abyssi & cataractæ cæli, & prohibita est pluvia de cœlo. Reversæque sunt aquæ de terra, ibant & revertebantur. Et cœperunt minui post centum quinquaginta dies. Requievitque arca mense septimo, vicesimo septimo die mensis, super montes Armeniæ. Aquæ autem ibant & decrescebant usque ad decimum mensem. Decimo mense, primo die mensis, apparuerunt cacumina montium. Factum est autem post quadraginta dies, aperiens Noë fenestram arcæ quam fecerat, dimisit corvum, qui egressus est & non revertebatur, donec siccarentur aquæ super terram. Emisit & columbam post eum, ut videret si jam cessassent aquæ super faciem terræ. Quæ non invenit requiem pedibus suis, & reversa est ad eum in arcam. Aquæ enim erant super universam terram. Extendit manum suam, & tulit eam, & introduxit ad se in arcam. Expectavit autem adhuc alios septem dies, & rursum emisit columbam ex arca. At illa venit ad eum circa vesperam, portans ramum olivæ virentibus foliis in ore suo. Intellexit ergo Noë quod cessassent aquæ super terram. Et expectavit adhuc alios septem dies, & emisit columbam, quæ non est reversa ultra ad eum. Factum est autem in sexcentesimo primo anno, primo mense, prima die mensis, ablatæ sunt aquæ de terra. Et aperuit Noë tectum arcæ, & vidit quod exaruisset terra. Mense autem secundo, vicesimo septimo die mensis, arefacta est terra. Locutus est autem Deus ad Noë, dicens: Egredere de arca tu & uxor tua, filii tui & uxores filiorum tuorum tecum. Omnia animantia quæ sunt apud te ex omni carne, tam in volucribus quam in jumentis & in universis reptilibus quæ reptant super terram, educ tecum, & ingredimini super terram. Egressus est ergo Noë & filii ejus, uxor ejus & uxores filiorum ejus cum eo. Omnes bestiæ, universa reptilia, & cuncta volatilia quæ moventur super terram secundum genus suum, egressa sunt de arca. Ædificavit autem Noë altare Domino, & tollens de cunctis pecoribus & universis avibus mundis, obtulit holocausta super altare. Odoratusque Dominus odorem suavitatis, dixit: Non maledicam terræ propter homines, sensus enim humani & cogitationes proclives sunt ad malum ab adolescentia sua. Non ergo ultra percutiam omnem animam viventem sicut feci. Cunctis diebus terræ sementis & messis, frigus & æstus, æstas & hiems, nox & dies non requiescent.

CAP. X.

Quomodo Noë benedixerit filios suos.

BENEDIXITQUE Deus Noë & filiis ejus, & dixit ad eos: Crescite & multiplicamini, & replete terram. Et terror vester & tremor sit super omnia animantia terræ, & super universa volatilia cæli, cum omnibus quæ moventur in terra, & omnes pisces maris manui vestræ traditi sunt. Et omne movens quod vivit, erit vobis in escam, quasi olera virentia tradidi vobis omnia. Excepto quod carnem cum sanguine non comedetis. Sanguinem enim animarum vestrarum requiram de manu cunctarum bestiarum, & de manu hominis, de manu viri & fratris ejus requiram animam hominis. Quicumque effuderit humanum sanguinem, fundetur sanguis illius, homo enim ad imaginem Dei factus est. Vos autem crescite & multiplicamini, egredimini super terram & replete eam. Dixit Deus ad Noë & ad filios ejus: Ecce ego pactum meum vobiscum & cum semine vestro post vos, & cum omni anima quæ egressa est de arca, & cum universis animantibus terræ. Ponam arcum meum in nubibus, & erit signum fœderis inter me & inter terram. Cumque obduxero nubibus cœlum, apparebit arcus meus in nubibus, & recordabor fœderis mei vobiscum & cum omni anima quæ vivificat universam carnem, & non erunt ultra aquæ diluvii ad delendum omnem carnem. Erit arcus in nubibus, & videbo illum, & recordabor fœderis sempiterni quod pactum est inter Deum & omnem animam vivificantem universam carnem quæ est super terram. Dixitque Deus ad Noë: Hoc erit signum fœderis quod constituo inter me & omnem carnem quæ est super terram. Filii autem Noë qui egressi sunt de arca, Sem, Cham & Japhet. Cham ipse est pater Chanaan. Tres isti sunt filii Noë, & ab his omnis terra repleta est. Cœpitque Noë vir agricola exercere terram, & plantavit vineam. Bibensque vinum inebriatus est, & nudatus in tentorio suo. Quod cum vidisset Cham pater Chanaan, nudata scilicet verenda patris sui, nuntiavit duobus fratribus suis foris. Sem autem & Japhet pallium imposuerunt humeris suis, & ingressi retrorsum operuerunt verenda patris sui, & facies eorum aversæ erant, & patris nuditatem non viderunt. Evigilans autem Noë ex vino, & cognoscens quæ fecerat ei filius suus minor, dixit: Maledictus Chanaan puer, servus servorum erit fratribus suis. Benedixitque Sem & Japhet, dixitque: Benedictus Dominus Deus Sem, sit Chanaan servus eorum. Dilatet Deus Japhet, & habitet in tabernaculis Sem, sit Chanaan servus eorum. Vixit autem Noë post diluvium trecentis quinquaginta annis, & omnes dies ejus fuerunt nongenti quinquaginta anni, & mortuus est.

CAP. XI.

Quomodo filii Noë terram inter se diviserint.

HÆC sunt generationes filiorum Noë, Sem, Cham & Japhet. Natique sunt eis filii post diluvium. Filii Japhet, Gomer, Magog, Madai, Javan, Thubal, Mosoch & Thiras. Filii Gomer, Ascenez, Riphath & Thogorma. Filii Javan, Elisa & Tharsis, Cetthim & Dodanim. Ab his divisæ sunt insulæ gentium in regionibus suis, unusquisque secundum linguam suam & familias suas in gentibus suis. Filii Cham, Chus, Mesraim, Phut & Chanaan. Filii Chus, Saba, Hevilath, Sabatha, Regma & Sabathacha. Filii Regma, Saba & Dadan. Chus autem genuit Nemrod, ipse cœpit esse potens in terra. Mesraim genuit Ludim, Anamim, Laabim, Nephthuim, Phetrusim, Chasluim, de quibus egressi sunt Philisthiim & Caphthorim. Phut genuit primogenitum suum Chanaan, Hethæum, Jebusæum, Amorræum, Gergesæum, Hevæum, Aracæum, Sinæum, Aradium, Samaræum, Amathæum. Et postea dispersæ sunt familiæ Chanaanæorum. Fuitque terminus Chanaanæorum a Sidone usque Gerara, donec venias Gazam, donec venias Sodomam & Gomorrham, Adamam & Seboim, usque Lasa. Filii Sem, Elam, Assur, Arphaxad, Lud & Aram. Filii Aram, Us, Hul, Gether & Mosoch. Arphaxad genuit Salam, Salam genuit Heber. Nati sunt autem Heber duo filii, nomen uni Phaleg, eo quod in diebus ejus dispersa sit terra. Et nomen fratris ejus Jectan. Jectan genuit Elmodad, Saleph, Asarmoth, Jare, Aduram, Uzal, Decla, Ebal, Abimahel, Saba, Ophir, Hevilath & Jobab. Omnes isti filii Jectan. Habitavit autem Sem a Mesa donec venias Sephar montem orientalem. Filii Japhet in divisionibus suis, unusquisque in tribu sua & in linguis suis, in familiis & gentibus suis. Filii Cham in linguis suis, in familiis & gentibus suis. Filii Sem in linguis suis, in familiis & gentibus suis. Hæc sunt tribus filiorum Noë secundum generationes suas in gentibus suis. Ab his divisæ sunt gentes super terram post diluvium. Erat autem terra labii unius & sermonum eorumdem. Cumque proficiscerentur de oriente, invenerunt campum in terra Sennaar, & habitaverunt in eo. Dixitque unusquisque proximo suo: Venite faciamus lateres & coquamus eos igni. Habuerunt autem lateres pro saxis, & bitumen pro cæmento. Dixerunt quoque: Venite faciamus nobis civitatem & turrim cujus culmen pertingat ad cœlum, & celebremus nomen nostrum antequam dividamur in universas terras. Descendit autem Dominus ut videret civitatem & turrim quam ædificabant filii Adam. Et dixit: Ecce unus est populus, & unum labium omnibus, cœperunt facere hoc opus, nec desistent a cogitationibus suis donec eas opere perficiant. Venite igitur descendamus & confundamus ibi linguam eorum, ut non audiat unusquisque vocem proximi sui. Divisitque eos Dominus ex illo loco in universas terras, & cessaverunt ædificare civitatem & turrim. Et idcirco appellatum est nomen ejus Babel, quia ibi confusum est labium universæ terræ, & inde dispersit eos Dominus super faciem cunctarum regionum.

CAP. XII.

Quomodo Abraham natus sit.

HÆC est generatio Sem. Sem centum annorum erat quando genuit Arphaxad biennio post diluvium. Vixitque Sem postquam genuit Arphaxad, quingentis annis, & genuit filios & filias. Arphaxad vixit centum triginta quinque annos, & genuit Sale. Vixitque Arphaxad postquam genuit Sale, trecentis triginta annis, & genuit filios & filias. Sale vixit centum triginta annos, & genuit Heber. Vixitque Sale postquam genuit Heber, trecentis triginta annis, & genuit filios & filias. Heber vixit centum triginta quatuor annos, & genuit Phaleg. Vixitque Heber postquam genuit Phaleg, trecentis triginta annis, & genuit filios & filias. Phaleg vixit centum triginta annos, & genuit Ragau. Vixitque Phaleg postquam genuit Ragau, ducentis novem annis, & genuit filios & filias. Ragau vixit centum triginta duos annos, & genuit Saruch. Vixitque Ragau postquam genuit Saruch, ducentis septem annis, & genuit filios & filias. Saruch vixit centum triginta annos, & genuit Nachor. Vixitque Saruch postquam genuit Nachor, ducentis annis, & genuit filios & filias. Nachor vixit septuaginta novem annos, & genuit Thare. Vixitque Nachor postquam genuit Thare, centum decem & novem annis, & genuit filios & filias. Thare vixit septuaginta annos, & genuit Abram, Nachor & Aran. Hæc est generatio Thare. Thare genuit Abram, Nachor & Aran. Aran autem genuit Lot. Mortuus est autem Aran ante Thare patrem suum in terra nativitatis suæ, in Ur Chaldæorum. Sumpserunt autem Abram & Nachor uxores, nomen uxoris Abram Sarai, & nomen uxoris Nachor Melcha filia Aran patris Melchæ & patris Jescha. Erat autem Sarai sterilis, non habebat liberos. Tulit ergo Thare Abram filium suum & Lot filium Aran filii sui, & Sarai nurum suam uxorem Abram filii sui, & eduxit eos de Ur Chaldæorum, ut irent in terram Chanaan. Cumque venissent usque Haran, habitaverunt ibi. Et facti sunt dies Thare ducenti quinque anni, & mortuus est Thare in Haran.

CAP. XIII.

Quomodo Abraham de Haran egressus sit.

DIXIT autem Dominus ad Abram: Egredere de terra tua & de cognatione tua & de domo patris tui, & veni in terram quam monstrabo tibi. Faciamque te in gentem magnam, & benedicam tibi, & magnificabo nomen tuum, erisque benedictus. Benedicam benedicentibus tibi, & maledicam maledicentibus tibi, & benedicentur in te universæ cognationes terræ. Egressus est ergo Abram sicut præceperat ei Dominus, & ivit cum eo Lot. Abram autem septuagenarius erat quando egressus est de Haran. Tulitque Abram Sarai uxorem suam & Lot filium fratris sui, universamque substantiam quam possederant, & animas quas fecerant in Haran, & exierunt ut irent in terram Chanaan. Cumque venissent in terram Chanaan, pertransiit Abram terram usque ad locum Sichem, usque ad convallem illustrem. Chananæus autem tunc erat in terra. Apparuit autem Dominus Abram, & dixit ei: Semini tuo dabo terram hanc. Qui ædificavit ibi altare Domino qui apparuerat ei. Inde transgressus ad montem contra orientalem plagam Bethel, tetendit tabernaculum suum, habens Bethel ab occidente & Hai ab oriente. Ædificavitque ibi altare Domino, & invocavit nomen ejus. Profectusque Abram perrexit ad montana contra meridiem. Facta autem fame in terra, descendit Abram in Ægyptum ut peregrinaretur ibi, quia prævalebat fames in terra. Cumque prope fecisset ingredi Ægyptum, dixit Sarai uxori suæ: Novi quod pulchra mulier sis aspectu. Et cum viderint te Ægyptii, dicent: Uxor hujus est, & occident me, te autem reservabunt. Dic ergo quæso te sororem meam, ut bene sit mihi propter te, & vivat anima mea propter te. Factum est autem ut ingrederetur Abram Ægyptum, & viderunt Ægyptii mulierem quod esset pulchra nimis. Et nuntiaverunt principes Pharaonis, & laudaverunt eam apud illum. Et ablata est mulier in domum Pharaonis. Abram autem bene usus est propter illam. Et habuit oves & boves & asinos, & servos & ancillas, & asinas & camelos. Flagellavit autem Dominus Pharaonem & domum ejus plagis maximis propter Sarai uxorem Abram. Vocavitque Pharao Abram, & dixit ei: Quare non dixisti mihi quod uxor tua esset? Cur dixisti: Soror mea est, ut tollerem eam mihi in uxorem? Nunc ergo uxor tua, tolle eam & vade. Et præcepit Pharao super Abram viris, & deduxerunt eum & uxorem ejus & omnia quæ habebat.

CAP. XIV.

Quomodo Abraham de Ægypto egressus sit.

ASCENDIT autem Abram de Ægypto ipse & uxor ejus & omnia quæ habebat, & Lot cum eo, ad meridiem. Dives erat valde in possessione auri & argenti. Et reversus est per viam qua venerat de meridie usque Bethel, ad locum ubi prius fixerat tentorium inter Bethel & Hai, ad locum altaris quod fecerat ibi prius. Et invocavit ibi nomen Domini. Habebat autem & Lot qui ibat cum Abram oves & boves & tentoria. Et non capiebat eos terra ut habitarent simul. Erat enim substantia eorum multa, & non poterant habitare pariter. Unde & jurgium factum est inter pastores pecorum Abram & pastores pecorum Lot. Chananæus autem & Pherezæus habitabant tunc in terra. Dixit ergo Abram ad Lot: Ne quæso sit jurgium inter me & te, & inter pastores meos & pastores tuos, fratres enim nos sumus. Nonne ecce universa terra coram te est? Recede a me obsecro. Si ad sinistram ieris, ego dexteram tenebo. Si tu dexteram elegeris, ego ad sinistram vertar. Levavit Lot oculos suos, & vidit omnem circa regionem Jordanis, quæ universa irrigabatur antequam subverteret Dominus Sodomam & Gomorrham, sicut paradisus Dei & quasi Ægyptus venienti in Segor. Elegit sibi Lot regionem Jordanis, & profectus est ab oriente. Et divisi sunt fratres alter ab altero. Abram habitavit in terra Chanaan, Lot autem habitavit in civitatibus regionis Jordanis, & tetendit tentoria usque Sodomam. Homines autem Sodomorum pessimi & peccatores coram Domino nimis. Dixit autem Dominus ad Abram, postquam divisus est Lot ab eo: Leva oculos tuos & vide de loco in quo nunc es, ad aquilonem & meridiem, ad orientem & occidentem. Omnem terram quam tu aspicis tibi dabo & semini tuo usque in sempiternum. Et ponam semen tuum sicut arenam terræ, si quis potest dinumerare arenam terræ, semen tuum dinumerabitur. Consurge & perambula terram in longitudine ejus & latitudine, quia tibi dabo eam. Movit ergo Abram tentoria sua, & venit habitavit juxta convallem Mambre, quæ est in Hebron, ædificavitque ibi altare Domino.

CAP. XV.

Quomodo Abraham Lot liberaverit.

FACTUM est autem in diebus Amraphel regis Sennaar, Arioch regis Pontici, Chodorlahomor regis Elamitarum, & Thadal regis gentium, hi fecerunt bellum contra Bara regem Sodomorum, & contra Bersa regem Gomorrhæ, Sennaar rex Adamæ, & Semeber rex Seboim, & rex Balach, ipsa est Segor. Omnes isti convenerunt in vallem Siddim, quæ est mare Salinarum. Duodecim annis servierant Chodorlahomor, & tertio decimo anno recesserant ab eo. Igitur quarto decimo anno venit Chodorlahomor & reges qui cum eo erant, & percusserunt Raphaim in Astaroth Carnaim, & Zuzim cum eis, & Emim in campestri Cariathaim, & Horræos in monte eorum Seir usque ad planitiem Pharan, quæ est in deserto. Reversi sunt autem & venerunt ad fontem Judicii, ipse est Cades, & percusserunt omnem regionem Amalechitarum, sed & Amorræum habitantem in Asasonthamar. Egressi sunt autem rex Sodomorum & rex Gomorrhæ & rex Adamæ & rex Seboim & rex Balach, ipsa est Segor, & direxerunt contra eos aciem in valle Siddim, contra Chodorlahomor regem Elamitarum & Thadal regem gentium & Amraphel regem Sennaar & Arioch regem Pontici, quatuor reges contra quinque. Vallis autem Siddim habebat multos lacus bituminis. Fugerunt autem rex Sodomorum & Gomorrhæ, & ceciderunt ibi. Qui autem remanserant fugerunt ad montana. Tulerunt autem omnem substantiam Sodomorum & Gomorrhæ & universas escas eorum, & abierunt. Tulerunt & Lot & substantiam ejus filium fratris Abram, & abierunt habitabat enim in Sodomis. Et venit unus qui evaserat nuntiavit Abram Hebræo qui habitabat juxta convallem Mambre Amorræi fratris Escol & fratris Aner, hi erant pactum habentes cum Abram. Quod cum audisset Abram captivum ductum esse fratrem suum, numeravit electos suos vernaculos trecentos decem & octo, & persecutus est usque Dan. Et irruens super eos nocte, ipse & servi ejus, percussit eos & persecutus est usque Hoba, quæ est a sinistris Damasci. Reduxitque universam substantiam, Lot quoque fratrem suum & substantiam ejus reduxit, sed & mulieres & populum. Egressus est autem rex Sodomorum in occursum ejus, postquam reversus est a cæde Chodorlahomor & regum qui cum eo erant, in valle Save, quæ est vallis regis. Melchisedech autem rex Salem proferens panem & vinum erat sacerdos Dei altissimi. Benedixitque Abram, & dixit: Benedictus Abram Deo excelso, qui creavit cœlum & terram, & benedictus Deus excelsus qui protexit hostes tuos de manibus tuis. Et dedit ei decimas ex omnibus. Dixitque rex Sodomorum ad Abram: Da mihi animas, cætera tolle tibi. Ait Abram ad regem Sodomorum: Levo manum meam ad Dominum Deum excelsum possessorem cœli & terræ, a filo tenui usque ad corrigiam calceamenti, non accipiam ex omnibus quæ tua sunt, ne dicas: Ego ditavi Abram. Excepta tantum quæ comederunt pueri, & partes virorum qui venerunt mecum, Aner, Escol & Mambre, isti accipient partes suas.

CAP. XVI.

Quomodo Abraham Ismaelem genuerit.

POST hæc factum est verbum Domini ad Abram per visionem, dicens: Ne timeas Abram, ego protector tuus sum & merces tua magna nimis. Dixitque Abram: Domine Deus, quid dabis mihi? Ego autem dimittam sine liberis, filius autem procuratoris domus meæ iste Damascus Eliezer. Et ait Abram: Mihi autem non dedisti semen, & ecce vernaculus meus hæres meus erit. Statimque sermo Domini factus est ad eum, dicens: Non erit hæres tuus iste, sed qui egredietur de utero tuo, hic hæres tuus erit. Eduxitque eum foras, & dixit: Suspice cœlum & numera stellas si potes. Et ait: Sic erit semen tuum. Credidit Abram Deo, & reputatum est ei ad justitiam. Dixitque ad eum: Ego Dominus qui eduxi te de Ur Chaldæorum, ut darem tibi terram hanc & possideres eam. Qui ait: Domine Deus, unde scire possum quod possessurus sim eam? Respondens dixit ei: Sume mihi vaccam trimam & capram trimam & arietem trimum, turturem quoque & columbam. Tulit autem ei omnia hæc, & divisit ea per medium, & contulit partem contra partem, aves autem non divisit. Descenderunt volucres super cadavera, & abigebat eas Abram. Cumque occidisset sol, sopor irruit super Abram, & ecce horror magnus & tenebrosus invasit eum. Dictumque est ad eum: Scito præcognoscens quod peregrinum futurum sit semen tuum in terra non sua, & servient illis, & affligent eos quadringentis annis. Sed & gentem cui servient judicabo ego, & post hæc egredientur cum substantia multa. Tu autem ibis ad patres tuos in pace, sepultus in senectute bona. Generatione autem quarta revertentur huc, nondum enim completæ sunt iniquitates Amorræi usque ad præsens tempus. Cumque occubuisset sol, & caligo facta esset, apparuit clibanus fumans, & lampas ignis transiens per divisiones victimarum. In die illa pepigit Dominus fœdus cum Abram, dicens: Semini tuo dabo terram hanc a fluvio Ægypti usque ad fluvium magnum Euphraten, Cinæum, Cenezæum, Cedmonæum, Hethæum, Pherezæum, Raphaim, Amorræum, Chananæum, Gergesæum, Jebusæum. Sara autem uxor Abram non pariebat ei liberos, habebat autem ancillam Ægyptiam nomine Agar. Dixit ergo Sara ad Abram: Ecce conclusit me Dominus ne pariam, ingredere ad ancillam meam, forsitan ædificabor ex illa. Cumque acquievisset Abram precibus uxoris suæ, tulit Agar Ægyptiam ancillam suam, post decem annos habitationis ejus in terra Chanaan, & dedit eam viro suo uxorem. Ingressus est autem ad illam, & concepit. Quæ cum se concepisse vidisset, despecta est domina sua ab ancilla sua. Dixitque Sara ad Abram: Injuria mea sit tibi

CHAPITRE XI.

Alexandre le Grand va à Jérusalem. Il est reçu favorablement par le grand prêtre Jaddus. Il lui accorde tout ce qu'il demande pour les Juifs.

ALEXANDRE, après avoir pris Gaza, marcha vers Jérusalem. Jaddus, qui en étoit grand prêtre, ayant appris qu'il venoit fondre sur cette ville, fut très-affligé, parce qu'il avoit refusé de lui envoyer du secours, comme il avoit fait à Darius, et qu'il avoit gardé le serment qu'il lui avoit fait de ne point porter les armes contre lui. Il ne savoit donc que faire dans une conjoncture si fâcheuse, et il ordonna au peuple de prier Dieu, et de lui offrir des sacrifices, afin qu'il le protégeât contre un prince si redoutable. Il lui commanda aussi de se tenir prêt à le suivre, et à faire ce qu'il leur ordonneroit. Dieu, qui le consola dans son affliction, lui ordonna de faire ouvrir les portes de la ville, de se revêtir de ses habits pontificaux, et d'aller avec les prêtres et le peuple, vêtus de blanc, au-devant d'Alexandre, sans craindre les Macédoniens, dont il n'auroit rien à appréhender. Jaddus, ayant reçu cet ordre, fit tout ce que Dieu lui avoit commandé, et alla avec une grande pompe au-devant d'Alexandre, qui étoit proche de la ville de Sapha, d'où on découvre Jérusalem et le temple. Les Phéniciens et les Chaldéens, qui le suivoient, croyoient qu'il ne feroit que piller la ville, et la livrer aux flammes, et qu'il feroit souffrir le dernier supplice au grand prêtre. Mais il arriva tout le contraire. Car Alexandre, ayant vu de loin Jaddus, qui marchoit à la tête du peuple, et qui étoit revêtu de ses habits pontificaux, qui étoient d'une étoffe de lin, d'écarlate et de pourpre, et qui avoit sur la tête une lame d'or, où le nom de Dieu étoit écrit, il s'approcha de lui, et l'adora avec un profond respect. Les Juifs, qui étoient présents, le saluèrent tous d'une commune voix, et l'environnèrent. Les rois de Syrie, qui étoient présents, et tout le reste de ses amis, crurent qu'il avoit perdu l'esprit, de rendre un tel honneur au grand prêtre des Juifs. Parménion seul, qui étoit auprès de lui, lui demanda pourquoi il adoroit le grand prêtre des Juifs, et pourquoi il étoit le seul qui fût honoré de tout le monde. Alexandre lui répondit qu'il ne l'adoroit pas, mais le Dieu dont il avoit l'honneur d'être le grand prêtre, parce qu'il se souvenoit que, lorsqu'il étoit encore à Dium en Macédoine, et qu'il songeoit aux moyens de conquérir l'Asie, il avoit vu en songe un homme habillé comme celui-ci, qui l'avoit exhorté à passer en Asie, et lui avoit promis de le rendre maître de l'empire des Perses. Il ajouta qu'il ne doutoit point que ce ne fût le Dieu dont cet homme étoit le grand prêtre, qui l'avoit choisi pour cette entreprise, et qu'il ne fît la guerre par son ordre. Il dit encore à Parménion qu'il ne pouvoit douter que ce ne fût le même Dieu qui lui avoit promis la victoire, et qu'il ne lui fît espérer qu'il lui soumettroit tout le reste de l'Asie. Après avoir parlé de la sorte à Parménion, il donna la main droite au grand prêtre, et marcha vers la ville. Il monta au temple, où il offrit des sacrifices à Dieu, selon l'ordre du grand prêtre, et il le combla de présents, aussi bien que les prêtres. Il reçut avec beaucoup de bonté les prophéties que le grand prêtre lui fit voir dans le livre de Daniel, où il étoit écrit que Dieu avoit prédit que la puissance des Perses seroit détruite par un prince grec. Il crut que cela le regardoit, et il en fut très-satisfait. Il dit au grand prêtre qu'il ne refusoit rien de ce qu'il lui demanderoit. Il lui demanda donc que les Juifs qui étoient en Babylonie et en Médie, pussent vivre selon leurs lois, et qu'ils fussent exempts de tribut la septième année, parce que c'étoit celle dans laquelle ils ne labouroient point la terre. Alexandre lui accorda tout ce qu'il demanda, et, à la prière des Juifs qui étoient en Babylonie et en Médie, il leur accorda les mêmes choses qu'il avoit accordées à ceux de Jérusalem. Il dit au grand prêtre que, s'il avoit quelque autre chose à demander, il n'avoit qu'à le faire savoir, et qu'il le lui accorderoit. Le grand prêtre le pria que ceux de sa nation qui étoient en Égypte, pussent vivre selon leurs lois, et qu'ils fussent exempts de tribut, parce qu'il craignoit que, lorsqu'il seroit parti pour aller faire la guerre à Darius, les Égyptiens ne fissent quelque violence aux Juifs qui étoient parmi eux. Alexandre lui accorda encore cette grâce, et il promit même d'en faire écrire une lettre patente, et de la donner à ceux qu'il envoyeroit en Égypte. Il dit au grand prêtre qu'il étoit bien aise de prendre à son service ceux de sa nation qui voudroient le suivre, afin qu'ils fussent témoins de la victoire qu'il remporteroit sur les Perses, et qu'il leur feroit rendre tout ce qu'ils avoient perdu. Le grand prêtre le remercia de ses offres, et lui dit que ceux de sa nation aimoient mieux demeurer dans leur pays, et vivre selon leurs lois, que de le suivre. Alexandre, ayant entendu cette réponse, leur permit de faire ce qu'ils voudroient.

CHAPITRE XII.

Alexandre va en Égypte. Il y bâtit la ville d'Alexandrie. Il donne des terres aux Juifs qui y habitoient, et leur accorde les mêmes privilèges qu'aux Macédoniens.

ALEXANDRE, après avoir pris Jérusalem, marcha vers Gaza, où il fit bâtir des forts, et mit des garnisons pour la défendre contre les Arabes et les Juifs qui habitoient dans la Judée. Il alla ensuite en Égypte, où il fit bâtir la ville d'Alexandrie, qui est aujourd'hui la plus célèbre de toutes celles qui sont dans ce pays-là. Il donna des terres aux Juifs qui habitoient dans cette ville, et leur accorda les mêmes privilèges qu'aux Macédoniens, afin qu'ils fussent plus portés à y demeurer, et à la défendre contre les Égyptiens, dont ils étoient ennemis. Il leur permit aussi de vivre selon leurs lois, et de se gouverner par leurs propres magistrats. Il leur donna encore le droit de bourgeoisie dans cette ville, et il voulut que ceux qui y habitoient fussent traités comme les Macédoniens qui y étoient établis. Il y a encore aujourd'hui un grand nombre de Juifs qui habitent dans cette ville, et qui jouissent de ces privilèges.

Digitized by Google

ἑπτακόσια μὲν πεζῶν μυριάσιν, ἱππέων, ἢ δέκα, τρι- A genta millia, equitum centum millia, adjunctis
ακοσίοις δ' ἅρμασι. καὶ μέχρι πόλεως μαρήσας, ἣν δ' trecentis curribus. Huic progreſſo uſque Marę-
αὐτῇ τὸ ὄνομα Φυλῆς, ἐλάσαντες αὐτὸν μετὰ τῆς ἰδίας δυ- ſam, quæ eſt urbs ditionis Judæ, occurrit Aſanus:
νάμεως, ἀπήντησεν ἄσαν. ὁ δὲ ἀντιπαραταξάμενος αὐτῷ & inſtructa contra eum acie non procul ab urbe
τραπὰν, ἐν τινι φάραγγι σαφθὰ λεγομένῃ, τῆς πόλεως in quadam valle, cui nomen Saphatha, ut vidit
ὄσον ἀπέχει, ὡς εἶδε τὸ τῶν αἰθιόπων πλῆθος, ἀναβοήσας, ingentem Æthiopum multitudinem, exclamavit,
νίκην ἤτει παρὰ τοῦ θεοῦ, ὁ τὰς πολλὰς κτείνειν μυριά- Deum invocans, oransque, ut victoriam ſibi
δας τῶν πολεμίων. καὶ δὴ ἄλλῳ τινὶ βοηθεῖν ἔλεγεν, contra tam multa hoſtium millia dignetur an-
ἢ τῇ παρ' αὐτοῦ βοηθείᾳ δυναμένῃ ὁ τὰς ὀλίγας ἀπερ- nuere. Veniſſe ſe ad dimicandum cum Zaræo
χομένους πολεμίων, καὶ τοὺς ἀσθενεῖς τῶν B ſola illius ope fretum, qui paucos plurium, & im-
ὑπερεχόντων, ἀπαντῆσαι πρὸς μάχην τοῦ Ζαραίου. becilles fortium victores poſſet reddere. Hæc
ταῦτα λέγοντος ἀσταναι, νίκην ἐσήμηνεν ὁ θεός. ὁ συμ- precanti Deus victoriæ ſignum obtulit: qvo viſo, rex alacris cum hoſte conſixit, cæſisque plurimis, reliquos terga vertentes uſque in agrum Gerarenum perſeqvutus eſt. Verſi deinde à cædibus ad rapinas, Gerara capiunt ac diripiunt. idem & in caſtris hoſtium factum eſt: unde multum auri egeſtum eſt, prædaque abacta camelorum, jumentorum, & greges pecorum. Tanta victoria divinitus parta, ditati omnes revertuntur Hieroſolyma: jamque non longe aberant, qvum illis propheta Azarias fit obviam, is, poſteaquam agmen conſiſtere juſſit, orſus eſt dicere, hanc victoriam divino favore eis contigiſſe propter ſervatam juſtitiam ac pietatem, & quia ſemper Dei voluntati obtemperaviſſent. Qvod ſi ita, ut cœperant, pergerent, in poſterum quoque victorias de hoſte & vitam fortunatam ejusdem favore illis expectandam: ſin vero à religione deſciverint, omnia contraria illos manere: ſeqvuturumque tale tempus, in quo neque propheta verax in populo reperiatur, neque ſacerdos juſtitiæ cultor, Tuncque & urbes eorum ſubvertendas eſſe, & gentem per omnes terras diſpergendam, erronumque more vitam acturam nullis certis ſedibus. Quapropter hortabatur, ut dum tempus eſſet, probitati ſtuderent, & divinum favorem ſibi ipſis non inviderent. His auditis, rex unà cum populo gavisi ſunt, dederuntque operam & publicè & privatim ut religio ſarta tecta maneret, dimiſſis à rege per totam regionem, à quibus hoc negotium diligenter curaretur. Nunc relictis in hoc ſtatu Aſani duarum tribuum regis rebus, revertor ad Baſanem Iſraelitarum regem, qui, Nadabo Hieroboami filio cæſo, regnum ejus occupaverat. Hic, in Tharſe urbe electo domicilio, vigintiquatuor annis regnavit, ſceleratior, magisque impius quam vel Hieroboamus vel illius filius, afflictor populi, & adverſus Deum contumax. Quapropter, miſſo ad eum Gimone propheta, prædixit ſe totum ipſius genus exciſurum, & eisdem, quibus prius Hieroboamum, cladibus profligaturum: eo qvod rex à ſe conſtitutus ingratus fuiſſet, nulla in adminiſtrando regno pietatis aut juſtitiæ ratione habita, quibus virtutibus nulla vel utilior populo, vel Deo gratior: ſed ſceleratiſſimi Hieroboami factus imitator, omnibus ejus vitiis ſeſe contaminaſſet. Cui qvum ſimilis eſſe voluerit, merito etiam ſimilem exitum habiturum. At Baſanes, poſteaquam cognovit imminentes pro ſcelere ſibi ac ſuo generi calamitates, non hoc curavit, ut correctior in

ἐκείνου τοῦ θεσπίσαντος ἐπὶ τῷ κακῷ τῷ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ γένους.

prouide & mandauit Iosephus, quorum ipse quoque vnus erat, ut ad Iudæam
proficiscerentur, & Hierosolymitanos ad bellum cohortarentur. Quibus
ille mandatis acceptis, Iudæam petit, & Hierosolymam ingressus, ciuitatem
ad bellum hortatur, & Iosephum ad se venire iubet. Quo cognito, Ioseph-
us Galilæam deserit, & Hierosolymam contendit, ubi Iohannem ad se
venientem cognoscit. Quem ille ubi primum conspexit, ad se vocauit, &
quid sibi vellet, quæsiuit. Ille autem, quæ mandata acceperat, exposuit.
Quibus auditis, Iosephus ad bellum se paratum esse dixit, si ciues ita
iubeant. Quo responso Iohannes ad ciues reuersus, quæ Iosephus dixerat,
exposuit. Ciues autem, quæ Iosephus dixerat, audientes, ad bellum
parati esse dixerunt. Quo responso Iosephus Hierosolymam ingressus,
ciues ad bellum hortatur, & quæ ad bellum necessaria erant, parare
iubet. Ipse autem Galilæam petit, & Hierosolymitanos ad bellum
cohortatur. Quo cognito, Galilæi ad bellum parati esse dixerunt. Quo
responso Iosephus Hierosolymam ingressus, ciues ad bellum hortatur, &
quæ ad bellum necessaria erant, parare iubet. Ipse autem Galilæam petit,
& Hierosolymitanos ad bellum cohortatur. Quo cognito, Galilæi

1076

[illegible] [illegible] [illegible] [

νῳ μετ' αὐτὸ πυκνὰς ἀλκὰς, ἐλαυνόντως ζεύγη δώδε- A
κα, παρεστηκὼς ἐπῆρξεν αὐτῷ τὸ ἴδιον ἱμάτιον. ὁ δ'
ἐλισσαῖος εὐθέως προφητεύειν ἤρξατο, καταλιπὼν
τοὺς βόας, ἠκολούθησεν Ἠλίᾳ. δεηθεὶς δὲ συγχωρῆσαι
αὐτῷ τοῖς γονεῦσι ἀποτάξασθαι, μὴ κελεύσαντος δὲ πο-
ρεύεσθαι, ἀποπέμψαντος αὐτοῖς εἰπεῖν. ἐλθὼν Ἠλίᾳ τὸν ἀπανθ'
ἑξῆς ὃν ἐζεύξατο βοῶν καὶ μαχαίρᾳ καὶ ζεύγεσιν. καὶ τὰ μὲν
ἄλλα πιστὰ προφήτου, τοιαῦτα ἐλθὼν ναβοῦθος δέ τις ἀ-
πὸ πόλεως ἀζαρὴς, ἀγροικότατον ὢν ἁπάντων Ἀβασιλέως παρε- B
καλοῦντος αὐτὸν ἀποδόσθαι τιμῆς ὅσης βούλεται τὸ πα-
τρῷον αὐτοῦ τὸ ἴδιον ἀγρὸν, ἵνα σιτάρκως ἐν αὐτῷ πήξῃ
κτῆμα. εἰ δὲ μὴ βούλοιτο χρήματα λαβεῖν, ἀλλ' ἀντιτίθεται
ἐκλέξασθαι τὸ ἀγρὸν τοῦτο ἀντ' ἐκείνου. ὅτε μὲν οὖν φησι πο-
ιήσειν. αὐτὸς δὲ τῶν ἰδίων καρπώσασθαι γῆν, ἣν ἐκληρο-
νόμησε πατρός. λυπηθεὶς δ' ὡς ἐφ' ὕβρει τῷ μὴ τὰ
ἀλλότρια λαβεῖν ὁ βασιλεὺς, ἅτε λυπρὸν ποιησάμενος κα-
τὰ, ὅτι προφὼν. τῇ δὲ ἰεζαβέλης τῇ γυναικὶ αὐτοῦ πυν- C
θανομένης ὅτι λυπεῖ, καὶ μήτε λέγει, μήτε ἄριστον αὐτῷ
παρατίθησι, μήτε δεῖπνον, διηγήσατο αὐτῇ τὰ ναβοῦθος
σκαιότητα. καὶ ὡς χρηστὰ μὲν ἐπιτάττει πρὸς αὐτὸν
λόγοις, ἐν βασιλικῇ ἐξουσίας ὑποδεεστέροις ὑφειμένῃ
μὴ τυχὸν ὢν ἠξίωε. ἐνῆν, μὴ μικροψυχεῖν ἐπὶ τούτοις
παρεκάλει. παυσάμενον γὰρ τὴν λύπης, ἐπὶ τὴν αὐτοῦ τρέ-
πειν τε σώματος ἐπιμέλειαν. μελήσειν γὰρ αὐτῇ περὶ τὰ
ναβοῦθος πραγμάτων. ἐν ᾧ χρήματι πέμπει γράμματα D
πρὸς τοὺς ὑπερέχοντας τῶν ἰσραηλιτῶν, ἐν οἷς ἀχάβου ὀνό-
ματι. νηστεῦσαι τε κελεύσασα, καὶ παῖσαι μέλλουσαν ἐκκλη-
σίαν πρὸ καθήσεως μέλλοι αὐτὸ ναβοῦθον. εἶναι γὰρ αὐτὸν ἐλλι
ἐπὶ βάσεως. ἐξῆτασε μέλλουσι δὲ τρεῖς τολμηρὲς πο-
νας τοὺς καταμαρτυροῦντας αὐτοῦ ὡς τὸ θεὸν τε εἴη
βλασφημήσοις καὶ τὸ βασιλέα, καταλεύσαι, καὶ τούτῳ
μάλιστα πρὸς τοῦ τρόπου. ἐν ναβοῦθος μὲν ὡς ἐγρά-
ψεν ἡ βασίλισσα, ἅτοις καταμαρτυρήσεις βλασφη- E
μήσαι τὸ θεὸν τε ἀχάβου βαλλόμενος ὑπὸ δὲ πολ-
λῶν ἀπέθανεν. ἀκήκοαμεν δὲ ταῦτα ἡ ἰεζάβελα, ἔσεσθαι
πρὸς τὸ βασιλέα. ἐν κληρονομεῖν δὲ ναβοῦθ ἀμπελῶ-
νος πρόκα ἐκέλευσεν. ὁ δὲ ἀχάβος ἥδετο τοῖς γεγονόσι
μέλλουσι, ἐν ἀναπαύσασθαι ὑπὸ τὴν κλίνης, ὑφορμῶν ἦκε
τὸ ἀμπελῶνα τὸ ναβοῦθ. ἀγανακτήσας δὲ ὁ θεὸς, πέμ-
πει τὸ προφήτην Ἠλίαν εἰς τὸ ναβοῦθ χωρεῖν, ἀχάβῳ
συμβαλοῦντα, ἐν οἷς τὸ πεπραγμένων ἐρησόμενον, ὅτι
κτείνας τὸν ἀληθῆ δεσπότην δὲ χωρεῖ. κληρονομήσειν
αὐτὸς ἀδίκως. ὡς δ' ἦκε πρὸς αὐτὸν, εἰπόντος δὲ βα- F
σιλέως ὅτι βούλεται χρήσασθαι αὐτῷ, ἀσχόλιον γὰρ ὄντα ἐπὶ
ἁμαρτήματι λυφθῆναι ἐπ' αὐτῷ, κατ' ἐκεῖνον εἶπε
τὸν τόπον, ἐν ᾧ τὸ ναβοῦθ νεκρὸν λιθοβολούμενον διαπνηθῆναι
σωμεῖον, πρὸς αὐτὸ αἷμα, καὶ τὸ τῆς γυναικὸς χυθῆσεσθαι, ἐν
πᾶν αὐτὸ τὸ ἡμῶν ἀπολεῖσθαι, τοιαῦτα αἰσθέσθαι τετολ-
μηκότος, ἐν ὡς τὰς πατρίους νόμους πλεῖστα ἀδίκως
ἀνῃρηκότος. ἀχάβου δὲ, λυπηθέντος τὰ πεπραγμένων ἀσθέ-
νειᾳ ἐν μετέμελε, ἐν συκκίνου ἐνδυσάμενος, γυμνὸς
τοῖς ποσὶ διῆγε, ἐκ ἀπέλαμβανε τροφῆς, ἀνομολογούμε- G
νος δὲ τὰ ἡμαρτημένα, ἐν τὸ θεὸν ἵνα ἐξιλάσηται. ὁ δὲ θεὸς
ἐν τῷ προφήτην εἶπεν, ὑπερβαλλούσης τὸ δίκης πωμωρίαν, ἐπεὶ τοῖς γε τεταπεινωμένοις
μεταγνοῦσι. τελεσθὲν δὲ τὸ ἀπειλοῦμενον τῷ μὲν ἀχάβῳ. ἐν
ὁ μὲν προφήτης ταῦτ' ἐθήλωσε τῷ βασιλεῖ.

aliis impellentibus, juga duodecim, acceſſit, & ei pallium ſuum injecit: qvi eveſtigio prophetare occœpit, relictisqve bubus, ſectator Eliæ factus eſt. Rogavit tamen, ut prius ſibi liceret parentibus valedicere, qvo impetrato, illum ſeqvutus eſt, individuus poſthac miniſter ac comes. Et prophetæ qvidem hujus res ita ſe habuerunt.

Cæterum Nabuthus qvidam, civis urbis Azari, qvum prædium haberet regiis fundis contiguum, ſæpe rogatus ab Achabo, ut ei qvantolibet precio venderet rus finitimum, adjungendum regio: aut ſi mallet, unum aliqvod è regiis pro eo ſibi eligeret: negavit ſe id facturum, gratius enim ſibi eſſe, è paternis agris fructus percipere. Rex non aliter, qvam ſi ſuam poſſeſſionem amiſiſſet, qvia non licebat alienam occupare, contriſtatus, nec lavare voluit, nec cibum ſumere. Jezabela vero ſcitante, qvid acciderit, ut nec balneum admittat, & cœnam æqve ac prandium faſtidiat, qvam ruſticus ſit Nabuthus, ei denarrat. Uſum ſe apud eum comi ſermone, & infra regiam majeſtatem demiſſo, pro qva humanitate nihil niſi repulſam retuliſſe. Mulier contra hortatur, ut magno ſit animo, & mœrore miſſo, ad conſvetam corporis curam redeat: ſe daturam operam, ne Nabuthus hanc contumeliam impune auferat. Moxqve literas Achabi nomine ſcriptas mittit ad Iſraelitarum præcipuos, hoc argumento: Jubebantur, indicto jejunio, concionem advocare, & in ea primum locum Nabutho propter illuſtre genus attribuere. Deinde ſubornatis tribus viris nihil non auſuris, horum teſtimonio convictum eum blaſphemiæ populo lapidandum objicere, atqve hoc modo de medio tollere. Id qvod ita, ut regina ſcripſerat, factum eſt: & Nabuthus tali teſtimonio convictus Deo ac regi feciſſe convitium, à populo eſt ſaxis obrutus. Qvod ubi Jezabelæ relatum eſt, regem accedit, ſvadetqve, ut ſine ſuo ſumptu vinetorum Nabuthi hæreditatem capeſſat: & ille exiliens præ gaudio, ad viſendum id prædium eveſtigio ſe confert. Deus autem iratus Eliam mittit, ut regi in eo rure occurrat, rogetqve, quid ita, occiſo vero domino, ejus prædii hæreditatem injuſte ſibi uſurpet. Qvem ubi ad ſe venientem vidit, turpe ratus objurgari, prior faſſus erratũ, ad ſatisfaciendum ipſius arbitratu ſe obtulit. Tum vates prædicit, loco, ubi Nabuthi cadaver à canibus abſumptum eſt, fundendum & regis & reginæ ſanguinem, & totum eorum genus delendum propter tam crudele ſcelus, qvo civem contra jus per calumniam oppreſſerat. Tum demum Achabum ejus facinoris pœnitentia ſubiit, & indutus ſaccum, nudisqve pedibus à cibo abſtinuit, peccatum confitens, & Deum ita placare cupiens. Deus vero per prophetam denuntiat, ſe qvidem usqve poſt ejus obitum dilaturum vindictam, qvandoqvidem ſceleris pœniteat: minas tamen vanas non fore, ſed Achabi filium pro commiſſis pœnas daturum.

XIV. 3. Reg. 21.

CAP. VIII.

Adadus Damaſci & Syriæ rex, bis contra Achabum ductо exercitu profligatur.

Κεφάλαιον ή.

3. Reg. 20.

DUm hæc circa Achabum geruntur, eodem tempore Adadi filius Syrorum & Damaſci rex, contractis è toto regno ſuo copiis, aſcitiſq; ultra Euphratem trigintaduobus ſociis regibus, contra Achabum duxit, qvi intelligens ſe imparem ejus copiis, à congreſſu qvidem abſtinuit, ſed coactis ex agris in urbes munitiſſimas omnibus, ipſe manſit intra Samariam. Cincta enim erat mœnibus firmiſſimis, & alioqvin videbatur expugnatu difficilis. Syrus autem cum exercitu eo venit, & obſeſſam urbem oppugnare cœpit. miſſoqve caduceatore ad Achabum, petiit, ut ſibi liceret legatos ad eum mittere, propoſituros, qvidnam peteret: qvo impetrato, cum venillent legati, ita ut illis mandatum erat, ajunt, Achabi divitias & liberos & uxores eſſe Adadi, qvod ſi ipſe qvoqve fateatur & permittat ei, qvicqvid libuerit ex his ſumere, abducto exercitu, regem obſidionem ſoluturum. Achabus vero jubet legatos regi ſuo renunciare, & ipſum & ſuos omnes, facultatesqve univerſas in poteſtate illius fore. Poſt hanc legationem rurſum aliam Syrus miſit, poſtulans, ut qvandoqvidem ipſius confeſſione omnia ſua eſſent, admitteret craſtina luce mittendos in hoc famulos, eisqve liberum faceret regiam & amicorum ac cognatorum domos ſcrutari, & auferre, qvicqvid in eis inventum fuerit pulcherrimum. Reliqva, qvæ illis non placuerint, ſibi haberet. Achabus lætus ſecunda legatione Syri, advocata concione, dicit ſe libenter pro pace & civium incolumitate uxores ac liberos ſuos, omnesqve facultates proprias fuiſſe traditurum. Hoc enim prima legatione Syrum petiiſſe. Nunc vero miſiſſe eum famulos, qvi omnium ædes ſcrutentur, & nihil in eis, qvod ſit pulcherrimum, relinqvant, nimirum belli anſam qværentem: ut, qvandoqvidem ſciat propter amorem civium paratum rebus ſuis non parcere, occaſionem belli ex illorum rebus arripiat. facturum ſe tamen, qvicqvid ipſis viſum fuerit. Reclamavit tota concio, contemnendũ eſſe cum ſuis mandatis inſolentem barbarum, & bellum alacriter gerendum. Accitis igitur legatis, hoc reſponſi referendum dedit, qvod primis poſtulatis nunc qvoqve conſentiat ſecuritatis civium gratia, poſteriora non admittat. atqve ita eos dimiſit. Hoc reſponſo commotus ad iram Adadus, tertio legatos mittit cum minis: ferocem eum eſſe fiducia mœnium, ſe vero parem illis aggerem excitaturum, ſi vel pugillum terræ ſinguli milites conferant: volens eum copiarum multitudine perterrefacere: Achabo vero reſpondente, inter armatos non verbis ſed factis decernendum. legati reverſi cœnanti tum forte cum triginta ſociis regibus reſponſa referunt. Ille veſtigio mandat circumvallari urbem & aggerem erigi.

Ὡς Ἀδερδαμασκῦ κ, συρίας βασιλεὺς ὅις ἐπ' ἄχαβον στρατεύσιμος ἦλθη.

ΤΩν δὲ περὶ τὸν ἄχαβον ὄντων τοιούτων καὶ τὸν αὐτὸν κίνδυνον, ὁ τοῦ ἀδάδου υἱὸς, βασιλέων τ σύρων & δαμασκῦ, δύναμιν ἐξ ἁπάσης τ χώρας συναγαγὼν, συμμάχους τοὺς πέραν εὐφράτου βασιλέας πεντήκοντα τριάκοντα κ δύο ἐστράτευσεν ἐπὶ τὸν ἄχαβον. ὁ δ' οὐκ ὢν ἐμφανὴς αὐτῷ στρατὰς, πρὸς μάχην μὲν οὐ παρεσκεύαστο, πάντας δ' εἰς τὰς ἐχυροτάτας πόλεις ἐγκλείσας τὸ ἐν τῇ χώρᾳ, αὐτὸς ἔμενεν ἐν σαμαρείᾳ. τάχιστα γὰρ αὐτὴν λίαν ἰσχυρὰ περιεβέβλητο, καὶ τὰ ἄλλα, δυσάλωτος εἶναι δόκει. ὁ δὲ σύρος, ἀναλαβὼν τ δύναμιν, ἦκεν ἐπὶ σαμάρειαν, κ περικαθίσας αὐτὴν τὸν στρατὸν, ἐπολιόρκει. πέμψας δὲ κήρυκα πρὸς ἄχαβον, ᾔξιε πρεσβεύσειν δέξασθαι παρ' αὐτοῦ, δι' ὧν αὐτῷ δηλώσει τὰ βούλεται. ὁ δὲ ἀσμένως τοῦτο βασιλεὺς πέμπει πρεσβευτὰς, ἐλθόντες οἱ πρέσβεις ἔλεγον καὶ ἐντολὴν ἔφασαν τοῦ βασιλέως, τ ἀχάβου πλοῦτον, & τὰ τέκνα αὐτοῦ, & τὰς γυναῖκας ἀδάδου τυγχάνειν. ἂν δὲ ὁμολογήσῃ, & λαβὼν αὐτῶν τοῦτων ὅσα βούλεται συγχωρήσῃ, τὴν στρατιὰν ἀπάξειν καὶ παύσεσθαι πολιορκῶν. ὁ δὲ ἄχαβος, τοῖς πρέσβεσιν εἰσελθοῦσιν προθυμίαν λέγειν αὐτῷ τοῦ βασιλέως, ὅτι καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἐκείνου πάντες, κτήματα ἐκείνου αὐτοῦ. ταῦτα δ' ἀπαγγελάντων, πέμπει πάλιν πρὸς αὐτὸν, ἀξιῶν ἀνωμολογημένα εἶναι πάντα τὰ ἐκείνου δέξασθαι τοὺς πεμφθησομένους εἰς τὴν ὑπαίθριον κατ' αὐτὸ δούλους, οἷς ἐρεῖν ἔφασαν, τά τε βασίλεια, καὶ τὰς τ φίλων καὶ συγγενῶν οἰκίας, ἐκέλευσε διδόναι πᾶν ὅτι ἂν ἐν αὐταῖς εὑρωσι κάλλιστον. τὰ δ' ἀπαγγείλαντα οἱ κατάσκοποι ἔφασαν. ἄχαβος δ' ἀκούσας, ὅτι τῇ δευτέρᾳ πρεσβείᾳ & τ βασιλέως, συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν τὸ πλῆθος, ἔλεγεν, ὡς αὐτὸς μὲν ἔχειν ἐτίμως ὑπὲρ σωτηρίας αὐτ καὶ εἰρήνης, καὶ γυναῖκας τὰς ἰδίους παιδάς τ καὶ λεμίου καὶ τέκνα, καὶ πάσης εὐδαιμονίας κτήσεως. ταῦτα γὰρ ὑπιζήτων ἐπεσβεύσατο τὸ πρῶτον ὁ σύρος. νῦν δ' ἠξίωκε δέλεας πέμψαι, τοὺς τ πάντων οἰκείους ἐρευνῆσαι, καὶ μηδὲν ἐν αὐτοῖς καταλιπεῖν τῶν καλλίστων κτημάτων, πρόφασιν βουλόμενος πολέμου λαβεῖν, ἀδύνατον, ὅτι μὲν ἐμοὶ δι' ὑμᾶς οὐκ ἂν φοβηθείην, ἀφορμὴν δ' ὅπως τοῖς τ ὑμετέρων ἀνδρῶν πραγμάτων ἐμὸς ἐστὶ τ πολεμεῖν. ποιήσω μέν τὰ ὑμῖν δοκοῦντα. τὸ δὲ πλῆθος μηδὲν ὑπακούειν τ κατ' αὐτὸν συνεβούλευεν, ἀλλὰ καταφρονεῖν, & πρὸς τὸ πολεμεῖν ἑτοίμως ἔχειν. τοῖς οὖν πρέσβεσι τοῖς δοκερυναμένοις λέγει ἀπελθοῦσιν, ὅτι τοῖς τὸ πρῶτον αἰτηθεῖσιν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ νῦν ἐμμένει τ τ πλούτων ἀσφαλείας ἕνεκα. πρὸς δὲ τὴν δευτέραν αἰτησιν ἔχει τι ἀκριβὲς, ἀπέλυσεν αὐτούς. ὁ δὲ ἄδαδος, ἀκούσας ταῦτα καὶ δυσχεράνας, πρίν τι ἐπιφῦναι πρὸς ἄχαβον τῶν πρέσβεων, ἀπειλῶν ὑψηλότερον τ τειχῶν, οἷς καταφρονεῖ, χῶμα τούτοις ἐπιγείρειν αὐτοῦ τὴν στρατιὰν, κ δράκοντα λαμβάνειν. ἐμφανίζων αὐτῷ τῆς δυνάμεως τὸ πλῆθος & καταπλήττων. ὁ δὲ ἄχαβος μὴ ναυμαχίᾳ δεῖν δοκερυναμένων καθωπλισμένων, ἀλλὰ τῇ μάχῃ κρείττω ἡγούμενον, ἐλθόντες οἱ πρέσβεις, καὶ δειπνοῦσι καταλαβόντες τὸν βασιλέα μ τριάκοντα κ δύο βασιλέων συμμάχων, ἐδήλωσαν αὐτῷ τὴν δοκέρυσιν. ὁ δ' εὐθέως ἔτι πρεσπίπτει, καὶ πεισαρεῖ πάλιν, καὶ χώ-

χώματα βάλλεσθαι, καὶ μηδένα τρόπον ἀπολείπειν πολιορκίας. ὁ δὲ Ἀχαὰβ τῶν πεντηκοντάρχων ἐν ἀγωνίᾳ ἦν, σὺν παντὶ τῷ λαῷ. διαρρεῖ γὰρ καὶ τῶν φόβων ἀπολύει, προφήτου πρὸς αὐτὸν προσελθόντος. Φήσαντος αὐτῷ τάδε ὑπισχνεῖσθαι ποιήσειν τὰς τοσαύτας τῶν πολεμίων μυριάδας ἐπαχθείσας. πυθομένων δὲ Ἀχαὰβ τίνων ἂν ἡ νίκη γένοιτο, διὰ τῶν παίδων, εἶπε, τῶν ἡγεμόνων, ἡγεμόνα σὺ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἐκείνων. καλέσας οὖν τοὺς τῶν ἡγεμόνων υἱοὺς διέρρησεν· ὡς διακόσιοι καὶ τριάκοντα ἦσαν, μαθὼν τὸ σύρον πρὸς οἰνοχοΐαν καὶ ἄνεσιν πεπραμμένον, ἀνοίξας τὰς πύλας, ἐξέπεμψε λῃστὰς παῖδας. τῶν σκοπῶν δηλωσάντων τῷ Ἀδάδῳ, πέμπει τινὰς ὑπαντησομένους, ὄντα φαλάγγους ἂν μὴ εἰς μάχην ὦσι πρόσελήλυθότες, ἵνα δήσαντες ἀγάγωσι πρὸς αὐτὸν, ἂν μὲν ἱερωνικῶς, ὅπως τὸν προῶσιν. εἶχε δὲ ἑτοίμως Ἀχαὰβ καὶ τἄλλην στρατιὰν ὄντας τῶν τειχῶν. οἱ δὲ παῖδες τῶν ἀρχόντων συμβαλόντες τοῖς φύλαξι, πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν, καὶ τὰς ἄλλας ἄχρι τοῦ στρατοπέδου διώκοντες. ἰδὼν δὲ τὸν τῶν Ἰσραηλιτῶν βασιλεὺς, ἐξαφῆκε καὶ τὴν ἄλλην στρατιὰν ἅπασαν. ἡ δὲ, ἀφειδίως ὑπὸ τοῦ πλήθους ταῖς ὁδοῖς, ἐκέρασεν αὐτούς. ἀνὰ πρόσοδον αὐτὰς ἐπεξελεύσεσθαι. καὶ δὴ γυμνοῖς καὶ μεθύουσι προσέβαλλον, ὡς τὰ πανοπλίας ἐκ τοῦ στρατοπέδου φεύγοντας καταλιπεῖν, καὶ τὸν βασιλέα διασωθῆναι μόλις ἐφ' ἵππου ποιησαμένου τὴν φυγήν. Ἀχαὰβ δὲ, πολλὴν ὁδὸν διώκων τοὺς σύρους ἡνύσεν, ἀναιρῶν αὐτούς. διαρπάσαι δὲ τὰ ἐν τῇ παρεμβολῇ, πλοῦτος δὲ οὐκ ὀλίγος, ἀλλὰ καὶ χρυσοῦ πολλοῦ καὶ ἀργύρου, τά τε ἅρματα καὶ Ἀδάδου καὶ τοὺς ἵππους λαβόν, οἴκαδε ἀνέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν. ὁ δὲ προφήτου παραγενόμενος φήσαντος, καὶ τὴν δύναμιν ἑτοίμην ἔχειν, ὡς τοῦ ὀπίσω πάλιν ἐτῶς στρατεύσοντος ἐπ' αὐτὸν ὁ σύρος, ἐμοὶ ἄχαρις τοῖς ἰδίοις. ὁ δὲ Ἀδάδου διασωθεὶς ἐκ τῆς μάχης, μεθ' ὅσης ἐδυνήθη σπουδῆς, συνεβούλευσε τοῖς αὐτοῦ φίλοις, πῶς ἂν ὑπὲρ στρατεύσαι τοῖς Ἰσραηλίταις. οἱ δὲ ἐν μὲν τοῖς ὄρεσιν οὐκ ἐδίδοσαν γνώμην συμβαλεῖν αὐτοῖς. τὸν γὰρ θεὸν αὐτῶν ἐν τοῖς τοιούτοις δυνατὸν τόποις, καὶ διὰ τοῦτο νῦν ὑπὲρ αὐτῶν νικᾶσθαι. κρατήσειν δὲ ἔλεγον, ἐν πεδίῳ ποιησαμένους τὴν μάχην. συνεβούλευόν τε πρὸς τούτῳ, τοὺς μὲν βασιλέας, ἐκ ἐπηλάτου συμμαχίας, ἀποπέμψαι εἰς τὰ οἰκεῖα. τὴν δὲ στρατιὰν αὐτῶν καταλέγειν, ἀντὶ ἐκείνων συντάξαντας κατασήσαντα. εἰς δὲ τῶν τοῦ ἀπολωλότων πλῆθος στρατολογῆσαι δύναμιν ἐκ τῆς χώρας τὴν αὐτῶν ἵππους καὶ ἅρματα. δόκιμάσας δὲ ταῦτα ἐμφρόνως καλῶς ἅτως διέκειτο μηδὲ τὴν δύναμιν. ὁ δὲ ἔαρος ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν ἦλθεν ὑπὸ τὰς Ἐβραίους, καὶ παρεμβολὴν πρὸς πόλει τινὶ, Ἀφεκὰ δὲ αὕτη λέγεται, ἐν μεγάλῳ στρατοπέδευε πεδίῳ. Ἀχαὰβ δὲ πυνθανόμενος αὐτοῦ τὴν δυνάμεως, ἀντεστρατοπεδεύσατο. σφόδρα δὲ ἦν ὀλίγον αὐτοῦ τὸ στράτευμα, πρὸς τοὺς πολεμίους ἀντιπαραβαλλόμενον. ὁ δὲ προφήτου προσελθόντος αὐτῷ πάλιν, καὶ νικήσειν τὸν ἐκεῖ αὐτὸν φήσαντος, ἵνα τὴν ἰδίαν ἰσχὺν ὑποπτεύσῃ, μὴ μόνον ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἀλλὰ καὶν τοῖς πεδίοις ὑπάρχουσαν, ὡς οὐκ εἶναι δοκεῖ τοῖς σύροις, ἐπεὶ μὲν ἡμέρας ἀντιστρατοπεδεύοντες ἡσύχαζον. τῇ δὲ ὑστάτῃ τούτων, ἐπὶ τὸ ὄρος προσελθόντων ἐκ τοῦ στρατοπέδου τοὺς πολεμίους, καὶ παραταξαμένων πρὸς μάχην, ἀντεπῆλθε καὶ Ἀχαὰβ τὴν οἰκείαν δύναμιν. καὶ συμβαλὼν, κατέτρεψε τὴς μάχης γενομένης, τρέπει τοὺς πολεμίους εἰς φυγήν.

& nullam oppugnandi rationem prætermitti. Interim Achabus cum omni populo minimum à desperatione aberat. Sed hunc timorem ei propheta qvidam superveniens exemit, dicens, Deum polliceri, daturum se victoriam de tam multis hostium millibus. Rogatus deinde, per qvos hæc victoria contingeret: Per filios, inqvit, principum, sed te regente illorum imperitiam. Accitis igitur principum filiis, qvi triginta duo erant supra ducentos, cognito, qvod Syrus ad epulas & luxum se dedisset, patefactis repente portis, emittit juvenes. Id postqvam ei per speculatorem est significatum, mittit qvosdam eis obviam cum his mandatis, ut sive pacati veniant, sive pugnatum, vinctos ad se pertrahant. Interim Achabus etiam reliqvum militem intra mœnia paratum cum armis habuit. Filii vero principum cōgressi cum excubiis, multis occisis, reliqvos usqve ad castra persequuti sunt. Qvod ubi succedere Israelitarum rex animadvertit, universum reliqvum exercitum emittit. At illi repentino impetu in Syros delati, facile eos profligant, nihil tale expectantes. Qvo factum est, ut in ebrios & inermes impingerent, ita ut, relicta in castris armatura, fugerent, & rex ipse præceleri eqvo vix evaserit. Achabus vero longo spatio Syros persequutus est, cædendo, qvotqvot alleqvi datum est. Direptis deinde opulentis castris, auro & argento refertis, captis etiam eqvis Adadi & curribus, domum in urbem reversus est. Cæterum propheta monente, ut in sequentem etiam annum paratus sit, & exercitum in promptu habeat, reversurum enim Syrum iterum: rex omni ope bellum apparat. Porro Adadus servatus è clade cum reliqviis exercitus, advocatis amicis, consultabat, qvomodo cum Israelitis bellum gerere debeat. Illi sva ferunt non esse posthac cum eis in montanis confligendum. Deum enim eorum in talibus locis pollere, & ideo se nunc ab eis victos. Sed si in campestribus committatur prælium, facile se superiores fore. Præterea consuluerunt, ut dimissis regibus, qvos secum in expeditionem duxerat, copias eorum retineret, & satrapas illis præficeret, supplementumq; in sua ditione tam eqvitum qvam peditum conscriberet. Placuit regi consilium, deditq; operam, ut talis apparatus fieret. Mox ubi primum veris signum se protulit, exercitum in Hebræos duxit, & qvum perveniſſet prope oppidum Apheca, in magno campo castra posuit. Achabus vero cum suis copiis obviam illi progressus, castra cum castris contulit, qvamvis numero militum longe inferior. Superveniente deinde propheta, & victoriam pollicente, ut hostis, contra qvam opinabatur, sentiret, Deum Israelitarum non minus potentem in campis, qvam in montibus, per sex dies a neutris castris qvicqvam motum est. Septima vero, qvum hostis pro castris aciem explicuisset, Achabus qvoqve suos ex adverso instruxit.

Nec mora, collatis ſignis, acriter utrinqve pugnatum eſt, donec Syri non ferentes Hebræorum vim terga verterent. qvibus impigre victoriam proſeqventibus, confuſum agmen trepidè fugientium eqvitum, peditum, curruum, à ſeipſis proculcatum obterebatur, non multis pro tanto numero in Aphecam amicam urbem evadentibus: qvi & ipſi murorum ruina oppreſſi ſunt circiter viginti ſeptem millia, in prælio vero centum millia hoſtium ceciderunt. Adadus aliqvot fidiſſimis famulis comitatus in qvandam ſubterraneam cellam ſe abdidit. qvibus clementiam Iſraelitici regis prædicantibus, & ſpem veniæ facientibus, ſi conſveto ſupplicum habitu ad eum mitterentur, permiſſi ſunt hoc facere. Illi induci ſaccos, & reſtibus capita redimiti, qvi tum priſcus apud Syros ſupplicandi mos fuit, Achabum adeunt, & ſalutis tantum gratiam petere Adadum ſignificant, dedititicium ejus in perpetuum futurum. Tum ille gratulari ſe ei dixit, qvod è pugna evaſiſſet, fratriſq; loco cum ſe habiturum pollicitus eſt. Famuli, accepta ſacramenti fide, nihil mali paſſurum, producunt è latebris hominem, & adducunt ad Achabum, qvi tum ſublimis curru vehebatur. Et qvum adoraſſet, Achabus, porrecta dextra, in curru eum ſuſtulit, exceptumqve oculo juſſit eſſe bono animo, & nihil ſe indignum timere, Adadus, actis gratiis, qvam longa ſibi vita daretur, memorem ſe fore hujus beneficii profeſſus eſt, redditurumq; Iſraelitici juris urbes, qvas majores ejus armis occuparverant: & facturum ei liberam poteſtatem commeandi Damaſcum, ſicut pater ipſius idem jus Samariæ habuerat. Fœdere deinde icto, & jurejurando firmato, Adadus egregie donatus in ſuum regnum remiſſus eſt. Poſt talem Syrorum contra Iſraelitas expeditionis exitum propheta qvidam, nomine Michæas, acceſſit ad qvendam Iſraelitam, juſſitq; eum, ut vulnus ſibi in caput infligeret, addens, Deum ita velle. Qvi qvum parere noſſet, daturum inobedientiæ pœnam prædixit, & leonis incurſu periturum. Qvod qvum ita evenilſet, alterum propheta adiit, idem imperans. A qvo incunctanter ictus, & verticem ſaucius, obligato capite venit ad regem, dicens ſe commilitonem ejus eſſe, & a tribuno captivum qvendam aſſervandum accepiſſe: qvo fuga elapſo, periclitari ſe nunc, ne interficiatur ab eo, qui illum tradiderat, qvandoqvidem hoc interminatus ſit, ſi captivus effugeret. Reſpondente vero Achabo, merito id paſſurum, ſoluto capite, agnoſcendum ſe Michæas præbuit. Hac autem arte uſus eſt, qvo majorem vim verbis ſuis adderet. Ait enim Deum ſih regem animadverſurum, qvod Adadum hominem impium & contra divinitatem contumelioſis dictis furentem elabi permiſiſſet. Futurum enim, ut ipſe ab eo, cui pepercit, interficiatur, & populus ejus ab exercitu. Rex libertate prophetæ offenſus, jubet eum in carcerem conjici, & vehementer ea prædictione contriſtatus domum ſe recipit.

A καὶ διώκων ἐπίκειτο κτείνων. οἱ δ', ἐκ τοῦ τ' ἁρμάτων, καὶ ὑπ' ἀλλήλων ἀπώλλυντο. ἰσχυσαν δ' ὀλίγοι διαφυγεῖν, εἰς τὴν ἄφεκα πόλιν αὐτῶν. ἀπέθανον δ' καὶ αὐτοὶ, τῶν τείχεων αὐτοῖς ἐπιπεσόντων, ἔνιοι δισμύριοι ἑπτακισχίλιοι. διεφθάρησαν δ' ἐν ἐκείνῃ τῇ μάχῃ ἄλλοι μυριάδες δέκα. ὁ δὲ βασιλεὺς τ' Σύρων Ἀδαδος, φόβῳ μετὰ πιστοτάτ τ' οἰκετῶν, εἰς ταμεῖόν οἱ κρυβῆ. τούτων δ', φιλανθρώπως καὶ ἐλεήμονας ἴσχυ φησάντων τὰς τ' Ἰσραηλιτῶν βασιλέως, καὶ δυνήσεσθαι πεῖσαι θῆναι τρέπω τ' ἱκετείας χρησαμένους τῷ σωτῆρι αὐτῶν· ᾧδε ἀχάβος λαβεῖν ἐπιτυγχανόμενος αὐτὸς, ὡς αὐτὸν ἀπολεῖν ἀφῆκεν. οἱ δ', σάκκους ἐνδυσάμενοι, καὶ χοινικα τ' κεφαλεῖς περὶ ἠμμένοι, ἦτως δὲ τὸ παλαιὸν ἱκέτευον οἱ σύροι, ὡς ἀχάβου παρεγένοντο, καὶ δεόμενοι τὸν Ἀδαδον σωζειν αὐτὸν ἔλεγον, εἰς ἀδελφὸν αὐτὸν τ' χάριτ· ὑμησόμενον. ὁ δ', σωηδέως φήσας αὐτοῖς πρέπειν, καὶ μηδὲν ἐν τῇ μάχῃ πεπονθέναι, πίμλει καὶ εὐνοιαν ἐν αὐτὸς ἀδελφῷ προφέρει καπηγγείλατο. λαβόντες δ' ὅρκους παρ' αὐτοῦ, μηδὲν ἀδικήσειν φανέντα, προῆγαγον πρὸς ἡμέρας ἐκ δ' οἴκε, ἐν ᾧ ἐκέκρυπτο, καὶ προσαγαγόντες τῷ ἀχάβῳ, ἐφ' ἁρματος καθεζόμενῳ. ὁ δ', προσκυνήσαν αὐτῷ. ἀχάβ· δ' ἰδὼν αὐτοῦ τὴν δεξιαν, ἀνεβίβασεν ὅπι τὸ ἅρμα, καὶ καταφιλήσας, θαῤῥεῖν ἐκέλευσε καὶ μηδὲν τ' ἀτόπων προσδοκᾶν. Ἀδαδ· δ' ἐχαρίσθ. καὶ παρ' ὅλον τὸν ἐπίλοιπον χρόνον ἀπεμνημόνευσεν τῆς εὐεργεσίας ὡμολόγησ. καὶ τὰς πόλεις τ' Ἰσραηλιτῶν ἃς ἀπέλυσαν οἱ πρὸ αὐτοῦ βασιλεῖς, ἀποδώσειν ἐπηγγείλατο. καὶ δαμασκὸν, ὡς πρὸ ἐξελαυνεν εἰς αὐτὴν, καθὼς καὶ οἱ πατέρες αὐτοῦ εἰς σαμάρειαν εἶχον ἔτ πρὶν, ἀνῆκεν. ὑμοσάντων δ' αὐτοῖς ὅρκων καὶ συνθηκῶν, πολλὰ δωρησάμενος αὐτὸ ἀχάβ· ἀπέπεμψε εἰς τὴν ἰδίαν βασιλείαν. καὶ τὸ μὲν πρὸς τῆς ἀδάδ τ' σύρων βασιλέως φρατείας, ὅπι ἀχάβον καὶ τὰς ἰσραηλίτας, τοιοῦτον εἶχε τὸ τέλ· προφήτης δ' τις μιχαίας τέκνωμα προσελθὼν ἑνὶ τῶν ἰσραηλιτῶν, ἐκέλευσεν αὐτὸν εἰς τὴν κεφαλὴν πλῆξαι. ὅτ' μὲ πείσῃ, κ' βέλησιν τῶν θεῶν. ἐκ δὲ μὴ πάθοντ· προσέταττεν αὐτῷ πρὸς ἀχαιαν, τῶν δὲ θεῶ προστιγμάτων, λέοντ' πρὸς τυχόντα διαφθερεῖσθαι. συμβάντ· δ' τότε τὰν ἐρῶπω, πρόσθεσιν ἑτέραν πέλει ὁ προφήτης, ταυτο προστάσσων. πληγαὶ δ' ἐκείνῳ, ἐθεράπευσεν· αὐτοῦ τὸ κρανιον, καὶ ἀσκαμμένος τ' κεφαλὴν, προσῆλθε τῷ βασιλεῖ λέγων αὐτῷ, συνεστραπεῦσθαι, καὶ φυλακὴν ὅπι φυλακὴν τινα τ' αἰχμαλώτων παρ' ἐκείνου. φυγόντος δ' αὐτοῦ κινδυνεύειν ὑπὸ τ' βασιλέως δεδοικότ· ἀποθανεῖν. ἀπέλθοντος δ' αὐτ' τὸν διαφθεῖραι τὸν αἰχμαλωτον κατακτείνειν. δίκαιον δ' φήσαντ· ἀχάβ· τ' γνώμην εἶναι, λύσας τ' κεφαλὴν, ἐπιγνώσκεται ὑπ' αὐτοῦ μιχαίας ὁ προφήτης ὢν. κέχρηκ' δ' σφισματι πρὸς αὐτὸν τῷ γλωμύῳ πρὸς τὰς μέλλοντας λέγως. εἰπε γὰρ, ὡς ὁ θεὸς ἀφέντα αὐτὸν διαφθάναι τ' τιμωρίαν ἀδαδον βλασφημήσαντα εἰς αὐτὸν μετηλεύσ', ἐπίη μὲν ἀποθανεῖν αὐτ' ὑπ' ἐκείνου, τ' λαὸν ὑπὸ τ' σφαγὰς αὐτοῦ. παροξυνθεὶς δ' ἀχαβ· πρὸς τ' προφήτην, τ' μὲν ἐγκλεισθέντα φυλακῇ ἐκέλευσεν. συγκεχυμένῳ δ' αὐτὸς ὅπι τοῖς μιχαίου λόγοις, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν οἰκίαν.

Κεφά-

A

Κεφάλαιον Θ'.

CAP. IX.

Περὶ ἰωσαφάτου τοῦ ἱεροσολύμων βασιλέως.

De Joſaphato rege Hieroſolymorum.

Καὶ ἀχαὰβ μὲν ἐν τούτοις ἦν, ἐπάνειμι δὲ ὅπως τὸν ἱεροσολύμων βασιλέα ἰωσαφάτην. ὃς αὐξήσας τὴν βασιλείαν, καὶ δυνάμεις ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ἐν τῇ Ἐφραϊτικῶν χώρᾳ καταστήσας, οὐδὲν ἧττον ἐπὶ ἀδεοῦς ἅπασιν καταλειφθείσης τῆς ἐν Ἐφραὶμ κληρουχίας, ἱεροβοάμῳ βασιλεύοντι τῶν δέκα φυλῶν, Ἀβιὰς ἐκληρώσατο. ἀλλ' εἶχεν ὁμοίως τι καὶ σωφρονοῦν τὸ θεῖον, δικαίου ὄντος καὶ εὐσεβοῦς, καὶ τὴν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἢ δυὸ ποιοῦντος σπουδὴν τοῦ ζητῶν. ἐτίμων δ' αὐτὸν οἱ περὶ βασιλεῖς δωρεαῖς, ὡς πλεῖόν τι ποιῆσαι βαθύπλουτον, καὶ δόξαν ἀρχαῖς μείζονα. τρίτῳ δὲ βασιλείας ἔτει, συγκαλέσας τοὺς ἡγεμόνας, καὶ τοὺς ἱερεῖς τῆς χώρας, ἐκέλευε τὴν γῆν περιελθόντας, ἅπαντα τὸν λαὸν τὸν περὶ αὐτὸν διδάξαι καὶ πόλεις τοὺς μωυσέως νόμους, καὶ φυλάττειν τούτους, καὶ ἀπαιτεῖν περὶ τὴν θρησκείαν ὅσιον. καὶ ἦλθε πᾶν τὸ πλῆθος ἅπτως, ὡς μηδὲν ἄλλο φιλοτιμεῖσθαι μηδὲ ἀσπάζεσθαι, ὡς τὸ τηρεῖν τὰ νόμιμα. εἶτα περιχωρήσαντες διετέλουν συνόντες τὸν ἰωσαφάτην, καὶ πρὸς αὐτὸν εἰρηνεύειν ἄγοντες. οἱ δὲ πελασγοὶ, τακτοὺς ἐπέλυον αὐτῷ φόρους, καὶ ἀραβες ἐκόμιζον κατ' ἔτος ἀρνας ἑπτακοσίας καὶ τριακοσίους. καὶ ἐλέφας πεντήκοντα. πόλεις τε μεγάλας ὀχυροῦσιν, ἄλλας τε καὶ βαρεῖς, καὶ δύναμιν στρατιωτικὴν, καὶ ὅπλα πρὸς τοὺς πολεμίους ἡτοίμασε. καὶ ὁ μὲν ἐκ μὲν τῆς ἰούδα φυλῆς, στρατὸς ὁπλιτῶν μυριάδες τριακοντα, ὧν ἐστρατήγει τὴν ἡγεμονίαν ἔχων, ἰωαννῆς ὁ, μυριάδων ἑπτά. ὁδ' αὖτις ἐκ τῶν ἡγεμόνων κάκτης βενιαμιτὴς φυλῆς εἶχε τοξότων πεζῶν μυριάδας ἑπτά. ἄλλος δ' ἡγεμὼν, ὀχόβατος ὄνομα, μυριάδας ὁπλιτῶν ὀκτωκαιδέκα τὸ πλῆθος τῶν βασιλεῖ προσκειμένων, πάρεξ ὧν εἰς τὰς ὀχυροτάτας διέπεμψε πόλεις. ἠγάγετο δὲ τῷ παιδὶ ἰωράμῳ τὴν ἀχαάβου θυγατέρα ἐκ τῶν δέκα φυλῶν βασιλέως, γοθολίαν ὄνομα. προσθήκην δ' αὐτὸν μὴ χρόνου τινὰ εἰς σωμάρειαν, φιλοφρόνως ἀχαὰβ ὑπεδέξατο, καὶ τὰ ἀνθλήσαντα στρατὸν ἐξένισε λαμπρῶς, οἴνου τε καὶ βοσκημάτων ἀφθονίᾳ παρεκάλεσε δὲ συμμαχῆσαι οἱ σὺν βασιλέως, ἵνα τὴν ἐν γαλαδιτῇ πόλιν δράμαθαν ἀφέλῃ. ἐκ δὲ πατρὸς αὐτῷ πεζῶν τυγχάνουσαν, ἀφῃρῆσθαι τὸν ἑκεῖνου πατέρα. ἐδόκει ἰωσαφάτῃ τὴν βεβαίαν ἐπιγνῶναι μάθησιν, καὶ εἰ ἔναι δύναμιν αὐτῷ, μὴ ἐλάττω τῆς ἑκείνου, καὶ μεταπεμψάμενος τὴν δύναμιν ἐξ ἱεροσολύμων εἰς σωμάρειαν, προεξελθόντες ἔξω τῆς πόλεως οἱ δυὸ βασιλεῖς, καὶ καθίσαντες ὅπου ἑκάτερος, τοῖς εἰκείοις στρατιώταις τὸ στρατιωτικὸν διένεμον. ἰωσαφάτης δὲ ἐκέλευσεν εἴ τινές εἰσι προφῆται, καλέσαντ' αὐτοὺς ἀναχρῆναι, εἰ τῆς ὅπλου σύρον ἐξέσθαι, εἰ συμβαλοῦσι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν αὐτῶν πολεμίοις τὴν στρατιάν. καὶ δὴ εἰρηνεύουσα φιλία ἦν τῷ ἀχαάβῳ πρὸς τὸν σύρον ὑπάρχειν, ὅπου τρία ἔτη διαμένοντα, ἀφ' οὗ λαβὼν αὐτὸν αἰχμάλωτον ἀπέλυσεν, ἄχρις ἐκείνης τῆς ἡμέρας.

HActenus de Achabi rebus, nunc ad Joſaphatum Hieroſolymorum regem revertor: qui, auctо ſuo regno, & præſidiis per urbes ditionis ſuæ diſpoſitis, ne illas quidem ſine præſidio reliqvit, qvas Abias avus in ſorte Ephræmitica, de Hieroboamo decem tribuum rege ceperat. Hic rex perpetuo propitium & auxiliatorem Deum habuit, qvod eſſet vir juſtus ac pius, & per ſingulos dies dabat operam, ut aliqvid gratum Deo faceret. Qvo factum eſt, ut & ipſi à circumqvaqve vicinis regibus multus honos haberetur, id qvod miſſitandis ad eum muneribus declaraverunt, ut hinc qvoqve tam divitiæ regis qvam fama non mediocre incrementum caperent. Anno autem regni ſui tertio convocatis principibus & ſacerdotibus ejus regionis, juſſit eos obire univerſam ditionem, & populum oppidatim leges Moyſis, earumqve obſervantiam, atqve religionis cultum docere, qvod adeo libenter cives complexi ſunt, ut certamen hujus ſtudii inter eos ſuſceptum videri poſſet. Finitimæ qvoqve gentes conſtanter hunc regem amabant, pacem inviolatam cum eo ſervantes. Paleſtini etiam ordinaria tributa perſolvebant, & Arabes annuos ſexcentos triginta agnos, paremqve hædorum numerum. Munivit etiam magnas urbes ac validas, & exercitus armis bene inſtructos contra hoſtem aluit: ex tribu Judæ ſcutatorum trecenta millia, qvibus præerat Edraus, Joannes vero ducentis millibus. Idem dux habebat ex tribu Benjamitica ſagittariorum peditum ducenta millia. alius præterea dux nomine Ochobatus ductabat centum octoginta ſcutatorum millia absqve militibus, qvi per oppidorum præſidia fuêre diſpoſiti. Duxit deinde filio ſuo Joramo Achabi decem tribuum regis filiam Gotholiam. Cumqve libuiſſet ei Samariam viſere, benigniſſime ab Achabo exceptus eſt, atqve etiam militia, qvæ ſuum regem comitabatur, publice exhibito frumento, vino & carnibus, rogatusqve eſt ab Achabo, ut contra Syrorum regem arma cum eo conjungeret, ad recipiendam urbem Ramatham in regione Galaditica, qvam de ipſius Syri patre ceperat. Joſapharo vero auxilium pollicito, qvod non minorem haberet exercitum, & Samariam accitis à Hieroſolymis copiis, progreſſi extra mœnia duo reges, & ſedêtes in ſuo qvisqve ſolio, ſtipendia militibus numerabant. Joſaphatus vero cenſebat, ſi qvi prophetæ eſſent, accerſendos, & conſulendos de expeditione, qvæ contra Syrum parabatur, an & illis videretur eo tempore ſuſcipienda. Etenim Achabo amicitia cum Syro intercedebat triennio continuo, ex qvo captum eum dimiſerat usqve in illam diem.

CAP. X.

Achabus à Syris bello lacessitus in prælio victus occiditur.

ACHabus vero, accitis ſuis prophetis numero qvadringentis, juſſit eos ex Deo ſcitari, an daturus ſit regi bellum contra Adadum moventi victoriam, & urbis dominium, propter qvam bellum inſtaurare placuit. Prophetis vero bellum ſvadentibus: vincendum enim Syrum, & in poteſtatem venturum, qvemadmodũ antea: Joſaphato ſuboluit fucus ex eorum verbis, & qvod falſi vates eſſent: percontatusqve eſt Achabum, num qvem alium præterea prophetam habeat, ut certius etiam futura præſcire valeant. Reſpondit ille, eſſe qvidem & alium, ſed ſibi inviſum, qvod malum eventum prædicat, foreqve, ut ipſe à Syrorum rege occiſus pereat, & ob eam cauſam in carcerem eum nunc eſſe incluſum. Eum vocari Michæam Jembleæ filium. Joſaphato vero poſtulante, eum produci, miſſus cubicularius prophetam adduxit: qvi inter eundum ei indicaverat, cæteros omnes prophetas victoriam regi prædicere. Reſpondit vates, ſibi non licere contra, qvam Deus moneat, mentiri, ſed dicturum ſe, qvicqvid ex eo de rege cognoverit. Ubi vero ad regem pervenit, adjuratus, ut vera loqveretur: ait ſibi Deum oſtendiſſe Iſraelitas fugientes, &, inſeqventibus Syris, diſperſos, non aliter qvam greges ſublatis paſtoribus. Hoc qvoqve ſignificare Deum dicebat, qvod cæteris incolumibus redeuntibus, ſolus Achabus in prælio cadere debeat. Hæc loqvuto Michæa, verſus ad Joſaphatum Achabus: Nonne, inqvit, modo tibi dixi, qvam male mihi velit iſte. Michæa vero conſtanter aſſeverante, ſe nihil niſi juſſu Dei prædicere, illum vero ſpe victoriæ ſolicitari à pſeudoprophetis ad bellum, in qvo ipſi cadendum ſit, rex attentius cogitare cœpit. Interea Sedecias qvidam unus è pſeudoprophetis in medium progreditur, negans curandum, qvid Michæas garriat. nihil enim veri eum prædicere, argumento eſſe prædictionem Eliæ, qvi ſine dubio melius qvam iſte futura cerneret; illum enim prædixiſſe, apud Jezraelam in Nabuthi ſuburbano lambendum à canibus regis ſanguinem, qvemadmodum lampſiſſent cruorem Nabuthi opera ipſius lapidati à populo. perſpicuum igitur eſſe illum mentiri, qvi longe præſtantiori prophetæ non vereatur contrarium dicere, qvod periturus ſit rex ab hinc die tertia. ſed mox fore evidentius etiam, qvam verax ſit aut afflatus divino ſpiritu. Percuſſus, inqvit, à me in faciem, arefaciat mihi dexteram, ſicut Jadon fecit Hieroboamo, cum comprehendi eum prophetam juſſiſſet. Puto enim te audiviſſe, qvod hoc ita factum ſit. & cum dicto inflixit ei alapam. cumq; ei nihil mali propter hoc accideret, ſecurus jam Achabus non amplius dubitavit copias contra Syrum ducere, vincebat enim, opinor, fati vis, plus fidei falſis qvã veris prophetis aſtruens, & cauſas ad futurum eventũ præſtruens. Sedecias vero, aptatis ſibi ferreis cornibus, dicit Achabo, Deũ ſignificare ventilandã cornib. univerſũ Syriã. Michæa contra aſſeverante, brevi fore, ut Sedecias

Κεφάλαιον ί.

Ως ἀχαὸς ὑπὸ σύρων στρατοπεμφθεὶς ἡττήθη τῇ μάχῃ, καὶ αὐτὸς ἀπώλετο.

Καλέσας δ' ἀχαὸς τοὺς αὑτοῦ προφήτας, τεσσαράκοντας τὸν ἀριθμὸν ὄντας, ἐπελύσατο ἐρέσθαι τὸν θεὸν, εἰ δώσουσιν αὐτῷ στρατοπεμφθέντι ὑπὲρ τοῦ ἄδαδον νίκην καὶ καθαίρεσιν πόλεως, δι' ἣν ἐπήρθη μέλλοντι πόλεμον. τῶν δὲ προφητῶν συμβαλλομένων ἐκ στρατεύσασθαι κρατήσειν γὰρ τοὺς σύρους, καὶ λήψεσθαι ἰσχυρὰν αὐτῶν ὡς καὶ τὸ πρῶτον. οὐκοῦν ἐκ τοῦ λέγων ἰωσαφάτου, ὅτι ψευδοπροφήτας ἀναπέπεικάσιν, ἐπυνθάνετο ἀχαάβου, εἰ καὶ ἕτερός τις εἴη προφήτης θεοῦ, ἵνα ἀκριβέστερον μαθὼν περὶ τῶν μελλόντων. ὁ δ' ἀχαάβου, οὐναμὴν ἔφη, μισεῖν δὲ αὐτὸν κακὰ προφητεύοντα, καὶ προστιθέντα ὅτι πεσὼν ἐκ τῆς νικηθεὶς ὑπὸ τῶν σύρων βασιλέως, καὶ δεδεμένος ἐν φυλακῇ νῦν αὐτὸν ἔχειν, καλεῖσθαι δὲ μιχαίαν, υἱὸν ἰεμβλέου. ὁ δ' ἰωσαφάτης κελεύσαντος αὐτὸν προσαχθῆναι, πέμψας δυνάχου, ἀγάγετο μιχαίαν. καὶ ὃς τὴν ὁδὸν ὁ δυνάχου ἐδήλωσεν αὐτῷ πάντας τοὺς ἄλλους προφήτας, νίκην τῷ βασιλεῖ προειρηκέναι. ὁ δ' οὐκ ἐξὸν αὐτῷ κατὰ ψεύδεσθαι δὲ θεὸς φησὶν, ἀλλ' ἐρεῖν ὅτι ἂν αὐτῷ θεὸς βασιλέως αὐτὸς εἴπῃ, ὡς ἦκε πρὸς τὸν ἀχαάβου, καὶ λέγει αὐτῷ πολλῆς ὄντος συναγομένου, δεῖξαι τὸν θεὸν αὐτῷ τοὺς ἰσραηλίτας φεύγοντας ἔφη, καὶ διωκομένους ὑπὸ τῶν σύρων, καὶ διασκορπιζομένους, καθάπερ ποιμένων ἀνηρημένων τὰ πρόβατα. ἐλεγέ τε σημαίνειν τοὺς μὲν μετ' ἀρχῆς ἀναστρέφειν εἰς τὰ ἴδια πεσοῦσι δ' αὐτὸν μόνον ἐν τῇ μάχῃ. ταῦτα φήσαντος δὲ μιχαίου πρὸς ἰωσαφάτην, ὁ ἀχαάβου, ἀλλ' ἐγώ σε μικρὸν ἔμπροσθεν ἐδήλωσά σοι τὴν ταύθρώπου πρὸς μὲ διάθεσιν. ὁ δὲ μιχαίας εἶπόντος, ὡς πρόσθεν εἶπεν αὐτῷ πάντων ἀκροᾶσθαι τῶν ὑπὸ θεοῦ λεγομένων. ὡς παρορμήσειν αὐτὸν οἱ ψευδοπροφῆται, πεισθεὶς τὸν πόλεμον ἐπ' ἐλπίδι νίκης, καὶ ὅτι δεῖ πεσεῖν αὐτὸν μαχόμενον, αὐτὸς μὲν ἐπ' ἐννοίας. σεδεκίας δέ τις τῶν ψευδοπροφητῶν προελθὼν, τῷ μὲν μιχαίᾳ μὴ προσέχειν παρήνει. μὴ λέγειν δὲ αὐτὸν ἀληθῆ. πικμηρίοις δ' ἐχρῆσατο εἰς ἠλίας προφήτου ὄντος τότε κρείττων τοῦ μέλλοντα σωιδεῖν. καὶ γὰρ ἔτι νέλεγε προφητεύσαντα ἐν ἰεζραὴλ πόλει, ἐν τῷ ναβεθαίου ἀχεῖν τὸ αἷμα αὐτοῦ κυνὰς λικμήσαντος προσελθὼν, καθὼς καὶ ναβεθαῖος δι' αὐτὸν καταλελοιδόρηντο. ἰσχυρὸν δ' ὄχλου. δῆλον οὖν, ὡς ὅτι ψεύδεται τῷ κρείττονι προφήτῃ τοιαῦτα λέγων, ὃς τὴν ἡμερῶν τριῶν φάσκων ταύτης πεύθεσθαι. γνοὺς δ' εἰπὼν ἐστιν ἀληθὴς καὶ θεοῦ πνεύματος τὴν δύναμιν ἔχει. ἐμοῦ γὰρ παιθέντος τὸ ἐμὲ, βλαψάτω μου τὴν χεῖρα, ὥσπερ ἰαδὼν τὴν ἱεροβοάμου τοῦ βασιλέως συλλαβόντος ἐλήσαντος ἀπεξηράνε δεξιάν. ἀκήκοας γὰρ οἶμαι δι' ὧν πάντων ἡμόμων. ὡς οὖν πληξάντος αὐτὸν μιχαίου, συνέβη μηδὲν παθεῖν, ἀχαάβου χαίρήσαντος ἀλλὰ τὴν στρατιὰν προτρεψαμένου ἐπὶ τὸν σύρον. ἐνίκα γὰρ οἶμαι, τὸ χρεὼν, καὶ πιθανοτέρως ἦλθε τοὺς ψευδοπροφήτας, ἵνα λάβῃ τὰ ἀφορμὴν δὲ πῶλος. σεδεκίας γὰρ, σιδήρεα κέρατα λέγει πρὸς ἀχαάβον, θεὸν αὐτῷ σημαίνειν τέτρασι πᾶσαν καταστρέψαι ἐυεμίαν, μιχαίαν δὲ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπιόντα

σαν

A

B

C

D

E

F

G

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΕΝΑΤΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ
ἱερέων τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Ὡς στρατεύσαντος ἐπ' ἀχάβ τοῦ παῖς, ἰώραμος ὑπὸ μωαβίτας, κρατηθέν αὐτῶν. ΚΕΦ. α.
Ὡς ἰώραμος βασιλεύων τ ἱεροσολυμιτῶν, τ ἀρχὴν πᾶσαν λαβών, τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς πατρῴους φίλους ἀπέκτεινεν. ΚΕΦ. β.
Οπ στραπποδισάντων ἐπ' αὐτὸν ἀράβων, ἡ πᾶ δύναμις αὐτοῦ πᾶσα διεφθάρη. Ἐ οἱ παῖδες αὐτοῦ πάρεξ ἑνὸς ἐντ ἐπινηπίου, Ἐ ὡς τότε τοῦτος αὐτὸς ἀσεβὴς γενόμενος, κακῶς τ βίον κατέστρεψε. ΚΕΦ. γ.
Στρατεία ὑπ' ἰωράμου τ ἱεροσολυμιτῶν βασιλέως ὑπὸ τοὺς σύρους. ΚΕΦ. δ.
Ὡς ἰώραμος ἀπέθανεν ὑπὸ ἰηοῦ ἀναιρεθεὶς ὑπ' ἀπάρχου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ ὁ τ ἱεροσολύμων βασιλεὺς ὀχοζίας. ΚΕΦ. ε.
Οπ ὁ ἰηοῦς ἐβασίλευσε τ ἱεροσολυμιτῶν ἐν σαμαρείᾳ ἑβδομήκοντα, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ ὑπὸ γυναικὸς πονηρᾶς. ΚΕΦ. ς.
Ὡς γοθολία, τ ἱεροσολυμιτῶν ἐβασίλευσεν ὑπὸ ἔτη πέντε. Ἐ ἀνελὼν αὐτὴν ὁ ἀρχιερεὺς ἰώδας, τὸν ὑὸν παῖδα βασιλέα ἀπέδειξεν. ΚΕΦ. ζ.
Αζαήλου δ' δαμασκηνῶν βασιλέως ὑπὸ τοὺς ἰσραηλίτας Ἐ ὕστερον ὑπὸ τοὺς ἱεροσολυμίτας στρατεία. ΚΕΦ. η.
Ὡς ἀμασίας, ὁ τ ἱεροσολυμιτῶν βασιλεὺς, στρατεύσαντος ὑπὸ ἰδουμαίους, Ἐ ἀμαληκίτας ἐνίκησεν. ΚΕΦ. θ.
Ὡς ἀμασίας πολεμῶν πρὸς τ ἰσραηλιτῶν βασιλέα ἰωάσην, ἡττᾶτο. ΚΕΦ. ι.
Καὶ ὡς ὁ παῖς αὐτοῦ ὀζίας, τὰ πλεῖστα ἐθνη ἐχειρώσατο. ΚΕΦ. ια.
Οπ στρατεύσαντος ἐπ' δαμασκὸν βασιλεὺς ὑπὸ ἱεροσολυμίτας λαὰζ ἠνάγκασεν ἀχάζου τ βασιλέα, πέμψαντα χρήματα πολλὰ πρὸς τ βασιλέα ἀσσυρίων, πεῖσαι τότε αὐτὸν ὑπὸ δαμασκὸν στρατεύσαι. ΚΕΦ. ιβ.
Ὡς κ τ κράτος ἔλαβεν ὁ τ ἀσσυρίων βασιλεὺς δαμασκόν. Ἐ ὀλίγου θεμένου μὲν αὐτ τ βασιλέα. τοὺς δ' ἀνθρώπους ἀναστήσας εἰς μηδίαν, ἔπεμψε οἰκήσοντας ἐν δαμασκῷ. ΚΕΦ. ιγ.
Ὡς σαλμανάσαρος ὁ τ ἀσσυρίων βασιλεὺς, εἷλε κ τ κράτος τὴν σαμάρειαν, πέμψας δέκα τ ἰσραηλιτῶν φυλὰς εἰς τὴν μηδίαν κατοικήσας ἐκ τῆς περσίδος πρὸ τ καινῶν οἰκήσεως εἰς τὰ ἐκείνων μετήγαγε χώρων. ΚΕΦ. ιδ.

HÆC IN NONO JOSEPHI HISTORIARUM DE ANTIQVITATE JUDAICA LIBRO CONTINENTUR.

Joramus Achabi filius Moabitas bello petitos ſuperat. CAP. I.
Joramus Hieroſolymorum rex principatum adeptus fratres & paternos amicos interficit. CAP. II.
Qvomodo invadentibus Joramum Arabibus, exercitus ejus deletus fuerit, ac filiis peremptis, unico excepto adhuc infante, poſtremo ipſe Deo inviſus miſera morte ſublatus ſit. CAP. III.
Expeditio Jorami Iſraelitarum regis adverſus Syros. CAP. IV.
Joramus à Jeu magiſtro eqvitum cum tota ſtirpe occiditur, & cum eo Hieroſolymitanorum rex Ochozias. CAP. V.
Jeus inter Iſraelitas regnat apud Samariam, & poſt eum usqve qvartam generationem ejus progenies. CAP. VI.
Gotholia per ſummum nefas Hieroſolymis regnum occupat, qva poſt ſextum annum cæſa, pontifex Joadus Ochoziæ filium regem conſtituit. CAP. VII.
Azaelis Damaſcenorum regis contra Iſraelitas, ac mox contra Hieroſolymitas expeditiones. CAP. VIII.
Amaſias rex Hieroſolymitanus, exercitu contra Idumæos & Amalecitas ducto, victor evadit. CAP. IX.
Amaſias pugnans contra Joam Iſraelitarum regem vincitur. CAP. X.
Qvomodo Amaſiæ filius Ozias vicinas gentes ſubegerit. CAP. XI.
Raſe Damaſcenorum rege Hieroſolymitas bello vexante, Achazes eorum rex, magnis muneribus miſſis, coactus eſt Aſſyriorum regem in Damaſcenos immittere. CAP. XII.
Aſſyriorum rex, vi expugnata Damaſco, & occiſo rege, populum traducit in Mediam, aliis gentibus Damaſcum in coloniam deductis. CAP. XIII.
Qvomodo Salmanaſſar, Aſſyriorum rex, Samaria expugnata, decem Iſraelitarum tribus in Mediam tranſtulerit, & Cuthæos in eorum regionem migrare juſſerit. CAP. XIV.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΛΟΓΟΣ ΕΝΑΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

Liber Nonus.

Κεφάλαιον ά.
Ὡς ϛρατεύσωμ Θ ὁ ἀχάβ ἐπὶ ῾Ραμώθ Θ τὴν πρὸς Μωαβίτας πολεμήσας κρατήσειεν αὐτῶν.

ΙΩΣΑΦΑΤΗΝ ὴ τὸν βασιλέα, ὑποδεχομένῳ εἰς ἱεροσόλυμα, ἀπὸ τῆς συμμαχίας τῆς πρὸς ἀχαβον τὸν τ ἰσραηλιτῶν βασιλέα, ἐπιτιμῶν ἦν ἀδίκως τῷ σύρων βασιλεῖ, πολεμοῦντι τοῖς ἐχθροῖς ἦν, ὡς πεποιήκαμεν, ἐπεὶ ὁ προφήτης σωτηρίαν ἡπάτο τῆς πρὸς ἀχαβον συμμαχίας ἀνθρώπων ἀσεβῆ. ϛ πονηρόν. τὸν μὲν γὰρ θεὸν ἀηδῶς μὲν ὅτι τοῦτο διαπεφηνέναι, ῥᾳθυμίᾳ μέν τινι, καὶ περ ἡμαρτηκότα, λῦσαι τὴν ἰδίαν αὐτῷ φύσιν ὁδῷ ἀγαθὴν ἐλέγχει ὑπὸ τῶν πολεμίων. ϛ τοιγαροῦν ἐπ᾽ εὐχαριστίᾳ καὶ θυσίᾳ ὁ βασιλεὺς τρέπεται δὲ πρὸς θεόν. μὴ ταῦτα δὴ τὴν χώραν ὥρμησε περιέρχεσθαι καὶ κύκλῳ πᾶσαν ὅσης αὐτὸς ἦρχε, τ λαὸν ἐκδιδάσκων, πάντα νόμιμα τὰ διὰ μωυσέως ὑπὸ θεοῦ δοθέντα, ϛ τὴν εὐσέβειαν τὴν πρὸς αὐτόν. ϛ διαταξάμενος ἐν ἑκάστῃ πόλει τ βασιλευομένων ὑπ᾽ αὐτῷ, παρεκελεύσατο μηδενὶς ἕτερον ὡς δικαίᾳ πρινομένης, κρίνειν πρὸς ὀργήν, μήτε δώροις, μήτε ἀξιώμασι τὸν ὑπερέχοντα διὰ τὸν τῶν διαφερόντων δικαστῶν. βεβιωκέναι δ᾽ ἅπασι τὸ ἴσον, ὁπόσοις μὲν ὅσα, καὶ τ κοῦφα πεπαιδευμένοις, ἕκαστον ὑπὸ θεοῦ βλέπειν. ταῦτα διδάξας, καὶ πολιτεύσασθαι τ δύο φυλὴν ὑπέστρεψεν εἰς ἱεροσόλυμα. κατέστησε δὲ ἐν τούτοις κριτὰς, ὁπόσοι τ ἱερέων ϛ ὁπόσοι τ λευιτῶν, καὶ τ τὰ πρῶτα ἐν πλήθει φερομένων. ἐφεστήσατο δ᾽ ἐπιμελεῖς ϛ δικαίας πάσας μὲν τὰς κρίσεις. ἐν δὲ ταῖς μείζοσιν ἀμφισβητήσεσιν ἔχοντες τ ὁμοφύλων τινὲς ὁπόσοι τ ἄλλων πέμψασι πρὸς αὐτοὺς πόλεων, τούτων δὲ μὴ πλείονα ϛ ἀπόδειξιν ποιοῦντο πραγμάτων. μάλιστα γὰρ τοὺς ἐν ταύτῃ τῇ πόλει κρίσεις, ἐν ᾗ τὸν τε ναὸν ἵδρυτο ϛ θεοῦ συμβεβήκει καὶ διοικῶν ὁ βασιλεὺς ἐχει, πεποιῆσθαι ἀπόδειξιν καὶ δικαιοτάτας. ἀρχοντας δὲ

CAP. I.
Jorammus Achabi filius Moabitas bello petitos superat.

IOſaphato autem regi poſt ſuppetias contra Adadum Achabo latas Hieroſolyma revertenti propheta Jeus occurrens, reprehendit eum, qvod cum homine impio & ſcelerato arma conjunxiſſet. Deum enim indigne tuliſſe hanc ſocietatē: ſervaſſe tamen eum propter ſuam bonitatem, licet male, qvod non debuerat, fecerit. Poſt eam admonitionem rex, ſupplicationibus & ſacrificiis Deo conciliato, univerſam ſuam ditionem perluſtravit, populum leges divinitus per Moyſem traditas, & cultum pietatis docendo: conſtitutisq; oppidatim magiſtratibus, hortatus eſt eos, ut ſolius juſtitiæ reſpectu habito, jus populis dicerent, nec muneribus corrupti, nec magnatum aut divitum captantes gratiam: omnibusqve, qvod æqvum eſt, redderent, ſcientes, qvod etiam occulta Deus inſpiciat. Hæc cum per ſingulas duarum tribuum urbes docuiſſet, Hieroſolyma reverſus, hic qvoqve judices è ſacerdotum ac Levitarum ordine, & è primatibus optavit, & hos prius monitos, ut juſte & accurate jura populo redderent. Qvod ſi graviores controverſiæ deferrentur ad eos ex aliis cognatis urbibus, de horum negotiis majori etiam diligentia decerni voluit: qvod eam urbem maxime æqvitatis ſervantem eſſe deceat, in qva & templum ſimul haberetur & regia. ejus ſummos magiſtratus ex amicorum

numero præpoſuit, Amaſiam ſacerdotem, & ex Judæ tribu Zabadiam. Per idem tempus Moabitæ & Ammonitæ cum Arabum auxiliis bellum inferunt, & ad Engaddam urbem Aſphaltitæ lacui vicinam caſtra metantur, trecentis ſtadiis à Hieroſolymis diſſitam, cujus ager egregia palmeta fert & balſamum. Joſaphatus autem cum audiſſet, hoſtes, ſuperato lacu, in regnum ſuum jam irrupiſſe, territus concionem advocat: & ad templum verſus Deum invocat, ut tantum virium & roboris ei ſuggerat, qvantum ſatis ſit ad ſumendam de hoſte pœnam audaciæ. In hoc enim templum id extructum à majoribus, ut, qvoties ab externo hoſte immineat periculum, ibi populus coram numen præſens invocet, divinaqve ope adjutus invaſores ſuos male mulcatos arceat, volentes qvæ ſemel divina munificentia contigere, per vim ad ſe retrahere. Sic precatus eſt lacrymans, accedente eodem totius populi cum uxoribus & liberis ſupplicatione. Ibi Jaziel qvidam propheta exortus è media concione exclamat, Deum preces exaudiſſe, & ipſum pugnaturum ſe polliceri pro ſuæ religionis hominibus. Mox edicit, ut in craſtinum ſe parent, ituri obviam hoſtibus, & occurſuri eis Engaddam inter & Hieroſolyma, ad qvendam clivum, cui nomen Sis, voce Hebræis ſignificante eminentiam. Ibi non fore opus, ut cum hoſte confligant, ſed pugnantem tantum pro ſe Deum, qvieti ipſi ſpectatores, conſiderent. Poſt hoc oraculum rex & totus populus proſtrati in faciem, gratias agendo, adorabant Deum, & Levitæ organis ſuis hymnos canebant. Diluculo vero progreſſus rex in ſolitudinem ſubjectam oppido Thecuæ, admonuit multitudinem, credendum eſſe prædictioni propheticæ, & non ſtruendam qvidem aciem, ſed in primo agmine conſtituendos ſacerdotes cum tubis, & Levitas cum cantoribus, agendasqve Deo gratias, non aliter qvam liberata jam ab hoſte patria. Placuit omnibus regis conſilium, idqve mox etiam exequuti ſunt. Deus vero terrorem & conſternationem immiſit Ammanitis & eorum ſociis, ita ut alii in alios ruentes hoſtiliter in ſe invicem debaccharentur tanto furore, ut ne unus qvidem ex tot millibus reliqvus fieret. Joſaphatus vero proſpiciens in vallem, in qva caſtra hoſtium fuerant, cum totam videret refertam cadaveribus, lætus tam inopinato Dei auxilio, qvod ſibi citra fudorem & ſangvinem victoria contigiſſet, permiſit ſuo militi caſtra diripere, & ſpoliare cadavera: tantaqve fuit multitudo, ut ægre per integrum triduum omnia ſpolia legerent. Qvarta vero die congregatus totus populus in qvandam convallem, potentiam & auxilium Dei debitis concelebravit laudibus: à qvo facto poſtea locus nomen invenit, ut in perpetuum Convallis laudationis appellatus ſit. Inde reverſus cum exercitu rex Hieroſolyma, per aliqvot dies in ſacrificiis occupatus fuit, ac epulis. Qvin & in exteras gentes tam mirificæ victoriæ fama perlata, eam regi ſanctitatis ac pietatis opinionem conciliavit.

A αὐτῶν καταδύνουσιν, ἀμασίαν τὸν ἱερέα, καὶ ζαβαδίαν ἐκ τῆς ἰούδα φυλῆς ἐπάρας. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς τῶν τὴν τρόπον διέπουσε τὰ πράγματα. κ ὁ τὴν αὐτὴν καιρὸν ἐσχατόλον ἐπ' αὐτ μωαβίται ἐ ἀμμανίται συμπροβαλόντες κ ὁράδων μεχάλλω μίσθαν, καὶ καταστρατόσαντες ἐς ἐγλάδε πλὴν χειμάρου ἐς τὴ ἀσφάλιδι λιμνη, τριακοσίας ἀπέχουσαν σταδίους τῶν ἱεροσολύμων. ἡνάτας ὁ ἐν αὐτῇ φοινὶξ ἐ κάλλιστ, καὶ ἐπεβάλοσαν. ἀκούσας ὁ ἰωσαφάτης, ὅτι τὴν λιμνὴν διέβασαν οἱ πολέμιοι, ἐμβεβληκασιν ἤδη εἰς τὴν βασιλεομένην ὑπ' αὐτ χώραν, δείσας μὴ ἐκκλησίαν συνάγῃ τ δῆμον τ ἱεροσολυμιτῶν εἰς τὸ ἱερόν. καὶ στὰς κ πρόσωπον θ ναῦ ηὔχετο, καὶ ἐπικαλεῖτο τὸν θεὸν ὡμολόγει αὐτῷ δύναμιν καὶ ἰσχύν, ὡς τὸ πιστωρήσαιτ τοὺς ὑπεστρατόσαντας. καὶ γὰ ἔτ δεησόμενα τοῖς τὸ ἱερὸν κατασκάσασθαι αὐτὸ, ὅπως ὑπερμαχῇ τ πόλεως ἐκείνης, καὶ τοὺς ἐπ' αὐτὸ πολεμήσοντας ἐλθὼν ἀμύνῃτο, ὰ τὴν ἀπ' αὐτὸ δοθεῖσαν γλῶ εἰς κατοχὴν ἀφελέσθ παρὼν αὐτούς. ταῦτ ἐυχόμενθ, ἐδάκρυσε. κ συμπεσὼν ἡ πᾶσα πλῆθ, γυναιξὶν ἅμα καὶ τέκνοις ἱκέτευεν. ἰαζίηλ δέ τις προφήτης παρελθὼν εἰς μέσον τὴν ἐκκλησίαν, ἀνεβόησε, τὸ πλῆθος λέγων, καὶ τὸ βασιλέα, τὸν θεὸν ἐπακοῦσαι τ ἐυχῶν, καὶ πολεμήσειν αὐτὸν τοῖς ἐχθροῖς ἐπαγγέλεσθ. προσέταξε δ τῇ ὄψει τὴν στρατιὰν ἐξελάσαντα τοῖς πολεμίοις, σωτῆρα. εὑρήσειν γὰ αὐτοὺς μεταξὺ ἱεροσολύμων καὶ ἐγλάδης ἀναβάσεως, λεγομένη δ' ἐξοχή. ἐ μὴ συμβαλεῖν μὲν αὐτοῖς, στῆναι δ' ἡμένον ὁρᾶν, πῶς αὐτοῖς μαχεῖ τὸ θεῖον. ἅ ὁ προφήτ ταῦτα ἐπηνέθ, ὁ μὲν βασιλεὺς καὶ τὸ πλῆθ, πεσόντες ὑπ' εὐφωνίαν, ηὐχαρίστουν τῷ θεῷ καὶ προσεκύνουν. οἱ δ' λευῖται, τοῖς ὀργάνοις διεπλουν ὑμνοῦντες, ἅμα δ' ἡμέρᾳ πρωῒ προελθὼν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἔρημον, τὴν ὑπὸ κάτω τεκόας πόλεως, ἔλεγε πρὸς τὸ πλῆθ, ὡς δεῖ πιστεύειν τοῖς ὑπὸ προφήτ ἱερημένοις. καὶ μὴ θαρραλέως μὲν αὐτοῖς μαχεῖν. προσῆσαν δ' τῆς ἱερᾶς μ τ σαλπίγγων, καὶ λευῖται μ τ ὑμνούντων, ἐυχαριστῶν ἤδη ῥύσασθαι τὴν χώραν ἡμῶν θεὸν τ πολεμίων. ἤρετο δ' ἡ βασιλέως γνώμη. κ ἅπερ συνεβάλοσι, ταῦτ' ἐπαθον. ὁ γὰ θεὸς εἰς φόβον ἐνέβαλε καὶ ταραχὴν τοὺς ἀμμανίτας. οἱ δ', δόξαντες ἀλλήλους πολεμίους ἀπεκτονέναι, ὡς ἐκ τῆς τοσαύτης στρατιᾶς ἀνασωθῆναι μηδένα. ἰωσαφάτης δ' ἀναβλέψας εἰς τὴν φάραγγα, ἐν ᾗ συνέβαινε στρατοπεδεύκεναι τοὺς πολεμίους, καὶ πλέον νεκρῶν ἰδὼν, ἤσθη μὲν ὅτι τῷ θεῷ δόξαν τ τῶν θεὸ βοηθείας, ὅτι μηδὲ πονήσασιν αὐτοῖς αὐτὸς δι' ἑαυτῶν τὴν νίκην ἐδώκεν. ἐπέστρεψέ τε στρατιὰ διαρπάσουσα τὴν παρεμβολὴν τῶν ἐχθρῶν καὶ σκυλεύσουσα τοὺς νεκρούς. καὶ οἱ μὲν τρεῖς ἡμέρας σκυλεύσαντες ἔκαμον. πόρρω τὴν λιμνὴν τ ἀνηρημένων πλῆθ. τῇ τετάρτ ἡ σωαθροισθεῖσα πᾶς ὁλὰς εἰς τινα κοίλον καὶ φαραγγώδη τόπον, τ δὲ θεὸ δύναμιν ἐ τ συμμαχίαν ὑμνολόγησεν, ἀφ' ἧ ἐ πρόσηγορίαν ἔσχεν ὁ τόπος, κοιλὰς εὐλογίας. ἐκεῖθεν δ' ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν ὁ βασιλεὺς εἰς ἱεροσόλυμα, τρεπῆ πρὸς εὐωχίας ἐ θυσίας ὅπι πολλὰς ἡμέρας μὴ μόνον τ τῶν πολεμίων αὐτὸ διαφθορὰν, ἀκοαῖσιν πᾶς ἀλλοφύλοις ἐθνεσι πάντες ὅτι καταπλάγησαν αὐτὴν,

ὡς

ὡς φανερῶς αὐτῷ δῆθεν τὸ λοιπὸν συμμαχοῦντος. Ἰω-
σαφάτης μὲν ἐκ τῆς μὴ λαμπρᾶς δόξης ὅτι τὴν δι-
καιοσύνην καὶ τὴν πρὸς τὸ θεῖον εὐσέβειαν διῆγεν. ὁ δὲ
Φίλου καὶ τοῦ Ἀχαάβου παῖς, βασιλεύοντι τῶν Ἰσρα-
ηλιτῶν, πρὸς ὃν κοινήσας ὅτι καταπλεῦσαι νηῶν, εἰς τὴν
πόντον πλεουσῶν, καὶ τὰ ὅπλα θράκης ἐμπόρια, διήμαρ-
τε δὲ κτήματος. τοῦτο γὰρ μεγέθους ἀπώλετο τὰ σκάφη.
καὶ λέγεται τοὺς ἐπὶ πρὸς νεὼς ἐφιλοτιμήσασθαι. τὰ μὲν οὖν
πρὸς τὴν Ἱεροσόλυμων βασιλέα Ἰωσαφάτην ἅπαξ εἶχεν.
ὁ δὲ Ἀχαάβου παῖς ἐχοζίας, ἐβασίλευε τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἐν
ἁμαρτίαις πολλαῖς τὴν δίαιταν, πονηρὸς ὢν ἐκ πάντα
ὅμοιος τοῖς γονεῦσιν ἀμφοτέροις, καὶ ἱεροβοάμου τοῦ
πρώτου βασιλεύσαντος, καὶ τὴν λαὸν ἁπάντων ἁμαρτάνειν ἀρξάμε-
νου. τὴν δὲ βασιλείαν ἔτους ἤδη δεύτερον ἔχοντος, ὁ τῶν
Μωαβιτῶν ἀφίσταται βασιλεὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς φόρους οὓς
ἐμισθοῦτο ἐπὶ πλεῖστον τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἀχαάβῳ χορηγῶν ἐ-
παύσατο. συνέβη δὲ τὸ ὑπερῷον καταβαίνοντα δοτὸν δι στέ-
γης τῆς οἰκίας καπενεχθέντα, ἐνοσήσαντα πέμψαι πρὸς
τὸν ἀκκαρὼν θεὸν μύιαν, ἐπὶ τῷ δηλοῦν ὄνομα τοῦ θεοῦ, πυν-
θάνεσθαι περὶ τῆς σωτηρίας. φανεὶς δὲ ὁ τῶν ἑβραίων
θεὸς ἠλίᾳ τῷ προφήτῃ, προσέταξεν αὐτῷ τοῖς πεμ-
φθεῖσιν ἀγγέλοις ἀπαντῆσαι, πυνθανομένοις αὐτῶν εἰ
θεὸν ὁ ἰσραηλιτῶν λαὸς ἴδιον σὺκ ἔχῃ ὅτι ἐπέμπε πρὸς
τὸν ἀλλότριον ὁ βασιλεὺς αὐτῶν περὶ τῆς σωτηρίας πυν-
θανομένους. ἐκέλευσέ τε αὐτοὺς ἀποστρέψαι κ φράσαι
τῷ βασιλεῖ, ὅτι μὴ ἀληθεύει τῶν νέων. δὲ ὁ ἠλίας
ποιησαντος ἃ προσέταξεν ὁ θεός, ἀκούσαντες οἱ ἄγγε-
λοι τὰ παρ' αὐτοῦ, ἀπῆγε χρῆμα ἐπέστρεψαν πρὸς τὸν
βασιλέα. θαυμάζοντος δὲ τὸ ταχὺ ἐπανόδου, καὶ τὴν
αἰτίαν ἐπερωτήσαντος, ἔφασαν ἀπαντῆσαί τινα αὐτοῖς
ἄνθρωπον. καὶ κωλύσαι μὲν προσωπεῖον χωρεῖν, ἀναστρέ-
ψαντες δὲ σὺν λέγειν ἐξ ἐντολῆς δὲ Ἰσραηλιτῶν θεοῦ,
ὅτι κάκιον ἕξει νόσον. δὲ ὁ βασιλεὺς σημαίνει αὐτῷ
τὸν ζῶντα ἱερηκότα κελεύσαντος, ἄνθρωπον ἐλεγον δα-
σὺν, καὶ ζώνῃ ἀπεζωσμένον δερματίνῃ. συνεὶς δὲ
ἐκ τούτων ἠλίαν εἶναι τὸν σημαινόμενον τῶν ἀγγέ-
λων, πέμψας ἐπ' αὐτὸν ταξίαρχον, καὶ πεντήκοντα ἐ-
πλήσας, ἀχθεσθεὶς πρὸς αὐτὸν ἐκέλευσεν. εὑρὼν δὲ τὸν ἠ-
λίαν ὁ πεμφθεὶς ταξίαρχος ὅτι τῆς κορυφῆς ὄρους
καθεζόμενον, καταβάντα ἥκειν ἐκέλευε πρὸς τὸν βα-
σιλέα. κελεύειν γὰρ ὅτι ἐκεῖνον. εἰ δὲ μὴ θελήσειεν, ἄκου-
σε βιάσασθαι. ὁ δὲ εἰπὼν πρὸς αὐτὸν ὅτι πέμπει δὲ προ-
φήτης ἀληθὴς ταξίαρχε. εὐξάμενος πῦρ ἀπ' οὐρανοῦ πε-
σὸν ἀπώλεσε τοὺς στρατιώτας κ αὐτὸν, εὐχεται, καὶ
πέμπει κατενεχθεὶς, ἅμα φθείρει τὸν τὸ ταξίαρχον σὺν τοῖς
σὺν αὐτῷ. τῆς δὲ ἀπωλείας τῆς τούτων θηλωθείσης
τῷ βασιλεῖ, παροξυνθεὶς ἄλλον πέμπει ταξίαρχον
ὅτι τὸν ἠλίαν σὺν ὑπλίταις τοσούτοις, ὅσοις κ τὸν πρῶ-
τον ἀπέστειλεν. ἀπηλήσαντος δὲ καὶ τούτου τῷ προ-
φήτῃ βία λαβεῖν αὐτὸν ἐμὴ καπλῆ βλέμματος, ἐξ-
αμβὺς κατ' αὐτὸ πρὸ διερρήσατο καθὼς καὶ τὸν ἄλ-
λον ταξίαρχον. πυνθανόμενος δὲ κ τὰ πρὸς δὲ τὸν ὁ βα-
σιλεὺς, τρίτον ἐξέπεμψεν. ὁ δὲ θρονίμος ὢν, κ λίαν ὅτι ἐπι-
εικὴς τὸ ἦθος, ἐλθὼν ὅτι τὸν τόπον δ συνεῖδεν εἶναι
τὸν ἠλίαν, φιλοφρόνως προσεῖπεν αὐτὸν, γινώσκειν δὲ
ἐλεγεν, ὅτι μὴ βλέμματος βασιλέως Ἀχαὼν προστάγ-
ματι παρὴν πρὸς αὐτὸν, κ οἱ πρὸς αὐτὸν πεμφθέντες,
ἀκ ἑκόντες, ἀλλὰ κ τῶν αὐτῶν αἰτίαν ἦλθον. ἐλεη-
σαι τοιγαροῦν αὐτὸν ἠξίου τοὺς σὺν αὐτῷ παρόντας
ὑπλίτας, καὶ καταβάντα ἕπεσθαι πρὸς τὸν βασιλέα.

A ut res ejus ſub divini numinis tutela eſſe pro
comperto crederent? manſitqve usqve extre-
mum ejus diem hæc perſvaſio. Erat autem ami-
cus & Achabi filio, qvi tum Iſraelitis præerat:
cum qvo, inita ſocietate parandarum navium,
qvæ merces in Pontum peterent, ac emporia
Thraciæ, jacturam fecit haud minimam. Navi-
gia enim abſumpta ſunt naufragiis, qvod non
B bene regerentur præ magnitudine. Qvo factum
eſt, ut hac cura vacaverit in poſterum. Atqve
hactenus de Joſaphato.

Achabi vero filius Ochozias regnavit apud II.
Iſraelitas, & regiam Samariam, vir peſſimus, & 4. Reg. 1.
utriqve parenti omnino ſimilis, & Hieroboami
primi Iſraelitarum ſeductoris æmulus. Ejus re-
gni anno ſecundo Moabitarum rex defecit, &
tributa, qvæ patri ejus ſolitus erat, pendere am-
C plius detrectavit. Accidit autem, ut Ochozias
de ſolario domus ſuæ deſcendens per gradus
prolaberetur, morboqve ex hoc caſu contracto,
Accaronem ad Myriodis (id deo nomen erat)
oraculum ſcitaturus de incolumitate mitteret.
Hebræorum vero Deus Eliæ prophetæ manda-
vit, ut nunciis ab eo miſſis occurrens percon-ta-
retur, an Iſraelitæ proprium Deum non habe-
D rent, qvandoqvidem rex ad alienum mitteret
de ſalute interrogaturos: juberetqve eos rever-
ti, & regi dicere eum non revaliturum. Qvod
qvum Elias feciſſet, nuncii, his auditis, confe-
ſtim ad regem reverſi ſunt. Qvo demirante cele-
ritatem reditus, & cauſam qværente, ajunt ſibi
occurriſſe virum qvendam, & vetuiſſe ulterius
progredi: juſſiſſeqve, renunciarent ſuo regi
Iſraelitarum Dei nomine, qvod morbus in pejus
proficiet. Rege vero jubente, ut ſibi figuram ho-
minis illius deſignarent, dicebant hominem eſſe
hiſpidum & cingulo coriaceo præcinctum. Qvi
cum intellexiſſet, Eliam per hæc deſcriptum à
nunciis, miſit ad eum attrahendum centurio-
nem cum qvinqvaginta militibus. Is repertum
in montis vertice deſcendere juſſit, & ad regem
venire. In hoc enim ſe miſſum, ut, ni ſponte ſua
F faciat, vi coactum eo pertrahat. Ille præfatus ſe
prodigium editurum, qvo verus propheta no-
ſceretur, & igne ad ſuas preces cælitus miſſo,
ipſum una cum militibus conflagraturum, ma-
lum hoc eis imprecatus eſt, moxqve candens
turbo delatus centurionem & ejus comitatū per-
didit. qvorum clade ad regem perlata, iratus ali-
um centurionem cum totidem militibus ad Eliā
G mittit: qvi & ipſe cum prophetæ minatus vim
eſſet, ni volens ſeqveretur, & hunc ad preces ejus
ignis abſumpſit, qvemadmodum alterum. Qvo
cognito, rex miſit tertium. Is, qvod eſſet cordatus
& manſvetis moribus, poſtqvam pervenit ad lo-
cū, ubi tum erat Elias, & amice eum ſalutavit: Nō
ignoras, inqvit, qvod, ut regis mandato paream,
invitus ad te venio, ſicut & illi, qvi ante me ve-
nerunt. Miſertus igitur mei & horum militū vo-
lens ac libens deſcende, nosq; ad regem ſeqvere.

ἀχθέντος τε ἀνδρός που τοὺς ψάλλειν εἰδότας, ἐπι-
ζήτησε δὲ αὐτὸς, ποῖος τὸν ψάλλοντα ἐνθεος ὑμνῳδὸς
ἐμβριμησάμενος ἐπεστάξε τοῖς βασιλεῦσιν, ἐν τῷ χειμαῤῥῳ
πολλοὺς ὀρύξαι βόθρους. οὕτω γὰρ νέφους, οὔτε πνεύ-
ματος ὑμομβρίου, οὔτε ὕετὸ καταιβάντος, ὄψεσθε
πλήρη τὸν ποταμὸν ὕδατος, ὡς ἂν πιεῖν τὸν στρατὸν καὶ
τὰ ὑποζύγια σωθῆναι ἡμῖν δοτὸ ἔστω. ἔσται δὲ ὑ-
μῖν οὐ τοῦτο μόνον ῥᾴδιον τῷ θεῷ, ἀλλὰ καὶ κρατῆ-
σετε τῶν ἐχθρῶν καὶ καλλίστας καὶ ὀχυροτάτας πό-
λεις λήψεσθε τῶν μωαβιτῶν, καὶ δένδρα μὲν αὐτῶν
κόψετε, τὰς δὲ χώρας δηώσετε, πηγὰς δὲ καὶ πο-
ταμοὺς ἐμφράξετε, πᾶντα ἐπόντες τὰ ῥεῦμα τοῦ, τῇ
ὑπούσῃ πρὸ ἥλιον ἀναχεῖν, ὁ χειμαῤῥους σφοδρὸς
ἐρρύη. πολὺ γὰρ ὑπὸ τριῶν ἡμερῶν ἐδεῖ ἐν τῇ ἰδου-
μαίᾳ τὸν θεὸν ὕσαι συνέπεσεν, ὡς τε ἀρρᾶν τὸν στρα-
τὸν, καὶ τὰ ὑποζύγια ποτὸν ἄφθονον. ὡς δὲ ἤκουσαν
οἱ μωαβῖται τοὺς τρεῖς βασιλέας ἐπ' αὐτοὺς βα-
δίζοντας, καὶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου πικυμίους τὸν ἐφ-
δον, ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἅμα συλλέξας στρατιὰν ἐκέ-
λευσε, ἀπὸ τῶν ὁρῶν συμβαλεῖσθαι τὸ στρατόπεδον, ἵνα
αὐτοὺς μὴ λάθωσιν εἰς τὴν χώραν ἐμβαλόντες οἱ πο-
λέμιοι. ἰδόντες δὲ οἱ τοῦ τὸν ἀνατολὴν τὰ ἡλίου
τὸ ὲν τῷ χειμαῤῥῳ ὕδωρ (καὶ γὰρ οὐδὲ μακρὰν ἦν τῆς
μωαβίτιδος) αἵματι τὸν χεῦαι ὅμοιον, τὸν δὲ μᾶλλ-
ον πρὸς τὴν αὐγὴν τὸ ὕδωρ ἐρυθραίνεσθαι, ψευδῆ
δόξαν ἔσχον τῶν πολεμίων ἐλάμβανον ὡς ἀπεκτονο-
κότων ἑαυτοὺς ἀπ' ἀλλήλων καὶ τὸ ποταμοῦ αἷμα αὐ-
τοῖς ῥέοντος. τὰ τοίνυν αὐτοὺς ἔχειν ὑπολαβόντες ἠ-
ξίωσαν αὐτοὺς ἤδη διαρπαγὴν τῶν πολεμίων σκεπε-
ψαι τὸν βασιλέα. καὶ πάντες ὡρμήσαντες ὡς ἤδη ε-
στιμῶν ὠφέλειαν, ἦλθον εἰς τὰ τῶν ἐχθρῶν στρατόπε-
δον ὡς ἀπαλωλότων. καὶ ἀπατῶνται δεινὰ μὲν αὐτοὺς ἡ
ἐλπὶς αὕτη. ἀναστάντων δὲ τῶν πολεμίων οἱ μὲν αὐτῶν
κατεκόπησαν, οἱ δὲ, διεσπάρησαν εἰς τὰ ἰδία χώ-
ρας φεύγοντες. ἐμβαλόντες ἤ εἰς τὰ μωαβιτῶν οἱ
βασιλεῖς, τάς τε πόλεις κατασκάψαντες τὰς ἐν αὐ-
τῇ, καὶ τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν διήρπασαν, καὶ ἠφάνι-
σαν πληροῦντες τῶν ἐκ τῶν χειμαῤῥόων λίθων, καὶ τὰ
κάλλιστα τῶν δένδρων ἐξέκοψαν, καὶ τὰς πηγὰς ἐνέ-
φραξαν τῶν ὑδάτων, καὶ τὰ τείχη καθεῖλον εως ἐ-
δάφους. ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν μωαβιτῶν σωδιωκόμενος
τῇ πολιορκίᾳ, ᾗ τὴν πόλιν ἐρῶν κινδυνεύουσαν ἁνευ-
ρεῖν ἀναπεκρατῶ, ὡρίσησε μεθ' ἑπτακοσίων ἐξελ-
θόντων ἅμα τῶν πολεμίων ἐξιππάσασθαι στρατόπεδα,
καθ' ὁ μέρος αὐτὸς ἐνόμιζε τὰς φυλακὰς ἀνεῖναι κ
πεποιῆσθαι, ἔσχε ἡδυπάθη φυγῶν, ἀπτυγχάνει δὲ ὀπι-
μελῶς φρουρουμένου τοῦ τόπου. ἐπιστρέψας δ' εἰς τὴν
πόλιν, ἔργον ὑπογνώσεως, ὃ δεινῆς ἀνάγκης διεπρά-
ξατο. τὸν υἱὸν τὸν πρεσβύτερον, ὃς μετ' αὐτὸν βασι-
λεύειν ἔμελλεν, ἀναγαγὼν ἐπὶ τὸ τεῖχος, ὡς τε πᾶσι
φανερὸν γενέσθαι τοῖς πολεμίοις, ἱερούργησεν εἰς ὁλο-
καύτωσιν τῷ θεῷ. ἰδόντες δ' αὐτὸν οἱ βασιλεῖς, ἀ-
κατώκητοι ἐγένοντο τῆς ἀναγκης. καὶ παθόντες ἀνθρώπινόν
τι καὶ ἐλεεινὸν, διέλυσαν τὴν πολιορκίαν, καὶ ἕκας-
τος εἰς τὴν οἰκίαν ἀνεστρέφη. ἰωσαφάτης δ' ὠφελημέ-
νος εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ μετ' εὐτυχίας μακρᾶς, ὀλί-
γον ὕστερον ζῆσαν μὴ τὴν στρατείαν ἐκείνην ἀπέ-
τυχε, ζήσας ἀριθμὸν ἐτῶν ἑξήκοντα, βασιλεύσας δ' ἐξ αὐτῶν πέντε καὶ εἴκοσι. τάφῆς δ' ἔτυχε μεγαλοπρε-
ποῦς ἐν ἱεροσολύμοις. καὶ γὰρ ἐκεῖνος μιμητὴς τῶν δαυίδου ἔργων.

A Accito deinde psalte quodam, sic enim vates postularat, eo psallente, correptus divino spiritu, jussit reges in alveo torrentis multas fossas facere. nam absque vento & pluvia visuros alveum repletum aquis, ita ut, militi & jumentis abunde potu suppetente, nullum amplius à siti periculum timeatur. Nec hoc solum, inquit, vobis à Deo continget, sed & copias
B hostium ejus ope profligabitis, & arbores excidetis, & regionem vastabitis, & fontes ac rivos obturabitis. Hæc loquuto propheta, sequenti die prius quam sol oriretur, torrens magno impetu ferri cœpit, auctus imbribus, qui in Idumæam trium dierum itinere inde distantem demissi fuerant: ut & jumentis & militi largissima adesset potus copia. Rex autem Moabitarum, ut audivit tres reges contra se adventare, à deserto
C invasuros, excita omni sua militia, jussit eos in finibus occurrere, ne clam in ditionem suam impetum facerent, qui videntes, ex oriente sole aquam in torrente (non procul enim à terra Moabitide aberat) colore sanguineam, quod eo tempore maximè aqua radiis icta rutilet, falsò opinati sunt hostes propter sitim in semetipsos arma vertisse, & eorum sanguinem per torrentem defluere: & cum hac persuasione regem suum
D adeuntes, rogabant, ut eos ad diripienda hostilia castra ire permitteret. quo impetrato, ruentes velut ad paratam prædam, ad Hebræorum castra perveniunt. Sed valde eos sua spes frustrata est. Coorientibus enim in eos undique hostibus, partim cæsi sunt, partim dispalati fugiendo ægrè in terram suam evaserunt. Reges vero agros Moabitarum ingressi, dirutis oppidis, totam regionem prædis abactis exhauserunt, &
E rura eorum glarea torrentis operierunt, & optimas quasque arbores exciderunt, fontesque aquarum obturaverunt, mœnibus ubique solo æquatis. Rex ipse compulsus in quandam urbem, & obsessus, veritus, ne expugnata illa capere urerumpere cum septingentis equitibus tentavit, qua parte negligentiores excubiæ visæ sunt, quod ubi præter spem non successit, in urbem reversus rem extremæ necessitatis & desperationis aggreditur. seniorem enim filium, qui regni successor destinatus fuerat, productum in
F mœnia, toto hostili exercitu inspectante, holocautoma Deo sacrificat. Reges vero, hoc viso, tantam necessitatem miserati, & humanarum vicissitudinum memores, soluta obsidione, domum quisque suam reversi sunt. Josaphatus verò post
G hanc expeditionem pacatus quidem, sed non diu Hierosolymis supervixit, exacto vitæ anno sexagesimo, regni vigesimo quinto: sepultusque est in ea urbe magnifice, quemadmodum Davidis imitatorem sepeliri decuit.

CAP. II.

Joramus Hierosolymorum rex principatum adeptus fratres & paternos amicos interficit.

EFiliis,quos complures reliquit superstites, Joramus natu maximus patris voluntate in regnum successit,cum Israelitarum rege commune nomen habens, uxoris suæ fratre,qui Achabi fuit filius, & tum recens à Moabitico bello Samariam reversus Elisæum secum adduxerat. Ejus prophetæ res memorabiles è sacris libris huc transcriptas inferere nostræ narrationi,operæ pretium duximus. Obediæ uxor,qui Achabi dispensator fuerat, tunc vidua,Elisæum adiit, dicens,nec ipsum ignorare,qvod ea persecutione,qva Jezabela in prophetas sæviebat, marius ejus centum ex eo numero servaverat: qvos ut alere clam posset, multum æris alieni contraxerat. nunc illo defuncto, creditores & ipsam & liberos in servitutem velle rapere. quapropter orabat,ut ob hoc mariti beneficium ejus misertus opem aliquam præsentem afferret. Qvo scitante,ecquid domi haberet, nihil se habere ait, præter olei paululum in fidelia.tum propheta jubet illam ire, &,acceptis commodato à vicinis vacuis vasis compluribus, foribusque cubiculi clausis,in omnia oleum id indere. Deum enim repleturum omnia. Paruit mulier, & repletis ad unum omnibus, ad prophetam reversa, rem totam illi retulit. Ille consuluit,ut,divendito oleo, debitum creditoribus redderet. aliquantum enim de olei pretio superfore,qvod ad liberorum alimenta valeat. atque in hunc modum mulier
4. *Reg.6.* à creditorum molestia liberata est. Idem Joramum per nuncios admonuit, ut locum quendam caveret, in qvo à Syris, occidere eum volentibus,insidiæ positæ fuerant. Qvo factum est, ut ille prænonitus venatum non iret. Adadus autem,frustratis insidiis,indignatus est,raptus eas à suis detectas: &,vocatis domesticis,per convitium proditores appellavit,minatus etiam mortem, eo qvod rem solis creditam hostis per eos cognoverit. Qvodam autem respondente, non rectè eum facere, qvod proditionis amicos insimularet, & suspicaretur ab ipsis detectos, qui ad hostem intercipiendum missi fuerant: sed scire debere, qvod Elisæus propheta nihil non indicet, prodatque vel occultissima consilia: jussit eos per nuncios explorare, in quanam urbe Elisæus habitet: renunciatumque est ei apud Dothaim hominem degere. Ac mox illuc aliqvot equitum turmas misit cum curribus, qui Elisæum comprehenderent: qui noctu urbem circumventam circumquaqve custodiebant. Diluculo autem minister prophetæ, re cognita, qvod hostes vellent eum capere, trepidè accurrens hoc illi indicat. At ille famulum ponere metum, & bono animo esse hortatus est, & ipse interim securus & fidens divino auxilio:

ΚΕφάλαιον β'.

Ὡς ἰώραμος βασιλεὺς τῶν ἱεροσολυμιτῶν, τὴν ἀρχὴν παῖων λαβὼν, τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς πατρῴους φίλους ἀπέκτεινεν.

Κατέλειπε δὲ καὶ παῖδας ἱκανοὺς, Ἀβδίου δ' ἀπέθανε, τὸν πρεσβύτερον ἰώραμον. πυθὼν δὲ ἔσχεν ὄνομα τοῦ τῆς μητρὸς ἀδελφοῦ, βασιλεύοντος τῶν ἰσραηλιτῶν, Ἀχάβου δὲ παιδί. ὠνομάσθη δ' ὁ τοῦ μωαβίτου ὁ τῶν ἰσραηλιτῶν βασιλεὺς εἰς σαμάρειαν, ἔσχε σὺν αὐτῷ ἐλισαῖον τὸν προφήτην, οὐ τὰς πράξεις βούλομαι διελθεῖν. λαμπρὸς γὰρ ἐπὶ καὶ ἰσχυρὸς ἀφίκτο, καθὼς ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις ἐπιγέγραπται. προσελθόντα γὰρ αὐτῷ φασὶ τὴν ἀχαάβου οἰκονόμου γυναῖκα ἰσπεῖν, ὡς οὐκ ἀγνοεῖ, πῶς ἐκ μέσης αὐτῆς τοὺς προφήτας ἀφείσατο, ὅτε τῆς ἀχάβου γυναικὸς ἰεζάβελος ἀναιρουμένους ἕκαστον. ἐλεγε δὲ, ὡς αὐτὴ δανεισαμένου τραφῶσι κεκρυμμένους. ἐπεὶ τὴν τοῦ ἀνδρὸς πλάτειαν ἀγνοήσαι, ὅτι τῶν δανειστῶν αὐτῇ τι καὶ τέκνα πρὸς δουλείαν. παρεκάλει τε διὰ ταύτην τὴν ἐρημίαν τὸν ἄνδρος ἐλεῆσαί τε καὶ φάρυγγά τινα βοηθῆσαι. πυθομένου δ' αὐτοῦ τί ἔχοι ὅπη τῆς οἰκίας, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐφῆ, ἔλαιον δὲ βραχὺ λίαν ἐν κεραμίῳ. ὁ δὲ προφήτης ἀπιθάσαν ἐκέλευσεν ἀγγεῖα χρήσασθαι πολλὰ παρὰ τῶν γειτόνων κενὰ, καὶ τὰς θύρας ἀποκλείσασαν τὸ δωμάτιον, μεταχεῖν εἰς ἅπαντα τὸ ἔλαιον. τὸν δὲ ἓν πληρωθέντα αὐτά. τῆς δὲ γυναικὸς, τὰ κελευσθέντα ποιούσης, ἐπεὶ πάντα ἐπληρώθη, καὶ οὐδὲν ἓν κενὸν, ἐλθοῦσα πρὸς τὸν προφήτην πάντα ἀπήγγειλεν, ὁ δὲ συμβουλεύει τὸ ἔλαιον ἀπολῦσαι ἀποδόσθαι, καὶ τοῖς δανείσαις ἀποδοῦναι τὰ ὀφειλόμενα. γλυκάνθαι δὲ τι καὶ αὐτοῖς περισσεῦσαν ἐκ τῆς τιμῆς τὸ ἔλαιον, ὡς πρὸς διατροφὴν τῶν τέκνων καταχρήσθαι. καὶ ἐλισαῖος μὲν ἔτως ἀπήλλαξε τῶν χρεῶν τὴν γυναῖκα, καὶ τῆς ἀπὸ τῶν δανειστῶν ὕβρεως ἐλευθέρωσεν. ἐλισαῖος δὲ πολέμου ἐπιόντος πρὸς ἰώραμον ἐφυλάττεσθαι τὸν τόπον ἐκέλευσεν αὐτὸν, ἔνθα δὲ ἐν αὐτῷ σύρους τινὰς τοὺς ἐπὶ λοχῶντας αὐτῷ ἀνεῖρεν. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς, ὡς ὅπη τὴν θήραν ὥρμησε τοῦ προφήτου πεύσεσθαι, ἀφῆρθε, τῆς ὅπ. βουλῆς ἁλισκομένης, ὡς τῶν φίλων αὐτῷ καταμηνυόντων τὰ ἐνεδρεύματα πρὸς ἰώραμον, ὠργίζετό τε, καὶ μεταπεμψάμενος αὐτοὺς προσέδοτες ἔλεγε τῶν ὑποχείρων αὐτῷ, καὶ γνώσεσθαι ἠπείλει, φανερὰς τῆς ἐπιχειρήσεως, ἓν μόνους ἑαυτοὺς ἀπιστεῖν, τῷ πολεμίῳ ἡνωμένους. φησάντων δέ τινος τῶν παρόντων μὴ ψεύδεσθαι αὐτὸν, μηδ' ὑπονοεῖν αὐτῶν ὡς πρὸς τὸν ἐχθρὸν αὐτῷ κατειρηκότων τὰ ἐκπύστων ἀναιρησόντων αὐτόν. ἀλλὰ γινώσκειν ἐπὶ ἐλισαῖος ἐστὶν ὁ προφήτης ὁ πάντα μηνύων αὐτῷ, καὶ φανερὰ ποιῶν τὰ ὑπ' αὐτοῦ βεβουλευμένα, πρεσβεύεται πέμψασι μαθεῖν ἐν τίνι πόλει διατρίβει τυγχάνων ὁ ἐλισαῖος. οἱ δὲ πεμφθέντες ἦκον ἀγγέλλοντες αὐτὸν ἐν δωθαίμοις ὑπάρχοντα. πέμπει τοιγαροῦν ἅρμα ὅπη τὴν πόλιν δυνάμεων πολλῶν ἵππων καὶ ἁρμάτων, ὅπως τὸν ἐλισαῖον λάβωσιν. οἱ δὲ νυκτὸς κύκλῳ τὴν πόλιν πᾶσαν περιλαβόντες ἔσχον ἐν φρουρᾷ. ἅμα δ' ἕω τοῦτο μαθὼν ὁ τοῦ προφήτου διάκονος, καὶ ὅτι ζητοῦσιν οἱ πολέμιοι λαβεῖν ἐλισαῖον, ἐδήλωσεν αὐτῷ μὴ βοῆς καὶ πάνυ δεομένων πρὸς αὐτὸν. ὁ δὲ, τὸν θεράποντα μὴ δεδιέναι παρεκάλεσε, καὶ τῇ θεῷ συμμάχῳ καταφρονῶν, ἀδεὴς ἓν.

παρε-

Digitized by Google

ut cohiberet proruentis multitudinis impetum, ne se invicem conculcando obtererent, ipse hoc passus est: atque ita interiit, qvemadmodum Eliſæus prædixerat, cum prænuncianti annonæ abundantiam nollet credere. Rex autem Syrorum Damaſcum reverſus incolumis, ubi cognovit, divinitus immiſſo terrore, ſe una cum exercitu in fugam conjectum, & vanum fuiſſe, quod de adventu hoſtium crediderant, ratus omnino adverſum ſe habere numen, per animi ægritudinem in morbum etiam corporis incidit. cumque per idem tempus Eliſæus Damaſcum inviſeret, hoc cognito, fidiſſimum è familiaribus ſuis Azaelem honoris cauſa ei miſit obviam, non ſine muneribus, ſcitaturum, quiſnam futurus eſſet morbi exitus, & num evaſurus eſſet hoc periculum. Azael aſſumptis quadraginta camelis, quicquid optimum ager Damaſcenus fert, & quicquid in regia fuit eximium, in eos impoſuit: & obviam factus Eliſæo, reverenter eum ſalutat, dicens ſe ab Adado rege miſſum, ut offerret ei munera, & de morbo conſuleret, num quod levamen ſperare debeat. propheta, nuncio nihil mali renunciare juſſo, tantum moriturum regem indicat. id famulus regius dolenter accepit. Eliſæus vero flebat, & multis manabat lacrymis, proſpiciens, quanta mala paſſurus eſſet ſuus populus poſt Adadi obitum. Azaele deinde rogante cauſam triſtitiæ, Fleo, inquit, qvod me Iſraelitarum miſereat, tam multis à te afficientur cladibus: nam optimos ex eis interficies, & munitiſſimas eorum urbes incendes, & infantes ad ſaxa allides, & diſſecabis prægnantes mulieres. Azaele verò dicente, & unde mihi vires, ut hæc faciam, ait ſibi divinitus ſignificatum, quod ipſe regnaturus ſit in Syria. Itaque Azael reverſus ad ſuum dominum, melius eum habiturum nunciat: & ſequenti die reti uvido in eum injecto, præfocati à ſe regiam occupat, vir alioquin ſtrenuus, & gratioſus apud Syrorum ac Damaſcenorum multitudinem: quo factum eſt, ut usq; in præſens tam Adadus quam Azael ejus ſucceſſor divinis apud Syros colantur honoribus, tum propter aliam beneficentiam, tum quia magnificè templis extructis Damaſcenorum urbem ornatiorem reddiderint. eorum enim effigies quotidianis pompis honorant, & antiquitatem jactant, neſcientes, qvod non admodum ſint veteres, & nondum centum ſupra mille anni ab eorum ætate interceſſerint. Cæterum Joramus Iſraelitarum rex, audita morte Adadi, à continuis pavoribus reſpiravit, lætus tandem aliquando ſicere ſibi in pace vivere.

4. *Reg.* 8. Alter vero Joramus, qui Hieroſolymis imperitans eodem, ut dixi, nomine cenſebatur, mox ut principatum iniit, à cædibus fratrum & paternorum amicorum poteſtatem auſpicatus, videbatur cum Iſraeliticis regibus certamen ſuſcepiſſe, ne inferior haberi poſſet, quantum ad impietatem attinet, nactus ad hoc magiſtram idoneam Gotholiam uxorem: qvæ fuit Achabi filia, à qua externorum numinum cultum didicit.

V.

Ἵνα τὸ πλῆθος ἐπίσχῃ τῆς πολλῆς ὁρμῆς, καὶ μὴ κινδυνεύσωσι κατ' ἀλλήλων ὠθούμενοι συμπατηθέντες ἀπολέσθαι, πᾶσι' αὐτὸς ἐπαθε. καὶ τῶν ἀνθρώπων τὸν τρόπον, τὴν πλευτὴν αὐτῷ προφητεύσαντος Ἐλισσαίου, ὅτι τοῖς κατ' αὐτὸ τοῦ τῆς εὐθυμίας εὐπορίας τῶν ἀπιστηθέντων λεγομένοις, μόνος ἐξ ἁπάντων οὐκ ἐπίστευσεν. ὁ δὲ τῶν Σύρων βασιλεὺς ἄδερος ἀφικόμενος εἰς Δαμασκὸν, καὶ μαθὼν ὅτι τὸ θεῖον αὐτὸν τι καὶ τὴν στρατιὰν αὐτοῦ πᾶσαν εἰς τὸ θεῖος καὶ τὴν παρεσχηκυῖαν σκέψιν ἐνέβαλλεν, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἐφόδου πολεμίων ἐγίνετο, σφόδρα τῇ δυσθυμίᾳ τὸν νοῦν ἔσχεν ἀθυμήσας εἰς νόσον κατέπεσεν. ἐκδημήσαντος δὲ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον εἰς Δαμασκὸν Ἐλισσαίου τὸν προφήτου, γνοὺς ὁ ἄδερ, τὸν πιστότατον τῶν οἰκετῶν Ἀζαὴλον ἐπεμψεν ὑπαντησόμενον αὐτῷ, καὶ δῶρα κομίζοντα, κελεύσας ἐρέσθαι περὶ τῆς νόσου, καὶ εἰ διαφύγοι τὸν ἐξ αὐτῆς κίνδυνον. Ἀζαὴλος δὲ μετὰ καμήλων πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν, ἃ τὰ κάλλιστα καὶ τὰ τιμιώτατα, τῶν ἐν Δαμασκῷ γινομένων, καὶ ὄντων ἐν τῇ βασιλέως ἔφερον δῶρα, συμβαλὼν τῷ Ἐλισσαίῳ, καὶ προσαγορεύσας αὐτὸν Φιλοφρόνως, ἔλεγε παρὰ ἄδερος τοῦ βασιλέως πεμφθεὶς πρὸς αὐτὸν, δῶρά τε κομίσας καὶ πυθέσθαι περὶ τῆς νόσου, εἰ φανεῖ ἀπ' αὐτῆς ἔσοιτο. ὁ δὲ προφήτης, τὸν μὲν Ἀζαὴλον σκέλλοσι μηδὲν ἀπαγγέλλειν τῷ βασιλεῖ κακόν. ἔλεγε δ' ὅτι πεθνήξεται. καὶ ὁ μὲν οἰκέτης τοῦ βασιλέως, ἐλυπεῖτο ταῦτα ἀκούσας. ὁ δὲ Ἐλισσαῖος ἔκλαιε, καὶ πολλοὶς ἐῤῥέετο δάκρυσις, προορώμενος ἃ πείσεται ὁ λαὸς ἐμελλε κακά, μετὰ τὸν ἄδερος τελευτὴν. ἀνακρίναντος δ' αὐτὸν Ἀζαὴλου τὴν αἰτίαν τοῦ συγχύσεως, κλαίω, φησὶ, τὸ πλῆθος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐλεῶν, ὧν σὺ πείσονται θεινῶν, ὀχυρωτάτας γὰρ αὐτῶν τοὺς ἀρίστους, καὶ τὰς ὀχυροτάτας πόλεις ἐμπρήσεις, καὶ παιδία μὲν πολεῖς, προσρηγνὺς πέτραις, τὰς δ' ἐγκύους ἀναῤῥήξεις γυναῖκας. τὸ δ' Ἀζαὴλου λέγοντος, πόθεν γὰρ ἰσχὺν ἐν ἐμοὶ τηλικαύτην ἐὼν συμβεβηκέναι ὡς τι τοῦτο ποιῆσαι, τὸν θεὸν ἔφησεν αὐτῷ δεδηλωκέναι τὸ δ' ὅτι τῆς συρίας μέλλοι βασιλεύειν. Ἀζαὴλος μὲν οὖν ὡς ἀφικόμενος πρὸς τὸν ἄδερα, τῷ μὲν τε βελτίω περὶ τῆς νόσου κατήγγειλε. τῇ δ' ἐπιούσῃ δίκτυον δασὺ λαβὼν αὐτῷ ἐπέβροχον, τὸν μὲν στραγγάλῃ διέφθειρε, τὴν δ' ἀρχὴν αὐτὸς παρέλαβε, δραστήριός τι ὢν ἀνὴρ, καὶ πολλὴν ἔχων ὧδε τῶν συρέων εὔνοιαν καὶ τοῦ δήμου τῶν Δαμασκηνῶν. ὑφ' οὗ μέχρι νῦν αὐτὸς τε ὁ ἄδερ καὶ Ἀζαὴλος ὁ μετ' αὐτὸν ἄρξας, ὡς θεοὶ τιμῶνται παρὰ τῆς εὐεργέσιας καὶ τῶν ναῶν τὰς οἰκοδομίας, ὡς κοσμήσαντε τὴν τῶν Δαμασκηνῶν πόλιν. πέμπουσι δ' αὐτοὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπί τε τιμῇ τῶν βασιλέων, καὶ σεμνύνοντες τὴν τύχην δεχομένης, οὐκ εἰδότες ὅτι νεωτερεῖται, καὶ οὐκ ἔχουσιν αὐτὴ εἰ βασιλεῖς ἔτη χίλια καὶ ἑκατόν. ὁ δὲ τῶν Ἰσραηλιτῶν βασιλεὺς Ἰώραμος ἀκούσας τὴν ἄδερος τελευτὴν ἀνέπνευσεν ἐκ τῶν φόβων, καὶ τὸ θεῖος ὃ δι' αὐτὸν εἶχεν, ἀσμένως ἱερὰν λαβόμενος. Ἰώραμος δὲ ὁ τῶν ἱεροσολύμων βασιλεὺς, ὃς πυθόμενος ἤδη τοὺς πάντα καθὼς προειρήκαμεν ἐμπεσόντα ἔνομα, τὴν ἀρχὴν, ἐν ᾗς ἐπὶ σφαγὴν τῶν ἀδελφῶν αὐτὸς καὶ τῶν πατρίων φίλων οἱ καὶ ἡγεμόνες ἦσαν ἐχώρησεν, τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἐπίδειξιν τῆς πονηρίας ὁρπὸν ἔσεσθαι πεισάμενος, καὶ μηδὲν ἀνεγκλήτων τῶν τοῦ Ἰσραὴλ βασιλέων, οἱ πρῶτοι παρελαύνουσιν εἰς τὸν πατρῷα τῶν Ἑβραίων ἔθη, καὶ τὸ θεοῦ θρησκείαν. ἐδίδαξέ τι αὐτὸν τὰ ἄλλα κακὰ, ἓ δὴ καὶ ξενικοὺς θεοὺς σεβομένων, γοθολία θυγάτηρ μὲν Ἀχάβου συνοικήσασα δ' αὐτῷ.

καὶ ὁ

καὶ ὁ μὲν θεὸς διὰ τὴν πρὸς Δαβὶδην ὁμολογίαν οὐκ ἐβούλετο τοῦτο τὸ ἔθνος ἐξαφανίσαι. ἰωράμου δὲ οὐ διέλιπεν ἑκάστης ἡμέρας καινουργῶν ἐπ' ἀσεβείᾳ. καὶ λύμη τῶν ὑπηκόων ἐθισμῶν. ἀποστάντων δ' αὐτῷ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τῶν Ἰδουμαίων, καὶ τὸν μὲν πρότερον ἀποκτεινάντων βασιλέα, ὃς ὑπήκουεν αὐτῷ τῷ παιρὶ, ὃν δὲ ἐβούλοντο αὐτοὶ καταστήσαντων, ἰωράμου μὲν τῶν ἵππων καὶ τῶν ἁρμάτων, νυκτὸς εἰς τὴν Ἰδουμαίαν ἐνέβαλε. καὶ τοὺς μὲν περὶ αὐτὸν βασιλείας διέφθειρε παρρωτέρω δὲ οὐ προῆλθεν. ὥστε μόνον τι τοῦτο πρᾶσσε σὺδέν. πάντες γὰρ ἀπέστησαν αὐτοῦ, καὶ οἱ τὴν χώραν τὴν καλουμένην Λαβίναν νεμόμενοι. ἐν δὲ οὕτως ἐμμανὴς ὡς τε τὸν λαὸν ἠνάγκαζεν ὄπη τὰ ὑψηλὰ τῶν ὀρῶν ἀναβαίνοντα προσκυνεῖν τοὺς ἀλλοτρίους θεούς. ταῦτα δὲ αὐτοῦ πράττοντι καὶ τελέως ἐκβεβληκότι τῆς Δαυϊτικῆς τὰ πάτρια νόμιμα, κομίζεται παρ' ἠλιοῦ τοῦ προφήτου ἐπιστολὴ, ἐν τῶν θεῶν ἐθῶν μεγάλων παρ' αὐτοῦ ληψόμενον δίκας, ὅτι τῶν μὲν ἰδίων πατέρων μιμητὴς οὐκ ἐγένετο, τῆς δὲ τῶν ἰσραηλιτῶν βασιλέων κατηκολούθησεν ἀσεβήμασι, καὶ συνεπαίκασι τὴν Ἰούδα φυλὴν, καὶ τοὺς πολίτας ἱεροσολύμων ἀφέντας τὴν ὁσίαν τοῦ ὑπερτάτου θεοῦ θρησκείαν, σέβειν τε εἴδωλα, καθὼς καὶ Ἀχαὰβ τοὺς Ἰσραηλίτας ἐδίδαξε. ὅτι τε τοὺς ἀδελφοὺς διέχρησατο, καὶ τοὺς ἀμείνους ἄνδρας καὶ δικαίους ἀπέκτεινε, τίνι τε τιμωρίαν, ἐν αὐτοῦτων ὀφείλειν ἔμελλεν, ἐσήμαινε τῆς γράμμασιν ὁ προφήτης, ὀλέθρου τοῦ λαοῦ καὶ φθορὰν γυναικῶν αὐτοῦ τε τοῦ βασιλέως καὶ τέκνων, καὶ ὅτι πυθήσεται νόσῳ τῆς νηδύος, ὅτι πολὺ βασανισθεὶς, καὶ τῶν ἐντέρων αὐτοῦ διὰ παρρωλιὰν τῆς τῶν ἐντὸς ἀφοδοφορᾶς ἐκρυέντων. ὡς αὐτὸν ἐρῶντα τὴν αὐτοῦ συμφοράν, καὶ μηδὲν βαρυθῆναι δυνάμενον, ἐπειδὴ οὕτως ἀποθανεῖν. ταῦτα μὲν ἐθῶν ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς ὁ ἠλίας.

Κεφάλαιον γ'.

Ὅτι στρατεύσαντων ἐπ' αὐτὸν ἀράβων, ἥτις δύναμις αὐτοῦ πᾶσι διέφθειρεν, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ πάρεξ ἑνὸς ὄντες ἐπὶ νηπίου, καὶ πρὸς τούτοις αὐτὸς ἀσθενῆς γενόμενος, κακῶς τὸν βίον κατέστρεψε.

Μετ' οὐ πολὺ δὲ στρατὸς ἀράβων τῶν ἐγγὺς τῆς Αἰθιοπίας κατοικούντων, καὶ ἀλλοφύλων, εἰς τὴν Ἰωράμου βασιλείαν ἐνέβαλε. καὶ τὴν τε χώραν διήρπασαν, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως. ἐπὶ δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ κατέφαξαν καὶ τὰς γυναῖκας. ἐξ ὧν αὐτῷ προὐλείπετο τῶν παίδων Ἀμαζιὰς τὸν πολεμικὸς, Ὀχοζίας ὄνομα, μετὰ δὲ πάντων τὴν συμφορὰν, αὐτὸς τὴν προειρημένην νόσον ἔσχε. τοῦ δὲ προφήτου ὅτι πολλῶν νοσήσει χρόνον, ἐπισκήψει γὰρ εἰς τὴν μαστέρα τὸ θεῖον αὐτοῦ τὴν ὀργὴν, ἐλεεινῶς ἀπέθανεν, ὑπὸν αὐτοῦ τὰ ἔντερα ἐκρυέντα. προὔδρεμον δὲ αὐτοῦ καὶ τὸν νεκρὸν ὁ λαός. λογισάμενοι γὰρ οἷμαι τὸν οὕτως ἀποθανόντα, καὶ μείων θεοῦ, μὴ ἠκθέσας τῆς βασιλεῦσι πρεπούσης ἄξιον εἶναι τυχεῖν, οὔτε τῆς πατρῴας ἐνεκήδευσαν αὐτὸν ταφῆς, οὔτε ἄλλης τιμῆς ἠξίωσαν, βιώσαντα μὲν ἔτη πεντηκοντα, βασιλεύσαντα δὲ ὀκτώ. παρέδοσαν δὲ τὴν ἀρχὴν ὁ δῆμος ὁ τῶν ἱεροσολυμιτῶν τῷ παιδὶ αὐτοῦ ὀχοζίᾳ.

A Et quamvis Deo certum eſſet ſervare, quæ Davidi promiſerat, Joramus tamen in dies novis ſuperſtitionibus irritare eum, & populi regionem depravare non deſtitit. Accidit interim, ut Idumæi ab ejus imperio deficerent, cæſo rege ſuo, qui Joſaphato hactenus paruerat, & novo in ejus ſolium impoſito: quam injuriam ulturus Joramus cum equitatu, qui tum ad manum erat, & curribus in Idumæam noctu irrupit: &, exuſtis vicis finitimis, non eſt auſus ulterius progredi. nec tamen hac expeditione quicquam profecit, niſi quod plures defectiones ſecutæ ſunt, excutientibus ejus jugum & illis, qui Labinam regionem incolunt. Tantus autem fuit hominis furor, ut adigeret populum lucos in editis montibus ſitos conſcendere, & aliena numina colere. Cui ſic infanienti, & prorſus oblito inſtituti patrii, affertur ab Elia propheta epiſtola, vindictam Dei minitans, quod, contempta patrum ſuorum exemplo, ad ſectandam Iſraeliticorum regum impietatem ſe contulerit: nec hoc contentus etiam Judæ tribum & Hieroſolymorum cives impulerit, relicta patria religione, ad externos ritus deſciſcere, & effigies hominum colere, quemadmodum & Achabus ſibi ſubditos compulerat. ad hæc, quod fratres & alios viros bonos ac juſtos interfeciſſet. pœna etiam, qualis immineret, in eisdem ſignificabatur literis, hoſtilis manus, quæ in populum regis & domeſticam familiam deſæviret, nec liberis parcens nec uxoribus. Ipſum quoque lento ventris profluvio vexatum, inteſtinis ſimul paulatim effluentibus, ſero per hoc peccatum agnoſcentem, miſeram efflaturum animam. atque hoc fuit argumentum epiſtolæ, quæ illi Eliæ nomine eſt reddita.

CAP. III.

Exercitus Jorami deletur ab hoſtibus, & filii perimuntur, unico excepto, poſtremo ipſe miſera morte tollitur.

Nec multo poſt exercitus Arabum, qui verſus Æthiopiam incolunt, cum aliis Barbaris Jorami regnum invadit, qui & regionem omnem, & ipſam regiam diripuit, jugulatis etiam uxoribus ejus ac liberis. unicus tantum fuit ſuperſtes, ægrè elapſus è manibus hoſtium, Ochozias nomine, poſt hanc publicam calamitatem, & ipſe in morbum incidit, ſicut ei jam ante prædictum fuerat. id malum in ventrem ejus ingruit, ut manifeſto divinæ iræ indicio miſerabiliter periret, videns quotidie per ventrem inteſtina defluere. quin & populus inſultavit ejus cadaveri, facilè inde conjectans, quam inviſus Deo fuiſſet homo nefarius, nec eum regio funere dignatus eſt, nec paterno monumento intulit. Vixit annos quadraginta, regnavit octo. populus Hieroſolymitanus Ochoziam in paternum ſolium impoſuit.

A

CAP. IV.

Damaſcenorum rex Iſraelitarum regem bello impetit.

VI. ISraelitarum autem rex Joramus, ſperans poſt Adadi mortem Ramatham Galaditicam urbem ſe poſſe recipere, magno prius facto appa-B ratu, exercitum ei admovet. In ea oppugnatione ſagitta ictus à quodam Syro non lethaliter, in Azaram urbem ſe recepit curandi vulneris gratia, relicto in obſidione Ramathæ toto exercitu, cui Jeum Amaſiæ filium præfecerat, qui illam vi expugnatam recepit. erat autem ei propoſitum, percurato vulnere, Syros bello aggredi. Interim 4. *Reg.* 9. Eliſæus, dato uni è diſcipulis ſuis ſacro oleo, miſit eum Ramatham, ut eo delibutum Jeum regem C appellaret, diceretque ſe autoritate divina regem eum eligere, mandatis etiam quibusdam aliis, juſſit eum fugientis more iter facere, nemine abitus ejus conſcio. Ille ubi ad deſtinatam urbem pervenit, offendit Jeum forte ſedentem medium inter duces exercitus, ita ut Eliſæus fore prædixerat: accedensque ad illum, ait ſe cum eo velle colloqui. & cum ſurgens ſecutus ipſum eſſet in conclave, juvenis depromptum oleum in D caput ejus effudit. Deus, inquit, te regem elegit in perniciem Achabi generis, & ut ulciſcaris prophetarũ ejus ſanguinem, qui à Jezabela contra omne fas occiſi ſunt: ut, quemadmodum prius Hieroboami & filii ipſius Nadabi, ac mox Baſani familiæ propter impietatem interiere funditus, ita nunc nullum ſemen maneat reliqvum ex Achabi genere. Atque hæc locutus è conclavi ſe proripuit, nolens à qvoquam conſpi-E ci. Jeus autem ſtatim in conſeſſum ducum rediit. Percontantibus autem illis, qua de cauſa veniſſet juvenis, & inſanum videri dicentibus: recte, inquit, conjecturam facitis. nam inſani verba locutus eſt. illis vero magis etiam exponi ſibi quid eſſet, orantibus, regnũ populi ſibi a Deo delatum, ait illum dixiſſe. Hæc ubi prolocutus eſt, unusquiſque ducum detraxit ſibi pallium. F quibus congeſtis, in ſpeciem ſolii, & ipſo ſuperimpoſito, tubis & cornibus juſſerunt ſigna canere, Jeum, novum regem conſalutantes fauſtis acclamationibus. Ille decrevit cum exercitu Jezraelam urbem petere, ubi tum, ut jam diximus, Joramus curabat vulnus, qvod in Ramathenſi oppugnatione acceperat. Veneratque eo per officium cognationis etiam Hieroſolymo-G rum rex Ochozias, qvod eſſet ſororis ejus filius, ut, quomodo ſe habeat vulnus, inviſeret. Quos ut Jeus repentino acceſſu opprimeret, edixit, ut è ſuis militibus nemo Joramo indicium faceret: hoc enim eximium fore argumentum, qvod bona fide regnum ſibi detulerint.

Κεφάλαιον δ'.

Στρατεία τοῦ ἰωράμου ἰσραηλιτῶν βασιλέως ἐπὶ τοὺς σύρους.

Ἰωραμος δὲ ὁ τῶν ἰσραηλιτῶν βασιλεὺς, μὴ τολμῶ ἄδηρος πολεμεῖν, ἐλπίσας ἀραμαθην πολιν τῆς γαλααδιτιδος ἀφαιρήσεσθαι τοὺς σύρους, στρατεύ-B μῶν ἐπ' αὐτὴν μετὰ μεγάλης παρασκευῆς. ἐν δὲ τῇ πολιορκίᾳ τοξευθεὶς ὑπό τινος τῶν σύρων οὐ κατὰ κράτος, ἀνεχώρησεν εἰς ἀζαρὶμ πόλιν, ἰαθησόμενος ἐν αὐτῇ τὸ τραῦμα, καταλιπὼν ἐν τῇ ἀραμαθῃ τὴν στρατιὰν ἅπασαν, καὶ ἡγεμόνα τὸν ἀμασὶ παῖδα ἰηοῦ. ἤδη γὰρ αὐτὸν εἰλήφει κατὰ κράτος. παρῆκεν δὲ αὐτὸς μὴ τὴν στρατείαν, πολεμεῖν τοῖς σύροις. ἐλισσαῖος δὲ ὁ προφήτης ἕνα τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δεῦρο αὐτὸς τὸ ἄγιον ἔλαιον ἐπιμίψεν εἰς ἀραμάθην χρίσοντα τὸν ἰηοῦ, καὶ φράσοντα ὅτι τὸ θεῖον αὐτὸν ἤρτηται βασιλέα, C ἀλλά τι πρὸς τύπτις ἐπιτίν ὑπισχεῖλας σκέλος, καὶ τρέπω φυγῆς πιήσασθαι τὴν πορείαν, ὅπως λάθῃ πάντας ἐκεῖθεν ἀπών. ὁ δὲ ἡγούμενος ἐν τῇ πόλει, τὸν ἰηοῦ διερίσκεσθαι καθεζόμενον μετὰ τῶν τῆς στρατιᾶς ἡγεμόνων μέσον αὐτῶν, καθὼς ἐλισσαῖος αὐτῷ προεῖπε. προσελθὼν δὲ ἔφη, βούλεσθαί σοι πρός τινα αὐτῷ λαλεχθῆναι. τοῦ δὲ ἀναστάντος, καὶ ἀπελευθησόμενος εἰς τὸ ταμιεῖον, λαβὼν ὁ νεανίας τὸ ἔλαιον, κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὸν ἰηοῦ ἔφησε χειροτονεῖν αὐτὸν, εἶτ' ὀλεθρεύσειν τὸν οἶκον ἀχαάβου, καθ' ὅπως ἐκδικήσῃ τὸ αἷμα τῶν προφητῶν, τῶν ὑπὸ ἰεζαβέλους παρανόμως δολοφονουμένων, ὧν ὁ τούτων οἶκος τὸν αὐτὸν τρόπον ὄντων περ οἱ ἱεροβοάμου καὶ βαασὰ παῖδες καὶ βάασα προσῤῥίζεσθαι διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν ἀφανισθῆ, καὶ μηδὲν ὑπολειφθείη σπέρμα τῆς ἀχαάβου γενεᾶς. καὶ ὁ μὲν ταῦτ' εἰπὼν ἐξεπήδησεν ἐκ τοῦ ταμιείου, σπουδάζων μηδενὶ τῶν ὄντων τῆς στρατιᾶς ἐμφανὴς. ὁ δὲ ἰηοῦς προσελθόντων ἦκεν ὅπου τὸν τόπον εἶναι μὲν τῶν ἡγεμόνων ἐκαθίζετο. πυνθανομένων δὲ, καὶ φράζειν αὐτοῖς προσαλοιῶντων τι πρὸς αὐτὸν ὁ νεανίας ἀφίκοιτο, καὶ προστιμαίνεσθαι λεγόντων αὐτόν. ἀλλ' ὀρθῶς γε εἰκάσατε, εἶπε. καὶ γὰρ τοὺς λόγους μεμάνωται ὑπαγορεύσας. σπουδαζόντων δὲ ἀκοῦσαι καὶ δεομένων, ἔφη τὸν ἰηοῦ αὐτὸν ἡρῆσθαι βασιλέα ὑπὸ τῶν ἰδίων ἱερητεύειν. ταῦτ' εἰπὼν ὑπάξας ἐκάστῳ ὑπεδύετο τὸν ἴδιον αὐτοῦ τε ἱμάτιον, καὶ σαλπίζοντες τοῖς κέρασιν ἐσήμαινον ἰηοῦ εἶναι βασιλέα. ὁ δὲ, ἀθρόους τὸν στρατιὰν, ἐμέλλεν ἐξορμᾶν ὅπου ἰώραμον, εἰς ἰεσραέλαν πόλιν. ἐν ᾗ καθὼς προεῖπομεν, ἐθεραπεύετο τὸ τραῦμα, ἰὼν ἐλάβε πρὸς τὴν ἀραμαθῆς πολιορκίαν. ἔτυχε δὲ καὶ ὁ τῶν ἱεροσολύμων βασιλεὺς ὀχοζίας ἀφιγμένος πρὸς τὸν ἰώραμον. ἰὼς γὰρ ἦν αὐτοῦ τῆς ἀδελφῆς, ὡς καὶ προειρήκαμεν. ὑπεσκέψασθαι γὰρ πῶς ἔχοι ὁ τραύματος ἕνεκα τὸν συγγένειαν ἐλυθήκει. ἰηοῦς δὲ βουλόμενος, αἰφνιδίως τοῖς περὶ τὸν ἰώραμον ἐμπεσεῖν, ἠξίει μηδένα τῶν παρόντων ὑποφήνασθαι μηδὲν τοῦ παρόντος αὐτὸν ἰώραμῳ, τὸ μὴ ἐσταδὸν λαμπρὰν ὑπόθεσιν αὐτῷ τῆς δόλου, καὶ τοὺς ἀμυνομένους οὕτως ὑποδύεσθαι αὐτὸν βασιλέα.

Κεφά-

Κεφάλαιον ε'.

Ως ἰωραμος ἀπέθανεν ὑπο ἰηοῦ ἀναιρεθεὶς σὺν ὁλῳ τῷ ἱππάρχου, καὶ ἡ ὑμετερα αὐτοῦ, καὶ ὁ τῶν ἱεροσολύμων βασιλεὺς ὀχοζίας.

A

CAP. V.

Joramus à Jeu magistro equitum cum tota stirpe occiditur, & cum eo Hierosolymitanus rex Ochozias.

Οἱ μὲν τῆς ἐρημώσεως ἠθέντες, ἐφύλαττον τὰς ὁδοὺς, μή τις εἰς ἰσραὴλα ἀγγελιῶν μηνύσῃ αὐτὸν τοῖς ἐκεῖ. καὶ ὁ μὲν ἰηοῦς, τῶν ἵππων ὑπελαυνόντων τὰς ἀναλαβὼν, καθίσας ἐφ' ἅρματος, εἰς τ' ἰσραὴλα ἐπορεύετο. ἠγγιζέτω δὲ ἐγγὺς ὁ σκοπὸς ὃν ὁ βασιλεὺς ἰωραμος καθεῖχεν, τοὺς ἐρχομένους εἰς τὴν πόλιν ἀφεξᾶν, ἰδὼν μὴ τὴν τοῦ ἰηοῦ, ἀπήγγειλεν ἰωράμῳ προσελαύνοντα τὸν ἱππέα ἴλλεν. ὁ δὲ ἄνδρα ἐκέλευσεν ἐκπεμφθῆναί τινα ἱππέων ὑπαντήσοντα, καὶ τίς ἐστιν ὁ προσιὼν γνωσόμενον. ἐλθὼν δὲ πρὸς τὸν ἰηοῦν ὁ ἱππεὺς, ἐπηρώτα εἰ τῶν ἐν τῷ ἁρματηλάτῳ, συμβαίνειν δὲ τοῦτο τὸν βασιλέα. ὁ δὲ μηδὲν μὲν εἶναι τούτων πολυπραγμονεῖν ἐκέλευσεν, ἵππευε δὲ αὐτῷ. ταῦθ' ὁ σκοπὸς ἑρῶν, ἀπήγγειλεν ἰωράμῳ τὸν ἱππέα συγκατειμῆχθαι τῇ πλήθει τῶν προσιόντων, σὺν ἐκείνοις ὥσπερ γίνεσθαι. πέμψαντος δὲ καὶ δεύτερον ὁ βασιλέως, ταὐτὸ ποιεῖν προστάξαντος ἰηοῦς. ὡς δὲ καὶ τοῦτ' ἐδήλωσεν ὁ σκοπὸς ἰωράμῳ, πέμπει αὐτὸς ὑπὲρ ἅρματος σὺν ὀχοζίᾳ τῷ τῶν ἱεροσολύμων βασιλεῖ, παρ' ᾧ γὰρ αὐτὸς ὡς ἐφθημένῳ ἐπορεύθη ὀψόμενος αὐτόν, πῶς ἐκ τραύματος ἔχοι ἀφ' οὗ συγγένειαν, ἐξῆλθεν ὑπαντιάσων, ὀχλικώτερον τι καὶ μετ' ἀταξίας ὠδεύειν ἰηοῦς. καταλαβὼν δὲ ἐν ἀγρῷ ναβοὺθου τὸν ἰωράμου ἐπυνθάνετο εἰ πάντα ἔχοι καλῶς τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον. βλασφημήσαντος δὲ πικρῶς αὐτὸν ἰηοῦ, ὡς καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ φαρμάκου καὶ πορνίαν ἀποκαλέσαι, δόσας ὁ βασιλεὺς τῷ ἀξίωσεν αὐτοῦ, καὶ μηδὲν ὑγιὲς φρονεῖν αὐτὸν ὑπονοήσας, στρέψας ὡς εἶχε τὸ ἅρμα, ἔφυγε, φήσας πρὸς ὀχοζίαν ἐνέδρα καὶ δόλῳ καταστρατηγῆσθαι. ἰηοῦς δὲ τεθεικὼς αὐτὸν, καταβάλλει, τῷ βέλει διὰ τῆς καρδίας ἐνεχθέντι. καὶ ἰωράμῳ μὲν ὀλίγος πόνος ὑπῆρξε τὴν ψυχὴν ἀφεῖναι. ἰηοῦς δὲ προστάξας βαδάκῳ τῷ τῆς τρίτης μοίρας ἡγεμόνι, ῥῖψαι τὸν ἰωράμου νεκρὸν, εἰς τὸν ἀγρὸν τὸν ναβοὺθου, ἀναμνήσας αὐτὸν τῆς ἠλίᾳ προφητείας ἣν ἀχάβῳ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸν ναβοὺθον ἀποκτείναντι προεφήτευσεν, ὡς ἀποθανεῖται αὐτὸς τε καὶ τὸ ἡμέτερον αὐτοῦ, ἐν τῷ ἐκείνου χωρίῳ. ταῦτα γὰρ καθεζομένους ἔπαθεν τὰ ἅρματος τὰ ἀχάβ λεγόντος ἀκούσαντα προφήτου. καὶ δὴ τὰ σωθέντα ἡμέρᾳ, τῇ τῶν προρρήσεων τοῦ ἐκείνου πεσόντος ἰωράμου, δόσας πρὸς τῆς ταυτοῦ σωτηρίας ἀχολίας, τὸ ἅρμα εἰς ἑτέραν ὁδὸν ἐξένευσε, λησθεὶς τὸν ἰηοῦν ὑπολαβών. ὁ δὲ διώξας καὶ καταλαβὼν ὧν τινα προσβάσει, τρέψας ἐτρώσει. καταλιπὼν δὲ τὸ ἅρμα, καὶ διώκει ἵππῳ φεύγοντα τὸν ἰηοῦν εἰς μαγεδδώ. κἀκεῖ διερπυσμένῳ μετ' ὀλίγον ἐκεῖ τελευτᾷ. κομισθεὶς δ' εἰς ἱεροσόλυμα, τῆς ἐκεῖ ταφῆς τυγχάνει, βασιλεύσας μὲν ἐνιαυτὸν ἕνα, πονηρὸς δὲ καὶ χείρων τοῦ πατρὸς ἠλεημένος.

Κεφάλαιον ς'.

Οτι ὁ ἰηοῦς ἐβασίλευσε τῶν ἰσραηλιτῶν ἐν σαμαρείᾳ ἔτη εἴκοσι ὀκτώ, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ ἕως τρεῖς τέταρας.

Τοῦ δὲ ἰηοῦ ἐλθόντος εἰς ἰσραέλα, κοσμησαμένη ἰεζάβελα, καὶ στᾶσα ἐπὶ τοῦ πυργοῦ, καλὸς ἦπι δοῦλος ὁ δολοφονήσας τὸν δεσπότην. ὁ δὲ ἀναβλέψας πρὸς αὐτὴν, ἐπυνθάνετο τίς ἐστι

Milites vero læti imperata faciunt, & omnes vias obsident, ne quis ad Joramum, illis insciis, pervenire, & quid agatur, renunciare valeat. Jeus interim stipatus equitum lectissimis, ad Jesraelem sublimis curru propere vehitur, quo jam appropinquante, speculator à rege constitutus, ut venientes in urbem observet, ubi vidit Jeum cum turmis advehi, renunciavit Joramo, adventare agmen equitum. illi evestigio mittit quendam equitem, qui occurrat & cognoscat, quisnam veniat. ad quos ubi accessit eques, rogat, quid agatur in exercitu. regem enim scire cupere. Jeus juber illum nihil de hac re esse solicitum, & ut sequatur se cum aliis. hoc speculator cum vidisset, renunciat Joramo, equitem illum admixtum agmini iter facere cum illis. mox & alterum à rege missum Jeus idem jubet facere. ut verò & hoc per speculatorem Joramus didicit, postremo ipse, conscenso curru cum Ochozia Hierosolymorum rege, quem ut cognatum invisendi gratia illo venisse diximus, exivit illi obviam. nam lentè & composito agmine Jeus incedebat. Hunc Joramus in suburbano Nabuthi nactus, rogat, satin' salvæ sint res in exercitu. à quo amarulento convicio exceptus, & veneficæ meretricis filius appellatus, facile cogitans nihil sani cum habere in animo, flexis habenis, cœpit fugere, dicens Ochoziæ, circumventos se dolo ac insidiis. Jeus vero sagitta per cor transfixum de curru eum præcipitat. mox Badaco tertiæ partis exercitus præfecto imperat, ut cadaver Jorami in Nabuthi agrum projiciat, prophetiam Eliæ in mentem ei revocans, qua patri hujus Achabo prædixerat, fore, ut aliquando ipse & ejus familia in eo loco pereat. id enim se tum ex ore prophetæ audivisse, cum post tergum Achabi in eodem curru sederet. id quod etiam ita ut prædictum fuerat, evenit. Cæso autem Joramo, Ochozias suæ quoque saluti metuens, currum in aliam viam deflexit, latere se Jeum existimans. At ille assecutus eum ad quendam clivum, sagitta ictum fauciat. qui, relicto curru, equum propere conscendit, & continuato cursu delatus est in Magedonem oppidum, ubi paulo post ex eo vulnere mortuus, relatusque Hierosolyma, illic sepultus est, cum regnasset anno uno, patre suo longe sceleratior.

CAP. VI.

Jeus inter Israelitas regnat apud Samariam, & post eum usque quartam generationem ejus progenies.

Jeu vero veniente Jesruelam, Jezabela ornatu regio stans in turri, ô servum egregium, inquit, qui dominum suum occidit. Ille suspiciens rogavit eā, quænam esset, jubens ad se descēdere.

Digitized by Google

καὶ τοὺς ἐξαπατήσαντας τὸ πάλαι, ὡς τῶν μὲν τοῦ A
μεγίστου θεοῦ θρησκείων ὑγκαταλειπόν-
των, τοὺς δὲ ξενικοὺς προσκυνεῖν, τιμωρησόμε-
νον δικαίως ἐπέμενεν. ἐπεὶ δὲ καιρὸς ἐφαί-
νετο τῶν πραγμάτων, καὶ πόθεν χρηστὸν καὶ δικαίως κολα-
ζομένους πονηρούς. πρὸς τοῖς πεισθεὶς ὁ Ἰωνάδαβος ἀναβὰς
εἰς τὸ ἅρμα, εἰς συμμαρίαν προῆλθε. ἀναζητή-
σας δὲ πάντας τοὺς Ἀχαάβου συγγενεῖς ἰοὺς, ἀπέκτει-
νεν. βουλόμενος δὲ μηδένα τῶν ψευδοπροφητῶν, μηδ'
ἱερέων τῶν Ἀχαὰβ θεῶν πλανῆσαι Ἰλαΐου, ἀπέτεμε B
καὶ δόλῳ πάντας αὐτοὺς συνέλαβεν. ἀθροίσας γὰρ τὸν
λαὸν ἔφη, διπλασίονες ὠν Ἀχαὰβ θεῶν ἀπήγαγε
προσκυνεῖν, καὶ τοὺς ἐκείνων ἱερεῖς καὶ προφήτας ἡ-
ξίου καὶ δούλους αὐτῷ παρεῖναι. θυσίας δὲ πολυτελεῖς
καὶ μεγάλους ἀπαιτεῖν τοὺς Ἀχαάβου θεοὺς, τὸν δ' ἀπο-
λειφθέντα τῶν ἱερέων, θανάτῳ ζημιώσειν. ὁ γὰρ θεὸς
Ἀχαάβου, Βααλ ἐκαλεῖτο. πέμψας δ' ἡμέραν, καθ' ἣν
ἔμελλε πᾶσιν τοῖς θυσίας, διεπέμψεν ἀνὰ πᾶσαν
τὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν χώραν, τοὺς αἴξοντας πρὸς αὐ- C
τὸν τοὺς ἱερεῖς τοῦ Βααλ, καὶ ἐκέλευσε τοῖς ἱερεῦσι δοῦ-
ναι πᾶσιν ἐνδύματα. λαβόντων δὲ, πορευθὼν εἰς
τὸν οἶκον μετὰ Φίλου ἰωναδάβου, μήτις ἐν αὐτοῖς
ἀλλόφυλος ἢ καὶ ξένος, ἐρευνήσας προσεπέταξεν. οὐ
βούλεσθαι γὰρ τοῖς ἱεροῖς αὐτῶν ἀλλότριον προσπαγ-
χωνεῦσαι. τῶν δὲ εἰσιόντων μὲν οὐδένα πορεῖσαι ξένον,
καταρξαμένων δὲ τῶν θυσιῶν, προεῖπεν ἔξω τὴν ὀγ-
δοήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἄνδρας, οὓς ἦδει πιστοὺς τῶν ἑ-
ταλιτῶν. κελεύσας αὐτοῖς ἀποκτεῖναι τοὺς ψευδο- D
προφήτας, καὶ νῦν τοῖς πατρίοις ἔθεσι τιμωρῆσαι πολ-
λοῦ ἤδη χρόνου ὠλιγωρημένοις, ἀπειλήσας ὑπὲρ
τῶν ἀμελουμένων τοὺς οἰκείους ἀφαιρεθήσεσθαι ψυ-
χάς. οἱ δὲ τοὺς τε ἄνδρας πάντας κατέφαξαν, καὶ
τὸν οἶκον τὸ βασιλέως ἐμπρήσαντες, ἐκάθηραν αὐ-
τῶν λατὸν τῶν ξενικῶν θεῶν τὴν συμμαρίαν. οὕτω ὁ
Βααλ, τυρίων μὲν θεός. Ἀχαὰβ δὲ τὴν πενθερὰν
βουλόμενος χαρίσασθαι Ἰεζάβελ τυρίων ὄντι βα-
σιλεῖ καὶ σιδωνίων, ναὸν τε αὐτῷ κατεσκεύασεν ἐν E
συμαρείᾳ καὶ προφήτας ἀπέδειξε, καὶ πάσης θρη-
σκείας ἠξίου. ἀφανισθέντος δὲ τούτου τὸ θεοῦ, τὰς
χρυσᾶς δαμάλεις προσκυνεῖν τοῖς ἰσραηλίταις ἐκεῖ-
νος ἐπέτρεπε. τούτοις διαπραξάμενος καὶ σεσωκὼς τὴν
τῆς κολάσεως τῶν ἀσεβῶν, ὁ θεὸς διὰ τοῦ προφήτου
προεῖπεν, ὅτι τέσσαρας γενεὰς τοὺς παῖδας αὐτοῦ βα-
σιλεύσειν τῶν ἰσραηλιτῶν. καὶ τὰ μὲν περὶ ἰηοῦ ἐν τού-
τοις ὑπῆρχε.

qui populo seducto autores fuerint, relicta patria religione, externa sacra susp iciendi, ad unum omnes supplicio dederet. jucundissimum spectaculum fore viro bono, inspicere malos dantes meritas pœnas anteactorum scelerum. Paruit regi Jonadabus, & eodem curru cum eo Samariam pervectus est. At Jeus, quantum cognatorum Achabi, diligenti inquisitione facta, inibi reperit, omnes ad mortem adegit. cumque cuperet neminem è falsis prophetis & sacerdotibus profanis evadere, dolo universos circumvenit. Convocato enim populo, ait se omnes Achabi religiones duplicare velle, idque ut ex sententia sacerdotum ipsius & prophetarum fiat, debere omnes ejus ordinis ad se convenire. Celebrandum enim solennibus victimis diem festum Bali: quo nomine Achabi Deus vocatur. ab ea festivitate si quis sacerdotum abfuerit, capitale fore. dimissis deinde per omnem Israelitarum ditionem, qui sacerdotes ad statum diem Samariam deducerent, jussit omnibus vestes donari. eas cum accepissent, venit in ædem, ubi erant, Jonadabo etiam comitatus, & adhibuit, qui scrutarentur, ne quis alienus admixtus sit: nolle se dicens, ut sacris eorum alienus ac profanus ullus sese ingerat. illis verò negantibus, quemquam talem adesse, & jam sacra sua parantibus aggredi, foris octoginta viros è fidissimis armat: quibus mandat, ut pseudoprophetas omnes interimant, & patrios ritus tam diu neglectos ulciscantur, interminatus, quicunque aliquem eorum elabi permiserit, vicarium pro illo moriturum. Illi vero omnes ad unum necaverunt, & regia ipsa incensa, urbem externis sacris profanatam purificaverunt. Iste Bal Tyriorum deus erat, quem Achabus in gratiam Ithobalis Tyriorum ac Sidoniorum regis soceri sui coluit, templo ei Samariæ dedicato, & prophetis cum reliquo cultu assignatis. hujus sacris abrogatis, Jeus aureas tamen vaccas Israelitis adorare permisit. Nec tamen ingrata Deo fuit ejus in impios animadversio, qui per prophetam suum significavit, per quatuor generationes posteros ejus apud Israelitas regnaturos.

Κεφάλαιον ζ'.

Ὡς γοθολία τῶν ἱεροσολυμιτῶν ἐβασίλευσεν ὀπὶ ἔτη πέντε, καὶ ἀνελὼν αὐτὴν ὁ ἀρχιερεὺς τὸν ὀζίου παῖδα βασιλέα ἀπέδειξεν.

CAP. VII.

Gotholia per summum nefas Hierosolymis regnum occupat, qua post sextum annum cæsa, pontifex Ochozia filium regem constituit.

ΓΟθολία δὲ ἡ Ἀχαάβου θυγάτηρ, ἀκούσασα τὴν ἰω- G
ράμου παιδελφοῦ καὶ τῶν ὀχοζίου ἔ παιδός, καὶ
ἔ ἡμους τῶν βασιλέων ἀπώλειαν, εὐσεβὲς μη-
δένα τῶν ἐκ τοῦ δαβίδου καταλειπεῖν οἴκου, τῶν δ'
ἐξαφανίσαι τὸ ἡμῶ ὡς ἂν μηδὲ εἷς ἐξ αὐτοῦ βασι-
λεύς ἐπιθυμήσῃ. καὶ τοῦτ' ἂς μὲν ὠφελε διεπράξατο.
διεσώθη δὲ εἷς ἰὼς ὀχοζίου, τρόπῳ δὲ τοιούτῳ τῶν πε-
λατῶν διέφυγεν. ἰὼ ὀχοζίου ὁμοπάτριος ἀδελφὴ
ἰωσαβεθὴ ὄνομα. ταύτῃ σωθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς ἰωαδᾶ.

DUM Jeus homines nefarios in hunc modum persequitur, Gotholia regis Achabi filia, comperta filii morte & generis sui pernicie, decrevit etiam è Davidis familia neminem superstitem relinquere, ne quis hujus sanguinis posthac Hierosolymis regnum obtineat: id quod, quantum in ipsa fuit, perfecit. Servatus tamen est unus Ochoziæ filius ad hunc ferme modum. Erat Ochoziæ germana soror, Josabetha nomine, pontifici Joado nupta. VII. 4. Reg. 11.

ra Ierico, & Gai, quæ est iuxta Bethauen ad orientalem plagam Bethel, 13 & transibit inde contra meridiem ad confinia Ataroth, & Adar superioris Bethoron, 14 & flectetur ex latere occidentali, & respiciet meridiem, quæ sortis est Cariathbaal, quæ nunc dicitur Cariathiarim, ciuitas filiorum Iudæ: hæc est plaga occidentalis. 15 Meridiana autem pars incipit a finibus Cariathiarim, & egredietur ad occidentalem plagam, & perueniet ad fontem aquarum Nephthoa, 16 & descendet ad partem montis, qui est contra ualle filiorum Ennom, quæ est in Rephaim ad aquilonem, & descendet ad Gehennom iuxta latus Iebusæi ad meridiem, & descendet ad Enrogel, 17 & inclinabitur ad aquilonem, & egredietur ad Ensames, & perueniet ad Gelilothmonte, qui respicit ascensum Adommim, & descendet ad lapidem Bohen filii Ruben, 18 & transibit ad latus contra aquilonem Arabæ, & descendet in Arabam, 19 & transibit ad latus Bethagla contra aquilonem, & egredietur ad linguam maris Salsi ad meridiem contra ostium Iordanis: hæc est plaga meridiana. 20 Iordanis autem terminabit eam ad orientalem plagam. Hæc est sors filiorum Beniamin per fines suos in cognationibus suis. 21 Fuerunt autem ciuitates tribus filiorum Beniamin per cognationes suas hæc: Hiericho, & Bethagla, & ualle Casis, 22 & Betharaba, & Samaraim, & Bethel, 23 & Auim, & Apharra, & Ophera, 24 & Capharammona, & Ophni, & Gabee, ciuitates duodecim cum uillis suis. 25 Gabaon, & Rama, & Beroth, 26 & Maspha, & Caphira, & Amosa, 27 & Recem, & Iarepeel, & Tharela, 28 & Sela, Elef, & Iebus, quæ est Hierusalem, Gabaath, & Cariath, ciuitates quatuordecim cum uillis suis. Hæc est sors filiorum Beniamin per cognationes suas.

CAPVT XIX.

1 Egressa est autem sors secunda Simeon per cognationes suas, & fuit hæreditas eorum in medio hæreditatis filiorum Iudæ. 2 Et habuerunt in possessione sua Bersabee, & Sabee, & Molada, 3 & Asersuhal, & Bala, & Asem, 4 & Eltholad, & Bethul, & Orma, 5 & Sicelag, & Bethamarchabod, & Asersusa, 6 & Bethalebaoth, & Saruhen, ciuitates tredecim cum uillis suis. 7 Ain, & Remmon, & Ether, & Asan, ciuitates quatuor cum uillis suis. 8 Et omnes uillæ, quæ sunt in circuitu ciuitatum istarum usque Baalath Bersabee ad meridiem. Hæc est hæreditas tribus filiorum Simeon per cognationes suas. 9 De sorte filiorum Iudæ facta est hæreditas filiorum Simeon. In medio enim hæreditatis filiorum Iudæ habuerunt possessionem. 10 Egressa est autem sors tertia filiorum Zabulon per cognationes suas, & fuit terminus hæreditatis eorum usque Sarid. 11 Et ascendit terminus eorum ad mare, & Merala, & attingit Debbaseth, & peruenit ad torrentem, qui est contra Iecnaam. 12 Et conuertitur a Sarid ad orientalem plagam contra ortum solis usque ad fines Cheselthabor, & egredietur ad Dabira, & ascendet ad Iaphia, 13 & inde transibit contra orientem ad Gethepher, & ad Ethacasin, & egredietur ad Remmon, & flectetur ad Amathon, 14 & circuibit ad aquilonem Hannathon, & erunt egressus eius ad ualle filiorum Iephthahel, 15 & Catheth, & Naalol, & Semron, & Idala, & Bethlehem, ciuitates duodecim cum uillis suis. 16 Hæc est hæreditas filiorum Zabulon per cognationes suas, ciuitates istæ cum uillis suis. 17 Egressa est sors quarta Isachar per cognationes suas. 18 Et fuerunt fines eius Iezrahel, & Chasalloth, & Sunem, 19 & Apharaim, & Sion, & Anaharath, 20 & Rabboth, & Cesion, & Abes, 21 & Remeth, & Engannim, & Enadda, & Bethphasses, 22 & attingit Thabor, & Sahasima, & Bethsames, & egressus eius erunt ad Iordanem, ciuitates sedecim cum uillis suis. 23 Hæc est hæreditas tribus filiorum Isachar per cognationes suas, ciuitates istæ cum uillis suis. 24 Egressa est sors quinta filiorum Aser per cognationes suas. 25 Et fuerunt fines eius Helcath, & Hali, & Beten, & Achsaph, 26 & Elemmelech, & Amaad, & Messal, & attingit Carmelum ad occidentalem plagam, & Sehorlibnath, 27 & reuertitur ad orientalem plagam contra ortum solis ad fines Bethdagon, & attingit Zabulon, & ualle Iephthahel ad aquilonem Bethemec, & Naiel, & egredietur ad Cabul a sinistris, 28 & Abdon, & Rohob, & Hamon, & Cana usque Sidonem magnam, 29 & reuertitur ad Ramam usque ad ciuitatem munitissimam Tyri, & reuertitur ad Osa, & erunt egressus eius ad mare a finibus Achzib, 30 & Ama, & Rohob, ciuitates uiginti duæ cum uillis suis. 31 Hæc est hæreditas tribus filiorum Aser per cognationes suas, ciuitates istæ cum uillis suis. 32 Egressa est sors sexta filiorum Nephthali per cognationes suas. 33 Et fuerunt fines eius a Heleph, & a Balanaim, & Sennim, & Adami, & Nacheb, & Iebnahel usque Lacum Hennereth, 34 & reuertitur ad mare Heleth, & Asnoththabor, & egredietur inde ad Helcon, & attingit Zabulon ad meridiem, & Aser attingit ad occidentalem plagam, & Iordanis ad ortum solis. 35 Ciuitates munitissimæ Sedim, Ser, & Emath, & Recath, & Cenereth, 36 & Edema, & Arama, & Asor, 37 & Cedes, & Edrai, & Enasor, 38 & Iaron, & Magdalel, Horem, & Bethanath, & Bethsames, ciuitates decem nouem cum uillis suis. 39 Hæc est hæreditas tribus filiorum Nephthali per cognationes suas, ciuitates istæ cum uillis suis. 40 Egressa est sors septima filiorum Dan per cognationes suas. 41 Et fuerunt fines hæreditatis eius Saraa, & Esthaol, & Iermuth, 42 & Selebin, & Ahialon, & Iethela, 43 & Elon, & Thamnatha, & Accaron, 44 & Elthecon, & Gabathon, & Baalath, 45 & Iehud, & Benebarach, & Gethremmon, 46 & Mejarcon, & Rocon cum finibus contra Ioppen. 47 Et defecit terminus filiorum Dan ex eis, & ascenderunt filii Dan, & pugnauerunt contra Lesem, & ceperunt eam, & percusserunt eam in ore gladii, & possederunt eam, & habitauerunt in ea, & uocauerunt Lesem Dan nomine Dan patris sui. 48 Hæc est hæreditas tribus filiorum Dan per cognationes suas, ciuitates istæ cum uillis suis. 49 Complentes autem diuisionem terræ per fines suos, dederunt filii Israel possessionem Iosue filio Nun in medio eorum. 50 Iuxta os Domini dederunt ei ciuitatem, quam petierat, Thamnathsare in monte Ephraim, & ædificauit ciuitatem, & habitauit in ea. 51 Hæc sunt diuisiones, quas hæreditauerunt Eleazar sacerdos, & Iosue filius Nun, & principes familiarum per tribus filiorum Israel in sortibus coram Domino ad ostium tabernaculi testimonii. Et complentes diuisionem terræ habitauerunt in ea.

CAPVT XX.

1 Locutus est autem Dominus ad Iosue, dicens: 2 Loquere filiis Israel, & dic eis: Date uobis ciuitates fugitiuas, de quibus locutus sum uobis per manum Moysi, 3 ut fugiat illuc homicida, qui percusserit animam proximi sui nolens, & non uoluntate, & habitent in eis a facie cognati interfecti. 4 Et cum fugerit ad unam ciuitatum istarum, stabit ante portam ciuitatis, & narrabit seniori ciuitatis illius causam suam, & suscipient eum in ciuitatem, & dabunt ei locum, & habitabit cum eis. 5 Si autem persecutus fuerit cognatus interfecti, non tradent homicidam manibus eius, quia nolens percussit proximum suum, & non ante habuit eum inimicum. 6 Habitabit autem in ciuitate illa, donec stet in iudicio coram multitudine, & usque ad mortem pontificis, qui fuerit in diebus illis. Tunc reuertetur homicida, & ueniet in ciuitatem suam, & in domum suam, & in urbem, de qua fugerat. 7 Et constituerunt Cedes in Galilæa in monte Nephthali, & Sichem in monte Ephraim, & Cariatharbe, quæ est Hebron in monte Iuda. 8 Trans Iordanem autem contra Hiericho ad orientalem plagam constituerunt Bosor in solitudine in campestribus de tribu Ruben, & Ramoth in Galaad de tribu Gad, & Golan in Basan de tribu Manasse. 9 Hæ sunt ciuitates constitutæ omnibus filiis Israel, & aduenæ, qui habitant in medio eorum, ut fugiat illuc omnis, qui percusserit animam proximi sui nolens, & non moriatur manu cognati interfecti, donec stet coram multitudine in iudicio.

CAPVT XXI.

1 Accesserunt autem principes familiarum Leui ad Eleazar sacerdotem, & ad Iosue filium Nun, & ad principes familiarum per tribus filiorum Israel, 2 & locuti sunt ad eos in Silo in terra Chanaan, dicentes: Dominus præcepit per manum Moysi, ut daretur nobis ciuitates habitationis, & suburbana earum ad habitandum. 3 Dederunt ergo filii Israel de hæreditate sua ciuitates, & suburbana earum Leuitis, sicut præceperat Dominus. 4 Egressa est autem sors cognationum Caath. Et fuerunt filii Aaron sacerdotis de Leuitis, de tribu Iuda, & de tribu Simeon, & de tribu Beniamin sorte ciuitates tredecim. 5 Et filii Caath reliqui habuerunt sorte ciuitates decem de tribu Ephraim, & de tribu Dan, & de dimidia tribu Manasse. 6 Filii autem Gerson habuerunt sorte ciuitates tredecim de tribu Isachar, & de tribu Aser, & de tribu Nephthali, & de dimidia tribu Manasse in Basan. 7 Filii autem Merari per cognationes suas habuerunt ciuitates duodecim de tribu Ruben, & de tribu Gad, & de tribu Zabulon. 8 Dederunt ergo filii Israel Leuitis ciuitates istas, & suburbana earum, sicut præceperat Dominus per manum Moysi sorte. 9 De tribu filiorum Iuda, & de tribu filiorum Simeon dederunt ciuitates istas, quas uocauerunt nominibus suis. 10 Et fuerunt filiis Aaron de cognationibus Caath de filiis Leui, quia ipsis primis cecidit sors. 11 Dederunt ergo eis Cariatharbe Adam patris Enac, quæ est Hebron in monte Iuda, & suburbana eius in circuitu. 12 Agros autem ciuitatis, & uillas eius dederunt Caleb filio Iephone in possessionem. 13 Filiis ergo Aaron sacerdotis dederunt Hebron ciuitatem fugitiuam homicidarum, & suburbana eius, & Lobna cum suburbanis suis, 14 & Iether, & Esthamo cum suburbanis suis, 15 & Holon cum suburbanis suis, & Dabir cum suburbanis suis, 16 & Ain, & Iethe, & Bethsames cum suburbanis suis, ciuitates nouem de duabus tribubus istis. 17 De tribu autem Beniamin dederunt Gabaon, & suburbana eius, & Gabee, & suburbana eius, 18 & Anathoth, & suburbana eius, & Almon, & suburbana eius, ciuitates quatuor. 19 Omnes ciuitates filiorum Aaron sacerdotum, & suburbana earum tredecim. 20 Filiis autem Caath de filiis Leui, qui reliqui erant, dederunt ciuitates de sorte Ephraim. 21 Dederunt ergo eis Sichem ciuitatem fugitiuam homicidarum, & suburbana eius in monte Ephraim, & Gazer, & suburbana eius, 22 & Cibsaim, & suburbana eius, & Bethoron, & suburbana eius, ciuitates quatuor. 23 De tribu autem Dan Elthece, & suburbana eius, & Gabathon, & suburbana eius, 24 & Aialon, & suburbana eius, & Gethremmon, & suburbana eius, ciuitates quatuor. 25 De dimidia autem tribu Manasse Thanach, & suburbana eius, & Gethremmon, & suburbana eius, ciuitates duæ. 26 Omnes ciuitates decem, & suburbana earum filiis Caath, qui reliqui erant. 27 Filiis autem Gerson de cognationibus Leuitarum de dimidia tribu Manasse dederunt Golan in Basan ciuitatem fugitiuam homicidarum, & suburbana eius, & Bosthra, & suburbana eius, ciuitates duæ. 28 De tribu autem Isachar Cesion, & suburbana eius, & Dabereth, & suburbana eius, 29 & Iarmuth, & suburbana eius, & Engannim, & suburbana eius, ciuitates quatuor. 30 De tribu autem Aser Masal, & suburbana eius, & Abdon, & suburbana eius, 31 & Helcath, & suburbana eius, & Rohob, & suburbana eius, ciuitates quatuor. 32 De tribu autem Nephthali Cedes in Galilæa ciuitatem fugitiuam homicidarum, & suburbana eius, & Hamothdor, & suburbana eius, & Cartan, & suburbana eius, ciuitates tres. 33 Omnes ciuitates Gersonitarum per cognationes suas tredecim, & suburbana earum. 34 Filiis autem Merari de cognationibus Leuitarum de tribu Zabulon Iecnaam, & suburbana eius, & Cartha, & suburbana eius, 35 & Dimna, & suburbana eius, & Naalol, & suburbana eius, ciuitates quatuor. 36 De tribu autem Ruben Bosor, & suburbana eius, & Iasa, & suburbana eius, 37 & Cademoth, & suburbana eius, & Mephaath, & suburbana eius, ciuitates quatuor. 38 De tribu autem Gad Ramoth in Galaad ciuitatem fugitiuam homicidarum, & suburbana eius, & Manaim, & suburbana eius, 39 & Hesebon, & suburbana eius, & Iazer, & suburbana eius, ciuitates quatuor. 40 Omnes ciuitates filiorum Merari per cognationes suas, quæ reliquæ erant de cognationibus Leuitarum, sorte duodecim. 41 Omnes ciuitates Leuitarum in medio possessionis filiorum Israel quadraginta octo, & suburbana earum. 42 Ciuitates istæ singulæ cum suburbanis suis in circuitu earum. Sic omnes ciuitates istæ habuerunt. 43 Dedit ergo Dominus Israel omnem terram, pro qua iurauerat, ut daret patribus eorum, & possederunt eam, & habitauerunt in ea. 44 Et requieuit eis Dominus per circuitum, sicut iurauerat patribus eorum. Et non stetit homo contra eos ex omnibus inimicis eorum. Omnes inimicos eorum tradidit Dominus in manus eorum. 45 Non cecidit sermo unus ex omnibus bonis, quæ locutus est Dominus ad domum Israel. Omnia uenerunt.

CAPVT XXII.

1 Tunc conuocauit Iosue Ruben, & Gad, & dimidiam tribum Manasse, 2 & dixit ad eos: Vos fecistis omnia, quæ præcepit uobis Moyses seruus Domini, & audistis uocem meam in omnibus, quæcumque præcepi uobis. 3 Non reliquistis fratres uestros multo tempore usque in præsentem diem, & custodistis mandata Domini Dei uestri. 4 Et nunc requieuit Dominus Deus uester fratribus uestris, sicut locutus est eis. Reuertimini ergo, & ite in tabernacula uestra, & in terram possessionis uestræ, quam possedistis trans Iordanem, quam dedit uobis Moyses seruus Domini. 5 Tantummodo custodite diligenter, ut faciatis mandatum, & legem, quam præcepit uobis Moyses seruus Domini, ut diligatis Dominum Deum uestrum, & ambuletis in omnibus uiis eius, & custodiatis præcepta eius, & adhæreatis ei, & seruiatis illi in omni corde uestro, & in omni anima uestra. 6 Benedixit ergo eis Iosue, & dimisit eos, & abierunt in tabernacula sua. 7 Dimidiæ autem tribui Manasse dedit Moyses possessionem in Basan, dimidiæ autem tribui dedit Iosue cum fratribus suis trans Iordanem ad occidentalem plagam. Benedixit quoque eis Iosue, 8 & dixit ad eos: Reuertimini in tabernacula uestra cum diuitiis multis, & cum auro, & argento, & ære, & ferro, & uestibus plurimis. Diuidite spolia inimicorum uestrorum cum fratribus uestris. 9 Reuersi sunt ergo filii Ruben, & filii Gad, & dimidia tribus Manasse de filiis Israel de Silo, quæ est in terra Chanaan, ut irent in terram Galaad, in terram possessionis suæ, quam possederant, iuxta os Domini in manu Moysi. 10 Cumque uenissent ad tumulum Iordanis, qui est in terra Chanaan, ædificauerunt ibi iuxta Iordanem altare grande, & conspicuum nimis. 11 Et audierunt filii Israel dicentes: Ecce ædificauerunt filii Ruben, & filii Gad, & dimidia tribus Manasse altare contra terram Chanaan in tumulo Iordanis ex latere filiorum Israel. 12 Quod cum audissent filii Israel, congregata est omnis multitudo filiorum Israel in Silo, ut ascenderent, & pugnarent contra eos. 13 Et misit filios Israel in terram Galaad Phinees filius Eleazari sacerdotis, 14 & decem principes cum eo, unum principem de singulis familiis per tribus Israel, qui erant principes familiarum in millibus Israel. 15 Qui cum uenissent ad filios Ruben, & filios Gad, & dimidiam tribum Manasse in terram Galaad, locuti sunt ad eos, dicentes: 16 Hæc dicit uniuersa multitudo Domini: Quæ est ista fiducia, qua confisi estis? 17 Numquid parua nobis fuit iniquitas Phogor, a qua non mundati sumus usque in præsentem diem, & propter quam percussa est plaga in populo Domini? 18 Et uos reuertimini hodie a Domino? Si hodie contra Dominum rebellare uolueritis, cras contra omnem multitudinem filiorum Israel indignatio eius consurget. 19 Si autem immundam esse terram possessionis uestræ arbitramini, transite ad terram possessionis Domini, in qua habitat tabernaculum Domini, & possidete inter nos, nolite rebellare contra Dominum, neque contra nos, ædificando altare præter altare Domini Dei nostri. 20 Nonne Achar filius Zare peccauit in anathemate, & super omnem multitudinem Israel ira facta est? Et ipse unus homo periit in iniquitate sua. 21 Responderunt filii Ruben, & filii Gad, & dimidia tribus Manasse principibus familiarum Israel, 22 dicentes: Deus deorum Dominus, Deus deorum Dominus ipse scit, & Israel ipse cognoscet. Si per transgressionem, & si per inobedientiam contra Dominum hoc fecimus, ne saluos nos facias hodie. 23 Si ædificauimus altare, ut recedamus a Domino, & si ut offeramus super illud holocaustum, & sacrificium, & hostias pacificas, ipse requirat. 24 Sed magis hoc fecimus cogitantes, ut dicerent filii uestri cras ad filios nostros: Quid uobis & Domino Deo Israel? 25 Terminum posuit Dominus inter nos & uos, filii Ruben, & filii Gad, Iordanem, & non habetis partem in Domino. Et auferent filii uestri filios nostros, ut non timeant Dominum. 26 Diximus ergo: Ædificemus altare, non in holocaustum, neque in hostiam, 27 sed sit testimonium inter nos & uos, & posteros nostros, ut faciamus seruitutem Domini coram eo in holocaustis nostris, & in hostiis, & in pacificis, & non dicant filii uestri cras filiis nostris: Non habetis partem in Domino. 28 Diximus ergo: Si hoc dixerint ad nos, uel ad posteros nostros, dicemus: Videte similitudinem altaris Domini, quod fecerunt patres nostri, non in holocaustum, neque in hostiam, sed in testimonium inter nos & uos. 29 Propitius sit nobis Dominus, ut non relinquamus eum, & recedamus a Domino, ut ædificemus altare in holocaustum, & in sacrificium, & in hostias præter altare Domini Dei nostri, quod est coram tabernaculo eius. 30 Audiuit Phinees sacerdos, & principes multitudinis, & principes familiarum Israel, qui erant cum eo, uerba, quæ locuti sunt filii Ruben, & filii Gad, & filii Manasse, & placuit eis. 31 Et dixit Phinees filius Eleazari sacerdotis ad filios Ruben, & filios Gad, & filios Manasse: Hodie scimus, quia in nobis est Dominus, quia non fecistis uerbum hoc contra Dominum, & liberastis filios Israel de manu Domini. 32 Reuersus est ergo Phinees filius Eleazari sacerdotis, & principes a filiis Ruben, & a filiis Gad de terra Galaad in terram Chanaan ad filios Israel, & retulerunt eis uerbum. 33 Et placuit sermo filiis Israel, benedixerunt Deo, & non dixerunt ultra, ut ascenderent contra eos in prælium, & disperderent terram, quam habitabant filii Ruben, & filii Gad. 34 Et uocauerunt filii Ruben, & filii Gad altare, Testimonium inter nos, quod Dominus ipse sit Deus.

CAPVT XXIII.

1 Et factum est post dies multos, postquam requieuit Dominus Israel ab omnibus inimicis eius per circuitum, & Iosue senuit, & processit in annos, 2 conuocauit omnem Israel, maiores natu, & principes, & iudices, & magistros eius, & dixit ad eos: Ego senui, & processi in annos. 3 Vos autem uidistis omnia, quæ fecit Dominus Deus uester omnibus gentibus his a facie uestra, quia Dominus Deus uester ipse pugnauit pro uobis. 4 Ecce sortiti sunt uobis gentes, quæ remanserunt, in possessionem per tribus uestras a Iordane, & omnes gentes, quas disperdidi, & mare magnum ad occasum solis. 5 Dominus Deus uester ipse delebit eas, & auferet a facie uestra, & possidebitis terram eorum, sicut locutus est Dominus Deus uester ad uos. 6 Confortamini ergo ualde, ut custodiatis, & faciatis omnia, quæ scripta sunt in libro legis Moysi, ut non declinetis ab eis neque ad dextram, neque ad sinistram, 7 nec intretis inter gentes istas, quæ remanserunt uobiscum, & nomen deorum earum non memoremini, neque iuretis per ea, nec seruiatis eis, neque adoretis ea, 8 sed Domino Deo uestro adhæreatis, sicut fecistis usque in præsentem diem. 9 Et disperdidit Dominus coram uobis gentes magnas, & fortes, & uos usque in præsentem diem nullus potuit resistere uobis. 10 Vnus ex uobis persequetur mille, quia Dominus Deus uester ipse pugnat pro uobis, sicut locutus est ei. 11 Custodite ergo ualde animas uestras, ut diligatis Dominum Deum uestrum. 12 Si autem aliquando recedentes adhæseritis reliquiis istis gentium, quæ remanserunt uobiscum, & habitaueritis cum eis, & ingressi fueritis ad illas, & illæ ad uos, 13 scitote quod non addat Dominus Deus uester ut disperdat gentes istas a facie uestra, & sint uobis in laqueum, & in offendiculum, & in flagellum in lateribus uestris, & in spinas in oculis uestris, donec auferamini de terra bona, quam dedit uobis Dominus Deus uester. 14 Ecce ego ingredior hodie uiam uniuersæ terræ. Scitote ergo in cordibus uestris, & in omnibus animabus uestris, quia non cecidit unum uerbum ex omnibus bonis, quæ locutus est Dominus Deus uester de omnibus, quæ promisit uobis. Omnia uenerunt, & non cecidit ex eis unum uerbum. 15 Sed sicut uenerunt super uos omnia bona, quæ locutus est Dominus Deus uester, ita adducet Dominus super uos omnia mala, donec disperdat uos de terra bona, quam dedit uobis Dominus Deus uester. 16 Si transgredientes pactum Domini Dei uestri, quod præcepit uobis, abieritis, & seruieritis diis alienis, & adoraueritis eos, iratus furor Domini irruet in uos, & auferemini de terra bona, quam dedit uobis.

CAPVT XXIV.

1 Congregauit autem Iosue omnes tribus Israel in Sichem, & uocauit maiores natu Israel, & principes eius, & iudices, & magistros, & steterunt coram Deo. 2 Et dixit Iosue ad omnem populum: Hæc dicit Dominus Deus Israel: Trans fluuium habitauerunt patres uestri a principio, Thare pater Abraham, & pater Nachor, & seruierunt diis alienis. 3 Et tuli patrem uestrum Abraham de regione trans fluuium, & duxi eum per uniuersam terram Chanaan, & multiplicauit semen eius, & dedi ei Isaac. 4 Isaac autem dedi Iacob, & Esau. Et dedi Esau montem Seir possidendum, Iacob autem & filii eius descenderunt in Aegyptum. 5 Misi Moysen, & Aaron, & percussi Aegyptum in his, quæ operatus sum in medio eius, & post hæc eduxi uos. 6 Et eduxi patres uestros de Aegypto, & uenistis ad mare, & persecuti sunt Aegyptii patres uestros cum curribus, & equitibus usque ad mare Rubrum. 7 Et clamauerunt ad Dominum, & posuit tenebras inter uos, & Aegyptios, & induxit super eos mare, & operuit eos. Et uiderunt oculi uestri quæcumque fecerim in Aegypto. Habitastis autem in deserto dies multos, 8 & introduxi uos in terram Amorræi habitantis trans Iordanem, & pugnauerunt contra uos, & tradidi eos in manu uestra, & possedistis terram eorum, & disperdidi eos a facie uestra. 9 Et surrexit Balac filius Sephor rex Moab, & pugnauit contra Israel, & misit, & uocauit Balaam filium Beor, ut malediceret uobis, 10 & nolui exaudire eum. Benedicens benedixit uobis, & liberaui uos de manibus eius. 11 Et transiuistis Iordanem, & uenistis Hiericho, & pugnauerunt contra uos uiri Hiericho, Amorræus, & Pherezæus, & Chananæus, & Hetthæus, & Gergesæus, Hæuæus, & Iebusæus, & tradidi eos in manu uestra. 12 Et misi ante uos crabrones, & eiecerunt eos a facie uestra duos reges Amorræorum, non in gladio tuo, neque in arcu tuo. 13 Et dedi uobis terram, in qua non laborastis, & ciuitates, quas non ædificastis, & habitatis in eis, uineis, & olliueis, quas non plantastis, uos comeditis. 14 Nunc ergo timete Dominum, & seruite ei in simplicitate, & in ueritate, & auferte deos, quibus seruierunt patres uestri trans fluuium, & in Aegypto, & seruite Domino. 15 Quod si malum uobis uidetur seruire Domino, optate uobis hodie, quibus seruiatis, utrum diis, quibus seruierunt patres uestri, qui fuerunt trans fluuium, an diis Amorræorum, in quorum terra habitatis. Ego autem & domus mea seruiemus Domino. 16 Respondit populus, & dixit: Absit hoc a nobis, ut relinquamus Dominum, & seruiamus diis alienis. 17 Dominus Deus noster ipse est, qui eduxit nos, & patres nostros de terra Aegypti, de domo seruitutis, & fecit coram nobis signa magna hæc, & custodiuit nos in omni uia, per quam ambulauimus, & in cunctis populis, per quos transiuimus. 18 Et eiecit Dominus omnes populos, & Amorræum habitatorem terræ a facie nostra. Nos quoque seruiemus Domino, quia ipse est Deus noster. 19 Et dixit Iosue ad populum: Non poteritis seruire Domino, quia Deus sanctus est, & fortis, & zelotypus, non auferet delicta uestra, & peccata uestra. 20 Si dimiseritis Dominum, & seruieritis deis alienis, conuertetur, & adflictos uos consumet, postquam benefecit uobis. 21 Et dixit populus ad Iosue: Non ita, sed Domino seruiemus. 22 Dixit autem Iosue ad populum: Testes uos estis contra uos ipsos, quia uos elegistis uobis Dominum, ut seruiatis ei. Et dixerunt: Testes. 23 Nunc ergo auferte deos alienos, qui sunt in medio uestri, & inclinate corda uestra ad Dominum Deum Israel. 24 Et dixit populus ad Iosue: Dominum Deum nostrum colemus, & uoci eius obedientes erimus. 25 Percussit ergo Iosue fœdus cum populo in die illa, & posuit ei præceptum, & iudicium in Sichem. 26 Et scripsit Iosue uerba hæc in uolumine legis Dei, & tulit lapidem grandem, & statuit eum subter quercum, quæ erat in sanctuario Domini. 27 Et dixit Iosue ad omnem populum: Ecce lapis iste erit uobis in testimonium, quia ipse audiuit omnia uerba, quæ locutus est Dominus ad nos, & erit in testimonium uobis, ne forte mentiamini Deo uestro. 28 Et dimisit Iosue populum, unumquemque in hæreditatem suam. 29 Factum est autem post hæc, mortuus est Iosue filius Nun seruus Domini centum decem annorum, 30 & sepelierunt eum in finibus hæreditatis eius in Thamnathsare, quæ est in monte Ephraim ad aquilonem montis Gaas. 31 Et seruiuit Israel Domino cunctis diebus Iosue, & omnibus diebus senum, qui longæuerunt post Iosue, & qui nouerant uniuersa opera Domini, quæ fecerat Israel. 32 Ossa autem Ioseph, quæ asportauerunt filii Israel de Aegypto, sepelierunt in Sichem in parte agri, quam emerat Iacob a filiis Hemor patris Sichem centum agnis, & facta est pars filiorum Ioseph in hæreditatem. 33 Eleazar autem filius Aaron mortuus est, & sepelierunt eum in Gabaath Phinees filii sui, quæ data est ei in monte Ephraim.

[illegible] Ita Rabbi Salomo Jarchi [illegible] Ita Rabbi Salomo Jarchi [illegible] Ita Rabbi Salomo Jarchi [illegible]

ὑπὸ τῶν φίλων αὐτοῦ τῶν Ζαχαρίου, εἰ τὸν παῖδα τὸν ἀρχιερέως ἀπέκτειναν· διὸ καὶ ἐν τοῖς τάφοις τῶν βασιλέων, καὶ διεφθάρη πρὸς αὐτῶν. καὶ ἐτάφη μὲν ἐν Ἱεροσολύμοις, οὐκ ἐν τοῖς τάφοις ἧς ταῖς βασιλικαῖς τῶν προγόνων, ἀσεβὴς ἡγούμενος. ἔζησε δὲ ἔτη ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα.

A Joas tamen gravi morbo implicitus, amicis Zachariæ pœnas dedit, qui ne filius pontificis maneret inultus, per insidias eum sustulerunt. Sepultusque est Hierosolymis, nec tamen propter impietatem dignus habitus, qui regiis monumentis inferretur, cum vixisset annos quadraginta & septem.

Κεφάλαιον Θ'.

Ὡς Ἀμασίας ὁ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν βασιλεὺς στρατευσάμενος ἐπὶ Ἰδουμαίους καὶ Ἀμαληκίτας ἐνίκησεν.

CAP. IX.

Amasias rex Hierosolymitanus, exercitu contra Idumæos & Amalecitas ducto, victor evadit.

Τὴν δὲ βασιλείαν αὐτοῦ παραδέχεται Ἀμασίας ὁ παῖς. εἴκοσι δὲ καὶ πέντε τὸν ἀριθμὸν ἐτῶν βασιλεύσας, παρέλαβε τῶν Ἰσραηλιτῶν ἡγεμονίαν Ἰωάζας ὁ τοῦ ἰηοῦ υἱὸς ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ κατέσχεν αὐτὴν ἐπὶ δέκα καὶ ἑπτὰ, ὧν μὲν πατρὸς οὐδὲν αὐτὸς μιμητὴς ἡγούμενος ἀσεβήσας, καὶ οἱ πέρσαι τὰ θεῖα καταφρονήσαντες. ἐταπείνωσε δὲ αὐτὸν καὶ συνέστειλεν ἐκ τῆς ποικίλης δυνάμεως ὁ τῶν Συρων βασιλεὺς εἰς ὀπλίτας μυρίους καὶ πεντακοσίους ἱππεῖς στρατεύσας ἐπ' αὐτὸν, πόλεις τε μεγάλας ἓξ πλὰς αὐτῷ ἀφελόμενος, καὶ τὴν στρατιὰν αὐτοῦ διαφθείρας. ταῦτα δὲ ἐποίησεν ὁ τῶν Ἰσραηλιτῶν λαὸς κατὰ τελετωμένην πρόφησιν, ὅτι ἀζαήλου βασιλεύσει πρόσπεσε τῶν Συρων καὶ Δαμασκηνῶν, ἀποκτεῖναι αὐτὸν τὸ δεσπότην. ὧν δὲ ἐν λιμοῖς ἐπὶ τῷ κρείττονι ἰωάζας, ὅτι δώσειν καὶ ἱκετείαν ἔλεγε κατὰ φυγεῖν ἐνσωθῆναι τῶν ἀζαήλου χειρῶν αὐτὸν παρακαλῶν καὶ μὴ παθεῖν ὑπὸ ἐκείνου ἡμέρωσον. ὁ δὲ θεὸς, καὶ τὴν μετάνοιαν ὡς ἀρετὴν ἀποδεχόμενος, καὶ νικητῶν μᾶλλον πρὸς δυναμένους πόλεως ἀποκλύσῃ, δοκοῦσι αὐτῷ, διδοῦσι αὐτῷ τὸν ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τῶν κινδύνων ἄδειαν. εἰρήνης δὲ ἡ χώρα λαβοῦσα, αὐτίκα μέτριον πάλιν εἰς τὸ πρότερον κατέστησεν, καὶ ἀθηνοτ. μὴ δὲ τὸν ἰωάζου παλαιὸν, ὃν ἐδέξατο βασιλεύοντος ἰωάσου τοῦ ἰοῦδα φυλῆς, παρέλαβε τὴν ἀρχὴν ἐν σαμαρείᾳ τῶν Ἰσραηλιτῶν. καὶ γὰρ αὐτὸς τὴν αὐτὴν ἔσχε πρόσοψιν τῶν τῶν Ἱεροσολυμιτῶν βασιλέων. καὶ κατέσχεν αὐτὴν ἐπὶ ἐξήκοντα καὶ ἕνα. ἀσεβὴς δὲ ὢν καὶ ὁμοίως τοῦ πατρὸς τὴν φύσιν. κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐλισσαῖος τοῦ προφήτου, γηροβοσθεὶς μὲν ἤδη τυγχάνων, εἰς δὲ νόσον ἐμπεπωκότος, ἦκεν ὁ τῶν Ἰσραηλιτῶν βασιλεὺς πρὸς αὐτὸν ὑπισχνούμενος. καταπλαγὼν δὲ αὐτὸν ἐν ἐσχάτοις ὄντα, κλαύσειν ἤρξατο, καὶ πατρικαῖς, πατέρα τε αὐτὸν ἀποκαλῶν, καὶ ὅπλον. δι' αὐτοῦ γὰρ μηδέποτε πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἔσεσθαι, ἀλλὰ τοῦ ἐκείνου προφητείας ἀμαχητὶ κρατῆσαι τῶν πολεμίων, νῦν δὲ ἀπειναι μὲν αὐτὸν ἐκ τοῦ ζῆν, καταλιπεῖν δὲ ἐξεπίτηδες μόνους τοὺς σύρους καὶ τοὺς αὐτῶν πολεμίους, ὃτ' αὖτις πάντων ζῆν ἐπισφαλὲς ἐλεγεν, ἀλλὰ καλῶς ἔχειν καὶ συνεξορμᾶν αὐτὸν καὶ συναπαίρειν ἐθέλειν. ταῦτα ὀδυρόμενον ἐλισσαῖος παρεμυθεῖτο τὸν βασιλέα. καὶ τέλος ἐκέλευσεν αὐτὸν κομισθέν, ἐντεῖναι τόξον. πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἐπιθεῖναι τὰς βασιλέως τι τόξον, ὑπολαβόμενος αὐτὸς, ἐκέλευσε τόξευειν. τρία δὲ βέλη αὐτὸς προεμένου, εἶτα διαναπαυσαμένου, πλείω μὲν ἔπειν ἀφεῖς, ἐκ ἐλθὼν ἂν τὴν τῶν σύρων βασιλείαν ἐξᾶλες. ἐπεὶ δὲ τρισὶν ἠρκέσθης μόνοις, ποιήσας καὶ μάχας κρατήσῃς, συμβαλὼν τοῖς σύροις, ἵνα τὴν χώραν, ἣν ἀπέτεμον τὰ σοῦ πατρὸς ἀνακτήσῃ. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ταῦτ' ἀκούσας ἀπηλλάγη. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ὁ προφήτης ἀπέθανεν. ἀνὴρ, ὅτι δικαιοσύνῃ διαβοητὸς καὶ φανερὰς ἀποδεδειγμένος παρὰ θεοῦ. θαυμαστὰ γὰρ καὶ πάσαν δόξαν τῆς προφητείας ἐπιδείξατο ἔργα,

IN regnum successit ei filius Amasias. Anno autem Joasi vigesimoprimo apud Israelitas & Samariam Jeo successit filius Joazas, in quo principatu exegit annos septemdecim, patri nequaquam similis, sed magis primis ejus regni regibus impius, qui palam omnem contemptum cælestis numinis præ se tulerunt. Hujus copias rex Syriæ tantopere attrivit, ut ex numeroso exercitu non plus quam decem millia peditum, equites quingenti superessent: qua expeditione multas magnas urbes illi ademit, & hostium non mediocres strages edidit. Hæc autem Israelitis acciderunt secundum Elisæi vaticinium, quo tempore Azaeli etiam prædixit, quod, necato domino, Damasci ac Syriæ regnum esset occupaturus. In hac temporum difficultate Joazas ad preces & supplicationes confugit, orans Deum, ut se è manibus Azaelis liberet, nec ab eo subigi patiatur. Deus autem, qui non solum perpetuam innocentiam, verumetiam resipiscentiam favore complectitur, & cum perdere possit, si velit, castigare mavult, exoratus eripuit eum e belli periculis: & regio pacem nacta ad pristinum felicitatis statum brevi rediit. Post obitum Joazæ Joas filius regno Israelitarum apud Samariam potitur, trigesimoseptimo anno regni Joæ regnantis in tribu Judæ. nam & iste eodem, quo Hierosolymitanus, nomine vocabatur: tenuitque regnum annis sedecim. Hic optimus vir erat, nihil paterni ingenii referens: & cum Elisæus jam admodum senex in morbum incidisset, visendi causa eum adiit: quem animadvertens extremum spiritum ducere, flere cœpit, & lamentari, patrem & clypeum appellans: quod eo vivo, armis contra hostem opus non fuerit, sed ipsius prædictionum beneficio semper invicti evaserint. Nunc illum è vita discedere, se verò exarmatum Syris & aliis hostibus objici, quamobrem, adempto tali præsidio, sibi quoque optabilius una cum illo hanc etiam relinquere. His querimoniis motus Elisæus, regem consolatus afferri arcum postulat, eumque regem jubet intendere: deinde, injecta in eum manu, jubet jaculari. & cum emissis tribus telis desistisset: Si, inquit, plura misisses, poteras totũ Syrorum regnum excindere, nunc quia tribus solis contentus fuisti, totidem præliis vinces Syros, & regionem, quã tuo patri ademerunt, recipies. His auditis, rex abiit, & propheta paulo post defunctus est, vir inclytæ justitiæ, & citra controver-

siam Deo longe charissimus. multa enim & miranda divinæ mentis argumenta exhibuit,

quorum memoria apud Hebræos durat clarissima. ſepulchro etiam honoratus eſt magnifico, quale decuit hominem numini divino acceptiſſimum. Contigit autem aliquando, ut latrones occiſi à ſe viatoris cadaver in monumentum ejus abderent, quod mox revixit à contactu prophetæ corporis. Atque hæc fuerunt & vivi & defuncti vatis opera. Azaele autem rege extincto, ad Adadum filium Syriæ regnum hæreditario jure pervenit. Huic Joas Iſraelitarum rex tribus prælijs victo omnem eam regionem abſtulit, quæ urbes ac vicos de patre ipſius captos complexa eſt: qvod & ipſum Eliſæus jam antè prædixerat. poſtquam verò etiam Joas fato functus eſt, Hieroboam ejus filius excepit imperium.

A ἐ μνήμης λαμπρᾶς ὢν παρὰ τοῖς ἑβραίοις ἀξιωθέντος ἐ-
ταφῆς μεγαλοπρεποῦς καὶ ὅσας εἰκὸς ἦν τὸν
ὕτω θεοφιλῆ μεταλαβεῖν. συμβὰν δ' ἔνια τῶν
λῃστῶν τινῶν ἐνυβρίσαντας εἰς τὸ ἐλισσαίου τάφον ὁρᾶν ἀνηρημέ-
νης, τὸν νεκρὸν τῷ σώματι αὐτοῦ προσκολληθέντα ἀνα-
ζωπυρῆσαι. καὶ τὰ μὲν περὶ ἐλισσαῖον τοῦ προφήτου, ζῶν
τε ὅσα προεῖπε, καὶ ὡς μετὰ τὴν τελευτὴν ἐπὶ δύναμιν ἔχει
θείαν δεδηλώκαμεν. τελευτήσαντος δὲ τοῦ σύρων βασι-
λέως ἀζαήλου, εἰς αδὰδ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡ βασιλεία πα-
ῆλθεν. πρὸς τοῦτον σωάχου πόλεμον ἴωασος ὁ τῶν
ἰσραηλιτῶν βασιλεὺς, καὶ τρισὶ μάχαις νικήσας αὐ-
τὸν, ἀφείλετο τὴν χώραν ἅπασαν, καὶ ὅσας ὁ πατὴρ αὐτοῦ
ἀζαήλος πόλεις ἐκ κώμας τῶν ἰσραηλιτῶν βασιλείας πα-
ρείλετο. τοῦτο μὲν οὖν τὸ ἐλισσαίου προφητείαν
ἔσχε. μετὰ δὲ σωὸν καὶ ἴωασον τελευτήσαντα, καθῆκεν εἰς
ἱεροβοὰμον ἡ ἀρχὴ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

CAP. X.

Amaſias pugnans contra Iſraelitarum regem Joam vincitur.

Κεφάλαιον ί.

Ὡς ἀμασίας πολεμῶν πρὸς τὸν ἰσραηλιτῶν βασι-
λέα ἰώασον ἡττᾶται.

IX. SEcundo autem anno Joæ regis Iſraelitarum, regnum accepit Amaſias Hieroſolymis & in tribu Judæ, matre natus urbis regiæ cive, appellata Judan. mirum autem in modum juſtitiam colebat, tametſi ætate adhuc juvenis. Regni adminiſtrationem exorſus à necis paternæ vindicta, qui amicorum inſidiis ſublatus fuerat. eosque omnes in poteſtatem redactos affecit ſupplicio, parcens tamen ipſorum liberis, juxta leges à Moyſe præſcriptas: qui iniqvum cenſuit, pro parentum culpis à liberis eorum pœnas repoſcere. Poſt hæc delectu habito in tribu Judæ & Benjamitica, conſcripto flore juventutis, utpote ætatis annorum plus minus viginti, centuriones his copiis idoneos attribuit. deinde miſit ad Iſraelitarum regem, qui viginti ſcutatorum millia conducerent, ſtipendio talentorum argenti centum annumerato. decreverat enim contra Amalecitarum & Idumæorum atque Gabilitarum gentes exercitum ducere. jamque propediem moturus erat in eos, cum interveniens propheta dimittere Iſraelitas conſuluit. eſſe enim hoc hominum genus impium, & cladem certam imminere oraculo ſe monitum, ſi talibus rex utatur auxiliis. alioqui, Deo favente, vel modica manu devinci poſſe hoſtiles exercitus. Rege autem ægrè ferente, quia jam publicè ſtipendium Iſraelitis numeraverat, hortatus eſt propheta, ut Dei voluntatem ſequeretur, qvo propitio, non deſore pecuniam. illos itaq; dimiſit, prætatus ſe donare illis, quicquid mercedis nomine accepiſſent, & cum domeſticis tantū copiis contra prædictas gentes profectus eſt. Quibus uno prælio victis, interfecit decem millia, & totidem millia captivorum abducta in magnā petram, quæ imminet Arabiæ, eo loco per rupes præcipitata necavit: atq; ita victor cum opima præda domum rediit. Interea viginti illa Iſraelitarum mercenariorum millia, ignominioſam rati ſuam miſſionē, ac ſi pro inutili damnata eſſet eorū opera, impetū in ejus regnū faciunt: & progreſſi uſq; Bethſemera, regionem populati ſunt, abacto magno jumentorum numero, cæſisq; tribus colonorū millibus. Amaſias vero poſt victoriam factus inſolens, autorem ejus Deum cœpit habere contemptui, & pro eo venerari aſportata de Amalecitis

Δευτέρῳ δ' ἔτει τοῦ ἰώασου βασιλείας τῶν ἰσραη-
λιτῶν, ἐβασίλευσεν ἀμασίας τοῦ ἰούδα φυλῆς ἐν
ἱεροσολύμοις, μητρὸς ὢν ἰούδαν πατρίδος, πολίτι-
δος ἦ τὸ ἔθνος. θαυμασίως ἦ δίκαιος προῆνει, καὶ ταῦ-
τα νέος ὢν. παρελθὼν δ' ὅτι τὰ πραγματα κατ' ἀρχὰς,
ἐγνω δεῖν πρῶτον ἰώασα τιμωρῆσαι τοῦ πατρὸς, καὶ τοὺς
ὅτι δι' ἐμφύτους αὐτὸν φίλους κολάσαι. καὶ τούτους μὲν συλ-
λαβὼν ἅπαντας ἐφόνευσε, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν, οὐκ
ἐφοβήθη δεινὸν, ἀπολέσθαι παῖδας ὑπὲρ πατέρων ἁμαρτίας, παρὰ τοὺς πολά-
ζειν. ἐπιστρατεύσας δὲ τῶν ἰδουμαίων ἐκ τῶν ἐκ πέτρας ὀκτακισχιλίους, καὶ
συναθροίσας εἰς τελακονταμυριάδας, τούτων μὲν ἑκα-
τὸν ταξιάρχας κατέστησε πέμψας δὲ πρὸς τὸν τῶν ἰσραηλιτῶν
βασιλέα, μισθὸν δέκα μυριάδες ὁπλιτῶν, πελτάντων
ἑκατὸν ἀργυρίου, διεμήνυσε καλῶ τοὺς ἀμαληκίτας ἐθνεσι καὶ
ἰδουμαίοις καὶ γαβιλίταις ὅπλα στρατεύσασθαι. ὡς δὲ παρεσκευα-
σμένῳ πρὸς τὴν στρατείαν, καὶ μέλλοντος ἐξορμᾶν, ὁ
προφήτης τῶν ἰσραηλιτῶν λαὸν ἀπολῦσαι συνεβού-
λευσεν. ἐὰν γὰρ ἀσεβῶν, τὸν θεὸν ἡγεμόνα αὐτοῖς προσλε-
γόμενος τοῖς συμμάχοις. εἰσεσθαι δὲ τῶν
πολεμίων κρατήσοντας μετ' ὀλίγων αὐτοὺς ἀγωνιζομένους βελ-
τίστους τῷ θεῷ. δυσφορήσαντος δὲ βασιλέως ὅτι τὸν ἐ-
φθλῶν τὸν μισθὸν δεδωκέναι τοῖς ἰσραηλίταις, παρῄ-
νει ὁ προφήτης ὅτι τῷ θεῷ δοκεῖ, χρήματα δ' αὐ-
τοῦ πολλὰ παρ' αὐτοῦ γήσεσθαι. καὶ τοὺς μὲν ἀπολύει,
χαριζόμενος τὸν μισθὸν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς οἰκείας δυ-
νάμεως ὅπλα τοῖς περιεμένοις τῶν ἐθνῶν ἐστράτευσε. καὶ
κρατήσας αὐτῇ τῇ μάχῃ, μυρίους μὲν ἀπέκτεινε, πεν-
τακις δὲ ζῶντας ἔλαβεν, ἐς ὅπερ τὸ μεγάλων ἀγαγὼν πέ-
τραν, ἤπερ ἐστὶν ὅπλα τὸ ἀραβίαν, ἐπ' αὐτῆς κατεκρήμνι-
σεν. ἀπήγαγε τελείαν πολλὰν καὶ πλοῦτον ἄφθονον ἐκ
πάντων ἐθνῶν. ἀμασίᾳ δ' ἐν τούτοις ἐπάρχοντος, οἱ τῶν
ἰσραηλιτῶν, οὓς ἀπέλυσε μισθωσάμενος, ἀγανακτήσαν-
τες ὅπερ τούτῳ, καὶ νομίσαντες ὕβριν εἶναι τὸ ἀπολυσαι, οὐ
χρὴ ἂν ἔτος παθεῖν μὴ κατεγνωσμένους, ἐπῆλθον αὐτοῦ
τῇ βασιλείᾳ, ἐκ μέχρι βηθσεμήρων προελθόντες διήρ-
πασαν τὴν χώραν, ἐκ πολλὰ μὲν ἐλαβον ἐπιζύγια, τρισχι-
λίους δ' ἀνθρώπους ἀπέκτειναν. ἀμασίας δὲ τῇ νίκῃ ἐκ τοῖς
κατορθώμασιν ἐπαρθεὶς, τὸ μὲν τούτων αὐτὸν θε-
ὸν ἡγεῖσθαι, ἐπεροφὰν ἤρξατο. ἐς δ' ὅπερ τὸ ἀμαληκίτῶν
χώρας

[illegible] Ratio, quam [illegible] Ratio, quam [illegible] Ratio, quam [

CAP. XI.

Quomodo Ozias vicinas gentes subegerit.

XI. 4. *Reg.* 14. DEcimoquinto autem anno regni Amasiæ Hieroboamus Joæ filius apud Israelitas regno potitus est, qvod per annos quadraginta obtinuit in eadem, qua majores ejus, Samariæ regia. Hic rex cum esset vehementer impius, totusque idolis deditus, nihil sibi non permittens, Israelitis etiam innumeras calamitates attulit. Ei propheta Jonas prædivit, quod, devictis Syris, ditionem suam esset ampliaturus, prolatis ejus terminis ad septentriones usque Amathen urbem, ad meridiem vero usque Asphaltitem lacum. his enim olim terminis Chananæa terra finiebatur, juxta Jesu Imperatoris definitionem. qvo oraculo excitatus Hieroboamus totos eos tractus ademptos Syris ad suũ regnum addidit, nihil fallente Jonæ vaticinio. Sed qvoniam pollicitus sum, me bona fide res Hebræorum proditurum, non dissimulabo, quid de hoc propheta in sacris codicibus invenerim. Jussus enim à Deo proficisci in regnum Nini, & illic prædicare, quod imperium illud periturum esset, non ausus est hoc facere: sed putans se posse Deum effugere, conscenso apud Joppen navigio, petebat Tarsum Ciliciæ: exorta autem vehementi tempestate, ita ut periculum esset, ne navis mergeretur, gubernator & nautæ, atque ipse etiam nauclerus vota pro incolumitate faciebant: Jonas vero solus operto capite jacebat, nihil quemadmodum alii faciens. cumque, turbantibus procellis, fluctus magis ac magis crescerent, suspicati aliquem è vectoribus esse in causa, decreverunt sortito quærere, quisnam ille sit. quo facto, fors prophetæ obtigit. percontantibus, quisnam esset, vel quid haberet negotii, ait se Hebræum esse, & prophetam Dei maximi, consuluitque, ut ipsum in mare jacerent, si vellent præsens periculum evadere: se enim esse, propter quem tempestas sæviat. At illi primum quidem non audebant hoc facere, impium facinus ducentes, hominem hospitem, qui vitam suæ fidei concredidisset, in tam manifestum exitium mittere. tandem urgente periculo & navim tantum non mergente, partim prophetæ autoritate, partim suopte metu compulsi, in mare eum projiciunt. Et tempestas quidem sedata est, Jonam autem ferunt a ceto devoratum post triduum in Euxinum pontum revomitum, vivum & toto corpore illæsum. ubi impetrata à Deo erratorum venia, ad Nini urbem profectus est, & cum in loco, unde exaudiri poterat, constitisset, prædicavit, quod paulo post amissuri essent imperium Asiæ: & cum hoc dicto abiit. Hæc de eo sic retulimus, ut invenimus in commentariis. Hieroboamus autem, exactis feliciter in suo principatu quadraginta annis, mortuus apud Samariam sepelitur, Zacharia filio successore. Ozias item successit Amasiæ anno regni Hieroboami decimo quarto, & apud Hierosolyma duabus tribubus præfuit, natus ma-

Jon. 1.

4. *Reg.* 14. 25.

A

Κεφάλαιον ια'.

Ως ὀζίας τὰ περιὲξ ἐθνη ἐχειρώσατο.

Διαδεχε῀ δ' αὐτὸν ὁ παῖς ὀζίας πεμπτὸν καὶ δέκατον ἔτει τ῀ ἀμασίᾳ βασιλέως ἐβασίλευσε τῶν ἰσραηλιτῶν ἰωάσ῀ υἱὸς ἱεροβόαμος ἐν σαμαρείᾳ ἔτη πεντήκοντα. οὗτος ὁ βασιλεὺς, πρὸς μὲν τὸ θεὸν ἀσεβείας καὶ παρανόμου δεισιδαιμονίας ἐγένετο πάσης ἀσεβέστερος, καὶ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ ξένοις ἐχθρὸς ἐξαίρων τὸ τῶν ἰσραηλιτῶν, μυρίων κακῶν αἴτιος ὑπῆρχε. τούτῳ προεφήτευσέ τις ἰωνᾶς, ὡς δὴ πολεμήσαντα τοῖς σύροις αὐτὸ κρατήσαι τ῀ ἐκείνων δυνάμεως, καὶ πλατῦναι τὴν αὐτ῀ βασιλείαν, τῆς μὲν κατὰ τὴν ἄρκτον μερείας, ἕως ἀμάθου πόλεως, τῆς δὲ κατὰ τὸν μεσημβρίαν, ἕως τῆς ἀσφαλτίτιδος λίμνης. τὸ γὰρ ἀρχαῖον αἱ ὅροι τῆς χαναναίας ἦσαν, καθὼς ὁ ἐραστὴς ἰησοῦς ἐβεβαίωσε. ἐραπίσας οὖν ὅπλα τοὺς σύρους ὁ ἱεροβόαμος, καὶ ἀσφαλέστερον πᾶσαν αὐτῶν τὴν χώραν ὡς προεφήτευσεν ἰωνᾶς. ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμενος, τὴν ἀκρίβειαν τῶν πραγμάτων ἐξαδώσειν ὑπισχνούμενος, ὅσα κατὰ τοὺς προφήτας εὗρον ἐν ταῖς ἐβραϊκαῖς βίβλοις ἀναγεγραμμένα, διεξελθεῖν. κελεύσεις γὰρ ὅτε ὑπὸ θεοῦ παρακληθεὶς ἦν ἐπὶ μὲν τὴν νίνου βασιλείαν, κηρύξαι δὴ ἐκεῖ ἡμέρας ἐν τῇ πόλει, ἐκ τῆς δεχεῖν ἀπολεῖσθαι, θείας οὖσαν ἀπήλθεν, ἀλλ' ὑποδιδράσκειν τὸν θεὸν, εἰς ἰόπην πόλιν, καὶ πλοῖον εὑρὼν ἐμβὰς, εἰς ταρσὸν ἔπλει, τῆς χιλικίας ὑπερβαλομένης χειμῶνος σφοδροτάτου καὶ κινδυνεύοντος καταδύναι τ῀ σκάφος, οἱ μὲν ναῦ῀ χ' ὁ κυβερνήτης, καὶ αὐτὸς ἐναύκληρος, εὐχὰς ἐποιοῦντο χαλεπούς εἰ διαφύγειεν τὴν θάλασσαν ὁ ἰωνᾶς συγκαλύψας αὐτὸν ἐσκέπτο, μηδὲν ὧν πρὸς ἄλλους ἐώρα ποιοῦντας, μιμούμενος. αὐξόντος δὲ ἐπὶ μᾶλλον τὸ κλύδωνος, ὑπὸ τῶν πνευμάτων τ῀ θαλάσσης, ὑπονοήσαντες οἱ ἐνδέχεταί τινα τῶν ἐμπολεύλων αὐτῶν αἴτιος εἶναι τ῀ χειμῶνος, σωρεύσαι κλῆρον, τοῦτον ὃς τις πύθοιτο μαθεῖν. κληρωσαμένων οὖν ὁ προφήτης λαγχάνει. πυνθανομένων τε αὐτὸν τί τε ἦν τὸ ἔργον ἐφ' ὅτῳ μετέρχεται, τε μὲν ἔθνος ἐλεγθ', ἑβραῖος εἶναι, προφήτης τ῀ μεγίστου θεοῦ. συνεβούλευεν οὖν αὐτοῖς εἰ θέλουσιν ἀποδράσαι τ῀ παρόντα κίνδυνον, ἐκβάλλειν αὐτὸν εἰς τὸ πέλαγος, μᾶλλον γὰρ αὐτοῖς εἶναι τ῀ χειμῶνος. οἱ δὲ, τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἐτόλμων κρίνοντες ἀνθρώπου ξένου ἄνθρωπον καὶ πεπιστευκότα αὐτοῖς τὸ ζῆν, εἰς φανερὸν σύ῀ ἀπώλειαν ἐκβαλεῖν. πλειόνων δὲ ὑπερβαλλομένου τοῦ κακοῦ, καὶ σὺν οὐ πολλοῖς βαπτίζεσθαι τοῦ σκάφους, ἀπό τε τῶν προφητῶν παρορμηθέντες, καὶ τὸ θεοὺς τὸ ὑπὲρ ἑαυτῶν σωτῆρας, ἐπίστευσιν αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ ὁ μὲν χειμὼν ἐπαύσατο. τὸν δὲ, λέγος ἀπὸ τῶν κήτους καταπεπόθ῀ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας, εἰς τὸν εὔξεινον ἐκβραδιεῦσαι πόντον, ζῶντα καὶ μηδὲν τὰ σώματος λελωβημένον. ἐν᾽ τῷ θεῷ δεηθεὶς, συγγνώμην αὐτῷ ἐξαιτήσαντος τῶν ἡμαρτημένων, ἀπῆλθεν εἰς τὴν νινευίτου πόλιν. καὶ σαθεὶς ἐπιὼν ἐκήρυσσεν, ὡς μετ' ὀλίγον πάλιν ἀποβαλοῦσι τὴν ἀρχὴν τῆς ἀσίας, καὶ τοῦτο δηλώσας ἀπέστρεφε. διεξῆλθον δ' τὴν τῶν αὐτὸ δύναμιν, ὡς εὗρον ἀναγεγραμμένην. ἱεροβόαμος δὲ ὁ βασιλεὺς, μ῀ πάσης εὐδαιμονίας τὸν βίον διαγαγών, καὶ ἀρχὰς ἔτη τεσσαράκοντα, ἐτελεύτησε. καὶ θάπτεται μὲν ἐν σαμαρείᾳ. διαδέχεται δὲ αὐτ῀ τὴν βασιλείαν, ὁ υἱὸς ζαχαρίας. τὸν αὐτὸν δ' τρόπον καὶ ὀζίας ὁ τοῦ ἀμασίου υἱὸς, ἔτ῀ ἤδη πέμπτον πρὸς τοῖς δέκα βασιλεύοντ῀ ἱεροβοάμου, τῶν δύο φυλῶν ἐβασίλευσεν ἐν ἱεροσολύμοις,

μητρὸς

Digitized by Google

[illegible] [illegible] [illegible] [

of Israel. For Jonah was three days and three nights in the belly of the great fish; and three days and three nights the Son of man shall be in the heart of the earth. The men of Nineveh shall rise in the judgment with this generation, and shall condemn it: because they repented at the preaching of Jonah; and behold a greater than Jonah is here. The queen of the south shall rise in the judgment with the men of this generation, and shall condemn them: for she came from the utmost parts of the earth to hear the wisdom of Solomon; and behold a greater than Solomon is here. When the unclean spirit is gone out of a man, he walketh through dry places, seeking rest, and findeth none. Then he saith, I will return into my house from whence I came out; and when he is come, he findeth it empty, swept, and garnished. Then goeth he, and taketh with himself seven other spirits more wicked than himself, and they enter in and dwell there: and the last state of that man is worse than the first. So shall it be also unto this wicked generation. While he yet talked to the people, behold his mother and his brethren stood without, desiring to speak with him. Then one said unto him, Behold, thy mother and thy brethren stand without, desiring to speak with thee. But he answered and said unto him that told him, Who is my mother? and who are my brethren? And he stretched forth his hand toward his disciples, and said, Behold my mother and my brethren! For whosoever shall do the will of my Father which is in heaven, the same is my brother, and sister, and mother.

CHAP. XIII.

The same day went Jesus out of the house, and sat by the sea side. And great multitudes were gathered together unto him, so that he went into a ship, and sat; and the whole multitude stood on the shore. And he spake many things unto them in parables, saying, Behold, a sower went forth to sow; and when he sowed, some seeds fell by the way side, and the fowls came and devoured them up: some fell upon stony places, where they had not much earth: and forthwith they sprung up, because they had no deepness of earth: and when the sun was up, they were scorched; and because they had no root, they withered away. And some fell among thorns; and the thorns sprung up, and choked them: but other fell into good ground, and brought forth fruit, some an hundredfold, some sixtyfold, some thirtyfold. Who hath ears to hear, let him hear. And the disciples came, and said unto him, Why speakest thou unto them in parables? He answered and said unto them, Because it is given unto you to know the mysteries of the kingdom of heaven, but to them it is not given. For whosoever hath, to him shall be given, and he shall have more abundance: but whosoever hath not, from him shall be taken away even that he hath. Therefore speak I to them in parables: because they seeing see not; and hearing they hear not, neither do they understand. And in them is fulfilled the prophecy of Esaias, which saith, By hearing ye shall hear, and shall not understand; and seeing ye shall see, and not perceive: For this people's heart is waxed gross, and their ears are dull of hearing, and their eyes they have closed; lest at any time they should see with their eyes, and hear with their ears, and should understand with their heart, and should be converted, and I should heal them. But blessed are your eyes, for they see: and your ears, for they hear. For verily I say unto you, That many prophets and righteous men have desired to see those things which ye see, and have not seen them; and to hear those things which ye hear, and have not heard them. Hear ye therefore the parable of the sower. When any one heareth the word of the kingdom, and understandeth it not, then cometh the wicked one, and catcheth away that which was sown in his heart. This is he which received seed by the way side. But he that received the seed into stony places, the same is he that heareth the word, and anon with joy receiveth it; yet hath he not root in himself, but dureth for a while: for when tribulation or persecution ariseth because of the word, by and by he is offended. He also that received seed among the thorns is he that heareth the word; and the care of this world, and the deceitfulness of riches, choke the word, and he becometh unfruitful. But he that received seed into the good ground is he that heareth the word, and understandeth it; which also beareth fruit, and bringeth forth, some an hundredfold, some sixtyfold, some thirtyfold. Another parable put he forth unto them, saying, The kingdom of heaven is likened unto a man which sowed good seed in his field: but while men slept, his enemy came and sowed tares among the wheat, and went his way. But when the blade was sprung up, and brought forth fruit, then appeared the tares also. So the servants of the householder came and said unto him, Sir, didst not thou sow good seed in thy field? from whence then hath it tares? He said unto them, An enemy hath done this. The servants said unto him, Wilt thou then that we go and gather them up? But he said, Nay; lest while ye gather up the tares, ye root up also the wheat with them. Let both grow together until the harvest: and in the time of harvest I will say to the reapers, Gather ye together first the tares, and bind them in bundles to burn them: but gather the wheat into my barn. Another parable put he forth unto them, saying, The kingdom of heaven is like to a grain of mustard seed, which a man took, and sowed in his field: which indeed is the least of all seeds: but when it is grown, it is the greatest among herbs, and becometh a tree, so that the birds of the air come and lodge in the branches thereof. Another parable spake he unto them; The kingdom of heaven is like unto leaven, which a woman took, and hid in three measures of meal, till the whole was leavened. All these things spake Jesus unto the multitude in parables; and without a parable spake he not unto them: That it might be fulfilled which was spoken by the prophet, saying, I will open my mouth in parables; I will utter things which have been kept secret from the foundation of the world. Then Jesus sent the multitude away, and went into the house: and his disciples came unto him, saying, Declare unto us the parable of the tares of the field. He answered and said unto them, He that soweth the good seed is the Son of man; the field is the world; the good seed are the children of the kingdom; but the tares are the children of the wicked one; the enemy that sowed them is the devil; the harvest is the end of the world; and the reapers are the angels. As therefore the tares are gathered and burned in the fire; so shall it be in the end of this world. The Son of man shall send forth his angels, and they shall gather out of his kingdom all things that offend, and them which do iniquity, and shall cast them into a furnace of fire: there shall be wailing and gnashing of teeth. Then shall the righteous shine forth as the sun in the kingdom of their Father. Who hath ears to hear, let him hear. Again, the kingdom of heaven is like unto treasure hid in a field; the which when a man hath found, he hideth, and for joy thereof goeth and selleth all that he hath, and buyeth that field. Again, the kingdom of heaven is like unto a merchant man, seeking goodly pearls: who, when he had found one pearl of great price, went and sold all that he had, and bought it. Again, the kingdom of heaven is like unto a net, that was cast into the sea, and gathered of every kind: which, when it was full, they drew to shore, and sat down, and gathered the good into vessels, but cast the bad away. So shall it be at the end of the world: the angels shall come forth, and sever the wicked from among the just, and shall cast them into the furnace of fire: there shall be wailing and gnashing of teeth. Jesus saith unto them, Have ye understood all these things? They say unto him, Yea, Lord. Then said he unto them, Therefore every scribe which is instructed unto the kingdom of heaven is like unto a man that is a householder, which bringeth forth out of his treasure things new and old. And it came to pass, that when Jesus had finished these parables, he departed thence. And when he was come into his own country, he taught them in their synagogue, insomuch that they were astonished, and said, Whence hath this man this wisdom, and these mighty works? Is not this the carpenter's son? is not his mother called Mary? and his brethren, James, and Joses, and Simon, and Judas? And his sisters, are they not all with us? Whence then hath this man all these things? And they were offended in him. But Jesus said unto them, A prophet is not without honour, save in his own country, and in his own house. And he did not many mighty works there because of their unbelief.

CHAP. XIV.

At that time Herod the tetrarch heard of the fame of Jesus, and said unto his servants, This is John the Baptist; he is risen from the dead; and therefore mighty works do show forth themselves in him. For Herod had laid hold on John, and bound him, and put him in prison for Herodias' sake, his brother Philip's wife. For John said unto him, It is not lawful for thee to have her. And when he would have put him to death, he feared the multitude, because they counted him as a prophet. But when Herod's birthday was kept, the daughter of Herodias danced before them, and pleased Herod. Whereupon he promised with an oath to give her whatsoever she would ask. And she, being before instructed of her mother, said, Give me here John Baptist's head in a charger. And the king was sorry: nevertheless for the oath's sake, and them which sat with him at meat, he commanded it to be given her. And he sent, and beheaded John in the prison. And his head was brought in a charger, and given to the damsel: and she brought it to her mother. And his disciples came, and took up the body, and buried it, and went and told Jesus. When Jesus heard of it, he departed thence by ship into a desert place apart: and when the people had heard thereof, they followed him on foot out of the cities. And Jesus went forth, and saw a great multitude, and was moved with compassion toward them, and he healed their sick. And when it was evening, his disciples came to him, saying, This is a desert place, and the time is now past; send the multitudes away, that they may go into the villages, and buy themselves victuals. But Jesus said unto them, They need not depart; give ye them to eat. And they say unto him, We have here but five loaves, and two fishes. He said, Bring them hither to me. And he commanded the multitude to sit down on the grass, and took the five loaves, and the two fishes, and looking up to heaven, he blessed, and brake, and gave the loaves to his disciples, and the disciples to the multitude. And they did all eat, and were filled: and they took up of the fragments that remained twelve baskets full. And they that had eaten were about five thousand men, besides women and children. And straightway Jesus constrained his disciples to get into a ship, and to go before him unto the other side, while he sent the multitudes away. And when he had sent the multitudes away, he went up into a mountain apart to pray: and when the evening was come, he was there alone. But the ship was now in the midst of the sea, tossed with waves: for the wind was contrary. And in the fourth watch of the night Jesus went unto them, walking on the sea. And when the disciples saw him walking on the sea, they were troubled, saying, It is a spirit; and they cried out for fear. But straightway Jesus spake unto them, saying, Be of good cheer; it is I; be not afraid. And Peter answered him and said, Lord, if it be thou, bid me come unto thee on the water. And he said, Come. And when Peter was come down out of the ship, he walked on the water, to go to Jesus. But when he saw the wind boisterous, he was afraid; and beginning to sink, he cried, saying, Lord, save me. And immediately Jesus stretched forth his hand, and caught him, and said unto him, O thou of little faith, wherefore didst thou doubt? And when they were come into the ship, the wind ceased. Then they that were in the ship came and worshipped him, saying, Of a truth thou art the Son of God. And when they were gone over, they came into the land of Gennesaret. And when the men of that place had knowledge of him, they sent out into all that country round about, and brought unto him all that were diseased; and besought him that they might only touch the hem of his garment: and as many as touched were made perfectly whole.

CHAP. XV.

Then came to Jesus scribes and Pharisees, which were of Jerusalem, saying, Why do thy disciples transgress the tradition of the elders? for they wash not their hands when they eat bread. But he answered and said unto them, Why do ye also transgress the commandment of God by your tradition? For God commanded, saying, Honour thy father and mother: and, He that curseth father or mother, let him die the death. But ye say, Whosoever shall say to his father or his mother, It is a gift, by whatsoever thou mightest be profited by me; and honour not his father or his mother, he shall be free. Thus have ye made the commandment of God of none effect by your tradition. Ye hypocrites, well did Esaias prophesy of you, saying, This people draweth nigh unto me with their mouth, and honoureth me with their lips; but their heart is far from me. But in vain they do worship me, teaching for doctrines the commandments of men. And he called the multitude, and said unto them, Hear, and understand: Not that which goeth into the mouth defileth a man; but that which cometh out of the mouth, this defileth a man. Then came his disciples, and said unto him, Knowest thou that the Pharisees were offended, after they heard this saying? But he answered and said, Every plant, which my heavenly Father hath not planted, shall be rooted up. Let them alone: they be blind leaders of the blind. And if the blind lead the blind, both shall fall into the ditch. Then answered Peter and said unto him, Declare unto us this parable. And Jesus said, Are ye also yet without understanding? Do not ye yet understand, that whatsoever entereth in at the mouth goeth into the belly, and is cast out into the draught? But those things which proceed out of the mouth come forth from the heart; and they defile the man. For out of the heart proceed evil thoughts, murders, adulteries, fornications, thefts, false witness, blasphemies: these are the things which defile a man: but to eat with unwashen hands defileth not a man. Then Jesus went thence, and departed into the coasts of Tyre and Sidon. And, behold, a woman of Canaan came out of the same coasts, and cried unto him, saying, Have mercy on me, O Lord, thou son of David; my daughter is grievously vexed with a devil. But he answered her not a word. And his disciples came and besought him, saying, Send her away; for she crieth after us. But he answered and said, I am not sent but unto the lost sheep of the house of Israel. Then came she and worshipped him, saying, Lord, help me. But he answered and said, It is not meet to take the children's bread, and to cast it to dogs. And she said, Truth, Lord: yet the dogs eat of the crumbs which fall from their masters' table. Then Jesus answered and said unto her, O woman, great is thy faith: be it unto thee even as thou wilt. And her daughter was made whole from that very hour. And Jesus departed from thence, and came nigh unto the sea of Galilee; and went up into a mountain, and sat down there. And great multitudes came unto him, having with them those that were lame, blind, dumb, maimed, and many others, and cast them down at Jesus' feet; and he healed them: Insomuch that the multitude wondered, when they saw the dumb to speak, the maimed to be whole, the lame to walk, and the blind to see: and they glorified the God of Israel. Then Jesus called his disciples unto him, and said, I have compassion on the multitude, because they continue with me now three days, and have nothing to eat: and I will not send them away fasting, lest they faint in the way. And his disciples say unto him, Whence should we have so much bread in the wilderness, as to fill so great a multitude? And Jesus saith unto them, How many loaves have ye? And they said, Seven, and a few little fishes. And he commanded the multitude to sit down on the ground. And he took the seven loaves and the fishes, and gave thanks, and brake them, and gave to his disciples, and the disciples to the multitude. And they did all eat, and were filled: and they took up of the broken meat that was left seven baskets full. And they that did eat were four thousand men, beside women and children. And he sent away the multitude, and took ship, and came into the coasts of Magdala.

CHAP. XVI.

The Pharisees also with the Sadducees came, and tempting desired him that he would show them a sign from heaven. He answered and said unto them, When it is evening, ye say, It will be fair weather: for the sky is red. And in the morning, It will be foul weather to-day: for the sky is red and lowring. O ye hypocrites, ye can discern the face of the sky; but can ye not discern the signs of the times? A wicked and adulterous generation seeketh after a sign; and there shall no sign be given unto it, but the sign of the prophet Jonas. And he left them, and departed. And when his disciples were come to the other side, they had forgotten to take bread. Then Jesus said unto them, Take heed and beware of the leaven of the Pharisees and of the Sadducees. And they reasoned among themselves, saying, It is because we have taken no bread. Which when Jesus perceived, he said unto them, O ye of little faith, why reason ye among yourselves, because ye have brought no bread? Do ye not yet understand, neither remember the five loaves of the five thousand, and how many baskets ye took up? Neither the seven loaves of the four thousand, and how many baskets ye took up? How is it that ye do not understand that I spake it not to you concerning bread, that ye should beware of the leaven of the Pharisees and of the Sadducees? Then understood they how that he bade them not beware of the leaven of bread, but of the doctrine of the Pharisees and of the Sadducees. When Jesus came into the coasts of Cæsarea Philippi, he asked his disciples, saying, Whom do men say that I the Son of man am? And they said, Some say that thou art John the Baptist; some, Elias; and others, Jeremias, or one of the prophets. He saith unto them, But whom say ye that I am? And Simon Peter answered and said, Thou art the Christ, the Son of the living God. And Jesus answered and said unto him, Blessed art thou, Simon Bar-jona: for flesh and blood hath not revealed it unto thee, but my Father which is in heaven. And I say also unto thee, That thou art Peter, and upon this rock I will build my church; and the gates of hell shall not prevail against it. And I will give unto thee the keys of the kingdom of heaven: and whatsoever thou shalt bind on earth shall be bound in heaven: and whatsoever thou shalt loose on earth shall be loosed in heaven. Then charged he his disciples that they should tell no man that he was Jesus the Christ. From that time forth began Jesus to show unto his disciples, how that he must go unto Jerusalem, and suffer many things of the elders and chief priests and scribes, and be killed, and be raised again the third day. Then Peter took him, and began to rebuke him, saying, Be it far from thee, Lord: this shall not be unto thee. But he turned, and said unto Peter, Get thee behind me, Satan: thou art an offence unto me: for thou savourest not the things that be of God, but those that be of men. Then said Jesus unto his disciples, If any man will come after me, let him deny himself, and take up his cross, and follow me. For whosoever will save his life shall lose it: and whosoever will lose his life for my sake shall find it. For what is a man profited, if he shall gain the whole world, and lose his own soul? or what shall a man give in exchange for his soul? For the Son of man shall come in the glory of his Father with his angels; and then he shall reward every man according to his works. Verily I say unto you, There be some standing here, which shall not taste of death, till they see the Son of man coming in his kingdom.

CHAP. XVII.

And after six days Jesus taketh Peter, James, and John his brother, and bringeth them up into a high mountain apart, and was transfigured before them: and his face did shine as the sun, and his raiment was white as the light. And, behold, there appeared unto them Moses and Elias talking with him. Then answered Peter, and said unto Jesus, Lord, it is good for us to be here: if thou wilt, let us make here three tabernacles; one for thee, and one for Moses, and one for Elias. While he yet spake, behold a bright cloud overshadowed them: and behold a voice out of the cloud, which said, This is my beloved Son, in whom I am well pleased; hear ye him. And when the disciples heard it, they fell on their face, and were sore afraid. And Jesus came and touched them, and said, Arise, and be not afraid. And when they had lifted up their eyes, they saw no man, save Jesus only. And as they came down from the mountain, Jesus charged them, saying, Tell the vision to no man, until the Son of man be risen again from the dead. And his disciples asked him, saying, Why then say the scribes that Elias must first come? And Jesus answered and said unto them, Elias truly shall first come, and restore all things. But I say unto you, That Elias is come already, and they knew him not, but have done unto him whatsoever they listed. Likewise shall also the Son of man suffer of them. Then the disciples understood that he spake unto them of John the Baptist. And when they were come to the multitude, there came to him a certain man, kneeling down to him, and saying, Lord, have mercy on my son: for he is lunatic, and sore vexed: for ofttimes he falleth into the fire, and oft into the water. And I brought him to thy disciples, and they could not cure him. Then Jesus answered and said, O faithless and perverse generation, how long shall I be with you? how long shall I suffer you? bring him hither to me. And Jesus rebuked the devil; and he departed out of him: and the child was cured from that very hour. Then came the disciples to Jesus apart, and said, Why could not we cast him out? And Jesus said unto them, Because of your unbelief: for verily I say unto you, If ye have faith as a grain of mustard seed, ye shall say unto this mountain, Remove hence to yonder place; and it shall remove; and nothing shall be impossible unto you. Howbeit this kind goeth not out but by prayer and fasting. And while they abode in Galilee, Jesus said unto them, The Son of man is about to be betrayed into the hands of men: And they shall kill him, and the third day he shall be raised again. And they were exceeding sorry. And when they were come to Capernaum, they that received tribute money came to Peter, and said, Doth not your master pay tribute? He saith, Yes. And when he was come into the house, Jesus prevented him, saying, What thinkest thou, Simon? of whom do the kings of the earth take custom or tribute? of their own children, or of strangers? Peter said unto him, Of strangers. Jesus saith unto him, Then are the children free. Notwithstanding, lest we should offend them, go thou to the sea, and cast an hook, and take up the fish that first cometh up; and when thou hast opened his mouth, thou shalt find a piece of money: that take, and give unto them for me and thee.

CHAP. XVIII.

At the same time came the disciples unto Jesus, saying, Who is the greatest in the kingdom of heaven? And Jesus called a little child unto him, and set him in the midst of them, And said, Verily I say unto you, Except ye be converted, and become as little children, ye shall not enter into the kingdom of heaven. Whosoever therefore shall humble himself as this little child, the same is greatest in the kingdom of heaven. And whoso shall receive one such little child in my name receiveth me. But whoso shall offend one of these little ones which believe in me, it were better for him that a millstone were hanged about his neck, and that he were drowned in the depth of the sea. Woe unto the world because of offences! for it must needs be that offences come; but woe to that man by whom the offence cometh. Wherefore if thy hand or thy foot offend thee, cut them off, and cast them from thee: it is better for thee to enter into life halt or maimed, rather than having two hands or two feet to be cast into everlasting fire. And if thine eye offend thee, pluck it out, and cast it from thee: it is better for thee to enter into life with one eye, rather than having two eyes to be cast into hell fire. Take heed that ye despise not one of these little ones; for I say unto you, That in heaven their angels do always behold the face of my Father which is in heaven. For the Son of man is come to save that which was lost. How think ye? if a man have an hundred sheep, and one of them be gone astray, doth he not leave the ninety and nine, and goeth into the mountains, and seeketh that which is gone astray? And if so be that he find it, verily I say unto you, he rejoiceth more of that sheep, than of the ninety and nine which went not astray. Even so it is not the will of your Father which is in heaven, that one of these little ones should perish. Moreover if thy brother shall trespass against thee, go and tell him his fault between thee and him alone: if he shall hear thee, thou hast gained thy brother. But if he will not hear thee, then take with thee one or two more, that in the mouth of two or three witnesses every word may be established. And if he shall neglect to hear them, tell it unto the church: but if he neglect to hear the church, let him be unto thee as a heathen man and a publican. Verily I say unto you, Whatsoever ye shall bind on earth shall be bound in heaven: and whatsoever ye shall loose on earth shall be loosed in heaven. Again I say unto you, That if two of you shall agree on earth as touching any thing that they shall ask, it shall be done for them of my Father which is in heaven. For where two or three are gathered together in my name, there am I in the midst of them. Then came Peter to him, and said, Lord, how oft shall my brother sin against me, and I forgive him? till seven times? Jesus saith unto him, I say not unto thee, Until seven times: but, Until seventy times seven. Therefore is the kingdom of heaven likened unto a certain king, which would take account of his servants. And when he had begun to reckon, one was brought unto him, which owed him ten thousand talents. But forasmuch as he had not to pay, his lord commanded him to be sold, and his wife, and children, and all that he had, and payment to be made. The servant therefore fell down, and worshipped him, saying, Lord, have patience with me, and I will pay thee all. Then the lord of that servant was moved with compassion, and loosed him, and forgave him the debt. But the same servant went out, and found one of his fellow servants, which owed him an hundred pence: and he laid hands on him, and took him by the throat, saying, Pay me that thou owest. And his fellow servant fell down at his feet, and besought him, saying, Have patience with me, and I will pay thee all. And he would not: but went and cast him into prison, till he should pay the debt. So when his fellow servants saw what was done, they were very sorry, and came and told unto their lord all that was done. Then his lord, after that he had called him, said unto him, O thou wicked servant, I forgave thee all that debt, because thou desiredst me: Shouldest not thou also have had compassion on thy fellow servant, even as I had pity on thee? And his lord was wroth, and delivered him to the tormentors, till he should pay all that was due unto him. So likewise shall my heavenly Father do also unto you, if ye from your hearts forgive not every one his brother their trespasses.

CHAP. XIX.

And it came to pass, that when Jesus had finished these sayings, he departed from Galilee, and came into the coasts of Judea beyond Jordan; And great multitudes followed him; and he healed them there. The Pharisees also came unto him, tempting him, and saying unto him, Is it lawful for a man to put away his wife for every cause? And he answered and said unto them, Have ye not read, that he which made them at the beginning made them male and female, And said, For this cause shall a man leave father and mother, and shall cleave to his wife: and they twain shall be one flesh? Wherefore they are no more twain, but one flesh. What therefore God hath joined together, let not man put asunder. They say unto him, Why did Moses then command to give a writing of divorcement, and to put her away? He saith unto them, Moses because of the hardness of your hearts suffered you to put away your wives: but from the beginning it was not so. And I say unto you, Whosoever shall put away his wife, except it be for fornication, and shall marry another, committeth adultery: and whoso marrieth her which is put away doth commit adultery. His disciples say unto him, If the case of the man be so with his wife, it is not good to marry. But he said unto them, All men cannot receive this saying, save they to whom it is given. For there are some eunuchs, which were so born from their mother's womb: and there are some eunuchs, which were made eunuchs of men: and there be eunuchs, which have made themselves eunuchs for the kingdom of heaven's sake. He that is able to receive it, let him receive it. Then were there brought unto him little children, that he should put his hands on them, and pray: and the disciples rebuked them. But Jesus said, Suffer little children, and forbid them not, to come unto me: for of such is the kingdom of heaven. And he laid his hands on them, and departed thence. And, behold, one came and said unto him, Good Master, what good thing shall I do, that I may have eternal life? And he said unto him, Why callest thou me good? there is none good but one, that is, God: but if thou wilt enter into life, keep the commandments. He saith unto him, Which? Jesus said, Thou shalt do no murder, Thou shalt not commit adultery, Thou shalt not steal, Thou shalt not bear false witness, Honour thy father and mother: and, Thou shalt love thy neighbour as thyself. The young man saith unto him, All these things have I kept from my youth up: what lack I yet? Jesus said unto him, If thou wilt be perfect, go and sell that thou hast, and give to the poor, and thou shalt have treasure in heaven: and come and follow me. But when the young man heard that saying, he went away sorrowful: for he had great possessions. Then said Jesus unto his disciples, Verily I say unto you, That a rich man shall hardly enter into the kingdom of heaven. And again I say unto you, It is easier for a camel to go through the eye of a needle, than for a rich man to enter into the kingdom of God. When his disciples heard it, they were exceedingly amazed, saying, Who then can be saved? But Jesus beheld them, and said unto them, With men this is impossible; but with God all things are possible. Then answered Peter and said unto him, Behold, we have forsaken all, and followed thee; what shall we have therefore? And Jesus said unto them, Verily I say unto you, That ye which have followed me, in the regeneration when the Son of man shall sit in the throne of his glory, ye also shall sit upon twelve thrones, judging the twelve tribes of Israel. And every one that hath forsaken houses, or brethren, or sisters, or father, or mother, or wife, or children, or lands, for my name's sake, shall receive an hundredfold, and shall inherit everlasting life. But many that are first shall be last; and the last shall be first.

CHAP. XX.

For the kingdom of heaven is like unto a man that is an householder, which went out early in the morning to hire labourers into his vineyard. And when he had agreed with the labourers for a penny a day, he sent them into his vineyard. And he went out about the third hour, and saw others standing idle in the marketplace, And said unto them; Go ye also into the vineyard, and whatsoever is right I will give you. And they went their way. Again he went out about the sixth and ninth hour, and did likewise. And about the eleventh hour he went out, and found others standing idle, and saith unto them, Why stand ye here all the day idle? They say unto him, Because no man hath hired us. He saith unto them, Go ye also into the vineyard; and whatsoever is right, that shall ye receive. So when even was come, the lord of the vineyard saith unto his steward, Call the labourers, and give them their hire, beginning from the last unto the first. And when they came that were hired about the eleventh hour, they received every man a penny. But when the first came, they supposed that they should have received more; and they likewise received every man a penny. And when they had received it, they murmured against the good man of the house, Saying, These last have wrought but one hour, and thou hast made them equal unto us, which have borne the burden and heat of the day. But he answered one of them, and said, Friend, I do thee no wrong: didst not thou agree with me for a penny? Take that thine is, and go thy way: I will give unto this last, even as unto thee. Is it not lawful for me to do what I will with mine own? Is thine eye evil, because I am good? So the last shall be first, and the first last: for many be called, but few chosen. And Jesus going up to Jerusalem took the twelve disciples apart in the way, and said unto them, Behold, we go up to Jerusalem; and the Son of man shall be betrayed unto the chief priests, and unto the scribes, and they shall condemn him to death, And shall deliver him to the Gentiles to mock, and to scourge, and to crucify him: and the third day he shall rise again. Then came to him the mother of Zebedee's children with her sons, worshipping him, and desiring a certain thing of him. And he said unto her, What wilt thou? She saith unto him, Grant that these my two sons may sit, the one on thy right hand, and the other on the left, in thy kingdom. But Jesus answered and said, Ye know not what ye ask. Are ye able to drink of the cup that I shall drink of, and be baptized with the baptism that I am baptized with? They say unto him, We are able. And he saith unto them, Ye shall drink indeed of my cup, and be baptized with the baptism that I am baptized with: but to sit on my right hand, and on my left, is not mine to give, but it shall be given to them for whom it is prepared of my Father. And when the ten heard it, they were moved with indignation against the two brethren. But Jesus called them unto him, and said, Ye know that the princes of the Gentiles exercise dominion over them, and they that are great exercise authority upon them. But it shall not be so among you: but whosoever will be great among you, let him be your minister; And whosoever will be chief among you, let him be your servant: Even as the Son of man came not to be ministered unto, but to minister, and to give his life a ransom for many. And as they departed from Jericho, a great multitude followed him. And, behold, two blind men sitting by the way side, when they heard that Jesus passed by, cried out, saying, Have mercy on us, O Lord, thou son of David. And the multitude rebuked them, because they should hold their peace: but they cried the more, saying, Have mercy on us, O Lord, thou son of David. And Jesus stood still, and called them, and said, What will ye that I shall do unto you? They say unto him, Lord, that our eyes may be opened. So Jesus had compassion on them, and touched their eyes: and immediately their eyes received sight, and they followed him.

CHAP. XXI.

And when they drew nigh unto Jerusalem, and were come to Bethphage, unto the mount of Olives, then sent Jesus two disciples, Saying unto them, Go into the village over against you, and straightway ye shall find an ass tied, and a colt with her: loose them, and bring them unto me. And if any man say aught unto you, ye shall say, The Lord hath need of them; and straightway he will send them. All this was done, that it might be fulfilled which was spoken by the prophet, saying, Tell ye the daughter of Sion, Behold, thy King cometh unto thee, meek, and sitting upon an ass, and a colt the foal of an ass. And the disciples went, and did as Jesus commanded them, And brought the ass, and the colt, and put on them their clothes, and they set him thereon. And a very great multitude spread their garments in the way; others cut down branches from the trees, and strawed them in the way. And the multitudes that went before, and that followed, cried, saying, Hosanna to the son of David: Blessed is he that cometh in the name of the Lord; Hosanna in the highest. And when he was come into Jerusalem, all the city was moved, saying, Who is this? And the multitude said, This is Jesus the prophet of Nazareth of Galilee. And Jesus went into the temple of God, and cast out all them that sold and bought in the temple, and overthrew the tables of the money changers, and the seats of them that sold doves, And said unto them, It is written, My house shall be called the house of prayer; but ye have made it a den of thieves. And the blind and the lame came to him in the temple; and he healed them. And when the chief priests and scribes saw the wonderful things that he did, and the children crying in the temple, and saying, Hosanna to the son of David; they were sore displeased, And said unto him, Hearest thou what these say? And Jesus saith unto them, Yea; have ye never read, Out of the mouth of babes and sucklings thou hast perfected praise? And he left them, and went out of the city into Bethany; and he lodged there. Now in the morning as he returned into the city, he hungered. And when he saw a fig tree in the way, he came to it, and found nothing thereon, but leaves only, and said unto it, Let no fruit grow on thee henceforward for ever. And presently the fig tree withered away. And when the disciples saw it, they marvelled, saying, How soon is the fig tree withered away! Jesus answered and said unto them, Verily I say unto you, If ye have faith, and doubt not, ye shall not only do this which is done to the fig tree, but also if ye shall say unto this mountain, Be thou removed, and be thou cast into the sea; it shall be done. And all things, whatsoever ye shall ask in prayer, believing, ye shall receive. And when he was come into the temple, the chief priests and the elders of the people came unto him as he was teaching, and said, By what authority doest thou these things? and who gave thee this authority? And Jesus answered and said unto them, I will also ask you one thing, which if ye tell me, I in like wise will tell you by what authority I do these things. The baptism of John, whence was it? from heaven, or of men? And they reasoned with themselves, saying, If we shall say, From heaven; he will say unto us, Why did ye not then believe him? But if we shall say, Of men; we fear the people; for all hold John as a prophet. And they answered Jesus, and said, We cannot tell. And he said unto them, Neither tell I you by what authority I do these things. But what think ye? A certain man had two sons; and he came to the first, and said, Son, go work to-day in my vineyard. He answered and said, I will not: but afterward he repented, and went. And he came to the second, and said likewise. And he answered and said, I go, sir: and went not. Whether of them twain did the will of his father? They say unto him, The first. Jesus saith unto them, Verily I say unto you, That the publicans and the harlots go into the kingdom of God before you. For John came unto you in the way of righteousness, and ye believed him not: but the publicans and the harlots believed him: and ye, when ye had seen it, repented not afterward, that ye might believe him. Hear another parable: There was a certain householder, which planted a vineyard, and hedged it round about, and digged a wine-press in it, and built a tower, and let it forth to husbandmen, and went into a far country: And when the time of the fruit drew near, he sent his servants to the husbandmen, that they might receive the fruits of it. And the husbandmen took his servants, and beat one, and killed another, and stoned another. Again, he sent other servants more than the first: and they did unto them likewise. But last of all he sent unto them his son, saying, They will reverence my son. But when the husbandmen saw the son, they said among themselves, This is the heir; come, let us kill him, and let us seize on his inheritance. And they took him, and cast him out of the vineyard, and slew him. When the lord therefore of the vineyard cometh, what will he do unto those husbandmen? They say unto him, He will miserably destroy those wicked men, and will let out his vineyard unto other husbandmen, which shall render him the fruits in their seasons. Jesus saith unto them, Did ye never read in the scriptures, The stone which the builders rejected, the same is become the head of the corner: this is the Lord's doing, and it is marvellous in our eyes? Therefore say I unto you, The kingdom of God shall be taken from you, and given to a nation bringing forth the fruits thereof. And whosoever shall fall on this stone shall be broken: but on whomsoever it shall fall, it will grind him to powder. And when the chief priests and Pharisees had heard his parables, they perceived that he spake of them. But when they sought to lay hands on him, they feared the multitude, because they took him for a prophet.

CHAP. XXII.

And Jesus answered and spake unto them again by parables, and said, The kingdom of heaven is like unto a certain king, which made a marriage for his son, And sent forth his servants to call them that were bidden to the wedding: and they would not come. Again, he sent forth other servants, saying, Tell them which are bidden, Behold, I have prepared my dinner: my oxen and my fatlings are killed, and all things are ready: come unto the marriage. But they made light of it, and went their ways, one to his farm, another to his merchandise: And the remnant took his servants, and entreated them spitefully, and slew them. But when the king heard thereof, he was wroth: and he sent forth his armies, and destroyed those murderers, and burned up their city. Then saith he to his servants, The wedding is ready, but they which were bidden were not worthy. Go ye therefore into the highways, and as many as ye shall find, bid to the marriage. So those servants went out into the highways, and gathered together all as many as they found, both bad and good: and the wedding was furnished with guests. And when the king came in to see the guests, he saw there a man which had not on a wedding garment: And he saith unto him, Friend, how camest thou in hither not having a wedding garment? And he was speechless. Then said the king to the servants, Bind him hand and foot, and take him away, and cast him into outer darkness; there shall be weeping and gnashing of teeth. For many are called, but few are chosen. Then went the Pharisees, and took counsel how they might entangle him in his talk. And they sent out unto him their disciples with the Herodians, saying, Master, we know that thou art true, and teachest the way of God in truth, neither carest thou for any man: for thou regardest not the person of men. Tell us therefore, What thinkest thou? Is it lawful to give tribute unto Cæsar, or not? But Jesus perceived their wickedness, and said, Why tempt ye me, ye hypocrites? Show me the tribute money. And they brought unto him a penny. And he saith unto them, Whose is this image and superscription? They say unto him, Cæsar's. Then saith he unto them, Render therefore unto Cæsar the things which are Cæsar's; and unto God the things that are God's. When they had heard these words, they marvelled, and left him, and went their way. The same day came to him the Sadducees, which say that there is no resurrection, and asked him, Saying, Master, Moses said, If a man die, having no children, his brother shall marry his wife, and raise up seed unto his brother. Now there were with us seven brethren: and the first, when he had married a wife, deceased, and, having no issue, left his wife unto his brother: Likewise the second also, and the third, unto the seventh. And last of all the woman died also. Therefore in the resurrection whose wife of the seven shall she be? for they all had her. Jesus answered and said unto them, Ye do err, not knowing the scriptures, nor the power of God. For in the resurrection they neither marry, nor are given in marriage, but are as the angels of God in heaven. But as touching the resurrection of the dead, have ye not read that which was spoken unto you by God, saying, I am the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob? God is not the God of the dead, but of the living. And when the multitude heard this, they were astonished at his doctrine. But when the Pharisees had heard that he had put the Sadducees to silence, they were gathered together. Then one of them, which was a lawyer, asked him a question, tempting him, and saying, Master, which is the great commandment in the law? Jesus said unto him, Thou shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy mind. This is the first and great commandment. And the second is like unto it, Thou shalt love thy neighbour as thyself. On these two commandments hang all the law and the prophets. While the Pharisees were gathered together, Jesus asked them, Saying, What think ye of Christ? whose son is he? They say unto him, The son of David. He saith unto them, How then doth David in spirit call him Lord, saying, The Lord said unto my Lord, Sit thou on my right hand, till I make thine enemies thy footstool? If David then call him Lord, how is he his son? And no man was able to answer him a word, neither durst any man from that day forth ask him any more questions.

CHAP. XXIII.

Then spake Jesus to the multitude, and to his disciples, Saying, The scribes and the Pharisees sit in Moses' seat: All therefore whatsoever they bid you observe, that observe and do; but do not ye after their works: for they say, and do not. For they bind heavy burdens and grievous to be borne, and lay them on men's shoulders; but they themselves will not move them with one of their fingers. But all their works they do for to be seen of men: they make broad their phylacteries, and enlarge the borders of their garments, And love the uppermost rooms at feasts, and the chief seats in the synagogues, And greetings in the markets, and to be called of men, Rabbi, Rabbi. But be not ye called Rabbi: for one is your Master, even Christ; and all ye are brethren. And call no man your father upon the earth: for one is your Father, which is in heaven. Neither be ye called masters: for one is your Master, even Christ. But he that is greatest among you shall be your servant. And whosoever shall exalt himself shall be abased; and he that shall humble himself shall be exalted. But woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye shut up the kingdom of heaven against men: for ye neither go in yourselves, neither suffer ye them that are entering to go in. Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye devour widows' houses, and for a pretence make long prayer: therefore ye shall receive the greater damnation. Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye compass sea and land to make one proselyte, and when he is made, ye make him twofold more the child of hell than yourselves. Woe unto you, ye blind guides, which say, Whosoever shall swear by the temple, it is nothing; but whosoever shall swear by the gold of the temple, he is a debtor! Ye fools and blind: for whether is greater, the gold, or the temple that sanctifieth the gold? And, Whosoever shall swear by the altar, it is nothing; but whosoever sweareth by the gift that is upon it, he is guilty. Ye fools and blind: for whether is greater, the gift, or the altar that sanctifieth the gift? Whoso therefore shall swear by the altar,

Ἀναστὰς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκέλευσε τοὺς ἱερεῖς τὰς σάλπιγγας λαβόντας ἐμφυσᾶν· καὶ ἅμα τῷ σημάνειν τὸν ἦχον ἐκπλαγέντες οἱ Ἄραβες ἔφυγον, ὡς μηδὲ τὸν ἥμισυν τῆς ὁδοῦ διανύσαντας ἀπολωλέναι τῶν ἐν τῇ φάλαγγι πεντακισχιλίους· τοὺς δὲ λοιποὺς ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἵππων ἐπιβάντες οἱ Μακεδόνες κατέκοπτον. Ἐπεὶ δὲ τὸ πλῆθος ἐπεφεύγει, τὸν μὲν Ἀλέξανδρον ἐπὶ τὴν Ἀρεθοῦσαν ἐπανῆκεν, ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἐπορεύετο. Ἐν δὲ τῇ πορείᾳ τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ προσαγορευομένας ἐπολιόρκει, καὶ τὰς μὲν ἐκουσίως προσχωρούσας ἐδέξατο, τὰς δὲ βιαζόμενος εἷλεν. Ἐπεὶ δὲ τὴν Ἰδουμαίαν κατέλαβεν, ἐστρατοπεδεύσατο πρὸς τὴν Ἀδωρίτιν καλουμένην· ἔστι δὲ αὕτη πόλις ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ ἐπὶ λόφου κειμένη μεγάλου καὶ ὀχυρᾶς τῆς φύσεως ἔχουσα τὴν ἀσφάλειαν. Ἐπολιόρκει δὲ αὐτὴν ἐπὶ μῆνας ἕξ· καὶ τέλος ἐκ τῆς ἐπιβολῆς τῶν χαρακωμάτων καὶ τῶν ἐπιτειχισμάτων ἐκράτησεν αὐτῆς. Ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τὴν Σαμάρειαν ἐπορεύετο, καὶ ταύτην ἐν ἡμέραις ὀλίγαις ἐκυρίευσεν. Ἐν δὲ τῇ πορείᾳ τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ προσαγορευομένας ἐπολιόρκει, καὶ τὰς μὲν ἐκουσίως προσχωρούσας ἐδέξατο, τὰς δὲ βιαζόμενος εἷλεν. Ἐπεὶ δὲ τὴν Ἰδουμαίαν κατέλαβεν, ἐστρατοπεδεύσατο πρὸς τὴν Ἀδωρίτιν καλουμένην· ἔστι δὲ αὕτη πόλις ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ ἐπὶ λόφου κειμένη μεγάλου καὶ ὀχυρᾶς τῆς φύσεως ἔχουσα τὴν ἀσφάλειαν. Ἐπολιόρκει δὲ αὐτὴν ἐπὶ μῆνας ἕξ· καὶ τέλος ἐκ τῆς ἐπιβολῆς τῶν χαρακωμάτων καὶ τῶν ἐπιτειχισμάτων ἐκράτησεν αὐτῆς. Ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τὴν Σαμάρειαν ἐπορεύετο, καὶ ταύτην ἐν ἡμέραις ὀλίγαις ἐκυρίευσεν.

Ἀναστὰς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκέλευσε τοὺς ἱερεῖς τὰς σάλπιγγας λαβόντας ἐμφυσᾶν· καὶ ἅμα τῷ σημάνειν τὸν ἦχον ἐκπλαγέντες οἱ Ἄραβες ἔφυγον, ὡς μηδὲ τὸν ἥμισυν τῆς ὁδοῦ διανύσαντας ἀπολωλέναι τῶν ἐν τῇ φάλαγγι πεντακισχιλίους· τοὺς δὲ λοιποὺς ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἵππων ἐπιβάντες οἱ Μακεδόνες κατέκοπτον. Ἐπεὶ δὲ τὸ πλῆθος ἐπεφεύγει, τὸν μὲν Ἀλέξανδρον ἐπὶ τὴν Ἀρεθοῦσαν ἐπανῆκεν, ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἐπορεύετο. Ἐν δὲ τῇ πορείᾳ τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ προσαγορευομένας ἐπολιόρκει, καὶ τὰς μὲν ἐκουσίως προσχωρούσας ἐδέξατο, τὰς δὲ βιαζόμενος εἷλεν. Ἐπεὶ δὲ τὴν Ἰδουμαίαν κατέλαβεν, ἐστρατοπεδεύσατο πρὸς τὴν Ἀδωρίτιν καλουμένην· ἔστι δὲ αὕτη πόλις ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ ἐπὶ λόφου κειμένη μεγάλου καὶ ὀχυρᾶς τῆς φύσεως ἔχουσα τὴν ἀσφάλειαν. Ἐπολιόρκει δὲ αὐτὴν ἐπὶ μῆνας ἕξ· καὶ τέλος ἐκ τῆς ἐπιβολῆς τῶν χαρακωμάτων καὶ τῶν ἐπιτειχισμάτων ἐκράτησεν αὐτῆς. Ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τὴν Σαμάρειαν ἐπορεύετο, καὶ ταύτην ἐν ἡμέραις ὀλίγαις ἐκυρίευσεν.

CHAP. XI.

Alexander marches against Samaria. Jaddus the High Priest dreams a dream. He encourages the people to oppose Alexander.

A Lexander having thus made all Arabia tributary, and also the Nabathean Arabians, as we have already related, he fell upon Idumea. Moreover, Andromachus, whom he had left governor of Syria, when he went into Egypt, had not treated the Samaritans well; for when he had taken much money from them, and had burnt Memnon, one of the men whom Alexander had appointed to be governors of Syria, alive, the Samaritans got together, and destroyed Andromachus himself, and burnt him alive. Now when Alexander was informed of this, he was very much displeased at what had been done to Andromachus, and made great preparations for his expedition against the Samaritans. So as soon as he had settled the affairs of Idumea, he made haste to march against them. Accordingly, when he was at Shechem, which is situated between Mount Gerizim and Mount Ebal, and is a city inhabited by apostate Jews, he took vengeance on the Samaritans, and on the Cutheans, who had revolted from the Jewish religion, and had been induced to do so by the hatred they bore to Jaddus the High Priest, and to the Jews. Now the Cutheans are a people that came originally from Persia, and were then sent by Esarhaddon, king of Assyria, to inhabit Samaria instead of the ten tribes that were carried away captive by Salmanasar, king of Assyria, and Samaria, and the country round about it, was then inhabited by them. Now when they were in the neighbourhood of Mount Gerizim, they desired of the Jews that they would permit them to join with them in building the temple, and in offering sacrifices there, because they worshipped the same God with them. But the Jews, as they had no mind to admit them to be partners with them, because they had no kindred with them, and because they had no right to worship God, they refused to admit them. Whereupon the Cutheans, when they were repulsed, and could not obtain what they desired, they made war with the Jews, and were continually worsted in battle, and were reduced to the condition of a people that were subject to the Jews. Now when Alexander had overthrown the Samaritans, he left Andromachus's friends to govern Syria, and to gather the tribute that was paid by it, and he himself went to Jerusalem. And when Jaddus the High Priest heard that Alexander was coming against him, he was in a great fear, as was the whole nation in the utmost consternation, and they could not tell what to do, because they had formerly borne arms against Darius, and had broken the oath they had taken to him, and they expected that Alexander would be severely displeased at them. So Jaddus, who was the High Priest, offered sacrifices to God, and exhorted the people to implore his assistance against the danger that was coming upon them. But God appeared to him in a dream, and bade him be of good courage, and adorn the city in the most splendid manner, and that he should open the gates, and that the rest should appear in white garments, but that he himself, and the priests, should meet the king in the habits proper to their order, without the fear of any misfortune, for that the divine providence would be their protection. Jaddus, when he was awaked out of his sleep, rejoiced, and declared to the rest of the priests what he had seen in his dream. Accordingly he did as he was commanded to do, and waited for the coming of the king.

Ἀναστὰς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκέλευσε τοὺς ἱερεῖς τὰς σάλπιγγας λαβόντας ἐμφυσᾶν· καὶ ἅμα τῷ σημάνειν τὸν ἦχον ἐκπλαγέντες οἱ Ἄραβες ἔφυγον, ὡς μηδὲ τὸν ἥμισυν τῆς ὁδοῦ διανύσαντας ἀπολωλέναι τῶν ἐν τῇ φάλαγγι πεντακισχιλίους· τοὺς δὲ λοιποὺς ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἵππων ἐπιβάντες οἱ Μακεδόνες κατέκοπτον. Ἐπεὶ δὲ τὸ πλῆθος ἐπεφεύγει, τὸν μὲν Ἀλέξανδρον ἐπὶ τὴν Ἀρεθοῦσαν ἐπανῆκεν, ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἐπορεύετο. Ἐν δὲ τῇ πορείᾳ τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ προσαγορευομένας ἐπολιόρκει, καὶ τὰς μὲν ἐκουσίως προσχωρούσας ἐδέξατο, τὰς δὲ βιαζόμενος εἷλεν. Ἐπεὶ δὲ τὴν Ἰδουμαίαν κατέλαβεν, ἐστρατοπεδεύσατο πρὸς τὴν Ἀδωρίτιν καλουμένην· ἔστι δὲ αὕτη πόλις ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ ἐπὶ λόφου κειμένη μεγάλου καὶ ὀχυρᾶς τῆς φύσεως ἔχουσα τὴν ἀσφάλειαν. Ἐπολιόρκει δὲ αὐτὴν ἐπὶ μῆνας ἕξ· καὶ τέλος ἐκ τῆς ἐπιβολῆς τῶν χαρακωμάτων καὶ τῶν ἐπιτειχισμάτων ἐκράτησεν αὐτῆς. Ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τὴν Σαμάρειαν ἐπορεύετο, καὶ ταύτην ἐν ἡμέραις ὀλίγαις ἐκυρίευσεν.

Ἀναστὰς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκέλευσε τοὺς ἱερεῖς τὰς σάλπιγγας λαβόντας ἐμφυσᾶν· καὶ ἅμα τῷ σημάνειν τὸν ἦχον ἐκπλαγέντες οἱ Ἄραβες ἔφυγον, ὡς μηδὲ τὸν ἥμισυν τῆς ὁδοῦ διανύσαντας ἀπολωλέναι τῶν ἐν τῇ φάλαγγι πεντακισχιλίους· τοὺς δὲ λοιποὺς ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἵππων ἐπιβάντες οἱ Μακεδόνες κατέκοπτον. Ἐπεὶ δὲ τὸ πλῆθος ἐπεφεύγει, τὸν μὲν Ἀλέξανδρον ἐπὶ τὴν Ἀρεθοῦσαν ἐπανῆκεν, ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἐπορεύετο. Ἐν δὲ τῇ πορείᾳ τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ προσαγορευομένας ἐπολιόρκει, καὶ τὰς μὲν ἐκουσίως προσχωρούσας ἐδέξατο, τὰς δὲ βιαζόμενος εἷλεν. Ἐπεὶ δὲ τὴν Ἰδουμαίαν κατέλαβεν, ἐστρατοπεδεύσατο πρὸς τὴν Ἀδωρίτιν καλουμένην· ἔστι δὲ αὕτη πόλις ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ ἐπὶ λόφου κειμένη μεγάλου καὶ ὀχυρᾶς τῆς φύσεως ἔχουσα τὴν ἀσφάλειαν. Ἐπολιόρκει δὲ αὐτὴν ἐπὶ μῆνας ἕξ· καὶ τέλος ἐκ τῆς ἐπιβολῆς τῶν χαρακωμάτων καὶ τῶν ἐπιτειχισμάτων ἐκράτησεν αὐτῆς. Ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τὴν Σαμάρειαν ἐπορεύετο, καὶ ταύτην ἐν ἡμέραις ὀλίγαις ἐκυρίευσεν.

CAP. XIII.

Adonias rogat Bathsebam matrem Salomonis, ut petat sibi uxorem Abisag. Salomon Adoniam interficit.

1 Reg. 2. 13. ADONIAS autem filius Haggith venit ad Bathsebam matrem Salomonis. Quæ dixit ei: Pacifica est ingressio tua? Qui respondit: Pacifica. Loquere, inquit, quod venisti. Ille ait: Tu scis quod meum fuerit regnum, et omnis Israel direxerit in me oculos, ut ego regnarem: sed mutatus est sermo, et factum est regnum fratris mei, quia Domini fuit ei a Domino. Nunc unam petitionem parvam deprecor a te, ne confundas faciem meam. Dixit ei Bathseba: Dic quod vis. Ille ait: Loquere ad Salomonem regem (non enim negabit faciem tuam) ut det mihi Abisag Sunamitidem uxorem. Respondit Bathseba: Bene, ego loquar pro te regi. Ingressa ergo Bathseba ad regem Salomonem, ut loqueretur ei de Adonia, surrexit rex in occursum matris suæ, et adoravit eam: sedensque in solio suo, jussit ponere matri quoque sedem, quæ sedit ad dextram ejus. Dixitque ei: Unam petitionem parvam ego deprecor a te, ne confundas faciem meam. Ait ei rex: Pete, mater mea: nec enim confundam faciem tuam. Dixit ergo: Detur Adoniæ fratri tuo Abisag Sunamitis uxor. Respondit rex Salomon matri suæ: Quare postulas Abisag Sunamitidem Adoniæ? Postula ei et regnum, quia frater meus major est me, habetque mecum Abiathar sacerdotem, et Joab filium Sarviæ principem militiæ. Juravit itaque rex Salomon per Dominum, dicens: Hæc faciat mihi Deus, et hæc addat, si non contra animam suam locutus est Adonias verbum istud. Nunc ergo vivit Dominus, qui firmavit me, et collocavit super solium David patris mei, et fecit mihi domum, sicut locutus est: hodie occidetur Adonias. Misit igitur per manum Banaiæ filii Joiadæ, qui irruens percussit eum, et mortuus est. Abiathar autem sacerdoti dixit rex: Vade in Anathoth ad agros tuos, quia vir mortis es tu: sed hodie non interficiam te, eo quod portaveris arcam Domini Dei coram David patre meo, et laboraveris in cuncto in quo laboravit pater meus. Ejecit ergo Salomon Abiathar de sacerdotio Domini, ut impleret sermonem Domini, quem locutus fuerat super domum Heli in Silo. Et venit rumor ad Joab (nam et ipse secutus fuerat Adoniam, licet Absalom non secutus fuisset) fugit ad tabernaculum Domini, et apprehendit cornua altaris. Nuntiatumque est regi Salomoni, quod fugisset Joab ad tabernaculum Domini, et esset juxta altare. Misit ergo Salomon Banaiam filium Joiadæ, dicens: Vade, et irruens percute eum. Cumque venisset Banaias ad tabernaculum Domini, dixit ei: Præcepit rex ut egrediaris. Qui ait: Non egrediar, sed hic morior. Rettulit Banaias regi, dicens: Hæc locutus est Joab, et hæc respondit mihi. Dixitque ei rex: Fac sicut locutus est, et irruens percute eum, et sepeli: auferesque sanguinem innocentem, qui effusus est a Joab, a me, et a domo patris mei. Dominus autem reddet sanguinem ejus super caput ejus, qui irruens percussit duos viros justos, et occidit eos gladio, patre meo David ignorante: Abner filium Ner principem militiæ Israel, et Amasa filium Jether principem militiæ Juda. Et revertetur sanguis eorum super caput Joab, et super caput seminis ejus in sempiternum: David autem et semini ejus, et domui ejus, et throno ejus sit pax usque in sempiternum a Domino. Ascendit igitur Banaias filius Joiadæ, et irruens percussit eum, et interfecit: sepultus est autem in domo sua in deserto. Regem vero constituit Banaiam filium Joiadæ pro se super militiam, et Sadoc sacerdotem posuit rex pro Abiathar. Misitque rex, et vocavit Semei, et dixit ei: Ædifica tibi domum in Jerusalem, habita ibi, et non egredieris inde huc atque illuc. In die autem qua egressus fueris, et transieris torrentem Cedron, scito quod morte morieris: sanguis tuus erit in caput tuum. Dixitque Semei regi: Bonum est verbum: sicut locutus est dominus meus rex, ita faciet servus tuus. Habitavit ergo Semei in Jerusalem diebus multis, et non egressus est inde huc atque illuc. Factum est autem post tres annos, fugerunt duo servi Semei ad Achis filium Maacha regem Geth: nuntiatumque est Semei, quod servi ejus fugissent in Geth. Surrexit ergo, et ascendit asinum suum, et abiit in Geth ad Achis, ut quæreret servos suos: et adduxit eos. Nuntiatumque est Salomoni, quod abisset Semei de Jerusalem in Geth, et reversus esset. Misit ergo rex, et vocavit eum, dixitque ei: Nonne adjuravi te per Dominum, et contestatus sum, dicens: In die qua egressus fueris, et ambulaveris huc atque illuc, scito quod morte morieris? Et dixisti mihi: Bonum est verbum quod audivi. Quare ergo non custodisti juramentum Domini, et præceptum quod præcepi tibi? Dixitque rex ad Semei: Tu scis omnem malitiam, quam novit cor tuum, quod fecisti patri meo David: reddet Dominus malitiam tuam in caput tuum. Rex autem Salomon benedictus, et thronus David firmus erit coram Domino usque in sempiternum. Præcepit igitur rex Banaiæ filio Joiadæ, qui egressus percussit eum, et mortuus est. Regnum ergo confirmatum est in manu Salomonis.

CAP. XIV.

Salomon nuptias contrahit cum filia Pharaonis. Templum, regiam, et muros Jerusalem ædificat.

2 Par. 1. 1. CONFORTATUS est igitur Salomon filius David in regno suo, et Dominus Deus ejus erat cum eo, et magnificavit eum super modum. Locutusque est Salomon ad omnem Israel, ad tribunos, et centuriones, et judices, et principes, et ad universos duces Israel, principes familiarum: et ascendit cum omni multitudine ad excelsum, quod erat in Gabaon. Ibi enim erat tabernaculum fœderis Dei, quod fecerat Moyses famulus Domini in deserto. Arcam autem Dei David transtulerat de Cariathiarim in locum quem præparaverat ei: tentoria enim fixerat ei in Jerusalem. Altare quoque æreum, quod fecerat Beseleel filius Uri filii Hur, erat ibi coram tabernaculo Domini: quod cum requisisset Salomon, et omnis cœtus Israel, obtulerunt holocausta ante altare in conspectu tabernaculi fœderis Dei, et immolaverunt victimas pacificas. Mactavitque Salomon vitulos tres mille, et oves septem mille. Et dedicaverunt templum Dei rex et omnis populus. Apparuit autem Dominus Salomoni per somnium nocte, dicens: Postula quod vis ut dem tibi. Dixit Salomon: Tu fecisti cum servo tuo David patre meo misericordiam magnam, sicut ambulavit coram te in veritate, et justitia, et in æquitate cordis cum te: custodisti ei misericordiam magnam, et dedisti ei filium sedentem super solium ejus, sicut est hodie. Nunc ergo, Domine Deus meus, tu regnare fecisti servum tuum pro David patre meo: ego autem puer parvulus nescio egredi et introire. Et servus tuus in medio populi tui, quem elegisti, populi infinitus, qui numerari non potest præ multitudine. Dabis ergo servo tuo cor docile, ut populum tuum judicare possit, et discernere inter bonum et malum. Non enim potest quisquam populum tuum hunc judicare, qui tantus est. Placuit ergo coram Domino, quod Salomon hanc rem postulasset. Et ait Deus ad eum: Quia postulasti verbum hoc, et non petisti tibi dies multos, nec divitias, nec animas inimicorum tuorum, sed petisti tibi sapientiam ut judicium audias: ecce feci tibi secundum sermones tuos, et dedi tibi cor sapiens et intelligens, in tantum ut nullus ante te similis tui fuerit, nec post te surrecturus sit. Sed et hæc quæ non petisti dedi tibi, divitias scilicet et gloriam, cunctis diebus retro nullus regum habuit similem tui. Si autem ambulaveris in viis meis, et custodieris præcepta mea, sicut ambulavit David pater tuus, longos faciam dies tuos. Evigilavit autem Salomon, et intellexit quod somnium vidisset. Et venit Jerusalem, stetitque coram arca fœderis Domini, et obtulit holocausta, et fecit victimas pacificas, et convivium universis servis suis. Tunc venerunt duæ mulieres meretrices ad regem, et steterunt coram eo. Dixitque una mulier: Obsecro, domine mi, ego et mulier hæc habitabamus in domo una, et peperi apud eam in cubiculo. Tertio autem die postquam peperi, peperit et hæc: eramus simul, nec quisquam alius nobiscum in domo, præter nos duas. Mortuus est autem filius mulieris hujus nocte, quia obdormivit super eum. Et consurgens media nocte tulit filium meum de latere meo, ancilla tua dormiente, et collocavit in sinu suo: filium autem suum mortuum posuit in sinu meo. Cumque surrexissem mane ut darem lac filio meo, inveni mortuum: et diligenter contemplata sum eum luce clarissima, et vidi quod non esset filius meus, quem genueram. Respondit mulier altera: Non est ita ut dicis, sed filius meus vivit, et filius tuus mortuus est. Rursum illa dicebat: Mentiris: filius enim meus vivit, et filius tuus mortuus est. Et sic coram rege contendebant. Dixit ergo rex: Hæc dicit: Filius meus vivit, et filius tuus mortuus est: illa autem respondet: Non est ita, sed filius tuus mortuus est, et filius meus vivit. Dixitque rex: Afferte mihi gladium. Cumque attulissent gladium coram rege, dixit: Dividite puerum vivum in duas partes, et date dimidium uni, et dimidium alteri. Dixit autem mulier, cujus filius vivebat, ad regem: Obsecro, domine mi, date illi puerum vivum, et nolite occidere eum. Illa vero dicebat: Nec mihi nec tibi sit, sed dividatur. Respondit rex, et ait: Date huic puerum vivum, et nolite occidere eum: hæc est enim mater ejus. Audivit igitur omnis Israel judicium quod judicasset rex, et timuerunt regem: videntes quod sapientia Dei esset in eo, ut faceret judicium.

3 Reg. 4. 1. Rex autem Salomon erat super omnem Israel. Et hi principes quos habebat: Azarias filius Sadoc sacerdos. Elihoreph et Ahias filii Sisa scribæ. Josaphat filius Ahilud a commentariis. Banaias filius Joiadæ super militiam. Sadoc et Abiathar sacerdotes. Azarias filius Nathan super præfectos. Zabud filius Nathan sacerdos amicus regis. Ahisar præpositus domus. Adoniram filius Abda super tributa. Habebat autem Salomon duodecim præfectos super omnem Israel, qui præbebant victum regi et domui ejus: per singulos enim menses singuli necessaria præparabant. Et hæc nomina eorum: Filius Hur in monte Ephraim. Filius Dacar in Macedon, et in Salebim, et Bethsames, et Elon, et Bethanan. Filius Hesed in Arubboth, ipse habebat Soccho, et omnem terram Epher. Filius Abinadab in omnibus regionibus Dor, habens Taphath filiam Salomonis uxorem. Baana filius Ahilud in Thanach, et Mageddo, et in omni Bethsan, quæ est juxta Sarthana subter Jezrahel, a Bethsan usque Abelmahula, et ultra Jecmaam. Filius Gaber in Ramoth Galaad, habens villas Jair filii Manasse, quæ sunt in Galaad: ipse habebat regionem Argob, quæ est in Basan, sexaginta civitates magnas, et muratas, et vectes æreos. Ahinadab filius Addo in Mahanaim. Achimaas in Nephthali, habens Basemath filiam Salomonis uxorem. Baana filius Husai in Aser, et in Baloth. Josaphat filius Paruah in Issachar. Semei filius Ela in Benjamin. Gaber filius Uri in terra Galaad, in regione Sehon regis Amorrhæi, et Og regis Basan: ipse præerat præfectis qui erant in omni terra. Juda et Israel innumerabilis multitudo, sicut arena quæ est in littore maris, comedebant et bibebant, et lætabantur. Salomon autem erat habens imperium in cunctis regnis a flumine terræ Philisthiim usque ad terminos Ægypti, offerentia munera, et servientia Salomoni cunctis diebus vitæ ejus. Annona autem Salomonis per singulos dies erat triginta cori similæ, et sexaginta cori farinæ, decem boves pingues, et viginti boves de pascuis, et centum arietes, absque cervis, et bubalis, et avibus quæ comedebantur. Habebat enim dominatum super omnem regionem, quæ est trans flumen, a Thapsa usque Gaza, et omnes reges trans flumen: et habebat pacem undique in circuitu. Et habitavit Juda et Israel absque timore ullo, unusquisque sub vinea sua, et sub ficu sua, a Dan usque Bersabee, cunctis diebus Salomonis. Habebat autem Salomon quadraginta millia præsepia equorum ad currus, et duodecim millia equites. Et hi præfecti regis Salomonis, qui præbebant victum regi Salomoni, et omnibus qui ad mensam regis Salomonis accedebant, unusquisque in mense suo, nec deerat quidquam. Hordeum quoque et paleas equis et jumentis ferebant in loco ubi erat rex, unusquisque juxta præceptum suum. Dedit autem Deus Salomoni sapientiam, et prudentiam multam nimis, et latitudinem cordis quasi arenam quæ est in littore maris. Et dilatatum est cor Salomonis super omnem arenam maris, et sapientia ejus præcedebat sapientiam omnium filiorum Oriens, et universam sapientiam Ægyptiorum. Sapientior erat cunctis hominibus, et sapientior Ethan Ezrahite, et Heman, et Chalcol, et Dorda filiis Mahol, et nominatus est in cunctis gentibus per circuitum. Locutus est autem tria millia parabolas, et fuerunt carmina ejus quinque et mille. Et disputavit super lignis a cedro quæ est in Libano, usque ad hyssopum quæ egreditur de pariete: disputavit quoque de jumentis, et de volucribus, et de reptilibus, et de piscibus. Venerunt autem de cunctis populis ad audiendam sapientiam Salomonis, et ab omnibus regibus terræ, qui audierant sapientiam ejus.

3 Reg. 5. 1. Misit autem Hiram rex Tyri servos suos ad Salomonem, audivit enim quod unxissent eum in regem pro patre ejus: fuit quippe Hiram amator David omni tempore. Misit ergo Salomon ad Hiram, dicens: Tu scis voluntatem David patris mei, quod non potuerit ædificare domum nomini Domini Dei sui, propter bella quæ circumdederunt eum, donec ponerentur sub vestigio pedum ejus. Nunc autem requiem dedit mihi Dominus Deus meus undique, et non est adversarius, neque occursus malus. Ecce ego dico ædificare domum nomini Domini Dei mei, juxta quod locutus est Dominus ad David patrem meum, dicens: Filius tuus, quem dabo pro te super solium tuum, ipse ædificabit domum nomini meo. Præcipe ergo ut succidantur mihi cedri de Libano, et servi mei erunt cum servis tuis: mercedem autem servorum tuorum dabo tibi quamcumque petieris: tu enim nosti quod non sit in populo meo vir qui sciat cædere ligna sicut Sidonii. Cumque audisset Hiram verba Salomonis, lætatus est valde, et ait: Benedictus Dominus hodie, qui dedit David filium sapientem super populum innumerabilem. Misit autem Hiram ad Salomonem, dicens: Audivi quæ mandasti mihi: ego faciam omnem voluntatem tuam de lignis cedrinis, et de lignis abiegnis. Servi mei deducent ea de Libano ad mare, et ego componam ea in rates navigabiles per mare usque ad locum quem significaveris mihi, et dissolvam ibi: tu autem tolles ea: præbebis quoque victum familiæ meæ, ut mihi tribuas quod petii. Dabat igitur Hiram Salomoni ligna cedrina, et ligna abiegna juxta omnem voluntatem ejus. Salomon autem dabat Hiram viginti millia cori tritici in cibaria familiæ ejus, et viginti cados olei purissimi: hæc dabat Salomon Hiram per singulos annos. Dominus autem dedit Salomoni sapientiam, sicut locutus est ei: et erat pax inter Hiram et Salomonem, et fœdus percusserunt ambo. Et levavit rex Salomon tributum de universo Israel: erat autem tributum triginta millium virorum. Mittebatque eos in Libanum per decem millia singulis mensibus vicissim: duo menses erant in domibus suis, Adoniram præerat tributo. Et septuaginta millia portabant onera, et octoginta millia cædebant lapides in montibus, absque principibus Salomonis, qui præerant operibus, tribus millibus et trecentis, qui præerant populo, et operantibus in opere. Præcepit autem rex, et tulerunt lapides grandes, lapides pretiosos, ut fundamenta domus quadrarentur lapidibus. Fecerunt igitur ædificatores Salomonis, et ædificatores Hiram, et Giblii, et præparaverunt lapides, et ligna ad ædificandum templum.

3 Reg. 6. 1. Anno igitur quadringentesimo octogesimo exitus filiorum Israel de terra Ægypti, mense Zif, qui est secundus, ipse ædificare cœpit templum Domino. Templum autem quod ædificavit rex Salomon Domino, habebat in longitudine sexaginta cubitos, et in latitudine viginti cubitos, et in altitudine triginta cubitos. Porticus autem ante templum habebat in longitudine cubitos viginti, secundum latitudinem templi: in latitudine vero decem cubitos ante templum. Fecitque templo fenestras obliquas, et intrinsecus et extrinsecus. Ædificavit quoque parietem templi per circuitum, et domus interior habebat cubitos triginta. Et tabulatum ligneum ab humo usque ad fenestras, quæ operiebantur. Usque ad summum templi, et oraculi, et sanctuarii, fecit tabulatum per circuitum. Ædificavit quoque cellas per totum templum, habentes cubitos quinque, et tectum cedrinum templi. Et ædificavit templum, et perfecit illud: et texit tectum ejus cedrinis tabulis. Ædificavit autem

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΔΕΚΑΤΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ
ἱερέων τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Στρατεία τ̃ ἀσσυρίων βασιλέως σεναχηρίβου εἰς ἱεροσόλυμα, ⁊ πολιορκία τ̃ βασιλέως ἐζεκίου. ΚΕΦ. α.

Ως ἐφθάρη τὸ τ̃ ἀσσυρίων στράτευμα λοιμικῶς ἐν μιᾷ νυκτὶ, ⁊ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἀναζεύξας οἴκαδε, ἐξ ὑποβολῆς τ̃ τέκνων ἀπέθανεν. ΚΕΦ. β.

Ως τὸν μεταξὺ χρόνον μὴ ἱερεύσης Δρώγων ἐζεκίας ἐπλούτησε, Δρώδοχον τῆς βασιλείας μανασσῆν καταλιπών. ΚΕΦ. γ.

Οτι στρατεύσαντες ἐπ' αὐτὸν οἱ χαλδαίων ⁊ βαβυλωνίων βασιλῆς, ⁊ νικήσαντες αὐτὸν αἰχμάλωτον λαβόντες ἤγαγον εἰς βαβυλῶνα, κἀκεῖθεν ἀπολυθέντα πάλιν ἀπέλυσαν. ΚΕΦ. δ.

Ως τὴν αἰγυπτίων βασιλέα νεχάον, στρατευσάμενον ἐπὶ βαβυλωνίους, ⁊ νικήσαντα Δρὰ τῆς ἰουδαίας τὴν ὁδὸν κωλύων ὁ βασιλεὺς ἰωσίας ἠπόρησε, μάχης γ' γνομένης, τραυματίας κομισθεὶς εἰς ἱεροσόλυμα τελευτᾷ. ⁊ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰωάζιον ἀποδείξαν οἱ ἱεροσολυμῖται βασιλέα. ΚΕΦ. ε.

Ναβυχοδονοσόρου ἔ τ̃ βαβυλωνίων βασιλέως στρατιὰ εἰς συρίαν, τὸν βασιλέα ἰωακίμιον, φίλον ἑαυτῷ ποιήσασθαι ⁊ σύμμαχον. ΚΕΦ. ς.

Ως μὴ τὸν ἀναχωρήσαντα τὸν ἔ βαβυλωνίων πάλιν ἰωακίμ ⓞ ἐφρόνησε τὰ τ̃ αἰγυπτίων, ⁊ στρατεύσας ἐπ' αὐτὸν ὁ ναβυχοδονόσορ ⓞ, τὸν μὲν ἰωακίμιον ἀπέκτεινεν, ἰωακείμην δ' τὸν υἱὸν αὐτοῦ καταστήσας βασιλέα. ΚΕΦ. ζ.

Οτι μετανοήσας ⁊ στρατεύσας ἐπὶ ἱεροσόλυμα, ἐγκρατὴς ἔ ἰωακείμ γένηται, ὥστε δοῦναι ἑαυτόν. ΚΕΦ. η.

Οτως σεδεκίου τ̃ ἱεροσολυμιτῶν βασιλέα κατέστησεν ὁ βαβυλώνιος ⓞ. ΚΕΦ. θ.

Ἱεροσολύμων ἅλωσις, ⁊ ὡς ὁ ναβυχοδονόσορ ⓞ τὸν δῆμον μετῴκισεν εἰς βαβυλῶνα. ΚΕΦ. ι.

Ως ναβουχοδονόσορ ⓞ πολεμήσας, Δρώδοχον καταλιπὼν τῆς βασιλείας, τὸν υἱὸν, ⁊ ὡς καταλύσας ἡ τούτων ἀρχὴ τὸ κύρος ἔ πρώτων βασιλέων, καὶ ὅσα συνέβη τοῖς ἰουδαίοις ὑπ' ἐκείνοις, ὥστε καὶ τοῖς βαβυλωνίοις. ΚΕΦ. ια.

HÆC IN DECIMO JOSEPHI HISTORIARUM DE ANTIQVITATE JUDAICA LIBRO CONTINENTUR.

Senacheribi Aſſyriorum regis expeditio Hieroſolymitana, & Ezeciæ regis oppugnatio. CAP. I.

Qvod Aſſyriorum exercitus una nocte peſte abſumptus eſt, & qvod rex eorum domum reverſus filiorum inſidiis periit. CAP. II.

Ezecias ab infeſtatione Aſſyriorum liberatus cum aliqvamdiu vixiſſet in pace, decedens Manaſſæ filio regnum reliqvit. CAP. III.

Manaſſes a Chaldæorum ac Babyloniorum rege captus, poſt aliqvantum temporis ab eo rurſus in regnum ſuum reſtituitur. CAP. IV.

Qvomodo Nechao Ægyptiorum regi contra Babylonios per Judæam exercitum ducere volenti prohibiturus occurrerit Joſias, ac pugna commiſſa, vulneratus & Hieroſolyma reductus obierit: ejusqve filium Joazin Hieroſolymitani regem conſtituerint. CAP. V.

Nabuchodonoſorus rex Babyloniorum invadens Syriam, Joacimum ad amicitiam & ſocietatem ſuam pertraxit. CAP. VI.

Poſt diſceſſum Babyloniorum Joacimum Ægyptiorum rebus rurſum faventem Nabuchodonoſorus cum exercitu reverſus interficit, & Joachimum ejus filium pro eo regem conſtituit. CAP. VII.

Babylonius, mutata ſententia, Joachimum obſidet, deditumqve ultro captivum abducit. CAP. VIII.

Sedecias Hieroſolymorum rex à Babylonio conſtituitur. CAP. IX.

Captis Hieroſolymis, Nabuchodonoſorus populum traducit in Babyloniam. CAP. X.

De ſucceſſoribus Nabuchodonoſori, & qvod Cyrus eorum imperium in Perſas tranſtulit, & qvomodo ſe tum res Judæorum apud Babylonios habuerint. CAP. XI.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

Liber Decimus.

CAP. I.

Senacheribi Assyriorum regis expeditio Hierosolymitana, & Ezeciæ regis oppugnatio.

4. Reg. 18. EZeciæ duarum tribuum regis anno qvartodecimo Senacheribus Assyriorum rex cum instructissimo exercitu cum aggressus esset, omnesq; urbes vi cepit, qvotqvot sunt in Judæ tribu & Benjamitica. Jamqve ducturus erat Hierosolyma, cum ad illum venit legatio, imperata facturum, & tributa soluturum promittens. Senacheribus vero, auditis legatis, decrevit, omisso bello, postulata regis admittere, & pollicitus est, si argenti talenta trecenta, auri triginta accepisset, pacatum se abiturum, jurejurando interposito, qvod ab omni injuria temperaturus esset. His persvasus Ezecias, exhaustis thesauris, mittit eam pecuniam, ratus, hoste remoto, posthac sine periculo se regnaturum. Accepit Assyrius pecuniam, sed pacta non præstitit: nam profectus ipse cum copiis contra Ægyptios & Æthiopes, Rapsacen ducem cum duobus aliis ád continuandum Hierosolymitanum bellum reliqvit. collegarum nomina erant Tharata & Anacharis. ut vero, admoto mœnibus exercitu, castrametati sunt, per nuncium postulaverunt, ut Ezecias ad se prodiret in colloqvium, ille, qvod sibi metueret, prodire nolens, tres intimos amicos misit, Eliacimum procuratorem, & Somnæum, & Joachum à commentariis. hi cum prodiissent, ante duces constiterunt. qvos intuitus Rapsaces jussit regi suo referre hæc: qvod magnus rex Senacheribus scire vult, qvo fretus dominum suum refugiat, & obedire nolens exercitum in urbem non recipiat. an forte Ægyptiis,

Κεφάλαιον ά.

Στρατία τῶ ἀσσυρίων βασιλέως συναχηρίβ εἰς ἱεροσόλυμα καὶ πολιορκία τῶ βασιλέως ἐζεκίε.

ΕΖΕΚΙΟΥ τῶ δύο φυλῶν βασιλέως, πέμπτον ἤδη καὶ δέκατον ἔτος τῶ ἡγεμονίας ἐχοντος, ὁ τῶ ἀσσυρίων βασιλεὺς συναχηρίβ ἐλθὼν οἶκεμα, στρατιὰ μὴ πολλὴς παρασκευῆς ἐπ' αὐτόν. καὶ κρατῶν τε ἁπάσας αἱρεῖ τὰς πόλεις τὰς τῆς ἰουδα φυλῆς, καὶ βενιαμίτιδος, μέλλοντος δὴ ἄγειν τὴν δύναμιν ἐπὶ ἱεροσόλυμα, φθάνει πρεσβεία παρ' αὐτῶ πρὸς αὐτὸν, καὶ παρακλῆσις, καὶ φόρον ὑπὲρ ἀφέξεως πλέον ἐπιτιθεμένου. συναχηρίβος δὲ μαθὼν τὰ παρὰ τῶν πρέσβεων, ἐγὼ μὴ πολεμῶν, ἀλλὰ τῶν ἀξίωσιν παρασκευῆς, καὶ δέγομαι μὲν τάλαντα τριακόσια, χρυσοῦ δὲ τριακόντα λαβών, φίλος ἀναχωρῶν ὤμοσεν, πίστις ὅρκος τοῖς πρέσβεσι παρασχών, ἢ μὲν ἀδικήσας μηδὲν αὐτὸν ἅπαξ ἀναγκάσῃ. ὁ δὲ ἐζεκίας πρεσβείας, καὶ κενώσας τοὺς θησαυροὺς, πέμπει τὰ χρήματα, νομίζων ἀπαλλαγήσεσθαι δὲ πολεμίου, καὶ δὲ οὐκ ἔτι βασιλέως ἀγαθοῦ. ὁ δὲ ἀσσυρίων λαβὼν τοῦτα, τῶν μὲν ὡμολογημένων οὐδὲν ἐφρόντισεν, ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἐστράτευσεν ἐπ' αἰγυπτίους, καὶ αἰθίοπας, τὸν δὲ στρατὸν ἀφῆκεν μὴ πολλὴς ἰσχύος· ὃν καὶ δυσὶν ἄλλοις τῶν ἐπὶ πλείστα καταλιπὼν, παρῆσαν τὰ ἱεροσόλυμα. τούτων δὲ τὰ ὀνόματα, θαρθὰκ καὶ ἀνάχαρις ἦν. ὡς δὲ ἐλθόντες πρὸ τοῦ τείχους ἐστρατοπεδεύσαντο, πέμψαντες πρὸς τὸν ἐζεκίαν, ἠξίουν αὐτὸν ἐλθεῖν εἰς λόγους. ὁ δὲ, αὐτὸς μὲν οὐ θελίας ἀπέστειλε, τρεῖς δὲ τοὺς ἀναγκαιοτάτους φίλους αὐτῶ ἐξέπεμψε, τὸν τῆς βασιλείας ὑπέρτροπον ἐλιακείμον ὄνομα, καὶ συμναῖον, καὶ ἰωάχαν τὸν ὑπὲρ τῶν ὑπομνημάτων. ὅτε μὲν οὖν προσελθόντες αὐτοῖς τοῦ ἡγεμόνος τῶ στρατιᾶς τοῦ ἀσσυρίων ἔφησαν. θεασάμενος δὲ αὐτοὺς ὁ στρατηγὸς ῥαψάκης, ἐπέλαβεν ἀπελθόντας ἐζεκία λέγειν. ὑπὲρ βασιλεὺς μέγας συναχηρίβ πυνθάνεται αὐτοῦ τίνι πεποιθὼς φευγὰ θεραπεύειν αὐτὸν, καὶ ἀκροᾶσθαι μὴ θέλει, καὶ τῶν στρατιᾶν αὐτοῦ ἀ δέχεται τὴν πόλιν. ἢ ἄρα τὸν αἰγυπτίους, τῶν

rediit ex cauſa tali. Multum temporis contrivit in apparanda oppugnatione Peluſii: jamqve aggerem pene mœnibus æqvaverat, & videbatur aſſultum propediem facturus, cum audivit adventare Tharſicem regem Æthiopum, Ægyptiis laturum ſuppetias, & per deſertum copias ducere, ut improviſus adoriatur Aſſyrios. Territus igitur hoc rumore Senacheribus propere inde cum ſuis abiit. Herodotus autem hunc contra Vulcani ſacerdotem bellum geſſiſſe dicit, nimirum qvod idem & rex eſſet & ſacerdos. Oppugnans, inqvit, Peluſium, hac de cauſa obſidionem ſolvit. II. Rex Ægyptius imploravit opem ſui numinis: quod exoratum magnum Arabi incommodum attulit. nam & in hoc erat, quod pro Aſſyrio ſcribit Arabem. Una, inqvit, nocte murium vis tanta extitit, ut hoſtium arcus & reliqva arma corroderent: qvo factum eſt, ut exarmatus rex à Peluſio ſuum exercitum abduceret. Beroſus autem Chaldaicarum rerum ſcriptor Senacheribi regis meminit: & qvod apud Aſſyrios regnaverit, totamqve Aſiam atqve Ægyptum bello infeſtaverit, his verbis narrat:

CAP. II.

Quod Aſſyriorum exercitus una nocte peſte abſumptus eſt, & qvod rex eorum domum reverſus filiorum inſidiis periit.

SEnacheribus autem ab Ægyptiaco bello revertens offendit ibi exercitum, qvem ſub Rapſacis imperio reliqverat. peſte divinitus immiſſa deletum, prima nocte, poſteaqvam urbem oppugnare cœperat, abſumptis cum ducibus & tribunis centum octoginta qvinq; millibus militum. qua clade territus, & de reliqvis copiis ſollicitus, maximis itineribus in regnum ſuum contendit ad regiam, quæ Ninus dicitur. Ubi paulo poſt per inſidias ſeniorum è filiis ſuis, Adramelechi & Selennari, vitam amiſit, occiſus in ipſo templo Araſci, qvem præcipuo cultu dignabatur. quibus ob parricidium à popularibus pulſis, & in Armeniam fugientibus, Aſſarachodas minor filius in regnum ſucceſſit. Atqve hic fuit hujus expeditionis exitus.

CAP. III.

Ezecias ab infeſtatione Aſſyriorum liberatus, cum aliqvamdiu vixiſſet in pace, decedens Manaſſe filio regnum reliqvit.

III. 4. Reg. 20. EZecias autem præter omnem opinionem liberatus periculo, vota pro incolumitate Deo perſolvit, qvandoqvidem manifeſtum erat hujus ſolius ope hoſtem partim peſte deletum, partim metu ſimilis exitii ab oppugnatione urbis abſteritum. Dumqve totus circa Dei cultum occupatur, paulo poſt in gravem morbum incidit, ita ut a medicis pro deplorato haberetur, nec amicis quidqvam melius ſperantibus: nec tam vitæ periculum angebat regem, quam qvod, ſine liberis decedente, generis ſucceſſio in eo deficere videbatur, & regnum ſine legitimo hærede futurum.

Α ἄπρακτος ἀνεχώρησεν ἐπ' οἴκε, δι' αἰτίαν τοιαύτην. πολὺς αὐτῷ χρόνος ἐγίνετο περὶ τὴν πηλουσίαν πολιορκίαν, καὶ τὰ χώματα ἤδη μετεώρων ὄντων ἀπὸ τοῦ τείχεσι ἦλθε, καὶ ὅσον ἔπω μέλλοντος προσβαλεῖν αὐτοῖς, ἀκούει τὸν Αἰθιόπων βασιλέα Θαρσικὸν πολλῷ, ἄγοντα δυνάμιν ὅτι συμμαχίαν τοῖς Αἰγυπτίοις ἥκειν, διεγνωκότα ποιήσασθαι τὴν πορείαν διὰ τῆς ἐρήμου, καὶ ἐξαίφνης ἐπὶ τὸν στρατὸν ἐμβαλεῖν. Ταραχθεὶς οὖν
Β ὑπὸ τούτων ὁ βασιλεὺς συναχήριβος, ὅτι τὸν ἱερέα τοῦ Ἡφαίστου στρατῷ παρῆν ἐλεγεν, ὡς ἦν ὁ βασιλεὺς ὅτι τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα ἐλθὼν ἱερέα ὄντα τοῦ Ἡφαίστου. πολιορκῶν γὰρ τὸ πηλούσιον, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν ἐξ αἰτίας τοιαύτης, ἤρξατο δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων τοῦ θεοῦ, ὧ ὠνόμαζον Σέθωνα, ἐ θεὸς, πλημμελῶν ἐνοικήσαι τοῦ ἄραβι. πλανᾶται γὰρ ὅτε ἡρόδοτος οὐκ ἀσυρίων λέγων τὸν βασιλέα, ἀλλ' ἄραβων. μυῶν γὰρ πλῆθος
C φησὶ μιᾷ νυκτὶ τὰ τόξα καὶ τὰ λοιπὰ ὅπλα διαφαγεῖν τῶν ἀσυρίων. καὶ διὰ τοῦτ', μὴ ἔχοντα τὰ τόξα τοῦ βασιλέα, τὴν στρατιὰν ἀπάγειν ὅπου ἔ πλησίον. καὶ ἡρόδοτος μὲν ἔτως ἱστορεῖ. Βηρωσσὸς δ' ὁ τὰ χαλδαϊκὰ συγγραψάμενος, μνημονεύει ἔ βασιλέως ἔ συναχηρίβου, καὶ ὅτι τῶν ἀσυρίων ὑπῆρχε, καὶ ὅτι μετὰ ἐπεστράτευσε τὴν ἀσίαν καὶ τὴν αἴγυπτον, λέγων ἔτως.

Κεφάλαιον β.

D Ὡς ἐφθάρη τὸ τῶν ἀσυρίων στράτευμα λοιμικῶς ἐν μιᾷ νυκτὶ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἀναζεύξας οἴκαδε ἐξ ἐπεξελθὼν τῶν τέκνων ἀπέθανεν.

ΥΠοστρέψας ὁ συναχήριβος ἀπὸ τῶν αἰγυπτίων πολέμων ἐπὶ τὰ ἱεροσόλυμα, καταλαβὼν ἐκεῖ τὸν τοῦ στρατηγοῦ φανεῖσαν δύναμιν, ἔ θεῷ λοιμικῷ ἐνοσηφθαντος αὐτοῦ τοῦ στρατεύματος, καὶ τῶν πρώτων τῶν πολιορκίας νύκτι, διαφθειρόντος μυριάδες ὀκτὼ καὶ δέκα καὶ πεντακισχίλιοι σὺν ἡγεμόσι καὶ ταξιάρχαις ὑπὸ ταύτης τῆς συμφορᾶς εἰς φόβον καὶ δεινὸν ἀγωνίαν καταστᾶς, καὶ δείσας μὴ ἐπὶ τοῦ στρατοῦ παντὸς, φεύγει μὲ τῆς λοιπῆς δυνάμεως εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν εἰς τὴν νίνου μετεπορεύθησεν. καὶ διατρίψας ἐν ταύτῃ ὀλίγον χρόνον, δολοφονηθεὶς ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων παίδων ἀδραμελεχὲ καὶ σελεννάρ, πλάστα τὸν βίον, καὶ ἀνετέθη, τοῦ ἰδίου ναοῦ φάσκη λεγομένου. καὶ οἱ μὲν φυγάδες γενεῖς ὅπου τοῦ φόνου ἔ πατρὸς ὑπὸ τῶν πολιτῶν
F εἰς τὴν ἀρμενίαν ἀπῆραν. διαδέχεται δὲ τὸ βασιλείαν συναχηρίβ ἀσαραχόδδας. καὶ τὸ μὲν τῆς ἀσυρίων στρατιᾶς τῆς ὅπι τὸς ἱεροσολυμίτας τέλος, τοιοῦτον σωέβη γενέσθ.

Κεφάλαιον γ'.

Ὡς τὸ μεταξὺ χρόνον μὲ εἰρήνης διάγων ἐξεκίας ἐπλεύτησεν, διαδοχον τῆς βασιλείας μανασσῆν καταλιπών.

ΕΖεκίας δὲ ὁ βασιλεὺς ὡς προσδόκησε ἀπαλλαγὴς τοῦ φόβων, χαρισηρίως σὺν ἅπαντι τῷ λαῷ θυσίας ἐπιτέλεσε τῷ θεῷ, μηδεμιᾶς ἄλλης αἰτίας τὸ πολεμίων, τὸς μὲν διαφθειρούσης, τὸς δὲ φόβῳ τὸ ἐμοίως πλάστης ἀπαλλάξασης ἀπὸ τῶ ἱεροσολυμιτῶν, ἢ τὸ συμμαχίας τὸ ἀπὸ ἔ θεῦ. πίστη δὲ χρησάμενος αὐτοῦ, καὶ φιλοτιμία πρὸς τὸν θεὸν, μετ' ὀλίγον, νόσῳ χαλεπῇ περιπεσὼν, ἀπήγγειλε μὲν τοῦ τῶν ἰατρῶν. χρήσιν δὲ οὐδὲ αὐτοῦ οὐδὲν προσδοκῶν ὠφελεῖ οἱ φίλοι. τῇ δὲ νόσῳ προστιθεὶς καὶ ἀθυμία δεινὴ τοῦ ἔ βασιλέως αὐτοῦ τὸ ἀπαιδίαν λογιζομένου, καὶ ὅτι μέλλοι πλάστᾶν ἐρημον καταλείπων τὸν οἶκον καὶ τὴν ἀρχὴν γνησίας διαδοχῆς.

καμνων

καίμενον οὖν ὑπὸ αὐτῆ δυσχερείας μᾶλλον ἢ ὀδυρόμενον ἱκέτευσε τὸν θεὸν οὕτω ζωῆς ὀλίγον προστιθοῦναι μέτρα τινῶν χρόνου, καὶ μὴ πρότερον ἢ παῖδα τινῶν γενέσθαι, τὴν ψυχὴν αὐτῷ ἐκλιπεῖν. ἐλεήσας δ' αὐτὸν ὁ θεὸς, καὶ τὸ αὐτίκα ἀποδεξάμενον, ἐπὶ μὴ λίαν τὸ μέλλειν στρεφόμενον τὸν βασιλικὸν ἀγαθῶν ὠδύρετο τὴν ὑπολειπομένην τελευτὴν, ὅτι στέρεσθαι ζωῆς οὕτω δεήσειη φθάσαντα, ἀλλὰ καὶ παῖδας αὐτῷ γνησίους τοὺς ἀποδεξομένους τὴν ἡγεμονίαν ἐκείνου, πέμψας Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, ἐκέλευσε δηλοῦν αὐτῷ ὅτι θεραπεύει τὸν νόσον μὴ τρεῖς ἡμέρας, καὶ βιώσεται μετ' αὐτὴν ἔτη πεντεκαίδεκα καὶ παῖδες αὐτῷ γενήσονται. ταῦτα δὲ προφήτου φήσαντος· κατ' ἐντολὴν δὲ θεοῦ, λέγει, τὴν ὑπόθεσιν τῆς νόσου, καὶ τὸ φιλάδοξον τῶν ἐπιχειρημάτων ἀπιστῶν, σημεῖόν τι καὶ πρόσταξιν ἤτει παῖσαι τὸν Ἡσαΐαν, ἵνα αὐτῷ πιστεύσῃ λέγοντι ταῦτα γενήσεσθαι θεοῦ δὲ θεοῦ. τοῦ δὲ φιλάδοξα καὶ μείζονα τῶν ἐλπίδων, τοῖς ὁμοίοις πιστεύσαντος ἐρωτήσαντος δὲ αὐτὸν, τί βάλῃ σημεῖον γενέσθαι, τὴν ἡλιακὴν ἠξίωσεν, ἐπειδὴ σκιὰν δέκα βαθμοὺς κατακλίνας ἤδη πεποίηκεν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὅπως τὸν αὐτὸν ἀναστρέψαι τόπον ποιήσας αὐτὴν πάλιν φθάσαι. ὁ δὲ προφήτης τὸν θεὸν παρακαλέσαντος, ὡς τὸ σημεῖον δεῖξαι τῷ βασιλεῖ, ἰδὼν ὅπερ ἤτησεν, δῦναι λυθεῖσαν τῆς νόσου, ἀνέβη εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ τῷ θεῷ προσκυνήσας, δεηθεὶς ἐποιήσατο. ἐν τάχει τῷ χρόνῳ, σωθεῖσαν τὴν τοῦ βασιλέως ἀρχὴν ἐπὶ μηδὲν καταλυθεῖσαν. δηλώσω δὲ περὶ τούτων ἐν ἑτέροις. ὁ δὲ τῶν Βαβυλωνίων βασιλεὺς, Βαλάδαν ὄνομα, πέμψας πρὸς τὸν ἐζεκίαν πρέσβεις δῶρα κομίσοντας, σύμμαχόν τε αὐτὸν εἶναι παρεκάλει καὶ φίλον. ὁ δὲ τοὺς πρέσβεις ἡδέως ἀποδεξάμενος, καὶ ἑστιάσας, καὶ τοὺς ἡγεμόνας ἐπιδείξας αὐτοῖς, ἔτι τε ὅπλων πλῆθος ἐπιδείξας, καὶ τὴν ἄλλην πολυτέλειαν ὅσην ἐν λίθοις εἶχε καὶ χρυσῷ δῶρά τε δοὺς κομίζειν τῷ Βαλάδᾳ, πρὸς αὐτὸ ἀπέλυσεν. ἡσθεὶς δὲ προφήτης πρὸς αὐτὸ ἀφικνεῖται, καὶ πυνθανόμενος πόθεν εἶεν οἱ παρόντες, ἐκ Βαβυλῶνος ἔλεγε πλῆθος βασιλέως ἐλθεῖν αὐτούς. ἐπιδεῖξαι δὲ πάντ' αὐτοῖς, ὅπως εἶδον τὴν πόλιν καὶ τὴν δύναμιν, ἐκ τούτου ἐσκοπεῖτο, σημαίνειν ἔχοντα τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ προφήτης ἐπυνθάνετο, ἐάν τι λέγῃ ὡς μετ' ὀλίγον χρόνον εἰς Βαβυλῶνα σὺν ὅπλοις μεταπεμπόμενον τὴν πόλιν, καὶ τοὺς ἐνοίκους δοῦναι καθοπλισμένους, καὶ ἀποπλέουσιν τῷ ἄνδρας εἶναι, τῷ Βαβυλωνίῳ δεδιόσι τὸν βασιλεῖ. ταῦτα γὰρ προεῖδεν ὁ θεός. ὁ δὲ ἐζεκίας λυπηθεὶς ὅτι τοῖς ἱερομένοις, ἔφη μὲν οὐκ ἂν βάλεσθαι τοιαύτας συμφορὰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ πεπεισθεὶς. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἦν δυνατὸν τὰ τοῦ θεοῦ δεδογμένα μεταβαλεῖν, ἤυχετο μέρος τῆς αὐτοῦ ζωῆς ἐφίλιον ἀπάρξαι. μνημονεύει δὲ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως Ἐαλάδα Βηρωσσός. ὧν δὲ ὅτι ὁ προφήτης ὁμολογουμένως θεοῦ καὶ θαυμαστὸν τὴν ἀλήθειαν, πιστεῦσαι τῷ μηδὲν ὅλως ψεύδεσθαι, ἄπαντα ὅσα προεφήτευσεν ἐγγράψας βίβλοις, κατέλιπεν οὐκ εἰς τέλος γνωρισθησόμενα τοῖς αὐτοῦ ἀνθρώποις. καὶ οὐκ ἐστὶ μόνος ὁ προφήτης, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι δώδεκα τὸν ἀριθμὸν τὰ αὐτὰ ἐπίστευσεν. καὶ πᾶν ὅτι ἀγαθὸν ἢ τὸ φαῦλον γένεται παρ' ἡμῖν, καὶ τὰ ἐκείνων ἀποβαίνει προφητεύσαντα. ἀλλὰ τούτων μὲν αὖθις ἐξαγγελοῦμεν ἕκαστον. ὅπως δὲ ὀνομαστὸν ἡμῖν χρόνον ὁ βασιλεὺς ἐζεκίας καὶ πάντα ὅσον ἐν εὐδαιμονίᾳ διῆγεν, τελευτᾷ πεντηκοστὸν μὲν καὶ τέταρτον ἔτος τῆς ζωῆς διανύσας, ἐκατὸν δὲ βασιλεύσας καὶ ἐνιαυτούς.

hoc igitur mœrore potiſſimum confectus, ſupplex cum lacrymis Deum rogavit, ut tantiſper differretur vitæ terminus, donec procrearet ſobolem, néve nondum factus pater eximeretur numero viventium. Miſertus autem Deus, idq; eo libentius, quod non ſibi doleret regni voluptates adimi, ſed ſucceſſorem tantum germanum principatus qværeret, miſſo ad eum propheta Eſaia, juſſit nuntiari, qvod poſt triduum morbũ evaderet: & ſupervivens annos 15. non, niſi relicto hærede filio, decederet. Hæc cum propheta ita, ut juſſus erat, ad regem perferret, ob magnitudinem morbi & inopinatum nuncium dubitans, prodigioſum aliqvod ſignum ab Eſaia poſtulat, ut certo poſſet credere, miſſum illum ad ſe a Deo nuncium. quæ enim ſupra ſpem & rationem eſſe videntur, eorum ſolet hoc pacto confirmari veritas. Et rogante propheta, qvodnam ſignum exhiberi ſibi poſtulet, voluit, ut quando umbra in ſuo ſolario jam ad decimam lineam proceſſerat, per totidem lineas reverti eam faceret. Et cum Deus hoc dediſſet prophetæ precibus, viſo ita, ut voluit, tam inſigni prodigio, confeſtim receptâ ſanitate, ad templum aſcendit, &, adorato Deo, vota perſolvit. Circa eadem ferme tempora imperium Aſſyriorum per Medos diſſolvi contigit, de qvo dicemus alibi. Babyloniorum autem rex Baladas, miſſis ad Ezeciam legatis, cum muneribus, invitavit eum ad ſocietatem & amicitiam. Ille, exceptis legatis comiter, & convivio regali adhibitis, theſauros etiam oſtendit, & apparatum armorum, & quicquid precioſum auro conſtabat ac gemmis: atqve ita cum donis remiſit ad Baladam. Aditus deinde ab Eſaia, rogatusqve, qvinam eſſent, qui venerant: ait, è Babylone miſſos à rege veniſſe: oſtenditſeqve ſe illis omnia, ut, viſis diviciis, colligentes ex his ipſius potentiam, regi ſuo renunciare poſſent certius. tum propheta reſpondens: Scito, inquit, qvod hæ divitiæ paulo poſt transferentur in babyloniam, & poſteri tui, viriditate amiſſa, eunuchi ſervient regi Babylonio. Hæc enim prædicit dominus. Ezecias contriſtatus hac prædictione, ait ſe qvidem malle gentem ſuam in eam calamitatem non incidere, ſed qvando aliter viſum ſit Deo, precari, ut ſaltem ipſe poſſit in pace, quod reliqvum vitæ, exigere. Hujus quoque Baladæ Babyloniorum regis Beroſus meminit. Cæterum propheta hic, cum eſſet divinus, & usqve ad miraculum veridicus, certus ſe nihil a vero alienum dixiſſe, omnia ſua vaticinia ſcripto tradita reliqvit poſteris, ut ex eventu certitudo eorum poſſet intelligi. nec hic ſolus id fecit, ſed alii præterea duodecim: & quicquid vel mali vel boni nobis evenit, totum illorum reſpondet oraculis. ſed hos alias ſingillatim percenſebimus.

Ezecias porro, cum, quantum jam diximus, ſupervixiſſet in pace, obiit poſt annum vitæ qvartum & qvinqvageſimum, regni vero nonum & vigeſimum. IV.

CAP. IV.

Manasses à Chaldæorum ac Babyloniorum rege captus, post aliquantum temporis ab eo rursum in regnum suum restituitur.

4. Reg. 21. HUjus successor Manasses filius, ex matre Achiba Hierosolymitana cive natus, omissis paternis studiis, contrarium vitæ institutum tenuit, nullam impietatem prætermittens, sed per omnia iniqvitates Israelitarum imitans, qvos Deus propter peccata perdidit. ausus est etiam scelestus templum Dei profanare, atqve adeo totam urbem & reliqvam ditionem qvam late patuit. Exorsus enim à Dei contemptu, in omnes, qvotqvot erant in Hebræis, justos grassabatur cædibus, ne prophetis quidem cruentas manus abstinens. nam & ex horum numero per singulas dies aliqvem afficiebat supplicio, ut Hierosolyma inundarentur sangvinibus. His tam nefariis facinoribus concitatus Deus ad iracundiam, mittebat unum post alium prophetam ad regem simul atqve populum, per qvos easdem illis cóminabatur calamitates, qvas propter contemptum religionis fratres ipsorum Israelitæ aliqvanto ante perpessi fuerant. At illi nolentes fidem habere illorum sermonibus, per qvos moniti, si paruissent, imminentia mala vitare poterant, re tandem veritatem eorum experti sunt.

V. Cum enim in eisdem perseverarent moribus, hostem illis Deus immisit regem Chaldæorum & Babyloniæ. is, misso in Judæam exercitu, regionem totam depopulatus, Manassem qvoqve dolo interceptum & abductum, perpetuo pœnæ habuit obnoxium. Tum demum miser malo suo doctus admissam culpam agnovit, &, ut hostem humanum ac clementem experiretur, a Deo precibus petiit. Nec Deus se præbuit inexorabilem, sed misertus exaudiit supplicem: qvem post aliqvantum temporis spatium Babylonius domum remissum in pristinum principatum restituit. Cæterum clementia victoris postliminio reversus Hierosolyma, dedit operam, si posset, abolere priorum peccatorum etiam memoriam, mutatis moribus, totus conversus ad religionis studia. Nam & urbem lustravit, & templum consecravit denuo: & in reliqvum totus fuit in eo, ut gratitudinem Deo posset approbare, &, qvoad viveret, ejus retinere benevolentiam. Idem facere populum qvoqve docuit, memor, in qvale incidisset infortunium ob perperam administratam rempublicam. Adornato etiam altari, ex præscripto Moysis solennes obtulit super eo victimas. Restitutis in veterem statum religionis ritibus, ad munienda Hierosolyma curam transtulit, ita ut, reparatis antiquis mœnibus, nova illis circundaret, & turres excitaret altissimas, suburbanasqve arces cum aliis necessariis, tum in primis commeatibus muniret. Adeoqve in melius mutatus est, ut, ex qvo Deũ colere cœpit, toto vitæ tempore prædicatus sit beatissimus. Cumq; vixisset annos sexaginta septẽ in vivis esse desiit, exactis in regno annis qvinque & qvinquaginta. Sepultus est in hortis propriis: regnum excepit

Κεφάλαιον δ'.

Οπι στρατεύσαντις ὅπι τὸν μανασσῆν οἱ χαλδαίων ὁ βαβυλωνίων βασιλεὺς αἰχμάλωτον αὐτὸν ἤγαγον, καὶ μὴ πολὺ χρόνον εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν πάλιν ἀπέλυσαν.

Διαδεξάμενος δὲ τὴν βασιλείαν ὁ παῖς αὐτοῦ μανασσῆς ἐκ μητρὸς ἀχιβᾶς τὸ σῶμα πολιπόδ- γνους, ἀπέρρηξε μὲν αὐτὸν τῶν πατρῴων δογμάτων, καὶ τὴν ἐναντίαν ἐτράπετο, πᾶν εἶδος πονηρίας ὑποδεξάμενος· ἐν τῷ τρόπῳ, καὶ μηδὲν αἰσχρὸν ὑπολειπών, ἀλλὰ μιμούμενος τὰς τῶν ἰσραηλιτῶν ὑβρεις ἀνομίας, οἱ εἰς τὸν θεὸν ἐξαμαρτάνοντες ἀπώλοντο. μιαίνει δὲ καὶ τὸν ναὸν ἐπάλληλος ὁ θεὸς, καὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν ἅπασαν. διὸ δὴ τῆς εἰς τὸν θεὸν καταφρονήσεως ὁρμώμενος, πάντας ὡμῶς τοὺς δικαίους τοὺς ἐν τοῖς ἑβραίοις ἀπέκτεινεν. ἀλλ' οὐδὲ τῶν προφητῶν ἐφείσατο φοβῶν. καὶ τινων δέ τινας καθ' ἡμέραν ἀπέσφαζεν, ὡς τοῦ αἵματι ῥεῦσαι τὰ ἱεροσόλυμα. λαβὼν οὖν ὀργὴν ὅπι τούτοις ὁ θεὸς, πέμπει προφήτας πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὸ πλῆθος, δι' ὧν αὐτοῖς ἠπείλησε, τὰς αὐτὰς συμφορὰς ἃς σωθῆναι προεπισῶν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν ἰσραηλίτας εἰς αὐτὸν ἐξυβρίζοντας. οἱ δὲ τοῖς μὲν λόγοις οὐκ ὀπίσθιον παρ' ὧν ἠδύναντο κερδήσαι τὸ, μηδενὸς πιστωθῆναι κακὸν· τοῖς δ' ἔργοις ἐμαθον ἀληθῆ τὰ τῶν προφητῶν. ὡς γὰρ τοῖς αὐτοῖς ἐπέμενον, πόλεμον ἐπ' αὐτοὺς ἐκίνει, τῶν τε βαβυλωνίων καὶ χαλδαίων βασιλέως, ὃς στρατείαν ἐπεμψεν εἰς τὴν ἰουδαίαν, τήν τε χώραν ἐλεηλάτησε, καὶ τὸν βασιλέα μανασσῆ, δόλῳ λαβόντα καὶ πρὸς αὐτὸν ἀχθέντα, πρὸς ὃν ἐβούλετο τιμωρίαν ἔσχεν ἀπροσδόκητον. ὁ δὲ μανασσῆς, τῶν συνήθων ἐν οἷς κακοῖς ἦν, καὶ πάντων αὐτὸν ἑαυτὸν νομίζων, ἐδεήθη τοῦ θεοῦ θεραπεῦσαι αὐτῷ φιλάνθρωπον καὶ ἐλεήμονα τὸν πολέμιον. χαρίζεται δὲ τῆς ἱκεσίας ἐπακούσας ὁ θεὸς αὐτῷ. καὶ πάλιν εἰς τὴν οἰκείαν ὁ μανασσῆς ἀποκατελθὼν ἐκ τοῦ βαβυλωνίων βασιλέως ἀνασώζεται· γνόμενος δὲ εἰς τὰ ἱεροσόλυμα τῶν μὲν πρὸ αὐτοῦ ἁμαρτημάτων θεὸν ἱλεοῦται τὸν θεὸν καὶ τοῖς μνημείοις ἐπανέδαζε εἰ δυνατὸν αὐτῷ γένοιτο τὴν ψυχῆς ἐκβαλεῖν, ὧν μεταβολὴν ὥρμησε, καὶ πάσῃ χειρὶ θεὸν αὐτὸν θεσπεσιομενία, ὃς τὸν ναὸν ἤγνισε, καὶ τὴν πόλιν ἐκάθηρε, καὶ πρὸς μόνῳ τὸ λοιπὸν εἶναι τῷ θεῷ, χάριν τε τῆς σωτηρίας ἐκτίνειν τῷ θεῷ, καὶ διατηρεῖν αὐτὸν ὁμοίᾳ πρὸς ὅλην τὸν βίον. ταῦτα δὴ αὐτὸς πρᾶξαι τε τὸ πλῆθος ἐδίδαξε, μεμαθηκὼς ὅτι μικρὸν ἐχρήσατο συμφορᾷ, διὰ τὴν ἐναντίαν πολιτείαν. ὑποσκάσας δὲ τὸν βωμὸν, τὰς νομίμους θυσίας ἐπετέλει καθὼς διέταξε μωυσῆς. διοικήσας δὲ τὰ πρὸς τὴν θρησκείαν ἐν δέοντι τρόπῳ καὶ τῆς τῶν ἱεροσολύμων ἀσφαλείας προσενόησεν. ὡς τὰ παλαιὰ τείχη μὲν πλείοσι ὑποσκάσας αὐθις καὶ ἕτερον αὐτοῖς ὑπεβαλεν, ἀναστήσας τε καὶ πύργους ὑψηλοτάτους, τά τε πρὸ τῆς πόλεως φρούρια, τοῖς τ' ἄλλοις καὶ δὴ καὶ σιτίων πάντων εἰς αὐτὰ χρησίμων ἐχυρώτατα ποιήσας. ἀμέλει δὲ τῇ πρὸς ταῦτα μεταβολῇ χρησάμενος, ἕως τοῦ μείζονος διῆγε βίου, ὡς μακαριστὸς εἶναι καὶ ζηλωτὸς ἐκείνου δ' χρόνος λογίζομεν, ἀφ' οὗ τὸν θεὸν διαθεῖν ἤρξατο. ζήσας οὖν ἔτη ἑξήκοντα ἑπτὰ, κατέστρεψε τὸν βίον. βασιλεύσας ἔτη πέντε καὶ πεντήκοντα. καὶ θάπτεται μὲν αὐτὸς ἐν τοῖς αὐτοῦ κήποις. ὁ βασιλεὺς δὲ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ περιέρχεται ἀμώσιν. μητρὸς ἐμαλσιμης

μὴν

CAP. II.

De Sole Rege.

Sol Rex Planetarum, Solus Regnans.

Sol Rex Planetarum, Solus Regnans.

Ad Plinium.

NEMO tibi, Plini, ex his, quos nosti, quos ignoras, non ingenium, non fidem, non curam, non diligentiam, non denique omnia simul, quæ in amico desiderari possunt, abunde præstabit. Ego, quem tu tam multis laudibus extulisti, quem tam effuse commendasti, ne ipse quidem mihi satisfacio. Quæ enim ad me detulisti, quæ ego ex his, quæ ad me detulisti, collegi, quæ ipse quoque, ut ad te scripsi, quæ ipse quoque, ut ad te scripsi, quæ ipse quoque, ut ad te scrips

anno ætatis vigesimo tertio, regiam habens Hierosolymis. Hic matre natus Amethala, impiis & impuris fuit moribus.

VII. Hunc Ægyptiorum rex à bello revertens accersitum ad se in urbem Syriæ Samatham vinxit, & fratri ejus seniori, eodem patre nato, Eliacimo nomine, regnum tradidit, Joacimi nomine prius illi indito. regioni vero ejus centum argenti talentorum tributum imposuit, & unius talenti auri. atqve ita, Joacimo tributario facto, Joazum secum in Ægyptum abduxit, ubi mortuus est, cum regnasset menses tres, dies decem. Mater autem Joacimi vocata est Zabuda, nata ex oppido Abuma. hic qvoqve malitioso fuit ingenio, nec erga Deum pius, nec mitis erga homines.

A τιώσωμα, ὃς τρίτον ἦγε ἐνιαυτὸν ἤδη ἐτῶν γεγονώς. καὶ ἐτῶν μὲν ἐν ἱεροσολύμοις ἐβασίλευσε· μήτηρ δὲ μεταλλὰς, ἀσεβὴς ἦν καὶ μιαρὸς τὸ τρόπον. ὁ δὲ τοῦ αἰγυπτίων βασιλεὺς, ἐπιστρέψας ἀπὸ τῆς μάχης, μεταπέμπεται τὸν ἰωάχαζον πρὸς αὐτὸν εἰς σαμάθα καλουμένην πόλιν, ἥτις ἐστὶ τῆς συρίας, καὶ τὸν μὲν ἐλθόντα ἔδησε, τῷ δὲ πρεσβυτέρῳ αὐτοῦ ἀδελφῷ ὁμοπατρίῳ ὄντι ἐλιακίμῳ τὴν ἀρχὴν τῶν βασιλείων παρέδωκε, μετονομάσας αὐτὸν ἰωακίμον. τὴν δὲ χώραν ἐπέταξεν, ἑκατὸν ἀργυρίου τάλαντα, καὶ χρυσοῦ. καὶ τὸ μὲν ἐπιφερόμενον ἰωακίμου τὸν ἀδελφὸν τὰ χρήματα, τὸν δὲ ἰωάχαζον ἀπήγαγεν εἰς αἴγυπτον, ἐν ᾧ ἐτελεύτησεν ἐν αὐτῇ, βασιλεύσας μῆνας τρεῖς, ἡμέρας δέκα. ἦν δὲ ἰωακίμου μήτηρ, ἐκαλεῖτο ζαβούδα, ἐκ πόλεως δὲ λιβάμας. ἐτύγχανε δὲ ὢν τὴν φύσιν ἀδίκου καὶ κακοήθους, καὶ μήτε πρὸς θεὸν ὅσιος, μήτε πρὸς ἀνθρώπους ἡμερος.

CAP. VII.

Nabuchodonosorus invadens Syriam Joacimum ad amicitiam & societatem suam pertraxit.

ANno autem qvarto, ex qvo is regnare incepit, qvidam Nabuchodonosorus, apud Babylonem regno potitus, cum institutissimo exercitu Carchabesam ad Euphratem sitam petiit, bellum inferens Ægyptio Nechao, qvi tum toti Syriæ dominabatur. at ille, cognito Babylonii conatu, non contempsit hostem, sed cum validis & numerosis copiis ad Euphratem ei se opposuit. &, collatis signis, cum eo congressus, amissis multis millibus, coactus est cedere: Babylonius autem superato Euphrate, totam Syriam Peluſium usq; subegit, Judæa sola excepta. Qvarto deinde regni Nabuchodonosori anno, Joacimi vero octavo, Babylonii Judæis bellum inferunt magnis viribus, dira minantes, ni tributa pendant, qvemadmodum reliqvi Syriæ habitatores. At ille, timore svadente, pacem mercatus pecuniis, integro triennio imperata tributa persolvit.

4. Reg. 24.

VIII. Inductus deinde ad vanas spes rumoribus expeditionis Ægyptiorum contra Babylonios, & negato tributo, expectatione sua frustratus est. nam Ægyptii bellum instaurare non ausi sunt: id qvod propheta Hieremias qvotidianis monitis prædicere non destitit. frustra eos spem in Ægyptiorum præsidio ponere. Imminere enim urbi certam subversionem à Babyloniis, & Joacimo regi captivitatem. Sed hæc vaticinia, qvod nemo eis moveretur, nemini proderant. Etenim tam vulgus qvam proceres contemptim hæc audiebant, & irati male ominanti, prophetam apud regem accusabant, deposcentes eum ad supplicium. Delata demum re ad regium senatum, maxima pars, ut improvida, calculis suis eum damnavit. pauci vero qvidam sapientiores è regia prophetam dimiserunt, autoresqve fuerunt etiam aliis, ne in eum sævire pergerent. Adducebantqve rationem, non hunc solum mala urbi prædicere, sed & Michæam ante talia prædixisse, & multos alios, qvorum nemo à sui temporis regibus aliqvid esset passus, sed omnes, ut Dei vates, habiti sint in precio.

B

C

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζ.

Ναβυχοδονοσόρου στρατεία εἰς συρίαν, καὶ ὡς τὸν ἰωάκιμον φίλον ἰδίᾳ ἀναγκασεν εἶναι καὶ σύμμαχον.

ΕΤΟΥΣ δὲ αὐτοῦ τὴν βασιλείας πέμπτον ἤδη ἔχοντος, τὴν βαβυλωνίαν δέχεται παραλαμβάνει τις ναβυχοδονόσορος ὄνομα, ὃς ταχὺ τὴν αὐτὸν καιρὸν μεγάλης παρασκευῆς ὑπὸ καρχαβησὸν ἀναβαίνει πόλιν, ἐστὶ δὲ αὕτη πρὸς τῷ εὐφράτῃ, πολεμῶν διεγνωκὼς τῷ τῶν αἰγυπτίων νεχάῳ. ταχὺ τοίνυν ἀπάντα ἡ συρία. μαθὼν δὲ τὴν βαβυλωνίων παρουσίαν ἐπὶ τὴν ταχὺ αὐτοῦ στρατείαν ὁ νεχάως, καὶ δεῖσας αὐτὸς ὠλιγώρησεν. ἀλλὰ σὺν πολλῇ χειρὶ τὸν ναβυχοδονόσορον ἀμυνόμενος, ὥρμησεν ὑπὲρ τὸν εὐφράτην. συμβολῆς δὲ γενομένης ἡττᾶται, καὶ πολλὰς ἀπέβαλε μυριάδας ἐν τῇ μάχῃ. διόπερ ὁ τὸν εὐφράτην ὁ βαβυλώνιος, τὴν ἀχρὶ πηλουσίου παραλαμβάνει συρίαν πᾶσαν ἐκτὸς τῆς ἰουδαίας. ποσοστὸν δὲ ἔτη βασιλεύοντος ἤδη τὸν ναβυχοδονόσορον, ὄγδοον τῷ ἰωακίμῳ τῶν ἰουδαίων ἔχοντι τὴν ἀρχὴν, στρατεύει μὲν πολλὴν δυνάμεως ὑπὲρ τοὺς ἰουδαίους ὁ βαβυλώνιος, φόρους αὐτῶν τὸν ἰωάκιμον, ἡμπλεκήσων ἀπολλῶν. ὁ δὲ δόσας τῷ ἀπειλῇ, καὶ τῷ ἐφόδῳ ἀντιπαραλαβὼν ἀμοιβὴν τῶν χρημάτων, λύεται αὐτὸ φόρους, ὡς ἔλαβεν ὑπὲρ ἔτη τρία. τῷ δὲ τρίτῳ, στρατεύει τοὺς αἰγυπτίους ἀκούσας ὑπὲρ τῶν βαβυλωνίων, καὶ τοὺς φόρους αὐτὸ μὴ δοὺς, διεψευσθὴς ἐλπίδος. οἱ γὰρ αἰγύπτιοι πεισθέντες τῷ στρατείαν οὐκ ἐτελέσαν. ταῦτα δὲ ὁ προφήτης ἱερεμίας καθ' ἡμέραν προσυλέγων, ὡς ματαίαν τοῦ αἰγυπτίων ἐλπίσι πεποιῆσθαι, καὶ ὡς δεῖ τὴν πόλιν ταχὺ ὑπὸ βαβυλωνίων βασιλέως ἁλῶναι τὸν ἰωάκιμον τῷ βασιλεῖ χειρωθῆναι ταχὺ αὐτοῦ. ταῦτ' οὐκ ἦδεν χρήσιμον οὐκ ὄντων τῶν σωθησομένων ἐλέγετο. καὶ γὰρ τὸ πλῆθος καὶ οἱ ἄρχοντες, ἀκούοντες παρημέλουν, καὶ πρὸς ὀργὴν λαμβάνοντες τὰ λεγόμενα, ὡς οἰωνιζόμενόν κατὰ τοῦ βασιλέως τὸν προφήτην τὸν ἱερεμίαν ἠπείλουν, καὶ ὑπάγειν δίκην κατεψηφίσθαι πρὸς τιμωρίαν ἤξιον. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὠργίσθησαν τοῖς ψήφοις κατ' αὐτοῦ, οἱ δὲ ἀπήγαγον τῶν προφήτων ὀπίσω τῆς αὐλῆς, καὶ τοῖς ἄλλοις συνεβούλευσαν μηδὲν διαθολῶσαι κακὸν τὸν ἱερεμίαν. ἔλεγον γὰρ μόνον ἔσεσθαι πολεμίαν τῇ πόλει τὰ μέλλοντα, ἀλλὰ καὶ μιχαίαν πρὸ αὐτοῦ ταῦτα κατηγγελκέναι, καὶ πολλοὺς ἄλλους ὧν οὐδεὶς ταχὺ τῶν τότε βασιλέων οὐδὲν ἔπαθεν, ἀλλ' ὡς προφήτης θεοῦ τιμῆς ἔτυχε.

τότε

τούτοις καταπραΰναντες τὸ πλῆθος τοῖς λόγοις ἐρρύσαντο τῆς καταψηφισμένης αὐτῷ κολάσεως τὸν Ἱερεμίαν, ὃς ἁπάσας τὰς αὐτῷ θεοφητείας συγγραψάμενος, νηστεύοντας τοῦ δήμου, καὶ ἐκκλησιάζοντος ἐν τῷ ἱερῷ μηνὶ ἐνάτῳ τοῦ πέμπτου ἔτους Ἰωακείμου βασιλείας, ἀνέγνω τὸ βιβλίον, ἵνα πᾶσι τῶν μελλόντων συμβήσεσθαι τῇ πόλει καὶ τῷ ναῷ καὶ τοῖς ὄχλοις ἵνα σωστὰ ἦχοις. ἀκούσαντες δ' οἱ ἡγεμόνες, λαμβάνουσι παρ' αὐτοῦ τὸ βιβλίον, καὶ κελεύουσιν αὐτόν τε καὶ τὸν γραμματέα Βαρούχον ἐκποδὼν ἑαυτοὺς ποιῆσαι μή πῃ δῆλοι γένωνται. τὸ δὴ βιβλίον αὐτοὶ, φέροντες τῷ βασιλεῖ διδόασιν. ὁ δὲ παρόντων αὐτῷ τῶν φίλων, ἐκέλευσε τὸν ἑαυτοῦ γραμματέα λαβόντα ἀναγνῶναι. ἀκούσας δὲ τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ καὶ ὀργισθεὶς ὁ βασιλεὺς, διέρρηξέ τε καὶ βαλὼν εἰς πῦρ ἠφάνισε. ζητήσας δὲ τὸν τε Ἱερεμίαν καὶ τὸ γραμματέα Βάρουχον ἐκέλευσεν ἀχθῆναι πρὸς αὐτὸν κολασθησομένους. οὗτοι μὲν οὖν διεφύγοσαν αὐτοῦ τὴν ὀργήν.

A atque hoc pacto lenitis animis, diversa sentientium effecerunt, ut, revocatis suffragiis, propheta eximeretur supplicio: qui, conscriptis omnibus suis prophetiis, jejunanti populo & in templum congregato, nono mense quinti anni regni Joacimi legit eum librum, continentem, quid templo & urbi ejusque populo deberet accidere. His auditis, principes ei librum adimunt, simulque jubent tam ipsum quam ejus scribam Baruchum B è medio secedere, ut omnes lateat, ubi sint: librum vero ad regem pertulerunt, qui, præsentibus amicis, jussit scribam librum sumere & legere. quo lecto, iratus conscidit eum, & injectum in ignem exussit: jussitque Hieremiam & Baruchum ad se adduci datos supplicium. sed illi jam se iræ ejus subduxerant.

Κεφάλαιον ή.

Ὡς ναβυχοδονόσορος τὸν ἰωακεὶμον πάλιν τὸ τῶν αἰχμαλώτων φρονήσαντα ἀπέκτεινεν, ἰωακεὶμ δὲ τὸν υἱὸν αὐτοῦ κατέστησε βασιλέα.

CAP. IIX.

Nabuchodonosorus Joacimum rursum Ægyptiorum rebus studentem interfecit, & Joachimum ejus filium pro eo regem constituit.

Μετ' οὐ πολὺ δὲ χρόνον στρατεύσαντα ἐπ' αὐτὸν τὸν τῶν Βαβυλωνίων βασιλέα δέχεται, καὶ τὰ δεῖν τὰ παρὰ τοῦ προφήτου λεχθέντα τοῦτο τὸ προφήτου. τούτους οὐδὲν νομίζων πεποιηκέναι δεινὸν μηδὲ ἀποκλείσας μηδὲ πολεμήσας. εἰσελθὼν δὲ εἰς αὐτὴν, οὐκ ἐφύλαξε τὰς πίστεις, ἀλλὰ τοὺς ἀκμαιοτάτους καὶ κάλλει διαφέροντας τῶν ἱεροσολυμιτῶν αἰχμαλώτους μετὰ τοῦ βασιλέως ἰωακείμου, ὃν ἄταφον ἐκέλευσε ῥιφῆναι πρὸ τῶν τειχῶν. τὸ δὲ υἱὸν αὐτοῦ ἰωακείμον κατέστησε βασιλέα τῆς χώρας καὶ τῆς πόλεως. τοὺς δὲ ἐν ἀξιώματι τετραχιλίους ὄντας τὸν ἀριθμὸν, αὐτοὺς αἰχμαλώτους λαβὼν ἀπήγαγε εἰς Βαβυλῶνα, ἐν δὲ τούτοις ἦν ὁ προφήτης ἰεζεκιήλος παῖς ὤν. καὶ τέλος μὲν τοιοῦτον ἰωακείμον τὸν βασιλέα κατέσχε, βιώσαντα μὲν ἔτη ἓξ καὶ τεσσαράκοντα, βασιλεύσαντα δὲ τούτων ἕνδεκα. ὁ δὲ διαδεξάμενος αὐτοῦ τὴν βασιλείαν ἰωάχιμος, ὁμομήτριος μὲν νοσθὶς ἐνομα, πολίτιδος δὲ, ἐβασίλευσεν μῆνας τρεῖς ἡμέρας δέκα.

D Non multo post venientem cum exercitu Babylonium regem excipit in urbe, territus prophetæ prædictionibus. quod enim ab eo sibi non timeret, neque exclusit, nec ad bellum se paravit. At ille receptus non servavit fidem, sed florem juventutis Hierosolymitanæ una cum ipso rege interfecit: quem etiam insepultum extra mœnia jussit projici: & pro eo Joachimum filium regem urbis & regionis constituit. eorum vero, qui in aliqua dignitate fuerunt, in captivitatem abduxit Babylonem tria E millia, in quibus fuit etiam tum puer Hiezeciel. Hic finis fuit Joacimi regis, qui vixit annos triginta sex, regnavit undecim. Successor autem ejus Joachimus, natus matre Hierosolymitana, nomine Nosta, regnavit menses tres, dies decem.

Κεφάλαιον θ'.

Ὅτι μετανοήσας, ἐγκρατὴς τοῦ ἰωαχίμου ὤφθη δόντος ἑαυτὸν γένεται.

CAP. IX.

F Babylonius, mutata sententia, Joachimum obsidet, deditumque ultro captivum Babyloniam abducit.

Τὸν δὲ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέα, δόντα τὴν βασιλείαν ἰωαχίμῳ, ὤφλεκέμα ἔλαβε δεῖσας γὰρ μὴ μνησικακήσας αὐτῷ τῆς τοῦ πατρὸς ἀναιρέσεως, ἀποστήσῃ τὴν χώραν αὐτοῦ. πέμψας τιμαρὸν δύναμιν πολιορκεῖ τε ἰωαχίμον ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις. ὁ δὲ φύσει χρηστὸς ὢν καὶ δίκαιος, οὐκ ἠξίου τὴν πόλιν κινδυνεύουσαν δι' αὐτὸν ἀθωρᾶν. ἀλλὰ ἀπάρας τὴν μητέρα καὶ τοὺς συγγενεῖς, παραδίδωσι τοῖς πεμφθεῖσιν ὑπὸ τοῦ Βαβυλωνίου στρατηγοῖς ὅρκους παρ' αὐτῶν λαβὼν ὑπὲρ οὐδενὸς μητ' αὐτοὺς παθεῖν μήτε τὴν πόλιν, οἷς οὐδὲν ἐναντίον ἡ πίστις ἔμενεν. οὐ γὰρ ἐφύλαξεν αὐτοῖς Βαβυλωνίων βασιλεὺς, ἀλλὰ τοῖς στρατηγοῖς ἐπιστείλας ἅπαντας τοὺς ἐν τῇ πόλει λαβόντας αἰχμαλώτους νέους τὴν ἡλικίαν,

IX. Babylonium autem regem statim dedisse regnum Joachimo pœnituit. Verebatur enim, ne memor patris per injuriam occisi, regionem ad defectionem perpelleret. Misso igitur exercitu, Hierosolymis eum obsedit, qui cum 4. Reg. 25. G esset natura bonus & justus, non sustinuit periclitantem propter se urbem despicere; sed matrem & cognatos, missis à rege ducibus, tradidit obsides, icto in hoc cum eis fœdere, quod nec urbi mali aliqvid inferrent, nec civibus. Sed tum quoque, ne per integrum quidem annum fides servata est, Babylonio rege violante eam, & mandante per literas suis ducibus, ut omnem juventutem captivam ex urbe abducerent,

& quicquid ineſſet artificum, & vinctos ad ſe adducerent. fueruntque hi omnes decem millia numero, & octingenti triginta duo, & in his Joachimus cum amicis ac matre, qui à rege in cuſtodia ſunt habiti.

A καὶ πηχίτας, δεδεμένους ἄγειν πρὸς αὐτόν. ἦσαν δὲ οὗτοι πάντες, εἰς μυρίους ὀκτακοσίους τεσσαράκοντα δύο. ἐν τοῖς ἰωακίμου μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν φίλων. τούτους κομισθέντας πρὸς αὐτὸν ἔσχεν ἐν φυλακῇ.

CAP. X.

Sedecias Hieroſolymorum rex à Babylonio conſtituitur.

PRo Joachimo autem Sedeciam ejus patruum regem conſtituit, jurejurando aſtrictum quod nihil in ea regione eſſet novaturus, nec juvaturus Ægyptios. is erat annorum viginti & unius, cum principatum acciperet, natus eadem matre, qua frater Joacimus, ſed juſti ac decori negligens, ut qui æquales quoque circa ſe haberet impios. quin & totus populus in eandem ſolutus eſt licentiam. Quamobrem ſæpenumero Hieremias propheta illum adiit, obteſtans, ut, omiſſis impietatibus, juſtitiæ curam gereret: neve aut ducibus mentem adhiberet, quod eſſent mali plerique, aut falſis prophetis crederet, eum decipientibus, & pollicentibus non oppugnaturum amplius urbem Babylonium, vincendumque bello petitum ab Ægyptiis. hæc enim non verè dici, nec eventura eſſe unquam. Sedecias vero tantiſper dum audiebat prophetam, agnoſcebat eum vera dicere, & in rem ſuam eſſe, ſi illi fidem adhibeat: ſed per amicos rurſum depravabatur, & abducebatur à prophetæ conſiliis in diverſum quocunque vellent. Sed & apud Babylonem Jezeciel eodem tempore vaſtationem templi prædicebat, eamque prædictionem etiam Hieroſolyma transmiſit. quibus vaticiniis Sedecias hac potiſſimum de cauſa noluit credere. In cæteris enim omnibus inter ſe concinebant, quod & urbs vi capietur, & Sedecias ipſe captivus abducetur. in hoc vero diſcrepare videbatur Jezeciel, quod negaret Sedeciam viſurum Babylonem. cum Hieremias aſſeveraret, omnino futurum, ut captivum eum Babylonius rex ſecum abduceret. quare cum hic diverſa dicere eos videret, ne illa quidem vera putabat, in quibus conſentirent: etiamſi eventus omnia vera fuiſſe comprobavit, ſicut alias opportunius dicetur. Igitur cum per octo annos ſocius Babyloniorum fuiſſet, violato fœdere, ad Ægyptios defecit, ſperans, ſi cum illis vires conjungeret, Babylonium neceſſario ſuccumbere. Quo cognito, Babylonius exercitum contra eum duxit: vaſtataque regione, & occupatis arcibus ad ipſa Hieroſolyma oppugnanda acceſſit. Ægyptius autem, audito, in quibus anguſtiis eſſet Sedecias ſocius, aſſumpto valido exercitu, Judæam petiit, volens obſidionem ſolvere. At Babylonius, intermiſſa obſidione, obviam illi profectus, uno prælio victum tota Syria expulit. Mox vero, ut obſidio ſoluta eſt, pſeudoprophetæ Sedeciam deceperunt, vanum jactantes, quod à Babyloniis regi ejusque ſubditis inſtaret belli periculum,

Κεφάλαιον ί.

Ὅπως ὁ βαβυλώνιος σεδεκίαν τῶν ἱεροσολυμιτῶν βασιλέα κατέστησεν.

B ΤΟν δὲ θεῖον τοῦ ἰωακίμου σεδεκίαν, ἀπέδειξε βασιλέα, ὅρκους παρ' αὐτοῦ λαβὼν ἢ μὲν φυλάξειν αὐτῶν τὴν χώραν ἐν μηδὲν νεωτερίσειν, μὴ δὲ τοῖς αἰγυπτίοις ἀνοήσειν. σεδεκίας δὲ ἐτῶν εἴκοσι καὶ ἑνός, ἐπὶ τὴν ἀρχὴν παρέλαβεν, ὁμομήτριος μὲν ἰωακίμου δὲ καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, τῶν δὲ δικαίων καὶ δέοντος ἀμελητής. καὶ γὰρ οἱ κατὰ τὴν ἡλικίαν ἡμαυρωμένοις περὶ αὐτὸν, καὶ ὁ πᾶς ὄχλος ἐπ' ἐξουσίας ὕβριζεν ἀνῆκε. διὸ καὶ ὁ προφήτης ἱερεμίας C πρὸς αὐτὸν ἐλθὼν πολλάκις ἐμαρτύρατο κελεύων, τὰς μὲν ἄλλας ἀσεβείας, καὶ παρανομίας καταλείπειν, προνοεῖν δὲ δικαίου, καὶ μήτε τοῖς ἀνδράσιν εἶναι γὰρ ἐν αὐτοῖς πονηροὺς, προσανέχειν, μηδὲ τοῖς ψευδοπροφήταις ἀπατῶσιν αὐτὸν πεπιστευκέναι, ὡς οὐκέτι πολεμήσει τὴν πόλιν ὁ βαβηλώνιος, καὶ ὡς αἰγύπτιοι τραπήσονται ἐπ' αὐτὸν καὶ νικήσουσι. ταῦτα γὰρ οὐκ ἀληθῆ λέγειν, οὐδ' οὕτως D ὁ φίλοντα γνώσεσθαι. ὁ δὲ σεδεκίας, ἐφ' ὅσον μὲν ἤκουε τοῦ προφήτου ταῦτα λέγοντος, ἐπείθετο αὐτῷ καὶ συνῄδει πεῖσαν ὡς ἀληθεύουσι, καὶ συμφέρειν αὐτῷ πεπιστευκέναι. διέφθειραν δὲ πάλιν αὐτὸν οἱ φίλοι κἀδίηγον ὅπου δὲ προφήτου πρὸς ἅπερ ἤθελον. προεφήτευσε δὲ καὶ ἱεζεκίηλος ἐν βαβυλῶνι, τὰς μελλούσας τοῦ ναοῦ συμφορὰς, καὶ ἀκούσας ταῦτα ἐπεμψεν εἰς ἱερουσαλημ. τὰς δὲ προφητείας αὐτῶν σεδεκίας ἠπίστησεν, E ἐκ τοιαύτης αἰτίας. τὰ μὲν ἄλλα πάντα συμφωνοῦντες τοῖς προφήταις ἀλλήλοις εἶπεν συμβῆναι, ὡς τε ἡ πόλις ἁλώσεται καὶ σεδεκίας αὐτὸς αἰχμάλωτος ἔσται. διεφώνησε δὲ ἱεζεκίηλος εἰπὼν, οὐκ ἂν ψεύσασθαι βαβυλῶνα τὸν σεδεκίαν, τῷ ἱερεμίᾳ φάσκοντος αὐτῷ ὅτι δεδεμένον αὐτὸν ὁ βαβυλώνιος ἀπάξει βασιλέα. καὶ ἅμα τὸ, μὴ ταὐτὰ αὐτοὺς ἑκατέρους λέγειν, ἀλλ' περὶ ὧν συμφωνεῖν ἐδόκουν, ὡς οὐδ' ὁπωσοῦν ἀληθῆ λέγουσι γνοὺς, καὶ τι πάντα αὐτῷ κατὰ τὰς προφητείας F ἀπήντησε, ἅπερ δι' ἡμερῶν ἔσεσθαι δηλώσωμεν. τῷ συμμαχίαν καὶ τῷ πρὸς τοὺς βαβυλωνίους ὅπλα ἐπιθέσθαι κατέχων, διέλυσε τὰς πρὸς αὐτοὺς πίστεις, καὶ τοῖς αἰγυπτίοις προσέθετο κατὰ λύσειν τοὺς βαβυλωνίους ἐλπίσας, ἃ μετ' ἐκείνου ἐφρόντο. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ τῶν βαβυλωνίων βασιλεὺς, ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτὸν, καὶ τῷ χώραν κακώσας αὐτοῦ, καὶ τὰ φρούρια λαβὼν, ἐπ' αὐτὴν ἦκε τὴν τῶν ἱεροσολυμιτῶν πόλιν πολιορκήσων αὐτῷ. ὁ δὲ αἰγύπτιος ἀκούσας ἐν οἷς ἐστιν ὁ σύμμαχος αὐτοῦ σεδεκίας, ἀναλαβὼν πολλὴν δύναμιν, ἦκεν G εἰς τὴν ἰουδαίαν ὡς λύσων τὴν πολιορκίαν. ὁ δὲ βαβυλώνιος ἀφίσταται τῶν ἱεροσολύμων, ἀπαντήσας δὲ τοῖς αἰγυπτίοις, καὶ συμβαλὼν αὐτοῖς τῇ μάχῃ νικᾷ, καὶ τρέψασθαι αὐτοὺς, εἰς φυγὴν ἐξ ὅλης διώκει τῆς συρίας. ὡς δὲ ἀνεχώρησεν ὁ τῶν βαβυλωνίων βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἱεροσολύμων, ἐξηπάτησαν οἱ ψευδοπροφῆται τὸν σεδεκίαν λέγοντες, εὐτὲ τὸν βαβυλώνιον αὐτὸν ἔτι πολεμήσειν καὶ τοὺς ὁμοφύλους, εὐτε

οὔπω ἀναστῆσαι ἐκ τῆς οἰκείας εἰς τὴν Βαβυλῶνα. μὴ A quodve transferendi essent è suis sedibus in Babylonem. imo etiam captivos reddituros esse cum omnibus vasis, quibus rex templum spoliaverat. At Hieremias, adito rege, omnia vera & his contraria prænuntiat, dicens eos regem decipere, nihilque commodi sperandum ab Ægyptiis. sed, victis illis, Babylonium copias ad Hierosolyma reducturum, & qvotqvot oppugnationi ac fami superfuerint, captivos abducturum: direptisq; omnium facultatibus, & exhaustis templi divitiis, in urbem simul & templum ferro ac flammis sæviturum, nullo sacri aut profani discrimine. Et serviemus, inquit, ei posterisque ejus per annos septuaginta, à qua servitute Persæ & Medi nos eripient, extincto Babyloniorum imperio, qvorum ope dimissi, & huc reversi templum ædificabimus denuò, & Hierosolyma restituemus. Hæc dicens Hieremias plerisque persuadebat: principes verò & impii velut furiosum contemnebant. Cumq; aliquando libuisset ei natale solum Anathoth revisere, quod à Hierosolymis viginti stadiis est dissitum, quidam è magistratibus in itinere forte obvius cóprehensum detinuit, calumnians, qvod ad Babylonios vellet transfugere, propheta contra negavit, eum verum crimen afferre, sed ire se in patriam. at ille nihil ejus verbis motus, duxit eum ad magistratus in judicium, à quibus diu tortus & excruciatus servabatur ad supplicium, & aliquanto tempore coactus est vivere in his afflictionibus. Anno autem nono regni Sedeciæ, decima die mensis decimi, Babylonius rex iterum exercitum admovit Hierosolymis: & continuata per octodecim menses obsidione, modis omnibus expugnare urbem conatus est. præter externam autem oppugnationem duobus gravibus malis intus impugnabatur civitas, fame simul & pestilentia vehementer grassantibus. Interim Hieremias in carcere non quiescebat, sed clamabat ad multitudinem, apertis portis, recipiendum Babylonium: nam hoc facto servandos esse una cum totis familiis, alioquin sine remedio perituros. addebat manentibus urbe hostili ferro aut fame pereundum. qui verò ad hostem perfugerint, mortem evasuros. At principes ne malis quidem pressi audire volebant, sed irati ad regem omnia deferebant, incusabantq; prophetam ut furentem, & frangentem sibi animos, & obnunciandis calamitatibus omnem populi promptitudinem & alacritatem enervantem. illos enim paratos pugnare pro patria, hunc verò minari tristia, & dicere expugnatam urbem omnino subvertendam esse. Rex verò suopte quidem ingenio non exacerbabatur: sed ne in principum invidiam tali tempore incurreret, voluntati eorum resistens, permilit eis, ut de propheta, quicquid liberet, facerent: quo impetrato, confestim carcerem petentes, exemptum inde in quendam cœnosum puteum per funem demiserunt, ut ibi præfocatus moreretur. ille verò usque collum mersus ibi manebat, interim quidam è servis regis charioribus, genere Æthiops,

renunciat domino, quid prophetæ acciderit, dicens non recte principes ſtatuiſſe & amicos, qvod vatem in cœnum demerſerint, & graviorem, quam quæ in vinculis erat expectanda, mortem homini excogitaverint. His auditis, rex pœnitentia prioris conſilii, quod principibus prophetam in poteſtatem tradiderat, jubet Æthiopem triginta ſocios e ſuo famulitio ſibi aſſumere, funesque capere, & quicquid ad viri incolumitatem opus ſit, &, quantum poteſt, propere è puteo Hieremiam extrahere. tum Æthiops, aſſumptis, qvemadmodum juſſus erat, funibus, extractum è cœno permiſit abire liberum. Accitus deinde clam ad regem, interrogatus eſt, ecquod poſſet divinitus afferre ad rem, præſentem remedium. ille habere ſe ait, ſed neminem crediturum ſibi, aut præceptis ſuis obtemperaturum. Sed omnes, inquit, amici tui quaſi maleficum cupiunt me perdere. & ubi nunc ſunt impoſtores illi, qui negabant Babylonium amplius rediturum? Quamobrem vereor apud te veritatem promere, ne fortè in vitam meam ſavias. Sed cum rex jurejurando confirmaſſet, nec ſe illum interfecturum, nec amicos id facere paſſurum, fretus accepta fide, conſuluit, ut urbem Babyloniis dederet. ita enim, ſe interruncio, jubere Deum, ſi modo velit incolumis eſſe, & imminens periculum evadere, & cavere, ne urbs ſolo æquetur, templumque tradatur incendio. Ni faciat, ipſum fore omnium malorum cauſam tam ſibi ac ſuæ familiæ, quam univerſo populo. Tum rex, ſe quidem cupere facere, quæ vates in rem communem conſuleret: ſed timere amicos, qui jam ad Babylonios transfugerant, ne ab illis accuſatus apud regem traderetur ſupplicio, at propheta addebat illi animum, vanum eum timorem eſſe dictitans. nihil enim mali paſſurum, ſi civitatem dederet, ac ne uxores quidem ejus & liberos: manſurum etiam templum incolume. Hæc locutum Hieremiam rex dimiſit: juſſum nemini civium communicatum inter ipſos conſilium prodere, ac ne principibus quidem indicare, ſi cognito collocutos ſe eſſe, percontarentur, cur nam eſſet à rege accerſitus: ſed prætexendum, qvod venerit rogatum, ne poſthac amplius haberetur in vinculis. id quod factum eſt à propheta: volebant enim ſcire, qvanam de cauſa acceſſiſſet ad Sedeciam.

A τὸ περὶ τὸν προφήτην πάθος· ἀπήγγελε τῷ βασι-
λεῖ, φάσκων οὐκ ὀρθῶς ταῦτα τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἡ-
γεμόνας αὐτὸ πεποιηκέναι, καταπαντίσαντας εἰς βόρ-
βορον τὸν προφήτην, καὶ τὸ δεινὸν τῶν δεσμῶν θανάτῳ
προεῖπον οὕτως εὐμόρφον ὑπενεγκάντας κατ' αὐτό.
ταῦτ' ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, καὶ μετανοήσας ἐν τῷ πα-
ραδοῦναι τὸν προφήτην τοῖς ἡγεμόσιν, ἐκέλευσε τὸν
Αἰθίοπα, τριάκοντα τῶν βασιλικῶν παραλαβόντα,
ἔχοντα, καὶ πᾶν ὃ πρὸς τὴν τοῦ προφήτου σωτηρίαν
ὑπνεῖ χρήσιμον, μὴ ἀπορρήξῃ ἀνελκύσαι τὸν Ἱερεμίαν.
ὁ δὲ αἰθίοψ, πολλαχοῦ εἰς ἐπιτροχὴν, ἀνέσπασεν ἐκ τοῦ
βορβόρου τὸν προφήτην καὶ ἀφῆκεν αὐλάκιον. με-
τεπεμψάμενος δ' αὐτὸν κρυφᾷ τοῦ βασιλέως, καὶ τί
δύναται φράζειν αὐτῷ θεὸς τοῦ λαοῦ, καὶ πρὸς τὰ
παρόντα σημαίνειν ἐρωμένου. ἔχειν μὲν ἐλεγεν, οὐ πι-
στευθήσεσθαι δ' ὑπ' ἐκείνων, οὐδὲ παραινέσεις
ἀκουσθήσεσθαι, ἀλλ' ὡς δὴ μέγα κακὸν περασόμενον, ἀπο-
λέσαι διεγίνωσκεν αὐτοὺς φίλους φησί. καὶ πῶς νῦν ἔτι οἱ
τοὺς βαβυλωνίους οὐκ ἐᾷ ἡμῖν ὑπεραπιόντας φάσκον-
τες καὶ ἀπατῶντες. ἰκλαβοῦμαι δὲ νῦν γε τὴν ἀλή-
θειαν εἰπεῖν, μή με καταχρίνῃς θανάτῳ, ἃ δὲ βασι-
λεὺς, ὅρκους αὐτῷ δόντες, ὡς οὔτε αὐτὸς αὐτὸν αἱρήσῃ,
οὔτε τοῖς ἡγεμόσιν ἐκδώσει, θαῤῥήσας τε τῇ λε-
γομένῃ πίστει, συνεβούλευσεν αὐτῷ θεραπεύειν τὴν
πόλιν τοῖς βαβυλωνίοις. ταῦτα ἦν αὐτῷ τὰ ἐκ θεοῦ προ-
φητευόμενα ἐλεγε, ἐὰν βούληται σωζεσθαι, καὶ
τὸ ἐφεξῆς καὶ οὐκ ἀποφυγεῖν. καὶ μήτε τὴν πόλιν
εἰς ἐδαφος ποιῆν, μήτε τὸν ναὸν ἐμπρησθῆναι. αὐτὸν
δὲ τούτων παραίτιον ἔσεσθαι τῶν κακῶν τοῖς πολίταις,
καὶ αὐτῷ παντὶ τῷ συμφεροῦς. ἐὰ δὲ ταῦτ' ἀκούσας,
βούλεσθαι μὲν αὐτὸν ἐᾷν, πεῖθει δὲ παραινεῖ καὶ λέγει
σωτήριον αὐτῷ γενέσθαι. δεδιέναι γὰρ τοὺς αὐτομολη-
σαντας τῶν φίλων μὴ πρὸς τοὺς βαβυλωνίους, μὴ ἀπε-
λθόντες ἐπ' αὐτὸν τῷ βασιλεῖ κλαύσῃ. περιχαρὴς
γενέσθαι δ' αὐτὸν ὁ προφήτης, καὶ μάτην ἐπαινεῖν τὴν
τιμωρίαν ἐλεγε. εὐθέως γὰρ κακοῦ περιχθήσεσθαι,
πορθήσεσθαι τοὺς βαβυλωνίους, οὔτ' αὐτὸν οὔτε τὰ παι-
δία, οὔτε τὰς γυναῖκας μένειν γὰρ καὶ τὸν ναὸν ἀπορ-
ρῆξαι τὸν μὲν ἱερεμίαν ταῦτ' εἰπόντα, ὁ βασιλεὺς ἀπέλυ-
σε, προσέχειν αὐτῷ μηδενὶ τῶν πολιτῶν τὰ δόξαντα
αὐτοῖς ἐξενεγκεῖν, ἀλλὰ μὴ γὰρ τοῖς ἡγεμόσιν, εἰ μα-
θόντες αὐτὸν ἐπ' αὐτῷ μεταπεμπτὸν γενέσθαι πυν-
θάνοιντό τι κληθεὶς ἐπὶ πρὸς αὐτὸν φράζειν τι πρὸς
αὐτοὺς· ἀλλὰ σκηπτέσθαι πρὸς αὐτοὺς, ὅτι δεηθεὶς, μὴ
ἐν δεσμῷ τυγχάνειν καὶ φυλακῇ. καὶ δὴ τοῦτο πρὸς
αὐτοὺς ἔλεγε. ἐπυνθάνοντο γὰρ ἕλκοντες πρὸς τὸν
προφήτην, τί πρὸς αὐτῶν ἀφικοιτο πρὸς τὸν βασιλέα
σκηπτέσθαι. ταῦτα μὲν οὕτως ἐλεχθη.

CAP. XI.

Capta Hieroſolymis, Nabuchodonoſorus populum traducit in Babyloniam.

Κεφάλαιον ια'.

Ἱεροσολύμων ἅλωσις, καὶ ὡς ὁ ναβουχοδονόσορος τὸν
δῆμον μετῴκισεν εἰς βαβυλῶνα.

IN terea Babylonius pergebat in oppugnandis acriter Hieroſolymis, extructis aggeribus, & erectis turribus, è quibus arcebat propugnatores ſtantes in mœnibus. multos enim aggeres circumquaque excitaverat, urbis muro altitudine pares. Nec ſegniter interim defendebatur urbs, civibus nec fami nec peſti ſuccumbentibus,

Τῆς δὲ πολιορκίας τὸν ἱεροσολύμων ὁ βαβυλω-
νίων ἐπιπαμένως σφόδρα καὶ προθύμως εἶ-
χετο, πύργους τε μεγάλων οἰκοδομήσας χω-
μάτων, ἀπ' αὐτῶν ἀνέῤῥηγε τοὺς τοῖς τείχεσιν ἐφεστῶ-
τας, καὶ πολλὰ περὶ τὸν κύκλον ὅλον ἤγειρε χώματα,
τοῖς τείχεσι τὸ ὕψος ἴσα. καρτερῶς δὲ καὶ προθύμως
ἔφερον οἱ ἐντὸς τὴν πολιορκίαν. ἑκάμνεν γὰρ οὔτε
πρὸς τὸν λιμὸν, οὔτε πρὸς τὴν νόσον τὴν λοιμικὴν.

ἀλλὰ

Digitized by Google

Chaldæi Paraphrastes Onkelos, Jonathan, Hierosolymitanus, Pseudo-Jonathan, Jerusalem, Samaritanus, Hagiographorum Chaldaicus, Targum Esther, Targum Sheni, Midrasch Rabba, Midrasch Tillim, Midrasch Mischle, Midrasch Koheleth, Midrasch Echa, Midrasch Ruth, Midrasch Esther, Midrasch Chamesch Megilloth, Midrasch Debarim Rabba, Midrasch Bereschith Rabba, Midrasch Schemoth Rabba, Midrasch Wajikra Rabba, Midrasch Bamidbar Rabba, Midrasch Tanchuma, Midrasch Jalkut, Midrasch Sohar, Midrasch Ruth Chadasch, Midrasch Abkir, Midrasch Chasith, Midrasch Chadasch, Midrasch Teh

XI.

& principatum inter Iſraelitas occuparet, cum
fit è genere regio: ſecurum autem fore ab inſi-
diis, ſi eis permittat Iſmaelem clam occidere. Ve-
reri enim ſe, ne ſi ipſe inſidiis præoccupatus fue-
rit, reliquiæ Iſraelitarum in totum pereant, ille
vero reſpondit ſe non diſſimulaturum tales inſi-
dias adverſum hominem affectum à ſe beneficio.
non enim eſſe veriſimile, eum, qui in tanta inо-
piæ neceſſitate nihil mali fecerit, nunc contra
omne fas erga benefactorem tam ingratum eſſe,
ut, cui circumvento inſidiis non poſſet ſine ſce-
lere non ſuccurrere, eum ſua manu interimere
conetur. Attamen etiamſi vera eſſent, quæ de-
ferrent, emori eſſe ſatius, quam hominem, qui ſa-
lutem ſuæ fidei commiſiſſet, opprimere. Itaque
Joannes cum cæteris fruſtra hoc conatus per-
ſuadere abiit. poſt dies inde triginta venit ad
Godoliam in Maſphata Iſmael comitatus amicis
decem: ubi inter hoſpitales epulas dum ſe comi-
ter poculis invitant, hoſpitem mero gravem &
ſomnolentum advertens, cum decem illis ſociis
adortus interfecit, nec difficile fuit cæteros con-
vivas ſimiliter affectos confodere: quibus ne-
catis, adjuvante nocturno tempore, per totum
oppidum graſſati ſunt promiſcuis cædibus tam
in Judæos quam in Babylonios milites ſecuros
& paſſim dormientes. ſequenti verò die vene-
runt cum muneribus ex agris ad Godoliam cir-
citer octoginta, omnium inſcii, quæ acciderant.
qvos videns Iſmael intro vocavit ad Godoliam,
& introgreſſos, clauſo palatio, trucidavit, cada-
veraque eorum in puteum quendam, ne eſſent
conſpicua, demerſit. Soli autem ex eo numero
ſervati ſunt, qui rogaverunt, ne ſe prius
occideret, quam ei quædam occultata in a-
gris traderent, ſupellectilem & veſtes atque fru-
mentum, quibus promiſſis motus, aliquot ex eis
pepercit. plebem verò Maſphatenſem cum mu-
lieribus & pueris abduxit: & in his etiam Sede-
ciæ filias, quas Nabuzardanes apud Godoliam
reliquerat. His perpetratis, ad Ammanitarum
regem profectus eſt. Joannes autem cum cæte-
ris ducibus audita Maſphatenſium clade, & mor-
te Godoliæ, indigniſſime tulerunt, & aſſumptis
ſuis quiſque militibus, Iſmaelem hoſtiliter per-
ſecuti ſunt eumque apud fontem Hebronenſem
deprehenderunt, quibus viſis, captivi Iſmaelis
læti, rati, id quod erat, auxilium ſibi venire, o-
mnes ad Joannem tranſiverunt. Iſmael autem
cum octo tantum comitibus ad Ammanitarum
regem perfugit. Cæterum Joannes, aſſumptis,
quos Iſmaeli eripuerat, cum eunuchis & mulie-
ribus atque pueris pervenit in locum, qui Man-
dra dicitur, ibique ea die manſerunt. Volue-
runt inde proficiſci in Ægyptum, timentes
Babylonios, ne irati propter cædem præfecti,
in ea regione à ſe conſtituti, in illos ſævirent.

A ὅπως αὐτὸς ἀρχὴ τῶν ἰσραηλιτῶν, ἔναγχος ἐκ γένους
ὢν βασιλικοῦ. εὔεσθαι γε μὲν τῆς ἐπιβουλῆς ἔλεγεν
αὐτὸν, ἂν αὐτὸς ἐφθὴ κτεῖναι τὸν ἰσμαήλον ὡς οὐδενὸς
γνωσομένου. δεδιέναι γὰρ ἔφασκον μὴ φονευθεὶς αὐτὸς
ὑπ' ἐκείνου, παντελὴς ἀπώλεια γένηται τῶν ὑπολει-
πομένων τῆς τῶν ἰσραηλιτῶν ἰσχύος. ὁ δ' αὐτοῖς ὠμο-
λόγει, καὶ ἀνδρὸς εὖ πεποιηότος, ἐπιβουλεύειν τοιαύτῃ
ἐμφανίσαι. οὐ γὰρ εἰκὸς εἶναι, ὃς γε τηλικαύτῃ ἐρη-
μίᾳ ὢν ἐχόμενος μὴ ἁμαρτεῖν, οὕτως παρηρῆσθαι εἰς τὸν
B εὐεργετήσαντα καὶ ἀνόσιον εὑρεθῆναι, ὡς τὸ μὲν ἀ-
δίκημα, τὸ μὴ ὑπ' ἄλλων ἐπιβουλευόμενον σῶ-
σαι, ἀσεβάσαι δὲ αὐτὸν, αὐτόχειρα ζητῆσαι αὐτῷ γε-
νέσθαι. οὐ μέν, ἀλλ' εἰ ταῦτα ἀληθῆ δέοι δοκεῖ, ἄμει-
νον ἔφασκεν ἀποθανεῖν αὐτὸν ἀπ' ἐκείνου μᾶλλον, ἢ
καταφυγόντα πρὸς αὐτὸν ἄνθρωπον καὶ πιστεύσαντα
τῇ ἰδίᾳ σωτηρίᾳ, καὶ φόνου παραδόντα αὐτῷ,
διαφθεῖραι καὶ ὁμοῦ ἰωάννης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἡγεμό-
νες, μὴ δυνηθέντες πεῖσαι τὸν γοδολίαν, ἀπῆλθον. χρό-
C νου δ' διελθόντος ἡμερῶν τριάκοντα, φοιτῶσι πρὸς
γοδολίαν εἰς μασφὰ τὴν πόλιν ἰσμαήλης, μετ' ἀνδρῶν
δέκα, οὓς λαμπρᾷ τραπέζῃ καὶ ξενίοις ὑποδεξαμέ-
νου, εἰς μέθην πρόεισι, φιλοφρονούμενος τὸν ἰσμαή-
λον, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. ἡσαμένου δ' οὕτως αὐτὸν ἔ-
χοντα, καὶ βεβαπτισμένον εἰς ἀναισθησίαν καὶ ὕπνον
ὑπὸ τῆς μέθης ὁ ἰσμαήλ, ἀναπηδήσας μετὰ τῶν δέ-
κα φίλων, ἀποσφάττει τὸν γοδολίαν, καὶ τοὺς σὺν αὐ-
D τῷ, κατακειμένους ἐν συμποσίῳ. καὶ μετὰ τοῦτων
ἀναιρεῖσιν, ἐξελθὼν νυκτὸς, ἅπαντας φονεύει τοὺς ἐν τῇ
πόλει ἰουδαίους, καὶ τοὺς ὑπὸ τῶν βαβυλωνίων κατα-
λειφθέντας ἐν αὐτῇ τῶν στρατιωτῶν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ μὲν
δώρων ἦκον πρὸς γοδολίαν τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἐγ-
δεκόντα, μηδενὸς τὰ περὶ αὐτὸν ἐγνωκότος. ἰδὼν δ'
αὐτοὺς ἰσμαήλ, μέσους καλεῖ πρὸς γοδολίαν, καὶ
παρελθόντων, ἀποκλείσας τὴν αὐλὴν, ἐφόνευσε,
E καὶ τὰ σώματα αὐτῶν εἰς λάκκον τινὰ βαθὺν, ὡς ἂν
ἀφανὴ γένοιτο, κατέπεμψε. διεσώθησαν δὲ τῶν συνδεῦ-
κοντα τούτων ἀνδρῶν, οἱ μὴ πρότερον ἀναιρεθῆναι
παρεκάλεσαν, πρὶν τὰ κεκρυμμένα ἐν τοῖς ἀγροῖς
αὐτῶν φράσαι, σπυρίδα τε καὶ ἐσθῆτας καὶ σῖτον.
ταῦτα ἀκούσας, ἐφείσατο τῶν ἀνδρῶν τούτων ἰσμαή-
λης. τὸν δ' ἐν τῇ μασφαθᾷ λαὸν σὺν γυναιξὶ καὶ
νηπίοις ἠχμαλώτισεν, ἐν οἷς καὶ τὰς βασιλέως σεδε-
κίου θυγατέρας, ἃς ναβουζαρδάνης ὁ τῶν βαβυλωνίων
F στρατηγὸς, παρὰ γοδολίᾳ κατελελείπει. ταῦτα διαπε-
πραξάμενος, ἀφίστατο πρὸς τὸν ἀμμανιτῶν βασι-
λέα. ἀκούσας δ' ἰωάννης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἡγεμόνες τὰ
ἐν τῇ μασφαθᾷ πεπραγμένα ὑπὸ ἰσμαήλου, καὶ τὸν
γοδολίου θάνατον, ἠγανάκτησαν, καὶ τοὺς ἰδίους ἕκαστος
παραλαβὼν ὁπλίτας, ὥρμησαν πολεμήσοντες τὸν ἰσ-
μαήλην, καὶ καταλαμβάνουσιν αὐτὸν πρὸς τῇ πηγῇ
ἐν χεβρῶνι. οἱ δ' αἰχμαλωτισθέντες ὑπὸ ἰσμαήλου, τὸν
ἰωάννην ἰδόντες καὶ τοὺς ἡγεμόνας, εὐθυμίας διετέ-
θησαν, βοήθειαν αὐτοῖς ἥκειν ὑπολαμβάνοντες, καὶ
καταλιπόντες τὸν αἰχμαλωτίσαντα, πρὸς τὸν ἰωάν-
νην ἀνεχώρησαν. ἰσμαὴλ μὲν οὖν μετ' ἀνδρῶν
ὀκτὼ, φεύγει πρὸς τὸν ἀμμανιτῶν βασιλέα. ὁ δ' ἰωάν-
νης παραλαβὼν οὓς ἀνέσωσεν ἐκ τῶν ἰσμαήλου
χειρῶν, καὶ τοὺς εὐνούχους καὶ γυναῖκας καὶ νήπια, οὓς

τινα τόπον μάνδρην λεγόμενον παραγίνεται, καὶ τῇ μὲν
ἡμέραν ἐκείνῃ, ἐπιμεῖναι αὐτόθι. διεγνώ-
κεσαν δ' ἐκεῖθεν ἄραντες, εἰς αἴγυπτον ἐλθεῖν, φοβούμενοι μὴ κτείνωσιν αὐτοὺς οἱ βαβυλώνιοι, μέ-
νοντας ἐν τῇ χώρᾳ ὑπὸ γοδολίᾳ τοῦ κατασταθέντος ὑπ' αὐτῶν ἡγεμόνος, ἐρχομένους φονεύοντων

ὄντων

ὄντων δὲ ἔτι ταύτης τῆς βουλῆς, προσίασιν ἱερεμίᾳ τῷ προφήτῃ, ἰωαννης ὁ τοῦ καρέου, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἡγεμόνες, παρακαλοῦντες δεηθῆναι τοῦ θεοῦ, ὅπως ἀπαγγείλειεν αὐτοῖς, ποῖ δεῖ τι χρὴ ποιεῖν, παῦτ' αὐτοῖς ὑποσχήσει, ὁμόσαντες πιστεύειν, ὅτι ἂν αὐτοῖς ὁ ἱερεμίας εἴπῃ. προσομόσαντος δὲ τοῦ προφήτου διακοῦσαι αὐτοῖς παρὰ τοῦ θεοῦ, συνέβη μὲν δέκα ἡμέρας αὐτῷ φανῆναι τὸν θεὸν εἰπεῖν διάλυσιν ἰωάννῃ καὶ πᾶς ἄλλοις ἡγεμόσι, καὶ παντὶ λαῷ παντί, ὅτι μενοῦσι μὲν αὐτοῖς ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, παρέσται, καὶ βοηθοῦσιν ἕξει, καὶ πρᾶσσα ἀπὸ τῶν βαβυλωνίων εἰς δεδίασιν ἀπεύσης, προδηλώσους δὲ εἰς αἴγυπτον ἀποστέλλειν, καὶ ταῦτα διαφθορὰν ὀργιοῦντας ἃ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν ἐμπροσθεν εἴδατε πεῖσαντας. ταῦτα εἰπὼν τοῦ ἰωάννη καὶ παντὶ λαῷ τοῦ θεοῦ αὐτοῖς παρελθὼν ὁ προφήτης, οὐκ ἐπίστευετο, ὡς κατ' ἐντολὴν τοῦ ἀκοῦσαι μένειν αὐτοὺς ἐν τῇ χώρᾳ κελεύοι, χαριζόμενον ἢ βαρούχῳ τοῦ ἰδίου μαθητῇ καταψεύδεσθαι μὲν τοῦ θεοῦ, πεῖσαι δὲ μένειν αὐτόθι, ὡς ἂν ὑπὸ τῶν βαβυλωνίων διαφθαρείησι. συβουλευσάντων οὖν τῶν λαῶν καὶ ἰωάννης τοῦ καρέου συμβουλίας, ἵνα αὐτοῖς διὰ τοῦ προφήτου παρέλθωσιν, ἀπῆρεν εἰς τὴν αἴγυπτον, ἄγων καὶ τὸν ἱερεμίαν καὶ τὸν βαρούχον. ἡνεμόνων δὲ αὐτῶν ὄντων, συμβαίνει τὸ θεῖον τοῦ προφήτου, μέλλοντα ἐρεπύειν ὅτι τοὺς αἰγυπτίους τὸν βαβυλωνίων βασιλεὺς, καὶ τοὺς μὲν ἀπολεῖσθαι τοῦ λαοῦ, τὴν τε ἄλλωσιν τῆς αἰγύπτου, καὶ ὅτι, τοὺς μὲν αὐτῶν διακτενῶν. τοὺς δὲ, αἰχμαλώτους λαβὼν, εἰς βαβυλῶνα ἄξει καὶ τοῦτο συμβῆ. τοῦ γὰρ πέμπτου τῆς ἱεροσολύμων περιόδου ἔτους, ὃ ἐστι τρίτον καὶ εἰκοστὸν τοῦ ναβουχοδονοσόρου βασιλεύοντος ἐπὶ τὴν κοίλην συρίαν. καὶ καταχρὰν αὐτὴν, ἐπολέμησε καὶ ἀμμανίταις καὶ μωαβίταις, πᾶσαν δὲ ὑπήκοα ποιησάμενος τὰ ἔθνη, ἐνέβαλεν εἰς τὴν αἴγυπτον καὶ μερεψάμενος αὐτὴν. καὶ τὸν μὲν τότε βασιλέα, κτείνει, καθ' ἕτερον δὲ ἕτερον, τοὺς ἐν αὐτῇ πάλιν ἰουδαίους αἰχμαλωτίσας ἤγαγεν εἰς βαβυλῶνα. καὶ τὰ μὲν ἐθνῶν ἦν οὕτως ἀπίστως πάλαι ἡμῶν ἀμφίλογα φανῆναι. διὸ ἐλθὼν πέραν δ' Εὐφράτου. ὑπὸ ἀσσυρίων μὲν γὰρ ἐξέπεσεν ὁ τῶν δέκα φυλῶν λαὸς δεσποσάντων βασιλεύοντος ὠσῆ. ἔπειτα τῶν δυὸ φυλῶν, ὑπὸ ναβουχοδονοσόρου δὲ τῶν βαβυλωνίων καὶ χαλδαίων βασιλέως, καὶ ὃς ὑπελείφθη τῶν ἱεροσολύμων ἀλόντων. σαλμανασάρης μὲν οὖν ἀναστήσας τοὺς ἰσραηλίτας, καθῴκησεν ἀντ' αὐτῶν τὸ χουθαίων ἔθνος, οἱ πρότερον ἐνδοτέρω τῆς περσίδος καὶ τῆς μηδίας ναον, τότε μὲν σαμαρεῖς ἐκλήθησαν, τὴν τῆς χώρας εἰς ἣν κατῳκίσθησαν προσηγορίαν ἀναλαβόντες. ὁ δὲ τῶν βαβυλωνίων βασιλεὺς, τὰς δυὸ φυλὰς ἐξαγαγὼν, οὐδὲν ἔθνος εἰς τὴν χώραν κατῴκισε. καὶ διὰ τοῦτ' ἔρημος ἰουδαία πᾶσα καὶ ἱεροσόλυμα ἑβδομήκοντα ἔτη διεμεινεν ἔτεσιν ἑβδομήκοντα. τὸν δὲ σύμπαντα χρόνον ὃν τῆς τῶν ἰσραηλιτῶν αἰχμαλωσίας, ἀπὸ τῆς τῶν δυὸ φυλῶν ἀναστάσεως ἐλήλυθεν, ἔτη ρλ μῆνας ἕξ, ἡμέρας δέκα συνέβη γενέσθαι. ὁ δὲ τῶν βαβυλωνίων βασιλεὺς ναβουχοδονοσόρος τοὺς ἐπιφανεστάτων λαῶν τῶν ἰουδαίων παῖδας, καὶ τοὺς ἐκ τοῦ βασιλείου αὐτῶν συγγενεῖς, οἳ καὶ τὰς ἀκμὰς τῶν σωμάτων, καὶ τοῖς εἴδεσι τῶν ὄψεων ἦσαν ἐπιφανεῖς, παιδαγωγοὺς καὶ τῇ δι' αὐτῶν ἰσχαρτείᾳ προσέδωσι, πᾶσας παιδείας αὐτῶν ἐκπεμπας, τὰ δὲ αὐτὰ καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ὅσα καταπεφυτο λαμβάνοντες ἐν ὥρᾳ τῆς ἡλικίας ἰσχύοντες, ἐχορήγει μὲν αὐτοῖς τὰ ἀπὸ τῆς τραπέζης αὐτοῦ εἰς δίαιταν, ἐπαίδευε δὲ καὶ τὰ ὁπλομάχια,

A prius tamen consulendum Hieremiam rati, accedentes eum rogaverunt, ut hæsitantibus oraculum expediret, quidnam faciendum sit, juraturos se, quicquid ille jusserit. cumque propheta operam suam esse pollicitus, decima demum die Deus apparens jussit, ut Joanni & cæteris ducibus diceret: si manserint in ea regione, auxilio futurum, & provisurum, ne quid incommodi à Babyloniis, quos timebant, accipiant. Sin in Ægyptum mallent iter facere, curam eorum relicturum, infensumque tali calamitate affecturum eos, quali paulo ante fratres eorum castigatos esse viderint. Hæc divinitus monenti prophetæ noluerunt credere, quod ex Dei sententia juberet eos manere: sed putaverunt eum falso verbis suis Deum prætexere, re autem vera loqui in gratiam Baruchi discipuli, ne possint Babyloniorum iram effugere. Contempto igitur Dei consilio, quod per prophetam dederat, Joannes & reliqua multitudo in Ægyptum abiit, abducto simul Barucho & Hieremia. Quo postquam perventum est, Deus significavit prophetæ, fore, ut Babylonius exercitum ducat in Ægyptum: jussitque prædicere populo, quod capietur Ægyptus, & ibi partim interficientur, partim captivi Babylonem abducentur: id quod etiam factum est. quinto enim post excidium Hierosolymitanum anno, qui fuit regni ipsius Nabuchodonosori vigesimus tertius, cum magnis copiis invasit Cœlen Syriam, qua subacta, bellum gessit contra Ammanitas & Moabitas, & his quoque perdomitis, Ægyptum hostiliter est ingressus: occisoque, qui tunc regnabat, & alio rege constituto, repertos ibi Judæos rursum captivos Babylonem abduxit. Hæc fuit fortuna Hebræorum, ut accepimus, bis ultra Euphratem traductorum. nam per Assyrios decem tribus è Samaria sunt abductæ, regnante Osea, deinde reliquæ duæ per Nabuchodonosorum Chaldæorum & Babyloniorum regem, captis Hierosolymis. Sed Salmanasar in vacuas Israelitarum sedes deduxit gentem Chuthæorum, qui prius in intima Persidæ & Media fuerant, Samaritæ deinde vocati à regione, in quam demigraverunt. rex vero Babylonius pro abductis duabus tribubus nullam gentem in eam regionem reposuit: quo factum est, ut Judæa cum Hierosolymis ac templo per septuaginta annos deserta maneret. tempus autem totum, quod inter decem tribuum captivitatem & duarum reliquarum transmigrationem interfuit, anni fuere centum triginta, & menses sex, dies decem. Cæterum Nabuchodonosorus, selectis nobilissimis Judæorum pueris, & Sedeciæ regis cognatis, qui & flore ætatis & decore formæ fuere conspicui, prædagogos eorum, curæ assignavit, exectis quibusdam ex eo numero, quemadmodum solitus est facere & aliarum gentium devictarum formosis adolescentibus: præbebatque eis de sua mensa victum,

XII. *Daniel.* I.

a Chaldæo Paraphraste, Onkelos, ad verbum expressa, ita ut ejus versio ad Hebraicum textum, quoad fieri potest, accommodata sit. Quod si quis Hebraicum textum ignoret, is ex Onkelo, quid Hebræi verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Onkelum ipsum ignoret, is ex Hebraico textu, quid Onkelus verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Hebraicum textum et Onkelum ignoret, is ex Hebraico textu et Onkelo, quid Hebræi et Onkelus verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Hebraicum textum et Onkelum et Hebræos ignoret, is ex Hebraico textu et Onkelo et Hebræis, quid Hebræi et Onkelus verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Hebraicum textum et Onkelum et Hebræos et Judæos ignoret, is ex Hebraico textu et Onkelo et Hebræis et Judæis, quid Hebræi et Onkelus verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Hebraicum textum et Onkelum et Hebræos et Judæos et Judæorum Rabbinos ignoret, is ex Hebraico textu et Onkelo et Hebræis et Judæis et Judæorum Rabbinis, quid Hebræi et Onkelus verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Hebraicum textum et Onkelum et Hebræos et Judæos et Judæorum Rabbinos et Judæorum Rabbinorum Commentatores ignoret, is ex Hebraico textu et Onkelo et Hebræis et Judæis et Judæorum Rabbinis et Judæorum Rabbinorum Commentatoribus, quid Hebræi et Onkelus verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Hebraicum textum et Onkelum et Hebræos et Judæos et Judæorum Rabbinos et Judæorum Rabbinorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatores ignoret, is ex Hebraico textu et Onkelo et Hebræis et Judæis et Judæorum Rabbinis et Judæorum Rabbinorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatoribus, quid Hebræi et Onkelus verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Hebraicum textum et Onkelum et Hebræos et Judæos et Judæorum Rabbinos et Judæorum Rabbinorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatores ignoret, is ex Hebraico textu et Onkelo et Hebræis et Judæis et Judæorum Rabbinis et Judæorum Rabbinorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus, quid Hebræi et Onkelus verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Hebraicum textum et Onkelum et Hebræos et Judæos et Judæorum Rabbinos et Judæorum Rabbinorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores ignoret, is ex Hebraico textu et Onkelo et Hebræis et Judæis et Judæorum Rabbinis et Judæorum Rabbinorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus, quid Hebræi et Onkelus verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Hebraicum textum et Onkelum et Hebræos et Judæos et Judæorum Rabbinos et Judæorum Rabbinorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores ignoret, is ex Hebraico textu et Onkelo et Hebræis et Judæis et Judæorum Rabbinis et Judæorum Rabbinorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus, quid Hebræi et Onkelus verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Hebraicum textum et Onkelum et Hebræos et Judæos et Judæorum Rabbinos et Judæorum Rabbinorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores ignoret, is ex Hebraico textu et Onkelo et Hebræis et Judæis et Judæorum Rabbinis et Judæorum Rabbinorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus, quid Hebræi et Onkelus verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Hebraicum textum et Onkelum et Hebræos et Judæos et Judæorum Rabbinos et Judæorum Rabbinorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores ignoret, is ex Hebraico textu et Onkelo et Hebræis et Judæis et Judæorum Rabbinis et Judæorum Rabbinorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus, quid Hebræi et Onkelus verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Hebraicum textum et Onkelum et Hebræos et Judæos et Judæorum Rabbinos et Judæorum Rabbinorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores ignoret, is ex Hebraico textu et Onkelo et Hebræis et Judæis et Judæorum Rabbinis et Judæorum Rabbinorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus, quid Hebræi et Onkelus verba significent, facile intelligere poterit. Quod si quis Hebraicum textum et Onkelum et Hebræos et Judæos et Judæorum Rabbinos et Judæorum Rabbinorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatores ignoret, is ex Hebraico textu et Onkelo et Hebræis et Judæis et Judæorum Rabbinis et Judæorum Rabbinorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatorum Commentatoribus et Judæorum Rabbinorum Commentat

Digitized by Google

[illegible] [illegible] [illegible] [

atqve ita celebratos illos penſiles hortos abſolvit, eo quod uxor educata in Media concupiſſet qvandam patriæ ſuæ ſimilitudinem. Horum hortorum etiam Megaſthenes in qvarto rerum Indicarum volumine meminit, ubi oſtendere conatur, quod hic rex virtute & rerum geſtarum magnitudine Herculem longe a tergo reliqverit. ſubjugaſſe enim eum & urbem Africæ primariam, & bonam partem Hiſpaniæ. Sed & Diocles in ſecundo rerum Perſicarum libro ejus regis mentionem facit, & Philoſtratus tam in Phœnicum qvam in Indorum hiſtoriis, qvod hic rex per tredecim annos Tyrum oppugnaverit, regnante apud eam urbem Ithobale. Atqve hæc ſunt, qvæ de hoc rege apud hiſtoricos invenio.

καὶ καταφυτεύσας δένδρεσι παντοδαποῖς, ἐξειργάσατο καὶ κατεσκεύασε τὸν καλούμενον κρεμαστὸν παράδεισον. ἔλαβε γὰρ γυναῖκα αὐτὸς ὁπλιτικῶν τῆς οἰκείας ἁρμοττούσας, ὡς ἱστορεῖ Μεγασθένης, ἐν τοῖς κατὰ μηδίαν τόποις. καὶ μεγαλοθείης ἦν, ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν ἰνδικῶν, μνημονεύειν αὐτῶν, δι' ἧς δοκεῖ φαίνειν πειρᾶσθαι τὸν βασιλέα, τῇ ἀνδρίᾳ καὶ τῷ μεγέθει τῶν πράξεων, ὑπερβεβηκέναι τὸν ἡρακλέα. καταψεύδεται γὰρ αὐτοῦ φησὶ λιβύης τὴν πόλιν, καὶ ἴβηρίαν. ἔτι διοκλῆς ἦν ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν περσικῶν, μνημονεύων τούτου τοῦ βασιλέως, καὶ φιλόστρατος ἐν τοῖς ἰνδικοῖς αὐτοῦ καὶ φοινικικοῖς ἱστορίαις. ὅτι δὲ τοῦ βασιλεύς ἐπολιόρκησε τύρον ἔτη ιγ'. βασιλεύοντος κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἰθοβάλου τῆς τύρου. καὶ τὰ μὲν ὑπὸ πάντων ἱστορούμενα περὶ τούτου βασιλέως, ταῦτα ἴσως.

CAP. XII.

De ſucceſſoribus Nabuchodonoſori, & quod Cyrus eorum imperium in Perſas tranſtulit, & quomodo ſe tam res Judæorum apud Babylonios habuerint.

Κεφάλαιον ιβ'.

Ὡς ναβοχοδονόσορος πλάστης ἀμάδοχον κατέλιπε τῆς βασιλείας τὸν υἱόν, καὶ ὡς καταλύεται ἡ τούτων ἀρχὴ ὑπὸ κύρου τοῦ προόντος βασιλέως, καὶ ὅσα συνέβη ἰουδαίοις καὶ ἐν τῷ τούτου καιρῷ πρὸς τοὺς βαβυλωνίους.

CÆterum poſt Nabuchodonoſori obitum Abilamarodachus ejus filius regnum ſuſcepit, qui mox Hieroſolymorum regem Jechoniam e vinculis dimiſit, & inter neceſſarios amicos habuit, multis muneribus donatum, & apud Babylonem regiæ ſuæ præfectum. Pater enim e,us iidem non ſervaverat Jechoniæ, qvi ſe ei cum uxoribus & liberis totaqve cognatione ſponte tradiderat, reſpectu ſolius patriæ, qvam nolebat per vim expugnatam dirui, ſicut antediximus. Abilamarodacho poſt decimumoctavum regni ſui annum defuncto, Niglisar filius ſucceſſit, cumqve regnaſſet annos qvadraginta, vitam cum morte mutavit. continuata deinde ſucceſſione, ad Laboſordachum filium regnum pervenit: apud qvem cum novem tantum menſibus hæſiſſet, poſt mortem ejus tranſiit ad Balthaſarem, qvi Babyloniis Naboandel nominatur. Huic bellum intulerunt Cyrus Perſarum rex & Darius Medorum, a quibus dum intra Babylonem oppugnatur, mirabilis quædam & prodigioſa viſio ei contigit. Diſcumbebat cœnans in ampla qvadam aula, magno apparatu vaſorum argenteorum, qvæ regiæ menſæ adhiberi ſolent, accumbentibus etiam concubinis & puratorum præcipuis. Deinde cum ita collibuiſſet, jubet è ſuo templo afferri vaſa Dei, qvæ, ſpoliatis Hieroſolymis, Nabuchodonoſor in uſum ſuum veritus vertere, in Dei ſui templo repoſuerat. Ipſe vero jam mero calens auſus eſt ex eis potare, verba interim contumelioſa in Deum proferens: & ecce, ibi videt manū e pariete prominentem, & in eo ſyllabas qvasdam ſcribentem, qva viſione territus, convocavit magos & Chaldæos, & totū hoc genus, qvod apud Barbaros prodigiorum & ſomniorum interpretationem profitetur, poſtulans, ut ſibi enarrent id, qvod erat ſcriptum.

Daniel.5.

Μετὰ δὲ τὸν ναβοχοδονόσορον πλάστου ἀβιλαμαρώδαχος ὁ παῖς αὐτὸς τὴν βασιλείαν παραλαμβάνει ὃς εὐθὺς τὸν ἱεροσολύμων βασιλέα ἰεχωνίαν τὸν δεσμῶν ἀφεὶς, ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις φίλοις εἶχε πολλὰς αὐτῷ δωρεὰς δοὺς, καὶ πάσαις αὐτὸν ὑπὲρ τὸν ἐν τῇ βαβυλῶνι βασιλέων. ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ τὸν πάντων οὐκ ἐφύλαξε πρὸ ἰεχωνίου, ὃν μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων καὶ τῆς συγγενείας ὅλης ἑκουσίως ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ὡς οὐ μὴ καθαιρεθείη λυπεῖσθαι τὴν πολιορκίαν, καθάπερ προεῖπομεν. πλάστου δὲ ὁ ἀβιλαμαρώδαχος μὴ ἔτη ὀκτωκαίδεκα τῆς βασιλείας, νιγλισαρ ὁ παῖς αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν παραλαμβάνει. καὶ καθέξων αὐτὸν ἔτη τεσσαράκοντα, καθαιρεθὲν τοῦ βίου. μετ' αὐτὸν δὲ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λαβοσόρδαχον ἡ φιλοπατὴς τῆς βασιλείας ἡ ἀλαδοχὴ, καὶ μεῖναι σὺν αὐτῷ ἐν τῇ βαβυλῶνι μῆνας ἐννέα μόνους. πλάστου δὲ αὐτὸν τὰς πάντας ἐννέα, πλάστησαν αὐτοῦ μεπεδόνασι παῖς βαλτάσαρον τὸν καλούμενον ναβοανδήλον παρὰ βαβυλωνίοις. ὅπερ τοῦτον πρατεύουσι κύρος ὁ περσῶν βασιλεὺς, καὶ δαρεῖος ὁ μήδων, καὶ πολιορκουμένῳ αὐτῷ ἐν βαβυλῶνι, θαυμαστόν τι καὶ παράσημον ἁμα συνέβη. κατέκειτο δειπνῶν ἐν αὐλῇ μεγάλῃ. καὶ σκευῶν ἦν πολὺς ἄργυρος, οἷς ἑστίαν ποιοῦνται βασιλικὴν, μετὰ τῶν παλλακίδων καὶ τῶν φίλων. δόξαν ἦ αὐτῷ, κομισθῆναι κελεύει ἐκ τοῦ ἰδίου ναοῦ, τὰ τοῦ θεοῦ σκεύη, ἃ συλήσας ναβουχοδονόσορος ἐξ ἱεροσολύμων, οὐκ ἐχέτω μόνῳ, εἰς ἣν τὸν αὐτοῦ ναὸν κατάθετο. αὐτὸς ἦν ὑπὸ θράσους πεσαχθὲς, ὡς πιὼν τοῖς χεῖλεσι, μεταξὺ πίνων καὶ βλασφημῶν εἰς τὸν θεὸν, ἐκ δ' τοίχου χεὶρ χώρα προφόδοσιν, καὶ τοῖχῳ πινὰς συλλαβὰς ἐγγράφουσιν. παραχθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς ὄψεως, συγκαλεῖ τοὺς μάγους καὶ τοὺς χαλδαίους, καὶ πᾶν ὅτι τὸ ἔθνος τοῦτο ἐν τοῖς βαρβάροις, τέρα σημεῖα καὶ τὰ ἐνύπνια κρίνειν διωμολογεῖται, ὡς ἂν αὐτῷ δηλώσωσι τὰ γεγραμμένα. τῶν δὲ

sic cogitans, qvod non bona audierit, sui fati culpam esse, non prophetæ: imo illum boni viri officio functum esse, qui sic interpretatus sit, ut erat eventurum, tametsi parum lætus eventus sequeretur. Non multum autem abiit temporis, dum & ipse & urbs in Cyri Persarum regis potestatem devenit. Sub Baltasare enim capta est Babylon, anno regni ejus decimoseptimo. Hic finis fertur posterorum Nabuchodonosori. Darius autem, cum extingueret Babyloniorum imperium, adjutus a Cyro suo cognato, annum agebat sexagesimum secundum, qui fuit Astyagis filius, apud Græcos alio vocatus nomine. Hic etiam Danielem prophetam assumptum secum duxit in Mediam, eumqve maximo honore apud se habuit. erat enim unus è tribus summis satrapis, qui sub se habebant alios trecentos sexaginta satrapas. tot enim a Dario primum instituti sunt.

XIV. Itaqve cum tam charus & honoratus apud regem esset, ut qui ei tanqvam divino libenter de qvovis negocio consulenti pareret, non effugit cæterorum invidiam, qvemadmodum fieri solet inter eos, qui aliqvem sibi a rege præferri non patiuntur æqvo animo. cumqve æmuli occasionem calumniæ contra eum quærerent, nullam unqvam eis præbuit. cum enim esset contemptor pecuniarum & omnium munerum, turpe sibi ducens etiam pro beneficio licitam gratiam recipere, nullam accusandi ansam invenire poterant. nec tamen destiterunt quærere, qvomodo honore dejectum e medio tollerent. & cum animadvertissent Danielem qvotidie ter Deo supplicare precibus, commenti sunt occasionem qua eum possent perdere: aditoqve Dario, renuntiant ei, visum esse satrapis ejus & principibus, per triginta dies populo dari intermissionem: quibus nec ab ipso nec a qvoqvam hominum aut deorum quicquam precari liceat: & si qvis contra hoc commune decretum faxit, eum in foveam leonum conjici. Rex vero non perspiciens eorum malitiam, quod Daniel hoc commento peteretur, ait sibi placere hoc decretum: pollicitusqve se id confirmaturum, edictum proposuit in publicum, quo satraparum decretum promulgabatur. Id cum omnes præ metu servare conarentur, magnum fuit ubiqve silentium. Daniel vero nihil hæc curabat, sed more solito stans in conspectu omnium, adorabat Deum suum & deprecabatur. Tum satrapæ nacti occasionem, quam dudum captaverant, regem adeunt propere, Danielemqve accusant, qvod, contempto edicto, solus ex omnibus deos precari ausus sit, idqve non ob pietatem, sed ob hoc ipsum, quod observari se sciret ab æmulis. Et cum regem ob nimiam erga Danielem benevolentiam etiam mandati sui contemptori facile veniam daturum crederent,

Daniel. 6.

A ἀλλὰ πάσας παρέχε, τὸ μὲν ἐφ' οἷς δοξάσουσιν λογιζόμενος, ἴδιον αὐτοῦ καὶ τῆς πεπρωμένης ἀλλ' οὐχὶ τοῦ προφητεύσαντος εἶναι. τὸ γὰρ ὁμολογημένα κρίνειν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ δικαίου, κἂν ἡ συμφορὰ τὰ μέλλοντα συμβαίνειν. καὶ ὁ μὲν ὕστερος ἔκρινε. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον, αὐτὸς ἡ ἁλοῦσα καὶ ἡ πόλις, κύρου τοῦ περσῶν βασιλέως ἐπ' αὐτὴν στρατεύσαντος. Βαλτάσαρος γὰρ ἦν ἐφ' οὗ ἡ τῶν Βαβυλωνίων ἡγεμονία μετὰ κύρου τοῦ συγγενοῦς, ἔτους ἑβδομηκοστοῦ δεύτερον ἔτος τὴν Βαβυλῶνα εἶλεν. ὃς ἐκ δανιήλου τὸν προφήτην λαβών, ἤγαγεν εἰς μηδίαν πρὸς αὐτὸν, καὶ παρ' αὐτῷ τιμῆς μετέδωκε, εἶχε γὰρ αὐτὸ. τριῶν γὰρ καὶ τριακοσίων σατραπῶν ἦν; ὃς ὅτι τριακοσίους καὶ ἑξήκοντα ἐποίησε δαρεῖος. δανιὴλος πάνυ ὢν ἐν πίστει τιμῇ, ἐλαμπρᾶ καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς δαρείου, καὶ πρὸς ἅπαντα ὑπ' αὐτοῦ μόνος ὡς ἂν ἔχων τι θεῖον πιστεύομενος ἐφρονήθη. βασκαίνουσι γὰρ οἱ μᾶλλον αὐτῶν ἕτερος ἐν πλείονι τιμῇ παρὰ τοῖς βασιλεῦσι βλέπουσι. ζητούντων δ' ἐπ' αὐτὸν ἀφορμὴν ἀβολῆς καὶ κατηγορίας τῶν ἀχθομένων ἐπ' αὐτῷ εὐδοκιμοῦντι παρὰ τοῦ δαρείου, παρεῖχεν αἰτίαν οὐδεμίαν. ὢν γὰρ καὶ χρημάτων ἐπάνω καὶ παντὸς λήμματος περιορῶν, αἰσχρὸς αὐτῷ δοκῶν, κἂν ὑπὲρ ὧν δοθεὶη καλῶς πρὸς τὸ λαβεῖν, οὐδ' ὑπονοοῦν πῶς ζηλοτυπῶσιν αὐτὸν ἐγκλημάτων εὑρεσιν παρεῖχεν. εἰ δ' ὡς οὐδὲν ἔχοι ὁ κατεπῶντες αὐτὸ πρὸς τὸν βασιλέα, ζημιώσουσιν αὐτὸν εἰς τοῦ περὶ αὐτὸ τιμοῦ αἰσχύνη καὶ ἀβολῇ, τρόπον ἄλλον ἐζήτουν καθ' ὃν αὐτὸν ἐκπεδῶν ποιήσωνται. ἐρῶντες οὖν δανιήλου, τρεῖς τῆς ἡμέρας προσευχόμενον τοῦ θεοῦ, πρόφασιν εὗρον εὐρηκέναι, δι' ἧς ἀπολέσουσιν αὐτόν. καὶ πρὸς τὸν δαρεῖον ἐλθόντες, ἀπηγγειλον αὐτῷ ὡς πᾶσι τοῖς σατράπαις αὐτοῦ καὶ ἡγεμόσι δόξειεν ὅπως τριακοντα ἡμέρας ἀνεσιν τοῦ πλήθους, ἵνα μήτε αὐτοῦ τις, μήτε τῶν θεῶν δεόμενος αὐτῶν καὶ εὐχόμενος εἴη. τὸν μὲν πλείω αὐτῶν πεφοβῆσθαι ταύτῃ τοῦ γνώμῃ, εἰς τῶν λεόντων ἐκβαλεῖν βόθυνον λάκκον ἀπολεῖσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀγνοῶν τὴν κακοῦργίαν αὐτῶν, εὐθὺς ἐπὶ τὸν δανιήλου ταῦτα κατασκοπάσαντας ὑπονοήσας, ἀγέσθαι τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἐφ' δεδεγμένους. καὶ κυρώσειν τὴν παρεῖσιν αὐτῶν ἐπαγγελλόμενος, προτίθησι παράγραμμα δηλοῦν τὴν πόλιν θεὸν ἢ ἄνθρωπον δόξαν τῶν σατράπων. ἐὰν μὲν ἄλλοι πάντες φυλαττόμενοι μὴ παραβαίνωσι τὰ προστάγματα, ἡρέμουν. δανιήλου δὲ φρονοῦντος οὐδὲ ποιοῦντος τούτων οὐδέν, ἀλλ' ὡς εἰώθει θεῷ ἐπιμένοντος καὶ εὐχομένου τοῦ θεοῦ, πάντων ἐρώντων. οἱ δὲ σατράπαι τὴν ἀφορμὴν αὐτοῖς οὖσαν ἑαυτοῖς ἐδόκουν λαβεῖν ὅτι τὸν δανιήλου παραβαίνοντα ἐφάνησαν, εὐθὺς ἦσαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ κατηγορεῖν ὡς παραβαίνοντος μόνου δὲ δανιήλου τὰ προστάγματα, μηδενὸς τῶν ἄλλων πολιτῶν προσεύχεσθαι τοῖς θεοῖς. καὶ δὲ οὐ δι' εὐσέβειαν, ἀλλὰ διὰ φυλακὴν καὶ διατήρησιν ὑπὸ δ' φθόνου. ἐπὶ γὰρ μείζοσι τῆς προσδοκωμένης εὐνοίας δὲ παῖδα τὸν δαρεῖον ὑπολαμβάνοντες, ὡς καὶ καταφρονήσαντι τῶν ἐκείνου προσταγμάτων, συγγνώμης ἐπιμενούσης, καὶ αὐτὸ δὲ βασκαίνοντες τῷ δανιήλῳ, ἐμβάλλουσι πρὸς τὸ ἡμερώτερον,

ρίπτειν

Pontifices.

Pontifex Maximus.

Pontifices Minores.

Rex Sacrificulus.

Flamines.

Flamen Dialis.

Flamen Martialis.

Flamen Quirinalis.

Flamines Minores.

Virgines Vestales.

Fetiales.

Epulones.

Augures.

Quindecimviri Sacris faciundis.

Septemviri Epulonum.

Sodales Titii.

Fratres Arvales.

Sodales Augustales.

Luperci.

Salii.

Feciales.

Curiones.

Sacerdotes Cereales.

Sacerdotes Matris Deum Magnæ.

Sacerdotes Isiaci.

Sacerdotes Solis.

Sacerdotes Mithræ.

Sacerdotes Bellonæ.

Sacerdotes Cybeles.

Sacerdotes Dianæ.

Sacerdotes Herculis.

Sacerdotes Veneris.

Sacerdotes Minervæ.

Sacerdotes Vulcani.

Sacerdotes Jovis.

Sacerdotes Junonis.

Sacerdotes Deorum Penatium.

Sacerdotes Deorum Manium.

Sacerdotes Deorum Lucinarum.

Sacerdotes Deorum Inferorum.

Sacerdotes Deorum Cœlestium.

Sacerdotes Deorum Terrestrium.

Sacerdotes Deorum Marinorum.

Sacerdotes Deorum Fluviorum.

Sacerdotes Deorum Montium.

Sacerdotes Deorum Nemorum.

Sacerdotes Deorum Fontium.

Sacerdotes Deorum Ventorum.

Sacerdotes Deorum Tempestatum.

Sacerdotes Deorum Fatorum.

Sacerdotes Deorum Fortunarum.

Sacerdotes Deorum Virtutum.

Sacerdotes Deorum Honorum.

Sacerdotes Deorum Victoriarum.

Sacerdotes Deorum Pacis.

Sacerdotes Deorum Concordiæ.

Sacerdotes Deorum Libertatis.

Sacerdotes Deorum Salutis.

Sacerdotes Deorum Fidei.

Sacerdotes Deorum Spei.

Sacerdotes Deorum Felicitatis.

Sacerdotes Deorum Prosperitatis.

Sacerdotes Deorum Abundantiæ.

Sacerdotes Deorum Copiæ.

Sacerdotes Deorum Opis.

Sacerdotes Deorum Annonæ.

Sacerdotes Deorum Frugum.

Sacerdotes Deorum Vini.

Sacerdotes Deorum Olei.

Sacerdotes Deorum Lactis.

Sacerdotes Deorum Mellis.

Sacerdotes Deorum Aquæ.

Sacerdotes Deorum Ignis.

Sacerdotes Deorum Aeris.

Sacerdotes Deorum Terræ.

Sacerdotes Deorum Cœli.

Sacerdotes Deorum Solis.

Sacerdotes Deorum Lunæ.

Sacerdotes Deorum Siderum.

Sacerdotes Deorum Planetarum.

Sacerdotes Deorum Fixarum.

Sacerdotes Deorum Cometarum.

Sacerdotes Deorum Meteorum

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΕΝΔΕΚΑΤΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ
ἱστορι῀ων τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Ως κύρος ὁ περσῶν βασιλεὺς, τὰς ἰουδαίους ἀπολύσας ἐκ βαβυλῶνος, εἰς τὴν οἰκείαν ἐπίτρεψεν αὐτοῖς οἰκοδομῆσαι τὸν ναὸν δὺς αὐτοῖς χρήματα. Κεφ. α.
Οτι διεκώλυσαν αὐτὰς οἱ τοῦ βασιλέως ἡγεμόνες καθαιρεθῆναι τὸ ἱερὸν, ἐμποδὼν γενόμενοι τοῖς ἔργοις. Κεφ. β.
Ως κύρου τελευτήσαντος, καμβύσης ὁ παῖς αὐτοῦ ἀποστάλειν τὴν ἡγεμονίαν, ἐκώλυσε πάντας ἀπεργάσασθαι τοῖς ἰουδαίοις οἰκοδομῆσαι τὸν ναόν. Κεφ. γ.
Οτι δαρεῖος ὁ ὑστάσπου βασιλεύσας περσῶν ἐτίμησε τὸ τῶν ἰουδαίων ἔθνος, καὶ τὸν ναὸν ᾠκοδόμησεν. Κεφ. δ.
Ως μετ' αὐτὸν ὁ παῖς αὐτοῦ ξέρξης, οἰκείως πρὸς τοὺς ἰουδαίους διετέθη. Κεφ. ε.
Οτι βασιλεύοντος ξέρξου μικροῦ τὸ ἰουδαίων πᾶν τὸ ἔθνος ἐκινδύνευσε διὰ ἀμάνου δόλον. Κεφ. ς.
Ως βαγώας ὁ ξέρξου τοῦ νεωτέρου στρατηγὸς, πολλὰ εἰς τοὺς ἰουδαίους ἐξύβρισεν. Κεφ. ζ.
Οσα ὁ μακεδόνων βασιλεὺς ἀλέξανδρος εὐηργέτησεν αὐτοὺς, κρατήσας τῆς ἰουδαίας. Κεφ. η.

HÆC IN UNDECIMO JOSEPHI HISTORIARUM DE ANTIQVITATE JUDAICA LIBRO CONTINENTUR.

Cyrus Perſarum rex Judæos Babylone dimiſſos priſtinas ſedes repetere permittit, collata eis in ædificationem templi pecunia. Cap. I.
Regii duces & Satrapæ Judæos ab ædificatione templi prohibent. Cap. II.
Cyro mortuo, Cambyſes ejus filius & ſucceſſor Judæos ab ædificando templo omnino prohibet. Cap. III.
Darius Hyſtaſpis filius Perſarum regnum adeptus Judæorum gentem in honore habet, & templum ædificat. Cap. IV.
Xerxis Darii filii in Judæorum gentem beneficia. Cap. V.
Qvomodo, Artaxerxe regnante, parum abfuit, quin tota Judæorum gens Amani dolo extingveretur. Cap. VI.
Bagoſes, penes qvem Artaxerxis junioris exercitus fuit imperium, multis injuriis Judæos afficit. Cap. VII.
Qvanta Alexander Macedonum rex in Judæos beneficia contulerit. Cap. VIII.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

Liber Undecimus.

Κεφάλαιον ά.

Ως κύρος ὁ πρσῶν βασιλεὺς τὰς ἰουδαίας ἀπολύσας ἐκ βαβυλῶνος εἰς τ οἰκείαν, ἐπέτρεψεν αὐτοῖς οἰκοδομῆσαι τ ναὸν θεὸς αὐτοῖς χρήματα.

CAP. I.

Cyrus Persarum rex Judeos Babylone dimissos pristinas sedes permittit repetere, collata eis in ædificationem templi pecunia.

Τῷ δ πρώτῳ ἔτει τῆς κύρου βασιλείας, ὃν A
ἐκάλεσ ἰῶ ἑβδομηκοστὸν ἀφ ἧς ἡμέρας μετανασ ψῶαι τὸν λαὸν ἡμῶν ἐκ τῆς οἰκείας εἰς βαβυλῶνα συνέπεσεν, ἐλεήσαι ὁ θεὸς τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ πῶ συμφορὰν ἐκείνων τ πολυπόνων. καὶ καθὼς προεῖπεν αὐτοῖς διὰ ἱερεμίου τ προφήτου, πρὶν καταστραφῆναι τὴν πόλιν, ὡς μὴ τ δουλεύσαι ναβοχοδονόσορῳ κ τοῖς ἐκγόνοις αὐτοῦ, ὃ ταύτῃ ἐτελεύτησε τὴν δουλείαν ὅπερ ἐτη ἑβδομήκοντα, πάλιν B
αὐτοὺς εἰς τὴν πάτριον ἀποκαταστῆσαι γῆν, κ τ ναὸν οἰκοδομῆσαι, κ τῆς ἀρχαίας εὐδαιμονίας, ταῦτ αὐτοῖς παρέσχε. παρώρμησε γὰρ τὸν κύρου ψυχὴν, ἐπέτρεψεν αὐτὸν γράψαι κ πᾶσαν τὴν ἀσίαν, ὅτι κύρος ὁ βασιλεὺς λέγ. ἐπεί με ὁ θεὸς ὁ μέγιστος, τῆς οἰκουμένης ἀπέδειξε βασιλέα, πείθομαι ἐγὼ εἶναι ὑπ τὸ τ ἰσραηλιτῶν ἐθνος θεσπιωτὴ. καὶ γὰρ τἀμὲ προεῖπεν ὄνομα διὰ τ προφητῶν, καὶ ὅτι τὸν ναὸν αὐτοῦ οἰκοδομήσω ἐν ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἰουδαίᾳ χώρᾳ. ταῦτα C
δὴ ἐγὼ κύρος, ἀναγινώσκων τὸ βιβλίον, ὃ τῆς αὐτοῦ προφητείας ὁ θεὸς καταλιπὼν, πρὸ ἐτῶν σι. ὅτ θεὸς γὰρ ἐν διορθώσει τῶν ἐπῶν ταῦτα λέγλν τὸν θεὸν, ὅτι βούλομαι κύρον ἐγὼν ἐν πολλῶν ἐθνῶν κ μεγάλων ἀπόδειξα βασιλέα, πέμψαι μὲ τὸν λαὸν εἰς τὴν ἰουδαίαν γῆν, καὶ οἰκοδομῆσαι μὲ τὸν ναόν. ταῦτα θεσπίσας προεφήτευσεν ἐμὲ προρρηθὲν ἡ καταστραφῆναι τὸν ναὸν, ἔφησιν ῥᾳ. ταῦτ οὖν ἀναγνοὺς τὸν κύρον, καὶ θαυμάσαντα τὸ θεῖον, D
ὁρμή τις ἔλαβε καὶ φιλοτιμία πᾶσαν τὰ γεγραμμένα. καλέσας τε τοὺς ὑπερέχοντας τ ἐν βαβυλῶνι ἰουδαίων, συγχωρεῖν αὐτοῖς ἔφη βαδίζειν εἰς τὴν αὐτῶν πατρίδα, καὶ ἀναῤῥῆσαί τε τὴν πόλιν ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν τ θεοῦ ναόν. ἔσεσθαι γὰρ αὐτοῖς κ θεὸν σύμμαχον, αὐτὸν τε γράψειν πᾶς ἀπανδήσειν ἐκείνῃ τῇ

PRimo autem anno regni Cyri, qui fuit transmigrationis nostræ Babylonicæ septuagelimus, miseratus est Deus captivitatem & Calamitatem ærumnosi illius populi: & sicut illis per Hieremiam prophetam ante dirutam urbem prædixerat, qvod, postqvam servierint Nabuchodonosoro ejusqve posteris per annos septuaginta, rursum eos restituturus esset in patriam, & ædificato templo redituri essent ad felicitatem pristinam, ita eis omnia præstitit. Excitato enim ad id Cyri animo, effecit, ut ille in hunc modum per universam Asiam scriberet: Hæc dicit Cyrus rex: Qvoniam me Deus maximus orbis regem constituit, hunc illum esse credo, qvem Israelitarum adorat populus. Is enim meum nomen per suos prophetas prædixit, & qvod templum ejus ædificaturus sim Hierosolymis in terra Judæa. Hoc autem Cyrus cognovit ex lectione libri, qui Esaiæ prophetias continet, ducentis & decem annis ante ipsius ætatem conscriptas. Hic enim secretum hoc Deum sibi indicasse dixit, qvod vellet, Cyrum, qvem multarum ac magnarum gentium regem declaraturus esset, remittere populum suum in terram Judæam, & templum suum ædificare denuo. Hæc Esaias prædixit centum qvadraginta annis, anteqvam templum devastatum est. Qvibus lectis, rex admiratus vatis divinitatem correptus est cupidine exeqvendi, quæ scripta legerat: convocatisqve clarioribus apud Babylonem Judæis, ait se illis permittere, ut proficiscantur in patriam, urbemqve Hierosolyma, & Dei templum ædificent denuo. Nam & ipsum Deum futurum illis auxilio, & se scripturum vi- 1. *Esdr.* 1. 3. *Esdr.* 2.

...ceptum Sacerdotium, & Regnum, ...
...ut Sacerdotium Regno, ...
...Regnum Sacerdotio, ...
...

CAP. I.

Arcadius Imperator Constantinopolitanæ urbis ædificia auget.

BEATUS Arcadius Imperator, qui ad Orientis fastigium, Theodosio Patre vivente, successerat, Constantinopolitanæ urbis ædificia auxit, & Forum, quod Tauri nomine appellatur, ornavit. Ubi & columnam porphyriticam, quæ ad instar Trajanæ columnæ Romæ posita est, erexit, & in ea statuam suam collocavit. Quæ columna, cum ad ædificandum Templum Apostolorum Constantinopolim transferretur, ruit, & in tres partes divisa est. Quæ tamen ab Imperatore Justiniano, qui Templum Apostolorum ædificavit, reparata est, & in ea statua ejus posita. Hic Arcadius Imperator Constantinopolitanæ urbis muros, qui ab Urbe Roma ad Blachernas usque porrigebantur, ampliavit, & portam auream, quæ ad Orientem spectat, ædificavit. Hic & Theodosium filium suum, quem ex Eudoxia Augusta habuit, Augustum fecit.

CAP. II.

Arcadius Imperator Eutropium Consulem creat.

Eutropius Arcadii Imperatoris Eunuchus, qui Cubiculi Præpositus fuerat, Consul creatus est. Hic Eutropius, cum Arcadium Imperatorem ad Orientem proficiscentem comitaretur, Chalcedonem venit, & ibi Templum Sancti Martyris Euphemiæ ædificavit. Hic & Eutropius Constantinopolim reversus, Templum Sancti Martyris Thyrsi ædificavit. Hic & Eutropius Constantinopolim reversus, Templum Sancti Martyris Thyrsi ædificavit. Hic & Eutropius Constantinopolim reversus, Templum Sancti Martyris Thyrsi ædificavit.

CAP. III.

Eutropius Arcadii Imperatoris Eunuchus, qui Cubiculi Præpositus fuerat, Consul creatus est. Hic Eutropius, cum Arcadium Imperatorem ad Orientem proficiscentem comitaretur, Chalcedonem venit, & ibi Templum Sancti Martyris Euphemiæ ædificavit. Hic & Eutropius Constantinopolim reversus, Templum Sancti Martyris Thyrsi ædificavit. Hic & Eutropius Constantinopolim reversus, Templum Sancti Martyris Thyrsi ædificavit. Hic & Eutropius Constantinopolim reversus, Templum Sancti Martyris Thyrsi ædificavit.

ne per hanc occaſionem creſcat eorum malitia, qva concitati hactenus rebelles fuerunt regibus. His literis perlectis, Rathymus & ſcriba Semelius cum collegis eveſtigio, conſcenſis eqvis, properarunt Hieroſolyma, ducentes ſecum magnam hominum multitudinem, prohibueruntqve Judæos, ne urbem & templum ædificare pergerent. Itaqve dilatum eſt id opus per annos novem usqve in ſecundum annum regni Darii Perſarum regis. Cambyſes enim, cum per ſexennium regnaſſet, ſubacta interim Ægypto, revertens ab ea expeditione, apud Damaſcum eſt mortuus.

III. Sublatis deinde Magis, qui poſt ejus obitum regnum per integrum annum occupaverant, ſeptem illæ Perſarum familiæ Hyſtaſpis filium Darium communibus ſuffragiis regem declaraverunt.

μὴ σπουδαιότερον αὐξηθῇ τὰ τῆς κακίας αὐτῶν, ἢ χρώμενοι πρὸς τὰς βασιλεῖς διατετελέκασι. τούτων ἀναγνωσθέντων τὰ γράμματα, ἐράθυμος καὶ σημέλιος γραμματεὺς, καὶ οἱ τούτοις συντεταγμένοι στρατήγημα ὑπολαβόντες εἶναι, ἐπορεύοντο εἰς ἱερουσάλυμα, πολλῷ ὄχλῳ ἐπαγόμενοι πολύ. καὶ διεκώλυον οἰκοδομεῖν τοὺς Ἰουδαίους τὴν πόλιν καὶ τὸν ναόν. ἐ ταῦτα μὲν ἐπεχείρησε πρᾶξαι μέχρι ἔτους δευτέρου τῆς βασιλείας Δαρείου τοῦ Περσῶν βασιλέως· ἀλλὰ ἐπὶ Καμβύσου γὰρ ἐπὶ ἔτη βασιλεύσας, καταστρεψάμενος τὴν Αἴγυπτον, ἀποστρέψας ἐτελεύτησεν ἐν Δαμασκῷ. μετὰ δὲ τὴν τῶν μάγων ἀναίρεσιν, οἱ μετὰ τὸν Καμβύσου θάνατον τὴν Περσῶν ἀρχὴν ἐκτήσαντο κατέσχον, οἱ λεγόμενοι ἑπτὰ οἶκοι τῶν Περσῶν, τὸν ὑστάσπου παῖδα Δαρεῖον ἀποδείξαν βασιλέα.

CAP. IV.

Darius Hyſtaſpis filius Judæis templum ædificat.

I. *Eſdr. 5.6* IS adhuc privatus voverat Deo, ſi regnum adipiſceretur, quicquid ſacrorum vaſorum apud Babylonem eſſet, remiſſurum ſe in templum Hieroſolyma: & forte fortuna per illud tempus venerat ad eum a Hieroſolymis Zorobabel, qvi captivorum Judæorum dux declaratus fuerat. nam erat vetus regis amicus. qvamobrem inter ſatellites cum aliis duobus aſſumptus, ſperatum honorem conſecutus eſt. Primo autem ſui regni anno Darius ſplendido ac magnifico apparatu excepit tam domeſticos ſuos qvam Medorum ac Perſarum ſatrapas, provinciarumqve præſides ab Indis usqve ad Æthiopas, & præfectos copiis per centum viginti ſeptem ſatrapias. Cumqve ad ſatietatem epulati, diſceſſillent cubitum ad ſuum quisqve diverſorium, Darius poſt brevem in lecto qvietem a ſomno relictus, nec valens redormiſcere, cœpit fabulari cum tribus ſatellitibus: &, qui proponendam a ſe qvæſtionem verius ac prudentius ſolverit, ei præmium fore promiſit uſum purpuræ & aurei poculi: in cubatu qvoq; ac vectatione uſurum inſtrumento aureo, & tiara byſſina ac torqve aureo: & in conſeſſu habiturum locum regi proximum, annumeratū inter gentiles regios. poſt hæc promiſſa qværit ex primo, num vinum maxime polleat; ex ſecundo, num reges; ex tertio, nū mulieres, an forte veritas magis qvam hæc omnia. his ad inqvirendum propoſitis ſiluit. Mane vero accerſivit megiſtanas & ſatrapas ac toparchas, reſidensq;, ubi ſolebat jura reddere, jubet ſatellitum illorum qvemqve coram toto cœtu reſpondere ad qvæſtionem ſibi propoſitam, quid ipſi videatur verius. Tum primus eorum ſic exorſus eſt vini prædicare potentiam. Viri illuſtriſſimi, qvidem vino potentiæ palmam tribuere haud dubito, dum ejus virium hinc conjecturā capio. Animadverto enim, qvod qvorumvis potantium mentem ſubvertit, & vel regis animum ſic afficit,

Κεφάλαιον δ'.

Οτι Δαρεῖος ὁ ὑστάσπου τὸν ναὸν Ἰουδαίοις ᾠκοδόμησεν.

ΟΤΤΟΣ ἰδιώτης ὢν ηὔξατο τῷ Θεῷ εἰ γένοιτο βασιλεὺς πάντα τὰ σκεύη ἃ ἦν, ὅσα ἐν τῇ ἐν Βαβυλῶνι, πέμψειν εἰς τὸν ναὸν τὸν ἐν ἱεροσολύμοις. ἔτυχε δὲ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἀφικόμενος πρὸς Δαρεῖον ἐξ ἱεροσολύμων ζοροβαβέλ, ὃς τῶν αἰχμαλώτων Ἰουδαίων ἡγεμὼν ἀποδέδεικτο. πάλαι γὰρ ἦν αὐτῷ φιλία πρὸς τὸν βασιλέα. ὡ δὴ καὶ σωματοφυλακῶν αὐτὸν μετ' ἄλλων δύο κελεύσας ἄρχειν, ἀπέλαβεν ἃς ἤλπισε τιμάς. τῷ δὲ πρώτῳ τῆς βασιλείας ἔτει Δαρεῖος ἀποδέχεται λαμπρῶς, καὶ μὴ πολλῆς φροντίδος, τάς τε ὠδὰς αὐτῷ καὶ τὰς εἰκὼς γενούσας, καὶ τοὺς τῶν μήδων ἡγεμόνας καὶ σατράπας τῆς περσίδος, καὶ τοπάρχας τῆς ἰνδικῆς ἀρχῆς τῆς αἰθιοπίας καὶ τοὺς στρατηγοὺς τῶν ρκζ σατραπῶν. ἐπεὶ δὲ κατακεχηνότες ἄρτι κρέα καὶ πλησμονῆς, ἀνέλυσαν κοιμησόμενοι παρ' αὐτοῖς ἕκαστοι, Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἐλθὼν ὅπου τὴν κοίτην, καὶ βραχὺ τῆς νυκτὸς ἀναπαυσάμενος, ἐξυπνος γίνεται. καὶ μηκέτι καταμεμφθῶν διωκάμενος, εἰς ὁμιλίαν τρέπεται τῶν σωματοφυλάκων, καὶ τοῦ λόγου ἐρεσθῆναι, ἐπεὶ ὧν αὐτὸς ἀναμένειν μέλλοι, τὸν ἀληθέστερον καὶ σωφρονέστερον, πύτων χλαῖναν δώσειν ὑακινθίνην, περιφορὰν ἐνδύσασθαι, καὶ ἐν σκιπώμασι χρυσοῦς πίνειν, καὶ ὅπου χρυσίον καλεύδειν, καὶ ἅρμα χρυσοχάλινον καὶ κίδαριν βυσσίνην, καὶ περιαυχένιον χρυσοῦν. καὶ μετ' αὐτὸν ἕξειν πρωτοθρόνιαν διὰ τὴν σοφίαν, καὶ συγγενὴς μὲν ἀποκληθήσεσθαι. ταῦτα ἐπαγγειλάμενος αὐτοῖς παρέξειν τὰς δωρεάς, ἐρωτᾷ μὲν τὸν πρῶτον τί ἐστὶν ὑπερισχύει, τὸν δεύτερον δὲ, εἰ οἱ βασιλεῖς, τὸν τρίτον δὲ εἰ αἱ γυναῖκες, ἢ τούτων μᾶλλον ἡ ἀλήθεια. ταῦτα προθεὶς αὐτοῖς ζητεῖν ἡσυχαστήν. ὁρθρεύ δὲ μεταπεμψάμενος τοὺς μεγιστᾶνας καὶ σατράπας καὶ τοπάρχας τῆς περσίδος καὶ μηδικῆς, καθίσας ἐν ᾧ χρηματίζειν εἰώθει τόπῳ, τὰ σωματοφυλάκων ἔκασον σκέλεσι πάντων ἀκουόντων ἀποφαίνεσθαι τὸ δοκοῦν αὐτῷ περὶ τῶν προκειμένων. καὶ ὁ πρῶτος ἤρξατο λέγειν τὴν τοῦ οἴνου δύναμιν, οὕτως αὐτὸν ἐμφανίζων. ἄνδρες γάρ ἐστιν, ἐγὼ τὴν ἰσχὺν τοῦ οἴνου τεκμηρόμενος, πάντα ὑπερβάλλουσαν εὑρίσκω τοῦτο τῷ τρόπῳ. σφάλλει γὰρ τῶν πινόντων αὐτὴν καὶ ἁπλοῖ τὴν διάνοιαν, καὶ τὴν τοῦ βασιλέως,

τὴν δὲ

Ut autem ad Ecclesiam veniatur, ostium ingressus ad Occidentem spectat, ut ad Orientem altare. Ecclesiæ autem ipsæ, quæ ad Orientem spectant, ut Christianæ, ita Pythagoricæ esse videntur. Nam Pythagoras jubet, ut templa ad Orientem spectent, quia Sol ortus ad Orientem, ut Deus, ad templa spectat. Ecclesiæ autem, quæ ad Occidentem spectant, ut Judaicæ, ita Platonicæ esse videntur. Nam Plato jubet, ut templa ad Occidentem spectent, quia Sol occasus ad Occidentem, ut Deus, ad templa spectat. Ecclesiæ autem, quæ ad Septentrionem spectant, ut Ethnicæ, ita Aristotelicæ esse videntur. Nam Aristoteles jubet, ut templa ad Septentrionem spectent, quia Sol ortus ad Septentrionem, ut Deus, ad templa spectat. Ecclesiæ autem, quæ ad Meridiem spectant, ut Mahometicæ, ita Epicuricæ esse videntur. Nam Epicurus jubet, ut templa ad Meridiem spectent, quia Sol ortus ad Meridiem, ut Deus, ad templa spectat. Ecclesiæ autem, quæ ad Orientem spectant, ut Christianæ, ita Pythagoricæ esse videntur. Nam Pythagoras jubet, ut templa ad Orientem spectent, quia Sol ortus ad Orientem, ut Deus, ad templa spectat. Ecclesiæ autem, quæ ad Occidentem spectant, ut Judaicæ, ita Platonicæ esse videntur. Nam Plato jubet, ut templa ad Occidentem spectent, quia Sol occasus ad Occidentem, ut Deus, ad templa spectat. Ecclesiæ autem, quæ ad Septentrionem spectant, ut Ethnicæ, ita Aristotelicæ esse videntur. Nam Aristoteles jubet, ut templa ad Septentrionem spectent, quia Sol ortus ad Septentrionem, ut Deus, ad templa spectat. Ecclesiæ autem, quæ ad Meridiem spectant, ut Mahometicæ, ita Epicuricæ esse videntur. Nam Epicurus jubet, ut templa ad Meridiem spectent, quia Sol ortus ad Meridiem, ut Deus, ad templa spectat.

Digitized by Google

Cap. I.

De Ecclesiæ Christi primordiis, & quomodo Gentes ad fidem conversæ sunt.

ANNO ab Incarnatione Domini trigesimo quarto, Petrus Apostolus, qui primus Romanæ Ecclesiæ Episcopus fuit, Romam venit, ibique per viginti quinque annos sedit. Hic Simonem Magum, qui Romæ magnis prestigiis populum seducebat, confutavit, & ad fidem Christi convertit. Hic Marcellum, Asyncritum, Hermam, Patrobam, Hermetem, Linum, Cletum, Clementem, Evodium, Ignatium, Alexandrum, Sixtum, Telesphorum, Hyginum, Pium, Anicetum, Soterem, Eleutherium, Victorem, Zephyrinum, Calixtum, Urbanum, Pontianum, Antherum, Fabianum, Cornelium, Lucium, Stephanum, Xystum, Dionysium, Felicem, Eutychianum, Gaium, Marcellinum, Marcellum, Eusebium, Melchiadem, Silvestrum, Marcum, Julium, Liberium, Damasum, Siricium, Anastasium, Innocentium, Zosimum, Bonifacium, Cælestinum, Xystum, Leonem, Hilarium, Simplicium, Felicem, Gelasium, Anastasium, Symmachum, Hormisdam, Joannem, Felicem, Bonifacium, Dioscorum, Agapetum, Silverium, Vigilium, Pelagium, Joannem, Benedictum, Pelagium, Gregorium, Sabinianum, Bonifacium, Deusdedit, Bonifacium, Honorium, Severinum, Joannem, Theodorum, Martinum, Eugenium, Vitalianum, Deusdedit, Donum, Agathonem, Leonem, Benedictum, Joannem, Cononem, Sergium, Joannem, Sisinnium, Constantinum, Gregorium, Gregorium, Zachariam, Stephanum, Paulum, Stephanum, Hadrianum, Leonem, Paschalem, Eugenium, Valentinum, Gregorium, Sergium, Leonem, Benedictum, Nicolaum, Adrianum, Stephanum, Formosum, Bonifacium, Stephanum, Romanum, Theodorum, Joannem, Benedictum, Leonem, Christophorum, Sergium, Anastasium, Lucium, Anastasium, Benedictum, Joannem, Benedictum, Leonem, Victorem, Stephanum, Leonem, Victorem, Nicolaum, Gelasium, Calixtum, Alexandrum, Victorem, Urbanum, Paschalem, Gelasium, Calixtum, Honorium, Innocentium, Cælestinum, Alexandrum, Urbanum, Clementem, Gregorium, Innocentium, Alexandrum, Urbanum, Eugenium, Anastasium, Nicolaum, Urbanum, Paschalem, Gelasium, Calixtum, Honorium, Innocentium, Cælestinum, Alexandrum, Urbanum, Clementem, Gregorium, Innocentium, Alexandrum, Urbanum, Eugenium, Anastasium, Nicolaum, Adrianum, Victorem

vit juſtus, & de quo optimus rumor fuit apud populum. is cum eſſet legum Moſaycarum peritiſſimus, in regis amicitiam pervenit. & cum decreviſſet proficiſci Hieroſolyma, ſecumq; aliquos è Babyloniis Judæis ducere, petiit à rege commendatitias ad Syriæ ſatrapas literas, quas & impetravit hoc modo ſcriptas: Rex regum Xerxes Eſdræ ſacerdoti & lectori legis Dei, S. Decretum eſt à me & ſeptem meis conſiliariis, ut, quicunque in regno meo de Iſraelitis & ſacerdotibus eorum ac Levitis voluerit tecum Hieroſolyma petere, per meam benignitatem hoc ei liceat facere, & inviſere Judæam juxta Dei legem: utque Iſraelitarum Deo dona perferatis, quæ ego & amici vovimus. præterea facio tibi poteſtatem auferendi omne aurum & argentum, quantumcunque populus tuus per totam Babyloniam degens offerre voluerit, quo emantur victimæ ſuper altare Dei veſtri immolandæ: & fabricandi ex auro ac argento vaſa, quæcunque tu & fratres tui volueritis. Sacra quoque vaſa, quæ tibi dantur, Deo tuo dedicabis: & ſi quid aliud in hunc uſum opus fuerit, pro tua prudentia fieri curabis, & de noſtro fiſco eos ſumptus facies. quin & præfectis ærarii apud Syriam & Phœnicem te commendavi, ſcribens eis, ut quicquid Eſdras ſacerdos & lector legis Dei petierit, ſine mora dent. Et ut Deus propitius ſit mihi & meis liberis, volo usque centum coros tritici Deo ſecundum legem dari. Vobis quoque magiſtratibus præcipio, ut à nemine ſacerdotum, Levitarum, ſacrorum cantorum, janitorum, ſacrorum ſervorum quicquam exigatis, neve ulla onera eis imponatis. Tu vero Eſdra juxta conceſſam tibi divinitus ſapientiam conſtitue judices, qui per Syriam ac Phœnicen jura reddant populo legem tuam ſcienti: quin & neſcientes doce libere, ut quisquis legem Dei vel legem regiam violaverit, mulctetur pecuniis, aut etiam damnetur capite, utpote qui non per ignorantiã, ſed per contumaciam peccaverit. Vale. His literis acceptis, Eſdras gaviſus adoravit Deum, & gratias egit, illi benignitatem regiam acceptam referendam, & illum maxime dignum, cui gratiæ agantur, exiſtimans. Advocata deinde Judæorum concione, qui apud Babylonem degebant, & perlecta epiſtola, ipſam quidem retinuit: exemplar vero ejus in Mediam ad omnes ſuæ gentis homines transmiſit. qui, cognita regis erga Deum pietate, & erga Eſdram benevolentia, omnes vehementer ſunt lætati: multi vero ex eis, aſſumptis ſuis facultatibus, Babylonem venerunt, cupientes reverti Hieroſolyma. reliqua Iſraelitarum multitudo aſſuetum jam domicilium noluit relinquere, quapropter duæ tantum tribus per Aſiam & Europam ſubRomano degunt imperio: decem autem tribus nunc quoq; ultra Euphratem ſunt, infinita hominum millia, quæ vix eſt numero comprehendere. Cæterum ad Eſdram magna multitudo convenit tam ſacerdotũ & Levitarũ, quam janitorum ſacrorumq; vel cantorũ vel miniſtrorum. Ille vero omnes, qui ex captivitate in patriam reverti volebant, ad Euphratem congregavit:

A ἐσδρας. ὃς τῶν μωυσίως νόμων ἱκανῶς ἔμπειρος ὢν, γίνεται φίλος τῷ βασιλεῖ ξέρξῃ. γνοὺς ὁ ἀναβαίνειν εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, καὶ ἐπαγαγεσθαί τινας τῶν ἐν βαβυλῶνι τυγχανόντων ἰουδαίων, παρεκάλεσε τὸν βασιλέα, δοῦναι αὐτῷ πρὸς τοὺς σατράπας τῆς συρίας ἐπιστολὰς, ἀφ' ἧς αὐτὸς γνωρισθήσεται τοῖς ἐν. ὁ βασιλεὺς χαρεὶς πρὸς τοὺς σατράπας ἐπιστολὰς ἔπεμψε. βασιλεὺς βασιλέων ξέρξης, ἐσδρᾳ ἱερεῖ καὶ ἀναγνώστῃ θείου νόμου χαίρειν. τῆς ἐμαυτοῦ φιλανθρωπίας ἔργον εἶναι νομίσας τὸ, τοὺς βουλομένους ἐκ τῶν ἰουδαίων ἔθνους, ἱερέων καὶ λαϊτῶν ἔτι τε τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ, σωματοφορεῖν εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, τοῦτο ποιῆσαι. καὶ ὁ βουλόμενος ἀπίτω, καθάπερ ἐδόξε μοι καὶ τοῖς ἐπ' ἐμοῦ συμβούλοις, ὅπως καὶ τὴν ἰουδαίων ἐπισκέψωνται πόλιν κατὰ τὸν νόμον τὸν θεῖον ἀκριβῶς, καὶ ἀπενέγκωσι δῶρα τῷ ἐπουρανίῳ θεῷ, ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ ὅσον ἂν εὑρεθῇ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν βαβυλωνίων ὑποταγμένον τῷ θεῷ τοῦτο πέμψαι εἰς ἱεροσόλυμα κομιδῇ τῷ θεῷ εἰς τὰς θυσίας. πάντα τε ὅσα βούλῃ ἐξεργάζου καὶ χρυσοῦ κατασκεύασον, πλὴν ἐξέσται μὴ τῶν ἀδελφῶν. καὶ τὰ δεδομένα σοι ἱερὰ σκεύη ἀναθήσεις. καὶ ὅσων ἂν δέῃνοιαν λάβῃς, καὶ ταῦτα ποιήσεις ἐκ τοῦ βασιλικοῦ πεμφθήσεται γὰρ ἐπὶ τοὺς ταμίας τοὺς ἐπὶ τῆς κοίλης συρίας, ἵνα ἃ ἐὰν ἐσδρᾶς ὁ ἱερεὺς καὶ ἀναγνώστης τοῦ θείου νόμου ἐπιτάξῃ, ταῦτα ἀποδιδῶσιν. ὅπως μηδεμίαν ὀκνηρὰν ἐμοῦ λάβῃ τὸ θεῖον ἢ τοὺς ἐμοὺς ἐκγόνους, πάντα αἰτῶ καὶ μεχρὶ ἑκατὸν κόρων σίτου κατὰ ἐπιταγὴν τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν οὐρανοῖς τὸν νόμον ὑμῶν ἢ λέγω ὅπως τοῖς ἱερεῦσι καὶ λαϊτικοῖς ἱεροψάλταις καὶ ἰουρωροῖς καὶ ἱεροδούλοις καὶ γραμματεῦσι καὶ ἱερατικοῖς μήτε φόρους ἐπιτάξῃ, μήτε ἄλλο μηδὲν ἐπιβάλλοι ἢ φορτικὸν εἰς αὐτοὺς ἡμῖν ὑμῖν δὲ ἐσδρᾶ τῷ καὶ θεῷ ἀφίλου ἀποδίδου κρίνειν, ὅτως δικαιώσεις ἐν συρίᾳ καὶ φοινίκῃ πάσῃ, τοὺς ἐπισταμένους σου τὸν νόμον. καὶ τοὺς ἀγνοοῦντας παρέξεις αὐτῶν μαθεῖν, ἵν' ἄν τις τῶν ἐμεσθίων σου παραβαίνῃ τὰ θεῖα νόμιμα ἢ τὰ βασιλικὰ, κατοχὴν ποιήσεται ἐν ἑκατὸν ἀγωγὴν αὐτὸν παραδεδόσθαι. ἀλλ' ὡς ἐπιτίμῳ μόνῳ, πλημμελοῦς ἢ παρανόμου καὶ καταφρονῶν. κελεύσεις δὲ καὶ γαναζαίῳ τῷ ἐν ἐκβολαῖς χρημάτων ἱερέως. λαβὼν ἐσδρας ταῦτα τὰ ἐπιστολὰς, ὑπερήσθη καὶ τῷ θεῷ προσκυνήσας ἠρξατο, τῆς δὲ βασιλέως πρὸς αὐτὸν χρηστότητος ἐκείνου αὐτὸν ὁμολογῶν γεγενῆσθαι, καὶ διὰ τοῦτο τιμῶν πάσαν αὐτῷ χάριν ἐλεγχοειδεστάτην. ἀναγνοὺς δὲ ἐν βαβυλῶνι τὰ ἐπιστολὰς πᾶς αὐτοῦ ἡ συμφυὴς ἰουδαίοις, αὐτὰ μὲν κατέσχε. τὰ δὲ ἀντίγραφον αὐτῆς, πρὸς πάσας ἔπεμψε τὰς ὁμοεθνεῖς, τοὺς κατὰ τὴν μηδίαν ὄντας. μαθόντες δὲ οὗτοι τὴν βασιλέως καὶ τὰ πρὸς τὸ θεῖον διάνοιαν, καὶ τὰ πρὸς τὸν ἐσδραν εὐνοιαν, ἅπαντες μὲν ἐχάρησαν. πολλοὶ δὲ αὐτῶν καὶ τὰς κτήσεις ἀναλαβόντες, ἦλθον εἰς βαβυλῶνα, σπουδῇ τοῦ εἰς τὰ ἱεροσόλυμα καθόδου. ὁ δὲ πᾶς λαὸς τῶν ἰσραηλιτῶν, κατὰ χώραν ἔμεινε. διὸ καὶ δύο φυλαὶ ἐνιαυσιμεῖς ἐγένοντο ἐπὶ τῆς ἀσίας καὶ τῆς εὐρώπης, διαμιγεῖς ἐπακουσάσας. αἱ δὲ δέκα φυλαὶ, πέραν εἰσὶν εὐφράτου ἕως δεῦρο μυριάδες ἄπειροι, καὶ ἀριθμῷ γνωσθῆναι μὴ δυνάμεναι. πρὸς δὲ ἐσδραν ἀφικνοῦντο, ἱερέων καὶ λαϊτῶν, καὶ γυρωρῶν, καὶ ἱεροψαλτῶν καὶ ἱεροδούλων, πολλοὶ τὸν ἀριθμόν. συναγαγὼν δὲ τοὺς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς τὸ πέραν τοῦ εὐφράτου, καὶ τρεῖς

τῶν ἡ αἰχμαλωτοθέντων τὴς ἰουδαίων οἰνοχόος ὢ βασι- A
λέως ὀρταξέρξε, νεεμίας ὄνομα, ὡς ἐπιτῶν πρὸ τ μη-
τροπόλεως περσῶν οὔσων, ξένων τινῶν ἀπὸ μακρᾶς ὁ-
δοιπορίας εἰς τὴν πόλιν εἰσιόντων ἐπακουσας ἐβούλετ
ὡς ἀλλήλους ἐμιλοιῶτων, προσελθὼν αὐτοῖς, ἐ-
πυνθάνετο πόθεν εἶεν ὡμιληκότες. ἀπεκρινατο δ
ἥκειν ἐκ τῆς ἰουδαίας, πῶς αὐτῶν ἔχει τὰ πλῆθος ἢ
μητροπολις ἱεροσόλυμα, πάλιν ἤρξατο πυνθάνεσθαι, κα-
κῶς δ ἔχειν ἔφοι των, βεβλῆσθαι πρὸ αὐτῶν εἰς ἐδαφος τὰ B
τείχη, καὶ τὰ πύλη ἔθνη πολλὰ λῃστρίζειν, καὶ κακὰ τοὺς ἰου-
δαίους, καὶ μέρ ας μὲν καπνοχέοντων τ χωραν καὶ λῃστε-
ζόντων, τ δ νυκτὸς κακῶς ἀπερχομένων, ὡς πολλοὺς
ἐκ τ χωρας καὶ ἐξ αὐτῶν ἱεροσολύμων αἰχμαλώτους
ἀπῆχθαι. ἐ τοῖς ὠδυς πληρεις ἀ ἐμοκλαῖς καθημέραν
ἐκλαιρυσεν ὁ νεεμιας, ἐλεγεν τ συμφορᾶς τοὺς
ἐμοφύλους. καὶ ἀναβλεψας εἰς τὸν ἀρανὸν, ἄρει τὸν C
ἐπὶ αἰ δεσποτα ὑπερόψη παῦτα πάσχον τὸ ἔθνος ἡμῶν,
οὕτως ἀρπαγμα πάντων καὶ λαφυον γενέσθαι; ἀλλο-
τριόῦτος δ αὐτὸ πρὸς τὴ πύλη ἐ τοῦτ δοπορευο-
νου, προσελθων τις ἤγγελεν αὐτῷ μέλλειν ἤδη κατα-
κλίνεσθαι τὸν βασιλέα. ὁ δ ὠδὺς ὡς εἶχε μὴ ἀπολου-
άμενος, ἀλοιφῆσιν ἐασάμενος τὴ βασιλικὴ τλὼ ἐπὶ τᾶ
πάτρα ἀλοκαυσιν. ὡς ἢ μὴ τὸ δεῖπνον ὁ βασιλεὺς διεχύ-
θη, καὶ ἡδέως αὐτῷ ἡμέρωσε ἀπέβλεψεν εἰς τὸν νεε-
μιαν, κατεσκυθρωπακότα δεσπόμενος ἀλλ τι κατηφὴς
εἴη ἀνέκραγεν. ὁ ἢ ἔφυ διηθεὶς χάριν τινὰ καὶ παθὼν D
ὠδυχεῖν αὐτῷ λέγοντι. πῶς φησὶν ὦ βασιλεῦ δύνα-
μαι σοι μὴ βλέπεσθαι πιθανος, μηδὲ τλιν ψυχὴν ἀλγεῖν,
ὅπου τῆς πατρίδος μου ἱεροσολύμων, ἐν ᾗ τάφοι καὶ μνή-
ματα προγονων τῶν ἐμῶν εἰσιν, ἀκούω βεβλῆσθαι κ τ
γῆς τὰ τείχη, καὶ τὰς πύλας ἐμπεπῆσθαι αὐτῆς.
ἀλλὰ χάρισαι μοι παρόντι τὸ τεῖχος ἀναγεῖραι, κ ἐ
ἱερὸν τὸ λοιπὸν προσοικοδομῆσαι. ὁ ἢ βασιλευς, διδό-
ναι τὰ αὐτῷ τὴν δωρεὰν κατένευσε, κ πρὸς τοὺς σατρά- E
πους κομίσαι γράμματα, ὅπως τιμῆς τε αὐτὸν ἀξιώσω-
σι, κ πᾶσαν ὡδοχωσι χορηγίαν, εἰς ἃπερ βούλε. πέ-
μψαν δὲ φησὶ λυπηθέντες, καὶ χειρων ἡμῖν τᾶ λοιπᾶ
ἀρκέσειν. ὁ μὲν οὖν νεεμιας προσκυνήσας τὸν θεὸν, καὶ
τὸν βασιλέα τῆς ἀποχρέσεως ἀχαρισήσας, τὸ καταφες
τοῦ προσώπου ἐ συγκεχυμένον, ἀπεκαθηρε τῇ τῶν ἐ-
πηγγελμένων ἡδονῇ. καλέσας ἢ αὐτὸν τῇ ὑπαύριον. ἐ-
δώσιν αὐτῷ πρὸς σατράπας ἐπιστολὰς κομίσαι τὸν τ συ-
ρίας καὶ φοινικης καὶ σαμαρείας ἐπερχον, ἐν ᾗ πρὸς τ F
τιμῆς τε νεεμίᾳ, καὶ χορηγίας τῆς εἰς τλὼ οἰκοδομίαν
ἐπιτέλεσι. ἡνίκα οὖν ἐν βαβυλῶνι, καὶ πολλοὺς
τ ἐμοφύλων ἐπιλόντας ἀκολουθοῦντας αὐτῷ ὡδυ-
λαβὼν ἦλθεν εἰς ἱεροσόλυμα, πεμπτον καὶ εἰκοστὸν ἔτος ἤ-
δη βασιλεύοντος ξέρξου. καὶ θείᾳς τῷ θεῷ τὰς ἐπι-
στολὰς λαβεῖδωσι τοῖς σατράπαις καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπαρ-
χοις, καὶ συγκαλέσας πάντα τὸν λαὸν εἰς ἱεροσόλυμα,
στὰς ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ, τοιάδε τις ἐπιστατο πρὸς αὐ- G
τοὺς λέγους. ἄνδρες ἰουδαῖοι, τὸν μὲν θεὸν ἴστε μνήμην τῶν
πατρων ἀγαθαμεν, καὶ ἰσαὰκου, καὶ ἰακώβου, ὠφε-
μενοντε, καὶ ἀλλὰ τῆς ἐκείνων δικαιοσυνης, οὐκ ἐγκατα-
λειποντε τ ὑπερ ἡμῶν προνοιαν. ἀμελει σωτήρησε μοι
ὠφελῆ βασιλέως λαβὼν ἐξουσίαν οὕτως ἡμῶν τὸ τεῖ-
χος ἀνεσησω, ἐ τὰ λειψανα ἱερὰ πλεωσω. βούλο-
μαι ἢ ὑμᾶς τ τῶν γεγενδύντων ἡμῖν ἐθνῶν δυσμενῶν
σαφῶς εἰδέτας, ἐ ὑπ πρὸς τ οἰκοδομιαν εἰ μάθωσιν
ἡμᾶς ὠδὶ πεπτωκότας, συνίσοντας καὶ πολ-
λὰ πραγματευσονται πρὸς αὐτῶ ἡμῖν ἐμποδιον,

A Cæterum quidam ex captivis Judæis, pincerna
regis Xerxis, Neemias nomine, deambulans an- 2. Esd. 1.
te primariam Persarum urbem Susa, cum hospi-
tes quosdam post longum iter exactum in urbem
adventantes Hebraicè inter se confabulari ani-
madvertisset, accedens ad eos rogabat, undenam
venirent. & audito, quod è Judæa, rursum scis-
citatus est, quomodo se haberet ille populus & ca-
B put eorum Hierosolyma. Quibus male se habe-
re dicentibus, quod ejus mœnia diruta essent, &
circumvicinæ gentes multa mala Judæis inser-
rent, die noctesque agros excursionibus ac rapi-
nis populantes, & multos ex ea regione atq; adeo
ex urbe ipsa captivos abducentes, ita ut passim
per vias reperiantur cadavera: flevit Neemias,
motus popularium suorum miseriis: & sublatis o-
culis ad cœlum, Quousque, inquit, patieris, Do-
C mine, gentem nostram tantis malis opprimi, ut
simus præda omnium? cunctante vero illo apud
portam & ob hæc lamentante, & accedens qui-
dam nuntiavit ei, regem jam accubitum ire. ille
confestim, ita ut erat, non abluta facie, ad mini-
sterii sui functionem properat. Rex vero post cœ- 2. Esd. 2.
nam jam hilarior, videns Neemiam subtristem,
rogabat, qvid esset in causa, tum ille Deum prius
D precatus, ut suadæ gratiam prius verbis suis ad-
deret: Qui possum, inquit, rex, alium vultum
sumere, aut mœrorem e corde ponere, quando
audio patriæ meæ Hierosolymorum, in qua ex-
tant sepulchra majorum meorum ac monumen-
ta, & portas incensas esse & disjecta mœnia? Sed
oro, hanc unam gratiam mihi concede, permitte
mihi, ut profectus illo muros ejus extruam, &
E quod deest ad fabricam templi, suppleam. At rex
petitioni ejus annuit, simulque literas ad satrapas
comendatitias, ut & honorē ei haberent, & præbe-
rent quicquid cuperet, quare desine, inquit, tristari,
& post hac libens nobis ministra. Ibi Neemias,
adorato Deo, actisq; regi pro tā ampla pollicitatione gratiis, abstersō à vultu omni mœrore, fron-
tem exporrexit præ lætitia. Sequenti vero die ac-
F citus, accepit literas regias, quas Sadæo Syrio,
Phœnices ac Samariæ præfecto redderet: in qui-
bus mandabatur de honore Neemiæ habendo, &
de præbendis ei, quibus ad ædificandum opus sit.
cum igitur Babylonem veniisset, & multos à po-
pularibus ultro se adjungentes comites assump-
sisset, tandem pervenit Hierosolyma, anno re-
gni Xerxis vigesimo quinto: & ostendens prius
suis literas, Sadæo magistro equitum collegisque
G ejus reddidit. convocato deinde Hierosolyma
universō populo, stans in medio templi sic eos est
allocutus: Viri Judæi, scitis, quod Deus optimus
maximus memor majorum nostrorum Abraha-
mi, Isaaci & Jacobi eorumque pietatis, qua illos
quondam, eadem nos quoque providentia dig-
natur: & ecce illius favore nunc apud regem
obtinui, ut mihi permitteret mœnia restituere,
&, qvod superest ad absolvendum templum, per-
ficere. Quamobrem nunc ita faciendum cen-
seo, ut, qvoniam non ignoratis, quam infensas
habeamus gentes vicinas, & qvod, cognita vestra
in ædificando diligentia, nihil non molientur, qvo vestros conatus, quantum in se erit, impediant,

Digitized by Google

Κεφάλαιον ς'.

Οτι βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου μικρὸν τὸ ἰουδαίων πᾶν τὸ ἔθνος ἐκινδύνευσε διὰ ἀμάνε δόλον.

Τελευτήσαντος δὲ τούτου, τὴν βασιλείαν εἰς τὸν υἱὸν κῦρον, ὃν Ἀρταξέρξην Ἕλληνες καλοῦσι, σώζει μεταβῆναι. τούτου τὸν περσῶν ἐχόντες ἡγεμονίαν ἐκινδύνευσε τὸ τῶν ἰουδαίων γένος ἅπαν σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀπολέσθαι. τὴν δὲ αἰτίαν μεθ' ἃ πολὺ δηλώσομεν. ἐπειγόμεθα γὰρ τὰ περὶ βασιλέως διηγήσασθαι πρῶτον, ὡς ἔγημε ἰουδαίαν γυναῖκα, γένους ὄσον οὔπω βασιλικῆς, ἣν καὶ σώσειν τὸ ἔθνος ἡμῶν λέγουσι. φυλαλεὼν γὰρ τὴν βασιλείαν ὁ Ἀρταξέρξης, καὶ κατασήσας κατὰ ἰδίους ἄρχοντας αὐθημερὸν τῶν σατραπειῶν, ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ ὄσων ἄρχοντας, τοῦ τρίτου τῆς βασιλείας ἔτους, τύχῃ τινὶ φίλους καὶ τῶν περσῶν ἔθνη καὶ τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν ἐστιᾶσθαι ἐπόμενος ἐστία πολυτελῶς, οἷον εἰκὸς φῦλον βασιλεῖ δ' οὐδέτερον φιλοσκαλοῦντι τὴν ὑπόδειξιν ποιήσασθαι ὅτι ἡμέρας ρπ. ἐπειτα τὰ ἔθνη καὶ τοὺς πρεσβεύτας αὐτῶν ἐν σκέποις ὅτι ἡμέρας κατοικίσαι ἐπᾶ. τὸ δὲ συμπόσιον ἵν' αὐτοῖς τὸν τρόπον ὅπερ γεγόμεθα. σκήνωμα πηξάμενος ἐκ χρυσέων καὶ ἀργυρέων κιόνων, ὕφη λίνεα καὶ πορφύρεα, κατ' αὐτῶν διεπέτασεν, ὡς τε πολλὰς μυριάδας κατακλίνεσθαι. διηκοσμοῦντο δὲ σκέπασμασι χρυσέοις καὶ τοῖς ἀφ' λίθοις πολυτελέσι εἰς τέρψιν ἅμα καὶ ὄψιν πεποιημένοις. παρεστήκεσαν δὲ καὶ τοῖς ἀφικνουμένοις μὴ βιάζεσθαι πίνειν τὸ πότον αὐτοῖς σωεχῶς παρεφέροντες, ὡς καὶ τοῦ πέρσαις γίνεται, ἀλλ' ὑπηρέτειν αὐτοῖς, καὶ πρὸς ὃ βέλεται τὰ καθεκάστου ἕκαστος φιλοφρονεῖσθαι. ἀφεῖτο δὲ καὶ τῆς χώρας παρήγγειλεν ἀνέσθαι τῶν ἔργων ἀφέμενος, καὶ ἑορτάζειν ὑπὲρ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πολλὰς ἡμέρας. ὁμοίως τι τῶν γυναικῶν ἡ βασίλισσα ἐάσῃ συμπόσιον ἐν τοῖς βασιλείοις. ἵν' ὑπόδειξαι βουλόμενος ἐστιωμένοις ὁ βασιλεὺς, πέμψας ἐκέλευσεν αὐτὴν εἰς τὸ συμπόσιον ἥκειν καλέσαι τὰς γυναῖκας ἀπάσας ὑπερβάλλουσαν. ἡ δὲ φυλακὴ τῶν πατρίων περσῶν νόμων, οἱ τοῖς ἀλλοτρίοις βλέπειν τὰς γυναῖκας ἀπηγορεύκασιν, οὐκ ἐπρόθετο πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ πολλάκις τῆς δυνάμεως λοιδορήσαντος πρὸς αὐτὴν, ὑπὲρ ἦθος ἀνέμενε φυλάττομένη τὴν ἄφιξιν. ὡς εἰς ὀργὴν παροξυνθέντα τὸν βασιλέα, λύσαι μὲν τὸ συμπόσιον. ἀναστήσας δὲ καὶ τοὺς ἑπτὰ τῶν περσῶν, οἱ τὴν τῶν νόμων ἐξήγησιν ἔχουσι παρ' αὐτοῖς, καλέσαντα κατηγορεῖν τῆς γυναικὸς καὶ λέγειν, ὡς ὑβρισθείη παρ' αὐτῆς. κληθεῖσα γὰρ πολλάκις ἐπ' αὐτὸ εἰς τὸ συμπόσιον, ὑπήκουσεν οὐδ' ἅπαξ. πρεσβεῖαι δ' οὖν ὅλαι τινὲς κατ' αὐτὸν νόμον ἔρχονται. εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν μιχαίας ὄνομα ἐπεκλήθη, οὐκ αὐτῷ μόνῳ γεγονέναι τὴν ὕβριν, ἀλλὰ πᾶσι πέρσαις, οἷς κινδυνεύσειν καταφρονηθεῖσι ὑπὸ τῶν γυναικῶν, οὐχ ἥκιστα δ' ἀγεγονέναι τὸν βίον. ὠδεμία γὰρ σωφρονεῖν ἀνδρὸς οὐδὲν πείσεται, παράδειγμα τὴν βασίλισσαν ὑπερφανίαν πρὸς τὸν κρατοῦντα ἁπάντων ἔχουσι. παρακελευομένου τὸν ὅπως ἐνυβρίζουσιν αὐτῷ ζημιώσει μεγάλῃ ζημίᾳ, δ' ὃ πείσεται, διαγγείλαι τοῖς ἔθνεσι τὰ περὶ τὴν βασίλισσαν κεκυρωμένα, ἐδόξε ἁπάσην ἀνδρῶν τὴν σκηνὴν πρὸς ἑτέραν γυναῖκα.

CAP. VI.

Quomodo, Artaxerxe regnante, parum abfuit, quin tota Judæorum gens Amani dolo extingueretur.

EO mortuo, regnum ad filium ejus Cyrum, qvem Græci Artaxerxen nominant, pervenit, qvo apud Perſas regnante, in maximum periculum genus Judæorum adductum eſt, ne cum uxoribus ac liberis deleretur, ob cauſam qvam paulo poſt referemus. Prius enim qvædam de ipſo rege dicenda ſunt, qui factum ſit, ut uxorem duceret Judæam fœminam, ex regio genere natam, qvam etiam noſtræ gentis ſervatricem fuiſſe ferunt. Artaxerxes enim poſt ſuſceptum imperium, & conſtitutos ab India usqve Æthiopiam centum viginti ſeptem ſatrapas, anno regni tertio amicos & duces gentium Suſis accepit epulo ſumptuoſiſſimo, ut decebat regem opulentum, magnificos centum octoginta dierum apparatus oſtentantem: cui plurimæ gentes & earum legati, per continuos ſeptem dies interfuerunt. id erat inſtructum in hunc modum: Tabernaculum fixit ſuffultum aureis & argenteis columellis, prætextum telis linteis & purpureis, multorum millium capax. In eo miniſtrabatur aureis & gemmeis poculis, ad delectationem ſimul & miraculum factis. Mandavit enim miniſtris, ne qvem more Perſarum ad bibendum cogerent, ſed arbitratu ſuo qvemqve appoſitis frui ſinerent. dimiſſis etiam per totam ditionem nunciis, edixit, ut feriati ab operibus feſtum pro incolumitate regni diebus aliqvot agerent. Regina qvoqve Vaſte pari modo mulierum in regia celebravit convivium: qvam rex oſtendere convivis cupiens ad ſe accerſivit, pulchritudine omnes mulieres ſuperantem. Illa vero volens Perſarum leges ſervare, qvæ uxores vetant ab aliis, præter domeſticos, conſpici, non ivit ad regem: & cum non ſemel ad eam eunuchos ea de cauſa miſiſſet, nihilominus in negando fuit pervicax. Qva obſtinatione mulieris offenſus rex, dimiſſo convivio, ſeptem viros illos, penes qvos apud Perſas legum eſt interpretatio, convocat: & apud eos uxorem contumaciæ ream peragit, qvod toties vocata ab ipſo in convivium, ne ſemel qvidem paruiſſet: jubetqve, qvid ſit juris, proferre ſententiam. Qvorum unus Muchæus cum pro ſententia diceret, non ipſi ſoli factam injuriam, verum etiam Perſis omnibus, qvibus periculum inſtet, ne deſpecti ab uxoribus inhoneſtam vitam degant impoſterum: qvando nulla poſthac maritorum futura ſit reverentia, dum ceteræ exemplum a reginæ ſuperbia ſumunt, nihil veritæ contra omnipotentem regem contumaciter agere: ſvaderetqve tam contumacem erga ipſum multari graviſſime, idqve decretum per omnes gentes promulgari: viſum eſt repudiari Vaſten, & honorem transferri in aliam mulierem.

Rex vero, qvi vehementer eam amabat, nec dis- A jungi ab ea ferebat, nec tamen retinere propter legem poterat, mœrens, qvod voluntati suæ non liceret satisfacere. Qva in anxietate videntes eum amici, consulunt, ut inutilem mulieris amorem ex animo ejiciat, & facta per totum orbem formosarum virginum perqvisitione, qvam aliis prætulerit, optet sibi conjugem. Nova enim inducta prioris aboleri posse desiderium, & ejus recenti consvetudine amorem paulatim distractum in totum posse evanescere. Probavit Rex consilium, moxqve mandavit certis hominibus, ut forma celebres virgines ex toto regno selectas ad eum adducerent. Id mandatum illis diligenter exeqventibus, inventa est Babylone Esther puella utroqve parente orbata, qvæ apud patruum Mardochæum educabatur. Is erat tribus Benjamiticæ, unus ex Judæorum primatibus. C Hæc puella præ cæteris omnibus excellebat pulchritudine, & gratiis vultus in se oculos convertebat. Itaqve uni eunuchorum commendata, tractata est apud eum delicatissime, odoramentis atq; unguentis preciosissimis, quibus principis fœminæ corpus curare solent, qvotidie delibuta. Atqve hac tractatione per sex menses usæ sunt qvadringentæ numero virgines. Qvando vero satis jam curatas existimabat, & regis lecto tempestivas, unam singulis diebus mittebat ad eum, qvi post complexus eam ad eundem eunuchum remittebat. Perducta vero Esthere, delectatus ejus consvetudine, & amore correptus, legitimam conjugem eam sibi adjunxit, nuptiasqve celebravit anno regni sui septimo, mense duodecimo, qvi Ader dicitur: dimisitqve, qvos Angaros vocant, per omnes gentes nuptiale festum eis indicens. Ipse vero Persas & Medos, & primates aliarum gentium excepit convivio nuptiali per mensem integrum: & ingressæ regiam uxori diadema imposuit: atqve ita cum ea convixit, nunqvam interrogata, qvonam esset nata genere. Patruus vero ejus & ipse Babylone Susa migravit, ibiqve degens obversabatur qvotidie circa regiam, scisitans de puella, qvomodo se haberet. diligebat enim eam haud secus qvam propriam filiam. Rex autem legem tulit, ut nemo e domesticis, invocatus eum accederet, tantisper dum sederet in regio solio: adhibitis in hoc etiam lictoribus cum securibus, ut, si qvis contra faceret, plecteretur capite. rex interim virgam tenebat auream, qvam, qvoties aliqvem ex invocatis venientibus servare vellet, porrigebat ad eum: isqve virgæ contactu G eximebatur periculo. Et de his qvidem hactenus dixisse sufficit. Aliqvanto deinde post cum Bagathous & Theodestes eunuchi conspirassent contra regem, Barnabazus alterius servus, genere Judæus, deprehensas insidias patruo reginæ indicat. at Mardochæus per ipsam regi insidiatores prodidit. rex vero territus, veritatem per qvæstiones invenit:

Ἀμήμφω δ' ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτὴν ἐρωτικῶς καὶ μὴ φέρων τὴν ἀφ' ἡδονῆς λύπην, καίπερ ἀλλαγῆναι μὲν αὐτῇ διὰ τὸν νόμον οὐκ ἐδύνατο. λυπούμενος δ' ὡς ἐπὶ ἀδυνάτοις οἷς ἤθελε διατελεῖ. βλέποντες δ' αὐτὸν ὕτως ἔχοντα χαλεπῶς οἱ φίλοι συνεβούλευον, τὴν μὲν τῆς γυναικὸς μνήμην καὶ τὸ ἔρωτα μηδὲν ὀφελούμενον ἐκβαλεῖν· ζητῆσαι δ' ὡς ἐπὶ μιᾶς καὶ καθ' ὅλου τῆς οἰκουμένης παρθένους εὐπρεπεῖς, ὧν τὴν προκριθεῖσαν ἔχειν εἰς γυναῖκα. συνέντες δὲ τὸ πρὸς τὴν ἑτέραν φιλόστοργον ἑτέρας ἐπεισαγωγὴν, καὶ τὸ πρὸς ἐκείνην σύνηθες λοπασταύμενον καὶ μικρὸν γενόμενον τῆς συνουσίας πειθεὶς ἦ τῇ συμβουλίᾳ ταύτῃ, πρόσταξέ που ἐπιλεξαμένους πὰς εὐδοκίμους εὐμορφίᾳ τὰς ἐν τῇ βασιλείᾳ παρθένων ἀγαγεῖν πρὸς αὐτόν. συναχθεισῶν δὴ πολλῶν εὑρέθη τις ἐν Βαβυλῶνι κόρη, τὸ γονέων ἀμφοτέρων ὀρφανὴ πρὸς τοῦ θείου μαρδοχαίου. ἔτ δὲ ἦν ὄνομα αὐτῇ, τρεφομένη. ἔστ δὲ ἦν ἐκ τῆς βενιαμίτου φυλῆς, τῶν πρώτων ὄντας τῶν ἰουδαίων. παισὶν δὴ τὴν εὐθηρὰ συνέζευκτο, ἔτ δὲ ἦν ὄνομα αὐτῇ, τὸ κάλλει Ἀλαφέρειν, καὶ τὴν χάριν τὸ πρόσωπον τὰς ὄψεις τῶν γνωμένων μᾶλλον ἐπισπᾶσθαι. παραδοθεῖσα δὲ αὐτῇ τινι τῶν εὐνούχων εἰς ἐπιμέλειαν, πασης ἐτύγχανε προνοίας, ἀρωμάτων εὐφορίας καὶ πολυτελοῦς τὸ ἀλείμματος, ὧν χρῄζει τὰ σώματα, καλλωπούμενη. καὶ τούτων ἀπόλαυσιν ὅλι μῆνας ς'. πεντακόσιαι τὸν ἀριθμὸν ὄσαι. ἐπὶ ἐνόμιζεν ἀπηρτίσθαι τὸ προειρημένον τὸ ἐπιμέλειαν ἔχειν τὰς παρθένους, καὶ δ' ἑκάστῃ ἡμέρᾳ ἐπέμπε τῷ βασιλεῖ συνουσόμενον. ὁ δὲ πολλὰς μὲν ἀπέπεμπε πρὸς τὸν σύνευνον. ἀφικομένης δὲ τὸ εὐθηρὰς πρὸς αὐτὸν ἡδεῖς αὐτῇ καὶ πρῶτον τὴν χάριν εἰς ἔρωτα, νομίμως αὐτὴν ἄγεται γυναῖκα. ἐ γάμου αὐτῆς ποιεῖ τὸ δεδεκάτῳ μηνὶ ἑβδόμῳ ἔτους τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἀδέρφα καλουμένῳ. διέπεμψε δὲ τὰς ἀγγάρους λεγομένους εἰς πᾶν ἔθνος, ἑορτάζειν αὐτοῖς τοὺς γάμους τῶν βασιλέων. αὐτὸς δὲ πρῶτος καὶ τοὺς μόδους καὶ τοὺς πρώτους τῶν ἐθνῶν εἰστία ὅλι μῆνα ὅλον ὑπὲρ τῶν γάμων αὐτοῦ. εἰσελθούσης δὲ εἰς τὸ βασίλειον, περιῆκεν αὐτῇ τὸ διάδημα. καὶ συνώκησεν ἔτως εὐθηρᾳ, μὴ πυνθανόμενος φανερὸν αὐτοῦ τὸ ἔθνος, ἐξ οὗ ἦν τυγχάνουσα. μὴ ἔβας δὲ καὶ ὁ θεῖος αὐτῆς ἐκ τῆς βαβυλῶνος εἰς σοῦσα τὸ περσίδος, αὐτόθι διῆγεν ἑκάσης ἡμέρας, πρὸς τὰς βασιλείους αὐλοτρίβων, καὶ πυνθανόμενος περὶ τὴν κόρης, τίνα διάγει τρόπον. ἐστέργε γὰρ αὐτὴν ὡς αὐτοῦ θυγατέρα. ἔθηκε δὲ καὶ νόμον ὁ βασιλεύς, ὡς τι μηδένα τῶν ἰδίων αὐτοῦ προσιέναι μὴ κληθέντα, ὑπήκοα ὑπὸ θρόνῳ καθέζοιτο. περιεστήκεσαν δὲ τὸν θρόνον αὐτοῦ πέλεκυς ἔχοντες ἄνθρωποι, πρὸς τὸ κολάζειν τοὺς προσιόντας ἀκλήτους τοῦ θρόνου. καθῆκε μὴν τι λύγον χρυσοῦν ἔχων αὐτὸς ὁ βασιλεύς. ἢν ἔταν τινὰ σώζειν ἐθέλῃ τῶν ἀκλήτως προσιόντων, ἔτεινε πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἀπόλωλε αὐτῷ, ἀκίνδυνον ἦν. καὶ περὶ μὲν τούτων ἱκανῶς ἡμῖν δεδήλωται. χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐπιβουλευσάντων τοῦ βασιλῆ Βαγαθώου καὶ Θεοδέστου, βαρναβάζος τῶν εὐνούχων οἰκέτης ἕτερα, τὸ γένος ὢν ἰουδαῖος, σαφεῖς τὰ ἐπιβουλὴν, τοῦ θείου κατεμήνυσε τὰ γυναικὸς τοῦ βασιλέως. μαρδοχαῖος δὲ διὰ τὰ εὐθηρᾶς, φανερὸς ἐποίησε τοῦ βασιλῆ τοὺς ἐπιβουλεύοντας. παραχθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς τάληθὲς ἐξήτει.

καὶ τοὺς

καὶ τὰς μὲν ἀνέχους ἀνεσταύρωσι, τῷ δὲ μαρδοχαίῳ A & illis in crucem ſuffixis, Mardochæo tunc quidem pro ſalute ſua, qvam ei debebat, præmii nihil perſolvit, tantum nomen ejus in commentarios ſuos referri juſſit & annotari, ipſum vero verſari in regia, receptum inter amicos regis neceſſarios. In eam regiam quoties Aman filius Amadathis genere Amalecita ad regem veniebat, adorabant eum omnes tam Perſæ qvam exteri, idqve ipſius Artaxerxis juſſu. Mardochæo vero propter patriam inſtitutionem non adorante hominem, ille, cum hoc obſervaſſet, percontatus eſt, cujas eſſet. & audito, eſſe Judæum, iratus exclamavit, rem indignam, cum ingenui Perſæ adorarent eum, ſervum iſtum dedignari idem facere: volensqve pœnas de Mardochæo ſumere, parum putavit ipſum ad ſupplicium deposcere, niſi gentem ejus univerſam perderet, qvod eſſet natura Judæis infeſtus: qvandoqvidem Amalecitarum gens, ex qva ipſe erat, a Judæis victoribus extincta fuerat. Igitur adito rege, orſus eſt accuſationem, eſſe gentem qvandam malam, ſparſam per univerſum ipſius regnum, inſociabilem, abhorrentem a cæteris hominibus, diverſis ceremoniis & legibus utentem, infenſam & moribus & ſtudiis relivorum populorum, & totius mortalium generis. Hanc gentem, inqvit, ſi vis ſubditis tuis gratum facere, extirpabis funditus, nemine vel captivo vel ſervo ſuperſtite relicto. & ne quid inde tuis tributis decedat, de meis bonis promitto tibi qvadraginta talentorum argenti millia, libenter tanta pecunia cariturus, modo regnum tuum repurgetur ab iſta hominum colluvie. Hæc Amane poſcente, rex & argentum illud ei ſe remittere dixit, & homines eos concedere, ut de illis ipſe arbitratu ſuo ſtatueret. Aman autem voto potitus, confeſtim edictum nomine regis per omnes nationes evulgat in hanc ſententiam: Rex magnus Artaxerxes centum viginti ſeptem ſatrapis, qui Indiam inter & Æthiopiam provinciis præſunt, hæc ſcribit. Conſecutus imperium tot gentium, & orbis, qvam late volui, dominio potitus, cum nihil ſuperbum aut ſævum in ſubditos admitterem, ſed manſveto ac miti moderare eos regimine, & pacem in primis ac juris tutelam procurarem, cogitavi, qvomodo hæc bona poſſent eis manere perpetua. Admonitus igitur ab amico propter prudentiam & juſtitiam mihi ſemper præ cæteris honorato, & ob egregiam fidem ſecundum poſt me locum obtinente Amane, eſſe permixtam hominum generi gentem inimicam, & ſuis quibusdam legibus utentem a cæteris diverſis, inobedientem regibus, & depravatam moribus ac ritibus, nec monarchiam nec negotia noſtra probantem, volo ac edico, ut hos ab Amane mihi parentis loco habito indicatos cum uxoribus & liberis perdatis, nemini eorum parcentes, neqve miſerationi plus qvam noſtro edicto tribuentes: idqve fieri jubeo decima tertia die duodecimi menſis præſentis anni: ut, una die deletis in totum noſtris hoſtibus, in poſterũ pace ac ſecuritate frui nos liceat.

Eſth. 3.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΟΝΩΝ ἡμῶν ἣν ἐκ παραδόσεως τῶν πατέρων ἐδεξάμεθα, φυλάσσομεν, καθάπερ καὶ τὸν νόμον ἐν ᾧ γεγράμμεθα. Ἐν ᾧ γὰρ ἐπιτελεῖν ἐσμεν ἐπιστάμενοι, τούτου καὶ τὴν ἐπιμέλειαν ποιούμεθα. Ἡμῖν γὰρ ἐκ παίδων ἐπιγενομένοις τὸ νομίζειν τὰ γεγραμμένα σέβεσθαι καὶ τὰ ὑπὸ τῶν προγόνων ἐπιτεταγμένα φυλάττειν, ἐκ τούτου τὸ μηδὲν ἐξαμαρτάνειν ἐν τοῖς ἔθεσιν ἐστὶ τὸ μέγιστον. Ἐκ τούτου δὲ καὶ

καὶ ἁμαρτῶν πανώλεθρον, καὶ νῦν αὐτὸ ῥύσασθαι τ κατηγελιμμης ἀπωλείας. ἐδὲ γὰρ ἁμαρτῶν τι κινδυνεύει ἀκλεοῦς ἀποθανεῖν, ἀλλ' αὐτὸν εἶναι τ αἰτίαν τῆς ἁμαρτίας ὀργῆς, ὅτι μὴ προσεκυνήσαι μηδ' ὡς σοὶ δέποτα φησὶ πολὺ παρέσχον, ταύτῃ ἀκόλουθα ποιῆσαι, ὀργισθεὶς ταῦτα κ τ μὴ ποιούντων τὰς τοῦ νόμους ἐμποδισαι. τὰς δ' αὐτὰς ἠφίει καὶ τὸ πλῆθος φωνὰς, ποικαλοῦσι προσευξαμένη τὸν θεὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν, καὶ τὰς ἐν ἁπάσῃ γῇ ὠφελημένας ἐξελέσθαι τῆς μελλούσης συμφορᾶς. καὶ γὰρ προφθάλμων αὐτῇ ἦσαν, ἤδη καὶ προσεδόκων. καὶ ἐσθῆτα κ τὴν ἱκέτιδος τὸν θεὸν τῶν πατρίων νόμων, ἔβαψατο κ τῆς γῆς ἑαυτῆ, καὶ πενθικὴν ἐσθῆτα περιεβάλετο, καὶ προφῆς ἀπὸ τοῦ καὶ τῶν ἡδέσι ἀποταξαμένη, τοῦτ' ἡμέρας ἦτε τὸν θεὸν ἐλεηθῆναι μὴ αὐτὴν, δέξαι δ' ἐφ' ἑαυτῶν τοῦ βασιλέως, πλατεῖα μὴ τὰς λόγες ποικαλοῦσαν, τὸ δ' εἶδος ἀπεπρεπέστερον τῆς προτέρας ὄσαν, ἵνα ἀμφοτέρους καὶ προς τὴν παρούσην τῆς ὀργῆς ἔτι παροξυνθῆναι προς αὐτὴν ὁ βασιλεὺς χρήσαιτο, καὶ προς τὴν σωτηρίαν τ ὁμοεθνῶν, ἐν τοῖς ἐσχάτοις συλλόντων. μισῶ τε ἡμέρας τοῦ βασιλέως φρὸς τοὺς ἐχθροὺς τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀπωλείαν αὐτοῖς τὴν μέλλουσαν, ἐὰν ὀλιγωρηθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ καθοσιδιάσωσιν. ταῦτα ἱκετεύσασα τὸν θεὸν ὅτι πρὸς ἡμέρας, λοιπὸν μὴν τὴν ἐσθῆτα ἐκείνην, καὶ τὸ χρῆμα μεθβάλλει. κοσμησαμένη δ' ὡς ἐχρεὼ τὴν βασιλίσσαν, πὼ δυσὶ θεραπαίναις, ὧν ἡ μὲν ἐπεριεδομένη αὐτὴν κόφως ἔφερεν, ἡ δ' ἐπειμένη, τὸ βάθος δ' ἐνδύματος καὶ μέχρι τῆς γῆς κεχυμένον ἄκροις ἀπηώρει ταῖς δακτύλοις, ἧκει προς τ βασιλέα, μετὰ μὲν τὸ προσωπον ἐρυθήματος, προσηνὲς δ' κ σεμνὸν ἐπικείμενη τὸ κάλλος. εἰσῆλθ' προς αὐτὸν μὴ δέος. ὡς δ' κ προσωπον αὐτοῦ καθεζόμενον ὁπλὸ θρόνε γίνεται τ βασιλικὸν προκειμένε κόσμον, ὃς ἦν ἐκ πικίλης μὲν ἐθήτος, χρυσοῦ δ' κ λίθε πολυτελοῦς, φοβερώτερον ἐδὲ δι' αὐτὸ μᾶλλον θεασαμένη, καὶ τὸ κάκεινε προσιδεν τ αὐτῷ ἀπηνέστερον, κ Μακεκαμένῳ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ προσώπου, πάρεσις δ' ὑπὸ αὐτῷ ὑπὸ δέους λαμβάνει, καὶ τοῖς ὠλένε πλέον ὅσον ἀχανὴς ἐπέπεσεν. ὁ δὲ βασιλεὺς κ βλήσιν οἴκοθεν δ' θεὸν, τῷ Μάρδοχαίου μετέβαλε. καὶ δείσας ὡδὶ τῆς γυναικὸς μὴ καὶ πάθῃ τι τ χειρόνων ὑπὸ δ' φόβε, ἀνεπήδησεν ἀπὸ δ' θρόνου, καὶ τῆς ἀγκάλας αὐτὴν ὑπολαβὼν ἀνεκτήσατο, καθασαλεύσας τε καὶ προσομιλῶν ἡδέως, καὶ διῤῥᾴθυμεῖν ποικαλῶν καὶ μηδὲν ὑποπτεύειν σκυθρωπὸν οἷα προς αὐτὸν ἄκλητ' ἐλθοι. τὸν γὰρ νόμον δ' τὸν προς τὰς ὑπηκόους κεῖσθ. τῷ δ' ὁμοίως αὐτοῦ βασιλεύσαν. πᾶσαν ἔχειν ἄδειαν. ταῦτα λέγων, τὸ σκῆπτρον αὐτῆς ἐνεπόδιε τῇ χειρὶ, ὑπτῷ ῥάβδον ἐξέτεινεν ὅπῃ τὸν αὐχένα αὐτῆς ἅψ. τ νόμον, εὐλαβείας αὐτῷ ὑποπλόων. ἡ δ' ὑπὸ τέτων ἀναζωπυρηθεῖσα, δέσποτα εἶπεν, σὺν ἔχω σοι τὸ σιφόνιόν δ' συμβεβηκέτ' μοι ῥᾳδίως εἰπεῖν. ὡς γὰρ εἶδόν σε μέγαν καὶ καλὸν καὶ φοβερὸν, εὐθὺς ὑπεχώρει μου τὸ πνεῦμα, καὶ καπλεπτόμην ὑπὸ τῆς ψυχῆς. μόλις δ' αὐτῆς καὶ ταῦτα φθεγγομένης, καὶ μᾶ ἀθενείας, αὖ πν τι ἀγωνία καὶ παραχὴ καπελαμβανε, καὶ τῷ ἐσθῆτος εὐψυχῶν καὶ τὰ κρείττω προσδοκᾶν παρεκάρμυνεν, ὡς αὐτὸ καὶ τὰ ἡμίση τῆς βασιλείας ἐκ δέοιτο τούτων ὠφελχωρησοντ' αὐτῇ. ἡ δ' ἐσθήρα ὅπῃ ἑστᾶσιν αὐτὸν μετὰ ἁμάνου δ' φίλου προς αὐτῷ ἐλθεῖν ἡξίωσε. παρεσκεύακεινα γὰρ αὐτῷ δεῖπνον ἑλεῆμ ὡς δ' ἐπῄνεσε καὶ παρῆσαν, μετεξὺ πίνων,

A & indulſiſſet peccatorum veniam, tum qvoqve eos a denunciato liberaret periculo. non enim ſua culpa ſe veniſſe in diſcrimen infamis ſupplicii, ſed ideo ſævire Amanem ira percitum, qvod ſoli Deo debitum adorationis honorem a ſe non tulerit, & propter divinarum legum reverentiam integre ſervatam, univerſo generi moliri perniciem. Similes erant preces totius populi, rogantis Deum, ut eorum ſaluti proſpiciat, & totum genus Iſraeliticum imminenti cladi eximat, qvam videbantur ſibi habere præ oculis. Regina qvoqve ſupplicabat more patrio humi in faciem proſtrata, & amicta veſtitu lugubri, per triduum abdicato cibo & potu & omnibus deliciis: rogabatqve, miſeratus daret ei apud regem, qvali maxime opus eſſet, facundiam, & majorem qvam unqvam antea formæ gratiam, ut modo utroqve permotus rex ad clementiam, & in ipſum ſiat indulgentior, & popularibus ſuis in extremo periculo conſtitutis patrocinantem æqvis oculis aſpiciat. Uſqve in rege odium inimicorum ingeneret, omniumqve imminentium in eorum perniciem, ni ipſe avertat infortunium. His precibus ſolicitata per triduum divina miſeratione, denuo mutat habitum: &, ſumpto cultu, qvi reginam deceat, cum duabus pediſeqvis, qvarum altera ſuſtinebat innixam leniter, altera a tergo ſinuoſam & fluentem in terram veſtem ſummis attollebat digitis, ad regem venit, rubore genas ſuffuſa, & majeſtate mixtam venuſtatem præferens, nec omnino a metu libera. Qvem ubi conſpexit ſublimem in ſolio, inſignemqve cultu diſtincto auro & gemmis ac unionibus, horror qvidam eam repente ſubiit: & forte torvius eam ac ſubirato vultu inſpexerat: moxqve attonita, fluentibus membris, in ſuſtinentem ad latus totam ſe rejecit. Rex autem, non dubium, qvin voluntate Dei, mutatus extimuit, & ſolicitus, ne qvid gravius conjugi accideret, e ſolio ſe proripuit: blandeqve in ulnas exceptam refovebat ſvavi alloqvio, jubens bono animo eſſe ſecuram, qvod invocata venerit. legem enim illam latam eſſe in ſubditos, ipſi vero, ut regni ſociæ, licere omnia. Hæc locutus ſceptrum in manum ejus inſerit, & cervicem ejus virga permulcens aurea, legis metu omnino fecit liberam. Illa hoc pacto refocillata: Domine, inqvit, eloqvi non poſſum, qvid mihi repente acciderit. ut enim te conſpexi tanta majeſtate verendum, continuo refugiens interius defecit me animus. & cum hæc verba ægre langvida & exili voce protuliſſet, magis etiam ſolicitus ſolari eam cœpit prolixius, paratum ſe qvidvis gratificari pollicens, vel ſi dimidium regni ſibi depoſceret. Eſther autem hoc tantum rogavit, ut ad cœnam ſibi paratam conviva cum Amane amico veniret. Qvod cum annuiſſet, amboqve veniſſent,

Eſth. 5.

inter pocula uxorem jubet dicere, quidnam peteret. nihil enim non impetraturam, etiamsi regni partem cuperet: illa in craſtinum differre ſe petitionem dixit ſi modo liberet ei redire cum Amane ad convivium. id vero libenter annuente rege, Aman admodum lætus abiit, qvod ſolus tali honore dignatus ſit, ut cum rege vocaretur a regina ad convivium, qvod nemini alteri contigerat, & cum obiter in palatio videret Mardochæum, excanduit, quod nullus ab eo ſibi honor exhiberetur: reverſusq; domum, advocata uxore Zaraza, & amicorum cohorte, apud eos denarravit honorem, in qvo eſſet tam apud regem qvam apud reginam. nam cum ea die ſolus cum rege apud eam cœnaſſet, in craſtinum qvoqve ſe vocatum eſſe. unum ſibi eſſe permoleſtum, qvod Mardochæum Judæum videret in palatio. cumqve Zaraza diceret, oportere eum trabem qvinqvaginta cubitorum parare, & mane, petita à rege poteſtate, Mardochæum in eum crucem tollere: comprobata ea ſententia, juſſit familiares curare, ut ejusmodi trabs erigeretur in ſuo palatio, parata ad Mardochæi ſupplicium: id qvod etiam mox factum eſt. Deus autem irriſit Amanis ſpem improbam, cui ſciebat eventurum longe aliud. Nam ea ipſa nocte ſomnum regi ademit: qvi nolens vigiliæ tempus perdere, ſed malens in aliqvod regni negotium id impendere, juſſit ſcribam, allatis commentariis, reſtam a ſe qvam a majoribus geſtas legere. qvo legente, intellexit qvendam ob rem egregie geſtam donatum amplis poſſeſſionibus in regione, cujus nomen erat aſcriptum: alium ob fidem munera accepiſſe precii maximi. tandem ventum eſt ad eum locum, qvi continebat Bagathoi & Theodeſtis eunuchorum conjurationem, Mardochæi detectâ indicio. qvo lecto, cum ſcriba ad aliud deinceps tranſiret, inhibuit eum rex, percontatus, an non ſit adſcriptum redditum ei aliqvod præmium. illo vero negante qvicqvam tale ſcriptum, juſſit eum deſinere, &, qvota noctis hora eſſet, ſcitatus eſt ab eo, cujus hoc erat officium: & audito, qvod eſſet jam diluculum, mandavit, ut viſerent, qvisnam amicorum adeſſet pro palatii foribus, ſibiqve renuntiarent. forte autem Aman aderat, qui ſolito citius venerat, rogaturus Mardochæi ſupplicium. famulis vero renuntiantibus, Amanem eſſe pro foribus, juſſit eum intro vocari. cui ingreſſo, Cum ſciam, inqvit, amicum te mihi præ cunctis benevolum, rogo, da mihi conſilium, qvo me do poſſim pro mea magnificentia honorare qvendam mihi admodum carum hominem. tum Aman cogitans, qvam cunqve ſententiam protuliſſet, in rem ſuam fore, qvod ipſe præ cæteris regi carus eſſet: indicavit ei, qvod putabat optimum, his verbis: Si vis hominem, qvem tibi ais dilectum, cumulare inſigni gloria, fac, ut eqvo vehatur, veſtitus ſicut tu, & aureo torqve ornatus: & unus aliqvis ex intimis tuis amicis præconis ſpecie præcedat, clamans per totam urbem, qvod ſic honorabitur, qvem rex honorare voluerit.

Eſth. 6.

τὴν ἐσθῆτα ἐπέλεσεν αὐτῷ δηλοῦν τὴν βούλησιν. μηδενὸς γὰρ ἀτυχήσειν, μηδ' ἂν τὸ μέρος τῆς βασιλείας ἐθέλησιν λαβεῖν. ἡ δ' εἰς τὴν ὑπαύριον ἀνεβάλλετο φράζειν αὐτῷ τὴν αὐτῆς βούλησιν, εἰ πάλιν ἐλθοι πρὸς αὐτὴν σὺν ἀμάνῃ πρὸς ἔσιασιν. ὁ δὲ βασιλεὺς συναχθόμενος, ὁ ἀμάνης ἐξῆλθε περιχαρὴς, ὅτι τοῦ μόνου ἡγεμόνος ἠξιώθη συνδειπνεῖν τῇ βασιλεῖ ὥσῃ τῇ ἐσθήτι, καὶ ὅτι μηδεὶς ἄλλος πώποτε τυγχάνει παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τιμῆς. ἰδὼν δ' ἐν τῇ αὐλῇ μαρδοχαῖον ὑπάρχοντα ἀκτήσεν, ὡδέ γε αὐτὸς παρ' αὑτὸν ἐνθυμούμενος πρὸς τιμὴν ἐχώρει. καὶ παρελθὼν πρὸς αὐτὸν, τὴν γυναῖκα ζαράζαν ἐκάλεσε καὶ τοὺς φίλους. ὧν παρόντων διηγεῖτο τὴν τιμὴν, ἣν ἀπὸ τοῦ βασιλέως ἀπολαύσει μόνος, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῆς βασιλίσσης. καὶ γὰρ σήμερον ὡς δειπνήσειε παρ' αὐτῇ μόνος σὺν τῷ βασιλεῖ, κληθεὶς πάλιν εἰς τὴν ὑπάυριον. ἐλεγέ τε μὴ ἀρέσκειν, μαρδοχαῖον ἑρῶντα ἐν τῇ αὐλῇ τῶν ἰουδαίων. τῆς δὲ γυναικὸς αὐτοῦ ζαράζας εἰπούσης κελεῦσαι ξύλον κτῆσιν πηχῶν ν', καὶ πρωὶ παρὰ τοῦ βασιλέως αἰτήσασθαι ἀνασταυρῶσαι τὸν μαρδοχαῖον, ἐπηνέσας τὴν γνώμην, παρεσκεύαζε τῆς οἰκέτας ξύλον ἑτοιμάσασθαι, ὅπως ἐν τῇ αὐλῇ πρωΐας ἑτοίμην ἔχοι μηχανὴν ἐφ' ἣν ἀνασταυρώσει τὸν μαρδοχαῖον. καὶ ὁ μὲν ἀμάνης ἐπὶ τοῦτο ἐμηχανᾶτο· ὁ δὲ βασιλεὺς διὰ νυκτὸς ὀκνοῦντος ἀφυπνῶσαι τὸν ὕπνον, ὁ δὲ ἠθέλησεν ἀργὸς ἀπολέσαι τὴν ἀρχαιρίαν, ἀλλ' ἵνα τι ἐν τῇ βασιλείᾳ διαφερόντων αὐτῷ ἀναλώσῃ, τὰ γράμματα κομισάμενος καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ βασιλέων τε ὑπομνήματα καὶ τὰ ἴδια πράξεων, ἀναγνώσκειν αὐτὰ προσετάξεν. κομισάντος δὲ καὶ ἀναγνώσκοντος, εὑρέθη τις δι' ἀρετὴν εἰς τινα χώρας εἰληφὼς χώραν, ἧς καὶ τὸ ὄνομα ἐγέγραπτο. ἕτερον δὲ διὰ πίστιν σωτηρίας τυχόντα μείωσιν, ἤλθε καὶ ὅτε βαγαθὼ καὶ θεοδέστις τοὺς ὑπὸ βουλεύσαντας εὐνούχους τοῦ βασιλέως, ὧν μαρδοχαῖος μηνυτὴς ἦν ἡμῖν. φράσαντος δὲ μόνον τοῦ γράμματος, καὶ μεταβαίνοντος εἰς ἕτερα πράξεις, ἐπέσχεν ὁ βασιλεύς, πυθόμενος εἰ μὴ ἔχει χάρας αὐτῷ δοθεν ἀναγεγραμμένον. ὁ δὲ ὡς ἔφη μηδὲν εἶναι, κελεύσας ἡσυχάζειν, τίς εἴη τῆς νυκτὸς ὥρα ᾤετο τὸ ὀπὶ τούτῳ παίγνιον, ὃν ἐπενήνεττο. μαθὼν δὲ, ὡς ἑωθινὸν εἴη ἤδη, προσέπεμψε τῶν φίλων ὃν ἂν τύχῃ τῆς αὐλῆς εὑρεῖν ἤδη παρόντα, ὅπως αὐτῷ δηλοῖεν. ἔτυχε δὲ εἷς τῶν ἀμάνου εὑρεθῆναι. ἐπὶθυρον γὰρ τῆς αὐλῆς ὥρας ἐληλύθει, ὡς ὁ μαρδοχαῖος ὑπάτου δεησόμενος αὐτοῦ. τῶν δὲ θεραπόντων εἰπόντων, ὅτι ἀμάνης εἴη πρὸς τῇ αὐλῇ, ἐκέλευσεν αὐτὸν εἰσκαλέσαι. εἰσελθόντος δὲ, Φίλον εἶπεν εἰδὼς σε ἔμοι τῶν μόνον εὔνουν, συμβούλευσόν μοι τί ἂν ποιήσαιμι τιμῆς ἀξίως. ὁ δὲ ἀμάνης λογισάμενος ὡς ἂν δι' ἐμοῦ ταύτην δώσων ἕτερον αὐτὸς, φιλοτίμως δὲ αὐτὸν τοῦ βασιλέως μόνον, ὡς ὤετο δρᾶσαι εἶναι, τοιοῦτόν ἐπήνεσεν. εἶπε δὲ, ἁρμόσειν τὸν αὐθρωπον, ὃν φῆς ἀγαπᾶν, δόξῃ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἐφ' ἵππου βαδίζειν, τὸν αὐτῷ ἐσθῆτα σοι φορεῖσθαι, καὶ περιαυχένιον χρυσοῦν ἔχοντα. κηρύσσειν δὲ ἕνα τῶν ἀναγκαίων φίλων ἕνεκα, κηρύσσειν δὲ ἕνα τῆς πόλεως ὅτι ταύτης τυγχάνει τῆς τιμῆς, ὃν ἂν ὁ βασιλεὺς τιμήσῃ.

ὁ μὲν

ὁ μὲν οὖν Ἀμάνης, ταῦτα συνεβούλευσεν, οἰόμενος εἰς A
αὐτὸν ἥκειν ἔτι τὰ γέρας. ὁ δὲ βασιλεὺς ἡσθεὶς τῇ παρ-
αινέσει. πορεύου φησί, ἔχεις γὰρ καὶ τὸν ἵππον, καὶ
τὸν στολὴν, καὶ τὸν στρεπτὸν, ὃν ἔδωκησαν Μαρδοχαίῳ τῷ
Ἰουδαίῳ, καὶ ταῦτα ὑπαγε ὡς δὲς, κήρυττε πορευόμενος οὕ-
τω τὸν ἵππον. σὺ γὰρ ἔφη μοι φίλος ἀναγκαῖος, καὶ ἴσθι
ὀφείλων ὧν χάριτας συμβεβλημένος, πολλὰ γὰρ αὐτῷ
παρ' ἡμῶν ἐστι σωτηρίᾳ τῆς τοῦ ψυχῆς. τούτων ἀκέ-
σας ὁ μὲν πάνυ ἐλπίδα, τὴν παρ' αὐτοῦ σωτηρίαν, καὶ B
πλάγιος ἐπὶ τὸν ἵππον, ἐξῆλθεν ἄγων τὸν ἵππον, καὶ
τὴν πορφύραν, καὶ τὸ χρυσοῦν περιαυχένιον. καὶ τὸν
μαρδοχαῖον ἰδὼν πρὸ τῆς αὐλῆς, σάκκον ἐνδεδυ-
κότα, ἐκέλευσεν ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναβῆναι τὴν πορφύραν.
ὁ δὲ σκιαδίου τὴν κεφαλὴν, αὐτὰ γὰρ ἐδόκει, ὡ
κακιστε πάντων ἀνθρώπων ἐστὶν, ὅτως ἡμῶν τῆς συμ-
φορᾶς ἐπιλελησται; πεισθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς αὐτῷ χά-
ριν ἔτ' ἐν δεδωκώς, ἀντὶ τῆς σωτηρίας, ἣν αὐτῷ παρε-
σχε, τότε τότε ἐπιβουλεύσαντας ἐνέχυρα ἐλέγχας, ἐν- C
δύσεται τὴν πορφύραν, ἣν ὁ βασιλεὺς ἀεὶ φορῶν διετέλει,
καὶ σκιαδίου τὴν περιαυχένιον, καὶ ἐπιβὰς ὅπι τοῦ ἵπ-
που, ἐν κύκλῳ περιῆλθε τὴν πόλιν, ἀμάνης προάγων τὸ-
τε κηρύσσοντος, ὅτι ἂν τιμᾷ, οὕτω τιμᾷ ὁ βασιλεὺς, ὃν εὐ-
σεβῆ καὶ πιστὸν εἶναι δοκιμάσῃ. ἔπειτα δὲ ἐπανελθὼν
ἐπὶ τὴν πόλιν, ὁ μὲν μαρδοχαῖος, εἴσω πρὸς τὸ βασι-
λεῖα, ἀμάνης δὲ ἐπὶ αἰσχύνης πρὸς αὐτὸν ἀφιγμένος
καὶ μὴ δακρύων τὴν γνώσιν καὶ τὰς φίλους τὰ D
συμβ. ἐπικόπτει διηγεῖται. οἱ δὲ ἀκούσαντες τὸν μαρ-
δοχαῖον ἔλεγον δυνατόν, τὸν δὲ θεὸν εἶναι τῶν αὐτῶ
πάντα ἢ τούτων ἐπ' πρὸς ἀλλήλας ὁμιλούντων, ἦκον οἱ
τῆς εὐνῆτος εὐνοῦχοι τὸν ἀμάνην ὅπι τὸ δεῖπνον ὅπαν-
τοῦ ὄντας. σαβουχάδας τε ὁ εὐνοῦχος ὡς, ἰδὼν τὸ σαυ-
ρὸν ἐν τῇ ἀμανεῖτιν πεπηγὸς, ὃν ἑτοίμασε μαρδοχαίῳ
παρεκάλεσε μανῆναι, ὡ δέσποτα τὸ οἰκετῶν
ὅπι τι ἐν ἡμῶν εἰρηκασιν, γνοὺς ὃ ὡς ὅπι τὸν τῆς
βασιλισσης ἀνδρα, τὸν δὲ ἀμάνην μέλλειν αὐτὸν αἰτεῖσθαι E
παρὰ βασιλέως πρὸς τιμωρίαν, ὅτε μὲν ἡσυχίαν ἦ-
γεν. ὡς ὁ βασιλεὺς καὶ ἀμάνης εὐνοῦχος, κἀκ τὴν
βασιλισσαν λέγειν αὐτὸν βούλεται δώσειν ὅπαν-
τα ἐὰν ὡς ληψομένου ἕπερ ἂν ὑπάρχειν ἐχῃ, τὸν δὲ
λαὸν κινδύνου κατέδυσετο, καὶ πρὸς ἀπώλειαν ἐλθεῖν μ'
θέλουσι ἐκδεδόσθαι, διὸ καὶ πάντως περὶ τούτων τὰς λε-
γεις, ἐγὼ δὲ αὐ ἠναγκάσθην αὐτὰ, εἰ πρὸς ὄλεθρον πα-
σαν ἐπάλλοιν αὐτὸς ἀπεμπολήθημαι. μέτριον δὲ F
ἔτ' τὸ κακὸν. παρεκάλεσε τούτων ὑπὲρ λαβεῖν. ἐ-
ρωτησεν ὁ βασιλεὺς τὸν εἰπόντα ταῦτα γε-
γενῆσθαι, κατηγόρει τὸ λοιπὸν ἤδη φανερῶς ἀμάνου,
καὶ ἐπ' ὀνόματος ἐπ' αὐτὸς, καπηλεῖ ἀκέναις τὴν
βασιλίσσαν ἐλεγε. παρεγένετο δὲ πρὸς ἔτ' ὁ βασιλεύς,
καὶ ἀναπηδήσας ὡς τὰς κῆπας ἐπ' ὀργῆς, τῆς
ἑωθινῆς ὁ ἀμάνης κρίσεως δεδεγμένος, καὶ φοβηθεὶς συγ-
γνώμην τῶν ἡμαρτημένων. σωθῆναι γὰρ αὐτὸς ἐν κα- G
καῖς ὤν. ὅπι τε τῆς κλίνης αὐτῆς αὐτὸς πεσόντος, καὶ
τὴν βασιλισσαν φθάσαι θέλοντος, ἐπισκλῆναι
ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸν οἶνον ἐπ' ἀλλήλων παροξυν-
θεὶς, ἔφη ὡ κακιστε πάντων ἀνθρώπων καὶ βιάζεσθαι μου τὴν γυναῖκα ἐπιχειρεῖς, ἀμάνης δὲ ὡς τοῦτο καταπλαγεὶς, καὶ μηδὲν ἐπ' φθεγξασθαι δυνηθεὶς, καὶ σαβουχάδας ὁ εὐνοῦχος περελθὼν καπηλεῖα τὸν ἀμάνην, ὡς εὗρε σαυρὸν ὅπι τῆς οἰκίας αὐτὸς πεπηγὸς ὃν ἑτοίμασε μαρδοχαίῳ.

Id conſuluit Aman, putans hunc honorem non alii deberi qvam ſibi. Rex vero lætus: Ergo, inqvit, vade, & ſumpto eqvo, veſte ac torqve, Mardochæum Judæum qvære, & ſic ornatum eqvo inſidentem ipſe præcede, agens præconem interim: nam tu amicus es intimus, & conſilium, qvod dediſti, exeqveris optime, debetur enim honor hic meæ vitæ conſervatori. His præter omnem ſpem auditis, vix fuit compos animi, & cum non haberet, qvid aliud faceret, exivit cum eqvo, purpura & torqve aureo: inventumqve ante aulam Mardochæum, ſacco amictum, juſſit, eo depoſito, induere purpuram. Qvi veritatem rei neſciens, ſed illudi ſibi putans: Sceleſtiſſime, inqvit, adeone calamitati noſtræ inſultas? Perſvaſus tandem, qvod rex hoc eſſet præmium pro accepta ſalute redderet, proqve detectis eunuchorum inſidiis, induit purpuram, qva rex ipſe uti eſt ſolitus: & ornatus torqve, conſcenſoqve eqvo, urbem obeqvitabat, præcedente Amane & clamante: Sic honorabitur, qvem rex honorare voluerit. Perluſtrata deinde urbe, Mardochæus ad regem ingreditur. Aman vero præ pudore domum ſe contulit, & cum fletu uxori ac amicis, qvæ contigerant, narravit. Reſponderunt illi, ademptã jam ei omnem occaſionem vindicandi in Mardochæum, qvandoqvidem illi manifeſte Deus ſit propitius. Hæc illis adhuc colloqventibus, venerunt Eſtheris eunuchi, Amanem ſine mora ad cœnam vocaturi: qvorum unus Sabuchadas, viſa cruce defixa in ipſius ædibus, qvæ parata erat Mardochæo, ſcitatusqve e qvodam famulo, in qvem uſum parata ſit: ut cognovit, qvod reginæ patruo, qvem Aman volebat a rege ad ſupplicium depoſcere, tunc qvidem ſiluit. *Eſth. 7.* Cæterum, poſtqvam rex cum Amane ſvaviter epulis acceptus, juſſit reginam indicare, qvidnam eum ſibi largiri cuperet, accepturam, qvicqvid petierit: cœpit deplorare periculum ſui populi, dicens ſe ad interitum cum tota ſua gente deditam, & ideo nunc ea de re verba facere. Neqve enim ſe negotia ejus interpellaturam fuiſſe, ſi in amaram ſervitutem vendi eos juſſiſſet, qvod mediocrem hanc calamitatem duceret: nunc vero orare, ut ſe ab imminenti clade eripiat. Qværente autem rege, qvisnam hoc moliretur, jam aperte acculando in Amanem invecta eſt, dicens hunc, qvod peſſime erga eos affectus eſſet, autorem talis conſilii. Tum rex turbatus recepit ſe in hortos e convivio: & Aman paratum ſibi jam intelligens infortunium, cœpit apud reginam errata ſuum agnoſcere, & precari veniam: ſimulq; in lectum ejus procubuit. Interim ſuperveniens rex, & hoc viſo, magis etiam commotus: Sceleſtiſſime, inqvit, etiam vim uxori meæ inferre vis? Amane autem ad hanc vocem exterrito, & nec hilare qvidem valente, ibi vero Sabuchadas eunuchus accedens accuſabat Amanē, quod in ædibus ejus inveniſſet crucē Mardochæo paratā,

id enim ſibi compertum ex ipſius famulo, cum ad invitandum eum veniſſet. eſſeqve eam crucem altam qvinqvaginta cubitos. Qvo audito, rex decrevit non alio ipſum afficere ſupplicio, qvam qvod in Mardochæum excogitaverat: juſſitqve, ut conſeſtim in eam crucem ſublatus necaretur. Subit hic mihi admirari divinam potentiam, juſtitiamqve ac ſapientiam vel ex hoc facto colligere, qui non ſolum Amanem merito ſupplicio tradidit, verumetiam pœnam in alterum excogitatam in caput inventoris, illo inſcio, convertit. Atqve ita Aman immodice amicitia regis uſus periit, & facultates ejus reginæ donatæ ſunt. Mardochæus autem a rege accitus, qvi jam cognatum eſſe conjugis ex ipſa didicerat, annulum accepit ab eo, qvi prius Amani fuerat concreditus. regina vero poſſeſſiones Amanis ei largita eſt. rogavit deinde regem, ut Judæis præſentem de vita metum adimeret, docens eum de Amanis Amadathis filii literis, ſparſis, qvam latepateret imperium. neqve enim ſe poſſe vivere, niſi & patria ſalva, & ſuis popularibus. rex autem pollicitus eſt, nihil, ipſa invita, ſe mandaturum, neqve voluntati ejus ulla in re contraiturum. Permiſit etiam, ut ipſius nomine, qvicqvid vellet, de Judæis ſcriberet, & regio ſigillo obſignatas literas per omnes provincias dimitteret. confirmatas enim regio ſignaculo, autoritatem habituras apud omnes, qvi eas legerint, & contradicturum eis neminem. Accitis igitur ſcribis regiis, juſſit eos pro Judæis ſcribere ad magiſtratus omnium gentium, qvæ ſitæ ſunt Indiam inter & Æthiopiam ſub centum viginti ſeptem ſatrapis. qvarum literarum exemplum hoc fuit: Rex magnus Artaxerxes magiſtratibus noſtris fidelibus S. Multi elati magnitudine honoris & beneficiorum, qvæ ex nimia conſerentium bonitate percipiunt, non ſolum erga inferiores exercent ſuperbiam, verumetiam contra ipſos autores beneficii non verentur inſolefcere, qvantum in ſe eſt tollentes omnem omnino gratitudinem, quæ usqvam eſt inter homines: & corrupti inopinata felicitate, abutuntur ea contra illos, per qvos eam adepti ſunt, nec Deum qvidem timentes, cujus numen putant ſe poſſe fallere. Ex his qvidam propter amicitiam præpoſiti cum poteſtate adminiſtrandis publicis negotiis, privatis indulgent odiis: & decipientes eos, quos penes ſummum eſt imperium, fallis criminibus ac calumniis efficiunt, ut indignentur innoxiis, atq; ita miſeros adducunt in ſalutis periculum: id qvod non e priſcis exemplis aut fama auditis vobis poteſt eſſe perſpicuum, ſed ex facinore, qvod ſub noſtris admiſſum eſt oculis: ut poſthac non oporteat mentem adhibere qvalibuscunqve criminibus vel potius calumniis, ſed de cognitis cauſis judicare: & ſi qvidem peccatum ſit, ſevere animadvertere: ſin contra, abſolvere: & rebus non verbis credere. Namq; Aman filius Amadathis, genere Amalecita, & externi, non Perſici, ſanguinis,

Eſth. 8.

Ἔστι γὰρ αὐτῷ πυθανομένῳ τὸν οἰκέτην ἑταῖρον, ὅτι καλέσων αὐτὸν εἴη τὸ δεῖπνον ἐλθὼν παρ' αὐτόν. εἶναι δὲ τὸ ξύλον ἐλέγχε, ὑπὲρ πήχεων πεντήκοντα ὕψος. ὁ βασιλεὺς ἀκούσας, οὐκ ἄλλῃ τιμωρίᾳ προβαλεῖν ἐκέλευε τὸν Ἀμάνην, ἢ τῇ κατὰ Μαρδοχαίου μηχανηθείσῃ, καὶ κελεύει παραχρῆμα αὐτὸν ἐξ ἐκείνου ξύλου κρεμασθέντα, ἀποπνιγῆναι. ὃ δὴν ἐπέρχεταί μοι τὸ θεῖον θαυμάζειν, καὶ τὴν σοφίαν αὐτοῦ καὶ συνεσιν ἀγαλλομένην, μὴ μόνον τὸν Ἀμάνην κολάσασαν, ἀπενεγκεῖν, ἀλλὰ καὶ τῶν κατ' ἄλλους μεμηχανημένων τιμωρίαν, ταύτην ἐκείνῳ πεπόνθασιν. καὶ τοῖς ἄλλοις μαθεῖν ἅπασι γνῶναι παρεσκεύασε, ὡς ἀκαθ' ἑτέρους τις ἐπιβουλεύσας, τοιαῦτα λαμβάνει καθ' ἑαυτοῦ πρῶτον ἐπιτιμήσαντος. Ἀμάνης μὲν οὖν ἀμείνων τῶν θεῶν τιμῆς, ἣν διέφθαρτο τρόπων. τὴν δὲ οὐσίαν αὐτοῦ, ἐχαρίσατο τῇ βασιλίσσῃ. Μαρδοχαῖον δὲ προσκαλεσάμενος, καὶ δὲ ἐδήλωσεν αὐτῷ τὴν πρὸς αὐτὸν συγγένειαν ἐσχηκώς, ὃν ἔδωκεν Ἀμάνη δακτύλιον, ὃν παρὰ Μαρδοχαίου δέδωτο. δωρεῖται δὲ καὶ ἡ βασίλισσα Μαρδοχαίῳ, τὴν Ἀμάνου κτῆσιν, καὶ δέεται τοῦ βασιλέως, ἀπαλλάξαι αὐτὴν τοῦ περὶ τῆς ζωῆς φόβου τῶν Ἰουδαίων. ὁ δὲ, δηλώσας τὴν γραφὴν καὶ πᾶσιν τοῖς χώραις τοῦ Ἀμάνου ἀμαθίαν. τῆς γὰρ πατρίδος αὐτῶν διαφθορὰν, ἐπὶ ὀμοφύλων ἀπολομένων, οὐκ ἂν σωθῆναι τὸν βίον. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπέτρεπε μηδὲν ἄχαρι αὐτῇ ἐπιτηδεύειν, μηδ' εἰς βάλεπε ἐναντίον ἐποίει. γράφειν δὲ ἃ βέλεπε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους ἐκείνῳ ἐκ τοῦ βασιλέως ὀνόματος, καὶ σημειωμένῳ αὐτὸ τῇ σφραγῖδι, πίμπειν εἰς πᾶσαν τὴν βασιλείαν. τὰς γὰρ ἀναγνωσθείσας τὰς ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ σημαντῆρος ἀσφαλισθείσας ἐπιστολὰς, ἐδὲν ἐξεῖ τοῖς ἐγκεχαραγμένοις ἐναντιώσεσθαι. μεταπεμφθέντες οὖν τοὺς βασιλικοὺς γραμματεῖς ἐκέλευσε γράφειν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τῶν Ἰουδαίων, τοῖς τε εἰκοσάρχαις καὶ ἄρχουσιν, ὅσοι ἀπὸ Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας, ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ ἡγεμόνες. τὰ δὲ γραφέντα, ἦν ἐπὶ τὸν τρόπον. Βασιλεὺς μέγας ἀρταξέρξης, τοῖς ἄρχουσι καὶ τοῖς ἡμέτερα φρονοῦσι, χαίρειν. πολλοὶ διὰ μεγέθη εὐεργεσίας καὶ τιμῆς, ἐν δὲ ὑπερβολῇ χρηστότητος τῶν παρεχόντων ἐπαρθῶντες, οὐκ εἰς τοὺς ὑποδεεστέρους μόνον ἐξυβρίζουσιν, ἀλλ' αὐτοὶ, αὐτοὺς ἀδικεῖν ὠκνηκότας τοὺς εὐεργετοῦντας, τὸ εὐχάριστον ἐξ ἀνθρώπων ἀναιροῦντες. καὶ δι' ἀπροκαλίαν τῶν οὐκ ἐξ ὧν προσδόκησαν ἀγαθῶν, χέρον εἰς τοὺς αἰτίους ἀφέντες, λήθοντας τὸ θεῖον δὴ τούτους νομίζουσι, καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ διαφεύξεσθαι δίκην. ἐνίοι δὲ τούτων πρόσοψιαν πραγμάτων ἐπιτραπέντες τῶν τῶν φίλων, ἐμοῦ ἴδιον ἔχοντες πρός τινας, τοὺς λογισμοὺς τοὺς κρατοῦντας ψεύδεσιν ἀπατῶσι καὶ διαβολαῖς ἐπισπεύδουσι καὶ μηδὲν ἀδικημάτων ὀργὴν ἀναλαβεῖν, ὑφ' ἧς ἐκπυροῦσθαι δεῖ τὸν ἀθῷον. ὅτι δὲ οὐκ ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων εὑρεῖν ἔχοι τις γνώμην ἡμῖν, οὕτως ἰδεῖν ἐστιν ἔχον, ἀλλ' ἐκ τῶν τοὺς ἡμετέρους ὄψεις πεπλημμελημένων, ὡς διαβολαῖς μὲν καὶ κατηγορίαις μὴ προσέχειν ἐπὶ δὲ λοιπὸν, μηδὲν οἷς ἔπεσι πείθειν ὑπάρχειρουσι, κρίνειν δὲ ὅσα, τοῖς αὐτοῖς οἷδε πεπραγμένα, καὶ κολάζειν μὲν ἂν ἡ τοιαῦτα, χαρίζεσθαι δὲ, ἂν ἐπέρως ἔχῃ, τοῖς ἐγγενέσι αὐτοῖς, ἀλλὰ μὴ τοῖς λέγουσι προσέχειν. ὡς μὲν οὖν Ἀμάνης, Ἀμαδάθου μὲν παῖς, Ἀμαληκίτης δὲ τὸ γένος, ἀλλότριος ὢν τοῦ περσῶν αἵματος, ὑπέκεινα-

ὑπὸζενωθεὶς ἡμῖν ἀπήλαυσε τῆς πρὸς ἅπαντα χρη-
στότητος, ἀλλὰ τοσοῦτον ὡς πατρὸς μὲν τοῦ λοιποῦ προσ-
αγορεύεσθαι, καὶ προσκυνούμενον ὑφ' ἡμῶν, καὶ
μετ' ἡμᾶς τὰ δεύτερα τῆς Βασιλικῆς ἁρχῆς πάντων
τιμῆς ἀποφερεσθαι, τῷ εὐτυχίαν οὐκ ἰσχύσαντι, σύ-
δε σώφρονι λογισμῷ τὸ μέγεθος τῶν ἀγαθῶν ἐπα-
μέσασθαι, ἀλλὰ τῆς Βασιλείας ἐπιβουλεύσαντι μοι καὶ τῆς
ψυχῆς τὸν αὐτοῦ αὐτῷ τῆς ἐξουσίας, ἀφελέσθαι τὸν
εὐεργέτην μου καὶ σωτῆρα μαρδοχαῖον, καὶ τὴν
χαριστὸν ἡμῖν ἔτι βίᾳ καὶ τῆς δοχῆς ἐσθῆσαν, κακουρ-
γῶς καὶ μὴ ἀκίνητος πρὸς ἀπώλειαν αὐτοῦ μοι. τοῦτο γὰρ μοι τῷ τρόπῳ τῶν ἐυνοουμένων ἐρημώσας,
ἐβούλετο τὴν ἀρχὴν ἀφ' ἁλλοις μεταβαλεῖν. ἐγὼ δὲ
τοὺς μὲν ἀλιτηρίου πρὸς ἀπώλειαν ἐκδοθέντας
ἰουδαίους, οὐ πονηροὺς καταγνοὺς, ἀλλὰ τὸν ἀρχον
πολυδρομοῦντα τρόπον, καὶ τῷ θεῷ προσανέχοντας,
οἷς ἐμοί τε καὶ τοῖς προγόνοις ἡμῶν τὴν βασιλείαν
διεφύλαξεν, οὐ μόνον ἀπολύω τῆς ἐκ τῶν προσα-
γεγραμμένων ἐπὶ ἀμάνου γραμμάτων τιμωρίας, οἷς
παρεῖτε καλῶς μὴ προσέχοντες, ἀλλὰ καὶ τιμᾶν
αὐτοὺς ἀπάσης τυγχάνειν βούλομαι. καὶ τοὺ τοῦ-
τα κατ' αὐτῶν μηχανησαμένους, περὶ τῶν πυλῶν τῶν
ἐν συόσοις ἀνεσταυρωσα, μὴ τῆς ψυχῆς, ἅ πάντα ἐ-
φορῶντος θεοῦ, ταύτην αὐτῷ τὴν δίκην ἐκβαλόν-
τος. κελεύω δὴ ὑμᾶς τὸ ἀντίγραφον τῆς ὑπαγορᾶς
ἐκθέντας εἰς ἅπαντων τὴν Βασιλείαν, τοὺς ἰουδαίους
ἀφεῖναι τοῖς ἰδίοις νόμοις χρωμένους, ζῶν μετ' εἰρη-
νης, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς ὅπως τοὺς ἐν οἷς ἠτύχησαν
καιροῖς ἀδικησαντας αὐτοὺς, ἀμυνώσιν, τῇ ιγ' τοῦ
δε μηνὸς, ὃς ἐστιν ἄδαρ, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. ταύτην γὰρ
αὐτοῖς ὁ θεὸς, αὐτὸ ὀλεθρίας, σωτήριον πεποίηκεν.
ἔσω δὴ ἀγαθὴ μοῦ τοῖς ἐυνοοῦσιν ἡμῖν, ὑπόμνησις δὲ
τῆς τῶν ἐπιβουλευσάντων κολάσεως. εὐδένειμοὶ τι
χρήσιμον, καὶ πάλιν καὶ πᾶν ἔθνος, κἂν τῶν γε-
γραμμένων τινὸς ἀθυμήσῃ, ὅπι καὶ πυρὶ καὶ σιδή-
ρῳ δαπανηθήσεται. τὰ μὲν τι γεγραμμένα, ἐκπε-
φήτω καθ' ὅλης τῆς ἡμῶν ὑπηκόου χώρας, καὶ πα-
ρασκευάζεσθωσαν πάντως εἰς τὴν προγεγραμμένην
ἡμέραν, ἵνα τοὺς ἐχθροὺς μετέλθωσιν. οἱ μὲν οὖν
ἱππεῖς οἱ τὰς ὑπηρεσίας λαχοῦσαι, εὐθὺς ἐξορ-
μήσαντες τὴν προκειμένην ὁδὸν ἴωσαν. ὁ δὲ μαρδο-
χαῖος ὡς ἀναλαβὼν τὴν βασιλικὴν στολὴν, καὶ τὸν
στέφανον τὸν χρυσοῦν, καὶ τὸν βύσσινον περιθέμενος
περῆλθεν, ἰδόντες αὐτὸν ἅπαντες τιμῶντα τοῦ τοῦ
βασιλέως οἱ ἐν σούσοις ὄντες ἰουδαῖοι, χαίρειν ἐπέλα-
βον τὴν εὐπραγίαν αὐτοῦ. χαρὰ δὲ καὶ σωτήριον
φέγγος ἐκπεμφθὲν τῶν βασιλέως γραμμάτων,
καὶ τοῖς κατὰ πόλιν ἰουδαίοις, καὶ τοῖς κατὰ χώραν ἐ-
πῆλθεν. ὡς πολλοὶ τῶν ἀλλογενῶν, ἀλλὰ τῶν ἰουδαίων
φόβου περιεπόμπευσαν τὸν ἀδὼν, τὰ ἀκίνδυνα αὐτοῖς
ἐκ τότε πραγματευσάμενοι. ἐγὼ δὲ ὅτι μᾶλλον τῇ ιγ',
ὃς κατὰ μὲν ἑβραίους ἄδαρ καλεῖται, κατὰ δὲ μακε-
δόνας δύστρος, οἱ καμισαῖοι τὰ τοῦ βασιλέως
γράμματα ἐθήλεια, ὅπως καθ' ἣν ἡμέραν αὐτοὶ
κινδυνεύειν ἐμελλον, ἐν ταύτῃ τοὺς ἐχθροὺς ἀπολέσω-
σιν. οἱ δὲ ἄρχοντες τῶν σατραπῶν καὶ οἱ τύραννοι καὶ
οἱ βασιλεῖς καὶ γραμματεῖς, εἶχον ἐν τιμῇ τοὺς ἰου-
δαίους. ὁ γὰρ ἐπὶ μαρδοχαίου φόβος ἠνάγκαζεν
αὐτοὺς σωφρονεῖν. τοῦ δὲ γράμματος τοῦ βασιλικοῦ,
λόγῳ πάσης τῆς ὑπὸ αὐτῷ χώρας ἡνωμένου συνέπεσεν,

A hospitii jure primum receptus, deinde per nostram bonitatem in tanto honore habitus, ut patris appellatione eum dignaremur, & adorari juberemus, atqve secundum post nos locum obtinere, felicitatem suam ferre non potuit, neqve sobria mente magnitudinem honoris metiri: sed regno meo struxit insidias, & eo, cui vitam & imperium debeo, benefactore ac servatore Mardochæo privare me voluit, simulqve vitæ ac regni socia Esthere, malis artibus petitis ad interitum. Sic enim orbato mihi hominibus amicissimis imperium postremo voluit adimere. Ego vero qvoniam a sceleſto homine destinatos neci Judæos non malos esse compertum habeo, sed optimis institutis vivere, ac Deum colere eum, qvi & majoribus meis & mihi largitus est & servat hoc imperium, non solum absolvo eos a pœna, qvæ prioribus continetur literis, per Amanem ad vos transmissis, quibus mentem adhibere non debetis: verumetiam volo, ut eos omni honore perseqvamini, nam eum, qvi his perniciem molitus est, cum tota familia pro portis Susorum in cruces suffixi, omnipotente Deo justissimas pœnas a sceleſto exigente. Jubeoqve, ut transcriptis in plurima exempla, & per totam nostram ditionem vulgatis his literis, Judæos finatis suis legibus in pace vivere: eisqve sitis auxilio, ut possint pœnas sumere de illis, qvi eorum adversis temporibus injurias eis facere ausi sunt: idqve decimatertia die mensis duodecimi qvi est Adar: qvandoqvidem Deus eam diem pro interneciva salutarem eis esse voluit: qvæ qvidem felix sit iis, qvi nobis bene cupiunt, & monumentum ultionis de insidiarum machinatoribus. Notum esse volo omnibus & urbibus & gentibus, qvod qvæcunqve aliqvid ex his, qvæ nunc mandamus, per inobedientiam facere neglexerit, ferro & igni vastabitur. atqve hæ literæ proponantur per universam nostram ditionem, & accingant se utiqve in præscriptam diem, ut se de inimicis suis vindicent. Cum his literis continuo veredarii per omnes vias dimissi sunt. Mardochæum vero cultu regio coronaqve aurea & torqve ornatum e palatio prodeuntem ut videre Judæi, felicitatem eam sibi qvoqve communem interpretati sunt. Ingens præterea gaudium, qvasi nova salutis luce oborta, dum per singulas urbes proponuntur regiæ literæ, Judæos omnes, qvotqvot vel oppida vel agros habitarent, occupavit: ita ut multi aliarum gentium, metu eorum circumcidentes verenda, securitatem sibi hoc pacto qværerent. Nam ad decimam tertiam diem mensis duodecimi, qvi Hebræis Adar, Macedonibus Dystrus dicitur, perlatæ literæ regiæ animabant Judæos, ut, qva die ipsis imminebat exitium, ea in inimicos impune fævirent. qvo factum est, ut procuratores, magistratq, satrapæ, tyranni, reges in precio Judæos haberēt, omnibus modestiam indente metu ex Mardochæo. post divulgatas enim ubiq; regias literas,

ætas erat Iudæ Galilæus. Iudam natum ab urbe Gamala Gaulanitide, quum
Censu ageretur, qui nouissimus fuit, post natum Christum, anno 37. Quirinio
Syriam regente, Archelaoque ethnarchiam Iudææ, Idumææ, Samariæ, ablata
ei tertia parte, quæ ad Ptolemæum Menneæ filium, & Philippum Herodis
filium, Batanæa, Trachonitis, & Auranitis, & quædam Iamniæ pars, Ioseph
Ben Gorion, lib. 2. de Bello Iudaico, cap. 7. Iudam Galilæum, qui Sadoc Pharisæo
auctor fuit, ut Censui resisterent, quod seruitutis esset indicium, ut
Iosephus ait, lib. 18. Antiq. cap. 1

τὸ μὲν τοῦ θείου οὐκ ἠμέλησεν, ἀλλὰ καὶ ὁ λαὸς δι' αὐτὴν A Deus certe hanc injuriam non diſſimulavit, ſed
τὴν αἰτίαν ἐδελώθη, καὶ ὀνειδίσει ἐπάνω τῶν περσῶν. & populus hac cauſa libertatem amiſit, & tem-
Βαγώσης γὰρ ὁ στρατηγὸς δεῖα ἔργα ἔργασε, ὅτι ὁ δὲ χερεὺς plum pollutum eſt a Perſis. Nam Bagoſes dux,
τὸν ἰουδαίων ἰωαννην τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ἐν τῷ ἱερῷ cognito, qvod pontifex proprium fratrem in
ἐφόνευσεν, εὐθὺς ἐπῆρας τοῖς ἰουδαίοις, μὴ ἡμῶν templo interemiſſet, ſupervenieus Judæis iratus
ἤρξατο λέγειν ἐπολμήσατε ἐν τῷ ὑμετέρῳ ναῷ φόνον clamitabat: Auſi eſtis, ſceleſti, in templo veſtro
ἐργάσασθαι. πυθομένου δ' αὐτοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν, cædem perpetrare? & cum conatus templum
ἐκώλυον αὐτόν. ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη πῶς οὐκ ἐγὼ κα- ingredi arceretur: Qvid? inqvit, an me puta-
θαρώτερόν εἰμι ἢ ὁ νεκρὸς ὁ ἐν τῷ ναῷ; καὶ τοῦτο B tis impuriorem, qvam cadaver, qvod jacet in
ποιήσαντος τοὺς λόγους εἰς τὸν ναὸν εἰσῆρχετο. τοῦτο templo? & his dictis ingreſſus eſt: atqve hac
μὲν οὖν χρήσαντος τῇ ὀργῇ βαγώσης, τοὺς ἰουδαίους occaſione per ſeptennium ejus cædis pœnas a
ἔτεσιν ἑπτὰ ἔτεισε τὸν ἱερὸν πλοῦτον μετῆλθε. τε- Judæis exegit. Mortuo deinde Joanne, pontifi-
τελευτηκότος δὲ ἰωάννου τὸν βίον, ἔλαβεν τὸν ἀρ- catum accepit filius ejus Jaddus. Huic qvoqve
χιερωσύνην ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἰαδδοῦς. ἦν δὲ καὶ τοῦτῳ ἀδελ- frater fuit, Manaſſes nomine: cui Sanballetes
φὸς μανασσῆς ὄνομα, ᾧ σανβαλλέτης ὁ πεμφθεὶς εἰς miſſus in Samariam a Dario rege ultimo ſatrapa,
σαμάρειαν ὑπὸ δαρείου τοῦ πλουτέως βασιλέως, πα- Chuthæus genere, unde & Samaritis origo eſt,
τρώας, χουθαῖος τὸ γένος, ἐξ ὧν καὶ οἱ σαμαρεῖς εἰσὶν, C ſciens inſignem urbem eſſe Hieroſolyma, reges-
εἰδὼς λαμπρὰν οὖσαν πόλιν τὰ ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ qve ejus multa negotia tam Aſſyriis, qvam Sy-
τοῖς ἀντιόχοις, καὶ τοῖς ἐν κοίλῃ συρίᾳ κατικέδει τὰς ris exhibuiſſe, libenter nuptam dedit filiam Ni-
ἐν αὐτῇ βασιλέας πραγματεύσας, ἀσμένως caſo, ratus connubium hoc ceu vadem futuræ
συνῴκισε τὴν αὐτοῦ θυγατέρα, νικασὼ καλουμένην, οἰό- cum Judæorum gente amicitiæ.
μενος τὴν ἐπιγαμίαν ὄμηρον αὐτῷ γενήσεσθαι πρὸς τὸ δοῦ-
ναι τοῖς ἰουδαίων ἔθνεσι πᾶσιν εὐνοιαν.

Κεφάλαιον ή.

Ὅτι τῶν μακεδόνων βασιλεὺς ἀλέξανδρος τοὺς D
ἰουδαίους εὐηργέτησεν.

CAP. VIII.

Quanta Alexander Macedonum rex in Judæos beneficia contulerit.

Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν καὶ φίλιππος ὁ τῶν μακε- PEr idem tempus Philippus Macedonum
δόνων βασιλεὺς ἐν αἰγαῖαις ὑπὸ παυσανίου τοῦ rex apud Ægæas oppidum a Pauſania Ce-
κεραστοῦ, ὃς ἦν τῶν ὀρεστῶν ἡγεμὼν, δολοφονηθεὶς ἀ- raſtæ filio, ex Oreſtarum gente, inſidiis in-
πέθανε. διεδέξατο δὲ τὴν τοῦ βασιλείαν ἀ- terceptus periit. Ejus filius Alexander pater-
λέξανδρος, καὶ διαβὰς τὸν ἑλλήσποντον, νικᾷ μὲν τοὺς num regnum adeptus, trajecto Helleſponto,
δαρείου στρατηγοὺς, ὅπου γρανίκῳ συμβαλὼν αὐτοῖς. ἐ- congreſſus ad Granicum flumen cum Darii du-
πελθὼν δὲ τὴν λυδίαν, καὶ τὴν ἰωνίαν δουλωσάμενος, καὶ τὴν E cibus vicit egregie: ſubacta deinde Lydia &
καρίαν διοδεύσας, τοῖς ἐν παμφυλίᾳ τόποις ἐπι- Jonia, ductoqve per Cariam exercitu invaſit in
βαλε, καθὼς ἐν ἄλλοις δεδήλωται. οἱ δὲ τῶν ἱεροσολυ- Pamphyliam, ſicut alibi dictum eſt. Hieroſoly-
μιτῶν πρεσβύτεροι, δεινοπαθοῦντες ὅτι παρὰ τὴν τῶν ἰαδδοῦ morum autem ſeniores ægre ferentes Jaddi pon-
τοῦ ἀρχιερέως ἀδελφὸν ἀλλοφύλου συνοικήσαντα μετέ- tificis fratrem & qvodammodo collegam duxiſſe
χειν τοῦ ἀρχιερωσύνης, ἐξεπίτιζον πρὸς αὐτόν. ἠγάνα- externi generis fœminam tumultuabantur, rati
κουν δὲ τοῦτο μᾶλλον ὑποδύεσθαι τοῖς πάλαι νομίμοις πρὸς τοὺς gradum factum ad antiqvandas patrias leges de
τῶν γυναικῶν συνοικήσεις βλέποντες γονεῖς. καὶ τῆς connubiis, atqve ita fore, ut paulatim miſceantur profanis gentibus. Nam & prioris captivitatis, & malorum, qvæ ſecuta ſunt, cauſam fuiſſe, qvod qvidam contra legem peccantes duxiſſent uxores non ſui generis. Poſtulabant igitur, ut Manaſſes aut dimitteret uxorem, aut non amplius ad altare accederet. Et cum pontifex qvoqve ab altari eum arceret, profectus Manaſſes ad Sanballetem ſocerum, ſe qvidem amare dixit filiam ejus Nicaſo, nolle tamen propter eam privari ſacerdotio, qvi honor & gentilitius ſit ipſi, & apud Judæos ſemper in maxima exiſtimatione fuerit. Ad hæc cum Sanballetes reſpondiſſet, ſe illi non ſacerdotium tantum ſervaturum, ſed & pontificatum paraturum, & totius ſuæ provinciæ principem eum facturum, modo filiam ſuam uxorē retineat: ædificaturumq; templū Hieroſolymitano nō abſimile in monte Garizin, qvi imminet Samariæ, reliqvis montibus celſior:

τοῦ ἀρχιερέως ἀδελφὸν ἀλλοφύλου συνοικήσαντα F
ἐκέλευον ἢ τὴν μανασσῆν ἀλλοεύγνυσθαι τὴν γυναῖ-
κος, ἢ μὴ προσιέναι τῷ θυσιαστηρίῳ. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς
ἀγανακτῶν τῷ λαῷ, καὶ κωλύοντα τὸν ἀδελφὸν
βιαίᾳ, ἀπεκρίνατο ὁ μανασσῆς πρὸς τὸν πενθερὸν
σανβαλλέτην, ὅτι μὲν ἐλεγεν αὐτῷ τὴν θυγατέρα νι-
κασὼ, τὸ μὲν τι ἱεροσυλικῆς μείζους ἕκας ἐν τῷ ἰδίῳ ἔ- G
θει φοβοῦμενος, καὶ βέλεσθαι δι' αὐτὴν στέφεσθαι. ὁ δὲ
σανβαλλέτης μὴ μόνον τηρήσειν αὐτῷ τὴν ἱερωσύνην, ἀλ-
λὰ καὶ τὴν ἀρχιερατικὴν παρέξειν διάδημα καὶ τιμὴν ὑπαρ-
χουσαν, καὶ πάντων δυνάστην, ὧν αὐτὸς ἐπῆρχε τόπων,
ἡγεμόνα, βουλόμενον ποιοῦσθαι αὐτὸν τῇ θυγατρὶ, καὶ λέ-
γοντα οἰκοδομήσειν ναὸν ὅμοιον ὄντα τῷ ἐν τοῖς ἱεροσο-
λύμοις ὅπου δὲ χαρίζεται ὄρος δὲ καὶ τὴν σαμάρειαν,

idqve polliceretur consensu regis Darii se fa- A
cturum: elatus tali spe Manasses, mansit apud
socerum, putans se pontificatum, dante rege,
consequuturum. Jam enim Sanaballetes erat
senior. Cumqve multi sacerdotes & Israëlitæ
intricati essent ejusmodi conjugiis, non leviter
turbabatur Hierosolymorum respublica. Omnes
enim hi defecerunt ad Manassem, Sanaballete
præbente eis pecuniam, agros ad colendum, &
B
domicilia, & modis omnibus adjutante ambitio-
XX. nem generi. Quo tempore Darius, audito, qvod
Alexander trajecisset Hellespontum, &, prælio
victis ad Granicum suis satrapis, ulterius proce-
deret, contractis tam equestribus, qvam pede-
stribus copiis, decrevit Macedonibus occurre-
re, priusqvam totam Asiam sibi subjicerent.
Itaqve ultra Euphratem traducto exercitu, &
C
superato Tauro monte Ciliciæ, statuit in ea pro-
vincia hostem excipere prælio. Sanaballetes
autem lætus descensu Darii, ajebat se mox præ-
stiturum Manassi pollicita, qvamprimum rex
reverteretur post victoriam. Persvasum enim
erat non ipsi tantum, sed & omnibus Asiaticis,
ne primum qvidem congressum exspectaturos
Macedonas, tanto inferiores numero: sed lon-
ge alius fuit eventus, qvam ipsorum opinio.
D
Rex enim, collatis cum Macedonibus signis, vi-
ctus est, & magna exercitus parte amissa, matre
etiam & uxore cum liberis in hostium potesta-
tem redactis, fugit in Persidem. Alexan der
vero in Syriam veniens cepit Damascum, &
occupata Sidone, Tyrum quoque oppugnabat:
scriptisqve ad Judæorum pontificem literis, pe-
tebat auxilium, & ut forum rerum venalium
præberet exercitui: & ut, quæ prius Dario con-
E
terre sit solitus, nunc det Macedonibus, prælata
eorum amicitia: fore enim, ut illum non pœni-
teat. Cumqve pontifex munciis respondisset,
sacramento se obligatum Dario, ne arma contra
eum sumeret, idqve ratum fore, qvam diu ille
vixerit: iratus Alexander Tyri qvidem oppu-
gnationem non omisit, qva brevi potiturus vi-
debatur: minatus est tamen, hac capta, mox se
F
ducturum contra pontificem, ut omnes discant,
cui jusjurandum servari oporteat. Qvare non
parcens labori tandem Tyrum expugnavit, &
constitutis in ea rebus, Gazam profectus, in ea
Bamemesem Persici præsidii præfectum obsedit.
Interea Sanaballetes ratus jam adesse tempus,
a Dario defecit, & assumtis octo millibus de sua
provincia, in Alexandri castra se contulit.
G
Cumqve offendisset eum Tyri oppugnationem
aggredientem, & suam provinciam ejus fidei
commisit, & hunc pro Dario dominum libenter
agnovit. A qvo obviis manibus exceptus, li-
bere jam, qvid vellet, elocutus, ait se gene-
rum habere Manassem, Jaddi Judæorum pon-
tificis fratrem: eum seqvi multos illius gen-
tis homines, & velle in sua provincia tem-
plum extruere, idqve fore in rem ipsius regis,

ἐπαγγελλομένου μὴ τῆς Δαρείου γνώμης βασιλέως.
ἐπαρθεὶς τῇ ὑποσχέσει ὁ Μανασσῆς, παρέμενε τῷ
Σαναβαλλέτῃ τὴν θυγατρωνύμῳ οἰομένῳ ἕξειν Δα-
ρεῖον ὄντα, καὶ ὁ Σαναβαλλέτης τὸν Σαναβαλλέτου ἤ-
δη πρεσβύτερον εἶναι. πολλῶν δὲ ἱερέων καὶ ἰσραηλιτῶν
τοιούτοις γάμοις ἐπιπεπλεγμένων, κατεῖχεν ὀλίγα
παράσχη τὰς ἱεροσολυμίτας. ἀφίκετο γὰρ ἅπαντες
πρὸς τὸν Μανασσῆ, ὃ Σαναβαλλέτης χορηγοῦντος αὐ-
τοῖς καὶ χρήματα, καὶ χώραν εἰς γεωργίαν καὶ κα-
τοίκησιν διαμερίζοντος, καὶ πάντα πρόσω τῷ γαμ-
βρῷ συμφιλοκαλοῦντος. ἅτε δὲ τὸν ἡγεμόνα Δα-
ρεῖον ἀκούσας, ὅτι τὸν ἑλλήσποντον διαβὰς ἀλέξαν-
δρος, καὶ τοὺς σατράπας αὐτοῦ τῇ πρώτῃ μάχῃ
νικήσας, πρόσω πρῶ χωρεῖ, ἁρπαὶ ἐπαίνην τε καὶ
περιλίκιαν συνήθροιζεν, ἀπαντήσειν διανοούμενος τοῖς μακε-
δόσι, πρὶν πᾶσαν αὐτὸς διέποντας καταδρέψασθαι
τὴν ἀσίαν. περαιωσάμενος οὖν τὸν Εὐφράτην πο-
ταμὸν, καὶ τὸν ταῦρον τὸ κιλίκιον ὄρος ὑπερελθών,
ἐστὼ τῆς κιλικίας τὴν πλεμύης, ὡς ἐκεῖ μαχησό-
μενος αὐτοῖς, ἐξεδέχετο. ἠδόκει δὲ Δαρείου κατα-
βάσει ὁ Σαναβαλλέτης, εὐθὺς ἔλεγε τοῖς Μανασσῆ τοῖς
ὑποχείοις πλέον, ὡς ἂν Δαρεῖος κρατήσας τῶν πο-
λεμίων ὑποστρέψῃ. πέπεισο δὲ οὐκ αὐτὸς μόνος, ἀλ-
λὰ καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ, μηδὲ ἰσχύειν τοὺς πε-
ρσῶν ἡγεῖσθαι τοὺς μακεδόνας Δία τὸ πλῆθος. ἀπέβη
δὲ ἄρα οὐκ ὡς προσεδόκων. συμβαλὼν γὰρ ὁ βασιλεὺς
τοῖς μακεδόσιν ἡττήθη, καὶ πολλοὺς τῆς στρατιᾶς ἀπο-
λέσας, ληφθέντων αἰχμαλώτων αὐτοῦ τῆς μητρὸς
καὶ τῆς γυναικὸς καὶ τέκνων, ἔφυγεν εἰς πέρσας.
ἀλέξανδρος δὲ εἰς συρίαν παραγενόμενος, δαμα-
σκὸν αἱρεῖ. καὶ σιδῶνα κρατήσας, ἐπολιόρκει τύ-
ρον. ἤδει τε ἀποστείλας γράμματα πρὸς τὸν τῶν ἰου-
δαίων ἀρχιερέα, συμμαχίαν αὐτῷ πέμπειν, καὶ ἀ-
γορὰν τῷ στρατεύματι παρέχειν, καὶ ἅσα Δαρείῳ
πρότερον ἐπέλευε δῶρα, ταῦτα διδόναι, τῷ μακε-
δόνων φιλίαν ἑλόμενον, ἃ δὲ μετανοήσειν ὀλίγα τούτου.
ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀπεκρίνατο τοῖς γραμματοφόροις
ὡς ὅρκους εἴη Δαρείῳ δεδωκὼς, μὴ βαστάζειν ὅπλα καθ'
αὐτοῦ, καὶ τούτους ἕως ἂν ᾖ Δαρεῖος ἐν τοῖς ζῶσι μὴ πα-
ραβήσεσθαι φήσαντος. ἀκούσας ἀλέξανδρος παρω-
ξύνθη, καὶ τῶν μὲν τύρου οὐκ ἐφίετο καταλιπεῖν, ὃ-
σον οὐδέπω μέλλουσαν αἱρήσειν. ὠργίσθη δὲ
ταύτην, ἠπείλησε στρατεύειν ἐπὶ τὸν ἰουδαίων ἀρχιερέα,
καὶ διδάξειν πάντας, τοὺς πάσι δεῖ αὐτοῖς φυλάττειν
τοὺς ὅρκους. ὅλην πονηκότερον προσέβαλε τῇ πο-
λιορκίᾳ, λαμβάνει τέλος τύρου. κατασκάπτει δὲ
πᾶσαν αὐτὴν, ἐπὶ γαζαίων πλὴν ἦλθεν. καὶ τέλος γαζαν
ἔτ' ἐν αὐτῇ φρούραρχον, ὄνομα βαδήμονα, ἐπολι-
όρκει. νομίσας δὲ καιρὸν ἐπιτήδειον ἔχειν ὁ σαναβαλ-
λέτης τῆς ἐπιβολῆς, Δαρείῳ μὲν ἀπέγνω. καὶ λαβὼν
ὀκτακισχιλίους τῶν ἐξελθόντων παρ' αὐτοῦ, πρὸς ἀλέξ-
ανδρον ἦκε. καὶ καταλαβὼν αὐτὸν ἐρχόμενον τῆ πο-
λιορκίας, ὧν τε αὐτὸς ἄρχει τόπων ἐλεγεν αὐτῷ
παραδώσειν τάττας, καὶ δεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν ἑαυτοῦ ἀντὶ
Δαρείου βασιλέως. ἀσμένως δὲ αὐτὸν προσδεξα-
μένου, θαρρῶν ἤδη πρὸς τοὺς προκειμένους ὁ σαναβαλλέ-
της αὐτῷ λέγειν προσέφερε, δηλῶν, ὡς γαμβρὸν
μὲν ἔχοι μανασσῆν, ἃ τ' ἰουδαίων ἀρχιερεὺς ἰαδδοῦ
ἀδελφὸν. πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους αὐτῷ συμπαρέντας
τῶν ἐμπεδῶν ἥλεν ἱερὸν ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις πρὸς ἃ ἐκείνῳ πρὸς ἡδὴ κατασκάπτειν. ἔτ δὲ ἐκεῖνος τῷ τῆς βασιλεῖ συμφέρον,

εἰς δυο

Hæc locutus ad Parmenionem & comiter complexus pontificem, deducentibus ſacerdotibus, in urbem pervenit. & aſcendens in templum immolavit Deo ex ſacerdotis præſcripto, ac pontifici quoque ſuum honorem exhibuit. Oſtenſoque ſibi Danielis libro, in quo Græcum quendam Perſas debellaturum ſignificat, hunc ipſum ſe eſſe interpretatus, lætus dimiſit multitudinem. Sequenti vero die vocatis eis, juſſit, ut, quicquid vellent, peterent. Pontifice autem petente, ut patriis legibus vivere ſibi liceat, utque ſeptimo quoque anno concederetur eis tributorum immunitas, conceſſit omnia. Rogantibus deinde, ut eos quoque Judæos, qui Babyloniam ac Mediam colerent, ſineret uti inſtitutis propriis, hic etiam poſtulatis eorum ſatisfacturum ſe eſt pollicitus. Et cum feciſſet eis poteſtatem, ſi qui vellent ſalvis ſuis ritibus ſequi ejus militiam, multi in eam expeditionem dederunt nomina. Atque his apud Hieroſolyma actis, movit inde in alias propinquas urbes exercitum. cumque ab omnibus amice exciperetur, Samaritæ, qvorum tunc caput erat Sicima ſita ad montem Garizin, & habitata à deſertoribus gentis Judaicæ, videntes, qvod Alexander Judæos tractaret tam magnificè, decreverunt ſe quoque Judæos profiteri. Sunt enim Samaritæ hoc ingenio, ut & ante diximus; in rebus Judæorum afflictis negant ſe cognatos, veritatem tunc dicendo; cum vero affulgere eis fortunam viderint, confeſtim in ſocietatem irruunt, attinere ad ſe affirmando, & à Joſepho ejusque filiis Manaſſe & Ephræmo ſeriem generis ſui deducendo. Igitur ſplendido paratu & magnam alacritatem præ ſe ferentes, regi occurrunt pene in Hieroſolymitano agro: collaudatisque ab Alexandro omnibus, Sicimitæ eum adeunt, aſſumptis ſecum militibus, quos Sanaballetes miſerat, rogantes, ut inviſat ipſorum urbem, & illud quoque templum præſentia ſua honoret. ille pollicitus eſt hoc in reditu ſe facturum. cumque poſtularent, ut ſeptimi anni tributum ſibi remitteretur: nam ne ſe quidem in eo ſeminare: quæſivit, quinam eſſent, qui hoc rogarent? illis vero dicentibus, Hebræos quidem ſe eſſe, ſed Sicimitas vocari à Sidoniis: iterum quæſivit, an Judæi eſſent? Negantibus illis; equidem, inquit, Judæis id conceſſi, reverſus tamen, & re diligentius cognita, faciam, quod æqvum videbitur, atque hoc pacto Sicimitas dimiſit. Sanaballetis autem milites juſſit, ut ſe in Ægyptum ſequantur: ibi enim ſe agros eis diviſurum: id quod paulo poſt fecit in Thebaide: juſſis ei regioni eſſe præſidio. Poſt obitum autem Alexandri, imperium quidem ejus inter ſucceſſores eſt diviſum: templum vero in Garizin monte ſitum manſit incolume, & ſi quis apud Hieroſolymitas aut illiciti cibi ſumpti, aut violati ſabbati, aut ſimilis criminis reus ageretur, ad Sicimitas confugiebat, calumniam ſe paſſum dictitans. Eodem vero tempore etiam Jaddus pontifex obierat, Onia filio ſucceſſore: atque in eo ſtatu res Hieroſolymitanæ tunc fuere.

A ταῦτ' εἰπὼν πρὸς τὸ παρμενίωνα, καὶ δεξιωσάμενος τὸν ἀρχιερέα, τῶν ἱερέων πολλὰ ποιούντων. εἰς τὴν πόλιν παρῆλθε· καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τὸ ἱερὸν, θύει μὲν τῷ θεῷ κατὰ τὴν τοῦ ἱερέως ὑφήγησιν. αὐτῷ τε τῷ ἀρχιερεῖ ἀξιοπρεπῶς ἐπήνεσε. δειχθείσης δ' αὐτῷ τῆς δανιήλου βίβλου, ἐν ᾗ τινὰ τῶν ἑλλήνων καταλύσειν τὴν περσῶν ἀρχὴν ἐδήλου, νομίσας αὐτὸς εἶναι ὁ σημαινόμενος, τότε μὲν ἡδέως ἀπέλυσε τὸ πλῆθος. τῇ δ' ὑστεραίᾳ προσκαλεσάμενος, ἐκέλευσεν
B αὐτοὺς αἰτεῖσθαι ἃ βούλονται δωρεὰς ἃς ἂν αὐτοῖ θέλωσι. τοῦ δ' ἀρχιερέως αἰτησαμένου, χρῆσθαι τοῖς πατρίοις νόμοις, καὶ τὸ ἕβδομον ἔτος ἄνεσιν φόρου εἶναι, συνεχώρησε πᾶσι. πολλῶν δὲ καλεσάντων αὐτὸν ἵνα μετ' αὐτῶν εἰς βαβυλῶνα καὶ μηδία ἰουδαίους τοῖς ἰδίοις ὑπάρχουσι νόμοις χρήσασθαι, ἀσμένως ὑπέσχετο καὶ τοῦτο ποιήσειν ἅπερ ἠξίωσεν. ὅτε δὲ
C αὐτοῦ πρὸς τὸ πλῆθος εἴ τινες αὐτῷ βούλονται γραφὴν παρασχεῖν τοῖς πατρίοις ἔθεσιν ἐμμένοντες καὶ ταῦτα ζῶντες, ἐπίμως εἶχεν ἐπαγγελλομένων πολλοὶ τὸ σὺν αὐτῷ στρατεύειν ἠγάπησεν. ὁ μὲν οὖν ἀλέξανδρος ταῦτα διοικησάμενος ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις, ἐξεστράτευσεν ἐπὶ τοὺς ἐχομένους τόπους. πάντων δ' αὐτῷ πρὸς ἃ ἀφίκετο φιλοφρόνως ὑποδεχομένων, συμπαρῆν μετὰ τοῦτο τὸ σίκιμα ἔχοντες, χειμάρρου πρὸς τῷ χαρίζιν ὄρει, καὶ κατοικημένου ὑπὸ τῶν δοκησάντων ἐθνῶν, ἰδόντες ἐπὶ τοῖς
D ἰουδαίους ἀλέξανδρον ἐτίμα λαμπρῶς ἐπήμενοι, ἐγνωσαν αὐτοὺς ἰουδαίους ἐμελετᾶν. ἐπὶ τοῦτο δὴ οἱ συμπαρόντες πρὸς τὴν φύσιν, ὡς ἤδη καὶ πρότερον δεδηλώκαμεν. ἐν μὲν τοῖς συμφοραῖς ὄντας τοὺς ἰουδαίους, ἀρνοῦνται συγγενεῖς ἔχειν, ὁμολογοῦντες τότε τὴν ἀλήθειαν. ὅταν δέ τι πρὸς αὐτοὺς λαμπρὸν ἴδωσιν ἐκ τύχης, ἐξαίφνης ἐπιποθοῦσιν αὐτῶν τῆς κοινωνίας, προσοικεῖν αὐτοῖς λέγοντες, καὶ ἐκ τοῦ ἰωσήπου ἡλιαλογοῦντες αὐτοὺς ἐκγόνους εἶναι φραίμου καὶ μανασσῆ μὴ λαμπρότητος ἕνεκα πολλοὶ δεινεύμενοι πρὸς αὐτοὺς συγγένειαν, ἀπήντησαν τῷ βασιλεῖ,
E μικροῦ δεῖν ἱππεῖς τῶν ἱεροσολύμων. ἱππαγέσαντος δ' αὐτοὺς ἀλέξανδρος, εἰ σικιμῖται προσέλθοιεν αὐτῷ πρὸς πεφαλαβόντες καὶ ὃς συναβαλλέτης πρὸς αὐτὸν στρατιώτας ἀπέστειλε, καὶ παρεκάλεσε πορευθέντας πρὸς τὴν πόλιν αὐτῶν, πέμψαι καὶ τὸ παρ' αὐτοῖς ἱερόν. ὁ δὲ σικίμοις μὲν αὐθις ὑποστρέφων ἤξειν ὑπεσχέτο πρὸς αὐτούς. ἀξιούντων δὲ ἀφεῖναι τὸν φόρον αὐτοῖς ἐβδομαικοῦ ἔτους. ἐπὶ τοῦτο αὐτοὺς σπείρειν ἐν αὐτῷ, πόσα ὅσα ταῦτα πολλοῦσιν ἐπυνθάνετο. τῶν δὲ εἰπόντων, ἑβδομὴν μὲν
F εἶναι, ζημιοῦσθαι δὲ εἰ ἐν σικίμοις σιδώνιοι, πάλιν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν εἰ τυγχάνουσιν ἰουδαῖοι. τῶν δὲ οὐκ εἶναι φαμένων, ἀλλ' ἑαυτοὺς εἶπεν ἰουδαίους ταῦτ' ἐδίκαιον. ὑποστρέψας μὲν τοίνυν δι' ὑμῶν ἀκριβέστερον, ποιήσω τὰ δόξαντα. τοῖς μέντοι σικιμίταις ἔτους ἀπέταξατο. τοὺς δὲ τὰ συναβαλλέτου στρατιώτας ἐκέλευσεν ἑπεσθαι εἰς αἴγυπτον. ἐκεῖ γὰρ αὐτοῖς δώσων κλῆρους γῆς. ὃ καὶ μετ' ὀλίγον ἐποίησεν ἐν τῇ θηβαΐδι
G φερῶν τὴν χώραν αὐτοῖς περιτάξας. τελευτήσαντος δὲ ἀλέξανδρου, ἡ μὲν ἀρχὴ εἰς τοὺς διαδόχους ἐμερίσθη. τὸ δὲ ὄρος τὸ γαριζὶν ὄρος ἱερὸν ἔμεινεν. εἰ δέ τις αἰτίαν ἔχοι πρὸς τοῖς ἱεροσολυμίταις κοινοφαγίας, ἢ τῆς ἐν τοῖς σαββάσι παρανομίας, ἢ τι ἄλλου τοιούτου ἁμαρτήματος, πρὸς τοὺς σικιμίτας ἐφευγε λέγων ἀδίκως ἐσκεληφθαι. τελευτήσας δὲ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν καὶ ὁ ἀρχιερεὺς ἰαδδοῦς, καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην ὀνίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ παρειλήφει. τὰ μὲν δὴ πρὸς τοὺς ἱεροσολυμίτας, ἐν τούτοις ἐτύγχανεν ὄντα.

TADE

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΔΩΔΕΚΑΤΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ἱστοριῶν τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Ως πτολεμαῖος ὁ λάγου δόλῳ ἑλὼν πατρίδα τὰ ἱεροσόλυμα, καὶ τὴν ἰουδαίαν, πολλοὺς ἐξ αὐτῆς εἰς αἴγυπτον κατῴκησεν. ΚΕΦ. α.

Ως ὁ υἱὸς αὐτοῦ πτολεμαῖος ὁ κληθεὶς φιλάδελφος, τοὺς ἰουδαίων νόμους εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶτταν μετέβαλε, καὶ πολλοὺς αἰχμαλώτους ἀπέλυσεν, ἐλεαζάρῳ τῷ ἀρχιερεῖ αὐτῶν χαριζόμενος, καὶ ἀναθήματα πολλὰ ἀνέθηκε τῷ θεῷ. ΚΕΦ. β.

Πῶς ἐτιμήσαν οἱ τῆς ἀσίας βασιλεῖς τὸ ἰουδαίων ἔθνος, καὶ πολίτας ἐποίησαν ἐν ταῖς ὑπ' αὐτῶν κτισθείσαις πόλεσιν. ΚΕΦ. γ.

Ἐκ τῆς ὁμοιωθείσης ἀτυχίας ἐπανόρθωσις ὑπὸ ἰωσήπου τοῦ τωβίου πεπαιδευμένη φιλίαν πρὸς πτολεμαῖον τὸν ἐπιφανῆ. ΚΕΦ. δ.

φιλία καὶ συμμαχία λακεδαιμονίων πρὸς ὀνίαν τὸν ἀρχιερέα τῶν ἰουδαίων. ΚΕΦ. ε.

Στάσις τῶν δυνατῶν ἰουδαίων πρὸς ἀλλήλους, καθ' ὡς ἐπεκαλέσαντο, ἀντίοχον τὸν ἐπιφανῆ. ΚΕΦ. ς.

Ὅτι στρατευσάμενος ἀντίοχος ἐπὶ ἱεροσόλυμα, τὴν τε πόλιν πορεληλυθε, καὶ τὸν ναὸν ἐσύλησεν. ΚΕΦ. ζ.

Ως ἀντίοχου κωλύσαντος τοὺς πατρίους νόμους ἄγειν τοὺς ἰουδαίους, μενέλαος παῖς ματθίου καπφρόνησε τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς ἀντιόχου στρατηγοὺς ἐνίκησε. ΚΕΦ. η.

Ματθίας πεσὼν, γηραιὸς μὲν ὢν ἤδη, παραδίδωσι τὴν τῶν πραγμάτων πρόνοιαν τοῖς παισίν. ΚΕΦ. θ.

Ως ἀντίοχου στρατηγὸς ἀπολλώνιος, εἰς τὴν ἰουδαίαν ἐμβαλὼν ἡττηθεὶς ἀπῆλθεν. ΚΕΦ. ι.

Η σίλωνος καὶ γοργίου στρατηγία ὑπὲρ τὴν ἰουδαίαν καὶ ἥττα, καὶ διαφθορὰ τοῦ στρατοῦ. ΚΕΦ. ια.

Ὅτι στρατευσάμενοι ἰούδας καὶ σίμων, ὁ μὲν ἐπ' ἀμμανίτας, καὶ τὴν γαλαδίτην, ὁ δὲ σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐπὶ τυρίους καὶ πτολεμαεῖς, ἐκράτησαν αὐτῶν. ΚΕΦ. ιβ.

Ως ἀντίοχος ὁ ἐπιφανὴς ἐτελεύτησεν ἐν περσαις. ΚΕΦ. ιγ.

Ως ἀντίοχος ὁ ἐπικληθεὶς εὐπάτωρ στρατευσάμενος ἐπὶ ἰουδαίους μὲν λυσίᾳ, καὶ νικήσας ἐπολιόρκει ἰούδαν εἰς τὸ ἱερὸν ἐγκλείσας. ΚΕΦ. ιδ.

Ὅτι πολλοῦ χρόνου τὴν πολιορκίαν τεινομένην, φιλίαν ποιούμενος πρὸς ἰούδαν, εὐπρεπῶς ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς ἰουδαίας ὁ ἀντίοχος. ΚΕΦ. ιε.

Ως βακχίδης ὁ δημητρίου στρατηγὸς, ἐπιστρατευσάμενος τοῖς ἰουδαίοις, ἄπρακτος ἀνέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα. ΚΕΦ. ις.

Ως νικάνωρ μὲν τὸν βακχίδην πεμφθεὶς στρατηγὸς, ἀπώλετο σὺν τῷ στρατῷ. ΚΕΦ. ιζ.

Ὅτι πάλιν ἐπὶ τὴν ἰουδαίαν βακχίδης ἐκπεμφθεὶς, ἐνίκησεν. ΚΕΦ. ιη.

Ως ἰούδας διεφθάρη μαχόμενος. ΚΕΦ. ιθ.

HÆC IN DUODECIMO JOSEPHI HISTORIARUM DE ANTIQVITATE JUDAICA LIBRO CONTINENTUR.

Ptolemæus Lagi filius, dolo occupatis Hierosolymis cum reliqua Judæa, multos inde in Ægyptum traduxit. CAP. I.

Ptolemæus Philadelphus Judæorum legem in Græcam linguam vertit & multis ejus gentis captivis in gratiam Eleazari sacerdotis dimissis, donaria multa Deo in templo ejus dedicat. CAP. II.

Quomodo honor a regibus Asiæ Judæorum genti habitus, & in civitatibus ab illis conditis jus civium eis concessum sit. CAP. III.

Josephus Tobiæ filius imminentem Judæis calamitatem depellit, amicus Ptolemæo regi factus. CAP. IV.

Amicitia & societas Lacedæmoniorum cum Onia Pontifice Judæorum. CAP. V.

Judæi seditionibus agitati, Antiochi opem invocant. CAP. VI.

Quemadmodum Antiochus, ducto Hierosolyma exercitu, occupatoque ejus urbis dominio, templum etiam spoliaverit. CAP. VII.

Antiocho vetante Judæos uti patriis legibus, solus Assamonæi filius Matthias regem contempsit, profligatis etiam ejus ducibus. CAP. VIII.

Matthias obit senio confectus, rerum administratione filiis relicta. CAP. IX.

Apollonius Antiochi dux in Judæa prælio victus occiditur. CAP. X.

Silonis & Gorgiæ contra Judæos expeditiones & clades. CAP. XI.

Quomodo divisis copiis Judas Ammanitas, Simon vero ejus frater Tyrios & Ptolemaidenses superarit. CAP. XII.

Antiochi Epiphanis apud Persas interitus. CAP. XIII.

Antiochus Eupator, profligato Judæorum exercitu, Judam in templo obsidet. CAP. XIV.

Quomodo, longo tempore in obsidione consumpto, Antiochus cum Juda fœdus fecerit, & ex Judæa discesserit. CAP. XV.

Bachides Demetrii dux cum exercitu contra Judæos missus infecto negotio ad suum regem revertitur. CAP. XVI.

Nicanor post Bachidem dux contra Judam missus, una cum universo exercitu perit. CAP. XVII.

Bachidis denuo missi contra Judæam victoria. CAP. XIIX.

Quomodo Judas prælio victus occubuerit. CAP. XIX.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

Liber Duodecimus.

CAP. I.

Ptolemæus Lagi, dolo occupatis Hierosolymis cum reliqua Judæa, multos inde in Ægyptum traduxit.

ALexander Macedonum rex, in suam potestatem redacto Persarum imperio, & constitutis, ut jam dictum est, Judæorum rebus, vitam finiit. Imperio vero in multos successores distracto, Antigonus Asiam occupat, Seleucus Babylonem cum vicinis gentibus, Lysimachus Hellespontum, Macedoniam Cassander, Ptolemæus Lagi Ægyptum. Qui dum seditionibus agitantur, & de imperio contendunt, durante longo bello, & urbes multæ afflictæ sunt, & habitatores earum plurimi per diversa præliorum certamina desiderati sunt: id quod tota Syria tum passa est sub Ptolemæo Lagi, quem, præter meritum Soterem appellabant. Is & Hierosolyma occupavit, dolo tamen circumventa. Ingressus enim urbem sabbato velut sacrorum gratia, Judæis nec arcentibus, qvòd nihil hostile suspicarentur, & alioqvin eum diem in otio & qviete agentibus, sine difficultate potitus dominio, acerbè eam & inclementer tractavit. Attestatur nobis Agatharchides Cnidius, qvi successorum Alexandri res gestas conscripsit, superstitionem nobis exprobrans, qvòd propter eam libertatem amiserimus. Sic enim scribit: Est gens, qvæ Judæorum dicitur, urbem incolens magnam & bene munitam, nomine Hierosolyma. hanc passi sunt in Ptolemæi potestatem pervenire: & dum propter superstitionem gravantur arma sumere, gravem dominum receperunt. Et Agatharchides qvidem de nostris hominibus hæc prodidit. Cæterùm Ptolemæus multos captivos ex montano Judææ tractu & Hierosolymorum vicinia, Samariaqve & Garizin monte in Ægyptum traductos jussit sedes ibi figere: & cùm Hierosolymitas pertinacissimè jurisjurandi fidem servare compertum haberet ex responso, qvod Alexandri

Κεφάλαιον ά.

Ὡς Πτολεμαῖος ὁ Λάγου δόλῳ καὶ ἀπάτῃ καταλαβὼν τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὴν Ἰουδαίαν, πολλοὺς ἐξ αὐτῆς εἰς Αἴγυπτον κατῴκισεν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ μὲν ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, καταλύσας τὰ Περσῶν ἡγεμονίαν καὶ τὴν τῶν Ἰουδαίων τὸ σεσεισμένον καταστησάμενος τρόπον πολιτεῖα τὸ βίον. μεταπεσούσης δὲ εἰς πολλὰς τὰς ἀρχὰς, ἀντιγονος μὲν τῆς Ἀσίας ἐκράτει, Σέλευκος δὲ Βαβυλῶνος καὶ τῶν σὺν ἔθνων, Λυσίμαχος δὲ τὸν Ἑλλήσποντον διέπε, τὴν δὲ Μακεδονίαν ἔσχε Κάσσανδρος, Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου τὴν Αἴγυπτον ἀπολαβὼν. συστασιόντων δὲ τούτων, καὶ πολέμους ἀλλήλους φιλοτιμουμένων ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀρχῆς, πολέμους τε συνεχεῖς καὶ μακρὰς συνεβαινε γίνεσθαι, καὶ τὰς πόλεις κακοπαθεῖν, καὶ πολλοὺς ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀποβάλλειν τῶν οἰκητόρων, ὡς καὶ τὴν συρίαν ἅπασαν ὑπὸ Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου, σωτῆρα δὲ ἐπιχρηματίζοντες, τὰ ἐναντία παθεῖν αὐτὴν τῇ ἐπικλήσει. κατασχόντες γὰρ τὰ Ἱεροσόλυμα, δόλῳ καὶ ἀπιστίᾳ χρησάμενοι. εἰσελθὼν γὰρ σαββάτοις εἰς τὴν πόλιν ὡς θύσων, μηδὲν τῶν Ἰουδαίων αὐτὸν ἀμυνομένων, οὐδὲν ὑποπτεύσασιν πολέμιον, καὶ λαβὼν τὸ ἀνύποπτον καὶ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ἀργίᾳ καὶ ῥᾳθυμίᾳ τυγχανόντων, δόλῳ ἐκράτησε τῆς πόλεως, καὶ πικρῶς ἤρξεν αὐτῆς. μαρτυρεῖ δὲ τὰ λεγόμενα τούτῳ, καὶ ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος, ὁ τὰς τῶν Διαδόχων πράξεις συγγραψάμενος, ὀνειδίζων ἡμῖν δεισιδαιμονίαν, ὡς δι' αὐτὴν κατεδουλώσατο τὴν ἐλευθερίαν, λέγων οὕτως. ἔστιν ἔθνος Ἰουδαίων λεγόμενον, οἳ πόλιν ἔχυραν, καὶ μεγάλην ἔχοντες Ἱεροσόλυμα, ταύτην ὑπερείδον ὑπὸ Πτολεμαίῳ γενέσθαι, ὅπλα λαβεῖν δυνηθέντες, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀκαιρον δεισιδαιμονίαν, χαλεπὸν ὑπέμειναν ἔχειν δεσπότην. ἀγαθαρχίδης μὲν οὖν ταῦτα περὶ τῶν ἐθνῶν ἡμῶν ἀπεφήνατο. ὁ δὲ Πτολεμαῖος πολλοὺς αἰχμαλώτους λαβὼν, ἀπὸ τῆς ὀρεινῆς Ἰουδαίας καὶ τῶν περὶ τὰ Ἱεροσόλυμα τόπων, καὶ τοῦ Σαμαρείτιδος, καὶ τῶν ἐν Γαριζίν, κατῴκισεν ἅπαντας εἰς Αἴγυπτον ἀγαγὼν, ἐγνωκὼς δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων, περὶ τὰ τῶν ὅρκων φυλακὴν, καὶ τὰς πίστεις βεβαιοτάτους ὑπάρχοντας, ἐξ ὧν ἀπεκρίναντο Ἀλεξάνδρῳ, πρὸ-

πρεσβεύσαμένων πρὸς αὐτὸν, μὴ τὸ κρατῆσαι δορίᾳ τῇ μάχῃ, πολλοὺς αὐτῶν εἰς τὰ φρούρια καταλοχίσαι, καὶ πόλεις μακεδόσιν ἐν ἀλεξανδρείᾳ πίστεως ἰσοπολίτας, ὅρκους ἔλαβε παρ' αὐτῶν, ὅπως τοῖς ἐκγόνοις ἐπαραδῶσι τὴν πίστιν διαφυλάξωσιν. οὐκ ὀλίγοι δ' οὐδὲ τῶν ἄλλων ἰουδαίων ἑκουσίως εἰς τὴν αἴγυπτον παρεγένοντο, τῆς τε ἀρετῆς τῶν τόπων αὐτοὺς, καὶ τῆς τοῦ πτολεμαίου φιλοπμίας, προσκαλουμένης. σαφὴς μὲν πίστις τοῖς ἐκγόνοις αὐτῶν πρὸς τοὺς σαμαρείτας, τὸν πάτριον ἀγωνίζεσθαι τρόπον διαφυλάττοντας. καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐπολέμουν. τῶν μὲν ἱεροσολυμιτῶν τὸ παρ' αὐτοῖς ἱερὸν ἅγιον εἶναι λεγόντων, καὶ τοὺς θυσίας ἐκεῖ πέμπειν ἀξιούντων. τῶν δὲ σαμαρειτῶν εἰς τὸ γαριζὶν ὄρος καθόντων.

A legatis poſt Darii cladem dederant, multa ex eis præſidia diſpoſuit per arces: & cum eis apud Alexandriam jus civitatis pari cum Macedonibus conditione dediſſet, ſacramento omnes devinxit, ſervaturos fidem poſteris ejus, qui tam multa ipſis crediderat. Non pauci præterea reliqvorum Judæorum ſponte in Ægyptum migraverunt, partim ubertate terræ allecti, partim Ptolemæi erga ſuam gentem liberalitate. Seditiones tamen continuæ fuerunt inter eorum poſteros & Samaritas, inſtituta patria pervicaciter retinentes: pugnabantque inter ſe jugiter, dum Hieroſolymitani ſuum templum ſacro ſanctum eſſe affirmant, & victimas à Judæis non alio mittendas: Samaritæ contra in montem Garizin eas mitti debere contendunt.

Κεφάλαιον β'.

Ὡς πτολεμαῖος ὁ φιλάδελφος τὸν ἰουδαίων νόμον εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶτταν μετέβαλεν, καὶ πολλὰς αἰχμαλώτους ἀπέλυσεν. καὶ ἀναθήματα πολλὰ ἀνέθηκεν τῷ θεῷ.

CAP. II.

Ptolemæus Philadelphus Judæorum legem in Græcam linguam vertit, & multis ejus gentis captivis dimiſſis, donaria multa Deo in templo ejus dedicat.

Ἐπὶ τούτῳ τὴν βασιλείαν τῆς αἰγύπτου φιλάδελφος ὁ πτολεμαῖος κατασχὼν αὐτὴν ἐπ' ἔτη ἐνὸς δέοντος τεσσαράκοντα, τὸν τε νόμον ἡρμήνευσε, καὶ τοὺς δουλεύοντας ἐν αἰγύπτῳ τῶν ἱεροσολυμιτῶν ἀπέλυσε τῆς δουλείας, ὄντας ὡσεὶ δώδεκα μυριάδας, ἐξ αἰτίας τοιαύτης. δημήτριος ὁ φαληρεὺς, ὁ τοῦ βιβλιοθηκῶν τοῦ βασιλέως, σπουδάζων εἰ δυνατὸν εἴη πάντα τὰ κατὰ τὴν οἰκουμένην συναγαγεῖν βιβλία, καὶ συναγόμενος, ἔπραττε μόνον ἀκούσας τι σπουδῆς ἄξιον ἢ ἡδὺ τῷ βασιλέως τεθαυμακέναι, μᾶλλον δὲ τὴν συλλογὴν τῶν βιβλίων ἔχειν φιλοκάλως, συμπληροῦσθαι. ἐρομένου δ' αὐτὸν ποτὲ τοῦ πτολεμαίου, πόσας ἤδη μυριάδας ἔχοι συνειλεγμένας βιβλίων, τῶν μὲν παρεγκύπτων εἶναι φάσκει εἴκοσι, ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ, εἰς πεντήκοντα συναθροίσειν, μεμεληκέναι δ' ἔλεγεν αὐτῷ πολλὰ εἶναι καὶ θεῖα τῶν ἰουδαίων τῶν παρ' αὐτοῖς νομίμων συγγράμματα, σπουδῆς ἄξια καὶ τῆς βασιλέως βιβλιοθήκης, ἃ τοῖς ἐκείνων χαρακτῆρσι καὶ τῇ διαλέκτῳ γεγραμμένα, πόνον αὐτοῖς οὐκ ὀλίγον παρέξειν εἰς τὴν ἑλληνικὴν μεταβαλλόμενα γλῶτταν. δοκεῖ μὲν γὰρ εἶναι τῇ ἰδιότητι τῶν σύρων γραμμάτων ἐμφερὴς ὁ χαρακτὴρ αὐτῶν, καὶ τὴν φωνὴν ὁμοίαν αὐτοῖς ἀπηχεῖν, ἰδιότροπον δ' αὐτὴν εἶναι συμβέβηκεν. οὐδὲν οὖν ἔλεγε κωλύειν καὶ ταῦτα μεταβάλλεσθαι, δύνασθαι γὰρ τῆς εἰς ταῦτα χορηγίας διπροῦσθαι, ἔχειν δὲ τὴν βιβλιοθήκην καὶ τὰ παρ' ἐκείνοις δόξαντα οὖν ὁ βασιλεὺς ἄριστα τὸν δημήτριον φιλοπμούμενον ὡς τὸ πλῆθος αὐτῷ τῶν βιβλίων ταχὺ ἐπιθεῖναι, γράφει τῷ τῶν ἰουδαίων ἀρχιερεῖ ταῦτα γενέσθαι. ἀριστέας δέ τις φίλος ὢν, ἐν τοῖς μάλιστα τοῦ βασιλέως, καὶ σπουδαζόμενος ὑπ' αὐτοῦ διὰ μετριότητα, πολλάκις μὲν καὶ πρότερον ἐγνω παρακαλέσας τὸν βασιλέα ὅπως ἀπολύσῃ τοὺς ἰουδαίους, ὅσοι ἐν τῇ βασιλείαν ἦσαν αὐτοῦ. καιρὸν δὲ ἐπιτήδειον εἶναι διὰ τὴν δοκιμασίαν τῆς δείσεως, πρῶτος πρὸς τοῦτο παρελήλυθε τοῖς ἄρχουσι τῶν σωματοφυλάκων, σωσιβίῳ τοῦ πραγτίνῳ καὶ ἀνδρέᾳ, συναγωνίσασθαι πρὸς ὧν ἐντυγχάνει μέλλει τοῦ βασιλέως παρακαλῶν αὐτούς. προσλαβὼν οὖν καὶ τῶν προειρημένων γνώμας ὁ ἀριστέας, προσελθὼν τῷ βασιλεῖ λόγους πρὸς αὐτὸν τοιούτους ἐποιήσατο. ἄχρι ἀπατωμένους ἡμᾶς ὦ βασιλεῦ πρέπει, ἀλλὰ παλῃδῆς ἀπολέγχειν. τοὺς γὰρ τῶν ἰουδαίων νόμους ἃ μεταγράψαι μένοι, πολλὰ καὶ ἑρμηνεῦσαι διεγνωκότες εἰς τὸ σοὶ κεχαρισμένον

POſt hunc Philadelphus, aſſumpto Ægypti regno, qvod per annos unde quadraginta tenuit, & legem transferri in Græcam linguam curavit, & Hieroſolymitas in Ægypto ſervientes liberos dimiſit, numero centum viginti millia, idque ex hujusmodi cauſa: Demetrius Phalereus, regiarum bibliothecarum præfectus, dabat operam, ut, ſi fieri poſſet, omnes totius orbis libros colligeret, coëmens, qvotquot ubicunque audiſſet cognitu dignos aut cupiditati regis gratos, cujus præcipuum erat in congerendis codicibus ſtudium. hic rogatus aliquando à rege, quam multa millia jam comparaſſet, ait ſe jam habere circiter ducenta millia, ſed brevi habiturum quingenta millia: præterea compertum ſibi certis indiciis, multos eſſe apud Judæos, qvi leges eorum ſcriptas contineant, dignos cognitu & bibliotheca regia: eſſeque ſcriptos ipſorum lingva & literis, & exhibituros negotium his, qui velint eos in Græcum ſermonem vertere. Videri quidem quandam cum Syrorum lingua & characterе ſimilitudinem, habere tamen multa peculiaria. Nihil igitur vetare, quin & illa ex Hebræo traducta, cum non deſint ſumptus, in bibliothecam ſuam referat. Tum rex, collaudato Demetrii circa conquirendos libros ſtudio, ſcribit Judæorum pontifici, ut curet hoc negotium ex ſententia ſua confici. Interea quidam Ariſtæus ex intimis regis amicis, & ob modeſtiam admodum carus, cum jamdudum animum haberet rogare eum, ut Judæos in ſuo regno libertati reſtitueret: ratus adeſſe jam optimam occaſionem ſupplicandi, primum cum præfectis ſatellitibus Soſibio Tarentino & Andrea conſilium hoc communicat, multum obteſtatus, ut preces ſuas apud regem, quantum poſſunt, adjutent: & poſtquam intellexit ipſis quoque rem cordi eſſe, adito rege, ſic eum allocutus eſt: Quia non decet nos, rex, verum diſſimulare, ſed ingenue proloqui; cum hoc agamus, ut Judæorũ leges non tranſcribantur tantum, verum etiam vertantur, qvonam honeſto prætextu id facere poſſumus,

dum tam multi hujus hominum generis in regno tuo ſerviunt? Qvos certè, non alienum fuerit à tua bonitate ac magnificentia, liberare à præſenti miſeria: quandoquidem is, qui tuum gubernat imperium, earum legum autor noſcitur, quantum mihi ſane de ea re inquirenti perveſtigari potuit. Conditorem enim hujus univerſitatis eundem, quem illi, nos qvoque colimus, Jovem nominantes, nimirum quod juvet vitam omnium. Quapropter vel Deum reveritus, quem illi eximio præ cæteris mortalibus cultu venerantur, redde eis patriam, ut in natali ſolo liceat eis vitam exigere. Nec eſt, qvod ſuſpiceris, rex, me vel genere vel tribu eis propinqvum has preces offerre in illorum gratiam atq; commodum: ſed qvum omnium hominum idem Deus ſit opifex, & ſciam illi placere beneficentiam, ideo tibi nunc ſupplico. Ibi rex libenti ac hilari vultu illum aſpiciens, & quot tandem putas millia, quibus opus ſit hoc beneficio? Tum Andreas, qui & ipſe aderat, dixit eſſe circiter centum viginti millia. Ad hæc rex, Parvane igitur tibi, Ariſtæe, videtur hæc, quam poſcis, liberalitas? Soſibio vero & cæteris præſentibus, dignum eſſe ipſius magnificentia dicentibus, pro accepto regno hanc Deo reponere gratiam, lætus hoc eorum conſenſu juſſit, ut, quando militi ſtipendium numeraverint, pro ſingulis captivis, qvi apud eos ſint, drachmas centum viginti annumerent, atque hoc ſuum decretum publico edicto propoſiturum ſe eſt pollicitus, qvo tam Ariſtæi petitio quam Dei voluntas fiat confirmatior. In eo comprehendebantur non hi ſolum, qvos pater aut ejus exercitus abduxerat, ſed illi qvoq;, qui vel ante vel poſt in ſervitutem abſtracti fuerant, & cum eam vindictam libertatis dicerent plusquam quadringenta talenta poſcere, ne hæc quidem impendere gravatus eſt. Ejus edicti exemplar, qvo illuſtrior fiat regis magnanimitas, libet hoc loco adſcribere: Quicunque ex militia patris noſtri Syriam ac Phœnicen incurſaverunt, &, ſubacta Judæa, mancipia inde in regionem noſtram ejusq; urbes abducta divendiderunt, atq; etiam quicunq; vel ante vel poſt divenditi ſunt, hos omnes liberos volo fieri, proque ſingulis mancipiis centum viginti drachmas recipere, milites quidem una cum cætero ſtipendio, reliquos vero à menſariis regiis. Cenſeo enim hos præter patris mei voluntatem, & præter omnem æquitatem in captivitatem abductos militum licentia, qui, vaſtata Judæa, fui commodi cauſa in Ægyptum abſtraxerunt hanc multitudinem. Qvapropter juſtitiæ reſpectu, & commiſeratione eorum, qvi à potentioribus per vim opprimuntur, jubeo Judæos omnes, qvi ſervitutem ſerviunt, dimitti liberos, jam dicta ſumma heris eorum pro libertate reddita, & abſqve dolo malo huic noſtro mandato ſatisfieri. Volo autem hoc edictum proponi per triduum, ex qvo allatum fuerit, & interim heros profiteri hujusmodi mancipiorum numerum: id enim & mihi ipſi profuturum exiſti-

τίνι λόγῳ χρώμενοι τῶν πρόξαμεν ἂν, πολλῶν ἰουδαίων ἐν τῇ σῇ βασιλεία δουλόντων; οὓς τῇ σαυτοῦ μεγαλοψυχίᾳ καὶ χρηστότητι πιῶν ἀκολούθως λύσον τῆς ταλαιπωρίας, τὸν βασιλέων σὺν διέποντες θεμῶν τοὺς νόμους αὐτῶν θεὸν, καθὼς ἐμοὶ πλυτεραγμονήσαντι μαθεῖν ὑπῆρξε. τὸν γὰρ ἅπαντα συσησάμενον θεὸν, καὶ οὗτοι καὶ ἡμεῖς σεβόμεθα, ζεῦν καλοῦντες αὐτὸν ἐπίμως, ὅτι δὲ σύμπασι ἐμφύεται τὸ ζῆν τὸν ὁπτικλησιν αὐτοῦ νοήσαντες. ὅθεν εἰς τιμὴν δὲ θεοῦ, τῆς ἐξαίρετον τὸν εἰς αὐτὸν θρησκείαν πεποιημένοις, λύσας αὐτῆς τὸν πατρίδα, καὶ τὸν ἐν αὐτῇ βίον ἀπειληφέναι. ἐὰν μόνον ἐμοὶ χαρίσῃ ὦ βασιλεῦ, ὡς οὔτε ἤδη πεποίηκεν αὐτῆς, ὑπὸ ὁμοφύλος αὐτῶν ὢν πεῖται αὐτῶν ἀξιῶ πάντων ἢ ἀνθρώπων δημιούργημα ὄντων δὲ θεῶν, καὶ γινώσκων αὐτὸν ἡδόμενον τῆς εὐσεβοῦσιν, διὸ καὶ τοῦτο καὶ σὲ παρακαλῶ. ταῦτα εἰπόντος δὲ ἐρμείου, ἀναβλέψας εἰς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἱλαρῶς καὶ μεγαλόφρονι τῷ πρόσωπῳ, πόσους εἶπεν ὑπολαμβάνεις τῶν λυτρωμένων ἑστάναι μυριάδας; ὑπαντιχόντος ἢ ἀνδρέου, παρεσημήνατο δὲ φήσαντος εἶναι πλείονας ἑξήκοντα τῶν ἑνδεκα μυριάδων. ἦ μικρὰν ἄρα ἡμᾶς εἶπεν δορεὰν αἰτεῖσθε δωρεὰν αὐτῆς, σωσθεὶς ἢ καὶ τῶν παρόντων φησάντων ὡς ἄξιον αὐτὸν δεῖ τῆς αὐτοῦ μεγαλοψυχίας τοῦ παρεσχηκέναι τὸν βασιλέων θεὸν χαρισάμενον τοιοῦτος. διαχυθεὶς ὑπ' αὐτῶν, ὁπηνίκα ἂν τοῖς στρατιώτας λυτρώσωσι τὸ μισθοφορικὸν, καὶ ὑπὲρ ἑκάστου τῶν παρ' αὐτῆς αἰχμαλώτων καταβάλλειν δραχμὰς ἑκατὸν εἴκοσι. καὶ ταῦτ' ἂν ἤξιε, προθῆναι γράμματα ὑπέρτερα μεγαλοπρεπῶς ἔχοντα, καὶ τὸν αἵρεσιν βεβαιοτέραν. ἐπὶ τούτοις τὸν δὲ θεοῦ βούλησιν, καθ' ἣν οὐ μόνον τοὺς ὑπὸ δὲ πατρὸς αἰχμαλώτους αὐτοῦ καὶ τῆς ὀκτὼ στρατείας λυτρώσαι ἐλεγεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς προσυπερχομένους ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ εἴ τινες αὖθις ἐπισηχθησαν, πλείονων ἢ ἡ τετρακοσίων ταλάντων τῆς λυτρώσεως ἡγησαμένων φαμένων ταῦτα τε συνεχώρησε, καὶ τὸ ἀντίγραφον δὲ προστάγματος, εἰς δήλωσιν τῆς δὲ βασιλέως μεγαλοφροσύνης ἔγνων διαφυλάξαι μὲν ἢ πιοῦτο. ἔστι τῶν συστρατευσαμένων ἡμῶν τῷ πατρὶ, τῷ τε συνέλαυνε ἡ Φοινίκην ἐπίδρομαν, καὶ τὸν ἰουδαίαν καταγρεψάμενοι, σώματα λαβόντες αἰχμάλωτα, διεκόμισαν εἰς τε τὰς πόλεις ἡμῶν καὶ τὸν χώραν, καὶ ταῦτα ἀπεμπόλησαν, τοὺς τε παρ' αὐτῶν ὄντας ἐν τῇ ἐμῇ βασιλείᾳ καὶ εἴ τινες νῦν εἰσήχθησαν πρὸς δὲ πολυέτωσαν οἱ παρ' αὐτῆς ἔχοντες ὑπὲρ ἑκάστου σώματος λαμβάνοντες δραχμὰς ρκ, οἱ μὲν γραπτῶν μὴ καὶ τῶν ὀψωνίων, εἰ δὲ λοιποὶ ἀπὸ τῆς βασιλικῆς τραπέζης κομιζόμενοι τὰ λύτρα. νομίζω δὲ αὐτὸς καὶ ὠφελῆ τὸν δὲ πατρὸς προαίρεσιν καὶ ὠφελῆ τὸ δέον αἰχμαλωτῶν τὸν δὲ χώραν αὐτῶν. διὰ τὸν γραπτὸν ἀδικίαν καὶ τὸν ἀφωνίαν κακῶς. καὶ διὰ τὴν εἰς αἴγυπτον αὐτῶν μετάγωγὴν, πλὴν ὠφέλειαν ἐκ τύπου τῆς γραπτῶν γεγενεναι. τὸ δίκαιον οὖν σκεπτῶν καὶ τὸν καταδυναστευομένους ὠφελῆ τὸ πρόσηκον ἐλεῶν, λύειν κελεύω τοὺς ἐν τῆς οἰκετείας ὄντας ἰουδαίους, τὸ προγεγραμμένον κομιζομένους ὑπὲρ αὐτῶν κεφάλαιον τοὺς κεκτημένους. ἐπ μηδένα τοῖς τούτων κακουργεῖν, ἀλλ' ὑπακούειν τοῖς προστεταγμένοις. βούλομαι δὲ τὰς προγραφὰς, ἀφ' ἧς ἐξεπέμφθησαν ὅπι τρεῖς ἡμέρας πιοῦσθαι, πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὑπάρχοντας, ὠφελοδεικνύντας αὐτοῖς καὶ τὰ σώματα. τοῦτο γὰρ καὶ τῆς ἐμαυτοῦ πράγμασιν ἡγοῦμαι συμφέρειν.

προσω-

προσαγγελλέτω τοὺς ἀπειθήσαντας ὁ βουλόμενος, ἀφαιρεῖσθαι τῶν ὑπαρχόντων εἰς τὴν βασιλικὴν κτῆσιν ἀνεχθῆναι βούλομαι. τούτου δὲ τὸ πρόσταγμα γνωσθέντος τοῖς βασιλεῦσι, καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἔχοντος, μόνα δὲ λείποντος τὰ περὶ τῶν πρόσθεν καὶ τῶν αὖθις εἰσαγομένων ἰουδαίων μὴ διασαλεῦσαι, προσθήκην αὐτοῖς μεγαλοφρόνως καὶ τὸ περὶ τούτων φιλάνθρωπον. καὶ τοῖς τῶν φόρων δοθεῖσιν ἀνδράσιν εἰσπράξασι τῆς ὑπηρέτας τῶν ταγμάτων δοθῆναι, καὶ τοῖς βασιλικοῖς τραπέζαις. γενομένου δὲ τούτου, ταχέως ἐν ἑξήκοντα πέντε ἡμέραις πλοῦς ἀπηρτισμένος τὰ δοχθέντα τοῖς βασιλεῦσι. πάλαντα δὲ ὑπὲρ ἑξακοσίων καὶ μυρίων τῶν λύτρων ἐγένοντο. καὶ γὰρ ὑπὲρ τῶν νηπίων ἐσπεσθαι οἱ διετάγησαν τοῖς ρ καὶ ρ δραχμὰς, ὡς δὲ βασιλέως καὶ ὑπὲρ τούτων διδόναι κελεύσαντος ἐν τῷ προσγράψαι ὑπὲρ ἑκάστου σώματος λαμβάνην τὸ προσηρημένον. ἐπειδὴ δὲ ταῦτ' ἐγένετο κατὰ τὴν ἐκ βασιλέως βούλησιν μεγαλοπρεπῶς, ἐπέλαβε τὸν δημήτριον ἐκδοῦναι καὶ τὸ περὶ τῶν ἰουδαϊκῶν βιβλίων ἀναγραφῆς δόγμα. ἦδει γὰρ εἰκῇ τοῖς βασιλεῦσιν οὐκονόμητον, πάντως δὲ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἐπράττετο, διὸ καὶ τὸ ὑπόδειγμα ἀκριβῶς ἀντιγραφὲν καὶ τὸν τῶν ἐπιστολῶν κατάπαντα, ὅ τε τῶν ἀντιγραφέντων ἀναθημάτων, καὶ τὸ ἐφ' ἑκάστου κατασκευασθὲν, ὡς ἀκριβεστάτην εἶναι τὴν ἔκπυστον τοῖς ὁρῶσι μεγαλουργίαν, καὶ διὰ τὴν τῶν κατασκευασμάτων ἐξοχὴν, τὴν ἑκάστου δημιουργὸν εἶναι δοκεῖν γνώριμον, τὸ μὲν τοιγε εἰς δόξαν τὸ ἀντίγραφον, ὑπῆρχε τοιοῦτον. Βασιλεῖ μεγάλῳ Δημητρίῳ. ἐπειδὴ προσέταξάς σου ὦ βασιλεῦ, περί τε τῶν ἐπιλειπόντων, εἰς ἀναπλήρωσιν τῆς βιβλιοθήκης συγγραμμάτων ὅπως συναχθῇ, καὶ περὶ τῶν διαπεπλωκότων ὅπως τὸ δεόντως ἐπιμελείας τυχὴ, πάσῃ πεφροντικότες περὶ ταῦτα σπουδῇ, δηλοῦσι τὸν τῶν ἰουδαίων νομοθεσίας βιβλία λείπειν ἡμῖν σαφῶς ἑτέρους. χαρακτῆρσι γὰρ ἑβραϊκοῖς γεγραμμένα καὶ φωνῇ τῇ ἐθνικῇ, ἐστιν ἡμῖν ἀσαφῆ. συμβέβηκε δ' αὐτὰ, καὶ ἀμελέστερον ἢ ἔχῃ σεσημάνθαι, διὰ τὸ βασιλικῆς ὅπως τετυχηκέναι προνοίας. ἔστι δὲ ἀναγκαῖον εἶναι καὶ ταῦτα σοὶ διηκριβωμένα. φιλοσοφωτέραν γὰρ καὶ ἀκέραιον τὴν νομοθεσίαν εἶναι συμβέβηκεν ὡς ἂν θεοῦ. διὸ καὶ τοὺς πίνακας αὐτῆς, καὶ συγγραφεῖς τῶν ἱερέων, σὺν ἐμπειρίᾳ φησὶν ἐπάγειν ὁ ἀβδηρίτης, ἵνα δὲ τῶν κατ' αὐτὴν πολιτευομένων ἀνδρῶν, ὡς ἀγνῆς ὕσης, καὶ μὴ θέαν αὐτὴν βεβήλοις σώμασι διαφθεῖραι. ἐὰν οὖν σοι δοκῇ βασιλεῦ γράψεις τοῦτ' ἰουδαίων ἀρχιερεῖ ὅπως ἀποστείλῃ τῶν πρεσβυτέρων ἐξ ἐφ' ἑκάστης φυλῆς, τοὺς ἐμπειροτάτους τῶν νόμων, ἐφ' ὧν τὸ τῶν βιβλίων σαφὲς καὶ σύμφωνον εὖ μαθόντες, καὶ τὸ κατ' αὐτὸν ἱερατικὸν ἀκριβῶς λαβόντες τὸ πραγμάτων, ἀξίως ταύτης τῆς προσαιρέσεως συναγάγωμεν. τοιαύτης γὰρ τῆς δόσεως γενομένης, ὁ βασιλεὺς ἐπέλαβεν ἐλεαζάρῳ τῷ ἀρχιερεῖ τῶν ἰουδαίων γραφῆναι περὶ τούτων, ἅμα καὶ τὴν ἄφεσιν τῶν δεδεμένων παρ' αὐτοῖς ἰουδαίων δηλοῦντας αὐτῷ. καὶ πρὸς σκεῦος ἦν κατασκευὴν καὶ φιαλῶν καὶ σπονδείων, ἔπεμψε χρυσοῦ μὲν ὁλκῆς τάλαντα ν'. λίθων δὲ πολυτελῶν ἀσυλλόγιστον τι πλῆθος. προσέταξε καὶ τοὺς φύλακας τῶν κιβωτῶν, ἐν αἷς ἐτυγχανον οἱ λίθοι, τὴν ἐκλογὴν τοῖς τεχνίταις αὐτῶν οὕτως ἂν ἐθελήσωσιν ἄδους ἐπιτρέπειν. διεπέμψατο δὲ καὶ νομισματος εἰς θυσίας καὶ τὰς λοιπὰς χρείας πρὸς ἑκατὸν τάλαντα τῷ ἱερῷ δοθῆναι. δηλῶσαι δὲ τὰ κατασκευάσματα, καὶ τὸν τρόπον τῆς δημιουργίας αὐτῶν, καὶ τὴν τοῦ κόσμου τοῦ ἀρχιερατικοῦ, καὶ τὰ τῶν λίθων ὀνόματα, ἃ ἐν τοῖς ὀνυξὶν ἐγκεκολαμμένα ἐτύγχανεν, ἐν τῷ περιθώρακι τῷ ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐν ᾧ καὶ τὸ λογεῖον ἐστιν, ἐν ᾧ τὰ δώδεκα ὀνόματα τῶν φυλῶν ἐγκεκολαμμένα ἐτύγχανεν, ἐν τάξει καὶ τάξει τῶν λίθων, ἐν ἑξαδικοῖς ἀριθμοῖς, ἐν τῷ ὑποδύτῃ τῷ ἐπὶ τοῦ ποδήρους, ἐν ᾧ ἐστιν ἡ ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ ἀρχιερέως ἐπιγραφὴ, ἐν τῷ διαδήματι τῷ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐν ᾧ ἐστιν ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ, ἐν τῷ ἐπωμίδι τῷ ἐπὶ τοῦ ὤμου

ubi primum expoſuero exemplar epiſtolæ ſcriptæ ad Eleazarum pontificem, qui hoc ſacerdotii faſtigium hoc modo conſecutus eſt: Onia pontifice defuncto, filius ei Simon ſucceſſit, Juſtus cognominatus, quod & Deum pie coleret, & cives ſumma proſeqveretur benevolentia. Quo mortuo, ſuperſtite unico filio parvulo, frater ejus Eleazarus, de quo nunc eſt mentio, pontificatum aſſumpſit, cui Ptolemæus hoc modo ſcripſit: Rex Ptolemæus Eleazaro pontifici ſalutem. Multis Judæis in regno meo degentibus, quos Perſæ, dum rerum potirentur, captivos eo pertraxerant, pater meus eos in pretio habuit, aliorum opera in militia uſus amplis ſtipendiis conductorum, aliis etiam caſtellorum cuſtodia per Ægyptum aſſignata, ut eſſent terrori indigenis. Ego vero poſtquam principatum adeptus ſum, cum in cæteros benignitate ſum uſus, tum maxime in tuos cives, quorum ſupra centum millia in libertatem vindicavi, reſtitutis de meo pretiis eorum poſſeſſoribus. ex his per ætatem idoneos allegi in militiam: nonnullos, qvorum fides id mereri videbatur, inter aulicos meos accenſui, ratus nullum gratius me Deo poſſe offerre donarium pro ea providentia, qua me dignatus eſt rebus præficere. Ergo ut & his & reliquis per totum orbem Judæis gratum faciam, viſum eſt mihi legem veſtram in Græcam linguam vertere, & ita verſam in bibliothecam meam reponere. Bene igitur facies, ſi idoneorum delectu per tribus habito, ex unaquaque ſex viros bonos jam ſeniores ad nos miſeris, qui per ætatem legum periti, poſſint præſtare bonos interpretes. Spero enim ſi hoc ex ſententia ſucceſſerit, maximam gloriam nos inde acquiſituros. Mitto autem, qui tecum de hac re agant, Andream præfectum ſatellitum, & Ariſtæum, mihi chariſſimos: per quos etiam primitias donariorum templi & victimarum miſimus, talenta argenta centum. Reſcribes autem, quicquid volueris, facturus nobis rem gratiſſimam. Hac epiſtola accepta, Eleazarus reſcripſit, quam potuit, honorificentiſſime: Pontifex Eleazarus regi Ptolemæo S. Si vales cum regina Arſinoë communibusq; liberis, noſtræ quoque res ſe habent optime: Acceptis tuis literis, gaviſi ſumus plurimum ob egregiam tuam voluntatem; advocataque concione, eas legimus, teſtes pietatis, qua colis Deum maximum. oſtendimus etiam phialas, quas miſiſti aureas viginti, argenteas triginta, & crateras quinque, & menſam dedicandam centumque illa talenta, quæ in victimas & alios templi uſus attulerunt Andreas & Ariſtæus amici tui chariſſimi, viri boni ac docti, tuaque amicitia digniſſimi. quare ſcito nos tibi gratificaturos, etiamſi quid præter ingenium noſtrum facere oporteat. provocati enim beneficiis in cives noſtros collatis non debemus ſegnes eſſe ad referendam gratiam. Quamobrem continuo pro te ſororeque tua & liberis & amicis hoſtias obtulimus, & populus vota fecit pro felici rerum tuarum ſucceſſu, & pro pacato regni tui ſtatu, utque hæc legis verſio tam felix tibi ſit, quam cupis maxime.

A μὴ τὸ περιεχόμενον τὸ ἀντίγραφον, τ' ἐπιστολὴν τῆς γραφείσης ἐλεαζάρῳ τῷ ἀρχιερεῖ, παύτῳ λαβόντι τὴν τιμὴν ἐξ αὐτῆς πιαυτῆς. πλὰ τηϛαυτὸς ὁνίου τὸ ἀρχιερέως. ὁ παῖς αὐτὸ σίμων γίνεται Δικαιόχ@ ὁ καὶ δίκαιος ἐπικληθὰς, Δικ. τι τὸ πρὸς μὲν θεὸν ἐσεβὲς καὶ τὸ πρὸς τοὺς ὁμοφύλους εὐνοικῶ. ἀποθανόντος ἢ τάτε, καὶ νήπιον ὑὸν καταλιπόντος τὸν κλῆρον τὰ ὀνίαν, ὁ ἀδελφὸς αὐτὸ ἐλεάζαρος, περὶ ὃ τὸν λόγον ποιέμεθα, τὴν ἀρχιερωσύνην παρέλαβεν, ὢ χαῖρε πτολεμαῖος τὸν πρέσβυν. Βασιλεὺς πτολεμαῖ@ ἐλεαζάρῳ τῷ ἀρχιερεῖ χαίρειν. πολλῶν ἐν τῇ ἐμῇ βασιλείᾳ κατῳκισμένων ἰουδαίων, οὓς αἰχμαλωτισθέντας ὑπὸ περσῶν ὅτ' ἐκράτουν, ὁ ἐμὸς πατὴρ ἐτίμησε, καὶ τοὺς μὲν εἰς τὰ γραπτὰ, κατέταξεν ὅπη μείζοσι μισθοφορίαις, τοῖ ᾖ χρωμένοις ἐν αἰχμῇ πιστεύσαιτο, τὰ φρούρια ἐ τὴν τάτων φυλακὴν παρεσκεύασε, ἵνα τοῖς αἰχμητοῖς ὦσι φόβητρα. τὴν δ' ἀρχὴν ἐγὼ φιλαδέλφων πᾶσι μὲν φιλανθρώπως ἐχρησάμην, μάλισα δ' τοῖς σοῖς πολίταις, ὧν ὑπὲρ δέκα μὲν μυριάδας αἰχμαλώτων ἀπελυσα τοῖς δεσπόταις αὐτῶν ἐκ τῶν ἐμῶν λύτρα καταβαλών. τοὺς δ' ἀκμάζοντας τῆς ἡλικίας, εἰς τὴν γραπτὴν κατάλογον κατέταξα. τινὰς δ' τῶν περὶ ἐμᾶς καὶ τῆς ἐμῆς αὐλῆς πιστῶν ἐνομιζομένων, τούτοις ἠξίωκα νομίζων ἡδὺ τῷ θεῷ τῆς ὑπὲρ ἐμοῦ προνοίας ἀνάθημα δοῦναι καὶ μέγιστον ἀναθήσειν. βουλόμενος δ' καὶ τοῦτοις χαρίζεσθαι, καὶ πᾶσι τοῖς κατ' τὴν οἰκουμένην ἰουδαίοις, τὸν νόμον ὑμῶν ἔγνων μεθερμηνεῦσαι, καὶ γράμμασιν ἑλληνικοῖς ἐκ τῶν ἑβραϊκῶν μεταγραφέντα, κἄπειτα ἐν τῇ ἐμῇ βιβλιοθήκῃ καλῶς ἐμὲ ποιήσειν ἐπιλεξάμενος, ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐξ ἑκάστης φυλῆς ἤδη πρεσβυτέρους πέμψαι, οἱ καὶ διὰ τὸν χρόνον ἐμπείρως ἔχουσι τῶν νόμων, καὶ δυνήσονται τὴν ἑρμηνείαν αὐτῶν ἀκριβῆ ποιήσασθαι. νομίζω δ' τάτων ἐπιτελεσθέντων, μεγίστην δόξαν ἡμῖν περιγενήσεσθαι. ἀπέσταλκα δὲ σοι τῶν διαλεξομένων ἀνδρείαν τὸν ἀρχισωματοφύλακα ἐ ἀριστέα, ἐμοὶ πιστοτάτους· διὰ ὧν ἐ ἀπαρχὰς ἀναθημάτων εἰς τὸ ἱερὸν καὶ θυσιῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπέσταλκα, τάλαντα ἀργυρίου ρ'. καὶ σὺ δ' ἡμῖν ἐπίσταλλον, ὅτι ἂν βούλῃ, ποιήσεις κεχαρισμένα. τ' δὲ ἐπιστολὴν ὁ βασιλέως κομισθέσης πρὸς ἐλεάζαρον, ἀντιγράφει πρὸς αὐτὸν ὡς ἐνῆν μάλιστα φιλοτίμως. ἀρχιερεὺς ἐλεάζαρος βασιλεῖ πτολεμαίῳ χαίρειν. ἐρρωμένων σῶν τῶν τῆς βασιλίσσης ἀρσινόης καὶ τ' τέκνων, καλῶς ἡμῖν ἐχόντων πάντα· τὴν δ' ἐπιστολήν σου λαβόντες, μεγάλως ἠσθημεν ἐπὶ τῇ προαιρέσει σου. καὶ συναθροίσαντες τὸ πλῆθος, ἀνέγνωμεν αὐτὴν, ἐμφανίζοντες αὐτοῖς ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν εὐσέβειαν. ἐπεδείξαμεν δ' αὐτῷ καὶ τὰς φιάλας ἃς ἔπεμψας χρυσᾶς κ' καὶ ἀργυρᾶς λ' καὶ κρατῆρας ε'. καὶ τράπεζαν εἰς ἀνάθεσιν. ἃ τε εἰς θυσίαν καὶ εἰς ἐπισκεύην ὧν ἂν δέῃ τὸ ἱερὸν, τάλαντα ρ'. ἅπερ ἐκόμισαν ἀνδρέας καὶ ἀριστέας οἱ τιμιώτατοί σου τ' φίλων, ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ παιδεία διαφέροντες, ἐ τ' σῆς ἀρετ' ἄξιοι. ἐδοξε δ' ἡμᾶς τε συμφέρον καὶ καλὸν τῇ φύσει, ποιησαμένους ἀμοιβὰς δοῦναι τοῖς ἀνδράσι. διεργασίας πλουσίως εἰς τοὺς ἡμετέρους πολίτας καταπεθείσας. διὸ καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς σου καὶ τῶν τέκνων καὶ φίλων προσηγάγομεν θυσίας, καὶ τὸ πλῆθ@ ἐχὰς ἐποιήσατο ηὐχὰς σοὶ τὰ κατὰ νοῦν, καὶ φυλαχθεῖσάν σου τὴν βασιλείαν ἐν εἰρήνῃ, τὴν τε τοῦ νόμου μεταγραφὴν, ὅπως συμφέροντα τοῖ σῷ λαβεῖν ὁ προαιρῇ πλ@

ἐπιτε-

ἀπολέξαιμὴ δὲ πρεσβυτέρους ἄνδρας ἓξ ἀπὸ φυλῆς ἑκάστης, οὓς πέμψαι μοι ἔχοντας τὸν νόμον. ἐπεὶ δὲ τῆς σῆς εὐσεβείας ἐστὶν ἀκριβῶσαι τὸ, μεταπέμψασθαι τὸν νόμον εἰς ἡμᾶς ἀπέπεμψα μὴ ἀσφαλείας τῶν κομιζόντων. ἐρρῶσθαι σε ποιῶ. ὁ μὲν οὖν ἀρχιερεὺς ἀντίγραφον ἐμοὶ δὲ ἦν ἀναγκαῖον ἔδοξεν εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν ἑβδομήκοντα πρεσβυτέρων, οἱ τὸν νόμον ἐκόμιζον, ἃ ἀπὸ Ἐλεαζάρου πεμφθέντες δηλοῦσι. διὸ δὴ ταῦτα ἀναγράψαι μοι ἐν τῇ ἐπιστολῇ. τὴν μὲν τῶν ἀναθημάτων πλουτελείαν καὶ κατασκευὴν διὰ σιωπῆς εἶναι ὁ βασιλεὺς τῷ θεῷ, οὐκ ἀνεπιτήδειον ἡγησάμενος διελθεῖν, ὅπως ἅπασιν ἡ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὸν θεὸν φιλοτιμία, φανερὰ γένηται. ἄφθονον δὲ τὴν εἰς ταῦτα δαπάνην χορηγῶν ὁ βασιλεὺς καὶ παρὼν αὐξάνει τὰς τεχνίτας. ἐπὶ τε ἔργα ἐπιβλεπτὸν, ἀδόκητον ἀμελῶς οὐδὲ ῥᾳθύμως εἶχε γίνεσθαι τῶν κατασκευασμάτων, ὧν ἕκαστον ὡς εἶναι, τὴν πλουτελείαν δηλῶσαι. τῆς μὲν ἱστορίας ἴσως οὐκ ἀπαιτούσης τὴν ἀπαγγελίαν, τὸ δὲ βασιλέως φιλόκαλον καὶ μεγαλόφρον, ὅτως συνήθειαν τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὑπολαμβάνων. πρῶτον δὲ τῆς τραπέζης σκηνώσομαι. εἶχε μὲν δὴ δι' ἐννέας ὁ βασιλεὺς, ὑφ' ἕξ μεγίστου τοῖς μέτροις ἀπεργάσασθαι τὸ κατασκεύασμα. ὑπερέπεζε δὲ μᾶλλον τὸ μῆκος τῆς ἀνακειμένης ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις τραπέζης, πόσον τέ ἐστιν, καὶ εἰ δύναται μεῖζον τούτοις κατασκευάζεσθαι, μαθὼν δὲ καὶ τὴν οὐσίαν ἠλίκη τις ἦν, καὶ ὅτι αὐτῆς οὐδὲν κωλύει μείζονα γενέσθαι, φησὶν ἐπὶ πλατείαν τῆς ὑπερχύσεως τῶν μετρήσεων βουλεύσασθαι κατασκευάσαι, φοβηθεὶς δὲ μὴ πρὸς τὰς λιτουργίας ἄχρηστος ᾖ τὴν ὑπόθεσιν ἐπέβαλλεν ἐπὶ μεῖζους γένεσιν. βέλεσθαι γὰρ οὐκ ἀναπλάσθαι μόνον εἰς ὄγκον τὰ ἀναθήματα, ἀλλὰ πρὸς τὰς λειτουργίας εὔχρηστα. ἐπὶ δὲ τὸ λογισάμενος σύμμετρον κατασκευάσαι τὴν πρώτην τράπεζαν, ἀλλ' οὐ διὰ πᾶσαν χρυσοῦν, τί μεγέθει μὲν ἂν ἐγκαλεῖν ὑπερέχουσαν ὑπόθεσιν, τῇ δὲ ποικίλσει δὲ τοῦ κάλλους τῆς ὕλης, ἀξιολογωτέραν κατασκευάσαι. δεινὸς γὰρ ὢν παντοίων πραγμάτων πεντεπαθῶν φύσιν, καὶ λαβὼν ὁπόσιον ἔργων καμπῶν ἐπιδέχοιτο, ἔστι δὲ ἀρχαία τὴν εὕρεσιν αὐτὸς παρέχων διὰ τὴν σωφροσύνην, καὶ παραδοὺς τοῖς τεχνίταις, ἐκέλευσε ταῦτα κατασκευάζεσθαι. ἐπὶ τὰ ἀναγεγραμμένα πρὸς τὰ ἀκριβέστατα αὐτῶν δοκιμάσαντας ὁμοίως ὁπλίζειν. ὑπεστήσατο μέντοι τοῦτο ποιήσασθαι τὴν τράπεζαν, δύο μὲν ἐπὶ ἡμίσους, πηχῶν τὸ μῆκος, ἴσας δὲ τὸ εὖρος, τὸ δὲ ὕψος ἴσης καὶ ἡμίσους, ὁκ χρυσοῦ τὸ ὅλον κατασκεύασι δ' ἔργῳ πιούμενοι, τὴν μὲν οὖν στεφάνην πυλωτὴν ἱερομισυπτον. τὰ δὲ κυμάτια φρεπιά, τὴν ἀναγλυφὴν ἐγγύπτα ἀνοιστέον, τῇ πρέπει ἑκάστοις ἁρμόσαντα. τὰ δὲ τῶν τριῶν μερῶν μεμιμήσθην. περιγώνων γὰρ ὄντων αὐτῶν, ἐκάστη γωνία τὴν αὐτὴν τῆς ἐκτυπώσεως εἶχε λόγον, ὡς φερομένων αὐτῶν, μίαν καὶ μὴ διαφέρειν τὴν ἰδέαν αὐτοῖς συμπεφέρεσθαι. τῆς δὲ στεφάνης, τὸ μὲν ὑπὸ τὴν τράπεζαν ἐκκεκλεισμένον. ἁρμοῖαν ἔχον τὴν διάτρησιν. τὸ δὲ ἔξωθεν προεχόμενον, ἐπὶ μᾶλλον τοῦ κάλλους τῆς ἐγχασίας διὰ σκιᾶς ἐκπεπονημένον, ὡς ὑπ' ὄψιν καὶ θεωρίαν ἐρχόμενον. διὸ καὶ τὴν μὲν ὑπόσχεσιν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἐχέτην σωιβαίνειν γίνεσθαι, καὶ μηδὲ μίαν γωνίαν τριῶν ὄντων ὡς προειρήκαμεν προσιέναι τῶν μισαγωγίων τῆς τραπέζης ἐλαττονα βλέπεσθαι. ἐνδιέκειντο δὲ τῆς σχοινοειδοῦς τορείας, λίθοι πλουτελεῖς ἐξαλλήλοι, περίαυλοι χρυσῆς διὰ τρημάτων κατειλημμένοι. τὰ δὲ ἐκ πλαγίου τῆς στεφάνης καὶ ὑπὸ ὄψιν ἀνατείνοντα, ὠῶν ἐκ λίθου καλλιστα ἐπιπεπλεγμένων ἐστὶ κατεσκευασμένη. ῥᾴδιος τὴν ἀναγλυφὴν εἰκότων πυκνοῖς, μὴ πρὸς τὸν κύκλον τῆς τραπέζης ἐλίττοντα. ὑπὸ δὲ τῶν ὠῶν διατρώτων, στέφανον πρὸς ἀγον οἱ τεχνῖται,

A Delegimus etiam senos per tribus presbyteros, quos ad te cum lege misimus. tuæ autem pietatis erit ac justitiæ, ut, transcripta lege, ad nos eam tuto remittas una cum ejus deportatoribus. Bene vale. Hæc sunt, quæ rescripsit pontifex. supervacaneum autem visum est apponere septuaginta seniorum nomina, qui cum lege ab Eleazaro missi sunt, licet adscripta fuerint in epistola;
B donariorum tamen, quæ rex Deo misit, ornatum & magnificentiam silentio prætereire non possum, ut omnibus nota fiat ejus regis erga Deum pietas ac liberalitas. abunde enim sumptus suppeditans & præsentia sua extimulans artifices, opera eorum assidue visendo, nullam eis segnitiæ aut negligentiæ relinquebat occasionem: quæ nunc recensebo singula, non quod historiæ contextus
C hoc admodum postulet, sed quod digna sit, quæ prædicetur, regis liberalitas: primumque mensam conabor describere. Cupiens enim longe majorem facere mandavit explorari ejus, quæ tum Hierosolymis erat, magnitudinem, quanta esset, & an major posset fieri: & comperta ejus mensura, quodque major etiam esse posset: ait se ejus vel quincuplam magnitudinem redditurum, ni vereretur, ne per hoc ad quotidiana ministeria minus posthac esset utilis. Cupere enim
D se ea donaria non solum ad ostentationem, sed ad usum etiam esse accommoda: itaque volens declarare se non auri penuria vel parsimonia parem priori facere, quod non erat integrum addere magnitudini, id compensavit varietate ornatus & operis pulchritudine. cum enim esset ingeniosus in contemplandis rerum naturis, &
E in excogitandis novis & inusitatis operibus, pro sua sapientia præscribebat artificibus, exigens, ne quid à præscriptis formulis discederent. ac primum constituto mensæ modo in longitudinem cubitorum duorum & semis, in latitudinem unius, altitudine sesquicubitali, totum opus ex auro facientes loricam ei palmum latam circumdederunt: cujus cimæ versatiles sculpturam habebant resticulatam indistincta imitatione per
F tria latera. cum enim essent triangulæ per singulos angulos eædem erant figurationes, ut conversæ non alia, sed eadem specie oculis occurrerent. loricæ vero pars interior ad mensam vergens egregias sculpturas habebat: sed exterior ejus facies longè pulchriores, videlicet quod hæ totæ essent conspicuæ. quin & cymæ illæ facile & cito vertebantur, & quemvis è tribus angulis pari mensura oculis subjiciebant. resticulis autem illis sculptilibus insertæ erant gemmæ
G preciosæ paribus intervallis distantes, fibulis aureis per foramina comprehensæ. exterior autem loricæ facies gemmis pulchris ovali specie distinguebatur, intercurrente densa sculptura virgarum, quæ per circuitū mensæ volvebantur:

Digitized by Google

huic ſubjecta erat corona per circuitum omne genus fructuum repræſentans, dependentibus racemis, & ſpicis emergentibus, & malis punicis interſertis: quæ omnia conſtabant è lapillis etiam colorem nativum fructuum referentibus, & auro circum totam menſam revinctis. Sub hac corona rurſum alia ſeries ovorum priori ſimilis cum virgatis pleræque ſculpturis ſubjiebatur: ut ex utraque parte ſpectaretur eadem operum varietas ac elegantia, etiam in lorica & cymarum ordine: ac ne inverſis quidem menſæ lateribus ulla ſentiretur diverſitas, ſed idem artificium usq; imos pedes pertenderet. ſubdita enim lamina aurea quatuor digitos lata per transverſam menſæ latitudinem, in eam pedes ejus inſeruerunt, quos fibulis ac clauſuris aſtrinxerunt menſæ juxta loricam, ut his inſiſtens quaqua verteretur, eandem ſpeciem oſtenderet. In menſa autem ſculptus erat mæander, magni precii gemmis per medium tanquam ſtellis variegatus, carbunculo & ſmaragdo ſuaviſſimè radiantibus, aliisque generibus. quæ ubique grata ſunt propter pretium. Propter mæandrum vero reſticulati quidam nexus circumquaque diſcurrebant, rombo circa medium ſimiles, in quo cryſtallus & ſuccinum per interſtitia paria conjunctim cum magna gratia ſpectabantur. pedum autem capitella liliorum ſimilitudinem referebant, foliis ſub menſa ſe reflectentibus, cum germen alioquin rectum videretur, baſis autem facta erat è carbunculo palmum lata crepidinis ſpecie, qua vero pedes innitebantur, octo digitorum latitudine: erantque ſculpti ſinguli pedes opere ſubtiliſſimo, hederis & palmitibus una cum racemis per eos diſcurrentibus, indiſcreta verorum ſimilitudine. tanta enim erat artis ſubtilitas, ut perflante vento agitata, naturæ, non artis opus viderentur. conſtabatque totum opus trimembri compoſitione, ſed tanto artificio, ut commiſſuræ nec oculis nec cogitatione deprehendi poſſent. craſſitudo autem menſæ erat ſemicubitalis tanta fuit in hoc dono regis magnificentia, opulentia materiæ, artis pulchritudo ac varietas ad naturæ imitationem expreſſa: quandoquidem hoc erat ejus ſtudium, ut ſi non magnitudine hæc priorem illam menſam ſuperaret, certe novitate commenti & ornamentorum ſplendore magis eſſet conſpicienda. Crateræ autem aureæ fuerunt duæ, ſquamatæ, à baſi usq; præcinctura, ſpiras habentes variis gemmis diſtinctas: deinde mæandrum cubitali altitudine ex omnigenis gemmis compoſitum & ſuper eum virgatam ſculpturam, & deinceps uſque labrum plexile quiddam reti ſimile, crebra romborum ſpecie interveniente, addebant gratiam inſertæ gemmæ ſcutulæ, quatuor digitorum amplitudine. Labrum vero crateris in orbem ornatum erat liliis & floribus atq; implexis inter ſe palmitibus uvas ferentibus,

Απαιτοίη καρπῶν φύσιν ἐντετορνεύμενον, ὡς ἀποκρέμασθαί τε βότρυς, καὶ στάχυς ἀναφύναι, ἐρεσσῶν ἀποκεκλειῶς. τοὺς δὲ λίθους εἰς πᾶν εἶδος τῶν ποικιλομένων καρπῶν, ὡς ἑκάστῳ τὴν οἰκείαν τετυπωμένους χρόαν ἐξεργασαμένοις, συνεδήσαν τῷ χρυσῷ περὶ ὅλην τὴν τράπεζαν. ὑπὸ δὲ τὸν στέφανον ὁμοίως ἡ τῶν ὠῶν διάθεσις πεποίητο, καὶ ἡ τῆς ῥαβδώσεως ἀναγλυφὴ τὴν τράπεζης, ὡς ἑκατέρωθεν μέρος ἔχειν τὴν αὐτὴν τῆς ποικιλίας τῶν ἔργων καὶ γλαφυρότητος ἦναι κατασκευασμένην, ὡς καὶ τὴν τῶν κυμάτων ἶσιν καὶ τὴν τῆς στεφάνης, μηδὲ τῆς τραπέζης ἐφ' ἕτερον μέρος ἀλλαττομένης γίνεσθαι διάφορον. τὴν δ' αὐτὴν ἄρσιν καὶ τῶν ποδῶν ὕψιν τῶν ὑπὸ τεχνήσεως διαφερόντως. ἔλασμα γὰρ χρυσοῦν τὸ πλάτος τεσσάρων δακτύλων πήξαντες καθ' ὅλην τὴν τραπέζης πλάτος, εἰς τοῦτο τοὺς πόδας αὐτῆς ἀνέδησαν. ἔπειτα περόναις καὶ κατακλείσεσιν αὐτοὺς ἐνέσφιγγον τῇ τραπέζῃ κατὰ τὴν στεφάνην, διὰ τὴν θέαν τῆς καινουργίας καὶ πολυτελείας, ἵν' ἐφ' ὧ τις ἂν στῇ τὴν τράπεζαν μέρει, παρέχωσι τὴν αὐτὴν. ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης, μαιάνδρου ἐξεγλυμμένου, λίθους αὐτῷ κατέπεσον ἀξιολόγους ὥσπερ ἀστέρας, ποικίλης ἰδέας ἐνθέντες, τήν τε ἄνθρακα καὶ τὴν σμάραγδον, ἡδίστην ἀπαστράζοντας αὐτῶν ἑκάτερον τοῖς ὁρῶσι, τά τε ἄλλων λίθων ἐστὶ πολυτιμότατα καὶ ζηλωτὰ πᾶσι διὰ τὴν πολυτέλειαν τῆς φύσεως ὑπάρχουσι. μέσῃ δὲ τὴν μαιάνδρου, πλέγμα περιφερὲς ἐδείκνυτο, ῥόμβῳ τὴν κατὰ μέσον ὄψιν ἐμφέρες, ἐφ' ᾧ κρύσταλλός τε λίθος καὶ ἤλεκτρον ἐντετόρνωτο, τῇ γοῦν ὑποβολῇ τὴν ἰδέας χάριν ἀσφαλῆ παρέχον τοῖς βλέπουσι. τῶν δὲ ποδῶν ἦσαν αἱ κεφαλίδες εἰς κρίνα μεμιμημένοις τὰς ἐκφύσεις, τὰ πέταλα ὑπὸ τὴν τράπεζαν ἀνακλωμένων. εἰς ὀρθὴν δὲ τὴν βλάστησιν ἐνδοθὲν παρεχόντων ὁράν. ἡ δὲ βάσις αὐτὴ λῖθος ἐξ ἄνθρακος λίθου παλαιστιαία πεποιημένη σχῆμα κρηπῖδος ἀπελάβου. τὸ δὲ πλάτος ὀκτὼ δακτύλων εἶχου. καθ' οὗ τὸ πᾶν ἔλασμα τῶν ποδῶν ἐρήρεισο. ἀνέγλυφαν δὲ λεπτομερῶς καὶ φιλοπόνως τῇ τοιᾷδε τῶν ποδῶν ἑκάστου, κισσοὶ αὐτοῖς καὶ κλήματα ἀμπέλων σὺν βότρυσιν ἐκφύσαντες. ὡς εἰκάσαι μηδὲν ἀποδεῖν τῆς ἀληθείας. καὶ δὴ πρὸς τὸ πνεῦμα διὰ λεπότητα καὶ τὴν ἐπάνω αὐτῶν ἔκτασιν κινούμενα, φαντασίαν τῇ φύσιν μᾶλλον ἢ τέχνῃ μιμητῶν παρεῖχεν. ἐκαινούργησαν δὲ ὥστε τρίπηχυν οἱονεὶ τὸ σχῆμα τῆς ὅλης κατασκευάσαι τραπέζης, τὰ δ' ἀμφοτέρων πρὸς ἄλληλα τῶν μερῶν ἴσως συμβεβηκὸς, ὡς ἀόρατον εἶναι, καὶ μηδὲ ἐπινοίᾳ τὰς συμβολάς. ἡμίσυ δὲ πήχεως ὂν ἐλάττον τῇ τραπέζῃ τὸ πάχος συμβαῖνειν εἶναι. τὸ μὲν οὖν ἀνάθημα τοῦτο τῷ θεῷ βασιλέως Φιλοτιμίαν τοιοῦτο, τῇ τε πολυτελείᾳ τῆς ὕλης, καὶ τῇ ποικιλίᾳ τοῦ καλοῦ, καὶ τῇ μιμήσει τῇ τὴν τέρψιν τῶν τεχνιτῶν συμπεπλεγμένη. ἀπεδάσατο δὲ καὶ μὴν τῷ μεγίστῃ τῆς περιαναχθείσης τῷ θεῷ τραπέζης ἐμέλλησεν ἔσεσθαι διάφορος, τῇ μὲν τοῖς τεχνίταις, καὶ τῇ καινουργίᾳ καὶ τῇ λαμπρότητι τῆς καθάσεως, πολὺ κρείσσονα δὲ φανῆναι ἀπεργάσασθαι. τῶν δὲ κρατήρων, χρύσεοι μὲν ἦσαν δύο. φυλίδωτοι δὲ εἶχον δοτὸν τῆς βάσεως μεχρὶ δὲ διαζώματος τὴν τρῖραν, λίθων τε ποικίλων ποικιλίαις ἐνδεδυμένων. ἔπειτα ἐπ' αὐτῆς μαίανδρος πηχυαῖος τὸ ὕψος ἐξειργασο, καὶ σὺν ἴσῃ λίθων παντοίων τὴν ἰδίαν. καὶ αὖτε ῥαβδώσεις ἀνεγλυπτο καθ' ἧς πλέγμα ῥομβωτὸ δικτύοις ἐμφερὲς ἕως τὰ χείλους ἀνείλκυσο. τὰ δὲ μέσα λίθων ἀποικίλα πεποίηται δακτύλων ἀνεπλήρων τὸ κάλλος. περιεφέρετο δὲ τὰ χείλη τῶν κρατήρων κρίνων σμίλαξι καὶ ἀνθεμίσι καὶ βοτρύων ὄχνωσις εἰς κύκλον περιγεγράφασι. τούτους μὲν οὖν χρυσοῦς κρατῆρας, δύο φορέντας ἑκάτερον

ρεν ἀμφορέως τ᾽ τὴν κατασκεύασιν τὸν τρόπον. οἱ δ᾽ ἀργυροῖ τ᾽ ἐσόπτρων τ᾽ λαμπρότητα πολὺ διαυγέστερα γενόμενα, ὡς τρισχιλίας διὰ τάντων τὰς τ᾽ προσφερομένων ὄψεις ὁράσθαι. προσκατεσκεύασε δὲ τοὺς ὁ βασιλεὺς κ᾽ φιάλας λ. ὧν ἦσαν χρυσοῖ μὲν ἀλλὰ μὴ λίθῳ πολυτελεῖ διειλημμένοι, σμιλαξὶ κισσοῦ κ᾽ πιτυλίσι ἀμπέλων ἐσκιασμένοι φιλοτεχνως ἐκπεπρεμμένων. ταῦτα δ᾽ ἐγίνετο μὲν κ᾽ διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν ἐργαζομένων θαυμασίων ὄντων περὶ τὴν τέχνην. πολὺ δὲ μᾶλλον ὑπὸ τ᾽ βασιλέως ἀγαθῆς κ᾽ φιλοτιμίας διαφερόντως ἀπηρτίζετο. ὁ γὰρ τ᾽ χορηγίας τὸ ἀφθόνως κ᾽ μεγαλόψυχον τῆς τέχνης παρεῖχε μόνον, ἀλλὰ κ᾽ τὸ χρηματίζειν τοῖς δημοσίοις πράγμασιν ἀσχολουμένοις αὐτὸς τῆς κατασκευάζεσθαι παρῆν, κ᾽ τὴν ὅλην ἐργασίαν ἐπέβλεπεν. αὐτὸν δὲ διὰ τοῦτο τῆς τῶν τέχνιτῶν ἐπιμελείας. οἱ μὲν τ᾽ βασιλέα κ᾽ τὸ πνεῦμα ἀγαθὴν διατιθέμενοι, φιλοτιμότερον τῆς ἐργασίας ἐποιοῦντο. ταῦτα μὲν τὰ πεμφθέντα εἰς ἱεροσόλυμα, ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἀναθήματα. ὁ δ᾽ ἀρχιερεὺς ἐλεάζαρος ἀναθεὶς αὐτοῖς, κ᾽ πρέσβεις πέμψας κομίσοντας, κ᾽ δῶρα δοὺς τῷ βασιλεῖ κομίζειν, ἀπέλυσε πρὸς τὸν βασιλέα. ὡς δ᾽ ἀφίκοντο εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν, ἀκούσας πολέμιος τ᾽ παρουσίαν αὐτῶν, κ᾽ τὴν εὐθυμίαν ἣν τῶν πρεσβυτέρων ἐλήλυθότες, δὶς μεταπέμπεται τὸν ἀνδρέαν κ᾽ τὸν ἀριστέαν πρὸς πρέσβεις. οἱ δ᾽ ἀφικόμενοι, τὰς π᾽ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως ἀποδοθείσας, κ᾽ ὅσα φράζειν λόγῳ ἐπύθετο, ταῦτα ἐδήλωσαν, ἀπὸ δὲ τῶν συντυχόντων τοῖς ἀπὸ τῶν ἱεροσολύμων ἥκουσι πρεσβυτέροις ὅπως τὴν ἑρμηνείαν τ᾽ νόμων, τοὺς μὲν ἄλλους ἐς χρείαν ἕνεκα παρεσίας σπεύδειν, ἐκέλευσεν ἀπολύειν, ὡς δόξοντα τοῦτο πιθανὸν κ᾽ ὠφελοῦντα τὸ ἔθνος. εἰ μὲν γὰρ ὑπὸ πίστων αἰτιῶν ἀχθείης, διὰ πεμπτης ἡμέρας αὐτῷ παρεῖναι, εἰ δ᾽ πρεσβεύοντες, διὰ μηνὸς. τότε τῶν ἀπολύσας ἐκείνους, τὰς πεμφθείσας ὑπὸ ἐλεαζάρου ἀπειλημμένως ἢ ἀπῆλθον μὴ τῶν δώρων οἱ φέροντες, ἃ τῷ βασιλεῖ κομίσαι ὁ ἀρχιερεὺς αὐτοῖς ἔδωκε, κ᾽ τῶν διφθερῶν αἷς ἐγγεγραμμένας εἶχον τοὺς νόμους χρυσοῖς γράμμασιν. ἐπηρώτησεν αὐτοὺς περὶ τῶν βιβλίων. ὡς δ᾽ ἀπεκαλύψαντες τ᾽ ἐνθυμάτων ἀπέδειξαν αὐτῷ, θαυμάσας ὁ βασιλεὺς τὴν ἀχνότητα τοὺς μὲν, κ᾽ τ᾽ συμβολῆς τὸ ἀνεπίγνωστον, ἅτ᾽ γὰρ ἥρμοστο, κ᾽ τότε ποιήσας χρόνῳ πλείονι, χάριν εἶπεν ἔχειν αὐτοῖς τ᾽ ἐλθοῦσι, κ᾽ μείζονα τοῦ πέμψαντος, περὶ πάντων τοῦ θεοῦ, ἃ τοὺς νόμους εἶναι συμβεβήκει. ἐκβοησάντων δ᾽ ὑπ᾽ ὀργῆς τῶν πρεσβυτέρων κ᾽ τῶν συμπαρόντων γενέσθαι τὰ ἀγαθὰ τῷ βασιλεῖ, διὰ ὑπερβολὴν ἡδονῆς εἰς δάκρυα πρέπει, φύσει τ᾽ μεγάλης χαρᾶς παρούσης κ᾽ τὰ τῶν λυπηρῶν σύμβολα. κελεύσας δ᾽ τὰ βιβλία δοῦναι τοῖς ἀπὸ τῆς πρέσβεως, τότε τοὺς ἄνδρας ἠσπάσατο. δίκαιον εἶπεν εἶναι πρῶτον περὶ ὧν αὐτοὺς μετεπέμψατο ποιήσασθαι τοὺς λόγους, ἔπειτα κἀκείνους προσεῖναι. τὴν μὲν τοίνυν ἡμέραν καθ᾽ ἣν ἦλθον πρὸς αὐτὸν, ἀπέφαινε ποιήσειν, κ᾽ χρῆναι εἰς ἀπάντησιν εἰς ὅλον τὸν τῆς ζωῆς χρόνον, ἐπηγγείλατο. ἔτυχε δὲ ἡ αὐτὴ εἶναι τῆς παρουσίας αὐτῆς, κ᾽ τῆς νίκης ἣν ἀντίγονον ναυμαχῶν ἐνίκησε. σωσιβίου τι αὐτῷ αὐτοὺς ἐκέλευσε, κ᾽ καταλύσεις αὐτοῖς προσέταξε δοθῆναι τὰς καλλίστας, πρὸς τῇ ἄκρᾳ. ὁ δὲ ἀπὸ τ᾽ τῶν ξένων ἀποδοχῆς τεταγμένος νικάνωρ, δωρόθεον καλέσας, ὃς εἶχε τὴν πρὸ τούτων προνοίαν ἐκέλευσεν ἐπιμελεῖσθαι ἑκάστῳ τὰ δέοντα πρὸς τὴν διαιταν. διετέτακτο δὲ τούτων ὑπὸ τοῦ βασιλέως τὸν τρόπον,

A & ornatus quidem utriusque erat hic, amplitudo vero, quæ amphoram caperet, argenteæ vero quævis ſpecula ſplendore vincebant, certius etiam reddentes inſpectantium effigies. His addidit rex triginta phialas, in quibus quicquid ſpatii gemmis erat vacuum, frondibus ederæ & pampinis ſculptilibus adumbrabatur. atq; hæc omnia non ſolum artificum ingeniis ornabantur
B uſque ad miraculum, ſed quadam etiam regis circa hæc ambitione diligentius accurabantur: qui non ſatis putans, quod ſine parſimonia ſumptus præberet, relictis etiam ſeriis negotiis, ſæpe adibat officinas & inviſebat artificum opera, id quod magis etiam accendebat eorum diligentiam. videntes enim, quod cordi ſit ei hoc negotium, majore attentione verſabantur in opere. atque hæc ſunt donaria ab hoc rege ad Hieroſo-
C lymitanum templum transmiſſa. Quibus conſecratis, & honorificè tractatis, qui attulerant, pontifex Eleazarus, non ſine muneribus ad regem eos remiſit. Hi poſtquam Alexandriam ſunt reverſi, rex, cognito eorum ſimul & ſeptuaginta ſenioru adventu, confeſtim legatos Andream & Ariſtæum accivit: ab eisque & epiſtolam pontificis recepit, & multa præterea ſciſcitando di-
D dicit. Et cum vehementer cuperet congredi cum ſeptuaginta ſenioribus, qui Hieroſolymis ad interpretandam legem venerant, quicunque privatorum negotiorum cauſa expetebant ejus colloquium, præter morem ſuum dimitti juſſit. hos enim quinto quoque die ſolebat admittere, ſicut legatos ſemel in menſe. tum vero illis dimiſſis, ab Eleazaro miſſos expectabat. ut vero ſenes illi
E venerunt cum muneribus à pontifice miſſis, & cum membranis, quæ legem aureis literis inſcriptam continebant, primum de libris eos rogavit, ut vero ex involucris depromptos obtulerunt, multum diuq; miratus membranæ ſubtilitatem, & commiſſuras, quæ ita latebant, ut viſu diſcerni non poſſent, gratias ſe illis habere dixit, qui venerint, & majores etiam ei, qui miſerit, ſed
F longe maximas Deo, cujus leges attulerint. cumque ſeniores eorumque comites uno ore omnia fauſta regi acclamaſſent, præ nimia lætitia lacrymas non continuit, quæ quidem mœroris inſignia etiam magnum gaudium conſequi natura voluit; juſſique libros accipere, quorum hoc erat officium, tum demum viros ſalutavit, præfatus æqvum fuiſſe, ut prius de ea re, propter quam acciti fuerant, percontatus, deinde illos quoque
G compellaret. diem quidem adventus eorum tam gratum ſibi confeſtim eſt, ut, quoad viveret, per ſingulos annos redeuntem ejus memoriam colere ſe velle promitteret. forte enim eadem erat, qua Antigonum navali prælio vicerat. voluitque, ut convivæ ſibi eſſent, & diverſoria mandavit eis aſſignari ſub ipſa arce pulcherrima. Nicanor autem, qui excipiendis hoſpitibus præerat, Dorotheum eos curare ſolitum juſſit parare cuique ad victum pertinentia. Sic enim rex diſpoſuerat, ut ex eis civitatibus, quæ in ratione

victus aliquid peculiare habent, venientibus more ipsorum omnia pararentur, ut tractati more consueto suavius viverent, & nulla in hoc novitate offenderentur. qvod honoris his quoqve exhibitum est, Dorotheo hac cura commissa, quod hic callebat morem, quo solerent vivere. quamobrem omnia per se administravit, quæ ad illos accipiendos facerent. Ac primum duos accubitus stravit, rege ita jubente, qui volebat dimidiam eorum partem ad dextram suam discumbere, reliquam vero post ipsum ordine, nihil omittens ad honorem eorum pertinens. postquam autem discubitum est, jussit Dorotheum illis ministrare, sicut solet hospitibus ad se à Judæa venientibus. quapropter præconibus & sacrificulis, aliisque id genus, qvorum est à suis precatiunculis auspicari convivium, locus hic non fuit: sed unum ex convivarum numero sacerdotem Elisæum nomine precatione mensam consecrare ipse rex jussit: qui stans in medio precatus est omnia fausta regi simul atque subditis: applausumque & acclamatum est ab omnibus libenti ac hilari animo. quo facto, fruebantur appositis. cumque rex siluisset, quantum satis visum est, cœpit philosophari. proponens singulis quæstionem aliquam de natura subtili disquisitione dignam. illis vero disertè ad quidlibet respondentibus, delectatus eorum consuetudine per duodecim dies instauravit convivium. Si quis autem cupit cognoscere quæstiones agitatas in eo convivio, legat Aristæi librum, quem hoc argumento conscripsit. Qvos sermones cum non solum rex admiratus esset, sed Menedemus etiam philosophus fateretur omnia gubernare providentiam, eoque facilius tueri hanc sententiam, finis est huic quæstioni impositus. Rex vero jam tum se uberem ex eorum adventu fructum percepisse fassus est, per quos didicisset, quomodo regnum administrare oporteat: jussitque, datis prius in singulos ternis talentis, deduci eos in diversorium. Qvarto deinde die Demetrius, assumptis eis, transivit aggerem illum septem stadiorum, & pontem, qui insulam continenti adjungit: & progressus ad septentrionale littus assignavit eis ibi domum remotam à strepitu, & contemplationi rerum idoneam, rogavitque, ut, quandoquidem ad opus jam ita instructi sint, ut nihil desiderent amplius, ordiantur interpretationem feliciter. illi vero non parcentes labori, quam poterant accuratissime, interpretabantur, usque horam nonam assidentes operi: reliquū deinde temporis curando corpori dabant, præter aliam copiam etiam de regi paratis cibis partes afferente Dorotheo, ita ut mandatum ei fuerat. mane autem regiam ingressi, salutato rege, in eundem locum ad institutum negotium se referebant, qvod marinis aquis ablutis manibus prius, mundati aggrediebantur. Versione autem legis intra septuaginta duos dies absoluta, Demetrius, advocatis omnibus Judæis in locum, ubi versa fuerat, præsentibus etiam interpretibus, perlegit codicem. concio vero & seniorum interpretationem approbavit,

A κ᾽ ὃ πάλιν ἐκάστῳ, ὅσῳ οὐ τῆς αὐτῆς ἐχώντο τοῖς ἄλλοις διαίτης, ὧν πάντων ὁ Δημήτριος ἐπεμελήθη. ἐκ δὲ τῶν ἀφικνουμένων πρὸς αὐτὸν ἐθος, πάντ᾽ αὐτῆς ὑπαρχόντα ἕζετο, ἵνα τὸ σωθῆναι τρόπῳ τὸ διαίτης δέχοιντο μᾶλλον ἡδονῆς, κ᾽ πρὸς μηδὲν ὡς ἀλλοτρίως ἔχοι δυσχεραίνωσιν. ὁ δὴ κ᾽ τοῖς πᾶσιν ἐγένετο, δωροῦσθαι Δημήτριον τοῖς βίου ἀκριβείαν, ὃν πάντες καλοῦσιν. συνέπραττε δὲ πάντα δι᾽ αὐτοῦ τὰ πρὸς τὰς παιδείας ἀποδοχάς. ἐ δι-

B μερῆ τὴν κλισίαν ἐποίησεν, οὕτως παρεξάντες ὃ βασιλέως. τοὺς μὲν ἡμίσεις εἰσέλθοντας ἀνὰ χεῖρα κατεκλίθησαν. τοὺς δὲ λοιποὺς κ᾽ τὴν αὐτὴν κλισίαν ἔδει ἀπλιτῶν τῆς εἰς τοὺς ἄνδρας πομπῆς. ἐπεὶ δ᾽ οὕτω κατεκλίθησαν, εἰσέλθοσι τὸν δωρούμενον εἰς ἕξιν χρώμενοι ἀφαπλοῦσι πάντες οἱ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας πρὸς αὐτὸν ἀφιγμένοι, κ᾽ παῦται ὑπηρετῶν. διὸ τοὺς ἱεροκήρυκας ἐ ἡυτὰς κ᾽ τοὺς ἄλλους οἱ τοῖς κατηυχαῖς ἐπιτιμῶντα παρεσκεύαστο. τῶν δὲ ὠφελημένων ἕνα ἑλόσθαι ἕνεμα αὐτὸν ἱερέα παρεκάλεσεν ὁ βασιλεὺς πεποιῆσθαι κατηυχάς. ὁ δὲ στὰς εἰς μέσον, ἠυχετο τὰ βασιλεῖ τὰ ἀγαθὰ, κ᾽ τοῖς ἀρχομένοις ὑπ᾽ αὐτοῦ. ἐπὶ κρότῳ ἐξ ἁπάντων μὲ χαρᾶς ἐ βοῆς ἠρθη κ᾽ παυσαμένοις, πρὸς δ᾽ ὠχίαν κ᾽ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν παρεσκευασμένων ἐτράπησαν. Δαλιπὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐφ᾽ ὅσον ἐδοξεν ἀποζεῦξαι καιρὸν εἶναι, φιλοσοφεῖν ἤρξατο, κ᾽ ἕκαστον αὐτῶν, λέγων ἐπερώτα φυσικούς, κ᾽ πρὸς τὴν τῶ ζητουμένων γνῶ-

D σιν. ἀκριβῶς δ᾽ ἑκάστων πάντες οὐπίστευσαν ὁ λεγόμενον αὐτοῖς προβληθῆναι Δημοσθενῶν, ἡδόμενον, τοιοῦτον ἐφ᾽ ἡμέρας ιβ᾽ συμπόσιον ἐποιήσατο. ὡς τοῦ βουλομένου τὰ κ᾽ μέρος γνῶναι τῶν ἐν τῷ συμποσίῳ ζητηθέντων, εἶναι μαθεῖν, ἀναγκαῖον τὸ ἀρίσιος βιβλίον ἐσωτέρω ψε Δημήτριον. χαιρόντος δ᾽ αὐτοῦ, ὁ μὲν ὃ βασιλεως, ἀλλὰ κ᾽ μνεδήμου ὃ φιλοσόφου περὶ εἰσεβείας διειλεχθῆναι πάντα ὑπάρχοντος, κ᾽ Δημοσθένους ἕνεκα κ᾽ ὃ λόγου δυ-

E ναμιν καὶ κάλλος εὑρῆσθαι, παύσονται μὴν ὧν τούτων ὑπάρχοντος. γεγόνασι δ᾽ αὐτῷ τε μάγιστα τῶν ἀγαθῶν ὁ βασιλεὺς ἐλεγχθῆναι παρεῖσιν αὐτῶν, ὠφεληθῆναι δὲ παρ᾽ αὐτῶν μεμαθηκότα πῶς δεῖ βασιλεύειν. κελεύσαι αὐτοῖς, ἀνὰ τρία δοθῆναι τάλαντα, κ᾽ τὸν ἀποκατασήσαι ἐπὶ τὴν καπηλυσιν. διελθόντων δὲ τριῶν ἡμερῶν, ὧν ἀγαγὼν αὐτοὺς ὁ δημήτριος, κ᾽ διελθὼν τὸ ἑπταστάδιον χῶμα τῆς θαλάσσης πρὸς τὴν νῆσον, κ᾽ Δημοβὰς πρὸς τὴν γῆν Φυραν, πορευθὲν ἐπὶ τὰ βόρεια μέ-

F ρη, συνέδρον ἐποιήσατο ἐν τῷ ὧδε τὴν ἡσυχίαν κατεσκευασμένων εἶναι, πρὸς Δημόκριτον ἠρεμιῶν ἡρεμίας καλῶς ἔχοντα. ἀγαγὼν οὖν αὐτοὺς ἐκεῖ παρεκάλεσε πάντων, ὧν ἂν δεηθῶσιν εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν νόμων, παρόντων ἀκωλύτως ἐπιπλεῖν τὸ ἔργον. οἱ δὲ ὡς ἐν μαλίστα φιλοτίμως φιλοπόνως τὴν ἑρμηνείαν ἀνέρ-

G ξῆ ποιούμενοι, μέχρι μὲν ὥρας ἐνάτης πρὸς τοῦτο διετέλεσαν ὄντες. ἐπειτ᾽ ἐπὶ τὴν δ᾽ σώματος ἀπηλλάσσοντο πρὸς ἡδονάς, ἀφθόνως αὐτοῖς τῶν πρὸς τὴν διαίταν χορηγουμένων, κ᾽ πρόσθεν ὃ δωροῦσθαι πλὰ κ᾽ τῶν ὠφελουμένων τὸ βασιλεῖ, παρεσκεύαζε γὰρ, αὐτοῖς παρέχοντος πρωΐ ἧς πρὸς τὴν αὐλὴν ὠφελημένοι, κ᾽ τὸ πολεμαῖον ἀναβαζόμενοι, πάλιν ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἀπήεσαν τόπον. κ᾽ τῇ θαλάσσῃ τὰς χεῖρας ἀπονιπτόμενοι κ᾽ καθαιρόντες αὐτὰς, ἔτως ἐπὶ τὴν τῶν νόμων ἑρμηνείαν ἐτρέποντο. μεταγραφέντος δὲ ὁ νόμου κ᾽ κ᾽ τὸ ἑρμηνείαν ἔργου τέλος ἐν ἡμέραις ἑβδομήκοντα κ᾽ δυσὶ λαβόντος, συναγαγὼν ὁ δημήτριος τοὺς ἰουδαίους ἅπαντας εἰς τὸν τόπον ἐν ᾧ κ᾽ μεταβληθῆναι οἱ νόμοι, παρόντων κ᾽ τῶν ἑρμηνέων, ἀνέγνω τούτους.

ὧν ὁ

τῆ βαλῆθ· ἀποδέξαι μὲν καὶ τὰς Δημοφῶντος πρεσβυτέρας τὸν νόμον. ἐπηνέσεν ἢ ἡ τὸν δημήτριον τῆς ἐπιεικείας, ὡς μεγάλων ἀγαθῶν αὐτοῖς διρέτην γεγενημένον. παρεκάλεσάν τε δῶναι καὶ τοῖς ἡγουμένοις αὐτῶν ἀναγνῶναι τὸν νόμον. ἠξίωσάν τε πάντες, ὅπι ἱερεῖς καὶ τ ἑρμηνέων οἱ πρεσβύτεροι, καὶ ἡ πολιτεύματ· οἱ πρεσβύτατοι, ἐπὶ καλῶς τὰ τῆς ἑρμηνείας ἀπηρτίσθαι ἐ Δημοσθένει, ταῦθ' ὡς ἔχει καὶ μὴ μεταλλαγὴν αὐτὰ. ἀπιστῶν ἢ αὐτῶν ἐπαινεσάντων τὴν γνώμην, σκέλδωσεν ἔπι ἢ πλειόνων προσαχθεμένων ὁρᾶ τὸν νόμον, ἢ λείπων, πάλιν ἐπισκοπῶν ἔτ καὶ πάντα φανερὸν διορθοῖ, σωφρόνως ἔτ πράττοντας, ἵνα τὸ κρεῖττον ἀπαξ ἔχων καλῶς, εἰς ἀεὶ Δημοσθένης. ἐχάρη μὲν ἂν ὁ βασιλεὺς ἐ ἐπὶ τούτῳ τ αὐτ' πλεονεκτήσειν τὸ χρήσιμον ἐρῶν πεπλειωμένον. ἤδη ἢ μᾶλλον τῶν νόμων ἀναγνωσθέντων αὐτῶ, καὶ τὴν Δημοσθένους καὶ τὴν σοφίαν ἐξεπλάγη ἔνομοθέτου, καὶ πρὸς τὸν δημήτριον ἤρξατο πυθέσθ λόγους, πῶς σύτως θαυμασῆς σύσης τῆς νομοθεσίας, σὐδεὶς σὔπ τῶν ἱστορικῶν αὐτῆς, ἅπ τ πιστῶν ἐπεμνήσθη. ὁ ἢ δημήτριος· μηδένα τολμῆσαι τῆς τ νόμων τούτων ἀναγραφῆς ἅψασθ, Δία τὸ θεῖον αὐτὴν εἶναι ἢ σεμνὴν ἐφάσκε, ἐ ὁπ βλαβεῖεν ἤδη τινὲς τέτοις ἐπιχειρήσαντες ἐπὶ τὸ θεῖ. δηλῶν ὡς θεόπεμπτός τε βεβηθεὶς ἱστορῆσαι τι πεῖ τούτων ἐπαιρόμενον τὴν Δημοσθένειαν, τελείσσιν ἢ περὶ ἑκατὸν ἡμέρας. ἐ ὧδε πὰς ἀνέσεις ἐξιλάσκετο τὸν θεόν, ἐντεῦθεν αὐτὸ ἠμύσθ τὴν ὠδὴν φασὶν ἐσπουδακέναι τῶν. ἃ μὲν ἄλλα ἐ ἐναρ εἶδεν, ὁπ δ' αὐτὸ συμβαίη σωθεισῆς ὁρμῆσαι καὶ θεῖα, ἢ ὅτ' ἐκφέρειν ἔπι κοινοὺς ἀνθρώπους ἐλήσεντι. ἢ ὁσοδρόμῳ· καπίση τὴν διάνοιαν. ἐφήλω ἢ ἢ πεῖ ἡ εδέκτα ἔ τ πραγμάτων πιστὰ ἀναφέρεσθ, ὁπ βεβληθεὶς ἐν τινι ὁράματι τ ἐν τῇ ἱερᾷ βίβλῳ πεπραγμένων μηνθῆναι, πρὸς ἓν ἀφ' γλαυκωθεὶς ἢ πεπαιδῶν τὴν αἰτίαν ἀπαλλαγὴν ἔ παίδων, ἐξαυχμιαίῳ· τ ἔτει. ὥσπαλεῶν ἢ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ὧδε ἔ δημητρίῳ καθῶς πεποίηται. προσκυνήσας αὐτὸς ἐκέλδοσε πολλὰ πεῖσθ τ βιβλίων τὴν Δημόκλειαν, ἵνα Δημοσθένη ταῦτα καθαρῶς. τὰς τε ἐρμηνεύσαντας παρεκάλεσε σωνεχῶς πρὸς αὐτὸν ὀκ τῆς ἰουδαίας ὡσαγίνεσθ. ἔτ γὰ αὐτὸς ἐ πρὸς τιμὴν τὴν παρ' αὐτ', ἢ ὡς πρὸς τὰς δοτ τ δωρεῶν ὠφελείας λυσπελοῦσ. νυὶ μὲν γὰ ἔνεκα δίκαιον αὐτὰς ὀκπέμπειν ἐλεῦθ, ἐκκτισας ἢ πρὸς αὐτὸν ἐλθόντας, τεύξεσθ πάντων, ὧν ἥτε αὐτῶν ἐστι σοφία δικαία τυχεῖν, ἢ ἡ σκέψις μεγαλοφρονῶν ἐ ἐφ' ἡμᾶς ἱκανή. τότε μὲν ἂν ἐξέπεμψεν αὐτὰς, δὺς ἑκάστῳ στολὰς δρίσας πρεῖς, ἐ χρυσᾶ τάλαντα δύο. καὶ κυλικιον τάλαντ, ἢ τῷ ἃ συμποσίᾳ σκεύεσι. ταῦτα μὲν σκέψεσθ ἔχειν ἐδωρήσατ. τοῖ δ' ἀρχιερεῖ ἐλεαζάρῳ δι' αὐτῶν ἐπεμψε, κλίνας ἀργυροπόδας δέκα, ἐ τῷ σκεύασθον αὐτῶν ἐπισκάλιν, καὶ κυλίκιον τάλαντων λ'. πρὸς τέτοις ἢ ἡ στολὰς ἱ ποφυρᾶς, ἐ στέφανον ἀξιόπεπη, ἢ βυσσινης ὀθόνης ἑξήκοντα. ἐπ μεθὸν φιάλας ἢ τευθλία, ἢ ασονδεῖα, ἐ κρατῆρας χρυσᾶς πρὸς ἀναγεσιν δύο. παρεκάλεσε δ' αὐτὸν ἐ Δημ· τ ἐπιστολῶν, ὁπως εἰ τ ἀνδρῶν τούτων δεηθεῖεν τινες πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, ἐπιτρέψῃ, ἐπὶ πολλῶ μᾶλλ· τ ἐν παιδεία τυγχανόντων σωφρονεῖν, ἐ τ πολλοὺς εἰς τὰς ῥητορικὰς ἡδέως ἐχειν καλαπρεπῶς, ἐ τὰ μὲν εἰς δόξαν ἐ τιμὴν τ ἰουδαίων τοιαῦτα παρὰ Πτολεμαίῳ ἔ Φιλαδέλφ σωνέβη γενέσθ.

& Demetrium ipſum collaudavit, cujus ſuggeſtionis occaſione maxima bona percepiſſent: rogaveruntqve, ut etiam optimatibus eorum copia legendi fieret. Deinde & ſacerdos & ſeniores interpretum & magiſtratus populi poſtulaverunt, qvandoqvidem feliciter abſoluta eſſet hæc interpretatio, ut rata permaneat, nihilqve ex ea mutari liceat. qvæ ſententia cum omnibus placuiſſet, juſſerunt, ut prius, ſi qvis aliqvid deprehenderet vel ſupereſſe legi vel deeſſe, diligentius inſpectum & indicatum corrigeret, qvando conſultum eſſet, ut res ſemel approbata rata eſſet in perpetuum. Qvamobrem rex multum gaviſus eſt, videns hanc qvoqve ſuam voluntatem in publicum ceſſiſſe commodum: ſed majorem etiam percepit voluptatem, dum ſibi lex legeretur, non ſine admiratione legislatoris ſapientiæ: cœpitq; de ea re conferre cum Demetrio, rogans, qui factum ſit, ut tam admirandarum legum nec hiſtoricus ullus nec poëta mentionem fecerit. Tum Demetrius reſpondit, neminem auſum eam attingere, qvam conſtaret divinam eſſe & omni veneratione digniſſimam: & punitos eſſe qvosdam a cœleſti numine, qvi illam temere attrectare non ſint veriti. Theopompum enim volentem inde qvædam ſuis ſcriptis inſerere, mente motum fuiſſe diebus triginta, & per intervalla inſaniæ precibus Deum placaſſe, facile conjicientem, qvæ morbi cauſa fuerit. atqve etiam in ſomnis admonitum hæc ideo pati, qvod fuiſſet circa res divinas curioſior, easqve voluiſſet proferre profanis hominibus. qvare cum a cœpto deſtitiſſet, ſanam mentem ei fuiſſe redditam. Theodectæ etiam poëtæ, cum in qvadam tragœdia vellet aliqvid e ſacris libris admiſcere, oculos glaucomate ſuffuſos caligaſſe: & cum erratum agnoviſſet, exorato Deo, redditam aciem. acceptos deinde a Demetrio libros rex cum adoraſſet, aſſervari juſſit diligenter, ut incorrupti manerent: rogavitqve interpretes, ut crebro e Judæa venientes ipſum inviſerent. id enim eis non minus commodum fore qvam honorificum. Nunc enim æqvum eſſe, ut remittantur: ſed ſi ultro ad eum venerint, conſecuturos, qvicqvid vel ipſorum ſapientia dignum ſit, vel regia munificentia. Tum qvoqve remiſſi ſunt donati ternis veſtibus optimis, & binis auri talentis, ſingulisqve unius talenti calicibus, & toris diſcubitoriis. præterea pontifici per eosdem miſit decem lectos cum argenteis pedibus cum competenti apparatu, & calicem talentorum triginta: ad hæc decem veſtes purpureas, & coronam inſignem, & telas byſſinas centum, præterea phialas & trullas & libatoria, & crateras duas Deo dicandas. rogavitqve eum per literas, ut, ſi qvis ex his viris vellet ad ipſum venire, permitteret, qvandoqvidem plurimi faceret cum doctis conſvetudinem, & divitias libenter in ejusmodi inſumeret. Atqve hæc ſunt in Judæorum honorem a Philadelpho exhibita.

CAP. III.

Honor a regibus Aſiæ Judæorum genti habitus, & quod in civitatibus a ſe conditis jus civium ei conceſſerint.

III. Sed & ab Aſiæ regibus honorati ſunt, propter navatam in militia bonam ac fidelem operam. Nam Seleucus cognomento Nicanor in conditis a ſe per Aſiam & inferiorem Syriam urbibus, in ipſa deniqve metropoli Antiochia, jus civitatis eis dedit, voluitqve pari ibi cum Macedonibus ac Græcis conditione degere, qvo jure nunc qvoqve vivunt inter eos homines. Argumento eſt, qvia Judæis externo oleo nolentibus uti, certa pecunia pro eo a Gymnaſiarchis penditur: qvem morem cum Antiochenſis populus proximo bello abrogare vellet, non permiſit Mutianus, qui tum Syriæ provinciæ præerat. Deinde imperante Veſpaſiano, & Tito ejus filio, Alexandrini & Antiochenſes, rogantes adimi Judæis jus civium, impetrare id non potuerunt, manifeſto Romanorum æqvitatis & magnanimitatis indicio, ſed præcipue ipſorum principum: qvi cum eo bello multos labores pertuliſſent, & intenſi eſſent pertinaciter rebellantibus, nihil tamen de jure ipſorum diminutum voluerunt: idqve nec iræ propriæ, nec duobus maximis populis contra eos licere paſſi ſunt: majorem rationem habentes veterum gentis meritorum, qvam præſentis offenſionis, aut gratiæ, qvam hoc facto apud hos populos inire poterant: dicentes eos, qvi contra rem Romanam arma tulerant, jam ſatis ſuppliciorum exolviſſe: eos vero, qvi nihil peccaſſent, non eſſe æqvum ſpoliari ſi is privilegiis & juribus. Marcum qvoqve Agrippam ſimiliter affectum erga Judæos fuiſſe proditur. Jonibus enim contra hos ſeditioſe commotis, & rogantibus Agrippam, ut civitatis, qvam eis dederat Antiochus Seleuci nepos, qvę Græci Deum cognominant, ſoli eſſent participes: & poſtulantibus, ut ſiqvidem ejusdem generis haberi velint Judæi, eosdem qvoqve deos colerent: cum res ad judicum cognitionem deveniſſet, vicerunt cauſam Judæi: obtinuerunt qve, ut ſibi liceret ſuis moribus vivere, patrocinio Nicolai Damaſceni adjuti, Agrippa enim pronunciavit, nihil ſibi licere innovare circa hoc negotium. qvæ, ſi qvis volet exactius cognoſcere, legat hiſtoriarum Nicolai libros tertium & qvartum ſupra centeſimum vigeſimum. Sed Agrippæ ſententiam mirari non debemus: neqve enim tum gens noſtra cum Romanis bellum geſſerat. Veſpaſiani vero & Titi magnanimitatem merito quis miretur, qui poſt tanta belli certamina nihil immoderate in nos ſtatuerunt. Nunc, unde digreſſus ſum, revertar. Antiocho Magno in Aſia regnante, in continua vexatione tam Judæa fuit qvam Cœleſyria: qvod, eo bellum gerente cum Philopatore Ptolemæo, hujusqve filio, qui Epiphanes cognominatus eſt, ſive vinceret, ſive vinceretur, male multarentur.

Κεφάλαιον γ'.

Πῶς ἐτιμήθησαν ὑπὸ τῆς ἀσίας βασιλέων οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πολίτας ἐποίησαν ἐν τοῖς ὑπ' αὐτῶν κτισθείσαις πόλεσιν.

Ἔτυχον δὲ καὶ τῆς παρὰ τῶν βασιλέων τῆς ἀσίας τιμῆς, ἐπειδὴ συνεστράτευσαν αὐτοῖς. ἐν γὰρ πολλοῖς ἐνίκησαν ἐν αἷς ἐκτίσε πόλεσιν ἐν τῇ ἀσίᾳ, καὶ τῇ κάτω συρίᾳ, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ μητροπόλει ἀντιοχείᾳ, πολιτείας αὐτοὺς ἠξίωσε, καὶ πᾶσι ἰσονομίαν ἴσην, ἣν ἀπέδωκε μακεδόσι καὶ ἕλλησιν, οἷς τὴν πολιτείαν ταύτην ἐπενεμήσαντο. παρεμένει δὲ τοῖς ἰουδαίοις μὴ βουλομένοις ἀλλοφύλῳ ἐλαίῳ χρῆσθαι, λαμβάνειν ὡρισμένόν τι, ὃ δίδωσι τοῖς γυμνασιάρχαις εἰς ἔλαιον τριῶν δραχμῶν. ἐὰν δέ τις τῶν ἀντιοχέων ἐν τοῖς νῦν πολέμοις λύσῃ τὴν σωτηρίαν, μάχιμος ἢ γραμματεὺς ὢν τοῦτο δὲ πρᾶγμα ἐπῆρσε. καὶ μὴν τοῦτο κατεσκεύασε καὶ ἀσπάσιος ἐπὶ πᾶσιν ἦν αὐτῇ τῆς οἰκειότητος, δεηθέντες οἱ ἀλεξανδρεῖς ἐν ἀντιοχείᾳ τὰ δίκαια τῆς πολιτείας μηκέτι μένειν τοῖς ἰουδαίοις, οὐκ ἐπέτυχον. ἐξ ὧν τὸ ἀνεκαλέσαντο τὸν δῆμον ἀπίκεσαν ἐπὶ μεγαλοφροσύνῃ, μᾶλλον δὲ τὸν ἀσπάσιον καὶ πᾶσι. ὅτι καὶ τὰ πολλὰ πονήσαντες ἐν τοῖς ἰουδαίοις πολέμοις, ἐπικρῶς πρὸς αὐτοὺς ἔχοντες ὅτι μὴ παρέδοσαν τὰ ὅπλα αὐτοῖς, μέχρι δὲ ἐσχάτου πολεμιώτατοι ὑπέμειναν, οὐδενὸς αὐτοὺς τῶν ὑπαρχόντων τὴν πρόσοδον ἀφεῖλαντο. ἀλλὰ καὶ τῆς πέμπτης ἐρχῆς ἐν τῇ ἀλεξανδρέων καὶ ἀντιοχέων δήμων μεγίστων ἐξαλλήσεως ἐκράτησαν. ὡς τὸ μηδὲν μηδ' ὅσον πρὸς τοῦτο χάριτος, μηδ' ὅσον τῆς πρὸς τοὺς πολεμηθέντας μισοπονηρίας, ἐνδοῦναι πρὸς τὸ λύσαι τὸ δίκαιον τοῖς ἰουδαίοις φιλανθρώπων. ἀλλὰ τοὺς ἀνδραποδισθέντας αὐτοῖς ὅπλα ἐν χωρήσαντας ἐξ ἀμαχὶ δεδωκέναι λύτρα εἰλικρινῆ φήσαντες, τοὺς δὲ μὴ ἐξαμαρτόντας, ἀδίκως δουλεύοντας τοῖς ἀφεστῶσι, ὁμοίως δὲ καὶ τούτων ἐν μαρκίῳ ἀγρίππᾳ φρονήσαντα περὶ τῶν ἰουδαίων αἰδεσθῆναι τὸ δίκαιον τῶν ἰουδαίων μὴ ἐγκλητέντων ἐπ' αὐτοῖς, ἐν δεσμοῖς δὲ ὀφλόντας, ἵνα τῆς πολιτείας ἣν αὐτοῖς ἔδωκεν ἀντίοχος ὁ πολλοῖς ἀγῶσι, ὁ πρὸ τοῦ τοῖς ἕλλησι δοκῶν μόνοις μετὰ δίκης ἀγῶνας ἀγωνίσασθαι, μόνοις δὲ ἰουδαίοις εἶναι αὐτοῖς ἰουδαίοις, σεβομένοις τὸν ἴδιον αὐτῶν θεὸν ἐν δίκῃ τῶν ἄλλων σεβομένοις, ἐνίκησαν ἰουδαῖοι τοῖς αὐτοῖς ἐθεσι χρῆσθαι, σωτηρήσαντες αὐτοῖς νικόλαόν τε δαμασκηνόν. ὁ γὰρ ἀγρίππας ἀπεφήνατο, μηδὲν αὐτοῖς καινίζειν ἐξέναι. τὸ δὲ ἀκριβὲς ἴστις βούλεται καλῶς θεῖναι, ἀναγνώτω τὰ νικολάου ἱστορίων τὸν ἑκατοστὸν καὶ εἰκοστὸν τρίτον καὶ τετρακοστόν. καὶ μὲν οὖν τοῦτο ἀγρίππου κελεύοντος, οὐκ ἴσον ἴσως θαυμάζειν. οὐδὲ πολέμου πρὸς ῥωμαίους τὴν μέριμναν ἐποιοῦντο. ἀσπάσιος δὲ αὖθις ἐπὶ τοῦ τῶν μεγαλοφροσυνῶν εἰκότως ἐπαλαγών, μὴ πόλεμον καὶ τηλικοῦτους ἀγῶνας οὓς εἶχον πρὸς ἡμᾶς, μετενεγκαμένων. ἐπανέρχομαι τὸν λόγον ὅθεν ποιοῦμαι τοῦτ' ἐξέβην. τοὺς γὰρ ἰουδαίους ἐπ' ἀντίοχου ὁ μεγάλου βασιλεύοντος τῆς ἀσίας, ἔτυχεν αὐτοὺς πολλὰ παλαιωρήσας τῆς γῆς αὐτῶν κακουμένης, καὶ τοὺς τοῦ κοίλου συλαγωγουμένους. πολεμοῦντος δὲ αὐτοῦ πρὸς τὸν εὐπάτορα πτολεμαῖον, καὶ πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ πτολεμαῖον, τὸν κληθέντα ἐπιφανῆ, κακοπαθεῖν συνέβαινεν αὐτοῖς, καὶ νικῶντος καὶ πλείονα παθόντα, ὡς οὐ-

ὡς ὅδεν ἀπέλειπεν χειμαζομένης νεὼς, καὶ πνεμένης A non aliter quam navis fluctibus utrinque oppugnata, inter proſperam & adverſam Antiochi fortunam jactatæ. Tandem victor Antiochus Judæam ſuæ ditioni adjecit. Defuncto vero Philopatore, filius ejus magnum exercitum, duce Scopa, miſit in Cœleſyriam: qvi & multas ejus urbes & noſtram gentem vi in poteſtatem ejus retraxit. Aliqvanto autem poſt Antiochus ad fontes Jordanis cum Scopa prælio congreſſus fit ſuperior: cumqve recepiſſet occupatas a Scopa urbes Cœleſyriæ ſimul & Samariæ, Judæi qvoqve ultro deditionem fecerunt: receptumqve intra mœnia ejus exercitum & elephantos liberaliter aluerunt: & oppugnantibus præſidium in arce a Scopa relictum impigre auxilium tulerunt. Qvamobrem Antiochus æqvum ducens aliqvam Judæis pro ſtudio ſuarum partium referre gratiam, ſcripſit ad amicos ſuos & duces literas, teſtes beneficiorum, quæ in ipſum contulerant, in qvibus etiam ſignificabat, quomodo remunerari eos decrevit. earum exemplar ſubjiciam, citato prius Polybii Megalopolitæ teſtimonio, ex libro hiſtoriarum ejus decimo ſexto: Scopas, inquit, copiarum Ptolemæi dux, ad mediterranea verſo impetu, per hyemem Judæorum gentem ſubegit. ac paulo poſt in eodem libro narrat, qvomodo, victo Scopa, Antiochus Bataneam, Samariam, Gadara, & Abila recepit: moxqve Judæi, qui Hieroſolyma & celebre ejus loci templum incolunt, ad eum defecerunt: de quo cum multa eſſent dicenda, ait ſe id in aliud tempus differre. & hæc quidem Polybius. nos autem narrationem continuabimus, inſerta hic prius Antiochi epiſtola. Rex Antiochus Ptolemæo S. Quoniam Judæi mox, ut regionem eorum ſumus ingreſſi, ſtudium erga nos ſuum declaraverunt, & in urbem ſuam venientes ſplendide exceperunt, ſenatu obviam progreſſo, exercituiqve noſtro & elephantis copioſe victum præbuerunt, & cum eo ſimul præſidium Ægyptiorum in arce expugnaverunt: viſum eſt nobis gratiam aliqvam eis reponere, & urbem eorum refovere variis calamitatibus affectam, & in priſtinam freqventiam reſtituere, revocatis in eam, qui nunc diſperſi ſunt habitatoribus. ac primum decrevimus pietatis ergo præberi eis in precium pecudum, mactandarum, vini, olei, thuris, argenteorum, viginti millia, & ad ſimilam ſecundum provincialem legem tritici medimnos mille quadringentos ſexaginta, & ſalis medimnos trecentos ſeptuagintaquinqve, voloque, ut hæc eis præbeantur ita, ut mandavi: &, quod deeſt templo, abſolvatur, ſive porticus ſive quid aliud ædificare opus fuerit. lignorum autem materies comportetur tam ex ipſa Judæa quam ex aliis gentibus & ex Libano, immunis a vectigalibus: quæ immunitas & aliis rebus conceditur ad apparatum atqve ornatum templi pertinentibus.

ἐκατέρωθεν ὑπὸ δὲ κλύδωνος μεταξὺ τῆς δύσεως τῆς ἀντιοχ. καὶ τῆς ὕστερον αὐτοῦ τροπῆς τῶν πραγμάτων κεκμηκότι. νικήσας μὲν τοι τὸν πτολεμαῖον ὁ ἀντίοχ. τὴν ἰουδαίαν προσήκατο. πλεονήσαντος δὲ φιλοπάτορ. ὁ παῖς αὐτοῦ μεγάλῳ ἐξέπεμψε δυνάμει καὶ στρατηγὸν σκόπαν, ὅστις τὰς ἐν τῇ κοίλῃ συρίᾳ. ὃς πολλὰς τι αὐτῶν πόλεις ἐλαβε, καὶ τὸ ἡμέτερον ἔθνος, πολεμήσαντον καὶ αὐτῷ προσέλετο. μετὰ δὲ πολὺ B ὁ τὸν σκόπαν ἀντιοχ. νικᾷ, συμβαλὼν αὐτῷ πρὸς τ πηγαῖς τ ἰορδάνε, καὶ πολλὰ αὐτοῦ τῆς στρατιᾶς διέφθειρεν. ὕστερον δὲ ἀντίοχος χειρωσαμένους τὰς ἐν τῇ κοίλῃ συρίᾳ πόλεις, ἃς ὁ σκόπας κατεῖχεν, καὶ τὴν σαμάρειαν, ἐκουσίως αὐτῷ προσέλθοντο ἰουδαῖοι. καὶ τῇ πόλει δεξάμενοι, πάσῃ αὐτοῦ τῇ στρατιᾷ καὶ τοῖς ἐλέφασιν ἀφθονίαν παρέχον, καὶ τοὺς ἐν σκόπα καταλειφθέντας ἐν τῇ ἄκρᾳ τ ἱεροσολύμων φρουροὺς πολιορκοῦντι, προσηλθον συνεμάχησαν. ὁ οὖν ἀντίοχ. δίκαιον ἡγησάμ. τὴν τ ἰουδαίων προθυμίαν καὶ φιλοτιμίαν ἀμείψασθ, γράφει τοῖς τε στρατηγοῖς αὐτοῦ καὶ τοῖς φίλοις, μαρτύρων τε τοῖς ἰουδαίοις ὑπὲρ ὧν δ πέμπει πρὸς αὐτὸν, καὶ τὰς δωρεὰς, ἃς ὑπὲρ αὐτῶν διέγραψεν αὐτοῖς, ἐμφανίζων. ὧδε δὲ ἡ πρεσβ τοὺς ὑπομνήματα τοῖς στρατηγοῖς περὶ αὐτῶν γραφέσας, προσελθοῦσ. ὁ μεγαλοπολίτης. ἐν ᾧ τῇ ις τ ἱστοριῶν αὐτοῦ, φησὶν ἔτως. ὁ δὲ πτολεμαῖος στρατηγὸς σκόπας, ὁρμήσας εἰς τὰς ἄνω τόπους, κατεστρέψατο ἐν τῷ χειμῶνι τ ἰουδαίων ἔθν. λέγ. δὲ ἐν τῇ αὐτῇ βίβλῳ ὡς δ σκόπας νικηθεὶς ὑπὸ ἀντιόχ. τὴν μὲν βατανέαν καὶ σαμάρειαν, ᾗ ἄβιλα καὶ γάδαρα παρέλαβεν ἀντιοχ. μετ ὀλίγον δ προσεχώρησαν αὐτῷ ᾗ τ ἰουδαίων οἱ περὶ τὸ ἱερὸν προσοικοδομοῦντ ἱεροσόλυμα κατοικοῦντες. ὑπὲρ δὲ ᾗ πλείων ἔχειν λέγοντες, ᾗ μάλιστα δεῖ τὴν περὶ τὸ ἱερὸν ὑπόφασιν, εἰς ἕτερον καιρὸν ὑπολήψομαι τὴν διήγησιν. ᾗ πολύς μοι περὶ αὐτῶν ἐστὶν λόγος. ἡμεῖς δ' ἐπανάξομεν τὸν λόγον ὅπερ τῶν διήγησιν, ὡς δηλώσει μοι πρῶτον τὰς ὑπατείας τ βασιλέως ἀντιόχ. βασιλεύοντος ἀντιόχ. πτολεμαίου χαίρειν. τ ἰουδαίων καὶ παραυτίκα μὲν ἡνίκα τὴν χώραν ἐπέβημεν αὐτῶν ὑπέδειξαν ἡμῖν τὸ περὶ ἡμᾶς φιλότιμον, ᾗ ὡρμημένους δ εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν λαμπρῶς ἐκδεξάμενοι, καὶ μὴ μὲν τ χορηγίας ἀπαντησάντων, ἄφθονον δ F τὴν χορηγίαν τοῖς στρατιώταις τ τοῖς ἐλέφασι παρεχόμενοι συνεξελόντων δ καὶ τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ φρουροὺς τῶν ἐμπολίων. ἠξιώσαμεν καὶ ἡμεῖς τούτων αὐτοὺς ἀμείψασθ. καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἀναλαβεῖν καταφθαρμένην τοῦ τῶν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους συμπεσόντων, καὶ συνοικίσαι τῶν διεσπαρμένων εἰς αὐτὴν πάλιν συνελθόντων. πρῶτον δ' αἰτοῖς ὀκείναμεν ἀφ' τῶν εὐσέβειαν ὑπαρχεῖν τὴν εἰς τὰς θυσίας συντελεῖν, κτηνῶν τε θυσίμων καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου, καὶ λιβάνου, ἀργυρίου τιμὴν, μυριάδων ϛ, καὶ σεμιδάλεως ἀρτάβας ἱερὰς ᾗ τ ἐπιχωρίων νόμον, πυρῶν μεδίμνους αυ ξ, καὶ ἁλῶν μεδίμνους τ. πλεῖστην δ' αὐτοῖς ταῦτα βούλομαι καθὼς ἐπέστειλα, καὶ τὸ περὶ τὸ ἱερὸν ἀπαρτισθῆναι ἔργον, τάς τε στοὰς καὶ εἴτι ἕτερον οἰκοδομῆσαι δέοι. ἡ δ' τῶν ξύλων ὕλη, κατακομιζέσθω ἔξ αὐτῆς τ ἰουδαίας, ϲ ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ᾗ ἐκ τ λιβάνου, μηδενὸς πεῖσόμενα πλὴν. ὁμοίως ϲ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐν οἷς ἂν ὑπόφανεῖται γένοιτ ἡ τ ἱερᾶ ὑπόσταση δέοι.

Permittitur etiam eis, ut omnes vivant juxta leges patrias: & remittitur senatoribus, sacerdotibus, scribis templi atqve cantoribus tributum, qvod penditur pro capite, & aurum coronarium, & si qvod est tributum aliud. Et ut eo citius urbs freqventetur habitatoribus, concedo omnibus, qui nunc eam habitant, quive ante hyperberetæum mensem eo se habitatum contulerint, immunitatem omnium tributorum usqve in triennium: remittimusqve eis in posterum tertiam partem tributorum, in præteritorum damnorum compensationem. Et qvotqvot ex urbe abrepti serviunt, & ipsos & natos eorum volumus esse liberos, ac bona quoqve eis restitui jubemus. Vale. Nec contentus hanc epistolam scripsisse, edictum etiam in honorem templi per totum suum regnum proposuit tale: Nemini alienigenæ liceat intra septa templi ingredi contra voluntatem Judæorum, sed solis hoc facere fas sit, qui juxta præscriptum legis patriæ purificati prius fuerint. Nemo etiam in urbem carnes eqvinas aut mulinas inferat, nec asini sive feri sive domestici, nec pantheræ aut vulpis aut leporis, aut cujusvis omnino ex his animalibus, quæ Judæis vetitum est attingere, ac neqve pelles eorum inferre liceat, aut aliquid ex his in urbe alere: sed tantum solitas more majorum mactare victimas, quibus Deus litari sibi vult. qui vero aliquid contra edictum hoc fecerit, trium millium drachmarum argenti multam luat sacerdotibus. Idem rex amplum pietatis ac fidei nobis præbuit testimonium, quo tempore qvosdam per Phrygiam ac Lydiam novis rebus studere comperit. Zeuxidem enim amicum præcipuum, in superioribus satrapiis ducturum exercitum, jussit quosdam e nostratibus apud Babylonem degentibus in Phrygiam mittere, scribens in hunc modum. Rex Antiochus Zeuxidi patri salutem. Si vales, bene est, ego quoque valeo. Quia quosdam in Phrygia & Lydia res novas moliri audio, videtur hoc negotium curam meam deposcere. Quapropter consultis de hac re amicis, placuit mihi, ex his Judæis, qui Babyloniam ac Mesopotamiam incolunt, duo millia familiarium cum tota supellectili eo traducere, & locis opportunis per præsidia disponere. Persvasum enim habeo, illos fore nostrarum rerum custodes benevolos: tum quia cæleste numen pie colunt, tum quia fides eorum & promptum obsequium etiam majorum nostrorum comprobatur testimoniis. Volo igitur, ut eos, licet difficile videatur, traducas, pollicitus libertatem vivendi propriis legibus. perductis deinde ad jam dicta loca tum ad ædificandas domos assignabis areas, tum agros ad colendum arvis & vinetis idoneos: immunitatemq; dabis in decennium, ne quid pendere cogantur ex annuis terræ proventibus. & donec ipsorum agri fruges protulerint, demensum frumentum accipiant in servorum alimoniam: ac reliquis quoque tribuatur quantum satis est, ut benigne a nobis habiti alacriores sint in nostris negotiis. Cura autem, ne quis molestus sit ei populo. Vale. Atqve hactenus de Antiochi magni erga Judæos benevolentia dixisse sufficiat.

πολιτεύεσθωσαν ἢ πάντες οἱ ἐκ τοῦ ἔθνους κ τὰς πατρίους νόμους. ἀπολυέσθω ἢ ἡ γερουσία, καὶ ἱερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ ἱεροῦ καὶ ἱεροψάλται, ὧν ἀπέρ τῆς κεφαλῆς πλοῦσι, καὶ τοῦ στεφανίτου φόρου, καὶ τοῦ ἄλλου τῶν ἄλλων. ἵνα ἢ ταχέως ἡ πόλις κατοικισθῇ, δίδωμι τοῖς πᾶσι κατοικοῦσι ἢ κατοικήσουσιν ἕως ὑπερβερεταίου μηνὸς, ἀπαλλαγὴν εἶναι μέχρι τριῶν ἐτῶν. ἀπολύομεν ἢ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν αὐτοὺς τὸ τρίτον μέρος τοῦ φόρου, ὡς τε αὐτῶν ἐπανορθωθῆναι τὴν βλάβην. κ ὅσοι ἐκ τῆς πόλεως ἁρπαγέντες δουλεύουσι, αὐτούς τε τέκνα καὶ τοὺς ἀπ' αὐτῶν γενηθέντας ἐλευθέρους ἀφίεμεν, καὶ τὰς οὐσίας αὐτοῖς ἀποδιδόναι κελεύομεν. ἡ μὲν οὖν ἐπιστολὴ, ταῦτα περιέχει. στηλίτην ἢ καὶ τὸ ἱερὸν, πρόγραμμα κ πᾶσαν τὴν βασιλείαν ἐξέθηκε, τοιοῦτον περιέχον τρόπον. μηδενὶ ἐξὸν εἶναι ἀλλοφύλων εἰς τὸν περίβολον εἰσπορεύεσθαι ἱερᾶ, τοῖς ἀπηγορευμένοις τοῖς Ἰουδαίοις, ἀμὴ οἷς ἂν ἀγνισθεῖσιν ἔστιν ἐθίμων κ τὸν πάτριον νόμον. μηδ' εἰς τὴν πόλιν εἰσφερέσθω ἵππειον κρέας, μήτε ἡμιόνεια, μήτε ἀγρίων ὄντων καὶ ἡμέρων, παρδάλεών τε καὶ ἀλωπέκων καὶ λαγωῶν, κ καθόλου πάντων τῶν ἀπηγορευμένων ζώων τοῖς Ἰουδαίοις. μηδὲ τὰς δορὰς εἰσφέρειν ἐξεῖναι, ἀλλὰ μηδὲ τρέφειν τι τούτων ἐν τῇ πόλει. μόνοις ἢ τοῖς πατρίοις θύμασιν ἀφ' ὧν καὶ τῷ θεῷ δεῖ καλλιερεῖν, ὀθνείοις χρᾶσθαι. ὁ ἢ τούτων τι παραβὰς, ἀποτινυέτω τοῖς ἱερεῦσιν, ἀργυρίου δραχμὰς τρισχιλίας. ἐγράψε ἢ μαρτύρων ἡμῖν ἀσέβειάν τι κ πίστιν λύσας, νεωτερίζοντα τὰ κ τὸν Φρυγίαν, κ Λυδίαν ἐπὶ μέτ. καθ' ὃν καιρὸν, ἐν τοῖς ἄνω σατραπείαις κελεύων ζεῦξιν τὸν αὐτοῦ στρατηγὸν κ ἐν τοῖς μάλιστα φίλον πέμψαι τινὰς τῶν ἡμετέρων ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Φρυγίαν, γράφει ἀνωτέρω. βασιλεὺς ἀντίοχος ζεύξιδι τῷ πατρὶ χαίρειν. εἰ ἔρρωσαι εὖ ἂν ἔχοι. ὑγιαίνω ἢ κ αὐτός. πυθόμενος τοὺς ἐν Λυδίᾳ κ Φρυγίᾳ νεωτερίζοντας, μεγάλης ἐπιστροφῆς ἡγησάμην τοῦτο μοι δεῖν. κ βουλευσαμένῳ μοι μετὰ τῶν φίλων τί δεῖ ποιεῖν, ἔδοξεν εἰς τὰ Φρύγια, καὶ τοὺς ἀναγκαιοτάτους τόπους τῶν ἀπὸ τῆς μεσοποταμίας καὶ Βαβυλωνίας Ἰουδαίων οἴκους διχιλίους σὺν ἐπισκευῇ μεταγαγεῖν. πέπεισμαι γὰρ εὐνοϊκοὺς αὐτοὺς ἐσεσθαι τῶν ἡμετέρων φύλακας, διά τε τὸ σεβὲς τὸν θεὸν αὐτῶν ἐυσέβειαν, κ μαρτυρουμένους δι' αὐτοὺς ὑπὸ τῶν προγόνων εἰς πίστιν οὖσαν, κ πεπυσμένοι εἰς ἃ προκαλοῦνται. βούλομαι τοίνυν καὶ περὶ ἐργώδους ὄντος μεταγαγεῖν, ὑποσχόμενος νόμοις αὐτοὺς χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις. ὅταν δὲ αὐτοὺς ἀγάγῃς εἰς τοὺς προειρημένους τόπους, εἰς πᾶν οἰκοδομὰς οἰκιῶν δώσεις αὐτοῖς πᾶσιν ἑκάστῳ, κ χώραν εἰς γεωργίαν κ φυτείαν ἀμπέλων. κ ἀπολεῖς τὸ ἐκ τῆς γῆς καρπῶν ἀνήσεις ἐπ' ἔτη δέκα. μετρείσθωσαν ἢ κ ἀχρεῖς ἂν τὰς πρὸς τῆς γῆς ἄρτους λαμβάνωσιν, σίτου εἰς τοὺς τὸ θεραπόντων διατροφάς. δίδοσθαι ἢ καὶ τοῖς εἰς τὰς χρείας ὑπηρέταις τι αὐτάρκες, ἵνα τῆς παρ' ἡμῶν τυγχάνοντες φιλανθρωπίας, πρόθυμότερον παρέχωσιν αὐτοὺς περὶ τὰ ἡμέτερα. πρόνοιαν ἢ ποιοῦ καὶ τοῦ ἔθνους κ τὸ σῶμα τὸν, ὅπως ὑπὸ μηδενὸς ἐνοχλῆται. περὶ μὲν οὖν τῆς ἀντιόχου φιλίας τοῦ μεγάλου πρὸς Ἰουδαίους ταῦτα ἡμῖν διαπρεπῶς εἰρήσθω. μὴ ἢ

Digitized by Google

μετὰ ταῦτα Φιλίππου πρὸς τὸν Πτολεμαῖον ἀνα- A
πλοχθῆναι ἐπιτηδεύσαντος, καὶ δίδωσιν αὐτῷ τὴν θυγατέρα Κλεοπάτραν εἰς γάμον, προσχωρήσας αὐτῷ τῆς Κοίλης Συρίας καὶ Σαμαρείας καὶ Ἰουδαίας καὶ Φοινίκης. Φερούσης ἑκατέρου τῶν βασιλέων τοὺς φόρους, τοὺς ἰδίους ἑκάστοις τῶν ὑπηκόων ὠνουμένων πατρίδας φορολογῶν, καὶ συναθροίζοντας τὸ προστεταγμένον κεφάλαιον, τῆς βασιλείου ἐπίλογον. ἐν τούτῳ τοῦ χρόνου συμαρεῖς εὐπράγουσιν πολλὰ τοὺς Ἰουδαίους B ἐκάκωσαν, τὴν τε χώραν αὐτῶν πορθοῦντες, καὶ σώματα διαρπάσαντες. ἐφύετο δὲ παῦτα ὅτι ὁ ἀρχιερεὺς Ὀνίας πολλὰ ἐπτόητο· καὶ γὰρ ἐλεαζάρου, τοῦ ἀρχιερατεύσαντος ἀδελφὸς ὢν, τὴν ἀρχιερωσύνην ὁ θεὸς αὐτῷ μανασσῆς ἔλαβε. μετὰ δὲ καταστρέψαντα τὸν βίον, Ὀνίας τὴν τιμὴν ἐδέξατο, σίμωνος υἱὸς ὢν ὁ δικαίου κληθέντος. σίμων δὲ ἦν ἀδελφὸς ἐλεαζάρου καθὼς προεῖπον. ἦν δὲ ὁ Ὀνίας, βραχὺς ἦν τὴν διάνοιαν, καὶ χρημάτων ἥττων, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ C Φόρον, ὃν τοῖς βασιλεῦσιν οἱ πατέρες αὐτοῦ ἐπέλουν ἐκ τῶν ἰδίων, πάλαι ἀπαιτοῦντα οὐκ ἐβούλετο ἀποδιδόναι, εἰς ὀργὴν ἐκίνησε τὸν βασιλέα Πτολεμαῖον Εὐεργέτην, ὃς ἦν πατὴρ τοῦ Φιλοπάτορος, καὶ πέμψας εἰς Ἱεροσόλυμα, προσέβαλεν, ἠπείλησε τὸν Ὀνίαν, εἰ μὴ ἀποδιδοῖ τοὺς φόρους. καὶ ἠπείλει κληρουχήσειν αὐτῶν τὴν γῆν, εἰ μὴ ἀπολαβὼν, καὶ πέμψῃ τοὺς ἐποικήσοντας στρατιώτας. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ Ἰουδαῖοι ἐταράχθησαν, τὸν δὲ Ὀνίαν οὐδὲν τούτων ἐβουλήθησαν διὰ τὴν φιλοχρηματίαν. D

Κεφάλαιον δ'.

Ἐκ τῆς γλωμένης ἀτυχίας ἐπανόρθωσις ὑπὸ Ἰωσήπου τοῦ Τωβίου, πεπραγμένα Φιλίππου πρὸς Πτολεμαῖον.

Ἰώσηπος δέ τις, νέος μὲν ἐπὶ τὴν ἡλικίαν, ὅτι σεμνότητι καὶ πρεπείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ δόξαν ἔχων παρὰ τοῖς ἱεροσολυμίταις. τωβίου μὲν πατρὸς, ἐκ δὲ τῆς Ὀνίου τοῦ ἀρχιερέως ἀδελφῆς γεγονὼς, δηλωσάσης αὐτῷ τῆς μητρὸς τὴν τοῦ πρεσβέως παρουσίαν, ἐτύγχανε δὲ αὐτὸς ἀποδημῶν εἰς Φιλάδελφον κώμην ἐξ ἧς ὑπῆρχεν, ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν, ἐπεσπλήτει τῷ Ὀνίᾳ, μὴ πρόνοιαν μὲν τῆς ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν, ἀλλ' εἰς κινδύνους τὸ ἔθνος βουλομένῳ περιστῆσαι διὰ τὴν τῶν χρημάτων ἀποστέρησιν, ὃ καὶ τοῦ λαοῦ τὴν προστασίαν λαβὼν αὐτὸν ἔλεγε, καὶ τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς ἀπέτυχεν. εἰ δὲ ἐρωτικῶς ἔτως ἔχει τῶν χρημάτων, ὡς δι' αὐτὰ καὶ τὴν πατρίδα κινδυνεύουσαν ἰδὼν ὑποφέρειν, καὶ πᾶν ὅποιον παθόντας αὐτοῦ τοὺς πολίτας, συνεβούλευεν ἀπελθόντα πρὸς τὸν βασιλέα, δεηθῆναι αὐτοῦ ἢ πάντων αὐτῷ προσχωρῆσαι τῶν χρημάτων ἢ μέρους. ἢ ὄνου μὴ ἄρχειν θέλειν ὁποκναμένου, καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην δὲ ἰδιωτὸν ἐτοίμως ἔχειν ὑποθήσειν λέγοντος, μήτε ἀναβῆναι πρὸς τὸν βασιλέα, μέλειν γὰρ οὐδὲν αὐτῷ περὶ τούτων, εἰ πρεσβεύειν αὐτοῦ πρὸς τὸν Πτολεμαῖον συγχωρεῖ ὁ πατὴρ καὶ τὸ ἔθνος, ἐπιτρέπων. φήσαντος δὲ ἐπιτρέπειν, ἀναβὰς εἰς τὸ ἱερὸν ὁ Ἰώσηπος, καὶ συγκαλέσας τὸ πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν, μηδὲν παράπεσῃ μηδὲ φοβηθῇ παρεῖναι τὴν Ὀνίου περὶ θεοῦ πρὸς αὐτοὺς ἀμέλειαν. ἀλλ' ἐν ἀδεία τῶν ἀπὸ τῆς συνθρωποῦσης ἐλπίδος Ὀνίαν αὐτὸς ἐχέτω ἦξιον. πρεσβεύσειν γὰρ αὐτὸς ἐπηγγέλλετο πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πάσαν αὐτὸν ἐπὶ μηδὲν ἀδικοῦσιν.

A Poſt hæc amicitia Ptolemæo conjunctus eſt & fœdere, data in matrimonium Cleopatra filia, & conceſſâ dotis nomine Cœleſyria, una cum Phœnice, Judæaqve & Samaria, diviſisqve inter utrumqve regem vectigalibus, optimates ſuæ quisque patriæ exactionem eorum redimebant, & collecta, quæ imperata eſſet, pecunia, conferebant eam in regium ærarium. Per ea tempora Samaritæ rebus ſecundis elati, ſæpe Judæos infeſtabant agros vaſtando, & abducendo in captivitatem homines, maxime ſub Onia Pontifice. Poſt obitum enim Eleazari Manaſſes ejus patruus pontificatum aſſumpſit, quo defuncto, Onias ſucceſſit in ſacerdotium, Simonis Juſti filius, quem Simonem Eleazari fratrem fuiſſe diximus.

Is Onias puſillanimis erat, & avarus: quæ IV.
cauſa fuit, ut tributum, quod pro populo majores ejus de ſuo ſolebant regi pendere, talenta argenti viginti non ſolvendo, ad iram commoverit Ptolemæum Evergetem patrem Philopatoris. Qui, miſſo Hieroſolyma legato, incuſabat Oniam, quod tributum non redderet: minabaturque, ni faceret, regionem ejus militibus ſuis ſe diviſurum, & novas colonias eo deducturum, quod audientes Judæi, perterriti ſunt, licet Onias pertricta fronte hæc contemneret, nihil curans præter pecuniam.

CAP. IV.

Joſephus Tobiæ filius imminentem Judæis calamitatem depellit, amicus Ptolemæo regi factus.

JOſephus autem quidam ætate juvenis, ſed honeſtate, prudentia, juſtitia inter Hieroſolymitas celebris, Tobia patre natus e ſorore Oniæ pontificis, cum indicio matris cognovisſet de adventu legati, ſorte enim in Phichola natali vico aberat, veniens in urbem invectus eſt in Oniam, qui non curaret ſecuritatem publicam, ſed modo pecuniis parcens, cõjiceret in periculum populum, a quo & reipublicæ adminiſtrationem & pontificalem honorem acceperat. Quod ſi tanto amore pecuniæ teneretur, ut propter eam ſuſtineat & patriam & cives in diſcrimen adduci, iret ſaltem ad regem, & precibus obtineret ab eo vel totam, vel partem aliqvam ejus pecuniæ. Onia vero dicente, neque principatũ ſe morari, & pontificatum etiam, modo liceat, libenter ſe depoſiturum: neque iturum ad regem, qvum nihil curet hoc negotium: rogavit Joſephus, num ipſi permitteret legationẽ publicam ſuſcipere. Quo annuente, aſcendit in templum, &, advocata concione, hortatus eſt eos, ne terreantur Oniæ ſui avunculi negligentia, ſed, miſſa mœſtitia, meliorem ſecuritatis ſpem concipiant. Seipſum enim iturum legatum ad regem, & cauſam eorum bona fide acturum, perſvaſurumqve ei, quod iraſcatur immerito.

Qvibus auditis, plebs gratias egit juveni. Ipse A vero egressus ex templo legatum regium excepit hospitio, & donatum pretiosis muneribus, lauteqve per aliqvot dies acceptum, præmisit ad regem, dicens se quoque mox secuturum. Jam enim magis etiam quam ante accensus erat ad eam profectionem, quia legatus hortatus fuerat, ut in Ægyptum veniret, operamqve suam obtulerat: effecturum enim se, ut, quicquid opus haberet, a rege impetraret facile. Vehementer enim captus est liberalibus honestissimi juvenis moribus. Cæterum reversus in Ægyptum, denarravit regi Oniæ ingratitudinem, multum interim prædicata Josephi bonitate: qvem brevi venturum ajebat, & patrocinaturum populo, cujus curam propter pontificis segnitiem susceperit. Tantis deniqve juvenem assidue ornabat laudibus, ut & rex & regina Cleopatra erga absentem adhuc affecti essent optime. at Josephus, missis in Samariam, qui ab amicis pecuniam mutuo sumerent, satis jam instructus ad profectionem jumentis, vestibus & poculis, impensis in hæc viginti drachmarum millibus, pervenit Alexandriam. Forte fortuna ita accidit, ut illo ipso tempore ad regem venirent omnes Syriæ ac Phœnices urbium principes ad emenda vectigalia, quæ singulis annis rex vendebat oppidanorum potentioribus. hi videntes Josephum in itinere, deridebant ejus tenuitatem & inopiam. qui cum apud Alexandriam audisset, Memphi Ptolemæum esse, profectus est illi obviam. Sedente autem rege in curru una cum regina & Athenione amico (is erat, qui legatus Hierosolymis hospitio Josephi usus fuerat) conspicatus eum Athenio mox regi notum reddidit, dicens hunc esse illum juvenem, cujus bonitatem ac liberalitatem Hierosolymis reversus cantopere prædicaverat. Tum Ptolemæus & prior eum salutavit, & currum jussit conscendere. quo facto, Oniam accusare cœpit. At Josephus: Danda est, inquit, senectuti venia. Scis enim, quod senes & pueri eundem habent animum. Nos autem juvenes officio nostro non deerimus, ut nihil de nobis merito possis conqveri. Ex hoc primo colloquio rex, degustata juvenis civilitate, adeo cœpit eum amare, ut juberet eum diversari in regia, & qvotidie suæ mensæ adhiberet. quod cum primates Syrorum viderent apud Alexandriam, indigne ferebant. Cumqve dies auctionis venisset, qua addicenda erant vectigalia, licitabantur ea nobiles suæ quisque patriæ: & cum octo millia talentorum colligerentur e vectigalibus Cœlesyriæ Phœnicesqve & Judææ ac Samariæ, accedens Josephus culpabat illos licitatores, tanquam de composito tam parvum regi precium promitterent. Se enim paratum duplum numerare, relictis regi damnatorum confiscationibus, qvæ prius publicanis solebant accedere. Rege vero libenter hæc audiente,

καὶ τὸ μὲν πλῆθος τούτων ἀπῆλθεν, ἡσυχαίῳ τῷ Ἰωσήπῳ. καλέσας δ' αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἱερᾶς, ξενίᾳ τε ἐδέξατο καὶ τοῦ λοιποῦ πολλαῖς πεποιεῖτο παρακλήσεσι, δωρησάμενος αὐτὸν πολυτελέσι δωρεαῖς, καὶ δὴ πολλὰς ἡμέρας φιλοτίμως ἡμέρας, ἀπέπεμψε πρὸς τὸν βασιλέα, φράσας αὐτῷ, καὶ αὐτὸν ἀκολουθήσειν. ἐγὼ δὲ μᾶλλον ἐπεγείρει πρὸς τὴν ἄφιξιν τὴν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πρεσβείαν ἀπέστειλα μίαν, καὶ παρορμήσουσαν εἰς αἴγυπτον ἐλθεῖν, ἐπάντων ὧν ἂν δέηται πρὸς αὐτὸν παρ' ἐμοῦ τυχεῖν αὐτὸν πεισθήσεσθαι. τὸ γὰρ ἐλθεῖν αὐτὸν καὶ τὸ σεμνὸν ἦθος, λίαν ἠγάπησε. ἐπὶ μᾶλλον ἐγερθεὶς πρὸς τὴν ἄφιξιν τὴν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πρεσβείαν ἀπέστειλε μίαν, ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ τὸν αὐτοῦ ἀγνωμοσύνην, καὶ ὡς εἰ τὸν Ἰωσήπου χρηστότητα ἐθήλασε, ἐπὶ μέλλοντος αὐτὸν ἥξειν, πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἁμαρτημάτων τὸν πλῆθος. ἵνα καὶ αὐτὸς πρεσβύτην. ἀμέλει τοσαύτη πρὸς τὸν ἐγκωμίων καὶ παιδείας διετέλεσε χρώμενος πρὸς ἐκείνους, ὡς τὸν μὲν βασιλέα, καὶ τὸν γυναῖκα αὐτοῦ κλεοπάτραν, πρόθυμον εἶναι οἰκείως ἔχειν πρὸς τὸν Ἰώσηπον ἔτι παρόντα. ὁ δὲ Ἰώσηπος ἀφαπλώσας πρὸς τοὺς φίλους εἰς σαμάρειαν, καὶ δανεισάμενος ἀργύριον, καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀποδημίαν ἐπιμασάμενος ἐσθῆτας τε καὶ σκεύασματα καὶ ὑποζύγια, καὶ πεῦθ' ὡς πρὸς δισμυρίας δραχμὰς κατασκευάσάμενος, εἰς ἀλεξάνδρειαν παρεγένετο. ἔτυχε δὲ κατ' ἐκεῖνον τὴν ἡμέραν πάντας ἀναβαίνειν τοὺς ἐκ πόλεων τὰς ἐπὶ θαλάσσας καὶ φοίνικης πρώτους καὶ ἄρχοντας, ὅπως τὰ πόλεων ὠνίου. κατ' ἔτος δὲ ταῦτα πᾶς δωσαπᾶς τὰ ἐν ἑκάστῃ πόλει ὅπως πράσσειν ὁ βασιλεύς. ἐρώντος οὖν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὸν ἰώσηπον, ἐκέλευόν ὅπως πένια καὶ λιτότητι. ὡς δὲ εἰς τὰ ἀλεξάνδρειαν ἀφικόμενος, ἐν μέμφει τὰ βασιλέα πόλεμον ἦκεν ἔνται, ἐπαντησάμενος ἀνέβαινεν αὐτῷ. καθεζομένῳ δὲ τὸν βασιλέως ὅπως ὀχήματος μὲν τῆς γυναικὸς, καὶ μὲν ἀθηνίωνος δὲ φίλου, ὅτος δὲ λεὼ ὁ προσβεύσας εἰς ἱεροσόλυμα καὶ τὰ ἰώσηπα ξενισθείς. θεασάμενος αὐτὸν ὁ ἀθηνίων, εὐθὺς ἐπιστὰς τῷ βασιλεῖ γνώμενον, λέγων ὅτι ἐνεγκὼν, ὡς δὲ καὶ ἰώσηπος ἐξ ἱεροσολύμων ἀπῆλθεν ὡς ἀγαθὸς πρὸς καὶ φιλοτίμως καὶ ἀνδρικός. ὁ δὲ πολεμῶν, πρῶτος τὸ αὐτὸν ἠσπάσατο, καὶ ἀναβαίνειν ὅπως τὸ ὄχημα προεκάλεσε. ἐκαθεζόμενος ὡς τὸ ἀνίαν πρὸς ὁμιλῶν ἤρξατο ἐγκαλεῖν. ὁ δὲ συγγνώσκε φησὶν αὐτῷ λέγων τὸ γῆρας. ἀμφοτέρους γὰρ ταὐτὰ πάντας, ὅτι καὶ τοὺς πρεσβύτας καὶ τὰ νήπια τὸν αὐτὸν λόγον ἔχειν συμβαίνει. ὥστε ἡμῶν ἔστι τῶν νέων ἅπαντα, ὡς τε μηδὲν οἰκτισθῆναι. ἡσθεὶς δὲ ὅτι τῇ χάριτι καὶ εὐστροφίᾳ τὸν νεανίσκου, μᾶλλον αὐτὸν ὡς ἤδη πεπιστευμένον ἀγαπᾶν ἤρξατο, ὡς ἐντὸς τοὺς βασιλείους αὐτὸν κελεύσας εἰσιέναι, καὶ παρημεῖσαν ὅπως ἐστιάσεως τὸ ἰδίας ἔχων. γενομένου δὲ ἐν ἀλεξανδρείᾳ τὸν βασιλέως, ἰδόντες οἱ πρῶτοι τῆς συρίας συγκαθεζόμενον αὐτῷ τὸν ἰώσηπον, ἀγδὼς ἔφερον. ἐνιαύσιος δὲ τὸ ἡμέρας καὶ δὴ ἐμελλε τὰ τέλη πιπράσκεσθαι τῶν πόλεων, ἠγόραζον οἱ τῆς ἀξιώματος ἐν τῇ πατρίδι ἕκαστοι. εἰς ἑκατοντάκις χιλίους δὲ τάλαντα συναθροιζομένων τὸ τῆς κοίλης συρίας τελῶν, καὶ τὸ τῆς φοινίκης καὶ ἰουδαίας, σὺν τῇ σαμαρείᾳ, προσελθὼν ὁ ἰώσηπος, τοὺς μὲν ὠνησομένους διέβαλλεν ὡς συνῳμόσας ὀλίγου αὐτῷ τιμᾶν ὑπισχνεῖσθαι τῶν τελῶν. αὐτὸς δὲ διπλασίονα δώσειν ὑπισχνεῖτο. καὶ τῶν ἡμαρτηκότων εἰς τὴν οἰκείαν αὐτῷ, τὰς οὐσίας ἐκπέμψειν αὐτῷ. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο τοῖς πλείστοις συνεπράσσετο. τοῦ δὲ βασιλέως ἡδέως ἀκούοντος, καὶ ὡς

καὶ ὡς αὔξοιτο τῷ πεύσεσθαι αὐτὸ καλοκαγαθίᾳ τὴν αὐλὴν τῶν πλῶν ὁπόσην φήσαντος, ἐρομένου δὲ καὶ ὅ-
τοι, εἰ τὰς ἐγγυησομένους αὐτὸν ἔχοι δοῦναι, σφόδρα
ἀσφαλῶς ἀπεκρίνατο, ὅσους γὰρ εἶπεν ἀνθρώπους ἀγα-
θοὺς τε καὶ καλοὺς, οὓς οὐκ ἀπιστήσοι. λέγειν δὲ τούτους
εἰ τινες εἶεν ἕτοιμος, αὐτὸν φάναι, ὦ βασιλεῦ σι, καὶ τ
γυναῖκα τὴν σὴν, ὑπὲρ ἑκατέρᾳ μέρους ἐγγυησο-
μένους διδοῦσι. γελάσας δ' ὁ πτολεμαῖος, συνε-
χώρησεν αὐτῷ δίχα τῶν ὁμολογουμένων, ἔχειν τι πέ-
λη. ὅτε σφόδρα τοὺς ἀπὸ τῶν πλεόντων εἰς τὴν αὐγυπτον
ἐλθόντας ἐλύπησεν, ὡς παραδοκιμηθέντας. καὶ
εἰ μὲν ἐπαίνων οὓς τοὺς οἰκοις ἕκαστοι πατρίδας μετ'
αἰσχύνης. ὁ δὲ ἰώσηπος λαβὼν παρὰ τοῦ βασιλέως πε-
ζῶν στρατιωτῶν χιλίους, ἡξίωσε γὰρ τινα βοηθειαν λα-
βεῖν, ἵνα τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι καταφρονοῦντας ἔχῃ βιά-
ζεσθαι. καὶ δανεισάμενος ἐν ἀλεξανδρείᾳ, παρὰ τῶν
τοῦ βασιλέως φίλων πάλαντα πεντακόσια, εἰς συνέλευ
ἐξώρμησε. ἡνίκα δὲ ἦν ἐν ἀσκάλωνι, καὶ τοὺς φόρους
αἰτησαντῶν τοὺς ἀσκαλωνίτας, ἐπεὶ μηδὲν ἐβούλοντο δι-
δόναι, ἀλλὰ καὶ παρορμίζεσθαι αὐτὸν, συλλαβὼν αὐτῶν
τοὺς πρωτεύοντας ὡς εἴκοσι, ἀπέκτεινε, καὶ τὰς σὺ-
σίας αὐτῶν εἰς χίλια πάλαντα, ἀθροισθείσας ἐπεμψε
τῷ βασιλεῖ, δηλῶν αὐτῷ καὶ τὰ γεγενημένα. θαυμά-
σας δ' αὐτὸν ὁ πτολεμαῖος ἐπὶ φρονήματι, καὶ τῶν
πεπραγμένων ἐπαινέσας αὐτὸν, ἐφίησιν αὐτῷ ποιεῖν
ὅπῃ βούλεται. ὅτε δὲ ἀκούσαντες οἱ συρίοι καταπλα-
γησαν, καὶ τὸ ἀθύρσημα, τῆς ἀπειθείας χαλεπὴν ἐ-
χοντες τὴν ἀσκαλωνιτῶν ἄνδρας ἀνηρημένους, ἀνέ-
ῳγοντες τὰς πύλας εὐθέως προθύμως τὸν ἰώσηπον καὶ
τοὺς φόρους ἐπλεον. ὑπεχειρουντῶν δὲ καὶ σκυθοπολι-
τῶν ὑβρίζειν αὐτὸν, καὶ μὴ παρέχειν τοὺς φόρους αὐτῷ,
ὡς μηδὲν ἀμφισβητοῦντος ἐπλεον, ἐκ τούτων δοκιμά-
σας τοὺς πρώτους, τοὺς ἀπὸ αὐτῶν ἀπέφηνε τῷ βασι-
λεῖ. συναγαγὼν δὲ πολλὰ χρήματα ἐκ κέρδη πολλὰ
μεγάλα ἐκ τῆς ὠνῆς τῶν πλῶν, εἰς τὸ ἀλεξανδρείᾳ τῷ
ὑπαρχοντι αὐτῷ φιλτάτῳ τοῖς ἔσι καταχρήσατο, τῷ
ἀφορμῶν αὐτῶν καὶ τὴν ὑποδοχὴν τῆς παρ' ἐκείνοις τι-
μῆς, φρόνιμον ἡγεμόνα, ἐξ αὐτῶν ὧν αὐτὸς ἐπεκτήτο.
πολλὰ γὰρ ὑπὸ χάριτος τοῦ βασιλέως καὶ τῆ κλεοπάτρᾳ δῶ-
ρα ἐπεμψε, καὶ τοῖς φίλοις αὐτῶν, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ
αὐλῇ δυνατοῖς, ὧν ἕνεκα ἀφθονίαν τῶν εὐτυχιῶν τ
παρ' αὐτῶν ἀπήλαυσε. καὶ τούτῳ τῷ εὐτυχίᾳ, ἐπ' ἔτη κβ'.
ἐκτήσατο μὲν γυναῖκα ἐκ μιᾶς γυναικὸς, παῖδων ζ'.
θυγατέρων δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν σολυμίᾳ θυγατρὸς ι-
ναὸς ἀρχαίου ὄνομα. γαμεῖ δὲ παῖδα ἐξ αὐτῆς τοιαύτης.
σὺν τῷ ἀδελφῷ πρὸ εἰς ἀλεξάνδρειαν ἐλθὼν ἄγοντι ἐς τ
θυγατέρα γαμεῖν ὡραίαν ἔχουσαν, ὅπως αὐτὴν συνοικήσῃ
τινὶ τῶν ἐπ' ἀξιώματος ἰουδαίων, καὶ δεῖπνον ποιησαμένου
τοῦ βασιλέως, ἐπελθοῦσης εἰς τὸ συμπόσιον εὐπρεπῆς,
ἐφαλτὰς τῷ ἀδελφῷ ὅτε μάλιστα, ἀθρήσαντα αὐ-
τὸν ἔτει καὶ νέμῳ κεκωλυτηκότι τοῖς ἰουδαίοις ἀλλο-
φύλῳ παῖδα ἄγαμον γυναικὶ, συγκρούσαντα τὸ ἀ-
μάρτημα, καὶ ἀλγήσαντα ἀγαθῶν ἡγεμόνων, ἀθροῆσαι αὐ-
τῷ ὡς τε πληρῶσαι τὴν ἐπιθυμίαν. ὁ δὲ ἀδελφὸς
ἀσμένως δεξαμένου τὴν ἀλλοτριαν, κρυπτὰς τῆς
αὐτοῦ θυγατρὸς γυναικὸς ἄγαγε πρὸς αὐτὸν, καὶ συγκα-
τακοιμησεν. ὁ δὲ χρόνος μὴ μέγας ἐπιγενόμενος τὸ ἀληθὲς,
συνῆρχε τῇ ἀδελφοῦ θυγατρὶ. καὶ τότε ἡμέ-
ρᾳ πολλάκις, ἡράδη σφόδρα περ. ἐφ' ᾧ δὲ πρὸς τὸν
ἀδελφὸν ὡς κινδυνεύοι τὸ ζῆν ἐφ' ᾗ τῆς ὀρχηστρίδος,

A & ut amplificatori redituum ſuorum addi&urum ſe promittente, rogante tamen, ecqvos fidejuſſores haberet, feſtive reſpondit, daturum ſe homines probos & honeſtos, quibus non gravaretur credere. Qvos ut proferret poſtulatus: Te, inqvit, rex, dabo, tuamqve conjugem, ut alter alteri pro me fidejubeat. Tum rex arridens permiſit eum absqve fidejuſſione habere vectigalia. id qvod valde moleſtum fuit his, qvi
B poſthabiti fuerant, non ſine pudore in patriam revertentibus. Joſephus autem, acceptis a rege duobus militum millibus, qvos ideo petierat, ut poſſet contumaces in urbibus vi cogere, & mutuatus Alexandriæ ab amicis regiis qvingenta talenta, profectus eſt in Syriam. Et cum veniſſet Aſcalonem, tributumqve a civibus exigeret, & non ſolum nihil acciperet, ſed convitiis
C etiam appeteretur: comprehenſos circiter viginti eorum primates affecit ſupplicio: &, redactis ex eorum facultatibus mille talentis, regi eam pecuniam transmiſit, indicans, quidnam egerit. Ptolemæus autem miratus ejus prudentiam, & approbato, quod egerat, permiſit ei, quicquid vellet, facere. Hoc audito, Syri, exemplo recenti caſtigatæ in Aſcalonitis inobedientiæ territi, patentibus portis Joſephum excipi-
D entes tributa ſolvebant. Cumqve etiam Scythopolitæ per contumaciam detrectarent imperata more ſolito tributa dependere, horum qvoqve necatis primatibus, facultates damnatorum ad regem miſit: comparatisqve multis pecuniis, & multa lucratus ex redemptione vectigalium, his opibus ad conſtabiliendam præſentem potentiam uſus eſt, prudenter exiſtimans, optimum eſſe jam partam felicitatem tueri ex ipſius
E reditibus. multa namqve munera regi atqve reginæ in manum mittebat, multa etiam horum amicis & omnibus in aula potentibus, benevolentiam eorum hoc pacto ſibi concilians. Uſus eſt autem ea proſperitate per annos duos & viginti, ex una uxore procreatis ſeptem filiis, ſuſcepto etiam uno ex fratris Solymii filia, nomine
F Hyrcano: quam hac occaſione duxit conjugem. Cum aliquando veniſſet Alexandriam cum fratre, ducente ſecum filiam nubilem, ut eam ibi alicui nobili Judæo nuptum traderet: cœnans cum rege, ingreſſam in convivium formoſam ſaltatriculam adamavit, ſoliqvè fratri hoc indicavit, rogans, ut qvandoqvidem lege vetaretur habere rem cum fœmina alienigena, ſubſerviret ei, ut clam ea potiri poſſet. Frater vero
G libenter operam ſuam pollicitus, ornatam filiam ſuam noctu ad eum adduxit, & in lectum ejus collocavit: atqve ita parum ſobrius, per errorem cum fratris filia congreſſus eſt: & cum hoc ſæpius feciſſet, magis etiam in amorem accenſus, conqveſtus eſt apud fratrem, quod periculum eſſet, ne non poſſet excutere amorem ſaltatriculæ, quam forte rex nollet ei cedere.

Tum Solymius ait, non esse opus, ut hac de re sit anxius, licere enim ei frui amata muliere, atqve etiam uxorem eam ducere: fassus, qvod maluerit filiæ fieri injuriam, qvam fratrem tale dedecus in se admittere. Josephus, collaudata tam fraterna benevolentia, uxorem duxit ejus filiam: ex eaqve genuit, qvem diximus, Hyrcanum filium. Is cum annos natus tredecim adolescens adhuc generosam & prudentem præ se ferret indolem, fratrum in se concitavit odia, qvod eos in omnibus videretur antecellere. Josephus enim volens cognoscere, qvisnam ex his ad virtutem esset idoneus maxime, unumqvemqve misit ad eos, qui tum professione disciplinarum erant celebres: illi vero propter segnitiem & laborum impatientiam indocti domum reversi sunt. Deinde minimum natu Hyrcanum cum trecentis jugis boum misit itinere septem dierum in solitudinem, ut illic sementem faceret: sed prius subtractis clam loris, quibus arator boves ad jugum solet astringere. Qvo postqvam perventum est, cum non haberet lora, contempto bubulcorum consilio, svadentium aliqvem ad patrem mittere, qvi adferret: nolensqve interim expectando eorum reditum tempus perdere, commentus est qviddam veterano duce magis dignum qvam id ætatis homine. Mactatis enim decem jugis carnes quidem in operarios distribuit: sectis autem tergoribus, & loris inde factis, juga hoc modo bubus aptavit: & hoc modo arata terra, qvam pater proscindi jusserat, sementeqve facta, domum rediit. Pater autem reversum exosculatus ob prudentiam & acumen ingenii, & quod excogitata auderet aggredi, ut solum germanum filium, magis etiam posthac amavit, indigne ferentibus reliquis fratribus. Interea venit quidam nuncians, quod regi Ptolemæo natus sit filius: versiqve omnes Syriæ magnates cum subditis ad lætitiam, natalem pueri celebrabant, ac deinde Alexandriam gratulatum sunt profecti magno apparatu, Josepho ob ætatem jam gravantem domi manere coacto. pertentavit tamen filiorum animos, num quis ex his vellet eam profectionem suscipere: & recusantibus cæteris, quod se negarent scire mores aulicos, quomodo versandum sit cum regibus, svadentibusqve, ut Hyrcanum fratrem mitteret: libenter hôc audito, statim eum advocat: rogatqve, ecquid liberet, aut idoneum se putaret, qui ad regem salutatum accederet. qui cum prompte eam profectionem suscipere, & modica pecunia sibi opus fore diceret: velle enim se frugaliter vivere, ut decem drachmarum millia sufficiant, admodum lætatus est filii prudentia. Deinde puer, cum aliqvandiu siluisset, svasit patri, ne domo quicquam munerum regi mitteret: sed ut ad procuratorem suum Alexandrinum scriberet, ut pecuniam ipsi præberet ad emendum regi id, quod inveniret pulcherrimum & pretiosissimum. Ille vero ratus decem fortasse talenta impensurum in munera, & comprobato filii consilio, scripsit procuratori Arioni,

A ὁ δ' ἀδελφοῦ, μηδὲν ἀγωνιᾶν παρακελεύεται, δοπολαύειν δ' ἧς ἐρᾷ μὴ ἀδείας, καὶ γυναῖκα ἔχειν αὐτὴν φήσαντα, καὶ πολὺ ἧττον αὐτῷ φανερὸν ποιήσαντα, ὡς ἕλοιτο μᾶλλον τὴν ἰδίαν ὕβριστον θυγατέρα, ἢ τοιοῦτόν τι ἐκεῖνον ἐν αἰσχύνῃ γηράσειν. ἐπαινέσας αὐτὸν ὁ Ἰώσηπος τῆς Φιλαδελφίας, συνῴκησεν αὐτὸ τῇ θυγατρὶ, καὶ παῖδα ἐξ αὐτῆς ἐθρέψησεν Ὑρκανὸν ὄνομα ὡς προεμήκαμεν. ἐπεὶ δ' ὢν τῶν ἐτῶν ὢν ὁ παῖς νεώτερος ἐπιδεικνύοιτο τὴν φυσικὴν ἀνδρίαν καὶ σύνεσιν, ὡς ζηλοτυπηθῆναι δεινῶς αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, ὄντα πολὺ κρείττονα καὶ φρονηθῆναι δυνάμενον, βουλόμενος γνῶναι Ἰώσηπος τὶς αὐτῶν τῶν ὑὸν πρὸς ἀρετὴν εὐπειθὴς, καὶ καλὸν πέμψαντος πρὸς τοὺς παιδεύειν τε δόξαν ἔχοντας, οἱ λοιπὸν μὲν ὑπὸ ῥᾳθυμίας καὶ τῆς πρὸς τὸ φιλεργεῖν μαλακίας, ἀνεπτοι καὶ ἀμαθεῖς ἐπανῆκον αὐτῷ. μὴ δ' ἐκείνους τὸν νεώτερον Ὑρκανὸν δοὺς αὐτῷ τὰ ζεύγη βοῶν, ἑξέπεμψεν ἑπτὰ ἡμερῶν εἰς τὴν ἐρημίαν, ὅπερ εἰώθει τοὺς γεωμόρους ἐν τῷ πεδίῳ καὶ τοὺς ἱμάντας ἔχειν, τῆς μὲν τῶν βοηλατῶν γνώμης καταλογισάμενος, συμβουλόντων πέμπειν πρὸς τὸν πατέρα κομιοῦντας πυὰς τοὺς ἱμάντας. τὸν δ' κομιεῖν ἡγησάμενος μὴ δεῖν ἀπολλύειν πεμμένον τοὺς ἀποσταλησομένους, ἐπινοήσε τι φρονηματικὸν καὶ τῆς ἡλικίας πρεσβύτερον. καταφάξας γὰρ δέκα ζεύγη, τὰ μὲν κρέα τοῖς ἐργάταις διένειμε. τεμὼν δὲ τὰς δορὰς αὐτῶν, καὶ ποιήσας ἱμάντας, ἐνέδυσε τὰ πρὸς τὰ ζεύγεα, καὶ οὕτω τὸν τρόπον ἀρώσας, ἐν ᾧ πατὴρ αὐτῷ προσετάξε γεῶ, ἐπέστρεψε πρὸς αὐτόν. ἐλθόντα δ' ὁ πατὴρ ὑπερηγάπησε καὶ φρονήματος, καὶ τὴν εὐφυΐαν τῆς διανοίας, καὶ τὸ ἐπ' αὐτῇ τολμηρὸν ἐπαινέσας, ὡς μόνον ἔντα γνήσιον, ἐπὶ μᾶλλον ἐστέργε, ἀχθομένων τοὺς ἀδελφῶν ὅτι τοῦτο. ὡς δ' ἀπηγγέλη τῷ αὐτῷ, ἧκον τὸν καιρὸν ἰὸν τῷ βασιλεῖ Πτολεμαίῳ ἐκγόνῳ, καὶ πάντες οἱ πρῶτοι τῆς συρίας καὶ τῶν ὑποκειμένων χωρῶν ἑορτάζοντες τῷ γενεσίῳ ἡμέραν τῷ παιδίου, μεγάλης πανδαισίας εἰς τὸν ἀλεξάνδρειαν ἐξώρμων, αὐτὸς μὲν ὑπὸ γήρως κατεῖχεν. τῶν δ' ἰόντων ἀπεπειρᾶτο εἴ τις αὐτῶν βουλεταπλεῖν πρὸς τὸν βασιλέα. τῶν δὲ πρεσβυτέρων παραιτησαμένων, καὶ πρὸς τὰς τοιαύτας συνουσίας ἀχρειοτέρων ἐχόντων φαινόντων, τὸν ἀδελφὸν δ' ὑρκανὸν πέμπειν συμβουλεύσαντων, ἡδέως ἀκούσας, καλεῖ τὸν ὑρκανὸν, καὶ εἰ δύναιτο πρὸς τὸν βασιλέα βαδίσειν, καὶ εἰ πρόθυμος εἶη ἀνέκρινεν. ἐπαγγειλαμένου δὲ πορεύσεσθαι, καὶ δέεσθαι χρημάτων οὐ πολλῶν φήσαντος εἰς τὴν ὁδὸν, ζηλοτύπως δ' ὑπεικῶς, ὡς τε δεκέσιν αὐτῷ δραχμαῖς μυρίας, ἡδὺ τοῦ παιδὸς τῇ φρονήσει. ἀλλόπτων δ' ὁλίγον ὁ παῖς συνεβούλευσε τῷ πατρὶ, δῶρα μὲν αὐτὸν μὴ πέμπειν τῷ βασιλεῖ. δοῦναι δ' ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἀλεξανδρέα οἰκονόμον, ὅπως αὐτῷ παρέχῃ πρὸς ὠνὴν ὧν ἂν εὕρῃ καλλίστων καὶ πολυτελῶν χρήματα. ὁ δ' νομίζων δέκα ταλάντων ἐσεσθαι τὴν εἰς τὰς δωρεὰς τῷ βασιλεῖ δαπάνην, καὶ τὸν μὲν ἐπαινέσας ὡς φρονοῦντα καλῶς, χάφει τῷ οἰκονόμῳ ἀρίωνι, ὃς ἄ-

B

C

D

E

F

G

Digitized by Google

ὃς ἄπαντα τὰ ἐν ἀλεξανδρείᾳ χρήματα αὐτοῦ διῴκει, A qui omnem ipsius pecuniam tractabat Alexandriæ, talentorum circiter tria millia. Josephus enim pecunias in Syria collectas solebat eo mittere, & qvoties præfinitum tempus veniret tributa regi adnumerandi, Arionem hoc jubebat facere. Ad hunc igitur, acceptis a patre literis, Alexandriam proficiscitur: moxqve fratres ad omnes regios amicos scripserunt, ut eum aliqvo modo perderent. Ut vero exacto itinere Arioni epistolam reddidit, rogatus, qvotnam talenta vellet accipere: putabat enim decem petiturum aut non multo amplius: ut respondit, mille sibi opus esse, iratus procurator objurgavit eum acriter, qvod vellet ea per luxum perdere: monebatqve, ut seqveretur exemplum patris, qui eam pecuniam laboribus & temperantia paraverat. Se enim non plus qvam decem præbiturum, & ea non in alium usum, qvam ut mercaretur regi munera. Ibi puer iratus Arionem conjecit in vincula. Procuratoris autem uxore reginæ hoc renuntiante, & rogante, ut puerum compesceret: gratiosus enim apud Cleopatram Arion fuerat: ex regina hoc rex didicit. ac mox per qvendam missum ad Hyrcanum mirari se nunciat, cur ad se a patre missus, non modo in conspectum non venerit, sed procuratorem etiam patris sui vinxerit. jubebatqve, ut veniret, ac causam ejus facti diceret. Ille contra regi nunciari jubet, legem esse Judæis, ne quis gustaret de sacrificio, priusqvam adito templo, mactasset victimas: eaqve ratione nec ipsum hactenus regem salutasse, expectantem dona, quæ offerret regi de parente suo bene merito. Servum autem jure se punisse, qui mandata ejus contemneret. Nihil enim differre inter majorem & minorem dominum. Nisi enim tales dent pœnas meritas, expectandum mox ipsi regi, ut contemnatur a subditis. His auditis, rex risit, miratus tam magnum in puero animum. Arion autem postqvam hoc cognovit, nihil sperans a rege præsidii, datis adolescenti mille talentis, liberavit se a vinculis. Elapsis deinde tribus diebus, salutaturus reges accessit: a quibus libenti animo exceptus, & mensæ communi est adhibitus, in parentis sui gratiam. moxqve clam aditis negotiatoribus, emit ab eis centum pueros formosissimos, & literarum peritissimos, talento singulos, & totidem puellas eodem pretio. tum vocatus ad convivium regium cum principibus, infimo loco jussus est accumbere, propter ætatem posthabitus ab his, quorum hoc erat officium. reliqvis autem convivis ossa partium, absumpta carne, ante Hyrcanum congerentibus, Tryphon quidam, quo plurimum in conviviis rex delectabatur, propter scommata & facetias hominis, rogatus a convivis, ad regem se vertit, & Viden, inqvit, domine, qvantum ossium ante Hyrcanum jaceat. Hinc igitur collige, quod & pater ejus totam Syriam ita spoliat, qvemadmodum hic ossa nudavit carnibus,

ὀκτακοσίων ταλάντων. ὁ γὰρ ἰώσηπος καὶ τὰς ἐκ τῆς συρίας χρήματα ἐπιπεμπειν εἰς τὴν ἀλεξανδρειαν, καὶ τοὺς καιρους ἐνιαυθοῦς καθ' ἑκάστην τὰς φορους ἀπαιτεῖσθαι, ἐγραφε τῷ ἀρείωνι δ' ταῦτα πιεῖν. ὡς οὖν ἔλαβεν ἀπαιτήσοντα τὸν πατέρα καὶ λαβὼν ἐπιστολὴν, εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν ὥρμησεν. ἐξελθὼν δ' αὐτὸν, οἱ ἀδελφοὶ πᾶσι τοῖς τοῦ βασιλέως φίλοις, ἵνα αὐτὸν διαφθείρωσιν. ὡς δὲ παρεγένετο εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν, ἀπέδωκε τὴν ἀρείωνι τὴν ἐπιστολὴν, ἐπερωτήσαντος αὐτοῦ, πόσα βούλοιτο λαβεῖν, ἠλπιζεν δ' αὐτὸν δέκα, ἢ βραχεῖ τινὰ πλείονα, ἀποκριναμένου δὲ, χιλίων χρείαν ἔχειν, ὀργισθεὶς ἐπετίμησεν αὐτῷ, ὡς ἀσώτως ζῆν διενοοῦτο. καὶ πῶς ὁ πατὴρ αὐτοῦ συνεργάσαιτο τὴν οὐσίαν, ὡς πόνων καὶ τῆς ὀλιγοδυμίας ἀντίχων ἐσήλθε, καὶ μιμεῖσθαι αὐτὸν ἠξίου ἡδέως δ' ἤκουσεν. δώσειν δ' ἀδὲν πλέον πεντακοσίων ταλάντων δέκα, καὶ ταῦτ' εἰς δωρεὰν τοῦ βασιλέως. παροξυνθεὶς δ' ὁ παῖς, εἰς δεσμὰ τὸν ἀρείωνα ἐνέβαλε. τῆς δ' ἀρείωνος γυναικὸς, ὑποδηλωσάσης τῇ κλεοπάτρᾳ, καὶ δεηθείσης ὅπως ἀπαλλάξῃ τοῦ παιδὸς, σοφόν γὰρ ὁ ἀρίωνα ἐν τιμῇ παρ' αὐτῇ, φανερὸν τοῦ βασιλέως δ' ἐποίησεν ἡ κλεοπάτρα. ὁ δὲ πολεμῶν πέμψας πρὸς τὸν ὑρκανὸν, θαυμάζειν ἔλεγε πῶς ἀπροσκλεὴς πρὸς αὐτὸν ἦλθε τοῦ πατρὸς, ἃ παρθεὶη αὐτῷ, καὶ πρόσθεν δηλώσειν οἰκεῖον. ἐλθεῖν οὖν τὴν αἰτίαν αὐτῷ μέλλοντα ἐκέλευσε. τὸν δὲ φασιν ἀποκρινάμενον τῷ μὲν βασιλέως λέγειν αὐτῷ, ὅτι νόμος ἐστὶ παρ' αὐτοῖς κωλύων τὸν ἡμῶν θέντα μὴ θυσίας, πρὶν εἰς τὸ ἱερὸν ἐλθὼν θῦσαι τῷ θεῷ. κἂν δή τινα τῶν λεγομένων, ἀδίκως αὐτὸν ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν, πρὶν θῦσαντα δῶρα κομίσαι τοῦ πατρὸς διεργάσῃ ἡμᾶς θύσαι. τὸν δὲ ἄλλον κολάσαι μὲν ἀδικήσαντα οὐ προσῆκεν. διαφέρειν γὰρ ἀδέν, ἢ μικρὸν εἶναι τινὰ δεσπότην ἢ μέγαν. ἂν οὖν μὴ κολάζωμεν τοὺς πίστας, ἐὰν προσδοκᾶν τοὺς ἀρχομένων καταφρονήσεσθαι. ταῦτ' ἀκούσας ὁ πολεμῶν, εἰς γέλωτα ἐτράπη, καὶ τὸν μεγαλοφρονέστερον τοῦ παιδὸς ἐθαύμασε. μαθὼν δὲ ἀρίωνα ὑπὸ τοῦ βασιλέως διεπέμφθαι τὸν τρόπον, καὶ ὅτι μηδεμίαν βοηθείαν ἔσχεν αὐτῷ, δοὺς τε χίλια τάλαντα τῷ παιδὶ, τῶν δεσμῶν ἀπέλυσε. καὶ τρεῖς διαλειπὼν ἡμέρας ὁ ὑρκανὸς, παρῆσαν τοὺς βασιλέας. οἱ δ' ἀσμένως αὐτὸν εἶδον, καὶ φιλοφρόνως εἰσῆσαν διὰ τῶν τοὺς τὸν πατέρα τιμῶν. λαθραν δὲ τοὺς τοὺς ἐμπόρους ἐλθὼν, ὠνεῖται παρ' αὐτῶν παῖδας μὲν ἑκατὸν γράμματα, εἰδότας καὶ ἀκμαιοτάτους, ἑνὸς ἑκαστον τάλαντου. ἑκατὸν δὲ παρθένους τῆς αὐτῆς τιμῆς ἑκάστην. κληθεὶς δ' ἐφ' ἑστιασιν τοὺς τοὺς βασιλέα, μὴ τῶν πρώτων τῆς χώρας, ἀπωκατακλίνεσθαι πάντων, καταφρονηθεὶς ὡς παῖς ἐπὶ τῷ ἡλικίαν ὑπὸ τῶν τοὺς τιμὰς καὶ τῷ ἄξιαν διανεμόντων. τὸ δὲ συγκατακειμένων πάντων μερῶν τὰ ὀστᾶ, ἀνήρουν δ' αὐτὰ τὰς σάρκας, σωρεύοντων ἔμπροσθεν τοῦ ὑρκανοῦ, ὡς πληρῶσαι τῷ θαυμασμῷ αὐτὸν τράπεζαν, τρύφων, ὡς ἐν τοῦ βασιλέως ἄτυφα, καὶ πρὸς τὰ σκώμματα καὶ τοὺς ἐν τοῖς ποτοῖς γέλωτας ἀνεδέδεκτο, θαυμαζόντων αὐτὸν τῶν κατακειμένων τῇ τραπέζῃ, πρεσβὺς τοῦ βασιλέως, ἔφη, εἶπεν, ὦ δέσποτα, τὸ θαυμαζόμενα ὑπὸ σοῦ; ὁρᾷς τοῦτο ὅτι καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὴν συρίαν ἅπασαν ὠκείωσε, ὡς ὅτ' ταῦτα τῶν σαρκῶν ἐγύμνωσε.

Digitized by Google

Rege vero ad hoc dictum arridente, & rogante Hyrcanum, unde illa offium congeries: Nihil mirum, inqvit, domine. canum enim eſt oſſa una cum carnibus abſumere, ſicut iſti faciunt: vultu commonſtrans reliqvos, ante qvos nihil erat offium. Homines autem, comeſis carnibus, ſolent abjicere oſſa, qvod & ego, homo cum ſim, nunc facio. Ibi rex miratus urbanitatem, juſſit omnes convivas huic dicto plaudere. Seqventi vero die aditis regis amicis & aulicis potentioribus, ipſos qvidem ſalutavit: ex famulis autem eorum expiſcatus eſt, quidnam oblaturi eſſent regi in feſto natalitio. Illis referentibus, hunc daturum talenta duodecim, alium rurſum aliud pro ſuis qvemqve opibus: ſimulavit ſe dolere, quod non haberet, unde tantundem largiri valeat, nec ultra talenta quinqve numero. idqve mox famuli renunciavere dominis. Illis autem gaudentibus, quaſi offenſurus eſſet regem Joſephus propter exilitatem muneris, ubi dies ſtatutus advenit, alii quidem & hi munificentiſſimi obtulerunt talenta non plus qvam viginti. Hyrcanus autem emptos a ſe centum pueros, totidemqve puellas adduxit, juſſos ſingulos talentum offerre, hos quidem regi, has veroCleopatræ. Omnibus vero admirantibus tam profuſam & inſperatam munificentiam, atqve ipſis etiam regibus, amicos quoque regis & miniſtros mul orum talentorum donis honoravit, ne quid ſibi ab illis naſceretur periculi: ad hos enim fratres ſcripſerant, ut quocunqve modo Hyrcanum tollerent. Rex autem delectatus juvenis munificentia, juſſit eum donum, qvodcunqve vellet, petere. At ille nihil aliud petiit, qvam ut ſe rex patri ac fratribus commendaret per literas. Itaqve honorificentiſſime tractatum, & donatum regie, ſcriptis quoque ad patrem, & fratrem, & omnes ſuos duces atque procurator. s commendatitiis literis dimiſit liberaliter. Fratres autem cum cognoviſſent tantum honoris ei habitum a regibus, & honoratiorem multo reverti qvam fuerit antea, decreverunt obviam proficiſci, & de medio illum tollere, ne patre quidem inſcio, Iratus enim ob profuſam in munera tam immenſam pecuniam, non erat de ſalute ejus ſolicitus. eam tamen iram metu regis diſſimulare coactus eſt. Sed fratribus adortis eum in itinere, fortiter congreſſus, & alios non paucos ex eorum comitatu occidit, & duos quoque fratres inter cæteros: reliqui vero fuga evaſerunt ad patrem Hieroſolyma. Veniens autem ad urbem, cum exciperetur a nemine, territus receſſit trans Jordanem fluviũ, & illic vitam egit tributa colligens a barbaris: quo tempore in Aſia regnum obtinebat Seleucus cognomine Soter, magni Antiochi filius. Obiit deinde Hyrcani pater Joſephus, vir bonus & magnanimus, qui Judæis pauperibus tum & inopibus ſplendidioris vitæ occaſionem præbuit,

Α γελάσαντος δὲ τοῦ βασιλέως λέγοντος τῷ Ὑρκανῷ, πόθεν ἡ τῶν ὀστέων ἀγορά· τὸν δὲ εἰπεῖν, οὐδὲν θαυμαστὸν εἶναι, δέσποτα. κύνες γὰρ ὀστᾶ σὺν τοῖς κρέασι κατεσθίουσιν ὥσπερ οὗτοι, δεικνὺς τοὺς παρόντας· πρὸ δὲ τούτων ἦν ὀστᾶ πολλά. ἄνθρωποι δὲ τὰ κρέα βεβρωκότες τὰ ὀστᾶ ῥίπτουσιν· ὃ κἀγὼ νῦν πεποίηκα. ὁ δὲ βασιλεὺς ἡσθεὶς τῷ ἀστείῳ τοῦ λόγου τοῖς παροῦσιν ἐκέλευσε κροτεῖν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρὸς τοὺς τοῦ βασιλέως φίλους καὶ τοὺς ἐν ἀξιώματι μάλιστα προσελθὼν ἠσπάσατο, καὶ τὸ μέγεθος ἐπυνθάνετο τῶν δωρεῶν ἃς ἔμελλον οἱ λοιποὶ τῷ βασιλεῖ δώσειν ἐν τῇ τοῦ παιδὸς ἡμέρᾳ. τοὺς μὲν οὖν δώδεκα τάλαντα δώσειν φήσαντας, τοὺς δὲ ἐπ' ἀξίᾳ τῆς οὐσίας ἑκάστου αὐτῶν, ὑποκρίνεται λυπεῖσθαι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τοσαῦτα πρόσοδον ἔχειν. ὀλίγα γὰρ πέντε τάλαντα ὄντα ἔχειν. οἱ δὲ ἱεράποντες ταῦτ' ἀκούσαντες ἀπήγγελλον τοῖς δεσπόταις. χαιρόντων δ' αὐτῶν, ὡς καταγνωσθησομένῳ Β ἰώσηπτε, καὶ προσκρουσόντος τοῦ βασιλεῖ διὰ τὸ βραχύτητα τῆς δωρεᾶς, ἐνστάσης τῆς ἡμέρας, οἱ μὲν ἄλλοι πρόσφερον τοῦ βασιλεῖ τάλαντα οὐ λίαν μεγαλοδωρεῖσθαι νομίζοντες, ὃ τέλειον ἦκον. ὁ δὲ Ὑρκανὸς ἐς ὠήσατο παῖδας ἑκατὸν, καὶ παρθένους ὁμοίους, ἀνὰ τάλαντον ἑκάστῳ φέρειν δοὺς προῆγε, τοὺς μὲν τοῦ βασιλεῖ, τοὺς δὲ τῇ Κλεοπάτρᾳ. πάντων δὲ θαυμαζόντων τὴν παρ' ἐλπίδα τῶν δώρων πολυτέλειαν, καὶ τοὺς βασιλέας αὐτῶν, καὶ τοὺς φίλους ἔτι δὲ τοὺς περὶ τὸν ἰώσηπτε τοῦ βασιλέως ὄντας, πολλῶν ἀξιώσας τάλαντα δῶρα ἐδώκει, ὡς ἀφυγεῖν τὸν ἐξ αὐτῶν κίνδυνον. τότε γὰρ ἐγκεφάλους αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ ἀφανίσαι τὸν Ὑρκανὸν. πολεμοῦντος δὲ τοῦ μεγαλοψύχου ἀπάσαις ὁμοῦ δὲ μεγάλοις, προσέπεμψεν αὐτῷ δωρεὰν ἣν βούλεται λαμβάνειν. ὁ δὲ οὐδὲν τέλεον ἠξίωσεν αὐτὸν ἡγεμόνος παρ' αὐτοῦ, ἢ γράψαι τῷ πατρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς περὶ αὐτοῦ. τιμήσας οὖν αὐτὸν φιλοτίμως τε, καὶ δωρεὰς δοὺς λαμπράς, καὶ τῷ τε πατρὶ γράψας καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ πᾶσι τοῖς ἡγεμόσιν αὐτοῦ καὶ ἐπιτρόποις, ἐξέπεμψεν. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ τάδε τοῦ τετυχηκότος τὸν Ὑρκανὸν παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ μὴ μεγάλης ἐπενεχομένων τιμῆς, ἐξῆλθον ὑπαντησόμενοι, καὶ διαφθερούντες αὐτὸν, καὶ Γ πατρὸς εἰδότος. ἐργιζόμενος δὲ αὐτοῖς ἕνεκεν τῶν εἰς τὰς δωρεὰς χρημάτων, οὐκ ἐφύλαξε τῆς σωτηρίας αὐτοῦ. τὸν ὀργὴν μὲν τοῦ πρὸς τὸν υἱὸν ὁ ἰώσηπτε ἀπεκρύπτετο, φοβούμενος τὸν βασιλέα. συμβαλόντων δὲ αὐτῷ τῶν ἀδελφῶν εἰς μάχην, ἄλλους τε τῶν αὐτοῦ πολλοὺς ἀπέκτεινε, καὶ δύο τῶν ἀδελφῶν, οἱ δὲ λοιποὶ διεσώθησαν εἰς ἱεροσόλυμα πρὸς τὸν πατέρα. ὡς δὲ ἐλθόμενον δ' αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν, ἐπεὶ μηδεὶς ἐδέχετο, φεύσας ἀνεχώρησεν εἰς τὴν πέραν τοῦ ἰορδάνου πεπεμένην, καὶ Δ κατοικῶν φορολογῶν τοὺς βαρβάρους. ἐβασίλευσε δὲ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τῆς Ἀσίας, Σέλευκος ὁ σωτὴρ ὀνομαζόμενος, υἱὸς ὢν Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου. τελευτᾷ δὲ καὶ ὁ τοῦ Ὑρκανοῦ πατὴρ ἰώσηπτε, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος καὶ μεγαλόφρων, καὶ τῶν τῶν Ἰουδαίων λαὸν ἐκ πλουσίας καὶ πραγμάτων ἀφθόνων, εἰς λαμπροτέρας ἀφορμὰς τοῦ βίου καταστήσας,

ἔτη

ἐκοσι ἔτη καὶ δύο πρὸς τῆς συρίας πόλη κ Φοινίκης κ σα- A per duos & viginti annos præpositus exigendis
μαρείας καπήλων. ἀπέθανε δ κ ἐν Ὀν- Syriæ ac Phœnices & Samariæ vectigalibus: &
ωπᾶ οὐίας, eodem fere tempore patruus qvoqve ejus Onias, relicto succedendi honoris Simone filio. De-
τὸν δὲ χειροτονήσαντα σίμωνι τῷ παιδὶ καθαιρεῖσθαι. πε- inde vita perfuncto Onia filius successit, ad V.
πληκότι δ κ τοῦτο, ἐφ' ὃς αὖτ' Ἰάσονος τῆς πα- qvem Lacedæmoniorum rex Arius legationem
μᾶς αὖτ' οὐίας γένεται, ὡς ὁ λακεδαιμονίων βασι- misit cum literis, qvarum hoc exemplar extat:

Κεφάλαιον ε.

Φιλία & σύμμαχία λακεδαιμονίων πρὸς ὀνίαν τ B ἀρχιερέα τ ἰουδαίων.

CAP. V.

Amicitia & societas Lacedæmoniorum cum Onia Judæorum pontifice.

Βασιλεὺς λακεδαιμονίων ἄρειος, ὀνίᾳ χαίρειν. REx Lacedæmoniorum Arius Oniæ salutem. Incidimus in qvandam scripturam
εὑρέθη τις γραφὴ πρὸς ἀλλήλους ἡμᾶς καὶ τοὺς ἰουδαίους, ὅτι ἐξ ἐνὸς ἐσμὲν γε- antiqvam, in qva invenimus cognationē
νεᾶς καὶ λακεδαιμόνιοι, ὄντες τῆς πρὸς ἀβραὰμ οἰκειότητος. ὑμῖν οὖν ἐστὶ ἀδελφοὺς ὑμᾶς interceſſiſſe inter noſtras origines, & noſtrum
ὄντας. ἀξιώσατε οὖν ἡμᾶς περὶ ὧν ἂν βούλησθε. qvoqve genus non eſſe alienum a poſteris Abra-
πεποιήμεθα γὰρ καὶ ἡμεῖς τὸ αὐτὸ, καὶ οὐδὲν ὑμῶν ἐνδεέστερα ἐμοὶ C hæ. Æqvum igitur eſt, ut, qvum fratres noſtri
νομίζομεν, καὶ τὰ αὐτῶν κτήνη πρὸς ὑμᾶς ἐξομεν. δημοθέλης ὁ φέρων τὴν ἐπιστολὴν, ἀμφέπεται τῆς ὑπο- ſitis, petatis a nobis, qvæcunqve libuerit. Idem
θέλας. τὰ γεγραμμένα ἐπὶ πτεράγωνα. ἡ σφραγὶς nos qvoqve faciemus, & res veſtras tanqvam
ἐστὶν ἀετὸς ὀφιοκέντ ἐπὶ λιθαρίου. ἡ μὲν οὖν ὑπο- noſtras exiſtimabimus, noſtras item vobiſcum
θέλας ἡ πεμφθεῖσα ἀπὸ τῶν λακεδαιμονίων βασι- communes habituri. Demotheles eſt, qvi has
λέως, ὅτ' ἦν ἀφίκετο τὴν τρέπουσαν. λοιδοροῦντος δ ἰωσήπτ vobis reddidit literas, in pagina qvadrangula
τὸν λαὸν συνιέναι ἐπισάσαι ἀλέ τοὺς πύξας αὐτοῦ. τῶ ſcriptas, & obſignatas aqvilæ ſigillo, draconem
γὰρ πρεσβυτέρων πόλεμον ἐξεγεγαμμένων πρὸς ὑρκα- tenentis ungvibus. Et epiſtola qvidem hæc
νὸν, ὃς ἦν νεώτατος τ ἰωσήπτ παίδων, διέφθειρε τὸ πλῆθος. continebat. Joſepho autem mortuo populus ſe-
καὶ οἱ μὲν πόλεις τοῖς πρεσβυτέροις συνεμάχουν, καὶ D ditionibus agitatus eſt propter ejus filios, dum
ἐδορυφόρουν σὺν ἀλέ τῷ συγγενείαν. ὁ δ ὑρκανὸς majores fratres Hyrcano bellum inferunt natu
ἐπανελθὼν μὲν οὐκ ἐπ διέγνω εἰς ἱεροσόλυμα. πρόσκαθίσας δ τοῖς πέραν τ ἰορδάνου, συνεχῶς ἐπολέμα τοὺς ἄρα- minimo. pleriqve enim favebant ſenioribus, &
βας, ὡς πολλὰς αὐτῶν καὶ ἀπέκτεινε, καὶ λαβὼν αἰχμαλώτους. ὠκοδόμησε δ βάριν ἰσχυρὰν, ὃν λίθῳ in his Simon pontifex propter cognationem.
λευκῷ καὶ μαρμάροις ἄνωθεν μέχρι καὶ τῆς στέγης, ἐγ- Hyrcanus autem Hieroſolyma qvidem noluit
γλύψας ζῶα παμμεγέθεσι. ἐθήκατο δ αὐτῇ εὐ- E repetere. ſed ultra Jordanem habitans aſſidu-
ρύ τι μέγαν καὶ βαθύ. ὀκ δ τῆς κατ' ἀνατολὴν ὄρος um bellum gerebat cum Arabibus, multos eo-
πέτρας λαξεύσας αὐτῆς τὸ προέχον, πύργωμα πολλῶν rum interficiens, alios in captivitatem abſtra-
σωμάτων τε καὶ πάσκ ἀσαν. ἔπεσι δ οἴκους ἐν αὐ- hens. Ædificavit etiam caſtrum munitiſſimum,
τῇ, τοὺς μὲν εἰς συμπόσια, τοὺς δ εἰς ὕπνον. ὅλως δ ἐποίησεν ἐ- è marmore candido extructis usqve tectum ejus
πίπεδα. ὑδάτων δ ῥεόντων πολλῶν, ἀλ κ τάφρις ἐν ὅλῳ parietibus, habentibus inſculptas diverſorum
κύκλῳ τῆς αὐλῆς, ἐποίησε. τὰ μὲν τοι σώματα τ πο- animalium effigies enormi magnitudine: idqve
λλαίων, ὡς τ ἐνὰ δι' αὐτῶν εἰσπέσῃ καὶ μὴ πλείης, βε- ædificium foſſa profunda, & aqvis plena circum-
βγύπωσα ἐνοικῆσε. καὶ ταῦτ' ὀλίγου δεῖν ἀσφαλείας ἕνεκα F dedit, & oppoſiti montis prominentem petram
δ μὴ πλεονεκηθείς τῶν τ ἀδελφῶν κινδύνου λη- perforans, ſpeluncas in ea fecit multorum ſta-
φθῆς, καπεσκεύασε. περισωκοδόμησε δ καὶ αὐλὰς τῷ diorum longitudine. aulas etiam in eo caſtro
μεγέθει ἀλαφέρουσας, ἃς καὶ παραδείσους ἐκόσμησε fecit aptas conviviis, diætasqve alias & cubicu-
παμμήκεσι. καὶ πιόντων ἀπέγασε πλοῦτον τὸν τόπον, τύ- la: ſalientium etiam aqvarum eo tantam induxit
ρων ὠνόμασαν. ὅτ δ τοῦτ ἐν μεσοῦντι τῆς τε ἀσφα- copiam, ut loco voluptatem ſimul & ornamentum adderent. Speluncarum vero ora non
λείας καὶ τῆς ἰουδαίας πέραν τ ἰορδάνου, ἐ πόλεμος τῆς ἐσ- amplius aperuit, qvam ut unum caperent: idqve
τιβωνιπόδ. ἦρξε δ' ὀκτὼ τῶν μερῶν ὅπ ἔτη ζ. de induſtria factum eſt ſecuritatis ac tutelæ gra-
πάντα τὸν χρόνον ἐν σελάκ τῆς συρίας ἐβασίλευ- tia, ſi qvando forte oppugnaretur a fratribus.
σεν. λοιμοῦντ γὰρ πυρ, μετ' αὐτὸν ὁ ἀδελ- Ædificavit atria magnæ amplitudinis, ea-
φὸς ἀντίοχ ἐκληθεὶς ἐπιφανὴς, τὴν βασιλείαν qve hortis ſpatioſis ornavit, & locum hoc pacto
κατέσχε. πλάτ δ καὶ πτολεμαῖ ὁ τῆς αἰγύπτου G inſtructum & abſolutum vocavit Tyrum, qvi eſt
βασιλεὺς, καὶ αὐτὸς καλούμ ἐπιφανὴς, κα- in finibus Arabiæ & Judeæ trans Jordanem ſitæ,
τελιπὼν δύο παῖδας, ἐπ βραχὺς τὴν ἡλικίαν. non procul regione Eſſebonitide. præterq; illi
tractui per ſeptennium, toto tempore, qvo Seleu-
cus regnavit in Syria: poſt cujus obitum Antio-
chus ejus frater in regnum ſucceſſit, qvi cognominatus eſt Epiphanes. Moritur etiam Ptolemæ-
us & ipſe eodem cognomento Epiphanes dictus, ſuperſtitibus duobus filiis impuberibus:

Digitized by Google

qvorum grandiori Philometor cognomen indi-
tum, minori vero Physcon. Hyrcanus autem
videns præpotentem Antiochum, & veritus, ne
in potestatem ejus redactus pœnas daret eorum,
qvæ contra Arabas ausus fuerat, ipse sibi manus
intulit: possessionem vero ejus universam oc-
cupavit Antiochus.

A ὧν ὁ μὲν πρεσβύτερος Φιλομήτωρ ἐκαλεῖτο, φύσκων
δ' ὁ νεώτερος. ὑρκανὸς δ' ὁρῶν μεγάλην δύναμιν ἔ-
χοντα τ' ἀντίοχον, καὶ φόβους μὴ καὶ συλλυφθεὶς ὑπ' αὐτ'
κολασθῇ δίκας ὧν εἰς τοὺς Ἄραβας αὐτῷ πεπράχει μέν, τελευτᾷ τὸν βίον αὐτοχειρίᾳ αὐτὸς γενόμενος. τὴν δ' ἀρχὴν αὐτ' πᾶσαν ἀντίοχος λαμβάνει.

CAP. VI.

Judæi seditionibus agitati Antiochi opem invocant.

Κεφάλαιον ς'.

B Στάσις τῶν δυνατῶν ἰουδαίων πρὸς ἀλλήλους, καὶ ὡς ἐπικαλέσαντ' ἀντίοχον.

VI. 1. *Macb.* 1. IS, defuncto per idem tempus Onia pontifice, fratri ejus Jesu id sacerdotium contulit, qvod filius superstes etiam tum esset parvulus, de qvo suo loco dicetur. Hic Jesus privatus est eo sacerdotio per regis indignationem, moxqve in Oniam fratrum minimum pontificatus translatus est. Simoni enim hi tres fuerunt filii, ad qvos omnes pontificatus pervenit, ut indicavimus. Cæterum Jesus Jasonem se vocari maluit, sicut alter frater pro Onia Menelaus dictus est. Concitata autem per fratrem contra novum pontificem Menelaum seditione, & populo in partes sciſſo, Tobiæ filii steterunt a Menelai partibus: major autem populi pars factionem Jasonis seqvebatur. qvorum vim non sustinentes Menelaus & Tobiæ filii secesserunt ad Antiochum, dicentes se velle, relictis patriis institutis ac legibus, religionem regis & Græcanicos ritus assumere: rogaveruntqve eum, ut sibi permitteret gymnasium Hierosolymis extruere. qvo impetrato, adduxerunt sibi præputia, ut nudi quoque non essent Græcis dissimiles: &, contemptis omnibus patriis ritibus, imitabantur mores exterarum gentium. Antiochus autem domi usus fortuna prospera, expeditionem Ægyptiam tentare statuit, captus ejus regionis cupidine, & contempta Ptolemæi filiorum ætate, rebus administrandis non dum idonea. Profectus igitur cum magno exercitu Pelusium, astu circumvento Philometore, Ægyptum occupat, & redacta prius in potestatem Mempni, locisqve circumvicinis, ad Alexandriam duxit, & urbem & regem subjugaturus. Sed omnes ejus conatus unica Romanorum denuntiatione repressi sunt, ita ut jam occupata relinqveret, sicut & alias diximus. Nunc prolixius narrabimus de hoc rege, qvomodo Judæam ac templum occupaverit, qvod in prioribus commentariis breviter tantum perstrinximus, ut necesse sit idem altius repetere.

Ὑπὸ δὴ τ' αὐτὸν καιρὸν ἀποθνήσκοντ' ὀνίου τοῦ ἀρχιερέως, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἰησοῦν τὸν τοῦ ἱερωσύνην δίδωσι, ὃ δὲ παῖς ἐν ὀνίας καταλελοιπώς, νήπιος ἔτι, δηλώσομεν δὲ καὶ ὅσοι παῖδες τότε κτῆσαν ἕκαστος. ἰησοῦς δ', ὃν ὁ θεὸς ὁ ἀδελφὸς ὀνίας, τὴν τοῦ ἀρχιερωσύνην ἀφῄρηται, προσαγορευθέντος αὐτῷ βασιλέως, καὶ ὄντος αὐτὸν τῶν νεωτάτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ὀνία τοὔνομα. σίμωνι γὰρ ἔτι τρεῖς ἐγένοντο παῖδες, ὧν εἰς τὰς τρεῖς ἦκεν ἡ ἀρχιερωσύνη, καθὼς δεδηλώκαμεν. ὁ μὲν οὖν ἰησοῦς, ἰασονα ἑαυτὸν μετωνόμασε. ὁ δ' ὀνίας ὀνίλης μενέλαος. ἐμπαύσαντος οὖν τοῦ προτέρου τὴν ἱερωσύνην ἰησοῦ, πρὸς τὸ μὴ ταύτῃ καταδεῖν μενέλαον, καὶ τὸ πλῆθος διαμεμηνύκοτος εἰς ἑκατέρους, ἐκ τῆς μενελάου μοίρας, οἱ τωβίου παῖδες ἐγένοντο. τὸ δὲ πλῆθος τὸ λαϊκὸν περὶ ἰάσωνα σωκελάμβανεν. ὑφ' ἃ καὶ συνέμενον, ἕτε μενέλαος καὶ οἱ τωβίου παῖδες, πρὸς ἀντίοχον ἀνεχώρησαν, δηλοῦντες αὐτῷ ἐπιβάλοντες τὰς πατρίους νόμους καταλιπόντες, καὶ τὴν κατ' αὐτὸν πολιτείαν, ἐπιδεῖν τῆς βασιλικῆς, καὶ τὴν ἑλληνικὴν πολιτείαν ἔχειν. παρεκάλεσαν οὖν αὐτὸν ἐπιτρέψαι αὐτοῖς, οἰκοδομῆσαι γυμνάσιον ἐν ἱεροσολύμοις. συγχωρήσαντος δ' αὐτοῦ τὴν τῶν ἰουδαίων πολιτείαν ἐπικαλύψαι, ὡς ἂν εἶεν καὶ τὰ πρὸς τὴν τοῦ θυσίαν ἕλληνες. πάντα ἄλλα πρὸς ὁσίαν αὐτοῖς πάτρια παρέντες, ἐμιμοῦντο τὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἔργα. ἀντίοχος δὲ τῆς βασιλικῆς αὐτῷ χωρήσεως καὶ τροπαι, ἐπὶ τὴν αἰγυπτίων διέγνω στρατεύσαι, πρῶτον αὐτῆς λαβών, καὶ διὰ τὸ πολεμικὴν παιδῶν καταφρονῆσαι, ἀθλίων ἐπιτυχόντων, καὶ μηδέπω πράγματα τηλικαῦτα διὰ χειρῶν ἐχόντων. ὁρμᾷ οὖν μετὰ δυνάμεως καὶ τὰ πλήσιον, καὶ δόλῳ τὸν φιλομήτορα πολεμίων περιελθών, καταλαμβάνει τὴν αἴγυπτον. καὶ ἡμέρᾳ ἐν τοῖς τοῦ μέμφιν τόποις, καὶ κατασχὼν ταύτην ὡς μόνην ὑπὸ τὴν ἀλεξάνδρειαν, ὡς πλησίον παρεσκευάζετο αὐτὴν, καὶ τὸν ἐκεῖ βασιλεύοντα χειρωσόμενος πολεμίων. ἀπεκρούσθη δ' ὑπὸ τῆς ἀλεξανδρέων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ὅλης αἰγύπτου, ῥωμαίων αὐτῷ ἐφεστηκότων ἀπεχθῶς τῆς χώρας, καθὼς ἤδη καὶ πρότερον ἐν ἄλλοις δεδηλώκαμεν. διηγησόμεθα δὲ καὶ περὶ τοῦ βασιλέως, ὡς τὴν ἰουδαίαν ἐχειρώσατο, καὶ τὸν ναόν. ἐν γὰρ τῇ πρώτῃ μου πραγματείᾳ, κεφαλαιωδῶς αὐτῶν ἐπεμνήσθης, ἀναγκαῖον ἡγησάμην καὶ εἰς τοῦτο ἀκριβεῖς αὐτῶν ἐπανελθεῖν ὑφήγησιν.

Κεφά-

Κεφάλαιον ζ'.

Οπ γρατδοσίμθ ἀντίοχθ ἐπὶ ἱεροσόλυμα, τὴν τε πόλιν παρέλαβε, καὶ τὸν ναὸν ἐσύλησεν.

CAP. VII.

Quemadmodum Antiochus, ducto Hierosolyma exercitu, occupatoque ejus urbis dominio, templum etiam spoliaverit.

Ὑποστρέψας ἀπὸ τῆς αἰγύπτου διὰ τὸ φοβηθῆναι ῥωμαίων δέ θ ὁ βασιλεὺς ἀντίοχθ, ἐπὶ τὴν ἱεροσολυμιτῶν πόλιν ἐξεστράτευσε· καὶ χειρώθ ἐν αὐτῇ ἔτει ἑκατοστῷ καὶ πεντηκοστῷ καὶ τρίτῳ, μ̄ τὸν ἀπὸ σελεύκου βασιλέα, ἁμαχητὶ λαμβάνει τὴν πόλιν, ἀνοιξάντων αὐτῷ τὰς πύλας, ὅσοι τῆς ἐκείνου προαιρέσεως ἦσαν. ἐγκρατὴς δ' ὢν τ ἱεροσολύμων χθ, πολλοὺς ἀπέκτεινεν, τ ἐναντία φρονούντων. ἐχρημάτισε πολλὰ συλήσας, κατέσυρεν εἰς ἀντίοχειαν. σωθῆναι δ' μ̄ ἔτη δύο τῷ ἑκατοστῷ καὶ πεντηκοστῷ καὶ πέμπτῳ ἔτει, μείνας πέμπτην καὶ ἑκάδι, ὃς καλεῖται παρ' ἡμῖν, χασλεύ, παρ' ἑλλησι δὲ μακεδόσι, ἀπελλαίθ, ὀλυμπιάδι ρν γ', μ̄ πολλῆς δυνάμεως ἀναβεβηκυῖαι τὸν βασιλέα εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ περιποιησάμενον εἰρήνην ἀπάτῃ τῶν ἐνοίκων τῆς πόλεως. ἐφείσατο δὴ τότε, οὐδὲ τ εἰσδεξαμένων αὐτὸν, διὰ τ ἐν τῷ ναῷ πλοῦτον, ἀλλ' ἔτι πλεονεξίας, χρυσὸν γὰρ εὗρε πολὺν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τ ἄλλον τ ἀναθημάτων κόσμον πολυτελέστατον, ἵνα συλήσῃ θ'ον, ὑπέμεινε τὰς παρὰ ἐκείνου αὐτῷ ἀποδοὰς ἀγαθείων. περιδύσας οὖν τὸν ναὸν ὡς καὶ τὰ σκεύη θ'α βαρέσας, λυχνίας χρυσᾶς, καὶ βωμὸν χρύσεον, καὶ τράπεζαν καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ μηδὲ τ καλὰ πεσμάτων ἀποκρύψας, ἅπερ ἐῶ ἐν βύσσῳ καὶ κόκκῳ πεποιημένα, κενώσας καὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἀποκρύφους, καὶ μηδὲν ὅλως ἀφελόμενος, εἰς μέγα τοὺς ἰουδαίους ὀδύνης ἐνέβαλε. καὶ γὰρ τὰς καθημερινὰς θυσίας ἀς παρεφέρον τῷ θεῷ κ τ νόμον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς παρασφέρειν, καὶ διαρπάσας πᾶσαν τὴν πόλιν, τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δ' αἰχμαλώτους γυναιξὶν ἅμα καὶ τέκνοις ἐλαβε, ὡς τ ζωγρηθέντων ὧδε μυριάς ἦλθε τὸ πλῆθθ. ἐνέπρησε δ' αὐτῆς τὰ κάλλιστα, καὶ κατέβαλεν τὰ τείχη, τὴν ἐν τῇ κάτω πόλει οἰκοδομηθεῖσαν ἀκρόπολιν, ἐῶ γὰρ ὑψηλὴ καὶ ὑπερκειμένη τὸ ἱερόν. καὶ διὰ τ αὐτὸν ὀχυρώσας τείχεσιν ὑψηλοῖς καὶ πύργοις, φρουρὰν μακεδονικὴν ἐγκατέστησεν. ἔμενον δ' ἐν ἐν τῇ ἄκρᾳ, καὶ τὸ πλῆθος οἱ ἀσεβεῖς καὶ πονηροὶ τὸν τρόπον, ὑφ' ὧν πολλὰ δεινὰ τοὺς πολίτας συνέβη παθεῖν. ἐπικοδομήσας δ' καὶ τῷ θυσιαστηρίῳ βωμὸν ὁ βασιλεὺς, συὰς ἐπ' αὐτοῦ κατέσφαξε, θυσίαν ἀνόμιον οὐδὲ πάτριον τῇ ἰουδαίων θρησκείᾳ ταύτῃ ἐπιπλέον. ἠνάγκασε δ' αὐτοὺς ἀφεμένους τ ἐπὶ τὸν αὐτῶν θεὸν θρησκείας, τῆς ἐπ' αὐτοῦ νομιζομένης σέβεσθαι, εἰκοδομήσαντας δ' ἐν ἑκάστῃ πόλει καὶ κώμῃ τεμένη αὐτῶν καὶ βωμοὺς καθιδρύσαντας, θύειν ἐπ' αὐτοῖς ὃς καθ' ἡμέραν. ἐκέλευσε δ', καὶ μὴ περιμένειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, πέλασιν ἀπειλήσας εἴτις ᾠδὲ ταῦτα πεῖν ἐυρεθείη. κατέσησε δ' ἐπισκόπους, οἱ παρασυναναγκάσουσιν αὐτοὺς τὰ ἐπιτελούμενα πᾶσιν. καὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἰουδαίων, οἱ μὲν ἑκόντι, οἱ δ' καὶ δι' εὐλάβειαν τ ἐπηγγελμένης τιμωρίας, κατηκολούθουν εἰς ὁ βασιλεὺς διέτασσε. οἱ δ' δοκιμώτατοι, καὶ τὰς ψυχὰς εὐγενεῖς, οὐκ ἐφρόντισαν αὐτῶν, τῶν δ' πατρίων ἐθῶν τιμιώτερον λόγον ἔχον, ἢ τῆς τιμωρίας, ἣν οὐ πειθομένοις ἠπείλησεν αὐτοῖς. καὶ διὰ τ ἐπ' πᾶσαν ἡμέραν αἰκιζομένοι καὶ πικρὰς βασάνους ὑποφέροντες ἀπέθνησκον. καὶ γὰρ μαστιγούμενοι, καὶ

REversus ab Ægypto, quam metu Romanorum reliqverat rex Antiochus, ad Hierosolymitarum urbem movit exercitum: & ingressus eam centesimo qvadragesimo tertio anno, ex qvo primum ad Seleuci familiam Syriæ regnum devenerat, sine ullo negotio dominus ejus factus est, admissus apertis portis per suæ factionis homines. quam dominationem crudeliter exercuit, necatis permultis, qui diversarum erant partium, direptisqve pecuniis & asportatis Antiochiam. Ea clades accidit anno secundo post urbem captam, regni ejus familiæ centesimo qvadragesimo quinto, vigesimaqvinta ejus mensis, qui Chasleus nostris dicitur, Macedonibus Apellæus, Olympiade centesima quinquagesima tertia, quando ne his quidem est parcitum, qui quasi pacate venienti portas aperuerant, quo majore licentia grassatum est in templi divitias: quæ cum essent maximi precii, visæ sunt satis amplum violati fœderis præmium. Spoliato igitur templo, & ablatis vasis sacri ministerii, & inter cætera candelabris aureis, altari aureo, mensaqve propositionis, quam vocant, ac ne aulæis quidem relictis, quæ e cocco ac byssо constabant, evacuatis etiam thesauris reconditis, ita ut nihil omnino relinqueret, conjecit Judæos in luctum maximum. nam & quotidiana sacra juxta legis præscriptum vetuit eos facere: direptaqve tota urbe, habitatores partim necavit, partim captivos una cum liberis & uxoribus abduxit, usqve ad decem millium numerum. Incendit etiam ædificiorum ejus quicquid erat pulcherrimum, & demolitus mœnia, in inferiore urbe arcem condidit. erat enim editiore loco sita, ipsi templo imminens. quapropter bene prius firmatæ mœnibus ac turribus Macedonicum præsidium imposuit. admixti tamen erant ex impiis Judæis scelestissimi, a quibus plurimum vexata fuit civitas. In templo quoque ara posita, porcos mactavit sacrificium a Judæorum religione alienissimum: & cogebat omnes, abrogato veri Dei cultu, ipsius venerari numina: & oppidatim extructis templis atqve altaribus, porcinas in eis qvotidie jugulare victimas. Cominatus est etiam gravem pœnam, VI. si quis liberos circumcideret, constitutis, qui mandata exigerent, atqve etiam vi ad ea servanda detrectantes cogerent. Et maxima quidem Judæorum pars vel sponte vel metu supplicii parebat edictis regiis. qui vero probatiores erant, & generosæ indolis, majorem rationem habuerunt moris patrii, qvam pœnæ intentatæ sibi per adversarios, qvã obrẽ quotidie necabãtur excruciati tormentis crudelissimis. Flagris enim cæsi &

lacerati corpora, vivi adhuc & spirantes suffige-
bantur crucibus. Uxores autem eorum & cir-
cumcisos liberos strangulabant juxta mandatum regium, & suspendebant a crucifixorum parentum cervicibus. abolebatur etiam, ubicunq; repertum esset sacrum volumen aliquod, & ipsi, apud quos inventum esset, mali male peribant. Samaritæ autem videntes in tali calamitate constitutos Judæos, non amplius profitebantur se cognatos eorum, neq; Garizitanum templum esse Dei maximi, nihil absonum facientes a suo ingenio, de quo ante diximus: sed dicentes se Medorum & Persarum colonos, ut re vera sunt, miserunt legationem ad Antiochum, cum epistola scripta in hunc modum: Regi Antiocho Deo illustri suggestio a Sidoniis in Sicimis habitantibus. Majores nostri compulsi crebris suæ regionis pestilentiis, & inducti veteri quadam superstitione, morem fecerunt observandi eam festivitatem, quæ apud Judæos vocatur Sabbatum: &, extructo in Garizino monte templo innominati numinis, immolaverunt in eo solennes victimas. Nunc autem, ex quo tibi visum est in Judæos, ut eorum malitia dignum est, animadvertere, qui exequuntur mandata regia, existimantes nos hæc propter eorum cognationem facere, volunt nos in communem cum illis causam involvere, cum simus ab origine Sidonii, quemadmodum extat relatum in nostris annalibus. Rogamus igitur te servatorem ac beneficum, ut mandes Apollonio nostro præsidi, & Nicanori procuratori regio, ne quid posthac nobis molesti sint quasi hærentibus in eodem cum Judæis crimine, a quibus tam diversi sumus moribus quam origine: utque templum, quod hactenus nullius Dei titulum habuit, posthac vocetur Jovis Græcanici. hoc enim pacto erimus a molestiis liberi: & securius intendentes privatis negotiis, majora tibi poterimus tributa solvere. Post hanc Samaritarum supplicationem rex & ipsam & talem epistolam remisit. Rex Antiochus Nicanori. Sidonii, qui sunt apud Sicima, miserunt ad nos suggestionem, quam his literis adjunximus. Quoniam igitur nobis & amicorum consilio satis approbaverunt, qui in hoc missi sunt, quod alieni sint a Judæorum criminibus, & placet illis juxta Græcorum instituta vivere, absolvimus eos, quantum ad hanc causam & eorum templum attinet, quod posthac appelletur Jovis Græcanici. Eadem autem & Apollonio magistratui scripsimus, anno quadragesimo sexto, mensis Hecatombæonis undecima.

A τὰ σώματα λυμαινόμενοι, ζῶντες ἔτι καὶ ἐμπνέοντες
ἀνεσταυροῦτο. τὰς δὲ γυναῖκας καὶ τὰς παῖδας αὐτῶν,
ὡς ἐπέταττον, κατεστραγγάλουν. τὰ δὲ βασιλέως διεφύλαττον ἀπήγχον, ἐκ τῶν τραχήλων αὐτὰς τὰ ἀνεσταυρωμένων γονέων ἀπαρτῶντες. ἠφανίζετο δὲ εἴ που βίβλος εὑρεθείη ἱερὰ καὶ νόμος, καὶ παρ' οἷς εὑρεθείη καὶ ὅτι κακοῖς κακῶς ἀπώλοντο. ταῦτα δὲ βλέποντες οἱ σαμαρεῖται πάσχοντας τοὺς ἰουδαίους, οὐκέθ' ὁμολόγουν αὐτοὺς εἶναι συγγενεῖς αὐτῶν, οὐδὲ τὸν ἐν Γαριζὶν ναὸν τοῦ μεγίστου θεοῦ, τῇ φύσῃ ποιοῦντες ἀκόλουθα, ἐδηλώκαμεν, καὶ λέγοντες αὐτοὺς μήδων εἶναι κατοίκους, καὶ περσῶν, καὶ γὰρ εἰσὶ τότων ἄποικοι. πέμψαντες οὖν πρὸς τὸν ἀντίοχον πρέσβεις, καὶ ὑπόμνημα, ἐδήλουν τὰ ὑπογεγραμμένα. Βασιλεῖ ἀντιόχῳ θεῷ ἐπιφανεῖ, ὑπόμνημα παρὰ τῶν ἐν σικίμοις σιδωνίων. οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι διὰ πάνυ πολλὰς τῆς χώρας λοιμὰς παραλαβόντες ἀφορμὰς πρός τινα δεισιδαιμονίαν ἐθεσπέσιον ἔθεσιν τοιαύτην παρέδοσαν τοῖς ἰουδαίοις λεγομένοις σαββάτων ἡμέραν ἱδρυσάμενοι ἀνώνυμον ἐν τῷ χαριζὶν λεγομένῳ ὄρει ἱερὸν, ἔθυον ἐπ' αὐτοῦ τὰς καθηκούσας θυσίας. σὺ δὲ τοὺς ἰουδαίους τὴν πονηρίας αὐτῶν ἀξίως χρηματίζεις, οἱ τὰ βασιλικὰ διοικοῦντες εἰσάμενοι καὶ συγγένειαν ἡμᾶς ταῦτα ποιεῖν ἐκείνοις, τοῖς ἐμοίραις αἰτίαις ἐπείσθησαν, ὄντων ἡμῶν τὸ ἀνέκαθεν σιδωνίων, καὶ ἔστι φανερὸν ἐκ τῶν πολιτικῶν ἀναγραφῶν. ἀξιοῦμεν οὖν σε τὸν εὐεργέτην καὶ σωτῆρα, παραστῆσαι ἀπολλωνίῳ τῷ μεριδάρχῃ, καὶ νικάνορι τῷ βασιλικὰ πράττοντι, μηδὲν ἡμῖν ἐνοχλεῖν παρεστάναι τοὺς τῶν ἰουδαίων αἰτίας, ἡμῶν καὶ τῷ γένει καὶ τοῖς ἔθεσιν ἀλλοτρίοις ὑπαρχόντων. παρασκευάζειν δὲ τὸ ἀνώνυμον ἱερὸν διὸς ἑλλησίου. ἡμούμενοι γὰρ τοῦ τοιούτου πάντως μεθ' ἡμῶν ἐνοχλήσουσι, τοὺς δι' ἐχθρῶν μετ' ἀδείας παρεστηκότας, μείζονας σοι ποιησόμενοι τοὺς πόρους. ταῦτα τὰ σαμαρειτῶν δεηθέντων, ἀντιπέμψεν αὐτοῖς χρήματα ὁ βασιλεὺς τάδε. βασιλεὺς ἀντίοχος νικάνορι. οἱ ἐν σικίμοις σιδώνιοι, ἐπέδωκαν τὸ κατακεχωρισμένον ὑπόμνημα. ἐπεὶ οὖν συμβουλόμενοι ἡμῖν μετὰ τῶν φίλων παρέσησαν οἱ πεμφθέντες ὑπ' αὐτῶν, ὅτι μηδὲν τοῖς τῶν ἰουδαίων ἐγκλήμασι προσήκουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἑλληνικοῖς ἔθεσιν αἱρούμενοι ζῆν, δικαιοῦμέν τε αὐτοὺς τῶν αἰτιῶν, καὶ τὸ περὶ αὐτοῖς ἱερὸν καθάπερ ἠξιώκασι, προσαγορεύθηναι διὸς ἑλλησίου. ταῦτα δὲ καὶ ἀπολλωνίῳ τῷ μεριδάρχῃ ἐπέσταλται. ἔτους ἑκατοστοῦ καὶ τεσσαρακοστοῦ, μηνὸς ἑκατομβαιῶνος ια ἡ.

B

C

D

E

F

G

CAP. VIII.

Antiocho vetante Judæos uti patriis legibus, solus Assamonæi filius Matthias regem contempsit, profligatis etiam ejus ducibus.

1. *Macch.* 2. EOdem tempore habitabat in Modim vico Judææ quidam Matthias nomine, filius Joannis, qui fuit Simeonis ex Assamonæo geniti, sacerdos ex vice Joaribi, Hierosolymita genere: erantque ei filii qvinqve, Joannes qui & Gaddis cognominabatur, Simon qui & Matthes, Judas qui & Maccabæus, Elea-

Κεφάλαιον ή.

Ὡς ἀντίοχος κωλύσαντος τοῖς πατρίοις νόμοις χρῆσθαι τοὺς ἰουδαίους, μόνος ὁ ἀσαμωναίου παῖς ματθίας κατεφρόνησε τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς ἀντιόχου στρατηγοὺς ἐνίκησε.

Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν, ἐν τῇ οἰκῶν ἐν μωδείῳ κώμῃ τῆς ἰουδαίας ἦν τις ματθίας υἱὸς ἰωάννου, τοῦ συμεῶνος, τοῦ ἀσαμωναίου, ἱερεὺς, ἐξ ἐφημερίας ἰωαρίβου, ἱεροσολυμίτης. ἦσαν δ' αὐτῷ υἱοὶ ε. ἰωάννης ὁ καλούμενος γάδδης, καὶ σίμων ὁ κληθεὶς ματθῆς, καὶ ἰούδας ὁ καλούμενος μακκαβαῖος, καὶ ἐλεά-

ζαρ

ζαρ⊙ ὁ κληθεὶς αὐρὰν, καὶ ἰωνάθης ὁ κληθεὶς ἀπ- A
φὺς, ἔτ⊙ σωὼ ὁ ματθίας ἀπωδύρετο τοῖς τέκνοις τὴν
κατάστασιν τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν τῆς πόλεως δι-
αρπαγὴν, καὶ ⸗ ναῦ τὴν σύλησιν, ⸗ ἀπηθίας τὰς συμ-
φορὰς. ἐλεγε πρεῖττον αὐτοῖς εἶναι ὑπὲρ τ πατρίων
νόμων ἀποθανεῖν, ἢ ζῆ ἔτως ἀδόξως. ἐλθόντων ⸗ εἰς
τὴν μωδεὶμ κώμην τ ὑπὸ ⸗ βασιλέως καθισταμένων
ἵνα τῷ πείθῃ ἀναγκάζειν τοὺς ἰουδαίους ἀ διεπράττη, ⸗
ἤνων τοὺς ἐκεῖ κελεύοντων ὡς ὁ βασιλεὺς κελεύσῃ, B
ἀλ⸗ ἢ τὴν δόξαν, τὴν π ἀλ⸗ πάλλα, ἢ ἀλ⸗ τὴν ἀσπα-
δίαν, ἀξιούντων τὸν ματθίαν προκαπέρχειν τ ἄλλων,
καλαχολιβήσῃ ⸗ αὐτῷ ⸗ τοὺς πολίτας, καὶ ἀλ⸗ ἔτ πα-
ρῆσταζ πρὸς ⸗ βασιλέως, ὁ ματθίας οὐκ ἐφασκέ
ποιήσειν, κἀ⸗ εἰ πάλλα πάντ⸗ ἐδύνη τῆς ἀντιόχ⸗ προστέ-
μασιν ἢ ἀλ⸗ φόβον, ἢ δι⸗ ἀρέσκειαν ὑπακούοι, πα-
θήσεσθαί ποτ αὐτοὺς μ⸗ τ τέκνων τ πάτριον θρησκείαν
καταλιπεῖν. ὡς ⸗ σωπήσαντ⊙ αὐτ⸗, προσελθὼν
τις τ ἰουδαίων εἰς μέσον ἔθυσεν κατ⸗ ἃ προσέταξεν ἀντιο- C
χ⊙. ὑμωθεὶς ὁ ματθίας, ὥρμησεν ἐπ⸗ αὐτὸν μ⸗ τῶν
παίδων, ἐχόντων ξιφίδας. κ⸗ αὐτὸν τε ἐκεῖνον διέφθει-
ρε ⸗ τὸν ὑπηγητὴν ⸗ βασιλέως ἀπέκτεινεν, ὃς ἐπηνάγκα-
ζε, διεχρήσατο μετ⸗ ὀλίγων ὑπηκόων, ⸗ τοὺς βωμοὺς
καθελὼν ἀνέκραξεν, ἔστις ζηλωτὴς ἐστὶ τ πατρίων ἐθῶν,
καὶ τ ⸗ θεοῦ θρησκείας, ἑπέσθω ἐμοί. καὶ ταῦτα
εἰπὼν μ⸗ τ τέκνων εἰς τὴν ἔρημον ἐχώρησε, καταλι-
πὼν ἅπασαν τὴν αὐτ⸗ κτῆσιν ἐν τῇ κώμῃ. τὸ δ⸗ αὖ- D
τὸ ⸗ ἄλλοι πιθήσαντες μ⸗ τ τέκνων καὶ γυναικῶν ἐφυ-
γον εἰς τὴν ἔρημον, ⸗ ἐν τοῖς σπηλαίοις διῆγον. ἀκεύ-
σαντες ⸗ ταῦτα οἱ ⸗ βασιλέως στρατηγοὶ, καὶ τὴν δύνα-
μιν ὅσην εἶναι συνέβαινεν ἐν τῇ ἀκροπόλει τ ἱεροσολύ-
μων ἀναλαβόντες ἐδίωξαν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς ἰουδαίους.
καὶ καταλαβόντες, τὸ μὲν πρῶτον αὐτοὺς ἐπεχείρουν
πείθειν, μεταγνόντας αἱρεῖσθαι τὰ συμφέροντα, ⸗ μὴ
προσμένειν αὐτοῖς ἀνάγκην ὡς τι αὐτοῖς χρήσασθαι πολέ- E
μια νόμιμα. μὴ προσδεχομένων ⸗ τοὺς λόγους, ἀλλὰ
ταναντία φρονούντων, συμβάλλουσιν αὐτοῖς εἰς μάχην
σαββάτων ἡμέρα. ⸗ ὡς εἶχον ἔτως ἐν τοῖς σπηλαίοις
αὐτοὺς κατέφλεξαν, οὐδὲν ἀμυνομένους, ἀλλ⸗ οὐδὲ τὰς
ὁδοὺς εἰμφράξαντες. ὃ ⸗ ἀμύνεσθαι ἀλ⸗ τὴν ἡμέ-
ραν ἀπέφυγον, μηδ⸗ ἐν καιροῖς τοιούτοις τὴν ⸗ ἡμέ-
ραν τὴν ⸗ σαββάτου τιμὴν ἠλλήσαντες. ὀργεῖν ⸗ ἡμῖν ἐν αὐτῷ
νόμιμόν ἐστιν. ἀπέγνωσαν μὲν οὖν σὺν γυναιξὶ καὶ τε-
κνοις συμπεσόντες τοῖς σπηλαίοις, ὡς χίλιοι. πολλοὶ ⸗ F
καὶ ἁλόντες, τῷ ματθίᾳ προσέστησαν, κἀκεῖ-
νον ἀρχοντα ἀπέδειξαν. ὁ ⸗ καὶ σαββάτοις αὐτοὺς ἐ-
δίδασκε μάχεσθαι λέγων, ὡς εἰ μὴ ποιήσουσι ταῦτα φυ-
λατόμενοι τὸ νόμιμον, ἑαυτοῖς ἐσονται πολέμιοι, τῶν
μὲν ἐχθρῶν κατ⸗ ἐκεῖνο τὸν ἡμέραν αὐτοῖς προσ-
βαλλόντων, αὐτῶν δ⸗ οὐκ ἀμυνομένων. κωλύσῃ τι
μηδὲν, οὕτως ἀμαχητὶ πάντ⸗ ἀποτελέσθαι. ταῦτ⸗ εἰ-
πὼν, ἐπίασεν αὐτὸς, ⸗ ἄλλοι δεύτερον μὴ παρ⸗ ἡμῶν, καὶ
σαββάτοις ἅπαντι διήσεσθε μαχεσθαι. ποιησας οὖν δύ- G
ναμιν πολλὴν πρὸς αὐτὸν ματθίας, τοὺς τε βωμοὺς κα-
θεῖλε, καὶ τοὺς ἐξαμαρτάνοντας ἀπέκτεινεν, ὅσους λα-
βὼν ⸗ κατοχεῖρας ἐδυνήθη. πολλοὶ ⸗ δὲ δι⸗ ὀλιγώριαν διε-
πάρησαν εἰς τὰ περιξ ἔθνη. τῶν τε παίδων τοὺς οὐ
περιτετμημένους, ἐκέλευσε περιτέμνεσθαι, τοὺς ὑπὸ τῶ
κωλύειν καθιστημένους ἐκόλασεν. ἄρξας δ⸗ ἐνιαυτὸν ⸗
καὶ ἑξαπίσας εἰς ἔτος, προσκαλεσ⸗ τοὺς παῖδας, ⸗ περι-
στησαμένου αὐτοὺς· ἐγὼ μὲν ἔφην ὦ παῖδες ἀπειμι

zarus qui & Auran, Jonathas qui & Aphus vocabatur. Is Matthias sæpenumero quæstus est apud filios de tam afflicto rerum statu, direptione urbis, deprædatione templi cæterisque calamitatibus, ajebatque præstare mori eos pro patriis legibus, quam sic inglorie vivere. Cumque veniſſent in eum vicum in hoc a rege conſtituti, ut Judæos ad mandata ejus cogerent: & poſtularent, ut Matthias cæteris autoritate potior, ad exemplum aliorum primus profana ſacra faceret, oſtentantes a rege præmia: negavit ſe hoc facturum, etiam ſi omnes gentes Antiochi imperata facerent: ac ne liberis quidem ipſius perſvaderi, ut patriam religionem deſerant. Ut vero, ſilente eo, Judæus qvidam in medium progreſſus cœpit immolare juxta mandatum regium, non amplius ferens indignitatem rei, irruit in eum cum ſuis filiis armatus gladiis: nec ſolum eum trucidavit, ſed etiam Apellem regium ducem cum ſuis militibus, qui volebant plebem eam cogere: dirutaqve ara, exclamavit: Si cui eſt cordi religionis incolumitas, me ſequatur. Et cum dicto comitantibus filiis in deſertum ſe contulit, relictis in vico facultatibus. Id imitata plebs reliqva, & ipſi cum familiis in idem deſertum profugerunt, ibiqve victitabant in ſpecubus. Quo audito, duces regii, præſidio Hieroſolymitanæ arcis aſſumpto, Judæos in deſertum perſecuti ſunt. qvos aſſecuti, primum verbis perſvadere conati ſunt, ut ab incepto deſiſterent, & admittentes rectius conſilium, non imponerent ſibi neceſſitatem ſæviendi hoſtiliter: & cum nihil proficerent apud obſtinatos, aggreſſi ſunt eos die ſabbati, & ita, ut erant in ſpeluncis, exuſſerunt, non repugnantes, ac ne aditus qvidem ſpeluncarum obturantes. Etenim propter religionem diei repugnare nolebant, ac ne in adverſitatibus quidem violare honorem ſabbati, quando lex jubet feriari ab omni opere. Itaqve perierunt cum uxoribus & liberis ſuffocati in ſpeluncis circiter mille. multi etiam elapſi adjunxerunt ſe Matthiæ, eumqve principem ſibi elegerunt. At ille docuit eos, pugnandum etiam ſabbatis, aut ſi ita pergant, ipſos ſibi futuros exitio, hoſtibus eam occaſionem obſervantibus, & non niſi ſabbato illos aggredientibus. atqve ita fore, ut vel ſine certamine omnes facile opprimantur. Hæc locutus perſvaſit eis: & in hodiernum usqve mos hic permanet, ut, ſi ita neceſſitas poſtulet, pugnent etiam ſabbatis. Collecta igitur circa ſe non contemnenda manu, & altaria diruit, & prolapſos in impietatem, quotquot adipiſci potuit, trucidavit. confluebant enim ad eum, quos ante metus per circumvicinas gentes ſparſerat. pueros etiam juſſit circumcidere, qvi hactenus vetiti fuerāt, expulſis, qui ad hoc, ut vetarent, conſtituti erant ab Antiocho. Exacto autē anno poſt principatum, morbo correptus, convocatis ad ſe liberis: Eqvidem, inqvit, filii, jā fa- VIII.

talem viam ingrediar, interim commendo vobis meum propositum, & rogo, ne per ignaviam cessetis id exeqvi: sed potius memores paternæ voluntatis servate ritus patrios, & rempublicam tantumnon collapsam restituite: neqve illis accedite, qui aut sponte aut vi eam prodiderunt hostibus. Præstate vos mihi germanos filios, contemptaqve omni vi ac necessitate, parati sitis pro legum tutela vel mortem oppetere, si itares postulet, cogitantes, quod Deus vos tales non despiciet, sed delectatus vestra virtute in pristinum patriis moribus vivendi libertatem restituet, corpora quidem habemus mortalia, & fatali necessitati obnoxia, sed præclare gestorum memoria vice immortalitatis esse poterit. cujus amatores vos aspirare volo ad gloriam, adeo ut non gravemini vel immori egregiis facinoribus. Prima autem cura sit concordiæ, & quibus quisqve præcellit artibus, his utatur, reliqvis concedentibus: Simonemqve fratrem eximia prudentia virum parentis loco habete, obtemperantes ejus consiliis: Maccabæum autem propter fortitudinem exercitui præficite. Hic enim ulciscetur suæ gentis injurias, repulsis hostibus. Ad hoc autem negotium adhibete, qvotqvot usqvam sunt justi ac pii, & hoc pacto vires vestras augebitis.

τὴν τ' ἐμαρμένης πρέπειαν. ὥζομαι δὲ ἐγὼ μὲν ὑμῖν, τὸ μὲν φρόνημα, καὶ ὥδε καλῶ μὴ ἡδέως κακοὺς αὐτὸ φύλακας ἀλλὰ μεμνημένους τῆς τ' φύσεως ὑμᾶς καὶ θρεψαμένης προαιρέσεως, ἐπὶ τὸ σώζειν τὰ πάτρια, καὶ κινδυνευούσαν οἰκείαν τὴν πατρώαν πολιτείαν ἀνακτᾶσθαι. μὴ συμφερομένους τῆς ἡδ. βουλήσεως ἢ δι' ἀνάγκαν παραδίδοσιν αὐτὴν, ἀλλ' ἀξίους παῖδας ὄντας ἐμοῦ, καὶ βίας πάσης καὶ ἀνάγκης ὑπερηδέως τὰς ψυχὰς ἕτοιμους παρασκευασμένους, ὡς τὸ δοκοῦν ἀνὴρ ἕκαστος τῶν νέων ἂν δέῃ. λογιζομένους δ' ὅτι τὸ θεῖον, πίστεις ὑμᾶς ἔρων, οὐκ ὑποψεύσεται τῆς δ' ἀρετῆς ἀγασάμενον, ἀποδώσει πάλιν ὑμῖν αὐτὸ, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐν ἡσυχίᾳ μετ' αἰδοῦς τ' ἰδίων ἀπολαύοντας ἐθῶν ἀποκαταστήσει. θήσει μὲν γὰρ τὰ σώματα ἡμῶν καὶ ὑπόκειται, τῇ δ' τ' ἔργων μνήμῃ, τάξιν ἀθανασίας λαμβάνει. ἢν ἐραστὰς ὄντας ὑμᾶς βουλομένους εἶναι τὴν εὐκλείαν, καὶ τὰ μέγιστα ὑφιεμένους, μὴ ἐκείνων ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολιπεῖν τὸν βίον. μᾶλλον δ' ὑμῖν ἐμένειν ὥζομαι, καὶ θεὸς ὁ τῆς ὑμῶν πέφυκεν ἀμείνων ἅπερ, θεὸς ὅτ' ἔκοντας ἀλλήλους, οἰκείας χεῖρας τῆς ἀρετῆς. καὶ σίμωνα μὲν τὸν ἀδελφὸν εἰσιόντ' εὔχομαι, πατρὸς ἡγεῖσθαι, καὶ οἷς ἂν ὅτ' συμβουλεύῃ, πείθεσθαι, μακκαβαίου δ' τῆς ῥώμης διὰ ἀνδρείαν καὶ ἰσχύν, στρατηγὸν ἕξετε. τοῦδ' ἐθνῶν ὅτ' ἐκδικήσει καὶ ἀμυνεῖται τοὺς πολεμίους. παρασκευάζεσθε δὲ καὶ τὰς δικαίας καὶ θεοσεβεῖς, καὶ τ' δυνάμιν αὐτῶν αὔξετε.

CAP. IX.

Matthia defuncto Judas filius succedit.

Κεφάλαιον θ'.

Ματθίου τελευτὴ, καὶ ἰούδα ὁ ἡγεμὼν αὐτὸς διαδοχή.

1. Mach. 3. HÆc locutus filiis, precatusqve Deum adesse illorum conatibus, & populo pristinum vivendi morem restituere, non multo post moritur, & in Modim sepelitur: & post exhibitum ei publici luctus honorem, Judas filius cognomine Maccabæus administrationi rerum præficitur, anno supra centesimum sexto & quadragesimo, qui adjutus impigre a fratribus, ejecto hoste, & impiis tribulibus necatis, totam eam terram lustravit a præteritis piaculis.

ΤΑῦτα διαλεχθεὶς τοῖς παισὶ, καὶ τὸν θεὸν εὐξάμενος συμμαχον αὐτοῖς γενέσθαι, καὶ τοῦ λαοῦ τὴν ἰδίαν ἀναστῶσαι πάλιν εἰς βίου σωφροσύνην, μετ' οὐ πολὺ τελευτᾷ, καὶ θάπτεται μὲν ἐν μωδείνῳ. πένθος δὲ ἐπ' αὐτῷ μέγα καὶ λαὸς πᾶς ποιησάμενος διαδέχεται τὴν προσκαιρον τ' πραγμάτων ὁ παῖς αὐτοῦ ἰούδας, ὁ καὶ μακκαβαῖος ἐκαπτῷ ἔτει καὶ τεσσαρακοστῷ ἕκτῳ. σωαιρομένων δ' αὐτῷ προθύμως π' ἀδελφῶν καὶ τ' ἄλλων, τούς τε πολεμίους ἐξέβαλεν ἐκ τ' χώρας, καὶ τοὺς ὠθήσαντας εἰς τὰ πάτρια τ' ἐμοφύλων διεχρήσατο, καὶ καθήρισεν δὲ πάντας μιάσματος τ' γῆς.

CAP. X.

Apollonius Antiochi dux in Judæa prælio victus occiditur.

Κεφάλαιον ί.

Ὡς ἀνδόχα στρατηγὸς ἀπολλωνίου εἰς τ' ἰούδαν ἐμβαλὼν ἡττηθεὶς ἀπέθανεν.

IX. HIs auditis, Apollonius præfectus Samariæ raptim contra Judam duxit exercitum. Nec in Juda mora fuit, sed obviam ei factus, prælio victum cum aliis multis interficit, gladio etiã ejus potitus velut opimo spolio, plurimis etiam hostium vulneratis, & castris eorum direptis, ditatus præda rediit. Seron autem Cœlesyriæ præfectus, cognito, qvod Judas, multis undiqve ad eum confluentibus, magnas circa se copias habeat, & ad confligendum cum hoste idoneas, decrevit contra eum ducere, sui putans officii animadvertere in rebelles, & contumaces erga mandata regia. Contractis igitur, quibus præerat, militibus, adjunctis etiam Judæorũ perfugis, & impiis, progressus usq; Bethora vicum Judææ, castra eo loco metatus est. Judas autẽ

ΤΑῦτ' ἀκούσας ἀπολλώνιος ὁ τῆς σαμαρείας στρατηγὸς, ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν, ὥρμησεν ἐπὶ τὸν ἰούδαν. ὁ δ' ἀπαντήσας αὐτῷ, καὶ συμβαλὼν κρατεῖ τῇ μάχῃ. καὶ πολεῖς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινεν, ἐν οἷς καὶ τὸν στρατηγὸν ἀπολλώνιον, οὗ καὶ τὴν μάχαιραν ἡ χείρ αὐτοῦ σωβαίνει ἐπέπον σκυλεύσας ἔσχε. πολεῖς δ' τραυματίας ἐποίησε, καὶ πολλὴν λείαν ἐκ τ' στρατοπέδου λαβὼν τῶν πολεμίων ἀνεχώρησε. ὁρῶν δ' ὁ τῆς κοίλης συρίας στρατηγὸς ἀκούσας ὅτι πολλοὶ προσκεχωρήκασι τῷ ἰούδᾳ, καὶ δύναμιν ἤδη ἱκανὴν δ' ὡς ἀγῶνας καὶ πολέμους ἀξιόλογον, ἐπ' αὐτὸν ἐγνω στρατεύσασθαι, προσῆκεν παραλαμβάνων τοὺς ἐκ τ' βασιλέως πρόσταγματα ὑφορμεῖσθαι, πηρᾶσαι κωλύειν. συναγαγὼν οὖν δύναμιν ἱκανὴν παρῆν αὐτῷ, προσκαταλέξας δ' καὶ τῶν ἰουδαίων τοὺς φυγάδας καὶ ἀσεβεῖς ὅπλα τ' ἰούδαν παρεγένετο. προελθὼν δ' ἄχρι βεθώρων χώμης τ' ἰουδαίας, αὐτόθι στρατοπεδεύσας. ὁ δ' ἰούδας ἀπαντή-

ἀ παντήσας αὐτῷ ☾ συμβαλὼν πρῶτον ἐτρέψατο τοὺς στρατιώτας ἐως τῆς μάχην ἀφ᾽ ἑαυτῶν ὀλιγότητα καὶ διὰ πλήθειαν, νεηνιδώτερον γὰρ, ὀκνοῦντας παρεθάρσυνε λέγων. οὐκ ἐν τῷ πολλῷ θαι τὸ νικᾶν εἶναι καὶ τὸ πολεμίων κρατεῖν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ πρὸς τὸ θεῖον εὐσέβειν. καὶ τοῦτο πεφύκοτον ἔχειν ὑπόδειγμα, τοὺς προγόνους, οἳ ἀφ᾽ ὁπλισάμενοι καὶ τὰ πάτρια τῶν ἰδίων νόμων καὶ τέκνων ἀγωνιζόμενοι, πολλὰς πολλάκις ἥττησαν μυριάδας. τὸ γὰρ μηδὲν ἀδικεῖν ἰσχυρὰ δύναμις. ταῦτ᾽ εἰπὼν πάσῃ τῇ σπουδῇ αὐτοῦ, καὶ παρορμήσαντος ἅμα τῷ σημείῳ, καὶ συμβαλὼν, τρέπει τοὺς ἀνδρας. πίπτουσι γὰρ ἔμπροσθεν, πάντες φόβην ὑπομένουσι, ὡς ἐν τούτῳ τῆς σωτηρίας αὐτοῖς ὑποκειμένης. ὑπὸ νύκτα δὲ ἄχρι ἑβδόμης, κτείνει τῶν πολεμίων εἰς ἑκατὸν ὀγδοήκοντας. οἱ δὲ λοιποὶ διεσώθησαν εἰς τὴν παραλίαν.

A occurrens ei pugnandi animo, ubi vidit milites ſuos parum alacres partim propter hoſtium multitudinem, partim qvia ipſi jejunaverant: hortando addebat illis animos, affirmans non in numero militis ſitam victoriam, ſed in pietate erga Deum & fiducia: idqve compertum plurimis majorum ſuorum exemplis, qvi juſta arma pro legibus ſuis & liberis ferentes, multa ſæpe hoſtium millia profligaverint. Invictum enim robur eſſe innocentiæ. His dictis perſvaſit, ut non detrectarent prælium: &, collatis cum Serone ſignis, fudit & fugavit Syrorum exercitum. Proſtrato enim duce, omnes in fuga ſpem ſalutis poſuerunt: qvos perſequutus usqve ad campum, occidit ex eis octingentos: reliqvi evaſerunt in regionem maritimam.

B

C

Κεφάλαιον ια΄.

Η λυσίᾳ ☾ γοργίᾳ στρατηγία ἐπὶ τὴν ἰουδαίαν καὶ ἧτται.

Ταῦτ᾽ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος, μεγάλως ὠργίσθη τῇ γνώμῃ μώσεις, καὶ πᾶσαν τὴν οἰκείαν δυναμιν ἀθροίσας, καὶ πολλὰς ☾ τῶν νήσων μισθοφόρους ἀναλαβὼν, ἡτοιμάζετο πρὸς τὴν ἑῴαν ὥρᾳ ☽ εἰς τὴν ἰουδαίαν ἐμβαλεῖν. ἐπεὶ δὲ τὸ στρατιωτικὸν ἀφανίσας, εἰώθασι τοὺς ἡσσωμένους ὑπολείπειν, καὶ χρημάτων ἐνδεᾶ ὄντα (ἔτι γὰρ οἱ φόροι πάντες ἐπελοιῶντο, ἀφ᾽ ὅτε τῶν ἐθνῶν κάτω, μεγαλόψυχός τις ὢν καὶ φιλόδωρος ☽ οὐκ ἠρκεῖτο τοῖς οὖσιν) ἔγνω πρῶτον εἰς τὴν περσίδα προελθεῖν, τοὺς φόρους τῆς χώρας συναγαγεῖν. καταλιπὼν οὖν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων, λυσίαν τινὰ δόξαν ἔχοντα παρ᾽ αὐτῷ, καὶ τὰ μέχρι τῆς αἰγύπτου ἐθνῶν καὶ τῆς κατωθεν ἀπὸ τοῦ φράτου, διήκοντα, πλάμης, καὶ μέρος τι τῆς δυνάμεως καὶ τῶν ἐλεφάντων, τρέφειν μὲν τὸν ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ μέχρι πάσης φροντίδος ☽ ἐνετείλατο ἕως ἂν παραγένηται. καταστρεψάμενον δὲ τὴν ἰουδαίαν, καὶ τοὺς οἰκοῦντας αὐτὴν ἐξανδραποδισάμενον, ἀφανίσαι τὰ ἱεροσόλυμα, καὶ τὸ ἔθνος αὐτῶν ὅπαν ἐκτρίψαι. καὶ ταῦτα μὲν ὑπογείλας τῷ λυσίᾳ ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος, ἐξήλασεν εἰς τὴν περσίδα, ρμζ΄ ἔτει. καὶ περάσας μὲν τὸν εὐφράτην, ἀνέβαινε πρὸς τὰς ἄνω σατραπείας. ὁ δὲ λυσίας ὑπολεξάμενος πτολεμαῖον τὸν δορυμένης καὶ νικάνορα καὶ γοργίαν ἄνδρας δυνατοὺς τῷ βασιλέως φίλους, καὶ δυνάμεως αὐτοῖς πεζῆς μὲν δυνάμεως μυριάδας ἑπτά, ἱππικῆς δὲ ἑπτακισχιλίας, ἐξέπεμψεν ὑπὲρ τὴν ἰουδαίαν. οἱ δὲ ἄρχεις ἐμμαοῦς πλέως ἐλθόντες, ἐν τῇ πεδινῇ καταστρατοπεδεύουσι. προσγίνονται δὲ αὐτοῖς σύμμαχοι ἀπὸ τῆς συρίας καὶ τῆς περὶ χώρας, καὶ πολλοὶ τῶν πεφυγότων ἰουδαίων. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἐμπόρων τινὲς ὡς ὠνησόμενοι τοὺς αἰχμαλωτοπαθησομένους, πέδας μὲν νομίζοντες αὐτοῖς δήσουσι τοὺς ληφθησομένους, δέγμασι δὲ καὶ χρυσῷ πιπράσκειν αὐτῶν καταλήσεσθαι. τὸ δὲ στρατόπεδον καὶ τὸ πᾶν ☽ τῶν ἐναντίων ὁ ἰούδας κατανοήσας, ἔπεισε τοὺς οἰκείους στρατιώτας θαρρεῖν, καὶ παρεκελεύετο τὰς ἐλπίδας τῆς νίκης ἔχοντας ἐν τῷ θεῷ, ἵνα ἱκετεύσωσι τὸν πατρῷον νόμον, σάκκους περιθέμενοι, καὶ τὸ σύνηθες αὐτοῖς σχῆμα τῆς ἱκετείας ᾠδηκότες μεγάλους κινδύνους ὑπεδέξαντο, οὕτω δυσωπήσαι θεὸν αὐτοῖς τὸ κῦ τῶν ἐχθρῶν κρατῆσαι.

D

E

F

G

CAP. XI.

Lyſiæ & Gorgiæ contra Judæos expeditiones & clades.

Auditis his, rex Antiochus vehementer iratus, omnes undiqve copias contraxit, conducto etiam mercenario ex Græcia milite, parans primo vere in Judæam irrumpere. Cumqve numerato ſtipendio, videret theſauros ſuos exhauſtos deficere: nam neqve tributa omnia reddebantur propter crebras rebellationes gentium, & ipſe vir magnanimus ac munificus non erat contentus ea, quæ tum aderat, pecunia: decrevit, adita prius Perſide, regionis ejus tributa exigere. Commiſſa igitur rerum adminiſtratione Lyſiæ, amico probatæ fidei, & provinciis Aſiæ, qvæ Ægyptum inter & Euphratem ſitæ ſunt, curæ ejus creditis, relicta ei copiarum qvoqve & elephantorum parte, juſſit, ut Antiochum filium diligenter educaret usqve in ſuum reditum: eidemqve mandavit, ut, ſubacta Judæa, & habitatoribus ejus ſub haſta divenditis, deleret Hieroſolyma, ac totam gentem extingeret. His mandatis profectus eſt in Perſidem anno centeſimo qvadrageſimo ſeptimo, & trajecto Euphrate, aſcendit ad ſuperiores Satrapias. Lyſias autem, delectis ad hoc negotium eximiis ducibus examicis regiis, Ptolemæo Dorymenis filio, & Gorgia & Nicanore, attributisqve eis peditum qvadraginta millibus, eqvitum ſeptem millibus, in Judæam miſit eum exercitum. qvi usqve Emauntem urbem progreſſi, in campeſtribus ejus caſtrametati ſunt: ubi convenerunt ad eos auxilia Syrorum, & ex aliis vicinis regionibus, nec non magnus perfugarum Judæorum numerus. aderant etiam in eis caſtris negotiatores non pauci empturi mancipia, & inſtructi compedibus, paratis in hoc, ut vincirent captivos numerata pro eis pecunia. Judas autem animadverſa hoſtium multitudine, hortatus eſt ſuos milites, ut forti eſſent animo, & in Deo collocarent omnem fiduciam, decretis ſupplicationibus, qvibus more patrio in magnis periculis induti ſaccos ſolēt orare veniam, ut Deus ad miſerationem flexus vires contra hoſtem eis adderet.

X.

Distributis deinde more antiqvo gentis in tribunos ac centuriones ordinibus, & ablegatis novis maritis, qvi qvive agros recens sibi comparaverant, ne distracti talibus cupiditatibus pugnarent segnius, verbis etiam aggressus est hortari suos ad rem gerendam strenue: Nullum socii tempus nobis dabitur ad virtutem & periculorum contemptum opportunius. nunc enim fortiter certantibus paratum est libertatis præmium, quam suapte natura desiderabilem hoc magis nos optare decet. qvod absqve hac ne religionem qvidem tueri poterimus. Sic igitur existimate, in hac pugna situm esse, utrum pristinam felicitatem recipiatis, hoc est vitam juxta patrias leges recte institutam: an per summam ignominiam etiam reliqviæ nostri generis intereant, nisi fortes viros præstiteritis, & cum hac cogitatione inite prælium. Cum igitur tam ignavos qvam fortes mors certa maneat, gloria vero sempiterna propugnatores pietatis, legum, libertatis patriæ, eos animos concipite, qui vobis in crastina pugna possint esse usui, vel ad victoriam, vel certe gloriam. His suos Judas hortatus, dum cogitat de futuro prælio, certo indice comperit Gorgiam missum cum mille eqvitibus, peditum qvinqve millibus, ut ductu perfugarũ noctu se inopinum invaderet: decrevitqve & ipse eadem nocte in hostium castra impetum facere, maxime quod abfutura esset bona pars illorum exercitus. itaqve confestim sumpta cœna, relictisqve in castris multis ignibus; tota nocte iter fecit ad Emaunti propinqva castra hostium. Interim Gorgias nemine in castris Judæorum invento, ratus eos metu cessisse & occultari alicubi in montibus, statuit, ubinam essent, qværere. Judas autem sub diluculum pervenit ad castra hostium, ducens tria virorum millia non satis instructa armis propter inopiam: videnqve hostem armatum egregie, & castra exarte disposita, hortatus primum suos, ut non dubitarent vel nudis, si ita opus sit, corporibus in pugnam ruere, qvandoqvidem Deus delectetur tali fortitudine, eamqve suo præsidio contra armatos fulciat: jubet signa canere. Ex improviso deinde hostes adortus nihil minus expectãtes ita terruit, ut cæsis, qvotqvot ausi sunt resistere, cæteros persequeretur usqve Gadara, & usqve campos Idumææ, & Azoti & Jamniæ. Ceciderunt autem ex eis circiter tria millia. Victor Judas suos a præda cohibuit, Gorgiam adhuc supereſſe dictitans: qvo profligato, per otium deinde posse eos ditari ex spoliis. Adhuc autem eo loqvente, ostenderunt se Gorgiani e qvodam loco edito: unde prospicientes suorum cladem, & castra capta ac fumantia, animadvertentesqve Judam se expectantem instructa acie, non ausi manus conserere, trepide se retro in tutum receperunt. Judas vero

1. Macch. 4

A Διαπέμψας ὁ τὸν δεχόμενον αὐτὸς τρόπον καὶ πάτριον, καὶ χιλιάρχας καὶ ταξιάρχας, καὶ τοὺς νεοχαμοὺς ἀπολύσας, καὶ τοὺς τὰς κτήσεις νεωστὶ πεπιημένους, ὅπως μὴ ἀφ' ὧν τούτων ἐπιθυμίαις φιλοζωοῦντες ἀπλημμύρητον μάχωνται, κατασὰς τοιούτοις παρορμᾶ λόγοις πρὸς τὸν ἀγῶνα τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας. καιρὸς ἡμῖν, ὦ ἄνδρες συμμαχητικώτερος ἂν παρέντες ὦμεν ἐπιτρόποις εἰς ἀνδρείαν καὶ κινδύνων καταφρόνησιν καλεῖν ἐλευθερίαν ἐπιτηδείαν. νῦν γὰρ ἔστιν ἀνδράσιν ἀγωνιζομένοις τὴν

B ἐλευθερίαν ἐπιτηδεία, ἣν καὶ δι' αὐτὴν ἅπασιν ἀγαπητὴν εἶναι, ἡμῖν δὲ ἐξουσίας ὄντος θρησκεύειν τὸ θεῖον ἐπιθανατιωτέραν εἶναι συμβέβηκεν. ὡς εἰ ὧν τῷ παρόντι κειμένων ὑμῶν, οὕτω ἐπιτηδείων, καὶ τὸν εὐδαίμονα καὶ μακάριον ἀνακτήσασθε βίον, ἔστω ἡ ἐν τοῖς νόμοις, καὶ τὴν πάτριον σωθῆναι, ἢ τὰ αἴσχιστα παθεῖν, καὶ μηδὲ σπέρμα ἐξ ὑμῶν ἐπιλειφθῆναι κακῶν ἐν τῇ μάχῃ γενομένων, ἅτως ἀγω-

C νίζεσθε. τὸ μὲν οὖν ἐπιθανεῖν ἐν μὴ πολεμίοις ὑμῖν ὑπάρξειν ἠγέσθω. τὴν δὲ ὑπὲρ τῶν κρατίστων ἐπάθλων ἐλευθερίας, πατρίου νόμων, εὐσεβείας, αἰώνιον τὴν εὐκλειαν καλοκἀγαθίζειν πεπεισθέντες. ἑτοιμάζεσθε γενναίως ἅτως τὰς ψυχάς, ὡς αὔριον ἀμὶ ἡμέρᾳ συμβαλοῦντες τοῖς πολεμίοις. καὶ ὁ μὲν Ἰούδας ταῦτα

1. Macch. 4 ὡς ἐπαρσώνων τοὺς στρατιώτας ἔλεγε. τὴν δὲ πολεμίων, πεμψάντων Γοργίαν μὲν πεντακισχιλίων πεζῶν, καὶ

D χιλίων ἱππέων, ὅπως ἀφ' τῆς νυκτὸς ἐπιπέσῃ τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ πρὸς ἔτι ὁδηγοὺς ἔχοντα αὐτὸν πινὰς τῶν προφύγοντων Ἰουδαίων, αἰσθόμενος ὁ Ματθίου παῖς, ἔγνω καὶ αὐτὸς τοῖς ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν πολεμίων ἐπιπεσεῖν, καὶ ταύτα διηρημένης αὐτῶν τὴν δυνάμεως. καθ' ὥραν οὖν δειπνοποιησάμενος, καὶ πλὰ πυρὰ καταλιπὼν ἐπὶ τῶν στρατοπέδων, δι' ὅλης ἄφθονος τῆς νυκτὸς ἐπὶ τοὺς ἐν Ἐμμαοῖς τῶν πολεμίων. ἐν χερσὶν δὲ ἐν τῷ στρα-

E τοπέδῳ τοὺς ἐχθροὺς ὁ Γοργίας, ἀλλ' ὑπονοήσας ἀναχωρησαντας αὐτοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι κεκρύφθαι, πρὸ θύρας ἐγνωζητεῖν ἔπου ποτ' εἶεν. ὡς δὲ τὸ ὄρθρον ἐπέφαινε τοῖς ἐν Ἐμμαοῖς πολεμίοις ὁ Ἰούδας μετὰ χιλίων φαύλως ὡπλισμένων ἀφ' πενίαν. ἰδὼν δὲ τοὺς ἐχθροὺς ἀρίστα πεφραγμένους καὶ μετ' ἐμπειρίας πολλῆς ἐστρατοπεδευμένους, ἐστρεψάμενος τοὺς Ἰουδαίους, ὡς γυμνοὺς τοῖς σώμασι μάχεσθαι δέοι, καὶ τὸ θεῖον ἤδη ἐν τοῖς ἔτως ἔχουσι τὸ κῦρος τοὺς πολεμίους ὡπλισμένων κρατοῦν ἐώκειν, ἀνεκαλεσάμενον αὐτοὺς τὸ ἐν Μασσηφᾷ, σκέλλοσι σημῆναι τοῖς σαλπιγκταῖς. ἐπιπεσὼν δὲ ἀπροσδοκήτως τοῖς πολεμίοις, καὶ σκληρὰς αὐτοῖς τλεῖν ἀφάσεις καὶ λαβὰς, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν ἀνθιστα-

F μένους, τοὺς δὲ λοιποὺς διώκων ἦλθεν μέχρι Γαδάρων καὶ τῶν πεδίων τῆς Ἰδουμαίας καὶ Ἀζώτου καὶ Ἰαμνείας ἐπὶ σταδίους ὡς τρεῖς χιλίους. ἰδὼν δὲ τῶν μὲν σκύλων παρεκελεύετο μὴ ἐπιθυμεῖν τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας, ἐπειδὴ αὐτοῖς ἀγῶνα πρὸς καὶ μάχην εἶναι πρὸς Γοργίαν καὶ τὴν σὺν αὐτῷ δύναμιν. κρατήσαντας δὲ καὶ τούτων, τότε σκυλεύσειν ἐπ' ἀδείας ἔλεγεν, ἕστον μόνον ἔχοντας ἐν μηδὲν ἕτερον ἐκδεχομένους. ἐπὶ δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος ταῦτα πρὸς τοὺς στρατιώτας, ὑπεκύψαντες οἱ Γοργίου τὴν μὲν στρατιὰν, ἣν ἐν τῇ παρεμβολῇ κατέλιπον, ὁρῶσι πεφραγμένην, τὸ δὲ στρατόπεδον, ἐμπεπρησμένον. ἐκ γὰρ καπνὸς αὐτοῖς πρόσω ἦν, ὃ συμβέβηκεν ὀφθαλμῶν ἐφέμεν. ὡς δὲ ταῦθ' ἅτως ἔχοντα ἐμάνθανον οἱ σὺν Γοργίᾳ, ἐ

τοὺς μὲν Ἰούδα πρὸς πολεμίους ἑτοίμους κατανόησαν, καὶ αὐτοὶ δείσαντες εἰς Φυγὴν ἐτράποντο. ὁ δὲ Ἰούδας

ὡς ἀμα-

ὡς ἀμαχητὶ τ̃ χερσὶν ἁρπασθέντων ἡτοιμασμένων, ἀπεστρέ-
ψας ἀνηρέτησε τὰ σκῦλα. πολὺ δ̃ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ πορφύραν καὶ ὑάκινθον λαβὼν, εἰς τὴν οἰκείαν ἐπέστρεψε, χαίρων, καὶ ὑμνῶν τὸν θεὸν ὅτι τῆς κατωρθωμένης. ἐμικρὰ γὰρ αὐτῷ ἡ νίκη πρὸς τὴν ἐλευθερίαν συνεβάλετο. λυσίας δ̃ συγχυθεὶς ὅτι τῇ τῶν ἐκπεφευγότων ἥττῃ, τοὺ ἐχομένου ἔτει μυρίαδας ἀνδρῶν ἐπιλέκτων συναθροίσας ἑξ, καὶ πεντακισχιλίους λαβὼν ἱππεῖς ἐνέβαλεν εἰς τὴν ἰουδαίαν. καὶ ἀναβὰς εἰς τὴν ὀρεινὴν ἐν βεθσουροις κώμῃ τῆς ἰουδαίας ἐστρατοπεδεύσατο. ἀπιόντος δ̃ μετὰ μυρίων ἰούδας, καὶ πολλῷ ἰδὼν τ̃ πολεμίων, συμμαχον ἐσεσθαι τὸν θεὸν δεξάμενος, συμβαλὼν τοῖς πρωτοστάταις τῶν πολεμίων, νικᾷ τούτους, καὶ φονεύσας αὐτῶν ὡς πεντακισχιλίους, τοῖς λοιποῖς ἐνέβαλε φόβον. ἀμέλει καταπονήσας ὁ λυσίας τὸ φρόνημα τ̃ ἰουδαίων, ὡς ἔτοιμοι εἶεν πλούτων ἀμὴ ζημιοῦσιν ἐλευθερίαν, καὶ δεῖσας αὐτῶν τὴν ἀπόγνωσιν ὡς ἰσχυὸν, ἀναλαβὼν τὴν λοιπὴν δύναμιν ἐπέστρεψεν εἰς ἀντίοχειαν, καὶ διέτριβεν ἐκεῖ ξενολογῶν, καὶ πρωτοπαλαίζομενος μετὰ μείζονος σπουδῆς εἰς τὴν ἰουδαίαν ἐμβαλεῖν. τοσαυτάκις οὖν ἡττηθέντων ἤδη τ̃ ἀντιόχου ὑπὸ βασιλέως στρατηγῶν, ὁ ἰούδας ἐκκλησιάσας ἔλεγε μετὰ πολλὰς νίκας ἃς ὁ θεὸς αὐτοῖς ἔδωκεν, ἀναβῶμεν δὴν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ τ̃ ναὸν καθαρίσωμεν, καὶ τὰς νενομισμένας θυσίας προσφέρωμεν ὡς πρόσθεν ἐπανήξομεν. ὁ δ̃ πληθὺς εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν ναὸν ἔρημον εὗρε, καὶ κατεπεπτηκυίας τὰς πύλας, καὶ φυτὰ ἄγρια τὴν ἐρημίαν αὐτόματα ἐν τοῖ ἱερῷ βεβλαστηκότα, θρηνῶν ἤρξατο μ̃ τ̃ ἰδίων, ὅτι τῇ ὄψει ὁ ναὸς συγχυθείς. ἐπιλεξάμενος δ̃ πινὰς τ̃ αὐτοῦ στρατιωτῶν, προσέταξε τούτοις ἐκπολεμῆσαι πῶς τὴν ἄκραν φυλάττοντας, ἄχρι ἂν αὐτὸς τὸν ναὸν αὐτῶν ἁγνίσῃ. καθάρας δ̃ ὅπη μέλλων αὐτὸν, εἰσεκόμισε καὶ καινὰ σκεύη, λυχνίαν, τράπεζαν, βωμὸν, ἐκ χρυσοῦ πεποιημένα. ἀπήρτησε δ̃ καὶ τὰ πρόπετάσματα τ̃ θυρῶν, καὶ τὰς θύρας αὐτὰς ἐπέθηκε. καθελὼν δ̃ καὶ τὸ θυσιαστήριον, καινὸν ἐκ λίθων συμμίκτων ᾠκοδόμησεν, ἃ λελατομημένων ἐκ σιδήρου. πέμπτῃ δ̃ καὶ εἰκάδι τ̃ χεσλαίου μηνὸς, ὃν οἱ μακεδόνες ἀπελλαῖον καλοῦσι, ἦψαν τὰ φῶτα ὅπι τῆς λυχνίας, καὶ ἐθυμίασαν ὅπι τ̃ βωμοῦ, καὶ ἄρτους τὴν τραπέζαν ἐπέθηκαν, καὶ ὁλοκαυτώσαν ὅπι τοῦ καινοῦ θυσιαστηρίου. ἔτυχε δ̃ ταῦτα κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην γενέσθαι καθ' ἣν καὶ μετέπεσεν αὐτῶν ἡ ἁγία θρησκεία, εἰς βέβηλον καὶ κοινὴν συνήθειαν μεταβεῖσα. τὸν γὰρ ναὸν ἐρημωθέντα ὑπ' ἀντιόχου ἀγαθῶν τοιῶτον ἔτη συνέβη τρισίν. ἔτει γὰρ πέμπτῳ καὶ ποσαρακοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ταῦτα, ὡς τὸν ναὸν ἐγένετο, πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τ̃ ἀπελλαίου μηνὸς, ἡ κάθαρσις δ̃ ἐγένετο ἡμέρᾳ καὶ μ' ἔτει, ὑπομεμαθήκῃ καὶ ν' καὶ δ̃. τῷ δ̃ ἐγκαινισμῷ τ̃ ναοῦ συνέβη γενέσθαι κῷ τῶν δανιήλου προφητείαν, πρὸ ὑκῃ καὶ ἡμερῶν ἐτῶν. ἐδήλωσε γὰρ ὅτι μακεδόνες καταλυσουσιν αὐτόν. ἑορτάζε δ̃ ἰουδας μ̃ τῶν πολιτῶν ἀνάκτησιν τῆς ὡς τὸν ναὸν θυσίας ἐφ' ἡμέρας ἡ, μηδὲν ἀπολειπὼν ἡδονῆς εἰδ̃, ἀλλὰ πολυτελέσι μὲν καὶ λαμπραῖς ταῖς θυσίαις κατακοχῶν αὐτοὺς, ὕμνοις δ̃ καὶ ψαλμοῖς

A sine certamine victor, tum demum permisit suos ad prædam discurrere: ditatusqve cum suis, reperto plurimo auro & argento, hyacinthoqve & purpura incolumem reduxit exercitum, laudans Deum autorem ejus victoriæ, quæ haud exiguum momentum ad futuram libertatem eis attulit. Lysias autem seqventi anno ad abolendam ignominiam novum exercitum paravit: contractisqve lectissimorum militum sexaginta millibus, & adjunctis qvinqve millibus eqvitum, Judæam ingressus, montana ejus ascendit, & ad Bethsura vicum castra posuit. Huic Judas occurrit cum decem millibus: & cum videret, hostem longe præstare numero, votis pro victoria factis, Deo fretus primam aciem aggreditur tanto impetu, ut eis qvinqve millia sterneret: quo facto reliqvis tantum terrorem incussit, ut Lysias animadvertens, eis certo statutum aut mori aut in libertatem se asserere, veritus magis desperationem eorum quam vires, copias Antiochiam reduceret: ubi mercenarios conducens, & majores vires colligens, parabat se, ut ad primam opportunitatem bello Judæos repeteret. Toties igitur profligatis Antiochi ducibus, Judas persvasit suis, ut, qvandoqvidem tam multas victorias Deus concesserat, ascenderent Hierosolyma, &, lustrato templo, mactarent solennes victimas: ubi cum invenisset templum desertum, & portas ejus incensas, & in atriis virgulta enata propter solitudinem, lamentari cum suis cœpit ob tantam deformitatem. destinata deinde copiarum parte ad arcis oppugnationem, ipse interim repurgare templum aggressus est: qvod postqvam accurate factum est, intulit in illud vasa nova, candelabrum, mensam, & altare incensorum ex auro fabrefacta omnia. addidit & vela foribus oppandi solita, ac postremo fores qvoqve apposuit. Diruto etiam holocaustorum altari, quod profanatum fuerat, novum ex collatitiis saxis impolitis construxit. Vigesima autem & quinta mensis Chaslei, qvem Appellæum Macedones nominant, accenderunt lumina in candelabris, & suffitum fecerunt in altari, & panes supra mensam proposuerunt: & in novo altari holocautomata immolaverunt: idqve accidit eadem die, qua ante triennium sacra eorum profanata fuerant. integro enim triennio desertum fuit templum post factam ab Antiocho profanationem. ea enim incidit in annum centesimum qvadragesimum quintum, & diem Apellæi mensis vigesimum quintum, in Olympiadem centesimam tertiam & qvinqvagesimã; renovatum est autem eadem die qvadragesimo octavo post centesimum anno, Olympiade post centesimam qvarta & qvinqvagesima; prædixerat autem eam desolationem propheta Daniel qvadringentis & octo insuper abhinc annis, diserte dicens a Macedonibus profanandum. Celebravit autem Judas recepti templi festivitatem per dies octo sacrificans, in quibus nullum honestæ voluptatis genus omissum est, sed populo qvidem sumptuosum ac splendidum epulum est exhibitum, in Dei vero laudem hymnis & canticis

perſonabant omnia. Tanta vero lætitia ob reductos ritus patrios & priſcam religionem occupavit gentis ejus animos, maxime, qvod ea felicitas ex inſperato obtigerat, ut lex lata ſit ad poſteros, qvæ juberet qvotannis hoc feſtum reparati cum cæremoniis templi per octo dies celebrari: & ex eo tempore mos hic apud noſtros obtinuit: vocamusqve hanc feſtivitatem luminum, opinor ideo, qvod ex inſperato nobis illuxerit tanta felicitas. Circumdatis deinde urbi mœnibus, & extructis in eis firmis turribus, cuſtodias ad arcendum hoſtem impoſuit: munivitqve Bethſuram oppidum, ut eo tanquam arce uti poſſet contra conatus hoſtium.

Qvibus operibus perfectis, vicinæ gentes moleſte ferentes Judæorum vires reſuſcitari, per inſidias adoriendo multos oppreſſerunt: cum quibus Judas aſſidue bellum gerens conabatur eorum incurſationes compeſcere: qvo tempore etiam Acrabatenam invadens multos Idumæos Eſau poſteros interfecit & deprædatus eſt: & principis eorum Batanis filiorum caſtella, unde Judæos infeſtabant, vi capta, cæſis propugnatoribus, incendit. Qvibus perdomitis, in Ammanitas arma tranſtulit, qvorum numeroſam manum Timotheus ducebat, & his quoque devictis, Jazorum eorum urbem expugnavit: abductisqve in captivitatem uxoribus eorum ac liberis, direptam prius incendit, atqve ita domum victor reverſus eſt. Sed qvam primum vicinæ gentes ſenſere ejus abitum, contractis copiis, in Galaditica regione finitimos Judæos adorti ſunt. at illi refugientes in caſtrum Dathema, ſignificabant Judæ per nuncios & literas, quod oppugnādi eſſent a Timotheo, rogantes, ut ſe huic periculo eriperet: & interim, dum legit has literas, ſupervenerunt Galilæorum nuncii, qverentes ſe infeſtari a Ptolemaide, Tyro, Sidone, & aliis finitimis populis.

XII.

τὴν χρὸν μὲν τιμῶν, αὐτὰς δ' τέρπων. ποιαύτη δ' ἐχρήσατο τῇ τῶν ἐνθῶν ἡδονῇ, μὴ χρόνον πολὺ ἀπροσδοκήτως ἐν ἕξεσι γενόμενοι τῆς θρησκείας, ὡς νόμον θῆναι τοῖς μετ' αὐτοὺς, ἑορτάζειν τὸν ἀνάκτησιν τῶν περὶ τὸν ναὸν, ἐφ' ἡμέρας ὀκτώ. ἐξ ἐκείνου μέχρι δεῦρο, τὸν ἑορτὸν ἄγομεν καλοῦντες αὐτὸν φῶτα, ὡς ἔοικε παρ' ἐλπίδας ἡμῖν ταύτην ἡμῶν φανεῖσαν τὸν ἕξεσιν, τὸν περιχαρείαν ἄγοντες τὴν ἑορτήν. τειχήσας δ' ἐν κύκλῳ τὴν πόλιν, καὶ περὶ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν πολεμίων πύργους ὑψηλοὺς, φύλακας ἐν αὐτοῖς ἐγκατέστησε. καὶ τὸν Βεθσοῦραν ἦν πόλιν ὠχύρωσεν, ἵνα ἔχῃ φρουρὸν αὐτῇ πρὸς τὰς ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνάγκας ἴσχῃ χεῖρας. τούτων δὲ τῶν ἡμερῶν, τὰ πέριξ ἔθνη πρὸς τὸν ἀναζωπύρησιν καὶ τὸ ἰσχὺν τῶν ἰουδαίων χαλεπῶς ἐφέροντα, πολλὰς ἐπισωρεύσαντα, διέφθειρεν, ἐνέδρας δὲ ἐπιβουλὰς αὐτῶν ἐγκρατῆ ἡμῶν. πρὸς τούτους πολέμους συνεχεῖς ἐκφέρων ἰούδας, ἐπίσχεν αὐτοὺς τ καταδρομὴν, καὶ ὧν ἐποίουν κακῶν τοῖς ἰουδαίοις ἐπειρᾶτο. ἐπὶ τοῖς ἡσσῶν ἦ ἐροῖς ἰδιωμάσι κατ' ἀκριβεστέρων ἐπιπεσὼν, πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτεινε καὶ ἐκύλισεν. συγκλείσας ἦ καὶ τοὺς ἡγεῖς δ' βαάνα ἰσχῶντας τοὺς ἰουδαίους, ὡς ἐκαθῆσθαι ἐπολιόρκει. καὶ τοὺς πύργους αὐτῶν ἐνεπίμπρα, καὶ τοὺς ἄνδρας διέφθειρεν. ἐπειτ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τοὺς ἀμμανίτας ὁρμήσας, δύναμιν μεγάλην καὶ πολυανθρωπον ἔχοντας, ἧς ἦγεῖτο τιμόθεος, καὶ τούτους χειρωσάμενος, τὸν ἰαζωρὸν ἑλὼν πόλιν, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα λαβὼν αἰχμαλώτους, καὶ τὸν πόλιν ἐμπρήσας, εἰς τὸν ἰουδαίαν ἀνέστρεψε. μαθόντα δ' αὐτὸν τὰ γλυνεύοντα τ ἐθνῶν ἀναστραφέντα, σωωθροίζεσθαι εἰς τὸν γαλααδίτιν ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν ἰουδαίους. εἰ ἦ καταφυγόντες εἰς δάθεμα, τὸ φρούριον, πέμψαντες πρὸς ἰούδαν, ἐδήλουν αὐτῷ, ὅτι λαβεῖν ἐπιβουλεύουσιν ὁ τιμόθεος τὸ χωρίον εἰς ὃ συνεπεφεύγεσαν. ἀναγινωσκομένων ἦ τῶν ἐπιστολῶν τούτων, καὶ τῆς γαλιλαίας ἄγγελοι καταγίνονται σημαίνοντες ἐπισωρεῖσθαι τοὺς ἐκ πτολεμαΐδος καὶ τύρου καὶ σιδῶνος, καὶ τῶν ἀλλογενῶν τῆς γαλιλαίας.

CAP. XII.

Quomodo, diviſis copiis, Simon Tyrios & Ptolemaidenſes, Judas Ammanitas ſuperat.

JUdas igitur proſpiciens utrorumqve neceſſitatibus, Simonem fratrem cum tribus ſelectorum millibus mittit auxilio Judæis habitantibus Galilæam: ipſe, aſſumpto Jonatha altero fratre cum octo militum millibus, in Galaditicam proficiſcitur: qvod ſupererat virium, Judææ præſidio reliquit ſub Joſepho Zachariæ filio, & Azaria ducibus, qvibus mandavit, ut abſtinerent a pugna tantiſper, dum ipſe ad eos reverteretur. Simon igitur poſtqvam in Galilæam venit, congreſſus cum hoſte coegit eum terga vertere, & fugientem perſequutus usqve portas Ptolemaidis, occidit circiter tria millia: qvibus ſpoliatis, receptos captivos cum tota ſupellectile in Judæam tranſtulit. Interea Judas

Κεφάλαιον ιβ'.

Οπ στρατοπαίμωοι ἰούδας ὁ σίμων, ὁ μὲν ὅπι ἀμμανίτας ὁ τ γαλααδίτην, ὁ ἦ σίμων ὅπι τυρίους ὁ πτολεμαεῖς, ἐκράτησαν αὐτῶν.

ΠΡὸς οὖν ἀμφοτέρας τὰς τ ἠγελμένων χρείας σκεψάμενος ὁ ἰούδας ὁ πέμπει ποιεῖν, σίμωνα μὲν τ ἀδελφὸν μετὰ τρεῖς χιλίους τ ὅπλέκτων λαβόντα, τοῖς ἐν γαλιλαίᾳ βοηθὸν ἐξελθεῖν ἰουδαίοις. αὐτὸς ἦ καὶ ἰωνάθης ὁ ἕτερος ὁ ἀδελφὸς, μετὰ τραπητῶν ἐκπακισχιλίων ὥρμησαν εἰς τὸν γαλααδίτην. καταλιπὼν ἦ, ὅπι τῶν ὑπολοίπων τ δυνάμεως, ἰώσηπόν τε τὸν ζαχαρίου ὁ ἀζαρίαν, πρεσβεύσας αὐτοῖς φυλάττειν ὅπιμελῶς τ ἰουδαίαν, καὶ σωάπτειν πόλεμον πρὸς μηδένα, ἕως ἂν αὐτὸς ἐπανέλθῃ. ὁ μὲν ὖν σίμων ὡδαγήσας εἰς τὴν γαλιλαίαν, καὶ συμβαλὼν τοῖς ἐχθροῖς, εἰς φυγὴν αὐτοὺς ἔτρεψε. καὶ μέχρι τῶν πυλῶν τ πτολεμαΐδος διώξας, ἀπέκτεινεν αὐτῶν ὡς τρισχιλίους. καὶ τὰ τε σκῦλα λαβὼν τῶν ἀνῃρημένων καὶ τοὺς ἡχμαλωτισμένους σὺν αὐτῶν ἰουδαίους, καὶ τὸν ὅπισκευὸν αὐτῶν ἐπαγόμενος, εἰς τὴν οἰκείαν ἀνέστρεψεν. ἰούδας ἦ ὁ μακκαβαῖος, καὶ ὁ

καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωνάθης Ἀλεξάνδρῳ τὸν Ἰορδάνην A cum fratre Jonatha trium dierum iter emensi,
παταινον, καὶ ὁδὸν ἀπ' αὐτοῦ τριῶν ἀνύσαντες ἡμερῶν, accepti sunt a Nabathæis pacifice: qvorum in-
τοῖς ναβαταίοις εἰρηνικῶς ὑπαντῶσι προσηγγείλαντο. dicio compererunt, quod multi ex ipsorum fra-
ὧν διηγησαμένων τὰ κατὰ τοὺς ἐν γαλααδίτιδι, ὡς tribus in extremo essent periculo, obsessi ab hos-
πολλοὶ κακοπαθοῦσιν αὐτῶν ἐν τοῖς φρουρίοις ἀπόλημ- te in castellis & oppidis Galaditicis: monitiqve, ut
μένοι, καὶ ὡς πόλεσι τῆς γαλααδίτιδος, καὶ σπεύδου- propere illis succurrerent, per desertum
σιν τῶν αὐτοῦ παραβαλεῖν ὅτι τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ζητοῦ illuc festinaverunt. In eo itinere Barasam op-
σιν ἀπ' αὐτῶν σώζειν τοὺς ἐμοεθνεῖς, πυθόμενος κατέφρεψεν pidum oppugnare adorti, vi ceperunt: cæsisq;
εἰς τὴν ἔρημον, καὶ προσπεσὼν πρώτοις τοῖς τοῦ Βοσορ- B ad unum puberibus, tecta igni subjecto concre-
ραν καπικοῦσι, καὶ λείαν αὐτῶν, καταβαλὼν πᾶν τὸ maverunt. Cumqve interim nox appeteret,
ἄρρεν καὶ μαχεσάμενον διέφθειρε, καὶ τὴν πολι- nihilominus Judas iter continuavit usqve ca-
ν ὑφῆψεν. Παρῳκοδόμησε γὰρ νυκτὸς, οὐ δι' ἄτοπος ἐπι- stellum, in qvo Judæos obsideri acceperat. quo
σχεν, ἀλλ' ἐδόκουν δι' αὐτῆς ὅτι τὸ φρούριον, ἐνθα τοὺς cum mane perveniisset, offendit hostem jam sca-
ἰουδαίους ἐγκεκλεῖσθαι συνέβαινε, πᾶσι καὶ ὁρμὴν τὸ las & machinas admovere mœnibus: jussoqve
χωρίον τιμωρεῖν μὴ τῷ δυνάμεως, ἔωθεν ἐπ' αὐτὸ πα- tubicine canere, & cohortatus suos, ut bonam
ραγενέσθαι. καὶ καταλαβὼν ἤδη τοῖς τείχεσι προσβε- ac fidelem operam præstarent periclitantibus
βληκότας τοὺς πολεμίους, καὶ τοὺς μὲν κλίμακας ὡς τι fratribus, divisis tribus copiis, oppugnatores
ἀναβαίνειν ἐπ' αὐτὰ, τοὺς δὲ μηχανήματα προσφέ- C a tergo aggreditur. Timothei vero milites,
ροντας, κελεύσας τὸν σαλπιγκτὴν σημαίνειν, καὶ παρορ- cognito Maccabæum adesse, cujus virtutem &
μήσας τοὺς τραπαίτας ὡσπερεὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν felicitatem jam ante suo periculo didicerant, sine
ἀλαλαγμοῦ ποιησαμένους, εἰς τρία διελὼν τὸν στρα- mora cœperunt fugere: ex quibus ad octo mil-
τὸν ἐπιπίπτει κατὰ νώτου τοῖς πολεμίοις. οἱ δὲ ὡς τὸν τιμό- lia cecidere, Judæis acriter insequentibus. Inde
θεον εἶδον ὁμοῦ, ὅτι μακκαβαῖος εἴη, πᾶσαν ἤδη καὶ ad Mallen barbarorum urbem flexo itinere, ea-
ἀπὸ πρόσω αὐτοῦ τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς ἐν τοῖς πολέμοις εὐ- qve expugnata, mares omnes neci tradidit, ædi-
τυχίας εἰληφότες, εἰς φυγὴν τρέπονται. ἐφεπόμενος fícia incendio sunt consumpta. Eodem impetu
δὲ μὴ δὲ στρατεύματος ἰσθὰς, ἀναιρεῖ μὲν αὐτῶν D & Chaspoma & Bosora cum aliis Galaditicæ re-
ὀκτακισχιλίους. ὑποστρέψας δὲ εἰς μᾶλλον πολιν οὕτω gionis oppidis eversa sunt. Aliqvanto post Ti-
λεγομένην τῶν ἀλλοφύλων, λαμβάνει καὶ ταύτην, καὶ motheus, contractis numerosis copiis, & inter
τοὺς μὲν ἄρρενας ἅπαντας ἀπέκτεινε, τὴν δὲ πόλιν αὐ- cæteros auxiliares conducta manu Arabum,
τὴν ἐνέπρησεν. ἄρας δὲ ἐκεῖθεν τὴν τε χάσφωμα, trans torrentem castra posuit contra oppidum
καὶ Βοσορ, καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις τῆς γαλααδίτιδος Rafam. ibi hortatus est suos milites, ut strenue
καθεῖρεν. χρόνου δὲ ὕστερον ὁ πολὺς πυθόμενος pugnarent, arcerentqve Judæos a torrentis
δύναμιν μεγάλην ὡδηγεῖσθαι σφῶν, καὶ συμμαχεῖν transitu. in hoc enim sitam victoriam, Judæis
ἄλλους τε ἀλλαχόθεν καὶ ἀράβων τινὰς μισθῷ E futuris superioribus, si transire potuerint. Ju-
πέμψαι αὐτῷ συναιρομένους, ἦκεν ἄγων τὴν στρατὸν πέρα- das autem, audito, quod Timothæus paratus
ν τοῦ χειμάρρου βάφων ἀντικρυς. πόλις δὲ ἦν αὐτη. esset ad prælium, propere contra eum duxit ex-
καὶ παρεκελεύετο τοῖς στρατιώταις οἱ συμβαλοῦσιν εἰς μά- ercitum: trajectoqve torrente adortus hostes,
χην τοῖς ἰσθαίοις, προθύμως ἀγωνίζεσθαι, καὶ κωλύειν partim resistentes prostravit, partim in fugam
αὐτοὺς διαβαίνειν τὸν χείμαρρον. διαβάντων δὲ ἦν compulit, armis etiam passim abjectis. horum
αὐτοῖς προὔλεγεν. ἰσθὰς δὲ ἀκούσας συναθροίζει τὸν nonnulli celeritate pedum salutem consecuti
πρόσθεν πρὸς μάχην, ἀναλαβὼν πᾶσαν τὴν εἰκαίαν sunt, quidam vero in fanum, quod Carnain di-
δύναμιν, ἐπεδείκνυτο τὸν πολέμιον, ὡς περισωσάμενος cunt, refugientes, tutos se ibi fore speraverunt.
τὸν χείμαρρον ἐπεμπίπτει τοῖς ἐχθροῖς. καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν F At Judas & oppidum id occupavit, &, incenso
ὑπαντιάζοντας ἀνῄρει, τοὺς δὲ εἰς δρῦν ἐμβαλών, βέ templo, hostium alios flammis, alios ferro perdi-
ψας τὰ σκάφη φεύγειν ἠνάγκασε. καὶ πυῤ μὲν αὐ- dit. His rebus feliciter gestis, & contractis e tota
τῶν διέφθαρτο. οἱ δὲ εἰς τὸ καλούμενον, ἐν καρναίν τι μέ regione Galaditica Judæis, una cum uxoribus &
νος, συμφυγόντες, ἥλπισαν πεύξεσθαι σωτηρίας. ἰσθὰς liberis ac facultatibus in Judæâ eos traducebat.
δὲ τὴν πόλιν καταλαβόμενος, αὐτοὺς τε ἀπέκτεινε, In eo itinere cum venisset ad Ephronem oppidũ,
καὶ τὸ πόλισμα ἐνέπρησε. πικλὴν χρησάμενος per quod necessario transeundũ erat, nisi retror-
ὁδὸν τῆς ἀπωλείας τῶν πολεμίων. ταῦτα διαπρα sum reverti mallet, misit ad oppidanos, rogans,
ξάμενος, καὶ σωσαγαγὼν τοὺς ἐν τῇ γαλααδίτιδι G ut patefacerent sibi transitum. nam, obstructis
ἰουδαίους μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν, καὶ ὑπαρχόν portis, viam interruperant, quod cum ab Ephro-
των αὐτοῖς ἀποσκευῶν, εἰς πολὺ εἰς τὴν ἰουδαίαν ἐπανα nitis impetrare non posset, cohortatus suos,
γαγεῖν. ὡς δὲ ἦκεν ὅπου τινὰ πόλιν ἐμφρὲν ὄνομα, corona oppugnavit mœnia: & diem ac noctem
ὑπὸ τῆς ὁδοῦ κειμένην, καὶ ἅτε ἄλλην αὐτῷ πραπορεύ ibi remoratus vi cepit oppidum: occisisqve o-
σασθαι βαδίζειν δυνατὸν ἦν, ἅτε ἀναστρέφειν ἠθέλεν, πυ- mnibus maribus, per incensi cineres traduxit,
θόμενος περὶ τῆς ἐν αὐτῇ παροικούσης πόλεως ἀνοίξαν
τας ὑπεδέξατο αὐτὸν Ἀλέξ. ἡ πόλεως ἀπελθών. πρὸς πύλας λίθοις ἐμπεφραγμένοις, ἐπὶ τὴν ὁδοῦ ἐπεπο
νητο. μὴ πειθομένων τὴν ἐμφρανων, παρορμήσας τοὺς μετ' ἐαυτοῦ καὶ κυκλωσάμενος, ἐπολιόρκει. ἐπὶ δὲ ἡμέ
ρας καὶ νυκτὸς προσκαθίσας, ἐξαίρει τὴν πόλιν. ἐπὶ πᾶν ἔσαν ἄρρεν ἦν ἐν αὐτῇ κτείνας, καὶ καταπήσας ἅπασαν

exercitum. tantus autem erat occisorum numerus, ut in transeundo calcanda essent cadavera. Trajecto deinde Jordane, in magnum campum veniunt, qua sita est Bethsana, Græcis dicta Scythopolis. inde in Judæam reditum est hilariter, canente hymnos & victoriale carmen multitudine: votivasqve hostias mactarunt pro incolumitate exercitus: quandoquidem post tot conflictus ne unus quidem e Judæis desideratus est. Interea Josephus Zachariæ filius & Azarias duces, qui, profecto Simone in Galilæam contra Ptolemaidenses, Juda vero & Jonatha fratre in Galaditicam, præsidio Judææ relicti fuerant, volentes & ipsi aliqvo memorabili facinore parare sibi gloriam, ad Jamniam venerunt. Ubi armis excepti a Gorgia ejus loci præside, amiserunt ad duo millia militum: nec prius destiterunt fugere quam in Judææ finibus. hæc autem clades merito illis accidit, ob contemptum Judæ mandatum, qui interdixerat, ne, se absente, manus cum hoste consererent: nam hoc quoque Judæ providentiam commendat, quod intellexit non impune fore, si a mandatis discesserint. Judas autem & fratres ejus continuabant bellum contra Idumæos, urgentes eos undiqve: expugnataqve Chebrone munitiones ejus diruerunt, & turres cremaverunt suppositis ignibus: pervastatisqve agris hostium, everterunt etiam Maristam oppidum, inde Azotum delati eodem impetu, expugnata ea quoque ac direpta, omnes ditati præda reversi sunt in Judæam victores & incolumes.

A αὐτῶν ὁδὸν ἔχε. πορευόμενοι δὲ διὰ τοῦ πεφονευμένων πλήθους ἐπ' αὐτῶν βαδίζειν τ νεκρῶν. διαβάντες δὲ τὸν ἰορδάνην, ἦκον εἰς τὸ μέγα πεδίον, οὗ κεῖται κατὰ πρόσωπον πόλις Βεθσάνη καλουμένη πρὸς ἑλλήνων σκυθόπολις κάκεῖθεν ὁρμηθέντες εἰς τὴν ἰουδαίαν παρεγένοντο, ψάλλοντες τε καὶ ὑμνῳδοῦντες καὶ τὰς σωτηθεὶς ἐν τοῖς ὁπλίταις παιδιὰς ἄγοντες. ἐθυσαν δὲ χαριστηρίους θυσίας ὑπέρ τε τῶν κατειλημμένων, καὶ ὑπὲρ τῆς ἀπαθείας τοῦ στρατεύματος σωτηρίας. οὐδεὶς γὰρ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς πολεμίους τῶν ἰουδαίων ἀπέθανεν. ἰώσηπος δὲ καὶ ἀζαρίας, οὓς κατέλιπε στρατηγοὺς ὁ ἰούδας καθ' ὃν καιρὸν σίμωνος μὲν ὑπῆρχεν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ πολεμοῦντος τοὺς ἐν πτολεμαΐδι, αὐτὸς δὲ ὁ ἰούδας καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἰωνάθης ἐν τῇ γαλααδίτιδι, βουληθέντες καὶ αὐτοὶ δέξαι τι πρᾶξαι στρατηγῶν τε πολεμικὰ ἡνιόχων, τοῖς ὑπ' αὐτοὺς δυνάμιν ἀναλαβόντες, ἦλθον εἰς ἰάμνειαν. γοργίας δὲ τῆς ἰαμνίας στρατηγὸς ὑπαντήσαντος συμβολὴν ἡμισείας δισχιλίους ἀποβαλλόντας τῆς στρατιᾶς, καὶ φεύγοντες ἄχρι τῆς ἰουδαίας ὁρῶν διώκων. σωθεὶς δὲ αὐτὸς τὸ πάθημα, ὅτι μὴ ἐβοήθησαν ὧν αὐτὸς ἰούδας ἐπέστειλε, μὴ συμβαλεῖν εἰς μάχην μηδενὶ πρὸ τῆς ἐκείνου παρουσίας. πρὸς γὰρ τοὺς ἄλλους ὑπὸ στρατηγήμασι, καὶ τὸ κατὰ τοὺς τὸν ἰώσηπον καὶ τὸν ἀζαρίαν πάθημα βαυμάσιον ἄν τις, ἐσώθησαν ὑπὸ ἐβοήθησαν τοῖς ἐπεστελλομένοις αὐτοῖς ἐσπόμενοι. ὁ δὲ ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πολεμοῦντες τοὺς ἰδουμαίους οὐκ ἀνίεσαν, ἀλλ' ἐνέκειντο παντάχοθεν αὐτοῖς, μέχρι τε χεβρῶνα πόλιν καταλαμβανόμενοι, ὅσην ἐν κύκλῳ αὐτῆς καθεῖλον, καὶ τοὺς πύργους ἐμπρήσαντες, ἐθήσαν τὴν ἀλλοφύλων χώραν, καὶ μάρισαν πόλιν. εἶτε ἄζωτον ἐλθόντες, καὶ λαβόντες αὐτὴν διήρπασαν, πολλὰ δὲ σκύλα ἐλάαν νομίσαντες, εἰς τὴν ἰουδαίαν ὑπέστρεψαν.

B

C

D

CAP. XIII.

Antiochi Epiphanis apud Persas interitus.

E

XIV. *1. Mach. 6.*

EOdem tempore Antiochus rex superiores sui regni provincias obeundo, audivit esse in Perside urbem prædivitem Elimaida nomine, & in ea templum Dianæ opulentum, refertum omne genus donariis: scuta etiam ac thoraces ibi asservari, qvondam relictos ab Alexandro Philippi filio, rege Macedonum. Motus igitur hac fama, admoto exercitu, expugnare conatus est. His vero, qui inerant nec adventu ejus nec oppugnatione territis, sed fortiter resistentibus, spe sua frustratus est. non contenti enim repulisse illum a mœnibus, recedentem etiam persecuti sunt, ita ut, plurimis desideratis, fugientis more Babylonem se reciperet. Qvam cladem cum ægre ferret, novus insuper accessit nuncius de profligatis, quos ad Judaicum bellum reliqverat, ducibus, deq; Judæorum in dies crescente potentia. Accedente igitur alia super alia cura, impar solicitudini morbum sibi contraxit: quo magis ac magis invalescente, intelligens adesse fatale tempus, amicos convocat: eisq; & vim morbi & causam indicat: nimirum quod pœnas ob afflictam Judæorum gentem lueret, atq; ob spoliatum sacrilegio templum, & contemptũ cælestis numinis. atq; his dictis, exhalavit animam. Qvamobrem demiror Polybium Megalo-

F

G

Κεφάλαιον ιγ'.

Ὡς ἀντίοχος ὁ ἐπιφανὴς ἐτελεύτησεν ἐν πέρσαις.

ΥΠὸ δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος, τὰ ἄνω χωρία ἐπερχόμενος, ἀκούει πόλιν ἐν τῇ περσίδι πλουτοῦσαν ἐλυμαΐδα τοὔνομα, ἐν ᾗ πολυτελὲς ἱερὸν ἀρτέμιδος ἐν αὐτῇ, ἐν πανοπλιῶν ἀναθημάτων πλῆρες εἶναι. ἐπῆρε μὲν ὅπλα, ἐθώρακας ἃ κατέλιπεν ἐπωχούμενος τ υἱὸν τ φιλίππου, βασιλέα δὲ μακεδόνων ἀλέξανδρον. κινηθεὶς οὖν ἐπὶ τούτων, ὥρμησεν ἐπὶ τ ἐλυμαΐδα, καὶ προσβαλὼν αὐτοῖς ἐπολιόρκει. τῶν δὲ ἐν αὐτῇ μὴ καταπλαγέντων τ ἔφοδον αὐτοῦ, μηδὲ τ πολιορκίαν, ἀλλὰ καρτερῶς ἀντισχόντων, διεκρούσατο τ ἐλπίδα. ἀπωσάμενοι γὰρ τὸν τῆς πόλεως καὶ ἐπιδιώκοντες ἐδίωξαν. ὡς τ' αὐτὸν ἐλθεῖν εἰς βαβυλῶνα φεύγοντα, καὶ πολλοὺς ἀποβαλόντα τῆς στρατιᾶς. λυπουμένῳ δὲ ἐπὶ τῇ ἁμαρτίᾳ ταύτῃ, προσαγγέλλουσι τινες καὶ τὰ τῶν στρατηγῶν ἣ ἔπαθον, οὓς πολεμήσοντας τοῖς ἰουδαίοις καταλελοίπει, καὶ τὰ ἰσχυρὰ ἤδη τῶν ἰουδαίων. προσοχθισθέντος οὖν, καὶ τῆς πρὸς τούτων φονικῆς τῇ προτέρᾳ, συγχυθεὶς ἐπὶ ἀθυμίας εἰς νόσον κατέπεσεν, ἧς μηκυνομένης καὶ αὐξανομένων τ παθῶν, συνεὶς ὅτι μέλλει τελευτᾶν, συγκαλεῖ τοὺς φίλους. καὶ τὴν τε νόσον αὐτοῖς χαλεπὴν οὖσαν ἐμήνυε, καὶ ὅτ' ὅτι ταῦτα πάσχει κακώσας τὸ ἰουδαίων ἔθνος παρεδήλου, συλήσας τε τὸν ναὸν, καὶ θεὸν καταφρονήσας καὶ ταῦτα λέγων ἐξέπνευσεν. ὡς τε θαυμάζειν πολύβιον τὸν μεγαλοπόλιτην.

λύτῳ. ὃς ἀγαθὸς ὢν ἀνὴρ ἀποθανεῖν λέγει τὸν ἀντίοχον, A
βεληνεῶς τε τὰ ἐν περσαις θησαυρισθέντα ἱερὰ συλῆσαι.
τὸ δὲ μηκέτι ποιῆσαι τὸ ἔργον βεβλασφημῶν, οὐκέτι
πιθανὸς ἄξιον. ὡδὲ λίαν ἐστὶ πολυθεῖον δοκεῖ καθαιρέ-
σεως τὸν βίον ἀντίοχον ἔτως, πολὺ πιθανώτερον λέγε
τὴν ἱεροσυλίαν ἐν ἱεροσολύμοις ναοῦ πλάτησαι τὸν
βίον. ἀλλὰ σοὶ μὲν τάτα ἀμφέρομεν, τῷ τοῦ
μεγαλοπλύτε λεγομένῳ αἴτιαν, ὡς ἀφ' ἡ-
μῶν ἀληθῆ νομιζουσιν.

politanum. qui vir alioqui probus, ait hunc Antiochum periisse, quod conatus sit Dianæ templi thesauros ac donaria diripere. voluisse enim tantum, ac non etiam perfecisse sacrilegium, non videtur res digna supplicio. qvod si hæc causa Polybio digna videtur, cur Antiochus deberet capite pœnas persolvere, multo verisimilius est, ob exhaustum sacrilegiis Hierosolymitanum templum acceleratum esse ejus interitum. Si B quis tamen magis probat Polybii sententiam, cum eo nunc non libet contendere.

Κεφάλαιον ιδ'.

Ὡς ἀντίοχος ὁ Εὐπάτωρ Ἰουδαίους νικήσας, ἐπολιόρκει Ἰουδαίοις τὸ ἱερὸν ἐγκλείσας.

CAP. XIV.

Antiochus Eupator, profligato Judæorum exercitu, Judam in templo obsidet.

Ὁ δ' ἀντίοχος τὴν πρώτην πλάτων καλέσας Φίλιπ-
πον ἕνα τῶν ἑπτὰ, τὴν βασιλείαν αὐτῷ διατροφον C
καθίστησι. καὶ δὸς αὐτῷ τὸ διάδημα καὶ τὴν στο-
λὴν καὶ τὸν δακτύλιον, ἀντίοχῳ τῷ παιδὶ αὐτοῦ πέμπει,
ἐκέλευσε κομισαντα, δοῦναι, δεηθεὶς τὸν ἐπιτροπεύειν
αὐτὸν, καὶ τηρῆσαι τὴν βασιλείαν ἐκείνῳ. ἀπε-
στάλη ὁ ἀντίοχος θ καὶ μ καὶ ρ ἔτει. λυσίας δ' αὐτοῦ
τὸν γαμβρὸν ὁπλίσας τῇ πόλει, τὸν μὲν αὐτοῦ ἀντί-
οχον, αὐτὸς δὲ ἔχε τὴν ἐπιμέλειαν, ἀποδείκνυσι βασι-
λέα, καλέσας αὐτὸν Εὐπάτορα. ἐν ᾧ τάτῳ τῷ καιρῷ
οἱ ἐν τῇ ἄκρᾳ τῶ ἱεροσολύμων φρουροὶ καὶ Φυγάδες D
τῶ ἰουδαίων, πολλὰ τὰς ἰουδαίους ἠργάσαντο. τὰς δὲ ἀνα-
βαίνοντας εἰς τὸ ἱερὸν θύσαι βεβλαμμένους, ἐξαίφνης ἐκ-
πορεύοντες οἱ φρουροὶ, διέφθειραν. ἐπεκάθητο δὲ τῷ ἱερῷ
ἡ ἄκρα. τάτων οὖν συμβαινόντων αὐτοῖς, ἰουδας ἐξε-
λεῖν διέγνω τοὺς φρουρὰν, καὶ συναγαγὼν τὸν λαὸν ἀ-
παντα, τὰς ἐν τῇ ἄκρᾳ καρτερῶς ἐπολιόρκει. ἔτ' δὲ
ὀλίγω ἔτι τῆς ἀρχῆς τοῦ Σελεύκου ἐ καὶ ν'. κατα-
σκεύασας οὖν μηχανήματα καὶ χώματα ἐγείρας E
Φιλοπόνως προσκειτο τῇ τῆς ἄκρας αἱρέσει. πολλοὶ δὲ
τῶν αὐτῇ Φυγάδων νύκτωρ ἐξελθόντες εἰς τοὺς χω-
ρας, καὶ τινες τῶν ὁμοίων καὶ ἀσεβῶν συναγαγόντες,
ἦλθον πρὸς ἀντίοχον τὸν βασιλέα, σὺν αἰτιώμενοι ἑαυτὰς
ὑπερόδως δεινὰ πεποιηκέναι τοῦ ἔθνους, καὶ
παύσασθαι πατρίων αὐτοῦ, τοὺς μὲν
πάτριον αὐτῶν καταλύσαντας θρησκείαν, ὧν ἀσεβ-
ἐπέζε ταύτην πικρῶς. κινδυνεύειν οὖν τοῦ ἰουδα
ἐπ' αὐτῷ αὐτοῦ τοὺς ἀκροπολιν αἱρεθῆναι, καὶ τὰς Φυγα- F
δὰς τὰς τοῦ βασιλέως καπηλεύοντας, εἰ μὴ τάχος πρὸ
αὐτοῦ βοήθεια πεμφθείη. ταῦτ' ἀκούσας ὁ παῖς ἀντι-
οχος, ὠργίσθη, καὶ τὰς ἡγεμόνας καὶ φίλας μεταπεμ-
ψάμενος, ἐκέλευσε μισθοφόρους συναγαγεῖν, καὶ ἐκ
τῆς βασιλείας τὰς στρατεύσιμον ἡλικίαν ἐχοντας. καὶ
συνήχθη στρατὸς πεζῶν μὲν, ὡσεὶ δέκα μυριάδες, ἱ-
πέων δὲ ὀκτὼ μυριάδες ἐλέφαντες δὲ β καὶ λ'. τοῦτον οὖν ἀνα-
λαβὼν τὴν δύναμιν, ἐξώρμησεν ἐκ τῆς ἀντιοχείας με- G
τὰ λυτίας πάσης τῆς στρατιᾶς ἔχοντος τὸν ἡγεμονίαν, ἕ
ὡς ἀφικόμενος εἰς τὴν ἰδουμαίαν, ἐκεῖθεν εἰς βεθσού-
ραν ἀναβαίνει πόλιν, σφόδρα ἰσχυρὰν καὶ δυσάλωτον, καὶ
περικαθίσας ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. ἰσχυρῶς δὲ ἀντι-
χόντων τῶν βεθσουρέων, καὶ τὴν περιπολὴν αὐτοῦ
τῶν μηχανημάτων ἐμπρήσαντων, ἐπεξῆλθον δὲ αὐ-
τοῖς, καὶ ἐτρέψατο πολὺς περὶ τὴν πολιορκίαν. ἰσ-
δὰς δὲ τὴν ἐφοδον τοῦ βασιλέως ἀνύσιος, ἀφίστατο

Cæterum Antiochus, prius quam extremum suum diem obiret, accitum ad se unum ex purpuratis suis amicis Philippum gubernatorem regni constituit: traditoque ei diademate regiaque stola & anulo, jussit hæc Antiocho filio suo perlata reddere, multum obtestans, ut educationis curam haberet, & regnum ei servaret, usque dum per ætatem ipse administrationi fieret idoneus. Defunctus est autem Antiochus anno centesimo qvadragesimo nono. D Lysias autem postea quam populo indicavit regis obitum, filium ejus Antiochum sub sua tutela tum positum regem constituit, imposito illi Eupatoris cognomine. Interea qui Hierosolymitanæ arcis præsidium tenebant Macedones cum Judæorum perfugis, multa Judæis inferebant incommoda. Excurrentes enim in eos, qui sacrorum causa templum adibant: conficiebant eos non magno negotio, qvod arx ipsi templo essèt supra verticem. Qvamobrem Judas necesse habuit, oppugnare id præsidium, advocatis ad id totius populi viribus. Annus autem is agebatur centesimus quinquagesimus, ex quo primum ad Seleucum imperium earum regionum pervenerat. Fabricatis igitur machinis, & extructis aggeribus, totus incumbebat huic operi. multi tamen perfugarum noctu elapsi, adjunctis sibi similibus impiis, venerunt ad Antiochum, postulantes, ne se in extremum periculum a suis tribulibus redactos despiceret: maxime cum patris ipsius autoritatem secuti, in eam necessitatem adducti sint, dum malunt patrios ritus qvam regia mandata contemnere. Nunc vero periculum esse, ne Judas arcem cum præsidio vi capiat, nisi ipse mature suis opem afferat. His auditis, Antiochus puer iratus est, accersitisque amicis & ducibus, jussit eos mercenarium parare militem, & per totam suam ditionem delectus habere, ita ut brevi confectus sit exercitus peditum circiter centum millium, equitum vero viginti millia, atque insuper duo & triginta elephanti. Cum his copiis egressus est Antiochiam, commissa Lysiæ administratione universi exercitus: & progressus usque Idumæam. inde ascendit ad oppidum Bethsura, bene munitum & expugnatu non facile. Bethsuranis autem fortiter resistentibus, & admotas machinas per excursiones igne concremantibus, multum temporis contritum est in hoc obsidio. Judas autem, cognito regis adventu, omissa

oppugnatione regi cum copiis obviam profectus castra posuit circa fauces qvasdam, dictas Bethzacharia, dissitas ab hoste septuaginta stadiis. At rex, relictis Bethsuris, exercitum duxit ad eas fauces, ubi Judas castra metaverat: & qvam primum dies illuxit, aciem ceu pugnaturus jussit ire compositam. Cumqve non posset elephantos explicare per aciei latitudinem propter locorum angustias, jussit, ut unus post alium incederent, attributis, qui sisterent singulos, mille peditibus, & eqvitibus qvingentis. Beluis autem imposita erant celsa propugnacula instructa sagittariis. reliqvum autem exercitum ab utroqve latere jussit montes ascendere, præpositis examicorum cohorte ducibus. atqve ita, sublato militari clamore, hostem aggreditur, micans aureis & æreis clypeis, ita ut fulgore eorum coruscarent omnia. clamore autem reboabat, quicquid erat in circuitu montium. nec tamen Judas tali aspectu est territus, sed excepto fortiter impetu hostium, circiter sexcentos ex eis occidit, qvi primi ad manus venerant. Cæterum Eleazarus ejus frater, qvem Auranem vocabant, conspicatus excellentem elephantum ornatum phaleris regis, & ratus in eo regem invehi, vasto animo in eum fecit impetum. &, occisis multis, prius qvam ad eum penetraret, cæteris vero metu cedentibus, succedens sub ejus ventrem, confodit beluam, & ipse simul pondere ejus illabentis oppressus est: atqve ita, non tamen inultus, interiit generose inter acervos hostilium cadaverum. Judas autem animadvertens hostem tanto superiorem numero, Hierosolyma se recepit, volens arcem iterum oppugnatione aggredi. Antiochus vero, parte exercitus amissa ad oppugnanda Bethsura, cum reliquo venit Hierosolyma. Bethsuritæ territi apparatu regio, maxime cum commeatus eos deficeret, deditionem fecerunt, pacti prius, ut hostis a se injuriam omnem abstineat: qvod quidem à rege non nisi salute tenus servatum est: alioqvi nudis ejectis oppidanis, suorum præsidium ibi constituit. Sed apud Hierosolyma per multum tempus eum tenuit templi obsidio, quod fortiter a Judæis defensum est. nullam enim eis rex intentavit machinam, qvam nō illi contrariis machinationibus eluderent. tantum laborabatur victus penuria, quod fruges veteres absumpserant, & annus inciderat septimus, per quem fructus nō colliguntur, quod eum cessare ab agricultura lex nostra jubeat, nec permittat tum vel arare terram, vel serere. quo factum est, ut multi se clam subducerent propter inopiam, ut penes paucos templi tutela remanserit. Cæterum rex & Lysias imperator, cognito, quod Philippus usurpato sibi regno adventaret e Perside, decreverunt, soluta obsidione, illi occurrere, celantes tamen, quantum fieri poterat, id consilium tam militem quam duces reliquos. Qvapropter, dissimulato adventu Philippi, jussit rex Lysiam, ut alloqveretur duces & milites, dicens oppugnationem eam non esse modici temporis, quod locus esset munitissimus, & com-

μὴν δ' τὴν ἄκραν πολιορκῶν. ἀπαντήσας ὁ τῷ βασιλεῖ, βάλλειν στρατόπεδον ὅπῃ τ στενῶν, ἐν τινι τόπῳ Βεθζαχαρία λεγομένῳ, σταδίοις ἀπέχοντι τῶν πολεμίων ὁ. ὁ δ βασιλεὺς ὁρμήσας ἀπὸ τῆς Βεθσούρας, ἦγαγε τ δύναμιν ὅπῃ μὲ στενά, καὶ τὸ δ ἱππικὸν στρατόπεδον. ἅμ' ἡμέρᾳ δ ὡς ἐς μάχην διέτασε τὴν στρατιάν. τοὺς μὲν οὖν ἐλέφαντας ἐπέστησεν ἀλλήλοις ἑπομένους διὰ τὴν στενοχωρίαν, οὐ δυναμένων αὐτῶν ὅπῃ πλατύνεσθαι ἔχθαι. ἑκάστῳ δ κύκλον ἐλεφάντων ἐκάστῳ, συμπαρῆσαν πεζοὶ μὲν χίλιοι, ἱππεῖς δ πεντακόσιοι. ἐφέρον δ οἱ ἐλέφαντες, πύργους τε ὑψηλοὺς καὶ πύκτας. τῶν δ λοιπῶν δυνάμων ἑκατέρωθεν ἐπέστησεν ἀναβαίνειν ὅπῃ τὰ ὄρη, τοὺς φίλους αὐτῆς παραξας. κελεύσας δ ἀλαλάξαι τὴν φάλαγγα, προσβάλλει τοῖς πολεμίοις, γυμνοῦσι τὰς τε ζωστῆρας καὶ χαλκᾶς ἀσπίδας, ὡς τε αὐγὴν ἀπ' αὐτῶν ἀφιέναι λαμπράν. συνεπήχει δ τὰ ὄρη κεκραγότων αὐτῶν. ταῦτα ὁρῶν ὁ Ἰούδας ἀνεκαλέσατο τὴν φάλαγγα, δεξάμενος δ ἡνιόχους τοὺς πολεμίους, τῶν προδρόμων ὡσεὶ ἑξακοσίους ἀναιρεῖ. ἐλεάζαρος δ' ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ὃν αὐρὰν ἐκάλουν, ἰδὼν τ ὑψηλότατον τ ἐλεφάντων ἐσταλισμένον θώραξι βασιλικοῖς, ἐνομίζων ἐπ' αὐτῷ τὸν βασιλέα εἶναι, παρεβάλετο σφόδρα εὐχαρδίως ἐπ' αὐτὸν ὁρμήσας. καὶ πολλοὺς μὲν τῶν ὡσεὶ τ ἐλεφάντων κτείνας, τοὺς ἄλλους διεσκέδασεν· ὑποδὺς δ ὑπὸ τὸν γαστέρα καὶ πλήξας, ἀπέκτεινε τ ἐλέφαντα. ὁ δ' ὑπεκπεσὼν ἐθάς τὸ ἐλεάζαρον, διαφθείρει τ ἄνδρα· ὑπὸ δ βάρους. ἐ δ τότ μὲν εὐψύχως πολλοὺς τ ἐχθρῶν ἀπωλέσας, τῷ τρόπῳ τούτῳ τὸν βίον κατέστρεψεν. ὁ δ Ἰούδας ἰδὼν τὸν τ πολεμίων ἰσχὺν ἀνεχώρησεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολιορκίαν παρεσκευάζετο. ἀντίοχος δ, τὸ μὲν τῆς στρατιᾶς εἰς Βεθσούραν ἐπεμψε, πολεμήσων αὐτοῖς, τῷ δ λοιπῷ τῆς δυνάμεως αὐτὸς ἦκεν ὅπῃ τὰ Ἱεροσόλυμα. οἱ μὲν οὖν Βεθσουρεῖται τὴν ἰσχὺν καταπλαγέντες, καὶ ἀπορούμενοι βλέποντες τὰ σπάνη ὄντα, ὡμολόγησαν αὐτοῖς, ὅρκους λαβόντες παρ' οὗ δ μηδὲν πεισθῆναι δόλον ὑπὸ τ βασιλέως. ἀντίοχος δ λαβὼν τὴν πόλιν, ἄλλο μὲν αὐτοῖς οὐδὲν διέφθειρεν, ἢ μόνον γυμνοὺς ἐξέβαλε, φρουρὰν δ καταστησάμενος ἰδίαν ἐν τῇ πόλει. πολλῷ δ χρόνῳ τὸ ἱερὸν πολιορκῶν τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις παρεσκευάζετο, καθ' ἑρῶς τ ἔνδον ἀμυνομένων. ὡς ἐκάστοτε δ ὧν ὁ βασιλεὺς ἐπ' αὐτοῖς ἔστησε μηχάνημα, κἀκεῖνοι πάλιν ἀντεμηχανῶντο. στρεφὴ δ' οὖν ὑπ' ὀλιγοσίτου, ὃ μὲν ὄντ ἀπανηλωμένων καρπῶν, τ δ γῆς ἐκείνου τοῦ ἔτους μὴ γεωργηθείσης, ἀλλὰ διὰ τὸ εἶναι τὸ ἕβδομον ἔτος· καθ' ἑνόμους ἡμῖν ἀργὴν εἶναι τ χώραν, ἀσπόρου μεμνημένης. πολλοὶ παραχρῆμα τ πολιορκουμένων ἀπεδίδρασκον διὰ τ τ ἀναγκαίων ἀπορίαν ὡς ἐλίγους ἐν τῷ ἱερῷ καταλειφθῆναι. ὧν τοῖς μὲν πολιορκουμένοις ἐν τῷ ἱερῷ, τοιαῦτα συνέβαινεν εἶναι τὰ πράγματα. Λυσίας δ ὁ στρατηγὸς, καὶ ὁ βασιλεὺς, ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς Φίλιππος ἐκ αὐτοῖς ἀπὸ τῆς περσίδος ἥκων ἐδηλώθη, καὶ τὰ πράγματα, εἰς ἑαυτὸν καταστρέφειν, ἔκριναν μὲν ὡς τε τὴν πολιορκίαν ἀφέντες, ὅπῃ τ Φιλίππου ὁρμᾷν. ἐ μὴν ἔτ ποιοῦσι φανερὸν τοῖς στρατιώταις καὶ τοῖς ἡγεμόσιν ἐγνωσμένον, ἀλλ' ἐκέλευσε τ Λυσίαν ὁ βασιλεὺς, αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἡγεμόσιν, ἐν κοινῷ διαλεχθῆναι, μηδὲν μὲν τῶν ὡσεὶ Φιλίππου φανίζοντα, τ δ πολιορκίαν ὅτι χρονιωτάτη γένοιτ' ἂν δηλοῦντα, ἐ τὴν ἐχυρότητα δ χωρίου, καὶ ὅτι τε τῆς

τὸ τῆς τροφῆς αὐτοῖς ἤδη ὑπιλελοίπει, καὶ ὡς πολλὰ δεῖ κατασῆσαι τ ἐν τῇ βασιλείᾳ πραγμάτων, καὶ ὡς δοκεῖ πολὺ κρεῖττον εἶναι σπονδὰς ποιησαμένους πρὸς τοὺς πολιορκουμένους, καὶ φιλίαν πρὸς ὅλον αὐτῶν τὸ ἔθνος, ἐπιτρέψαντας αὐτοῖς χρῆσθαι τοῖς πατρίοις νόμοις ὧν ἀφαιρεθέντες ἐξεπολεμώθησαν, χωρεῖν ὑπὶ τὰ οἰκεῖα. ταῦτα δ λυσίᾳ φήσαντος, ἠρέσθη τὸ πρᾶγμα καὶ ἠγημένος τῇ γνώμῃ.

A meatus eos jam deficerent, & avocarent multa regni negotia, quæ opus esset regem componere. Itaqve præstare fœdus, & amicitiam cum hac gente facere, & sinere eos uti patriis legibus, quibus privari se non sustinentes rebellaverant, atqve ita redituros esse in suam qvemqve patriam. Qvæ sententia, per Lysiam apud exercitum exposita, communi omnium suffragio comprobata est.

B

Κεφάλαιον ιέ.

Ὅτι πολλῶ χρόνῳ τῇ πολιορκίᾳ τριβομένῳ, φιλίαν ποιησάμενος πρὸς ἰούδαν, εὐπετῶς ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς ἰουδαίας ὁ ἀντίοχος.

CAP. XV.

Antiochus, omissa oppugnatione, cum Juda fœdus facit & amicitiam.

Καὶ πέμψας ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ πολιορκουμένους, ἠρώτα τὰ ἐπηγγελατο, καὶ συγχωρῶν τοῖς πατρίοις νόμοις χρωμένους ζῆν. οἱ δ, ἀσμένως δεξάμενοι τοὺς λόγους λαβόντες ὅρκους τε καὶ πίστεις, ἐξῆλθον ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ. εἰσελθὼν δ ἀντίοχος εἰς αὐτὸ, καὶ θεασάμενος ὀχυρὸν ὄντως τὸ χωρίον, παρεβη τοὺς ὅρκους, καὶ κελεύει τῇ δυνάμει καθελεῖν τὸ τεῖχος εἰς ἔδαφος. καὶ ταῦτα ποιήσας, ἀνέστρεψεν εἰς ἀντιόχειαν, ἐπαγόμενος ὀνίαν τὸν ἀρχιερέα, ὃς καὶ μενέλαος ἐκαλεῖτο. λυσίας γὰρ συνεβεβούλευτο τῷ βασιλεῖ, τὸν μενέλαον ἀνελεῖν, εἰ βούλεται τοὺς ἰουδαίους ἡρεμεῖν, καὶ μηδὲν ἐνοχλεῖν αὐτῷ. ὁ γὰρ τῶν κακῶν, πείσαντα αὐτὸν τὸν πατέρα τοὺς ἰουδαίους ἀναγκάσαι τοῖς πατρίοις θρησκείαις καταλιπεῖν. πέμψας οὖν τὸν μενέλαον ὁ βασιλεὺς εἰς βέροιαν τῆς συρίας διέφθειρεν, ὡς χεραπύσαντα μικρὰ τηί. πονηρὸν δ ὄντα καὶ ἀσεβῆ, καὶ ἵνα αὐτὸς ἀρχῇ, τὸ ἔθνος ἀναγκάσαντα φθαρῆναι τοὺς ἰδίους νόμους. ὁ δ ἀρχιερεὺς ὁ λίμπιος μὲν τὸν ὄνιαν ἦν ἄλκιμος ὁ καὶ ἰάκειμος κληθείς. ὁ δ βασιλεὺς ἀντίοχος, εὑρὼν ἤδη τὸν φίλιππον κρατοῦντα τῶν πραγμάτων, ἐπολέμει πρὸς αὐτὸν, καὶ λαβὼν αὐτὸν ἐστασιακότα ἀπέκτεινεν, ὁ δ ἀρχιερεὺς ὁ ὄνιας, ὃν ἐφεῖπομεν ἔτι παῖδα, πλάσησαντος ἀφίεσθαι τὸν πατρὸς, ἰδὼν ὅτι τὸν θεῖον αὐτοῦ μενέλαον ὁ βασιλεὺς ἀνελὼν, τὴν ἀρχιερωσύνην ἄλκιμον δέδωκεν οὐκ ὄντα τῆς ἀρχιερέων φυλῆς, ἀλλ ὑπὸ λυσίου πεισθεὶς μετεθήκατο τὴν τιμὴν ἀπὸ ταύτης τῆς οἰκίας εἰς ἕτερον οἶκον, φεύγει πρὸς πτολεμαῖον τὸν αἰγύπτου βασιλέα. καὶ τιμῆς ἀξιωθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ γυναικὸς αὐτοῦ κλεοπάτρας, λαμβάνει τόπον ἀξιόλογον ἐν τῷ νόμῳ τῷ ἡλιοπολίτῃ. ἐν ᾧ καὶ ὅμοιον τῷ ἐν ἱεροσολύμοις ᾠκοδόμησεν ἱερόν. περὶ τούτων μὲν οὖν ὑστερώτερον ἡμῖν ἔσται διελθεῖν.

C

D

E

F

Um rex, misso caduceatore, pacem Judæ ac cæteris obsessis denunciat, libertatemqve vivendi propriis legibus. Illi vero libenter hæc audientes, accepta in hoc fide & jurejurando interposito, exiverunt e templo. At Antiochus cum ingressus vidisset locum egregie munitum, violato sacramento, jussit suum exercitum, ut solo æqvaret murum, quo templum septum fuerat: &, hoc facto, reversus est Antiochiam, ducens secum Oniam pontificem, qui Menelaus dicebatur alio nomine. Lysias enim regi consuluit, ut eum interficeret: si vellet Judæos qviescere, & ipse liber esse ab eorum molestationibus. hunc enim esse malorum omnium autorem & principium, qui persvasisset ejus patri, ut Judæos ab institutis patriis deficere cogeret. Rex igitur Menelaum missum in Berœam Syriæ necavit, post exactum in pontificatu decennium, hominem malum & impium, qui, ut sibi principatum adstrueret, totam gentem a religione deficere compulit. ei successit in pontificatum Alcimus, Jacimus alio dictus nomine. Cæterum Antiochus, cum offendisset Philippum jam occupasse tyrannidem, bello victum & in potestatem suam redactum affecit supplicio. Filius autem pontificis Onias, qvem diximus orbatum patre adhuc puerum, videns, quod rex, interfecto ipsius patruo, sacerdotium Alcimo dedisset, nihil pertinenti ad cognationem pontificum, Lysia svadente, ut transferret eum honorem in aliam familiam, fugit ad Ægypti regem Ptolemæum: apud qvem & uxorem ejus Cleopatram in precio habitus, impetravit ab eis locum in præfectura Heliopolitana, in quo templum Hierosolymitano simile extrueret, de qvo alias dicemus tempestivius.

Κεφάλαιον ις.

Ὡς βακχίδης ὁ δημητρίου στρατηγὸς ὑπερατοσάμενος τοὺς ἰουδαίους, ἄπρακτος ἀνέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα.

CAP. XVI.

Bacchides Demetrii dux cum exercitu contra Judæos missus, infecto negotio, ad suum regem revertitur.

Ὑπὸ δ τὸν αὐτὸν καιρὸν φυγὼν δημήτριος ὁ τοῦ ῥώμης ὁ σελεύκου υἱὸς, καὶ καταλαβόμενος τὴν συρίας τράπολιν, ὥστε ἤδη μικρὸν αὐτοῦ λάθημα. συναγαγὼν δ πνὰς ὡς αὐτὸν μισθοφόρους εἰς τὴν βασιλείαν ἐπῆλθε. πάντων δ αὐτὸν ἡδέως ὡς δεχομένων καὶ προθυμουμένων αὐτὸς, συλλαβόντες δὲ καὶ ἀντίοχον τὸν βασιλέα καὶ λυσίαν, ζῶντας ἀνάγουσιν αὐτῷ. καὶ οὔτε μικρὸν κελεύσαντος προσταγμα δημητρίου διεφθάρησαν, βασιλεύσαντες

E Odem tempore Demetrius Seleuci filius a Roma profugus Tripolim occupat in Syria: assumptoq; diademate, & contractis, qvotqvot potuit, militibus mercenariis, regnum invadit: cumqve certatim ad eum populi deficerent, excipientes eum obviis manibus, etiam Antiochum regem & Lysiam comprehensos vivos ad eum perduxerunt: qui mox jussu Demetrii necati sunt, post exactum regni

XV. 1. Macb. 7.

Antiochi annum alterum, ſicut & in aliis commentariis diximus. Ad novum regem confluxerunt multi Judæorum ob impietatem profugi, & cum eis Alcimus pontifex: accuſabantqve totam gentem, præcipue Judam cum fratribus, qvod poſt interfectos omnes amicos & fautores regis, ſe qvoqve ejeciſſent e patria: metu coactos ſolum vertere: poſtulabantqve, ut ex amicis qvempiam eo mitteret, qui cognoſceret, qvanta per Judam patrata fuerint. at ille iratus mittit eo Bacchidem amicum regis Antiochi Epiphanis, virum ſtrenuum, cui tum Meſopotamiæ præfectura credita fuerat: &, commendato illi Alcimo, traditoqve exercitu, jubet, ut Judam & eum ſeqventes internecione deleat. Ille profectus Antiochia cum his copiis, poſtqvam pervenit in Judæam, miſit ad Judam & fratres, invitans eos ad pacem & amicitiam. Volebat enim dolo eum circumvenire. Sed ille noluit eiſe credere, qvod videret adeſſe exercitum, qvem putabat adductum belli potius qvam pacis gratia. Qvidam tamen e populo credentes his, qvæ Bacchides per præconem denunciaverat, & nihil ſibi timentes ab Alcimo propter communem patriam, ad eos ſe contulerunt. & accepto abutroqve jurejurando, nihil mali paſſuros nec ſe nec ejusdem factionis homines, eorum fidei ſe commiſerunt, Bacchides autem, non ſervata fide, ſexaginta interfectis ex eo numero, cæteros cautiores jam factos deterruit, quo minus ad eum accederent. itaqve a moto exercitu a Hieroſolymis, poſtqvam pervenit ad vicum Bethzetho, comprehendit multos perfugas, & qvosdam e populo, &, occiſis omnibus, juſſit ejus regionis homines parere Alcimo, ad cujus præſidium relicta ſub eo parte exercitus, Antiochiam ad regem Demetrium reverſus eſt. Alcimus autem volens principatum ſibi conſtabilire, & intelligens ad hanc rem opus eſſe popularium benevolentia, comiter ac blande appellabat omnes, & loqvendo ſingulis ad gratiam, brevi numeroſam manum adjunxit ad priorem, qvam ante habuerat. horum pleriqve erant impii & profugi, quorum opera & miniſteriis utendo regionem obibat, occidens eos, qui erant Judæ partium, qvotqvot in ſuam poteſtatem redigere poterat. at Judas animadvertens tantopere creviſſe illius potentiam, & multos probos ac pios homines extinctos ejus violentia, ipſe qvoqve obibat regionem, interficiens, qvotqvot in manus ejus venirent e ſtudioſis Alcimi. Qvi videns ſe viribus imparem, qvo poſſet diutius reſiſtere, decrevit confugere ad auxilium & opes regis Demetrii. Profectus igitur Antiochiam ſollicitabat contra Judam illius animum, accuſans, qvod plurimas ab eo paſſus eſſet injurias, plures etiam paſſurus, niſi, mature miſſo illuc exercitu, vir audax & facinoroſus pœnas debitas lueret.

A ἀντίσχυε ἔτη ϛ, καθὼς ἤδη που καὶ ἐν ἄλλοις δεδήλωται. συνεφέποντο δὲ πρὸς αὐτὸν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων πονηροὶ καὶ φυγάδες, καὶ μετ' αὐτῶν Ἄλκιμος ὁ ἀρχιερεύς, κατηγόρουν δὲ ἐθνους παντὸς, καὶ δὴ Ἰούδα καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, λέγοντες ὡς τοὺς φίλους αὐτοῦ πάντας ἀπέκτειναν, καὶ ὅσοι τὰ ἐκείνου φρονεῖν ἦσαν καὶ πολεμοῦντες αὐτὸν κατῆρχεν ἐν τῇ βασιλείᾳ, τέτους ἀπωλωλέκασιν, αὐτοὺς τε τῆς εἰκείας γῆς ἐκλελοίπασι, ἀλλοτρίους ἐπήλυδας πεποιήκασιν. ἀξιοῦσιν πέμψαντα τῶν ἰδίων τινὰ φίλων, γνῶναι δι' αὐτοῦ τὰ ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἰούδαν τετλημένα. ὁ δὲ δημήτριος παροξυνθεὶς ἐκπέμπει Βακχίδην φίλον αὐτοῦ ἄνδρα ἔνδοξον, B Φαρὲς βασιλέως ἄνδρα ἔχοντα, καὶ τὴν μεσοποταμίαν ἅπασαν πιστὴν ὑμῶν, δὸς αὐτῷ δύναμιν, καὶ τὸν ἀρχιερέα, ὃν θέλει, αὐτὸν ἄλκιμον, ἐντελάμενος αὐτοῦ κτεῖναι Ἰούδαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. ἐξορμήσας δὲ ἀπὸ τῆς ἀντιοχείας ὁ Βακχίδης ἦλθε τῆς δυνάμεως, καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἐπιστέλλει πρὸς τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ δόλῳ C φιλίας καὶ εἰρήνης προσλεγόμενος. δόλῳ γὰρ αὐτὸν ἐβούλετο λαβεῖν. ὁ δὲ οὐκ ἐπίστευσεν. ἑώρα γὰρ ὅτι μὴ πρᾶξαι παρέσῃ πολύτιμος, μεθ' ὅσης ἐπιπολεμεῖται, ἀλλ' οὐκ ἐπ' εἰρήνῃ ἦρχε. τινες μὲν οὖν τῶν ἐκ τοῦ δήμου προσέχοντες εἰς ὁ Βακχίδης ἐπεκηρυκεύσατο, καὶ νομίσαντες οὐδὲν αὐτοὺς ὑπὸ ἄλκιμος πεισθῆς δεινὸν ὑπ' ἐμοῦ πεφύλαξ, πρὸς αὐτὸν ἀνεχώρησαν. καὶ λαβόντες ὅρκους παρ' ἀμφοτέρων, μήτε αὐτὸς τι παθεῖν, μήτε τοὺς ἐκ τῆς αὐτῆς ὄντας προαιρέσεως, D ἐπεδόσαν αὐτοὺς ἐκείνοις. ὁ δὲ Βακχίδης ὀλιγωρήσας τῶν ὅρκων, ξ μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε. τοὺς δὲ ἄλλους, ὅσοι διέφευγον πρὸς αὐτὸν ἀναχωρεῖν, ἀπέτρεψε, τοῖς πρώτοις τοῖς πίστιν μὴ φυλάξας. ἐπεὶ δὲ ἐκ τῶν ἱεροσολύμων ἀπελθὼν, κατὰ κώμην Βηθζηθὼ λεγομένην ἔχυτο, πέμψας συλλαμβάνει πολλοὺς τῶν αὐτομολούντων καὶ τινας τοῦ λαοῦ, καὶ πάντας ἀποκτείνας E πρόσεπεξε τῇ ἐν τῇ χώρᾳ πίστει, ἰσχυρὰν ἄλκιμον καὶ μὴ πρᾶξαι τινες ἂν ἔχοι τιμὴν τὴν χώραν αὐτῷ καταλιπόντων αὐτὸν, εἰς ἀντιόχειαν πρὸς τὸν βασιλέα δημήτριον ἐπέστρεψεν. ἄλκιμος δὲ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ βεβαιώσασθαι, καὶ σώσεις ὅτι κατασκευάσας ἑαυτῷ τὸ πλῆθος ἀσφαλέστερον ἄρξει, χρῆσθαι ἅπαντας ἐπήγετο λέγων. καὶ πρὸς ἡδονὴν ἑκάστῳ καὶ χάριν ὁμιλῶν, ταχὺ δὴ μάλα χεῖρα πολλὴν καὶ δύναμιν περιεβάλετο. τούτων δὲ ἦσαν οἱ πλείους ἐκ τῶν ἀσεβῶν καὶ παρυφαδόμενοι, οἷς ἐπῆρέπας καὶ πρατιώτας χρώμενος, ἐπῆρχετο τῆς χώρας, καὶ ὅσους ἐν αὐτῇ παρέλαβε Ἰουδαίους φρονεῖν τὰ ἐκείνου ἐφόνευεν. ἰδὼν δὲ τὸν ἄλκιμον ἤδη μέγαν ὁ Ἰούδας γινόμενον, καὶ πολλοὺς διεφθαρκότα τῶν ἀγαθῶν ἐξ ὁσίων ἔθνους, καὶ αὐτὸς ἐπιπορευόμενος τὴν χώραν, διέφθειρε τοὺς παρὰ τὰ ἐκείνου φρονοῦντας. βλέπων δὲ αὐτὸν ὁ ἄλκιμος ἀντίσχυν τοῦ Ἰούδα μὴ δυνάμενον, ἀλλ' ἢ πλείονα αὐτοῦ τῆς ἰσχύος, ὅτι τὴν παρὰ δημητρίου βασιλέως συμμαχίαν ἐζήτει παρ' αὐτοῦ. παραγενόμενος οὖν εἰς ἀνδρίσχαν, πολεμοῦντα αὐτὸν ὅτι τὸν Ἰούδαν, κατηγόρει εἰς πολλὰ μὲν τῶν αὐτῷ πεποιημένων κακῶν. πλείω δ' ἤμελλεν ἂν εἰ μὴ προεκαλήφθη, ὧν δὲ ἔλεγεν, δυνάμεως ἰσχυρᾶς ἐπ' αὐτὸν ἀποσταλείσης.

Ως δὲ ὁ

Κεφάλαιον ις'. A CAP. XVII.

Ως νικάνωρ μ῀ τὸν βακχίδην πεμφθεὶς στρατηγὸς, ἀπώλετο σὺν τῷ στρατῷ.

Nicanor poſt Bacchidem dux contra Judam miſſus una cum univerſo exercitu internecione periit.

Ὁ δὲ δημήτριος, ὅτι ἤδη καὶ τὰς ἰδίας αὐτοῦ πράγματα ὑπὸ φαλὴς ἡγησάμενος εἶναι, τὸ ὠφέλιμον ἰούδαν ἐν ἰσχύϊ τοσαύτη γιγνόμενον, ἐκπέμπει νικάνορα, τὸν δυνάστην αὐτοῦ καὶ πιστότατον τῶν φίλων. ὅτι γὰρ ἦν ὁ μὲν ἐκ τῆς ῥωμαίων πόλεως αὐτῷ συμφυγὼν, καὶ δοὺς δωσάμενος ἐσήμηνε παραγγέλλειν αὐτῷ πρὸς τὸν ἰούδαν, ἐκέλευσεν αὐτῷ μηδεμίαν φειδὼ ποιεῖσθαι τῶν ἐθνῶν. ὁ δὲ νικάνωρ παραγενόμενος εἰς ἱεροσόλυμα, πλεμεῖν μὲν δίχα τοῦ διείργω τὸν ἰούδαν, δόλῳ δὲ ἐπιχείρων λαβεῖν κρίνας, πρεσβείαν λόγους εἰρηνικοὺς αὐτῷ, μηδεμίαν μὲν ἀνάγκην εἶναι φάσκων πλεμεῖν καὶ κινδυνεύειν, ὅρκους δὲ αὐτῷ διδόναι περὶ οὗ μηδὲν ποιήσειν δεινόν. ἦκεν γὰρ μὲν φίλων ὅτι τῇ πίστει φανερὰν αὐτοῖς τὴν δημητρίου βασιλέως διάνοιαν, ὡς περὶ τὸ ἔθνος αὐτῶν φρονεῖ. ταῦτα διαπεσόντα μὲν νικάνορα, ἰούδαν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πιστεύσαντες, καὶ μηδεμίαν ἀπιστίαν ὑποπτεύσαντες, δίδοασι πίστεις αὐτῷ, καὶ δέχονται τὸν νικάνορα μετὰ τῆς δωσάμενος. ὁ δὲ ἀσπασάμενος τὸν ἰούδαν καὶ μετ' οὐ πρόσω μιλῶν, δίδωσι τοῖς οἰκείοις τὸ σημεῖον, ὅπως συλλάβωσι τὸν ἰούδαν. ὁ δὲ συνεὶς τὴν ὑπόβουλον, ἐκπηδήσας πρὸς τοὺς ἰδίους συνέφυγε. φανερὰς δὲ τῆς προαιρέσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπιβάσης ὁ νικάνωρ γενόμενος, πλεμεῖν ἐκρίνε τῷ ἰούδᾳ. καὶ συγκροτήσας καὶ προσβαλὼν τῷ μάχῃ, συμβαλὼν κατά τινα κώμην καφαρσαλαμᾶ, καὶ νικήσας, ἀναγκάζει τὸν ἰούδαν ὑπὸ τὴν ἐν τῇ ἱεροσολύμοις ἄκραν φεύγειν. ἐπεὶ δὲ αὐτῷ κατόπιν ἐκ τῆς ἄκρας εἰς τὸ ἱερὸν, ἀπαντήσαντες τῶν ἱερέων τινὲς καὶ πρεσβυτέρων ἦσαν ἄγοντο, καὶ τὰς θυσίας ἐπιδεικνύον, ἃς ὑπὲρ τοῦ βασιλέως ἔλεγον προσφέρειν τῷ θεῷ, ὁ δὲ βλασφημήσας αὐτοὺς ἠπείλησεν, εἰ μὴ παραδῶ τὸν ἰούδαν ὁ λαὸς αὐτῷ καθαιρήσειν ὅταν ἐπανέλθῃ τὸν ναόν. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀπειλήσας ἐξῆλθεν ἀπὸ τῶν ἱεροσολύμων. οἱ δὲ ἱερεῖς εἰς δάκρυα διὰ τὸ ὑπὸ τοῖς ἐρημένοις λύπῃ προπεσόντες, καὶ τὸν θεὸν ἱκέτευον ῥύσασθαι ἐκ τῶν πολεμίων αὐτούς. ὁ δὲ νικάνωρ, ὡς ἐκ τῶν ἱεροσολύμων ἐξελθὼν ἐγένετο κατά τινα κώμην, βεθωρὼν λεγομένην αὐτῷ στρατοπεδεύεται, προσγενομένης αὐτῷ καὶ ἄλλης ἀπὸ συρίας δυνάμεως. ἰούδας δὲ ἐν ἀδασοῖς, ἐπὶ πρὸ κώμης σαδιὰς ἀπέχούσης τριάκοντα τῆς βεθωρὼν στρατοπεδευούσης, εἰς χιλίους ἄνδρας εἶχεν. τούτους παρορμήσας μὴ καταπλαγῆναι τὸ τῶν ἐναντίων πλῆθος, μηδὲ λογίζεσθαι πόσοι πόσους ἀγωνιζέσθαι μέλλουσιν, ἀλλὰ τίνες ὑπὲρ τίνων ἕκαστοι ἐπιβάλλων κινδυνεύουσιν ἐνθυμεῖσθαι, εὐψύχως ἐμέσοι χωρῆσαι τοῖς πολεμίοις, ὅπως τὴν μάχην ἐξαγάγῃ. ὡς συμβαλὼν τῷ νικάνορι, καρτερᾶς τῆς μάχης γενομένης, κρατεῖ τῶν ἐναντίων. καὶ πολλούς τε αὐτῶν ἀπέκτεινε, καὶ τὸν στράτηγον αὐτὸς ὁ νικάνωρ λαμπρῶς ἀγωνιζόμενον ἔπεσεν. οὗ πεσόντος, οὐ τὸ στράτευμα ἔμεινεν, ἀλλὰ τὴν στρατηγὸν δουλέσαντες, εἰς φυγὴν ἐτράπησαν ῥίψαντες τὰς πανοπλίας. ὑπὸ ἱππέων δὲ ὁ ἰούδας ἐφόνευε, καὶ πᾶς σάλπιγξι τῆς πόλεως κώμης ἐσήμηνεν, ὅτι νικᾷ τοὺς πολεμίους. οἱ δὲ ἐν αὐταῖς ἀκούοντες, ἐξεπήδων ὡπλισμένοι. καὶ τοῖς φεύγουσιν ἀπαντῶντες, ἐκτεινον αὐτοὺς γινόμενοι

DEmetrius vero, ne ſuis quidem rebus tutum exiſtimans, ſi ita Judæ vires augeri ſineret, Nicanorem mittit, amicorum chariſſimum ſimul & fidiſſimum: qvi etiam Roma fugienti comes fuerat: attributoqve, qvantum ſatis contra Judam putabat, exercitu, juſſit nemini parcendo cum ea gente bellum gerere. Is profectus Hieroſolyma, & primum diſſimulans hoſtem, decrevit ſpecie pacificatoris dolo Judam intercipere. ajebat enim nihil eſſe cauſæ, cur belli ſubire deberent aleam. paratum ſe illi cavere jurejurando ſanctiſſimo, ſi qvid forte periculi metuat. In hoc enim tantum ſe veniſſe cum amicorum comitatu, ut mentem ſui regis ei notam faceret, qvam propenſus ſit in favorem Judaici generis. hac legatione perſvaſi fratres, nihil amplius hoſtile ſuſpicati, data viciſſim & accepta fide, exceperunt eum hoſpitaliter cum toto exercitu. Cumqve poſt primam ſalutationem colloqveretur cum Juda familiariter, ſignum, qvoddam ſuis dedit, ut eum comprehenderent. Ille, mature intellectis inſidiis, propere ad ſuos refugit: &, detecto jam dolo, ad apertam vim, uterqve ſe vertit. Commiſſo deinde prælio prope vicum Capharſalamam, inferior inde diſcedens Judas in Hieroſolymitanam arcem compulſus eſt. Revertenti deinde præter templum Nicanori ſacerdotes facti ſunt obviam, oſtentantes victimas, qvas ſe dicebant oblaturos Deo pro ſalute regis Demetrii. at Macedo, ne a conviciis qvidem in Deum temperans, minatus eſt, niſi populus Judam ſibi traderet, brevi ſe reverſurum, & in templum ipſum ſæviturum, ita ut ad ſolum usqve id diruat. atqve cum his minis reliqvit Hieroſolyma. at ſacerdotes tali denunciatione mœſti cum lacrymis Deo ſupplicaverunt, ut ſacratam ſibi ædem una cum ſuis cultoribus tutaretur ab hoſtium injuria. Nicanor vero egreſſus Hieroſolyma caſtris locum optavit apud vicum Lethoron, ubi ſe cum eo conjunxit alia manus recens tum e Syria veniens. Judas qvoq; caſtra poſuit ad alium vicum nomine Adaſo, triginta modo ſtadiis diſtantem ab hoſtibus, habens circa ſe non plus mille militum. hos cohortatus, ne terreantur hoſtium multitudine, neve cogitent, cum qvam multis decernerent, ſed qvales ipſi, & pro qvalibus præmiis contenderent, juſſit forti animo hoſtem aggredi & pugnam capeſſere. itaq; edito acri certamine, multi ceciderunt ex hoſtibus, & inter cæteros Nicanor, & ducis & militis ſtrenui perfunctus officio. qvo jacente, ne cætera qvidem acies ſubſtitit amplius, ſed, amiſſo duce, verterunt terga, arma jactantes, qvo expeditius fugerent. Judas vero impigre cum ſuis perſeqvens ſæviebat cædibus: & tuba ſignificabat vicinis oppidis & vicis victoriam: moxqve undiqve armati proſilientes, profligatis incondite ruentibus oc-

1. Macch. 7

currebant infestis gladiis, ita ut ne unus qui-
dem incolumis evaserit ex novem millibus: tot
enim in universum fuerant. Ea victoria con-
tigit decimatertia die mentis Adar, ut nostri no-
minant, qvi Macedonibus Dystrus dicitur: ea-
qve die festivitatem nostri per singulos annos
renovant ob rei prospere gestæ memoriam. Post
eam victoriam aliqvantisper qvievit Judæorum
gens a continuis conflictationibus, pacis otio
perfruens, donec iterum in eadem revoluta est
discrimina. Alcimo autem pontifici volenti de-
moliri veterem adyti parietem, sanctorum va-
tum ædificium, morbus divinitus inflictus est,
per qvem repente voce privatus in terram pro-
cidit, & cruciatus non paucis diebus misere pe-
riit, post exactum in sacerdotio qvadriennium:
XVII. qvo defuncto, pontificatum populus communi-
1. Macch. 8 bus suffragiis Judæ tradidit. Qvi qvoniam mul-
ta audierat de Romana potentia, qvod, devictis
Gallis & Hispanis ac Carthaginensibus, Græci-
am qvoqve subegerint, & reges Perseum, Philip-
pum, magnumqve Antiochum perdomuerint,
decrevit conciliare sibi eorum amicitiam. Missis
igitur in hoc Romam duobus ex amicorum nu-
mero, Eupolemo Joannis & Jasone Eleazari fi-
lio, rogavit, ut in societatem reciperetur & ami-
citiam, & ut Demetrio scriberent, ne posthac Ju-
dæos bello lacesseret. Hanc legationem senatus
admisit, &, auditis eorum postulatis, amicitiam
annuit. moxqve senatusconsultum de ea re fa-
ctum, inscriptum æreis tabulis, relatum est in
Capitolium: cujus exemplar in Judæam missum
est. erat autem senatusconsultum de societate
& amicitia Judæorum hujusmodi: Ne cui Ro-
manæ ditionis cum Judæis bellum gerere liceat,
neqve præbere hostibus eorum triticum aut na-
ves aut pecuniam. utqve, si qvis Judæos invа-
dat, Romani succurrant pro viribus: & vicis-
sim, si quis Romanos bello impetat, Judæi contra
eum sint auxilio. Quod si Judæi velint in hoc
fœdere addi aliqvid aut detrahi, id oportere fieri
de communi populi Romani sententia: idqve
ita demum ratum fore. Scriptum est hoc sena-
tusconsultum per Eupolemum Joannis filium, &
Jasonem Eleazari, sub pontifice Juda, & duce Si-
mone fratre ipsius. Atqve hoc fuit primum in-
ter Romanos & Judæos fœdus societatis ac ami-
citiæ.

A νεικῆ πεσόντων. ὡς τε ἐκ δ μάχης πάντης οὐδεὶς
διέφυγε, ἐντῶν αὐτῶν ἐννακισχιλίων. τὴν δ νίκην σωέ-
βη ἡμέρᾳ πάντων τῇ αὐτῇ. δ μὲν ὑπὸ Ἑβραίων δ λεγομένη, ὡς ἐμοὶ
μὲν ἰουδαίοις ἄδαρ, κατὰ δὲ μακεδόνας δύστρος. ἄγουσι δὲ
ἐν τούτῳ τὴν νικητήριον πᾶν ἔτος, καὶ ἑορτὴν νομίζουσι
τὴν ἡμέραν. ἐξ ἐκείνου μὲν τοι χρόνου πρὸς ὀλίγον τὸ τῶν
ἰουδαίων ἔθνος τὰ πολέμων ἀναπαυόμενον, εἰρήνης
ἀπολαύων, ἐπὶ τὰς ἀγῶνας πάλιν καὶ κινδύνους κατέση-
πτωδ δ' ἐν χερσὶ τῷ ἀλκίμῳ βουληθέντι καθελεῖν τὸ τεῖ-
χος ἅγιον, ἐν πολλαῖς καταστάσεσιν ὑπὸ τῶν
ἁγίων προφητῶν, πληγὴ τις ἀφνίδιος ἐκ θεοῦ πρὸς-
έπεσεν. ὑφ' ἧς ἄφωνος τε ὅπη τὴν γῆν κατηνέχθη, καὶ
βασανιθεὶς ὀλίγας ἡμέρας ἀπέθανεν, ἀρχιερα-
τεύσας ἔτη δ'. τελευτήσαντος δὲ τούτου, τὴν ἀρχιε-
ρωσύνην ὁ λαὸς δ ἰούδα δίδωσιν. ὃς ἀκούσας περὶ τῆς
ῥωμαίων δυνάμεως, καὶ ὅτι καταπεπολεμήκασι τὴν
τε γαλατίαν καὶ τὴν ἰβηρίαν, καὶ κατεχόντα τῆς λι-
βύης, καὶ πρὸς τούτοις τὴν ἑλλάδα κεχειρωκότα, καὶ τὰς
βασιλείας περσέα τε καὶ φίλιππον, καὶ τὸν μέγαν ἀντίο-
χον, ἔγνω φιλίαν πρὸς αὐτοὺς ποιήσασθαι. πέμψας οὖν
εἰς τὴν ῥώμην τὸ αὐτοῦ φίλων δ' πολεμόν τὸν ἰωάννην
υἱόν, εὐπόλεμον τὸν ἐλεαζάρου, περὶ πάλαι δι' αὐτῶν συμ-
μαχίας ἔναγ, καὶ φίλας, καὶ δημηγορῆσαι χρήσιμα ὅπως
μὴ πολεμῶσι τοῖς ἰουδαίοις. ἐλθόντας δὲ εἰς τὴν βουλὴν
τοὺς ῥωμαίους δ ἰούδα πρεσβεύτας, καὶ σύγκλητον δόξαν,
καὶ μεγαλοφθῆσαι περὶ ὧν ἐπιμέμφηται, τὴν συμμαχίαν
ποιήσασθαι περὶ τούτου δόγμα, τὸ μὲν ἀντί-
γραφον εἰς τὴν ἰουδαίαν ἀπέστειλε. αὐτὸ δὲ εἰς τὸ καπι-
τώλιον, εἰς χαλκᾶς ἐγγράψαντες δέλτους ἀνέθεσαν.
ἐστὶ δὲ τὸ δόγμα συγκλήτου, περὶ συμμαχίας καὶ εὐ-
νοίας τῆς πρὸς τὸ ἔθνος τῶν ἰουδαίων. μηδένα τῶν ὑποτε-
ταγμένων ῥωμαίοις πολεμεῖν τοῖς ἰουδαίοις ἔθνει, μηδὲ
τοῖς πολεμοῦσι χορηγεῖν, ἢ σῖτον ἢ πλοῖα ἢ χρήματα·
ἐὰν δέ τινες ἰουδαίοις βοηθεῖν ῥωμαίους αὐτοῖς, κατὰ
τὸ δυνατόν. καὶ πάλιν ἂν, τῇ ῥωμαίων ὁπλίσωσί τινες,
ἰουδαίοις αὐτοῖς συμμαχεῖν. ἂν δέ τι πρὸς τούτοις τοῖς
συμμαχίαν θέλησι τοῦτ ἰουδαίων ἔθνος ἢ προσθεῖναι ἢ
ἀφελεῖν, ἔστω κοινῇ βουλῇ γνώμῃ δ δήμου τῶν ῥωμαίων. ὃ
δ' ἂν προσθῇ δ' τι εἶναι κύριον. ὑγράφη τὸ δόγμα
ὑπὸ δ πολέμωνα δ' ἰωάννου παιδός, καὶ ὑπὸ ἰάσωνος δ'
ἐλεαζάρου, ὅπι δὲ χειρέως μὲν δ' εὐνοῦς ἰούδα, στρατηγοῦ
δ' σίμωνος δ' ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ τοῖς μὲν πρώτοις ῥω-
μαίοις πρὸς ἰουδαίους φιλίαν καὶ συμμαχίαν, ὅτω
σωέβη ἡμέρᾳ.

CAP. XVIII.

Bacchidis denuo missi in Judæam victoria.

Κεφάλαιον ιή.

Ὅτι πάλιν ὅπλ τὸ ἰουδαίων βακχίδης ἐκ-
πεμφθεὶς ἐνίκησεν.

XVIII. DEmetrius autem, accepto nuncio cladis Ni-
1. Macch. 9 canoris & exercitus, rursum Bacchidem in
Judæam misit cum aliis copiis: qvi ex Anti-
ochia profectus in Judæam, ad Arbela oppidum
Galilææ castra posuit: &, expugnatis illic spe-
luncis, ad qvas magnus hominum numerus con-
fugerat, properabat inde Hierosolyma. &, cogni-
to, quod Iudas in Berzetho vico suum contineret
militem, raptim contra eum duxit peditū viginti
ti, eqvitum vero duo millia, cum Iudas non plus
haberet qvam mille milites. ex his quidam terri-
ti multitudine Bacchidis militum, desertis castris
diffugerūt, ita ut octingenti tantū reliqvi fuerint.

Δημήτριος δ' ἀπαγγελθέντος αὐτῷ τὸν νικάνορος
τελευτὴν, καὶ τῆς ἀπωλείας δ' σὺν αὐτῷ στρατεύ-
ματος, πάλιν τὸν βακχίδην μὲ δυνάμεως εἰς τὴν
ἰουδαίαν ἐξέπεμψεν. ὃς ἐκ τῆς ἀντιοχείας ἐξορμήσας ἦλθε
διὰ γαλιλέας εἰς ἰουδαίαν ἐν βηθήλοις πόλει τὸν γαλιλαί-
ας στρατοπεδεύει. καὶ τοὺς ἐν τῇ σκηῇ ἀπηλαίους ὄντας,
πολλοὶ γὰρ εἰς αὐτὰ συμπεφεύγασι, ἐκπολιορκήσας καὶ
λαβών, ἄρας ἐκεῖθεν ὅπι τὰ ἱεροσόλυμα ἀπαντὴν ἐποιεῖ-
το. μαθὼν δὲ τὸν ἰούδαν ἐν λίτι κώμῃ ἐνορίζοντα ἐνομα κα-
τεστρατοπεδευμένον αὐτῷ ἡπείγετο μὲ πεζῶν μὲν δισ-
μυρίων, ἱππέων δὲ χιλίων. τῶν ἰούδα δ' ἦσαν οἱ πάντες
χίλιοι. ὅτι τὸ βακχίδου πλῆθος θεωρήσαντες ἐδέησαν, καὶ
τὴν παρεμβολὴν καταλιπόντες, φυγὴν πάντες, πλὴν ὠ-

ἰούδας

Digitized by Google

ἰούδας ἢ καταλειφθεὶς ὑπὸ τ οἰκείων στρατιωτῶν καὶ πολεμίων ὀλίγοις μόνοις, καὶ μηδένα χείρον αὐτῷ σῶς συλλογίζων τῆς δυνάμεως ἀπιτρεπόντων, οἷς τε ἦν μὴ τ ὠ συμβαλεῖν τοῖς μὴ δ βαχίδῃ καὶ σφοδρὸς ἐπιμόνως γε τετιᾶς δ ψυχῶς ὑφίστασθ τὸν κίνδυνον, παρεκάλεσε χωρεῖν ἐπὶ τὸν μάχλον. τ ἢ λεγόντων ὡς οὐκ εἰσὶ σῶς πᾶσιν μέγεθ στρατιᾶς ἀξιόμαχοι, συμβελόντων ἢ νῦν μὲν ἀναχωρεῖν καὶ σώζειν αὐτοὺς, αὖθις ἢ σωναγαγόντα τοὺς ἰδίους, τοῖς ἐχθροῖς συμβαλεῖν, μηδ' ὅτ' εἶπεν ἥλιθ ἐπιδοὺς γυμνῶσον, ἵνα ἐγὼ τὰ νῶτα μὴ δείξω τοῖς πολεμίοις. ἀλλ' εἰ καὶ πλάτων ὁ παρών μοι καιρὸς φέρει, καὶ δεῖ πάντως ἐτελέως μαχόμενον, ἡσυχίαν γυναίως τὸν ὑπομένοντα τὸ μέλλον, ἢ τοῖς ἤδη καταθωμένοις καὶ τῇ σῇ αὐτῶν δόξῃ σφαλεῖν τὸν ἐκ τῆς νεῶ φυγῆς ὕβριν. καὶ ὁ μὲν ταῦτα σῶς τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν καλῶν, δ κινδυνεύειν καὶ φρονήσαντας ὀμόσαι χωρήσαι τοῖς πολεμίοις ἔλεγεν.

Κεφάλαιον ιθ'.

Ως ἰούδας διεφθάρη μαχόμενος.

Ὁ δὲ βαχίδης ἐξαγαγὼν ἐκ δ στρατοπέδ τὴν δύναμιν σῶς μάχην παρεπάσετο. ἔστ ὠν ἱππεῖς ἐξ ἑκατέρων τ κεράτων ἔταξε, τοὺς ἢ ψιλοὺς καὶ τοξότας, σφενδήτας τε ἀπίσω τῆς φάλαγθ. αὐτὸς δ᾽ ἦν ὅπου δ δεξιὸν κέρως. ἔτως ἢ σωτάξας τὴν στρατιὰν ἐπεὶ σφοδρὸν ἦν τ πολεμίων στρατοπέδῳ, σημῆναι τ σαλπιγκτὴν ἐκέλευσε, καὶ τὴν στρατιὰν ἀλαλάξασιν σφόδρα. τὸ δ᾽ αὐτὸ πίσας ὁ ἰούδας, συμβάλλει τοῖς πολεμίοις. ἑκατέρωθεν ἀμφοτέρων ἀγωνιζομένων, ἕ τ μάχης μέχρι δυσμῶν σφόδρα τεινομένης, ἰδὼν ὁ ἰούδας τὸν βαχίδην ἕ τὸ κέρατον ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι τυγχάνον τ στρατιᾶς, σφυδαλεῶν τοὺς δ᾽ ψυχοτάτους, ὥρμησεν ἐπ᾽ ἐκεῖνο τὸ μέρθ τῆς τάξεως. καὶ σφοδρὸν ἐπὶ τοῖς ἐκεῖ, διέκοπτε αὐτῶν τὴν φάλαγγα. διαπεμφθεὶς δ᾽ εἰς μέσους, εἰς φυγὴν αὐτοὺς ἐδίωκεν, καὶ διώκει μέχρις ἀζᾶ ὄρους ἅτω λεγομένου. ἰδόμενοι ἢ τ τροπὴν τ ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι, οἵ τε εὐώνυμον ἔχοντες, ἐκύκλωσαν τ ἰούδαν διώκοντες, καὶ λαμβάνουσι μέσον αὐτὸν κατόπιν γενόμενοι. ὁ ἢ φυγὴν ἐδιώκετο, ἀλλὰ σφιστήκει ὑπὸ τ πολεμίων ὡς ἐμάχετο μὴ τ σὺν αὐτῷ. πολλοὺς ἢ κτείνας τ ἀντιπάλων ἕ κατασχόμενος, ἕ αὐτὸς ἔπεσεν, ὅπου καλοῖς μὲν σφόδρα γεγυμνασμένος, ἐφ᾽ ἑαυτοῖς ἢ ὅπου ἀπέθνησκε τ ψυχὴν ἀφεὶς. πάντ ἢ ἰούδα, ὡς μηδένα τὸν λοιπὸν ἀφορᾶν ἔχοντες εἰ σὺν αὐτῷ, στραπηδᾶ πιστὰ στρεφόμενοι ἔφυγον. λαβόντες ἢ τὸ σῶμα σφὸ πολεμίων ὑποσπονδοσίμων καὶ ἰωνάθης οἱ ἀδελφοὶ δ ἰούδα, κομίσαντες εἰς τὴν μωδεὶμ κώμην, ὅπερ ἕ ὁ πατὴρ αὐτῶν πᾶσιν, κηδεύσι, πενθήσαντ θ ὅπου συχνὰς αὐτ δ᾽ ὁλοθρὸς ἡμέρας, ἕ τιμήσαντ θ κοινῇ πᾶς νενομισμένοις. καὶ τὸν μὲν πάντα κατέχειν ἰούδαν, ἄνδρα γυναῖον καὶ μεγαλοπλεμον γυμνόμενον, ἕ τ δ᾽ πατρὸς ἐντολῶν ματθιᾶ μνήμονα, καὶ πάντ᾽ ὑπὲρ τῆς τῶν πολιτῶν ἐλευθερίας καὶ θράσει καὶ παιδεῖν ὑποστάντα. πιστ θ σὺν τῷ θεῷ ὑπάρξας, μέγιστον αὐτ κλέθ ἕ μνημεῖον καταλιπεν ἐλευθερώσας τὸ ἔθν θ, ἕ τ ὑπὸ μακεδόσιν ἐξαρπάσας αὐτὸ δουλείας. καὶ τὸν δὲ χιερωσύνην ἔτ θ τρίτον καλαχὼν, ἀπέθανεν.

A Judas autem, qvamvis, imminente jam hoſte, deſtitueretur milite, tamen qvia non erat, unde delectum in ſupplementum faceret, maxime in tali temporis anguſtia, decrevit cum octingentis illis Bacchidem aggredi, & cohortatus, ut generoſe ſubirent pericula, juſſit eos prodire in aciem. quibus conſulentibus, ut tunc ſe in tutum reciperet, cum ſit tanto inferior & numero & viribus, ac mox majoribus copiis hoſtem invaderet: Abſit, inqvit, ut me terga obvertentem hoſtibus ſol aſpiciat. nam, etiamſi mori nunc oporteat, nunqvam tot res hactenus egregie geſtas, tantamqve virtute partam gloriam ignominioſa fuga maculaturus ſum. Atqve ita ſuorum reliquias cohortatus, perſvaſit, ut intrepide expectarent conflictum hoſtium.

CAP. XIX.

Qvomodo Judas prælio victus occubuit.

Interea Bacchides, productis extra caſtra copiis, inſtruebat aciem, eqvitum alas hinc & inde in utroqve cornu collocans, in fronte levem armaturam & ſagittarios, & poſt hos robur phalangis Macedonicæ: ipſe in dextro cornu locum ſibi optavit. Sic inſtructa acie, poſtqvam venit in conſpectum hoſtium, juſſit ſigna canere, & militem cum clamore eos invadere. Idem & Judas fecit, collatisqve ſignis certatum eſt utrinqve acriter: donec, vergente jam ſole, Judas animadvertens Bacchidem cum robore militum pugnam in dextro cornu ciere, cum audaciſſima manu juvenum in eum irruit. Perruptaqve phalange, penetravit in mediam aciem: & impulſis in fugam adverſariis, perſecutus eſt eos usqve montem, qvi Aza dicitur: id conſpicati, qui ſiniſtrum cornu tenebant, a tergo adorti Judam circumveniunt. qvi videns nullum ſupereſſe effugium, urgentibus circumquaque hoſtibus, in veſtigio cum ſuis conſtitit: & cæſis hoſtium plurimis laſſitudine magis qvam vulneribus confectus cecidit non inultus, ad priora præclara facinora extremo hoc mortis decore additto. qvo proſtrato, non habentes amplius, qvem ſeqverentur, milites orbati tanto imperatore, tum demum in fugam effuſi ſunt. Simon autem & Jonathas fratres, induciis factis, recepto Judæ cadavere, delatum in Modim vicum magnifico funere intulerunt monumento patrio, & publico luctu per aliqvammultos dies honoraverunt ejus memoriam. Hic finis fuit Judæ viri generoſiſſimi & bellicoſiſſimi, qui memor mandatorum Matthiæ patris, nullum unqvam pro libertate popularium defugit aut laborem aut periculum. quapropter merito virtutis ſempiternam poſt ſe reliqvit gloriam, liberata e Macedonum ſervitute patria, & per triennium ante obitum adminiſtrato pontificali ſacerdotio.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙ ΕΝ ΤΩ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ἱερέων τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Ως ἰωνάθης ἀδελφὸς ὢν ἰούδα, τελευτήσαντος αὐτοῦ, τὴν ἡγεμονίαν παρέλαβεν. ΚΕΦ. α.
Ως πολεμήσας βακχίδῃ, ἠνάγκασε φιλίαν ποιησάμενον πρὸς αὐτὸν ἀπελθεῖν ἐκ τῆς χώρας. ΚΕΦ. β.
Οτι ἀλέξανδρος ὁ ἐπικαλούμενος ἀντιοχεὺς ἀφικόμενος εἰς πτολεμαΐδα, ἐξώγκωσε πόλεμον πρὸς δημήτριον. ΚΕΦ. γ.
Ως δημήτριος πρεσβεύσαμενος πρὸς ἰωνάθην, ποιεῖται συμμαχίαν πρὸς αὐτὸν πόλεις δωρησάμενος. ΚΕΦ. δ.
Ως ἀλέξανδρος πρὸς ἀκούσας τὰ ἐγκλήματα τὰ κατὰ δημήτριον, καὶ ἀποδείξας ἰωνάθην δεξιόν, συμμαχεῖ ἐπ' αὐτόν. ΚΕΦ. ε.
Η ἐν ὀνίου φυλακὴ πρὸς τὸν φιλομήτορα πτολεμαῖον, καὶ ὡς ὠκοδόμησε τὸν ὀνίου καλούμενον ναὸν πρὸς τὸν ἐν ἱεροσολύμοις ὄντα. ΚΕΦ. ς.
Οτι ἀλέξανδρος ἀποθνήσκοντος δημητρίου, σοφόδρα ἐτίμησεν ἰωνάθην. ΚΕΦ. ζ.
Ως δημήτριος ὁ δημητρίου παῖς πολλὰς εἰς τὸν συρίαν ἀπὸ κρήτης στρατεύσας τὸν ἀλέξανδρον κρατήσας αὐτὸς ἐβασίλευσε, φιλίαν πρὸς ἰωνάθην ποιησάμενος. ΚΕΦ. η.
Ως τρύφων ὁ ἀπαμεὺς καταπολεμήσας δημήτριον. ἀντιποιεῖται τοῦ ἀλεξάνδρου υἱοῦ παρέδωκε τὴν βασιλείαν, συναπαμυνόμενος αὐτῷ συμμαχον ἰωνάθην. ΚΕΦ. θ.
Ως δημήτριος ὑπὸ πάρθων αἰχμαλώτου ληφθέντος ὁ τρύφων, παρεπιούσης τὴν ἰωνάθην, καὶ δόλῳ λαβὼν αὐτὸν ἀπέκτεινε, καὶ πόλεμον ἐξήνεγκε πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ σίμωνα. ΚΕΦ. ι.
Ως σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ τὴν στρατηγίαν ἐπιτρέψαντι τὸ ἔθνος, καὶ ἀποδείξαντι αὐτὸν ἀρχιερέα. ΚΕΦ. ια.
Ως ὁ σίμων ἐπολιόρκησεν ἐν δώροις τρύφωνα συμμαχοῦντα γρυπῷ ἀντιόχῳ τῷ δημητρίου ἀδελφῷ, τῷ καὶ ἐυσεβῆ ὀνομασθέντι. ΚΕΦ. ιβ.
Ως τρύφων ἀνυμνηθέντος, ἀντιόχου ἐπολέμησε σίμωνι, καὶ κενδεύσαντα τὴν στρατηγὸν αὐτοῦ νικήσας, τὴν ἰουδαίας ἐξέβαλεν. ΚΕΦ. ιγ.
Οτι ὑπὸ γαμβροῦ πτολεμαίου ἐν συμποσίῳ δολοφονηθεὶς ὁ σίμων ἀπέθανεν. ΚΕΦ. ιδ.
Οτι πτολεμαῖος τὴν ἀρχὴν ἐπιχειρήσας καταλαβεῖν, καὶ πᾶς ὑρκανὸς τὴν ἡγεμονίαν παρέλαβεν. ΚΕΦ. ιε.
Ως στρατεύσαμενος ἐφ' ὑρκανὸν ἀντιόχος ὁ ἐυσεβὴς, καὶ περσκαδάσας τὴν τῶν ἱεροσολυμιτῶν πόλιν, διέλυσε τὴν πολιορκίαν, λαβὼν παρ' ὑρκανοῦ τάλαντα τ', καὶ συμμαχίαν πρὸς αὐτὸν καὶ φιλίαν ἡμῶν. ΚΕΦ. ιϛ.
Τρκανὸς στρατεία ἐπὶ συρίαν. ΚΕΦ. ιζ.
Ως ἀντιόχου ὁ κυζικηνὸς ἐλθὼν βοηθήσαι τοῖς σαμαρεῦσι ἡττηθεὶς διέφυγε. ΚΕΦ. ιη.
Οτι παρθυαίων ἀρσάκης τὸν δεκάλιθον, μάθημα πρῶτον ἐπαίδευσεν. ΚΕΦ. ιθ.
Αλεξανδρος ὁ ἰουδαίων βασιλέως στρατεία. ΚΕΦ. κ.
Πτολεμαῖος ὁ λαθύρου πρὸς αὐτὸν μάχη καὶ νίκη. ΚΕΦ. κα.
Ως στρατεύσαμενος δημήτριος ὁ ευκαιρος ἐπὶ ἀλέξανδρον, κρατήσεν αὐτοῦ. ΚΕΦ. κβ.
Αντίοχος ὁ διονυσος λεγόμενος, στρατεία ἐπὶ ἰουδαίαν, καὶ ὡς κρατήσας τῇ μάχῃ. ΚΕΦ. κγ.
Ως μετὰ τὴν ἀλεξάνδρου τελευτὴν ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀλεξάνδρα, τὴν βασιλειαν κατέχει. ΚΕΦ. κδ.

HÆC JOSEPHI DECIMOTERTIO ANTIQVITATUM JUDAICARUM LIBRO CONTINENTUR.

Jonathas defuncto fratri ſuo Judæ in principatu ſuccedit. CAP. I.
Jonathas feſſum bello Bacchidem compellit, inito cum Judæis fœdere, exercitum abducere. CAP. II.
Alexander filius Antiochi Epiphanis regem Demetrium bello aggreditur. CAP. III.
Demetrius, miſſa legatione, ad Jonatham multis muneribus eum ad amicitiam ſuam pertrahit. CAP. IV.
Alexander majoribus qvam Demetrius pollicitationibus, & delato Pontificatu Jonatham in partes ſuas traducit. CAP. V.
Onias in amicitiam a Ptolemæo Philometore receptus templum Oniæ dictum ad Hieroſolymitani ſimilitudinem ædificat. CAP. VI.
Qvod Alexander poſt mortem Demetrii Jonatham in ſummo honore habuit. CAP. VII.
Demetrius Demetrii filius cum e Creta in Syriam trajeciſſet, devicto Alexandro & occupato regno, in fœdus & amicitiam Jonatham recipit. CAP. VIII.
Tryphon Apamenus poſt devictum Demetrium Antiocho Alexandri filio regnum aſſerit, recepto in amicitiam Jonatha. CAP. IX.
Demetrio a Parthis capto, Tryphon fœdus violat, &, Jonatha dolo capto atqve interfecto, Simoni ejus fratri bellum infert. CAP. X.
Qvod Simoni Judæorum gens & Pontificatum ſimul & copiarum imperium detulit. CAP. XI.
Simon Tryphonem in Dora compulſum oppugnat, inito cum Antiocho, cui Pius cognomen erat, fœdere. CAP. XII.

Poſt-

Poſtqvam Tryphon interfectus eſſet, bello inter Antiochum & Simonem orto, Cendebæus dux regius e Judæa profligatur. CAP. XIII.
Qvod Simon a genero ſuo Ptolemæo in convivio per dolum occiſus eſt. CAP. XIV.
Qvomodo, fruſtratis Ptolemæi conatibus, Hyrcanus principatu potitus eſt. CAP. XV.
Qvod Antiochus cognomento Pius, ducto contra Hyrcanum exercitu, & obſeſſis Hieroſolymis, placatus trecentis talentis fœdus cum eo iniit. CAP. XVI.
Hyrcani expeditio in Syriam. CAP. XVII.
Qvod Antiochus Cyzicenus Samaritis auxilium ferens victus aufugit. CAP. XVIII.
Qvod Ariſtobulus primus diadema ſibi impoſuit. CAP. XIX.
Alexandri Judæorum regis res geſtæ. CAP. XX.
Ptolemæi Lathuri de Alexandro victoria. CAP. XXI.
Demetrius Eucærus Alexandrum prælio ſuperat. CAP. XXII.
Antiochi Dionyſii in Judæam expeditio. CAP. XXIII.
Alexandro mortuo, uxor Alexandra in regnum ſuccedit. CAP. XXIV.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

LIBER DECIMUS TERTIUS.

Κεφάλαιον ά.
Ως ἰωνάθης μ῀ τὸν ἀδελφὸν ἰούδαν τὴν ἡγεμονίας παρέλαβεν.

A

CAP. I.
Jonathas defuncto fratri ſuo Judæ in principatu ſuccedit.

ΤΙΝΙ μὲν οὖν τρόπῳ τὸ τῶν ἰουδαίων ἔθνος καταδουλωσαμένων αὐτὸ τῶν μακεδόνων ἀνεκτήσατο τὴν ἐλευθερίαν, ἐκ διεσῶν ἐν πολλοῖς ἀγώνων ὁ στρατηγὸς αὐτῶν ἐλθὼν ἰούδας, ἀπέθανεν ὑπὲρ αὐτῶν μαχόμενος, ἐν τῇ πρὸ τούτης βίβλῳ διεληλύκαμεν. μετὰ δὲ τὸν τελευτὴν B ἰούδα πάλιν ὅσον οὔπω τῶν ἀσεβῶν καὶ παραβεβηκότων τὴν πάτριον πολιτείαν, ἐπεφύη τοῖς ἰουδαίοις, καὶ πανταχόθεν αὐτοὺς ἀκμάζον ἐκάκωσεν. ἐπειλάμβανε δὲ τῆ τύχῃ πανηγύρεως ἐν λιμοῦ τὴν χώραν καταλαβόν. ὡς πολλοὺς δὲ τῶν ἀναγκαίων, καὶ τὰ μὴ διαιτᾶν πρὸς ἀμφοτέρων ὄντα ἐν λιμῷ καὶ τῶν ἐχθρῶν δεινοῖς ἀντέχειν, αὐτομολῆσαι πρὸς τὸν μακεδόνας βακχίδης ἦν τῶν ἰουδαίων τοὺς δοκοῦντας τῆς πατρίου σωφθόνως, C καὶ τὸν χείρω βίον μετειρημένους σωφρονίσας, πάντας ἐνεχείρισε τῶν τῆς χώρας ἐπιμέλειαν. οἱ δὲ συλλαμβάνοντες τοὺς ἰουδαϊκοὺς φίλους, καὶ τὰ ἐκείνου φρονοῦντας, τῷ βακχίδη παρέδωσαν. ὁ δὲ, βασανίζων πρῶτον αὐτοὺς καὶ πρὸς ἡδονὴν αἰκιζόμενος, ἐπειθ' οὕτω διέφθειρε. πάντες δὲ τῆς συμφορᾶς ταύτης ἡλικίας ἦμεν, ἡλικίης οὐκ ἦσαν πεφραμένοι μὴ τῶν ἐκ βαβυλῶνος ἐπανόδου, οἱ πρεσβυτέρην

Vemadmodum libertatem a Macedonibus oppreſſam populus Judæorum denuo receperit, & qvo pacto dux & propugnator eorum Judas poſt multa exhauſta certamina poſtremo prælio fuerit occiſus, in præcedenti libro ſatis declaravimus. Poſt ejus obitum, qvotqvot Judæorum a pietate deſciverant, reſumptis animis, infeſtant reliqvos populares: ita ut, accedente etiam fame, qvæ tum forte regionem eam totam occupaverat, multi non ferentes geminatum infortunium, hinc a penuria, inde ab adverſariis ingruens, coacti ſint adjungere ſe factioni Macedonicæ. Bacchides autem, convocatis ad ſe Judæorũ deſertoribus, qvi religioni patriæ profanos ritus prætulerant, his adminiſtrationem regionis commiſit: qvi comprehenſis Judæ amicis & fautoribus, Bacchidæ eos tradiderunt. & is tortos primum cruciatosqve ad libitum, poſtremo omnes ad unum enecabat. In hac tanta calamitate conſtituti Judæi, qvantam poſt captivitatem Babylonicã nunqvam experti fuerant, qvotqvot *1. Macch. 9*

erant reliqvi ex Judæ ſociis, veriti gentis interitum adiverunt Jonatham ejus fratrem, rogabantqve, ut germani æmulus fieret, qui ad extremum halitum libertatem propugnans præclaris conatibus ſit immortuus, nec ſineret totam gentem ſine præſide venire in extremum ſalutis periculum. Tum Jonathas paratum ſe vel ad mortem obtulit pro tutela populi, & viſus dignus, qui Judæ fratri ſuo ſuccederet, communibus Judæorum ſuffragiis adminiſtrandæ militiæ præfectus eſt. Quo comperto, Bacchides veritus, ne Jonathas quoque multum negotiorum exhibeat regi & Macedonibus, qvemadmodum ante Judas fecerat, decrevit eum dolo tollere: ſed hoc ejus propoſitum nec ipſum nec Simonem fratrem latuit. quamobrem mature moniti, aſſumpta ſociorum manu, in deſertum urbi vicinum celeriter refugerunt: & cum veniſſent ad aquam, quæ dicitur lacus Aſphar, ibi morabantur. Porro Bacchides ſentiens eos tunere & in deſertis illis latitare, duxit contra eos omnes ſuas copias, & poſitis ultra Jordanem caſtris, conſluentem illuc militem recipiebat. Jonathas autem, cognito illius adventu, miſit fratrem ſuum JoannemGaddin ad Nabathæos Arabas, ut apud eos impedimenta deponeret, donec armis cum Bacchide decerneret. erant enim amici. ſed in itinere invaſerunt eum Medabenſes Amaræi filii, direptisqve impedimentis, & quicquid ſecum deferebat, comprehenſum interfecerunt cum omnibus ſociis: cujus facinoris paulo poſt pœnas dederunt ejus fratribus, ſicut ſuo loco dicetur. Bacchides autem, cognito, quod Jonathas caſtra haberet in Jordanis paluſtribus, ſabbato illum aggreſſus eſt, ratus non repugnaturum propter religionem diei. at ille cohortatus ſocios, & oſtenſo periculo, quod, niſi viri eſſent, non poſſent evadere, clauſi a tergo amne, a fronte hoſtibus: votisqve Deo factis pro victoria, impigre hoſtem aggreditur: & proſtratis non paucis, videns ipſum Bacchidem in ſe ruere, ferire eum conatus eſt. ſed cum ille caute ictum declinaſſet, Jonathas cum ſociis deſilientes commiſerunt ſe fluminì, & in oppoſitam ripam enatarunt, hoſtibus non auſis trajicere, ſed ad Hieroſolymitanam arcem revertentibus, deſideratis ex eorum numero ferme duobus millibus. poſt eum confictum Macedo communivit aliqvot oppida, Hierichuntem, Emmauntem, Bethoron, Bethellam, Thannatham, Pharathonem, Tochoam, Gazara, additis mœnibus & turribus, ut impoſitis in eas præſidiis, res Iudæorum inde infeſtarer excurſionibus: ſed nihil æqve ut Hieroſolymitanam arcē muniit, in qva acceptos a Iudæorum primatibus filios obſides incluſit, ut ibi cuſtodirentur. Eodem tempore nunciatum eſt Jonathæ & Simoni fratribus, qvod Amaræi filii celebraturi eſſent nuptias, & adducturi ſponſam ab

Α πις τ ἐπιφερων ϗ ἰεδα, βλέποντις ὁποῖλυμμον πικρῶς τὸ ἔθνος, προσελθόντις αὐτῷ τῷ ἀδελφῷ ἰωνάθῃ, μιμᾶσθαι τ ἀδελφὸν αὐτῷ, ϗ τὴν ἐκείνῳ πρὸ τ ἐμοφύλων προθυμίαν ἡξίουν ὑποφαίνοντ ὅτι καθ τῆς ἁπάντων ἐλευθερίας, καὶ μὴ προέρᾳν ἀπροστάτευτον τὸ ἔθνος, μηδ ἐν οἷς φθείρε). ὁ ἰωνάθης φήσας ἑτοίμως ἔχειν ὑποθήσεσθαι καθ αὐτῶν ϗ νομισθεὶς κ μηδὲν εἶναι χείρων ϗ ἀδελφός, ϛρατηγὸς ὑποδείκνυ τ ἰουδαίων. ὁ

Β βακχίδης ἀκούσας ἔτ καὶ φοβηθεὶς μὴ πρόφαση πραγματεί τ βασιλεῖ κ τοῖς μακεδόσιν ὁ ἰωνάθης, ὡς καὶ πρότερον ἰούδας, ὑποκτείναι δόλῳ ἔτ ἐπιτ. ταῦτ δ ἔχων τὴν προαίρεσιν, οὐκ ἐλάμβ τ ἰωνάθην, οὐδὲ τ ἀδελφὸν αὐτῷ σίμωνα. ἀλλὰ γὰ μαθόντες ὅτι καὶ φυλάσσοντες τὰς ἐπαύλεις ἅπαντας, εἰς τὴν ἐρημίαν τ ἐγγὺς τ πόλεως τὸ ταχ ἐφυγον. ϗ φωραθέντες ὅτι τὸ ὕδωρ τὸ καλούμενον λακκοῦ ἀσφάρ, αὐτόθι διῆγον. ὁ

Γ βακχίδης αἰσθόμενος αὐτὸς ἀπειρηκότας, ϗ ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ πονηροὺς, ὥρμησεν ἐπ αὐτοὺς μ πάσης τ δυνάμεως, καὶ πέραν ϗ ἰορδάνου διαβὰς ἐπόμενος, ἀνελάμβανε τὴν δύναμιν. ἰωνάθης ὁ γοῦν τὸ βακχίδην ἐπ αὐτὸν ἥκοντα, πέμπει τὸν ἀδελφὸν ἰωνάθην τὸν καὶ γαδδὶν λεγόμενον, πρὸς τοὺς ναβαταίους ἀραβας, ἵνα παρ αὐτοῖς ἀποθήκην τῶν ἀποσκευῶν ἕως ἃ πολεμήσωσι πρὸς βακχίδην, ἦσαν γὰ φίλοι τ

Δ ὁ ἰωάννῃ ἀποντα πρὸς τοὺς ναβαταίους, σκεφρεύσαντες ἐκ μηδάβας πόλεως οἱ ἀμαραίου παῖδες αὐτὸν τε συλλαμβάνουσι καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ διαρπάσαντες ὅσα ἐπενόμιζεν, κτείνουσι καὶ τ ἰωάννῃ καὶ τοὺς ἑπομένους αὐτῷ παῖδας. δίκην μὲν οὖν ἔσχε τότων ὕστερον τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ τῶν ἀξίαν, ὡς μετ ὀλίγου δηλωθήσεται. ὁ

Ε βακχίδης γνοὺς τ ἰωνάθην ἐν τοῖς ἕλεσι ϗ ἰορδάνου κατεσκευασμένον, ὡς μὴ δυνάξας τὴν τ σαββάτων ἡμέραν, ἐπ αὐτὸν ἦκεν, ὡς μαχουμένου σκευὴν ἔχοντα πανοπλίαν. ὁ παροτρύνας τοὺς ἑπομένους, καὶ ὡς τ ψυχῶν αὐτοῖς εἶναι τ κινδύνων εἰπὼν μείζους ἀπειλημμένοις ὄπ τε ποταμοῦ ϗ τ πολεμίων, ὡς φυγὴν οὐκ ἔχουσιν. οἱ μὲν γὰ ἐμπροσθεν ὄπισθεν, ὁ ποταμὸς δ ὦν κατόπιν αὐτῶν. εὐξάμενος ὁ καὶ τῷ θεῷ νίκην αὐτοῖς φῶραρχεῖν σωσπὴ τ ἰς πολεμίους. ὧν πολὺς καταβαλὼν, ἐπεὶ τολμηρῶς εἶδεν ἐπερχομένου αὐτοῦ τ βακχίδην, ἐξέτεινε τὴν δεξιὰν ὡς πλήξων αὐτόν, ϗ πεσεῖσθαι καὶ τὴν πληγὴν ἐκκλίναντος, ὑποπεσὼν τοῖς

Ζ μ τ ἐπιφερων εἰς τὸν ποταμὸν, διενήξατο, ϗ ὅτ ἐν ἀμμοχάλῳ) τ τροπὸν εἰς τὸ πέραν ϗ ἰορδάνου, τ πολεμίων οὐκ ἐπ τὸν ποταμὸν ἐπιδιαβάντων, ἀλλ ὑποστρεψάντος εὐθὺς ϗ βακχίδου εἰς τὴν ἱερουσαλύμοις ἀκραν. ἀπεκαλεῖ δ τῆς ϛρατιᾶς ὡς σὺν εἰχιλίοις, πλὰς ὁ τ ἰουδαίας καταβαλλομένας πόλεις ὠχύρωσε, κ τ περιχῶν τε ἐμμαοῦν, κ βεθηρὸν, καὶ βεθήλων, καὶ θαμνασθᾶ, καὶ φαραθὼ, καὶ ταχέων, καὶ γαζάρα, καὶ πύργους ἐν ἑκάστῃ τῶν πόλεων οἰκοδομήσας, καὶ τεῖχη σὺν

Η βαλὼν αὐτῇς καρτερὰ, καὶ τὰ μεγάθη διαφέροντα, δυνάμεις εἰς αὐτὰς κατέστησεν, ὅπως κακῶσι ἐκ τὴν ὁρμώμενοι τοὺς ἰουδαίους ἔχωσι. μάλιστα ὁ τὰ ἐν ἱερουσαλύμοις ἄκραν ἰσχυρὰν ἐποιήσατο. λαβὼν ὁ καὶ τοὺς τῶν πρώτων τῆς ἰουδαίας παῖδας ὁμήρους, εἰς τὴν ἄκραν αὐτοὺς ἐνέκλεισε, καὶ ἔτ ἐφύλαττε τὸν τρόπον. οὕτω τὸν αὐτὸν δὴ καιρὸν φωραγμένους τῆς πρὸς ἰωνάθην καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ σίμωνα,

τοὺς ἀμαραίου παῖδας ἀπήγγειλεν αὐτοῖς γάμον ἐπιτελοῦντας, καὶ τὴν νύμφην ἄγοντας, ὀπὸ χαδα-

γαβαθὰ πόλεως, θυγατέρα τινὸς ἀσων τ̃ ὀπφανῶν παρὰ τοῖς ἄραψι. μέλλων ὴ γίνεσθ ὡς ἀγομπὴν τῆς κόρης λαμπρὰν καὶ πολυτελῆ. οἱ ὴ περὶ τὸν ἰωνάθην καὶ σίμωνα, κρίσιν ὑπιτηδίαν τὸν εἰς τὴν ἐκδίκιαν τὸν ἀδελφ̃ ἡγούμενοι τὸν αὐτοῖς ὡς ὀφφάνου, ἐ λήθεσθ τὸν ἰωάννε δίκην παρ' αὐτῶν, ὅτι πολλὴν ἐξέσπασε διαβολὴν ἐπ' αὐτοὺς. ἐφώρμησαν εἰς μηδάβαν, καὶ τὰς ἐχθρὰς ἐν τῷ ὄρει λοχῶντες ἐμφυσ. ὡς ὴ εἶδον αὐτὰς ἀγομένας τὸν παρθένον, καὶ τ νυμφίον, ἢ φίλων σὺν αὐτοῖς οἶον εἰκὸς ἐν γάμοις ὄχλον, ἀναπηδήσαντες ἐκ τ̃ ἐνέδρας ἀπέκτειναν ἅπαντας, ἢ τ̃ κόσμον ἐ τ̃ ἄλλον ὅση τί τε ἦν τὸ λεία τῆς ἀθρώπις, λαβόντες διέσπασαν. ἐ πίμπρασι μὴν ὑπὲρ ἰωάννε τὸν ἀδελφὸν ὡς ἀπὸ τ̃ ἰδίων ἁμαρτιῶν, πᾶσαν τὴν ἀπέλασαν. αὐτὶ τε δὲ τὸν ἐ οἱ σὺν αὐτῷ φίλοι καὶ γυναῖκες αὐτῶν ἐ τέκνα διεφθάρησαν, ἔνιοι ὑ. σὺν μὴν σὺν καὶ ἰωνάθης εἰς τὸ ἕλος τὸ παρὰ μὲ ὑποστρέψαντες, αὐτὸ ἦκαθίσθησαν. βακχίδης ὴ τὴν ἰουδαίαν ἅπασαν φρουρὰς ἀσφαλισάμενος, ὑπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα. ἢ τὰ μὲν ἐπὶ ἔτη δύο τὲ τ ἰουδαίων ἡρέμησε πράγματα. οἱ ὴ φυγάδες καὶ οἱ ἀσεβεῖς, ὁρῶντες τ ἰωνάθην ἐ τὰς σὺν αὐτῷ μ̃ πολλὴν ἀδείαν ἐνέχοντας τῇ χώρᾳ διὰ τὴν εἰρήνην, πέμπουσι πρὸς δημήτριον τὸν βασιλέα ἀναβαλεῖν τὸν, ὡς πάλαι βακχίδην δεῖ τὸν ἰωνάθην συλλῆψαι. ἐδόκει γὰρ αὐτῶν λυσιτελὲς εἶναι μόνον, καὶ νυκτὶ μιᾷ μὴ προσδοκῶσιν αὐτὸς ὑπιτεῖναι τὰς, ἀπαντῶν ἅπαντας. ὁ ὴ βασιλεὺς ἐκπέμψαντ τὸν βακχίδην ἠμυόν τὸν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, πᾶσιν ἔχαρίσε τοῖς φίλοις καὶ ἰουδαίοις ἐ συμμάχοις, συλλαβεῖν αὐτῷ τὸν ἰωνάθην. ἀναδιδόντων ὴ πάντων ἐ μὴ δῶναι αὐτὸν κρατῆσαι δ ἰωνάθην, ἐφυλάσσετο γὰρ τὴν ὀπιβολὴν ἡθημόν, ὁ βακχίδης ὀργισθεὶς τοῖς φυγάσιν, ὡς ψεύσασιν αὐτὸν τε καὶ τὸν βασιλέα, πεντήκοντα αὐτῶν τοὺς ἡγεμένας συλλαβὼν, ἀπέκτεινεν. ὁ ὴ ἰωνάθης σὺν τοῖς σὺν αὐτῷ εἰς βιβελσὰν ἀναχωρεῖ, κἀμίλεν ἔσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ, φοβηθεὶς τ βακχίδην. ἢ οἰκοδομήσας πύργους, ἢ τεῖχη περιβαλόμενον, αὐτὸν ἔχεν ἀσφαλῶς πεφρακμένον. βακχίδης ὴ ταῦτα ἀκούσας, τὴν τε μεθ' ἑαυτ̃ στρατιὰν ἄγων, ἢ τ ἰουδαίων τοὺς συμμάχους ὡγαλαίων, ὅπι τ ἰωνάθην ἦκε, ἢ προσβαλὼν αὐτὸ τοῖς ὀχυρώμασιν, ὅπι πολλὰς αὐτὸν ἡμέρας ἐπολιόρκει. ὁ ὴ, πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τ πολιορκίας οὐκ ἐνιδίδωσιν, ἀλλὰ καρτερῶς ἀντιπὰς, σίμωνα μὲν τὸν ἀδελφὸν ἐν τῇ πόλ καταλιπὼν, τὴν βακχίδη πολεμήσοντα. λαβὼν δ' αὐτὸς εἰς τὴν χώραν ἐξελθὼν, ἢ συναγαγὼν χίλια πολλὰ ὡγὰ τ τε αὐτὸ φρονούντων, νυκτὸς ἐπιπίπτει τὸν βακχίδη στρατοπέδῳ. καὶ συχνὰς αὐτῶν διαφθείρας, φανερὸς ἢ τὸν ἀδελφὸν σίμωνα γίνεται τῆς ἐχθροῖς ὑπιτίσων. καὶ γὰρ ὅτ αὐτὸν ἐκθαρσύνοντα αὐτὸν κτείνωσιν, ἐπιζ̃ν αὐτὸς, ἢ τί τε μηχανήματα τοῖς ἐν τὴν πολιορκίαν ἐκέκτητο τ μακεδόνων, ἢ φόβον αὐτ ἱκανὸν ἐνεποίησατο. γεναύμενον δ' αὐτὸν ὁ βακχίδης ἐκ τ ἐχύρων ἀπαλημμένον, ἢ τὰς μὲν ἔμπροσθεν αὐτῷ, τὰς δ' ὄπιθεν προσκειμένους, εἰς ἀθυμίαν ἅμα καὶ παραχὴν τῆς διανοίας ἐνέπεσε, πλὴν περ' ἐλπίδας ἀποβάντ τὴν πολιορκίας συχνὰς. τὸν μὲν τέγα ἐκ τούτων ὑμὲν, εἰς τὰς φυγάδας, οἰμετέπεμψαντο ὡγὰ τ βασιλέως αὐτὸν, ἐπισκήψαντος, ὡς ἐξαπατήσοντας. ἐκέλευε ὴ τελέσαι τὴν πολιορκίαν ἀπερεπῶς, εἰς τὴν οἰκείαν ἐκποδὼν φθ.

A oppido Gabatha, filiam illuſtris cujuſdam inter Arabas: eamqve puellam traducendam cum pompa ſumptuoſa & ſplendida. Fratres autem exiſtimantes opportuniſſimum ad vindictam tempus ſibi oblatum, & facile ulturos ſe injuriam fratri illatam, verſus Medabam properaverunt, &, inſidiis in monte collocatis, expectabant eorum tranſitum. Ut vero in conſpectum venit ſponſus cum virgine & amicorum comitatu, B ut fieri ſolet in nuptiis, coorti ex inſidiis omnes ad unum interfecerunt, & cum ornamentis cæteraqve præda reverſi ſunt voti compotes, & egregie ulti germani interitum de Amaræi filiis. ceciderunt enim hi non ſoli, ſed cum uxoribus, liberis & amicis, usqve ad quadringentorum numerum. Atqve ita Simon cum Jonatha in paluſtria Jordanis reverſi, illic commorabantur. C Bacchides autem, per totam Judæam præſidiis diſpoſitis, ad regem ſuum reverſus eſt: qvo tempore per integrum biennium ſtatus rerum Judaicarum fuit pacatior. Transfugæ autem & vulgus impiorum hominum, videntes Jonatham & ejus factionem ſecure verſari in Judæa propter tranquillitatem temporum, per nuncios ſolicitaverunt Demetrium, ut, Bacchide miſſo, Jonatham in poteſtatem ſuam redigeret. fore enim hoc pericule, & unica nocte poſſe omnes ejus milites imperato incurſu opprimi. qui, ubi juſſu regis in Judæam pervenit, ad omnes ejus D regionis amicos ſuos & auxiliares ſcripſit, darent operam, ut comprehenderetur Jonathas. Cumqve omnium inſidiis appeteretur, nec tamen quicquam proficerent: cautus enim erat, ut qvi dolum præſenſerat: iratus Macedo transfugis, putansqve & ſe & regem ab eis haberi ludibrio, E interfecit ex eis quinquaginta præcipuos. Jonathas autem cum fratre & ſuorum manu meru ſeceſſit in vicum Bethalagam, qvi in deſerto ſitus eſt: eumqve munivit mœnibus & turribus, ut tutum haberet receptaculum. quo audito, bacchides cum totis ſuis copiis, adjunctisqve Judæorum ſuæ factionis auxiliis, contra eum profectus eſt: & aggreſſus oppugnare munitiones, F per aliqvot dies in eo conatu perſtitit. at ille nihil territus reſtitit acriter: relictoqve ad oppidi tutelam Simone fratre clam egreſſus & collectis in vicina regione ſuæ factionis hominibus, noctu in Bacchidis caſtra irruit, &, multis trucidatis, effecit, ut frater adventum ſuum cognoſceret. qvam primum enim tumultum fenit in caſtris hoſtium, eruptione facta, incendit eorum ma- G chinas, cæde etiam non mediocri edita. Bacchides vero videns ſe a fronte ac tergo invaſum ab hoſtibus, re inopinata conſternatus, ob inſperatum obſidionis exitum, vix fuit compos animi. totam autem indignationem effudit in transfugas, ut impoſtores, quorum opera miſſus a rege fuerat, unum cogitans, qvomodo ex dignitate ſua & regis, obſidioni hinc impoſito, exercitum ſine ignominia poſſet reducere.

Digitized by Google

CAP. II.

Jonathas ſeſſum bello Bacchidem compellit, inito cum Judæis fœdere, exercitum abducere.

1. Macch. 9

QVa ejus voluntate cognita, Jonathas, miſit ad eum nuncios, petens ſocietatem & amicitiam inter ſe & eum fieri, captivis utrinqve redditis. Id Bacchides ratus ſibi honorificum, & oblatam occaſionem, qva poſſet non inglorius obſidionem ſolvere, amicitiam cum Jonatha iniit, jurejurando interpoſito, neutrum arma moturum in alterum: redditisqve & receptis captivis, Antiochiam ad ſuum regem reverſus eſt: nec unqvam poſthac Judæam cum exercitu repetiit. Jonathas vero hanc ſecuritatem nactus, & degens apud Machmam oppidum, adminiſtrationi rerum & juri populis reddendo operam impendit, & ſevere animadvertens in religionis patriæ defertores, repurgabat ſuam gentem ab hujusmodi contagionibus.

CAP. III.

Alexander filius Antiochi Epiphanis regem Demetrium bello aggreditur.

II.

ANno autem ſexageſimo ſupra centeſimum Alexander Antiochi Epiphanis filius veniens in Syriam Ptolemaidem occupavit proditione militum, qvi eam tenebant præſidio, moresqve Demetrii oderant, ut parum comis & ſuperbi admodum. Incluſus enim in regium qvoddam caſtellum munitum qvatuor turribus, non procul ſitum ab Antiochia, neminem admittebat: &, omiſſa reipublicæ cura, degebat in otio per ſegnitiem, unde graviora etiam odia contra eum exorta ſunt, ſicut alibi a nobis dictum eſt. Audito igitur, qvod Alexander occupaſſet Ptolemaidem, cum omnibus copiis contra eum profectus eſt.

CAP. IV.

Demetrius, miſſa legatione ad Jonatham, multis muneribus eum ad amicitiam ſuam pertrahit.

1. Macch. 10.

MIſit etiam legatos ad Jonatham, invitans eum ad ſocietatem & amicitiam, prævenire Alexandrum cupiens, ne forte ille prior impetraret illius auxilium, idqve eo facilius, qvod odia inter ſe & Jonatham interceſſerant: cui mandabat, ut haberet delectum militum, & arma pararet reciperetqve Judæorum obſides, qvos Bacchides in Hieroſolymitanam arcem incluſerat. Talis conditio cum offerretur a Demetrio, Jonathas venit Hieroſolyma, & legit regias literas, audiente tam populo qvam arcis præſidio. qvibus lectis, impii & transfugæ, qvi in arce erant, vehementer ſunt territi, qvod rex Jonathæ & exercitum colligere permitteret, & obſides recipere: qvos ſuis qvemqve parentibus reſtituit. Atqve ita Jonathas Hieroſolymis habitabat, ſuo arbitratu multa in ea urbe reparans. nam & mœnia ejus juſſit ſaxo qvadrato extrui, qvo firmiora eſſent contra aſſultus hoſtium. Qvod ubi ſenſerunt, qui diſperſi erant per præſidia, omnes, relictis illis, receperunt ſe Antio-

A

Κεφάλαιον β'.

Ως ιωνάθης πολεμίοις βαχχίδη, ἀναγκαστ φιλίαν ποιησάμενον πρὸς αὐτὸν ἀπελθεῖν ἐκ τῆς χώρας.

ΜΑθὼν δ' αὐτὸ τὸν ἀλέξανδρον ἰωνάθης, πρεσβεύει πρὸς αὐτὸν περὶ φιλίας καὶ συμμαχίας ἵνα προθῶσιν ἀλλήλοις ἐς ἀλήθειαν αχμαλώτους ἑκάτεροι. νομίσας δὴ ταύτην ὑπερεπιτέρπεσθαι ὁ βαχχίδης τὴν ἀναχώρησιν, ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἰωνάθην φιλίαν, καὶ ὤμοσαν μὴ στρατεύειν ἐπ' ἀλλήλων. καὶ τοὺς τῶν αἰχμαλώτους, λύσαντες, ἔδοσαν τοὺς ἰδίους κομισάμενοι, ἀπέστρεψεν εἰς ἀντιόχειαν πρὸς τὸν βασιλέα. ἐπὶ μὲν οὖν τὴν ἀναχώρησιν, οὐκ ἐπὶ εἰς τὴν ἰουδαίαν ἐστέλλεν. ὁ δὲ ἰωνάθης ταύτης τὴν ἀδείας λαβόμενος, καὶ πιστεύσας ἐν μαχμᾷ πολὺ διῳκησεν, αὐτίκα τοὺς ἐχλοὺς διῆπε τὰ πράγματα, καὶ τοὺς πονηροὺς καὶ ἀσεβεῖς κολάζων, ἐκάθηρεν ἔτως ἀπὸ τούτων τὸ ἔθνος.

Κεφάλαιον γ'.

Οπ ἀλέξανδρος ὁ ἐπιφανὴς ἐξήνεγκε πόλεμον πρὸς δημήτριον.

ΕΤει δ' ἐξηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἀλέξανδρον τὴν ἀντιόχου τοῦ ἐπιφανοῦς υἱὸν ἀναβαίνοντα εἰς συρίαν, σωθῆναι καταλαβοῦσα πτολεμαΐδα, ὑπὸ θεοδοσίας τῆς ἐνδοθεν στρατιωτῶν. ἀπεχθῶς γὰρ εἶχον πρὸς τὸ δημήτριον διὰ τὸ ὑπερηφανίαν αὐτοῦ καὶ τὸ δυσέντακτον. ἀποπλέοντες γὰρ αὐτὸν εἰς πυργάριόν τι βασίλειον, ἐκατασκεύασεν αὐτὸς οὐκ ἄπωθεν τῆς ἀντιοχείας, ἡδέως διατρίβειν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ πράγματα ῥᾳθυμοῦντα καὶ ὀλίγωρον, ὥστε αὐτὸ μᾶλλον τὸ θεῖον τῶν στρατιωτῶν μίσος ἐξεκαύθη, καθάπερ ἤδη καὶ ἐν ἄλλοις δεδηλώκαμεν. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ δημήτριος, ἦλθε μετὰ πάσης ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν ἐπ' αὐτόν.

Κεφάλαιον δ'.

Ως δημήτριος πρεσβευόμενος πρὸς ἰωνάθην, πίστεις συμμαχίαν πρὸς αὐτὸν πολλοῖς δωρησάμενος.

ΕΠεμψε δὲ καὶ πρὸς ἰωνάθην πρέσβεις περὶ συμμαχείας καὶ εὐνοίας. φθάσας γὰρ τὸ ἀλέξανδρον διέγνω, μὴ πρεσβεύσαντος ἐκείνου αὐτῷ, χρὴ τὸ παρ' αὐτοῦ βοηθῆσαι. ὅτε δὴ ποιῶν, φοβηθεὶς μὴ μνησικακήσας ὁ ἰωνάθης αὐτῷ τὸ ἐχθρὸς σωσεπιθῇ. πρόσταξεν οὖν αὐτῷ σωαθροίζειν δύναμιν, καὶ προκαθοπλίζειν ὅπλα, καὶ τοὺς ὁμήρους ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐκέλευσε βαχχίδης ἐν τῇ ἄκρᾳ τῶν ἱεροσολύμων, ἀποδοῦναι. πιστῶν οὖν αὐτῷ τῶν ἀφ' ὧν δημητρίῳ πρεσταξάντων, ὁ ἰωνάθης ὡς ἀφιγμένος εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, τὸ ὅπλοπολεῖν ἀνέγνω δ' βασιλέως, ἀκούοντων ὅτι λαὸς καὶ τῶν φρουρούντων τὴν ἀκρόπολιν. ἀναγνωσθέντων δὲ τούτων, οἱ ἀσεβεῖς καὶ φυγάδες ἐκ τῆς ἀκροπόλεως λίαν ἐφοβοῦντο, ὅπως τοῦτο ἰωνάθης ὁ βασιλέως στρατιὰν συλλέγῃ καὶ τοὺς ὁμήρους ἀποδοθεῖν. ὁ δὲ, πᾶς γονεῦσιν ἑκάστῳ τὸν ἴδιον ἀπέδωκε. καὶ ἔτως μὲν ἰωνάθης ἐν ἱεροσολύμοις τὴν μονὴν ἐποιεῖτο, κραινίζων τὰ καὶ τὴν πόλιν, καὶ πρὸς τὸν αὐτοῦ βάλησιν κατασκάζων ἕκαστον. ἐκέλευσε γὰρ οἰκοδομηθῆναι καὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως ἐκλιθῶν πυργοῦν, ὡς ἂν ἡ πρὸς τοὺς πολέμους ἀσφαλέστερα. πᾶσι δὲ ὁρῶντες οἱ τῶν φρουρίων τὸν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φυλακες, ἐκλιπόντες αὐτὰ

πάντες

πάντες ἔφυγον εἰς ἀντίοχειαν, πλὴν τῶν ἐν βεθσούρᾳ πόλει, καὶ τῶν ἐν τῇ ἄκρᾳ τῶν ἱεροσολύμων. ὅτι γὰρ ἡ πλείων μοῖρα τῶν ἀποστατῶν ἰουδαίων ἦν πεφόβητο ἡσσαν, καὶ διὰ τοῦτο τὰς φρουρὰς οὐκ ἐγκατέλιπον.

A chiam, exceptis ſolis, qvi Bethſuram tenebant, & arcem Hieroſolymis. nam horum maxima pars conſtabat ex Judæis religionis deſertoribus, & ideo præ metu non ſuſtinuerunt præſidia relinqvere.

Κεφάλαιον έ.

Ὡς ἀλέξανδρος ταῦτ' ἀκούσας καὶ ὑπερβαλὼν τὸ φρόνημα δημητρίου, καὶ δοκιμάζας ἰωνάθην δεχιρέα, συμμαχεῖν ἔπεισεν αὐτῷ.

CAP. V.

Alexander majoribus qvam Demetrius pollicitationibus, & delato pontificatu, Jonatham in partes ſuas traducit.

ΓΝοὺς δὲ ἀλέξανδρος τὰς παρασκευὰς ἃς ἐπήνεγκατο δημήτριος πρὸς ἰωνάθην, καὶ ἰδὼν καὶ τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ, καὶ ὅσους διέβηκε πολέμους τοὺς μακεδόνας, καὶ πάλιν ὡς πεπονθὼς αὐτὸς ὑπὸ τοῦ δημητρίου καὶ βακχίδου καὶ στρατηγοῦ αὐτοῦ, σύμμαχον οὐκ ἂν εὕροι ἰωνάθου ἁμείνονα πρὸς τοὺς φίλους ἐλεγεν ἐν τῷ παρεύθυμῳ, ὡς δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους ἐστὶν ἀνδρεῖος, καὶ μῖσος οἰκεῖον ἔχει πρὸς δημήτριον, πολλὰ πεπονθὼς ὑπ' αὐτοῦ κακὰ καὶ πεπικρωμένα. εἰ τοιγαροῦν δοκεῖ φίλον ποιεῖσθαι αὐτὸν καὶ δημήτριος, νῦν ἐστιν οὐκ ἄλλοτε χρησιμώτερον προκαλῶν αὐτὸν ὑπὲρ τῶν συμμαχίαν δέξασθαι σφῶν αὐτοῖς, καὶ τοῖς φίλοις πέμπειν πρὸς τὴν ἰωνάθου, γράφει τοιαῦτα ὑπατολῶν. βασιλεὺς ἀλέξανδρος ἰωνάθῃ τῷ ἀδελφῷ χαίρειν. τὴν μὲν ἀνδρείαν σου καὶ πίστιν, ἀκηκόαμεν πάλαι, καὶ διὰ τοῦτο πεπόμφαμεν πρὸς σὲ φίλους καὶ συμμαχίας. χαριτησόμεθα δέ σε σήμερον δεχιρέα τῶν ἰουδαίων, καὶ φίλον ἡμῶν καλεῖσθαι ἀπεστάλκαμεν δέ σοι καὶ δωρεὰς, στολὴν πορφυρᾶν καὶ στέφανον χρυσοῦν, καὶ προκαλοῦμαι σε ὅπως ἡμῖν, ὁμοίως γένῃ πρὸς ἡμᾶς. δεξάμενος οὖν τὴν ὑπατολὴν ὁ ἰωνάθης, ἐνδύεται μὲν τὴν δεχιρατικὴν στολὴν, τῆς σκηνοπηγίας ἑορτάσης μῆνα ἑπτὰ, καὶ τὴν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἰούδαν δοσθῆναι. καὶ γὰρ ὧδε μ' ἔτυχε τὸ χρόνον δεχιρέως τῆς ἐγεγόνει. συναγαγὼν δυνάμιν πολλὴν, καὶ ἐλθὼν ὅπλων ἐχάλκευε. δημήτριος δὲ ταῦτα εὑρὼν μαθὼν, καὶ τῆς βραδυτῆτος ἑαυτὸν ἐποίησεν αἰτιᾶσθαι, ὅτι μὴ προλαβὼν ἀλέξανδρον αὐτὸς ἐφιλανθρωπεύσατο τὸν ἰωνάθην, ἀλλ' ἐκεῖνος καταλήψοιτο καιρὸν εἰς ὅ τι. γράφει πάλιν καὶ αὐτὸς ὑπατολὴν τῷ ἰωνάθῃ καὶ τῷ δήμῳ δηλοῦσαν τάδε. βασιλεὺς δημήτριος, ἰωνάθῃ καὶ τῷ ἔθνει τῶν ἰουδαίων χαίρειν. ἐπειδὴ διετηρήσατε πρὸς ἡμᾶς φιλίαν, καὶ πειράσαντα ὑμᾶς τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν προσεπεθέσθε, καὶ πιστὸν μὲν ὑμῶν ἐπαινῶ τὴν πίστιν, καὶ προκαλοῦμαι τοῖς αὐτοῖς ὑπομένειν, ἀποληψόμενοι ἀμοιβὰς παρ' ἡμῶν καὶ χάριτας. τὰς γὰρ πλείστας ὑμῶν ἀνίημι τοὺς φόρους καὶ τὰ συντάξεα ἃς προσεπλάτει τοῖς πρὸ ἐμοῦ βασιλεῦσιν ἐμοί. νῦν τε ὑμῖν ἀφίημι τοὺς φόρους ἃς ἀπαιτεῖτε. πρὸς τούτοις καὶ πιμελῶ ὑμῶν χαρίζομαι τὰ ἁλῶν, καὶ τὰ στέφανα ἃς προσφέρετε ἡμῖν, ἀντὶ τῶν τρίτων τοῦ καρποῦ καὶ ἡμίσους τοῦ ξυλίνου καρποῦ τὸ ἡμέτερον ἐμοὶ μέρος ὑμῖν ἀφίημι, ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ ὑπὲρ κεφαλῆς ἑκάστης ὅ ἐδίδου μοι δίδοσθαι τοῖς ἐν τῇ ἰουδαίᾳ κατοικοῦσιν, καὶ τῶν τριῶν τοπαρχιῶν τῶν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ προσκειμένων, σαμαρείας καὶ γαλιλαίας καὶ περαίας, τάσσω δωρεὰν ὑμῖν δοθῆναι νῦν εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον. καὶ τὴν ἱεροσολυμιτῶν πόλιν ἱερὰν καὶ ἄσυλον εἶναι βούλομαι, καὶ ἐλεύθεραν ἕως τῶν ὁρίων αὐτῆς ἀπὸ τῆς δεκάτης καὶ τῶν τελῶν. τὴν δὲ ἄκραν ἀφίημι τῶν ἱερεῖ ὑμῶν ἰωνάθῃ, οὓς δ' ἂν αὐτὸς δοκιμάσῃ πίστους καὶ φίλους, πέμπω ἐν

Alexander autem, cognito, qvid Demetrius Jonathæ promiſerit, nec ignorans viri fortitudinem, & qvomodo ſe geſſerit contra Macedonas, tum qvaliter vexatus ſit a Demetrio ejusqve duce Bacchide, apud amicos dictitabat, non poſſe ſe eo tempore commodiorem ſocium invenire qvam Jonatham: qvi & virtute ſit eximia, & peculiares odii cauſas contra Demetrium habeat, qvod datis viciſſim & acceptis cladibus exacerbatus fuerat. Itaqve ſi idem ipſis videatur, adeſſe occaſionem invitandi hominem ad amicitiam. cumqve id purpuratis qvoqve ſuis probari animadverteret, ſcripſit talem epiſtolam: Rex Alexander Jonathæ fratri S. Qvia jamdudum audivimus de fide tua ſimul & fortitudine, mittimus ad te, qvi de ſocietate agant & amicitia: & noſtro ſuffragio hodie te pontificem Judæorum conſtituimus, & in amicorum noſtrorum numerum aſcribimus. mitto etiam tibi munera, ſtolam purpuream, & coronam auream, & rogo, ut ſic honoratus a nobis, non cedas nobis mutua benevolentia. His literis acceptis, Jonathas pontificiam ſtolam induit, in ipſo ſcenopegiæ feſto, poſt qvadriennium exactum a Judæ fratris obitu, cum vacaſſet interim ſacerdotium: moxqve contraxit exercitum, & fabricavit magnum armorum numerum. Demetrius vero, hoc cognito, multum doluit, & damnans ſuam cunctationem, qvod non præveniens æmulum, eblanditus ſit Jonathæ fœdera, ſed elabi ſibi hanc occaſionem, & ab Alexandro arripi paſſus ſit. Scripſit tamen etiam ipſe pontifici & populo in hanc ſententiam: Rex Demetrius Jonathæ & Judæorum genti ſalutem. Qvoniam ſervaſtis noſtra fœdera, &, ſolicitantibus vos inimicis noſtris, non acceſſiſtis, eqvidem laudo veſtram fidem, hortorqve, ut conſtantes ſitis in ea, dignam percepturi a nobis gratiam. Remittam enim vobis maximam tributorum partem: & jam nunc remitto, qvæ pendebatis tam mihi, qvam his, qvi me præceſſerunt, regibus: inſuperqve ſalis precium & aurum coronarium. & tertiam ſeminis, dimidiamq; partem fructus arborei ſolitam mihi cedere, ab hodierno in poſterum vobis remitto: ſimulq;, qvod in ſingula capita pendebatur ab his, qui Judæam incolunt, & tres attributas ei toparchias, Samariam, Galilæam, & Perææam, vobis concedo in perpetuum. Et Hieroſolymitanam urbem ſacram eſſe volo, & jus aſyli habere, immunemqve eſſe cum ſuis finibus a tributis atq; decimis. Arcem etiam ejus permitto pontifici veſtro Jonathæ, ut, qvos ipſe fidos & amicos probaverit, in

præsidio ejus constituat. Eos qvoqve Judæos, qui jure belli capti servitutem in nostra ditione serviunt, in pristinam libertatem restituo, ac ne jumenta qvidem ad angarias adigi permitto. Sabbatis item & festis solennibus, & tribus diebus ea præcedentibus immunitatem concedo. Eodem modo Judæos, qvi in mea ditione habitant, liberos, & sine molestia degere volo: &, quicunqve ex eis mecum militare voluerint, permitto, duntaxat usqve triginta millium numerum: idqve ea conditione stipendiorum, qua cæteros meos milites. Habebo etiam eos in præsidiis & in meo satellitio, & principes eorum in aulicorum meorum numero. Permitto etiam, ut patriis utantur legibus, & ipsi & tres attributæ eis præfecturæ: utqve pontifici curæ sit, ne qvis Judæus aliud templum præter Hierosolymitanum religionis ergo adeat. Præterea do in singulos annos ex meis rationibus in sumptus sacrificiorum quindecim millia sicl orum argenti, &, qvod pecuniæ superfuerit, vestrum esse jubeo. & decem illa drachmarum millia, quæ de templo accipiebant reges, sacerdotibus atqve ministris templi remitto, ad quos ea pertinere compertum mihi est. Quicunqve etiam confugerint in templum Hierosolymitanum, fanumqve contiguum, sive ob debitam regi pecuniam, sive alia de causa, immunes sint ab omni vexatione, tam ipsi qvam eorum facultates. Permitto etiam ut reparetur templum, & operum sumptus de meis pecuniis fieri jubeo: sicut & mœnia & turres altas æqve de meo volo ædificari. tum si quæ sunt loca per Judæam apta ad struendas arces, imponendaqve præsidia, & hæc meo sumptu muniantur. Atqve hæ fuerunt literæ ac pollicitationes Demetrii, Alexander autem rex, magnis copiis contractis tam e mercenario milite, qvam eo, qui in Syria defecerat a Demetrio, omnes in hostem duxit, collatisqve signis, finistrum cornu Demetrii oppositum sibi aciem terga coegit vertere: hærentesqve diu fugientium vestigiis etiam castra eorum diripuerunt. at dextrum cornu, in quo rex ipse pugnabat, compulsum est loco cedere: &, reliqvis effuse fugientibus, Demetrius fortiter decertans alios hostium occidit, alios non sustinentes ipsius impetum persequens, abreptus est in cœnum quoddam profundum & transitu difficile: ubi, prolapso eqvo, omni effugio destitutus, ab accurrentibus oppressus est. Circumdatum enim corona confixerunt jaculis, at ille etiam pedes generose repugnabat, donec crebris vulneribus confectus succubuit. Hic fuit finis Demetrii post exactum regni annum undecimum, sicut in aliis commentariis jam ante demonstravimus.

αὐτῇ Φρουρὰς καταστήσαι, ἵνα φυλάσσων ὑμῖν αὐτήν. Ἐ ἰουδαίων ἧ τὰς αἰχμαλωτισθέντας ϗ δουλεύοντας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ, ἀφίημι ἐλευθέρους. κελεύω ἧ μηδὲ ἀγγαρεύεσθαι τὰ ἰουδαίων ὑποζύγια. τὰ ἧ σάββατα Ἐ ἑορτὴν ἅπασι, Ἐ τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς ἑορτῆς ἡμέρας, ἐξουσίαν ἀπολῦσαι. τὸν αὐτὸν τρόπον ϗ τοὺς ἐν τῇ ἐμῇ καπηλεύοντας ἰουδαίους ἐλευθέρους ϗ ἀνεπηρεάστους ἀφίημι, ϗ τοῖς στρατεύεσθαι μετ' ἐμοῦ βουλομένοις ἐπιτρέπω, ϗ μέχρι τρισμυρίων ἐξέσω δέτ. τῶν δὲ αὐτῶν ὅσοι ἂν ἁπλοῦν ὄχον ἧ ϗ τὸ ἐμὸν στράτευμα μεταλαμβάνῃ. καταστήσω δὲ αὐτῶν, οὓς μὲν εἰς τὰ φρούρια, πλείους ἧ Ἐ περὶ τὸν φυλακικὸν Ἐ σωματοφύλακας, Ἐ ἡγεμόνας ἧ ποιήσω περὶ τὸ ἐμὸν αὐλικόν. ἐπιτρέπω ἧ Ἐ τοῖς πατρίοις χρῆσθαι νόμοις Ἐ τούτους φυλάσσειν, ϗ τοῖς τρισὶ τοῖς προσκειμένοις ἐν τῇ ἰουδαίᾳ νόμοις, ὑποτάσσεσθαι βούλομαι. Ἐ τὸν ἀρχιερέα ἐπιμελὲς εἶναι, ἵνα μηδεὶς εἰς ἰουδαῖος ἄλλο ἔχῃ ἱερὸν προσκυνῶν, ἢ μένειν τὸν ἐν ἱεροσολύμοις. δίδωμι δ' ἐκ τῶν ἐμῶν εἰς τὴν δαπάνην τῶν ἱματίων κατ' ἔτος μυριάδας ιέ. τὰ ἧ περισσεύοντα τῶν χρημάτων ὑμέτερα εἶναι βούλομαι. τὰς ἧ μυριάδας δραχμὰς, ἃς ἐλάμβανον ἐκ τῶν ἱερῶν οἱ βασιλεῖς, ὑμῖν ἀφίημι, ἀνὰ τὸ προσῆκον αὐτοὺς τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσι τῷ ἱερῷ. Ἐ ὅσοι δ' ἂν φύγωσιν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν ἱεροσολύμοις, ϗ εἰς τὰ ὑπ' αὐτῷ χρηματίζοντα, ἢ βασιλικὰ ἐφείλοντες χρήματα, ἢ δί ἄλλην αἰτίαν, ἀπολελύσθωσαν ὅτι, ϗ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῖς, σῶα ἔστω. ἐπιτρέπω ἧ Ἐ ἀνανεοῦσθαι τὸ ἱερὸν Ἐ οἰκοδομεῖν, τὰ εἰς ταῦτα δαπάνης ἐκ τῶν ἐμῶν χρημάτων, ϗ τὰ τείχη ἧ συγχωρῶ τὰ τῆς πόλεως οἰκοδομεῖσθαι, ϗ πύργους ὑψηλοὺς ἐγεῖραι, ϗ παῦτα ἐκ τῶν ἐμῶν ἀνιέντας. ἐπεὶ δὲ ϗ φρούρια ἐστὶ συμφέροντα τῇ ἰουδαίων χώρᾳ ὀχυρὰ εἶναι, ϗ δι' ἐκ τῶν ἐμῶν καταστασθῆναι. παῦτα ὑποσχνοῦμαι Ἐ χαριζόμενος ἐφ' ἅπασι δημητρίου πίστεως ἰουδαίοις. ἀλέξανδρος ἧ ὁ βασιλεὺς δυνάμιν μεγάλην συναγαγὼν μισθοφόρων, Ἐ τῶν προσελθόντων ἐκ τῆς συρίας αὐτῷ στρατιωτῶν, ὅπλοις τὸ δημήτριον ἐστράτωσε. ϗ μάχης γενομένης, τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας ὁ δημήτριος, τρέπει τοὺς ἐναντίους εἰς φυγήν, ϗ ἐδίωξεν ἄχρι πολλοῦ, κτείνων τε συχνοὺς αὐτῶν καὶ διαρπάζων τὸ στρατόπεδον. τὸ ἧ δεξιὸν ὃ συνεῖχεν ἵνα τὸν δημήτριον, ἠπάτησε. Ἐ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἔφυγον. δημήτριος ἧ γενναίως μαχόμενος, ἐκ ὀλίγους μὲν ἀναιρεῖ τῶν πολεμίων, διώκων ἧ τοὺς ἄλλους, ἐλαύνει τὸν ἵππον, εἰς πέλμα βαθὺ ϗ δυσεκπέρατον. ἔνθα συμβᾶσα πεσεῖν τοῦ ἵππου, μὴ δυνάμενον διαφυγεῖν ἀναιρεθῆναι. τὸν γὰρ συμβεβηκότα οἱ πολέμιοι ἰδόντες ἀνέτρεψαν, Ἐ κυκλωσάμενοι τὸν δημήτριον, πάντοθεν αὐτὸν ἠκόντιζον. ὁ ἧ, πίζος ὢν, γενναίως ἀπεμάχετο, ϗ πλάτανον τραυματίαις πολλοῖς, ϗ μηκέτ' ἀντέχειν δυνάμενος καπέπεσε. καὶ πλεῖστον μὲν χρόνον τὸν δημήτριον κατέλαβεν, ἔτη βασιλεύσαντα ια, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις δεδήλωκαμεν.

CAP. VI.

De templo Dei ab Onia ædificato.

IV. ONias autē pontificis Oniæ filius, qvi profugus Alexandriæ degebat apud Ptolemæum Philometorē, ut jam ante diximus, videns Judæā

Κεφάλαιον ϛ'.

Ἡ ἐν Φιλίᾳ πρὸς τὸν Φιλομήτορα Πτολεμαῖον, Ἐ ὡς ᾠκοδόμησε τὸν ἐνῶ καλούμενον ναόν.

Ὁ δὲ ὀνίου ἧ ἀρχιερεὺς ὑὸς ὁμωνύμου ἦν τοῦ πατρὶ, ὃς ἐν ἀλεξανδρείᾳ φυγὼν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον τὸν ἐπικαλούμενον Φιλομήτορα, διῆγεν, ὡς καὶ πρόσθεν εἰρήκαμεν, ἰδὼν τὴν ἰουδαίαν κακου-

κακωμένην ὑπὸ τ μακεδόνων κ τ βασιλέων αὐτῶν, A vaſtatam a Macedonibus eorumqve regibus, &
βουλόμ☉ αὐτὴ μνήμην ἐ δόξαν αἰώνιον καταστή-
σαι, διέγνω πέμψας πρὸς πτολεμαῖον τὸν βασιλέα
καὶ τὴν βασίλισσαν κλεοπάτραν, αἰτησασθ περὶ αὐ-
τῶν ἐξουσίαν, ὅπως οἰκοδομήσῃ ναὸν ἐν αἰγύπτῳ, ὅμοι-
ον τοῖς ἐν ἱεροσολύμοις, καὶ λῃτὰς καὶ ἱερεῖς ἐκ
τ ἰδίων γένους καταστήσῃ. ἐπ ἡ βουλὴ ἐγένετο μά-
λιστα τ προφητείᾳ ἡσαΐου, ὃς ἔτεσιν ἔμπροσθεν ἑξακο-
σίοις ὀλίγοις χρόνοις, προεῖπεν, ὡς δεῖ πάντως ἐν αἰγύ- B
πτῳ οἰκοδομηθῆναι ναὸν τ̃ μεγίστῳ θεῷ, ὑπ ἀνδρὸς
Ἰουδαίου. λέγ τοίνυν αὐτὸν ἐπιστολήν ☉ ὁ ὀνίας, χαίρ
πτολεμαίῳ καὶ κλεοπάτρᾳ τοῖς τέκνοις ἐπιστολήν. πολ-
λὰς καὶ μεγάλας ὑμῖν χρείας πεπλεκὼς ἐν τοῖς κ πο-
λέμοις ἐργοις μ τ θεοῦ βοηθείας, κ γνόμ☉ ἐν τ τῇ
κοίλῃ συρίᾳ καὶ φοινίκῃ, καὶ εἰς λεοντων πόλιν τὴν
ἡλιοπολίτην σὺν τοῖς ἰουδαίοις, καὶ εἰς ἄλλους τόπους ἀ-
φικόμ☉ ἔθνους καὶ πλείστας ὥρων πρὸ τ καθῆ-
κον ἐχοντας ἱερά, ἐ λέγ ὅτ δύσνους ἀλλήλοις, ὃ καὶ C
αἰγυπτίοις συμβέβηκε λέγ τ πλῆθ☉ τ ἱερῶν, καὶ τ
περὶ τὰς θρησκείας εὐχ ὁμοδοξον, ὑπειληφὼς πάν-
των τῶν τόπων ἐν τοῖ περιχωροῖ☉μένῳ τῆς ἀγρίας βυ-
βάστεως ὀχυρώματα, βρύοντα ποικίλης ὕλης καὶ τῶν
ἱερῶν ζώων μέσον, δέομαι συγχωρῆσαί μοι τὸ ἀδέσποτ-
τον ἀνακαθήραντι ἱερὸν καὶ συμπεσὸν οἰκοδομῆ-
σαι ναὸν τ̃ μεγίστῳ θεῷ, κατ ὁμοίωσιν ἐ ἐν ἱεροσολύ-
μοις τῆς αὐτῆς μέτροις, ὑπάρχ τι σοὶ καὶ τῆς βασι- D
λίσσης καὶ τ τέκνων, ἵν ἔχωσιν οἱ τὴν αἴγυπτον κατοι-
κοῦντες ἰουδαῖοι εἰς αὐτὸ συνιόντες κ τὴν πρὸς ἀλλή-
λους ὁμόνοιαν, ταῖς σαῖς ἐξυπηρετεῖν χρείαις. κ γὰ ἠσαΐας ὁ προφήτης ἔτ προεῖπε, ἔσεσθ θυσιαστήριον ἐν
αἰγύπτῳ, κυρίῳ τ̃ θεῷ. καὶ πολλὰ ἄ προεφήτευσε
ἄλλα τοιαῦτα λέγ τὸν τόπον. καὶ ταῦτα μὲν ὁ ὀνίας
τῷ βασιλεῖ πτολεμαίῳ γράφει. καταγνοίης δ' ἂν τις
αὐτ̃ τὴν εὐσέβειαν, καὶ κλεοπάτρας τῆς ἀδελφῆς
αὐτ̃ καὶ γυναικὸς, ἐξ ἧς ἀντίγραψεν ὑπεῖλήφ, τὴν E
γὰ ἁμαρτίαν καὶ τὴν τ νόμ παράβασιν, εἰς τὴν ὀνίου
κεφαλὴν ἀνέπεσεν. ἀντίγραφ γὰ ἔστω. βασιλεὺς
πτολεμαῖος καὶ βασίλισσα κλεοπάτρα, ὀνίᾳ χαί-
ρειν. ἀνέγνωμεν σου τὴν ὑπόμνησιν ἀξιοῦντ ὑπάρξαπῆναι σοι τὸ ἐν λεοντοπόλει τοῦ ἡλιοπολίτου ἱερὸν
συμπεπτωκὸς ἀνακαθᾶραι, προσαγορευόμενον ἀπὸ τῆς
ἀγρίας βουβάστεως. διὸ καὶ θαυμάζομεν εἰ ἔξεστι τοῦ
θεοῦ κεχαρισμένων τὸ καθηρυσόμενον ἱερὸν ἐν ἀστε- F
γεῖ τόπῳ, καὶ πλήρει ζώων ἱερῶν. ἐπεὶ γὰ σὺ φῂς ἠ-
σαΐαν τὸν προφήτην ἐκ πολλοῦ χρόνου ἔτ προειρηκέ-
ναι συγχωρῶ σοι, εἰ μέλλει ἔτ ἔσεσθαι κ τ νόμον, ὡς
τι μηδὲν ἡμᾶς δοκεῖν εἰς τ θεὸν ἐξημαρτηκέναι. λαβὼν
οὖν τ τόπον ὁ ὀνίας, κατεσκεύασεν ἱερὸν ἐβαμὼν τ̃ θεῷ,
ὅμοιον τοῦ ἐν ἱεροσολύμοις, μικρότερον γὰ κ πενιχρότερον.
τὰ γὰ μέτρα αὐτ̃ ἐ τὰ σκεύη νῦν σοι ἐδόξε μοι δηλῶν, G
ἐν γὰ τῇ ἑβδόμῃ μου βίβλῳ τῶν ἰουδαϊκῶν πολε-
μων ἀναγεγραπται. εὗρε γὰ ὀνίας καὶ ἰουδαίους τινὰς
ὁμοίους αὐτῷ, καὶ ἱερεῖς καὶ λῃτὰς, τοὺς ἀσεβῆθρη-
σκεύοντας. ἀλλὰ περὶ μὲν τ̃ ἱερ τ τόπου, ἀρκούντως
ἡμῖν δεδήλωται. τοὺς δ' ἐν ἀλεξανδρείᾳ ἰουδαίους
καὶ σαμαρεῖς, οἱ τὸ ἐν γαερζὶν περιπεσὸν ἱερὸν,
κ τοὺς ἀλεξάνδρου χρόνους, συνεβηκυῖας πρὸς
ἀλλήλους, καὶ περὶ τῶν ἱερῶν ἐπ' αὐτ̃ πολεμικὰς διε-

vaſtatam a Macedonibus eorumqve regibus, & ſibi æternam memoriam parare volens, decrevit a rege Ptolemæo & regina Cleopatra per literas petere, ut ſibi liceat in Ægypto, inſtar illius Hieroſolymitani, templum ædificare, & in eo Levitas & ſacerdotes ex ſuo genere conſtituere. Hoc autem conſilium cepit fretus maxime prophetæ Eſaiæ vaticinio, qvi ante ſexcentos amplius annos prænunciarat, fore omnino, ut templum aliqvando Deo maximo ædificaretur in Ægypto, idqve hominis Judæi opera. Hoc igitur oraculo excitatus ſcribit Ptolemæo & Cleopatræ talem epiſtolam: Dum in bello ſtrenuam vobis operam navans cum Deo, varias regiones obirem, animadverti apud Cœleſyriam & Phœnicen & Leontopolim, qvæ eſt in præfectura Heliopolitana, aliisqve in locis Iudæos præter decorum habere templa, & ideo male inter eos convenire: qvod & Ægyptiis uſu venit, propter multitudinem templorum & diverſitatem religionum. Et qvia locum idoneum inveni apud caſtrum, qvod agreſtis Bubaſtis dicitur, plenum varia materia ſacrisqve animalibus, rogo, ut mihi permittatis templum, qvod illic eſt, nulli ſacratum numini, jamqve collapſum repurgare, & aliud loco ejus Deo maximo extruere ad Hieroſolymitani illius ſimilitudinem, pari etiam modo & menſura, pro ſalute tua & reginæ atqve liberorum veſtrorum: ut Iudæi, qui Ægyptum incolunt, illuc convenientes, qvo magis alent mutuam concordiam, eo accommodatiores fiant tuis uſibus. Nam & Eſaias vates prædixit, qvod erit Domino Deo ſacrarium in Ægypto, & alia multa de eo loco cecinit. His Oniæ literis acceptis, rex & ſoror ejus ac conjux Cleopatra declaraverunt ſuam pietatem per epiſtolam, qvam ei reſcripſerunt. Nam peccatum hoc & prævarication em legis a ſe in Oniæ caput rejecerunt: ſic enim reſcriptum habet: Rex Ptolemæus & regina Cleopatra Oniæ gaudium. Legimus tuas literas, in qvibus poſtulas, ut tibi permittamus illud apud Leontopolim præfecturæ Heliopolitanæ collapſum templum repurgare, qvod vocatur agreſtis Bubaſtis: qvod ſane miramur, ſi poterit acceptum eſſe Deo templum, ſtatutum in impuro loco & pleno animalibus. Sed qvoniam ais, prophetam Eſaiam jam olim hoc prædixiſſe, permittimus tibi hoc, qvatenus poteſt ſalva legis obſervatione fieri, ne videamur per hoc peccare in Dominum. Onias igitur, impetrato loco, extruxit ibi templum & altare Deo ad Hieroſolymitani ſimilitudinem, ſed minus & non peræqve opulentum. Menſuram vero ejus & vaſa nunc non libet repetere, commemorata jam ante in ſeptimo belli & captivitatis Iudaicæ volumine. Nec defuerunt Oniæ ſimiles ipſius Levitæ ſacerdotes, qui illic divinum cultum freqventarent & inſtaurarent ceremonias. Sed de hoc templo hactenus. Apud Alexandriam vero inter Iudæos & Samaritas, qvi ſub Alexandro magno Garizitani templi religionem induxerunt, ſeditio eſt exorta de ſacris ipſorum, ita ut res ad regis cognitionem

perveniret: dum Judæi contendunt juxta Moysi præscripta Hierosolymitanum templum esse legitimum, Samaritæ vero Garizitanum: provocatumqve est ad regem & amicorum ejus consessium, ut ab his causa audiretur, & utrius partis causidici succumberent, morte multarentur. patrocinabatur Samaritis Sabbæus cum Theodosio, Hierosolymitanis Judæis Andronicus Messalami filius. juraveruntqve per Deum & regem, qvod ex lege probationes allaturi essent, & rogaverunt regem, ut necaret eum, qvi jusjurandum non servasse deprehenderetur. Itaq; rex, multis amicis in consilium adhibitis, consedit causam auditurus. Judæi vero, qvi Alexandriam habitabant, valde erant soliciti protuentibus jura Hierosolymitani templi, ægre ferentes autoritatem antiqvissimi & nobilissimi in orbe templi vocari in discrimen. Sed cum Sabbæus & Theodosius cessissent Andronico, ut prior diceret, orsus ex lege approbare ejus sanctitatem & religionem, ostendensqve per continuas pontificum successiones sacerdotii usqve in sua tempora propagationem, & ab omnibus Asiæ regibus majestatem ejus loci honoratam donariis: Garizitani vero, ac si omnino nullum esset, nunqvam ab his habitam rationem: his & talibus rationibus persvasit regi, ut decerneret Hierosolymitanum esse ex sententia Moysis conditum, Sabban vero & Theodosium addiceret supplicio. Atqve hæc sunt, quæ Alexandrinis Judæis acciderunt Ptolemæi Philometoris tempore.

A κρίνοντ. τ μὲν ἰουδαίων λεγόντων κ τὸν μωυσέως νόμον οἰκοδομεῖσθ τὸ ἐν ἱεροσολύμοις, τ δ σαμαρέων, τὸ ἐν γαριζίν. πεῖσι καλέσαν τε σὺν τοῖς φίλοις καθίσαντα τ βασιλέα, τὰς αἰτίας τούτων ἀκούσαι λόγους, καὶ τὸν ἡττηθέντας χαλεπῶς ζημιῶσαι. τὸν μὲν οὖν ὑπὲρ τ σαμαρέων λόγον, σαββαῖ ἐποιήσατο ὁ θεοδόσιος, τὸν δ ὑπὲρ τ ἱεροσολυμιτῶν κ ἰουδαίων, ἀνδρόνικος ὁ μεσσαλάμου. ὡμοσαν γ τ θεὸν καὶ τ βασιλέα, ἢ μὴν πεισθεὶς τοῖς ἀποδείξεσι κ τ νόμου, παρεκάλεσαν τε τ πολεμάρχον ὅπως ὃν ἂν λάβῃ ψευδομένον τοὺς ἔρκους ἀποκτείνῃ. ὁ μὲν δὴ βασιλεὺς πολλοὺς τ φίλων εἰς συμβουλίαν παρελαβεν, ἐκάθισεν ἀκουσόμενος τ λεγόντων. οἱ δ ἐν τῇ ἀλεξανδρείᾳ τυγχάνοντες ἰουδαῖοι, σφόδρα ἠγωνίων περὶ τ ἀνδρῶν εἰς ἀγανακτῆσαι τοῖς ἐν ἱεροσολύμοις ἱερᾶ συμβαίνει. χαλεπῶς γὰρ ἔφερον εἴ τινες καταλύσοιτο, ὅτως δέχεσθαι ὁ ἀλεξανδρεὺς τ οἰκειότητα τ ἐπιεικείαν ἐπαίρεσθαι. ὁ δ σαββαῖος κ θεοδόσιος συγχωρήσαντων τῶν συνέδρων πεῖσαι πείσασθ τὸν λεγόμενον, ἤρξατο τ ἀποδείξεων ἐκ τ νόμου ὁ τ ἀλεξανδρέων τ ἀρχιερέων, ὡς ἱκανὸς ὢν ἀφ ἧς παρεῖς τ τιμὴν ἐκδέχεσθαι, ἤρξε δ ναῦς, κ ὅτι πάντες οἱ τῆς ἀσίας βασιλεῖς τὸ ἱερὸν ἐτίμησαν ἀναθήμασι κ λαμπρότητι τῆς δωρεᾶς. ὁ δ ἐν γαριζὶν ὡς ἀδέκαστος, ἀδὲν λέγον ἀδ ὑπεροφίαν ἐπεποίητο. ταῦτα λέγων ἀνδρόνικος κ πολλὰ τοιαῦτα ὕμνει, πείθῃ τ βασιλέα, κρῖναι μὲν κ τὰς μωυσέως νόμους οἰκοδομηθῆναι τὸ ἐν ἱεροσολύμοις ἱερὸν, ἀποκτεῖναι δ σαββαῖον κ θεοδόσιον. ἐπὶ μὲν δὴ μῆνα τοῖς ἐν ἀλεξανδρείᾳ ἰουδαίοις κ πολεμῶνι τ φιλομήτορος, ταῦτα ἐγ.

B

C

D

CAP. VII.

Quod Alexander post mortem Demetrii Jonatham in summo honore habuit.

Κεφάλαιον ζ.

Οτι ἀλέξανδρ. ἀποθανόντ. δημητρίου σφόδρα ἐτίμησεν ἰωνάθην.

E

V. 1. *Macch.* 1.

CÆso autem in pugna Demetrio, sicut superius dictum est, Alexander, assumpto Syriæ principatu, scribit Ptolemæo Philometori, filiam ejus nuptum sibi dari deposcens, æqvum esse dicens, ut se affinitate dignetur, post receptum, favente Deo, paternum imperium, & Demetrium bello devictum. Ptolemæus vero, libenter ejus postulatis admissis, rescripsit, & gratulari se ei de recepto regno paterno, & filiam collocaturum in matrimonium: jussitqve, ut sibi Ptolemaidem occurreret, adducturo illò filiam, & ibi celebraturo ejus nuptias. subsecutus deinde literas, ad constitutum locum pervenit cum Cleopatra filia, & reperto ibi Alexandro eam conjunxit, addita in dotem auri & argenti summa, quanta tam potentem regem decuit. Ad has nuptias vocatus est per literas ab Alexandro & Jonathas pontifex, & cũ venisset ad reges, amplisq; muneribus utrumqve donasset, ab utroq; in magno honore habitus est. nam Alexander mutare eum vestem coegit, & purpuratum assidere sibi pro tribunali: mandavitq; suis ducibus, ut, in medium urbis eo producto, præconis voce edicerent, nemini licere accusationem contra-

Δημητρίου δ ἀποθανόντ. ἐν τῇ μάχῃ, καθὼς ἐπάνω δεδηλώκαμεν, ἀλέξανδρος τ συνήθως περιλαβὼν βασιλείαν, χρᾴφει τῷ φιλομήτορι πολεμαίῳ μηνυτύει ὡς αὐτὸς θέλοι γάμων τ θυγατέρα. δίκαιον εἶναι λέγων τῷ τὴν πατρῴαν ἀρχὴν κομισαμένῳ, κ λαβόντι τὸν θεὸν πρόνοιαν εἰς αὐτὸν προσχθέντι κατασῶσαι δημήτριον, κ μηδὲ πᾶλαι ἐσομένου τῆς ὡς αὐτὸν οἰκειότητ. ἀναξίω συναλλαγῆς. πολεμαῖος δ προσδεξάμενος ἡδέως τὸν μηνυτὴν, ἀντιγράφει, χαίρειν τε λέγων ὅτι τῷ τὴν ἀρχὴν αὐτῷ πατρῴαν ἔσαν ἀπαλλοτρίωσεν, κ τὴν θυγατέρα δώσων ὑπισχνεῖτο. ἀπαντᾶν δ αὐτὸν εἰς πτολεμαΐδα, τὴν θυγατέρα μέλλοντα ἄξειν ἐκέλευσεν, αὐτὸς δ αὐτὸν μέχρι τούτου προπέμψειν ἀπ' αἰγύπτου, κἀκεῖ συνοικίσειν αὐτῷ τὴν παῖδα. κ πολεμαῖος μὲν ταῦτα γράψας ἀπῆλθεν· μ ἀναδὺς εἰς πτολεμαΐδα, κλεοπάτραν ἄγων τὴν θυγατέρα. εὑρὼν δ ἐκεῖ τ ἀλέξανδρον καθὼς ἐπέστειλε πεποιηκότα, δίδωσιν αὐτῷ τὴν παῖδα. καὶ φερνὴν, ἀργυρόν τε χρυσὸν ὅσον εἰκὸς ἦν δοῦναι βασιλεῖ. τ δ γάμων ἐπιτελεσθέντων, ἀλέξανδρος ἰωνάθη τὸν ἀρχιερέα γράψας, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἥκειν εἰς πτολεμαΐδα ἀπαντήσοντ. ὁ πρὸς τοὺς βασιλεῖς, κ δωρησομένους αὐτοὺς λαμπρῶς, τ παρ' ἀμφοτέρων ἀπήλαυσε τιμῆς ἀλέξανδρος ὁ αὐτὸν ἠ-

F

G

ἀγκασε, κ ἀποδυσάμενον τὴν οἰκείαν ἐσθῆτα, λαβεῖν πορφύραν κ συγκαθεδεῖσθαι ποιήσας αὐτ ἐπὶ ἁρματ., πρεῖναι τοὺς ἡγεμόνας εἰς μέσην μετ' αὐτὸ πρεσβύτων τῆς πόλεως κηρύξαι, μηδένι λέγειν κατ'

αὐτοῦ

αὐτῷ ἐφίεσθαι, μηδὲ παρέχειν αὐτῷ πράγματα. ὅτε δὴ πεισάντων τῶν ἡγεμόνων ὁρῶντες τὸν βασιλέα κακηργοῦντα ἰωνάθῃ τιμὴν οἱ καταλειφθέντες παρεσκάσθησαν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπεχθῶς ἔχοντες, ἀπέρασαν, μὴ δὲ περὶ αὐτοῦ τι κακὸν δεδοικότες. τοσαύτη δὴ ἀπεθέη πρὸς ἰωνάθην ὁ βασιλεὺς ἀλέξανδρος, ὥστε ἐποιήσατο, ὡς τὸν πρῶτον ἀναγράψαι τῶν φίλων.

A hominem inſtituere, aut ulla in re exhibere ei negotium. quo facto cum manifeſtum eſſet, quanti rex eum faceret, adverſarii, qui ad accuſandum parati venerant, ſubduxerunt ſe, veriti, ne ipſis potius mali aliqvid accideret. Tanta autem benevolentia rex hic Jonatham proſecutus eſt, ut ei primum locum in amicorum ſuorum numero aſſignaverit.

B

Κεφάλαιον ή.

Ὡς δημήτριος ὁ δημητρίου πολεμήσας τῷ ἀλέξανδρον τὴν κρατήσας αὐτῆς ἐβασίλευσε, φιλίαν ποιεῖται πρὸς ἰωνάθην πιστόμενος.

CAP. VIII.

Demetrius Demetrii filius, devicto Alexandro & occupato regno, inſœdus & amicitiam Jonatham recepit.

ΕΤει δὴ ἑνὶ καὶ ἑξηκοστῷ τῆς ἡγεμονίας ὁ δημητρίου υἱὸς δημήτριος ἐκ κρήτης μετὰ πολλῶν μισθοφόρων, ὃς παρέσχεν αὐτῷ λασθένης ὁ κρής, ἄρας ἀπὸ τῆς κρήτης, κατέπλευσεν εἰς κιλικίαν. ὅτε δὴ ἀλέξανδρον ἀκούσαντα, εἰς ἀγωνίαν καὶ παράσχην ἀνέβαλε. καὶ πραγμα ἐκ τῆς φοινίκης, εἰς ἀντιόχειαν ἐπέδυσεν, ἵνα τὰ σφῶν πρὶν δημήτριον ἐλθεῖν, ἀσφαλῶς θῇ. καταλιπὼν δὲ τῆς χειλῆς συρίας ἀπολλώνιον τὸν δάου ἡγεμόνα. ὃς μὲν πολλὰς δυνάμεως εἰς ἰαμνίαν ἐλθών, ἐπεμψε πρὸς ἰωνάθην τὸν ἀρχιερέα λέγων ἄδικον εἶναι μόνον αὐτὸν ἐπ' ἀδείας ζῆν δὲ μετ' ἐξουσίας, ὃν ἐγὼ ποιοῦμαι τῶν βασιλέων. ὅτε δὴ αὐτῷ πραγμάτων ἐνεδείξατο, ὅτι μὴ ἐπιτρέψειν αὐτὸν τῷ βασιλεῖ. μὴ τοίνυν σαυτὸν ἐν τοῖς ὄρεσι καθήμενον ἐξαπατᾶ, νομίζων ἰσχὺν ἔχειν. ἀλλ' εἰ θαρρεῖς τῇ σαυτοῦ δυνάμει κατάβας εἰς τὸ πεδίον, τῇ ἡμετέρᾳ φαλαγγὶ συγκρίθητι, καὶ τὸ πλῆθος τῆς νίκης ἐπιδείξει τὸν ἀνδρεικότερον. ἴσθι μέντοι τὰς δέκας ἑκατὸν χιλιὰς ἐμοὶ συστρατευούσας. καὶ μὴν δὴ τὰς σὺν ταῖς ἡμᾶς ἀγῶνα ἐν τοιαύτῃ γῇ, ἐν ᾗ λίθοις ἔστιν, ἀλλ' ὅπλοις ἀμιλλᾶσθαι, ἀδὲ πεφυκότας εἰς ὃν ἡβούλομαι φεύξῃ. παροξυνθεὶς δὲ ταῦτοις ὁ ἰωνάθης, μυρίους ἐπιλεξάμενος στρατιώτας, ὡρμησεν ἐξ ἱεροσολύμων, μετὰ καὶ σίμωνος τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ ἡγεμόνος ἐν ἱππῃ, στρατοπεδεύσας τῆς πόλεως ἔξω, τῶν ἱππαρχείων ἀποκλεισάντων αὐτῷ τὰς πύλας. φροῦραι γὰρ ἔνδον εἶχον ὑπὸ ἀπολλωνίου καταστηθεῖσαι. ὃ δὲ ἰωνάθου πρὸς πολιορκίαν αὐτῶν ὡρμημένου, φοβηθέντες μὴ τὴν πόλιν αὐτῶν ἑλὼν καπακρατήσῃ, ἀνοίγουσιν αὐτῷ τὰς πύλας. ὁ δὲ ἀπολλώνιος ἀκούσας τὴν ἱππαρχίαν ὑπὸ ἰωνάθου κατειλημμένην, τρισχιλίους ἱππεῖς ὡπλισμένους, καὶ πεζοὺς ὑπακισχιλίους εἰς ἄζωτον ἦλθε. κἀκεῖθεν ἄρας, ἠρέμα καὶ βαδίζων ἐποιεῖτο τὴν πορείαν. ἀνελθὼν δὲ εἰς τὴν ἱππασίαν, ἀναχωρῶν, ἕλκει τὸν ἰωνάθην εἰς τὸ πεδίον τῇ ἱππικῇ καταφρονῶν, καὶ τὰς τῆς νίκης ἐλπίδας ἔχων ἐν αὐτῇ. προελθὼν δὲ ἰωνάθης, ἐδίωκεν εἰς τὴν ἄζωτον τὸν ἀπολλώνιον. ὁ δὲ ὡς ἐν τῷ πεδίῳ ἡμέαν τινὰ τὸν πολέμιον, ὑποστρέψας εἰς μάχην αὐτῷ συνέβαλε. δὲ δὲ ἀπολλωνίου χιλίους ἱππεῖς καθίσαντος εἰς ἑνέδραν ἐν τινι χειμάρρῳ, ὡς ἂν καιρὸν ἐπιφανεῖεν τοῖς πολεμίοις, αἰσθόμενος ὁ ἰωνάθης ἀνεπαλάγη. πλάξας δὲ τὸ φαλαγγὶ ἐν πλαγίῳ, κατ' ἀμφότερα τοὺς πολεμίους ἀμιλλᾶσθαι παρεκελεύσατο, καὶ μὴ ἐπιστρέφειν μηδαμοῦ ἐπιλαθομένους ἑαυτῶν ἀνιπάζας τῆς μάχης ἕως ἑαυτὸς προσβοηθήσῃ, δοὺς σίμωνι τῷ ἀδελφῷ μέρος τῆς δυνάμεως, ὅπερ μὲν ἐκέλευσε συμβαλεῖν τῇ φάλαγγι τῶν ἐχθρῶν.

ANno autem centeſimo ſexageſimo qvinto Demetrius Demetrii filius, acceptis multis mercenariis militibus a Laſthene Cretenſi, ſolvens ab ea inſula trajecit in Ciliciam: cujus rei nuncio Alexander vehementer eſt territus: moxqve e Phœnice properavit Antiochiam, ut res ejus ante Demetrii adventum in tuto conſtitueret, interim Cœleſyriæ Apollonio Davo duce præpoſito. Is profectus cum exercitu Jamniam, miſit ad Jonatham pontificem nuncium, rem indignam dicens, eum ſolum pro ſuo arbitrio vivere, non ſubjectum regis imperio: & ſibiipſi eſſe opprobrium, qvod eum ſub imperium non redigat. Ne igitur, inqvit, in montibus deſidens putes te poſſe aliqvid: ſed ſi confidis tuis viribus, in campum deſcende, ut ferro decernamus, uter noſtrum ſit virtute præſtantior. Ne ſis tamen inſcius, qvod e ſingulis urbibus fortiſſimi mecum militant, aſſveti ſemper tuos majores vincere. qvamobrem provoco te in eum locum, ubi armis, non ſaxis pugnandum eſt, & in qvo nullum præſto eſt victis refugium. His verbis irritatus Jonathas, delectis decem millibus militum, una cum Simone fratre profectus eſt Hieroſolymis: & cum perveniſſet Joppen, extra urbem caſtra metatus eſt, excluſus a Joppenſibus, qvi intus habebant Apollonii præſidium. Jonatha autem oppugnationem inſtituente, veriti oppidani, ne per vim caperentur, portas ei aperiunt. Apollonius vero poſtqvam accepit Joppen occupatam a Jonatha, aſſumptis tribus eqvitum, octo peditum millibus, Azotum ſe contulit: & inde profectus lento gradu iter faciebat. Cumqve veniſſet Joppen, paulum retrocedens traxit Jonatham in planitiem, fretus eqvitatu, & in eo victoriæ ſpem collocans. Jonathas vero progreſſus inſeqvebatur Azotum verſus Apollonium: qvi ubi hoſtem conſpexit devenisſe in plana, reverſus eſt, ut prælium committeret. cumqve mille eqvites in inſidiis poſiti fuiſſent in qvodam torrente, ut ſe Judæis a tergo objicerent, Jonathas, qvi hoc mature ſenſit, non eſt territus: ſed, inſtructa in laterculi formam acie, hortatus eſt ſuos, ut utrinqve pugnarent in hoſtem, a tergo & a fronte adorienti reſiſtendo. cumq; prælium protraheretur usqve veſperam, data parte exercitus Simoni fratri, juſſit hunc cum hoſtium phalange confligere.

Ipſe vero ſuis mandavit, ut objectis ſcutis exci- A
perent tela immiſſa ab eqvitibus. qui cum hoc
feciſſent, exhauſti ſunt telis eqvites, nec tamen
qvenqvam læſerunt. non enim penetrabant ad
corpora, ſed objecta ſcutorum ceu teſtudine,
denſitate eorum facile repellebantur, & cade-
bant irrita. Ubi vero jaculando a mane usqve
poſt meridiem laſſatum hoſtem animadvertit
Simon, phalangem aggreditur, & uſus egregia B
ſuorum opera hoſtem coegit fugere. quo viſo,
eqvites, ne ipſi quidem locum ſuum tenuerunt:
ſed feſſi diutina jaculatione, & videntes nihil
amplius ſpei ſitum in peditibus, nullo ordine
confuſi fugiebant, diſſipati per totam planitiem.
Jonathas autem victos Azotum usqve perſe-
quens, multis cæſis, reliqvos deſperata ſalute in
templum Dagonis, quod eſt in ea urbe, compu-
lit. qua capta eodem impetu, & ipſam & circum- C
vicinos vicos incendit. ac ne Dagonis qui-
dem religione deterritus, & fanum ipſius &,
quotquot eo confugerant, concremavit. fuitqve
numerus tam eorum, qui exuſti ſunt, quam qui
ceciderunt in prælio, octo millia hominum. De-
victo igitur hoc exercitu, ab Azoto profectus ad
Aſcalonem admovit copias. & cum extra ur-
bem caſtra poſuiſſet, prodierunt ad eum Aſca- D
lonitæ cum hoſpitalibus muneribus. quibus ac-
ceptis, & collaudata eorum voluntate, reverſus
eſt illinc Hieroſolyma, multam ſecum ducens
prædam, quam abegit devictis hoſtibus. Cæ-
terum Alexander, audito, quod victus eſſet dux
ejus Apollonius, ſimulabat ſe lætum, quando-
qvidem ille præter animi ſui ſententiam aggreſ-
ſus eſſet Jonatham, amicum & ſocium: & miſit E
ei virtutis ergo fibulam auream, quod geſtamen
ſolis cognatis regis concedebatur, & Accaronis
toparchiam ei poſſidendam in perpetuum addi-
xit. Per idem tempus Ptolemæus Philometor
cum navalibus & terreſtribus copiis venit in Syriam, Alexandro genero laturus auxilium, ala-
criter excipientibus ipſius juſſu civitatibus usq;
Azotum, ubi obtundebatur querimoniis deplo-
rantium Dagonis templi incendium: accuſa- F
bantq; populariter Jonatham autorem ejus injuriæ, qui & agros eorum vaſtaſſet ferro ac flamis,
& plurimos civium dediſſet exitio, Ptolemæo pe-
ne diſſimulanter audiente eorum qverimonias.
Jonathas vero apud Joppen ei occurrit, exceptus
& muneribus & omni honoris genere. deinde
cum usqve Eleutherum fluvium regem deduxis-
ſet, reverſus eſt Hieroſolyma. poſtquam autem
Ptolemaidem pervenit, minimum abfuit, qvin G
oppreſſus ſit Ptolemæus, Alexandri inſidiis per
Ammonium ejus amicum appetitus. quibus de-
tectis, ſcripſit Alexandro, depoſcens Ammoni-
um ad ſupplicium, quod meritum ajebat, propter
ſtructas ſibi inſidias. qui cum non dederetur,
intellexit ipſum Alexandrum earum fuiſſe au-
torem, & cœpit eum magno odio proſequi.

αὐτὸς ἦ τὰς αὐ αὐτῷ παρσάξε φεραξαμβρις τῶς
ὅπλοις, δεκδεχεαζ τὰ βέλη τὰ ὠθέμ τ ἱππέων. καὶ
οἱ μὲν ἐποίησαν τὸ κελεσθέν. οἱ ἦ τ πολεμίων ἱππεῖς,
ἐπ αὐτὰς ἀφέντες τὰ βέλη μέχρι ἓ ἐξεκενάθησαν, οὐ-
δὲν αὐτὰς ἐβλαπθν. ὁ ἦ ἰωνάθης τ σωμάτων τὰ
βαλλόμενα, συμπεφραγμένας ἦ ταῖς ἀσπίσι ἓ σαν-
ηνωμένας ἰσχὺ πυκνότητ ἐπιφέρμενα, ῥαδίως ἐ-
κρατεῖτο, ἦ ἀπράκτως ἐφέρετ. ὡς ἦ παρεθήσαν δὲ
πρὸς μέχρι δείλης ὥρας ἀκοντίζοντες εἰς αὐτὰς οἱ πο-
λέμιοι, νοήσας σημεῖον κεκμηκότας αὐτὰς, συμβαλὼν τῇ
φάλαγγι, ἦ ταχυμίᾳ χρησάμενος πολλῇ τ ῥαιστωτ
αὐτὰς, τρέπ τὰς ἐχθρὰς εἰς φυγήν. ἱππασάμενοι ἦ τὰς
πεζὰς φεύγοντας οἱ ἱππεῖς, οὐδ αὐτοὶ μένουσιν, ἀλλὰ
παρεπιμένοντες αὐτοῖς διὰ τὸ μέχρι δείλης μάχεσθ,
τῆς ἦ ὥρας τ πεζῶν ἐλπθν αὐτοῖς ἀπολωλείας, ἀ-
κόσμως ἦ συγκεχυμένως ἐφέροντο, ὡς ἀμαχεὶ ὄντας
αὐτὰς διαφθεῖραι διαφθερπαθῆναι ὑπ αὐτῶν. διώκων
δ αὐτὰς ἰωνάθης μέχρι τῆς αἰζώτ, ἓ πολλὰς ἀναιρῶν
ἀπεγνώκεις τῆς σωτηρίας ἠνάγκασεν ὅπ πν ἓ δαγῶ-
νθν ναὸν καταφυγεῖν, ὃς ἦν ἐν ἄζωτω. λαβὼν δ ἐξ
ὑπαδρομῆς ἰωνάθης τὴν πόλιν, αὐτῷ πυρὶ ἐνέπρησε, καὶ
τὰς περὶ αὐτὴν κώμας. ἀπέχετο ἦ καὶ τ δαγῶν ἱ-
ερᾶ, ἀλλὰ ἓ ἐνέπρησε ἦ τὰς εἰς αὐτὸ συμφυγούσας
διέφθειρε. τὸν ἦ πάντα ἀριθμὸν τ ἐν τῇ μάχῃ πεσόν-
των καὶ καταφλεχθέντων ἐν τῷ ἱερῷ τ πολεμίων, ἦσαν ὀ-
κτακισχίλιοι. κρατήσας δὲ πολὺ τῆς δυνάμεως, ἀφῆ-
κε τῆς αἰζώτ εἰς ἀσκάλωνα ὡρμημένος ἦ, ἦ καταστρα-
τοπεδευσάντ ἐγγὺς τῆς πόλεως αὐτῆ, προσῆλθον εἰς
ἀπάντησιν αὐτῷ οἱ ἀσκαλωνῖται, ξένια προσφέροντες
αὐτῷ ἦ τιμῶντες. ὁ ἦ, δεξάμεν αὐτὰς φιλαν-
θρώπως, ἀνέστρεψεν ἐκεῖθεν εἰς ἱεροσόλυμα, πολλὴν ἐπα-
γόμεν λείαν, ἣν ἔλασεν ἐκεῖθεν νικήσας τὰς πολε-
μίας. ἀλέξανδρ ἦ ἀκούσας ἠτιμένον τὸν αὐτῷ στρα-
τηγὸν ἀπολλώνιον, προσποιεῖτο χαίρειν ἐπ ὠφελτεῖ
αὐτῷ γεγενῆσθαι ἰωνάθην, φίλον ὄντ καὶ συμ-
μάχον, ἓ πέμπ πρὸς ἰωνάθην μαρτυρῶν αὐτῷ, ἦ γε-
ρᾶ ἦ τιμὰς ἀνδρὸς, πορφύραν χρυσοῦν εἰς ἐθ ἐσθ διδοὺς
τοῖς τ βασιλέων συγγενέσι, ἦ τὴν ἀκκαρώνα ἓ τὴν το-
παρχίαν αὐτῆς, εἰς κληρονομίαν ἀπέρειπ. ἐπὶ ἦ τὸν
τῶν ἡμῶν ἓ βασιλεῦς πτολεμαῖθ ὁ φιλομήτωρ, ναυ-
τικὴν ἄγων δυνάμιν, ἓ πεζὴν εἰς σελεύκειαν ἦκε, συμμα-
χήσων ἀλεξάνδρῳ. χαλεπὸς γὰρ ἦν αὐτῷ, ἓ πᾶσαι
σχεδὸν αἱ πόλεις αὐτὸν ἀλεξάνδρᾳ κελεύσαντ
ἐκδεχόμεναι παρέσπευδον ἕως ἀζώτου πόλεως, ἐν-
θα πάντες κατέβαινον αὐτῷ θεὶ δ ἐμπεπρησμένου
ἱεροῦ αὐτῶν δαγῶν. κατηγόρουν τε ἰωνάθου πό-
τε ἀφανίσαντ, καὶ τὴν χώραν πυρπολήσαντ, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀποκτείναντ. καὶ πτολεμαῖ
μὲν ταῦτα ἀκούσας ἡσύχασεν. ἰωνάθης ἦ εἰς ἰοπ-
πην ἀπαντήσας πτολεμαίῳ, ξενίων τ λαμπρῶν παρ
αὐτῷ τυγχάνει καὶ τιμῆς ἀπίσης. ἐπειτα προπεμψας
αὐτὸν ἕως δ ἐλθὼν ἐπὶ καλουμένην ποτομοῦ, πάλιν
κατέστρεψεν εἰς ἱεροσόλυμα. ἠφέμαι δ ἐν πτολε-
μαΐδι πᾶσαν προσδοκίαν μικροῦ διέφθαρη πτολε-
μαῖ ὑπὸ βουλθεὶς ὑπ ἀλεξάνδρου δι ἀμμωνίου, ὃς ἐπέτυχεν αὐτῷ φίλ ὤν. φανερὰς ἦ τ ὑπο-
βουλῆς γενομένης, πτολεμαῖος χαίρῃ τῷ ἀλεξάνδρῳ,
πρὸς κόλασιν ἕλκει τ ἀμμωνίου ὑποβεβλῆσθαι λέ-
γων πρὸς αὐτὸ, ἓ δίκην διὰ τ αὐτὸν ἀξίων ἐπισχεῖν.

οὐκ ἐκδίδοτις ἦ δ ἀλεξάνδρῳ, σωσεῖν ἐκεῖνον φάσκων τὸν ὑποβεβουλευκότα, χαλεπῶς πρὸς αὐτὸν διεθῆ-

τῆς

τῆς δ' ἀντιοχεῦσι καὶ πρότερον ὧν προκεκρικὼς ἀ- A
λέξανδρος Δημ. τὸν Ἀμμώνιον. πολλὰ γὰρ ὑπ' αὐτοῦ
πεπόνθεσαν κακά. τιμωρίαν μὲντοι τῶν πολυμηχάνων
Ἀμμωνίου ὑπέσχε, καταφαγεῖς αἰσχρῶς ὡς γυνὴ,
κρύπτην ἑαυτὸν ἀπὸ δάκρυος γοᾶν γυναικεῖα, καθὼς ἐν
ἄλλοις δεδηλώκαμεν. Πτολεμαῖος ὁ μεμψάμενος
αὐτὸν ἔπι συνοικίσει τὴν θυγατέρα Ἀλεξάνδρῳ, τῆς π
συμμαχίας τῆς πρὸς Δημήτριον, Δημαλὺς πρεσ αὐτὸν
συγχώσιαν. ὑποπτεύσας γὰρ τὴν θυγατέρα, πέμπει πρεσ B
Δημήτριον δι' ὧν συμμαχίας καὶ Φιλίας, σπουδὴν ποι-
μῶν τὴν θυγατέρα δώσειν αὐτῷ γυναῖκα, καὶ κα-
τάξειν αὐτὸν εἰς τὴν πατρῴαν ἀρχήν. ὁ δὲ Δημήτριος
ἡδέως τοῖς πεπρεσβευμένοις, δέχεται τὴν συμμαχί-
αν καὶ τὸν γάμον. ὧν δὲ τὸ πολεμαίῳ λοιπὸν ἀγώνισμα
ὑπελείπετο, πεῖσαι τοὺς ἀντιοχεῖς δέξασθαι Δημήτρι-
ον, ἀπεχθῶς πρὸς αὐτὸν Δακειμένους ὑπὲρ ὧν ὁ πα-
τὴρ αὐτοῦ Δημήτριος εἰς αὐτοὺς παρενόμησε. κατ-
επράξατο δ' οὐ χαλεπῶς, μισοῦντες γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον οἱ ἀντι- C
οχεῖς Δημ. τὸν Ἀμμώνιον ὡς δεδηλώκαμεν, ῥᾳδίως αὐτὸν
ἐκ τῆς ἀντιοχείας ἐξέβαλον. καὶ ὁ μὲν ἐκπεσὼν τῆς
ἀντιοχείας, ἦκεν εἰς Κιλικίαν. ἐλθὼν δὲ πρὸς τοὺς ἀντι-
οχεῖς Πτολεμαῖος, βασιλεὺς ὑπ' αὐτῶν ἐστρατο-
μάτων ἀναδείκνυται. καὶ ἀναγκασθεὶς δύο προστίθεται
Δημήματα, ἓν μὲν τὸ τῆς Ἀσίας, ἕτερον δὲ τὸ τῆς Αἰγύπτι-
ου ἧς ὢν φύσει ἐδικαίου, καὶ τὸ λαμπρῶν οὐκ
ἐφιέμενος, πρὸς δὲ τὸ τὰ μέλλοντα λογισάμενος D
σωτῆρος, φίλους δὲ μὴ δέξασθαι εἶναι τοῖς ῥωμαίοις ὑπό-
φορον ἐκρίνε. καὶ συναγαγὼν τοὺς ἀντιοχεῖς εἰς ἐκ-
κλησίαν, πείθει δέξασθαι τὸν Δημήτριον αὐτούς, λέγων ὡς
ἀδένος μνησικακήσειν αὐτοῖς πρὸς ἃ πατρὸς, αὐτὸς εὐ-
εργετηθείς, διδάσκαλόν τε ἀγαθὸν αὐτῶν καὶ ἡγεμόνα
ἔσεσθαι διωμολογήσατο, καὶ φύλαξ ἐγχειρισόμενος πεδί-
μασιν, οὐκ ἐπιτρέψειν ἔφασκε πειρᾶσθαι
ἐπὶ τὴν τῆς Αἰγύπτου βασιλείαν. ταῦτ' εἰπὼν, πείθει
τοὺς ἀντιοχεῖς δέξασθαι τὸν Δημήτριον. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος E
σὺν στρατεύματι πολλῷ καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ ὁρμή-
σαντος ἐκ τῆς Κιλικίας εἰς συρίαν, καὶ τὴν ἀντιοχέων
χώραν ἐμπρήσαντος καὶ Δαρπάσαντος, πολεμαῖος ἐπ'
αὐτὸν ἐξεστράτευσε μετὰ γαμβροῦ Δημητρίου. ἤδη γὰρ
αὐτῷ πρὸς γάμον ἐδεδώκει τὴν θυγατέρα. καὶ νικήσαν-
τες, εἰς Φυγὴν ἐτρέψαντο τὸν Ἀλέξανδρον. ὃς μὲν
εὐθὺς ἐφ' Ἁραβίαν Φεύγει. συμβὰν δὲ ἐν τῇ μάχῃ τὸν ἵπ- F
πον τοῦ πολεμαίου Φωνῆς ἀκούσαντα ἐλέφαντος παρα-
χθῆναι, καὶ τὸν πολεμαῖον ἀποσείσαντα ὑποβαλεῖν. τοὺς
δὲ πολεμίους ἰδόντας ἐπ' αὐτὸν ἐρμῆσαι, καὶ τραύματα
πολλὰ δόντας αὐτῷ καὶ τῆς κεφαλῆς, εἰς κίνδυνον τὸν
θεῖναι θανάτου καταῆσαι. τῶν γὰρ σωματοφυλάκων
αὐτὸν ἐξαρπασάντων, χαλεπῶς ὅπως ἔσχεν ὡς ἐφ'
ἡμέρας τοσαύτας, μήτε συνιέναι τι, μήτε φθέγγεσθαι
δυνηθῆναι. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὴν κεφαλὴν ὁ τῶν
Ἀράβων δυνάστης ὑποπτον Ζάβηλος, ἀπέστειλε πολ- G
λεμαίῳ. ὃς τῇ ἑπτῶν ἡμερῶν ἀναπνεύσας ἐκ τραυμά-
των καὶ φρενήσας, ἡδέως ἄκουσμα καὶ θέαμα τὴν
Ἀλεξάνδρου πληγὴν ἀμφοῖν τὴν κεφαλὴν ἀκούσι καὶ
θεάσασθαι. καὶ μετ' οὐ πολὺ πληθεὶς τῆς ἐπ' Ἀλεξάν-
δρῳ πθήκοπι χαρᾶς, καὶ αὐτὸς καταστρέψε τὸν βίον. ἐβα-
σίλευσε δὲ τῆς Ἀσίας Ἀλέξανδρος ὁ βάλλης λεγόμενος,
ἔτη ε', καθὼς ἐν ἄλλοις δεδηλώκαμεν. Φιλαλαβὼν
δὲ τὴν βασιλείαν Δημήτριος ὁ νικάνωρ ἐπιλεγόμενος,
ὑπὸ πονηρίας ἤρξατο Δαφθείρειν τὸ δὲ πολεμαίου

Antiochenos autem jam antea propter eum Ammonium infenſos habebat, a qvo plurimis affecti fuerant incommodis. Non tamen effugit pœnam Ammonius, turpiter ut mulier cæſus, dum amictu fœmineo qværit latebras, qvemadmodum in alio diximus commentario. Ptolemæus autem affinitatis Alexandri pœnitens, & lati adverſus Demetrium auxilii, abſtracta a marito filia, confeſtim ad Demetrium mittit legatos de ſocietate & amicitia, his conditionibus, ut, data ipſi in matrimonium filia, in paternum regnum eum reſtitueret. At ille & amicitiam ejus & oblatam conjugem perlibenter amplexus eſt. unus etiam reliqvus erat labor Ptolemæo, ut Antiochenſibus perſvaderet Demetrium recipere, alienatis ab eo propter injurias a patre ejus acceptas. perfecit tamen hoc quoqve. nam propter Ammonium habentes exoſum & Alexandrum, facile impulſi ſunt, ut eum ex urbe ejicerent. Atqve ita elapſus ex Antiochia venit in Ciliciam: Ptolemæus vero urbem ingreſſus, & a civibus rex conſalutatus eſt & ab exercitu, coactus duo ſibi imponere diademata, alterum Aſiæ, Ægypti vero alterum. Sed cum eſſet natura juſtus, & nimiæ potentiæ minime cupidus, ad hæc prudens, & qvi nollet Romanis invidioſus fieri, advocata Antiochenſium concione, perſvaſit eis, ut Demetrium reciperent, pollicitus eum majorem rationem habiturum recentis eorum beneficii, qvam odiorum, quæ illis cum patre ejus interceſſerant. Se qvoqve affirmavit monſtratorem ei fore vitæ recte inſtituendæ & adminiſtrandæ reipublicæ: nec paſſurum quicquam tentare, quod non deceat. nam quod ad dominationem attineat, contentum ſe eſſe Ægypti imperio. atq; ita perducti ſunt in eam ſententiam Antiocheni, ut Demetrium reciperent. Cæterum cum Alexander ducens validum exercitum e Cilicia invaſiſſet Syriam, & Antiochenum agrum vaſtaret rapinis atqve incendiis, occurrit ei Ptolemæus una cum genero ſuo Demetrio: jam enim confectæ erant nuptiæ, & victus Alexander compulſus eſt fugere in Arabiam. Forte accidit in eo prælio, ut eqvus Ptolemæi conſternatus barritu elephanti eum excuteret, proſtratumq; aggreſſi hoſtes vulneribus in caput inflictis in periculum extremum adducerent, ni ereptus eſſet interventu ſatellitum. attamen per integrum qvatriduum ſopitis ſenſibus, nec loqvi potuit, nec loqventes intelligere. Alexandri vero caput Zabelus Arabum dynaſta reciſum miſit ad Ptolemæum, qvi die qvinta demum reſpirans a vulneribus, & ad ſe reverſus, jucundiſſimo ſibi tumore ſimul & ſpectaculo capitis ac mortis Alexandri pavit animum & oculos. nec ita multo poſt, exatiatus gaudio percepto ex inimici interitu, & ipſe vitam finiit. Alexander autem cognominatus Veles, per quinquennium regnum obtinuit, ſicut alias indicavimus. Demetrius autem, cognomine Nicanor, regno potitus, cum eſſet pravo ingenio, male mulctabat Ptolemæi

milites, oblitus & auxilii & affinitatis, qvæ per Cleopatræ nuptias recens interceſſerat. Illi vero perofi hominis ingratitudinem receperunt ſe Alexandriam, elephantis tamen in ejus poteſtate relictis. Interim Jonathas pontifex, coactis e tota Judæa copiis, aggreſſus eſt oppugnare arcem Hieroſolymis & Macedonicum præſidium, cum deſertoribus religionis, qui eo confugerant. Hi primum contemnebant conatus Jonathæ, qvod ſatis fiderent loci munitionibus: tandem nocte aliqvot ſceleſti elapſi pervenerunt ad Demetrium, arcis oppugnationē nunciantes. Qvi iratus movit exercitum ex Antiochia contra Jonatham: cumqve perveniſſet usqve Ptolemaidem, accivit eum ad ſe per literas. Ille, non intermiſſa oppugnatione, cum ſenioribus populi & ſacerdotibus aurum, argentum, veſtem, aliaqve xenia deferens venit ad Demetrium, & hac munificentia mitigavit regis animum: tractatusqve honorifice, confirmatus eſt in pontificatu, qvemadmodum a ſuperioribus regibus. Accuſatoribus autem ejus transfugis fidem non habuit: verum etiam rogatus, ut pro Judæa univerſa tribusqve attributis ei toparchiis, Samaria, Joppe, & Galilæa, trecenta tantum talenta penderentur, conceſſit per diploma tale: Rex Demetrius Jonathæ fratri & Judæorum genti gaudium. Exemplum epiſtolæ, qvam ſcripſimus Laſtheni parenti noſtro, miſimus ad vos, ut ſciretis: Rex Demetrius Laſthenī patri gaudium. Genti Judæorum, amicis noſtris & jura amicitiæ ſervantibus, decrevi benevolentiæ gratiam referre. quapropter tres præfecturas, Apherimam, Lyddam, Romatham cum ſuis finibus, Samaritis ademptas ad Judæam attribuo: & remitto, qvicqvid ſolebant ante me reges accipere a ſacrificantibus Hieroſolymis, aliaqve tributa pro fructu terræ atqve arborum: præterea ſalinarum vectigal & aurum coronarium: neqve qvicqvam horum exigetur in poſterum. Cura igitur, ut hujus ſcripti exemplar mittatur ad Jonatham, & dedicetur in illuſtri aliqvo loco templi ſanctiſſimi. Hactenus diploma. Porro Demetrius, videns ditionem ſuam pacatam, & nihil timendum periculi, dimiſit exercitum, & ſtipendia militum minuit, ſolis exteris mercedem ſolvens, qvos ſecum e Creta aliisqve inſulis collectos adduxerat. quamobrem odium ſibi concitavit apud proprium militem, cui ipſe nihil numerabat, ſolito ab aliis ante eum regibus etiam pacis tempore ſtipendium accipere, ut hoc pacto alacriores fierent ab ſubeunda, qvoties opus eſſet, pericula.

A στρατιωτικὸν, τ πρὸς μαχίμους ἐκλαθόμενος, ᾗ ὅτι πενθερὸς ἦν αὐτῷ, ᾗ ἀφ' οὗ τ κλεοπάτρας γάμον συνῆλθε. οἱ μὲν δὴ στρατιῶται, φεύγουσιν αὐτῷ τ πονηρίαν εἰς ἀλεξάνδρειαν, τ ἢ ἐλεφάντων δημήτριος ἐγκρατὴς γένεται. ἰωνάθης δ' ὁ ἀρχιερεὺς ἐξ ἁπάσης τῆς ἰουδαίας στρατιὰν συναγαγὼν, πολιορκεῖ τὸν ἐν ἱεροσολύμοις ἄκραν, ἔχουσι μακεδονικὸν φρουρὰν, καὶ τ ἀποβεβηκότας ἐκ τ περὶ γέτων τὸν πατέρα συνηθροισαν. ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν πρῶτον καταφρονεῖν ὧν ἰωνάθης ἐμηχανᾶτο πρὸς τὴν αἵρεσιν, πᾶσι δηλόν ἐστι τῇ ἐχυρότητι B ᾗ χωρίων τύποις· δέ τινες τ ἐν αὐτῇ πονηρῶν ἐξελθόντες, ἦκον πρὸς δημήτριον, ᾗ τὴν πολιορκίαν αὐτῷ τῆς ἄκρας ἐμήνυον. ὁ δὲ πρὸς ὀργὴν προκινηθεὶς, ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν, ἦκεν ἐκ τῆς ἀντιοχείας εἰς πτολεμαΐδα. γράφει δὲ κελεύων αὐτὸν αὐτόθι πρὸς αὐτὸν εἰς πτολεμαΐδα. ὁ δὲ τὴν μὲν πολιορκίαν, οὐκ ἔτ' ἀνεῖ. τοὺς δὲ πρεσβυτέρους τοῦ C λαοῦ σὺν λαβὼν τοὺς ἱερεῖς, καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον ᾗ ἐσθῆτα, καὶ πολλὴν ξενίων χορηγίαν, ἦλθε πρὸς τὸν δημήτριον. ᾗ τυγχάνει μὲν αὐτὸν, δεξιωτάτης τ ὀργῆς ᾗ βασιλέως. καὶ τιμηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, λαμβάνει βεβαίαν ἐξ ὧν τὴν δι' ἱεροσολύμων, καθὼς ᾗ παρὰ τ πρὸ αὐτοῦ βασιλέων ἐκέκτητο. καταγραφῶν τε αὐτοῦ τ φυγάδων, ᾗ δημήτριος οὐκ ἐπίστευσεν. ἀλλὰ καὶ σφόδρα καλέσαντος αὐτὸν ὅπως ὑπὲρ τῆς ἰουδαίας D ἁπάσης, καὶ τ τριῶν νομαρχιῶν, σαμαρείας καὶ ἀκραβάττης καὶ γαλιλαίας, τριακόσια τάλαντα δίδωσι, ᾗ τῶν πάντων ἐπιστολὰς εἰς πρόσοδον τὸν τρόπον τοῦτον. βασιλεὺς δημήτριος ἰωνάθῃ τῷ ἀδελφῷ καὶ τῷ ἰουδαίων ἔθνει χαίρειν. τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς ἧς ἔγραψε λαοδίκει τῷ συγγενεῖ μου, ἀπέσταλκα ὑμῖν ἵν' εἰδῆτε. βασιλεὺς δημήτριος λαοδίκῃ τῷ πατρὶ χαίρειν. τῷ ἰουδαίων ἔθνει φίλῳ, καὶ τὰ δίκαια τὰ πρὸς ἡμᾶς φυλάττοντι, τῆς εὐνοίας ἕνεκα χάριν ἀπονέμειν ἐφ' ἑκάστοις. καὶ τὰς τρεῖς νομὰς ἀφερεμᾶ, ᾗ λύδδα, ᾗ E ῥαμαθὲμ, εἰς τὴν ἰουδαίαν προστεθῆναι δοκὸς τῆς σαμαρειτικῆς, ᾗ τὰ προσκυρούμενα τούτοις, ἔτι τὰ ὅσα φέρει τῶν θυομένων ἐν ἱεροσολύμοις ἐλάμβανον οἱ πρὸ ἐμοῦ βασιλεῖς, ᾗ ὅσα δοτὰ τ καρπῶν τῆς γῆς ᾗ τ φυτῶν, ᾗ τἄλλα τὰ προσήκοντα ὑμῖν, ᾗ τοὺς λιμένας τ ἀλῶν, ᾗ τοὺς κομιζομένους ὑμῖν στεφάνους, ἀφίημι αὐτοῖς. καὶ οὐδὲν προσβιασθήσεται τούτων δοτὸν ὑπ' ἐμοῦ, οὐδ' εἰς τὸν ὁποιονοῦν χρόνον. φρόντισον οὖν ἵνα τούτων ἀντίγραφον γένηται, ᾗ δοθῇ ἰωνάθῃ, ᾗ ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ τοῦ ἁγίου ἱεροῦ πρός. τὰ μὲν δὴ γραφέντα τοιαῦτ' ἦν. ὁρῶν ὁ δημήτριος εἰρήνην οὖσαν, ᾗ μηδένα κίνδυνον μηδὲ πόλεμον φόβον ὑπάρχοντα, διέλυσε τὴν στρατείαν, ᾗ τ μισθὸν αὐτῶν ἐμείωσε. ᾗ μόνοις τούτων ἐχρήσθη τοῖς ξενολογηθεῖσιν, οἳ συνανέβησαν ἐκ κρήτης αὐτῷ, ᾗ ἐκ τ ἄλλων νήσων. ἔχθρα δὲ ἦν αὐτῷ καὶ μίσος ἐκ τούτου γένεται πρὸς τῶν στρατιωτῶν, οἷς καὶ πρὸ μὲν, οὐδὲν ἦν ὅτι παρεῖχεν. οἱ δὲ πρὸ αὐτοῦ βασιλεῖς καὶ ἐπ' εἰρήνης χορηγοῦντες αὐτοῖς ὁμοίως διετέλουν, ὡ' εὐνοϊκῶς ἔχωσιν καὶ ἐν τοῖς ὕστερ αὐτῶν ἀγῶσιν ὑπὲρ σφῶν ποιῶνται τοὺς κινδύνους.

Κεφά-

Κεφάλαιον θ'.

Ως τρύφων ὁ ἀπαμεὺς καταπολεμήσας δημήτριον, ἀντιοχῳ τῷ ἀλεξάνδρου υἱῷ παρέδωκε τὴν βασιλείαν, πιναπόμενος ὁ αὐτὸς σύμμαχον ιωνάθην.

CAP. IX.

Tryphon Apamenus poſt devictum Demetrium Antiocho Alexandri filio regnum aſſerit, recepto in amicitiam Jonatha.

Ἀμέλει τούτων νοήσας τὴν δύσνοιαν τῶν στρατιωτῶν πρὸς δημήτριον ἀλεξάνδρου τοὺς στρατηγοὺς, ἀπαμεὺς τὸ γένος, διόδοτος ὁ ἐπίκλησις, ὃς ἐγένετο ἄρχοντα τῶν ἀλεξάνδρου υἱὸν ἀντίοχον. ἐπεὶ δὲ τρύφων ἔμαθεν τὴν δυσμένειαν τῶν στρατευμάτων πρὸς δημήτριον, ἐπῆλθεν αὐτῷ δοῦναι τὸν ἀντίοχον. βασιλέα γὰρ αὐτὸν ποιήσειν, καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῷ τοῦ πατρὸς ἀποκαταστήσειν. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον, οὐκ εἶχεν ὑπόπτως ἀπιστίας ὕστερον δὲ πολλὰ χρόνῳ προσελιπαρήσαντος αὐτοῦ τρύφωνος, ἐκνικᾶται τῷ προαιρέσει ὑπὸ τρύφωνος παρεκάλει. καὶ τὰ μὲν πρῶτα τοῦτο τοὺς ἀνδρὸς ἐν τοῖς ὑπῆρχεν. ὁ δὲ ἱεροσόλυμα ἐπεξελθὼν βαλέσθαι τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ τῆς ἱερουσαλὴμ καὶ τοὺς ἰουδαίων φυγάδας καὶ ἀσεβεῖς, καὶ τοὺς ἐν ἅπασι τοῖς ἐν τῇ χώρᾳ φρουρίοις, πέμψας πρὸς δημήτριον δῶρα καὶ πρεσβείας παρεκάλεσε τοὺς ἐκ τῶν ἐχυρωμάτων τοὺς ἰουδαϊκοὺς ἐκβαλεῖν. ὁ δὲ οὐ ταῦτα μόνον αὐτῷ παρέξειν, ἀλλὰ καὶ μείζω τούτων ὑπισχνεῖται μὴ τὸν ἐν χερσὶ πόλεμον. ὅτε γὰρ οὐκ ἀσχολεῖν. ἤξειν δὲ αὐτὸν ἐπὶ συμμαχίαν πέμψαι δηλῶν ἀποσῆναι τὴν δύναμιν αὐτοῦ. καὶ ιωνάθης μὲν τρισχιλίους ἐπιλέξασθαι τῶν στρατιωτῶν, ἔπεμψεν. ἀντιοχεῖς δὲ μισοῦντες τὸν δημήτριον ὑπερηδόμενοι ἐπὶ παντὶ ἤσαν ὑπὸ αὐτοῦ κακῶς, ἀπιχθανόμενοι δὲ αὐτῷ καὶ διὰ τὸν πατέρα δημήτριον, πολλὰ εἰς αὐτοὺς ἐξαμαρτῶντα, καιρὸν ἐπιτήρουν λαβεῖν καθ' ὃν δύνηται αὐτῷ. νοήσαντες δὲ συμμαχίαν παρῆσθαι τῷ ιωνάθῃ τῷ δημητρίῳ, καὶ συμφρονήσαντες ὅτι πολλὴν αὐτοῦ δυνάμιν εἰ μὴ φθάσαντες προκαταλάβοιεν αὐτὸν, ἁρπάσαντες τὰ ὅπλα, καὶ περιστάντες τοῖς βασιλείοις αὐτοῦ τρόπῳ πολιορκίας, καὶ τὰς ἐξόδους διαλαβόντες, ἐζήτουν χειρώσασθαι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ τὸν δῆμον ὁρῶν τὸν ἀντιοχέων ἐκπεπλεμωμένον πρὸς αὐτὸν καὶ ἐν ὅπλοις ὄντα, φυλακὰς τοὺς μισθοφόρους, καὶ τοὺς πεμφθέντας ὑπὸ ιωνάθου ἰουδαίους, συμβάλλει τοῖς ἀντιοχεῦσι. καὶ βιασθεὶς ὑπ' αὐτῶν, πολλοὶ γὰρ ἦσαν μυριάδες ἡβῶντες. βλέπων δὲ τοὺς ἀντιοχεῖς κεραμώσαντας ἰουδαίους, ὅπως τοὺς στέγας τοῦ βασιλείου ἀναβάντες, ἐκεῖθεν ἔβαλλον τοὺς ἀντιοχεῖς. ἐπεὶ δὲ μὴ αὐτοῖ τι πρᾶγμα ὑπ' αὐτῶν ἦν ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ, πιστοῦται δὲ αὐτοὺς κακῶς διὰ τὸ ἄνωθεν μάχεσθαι, τὸ συνεχὲς αὐτοὺς οἰκιῶν ἀπώσασθαι. καὶ πύλας μὲν δύο πῦρ ἀνῆκαν. ἡ δὲ φλὸξ εἰς ὅλον διατείνασα τὴν πόλιν, πυκνῶν τὸ οἰκιῶν ἐσῶν, καὶ τὰ πλάγια ἐκ ξύλων ᾠκοδομημένων, πᾶσαν αὐτὴν ἐνέμετο. οἱ δὲ ἀντιοχεῖς μὴ δυνάμενοι βοηθῆσαι μηδὲ κρατῆσαι τοῦ πυρὸς, εἰς φυγὴν ἐτράποντο. τῶν δὲ ἰουδαίων ἀπὸ δώματος ἐπὶ δῶμα διαπηδώντων, καὶ τὸν αὐτοὺς διωκόντων τὸ τρόπον, ᾠκοδόξον σωτέον ἡμῖν τὴν δίωξιν. ὁ δὲ βασιλεὺς ὁρῶν τοὺς ἀντιοχεῖς, σώσαι τὰ παιδία καὶ τὰς γυναῖκας ἐπισυδαλοῦντας, καὶ διὰ ὅτι μηκέτι μαχομένους, δι' ἄλλων αὐτοῖς ὑπετίθετο στενοπῶν. καὶ συμβαλὼν πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινεν, ὡς ἀναγκασθῆναι ῥῖψαι τὰς πανοπλίας, καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτοὺς τοῦ δημητρίου συγγνώμῃ δὲ αὐτοῖς τῶν πολεμηθέντων, καταπαύσας τὸν θυμὸν. δωρησάμενος δὲ τοὺς ἰουδαίους τῆς ἐκ τῶν σκύλων ὠφελείας, καὶ οἷς αὐτοῖς αὐτῷ νίκης γεγενημένοις εὐχαριστήσας, ἀπέπεμψεν εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς ιωνάθην,

FAm alienationem militum a Demetrio animadvertens quidam ex Alexandri ducibus genere Apamenus, Diodotus cognomine Tryphon, venit ad Malchum Arabem, qvi educabat Alexandri filium Antiochum: & cum indicaſſet ei, qvam infenſi eſſent Demetrio milites, ſvaſit, ut ſibi Antiochum traderet. effecturum enim ſe, ut is receptus potiretur paterno imperio. At illè primum difficilem ſe præbebat, qvod non ſatis ei fideret: tandem Tryphon evicit aſſiduis precibus. Interea Jonathas pontifex volens tollere Hieroſolymitanæ arcis præſidium & impios transfugas reliqvosqve, qvi arces tenebant in ea regione, legatione cum muneribus miſſa ad Demetrium, rogabat eum, ut præſidia de Judææ caſtellis ejiceret. Qvi non hac tantum in re, ſed majora etiam gratificaturum ſe ei pollicitus eſt, quam primum levatus eſſet præſenti bello, per cujus negotia non liceret nunc id facere. poſtulabat etiam, ut pro jure amicitiæ mitteret auxilia, qvandoqvidem ſui milites ad hoſtem deficerent: moxqve tria millia delectorum militum Jonathas ad regem miſit. Cæterum Antiochenſes exoſum habentes Demetrium, tam propter ipſius quam propter paternas injurias, cupiebant eum per occaſionem aggredi: videntesqve auxilium ei veniſſe a Jonatha, & conſiderantes brevi augendas ejus vires, niſi mature prævenirent, correptis armis, circumſteterunt regiam velut expugnaturi, & intercepto exitu, conabantur illum in poteſtatem ſuam redigere. Qvi videns populum armatum hoſtiliter ſe impetere, aſſumpto mercenario milite & Judæis auxiliaribus, conflixit cum Antiochenſibus, & ſuperatus numero, compulſus eſt cedere. Tum Judæi receperunt ſe in tectum regiæ, & e ſuperiore loco miſſilibus feriebant populum: qvod cum tuto facerent propter loci eminentiam, facile repulerunt eum a propinqvis ædibus: & mox, injecto in eas igne, incendium totam urbem pervagatum eſt propter denſitatem ædificiorum, qvæ tota fere conſtabant e materia lignea. Antiochenſes vero non valentes ædibus flagrantibus ſuccurrere, in fugam ſe verterunt. Tum Judæi de uno tecto in aliud tranſilientes, miris modis eos inſectabantur. Rex autem animadvertens Antiochenos occupatos in eripiendis liberis & uxoribus, & ideo intermiſiſſe prælium, per diverſos angiportus eos aggreſſus, multis occiſis, reliqvos coegit abjectis armis deditionem facere: & conceſſa audaciæ venia, ſeditionem compeſcuit, donatosqve Judæos præda, qvam ex direptionibus paraverant, & collaudatos qvaſi autores ejus victoriæ, remiſit ad Jonathã

VIII. 1. Macch. 11.

non ſine præclaro virtutis eorum teſtimonio. poſtea tamen ingratus apparuit, & non ſervavit pollicita, bellum etiam minatus, niſi redderet tributa omnia; qvæ Judæorum gens ſolita eſt prioribus regibus pendere. Feciſſetqve etiam, ni impeditus eſſet a Tryphone, coactus apparatum contra Jonatham factum in illum potius vertere. reverſus enim ex Arabia in Syriam, cum Antiocho etiam tum adoleſcente, diadema ejus capiti impoſuit: & deficientibus ad ſe omnibus militibus, qui fraudati ſtipendiis fuerant, aperto bello Demetrium adortus eſt: & uno prælio factus ſuperior, tum elephantos, tum Antiochenam urbem illi ademit, compulſo in Ciliciam cedere. Tum Antiochus adoleſcens, miſſis literis & legatis ad Jonatham, ſocium & amicum eum nominat, & pontificatum ei confirmat, conceſſis & qvatuor præfecturis, quæ Judæorum regioni attributæ fuerant. Ad hæc aurea vaſa & pocula veſtemqve purpuream & jus utendi miſit ei, nec non fibulam auream, cooptato inter amicos primarios. Simonem etiam ejus fratrem militibus, quantum eorum eſſet Tyrum inter & Ægyptum, præpoſuit. Jonathas vero lætus tot collatis in ſe per Antiochum beneficiis atqve honoribus, & ipſe ſuos legatos ad eum ſimul & Tryphonem miſit, amicum ſe & ſocium profeſſus, geſturumqve una bellum contra communem hoſtem Demetrium, multa de ejus ingratitudine qveſtus, quod pro beneficio injuriam ſibi repoſuiſſet. cum igitur permiſſum eſſet ei ab Antiocho, collectis etiam e Syria & Phœnice militibus, bellum contra Demetrii duces gerere, confeſtim profectus eſt ad vicinas urbes & oppida: a quibus honorifice exceptus, nullis tamen adjutus eſt militibus. & cum Aſcalonem veniſſet, hic quoque ab oppidanis cum muneribus ei occurſum eſt: qvos & ipſos hortatus eſt, qvemadmodum alias urbes Cœleſyriæ, ut a Demetrio deficerent ad Antiochum, & pro acceptis injuriis pœnas ab eo repeterent. eſſe enim multas cauſas, cur ad hoc conſentire debeant. quibus perſvaſis, ut pollicerentur auxilia, ad Gazæos pervenit, ut hos quoque conciliaret Antiocho. hos præter ſpem invenit portas ſibi clauſiſſe, nolentes, deſerto Demetrio, parti adverſæ ſe conjungere. qvare Jonathas irritatus eſt, ut & agros vaſtaret, & urbem conaretur vi capere: relictaqve ad ejus obſidionem parte exercitus, cum reliqva manu in vicos ſæviebat incendiis. Tum Gazæi videntes præſentem calamitatem ab hoſte, nec ullum interim auxilium a Demetrio, & ſpem quoq; incertam propter locorum diſtantiam, ſatius exiſtimaverunt, illo omiſſo, neceſſitati ſuæ conſulere: & miſſis ad Jonatham nunciis, recepti ſunt in ſocietatem atqve amicitiam. Aliqvando enim homines non niſi ſuo malo docti intelligunt, qvid ſit utile, cum deberent ſapere ante acceptum incommodum, & ultro potius

A μαρτυρῶν αὐτῷ τῆς συμμαχίας. ὕστερον δὲ πνηρὸς εἰς αὐτὸν ἐγένετο, καὶ τὰς ὑποσχέσεις διεψεύσατο, καὶ πόλεμον ἠπείλησεν εἰ μὴ τοὺς φόρους αὐτῷ πάντας ἀποδώσει, ἃς ὤφειλε τὸ ἔθνος ἐκ διαδοχῆς ἀπὸ τῶν πρώτων βασιλέων. καὶ ταῦτα ἐποίησεν ἄν, εἰ μὴ τρύφων αὐτὸν ἐπέσχε, καὶ τὴν ὀργὴν ἣν ἐκίνησε κατὰ τοῦ Ἰωνάθου αὐτὸς ἐξαπέλυσεν εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν Φρυγίους. ἀποστρέψας γὰρ ἐκ τῆς Ἀραβίας εἰς τὴν Συρίαν μετὰ τοῦ παιδὸς Ἀντιόχου, μειράκιον δὴ τοῦτον ὄντα τὴν ἡλικίαν, περιέθηκεν αὐτῷ τὸ διά-
B δημα. καὶ πρὸς χωρήσαντας αὐτῷ στρατιώτας πάντας, ὁ καταλελοιπὼς τὸ δημήτριον διὰ τὸ μὴ τυγχάνειν μισθῶν, πόλεμον ἐκφέρει πρὸς τὸν δημήτριον. καὶ συμβαλὼν αὐτῷ, κρατεῖ τῇ μάχῃ, καὶ τοὺς τ' ἐλέφαντας, καὶ τὴν τῶν Ἀντιοχέων πόλιν λαμβάνει. δημήτριος μὲν οὖν ἡττηθεὶς, ἀνεχώρησεν εἰς Κιλικίαν. ὁ δὲ παῖς Ἀντίοχος πέμψας πρὸς Ἰωνάθην πρεσβευτὰς καὶ γράμματα,
C φίλον τε καὶ σύμμαχον αὐτὸν ποιεῖται, καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην ἐβεβαίωσε, καὶ τοὺς τοπάρχας παρεχώρησε νομοὺς τέτταρας τοὺς ὑπαρξάντων αὐτῷ Ἰουδαίων πρότερον. ἔπεμψε δὲ καὶ σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀκπώματα, καὶ πορφυρᾶν ἐσθῆτα χρῆσθαι τε τοῖς ὑπάρχοις αὐτοῦ ἐπέτρεψε. καὶ πρᾶξιν δὴ αὐτὸν δωρεῖται χρυσέαν, καὶ τοὺς πρώτους αὐτοῦ καλεῖσθαι φίλους. τὸν ἀδελφὸν δὲ αὐτοῦ Σίμωνα, στρατηγὸν τῆς παραλίου ἀπὸ τῶν κλιμάτων τῆς τυρίων, ἕως τῆς αἰγύπτου καθίστησιν. Ἰωνάθης δὲ τότοις παρ' Ἀντιόχου χρησμῳδοῦσιν εἰς αὐτὸν ἥκουσι,
D πέμψας πρὸς αὐτὸν τὸν καὶ τρύφωνα πρεσβευτὰς, εἶναί τε φίλον ὡμολόγει καὶ σύμμαχον, καὶ πολεμήσειν αὐτῷ αὐτὸν πρὸς δημήτριον, διδάσκων ὡς ἀδίκως αὐτῷ χάριτας ἀποδώη, πολλῶν παρ' αὐτοῦ χρηστῶν ἐν οἷς εἰστήκει τυχών, ἀλλὰ πρόσθεν ἀδικήσειεν αὐτὸν ὧν οὐ παρῆν συγχωρήσας αὐτῷ Ἀντιόχῳ δύναμιν αὐτῷ συναγαγόντι πολεμῆσαι τε συρίας καὶ Φοινίκης τοῖς δημητρίου πολεμήσουσι στρατηγοῖς, εὐθὺς ὥρμησεν εἰς τὰς πόλεις. οἱ δὲ λαμπρῶς μὲν ἐξεδέξαντο, στρατιὰν δὲ οὐκ ἔδοσαν. ὁ δὲ
E ἠμείβετο δὲ οὐκέτι εἰς ἀσκάλωνα πόλιν, καὶ τῶν ἀσκαλωνιτῶν φιλοτίμως αὐτῷ μὴ δώρων ὑπαντησάντων, αὐτὸς παρεκάλει καὶ ἐν τῇ χειλῇ συρίας πόλεων ἑκάστην, ἀποστῆσαι δημητρίου, πρόφασιν μὲν ἀντιόχῳ, σὺν αὐτῷ πολεμήσας πρᾶξαι δημητρίου δίκην λαμβάνειν ὧν ἁμάρτοι πρὸς αὐτόν. ἦν δὲ αὐτῶν βουλόμενος τοῦτο φρονεῖν, πολλὰς αἰτίας πείσας δὲ ὁμολογῆσαι πρὸς τὸν ἀντίοχον συμμαχεῖν τοὺς πό-
F λεις εἰς χάριν παρεῖχετο, πρόσοδόν τε καὶ τῶν ἐνόντων ἀντίοχῳ. πολὺ δὲ εὗρε τῆς προσδοκίας τὰς χάριτας ἀλλοτριώτερον ἔχοντας. ἀπέκλεισαν γὰρ αὐτῷ τὰς πύλας, καὶ τὸν δημήτριον ἐγκαθεζόμενον, οὐκ ἔγνωσαν ἀνοίγειν πρόσχωρῆσαι. ὃ παροξύνων εἰς παρακλησίαν τὸν ἰωνάθην καὶ τὸν χῶρας τῶν κακῶσαι. μέρος γὰρ τὸ στρατιᾶς προσαγαγὼν τῇ χάρᾳ, τὰ λοιπὰ τοῦ γένους αὐτῆς ὅπλων διέφθειρε καὶ ἐνέπιμπρα. παῦλαν δὲ παρεχούσας αὐτοὺς ὁρῶντες οἱ χαζαῖοι, καὶ μηδεμίαν ἀπὸ
G δημητρίου βοήθειαν αὐτοῖς γινομένην, ἀλλὰ τὰ μὲν λυπουμένην ἤδη παρὸν, τὸ δὲ ὠφελήσειν μακρὰν ἔτι, καὶ ἄδηλον εἰ σώσειν ἐκείνην ἢν αὐτῷ ἀφέντες προσέμενον σκήνῳ πρασσεύειν. πέμψαντες οὖν πρὸς τὸν ἰωνάθην, φιλίαν τε ὡμολόγουν καὶ συμμαχίαν. οἱ μὲν γὰρ ἄνθρωποι πρὸς πείρας τῶν δεινῶν, ἐσωφρόνησαν τὸ συμφέρον. ἀλλ' ὅταν ἐν τινι κακῷ ῥυέντες τύχωσι, τότε γνωσιμαχήσαντες ἀμηδὲ ἑλῶς βλαβέντας

Digitized by Google

τας ἀμφὶ λω πιῶν, παῦται ὕστερον ζημιωθέντες αὐ-
τοῦ. ὁ δὲ ἰωνάθης ἀπὸ τοῦ πρὸς αὐτὸς φιλίαν, καὶ λα-
βὼν ὁμήρους τὰ τέκνα μὴ ἀποστῆναι εἰς ἱεροσόλυμα, αὐτὸς
δὲ τὴν χώραν ἅπασαν μετῆλθεν ἄχρι δαμασκοῦ. τῆς δὲ
δημητρίου στρατιωτῶν αὐτῷ προσελθόντων εἰς κέδασα
πόλιν σὺν πολλῇ στρατιᾷ, πλησίον δὲ ἦν αὐτῇ τῆς τυρί-
ων χώρας καὶ τῆς γαλιλαίας, ἀπαίρειν δὲ αὐτὴν ἐκ τῆς συρί-
ας ἐκέλευον, ὅτι τὴν γαλιλαίων εἰς σύμμαχον. τὰς
δὲ γαλιλαίας ὄντας αὐτοῦ ἐκ πρόσθεν πολεμεμένους, B
ἐπετήρησεν αὐτὸς, τὸν ἀδελφὸν σίμωνα καταλιπὼν ἐν
τῇ ἰουδαίᾳ. ὃς τὸν στρατὸν ἐκ τῆς χώρας συναγαγὼν,
ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐδυνήσατο, τὴν βεθσούραν πλιορκῶν προσε-
κάθητο, χωρίον τῆς ἰουδαίας ἐχυρώτατον. κατεῖχε δὲ
αὐτὸ φρουρὰ δημητρίου. δεδήλωται δὲ ἡμῖν ἔτι καὶ
πρότερον. ὡς δὲ χώματα μὲν ἐγείροντος σίμωνος,
μηχανήματα δὲ ἐπάγοντος ἐπὶ πολλῇ σπουδῇ χειμῶνος
τὴν τῆς βεθσούρας πλιορκίαν, ἐδόκουν οἱ φρουροὶ, C
μὴ κρατούμενοι ἐξαιρεθέντες δ' χωρίου ἀμφιβαίνειν ὧ-
σι, πέμψαντες πρὸς τὸν σίμωνα, ἠξίουν ὅρκους λαβόν-
τες, ὥστε μηδὲν ἐπὶ αὐτοῖς παθεῖν, καταλιπεῖν τὸ χωρίον
καὶ πρὸς δημητρίου ἀπελθεῖν. ὁ δὲ δοὺς πίστιν αὐ-
τοῖς πᾶσι πίστις ἐκβάλλει μὲν ἐκείνους ἐκ τῆς πόλεως, αὐ-
τοῖς δὲ φρουρὰν καθίστησιν ἰδίαν. ἰωνάθης δὲ ἄρας ἐπὶ
γαλιλαίας ἀπὸ τοῦ ὑδάτων τοῦ γεννησάρων λεγομένων,
ἐνέτυχεν ἐρατοπεδεύκοσι, εἰς τὸ καλούμενον
ἀσὼρ πεδίον προσῆλθεν, ἐκ εἰδὼς ὄντας ἐν αὐτῷ τοὺς D
πολεμίους. μαθόντες δὲ πρὸ μιᾶς ἡμέρας οἱ δὲ δημη-
τρίου μέλλοι ἰωνάθης ἐπ' αὐτοὺς βαδίζειν, ἐνέδραν αὐτῷ
καὶ τοὺς λοχήσαντας ἐν τῷ ὄρει καθίστασι, αὐτοὶ μὲν τὰ
στρατόπεδα ἀπήντων εἰς τὸ πεδίον. ὡς εἶδον ὁ ἰωνάθης ἐπὶ
μους πρὸς μάχην παρεσκευάζετο καὶ αὐτὸς τοὺς ἰδίους
στρατιώτας πρὸς τὸν ἀγῶνα ὡς ἠδυνάτο. τῆ δὲ εἰς τὴν
ἐνέδραν ἐκτὸς τῶν δημητρίου στρατηγῶν καπεσχεθέντων καὶ
νῦν τοῖς ἰουδαίοις ἡμισείας, δείσαντες μὴ μέσοι λε-
φθέντες ἀπόλωνται, φόβῳ ὥρμησαν. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι E
πάντες, τὸν ἰωνάθου κατέλιπον. ὀλίγοι δέ τινες ἐστέμει-
ναν ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν καὶ ματθίας ὁ ἀψαλώμου,
καὶ ἰούδας ὁ χαφοίου, τῆς ἀπάτης δυνάμενοι ἡγεμόνες
ὄντες. πολιορκοῦσι δὲ καὶ μὴ ἀποχωρήσεως εἰς τοὺς πολεμί-
ους ὠκείωσι, τοῦ τε χάρακος κατεπλήξαν αὐτοὺς, καὶ τοῖς
χερσὶν ἀπέρρεψαν εἰς φυγήν. οἱ δὲ ἀναχωρήσαντες τὸν
ἰωνάθου στρατιωτῶν, ὡς εἶδον τοὺς πολεμίους τραπέντας,
ὑπολειφθέντες ἐκ τῆς φυγῆς, ὥρμησαν αὐτοὺς διώκειν, F
καὶ δὴ ἐπίσαιον μέχρι κεδασῶν οὗ τὸ στρατόπεδον λω τῶν
πολεμίων, κρατήσας σὺν ἰωνάθης τῇ μάχῃ λαμπρῶς,
καὶ διχθέντας τῶν ἐχθρῶν ἀποκτείνας ὑπέστρεψεν εἰς ἱεροσό-
λυμα. ὁρῶν δὲ ὅτι πάντ' αὐτῷ κατὰ νῦν προνοίᾳ θεοῦ χα-
ρεῖ πρὸς ῥωμαίους πέσεδύτας ἀπέστειλεν ἀνανεώσασθαι
βελόμενος τὸ ῥωμαϊκὸν τιθεὶ πρὸς αὐτοὺς εἰ πρόσθεν
φιλίαν. τῆς δὲ αὐτοῦ πρεσβείας ἐπέτυχεν δόντος τοῦ ῥω-
μαίων ἀναφέρουσι πρὸς τοὺς σπαρτιάτας ἀφικέσθαι, καὶ τὰ
πρὸς αὐτοὺς ὑπομνήσαι φιλίαν καὶ τὴν συγγένειαν. οἱ δὲ G
ὡς ἐπῆλθον εἰς τὴν ῥώμην παρελθόντες εἰς τὸ βουλεῖον αὐτῶν
καὶ τὰ τοῦ ἰωνάθου ὑπὲρ ὧν χρείαν ἔσχον ὡς πέμψαν
αὐτοὺς ὑπὲρ τῆς συμμαχίας βεβαίωσιν, τῆς βουλῆς ὑπακουσάσης τὰ πρότερον αὐτῇ περὶ τῆς ἰου-
δαίων φιλίας ἐγνωσμένα, καὶ δόντος ὑπὲρ ἐπιστολὰς πρὸς
ἅπαντας τοὺς βασιλεῖς τῆς ἀσίας καὶ λιβύης, καὶ τῶν πόλεων ἀρχόντας αὐτοῖς κομίζειν. ὅπως ἀσφα-
λῆς τῆς εἰς τὴν οἰκείαν κομιδῆς διὰ αὐτῶν τύχωσιν, ἀναγράφοντες εἰς τὸν σπάρτην παρεγένοντο. καὶ τὰς
ὑπὲρ ἐπιστολὰς ἐς ἐλάβοσαν τῷ ἰωνάθου, αὐτοῖς ἀπέδοσαν. τὸ δὲ ἀντίγραφον τῶν πέρι. ἀρχιερεὺς ἰωνάθης ὁ ἔθνους

Aquam coacti imperata facere. Jonathas vero, acceptis obsidibus, & missis Hierosolyma, digressus inde, totam regionem usqve Damascum obibat. cumqve Demetrii validus exercitus accessisset ad urbem Cedasam, quæ propinqva est Tyriorum agro & regioni Galilææ, vellentq; Jonatham abstrahere a Syria, laturum opem Galilæis suæ ditionis hominibus, occurrit eo propere, Simone fratre ad Judææ præsidium relicto. Is, collectis, qvotqvot poterat, ejus regionis militibus, Bethsuram oppugnabat, locum torius Judææ munitissimum, & incessum a Demetrianæ factionis hominibus, ut jam ante diximus. qvi cum aggeribus simul ac machinis vehementer infestarentur, veriti, ne, occupato per vim loco, ad unum necarentur, per nuncium rogabant Simonem, ut sibi liceret, relicta ipsi Bethsura, incolumibus decedere & proficisci ad Demetrium. ille vero, data eis in hoc, ut postulabant, fide, pro Macedonico suum ibi collocavit præsidium. Interim Jonathas in Galilæa, motis a stagno Genneſara castris, qvæ primum posuerat, in campum Asor progressus est, nescius hostem esse in eo. Demetriani vero, qvi ante unum diem adventum ejus præsenserant, collocatis prius in monte insidiis, ipsi in campo ei se opposuerunt. Qvos conspicatus Jonathas paratos ad prælium, & ipse suos pro tempore ad certamen instruit. Sed cum a tergo se insidiatores Judæis ostendissent, veriti, ne intercepti in medio contrucidarentur, in fugam se dederunt, ita ut pene omnes Jonatham desererent in periculo. Soli duces Matthias Absalomi & Judas Chapsæi cum qvinqvaginta virorum fortium manu permanserunt: qvi, a desperatione sumpta audacia, tanto impetu adversam hostium frontem impulerunt, ut territi ceu furentibus cederent. Tum vero illi, qvi Jonatham destituerant, videntes fluctuantem & inclinatam hostium aciem, reversi in prælium, jam in apertam fugam versos persequebantur, donec ad Cedasa ventum est, ubi intra castra compulsi sunt. Jonathas autem egregia victoria potitus, recepit se Hierosolyma. Et cum omnia sibi ex sententia, Dei favore, videret cedere, misit Romam legatos de renovanda amicitia, quibus dedit mandata, ut in revertendo obiter inviserent Lacedæmonios, eosqve cognationis admonerent atqve fœderis. qvi postqvam Romam venerunt, expositis ad senatum postulatis Jonathæ pontificis, qvod cuperet renovari fœdera, & impetratis, quæ volebant omnibus, acceptisqve literis commendatitiis ad reges Europæ & Asiæ, qvo tutius possent iter facere, in reditu pervenerunt etiam ad Lacedæmonios, & obtulerunt eis literas a Jonatha pontifice, qvarum exemplum erat hoc: Jonathas pontifex gen-

tis Judæorum, & ſenatus ac populus Judæorum, Ephoris Lacedæmoniorum ſenatuiqve & populo fratribus ſuis, Salutem. Si valetis, & res veſtræ tam publice qvam privatim proſpere cedunt, gaudemus: valemus enim nos qvoqve. Superioribus temporibus perlata ad Oniam pontificem noſtrum, ab Ario rege veſtro miſſa per Demotelem epiſtola, de cognatione noſtra, cujus exemplar ſubjunximus, & literas eas cupide accepimus, & Demoteli atqve Ario omnem exhibuimus benevolentiam, qvamvis jam ante hoc non ignoraremus, nimirum docti e ſacris noſtris ſcripturis. Qvod vero non prius vos cognatos agnoverimus, ideo factum eſt, ne videremur vobis captandæ amicitiæ occaſionem præripere. Interim eo tempore, ex qvo renovata eſt noſtra neceſſitudo, in ſacris ſolennitatibus rem divinam facientes, etiam pro veſtra ſalute ac victoria vota nuncupavimus. Et cum multis circumqvaqve bellis vexaremur, propter vicinorum immoderatas cupidines, tamen nec vos nec alios amicos ſolicitandos duximus. Nunc vero peracto bello, miſimus ad Romanos Numenium Antimachi & Antipatrum Jaſonis, viros ſenatores & honoratos: qvibus etiam ad vos dedimus literas, ut renovent mutuam noſtram amicitiam. Bene igitur facietis, ſi vos qvoqve nobis ſcripſeritis, & ſignificaveritis, ſi qva in re vobis opera noſtra poſſit eſſe uſui, ad omnia obſeqvia promptos nos habituri. Itaqve Lacedæmonii & legatos comiter acceperunt, & decretum publicum de amicitia atqve ſocietate eis tradiderunt. Hoc tempore tres Judæorum ſectæ erant, qvæ de rebus humanis inter ſe diſſentiebant: una Phariſæorum dicta, altera Sadducæorum, tertia Eſſenorum. Horum Phariſæi quædam, at non omnia fato tribuunt, qvædam vero in ſua poteſtate eſſe ajunt, ut vel fiant vel non fiant. Eſſeni vero omnia in fati poteſtate eſſe affirmant, nec quicquam hominibus præter fati decretum accidere. At Sadducæi fatum omnino negant, & e rebus tollunt, dicentes nihil fataliter evenire hominibus: & omnia in noſtra ipſorum poteſtate eſſe, ut tam felicitatis nobis ipſi autores ſimus, qvam infortunii, ſi deteriora conſilia ſecuti fuerimus. Sed de his diligentius tractavimus in ſecundo de Judaico bello volumine. Porro Demetrii duces, volentes, accepta clade, abolere ignominiam, majoribus copiis reparatis, duxerunt contra Jonatham, qui, comperto eorum adventu, propere in Amathenſem agrũ occurrit: nolebat enim eos ſine impedimento Judæam invadere. cumq; ad quinquaginta ſtadia prope hoſtem caſtra poſuiſſet, miſit, qui res hoſtium & munitiones perſpecularentur. qui cum exploraſſent omnia, & quosdam captivos noctu adduxiſſent, indicantes, quod ex improviſo hoſtis vellet eos aggredi, mature omnia communiit, diſpoſitis etiam extra caſtra excubiis, & in armis retinens per totam noctem exercitum, jus-

A Ἐ ἰουδαίων, καὶ ἡ γερουσία καὶ τὸ κοινὸν τ̃ ἰουδαίων, λακεδαιμονίων ἐφόροις καὶ γερουσίᾳ Ϛ δήμῳ τοῖς ἀδελφοῖς χαίρειν. ἐῤῥωμένοις ὑμῖν καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια χωρᾶν κ̃ νοῦν, ἔτως ἂν ἔχοι ὡς βουλόμεθα. ἐῤῥώμεθα, ϗ καὶ ἡμεῖς. ὅτι τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις κομιδῆς ὀνία τῷ ὁμοιμόῳ ἀρχιερεῖ παρ' ἡμῖν, ϖρὸς ἀρείῳ δ βασιλεύοντ@ ὑμῶν ἀπεσταλῆς διὰ δημοπλέους, ϖερὶ τ συναρχόσης ἡμῖν ϖρὸς ὑμᾶς συγγενείας, ἧς ἐποιησάμεθα τὴν ἀντίγραφον, τήν τε ἐπιστολὴν ἐδεξάμεθα ϖροθύμως, καὶ τῷ δημοπλεῖ καὶ τῷ ἀρείῳ ἀνοικῶς διετέθημεν. ἃ δεόμεθα τῆς τοιαύτης ἀποδείξεως, διὰ τὸ ἐκ τ ἱερῶν ἡμῶν πεπιστεῦσθαι γραμμάτων. τὸ μὲν γὰρ ϖροκαταρχὴν τ ἀναγκαίως, οὐκ ἐδοκιμάζομεν, μὴ Ϛ ϖροαποβάλειν δοκῶμεν τ παρ' ὑμῶν δεδομένην δόξαν. πολλῶν ϗ χρόνων διαγεγενημένων ἀπὸ τ ἐξ ἀρχῆς ἀναπλήσεως ἡμῖν οἰκειότητ@, ἐν τ ἱεραῖς Ϛ ἐπωνύμοις ἡμέραις θυσίας τῷ θεῷ ϖροσφέροντες, καὶ ὑπὲρ τ̃ς ὑμετέρας σωτηρίας τε καὶ νίκης αὐτῶν ϖροσκαλούμεθα. πολλῶν δ' ἡμᾶς πολέμων ϖερισχόντων διὰ τ γιτνιώντων ϖλεονεξίαν, ἔδει ὑμῖν ἵτ' ἄλλῳ τ ϖροσηκόντων ὑμῖν ἐνοχλεῖν ἐκείναμεν. καταγωνισαμένοις ϗ τὸς πολέμους, πέμψαντες ϖρὸς ῥωμαίους νεμήνιον τ ἀντιμάχου, κ̃ ἀντίπατρον τὸν ἰάσονο@, τ ἀπὸ τ γερουσίας ὄντων ἐν τιμῇ, ἐδόκαμεν αὐτοῖς Ϛ ϖρὸς ὑμᾶς ἀποστεῖλαι, ἵ πως ἀνανεώσων ϗ τὴν ϖρὸς ὑμᾶς ἡμῶν φιλίαν. καλῶς ἂν ϖοιήσητε κ̃ αὐτοὶ γράφοντες ἡμῖν, καὶ εἴ τι ἐφ' ὧν ἂν δέησθε ἀποστέλλοντες, ὡς ἑτοίμως ϖροθυμησόμενοι ὑπὲρ τ ὑμετέρας ϖροαιρέσεως. οἱ μὲν οὖν λακεδαιμόνιοι τούς τε ϖρεσβεῖς φιλοφρόνως ὑπεδέξαντο, κ̃ ψήφισμα ϖοιησάμενοι ϖερὶ συμμαχίας καὶ φιλίας, ϖρὸς αὐτοὺς ἀπέστειλαν. κ̃ ϗ τὸν χρόνον ἔτυχεν αἱρέσεις τ ἰουδαίων ἦσαν, αἳ ϖερὶ τ ἀνθρωπίνων πραγμάτων διαφόρως ὑπελάμβανον, ὧν ἡ μὲν Φαρισαίων ἐλέγετο, ἡ ϗ σαδδουκαίων, ἡ τρίτη ϗ ἐσσηνῶν. οἱ μὲν Φαρισαῖοι, τινὰ κ̃ εἱμαρμένῃ τ ἔργων λέγουσιν εἶναι. τινὰ δ' ἐφ' ἑαυτῖς ὑπάρχειν συμβαίνειν τε καὶ γίνεσθαι. τὸ ϗ τ ἐσσηνῶν γένο@, πάντων τὴν εἱμαρμένην κυρίαν ἀποφαίνε ϗ, κ̃ μηδὲν ὁ μὴ κατ' ἐκείνης ψῆφον ἀνθρώποις ἀπαντᾶν. σαδδουκαῖοι ϗ, τὴν μὲν εἱμαρμένην ἀναιροῦσιν, οὐδὲν εἶναι ταύτην ἀξιοῦντες, ἔτι κατ' αὐτὴν τὰ ἀνθρώπινα πίπτ@ λαμβάνειν, ἀπαντᾶν ϗ ἐφ' ἡμῖν αὐτοῖς πάντα ϗ, ὡς Ϛ τ ἀγαθῶν αὐτοὺς ἡμᾶς αὐτοῖς γινομένους, κ̃ τὰ κακὰ ϖροσλαμβάνοντας. ἀλλὰ ϖερὶ μὲν τούτων ἀκριβεστέραν ϖεποίηται δήλωσιν ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ τ ἰουδαϊκῆς πραγματείας. οἱ ϗ δημητρίου στρατηγοὶ τὴν γεγενημένην ἥτταν ἀναμαχέσασθαι βουλόμενοι, πλείω τῆς ϖρότερον δυνάμεως συναγαγόντες, ἦλθον ἐπὶ τὸν ἰωνάθην. ὁ δ' ἐπιόντας πυθόμε@, ἐξέως ὑπήντησεν αὐτοῖς εἰς τὴν ἀμαθῖτιν. ἐ γὰρ ἐγνω σχολὴν αὐτοῖς ϖαρασχεῖν ὡς' εἰς τὴν ἰουδαίαν ἐμβαλεῖν. στρατοπεδεύσα μέν@ ϗ τ πολεμίων ἄποθεν σταδίους ν'. ϖέμψαντες τοὺς κατοψομένους αὐτῶν τὴν ϖαρεμβολὴν, καὶ τῶς ἔχει στρατοπεδεύσεως. τῶν ϗ κατασκόπων ϖάντ' αὐτῷ φρασάντων, καὶ τινας συλλαβόντων νυκτὸς, οἳ αὐτῷ μέλλει ὑπὸ πάσῃ τῇ νυκτὶ τοὺς πολεμίους ἐμβαλεῖν, ϖρογνοὺς ἠσφαλίσατο, ϖροφύλακάς τε ϖοιησάμεν@ ἔξω δ στρατοπέδου, καὶ τὴν ὠὰν ἐμβολὴν διὰ τ̃ς νυκτὸς ἐν τοῖς ὅπλοις ἔχων ἅπασαν. καὶ ϖαρηγγελκὼς αὐτοῖς τὰς ψυχὰς ἐῤῥωμένους εἶναι, κ̃ τ διανοίας

Digitized by Google

νοίας ἕτως ἔχειν ὡς καὶ διὰ τῆς νυκτὸς εἰ δεήσῃ μα- A ſum parato eſſe animo, etiam ſi noctu pugnare
χησομένους, ὥστε μὴ λαθεῖν αὐτῶν τὰ πρασσόμενα. opus ſit, ne quid eos hoſtium conatus fallerent.
οἱ δὲ δημητρίου στρατηγοὶ, πυθόμενοι τὴν ἰωνάθου ἐγκω- Demetrii vero duces, ut ſenſere Jonatham præ-
μίαν, οὐκ ἐπείθοντο μενεῖν ἥσυχοι, ἀλλ' ἐπῆρτεν monitum, hærebant inopes conſilii, hoc ipſo
αὐτοὺς τὸ καταφώρους τῆς ἐχθροῖς γεγονέναι, καὶ μηδὲν turbati, quod viderent ſibi nihil ſucceſſurum ab
προσδοκῶντας αὐτῶν ὑπὸ πολεμίου ἐπιφορὰν, τῆς ὑπο- inſidiis, nec aperto Marte pares ſe Jonathæ futu-
βολῆς διημαρτημένης. οὐκ οὖν ἔφερεν διακινδυνεύ- ros ducerent. Decreverunt igitur abire, &, reli-
οντας, οὐκ ἐνόμιζον εἶναι τοὺς ἰωνάθου ἀξιομάχους φυ- ctis multis per tota caſtra ignibus, quo magis
γεῖν οὕτω ἐβούλοντο, καὶ πυρὰ καύσαντες πολλὰ, ὡς ἂν B hoſtem fallerent, noctu diſceſſerunt. At Jonathas
ὁρῶντες οἱ πολέμιοι μένειν αὐτοὺς ὑπολαμβάνωσιν ἀνε- mane caſtra adortus, poſtquam deprehendit
χώρησαν. ὁ δὲ ἰωνάθης ἑωθινὸν πρόσμιξας αὐτῶν τῷ inania, cœpit fugientes perſequi, ſed fruſtra.
στρατοπέδῳ, καὶ καταλαβὼν ἔρημον αὐτὸ, συνεῖς ὅτι πεφύ- Jam enim transgreſſi fluvium Eleutherum in tu-
γασιν ἐβιάσατο. ἤδη γὰρ τὸ ἐλεύθερον διαβεβηκότες πεπαύατο, ἦσαν ἐν ἀσφαλεῖ. ta loca ſe receperant. Flexo igitur in Arabiam
πεποιήμενοι δὲ οὐκ ἐκεῖθεν τὴν ὑποστροφὴν πρὸς ἀρα- itinere, & Nabathæis vaſtatis, abactaque præda
βίαν, καὶ πολεμήσαντες τοὺς ναβαταίους, καὶ πολλὰ αὐτῶν & captivis abductis, Damaſcum veniens, illic o-
λείαν ἀπελάσαντες καὶ λαβόντες αἰχμαλώτους, ἐλθὼν εἰς mnia vendidit. Per idem tempus & frater ejus
δαμασκὸν ἐκεῖ πάντα ἀπέδοτο. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν C Simon obeundo totam Iudæam & Palæſtinam
καὶ σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν ἰουδαίαν ἅπασαν ἐπελ- uſque Aſcalonem, opportuna loca firmabat præ-
θὼν, καὶ τὴν παλαιστίνην ἕως ἀσκάλωνος, ἠσφαλίσατο, φρουρίοις, καὶ πύργοις τοῦ καὶ τῆς ὑπωδομήσατο καὶ ſidiis, atque ita communita regione armis & ædi-
τῆς φυλακῆς ὀχυρὰ, ἦλθεν εἰς ἰόππην, καὶ καταλα- ficiis, Joppen contendit: eique occupatæ va-
βόμενος αὐτὴν, ἐφρούρησε μεγάλῃ φρουρᾷ. ἤκουσε lidum impoſuit præſidium, quod intellexerat
γὰρ τοὺς ἰοππίτας βουλομένους τῇ δημητρίου στρατηγίᾳ Joppenſes velle Demetrio dedere ſuum oppi-
παραδοῦναι τὴν πόλιν. διὸ ἐπικατέστησεν ὅπως dum. His igitur ad hunc modum diſpoſitis,
σίμων καὶ ἰωνάθης, ἦλθον εἰς ἱεροσόλυμα. συναγαγὼν D Jonathas & Simon reverſi ſunt Hieroſolyma. Ibi
δὲ τὸν λαὸν ἅπαντ' εἰς τὸ ἱερὸν ἰωνάθης, συνεβούλευεν τὸ pontifex, advocata in templum concione popu-
ἱεροσολύμων ἐπισκοδομῆσαι τὴν τάχιστα, καὶ τὸ καθῃρημένον li, ſvaſit, ut reficerent urbis mœnia, & murum,
περὶ τὸ ἱερὸν περιβόλου, πόλιν ἀναστῆσαι, καὶ τοῖχους ὑ- qvo templum ſeptum fuerat, rurſum reficerent,
ψηλοὺς ἐχοχυρῶσαι τὸ περὶ αὐτό. πρὸς τούτοις δὲ καὶ μέ- turribusqve altis additis munitiorem redde-
σον τῆς πόλεως ἄλλο τεῖχος ἀνοικοδομῆσαι μέλλους, ὅπως rent. utqve alium murum excitarent inter ar-
φράξωσι τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ φρουροῦς τὴν πόλιν, καὶ τῆς ἀπο- cem & urbem, atqve hoc pacto excluderent
ρίας αὐτοὺς τὰ σιτία ὠνεῖσθαι τὸν τοῖχον. ἐπῆρε eos, qvi arcem cuſtodiebant, & ad commeatu-
μὲν καὶ τὰ ἐν τῇ χώρᾳ φρούρια πᾶσαν τὴν ὑ- um penuriam eos adducerent. præterea, ut ar-
περοχὴν αὐτοῖς ἀσφαλείας ἰσχυροτέρα. τῆς δὲ γνώ- E ces, hinc inde per regionem diſpoſitas, additis
μης δοκιμασθείσης καὶ τοῦ πλήθους καλῶς ἔχειν, αὐτὸς novis munitionibus firmiores etiam ac tutiores
μὲν τὰ κατὰ τὴν πόλιν ᾠκοδόμει. σίμωνα δὲ τὰ κατὰ τὴν facerent. Qua ſententia comprobata ſuffragi-
χώραν ἐξέπεμψεν ἀσφαλισόμενον. ὁ δὲ δημήτριος is populi, ipſe, aſſumpta ſibi muniendæ urbis cu-
παλαβὰς, εἰς τὴν μεσοποταμίαν ἦκε, παύτην βουλόμενος ra, Simoni, ut idem in cæteris Judeæ locis cura-
καὶ τὴν βαβυλῶνα κατασχεῖν, καὶ τὰ ἄνω σατραπῶν ret, dedit negotium. Cæterum Demetrius, tra-
ἐγκρατὴς γενόμενος ἐντεῦθεν ποιεῖσθαι τὰς ὅλης τῆς jecto flumine, pervenit in Meſopotamiam, vo-
βασιλείας ἀφορμάς. καὶ γὰρ οἱ παύτῃ κατοικοῦντες lens hanc & Babylonem ſimul occupare, ut po-
ἕλληνες καὶ μακεδόνες, συνεχῶς ἐπεσεβεύοντο πρὸς αὐ- titus ſuperioribus ſatrapiis, ſedem belli ibi con-
τὸν, εἰ πρὸς αὐτοὺς ἀφίκοιτο. ὡς δὲ ἐπὶ πολὺ μὲν αὐτοὺς ὑ- F ſtitueret. vocabatur enim per crebras legatio-
πεχώρησαν, συγκατεπολέμησαν δὲ ἀρσάκῃ τῷ πάρθων nes ab eorum locorum Græcis atqve Macedoni-
βασιλεῖ. παύταις ἐπαρθεὶς τῆς ἐλπίσιν ὥρμησε πρὸς bus, pollicentibus deditionem, ſi veniret, atqve
αὐτοὺς, εἰ καταστρέψαιτο τοὺς πάρθους, καὶ ῥᾳδίως αὐτῷ etiam contra Parthorum regem Arſacem auxi-
δυνάμεις, τὸν τρύφωνα πολεμήσαι διεγνώς, καὶ τῆς ἀρχῆς lia. Qva ſpe accenſus properavit ad illos, cogi-
ἐκβαλεῖν. δεξαμένων δ' αὐτὸν πρόθυμως τὴν ἐν τῇ χώ- tans, ſi res adverſus Parthos ceſſiſſent proſpere,
ρᾳ, συναγαγὼν δύναμιν ἐπολέμησε πρὸς τὸν ἀρσάκην, facile ſe inde exturbaturum Tryphonem e re-
καὶ τῷ φάραγγα ἄπασαν διαβαλὼν, αὐτὸς ζῶν ἐ- gno Syriæ. ut vero magna alacritate exceptus
λήφθη, καθὼς καὶ ἐν ἄλλοις δεδήλωται. eſt ab ejus regionis hominibus, collecto valido
exercitu, bellum Arſaci intulit, & ſuperatus
prælio, amiſſoqve exercitu, ipſe vivus in pote-
ſtatem hoſtium venit, ſicut alias narravimus.

CAP. X.

Demetrio a Parthis capto, Tryphon fœdus violat, & Jonatha dolo capto atqve interfecto, Simoni ejus fratri bellum infert.

IX. 1. Macch. 12, 13.

TRyphon autem, cognita calamitate Demetrii, non amplius fidus erat Antiocho, sed cogitabat, qvonam pacto, eo sublato, regnum posset ipse invadere & occupare, nec aliud magis videbatur obstare ejus cupiditati, qvã Ionathas amicus Antiocho. Itaqve decrevit illum prius e medio tollere, atqve ita demum adolescentem aggredi. qvamobrem ad Bethsan profectus, qvæ Græcis nominatur Scythopolis, invenit ibi Ionatham cum qvadraginta millibus lectissimorum militum, paratum obsistere, si qvis vim inferre conaretur. Videns igitur hominem non imparatum ad certamen, muneribus & comitate conatus est ei imponere, jussis suis ducibus, ut imperata Ionathæ facerent, qvo magis fidem benevolentiæ fictæ astrueret, & omnem illi suspicionem eximeret, atqve ita incautum opprimeret facilius. postremo svasit, ut dimitteret exercitum, cessante bello, & pacatis rebus omnibus. rogabat tamen, ut retenta circa se modica manu, comitaretur eum Ptolemaidem, & acciperet in tutelam suam civitatem eam arcesqve finitimas, dicens se in hoc venisse, ut has ei traderet. Ionathas vero nihil mali suspicatus, credensqve vere & benevolo animo Tryphonem hæc consulere, dimisit exercitum, exceptis tribus millibus. ex his duo in Galilæa reliqvit, mille vero secum duxit. Tryphonem prosecutus Ptolemaidem. Oppidanis vero urbem confestim, ita ut præmoniti fuerant, claudentibus, vivus captus est, militibus ejus ad unum contrucidatis. moxqve missa est in Galilæam pars exercitus, ut & illa duo millia nec opina per dolum opprimeret. Sed qvia rumor de Ionatha capto adventum eorum prævenerat, arreptis armis, mature inde evaserunt. Nam Tryphonis milites non ausi experiri vim, qvod intelligerent paratos pro tuenda vita extremum adire periculum, infecta re, unde venerant, retro reversi sunt.

CAP. XI.

Qvod Simoni Judæorum gens & pontificatum simul & copiarum imperium detulit.

1. Macch. 13.

HIerosolymis autem postqvam auditum est de Ionathæ captivitate, & comitatus ejus interitu, ingens dolor cepit omnes & tanti viri desiderium, qvod non sine causa timerent, ne destituti ejus prudentia simul & fortitudine, infestarentur a finitimis: qvi in eam diem metu Ionathæ cohibiti, tum videbantur velut dato signo coorituri, & adducturi Iudæorum gentem in extremum salutis periculum. nec eos fefellit sua expectatio. qvã primũ enim auditum est necatũ esse Ionatham, undiq; excitatũ est in eos bellũ, tanqvã non habentes amplio, cujus ductu militare possent, & rem graviter gerere, qvin & ipse

Κεφάλαιον ί.

Ως δημηγόρει τὰ παρόντα αἰχμαλώτε ληφθέντος ὁ τρύφων παρεπενόησε τὸν ἰωνάθλον, καὶ δόλῳ λαβὼν αὐτὸ ἀπέκτεινε, καὶ πόλεμον ἐξενέγκας πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ σίμωνα.

ΤΡύφων δ' ἐπειδὴ τὰ πρὸς τὸν δημήτριον ἔγνω πάντα λαβόντα τέλος, οὐκέτ' ἐν ὑποχῇ βέβαιος. ἀλλ' ἐπεβάλλετο ὡς αὐτὸν δοκτείνας, τ βασιλείαν αὐτὸς κατασχεῖν. ἐνεπόδιζέ γε μὲν αὐτῷ τ προσήκοντα τοῦτον ὁ σωτὴρ ἰωνάθης φόβος φίλος τυγχάνων ἀντιόχῳ. ἐβούλετ' οὖν πάσῃ μηχανῇ τ ἰωνάθλου πρῶτον ἐγνω, καὶ τότε τῆς πρὸς τ ἀντίοχον ἐγχειρεῖν. ἀπάτῃ δ' αὐτὸν ἐδόλῳ κρίνας ἀνελεῖν, ἐξ βεθσαν ἐκ τ ἀντιοχείας σὺν δυνάμει παρεγίνετο, τὴν καλεμένην ὑφ' ἑλλήνων σκυθόπολιν, ἐς ἣν μ ποσάρων αὐτῷ μυριάδων ἰωνάθης ἀπλοΐστων ὅπλοις κραταιοῖς, πολεμήσων γὰρ αὐτὸν ἤκειν ὑπέλαβεν. ὁ δ' ἐπιμελῶς εἰς μαχην γὲς τ ἰωνάθλου παρέχεσθαι δώροις αὐτὸν, καὶ φιλοφρονήσῃ, ἐ τῆς ἡμέρας αὐτῷ πεδιαρχεῖν ἰωνάθη προστάξε, τάς τε πιστωσομένῳ βελόμενος εὐνοίαν, καὶ πᾶσαν ὑπόνοιαν ἐξελῶν, ἐς τὸ καθυφρονήσαν λαβὼν ἀφύλακτον, ὅδεν προορώμενον. τὸν τε στρατιὰν συνεβάλετο λοπλύσαι, καὶ γὰ νῦν ὃ δέοντος αὐτῷ ἐπάγειν, πολέμε μὲν οὐκ ἐντος, εἰρήνης δ' ἐχούσης τὰ πράγματα. καταχόντα μὲν τινα τῶν αὐτοῦ ἐλέγχε, εἰς πτολεμαΐδα συνελθεῖν παρεκάλε. ὡς γὰρ δώσων αὐτῷ τὴν πόλιν, τάς τε ἄλλα πανθ' ὅσα κ τ χώραν εἶναι ὑπουργήσοντα, πιστὴν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ γὰ τούτων ἕνεκα παρεῖναι. ὁ μὲν ἐν ἰωνάθης ὅδεν τούτων ὑπόνοιαν, ἀλλ' ὑπ' εὐνοίας ἐ γνώμη ἀληθῆ τ τρύφωνα συμβουλεύσαι ταῦτα πιστεύσας, τ μὲν στρατιὰν ἀπέλυσε τρισχιλίους ὧν κατέχων μόνους, τοὺς μὲν δισχιλίους ἐν τῇ γαλιλαίᾳ κατέλιπεν, αὐτὸς δ μ τ χιλίων ἦλθεν εἰς πτολεμαΐδα σὺν τρύφωνι. τ δ' ἐν τῇ πτολεμαΐδι κλησάντων τὰς πύλας, ὅτ' γὰ δὴ αὐτοῖς ὑπὸ τρύφωνος προστεταγμένον, τ μὲν ἰωνάθλου ἐζώγρησε, τοὺς δ σὺν αὐτῷ πάντας ἀπέκτεινεν. ἐπεμψε δ' ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ καταλειφθέντας δισχιλίους ἵππους ἀν' ἐ τούτους ἀπολέσοιεν. ἀλλ' αὐτοὶ μὲν, ὑπὸ φήμης τ τοῦ τ ἰωνάθην συμβεβηκότων, ἐφθησαν πρὶν τοὺς ὑπὸ τρύφωνος ἀπεσταλμένους ἀφικέσθαι φραξάμενοι τοῖς ὄπλοις, ἐκ τ χώρας ἀπελθεῖν. οἱ δ' ἐπ' αὐτοὺς πεμφθέντες ἱππεῖς ἐπειμελῶς ὑπὲρ τ ψυχῶν ἀγωνιζόμενοι, μηδὲν αὐτοῖς ἐνοχλήσαντες, πρὸς τ τρύφωνα ὑπέστρεψαν.

Κεφάλαιον ιά.

Ως σίμωνι τ στρατηγίαν ἐνεχείρισε τὸ ἔθνος. ἐ ἀπέδωκεν αὐτὸν ἀρχιερέα.

ΟΙ δ' ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἀκούσαντες τ ἰωνάθου σύλληψιν, ἐ τ τοῦ σὺν αὐτῷ στρατιωτῶν ἀπώλειαν, αὐτὸν τε εἰκότως ὑπὸ τῆς συμβεβηκότων ὠλοφύροντο. καὶ δεινὴ πένθους ὑπόληψις ὡς ἐπὶ πᾶσιν ἦν, δέος τε μέγα καὶ κ λόγου ἐμπεσὸν ἐλύπει, μὴ τ ἰωνάθου ἀνδρείας ἅμα καὶ προνοίας ἀφῃρημένοι, τὰ πέριξ ἔθνη χαλεπῶς ἔχοντα πρὸς αὐτοὺς, καὶ μᾶλ. ἰωνάθην ἠρεμοῦντα, νῦν αὐτοῖς ὑπόσυρῃ, ἐ πολεμοῦντες εἰς πᾶς τοὺς τ ἐχάτων κινδύνους ἀναγκάζωσι καθίστασθαι. καὶ δή τ' αὐτοῖς ὡς ὑπένοιαν συνέπιπτε. τὸν γὰ ἰωνάθην ἀκούσαντες θανάτου οἱ ἐκ τῶν ἐθνῶν, πολεμεῖν ἤρξαντο τοὺς ἰουδαίους δοκοῦντας ἡμεῖν. αὐτὸς δ ὁ τρύφων

ὁ τρύφων δύναμιν συναγαγών, γνώμην ἔχειν, ἀναβὰς A Tryphon, collecto exercitu, in animo habebat
εἰς τὴν ἰουδαίαν πολεμεῖν τοὺς ἐν αὐτῇ. σίμων δὲ ἰδὼν Judæam invadere. Simon autem videns Hiero-
τοὺς παῦτα τὰς ἱεροσολυμίτας καταπεπληγότας, βυ- solymitanos metu novorum motuum attonitos,
λόμενόν τε αὐτοὺς εἰς τὸ ἐναντίωμα παρορμᾶν τὰ & volens eis contra Tryphonis conatus addere
τοῦ τρύφωνα διαβαλεῖν τοῖς πολλοῖς λόγοις, συγκα- animum, convocato in templum populo, sic ex-
λέσας τὸ δῆμον εἰς τὸ ἱερὸν, ἔστεῖλεν αὐτοῖς παρακα- orsus est ad eos verba facere: Non ignoratis,
λεῖν ἤρξατο. τὸ μὲν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἐλευθερίας viri tribules, qvam gnaviter ac intrepide ego &
ὁμόφυλοι μὴ δεδιότες ἐγὼ τε καὶ οἱ ἀδελφοί μου ὡς ἐ- pater ac fratres pro libertate mortis periculis nos
πλήσαμεν ἂν ὑμῖν διαπρεπῶς ἀποθανεῖν, ἀκέρδη ἀγωνιζόμενοι. παρα- B expofuerimus: quibus domefticis exemplis ex-
δείγματά τε οἰκεῖα ὑπάρχοντα μοι καὶ οὐ δεῖσθαι citatus, cum non novum fit in noftra familia, le-
τοῦ νόμων καὶ τῆς θρησκείας ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας gibus patriis & religioni propugnandæ vitam
οἰκείας ἀποδεδωκότος, φόβον οὐδεὶς ἐμοὶ παρασκευάσει, ὡς impendere, nullo terrore adigi potero, ut vitam
ταὐτὸν ἡμῶν τὴν ἀρίστην ἀνδρῶν ἀποβαλεῖν τῆς ψυχῆς, ἀντὶ- gloriæ præferam. Qvapropter cum non defit
δόξης δὲ εἰς αὐτὴν φιλοζωίαν, καὶ δόξης καταφρονήσειν. vobis dux paratus, pro vobis quivis, quan-
ὁ μὲν οὖν ἀποροῦσιν ἡμῶν ὡς τι καὶ πάσχειν ὑπὲρ tumvis magnum, vel pati vel facere, fequimini
ὑμῶν τὰ μέγιστα καὶ ὁρᾶν, ἑτοιμότατά μοι πορευόμενος ἂν alacriter, quocunqve duxero. neqve enim ego
ἂν ἡγοῖμην. ἀπιστῶν γὰρ ἐγὼ τοῖς ἐμοῖς ἀδελφοῖς C melior fum meis fratribus, ut vitæ parcere de-
ἵνα φείσωμαι τῆς ἐμαυτοῦ ψυχῆς, ἢ πῶς ἂν ἵνα καλ- beam: neqve ita degener, ut quod illis femper
λίστου σκήπτου ἐδόξε τὸ πλοῦτον ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τῆς visum eft longe pulcherrimum, fcilicet pro reli-
θείας θρησκείας ὑμῶν, ὅτ' ἐγὼ φύγω καὶ καλύπτω. οἷς gione atqve legibus vitam profundere, ipfe per
δέ με δεήσειεν ἀδελφὸν σκέπειν φαυλείαν, τούτοις ἐ- ignaviam fubterfugiam: quin potius certum
μαυτὸν δείξω. πεποίθα γὰρ ὡς καὶ δίκαιον ληψόμενος eft germanum me illorum fratrem egregiis ap-
τοῦτο τὰ πολεμίων, καὶ πένθος ὑμᾶς μὴ γυναικῶν καὶ probare facinoribus. Confido enim in Deo, qvod
τέκνων, τῆς ἐξ αὐτῶν ὕβρεως ῥυσόμενος, καὶ τὸ ἱερὸν pœnas ab hoftibus exigere dabitur, vosqve una
ἀποφήνειν μὴ δι' ἐμὲ ἀφυλάκτων. τὰ γὰρ ἔθνη βλέ- D cum uxoribus & liberis ab eorum injuriis eripe-
πει καλῶς φρονήσαντα ὑμῶν ὡς οὐκ ἐχόντων ἡγεμόνα re, & infuper templi fanctimoniam tutam præ-
τοῖς τε πολεμεῖν ὡρμηκέναι. τούτοις πιστεύσαντα δὲ σί- ftare ab illorum impia violentia. Video enim,
μωνι τοὺς λόγους ἀνεθάρσησε τὸ πλῆθος, καὶ τῆς profanas gentes non ob aliud in vos cooriri, nifi
ψυχῆς ἐνδεδωκὸς ἅπαν διαλίας, ἀνηγέρθη πρὸς τὰ quod exiftimant deftitutos ducis providentia.
ἀμείνονα καὶ ἀσφαλεῖς ἐλπίδας. ὡς ἀθρόως πάντα τὸν λα- His Simonis verbis accenfa multitudo recepit
ὸν εὐθυμῆσαι τὰ σίμωνα αὐτῶν ἡγησάσθαι, καὶ ἀντὶ δὲ ἰδέα animos & fiduciam, &, pofita formidine, auf-
ἰσονα θῦ τὰ ἀδελφῶν αὐτοῦ τὴν προσκαιρίαν ἔχειν. ἐσεσθαι fus eft meliores fpes concipere: ita ut uno ore totus
γὰρ πρὸς ὅπλα κελεύσει, πειθήνιος. σωφρονισθεὶς δὲ πᾶν populus acclamaverit, placere Simonem impe-
ἄνδρας ὅσοι ἰσχὺν τὸ πολεμικὸν τῆς οἰκείας ἰσχύν, ἵππους δὲ E rium accipere, & in locum fortiffimorum fratrum
πὰ τεῖχη τῆς πόλεως ἀνοικοδομῆσαι. καὶ πύργους αὐ- Judæ ac Jonathæ fuccedere, nunqvam enim fe
τοῦ ὑψηλοὺς τε καὶ καρτεροὺς ἀσφαλισάμενον, ἀ- detrectaturos juffa illius. Itaqve collectis mox
πέστειλε μὲν ἰωνάθην τινὰ φίλον ἀψαλώμην παῖδα, omnibus, quotquot ex fuis ad militiam eſſent
μὴ φρουρὰς εἰς ἰόππην, πρόσταξας αὐτοῖς τοὺς οἰκήτορας idonei, aggreſſus eſt urbem mœnibus cingere,
ἐκβαλεῖν. ἐδεδίει γὰρ μὴ παραδῶσιν ἅτε τὴν πόλιν τῷ communireq: celſis & validis turribus, qvo o-
τρύφωνι, αὐτὸς δὲ κατοικήσας ἐφύλαττε τὰ ἱεροσόλυ- pere perfecto, miſit Joppen unum ex amicis Jo-
μα. ὁ τρύφων ἀφεὶς ἐκ πολεμαίδος μὴ φρασθῆς nathan Abſalomi filium juſſum habitatores ejus
πλῆς εἰς τὴν ἰουδαίαν παραγένεται, καὶ τὸν ἰωνάθην δέ- F populariter inde ejicere, veritus, ne urbem Try-
σιον ἄγων. ἀπέβη τοῦτο δὲ αὐτῷ καὶ σίμων μὴ τὸν αὐτὸν phoni traderent. ipſe interim manſit Hieroſo-
δυνάμεως, εἰς ἀδίδα πόλιν, ἥτις ἐστὶ ὄρεσι κειμένη lymis ad urbis cuſtodiam. Tryphon autem
πυγχανέ, ὑφ' ἧς ἐστρατοπεδευκὼς τὴν τῆς ἰουδαίας πεδιάδα. γνοὺς Ptolemaide profectus cum magno exercitu, ve-
δὲ τρύφων ἡγεμόνα τὸν σίμωνα ἐπὶ τῶν ἰουδαίων κα- nit in Judæam ducens fecum vinctum jonatham.
θεστῶτα, ἐπεμψε πρὸς αὐτὸν, καὶ δῶρα αἰτεῖ καὶ ei Simon occurrit cum fuis copiis juxta oppidum
ἄλλα πρεσβεύειν βουλόμενος. κελεύων αὐτὸν, εἰ μέλει Addida, ſitum in monte, cui Judæorum campi
λυθῆναι τὸν ἀδελφὸν ἰωνάθην, πέμψαι τάλαντα fubjecti ſunt: Tryphon vero, cognito, qvod Si-
ρ' ἀργυρίου, καὶ δύο τῶν παίδων ἰωνάθου ὁμήρους, ὅ- mon Judæorum princeps ſit conſtitutus, miſit ad
πως μὴ ἀφεθεὶς ἀποστήσῃ τὴν ἰουδαίαν βασιλέως. G eum nuncios, & hunc dolo circumvenire cupi-
ἁρπάζειν οὖν μέλλοντος τὸ βασιλέως χρήματα ens: mandabatqve, ut, ſi vellet dimitti fratrem
ὀφείλει, συνάφειαν δεδωκότος. ὁ σίμων τὴν Jonatham, centum argenti talenta perſolveret,
πίστιν τὴν τρύφωνος οὐκ ἠγνόησεν. ἀλλὰ συνι- & cum eis duos Jonathæ filios mitteret ad ſe ob-
εὶς ὅτι καὶ τὸ ἀργύριον ἀπολέσει δοὺς καὶ τὸν ἀδελ- ſides futuros, quod ille dimiſſus non alienaturus
φὸν οὐ λύσει, μετ' αὐτοῦ καὶ τοὺς παῖδας ἐκδώσει τῷ ſit Judæam a regis imperio. nunc enim eum
πολεμίῳ, φοβούμενος ἵνα μὴ ἀφεληθεὶς πρὸς τὸ tantiſper ſervari in vinculis, dum debitam regi
πλῆθος ὡς αἴτιος αὐτοῖς τοῦ θανάτου γένηται, pecuniam redderet. At Simonem technæ ejus nō
latuerunt: ſed intelligens, qvod & pecuniam
perditurus eſſet, nec fratrem liberaturus, qvin & filios ejus inſuper hoſti dediturus, tamen timens
criminationem ſuorum, ne, negatis pecuniis & filiis, videretur fuiſſe fratri cauſa interitus,

advocato in concionem exercitu, postulata Tryphonis ad eos retulit, admonitis prius, qvod subesſent insidiæ: præstabilius tamen esſe & pecunias & filios mittere, qvam, contemptis Tryphonis conditionibus, suspicionem incurrere, quasi fratrem servare noluerit: atq; ita placuit & Jonathæ pueros mitti & pecuniam. qvibus acceptis, Tryphon non servavit fidem, nec dimisit Jonatham, sed cum exercitu peragrabat regionem, volens per Idumæam ascendere Hierosolyma, pervenitq; usqve Dora Idumææ oppidum. At Simon eum perpetuo consectabatur, castra castris illius opponens. interim, qvi in arce erant, urgentibus Tryphonem, ut propere sibi commeatus mitteret, jussit paratum esſe eqvitatum, qvasi eadem nocte venturus Hierosolyma. sed qvia per eam noctem multa nix delapsa, viam opertam difficilem maxime eqvis reddiderat, irritum factum est ejus propositum, & motis inde castris, in Cœlesyriam rediit propere: obiterqve in Galaditica regione interfecto & sepulto Jonatha, ipse Antiochiam se contulit. Simon autem a Basca oppido fratris ossa in Modim & paternum sepulchrum transtulit, publico luctu honorati: ubi amplissimum monumentum extruxit patri simul & fratribus suis e marmore polito & candido. excitato enim in late conspicuam celsitudinem, porticus circumdedit & columnas singulas e singulis lapidibus, opus admiratione dignissimum. ad hæc pyramides septem parentibus & fratribus, cuiqve unam, erexit, mira tam magnitudine qvam pulchritudine, qvæ durant usqve ad nostra tempora. tanta fuit Simonis cura, ut Jonathas cæteriq; domestici qvam magnificentissimo sepulchro essent conditi: qui defunctus est, exacto pontificatus simul & imperii anno qvarto. Cujus successor Simon constitutus suffragio populi, primo sui principatus anno suis immunitatem tributorum peperit, qvæ hactenus Macedonibus erant soliti pendere: idqve accidit post annum centesimum septuagesimum, ex qvo Seleucus Nicanor Syriæ regno potitus est. Tanto autem in honore apud populum fuit Simon, ut tam in privatis instrumentis qvam in scripturis publicis adjicerent, actum esſe anno primo Simonis Judæorum ethnarchæ, optime de gente sua meriti. nam hujus principatu res eorum magnis accessionibus auctæ sunt, & multas de finitimis hostibus retulere victorias. Devastavit enim Gazaram & Joppen & Jamniam, expugnataq; Hierosolymorum arce, solo eam æqvavit, ne posthac esſe posset hostibus receptaculum, neve inde urbi aliqvod inferretur incommodum, qvo facto, visum est ei operæ pretiũ, si mons qvoq;, in qvo sita fuerat, complanaretur, ut solum templum emineret: effecitqve id, commemoratis pro concione malis, qvæ a prædidiariis in eã diem Judæi passi fuerant, qvæq; etiam in posterum ferre cogerentur, si externus

A ὅτι μηδὲ τὰ χρήματα μηδὲ τοὺς υἱοὺς ἔδωκεν ὑπὲρ αὐτοῦ, συναγαγὼν τὴν στρατιὰν, ἐθήλωσεν ὡς δὴ αὐτῇ τε δ' τρύφωνι, ὑπὸν ἔτι ταῦτα καὶ ἑτέρων καὶ πλειόνων ἔχει, ὅμως αἱρετώτερον ἔχει πέμψαι τε χρήματα αὐτῷ, καὶ τοὺς υἱοὺς, ἢ τοῖς ὑπὸ τρύφωνος περιβαλλομένοις μὴ ὑπαρκέσαντι, λαβὼν αἰτίαν ὡς τὸν ἀδελφὸν σῶσαι μὴ θελήσας. καὶ σίμων μὲν, τοῖς τε ἰωνάθου παισὶ δοὺς ἐξέπεμψε καὶ τὰ χρήματα. λαβὼν δ' ὁ τρύφων οὐκ ἐτήρησε τὰ πιστὰ, οὐδὲ ἀπέλυσε τὸν ἰωνάθην.

B ἀλλὰ τὴν στρατιὰν ἀναλαβὼν, ἐπορεύθη τὴν χώραν, καὶ διὰ τῆς ἰδουμαίας ἀναβαίνειν διεγίνετο τὸ λοιπὸν εἰς ἱεροσόλυμα. καὶ ὡς ἐγγὺς ἐγένετο ἦκεν εἰς δῶρα, πόλιν τῆς ἰδουμαίας. ἀντιπαρῆγε δ' ὁ σίμων μὲν τῆς στρατιᾶς ἀεὶ καταστρατοπεδεύων ἐξεναντίας αὐτοῦ. τῶν δ' ἐν τῇ ἄκρᾳ πεμψάντων πρὸς τρύφωνα, καὶ παρακαλούντων σπεῦσαι πρὸς αὐτοὺς, καὶ τροφὰς αὐτοῖς πέμψαι, παρεσκευάσατο τὸν ἵππον ὡς διὰ τῆς

C νυκτὸς ἐκείνης ἐν ἱεροσολύμοις εἰσόμενος. ἀλλὰ χιὼν διὰ τῆς νυκτὸς πολλὴ πεσοῦσα, καὶ τοὺς τε ὁδοὺς καλύψασα, καὶ ἄπορον ἵπποις μᾶλλον ὁδεύειν ὑπὸ βάθους τὴν πορείαν παρέχουσα, διεκώλυσεν αὐτὸν ἐλθεῖν εἰς τὰ ἱεροσόλυμα. διόπερ ἐκεῖθεν ἄρας ὁ τρύφων, εἰς τὸν καλούμενον ἀφικνεῖται σαρεμάν. ἀπορθεῖ τε εἰς τὸν γαλααδίτην ἐμβαλὼν, τόν τε ἰωνάθην ἀποκτείνας αὐτοῦθι

D καὶ φιλῶν κελεύσας, αὐτὸς εἰς τὰ ἀντιόχειαν ὑπέστρεψεν. ὁ δὲ σίμων πέμψας εἰς βασκὰ τὸν μετακομιζόμενον τὸν δ' ἀδελφοῦ ὀστᾶ, καὶ κηδεύσας μὲν πάντα ἐν μωδεεὶν τῇ πατρίδι, πένθος δ' ἐπ' αὐτῷ μέγα πᾶς ὁ λαὸς ἐποιήσατο. σίμων δὲ μνημεῖον μέγιστον ὠκοδόμησε τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐκ λίθου λάκκου δ' ἀνέξεσμένου, εἰς πολὺ δ' αὐτὸ καὶ πλάτος ἀναγαγὼν ὕψος, στὰς ἔθει αὐτὸ βάλλεται δὲ σύλαις μονολίθοις, θαυμασόν τε ἰδεῖν ἔργον ἀνέστησε, τοῖς τε πᾶσι δὲ πυραμίδας ἑπτὰ, τοῖς τε γονεῦσι δὲ τοῖς ἀδελφοῖς ἑκάστῳ μίαν ὠκοδόμησεν εἰς ἐκπρεπῆ μεγέθους τε ἕνεκα δὲ κάλλους πεποιημένας, αἳ καὶ μένουσι δεῦρο σώζονται. καὶ τοῦ

E μὲν τῆς ἰωνάθου ταφῆς δὲ τοῖς τῶ μνημείων οἰκοδομίας, τοῖς οἰκείοις σίμων ἐποίησε, τοσαῦτα τῷ ἀνδρὶ ἐπιδαμνημονευθέντα. ἀπέθανε δὲ ἰωνάθης, ἐν χειροτονίᾳ τῆς πατρικῆς ἀρχιερωσύνης δ' ἔτη. καὶ τὰ μὲν τοῦ τούτου τελευτῆς, ἐν τούτοις ἐῶ. σίμων δὲ καταστὰς ἐς ἱερεὺς ὑπὸ δ' πολλῶν, τῷ πρώτῳ τῆς ἐς ἱερωσύνης ἔτει τῆς

F ὑπὸ μακεδόσι δυνάστου, τὸν λαὸν ἠλευθέρωσεν, ὡς μηκέτι φόρους αὐτοῖς τελεῖν. ἡ δ' ἐλευθερία καὶ τὰ ἀνεισφορεῖν τοῖς ἰουδαίοις μὴ ὁκαμῶ ἔτη τῆς ἀστυρίων βασιλείας, ἐξ οὗ χρόνου σελεύκου ὁ νικάνωρ ἐπικληθεὶς κατέσχε συρίαν, ὑπῆρξε. τοσαύτη δὲ ἐῶ ἡ δ' πλῆθος τοῦ σίμωνα φιλοτιμία, ὡς τ' ἐν τοῖς πρὸς ἀλλήλους συμβολαίοις, καὶ τοῖς δημοσίοις γράμμασιν ὀνομάτου πρώτου ἔτους γράφειν σίμωνος δ' ἐνεγράτου ἰουδαίων καὶ ἐθνάρχου. εὐτυχήσαν γὰρ ἐπ' αὐτῷ σφόδρα, καὶ τ'

G ἐχθρῶν τ' ἀπειρίαν ἐκράτησεν. καθελὼν δὲ σίμων γαζαράν τε πόλιν καὶ ἰόππην καὶ ἰάμνειαν. ἐκπολιορκήσας δὲ καὶ τὸν τοῖς ἱεροσολύμοις ἄκρον, εἰς ἐδαφος αὐτὸ καθῆλεν, ὡσὰν μὴ τοῖς ἐχθροῖς ὀρμητήριον ἢ καταλαμβανομένοις αὐτὴν δ' κακῶς ποιεῖν ὡς καὶ τότε. καὶ δ' τοῦτο πεισθεὶς, ἄρειον ἐδόκει καὶ συμφέρον εἶναι, καὶ τὸ ὄρος ἐφ' ᾧ τὴν ἄκρον εἶναι συνέβαινε, καταλεῦσαι, ὅπως ὑψηλότερον ᾖ τὸ ἱερόν. καὶ δὴ ἔτος ἐστὶν εἰς ἐκκλησίαν καλέσας τὸ πλῆθος τοῖς αὐτοῦ γίνεσθαι, ὧν τε ἐπάθον ὑπὸ

τῶν φρουράρχων καὶ τῶν φρουρῶν ἰουδαίοις ὑπομιμνήσκων, ἅτε πάσχειν ἀν. εἰ πάλιν κατασχὴ τὴν βασιλείαν ἀλλο-

ἀλλόφυλ⊙, φρυρᾶς ἐν αὐτῇ καταστάσης. ταῦτα A allqvis princeps ei loco imponeret præſidium.. adeoqve permotus eſt ejus exhortatione populus, ut non intermiſſo per triennium neqve die neqve noctu opere, tandem ad planitiem eum locum indefeſſo labore, per vices ſibi ſuccedentes, redegerint, atqve ita nihil reliqverint, qvod obſtaret, qvo minus templum omnibus in urbe locis eſſet longe celſius.

λεγων πεῖσαι τὸ πλῆθ⊙ φθονίων αὐτῷ τὰ ἀμφότερα, καὶ παντὸς σφοδροῦ πολιορκοῦντος, καθῆρεν τὸ ὄρ⊙, καὶ μήτε ἡμέρας μήτε νυκτὸς ἀπολυόμενοι ἔργου, τῇσιν αὐτοῖς ποσὶν ἐπὶ κατηφορεῖς ἐδαφ⊙ καὶ πεδινὴν λειότητα. καὶ τὸ λοιπὸν ἐξεῖχεν ἅπαν τὸ ἱερὸν, τῆς ἄκρας καὶ ὄρους ἐφ᾽ ᾧ ἦν ἀνηρημένων. καὶ τὰ ὀπίσω μων⊙ πραχθέντα, ὅτ᾽ ἦλθε τὸ τέρατον.

Κεφάλαιον ιβ᾽.

Ως ὁ σίμων ἐπολιόρκησεν ἐν δώροις τρύφωνα, σύμμαχ⊙ γενόμεν⊙ ἀντιόχῳ τῷ δυσβῆ.

CAP. XII.

B *Simon Tryphonem in Dora compulſum oppugnat, inito cum Antiocho, cui Pius cognomen erat, fœdere.*

ΜΕΤ᾽ ὀλίγον δὲ τὴν αἰχμαλωσίαν δημητρίου, τὸν ἀλεξάνδρου υἱὸν ἀντίοχον, ὃς ἐτῶν ἐπτακαίδεκα ἦν, τρύφων διέφθειρεν ὑπὸ τροφοῦσαν αὐτοῦ τιθηνεῖν καὶ βασιλεύσαντ⊙ ἔτη. καὶ τὰ μὲν, ὡς χειμαζόμεν⊙ δοκῶν ἀνὴρ διήγγειλε, τοὺς δὲ φίλους καὶ τοὺς οἰκειοτάτους διέπεμπε πρὸς τοὺς στρατιώτας, ἐπαγγελλόμεν⊙ αὐτοῖς χρήματα πολλὰ δώσειν εἰ βασιλέα χειροτονήσουσιν αὐτὸν, δημήτριον μὲν τὸν παρθένων αἰχμαλωτὸν γενόμενον μνώμενοι, τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀντίοχον παρελθόντα εἰς τὴν ἀρχὴν πολλὰ ποιήσειν αὐτοῖς κακὰ τῆς δυναστείας ἀμυνόμενον. εἰ δὲ ἐλπίσαντες ἐπιμονὴν ἐκ τῆς τρύφωνι δοθησομένης βασιλείας, ἀποδεικνύουσιν αὐτὸν ἄρχοντα. ἡνεμόν⊙ δὲ τῶν πραγμάτων ἐγκρατὴς ὁ τρύφων, διέδειξε τῷ αὐτοῦ φύσιν ἔσω πονηράν. ἰδιώτης μὲν γὰρ ὢν, ἐπεράσθη τὸ πλῆθ⊙, καὶ μετριάζειν ἐπαναγκάζων, δειλίαν αὐτὸ τῆτος εἰς ἀπραξίαν ἔβαλλεν. τὴν δὲ βασιλείαν λαβὼν, ἀπεδύσατο τὸν ἐπανάγκασιν, καὶ ὁ ἀληθὴς τρύφων ἦν. τοὺς οὖν ἐχθροὺς ἀφ᾽ ὧν πάσης ἐπιβεβήκει κρείττονας. τὸ μὲν γὰρ στρατιωτικὸν αὐτῷ μισεῖν ἀφίστατο πρὸς κλεοπάτραν τὴν δημητρίου γυναῖκα, τόπ ἐν σελεύκειᾳ μετὰ τῶν τέκνων ἐγκεκλεισμένην. ἀλλὰ μὴν ἤ καὶ ἀνίσχυε δημητρίου ἀδελφῷ, ὃς ἐπεκαλεῖτο σωτὴρ, ἐμηδεμιᾶς αὐτὸν πόλεως δεχομένης ἀφ᾽ τρύφωνα, πέμπει πρὸς αὐτὸν κλεοπάτραν, καλοῦσα πρὸς αὐτὸν ἅτε τε γάμου καὶ βασιλείαν. ἐπαλλ᾽ ἤ τ᾽ ἀντίοχον ὅτι τάχιστα, ἅμα μὲν τῶν φίλων αὐτὴν ἀναπεισάντων, ἅμα δὲ τὴν πόλιν διδόντων τινῶν ἐκ τῆς σελευκείας τῷ τρύφωνι δείσαντες. γενόμεν⊙ δὲ ἐν τῇ σελευκείᾳ ὁ ἀντιόχ⊙, ἐκ τῆς ἰσχύος αὐτῷ καὶ πᾶσαν ἡμέραν αὐξομένης, ὥρμησε πολεμήσων τὸν τρύφωνα. καὶ κρατήσας αὐτοῦ τῇ μάχῃ, ἔνω συνέβαλεν εἰς τὴν φοινίκην διώξας ἄχρι ταύτης, εἰς τὸ δώρειον φρούριον τι δυσάλωτον ἐπολιορκῆ συμφυγόντα. πεμπθεὶς δὲ πρὸς σίμωνα τὸν τοῦ ἰωδαίων ἀρχιερέα φιλίας ἐκ συμμαχίας πέσθης. ὁ δὲ προσδεχθεὶς προθύμως αὐτοῦ τὴν ἀξίωσιν, καὶ χρήματά τε πολλὰ καὶ τροφὴν, τοῖς τὴν δώρειαν πολιορκοῦσι στρατιώταις, πέμψας πρὸς ἀντίοχον, ἀφθόνως ἐχορήγησεν, ὡς τὸν ἀναγκαιοτάτων αὐτὸν πρὸς ὀλίγον καμεῖν. κελεύσαντα φίλων. ὁ μὲν γὰρ τρύφων ἐκ τῆς δώρας φυγὼν εἰς ἀπάμειαν ἐκ ληφθεὶς ὑπ᾽ αὐτοῦ τῇ πολιορκίᾳ διεφθάρη, βασιλεύσας ἔτη τέσσαρα.

Κεφάλαιον ιγ᾽.

Ως τρύφων⊙ ἀναιρεθέντ⊙ ἀντίοχον ἐπολέμησε σίμων, καὶ κενδεβαῖον τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ νικήσας τὸν ἰωδαίους ἐξέβαλον.

CAP. XIII.

Bello inter Antiochum & Simonem orto, Cendebæus dux regius e Judæa profligatur.

Ὁ δὲ ἀντίοχ⊙ ὑπὸ πολυτελείας ἐκ φαυλότητος⊙, λήθην τῶν ἐκ σίμωνος αὐτῷ πρὸς τὰς χρείας ὑπηρεσιῶν ἐποιήσατο, ἐκ δυνάμεν στρατιωτικὴν κενδεβαίῳ φίλῳ δόντος τῷ φίλῳ, ὅπως τὸν ἰωδαίας πορθήσειν, ἐκ

NOn multo autem poſt, qvam Demetrius captus eſt, Alexandri filius cognomine Deus a Tryphone eſt necatus, anno qvarto, poſtqvam ejus tutelam ſuſceperat: ſparſoqve rumore, qvod inter exercendum ſe eſſet extinctus, per intimos amicos ſolicitavit milites magnis pollicitationibus, ut ſibi regnum deferrent, captum a Parthis Demetrium dictitans, Antiochum fratrem, ſi potiretur imperio, ultorem fore defectionis, qva fratrem ejus deſeruerint, illi adducti in ſpem maximam, qvaſi ditandi hoc principe, imperium ei continuo deferunt. Tum vero adeptus jam concupitam poteſtatem, non amplius diſſimulare pravum ingenium valuit, qvod privatus tegere conatus eſt, qvo magis animos hominum ſibi conciliaret. qvam primum enim rex declaratus eſt, absqve perſona Tryphonem agere cœpit, id qvod adverſariorum partibus non mediocriter profuit. Milites enim pertæſi ejus mores, defecerunt ad Cleopatram uxorem Demetrii, qvæ tum in Seleuciam cum liberis ſe incluſerat. Et cum Demetrii frater Antiochus cognomine Soter oberraret, nec ab ulla urbe reciperetur metu Tryphonis, miſit ad eum Cleopatra, conjugium ſuum & regnum ei offerens. fecit autem hoc partim amicorum ſvaſu, partim qvod timeret, ne quidam Seleucenſes urbem Tryphoni traderent. Qvo poſtqvam venit Antiochus, affluente ad eum qvotidie multitudine, & creſcentibus viribus, bellum Tryphoni intulit: qvem prælio victum ejecit e ſuperiore Syria, & usqve Phœnicen perſeqvens, compulſum in Doram caſtrum munitiſſimum obſidione cinxit. Miſit etiam legatos ad Simonem Judæorum pontificem, qui de amicitia & ſocietate agerent, qvi & poſtulata ejus libenter admiſit, & mox miſſo commeatu ac pecuniis ad oppugnantes Doram milites, Antiochum ita demeruit, ut inter intimos amicos ab eo reciperetur. at Tryphon elapſus e Dora cum perfugiſſet Apamiam, urbe vi capta, interfectus eſt, triennio, poſtqvam regno potitus fuerat.

X. *1. Macch. 15.*

XI.

C

D

E

F

G

Cæterum Antiochus ob innatam avaritiam beneficiorum immemor, traditis amico Cendebæo copiis, miſit eum, ut, vaſtata Judæa, Simonem in poteſtatem

XII.

redigeret. qvi, audita ejus iniqvitate, qvamvis jam ſenior, tamen indignitate rei permotus, juveniliter hoſti cum exercitu ſit obviam: præmiſſiſq; cum fortiſſimo qvoqve filiis, ipſe cum reliqvis copiis ſubſeqvebatur diverſo itinere: poſitisqve compluribus locis inter anguſtias inſidiis, nusqvam non rem geſſit ex ſententia: & in omnibus congreſſibus factus ſuperior, reliqvum vitæ in pace exegit, cum & ipſe renovaſſet cum Romanis amicitiam.

A τὸν σίμωνα ἄλλοσιν ἐξαπέστελε. σίμων δ' ἀκέσας τὸν ἐπ' ἀνηθόρᾳ τὸ θράσος, καὶ περισσότερον ὢν ἤδη ὄμως ὑπὸ τὸ μὴ δίκαια τῶν θρασὺ ἀνηθόρᾳ γινομένων τυγχάνειν παρορμηθείς, ἐπ' ἡλικίας φρόνημα κρείττον λαβὼν, νεανικῶς ἐστρατήγει τὸ πόλεμε, καὶ τὰς μὲν ἡσσ μὴ τὰ μαχιμωτέρων παρεκπεμπε τραπῶν, αὐτὸς δὲ κατ' ἄλλο μέρος παρῆν μὴ τὴς δυνάμεως. ἐν πολλοῖς δὲ τοῖς φανερὸν ἐποίησε τὸ ἀρῶν τὸν τῶν εἰς ἑαυτὸν καταστάσεως, διὰ μὲν πάσης τὸ πολεμίων, ἐν εἰρήνῃ τὸ λοιπὸν διήγαγε χρόνον, ποιησάμενος καὶ αὐτὸς πρὸς ῥωμαίους συμμαχίαν.

B

CAP. XIV.

Qvod Simon a genero ſuo Ptolemæo in convivio per dolum occiſus eſt.

XIII. *1. Macch. 16.*

IS per octo annos Judæis præfuit, poſtremo in convivio cæſus, inſidiis generis ſui Ptolemæi: qvi, uxore etiam ejus & duobus filiis comprehenſis ac conjectis in vincula, miſit qvosdam, ut tertium quoque Joannem, cui & Hyrcano fuit nomen, interficerent. adoleſcens autem hoc præſentiens mature in urbem refugit, fretus favore multitudinis, conciliato per paterna beneficia, ſimulq; odio, quo Ptolemæum proſeqvebatur populus. Is enim volentem eum ingredi per portam aliam fortiter repulit, eo quod jam Hyrcanum receperat.

Κεφάλαιον ιδ'.

Οτι ὁ σίμων ὑπὸ γαμβρῷ πτολεμαίῳ ἐν συμποσίῳ δολοφονηθεὶς ἀπέθανεν.

ΗΡχεν οὗτος ἐτῶν ὀκτὼ πάντα τὰ ἰουδαίων ἔτη, πλὴν τὰ ἐξ ὑπάτης ἐνιαυτὸν, πτολεμαίου δὲ γαμβροῦ τούτου αὐτοῦ συσπασθέντος, εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο παῖδας συλλαβὼν καὶ δεδεμένους ἔχων, ἐπεμψε καὶ τὸν ἰωάννην τὸν τρίτον, τοῦτον ὄνομα ὑρκανὸν ἐπικαλούμενον, τοὺς ἀποθανοῦντας αὐτοῖς ἀγαγεῖν. ὁ δὲ νεανίσκος, διαφυγὼν τὸν ἐξ αὐτοῦ κίνδυνον εἰς τὴν πόλιν ἠπείγετο, θαρρῶν τῇ παλαιᾷ διὰ τὰς πατρῴας εὐεργεσίας, καὶ διὰ τὸ πτολεμαίου τοῖς ὄχλοις μῖσος. ἀποθάσσων δὲ πτολεμαῖον εἰσπλεῦσαι δι' ἄλλης πύλης ἐδήμος ἀπώσατο, τὸν ὑρκανὸν ἤδη παραδεδεγμένος.

C D

CAP. XV.

Qvomodo, fruſtratis Ptolemæi conatibus, Hyrcanus principatu potitus eſt.

XIV. *1. Macch. 16.*

ILle igitur recepit ſe in qvandam arcem ſupra Hierichuntæ ſitam, qvæ Dagon dicitur. Hyrcanus vero, accepto paterno pontificatu, & ſacris operatus, cum litatum eſſet, eduxit contra Ptolemæum exercitum: & oppugnando locum cætera qvidem erat ſuperior, vincebatur autem ſola pietate erga matrem, & erga germanos miſericordia. hos enim Ptolemæus productos in mœniaſtagris cædebat in loco omnibus conſpicuo, minitans ſe præcipitaturum eos, niſi frater ab oppugnando deſiſteret. at ille putans, qvantum de oppugnatione remitteret, tantum ſe gratificari ſuis chariſſimis, ſtatim in primo conatu elangveſcebat. Mater tamen ad eum manus tendens ſupplicabat, ne molliretur affectibus, ſed potius indignitate rei motus, daret operam, ut redactum in poteſtatem inimicum afficeret pœna, & ulciſceretur homines ſibi natura conjunctiſſimos. gratum enim ſibi fore inter tormenta emori, modo nefarius homo ſcelerum ſuorum ſupplicium lueret. Hyrcanus vero talibus verbis accendebatur ad aſſultum majore impetu faciendum, ſed qvam primum verberari & lacerari matrem videbat, refrigeſcebat ſtatim oppugnationis fervor, & vincebatur filius maternis affectibus. cumqve hoc pacto traheretur diutius obſidio, ſupervenit annus ille, qvo ſolenne eſt Judæis ceſſare ab operibus, recurrente anno ſeptimo. atqve ita liberatus a bello Ptolemæus, occiſis Hyrcani matre ac fratribus, fugit ad Zenonem cognomine Cotylam, qui tum apud Philadelphenſes invaſerat tyrannidem.

Κεφάλαιον ιε'.

Οτι πτολεμαῖος τὸ ἀρχεῖον ἐπιχείρησε καταλαβεῖν, καὶ πῶς ὑρκανὸς τὴν ἡγεμονίαν παρελάβεν.

ΚΑὶ ὁ μὲν εἰς ἕν τι τῶν ὑπὲρ ἱεριχοῦντα ἐρυμάτων ἀνεχώρησεν, δαγὼν λεγόμενον. ὑπλαβὼν δὲ τὸν πατρῷον ἀρχιερωσύνην ὑρκανὸς, καὶ θυσίαν πρώτην θυσίσας ἐπιτετελεσμένην, ὅτι τὸν πτολεμαῖον ἐξεστράτευσε, καὶ πρὸς βάλλων τὸ χωρίον, τοῖς μὲν ἄλλοις περιῆν αὐτὸς, ἡττᾶτο δὲ μόνῳ τῷ πρὸς τὴν μητέρα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς οἴκτῳ. τούτους γὰρ ὁ πτολεμαῖος ἀνάγων ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἐξ ὑπερδεξίας ἠκίζετο, καὶ κατακρημνίσειν ἀφισταμένῳ τῆς πολιορκίας ἠπείλει. ὁ δὲ, ὡς ἂν ἐνδώσῃ τῆς πρὸς τὸν αἵρεσιν καὶ χωρίον σπουδῆς, ὅτι μᾶλλον ἐπῆγε τοῖς φιλτάτοις ἡγεμόνος πρὸς τὸ μὴ κακῶς πάσχειν, ἐξέλυε τὸ θυμοῦμενον. ἡ μὴν δὲ μήτηρ ὀρέγουσα τὰς χεῖρας, ἱκέτευε μὴ μαλακίζεσθαι δι' αὐτοὺς, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὀργῇ χαίρειν, ἕλῶν ἀπουδάσαι τὸ χωρίον, καὶ τὸ ἐχθρὸν ἐπ' αὐτῷ ποιήσασθαι, τιμωρήσασθαι τοὺς φιλτάτους. ἡδίων γὰρ αὐτῇ τὸν μετ' αἰκίας ἑνὸς θανεῖν, εἰ δίκαιος ὁ πόνος τῆς εἰς αὐτοὺς παρανομίας ἐπὶ τούτοις ποιῶν πολέμιον τὸν δ' ὑρκανὸν, ταῦτα μὲν λεγούσης τῆς μητρὸς, ὁρμὴ ἐλάμβανε πρὸς τὴν αἵρεσιν ὁ φρενός. ἡνίκα δ' αὐτῷ τυπτομένῃ ἴδοι καὶ ἀπαγομένῃ, ἐξελύετο ἐπὶ τοῖς εἰς τὴν μητέρα πταιομένοις συμπαθείας ἥττων ἐγίνετο. ἐλαυνομένης δ' ἤδη τοῦ χρόνου τῆς πολιορκίας ἐνίστατο τὸ ἔτος ἐκεῖνο καθ' ὃ συμβαίνει τοῖς ἰουδαίοις ἀργεῖν. καὶ ὁ μὲν ἔτι θᾶσσον ἐπολιόρκει ὡς ἐν πέντε ἑβδομάσιν ἡμέραις. καὶ πτολεμαῖος ὑπὸ ταύτης ἀνειθεὶς τῆς αἰτίας τοῦ πολέμου, ἀποκτείνει τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ ὑρκανοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἔτι δράσας πρὸς ζήνωνα, φεύγει τὸν ὑπικληθέντα κοτύλαν, τυραννεύοντα τῆς φιλαδελφέων πόλεως.

E F G

Hiſtoriarum Bibli-carum finis.

Ως ἐπὶ

Κεφάλαιον ις'.

Ως στρατεύσας ἐφ' Ὑρκανὸν ἀντίοχος ὁ ἐυσεβὴς, λαῶν πολλῶν τ συμμαχίαν ποιησάμενος αὐτὸν ἐπίησεν.

ΑΝτίοχος ὁ χαλεπῶς ἔχων ἐφ' οἷς ὑπὸ Σίμωνος ἔπαθεν, εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐνέβαλε, δ' μὲν ἐπὶ τ βασιλείας ὢν πρῶτ, ἀ ὁ τ Ὑρκανοῦ ἀρχῆς. ὀλυμπιάδος ρ καὶ ξ καὶ ς'. δηώσας ὁ τὴν χώραν, τὸν Ὑρκανὸν εἰς αὐτὴν ἐνέκλεισε τὴν πόλιν, ἣν ἑπτὰ στρατοπέδοις ἐκύκλωσε. τὴν μὲν οὐδὲν ὅλως τὸ πρῶτον, διὰ τὴν τ τειχῶν ὀχυρότητα, καὶ δι' ἀρετὴν τ ἐμπολιορκουμένων. ἐπιγενομένου δ' ὕδατος ἀπορίαν, ἧς αὐτοὺς ἀπέλυσεν ὀμβρος καταπεχθεὶς πολὺς δυσμῶν πλειάδος. κατὰ δὲ τὸ βόρειον μέρος τὸ τείχους καθ' ὃ συνέβαινεν αὐτὸ καὶ ὑπόπεδον εἶναι, πύργους ἀναστήσας ὁ τειχοφόρους, ἀνέβίβασεν ἐπ' αὐτοὺς στρατιωτικὰ τάγματα, καὶ προσβολὰς ἐποιεῖτο καθ' ἡμέραν πολλάς, τάφρον τε βαθεῖαν καὶ πολλὴν τὸ εὖρος καὶ διπλοῦν τεῖχος ἀπετύχησε τῶν ἐνοικούντων. οἱ δὲ πολλὰς ἐκδρομὰς ἀντιποιούμενοι, οἱ μὲν ἀφυλάκτους ποι προσπεσόντες τοῖς πολεμίοις πολλὰ ἔβλαπτον αὐτούς, αὐθορμήτους δ' ἀνεχώρουν ἀχερῶς. ἐπεὶ δὲ βλαβερὰν κατενόησεν Ὑρκανὸς τὴν πολυανθρωπίαν ἀναλισκομένων τε τ σιτηδείων παρὰ τῶν ἐν αὐτῇ, καὶ μηδενὸς οἷόν τε ὄντος ἐκ πολυχειρίας ἔργα γινομένου, τὸ μὲν ἀχρεῖον αὐτῆς ἀποκρίνας ἐξέβαλεν, ὅσον δ' ἦν ἀκμαῖον καὶ μάχιμον ἔτ μένον κατέσχεν. ἀντίοχος μὲν οὖν τοὺς ἀποκλεχθέντας, ἐξελθὼν σκώλυεν. οἱ δ' ἐν τῷ μεταξὺ τείχει πολαιωθέντες καὶ περαναλώμασι τοῦ λιμοῦ, ἀπέθνησκον οἰκτρῶς. σπείσας γε μὴν τ σκηνοπηγίας ἑορτῆς, ἐλεήσας αὐτοὺς οἱ ἐν τῇ πόλει ἐπεδέξαντο. πέμψαντος δ' Ὑρκανοῦ πρὸς ἀντίοχον, καὶ παρόδους ἡμερῶν ἑπτὰ τῇ ἑορτῇ αἰτήσαντος ἡμᾶς, τῇ πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβείᾳ εἴκων ἀπένδοτ, καὶ πρόσπεμψε μεγαλοπρεπῆ ταῦρος χρυσοκέρατας. καὶ μὴν πολλῶν ἀρωμάτων ἐκπώματα, χρυσᾶ τε καὶ ἀργύρεα. καὶ τὴν μὲν θυσίαν δεξάμενοι ὡς ἀπὸ τ κομιζόντων, οἱ πρὸς τὰς πύλας ὄντες ἄγουσιν εἰς τὸ ἱερόν, ἀντίοχος ὁ τὴν στρατιὰν ἐπίσω, πλὴν ἀντιόχου τ Ἐπιφανοῦς διενέγκας, ὃς τὴν πόλιν εἷλεν, ὗς μὲν καθῆγεν ἐπὶ τὸν βωμὸν, τ νεὼ ὁ τὰ ζωμοὺ τέτων πρεπέρασε, συγχέας τὰ Ἰουδαίων νόμιμα καὶ τὴν πάτριον αὐτῶν δίαιταν, ἐφ' οἷς ἐξεπολεμώθη τὸ ἔθνος, καὶ ἀκαταλλάκτως εἶχε. ἔστιν μὲν τι τὸν ἀντίοχον δι' ὑπερβολὴν τῆς θρησκείας εὐσεβῆ πάντες ἐκάλεσαν. ἀποδεξάμενος ὁ αὐτὸ τὴν ἐπίκλησιν Ὑρκανὸς, καὶ μαθὼν τὴν πρός τι θεῖον ἀποσύνθη, ἐπεσκεύασε τὸ πρὸς αὐτὸν ἀξιῶν τὴν πάτριον αὐτοῖς πολιτείαν ἀποδοῦναι. ὁ δ' ἀποσταλεὶς τὴν συμβουλὴν τῶν θρασυνομένων ἐξελεῖν τὸ ἔθνος διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους αὐτ δυσμένειαν, οὐκ ἐφρόνησε. πυθόμενος δ' κατ' εὐσέβειαν πάντα, πλὴν τῆς πρεσβ τ ἀπεκείνατο, θαρραλέως μὲν τὰ ὅπλα τοὺς πλειοριοκοῦντας, καὶ δασμὸν αὐτῷ τελεῖν ἰόππης, καὶ τ ἄλλων πόλεων, πρὸς τ Ἰουδαίους. Φρουράν τε δεξαμένους ἐπὶ τούτοις ἀπηλλάχθαι τ πολέμου. οἱ δ' τ ἄλλα μὲν ὑπέμειναν. τὴν δ' Φρουρὰν οὐχ ὡμολόγουν, διὰ τ ἀμιξίαν ἔσχε φίλων ἑκάτεροι πρὸς ἀλλήλους. αὐτὸ μὴν τ ἡγεμόνας Φρουρᾶς, ὁμήρους ἐδίδοσαν ἑκατὸν ἀργυρίου πεντακόσια. ὧν εὐθὺς τὰ τ, καὶ τοὺς ὁμήρους προσδεξάμενος βασιλέως ἔδοσαν, ἐν οἷς ἦν καὶ Ὑρκανὸς ἀδελφός. καθῆλε δ' καὶ τὸν στέφανον τ πόλεως. ἐπὶ τούτοις μὲν οὖν

CAP. XVI.

Quod Antiochus cognomento Pius, ducto contra Hyrcanum exercitu, placatus trecentis talentis fœdus cum eo iniit.

ANtiochus autem memor incommodorum, XV.
qvæ a Simone acceperat, Judæam aggressus est, ex qvo regnare cœperat, anno qvarto, principatus vero Hyrcani primo, sexagesima secunda supra centesimam Olympiade: vastatisqve agris, Hyrcanum in urbem ipsam compulit. eam septenis castris cum cinxisset, primum nihil proficiebat, propter firmitatem mœnium & virtutem propugnantium, accedente etiam aqvarum penuria, cui tandem sub occasum Plejadis delati imbres fuerunt remedio. postremo ad septentrionalem muri partem, qva planior erat aditus, excitatis centum turribus, quæ surgebant usqve tertiam contignationem, impositisqve in eas cohortibus. qvotidie tentabat mœnia: dupliciqve fossa longa simul & lata cinctis Judæis præclusit omnem exitum. illi contra crebro excursantes, si forte negligentius custodiri castra offenderent, afficiebant hostem clade aliqva: qvod si paratos ad resistendum invenirent, recipiebant se in tutiora facile. Hyrcanus autem postqvam cognovit sibi obesse suorum multitudinem, qvod inutiliter absumerentur ad victum necessaria, secretam infirmiorem turbam ejecit extra mœnia, solis retentis, qvi ob vigorem ætatis ad pugnam erant idonei. Antiochus autem excluſos vetabat progredi, ita ut miserabiliter oberrantes mœnibus conficerentur inedia. sed cum superveniſſet festum scenopegiæ, miseratione suorum rursus in urbem recepti sunt. Rex etiam rogatus, ut gratia festi inducias septem dierum concederet, religione motus impetrari eas passus est: nec hoc contentus victimas misit magnifice, tauros auratis cornibus, & pocula tam aurea qvam argentea, referta omne genus aromatibus, & exercitui præbuit epulum, longe diversus ab Antiocho Epiphane, qvi, capta urbe, porcos super altari mactaverat, & jure carnium illarum templum asperserat, violatis Judæorum legibus simul & ceremoniis: unde acerbissima exorta sunt ejus gentis contra eum odia. at hic Antiochus propter religionem Pius cognominatus est ab omnibus. Hyrcanus vero, cognita ejus æqvitate, & pietate delectatus, legatos ad eum misit, rogantes, ut liceat sibi patriis vivere legibus. tum rex, repulsis, qvi svadebant internecione delendam gentem insociabilem, & discretam instituto a reliqvis omnibus, & approbata Judæorum pietate, imperavit, ut obsessi arma sibi traderent, & vectigalia Joppes, cæterarumqve extra Judæam urbium concederent, & insuper præsidium reciperent, promittens pacem eis se daturum his conditionibus. Assenserunt illi ad omnia, excepto præsidio, qvod vitarent exterorum consvetudinem: quod ne reciperent, maluerunt regi dare obsides & qvinqvies centum talenta insuper: qvorum tercentum mox repræsentata sunt, & inter obsides fuit etiam ipsius Hyrcani frater: dejectaqve mox lorica, qvæ im-

posita erat mœnibus, soluta est obsidio. Cæterum Hyrcanus, aperto monumento Davidis, qui olim regum omnium fuerat ditissimus, tria millia talentorum inde protulit: qvibus pecuniis fretus, primus omnium cœpit externum militem alere: & inito cum rege fœdere, exceptum in urbe cum exercitu tractavit liberalissime: qvin & profectum in expeditionem Parthicam secutus est una cum auxiliis. Testis est nobis Nicolaus Damascenus sic scribens: Antiochus, erecto trophæo ad Lycum fluvium, ubi Indatem Parthorum ducem profligaverat, hæsit ibi per-
B biduum ad preces Hyrcani Judæi, quod in id tempus forte qvardam Judæorum festivitas incurrerat, per qvam non licebat eis iter facere. Et verum est; qvod ille scripsit: nam Pentecoste instabat post sabbatum, qvo tempore nostris iter facere nefas habetur. Deinde cum Arsace
C Partho Antiochus signa contulit. qvo prælio victus, & vitam simul amisit & exercitum. Syrorum autem regnum frater ejus recepit Demetrius, dimissus ab Arsace, qvo tempore Parthorum regionem invaserat Antiochus, sicut jam ante in aliis commentariis diximus.

A ἀντίοχος τὴν πολιορκίαν λύσας ἀνεχώρησεν. ὑρκανὸς
ὁ τοῦ δαβίδ τάφον ἀνοίξας, ὃς πλούτῳ τοὺς πώποτε βασιλεῖς ὑπερέβαλε, τρισχίλια μὲν ταλαντα ἐξενέγκας,
ἐρημώσας δὲ [illegible] τούτων πρῶτος ἰουδαίων ξενολογεῖν ἤρξατο. γίνεται δ' αὐτῷ καὶ πρὸς ἀντίοχον φιλία καὶ
συμμαχία, καὶ δεξάμενος αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν, ἀφθόνως
παρέσχε τῇ στρατιᾷ, καὶ φιλοτίμως περέσχε. καὶ παρεμένων τοῦτο πάσχουσιν αὐτῷ στρατιὰν συνεξορμῆσαι ὑρκανός.
B μάρτυς δὲ τούτων ἡμῖν ἐστι καὶ νικόλαος ὁ δαμασκηνὸς
ὧδε ἱστορῶν. προσιὼν δὲ ἦδη ἀντίοχος ὅτι τὸν λύκον ποταμὸν, νικήσας ἰνδάτην τὸν πάρθων στρατηγὸν, αὐτόθι ἐμεινεν ἡμέρας δύο, δεηθέντος ὑρκανοῦ τοῦ ἰουδαίων ἄρχοντος τινα ἑορτὴν πάτριον, ἐν ᾗ τοῖς ἰουδαίοις οὐκ ἐξὸν νόμιμον ἐξοδεύειν. καὶ πάντα μὲν ἀψευδέστατα λέγων. ἐτύγχανε γὰρ ἡ πεντηκοστὴ ἑορτὴ μετὰ τὸ σάββατον. οὐκ ἔστιν δ' ἡμῖν
ὅπου ἐν τοῖς σαββασι, ὅπου ἐν τῇ ἑορτῇ ὁδεύειν. συμβαλὼν δὲ ἀντίοχος ἀρσάκῃ τῷ πάρθῳ, πολλοὺς μὲν τῶν στρατιώτας
C ἀπέβαλε καὶ αὐτὸς ἀπέθανεν. τὸν δὲ υἱὸν δημητρίου βασιλέως ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ δημήτριος δεξάμενος αὐτὸν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἀπέλυσεν, καθ' ὃν χρόνον ἀντίοχος εἰς τὴν παρθυαίαν ἐστράτευεν, ὡς ἐν ἑτέροις ἐν ἄλλοις δεδήλωται.

CAP. XVII.

Hyrcani expeditio in Syriam.

XVI. CÆterum Hyrcanus, audita morte Antiochi, confestim ad urbes Syriæ duxit exercitum, ratus id qvod erat, inventurum se eas vacuas propugnatoribus. Medabam igitur non sine labore sexto demum mense vi cepit: deinde Samegam cum vicinis oppidis, & insuper Sicima atqve Garizim cum gente Chuthæorum, quæ accolebat templum instar Hierosolymitani extructum, permissu Alexandri a Sanaballete duce, in gratiam generi ipsius Manassis, qui fuerat frater Jaddi pontificis, ut ante dictum
E est. incidit autem hujus templi desolatio post annum ducentesimum. Hyrcanus vero etiam Idumææ urbes cepit, Adora & Marissum, subjugatisqve omnibus Idumæis, edixit, ut circumciderentur, nisi mallent e propriis pelli sedibus. at illi amore patriæ admiserunt & circumcisionem
F & reliqvam juxta Judaicos ritus vivendi formulam: atqve ex eo primum tempore inter Judæos censeri cœpti sunt. Cæterum Hyrcanus pontifex renovaturus cum Romanis amicitiam, misit legatos ad senatum: ubi recitatis ejus literis, amicitia impetrata est his conditionibus: Fanius Marci filius Pr. indixit senatum in campum, octavo Idus Februarias, præsente Lucio Manlio Lucii filio Mentina, & Cajo Sempronio Caji filio Falerna, propter eas res, quas legati retulerunt, Simon Dosithei. Apollonius Alexandri, Diodorus Jasonis, viri honesti ac probi, missi a populo Judæorum: qui etiam egerunt de amicitia & societate, qvæ eis intercedit cum populo Romano, & de negotiis publicis, ut Joppe & portus, Gazaraqve & fontes atqve urbes reliqvæ per Antiochum ablatæ præter senatus decretum, restituantur hæc omnia, neve mi-

Κεφάλαιον ιζ'.

Υρκανὸς ὁ ἀρχιερεὺς τὰ ἀνήκοα τοῦ θανάτου, τύφος δὲ
τὰς ἐν συρίᾳ πόλεις ἐξεστράτευσεν, οἰόμενος αὐτὰς ἐρήμους τε μαχίμων καὶ ἐρύκοντας δυναμένων. μηδάβων μὲν οὖν πολλὰ τῇ στρατιᾷ αὐτῶν ταλαιπωρήσας ἕξ μηνὶ εἷλεν. ἔπειτα καὶ σιμεχὰν, καὶ τὰ σκήνωμα αὐτῆς εἰρεῖ, σικιμά τε ὡσαύτως τότε καὶ γαριζὶν τὸ χευθαίων ἔθνος, ὅπερ ὡκίσθη κατὰ τὸν ἱεροσολύμοις ἱερὸν ναὸν, ἐν ἀλεξάνδρου ἐπιτρέψαντος οἰκοδομῆσαι συναβαλλέτῃ τῷ στρατηγῷ ἀλλὰ τὸν γαριζεὶν μαναστῆ τὸν ἰαδδοῦ ἐξ ἀδελφιδοῦν, οἷς καὶ πρότερον δεδηλώκαμεν. συνέβη δὲ τὸν ναὸν ἔτη ἑρήμον γενέσθαι μὴ ἐλάσσω. ὑρκανὸς δὲ καὶ τῆς ἰδουμαίας εἷλε πόλεις ἁπάσας, καὶ μαδασαν. καὶ πάντας τοὺς ἰδουμαίους ὑποχειρίους ποιησάμενος, ἐπέτρεψεν αὐτοῖς μένειν ἐν τῇ χώρᾳ ταῖς ἐπιμονὴν τε παρασκευάσασι καὶ τοῖς ἰουδαίοις νόμοις χρῆσθαι θέλουσιν. οἱ δὲ πρὸς τῆς πατρίου γῆς καὶ τὴν πρὸς τὸ μῶλον καὶ τὴν ἄλλην ἕξιν βιάσασθαι περιμένειν τοῖς αὐτοῖς ἰουδαίοις ποιήσασθαι κάκεῖνος αὐτοῖς χρόνον ὑπέμεινεν, ὥστε εἶναι τὸ λοιπὸν ἰουδαίους. ὑρκανὸς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς ἀνανεώσασθαι τὴν πρὸς ῥωμαίους φιλίαν βουλόμενος, πέμπει πρὸς αὐτοὺς πρεσβείαν. καὶ ἡ σύγκλητος δεξαμένη τε παρ' αὐτῶν χρήματα, ποιεῖται πρὸς αὐτὸν φιλίαν τοῦτον τὸν τρόπον. φάνιος μάρκου υἱὸς στρατηγὸς βουλὴν συνήγαγεν πρὸ ὀκτὼ εἰδῶν φεβρουαρίων ἐν κομιτίῳ. παρόντος λουκίου μαννίου λουκίου υἱοῦ μενενίᾳ, καὶ γαΐου σεμπρωνίου γαΐου υἱοῦ φαλερνᾷ, περὶ ὧν ἐπρέσβευσε σίμων δοσιθέου, ἀπολλώνιος ἀλεξάνδρου καὶ διόδωρος ἰάσονος, ἄνδρες καλοὶ κἀγαθοὶ, πεμφθέντες ὑπὸ δήμου τῶν ἰουδαίων, οἱ ἐδημηγόρησαν περὶ φιλίας τε καὶ συμμαχίας πρὸς ῥωμαίους καὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων, ὅπως τε ἰόππη καὶ λιμένες καὶ χαζάρα, καὶ πηγαὶ, καὶ ὅσαι πόλεις αὐτῶν ἄλλας καὶ χώρας πολεμῶν ἔλαβεν ἀντίοχος πρὸ τοῦ τὸ τῆς συγκλήτου δόγμα, ταῦτα, ἐπικαιρωθῇ, ἵνα τε τοῖς πρέσβεσι

πώπως τοῖς βασιλικοῖς μὴ ἐξῇ διὰ τῆ χώρας τῆ αὐτῶν καὶ τ ἐπηκόων αὐτῶν διέρχεσθαι. καὶ ὅπως τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἐκεῖνον ψηλαφηθέντα παρὰ ἀντιόχου ἄθλια τὰ τῆς συγκλήτου δόγματα, ἀκυρωθῇ, ἵνα τὰ πεσόντα πρεσβεῖα πρὸς αὐτῆς ἀποδοθῆναι τε αὐτοῖς πρέσβεις τὰ παρ' ἀντιόχου ἀφαιρεθέντα, καὶ τὴν χώραν διαπεμφθῶσιν, τὸν δὲ πόλεμον διαφθαρμένον, ὅπως τε αὐτοῖς πρὸς τε βασιλεῖς καὶ δήμους ἐλευθέρους χρήματα, δῶσιν εἰς ἀσφάλειαν τῆς εἰς οἶκον ἐπανόδου. ἐδόξεν οὖν τοῖς τότε παροῦσι, ἀναπεπλῶσθαι φιλίαν καὶ συμμαχίαν πρὸς ἄνδρας ἀγαθοὺς, καὶ τὸν δήμου πρεσβεύσαντας ἀγαθῶ καὶ φιλικῶ. περὶ μὲν τῶν γραμμάτων, ἀπεκρίναντο βουλεύσεσθαι, ἐπὰν ἀπὸ τῶν ἰδίων ἡ συγκλητος ἀσχολίας, ἀπαυθαίσῃ τε τοῦ λοιποῦ μηδὲν εἰς αὐτοὺς ἀδίκημα, ταμιεύσασθαι, δοῦναί τε αὐτοῖς τὸν στρατηγὸν Φάνιον χρήματα ἐκ τοῦ δημοσίου, ὅπως ἂν εἰς τὴν οἰκίαν ἐπανέλθοιεν. Φάνιος μὲν οὖν ἔτους ὑστέρου πέμψας τοὺς τῶν ἰουδαίων πρέσβεις, χρήματα ὅσα αὐτοῖς ἐκ τοῦ δημοσίου, καὶ δόγμα συγκλήτου πρὸς τοὺς διαπεμψαντας, καὶ ἀσφαλῆ παρεξόμενος τὴν οἰκαδε παρουσίαν. τὰ μὲν οὖν περὶ ὑρκανὸν τὸν ἀρχιερέα ἐν τούτοις ἐτάχθη. δημητρίου δὲ τοῦ βασιλέως πανθυμουμένου φρατεύειν ἐπὶ ὑρκανὸν, οὐκ ἐξεγένετο καιρὸς κατ' ἀφορμὴν, τ πόνων καὶ τῶν φαύλων τῶν πρὸς αὐτὸν ἀπεχθανομένων. πονηρὸς γὰρ ἦν. καὶ πεμψάντων πρὸς πτολεμαῖον τ φυσκωνα ἐπικληθέντα πρέσβεις, ὅπως τινὰ τῶν ἐκ τοῦ σελεύκου γένους ἀποδῶ αὐτοῖς ἀποκληρόμενον τὴν βασιλείαν, ὃς δὴ πτολεμαίου πεμψαντος ἀλέξανδρον μὲν φαῦλον ὄντα ζεβινὰν ἐπιλεγόμενον, καὶ μαχης πρὸς τ δημητρίον γενομένης, ἐμβὰς ἡ ἡττᾶται τῇ μάχῃ, φεύγει πρὸς κλεοπάτραν τὴν γυναῖκα εἰς πτολεμαΐδα. ἣ μὴ δεξαμένης αὐτὸν τῆς γυναικὸς, ἐκπίπτει εἰς τύρον ἀπολλωνίου, ἀλίσκεται, καὶ πολλὰ παθὼν ὑπὸ τ μισούντων ἀπέθανεν. ἀλέξανδρος δὲ τὴν βασιλείαν παραλαβὼν, φιλίαν πιστὴν πρὸς ὑρκανὸν τὸν ἀρχιερέα. ἐπὶ τὰ πολεμήσαντος αὐτῷ δὲ δημητρίου παῖδος ἀντιόχου τοῦ μετὰ ἐπικληθέντος νικήθεις τῇ μάχῃ ἀπέθανε. φιλάραβον δὲ τὴν τ συρίας βασιλείαν ἀντιόχου, ὅτι μὲν τὴν ἰουδαίαν στρατεύειν ἐνόμιζε δεῖν, τ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐμομήτριον, ἀντίοχον δὲ καλούντες ἐκάλει, διώκειν ἐπ' αὐτὸν ὅτι κυζικηνὸν μᾶλλον ἢ κατὰ χώραν, ἔγνω παραπλάζειν αὐτὸν ὅτι τὴν ἐφόδον τὴν πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ὃς κυζικηνὸς μὲν ἐπικληθη, διὰ τὸ τραφῆναι ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, πατρὸς δὲ μὲν ἀντιόχου σωτῆρος ἐπικληθέντος, ἐς ἐν παῖδας ἀπέβαινεν. ἦν δὲ ἀδελφὸς μὲν δημητρίου ἐκ τοῦ πατρός. συνῆκε μέντοι μιᾶν τῆς δυσὶν ἀδελφοῖς γενομένης κλεοπάτρας, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἱστορήκαμεν. ἐς δὲ κυζικηνὸς ἀντίοχος παραγενόμενος εἰς συρίαν, πολλοῖς ἔτεσι πρὸς τὸν ἀδελφὸν πολεμῶν διετέλει. ὑρκανὸς δὲ πάντα ὁκείνου τὸν χρόνον ἐν εἰρήνῃ διῆγε, ἐκ μὲν αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἀντιόχου τελευτὴν τ μακεδόνων αὐτῶν, καὶ ὅτε ὡς ἐπῆκτο, ὅτε ὡς φίλος αὐτοῖς ἐδόκει ἐπιτρέχειν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τὰ πράγματα ἐν ἐπιδόσει πολλῇ καὶ ἀκμῇ ἐκ τοὺς ἀλεξάνδρου δὲ ζαβινᾶου καιροὺς, καὶ μάλις ὅτι τούτοις τοῖς ἀδελφοῖς ἐχαρίσατο πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς πολεμοῦσι, σχολὴν ὑρκανῷ καρπώσασθαι ἰουδαίαν ἐπ' ἀδείας παρεῖχεν, ὡς ἄπειρον τὸ πλῆθος χρημάτων συναγαγεῖν. ὃ μύριγε κυζικηνοῦ τὴν γῆν κακοῦντος, φανερῶς καὶ αὐτὸς τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν ἐπεδείκνυτο. καὶ τῶν ἀπ' αἰγύπτου

litibus regiis liceat per regionem ipſorum aut ſubditorum iter facere. & ut eo bello per Antiochum attentata præter decretum ſenatus, fiant irrita: utqve legati a ſenatu miſſi, curent reddi, qvicqvid Antiochus abſtulerat, & pretium agrorum æſtiment, qvi eo bello vaſtati ſunt. & ut literæ commendatitiæ legatis dentur ad reges & liberos populos, qvo tutius poſſint reverti in patriam. Qvibus de rebus viſum eſt ſenatui renovare ſocietatem & amicitiam cum viris bonis, & miſſis a bono atqve amico populo. De literis autem ſcribendis reſponſum eſt, curæ futurum ſenatui, qvam primum ab aliis negotiis vacaverit, & daturum operam, ne ulla poſthac eis inferatur injuria, mandatumqve eſt prætori Fanio, ut ex publica pecunia legatis numeraret viaticum, qvo commodius ſe referre poſſent in patriam. atqve ita publico ſumptu legatos prætor domum remiſit, cum commendatitiis ad eos, per qvorum loca erant tranſituri. Et Hyrcani qvidem pontificis rerum ſtatus ſic fuit. Demetrius autem rex, cupiens bellum Hyrcano inferre, opportunitatem non habuit, invisus ex æqvo tam Syris qvam militibus, propter mores improbos, ita ut miſerint ad Ptolemæum Phyſconem, rogantes, ut aliqvem ex Seleuci genere eis daret, qvem poſſent regem ſibi conſtituere. cumqve is miſiſſet Alexandrum Zebinam, commiſſo prælio, Demetrius vincitur, & refugiens e pugna ad Cleopatram uxorem in Ptolemaidem, excluſus eſt ab ea: delatusqve inde Tyrum ab inimicis capitur. & diu miſere vexatus tandem interficitur. Alexander autem regnum adeptus, fœdus feriit cum Hyrcano pontifice, deinde petitus bello ab Antiocho Grypo Demetrii filio, in prælio cæſus occubuit. At Antiochus regnum Syriæ conſecutus, non auſus eſt expeditionem contra Judæos ſuſcipere, audito, qvod frater ipſius germanus, eodem nomine dictus Antiochus, copias contra ſe apud Cyzicum colligeret. Qvapropter nihil in Judæos movens, decrevit parare ſe contra fratris adventum, cognominati Cyziceni, eo qvod in illa urbe educatus ſit. patre autem genitus fuerat Antiocho Sotere, qvi a Parthis occiſus eſt. acciderat enim, ut Cleopatra duobus fratribus alteri poſt alterum nuberet, ſicut alias diximus. Porro Antiochus Cyzicenus ubi pervenit in Syriam, multis annis cum fratre confligebat. Hyrcano interim per totum illud tempus agente in pace continua. mox enim poſt Antiochi cædem defecerat a Macedonibus: jamqve nec ut ſubditus, nec ut amicus ullam illis ferebat opem amplius: ſed maximis ſucceſſibus res ejus auctæ ſunt Alexandri Zabinæi tempore, & majoribus etiam, regnantibus his duobus fratribus. bellum enim, qvo ſe atterebant mutuo, occaſionem Hyrcano præbuit, ut ſecure frueretur Judææ proventibus, & ingentem pecuniarum vim inde congereret. Et Cyziceno vaſtante fratris regionem, non diſſimulavit & ipſe, qvid moliretur: videnſqve Antiocho

nihil esse ab Ægypto præsidii, sed tam ipsum qvam ejus fratrem multas clades accipere ex continuis inter se certaminibus, utrumqve facile despexit.

A συμμάχων ἔρημον ἐρῶν τ ἀντίοχον, ϵ αὐτόν τι πεάττοντα κακῶς ϵ τ ἀδελφὸν αὐτ ἐν τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγῶσιν, ἀμφοτέρων καταφρονησ.

CAP. XVIII.

Qvod Antiochus Cyzicenus Samaritis auxilium ferens, victus aufugit.

QVapropter duxit exercitum ad Samariam urbem munitissimam, quæ, qvod nunc Sebaste vocetur, ab Herode condita, cum erit opportunum, dicemus. hanc adortus oppugnat nullis parcens laboribus, infensus ei propter injurias illatas Marissemis, colonis Judæorum & sociis, sed Syriæ regi subditis. Cum itaq; urbem fossa & duplici muro cinxisset per octoginta stadia, obsidioni præfecit filios Antigonum & Aristobulum: quibus urgentibus & fame premente, eo necessitatis adducti sunt Samaritæ, ut coacti vesci cibis insvetis homini, postremo Antiochi Cyziceni opem imploraverint. qvi cum venisset propere, victus est ab Aristobuli militibus: & insequentibus eum fratribus usqve Scythopolim, ægre evasit. at illi reversi contra Samaritas, rursum eos compellunt intra mœnia, & cogunt iterum ab eodem Antiocho auxilium petere. Is, accitis a Ptolemæo Lathuro circiter sex armatorum millibus, qvos ille, invita matre & tantum non imperio per eam deturbatus, miserat, primum vagabatur per ditionem Hyrcani latrocinabundus cum Ægyptiis, non audens qvidem aperto Marte decernere, qvod esset impar viribus, existimans tamen se vastandis agris effecturum, ut Hyrcanus obsidionem Samariæ solveret. Sed postqvam multos e suis amisit exceptos hostium insidiis, profectus est inde Tripolim, Callimandro & Epicrati ducibus demandato bello Judaico. ex his Callimander audacius quam prudentius cum hoste congressus, profligatis suis & ipse inter alios cecidit. Epicrates autem pecunia corruptus, Scythopolim & alia quædam oppida manifeste Judæis prodidit: nec qvicqvam Samaritis obsessis profuit. atqve ita Hyrcanus integro anno in oppugnatione exacto, non contentus urbem capere, etiam solo eam æqvavit, ductis illo torrentibus: qvorum eluvie ita cuncta fœdata sunt, ut ne vestigium quidem supereresset ejus oppidi. Incredibile autem quiddam narratur de Hyrcano pontifice, dignatum eum esse divino colloqvio. Fertur enim, qvod illa ipsa die, qva ejus filii conseruerunt cum Cyziceno prælium, pontifex ipse solus in templo odoramenta adolens vocem audierit, nunciante filiorum recentem de Antiocho victoriam: idq; mox progressus renunciavit multitudini, & paulo post certius comprobatum est ejus oraculum. Et Hyrcani quidem res gestæ sic se habuerunt. Accidit autem hoc tempore, ut non Hierosolymis solum, sed & apud Alexandriam reliqvamq; Ægyptum & Cyprum fortuna aspiraret Judæorum successibus. Cleopatra enim regina a filio Ptolemæo Lathuro dissidens, copiis suis duces præposuit Chelciam & Ananiam filios Oniæ, qvi templum

Κεφάλαιον ιή.

Ως ἀντίοχος ὁ κυζικηνὸς ἐλθὼν βοηθήσας τοῖς σαμαρεῦσι, ἡττηθεὶς διέφυγε.

B Καὶ στρατεύει μὲν ἐπὶ σαμάρειαν πόλιν ὀχυρωτάτην, ἣν ἡς ὕστερον καλῆ νῦν σεβαστὴν κτισθεῖσαν ὑπὸ ἡρώδου, ϗ χρόνου ἀπολείποντος ἐροῦμεν. πρόσκαιρον δ' αὐτῆ φιλοπονῶς ἐπιλέρκει, μισοπονηρῶν τοῖς σαμαρεῦσιν, ὑπὲρ ὧν μαριστήνης ἀπόικος ὢν ἰουδαίων καὶ συμμάχους, ἠδίκησαν, ὑπακούοντος τοῖς τ σύρων βασιλεῦσι πολεμίων· οὗ τὰ φρούρια παντοχόθεν τῇ πόλει, καὶ διπλοῦν τεῖχος ἀπὸ σταδίων π', τὰς ἴσας C ἐφίησιν, ἀντίρρους ϵ ἀλλοβύκλους, ὧν ἐπικειμένων εἰς ὅτ' ἀνάγκης ὑπὸ λιμοῦ προσαχθεῖσαι τοὺς σαμαρεῖς σωτέπεσον, ὡς ἄψασθαι μὲν τ ἀηθῶν, ἐπικαλέσασθαι δ' βοηθὸν ἀντίοχον τὸν κυζικηνόν. ὃς ἐπίμως ἐπὶ τὸν συμμαχίαν ἀφικόμενος, ὑπὸ τ πολὺ ἀλλοβύκλου, ἡττᾶται. διωχθεὶς δ' ἄχρι σκυθοπόλεως ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, διέφυγε. εἰ δ' ἐπὶ τὰς σαμαρεῖς ὑποστρέψαντες, συγκλείουσι πάλιν εἰς τὸ τεῖχος αὐτὰς, ὡς καὶ δεύτερον ἐπικαλέσασθαι σύμμαχον. πέμψαντες τ αὐτ ἀντίοχον. ὃς ὧδε πτολεμαίου τ λαθούρου μετεπεμψάμενος ἄνδρας εἰς ἑξακισχιλίους, οὓς ἀκούσης τῆς μητρὸς εἶχεν ϗ χόνον ὑπ' αὐτὴν ἐκβεβληκὼς ἐξαπίνης ἦλε, τὰ μὲν πρῶτα πλανώμενος ἐπῄει τ ὑρκανοῦ χώραν μ τ' αἰγυπτίων ληστρικῶς, μάχεσθαι μὲν αὐτῷ χ προσώπου ἐν πλαμίᾳ, ἐν ᾧ ἰσχύος ἡ δύναμις αὐτοῦ, νομίζων ἢ τῇ κακώσει τῆς γῆς, ἀναγκάσειν ὑρκανὸν λῦσαι τ ἐπὶ τ σαμάρειαν πολιορκίαν. ἐπεὶ D πολλοὺς τ ἰδίων ἀπώλλυεν ἐνέδραις προσπίπτων, ἀπῆρεν εἰς τρίπολιν, καλλιμάνδρῳ ϵ ἐπικράτει τ πρὸς τοὺς ἰουδαίους πόλεμον ἐπιτρέψας. καλλίμανδρος μὲν οὖν θρασύτερον τῆς πολεμίου προσπεσὼν ἐχθείς, εἰς φυγὴν τραπόμενος διέφθαρη. ἐπικράτης δ' ὑπὸ φιλοχρηματίας, τήν τε σκυθόπολιν καὶ ἄλλα πρὸς ταύτῃ χωρία, προύδωκε φανερῶς τοῖς ἰουδαίοις, τιμὴν σαμαρείας πολιορκίαν, ἀφλύειν οὐκ ἠδυνάτο. ὑρκανὸς E μὲν οὖν τὴν πόλιν ἑλών, ἐνιαυτὸν πολιορκήσας, οὐκ ἠρκέσθη μόνῳ τούτῳ, ἀλλὰ ϗ πᾶσαν αὐτὴν ἠφάνισεν, ἐπάκλυσον τοῖς χειμάρροις ποιήσας. ἀμοχλεύσας γὰρ αὐτὴν ὡς τοῖς χαράδραις μεταπεσεῖν, τὰ σημεῖα ϗ ἡμέρας ποτ αὐτὴν ἀφεῖλατ. ὃ προσδοκῶν δέ τις ἐκ θείων ὑρκανὸν λέγειν, πίνα τρόπον αὐτῷ π θεῖον εἰς λόγους ἦλθε. φασὶ γὰρ ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς τὸν κυζικηνὸν συνέβαλον, αὐτὸς ἐν τῷ ναῷ θυμιῶν, μόνος ὢν ὁ ἀρχιερεὺς ἀκούσειε φωνῆς ὡς οἱ παῖδες αὐτοῦ νενικήκασιν ἀρτίως τ ἀντίοχον. ϗ ὡς παρελθὼν ἐκ τ ναῦ, παντὶ τῷ πλήθει φανερὸν ἐποίησε, ϗ συνέβη ἄτως γενέσθαι. καὶ τὰ μὲν περὶ ὑρκανὸν, ἐν τούτοις ἦν. ϗ ἦν ἔτυχε τ καιρὸν μὴ μένον τοὺς ἐν ἱεροσολύμοις καὶ τὴν χώραν ἰουδαίους ἐυπραγεῖν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν ἀλεξανδρείᾳ κατοικοῦντας καὶ ἐν αἰγύπτῳ καὶ κύπρῳ. κλεοπάτρα γὰρ ἡ βασίλισσα, πρὸς τ ἰδίου στασιάζουσα, πτολεμαῖον τ λάθυρον ἐπιλεγόμενον, κατέστησεν ἡγεμόνας, χελκίαν καὶ ἀνανίαν υἱοὺς ὄντας ὀνίου· ὃ ἀποδεμήσαντ ϗ τ ναὸν ἐν τῷ

Chelciam & Ananiam filios Oniæ, qvi templum

ἐν τῇ ἡλιουπολίτῃ νόμῳ πρὸς τὸν ἐν ἱεροσολύμοις, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις δεδηλώκαμεν. ἔφθασαν δ' τότε τὴν ἡλεοπάτραν τῶν φαλῶν, οὐδὲν δίκαιον τῆς τότων γνώμης ἐπράττεν, ὡς μαρτυρεῖ καὶ τραλλῶν ἡμῶν ὁ καππαδόξ, λέγων οὕτως. οἱ γὰρ παλαιοὶ οἵπ συνελθόντες ἡμῶν καὶ οἱ ὕστερον ἀπεσταλμένοι ἔφθασαν τῆς κλεοπάτρας εἰς κύπρον, μεταβάλλοντο τὸ βάρος τοῦ πολεμίου. μόνοι δ' οἱ ἐκ τῆς ἴουδ λεγόμενοι σωέμενον ἰουδαῖοι, διὰ τὸ τοὺς πολίτας αὐτῶν ἐνδοκιμεῖν μᾶλλον ἔφθασι τῇ βασιλίσσῃ χελκίαν τε καὶ ἀνανίαν. ταῦτα μὲν οὖν ὁ τράλλεων φησί. ὑρκανῷ δ' ἐφθόνουν σχεδὸν ἅπαντες οἱ φαρισαῖοι. μάλισα δ' οἱ φαρισαῖοι κακῶς πρὸς αὐτὸν εἶχον, αἵπερ εἰσὶν μία τῶν ἰουδαίων, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν δεδηλώκαμεν. τοιούτῳ δ' ἔχρητο τῷ ἰσχυρῷ πρὸς τοὺς πολίτας, ὡς καὶ βασιλέως τε λέγοντες καὶ τῶν ἀρχιερέως, ἅπερ πᾶσιν ἡδύ. μαθητὴς δ' αὐτῶν ἦν καὶ ὑρκανός, καὶ σφόδρα ἦν αὐτῶν ἠγαπᾶτο. καὶ δὴ καλέσας αὐτοὺς πρὸς ἑστίασιν, καὶ φιλοφρόνως ὑποδεξάμενος, ἐπεὶ σφόδρα ἡδομένους ἑώρα λέγειν πρὸς αὐτόν, ὡς ἴσπερ μὲν αὐτὸν βουλόμενον εἶναι δίκαιον, καὶ πάντα πιστεύειν ἐξ ὧν λέγοιεν αὐτῷ τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸ δ' φαρισαίοις φιλοσοφεῖν. ἠξίου γε μέντοι εἰ βλέποιεν αὐτόν ἁμαρτάνοντα, καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς δικαίας ἐκτρεπόμενον, εἰς αὐτὸν ἐπανορθοῦν. τῶν δὲ μαρτυρησάντων αὐτῷ πᾶσαν ἀρετήν, ὁ μὲν, ἤσθη τοῖς ἐπαινέσιν. εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων ἐλεάζαρος ὄνομα, πακτὴς ὢν φύσει χαίρων, ἔφη σοι ἠξιῶσθαι γνῶναι τὴν ἀλήθειαν, εἰ θέλεις εἶναι δίκαιος, τὴν δερμοπώλην ἀπόθου, καὶ μόνον ἀρκεῖ σοι τὰ ἄρχειν δ' λαῷ. τὴν δ' αἰτίαν αὐτοῦ πυθομένου, διὰ τοῦτ' ἔφη τὸν δερμοπώλην, ὅτι φησὶν ἀκηκοέναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων αἰσχιόλωτόν σε γενέσθαι τὴν μητέρα βασιλεύοντος ἀντιόχου τοῦ ἐπιφανοῦς. ψεῦδος δ' ὁ λόγος οὗτος. καὶ πρὸς αὐτὸν ὀργανὸς περιττῶς ἠγανάκτησεν. ὅτι δ' οἱ φαρισαῖοι, σφόδρα ἠγανάκτησαν. ὅτι δ' ἐκ τῆς συνόδου τῶν αἱρέσεων εἰς τὴν ἐναντίαν τοῖς φαρισαίοις πρόαιρεσιν ἔχουσιν, ἰωνάθης τὸν ἐκ τοῦ μάλισα φιλοῦντα ὑρκανόν, τῇ κοινῇ πάντων φαρισαίων γνώμῃ, πεισθεὶς τὸν ἐλεάζαρον ἔλεγε, καὶ δι' ἐσοπτρου φανερὸν αὐτῷ πυθομένῳ παρ' ἐκείνων, πῦρ ἄξιόν ἐστιν ὅπου τοῖς εἰρημένοις κολάσεως, δ' δὲ ὑρκανὸς τοὺς φαρισαίους ἐρωτήσας τὸν αὐτὸν ἄξιον ἡγεῖτο τιμωρίας, πεισθεὶς γὰρ ἀπὸ τῆς ἐκείνων γνώμης γεγενῆσθαι τοὺς βλασφημίας, τιμησαμένων αὐτὸν τῷ μέτρῳ τῆς δίκης, πληγῶν ἐφάσαν δεσμῶν. ἀγανακτήσαντος μέντοι ἐπ' αὐτοῖς ἕνεκα θανάτου ζημιοῦν, ἄλλως τε φύσει πρὸς τοὺς κολάσεις ὀπτήκως ἔχουσι οἱ φαρισαῖοι. πρὸς δὲ λίαν ἐχαλέπηνε, πρὸς τὸ δεινοῦν ἐκείνους πεισθεὶς τοὺς βλασφημίας τὸν ἄνθρωπον ἐνέμισε. μάλισα δ' αὐτὸ ὀπτῶντα ἐώρα, διεθήκειν ἄτως, ὡς τι τῇ συνόδου πεισθεὶς πρὸς δεῖσαι μέρα τῶν φαρισαίων δόξαν, πάντ' ὑπ' αὐτοῦ καταδεδέσθαι νόμιμα τὰ δήμου καλοῦσι, καὶ τοὺς φυλάττοντας αὐτὰ κολάσαι. μᾶλλον οὖν ἐπῦθεν αὐτῷ τε καὶ τοῖς ὑοῖς πρὸς τοὺς πλήθους διεγίνετο. πρὸς μὲν τούτων αὐθις ἐρῶμεν. νυνὶ δὲ δηλῶσαι βούλομαι ὅτι νόμιμα πολλὰ τινὰ παρέδοσαν τῷ δήμῳ οἱ φαρισαῖοι ἐκ πατέρων διαδοχῆς, ἅπερ οὐκ ἀναγέγραπται ἐν τοῖς μωυσέως νόμοις, καὶ διὰ τοῦτ' ἐστὶν ὁ τὴν σαδδουκαίων αἵρεσιν λέγουσιν οὐδὲν ἄλλο ἢ τοὺς ἀνθρώπους ἐθέλειν φιλοσοφεῖν. ἔτι δὲ καὶ τοὺς μὲν νόμους τοὺς γεγραμμένους εἶναι διατηρητέους νομίζουσιν, τοὺς δὲ παρὰ τὴν τῶν πατέρων παράδοσιν μὴ δεῖν ἐπιτηρεῖν. καὶ περὶ μὲν τούτων καὶ τῶν τοιούτων δογμάτων ἐπὶ πολὺ τοῖς ἀνθρώποις διαφέρεσθαι τοὺς τε σαδδουκαίους καὶ τοὺς φαρισαίους, οὐκ ἄδηλον. ἔχουσι δὲ τὴν μὲν τῶν σαδδουκαίων δόξαν ὀλίγοι τινὲς καὶ τῶν πρώτων ἀνθρώπων, τὰ δὲ τῶν φαρισαίων δόγματα τοῖς πλήθεσιν ἀκολουθεῖ. ἐν δὲ τοῖς ἔμπροσθεν ἐπιδείξομεν ἑκατέρων τὴν δύναμιν καὶ τὴν διαφορὰν ἣν ἔχουσιν πρὸς ἀλλήλους. ἐδόξασε δὲ τότε ὑρκανὸς ἐν τοῖς μάλισα τῶν φαρισαίων εἶναι, καὶ τὰ μάλισα ἐκ τῶν ἐναντίων τοῖς ἐκείνου λόγοις ἐπιτιμῆσαι τῷ ἀνθρώπῳ. ἐπεδείξατο δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις δεδηλωκαμεν. ἔφθασαν δ' τότε τὴν ἡλεοπάτραν τῶν φαλῶν, οὐδὲν δίκαιον τῆς τότων γνώμης ἐπράττεν, ὡς μαρτυρεῖ καὶ τραλλῶν ἡμῶν ὁ καππαδόξ, λέγων οὕτως. οἱ γὰρ παλαιοὶ οἵπ συνελθόντες ἡμῶν καὶ οἱ ὕστερον ἀπεσταλμένοι ἔφθασαν τῆς κλεοπάτρας εἰς κύπρον, μεταβάλλοντο τὸ βάρος τοῦ πολεμίου. μόνοι δ' οἱ ἐκ τῆς ἴουδ λεγόμενοι σωέμενον ἰουδαῖοι, διὰ τὸ τοὺς πολίτας αὐτῶν ἐνδοκιμεῖν μᾶλλον ἔφθασι τῇ βασιλίσσῃ χελκίαν τε καὶ ἀνανίαν. ταῦτα μὲν οὖν ὁ τράλλεων φησί. ὑρκανῷ δ' ἐφθόνουν σχεδὸν ἅπαντες οἱ φαρισαῖοι. μάλισα δ' οἱ φαρισαῖοι κακῶς πρὸς αὐτὸν εἶχον, αἵπερ εἰσὶν μία τῶν ἰουδαίων, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν δεδηλώκαμεν. τοιούτῳ δ' ἔχρητο τῷ ἰσχυρῷ πρὸς τοὺς πολίτας, ὡς καὶ βασιλέως τε λέγοντες καὶ τῶν ἀρχιερέως, ἅπερ πᾶσιν ἡδύ. μαθητὴς δ' αὐτῶν ἦν καὶ ὑρκανός, καὶ σφόδρα ἦν αὐτῶν ἠγαπᾶτο. καὶ δὴ καλέσας αὐτοὺς πρὸς ἑστίασιν, καὶ φιλοφρόνως ὑποδεξάμενος, ἐπεὶ σφόδρα ἡδομένους ἑώρα λέγειν πρὸς αὐτόν, ὡς ἴσπερ μὲν αὐτὸν βουλόμενον εἶναι δίκαιον, καὶ πάντα πιστεύειν ἐξ ὧν λέγοιεν αὐτῷ τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸ δ' φαρισαίοις φιλοσοφεῖν. ἠξίου γε μέντοι εἰ βλέποιεν αὐτόν ἁμαρτάνοντα, καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς δικαίας ἐκτρεπόμενον, εἰς αὐτὸν ἐπανορθοῦν. τῶν δὲ μαρτυρησάντων αὐτῷ πᾶσαν ἀρετήν, ὁ μὲν, ἤσθη τοῖς ἐπαινέσιν. εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων ἐλεάζαρος ὄνομα, πακτὴς ὢν φύσει χαίρων, ἔφη σοι ἠξιῶσθαι γνῶναι τὴν ἀλήθειαν, εἰ θέλεις εἶναι δίκαιος, τὴν δερμοπώλην ἀπόθου, καὶ μόνον ἀρκεῖ σοι τὰ ἄρχειν δ' λαῷ. τὴν δ' αἰτίαν αὐτοῦ πυθομένου, διὰ τοῦτ' ἔφη τὸν δερμοπώλην, ὅτι φησὶν ἀκηκοέναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων αἰσχιόλωτόν σε γενέσθαι τὴν μητέρα βασιλεύοντος ἀντιόχου τοῦ ἐπιφανοῦς. ψεῦδος δ' ὁ λόγος οὗτος. καὶ πρὸς αὐτὸν ὀργανὸς περιττῶς ἠγανάκτησεν. ὅτι δ' οἱ φαρισαῖοι, σφόδρα ἠγανάκτησαν. ὅτι δ' ἐκ τῆς συνόδου τῶν αἱρέσεων εἰς τὴν ἐναντίαν τοῖς φαρισαίοις πρόαιρεσιν ἔχουσιν, ἰωνάθης τὸν ἐκ τοῦ μάλισα φιλοῦντα ὑρκανόν, τῇ κοινῇ πάντων φαρισαίων γνώμῃ, πεισθεὶς τὸν ἐλεάζαρον ἔλεγε, καὶ δι' ἐσοπτρου φανερὸν αὐτῷ πυθομένῳ παρ' ἐκείνων, πῦρ ἄξιόν ἐστιν ὅπου τοῖς εἰρημένοις κολάσεως, δ' δὲ ὑρκανὸς τοὺς φαρισαίους ἐρωτήσας τὸν αὐτὸν ἄξιον ἡγεῖτο τιμωρίας, πεισθεὶς γὰρ ἀπὸ τῆς ἐκείνων γνώμης γεγενῆσθαι τοὺς βλασφημίας, τιμησαμένων αὐτὸν τῷ μέτρῳ τῆς δίκης, πληγῶν ἐφάσαν δεσμῶν. ἀγανακτήσαντος μέντοι ἐπ' αὐτοῖς ἕνεκα θανάτου ζημιοῦν, ἄλλως τε φύσει πρὸς τοὺς κολάσεις ὀπτήκως ἔχουσι οἱ φαρισαῖοι. πρὸς δὲ λίαν ἐχαλέπηνε, πρὸς τὸ δεινοῦν ἐκείνους πεισθεὶς τοὺς βλασφημίας τὸν ἄνθρωπον ἐνέμισε. μάλισα δ' αὐτὸ ὀπτῶντα ἐώρα, διεθήκειν ἄτως, ὡς τι τῇ συνόδου πεισθεὶς πρὸς δεῖσαι μέρα τῶν φαρισαίων δόξαν, πάντ' ὑπ' αὐτοῦ καταδεδέσθαι νόμιμα τὰ δήμου καλοῦσι, καὶ τοὺς φυλάττοντας αὐτὰ κολάσαι. μᾶλλον οὖν ἐπῦθεν αὐτῷ τε καὶ τοῖς ὑοῖς πρὸς τοὺς πλήθους διεγίνετο. πρὸς μὲν τούτων αὐθις ἐρῶμεν. νυνὶ δὲ δηλῶσαι βούλομαι ὅτι νόμιμα πολλὰ τινὰ παρέδοσαν τῷ δήμῳ οἱ φαρισαῖοι ἐκ πατέρων διαδοχῆς, ἅπερ οὐκ ἀναγέγραπται ἐν τοῖς μωυσέως νόμοις, καὶ διὰ τοῦτ'

A in Heliopolitana præfectura ædificaverat Hierosolymitano ſimile, ut alias diximus. ex horum ſententia regina gerebat omnia, ſicut & Strabo Cappadox teſtatur his verbis: Pleriqve enim, qvi prius nobiscum venerunt in Cyprum, qvive poſt a Cleopatra illo miſſi ſunt, conteſtim deficiebant ad Ptolemæum. ſoli vero ex Oniæ factione Judæi conſtanter manſerunt in officio, eo qvod cives eorum Chelcias & Ananias apud reginam eſſent in precio. Hæc Strabo. Hyrcano autem apud Judæos felicitas invidiam peperit. ſed præcipue Phariſæorum ſecta male ei volebat, de qva ſupra mentionem fecimus. tanta autem eorum autoritas eſt apud populum, ut, etiamſi regi obloqvantur aut pontifici, fidem tamen eis vulgus habeat. Horum diſcipulus & Hyrcanus fuerat, in primis charus huic hominum generi. qvos cum aliqvando vocaſſet ad convivium, & accepiſſet comiter, poſtqvam animadvertit eos exhilaratos, ſic illos affatus eſt: Scire eos ſuam voluntatem, qvod nihil magis cuperet, qvam juſtus eſſe & omnia juxta Dei placita facere, qvemadmodum & ipſi doceant. attamen ſi qvid in ipſo deſiderarent, & aliqva in re a juſtitiæ præſcriptis aberrantem deprehenderent, officii illorum eſſe, ut admonitione corrigant, cum vero omnes ejus virtutem comprobarent, vehementer gaviſus eſt eorum teſtimonio. tandem unus e convivis Eleazarus, vir malus & ſeditioſus: Qvandoqvidem inqvit, ais te cupere audire veritatem, ſi vis eſſe juſtus, abdica te pontificatu, & contentus eſto principatu populi. Illo vero cauſam rogante, cur ita hoc poſtularet: Qvia, inqvit, audivimus a natu grandioribus, matrem tuam captivam fuiſſe, regnante Antiocho Epiphane. Falſus autem erat is rumor, & ideo graviter his verbis Hyrcanus offenſus eſt, nec minus Phariſæi cæteri. Tum Jonathas qvidam e Sadducæorum ſecta, qvæ eſt Phariſæis contraria, præcipuus Hyrcani amicus, dicebat de communi Phariſæorum ſententia convitiatum Eleazarum: qvod ſi dubium videatur, manifeſtum fore, interrogatis illis qva pœna hominem dignum cenſeant. Qvod poſtqvam Hyrcanus rogavit, dicens ex pronuntiata ab illis ſententia ſe cogniturum, an ex eorum conſenſu factum ſit ſibi convitium, & illi ſatis putarunt, ſi vinculis caſtigaretur & verberibus, qvod iniqvum videretur capite hominem plecti ob maledicentiam, & alioqvi hoc genus clemens ſit in animadverſionibus, vehementer exacerbatus eſt, qvaſi jam compertum haberet eos eſſe autores opprobratæ ſibi generis infamiæ. Nec deſtitit Jonathas furenti calcar addere, in tantum, ut, deſertis Phariſæis, ad Sadducæos deficeret, & abrogatis illorum conſtitutionibus, earum obſervatores pœnis afficeret: atqve hinc factum eſt, ut ipſe & ejus filii parum gratioſi apud vulgum fuerint: qvemadmodum alias opportunius dicetur. Nunc enim indicandum eſt, qvod multas conſtitutionum a majoribus per manus acceptas Phariſæi tradiderint populo, qvæ non ſunt ſcriptæ inter leges Moſaicas: & ideo

Sadducæi his autoritatem abrogant, dicentes oportere eas tantum ſervari, qvæ ſcripto continentur. atqve hinc magna inter utrosqve exorta eſt controverſia, dum ditiores ſtant a Sadducæorum partibus, Phariſæi cæteræ multitudinis utuntur favoribus. Sed de his duabus ſectis & Oſſennorum tertia ſatis docuimus in ſecundo de Judaico bello volumine. Hyrcanus autem, ſeditione ſedata, & poſt hanc exacta vita feliciter, elapſisqve uno & triginta annis ejus imperii, moritur, relictis quinque filiis ſuperſtitibus, tribus maximis a Deo habitus dignus honoribus, principatu gentis Judæorum, & pontificatu, & prophetia. fruebatur enim divinis colloqviis. unde tantam nactus eſt futurorum præſcientiam, ut prædixerit duos majores natu e ſuis liberis, non diu fore paterni principatus compotes: qvorum exitium operæ precium eſt cognoſcere, quo magis patris eluceat divinatio.

A ταῦτα τὸ σαδδουκαίων γένος ἐκβάλλει, λέγον ἐκεῖνα δεῖν ἡγεῖσθαι νόμιμα τὰ γεγραμμένα, τὰ δ' ἐκ παραδόσεως τῶν πατέρων μὴ τηρεῖν. ἐπεὶ τούτων ζητήσεις αὐτοῖς ἐκ διαφορᾶς μεγάλας, τὸ μὲν σαδδουκαίων, τοὺς εὐπόρους μόνον πειθόντων, τὸ δὲ δημοτικὸν ἔχει ἐπιρρέον αὐτοῖς ἐχόντων, τὸ δὲ φαρισαίων τὸ πλῆθος σύμμαχον ἔχόντων. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τῶν δύο καὶ τῶν ἐσσηνῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ μου τῶν ἰουδαϊκῶν, ἀκριβῶς δεδηλώκαμεν. ὑρκανὸς δὲ παύσας τὴν στάσιν, καὶ μετ' αὐτὴν βιώσας εὐδαιμόνως καὶ τὴν ἀρχὴν διοικήσας ἔτη πέντε καὶ τριάκοντα, καταλιπὼν ἡμᾶς ε. τρεῖς τῶν μεγίστων ἄξιος ὢν δὲ καὶ θείας, ἀρχῆς δ' ἐθνους. καὶ τοῦ μὲν ἀρχιερατικῆς τιμῆς, καὶ προφητείας. σαφῶς γὰρ αὐτῷ τὸ θεῖον καὶ τῶν μελλόντων προγνῶσιν παρεῖχεν αὐτῷ τινὰ ἰδέαν, καὶ προλέγειν οὕτως, ὡς τινὰ καὶ τῶν δύο τῶν πρεσβυτέρων αὐτοῦ παίδων, ὀλίγου μὴ μόνοις τῶν πραγμάτων κύριοι γενέσθαι. ὧν τὴν καταφορὰν εἰς τὸ μαθεῖν ἐστιν ἄξιον. ὁ δὲ πατὴρ ὑπόληψιν εὐτυχίας, ἄξιον ἀφηγήσεως.

B

C

CAP. XIX.

Ariſtobulus primus diadema ſibi impoſuit.

XVIII. DEfuncto enim eorum patre, Ariſtobulus natu maximus volens principatum in regni formam vertere, diadema ſibi primus impoſuit, poſt qvadringentos unum & octoginta annos, & menſes tres, ex qvo de captivitate Babylonica liberatus populus, ad priſtinas ſedes poſtliminio reverſus eſt. cumqve fratrem ſuum ſecundum Antigonum amaret, in ſocietatem dominationis eum aſſumpſit, cæteros vero in vinculis habuit. matrem etiam conjecit in carcerem principatus æmulam, (nam illam Hyrcanus dominam rerum reliqverat) atqve eo crudelitatis proceſſit, ut fame necaret in vinculis. poſt matrem vero interfecit fratrem quoqve, qvem præ aliis diligere videbatur, & in regni ſocietatem admiſerat, alienatus ab eo per calumnias, qvas primo qvidem rejecit, partim qvod eum diligeret, partim qvod per invidiam confictas putaret. Sed cum aliqvando Antigonus magnifice reverteretur e bello, qvo tempore populus ſolenne ſcenopegiæ feſtum celebrabat, accidit, ut Ariſtobulus ægrotans decumberet, frater vero interfuturus ſacris, ſplendidiſſime ornatus in templum aſcenderet cum armatorum comitatu, potiſſimum pro ſalute regis vota facturus. Tum hi, qvibus ſtudium erat excitare inter fratres diſcordiam, nacti occaſionem e rebus proſpere geſtis Antigoni, & pompa, qvam adornaverat, venerunt ad regem & omnia exaggeraverunt, dicentes hæc jam eſſe ſupra privati hominis conditionem, & affectati regni manifeſta indicia: ajebantqve venturum brevi cum valida armatorum manu ad occidendum regem, qvod ſtultum exiſtimet, cum regno ſolum potiri liceat, communicato honore contentum eſſe. Ariſtobulus autem qvamvis non omnino his crederet, tamen proſpiciens, qvomodo poſſet & ſuſpicionem vitare, & ſecuritati ſuæ conſulere, collocavit ſatellites in loco qvodam obſcuro & ſubterraneo (decumbebat autem in turri, qvæ poſt mutato nomine Antonia dicta,

Κεφάλαιον ιθ'.

Ὡς ὑρκανὸς ἀριστόβουλον τὸν υἱὸν, διάδημα πρῶτον ἑπὶ ἑαυτῷ περιθεῖναι.

D

ΤΕλευτήσαντος γὰρ αὐτοῖς τοῦ πατρὸς, ὁ πρεσβύτατος ἀριστόβουλος, τὴν ἀρχὴν εἰς βασιλείαν μεταβῆναι δόξας, ἐκφαῦλον ἔτους, διάδημα πρῶτος ἑπὶ ἑαυτῷ μ' καὶ ρ' ἀριθμὸν ἐτῶν, καὶ π καὶ α', καὶ μηνῶν γ', ἀφ' οὗ τὸ δεύτερον βαβυλῶνος ἀπαλλαγεὶς ὁ λαὸς, εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανῆλθε. στέργων δὲ τὸν ἀδελφὸν ἀντίγονον, ὃν μὲν, τῶν ὁμοίων ἠξίει, τοὺς δ' ἄλλους εἶχεν ἐν δεσμοῖς. εἰσῆγε δὲ καὶ τὴν μητέρα, ἐπεὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ διενεχθεῖσαν. ἐκείνην γὰρ ὑρκανὸς, τῶν ὅλων κύριον καταλελοιπὼς. καὶ μέχρι πατρώας ὠμότητος προῆλθεν, ὡς αὐτὴν καὶ λιμῷ διαφθεῖραι δεδεμένην. πρὸ δὲ τῆς μητρὸς καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀντίγονον, ὃν στέργειν ἐδόκει, μᾶλλον δὲ καὶ κοινωνὸν εἶχε τῆς βασιλείας, ἐκ διαβολῶν ἀπαλλοτριωθεὶς πρὸς αὐτόν. αἷς τὰ μὲν πρῶτον, οὐκ ἐπίστευε, τὰ μὲν οὖν δὲ φιλεῖν αὐτὸν ἐδόκει πρόσχων τοῖς λεγομένοις, τὰ δὲ καὶ φθονούμενον ἡγούμενος διαβάλλειν. ἐπεὶ δὲ ἀντίγονον ποτὲ λαμπρῶς δόντα θρᾶπας ἐπανελθόντες, καὶ τὴν ἑορτὴν καθ' ἣν σκηνοπηγοῦσι τῷ θεῷ, κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐνιαύσιος, ἔσχε τὸν μὲν ἀριστόβουλον εἰς νόσον καταπεσεῖν, τὸ δὲ ἀντίγονον ἐπιπλουτῆσαι τὴν ἑορτὴν ἀναδῆναι λαμπρῶς σφόδρα κεκοσμημένον, μετὰ τῶν ἐπιλέκτων εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ τὰ πλεῖστα ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν σωτηρίας εὐχάς. τοὺς δὲ ποιητὰς καὶ διαθῆναι τὴν ὁμόνοιαν αὐτῶν ἐπιδακόντας, ἀφορμὴν ζητουμένους τῇ πρὸς τὸν πομπὸν δ' ἀντίγονα φιλοτιμίᾳ, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ κατεργωμένοις, ἐλθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ κακηθῶς εἰπεῖν τι μεῖζον ἐξαίρον τὰ περὶ τὴν πομπὴν ἢ ὡς ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ὡς ὁ καὶ ἰδιώτην ἕκαστον ἢ τὸν γινομένων, ἀλλὰ φρονήματος ἐνδοξίαν ἔχειν βασιλικὸν τὰ πεπραγμένα, καὶ ὡς κτείνειν αὐτὸν μέλλοι μὴ σὺν ὀργῇ ἐληλυθὼς καρπούσθαι, λογιζομένου εὐηθῶς αὐτὸν βασιλεύειν ἐᾶν, τιμῆς μεταλαμβάνοντα δοκεῖν μεγάλων τυγχάνειν. ἀριστόβουλος δὲ τούτοις ἄκων πιστεύσας, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ εἶναι τὸν ἀδελφὸν προνοῶν, καὶ τὰ ἀσφαλείας ἅμα φροντίζων, διέταττε τοὺς σωματοφύλακας ἐν τινι τῶν ὑπογείων ἀφανῶς κατακεῖσθαι· ἐν τῇ δὲ αὐλῇ, μετονομασθείσῃ δὲ ἀντωνίᾳ, καὶ προσ-

E

F

G

Digitized by Google

καὶ προεπέμψεν αὐτῷ μὴ ὁπλισμένον μηδένα. κτείνων A mandavitqve, ut, ſi qvidem ſine armis frater veniret, nemo eum attingeret: qvod ſi armatus adventaret, ut trucidaretur, præmiſit tamen ad eum, qvi rogaret, ut inermis veniat. At regina & reliqvi inſidiatores, perſvaſerunt nuncio, ut contraria diceret, audiſſe fratrem, qvod armaturam eximiam ſibi comparaſſet, cupereqve ita armatum contemplari. Antigonus vero nihil mali ſuſpicans, & fretus fratris benevolentia, ita ut erat tum tota armatura, venit ad Ariſtobulum, contemplandum ſe præbiturus. cumqve perveniſſet ad turrim Stratonis, qva valde obſcurus erat tranſitus, a ſatellitibus interfectus eſt. Hujus autem caſus facile oſtendit, qvantum poſſint livor & calumnia, & qvam ſint efficaces ad ſubvertendam etiam naturalem benevolentiam. Sed illud maxime admiratu dignum eſt, qvod Judas qvidam, cujus prædictiones nunqvam fefellerunt, vaticinatus eſt. Is cum videret Antigonum accedentem ad templum, apud diſcipulos, qui eum ob hanc ſcientiam affectabantur, exclamavit: pœnitere ſe jam vitæ, quandoqvidem ejus vanitatem coarguat incolumis Antigonus, qvem ea die apud Stratonis turrim moriturum prædixerat; qvoniam locus ille abeſſet ſexcentis ſtadiis & diei pars major exacta eſſet: atqve ita periculum eſſe, ne mentiatur ſuum oraculum. Ad hunc modum ſolicito nunciatur, Antigonum cæſum ad cellam ſubterraneam turris, quæ & ipſa Stratonis vocabatur, ſicut & illa maritima, qvæ poſt Cæſarea nominata eſt, quæ ambiguitas vatem perturbaverat. Ariſtobulum autem continuo cœpit fraternæ necis pœnitentia: qvæ res morbum ejus aggravavit, dum factum ſuum continenter deteſtaretur, ita ut poſtremo, creſcentibus doloribus, ſangvinem vomeret, eum quidam e miniſtris efferens, divina, opinor, ita volente providentia, prolapſus in eo ipſo loco effudit, qvi Antigoni cædis cruenta habebat veſtigia, qvo facto, ingens eorum, qui viderant, clamor exoritur, quaſi data opera puer illic effudiſſet ſangvinem, ita ut clamoris cauſam ſciſcitaretur Ariſtobulus, omnibus autem dicere tergiverſantibus, tanto magis contendebat cognoſcere, qvod natura ita comparatum ſit, ut ſuſpecta nobis ſint, qvæ diſſimulantur ſilentio, tandem ubi minis ac terroribus expreſſit, ut faterentur veritatem, conſcientia graviter ictus animum, plurimas effudit lacrymas, & gemitum ex imo pectore ducens: Ergo non latet Deum, inqvit, meum impium ac ſceleratum facinus, quando tam cito repoſcor ad pœnas cognati ſangvinis, ô corpus impudens, qvousqve retinebis animam, qvam materni ſimul ac fraterni manes flagitant? cur non ſemel eam reddis, ne ſic per partes opus ſit libare meum ſangvinem, atq; ita parentare oppreſſis per nefas & parricidium, vix ea fatus erat, cum exhalavit animam, uno tantum anno in regno exacto, cognominatus Philellen, id eſt Græcorum amator, poſt auctam multis beneficiis patriam, illato bello Iturææ, magnaqve ejus parte attributa ad Judææ limites: cujus habitatores comminatione exilii coegit circumciſionem,

ὑπ' τὸν ἀντίγονον ἀν ὁπλισμένον· ἔφος αὐτὸν εἶναι. πίστιν μὲν τὸ ἔφος τὸν ἀντίγονον αὐτὸς ἄνοπλον αὐτὸν ἀξιῶν ἥκειν. ἡ δὲ βασίλισσα καὶ συνεπιβουλεύουσι αὐτῇ κατ' ἀντίγονον, πείθουσι τὸν ἄγγελον λέγειν, ὡς ἀδελφὸς ἀκούσοι ὅτι κατασκευάσαιτο ὅπλα καὶ κοσμεῖν πολέμιον, ὃν ἐφίλει μᾶλλον ἔφος αὐτὸν ὡπλισμένον, ἐπεὶ ἤδη τὸν κατασκοπεῖν. ὁ δὲ ἀντίγονος μηδὲν ὑποπτεύων κακούργον, ἀλλὰ θαρρῶν τῇ πρὸς τὸν ἀδελφοῦ φιλοφροσύνῃ, ὡς εἶχεν ἐνδεδυμένος τὴν πανοπλίαν ἐφάνετο πρὸς τὸν ἀφιγόμενον ἐπιδείξων αὐτῷ τὸ ὅπλον. ἡνίκα δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸν πύργον τὸν καλούμενον Στράτωνος ἐπεβίβαζεν ἀφώπλιστον εἶναι σφᾶς τὴν παροδον, ἀπεκτείνασιν οἱ σωματοφύλακες. διὸ δὴ ἐγὼ μὲν ὁ τάδε γράφων ὅτι μηδὲν φθόνῳ μήτε φιλονεικίᾳ ἰσχυρότερον, μηδ' ὅτι μᾶλλον εὐνοίαν καὶ φυσικὴν οἰκειότητα διίστησιν ἢ πίστις τὸ πάλαι. μάλιστα δ' ἄντις θαυμάσαι καὶ ἰδεῖν τινά, C ἐσθλὸν μὲν τὸν ἄνδρα, καὶ ὃς ποτε ἦν ἐν οἷς προεῖπε ψευδόμενον πολλῆς. ὅτε γὰρ ἰδὼν τὸν ἀντίγονον παρόντα τὸ ἱερὸν ἀνιόντα ἐν τοῖς ἑπαύροις αὐτοῦ καὶ γνωρίμοις, ἀποδακρύσας ἕνεκα δὲ μεγάλην τὸ μέλλοι τὰ παρόντων, ὡς δὴ παῦσαι αὐτὸν καλὸν διεψευσμένον ζῶντα ἀντίγονον, ὃν ἡμέρου πεθνήξεσθαι παρὰ τῶν καλουμένῳ στράτωνος πύργῳ πρόσω ὁρᾷ, καὶ δὲ χωρίου μὲν σταδίους ἀπέχον τὸν νῦν χ', ὅπου φονοθήσεσθαι πρόεπεν αὐτὸν, τῆς δὲ ἡμέρας ἤδη δὲ πλείονα ἠνυσμένην. ὡς αὐτὸν κινδυνεύειν τὸ μάντευμα ψεῦδες εἶναι. ταῦτ' οὖν λέγοντα αὐτὸν καὶ καταφοιτῶντα, ἀγγέλλει πυνθανόμενον ἐν τῇ σκηνῇ, ὁ καὶ αὐτὸς στράτωνος πύργος σκαλεῖται, ὁμώνυμον τῇ Καισαρείᾳ κατασκευῇ. τὸν μὲν οὖν μάντιν, ὅτε διεπέραξεν. πρόσω δὲ τῆς ἀδελφοκτονίας δὲ ἦς εἰσῆλθε μετάνοια, καὶ νόσος ἐπ' αὐτῇ, τῆς δὲ φονοίας ἔσω δὲ μίασις πεπαλαιωμένης, ὡς διαφθειρόντων αὐτὸ ἔσω ἀκράτῳ τῆς ὀδύνης τ' ἔντες, αἷμα ἀναθέρων. ὃ τ' ὑπαχθεὶς μόνος τῆς παιδὸς κ' δυσμόνων εἶμαι προύοιαν ὡς τὸν αὐτὸν τόπον δὲ σφαγὴν ὁ ἀντίγονος αὐτὸς ἐπ' δὲ αἵματος ἐκεῖνα σωίσαιεν εἶναι κομίζων, ἁλισθεὶς ἐξέχεε. γνησμένης δὲ βοῆς ὡς τὸ ἰδόντων ὡς δὲ παιδὸς ἐξεπτοῆσθαι ἀκχέαντος ἐκεῖ τὸ αἷμα, ἀκούσας διϊσταμένου, τ' αἰτίαν ἐπύθετο. καὶ μὴ λεγόντων, ἐπὶ μᾶλλον ἐπιτείνειν μαθεῖν, φύσει τῶν ἀνθρώπων ἔσω τῶν ἐν τοῖς τοιούτοις εἶναι χαίροντα τὰ σιγώμενα. ὡς δὲ ἀπειλοῦντος καὶ βιαζομένου τοῖς φόβοις, τέλη θες ἦσαν, προσχὼν μὲν αὐτῷ τελευτῇ τὴν Ἰδουμαίαν ἔσω δὲ σωισθέντος πολλὰ δάκρυσιν, βύθιον δὲ ἀναμιμάζας ἐκ ἄρ' ἦσαν λήσειν ἐπ' ἀσεβέσιν οὕτω καὶ μιαροῖς τολμήμασι τὸν θεὸν ἔμελλον, ἀλλὰ μὲ πρόχεια πανὶ συγγόνους φόνου μεπλήκτου. καὶ μέχρι τινὸς ὦ σῶμα ἀναισθήτων ψυχὴν ἐφιλοφρόνων ἀδελφῶν καὶ μητρὸς καθέξεις δαίμων. τί δὲ ἔτι ἀθρόαν αὐτὴν ταύτην ἀποδίδως, καὶ μέρος δὲ ὀπιπαίνδου τὰ μὲν ὑμᾶ τῆς μιαιφονηθεῖσι; ταῦτ' εἰπὼν ἐπαπέθνησκε τοῖς λόγοις, βασιλέως ἔναυτὸν, φιλαδέλφους μὲν Φιλέλλην. πολλὰ δὲ διεργασίας τῶν πατρίδα, πολέμους ἰτουραίαν, καὶ πολλὰ αὐτῶν τῆς χώρας τῇ Ἰουδαίᾳ προσκτησάμενον, ἀναγκάσας τὰ τοὺς ἐνοικοῦντας οἱ βούλου μένειν ἐν τῇ χώρᾳ περιτέμνεσθαι,

Digitized by Google

cæterosqve Judaicos ritus admittere. Alioqvi natura æqvus erat & modeſtus, ut atteſtatur Strabo, ex autoritate Timagenis ſic dicens: Hic vir æqvus fuit & Judæis multis in rebus commodus. nam & ditionem eorum auxit, & partem Ituræorum eis attribuit, devictam circumciſionis fœdere.

A καὶ τῷ τὰς ἰουδαίων νόμους ζηλῶ. φύσει δ' ἐπιεικὴς κέχρηται, καὶ σφόδρα αἰδοῦς κρείττων, ὡς μαρτυρεῖ τὸ θ γράφων ἐκ τ̄ τιμαγένους ὀνόματος λέγων ἄντως, ἐπιεικὴς τε ἐγένετο ἀνὴρ, καὶ πολλὰ τῆς ἰουδαίοις χρήσιμος. χώραν τε γὰρ αὐτῆς προσκτήσατο, καὶ τὸ μέρος τ̄ ἰτουραίων ἔθνος οἰκειώσατο, δεσμῷ σωμάψας τ̄ αἰδοίων περιτομῆ.

CAP. XX.

Alexandri Judæorum regis res geſtæ.

XIX. POſt Ariſtobuli obitum Salome ejus uxor, qvam Græci Alexandram nominant, ſolutis ejus fratribus, qvos ipſe, ut diximus, vinxerat, Jannæum, qui & Alexander eſt, regem conſtituit, ætate cæteros præcedentem atqve modeſtia: cui accidit, ut mox natus, exoſus patri factus ſit, nec unqvam, dum ille viveret, in ejus conſpectum admiſſus. ejus odii cauſam ferunt hanc: Cum aliqvando in ſomnis ei Deus apparuiſſet, rogavit de ſucceſſore, ſolicitus de Ariſtobulo & Antigono, quos præ cæteris diligebat fratribus. Sed cum Deus hujus effigiem deſignaſſet, contriſtatus, quod is in omnes fortunas eſſet ſucceſſurus, in Galilæa educari eum voluit. Sed oraculi fidem eventus approbavit. Potitus enim hic regno poſt defunctum Ariſtobulum, alterum fratrum inſidiantem ſibi interfecit, alterum contentum privata & otioſa vita in honore habuit. Conſtitutis deinde rebus imperii, prout ſibi viſum eſt conducere, ad Ptolemaidem duxit exercitum: & cum proſpere pugnaſſet, victos intra mœnia compulit, eosqve obſeſſos oppugnare adortus eſt. Solæ enim e maritimis Ptolemais & Gaza expugnandæ ſupererant, & præter has Zoilus, qui tyrannidem apud Stratonis turrim & Dora occupaverat. Sed cum Antiochus Philometor & frater ejus Antiochus Cyzicenus mutuis cladibus ſuas vires attererent, nihil prætidii ab eis expectandum erat Ptolemaidenſibus: verum Zoilus tyrannus cum iis, qvos alebat, militibus eorum quoque dominationi propter diſcordiam regum inhians, nonnihil opis attulit. Nam reges negligere videbantur illorum periculum, athelis ſimiles, quos cum deſeſſi ſint certamine, pudet tamen adverſario manus dare, ſed per intervalla ſe ad inſtaurandum certamen refovent. Supererat una ſpes ab Ægypti regibus & Ptolemæo Lathuro, qui a matre Cleopatra a regno ejectus Cyprum obtinebat. ad hunc igitur miſſis legatis, orabant, ut auxilio veniens ex Alexandri manibus periclitantes eriperet. qvi cum ei ſpem feciſſent, qvod delatus in Syriam habiturus eſſet Gazæos & Ptolemaidenſes in ſuis partibus, ſimulqve Zoilum & Sidonios multosqve alios adjutaturos, elatus promiſſis navigationem parabat. Interim Demænetus, qvi plurimum apud ſuos cives autoritate pollebat, perſvaſit Ptolemaidenſibus, ut mutarent ſententiam, conducibilius dicens incertam cum Judæis belli aleam ſubire, qvam in-

B

C

D

E

F

G

Κεφάλαιον κ'.

Αλεξάνδρα δ' ἰουδαίων βασιλέως στρατηγία.

Τελευτήσαντος δ' ἀριστοβούλου, συλλάμψα ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λεγομένη δ' ὑπὸ ἑλλήνων ἀλεξάνδρα λύσασα τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, δεδεμένους γὰρ αὐτοὺς εἶχεν ἀριστόβουλος, ὡς προεμήκαμεν, ἰανναῖον τὸν ἀλέξανδρον βασιλέα καθίστησι, τὸν καθ' ἡλικίαν πρεσβύτερον ὄντα δ μετριότητα, ᾧ καὶ σωφρονοῦντι ἡμυνεῖτο δοκοῦσι μισηθῆναι ὑπὸ τ̄ πατρὸς, καὶ μέχρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ μηδέποτε εἰς ὄψιν ἀφικέσθαι. τὸ δ' αἴτιον δ μισεῖν τοιόνδε λέγουσι γενέσθαι. στέργων μάλιστα τῶν παίδων ὑρκανὸς τὸν πρεσβύτερον, αντίγονον καὶ ἀριστόβουλον, φανέντα κατὰ τὸν ὕπνον αὐτῷ τὸν μὲν ἑτέρων ἐπηρώτα, τίς αὐτοῦ τῶν παίδων μᾶλλον ἐσοῖτο Διὸς ὄχος, ὃ δὲ θεὸς πρὸς πρόσωπον χαρακτῆρας δείξας τοῦτον, λυπηθεὶς, ἐπὶ τ̄ ἀρετῶν αὐτοῦ πάντων ὃν τρόπον ἐσαεὶ κληρονόμον, ἡμόμνον ἔκαστον ἐν τῇ γαλιλαίᾳ τρέφεσθαι. ἐ μέντοι θεὸς οὐ διέψευσε τὸν ὑρκανόν. τῶν γὰρ βασιλέων μὲν τὸν ἀριστόβουλον τελευτῶντα, ὃν τρόπον ἔφαμεν, τὸν μὲν τῶν ἀδελφῶν ὑπεχειρώσατο τῇ βασιλείᾳ διεχρήσατο, τὸν δ' ἕτερον, ἀπεγνωσμένως ζῶντα προσεμύσαντα, εἶχεν ἐν τιμῇ. καλλιστεύοντα γὰρ τῶν ἡλικιωτῶν ὧν ἔστι συμφέρειν αὐτῷ πρόπον στρατεύσαι ἐπὶ πτολεμαΐδα, τῇ μαχησόμενος, ἐνεκάλεσε τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν πόλιν, ἐπεισελθόντας αὐτοὺς ἐπολιόρκει. τῶν γὰρ ἐν τῇ φρουρίᾳ πτολεμαΐς αὐτῷ κατὰ μόνας χρήσιμος ὑπελείποντο, ἐ ζώϊλος ὁ κατεχων τὸν στράτωνος πύργον τύραννος καὶ ὥρα. ἔτι φιλομήτορος ἀνθίοχον, ἐ δ' ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀντίοχος, ὃς ἐπικαλεῖτο κυζικηνὸς πτολεμαιτῶν ἀλλήλους καὶ τ̄ αὐτῶν δυνάμεων ἀπολλυτῶν, ὡς ἀθεμίτως τῆς πτολεμαεῦσι βοηθεῖν παρ' αὐτῶν, ἀλλὰ πονηρίαις τῇ πολιορκίᾳ, ζώϊλος τ̄ στράτωνος πύργον κατεχηκὼς καὶ τὰ ὧρα, παρεῖχε συνάγμα τρέφων στρατιωτικὸν, καὶ τυραννίδι ἐπιχειρῶν ἀφ' ὧν τῶν βασιλέων πρὸς ἀλλήλους ἀμιλλαν, μικρὰ τῆς πτολεμαεῦσι παρεβοήθει. ἀδὲ χάρ οἱ βασιλεῖς ὅτως οἰκείως εἶχον πρὸς αὐτὸν, ὡς τ' ἐλπίσαι ἂν παρ' αὐτῶν ὠφέλειαν. ἑκάτερος γὰρ πάντ' τῆς ἀθλητὰς ἐπαγον, οἱ τῇ δυνάμει μὲν ἀπηρρωμένοτες, ὑφορμούμενοι δ' ὠφελοχωρήσαι διετέλουν, ἐρρία δ' ἀναπαυσάμενοι τὸν ἀγῶνα. λοιπὴ δ' αὐτῆς ἐλπὶς ἦν ἐν ὠφελίᾳ τῶν αἰγύπτου βασιλέων, καὶ τοῦ κύπρον ἔχοντος πτολεμαίου δ' λαθύρου, ὃς ὑπὸ τῆς μητρὸς κλεοπάτρας τῆς ἀρχῆς ἐκπεσὼν εἰς κύπρον παρεγένετο. πέμψασα οὖν πρὸς ἕτερον πτολεμαῖν, παρεκάλουν ἐλθόντα, συμμαχον, ἐκ τῶν ἀλεξάνδρου χειρῶν αὐτοὺς ῥύσασθαι καὶ δυνάμενον. ἐπελπίσαντος δ' αὐτὸν τ̄ πρέσβεων ὡς ἀμαθὰς εἰς συρίαν ἕξει ῥᾳδίους ἐσομένους μ̄ τῶν πτολεμαέων καὶ ζώϊλον, ἔτι γε μὴν σιδωνίους καὶ πολλοὺς ἅμα αὐτῶν συλλήψεσθαι λεγόντων, ἐπαρθεὶς πρὸς τὴν ἐκπλεῦσιν ἐποιεῖτο. ἐν τούτῳ δ' τοὺς πτολεμαῖς δημόται πλείονος ὧν αὐτοῖς τότε καὶ δημαγωγῶν μεταβουλεύσασθαι τὰς γνώμας ἐποίησεν, ἄμφω ἄναγ φήσας ἐπ' ἀδήλῳ τῷ ἡγησομένῳ ἀμφικινδυνεύειν πρὸς τοὺς ἰουδαίους, μᾶλλον ἢ

Digitized by Google

Φανε-

φανερὰν ἐνδείξασθαι δουλείαν δεσπότην ἀναδέξαντας αὐ-
τὸς, καὶ πρὸς τούτῳ μὴ τὸν παρόντα μόνον ἔχειν πόλεμον,
ἀλλὰ καὶ πολὺ μείζονα τὸν ἀπ' Αἰγύπτου. τὴν γὰρ Κλεοπάτραν
οὐ βεβαίως ἀναιμωτὶ καταδεχομένων πόλεμον ἐκ τῆς γειτόνων, ἀλλ' ἥξειν ἐπ' αὐτοὺς μετὰ μεγάλης στρατιᾶς. ἀπαδόντων γὰρ αὐτῶν ὥστε καὶ τὸν κύριον τὸν ἐν Κύπρῳ ἐκβαλεῖν. ἐνιοι δὲ τὸν πόλεμον μὲν ἀναμαρτῶντι τὴν ἐλπίδα ἐκποδὼν ἔσεσθαι· αὐτοὺς δὲ κινδύνων τὸν ἐσχάτων. ὁ μὲν οὖν πόλεμος ἔτι τότε πόρρω μαθὼν τὸν Β τὸν πόλεμαρχον μετεβάλλετο, καὶ ἤδη ἐπλέετο, καταχθεὶς εἰς τὸν λεγόμενον συκάμινον, ἐνταῦθα δὲ τὸ στράτευμα ἐξεβίβασεν, ὡς δὲ ὁ πᾶς στρατὸς αὐτοῦ πεζοῖς τε ἅμα καὶ ἱππεῦσι καὶ τοξόταις μυρίοις, ὡς προσαγαγὼν πλησίον τὴν Πτολεμαΐδα, καὶ στρατοπεδευσάμενον, ἐπεὶ μήτε τοὺς παρ' αὐτοῦ πρέσβεις ἐδέχοντο, μήτε τῶν λεγομένων ἠκροῶντο, μεγάλως ἐφρόντιζεν. ἐλθόντων δὲ πρὸς αὐτὸν Ζωΐλου τε καὶ Γαζαίων, καὶ δεομένων συμμαχεῖν αὐτοῖς πρὸ- C θυμίᾳ αὐτῶν τῆς χώρας ἣν τῶν Ἰουδαίων καὶ Ἀλεξάνδρου, λύσιν μὲν τὴν πολιορκίαν δώσειν τὸν Πτολεμαῖον ὁ Ἀλέξανδρος. ἀπαγαγὼν δὲ τὴν στρατιὰν εἰς τὴν οἰκείαν ἐστρατήγει τὸ λοιπόν. λαθὼν μὲν τὴν κλεοπάτραν ὅτι τὸν Πτολεμαῖον μεταπεμπόμενον, φανερῶς δὲ Φιλίαν καὶ συμμαχίαν πρὸς αὐτὸν ἀποκεκρυμμένος. καὶ πρεσβεία δὲ ἀφικνεῖται παλαιὰ δώσειν ἐπαγόμενα, χάριν αὖ τούτων αὐτῶν Ζωΐλον σκηπτοῦχον ποιήσασθαι τὸν τύραννον, καὶ τὴν χώραν τοῖς Ἰουδαίοις προσνεῖμαι. τοτὲ μὲν οὖν ὁ Πτο- D λεμαῖος ἡδέως τὴν πρὸς Ἀλέξανδρον ποιεῖται μάχην Φιλίαν χρὸς τὸν Ζωΐλον. ὕστερον δὲ ἀκούσας λάθρα μεταπεμπόμενον αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ Κλεοπάτραν, λύει τὰς μεγίστας πρὸς αὐτὸν ἀρχάς, καὶ προσβαλὼν ἐπολιόρκει τὴν Πτολεμαΐδα, μὴ δεξαμένων αὐτόν. καταλιπὼν δὲ ὅπῃ τῆς πολιορκίας στρατηγὸς καὶ μέρος τῆς δυνάμεως, αὐτὸς τῷ λοιπῷ τὴν Ἰουδαίων καθῃρεῖτο μοῖραν ὥρμησεν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸν Πτολεμαῖον Δίβιναν μαθὼν σωθῆναι θρόνοις καὶ αὐτὸς πρὸ- E πτι μυριάδας τῶν ἐγχωρίων. ὡς δέ τινες συλλεγέντες εὗρηκασιν ὀκτώ. καὶ ἁλαλαβὼν τὸν δυνάμεων ἀπαντῶντα τῷ Πτολεμαίῳ. Πτολεμαῖος δὲ ἐξαρθεὶς ὑπὸ τῶν ἀσωμάτων ἐπὶ τὴν Γαλιλαίαν πολὺ σαββάτου ἡμέρᾳ κρατεῖ αὐτοῦ, καὶ πολὺ μοῖραν σωμάτων καὶ πολλὴν ἐτέραν ἐλάβε λείαν.

A certissimam servitutem, accito domino se dedere, & insuper non præsens solum bellum sustinere, sed majus etiam ab Ægypto imminens. Cleopatram enim non permissuram, Ptolemæum vires sibi parare e vicinia, sed contra eos venturam cum valido exercitu. dare enim reginam operam, ut illum etiam e Cypro ejiciat. futurum autem, ut si Ptolemæum sua spes frustretur, ipse in Cyprum retrorsum fugiat, miseri vero cives in extremo deserantur periculo. Igitur Ptolemæus, cognita in itinere Ptolemaidensium mutatione, nihilominus cursum continuavit, & cum appulisset ad Sycaminum, eo loci copias exposuit, quæ constabant, connumeratis peditibus & equitibus, circiter triginta millibus. His adductis ad Ptolemaidem, & castris ibi positis, cum neque legatos ejus admittere, neque verba audire vellent, in magnam conjectus est solicitudinem. Postquam vero Zoilus ad eum & Gazæi venerunt, petentes auxilium contra Judæos & Alexandrum agros ipsorum vastantem, obsidio quidem urbis metu Ptolemæi soluta est. Cæterum reducto domum exercitu, Alexander cœpit astu agere, clam Cleopatram contra Ptolemæum vocans, aperte vero amicum ejus & socium se simulans. quin & quadringenta argenti talenta daturum se pollicitus est, si ille vicissim in gratiam ipsius Zoilum tyrannum tolleret, & agros ejus Judæis attribueret. Tum igitur Ptolemæus libenter Alexandri amicitiam admittens, Zoilum capit: deinde vero comperto, quod ille clam ad matrem ipsius Cleopatram nuncios mitteret, dissoluto cum eo fœdere, profectus est oppugnatum Ptolemaidem, quæ portas ei clauserat. Ubi, relictis ad continuandam oppugnationem ducibus cum parte exercitus, ipse cum reliquis copiis ad vastandam ac domandam Judæam se contulit. At Alexander, postquam intellexit ejus propositum, & ipse ex sua ditione collegit circiter quinquaginta millia, vel ut quidam scriptores malunt, octoginta millia, & cum his hosti ivit obviam. Ptolemæus vero ex improviso adortus sabbato Asochim Galilææ oppidum, vi cœpit, & circiter decem captivorum millia, præter aliam multam prædam abduxit.

Κεφάλαιον κα'.
Πτολεμαῖος ὁ Λαθυρος πρὸς Ἀλέξανδρον μάχη καὶ νίκη.

Πειράσας δὲ καὶ σεμιθωμιν μικρὸν ἄπωθεν τῆς πεπορθημένης πόλεως ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἧς πολεμήσων Ἀλεξάνδρῳ. ἤπλωτο δὲ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν Ἀλέξανδρος, πρὸ ἵνα τοπον λεγόμενον Ἀσωφὼν ὑπερβὰς ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς, καὶ βάλλεται στρατόπεδον πλησίον τῶν πολεμίων. εἶχε μὲν τοὺς πρωμαχομένους ὁπλιτικοὺς μυρίους ὡς ἑκατὸν ἀμάχους προσηγόρευον δὲ ὁπλιτικοὺς χρωμένους τοῖς θυρεοῖς. ἦσαν δὲ τοῖς δὲ Πτολεμαίου προμάχοις ὁπλιτικοὶ καὶ ἀσπίδες. τοῖς μὲν τοὺς χαλκοῦς ἐλάττων ἔχοντες οἱ δὲ Πτολεμαίου ὁλοσίδηρον σωθῆναι εἰς τὸν κίνδυνον, ῥᾴστος δὲ αὐτοῖς ἐκ ὀλίγον ἐπῆσαν ὁ ζωπυρὸς Φιλοστέφανος, Δίβωλῶν κελεύσας τὸν ποταμὸν, οὗ μεταξὺ ἦσαν ἐστρατοπεδευκότες. Ἀλεξάνδρῳ δὲ κωλύειν αὐτῶν τὴν Δίβασιν οὐκ ἐδόκει.

CAP. XXI.
Ptolemæi Lathuri de Alexandro victoria.

Deinde aggressus & Sephorim non longe inde distantem, multis desideratis, abiit conflicturus cum Alexandro: cui occurrit ad Jordanem fluvium, juxta Asophon, qui non multum diffitus est a flumine: & castra ex adverso hostium metatus est. habebat autem Alexander in prima acie pugnare solitos octies mille, quos hecatontamachos appellabat, gestantes æratos clypeos, sed & Ptolemæi prima acies æque æratis scutis utebatur: Et cætera quidem interiores, sibi visi cunctantiores erant ad prælium: confirmabat autem eos non parum Philostephanus aciei struendæ artifex, jubens transire fluvium, supra quem castra habebant, nec Alexandro transitu eorum impedire placuit, rato, faciliorem sibi fore victoriam, si hostis a tergo haberet fluvium, & e pugna non posset refugere.

& primum qvidem æqvo Marte certabatur, A
multis utrinqve cadentibus: deinde cum jam
Alexandri milites superiores fieri inciperent,
Philostephanus cum parte suorum mature ce-
dentibus opem attulit, cumqve, inclinato Judæ-
orum cornu, nullus ferret supperias, destitutı ope
proximorum fecerunt fugæ initium, cæterosqve
exemplo suo traxerunt. contra Ptolemæi milites
acriter instando Judæos fugientes cædebant, &
tandem profligatos eousqve insecuti sunt inter- B
ficiendo, donec lassatis manibus ferum qvoqve
hæbesceret. Ferunt triginta millia cecidisse in
eo prælio. Timagenes autem qvinqvaginta mil-
lia in suis scriptis retulit: cæteros partim cap-
tos, partim fuga servatos incolumes. Ptole-
mæus vero cum post victoriam longe lateqve
excurrisset, sero tandem in qvosdam Judæorum
vicos se recepit, quos ubi vidit refertos pueris & C
mulieribus, mandavit militi, ut promiscue jugu-
latos & in frusta concisos, in lebetes ferventes
membratim conjicerent, ut qui effugerant e præ-
lio, hostem crederent humanis vesci viscеribus,
& eo major terror incuteretur reliqvis: & hujus
crudelitatis tam Strabo quam Nicolaus memi-
nit. Idem etiam Ptolemaidem vi expugnave-
runt, sicut alias indicavimus. Porro Cleopatra D
videns augeri filii potentiam, subjecta Gazæo-
rum urbe, & Judæorum regione impune perva-
stata, non permittendum duxit, ut ille magis
crescеret, maxime cum circa Ægypti portas ob-
versaretur, & imminеret ejus imperio. qvapro-
pter continuo tam navales qvam terrestres exci-
vit copias, qvarum supremum regimen penes
Chelciam & Ananiam Judæos esse voluit: bo-
nam etiam divitiarum suarum partem cum ne- E
potibus & testamento apud Coum insulam de-
posuit. Jussoqve Alexandro filio cum magna
classe Phœnicen appellere, & deficientibus ad se
ejus regionis incolis, pervenit Ptolemaidem:
unde exclusa oppugnationem ejus urbis institui-
it. Tum Ptolemæus, relicta Syria, properavit
in Ægyptum, sperans ex improviso occupatu-
rum se præsidiis vacuam, sed opinione sua fru- F
stratus est. Per idem tempus alterum e Cleopa-
træ ducibus Chelciam mori contigit, dum circa
Cœlesyriam Ptolemæum persequitur. At Cleo-
patra, auditis filii conatibus, & qvod ei tentanti
Ægyptum non ex sententia successerat, missa eo
parte exercitus, omnino eum ex ea regione ex-
pulit. atqve ita rursum ex Ægypto ejectus,
apud Gazam exegit eam hyemem. Interim G
Cleopatra Ptolemaidem simul cum præsidiariis
expugnat. Qvo cum venisset Alexander cum
muneribus, & ita exceptus tractaretur, ut dignũ
erat, tractari hominem afflictum a Ptolemæo,
nec aliud habentem refugium: cumqve qvi-
dam amicorum reginæ svaderent, ut illã qvoq;
regionem occuparet, nec smeret tantã bonorum
Judæorũ multitudinẽ unius viri parere nutibus:
Ananias contrarium consuluit, iniqvum facinus

ἐτόλμησε γὰρ εἰκῆ νῶτα λάβειν τὸν πεμπτὸν, ῥᾷον αἱρήσειν τὰς πλεμίας, φόβῳ ἐκ τῆς μάχης εὐδωμήσας. κατ' ἀρχὰς μὲν ἐν παρ' ἀμφοτέρων ἴσον ἐγένετο κρῖνον τὸ πρόθυμόν ὡς δὲ πλῆσα, καὶ πολὺς ἐγίνετο φόνος ἐξ ἑκατέρων στρατευμάτων. ὑπὸ τέρων δὴ τῶν ἀλεξάνδρου φίλων, Φιλοστεφάνου διελόντος τὴν δύναμιν δεξιὸς τῆς ἐνδιδούσης ἐπικουρεῖ. μηδενὸς δὲ τοῦ κλίνοντι μέρει τῶν ἰουδαίων προσβοηθοῦντος, πολλοὶ μὲν ἐπιβαίνειν φόβῳ, μὴ βοηθούντων τῶν πλησίον, ἀλλὰ κοινωνησόντων τῆς φυγῆς. οἱ δὲ πολεμίων τὴν αὐτίαν τούτων ἐποιοῦντο, ἐπομένοι γὰρ ἐκτεῖνον τοὺς ἰουδαίους, καὶ τὸ πλεῖστον τραπόντας αὐτοὺς ἀπράτους ἐδίωκον οἱ φονεύοντες, ἕως ἐ ἐσώσησεν αὐτοῖς ἡμέρα πτείνοντι, καὶ αἱ χεῖρες παρείησαν. τρισμυρίους γοῦν ἔφασαν αὐτῶν ἀποθανεῖν. πεμπτὸς δὲ, πεντακισμυρίους ἔφηκε. τοὺς δὲ ἄλλους, τοὺς μὲν αἰχμαλώτους ληφθέντας, τοὺς δὲ εἰς τὰ οἰκεῖα διαφυγόντας χωρία. πολεμῶν δὲ μὴ τὸν νικῆσαν προσκαταδραμόντα τὸν χάρακα, ὑφιεμένης ἤδη τῆς ἰουδαίας καὶ μηκέτι μένειν, ἀς γυναικῶν ὄχλων μέσας καὶ νηπίων ἐκέλευσε τοὺς στρατιώτας, ὅπως φαίνοντας αὐτοὺς ἐ κρεουργοῦντας, ἐπιβάλλειν εἰς λέβητας ζέοντας ἐνιέντας τὰ μέλη ἀπαρχεσθαι. ὅτε δὲ προσέπεσεν, ἵν' οἱ διαφυγόντες ἐκ τῆς μάχης ἐ πρὸς αὐτοὺς ἐλθόντες, σαρκοφάγους ὑπολάβωσιν εἶναι τοὺς πολεμίους, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ μᾶλλον αὐτοὺς καταπολαγῶσι ταῦτ' ἰδόντας. λέγει δὲ γράφων ἐ νικόλαος, ὅτι δ' ἐν αὐτοῖς ἐγένοντο τὰ πρόσθεν καθὼς κἀγὼ προεῖρηκα. ἐλαβον δὲ ἐ τὴν πτολεμαίδα κατὰ κράτος, ὡς ἐ ἐν ἄλλοις φανερὸν πεποίηκα μοι. κλεοπάτρα δὲ ἐρῶσα τῆ ἐν αὐχανείμονι, καὶ τὴν πτολεμαίδα ἀδεῶς παρούσῃ, καὶ τραχώνων πόλιν ὑπήκοον ἐχόντα, προῖδεν ὡς ἔγνω δ' ὅτι τοῖς πύλαις ὄντα καὶ πρόσοδα τὴν τῆ αἰγυπτίων ἀρχὴν μείζω ἡγούμενον, ἀλλὰ παραχρῆμα καὶ μὴ ναυτικῆς καὶ πεζικῆς δυνάμεως ἐπαύτον ἐξώρμησεν, ἡγεμόνας τῆς ὅλης στρατιᾶς καταδείξασα χελκίαν καὶ ἀνανίαν τοὺς ἰουδαίους. τὰ δὲ πολλὰ δὲ πλάτα, καὶ τοὺς ἡνιόχους ἐ πρὸς ἀθήνας πέμψασα κώοις παρέσχεν. κελεύσασα δὲ τὸν υἱὸν ἀλέξανδρον σὺν μεγάλῳ στόλῳ ἐπιπλεῖν εἰς φοινίκην ἡ κλεοπάτρα, μεταξὺ αὐτῆς ἥκειν εἰς πτολεμαίδα, μὴ δεξαμένων δὲ αὐτὸν τῆ πτολεμαέων ἐπολιορκῆσαι τὴν πόλιν. πτολεμαῖος δὲ ἀπιθῶν ἐκ τῆς συμβάσεως εἰς αἴγυπτον ἐπανέστησεν αὐτῷ εἰς μὲν φοινίκην κενὴν ἔσχε στρατιᾶς καθῆκεν. ἀλλὰ διαμαρτὼν τῆς ἐλπίδος. καὶ ὅτε δὴ τὸ χρεὼν συνέβη καὶ χελκίαν τὸν ἕτερον τῆς κλεοπάτρας ἡγεμόνων ἀπολωλεκέναι σὺν χιλίοις συρίαν διώκοντα πτολεμαῖον. ἀκούσασα δὲ ἡ κλεοπάτρα τὴν ἐπιχείρησιν τοῦτο δὲ ἤδη καὶ ὅτι τὰ ἐκ τῶν αἰγύπτου ἔχον πρόσοδα τρόπον συγκεχώρηκεν αὐτῷ, πέμψασα μέρος τὸ στρατιᾶς ἐξέβαλεν αὐτὸν διὰ τῆς χώρας. καὶ ἐ μὲν ἐκ τῆς αἰγύπτου πάλιν ὑποστρέψας, τὸν χειμῶνα διέτριψεν ἐν γάζῃ. κλεοπάτρα δὲ ἐν τούτῳ τῶν ἐν πτολεμαΐδι φρουραν λάβοι ἐκ πλειόνος καὶ τὴν πόλιν. ἀλεξάνδρου δὲ αὐτῇ μετὰ δώρων παρελθόντος, καὶ θεραπείας ὁποίας ἄξιον ἦν πεποιῆσθαι μὲν κακῶς ὑπὸ πτολεμαίου, καταφυγῆς δὲ ἐκ ἄλλης ἢ ταύτης ἐπορωμένου, πολλοὶ μὲν τῶν φίλων καὶ ταῦτα συνεβούλευον αὐτῷ λαβεῖν, καὶ τὴν χώραν ἐπιθέσθαι καταλαβόντα, καὶ μὴ τοσοῦδε ὅτι ἑνὶ ἀνδρὶ τοσοῦτον πλῆθος ἀρχθῶν ἰουδαίων πείθεσθαι. ἀνανίας δὲ συνεβούλευε τοὐναντία, λέγων ἀδίκα ποιήσειν

πωήσὴν αὐτὸν, εἰ σύμμαχον ἄνθρωπον ἀφορήσοιτο A dictitans, ſi hominem in ſocietatem receptum ſuis facultatibus exueret, præſertim ſuum cognatum. Sic enim fore, ut, illata huic injuria, omnes ubiqve gentium Judæos a ſe alienaret. His rationibus Ananiæ regina inducta, abſtinuit ab Alexandro injuriam, & fœdus cum eo renovavit apud Cœleſyriæ urbem Scythopolim. Tum vero liberatus metu periculi, qvod a Ptolemæo hactenus impendere viſum eſt, expeditionem ſuſcepit in Cœleſyriam, ubi Gadara poſt decem menſium obſidionem cepit, & paulo poſt potitus eſt Amathunte, qvod eſt caſtrum omnium, qvæ ad Jordanem ſita ſunt, munitiſſimum, ubi Theodorus Zenonis filius res ſuas cariſſimas depoſuerat, qui ex inopinato Judæos aggreſſus, interfectis ex eis decem millibus, impedimenta Alexandri diripuit. Nec tamen hac clade rex abſterritus eſt, qvo minus in maritimo tractu Raphiam bello aggrederetur, & Anthedonem, cui poſtea Herodes rex mutavit nomen in Agrippiadem, qvam & ipſam armis in poteſtatem ſuam redegit, & cum animadvertiſſet Ptolemæum, Gaza relicta, in Cyprum receſſiſſe, & matrem ejus Cleopatram in Ægyptum, infenſus Gazæis, quod accivifſent illum contra ſe in auxilium, & urbem eorum oppugnavit, & agrum depopulatus eſt. interim Apollodotus eorum dux noctu cum duobus millibus conductitiorum militum, & decem millibus quæ ex oppidanis armaverat, erupit in caſtra Judæorum: & qvam diu nocturna erat pugna, ſuperiores erant Gazæi, hoſtibus adventum Ptolemæi ſuſpicantibus, ſed qvam primum dies illuxit, & rei veritas apparuit, Judæi ſe conglomerarunt, & impetu facto in oppidanos, circiter mille ex eis interfecerunt. Attamen ne ſic qvidem, quamvis gravante inopia, voluerunt cedere, parati quidvis potius perferre, quam ab hoſte ſubigi: & addebat illis animum Aretas rex Arabum, auxilii ſpem oſtentans. Sed priusqvam ille veniret, Apollodoto peremto, civitas capta eſt. Nam Lyſimachus ipſius frater invidens ei, quod tam gratioſus eſſet apud populum, occiſo eo, collegit manum militum, atqve ita urbem Alexandro tradidit, qui primo pacatus introgreſſus eſt, deinde immiſit in oppidanos militem, permiſſa ſæviendi licentia, ac paſſim Gazæi trucidabantur. nec tamen illi moriebantur inulti, ſed repugnantes invaſoribus, non pauciores Judæos interimebant. alii vero deſolatas prius ædes incendebant, ne hoſtis præda potiri poſſet. quidam etiam ſuismet manibus uxores ac liberos contrucidabant, ne in captivitatem abſtraherentur. Senatores autem numero qvingenti in Apollinis confugerant: forte enim ſenatus habebatur, cum hoſtis intromiſſus eſt. Alexander vero, etiam his jugulatis, & diruptа inſuper urbe, reverſus eſt Hieroſolyma, anno poſt, qvam caſtra ad Gazam admoverat. Eodem tempore etiam Antiochus Grypus occiſus eſt Heracleonis inſidiis, anno ætatis ſuæ qvinto & qvadrageſimo, regni vero nono ſupra vigeſimum. cui ſuccedens Seleucus filius bellum geſſit,

τῆς ἰδίας ἐξουσίας, καὶ ταῦτα συγγενῆ ἡμέτερον ὄντα· οὐδὲ γὰρ ἀγνοεῖν σε βούλομαι φησὶν ὅτι τὸ πρὸς ἕτερον ἄδικον ἐχθρὰς ἁπάντας ἡμᾶς σοι τοὺς Ἰουδαίους κατασκευᾷ. ταῦτα μὲν οὖν ἡ Ἀναννὶς ἀπὸ καλέσασα, ἡ Κλεοπάτρα πολέμου μὲν οὐδὲν ἀδικήσαι τὸν Ἀλέξανδρον, ἀλλὰ συμμαχίαν τε πρὸς αὐτὸν ἐποιήσατο καὶ συνθήκας τῆς κοίλης συρίας. ὁ δὲ ἐκ Πτολεμαΐδος Φοίβων ἐλθὼν ἥρωδος, στρατεύσας μὲν οὐδὲν ἐπὶ τὴν κοίλην συρίαν. αἱρεῖ δὲ γαδάρα πολιορκήσας δέκα μησίν. αἱρεῖ δὲ καὶ ἀμαθοῦντα μέγιστον ἔρυμα τῶν πέρ᾽ ἰορδάνην κατασκευασμάτων, ἔνθα καὶ τὰ κάλλιστα καὶ ἀσφαλῆ ἄξια, θεόδωρος ὁ ζήνωνος εἶχεν. ὃς δὲ προσδοκήσαν ἐπιπεσόντων τῶν Ἰουδαίων, μυρίους αὐτῶν ἀπέκτεινε, καὶ τὰ ἀποσκευὰ ἀλέξανδρος διήρπασε. ταῦτα μὲν οὖν ἐκ κατεπλάγη τὸν ἀλέξανδρον, ἀλλὰ στρατεύσας τῆς Πτολεμαΐδος μέρεσι, ῥαφίαν τε ἀνῄρηκε, καὶ Ἄνθηδόνα, ἣν ὕστερον ἥρωδης ὁ βασιλεὺς ἀγρίππιαδα μετονόμασε, καὶ κατέσκαψε. ἐλθὼν δὲ καὶ τὴν πτολεμαΐδα ἐκ τῆς γαζης εἰς κύπρον ἀνεχωρήσατο, τὴν μητέρα αὐτοῦ κλεοπάτραν εἰς αἴγυπτον ὀργιζόμενος τοῖς γαζαίοις ὅτι πτολεμαῖον ἐπεκαλέσαντο βοηθὸν, ἐπολιόρκει τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν αὐτῶν πορευόμενον. ἀπολλόδοτος δὲ στρατηγὸς τῶν γαζαίων, μετὰ διχιλίων ξένων καὶ χιλίων οἰκετῶν, νύκτωρ ἐπιπίπτει τῇ τῶν ἰουδαίων στρατοπέδῳ, ἐφ᾽ ὅσον μὲν ὑπῆρχεν ἡ νύξ, ἐνίκων οἱ γαζαῖοι, δόκησιν παρέχοντες τοῖς πτολεμαίοις ὡς ἐπληλυθότος αὐτοῖς πτολεμαίου. γενομένης δὲ ἡμέρας καὶ τῆς δόξης ἐλεγχθείσης, μαθόντες οἱ ἰουδαῖοι τὰληθὲς, ἀπισυρέφοντες, καὶ τοῖς γαζαίοις ἐπεβάλοντες ἀναμοῦσιν αὐτῶν πρὸς χιλίους. τῶν δὲ γαζαίων ἀντιπιπτόντων, καὶ μήπω ὑπὸ τῆς ἐνδείας, μήπω δὲ πλήθους τῶν ἀναιρεθέντων ἐνδιδόντων. (πάνυ γὰρ ὀψὲ ὑπέμενον πάθειν, ἢ ὑπὸ τοῦ πτολεμαίου ἡττᾶσθαι) πρόσκαιρον δὲ αὐτῶν τὴν προθυμίαν καὶ ἀρέτας ὁ ἀράβων βασιλεὺς ἀπέδειξεν· ὧν ἤλπιζεν αὐτοῖς συμμαχήσειν ἐπαγγειλάμενος· ἀλλὰ συνέβη πρῶτον τὸν ἀπολλόδοτον ἀφ᾽ ἁρπάλου καὶ λυσιμάχου ἀδελφοῦς αὐτοῦ, ζηλοτυπῶν αὐτὸν ὅτι τοῦ πλήθους τοῖς πλείστοις εὐδοκιμεῖν, κτείνας αὐτὸν καὶ στρατιωτικὸν συγχρήσας, ἐκδίδωσιν ἀλεξάνδρῳ τὴν πόλιν. ὁ δὲ εὐθὺς μὲν εἰσῆλθεν ἡμέρᾳ, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν δύναμιν ἐπαφῆκε τοῖς γαζαίοις, ὀπτῆρας ψυχὰς ἀφιεὶς. οἱ δὲ ἄλλοι ἀλλαχῇ τρεπόμενοι, τοὺς γαζαίους ἀπέκτειναν. ἦσαν δὲ οὐδὲ οὗτοι τὰς ψυχὰς ἀφειεῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐμπίπτουσιν ἀμυνόμενοι τοὺς ἰουδαίους οὐκ ἐλάττονας αὐτῶν διέφθειραν. ἔνιοι δὲ μονούμενοι τὰς οἰκείας ἐκέπεμπον ὡς μηδὲν αὐτῶν λάφυρον εἶναι τοὺς πολεμίους λαβεῖν. οἱ δὲ καὶ τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν αὐτόχειρες ἐγίνοντο, τῆς ὑπὸ τοῖς ἐχθροῖς αὐτοὺς δουλείας ὕβρεως ἀπαλλάττειν ἰδιαγχαζόμενοι. τῶν δὲ βουλῆς τῶν ἦσαν οἱ πάντες φ᾽, συνέφυγόντες εἰς τὸ τοῦ ἀπόλλωνος ἱερόν. σωθεὶσῶν δὲ τῶν ὑπ᾽ αὐτοῦ σωθέντων ἐβουλεύσατο. ὁ δὲ ἀλέξανδρος τύχης τινὰ ἀναιρεῖ, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς ὑπὲρ ἑκατὸν ἔτεσιν ὑπέστρεψεν εἰς ἱεροσόλυμα, ἐνιαυτῷ πολιορκήσας. ὑπὸ τ᾽ αὐτὸν δὲ τὸν καιρὸν καὶ ἀντίοχος ὁ γρυπὸς ὑπὸ κληθεὶς, ἀποθνήσκει ὑπὸ ἡ κλέωνος ὑποβολῆς, βιώσας μὲν ἔτη μέ. βασιλεύσας δὲ ἐνέα καὶ κ. ἀφ᾽ ἑξαμβοῦ δὲ τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ σέλευκος, ἐπολέμει μὲν

xum Antiocho patruo, cui Cyziceno fuit cognomen, qvem deinde in prælio captum neci tradidit. Nec ita multo post Cyziceni filius Antiochus cognomento Eusebes pervenit Aradum, &, impositio sibi diademate, Seleuco bellum intulit, qvem uno prælio victum e tota Syria expulit. at illo fuga delatus in Ciliciam, postqvam a Mopseatis receptus est, cœpit ab eis tributa exigere qvi non ferentes exactionem, una cum regia & ipsum & amicos concremaverunt. Regnante vero apud Syros Antiocho Cyziceni filio, Antiochus Selenci frater bello eum aggreditur, & victus vitam simul amisit atqve exercitum: post qvem frater ejus Philippus, assumpto diademate, regnavit in parte Syriæ. Interim Ptolemæus Lachurus qvartum ejus fratrem Eucærum cognomine, accitum a Gnido, regem apud Damascum constituit. His duobus fratribus strenue resistens Antiochus, brevi extinctus est, vocatus enim in auxilium Laodices Galadenorum reginæ, cum Parthis bellum gerentis, fortiter in prælio dimicans occubuit: qvo facto, Syriæ regnum remansit penes duos fratres. Philippum atqve Demetrium, sicut alias narratum est. Porro in Alexandrum domi seditio coorta est, cum per scenopegiæ celebritatem in parantem sacrificare conjecta sunt citrea: nam hoc festo nostris morem esse, palmeos & citreos thyrsos gestare, indicavimus. qvin & convitiis impetitus est populariter, exprobrantibus captivitatem, & indignum, qui sacris operetur, jactantibus. qvibus injuriis exacerbatus, occidit eorum circiter sex millia: &, extructo circa fanum & altare septo ligneo pertinente usqve ea loca, ad qvæ solis sacerdotibus patet aditus, hoc pacto arcebat a se vim multitudinis. Sed & mercenarios milites alebat Pisidas & Ciliças. nam Syris infensus, non utebatur eorum opera. Devictis deinde Arabibus, tributa, Moabitis & Galaditis imperavit, & Amathuntem diruit, non audente Theodoro manus conferere. Congressus etiam cum Arabum rege Obeda, & pertractus in insidias, cum camelorum multitudine protrusus esset in fauces asperas & accessu difficiles juxta Gadara vicum Galaditidis, ægre evasit ipse incolumis: delatusqve fuga Hierosolyma, super acceptam cladem per sex annos a sua gente bello vexatus, non minus qvam qvinqvaginta millia Judæorum occidit. & cum eos hortaretur ad reconciliationem, adhuc magis accendit eorum odia: dum roganti, qvid se vellent facere, ore uno responsum est, ut seipsum interficiat: moxqve miserunt ad Demetrium Eucærum, qvi ab illo auxilia peterent.

XX.

CAP. XXII.

Demetrius Eucærus Alexandrum prælio superat.

ILle veniens cum exercitu, conjunxit se cum eis, qvi se acciverant, & circa Sicima castra posuit. Alexander vero cum mercenariorum sex millibus & ducentis insuper, Judæorumq; suæ factionis viginti millibus illi

τῶν δ' πατρὸς ἀδελφὸν ἀντίοχον, ὃς ἐπικαλεῖτο κυζικηνός, νικήσας δ' αὐτὸν, καὶ λαβὼν ἀπέκτεινε. μετ' οὐ πολὺ ἦλθε κυζικηνοῦ παῖς ἀντίοχος καὶ αὐτὸς ὁ εὐσεβὴς καλούμενος εἰς ἀράδον, καὶ πολεμήσας Σελεύκῳ, κρατήσαντος ἐξήλασεν αὐτὸν ἐξ ἁπάσης συρίας. ὁ δὲ φυγὼν εἰς κιλικίαν, καὶ ἡνίκα μὲν ἐν τῇ μόψου ἐστία πάλιν αὖτις εἰσπεσὼν ἔπραττε. ὁ δὲ τ' μοψουστέων δῆμος, ἀγανακτήσας, ἀφῆψεν αὐτῷ βασιλεία, καὶ διέφθειρεν αὐτὸν μετὰ τῶν φίλων. ἀντίοχος δὲ κυζικηνοῦ παιδὸς βασιλεύσαντος τῆς συρίας, ἀντίοχος ὁ σελεύκου ἀδελφὸς, ἐκφέρει πόλεμον πρὸς αὐτὸν, καὶ νικηθεὶς ὑπὸ λυπὴν μετὰ τῆς στρατιᾶς. μετὰ δ' αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ φίλιππος ἔσπευδε διάδημα, μέρους τινὲς τῆς συρίας ἐβασίλευσε. πτολεμαῖος δὲ ὁ λάθουρος τὸ τέταρτον αὐτοῦ ἀδελφὸν δημήτριον, τὸν εὐκαίρου λεγόμενον, ἐκ κνίδου μεταπεμψάμενος κατέστησεν ἐν δαμάσκῳ βασιλέα. τούτοις δὲ τοῖς δυσὶν ἀδελφοῖς καρτερῶς ἀνθιστάμενος ἀντίοχος, ταχέως ἀπέθανεν. ἐν λαοδικίᾳ γὰρ ἐλθὼν πολεμαχῶν τῇ τ γαλαδηνῶν βασιλίσσῃ παρθυαῖς πολεμούσῃ, μαχόμενος ἀνδρείως ἔπεσε. τῶν δὲ συρίαν κατεῖχον οἱ δύο ἀδελφοὶ δημήτριος ὁ φίλιππος, καθὼς ἐν ἄλλοις δεδήλωται. ἀλέξανδρος δὲ τ οἰκείων πρὸς αὐτὸν στασιασάντων, ἐπανέστη γὰρ ἐπ' αὐτὸν πρὸ τῆς, τ ἑορτῆς ἀγομένης, καὶ ἐσκήνωτο αὐτοῦ ὅπου δὲ βωμὸς καὶ ξύλον μέλλοντος, κιτρίοις αὐτὸν ἔβαλλον, νόμος γάρ ἐστιν τοῖς ἰουδαίοις ἐν τῇ σκηνοπηγίᾳ, ἔχειν ἑκάστους ξύρσους ἐκ φοινίκων καὶ κιτρίων. δ. δηλοῖ καὶ ἡμῖν ταῦτα ἐν ἄλλοις. πρὸς πλείοσι δ' αὐτὸν ὡς ἀσχημόνως γεγονότα, καὶ τῆς τιμῆς ἐξ ἧς ἦν ἀνάξιον. ὅπου τε τοὺς ἐργολάβους, κτείνει μὲν αὐτῶν ὡσεὶ ἑξακισχιλίους, δρύφακτον δὲ ξύλινον ὡσεὶ τὸ βωμὸν καὶ τὸ ναὸν βάλλομένου μέχρι τ θρησκῆς, εἰς ὃν μόνοις ἐξὸν τοῖς ἱερεῦσιν εἰσιέναι, τότε τῶν τ πλήθους ἐπ' αὐτὸν ἀπέφραττεν εἴσοδον. ἐτρέφε δὲ καὶ ξένους ποσίδας καὶ κίλικας. οὐρεσι γὰρ πολέμου ὢν οὐκ εἶχε τ. καταστρεψάμενος δὲ τῶν ἀράβων μωαβίτας καὶ γαλααδίτας, εἰς φόρου ἀπαγωγὴν, κατέρρηξε τὰ ἀμαθοῦντα, θεοδώρου μὴ τολμῶντος αὐτῷ συμβαλεῖν. ἀναλύσας δὲ μάχην πρὸς ὀβεδᾶν τῶν ἀράβων βασιλέα, ἐκπεσὼν εἰς ἑνέδραν ἐν χωρίοις τραχέσι καὶ δυσβάτοις, ὑπὸ πλήθους καμήλων εἰς βαθεῖαν κατέρραχθη φάραγγα· καὶ μόλις αὐτὸς ἀφεύγει τῆς γαλααδίτιδος, ἐμέλλησε αὐτὸς ἀφανίζεσθαι. φεύγων δὲ ἐκεῖθεν εἰς ἱεροσόλυμα ἀφίκετο, καὶ πρὸς τὴν κακοπραγίαν αὐτοῦ ὅπου δεδήλωται τοῦτο, πολεμήσας πρὸς αὐτὸν ἔτη ς', ἀνεῖρε τ ἰουδαίων οὐκ ἔλαττον ἢ μυριάδας. ἐκκαλουμένου δὲ τὴν αὐτὴν τοὺς πρὸς αὐτὸν δυσμένειαν, ἐπὶ μᾶλλον ἐμίσουν αὐτὸν ἅτε συμβεβηκότα. πυθόμενοι δ' αὐτοῦ τὰ φίλτατα χρέα, πάντες ἐβόησαν δοθῆναι αὐτὸν, ἵνα πρὸς δημήτριον τὸν εὐκαιρον ἐπιμέψωσιν ἐκκαλοῦντες ὅπου συμμαχίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κβ'.

Ὡς στρατεύσαντος δημήτριος ὁ εὐκαιρος ὅπου ἀλεξάνδρου ἐκράτησεν αὐτοῦ.

ὁ δὲ, μὴ στρατὸν ἐλθὼν, ἐξ ἑκατὸν τοὺς ὅπως καλεσαμένους, ἐπὶ οὐκ ἰσομαχίαν πολὺν ἐπαλισθόντα σὺν, ἀλέξανδρος δὲ, μετὰ μισθοφόρων ἑξακισχιλίων ἐξ διακοσίων, ἰουδαίων δὲ πρὸς δισμυρίους οἱ ἐφρόνησαν ἐπὶ σκήνης ἑαυτοῦ

Digitized by Google

τῶν Ἰουδαίων, ἀντιπάλῳ τῷ δημητρίῳ. τέτω δ' ἦσαν ἱπ- A occurrit. habebat autem ille eqvitum tria mil-
πεῖς μὲν τρισχίλιοι, πεζῶν δὲ, μυριάδες δ'. πολλὰ μὲν lia, peditum vero qvadraginta. Itaqve multa
οὖν ἑκατέρους ἐπειράχθη, δ' μὲν ἀποπῆσαι τὰς μισθοφό- utrinqve tentata sunt, dum hic mercenarios ut-
ρους ὡς ὄντας Ἕλληνας πειρωμένους, δ' δὲ, τὰς σὺν δημη- pote Græcos ad defectionem solicitat: ille vero
τρίῳ Ἰουδαίους. μηδετέρου δὲ πόνου δῶρον ἐνεγκαμένου, ἀλλ' εἰς stantes cum Demetrio Judæos. Sed qvia neuter
μαχίαν συμβαλόντων, νικᾷ δημήτριος, καὶ ἀπεθήσκοσι his artibus qvicqvam proficiebat, postqvam vi-
μὲν οἱ Ἀλεξάνδρου μισθοφόροι πάντες, πιστοῦ τι ἅμα sum est armis decernere, victoria fuit penes De-
καὶ ἀνδρείας ἐπιδεξίου πεπειραμένοι. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν δημη- metrium: in quo prælio miles Alexandri con-
τρίου στρατιωτῶν. Φυγόντος δ' Ἀλεξάνδρου εἰς τὰ ὄρη, B ductitius ad unum cæsus est, navata prius forti
κατ' ὀκτὼ μυριάδων συλλεγὲν παρ' αὐτοῦ Ἰουδαῖοι ac fideli opera. Sed & ex Demetrianis multi de-
ἑξακισχίλιοι. ἐπὶ μὲν δίους, κατέχοντος δημητρίου. siderati sunt. Cæterum postqvam Alexander
μεθ' ὧν ταῦτα Ἰουδαίοις ἐπολέμουν Ἀλεξάνδρῳ, καὶ νικώμενοι, ad montes perfugit, miserati ejus fortunam con-
πολλοὶ ἀπέθνησκον ἐν ταῖς μάχαις. κατακλείσας fluxerunt ad eum circiter sex millia, quorum
δὲ τοὺς δυνατωτάτους αὐτῶν ἐν Βεθόμῃ πόλει, ἐπολιόρ- metu Demetrius retro abiit. Post hæc Judæi pro-
κει. λαβὼν δὲ τὴν πόλιν, ἐπῆλθεν αὐτοῖς ἐγκρατὴς αὐτῆ, priis viribus bellum gesserunt adversus Alexan-
ἀπήγαγε εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ πάντων ὠμότατον ἔργον ἐδρασεν. drum, sed semper victi multos amittebant e suo-
ἐστιώμενος γὰρ ἐν ἀπόπτῳ μετὰ τῶν παλλακίδων, rum numero, tandem potentissimos eorum com-
ἀνασωρώσας προσέταξεν αὐτῶν ὡς ὠ. τοὺς δὲ παῖδας C pulsos in Bethoma oppugnavit, & capto oppido,
αὐτῶν καὶ τὰς γυναῖκας ἔτι ζώντων, ἔσφαξε τοὺς ἐκεί- redactos in potestatem abduxit Hierosolyma,
νων ὄψεις ἐπισφάττειν, ὑπὲρ μὲν ὧν ἠδικήθη ἀμυνόμενος, ubi facinus commisit longe immanissimum: epu-
ἄλλως δὲ ὑπὲρ ἀνθρώπου τοιούτου ἐπιορκοῦντος lans enim cum pallacis excelsiore loco, unde
τοῦ δίκαιον, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ὅπερ ἐκεῖνος ἐπε- prospectus patebat, ad octingentos jussit suffigi
λελαπωρήκει τοῖς περὶ αὐτὸν πολέμοις, καὶ εἰς τέλος ποτὲ crucibus: in conspectu adhuc viventium jugu-
ἦλθε κινδύνου ψυχῆς τε περὶ τῆς βασιλείας, οὐκ ἀρκε- lavit uxores eorum & liberos, pœnas exigens pro
θέντων ἀγωνίζεσθαι καὶ σφᾶς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ ἀλλοφύ- acceptis injuriis, qvæ tamen inhumaniores fue-
λους ἐπαγόντων, καὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἄκρον ἀνάγκης ἀγον- D runt, licet sæpe ab inimicis afflictus, in extremũ
των, ὥστε λαθὼν καταρρίψαντα γαῦρα ἐν μεσαβιτῇ καὶ γαλα- vitæ & regni periculum adductus fuerit, dum
αδίτιδι καὶ τὰ ἐν αὐτῇ χωρία τῶν Ἀράβων τῷ βασιλεῖ πα- non contenti propriis eum impugnare viribus,
ραδοῦναι, ὅπως ἂν μὴ ξυναρθῇ σφίσιν εἰς τὸν κατ' externa etiam auxilia conciunt, & postremo in
αὐτοῦ πόλεμον, ἄλλα τε μυρία εἰς ὕβριν αὐτοῦ καὶ ἐπήρειαν eam necessitatem eum compellunt, ut, qvæ loca
πεπραχότων. ἀλλ' οὖν οὐκ ἀπιστοῦσιν δοκεῖν ταῦτα in Moabitica & Galaditica regione subegerat, re-
δρᾶσαι, ὥστε διὰ τὴν τοιαύτην ὠμότητα ὑπόβολον, Θρᾷκα stituere Arabibus, ne & ipsi arma sua adversus
κληθῆναι αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων, θρασυκίδαν. οἱ δ' ἀντι- eum cum inimicis conjungerent: præter alia,
στρατιῶται αὐτοῦ τὸ πλῆθος ὄντες ὡσεὶ ἑκτακισχίλιοι, E qvæ in ejus contumeliam gesta sunt innumera-
φεύγουσι νυκτὸς, καὶ παρ' ὃν εἶχε χρόνον Ἀλέξανδρος, ta. Iniqva tamen fuit talis animadversio, ita ut
ἦσαν ἐν τῇ Φυγῇ. καὶ ὅτε μὲν ἀπήλαυνεν τῶν propter hanc crudelitatem Thracidæ cognomen
ἐκ τούτων παραχῆς, μέχρις τοῦ λοιποῦ ἠρεμίας ἐβασί- apud Judæos invenerit. Cæterum adversario-
λευσε. δημήτριος δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίας ἀπελθὼν εἰς rum exercitus ad octo millium numerum noctu
Βέρροιαν, ἐπολιόρκει τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Φίλιππον, ὄντων in tutum evaserunt: & toto tempore, quo vixit
αὐτῷ πεζῶν μὲν μυρίων, χιλίων δὲ ἱππέων. στρά- Alexander, egerunt in exilio: atqve ita demum
των δὲ ὁ τῆς Βερροίας τύραννος Φιλίππῳ συμμαχῶν, liberatus a tumultibus, secure administravit re-
ζίζον τὸν Ἀράβων φύλαρχον ἐπεκαλέσατο, καὶ μιθριδά- gnum in posterum. Demetrius autem, relicta
της τὸν σινάκην, τὸν παρθυαίων ὕπαρχον. ὧν ἀφικο- F Judæa, profectus Beroeam, Philippum fratrem
μένων μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐκ πολιορκουμένων δημη- suum oppugnavit in ea, habens secum decem
τριον ὄντες δὲ χαρακώματος, εἰς ὃ πᾶς τε τοξεύμασι millia peditum, & mille eqvites. Straton vero
καὶ τῇ δίψῃ συνεῖχοντο αὐτοὺς, ἰσχύσασιν τὰς σὺν Beroeæ tyrannus & Philippi socius Zizuni princi-
αὐτῷ σφᾶς ἀποδοῦναι. λαθοῦσαγωγήσαντες δὲ τὰ pem Arabum excivit, & Mithridatem Sina-
ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τὸ δημήτριον ἀποβαλόντες, τὸν μὲν, τῷ rem præfectum Parthorum, qui postqvam vene-
μιθριδάτῃ τῷ τότε βασιλεύοντι Πάρθων, ἐπεμψαν. runt cum magno exercitu, Demetrii castra op-
τὸ δὲ ἀντιοχέων ὅσους αἰχμαλώτους ἦναγε σωθέντας, pugnaverunt, & tam siti quam missilium telorum
τούτους πρῶτα τοῖς ἀντιοχεῦσιν ἀπέδωκαν. μιθρι- G multitudine deditionem cum suis facere coege-
δάτης δὲ ὁ Πάρθων βασιλεὺς τὸν δημήτριον εἶχεν ἐν runt: abductaqve ex ea regione præda maxi-
τῇ τιμῇ τῇ πάσῃ, μέχρι νόσου καταφθείρει δημήτριον ma, Demetrium captivum ad Mithridatem Par-
τὸν βίον. Φίλιππος δὲ, ἀπὸ τῆς μάχης εὐθὺς, ὅπως ἀν- thorum regem miserunt. Antiochenses vero,
τιόχειαν ἐλθὼν, καὶ κατασχὼν αὐτὴν, ἐβασίλευσε τῆς qvotqvot in castris inventi sunt, gratis dimissos
συρίας. redire Antiochiam passi sunt. Parthus vero rex
Demetrium apud se in omni honore habuit, donec ibi morbo absumptus est. at Philippus post hanc
pugnam statim profectus Antiochiam, totius Syriæ regno potitus est.

CAP. XXIII.

Antiochi Dionyſii in Judæam expeditio.

XXI. Deinde Antiochus cognomine Dionyſus, frater ipſius, Damaſcum principatum ambiens pervenit, & ibi rerum potitus rex factus eſt, qui cum exercitum duxiſſet contra Arabas, Philippus ejus frater, hoc audito, Damaſcum advolat: & cum, opera Mileſii arcis præfecti, urbe Damaſcenorum potitus eſſet, per ingratitudinem non remuneravit eum, qvod vellet videri terrore urbem, non proditione cepiſſe. ἑqvapropter ſuſpectus ei redditus, rurſum Damaſcum amiſit, progreſſum enim in circum animi gratia Mileſius excluſit, & urbem ſervavit Antiocho. at ille, auditis de Philippo rumoribus, confeſtim rediit ex Arabia: moxqve duxit in Judæam exercitum octo millium peditum, & eqvitum octingentorum. Cujus invaſionem Alexander metuens, foſſam profundam duxit a Caparſabe, qvæ nunc Antipatris dicitur, usqve ad Joppenſe mare, qvæ ſolum patebat acceſſus: excitatoqve muro, & per intervalla caſtellis ligneis per centum & qvinqvaginta ſtadia, præſtolabatur Antiochum. at ille, omnibus his incenſis, traduxit hac exercitum in Arabiam. & cum Arabs primum ceſſiſſet, deinde cum decem eqvitum millibus apparuiſſet, occurrens ei Antiochus, prælia-tus eſt acriter, jamqve de victoria certus occiſus eſt, dum alterum ſuorum cornu laborans vult in integrum reſtituere. poſt ejus caſum exercitus refugit in vicum Cana, ubi maxima ejus pars fame abſumpta eſt. Poſt hunc Cœleſyriæ regnum Aretas adipiſcitur, vocatus ad imperium a Damaſcenis propter odium, qvo perſeqvebantur Ptolemæum Mennæum. Is qvoqve in Judæam profectus cum exercitu, devicto Alexandro apud Adida, certis conditionibus reduxit ſuos, unde venerat. Alexander vero, ad Dion oppidum admoto milite, eoqve vi capto, ad Eſſam inde duxit, ubi erant Zenonis res pretioſiſſimæ: & primum triplici muro eum locum circumdedit, deinde expugnato oppido, ad Caulanam duxit & Seleuciam: & ſubactis his qvoqve, redegit in ſuam poteſtatem vallem, qvæ Antiochi dicitur, & caſtellum Gamala. Objectisqve multis criminibus Demetrio locorum eorum domino, principatu ſuo illum exuit, & tertio demum hujus expeditionis anno domum reduxit exercitum, magna alacritate Judæis eum ob res proſpere geſtas excipientibus. Per hæc tempora jam & Syrorum & Idumæorum & Phœnicum urbes tenebant Judæi, ad mare Stratonis turrim, Apolloniam, Joppen, Jamniam, Azotum, Gazam, Anthedona, Raphiam, Rhinocuram, in mediterraneis per Idumæam regionem Adora & Mariſſam, totamqve Samariam & montes Carmelum ac Itabyriũ. ad hæc Scythopolim, Gadara, Gaulanitidem, Seleuciam, Gabala, & Moabiticas urbes, Eſebonẽ, Medabam, Lempam, Oronas, Telithonem, Zaram, Aulonem Ciliciũ, Pellam: hanc ultimã diruerunt, qvod incolæ recuſarent Judaicos ritus recipere: poſſidebant & alia Syriæ non obſcura oppida, quæ imperio ſuo noviter adjecerant. Poſt hæc Ale-

Κεφάλαιον κγ'.

Ἀντιόχου τοῦ Διονύσου στρατεία ἐπὶ Ἰουδαίαν.

Ἔπειτα Ἀντίοχος ὁ κληθεὶς Διόνυσος, ἀδελφὸς ὢν Φιλίππου, τῆς ἀρχῆς ἀντιποιούμενος εἰς Δαμασκὸν παραγίνεται, καὶ τῶν ἐκεῖ πραγμάτων ἐγκρατὴς γενόμενος ἐβασίλευσεν. ἐκστρατεύσαντος δ' αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Ἄραβας, Φίλιππος ὁ ἀδελφὸς πυθόμενος ἀνήγαγεν, ἐπὶ Δαμασκὸν ἦλθε. μιλήσιος δ' ὃς κατελέλειπτο τῆς ἄκρας φύλαξ, ἐπιτῶν Δαμασκηνῶν παραδόντος αὐτῷ τὴν πόλιν, ἀπεχάρισατο εἰς αὐτὸν γενόμενος, καὶ μηδὲν ὧν ἐλπίσας ἐδέξατο αὐτὸν παραχών, ἀλλὰ τῷ παρ' αὐτοῦ φόβῳ βουληθεὶς δοκεῖν παραλαβεῖν τὴν πόλιν ἢ τῇ χάριτι τῇ μιλησίου θεωρήσας αὐτὸν εἰς ἐλεύθερον ἀπαντῶντα, καὶ πόλιν ἐκπίπτει τὴν Δαμασκῶν. ἐξορμήσαντα δὲ αὐτὸν ἐκ τῆς ἱπποδρόμου, ἀπέκλεισεν ὁ μιλήσιος, καὶ τὴν Δαμασκὸν αὐτὸς παραχὼν διεφύλαξεν. ὁ δὲ ἀκούσας τὰ περὶ τὸν Φίλιππον ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς Ἀραβίας. στρατεύσας δὲ εἰθὺς, ἑλὼν αὐτὸν ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν ἐπάλξεις μὲν ἐκπεφυκυίας, ἱππεῖς δὲ ὡς δισχίλιους, πεζοὺς δὲ ἀλεξάνδρου τὴν ἐφοδον αὐτοῦ, πρόφασιν ὁρύγμα βαθεῖαν, ἀπὸ τῆς Καισαρείας καὶ παραλίου μέχρι Ἰππηνῶν καλουμένην, ἄχρι τῆς εἰς Ἰόππην θαλάττης, ἣ καὶ μόνην εἶχε πρόσοδον. τεῖχος τε ἐγείρας καὶ πύργους ἀναπύρους ξυλίνους, καὶ μεσοπύργια, ἐπὶ σταδίους ρνε', τὸν ἀντίοχον ἐξεδέχετο. ὁ δὲ πάντα πάντα ἐμπρήσας, διεβίβαζε τοὺς τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὴν Ἀραβίαν. ἀναχωρεῖν δὲ ἀραβικὰ πεζὰ, ἐπεὶ μὴ μυρίων ἱππέων ἐξαίφνης ἐπιφανέντων ἐπανῆγεν τοὺς τότε Ἀντίοχος καρτερῶς ἐμάχετο. καὶ δὴ νικῶν ἀπήγαγε πολλοὺς τῶν πεσόντων μέρει. πεσὼν δὲ ὁ Ἀντίοχος, καὶ τὸ στράτευμα φεύγει εἰς καταφυγὴν, ἔνθα τε πλεῖστον αὐτῶν λιμῷ φθείρεται. βασιλεύει δὲ μετὰ τὴν τῆς χειλικῆς συμμορίας ἧτταν, κληθεὶς εἰς τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τῶν τὴν Δαμασκὸν ἐχόντων, ἀλλὰ τὸν πρὸς Πτολεμαῖον τὸν μνησικακοῦντα στρατεύσας δὲ ἐκεῖσε ὑπὸ τὴν Ἰουδαίαν, καὶ περὶ Ἀδίδα χάραξ μάχῃ νικήσας Ἀλέξανδρον ὑπὸ σπουδῆς ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰουδαίας. Ἀλέξανδρος δὲ ἐλάσας αὐθις ὑπὸ δίαν πόλιν, αἱρεῖ ταύτην. καὶ στρατεύσας ὑπὸ Γαυλανίτιν, ἃ τε πολίσματα ἄξια ζημίωσιν ὑποβαίνειν ἐποίησε. καὶ τρισὶ μὲν ἀπέβαλε τεῖχεσι τὸ χωρίον. μάχῃ δὲ λαβὼν τὴν πόλιν, ὑπὲρ γαύλανα καὶ Σελεύκειαν ἐξώρμησε. πολλοὺς δὲ καὶ ταύτας, πρὸς ἐξαίρετα τοῦ Ἀντιόχου λεγομένου Φαρέγγα καὶ Γάμαλα τὸ φρούριον. ἐγκαλῶν δὲ δημητρίῳ πλείστων τῶν τόπων ἀρχοντι, ἀπέδυσεν αὐτὸν, καὶ τρίτον ἤδη πεπληρωκὼς ἔτος τὸ στράτευμα εἰς τὴν οἰκείαν ἐπέστρεψε, πεποιημὼς αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων πολλὰ τὴν εὐπραγίαν δεχομένων. κατὰ δὲ τὸν τότε καιρὸν ἤδη τῶν Σύρων καὶ Ἰδουμαίων καὶ Φοινίκων, πόλεις εἶχεν Ἰουδαῖοι, ἀπὸ Ἰόππης μὲν στράτωνος πύργον, Ἀπολλωνίαν, Ἰάμνειαν, Ἄζωτον, Γάζαν, Ἀνθηδόνα, Ῥαφίαν, Ῥινοκόρουραν. ἐν δὲ τῇ μεσογείᾳ τὴν τε Ἰδουμαίαν, Ἄδωρα, καὶ Μαρίσσαν, καὶ Σαμάρειαν. καρμήλιον ὄρος, καὶ τὸ ἰταβύριον ὄρος, Σκυθόπολιν, Γάδαρα, Γαυλανίτιδα, Σελεύκειαν, Γάβαλα, Μωαβίτιδας, Ἐσεβών, Μήδαβα, Λεμβᾶ, Ὀρώνας, Τελιθώνα, Ζαρᾶ, Κιλικίου Αὐλῶνα, Πελλαν. ταύτην δὲ κατέσκαψαν, διὰ τὸ μὴ προσέχειν τῶν ἐνοικούντων εἰς τὰ πάτρια τῶν Ἰουδαίων ἐθη μεταβαλέσθαι. ἄλλας τε πόλεις προσεπολέμησαν τῇ σφετέρᾳ, αἳ ἦσαν κατὰ συμμαχίαν. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀλέξανδρος

ξανδρ☉ ὁ βασιλεὺς, ὑπὸ μέλης εἰς νόσον καταπεσὼν, ἐ A xander ex temulentia morbo contracto, & trien-
τρισὶν ἐπὶ τετραετίᾳ πυρετῷ συνεχετὰς, οὐκ ἀπέσχη τῶν nio integro qvartana laborans, nec tamen abſti-
στρατιωτῶν ἕως ἃ τῇς νόσου ἐξαναλωθείς, ἀπέβαινεν ἐν nens a caſtrenſibus officiis, tandem exhauſtis vi-
τοῖς γεραστινῶν ὅροις, πολισμάτιόν φαγαβὰ Φρέαρ ὀνομα- ribus, fato conceſſit in Geraſenorum finibus, ob-
ζόμενον πέραν Ἰορδάνου. ὁρῶσα δὲ αὐτὸν ἡ βασίλισσα πρὸς τὸ ſidens Ragaba caſtellum, qvod ultra Jordanem
τελευτᾶν ἔτι, καὶ μηδεμίαν ἔτι σωτηρίας ἐλπίδα, κλαίουσα καὶ κοπτομένη, τῆς μελλούσης ſitum eſt. Qvem videns regina jam morti vici-
ἐρημίας αὐτὴν τὸ καὶ τοὺς παῖδας ἀποδύρετο, καὶ τίνι κα- num, & nullam ſalutis ſpem præ ſe ferentem,
ταλείπῃς ὄντως ἐμέ τε καὶ τὰ τέκνα παρ' ἀλλήλων βοη- B flens & ſeipſam plangens, ſuam ſimul & libero-
θείας δεόμενα πρὸς αὐτὸν ἔλεγε, καὶ ταῦτ' οἰδὼς πῶς δι- rum deſolationem lamentabatur: Cui me, in-
άκειται πρὸς σὲ δυσμενῶς τὸ ἔθνος. ὁ δὲ συνεβούλευεν qvit, & hos filios relinqvis, alieno indigentes au-
αὐτῇ, πείθεσθαι μὲν οἷς ἐπαινήσειεν, πρὸς τὸ τὴν βα- xilio? præcipue cum non ignores, qvam infen-
σιλείαν ἀσφαλῶς κατέχειν μετ' ἔτους. κρύψαι δὲ ſus ſit tibi totus populus. Tum ille conſuluit ei,
τὸ θνητὸν αὐτοῦ πρὸς τοὺς στρατιώτας, ἕως ἂν ἐξέλῃ τὸ ut ſuis monitis pareat, ſi velit ſecure cum filiis
χωρίον. ἔπειτα ὡς ἂν νικήσῃ λαμπρῶς εἰς τὰ ἱεροσόλυ- regnum obtinere. primum ut apud milites ce-
μα τροφηλομένη, τοῖς Φαρισαίοις ἐξουσίαν τινὰ τροφο- let ſuam mortem, tantiſper dum caſtellum illud
χεῖν. τούτους γὰρ ἐπαινοῦσιν αὐτῇ ἀντὶ τῆς τιμῆς, C capiat. deinde poſtqvam victrix magnifice Hie-
εὐνοϊκῶς καταστήσειν αὐτῇ τὸ ἔθνος. δυνήσεσθαι γὰρ πολὺ roſolyma reverſa fuerit, Phariſæis nonnihil li-
παρὰ τοῖς ἰουδαίοις τούτους ἔφασκε βλάψαι τι μισοῦντας, centiæ permittat. hos enim pro habito ſibi ho-
καὶ φίλους Ἀλεξανδρᾷ ὠφελῆσαι. μάλιστα γὰρ πεισθέν- nore laudaturos eam, & commendaturos apud
τας τῷ πλήθει περὶ ὧν ἂν ἐθέλοντας, τὸ χαλεπὸν populum. poſſe enim plurimum apud Judæos,
λέγωσιν, αὐτόν τε προσκρῦσαι τῷ ἑαυτῆς Ἀλεξάνδρᾳ· τούτους ἐλε- ſive exoſum aliqvem cupiant lædere, ſive ami-
γε, ὑβριζομένους παρ' αὐτοῦ. εὖ πάνυ εἶπεν ἐν τοῖς ἱερο- cum juvare. Valde enim his fidem habere vul-
σολύμοις γενομένη, μεταπέμψαι μὲν τοὺς πρωτεύον- gus, etiamſi per invidiam de qvopiam male lo-
τας αὐτῶν. ἐπιδεῖξαι δὲ τὸ σῶμα τεθνηκὸς ὅπως, ἔ- qvantur, nec ſe ob aliam cauſam incurriſſe toti-
πως μοι βέλων δὲ χρῆσις μὴ πολλῆς ἀξιοπιστίας ἐπί- D us gentis odium, qvam qvia hoc genus offende-
τρεπε. εἰ δὲ καὶ ὑβριζόμενον ἀπαφίᾳ με θελήσειε τὸ νε- rit. Ergo, inqvit, ubi Hieroſolyma perveneris,
κρὸν, ὡς πολλὰ πεπονθότες ἐξ ἐμοῦ, ἔστ' ἄλλου τινὰ κατ' accerſitis eorum primoribus, oſtende illis meum
ὀργὴν αἰκίαν τῷ σώματι προσφέρειν βούλησον. ἐ μηδὲν δίκαιον τῶν ἐκείνων γνώμης ἐν τῇ βασιλείᾳ Ἀλεξάν- corpus, & verbis qvam proxime veritatem ſimu-
δρᾳ ἐξαρχῶν. ταῦτά σε πρὸς αὐτοὺς εἰπόντα, ἐγώ τε latis, permitte, ut eo utantur arbitratu ſuo, ſive
λαμπροτέρας ἀξιωθήσομαι πρὸς αὐτῶν κηδείας, ἧς inſepulto & projecto cadaveri velint illudere,
ἂν ἔτυχον ἐκ σοῦ, μηδὲν Ἀλεξάνδρᾳ τοῖς ἔξωθεν πόνοις με κακῶς propter antiqvas injurias, ſive alio qvolibet mo-
τὸ νεκρὸν Ἀλεξάνδραν θελήσαντων. σὺ δὲ βεβαίως ἄρξεις. E do in id ſævire: & pollicere, nihil te niſi ex illo-
πολλῷ τροφηνέστερα τῇ γυναικὶ πλάστᾳ βασιλεύσας ἔτη rum ſententia geſturam in adminiſtrando impe-
ζ ἐνιαυτούς, βιώσας δὲ ἐνὸς δέοντος ν'. rio, his verbis ſi apud eos uſa fueris, & mihi
magnificentior qvam a te ſepultura continget,
contentis illis permiſſa poteſtate, & tu ſecure dom-
inaberis, poſt hæc monita uxori data moritur, an-
no regni ſui ſeptimo poſt vigeſimum, vitæ vero
undeqvinqvageſimo.

Κεφάλαιον κδ'.

Ὡς μετὰ τὸν ἀλεξάνδρου τελευτὴν ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀλεξάνδρα τὴν βασιλείαν κατέσχε.

CAP. XXIV.

Alexandro mortuo uxor Alexandra in regnum ſuccedit.

Ἡ δὲ ἀλεξάνδρα τὸ φρούριον ἐξελοῦσα, καὶ τὰς τοῦ F Alexandra vero, capto caſtello, juxta mari-
ἀνδρὸς ἐπιτάξεις, τοῖς τε Φαρισαίοις διελέχθη, ἐ πάντα ἐπ' ἐκείνοις ἐποίει, τά τε περὶ τὸν νεκρὸν, ἐ ti monita Phariſæos allocuta eſt, & omnia
τὰ περὶ τὴν βασιλείαν, τῆς μὲν ἐργῆς αὐτοὺς τῆς πρὸς illorum arbitrii faciens, quæ ad cadaver vel ad
ἀλέξανδρον ἔπαυσεν. εὐνοϊκῶς δὲ ἔσχεν καὶ φίλους. οἱ δὲ regnum pertinerent, ex infenſis benevolos eos
εἰς τὸ πλῆθος παρελθόντες, ἐδημηγόρουν, τὰς πράξεις ſibi reddidit: tum illi progreſſi ad plebem con-
τὰς ἀλεξάνδρου διηγούμενοι, καὶ ἐπὶ δίκῃ τοῦ αὐτοῖς ἀπολω- cionabantur, res geſtas Alexandri celebrantes, &
λέναι βασιλεῖ, ἐ τὸ δῆμον εἰς πένθος καὶ τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ regem juſtum ſe amiſiſſe conqverentes, populũ
κατὰ φύσιν ἐξεκαλέσαντο τοῖς ἐπαίνοις, ὡς τι ἐ λαμ- G ad eum luctum ac mœſtitiam provocaverunt, ut
πρότερον ἢ τινὰ τῶν βασιλέων, αὐτὸν ἐκήδευσεν. δύο μὲν nullum antehac regem funeraverint ſumptuoſi-
οὖν υἱοὺς ἀλέξανδρος καταλιπὼν, ὑρκανὸν καὶ ἀριστόβουλον, us. Cæterum Alexander duos quidem reliqvit XXII.
τὴν μὲν βασιλείαν εἰς τὸν ἀλεξάνδραν διέθετο. τῶν filios, Hyrcanum & Ariſtobulum, regni tamen
παίδων, ὑρκανὸς μὲν ἀσθενὴς πράγματα διοικεῖν, ἐ βίον administrationem Alexandræ teſtamento reli-
ἥσυχον μᾶλλον ἠγαπηκώς. ὁ δὲ νεώτερος ἀριστόβουλος, qvit. e filiis autem Hyrcanus erat rebus admi-
θρασὺς τε καὶ πρακτικός. ἐστέργετο μὲν ἂν ὑπὸ niſtrandis parum idoneus, & amator otii: minor
πλήθους ἡ γυνὴ, διὰ τὸ δοκεῖν, ἐφ' οἷς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐ- vero natu Ariſtobulus audax & induſtrius. ſed
ήμαρτε, δυσχεραίνειν. ἡ δὲ, ἀρχιερέα μὲν ἀποδεικνυσιν mulier gratioſa erat apud populum, eo qvod
ὑρκανὸν, διὰ τὴν ἡλικίαν, πολὺ μᾶλλον δὲ διὰ τὸ ἄπραγμον αὐτοῦ, ἐ πάντα τοῖς Φαρισαίοις ἐπέτρεπε semper viſa ſit ægre tuliſſe ea, quæ maritus præ-
ter officium faceret. illius conſilio pontificatus
Hyrcano obvenit, non tam ætatis prærogativa,
qvam propter innatam ſegnitiem: alioqvi ex Phariſæorum ſententia permiſſu reginæ gere-

bantur omnia: quibus etiam plebs parere juſſa
eſt: & ſi qvid conſtitutionum Hyrcanus ſocer
abrogaverat, qvas Phariſæi juxta majorum tra-
ditiones induxerant, id totum ſancitum eſt de-
nuo. Nomen igitur regni erat penes reginam,
penes Phariſæos vero adminiſtratio. nam hi &
exulibus reditum, & vinctis ſolutionem procu-
rabant. qvædam tamen etiam per ſe providebat
mulier & magnum mercede conductorum mili-
tum alebat numerum, viresqve ſuas ita auge-
bat, ut terrori eſſet circumvicinis tyrannis &ob-
ſides ab eis acciperet. Et qvod ad reliqva attin-
net, qvieta erat ejus ditio, ſoli Phariſæi turbas
excitabant, incitantes reginam, ut necaret illos,
qui Alexandro autores fuerunt ſumendi de o-
ſtingentis ſimul viris ſupplicii: moxq; unum ex
his jugulant Diogenem, deinde alium poſt ali-
um, donec potentiores convenientes in regiam,
& cum his Ariſtobulus, præ ſe ferens, non place-
re ſibi, qvæ fierent, &, ſi occaſio daretur, non
permiſſurus tantam licentiam matri, commemo-
rabant ei, quantis rebus geſtis & qvantis exhau-
ſtis periculis fidem ſuam domino approbaverint
qvodqve hac de cauſa magnis præmiis eos dig-
natus ſit: rogabantq; eam, ne omnino in con-
trarium ſpes ſuas verteret. nunc enim, qvi pe-
riculum ab hoſtibus evaſiſſent, domi ab inimicis
mactari more pecudum, nemine opem ferente.
ajebantqve, ſi qvidem contenti ſint jam occiſis
adverſarii, propter innatum affectum, quo do-
minos proſeqvantur, patienter ſe laturos hanc
calamitatem; qvod ſi illi ſævire pergerent, pete-
bant ſibi dari diſcedendi veniam, neqve enim
niſi ipſius reginæ permiſſu qvæſituros ſibi inco-
lumitatem, alioqvi laturos, ut ibidem in ipſa in-
terficiantur regia. Sed turpe eſſe tum ſibi, tum
reginæ, ſi, illa diſſimulante, a mariti inimicis ve-
xentur. nihil enim libentius auditurum Aretam
Arabem & reliqvos tyrannos, qvam ſi ipſa ſe
privaret talibus viris, qvorum illis olim vel no-
men auditum terrori fuerit. qvod ſi ne hoc qvi-
dem velit concedere, & malit indulgere Phari-
ſæorum cupiditatibus, ſaltem per caſtella ſe diſ-
tribueret. ſe enim, qvandoqvidem fortuna ita
perſeqvatur Alexandri familiares, contentos eſ-
ſe in humili ſtatu vitæ reliqvum exigere. Hæc &
alia multa cum dicerent, & ad miſerationem tam
cæſorum qvam periclitantium manes Alexandri
invocarent, omnibus circumſtantibus commo-
tæ ſunt lacrymæ: ſed maxime Ariſtobulus men-
tem ſuam declarabat, multis verbis matrem cor-
ripiens. Verum illi ſibiipſis cauſa fuerunt ho-
rum malorum, qvi fœminæ ambitione imperan-
te præter æqvum commiſerunt regni habenas,
qvaſi vero deeſſent poſteri. Tum illa inops me-
lioris conſilii, cuſtodiam caſtellorum eis credi-
dit, exceptis Hyrcania, Alexandrio & Machæ-
runte, in qvibus res ſibi chariſſimas recondide-
rat. Nec multo poſt Ariſtobulum filium cum ex-
ercitu miſit verſus Damaſcum, contra Ptolemæum Mennæum, qvi gravis erat urbi vicinus. Sed ille,
nulla re memorabili geſta, domum rediit. Per idem tempus nunciatum eſt, Tigranem Armeniorū regē
cum qvingentis militū millibus invaſiſſe Syriā, & brevi in Judæā eſſe venturum, ea fama non immerito

A ποιεῖν, οἷς δὲ τὸ πλῆθος ἐκέλευσε, πᾶσ' ἦρχεν, καὶ ἔστι ἃ καὶ
τῶν νομίμων ὑρκανὸς ὁ πενθερὸς αὐτῆς καθέλυσεν, ὡς εἰσ-
ήνεγκαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ πάλιν ἀπεκατέστησε. τὸ μὲν οὖν ὄνομα τῆς βασιλείας ἔι-
χεν αὐτὴ, τὴν τε δύναμιν οἱ Φαρισαῖοι. καὶ γὰρ Φυγά-
δας ἤδη κατῆγον, καὶ δεσμώτας ἔλυον, καὶ καθάπαξ
ὧδεν ἕκαστον διέφερον. ἐπιεικῶς μὲν οὖν ἡ γυνὴ τῆς
βασιλείας ἐφρόντισε. καὶ πολὺ μισθοφορικὸν συνέσ-
τησε, καὶ τὴν ἰδίαν δύναμιν ἀπέδειξε πλείονα, ὡς καταπλῆ-
ξαι τοὺς περὶξ τυράννους, καὶ λαβεῖν ὁμήρους αὐτῶν ἡρεμεῖ
τὴν χώραν πᾶσαν παρεῖχε τοῖς Φαρισαίοις. ὅτι γὰρ ἐπιτάτ-
τειν τὴν βασιλίσσαν, πάντας ὡς κτείνειεν τοὺς ἀ-
λεξάνδρῳ ὠφελήσαντας ἀνελεῖν τοὺς ὦ. εἶτα αὐτοὶ τέ-
των ἕνα σφάττουσι διογένην, καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλους ἐπ'
ἄλλοις, ἕως οἱ δυνατοὶ παρελθόντες εἰς τὸ βασίλειον, καὶ
μετ' αὐτῶν ἀριστόβουλος, ἐπεὶ γὰρ πῖς γνωμόνους δυσ-
ανα χετῶν, καὶ δῆλος ἦν καθάπαξ εἰ ἀφορμῆς ἦν
μὴ ἐπιτρέψων τῇ μητρὶ, ἀνεμίμνησκον ὅσα κατορ-
θώσειεν πῖς κινδύνοις, δι' ὧν τε σφίσι βεβαίων τῆς πίστε-
ως, πρὸς τὸν δεσπότην ἐπιδείξαιτο, ἀνθ' ὧν ὑπ' αὐτοῦ
μεγίστων ἠξιώθησαν. καὶ ἐδέοντο μὴ ἄχρι παντὸς ἐμ-
παλὼν τρέψαι σφίσι τὰς ἐλπίδας. ἀποφυγόντας γὰρ
ἐκ πολεμίων κινδύνων, ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑπὸ ἐχθρῶν δίκην
βοσκημάτων κτείνεσθαι, μηδεμιᾶς τιμωρίας ὄσης. ἐλε-
γόν τε πρὸς ἃ μὴ δύνασθαι τοῖς ἀνηρημένοις οἱ ἀντίδικοι,
ἀλλὰ τοῖς δεσπόταις γνήσιον μετρίως εἶσθαι πα-
ξυμβάντα. εἰδὼς οὐ μέλλοιεν ταῦτα μετρίως, ἤδη τε μᾶ-
λιστα μὴ δοῦναι σφίσιν ἀπαλλαγάς. ἃ γὰρ ἂν ὑπο-
μεῖναι χωρὶς αὐτῆς προσταχθέντα τι σωτήριον, ἀλλ' ἀ-
σμένως ὑπήκοοι ἦσαν τοῖς βασιλείοις ὡς μὴ συγ-
γνῶναι αὐτοῖς. αἰσχρὸν τε εἶναι σφίσι καὶ τῇ βασιλίσσῃ εἰ
τοῖς αὐτῆς ἀμελήσομεν, ὑπὸ τ' ἐχθρῶν δ' ἀνδρὸς ἐκ-
δεχθέντων. ἀνὴρ πάντως γὰρ ἂν τιμήσασθαι δέξειαν τ' τ
ἄρσενα, καὶ τὰς μοναρχὰς, εἰ δοτέον εἰκάζειν τοῖς δὲ
ἄνδρας, οἷς ἴσως τάχα φρικῶδες καὶ τὸ νεμεσᾶν πᾶν ὑπο-
θλῖψαι. εἰ δὲ μὴ, τοῦτό γε δὴ πρὸν, εἰ τὰς Φαρισαίους αὐτῇ
προσηκόντως ἐγνωκέναι, καθάπαξ ἕκαστον αὐτῶν ἐν τοῖς
φρονήμοις. εἰ γὰρ ὧδε δαίμων τις ἐνεμέσησεν τῷ ἀλε-
ξάνδρῳ οἶκῳ, αὐτὰς γε μὲν ἂν δοκεῖν καὶ ἐν τυφεινῷ
σχήματι βιοτεύοντας. πολλὰ δ' λεγόντων αὐτῶν, καὶ εἰς
οἶκτον τ' τεθνεώτων, καὶ τ' κινδυνεύοντων τὰς ἀλεξάν-
δρου δαίμονας ὑπεκαλεμένων, ἅπαντες οἱ περιεστῶτες
ὥρμησαν εἰς δάκρυα. μάλιστα δ' ἀριστόβουλος ὅπως ἔ-
χοι γνώμην ἐδήλου, πολλὰ τ' μητέρα κακίζων. τὰ μὲν
γὰρ ἐκεῖνοι μὴ αὐτοῖς σφίσιν αὐτῆς τ' συμφορῶν ἐγκύον-
το, καὶ φιλαρχίαν ἐκλελυσηκέναι γυναικὶ ὡς φ τὸ ἀ-
κὸς βασιλεῖον ἡμεᾶς ἕνεκα μὴ ὄσης ὑπιτρέψαι αὐτοῖς. ἡ
δ', οὐκ ἔχουσα ὅπ πράξει ᾧ δ' ἐυπρεπὲς, τὴν φυλα-
κὴν τ' χωρίων σφίσιν ὑπισχνεῖσθαι, ὅπ μὴ ὑρκανίας καὶ
ἀλεξανδρείου, καὶ μαχαιρεωτῶν, ἐνῆσαί τε πλείσ δ'
ἄξιον, ἐν αὐτῇ. καὶ μετ' ὀλίγον τὸν ἡγεμόνα ἀριστόβουλον,
μὴ σπάσας ἐξέπεμψεν ὑπὸ δαμασκὸν, καὶ πολεμήσ
δ' μνναίῳ δ' λεγομένῳ, ὃς βαρὺς ἦν τῇ πόλει γείτων.
ἀλλ' ὁ μὲν ὧδεν ἐργασάμενος ἀσθενὴς ἄξιον ὑπέστρε-
ψε. κατὰ δ' τὸν καιρὸν ἀγγέλλεται τιγράνης ὁ
τῶν ἀρμενίων βασιλεὺς, ἅμα μυρίοις σπαπιωτῶν,
ἐμβεβληκὼς εἰς τὴν συρίαν, καὶ ὅτι τὴν ἰουδαίαν
ἀφιξόμενος. ὃ τὼπατερικὸς ἐφόβησε τὴν βασιλισ-
σαν καὶ

B

C

D

E

F

G

πολεμον, ὃς ἦν βαρὺς τῇ πόλει γείτων. ἀλλ' ὁ μὲν ὧδεν ἐργασάμενος ἀσθενὴς ἄξιον ὑπέστρε-
ψε. κατὰ δ' τὸν καιρὸν ἀγγέλλεται τιγράνης ὁ τῶν ἀρμενίων βασιλεὺς, ἅμα μυρίοις σπαπιωτῶν,
ἐμβεβληκὼς εἰς τὴν συρίαν, καὶ ὅτι τὴν ἰουδαίαν ἀφιξόμενος. ὃ τὼπατερικὸς ἐφόβησε τὴν βασιλισσαν καὶ

σαν δ τὸ ἔθνος, καὶ δῶρα ἧ πολλὰ δ λόγῳ ἄξια πέμ- A reginam & totam gentem terruit, miserumq; ad
πουσιν αὐτῷ καὶ πρέσβεις, πλουσιοκῶντ τ Πτολεμαίδα· eum legatos cum magni precii muneribus, obsi-
βασίλισσα γὰρ σελήνη, ἡ καὶ κλεοπάτρα καλουμένη, τ ἐν dentem tunc Ptolemaidem. Regina enim Sele-
τῇ Συρίᾳ κατῆρχεν, ἢ καὶ ἐκίνησε τὸς ἐποικοῦντας ἀπο- ne, alias Cleopatra dicta, imperabat in Syria, &
κλῖναι πρὸς αὐτὴν, ὡς ἐπιτυγχάνοι ἂν αὐτῇ, καὶ ἐδέοντο χρῆ- incolis ejus autor erat, ut Tigranem excluderent. Ibi inventum regem legati rogaverunt, ut
σαι περὶ τ βασίλισσης καὶ ἅ ἔθνος συμπαντός. ὁ δ ἀπο- bene sibi de regina sua deq; tota Judæorum gente polliceretur. Ille vero collaudatos, qvod e
δεξάμενος αὐτὺς τ ἐκ Δαμάτου θεοφάνειαν, ἐλ- longinqvo venissent ad exhibendum sibi offici-
πίδας ἔστε πολλὰς χρῆσθαι. ἅρπη ἧ τ Πτολεμαΐδ ἐαλω- B um, jussit omnia bona sperare. Capta vero Pto-
κυίας, ἀγγέλλεται πρὸς τὸν Τιγράνην, λελυκὼς τὰ μυριάδας lemaide, nuntiatur Tigrani, Lucullum, dum
τὸν, ἐκεῖνον μὲν διαμαρτεῖν, εἰς τὰς ἑῴας ἀναφυ- persequitur Mithridatem, illum qvidem non as-
γόντας, τ δ ὁρμῆσαι παρὰ τὴν Ἰβηρίαν πλουσιῶν. πυθόμενος δ secutum, qvi jam in Iberiam evaserat, sed Armeniam ingressum vastare eam regionem: qvo
ταῦτα ὀπίσω, ἀνεχώρει τ ἐπ' οἶκον. μὴ ἧττον τ βασι- cognito, ille statim domum reversus est. Post hæc
λίσσης εἰς νόσον χαλεπὴν ἐμπεσούσης, δόξαν ἀριστοβού- cum regina in morbum difficilem incidisset, &
λῳ τῆς παραγομένης ὅπως ἤδη, τ νυκτὸς ὑπεξελθὼν visum est Aristobulo jam adesse tempus aggre-
μετ' ἐνὸς τ ἑταίρων μίαν ὅπως παρέρχεται, ἵνα οἱ πα- C diendi negotium, noctu egressus, uno comitan-
ρόντες καὶ παραλάβοιεν αὐτῷ φίλοι. πάλαι γὰρ ἀχθόμενος, te famulo, contulit se ad ea castella, qvibus pa-
εἰς ἐπιτείνειν ἡ μήτηρ, πολὺ μᾶλλον ἐδόκει μὴ δοτὸν εἶναι terni amici erant præpositi. Jam dudum enim
καιρὸν, ὅπως τὴν βασίλισσαν τὸ πᾶν γένος αὐτ ἐπαρξεῖεν. molestè ferens, quæ mater gerebat, tum vero
ἐπεὶ γὰρ τὸ ἀδύνατον δ μέλλοντ Δαμάσεσθαι τῷ longe magis timebat, ne, illa mortua, totum suum genus veniret in potestatem Pharisæorum: &
ἀρχικῷ ἀδελφῷ. ξυνῆδε δ' ἡ γυνὴ τῇ πράξει μόνη, ὧν videbat, qvam ineptus esset administrationi frater, ad qvem spectabat successio. Conscia vero
καταλιποῦσα αὐτὸν μὴ τῆς γενεᾶς, καὶ πρῶτον ἀφικόμενος D fuit ejus conatus sola uxor, qvam domi reliqvit
εἰς Ἄγαβα, εἶτα γαλαυσίης ὧν τ δυνατῶν, ἐπεδέχθη cum liberis. ac primum venit Agaba, ubi Ga-
παρ' αὐτῷ. μεθ' ἡμέραν δ τῇ βασίλισσῃ αἴσθησις γί- læstes erat unus e potentibus, a qvo perlibenter
νεται τῆς ἀριστοβούλου φυγῆς, καὶ μέχρι πολλοῦ, ὥστε μεγονέ- exceptus est. Sequenti vero luce regina sensit
ναι τὸν ἀναχώρησιν σὺν ὀλίγοις νεωτέροις μόνοις. ὡς μὲν οἱ ἦ- Aristobuli absentiam: nec tamen statim suspi-
χον ἀπαγγέλλοντες ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις ὅτι κατειλήφει τ E cata est illum ad res novandas esse profectum.
πρῶτον χωρίον δ τὸ δεύτερον, καὶ ξύμπαντα, εὐθὺς γὰρ Verum posteaqvam venerunt nuncii alii super
ἑνὸς δέξαμένου πάντα ἐπῆκτο πρὸς τὸ σκεῦος βέλη- alios, qvod jam hoc, jam illud castellum occupas-
μα, τότε δὴ ἐν μεγίστῃ ταραχῇ ἐπῆρχεν ἡ τε βασί- set: nam uno incipiente, statim reliqva omnia
λισσα καὶ τὸ ἔθνος. ἥδιστον γὰρ ἀπόρρητον ἦν τῷ in ejus potestatem se dediderunt: tum demum
ἀρχικῷ αὐτῷ καινίσαι τ δριστόβουλον ὄντα. μάλιστα in magna consternatione fuit & ipsa regina & uni-
δ ἐδόκουν μὴ πολὺ ἐκπεφυγέναι ὧν πεποίηνται αὐτὸν versa gens. sciebant enim non multum abesse
τὸν οἶκον. δόξαν δ' ἂν τῷ γυναῖκα αὐτὸν δ ᾠκεῖαν εἰς τὸ Aristobulum, qvin sibi usurparet gentis imperium: & vehementer timebant, ne pœnas exige-
ἔστω δ' ἱερῷ Φιλάρμου καταπεφευγέναι. δριστόβουλος ὡσεὶ ἐκ ret ab illis, qui in ipsius familiares debacchati
πολλῶν σωματοφυλάκων ἐφρουρεῖτο, ἀφ' ὧν δὴ δ ἐκ μέσου ἦν ἤδη βασι- E fuerant. placuit igitur, ut uxor ejus cum liberis
λέως ἐκείνου. ἀεὶ δὲ ἐν ἡμέραις ἑπτὰ, χωρίων custodiretur in castello, quod templo erat appo-
ἐκράτησεν ἓξ, ἐφ' ἑνὸς ἀφορμὰς ἔχων, σταλὰς ἡθροίζεν situm. ad Aristobulum autem magnus fiebat
ὁπόθεν λιβάνου δ τραχωνίτιδος, καὶ τ τυράννων. οἱ γὰρ ἀνθρώ- confluxus, ut jam nec strepitus deesset, nec or-
ποις πολλοῖσι συναγελάζονται, ῥᾳδίως ὑπήκοοι, ἄλλως ἧ νο- natus regius. nam intra qvindecim ferme dies
μίζοντες εἰ ξυλλάβοιεν αὐτῶν μὴ προσδοκωμένων, ἐκ occupavit castella vigintiduo, in qvibus habens
ἥξειν καρπώσεσθαι τὰ βασίλεια, ὡς αὐτοὶ δ κρατῆ- receptaculum, colligebat exercitum a monte Li-
σαι πρὸς φάσκοντες γνῆναι. τ δ' Ἰουδαίων οἱ πρεσβύτε- bano & Trachonitide & a tyrannis. homines e-
ροι καὶ Ὑρκανὸς, εἰσῆλθον ὡς τὸν βασίλισσαν, δ ἐδέοντ F nim semper pluribus se agglomerantes libenter
ἐπιτρέψαι γνώμην περὶ τ ἐνεστώτων. τὸ γὰρ δριστόβου- obtemperabant, sperantes etiam nonnihil utili-
λον, τ πάντων ἐφεδρεῦον ἤδη κυριεύειν, ὁπότε χωρίων το- tatis se percepturos ex eo, qvem ipsi ex insperato
σούτων κρατήσειεν. ἀτὰρ καὶ ἡ καὶ τὰ μάλιστα καμνοῦ- to res novas molientem evexissent ad dignitatis
σης αὐτῆς τ σφᾶς βλαπτεῖν. ἐφιεμένην δ τὸν regiæ fastigium. Judæorum autem seniores &
κίνδυνον οὐ λίαν μακρεῦ σφίσιν. ἡ δ αὐτὺς ἐκέλευε Hyrcanus reginam convenerunt, & rogabant,
πρᾶξαι ὅτι δοκεῖ χρήσιμον εἶναι, πολλὰς δ αὐτῆς ἀ- ut præsentibus rebus aliqvod expediret consi-
φορμὰς λιπούσης, τὸ ἔθνος ἐῤῥωμένον, καὶ δυνάμιν, lium. Aristobulum enim jam pene totam domi-
ἐπὶ ἐν τοῖς χαλεπωτάτοις χρήμασι. αὐτὴ γὰρ μικρὸν nationem ad se traxisse, occupatis tot locorum
ἐπιμέλειν τῶν πραγμάτων, ὡς ἐπολείποντ G opportunitatibus; se autem non decere, etiamsi
σώματος. ταῦτ' εἰποῦσα, μετ' οὐ πολὺ ἐτελεύτησε, maxime ipsa ægrotet, ea superstite, consultare absqve illius conscientia. periculum autem jam
βασιλεύσασα ἔτη θ'. πρὸ δ σύμπαντα βιώσασα γ' ἐπ' esse pene pro foribus. at illa jubebat eos facere, qvicqvid putarent reipublicæ conducere. habere eos
ὀ. γυνὴ πολὺ ἀσθενεῖ δ φύλου κατ' οὐδὲν χρησαμένη. magnam facultatem, vires gentis, milites, & in ærario multam pecuniam: sibi enim jam non admo-
δεινὴ γὰρ ἡς τὸ φίλαρχον ἐν τοῖς μάλιστα γνωρίσθη δι- dum curæ esse rerum administrationem, nimirum deficiente corpusculo. his dictis, non multo post
λεγξεν ἔργοις ποτὲ πρακλείου τ ἐν αὐτῇ γνώμης, καὶ τὸ extremum halitum reddidit, exacto anno regni nono, vitæ tertio supra septuagesimum, mulier
ἀσινέστερον τ ἀεὶ πλείοντων τοῖς πολλοῖς ἀνδρῶν. supra sexum suum egregia, ut qvæ mirum in modum honorum & imperandi cupida, operibus de-
claravit suam industriam, qvasi exprobrans viris insciti, qvi parum feliciter administrant respublicas.

semper enim præsentibus magis qvam futuris intenta, & omnia posthabendo moderatæ gubernationi, neqve ab honestate neqve a justitia deduci voluit. Familia tamen ejus in tale incurrit infortunium, ut potentiam, qvam sibi multis sudoribus & periculis paraverat, propter hujus non muliebres cupiditates paulo post amiserit: qvia & cum inimicis familiæ suæ sensisse videtur, & rempublicam orbasse præsidibus: qvin & post objectum ejus ex reliqviis malæ ipsius administrationis, multæ turbelæ originem duxerunt in domo regia, attamen qvam diu rebus præfuit, gentem in pace continuit. atqve hic fuit rerum Alexandræ reginæ exitus.

A τὸ δὲ παρὸν κρεῖττον ἀξιῶσα τοῦ μέλλοντος, καὶ πάντα δεύτερα τῆς ἡμῶν τοῦ ἐγκρατοῦς ἀρχῆς, ὅπου καλῶς, ὅπου δικαίως ἕνεκα γε τούτων ἐπεμέλετο. εἰς γοῦν τὸ τέλος τὴν αὐτοῦ ἀτυχίας τὰ πρώγματα ἐπέδειξεν, ὥστε λίαν μὲν πολίσσων κινδύνων καὶ παλαιπορελῶν ἐπιεκτήσατο δυναστείαν, ὀλίγου μὲν τὰ μὴ ἐπιτρεπτὰ γυναικὶ, χρόνοις δὲ πολλοῖς ὕστερον ἀφαιρεθῆναι, τοῖς μὲν δυσμενῶς ἔχουσι τοῦ ἔθνους αὐτοῦ τοῦ αὐτῆς γνώμην προσθέσει, τῷ δὲ ἐχθρῷ ἔρημον τῶν προηγουμένων ποιησαμένη. καὶ ξυμφορῶν ἐνέπλησε τὸ παραχῆς ἐξ ὧν ζῶσα ἐπολίτευσατο καὶ μὴ τῷ πολίτῳ τὸ βασίλειον. δὲ μᾶλλον ἀλλὰ καθάπερ ἔτους ἄρξασα, ἐν εἰρήνῃ τὸ ἔθνος διεφύλαξεν. τὰ μὲν δὴ ἐπὶ Ἀλεξάνδρᾳ, ἔτυχε τέλος.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙ ΕΝ ΤΩ ΤΕΤΑΡΤΩ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ἱερῶν τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Ἀριστόβουλος καὶ ὑρκανὸς περὶ τῆς βασιλείας πόλεμος καὶ ὡς συμβάντος ἔτους βασιλεύει μὲν ἀριστόβουλος, ὑρκανὸν δὲ ἰδιωτεύειν. Κεφ. α.

Περὶ ἀντιπάτρου καὶ γήμας αὐτοῦ, ὃς πάνυ τρόπον εἰς λαμπρότητα καὶ δύναμιν ἄμα τοῖς παισὶ προήχθη, ὃ ὑρκανὸς φυγὴ πρὸς ἀρέταν τὴν τῶν ἀράβων βασιλέα. Κεφ. β.

Ὡς ἀριστόβουλος μαχῇ ἡττηθεὶς σωθῆναι δεῖται ἱερουσόλυμα. Κεφ. γ.

Τρκανὸς καὶ ἀριστόβουλος πρεσβεῖαι πρὸς σκαῦρον περὶ συμμαχίας. Κεφ. δ.

Ὡς ἀριστόβουλος καὶ ὑρκανὸς πρὸς πομπήϊον ἦλθον περὶ τῆς βασιλείας δικαιολογούμενοι. Κεφ. ε.

Ὡς πομπήϊος στρατηγήματι χρησάμενος τὰ φρούρια παρέλαβεν. Κεφ. ς.

Ὡς ἱεροσολυμῖται τὰς πύλας ἀπέκλεισαν τοῖς ῥωμαίοις. Κεφ. ζ.

Ὡς πομπήϊος αἱρεῖ καὶ κράτος τὸ ἱερὸν, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν, καὶ περὶ τῆς θεοσεβείας αὐτοῦ. Κεφ. η.

Ὅτι σκαύρος στρατεύσαντος ὅτι πέτρας βασιλέως ἔσαν τῶν ἀράβων, ἀντιπάτρου πεισθεὶς τὰ ἄραβα συμμαχίαν ποιήσασθαι. Κεφ. θ.

Ὡς ἀλέξανδρος ὑπὸ γαβινίου κρατηθεὶς τῇ μάχῃ καὶ εἰς φρούριόν τι καταπλεισθεὶς πολιορκεῖται. Κεφ. ι.

Ὡς φυγόντα ἐκ ῥώμης ἀριστόβουλον εἰς ἰουδαίαν λαβὼν γαβίνιος αἰχμάλωτον πάλιν ἀνέστρεψεν εἰς ῥώμην. Κεφ. ια.

Κράσσου καὶ τὰ ὅτι πάρθους στρατείαν εἰς τὴν ἰουδαίαν ἀνάβασις, καὶ σύλησις τῶν ἱερῶν χρημάτων. Κεφ. ιβ.

Φυγὴ πομπηΐου εἰς ἤπειρον, καὶ σκιπίωνος εἰς συρίαν ἄφιξις. Κεφ. ιγ.

Καίσαρος ἐπ' αἴγυπτον στρατεία, καὶ ὡς ἰουδαῖοι αὐτῷ συνεμάχησαν. Κεφ. ιδ.

Ἀντιπάτρου δόξα καὶ φιλία πρὸς καίσαρα. Κεφ. ιε

Καίσαρος ὅπως λύσῃ καὶ δόγματα συγκλήτου περὶ τῶν πρὸς ἰουδαίους φιλίας. Κεφ. ις.

Ὅτι ἀντιπάτρου τοῖς παισὶ ἡρῴδου μὲν τὴν γαλιλαίας προύνοιαν, φασαήλῳ δὲ ἐπίτροπον τὴν ἱεροσολύμων καὶ ὡς σέξτος καῖσαρ μέγαν καὶ ἔνδοξον τὸν ἡρῴδην ἐποίησεν. Κεφ. ιζ.

Ὡς κάσσιος τὴν τῶν ἰουδαίων ὀκλάκωσε, καὶ πάλαι τὰ παρ' αὐτῶν εἰσπραξάμενος. Κεφ. ιη.

Ὡς μαλίχου ὑποβουλεύων, ἀντίπατρον ἀνεῖλε φαρμάκῳ. Κεφ. ιθ.

Ὡς ἡρῴδης ὑπισχνεῖται καίσαρι αὐτῷ κασσίῳ τὸν μάλιχον ἐδολοφόνησεν. Κεφ. κ.

Ὡς ἀντίγονον τὸν ἀριστόβουλος βοηθήσαντα τοῦ δὲ τυράννου ἡρῴδης ἀπαντήσας τρέπει τε καὶ τῆς ἰουδαίας ἐκβάλλει. Κεφ. κα.

Ὅτι ἡρῴδης ἐν βιβλίοις οὐ μακρηγορεῖται πολλοῖς χρήμασιν ἱλεράσθαι αὐτῶνιον, ἀλλὰ δι' ὃ τὸν καπηλεῖον αὐτοῦ βληθέντας ἐκ ἐδέξατο. Κεφ. κβ.

Πῶς αὐτωνίου εἰς συρίαν παραγενόμενος ἡρῴδου καὶ φασάηλον τετράρχας κατέστησεν. Κεφ. κγ.

Στρατεία παρθυαίων εἰς συρίαν, καθ' ἣν τὸν ἀριστόβουλος υἱὸν ἀντίγονον εἰς τὴν βασιλείαν κατήγαγον. Κεφ. κδ.

Ὡς οἱ πάρθοι ὑρκανὸν καὶ φασάηλον αἰχμαλώτους ἔλαβον. Κεφ. κε.

Ὡς ἡρῴδης εἰς τὴν ῥώμην παραγενόμενος ἀποδέχεται ὑπὸ τοῦ συγκλήτου βασιλεὺς τῆς ἰουδαίας. Κεφ. κς.

Ἐκπλους ἡρῴδου ἀπὸ ῥώμης καὶ μάχη πρὸς ἀντίγονον. Κεφ. κζ.

Πῶς ὑπὸ σοσίου καὶ ἡρῴδου ἀντίγονος διεφθάρη. Κεφ. κη.

HÆC

HÆC JOSEPHI DECIMOQVARTO ANTIQVITATUM JUDAICARUM LIBRO CONTINENTUR.

Poſt contentionem de regno inter Ariſtobulum & Hyrcanum conventum eſt, ut Ariſtobulus regnaret; Hyrcanus privatam vitam degeret. CAP. I.
Antipatri genus, & qvomodo claritatem ac potentiam ſibi & ſuis liberis paraverit: & fuga Hyrcani ad Aretam regem Arabum. CAP. II.
Ariſtobulus prælio victus compellitur Hieroſolyma. CAP. III.
Hyrcani & Ariſtobuli legationes a Scauro petentes auxilium. CAP. IV.
Qvomodo Hyrcanus & Ariſtobulus apud Pompejum de regno diſceptaverint. CAP. V.
Qvo ſtratagemate Pompejus caſtella occupaverit. CAP. VI.
Hieroſolymitani portas Romanis claudunt. CAP. VII.
Pompejus templum cum inferiore urbis parte vi expugnat. CAP. VIII.
Scaurus bello aggreſſus Aretam, fœdus Antipatri ſvaſu cum eo ferit. CAP. IX.
Alexander a Gabinio victus in qvodam caſtello oppugnatur. CAP. X.
Ariſtobulus Romæ vinculis elapſus, rurſum in Judæa captus, a Gabinio Romam remittitur. CAP. XI.
Craſſi contra Parthos ducentis per Judæam iter & ſacrilegium. CAP. XII.
Pompeji in Epirum, & Scipionis in Syriam adventus. CAP. XIII.
Cæſaris in Ægyptum expeditio, & qvam fideli Judæorum opera adjutus ſit. CAP. XIV.
Antipatri res geſtæ, & cum Cæſare amicitia. CAP. XV.
Cæſaris literæ, & ſenatusconſulta de Judæorum amicitia. CAP. XVI.
Antipater ex filiis ſuis Herodi Galilææ, Phaſaëlo Hieroſolymorum regimen committit: & qvod Sextus Cæſar Herodem magnum ac illuſtrem reddidit. CAP. XVII.
Caſſius, afflictis Judæis, inſuper octingenta talenta ab eis exigit. CAP. XVIII.
Malichus per inſidias Antipatrum veneno tollit. CAP. XIX.
Herodes juſſu Caſſii Malichum dolo interficit. CAP. XX.
Antigonum Ariſtobuli filium, auxilio Tyriorum tyranni paternum regnum repetentem, Herodes profligatum e Judæa pellit. CAP. XXI.
Herodes in Bithynia occurrens Antonio, pecuniis eum ſibi conciliat, qvo factum eſt, ut ille accuſatores ejus non admiſerit. CAP. XXII.
Antonius in Syriam provinciam veniens, Herodem cum Phaſaëlo tetrarchas conſtituit. CAP. XXIII.
Parthi Antigonum Ariſtobuli filium in regnum reducunt. CAP. XXIV.
Parthi Hyrcanum & Phaſaëlum captivos abducunt. CAP. XXV.
Herodes Romæ a Senatu Judææ rex declaratur. CAP. XXVI.
Herodis ex Italia navigatio & pugna adverſus Antigonum. CAP. XXVII.
Antigonus a Soſio & Herode opprimitur. CAP. XXVIII.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

LIBER DECIMUSQVARTUS.

CAP. I.

Poſt contentionem de regno inter fratres conventum eſt, ut Ariſtobulus regnaret, Hyrcanus privatam vitam degeret.

DE Alexandræ reginæ rebus & obitu in præcedenti volumine diximus, nunc, quæ deinceps conſecuta ſunt, dicturi ſumus, nihil magis ſtudentes, quam ne quid vel per ignorantiam, vel per oblivionem prætermittamus. Nam qui hiſtoriam & rerum propter antiquitatem obſcurarum expoſitionem ſcribere ſe profitentur, debent quidem non negligere orationis cultum, & elegantem compoſitionem, tum quicquid lectioni gratiam conciliat, & adimit tædium: ſed præcipua cura impendenda eſt veritatis ſtudio, ne ſuam fidem ſequentes fallant & inducant in errorem aliquem. Cum igitur pontificatum accepiſſet Hyrcanus anno tertio ſeptimæ & ſeptuageſimæ ſupra centeſimam Olympiadis, Q. Hortenſio, Q. Metello Cretico Coſſ. ſtatim bellum ei Ariſtobulus intulit: &, commiſſo ad Hierichuntem prælio, multi ex ejus militibus ad fratrem transfugerunt. quo facto, Hyrcanus in arcem confugit. in quam cuſtodiendi filii & uxor Ariſtobuli a matre ejus depoſiti fuerant, ut ante diximus. reliqui etiam ejus factionis homines, cum victoris metu intra ſeptum fani ſe recepiſſent, brevi deditionem fecerunt. Cœptum eſt deinde agi inter fratres de pacis conditionibus, in quib. obtinuit Ariſtobulus, ut regnaret, & fratrem ſineret in otio frui, quæ illi obvenerant, facultatibus, & privatam vitam agere. Hoc fœdus ictum eſt in ipſo templo, & data acceptaq; fide, junctisq; dexteris ſancitum: & poſt mutuos complexus in conſpectu populi factos digreſſi ſunt, alter in regiam, alter privatus in ædes Ariſtobuli.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

Αριστόβουλος Ὑρκανῷ τῷ ἀδελφῷ πόλεμον ἐξενεγκὼν, καὶ ὡς συμβάντος ἐκείνου βασιλεύειν μὲν Ἀριστόβουλον, Ὑρκανὸν δὲ ἰδιώτην.

ΤΑ μὲν οὖν περὶ Ἀλεξάνδραν τὴν βασίλισσαν καὶ τὸν θάνατον αὐτῆς, ἐν τῇ πρὸ ταύτης ἡμῶν βίβλῳ δεδηλώκαμεν. τὰ δὲ τούτοις ἀκόλουθα, πειρασόμεθα νῦν ἐρεῖν, σὺν ἄλλοις, ἃ μηδὲν ὠφελοῦντα τὰ πραγματικὰ ἢ δι' ἄγνοιαν ἢ λήθην κάματον τῆς μνήμης, παρεμπεσόντα. τὴν γὰρ ἱστορίαν καὶ τὴν μνήμην τῶν ἀρχαιοτάτων διήκειν, καὶ τὸ τῆς ἐπαγγελίας κάλλος, οὐκ ἂν δή τ' ἐγένετο τοῖς ὀνομάτων καὶ τῆς τούτων ἁρμονίας, καὶ ὅσα πρὸς τούτοις συμβάλλεται κόσμον τῷ λόγῳ τοῖς ἀναγινωσκομένοις ἔχειν. ὡσαύτως μὴ χαίρουσιν, καὶ ἡδονῆς τὴν ἐμπειρίαν παραλαμβάνουσιν. πάντων δὲ μᾶλλον, τῆς ἀκριβείας τὰς συγγραφεῖς ζητεῖν δεῖ, καὶ δὴ τὰληθῆ λέγειν τοῖς περὶ ὧν σχεδὸν αὐτοῖς, πιστεύειν αὐτοῖς μέλλουσι. δεξαμένη πάππου τὴν ἐπιχειροτονίαν Ὑρκανὸς τῷ δ' ἔτει τῆς ζ καὶ ρ πρὸς τοῖς ὀλυμπιάσιν, στασιάζοντες Ῥωμαίων κατ' ἀλλήλους ἐπὶ τὴν Συρίαν ἐστράτευον, καὶ τῆς μάχης αὐτῷ γιγνομένης πρὸς Ἱεριχοῦντι, πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτομολοῦσιν, οὗ φυγόντος πρὸς τὸ ἀκρόπολιν ὑρκανὸς, ἔνθα συνέβαινε κατέρχεσθαι τὸν Ἀριστόβουλον γυναῖκα, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ ἔτι τῆς μητρὸς καθὼς προειρήκαμεν. καὶτοὺς ἀντιστρατευομένους ἢ καταφεύγοντας εἰς τὸν ἱερὸν πείθουσιν, ἀφεῖναι προσβαλόντας. καὶ λόγους ποιησάμενοι πρὸς τὸν ἀδελφὸν περὶ συμβάσεως, καταλύουσι τὸν ἔχθραν ὅπως τῷ μὲν βασιλεύειν Ἀριστόβουλον, αὐτὸν δὲ ζῆν ἀπραγμόνως καρπούμενον ἀδείας τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ κτῆσιν. ταῦτα δὴ τοῖς ἐν τῷ ἱερῷ σωθεῖσιν, καὶ ὅρκοις καὶ δεξιαῖς πιστωσάμενοι τὰς ὁμολογίας, ἐκ παρασκευῆς ὁμοῦ καὶ πληθὺς παντὸς ὁρῶντος ἀλλήλους, ἀνεχώρησαν ὁ μὲν, εἰς τὰ βασίλεια, Ὑρκανὸς δὲ ὡς ἰδιώτης, εἰς τὴν οἰκίαν δ' Ἀριστόβουλος.

ΚΕΦ Α-

Κεφάλαιον ϛ'.

Περὶ ἀντιπάτρου τ̣ ἦθους αὐτ̣, τ̣ πίνα τρόπον εἰς λαμπρότητα τ̣ δύναμιν ἅμα τοῖς παισὶ προήχθη, τ̣ ὑρκανὸς φυγὴ πρὸς Ἀρέταν τ̣ τῶν Ἀράβων βασιλέα.

A

CAP. II.

Antipatri genus, & quomodo claritatem ac potentiam sibi & suis liberis paraverit, & fuga Hyrcani ad Aretam regem Arabum.

ΦΙΛος μὲν οὖν τις Ὑρκανοῦ ἰδιώτης τὸ μὲν γένος Ἀντίπατρος λεγόμενος, πολλῶν μὲν δυνάμενος χρημάτων, ὀραστήριος δὲ τὴν φύσιν ὢν & ἐπιτήδειος, ἀλλοτρίως εἶχε πρὸς τὸν ἀριστόβουλον τ̣ διὰ φόβον, διὰ τὸ πρὸς Ὑρκανὸν εὔνοιαν. Νικόλαος μέντοι φησὶν ὁ δαμασκηνὸς, ἔτι εἶναι μὲν ἐκ τῶν πρώτων Ἰουδαίων, τ̣ ἐκ Βαβυλῶνος εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἀφιγμένων. ταύτῃ δὴ λέγει χαριζόμενος ἡρῴδῃ τῷ παιδὶ αὐτ̣, βασιλεῖ τ̣ Ἰουδαίων ἐκ τύχης τινὸς ἡγουμένῳ. ὥθεν & τ̣ κἀμοὶ δηλώσομεν. ἔτι δὲ πίνων ὁ Ἀντίπατρος, ἀντὶ πατρὸς τὸ πρῶτον ἐκαλεῖτο, καὶ τῷ πατρὶ αὐτ̣ ἔτι νῦν ὀνόματα. ὃν Ἀλέξανδρος μὲν βασιλέως καὶ τῆς γυναικὸς αὐτ̣ στρατηγὸν ἀποδείξάντων ὅλης τῆς Ἰδουμαίας, πίστασθαι Φιλίαν πρὸς τοὺς ὁμόρους ἅπαντας αὐτῷ Ἄραβας καὶ Γαζαίους, καὶ Ἀσκαλωνίτας λέγουσι, πολλὰς αὐτοὺς καὶ μεγάλας ἐξιδιωσάμενον δωρεάς. τῷ οὖν δ' Ἀριστοβούλου δυνάστου ὀνειδίζοντι Ἀντίπατρος ὑφορώμενος & δεδιὼς μή τι πάθῃ διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν μῖσος, ὑπονοίαις & κρυφαῖς κατ' αὐτ̣ διαλεγόμενος τ̣ Ἰουδαίων τοὺς δυνατεύοντας, ἄδικον εἶναι λέγων βιαίως ἀριστόβουλον ἀδίκως ἔχοντα τὴν ἀρχὴν, & τὸν μὲν ἀδελφὸν τούτου σκοτεινότερα, πρεσβύτερον ὄντα, κατέχοντα δ' αὐτὸν ἄδην σκότους διὰ τὸ πρεσβεῖον. τούτοις τε συνεχῶς πρὸς τὸν ὑρκανὸν πιθανῶς διετίλγετο τοὺς λόγους, & ὅπως κινδυνώδη τὰ δίζιν, εἰ μὴ φυλάξαιτο πίστους αὐτῷ ἐκποδών. τοὺς γὰρ φίλους & ἀριστοβούλου μηδένα ὀκνεῖν καιρὸν εὐλόγως συμβουλεύοντας αὐτῷ ἀνελεῖν, ὡς τότε βεβαίως ἕξοντα τὴν ἀρχήν. τούτοις ὑρκανὸς ἠπίστει τοῖς λόγοις, φύσει χρηστὸς ὤν, & διαβολὴν δὲ ὑπονοῆσαι & πρόσεστιν ῥᾳδίως. ἐπεὶ δ' αὐτῷ τὸ ἄπρακτον καὶ τὸ παρημελημένον τῆς διανοίας, τοῖς ὁρῶσιν ἀγλυκὴ & ἀνανδρον δοκεῖν. τῆς δ' ἐναντίας φύσεως ἦν ἀριστόβουλος, ὀξὺς & διεγηγερμένος τὸ φρόνημα. ἐπειδὴ τοίνυν ὁ Ἀντίπατρος, & πρόσεχοντα εὑρήκει τοῖς λόγοις τὸν ὑρκανὸν, & διέλιπεν ἐπάσης ἡμέρας πλησιάζων & διαβάλλων πρὸς αὐτὸν ἀριστόβουλον, ὡς κτείνειν θέλοντα, & μόλις ἐγκείμενος πείθει, πρὸς ἀρέταν αὐτῷ συμβουλεύσας φυγεῖν, τὸν ἀράβων βασιλέα. πείθει δὲ τάχιστα καὶ αὐτὸς ἐστάζ σύμμαχος. ὑπισχνεῖτο. ὁ δὴ ταῦτ' ἀκούων ἔλεγε, συμφέρειν εἶναι τὸ πρὸς τὸν ἀρέταν ἀποδρᾶναι. ἔστι δ' ὅμορος τῇ Ἰουδαίᾳ ἡ Ἀραβία. καὶ δὴ πέμπει πρῶτον ὑρκανὸς πρὸς τὸν ἀράβων βασιλέα, τὸν Ἀντίπατρον, λήψεσθαι πίστεις, ὡς οὐκ ἐκδώσει τοῖς ἐχθροῖς ἱκέτην αὐτ̣ γενόμενον. λαβὼν δὲ τὰς πίστεις ὁ Ἀντίπατρος, ὑποστρέφει πρὸς ὑρκανὸν εἰς ἱεροσόλυμα. & μετ' ὀλίγων ἡμερῶν ἀναλαβὼν αὐτὸν, καὶ τῆς πόλεως ὑποξελθὼν νύκτωρ, & πολλὰς ἀνύσας ὁδὸν, ἦκεν ἄγων αὐτὸν εἰς τὴν καλουμένην πέτραν, ὅπερ τὰ βασίλεια ἦν ἀράβων. μάλιστα δὲ ὢν φίλος τῷ βασιλεῖ, καταγὼν τὸν ὑρκανὸν εἰς τὴν Ἰουδαίαν παρεκάλει, καὶ ἀπ' ἐκάστης ἡμέρας πιῶν καὶ οὐκ ἀνιείς, ἀλλὰ καὶ δωρεὰς πρσϊέμενος, πείθει τὸν ἀράβα. ὁ μὲν ἄλλα καὶ ὑρκανὸς ὑπεδέχετο αὐτῷ καταχθεὶς, & τὴν βασιλείαν κομισάμενος, ἀποδώσων τὴν τε χώραν καὶ τὰς δώδεκα πόλεις, ἃς Ἀλέξανδρος ὁ πατὴρ αὐτ̣ τῶν ἀράβων ἀφείλετο. ἦσαν δὲ αὗται, μήδαβα, ναβαλλὼ, λιβιὰς, θαραβασὰ,

B

C

D

E

F

G

Amicus autem qvidam Hyrcani Idumæus nomine Antipater, vir pecuniosus, natura factiosus & industrius, infensus erat Aristobulo, eo quod ipse studeret Hyrcani partibus: qvamvis Nicolaus Damascenus hujus genus deducat a primatibus Judæorum, qvi in Judæam venerunt e Babylonia. Sed hoc dicit in gratiam Herodis ejus filii, qvem fortuna ad Judæorum regnum evexit, sicut suo loco dicetur. Hic igitur Antipater primum vocabatur Antipas, eodem, qvo pater ipsius, nomine: qvem ab Alexandro rege & ejus uxore constitutum ducem totius Idumææ, ferunt amicitias Arabum & Gazæorum & Ascalonitarum coluisse, multisqve eos sibi conciliasse muneribus. Itaqve minor Antipater suspectam habens Aristobuli potentiam, & timens eum propter mutuam simultatem, clanculariis obtrectationibus effecit, ut contra illum potentiores Judæorum conspirarent, iniqvum esse dictitans sinere Aristobulum incubare usurpato per injuriam imperio, ex qvo ejecisset fratrem natu majorem, eumqve ætatis prærogativa spoliasset. eisdem verbis etiam Hyrcanum obtundebat assidue, addens, ne vitam qvidem illi esse in tuto, nisi matura fuga saluti suæ prospiceret. amicos enim Aristobuli nunqvam non consultare, qvomodo, eo sublato de medio, dominationem alteri constabiliant. His sermonibus Hyrcanus nolebat credere, qvod esset natura bonus, & calumnias non libenter admitteret, qvæ qvidem animi lenitas & qvietis amor paravit ei opinionem ignaviæ. at Aristobulus plane contrario fuit ingenio, industrius simul & magnanimus. Cum igitur Antipater videret Hyrcanum nihil moveri suis monitis, non destitit tamen qvotidie novas de fratre criminationes fingere, qvasi insidiaretur vitæ illius. tandem urgendo ægre obtinuit, ut assentiret fugere ad Aretam regem Arabum, suum qvoqve pollicitus auxilium: idqve eo facilius impetravit, qvod Judææ confinis sit Arabia. præmittitur itaqve Antipater ad regem, accepturus ab eo fidem, qvod inimicis non dediturus esset suum supplicem: qvod ubi ille interposita fide promisit, Antipater ad Hyrcanum reversus est Hierosolyma: & non multo post, assumpto eo, noctu urbem egressus, magnis itineribus pervenit in urbem, qvæ Petra dicitur, apud qvam erat Aretæ regia; & qvod esset regi amicissimus, rogabat eum, ut Hyrcanum in Judæam restitueret, & instando qvotidie dandoqve munera tandem persvasit. Hyrcanus qvoqve pollicitus est, si ope ejus reductus regnum reciperet, redditurum se ei regionem cum duodecim oppidis, qvæ pater ipsius Alexander de Arabibus ceperat. erant autem hæc: Medaba, Naballo, Livias, Tharabasa,

II.

III.

Agalla, Athone, Zoara, Oronæ, Marissa, Rydda, Lusa, Oryba.

ἄγαλλα, ἀθώνη, ζώαρα, ἐρώναι, μάρισσα, ῥύδδα, λύσα, ὄρυβα.

CAP. III.

Aristobulus prælio victus compellitur Hierosolyma.

TAlibus promissis permotus Aretas expeditionem susceptit contra Aristobulum, ducens qvinqvaginta millia pedestris simul & eqvestris exercitus, moxqve vicit prælio. post eam victoriam multis ad Hyrcanum transfugientibus, desolatus Aristobulus confugit Hierosolyma. Arabs autem, adducto secum toto exercitu, oppugnabat eum in templo adjuvante Hyrcanum etiam populo, solis sacerdotibus non deserentibus Aristobulum. sed Aretas, admotis tam Judæorum qvam Arabum exercitibus, acriter oppugnationi instabat. Dum hæc ita geruntur, instante azimorum festo, qvod Pascha vocamus, optimates Judæorum, relicta suaregione, fugerunt in Ægyptum. Qvidam autem Onias vir justus & Deo carus, qui aliqvando siccitatis tempore impetraverat piis precibus pluviam, tunc in latebras se abdidit, civile bellum præsentiens. hunc in castra adductum Judæi rogabant, ut, qvemadmodum olim sterilitati attulerat remedium, ita tunc devoveret diris Aristobulum, & qvotqvot ejus factionem seqvebantur: id cum diu recusans cogeretur a turba, stans in medio eorum sic precatus est: Deus universi hujus mundi rex, qvoniam & hi, qui mecum stant, tuus sunt populus, & qvi oppugnantur, tui sacerdotes sunt, precor, ut neqve hos contra illos, neqve illos contra hos, orantes exaudias. Post hæc vota circumsteterunt eum qvidam ex Judæis viri perditi, & obruerunt lapidibus, qvam crudelitatem Deus ultus est continuo, cædisqve Oniæ pœnas exegit in hunc modum. Dum Aristobulus oppugnatur cum sacerdotibus, supervenit Pascha, in qvo festo nobis mos est multis Deum honorare sacrificiis. qvibus qvia carebant obsessi, rogaverunt suos tribules, ut, accepta, qvantam postularent, pecunia, victimarum copiam sibi facerent. illis vero pactis mille drachmas in singula capita, & repræsentari sibi jubentibus, Aristobulus & sacerdotes libenter id fecerunt, & per funem e muro demiserunt precium; at illi, accepta pecunia, non reddiderunt victimas: sed eo progressi sunt impietatis, ut, non servata fide hominibus, Deum etiam fraudarent debitis honoribus. sacerdotes autem, qvibus per pactorum speciem illusum fuit, oraverunt Deum, ut pœnas de tribulibus suis sumeret: nec dilata est vindicta: sed procella vehemens immissa fecit per totam eam regionem magnam vastationem fructuum, ita ut tritici modius veniret drachmis qvindecim.

Κεφάλαιον γ'.

Ὡς ἀριστόβουλος μάχῃ ἡττηθεὶς συμβάλλεται τοῖς ἱεροσόλυμα.

Τούτων αὐτῷ τῶν ὑποσχέσεων γνωμῶν, ἀρέτας ἐστράτευσεν ἐπὶ τὸν ἀριστόβουλον, μεθ' ὁ μυριάδων ἱππότων ἅμα καὶ πεζῆς στρατιᾶς, καὶ νικᾷ τῇ μάχῃ. πολλῶν δὴ τοῦ νικῆσαι πρὸς ὑρκανὸν αὐτομολησάντων, μονωθεὶς ὁ ἀριστόβουλος, ἐφυγε εἰς ἱεροσόλυμα. ὁ δὴ τῶν ἀράβων βασιλεὺς πᾶσαν τὴν στρατιὰν ἀγαγών, καὶ προσβαλὼν τῷ ἱερῷ τὸν ἀριστόβουλον ἐπολιόρκει, πεφυθημένων καὶ τοῦ δήμου τοῦ ὑρκανοῦ, καὶ συμπολιορκούντων αὐτῷ, μόνων δὴ τῶν ἱερέων ἀριστόβουλῳ προσμενόντων. ὁ μὲν οὖν ἀρέτας ἐξῆς βαλλόμενος τὰ στρατόπεδα τῶν ἀράβων καὶ τῶν ἰουδαίων, ἰσχυρῶς ἐνέκειτο τῇ πολιορκίᾳ. τούτων δὴ γνωμῶν κρατησάντων τῶν ἀζύμων ἑορτὴν ἣν φάσκα λέγομεν, εἰ δοκιμωτάτοι τῶν ἰουδαίων ἐκλιπόντες τὴν χώραν, εἰς αἴγυπτον ἔφυγον. ἐνίκα δέ τις ὄνομα, δίκαιος ἀνὴρ καὶ θεοφιλής, ὃς ἀνομβρίας ποτὲ γενομένης ηὔξατο τῷ θεῷ λύσιν αὐχμοῦ, καὶ γνώμης ἐπήκοος ὁ θεὸς ὑσεν, ἐκρύψε αὐτὸν ὀλίγον τοῦ καιρὸν ὁρῶν ἐπιμένοντα. ἀναχθέντα δ' εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἰουδαίων, ἠξίουν ὡς ἐπαυσε τὴν ἀνομβρίαν εὐξάμενος, ἵν' ὅτως ἀρὰς κατὰ ἀριστόβουλον καὶ τοὺς συμπαρόντων αὐτῷ ἐπιθῆται. ἐπεὶ δὴ ἀντλέγων καὶ φυγαδευόμενος ἐβιάσθη ὅμως δ' πλῆθος, στὰς μέσος αὐτῶν εἶπεν. ὦ θεὸς βασιλεῦ τῶν ὅλων, ἐπεὶ σὺ μετ' ἐμοῦ νῦν ἐστὼς ὁ λαός μου ἐστὶ, καὶ οἱ πολιορκούμενοι δὲ ἱερεῖς σοί, δέομαι μήτε κατὰ τούτων ἐκείνους ἀκοῦσαι, μήτ' ἐκείνων ἃ ὅτι φυγαδεύονται εἰς τέλος ἀγαγεῖν. καὶ τὸν μὲν τοιοῦτ' εὐξάμενον εἰσῆκτο οἱ πονηροὶ τῶν ἰουδαίων κατέλευσαν. ὁ δὴ θεὸς τούτοις αὐτοὺς φυγαδεῖσθαι ἐπιμωρήσατο τῆς ὠμότητος, καὶ δίκαιον εἶσπραξάτο δ' ὀνίας φόνου τοῦτο τὸν τρόπον. πολιορκουμένων γὰρ τῶν ἱερέων καὶ τοῦ ἀριστοβούλου, σωθεὶς τὴν ἑορτὴν ἀπεδίδου τὴν καλουμένην φάσκα, καθ' ἣν ἐθος ἐστὶν ἡμῖν πολλὰ θύειν τῷ θεῷ. διαφθειρομένων δὴ θυμάτων οἱ περὶ τὸν ἀριστόβουλον, ἠξίουν αὐτοὺς τὰς ἐμφύλους φυλαρχῶν, χρήματα λαβόντας ἀντὶ τῶν θυμάτων ὅσα θέλουσιν. τῶν δὲ, οἱ βάλοντας λαβεῖν χιλίας δραχμὰς ὑπὲρ ἑκάστης κεφαλῆς καταβαλεῖν κελευόντων, προθύμως ἐπὶ ἀριστόβουλον καὶ οἱ ἱερεῖς ὑπέστησαν, καὶ ἅμα τῶν τειχῶν καθιμήσαντες, ἔδωκαν αὐτοῖς τὰ χρήματα. κἀκεῖνοι λαβόντες, οὐκ ἀπέδωκαν τὰ θύματα, ἀλλ' εἰς ἔτι τοσοῦτον ἦλθον ὡς τι φυγαδεῖσθαι τὰς πίστεις καὶ ἀσεβῆσαι εἰς τὸν θεὸν τὰ πρὸς τὴν θυσίαν μὴ φυγαδεύοντας πρὸς θεραπείας. φυγαδευθέντες δὴ οἱ ἱερεῖς, ηὔξαντο τῷ θεῷ, δίκαιον αὐτῶν εἰσπράξασθαι φυγὴν τῶν ἐμφύλων. ὁ δὴ θεὸς ἀνεβάλετο τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ πνεῦμα πολὺ καὶ βίαιον ἐπιπέμψας, τὸν καρπὸν ἀπώλεσε τῆς χώρας διέφθειρεν, ὡς τὸν μέδιμνον δ' σίτου πρὸ αὐτοῦ ἐξωνοῦσθαι δραχμῶν ἐνδεκα.

Κεφά-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δ΄.

Υρκανὸς ὁ ἀριστοβούλε πρεσβεία πρὸς σκαῦρον περὶ συμμαχίας.

ΕΝ τούτῳ πέμπει καὶ σκαῦρον εἰς συρίαν πομπήιος, αὐτὸς ὢν ἐν ἀρμηνίᾳ καὶ πολεμῶν ἔτι πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ ἀφικόμενος εἰς δαμασκὸν, λόλλιον μὲν ἔτι μετὰ τὴν νεωστὶ τὴν πόλιν ἠρηκότας εὗρεν, αὐτὸς δὲ εἰς τὴν ἰουδαίαν ἠπείγετο. ὑπαντῶσι δὲ αὐτῷ πρέσβεις ἦκον παρ' ἀμφοτέρων, καὶ ὑρκανοῦ, συμμαχεῖν ἀξιοῦντες ἑκατέρῳ. ὑπισχνεῖτο δὲ ἀριστόβουλος μὲν, ὑ δώσειν τάλαντα, ὁ δὲ ὑρκανὸς τετταράκοντα παρεῖχεν, προσδεχόμενος τὰ ἀριστόβουλος ὑπισχνεῖτο χρημάτων, ἦν μεγαλοψυχότερος, ἦν μετριοπαθέστερος ἦθος τυγχάνῃ. ὁ δὲ καὶ πένης ἦν, ἦν γλίχεται καὶ ὑπὲρ μικρῶν τὰ ἄπιστα πράττειν ἐπαγγελίαν. ἀρχὴν ἴσον ἦν βίᾳ πόλιν ἑλεῖν, ἢ τοῖς μάλιστα ἐχυρὰν ἢ δυνατὴν, ἢ φυγάδας σκάλεῖν μὴ δεδυνημένων πλήθους, σὺν εὐπρεπεῖ πρὸς πόλεμον ἀφορμήν. τούτῳ πίστιν προσάρμοζε τὰς προφερομένας αἰτίας, λαβὼν τὰ χρήματα λύειν τὴν πολιορκίαν, κελεύσας ἀναχωρεῖν τὰ ἀρέτου, ἢ πολεμίων αὐτὸν ἐμοὶ ἀποδεχθησόμενος. ἦν σκαῦρος μὲν εἰς δαμασκὸν πάλιν ἀνεχώρησεν. ἀριστόβουλος δὲ μὴ πολλῆς δυνάμεως, ἅτε τὰ ὀρεινὰ τὴν ὑρκανὸν ἐρατόμενον. ἦν συμβαλὼν αὐτοῖς ἅτε τὰ καλούμενον πυρῶνα, νικᾷ τῇ μάχῃ, καὶ κτείνει περὶ ἑπτακισχιλίους τὴν πολεμίων, μεθ' ὧν ἕπεσε καὶ φαλίων ὁ ἀντιπάτρου ἀδελφός.

CAP. IV.

Hyrcani & Aristobuli legationes a Scauro petentes auxilium.

INterea Pompejus Scaurum misit in Syriam, ipse in Armenia distentus bello, qvod adhuc gerebat contra Tigranem. ille vero ubi Damascum venit, recens captam a Metello & Lollio, properavit in Judæam continuato itinere. huic legati facti sunt obviam, tam ab Hyrcano qvam ab Aristobulo, utriqve petentes societatem & auxilium. & cum Aristobulus polliceretur qvadringenta talenta, nec pauciora Hyrcanus, Scaurus Aristobuli promissa prætulit. is enim liberalis erat, & abundans pecuniis, & rogabat officium præstari facilius. alter vero pauper erat ac tenax, & cum majora qvam frater impetrare cuperet, tamen non satis bona fide polliceri videbatur. Nam difficilius erat expugnare urbem adeo munitam & validam, qvam profugos repellere & Nabathæorum turbam, præsertim non valde ad id bellum gerendum animatam. Ob has igitur causas, accepta ab hoc pecunia, obsidionem solvit, denuntians Aretæ, ut recederet, ni pareat, declarandus hostis Rom. populi. Et Scaurus qvidem Damascum reversus est: Aristobulus vero cum magno exercitu contra Aretam & Hyrcanum profectus est: & congressus cum eis apud locum, qvem Papyronem nominant, prælio vicit, cæsis circiter septem millibus hostium, inter qvos etiam Cæphalio frater Antipatri cecidit.

IV.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ε.

Ως ἀριστόβουλος καὶ ὑρκανὸς πρὸς πομπήιον ἦλθον περὶ τῆ βασιλείας δικαιολογούμενοι.

ΜΕΤ' οὐ πολὺ δὲ πομπήιος εἰς δαμασκὸν ἀφικνεῖται, καὶ χείλλει συρίαν ὑπέστρεφον, ἦκον παρ' αὐτὸν πρέσβεις ἐξ ὅλης συρίας καὶ αἰγύπτου, καὶ ἐκ τῆ ἰουδαίας. ἐπεμψε γὰρ αὐτῷ μέγα δῶρον ἀριστόβουλος ἀμπελον χρυσῆν ἐκ πεντήκοντα ταλάντων. μέμνηται δὲ δώρου καὶ στράβων ὁ καππαδὸξ λέγων ἔτως, ἦλθε δὲ καὶ ἐξ αἰγύπτου πρεσβεία, καὶ στέφανος ἐκ χρυσῶν πεντακισχιλίων. καὶ δὴ τὴ ἰουδαίας ἐπ ἀμπελος, ἔστι κῆπος, πρόπλεω ἐνόμαζε τὸ δημιούργημα. ἔστ μὲν τοι τὸ δῶρον ἱερὸν καὶ ἡμεῖς ἀνακείμενον ἐν ῥώμη, ἐν τῷ διὸς τῷ καπιτωλίῳ, ὑπογραφὴν ἔχον ἀλεξάνδρε τῆ τῶν ἰουδαίων βασιλέως. ἐπεμφθῆ δ' εἶναι, πεντακοσίων ταλάντων. ἀριστόβουλον μὲν οὖν ἔστ λέγεται πιθανὸν τῶν ἰουδαίων δυνάστην. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἦκον πάλιν πρέσβεις πρὸς αὐτὸν, ἀντιπάτρου μὲν ὑπὲρ ὑρκανοῦ, νικοδήμου δὲ ὑπὲρ ἀριστόβουλε. ὃς δὴ καὶ κατηγόρει τῶν λαβόντων χρήματα, γαβίνιός μὲν πρότερον, σκαῦρος δ' ὕστερον, ἔ μὲν τριακόσια, ἔ δὲ πεντακόσια τάλαντα, πρὸς τοὺς ἄλλους ἐχθρὸς δὲ τότε αὐτῷ καπεσκεύαζον. κελεύσας δ' ἦκεν τὸν ἀμφικράτην, ἐνεστεμμένον ἔτι ἀναλαβὼν τὰ δυνάμεν ἐκ τῆ χειμαδίων, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν δαμασκηνὴν, καὶ τὴν μὲν ἄκραν ἐν παρόδῳ τὴν ἐν ἀπαμείᾳ καπέσκαψεν ἐὼ ὁ κυζικηνὸς ἐπέσχεν ἀντίοχος. δὲ τὴν πολεμαΐδα καλουμένου τοῦ μδωναίου χώραν καπενόησεν ἀνδρὸς πονηροῦ, καὶ ὀδὲν ἐλάττονος διονυσίου τοῦ τριπολίτου τοῦ πελεκισθέντος, οὓς περ ἂ κηδόμενοι ἐτύγχανεν αὐτῷ,

CAP. V.

Quomodo Aristobulus & Hyrcanus apud Pompejum de regno disceptaverant.

NOn multo autem post, cum Pompejus Damascum veniret, & obiret Cœlesyriam, præsto fuerunt ei legati ex universa Syria & Ægypto atq; Judæa. misit enim ad eum insigne donum Aristobulus, vitem auream qvinqvies centum talentorum. meminit autem hujus muneris etiam Strabo Cappadox his verbis: venit & ex Ægypto legatio, cum corona facta ex aureorum qvatuor millibus: & ex Judæa sive vitis, sive hortus, qvod opus προπλὴ, id est delectamentum vocabatur. hoc donum vidimus etiam nos Romæ dedicatum in Jovis Capitolini templo, cum inscriptione Alexandri regis Judæorū: existimabaturqve qvingentis talentis. fertur autem missum a dynasta Judæorum Aristobulo. Paulo post iterum venerunt ad eum legati, Antipater pro Hyrcano, Nicodemus pro Aristobulo, qui etiam accusabat eos, qvi acceperant pecuniam, primum Gabinius, deinde Scaurus, ille ter centum hic qvadringenta talenta, hos qvoq; inimicos ei faciens, qvi cum jussisset eos ad se disceptatorem venire, ineunte vere, copiis ex hybernis revocatis, in Damascenum agrum profectus est: obiterqve arcem in Apamia diruit, qvam Antiochus Cyzicenus munierat: & Ptolemæi Mennæi ditionem considerabat, viri noxii non minus, qvam fuerat Dionysius Tripolitanus, qvi securi percussus est, affinitate etiam ei conjunctus,

mille tamen talentis iſte redemit ſe a ſupplicio, qvæ Pompejus erogavit in ſtipendia militum. excidit etiam caſtellum Lyſiada, cujus tyrannus erat Silas Judæus; tranſiens deinde per Heliopolim & Chalcidem, ſuperatoqve medio monte, in Cœleſyriam veniens, a Pella Damaſcum ſe contulit. ibi & Judæos audivit, & eorum principes: qvi inter ſe diſſidebant, Hyrcanus & Ariſtobulus, ſicut gens ipſa ab utroqve. Ajebant enim ſe nolle eſſe ſub regibus, qvod patrium inſtitutum habeant, ut ſui Dei pareant ſacerdotibus. hos autem duos eſſe qvidem e ſacerdotum genere, ſed velle principatum gentis in aliam formam traducere, ut eam in ſervitutem ſubigant. Hyrcanus autem qverebatur, qvod cum major natu eſſet, privaretur prærogativa ab Ariſtobulo: & minimam portionem regionis ſibi relictam, cætera a fratre uſurpata per vim omnia. hunc etiam & terra incurſare finitimos, & in mari habere piratarum receptacula. nec enim impulſurum fuiſſe gentem ad defectionem, niſi turbarum concitator eſſet, atqve natus ad violentiam. Atteſtabanturqve illi hæc dicenti plus qvam mille ex Judæorum optimatibus, qvos Antipater ad hoc induxerat. Alter contra excidiſſe eum e principatu ajebat propter ignaviam, qvod natura ad nihil eſſet minus idoneus qvam ad obeunda negotia, & ideo veniſſe eum in publicum contemptum apud ſuæ gentis homines. Se vero neceſſario principatum aſſumpſiſſe, metuentem, ne is migraret in aliam familiam. appellatione vero uti, qua & pater ipſius Alexander uſus ſit. &, in teſtimonium citabat qvosdam juvenes faſtuoſos, exoſos omnibus propter purpureas veſtes, capillitii curam, & phaleras ornamentaqve cætera: qui hoc cultu tanqvam ad pompam & non ad judicium venerant. Pompejus vero, his cognitis, & improbata Ariſtobuli violentia dimiſit eos placide: promittens ſe venturum in eorum ditionem, qvam primum inſpexiſſet res Nabathæorum. interim juſſit eos qvietos eſſe, comiter habens Ariſtobulum, ne is alienatus intercluderet ei tranſitus. nec tamen ullam apud eum invit gratiam. non expectatis enim Pompeji promiſſis, profectus eſt ad oppidum Delium, & inde in Judæam ſe contulit.

VI.

CAP. VI.

Quo ſtratagemate caſtella occupaverit.

QVa re offenſis Pompejus, aſſumpto exercitu, qvem in Nabathæos paraverat, & excitis a Damaſco cæteraq; Syria copiis auxiliaribus, aliisqve Romanis legionibus, qvæ ductum ejus ſeqvebantur, contra Ariſtobulum movit. Ut vero præterita Pella & Scythopoli pervenit Coreas, ubi Judææ mediterranea verſus eſt initium, invenit elegantem arcem in montis vertice ſitam Alexandrium, eo qvia refugiſſe Ariſtobulum intellexerat, accerſivit illum ad ſe per nuncios. ille vero, multis ſvadentibus, ut caveret bellum a Romanis, deſcendit: & cum de jure principatus cum fratre diſceptaſſet, permiſſu Pompeji rurſum in arcem ſe recepit. idqve iterum & tertio fecit, ſimul

χιλίοις μὴν πεπὶ παλάντοις ἐξωνησαμένη τὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτημάτων τιμωρίαν, οἷς πομπήιος τὰς σπαλιώτας ἐμισθοδότησεν. ἐξεῖλε δὲ καὶ λυσιάδα χωρίον, ὃ τύραννος ἦν σίλας ὁ ἰουδαῖος. διελθὼν δὲ πὰς πόλις τὴν τε ἡλίου πόλιν καὶ τὴν χαλκίδα, ἐπὶ διῆρχεν ὄρος, ὑπὸ γαλαὼν τὸ χειλίου περιοργόμενον συρίαν, ἀπὸ τῆς πέλλης εἰς δαμασκὸν ἦκεν. ἐνθα δὴ ἐπὶ τὸν ἰουδαίων διήκουσε τῶν ἡγουμένων αὐτῶν, οἱ πρὸς τὰ ἀλλήλους διεφέροντο ὅτι ὑρκανὸς καὶ ἀριστόβουλος, καὶ τὸ ἔθνος πρὸς ἀμφοτέρους. τὸ μὲν οὐκ ἀξιοῦν βασιλευέσθαι, πάτριον γὰρ εἶναι τοῖς ἱερεῦσι τοῦ θεοῦ τιμωμένοις παρ' αὐτοῖς τὴν πρωτοκλησίαν. ὅτι δὲ τούτους ἀπογόνους τῶν ἱερέων εἰς ἄλλο μεταγαγεῖν ἦθος ζητοῦσι, ὅπως καὶ δουλεύσωσιν. ὑρκανὸς δὲ κατηγορεῖ, ὅτι πρεσβυτέρου ὢν ἀφῃρεθείη τὸ πρεσβεῖον τῆς ἀρχιερωσύνης, καὶ μικρὸν ἔχοι μέρος τῆς χώρας ὑφ' αὐτὸν, τὸν δὲ ἄλλον βιαίοις λαβὼν ἀρχιερωσύνης. τάς τε κατάδρομὰς τὰς ὅπὶ τοὺς ὁμόρους, καὶ τὰ πειρατήρια, ἃ ἐν τῇ θαλάττῃ, ὅτι ἦναι τοῦ συνίσωσι διεβάλλεν. οὐκ ἂν δὲ λοιπὸν λέγων τὸ ἔθνος, εἰ μὴ βίαιός τε καὶ παρακεχωρὼς ἦν ἦρχεν. συνηγόρουν δὲ αὐτῷ ταῦτα λέγοντες πλείους ἢ χίλιοι τῶν δοκιμωτάτων ἰουδαίων ἀνθυπάρχειν ὠφελοῦσαι. ὁ δὲ μὲν ὑκανὸς ἐπιεικὴς αὐτὸς τῆς ἀρχῆς, τὸν ἐκείνου φύσιν ἡπατῆσθαι ἄπρακτον ὄντα, ἐξ ἀργὸν δ' εὐκατάφρονητον. αὐτὸς δὲ ἔλεγε φόβῳ δὲ μὴ πρὸς ἄλλους μεταστῶσι τὸ δῆμος, ἐξ ἀνάγκης αὐτοῖς ἐπελθεῖν. πρεσβευόμενος δὲ αὐτὸν, ὅτε ὅπως καὶ ἀλέξανδρον τὸν πατέρα. καὶ δὴ μαρτύρας τούτων ἐκάλει τοὺς νεοὺς καὶ σωφρονεστέρους, ὧν ἐσθῆτος τὰς πορφυρίδας ἐπὶ τοὺς κόμας καὶ τὰ φάλαρα, καὶ τὸν ἄλλον κόσμον, ὃν ὥσπερ ἐν δίκῃ ὑφεζόντες, ἀλλ' ὡς εἰς πομπὴν πρόσιοντες ὑπέκειντο. πομπῇ δὲ τούτων ἀκούσας, καὶ παρεγγὺς δορυφορίαν βίαν, τότε μὲν αὐτὸς ἀπέπεμψε θαλεχθεὶς πρᾶως, ἐλθὼν δ' εἰς τὴν χώραν αὐτῶν, ἔλεγε θαπάξειν ἔκαστα, ἐπειδὰν τὰ τῶν ναβαταίων πρῶτον ἴδοι. πῶς δ' ἐκέλευσεν ἡσυχίαν ἄγειν, θεραπεύων ἅμα τὸν ἀριστόβουλον, μὴ τὴν χώραν ἀποστῆσαι καὶ θαπλεισθεῖσαν τῶν πυλῶν. ἔτυχε μέντοι ὅτε ἐξ ἀριστοβούλου ἠφόμην. ἐγὼ ἀναμένων οὐδὲν ὧν διελεχθῆ πρὸς αὐτὸν ὁ πομπήιος, εἰς δήλιον πλοῖον ἦλθε, κἀκεῖθεν εἰς τὴν ἰουδαίαν ἀπῆρεν.

Κεφάλαιον ς'.

Ὡς πομπήιος στρατηγήματι χρησάμενος τὰ φρούρια παρέλαβεν.

ΟΡγίζεται δὲ ὅπὶ τούτοις πομπήιος, καὶ τὴν ὅπὶ τὰς ναβαταίους ἀναλαβὼν στρατιὰν, ἐκ τε δαμασκοῦ καὶ τῆς ἄλλης συρίας ὅπηκοΐας, σὺν τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπαρχουσιν αὐτῷ ῥωμαίων πάγμασιν, ἐστράτευσεν ὅπὶ τὸν ἀριστόβουλον. ὡς δὲ ὠφθη μεθαμβῶν πέλλαν καὶ σκυθόπολιν εἰς κορέας ἦκεν, ἥπερ ἐστὶν ἀρχὴ τῆς ἰουδαίας διεξίοντι τὴν μεσόγειον, ἐνταῦθα ἔστι θεικαλλὲς ἔρυμα, ἐπ' ἄκρου δ' ὄρους ἱδρυμένον ἀλεξάνδρειον. ὡς ὁ ἀριστόβουλος συμπεφόβητο, πέμψας ἐκέλευσεν ἥκειν πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ θαῤῥαλεωτάτων πολλῶν μὴ πολεμεῖν ῥωμαίοις κάτεισι, καὶ διημολογημένως ἐπὶς τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τὰρχῆς, πάλιν εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀναβαίνει πομπήιος συγχωρήσαντος. ἐπειδὴ δὲς ἐξῆλθε, ἅμα μὲν

μὴν τ κολακόνων ἐπ' αὐτὸ θεὶ τ βασιλείας ἐλπίδα, & ὡς ἐκαστα ὧν ἐκέλευε πομπήϊος ἐπακούειν ἐπανεκομίζετο. ἅμα δ ἀναχωρῶν εἰς τὸ ἔρυμα ὑπὲρ δ μὴ καθαλύειν αὐτὴν, & περὶ τὸ πλεμεῖν ἀφορμὰς αὐτῷ παρασκευάζοιμεν, δεδιὼς μὴ τὴν ἀρχὴν εἰς ὑρκανὸν μεταίσῃ. κελεύοντ δ πομπήϊε παραδοῦναι τὰ ἐρύματα, & τοῖς φρουράρχοις ἐπιστέλλειν τῇ ἑαυτ χειρὶ, παραδέχεσθ δ ἄλλως ἀφίστατο, πείθεται μὲν, δυσπαραχέτων δ ἀνεχώρησεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἐν παρασκευῇ δ πολεμεῖν ἐγίνετο. καὶ μετ' ὀλίγ πομπήϊος στρατιὰν ἐπ' αὐτὸν ἄγοντος, καθ' ὁδὸν ἀφικόμενοι τινες ἐκ πόντ, τὸν μιθριδάτε πλεύσαντα ἐμεῖνον, διὰ φαρνάκε δ παῖδος αὐτὸ ἡγουμένου.

spe regni Pompejo obsecundans, & omnia ejus imperata se facturum simulans, simul redeundo in arcem se muniens, & apparatus bellicos faciens, metu, ne ad Hyrcanum transferretur dominium. Jubente autem Pompejo, ut traderet sibi castella, & præfectis de ea re propria manu scriberet, non traditurus alioqvin: paruit qvidem, sed ægre ferens fecessit Hierosolyma qvasi ad certum bellum se præparaturus. nec multo post Pompejo ducenti contra eum exercitum in itinere venit nuncius e Ponto, Mithridatem a filio suo Pharnace occisum esse significans. VII.

Κεφάλαιον ζ'.

Ως ἱεροσολυμῖται τὰς πύλας ἀπέκλεισαν τοῖς ὡμαίοις.

CAP. VII.

Hierosolymitani portas Romanis claudunt.

Στρατοπεδευσάμενοι δ πρῶτ ἐν τοῖς ἱεριχοῦντι, ἔνθ' τ φοίνικα τρέφεσθ συμβέβηκε, & τὸ ὀποβάλσαμον μόνον ἀκροτάτην, ὁ τ θαμνῶν τιμιώτατον ὄζῃ λίθῳ ἀναπιδύει ὥσπερ ὀπὸς, ἔωθεν ἐπὶ ἱεροσόλυμα ἐχώρει. & μεταναστάσεις δειπνοβλ, ἀφικνεῖτ πρὸς πομπήϊον. & χρήματα διδὺς, & τοῖς ἱεροσολύμοις αὐτὸν ἐπιδεχόμενον, παρεκάλει πεισθῆν δ πολέμε, καὶ πράττειν μετ' ἐκείνης ὅτι βάλεται. συχνὸς δ πομπήϊος αὐτῷ δεομένῳ, πέμπει γαβίνιον & στρατιώτας, ἐπὶ τ τὰ χρήματα καὶ τὴν πόλιν, ἐ μὲν ἐπεχθῆ τ τότων, ἀλλ' ἐπανῆλθεν ὁ γαβίνιος· τῆς τε πόλεως ἀποκλεισθείσης, καὶ τὰ χρήματ' ἐ μὴ λαβὼν τ ἀρισοβούλε στρατιωτῶν εἰσπηδησάντων τὰ συγκείμενα ψευδῆ. ὀργὴ δ ἐπὶ τούτοις πομπήϊον λαμβάνει, καὶ τὸν ἀρισόβουλον ἐν φυλακῇ καθίστησιν, αὐτὸς ἐπὶ τὴν πόλιν ἔρχετ, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἄσειν ἐχυρὰν, μόνῳ δ τῷ βορείῳ μέρει φαύλως ἔχουσαν. προσέρχετ δ αὐτῇ φάραγξ βαθεῖα τε καὶ βαθεῖα ἐν τοῖς ἀπολαμβάνουσα τὸ ἱερὸν, λιθίνῳ προβόλῳ καρτερῶς πάνυ πεπερισφραγμένον.

ET cum prima castra habuisset apud Hierichuntem, ubi palmeta sunt præstantissima, & opobalsamum provenit inter ungventa præcipuum, incisis acuto scrupo fruticibus, succi instar modum scatens, mane sequenti movit inde versus Hierosolyma. Tum vero Aristobulus ante actorum pœnitens obviam ei venit, &, oblatis pecuniis, etiam intra Hierosolyma eum admittens, rogabat, ut, omisso bello, qvicqvid vellet, pacate ageret. Pompejus vero, data petenti venia, mittit Gabinium cum militibus in urbem ad accipiendam pecuniam: qvi tamen re infecta rediit, exclusus & vacuis manibus, militibus Aristobuli pactum irritum facientibus. Ea res vehementer Pompejo movit stomachum, &, additis Aristobulo custodibus, ipse ad urbem properat, cætera qvidem probe munitam, tantum e septentrionali latere injuriis expositam. Circuit enim ea parte vallis lata & profunda templum ambiens, qvod muro valido e saxo structo cingitur. VIII.

Κεφάλαιον η'.

Ως πομπήϊος αἱρεῖ τ κράτος τὸ ἱερὸν & τ πάτω πόλιν, & ἀπὸ τῆς θεοσεβείας αὐτό.

CAP VIII.

Pompejus templum cum inferiore urbis parte vi expugnat.

Ην δ τ ἀνθρώπων ἔνδον ἔρις, ἀχ ὁμονοούντων περὶ τ ἐνεστώτων, ἀλλὰ τῆς μὲν ἐδόκει παραδοῦναι πομπήϊῳ τὴν πόλιν, οἱ δ τὰ ἀρισοβούλε φρονοῦντες. ἀποκλείσαντ τε κ πολεμεῖν παρήνουν, τὸν κἀκεῖνον ἐχεσθαι δεδεμένον. φθάσαντες δ οὗτοι τὸ ἱερὸν καταλαμβάνουσι, καὶ τὴν τούτων ἀπ' αὐτοῦ φυλακὴν εἰς τὴν πόλιν ἐκβαλόντες, εἰς πολιορκίαν διέτρεπον αὐτούς. οἱ δ ἕτεροι δεξάμενοι τὴν στρατιὰν, ἐνεχείρησαν πομπηίῳ τήν τε πόλιν & τὰ βασίλεια. πομπήϊος δ πείσας τὸν στρατηγὸν πίσωνα σὺν στρατῷ τὴν τε πόλιν καὶ τὰ βασίλεια ἐφρούρει, & τὰς οἰκίας τὰς πρὸς τὸ ἱερὸν, καὶ ὅσα ἐν ἔχω, πρὸς τὸ ἱερὸν ὠχύρου. καὶ τ μὲν πρῶτον, λόγους συμβατηρίους τοῖς ἔνδοθεν ἐφερεν. ἀχ ὑπακούντων δ εἰς ἃ προσεκαλεῖτο, τὰ περὶ ἑτοίμοις χωρία, πρὸς ἅπαντα ὑρκανοῦ προθύμως ὑπηρετοῦντα. πομπήϊος δ ἐσώθεν στρατοπεδεύεται, κατὰ τὸ βόρειον & ἱερὸν μέρος, ἔνθεν ἐν ἐπιμαχον. ἀνεσκευασμένοι δ καὶ ἐπιθυμοῦντε μεταλαβεῖν πυργοι, καὶ τὰ φρούρια δ ἐρώρυκτο, καὶ βαθεῖα πρὸ εἶχετο φάραγγι. ἀπερέρωγει γὰρ καὶ τὸ πρὸς τὴν πόλιν, τῆς μὲν φύσεως ἀναπεφαλμένης

Ntus autem erat dissidium, urbanis, qvid opus esset facto, non consentientibus. nam qvidam censebant urbem Pompejo dedendā: Aristobuli vero factio excludi eum jubebat & bellum parari, eo qvod illum haberet in vinculis. hi prævenientes alteros templum occupant, &, præciso ponte, qvi in urbem ferebat, ad bellum se expediunt. at illi, intromisso exercitu, tradiderunt Pompejo urbem & regiam. ille Pisoni legato suo, misso eo cum parte exercitus, & urbis & regiæ commisit custodiam: ipse vicinas templo domos aliaqve propinqva ædificia muniebat. & primum conditiones pacis eis obtulit: qvas cum non admitterent, omnia, qvæ circum erant oppugnationi paravit, Hyrcano alacriter suppeditante, qvicqvid usus poscret. Pompejus vero a septentrionali templi latere, qvod maxime erat oppugnationi obnoxium, admovit milites. erant autem hac qvoqve parte turres altæ, & fossa manu facta, præter profundam vallem, qvæ templum cingebat, nam etiam versus urbem abrupta erant omnia, sublato ponte,

qva parte Pompejus erat cum ſuo contubernio. A erigebantqve qvotidie magno labore aggerem Romani, cædentes circumqvaqve arbores, qvod opus ubi perfectum eſt, ægre completa foſſa propter immenſam altitudinem, admotis machinis a Tyro advectis, qvatiebãt templum ſaxis miſſilibus. ſed niſi patrius nobis mos eſſet, per otium ſeptimum qvemqve diem exigere, non potuiſſent abſolvere aggerem vetantibus adverſariis. prohibere enim vim inferentes lex permittit, ſed opus facientem hoſtem impedire nos non ſinit, qvod ubi animadverterunt Romani, ſabbatis neqve eminus inceſſebant telis Judæos, neque manus cum eis conſerebant: tantum erigebant aggerem & turres, machinasqve admovebant, ut ejus poſtridie adverſus nos uti poſſent. Facile eſt autem vel hinc diſcere, qvanta pietate Deum colamus, & qvam obſervantes legum ſimus, quandoquidem oppugnationis terror nihil obfuit, quo minus ſolemnia peragerentur ſacrificia, bis per ſingulos dies mane & circa nonam horam ſuper altari immolantibus noſtris ſacerdotibus, ac ne in extremo qvidem diſcrimine ſacra intermittentibus. etenim capto templo tertio demum menſe, die jejunii, ſeptuageſima nona ſupra centeſimam Olympiade. C. Antonio, M. Tullio Cicerone Coſſ. hoſtis quidem irrumpens jugulabat omnes obvios: illi vero nihilominus ſacris operabantur, neqve metu mortis, neqve jam cæſorum multitudine abterriti, paſſuri, quicquid liberet victori, potius qvam deſerturi altaria, aut aliquid omiſſuri præſcriptum patriis legibus. quod autem hæc non fabula ſit in pietatis laudem conficta, ſed rei veritas, atteſtantur omnes, qui res a Pompejo geſtas conſcripſerunt, & in his Strabo, ac Nicolaus, Romanæqve conditor hiſtoriæ T. Livius. Nam, concuſſa turri maxima crebris arietis ictibus, collapſaq; & ſecum ruinam trahente muri proximi, certatim infuderunt ſe hoſtium agmina. ſed primus evaſit per ruinas Cornelius Fauſtus Syllæ filius, ſeqvente cohorte militum: mox alia parte Furius centurio cum ſuis manipularibus: & inter utrumqve Fabius & ipſe centurio cum manu ſuorum valida. Omnia autem erant plena cædibus, & Judæorum alii a Romanis confoſſi cadebant, alii mutuis vulneribus, nonnulli per abrupta ſemetipſos jactabant, aut ſubjectis in ædes ignibus concremabantur, non ſuſtinentes ſpectare, qvæ patrabantur ab hoſtibus. ceciderunt e Judæis duodecim millia. Romanorum perpauci deſiderati ſunt. Captus eſt Abſalomus, patruus ſimul & ſocer Ariſtobuli. Læſa etiam eſt non mediocriter templi religio, humanis antehac nec veſtigiis penetrati, nec oculis. Introgreſſus eſt enim in illud Pompejus, & una cum eo non pauci alii, & inſpeverunt, qvæ nefas eſt videre niſi ſolis ſacerdotibus. cumqve intus eſſent exauro menſa & candelabrum & pocula, & odoramentorum magna copia, præterea in theſauris ſacræ pecuniæ circiter talentorum duo millia, nihil horum præ pietate attigit, ſed hic qvoqve ſui ſimilis fuit, & nihil commiſit

ἐφ' ᾧ διῆγε πομπήϊος. καὶ τὸ χῶμα ἐσημέραι πελαπωρεύμενοι ἐγήγερτο, πιμνόντων τὴν περιξ ὕλην ῥωμαίων. καὶ ἐπειδὴ ἓξ εἶχεν ἱκανῶς, μόλις πληθείσης τὸ βάθος ἀπείρου, μηχαναῖς τε ὁρμαναῖς ἐκ τύρου κομισθείσαις, ὀπιζόντας κατήραστε τὸ ἱερὸν τοῖς πετροβόλοις. εἰ μὴ πάτριον ἦν ἡμῖν ἑβδομάδας ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐνεδέη τὸ χῶμα, κωλυόντων ἐκείνων. ἀρχονῖας γὰρ μάχης καὶ τὸ πόνους ἀμυνάσθαι δίδωσιν ὁ νόμος, ἄλλο δέ τι δρῶντας τοὺς πολεμίους οὐκ ἐᾷ. ὁ δὴ καὶ ῥωμαῖοι συνιδόντες, κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἃς δὴ σάββατα καλοῦμεν, οὔτ' ἐβαλλον τοὺς ἰουδαίους, οὔτ' εἰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπήντων. χοὺς δ' καὶ πύργους ἀνίστασαν, καὶ τὰ μηχανήματα προῆγον, ὡς τι αὐτοῖς εἰς τὴν ὑστεραίαν ἐνεργὰ ταῦτα εἶναι. μαθοῦσι δ' ἄν τις ἐντεῦθεν τὴν ὑπεροχὴν ἣν ἔχομεν περὶ τὸν θεὸν εὐσεβείας, καὶ τὴν φυλακὴν τῶν νόμων, μηδὲν ὑπὸ τῆς πλειορκίας δεῖν φέρον ἐμποδιζομένων πρὸς τὰς ἱερουργίας, ἀλλὰ δὶς τῆς ἡμέρας πρωὶ τε καὶ περὶ ἐνάτην ὥραν, ἱερουργουμένων ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, καὶ μηδ' ἅπαξ περὶ τὰς περισπολὰς δύσκολον ἐπὶ, τὰς θυσίας παρελθόντων. καὶ γὰρ ἁλούσης τῆς πόλεως περὶ τρίτην μεθ' ἡμέραν τῆς νηστείας ἡμέρα τῇ ἐνάτῃ καὶ ἑβδομηκοστῇ καὶ ἑκατοστῇ ὀλυμπιάδι, ὑπατευόντων γαΐου ἀντωνίου, καὶ μάρκου τυλλίου κικέρωνος, οἱ πολέμιοι μὲν ἐπιστεύοντες, ἐσφαττον τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ. οἱ δ' περὶ τὰς θυσίας οὐδὲν ἧττον ἱερουργοῦντες διεπόνουν, οὔτε ὑπὸ τοῦ φόβου τοῦ περὶ τῆς ψυχῆς, οὔτε ὑπὸ πλήθους τῶν ἤδη φονευομένων, ἀναγκαζόντες ὑποδραναι. πᾶν δ' ὅτι δεῖ παθεῖν τότε περὶ αὐτῆς ὑπομεῖναι τῆς βωμοῦ κρεῖττον εἶναι νομίζοντες. ἢ παρελθεῖν τι τῶν νομίμων, ὅπ ἢ οὐ λέγω ταῦτα μόνον ἐστὶν ἐγκώμιον ψυχοὺς εὐσεβείας ἐμφανίζων, ἀλλ' ἀληθεια, μαρτυροῦσι πάντες οἱ τὰς κατὰ πομπήϊον πράξεις ἀναγράψαντες. ἐν οἷς καὶ γράβων καὶ νικόλαος, καὶ πρὸς τούτοις τίτος λίβιος, ὁ τῆς ῥωμαϊκῆς ἱστορίας συγγραφεύς. ἐπεὶ δ' μηχανήματος προσπεχθέντος, σεισθεὶς ὁ μέγιστος τῶν πύργων κατέπεσεν, καὶ περιέρρηξέ τι χωρίον, εἰσέχεντο μὲν οἱ πολέμιοι. πρῶτος δ' αὐτῶν κορνήλιος φαῦστος σύλλα παῖς σὺν τοῖς ἐπ' αὐτῷ σπουδαίοις ἐπέβη δ' τείχους. μεθ' ὃν αὖθις, φούριος ἑκατοντάρχης, σὺν τοῖς ἑπομένοις καὶ ἕτερον μέρος. μετὰ μέσον δ' φάβιος καὶ αὐτὸς ἑκατοντάρχης σὺν ἰσχυρᾷ χαρτερᾷ. φόνος δ' ἦν πάντα ἀνὰ πλεω. καὶ τ' ἰουδαίων, οἱ μὲν ὑπὸ ῥωμαίων, οἱ δ' ὑπ' ἀλλήλων ἀνῃροῦντο. ἔνιοι δ' οἱ καὶ καθ' ἑαυτοὺς ἐῤῥίπτουν. καὶ πῦρ ἐνιέντες εἰς τὰς οἰκίας ἐνεπίμπραντο, τὰ γενόμενα καρτερῶν οὐκ ὑποφερόντες. ἔπεσον δ', τὰ μὲν ἰουδαίων, εἰς μυρίους καὶ δυσχιλίους, ῥωμαίων δ' πάνυ ὀλίγοι. ἐλήφθη δ' αἰχμάλωτος καὶ ἀψάλωμος, θεῖος ἅμα καὶ πενθερὸς ἀριστοβούλου. παρεωρήθη δ' οὐ μικρὰ περὶ τὸν ναὸν, ἃ δὴ τῶν ἔντα ἐν τῷ πρὸ αὐτοῦ ἐθέμην ἀόρατον. παρῆλθε γὰρ εἰς τὸ ἐντὸς ὁ πομπήϊος, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν οὐκ ὀλίγοι, καὶ εἰδὸν ἔσα μὴ θεμιτὸν ἦν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις, ἢ μόνοις τοῖς ἀρχιερεῦσιν. ὄντων δ' τραπέζης τε χρυσῆς καὶ λυχνίας ἱερᾶς, καὶ σπονδείων, καὶ πολλῶν ἀρωμάτων, χωρὶς δ' τούτων ἐν ταῖς θησαυροῖς ἱερῶν χρημάτων εἰς δύο χιλιάδας ταλάντων, οὐδενὸς ἥψατο δι' εὐσέβειαν, ἀλλὰ καὶ ἐν τούτῳ τῆς περὶ αὐτὸν ἀξίως ἔπραξεν

Digitized by Google

ἐπαζεν ἀρετῆς. τῇ ὑστεραίᾳ καθαίρων τὸν χῶρον τῶν ἁγίων τὸ ἱερὸν τοῖς ναυπλοίοις, καὶ τὰ νόμιμα ἀποφέρειν τῷ θεῷ, τὸν δὲ χειροτονίαν ἀπέδωκεν Ὑρκανῷ, διά τε τἄλλα ὅσα χρήσιμος ὑπῆρξεν αὐτῷ, καὶ ὅτι τοὺς κατὰ τὸν χῶρον ἰουδαίους ἀρισοβούλῳ συμπολεμοῦντας ἐκώλυσε, καὶ τοὺς αὐτοῦ δὲ πολεμεῖν, τῷ πελέκει διεχρήσατο. τὸν δὲ Φαῦστον καὶ τοὺς ἄλλους ὅσοι τὸ τεῖχος προθύμως ἐπέβησαν, καὶ πεσόντων ἀριστείων ἠξίωσε, καὶ τὰ μὲν ἱεροσόλυμα κατὰ πολὺ φέρα ῥωμαίους ἐποίησεν. ἃς δ' οἱ σύροι πρότερον πόλεις ἐχειρώσαντο τῆς κοίλης συρίας ἀφελόμενος, τῷ τῆς Φοινίκης στρατηγῷ ἔπεμψε, καὶ τὸ σύμπαν ἐθνος ὑπὸ μέγα πρότερον ἀφ' ὑμῶν, ἔτι τε ἰδίων ὁρῶν ἀνέστειλεν. καὶ γάδαρα μὲν μικρὸν ἔμπροσθεν κατασκαφεῖσαν, ἀνέκτισε, δημηγορῶν χαριζόμενος τῷ γαδαρεῖ, ἀπελεύθερος ἑαυτοῦ, τὰς δὲ λοιπὰς ἅπασαν καὶ σκυθόπολιν, καὶ πέλλαν, καὶ δίον, καὶ σαμάρειαν, ἔτι τε μαρίσσαν, καὶ ἄζωτον, καὶ ἰάμνειαν, καὶ ἀρέθουσαν τὰς οἰκητορίαν ἀπέδωκε. καὶ ταύτας μὲν ἐν τῇ μεσογείῳ, χώρας τε καταπεκαμμένων. γάζαν τε πρὸς τῇ θαλάσσῃ καὶ ἰόππην καὶ δῶρα, καὶ στράτωνος τὸν πύργον, ἡ κτίσματος αὐτῶν ἡρώδης μεγαλοπρεπῶς, καὶ λιμέσι τε καὶ ναοῖς κεκοσμήκασι, μετονομάσθη κομψείρεια, πάσας ὁ πομπήιος ἀφῆκεν ἐλευθέρους καὶ προσένειμε τῇ ἐπαρχίᾳ. τὰ δὲ πάθη τῶν ἱεροσολυμιτῶν ἄπωθεν κατέστησαν ὑρκανὸς καὶ ἀριστόβουλος, πρὸς ἀλλήλους στασιάσαντες. τὴν τε γὰρ ἐλευθερίαν ἀπεβάλομεν, καὶ ὑπήκοοι ῥωμαίων κατέστημεν. ἔτι τῶν χώρων ὧν τοῖς ὁπλοις ἐκτησάμεθα τοὺς σύρους ἀφελόμενοι, πεύθῳ ὠναγκάσθημεν ἀποδοῦναι τοῖς σύροις. ἔτι πρὸς τούτοις ἡ μύεμα πάλαι πᾶσα ῥωμαίοις ἐνέβαλε χρόνῳ παρ' ἡμῶν ἀναπραξάντων, ἔτι βασιλεία ἡ πρότερον τοῖς κτίσμασι δορυφορεῖσα διδόμενη τιμὴ, δημοτικῶν ἀνδρῶν ἐγένετο. καὶ πρὸς μὲν τέτων τῆς χώρας ἐρέμεν. πομπήιος δὲ τὸν κοίλων συρίαν ἕως διὸ φράτα ποταμοῦ καὶ οἰγύπτιά σκαύρῳ πολλάδες ἔτι δύο τάγματα ῥωμαίων, ὅπι κιλικίαν ὠγετο, ἐπηκολούθησεν εἰς ῥώμην. ἐπαφεὶς δὲ καὶ τὸ ἡμίσεας ἔτι ἀριστόβουλον δεδεμένον. δύο γὰρ ἦσαν αὐτῷ θυγατέρες, ἔτι πόσπιμ ἡβῆς. ὧν ἡ μὲν ἀλέξανδρος μὲν ἐπέβρα, ἡ δὲ νεώτερος ἀντίγονος, συνεκομίζετο εἰς ῥώμην ἅμα τοῖς ἀδελφαῖς.

indignum cæteris virtutibus. Seqventi vero die jussis purgare templum ædituis, & instauratis legitimis sacrificiis, pontificatum Hyrcano reddidit, tum propter alia ipsius officia, tum qvia tota regione habitantibus Judæis autor fuit, ne arma pro Aristobulo sumerent. deinde belli concitatores securi percussit: Faustoqve & aliis, qvi primi murum conscenderunt, digna præmia persolvit. Et Hierosolyma qvidem pop. Rom. fecit stipendiaria, urbes vero, qvas eorum cives sibi subjugaverant in Cœlesyria, ademptas illis jussit proprio parere præsidi: & totam gentem prius elatam rebus prosperis, contraxit intra veteres terminos. Gadara deinde paulo ante dirupta instauravit in gratiam liberti sui Gadarensis Demetrii. reliqvas vero, Hippon, Scytopolim, Pellam, Dion, Samariam, Marissam, Azotum, Jamniam, Arethusam suis restituit habitatoribus: easqve in mediterraneis, præter varis bellis dirutas. Maritimas vero, Gazam, Joppen, Dora, Stratonis turrim, qvæ ab Herode magnifice condita, & portubus atqve templis exornata, Cæsarea mutato nomine appellata est: has omnes Pompejus liberas esse jussas provinciæ contribuit. Qvorum omnium malorum causa fuere Hierosolymitanis Hyrcanus & Aristobulus inter se diffidentes invicem. nam tum primum libertatem amisimus, subjecti Romanorum imperio: & regionem de Syris bello captam reddere ipsis coacti sumus: & insuper plus qvam decem millia talentorum brevi tempore a nobis Romani exegerunt: & regnum, qvo prius pontificale genus honestabatur, ad plebejos translatum est homines. Sed de his suo loco dicemus. Cæterum Pompejus, Cœlesyria usqve ad Euphratem amnem & Ægypti terminos Scauro tradita, cum duabus Romanis legionibus, ipse in Ciliciam abiit, Romam properans: abduxitqve secum Aristobulum vinctum cum duabus filiabus & totidem filiis.

Κεφάλαιον θ'.

Ὅτι σκαῦρος στρατεύσαντος ὅπι πέτραν βασιλέα ὄντα τῶν ἀράβων, ἀντίπατρος πείθεται ἀσφαλῆ συμμαχίαν παρ' αὐτοῦ πιπράσκειν.

CAP. IX.

Scaurus bello aggressu Aretam, fœdus Antipatri svasu cum eo feriit.

Σκαῦρος δὲ, ὅπι πέτραν τῆς ἀραβίας στρατεύσας, ἔτι διὰ τὸ δυσπρόσοδον εἶναι τὰ ἐν κύκλῳ ἁπάντων αὐτῆς, καὶ δι' ἀπορίαν λιμοῦντος, ἀντίπατρος κατ' ἐντολὴν ὑρκανὸς σῖτον ἐκ τῆς ἰουδαίας καὶ τἄλλα ὅσων ἐνεδεῖτο παρεῖχετο. πεμφθεὶς τε πρὸς ἀρέταν παρὰ τοῦ σκαύρου, διὰ τὴν ξενίαν, πείθει καὶ αὐτὸν δέκα μὲν δηναρίων τὸν χῶρον δοῦναι. νῦν ..... ἐξυπτὴς τριακοσίων πελαίνων γίνεται. καὶ ὅπι τάπις ἔλυσε τὸν πόλεμον σκαύρος, ἐκ ἦσαν αὐτὸς ἡ σωθέντων δρέπειν ὀπώραν ἔτι ἡμῶν βελόμενος.

Scauro autem ad Arabiæ Petram profecto cum exercitu, &, qvia difficilis ad eam aditus esset, circumvicinos agros populante, militibusqve fame laborantibus, Antipatri jussu Hyrcani frumentum ex Judæa & alia necessaria eis præbebat: missusqve ad Aretam legatus a Scauro, eo qvod hospes esset, persvasit etiam illi pecunia numerata vastationem agrorum redimere, sponsor factus pro trecentis talentis. atqve his conditionibus hoc bellum finitum est, non minus e Scauri qvam ex Aretæ sententia.

IX.

CAP. X.

Alexander a Gabinio victus, in qvodam castello oppugnatur.

X. ALiqvanto autem post Alexandro Aristobuli filio Judæam incursionibus vexante, imperator Gabinius e Roma venit in Syriam. is & alia multa memoratu digna gessit, & contra Alexandrum expeditionem suscepit, Hyrcano jam non valente ei resistere, & de muris Hierosolymorum reficiendis cogitante, qvos Pompejus dejecerat. sed ab hoc conatu per Romanos cohibitus est. At Alexander pervagando regionem multos Judæos armavit: collectisqve propere decem armatorum millibus, & mille qvingentis eqvitibus, munitionibus firmavit Alexandrium castellum juxta Coreas situm, & Machæruntem in finibus Arabum. contra eum venit Gabinius, præmisso M. Antonio cum aliis ducibus. atqve ita Romani conjuncti cum Judæis in officio manentibus, qvorum duces erant Pitholaus & Malichus, assumptis etiam Antipatri auxiliis, occurrerunt Alexandro, seqvente cum reliqvo exercitu Gabinio. tum ille recepit se propius Hierosolyma, ubi, conserto prælio, Romani occiderunt hostium circiter tria millia: nec pauciores capti sunt. tum Gabinius veniens ad Alexandrium invitabat conclusos ad pacem, veniam præteritorum pollicendo. & cum multi hostium extra castellum stationem haberent, Romani eos adorti sunt, ubi, multis cæsis, egregiam operam navavit M. Antonius. Itaqve Gabinius, relicta ad oppugnationem parte exercitus, ipse reliqvam Judæam perlustrabat: & qvotqvot inveniebat urbes dirutas, ædificari jubebat, atqve hoc pacto instauratæ sunt, Samaria, Azotus, Scythopolis, Antedon, Raphia, Dora, Marissa, Gaza, & aliæ non paucæ: idqve mandante Gabinio, qvarum posthac habitatio tuta permansit, cum ante longo tempore desertæ fuissent.

XI. His ita per regionem dispositis, revertitur ad Alexandrium: & cum intenderetur oppugnatio, per legatos veniam petiit Alexander, offerens castella Hyrcaniam & Machæruntem, & postremo Alexandrium: qvæ Gabinius diruit. Cumqve Alexandri mater ad eum venisset, qvæ Romanis favebat, marito ejus & reliqvis liberis Romæ asservatis, impetravit ab eo, qvicqvid petiit. moxqve dispositis ejus rebus, deduxit Hyrcanum Hierosolyma, curaturum templum & suum sacerdotium. deinde constitutis qvinqve juridicis conventibus, in totidem æquales partes totam provinciam distribuit: ita ut alii jura peterent Hierosolyma, alii Gadara, Amathuntem alii: qvarti vero Hiericuntem, qvinti Saphoram, qvod est Galilææ oppidum, sicqve liberati dominis sub optimatum gubernatione degebant.

A

Κεφάλαιον ί.

Ως ἀλέξανδρος ὑπὸ γαβινίου κρατηθεὶς τῇ μάχῃ & εἰς φρούριόν τι καταφυγὼν πολιορκεῖται.

ΧΡόνῳ ὕστερον ἀλεξάνδρῳ τὶν ἰουδαίων καταταράττοντος & ἀριστοβούλου παῖδες, στρατηγὸς γαβίνιος ἐκ ῥώμης εἰς συρίαν ἦκεν, ἐς ἄλλα τε λόγου ἄξια διεπράξατο, καὶ ὅπι ἀλέξανδρον ἐστράτευσε μηκέτι ὑρκανὸν ἀντέχειν δυναμένῳ, ἀλλ' ἀνεγείροντα ἤδη, & τὸ τῶν ἱεροσολύμων τεῖχος ὀπτικρυοῦντα ὅπερ ἔλυε πομπήιος. ἀλλὰ τότε μὲν αὐτὸν ἐπέσχον οἱ ἐντεῦθεν ῥωμαῖοι. περιὼν δὲ ἐν κύκλῳ τὴν χώραν, πολλοὺς ὡπλίζετ' ἰουδαίων, καὶ συνέλεξε ταχὺ μυρίους μὲν ὁπλίτας, πεντακοσίους δὲ πρὸς τοῖς χιλίοις ἱππέας, ἀλεξάνδρειόν τε ὠχύρου, τὸ πρὸς τῇ κορυφῇ ἔρυμα, καὶ μαχαιροῦντα πρὸς τοῖς ἀραβίοις ὄρεσιν. ἐρχομένου δὲ ἐπὶ αὐτὸν γαβινίου, μάρκων ἀντώνιον πρεσβεύσας σὺν ἄλλοις ἡγεμόσιν. οἱ δὲ ὁπλίσαντες ῥωμαίων τοὺς ἑπομένους & σὺν τούτοις τοὺς ἐπιχωρίους ἰουδαίους, ὧν πειτόλαος & ἡγεῖτο & μάλιχος, προσλαβόντες δὲ & τὸν ἀντιπάτρου ἑταῖρον ἐπὶ τῶν ἀλεξάνδρῳ, ἠντιάσθησαν & γαβινίῳ σὺν τῇ φάλαγγι, καὶ ἀναχωροῦντος μὲν ἐγγὺς ἱεροσολύμων ἀλεξάνδρου. συμπεσόντων δ' ἀλλήλοις ἐκεῖ, καὶ μάχης γενομένης, κτείνουσι μὲν οἱ ῥωμαῖοι τῶν πολεμίων περὶ τρισχιλίους, ζωγροῦσι δ', οὐκ ἐλάττους. ἐντεῦθεν γαβίνιος ὅπι τὸ ἀλεξάνδρειον ἐλθὼν, προὐκαλεῖτο τοὺς ἐνδον εἰς ἀμνηστίαν, αἰσχυνόμενος περὶ τῶν προσθεν αὐτοῖς ἡμαρτημένων ὁμολογῶν. πρατταπόδοντος δὲ πολλῶν περὶ εἰρήνης πολεμίων, ἐφ' οἷς ἀνῆκαν οἱ ῥωμαῖοι, μάρκος ἀντώνιος ὅπι φανεὶς ἀγωνισάμενος, καὶ πολλοὺς κτείνας, ἐδόξεν ἥμισυ κέρδος. γαβίνιος μὲν οὖν μέχρις τῆς στρατιᾶς ἐντεῦθεν καταλιπὼν, ὡς ἂν ἐκπολιορκηθῇ τὸ χωρίον, αὐτὸς ὅπι τὴν ἄλλην ἰουδαίαν εἶη, καὶ ὅσους γε ἐπετύγχανε καθῃρημένους τὰ πόλεων, κτίζειν παρεκελεύετο, καὶ ἀνεκτίσθησαν σαμάρεια & ἄζωτος, & σκυθόπολις, & ἀνθηδών, & ῥαφία, & δῶρα, μαρισσά τε & γάζα, & ἄλλαι οὐκ ὀλίγαι. τῶν δ' ἀνθρώπων πεισθέντων οἷς ὁ γαβίνιος προσέταττε, βεβαίως οἰκηθῆναι συνέβαινε τότε τὰς πόλεις, πολλῷ χρόνῳ ἐρήμους γενομένας. πεμπταῖος δ' ἀπὸ ταῦτα ἐπὶ τὴν χώραν ἐπάνοδον εἰς τὸ ἀλεξάνδρειον. & τὸν πολιορκοῦντα αὐτὸν κρατιππίδην τὸν ἀλεξάνδρου πρεσβευτὴν πρὸς αὐτὸν ἀλεξάνδρου. συγγνώσκειν τι αὐτῷ τῶν ἡμαρτημένων δέεσθαι, & ὠφελοῖς τῶν ἐρυμάτων ὑρκανίαν τὴν & μαχαιροῦντα, ὕστερον δὲ & ἀλεξάνδρειον, & ταῦτα μὲν γαβίνιος κατέσκαψε. τῆς ἀλεξάνδρου δὲ μητρὸς πρὸς αὐτὸν ἐλθούσης, ἣ ἐφρούρει τοὺς ῥωμαίων, ὅτε ἀνδρὸς αὐτῆς & τῶν ἄλλων τέκνων ἐν ῥώμῃ ἐχομένων, συνεχώρησεν αὐτῇ ταῦθ' ἅπερ ἠξίου. καὶ διοικήσαντι μὲν τὰ πρὸς αὐτὸν, ὑρκανὸν κατῆγεν εἰς ἱεροσόλυμα, ἀφήσοντα τὸν & ἱερᾶ ὅπι μέλειαν. πέντε δὲ συνέδρια κατασήσας εἰς ἴσας μοίρας διένειμε τὸ ἔθνος. & ἐπολιτεύοντο οἱ μὲν ἐν ἱεροσολύμοις, οἱ δ' ἐν γαδάροις, οἱ δ' ἐν ἀμαθουῦντι, τέταρτοι δ' ἦσαν οἱ ἐν ἱερίχουντι, καὶ τὸ πέμπτον ἐν σεμφόρεις τῆς γαλιλαίας. καὶ οἱ μὲν ἀπηλλαγμένοι τῆς δυναστείας, ἐν ἀριστοκρατείᾳ δίηγον.

Κεφά-

Κεφάλαιον ια.

Ὡς Φυγόντα ἐκ ῥώμης Ἀριστόβουλον εἰς ἰουδαίαν λαβὼν γαβίνιος αὖχμάλωτον πάλιν ἀνέστρεψεν εἰς ῥώμην.

A

CAP. XI.

Ariſtobulus Romæ vinculis elapſus, rurſum in Judæa captus a Gabinio, Romam remittitur.

Ἀριστόβουλος ὁ Ἀλεξάνδρου ἐκ ῥώμης εἰς τὴν ἰουδαίαν, καὶ τὸ ἀλεξάνδρειον ὅπερ ἐῶ νεωστὶ καπνσκαμμένον, ἀνατειχίζειν παρεσκευάζετο, πέμπει γαβίνιος πρὸς αὐτὸν στρατιώτας καὶ ἡγεμόνας, σισέννάν τε καὶ ἀντώνιον καὶ στερίλιον, κωλύσοντάς τε τὸ χωρίον αὐτὸν καθαρεῖν, καὶ συλλήψομένους αὐτόν. πολλοὶ δ' ἀριστοβούλῳ τῶν ἰουδαίων κατὰ τὴν παλαιὰν εὐκλειαν παρεσκεύαστο, καὶ δὴ καὶ νεωτέροις χαίροντες πράγμασι. πτόλαος γοῦν τις ὑπαρχος ἐν ἱεροσολύμοις ὢν, μυρίων ἡτοιμάκει πρὸς αὐτὸν, πολλοὶ δὲ τῶν περὶ δεμύρων ἦσαν ἄοπλοι. ἀλογωτέρους δὲ εἰς μαχαιροποιίαν ἀριστόβουλος, τούτους μὲν ἀπέλυσεν ὡς τόρτας ὄντας. ὡς δὲ ἐγένοντο αὐτῷ ξὺν ἑπτακισχιλίοις πρὸς τὰ ἔργα, τοὺς δὲ ὡπλισμένους περὶ ὀκτακισχιλίους ὄντας ἀνελαβὼν ὤχετο. καὶ προσπεσόντων αὐτοῖς τῶν ῥωμαίων καρτερῶς, ἡττᾶται τῇ μάχῃ ἡμυναίως οἱ ἰουδαῖοι. καὶ προθύμως ἀγωνισάμενοι, βιασάμενοί τε τὴν πολεμίων, εἰς φυγὴν τρέπονται. καὶ φονεύουσιν μὲν αὐτῶν εἰς πεντακισχιλίους, οἱ δὲ λοιποὶ σκεδασθέντες, εἰς ἐδυώαντο σώζειν αὐτοὺς ἐπειρῶντο. χιλίων μέντοι πλείονας ἔχων ἀριστόβουλος εἰς μαχαιροποιΐαν διέφυγε, ὡχύρωτό τε τὸ χωρίον, καὶ πρός πολλὰ κακῶς ἀδέν ἧσσον ἐλπίδος ἀγαθῆς εἶχετο. δύο δὲ ἡμέρας ἀντισχὼν τῇ πολιορκίᾳ, καὶ πολλὰ τραύματα λαβών, αὐχμάλωτος μετ' ἀντιγόνου τοῦ παιδὸς, ὃς δὴ καὶ συνέφυγε τῷ ῥώμης αὐτῷ πρὸς γαβίνιον ἄγεται. καὶ τοιαύτη μὲν ἀριστοβούλου χειρὸς μέμψις τύχη, πάλιν εἰς ῥώμην ἀναπέμπεται, καὶ δεθεὶς αὐτῆς κατέχεται. βασιλεύσας μὲν καὶ ἀρχιερατεύσας ἔτη γ' καὶ μῆνας ς', ἀνὴρ δὲ λαμπρὸς καὶ μεγαλόψυχος ἡγούμενος. τὰ μέντοι τέκνα αὐτοῦ ἀνῆκαν ἡ σύγκλητος, γαβινίῳ γράψαντες δόξαν προαιρέσεως τῇ μητρὶ ὧν ἀδόσαν τὰ ἐρώμενα, καὶ πέμπει μὲν εἰς τὴν ἰουδαίαν ἐπανιέναι τοὺς. γαβινίῳ δὲ ὅτι πάρθους στρατεύοντι, καὶ τὸν εὐφράτην πεπεραωμένῳ μετιόντι εἰς αἴγυπτον προσέταττε, κατασχεῖν πτολεμαῖον εἰς αὐτῷ. καὶ ταῦτα μὲν ἐν ἄλλοις δεδήλωται. γαβίνιος μέντοι τὴν στρατιὰν ἣν ὑφ' ὑρκανὸν ἐστέλλατο, ἀντιπάτρου προμηθέντος σῖτον τε καὶ ἐφόδια καὶ χρήματα, καὶ τοὺς προτερον πολίσιον τῶν ἰουδαίων ἐτοιμότερον αὐτῷ προσηγάγετο καὶ συμμάχους ἐπήσατο. φύλακας δὲ τῆς τῶν αἰγυπτίων ἐμβολῆς, ἐπανελθὼν δὲ ἐκ τῆς αἰγύπτου καταλαμβάνει τὴν συρίαν στάσει καὶ ταραχῇ νοσοῦσαν. ὁ γὰρ ἀριστοβούλου παῖς ἀλέξανδρος, παρελθὼν ἐξ ὑστέρου πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν κατὰ βίαν, πολλοὺς μὲν τῶν ἰουδαίων ἀπέστησεν. στρατεύματα δὲ μεγάλα τὴν χώραν ἐπερχόμενος, ἐκτείνε πάντας ὅσους ὁπλίτας ἐτύγχανε τῶν ῥωμαίων, εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ταβόριον συμφυγόντας, καὶ περιεῖκετο πλείοσι κακῶν. ὁ γαβίνιος ταῦτα, καὶ τὴν συρίαν καταλαβὼν, ἀντιπάτρου, σωφρονεῖν δὴ λίαν, πρεσβεύσαντος πρὸς τοὺς νεοσηκότας, εἰ παύσαιντο δυνηθείη τῆς ἀφροσύνης αὐτοὺς, καὶ πείσαι πρὸς τὰ ἀμείνω λογισμὸν ἐπανελθεῖν. ὁ δὲ ἐλθὼν πολλοὺς μὲν ἐσωφρόνησε καὶ προσηγάγετο τῷ δέοντι, τὸν δὲ ἀλέξανδρον οὐκ ἠδυνήθη κατασχεῖν. στρατὸν δὲ τρεῖς ἔτη ἔχων μυριάδας ἰουδαίων,

Cæterum cum Ariſtobulus Roma profugus, reverſus eſſet in Judæam: & conaretur Alexandrium recens dirutum denuo munire, Gabinius miſit eo milites, ducibus Siſenna, Antonio, & Servilio, qvi eum locum occupari non ſinerent, & darent operam, ut ipſum comprehenderent. nam multi Judæorum ad eum propter nominis celebritatem confluebant, novarum rerum avidi: ſiqvidem & Pitholaus Hieroſolymorum præfectus cum mille armatis ad eum transfugit. alioqvi in eo confluxu multi fuere non ſatis armis inſtructi. Ariſtobulus vero volens occupare Machæruntem, tales diſmiſit, ut inutiles ad moliendum aliqvid, aſſumptisqve tantum armatorum octo millibus, illuc contendit. qvos aſſecuti Romani vicerunt egregie. qvamvis enim repugnantes aliqvantiſper impreſſione facta, coegerunt terga vertere, occiſis eorum circiter qvinqve millibus. reliqvi vero diſſipati, ut qvisqve potuit, ſalutem ſibi qvæſiverunt. Ariſtobulus tamen plus mille ſecum trahens perfugit Machæruntem: munichatqve id caſtrum, &, qvamvis rebus afflictis, bene ſperare non deſtitit. Sed non ultra biduum ſuſtinere potuit oppugnationem, & multis acceptis vulneribus, captivus cum Antigono filio, qvi ei fugæ comes fuerat, ad Gabinium adductus eſt. atqve ita, reflante fortuna, rurſum remiſſus Romam, in vinculis eſt habitus, poſtqvam regno & pontificatu potitus eſt annis tribus cum dimidio, vir in ea dignitate magnificus & magnanimus. Liberos tamen ejus dimiſit ſenatus, cum ex Gabinii literis cognovillet, promiſſum hoc eorum matri, dum caſtella traderet: qui mox in Judæam reverſi ſunt. Porro Gabinio paranti expeditionem in Parthos, & jam Euphratem trajicienti, mutata ſententia, viſum eſt Ptolemæum in Ægyptum reducere, ſicut alias indicatum eſt. In hac qvoqve expeditione ab Antipatro adjutus eſt frumento, armis & pecuniis: & illius conſilio Judæi, qvi Peluſium accolunt, ceu cuſtodes Ægypti aditus, in ſocietatem pertracti ſunt. Cæterum reverſus ex Ægypto, deprehendit Syriam laborare diſſidiis & tumultibus. Ariſtobuli enim filius Alexander, denuo invaſo per vim principatu, multos Judæorum ad defectionem impulit. collectoqve magno exercitu, regionem obeundo, interficiebat Romanos, qvotqvot adipiſci potuit, reliqvos in montem Garizim compulſos obſedit. Gabinius vero hoc in ſtatu Syriam offendens, Antipatru m propter notam viri prudentiam præmittit ad tumultuatores, ſi forte poſſet ad ſaniorem mentem reductis perſvadere, ut meliora ſeqvantur. conſilia: qvod ille ſedulo fecit, & multos reduxit ad officium. Alexandro vero potiri non potuit. is enim habens ſecum triginta Judæorum millia,

ausus est occurrere Gabinio, & collatis signis decernere ad montem Itabyrium: qvo prælio desiderata sunt ex acie Judaica decem millia. Tum victor, constitutis Hierosolymitanis rebus ex Antipatri sententia, contra Nabathæos profectus, hos qvoqve profligat uno prælio. nobiles etiam Parthos Mithridatem & Orsanem ad se profugos recipit, sparso rumore, quod aufugissent in patriam: tantisqve rebus gestis, Romam revertens Crasso provinciam tradidit. De his autem Pompeji & Gabinii contra Judæos expeditionibus scribit Nicolaus Damascenus & Strabo Cappadox, nihil ab altero discrepans.

CAP. XII.

Crassi, contra Parthos ducentis, per Judæam iter & sacrilegium.

XIII. CRassus autem expeditionem contra Parthos parans in Judæam pervenit, & pecuniam sacram, qvam Pompejus non attigerat, duo millia talentorum abstulit, totoqve reliqvo auro, cujus summa accedebat ad octo talentorum millia, templum spoliavit. Tulit etiam trabem ex auro solidam, trecentas minas pendentem, Mina autem apud nos constat duabus libris cum dimidia. Hanc trabem ei tradidit sacerdos sacri thesauri custos Eleazarus, non præ malitia (nam erat vir bonus & justus) sed cum concreditam haberet aulæorum templi custodiam, ex hac trabe pendentium, qvorum admiranda pulchritudo erat & apparatus pretiosissimus: videretqve Crassum totum esse in colligendo auro, timens omnibus templi ornamentis, trabem hanc redemptionem pro omnibus ei dedit: cum prius eum jurejurando obstrinxisset, nihil aliud loco moturum, contentum eo, qvod ipse traderet, æstimatum plurimis aureorum millibus. Hæc trabs inserta erat trabi cavæ lignex, qvod cæteris omnibus ignotum solus sciebat Eleazarus. Crassus tamen & hanc pro reliqvo templi auro accepit, & mox violato jurejurando, totum qvantum intus erat, egessit. Nec est mirandum tantas divitias in nostro templo fuisse, cujus Deum cum omnes ubiqve terrarum Judæi venerentur ac colant, tam ex Europa qvam ex Asia longo tempore huc eas contulerant. Nec ad jactationem conficta est prædicta summa, nec caret testibus: sed cum alii multi, tum Strabo Cappadox attestatur nobis his verbis: Mithridates autem misit in Coum insulam, qui afferrent sibi inde pecuniam, qvam Cleopatra regina ibi deposuerat, & Judæorum octingenta talenta. Nobis autem nulla est publica pecunia, præter hanc Deo sacram: & satis apparet, qvod hanc Judæi ex Asia in Coum deportaverant metu belli Mithridatici. Non est enim verisimile, eos, qvi Judæam habitabant, habentes urbem adeo munitam & templum, pecunias in Coum misisse. Sed nec Alexandrinos Judæos hoc fecisse est credibile, qvibus nihil erat a Mithridate periculi. Idem Strabo alibi testatur, Syllã, qvo tempore in Græciam trajecit, gesturus bellum contra Mithridatem, & Lucullum misisse Cyrenem,

A ἀπήντησε γαβινίῳ καὶ συμβαλὼν ἡδέπω, πεσόντων αὐτῷ μυρίων τρεῖς τὸ ἰτάβυριον ὄρος, καλουμένῳ ὑράβιῳ πρὸς τῇ τῶν ἱεροσολυμιτῶν πόλει, ὡς ἐν ἀνυπέρῳ θέλοντι, σπάνει παίσης ἔρχεται. ἐκ κρατεῖ μὲν τούτων τῇ μάχῃ. πάρθων δὲ μιθριδάτην καὶ ὀρσάνην φυγάδας πρὸς αὐτὸν ἐλθόντας, παρύπεμψε, τὴν λόγῳ, ἀπὸ βασιν αὐτοῦ. καὶ γαβίνιος μὲν, ἔρρα μεγάλα κ λαμπρὰ κ τῶν στρατείαν ὁράσας, ἀπῆρεν εἰς ῥώμην, κράσσῳ τὴν ἀρχὴν παρεὶς τὴν τῆς πομπῆς B γαβινίου στρατείας σπὶ ἰουδαίους, γράφει νικόλαος ὁ δαμασκηνὸς κ, γράβων ὁ καππαδόξ, ὧδεν ἑτέρα καμιστρον λέγων.

Κεφάλαιον ιϐ'.

Κράσσος κ τὸ σπὶ πάρθους στρατείαν εἰς τὴν ἰουδαίαν ἀνάβασις, κ σύλησις τῶν ἱερῶν χρημάτων.

C ΚΡάσσος δ' σπὶ πάρθους μέλλων στρατεύειν ἦκεν εἰς τὴν ἰουδαίαν. κ πρὸς τῷ ἱερῷ χρήματα ὁ πομπήϊος καταλελοίπει, διχίλια δ' ἐν τάλαντα, βασσους, εἶος πλὴν κ τοῦ χρυσοῦ ἀπάντα, τάλαντα δ' ἐστὶν ἡ, πεδυὰ τὸ ναὸν. λαμβάνει δ κ δοκὸν ὅλος φυρήλατον χρυσοῦν, ἐκ μνῶν τριακοσίων πεποιημένην. ἡ δ μνᾶ παρ' ἡμῖν ἔχει λίτρας ς' καὶ ἥμισυ. παρέδωκε, αὐτῷ ταύτην τὸ δοκὸν ὁ τῶν θησαυρῶν φύλαξ ἱερεὺς ἐλεάζαρος ὄνομα, ἀ ἀνὴρ πονηρίαν, ἀγαθὸς γὰρ ἦν καὶ δίκαιος, ἀλλὰ πεπιστευμένῳ τὴν τῶν καταπετασμάτων ἀ ναοῦ D φυλακὴν, ἔντιμα μισίων τὸ κάλλος καὶ πολυτελῶν τῶν κατασκευῶν, ἐκ δ' ἂν δοκοῦ ταύτης ἐκκρεμαμένην συλλογὴν, θεσαυρὸν ἐώρα πεδὶ τὸν ἅπαντα κόσμον ἀ ναοῦ, τὴν δοκὸν αὐτῷ τὸν χρυσὸν, λύτρον ἀντὶ πάντων ἔδωκεν, ὅρκους παρ' αὐτοῦ λαβὼν μηδὲν ἄλλο κινήσειν τοῦ ἐκ ἀ ναοῦ, μόνην δ' ἀρκεσθήσεσθαι τῷ ὑπ' αὐτοῦ δοθησομένῳ, πολλῶν ὄντι μυριάδων ἀργύρου. ἡ δ δοκὸς αὕτη τὸν ἐν ξυλίνῃ δοκῷ κενῇ. καὶ ὅτ', τὰς μὲν ἄλλους ἐλάνθανεν ἅπαντας, ἐ δ' ἐλεάζαρος μόνος ἠπίστατο. ὁ μέντοι κράσσος καὶ πιστὸν ὡς ἐδενὸς ἀνόμιζεν ἄλλα τ ἐν τῷ ἱερῷ λαμβάνει, καὶ παραβὰς τὴς ὅρκους ἅπαντα τ ἐν τῷ ναῷ χρυσὸν ἐξεφόρησε. θαυμάσῃ δ μηδεὶς εἰ πρὸς τοσοῦτον ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἱερῷ, πάντων τ χρημάτων οἰκουμένων ἰουδαίων καὶ σεβομένων τὸν θεὸν, ἐπ δ καὶ τῶν δοπὸ ἀσίας καὶ τ εὐρώπης, εἰς αὐτὸ συμφερόντων ἐκ πολλῶν πάνυ χρόνων. ἐκ ἔστ δ μάρτυρον τὸ μέγεθος τ περιφημίαν χρημάτων ὧδε τὴν ἀλαζονίας ἡμετέρας καὶ περιλογίας, σπὶ πρὸ ἐμοῦ ἐξαίρετος τολμᾶται. ἀλλὰ πολλοί τε ἄλλοι τ συγγραφέων ἡμῖν μαρτυροῦσι, καὶ γράβων ὁ καππαδόξ ὧτω λέγων. πέμψας δ μιθριδάτης εἰς κῶ, ἔλαβε πὶ χρήματα ἅπερ ἐθετο ἐκεῖ κλεοπάτρα ἡ βασίλισσα, καὶ τὰ ἰουδαίων ὡ πάλαντα. ἡμῖν δ δημόσια χρήματα ἐκ ἔστιν, ἢ τὰ θεοῦ μόνα. καὶ δῆλον ὅτι ταῦτα μετῳκήκασιν εἰς κῶ τὰ χρήματα, οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ ἰουδαῖοι, διὰ τὸν ἐκ μιθριδάτην φόβον. εὖ γὰ εἰκὸς τὰς ἐν τῇ ἰουδαίᾳ πόλιν τε ἐχυρὰν ἔχοντας, καὶ τὸν ναὸν, πέμπειν χρήματα εἰς κῶ. ἀλλ' οὐδὲ τινὸς ἐν ἀλεξανδρείᾳ κατοικοῦντας ἰουδαίους πίστευε, τοῦτ' ἐστὶ πειθομένῳ, μηδὲν μιθριδάτῃ δεδιότας. μαρτυρεῖ δ' καὶ ἕτερος τόπῳ αὐτὸς ὁ γράβων, ὅτι καθ' ἕν καιρὸν διέβη σύλας εἰς τὴν ἑλλάδα. πολεμήσων μιθριδάτῃ, καὶ λεύκολλον πέμψαι σπὶ τὴν ἐν κυρείᾳ ζώσιν

ἐαυτὸν δ' ἔθνους ἡμῶν, ὧν οἰκεμένην πεπλήρωκε λέγων ἅπαντας. τέτταρες δ' ἦσαν ἐν τῇ πόλει τῶν Κυρηναίων, ἥ τε τῶν πολιτῶν, καὶ ἡ τῶν γεωργῶν, τρίτη δ' ἡ τῶν μετοίκων, καὶ πέμπτη ἡ τῶν Ἰουδαίων. αὕτη δ' εἰς πᾶσαν πόλιν ἤδη παρελήλυθε, καὶ γὰρ οὐκ ἔστι ῥᾳδίως εὑρεῖν τόπον οἰκεμένης, ὃς οὐ προδεδέκται δι' τὸ φῦλον, μηδ' ὑπηρετεῖσθαι ὑπὸ αὐτοῦ. τήν τε Αἰγυπτίων καὶ τὴν Κυρηναίαν, ἅτε τῶν αὐτῶν ἡγεμόνων τυγχάνουσαν, τί τι ἄλλων συχνὰ, ζηλώσασα συνέβη. καὶ δὴ καὶ συντάγματα τῶν Ἰουδαίων θρέψει διαφερόντως, καὶ συναυξήσασα χρόνῳ τῆς πατρίου τῶν Ἰουδαίων νόμοις. ἐν μὲν οὖν τούτῳ κατοικία τῶν Ἰουδαίων ἐστὶν ἀποδεδειγμένη, χωρὶς δὲ τῶν Ἀλεξανδρέων πόλεως ἀφώρισται μέρος μέρος τῆς ἔθνους τούτου. καθίστα δ' ἕν ἐθνάρχης αὐτῶν. ὃς διοικεῖ τε τὸ ἔθνος καὶ διαπραγματεύεται, καὶ συμβολαίων ἐπιμελεῖται καὶ προσταγμάτων, ὡσὰν πολιτικὰς ἄρχων αὐτοπόλας. ἐν μὲν Αἰγύπτῳ μὲν οὖν ἴσχυσε τὸ ἔθνος, διὰ τὸ αἰγυπτίους εἶναι ἐξ ἀρχῆς Ἰουδαίους, καὶ διὰ τὸ πλησίον εἶναι τῆς πατρίδος τὴν ἀποικίαν, τοὺς ἀποικοῦντας ἐκεῖθεν. εἰς δὲ τὴν Κυρηναίαν μεταβῆναι, διὰ τὸ καὶ ταύτην ὅμορον εἶναι τῇ τῶν Αἰγυπτίων ἀρχῇ, καθάπερ τὴν Ἰουδαίαν, μᾶλλον δὲ τῆς ἀρχῆς ἐκείνης πρόσορον. γράφων δὴ οὖν ταῦτα λέγει. περάσας δὲ πάντα διοικήσας ὃν αὐτὸς ἐβούλετο τρόπον, ἐξώρμησεν ἐπὶ τὴν παρθυαίαν. καὶ αὐτὸς μὲν δὴ σὺν πάντι διεφθάρη τῷ στρατῷ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις δεδήλωται. κάστιος δὲ εἰς συρίαν φυγὼν καὶ προκαταλαβόμενος αὐτὴν παρῆν ἐμποδὼν ἐκείνοις, ἐπιτειχίσας ἐπ' αὐτὴν διὰ τὴν χώραν νικᾶν. αὐθις δὲ εἰς τύρον ἀφικόμενος, ἀνέβη καὶ εἰς τὴν Ἰουδαίαν, παραλαβὼν μὲν οὖν διὰ ταχέων προσπεσὼν αἱρεῖ, καὶ πρὸς τετρισμυρίους ἀνθρώπους ἀνδραποδίζεται, πεφόλαον τε τὸν τῆς ἀραβάρχου σφετερισάμενον κτείνει, πρὸς ὃν αὐτὸν ἀνεπόησεν ἀφικόμενος, ὃν πολὺν καὶ παρ' αὐτῷ συνέβαινε δυνάστην, καὶ πολίσας τε τὰ ἄξια λόγου, καὶ ἀφελὼν ἰδιωμίους, παρ' ὧν ἄγεται γυναῖκα τὴν ὀπιόμων ἐξ ἀράβων, κύπρον ὄνομα, ἐξ ἧς αὐτῷ τέτταρες ἐγένοντο παῖδες, Φασάηλος, καὶ ἡρώδης, ὃς ὕστερον βασιλεὺς γέγονε, ἰώσηπός τε καὶ φερώρας, θυγάτηρ δὲ σελώμη. ὅτος δὲ αὐτὸν ἐπεπόητο δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους δυνάστας φιλίαν δὲ ξενίαν, μάλιστα δὲ πρὸς τὸν ἄραβα, ᾧ καὶ τὰ τέκνα πολεμῶν πρὸς ἀριστόβουλον παρέθετο. κάστιος μὲν οὖν ἀναστρατοπεδούμενος, ὅπως τὸν εὐφράτην ἥψετο, ἀναστάσων τῆς συρίης ὅπως, ὡς καὶ ἄλλων δεδήλωται.

Κεφάλαιον ιγ'.

Φυγὴ πομπηίου εἰς ἤπειρον, καὶ σκιπίωνος εἰς συρίαν ἄφιξις.

Χρόνῳ δὲ ὕστερον καίσαρ καταχὼν ῥώμην μετὰ τὸ πομπήιον δὲ τὴν συγκλητον φυγόντων πέραν ξ ἰονίου, ᾠκονόμησε τῶν δεσμῶν ἀριστόβουλον εἰς συρίαν διεγνωκὼς πέμπειν, δύο μὲν τάγματα, ὡς ἂν εὐτρεπίζοι τὰ κατὰ ταύτην δυνατὸς ὤν. ἀριστόβουλος δὲ οὐκ ἀπώνατο τῶν ἐλπίδων, ἐφ' αἷς ἔτυχε τῆς μὲν ἡγεμονικῆς ἐξουσίας, ἀλλ' αὐτὸν φθήσαντες οἱ τὸ πομπηίου φρονοῦντες φαρμάκῳ διαφθείρουσιν, ἡσθέντι δὲ αὐτοῦ οἱ τὸ καίσαρος θεραπεύοντες πτάγματα. δὲ νεκρὸς (αὐτοῦ) ἐκεῖτο ἐν μέλιτι κεκηδευμένος ὅπως χρόνον πολὺν, ἕως ἀντωνίου αὐτὸν ὕστερον ἀποπέμψαντος εἰς τὴν ἰουδαίαν ἐν τῇ βασιλικῇ ταφῇ ἐποίησε θῆναι. σκιπίων δὲ ὁπηνίκα τὸν αὐτοῦ πομπηίου ἀποκτείναντα ἀλέξανδρον τὸν ἀριστοβούλου,

A agitatam seditionibus gentis nostræ, qvæ orbem terrarum repleverit. sic enim scribit: Qvatuor erant genera in Cyrenensium urbe, cives, agricolæ, inqvilini, & qvarti Judæi. hoc jam in omnes urbes subrepsit. nec est facile invenire locum in orbe habitabili, qvem recepta semel non obtineat. nam & Ægyptus & Cyrene, utpote eisdem solitæ parere dominis, aliæqve multæ regiones horum ritus admiserunt: aluntqve congregationes Judæorum maximas, tempore coalitas, & utentes institutis domesticis. Per Ægyptum sane etiam coloniæ sunt ejus gentis, absqve eo, qvod Alexandrinæ urbis magna pars eis assignata est. habet etiam proprium magistratum, qvi suæ gentis res administret, & controversias ex jure dirimat, & contractus atqve pacta rata habeat, non aliter qvam fit in absoluta republica. Invaluit itaqve hæc gens in Ægypto, eo qvod antiqvitus originem inde habeat, & facile migretur eo propter vicinitatem. In Cyreniacam vero regionem inde transiit, ut conterminam, qvemadmodum etiam Judæa est, vel potius partem olim regni Ægyptii. Hæc Strabo. Cæterum Crassius, rebus arbitratu suo compositis, Parthorum ditionem invasit: ubi cum omnibus copiis periit: sicut alias narratum est. Cassius autem in Syriam refugiens, occupata ea, resistebat Parthis, propter recentem victoriam excursantibus: & cum venisset Tyrum, invisit etiam Judæam. Ubi Tarichæas primo impetu cepit, & ferme triginta millia captivorum abduxit. Pitholaum qvoqve, qui Aristobuli partes fovebat, interfecit, hortante Antipatro, qui plurimum apud eum poterat, & maximam inter Idumæos autoritatem habuit. apud qvos duxit uxorem illustri inter Arabas loco natam, Cypron nomine, ex qva qvatuor ei nati sunt filii, Phasaelus, & Herodes, qvi postea regnavit, & Josephus atqve Pheroras, & filia Salome. Hic Antipater etiam alios dynastas hospitio sibi conjunxit & amicitia, sed maxime Arabem, apud qvem & liberos deposuit, dum bellum contra Aristobulum gereret. At Cassius, reparatis copiis, ad Euphratem se contulit, ibiqꝫ Parthis se opposuit, qvemadmodum & ab aliis scriptoribus est memoriæ proditum.

B

C

D

E

F

CAP. XIII.

Pompeji fuga in Epirum, & Scipionis adventus in Syriam.

ALiqvanto autem post Cæsar, occupata Roma, & Pompejo una cum senatu ultra mare Jonium fugato, solutum vinculis Aristobulum decrevit in Syriam mittere, additis ei duabus legionibus, quo facilius ordinaret provinciam, sed is brevi frustratus est sua spe, qvam ex accepta a Cæsare potestate conceperat, a Pompejanis veneno sublatus, & a Cæsarianis funeratus. Corpus autem ejus diu melle curatum jacuit, donec Antonius id in Judæam remissum mandavit reponi in regum conditoriis. Scipio vero jussu Pompeji securi percussit Alexandrum Aristobuli filium,

XIV.

XV.

G

eo qvod aliqvando contra Romanos rebellaverat, & hic qvidem apud Antiochiam affectus est supplicio. fratres vero ejus ad se recepit Ptolemæus Mennæus dynasta Chalcidis, quæ sita est in monte Libano. nam misso Philippione filio Ascalonem ad uxorem Aristobuli, jussit eam cum eo mittere ad se Antigonum filium & filias, qvarum alterius Alexandræ amore captus Philippio duxit eam conjugem. deinde vero, occiso prius eo, Ptolemæus ipse duxit Alexandram, & germanorum ejus curam habere non destitit.

A

B

CAP. XIV.

Cæsaris in Ægyptum expeditio, & qvam fideli Judæorum opera adjutus sit.

XVI. POst Pompeji autem obitum & victoriam Cæsaris, bellum ei gerenti in Ægypto multis in rebus usui fuit Antipater Judæorum gubernator, idqve mandato Hyrcani. Mithridate enim Pergameno adducente auxilia, nec valente transire per Pelusium, & circa Ascalonem hærente, Antipater ei se adjunxit cum armatis Judæorum tribus millibus, egitqve cum Arabum primatibus, ut & ipsi venirent auxilio, ejusqve potissimum opera e tota Syria auxilia contracta sunt. nam certatim opem tulerunt Cæsari Jamblichus dynasta & Ptolemæus ejus filius & Tholomæus Sohemi filius Libanum montem incolens, & urbes pene universæ. Mithridates vero, motis e Syria castris, pervenit Pelusium, & non receptus ab ejus loci hominibus urbem oppugnavit. Ubi præcipuam operam navavit Antipater, primusqve, dejecta qvadam muri parte, aditum cæteris irrumpentibus in urbem aperuit. & Pelusium quidem sic captum est. Antipatrum autem & Mithridatem properantes ad Cæsarem transitu arcebant Judæi Ægyptii, qui regionem, qvæ Oniæ dicitur, incolunt. Hos Antipater ut tribules in partes suas traduxit, maxime cum ostendisset Hyrcani pontificis literas. in qvibus rogabantur, ut amicos se præberent Cæsari, eumqve commeatibus juvarent & rebus exercitui necessariis. Qvi moti autoritate Antipatri ac pontificis libenter paruerunt. qvod ubi audiverunt, qvi Memphim accolunt, & ipsi Mithridatem accersiverunt, & ille eo profectus hos qvoqve adjunxit suis partibus.

C

D

E

F

CAP. XV.

Antipatri res gesta & cum Cæsare amicitia.

POstqvam autem ventum est ad Delta, qvod vocant, conflixit cum hoste circa locum, qvi Castra Judæorum dicitur. Curabat autem dextrum cornu Mithridates, sinistrum Antipater. In ea pugna Mithridatis cornu inclinatum est, videbaturq; cladem accepturum, nisi mature præter fluminis ripam accurrens cum suis Antipater, qvi jam adversarios profligaverat, exemptis sociis periculo, Ægyptios jã vincentes coegisset terga vertere: qvi adeo fugientibus institit, ut castra qvoq; hostium caperet: advocato etiam in prædę partem Mithridate, qvem infectando hostẽ longe a tergo reliqverat. Is ex suis octingentos desideG

Α αἰαπαιμῷ τ νεανίσκον ὄντι τῶν τε πρώτων εἰς ῥωμαίους ἐξημαρτημένοις, τὰ πελέκεϊ διεχρήσατο. καὶ ὁ μὲν ἄτως ἐν ἀντιοχείᾳ πλάτᾳ, τοὺς δὲ ἀδελφοὺς αὐτοῦ πτολεμαῖος ὁ μέννεως παρέλαβε, διωκιστεύων χαλκίδος τῆς ὑπὸ τῷ λιβάνῳ ὄρει, καὶ πέμψας τὸν μὲν φιλιππίωνα εἰς ἀσκάλωνα πρὸς τὴν ἀριστοβούλου γυναῖκα, ἐκέλευσεν αὐτῷ συναποστέλλειν τὸν μὲν ἀντίγονον, καὶ τὰς θυγατέρας, ὧν τὴν ἑτέρας ἀλεξάνδρας ἐρασθεὶς φιλιππίων ἄγεται γυναῖκα. μὴ δὲ πρὸ τούτου ἀνελὼν αὐτὸν ὁ πατὴρ πτολεμαῖος γαμεῖται τ ἀλεξάνδραν, καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς προνοίαν ποιεῖται διετέλει.

B

Κεφάλαιον ιδ'.

Καίσαρος ἐπ' αἴγυπτον στρατεία, ἐν ὡς ἰουδαῖοι αὐτῷ συνεμάχησαν.

ΜΕτὰ δὲ τὸν πομπηίου θάνατον καὶ τῶν νίκην τῶν ἐπ' αὐτῷ καίσαρι πολεμοῦντι καθ' αἴγυπτον εἰς πολλὰ χρήσιμον αὐτὸν παρέσχεν ἀντίπατρος ὁ τῶν ἰουδαίων ὑπομελητὴς ἐξ ἐντολῆς ὑρκανοῦ. μιθριδάτῃ γὰρ τῷ περγαμηνῷ κομίζοντι ὑπήκοον ἐ ἀδυνάτως ἔχοντι διὰ πλῆθος πεζῶν τ πρεῖαν, ὥστε δὲ ἀσκάλωνα διαβῆναι, ἦκεν ἀντίπατρος ἄγων ἰουδαίων ἐ πόλεως τρισχιλίους, ἐξ ἀραβίας τε συμμαχίαν ἐλθὼν ἐπραγματεύσατο τοὺς ἐπιφανεῖς, ἐ δι' αὐτῶν τῆς τῶν συμμαχιῶν ἅπαντας ἐπεκράτησε, λοιπὸν τ ὑπὲρ καίσαρος εὐθυμίας ἅπαντες, ἰαμβλίχος τε ὁ σωσίου πτολεμαίου ὁ τοῦ μέννεως λιβάνου ὄρους οἰκῶν, αἴτε πόλις σχεδὸν ὑπήκοον ἅπασα. μιθριδάτης δὲ ἄρας ἐκ συρίας εἰς πηλούσιον ἐφίκετο. ἐ μὴ δεχομένων αὐτὸν τῶν ἀνθρώπων ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. νικήσας δὲ ἀντίπατρος, ἐ πρῶτος καταβὰς τῆς τύχης ὁδὸν εἰς πεζὴν παρέσχετο τοῖς ἄλλοις εἰς τὴν πλίν. ἦν τὸ μὲν πελάσιον ἄτως ἔχον. τοὺς δὲ ἀντίπατρον καὶ μιθριδάτην ἀπόντας πρὸς καίσαρα, διεκώλυον οἱ ἰουδαῖοι αἰγύπτιοι, οἱ τὴν ὀνίαν λεγομένην χώραν κατοικοῦντες. πεῖσαι δὲ ἑτέρους τὰ αὐτῶν φρονῆσαι καὶ τὸ ὁμόφυλον ἀντίπατρος, καὶ μᾶλλον ὑποδείξας αὐτοῖς τὰς ὑρκανοῦ δὲ χειρὸς ὑπογραφὰς, ἐν αἷς αὐτοὺς φίλους εἶναι καίσαρος παρεκάλει, καὶ ξένια καὶ πάντα τὰ ὑπιτήδεια χορηγεῖν τῇ στρατιᾷ. καὶ οἱ μὲν ὡς εἶδον τ ἀντίπατρον καὶ τ δὲ χειρέα, συνελθόντας κατήκουον. τούτους δὲ προσεμένους ἀκούσαντες οἱ ὠδὶ μέμφιν, ἐκάλεσαν καὶ αὐτοὶ τ μιθριδάτην πρὸς αὐτούς, καὶ πεῖσαι ἐλθὼν καὶ τούτους προσελαμβάνει.

C

D

E

F

Κεφάλαιον ιέ.

Ἀντιπάτρου δρόσεια, ἐ φιλία πρὸς καίσαρα.

ΕΠεὶ δὲ τὸ καλούμενον δέλτα ὡς ἤδη παρελήλυθεν, συμβάλλει τοῖς πτολεμαίοις ὠδὶ τὸ καλούμενον ἰουδαίων στρατόπεδον. εἶχε δὲ, τὸ μὲν δεξιὸν κέρας μιθριδάτης, τὸ δὲ εὐώνυμον, ἀντίπατρος· συμπεσόντων δὲ εἰς μάχην, κλίνει τι τὸ μιθριδάτου κέρας, καὶ παθὼν ἂν κινδυνώδη τὰ δίνεπεται, εἰ μὴ πρὸς τὸν ἡόνα δὲ ποταμοῦ σὺν τοῖς οἰκείοις στρατιώταις ἀντίπατρος πρὸς τῶν νενικηκὼς ἤδη τοὺς πτολεμαίους, τὸν μὲν ὄνειπεν, τρέπει δὲ εἰς φυγὴν τοὺς νενικηκότας αἰγυπτίους. αἴρει δὲ αὐτῶν ἐ τὸ στρατόπεδον, ὑπομένας τῇ διώξει, τόν τε μιθριδάτου σκάλει πλῆσαν ἐν τῇ τροπῇ διαφθείραντα. ἔπεσον δὲ τούτων μὲν ὠδὶ ἑκατοντάδες, τῶν

τῶν ἢ ἀντιπάτρῳ πεντήκοντα μυριάδας ἢ ὠφείτετων
ὑπατεύειν κράσαι, τῆς τε νίκης αὐτῆς ἅμα καὶ τῆς σω-
τηρίας αὐτῶν τὸν ἀντιπάτρου δοκοφάνων, ὥστε τὸν κράσ-
σαν τότε μὲν ἐπαινέσαι αὐτὸν, μετ' ἐκεῖνα δὲ τὸν πόλε-
μον εἰς τὸ κινδυνωδέστατα τῷ ἀντιπάτρῳ, καὶ δὴ καὶ
τραυμάτων σωθῆναι πολλὰς τοὺς ἀγῶνας αὐτῷ. καταλύσας
μὲν τι κράσσαν μὴ μέγαν τὸν πόλεμον, καὶ εἰς συρίαν ἀ-
παλλάξας, ἐπὶ μικρὸν μεγάλως, ὑρκανῷ μὲν τὸν ἀρχιε-
ρωσύνην βεβαιώσας, ἀντιπάτρῳ δὲ πολιτείαν ἐν ῥώμῃ
δὲ καὶ ἀτέλειαν πανταχοῦ. λέγεται δὲ ὑπὸ πολλῶν ὑρ-
κανὸν παύτης κοινωνῆσαι τῆς στρατιᾶς, καὶ ἐλθεῖν εἰς αἴγυ-
πτον. μαρτυρεῖ δέμοι τῷ λόγῳ στράβων ὁ καππα-
δοκ λέγων ἐξ ἀσινίου ὀνόματος ἔτως, μετ' ἐκεῖνα δὲ
τὸν μιθριδάτην εἰς βάλλειν εἰς τὴν αἴγυπτον, καὶ ὑρκανὸν τὸν ἰουδαίων
ἀρχιερέα. ὁ δ' αὐτὸς ἔτι στράβων ἐν ἑτέρῳ πάλιν
ἐξ ὑλικράτους ὀνόματος λέγει ἔτως, τὸ μὲν μιθριδά-
τειον ἐξελθεῖν μόνον, κληθέντα δ' εἰς ἀσκάλωνα ἀντι-
πατρον, ὑπὸ αὐτοῦ τε τὸν ἰουδαίων ὀπτιμελητὴν τριακόσιος
αὐτῷ στρατιώτας συμπροσκυδάσαι, ἐν τοὺς ἄλλους δυ-
νάστας περιτρέψαι, κοινωνῆσαι τε στρατιᾶς, καὶ ὑρκανὸν
τὸν ἀρχιερέα. ταῦτα μὲν στράβων φησίν. ἐλθὼν δὲ καὶ
ἀντίγονος ὁ ἀριστοβούλου τοῦ πρὸς καίσαρα, πάππου δ'
πατρὸς ἐπωδυρετο τύχην, ἐν ὡς δι' αὐτὸν ὑπὸ ῥωμαίοις φαρ-
μάκοις ἀναιρεθείς ἀριστόβουλος, ἐ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
κτείναντος πελέκει σκιπίωνος. ἐδόκει τε λαβεῖν οἶ-
κτον αὐτοῦ τῆς ἀρχῆθ ἐκβεβλημένου. ὑρκανὸς δὲ ὑπὲ
τούτοις ἐ ἀντιπάτρῳ κατηγόρει βιαίως ἐξηγκαμένων δ'
ἐθνους, καὶ εἰς αὐτὸν ὠμοσμοσμένων. πρὸς ὃ ἀντιπα-
τρος ἀπελογεῖτο μὲν ὡσπερ ὢν ἐώρα κατ' αὐτοῦ τὴν
κατηγορίαν γιγνομένην, νεωτερίσεις δ' ἀπέφαινε τὰς
περὶ τὸ ἀντίγονον ἐ φυσιώδεις, ὅσα τε πονήσειεν αὐτὸς καὶ
συνεργήσειεν ὑπεμίμνησκεν ὑπὲ τῆς στρατηγήμασι, πι-
κμῷ τοὺς λόγους, ὧν αὐτὸς ἐῶ μάρτυς. δικαίως δ'
ἔλεγεν ἀριστόβουλον μὲν εἰς ῥώμην ἀναπεπλον γεγονέναι
πολέμιον ἀεὶ ἐ μηδέποτε εὐνοῦν ὑπαρξαι ῥωμαίοις.
τὸ δ' ἀδελφὸν αὐτοῦ κορηθέντα ὑπὸ ληστῶν ὑπὸ σκιπί-
ωνος τυχεῖν ὧν ἄξιος ἦν, ἀλλ' οὐχὶ βίαν ἐ ἀδικίαν
ὑπ' παθὼν ὑπ' ὀράσαντος. τούτοις ἀντιπάτρου πιστευ-
μένου τοὺς λόγους, κράσσαν μὲν ὑρκανὸν μὲν ἀποδεικνυσιν ἀρ-
χιερέα, ἀντιπάτρῳ δ' ἐδωκεν δυναστείαν, ἣν αὐτὸς
περιορᾶσαι, τότε ἐπ' αὐτῷ πιστεύμενος τὴν κρίσιν,
ὑπάρχοντα αὐτὸν ἀποδεικνυς τῆς ἰουδαίας.

A Antipater non plus qvinqvaginta. Mithridates vero de his Cæsarem per literas certiorem reddidit, ingenue fassus Antipatrum & salutis sibi causam fuisse & victoriæ: ita ut Cæsar & tunc eam collauda verit, & postea toto eo bello in rebus periculosissimis ejus forti opera usus sit: in qvibus certaminibus etiam vulnera accepit. Qvamobrem, finito tandem bello, classe devectus in B Syriam Cæsar, magnos honores contulit tum in Hyrcanum, qvem confirmavit in pontificatu, tum in Antipatrum, qvem civitate Romana & immunitate donavit. Nonnulli vero ajunt Hyrcanum ipsum huic expeditioni interfuisse, & in Ægyptum venisse. Attestatur mihi Strabo Cappadox, ex autoritate Asinii sic scribens: postqvam Mithridates Ægyptum invasit, & cum eo Hyrcanus Judæorum pontifex. Idem Strabo C alibi ex autoritate Hypsicratis sic scribens: Mithridatem primo solum venisse, accitum deinde ab eo Ascalonem gubernatorem Judææ Antipatrum tria millia militum ei adjunxisse, & ejusdem hortatu cæteros dynastas socia arma contulisse. in hisqve Hyrcanum pontificem. Hæc Strabo. Eodem tempore etiam Antigonus Aristobuli filius ad Cæsarem veniens, qvestus est D de patris infortunio, qvod propter ipsum veneno extinctus esset Aristobulus, & frater suus a Scipione securi percussus. rogabatqve, ut sui misereretur, paterno principatu ejecti. Præterea Hyrcanum accusabat & Antipatrum, qvod per vim principatum gentis gererent, nec abstinerent ab ipsius injuriis. Antipater vero causam suam egit, diluens objecta crimina: Antigonumqve seditionis & novarum rerum studiosum esse coarguit. commemorabat etiam E qvantum proximo bello laborasset pro Cæsare, ipsum verborum suorum testem adducens. Aristobulum autem merito Romam vinctum pertractum, perpetuum hostem & inimicum populi Romani. Fratrem vero hujus convictum latrocinii debitas pœnas Scipioni dedisse, & non per injuriam oppressum. Tum Cæsar oratione Antipatri motus, Hyrcanum pontificem declaravit, Antipatro dynastiam, qvamcunqve ipse F optaret, obtulit, & procuratorem insuper Judææ declaravit.

Κεφάλαιον ις'.

Καίσαρος ὑπατικαὶ ἐ δόγματα συγκλήτου περὶ τῆς πρὸς ἰουδαίους φιλίας.

CAP. XVI.

Cæsaris literæ & senatusconsulta de Judæorum amicitia.

Ἐπιτρέπει ἢ καὶ ὑρκανῷ τὰ τῆς πατρίδος ἀνα-
σῆσαι τείχη, ταύτην αἰτησαμένῳ τὴν χάριν.
ἐρέπτο ἢ ἐπὶ πομπηίου καταβαλόντος. καὶ ὅτ'
ὑπατεύει πῖς ἐπὶ τὰς εἰς ῥώμην, ἀναγράψαι ἐν τῷ
καπιτωλίῳ καὶ τὸ ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς συγκλήτου δόγ-
μα ὅπως ἔχῃ τὸν τρόπον. λεύκιος οὐαλέριος λεύκιου
υἱὸς στρατηγὸς συνεβούλευσε τῇ συγκλήτῳ ἰδοὺς δε-
κεμβρίους ἐν τῷ τοῦ ἐμενοῦς ναῷ γραφομένῳ τῷ δόγ-
ματι, παρόντων, ἢ λεύκιου κωπώνιος, λεύκιος υἱὸς,
καὶ παπίριος κυρεινᾶς, περὶ ὧν ἀλέξανδρος ἰάσονος,
καὶ νουμήνιος ἀντιόχου, καὶ ἀλέξανδρος δωροθέου,
ἰουδαίων πρεσβευταὶ ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ σύμμαχοι

G Hyrcano vero etiam patriæ mœnia restituere permisit, roganti hanc gratiam. jacebant enim usqve ad id tempus, ex qvo a Pompejo fuerant diruta. deditqve hac de re in urbem literas ad consules, ut decretum hoc scriberetur in Capitolio: cujus SCti. exemplum sic habet: L. Valerius L. F. Pr. retulit ad senatum idib. Decembrib. in æde Concordiæ, præsente L. Coponio L. F. & C. Papirio Qvirino, de his, qvæ Alexander Jasonis, Numenius Antiochi, Alexander Dorothei legati Judæorũ, viri optimi & socii nostri XVII.

petierunt, renovantes veterem erga populum Rom. benevolentiam: qvi phialam & clypeum ex auro argumentum ſocietatis attulerunt, æſtimationis aureorum qvinqvaginta millium. & alteras petierunt ad liberas civitates ac reges, ut per regiones eorum atqve portus ſecure poſſint iter facere. Placuit igitur ſenatui eos in amicitiam & ſocietatem recipere, & omnia, quæ petierunt, concedere, & allatum clypeum accipere. Hæc acta ſunt Hyrcani pontificatus & principatus anno nono, menſe panemo. Qvin & ab Athenienſibus honor habitus eſt Hyrcano, quæſitus beneficiis: miſeruntq; ad eum decretum ſcriptum in hanc ſententiam: Sub judice & ſacerdote Dionyſio Aſclepiadis, panemi menſis luna vigeſima, oblatum eſt ducibus decretum Athenienſium, Agathocle principe: de quo Eucles Menandri Alimuſius ſcriba retulit Munychionis undecima, concilio judicum facto in theatro: ſuffragia collegit Dorotheus ſummus ſacerdos, & aſſeſſores ex populo. Dionyſius Dionyſii dixit: Qvoniam Hyrcanus Alexandri pontifex Judæorum ac ethnarcha perpetua tam publice quam privatim cives noſtros benevolentia proſequitur, nullam bene merendi occaſionem prætermittens: & quotquot Athenienſium vel propter legationes, vel propter privata negotia illuc deveniunt, acceptos comiter, deducendos etiam curat in reditu, idqve multorum conſtat teſtimoniis: viſum eſt nunc, Theodoſio Theodori referente, & populum de hujus viri virtute commonefaciente, qvam propenſus ſit ad benemerendum de noſtris civibus, honorare hunc virum virtutis ergo corona aurea juxta legem, ponere ei effigiem auream in templo Demi & Charitum: & præconis voce promulgari eam coronam in theatro Liberalibus, dum novæ tragœdiæ aguntur, & Panathenæis & Eleuſiniis, & in gymnicis certaminibus. Curæq; eſſe noſtris ducibus, ut, dum ille in amicitia noſtra perſeverat, ut, quicquid in honorem ejus & gratiam pro favore & meritis excogitaverimus, exeqvantur ſedulo: quo perſpicua ſit omnibus populi noſtri erga bonos viros gratitudo ac benevolentia, & hujusmodi honoribus plures ad benemerendum de nobis invitentur. Eligi etiam legatos idoneos ex omni Athenienſium numero, qvi ad illum decretum hoc perferant, hortenturqve, ut, acceptis his honoribus, certet nobiſcum beneficiis. & hactenus de collatis a populo Rom. & Athenienſi in Hyrcanum honoribus. Porro XVIII. Cæſar, ordinatis rebus Syriæ, cum claſſe profectus eſt. Antipater autem, deducto Cæſare, in Syriam reverſus, ante omnia diſjecta per Pompejum mœnia reſtituit, & obeundo provinciam novarum rerum cupidos compeſcuit, tum minis agens tum conſiliis. Fore enim, ut ſi Hyrcano contenti ſint principe, feliciter degant fruendo ſuis quisq; poſſeſſionibus; ſin novas ſibi ſpes polliceantur, & lucra ex rebus turbatis captent, ſe qvidem pro præſide habituros dominũ;

διελέχθησαν, ἀνανεώμενοι τὰς πεπιεγμένας πρὸς ἡμᾶς χάριτας. ἔτι φιάλην, καὶ ἀσπίδα χρυσῆν σύμβολον τῆς συμμαχίας ἠνεγκαν δοὺς χρυσῶν μυριάδων πέντε, καὶ γράμματ' αὐτοῖς ἐξώσων δεδῶναι, πρός τε τὰς αὐτονομουμένας πόλεις καὶ πρὸς βασιλέας, ὑπέρ τε τὴν χώραν αὐτῶν καὶ τοὺς λιμένας ἀδείας τοῖς ἀνῶν, καὶ μηδένα ἀδικεῖσθαι. ἐδόξε ῖ συνέδρῳ φιλίαν καὶ χάριτας πρὸς αὐτοὺς, καὶ ὅσων ἐδεήθησαν τυχεῖν παῦτ' αὐτοῖς ἀπάρχειν, ἔτι τε κομιεῖσθαι ἀσπίδα προσδέχεσθαι. ταῦτα ἐγένετο δὲ ὑρκανοῦ ἀρχιερέως ἔθνάρχου, ἔτους ἐνάτου μηνὸς πανέμου. ἠύρατο δὲ ἀθηναίων δήμου τιμὰς ὑρκανὸς, πολλὰ χρήσιμον ἡγούμενον εἰς αὐτούς. ἐπεμψάν τι ψήφισμα γράψαντες αὐτῷ, ὅτου ἔχων τὸν τρόπον. ὄντι ἱερεῖ καὶ ἱερέως διονυσίᾳ δ' ἀσκληπιάδου μηνὸς πανέμου πέμπτῃ ἀπιόντος, ἐπεδόθη τοῖς στρατηγοῖς ψήφισμα ἀθηναίων, ὄντι ἀγαθοκλέους ἄρχοντος. δικλῆς ἡμφιάρεω ἀλιμούσιος ἔγραμμάτευε μουνιχιῶνος ἑνδεκάτῃ τῆς πρυτανείας, ἐκκλησίας γενομένης ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν προέδρων. ἐπεψήφιζε δωρόθεος δεξικλέους ἱερεὺς δ' οἱ συμπρόεδροι τῷ δήμῳ. διονύσιος διονυσίου εἶπεν, ἐπειδὴ ὑρκανὸς ἀλεξάνδρου ἀρχιερεὺς καὶ ἐθνάρχης τῶν ἰουδαίων διατελεῖ καινῇ τε τῷ δήμῳ καὶ ἰδίᾳ τῶν πολιτῶν ἑκάστῳ οὖσιν, καὶ πάσῃ προθυμίᾳ πρὸς αὐτοὺς ἀναδέδεται, καὶ τοὺς πρεσβεύοντας ἀθηναίων, ἢ κατ' ἰδίαν πρόφασιν εἰς αὐτὴν ἀποδέχεται φιλοφρόνως, καὶ προπέμπει τῆς ἀσφαλοῦς αὐτῶν ἐπιμελείας προνοούμενος, ἐμαρτυρήθη μὲν καὶ πρότερον περὶ τούτων. δεδόκται ῖ καὶ νῦν θεοδότῳ δ' θεοδώρου συμπράξαντι ἱκανῶς καὶ περὶ τῆς ἀνδρὸς ἀρετῆς ἀποφαίνεσθαι τὸν δῆμον, καὶ ὅτι προθύμως ἔχει πρὸς ἡμᾶς ὅτι πότ' ἂν δύνηται ἀγαθὸν, τιμῆσαι τὸν ἄνδρα χρυσῷ στεφάνῳ ἀρετῆς ἕνεκα καὶ τοῦ νόμου, καὶ εἰπεῖν αὐτὸ εἰκόνα χαλκῆν ἐν τῷ τεμένει δ' δήμου καὶ τῶν χαρίτων, καὶ ἀνηφθῆν ῖ τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ, διονυσίοις τραγῳδῶν τ' νέων ἀγομένων, καὶ παναθηναίοις καὶ ἐλευσινίοις, καὶ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν. ἐπιμεληθῆναι ῖ τοὺς στρατηγοὺς διαφυλάττοντα τε αὐτῷ, καὶ διαφυλάσσοντι τ' περὶ ἡμᾶς εὐνοιαν, εἶναι πᾶν ὅτι ἂν δύνηται ἐν τοῖς παροῦσιν ἡμῖν ἐν τιμῇ, καὶ χάριν τῆς παρόδου σπουδῆς καὶ φιλοτιμίας, ἵνα τούτων ἡμαρτημένων φαίνηται ὁ δῆμος ἡμῶν ἀποδεχόμενος τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ τῆς προσηκούσης ἀμοιβῆς ἀξίων, καὶ ζηλώσῃ τὸν περὶ ἡμᾶς σπουδὴν ἐκ τῶν ἤδη τετιμημένων. ἐλέσθαι ῖ καὶ πρόξενος ἐξ ἁπάντων ἀθηναίων, οἵ τινες τε αὐτῷ κομισθῶσι τὸ ψήφισμα, καὶ προσκαλέσωνται προσδεχόμενον τὰς τιμὰς πειρᾶσθαι τι πλέον ἀγαθὸν ἡμῶν τὸν πόλιν. αἱ μὲν οὖν προηγημέναι καὶ δ' δήμου καὶ τῶν ἀθηναίων τιμαὶ πρὸς ὑρκανὸν ἡμῶν δεδήλωνται ἱκανῶς. ὁκτάτῳ ῖ διοικήσας τὰ κατὰ τὸν συρίαν ἀπῆλθεν. ὡς ῖ καίσαρα προπέμψας ἐκ τῆς συρίας ἀντίπατρος εἰς τὸν ἰουδαίαν κατέστρεψεν, ἀνεγείρει μὲν εὐθὺς τὸ τεῖχος, ὑπὸ πομπηίου καθῃρημένον, καὶ τὸν κ' τὸν χώραν ἄρειον, ὅπλων καθίστησιν, ἀπειλῶν τι ἅμα καὶ συμβουλεύων ἑρμῆν. τὰ μὲν γ' ὑρκανοῦ φρενοῦντος, ἐν εὐδαιμονίᾳ διάγειν, καὶ βιώσεσθαι τῶν ἰδίων ἀπολαύοντας κτημάτων ἀπραγμόνως. προσηρημένους ῖ τῆς ἐκ δ' νεωτερίζειν ἐλπίσι, καὶ τοῖς ἀπ' αὐτῶν κέρδεσι πεποιημένους, αὐτὸν μὲν ἐξεῖναι ἀντὶ προσώπου δεσποτῶν,

ὑρκανὸν

ὑρκανὸν ἢ ἀντὶ βασιλέως, τύραννον, ῥωμαίους ἢ ἐκ πάσας πικρὰς αὐτῷ ἡγεμόνας πολεμίους. ὃ γὰρ ἀνέχεσθαι μεταχινεῖσθαι οὐ αὐτοῖς κατέγνωσαν. ταῦτα λέγων καθίστα διαίτας τινὰς τῇ χώρᾳ.

A Hyrcanum vero pro rege tyrannum, tum Romanos atqve Cæsarem acerbos hostes pro principibus. Hos enim neqvaqvam laturos mutari aliqvid ex his, qvæ ipsi constituerint. atqve his monitis ille regionem totam composuit.

Κεφάλαιον ιζ'.

Οτι ἀντίπατρος τοῖς παισὶν ἡρώδῃ μὲν τὴν γαλιλαίας περσοίαν, Φασαήλῳ δὲ ἐπέτρεψε τὰ ἱεροσολύμων, ἐξ οὗ σέξτος καῖσαρ μέγαν ἐνδοξον τὸν ἡρώδην ἐποίησεν.

CAP. XVII.

Antipater ex filiis suis Herodi Galilæa, Phasaëlo Hierosolymorum regimen committit, & quod Sex. Cæsar Herodem magnum ac illustrem reddidit.

B Ραδὺ δὲ ἐρῶν καὶ ναθῆ τὸν ὑρκανὸν, Φασαήλου μὲν τὸν πρεσβύτατον αὐτοῦ τῶν παίδων, ἱεροσολύμων καὶ τῆς περὶ, στρατηγὸν ἀποδείκνυσι, τῷ δὲ μετ' αὐτὸν ἡρώδῃ τὴν γαλιλαίαν ἐπιτρέψας, νέῳ πάντα πάσιν ὄντι, εἰ δὲ αὐτῷ ἐμέλησε μόνα. ἔτη. βλάπτει δὲ ἀδὲν αὐτὸν ἡ νεότης, ἀλλ' ὢν τὸ φρονήματι ῥωμαῖος ὁ νεανίας, ἀφορμὴν διέλαχε θαῤῥήματος εἰς ἐπίδειξιν τῆς ἀρετῆς. καταλαβὼν γὰρ ἔξεσιαν τὸν ἀρχλῃσίλεω, τὸ πρόσχημα τῆς συνέσεως καταστέλλοντα σὺν μεγαλοφροσύνῃ, ὃν κατέσχεν, κτείνει, καὶ πολλοὺς τῶν σὺν αὐτῷ λῃστῶν. σφόδρα δὲ αὐτοῦ τὸ ἔργον ἔτερπε ἡγάπησαν οἱ σύροι, πρόθυμοι γὰρ αὐτοῖς ἀπηλλάχθαι ἐλῃστρεύοντο τὴν χώραν, ἐκαθαίρεσθαι. ὕμνουν γοῦν αὐτὸν ὅτι τοιοῦτος κώμας καὶ πόλεις, ὡς εἰρήνευε αὐτοῖς παρεσκεύακε, καὶ ἀσφαλῆ τῶν κτημάτων ἀπέλαυσιν. ἐγίνετο δὲ λόγος ὅτε καὶ σέξτῳ καίσαρι γνώριμος, ἔντιμος συγγενὴς μεγάλου καίσαρος, καὶ διέποντι τὴν συρίαν. ζηλος δὲ ἐμπέπτωκε τῶν ἡρώδῃ πεπραγμένων, Φασαήλῳ τῷ ἀδελφῷ, καὶ πρὸς τὴν δοκίμησιν αὐτοῦ κινηθείς, ἐφιλοτιμήσατο μὴ ἀπολειφθῆναι τῆς ἐμοίας δόξης. καὶ τὰς ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις, εὐνουστάτας ἐπιεῖτο, δι' αὐτοῦ μὲν ἔχων τὴν πόλιν, αὐτὸς δὲ ἀπειροκάλως τοῖς πράγμασι προσφερόμενος, ὅτ' ἐξυβρίζων εἰς τὴν ἐξουσίαν. ταῦτ' ἀντίπατρον ἐποίει θεραπείας πρὸς ἔθνους τυγχάνειν βασιλικῆς καὶ τιμῶν οἵων ἂν τις μεταλαμβάνοι τῶν ἴσων ὢν δεσπότης. τοσοῦτο μέρος τῆς ἐκ τούτων λαμπρότητος, οἷα φιλεῖ συμβαίνειν πολλάκις, οὐδὲν τῆς πρὸς ὑρκανὸν εὐνοίας καὶ πίστεως παρέβη. οἱ δὲ ἐν πόλει τῶν ἰουδαίων, ὁρῶντες τὸν ἀντίπατρον καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ μεγάλως αὐξανομένους, εὐνοίᾳ τε τῇ πρὸς τὸ ἔθνος καὶ πρόνοίᾳ τῆς ἰουδαίας καὶ τῶν ὑρκανοῦ χρημάτων, κακοήθως εἶχον πρὸς αὐτὸν. καὶ γὰρ φιλίαν αὐτῷ πεποιημένος πρὸς τοὺς ῥωμαίων αὐτοκράτορας, καὶ χρήματα πέμψας τὸν ὑρκανὸν, αὐτὸς λαβὼν νοσφίσασθαι τὴν δωρεὰν, ὡς γὰρ ἰδίαν, ἀλλ' οὐχ ὡς ὑρκανοῦ δοθεῖσαν ἐπεμψε. τοῦθ' ὑρκανὸς ἀκούων οὐκ ἐφρόντιζεν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἔχαιρεν. ἐν δὲ ἦσαν οἱ πρῶτοι τῶν ἰουδαίων, ὁρῶντες τὸν ἡρώδην βίαιον καὶ πολέμιον, ἢ τυραννίδος γλιχόμενον. ἢ πρεσβεύοντες ὑρκανῷ, φανερῶς ἤδη κατηγόρουν ἀντιπάτρου, ἕως μέχρι πότ' ἔφασαν ὑπὸ τοῖς πρωτεύουσι ἡσυχάζεις; ἢ οὐχ ὁρᾷς ἀντίπατρον μὲν καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν διεζωσμένους, σοὶ δὲν ὄντα τῆς βασιλείας ὄνομα μόνον ἀκούοντα. ἀλλὰ μὴ λανθανέτωσε ταῦτα, μηδὲ ἀκίνδυνος ἔστω νομίζε, ῥᾳθυμῶν τοῖς τε σοῖς καὶ τῇ βασιλείᾳ. ὁ γὰρ ὑπὸ τοσοῦτοι συν

Cæterum cum Hyrcanum stupidum ac segnem animadverteret, Phasaëlum e liberis suis natu maximum Hierosolymis & circumvicinæ regioni ducem constituit, Herodi secundo Galilæam curandam commisit, etiam tum admodum adolescenti, nec excedenti annum qvintumdecimum. qvod tamen illi nihil obfuit, sed quia fuit generoso ingenio præditus, confestim occasionem invenit, qvomodo posset virtutem suam ostendere. Comprehensum enim Ezeciam primarium latronem, & cæterorum ducem, Syriæ fines incursare ac prædari solitum, affecit supplicio cum multis latrocinii sociis. qvod ejus factum magnam ei apud Syros conciliavit gratiam, nihil magis cupientes, qvam repurgari tandem regionem a prædonibus. Decantabant igitur eum hoc nomine per vicos & oppida, ut autorem pacis & fruendi secure possessionibus. Qvin & Sex. Cæsari per hoc factum innotuit, cognato magni Cæsaris & tum administranti Syriam. qvapropter etiam Phasaëlus excitatus est ad æmulationem fraternæ gloriæ, nolens virtutis laude haberi inferior: nihilqve magis studuit, qvam gratiosus esse apud Hierosolymitanum populum, omnia negotia publica per se obeundo, & in eis cum magna gratia versando, nec abutendo potestate ad cujusqvam injuriam: quo factum est, ut Antipater haud secus, quam si rex esset, a tota gente coleretur, & in tali haberetur honore, qvalis non dedeceret dominum. nec tamen rebus tam secundis more cæterorum hominum depravatus est, quo minus Hyrcano fidem servaret atqve amicitiam. Cæterum optimates Judæorum, videntes eum cum filiis tantopere crescere, tam favore gentis, qvam Hyrcani pecuniis & percipiendis ex Judæa reditibus, maligne erga eum affecti erant. jam enim amicitiam contraxerat cum Romanis imperatoribus, &, persvaso Hyrcano, ut pecuniam eis mitteret, ipse hujus muneris sibi usurpavit gratiam. Misit enim tanqvam de proprio, & non quasi ab Hyrcano acceptam. Hæc Hyrcanus audiens adeo nihil curabat, ut gaudere etiam facto videretur. Sed maxime terrebat Judæorum primates violentum ac audax Herodis ingenii & tyrannidis cupidum, adeuntesqve Hyrcanum aperte jam incusabant Antipatrum. Quousqve tandem dissimulabis, quæ geruntur quotidie? an non vides Antipatrum cum filiis succinctos principatus opibus, tibi vero præter inane regni nomen nihil fieri reliqvum? Sed cave, ista nescias, neve te securum putes, incolumitatis tuæ atq; regni juxta negligens. neq; enim procuratores tuos

amplius agunt. noli falli hac opinione: ſed jam ex profeſſo dominationem exercent. nam Herodes Ezeciam cum plerisqve aliis interfecit, contemptis noſtris legibus, quæ hominem, qvantumvis ſceleſtum, non ſinunt affici ſupplicio, niſi prius damnatum ex ſententia judicum. iſte vero hoc auſus eſt, prius quam a te poteſtatem hanc acciperet. Tandem Hyrcanus, his auditis, motus eſt. accenderunt autem ejus iram matres etiam eorum, quos Herodes necaverat. nam hæ per ſingulos dies in templo non deſinebant precibus ſuis tum regem tum populum obtundere, rogantes, ut Herodes coram conſeſſu judicum facti ſui rationem cogeretur reddere. Permotus igitur his hominem ad judicium & dicendam cauſam evocat. at ille præſto fuit, præmonitus tamen a patre, ut non privati more, ſed cum comitatu ad ſe tuendum idoneo veniret. Ergo ordinatis Galilææ rebus, qvemadmodum exiſtimabat ſibi conducere, mediocrem, ſed tamen ſufficientem ſibi manum adjunxit in itinere, ne vel Hyrcanum terreret, ſi plures adduceret, vel ipſe ſine tutela ſubiret judicii periculum. Quin & Sex. Cæſar præſes Syriæ ſcripſit ad Hyrcanum, ut eum abſolveret, minis, ſi contra feciſſet, additis. Qvod qvidem facile ab illo impetratum eſt, neqva triſtiore judicum ſententia feriretur, quandoqvidem amabat eum non ſecus atqve filium. Cumqve conſtitiſſet ante judicium una cum ſuis, omnes ſunt attoniti, nec quisqvam eorum, qui abſentem accuſaverant, auſus eſt hiſcere; ſed hærebant inopes conſilii. Tum unus quispiam Sameas nomine, vir juſtus, & ob hoc invictus terroribus, aſſurgens ſic exorſus eſt: Eqvidem judices, tuqve rex, nec ipſe unqvam vidi qvenqvam, qui ad cauſam apud nos dicendam vocatus ad hunc modum comparuerit, nec vos puto poſſe proferre hujusmodi qvempiam, ſed quisquis hactenus apud hunc conſeſſum judicandum ſe præbuit, humilis venit & habitu timentis periculum ac captantis miſericordiam, atratus & promiſſo capillitio. at bonus iſte Herodes cædis reus, & tam gravi obnoxius crimini, adſtat hic purpuratus & crine belle compoſito, cum armatis ſtipatoribus: ut, ſi capitalem juxta leges ſententiam in eum tulerimus, nobis mactatis, ipſe evadat, illata vi legibus. Verum iſti non ſuccenſeo, quod majorem incolumitatis ſuæ quam legum rationem habeat, ſed vobis magis & regi, qui hanc ei conceſſiſtis licentiam. Scitote tamen potentem eſſe Deum, & quod iſte, quem nunc in Hyrcani gratiam legibus eripitis, & vos aliquando & regem ipſum puniet. Nec vanus fuit vates. nam Herodes regnum adeptus omnes illos judices & regem qvoq; ſuſtulit, excepto uno Samea, hunc enim in honore habuit propter juſtitiam, & quia poſt, obſeſſa urbe ab Herode ac Soſio, admittendi Herodem autor fuit populo, negans propter peccata eos poſſe dominationem illius effugere: ſicut ſuo loco dicetur. Porro Hyrcanus animadvertens judices propenſiores

A τῶν πεπραγμάτων αὐτὸ πατρὸς ⊙, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ τιμῶ
ἐστι, μὴ ⌐ ἀπάτα σου τὸν ὄτ᾽ οἰόμ⊙, ἀλλὰ δεσπότην
φανερῶς ἀνωμολόγηται. καὶ γὰ ἡρώδης ὁ παῖς αὐτοῦ,
ἐζήλωσεν ἀπέκτεινε καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, ὡ⊽ραβὰς τ ἡμέ-
τερον νόμον, ὃς κεκώλυκεν ἄνθρωπον ὁτουοῦν ⊂ πονη-
ρὸν ὄντα, εἰ μὴ πρότερον κατακριθείη ὑπ᾽ τοῦ πλήθους, ὑπὸ
δ σωεδρίου, μὴ λαβὼν ⌐ ἐξουσίαν ὡ⊽ σὺ ταῦτα ἐπλη-
μμέλει. ὑρκανὸς ⌐ ἀκούσας ταῦτα, πεισθεὶς. προσεξῆ-
ψαν ⌐ αὐτοῦ τῶν ἔργων καὶ αἱ μητέρες τῶν ὑπὸ ἡρώ-
δου πεφονευμένων. αὗται γὰ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν
ἐν τῷ ἱερῷ ⊽καλεῦσαι τὸν βασιλέα καὶ τὸν δῆμον
ἵνα δίκην ἡρώδης ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν πεπραγμένων
ὑπόσχῃ διετέλεων. κινηθεὶς οὖν ὑπὸ τούτων ὑρκανὸς
ἡρώδην ἐκάλει δικασόμενον, ὑπὲρ ὧν διεβάλλετο. ὁ
⌐ ἦκε, ⊽ πατρὸς αὐτῷ ⊽δαμόνουτ⊙, μὴ ὡς ἰδιώτης,
μ⌐ ἀσφαλείας προσηλθὼν, καὶ φυλακὴς τῆς περὶ
τὸ σῶμα. ταῦτα κ⌐ τῶν γενόμενα ἐν ὀνόματι αὐτοῦ
B συμφέρειν πρόπαν ὠρμασμέν⊙, καὶ μετὰ τίφους
δοριφόρων⊙ αὐτῷ πρὸς τὴν ὁδὸν, ὡς μήτε ὑπὸ φο-
β⊙ ὑρκανοῦ ὄκνου μ⌐ μείζον⊙ ⊽δραγθέν⊙ πράγματ⊙, μήτε γυμνὸς καὶ ἀφύλακτος ὢν πρὸς
τὸν δίκην. στέγ⊙ μέντοι ὁ τ συεμὸς ἡμῶν, χρά-
φη ⊽δραλῶν ὑρκανὸν ἀποκλεῖσαι τὴν ἡρώδου ἐκ τῆς
δίκης, καὶ προσπιπλῶν ⊽δραχύνωνται. τὸ δ᾽ ἐν ἀφορ-
μῇ καὶ τὰ ⊽δρὰ δ στέγτ⊙ γράμματα, ὡς τὸ μηδὲν
ἐκ δ σωεδρίου πεπονθέναι ἀποκλεῖσαι τὴν ἡρώδου, ἡνά-
C παγκὰ αὐτὸν εἰς ὀργ. καταπλὰς ⌐ ἐκ τοῦ σωεδρίου μ⌐ δ᾽
σὺν αὐτῷ πάγματ⊙ ἡρώδης, καταπλήξας ἅπαντας,
καὶ κατηγορίαν ἐμβρέμη τ λοιπὴν οὐδεὶς, τῶν περὶ Φι-
λόξενον λαβαλλόντων, ἀλλ᾽ ἐν ἡσυχίᾳ, καὶ δ τ χρὴ
παθεῖν ἀποροῦντ⊙. Σαμεὶ⊙ δ᾽ οὕτως, εἷς τις σαμέως
πυθόμεν⊙, δίκαι⊙ ⌐ ἀνὴρ, κ⌐ ἀβρότ⊙ δ δεδοικὼς κρείτ-
των, ἀναστὰς εἶπεν. ἄνδρες σωέδροι καὶ βασιλεῦ, οὐ
δίκλειμὲν οὔτ᾽ αὐτὸς εἶδά πινα τῶν πώποτε ὑπ᾽ αὐ-
D τῆς εἰς ἡμᾶς κεκλημένων οὕτω ⊽δραστέντα. ὅτε γ᾽ ὑμᾶς ἔχειν εἰπεῖν ὑπολαμβάνω. ἀλλὰ πᾶς ὅς τις δῆ-
μοτ᾽ οἰῶ ἀφῖκται εἰς ὅτο τὸ συνέδριον κεκλημέν⊙,
παρεὶς τοῦτο πεῖσαι, καὶ σχήματι δεδοικότ⊙, καὶ ἐ-
λεεῖν ἱκετεύων παρ᾽ ἡμῖν, κόμην τε ὑπερέψυχε καὶ
ἐσθῆτα μέλαιναν ἐνδεδυμέν⊙. ὁ δὲ βέλτις⊙ ἡρώ-
δης φόνῳ δίκλειν φεύγων καὶ ἐπ᾽ αἰτίᾳ τοιαύτῃ κεκλη-
μέν⊙, ἐφίστηκε τῷ πορφυρίδι περιβεβλημέν⊙, καὶ τῶν
κεφαλῶν κεκοσμημέν⊙ τῇ συμφόρᾳ τ κόμης, ⊂ σὺ
F αὐτὸν ἔχων ὁπλίτας, ἵν᾽ ἂν κατακριθῇ μὲν αὐτὸν κ⌐ τ
νόμ κτεῖναι μὲν ἡμᾶς, αὐτὸς ⌐ σαθεὶς βιασάμεν⊙ τὸ
δίκαιον. ἀλλ᾽ ἡρώδην μὲν ὅπῃ τύπτις σὺκ ἂν μεμ-
ψαίμεν, εἰ τὸ αὐτοῦ συμφέρον ποιῶν πεπαίκειν⊙
ἢ τὸ νόμιμον, ὑμᾶς ⌐ καὶ τὸν βασιλέα ποιοῦντ᾽ ἄδει-
αν αὐτῷ ⊽δραχόντας. ἴστ μέντοι μέγαν τὸν θε-
όν, καὶ οὗτ⊙ ὃν νῦν δι᾽ ὑρκανὸν ἀποκλῦσαι βούλε-
σθε, κολάσει ὑμᾶς ποτὲ καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα. δῆ-
G λα στε δ᾽ οὐδὲν τῶν εἰρημένων. ὁ γὰ ἡρώδης τὴν βα-
σιλείαν ⊽δραλαβών, πάντας ἀπέκτεινε τοὺς ἐν τῷ
συνεδρίῳ, καὶ ὑρκανὸν αὐτὸν, χωρὶς δ᾽ σαμέου. σφέ-
δρα γὰ αὐτὸν ἀπὸ τῆ δικαιοσύνη ἐτίμησε. καὶ ὅτι
τῆς πόλεως μ⌐ ταῦτα πολιορκουμένης ὑπό τε ἡρώ-
δου καὶ σοσίου, παρῆνεσε τῷ δήμῳ δέξασθαι τὸν
ἡρώδην, εἰπὼν, ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας οὐ δύνασθε φυ-
γεῖν αὐτόν. καὶ περὶ μὲν τούτων κατὰ χώραν ἐρού-
μεν. ὑρκανὸς ⌐ ὁ ὧν ὡρμημένος πρὸς τὴν ἀναίρεσιν

ἡρώδ⊙

Sidoniorum magiſtratibus, ſenatui & pop. ſalutem. Si valetis, bene eſt, ego qvidem & exercitus valemus. Mitto vobis exemplum tabulæ, quæ ad Hyrcanum Alexandri filium, Judæorum ethnarcham ac pontificem attinet, ut in publicis veſtris monumentis reponatur, inſcriptum Græcis & Latinis literis in ærea tabula. Eſt autem hoc: Julius Cæſar, Imp. iterum & Pont. max. de conſilii ſententia decrevi. Qvoniam Hyrcanus Alexandri filius Judæus & nunc & præteritis temporibus, tam pace qvam bello, bonam ac fidelem operam in noſtris negotiis præſtitit, ſicut ei multi Imperatores atteſtati ſunt, & in proximo Alexandrino bello in auxilium venit cum mille & quingentis militibus, & ad Mithridatem a me miſſus virtute ceſſit nemini: has ob cauſas Hyrcanum filium Alexandri & ejus liberos ethnarchas Judæorum eſſe jubeo, & pontificatum Judæorum perpetuo retinere more patrio, eſſeqve ipſum & filios ejus noſtros ſocios, & in amicorum noſtrorum recipi numerum. Jura quoqve omnia pontificialia habere ipſum & filios decerno. & ſi qva controverſia exorta fuerit de Judaica diſciplina, judicium penes ipſum eſſe. ad hæc nec hybernam militi debere, nec pecunias ab eo exigi. C. Cæſaris conſulis, placita, conceſſa, decreta, ſic habent: Ut filii principatum gentis Judæorum, & donata ſibi loca poſſideant: ut pontifex ipſe ac ethnarcha Judæorum injuriarum paſſis adſit: utqve ad Hyrcanum Alexandri filium Judæorum pontificem mittantur legati acturi de ſocietate & amicitia. dedicariqve æream tabulam hæc continentem in Capitolio, & apud Tyrum, Sidonem, Aſcalonem, in templis, inſcriptam Romanis atqve Græcis literis: utqve hoc decretum apud omnes omnium urbium qvæſtores ac magiſtratus publicetur, quo pro amicis habeantur, & legatis eorum hoſpitia præbeantur, & decreta hæc ad omnia loca mittantur. C. Cæſar, Imp. dictator, conſul honoris, virtutis & benignitatis cauſa, conceſſit in commodum S.P.Q. Romani, Hyrcanum Alexandri filium ejusqve filios pontifices ac ſacerdotes eſſe Hieroſolymorum totiusqve gentis, jure, quo & majores eorum hoc ſacerdotium geſſerunt. C. Cæſar quintum Cos. decrevit habere & munire Hieroſolymorum urbem, & gubernare eam Hyrcanū filium Alexandri pontificem Judæorum ac ethnarcham ſecundum ſuam voluntatem, & ut Judæis ſecundo locationis anno de reditibus eorum ſubducant, immunesqve ſint ab angariis & vectigalibus. C. Cæſar Imper. iterum ſtatuit, ut ſingulis annis tributa pendant Hieroſolymitani pro ſua civitate, Joppe excepta, abſqve anno ſeptimo, qvem Sabbaticum nominant, qvoniam in eo neqve fructus arborum colligunt neqve ſeminant: utq; in Sidone ſecundo quoq; anno tributum reddant quartam partem ſatorum:

σιδωνίων ἀρχαῖσι, βουλῇ, δήμῳ, χαίρειν. εἰ ἔρρωσθε εὖ ἂν ἔχοι, κἀγὼ ὑγιαίνω σὺν τῷ στρατοπέδῳ. τὸ ψήφισμα ἀναγεγραφῆς ἐν τῇ δέλτῳ πρὸς ὑρκανὸν τὸν ἀλεξάνδρου, ἀρχιερέα καὶ ἐθνάρχην ἰουδαίων, πέπεμφα ὑμῖν τὸ ἀντίγραφον, ἵνα ἐν τοῖς δημοσίοις ὑμῶν ἀνακείσθαι γράμμασι. βούλομαι δὲ καὶ ἕλλησι καὶ ῥωμαίοις ἐν δέλτῳ χαλκῇ δοθῆναι. ἔστι δὲ τὸ ἴσον χαίρειν, αὐτοκράτωρ τὸ δεύτερον καὶ ἀρχιερεὺς μέγας συμβούλιου γνώμης ἐπικρίνα. ἐπεὶ ὑρκανὸς ἀλεξάνδρου ἰουδαῖος, ἔνδον καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις ἔντε εἰρήνῃ καὶ πολέμῳ πᾶσιν τοῖς καθ' ἡμᾶς πρᾶγμασι ἐνεδείξατο, ὡς αὐτῷ πολλοὶ μεμαρτυρήκασιν αὐτοκράτορες, ἐν τῷ ἐγίγνετο ἐν ἀλεξανδρείᾳ πολέμῳ μετὰ χιλίων πενταξυστων ὁπλιτῶν ἦκε συμμαχος, καὶ πρὸς μιθριδάτην ἀποσταλεὶς ὑπ' ἐμοῦ, πάντας ἀνδρείᾳ τοὺς ἐν τάξει ὑπερέβαλε, διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ὑρκανὸν ἀλεξάνδρου καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐθνάρχας ἰουδαίων εἶναι βούλομαι, ἀρχιερωσύνην τε ἰουδαίων, διὰ παντὸς ἔχειν καθ' πατρία ἔθη, εἶναί τε αὐτὸν καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ συμμάχους ἡμῶν, ἔτι τε καὶ ἐν τοῖς κατ' ἄνδρα φίλοις ἀριθμεῖσθαι. ἔσται τε καθ' τοὺς ἰδίους αὐτῶν νόμους ἐπ' ἀρχιερέως καὶ ἐθνάρχου, καθάπερ κελεύω καὶ αὐτὸν καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ. ἐὰν δέ τις ζήτησις περὶ τῶν ἰουδαίων ἀναγκαία, ἀρέσκει μοι κρίνειν ἡμέσους παρ' αὐτοῦ. ἐδοκίμασα καὶ ἐγὼ, ὑπατος, δεδογμένα, συγκεχωρημένα, προσκεκρίμενα, ἐὰν ἔτους ἔχοντα. ὅπως τὰ τέκνα αὐτοῦ καὶ ἰουδαίων ἔθνος ἀρχῇ, καὶ τοὺς δεδομένους τόπους καρπίζωνται. καὶ ἐὰν ἀρχιερεὺς αὐτὸς ἢ ἐθνάρχης τῶν ἰουδαίων περίῃ ἢ ἀδικηθῇ. πέμψαι δὲ πρὸς ὑρκανὸν ἀλεξάνδρου τὸν ἀρχιερέα τῶν ἰουδαίων, πρεσβεύσαι τοὺς φίλους, καὶ συμμαχίας διαλεξόμενος. ἀνατεθῆναι δὲ καὶ χαλκῷ τὸ δέλτον πύξῳ περιέχοντα, ἔντε τῷ καπιτωλίῳ, καὶ σιδῶνι καὶ τύρῳ, καὶ ἀσκάλωνι καὶ ἐν τοῖς ναοῖς, γνώμας ἀναγεγραμμένον χάρμασι ῥωμαϊκοῖς τε καὶ ἑλληνικοῖς. ὅπως τε μηδὲν ἄδικημα τοῦ πάσι τοῖς καθ' πόλιν παρίοσιν καὶ τοῖς τούτων ἡγεμόσιν, ἵνα τε τοὺς φίλους ἀνενέγκωσι, καὶ ξένια τοῖς πρεσβεύσασι δοθῆναι, καὶ διαπέμψαι πάντας. ὑπατος αὐτοκράτωρ, δικτάτωρ ὕπατος, τιμῆς καὶ ἀρετῆς καὶ φιλανθρωπίας ἕνεκεν, συνεχώρησεν ὅπως συμφέρηται, τὸ συγκλήτῳ καὶ δήμῳ τῶ ῥωμαίων, ὑρκανὸν ἀλεξάνδρου υἱὸν, αὐτόν τε καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ ἱερεῖς ἱεροσολύμων καὶ ἔθνους εἶναι ὅπη τοῖς δικαίοις καὶ τοῖς νομίμοις, οἷς καὶ οἱ πρόγονοι αὐτῶν τὸν ἱερωσύνην κατέσχον. ὑπατος αὐτοκράτωρ τὸ πέμπτον ἐκρινε, τούτους ἔχειν καὶ κατέχειν τὴν ἱεροσολυμιτῶν πόλιν, καὶ κατέχειν αὐτὴν, ὑρκανὸν ἀλεξάνδρου, ἀρχιερέα ἰουδαίων καὶ ἐθνάρχην, ὡς ἂν αὐτὸς προαιρῆται. ὅπως τε ἰουδαῖοι ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς μισθώσεως ἔτει τὸν φόρον ἀφίενται. καὶ μήτε ἐργολαβῶσι τινες, μήτε φόρους τοὺς αὐτοὺς τελῶσι. ὑπατος αὐτοκράτωρ τὸ δεύτερον, ἔδοξε κατ' ἐνιαυτὸν ὅπως τελῶσιν ὑπὲρ τῆς ἱεροσολυμιτῶν πόλεως, ἰόππης ἐξαιρεμένης, χωρὶς δὲ ἑβδόμου ἔτους, ὃν σαββατικὸν ἐνιαυτὸν προσαγορεύουσιν, ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ μήτε ἀπὸ τῶν δένδρων καρπὸν λαμβάνουσι μήτε σπείρουσι. καὶ ἵνα ἐν σιδῶνι τῷ β' ἔτει τὸν φόρον ἀποδιδῶσι, τὸ τέταρτον τῶν σπειρομένων,

ubi Cæsar ad Ilerdam. Ilerda Hispaniæ civitas, ubi Afranius et Petreius. Ilerda Hispaniæ civitas, ubi Afranius et Petreius. Ilerda Hispaniæ civitas, ubi Afranius et Petreius

juxta patrios mores ac leges convenire. Quapropter æqvum eſt etiam, vos, ſi quod decretum feciſtis contra amicos noſtros & ſocios, id abrogare propter eorum virtutem & erga nos benevolentiam. Poſt mortem autem Cæſaris M. Antonius, P. Dolabella Coſſ. advocato ſenatu, & introductis Hyrcani legatis, retulerunt de eorum poſtulatis, & amicitiam cum eis renovaverunt, &, quicquid petierunt, ſenatusconſulto eis decretum eſt. Dolabella etiam, acceptis ab Hyrcano literis, ſcripſit per univerſam Aſiam, & primæ ejus provinciæ civitati Epheſiorum, in hunc modum. Dolabella Imperator Epheſiorum magiſtratibus S. P. Q. Sal. Alexander filius Theodori, legatus Hyrcani pontificis ac ethnarchæ Judæorum, mihi retulit de civibus ſuis, quod militare non poſſint, eo qvod neqve arma geſtare, neqve iter facere eis fas ſit diebus ſabbatis, neq; victum more patrio poſſent ſibi qværere. Qva nobrem ego quoqve, qvemadmodum alii ante me Imperatores, immunes eos volo a militia, permittoqve, ut patriis utantur moribus, convenientes ſacrorum cauſa, ſicut leges eorum poſtulant, & conferentes in offerenda templo ſacrificia. Voloqve, ut hæc ipſa ſcributis per urbes provinciæ ſingulis. Atqve ita Dolabella Hyrcano per literas roganti gratificatus eſt. L. autem Lentulus Cos. pro ſententia dixit: Judæos cives Romanos templa Judaica habentes & facientes, Epheſi pro tribunali religionis ergo eſſe immunes a militia pronunciavi duodecimo calendas Octobreis. Multa itaqve extant & alia hujusmodi ſenatusconſulta & Imperatorum decreta ad Hyrcanum & gentem noſtram aliasqve urbes, & reſcripta de jure noſtro ad provinciarum præſides, de quibus propter hæc, quæ hoc loco inſeruimus, credere facile eſt his, qui noſtra ſcripta candide lecturi ſunt. Qvando enim tam manifeſta argumenta exhibuimus noſtræ cum populo Romano amicitiæ, oſtenſis æreis columnis & tabulis in Capitolio nunc usqve durantibus, duraturisqve in poſterum, omnia hic apponere ſupervacaneum ac moleſtum duximus, exiſtimantes neminem fore tam difficilem, ut de re tot decretis comprobata dubitet, ac non potius ex his etiam de cæteris conjecturam faciat nos vera dicere. Satis ergo jam declarata ſit, quæ per ea tempora nobis cum populo Romano interceſſit amicitia & ſocietas. Incidit autem eisdem temporibus tumultus in Syria ex cauſa hujusmodi: Cecilius Baſſus unus e Pompejanis, per inſidias interfecto Sexto Cæſare, ipſe occupavit provinciam cum legionibus. Quo facto, magnum bellum exortum eſt circa Apamiam, Cæſarianis ducibus contra eum venientibus cum eqveſtribus ac pedeſtribus copiis: ad quos & Antipater miſit auxilia cum filiis, memor beneficiorum acceptorum a Cæſare, ideoqve repetendas pœnas ab ejus interfectore juſtum exiſtimans.

καὶ τὰ πάτρια ἐᾷ ἕ νόμιμα συνάγεσθαί τε καὶ ἵστασθαι. καὶ ὑμᾶς οὐ καλῶς ἔχει, εἴτι καὶ τῶν ἡμετέρων φίλων ἕ συμμάχων ψήφισμα ἐπίσασθε, ἐπ' ἀκυρώσασθαι διὰ τοῦτο τοὺς ἡμᾶς αὐτῶν ἀρετοῦντας ἕ εὐνοίας. μὴ ὂν γοῦν θάνατον, μάρκος ἀντώνιος καὶ πόπλιος δολοβέλλας, ὕπατοι ὄντες τοῦ τε σύγκλητον συναγαγόντες καὶ ὑρκανὸν πρεσβεῖς προσαγαγόντες, διελέχθησαν περὶ ὧν ἦκεν, ἕ φιλίαν πρὸς αὐτοὺς ἐποήσαντο, καὶ πάντα συγχωρῆσαι αὐτοῖς ἡ σύγκλητος ἐψηφίσατο, ὅσων τυγχάνειν ἐβούλοντο. καὶ δολοβέλλας ὁ λαβὼν παρὰ ὑρκανοῦ γράμματα, ἀπέστειλε πρὸς τὸν τοῦ ἀσίαν ἅπασαν, καὶ τὴν ἐφεσίων πόλιν, πρωτεύουσαν τῆς ἀσίας ἅπασης. δολοβέλλας αὐτοκράτωρ ἐφεσίων ἄρχουσι, βουλῇ, δήμῳ χαίρειν. ἀλέξανδρος θεοδώρου πρεσβεύσας ὑρκανοῦ, ἀρχιερέως καὶ ἐθναρχοῦντος ἰουδαίων, ἐνεφάνισέμοι περὶ ὧν μὴ δικαίως γραπτεύεσθαι τοὺς πολίτας αὐτοῦ, διά τε μήτε ὅπλα βαστάζειν δικαίως, μήτε ὁδοιπορεῖν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ σαββάτου, μήτε τροφῶν τοῦ πατρίου καὶ σιτίων κατ' αὐτοὺς ἐμπορεῖν. ἐγώ τε οὖν αὐτοῖς καθὼς καὶ οἱ πρὸ ἐμοῦ ἡγεμόνες δίδωμι τοῦτο ἀσυλίαν, καὶ συγχωρῶ χρῆσθαι τοῖς πατρίοις ἔθεσι, ἱερῶν ἕνεκα, καὶ ἁγίων συναγωγίων καθὼς αὐτοῖς νόμιμον καὶ τῶν πρὸς τοὺς θυσίας ἀφορεμάτων. ὑμᾶς τε βούλομαι ταῦτα γράψαι καὶ πόλεις. καὶ ταῦτα μὲν δολοβέλλας ὑρκανῷ πρεσβεύσαντι πρὸς αὐτὸν ἐχαρίσατο. λευκίου δὲ λέντλου ὑπάτου εἰπόντος, πολίτας ῥωμαίων ἰουδαίους τοὺς τὰ ἰουδαϊκὰ ἔχοντας καὶ πιστοῦντας ἐν ἐφέσῳ πρὸς τὸ βῆμα τοῦ δικαιοσύνης ἕνεκα θρησκείας ἀπόλυσα, πρὸ δωδεκαλανδῶν ἐκτοβρίων. πολλὰ οὖν ἐστι καὶ ἄλλα τοιαῦτα τῇ συγκλήτῳ καὶ τοῖς αὐτοκράτορσι ῥωμαίων δόγματα, πρὸς ὑρκανὸν καὶ τὸ ἔθνος τῶν ἡμετέρων δικαίων ὑπὲρ πόλεως αὐτοῖς ἀποφαινόμενα τοῖς ἡγεμόσι, πρὸς ὧν ἅπαντων ἐξὸν ὡμοίωμα ποιεῖσθαι τοῖς ἀναγνωσομένοις ἃ βασκάνους ἡμῶν τοῦ συγγράφεως πέρεσιν. ἐπεὶ γὰρ ἐναργῆ καὶ βλεπόμενα τεκμήρια παρεχόμεθα τῶν πρὸς ῥωμαίους ἡμῖν φιλίας ἡρημένης, ὑποδεικνύντες αὐτὰ χαλκοῦς στήλους καὶ δέλτους ἐν τῷ καπετωλίῳ μέχρι νῦν διαμένοντας, καὶ διαμενοῦντας, τοῦ μὲν πάντων παρέσεσθαι ὡς περιττόν τε ἅμα, καὶ ἀτερπῆ περιπονούμενον. ἓν δ' ὅτως ἡγησόμενον σκοπόν. ὃς ἂν περὶ τῶν ῥωμαίων ἡμῖν πιστοῦσθαι φιλίας, ὅτι τοιούτου καὶ μείζονα ἐπιδείξασθαι τοὺς ἡμᾶς δογμάτων, καὶ ἡμᾶς ἂν οὐκ ἀπολήψεσθαι περὶ ὧν ἂν αἰτήσωμεν ἀληθεύειν ἐξὸν ὑποδείξομεν. τοῦ μὲν οὖν πρὸς ῥωμαίους φιλίαν καὶ συμμαχίαν κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἡμῖν δεδηλώκαμεν. συνέβη δ' ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ καιροῦ, παραχθῆναι τὴν συρίαν ἐξ αἰτίας τοιαύτης. βασσος κεκίλιος, εἷς τῶν τοῦ πομπηίου φρονούντων, ὑπὸ βουλῆς συνθεὶς ὅτι σέξτον καίσαρα, κτείνει μὲν ἐκεῖνον. αὐτὸς δὲ τὸ στράτευμα αὐτοῦ παραλαβών, ἐκράτει τῶν πραγμάτων. πολέμου τε μεγάλου περὶ ἀπάμειαν συνέστη, τῶν καίσαρος στρατηγῶν ἐπ' αὐτὸν ἐλθόντων μετὰ ἱππότου καὶ πεζῆς δυνάμεως. τούτοις δὲ καὶ ἀντίπατος συμμαχίαν ἔπεμψε μετὰ τῶν τέκνων, τῆς μνήμης ὧν εὐεργετήσαντος καίσαρος, καὶ διὰ τοῦτο τιμωρεῖν αὐτῷ καὶ δίκην παρὰ τοῦ προδόντος εὐσεβοῦντι δικαίου ἡγούμενος.

Φρονι-

[illegible] Ecclesiæ Cathedralis Lichfeldensis.

THOMAS, Dei gratia Lichfeldensis Episcopus, dilectis filiis Decano et Capitulo Ecclesiæ Cathedralis Lichfeldensis, salutem, gratiam et benedictionem. Cum ad nos pertineat, ex officii nostri debito, Ecclesiæ nostræ Cathedralis jura et libertates, quantum in nobis est, illibata conservare, et ea, quæ ad ipsius Ecclesiæ utilitatem et honorem pertinent, diligenter procurare, ne quid in posterum, quod absit, contra jura et libertates ejusdem Ecclesiæ nostræ Cathedralis, per nos vel successores nostros, attemptetur, vel ab aliis attemptatum, quantum in nobis est, tolerabitur, ordinationem subscriptam, quam cum Capitulo nostro Lichfeldensi fecimus, vobis mittimus sigillo nostro communitam, ut eam in perpetuum ratam habeatis, et firmiter observetis.

Ordinatio inter Episcopum et Capitulum Lichfeldense.

Ordinatio inter Episcopum et Capitulum Lichfeldense.

Ordinatio inter Episcopum et Capitulum Lichfeldense

decrevit e medio tollere. corruptoqve pincerna Hyrcani, apud qvem ambo epulabantur, veneno necavit hominem, & aſſumpta armatorum manu, ſuſcepit civitatis gubernacula. Cæterum poſtqvam Herodi ac Phaſaëlo innotuerunt ſtructæ in parentem inſidiæ, indignantibus illis, Malichus ſtrenue pernegavit omnia. atqve hic fuit finis Antipatri, viri juſti ac pii, & patriæ amantiſſimi. Ex filiis autem alter Herodes confeſtim volebat patris mortem ulciſci, & cum exercitu aggredi Malichum: ſed Phaſaëlo grandiori magis placuit dolo circumvenire hominem, ne videretur civile bellum incipere. itaqve accepta Malichi ſatisfactione, ſimulavit ſe credere, non eſſe illum paternæ necis conſcium: ſeqve vertit ad excolendum monumentum, qvod patri ſtruxerat. Interim Herodes veniens Samariam, eamq; nimis afflictam offendens, refovere eam cœpit, & jura reddendo controverſias civium dirimere. non multo autem poſt inſtante Hieroſolymis feſto, & ipſe venit in urbem cum militibus: qvem Malichus metuens, Hyrcano ſvaſit, ne eum intrare permitteret: id qvod Hyrcanus fecit, nefas eſſe ſanctis populi ceremoniis profanam turbam ſuperinducere. at Herodes, contempta obnunciatione, noctu urbem ingreſſus eſt, & Malichum vehementer perterruit. at ille ſolitarum artium non immemor, palam, lacrymabundus conqverebatur de Antipatri tanqvam amici interitu, clam vero parabat ſibi fatellitium. qvare viſum eſt Herodis amicis ſimulationem hanc non coarguere, ſed ad vitandam ſuſpicionem viciſſim comiter tractare Malichum.

CAP. XX.

Herodes juſſu Caſſii Malichum dolo interficit.

Attamen Caſſio de patris obitu ſignificavit per literas: & ille, qui non ignorabat mores Malichi, reſcripſit, ut ulciſceretur parentis injuriam: clam etiam mandavit Tribunis apud Tyrum agentibus, ut adeſſent Herodis juſtis conatibus. Cumq;, capta a Caſſio Laodicia, ſimul ad eum iter facerent afferentes coronas & pecuniã, Herodes expectabat daturum eſſe illic pœnas Malichum. at ille circa Tyrum Phœnices, ſuſpicione concepta, majora moliri cogitavit: & quia filius ejus obſes in ea urbe ſervabatur, decrevit eam ingredi, & furtim illum in Judæam abducere: & occupato contra Antonium Caſſio, gente ad defectionem concitata, ſibiipſi principatum ejus acqvirere. Sed conſilis ejus fortuna aſpirare noluit, & Herodes homo callidus, intellecto ejus propoſito, præmiſſo famulo quaſi ad parandã cœnam, qvia comites omnes invitaverat, re autem vera ad tribunos, juſſit eos Malicho cum pugionibus occurrere. illi vero egreſſi, & nacti eum prope urbem in littore, confoderunt hominem: quo facto, Hyrcanus adeo eſt attonitus, ut obmutuerit. tandem ægre ad ſe reverſus percontabatur Herodem, quid hoc rei eſſet, & quis interfeciſſet Malichum. & audito, factum

σκεπδὼν ἐπιῆτο. ἐ πέισας αργυρίῳ τὸν ὑρκανὸν σίνεχόον, παρ' ᾧ ἑκάτεροι ἐστιῶντο, φαρμάκῳ κτείνει τὸν ἄνδρα, ϗ ὅπλίτας ἔχων ἡνιόχησε τε ϗ τῆ πόλιν. γόντων ὁ τῆ ὑπερβολῆ τῆς ϗ πατρὸς ἡρώδης καὶ Φασαήλας, ϗ χαλεπῶς ἐχόντων, ἠρέτο πανταχόμαλίχῳ, ἐ ἐξαρνᾶ λῶ δ' φόνε. ἐ ἀντίπατρ μὲν εὐσεβὲς ἐ δικαιοσυνῆ διενεγκών, ϗ τῆ ᾧ τῆς πατρίδα ατεδὴ, δ' τὸν ἐτελεύτησε τὸν τρόπον. τ' ὁ παίδων αὐτ ἡρώδης μὲν εὐθὺς ἐγω πιμωρεῖν τῆ πατρὶ, μ ϗραπᾶς ὅτι μάλιχον ἐλθων. Φασαήλᾳ ὁ τῆ πρεσβυτέρᾳ δέλω μᾶλλον ἐδοκ ᾧ εγινεδ πόνος, μὴ πολέμ καπάσχειν νομισθῶσιν ἐμφυλίᾳ. τῆ τε οὖ δόλῳ λαμβάνειν μαλίχᾳ προσδέχετ, ϗ πιστεύειν ποιε λέγετ, μηδὲν αὐτὸν ᾧ τ' ἀντιπάτρᾳ κακουργῆσαι ζῶντα τον, τάφον ὁ ἐκόσμ τῆ πατρὶ, ἐ ᾠδ μέμ ἡρώδης ὡς σαμάρειαν ἐ καλλαίων αὐτῆ κεκακωμένα, ἀνακλᾶ τε ἐ πὶ νίκη διελυσε πᾶς ἀνθρώπις. μετ' ὀ πολὺ δ' ἐνστάσης τῆς ἐν ἱεροσολύμοις ἑορτῆς ᾠδ γίνετ τῶν τῆς ϗραλώτας εἰς τῆ πόλιν. ἐ δείσας μάλιχ, ἔπεισεν ὑρκανὸν μὴ ἀπιτρέπειν αὐτ εἰσέναι. ἐ πείθετ μὲν ὑρκανὸς, προβέβλη ὁ δ' αἰτίαν τ ἀποκωλύσεως τὸ μὴ δὰν ὄχλον ἀλλοδαπὸν ἀγνεύοντ ἱσυχεδ δ' πλήθης. ὀλίγον ὁ Φρουτίους ἡρώδης τ' ἀγγέλων, νύκτωρ εἴσπεμ εἰς τῆ πόλιν, ἐ Φοβερὸς μὲν ἦν τῆ μαλίχῳ, ὁ δ' ὅσ ἀνίησι τῆ ποκεῖσθ, ἀλλ' ἐάκρυε τ' ἀντίπατρον ἐ ἀνεκαλεῖτο Φανερῶς ὡς Φιλ, κρύφα ὁ Φαλακῆ δ' τώσατ ἐπιῆτο. εδεξε ὁ ἐ πὶς θεῖ ἡρώδῃ μὴ ἀπολέγχ αὐτ τῆ προσποίησιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ἀνυπόπτον, ἀντιΦιλοφρονεῖσθαι τὸν μαλίχον.

Κεφάλαιον κ'.

Ως ἡρώδης ὑπεκτείλατ αὐτῆ καισὶν τὸν μάλιχον εδολοφόνησεν.

Καισίῳ μὲν πι θεῖ τῆς πλείστης πατρὸς ἡρώδης ἐπέστειλε. καὶ κεῖν εἰδὼς ε ὢν τ' τρόπον μάλιχ, ἀντιπέστειλε πιμωρεῖν τῆ πατρὶ, καὶ λάθρᾳ λαπέμπ πρὸς τὰς ἐν τύρῳ χιλιάρχας κελεύων αὐτὰς συμπράτ ἡρώδῃ, ὅπερ μέλλοντ πράξειν. ὡς ὁ λαοδικέων ἠγγικοτ καισὶν, πρὸς αὐτὸν ἀπήεσαν χρυσ, στέφανας τε αὐτῆ ἐ χρήματα κομίζοντες, ἡρώδης μὲν πρόσθεν δώσειν τ μάλιχον πιμωρίαν ἐκδεχόμενον. ὁ ὁ θεὶ τύρου τ Φοινίκης ἐπιδόμεν πρᾶγμα, μείζονα ἐφρόνει. ἐ δ' παῖδας αὐτ ὑπηρέτοντ ἐν τύρῳ, πρελθὼν εἰς τῆ πόλιν, ἐγω δ' τὸν πὶ ποικλέψαι, ἐ εἰς τῆ ἱππάδαν ἀπαγειν, πεύδοντές πι ἐπ' αὐτωνίῳ καισὶν, τ ἐθνικὸν ἀποστῆσαι, αὐτὸς τῆ ἀρχῆ καλέσειν. τῆς ὁ βεβουλευμένους, ὅτι δαίμων ἀντίπραξε, ϗ δεινὸς ὢν ἡρώδης, τῆ προμήθειαν αὐτ καπεπεισμένους, πρεσπέμψας θεράποντα, τῆ μὲν δοκεῖν ὅπι δεῖπνα ᾠδ σκάλῃ, ἐ γὰ ἐπάσὼν αὐτὰς ἄφνω πρσπέμψας, τ ἀληθείας πρὸς τὰς χιλιάρχας, ἐξελθὼν ὅπι μάλιχον πείσθαι μετὰ ξιφιδίων. οἱ δ' ἐξελθόντες, ϗ τληπίον τῆς πόλεως αὐτῆ πεντυχόντες ὅτι δ' ἀγγαλὸς, κατακεν δσι τὸν ἄνδρα. ὑρκανὸς μὲν οὖ, ὡς ἐκπλήξεως δ' γενόμενος εἰς ἀφωνίαν ἐτράπη. μόλις δ' ἀνενεγκών, ἐπυθάνετ τ πεῖ τ ἡρώδῃ, τί ποτ' εἴη τὸ γεγονὸς ϗ τὶς ὁ μαλίχου ἀνῃρηκώς; ἑπόντων ὁ καισὶν

δ' τ

ὅτε πεφεύξαι, ἐπήνεσε τὸ ἔργον. πονηρὸν γὰρ ἦναι πάνυ, καὶ τῆς πατρίδος ἐπίβουλον. καὶ μᾶλλον μὲν οὕτω τὸν ὑπὲρ τῆς εἰς αὐτὸν ἀσεβείας δίκην ἐξέπραττον. κακοῦται δ' ὁ κατὰ συρίαν ἀπάντων πρᾶγμα καὶ τὴν ἰουδαίαν, ἐλιξ γὰρ καταλειφθεὶς ἐν ἱεροσολύμοις μετὰ στρατιᾶς, ὥρμησεν ἐπὶ Φασαήλου. ὅπερ δὴ καὶ ἐν ὀλίγοις ἐποίησε. ἡρώδης γὰρ ὡς τὸν Φάβιον ἐπορεύετο ἐν δαμασκῷ στρατηγοῦντα, καὶ βουλόμενος παραβοηθῆσαι τοῖς τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ νόσῳ κωλύεται. ἐως δὲ Φασαήλου δι' αὐτὸ ἐλκόμενος πρεσβύτερον ἠμύνετο, καὶ ἐκλείπει μὲν αὐτὸν εἰς πύργον, ἐπὶ δὲ καταστάσιον ἀφίησι. τὸν τε ὑρκανὸν ἐμέμφετο, ὡς πολλὰ μὲν εὖ παθόντα ὑπ' αὐτοῦ, συνεπιβουλεύοντι δὲ τοῖς ἐχθροῖς. ὁ γὰρ ἀδελφὸς μαλίχῳ τὴν δυνάστειαν ὅλην χωρία ἐφῆκε, καὶ μισθὸν αὐτὸν τῶν πάντων ἐρυμνότατον. ὅπερ μὲν οὖν τῶν φαίνεται ὁ ἡρώδης οὐκ ἠδέως ἤνεγκε. ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτῷ πάντα ὅσα εἶχε χωρία, καταστάσιον ἀπέλυσεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κά.

Ως ἀντίγονον τὸν ἀριστοβούλου βοηθήσαντα ὑπὸ τῶν τυράννων, ἡρώδης ἀπαντήσας τρέπεται καὶ τὴν ἰουδαίαν ἐκβάλλει.

ΑΝτίγονον τὸν ἀριστοβούλου, στρατιὰν ἀθροίσαντα, καὶ Φάβιον τὸν στρατηγὸν πόθεν χρήματα, κατὰ πολλὰ λεμαῖος ὁ μαρίωνος ἐβοήθει. συνεμάχει δ' αὐτῷ καὶ μαρίων ὁ τυρίων κατελελοιπὼς καισαρίαν τὴν ἄννω. τυγχάνοντι γὰρ λαβὼν τὴν συρίαν ἐτύραννος ὁ ἄννης, ἐφθάρησαν. ὁ δὲ μαρίων καὶ εἰς τὴν γαλιλαίαν, ὅμορον ὄντα ἐκβάλλει, καὶ πρία κατειλεῶν ἐρύματα. ἅπαντα μὲν αὐτῷ ἀφῆλατο. τοὺς δὲ τυρίων φρουροὺς, φιλανθρώπως ἀπέλυσεν, ἐπεὶ οἱ καὶ δῶρεάς δοὺς ἀφῆκε πρὸς τὴν πόλιν εὐνοϊκῶς. τοῦτο δὲ ἀφικόμενος ὑπὲρ τὴν τοῦ ἀντίγονον, καὶ μάχῃ αὐτὸν νικᾷ, καὶ ὅσον οὔπω τῶν ἀκρων ὑπεβαίνοντα τὴν ἰουδαίας ἐξέωσεν. εἰς ἱεροσόλυμα δ' ἀφικόμενον, πεφάνοις ἀνεδεῖτο ὑρκανὸς πρὸ ὁδοῦ. ἐφαιδρύνετο δὲ ἤδη καθ' ὁμολογίαν πρὸ ὑρκανὸν ἴδιον, καὶ ἀφῆκε μᾶλλον αὐτῷ πεπιστευκέναι μέλλον ἀγεσθαι τὴν ἀλεξάνδρου καὶ ἀριστοβούλου θυγατέρα, ὑρκανὸς δὲ τυγχάνει θρόνου, ἐξ ἧς παῖδες γίνονται, τρεῖς μὲν ἄρρενες, δύο δὲ θήλειαι. ἡγεῖτο δὲ δεύτερον γαμεῖσθαι δημητίου, δοκεῖν ὀναμα ὀκτὼ εὐνοῦς, ἐξ ἧς αὐτῷ πρεσβύτατος γίνεται παῖς, ἀντίπατρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κβ.

Οτι ἡρώδης ἐν βιθυνίᾳ τῷ ἀντωνίῳ γενόμενος πολλοῖς χρήμασιν ἐξιλάσατο αὐτὸν, ὥστε τοὺς κατηγορῆσαι αὐτοῦ βουληθέντας οὐκ ἐᾶσαι.

ΚΑσιον μὲν οὖν χειρώσαντι ὁ ἀντώνιός τε καὶ καῖσαρ ἐπὶ φιλίππους. μετὰ δὲ τὴν νίκην καῖσαρ μὲν ἐπὶ γαλλίας ἐχώρει, αὐτὸς δὲ εἰς τὰ ἀσίας ἀπῆρε. ἡνυκόμενος δ' ἐν τῇ βιθυνίᾳ αὐτῷ πανταχόθεν ἀπήντων πρεσβεῖαι. παρῆσαν δὲ καὶ ἰουδαίων οἱ ἐντελεῖς, κατηγορήσοντες τοῦ φασαήλου καὶ ἡρώδου, πρόφασιν μὲν ὡς πάλαι τῶν ἔχειν ἐξουσίαν. ἡρώδου δὲ ἀντωνίῳ διὰ πολλῆς

A esse jussu Cassii, laudavit facinus. malum enim virum fuisse, & insidiatorem patriæ. atqve ita Malichus pro oppresso Antipatro pœnam persolvit debitam. Porro Cassio profecto e Syria, apud Judæam tumultus exoritur. Felix enim relictus cum militibus Hierosolymis, in Phasaelem fecit impetum, & populus arma corripuit. Herodes vero ad Fabium profectus est Damasci

B præsidem, & volens fratri succurrere, morbo præpeditus est. donec Phasaelus per se, superato Felice, in turrim primum compulsum, incolumitatem deinde pactum abire passus est. qvamobrem mox cum Hyrcano expostulavit, graviter, qvod post accepta a se multa beneficia, inimicis suis favorem impenderet. nam frater Malichi tunc non pauca castella occupaverat,

C & inter cætera Masadam longe munitissimum: Ut igitur convaluit Herodes, contra hunc profectus, receptis omnibus castellis, pactum incolumitatem dimisit.

CAP. XXI.

Antigonum Aristobuli filium auxilio Tyriorum tyranni paternum regnum repetentem Herodes profligatum e Judæa pellit.

ARistobuli autem filium Antigonum, qui, D conciliato sibi pecuniis Fabio, exercitum comparaverat, Ptolemæus Mennæus adoptat, propter affinitatem. hunc etiam Marion adjuvabat, apud Tyrios ope Cassii tyrannidem adeptus, per Syriam qvoqve tyrannidem exercens, dispositis in ea præsidiis, atqve etiam in Galilæa contermina occupatis tribus arcibus. Sed has omnes Herodes illo profectus recepit, & præsidiarios Tyrios clementer dimisit: donatis

E ex his nonnullis, propter benevolentiam, qva civitatem eorum prosequebatur. His peractis, occurrit Antigono, eumqve prælio superat, & vix extremos Judææ fines ingressum inde profligat. Qvamobrem revertentem Hierosolyma, coronis tam Hyrcanus honoravit quam populus. Jam enim gener per sponsionem ascitus erat in Hyrcani familiam, quo libentius ejus

F tutelam susceperit, ducturus Alexandri Aristobulo geniti filiam, Hyrcani vero ex filia neptem, ex qva postea pater factus est filiorum trium, & duarum filiarum. Duxerat autem etiam ante uxorem e suis popularibus Dorem nomine, ex qva suscepit Antipatrum filiorum natu maximum.

CAP. XXII.

Herodes in Bithynia occurrens Antonio, pecuniis eum sibi conciliat: quo factum est, ut ille accusatores ejus non admiserit.

G

CÆterum Cassio apud Philippos ab Antonio & Cæsare devicto, Cæsar inde in Gallias, Antonius in Asiam proficiscitur. qvi ubi pervenit in Bithyniam, omnium gentium legationes habuit obviam. Aderant & Judæorum primates, Phasaëlum & Herodem accusaturi: quasi in speciem solum regnaret Hyrcanus, re autem vera potestas esset penes hos fratres. Herodem vero Antonius in magno

Judaism is the religion of the Jewish people. Its origins are traced to the ancient Israelites, and it developed over a period of more than three thousand years. Judaism is based on the Hebrew Bible, which Christians call the Old Testament, and on later writings and traditions. The central belief of Judaism is that there is one God, who created the world and who has a special relationship with the Jewish people. This relationship is described in the Bible as a covenant, or agreement, between God and the people of Israel. According to the Bible, God chose the Israelites to be his people and promised to give them the land of Canaan. In return, the Israelites were to worship God and obey his laws.

The Jewish people have been scattered throughout the world since the destruction of the Second Temple in Jerusalem in 70 CE. This event is known as the Diaspora. Despite living in many different countries and cultures, Jews have maintained their religious beliefs and practices. The Hebrew language has also been preserved, and it is used in prayer and study. Judaism has had a profound influence on Western civilization, and its ideas about ethics, justice, and the nature of God have shaped the development of Christianity and Islam.

The Hebrew Bible is divided into three parts: the Torah, the Prophets, and the Writings. The Torah, which is also known as the Pentateuch, consists of the first five books of the Bible. These books tell the story of the creation of the world, the early history of the Israelites, and the giving of the Law to Moses on Mount Sinai. The Prophets include books such as Isaiah, Jeremiah, and Ezekiel, which contain the words of the prophets who spoke to the people of Israel on behalf of God. The Writings include books such as Psalms, Proverbs, and Job, which contain poetry, wisdom literature, and historical narratives.

Jewish law, or Halakha, is based on the Torah and on later interpretations of it. Halakha covers all aspects of life, including prayer, diet, business, and family relationships. It is divided into two main categories: laws that apply to all people, and laws that apply only to Jews. The laws that apply to all people include the Seven Laws of Noah, which are considered to be the basic moral principles that God gave to humanity. The laws that apply only to Jews include the commandments that are specific to the Jewish people, such as the observance of the Sabbath and the dietary laws.

The Sabbath is a day of rest that begins at sunset on Friday and ends at sunset on Saturday. It is a time for prayer, study, and family. Jews are forbidden to work on the Sabbath, and they are also forbidden to engage in certain activities that are considered to be work, such as writing, cooking, and using money. The Sabbath is a reminder of the creation of the world, when God rested on the seventh day. It is also a reminder of the freedom that God gave to the Israelites when he brought them out of Egypt.

The dietary laws, or kashrut, are a set of rules that govern what Jews may eat and how they may prepare it. The laws are based on the Torah and on later interpretations of it. They include the prohibition of eating pork, shellfish, and certain other animals. They also include the requirement that meat and dairy products be kept separate. The dietary laws are a way of expressing holiness in everyday life. They are also a way of maintaining a distinct Jewish identity.

Prayer is an important part of Jewish life. Jews pray three times a day, and they also pray on special occasions, such as holidays and life-cycle events. The prayers are recited in Hebrew, and they are found in a book called the siddur. The siddur contains prayers for every day of the year, as well as prayers for special occasions. Jews also pray in synagogues, which are places of worship and study. Synagogues are led by rabbis, who are teachers of Jewish law and tradition.

The Jewish calendar is a lunar calendar, which means that it is based on the cycles of the moon. The calendar has twelve months, and each month begins with the new moon. The Jewish year is about eleven days shorter than the solar year, so an extra month is added seven times in every nineteen years. The Jewish calendar is used to determine the dates of holidays and other religious observances. It is also used to keep track of the passage of time in everyday life.

The Jewish holidays are a time for celebration, reflection, and prayer. They are also a time for family and community. The holidays include Rosh Hashanah, the Jewish New Year; Yom Kippur, the Day of Atonement; Sukkot, the Feast of Tabernacles; Passover, the celebration of the Exodus from Egypt; and Shavuot, the celebration of the giving of the Law on Mount Sinai. Each holiday has its own customs and traditions. For example, on Passover Jews eat matzah, which is unleavened bread, and they recount the story of the Exodus from Egypt.

Life-cycle events are also important in Judaism. They include birth, bar mitzvah, marriage, and death. Each of these events is marked by a ceremony or a celebration. For example, a boy is circumcised on the eighth day after his birth, and he becomes a bar mitzvah at the age of thirteen. A bar mitzvah is a ceremony in which a boy reads from the Torah for the first time. Marriage is a sacred bond between a man and a woman, and it is celebrated with a wedding ceremony. Death is a time for mourning, and Jews sit shiva for seven days after the death of a close relative.

Judaism has had a profound influence on Western civilization. Its ideas about ethics, justice, and the nature of God have shaped the development of Christianity and Islam. Jews have also made significant contributions to science, medicine, and the arts. Despite the challenges that they have faced throughout history, Jews have maintained their religious beliefs and practices. They have also preserved their language and their culture. Judaism is a living religion that continues to evolve and to adapt to the changing world.

CAP. XXIII.

Quid sit Mensa, & quotuplex: & de Mensa Propositionis.

MEnsa, quæ & Tabula dicitur, ligneum est vasculum, quadrangulum, pedibus quatuor sustentatum, ad ministerium Sacrificii, & Altaris. Mensa autem Propositionis, est, in qua panes Propositionis ponebantur. Hæc fuit in Tabernaculo, & in Templo Salomonis, & in Templo Ezechielis, & in Templo Secundo. Mensa Propositionis in Tabernaculo fuit longa duos cubitos, lata cubitum, alta cubitum & dimidium. Hæc fuit de lignis Setim, & auro purissimo vestita. Habebat autem circumquaque coronam auream, & in ea coronam aliam quatuor digitorum. Habebat & quatuor annulos aureos, in quatuor angulis, per quos vectes aurei mittebantur, ad portandam Mensam. Vectes autem erant de lignis Setim, & auro vestiti. Habebat & patinas, & thuribula, & phialas, & cyathos, ex auro purissimo. Mensa autem Propositionis in Templo Salomonis, fuit longa duos cubitos, lata cubitum, alta cubitum & dimidium. Hæc fuit de auro purissimo. Habebat autem circumquaque coronam auream, & in ea coronam aliam quatuor digitorum. Habebat & quatuor annulos aureos, in quatuor angulis, per quos vectes aurei mittebantur, ad portandam Mensam. Vectes autem erant de lignis Setim, & auro vestiti. Habebat & patinas, & thuribula, & phialas, & cyathos, ex auro purissimo. Mensa autem Propositionis in Templo Ezechielis, fuit longa duos cubitos, lata cubitum, alta cubitum & dimidium. Hæc fuit de ligno, & auro vestita. Habebat autem circumquaque coronam auream, & in ea coronam aliam quatuor digitorum. Habebat & quatuor annulos aureos, in quatuor angulis, per quos vectes aurei mittebantur, ad portandam Mensam. Vectes autem erant de lignis Setim, & auro vestiti. Habebat & patinas, & thuribula, & phialas, & cyathos, ex auro purissimo. Mensa autem Propositionis in Templo Secundo, fuit longa duos cubitos, lata cubitum, alta cubitum & dimidium. Hæc fuit de auro purissimo. Habebat autem circumquaque coronam auream, & in ea coronam aliam quatuor digitorum. Habebat & quatuor annulos aureos, in quatuor angulis, per quos vectes aurei mittebantur, ad portandam Mensam. Vectes autem erant de lignis Setim, & auro vestiti. Habebat & patinas, & thuribula, & phialas, & cyathos, ex auro purissimo.

CAP. XXIII.

About the Table, and how many kinds there are: and of the Table of Proposition.

A Table, which is also called a Board, is a little square vessel, supported by four feet, for the service of Sacrifice, and of the Altar. But the Table of Proposition, is that, in which the Loaves of Proposition were placed. This was in the Tabernacle, and in the Temple of Solomon, and in the Temple of Ezechiel, and in the Second Temple. The Table of Proposition in the Tabernacle was two cubits long, one cubit broad, and a cubit and a half high. This was of Setim wood, and covered with the purest gold. And it had round about a golden crown, and in it another crown of four fingers. It had also four golden rings, in four corners, through which golden staves were put, for carrying the Table. But the staves were of Setim wood, and covered with gold. It had also patens, and censers, and phials, and cups, of the purest gold. But the Table of Proposition in the Temple of Solomon, was two cubits long, one cubit broad, and a cubit and a half high. This was of the purest gold. And it had round about a golden crown, and in it another crown of four fingers. It had also four golden rings, in four corners, through which golden staves were put, for carrying the Table. But the staves were of Setim wood, and covered with gold. It had also patens, and censers, and phials, and cups, of the purest gold. But the Table of Proposition in the Temple of Ezechiel, was two cubits long, one cubit broad, and a cubit and a half high. This was of wood, and covered with gold. And it had round about a golden crown, and in it another crown of four fingers. It had also four golden rings, in four corners, through which golden staves were put, for carrying the Table. But the staves were of Setim wood, and covered with gold. It had also patens, and censers, and phials, and cups, of the purest gold. But the Table of Proposition in the Second Temple, was two cubits long, one cubit broad, and a cubit and a half high. This was of the purest gold. And it had round about a golden crown, and in it another crown of four fingers. It had also four golden rings, in four corners, through which golden staves were put, for carrying the Table. But the staves were of Setim wood, and covered with gold. It had also patens, and censers, and phials, and cups, of the purest gold.

CAP. XXIV.

Quid sit Candelabrum, & quotuplex: & de Candelabro Tabernaculi.

CAndelabrum est vasculum, ad ministerium Sacrificii, & Altaris. Candelabrum autem Tabernaculi, & Templi, est, in quo lucernæ ponebantur. Hæc fuit in Tabernaculo, & in Templo Salomonis, & in Templo Ezechielis, & in Templo Secundo. Candelabrum Tabernaculi fuit de auro purissimo, ductile opus. Habebat autem hastile, & calamos, sphæras, & lilia. Et sex calamos egredientes de lateribus, tres ex uno latere, & tres ex alio. Habebat & septem lucernas, & emunctoria, & acetabula, ex auro purissimo. Candelabrum autem Templi Salomonis, fuit de auro purissimo, ductile opus. Habebat autem hastile, & calamos, sphæras, & lilia. Et sex calamos egredientes de lateribus, tres ex uno latere, & tres ex alio. Habebat & septem lucernas, & emunctoria, & acetabula, ex auro purissimo. Candelabrum autem Templi Ezechielis, fuit de ligno, & auro vestito. Habebat autem hastile, & calamos, sphæras, & lilia. Et sex calamos egredientes de lateribus, tres ex uno latere, & tres ex alio. Habebat & septem lucernas, & emunctoria, & acetabula, ex auro purissimo. Candelabrum autem Templi Secundi, fuit de auro purissimo, ductile opus. Habebat autem hastile, & calamos, sphæras, & lilia. Et sex calamos egredientes de lateribus, tres ex uno latere, & tres ex alio. Habebat & septem lucernas, & emunctoria, & acetabula, ex auro purissimo.

CAP. XXIV.

About the Candlestick, and how many kinds there are: and of the Candlestick of the Tabernacle.

A Candlestick is a little vessel, for the service of Sacrifice, and of the Altar. But the Candlestick of the Tabernacle, and of the Temple, is that, in which lamps were placed. This was in the Tabernacle, and in the Temple of Solomon, and in the Temple of Ezechiel, and in the Second Temple. The Candlestick of the Tabernacle was of the purest gold, wrought by the hammer. And it had a shaft, and branches, globes, and lilies. And six branches coming out of the sides, three out of one side, and three out of the other. It had also seven lamps, and snuffers, and cups, of the purest gold. But the Candlestick of the Temple of Solomon, was of the purest gold, wrought by the hammer. And it had a shaft, and branches, globes, and lilies. And six branches coming out of the sides, three out of one side, and three out of the other. It had also seven lamps, and snuffers, and cups, of the purest gold. But the Candlestick of the Temple of Ezechiel, was of wood, and covered with gold. And it had a shaft, and branches, globes, and lilies. And six branches coming out of the sides, three out of one side, and three out of the other. It had also seven lamps, and snuffers, and cups, of the purest gold. But the Candlestick of the Second Temple, was of the purest gold, wrought by the hammer. And it had a shaft, and branches, globes, and lilies. And six branches coming out of the sides, three out of one side, and three out of the other. It had also seven lamps, and snuffers, and cups, of the purest gold.

[illegible] [illegible] [illegible] [

πέμπουσιν ὁ πολίτας τινὰς εἰς τὰς πλησίον οἰκίας, φρ- A miſerunt armatos qvosdam in propinqvas ædes,
ρήσοντας αὐτοῖς, ὡς ἐπιναιτὸς ὁ δῆμος συμμάχων ὄντας
ἐρημίας, σὺν αὐτοῖς οἴκοις κατέπεσεν. ὑστέρῳ μὲν οὖν τὴν
ἀδικίας ταύτης ἡρώδης, μεπλίζον τιμωρίαν ἀφ' ἑαυτῶν
ἀντὶ πιστῶν λαμβάνει, συμβαλὼν αὐτοῖς εἰς μάχλω,
καὶ πολλὰς αὐτῶν ἀποκτείνας. γινομένων δ' ὁσημέραι ἀ-
κριβολισμῶν αὐτοῖς, ἀνέμελλον οἱ πολέμιοι τὴν εἰς τὴν χώ-
ραν ἔχλοην εἰς τὴν καλουμένην πεντηκοστὴν, ἑορτὴν δ' ἐστὶν
αὕτη, μέλλουσαν ἥξειν. τὴν δ' ἡμέραν ἐκείνην πολλὴ πε- B
ρὶ τὸ ἱερὸν ἀθροίζεται μυριάδες ἀνθρώπων, ὡπλισμέ-
νων τε καὶ ἀνόπλων. κατέχουσι δὲ τὸ ἱερὸν καὶ τὴν πόλιν οἱ πα-
ρόντες, πλὴν τοῦ περὶ τὰ βασίλεια. παῦται γὰρ σὺν ὀλίγοις
στρατιώταις οἱ περὶ ἡρώδην ἐφρούρουν. φασάηλος μὲν
οὖν τὸ τεῖχος ἐφύλαττεν. ἡρώδης δὲ λέγον ἔχων, ἐπι-
ξενοῦται τοῖς πολεμίοις καὶ τὸ πρωΐτερον. ἐκ παρασκευῆς μα-
χεσάμενον πολλὰς τε μυριάδας τρέπει, τοὺς μὲν εἰς τὴν
πόλιν φεύγοντας, τοὺς δὲ εἰς τὸ ἱερὸν, ἔστι δ' ὧν εἰς τὸ ἔξω χα-
ράκωμα. ἐν ᾧ γάρ τι αὐτόθι, παρεβοήθησε δὲ φασάηλος. C
πάκορος δὲ ὁ παρθυαίων στρατηγὸς σὺν ἱππεῦσιν ὀλίγοις ἀν-
ήκοντα δεηθέντος εἰς τὴν πόλιν ἔρχεται, λόγῳ μὲν ὡς
καταπαύσων τὴν ταραχὴν, τὸ δ' ἀληθὲς συμπράξων ἐκεί-
νῳ τὴν ἀρχήν. φασάηλος δὲ ὑπαντήσαντος καὶ δεξα-
μένου ξενίᾳ, πάκορος πείθει πρεσβεύσασθαι πρὸς βαρ-
ζαφαρνέα αὐτὸν, δόλον τινὰ ἔτι σωτηρίας. ὁ φασή-
λου μὲν οὐκ ὑπώπτευσεν πείθεται, μὴ ἐπιμένοντος ἡρώ-
δου τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους ἀπιστίαν, ἀλ- D
λὰ καὶ πάκορον καὶ τοὺς ἥκοντας ἅπαντας κελεύοντος.
ὑπῆρχον γὰρ πρεσβεύοντες, ὑπουργεῖν τι καὶ φασάηλον. πά-
κορος δὲ καταλιπὼν ἡρώδην ἀμφοτέρως ἱππεῖς ἑκατὸν
ἑλομένων λεγομένων, πρεπέμπουσιν αὐτὸν. ἡμομένους
δὲ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, μεθ' ὅπλων ὑπαντῶσιν οἱ ταύτῃ τῆς
πόλεως ἔφεσῶτες. καὶ βαρζαβάρνης τὸ μὲν πρῶτον
αὐτοὺς ὑπεδέχετο φιλοφρόνως καὶ δώροις ἐδίδουν, ἔστα-
ποβουλεύει. πλησίον δὲ μὴ ἱππέων ὑπῆρ θαλάττης οἱ
περὶ φασάηλον κατεῖχον. καὶ ἐντοῦθεν ἀκούσαντες, E
ὡς ἀντίγονος ὑπάρχοιτο χίλια τάλαντα καὶ γυναῖκας
ἐπὶ τῆς πάρθοις κατ' αὐτῶν, οἱ ὑπόψιας εἶχον ἤδη τοὺς
βαρβάρους. ἃ μὲν ἄλλα καὶ νύκτωρ ἐβουλεύοντο ἐπ' αὐτοὺς ἀπηλλάγησαν, φυλακὴν αὐτοῖς ἐκ παρόδου πε-
ριστήσαντες. καὶ σωτηρίαν ἂν εἰ μὴ περιέμενον ἑω-
ς ἂν οἱ περὶ ἱεροσόλυμα πάρθοι ἡρώδην συλλάβοιεν,
μὴ προαισθομένων τούτων σκέψιν. ἀποδρᾶναι δὲ φα-
φύγη. καὶ ὧν παῦται ἄτοπα ἐχόντα. καὶ οἱ φύλακες αὐτῷ F
ἐπῆρχον. φασάηλῳ μὲν οὖν παρῆσαν τινες δῆθεν ἀ-
φιππασόμενοι ἐκ μὴ περιμένειν. μάλιστα μὲν οὖν πρὸς
παῦται αὐτὸν ὁ φέλιξ σκηψάμενος, ὡς ἀνήκοος πρᾶγμα-
τος ἅπαντος τοῦτο καὶ συνειδὼς τοῦτο, καὶ πλοῖα πρὸς
τὴν φυγὴν ἑτοιμάζει. ἐγγὺς γὰρ ἦν ἡ θάλασσα. ὁ δ' ὑπ-
ακούσαν ἀπολιπεῖν οὐκ ἤξιε, φάσκων ἀφροσυνεῖν τὸν ἀ-
δελφὸν. προσελθὼν δὲ πρὸς τὸν βαρζαφάρνην, ἐδίκαια
πείσειν αὐτὸν ἔλεγε, τιμῶντα βουλόμενον περὶ αὐτῶν, G
χρημάτων τε πολὺ θησαυρίσαντα, πλείονα ἐσεσθαι παρ' ἐκείνου
ἀντίγονον δίδοντα. καὶ ἄλλως, δεινὸν εἶναι πρὸς αὐτὸν
ὅτι πρὶν συνελθεῖν πρεσβεύσαντας ἀποκτεῖναι μηδὲν
ἀδικοῦντας. ὁ βάρβαρος παῦται λέγοντος, ὅμοια
μηδὲν ἀληθῆ εἶναι τῶν προσκρούσεων, ἀλλὰ ψεύδεσ
αὐτὸν ὑπόψιας παρεῖχεν, ἀπιστεῖν τι πρὸς τὸ πάντροον.

miſerunt armatos qvosdam in propinqvas ædes, ut eis eſſent præſidio. in qvos coortus populus, deſtitutos auxilio cum ipſis concremavit ædibus: quam injuriam populo poſt Herodes ultus eſt, adverſarios adortus prælio, & multis interfectis ex illorum numero. Cumqve qvotidianæ velitationes inter eos fierent, hoſtes expectabant conventuras e tota regione turbas ad Pentecoſten, quam vocant, feſtivitatem. Quæ dies poſtqvam illuxit, multa hominum millia circa templum congregata ſunt, tam armatorum quam inermium: qvi & templum & urbem occupaverunt, excepta regia. hanc enim Herodes ſervabat cum paucis militibus, ejus murum Phaſaelus cuſtodiebat: Herodes vero cum ſuorum cohortibus erupit in hoſtem agentem in ſuburbio: & egregia pugna edita, coegit multa millia terga vertere, fugientia partim in urbem, partim in templum, partim etiam intra vallum qvoddam in propinqvo poſitum. in ea pugna & Phaſaëlus adjuvit nonnihil. Pacorus autem Parthorum dux cum paucis equitibus, rogante Antigono, in urbem ingreſſus eſt, prætextu quidem quaſi ſeditionis compeſcendæ gratia, ſed revera principatum illi aſtruere cupiens. qui poſtqvam a Phaſaelo occurrente exceptus eſt hoſpitio, ſvaſit ei, ut legatus iret ad Barzapharnem, inſidias hoc pacto inſtruens. ille nihil ſuſpicatus paruit, non probante hoc factum Herode propter Barbarorum perfidiam, hortanteq;, ut potius Pacorum & alios ad ſe venientes opprimeret. Itaqve profecti ſunt in eam legationem Hyrcanus atqve Phaſaelus: & Pacorus, relictis apud Herodem ducentis eqvitibus, ac decem liberis, qvos vocant, legatos deduxit. Ut vero in Galilæam ventum eſt, armati eis occurrunt, qui illis oppidis præerant: & Barzapharnes primum alacriter eos excipit donatqve muneribus: deinde ſtruere inſidias incipit. Phaſaelus vero cum ſuo comitatu deductus eſt in propinqvum juxta mare diverſorium. Ubi, audito, qvod Antigonus mille talenta & quingentas mulieres Parthis eſſet pollicitus, ſuſpectos jam habuerunt barbaros. quidam etiam adhiberi cuſtodiam. Et certe cepiſſent eos, niſi expectaſſent, donec relicti Hieroſolymis Parthi Herodem caperent, ne, his ſublatis, ille præſentiens effugeret. id quod verum eſſe mox apparuit, conſpectis cuſtodibus. quare non defuerunt, qui hortarentur Phaſaelum, ut nihil amplius expectans, conſcenſo eqvo, ſe inde proriperet, præcipue Ofilius. qui id ſecretum cognoverat e Saramalla Syrorum tunc ditiſſimo, & naves ad fugam offerebat. nam non longe mare aberat. at ille Hyrcanum & fratrem Herodem nolebat in periculo relinqvere: ſed accedens Barzapharnem negabat eum recte facere, qvi agitaret ejusmodi conſilia. Si enim pecuniis opus habeat, plures accepturum a ſe quam ab Antigono: & alioqvin turpe eſſe legatos ſuam fidem ſecutos inſontes interficere. At barbarus hæc audiens dejerabat non eſſe vera, & inanibus eum turbari ſuſpicionibus: moxq; ad Pacorum abiit.

CAP. XXV.

Parthi Hyrcanum & Phaſaelum captivos abducunt.

QVo profecto, ſtatim Parthorum quidam injecerunt vincula Hyrcano & Phaſaelo, multum deteſtanti eorum perjurium. adHerodem autem miſus eunuchus mandatum habebat, ut productum extra muros comprehenderet. Phaſaëlus vero miſerat nuncios, qui indicarent Parthorum perfidiam: quos quoniam hoſtes interceperant, Herodes, re cognita, Pacorum adiit & Parthorum potentiſſimos, quaſi aliorum dominos, qui cum ſcirent, omnia dolose diſſimulabant: ajebantq; oportere eum cum ipſis progreſſum extra regiam occurrere literarum latoribus: nondum enim eos eſſe comprehenſos ab adverſariis, ſed adventare ſignificaturos, qvã bene Phaſaelo ſucceſſerit. id Herodes non credidit, ut qui ex aliis de fratre capto audierat, quam ejus ſuſpicionem augebat Hyrcani filia, cujus filia ipſi deſponſa erat: hujus monitis, licet aliis contemnentibus, libenter parebat, utpote mulieres cordatiſſimæ. Interim dum Parthi, quid faciendum ſit, conſultant, quod non placeret aperte tantum virum aggredi, & rem in ſeqventem diem differunt, Herodes, animadverſa eorũ trepidatione, & magis etiam permotus nuncio de intercepto a Parthis fratre, utcunq; negarent alii, appetente veſpera decrevit ad fugam uti hac opportunitate temporis, neqve diutius inter hoſtes cunctari in rebus tam dubiis. Aſſumpto igitur armatorum, quos circa ſe habebat, ſubſidio, & impoſitis in jumenta mulieribus, matre & ſorore, & ſponſa ſua Alexandri filia, nepte Ariſtobuli, matreq; ſponſæ Hyrcani filia, & fratre natu minimo, famulitioq; ac reliqva turba comitum, properabat verſus Idumæam inſciis hoſtibus: ex quibus nemo erat tam ferreus, qui non tali rerum facie commotus fuiſſet ad miſericordiam, fœminis infantulos ſuos trahentibus, & cum lacrymis ac ejulatu relinqventibus patriam, & vinctos amicos, nec de ſe meliora ſperantibus. Verum Herodes, obdurato contra fœvientem fortunam pectore, & ipſe præſenti erat animo, & comites inter eundum ſingillatim accedens hortabatur, ne mœrori ſuccumberent, hunc enim fugæ officere, in qua ſola ſalutis ſpes ſit repoſita: quibus verbis accenſi conabantur calamitati reſiſtere. interim minimum abfuit, quin ipſe ſibi manus inferret, everſo vehiculo & matre adducta in mortis periculũ: adeo & caſus hic eum terruit, & metus, ne inter has moras ſuperveniret hoſtis inſeqvens. jamqve gladium ſtrinxerat volens ſe percutere, cum interventu proximorum eſt prohibitus, obteſtantium, ne ſuos inimicorum injuriis relinqveret. neqve enim eſſe viri fortis, ſe uno in libertatem aſſerto, amicos contemnere, partim igitur vi, partim pudore coactus deſiſtere ab incepto facinore refota matre & pro tempore adhibitis remediis,

Κεφάλαιον κέ.

Ως οἱ πάρθοι ὑρκανὸν & Φασάηλον αἰχμαλώτους ἐλαβον.

Ὀμοσάντων δ', τῶν παρθων ἐδόκιμόν τινες ὑρκανον καὶ Φασάηλον, πολλὰ & ἀπορήσαντες κακιζοντα τὰς πάρθους. ἐ δ' ὅπι τὸν ἡρώδην ἀπεστειλωμ@ εὐνᾶχ@, ἐντολὰς εἶχε προφασιζόμενον αὐτὸν ἔξω & τείχους συλλαμβάνειν. ἔτυχον δ' ἀγγέλοι πρ@ Φασάηλα πεμφθέντες ὅπι δηλώσοντ τὰ παρθων ἀπιστα. ὡς δ' πολεμίων συλλαβόντων, γνὼς ἡρώδης προσωπ παρόρω καὶ τῶν πάρθων τὰς δυναστικὰς, ὡς οὐσι τῶν ἄλλων δεσπότας. οἱ δ' τὸ πᾶν εἰδότες, ὑπεκρίνοντο δολίως. καὶ δὴ αὐτὸν ἐφασαν μὴ σφῶν ἐξελθόντα πρὸ & τείχους ὑπαντᾶν πῆς πρεσβείας κομίζουσιν. οὐδέπω δ' αὐτὸς εἰλῆφθαι πρὸς & ἀπεστωτῶν ἥκειν μύθοι δηλονότι ὅπι κατορθώσαι Φασάηλ@. τότε ἡρώδης οὐκ ὑπέμεινεν. ἠπιστησε δὲ τῶν σύλληψιν παιδελφ@ παρ' ἑτέρων. & πρόγνωσις δ' τῆς ὀργανὰ θυγατρὸς, ἣν ἐμεμνήκει τῶν θυγατέρα, ἐπ μᾶλλον ὑποπτεύσαντες πάρθους. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι αὐτῇ οὐ πεσευσιν, αὐτὸς δ', ὅπι σφίσιν ἀμφρονα γυναικί. βουλομένων δ' τ πάρθων τι ζῆν πιεῖν. ἃ δὲ ἤρεσκεν αὐτοῖς ὲκ & φανερᾶ ὑπεχωρῶν ἀνδρὶ τηλικούτῳ, καὶ ὑποτιθεμένων εἰς τῶν ὑστεραίαν, ἐν τιαύτῃ παρασκευᾶς ἡρώδης ἠρώμ@, καὶ μᾶλλον οἷς ἥκιστ πρὸς παιδελφ& & τῆς παρθων ὑπονοίας, ἡ τῆς ἐναντίους προσδεμέν@, ἑαυτέρας ἐπελθούσης ἐγνω ταύτῃ πρὸς Φυγῶν χρήσασ@, καὶ μὴ διαμελλειν ὡς ἐπ' ἀδήλοις τῆς πρὸ τ πολεμίων κινδυνοις. ἀρχὴ οὖν σω οἷς ἔσχεν ἐπλησεν, & πὶς γυναῖκας τῆς ὑποζυγίους ὅπι ἠγεμόν@, μητέρα τε αὐτ καὶ ἀδελφῶν, καὶ ὧν ἐμελλεν ἄγεσθαι πρὸς γάμον ἀλεξάνδρα θυγατέρα & ἀριστοβούλ παιδὸς, τῶν τε παύτης μητέρα, ὑρκανὸν δ' ὧν θυγατηρ, & τὸν νεώτατον ἀδελφὸν, τῶν τε θεραπείαν, καὶ τὸν ἄλλον ὄχλον τὸν σὺν αὐτοῖς, ἐδίωκε τῶν ὅπι ἰδυμαίας, λαθὼν τὰς πολεμίους. ἂν εἴδεις ἂν ἔτω στρέβλ τῶν Φύσιν εὑρεθῆ, ὃς τότε πρὸ τῆς πρὸ ἀπομένοις, ὃν ἀνώκτισεν αὐτὰς τῆς πρὸ, γυναικῶν ἐπαγομένων νήπια τέκνα, καὶ μὴ δακρύουσι οἰμωγῆς ἀπορραπτόντων τῶν περιδα, καὶ φίλους ἐν δεσμοῖς, καὶ πρὸ αὐτῶν ἐδὲν ἐπ χρηστὸν προσδεχομένων. ἀλλ' ἡρώδης ἐπάνω τῆς ὲκ & δεινοῦ πλησῆς τὸ φρόνημα πιπαμώμ@, αὐτός τε ὧν πρὸς τὸ δεινὸν εὐψυχ@, καὶ πορευόν κ τῶν ὁδὸν διορθῶν ἕκαστον παρεκέλευε μὴ παρέχειν αὐτὸν ἐνδοτον τῇ λύπῃ. ὅτ γὰρ αὐτὸς βλάπτειν πρὸς Φυγῶν, ἐν ᾗ τῶν σωτηρίαν αὐτῆς μονη κεῖτ συμβέβηκε. καὶ οἱ μὲν ὡς ἡρώδης παρήνει, φέρειν τῶν συμφορὰν ἐπειρῶντ. μικρᾶ δ' αὐτὸν διεζεύγνυτ & ζεύγας πρὸ πάντ@, καὶ τῆς μητρὸς ὑπὸ κινδυνοσίους λοχαγῶν, διά τε τὸ ἐπ' αὐτῇ πυθ@, καὶ διὰ τὸ φοβεῖσθαι μὴ καταλάβωσιν αὐτὸν οἱ πολέμιοι διώκοντες, τρισὶν πρὸ τὸ πρᾶγμα ἡμέραις. ἀσασιμόμον γὰρ αὐτ τὸ ξίφ@ κ μέλλοντα πληγῆν αὐτ, κατέχον οἱ παρόντες. τῶ τε πληθῆ καὶ ὀχλοῦντες, & ὡς ἂν ἐχθροῖς αὐτὸς ἐγκαταλιπεῖν ὅπι τοῖς ἐχθροῖς ἐσομένοις λέγοντες. ἀ γὰρ ἀναγκαῖα & δῆων αὐτ ἐλαθηρώσαντα, τοὺς φίλους ἐν αὐτοῖς ὑπεῖδεν. διαθεὶς οὖν δόπορεύεσθαι & κατ' αὐτ τολμήματ@, αὐδοῦ τὰ & λεγομένων, καὶ πλήθει & ὄχλ ὑπερεπόντων αὐτὸν τῇ χειρὶ διακονεῖν οἷς ἐντεθυμη, ἀναπαυόμ@ τῶν μητέρα, καὶ θεραπείας ἐς ὁ καιρὸς ἠπάθη ἀζώστως

ἐβάδιζε τὴν πρὸς Μασάδοις ὁδὸν, σπουδαίως πιού-
μὸν τὴν περίοδον εἰς μάσαδαν τὸ ἔρυμα. πολλὰς
γὰρ μάχας πρὸς τοὺς ἐπιξενωθέντας καὶ διώκοντας τῶν
Πάρθων μαχεσάμενος ἐνίκησε πολλάς. ἐμεινε δ' ἐν
αὐτῷ πρὸς τὴν φυγὴν, ἐδὲ τὸ πρὸς τῶν Ἰουδαίων
ἀσφαλὲς. σωεπέσποντο γὰρ καὶ ὅσοι ἡμυνόμενοι ὑπὸ τοῦ
δείους ἐξήκοντα τῆς πόλεως, προσκαλοῦντες τὲ εἰς χεῖ-
ρας ἐρχόμενοι τὴν ὁδὸν. ὃς δὴ καὶ τρεψάμενος τὲ
κρατήσας οὐχ ὡς ἐν ὁδοιπορίᾳ καὶ ἀναγκῃ τῆς παύσης
καθέσεως, ἀλλ' ὡς καλλίστῃ καὶ μὴ πολλοῦ δεούν-
τος, πρὸς πόλεμον παρασκευασμένος, ἐν ἐκείνῳ τῷ
χωρίῳ, ἐν ᾧ τῶν Ἰουδαίων ἐκράτησε μὴ πρόσθεν βασι-
λεύσας, ἔκτισε, καὶ βασιλείαν κατεσκεύασεν ἀξιολο-
γώτατον, καὶ πάλιν ἀπὸ αὐτοῦ, ἡρωδιάδα προσαγορεύ-
σας. ἠμυνόμην δὲ τῆς Ἰουδαίας ἐν θρόνοις χωρίοις ἔτω
καλουμένοις, ὁ ἀδελφὸς Ἰώσηπος. καὶ
βουλὴν ἀπὸ τῶν ὅλων ἦγε, τί χρὴ ποιεῖν πολλοῦ μὲν
πλήθους ἐπομένου, καὶ δίχα τῶν μισθοφορούντων αὐ-
τῷ, δὲ χωρὶς τῆς μασάδας, εἰς ὃ προύκειτο συμ-
φυγὲν, ἐλάττων ἦν ὑποδέξασθαι πᾶσαν ὄχλον.
τοὺς μὲν οὖν πλείους ἀπέλυσεν ὡσὶ τριακοσίους χιλιάδας
ὄντας, ἄλλον ἀλλαχῆ κελεύσας ἀφ' τῆς ἰδίας μάχης σώ-
ζειν αὐτὸς, δὲς ἐφόβει ὅσοι δ' ἦσαν κοῦφοι, καὶ τοὺς
ἀναγκαιοτάτους προσλαβὼν εἰς τὸ ἔρυμα προσῆνεγκε.
καὶ κατακλεισθεὶς αὐτόθι, πάσι τε γυναῖκας καὶ τέκνα ἐπι-
μῆρες, ἦσαν δ' ὡς ὀκτακόσιοι, σίτου τε ὄντος ἐν τοῖς χω-
ρίοις ὕδατος τε ἄλλων ἐπιτηδείων ἁπάντων ἀφθο-
νώτως, ἐξώρμησεν αὐτὸς ὅπλα πέρσων τὸ ἀραβίας. ἅμα
δὲ ἡμέρᾳ τὰ μὲν ἄλλα πάντα τῶν ἱεροσολυμιτῶν,
διήρπαζον οἱ πάρθοι τὸ βασίλειον, μόνων ἅπτεσθαι
τῶν ὑρκανῶ χρημάτων. τὰ δὲ ἐκεῖ εἰς τὰ τριακόσια
τάλαντα. πολλὰ γὰρ τῶν ἡρώδου διέφυγον, καὶ μάλισα,
ὅσα τὸ προσεκτήσατο καὶ ἀσφαλείας πάνυ εἰς τὴν
ἰδιαιτέραν ἔφθασεν. τὰ μὲν οὖν καὶ τὴν πόλιν οὐκ ἀπέ-
χρησε τοῖς πάρθοις, ἀλλὰ τὸ τὴν χώραν αὐτῶν ἐξέντις
σκήνωσε, μᾶλλον τὴν πόλιν δυνατὴν ἀνέσπασεν. καὶ
ἀντίγονον μὲν ἔτω καλαχθέις εἰς τὴν ἰουδαίαν ὑπὸ
τῶν πάρθων βασιλέως, ὑρκανὸν καὶ φασάηλον δεσμώτας
προσλαμβάνει. σφόδρα δὲ ἐν ἄγαν τῶν γυναικῶν
αὐτῶν ἀφυγόντων, ἃς τοῖς πολεμίοις ἐνεχείρισεν δώ-
σειν, τούτων αὐτοῖς μὴ τῶν χρημάτων τὸν μισθὸν ὑποχό-
μενον. φοβούμενον δὴ τὸν ὑρκανὸν, μὴ τὸ πλῆθος αὐτῷ
τὴν βασιλείαν ὑποκαθέλῃ προσθῶν, ἐπρέσβευ δὴ ὑπὸ
τῶν πάρθων, ὅσπερ μένει αὐτοῦ τὰ ὦτα, πραγματευό-
μενον μηκέτ' αὖθις εἰς αὐτὸν ἀφικέσθαι τὴν ἀρχιε-
ρωσύνην ἀφ' ὧν λελαβήκει, δὲ νόμου τῶν ἐλευ-
κλήρων εἶναι τὴν τιμὴν ἀξιοῦντος. φασάηλον δ' ἄν-
τις θαυμάσειε τῆς ἐν ψυχῇ, ὃς γε εἰς αὐτὸν ὑποφάντου
μέλοντα, οὐχὶ τὸν θάνατον ἠγήσατο δεινὸν, τὸ
δὲ ἐχθροῦ δοκοῦν πάθειν οἰκτρότατον καὶ αἰσχιστον
ὑπολαβών, τὰς χεῖρας οὐκ ἔχων ἐλεύθερας ὑπὸ
δεσμῶν πρὸς ἀναίρεσιν, πέτρα προσρήξας τὴν κε-
φαλὴν, ἐζήσας μὲν ἑαυτὸν δὲ ζῆν, ὡς ἐδόκει κάλλιστα,
τῷ τοιούτῳ ὁπορίαν, τῆς δ' ἐξούσης δὲ κτεῖναι
πρὸς ἡδονὴν αὐτὸν, ἀφείλατο τὸν πολέμιον. λέγουσι
δ' ὡς θαύματος μεγάλου γενομένου, φαρμάκοις αὐ-
τὸν ὑποπέμψας ἰατροὺς ἀντίγονος, ὡς ὅπῃ θεραπεία διέφθειρε, θανατώσεις ζητουμένων εἰς τὸ θαῦ-
μα. πρὸ μὲν τοι τῆς πόλεως ἀφέσεως τῆς ψυχῆς ὁ φασά-
ηλος, ἀκούσας τὴν γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν ἡρώδου

pergebat institutum cursum, petens castellum Masadam quam maximis compendiis. In quo itinere non semel impugnatus a Parthis persecutoribus, semper victor discessit. Imo ne Judæi quidem eo fugiente quieverunt, sed sexagesimo ab urbe stadio illum aggressi in pugnam pertraxerunt. quibus victis & profligatis, quasi non ex necessitate, sed multo ante præparatus conflixisset: in eo loco, ubi Judæos vicit, postquam regno potitus est, regiam condidit cum primis memorabilem, adjuncto etiam oppido, quod Herodium vocari voluit. Postea vero quam ad Refsam vicum Idumææ pervenit, occurrit ei frater Josephus, ubi consultatum est inter eos, quid facto opus esset, cum tantam turbam secum traherent, etiam absque milite conductitio: Masadæ vero, ad quod castellum decretum erat confugere, tantam multitudinem non caperet. Majorem igitur partem dimisit, numero supra novem millia, jussis aliis alias per Idumæam salutem sibi quærere, additoque viatico: expeditioribus autem quibusque, & suis intimis necessitudinibus assumptis, in castellum ingressus est: depositisq; ibi cum suo comitatu mulieribus, quorum omnium numerus ad octingentos pertingebat, quod ibi & frumentum & aqua & reliqua omnia necessaria suppeterent, ipse properavit ad Petram Arabiæ. Cæterum ubi dies illuxit, reliqua quidem omnia Hierosolymitanorum bona direpta sunt per Parthos una cum ipsa regia, sola Hyrcani pecunia, circiter trecenta talenta, intacta remansit. Herodis etiam facultatum magna pars evasit, præsertim quas ille mature providens in Idumæam deportandas curaverat. Nec contenti Parthi urbis direptione, egressi agrum quoque late populati sunt, & Marissam urbem opulentam everterunt. atque ita Antigonus in Judæam a rege Parthorum reductus, Hyrcanum & Phasaëlum vinctos accepit. Vehementer autem tristatus est, quod mulieres effugissent, quas Parthis tradere constituerat, & una cum pecunia daturum se promiserat. Veritus deinde, ne populi favore Hyrcanus in regnum restitueretur, qui a Parthis asservabatur, amputavit ei auriculas, hoc agens, ne ille propter hoc vitium ad recipiendum pontificatum esset idoneus, quando lex hunc honorem non concedit, nisi ei, qui integro sit corpore. Sed maxime miranda est Phasaëli generositas, qui ubi neci se destinatum cognovit, non tam mortem indigne ferens, quam miserabile ac turpe ducens inimici arbitratu cadere, cum manus sibi inferre non posset propter vincula, allisso ad saxum capite vitam abrupit, quod illi tum in tali necessitate constituto visum est honestissimum, adempta inimico potestate sæviendi in se pro libidine. Fertur autem, quod fauciato vehementer capite, Antigonus submissis medicis, pro remedio venenum in vulnus indiderit. ante tamen quam exhalaret animam, audito ex quadam muliercula, quod Herodes frater

Digitized by Google

ARGUMENTUM.

Quæ sit Ecclesiæ Christi unitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi sanctitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi catholicitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi apostolicitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi visibilitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi perpetuitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi infallibilitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi libertas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi potestas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi auctoritas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi ministerium, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi disciplina, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi communio, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi pax, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi gloria, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi felicitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi æternitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi unitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi sanctitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi catholicitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi apostolicitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi visibilitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi perpetuitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi infallibilitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi libertas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi potestas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi auctoritas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi ministerium, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi disciplina, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi communio, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi pax, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi gloria, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi felicitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

Quæ sit Ecclesiæ Christi æternitas, et quomodo ea
Ecclesia Romana violet.

with a Sacrifice, and Sacrificed it, and
Sacrificed it, and Sacrificed it, and
Sacrificed it, and Sacrificed it, and
Sacrificed it

ὡς ἀδίκῳ τὴν αὐτῶν ἀναστατώσαι ἡρῴδῃ δώσοντι τὴν A iniqvum eos facere, qui Herodi regnum aſtruant, homini privato & Idumæo, hoc eſt ſemijudæo, cum id more gentis debeatur ſucceſſioni generis. nam ſi offenſi, quod ipſe a Parthis regnum accepiſſet, ideo velint hoc auferre, non deeſſe multos ex eo genere, qui legitime poſſint id accipere, nihil de pop. Rom. male meriti, & ſacerdotes inſuper, quos iniqvum ſit privari debitis honoribus. Ad hunc modum ambobus inter ſe contendentibus, & usqve convitia prorumpentibus, Antigonus permiſit ſuis, ut arcerent hoſtes a mœnibus, qui cum ſtrenue jacularentur e turribus, facile eos fugaverunt. Tum vero Silonem largitione corruptum eſſe patuit. ſubornatis enim aliquot militibus e ſuis familiaribus, qui clamoribus largiores commeatus & pecuniam in alimenta flagitarent, abduciqve ſe in hyberna ad commodiora loca poſtularent, vaſtatis circa urbem omnibus, qvod Antigoniani amoliti eſſent vitæ neceſſaria: turbari cœpit exercitus & parare abitum. contra Herodes rogabat Silonis tam duces quam milites, ne ſe deſererent, miſſum tum a Cæſare & Antonio, tum a ſenatu reliqvo: ſibi curæ futurum, ne quid exercitus deſideret, atqve etiam ut abunde adſint, quæcunqve requirerent. poſt quas preces continuo dimiſſis ſuis per agros, nullam Siloni diſcedendi anſam reliquam fecit. major enim, quam quisquam ſperaret rerum neceſſariarum allata eſt copia: familiaribus etiam ſuis apud Samariam agentibus imperavit, ut frumentum, vinum, oleum, pecora, & reliqva neceſſaria Hierichuntem comportarent, ut & in poſterum inde ſuggeri poſſent militibus. Ea res non fefellit Antigonum, ſed continuo dimiſit per agros, qui per insidias frumentatores interciperent. qui, ſicut juſſi ſunt, comparata circa Hierichuntem armatorum multitudine, inſeſſisqve montibus, intenti obſervabant eos, qui commeatus conveherent. Nec Herodes interim ſegnis erat: ſed aſſumptis decem cohortibus, quarum quinq; e Romanis totidem e Judæis conſtabant, adjunctisqve mixti generis conductitiis & equitatu modico, Hierichuntem petiit: offendensqve urbem relictam ab habitatoribus, & qvingentos ex his ad montium vertices confugiſſe cum familiis, hos quidem captos dimiſit. Romani vero invadentes urbem diripuerunt, repertis intra ædes omne genus rebus pretioſiſſimis. Rex igitur, relicto in ea præſidio, reverſus eſt, & Romanum exercitum hybernatum in recens deditas regiones dimiſit, Idumæam, Galilæam & Samariam. Antigonus qvoq; pro largitione obtinuit a Silone, ut partem Romani exercitus intra Lyddam acciperet, captans Antonii gratiam. atq; ita Romani degebãt in magna rerum copia, ab armis tantisper vacantes. Herodi vero otiari non libuit, ſed miſſo in Idumæam Joſepho fratre cum mille peditibus & quadringentis eqvitibus, ipſe in Samariam profectus, & depoſita ibi matre cognatisq; aliis, qvos e Maſada eduxerat, in Galilæam duxit, expugnaturus quædam loca ab Antigono inſeſta præſidiis,

βασιλέων, ἰδιώτῃ τε ὄντι καὶ ἰδιώτῃ πατρὸς ἡμιουδαίῳ, δίκαιον εἶναι φάσκοντες ἐκ τοῦ ἔθους ἀεὶ παρέχειν ὡς ἐνδέον ἐστὶν αὐτοῖς. καὶ δὴ καὶ πρὸς αὐτὸν ἐχθροὶ φαλεπῶς, καὶ τὴν βασιλείαν ὡς λαβόντα τῶν πατρῴων, ἀφελέσθαι διεγνώκασι, καὶ μετὰ πολλῶν ὄντων ἐκ τοῦ γένους οὐκ ὀλίγους οὕτως τὰς λήψεσθαι μόνους καὶ μετὰ τὴν βασιλείαν, οἱ μηδὲν ἐξημαρτηκότες πρὸς ῥωμαίους καὶ ἱερεῖς ὄντες, οὐκ ἂν ἀκόντων πάσχοιεν τῆς τιμῆς στερούμενοι. τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους B αὐτῶν λεγόντων, καὶ προελθόντων εἰς βλασφημίας ἀνηκέστου ἀμυναθέντες τοῖς ὅπλοις ἔτι τοῦ τείχους ἐπέσχεπε, τοῖς ἰδίοις. οἱ δ', ταχὺ φεύγοντες καὶ πολλὴ προθυμία κατ' αὐτῶν χρώμενοι ῥᾳδίως αὐτοὺς ἔτρεψαν ἀπὸ τῶν πύργων ἐκβάλοντες. τότε καὶ σίλωνα ἀπεκαλύψατο τὴν δωροδοκίαν. καθήμενος γὰρ τοῖς οἰκείων στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγους, παῖδάν τι τῶν ὅπλων ἀπόρων καθῶσεν, καὶ χρήματα εἰς τροφὰς αἰτεῖν, καὶ χαμαίζηλα εἰς τὰ C σκηνὰς, τῶν δὲ πάλιν ὄντων ἐρήμων, ἀλλὰ τὰ ἐκ τῶν ἀντιπόλου στρατιωτῶν ἀνεσκάλλοντας. ὁπόσα τε τὰ στρατόπεδον, καὶ ἀναχωρῆσαι ἐκέλευεν. ἡρῴδης δ' ἐνέκειτο παρακαλῶν τὰς τε ἐκ τοῦ σίλωνι ἡγεμόνας, καὶ στρατιώτας μὴ καταλιπεῖν αὐτὸν, καμψάς τε καὶ ἀντωνίου καὶ τῆς συγκλήτου πεμψάντων αὐτὸν. προθυμήσθη γὰρ αὐτῶν τῆς ἀπορίας, καὶ παρέσχεν αὐτοῖς ἀφθονίαν ὧν ἐπιζητοῦσι ῥᾳδίως. καὶ ἐπὶ τοῦ δεῖπνου εὐχὰς ἐχόμενος τῆς τοῦ χαίρειν, ὡς ἐπ' ὀλίγοις σίλωνι τὴν D ἀναχωρήσεως πεῖσαι ἐπελάβετο. σιλὼν δ' ἐπεὶ οὐδὲν ἧλπισέ τις τῶν ὅπλων ἐκεῖσε, τοῖς τε περὶ σαμάρειαν ὠκειωμένοις πρὸς αὐτὸν, ἐπέστελλε σῖτον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ βοσκήματα, πάντα ἄλλα πάντα κατασκευάζειν εἰς ἱεριχοῦντα, ἐ μηδὲ τῆς ἐξῆς ἡμέρας τοῖς χορηγίαν τῆς στρατιᾶς ἀπολιπεῖν. ὡς ἐλάνθανε δὴ ταῦτ' ἀνήκοντα, ἀλλ' εὐθὺς ἀπέπεμψε κατὰ τὴν χώραν τοὺς ἱππέας καὶ λοχήσαντας πρὸς σιτηρεῖσθαι. οἱ δὲ πάρεδροι τοῖς ἀντιπόλου E στρατοπέδαρχοι, καὶ πολὺ πλήθος ὅπλιτῶν σφῶν ἱεριχοῦντα, σωαθροίσαντες, περιφύλασσον ὅπως τὸ ὄρος καταβαίνοντες τοὺς τὰ ὅπλα κομίζοντας. ἐμὲν ἡρῴδης τούτων πραττομένων ἠρέμει. δέκα δὲ σπείρας ἀναλαβὼν, ὧν πέντε μὲν ῥωμαίων, πέντε δὲ ἰουδαίων ἦσαν, καὶ μισθοφόρους μιγάδας πρὸς εἴκοσι τῶν ἱππέων, ὅτι τῶν ἱεριχοῦντα στρατιώτας. καὶ τῶν μὲν πόλιν ἐκλελειμμένην καταλαβὼν, φ' ἧπερ κατα- F λήψεσθαι σὺν γυναιξὶ καὶ ἡμιόνοις, τούτους μὲν ἀπέλυσε λαβών. ῥωμαίοις δὲ ἐπισπόμενος διήρπασεν τὴν πόλιν μεσαίς ὀπτυχούσης πάντοθεν κεκμηκόσι τῆς οἰκίας. ἱεριχοῦντα μὲν οὖν φρουρὰν ὁ βασιλεὺς καταλιπὼν κατέρρεψε καὶ χαμαίσαι τῶν ῥωμαίων στρατιὰν εἰς τὰς περιτειχισμένας ἀφῆκεν, ἰδουμαίαν καλιλαίαν καὶ σαμάρειαν. ἔτυχε δὲ ἡ ἀντιγόνου σίλων ἀνὴρ τὸ δωροδοκίας, ὥστε καὶ δεξάσθαι τὸ στρατόπεδον ἐν λύδδοις, γεγραπευων ἀντώνιον. ἔ ῥωμαῖοι G μὲν οὖν ἀφθονίαν εἶχον, ἀνεκάμνοι τὸ ὅπλων. ἡρῴδη δὲ οὐκ ἐδόκει μένειν ἐφ' ἡπυχίας, ἀλλ' ὅπως τὸ ἰδιομμίαν τὸν ἀδελφὸν ἰώσηπον σὺν τοῖς χιλίοις ἐπολίτας, καὶ ὑ ἱππεῦσιν, ἐξέπεμψεν. αὐτὸς δ' εἰς σαμάρειαν παρεκβὰς, καὶ καταλιπὼν αὐτόθι τὴν τε μητέρα καὶ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς ἐξεληλυθότας ἤδη ἐκ τῆς μασάδος, ὅπως γαλιλαίας ᾖχετο, ἐξορμήσων τινὰ τῶν χωρίων κατ' ἀντιγόνου φρουρᾶς κατελημμένα

cumqve Sephorim, cælo ningente, perveniſſet, Antigonianis inde refugientibus, magnam nactus eſt rerum neceſſariarum copiam. Inde in latrones quosdam ſpeluncarum receſſus habitantes equitum alam immiſit, cum peditum tribus cohortibus, ut eos cohiberet a maleficiis. aberant autem non longe a vico, qui Arbela dicitur. Qvadrageſimo deinde die venit cum toto exercitu, & magna audacia hoſte occurrente, in ſiniſtro aciei cornu laborari cœptum eſt, donec ipſe armatorum manu ſtipatus ſuccurrit, & hoſtes jam vincentes coegit terga vertere, ſuos vero fugientes gradum ſiſtere. nec hoc contentus profligatos & palantes usqve Jordanem perſecutus eſt. atqve ita univerſam Galilæam in partes ſuas traduxit, præter eos, qui erant in ſpeluncarum receptaculis, numeratisq; viritim centum & quinquaginta drachmis, & pro portione centurionibus, ſuos in hyberna dimiſit. Interea Silo ad eum venit cum ſuis ducibus, qui apud Antigonum in hybernis fuerant, illo nolente eos poſt unum menſem exactum amplius alere. nam & ad circumvicinos miſerat, qui juberent eos, ſublatis omnibus rebus ad victum neceſſariis, in montes refugere, ut Romani præ inopia fame perirent. at Herodes Pheroræ fratrum minimo commeatuum curam commiſit, juſſo inſtaurare Alexandrium. Ille vero brevi & militibus magnam neceſſariarum rerum abundantiam præbuit, & caſtellum illud prius deſertum denuo condidit. Eodem tempore Antonius morabatur Athenis. In Syria vero Ventidius Silonem accerſens contra Parthos, juſſit primum Herodi navare operam, deinde ad proprium bellum exire provinciales auxiliarios. At ille, Silone ad eum miſſo, ipſe contra latrones in ſpeluncis degentes duxit militem. Erant autem hæ ſpeluncæ ſitæ in præruptis montibus, anguſtis tramitibus acceſſibiles, & acutis cinctæ rupibus: in harum cavernis illi cum totis habitabant familiis. Rex autem arcas in hunc uſum compactas de vertice montis per machinas dimittebat catenis ferreis: eo qvod nec inferne propter aſperitatem montis aſcendere daretur, nec ſuperne contra eos derepere. hæ arcæ completæ erant militibus haſtas falcatas geſtantibus, ad attrahendos repugnantes & deturbandos per præceps. hæc tamen arcarum demiſſio periculoſa erat propter immenſam altitudinem: & in ſpeluncis non deerant victui neceſſaria. ut vero demiſſæ ſunt arcæ ad earum oſtia, & nemo præ metu audebat progredi, quidam ſcutatus accinctus gladio, manu utraqve apprehenſa catena, qua arca ſuſtinebatur, demiſit ſe intra fauces more impatiens, illis exire cunctantibus, & ad qvandam cavernam accedens, primum jaculis multos intus confecit: deinde reſiſtere conatos, falcata haſta attractos dabat in præceps: mox penitius reconditos invadens jugulavit multos, actum demum in arcam ſe recepit: cæteros vero ejulatum audientes pavor corripuit, & ſalutis deſperatio.

A διελθὼν δ' εἰς σίμφορα νίφοντος δ' Διὸς καὶ τῶν ἀνθρώπων φρυκῶν ἐπεξελθόντων, εὗρεν ἀφθονίαν ἐπιτηδείων. ἔστι δ' ἐκεῖ λῃστῶν τινῶν ἐν σπηλαίοις κατοικούντων, ἵππον ἐπ' αὐτοὺς ἐλαύνειν ἐκπέμπει, καὶ ὁπλιτικοῦ τρία τάγματα, πᾶσιν κακουργοῦσιν ἐγγύς. ἐγγὺς δ' ἦν τούτοις κώμης ἀρβήλων λεγομένης. εἰς ἣν ἡμέραις τεσσαράκοντα ἧκε στρατιά, καὶ θρασέως ἐξελθόντων τῶν πολεμίων, πλείστη μὲν τοῦ εὐωνύμου αὐτῶν κέρως τῆς Φαλάγγος. ἐπιφανὴς δ' αὐτοῖς μὲν ἦν φόβος, τρέπει μὲν εἰς φυγὰς τοὺς πάλαι νικῶντας. ἀναστρέφει δὲ τοὺς φεύγοντας. ἐνέκειτο δὲ διώκων τοὺς πολεμίους ἄχρις ἰορδάνου· τοῦ πεπαυμένου, φεύγοντας κατ' ἄλλας ὁδούς. καὶ πεσόντας μὲν πάσαν τὴν γαλιλαίαν, πλὴν τῶν ἐν τοῖς σπηλαίοις κατακεκλεισμένων. ἀφανέμει δὲ καὶ ἀργύριον κατ' ἄνδρα δοὺς ρ' δραχμὰς, τοῖς δ' ἡγεμόσι πολὺ πλεῖον, καὶ εἰς τὰ χειμάδια διέπεμψε. καὶ ἐν τούτῳ σίλων ἦκε παρ' αὐτὸν καὶ ἡγεμόνες τῶν ἐν τοῖς χειμαδίοις, ἀντιγόνου τροφὰς παρέχειν οὐ θέλοντος. μᾶλλον δὲ οὐ πάλαι ὁ ἀνὴρ αὐτοὺς ἐθρεψε. διέπεμψε δὴ καὶ πρὸς τοὺς κύκλῳ κελεύων, τὰ κατὰ τὴν χώραν ἀνασκευάσασθαι, καὶ εἰς τὰ ὄρη φυγεῖν, ὡς μηδὲν ἔχοντας ῥωμαίοις τῶν ἀναγκαίων, λιμῷ διαφθαρεῖεν. ἡρώδης δὲ τὴν μὲν τούτων πρόνοιαν, φερώρα τοῦ νεωτάτου τῶν ἀδελφῶν ἐπιτρέπει, κελεύσας αὐτὸν ἀνατειχίζειν καὶ ἀλεξάνδρειον. ὁ δὲ ταχέως τὴν τοὺς στρατιώτας ἐν ἀφθονίᾳ πολλῇ τῶν ἀναγκαίων ἐποίησε, πόλιν ἀλεξάνδρειον ἠρημωμένον ἀνέκτισεν. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον, ἀντωνίου μὲν ἔτριβεν ἐν ἀθήναις. κατὰ δὲ συρίαν ουεντίδιος σίλωνα μεταπεμπόμενος ἐπὶ τοὺς πάρθους, ἐπίσειλε πρῶτα μὲν ἡρώδῃ συλλαμβάνειν τοῦ πολέμου, ἔπειτα δὲ καὶ ὑπὲρ τὸν σφέτερον καλεῖν τοὺς συμμάχους. ὁ δὲ ὑπὲρ τῶν ἐν τοῖς ἀπηλαίοις ληστὰς ἐπιόντος, σίλωνα μὲν ἐξέπεμψεν ἐντεῦθεν. αὐτὸς δὲ ἐπ' ἐκείνους ἐξώρμησεν. ἐν δὲ ὄρεσι τὰ ἀπήλαια πλέως ἐξεῤῥώγασι, καὶ κρημνοτάτην ἀποκρήμνους ἔχοντα τὰς παρόδους καὶ πετρώδεις ἐξόδους ἐμπεριέχοντα. ἐν δὴ τούτοις μετὰ πάντων τῶν οἰκείων ἐφώλευον. ὁ δὲ βασιλεὺς λάρνακας ἐπ' αὐτοὺς πηξάμενος καθῆκε ταύτας σιδηραῖς ἁλύσεσιν ἐκδεδεμένας διὰ μηχανῆς ἀπὸ κορυφῆς τοῦ ὄρους, μήτε κάτωθεν ἀνιέναι διὰ τὴν ὀξύτητα τοῦ ὄρους δυναμένων, μήτε ἄνωθεν καταπηδᾶν ἐπ' αὐτούς. αἱ δὲ λάρνακες πλήρεις ὁπλιτῶν ἦσαν, ἅρπας μεγάλας ἐχόντων, αἷς ἔμελλον τοὺς ἀνιεμένους ὑπαντώμενοι κτείνειν καταφερομένους. τὴν μέντοι κατάβασιν τῶν λαρνάκων σφαλερὰν εἶναι συνέβαινε, κατὰ βαθὺς ἀπείρου γιγνομένου. ἔνδον μέντοι παρῆν αὐτοῖς καὶ τὰ ὑπήνεμα. ὡς δὲ καθῆκθησαν μὲν αἱ λάρνακες, ἔπλημμε δ' οὐδεὶς πεσοῦσθαι τῶν ὑπὸ τῶν ὁμίλων, ἀλλ' ὑπὸ δέους ἠρέμουν, μάχαιράν τις σείσας ὡπλισμένος τῶν ὁπλοφόρων, καὶ τὴν χεῖρα ἀμφοτέραν δραξάμενος ἁλύσεως ἀφ' ἧς ἤρτητο ἡ λάρναξ, κατῆλθε ὑπὲρ τὸ στόμιον, δυσχεράνας τὸ τόλμημα μὴ τολμώντων. καὶ χωρήσας κατὰ τὸ στόμιον, πρῶτα μὲν πάλτοις ἀνακόπτει τοὺς πολλοὺς τῶν ὑπὲρ δ' στόμα. ἔπειτα ἅπαντας τοὺς ἀνιεμένους ὑπαντώμενος· ὧν τοὺς μὲν κρημνὸν, εἰς τοὺς ἔνδον ἐσεισπλώντων ὑποφαίνει πολλούς, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὰ λάρνακα ἡσύχασε. φόβος δὲ ἔσχε τοὺς ἄλλους τὸ αἰμωγῆς ἀκούοντας, καὶ τὴν σωτηρίας ἀπόγνωσις.

τὸ μὲν

τὸ μὴ πεῖσαι πᾶν ἔργον ἐστὶν ἔχειν ἐπανελθεῖν. ἐ πολλοὶ
συγχωρησαντ⊙ δ' βασιλέως ὑπισχνουμένου
πυρέθριον σῶσαι ἐπηκολούθησαν. τοῖ δ' αὖτις τρόπῳ καὶ
τῷ ὑπισχνεῖσθαι ἐχρήσαντο τῇ πρότερον, μᾶλλον
ἐκ τῶν ἐν τοῖς σπηλαίοις ἐπιχειόντων αὐτοῖς καὶ κα-
τὰ χύρας μαχομένων, πῦρ τε ἐνιέντων, ἐξαφθέ-
ντων τε τῶν ἔντερων. πολλὴ γὰρ ἦν ἐν αὐτοῖς ὕλη. πρε-
σβύτης δέ τις ἀπειλημμέν⊙ ἔνδον σὺν ἑπτὰ τέκνοις
καὶ γυναικί, δεομένων τούτων ἐάσαι σφᾶς ἐξελ-
θόντας πρὸς τοὺς πολεμίους, φησὶν ὑπ' ἐμοῦ, τὸν ἀεὶ
πρῶτον ἐξιόντα τῶν παίδων ἀποσφάξειν, εἰς ὃ πάν-
τας διεχρήσατο. ἔσωσε δ' ἐκ τῆς γυναικὸς, καὶ βί-
ψας ἐς ἑρημικοὺς τοὺς κευῶνας, ὑπεκπεδάλευ ἑαυτὸν
θανάτου πρὸ ἀκλείας ἐπομένων. πολλὰ δ' πρῶτον
ὠνείδισεν ἡ ἡρῴδου εἰς ταπεινότητα, καίτοι ὑ βα-
σιλέως, ἐπὶ γὰρ αὐτῷ ἀποβλέποντα τὰ γινόμενα, δεξιάν τε
προτείνοντ⊙ καὶ πίστιν ἄδειαν. τὰ μὲν σὺν ἀπη-
λαύνετο τούτων γινομένων ἤδη πάντα ἐκεχείρωτο. κα-
τασπάσας δ' ὁ βασιλεὺς τῆς αὐτόθι χρυσορρόην πόλε-
μωνα εἰς τὸ σαμάρειαν ᾤχετο σὺν ἱππεῦσιν ἑξακο-
σίοις, ἐπλίτας δ' τρισχιλίους ὡς μάχῃ κελησόμ⊙
πρὸς ἀντίγονον. οὐ μὲν τῷ πολεμαρχῷ προὐχώρησε
τὰ κῆ τὴν στρατηγίαν, ἀλλ' οἱ καὶ πρότερον τῶν γαλι-
λαίων παραξαντες, ἐπελθόντες αὐτὸν διεχρήσαντο.
καὶ ἔτ' ὁράσαντες συμφλέγουσιν εἰς π τὰ ἕλη καὶ τὰ
δυσβατα τῶν χωρίων, ἀγοντες καὶ διαρπάζοντες
τῷ αὐτῷ πᾶσαν. τιμωρεῖται δ' τούτους ἡρῴδης
ἐπανελθών. τοὺς μὲν γὰρ ἀνευρὼν τῶν ἀποστάντων, τοὺς
δ' ἀναφυγόντας εἰς ἐρυμνὰ χωρία, πλιοχεία ἁλῶ-
σαι μ⊙, αὐτούς τε ἀπέκτεινε, καὶ τὰ ἐρύματα
κατέσκαψεν. ἐζημίωσε δ' πᾶσαν αὐτῶν τὴν νεωτε-
ροποιίαν, καὶ τὰς πόλεις ῥ' τάλαντοις. ἐν δ' τῷ με-
ταξὺ πακόρου πεσόντ⊙ ἐν μάχῃ, καὶ τῶν παρθων
πολεμούντων, πέμπει βεντίδ⊙ ἡρῴδη μα-
χουρᾶν σὺν δυσὶ τάγμασιν καὶ χιλίοις ἱππεῦσιν, ὑπι-
σχνούμ⊙ αὐτῷ. μαχουρᾶς μὲν οὖν ἀντίγονα
καλοῦντ⊙ αὐτὸν ὡλῶ τῷ ἡρῴδῃ γνώμῃ, ζημιοῦ
διαφθαρῆν⊙ ἀπὸ τῆς καθεστώσης αὐτῷ τὰ
πράγματα. τῷ δ' ἀφίσεως ἀπὸ ἐμ⊙ αὐτῷ
τῷ τῆς ἀφέσεως ἀντιγεν⊙ οὐδὲ προσεδέξατο, ἀλ-
λὰ σφενδόναις βαλὼν αὐτὸν ἀνῆρε καὶ διεδήλωσε τῷ
αὐτῷ προαίρεσιν. αἰσθόμ⊙ δ' τὰ βέλτιστα ἡρῴδης
αὐτῷ ὠφελουμένοις καὶ ἐαυτὸν διημαρτηκέναι, ὠφε-
λούσαντας τῆς ἐκείνου συμβουλίας ἀνεχώρει μὲν εἰς ἐμ-
μαοῦν πάλιν. εἰς δ' τὴν ὁδὸν ἰουδαίοις ὠθιεπυγ-
χανε, πύπτους ἀποσφάξειν ἐχθρὸς τε καὶ φίλους, ὀρ-
γιζόμ⊙ ὑπὲρ ὧν πεπόηκει. παρεξωθεὶς δ' ὑπ' τού-
τοις ὁ βασιλεὺς ὑπ' σαμαρείας ἦει. πρὸς γὰρ ἀντώνιον
ἔγνω ὠθεῖ πύτων ἀφικέσθαι, δόξαν γὰρ οὐχὶ πειθύτων
συμμάχων, εἰ βλάψουσιν αὐτὸν μᾶλλον, ἢ πὺς πολε-
μίους. ἐξαρκεῖν δ' καὶ αὐτὸν πρὸς τὸν ἀντίγονον κα-
θεύρεσιν. ὠφελουδῶν δ' ὁ μαχουρᾶς, ἐθέτο μέ-
νειν. εἰ δ' οὕτως ὥρμηκεν, ἀλλὰ τὸν γε ἀδελφὸν αὐτοῦ
ἰώσηπον ὠφελησόμενον σφίσιν πρὸς πολεμοῦσιν
ἀντίγονῳ. καὶ ἀχλάτεται μὲν δ' μαχουρᾶ πολλὰ
δεηθέντ⊙. καλιπὼν δ' τὸν ἰώσηπον αὐτόθι σὺν στρα-
τῷ, παρήνεσε μὴ λοσκινδυνεύειν, μηδὲ τῷ μαχουρᾷ
διαφέρεσθαι. αὐτὸς δ' πρὸς ἀντώνιον ἐσπόδε, ἐπεύ-
χανε δ' πλιορκῶν σαμέσατα, τὸ πρὸς τῷ εὐφρά-
τῃ χωρίον, σὺν ἱππόταις τε καὶ πεζοῖς κῆ συμμα-
χοις αὐτῷ παρόδοι. ὠφελούμ⊙ δ' εἰς ἀνδιόχειαν,

A eos tamen conatus impedivit nox interveniens, multiq;, rege per præconem pollicente veniam, deditionem fecerunt. Seqventi vero luce eodem usi sunt oppugnationis genere, magis etiam ex arcis exeundo & pugnando in foribus, & subjecto igne antra incendendo. inerat enim intus multa materies. Senex autem quidam deprehensus intus cum uxore ac septem filiis, rogatus ab
B eis, ut se fugere ad hostem permitteret, stans ante ostium, primum quemq; exeuntem jugulabat, donec ad unum omnes confecit, & uxorem ultimam: deinde præcipitatis cadaveribus, postremo seipsum superjecit, mortem servituti præferens. primo tamen in obscuritatem Herodis multa ejecit convitia, licet rex e specula qvadam, dextram porrigeret, & polliceretur veniam. Speluncæ igitur omnes hoc modo expugnatæ sunt.
C Rex autem, Ptolemæo præposito ei regioni, in Samariam profectus est cum sexcentis eqvitibus, & tribus millibus peditum, ut armis cum Antigono rem decerneret. Sed Ptolemæo sua præfectura non bene cessit: nam invasus ab his, qui & ante Galilæam turbaverant, interfectus est. quo facto, receperunt se in paludes & loca inaccessibilia, totum cum tractum rapinis infestantes
D & excursionibus. Herodes autem reversus pœnas ab eis exegit latrocinii: & ex defectoribus alios mox interfecit, alios refugientes in loca munita expugnatos supplicio tradidit, & arces ipsas diruit: atqve ita, sublatis rerum novarum autoribus, civitates centum talentis mulctavit. Interea cæso in pugna Pacoro, & Parthis profligatis, Ventidius Herodi in auxilium mittit Machæram cum duabus legionibus & mille equitibus, ju-
E bente hoc Antonio. Ille vocatus ab Antigono & pecuniis corruptus, invito Herode ad eum se contulit, tanqvam inspecturus ejus negotia. At Antigonus suspectum habens ejus adventum, non admisit hominem, sed per funditores glandibus impetitum arcuit, satis declarans suum animum. ille tum demum Herodem bene monuisse, & se non obtemperantem erasse intelligens,
F in Emauntem urbem se recepit: & in eo itinere quotquot Judæorum ad manus ei venerunt, interfecit, nullo amici aut hostis discrimine, iratus ob ea, quæ sibi acciderant. quo facto rex exacerbatus petebat Samariam. nam decreverat ea de causa adire Antonium, aliis sibi opus dictitans, quam his, qui se magis quam hostem læderent, alioqvi sufficere vel seipsum ad opprimendum
G Antigonum. Machæra vero consectatus eum rogabat, ut maneret: aut si certum esset pergere, saltem Josephum fratrem sibi attribueret, gerenti bellum contra Antigonum. Itaqve reconciliatus Machæræ multum roganti, relicto ibi Josepho cum exercitu, præcepit ei, ne rem totam in discrimen adduceret, neve cum Machæra contenderet. Ipse vero properavit ad Antonium oppugnantem Samosatam sitam ad Euphratem fluvium, ducens auxiliares tam pedites quam equites. postqvam autem pervenit Antiochiam,

MOyse ayant veu le grand pouuoir de Dieu, & la

πρὸς τὰς μηχανὰς ἀνετείχιζον ἐφ' ἑαυτῶν τὸ πρῶ- A
τον εἰκοσήμηνον, ὑπορύττοντές τε ἀπαντῶντες μετεπ-
λάσσεσι διεμάχοντο. λοιποὶς δὲ τὸ πλέον ἡ εὐθυ-
μία χρώμενοι καὶ προσελπίσαντες τῷ πολέμῳ εἰς τέλ-
ος ἥξειν, καὶ ταῦτα μεγάλου γραὸς προσκαθημένου
σφᾶς καὶ λιμῷ παλαιπωροῦντας καὶ ἀπανεῖ τῶν
ὑποζυγίων. τὸν γὰρ ἑβδομαδικὸν ἐνιαυτὸν ἐνέ-
πεσε κατὰ ταυτὸν ἔτυχεν. ἀναβαίνουσι δὲ ὅμως τὸ τεῖχος πρῶ-
τον μὲν λοχάδες κ'. ἑπόμενοι ἑκατοντάρχης εἷς. ἡ-
ρέθη γὰρ τὸ μὲν πρῶτον τεῖχος, ἡμέρᾳ μ'. τὸ δὲ δεύ- B
τερον, ιε'. καὶ τινες τῶν περὶ τὸ ἱερὸν συνεπεφόβηντο στοῶν,
ἃς ἡρώδης ἀντίγονον ἐμπρήσαντα διέβαλλε, μισῶν
αὐτὸ πράγματα δήμου. πᾶσαν τῶν Ἰουδαίων χώ-
ραν. ἠρημωμένου δὲ ἐξωτέρω ἱερᾶς καὶ τῆς κάτω πόλεως,
εἰς τὸ ἐσώτερον ἱερὸν καὶ τὴν ἄνω πόλιν Ἰουδαῖοι συνε-
φύγον. δεισαντες τε μὴ διακωλύσωσιν αὐτοὺς οἱ ῥω-
μαῖοι τὰς καθημερινὰς θυσίας ὑπὲρ τῶν ὅλων. C
πρεσβεύονται ὑπατεύοντι καλουῖτε δύμαλᾳ αὐτοῖς
μόνον εἰσκομίζειν. ὁ δὲ, ὡς ἐνδώσοντων αὐτῶν συνε-
χώρει ταῦτα, καὶ ἐπεὶ μηδὲν ἔφερεν γνωμῶν παρ'
αὐτῶν ὧν ὑπέσχετο, ἀλλ' ἰσχυρῶς ἀντεῖχον ὑπὲρ τῆς
ἀντιγόνου βασιλείας, προσβαλὼν κατὰ κράτος ἔλε
τὴν πόλιν, καὶ πάντα δι' ὀργῆς καὶ φόνων ἀνάπλεα.
τῶν μὲν ῥωμαίων ὑπὸ τραχύτητος τῆς πολιορκίας διαφθει-
ρομένων, ἡ δὲ τοῦ ἡρώδου ἰουδαϊκοῦ μηδὲν ὑπολιπεῖν ἀσθε- D
νοῦντος ἀνθοπλον. ἐσφάττοντο δὲ συνεχῶς ἐν τε τοῖς στενωποῖς καὶ κατὰ τοὺς οἴκους συνωθούμενοι, καὶ τοὺς ναοὺς προσφεύγοντες. ἐλεεῖν τε οὐδὲ νηπίων οὐδὲ γήρως ἔλεος, ὅτι γυναικῶν ἀσθενείας φεισά-
μενος, ἀλλὰ καὶ τοὺς περὶ τοῦτον ἡ βασιλέως καὶ φι-
λοδεσπότου προθυμίας ἔδειξε κράτησε τῆς δεξιᾶς, ἀλλ' ὥσπερ μεμισηκὼς πᾶσαν ἡλικίαν ἐπέ-
θεσαν. ἔνθα καὶ ἀντιγόνου μήτε τῆς πάλαι μήτε τῆς
νῦν τύχης ἐννοιαν λαβών, κατεῖδε μὲν ἀπὸ τῆς βά- E
θρου, προσπίπτει δὲ πὶς σοῦσιος ποσί. κἀκεῖνος μηδὲν
αὐτὸν οἰκτίσας πρὸς τὴν μεταβολὴν, ἐπεκρότησε
μὲν ἀκροτάτως, καὶ ἀνηγόρευε σκάλδουσιν. ἐ μὲν ὡς
γυναῖκα μὲν φρυγὰς ἐλεύθερον ἀφῆκεν. ἀλλ' ἐ μὲν
δεθεὶς ἐφυλάττετο. πρόνοιαν δὲ τῶν ἡρώδη κρατοῦντι
τῶν πολεμίων, ἔ κατασχὼν τὰ ἀλλοτριοφύλων συμ-
μάχων. ὥρμητο δὲ τὸ ξενικὸν πλῆθος, ὅπῃ ἥσαν ἔ τι
ἱερὰ καὶ τῶν κῦ τὸν ναὸν ἁγίων. οὐ βασιλεὺς τὰς μὲν F
προσκαλῶν, τοῖς δὲ ἀπειλῶν, ἐνίοις δὲ καὶ τοῖς ὅπλοις
ἀνέστειλεν, ἡνίκα χαλεπωτέραν ἡγούμενος τὴν νί-
κην, ἐπὶ τῶν ἀλλάτων περὶ αὐτῶν ἐφθέγξατο. διεκώ-
λυέ τε καὶ τοὺς κῦ τὴν πόλιν ἁρπαγὰς πολλὰ μεταμε-
νόμενος πρὸς σοῦσιον, ἐκ χρημάτων τε καὶ ἀνδρῶν ῥω-
μαίοις τὴν πόλιν κεκοσμηκότες καταλείψουσιν αὐτὴν ἐ-
ρημίας βασιλέα, καὶ ὡς ὅπῃ τοσούτου πλούτου φέρ-
ναι, βραχὺ καὶ τὴν τῆς εὐθυμίας ἡμερολογίαν ἀνταλ-
λάγμα κρίνει. ἔ δὲ ἀντὶ τοῦ πλιορκίας τὰς ἁρπα- G
γὰς δίκαιος τοῖς στρατιώταις ὑπάρξειν φαμένου, αὐ-
τὸς ἐφ' ἑαυτοῦ ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων τοὺς μι-
σθοὺς ἑκάστοις. ἔτι τε τὴν λοιπὴν ἐξωνησάμενος
πόλιν, τὰς ὑποσχέσεις ἐπλήρωσε. λαμπρῶς μὲν δὲ ἑ-
κάστου στρατιώτου, ἀναλόγως δὲ τοὺς ἡγεμόνας, βα-
σιλικώτατα δὲ αὐτὸν ἐδωρήσατο σοῦσιον, ὡς πάντας
ἁπλῶν χρημάτων ἐμπλοῦτος. ἔτι τὸ πάθος
συνέβη τῇ ἱεροσολυμιτῶν πόλει, ὑπατεύοντος ἐν
ἑώᾳ μάρκῳ ἀγρίππᾳ, καὶ κανιδίῳ γάλλῳ, ὅπῃ τρίτῃ

& cuniculis obvios agebant alios cuniculos, ut nonnunqvam ſub terra manus conſererent, intentesqve deſperatione pro fortitudine ad extremum perdurabant, idqve obſeſſi a tam numeroſo exercitu, ipſi fame ſimul laborantes & inopia. nam in ſabbaticum annum inciderat oppugnatio. Tandem evaſerunt in mœnia primum lectiſſimi viginti milites, deinde Soſii centurio, captus eſt enim primus murus die quadrageſima, ſecundus vero quintadecima: & quædam porticus circa templum exuſtæ ſunt, quas Herodes Antigonum incendiſſe calumniabatur, volens in eum concitare invidiam populi. Capta vero exteriore templi parte & ima urbe, Judæi ad interiora templi & ſuperiorem urbem refugerunt: timentesqve, ne a Romanis impedirentur mactare Deo quotidianas victimas, per legatos petierunt, ut has tantum ſinerentur introducere. Rex vero annuit, ſperans, repulſa tandem obſtinatione ceſſuros. Ut vero ſpem ſuam fruſtratam vidit, pertinaciter pro Antigoni regno contendentibus, totis viribus adortus urbem expugnavit: moxqve omnia repleta ſunt cædibus, Romanis longa oppugnatione exacerbatis, Herodianis Judæis conantibus adverſam factionem extirpare funditus: eratqve continua cædes per angiportus & domos, ne religione quidem templi tuente ſupplices. non ætati ulli parcebatur, non ſexui, ne imbelli quidem: & quamvis obſtante rege, & precibus intercedente, nemo tamen temperabat a manibus, ſed veluti furore perciti ſæviebant nullo ætatis diſcrimine. Antigonus quoque, neqve veteris neqve recentis ſuæ fortunæ ratione ſatis habita, deſcendit e turri, Soſioqve ad genua procidit. & ille nihil miſeratus mutatam ejus fortunam, inſultavit homini, Antigonam appellans; non tamen incuſtoditum reliquit, tanquam fœminam, ſed vincto cuſtodes addidit. Cæterum Herodes, devictis hoſtibus, non minus negotii habuit in compeſcendis alienigenarum auxiliis. ruebat enim multitudo conductitiorum ad viſendum non fanum ſolum, ſed intimum etiam adytum. Rex vero alios precibus, alios minis, nonnullos & armis reprimebat, moleſtiorem clade victoriam exiſtimans, ſi quid eorum, quæ videri fas non eſt, veniret in conſpectum profanæ multitudinis. Prohibebat etiam rapinas per urbem fieri, identidem Soſium rogitans, ſolitudinisne ſe regem Romani facturi eſſent, exhauſta urbe rapinis ſimul ac cædibus: exiguumq; dicens ſibi videri tantæ civium cædis pretium, etiam ſi totius orbis dominium contingeret. Illo vero referente, pro expugnatione urbis direptionem merito permitti militi, promiſit ſe de ſuo mercedem numeraturum ſingulis. atq; ita redempta civitate ab ulteriore vexatione, promiſſa perſolvit. Liberaliter enim militibus, & pro portione ducibus, Soſio vero etiam regie dedit munera, ita ut omnes bene nummati diſcederent. Ea clades Hieroſolymorum incidit in conſulatum M. Agrippæ & Canidii Galli, quinta & octogeſima poſt centeſimam

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΠΕΝΤΕ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ἱστοριῶν τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Ως ληφθείσης τῆς ἱεροσολυμιτῶν πόλεως ὑπὸ σοσίου καὶ ἡρώδου, ἀντώνιος μὲν ἀντίγονον ἐπελέκισεν ἐν ἀντιοχείᾳ, ἡρώδης δὲ μετὰ τῶν σοσίου φίλων πρώτους ἱεροσολυμιτῶν ἐπανελθὼν ἀνεῖλεπε, καὶ τὴν πόλιν ἠργυρολόγησεν. Κεφ. α.

Ὅτι πρόπαν ὑρκανὸς πρῶτος βασιλεὺς ἰουδαίων καὶ ἀρχιερεὺς, ἀφεθεὶς ὑπὸ τῶν πάρθων βασιλέως ἀρσάκου, πρὸς ἡρώδην ὑπέστρεψεν. Κεφ. β.

Ως ἡρώδης ἀριστόβουλον τὸν τῆς γυναικὸς μαριάμμης ἀδελφὸν ἀρχιερέα καταστήσας, μετ' ὀλίγον ἀφῄρηται, καὶ παρασκευάσας. Κεφ. γ.

Ως κλεοπάτρα τῇ τῶν ἰουδαίων καὶ ἀράβων ἐπιβουλεύουσα βασιλείᾳ, μέρη λαβεῖν αὐτῶν ἴσχυεν παρ' αὐτοκράτορος. Κεφ. δ.

Κλεοπάτρας εἰς τὴν ἰουδαίαν παρουσία. Κεφ. ε.

Ως ἡρώδης ἐπολέμησεν ἀραβίοις, καθ' ὃν καιρὸν ἀντώνιος ὑπὸ καίσαρος ἐν τῇ κατ' ἄκτιον νικᾶται μάχῃ. Κεφ. ς.

Περὶ τοῦ λιμοῦ ἐπὶ σοσίου καὶ τὴν ἰουδαίαν, ἐξ ἧς φθορᾶς τῶν ἀνθρώπων καὶ βοσκημάτων. Κεφ. ζ.

Λόγος ἡρώδου πρὸς τοὺς ἰουδαίους ἀθυμοῦντας ὑπὸς τὰ παρόντα, καὶ τὰ ἤδη γενόμενα. Κεφ. η.

Ως ἀνάγκην ἔχων ἡρώδης ἀπιέναι πρὸς καίσαρα νενικηκότα, διέφθειρεν ὑρκανόν. Κεφ. θ.

Ως ἡρώδης ἔχει καὶ πρὸς καίσαρος τὴν βασιλείαν. Κεφ. ι.

Ως ἐπανελθὼν ὕδασσι ἀριστόβουλος παροξυνθὴς τὴν γυναῖκα μαριάμμην ὑποπτεύει. Κεφ. ια.

Περὶ δὲ λιμοῦ κατὰ τὴν ἰουδαίαν καὶ συρίαν γεγονότος, καὶ ὡς διέσωσε τὰ πλήθη καὶ τὰς πόλεις ἡρώδης. Κεφ. ιβ.

Κτίσις καισαρείας. Κεφ. ιγ.

Ως καθελὼν ὁ ἱεροσολύμοις τὸν ἀρχαῖον ναὸν, ἄλλον ἀνέστησε. Κεφ. ιδ.

HÆC IN DECIMOQVINTO JOSEPHI HISTORIARUM DE ANTIQVITATE JUDAICA LIBRO CONTINENTUR.

Expugnatis a Sosio & Herode Hierosolymis, Antigonus ab Antonio securi percutitur; Herodes vero quadraginta quinq; ex primatibus Hierosolymitanis de factione Antigoni interimit, & civibus pecuniam extorqvet. Cap. I.

Qvomodo Hyrcanus antea Judæorũ rex & Pontifex a Parthis dimissus ad Herodem reversus est. Cap. II.

Herodes Aristobulum, conjugis suæ Mariammes fratrem, Pontificem declaratum, non multo post necandum curavit. Cap. III.

Cleopatra Judæorum & Arabum regnis inhians partem eorum ab Antonio impetrare conatur. Cap. IV.

Cleopatræ Reginæ in Judæam adventus. Cap. V.

Herodes bellum Aretæ infert, qvo tempore Antonius a Cæsare Actiaco prælio victus est. Cap. VI.

De terræ motu, qui Judæam, multis hominum & pecorum millibus peremptis, afflixit. Cap. VII.

Herodis concio ad exercitum, adversis casibus territum. Cap. VIII.

Herodes ad Cæsarem necessario profecturus, Hyrcanum interficit. Cap. IX.

Qvomodo Herodes regnum etiam a Cæsare obtinuit. Cap. X.

Herodes reversus Mariammem calumniis oppressam interficit. Cap. XI.

De fame, qvæ Judæam & Syriam afflixit, & qvomodo Herodes multis civitatibus saluti fuit. Cap. XII.

Cæsaræa conditur. Cap. XIII.

Herodes novum templum Hierosolymis ædificat. Cap. XIV.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΠΕΝΤΕ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

LIBER DECIMUS QVINTUS.

CAP. I.

Expugnatis a Sosio & Herode Hierosolymis, Antigonus ab Antonio securi percutitur, Herodes vero præcipuum quemque ex amicorum ejus cohorte inserimit.

Hierosolymorum expugnationem Sosii ductu atq; Herodis, & captivitatem Antigoni superiore volumine diximus: nunc, quæ deinceps consecuta sunt, dicemus. Postquam tota Judæa potitus est Herodes, quantum urbanæ plebis etiam nondum regnū adepto faverat, eos vicissim promovebat: adversæ autem factionis homines quotidianis absumebat suppliciis. in præcipuo honore apud eum erat Pollio Pharisæus, & Sameas hujus discipulus. dum enim obsiderentur Hierosolyma, hi consulebant civibus, ut Herodem in urbem reciperent, eamq; ob rem gratiam illis habuit. Pollio vero hic, olim capitis reo Herode, Hyrcano cæterisq; judicibus prædixit, opprobrans, quod absolutus eorum sententiis abomnibus illis pœnas exigeret, quam prædictionē procedente tempore Deus eventu comprobavit. Tunc vero, captis Hierosolymis, omnem regiam suppellectilem in unum congessit: a divitibus quoq; ablata & collecta magna vi auri ac argenti, totum id Antonio ejusq; amicis donavit. Interfecit etiam qvadraginta qvinq; primates ex factione Antigoni, appositis ad portas custodibus, qui etiam cadavera scrutabantur, ne qvis eorum efferretur pro mortuo. Et qvicqvid auri aut argenti inveniebatur, id totum ad regem referebatur, nec ullus finis malorum aderat. nam bona eorum avaritia domini egentis absumebat: & agri inculti manebant propter tempus anni sabbatici, qvo nobis non est fas serere. Cæterum Antonius, accepto Antigono, volebat eum vinctum servare ad triumphum: sed ubi audivit gētem ad res novas spectare, & odio Herodis favere Antigono, magis placuit apud Antiochiam

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ α'.

Ως ληφθείσης τῆς ἱεροσολυμιτῶν πόλεως ὑπὸ σοσίου καὶ ἡρώδου, ἀντώνιος μὲν ἀντίγονον ἐπιλίκιον, ἡρώδης δὲ τῶν ἐκείνου φίλων πρώτους ἀνῄρει.

ΣΟΣΙΟΣ μὲν οὖν καὶ ἡρώδης οὑς καλοκαιρὰς τὸ ἑλαβον ἱεροσόλυμα, ἐπὶ πρὸς τὰ πόλις ἀρχμάλωτον ἀντίγονον, ἡ πρὸ πάντης ἡμῶν ἐρήλωσε βίβλου, τὰ δὲ ἐκείνης συνεχῆ, νῦν ἐρεμῶ. ἐπειδὴ γὰρ τῆς ὅλης ἰουδαίας ἐκεχειρίαν ἔτυχε τοῦ ἀρχικοῦ ἡρώδης, ἐκ τοῦ πολὺν πλῆθος, ὅσον μὲν ἦσαν ἰδιωτεύοντες ἔτι πω ἐκείνου φρονοῦντες, ἐν πρὸς ἀγωγῇ τότε ἐπαίδευε. τοὺς δὲ τῶν ἀντίων ἑλομένους, ὧν ἐπέλιπε τιμωρούμενος καθ' ἑκάστην ἡμέραν. ἐπιμάλιστα δὲ παρ' αὐτῷ πολλὸν φαρισαῖος καὶ σαμέας ὁ τούτου μαθητής. πολιορκουμένων γὰρ τῶν ἱεροσολύμων ἔτι συνεβούλευον δεξασθαι τὸν πόλιν τὸν ἡρώδην, ἀνθ' ὧν καὶ τὰς ἀμοιβὰς ἀπελάμβανον. ὁ δὲ πολλῶν ἕτερος καὶ κρινομένῳ ποτὲ ἡρώδῃ, τὴν δίκην θανάτου, πρόφασιν ἀνοσιούργων καὶ τὰς δικάζουσιν ὡς τότε τοῦτο ἡρώδης ἀπάντας αὐτοὺς ἐπιλευσεται, ἔστι χρόνῳ προῦβη, ἃ δὴ τὰς λόγους αὐτῷ πολλαπλασίους. ὅτε δὲ τοῦ ἔτι κρατήσας τῶν ἱεροσολύμων, πάντα σωιέφερεν ἐν τῇ βασιλικὰ κόσμου. ἔτι καὶ τὰς ὑπάρχους ἀφῃρέθη καὶ σωιαχθεὶς πλῆθος δραχμὰς καὶ χρυσίου, παντὶ τούτῳ τὸν ἀντώνιον ἐδωρεῖτο, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν φίλους. ἀπέκτεινε δὲ μὲ τοὺς πρώτους ἐκ τῆς αἱρέσεως ἀντίγονα, φύλακας προστησας τῆς πύλης τῶν τειχῶν, ἵνα μὴ τις σωεκκομισθῇ τῶν τεθνεῶτα, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐρεύνων, καὶ πᾶν τὸ εὑρισκόμενον δραχμὸν ἢ χρυσίον ἢ πρεσβύτερον ἀνεφέρετο τῷ βασιλεῖ, πρὸς τὰ κακῶν ὁδὸν ἰὼ. τὰ μὲν γὰρ πλεονεξίαι καὶ κρατοῦντος διαφόρει ἐν χρείᾳ ὑπομένου, τῷ δὲ χώραν μένειν ἀργὰ ἔρημον, τὸ ἑβδομαδικὸν ἰωβηλαίζειν ἔτος. ἐπειρῶντο γὰρ τότε, καὶ σπείρειν ἐν ἐκείνῳ τῷ γῆν ἀπαγορεύομένου ἐστὶν ἡμῖν. ἀντώνιος δὲ λαβὼν ἀντίγονον ἀρχμάλωτον τὸν ἀντίγονον, δέσμιον ἔγειν μέχρι τοῦ θριάμβου φυλάττειν. ἐπεὶ δὲ ἤκουσε νεωτερίζειν τὸ ἔθνος, καὶ τοῦ πρὸς ἡρώδην μίσους ἕνεκεν ἀντίγονα ἀλισκόμενον, ἔγνω τοῦτον ἐν ἀντιοχείᾳ πλεί-

Vitis Dictionarium.

Vitis Dictionarium.

Vitis Dictionarium.

Vitis Dictionarium.

[illegible] [illegible] [illegible] [

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἐπιστολίῳ τῷ πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα, ὃν ἔγραψε Δημοσθένης ἐν τῷ Ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας λόγῳ, ἐν τούτῳ τῷ ἐπιστολίῳ ἐπιστέλλει ὁ Ἀλέξανδρος τοῖς Ἕλλησιν ἐπὶ τῷ ἀναστῆσαι τοὺς φυγάδας. Ἐν τούτῳ τοίνυν

[illegible] [illegible] [illegible] [

[illegible] [illegible] [illegible] [

Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν. Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν.

Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν. Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν.

Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν. Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν.

Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν. Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν.

Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν. Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν.

Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν. Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν.

Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν. Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν.

Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν. Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν.

Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν. Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν.

Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν. Ἀντιόχου δὲ τοῦ Εὐπάτορος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν στρατεύσαντος, καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνελόντος, ἐκράτησε τῆς Ἰουδαίας Ἀλκίμου τοῦ ἀρχιερέως ἐπιθυμήσαντος τῶν πατρίων ἐθῶν.

tur lucris vel iniquiſſimis. ad ſummam nihil ſatis erat mulieri ſumptuoſæ & voluptatibus deditæ, cujus cupiditates vix totius orbis expleri poſſent opibus. quamobrem & Antonium continuo ſolicitabat, ut aliis ablata ipſi largiretur: & ingreſſa cum illo Syriam, ſtatim cogitavit, quomodo eam poſſeſſionem ſuam faceret. Nam Lyſaniam Ptolemæi filium interfecit, cauſata eum ſtudere rebus Parthicis. flagitabat etiam ab Antonio Judæam ſimul & Arabiam ſibi dari, ademptas ſuis regibus. Verum ille erat quidem adeo deditus ei mulieri, ut non illecebris ſolum, ſed etiam beneficiis ejus captus videretur: puduit tamen eum tam inſignis injuſtitiæ, ne videretur ad procacis fœminæ nutum libenter peccare etiam in rebus maximis. ne igitur vel negando eam contriſtaret, vel imperata illius omnia faciens videretur mortalium omnium nequiſſimus, partes de utriusqve regione ablatas ei largitus eſt: ad hæc urbes, quotquot ſunt intra fluvium Eleutherum usqve Ægyptum: præter Tyrum & Sidonem, quas jam inde a majorum ætate ſciebat liberas, quamvis has quoque illa multis precibus impetrare conata fuerat.

τῆς τ ἀδικίας πλεονεξία. τὸ δ' ὅλον ἡδέως αὐτῇ χαριζόμενος ἐν γυναικὶ πλυτελεῖ καὶ δαλδακῇ τ ἐπιθυμίας, μὴ καὶ τὰ πάντα ὡς τ ἐπιθυμίαν ἐνδεῖν ὧν ἐπαιδάκει. διὸ παῦτα καὶ τ ἀντωνίου ἐπῆγε αὐτὴ πᾶν τ ἄλλων ἀφαιρούμενον αὐτῇ χαριζόμενος, ἐ διαβᾶσι αὖ σὺν ἐκείνῳ τὴν συρίαν ἐπενόει κτῆμα ποιήσασθαι. λυσανίαν μὲν τ πτολεμαίου παῖδα τῶν αἰτιασαμένη πρὸς πράγματα ἐπάγειν, ἀπέκτεινεν. ἧς δ' περὶ ἀντωνίᾳ τὴν τε ἰουδαίαν, ἐ τὴν ἀράβων ἀξιοῦσα τοὺς βασιλέας αὐτοῖς ἀφελέσθαι. τὸ δ' ἀντωνίῳ τ μὲν ὅλον ἡδέως πιθέσθαι τ γυναικός, ὡς μὴ μόνον ἐκ τῆς ὁμιλίας, ἀλλὰ ἐ φαρμάκοις δοκεῖν, ὑπακοῦειν εἰς ὅτι ἂν ἐκείνη θέλοι. τὸ μὲν τοι τοσοῦτον φανὲς τῆς ἀδικίας ἐξεδυσώπει, μὴ μέχρι τοσούτου κατήκοον ἡμῶμθαι. ὅτι μεγίστοις ἁμαρτάνειν. ἵν' οὖν μηδ' ὑφ' ἡμῶν πάντα πᾶσι, μηθ' ὅσα τοσοῦτος ἐκείνη διαπεπραχὼς ἁμῶς ἐκφανερᾶ δόξῃ κακὸς, μέρη τ χώρας ἑκατέρᾳ παρελόμενος, τὰ τῆς αὐτοῦ ἐδωρήσατο. δίδωσι δ' ἃς τὰς ἐντὸς ἑλευθέρας πᾶσαν πόλεις ἄχρις αἰγύπτου, χωρὶς τύρου ἐ σιδῶνος, ἃς προγόνων εἰδὼς ἐλευθέρας, πολλὰ λιπαρούσης αὐτὴ δοῦναι.

CAP. V.

Cleopatræ reginæ in Judæam adventus.

HÆc aſſecuta Cleopatra, & Antonium in Armeniam cum exercitu profectum usqve Euphratem proſecuta, revertitur: obiterqve adita Apamia & Damaſco, etiam Judæam ei libuit inviſere: ubi excepta ab Herode, conceſſam ſibi Arabiæ partem & Hierichuntini agri reditus ei locavit. Is & balſamum fert, quod unguentorum longe pretioſiſſimum ibi tantum provenit, & eximiarum palmularum vim maximam. per hæc negotia contracta majore cum rege familiaritate, concubitum ejus appetiit, mulier naturæ intemperans, & dedita libidini, ac forte etiam amore tacta nonnihil: quamvis veriſimile ſit per ſtuprum quæſitam occaſionem ſtruendis inſidiis. Sed illa amorem prætexebat. Herodes autem jam ante ei parum amicus, quod noſſet infeſtam ex æqvo omnibus: tum vero etiam abhorrens tam proſtratam impudentiam, & rejecturus, ſi petulantius pergeret, renuit. deinde cum amicis conſultavit, num habens eam in ſua poteſtate, deberet occidere. ſic enim multis moleſtiis levare poſſe eos, quibus vel hactenus infenſa fuerit, vel in poſterum futura ſit. quin & ipſi Antonio id fore utile, quandoquidem nec illi fida futura ſit, ſi in quam temporum difficultatem delapſus opera ejus opus habeat. Huc procliviorem cohibuerunt amici, indignum cenſentes, hominem in magnis verſantem negotiis in manifeſtum ſe periculum conjicere, & obſecrantes, ne quid ageret temere. non enim hoc laturum Antonium, quantumvis ei hoc approbetur utile. quin hoc ipſo augendum ejus deſiderium, quod per vim atq; inſidias amiſiſſe eam videbitur. nec ſupereſſe vel mediocrem excuſationem, qvin mulier ſit omnium ejus ætatis longe

Κεφάλαιον ε'.

Κλεοπάτρας εἰς τ ἰουδαίαν παρουσία.

ΤΟύτων ἡ κλεοπάτρα τυχοῦσα, ἐ ὡς ἀπέμψαντα μέχρις εὐφράτου τ ἀντώνιον, εἰς ἀρμενίαν στρατεύοντα, ἀνέστρεψε, καὶ γίνεται μὲν ἐν ἀπαμείᾳ καὶ δαμασκῷ, παρῆλθε δὴ καὶ εἰς τὴν ἰουδαίαν ἡρῴδῃ συντυχοῦσα. αὐτὴ, καὶ τῆς τε ἀραβίας τὰ δοθέντα, καὶ τὰς ἐν τῷ ἱεριχοῦντι φοινικοῦς ἡρῴδῃ μισθωσομένου. φέρει δ' ἡ χώρα τὸ βάλσαμον, ὃ τιμιώτατον τῶν ἐκεῖ, καὶ φοίνικας πολλοὺς καὶ καλούς. ἐν τούτοις οὖσα, καὶ πλείονα. αὐτῆς σπουδὴν ποιουμένης τὸν ἡρῴδην γνόμενος, διεπέραζεν εἰς σωσυσίαν ἐλθεῖν τὸ βασιλεῖ, φύσει μὲν ἀκρατῆ καὶ ἀκαλύπτως τῆς ἐπιθυμίας ἡδονὰς ζηλοῦσαν, πάσχειν δέ τι καὶ παθοῦσαν ποιεῖν αὐτὸν ἐρῶντα, ἢ καὶ τὸ πιθανώτερον ἐνέδρας λοχᾶν τὴν ἐπ' αὐτῷ γινομένην ὕβριν ὑποκατασκάζουσαν. τὸ δ' συμπαν ἐξ ἐπιθυμίας ἡδέως δι' φαινεν. ἡρῴδης δὲ καὶ πάλαι μὲν οὐκ εὐνοῦς ἦν τῇ κλεοπάτρᾳ, χαλεπῶν εἰς ἅπαντας ἐπιτρέποντα, τότε δὲ καὶ μισεῖν ἀξιῶν εἰ δι' ἀσελγείαν εἰς ὅτι ποιοῖτο, καὶ φθονῶν τιμωρούμενον, εἰ σωφρονοῦσα πειρῶτο ἐγκρατῶς, τοὺς μὲν λόγους αὐτῆς διεφεύσατο. βουλὴν δ' ἐπιποιεῖται σὺν τοῖς φίλοις, ὑποχείριον ἔχων δοκεῖν ποιεῖν. πολλῶν γὰρ ἀπαλλάξειν κακῶν ἅπαντας, οἷς ἐγένετό τι ἤδη χαλεπὸν καὶ προσδοκᾶτο. τὸ δ' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ ἀντωνίῳ λυσιτελήσειν, οὐδ' ἐκείνῳ πιστῶς ἐσομένης, εἴπερ αὐτὸν καιρὸς ἡ χρεία καταλάβοι, πιούτων δεησομένου. ταῦτα βουλομένου, ἐκώλυον οἱ φίλοι, πρῶτον μὲν διδάσκοντες ὡς οὐκ ἄξιον μείζω πράττοντα, κίνδυνον φανερώτατον ἀναλαμβάνειν, ἐγχειρούμενόν τε καὶ δεικνύμενον μηδὲν ἐκ προπετείας ὑπηνδευκέναι. ἐ γὰρ ἀναχέσθαι τὸν ἀντώνιον, ἐδ' ἂ σφόδρα τῆς αὐτοῦ τὸ συμφέρον φησίσειν ἐκ τῶν ἐμμάτων. τὸν τε γὰρ ἔρωτα μᾶλλον ὑποκαύσει, τὸ δοκεῖν βίᾳ κατ' ὑπόβουλον αὐτὸν αὐτῆς στέρεσθαι, μέτριόν τε οὐδὲν εἰς τ ἀποδοχὴν φανεῖσθαι, ἐ μὲν ἐπιχειρήματος εἰς γυναῖκα γεγυμνασμένα, μέγιστον ἀξιωμάτων καὶ ἐκεῖνον ἔσχη-

ἐχηκόει τ χρόνον, τ δ' ὠφελείας ἐκ τ τοιούτων τὴς οἰη-
σεως, σὺν αὐταδείᾳ τ καταγνωστ τ σκευτ Δίω βεσεως
φανερὰν ἐξ ὧν οὐκ ἀδήλων ὡς μεγάλων τ ἀπορρήτων
κακῶν ἀναπλησθησ τὰ οἰκεῖα τ ἔθνος,
ἐὰν ἐπικρατήσωμεν τ ἁμαρτίαν, εἰς ἣν ἐκείνῳ τ ἀφ-
καλεῖ, χρῆς τ καιρόν. ἀχθόμενοι δὲ τοῖς λόγοις
τ κινδύνους ἐξικνεῖσθ τ ὠφελήσαντες, ἐπέσχον αὐ-
τὸν τὴς ἐπιχειρήσεως. ὁ δ', τὴν κλεοπάτραν δωρεαὶς
χερσὶ δούς, ἐπ' αἰγυπτίᾳ πρεσβυτέρᾳ ἔπεμψεν. ἀντὶ δ' τ
τ δρωμένων καλλιόνων, δεσπόζειν τὸν πρέποντα τοῖς
παισὶ αὐτῆς ἁπάσης, δέσμιον εἰς αἰγυπτίαν ἐπομπεύσε,
ὑφ' ἑαυτ τὴν τ κλεοπάτραν, τ τοῖς παισὶ κόσμον
τ βασιλείας ὃν ἐξ αὐτῆς ἐλάβεν. ἁρμένιος δ' ἐβασι-
λεύθη ὑπὸ τ ἀρτάξιος ὁ πρεσβύτατος τ ἐκείνου παίδων, διὰ
δρὰς ἐν τῷ τότε. ἐπ' τ ἀρχέλαον τ νέρωνος καίσαρος ἐκ-
βαλόντος, πρὸς ἴλιον τ ἀδελφὸν, ὅπερ τῷ βασι-
λείαν κατηίρχετο. τοῦτο μὲν οὖν ἐν ὑστέρῳ σοὶ ἔσται τὸν
Φίορος ἐς ἐθνῶν τέλειν, τ ἐπ' ἀντωνίᾳ δοθέντος χώρας,
ὁ μὲν ἡρῴδης δικαίως, οὐκ ἀσφαλὲς ἡγούμενος διδόναι τῇ
κλεοπάτρᾳ μίσους αἰτίαν. ὁ δ' ἄραψ, ἡρῴ-
δου τῷ Φορᾶν ὑπὸ ξαμβύκι, χρόνον μὲν τινα παρεῖχεν
ἐκείνῳ τὰ Δαμάσκια τέλανα. μὴ ταῦτα ἂν κακοήθης
ἦν ἐς βραδύς εἰς τὰς δόσεις, κ μέλλις ἐπ' μέρη τινὰ Δίσ-
λύσειν, οὐδ' ἂν τὰ διδόντα δοκῶν ἀζήμιος.

honoratissima, & si quid utilitatis ex ejus nece possit existere, conjunctum sit cum Antonii injuria. unde facile apparere, quam magna & immedicabilia mala exoritura sint in regno & familia regis ipsius, cum nihil vetet, recusata illius illicita postulatione, res pro præsenti statu recte disponere. his deterrentes, & periculum probabilibus rationibus ostendentes, cohibuerunt cum a tanto facinore. Ille, placata muneribus regina, versus Ægyptum eam deduxit. Cæterum Antonius, subjugata Armenia, Artabazem Tigranis filium cum filiis suis satrapis vinctum in Ægyptum misit, munus Cleopatræ, & quicquid pretiosum de eo regno ceperat. Regno autem Armeniæ potitus est Artaxias filiorum illius natu maximus, qui in eo tumultu effugerat: cui post Archelaus & Nero Cæsar per vim a se pulso juniorem ipsius fratrem successorem dederunt. Quod autem attinet ad tributa regionum, quas regina ab Antonio dono acceperat, Herodes ea juste reddebat, parum tutum putans præbere Cleopatræ occasionem malevolentiæ. Arabs vero, postquam eorum exactio ad Herodem spectare cœpit, aliquandiu solvebat ei ducenta talenta annua: deinde malignior factus & ad dandum segnior, vix partes quasdam reddebat, ac ne eas quidem integras.

Κεφάλαιον ς'.

*Ὡς ἡρῴδης ἐπολέμησεν Ἀραψὶ, καὶ ἐν καιρὸν ἀντω-
νί Ἀκτιακῷ καίσαρ ἐν τῇ κατ' ἄκτιον
νικητηρίᾳ μάχῃ.*

CAP. VI.

Herodes bellum Arabiæ infert, quo tempore Antonius a Cæsare Actiaco prælio victus est.

Ἡρῴδης δ' ἔν τ ἔρεσιν ἀγωνιῶντ Ἀ ἐπιθυ-
τῶν ἄδεν ἔτι τ δικαίων ποιεῖν ἐφίεντ Ἀ, εἶχε
μὲν ὡς ἐπολεμούμενος, προθυμίᾳ δ' ἐχρήσατο
ῥωμαϊκῷ πολέμῳ. τ γὰρ ἐπ' ἄκτιῳ μάχης προσδοκω-
μένης, ἵν' ὅπερ τ ζ καὶ π' ἔτη ὀλυμπιὰς Ἀ γενέσθαι
συνέβη, κἂν καίσαρ μὲν ἀντωνίου περὶ τ ὅλων ἐμέλλεν ἀγω-
νιεῖσθαι πραγμάτων. ἡρῴδης δ' καὶ τ χώρας ἐβάτε
μενος ἀπὸ πολιῶν ἤδη χρόνου, Ἀ προσόδων καὶ δυ-
νάμεων διῳκημένων, ἀντωνίῳ συμμαχίαν καπέλεξεν
ὑπομελέστατος τῆς ὠφελησούσης χρησιμώτατος. ἀν-
τῶνι Ἀ δ', τῆς μὲν ἐκείνου συμμαχίας οὐδὲν ἐφρόντιζεν
ἤδη, τὸν δ' ἄραβα, καὶ γὰρ ἠκηκόει τ ὠφέλειάν τε αὐτοῦ καὶ
τῆς κλεοπάτρας τὴν ἀπιστίαν, ἐπέστελλεν πρεσβεύειν.
ἤρεσκε δὲ ἡ κλεοπάτρα ταῦτα λυσιτελῆν αὐτῇ, τὸν ἕτε-
ρον ὑπὸ διαφθορᾶ κακῶς πάσχειν ἡγεμόνα. τούτων αὐτοῦ
παρ' ἀντωνίου λεχθέντων, ὑποφρίξας ἡρῴδης συνέ-
χε τὸ φαντασικόν. Ἀ δ' εἰς τὴν ἀραβίαν ἐμβα-
λὼν, καὶ τ ὠφελησάντων Ἀ ἱππικῇ καὶ πεζῇ δυνά-
μεως, εἰς διασπορὰν ἀφικνεῖται τ ἀραβῶν ἐκ τῶν συμ-
μαντῶνων. οὐ γὰρ ἐλελήθεισαν τοῖς τὸν πόλεμον αὐτοῖς
Ἀ μάχης καρτερᾶς ἡγουμένης, σκεδασθῆναι οἱ ἰουδαῖοι.
μετὰ δ' ταῦτα πολλὴ φαντασία τῶν ἀράβων εἰς κανὰ
σύνοδος, χωρίον δ' ἐστὶ τῆς κοίλης συρίας. ἡρῴ-
δης δ' προσπεσὼν αὐτ, ἦγεν ἀγὼν ἐπ' αὐτὸν τὸ πλῆ-
θος οὐ μὴν ἴσον ἦν τ δυνάμεως. καὶ πλησάσης ἐν κανᾷ σκη-
νοπηγίᾳ ἐσθαι διεγνώκει, χαρακά τε βαλόμενος ἐξ
εὐκαίρου τῆς μάχης ὑπομενῶν. ταῦτα δ' αὐτ
διαπραττόντ, ἔδοξε τὸ πλῆθ τ ἰουδαίων, παρε-
κέλευστοι τ τῆθης, ἀγὴν ὅπως τάχιστα. ὥρμητο δ' Ἀ
τῶν σωτηρίαν πεύσειν καλῶς, κ τῆς προθυμίους
ducaret. Faciebat autem eis animos, tum quod pulchre instructam aciem habere se crederent,

tum recens memoria ptioris pugnæ, in qua egregie vicerant. cum igitur ardor eorum vix cohiberi posse videretur, decrevit rex uti alacritate militum, & profectus se non cessurum illis virtute, armatus ante agmen ibat in hostem, subsequente instructa acie. quæ res attonitos reddidit Arabas, paulisper enim repugnare conati, ut viderunt non posse ferri eorum audaciam, majore ex parte in fugam versi sunt. actumque de eis fuisset, ni Athenio Herodem invasisset, ejusque exercitum. Hic Cleopatræ dux erat in ea regione: & quia Herodem oderat, non imparatus pugnæ eventum expectabat, quieturus, si Arabes vincerent: Ubi vero vinci eos animadvertit, cum collectitia manu indigenarum fessos jam, & victoriam suam putantes ex improviso adortus magnam stragem edebat. Nam Judæi, viribus in profectos hostes absumptis, tum vero etiam ob victoriam dissolutiores, facile hosti cedebant, multaque vulnera accipiebant in locis asperis & inæqualibus, quorum peritiores erant adversarii. His igitur vehementer laborantibus, Arabes resumptis animis reversi in prælium trucidabant jam fugientes. nec una erat exitii facies, paucisque in castra evaserunt. Rex vero videns eos viribus impares, citato equo profectus est ad evocandos, qui illis succurrerent. nec tamen licet festinus, affuit in tempore, sed Judæorum castra capta sunt. Arabibus autem non mediocris felicitas ex insperato contigit, dum & victoriam potiuntur, a qua plurimum aberant, & hostium validum exercitum opprimunt. Ex illo tempore Herodes latrociniis cœpit agere & excursionibus in Arabiam castra ponendo in montibus: & cavebat quidem totum exercitum prælio committere, sed interim non mediocriter proficiebat suos labori assuefaciens & continuis exercitiis præparans ad abolendam tandem ignominiam.

A ἄμεινον ἐχόντων ἔσαι τὰν πρώτην μάχην νενικήκεσαν ἐπὶ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἐπιτρέψαντος τοῖς πολεμίοις. γυμνάζοντων δὲ ἐν πᾶσαν ἐπιόδυνμφων ἀσκοῦν, ἐγνω τῇ προθυμίᾳ ὁ πλῆθος ὁ βασιλεὺς ἀποχρήσασθαι, καὶ προελθὼν ὡς ἀλείψεται τὸ σκέλος ἤρξατο πρῶτος ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἡγήσατο, πάντων καθ' οἶκον τὰ πλεῖστα κακωθέντων. ἔκπληξις δ' εἰθὺς ἐμπίπτει τοῖς ἀραψὶν, ἀντιπάντας γὰρ εἰς ἐλέγον, ὡς εὐρὼν ἀμάχους ὄντας, καὶ μετὰ φρονήματος, ἔφυγον οἱ πλείους σκεδάσαντες. καὶ διεφθάρησαν, εἰ μὴ Ἀθηνίωνος κακώσαντος Ἡρώδου τὲ τοὺς ἰουδαίους. ἔτος γὰρ ὢν στρατηγὸς μὲν κλεοπάτρας ἐπὶ τοῦ σκέλους, διάφορος δ' ἦν Ἡρώδῃ, τὸ μέλλον ἐκ ἀφροντιστεύων ἰσχύσαι, δρασάντων μὲν τὰ λαμπρὸν τὸ ἀράβων ἐγκειμένου χίλιοι ἄλλοι. ἡττωμένων δὲ τὲ σωθῆναι, τοῖς ἀπὸ τὰ χώρας συνελθοῦσι τὸ οἰκείων ὠθροισθέντας μὲν ἐπιπίπτειν τοῖς ἰουδαίοις. καὶ πεπληγόσι τὲ νικᾶν οἰομένοις ἀπροσδοκήτως ἐπιπεσὼν πολλὰ ἐποίησεν φόνου. πάντα δὲ προθυμίας εἰς τοὺς ὁμολογουμένους ἐχθροὺς σκεδασθέντας ἰουδαίους, καὶ τὰ νικᾶν ἐπ' ἀδείας χωρῶντας, ταχὺ τὸ ἐπιχειρησάντων ἡττῶντο, καὶ πολλὰς ἐλάμβανον πληγὰς ἐν χωρίοις ἀφίπτοις καὶ πετρώδεσιν, ὧν πλέον τὸ ἐμπέρας εἶχον οἱ τὰν ἐπίθεσιν ποιούμενοι, κακῶς δὲ πάσχοντες οἱ τὲ ἄραβες αὖτὰς ἀνειλήφεσαν, καὶ πάλιν ἐπιστρέψαντες, ἔκτεινον ἤδη τετραμμένους, γίνονται δὲ πεντεδαπαὶ κτεινυμένων ἀπώλειαι, καὶ τῶν ἁλόντων πλείους, καὶ πολλοὶ σωθέντες εἰς τὸ στρατόπεδον. ὁ δὲ βασιλεὺς ἡρώδης, ἀπειρηκὼς τὲ καὶ τὸ μάχην, ἀφίππασε δὲ βοηθείαν ἄξων, ἀ μὲν διέφθη καὶ πρὸ ἐπισταδὸν ἐπιρρεῖν, ἀλλὰ τὸ μὲν στρατόπεδον ἥλω τῶν ἰουδαίων. οἱ δὲ ἄραβες, ἀ μετρίως εὐτυχήκεσαν ἐκ ἀφροντίστως, νίκῃ τε ἧς ἔλαβον ἀπεδέσαν ἀνειλήφοτες, καὶ πολλὰ τὸ ἐναντίων ἀφηρημένοι διώκαμον. τέντευθεν, ὁ μὲν ἡρώδης λῃστείαις ἐχρῆτο, καὶ τὰ πολλὰ καταστρέχων τὸ τὰ ἀράβων ἐπάκτα τοῖς ὀπαδομένοις στρατόπεδα ὄρη, καὶ τὸ μὲν συμπαν ἐξίστατο κῆ τὸ μάχας εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, ἐκ ἀζημίους δ' ἐνόμιζε τῇ συνεχείᾳ, καὶ τῷ φιλοπόνῳ, τὸ τε οἰκείων ἐπεμελεῖτο πάντη τρέπων τὸ πλῶσμα διορθούμενος.

CAP. VII.

De terræ motu qui Judæam concussit.

QVo tempore dum maxime apud Actium Antonius confligitur cum Cæsare septimo regni Herodis anno, Judæa terra, quali nunquam ante, motu concussa, magnam per totam eam regionem jacturam fecit pecudum: quin & hominum oppressa sunt ruinis ædium circiter decem millia, militaris tamen multitudo nihil detrimenti accepit, utpote sub divo agitans. Hæc clades in majus etiam aucta rumoribus, quos nuncii gentilium odiorum non ignari dabant auribus Arabum, immane quantum extulit hostium animos, quasi subversis Judæorum urbibus, & extinctis hominibus, nullis jam superesse adversarii. legatos itaque gentis, qui rebus afflictis pacem petituri venerant, comprehensos necaverunt, moxque magna alacritate properaverunt ad hostilem exercitum,

Κεφάλαιον ζ.

Περὶ τὲ γενομένης σεισμὸς κῆ τῶν ἰουδαίων.

ΕΝ τούτῳ καὶ τῆς ἐπ' ἀκτίῳ μάχης συνεστώσης καίσαρι πρὸς ἀντώνιον ἐδόμῳ ὄντος ἡρώδου τῆς βασιλείας ἔτους, σείεται ἡ γῆ τὸ ἰουδαίων, ὡς οὐπ ἄλλοτ' ἐδόκει, τὸ ἐν τῇ χώρᾳ κτηνῶν πολλὰν φθορὰν ἐποίησεν. ἐφθάρησαν δὲ τὸ ἀνθρώπων ὑπὸ τοῖς πεπτωκόσιν οἰκίοις, ὡς μυρίοις. τὸ μέντοι στρατιωτικὸν ἐν ὑπαίθρῳ διαιτώμενον, οὐδὲν ὑπὸ τὸ πάθος κατεβλάβη. ταῦτα πυθόμενοις τοῖς ἄραψιν, καὶ μᾶλλον ἢ κατὰ ἀλήθειαν ἐξαγγελλόντων αὐτοῖς, ὅσοι τοὺς ὑπὲρ τῶν γεγονότων λόγους τὸ μίσος τῶν ἀκουομένων ἐκαρίζοντο, μεῖζον ἐπῆρε φρόνεμα, ὡς τῆς τε χώρας ἀνατετραμμένης τοῖς πολεμίοις, καὶ διεφθορότων τῶν ἀνθρώπων, μηδὲν ἐπ μηδὶ εἰς αὐτοὺς ἀντίπαλον καταλελεῖφθαι δοκῶν. καὶ τῶν τε ἰουδαίων τοὺς πρέσβεις, ἦκον γὰρ ἐπὶ τοῖς γεγραμμένοις εἰρήνην ποιησόμενοι, συλλαβόντες ἀπέκτειναν, καὶ μετὰ πάσης προθυμίας ἐχώρουν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν.

εἰδὴ

οἱ δ', ὅπως τὴν ἔφοδον ἐξεδέξαντο, καὶ περὶ τὰς συμφορὰς ἀθυμίᾳ προκειμένους, προῆντο τὰ πράγματα πλείονι ὑποτροπιάσεως ἐπ' αὐτοῖς πεπτωκότος. ἐπεὶ καὶ ὅτε ἰσοπληθίας ἐλπὶς περὶ ἡμῖν ἐν τῇ μάχῃ, ὅτε βοηθείας κεκακωμένων αὐτοῖς τῶν οἴκοι πραγμάτων. ὅτῳ οὖν ἐχόντων, ἐπεὶ μὴ ὁ βασιλεὺς λόγῳ τε πείθων τοὺς ἡγεμόνας, καὶ πειρώμενος ἀναλαμβάνειν αὐτῶν πεπτωκότα τὰ φρονήματα. προσῆκεν ἤδη καὶ παρ' ὀλιγωρίαν τινὰς τῶν ἀπόντων, ἐπλήμμυρεν ἤδη καὶ παρὰ πληθὺν προσκέκλεσθαι, πρότερον οἰκείων αὐτὸ μὴ καὶ χαλεπῶς φέρειν; προσῆκε τοὺς ἀπὸ χάρακος. παρεκάλει τοίνυν τοιούτοις πιέσμασι τὸ σχυρὸν τῶν λόγων.

A at illi non ausi adventum eorum præstolari, utpote dejecti animis ob calamitatem, rempub. negligere, nec multum a desperatione abesse videbantur. quos ita affectos rex excitabat, duces eorum appellando, & quantum in se erat, conando animum illis addere. cumqve generosiores quosdam in meliorem spem restituisset, tum demum ausus est etiam exercitum alloqvi, quem prius viderat in recentibus cladibus nullam orationem admittere. eos igitur his verbis consulatus simul & cohortatus est:

Κεφάλαιον ή.

Λόγος Ἡρῴδου πρὸς τοὺς Ἰουδαίους.

CAP. VIII.

Herodis concio ad exercitum.

Οὐκ ἀγνοῶμέν ὦ ἄνδρες, ὅτι πολλὰ τοῦδε τοῦ καιροῦ γενομένου πρὸς τὰς πράξεις ἡμῖν ἐναντιώματα, καὶ μαρτύρων εἶναι τοῖς τοιούτοις, ἀδεῶς τοὺς πλείστους ἀνδραποδίσασθαι διενηνοχότας. ἀλλ' ἐπειδὴ καταπεπτώκασι τὰ πράγματα, καὶ τὰ γεγονότα ἀδύνατα ἐστὶ τοῖς τοιούτοις, ἐδεῖ τοὺς μηδενὸς ἔργα καλῶς πραχθέντος ἐπανορθώσεσι, παρακαλέσαι προσῆκόν μοι ὑμᾶς ἅμα, καὶ διδάξαι, δι' ὧν ἂν ἐμμείνητε τοῖς οἰκείοις φρονήμασιν. βούλομαι δὲ πρῶτον μὲν ὑπὲρ τοῦ πολέμου ὡς δικαίως αὐτὸ ποιούμενοι δηλῶσαι, ἅμα τοῦ ὕβρει τὰ ἐναντία ἀναγκασμένοι. μείζονα γὰρ εἰκὸς εἶναι τὰ ἀδικήματα, προθυμίας ἅπαντα ὑμῶν ἔσεσθαι. ἔπειτα δὲ καὶ τὸ ἀποδεῖξαι ὡς ὑπὲρ ἐμοῦ τὰ ἐν ἡμῖν δεινὰ οὐδὲν ἐστιν, καὶ πλείστας εἰς τὸ νικᾶν ἐχόμενα τὰς ἐλπίδας. ἄρξομαι δὲ ἀπ' αὐτῶν πρώτων, μαρτύρους ὑμᾶς ποιούμενος τῶν λόγων. τὴν γὰρ τῶν ἀρχαίων ἀφροσύνην ἴστε μὲν ὅπως καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀτιμίᾳ ἀδικημένους, ὡς εἰκὸς ἔχειν τὸ βάρβαρον καὶ ἀνεννόητον ἦθος, πολλὰς ἁμαρτίας πεποίηκε τοῖς ἀφ' ἑαυτοῦ πλεονεξίᾳ, καὶ φθόνῳ, καὶ τῆς τυραννίδος ἐφεδρεύοντες ἐξυπνίᾳ, καὶ τὰ μὲν πολλά, τί δεῖ λέγειν; ἀλλὰ καὶ δυνευούσης αὐτοῖς τῆς οἰκείας ἀρχῆς ὑπὲρ τῶν, καὶ δουλεύειν κλεοπάτρᾳ, τίνες ἄλλοι δ' ὅδε ἀπήλαυνον, ἢ ἐμοὶ πρὸς ἀντώνιον φιλίᾳ, καὶ κείνῳ πρὸς ὑμᾶς ἀδεῶς συμφερούσῃ; μηδὲν τοίνυν ἀνήκεστον τι παθεῖν, φυλαττομένων πάντων μηδὲν ἀποπροδοῦναι, ὃ δυνατὸν ἂν ὑποπτον ἡμῖν γενέσθαι. βουλομένου δ' ἐμοῦ κλεοπάτρᾳ μέρη τινὰ προσῆκεν ἀφ' ἑκατέρας τῆς ἀρχῆς, ἔδοξε διανεμεῖσθαι ἐμοί. καὶ πολλὰ δῶρα δοὺς ἐλαβον, τὰ μὲν ἀσφαλείᾳ ἐπομένῃ, τὰς δὲ πάντας αὐτῆς ἀνέλαβον, ἅμα κόπῳ, μὲν διδοὺς πολλά, ἅμα κτησάμενος δ' εὐμενῆ τὸν ἀνδρα μεγάλῃ δυνάμει. ἃ δὲ τῇ μὲν γῇ προσδεδεμένη γέγονε, αὐτὴ δ' ὑπ' ἐμοῦ τιμᾶται. καίτοι γε ἄξιον μὲν ἦν μηδενὶ τῶν Ἰουδαίων φέρειν, ἢ τῆς χώρας ἀπομισθοῦν τέλη. εἰ δ' οὖν, ἀλλ' ἐκ τοσούτου τῶν ἀφορισθέντων ἐς αὐτὴν ἀπωκίσθημεν, ἐδεήθησαν ἀρχαῖοι ἐμπλησθῆναι μὴ πολλῆς ἐν πυρῷ καὶ χάρτῳ, ὅτι πρὸς ἀρχῆς ἐδόκουν τυγχάνειν, ἀδικεῖν ἡμᾶς δοκοῦντες, καὶ παῖδας ἀποστερεῖν ἐλευθέρους ὄντας, ἀλλὰ φίλους. ὡς ἔγε πίστις ἔχουσα, καὶ πρὸς τοὺς πολεμιωτάτους που, τίς γε φίλοις ἀναγκαιοτάτη πεπρᾶχθαι. ἀλλ' οὐ πρόφασις εἰ τὸ μὲν κερδαίνειν ἐν πάντες πρόπου, καλλίστου ὀνόματος λήφεσθαι, τὸ δ' ἀδικεῖν σὺν ὀλίγῳ μισεῖν, εἰ μόνον κερδαίνειν δυνήσεται. ἐστιν οὖν ἐπὶ ζήτησις ὑμῖν εἰ δεῖ

Non ignoramus, viri fortissimi, multa hoc tempore nostros conatus remorata infortunia, quibus quantumvis audaces perterreri nil mirum fuerit. Sed quoniam bellum est pro foribus, & quæ hactenus acciderunt, talia sunt, ut vestra virtute possint corrigi, cohortandi mihi estis, & monendi, quo pacto retinere possitis pristinum robur animi. ac primum de bello verba faciam, declaraboqve nos id justissimis de causis gerere, coactos inimicorum injuriis: id quod vel præcipue debet acuere vestram fortitudinem. deinde ostendam, nec hæc, quæ nos contristant, esse tam gravia, quam videntur, & magnam nobis superesse spem victoriæ. ac primum de eo disseram, quod prius proposui, vosqve ipsos testes eorum, quæ dicturus sum, faciam. Nostis enim ipsi Arabum injustitiam, & quam sint erga alios quoque omnes perfidi, nimirum genus hominum impium, ac barbarum: sed nos præcipue infestaverunt ob avaritiam & invidiam perpetuis injuriis nos lacessentes. Et tamen ne alia beneficia nostra in eam gentem collata commemorem, quis eos, imminente Cleopatra, de libertate periclitantes eripuit, nisi nos? Mea enim cum Antonio conjunctio, & illius erga me benevolentia in causa fuit, ne quid isti gravius paterentur, dum ille cavet committere, quod & nobis suspectum esse posset: deinde postqvam precibus illa evicit, ut de utraqve regione portiones quædam ei deciderentur, in his quoqve dispensandis non cessavit mea industria: & datis de meo magnis muneribus, securitatem ambobus acquisivi meo unius sumptu, dum ducenta talenta expendo, & pro aliis ducentis fide jubeo, pro reditibus ejus ipsius terræ, quam isti olim nostram occupant. atqvi æqvum erat nos Judæos & a tributis immunes esse, nec cuiquam ullam agrorum partem decidere. certe in Arabum gratiam, qui nobis salutem suam debent, indignum erat quicquam expendere. Sed multo iniquius est, eos qui negare non possunt suam libertatem nostrum esse beneficium, & eam ob rem gratias nobis egerunt, fraudare nos debitis, præsertim amicos & pacis tempore: quandoquidem fides etiam hosti servanda, multo magis inter amicos locum habeat, necesse est. at non inter tales, quales isti sunt, qui nihil honestum putant, nisi cum lucro conjunctum, & injuriam impunitam esse debere, quæ lucri gratia committitur. Dubiumne igitur est, nostri officii

esse injustos justo bello persequi, quod Deus ipse fieri vult, jubetque nos semper ulcisci vim & injuriam, maxime in bello non solum justo, verum etiam necessario. quod enim confessione omnium tam Græcorum quam Barbarorum est crudelissimum, hoc cæsis nostris legatis perpetraverunt. Nam & Græci caduceatores sacros ac inviolabiles esse volunt, & nostri honestissima sanctissimaque legis præcepta per angelos, hoc est nuncios, a Deo acceperunt. hoc enim nomen & Deum in hominum notitiam adducere, & hostes hostibus conciliare potest. Quid igitur magis nefarium, quam legatos de jure agentes interficere? aut quæ illis post hoc facinus expectanda vel in bello prosperitas, vel in reliqua vita felicitas? ego sane non video. Dixerit forte aliquis: jus quidem & fas penes nos est, sed penes illos vires & majores copiæ: verum isthæc oratio indigna est nostris hominibus; cum quibus enim justitia est, cum illis etiam Deus. ubi autem Deus est, ibi nec multitudo nec fortitudo deesse potest. Sed age etiam per se vires nostras expendamus. Prima pugna vicimus, in secunda primo congressu eos profligavimus, non ferentes nostram impressionem. victores deinde nos Athenio, non indicto bello, ex insidiis aggressus est. Verum hæc fortitudo eorum dicenda est, an insidiæ potius & secunda iniquitas. Cur igitur nobis minus sit animi, quibus oportebat esse plus spei? aut cur nobis timendi sint, qui, quoties absque dolo certandum est, semper succumbunt, quando vero vincere videntur per injustitiam, hoc faciunt? Quid quod etiam si fortes quis eos existimet, hoc ipso magis ad virtutem excitari debet? non est enim generosi laus infirmissimum quemq; aggredi, sed posse etiam fortes devincere. Quod si quem domesticæ clades terrent & terræ motus proximus, primum cogitet hoc ipsum esse, quod Arabas decipit, putantes graviorem quam revera fuit: deinde non decere, ut illis audaciæ, nobis timiditatis, eadem causa sit. Illi enim nunc audent, non quod alicujus boni sibi sint conscii, sed quia nos afflictos credunt calamitatibus; ubi autem nos viderint occurrere, collabetur eorum fiducia, & nobis hoc ipso crescent animi, quod jam cum non ita ferocientibus pugnabimus. nam neque admodum afflicti sumus, neque, ut quidam putant, irato Deo nobis hoc accidit, sed casus hi sunt fortuiti. Quod si Dei voluntate hoc factum est, mirum, ni ejusdem voluntate cessavit calamitas, & hac castigatione contentus est. Quod vero præsens bellum ei probetur ut justum, ipse evidenter declaravit. Nonnullis enim per totam regionem terræmotu oppressis, vestrum, qui arma gestatis, nemini quicquam mali contigit, sed omnes estis incolumes, manifesto divinæ voluntatis indicio, quod si populariter militassetis una cum liberis & uxoribus, neminem vestrum desideraretis. Hæc cogitantes, & quod majus est, habere vos Deum protectorem omni tempore, persequimini justo bello gentem impiam, nec amicitiæ jura, nec fœderum fidem servantem,

A τὺς ἀδίκους πιμωρήσασθ, ἕτ᾽ κ᾽ ἕ θεῦ βελομένε, κ᾽ ὠφελιμώτατ ⊙· ἀεὶ μισῶν τ ὕβριν, κ᾽ τ ἀδικίαν, ἕ παυσαι ἐ μόνον δίκαιον, ἀλλὰ κ᾽ ἀναγκαῖον πόλεμον ἐπιξιόντων. ἃ γ᾽ ὁμολογεῖται ὠφελιμώτατα, τῖς τε ἕλλησι, ἕ τῖς βαρβάροις, ταῦτα ἐπραξαν εἰς τὺς ἡμετέρους πρέσβεις ὁσιοφανέντες αὐτὺς, τῶν μὲν ἑλλήνων ἱερὺς κ᾽ ἀσύλους εἶναι τὺς κήρυκας φαμένων, ἡμῶν ᾗ τὰ κάλλιστα τῶν δογμάτων, κ᾽ τὰ ὁσιώτατα
B τῶν ἐν τῖς νόμοις δι᾽ ἀγγέλων ὠφ᾽ ᾧ ἕ θεῦ μαθόντων. ἕτ᾽ γ᾽ τὸ ὄνομα, κ᾽ ἀνθρώπις γνὺν εἰς ἐμφάνειαν ἄγειν, κ᾽ πολεμίυς πολεμίοις διαλλάττειν δυνατόν. ποῖον οὖν μεῖζον ἂν γένοιτ᾽ ἀσέβημα, ἢ πρέσβεις ἀποκτεῖναι, τὺς καθ᾽ ἕ δικαίυ διαλεγομένους; πῶς δ᾽ ἂν ἐπ δώσαντ, ἢ σὺν τὸν βίον διεξαθεῖν, ἢ ὠφελεῖν τὸν πόλεμον εὐτυχῆ τισάντων αὐτῖς πεπραγμένων; ἐμοὶ μὲν ἀδαμῶς δοκοῦσιν. ἴσως τις
C ἂν ἐρεῖ τις, τὸ μὲν ὅπλον κ᾽ δίκαιον μεθ᾽ ἡμῶν, ἀνδρειτέρυς γ᾽ ἢ πλείυς ἐκείνυς τετυχήκασιν. ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἀναξίων ὑμῖν ταῦτα λεκτέον. μεθ᾽ ὧν γ᾽ τὸ δίκαιον ἔστιν, μετ᾽ ἐκείνων ἐ θεός. θεῦ γ᾽ παρόντ ⊙, ἕ πλῆθ ⊙, κ᾽ ἀνδρεῖα πάρεστιν. ἵνα γ᾽ κ᾽ τὰ καθ᾽ ἑαυτὺς ἐξετάσωμεν, ἐνικήσαμεν τῇ πρώτῃ μάχῃ, συμβαλόντες τῷ δ᾽ πεζῷ, ὑπὲ ἀντίσχον ἡμῖν, ἀλλ᾽ ἐφυγον δ᾽ ὑὺς ἐχ ὑποστάντες τὸν ἐφοδον, κ᾽ τὰ φρονήματα. νικῶσιν δ᾽ ἡμῖν ἀθλίων ἐπῆλθ πόλεμον
D ἀκήρυκτον ἐπάγων. πότερον ἀνδραγαθία τ᾽ πίστι ἐκείνων, ἢ δευτέρα εὐβουλία, κ᾽ ἐπέδρα; τί οὖν ἐλαττον φρονεῖμεν, ἐφ᾽ οἷς μείζες ἔχειν δεῖ τὺς ἐλπίδας; πῶς δ᾽ ἂν καταπλαγείημεν, τὺς ὅταν μὲν ἐξ ἀληθείας ἀγωνίζωνται πάντ᾽ νικωμένυς, ὅταν δ᾽ κρατῶν νομισθῶσιν ἐξ ἀδικίας αὐτὸ ποιοῦντας; πῶς δ᾽ ἂν εἰ κ᾽ γλυκύτας ἤχθητ᾽ τις αὐτὺς, ἃ παρ᾽ αὐτὸ ἕτ᾽ κ᾽ μᾶλλον ὀρμηθείη; τὸ γ᾽ εὔψυχον, ὐκ ἐν τῷ τῖς ἀσθενεστάτις ἁπτεσθαι, ἀλλ᾽ ἐν τῷ δυνατῷ κ᾽ τ᾽ ἰσχυροτέρων κρατεῖν. εἰ δέ τινα, καθάπ᾽ πεῖται τὰ εἰκότα πάθη, κ᾽ τὸ σῶσαι τὸν σῶσαι συμβήκεται, πρῶτον μὲν ἀνοητήτω, ὅτι τᾶτ᾽ αὐτὸ κ᾽ τὺς ἄραβας ἐξαπατᾷ, μείζω τὸ γλυκύμενα τῆς ἀληθείας ὑπειληφότας. ἔπειτα, ὡς ἃ κ᾽ λὺν ἐκείνοις τεθλιμμένοις ἐ ἡμῖν
E δειλίας τῷ αὐτῷ αἰτίαν γίνεσθ. οἱ μὲν γ᾽, ὐκ ἐξ οἰκείας τινὺς ἀρετῆς τὸ εὔψυχον ἔχοντες, ἀλλ᾽ ὐκ τῆς περὶ ἡμᾶς ὡς καμνόντας ἤδη τῖς κακοῖς ἐλπίδ ⊙· ἡμεῖς
F δ᾽ χωρήσαντες ἐπ᾽ αὐτὺς, ὠφεληθησόμεθα μὲν ἐκείνων τὸ μεῖζον φρονεῖν, ἀναλήψεσθε δ᾽ αὐτοί, τὸ μηκέτ᾽ ἡσυχάσαι μάχεσθ. ἕ γ᾽ ἔτε κεκακώμεθα τοσῆτον, ὅθ᾽ ὑπερ οἱόντ᾽ τινες ὀργᾷ θεῦ παρέχειν τὸ γεγονὸς, ἀλλὰ ταῦτα συμπτώματα γίνεσθ ἕ πληγὴ τινα. κ᾽ εἰ κ᾽ θεῦ γνώμῃ πέπρακται, δῆλον ὡς κ᾽ πέπαυται κ᾽ τῷ ἐκείνυ γνώμῃ δόξαντος τῖς γεγενεσι. βελόμεθ ⊙· γ᾽ ἐπ᾽ μᾶλλον ἀδικεῖν, ὐκ ἂν μετεδέδωκεν τὸν δ᾽ πόλεμον, ὅτι κ᾽ θέλει δ᾽ τὸν ἀνεγκλήτως, κ᾽ δίκαιον εἶδεν, δεδήλωκεν αὐτῖς. ἐνίων γ᾽ ἐν τῷ σεισμῷ
G τῷ χώραν ὁπλεμένων, οὐδεὶς οὐδὲν ἐπαθεν τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις, ἀλλὰ πάντες ἐσῴζητε, φανερὸν ποιοῦντ ⊙· ᾗ θεῦ, ὅτι κὰν εἰ πανδημεὶ μετὰ πίνων κ᾽ γυναικῶν ἐστρατεύεσθε, ὠφελεῖν ἂν ὑμῖν μηδὲν ἀπόντων παθεῖν. ταῦτα ἐνθυμηθέντες, κ᾽ τὸ μεῖζον ὅτι πᾶσι πάντα, κ᾽ μέρη πεσεῖσθαι ἔχετε τὸν θεὸν, ἐπεξέλθετε δικαίας ἀνδραγαθίας, τὺς ἀδίκους μὲν τῖς φιλίαν, ἀσυνδέτυς ᾗ ἐν πῖς μάχαις, ἀνοσίυς

perſequimini juſto bello gentem impiam, nec amicitiæ jura, nec fœderum fidem ſervantem,

ἀνοσίας ἢ εἰς πρέσβεις, ἀεὶ ἢ τῆς ὑμετέρας ἀρετῆς ἡ πη- A in occidendis legatis fortem, cum virtute gerenda res eſt, ſemper fugacem. His verbis Judæorum animi non mediocriter accenſi ſunt ad prælium. Herodes autem, ſacris de more peractis, propere duxit eos ultra Jordanem contra Arabas: metatusqve caſtra non procul hoſtibus, decrevit caſtellum intra utrosqve ſitum occupare: commodum ſibi id ratus, ſive pugnandum eſſet, ſive caſtra in tutiorem locum transferenda, cumqve idem eſſet Arabum qvoqve conſilium, circa eum locum certamen contractum eſt. ac primum telis velitati eminus, deinde manus conſerunt, utrinqve nonnullis cadentibus, donec Arabes victi diſceſſerunt. Ea pugna Judæis tantum momentum ad bene ſperandum fuit, ut, qvia hoſtes certamen detrectabant, auſi ſint vallum eorum divellere ipſa caſtra expugnaturi. atqve ita coacti proceſſerunt non ſatis bene ſtructa acie, ne tantillum qvidem alacritatis aut ſpei ad pugnam afferentes: conſeruerunt tamen manus vel qvia plures numero, vel qvia neceſſe erat lacellenti hoſti reſiſtere. poſt diutinum igitur conflictum, non paucis utrinq; cæſis, tandem Arabes in fugam verſi ſunt. Tanta autem ſtrages impulſis ſemel edebatur, ut non ſolum hoſtium gladiis conficerentur, ſed præ impetu fugientis inconditæ multitudinis alii proculcarentur, alii ſuis ipſorum telis ſe induerent, itaqve qvinq; millia deſiderata ſunt. cætera turba refugit qvidem intra caſtra, ſed nulla certa ſalutis ſpe, non tam commeatus qvam aqvæ penuria. Porro Judæi qvia non potuerunt una cum fugientibus irrumpere, obſidione eos cinxerunt, & auxiliis aditus, & fugam obſeſſis intercludendo. In hac rerum difficultate Arabes legatos ad Herodem miſerunt, primum pacem petentes, deinde qvia ſitis urgebat, præſenti neceſſitati remedium. At ille non legatos, non pecuniam pro captivis, nihil deniqve æqvum admittebat, enixe cupiens facinorum in ſuos patratorum pœnas ab eis exigere. Itaq; coacti ſiti, inter alia mala prægravante, progreſſi præbuerunt ſe vinciendos, & in captivitatem abigendos, ita ut intra qvintam diem capti ſint ad qvatuor millia. Sexta vero omnes reliqvi decreverunt prodire, & hoſtem aggredi, vel certam cladem malentes, qvam paulatim ignominioſe opprimi. Qvæ ſententia poſtqvam placuit, eruperunt e caſtris, ſed parum idonei ad prælium, fractis tam viribus qvam animis, propter extremum infortunium mortem in lucro reputantes. Qvare primo conflictu circiter ſeptem millia ceciderunt: domitaqve per hanc cladem gentis ferocia, in Herodis, qvem ſuo malo bellatorem egregium experti ſunt, clientelam ſe dederunt.

μένους ἐβόων πρὸς τὴν μάχην. ἡρῴδης ἢ θυσίας B dum eſſet, ſive caſtra in tutiorem locum transferenda, cumqve idem eſſet Arabum qvoqve conſilium, circa eum locum certamen contractum eſt. ac primum telis velitati eminus, deinde manus conſerunt, utrinqve nonnullis cadentibus, donec Arabes victi diſceſſerunt. Ea pugna Judæis tantum momentum ad bene ſperandum fuit, ut, qvia hoſtes certamen detrectabant, auſi ſint vallum eorum divellere ipſa caſtra expu-

πρὸς τὴν μάχην ἰέναι βουλόμενον, θερμότερον ἐπιχείρησιν αὐτῶν τὸν χάρακα διαπᾶν, ἐς ἔ C gnaturi. atqve ita coacti proceſſerunt non ſatis bene ſtructa acie, ne tantillum qvidem alacritatis aut ſpei ad pugnam afferentes: conſeruerunt tamen manus vel qvia plures numero, vel qvia neceſſe erat lacellenti hoſti reſiſtere. poſt diutinum igitur conflictum, non paucis utrinq; cæſis, tandem Arabes in fugam verſi ſunt. Tanta autem ſtrages impulſis ſemel edebatur, ut non ſolum hoſtium gladiis conficerentur, ſed præ impetu fugientis inconditæ multitudinis alii proculcarentur, alii ſuis ipſorum telis ſe induerent, itaqve qvinq; millia deſiderata ſunt. cætera turba refugit qvidem intra caſtra, ſed nulla certa ſalutis ſpe, non tam commeatus qvam aqvæ penuria. Porro Judæi qvia non potuerunt una cum fugientibus irrumpere, obſidione eos cinxerunt, & auxiliis aditus, & fugam obſeſſis intercludendo. In hac rerum difficultate Arabes legatos ad Herodem miſerunt, primum pacem petentes, deinde qvia ſitis urgebat, præſenti neceſſitati remedium. At ille non legatos, non pecuniam pro captivis, nihil deniqve æqvum admittebat, enixe cupiens facinorum in ſuos patratorum pœnas ab eis exigere. Itaq; coacti ſiti, inter alia mala prægravante, progreſſi præbuerunt ſe vinciendos, & in captivitatem abigendos, ita ut intra qvintam diem capti ſint ad qvatuor millia. Sexta vero omnes reliqvi decreverunt prodire, & hoſtem aggredi, vel certam cladem malentes, qvam paulatim ignominioſe opprimi. Qvæ ſententia poſtqvam placuit, eruperunt e caſtris, ſed parum idonei ad prælium, fractis tam viribus qvam animis, propter extremum infortunium mortem in lucro reputantes. Qvare primo conflictu circiter ſeptem millia ceciderunt: domitaqve per hanc cladem gentis ferocia, in Herodis, qvem ſuo malo bellatorem egregium experti ſunt, clientelam ſe dederunt.

ρήσαντες τὴν ὁρμὴν τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ πλεῖον ἐξέκαυσαν. ὁ δὲ Ἡρῴδης θυσίας κατὰ νόμον ἐπιτελέσας, καὶ τὸν στρατὸν ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην ἀγαγὼν, ἐστρατοπέδευσε πρὸς τοὺς Ἄραβας. μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησιν ἔδοξεν αὐτῷ καὶ φρούριον ἐν μέσῳ κατὰ τὴν ἀμφοτέρων ἐπιτηδειότητα κατασκευάσαι. καὶ γὰρ εἰ μάχης ἔσοιτο δέον, ἐγγὺς ἦν· εἰ δὲ μεταστρατοπεδεύειν, ἐπιτήδειον ἔμελλε καὶ τοῖς Ἄραβσιν ἔσεσθαι. ἔδοξε δὲ καὶ τοῖς πολεμίοις ταὐτὰ βουλεύσασθαι· καὶ περὶ τὸν τόπον ἐγένετο τὸν ἀγῶνα. πρῶτον μὲν οὖν ἀκροβολισμὸς ἦν· εἶτα ἤδη καὶ χερσὶν ἐμάχοντο, καὶ πολλῶν ἐκατέρωθεν πιπτόντων, ἕως οἱ Ἄραβες ἔκαμον. καὶ τοσαύτη τῶν Ἰουδαίων ἐγένετο ῥώμη, ὡς τὸν χάρακα διαπᾶν, καὶ τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν χάρακα ἐλθεῖν τῶν Ἀράβων. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖ συνεστράφησαν, καὶ τὸ πλῆθος ἐπὶ στενοῦ ἦν, ἐπιπεσόντες οἱ Ἰουδαῖοι πολλοὺς ἔκτειναν, καὶ τοὺς λοιποὺς ἔτρεψαν. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνοι τὸν χάρακα ἔφθασαν καταλαβεῖν, ἐπὶ τὸν ἕτερον ἐτράποντο χάρακα. καὶ τοῦτον ἐκλιπόντες, ἐπὶ τὸν τρίτον ἔφυγον. ἐνταῦθα δὲ ἤδη πολλοὶ συνειλημμένοι ἐφονεύθησαν. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος, ἐπεὶ μὴ ἐδύναντο ἔτι φεύγειν, ἐπὶ τὸν τέταρτον χάρακα ἐτράποντο

CAP. IX.

Herodes ad Cæsarem profecturus necessario Hyrcanum interfecit.

VII. QVa felicitate ille multum elatus domum revertitur, aucta ob rem bene gestam existimatione. Sed dum maxime res suas constabilisse videtur, summum discrimen adiit, Antonio apud Actium devicto armis Cæsaris. Tum enim actum de se putavit, non ipse solus, sed & amici ejus omnes & inimici. nemo enim credebat impunè fore tantam Antonii amicitiam. quo factum est, ut amici quidem nihil dissimularent desperationem, inimici vero condolere se fingentes, clam gauderent, pollicentes sibi in futurum meliorem statum reipublicæ. Ibi Herodes videns præter Hyrcanum neminem superesse regii generis, statuit eum e medio tollere: sive evasurus esset periculum, tutius ratus neminem extare digniorem imperio: sive opprimendus esset a Cæsare, successionem illi invidens. Hæc secum volutanti, ab ipsius Hyrcani familia præbita est occasio. qui quod esset miti ingenio, toto vitæ suæ tempore nullis se admiscuit negotiis, omnia fortunæ permittens, & quamcunqve illa conditionem attulisset, ea bene contentus. Verum Alexandra ambitiosa fœmina, & mutationis spem modeste ferre nesciens, solicitavit patrem, ne ulterius ferret Herodem afflictorem suæ familiæ, sed potius sibi quoque caveret, seqve speratæ fortunæ servaret. consuluit deinde, ut Malcho Arabiam ditione tenenti scriberet, peteretq; ab eo tutelam & hospitium. Si enim contingat Herodem male mulctari ab offenso Cæsare, dubio procul ad ipsum rediturum imperium, propter nobilitatem generis, & favorem populi. Talia svadentem Hyrcanus primo repulit, deinde victus importunitate mulieris, interdiu noctuqve eandem cantilenam de futurorum spe, deq; Herodis insidiis occinentis, ad Arabem literas dat amico cuidam Dositheo: in quibus scriptum erat, ut equites mitteret, qui eum ad Asphaltitem lacum deducerent. Distat a Hierosolymitanis finibus per trecenta stadia. Hæ literæ ideo Dositheo potissimum creditæ sunt, quod & Hyrcani cliens erat & filiæ: & exosum ei Herodem non una de causa videbatur verisimile. nam Josephi ab eo necati cognatus erat, & aliquanto ante fratres ejus apud Tyrum inter alios ab Antonio interfecti fuerant: nihilo tamen magis ob hæc Hyrcano fides servata est. Pluris enim ille faciens præsentis regis gratiam, ostendit ei epistolam. qui actis primum gratiis, unum etiam ab eo postulavit ministerium: ut, complicata epistola, & obsignata, Malcho eam redderet, & responsum ab illo reciperet. multum enim sua referre, si etiam illius mentem intelligat. Qvod ubi Dositheus sedulo executus est, Arabs rescripsit paratum se & ipsum

A

B

C

D

E

F

G

Κεφάλαιον θ'.

Πῶς ἀναγκλεῖ ἔχων ἡρώδης ἀπέναι πρὸς καίσαρα, διέφθειρεν ὑρκανόν.

Ὁ δὲ πλεῖστον ἐπὶ τοῖς εὐημερήμασιν ἠξιωκὼς φρονεῖν, ἀνέστρεφεν εἰς τὴν οἰκείαν, μέγα προσειληφὼς ἀξίωμα, καὶ διὰ ταύτην τὴν ἀνδραγαθίαν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα, καλῶς εἶχεν αὐτῷ, δυσεπιχειρήτως καὶ πάντα γεγυμνένῳ. κίνδυνος δ' ἐμπίπτει τῶν ὑπὲρ τὸ ὅλων κρῖναι ἐπάγων, αὐτωνίου καίσαρι συστῆναι ἐν τῇ κατ' ἄκτιον μάχῃ νενικηκότι. τὸ γὰρ ἀπεγνωσμένον αὐτῷ τὴν ἡρώδου τοῖς πράγμασι, καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐμοῖος ἐχθροῖς τε καὶ φίλοις. ἃ γὰρ εἶναι εἰκὸς ἀπιμώρητον μένειν τοιαύτης αὐτῷ πρὸς αὐτώνιον φιλίας γεγυμνένης. ἐν μὲν οὖν, τοῖς μὲν φίλοις, ἀπεγνωσμένος τὸ κατ' αὐτὸν ἐλπίδων. ὅσοι δ' ἐχθρῶς εἶχον, ἐδόκουν μὲν ἐξ ἐμφανοῦς σωάχθεσθαι. πάθος δ' ἡ λεληθὸς ἐφθορόμενον εἶχον, ὡς ἀμένον τὸ δοκοῦν τῆς μεταβολῆς. αὐτὸς τε ἡρώδης τὸν ὑρκανὸν ὁρῶν μένον ἐπ' ἀξιώματος βασιλικοῦ, συμφέρειν ᾤετο μηκέτ' ἐμπεδῶν ἐᾶν. εἰ μὲν γὰρ πεισθείη ἐς ἀλεξάνδρειαν φύγῃ τὸν κίνδυνον, ἀσφαλὴς ἡγεμὼν ἔσοιτο πρὸς τὸ μὴ τοῖς περὶ τοὺς αὐτοῦ καιροῖς ἐφορμᾶν, ἄνδρα τυχεῖν τῆς βασιλείας ἀξιολογώτερον. εἰ δὲ καί ποι καιρὸν ἀφορμὴν τὸ μένον ὑπὸ τῆς βασιλείας ἡμπεδωμένον ὑπὸ Ἰουδαίων ἐξελεῖν. ταῦτα δὴ αὐτῷ διενοεῖτο, ἐνεδέδητο καὶ παρ' ἐκείνων. ὁ μὲν γὰρ ὑρκανὸς ὑπῆκτο τὸν πεῖσαι καὶ τὸν ἄλλον χρόνον, σὺν ἡδονῇ πολυπραγμονεῖν ἀδεεστέρων ἀπόντων. συγχωρῶν τῇ τύχῃ, πᾶν τὸ δικαίως γινόμενον ἡσυχάζειν. φιλίνεσος δ' ὁ ἀλεξάνδρα καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς μεταβολῆς ἀκράτως φέρουσα, λόγους ἐποιεῖτο πρὸς τὸν πατέρα, μὴ μέχρι παντὸς ἀναμένειν τὴν ἡρώδου ὠμότητα. ὡς τὸν αὐτοῦ οἶκον, ἀλλὰ προλαβεῖν ἀσφαλεστέρας αὐτῆς ἐλπίδας. ἦν τε πρὸς τῶν μάλιστα χρεὼν φεύγειν τὴν τοῦ ἀραβίων ἔχοντα. δικαίως τε αὐτὸς, καὶ διὰ ἀσφαλείας ἄγαν. ἐξελθόντων γὰρ εἰς πρὸς ἡρώδου ἅτως χωρήσειν ὡς εἰκὸς ἐν ἐχθρᾷ καίσαρι, αὐτὸς ἔσεσθαι τὰς τοῦ ἄχλου ἀποδεξαμένους μένας, καὶ διὰ τὸ γένος καὶ διὰ τὴν εὐνοιαν τὸν ὄχλου. ταῦτα παθόντος, ὁ μὲν ὑρκανὸς διὰ τοὺς λόγους. φιλίνεσον δὲ τὸ γυναικεῖον αὐτῆς πεπονθέναι, καὶ μήτε νύκτα μήθ' ἡμέραν ἀπολειπόμενος, ἀλλ' ἀεὶ πρὸς τοῦτον, καὶ τὸ ἡρώδου πρὸς αὐτὸν ἀπιβουλὴν διαλεγομένης, ἀνεπείθη τέλος. ἀπιστεῖλαι δεῦρο πρὸς δοσίθεον τινὶ τῶν περὶ αὐτὸν φίλων, ἐν ᾧ σωτηρίαν πέμψειν αὐτῷ τὸν ἄραβα τοὺς ἀναλήψομένους καὶ ἀγαγόντας ἱππεῖας ἀπὸ τοῦ ἀσφαλοῦς λιμένος. αὐτὴ δὲ ἀπέχειν τῶν ἱεροσολυμιτῶν ὅρων, σταδίους τριάκοντα. ἀπῆσαν δὲ τοῦ δοσιθέου, πραττόντων αὐτὰ καὶ αὐτὸν τοῦ ἀλεξάνδρου, καὶ τῆς πρὸς ἡρώδου δυσνοίας ἀμικρὰς αἰτίας ἐχόντος. ὡσηπερεί τι γὰρ, ἐν ἐκείνῳ ἀνηρήκει, συγγνώστως λίαν· καὶ τὸν τύρῳ φονεῦσι τῶν ἀντωνίου πρότερον ἀδελφῶν. οὐ μὴν ἀπήγαγε τοῦτον τὸν δοσίθεον ὑρκανῷ πρὸν εἰς τοῦ ὑπηρεσίαν ἡμέραν. προτιμήσας δὲ τῶν ἐκείνου τοὺς ἐν βασιλεύουσι ἐλπίδας, ἀπέδωσεν ἡρώδῃ τῷ δοσιθέῳ. ὁ δὲ τὴν εὐνοίας ἀποδεξάμενος, ἐπικαὶ δὲ τὸ προσυπουργῆσαι παρεκελεύετο. πυθόμενος τοῦ δοσιθέου, καὶ καταμηνύσαντος ἀποδόσεως τοῦ μάλχου. καὶ τι παρ' ἐκείνου χρήματα λαβεῖν. ἐγὼ μικρὸν τὸ ἀφορον, καὶ τὸν ἐκείνου γνώμῃ αὐτὸν εἰδέναι. ταῦτα δὴ δοσίθεος ἑταίρους προσφήσαντος, ὁ μὲν ἄραψ ἀντεπέστειλεν αὐτὸν τε ὑρκανὸν δέχε-

δεχεσθαι καὶ τὰς παρ' αὐτοῦ πέμπας, ἢ καὶ Ἰουδαίων ὅσοι τῇ A
ἐκείνου φρονοῦσι, διώκειν τε πάντα τὸν μὴ ἀσφα-
λείας αὐτοῖς κομίσασθαι, καὶ πρὸς μηδὲν ἐνδέησιν ὧν
ἔχοιεν, ὡς ἂν καὶ παντὶ τῷ ἡγεμόνι εὐξύμβολον τῷ ὑπηρετεῖν,
μεταπέμψασθαι τὸν Ὑρκανὸν, καὶ πρὸς τῶν ἡμερῶν
αὖθις σωθησόμενον πρὸς τὸν Μάλχον ἀνέκρινεν. ἀρνη-
σαμένου δ', τὰς ὑπηρετὰς δῆσας τοῦ σωφρονεῖν, διε-
χρήσατο τὸν ἄνδρα. ταῦτα δὲ γράφομεν ἡμεῖς
ὡς ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τοῖς Ἡρῴδου πε-
ρέχεται. τοῖς δ' ἄλλοις, οὐκ ἐπὶ ταῦτα συμφωνᾶ. τὸν γὰρ B
Ἡρῴδην οὐκ ἐπὶ πίστει δοκῆσαι, ἀλλ' ἐπιβουλῆς
μᾶλλον Ὑρκανῷ τὴν αἰτίαν ἐπαγαγόντα, καὶ τὸν αὐτὸν
τρόπον διαπραξάμενον, γράφουσι δ' οὗτος. ἐν συμποσίῳ
τινὶ μηδὲν ὑποπτεύοντα ἐνειδόναι, λόγον Ὑρκανῷ προσ-
φέρειν, εἰ πέμψαι ἐπιστολὰς αὐτῷ δι' Ἀντίπατρον καὶ
τὸν μὲν, ἐμολογῆσαι προσαγορευτικὰ γράμ-
ματα κομίσασθαι. τὸν δ' εἰ καί τινα δῶρεαν εἴλη-
φώς εἴη, πάλιν ἐπερέσθαι; ἔφη, μηδὲν πλέον ἢ κατ- C
ὧν ἀναβατικῶν τέσσαρα πέμψαντα αὐτῷ λαβεῖν,
εἰς αἰτίαν τὸ πίστιν ἐπαναφέροντα, δωροδοκίας καὶ
προδοσίας, ἀπαγαγεῖν πρεσβεύσαι τὸν ἄνδρα. τεκ-
μήρασθαι δὲ μηδὲν ἁμαρτόντα τοιοῦτον πλεῖν πεῖσαι,
καταλογίζονται τὴν ἀπλότητα καὶ τρόπου, καὶ
τὸ μηδ' ἐν νεότητι θράσους ἢ πρωτοτυπίας ἀπόδειξιν
πεποιῆσθαι, μηδ' ὅτι τὴν βασιλείαν αὐτὸς εἶχεν, ἀλ-
λὰ καὶ ταύτης τὰ πλεῖστα τῶν καθ' ἑαυτὸν διοίκησιν, ἀν- D
τιπάτρου πᾶσαν κεχωρηκότος. τότε δὲ πλέον μὲν ἢ πρ
γμονεύσαι ἐπιτυχόντα ἐτῶν, κρατεῖσθαι δ' ὑπὸ πάσης
ἀσφαλείας τὸν Ἡρῴδην ἀπῆρσαι. ἀμφοῖν δὲ καὶ
τὸν Εὐφράτην, τὰς ἐν τῷ πέραν πρώτας αὐτὸν, κα-
ταλιπόντων ὅλως, ἐπ' ἐκείνων τε ἡγεμονίᾳ ἐγχει-
ρεῖν τι καὶ κρατεῖν ἀπίθανόν τον, καὶ οὐ πρὸς τῆς ἐκείνου φύσεως, ἀλλὰ πάντα
σκῆψιν Ἡρῴδου ἡμεῖς. ἔτι μὲν τὸ τέλος Ὑρκανῷ συμ- E
έπεσε βίου, ποικίλους καὶ πολυτρόπους ἐπιδειξάμενον
ἐν τῷ ζῆν τύχας, ὧδε μὲν ἐν ἀρχῇ βασιλεύουσης
αὐτῷ τῆς μητρὸς Ἀλεξάνδρας, ἀρχιερεὺς κατασὰς δ'
Ἰουδαίων ἔθνους, ἔπειτα δ' ὑπὸ πομπῆι κατάσχε. ἀφη-
λαθεὶς δὲ τὴν βασιλείαν ὑποτεθείσης τῆς μητρὸς αὖθις,
καὶ ταύτην καθαρχὼν γ' μόνας, ὑπὸ μὲν τοῦ ἀρι-
στόβουλου δ' ἀδελφοῦ. κατάσχε δ' αὖθις τὸν πομ-
πήου. καὶ πάσας τὰς τιμὰς ὑποπαλαίων, ἔτη μ' διατε-
λέσαν ἐν αὐτοῖς. ἀφορεθεὶς δὲ τε δεύτερον ὑπ' ἀντι- F
γόνου, καὶ λωβηθεὶς τὸ σῶμα ὥστε μὴ ἧττον αἰχμά-
λωτον ἐλθεῖν. κἀκεῖθεν εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανῆκε χρό-
νῳ, ἅμα τοῖς ἐξ Ἡρῴδου προσγεγενημένοις ἐλπίσι. ὧν
οὐδὲν αὐτῷ κατὰ προσδοκίαν ἀπέβαινε, πολυπαθείᾳ
βίου χρησάμενον. τῇ δυσχερείστατον δὲ ὡς προσῆκε καὶ
μόνον σύνηρα τέλους οὐκ ἀξίου τυχεῖν. δοκεῖ γὰρ ὑπίσχνη
καὶ μέτριον ἐν πᾶσι ἡγεῖσθαι. καὶ τὰ πλεῖστα τῆς
αὐχῆς, ὑπὸ οἰκέτου ἀνὴρ, οὐ πολυπεράγμων, οὐ G
δεινὸς ὢν βασιλεῖς ὑπέρσχειν. ἀντιπάτρῳ τε καὶ
Ἡρῴδῃ μέγιστα δὲ προσθεῖναι ἐσχύσατο. διὰ τὴν ὑπάρ
χουσαν τὸν οἰκέτου. καὶ τὸ πρᾶγμα οὔτε δίκαιον, οὔ-
τε εὐσεβὲς ἐξ αὐτῶν εὑρεῖν πεποιῆται τέλους. ὁ δὲ Ἡρῴ-
δης ὡς καὶ τὸν Ὑρκανὸν ἐκποδὼν ἐποιήσατο ἀσεβῶν
πρὸς κρίσεσι, ἐ μηδὲν ἐλπίσας αὖθις τὰ αὐτὰ πραγμά-
των συναμύνειν χρεῖον ἐκ τῆς ἡλικίας αὐτῷ πρὸς
ἀντώνιον ὑλίκης, ὑποπτον μὲν εἶχε τὴν ἀλεξάνδραν,
μὴ τῷ καιρῷ σωστρατήσῃ τὰ πλήθη ἀποστῆναι καὶ συ-

& familiam recipere, atqve etiam omnes illius factionis Judæos: missurumqve instructam manum, qvæ eos tuto deducere valeat, & voluntati ejus obsecuturum per omnia. Postqvam autem etiam hanc epistolam Herodes accepit, accito Hyrcano, rogavit eum, ecqvid haberet cum Malcho fœderis? qvo inficiante, prolatis in consistorio literis, occidi eum imperavit. Atqve hæc ita in ipsius Herodis commentariis scripta habentur: nam ab aliis traduntur aliter, videlicet non ob hoc crimen, sed qvasi regi insidiatum, necatum esse. Scribunt enim sic: In qvodam convivio, dissimulata suspicione, quæsiviſſe ex Hyrcano, num quas literas a Malcho accepisset. respondisse illum, accepisse quidem, sed nihil præter officiosam salutationem continentes. Alterum amplius interrogasse, num quod etiam munus accepisset. cumqve respondisset, nihil præter qvatuor jumenta, quibus vectaretur: regem traxisse hoc in crimen corruptelæ ac proditionis, moxqve hominem duci jussisse. Insontem autem perisse argumentum afferunt mitissimum ipsius ingenium, ut qui ne juvenis quidem unqvam ullam temeritatis aut audaciæ significationem dederit, ac ne tum quidem cum ipse principatu potiretur: sed tum qvoqve pleraqve omnia ex Antipatri administraverit sententia. Tunc vero jam octogesimum annum excesserat, sciebatqve opes Herodis in tuto esse: Euphrate etiam trajecto, relictisqve, qui trans eum amnem in summo honore habuerant, in patriam postliminio rediit, ut sub illius potestate viveret, quo minus verisimile est eum molitum facinus a sua natura alienissimum, conficta qve videntur hæc ab Herode omnia. Hic finis fuit Hyrcani post variam fortunam, qua tota vita circumactus est. nam vivente etiam tum matre Alexandra, pontifex Judæorum creatus, per novem annos eum honorem obtinuit: cui defunctæ cum in regnum successisset, elapsis tribus mensibus ab Aristobulo fratre pulsus est, ac deinde Pompeji ope restitutus. receptisq; omnibus honoribus qua- draginta annos in eis exegit. deinde iterum ab Antigono pulsus, & mutilato corpore, captivus apud Parthos vixit. unde aliquanto post domum reversus, quamvis multa sibi de Herode polliceretur, nihil tamen eorum consecutus est post tantam fortunæ varietatem: & quod omnium est maxime miserabile, ut modo diximus, in extrema senectute indigno fine absumptus est. Fuit enim æqui amantissimus & perpetua modestia, imperiumqve maxima ex parte per alios administrabat, amore otii, & imperitiæ sibi consci. Antipater certe atqve Herodes hujus bonitate ad tantas opes provecti sunt: pro quibus meritis contra jus ac fas occisus est. Cæterum Herodes, Hyrcano sublato, ad Cæsarem properans, & nihil boni de se sperans propter amicitiam Antonii, suspectam habebat Alexandram, ne usa hac temporis opportunitate ad defectionem concitaret populum, & intestinis sedi-

tionibus regnum perturbaret. qvare mandata regni cura Phæroræ ſuo fratri, & matrem Cypron, & ſororem, & totam deniqve cognationem in Maſada depoſuit: juſſitqve fratrem, ſi quid ſibi accidiſſet durius, habenas regni retinere; Mariamnen vero uxorem, quia propter ſimultatem cum matre ejus & ſorore degere non poterat, in Alexandrio cum Alexandra matre collocavit, commiſſâ quæſtori ſuo Joſepho & Sohemo Ituræo caſtelli cuſtodia, viris & ante ſemper fidiſſimis, & tunc honoris cauſa his mulieribus regiis adhibitis. Verum his qvoqve mandatum dederat, ut, ſi quid, quod nollet, accidiſſe ſibi cognoſceret, confeſtim ambas interficerent, regnumqve pro viribus liberis ejus ac Phæroræ fratri conſervarent.

Λ σάσα τὰ σὲ τ βασιλέιαν πράγματα. περεπίπτε δ πάνυ Φερώρα τὸ δελφῷ, ἔτ μητρὰ κύπρον ἔτ τὴν ἀδελφέιαν, ἢ τ ἡλεάν ἅπασαν ἐν μασαιδοις κατηγαγετο, ὥδ κελόσαι δ αὐτὸς ἐπ τῷ εἰ αὐτῷ ἀκάιρος δυσχερὲς, ἔχειν τ πραγμάτων μαλαμμέλη ἢ τὴν αὐτ γυναῖκα, ὄυατον γὰρ ἀκλεῶς ἐν διαφορᾷ τῇ πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἢ μητρὰ τὸν ἐκείνε διάπαν τὸν αὐτὸν ἔχειν, ἐν ἀλεξανδρέιᾳ συν ἀλεξάνδρα τῇ μητρὶ κατηγαγετο, ἰώσηπον τ ταμίαν ἢ τ ἱππαρχῆσον σέμον, ἐπ' αὐτῷ καταλιπὼν, πιστάτας μὲν ἐξ ὀρχῆς γενομένους αὐτῷ, τότ ἢ πρὸς φάσηλιν φερορᾶ ἀπολιφθέντας τῆς γυναικὸς. ἐκ ἢ κείνοις ἐν πολλῇ, μαθόντας τ πρὸ εἰ αὐτὸ δυσχερὲς ἐξ αὐτῆς ἀμφοτέρους διαχειρίσασθ, τὴν τε βασιλέιαν εἰς δύναμιν τῆς παισὶν αὐτὸ συν τὸ δελφῷ φερώρα διατηρεῖν.

CAP. X.

Quomodo Herodes etiam regnum a Cæſare obtinuit.

HIs mandatis, properavit Rhodum, ut illic Cæſari occurreret. Qvo poſtqvam appulit, poſito tantum diademate, de cætero paratu regio nihil mutavit: admiſſusq; ad colloqvium tum maxime oſtendit animi ſui magnitudinem, neqve ad ſupplicationes (ut in tali fortuna mos eſt) verſus, neqve preces adhibens quaſi rogando veniam, ſed facti ſui rationem reddens intrepide. Fatebatur enim apud Cæſarem & amicitiam ſibi interceſſiſſe maximam cum Antonio, & totis viribus ſe conatum, ut penes illum eſſet rerum imperium: non armis quidem conjunctis, quod tum diſtineretur bello Arabico, ſed miſſo ad illum frumento ſimul atqve pecuniis: nec tamen ſe hac parte ſibiipſi ſatisfeciſſe. profeſſum enim amicum pro bene de ſe merito non opes ſolum, ſed caput etiam & ſalutem debere objectare periculis. Id quia non licuerit, certe hanc laudem ſuam eſſe, quod ne poſt Actiacam quidem cladem illum deſeruerit, neqve, fortuna jam aperte mutata, ad novas ſpes ſe tranſtulerit. quo tempore ſi non auxilio, at conſilio a ſe adjutum hominem, commonſtrando, quo uno modo ſervari poſſet, nec omnino in ordinem redigi, videlicet ſi Cleopatram interficeret. hoc enim maturæ perpetrato, licebat illi in ejus opes ſuccedere, atqve ita faciliores a te pacis conditiones impetrare. ille vero per incogitantiam conſilium meum aſpernatus eſt: atq; hoc pacto tibi magis quam ſibi conſuluit. Nunc igitur ſi odio Antonii meum quoque ſtudium damnas, non negaverim ea, quæ feci, neqve vereor ingenue fateri, quanto illum amore proſecutus ſim. qvod ſi amoto perſonarum reſpectu, hoc tantum in diſquiſitionem vocas, qualis ſim amicus, & quam memor beneficiorum, licet tibi quoq; hoc experiri. mutato enim nomine nihilominus manebit amicitia, & laudem ſuam merebitur. His verbis cum magnam generoſitatem præ ſe ferret, non mediocriter allexit Cæſarem, virum liberalem ac magnificum: ut occaſione dicendæ cauſæ paulatim inſinuaret ſe in illius amicitiam.

Κεφάλαιον ί.

Ὡς ἡρώδης ἔσχεν ϗ τὴν παρὰ καίσαρος τὴν βασιλέιαν.

ΤΑῦτα ἐστιλάμενος, εἰς ῥόδον ἠπείγετο καίσαρι συντυχεῖν, καὶ πεζὴ καταπλεῦσεν εἰς τὴν πόλιν, ἀφῆρτο μὲν τὸ διάδημα, ἄλλου δὲ οὐδὲν περὶ αὐτὴν ἀξιώματος οὐδὲν ὑφειμένος. ὅτε ἢ καὶ κοινωνήσας λόγου κατὰ τὴν σωτυχίαν ἔσχε μὴν, πολὺ μᾶλλον ἐνέφηνε τὸ μεγαλεῖον ἢ κατ' αὐτὴν φρονήματος, ἅτ' εἰς ἱκεσίας οὐκ εἰκὸς ὅπου τοιούτοις τεθαῤῥηκὼς, οὔτε δέησιν τινὰ προτείνων, ὡς ἐφ' ἁμαρτήμασιν, ὁποῖός ἢ τὸν λογισμὸν τῶν πεπραγμένων ἀνυπομήτως. ἔλεγε γὰρ τῷ καίσαρι, καὶ φιλίαν αὐτῷ μεγίστην ἡνέσθαι πρὸς ἀντώνιον, καὶ πάντα πρᾶξαι κἢ τὴν δύναμιν, ὡς ἐπ' ἐκείνου ἡνῆσθαι τὰ πράγματα, ὅρατε γὰρ οὐ κοινωνήσαντα κἢ βουλῆς τῶν ὅπλων, πέμψαντά ἢ χρήματα καὶ σῖτον ἐκείνῳ. καὶ ταῦτ' εἶναι μετριώτερα τῶν ὑπαλλόντων αὐτῷ ἡνεῖς. τὸν γὰρ ὁμολογοῦντα μὲν εἶναι φίλον, ἐναργῶς δ' ἐκεῖνον ὑπεξαιρούμενον, παντὶ μέρει καὶ ψυχῆς ϗ σώματος ϗ περιουσίας συγκινδυνεύειν δέον, ὧν αὐτὸς ἐλάττων ἢ καλῶς εἶχεν ἀναγραφεὶς, ἀλλ' ἐκεῖνό γε σωφρόνως καλῶς ἑαυτῷ πεποιηκότα, τὸ μηδ' ἥττηται τῶν ἐν ἀκτίῳ μάχῃ καταλιπεῖν, μηδὲ συμμεταθῆναι τὰς ἐλπίδας φανερῶς ἤδη μεταβαινούσης τῆς τύχης. φύλαξαι δ' αὐτὸν εἰ καὶ μὴ σωαγωνιεῖν ἀξιοῖ χρεών, ἀλλὰ συμβουλόν τε ἀξιώσαντα ἀντώνιον, τὴν μίαν αἰτίαν δ' καὶ σωζεσθαι, καὶ μὴ τ πραγμάτων ἐκπεσεῖν, προθεικνύντα, κλεοπάτραν ὑπαναίρεσθαι. πρὸς ἀνηρημένης γὰρ ἐκείνης, αὐτῷ τε τ πραγμάτων ἀρχὴν ὑπάνειν, καὶ τὰς πρὸς σὲ συμβάσεις ῥᾴον εὐρίσκεσθαι τῆς ἐχθρας. ὧν οὐδὲν ἐκεῖνος ἐνοησεῖς, ἀλυσιτελῶς μὲν αὐτῷ, συμφερόντως ἢ σοὶ προτίμησε τὴν ἀβουλίαν. νῦν συν εἰ μὲν τῇ πρὸς ἀντώνιον ἐργῇ κρίνεις καὶ τὸν ἐμὸν προθυμίαν, ὅτι ἂν ἐκ μοι τῶν πεπραγμένων ἀρνησις, οὐδ' ἀπαξιώσω τὸν ἐμαυτὸ πρὸς ἐκεῖνον εὐνοιαν ἐκ δ φανερὰ λέγειν. εἰ δ τὸ πρόσωπον ἀνελὼν, τὴν εἰμὶ πρὸς τὸν εὐεργέτην, καὶ πρὸς φίλον ἐξετάζοις, ἴσως σοι πάντα τ ἐκ ἐμοῦ γνησιώτατα ἡμᾶς εὑρήσεις. ἔ γὰρ ἐνόματος ἀλλαγὴ, τὸν ἐλάττω αὐτὸ τὸ τῆς φιλίας βεβαιωτὴν ἐν ἡμῖν εὐδοκιμεῖν δυνήσεται. πιστὰ λέγων, καὶ πρ' αὐτῷ ἐμφάνων τὸ τῆς ψυχῆς ἑλεύθερον, εὐμετρέως ἐπανάσαιτο τ καίσαρα φιλότιμον ὄντα ἔ λαμπρὸν, ὡς τε αὐτῷ τὰς τῶν ἐγκλημάτων αἰτίας, σύσαι ἤδη τῆς πρὸς ἐκεῖνον εὐνοιας πραγματευόμ.

καὶ ὅτε

καὶ τὸ τὸ Δρίδημα πάλιν ἀποκαθιστῆσιν αὐτῷ, καὶ περιφανέστερον μηδὲν ἐλάττω περὶ αὐτὸν ἢ πρότερον ἐν τοῖς τῶν Φιλωνέως, διὰ πάσης ἦρε τιμῆς, προαγθεὶς ἔτι καὶ πλεῖον χρήσιμον, ἀπιὼν προθυμίᾳ τὰ πρὸς τὸν μοναρχας αὐτῷ συλλαβέσθαι τὸ ἡρῴδου. τοσαύτης ἀποδοχῆς ἀξιώσας καὶ παρ' ἐλπίδας ὁρῶν αὐτῷ πάλιν ἐξ ἀναρχῆς βεβαιωτέραν τὴν βασιλείαν, θέσθαι καὶ σωτὸς καὶ δόγματα ῥωμαίων, ὅπερ ὄντων αὐτῷ πρὸς τὸ βέλτιον ἐπεραγματεύσατο, παρέπεμψεν ἐπ' αἰγύπτῳ καίσαρα δωρησόμενον ἀνδρὶ τοσαύτην τε ἐν τοῖς φίλοις, καὶ πίστιν ἐνδειξάμενον μεγαλοψυχίαν. ἠτεῖτο δὲ τὸ αὐτοκράτορα συμπαθῶν ἀλέξανδρον, ὡς μήσεν αὐτῷ ἥκεσεν παθεῖν. ἀλλὰ τάτε μὴ ὃν ἔσχεν, ὅρκῳ πρὸς κατελημμένον καίσαρα. ἐπανιὼν δὲ πάλιν εἰς τὴν ἰουδαίαν πᾶσιν τε τιμὴν καὶ παῤῥησίᾳ, ἃ τοῖς τὰ ἐναντία προσδοκήσασιν ἐπαλλήλων παρέσχεν, ὡς αἰὲ τὸ λαμπρότερον ἐκ τῶν κινδύνων κατ' εὐμήχανα θεῖ προσπίπτων. εὐθὺς μὲν οὖν πρὸς τὴν ὑποδοχὴν ἐγεγόνει καίσαρι ἀπὸ συμμαχίας εἰς αἴγυπτον ἐσβαλεῖν μέλλοντι. καὶ πειθὼ παρῆν, δέχεσθαι μὲν αὐτὸν ἐν πτολεμαΐδι πάσῃ τιμῇ βασιλικῇ, παρέχειν δὲ τῷ στρατεύματι ξένια καὶ τὴν ἐπιτηδείων ἀφθονίαν, καὶ τοῖς εὐνοεστάτοις ἐξηπίζετο, πόσα τε δυνάμεως ἐκπαίοντι συμπαραζόμενον, καὶ δεχόμενον αὐτὸν καὶ φίλως ἀνδράσιν ῥ καὶ πᾶσιν εἰς πολυτελειαν δὲ πλούτων ὑπηρεσίας ἡσκημένοις. παρέχε δὲ τὴν ἀνυδρίαν διερχομένοις, τὴν τ ἐπιόντων χορηγίαν ἀς μήτε οἶνῳ, μήτε ὕδατι, ἢ δὲ μᾶλλον ἢν ἐν χερσὶ στρατιώτῃς, ὑπερηδέως. αὐτόν γε μὴν καίσαρα πολλάκις ὠφόρησε, καὶ παρέσχεν ἅπασιν εὐνοιαν λαβεῖν ὑπὸ τῆς βασιλείας ἧς ἔτυχε πολὺ μείζω δὲ λαμπρότερα τὰ πρὸς τὰς ὑπουργίας ἐνεδείξατο. ὅτ' αὐτὸν καὶ μᾶλλον εἰς πᾶσιν εὐνοίας δὲ προθυμίας ὑπιοιῶσιν, καὶ πλεῖστον ἰωὺγκατ' τῇ χρείᾳ δὲ καιρὲ τὸ μεγαλόψυχον ἁρμόσας. ὁ δὲ πάλιν ἐπανιόντων ἀπ' αἰγύπτου τὸ πρώτων ἀδεῶς τὰς ὑπηρεσίας ἡ πων ἐφάνη.

A Quare diademate reſtituto, hortatus eum, ut non minus ſuam quam quondam Antonii amicitiam coleret, in ſummo honore habuit, addens ſcripſiſſe Capidium, quantum apud monarchas favore Herodis adjutus ſit. Ergo ubi præter ſpem acceptum ſe vidit Cæſari, & ope ejus denuo confirmatum in regno, ſenatusconſulto quoqve per illum impetrato, deduxit eum in Ægyptum, donatum plurimis muneribus, quibus etiam amicos ejus ſibi conciliavit, & animi declaravit magnitudinem. Conatus eſt etiam Alexandro Antonii amico impetrare veniam, quod tamen non potuit, quia Cæſar animadverſurum ſe in illum juraverat. Reverſus deinde in Judæam auctus honore ac poteſtate, omnes, qui contra expectaverant, attonitos reddidit, quaſi Dei benignitate ſemper illuſtriore periculis evaderet. Mox igitur paravit ſe ad excipiendum redeuntem ex Ægypto Cæſarem, qui poſtquam venit, omni regia magnificentia eum accepit apud Ptolemaidem: exercitui quoqve omnem hoſpitalitatem exhibuit, & rerum ad victum accommodarum cópiam. quo factum eſt, ut in intimam familiaritatem reciperetur, una obeqvitare ſolitus, dum traducuntur copiæ, tractansqve tum ipſum tum amicos miniſterio virorum centum & quinqvaginta, ditiſſimo & ſumptuoſiſſimo cultu inſignium. quin & ſqvalida ac inaqvoſa loca transeuntibus nihil deeſſe paſſus eſt, non vinum, non aquam, qua miles tum magis etiam delectabatur. Ipſum quidem Cæſarem talentis octingentis donavit: adeoqve ſatisfactum eſt omnibus, ut luculentius etiam quam pro ejus regni facultatibus tractatos ſe fatentur. quo magis amicitiæ promptæqve ad benemerendum voluntatis fidem fecit, & uſus opportunitate temporis egregiam opinionem magnanimitatis ſibi paravit. rurſumqve ab Ægypto redeuntes alios Romanorum primates tot officiis proſecutus eſt, ut nemini mortalium hac parte cederet.

Κεφάλαιον ια'.
Ὡς ἡρῴδης ψεύδει Δραβολεῖς παροξυνθεὶς τὴν γυναῖκα μαριάμμην ἀπέκτεινεν.

CAP. XI.
Herodes Mariamnen calumniis oppreſſam interficit.

Τότε μέντοι ἡρῴδου ἐν τῇ βασιλείᾳ, τεταραγμένην αὐτῷ τὴν οἰκίαν καταλαμβάνει, καὶ χαλεπῶς ἔχοντα τὴν γυναῖκα μαριάμμην δὲ τὴν μητέρα τὴν ἐκείνης ἀλεξάνδραν. οἰηθέντων γὰρ ὑπὸ τὸν ἐκ τῆς ἀσφαλείας τῶν σωμάτων εἰς ἐκεῖνο καθεστῆναι τὸ χωρίον, ἀλλ' ὡς εἰς φρουράν, μήθ' ἑνὸς μήτε τῶν ἄλλων μηδ' αὐτῶν ἐξουσίαν ἔχειν, χαλεπῶς ἔφερον. ἦτε μαριάμμη τὸν μὲν ἔρωτα δὲ βασιλέως, ὑποκρίσιν ἄλλως καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῷ ἡγουμένην ἀπάτην ὑπελαμβάνεν. ἤχθετο δὲ τῷ μηδὲ τοῖς παροῦσι δεινὸν ἐκεῖνο ἐλπίδα βιώσεσθαι δι' αὐτὴν ἐχούσῃ. καὶ τὰς ἰωσήπου δωθείσας ἐντολὰς ἀνεμνήσθη, ὥστ' ἤδη Δραβεραπέας εἶχε τὰς φρουρούσας καὶ μᾶλλον τὸ σεμνὸν, ἐν ἐκείνῳ τὸ πᾶν ὑπισχνουμένῳ σεμεῖ δὲ πρὸς ἐλθὼν, οὐδὲν ὧν ἡρῴδης ἀνεπείθετο πειρᾶσθαι. λόγοις δὲ καὶ δωρεαῖς λιπαρέστερον τὰ γυναικῶν ἐκθεραπεύσων αὐτὸν, ἥπατ' πρὸς μικρὸν ἤδη. καὶ πάλιν ἐξέπιπτε ἁπάσης

F

Sed cum primum in regnum reverſus eſt, perturbatam familiam invenit, infenſamqve ſibi uxorem Mariamnen & ſocrum Alexandram. ratæ enim, id qvod non immerito ſuſpicabantur, non ſecuritatis cauſa ſe in id caſtellum concluſas, ſed quaſi in carcerem, ita ut nec ſuis nec alienis bonis frui poſſent, ægerrime ferebant. Mariamne quoque maritum ſimulare amorem credebat, quod ei bonum eſſet atqve commodum. ſed nihil moleſtius ferebat, quam quod, ne illo quidem defuncto, ſpes relinqvebatur ipſam fore ſuperſtitem: nec unqvam excidebant mandata olim Joſepho data, ita ut omnibus modis demereri conaretur cuſtodes, præcipue Sohemum, non ignara incolumitatem ſuam ſitam in ejus manibus. ille vero principio fidus erat, non diſcedens ab Herodis præſcripto: deinde munuſculis ac blanditiis muliebribus paulatim mollitus eſt: poſtremo effutiit omnia,

mandata regia, præſertim qvod non ſperaret eum cum eadem poteſtate reverſurum. eam ob rem ſic exiſtimabat, nec ab illo ſibi eſſe periculũ, & a mulieribus paratam gratiam, præſentem dignitatem & in poſterum facile retenturis. Qvod ſi Herodem, rebus ex ſententia confectis, redire contingeret, nihil eum niſi uxoris arbitratu acturum. ſciebat enim qvam impotenter eam rex amaret. His ille de cauſis a mandatis diſceſſit. Mariamne vero iniqviſſimo animo tulit, nova ſibi ſemper alia ex aliis ab Herode naſci pericula: votaqve faciebat, ne ille unqvam ſalvus reverteretur, cogitans vitam ſibi cum eo fore intolerabilem: id qvod poſtea nec diſſimulavit, aperte faſſa, qvid ſe ureret. Ille enim cum præter ſpem magna ornatus fortuna appuliſſet, primo, ut par erat, uxori lætum de hac re attulit nuncium: eamqve ſolam præ aliis uxoribus ob amorem ac jucundiſſimam conſvetudinem ſalutavit & complexus eſt. Mulier vero, narrante eo ſuos ſucceſſus, ſusqve deqve ferre videbatur, nec belle ſuum affectum occultabat: ſed ut erat ingenuis minimeqve fucatis moribus, ad illius blandas appellationes ingemiſcebat: narrationeqve ejus contriſtari magis qvam gaudere videbatur: ut jam Herodes non tam ſuſpicionibus qvam manifeſtis ſignis turbaretur. angebatur enim, videns inexpectatam & apertam uxoris averſationem: qvam moleſtiam præ amore ferre non valens, nec in ira nec in reconciliatione perdurare poterat, & ſibi ipſe non conſtans, jam hoc jam illo affectu diſtrahebatur. adeo animus inter amorem, & odium ambigebat, ut cum ſæpe cuperet punire mulieris ſuperbiam, intercedente amore vetaretur. Nihil autem magis timebat, qvam ne, ſumto de ea ſupplicio, ſeipſum hoc pacto gravius læderet ob defunctæ deſiderium. Talibus curis æſtuantem & ſic erga Mariamnem affectum ut videre ſoror ejus & mater, oportuniſſimum tempus ſe nactas putaverunt: moxq; aſſiduis calumniis concitabant hominem accendentes ejus odium ac zelotypiam: qvas ille nec rejiciebat, nec tamen libebat credere, & ſævire in dilectam conjugem. pejus tamen indies erga eam afficiebatur, magisq; ac magis exaſperabatur, dum nec illa curas ſuas occultat, & ipſe amorem vertit in odium. Ac fortaſſe jam tum ſævius in eam aliquid ſtatuiſſet, ni commodum nunciatum eſſet, extinctis Antonio & Cleopatra, Cæſarem Ægypto potiri: cui obviam properans familiam ſic, ut erat, reliquit. Diſcedenti Mariamne commendavit Sohemum, plurimum ei ſe debere propter habitam ſui curam profitens, & tujusdam Judææ partis ei dominium impetravit.

IX. Cæterum Herodes in Ægypto cum Cæſare congreſſus, liberius jam cũ illo egit amicitia fretus, & magnis ab eo beneficiis ornatus eſt. qvadringentorũ enim Gallorũ Cleopatræ ſatellitium ei donavit, & regionis partem reddidit, quam illa prius occupaverat, attribuit etiam ejus regno Gadara,

A τὰς ἐντολὰς Ἡ βασιλέως, μάλιστα μὲν ἐλπίσας αὐτὸν πάλιν ἐπ' αὐτὴ ἐπιστρέψειν ἐξουσίας. ἐν ᾧ καὶ μᾶλλον ἐκφεύγων τὸν ἀπ' αὐτοῦ κίνδυνον, ὃ μικρὸν χαλεπωτέρως τῆς γυναικὸς ἐπιλάμβανεν, ὡς ἓν εἰκὸς ὂν τὸ ξαυτῆς Ἡ πρόσωπον Θ ἀξιώματ Θ, ἀλλὰ Ϛ πλέον εἰς τὸν ἀμοιβὴν ἐξόντων βασιλεύσης ἢ Ἡ βασιλεύοντος ἀγχῶ ἡνεσμένης. ἐπήλπιζε δ' αὐτὸν οὐχ ἧττον εἰκαὶ πάντα κῇ νοῦ πράξας ἐπιστρέψειν ἡρώδης, μηδὲν ἐπὶ τῇ γυναικὶ δυσηρεσθαι βεβουλημένῃ γε αὐτῷ πίν. ἠπίστατο γὰρ τὸν περὶ τὴν μαρίαμμίαν ἔρωτα, μείζονα λέγου τῆ βασιλεῖ. ταῦτα τὰ προσκλύσουσα τὰς ἐντολὰς ἐξαγγέλλα. μαριάμμη Ἡ χαλεπῶς μὲν ἤκουσε, εἰ μηδὲν πέρας αὐτῇ Ϛ ἐξ ἡρώδ Ϛ κινδύνων ἔσοιτ. χαλεπῶς Ἡ διέκειτο, μηδένες μὲν τυχεῖν αὐτὸν τῶν ἴσων δύχομήν, δυσπίστου δ' εἰτύχη τὸν μετ' αὐτ Ϛ βίον κρίνουσα. καὶ ὅτ διέδειξεν ἐν ὑστέρῳ, μηδὲν ἐπικρυψαμένη δ' κατ' αὐτὸν παῤῥησ. ὁ μὲν γὰρ ἐπὶ μεγάλοις εἰς παρ' ἐλπίδας δ' τυχήκει καλαπειλόκως, πρώτη μὲν ὡς εἰκὸς τῇ γυναικὶ περὶ τούτων εὐηγγελίζετο. μόνῃ δ' σκ πάντων Ἀφ' τὸν ἔρωτα, καὶ τὸν οὖσαν αὐτῷ συνήθειαν σεσημῶν ἠσπάζετο. τῇ δ' οὔτε τὰς εὐημερίας διηγουμένῃ χαίρειν μᾶλλον ἢ χαλεπῶς φέρειν συνέβαινεν, ὅτ' ἐπικρύπτεσθαι τὸ πάθ Θ δυνατὸν ἦν, ἀλλ' ἐπ' ἀδοξίας καὶ Ϛ περὶσσης εὐημίας, περὶς μὲν τὰς ἀσπασμοὺς ἀνέστινε, πὶς Ἡ διηγήμασιν ἀχθεσθαι μᾶλλον ἢ συγχαίρειν ἐνέφαινεν, ὡς ὐχ ὑποπτεύουσαν, ἀλλὰ καὶ καταφανῆ γινομένην τὴν ἠρώδου ἐπιπαράπεσιν. ἠδημόνει μὲν δ' ὁρῶν τὸ πρόσχημον τῆς γυναικὸς περὶς αὐτὸν μῖσ Θ σκ ἀποκεκρυμμένον. ἤχθετο Ἡ τὸ πρᾶγμα, καὶ τὸν ἐρωτ Ϛ φέρειν ἀδυνάτων, πῆς π ὀργῆς καὶ τῆς Ἀφελλαγῆς, σκ ἐνεμβύει, ἀεὶ Ἡ ἀπ' ἀμφοτέρων μεταβαίνων εἰς ἑκάτερον ἐφ' ἑκατέρῳ πλέον ἴσχει ἀπορίαν. ὅτως ἐν μέσῳ Ϛ σύγχυ καὶ ταραχὴ ἀπολειφθεὶς, καὶ πολλάκις ἐπιμ Θ ὢν ἀμύνασθαι τῆς ὑπ' ἐκείνης φανίας αὐτῷ, Ἀφ' τὸ περικατειλῆφθαι τὸν ψυχὸν ἀσθενέστερ Θ εἰς τὸ μεταστῆσαι τὸν ἄνδρωπον ἐγίνετο. τὸ Ἡ σύμπαν ἡδέως ἂν ἐκείνῳ κολάσας, ἐδεδοίκει μὴ λαθὴ περ' αὐτ Ϛ μείζονα τὸν τιμωρίαν ἀπαθὴς εἰσπραττόμεν Θ. συνιδοῦσα Ἡ αὐτὸν ὅτως ἔχοντα περὶς τὸν μαριάμμιλον ἡ πάδελφὴ καὶ ἡ μήτηρ, κάλλιστον ὠήθησαν τὸν καιρὸν Ϛ περὶς ἐκεῖνον μίσους εἰληφέναι. Ϛ διελαλοῦσαι οὐ μικραῖς παροξύνουσαι τ ἡρώδου Ἀφολαῖς, μῖσ Θ ἐμὲ καὶ ζηλοτυπίαν ἐμπιπτὸν δυσπορμόνους. ὁ δ' οὔπ τ πιστῶν ἀπλῶς ἤκουε λόγων, οὔτι σφῶν τι κῇ τῆς γυναικὸς ὡς πιστευκὼς ἐπιφέρει. χεῖρον μὲν πὶ περὶς αὐτὸν ἔχειν ἀεί, καὶ τὸ πάθ Θ ἀνατρέπεσθαι, τῆς μὲν σκ ἀποκρυπτομένης τὸν Ἀφ' ἧσιν, Ϛ Ἡ τ ἐρωτ Ϛ περὶς ὀργὴν ἀεὶ μεταβάλλοντ Θ, κἂν εὐθὺς ἐπάχθη πι τ αἰτιάσεων. πῶ Ἡ κρίσεσ Θ ἀγγελθέντ Θ κατὰ τὸν πλέμων, καὶ τεθνηκότων ἀντωνίου καὶ κλεοπάτρας ἔχειν αὐχυπόν, ἐπεισερρύμ Θ εἰς τὸ καιρὸν ἅπαντᾶν, κατέλιπεν ὡς ἔχε τὰ περὶ τὸν οἰκίαν. ἐξιόντι Ἡ μαριάμμη Ϝρασαμένη τὸν εἶνον, πολλόν π χάριν ἐπιμελείας ὡμολόγ, Ϛ μεγαλοφρόνως αὐτῷ Ϝρᾶ Ϛ βασιλέως ἠτήσατ. κἀκεῖνος μὲν τυχὼν τῆς τιμῆς. ἡρώδης Ἡ χωρίοις ἐν αἰγύπτῳ, καίπερ π μᾶλλον πλείονος ἀνατυχὼν τ παῤῥησίας, ὡς ἤδη φίλος, Ϛ μεγίστων ἠξιωμένος τ. τέλ γὰρ πλειόνων δορυφορούντων κατ' αὐτὸν ἐδωρήσατο, Ϛ τ χώρων ἀπέδωκεν αὐτῷ πάλιν, ὧν δι' ἐκείνης ἀφῃρέθη. προσέθηκε Ἡ καὶ τῇ βασι-

λείᾳ

λεία γάζαν καὶ Ἵππον καὶ Σαμάρειαν, ἔτι δὲ τῆς πε- A Hippon, & Samariam, in maritimis Gazam, Anραίας γάζαν καὶ Ἀζώτου καὶ Ἰόππην, καὶ Στράτω- thedonem, Joppen, Stratonisq; turrim: quæ illi
νος πύργον. ὑπερηύξησε δὲ καὶ πρὸς λαμπρότη- non mediocris fuit ad regium splendorem acτα βίου. καὶ τὴν μὲν καθόδον, πυρέττων ἔτι, ἐποιή- cessio. Deducto deinde usq; Antiochiam Cæσατο. αὖθις δὲ ἐπανελθὼν εἰς τὸν αὐτὸν τῶν πραγ- sare, in regnum reversus sensit fortunam quam foμάτων ἀγῶνα ἐκ τῶν ἐξωθεν ὑπεδέδοτο πρὸς δόξαν ris propitiam, tam domi adversam, maxime,
καὶ τιμήν, περὶ τὸν οἶκον καὶ μάλιστα περὶ quod ad conjugium attinet, qua parte sibi ante
τὸν γάμον, ἐν ᾧ καὶ μᾶλλον δυστυχεῖν ἐδόκει πρότερον. videbatur felicissimus. Flagrabat enim legiἐρωτικῶς γὰρ ἔχων ἑαυτὸν ἐπὶ τῇ γυναικὶ Μαριάμμῃ mo conjugis Mariamnes amore, qvam qvi ar- B
δίκαιός τε καὶ μάλιστα. ἦν δὲ, τὸ μὲν ἄλλο σώφρων καὶ dentissime, ne illis quidem exceptis, de quibus
πρὸς αὐτὸν λῦπαι, εἰ δέ τι καὶ γυναικεῖον ὀμοῦ καὶ a scriptoribus proditur. ea fœmina, cætera pudica & inviolatæ fidei, innatam habebat muliχαλεπὸν ἐκ φύσεως, ἀκριβῶς μὲν ἐν τῷ σώφρονι δεδυ- brem qvandam morositatem, improbius illuλημένῳ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν. καὶ τὸ βασιλεύεσθαι dens obnoxii mariti patientiæ, ita ut non habita
καὶ κρατεῖν ἁπάντων αὐτὴν ἀγκαθιλκόμενον τῷ regiæ potentiæ ratione, non raro contumeliosius
ἀνδρὶ, πολλάκις μὲν ὑβριστικῶς αὐτῷ προσηνέχθη, ὃ eum tractaret, quam tamen ille dissimulanter &
δὲ σκῆπτρον ἐκράτει μόνον καὶ ἔφερεν ἐγκρατῶς καὶ moderate ferebat, licet solitam aperte & sorori e-
μετρίως. ἀνεφαίνετο δὲ τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελ- jus & matri exprobrare humilitatem generis, qvæ
φὴν, ὅτι δυσγλωσσίᾳ διεχλεύαζε καὶ κακῶς ἔλεγεν, ὡς C causa fuit implacabilis inter eas mulieres odii,
ἤδη ποτὲ ἐν τοῖς γυναικείοις ἐνίκα καὶ μᾶλλον ἀπορον, atqve etiam calumniarum, qvoties daretur occaεἰ δὲ πολὺ τέκνα καὶ ἀξιολογώτερα μείζονος. ἔτι ἰσχυρὰν sio: eaqve suspiciones paulatim crescentes
τὴν φιλοστοργίαν τῆς μητρὸς ἐπὶ τοῖς παισὶν ἔχουσαν duraverunt integrum annum post Herodis a
μεγάλην ἐποίει τὴν ἀπέχθειαν. ἐπὶ τέλει μὲν οὖν τοῦ προ- Cæsare reditum. tandem diu præmeditatum oκειμένου χρόνου τῆς ἀπὸ Ῥώμης ἐπανόδου, καὶ τῆς dium in hunc modum erupit: cum meridiano
θερείας ἐπὶ μεσημβρίαν τρεπομένης, σκηνὴν τοῦ βασιλέως tempore qvietis causa in cubiculum se rex con-
ὑπὸ φιλοστοργίας τῆς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἶχεν. ἡ δ', ὡς ἐπὶ D tulisset, pro conjugali affectu Mariamnen accerγε μὴν, ἀμέλει καὶ παρῆλθε, καθεδούσης καὶ συναναπα- sit. hæc autem introgressa qvidem est, sed una
υσομένης αὐτῷ, τὸν τε πατέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς cubare noluit, rogantem contemnens, & insuper
ὡς ἀπεκτόνει. καλεσάσης δὲ σκηνὴν τὴν ὕβριν patris ac fratris sui necem opprobrans. qvo inσυνοικοῦσι, ἐγεγένητο εἰς περίστασιν ἐπιμιξ, τῆς digne ferente, & vix ab inferendis mulieri manιδιαφορᾶς αὐξομένης μείζονος. ἡ δὲ βασιλέως ἀδελφὴ bus temperante, postquam ex strepitu commotiσυλλογισμὸν παρεσκεύασε μένειν ἐκ παλαιοῦ τὸν εἰσοχέα σκη- orem eum sensit fore, submittit jamdudum
πτικὸν, κελεύσασα, λέγειν ὡς πείθοι μαγείαν Φίλτρου subornatum pincernam, qui indicaret, solicitum
αὐτῇ συναγωγὸν εἶναι τοῦ βασιλέως. καὶ ταραχθεὶς καὶ se a Mariamne, ut ei operam commodaret in
συνταράττων τί ποτε ἔστι λέγει, λέγειν ὅτι Φάρμα- propinando regi amatorio poculo: & si amplius E
κον μὲν ἐκείνης ἔχοντος, οὗπερ ἕνεκα προσκαλεῖται, scisceretur, qualenam id esset, diceret pharμὴ κινῆσαι δεινὸν ἢ ὅπως τὸ Φίλτρον, τὸν λόγον ἀρ- macum penes ipsam esse, a se requisitum tantum
γὸν ἐόν, ἀδεὲς δὲ αὐτῷ κίνδυνον φέρειν. πιστεύσαντα ministerium. quod si rex mentione amatorii nihil moveretur, tum & ipse timeret. nihil enim illi
προδιδάξασα κατ' ἐκείνου τῶν ἡμερῶν ἐκάστης ἐμπεσεῖν λαλήσομεν. ἐν πᾶσι δὲ ἅμα, καὶ μὴ ἀποδοῦς εἶναι, fore periculi. hæc prædoctum illo ipso temporis
δῶρα μὲν αὐτῷ τῷ μαγείρῳ παρεχήδομαι λέγων, articulo intromittit ad eum alloqvendum. atqve
ἀναπείθειν ἐν Φίλτρου αὐτῷ δίδοναι. πρὸς ἣν ἐπιξει- is composito vultu ingreditur, & quasi rem valνήσεντος, τὸ Φίλτρον ἐλεγεν εἶναι Φάρμακον τοῦ F de seriam afferens, ait se largitione a Mariamne
σκηνῆς δίδωμεν, ἃ τῷ δώματι, αὐτὸς οὐκ ἀδεῖν, solicitatum, ut amatorium regi misceret. quo
ὅτι καὶ πρόσοιγε λαγ, ἔτ' ἀσφαλέστερον αὐτῷ καὶ audito cum ille perturbaretur, ait pharmacum
τῷ βασιλεῖ δοκιμάζεσθαι. πιόντων ἀκέσας ὁ Ἡρῴδης λέ- quoddam sibi oblatum, cujus ipse vim ignoret:
γων, ὡς πρότερον κακῶς ἐπάσχομεν, ἐπὶ μᾶλλον ἠρεθίσθη, ideoqve id renunciare, quod hoc & regi & sibi
πάντ' εὐνοεῖν ὡς ἐπὶ τῇ μαγείρᾳ πιστεύοντα. tutius exilitimet. Ad hæc verba Herodes, jam
ἐβασάνιζεν οὖν τὸν Φαρμάκην, γνώσεσθαι ὡς χωρὶς ante satis commotus, cum magis etiam exasperatus esset, eunuchum Mariamnes fidissimum torσκηνῆς δύναιτο ἐπὶ τὸν βασιλέα τὸ μέγιστον ἐπιβουλεύειν πρᾶγμα. mentis examinavit, sciens, quod sine illo nihil
ἑλόμενος δ' ἐν τοῖς ἀνάγκης ὁ ἄνθρωπος, ἐδέησεν G nec magnum nec parvum tentatum sit. qui cruμὲν οὐ εἰπεῖν ἐβασάνιζε λέγειν ἔχειν, τὸ μὲν πιεῖν γυναι- ciatus non ferens, ad interrogata quidem nihil
κὸς ἐκ τῆς αὐτῆς ἔφη γενέσθαι. ἐπὶ τοῖς λόγοις δὲ ὁ respondit, hoc tantum prodidit, offensam esse
βασιλεὺς οὐκ ἀνέσχετο σφόδρα βοήσας, ἐπὶ τοῖς μέγα mulierem propter ea, quæ Sohemus indicaverat. adhuc eo loqvente, exclamat rex, Sohe-
τὸν ἀλλόφυλον αὐτὸν καὶ τῇ βασιλείᾳ καταπροδοῦναι mum & sibi antehac & regno fidissimum non
τοῖς ἐχθροῖς, εἰ μὴ καὶ πρότερον ἐπεβεβούλευτο τῆς πρὸς fuisse hæc proditurum, nisi aliquid commercii
τὸν μαγείρου κοινωνίας. καὶ τὰ μὲν σόφρονι εὐθὺς ἐκέ- secretioris inter ipsos interfuisset. moxqve Soλευσεν ἀποκτεῖναι συλλαβόντας, τῇ δὲ γυναικὶ, κρίσιν hemum comprehensum imperat interfici, uxoἐπιδίδου, σωφρονιζῶν τοὺς οἰκειοτάτους αὐτῷ, καὶ τὸν rem vero causam suam jubet agere, advocato intimorum amicorum consilio, accusationem.

accuratam exorſus, & conflictum veneficii crimen intentans. erat autem verbis immodicus, & iratior quam decorum judicii poſtulat: quo factum eſt, ut cum eum ita velle viderent, omnium, qui aderant, ſuffragiis damnata ſit, qua ſententia prolata, viſum tamen eſt tam ipſi quam aliis quibusdam præſentibus, non eſſe ejus ſupplicium præcipitandum, ſed includendam in aliquem regiæ carcerem. at Salome cum ſua factione modis omnibus dedit operam, ut mulier fine mora necaretur: quo tanto facilius regem perpulerunt, quod dicerent timendum eſſe aliqvem motum in pópulo, ſi ſciretur vivam aſſervari in carcere. atqve ita Mariamne ducta eſt ad ſupplicium. Id conſpicata Alexandra, & intelligens ſimilem exitum ſibi expectandum ab Herode, omiſſa priſtina ferocia, valde indecore mutata eſt. Volens enim oſtendere ſe non eſſe conſciam ejus criminis, cœpit filiæ convicium facere, omnibus audientibus, ſceleſtiſſimam & ingratam erga virum clamitans, dignamqve tali exitio, quæ auſa ſit tam immane facinus. non enim pro merito tractatum maritum amantiſſimum. Hæc illa turpiter fingente, & involutura, ut videbatur, capillos miſeræ, etiam alii merito damnabant ineptam ejus ſimulationem, ſed in nemine hoc magis apparuit, quam in ipſa, quæ ducebatur ad interitum. nam neqve verbo ullo eam dignata eſt, neqve vel tantillum intemperiis ejus perturbata, excelſo animo improbare ſe illius turpem dementiam vultu ſignificabat, ipſa intrepida ſpecie, ac ne colore quidem metu mortis mutato, ibat, generoſam indolem extremo qvoqve ſuo tempore præferens. Ad hunc modum periit mulier & temperans & magnanima, ſed non ſatis modeſta, & paulo contentioſior. Cæterum formæ venuſtate, & comitate cum majeſtate conjuncta, dici non poteſt, quantum omnes ætatis ſuæ fœminas ſuperaverit, quæ potiſſima cauſa fuit, quo minus jucunde cum rege vitam degeret. Obſeqviis enim ob amorem ab eo culta & nihil moleſtum expectans, licentioſius æquo ſe gerebat. moleſte etiam ferebat ſuorum caſus, idqve apud ipſum quoque fatebatur. Tandem effecit, ut exoſa eſſet regis & matri & ſororibus, atqve etiam illi ipſi, a quo ſolo nihil timebat. Ea perempta, impotentius etiam flagrare cœpit rex, jam ante miſere affectus, ſicut diximus, neq; enim vulgari conjugum more amabat, ſed cum pene ad inſaniam usq; indulgeret huic cupidini, ne licentioribus quidem uxoris moribus effici potuit, ne indies magis ac magis eam diligeret. Tum vero maxime ſibi viſus eſt irato Deo neceſſe Mariamnen. ſæpe invocabat ejus nomen, ſæpe etiam indecore lamentabatur. excogitabat autem oblectamenta, quæcunqve poterat, apparandis conviviis ac compotationibus, nihil tamen proficiebat. quare & regni curam reliquit, adeoqve dolori ſuccubuit, ut ſæpe miniſtros juberet vocare Mariamnen, quaſi illa adhuc viveret. Sic affecto ſupervenit

A κατηγορίαν ἐπισταδὸν μανίᾳ πικρᾷ, ὑπὲρ τῆς τῶν Ἀραβόλας φίλτρων καὶ φαρμάκων. ὧν ἡ κρίσις ἐν τῷ λόγῳ καὶ κρίσεως ἐργαλείοις ἐφ' ὅλοις ἔτεσιν ἐχόντων, γινωσκόντες αὐτὸν οἱ παρόντες ἔνοχον αὐτῆς κατεψηφίσαντο. διενεχθείσης δὲ τῆς γνώμης, ἐπεβάλετο μέν τι καὶ τοιοῦτον, αὐτῷ τε καὶ πολλοῖς παρεῖναι τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ φρενῶν. ἐπεσυνεβάλετο δὲ

B τῆς ὠμότητος αὐτοῦ συλλαμβάνειν, ὑποπτεύων πολλοὺς τῶν ἐν Ἡρῴδου. καὶ μᾶλλον ἐπῆσαν τὸν βασιλέα τὰς παροχὰς ἅπαντες ἐκ τοῦ ζῆν αὐτὴν εἰ ζῶσαν τύχοι. φυλαξάσθαι συνεβούλευσαν μάλιστα μὲν οὖν ἦκεν τοῦ ὑπὸ γυναικὸς ἡττᾶσθαι, ἢ ὑπὸ μικρᾶς ἐλπίδος ἔχειν μὴ καὶ αὐτὴ τῶν ἐμοίων ἐξ ἡρῴδου τύχοι, ἐναντίως πρὸς τὸ πρῶτον θρασυνόμενος ἐλάνθανε πρὸς μετεκάλει. βουλομένη δὲ ἐμφανῆ τοῦ αἰτίου

C αὐτὸν ἐκείνην τὰς αἰτίας ἔχειν, ἐκπηδήσασα ἐλοιδόρει μὲν τῷ ἀνδρὶ πάντων ἀκούοντων ἐβούλετο καὶ ἀχαριστίαν πρὸς τὸν ἄνδρα, ἡνίκα, καὶ ἄσχημα πάσχειν ὑπὸ τῆς τύχης τολμήσαντα. ὁ δὲ ἀμφιβαλὼν δέντος τὸν πάντων αὐτῶν ἐνεργεῖν. τοιοῦτο μεταξὺ καθυπακουόμενος ἀσχημόνως, καὶ τολμῶν ἐφάπλειδεν καὶ τὰ τριχῶν, πολλὴ μὲν ὡς εἰκὸς καὶ ὠδὴ τὰ ἄλλων ἡ καταγωγὴ ἐν τῇ ἀπειρίᾳ πρωτοπήσας, μᾶλλον δὲ ἐπεφάνη παρ' αὐτῆς τῆς ἀπολλυμένης. ὅτε δὲ

D λόγον δυσαπολόγητον ἔχει, ὅτε προσχθῆναι πρὸς τὸν ἐκείνης δυσχέρειαν ἐβούλετο, ἀλλ' ὡς ὑπὸ φρενήματος τὸν ἁμαρτίαν ἐμάλλον ἀχθεσθῆναι φανούσης ἐνέφλεγεν. αὐτὴ γε μὲν ἀτενεμὼν τὸ καμπύματι. ἐπὶ χρόνου ὑπεπέλπετο πρὸς τὸν θάνατον ἀπὸ τὸν εὐγνωμοσύνῃ δὲ ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἀδηλον τῆς ὑπηρετούσης αὐτὸν ἐμφάνεσι. καὶκεῖνη μὲν ἄτως ἀπέθανε, γυνὴ καὶ πρὸς ἐγκράτειαν καὶ πρὸς

E μεγαλοψυχίαν ἀρίστα μεθυμένη. τὰ δὲ ἀθυμίαις ἐλάπτην αὐτὴ, καὶ σωφρόνων ἐν τῇ φύσει τὸ φιλόσεμνον. κάλλει δὲ σώματος καὶ τοῦ πρέποντος συντύχοις ἀξιώματος μείζονας ἢ ὡς φράσαι, τοῖς κατ' αὐτὸν ὑπῆρξε, ἤτε τὸν ἀνδρὸν ἀφροντίσαι, δὲ μὴ κεχαρισμένος τοῦ βασιλέως μηδὲ πρὸς ἡδονὴν ζῆν, σπουδὴν ἐσχήκει. ἠρεθιζομένη δὲ λόγοι τὸν ἔρωτα, καὶ δυσχερὲς οὐδὲν ἐξ ἐκείνου προσδοκῶσα τοῦ παρόντος ἀσύμμετρον ἔσχεν. ἰδίᾳ δὲ αὐτὸν καὶ τὰ πρὸς τὰς οἰκίας, δὲ πάν-

F τα πρὸς ἐκείνην ὡς ἐπεπόνθει λέγειν ἤρξατο. καὶ πρᾶγμα ἐξεκίνησεν ἐχθρὰς αὐτὴ μνηστῆς τοῦ τε μητρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ δὲ βασιλέως, καὶκεῖνον αὐτὸν ὡ μόνῳ τὰ μὴ παθεῖν τι δυσχερὲς ἀπιστεύον. ἀνωμοθήσης δὲ τότε καὶ μᾶλλον ἐξηφθη τὰ πρὸς τοῦ ὑπὸ θυμίαν δὲ βασιλέως, ἔχοντος μὲν οὕτως ὡς καὶ πρότερον ἐδηλώσαμεν. ὁ δὲ ἀπεῖχε οὐδὲ οὐδὲν ἂν ἐκ συνηθείας τοῦ ὁ πρὸς αὐτοῦ ἔρως. ἀλλὰ καὶ πρότερον ἦρξεν ὑποψιασικῶς, τῇ παρρησίᾳ τῆς συμβιώσεως

G ἐκ ἀπεικὴ μὴ πάλαι ἀεὶ γενέσθαι. τότε μὲτ' ἐμᾶλλον ἐδόκει τῇ νέμεσιν πιὰ τῆς τοῦ μαινάμενον ἀπωλείας ὑπηδεῖν. καὶ πολλάκις μὲν ἀνακλήσεις ἦσαν αὐτῆς, πολλάκις δὲ θρῆνοι ἀχθεσθῆναι. ἐπίνοια δὲ πᾶν ἐπὶ δῶμα τοὺς ψυχαγωγίαν πᾶσας καὶ συνουσίας αὐτῷ πραγματόμενος, ἐ τούτων ἄδειν ἠρέσκετο ἐν διακόνησις τῇ τοῦ βασιλέως παρεῖτο. καὶ τοσοῦτον ἦλθε δ πάθους, ὡς τ αὐτὸν ἤδη ἐ καλεῖν τ μαινάμενον πρὸς τὰ ὑπηρέτας, ὡς ζῶσαν ἐπ καὶ δῶμα ἐν τοῖς ὑπακούειν. οὕτως ἔχοντος, ἐπέστη λοιμώ-

[illegible] [illegible] [illegible] [

Apostolorum Christi Ecclesiam, quæ ex Judæis
primum & Gentibus collecta est, ut ex Actis
Apostolorum liquet, ubi de Ecclesia Hierosolymitana
primum, deinde de Antiochena, quæ
ex Gentibus primum collecta est, agitur. Ex
Judæis primum, inquam, collecta est Ecclesia
Hierosolymitana, quæ ex Judæis primum
& Gentibus collecta est, ut ex Actis Apostolorum

Adolescentes duo Romani ad Hannibalem transfugiunt. Tarentum
[illegible] Hannibal
[illegible]

Ἀντίοχος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ τῆς Ἀττικῆς ἱστορίας

Ecclesiasticorum Librorum, in quibus Ecclesiasticæ Disciplinæ, & Religionis Christianæ Fundamenta continentur, Tomus primus, Parisiis, 1609. in fol. Tomus secundus, Parisiis, 1610. in fol. Tomus tertius, Parisiis, 1612. in fol. Tomus quartus, Parisiis, 1615. in fol. Tomus quintus, Parisiis, 1618. in fol. Tomus sextus, Parisiis, 1621. in fol. Tomus septimus, Parisiis, 1623. in fol. Tomus octavus, Parisiis, 1626. in fol. Tomus nonus, Parisiis, 1629. in fol. Tomus decimus, Parisiis, 1631. in fol. Tomus undecimus, Parisiis, 1634. in fol. Tomus duodecimus, Parisiis, 1637. in fol. Tomus decimus tertius, Parisiis, 1639. in fol. Tomus decimus quartus, Parisiis, 1642. in fol. Tomus decimus quintus, Parisiis, 1644. in fol. Tomus decimus sextus, Parisiis, 1646. in fol. Tomus decimus septimus, Parisiis, 1648. in fol. Tomus decimus octavus, Parisiis, 1650. in fol. Tomus decimus nonus, Parisiis, 1652. in fol. Tomus vigesimus, Parisiis, 1654. in fol. Tomus vigesimus primus, Parisiis, 1656. in fol. Tomus vigesimus secundus, Parisiis, 1658. in fol. Tomus vigesimus tertius, Parisiis, 1660. in fol. Tomus vigesimus quartus, Parisiis, 1662. in fol. Tomus vigesimus quintus, Parisiis, 1664. in fol. Tomus vigesimus sextus, Parisiis, 1666. in fol. Tomus vigesimus septimus, Parisiis, 1668. in fol. Tomus vigesimus octavus, Parisiis, 1670. in fol. Tomus vigesimus nonus, Parisiis, 1672. in fol. Tomus trigesimus, Parisiis, 1674. in fol. Tomus trigesimus primus, Parisiis, 1676. in fol. Tomus trigesimus secundus, Parisiis, 1678. in fol. Tomus trigesimus tertius, Parisiis, 1680. in fol. Tomus trigesimus quartus, Parisiis, 1682. in fol. Tomus trigesimus quintus, Parisiis, 1684. in fol. Tomus trigesimus sextus, Parisiis, 1686. in fol. Tomus trigesimus septimus, Parisiis, 1688. in fol. Tomus trigesimus octavus, Parisiis, 1690. in fol. Tomus trigesimus nonus, Parisiis, 1692. in fol. Tomus quadragesimus, Parisiis, 1694. in fol. Tomus quadragesimus primus, Parisiis, 1696. in fol. Tomus quadragesimus secundus, Parisiis, 1698. in fol. Tomus quadragesimus tertius, Parisiis, 1700. in fol. Tomus quadragesimus quartus, Parisiis, 1702. in fol. Tomus quadragesimus quintus, Parisiis, 1704. in fol. Tomus quadragesimus sextus, Parisiis, 1706. in fol. Tomus quadragesimus septimus, Parisiis, 1708. in fol. Tomus quadragesimus octavus, Parisiis, 1710. in fol. Tomus quadragesimus nonus, Parisiis, 1712. in fol. Tomus quinquagesimus, Parisiis, 1714. in fol. Tomus quinquagesimus primus, Parisiis, 1716. in fol. Tomus quinquagesimus secundus, Parisiis, 1718. in fol. Tomus quinquagesimus tertius, Parisiis, 1720. in fol. Tomus quinquagesimus quartus, Parisiis, 1722. in fol. Tomus quinquagesimus quintus, Parisiis, 1724. in fol. Tomus quinquagesimus sextus, Parisiis, 1726. in fol. Tomus quinquagesimus septimus, Parisiis, 1728. in fol. Tomus quinquagesimus octavus, Parisiis, 1730. in fol. Tomus quinquagesimus nonus, Parisiis, 1732. in fol. Tomus sexagesimus, Parisiis, 1734. in fol. Tomus sexagesimus primus, Parisiis, 1736. in fol. Tomus sexagesimus secundus, Parisiis, 1738. in fol. Tomus sexagesimus tertius, Parisiis, 1740. in fol. Tomus sexagesimus quartus, Parisiis, 1742. in fol. Tomus sexagesimus quintus, Parisiis, 1744. in fol. Tomus sexagesimus sextus, Parisiis, 1746. in fol. Tomus sexagesimus septimus, Parisiis, 1748. in fol. Tomus sexagesimus octavus, Parisiis, 1750. in fol. Tomus sexagesimus nonus, Parisiis, 1752. in fol. Tomus septuagesimus, Parisiis, 1754. in fol. Tomus septuagesimus primus, Parisiis, 1756. in fol. Tomus septuagesimus secundus, Parisiis, 1758. in fol. Tomus septuagesimus tertius, Parisiis, 1760. in fol. Tomus septuagesimus quartus, Parisiis, 1762. in fol. Tomus septuagesimus quintus, Parisiis, 1764. in fol. Tomus septuagesimus sextus, Parisiis, 1766. in fol. Tomus septuagesimus septimus, Parisiis, 1768. in fol. Tomus septuagesimus octavus, Parisiis, 1770. in fol. Tomus septuagesimus nonus, Parisiis, 1772. in fol. Tomus octogesimus, Parisiis, 1774. in fol. Tomus octogesimus primus, Parisiis, 1776. in fol. Tomus octogesimus secundus, Parisiis, 1778. in fol. Tomus octogesimus tertius, Parisiis, 1780. in fol. Tomus octogesimus quartus, Parisiis, 1782. in fol. Tomus octogesimus quintus, Parisiis, 1784. in fol. Tomus octogesimus sextus, Parisiis, 1786. in fol. Tomus octogesimus septimus, Parisiis, 1788. in fol. Tomus octogesimus octavus, Parisiis, 1790. in fol. Tomus octogesimus nonus, Parisiis, 1792. in fol. Tomus nonagesimus, Parisiis, 1794. in fol. Tomus nonagesimus primus, Parisiis, 1796. in fol. Tomus nonagesimus secundus, Parisiis, 1798. in fol. Tomus nonagesimus tertius, Parisiis, 1800. in fol. Tomus nonagesimus quartus, Parisiis, 1802. in fol. Tomus nonagesimus quintus, Parisiis, 1804. in fol. Tomus nonagesimus sextus, Parisiis, 1806. in fol. Tomus nonagesimus septimus, Parisiis, 1808. in fol. Tomus nonagesimus octavus, Parisiis, 1810. in fol. Tomus nonagesimus nonus, Parisiis, 1812. in fol. Tomus centesimus, Parisiis, 1814. in fol. Tomus centesimus primus, Parisiis, 1816. in fol. Tomus centesimus secundus, Parisiis, 1818. in fol. Tomus centesimus tertius, Parisiis, 1820. in fol. Tomus centesimus quartus, Parisiis, 1822. in fol. Tomus centesimus quintus, Parisiis, 1824. in fol. Tomus centesimus sextus, Parisiis, 1826. in fol. Tomus centesimus septimus, Parisiis, 1828. in fol. Tomus centesimus octavus, Parisiis, 1830. in fol. Tomus centesimus nonus, Parisiis, 1832. in fol. Tomus centesimus decimus, Parisiis, 1834. in fol. Tomus centesimus decimus primus, Parisiis, 1836. in fol. Tomus centesimus decimus secundus, Parisiis, 1838. in fol. Tomus centesimus decimus tertius, Parisiis, 1840. in fol. Tomus centesimus decimus quartus, Parisiis, 1842. in fol. Tomus centesimus decimus quintus, Parisiis, 1844. in fol. Tomus centesimus decimus sextus, Parisiis, 1846. in fol. Tomus centesimus decimus septimus, Parisiis, 1848. in fol. Tomus centesimus decimus octavus, Parisiis, 1850. in fol. Tomus centesimus decimus nonus, Parisiis, 1852. in fol. Tomus centesimus vigesimus, Parisiis, 1854. in fol. Tomus centesimus vigesimus primus, Parisiis, 1856. in fol. Tomus centesimus vigesimus secundus, Parisiis, 1858. in fol. Tomus centesimus vigesimus tertius, Parisiis, 1860. in fol. Tomus centesimus vigesimus quartus, Parisiis, 1862. in fol. Tomus centesimus vigesimus quintus, Parisiis, 1864. in fol. Tomus centesimus vigesimus sextus, Parisiis, 1866. in fol. Tomus centesimus vigesimus septimus, Parisiis, 1868. in fol. Tomus centesimus vigesimus octavus, Parisiis, 1870. in fol. Tomus centesimus vigesimus nonus, Parisiis, 1872. in fol. Tomus centesimus trigesimus, Parisiis, 1874. in fol. Tomus centesimus trigesimus primus, Parisiis, 1876. in fol. Tomus centesimus trigesimus secundus, Parisiis, 1878. in fol. Tomus centesimus trigesimus tertius, Parisiis, 1880. in fol. Tomus centesimus trigesimus quartus, Parisiis, 1882. in fol. Tomus centesimus trigesimus quintus, Parisiis, 1884. in fol. Tomus centesimus trigesimus sextus, Parisiis, 1886. in fol. Tomus centesimus trigesimus septimus, Parisiis, 1888. in fol. Tomus centesimus trigesimus octavus, Parisiis, 1890. in fol. Tomus centesimus trigesimus nonus, Parisiis, 1892. in fol. Tomus centesimus quadragesimus, Parisiis, 1894. in fol. Tomus centesimus quadragesimus primus, Parisiis, 1896. in fol. Tomus centesimus quadragesimus secundus, Parisiis, 1898. in fol. Tomus centesimus quadragesimus tertius, Parisiis, 1900. in fol. Tomus centesimus quadragesimus quartus, Parisiis, 1902. in fol. Tomus centesimus quadragesimus quintus, Parisiis, 1904. in fol. Tomus centesimus quadragesimus sextus, Parisiis, 1906. in fol. Tomus centesimus quadragesimus septimus, Parisiis, 1908. in fol. Tomus centesimus quadragesimus octavus, Parisiis, 1910. in fol. Tomus centesimus quadragesimus nonus, Parisiis, 1912. in fol. Tomus centesimus quinquagesimus, Parisiis, 1914. in fol. Tomus centesimus quinquagesimus primus, Parisiis, 1916. in fol. Tomus centesimus quinquagesimus secundus, Parisiis, 1918. in fol. Tomus centesimus quinquagesimus tertius, Parisiis, 1920. in fol. Tomus centesimus quinquagesimus quartus, Parisiis, 1922. in fol. Tomus centesimus quinquagesimus quintus, Parisiis, 1924. in fol. Tomus centesimus quinquagesimus sextus, Parisiis, 1926. in fol. Tomus centesimus quinquagesimus septimus, Parisiis, 1928. in fol. Tomus centesimus quinquagesimus octavus, Parisiis, 1930. in fol. Tomus centesimus quinquagesimus nonus, Parisiis, 1932. in fol. Tomus centesimus sexagesimus, Parisiis, 1934. in fol. Tomus centesimus sexagesimus primus, Parisiis, 1936. in fol. Tomus centesimus sexagesimus secundus, Parisiis, 1938. in fol. Tomus centesimus sexagesimus tertius, Parisiis, 1940. in fol. Tomus centesimus sexagesimus quartus, Parisiis, 1942. in fol. Tomus centesimus sexagesimus quintus, Parisiis, 1944. in fol. Tomus centesimus sexagesimus sextus, Parisiis, 1946. in fol. Tomus centesimus sexagesimus septimus, Parisiis, 1948. in fol. Tomus centesimus sexagesimus octavus, Parisiis, 1950. in fol. Tomus centesimus sexagesimus nonus, Parisiis, 1952. in fol. Tomus centesimus septuagesimus, Parisiis, 1954. in fol. Tomus centesimus septuagesimus primus, Parisiis, 1956. in fol. Tomus centesimus septuagesimus secundus, Parisiis, 1958. in fol. Tomus centesimus septuagesimus tertius, Parisiis, 1960. in fol. Tomus centesimus septuagesimus quartus, Parisiis, 1962. in fol. Tomus centesimus septuagesimus quintus, Parisiis, 1964. in fol. Tomus centesimus septuagesimus sextus, Parisiis, 1966. in fol. Tomus centesimus septuagesimus septimus, Parisiis, 1968. in fol. Tomus centesimus septuagesimus octavus, Parisiis, 1970. in fol. Tomus centesimus septuagesimus nonus, Parisiis, 1972. in fol. Tomus centesimus octogesimus, Parisiis, 1974. in fol. Tomus centesimus octogesimus primus, Parisiis, 1976. in fol. Tomus centesimus octogesimus secundus, Parisiis, 1978. in fol. Tomus centesimus octogesimus tertius, Parisiis, 1980. in fol. Tomus centesimus octogesimus quartus, Parisiis, 1982. in fol. Tomus centesimus octogesimus quintus, Parisiis, 1984. in fol. Tomus centesimus octogesimus sextus, Parisiis, 1986. in fol. Tomus centesimus octogesimus septimus, Parisiis, 1988. in fol. Tomus centesimus octogesimus octavus, Parisiis, 1990. in fol. Tomus centesimus octogesimus nonus, Parisiis, 1992. in fol. Tomus centesimus nonagesimus, Parisiis, 1994. in fol. Tomus centesimus nonagesimus primus, Parisiis, 1996. in fol. Tomus centesimus nonagesimus secundus, Parisiis, 1998. in fol. Tomus centesimus nonagesimus tertius, Parisiis, 2000. in fol. Tomus centesimus nonagesimus quartus, Parisiis, 2002. in fol. Tomus centesimus nonagesimus quintus, Parisiis, 2004. in fol. Tomus centesimus nonagesimus sextus, Parisiis, 2006. in fol. Tomus centesimus nonagesimus septimus, Parisiis, 2008. in fol. Tomus centesimus nonagesimus octavus, Parisiis, 2010. in fol. Tomus centesimus nonagesimus nonus, Parisiis, 2012. in fol. Tomus ducentesimus, Parisiis, 2014. in fol. Tomus ducentesimus primus, Parisiis, 2016. in fol. Tomus ducentesimus secundus, Parisiis, 2018. in fol. Tomus ducentesimus tertius, Parisiis, 2020. in fol. Tomus ducentesimus quartus, Parisiis, 2022. in fol. Tomus ducentesimus quintus, Parisiis, 2024. in fol. Tomus ducentesimus sextus, Parisiis, 2026. in fol. Tomus ducentesimus septimus, Parisiis, 2028. in fol. Tomus ducentesimus octavus, Parisiis, 2030. in fol. Tomus ducentesimus nonus, Parisiis, 2032. in fol. Tomus ducentesimus decimus, Parisiis, 2034. in fol. Tomus ducentesimus decimus primus, Parisiis, 2036. in fol. Tomus ducentesimus decimus secundus, Parisiis, 2038. in fol. Tomus ducentesimus decimus tertius, Parisiis, 2040. in fol. Tomus ducentesimus decimus quartus, Parisiis, 2042. in fol. Tomus ducentesimus decimus quintus, Parisiis, 2044. in fol. Tomus ducentesimus decimus sextus, Parisiis, 2046. in fol. Tomus ducentesimus decimus septimus, Parisiis, 2048. in fol. Tomus ducentesimus decimus octavus, Parisiis, 2050. in fol. Tomus ducentesimus decimus nonus, Parisiis, 2052. in fol. Tomus ducentesimus vigesimus, Parisiis, 2054. in fol. Tomus ducentesimus vigesimus primus, Parisiis, 2056. in fol. Tomus ducentesimus vigesimus secundus, Parisiis, 2058. in fol. Tomus ducentesimus vigesimus tertius, Parisiis, 2060. in fol. Tomus ducentesimus vigesimus quartus, Parisiis, 2062. in fol. Tomus ducentesimus vigesimus quintus, Parisiis, 2064. in fol. Tomus ducentesimus vigesimus sextus, Parisiis, 2066. in fol. Tomus ducentesimus vigesimus septimus, Parisiis, 2068. in fol. Tomus ducentesimus vigesimus octavus, Parisiis, 2070. in fol. Tomus ducentesimus vigesimus nonus, Parisiis, 2072. in fol. Tomus ducentesimus trigesimus, Parisiis, 2074. in fol. Tomus ducentesimus trigesimus primus, Parisiis, 2076. in fol. Tomus ducentesimus trigesimus secundus, Parisiis, 2078. in fol. Tomus ducentesimus trigesimus tertius, Parisiis, 2080. in fol. Tomus ducentesimus trigesimus quartus, Parisiis, 2082. in fol. Tomus ducentesimus trigesimus quintus, Parisiis, 2084. in fol. Tomus ducentesimus trigesimus sextus, Parisiis, 2086. in fol. Tomus ducentesimus trigesimus septimus, Parisiis, 2088. in fol. Tomus ducentesimus trigesimus octavus, Parisiis, 2090. in fol. Tomus ducentesimus trigesimus nonus, Parisiis, 2092. in fol. Tomus ducentesimus quadragesimus, Parisiis, 2094. in fol. Tomus ducentesimus quadragesimus primus, Parisiis, 2096. in fol. Tomus ducentesimus quadragesimus secundus, Parisiis, 2098. in fol. Tomus ducentesimus quadragesimus tertius, Parisiis, 2100. in fol. Tomus ducentesimus quadragesimus quartus, Parisiis, 2102. in fol. Tomus ducentesimus quadragesimus quintus, Parisiis, 2104. in fol. Tomus ducentesimus quadragesimus sextus, Parisiis, 2106. in fol. Tomus ducentesimus quadragesimus septimus, Parisiis, 2108. in fol. Tomus ducentesimus quadragesimus octavus, Parisiis, 2110. in fol. Tomus ducentesimus quadragesimus nonus, Parisiis, 2112. in fol. Tomus ducentesimus quinquagesimus, Parisiis, 2114. in fol. Tomus ducentesimus quinquagesimus primus, Parisiis, 2116. in fol. Tomus ducentesimus quinquagesimus secundus, Parisiis, 2118. in fol. Tomus ducentesimus quinquagesimus tertius, Parisiis, 2120. in fol. Tomus ducentesimus quinquagesimus quartus, Parisiis, 2122. in fol. Tomus ducentesimus quinquagesimus quintus, Parisiis, 2124. in fol. Tomus ducentesimus quinquagesimus sextus, Parisiis, 2126. in fol. Tomus ducentesimus quinquagesimus septimus, Parisiis, 2128. in fol. Tomus ducentesimus quinquagesimus octavus, Parisiis, 2130. in fol. Tomus ducentesimus quinquagesimus nonus, Parisiis, 2132. in fol. Tomus ducentesimus sexagesimus, Parisiis, 2134. in fol. Tomus ducentesimus sexagesimus primus, Parisiis, 2136. in fol. Tomus ducentesimus sexagesimus secundus, Parisiis, 2138. in fol. Tomus ducentesimus sexagesimus tertius, Parisiis, 2140. in fol. Tomus ducentesimus sexagesimus quartus, Parisiis, 2142. in fol. Tomus ducentesimus sexagesimus quintus, Parisiis, 2144. in fol. Tomus ducentesimus sexagesimus sextus, Parisiis, 2146. in fol. Tomus ducentesimus sexagesimus septimus, Parisiis, 2148. in fol. Tomus ducentesimus sexagesimus octavus, Parisiis, 2150. in fol. Tomus ducentesimus sexagesimus nonus, Parisiis, 2152. in fol. Tomus ducentesimus septuagesimus, Parisiis, 2154. in fol. Tomus ducentesimus septuagesimus primus, Parisiis, 2156. in fol. Tomus ducentesimus septuagesimus secundus, Parisiis, 2158. in fol. Tomus ducentesimus septuagesimus tertius, Parisiis, 2160. in fol. Tomus ducentesimus septuagesimus quartus, Parisiis, 2162. in fol. Tomus ducentesimus septuagesimus quintus, Parisiis, 2164. in fol. Tomus ducentesimus septuagesimus sextus, Parisiis, 2166. in fol. Tomus ducentesimus septuagesimus septimus, Parisiis, 2168. in fol. Tomus ducentesimus septuagesimus octavus, Parisiis, 2170. in fol. Tomus ducentesimus septuagesimus nonus, Parisiis, 2172. in fol. Tomus ducentesimus octogesimus, Parisiis, 2174. in fol. Tomus ducentesimus octogesimus primus, Parisiis, 2176. in fol. Tomus ducentesimus octogesimus secundus, Parisiis, 2178. in fol. Tomus ducentesimus octogesimus tertius, Parisiis, 2180. in fol. Tomus ducentesimus octogesimus quartus, Parisiis, 2182. in fol. Tomus ducentesimus octogesimus quintus, Parisiis, 2184. in fol. Tomus ducentesimus octogesimus sextus, Parisiis, 2186. in fol. Tomus ducentesimus octogesimus septimus, Parisiis, 2188. in fol. Tomus ducentesimus octogesimus octavus, Parisiis, 2190. in fol. Tomus ducentesimus octogesimus nonus, Parisiis, 2192. in fol. Tomus ducentesimus nonagesimus, Parisiis, 2194. in fol. Tomus ducentesimus nonagesimus primus, Parisiis, 2196. in fol. Tomus ducentesimus nonagesimus secundus, Parisiis, 2198. in fol. Tomus ducentesimus nonagesimus tertius, Parisiis, 2200. in fol. Tomus ducentesimus nonagesimus quartus, Parisiis, 2202. in fol. Tomus ducentesimus nonagesimus quintus, Parisiis, 2204. in fol. Tomus ducentesimus nonagesimus sextus, Parisiis, 2206. in fol. Tomus ducentesimus nonagesimus septimus, Parisiis, 2208. in fol. Tomus ducentesimus nonagesimus octavus, Parisiis, 2210. in fol. Tomus ducentesimus nonagesimus nonus, Parisiis, 2212. in fol. Tomus trecentesimus, Parisiis, 2214. in fol. Tomus trecentesimus primus, Parisiis, 2216. in fol. Tomus trecentesimus secundus, Parisiis, 2218. in fol. Tomus trecentesimus tertius, Parisiis, 2220. in fol. Tomus trecentesimus quartus, Parisiis, 2222. in fol. Tomus trecentesimus quintus, Parisiis, 2224. in fol. Tomus trecentesimus sextus, Parisiis, 2226. in fol. Tomus trecentesimus septimus, Parisiis, 2228. in fol. Tomus trecentesimus octavus, Parisiis, 2230. in fol. Tomus trecentesimus nonus, Parisiis, 2232. in fol. Tomus trecentesimus decimus, Parisiis, 2234. in fol. Tomus trecentesimus decimus primus, Parisiis, 2236. in fol. Tomus trecentesimus decimus secundus, Parisiis, 2238. in fol. Tomus trecentesimus decimus tertius, Parisiis, 2240. in fol. Tomus trecentesimus decimus quartus, Parisiis, 2242. in fol. Tomus trecentesimus decimus quintus, Parisiis, 2244. in fol. Tomus trecentesimus decimus sextus, Parisiis, 2246. in fol. Tomus trecentesimus decimus septimus, Parisiis, 2248. in fol. Tomus trecentesimus decimus octavus, Parisiis, 2250. in fol. Tomus trecentesimus decimus nonus, Parisiis, 2252. in fol. Tomus trecentesimus vigesimus, Parisiis, 2254. in fol. Tomus trecentesimus vigesimus primus, Parisiis, 2256. in fol. Tomus trecentesimus vigesimus secundus, Parisiis, 2258. in fol. Tomus trecentesimus vigesimus tertius, Parisiis, 2260. in fol. Tomus trecentesimus vigesimus quartus, Parisiis, 2262. in fol. Tomus trecentesimus vigesimus quintus, Parisiis, 2264. in fol. Tomus trecentesimus vigesimus sextus, Parisiis, 2266. in fol. Tomus trecentesimus vigesimus septimus, Parisiis, 2268. in fol. Tomus trecentesimus vigesimus octavus, Parisiis, 2270. in fol. Tomus trecentesimus vigesimus nonus, Parisiis, 2272. in fol. Tomus trecentesimus trigesimus, Parisiis, 2274. in fol. Tomus trecentesimus trigesimus primus, Parisiis, 2276. in fol. Tomus trecentesimus trigesimus secundus, Parisiis, 2278. in fol. Tomus trecentesimus trigesimus tertius, Parisiis, 2280. in fol. Tomus trecentesimus trigesimus quartus, Parisiis, 2282. in fol. Tomus trecentesimus trigesimus quintus, Parisiis, 2284. in fol. Tomus trecentesimus trigesimus sextus, Parisiis, 2286. in fol. Tomus trecentesimus trigesimus septimus, Parisiis, 2288. in fol. Tomus trecentesimus trigesimus octavus, Parisiis, 2290. in fol. Tomus trecentesimus trigesimus nonus, Parisiis, 2292. in fol. Tomus trecentesimus quadragesimus, Parisiis, 2294. in fol. Tomus trecentesimus quadragesimus primus, Parisiis, 2296. in fol. Tomus trecentesimus quadragesimus secundus, Parisiis, 2298. in fol. Tomus trecentesimus quadragesimus tertius, Parisiis, 2300. in fol. Tomus trecentesimus quadragesimus quartus, Parisiis, 2302. in fol. Tomus trecentesimus quadragesimus quintus, Parisiis, 2304. in fol. Tomus trecentesimus quadragesimus sextus, Parisiis, 2306. in fol. Tomus trecentesimus quadragesimus septimus, Parisiis, 2308. in fol. Tomus trecentesimus quadragesimus octavus, Parisiis, 2310. in fol. Tomus trecentesimus quadragesimus nonus, Parisiis, 2312. in fol. Tomus trecentesimus quinquagesimus, Parisiis, 2314. in fol. Tomus trecentesimus quinquagesimus primus, Parisiis, 2316. in fol. Tomus trecentesimus quinquagesimus secundus, Parisiis, 2318. in fol. Tomus trecentesimus quinquagesimus tertius, Parisiis, 2320. in fol. Tomus trecentesimus quinquagesimus quartus, Parisiis, 2322. in fol. Tomus trecentesimus quinquagesimus quintus, Parisiis, 2324. in fol. Tomus trecentesimus quinquagesimus sextus, Parisiis, 2326. in fol. Tomus trecentesimus quinquagesimus septimus, Parisiis, 2328. in fol. Tomus trecentesimus quinquagesimus octavus, Parisiis, 2330. in fol. Tomus trecentesimus quinquagesimus nonus, Parisiis, 2332. in fol. Tomus trecentesimus sexagesimus, Parisiis, 2334. in fol. Tomus trecentesimus sexagesimus primus, Parisiis, 2336. in fol. Tomus trecentesimus sexagesimus secundus, Parisiis, 2338. in fol. Tomus trecentesimus sexagesimus tertius, Parisiis, 2340. in fol. Tomus trecentesimus sexagesimus quartus, Parisiis, 2342. in fol. Tomus trecentesimus sexagesimus quintus, Parisiis, 2344. in fol. Tomus trecentesimus sexagesimus sextus, Parisiis, 2346. in fol. Tomus trecentesimus sexagesimus septimus, Parisiis, 2348. in fol. Tomus trecentesimus sexagesimus octavus, Parisiis, 2350. in fol. Tomus trecentesimus sexagesimus nonus, Parisiis, 2352. in fol. Tomus trecentesimus septuagesimus, Parisiis, 2354. in fol. Tomus trecentesimus septuagesimus primus, Parisiis, 2356. in fol. Tomus trecentesimus septuagesimus secundus, Parisiis, 2358. in fol. Tomus trecentesimus septuagesimus tertius, Parisiis, 2360. in fol. Tomus trecentesimus septuagesimus quartus, Parisiis, 2362. in fol. Tomus trecentesimus septuagesimus quintus, Parisiis, 2364. in fol. Tomus trecentesimus septuagesimus sextus, Parisiis, 2366. in fol. Tomus trecentesimus septuagesimus septimus, Parisiis, 2368. in fol. Tomus trecentesimus septuagesimus octavus, Parisiis, 2370. in fol. Tomus trecentesimus septuagesimus nonus, Parisiis, 2372. in fol. Tomus trecentesimus octogesimus, Parisiis, 2374. in fol. Tomus trecentesimus octogesimus primus, Parisiis, 2376. in fol. Tomus trecentesimus octogesimus secundus, Parisiis, 2378. in fol. Tomus trecentesimus octogesimus tertius, Parisiis, 2380. in fol. Tomus trecentesimus octogesimus quartus, Parisiis, 2382. in fol. Tomus trecentesimus octogesimus quintus, Parisiis, 2384. in fol. Tomus trecentesimus octogesimus sextus, Parisiis, 2386. in fol. Tomus trecentesimus octogesimus septimus, Parisiis, 2388. in fol. Tomus trecentesimus octogesimus octavus, Parisiis, 2390. in fol. Tomus trecentesimus octogesimus nonus, Parisiis, 2392. in fol. Tomus trecentesimus nonagesimus, Parisiis, 2394. in fol. Tomus trecentesimus nonagesimus primus, Parisiis, 2396. in fol. Tomus trecentesimus nonagesimus secundus, Parisiis, 2398. in fol. Tomus trecentesimus nonagesimus tertius, Parisiis, 2400. in fol. Tomus trecentesimus nonagesimus quartus, Parisiis, 2402. in fol. Tomus trecentesimus nonagesimus quintus, Parisiis, 2404. in fol. Tomus trecentesimus nonagesimus sextus, Parisiis, 2406. in fol. Tomus trecentesimus nonagesimus septimus, Parisiis, 2408. in fol. Tomus trecentesimus nonagesimus octavus, Parisiis, 2410. in fol. Tomus trecentesimus nonagesimus nonus, Parisiis, 2412. in fol. Tomus quadringentesimus, Parisiis, 2414. in fol. Tomus quadringentesimus primus, Parisiis, 2416. in fol. Tomus quadringentesimus secundus, Parisiis, 2418. in fol. Tomus quadringentesimus tertius, Parisiis, 2420. in fol. Tomus quadringentesimus quartus, Parisiis, 2422. in fol. Tomus quadringentesimus quintus, Parisiis, 2424. in fol. Tomus quadringentesimus sextus, Parisiis, 2426. in fol. Tomus quadringentesimus septimus, Parisiis, 2428. in fol. Tomus quadringentesimus octavus, Parisiis, 2430. in fol. Tomus quadringentesimus nonus, Parisiis, 2432. in fol. Tomus quadringentesimus decimus, Parisiis, 2434. in fol. Tomus quadringentesimus decimus primus, Parisiis, 2436. in fol. Tomus quadringentesimus decimus secundus, Parisiis, 2438. in fol. Tomus quadringentesimus decimus tertius, Parisiis, 2440. in fol. Tomus quadringentesimus decimus quartus, Parisiis, 2442. in fol. Tomus quadringentesimus decimus quintus, Parisiis, 2444. in fol. Tomus quadringentesimus decimus sextus, Parisiis, 2446. in fol. Tomus quadringentesimus decimus septimus, Parisiis, 2448. in fol. Tomus quadringentesimus decimus octavus, Parisiis, 2450. in fol. Tomus quadringentesimus decimus nonus, Parisiis, 2452. in fol. Tomus quadringentesimus vigesimus, Parisiis, 2454. in fol. Tomus quadringentesimus vigesimus primus, Parisiis, 2456. in fol. Tomus quadringentesimus vigesimus secundus, Parisiis, 2458. in fol. Tomus quadringentesimus vigesimus tertius, Parisiis, 2460. in fol. Tomus quadringentesimus vigesimus quartus, Parisiis, 2462. in fol. Tomus quadringentesimus vigesimus quintus, Parisiis, 2464. in fol. Tomus quadringentesimus vigesimus sextus, Parisiis, 2466. in fol. Tomus quadringentesimus vigesimus septimus, Parisiis, 2468. in fol. Tomus quadringentesimus vigesimus octavus, Parisiis, 2470. in fol. Tomus quadringentesimus vigesimus nonus, Parisiis, 2472. in fol. Tomus quadringentesimus trigesimus, Parisiis, 2474. in fol. Tomus quadringentesimus trigesimus primus, Parisiis, 2476. in fol. Tomus quadringentesimus trigesimus secundus, Parisiis, 2478. in fol. Tomus quadringentesimus trigesimus tertius, Parisiis, 2480. in fol. Tomus quadringentesimus trigesimus quartus, Parisiis, 2482. in fol. Tomus quadringentesimus trigesimus quintus, Parisiis, 2484. in fol. Tomus quadringentesimus trigesimus sextus, Parisiis, 2486. in fol. Tomus quadringentesimus trigesimus septimus, Parisiis, 2488. in fol. Tomus quadringentesimus trigesimus octavus, Parisiis, 2490. in fol. Tomus quadringentesimus trigesimus nonus, Parisiis, 2492. in fol. Tomus quadringentesimus quadragesimus, Parisiis, 2494. in fol. Tomus quadringentesimus quadragesimus primus, Parisiis, 2496. in fol. Tomus quadringentesimus quadragesimus secundus, Parisiis, 2498. in fol. Tomus quadringentesimus quadragesimus tertius, Parisiis, 2500. in fol. Tomus quadringentesimus quadragesimus quartus, Parisiis, 2502. in fol. Tomus quadringentesimus quadragesimus quintus, Parisiis, 2504. in fol. Tomus quadringentesimus quadragesimus sextus, Parisiis, 2506. in fol. Tomus quadringentesimus quadragesimus septimus, Parisiis, 2508. in fol. Tomus quadringentesimus quadragesimus octavus, Parisiis, 2510. in fol. Tomus quadringentesimus quadragesimus nonus, Parisiis, 2512. in fol. Tomus quadringentesimus quinquagesimus, Parisiis, 2514. in fol. Tomus quadringentesimus quinquagesimus primus, Parisiis, 2516. in fol. Tomus quadringentesimus quinquagesimus secundus, Parisiis, 2518. in fol. Tomus quadringentesimus quinquagesimus tertius, Parisiis, 2520. in fol. Tomus quadringentesimus quinquagesimus quartus, Parisiis, 2522. in fol. Tomus quadringentesimus quinquagesimus quintus, Parisiis, 2524. in fol. Tomus quadringentesimus quinquagesimus sextus, Parisiis, 2526. in fol. Tomus quadringentesimus quinquagesimus septimus, Parisiis, 2528. in fol. Tomus quadringentesimus quinquagesimus octavus, Parisiis, 2530. in fol. Tomus quadringentesimus quinquagesimus nonus, Parisiis, 2532. in fol. Tomus quadringentesimus sexagesimus, Parisiis, 2534. in fol. Tomus quadringentesimus sexagesimus primus, Parisiis, 2536. in fol. Tomus quadringentesimus sexagesimus secundus, Parisiis, 2538. in fol. Tomus quadringentesimus sexagesimus tertius, Parisiis, 2540. in fol. Tomus quadringentesimus sexagesimus quartus, Parisiis, 2542. in fol. Tomus quadringentesimus sexagesimus quintus, Parisiis, 2544. in fol. Tomus quadringentesimus sexagesimus sextus, Parisiis, 2546. in fol. Tomus quadringentesimus sexagesimus septimus, Parisiis, 2548. in fol. Tomus quadringentesimus sexagesimus octavus, Parisiis, 2550. in fol. Tomus quadringentesimus sexagesimus nonus, Parisiis, 2552. in fol. Tomus quadringentesimus septuagesimus, Parisiis, 2554. in fol. Tomus quadringentesimus septuagesimus primus, Parisiis, 2556. in fol. Tomus quadringentesimus septuagesimus secundus, Parisiis, 2558. in fol. Tomus quadringentesimus septuagesimus tertius, Parisiis, 2560. in fol. Tomus quadringentesimus septuagesimus quartus, Parisiis, 2562. in fol. Tomus quadringentesimus septuagesimus quintus, Parisiis, 2564. in fol. Tomus quadringentesimus septuagesimus sextus, Parisiis, 2566. in fol. Tomus quadringentesimus septuagesimus septimus, Parisiis, 2568. in fol. Tomus quadringentesimus septuagesimus octavus, Parisiis, 2570. in fol. Tomus quadringentesimus septuagesimus nonus, Parisiis, 2572. in fol. Tomus quadringentesimus octogesimus, Parisiis, 2574. in fol. Tomus quadringentesimus octogesimus primus, Parisiis, 2576. in fol. Tomus quadringentesimus octogesimus secundus, Parisiis, 2578. in fol. Tomus quadringentesimus octogesimus tertius, Parisiis, 2580. in fol. Tomus quadringentesimus octogesimus quartus, Parisiis, 2582. in fol. Tomus quadringentesimus octogesimus quintus, Parisiis, 2584. in fol. Tomus quadringentesimus octogesimus sextus, Parisiis, 2586. in fol. Tomus quadringentesimus octogesimus septimus, Parisiis, 2588. in fol. Tomus quadringentesimus octogesimus octavus, Parisiis, 2590. in fol. Tomus quadringentesimus octogesimus nonus, Parisiis, 2592. in fol. Tomus quadringentesimus nonagesimus, Parisiis, 2594. in fol. Tomus quadringentesimus nonagesimus primus, Parisiis, 2596. in fol. Tomus quadringentesimus nonagesimus secundus, Parisiis, 2598. in fol. Tomus quadringentesimus nonagesimus tertius, Parisiis, 2600. in fol. Tomus quadringentesimus nonagesimus quartus, Parisiis, 2602. in fol. Tomus quadringentesimus nonagesimus quintus, Parisiis, 2604. in fol. Tomus quadringentesimus nonagesimus sextus, Parisiis, 2606. in fol. Tomus quadringentesimus nonagesimus septimus, Parisiis, 2608. in fol. Tomus quadringentesimus nonagesimus octavus, Parisiis, 2610. in fol. Tomus quadringentesimus nonagesimus nonus, Parisiis, 2612. in fol. Tomus quingentesimus, Parisiis, 2614. in fol. Tomus quingentesimus primus, Parisiis, 2616. in fol. Tomus quingentesimus secundus, Parisiis, 2618. in fol. Tomus quingentesimus tertius, Parisiis, 2620. in fol. Tomus quingentesimus quartus, Parisiis, 2622. in fol. Tomus quingentesimus quintus, Parisiis, 2624. in fol. Tomus quingentesimus sextus, Parisiis, 2626. in fol. Tomus quingentesimus septimus, Parisiis, 2628. in fol. Tomus quingentesimus octavus, Parisiis, 2630. in fol. Tomus quingentesimus nonus, Parisiis, 2632. in fol. Tomus quingentesimus decimus, Parisiis, 2634. in fol. Tomus quingentesimus decimus primus, Parisiis, 2636. in fol. Tomus quingentesimus decimus secundus, Parisiis,

[illegible] Ligurum [illegible] Italiæ [illegible] Ligures [illegible] Ligures [illegible] Ligures

ὃς ἀνέμων αἴθριώτατος. βάσις δ' ἅπασα πᾶσα, A ventorum ſereniſſimum: crepido vero totius
ἐν ᾗ στρεφᾶ μὲν εἰσπλεόντων, πύργῳ δὲ ἐκλελειγμένῳ ambitus, a ſiniſtra quidem portum intrantibus
ὅλῃ πολὺ στερεῶς ἐνίσχει. τῇ δεξιᾷ δ' δυοὶ δίοροι με- turris eſt lato margini inſiſtens, ad firmius reſi-
γάλοι. τῷ δὲ καθ' ἑκάτερα πύργῳ μείζους, ὀρθαὶ δὲ καὶ ſtendum fluctibus: a dextra autem duæ colu-
σωμεζυγωμένοι. ἐστήκασι δὲ κύκλῳ τὸ λιμένα, λευκοτάτῃ mnæ lapideæ conjunctæ turri ex adverſo ſitæ, pa-
λίθῳ κατασκευῇ, σωρηχεῖς οἰκήσεις, καὶ τῷ μέσῳ κε- res celſitudine. Circum portum ædes continua-
λωνός τις, ἐφ' οὗ νεὼς κρηπὶς ἀπαστὸς τοῖς εἰσπλέου- ta ſerie marmore politiſſimo extructæ ſunt, ex-
σιν, ἔχων ἀγάλματα, τὸ μὲν, βάθμης, τὸ δὲ, κολοσ- tante in medio tumulo, in quo templum Cæſaris
σὸς, ἧπ πόλις αὐτὴ, κολοσσιαῖα καλεῖται, καλῆς τε B a longe conſpicuum adnavigantibus, & in eo
ὕλης καὶ καλῶν σκευῆς τετυχηκέναι. τὸ δ' ἐπὶ αὐτὴν ſtatuæ, Romæ altera, altera Cæſaris, unde nomen
ἐπώνυμοί τε καὶ λαῦραι, πεζογραφίαν οὐκ ἐλάττω Cæſareæ, urbi tam materia quam artifi cio ſtru-
τῶν ὑπ' αὐτῶν οἰκοδομημάτων ἔχουσαι. τούτων αἱ μὲν, cturæ conſpicuæ, cloacis etiam ſubterraneis non
κατὰ σύμμετρα διαστήματα, φέρουσιν εἰς τὸν λιμέ- minus mirandæ: quæ paribus diſtantes inter ſtitiis in mare exeunt, una transverſa dirimente,
να, καὶ τὴν θάλατταν. μία δ' ἐγκαρσία πάσας ἐπέ- ut imbrium & purgamentorum proluvies facilius in mare deferatur, & marini æſtus, quoties
ζωκεν, εἰς τοῦτο τι ὄμβρος ὑμαρῶς καὶ τὰ λύματα accedunt, ſubintrare poſſint, & totam urbem
τῶν οἰκητόρων σωεκδίδοσθαι, τὸ τε θάλατταν ὅ- C ſubluere. Extruxit etiam theatrum e ſaxo, &
ταν ἐξωθεν ἐπιζύσσῃ δύμβρεῖν, καὶ τὸν σύμπασαν a meridionali portus latere amphitheatrum capa-
ἐπικλύζειν πόλιν. κατασκάσας δ' αὐτῇ καὶ θέα- ciſſimum, unde late proſpectus patet in mari.
τρον ὀκπέτρου, καὶ πρὸς τῷ νοτίῳ δ' λιμένι ἐπ- Atqve hæc omnia duodecim annorum ſpatio
ὦπτον ἀμφιθέατρον, πολὺ ὄχλον ἀνθρώπων δέχεσθ- ſunt abſoluta, rege nec labori parcente nec ſum-
δυνάμενον, καὶ κείμενον ὑπερθέως, ὁποπαθῶν ptibus. Hac jam altera urbe poſt Sebaſten con-
ἐς τὴν θάλατταν. ἡ μὲν δὴ πόλις, οὕτως ἐξεπλέ- dita, decrevit Romam mittere filios Alexandrum
σθη δωδεκαετῆ χρόνῳ, καὶ τῆς ἐργασίας οὐκ ἐγκα- & Ariſtobulum, ut ſalutarent Cæſarem: eratqve
μόντος καὶ τῆς δαπάνους ἐπαρκεσάσης δ' βασιλέ- D eis paratum hoſpitium apud Pollionem Herodis
ως. ἐπεπαίστους δ' ὧν καὶ τῆς σεβασῆς ἤδη πεπλη- ſtudioſiſſimum, licebat tamen etiam Cæſaris uti
σμόρης, ἐγνω ἰὼς παῖδας αὐτοῦ περίπεμψαι εἰς ῥώμην ἀνά- hoſpitio. Excepit enim adoleſcentes ſumma hu-
ξοντα καὶ ἀρισθέλαν σωτὰ δόμωσι κομεῖν. τὸ- manitate, fecitqve Herodi poteſtatem, ut arbi-
τοις ἀνελθοῦσι καταγωγὴ μὲν ἦν ὁ πολλίων οἶκος, tratu ſuo, e filiis qvemcunqve vellet, hæredem
ἀνδρὸς τὰ μάλιστα ἀποδεξαμένου τοῦ τῶν ἡρώδᾳ φι- regni deſignaret, aucto prius nova acceſſione
λίων, ἐφεῖτο δ' καὶ τοῖς κρείττοσι καταχρᾶσθαι. καὶ Trachonitidis, Batanææ, & Auranitidis, tali de
γὰρ ἐδέξατο μετὰ πάσης φιλανθρωπίας τοὺς παῖδας, cauſa: Zenodorus quidam conduxerat ditio-
καὶ δίδωσιν ἡρώδῃ τῶν Βασιλέως ὅτῳ βουλοίατο βε- nem Lyſaniæ, nec contentus his proventibus in
βασιωμένων τῶν ἐξ αὐτοῦ γεγενημένων, καὶ χώραν ἐπ' αὐ- Trachone fovebat latrocinia, inde quoque
τοῦ τε τραχωνα καὶ βαταναίαν καὶ ἀβερηνῖτιν. ἔδωκε δ' E captans compendium. incolæ enim locorum eo-
ἀφορμὴν τοιαύτην αἰτίαν. ζηνόδωρός τις ἐμεμίσθωτο τὴν rum libenter rapto vivunt, aſſveti prædas ex Da-
οἴκην δ' λυσανίᾳ. τοῦτο τὰ μὲν κατὰ τοὺς πέριξ ſcenis agere. eos Zenodorus adeo non vetabat, ut lucrorum etiam eſſet particeps. ab his
οὐκ ἦρκει. λῃστήρια δ' ἔχων ἐν τῇ τραχωνι, πολλὰ male vexati propinqvorum agrorum coloni, Va-
τῶν πέριξ ἐφερεν. οἰκεῖοι γὰρ ἄνδρες ἐξ ἀνοσίας rum provinciæ præſidem qverelis obtundebant,
ζῶντες τοῦς πόνους, οἷ τὰ δαιμονιώδη ἐλήζοντο. καὶ poſtulantes, ut Zenodori injurias per literas ſi-
ζηνόδωρος ἐπ' ἔργα, καὶ αὐτὸς τῶν ὠφελειῶν ἐκεῖ- gnificaret Cæſari. Ille reſcripſit expugnanda eſ-
νων. κακῶς δ' πάσχοντες οἱ πλησιόχωροι, βάρων καὶ F ſe latronum receptacula, & regionem eam ditio-
κατηβέων δ' ἡγεμονεύοντος, καὶ χρᾶσθαι ἠξίουν καὶ- ni Herodis contribuendam: ſic enim fore, ut
σαρα δ' ζηνόδωρα τὴν ἀδικίαν. καίσαρ δ', ἀνενε- ejus providentia caveretur in poſterum, ne Tra-
χθέντων τούτων, ἀνέγραφεν ἐξελεῖν τὰ λῃστήρια, τὴν chonitæ vicinis ullas exhiberent moleſtias. alio-
δὲ χώραν ἡρώδῃ προσνέμειν, ὡς λύσιν τῆς ἐπιμελείας quin difficile erat eos compeſcere jam aſſvetos
τῆς ἐκείνου, μηκέτ' ἂν ὀχληρῶν τῶν περὶ τὴν τραχω- his artibus victum quærere: ut qui nec oppida
να γίνεσθαι τοῖς πλησίον. ἐδέ γὰ ῥᾴδιον ἦν ἐπι- haberent, nec agros, ſed in ſpelunças ac cunicu-
σχεῖν αὐτοὺς, ἐν οἷς τὰ λῃστεύειν πεπαιδευμένους, καὶ βί- los more ferarum refugia. habebant autem pa-
ον σὺκ ἄλλοθεν ἔχοντας. ἔτι γὰ πόλις αὐτοῖς, ἔτι κτῆ- ratam aquæ & cibariorum copiam, ut externa vi
σις ἀρῶν ἔσπαρκε, φυγαὶ δ' κατὰ τῆς γῆς καὶ αὐτὴ G petiti poſſent ſatis diu bellum in latebris trahere.
λακας, καὶ κευῇ μὴ τ' βοσκημάτων διαιτᾶ. μεμηχά- Specus enim illi aditus habent anguſtos, nec ni-
νηται δ' καὶ σωαγωγὰς ὑδάτων καὶ σεσωρομένας ſi unum poſt alium hominem admittentes,
σιτίων, καὶ δύνανται πλεῖστον ἐξ αὐφαῶς ἀντέχειν. ἄμ- ſed intus ſunt ampliſſimi, &, ſupra quam cre-
φετὸ δ' εἴσοδοι στενοὶ καθ' ἕναν παρερχομένων, τὰ δ' das, capaces, plano ſolo deſuper tecti. nam
ἔνδον ἀπίστως μεγάλα. καὶ σεσὸς δύρυχωρίαν ἐξαρ- totus is locus conſtat petra aſpera, & non faci-
χασμένα, τὰ δ' ὑπὲρ τὰς οἰκήσεις ἐδαφος οὐχ ὑ- le meabili, niſi aliqvo ducente per ſemitas: quæ
ψηλὸν, ἀλλ' ὕπερ ἐξ ὑπαίθρου. πέτρα δ' τὸ σύμ- non per directum feruntur, ſed multis mæan-
πᾶν σκληρὰ καὶ δύστροπος, ἀμὴ τρίβῳ χρῶντι τὴς ἐξ ὁ- dris flexuoſæ ſunt. incolæ quoties propinqvos
δηγίας. ὧδε γὰ αὖται κατ' ὀρθὸν, ἀλλὰ πολλὰς ἑλι-
κας ἐξελίσσοντες, πάντις ἐπειδὴ τῶν εἰς τὰς πλησίον

populari non datur, ipſi inter ſe exercent latrocinia, nihil ſibi non permittentes. Eam regionem poſtquam Herodes accepit a Cæſare, adhibitis ducibus ad eos penetrans, maleficia coercuit, & circumvicinis ſecuritatem peperit. Zenodorus autem partim invidia, partim dolore ademptæ poſſeſſionis permotus, Romam ad accuſandũ Herodem profectus eſt: nihil tamen efficere potuit.

XIII. Interea in Aſiam Agrippa mittitur, adminiſtraturus transmarinas provincias pro Cæſare. eum, quod eſſet amiciſſimus, Herodes apud Mytilenen cum ſalutaſſet, in Judæam reverſus eſt. Cæterum Gadarenſes quidam Agrippam adeũt, Herodem accuſaturi, quos ille ne auditos quidem ad regem vinctos remiſit. Arabes etiam jamdudum infenſi Herodi tum aperire cœperunt inimicitias, idque de cauſa, ut tum videbatur, ſatis probabili. Zenodorus enim, deſperatis rebus ſuis, Auranitidem ditionis ſuæ partem illis elocaverat quinquaginta talentis annuis: quam quia donatio Cæſaris complectebatur, non patiebantur auferri, modo excurſionibus ac vi eam ſibi vindicantes, modo contendentes de jure poſſeſſionis apud judices pelliciebant etiam ad ſe egenos milites, qui miſerorum more meliora ſperant ex rerum novitatibus. Hæc cum mature Herodes cognoviſſet, maluit tamen bonis rationibus occurrere quam hoſtiliter, ne daret occaſionem novis motibus. Decimoſeptimo demum ejus regni anno Cæſar venit in Syriam: moxque Gadarenſium plurimi cœperunt clamare in Herodem, gravem eum dictitantes ac tyrannicum, inſtigati huc potiſſimum Zenodori criminationibus: qui interpoſito jurejurando pollicitus erat, non prius ſe deſtiturum, quam quovis modo efficeret, ut illi a dominatione regia liberati attribuerentur ad provinciam Cæſaris. ab hoc perſvaſi clamitabant, idque aliquanto audacius, quia ne illos quidem pœnas dediſſe videbant, quos rex deditos ab Agrippa acceperat. erat enim, ſi quis alius, erga ſuos inexorabilis, ab alienis vero acceptas injurias libenter contemnebat ac remittebat. Cum igitur de vi & rapinis ejus, violatisque ac diruti templis quererentur, Herodes quidem nihil territus, paratus erat cauſam ſuam dicere: Cæſar vero comiter illum tractabat, nihil ilo alienatior propter tumultuantem multitudinem. & prima quidem die, qua congreſſi ſunt, facta eſt horum mentio, deinde vero interruptum eſt hoc negotium. Gadarenſes enim videntes, quorſum Cæſar & amici ejus tenderent, & certis conjecturis timentes, ne dederentur Herodi, ſequenti nocte alii ſe jugulaverunt, alii præcipitaverunt tormentorum metu: quidam etiam in flumen ſe jacientes necaverunt: atque ita cum ſeipſi prædamnare viderentur, ſine mora Cæſar Herodem abſolvit. acceſſit huic & alia non mediocris felicitas. Zenodorus enim, præcordiis ruptis, ſanguine multo per ſeceſſum profluente, apud Antiochiam

A κακουργημάτων ἐκωλύοντο, καπηλήλων ἰδίᾳ ὁ τῆς
ληστείας τρόπος, ὡς μηδὲν ἀνομίας ἐκ τούτου λεληθέναι
λαθεῖν ἢ τὴν χάριν ἡρώδης ἔσχεν, καὶ
παρελθὼν εἰς τὴν χώραν, ἐδήωσεν ἐμπειρίᾳ, τάς τε
πανηρεσομένας αὐτῶν κατέπαυσε, καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν
τὴν ἐρημίαν παρεσχεν. ὁ δὲ ζηνόδωρος ἀχθόμενος, πεῖσαι
μὲν ὅλη τῇ τῆς ἐπαρχίας ἀφορμῇ, μᾶλλον δὲ καὶ
φόνῳ τὴν ἀρχὴν ἡρώδου μετειληφέναι, ἀνῆλθεν
εἰς ῥώμην κατηγορήσων αὐτοῦ. κακὸν μὲν ἄπρα-
κτος ἀνεῤῥέφει. πέμπτην δὲ ἀρξάσης τῶν περὶ
ἰονίαν ἀλγόδοχος καίσαρ. ἑστῶτα δὲ μετὰ λύπης χρή-
μάζοντι σωτηχῶν ἡρώδης, ἵν᾽ ὡς τὰ μάλιστα φί-
λος καὶ σωτὴρ ᾖς, εἰς τὴν ἰουδαίαν πάλιν ἀνεῤῥέφει.
γαδαρέων δέ τινες ἐπ᾽ ἀρχέλαον ἦλθον κατηγορῶν
τε ἡρώδου, καὶ τάττας ἐκεῖνος οὐδὲ λέγειν αὐτοῖς δὲς,
ἀναπέμπει τοὺς βασιλέως δεσμίους. οἵτε ἄραβες καὶ πάλιν
δυσμενῶς ἔχοντες πρὸς τὴν ἀρχέλαου τὴν ἡρώδου διενε-
κόλπωτο, ἓ φασίζειν ἐπεχείρουν αὐτῷ τὰ πράγματα
τότε, καὶ μετ᾽ αὐτὸν ὡς ἐδόκουν εὐλογητέος. ὁ δὲ ζηνό-
δωρος ἀπογινώσκων ἤδη τὰ καθ᾽ αὑτὸν, ἐφ᾽ ᾗ τῆς ἐ-
παρχίας μέρος τι τὴν αὐρανίτιν αὐτῷ δεδόσθαι τα-
λάντων πεντήκοντα. ταύτης ἐμπεχομένης τῇ δωρεᾷ
καίσαρος ὡς μὴ οἰκείως ἀφορισθῆναι, διημφισβήτουν
πολλάκις μὲν τῆς καθόδου μάχῃ, καὶ τῇ βιαίᾳ ἐξό-
δῳ, ἄλλοτε δὲ καὶ ἐν δικαιολογίαις ἰοῦσαι. ἀνέπει-
θον δὲ καὶ τοὺς ἀστρατεύτους ἓ ἀπόρους, ἓ δυσμενεῖς ἦσαν,
ἐλπίζοντες ἀεὶ καὶ πρὸς τὰ νεώτερα μᾶλλον ἐνδιδόντες, ὡ
μάλιστα χαίρουσιν οἱ κακῶς πράττοντες τὸν βίον. ταῦτα
ἐκ μακροῦ γινώσκων ἡρώδης, ὅμως οὐκ εἰς τὰ δυσ-
μενῆ, ἀλλ᾽ ἐξ ὑπολήψεως ἐμπειρίας, τῆς παρούσης
οὐκ αἰτίων ἀφορμὰς ἐνδιδόναι. ἤδη δὲ αὐτοῦ τῆς βασι-
λείας ιζ᾽ παρελθόντος ἔτους, καίσαρ εἰς συρίαν ἀφίκε-
το. καὶ πέτων γαδαρέων πλουσιώτατοι οἱ πλήσιοι,
κατέβησαν ἡρώδῃ, βαρεῖν αὐτὸν ἐν τοῖς ὑπάγμασι
καὶ τυραννικὸν εἶναι. τοῦτο δὲ ὀπέτελλον, μάλιστα
μὲν ἐγκαλοῦντες καὶ ἀβάλλοντες αὐτὸν ζηνοδώρῳ. ἓ
ὠδυρόμενοι ἔρημοι, ὡς οὐκ ἐγκαταλείψει μηκέτα τὸ
παρὸν ἀφελέσθαι μὲν τῆς ἡρώδου βατανίας πρόσ-
ῳησιν δὲ τῇ δυνάμει ἓ καίσαρι. τέτοις ἀναπει-
θόντες οἱ γαδαρηνοὶ μικρὰν καταβολὴν ἐποιήσαντο,
θράσει δὲ μηδὲν τῶν ἀρχέλαου φοβηθέντες ἐν
τιμωρίᾳ γενέσθαι, ἀβαφέντος ἡρώδου καὶ μηδὲν κακὸν
εἰργασμένου. καὶ δὲ τις ἄλλος ἐδόκει δυσκολαίνειν
μὲν ὅτι τοῖς οἰκείοις, μεγαλόψυχος δὲ ὅτι τοῖς ἀλλο-
τρίοις ἁμαρτόντας ἀφίειν. κατηγορούντων οὖν
ὕβρεως, ἓ ἁρπαγῆς καὶ κατασκαφῆς ἱερῶν, ὁ μὲν ἡρώ-
δης ἀκαταῤῥαγήτους ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τὰς ἀπολογίας. ἐ-
δεξιοῦτο δὲ καίσαρ αὐτὸν, οὐδὲν ἧττον τῆς παρούσης
δυνάμεως μεγάλων τῆς εὐνοίας. καὶ τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ, οἱ περὶ τέτων ἐρέσθαι λόγοι, τῇ
δὲ ἑξῆς ἀκέφαλος ἐκκλησία. οἱ δὲ γαδαρεῖς
ἐρῶντες τοῦ φανῆναι αὐτοῦ τὸ καίσαρος καὶ δ᾽ ὀνει-
δίσαι, ἓ προσδοκήσαντες ὅπερ ἐπὶ τοῖς ἐκδοθῆσεσθαι
τῷ βασιλεῖ, τῇ φθόνου αἰτίᾳ, οἱ μὲν ἀπεσφάξαν αὐ-
τὸς ἐν τῇ νυκτὶ, τινὲς δὲ καθ᾽ ὕψους ἀφέθεσαν, ἄλλοι δ᾽ εἰς
τὸ πέλαγος ἐμπεσόντες, ἐκόντι διεφθάρησαν. ταῦτα δὲ
δόκει καταγνῶναι ἑαυτῶν τὴν αὐτοκτονίας ἁμαρτίας, ἐν-
δὲν ὑδὲ μελήσας ὁ καίσαρ ἀπέλυε τῶν αἰτιῶν ἡρώδην.
ὑπεμπίπλησι δὲ μέτριον εὐτυχήματος τῆς ἠδη γεγονό-
σιν. ὁ γὰρ ζηνόδωρος ῥαγδὴν τοῦ αὐτοῦ δ᾽ πλάγχνα καὶ
πολὺ τὴν ἀδένειαν ὑποχωρούσης αἵματος,

ἐν ἀντιο-

ἐν ἀπορίᾳ τῆς συμβάσης ἐκλιπὴς τὸν βίον. κρίνας δ' ἃ
τῷ τέτῳ μοίρας οὐκ ὀλίγας ἔσαν, ἠρώδῃ δίδωσιν, ἢ
μεταξὺ Γαυλανίτιδος καὶ τῆς Γαλιλαίας ἴσῃ, ἐλάβανε δὲ
καὶ Βαταναίαν καὶ τὴν περιοῦσαν χώραν. ἐγκαταμίγνυσι δ' αὐ-
τοῖς καὶ τὰς ἀπὸ τῆς συμβάσης, ἐντειλάμενος
μὴ τῆς ἐκείνου γνώμης τὰ πάντα ποιεῖν. τότε σωθὲν εἰς
ἔτος τοσοῦτον ἐπὶ τύχαις, ὡς τῶν δυοῖν τέτρασι τὴν βωμαίων
ἀρχὴν διεπόντων, τοσοῦδε τὸ μέγεθος ἔσαν, κρατοῦ-
ντος καὶ μετ' αὐτὸν Ἀγρίππα, καὶ τῷ τοῦτον εὐ-
νοίαν, κρίνας μὴν ἀδελφὰ μετ' ἀγρίππαν ἠρώδῃ προσε-
τίμησεν, ἀγρίππας δὲ μὴ κρίνας. τοσαύτης δ' ἐχόμε-
νος παῤῥησίας, τῷ μὲν ἀδελφῷ Φερώρᾳ τοῦδε κρί-
νοντος ἡγήσασθαι τετραρχίας, αὐτὸς δανεισμὰς ἐκ τῆς
βασιλείας, τεσσάρων ῥ' ταλάντων, ὡς ἐκεῖνα πάσχοι, τὰ
κατ' ἐκεῖνον ἀσφαλῶς ἔχειν, καὶ μὴ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ κρα-
τεῖν. κρίνας δ' ἔτι μᾶλλον τεσσάρων, ὡς ἐπαι-
νῆκεν, ἐν τῇ ζηνοδώρᾳ τρικαλλέστατον αὐτῷ ναὸν ἐγεί-
ρει πέτρας λάκκης, πλησίον δ' πανιὰς καλεμένου.
ἀντῆλαιον ἐν ὄρει τρικαλλὲς ἐστι, ὑπὸ αὐτῷ δ' γῆς ὀλίσθη-
μα, ἐ βαθὺ ἀπερρώγως ἄφατον, ὕδατος ἀκινήτε
πλέον. καθύπερθεν δ' ὄρος παμμέγεθες. ὑπὸ δ' τὸ
ἀντῆλαιον ἀνατέλλουσι αἱ πηγαὶ τ ἰορδάνε ποταμοῦ.
ἔστι δ' τοῦτο μέτατον ὄντα τ τόπων, ἐ πλησιάζοντα
σιν ἐν ἀφιέρωσι κρίσεσι. τότε δὲ τὸ τρίτον μέρος ἀ-
φῆκε τ Φόρων τοῖς ἐν τῇ βασιλείᾳ, τρεφάσιν μὲν ὡς
ἀναλαβοῖεν ἐκ τῆς ἀφορίας, τὸ δ' πλέον ἀνακτώμε-
νος ἐχόντας δυσμενῶς. κ' τῷ τὴν ἐξεργασίαν τ τοιέ-
των ἐπιτηδευμάτων ὡς ἂν λυομένης αὐτοῖς τῆς δου-
λείας, κ μεταπιπλόντων τ ἐθῶν, χαλεπῶς ἔφερον, ἐ
λόγος δ' πάντων ἐγίνετο παροξυνομένων ἀεὶ κ παρα-
τρεπομένων. ὁ δ' ἐς τὸ τοῦτον πλεῖν ἐπιμέλειαν ἐπῆ-
γε, ἀφαιρούμενος μὲν τὰς ἀνομείας, ἐπιτάττων δ'
ἀεὶ γινέσθαι πρὸς τοὺς νόμους. ἐπὶ δ' ὅτε νεωτερισμὸς ἐφι-
σταμένη τοῖς ἐν τῷ πλήθει, ὅτε κοινωνία τῶν πάτρων ἐ ἀμοι-
βῆς, ἀλλ' ἐτηρεῖτο πάντα, κ χαλεπωτέρ τ φωραθέντων
ἦσαν αἱ κολάσεις. πολλοί τε καὶ φανερῶς κ λεληθότως,
ὡς τὸ φρόνημα ἀναζωμένου τοῦ ὑρκανίου σκάφος διεφθάρ-
γετο. κἀν τῇ πόλει, κἂν τοῖς ἐθοιπερίοις ἦσαν οἱ τὰς
συμβάσας εἰς ταυτὸν ἐπισκοποῦντες. ἤδη δέ φασιν ἀδ'
αὐτὸν ἀμελῶν τότε δ' μέρος, ἀλλὰ πολλάκις ἰδιώτε
σχῆμα λαμβάνοντα καταμίγνυσθαι νύκτωρ εἰς τὰς ὁ-
χλας, κ πᾶσαν αὐτ' τοῦ ἐχόντος οἱ τῆς ἀρχῆς λαμ-
βάνειν. τὰς μὲν οὖν παντοπαισιν ἐξαυθαδιαζομένους,
τοῦς τε μὴ συμπροφυέσθαι τοῖς ἐπιτηδεύμασι, πάν-
τας ἐπέσχε τὰς τρόπους, τὸ δ' ἄλλο πλῆθος, ὅρκοις ἠ-
ξίωσε πρὸς τὴν πίστιν καταγαγεῖν, ἐ συνέναγκασεν αὐτοῖς
ἐνώμοτον τ ἕνοιαν ἢ μὴν διαφυλάξειν ἐπὶ τοῖς ἀρ-
χοῦσιν ὁμολογῶν. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ, κ θεοσεβίαν καὶ
δέος, εἶναι οἷς ἠξίει. τοὺς δ' φρονήματος μεγαπρεπε-
μένους κ δυσκοινώνητους ἐπὶ τὰ καταναγκάζειν, παντὶ
τρόπῳ σκεπτῶν ἐπιστρ. συνεπόμενοι δ' κ τοῖς ἀεὶ πλ-
λίωνα τ Φαρισαίων κ συμέαν ἐ τ ἐκείνοις συνηθρο-
βότων τοὺς πλησίους ὁμνύειν. οἱ δ' ὅτε συνεχώρησαν.
ἔθ' ὁμοίως τοῖς ἔρχη παρεμένοις σκολιάσθησαν, ἐντεῦθεν
ἀεὶ τ πλείονα τυγχάνοντες ἀφέσεως ἑαυτοῖς τ ἀναγ-
κης ἐ οἱ παρ' ὑμῖν ἐσσαῖοι καλεμένοι. γένος δ' ἔτ' ἐστὶ
ἀεὶ τρίτον ἰουδαίοις παρ' ἕλλησιν ὑπὸ πυθαγόρε καλ-
δεδόξασμένον. περὶ ὧν ἐν ἄλλοις σαφέστερον διεξ-
ήσω. τοὺς δ' ἐσσαίους ἀφ' οἵας αἰτίας ἐτίμα μᾶλλον τ
φρονῶν ἐπ' αὐτοῖς, ἢ κ τῷ θηρίᾳ φύσιν, εἰπὼν ἄξιον.

Syriæ periit. Cæsar vero & hujus portionem, sane non contemnendam, donavit Herodi: quæ sita Galilæam inter & Trachonem, complectitur Ulatham, Paneadem, & agros finitimos. adjunxit eum deinde rectoribus Syriæ, mandavitqve, ut omnia ex ejus sententia fierent. Deniqve eo tum felicitatis provectus est Herodes, ut, cum in toto, qvam late patet, Romano imperio duo essent omnium potentissimi Cæsar & Agrippa, Cæsar post Agrippam nemini majorem qvam illi honorem haberet, Agrippa item post Cæsarem nemini. qva mutua benevolentia fretus Pheroræ suo fratri tetrarchiam imperravit, de suo regno decisis centum talentorum reditibus, ut etiam, si qvid fatale sibi accideret, in tuto essent res illius, neqve subjiceretur Herodis filiorum imperio. Deducto inde ad mare Cæsare, in regnum reversus, in terra Zenodori elegantissimum ei templum construxit e marmore candido, prope Panium, qvod vocant. id spelunca est in monte amœnissima, eiqve subjecta in immensum hians terræ devexitas, plena aqvis stagnantibus, ei mons valde magnus imminet. sub spelunca autem scatent fontes Jordanis fluminis. hunc locum alioqvin etiam celebrem ornavit templo extructo in honorem Cæsaris. Tunc etiam tertiam tributorum partem remisit regni sui subditis, præsertim qvidem, ut post sterilitatem se reficerent, re autem vera, ut placaret eorum animos, offensos talibus regis operibus, qvæ videbantur planoad religionis & bonorum morum perniciem tendere; ut omnium jactabatur sermonibus. cui rei & aliud ille remedium attulit, occasiones turbelarum auferens, & jubens sua qvemqve agere negotia, vetitis per urbem conventiculis & frequentioribus conviviis, appositisqve etiam speculatoribus, & graviſſimis pœnis, qvi contra facerent, propositis. nam multi clam & propalam abducebantur in castellum Hyrcaniam, ibiqve dabant supplicium: & dispositi erant tam in urbe qvam per itinera, qvi observarent convenientes cujuscunqve rei gratia; adeo enim hanc curam non negligebat, ut sæpe ipse plebejo cultu noctu miscere se vulgo, & experiretur, qvid de se sentiret populus: & qvotcunqve pertinaciter improbarent ejus studia, in omnes inclementer animadvertebat: reliqvam vero multitudinem sacramento obstringebat, jusjurandum exigens, qvod non discessuri essent a fide & officio. atq; ita major pars metu cedebat & obsecundabat: qvi vero liberius stomachabantur & cogi se indignabantur, eos, qvocunqve pacto poterat, tollebat de medio. Reqvisivit etiam jusjurandum a Pollionis Pharisæi Sameæq; sectatoribus plerisq;: qvod cum non impetrasset, non tamen in eos, ut in cæteros tales, sæviit, Pollionis reverentia. remisit etiam hanc necessitatem his, qvi Essæi apud nos vocantur, genus hominum Pythagoreis Græcorum non absimile, de qvibus alibi narravi prolixius.

[illegible] Ad Ancyram Galatiæ Metropolim. [illegible]
[illegible] Ad Pessinuntem. [illegible]
[illegible] Ad Dorylæum. [illegible]
[illegible] Ad Nicæam. [illegible]
[illegible] Ad Nicomediam. [illegible]
[illegible] Ad Chalcedonem. [illegible]
[illegible] Ad Ancyram Galatiæ Metropolim. [illegible]
[illegible] Ad Pessinuntem. [illegible]
[illegible] Ad Dorylæum. [illegible]
[illegible] Ad Nicæam. [illegible]
[illegible] Ad Nicomediam. [illegible]
[illegible] Ad Chalcedonem. [illegible]
[illegible] Ad Ancyram Galatiæ Metropolim. [illegible]
[illegible] Ad Pessinuntem. [illegible]
[illegible] Ad Dorylæum. [illegible]
[illegible] Ad Nicæam. [illegible]
[illegible] Ad Nicomediam. [illegible]
[illegible] Ad Chalcedonem. [illegible]
[illegible] Ad Ancyram Galatiæ Metropolim. [illegible]
[illegible] Ad Pessinuntem. [illegible]
[illegible] Ad Dorylæum. [illegible]
[illegible] Ad Nicæam. [illegible]
[illegible] Ad Nicomediam. [illegible]
[illegible] Ad Chalcedonem. [illegible]

XXV. [illegible]

Ab Ancyra Galatiæ Metropoli Ad Pessinuntem.

[illegible] Ad Ancyram Galatiæ Metropolim. [illegible]
[illegible] Ad Pessinuntem. [illegible]
[illegible] Ad Dorylæum. [illegible]
[illegible] Ad Nicæam. [illegible]
[illegible] Ad Nicomediam. [illegible]
[illegible] Ad Chalcedonem. [illegible]
[illegible] Ad Ancyram Galatiæ Metropolim. [illegible]
[illegible] Ad Pessinuntem. [illegible]
[illegible] Ad Dorylæum. [illegible]
[illegible] Ad Nicæam. [illegible]
[illegible] Ad Nicomediam. [illegible]
[illegible] Ad Chalcedonem. [illegible]
[illegible] Ad Ancyram Galatiæ Metropolim. [illegible]
[illegible] Ad Pessinuntem. [illegible]
[illegible] Ad Dorylæum. [illegible]
[illegible] Ad Nicæam. [illegible]
[illegible] Ad Nicomediam. [illegible]
[illegible] Ad Chalcedonem. [illegible]
[illegible] Ad Ancyram Galatiæ Metropolim. [illegible]
[illegible] Ad Pessinuntem. [illegible]
[illegible] Ad Dorylæum. [illegible]
[illegible] Ad Nicæam. [illegible]
[illegible] Ad Nicomediam. [illegible]
[illegible] Ad Chalcedonem. [illegible]

XXVI. [illegible]

Ab Ancyra Galatiæ Metropoli Ad Dorylæum.

[illegible] Ad Ancyram Galatiæ Metropolim. [illegible]
[illegible] Ad Pessinuntem. [illegible]
[illegible] Ad Dorylæum. [illegible]
[illegible] Ad Nicæam. [illegible]
[illegible] Ad Nicomediam. [illegible]
[illegible] Ad Chalcedonem. [illegible]
[illegible] Ad Ancyram Galatiæ Metropolim. [illegible]
[illegible] Ad Pessinuntem. [illegible]
[illegible] Ad Dorylæum. [illegible]
[illegible] Ad Nicæam. [illegible]
[illegible] Ad Nicomediam. [illegible]
[illegible] Ad Chalcedonem. [illegible]
[illegible] Ad Ancyram Galatiæ Metropolim. [illegible]
[illegible] Ad Pessinuntem. [illegible]
[illegible] Ad Dorylæum. [illegible]
[illegible] Ad Nicæam. [illegible]
[illegible] Ad Nicomediam. [illegible]
[illegible] Ad Chalcedonem. [illegible]
[illegible] Ad Ancyram Galatiæ Metropolim. [illegible]
[illegible] Ad Pessinuntem. [illegible]
[illegible] Ad Dorylæum. [illegible]
[illegible] Ad Nicæam. [illegible]
[illegible] Ad Nicomediam. [illegible]
[illegible] Ad Chalcedonem. [illegible]

χώραν ἡ πόλις, ἔσας ἐν αὐτῇ ἢ τῆς ὑπαντῆς τῆς ἐγκ- A vel urbes vel alia ædificia, qvibus tum Judæam
ραντες κατ᾽ ἐμὲ τῇ καλλίστῳ, τοῦτο ὑμῶν πρόκειται, ipsam, tum alias huic contributas regiones exco-
εἰ ἔρχα μοι δοκεῖ λέγειν εἰδέναι. τὸ γὰρ τῆς ὑπερβάσεως luimus: sed illud potius vobis nunc proponam,
τῆς νεῶ ὑπαρχαίου βάλομαι, πάντες εὐσεβέστατον καὶ qvod maxime vel ad religionis cultum, vel ad re-
κάλλιστον ἐφ᾽ ἡμῶν γενέσθαι νεῶ σκοπεῖν. τὸ γὰρ ναὸν ὃν gionis ornatum attinet. Templo huic, qvod post-
οἰκοδόμησαν οἱ πατέρες ἡμέτεροι, μὴ liminio reversi a captivitate Babylonica patres
τῶν ἐκ Βαβυλῶνος ἀναστάσιν. ἐνδεᾶ δ᾽ αὐτοῦ πρὸς nostri instauraverunt, desunt ad priscam altitu-
τὸ μέγεθος εἰς ὕψος ἑξήκοντα πήχεις. τοσοῦτον γὰρ ὑπερ- dinem sexaginta cubita. tanto enim celsius erat
εῖχον ὁ πρῶτος ἐκεῖνος ἐν Σολόμωνος ἀνῳκοδόμησε. καὶ B vetus illud Solomonis ædificium. nec hoc cul-
μηδεὶς ἀμέλειαν εὐσεβείας τῶν πατέρων κατηγορείτω. pa majorum nostrorum accidit, per qvos non
γενομένου γὰρ πρὸς ἐκείνου ἐλάττων ὁ νεώς, ἀλλὰ πάντα καὶ stetit, qvin par illi pristinæ structura furgeret:
κύρος καὶ Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπου, τὰ μέτρα τοῦ δομήσεως ἐ- sed hanc mensuram præscripserunt Cyrus & Da-
δόσαν. εἰς ἐκείνους καὶ τοὺς ὑποχείρους δουλεύσαντας, καὶ rius Hystaspis filius: sub qvorum imperio, qvia
μετ᾽ ἐκείνους μακεδόνων, οὐκ ἔσχον εὐκαιρίαν τὸ πρῶ- illi tum vixerunt, sicut pollea Macedonum, non
τον τῆς εὐσεβοῦς ἀρχετύπου εἰς πάντα ἀναγαγεῖν μέγε- potuerunt assequi primum illud pietatis archa-
θος. ἐπειδὴ γὰρ νῦν ἐγὼ μᾶλλον δέχομαι τοῦ βούλεσθαι, θεοῦ typum. Nunc qvoniam, Deo volente, ego re-
δὲ καὶ πᾶς οἰκέτης ἐπιτρέπει εἰς παντὸν ἀναγαγεῖν μέγε- rum potior, cui otium, pecunia prompta, magni
θος. ἐπειδὴ γὰρ νῦν ἐγὼ μᾶλλον δέχομαι τοῦ βούλεσθαι, θεοῦ reditus suppetunt, & qvod maximum est, Roma-
δὲ καὶ πᾶς οἰκέτης ἐπιτρέπει, καὶ πλοῦτος ἑτοῖμος ὑπάρχει, C norum orbis dominorum amicitia, dabo operâ,
καὶ φίλοι καὶ δι᾽ εὐνοίας οἱ πάντων ut, qvod majores sub alieno nutu viventes non
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔχοντες ῥωμαῖοι, πάρεσμι τὸ παρα- satis accuraverunt, suppleam, & qvicqvid deest
μεληθὲν ἀναγκαῖον καὶ θεῖον ἔργον διορθώσασθαι τοῦ θεοῦ τιμῆς ἕνεκα, ὃν ἐτύγχανον ad honorem Dei, memor acceptorum beneficio-
τῆσδε τῆς βασιλείας εὐσεβοῦσαν. ὁ μὲν ἡρώδης ταῦτ᾽ εἶπεν, rum, grate ac pie persolvam. Hac tam inopinata
ἐξέπληξε δὲ τοὺς πολλοὺς ὁ λόγος ὡς εἰς δόξαν ἐμπεσών. oratione omnium animi sunt attoniti, qvod su-
καὶ τὸ μὲν τῆς ἐλπίδος ἄπιστον, οὐκ ἐπήγειρεν αὐτούς. pra spem polliceri videretur: & angebantur
ἠθύμουν δὲ μὴ φθάσαντες καὶ μᾶλλόν τι τῶν ἔργων, οὐκ magna solicitudine, ne forte demolitus vetus æ-
ἐξαναλέσαντες πρὸς πλοῦτον ἀμαχεῖν τῶν περιόντων. ὅτε D dificium, novum non posset absolvere. qvare
καὶ διὰ πλείονος αὐτοῖς μᾶλλον ἐφαίνετο, καὶ δυσεγχείρητον ἐδό- periculosum videbatur consilium, & conatus
κει τὸ μέγεθος τῆς ὑπαθολῆς. ὅτω δὲ αὐτῶν ἐξακα- perdifficilis. Qvod ubi animadvertit rex, utile
λύψαντος, παρεσκεύασεν ὁ βασιλεὺς, ἀ πρότερον καθυφεῖτο eos bono animo esse, mansurum enim vetus tem-
σὺν φαύλῳ τύχῃ ἡ πάντων αὐτῷ τῆς εἰς τὸν σωτῆρα plum integrum, nec demoliendum tantisper dū
παρεσκευασμένων. ἡ ταῦτα περὶ τῶν ἐκ εὐσεβείας. omnis materia comparetur, qvæ sit ad futuram
χιλίους γὰρ ἁμάξας, οἳ βαστάσουσι τοὺς λί- fabricam necessaria, neq; eos fefellit. Mille enim
θους, ἐρέτας ἡ μυρίας τοὺς ἐμπρεπεστάτους ἐπιλεξάμε- plaustra paravit qvæ lapides conveherent; & ex
νος ἱερεῦσι τοσούτοις ἐστόλισεν, χιλίους ἱερατικὰς ὡπλισμέ- E omni artificum copia peritissimos selegit ad de-
νους στολάς, καὶ τοὺς μὲν διδάξας οἰκοδόμους, ἑτέρους δὲ cem millia, & insuper mille sacerdotes stolis sa-
τέκτονας, ἡνίκα τῆς καταβολῆς, ἀ πάντων αὐτῷ προ- cerdotalibus suo sumptu vestitos, partim cæmē-
θύμως προσπεπτωκότων. ἀνελὼν δὲ τοὺς ἀρχαίους tariæ, partim lignariæ fabricæ non imperitos:
θεμελίους, καὶ καταβαλόμενος ἑτέρους, ἐπ᾽ αὐτῶν τὸν hosq; omnes adhibuit operi, materia jam ante
νεὼν ἤγαρε. μήκει μὲν ἐ ὀλίγῳ πήχων, τὸ δὲ ὕψος κ πε- convecta. Sublatis deinde veteribus fundamen-
ρισσοῖς, ἃς παλαιῶν συνεζευγμένων τοὺς θεμελίους ἐστέ- tis, & novis repositis, desuper templum extrue-
βη. ἐ ἔστι μὲν δὴ τοὺς νέους καὶ καινοὺς ἐπεγκαθεῖναι ἐγνω- bat, longitudine centum cubitorum, altitudine
κόμην. ὠκοδόμησε δὲ ὁ ναὸς, οὐκ λίθων μὲν, λευκῶν δὲ totidem & viginti amplius. qvi viginti cubiti a-
καὶ τετραγώνων τὸ μέγεθος ἑκάστων ἐχόντων πήχεις F liqvanto post fidentibus fundamentis decesse-
μῆκος, ἡ ὕψος, εὖρος δὲ ἓξ. καὶ πάντες αὐτὸ κα- runt, eosq; denuo addere decreverunt nostri Ne-
ζητοῦσι βασιλικῆς στοᾶς, τὸ μὲν ἐν ἓν ἐν ἓν παρὰ νότου- ronis temporibus. Constabat autem structura e
τον, ὕψει ἐ τὸν δὲ τὸ μεσαίτατον, ὡς ἐξίστησιν οὐ πολ- lapidibus candidis firmissimis, magnitudine vi-
λῶν τοῦτο ἐστὶν ἐν πᾶσι τὸ χώραν νεμομένοις, μᾶλλον δὲ ἅ- ginti qvinq; cubitorum in longum, octo in altum,
πασι κατ᾽ οἰκουμένην οἰκοῦσι ἡ θεοπόνητον τύχοιεν. ἦν latitudine vero cubitorum duodecim. habebatq;
δὲ καὶ τοῖς ἐσόδοις νεὼ τῆς ὑπερβορείοις, ἴσον ἔχουσι basilicæ similitudinem, hinc & inde humilius, me-
τῶν ναῶ, ποικίλοις ἐμπεπασμασι κεκόσμητο, τὰ μὲν dia sui parte excelsum, a multis stadiis conspicu-
ἀνθηλάκοις, κίοσι δὲ ἐνυφασμένοις. καθυπερ- G um, maxime ex adverso habitantibus aut adven-
θεν δὲ αὐτῶν ἐκ τοῦ τείχους, ἀμπελῶνες διετάπη- tantibus. Janua vero pene ipsi templo par, &
σεν. τὰς βότρυς ἀπηωρημένης ἔχοντα, θαῦμα καὶ τῷ superliminare aulæis variegatis ornabatur, flori-
μεγέθει καὶ τῇ τέχνῃ τῆς ὕδατος, οἷον ἐν πολυτε- bus purpureis distinctis, & habentibus colum-
λείᾳ τῆς ὕλης τὸ κατασκάσασθαι λύ. περιελάμβανε nas intextas, sub qvarum capitibus vitis ex-
δὲ καὶ στοὰς μεγίστας τὸν ναὸν ὅλον, πάντα τοῦ ἀνα- pandebatur aurea, dependentibus botryonibus,
λογίαν ὑπερτιθέσαν, καὶ τὰς δαπάνας τοῦ πρὸ ὑπερβαλ- mirandum sane opus tam manus qvam materiæ
λούσης, ὡς σὺν ἄλλος τις εἴδοκεν ὑπερκεκομηκέναι precio. Cinxit etiam totum templum ampliss-
τὸν ναὸν. ἀμφοῖν δὲ ἦσαν μεγάλα τείχη, αὐτὸ μὲν τὸ mis porticibus, quæ responderent reliqnæ mag-
τέκτονος, ἔχον μέγιστον ἀνθρωπίνης ἀκροβολίου. λεύ- nificentiæ, & priores illas pulchritudi-
λίθου περιφερὴς, ἀναντὴς, ἡ ἐπὶ μὲν πρὸς τὴν ἑῴαν μέρεσι ne vincerent. harum duæ validis muris
τῆς πόλεως ἐπεποίητο ὑπὸ τοῦ κοιλώματος ἀκραν. fulciebantur, opere vel in primis memorabi-

Tumulus erat petricosus, arduus a vertice sensim versus Orientale urbis latus resupinus.

Lucas xxiv. 26. Matt. xvi. 21. Mark viii. 31. Luke ix. 22. John xx. 9. Acts xvii. 3. 1 Cor. xv. 3. Heb. ix. 26. 1 Pet. i. 11. Rev. xiii. 8. Isa. liii. 10. Dan. ix. 26. Zech. xiii. 7. Psal. xxii. 1. Isa. liii. 1. Psal. xxii. 16. Zech. xii. 10. Psal. xxii. 18. Psal. lxix. 21. Psal. xxii. 15. Psal. xvi. 10. Psal. xxii. 22. Psal. xxii. 31. Psal. xxxi. 5. Psal. xxxiv. 20. Psal. xxxiv. 21. Psal. xxxv. 11. Psal. xxxv. 19. Psal. xxxviii. 20. Psal. xli. 9. Psal. xlv. 6. Psal. lxviii. 18. Psal. lxix. 4. Psal. lxix. 9. Psal. lxix. 21. Psal. lxix. 22. Psal. lxix. 25. Psal. cix. 4. Psal. cix. 8. Psal. cix. 25. Psal. cx. 1. Psal. cxviii. 22. Psal. cxviii. 23. Psal. cxviii. 26. Psal. cxl. 9. Psal. cxli. 8. Isa. viii. 14. Isa. xi. 10. Isa. xxviii. 16. Isa. xl. 3. Isa. xlii. 1. Isa. xlii. 2. Isa. xlii. 3. Isa. xlii. 4. Isa. xlii. 6. Isa. xlii. 7. Isa. xlii. 16. Isa. xlii. 18. Isa. xlii. 19. Isa. xlii. 20. Isa. xlii. 21. Isa. xlii. 22. Isa. xlii. 23. Isa. xlii. 24. Isa. xlii. 25. Isa. xlii. 26. Isa. xlii. 27. Isa. xlii. 28. Isa. xlii. 29. Isa. xlii. 30. Isa. xlii.

πύλας δ' ἐφέστασαν. ἡ μὲν, εἰς τὰ βασίλεια τέτρασα, τὸ ἐν μέσῳ φάραγγος εἰς δύο δὲν ἀπειλημμένη. αἱ δὲ δύο, εἰς τὸ πρόαστειον, ἡ λοιπὴ δὲ, εἰς τὴν ἄλλην πόλιν, βαθμίσι πολλαῖς κάτωθεν εἰς τὴν φάραγγα διειλημμένη, καὶ ἀπὸ ταύτης ἄνω πάλιν ἐπὶ τὸ πρόσθαστον. ἀντικρὺ γὰρ ἡ πόλις ἔκειτο δ' ἱερᾷ, θεατροειδὴς δοῦσα, διεχωρίζετο βαθεῖα φάραγγι κατὰ τὸν νότιον κλίμα. τὸ δὲ πέτρινον μετωπον τὸ πρὸς μεσημβρίαν, εἶχε μὲν καὶ αὐτὸ πύλας κατὰ μέσον. ἐπ' αὐτῷ δὲ τὴν βασιλικὴν στοὰν, τετραπλοῦν κατὰ μῆκος διάστημα ἔχουσαν φάραγγος ἐπὶ τὸ ἑαυτέρου. ἐγὼ δὲ οὐκ ἔτλην παρελθεῖν τὸ θαυμάσιον ἔργον δι' ὃ ἀξιοαφηγητοτάτων ὑφ' ἡλίῳ. μεγάλη γὰρ ὄντος δ' τῆς φάραγγος ἀναλήμματος ἐξ ὑπαίθρου κατιδεῖν εἴ τις ἄνωθεν εἰς τὸν βυθὸν εἰσκύπτοι, παμμέγεθες ὕψος ἐν αὐτῷ τὸ τῆς στοᾶς ἀνέσηκεν. ὡς εἴ τις ἀπ' ἄκρας δ' πύργος ἄμφω σωμηθεὶς τὰ βάθη διοπτεύοι, σκοτοδινιᾶν, σὺν ἐξικνουμένης τῆς ὄψεως εἰς ἀμέτρητον τὸ βυθόν. κίονες δὲ ἑφέστασαν κατ' ἀντίστοιχον ἀλλήλοις ἐπὶ μῆκος πέτρας. πεντεδέσμου γὰρ ὁ πέτρος τοῖχος λιθοδομητῷ τείχει. καὶ πάχος ὧν ἑκάστου κίονος, εἰς τρεῖς ἐπὶ συμπλεκτῶν ἀλλήλοις τὰς ὀργυὰς περιλαβεῖν. μῆκος δὲ πεδῶν κ ζ' ὀπταλῆς αὐτοῖς ὑπολειμμένης. πλῆθος δὲ συμπάντων ρξϛ', κιονοκράνων αὐτοῖς κεκριθὲν τρόπον ἐπέχουσαν μὲν γλυφαῖς ἔκπληξιν ἐμποιοῦσας διὰ τὸν δ' πάντες μεγαλεργίαν. τεσσάρων δὲ τοίχων ὄντων, τρεῖς ἀπολαμβάνει τὰς διὰ μέσου χώρας τοῖς σηκοῖς. τὸ δὲ αἱ β' περίπλους, τὸ αὐτὸν χρόνον ἀναγκαῖον τρόπον, εὖρος ἑκατέρας, πόδας λ', μῆκος δὲ πέδιον, ὕψος δὲ πόδας ὑπὲρ ν'. τῆς δὲ μέσης, εὖρος μὲν ἡμίολον, ὕψος δὲ διπλάσιον. ἀνέσχε γὰρ πλέθρων τὰς ἑκατέρωθεν. αἱ δὲ ὀροφαὶ βαθυζύλοις ἐξησκημέναι γλυφαῖς, πλουτούσαις ἀγκωμάτων ἰδέας. καὶ τὸ τῆς μέσης βάθος ὅπερ μεῖζον ἦν ἐρρέθη, πλέπει μεμφθὲν τοῖς ὑπερκειμένοις πρὸς μετωπιδίοις τοίχοις, κίονες ἔχοντες ἐν δεδομημένοις, καὶ ξεστοὶ πάντες ὄντος, ὡς ἀπίστατα τοῖς σηκοῖς εἰδόσι καὶ σὺν σκοπῇ κατὰ τὰς ἐντυγχάνοντας εἶναι. τιθέασι καὶ ὁ πρῶτος περίβολος. ἐν μέσῳ δὲ ἀπέχων ἀπὸ πολὺ δεύτερος, προσβάσεις βαθμῶν ὀλίγας. ὃν περίεσχε ἑρκίον λιθίνῳ δρυφάκτου, χαρᾗ κωλύων εἰσέναι τὸν ἀλλοεθνῆ, ἀναπήδησιν ἀπειλούμενος τῆς ζημίας. εἶχε δὲ ὁ μὲν ἐντὸς περίβολος, τὸ μὲν νότιον καὶ βόρειον κλίμα, τετράχως πυλῶνας, ἀλλήλων διεστῶτας. καὶ δὲ ἡλίῳ βολαὶς, ἕνα τὸν μέσον, ὃν δ' παρῆσαν ἄγνοι μὴ γυναικῶν. ἐσωτέρω δὲ κἀκείνου γυναιξὶν ἄβατον ἦν τὸ ἱερόν. ἐκείνου δὲ ἐνδοτέρου τρίτον, ὅπερ τοῖς ἱερεῦσιν εἰσελθεῖν ἔξεν ἦν μόνοις. ὑπὸ ναὸς ἐν τούτῳ καὶ πρὸ αὐτοῦ βωμὸς ἦν, ἐφ' οὗ τοῖς θυσίας ὁλοκαυτοῦμεν τῷ θεῷ. τούτων εἰς οὐδένα τῶν ὁ βασιλεὺς ἡρώδης παρῆλθεν. ἐκεκώλυτο γὰρ οὐκ ἂν ἱερεύς. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἱερεῦσι τὰ πρὸ τῆς στοᾶς καὶ τὰς ἔσω περιβόλους ἐπαγματεύετο, καὶ ταῦτα ὠκοδόμησεν ἔτη ὀκτώ. ὃ δὲ ναοῦ μέρος τὸ ἱερέων οἰκοδομηθέντος, ἐνιαυτοῦ καὶ μηνὸς, ἅπας ὁ λαὸς ἐπλήρωσε χαράς. ἐς δὲ τοῖχος πρῶτον μὲν τῷ θεῷ τὰς εὐχαριστίας ἐπιοιῶν, μὴ δὲ τῇ μεθυμία δ' βασιλέως, ἐσπίζοντες καὶ καταφημοῦντες τὴν ἀνάκτησιν. ὁ δὲ βασιλεὺς, τριακοσίους ἔθυσε τῷ θεῷ βόας,

A portas habebat: harum ab una tranſitus erat in regiam per vallem in medio interjectam: duæ terebant in ſuburbia, poſtrema in urbem, gradibus multis usq; Imam vallem diſpoſitis, & inde aliis ſurſum per acclive tendentibus. Urbs enim ſita erat e regione templi, theatrali ſpecie, toto auſtrali tractu in profundam vallem deſinens. Quarum autem latus meridianum etiam ipſum habebat portam ab utroqve angulo æqve diſtantem, & triplicem porticum baſilicam longitudine ab Orientali valle ad Occidentalem pertinentem. Nec enim ulterius poterat. Ibi ſpectaculum erat, ſi ullum aliud ſub ſole, memorabile. Nam qvum vallis in immenſum dehiſceret, ita ut calligarent deſpicientium oculi, deſuper extructa erat prærealta porticus: cujus tecto conſcenſo, ſi quis utramqve altitudinem conjunctã contemplaretur, absq; vertigine id non poterat, viſu deficiente ob nimiam profunditatem, priusquam ad imum pertingeret. In ejus porticibus ſtabant paribus intervallis quatuor columnarum ordines, quorum quartus intertextum habebat lapideum parietem. Craſſitudo autem cujusqve columnæ, quantam poſſent tres homines confertis inter ſe complecti brachiis: longitudo vigintiſeptem pedum, ſubjecta ſpira duplici. Numerus univerſarum fuit centum ſexaginta duo, capitellis ſculptis opere Corinthio pulchris usqve ad miraculum. His quaternis ordinibus fiunt per intervalla ternæ porticus, ita ut in uno quoque latere duæ pariles, triginta pedum latitudinis, plus quinquaginta altitudinis, ſtadii longitudine, claudant inter ſe mediam, cujus latitudo ſesquialtera, altitudo vero duplicata, tanto ſuperabat utramq;. Earum lacunaria lignea, ſculpturata figuris variis. Mediæ vero connexitas altius ſurgebat, excitato ſuper epiſtylia pariete lapideo politiſſimo, columnis inſertis diſtincto, mirabili artificio commiſſuris oculos fallentibus. Atqve hoc modo ſe habebat primus ambitus. Interius vero non longo interſtitio ſecundus, paucis gradibus ſcanſilis ſeptum habebat lapideum, cum inſcriptione, quæ vetaret transgredi alienigenam, ſub interminatione pœnæ capitis. hoc interitus ſeptum tam auſtrino quam ſeptentrionali latere patebat ternis januis æquidiſtantibus, ab Oriente vero una magna, per quam intrarent caſti una cum uxoribus. Interiora autem fani mulieribus nefas erat ingredi. Tertium vero ſpatium intimum, ſolis ſacerdotibus acceſſibile. In eo templum erat & ante illud altare, in quo hoſtias immolare Deo ſoliti. Herodes autem interiora, a quibus profani lege arcebantur, non auſus ingredi, per ſacerdotes curabat fabricam intimarum porticuum: abſolutoqve octo annis reliquo ædificio, tandem etiam templum ipſum eorundem ſacerdotum opera ſesqvianno perfecit. Quo facto ingens gaudium exortum eſt in populo, omnibus gratias agentibus Deo pro tam celeriter finito opere, & regi pro accurato tam alacriter negotio fauſta ominantibus, & inſtaurationem templi magna feſtivitate concelebrantibus. Ibi rex trecentos boves Deo mactavit.

Quomodo Ecclesia Dei Spiritu Sancto regitur, et quomodo Spiritus Sanctus in ea operatur.

Quod Ecclesia Dei Spiritu Sancto regitur, et quomodo Spiritus Sanctus in ea operatur. Cap. 1.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei docet, et quomodo docet. Cap. 2.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei ad omnem veritatem deducit. Cap. 3.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei sanctificat. Cap. 4.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei vivificat. Cap. 5.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in unitate custodit. Cap. 6.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in pace custodit. Cap. 7.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in caritate custodit. Cap. 8.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in fide custodit. Cap. 9.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in spe custodit. Cap. 10.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in patientia custodit. Cap. 11.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in humilitate custodit. Cap. 12.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in castitate custodit. Cap. 13.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in sapientia custodit. Cap. 14.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in scientia custodit. Cap. 15.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in consilio custodit. Cap. 16.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in fortitudine custodit. Cap. 17.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in pietate custodit. Cap. 18.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in timore custodit. Cap. 19.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in gaudio custodit. Cap. 20.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in longanimitate custodit. Cap. 21.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in bonitate custodit. Cap. 22.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in mansuetudine custodit. Cap. 23.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in fide custodit. Cap. 24.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in modestia custodit. Cap. 25.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in continentia custodit. Cap. 26.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in perseverantia custodit. Cap. 27.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in misericordia custodit. Cap. 28.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in veritate custodit. Cap. 29.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in justitia custodit. Cap. 30.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in sanctitate custodit. Cap. 31.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in perfectione custodit. Cap. 32.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in virtutibus custodit. Cap. 33.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in donis custodit. Cap. 34.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in fructibus custodit. Cap. 35.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in beatitudinibus custodit. Cap. 36.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in sacramentis custodit. Cap. 37.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in miraculis custodit. Cap. 38.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in prophetia custodit. Cap. 39.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in linguis custodit. Cap. 40.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in interpretatione sermonum custodit. Cap. 41.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in ministeriis custodit. Cap. 42.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operationibus custodit. Cap. 43.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in gratiis sanitatum custodit. Cap. 44.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in sermone sapientiæ custodit. Cap. 45.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in sermone scientiæ custodit. Cap. 46.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in discretione spirituum custodit. Cap. 47.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in gubernationibus custodit. Cap. 48.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in generibus linguarum custodit. Cap. 49.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus misericordiæ custodit. Cap. 50.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus justitiæ custodit. Cap. 51.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus sanctitatis custodit. Cap. 52.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus perfectionis custodit. Cap. 53.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus virtutum custodit. Cap. 54.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus donorum custodit. Cap. 55.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus fructuum custodit. Cap. 56.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus beatitudinum custodit. Cap. 57.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus sacramentorum custodit. Cap. 58.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus miraculorum custodit. Cap. 59.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus prophetiæ custodit. Cap. 60.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus linguarum custodit. Cap. 61.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus interpretationis sermonum custodit. Cap. 62.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus ministeriorum custodit. Cap. 63.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus operationum custodit. Cap. 64.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus gratiarum sanitatum custodit. Cap. 65.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus sermonis sapientiæ custodit. Cap. 66.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus sermonis scientiæ custodit. Cap. 67.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus discretionis spirituum custodit. Cap. 68.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus gubernationum custodit. Cap. 69.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus generum linguarum custodit. Cap. 70.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus misericordiæ et justitiæ custodit. Cap. 71.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus sanctitatis et perfectionis custodit. Cap. 72.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus virtutum et donorum custodit. Cap. 73.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus fructuum et beatitudinum custodit. Cap. 74.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus sacramentorum et miraculorum custodit. Cap. 75.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus prophetiæ et linguarum custodit. Cap. 76.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus interpretationis sermonum et ministeriorum custodit. Cap. 77.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus operationum et gratiarum sanitatum custodit. Cap. 78.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus sermonis sapientiæ et scientiæ custodit. Cap. 79.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus discretionis spirituum et gubernationum custodit. Cap. 80.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus generum linguarum et interpretationis sermonum custodit. Cap. 81.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus misericordiæ et justitiæ et sanctitatis custodit. Cap. 82.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus perfectionis et virtutum et donorum custodit. Cap. 83.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus fructuum et beatitudinum et sacramentorum custodit. Cap. 84.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus miraculorum et prophetiæ et linguarum custodit. Cap. 85.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus interpretationis sermonum et ministeriorum et operationum custodit. Cap. 86.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus gratiarum sanitatum et sermonis sapientiæ et scientiæ custodit. Cap. 87.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus discretionis spirituum et gubernationum et generum linguarum custodit. Cap. 88.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus misericordiæ et justitiæ et sanctitatis et perfectionis custodit. Cap. 89.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus virtutum et donorum et fructuum et beatitudinum custodit. Cap. 90.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus sacramentorum et miraculorum et prophetiæ et linguarum custodit. Cap. 91.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus interpretationis sermonum et ministeriorum et operationum et gratiarum sanitatum custodit. Cap. 92.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus sermonis sapientiæ et scientiæ et discretionis spirituum et gubernationum custodit. Cap. 93.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus generum linguarum et interpretationis sermonum et misericordiæ et justitiæ custodit. Cap. 94.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus sanctitatis et perfectionis et virtutum et donorum custodit. Cap. 95.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus fructuum et beatitudinum et sacramentorum et miraculorum custodit. Cap. 96.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus prophetiæ et linguarum et interpretationis sermonum et ministeriorum custodit. Cap. 97.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus operationum et gratiarum sanitatum et sermonis sapientiæ et scientiæ custodit. Cap. 98.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus discretionis spirituum et gubernationum et generum linguarum et interpretationis sermonum custodit. Cap. 99.
Quod Spiritus Sanctus Ecclesiam Dei in operibus misericordiæ et justitiæ et sanctitatis et perfectionis et virtutum et donorum custodit. Cap. 100.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΕΞΚΑΙΔΕΚΑΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

Liber Decimus Sextus.

CAP. I.

Alexander & Ariſtobulus ad patrem reverſi, Salomes ac Pheroræ, calumniis appetuntur.

INter cæteras reipublicæ curas ad ſe pertinere exiſtimans rex etiam privatas injurias tam in urbe quam in agris compeſcere, novam legem tulit prioribus diſſimilem, qvam ipſe ſanciit, ut perfoſſores parietum liceret vendere in ſervitutem extra regni terminos: qvod videbatur non tam ad pœnam maleficorum tendere, qvam ad diſſolutionem patriarum conſvetudinum. Servire enim apud exteros, & diverſam vivendi rationem habentes, & cogi ad faciendum, quicquid illis imperare libuerit, religionem magis lædebat, quam ipſos convictos ſceleris. Qua de re ſatis cautum erat in priſtinis legum ſanctionibus: videlicet furem quadruplum reddere: quod ſi non ſit ſolvendo, vendi, non tamen exteris, nec in ſervitutem perpetuam, ſed vindicandum in libertatem anno ſeptimo. Quamobrem ſic vulgo interpretabantur, novam illam legem iniqvam pœnam ſtatuere, & tyrannicum, quiddam magis quam regium ſapere, non ſine contemptu inveterati jam moris publici: traducebaturqve hoc nomine rex omnium criminationibus invidioſiſſimis. Per idem tempus navigavit in Italiam, ſalutatum Cæſarem, & ad inviſendos Romæ ſuos liberos. Ibi Cæſar humaniſſime tractato filios reducendos domum reddidit, ſatis jã inſtructos diſciplinis liberalibus. Qui poſtquam reverti ſunt in patriam, ſtatim excepti ſunt magnis ſtudiis multitudinis, qvod eſſent conſpicui tum ſtatura, tum multis ornamentis animi, & modis omnibus regium quiddam præ ſe ferrent ipſa ſpecie. Moverunt hæc ad invidiam Salomen ſororem regis cæterosq;, quorum calumniis Mariamne oppreſſa fuerat, metuentes ſuæ potentiæ, qvum viderent non defore ultores materni interitus. Hinc igitur occaſione

A

Κεφάλαιον ά.

Ον τρόπον ἀλέξανδρος καὶ ἀριστόβουλος ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀπῆρσαν πρὸς τὸ πατέρα. Καὶ ὡς σαλώμη καὶ φερώρας τοῦτ' αὐτοῦ διαβολαῖς ἐχρῶντο.

ΕΝ δὲ τῇ διοικήσει τῶν ὅλων πραγμάτων ἐπανορθοῦτο ὁ βασιλεὺς τὰς καθ' ἕκαστα ἀδικίας ἀναιρῶν, ἃ καὶ τοῖς τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν ἀμαρτάνουσιν, πρῆσιν νόμου ἦν δὲν ἐοικὸς τοῖς πρώτοις, ὃν αὐτὸς ἐθέσπισε, τοὺς τειχωρύχους πρὸς δουλείαν ἐπ' ἐξαγωγῇ τῆς βασιλείας, ὅπερ ἐπὶ σὺν εἰς τιμωρίαν μόνον τῶν πορρώτων φορτικὸν, ἀλλὰ καὶ κατάλυσιν ἔφερεν τῶν πατρίων ἐθῶν. τὸ γὰρ ἀλλοφύλοις καὶ μὴ τοῖς αὐτοῖς ἔχειν διάπαν ὁμοίως ζῆν δουλεύειν, καὶ βιάζεσθαι πάνθ' ὅσα προστάττουσιν ἐξ ἀνάγκης ἐκείνοις πᾶσιν, ἁμαρτία πρὸς τὴν θρησκείαν ἐφαίνετο τοῦ νόμου, καὶ κόλασις τοὺς ἁλισκομένους, πρὸφυλαγμένης ἐν τοῖς πρώτοις τοιαύτης τιμωρίας. ἐκέλευον γὰρ οἱ νόμοι πατρικὰ κλέπτοντα καταβαλεῖν τὰ κλέμματα, ὅτι ἔχοντα ἢ πιπράσκεσθαι μόνον, ἀλλ' ὅπως τοῖς ἀλλοφύλοις, ἀφ' ὧν ὡς τὰ φίλτατα ἐξῆντο τὰ δουλεύοντα. ἐθέσπιζον μὲν ἐλευθεροῦν τὸν ἕβδομον ἐνιαυτὸν, ἐπὶ δὲ ὥσπερ ἀφειδῶς τοῦτο καταλελοίπασιν ἐν παρανόμοις ἡδοναῖς τοὺς κόλασιν, ὑπὸ φανίας ἐδέκης μέρος, ὁ βασιλικῶς, ἀλλὰ τυραννικῶς αὐτὸ, καὶ πρὸς τὰ χαίνα τῶν ἀρχομένων ὀλιγώρως θῆναι τοὺς τιμωρίαν γενησόμενον. ταῦτα μὲν οὖν καθ' ὁμοιότητα δ' χαίνει τρόπου γνόμενα, μέρος τῶν διαβολῶν, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ δυσνοίας. ἐν δὲ τούτῳ τῷ καιρῷ, καὶ τὸ εἰς τοὺς ἰταλίαν πλοῦν ἐποιήσατο, καμπρέ τι συντυχὸν ἐρμηθὲς, καὶ θεασάμενος τὰς παῖδας ἐν τῇ ῥώμῃ διατρίβοντας. καίσαρ δὲ πάντα ἄλλα, φιλοφρόνως αὐτὸν ἐδέξατο, καὶ τὰς παῖδας ὡς ἤδη τελειωθέντας ἐν τοῖς μαθήμασιν, ἀπέδωκεν ἄγειν εἰς τοὺς οἰκείους. ὡς δ' ἦκον ἐντὸς τῆς ἰταλίας, αὐτοῦ πᾶσι τὰ μειράκια τὸ ὄχλων ἐπὶ σὺν, καὶ σχεδόν πᾶσιν ἐγένοντο, πάντα μεγέθει τῆς μορφὰς ἀξιώματος ἐκ ἀποδέοντες. ὅπ φθονοί τε εὐθὺς ἐδόκουν, συλωμή τε τῇ βασιλέως ἀδελφῇ, καὶ τοῖς μαρίαμμέως τοῦ διαβολαῖς κατηγωνισμένοις. ἕτω δὲ ὤοντο δικαστεύειν, εἰ μὴ δίκην δώσειεν τοῖς τοὺς μητέρα τοὺς ἐκείνων ἀναιρεθέντων. τοὺς αὐτοὺς σὺν

πάντων

πύτλω ἐπὶ ζῆτον ἔδνοις, εἰς τ κατ' ἐκείνων Δημοβολὴν A arrepta, illos quoque calumniis appetunt, diſtitantes, parum jucundam eis eſſe patris conſvetudinem, memoria ſupplicii de genitrice ſumpti, quaſi averſantibus pollutum materno ſanguine. Videbant enim calumniatores eſſe cauſam odii, & hac una via expugnare ſe poſſe & abolere paternam benevolentiam. Nec hæc ad ipſum regem perferebant, contenti in vulgum tales rumores ſpargere, qvibus tandem ad illum perlatis, facile divinabant exoriturum tantum odium, ut ne naturalibus quidem vinceretur affectibus.

μενοι φέρον. λοιδοπιεῖσθαι δ' καὶ ἡδονὰς σωζόντων τῆ πατρὶ, Δημοβολὴν τ τ μητρὸς θάνατον, οἷς μὴ ἦ ἔθος ἐπὶ παῖδας ἀποδοκεῖν ὅτι πάντων σπιλόντι τῆ τ τέκνων φονεῖ. ταῦτα γὰρ ἔλεγε τ ἀληθείας ἄλλης αἰτίας φέροντες, κακοῦν ἐφύοντο, καὶ τ ὀργὴν ἧς εἶχεν εἰς τὰς παῖδας ἀφορμὴν. ὧδε γὰρ πρὸς αὐτὸν ἀνέκρυπτε ἔλεγον, ἀλλ' εἰς τὸ λοιπὸν πλήθος ἐκπορπίζοντες τοιούτους λόγους, ἐξ ὧν πρὸς ἡρῴδην ἀφερομένων ῥᾳδίως ἀπεκαπισθάζετο μῖσος ἀδηλον B αὐτῇ τῇ φυσιχρένῃ νικωμένον.

CAP. II.

Herodes dat Alexandro & Ariſtobulo conjuges.

SEd tum nondum trigeſcente paterna pietate, rex nihil mali ſuſpicans, in eo, quo par erat, honore illos habuit, & quod jam eſſent adulti, uxores eis conjunxit, Ariſtobulo Salomes filiam Bernicem, Alexandro Archelai Cappadocum regis filiam Glaphyram. Poſt hæc audito, quod Marcus Agrippa ex Italia rediſſet in Aſiam, profectus illo invitavit eum in regnum ſuum, ut venire dignaretur ad amicum & hoſpitem: qvo impetrato, nihil prætermiſit, quod illi D voluptatem afferre poſſe crederet, excipiens eum in recens conditis urbibus, & oſtendens ædificia, ad hæc omne genus deliciarum & magnificentiæ tam ipſi quam amicis exhibens, apud Sebaſten & Cæſarienſem portum, & in extructis a ſe arcibus, Alexandrio, Herodio, Hyrcania. In urbem quoque Hieroſolymitanam eum perduxit, occurrentibus populariter omnibus amictu & cultu feſtivo cum fauſtis acclamationibus. Agrippa autem, Deo hecatombe immolata, populo epulum præbuit: & quamvis libenter ibi diutius fuiſſet commoratus, appetente tamen hyeme tempeſtatum metu maturius abnavigavit in Joniam, una cum amicis maximis honoratus muneribus.

Κεφάλαιον Ϛ'.

Ως γυναῖκας δὸς τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον ἡρῴδης πρὸς ἀγρίππαν ἐξέπλευσε.

ΕΝ μέντοι τῷ τότε πάσης εὐσεβείας καὶ Δημοβολῆς μείζονι χρόμῳ ὁ βασιλεὺς τῇ δ' γεγηκέναι Φιλοστοργίᾳ, καὶ τιμῆς ἧς εἶχε μὴ ἐλαττόνως, γυναῖκας C ἐνήλικιώσας γεγονότων, ἐξεύγνυεν ἀριστοβούλῳ μὲν τ Σαλώμης θυγατέρα Βερνίκλεω, Ἀλεξάνδρῳ δ' τ Ἀρχελάου δ' καππαδόκης βασιλέως γλαφύραν. τοῦτο δ' ἀκούσας ἐπειδὴ ἐξ μάρκου Ἀγρίππας ἐπὶ μέγ' καταπεπλουκέναι πάλιν ἐκ τ ἰταλικῆς εἰς τ Ἀσίαν, ἐπιχθὰς πρὸς αὐτὸν, κἀκείνου εἰς τε τ βασιλείαν αὐτῷ παρελθὼν, ἐ τυχὼν ὧν εὐθὺς ὡς ἀνδρὸς ξένου, καὶ φίλου. καὶ δὴ μὲν ἐκ λιπαρῶς ἐγκειμένου, ἦκεν εἰς τ ἰουδαίαν. ἡρῴδης D δ' οὐδὲν ἀρεσκείας ἀπέλιπεν, ἐν τε ταῖς νεοκτίστοις πόλεσιν ὑποδεχόμενος αὐτὸν, ἐ μετ' αὐτοῦ τὰς κατασκευὰς ἐπιδεικνὺς, πᾶσαν ἐπίδοσιν Δημοβολῆς, ἐ πλουτιλήσας ἐξαλλάττων αὐτὸ ἐ τοῖς φίλοις, ἔν τε τῇ σεβαστῇ, ἐ κρουπύρᾳ, ὡθεὶ τ λιμένα τ ὑπ' αὐτοῦ κατασκευασμένον, καὶ τοῖς ἐρύμασιν, ἃ πολλὰς δαπάνους ἐξωκοδόμησεν, τόν τε ἀλεξάνδρειον καὶ ἡρῴδιον, καὶ τ ὑρκανίαν. ἦγεν δ' αὐτὸς εἰς τ πόλιν τ ἱεροσολυμιτῶν, ὑποδεχομένων τε ἅπαντων E δημοτικῶς ἐν ἑορτώδει πομπῇ, καὶ δεχομένων τ ἄνδρα σὺν εὐφημίαις. ἀγρίππας δ' τῷ θεῷ μὲν ἑκατόμβην καταθύσας, πᾶσι δ' τ δῆμον ἐδείπνισε τ μεγίστων πλῆθος λιπόμενος. αὐτὸς δ' ὅσον ὅτι τοῦ καθ' ἡδονὴν κἀνέτου πολλὰς ὑπομένας ἡμέρας Δημ τ χειμῶνα ἐπιτήδειον ἀσθαλῆ κομιζόμενος πάλιν ἐξ ἀναγκαίας εἰς τ ἰωνίαν. ἐκεῖ μὲν οὖν ἀπέπλει, πολλὰς αὐτὸν δωρεὰς τεπμηκότ ἡρῴδης, ἐ σὺν αὐτῷ τοὺς ὑποπεμπτῆρας. F

CAP. III.

Herodes ad Agrippam navigat.

REx autem, exacta domi hyeme, inſtante vere rurſum ad illum properavit, audito, qvod cum exercitu Boſphorum peteret: factaqve prater Rhodum ac Coum navigatione, Lesbum petit, ratus ſe ibi eum inventurum. Sed repulſus adverſis Boreæ flatibus, aliqvot diebus apud Chium hæſit: ubi & privatim multos ſalutatum venientes regiis honoravit muneribus: & qvum animadvertiſſet porticum urbis, dirutam bello Mithridatico, jacentē adhuc, qvod propter inopiam reparari non poſſet ad priſtinā pulchritudinem & amplitudinem, tantum pecuniarum contulit in ejus fabricā, qvantū abunde ad abſolvendā ſufficeret, hortatq, ut qvam primū veterē

Κεφάλαιον γ'.

Ως ἡρῴδης τὸ δεύτερον ἐξέπλευσεν πρὸς τ ἀγρίππαν.

ΟΔε βασιλεὺς χειμάσας ἐν τῇ οἰκείᾳ, εαρ ὑπηνεμ σπουδαίως αὖτ', τ εἰς βόσπορον ἰδεᾶς στρατὸν ἐπεκηρυκεύσατο. καὶ πλεύσας Δημ ῥόδου, καὶ κῶ πρὸς ὀλίγον ὧδε λέσβον, εἰς μὸν ἐκεῖ καταλήψεσθ τὸν ἀγρίππαν. ἐκεῖ γ' αὐτὸν δοκαλαμβάνει πνεῦμα βορέου ἐναντίον τ ἀναγωγὴν τ νηῶν. ὁ δ' διατρίβει ἡμέρας πλείους ἐν τῇ χίῳ. καὶ πολλὰς μὲν τ προσπόλων αὐτῷ δεξιωμ ἀνελάμβανεν βασιλικῆς δωρεᾶς. αὐτὸς δ' τὴς πόλεως ἰδὼν πεπωκυῖαν ἐσχάν, ἣν ἐν τῷ μιθριδατικῷ πολέμῳ καθεῖσθαι συμβέβηκεν, οὐκ ὀλίγον τὰ ἄλλα Δημ μεγέθ καὶ κάλλ ἀναστῆσαι βαδίον ὢν, χρήματα δὲς ὅσον μὴ μόνον ἐπαρκέσειν, ἀλλὰ καὶ περιεῖναι εἰσήνεγκε πρὸς τὴν συντέλειαν δ κατασκευάσματ, ἐνεπίλεκτο μὴ ἀθεμιτεῖν, ἀλλὰ ῥᾴδιον ἐγίνετο, ὀλοκαδιζόντας τῇ πόλει

ornatum urbi redderent. Mutato deinde vento, primum Mitylenen, deinde Byzantium allatus, ut audivit, Agrippam jam ultra Cyaneos ſcopulos provectum, quanta potuit, contentione ſecutus, apud Sinopen Ponticam urbem eum offendit, ex inſperato viſus cum claſſe appellere: fuitqve gratiſſimus ejus adventus, & ſingulari affectu ſe invicem complexi ſunt: qvod evidens eſſet argumentum fidei & amicitiæ, regem, intermiſſis propriis negotiis, præſto factum Agrippæ opportuniſſimo tempore. Quamobrem indiviſus ei hærebat Herodes in exercitu, laborum ſocius, & conſiliorum particeps. Nec minus aderat, qvum remittendus eſſet animus, ſolus adhibitus ex æqvo & in difficilibus propter benevolentiam, & in jucundis honoris gratia. Confectis deinde Ponticis negotiis, quorum cauſa illuc Agrippa venerat, placuit non reverti navigio: ſed per Paphlagoniam, Cappadociam, ac majorem Phrygiam terreſtri itinere pervenerunt Epheſum: & inde rurſum Samum trajecerunt navibus. Toto autem eo itinere fere per ſingulas civitates in multis Herodi gratificatus eſt, ad ejus preces multorum ſubveniens neceſſitatibus. Solitus eſt enim non ſolum pecunia largiter adjuvare petentes, & magnos ſumptus facere in hoſpites: verum etiam ſi cui mediatore opus erat apud Agrippam, per neminem alium facilius voti compos factus eſt. Cumqve etiam ipſe magnanimus eſſet, ac facilis ad concedendum ea, qvæ neminem læderent, non leve erat momentum & in rege, incitante vel ſponte currentem ad beneficentiam. Primum enim iratum Ilienſibus reconciliavit, & pro Chiis debitam Cæſaris procuratoribus pecuniam perſolvit, immunitate impetrata: & aliis item, quacunqve in re ſingulis opus eſſet, affuit.

CAP. IV.

Jonici Judæi Gentiles apud Agrippam accuſant, conatos ſibi adimere privilegia per Romanos conceſſa.

POſtquam autem ventum eſt in Joniam, præſto fuit magna multitudo Judæorum, ejus regionis urbes incolentium: qui nacti opportunitatem, qveſti ſunt de indigenarum injuriis, quod nec legibus ſuis eos vivere ſinerent, & feſtis diebus traherent ad tribunalia, & ſacram pecuniam Hieroſolyma mittere vetarent, adigentqve ſe ad expeditiones & munia publica convertendamq; in eos ſumptus ſacram pecuniam, contra conceſſa per Romanos privilegia. Has qverelas ut Agrippa audiret, Herodes dedit operam, addito eis uno ex amicorum cohorte, Nicolao, qui cauſam eorum ageret, qui coram Agrippa, aſſidentibus Romanorum honoratioribus, & regibus aliqvot ac dynaſtis, in hunc modum pro eis verba fecit: Omnibus qvidem, qui aliqvam injuriam patiuntur, Agrippa præſtantiſſime, confugiendi ad poteſtatum majorum opem incumbit neceſſitas: nobis vero etiam

τὴν ἰδίαν κόσμον. αὐτὸς δὲ πλόματος εἰς μιτυλήνην, κἀκεῖθεν εἰς βυζάντιον ὠφελημοδὼς, ὡς ἤκουσεν ἔτι τῶν κυανέων ἤδη πεπλευκέναι τὰ ἀκρόπαρα, μετὰ σπουδὴν ὡς εἶδεν. καὶ θεὶ σινώπην τὴν ἐν τῷ πόντῳ καταλαβὼν, ἀπροσδόκητος μὲν ὤφθη τοῖς ναυσὶ προσπλέων. ἀσμένως δὲ ἐφάνη, πολλά τε φιλοφρονήσεως ἦσαν, ἅτε καὶ μεγίστην πίστιν εἰληφέναι δεξιωτὸς, εὐνοίας καὶ φιλοστοργίας τὰ εἰς τὰ αὐτὰ ἀκρόπατα, τοσοῦτον μὲν πλοῦν ἀνύσαντος δὲ βασιλέως, σὺν ἀσπληφέντος τῆς σκηνῆς χρείας, λιὼ μὴ δὲ καταλιπὼν δέχλιὼ καὶ διοικησιν οἰκείων πραγμάτων ἀσυρίγματος ἦεν ἕπεσθαι. πᾶν γοῦν λιὼ αὐτῷ κῆ τῷ ἕρατιὰν ἡρώδης, ἐν τε τοῖς πραγματικοῖς συναγωνιστὴς, ἔτ τοῖς κῆ μέρος συμβελος. ἡδὺς ἦ καὶ τοῖς ἀνέσεσιν, καὶ μόνος ἁπάντων χαιναιὸς, ἐχληρῶν μὲν ἀφ' τῶν εὐνοίαν, ἡδέων ἦ ἀφ' τῶν πιθῶν. ὡς δ' αὐτοῖς κατείργασο κ τὸ θεῖ τὸ πᾶν, ὧν ἕνεκεν ἀκρόπατος ἐστάλη, τῶν ἀνακομιδὴν οὐκ ἔτ' ἐδόκει πιστὸς πλεῖσθαι. ἀλλὰ διαμεψάμενοι τῶν τε παφλαγονίαν καὶ καππαδοκίαν, καὶ κἀκεῖθεν διὰ τῆς μεγάλης φρυγίας ὁδεύσαντες, εἰς ἔφεσον ἀφίκοντο. πάλιν ἦ ἐξ ἐφέσου διαπλεύσαντες εἰς σάμον. πολλαχοῦ μὲν οὖν κατὰ ἕκαστον πόλιν διέρχεσθαι τοῦ βασιλέως κῆ τοῖς χρείας τ' ἐντυγχανόντων ἐμέλετο. κ ὁ αὐτὸς ὅσα διαπραγμάτων λιὼ ἠδέως, ἃ παρέλειπεν ἐξ αὐτοῦ τοῖς θαπτόνας πιθόμενος. κ τ' περὶ ἀκρόπατα τῶν ἀπεζητημένων μεσίτης λιὼ, κ διεπράξατο μηδενὸς ἀτυχήσαντος τῆς δεομένους. ὄντως ἦ καινὸν χρῆμα, καὶ μεγαλοψύχου, πρὸς τὸ παρέχειν ὅσα τοῖς ἠξιωκόσιν ὠφέλημα ὄντα μηδένα τ' ἄλλων ἐλύπει, πλεῖστον ἡ δὲ βασιλέως ἐπίδοσις, προτρέπουσα πρὸς τὰς ἐνεργασίας ἃ βραδύνοντα τ' ἀκρόπατον. ἐλαύνει μὲν γὰρ αὐτὸν διήλλαξεν ὀργιζόμενον, διελύσατο ἦ χίους τὰ πρὸς τὰς καίσαρος ἀπαιτήσεις χρήματα, κ τ' εἰσφορῶν ἀπήλλαξεν. τοῖς ἦ ἄλλοις καθ' ὁντινοῦν ἕκαστοις παρέσχετο.

Κεφάλαιον δ'.

Εντάξις τ' κῆ ἰωνίαν ἰουδαίων ἀκρόπατα, πρὸς ὧν ἠτιῶντο ἕλληνας.

ΤΟ τε πρὸς τὸν ἰωνίαν αὐτῶν ἠθροισμένων, πολὺ πλῆθος ἰουδαίων ὁ τὰς πόλεις ᾤκει τότε, καιρὸς κ παῤῥησίας ἐπλημμέλουν. καὶ τὰς ἐπαρχίας ἔλεγον ἃς ἐπιρεάζοντο, μήτε νόμοις οἰκείοις ἐῶσθαι χρῆσθαι, δίκας τε ἀναγκαζόμενοι δίδοναι κατ' ἐπαρχίαν τ' εὐθυνοιῶντων ἐν ἱεροῖς ἡμέρους, ἔτ' εἰς ἱεροσόλυμα χρημάτων ἀναπέμπειν ἀφορισθὲν, ὁρμαῖν ἕλκειν ἀργυρίων ἀναγκαζόμενοι, καὶ πρὸς ταῦτα δαπανᾶν τ' ἱερῶν χρημάτων ὧν ἀφίδησαν αὐτοῖς ἠμιόνων αὐτοῖς ὅπλων ἔχοντων, κ τὰς οἰκείας ζῆν νόμους. τιαῦτα κατεβοῶντων, παρεσκεύαστο μὲν ὁ βασιλεὺς ἀκούσας τ' ἀκρόπατα αὐτῶν διαλεγομένων. νικόλαον δὲ πινα τ' αὐτοῦ φίλων, ἔδωκεν εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτῶν τὸ δίκαιον. ἔ ἦ ἀκρόπατα ἠθροισμένων τ τὸν πόλιν, καὶ βασιλέων καὶ δυναστῶν τὰς παρόντας αὐτῷ συνέδρους ποιησαμένου, κατασὰς ὁ νικόλαος, ὑπὲρ τῶν ἰουδαίων ἔλεξεν. ἅπασι μὲν ὦ μέγιστε ἀκρόπατα τοῖς ἐν χρεία γεγονόσιν, ἀναγκη καταφεύγειν ὅτι πρὸς ἀφελεῖσθαι τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν δυναμένους, τοῖς ἦ ἡμῖν ἐντυγ-

ἐντυγχάνειν τὴ παῤῥησίαν. τυχόντες γὰρ οὗπερ οἴεσ A impetrandi, quæ petimus, adeſt fiducia. Neqve
ἡμῖν αὐτὸ πολλάκις, τὸ μὴ τὰς χάριτας ἀφαιρεῖσθαι δι enim aliud poſtulamus, quàm qvod jam ante
ὑμῶν αὐτῶν τὸ δεδωκότων, καὶ ταῦτα εἰληφότες vestra beneficentia conceſſum eſt: quodqve hi
μὲν αὐτὸ πάντων, οἷς μόνοις δίδοναι δυνάμεις, nobis adimere conantur, qui æqve ac nos veſtro
ἀφαιρεῖσθαι δ' οὐκ ἐδένος κρείττονες, ἀλλ' ὃς ἴσον sub jecti ſunt imperio: Atqvi ſi magnum eſt ve-
ἔχειν αὐτὸ δέχομένους ὁμοίως ὑμῖν ἴσασιν. καὶ τοῖς ſtrum beneficium, digni ſumus, qui id retinea-
εἰ μεγάλων ἠξιώθησαν, ἐπαινός ἐστι τοῖς πεντήκοντα, ἐπ mus, hoc ipſo quod nos dignos eo judicaſtis; ſin
τούτων παρέχειν αὐτὸς ἀξίως, ἐπὶ μικρῶν αἰσχρὸν parvum, turpe fuerit, ne parva quidem vos poſ-
μὴ καὶ ταῦτα βεβαιοῦν τὰς δεδωκότας. οὐχ μὲν ἐμ ſe concedere. Quamobrem ſatis apparet nobis B
πεδῶν ὄντες καὶ πρὸς ἐπιορκίαν ἐρρωμένοι ἐθάδως, εὐ illatam injuriam ad vos qvoqve pertinere, quo-
δήλον ὡς ἐφ' ᾧ ἀδικεῖσθαι τὰς εἰληφότας, εἰ μὴ νομίζοιεν rum iſti & judicia contemnere non verentur, &
καλῶς, εἰς οἷ κράτιστα ἐμαυτοῦ ἔχουσιν ὃν τρόπον καὶ τοιαῦτα gratiam irritam reddere. Qvod ſi ipſos aliqvis
δεδοκεναι, καὶ τὰς δεδωκότας ἀπὸ τῆς χάριτας αὐτῶν interroget, malintne vita carere, an patriis inſti-
εὐσεβεῖσθαι ἀξιοῦσι ἡμεῖς. ἀπὸ αὐτὰς ἐροιτ' ἄν τούτων tutis, pompis, ſacrificiis, feſtivitatibus, qvibus
ἕτερον ἑλέσθαι ἂν ἀφαιρεθῆναι, τὸ ζῆν, ἢ τὰ πάτρια honores deorum ſuorum concelebrant? ſat ſcio
ἔθη, τὰς πομπὰς, τὰς θυσίας, τὰς ἑορτὰς, ἃς τοῖς νομιζο qvidvis potius paſſuros, qvam divelli a patriis
μένοις παρέχουσι θεοῖς; εὖ οἶδ' ὅτι πάντα μᾶλλον αἱρή ritibus. Nam & bella pro religionibus vindican-
σονται παθεῖν, ἢ καταλῦσαί τι τῶν πατρίων. καὶ γὰρ τὰς C dis ſæpenumero ſuſcipiuntur, & hujus (qva per
πολέμους οἱ πολλοὶ διὰ ταῦτα αἱροῦνται, φυλαττόμενοι vos fruimur) tranqvillitatis ac felicitatis hoc ma-
μὴ στερῆσαι αὐτὰ, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν, ἣν νῦν τὸ ximum habetur præmium, qvod cuiqve licet
συμπαν τῶν ἀνθρώπων γένος διὰ μᾶς ἔχῃ τάττω μετ' ἐμοῦ, suo more vivere, & pietatem colere. Qvod igi-
τὴ ἐξεῖναι καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἑκάστοις τὰ οἰκεῖα τιμᾶν ἄρ tur ipſi nullo pacto ſuſtinuerint, hoc aliis inferre
χειν, καὶ διαζῆν. ὅτ' μὲν οὖν οὐκ ἂν αὐτὸ παθεῖν ἑλό conantur: qvaſi vero non perinde ſit, vel tuam
μενοι βιάζονται ἄρχειν κατ' ἄλλων, ὥσπερ ἂν ὁμοίως ἀσε vel alienam pietatem impedire ac lædere. Qvin
βοῦντες, εἴ τι τῶν οἰκείων εἰς θεοὺς ἐσοὺς ἀμελεῖν, ἢ πα & aliud conſideremus. Eſtne ulla gens aut civi-
τρῷα ποιεῖν ἀνοσίως καταλύοιντο. τὰ δ' ἕτερον ἤδη σκε tas aut populus, qvi non ſummam ſuæ felicitatis D
πτόμεθα. ἔστι τις δῆμος ἢ πόλις ἢ κοινὸν ἐθνος ἀνθρώ in veſtro principatu & Romana potentia collo-
πων, ὃς ἀ μέγαν ἄρχοντα πεφύκειεν ἢ θεοστυγῆ τὴν ὑ cet? eſtne, qvi veſtram gratiam velit eſſe irritâ?
μετέραν ἀρχήν, ἢ τὴ ῥωμαίων κράτος; ἐβούλοι δ' Nemo ſane, qvi modo ſapiat. Nemo enim eſt,
ἂν τις ἀκύρους τὰς ἐντυχὸν εἶναι χαρίτας; ἀδεὶς ἀδέ cujus id vel privatim vel publice non referat.
νεμόμεθα. ἀδὲ γὰρ ἔστιν οἱ μὴ μετέχοντες αὐτῶν Atqvi iſti dum veſtra nobis beneficia conantur
ἰδίᾳ καὶ κοινῇ. καὶ μὲν οἱ τινες ὧν ὑμῖς ἔδοτε ῥᾳδιουρ auferre, ne ſibi qvidem ipſis ullum jus ſalvum
γεῖσθαι, βεβαίως ἀδ' αὐτῖς ἔδεν ὧν δι' ὑμᾶς ἔχουσιν relinqvunt eorum, qvæ veſtra benignitas con-
ἀπολείπειν. καί τι τῖς μὲν τούτων χάριτας, ἀδὲ με ceſſit, qvæ tamen ſunt inæſtimabilia. Qvale enim
τρῆσαι δύναται ἔστιν. εἰ γὰρ ὀκλογίσαιτο τὴν πᾶσαν βα E vel illud eſt, qvod qvum multæ aliæ gentes regi-
σιλείαν, ἢ τὸν νῦν ἐχόμενον πολλῶν ἔτων ὅσοι πρὸς εὐδαι bus pareant, hi ſub tutela Romanorum princi-
μονίαν αὐτῖς ἐπέδωκεν, ἐπὶ κεφαλῆς πάντων ἀρκεῖ τὸ μηκέτι pum in libertate feliciſſimam vitam exigunt?
θάλασ, ἀλλὰ ἑλεύθερος φανεὶς. τὰ δ' ἡμέτερα, ἢ Noſtræ autem res, etiamſi nemo ſit moleſtus, nul-
λαμπρῶς πεφαιδυντωμένα, σοὶ ἔστιν ἀπόφθονα. διὰ μᾶς γὰρ lam tamen merentur invidiam. Cætera enim,
ἢ μᾶς πάντων ἀτυχέμενος, καὶ ταῦτα μένοι μετέχειν ἠ communi cum reliqvis veſtris ſubditis felicitate
ξιωμένος ἀκωλύτως τὴν πατρίων εὐσέβειαν καὶ φυλακήν, fruentes, nihil nobis eximium poſcimus, niſi ut
ὃ καὶ καθ' αὑτὸ δίκαιον σοὶ ἀπόφθονον, καὶ liceat patriam pietatem colere: qvod nec per
πρὸς τὸ συγχωρούντων ἔναι. τὸ γὰρ θεῖον ἀεὶ χαίρει ſe ipſum eſt invidendum, & permittentibus et- F
τιμώμενον, χαίρει τοῖς ἀπεργάταις τιμῶν. ἐθῶν τε τὸ iam conducibile. Nam Deus & cultores ſuos
ἡμέτερον, ἀπαθέστατον μὲν ἀδέν ἐστιν, εὐσεβῆ δ' πάν ſemper amat, & eos, qvi talem cultum non pro-
τα, καὶ τῇ σωζούσῃ δικαιοσύνῃ συγκαθωπλισμένα. καὶ hibent. Qvid enim eſt in noſtris ritibus, qvo
ἐστ' ἀπορρητα τὰ μεθ' ἁγνείας τὰ ἀγγέλματα, οἷς χρώμε qvisqvam merito offendi debeat? imo qvid non
θα πρὸς τὸν θεὸν σεμνύνομένοις τῇ εὐσεβείᾳ, καὶ τὰ ἀν conjunctum cum omni pietate ac juſtitia? Neqve
θρώπινον ἀπτοήτως μάτων, τῶν τε ἑβδόμων τῶν ἡμερῶν enim celamus præcepta vitæ, qvæ ſeqvimur, aut
ἀνιέμεθα τῇ μαθήσει τῶν ἡμετέρων ἐθῶν καὶ νόμων, με ſtudia qvæ exercemus: ſed ſeptimo qvoqve die
λέτῃ ὥσπερ ἄλλο τιος, ἢ τούτων ἀξιοῦντες εἶναι ὧν ab omnibus aliis negotiis vacantes, perdiſcendis
ἐχόμενοι μανθάνομεθα. καλὰ μὲν οὖν ἐὰν ἐξετάζῃ τις καὶ legibus operam damus, judicantes hanc diſci- G
καθ' αὑτὸ πεσθῇ, πολλὰ δ' ἡμῖν καὶν μὴ πιθῶν δοκᾷ, plinam plurimum conferre corrigendis mori-
ὡς' αὐτῶν κ τὴν ἀρχὴν τιμῇ τὸ δυσπαθὲς ἐκπεφευγέναι τῆς bus. Hi ritus noſtri cum per ſe qvoqve, in diſ-
ἐσως περιλήφοντι, καὶ φυλάττεσιν. τούτων ἡμᾶς qviſitionem vocati, nihil habeant reprehenſibile, nunc vetuſtate etiam, contra quam multi opi-
φεύδειν κατ' ἐπήρειαν, κενὰ μὲν ἃ πρὸ ἡμῶν ἀμ nantur, conſecrati ſunt: ut non poſſit non eſſe
φέρεται ἐπώνυμα, διαπτοήσεις, καὶ φανερῶς ἱεροσυ religio, tot ſeculis ſancita deferere. Hæ ſunt in-
λήσεις, πλὴν ἐπήσεις, καὶ τὰ ἑορτὰς ἀγιλεῖς ἐπιδικασή- juriæ, qvas iſti nobis per vim inferunt, Deo dicatâ

pecuniam per ſacrilegium diripientes, immunibus tributa imponentes, feſtis diebus ad lites & negotia

profana pertrahentes, nulla neceſſitate exigente, ſed tantum in religionis noſtræ contumeliam, qvam ipſi ſciunt immerito ſe injuſtis atqve illicitis odiis proſequi. Veſtrum enim imperium omnibus ex æquo conſulens, & benevolentiam mutuam ſubditorum alit, & obſiſtit odiis. Has injurias, Agrippa præſtantiſſime, rogamus, ut a nobis prohibeas, utqve in poſterum quoque detur noſtris vivere moribus, quemadmodum antea, nec adverſariis plus in nos liceat, quam nobis in illos. Id enim non ſolum juſtum eſt, ſed conceſſum etiam veſtra clementia: & extant de hac re multa ſenatusconſulta, in Capitolio æreis tabulis conſecrata, quæ hodieqve leguntur, dubio procul propter expertam noſtram fidem atq; benevolentiam, & alioqui ſacroſancta, etiamſi nullum præceſſiſſet meritum: quandoquidem non ſolis nobis, ſed terme omnibus mortalibus, adeo nihil de priſtinis beneficiis detrahitis, ut ea potius iudies præter omnem ſpem reddatis cumulatiora: quæ quidem omnia percenſere præſentis temporis anguſtia non patitur. Sed ne vane jactare videamur noſtra officia, omiſſis præteritis, ſatis teſtari poteſt vel rex noſter, qui tibi aſſidet. quod enim ille benevolentiæ aut officii genus familiæ veſtræ non exhibuit? ubi fides ejus deſiderata eſt? quod non in honorem veſtrũ excogitavit? ad quam neceſſitatem non primus præſto affuit? Quid igitur prohibet, nos quoque nonnihil gratiæ pro hujus meritis accipere? Nec prætereunda eſt patris hujus Antipatri fortitudo, qui bello, quod Cæſar in Ægypto geſſit cum duobus millibus militum auxiliariorum affuit: in quo ita ſe geſſit, ut tam terreſtribus quam navalibus præliis nulli virtute cederet. nec libet commemorare, quantum tunc rebus ejus momentum attulerit, qualibus ac quantis ab eo muneribus auctus eſt: cum potius a principio adducere debuerim literas, quas ea de re Imperator ſcripſit ſenatui, quibus a populo Romano honores & jus civitatis impetravit Antipatro. poterat enim hoc ſolum argumentum ſufficere ad declarandum non immerito nos dignatos tanta gratia, & a te confirmationem ejus petere: a quo vel novam ſperare debuimus, videntes tantum tibi cum rege noſtro amicitiam intercedere: qvandoqvidem & a Judæam habitantibus renunciatum eſt nobis, quantum victimarum obtuleris Deo, quibusve votis illum honoraveris: utq; populum epulo exceperis, & mutuis hoſpitalitatis officiis delectatus ſis: quæ quidem omnia debent argumenta haberi amicitiæ Judæorum gentis & tanti Romanorum principis, confirmatæ coram ipſis Herodis penatibus. Per hæc te obteſtamur in ipſius regis præſentia, nihil aliud quam ut, quæ ipſi conceſſiſtis Judæorum generi, aliorum fraude intercipi non patiamini. His Nicolai verbis nemo Græcorum ſe oppoſuit: quia nõ de jure contendebatur apud judices, ſed ſupplicatio tantum offerebatur injuriam deprecans. Nec illi inficiabantur, ſed hoc ſolum facto prætexebant, quod oneroſi ſibi eſſent inquilini Judæi.

A ...ema, & πραγματείας ἄλλας, οὐ κατ' χρείαν τ συναλλαγμάτων, ἀλλὰ κατ' ἐπήρειαν τῆς θρησκείας, ἣν κατ' σωίστασιν ἡμῖν, μισ& ἀδίκως ἀδ' αὐτῆς ἔχουσιν αὐτοὺς πανθόπως· ἡ γὰρ ὑμέτερα κατ' πάντων ἀρχὴ γνωμὴν μίαν, τὴν μὲν εὔνοιαν σπεύδουσα, τὴν δυσνοιαν ἀρχὴν ποιεῖ τοῖς τοιούτοις αὐτ' ἐκείνα πεφυκυῖα. ταῦτ' οὖν ἀξιῶμεν ὦ μέγιστε ἀρίστων, μὴ κακῶς πάσχειν, μηδὲ ἐπηρεάζεσθαι μηδὲ κωλύεσθαι τοῖς ἐθεσι χρῆσθαι τοῖς ἡμετέροις, μηδ' ἀφαιρεῖσθαι τ ὄντων, μηδ' ἃ μὴ βιαζόμεθα τούτους, ὑπὸ τούτων βιάζεσθαι. καὶ γὰρ οὐ δικαίως μόνον ἐσὶν, ἀλλὰ καὶ ὑφ' ὑμῶν δεδομένα πεπρέσβευται, καὶ δυναμεθα καὶ πολλὰ δόγματα τῆς συγκλήτου, καὶ τὰς ἐν τῷ καπιτωλίῳ κειμένας δέλτους, ὑπαρτάτων ἀναγνώσκειν. ἀ δῆλον μὲν ὡς μὴ πεῖσαι τ ἡμετέρους εἰς ὑμᾶς πίστως ἐδόθη, κυρία δ' καὶ εἰ μηδεὶς ὑπάρχαι ἐχαρίσασθε. χρεὼν γὰρ ἃ μένοις ἡμῖν, ἀλλὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τὰ μὲν ὄντα ἐφυλάξασθε, μείζω δ' τῶν ἐλπιζόντων παρεθέντες, ὠφέλητε τὴν κράτειν. καὶ δυναιτ' ἄν τις ἐπιζῶν τὰς ἑκάστων εὐτυχίας, ἃς δι' ὑμῶν ἔχουσιν, ἀπαριθμῆσαι ποιῆσαι τὸν λεγον. ἵνα μὲν τι καὶ δικαίως ἁπάντων αὐτῶν τυγχάνοντας ἑαυτὰς σπιδάζωμεν, δρκεῖ πρὸς παῤῥησιαν ἡμῖν τὰ μέτερον σωπῆσαι τὸν βασιλεύοντα νῶν ἡμῶν, καὶ σὺ φθάκαι δ' ζόμενον εἰπεῖν. ὁποίαν μὲν εὔνοιαν πρὸς τὸν ὑμέτερον οἶκον ἀφῆλέλειπται; ποίαν δ' πίστιν ἐνδεῆς ἐσιν; τίς δ' οὐ γενόμην τιμή; ποίαν δ' χρείαν μὴ οὐ πρῶτον ὁρᾷ; τί δὴ κωλύει, καὶ τὰς ἡμετέρας χάριτας τῶν εἰς τοῦτον εὐεργεσιῶν ῥᾳθμὸν ἔχειν. δικαιον δ' ἴσως μηδὲ τὴν τ πατρὸς, ἀντιπάτρου φιλίτων ἀνδραγαθίαν ἀμνημόνευτον, ὃς ἀμφοτέραν ἐπιδεδειγμέν& καισαρ& διαφόροις ἐπιταγαῖς βεβηθησας, οὔτ' ἐν τῇ κρ' γλῷ ἀγῶσιν, οὔθ' ἕτε νεῶν ἐδενὸς δεύτερ& ἐζητίζετο. καὶ τί δεῖ λέγειν ὅσων ἐκεῖνος παρέσχον ῥοπὴν τὰ πρὸ καισαρ& ἡμῶν, καὶ πόσων καὶ τίνων δωρεῶν ὑπὸ καίσαρ& ἠξιώθησαν; ἄνωθεν δέον ὑπομνῆσαι τῶν ὅπλων, ἃς ἔγραψε πρὸς καίσαρα τὴν σύγκλητον, καὶ ὡς δημοσία πρὸς & πολιτείαν ἐλαβεν αὐτίπατρ&. δρκέσει γὰρ ταῦτα τεκμήρια & καὶ τὰς χάριτας ἡμᾶς κατ' ἀξίαν ἔχειν, καὶ ὧν σθ' σε τι βέβαιον αὐτῶν αὐτῶν, παρ' οὗ καὶ πρότερον μὴ δοθείσης ἐλπίσαι, τὴν & βασιλέως πρὸς ὑμᾶς ἀγάθησιν ἢ τὴν ὑμετέραν πρὸς αὐτὸν ἐρῶσιν. ἀπαγγέλλεται ἡμῖν ὑπὸ τ ἐκεῖ ἰουδαίων ὡς μὲν ἐπίδης τῆς χώρας εὐμάρης, ὡς δ' ἀπίδακας πολλὰ πλέα θύματα, πρῶν αὐτὸν ὑπὲρ τελείας εὐχὰς, ὡς δ' τὸν δῆμον ἑστιάσας, καὶ τὰ παρ' ἐκείνοις ξένια πεσόντα. πάντα γὰρ πάντα καὶ ἔθνη, καὶ πόλεις πρὸς ἄνδρα τοιοῦτον ὑπερβάντα πραγμάτων δείγματα, καὶ σύμβολα φιλίας ἔχειν δοκῶν, ὧν ἀπόδακας τὰ ἰουδαίων ἔθνη, & ἡρῴδου πρόξενος αὐτῶν ἑστίας. τούτων ὑπομνήσκοντες σε, δι' αὐτὸ & παρέντ& & συγκαλουμένου βασιλέως, ἠξιώκαμεν πρεῖσθαι οὐδεν, ἃ δι' αὐτὸ δεδώκατε, παυθ' ὑπ' ἄλλων μὴ πρεσθῆναι ἀφαιρεμένους. τοιαῦτα δ' νικολάου διελθόντ&, ἐζήτει μὲν οὐδεμία τ ἐλλείψεων ἀντικατάστασις. οὐδὲ γὰρ ὡς ἐν δικαστηρίῳ, πρὸς τῶν προκειμένων ἐλάμβανον, ἀλλ' ἡ ἐντυξις ὧν ἐδεῖζοντο. κἀκεῖνοι ἀπολογίαν μὲν οὐδεμίαν, & μὴ ταῦτα ποιεῖν. προφασις δ' ὡς τ χώραν αὐτῶν νεμόμενοι, πολλὰ νῶν ἀδικοῦν. οἱ δ'

εἰ ἢ εὐθυμῶς τε αὐτὸς ἐδίκαιουν, καὶ τῷ τὰ οἰκεῖα τυ-
μᾶν, μηδὲν λυπηρὸν οἰκεῖν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ. ε.

Ὡς ἡρώδης εἰς ἰουδαίαν ὑπέστρεφεν.

Συνιδὼν οὖν αὐτοὺς βιαζομένους, ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτοὺς, ὡς μὲν τῶν ἡρώδου πρὸς αὐτὸν εὐνοιαν τε καὶ φιλίαν, ἐπιμελῶς εἶναι τῶν ὅτι οἰκείως χαρίζεσθαι ἰκανοὺς ἀξιῶσιν, καὶ καλῶς αὐτὸν ποιεῖν δίκαιον εἶναι δοκεῖν, ὡς εἰ μὲν ἐδέοντο πλείονων, ἂν ἐκίνησαν, τοσοῦτον μὴ λυπηρὸν τοῖς ἐμοῖς πράγμασιν ἔχειν ὥστε ἀφαιρεῖν. ἐπεὶ ἢ ἃ καὶ πρώτων εἰλήφασιν ἀκινδύνως μὴ γένοιτο, βεβαιοῦν αὐτοῖς ἀνεπηρέαστος ἐν τοῖς οἰκείοις διαπολιτεύεσθαι. τοιαῦτα εἰπὼν, διέλυσεν τὸ σύλλογον. ἡρώδης ἢ πρόσω κατασπάζεται, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν διαθέσεως ὁμολογεῖ χάριν. ὁ ἢ χρεὼν αὖθις φιλοφρονεῖται, ἴσον αὐτὸν παρέχειν ἀντιπολεμοῦντα, καὶ καταπαλαίοντα. καὶ τότε μὲν ἀνεχώρησαν ὀπίσω λέσβου. πλὴν δ' ὁ βασιλεὺς ἐπ' οἴκου διέγνω, καὶ τὰ ἀρξάμενα θαρσαλεώτερον ἀνήκεν. κατόπιν ἢ εἰς καισάρειαν, καὶ πολλὰς ὕστερον ἡμέρας πόλεμάτων ὑπὲρ πάντων τυχών. κἀκεῖθεν ἐλθὼν εἰς ἱεροσόλυμα, συνήγαγεν ἐκκλησίαν πανδήμου. ἐν ἢ πολὺς κύριος τῆς χώρας ἔχλος. ὁ ἢ παρελθὼν, λόγισμόν τε τῶν ὅλης δωδεκαμήνου ἐποίησατο, καὶ τὰ μὲν τῶν ἰουδαίων ἐστὶν ἢ τὴν αὐτάρκειαν ἦσαν, ὡς δι' αὐτὸν ἀνεπηρεάστως εἰς τὸ λοιπὸν ἔχουσιν, διηγήσατο· τὰ τε σύμπαντα ὅπη τῆς εὐτυχίας, καὶ τῆς οἰκουμένης ἢ ἀρχῆς, ὡς ἀδένος ὠφελήσαιτο· καὶ ὅσους συμφερόντων, ἀφειλόμενός τε τὸ τέταρτον τῶν φόρων ἀφῆκεν αὐτοῖς. ἃ περιελθὼν ἔτους. οὐ ἢ τῇ χαρᾷ, καὶ τὰ λεγόμενα δεδηλωκὼς μοι, μὴ πλείονος ἀπέχουσιν χαρᾶς, πλὰ ἀρκεῖ τὰ σωθέντα χόμβοι τῷ βασιλεῖ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ.

Ὡς ἐμεσιάσθη τὰ ὠδὲ τὴν οἰκίαν ἡρώδη, ὠργισμένῳ μὲν αὐτῷ πατέρων τὸ πρεσβύτατον ὄντα, χαλεπῶς ἢ τὸ περὶ ἀλεξανδρὸν φερόντων τῷ υἱεῖ.

Πρόδηλον ἢ ἀεί τι καὶ τῷ ζώσῃ τῆς οἰκίας, καὶ χαλεπωτέραν ἐλαμβανε τῷ ὀπιθόσιν, ἀντιμεταλαβούσης μὲν ὥσπερ ὀκ κληρονομίας τὸ κῆ τῶν νεανισκων μίσος τῆς σαλώμης, καὶ πᾶν ὅσον εὐδοκιμήκει κῆ τῆς μητρὸς αὐτῶν εἰς εὐσέβειαν καὶ θράσος λαμβανούσης, μηδένα τῶν ἐξ ἐκείνης καταλιπεῖν, ὃς δικήσοιτο τιμωρῆσαι τῷ θανάτῳ τῆς ἀνηρημένης. ἐχόντων δέ τι καὶ τῶν νεανίσκων θρασὺ καὶ δύσκολον εἰς τὸ γνῶναι, μὴ μικρὰ τῆς μητρὸς αἰσχύνη, πάλιν ἀδῶ τὴν ἀρχὴν, καὶ τὴν ἐ κατὰ σπουδὴν, πάλιν τε τὰ κακὰ ὁμοίως ἐγένετο τοῖς πρώτοις, βλασφημίαις μὲν ἐξ ἐκείνων εἰς τε τῶν σαλωμίαν, καὶ τὸν φερώραν, κατηθύμει ἢ τῶν τοῖς τὰ μειράκια, καὶ μὴ πράγματα τοῖς ἀπόλλη. τὸ μὲν γὰρ μισεῖν ἴσον ἐξ ἀλλήλων, ὁ ἢ τρόπος ἐ ἴσος τοῖς, ἀλ' ὁμοίως. ἀλλ' οἱ μὲν ἐν τῷ φανερῷ λυσσοκοπίαν, καὶ προσωπείδιον προπετῆς εὐηθείας τῶν τῆς ἀπειρίας οἰομένοις τὸ τῆς ὀργῆς ἀνυπόστολον. οἱ δ' ἐ πίστιν τροπὴν ἀλλὰ πράγματικῶς, καὶ κακοήθως ἐξῶντο τῆς ἀφορμῆς, προσελκόντες ἀεὶ τὰ μειράκια, καὶ τὸ θράσος καταλογιζόμενοι βίαιον ἐστεθεν τοῖς τὴν γεγηκυῖαν. πρὸ δὲ οὐκ ἀδίκως τῆς μητρὸς ἀμαρτίας, ἀλ' εἰκὸς δίκαια παθεῖν, ὀκείνου, ἀφ' ἑτοῦ ἐπιλαβόμενοι τε μὴ τὴν αἰτίαν δοκοῦσα τιμωρήσεσθαι καὶ δι' ὠφελείας. πλῶ ἐπὶ ἀνεπλήσθη

A At illi & ingenuos cives se approbaverunt, & sine cujusqvam injuria patriis legibus vivere.

CAP. V.

Herodes in Judæam revertitur.

QVamobrem Agrippa, intellecto, qvod vim paterentur, sic respondit: se non solum propter Herodem amicum illis gratificari paratum, sed etiam, qvia æqvum postulare videantur. qvare etiamsi plura petiissent, concessurum se fuisse, qvicqvid salvis populi Romani commodis concedi posset: nunc qvia id tantum postulent, ut, quæ prius concessa sint, rata maneant, confirmaturum se populi Romani beneficium, & daturum operam, ne qvis illis molestus sit amplius, juxta institutа patria viventibus. Hæc locutus dimisit conventum. Tum Herodes assurgens ei gratias egit omnium nomine. Deinde post mutuos complexus vale dicto, a Lesbo digressi sunt. Rex igitur paucis post diebus secunda navigatione usus Cæsaream appulit, & inde Hierosolyma petiit: ibi advocata in concionem tam urbana multitudine, qvam reliqvis Judæis, qvi tum forte aderant, rationem eis suæ peregrinationis exposuit, & impetratam immunitatem Judæis per Asiam degentibus. Commemoravit deinde, qvantum felicitatis eis suus principatus attulisset, dum ipse nihil magis curaret, qvam ne qvid deesset subditis: & qvo magis eos exhilararet, profectus est qvartam tributorum partem se remittere. Illi vero simul oratione, simulqve munificentia regis delinitи, cum maxima lætitia discessерunt, omnia fausta regi precati.

CAP. VI.

Domesticum dissidium inter Herodem & filios.

INterim domesticum dissidium indies augebatur, Salome tanqvam hæreditario odio adolescentes prosequente, atqve ex præterito facinore, qvo matrem eorum oppressерat, audaciam assumente, & hoc agente, ne qvis superesset, qvi posset ulcisci mortem imeritæ. Nec deerat occasio, qvod adolescentes non optime erga patrem affecti viderentur, partim memoria materni interitus, partim dominandi cupidine. Rursum igitur vetera mala renovabantur, his in Salomen ac Pheroram convitia jactantibus, illis vicissim odia & insidias contra adolescentes exercentibus: & cum esset odium mutuum, non erat tamen simile: dum hi vel propter genus & mores ingenuos, vel propter ætatis imperitiam procaci lingvа iram non dissimulant; illi contra malevole ac astute calumniis viam præstruunt, provocantes adolescentum ferociam, qvam mox erant apud patrem eorū in suspicionem vocaturi: voluntatem vindicandi maternam necē vel propria manu non deesse illis, hoc argumento colligentes, qvod nec puderet eos talis matris, & injuste interfectam contenderent. Jamq; fabula erat

totius civitatis, cunctis simplicitatem adolescentum miserantibus, nec cessante Salome, occasiones verisimilis criminationis ex ipsis sumere: qui impatienter ferentes matris mortem, & juveniliter contentiosi, non illius modo vicem, sed suam quoque fortem miserabantur, quod necesse haberent cum infelicis parentis interfectoribus vitam degere, & se quodammodo contaminare illorum contubernio. atque huic dissidio magnum incrementum absentia regis addidit.

IV. Qui postquam reversus est, & concionem illam apud populum habuit, mox tum a Pherora tum a Salome est monitus, imminere magnum periculum ab adolescentibus, palam jactantibus, non impune laturos, qui matrem interfecissent. his affinxerunt, Archelaum Cappadocem eis spem facere, quod ope illius perventuri sint ad Cæsarem, & patrem accusaturi. quibus auditis, Herodes turbatus est, tanto magis, quod eadem & ab aliis renunciabantur: & per hæc anteactorum admonebatur, quod propter domesticorum dissidia nec amicis nec dilectissima conjuge diu frui potuerit: futuraq; ex præteritis colligens, & majorem aliquam calamitatem secuturam timēs, plane confusus erat animo. Revera enim, quemadmodum foris supra spem fortuna utebatur propitia, sic domi præter opinionem omnia male cedebant; ut merito ambigendum sit, possitne pensari tanta felicitate externa ejus calamitas domestica, an satius esset carere ex æquo utraque, & intra privatam fortunam consistere. Dum talibus curis intra se fluctuat, visum est alium filium, qui etiamnum privatus erat, accersere, comprimendisq; adolescentum ferocibus animis illum opponere, & honoribus evehere: is dicebatur Antipater: non quod vellet, sicut postea victus affectu nimio fecit, omnia in illum conferre, sed ratus se filios Mariamnes hoc pacto castigatiores redditurum, & minuendam eorum arrogantiam, si viderent non esse necesse, ut sibi solis servetur tanti regni successio. quapropter hunc quasi succedaneum in domum induxit, putans se jam prospexisse adolescentibus, ut, posito fastu, tractabiliores se patri præbeant. sed longe aliter evenit. nam & illi factum hoc injuriam summam interpretabantur: & Antipater tali erat ingenio, ut præter spem nactus ampliorem libertatem, in hoc omni ope incumberet, ne fratribus primo loco apud patrem cederet, & alienatum jam ab illis per calumnias, & propensum ad hoc, ut (quod iste vehementer cupiebat) infensior etiam indies fieret. Quamobrem nihil aliud cogitabat, hoc tantum cavens, ne ipse videretur fratrum delator, sed per alios contiliorum socios rem ageret, qui neque suspecti essent regi, & fidem etiam propter amicitiam verbis suis possent adstruere. Jam enim complures ad hunc, nova spe inflatum, colendum se contulerant, & Herodem fucata specie benevolentiæ

A πῶσι ἡ πόλις τ πιόντων λόγων, ⸗ καθάπερ ἐν τῖς ἀγωνίσμασιν, ἠλέητο μὴ ἡ τ μειρακίων ἀπειρία, κατ-
ἀρχὰς δ᾽ ἡ τῆς συλλώμης ἀπαιδευσία, ἢ πρ᾽ αὐτῶν σκέ-
ψεως τὰς ἀφορμὰς ⸗ μὴ ψόβδην λεγὼν ἐλαμβανε. οἱ γὰρ
ἄτως ἀχθόμενοι τῷ θανάτῳ τ μητρὸς, ἐπὶ δὴ κακεί-
νῳ, ⸗ σφᾶς αὐτὰς κακῶς ἔλεγον, ἐφιλοτέκνουν. ἐλεεῖν μὲν
ὡς πατὴρ ἰὼν ὑποφαύην τὴν καταφρονουμένην τῆς μητρὸς,
ἐλεεῖνες ⸗ αὐτὰς οἱ τ σκηνῆς φονεῦσιν ἀναγκάζοντας
συζῆν, ⸗ τ αὐτῶν μεταλαμβάνειν. ὁμοῦ πρὸς μείζο-
νας καιρὸν ἐχούσης τ στάσεως ἐν ὑποδημίᾳ ⸗ βασιλέως.
ὡς δ᾽ ἐπεπλήγη ἡρώδης, ⸗ τῷ πλήθει διελέχθη καθὼς
προειρήκαμεν, προσεπίπτων αὐτὸς οἰ λόγοι. ὥρᾳ τε ⸗
Φερώρᾳ, ⸗ τ σαλώμης μέγαν αὐτῷ τ κινδύνων ὄντων, τῶν
ὑφ᾽ τ νεανίσκων ἀναφανδὸν ἀμπελεμένων, ὡς σὺν
ἀνέξονται μὴ ποιήσωσι τ μητρὸς τ φόνου. προσεπύθε-
σθαι δέ πῃ ὡς τ πρ᾽ ἀρχελάου ὁ καππαδόκης ἐλπὶς
ἐπανέστησεν, ὡς δι᾽ ἐκείνου πρὸς τὸν καίσαρα ἀφιξό-
μενοι, ⸗ κατηγορήσοντες ⸗ πατρός. ἠρώδης δ᾽, πάντα
τὸν μὲν δῆμον ἀνέσας τοῖς ἐκ τῆς ἀπολογίας ἐξεπλήκτ᾽ ἢ μᾶλλον
ὅτι ⸗ τ ἄλλων τινὲς ἀπήγγελλον. ⸗ ἀνέκαμπτε τῇ συμ-
φορᾷ πάντα πρὸς τὸν κατηλογισμόν, ⸗ ὡς ἄτε τ φιλ-
πάτων, ἅτε τ στερροῖς ἀπὸ γυναικὸς ὤνατο, ἀλλὰ
τὰς ἐγγινομένας περιττὰς ⸗ τῶν εἰκῆ. τότε μέλλον
⸗ προσεπιθήσεσθ᾽ ἤδη βαρὺ ⸗ μεῖζον ἐκείνων ἐπιτο-
λαμβάνων, ἐν συγχύσει τ ψυχῆς ἦν. τὰ γὰρ ὅπη σπλά-
σας μὲν τ ἐχώρει, ⸗ παρ᾽ ἐλπίδας εἰς εὐτυχίαν αὐτῷ τὸ
δαιμόνιον προσεπῆγε. μέγιστα ⸗ τ οἴκοι, ⸗ μηδὲ προσ-
δοκώμενα, δυσηνίαν αὐτῷ παρεῖχεν, ἑκάστης προσι-
ούσ᾽ ⸗ ὡς σὺν αὐτῇ ⸗ πρὸς ἀνίαν ⸗ ἀμέτρητον
τῶν ὑφεσταλλῶν, εἰδέναι τὸν τ ἀνιᾶσθαι δυσχέραν τ ζῆν
πραγμάτων, ἀλλ᾽ ἀεὶ τ οἴκοι κακῶν, ⸗ πάντ᾽ μεγέθος
τ πρὸς τὰς εἰκούσας συμφορὰς ἀμαυροῦν. τὸ γοῦν μηδὲ
τὴν βασίλειαν γενομένην ὕβριν ἀπαθῆ. τὸν μὲν γὰρ ⸗
Ἀλεξᾶν ⸗ τρόπον ⸗ τὸν ὅλη καὶ μικρὸς τ μειρα-
κίων, ἕτερον αὐτὸ ἡγούμενον ἰδιωτεύειν ἀνάγκη πρὸς τὸν
γῆρας, καὶ ⸗ τὸν εἰκὸς πρᾶον. ἀκαλλὴς ⸗ ἀντίπατρος,
οὐχ ὡσαύτως ἐν ὑστέρῳ ⸗ τελέως ἡδὴ ἀπὸ τῆς αὐτ᾽. ⸗ πιστ-
ὰς ἐκείνου ἀναφέρων, οἰόμενος ⸗ ἂν ἐμπρεσεῖν ⸗ βραστὸν
τὸν ἐκ μειρακίων, ⸗ μᾶλλον εἰς τὰ πρόσω τῶν ἐκεί-
νου οἰκοδομῶν αὐτόν. τὸ γὰρ αὐθάδες ὄντ᾽ ἂν ἐν πρᾳ αὐ-
τῆς εἰ ⸗ τ παιδεύσειεν, ἐπὶ μὴ μόνοις, μηδὲ ἐξ ἀνάγκης ἡ
ἀποδοχὴ τ βασιλέως ἐφίλει. διὸ ⸗ καταπερ ἐφε-
δρον ἵνα τ ἀντιπάτρου σώσαιμι, οἰόμενος ἐρρῶσθαι πρὸς
τῶν, καὶ καταμελέντων τ μειρακίων ἐξάνω εὐκαίρως
ἀφῆξ βελτίοσιν. τὸ δ᾽ ἐκ ὥσπερ ἐσώσην ἀπίθει. τῆς
τε γὰρ πατρὸς οὐ μετρίως εὐσεβῶν ἀφῆξ τῇ πρὸς αὐ-
τοὺς ἐπιμελείᾳ, καὶ δικαίως ὢν τ τρόπων ἀντίπατρος, ἐπει-
δὴ πλεῖστας ἴσως τῆς οὐ πρότερον οὔσης ἐλπίδ᾽ ἀν-
τεποιήσατο, μίαν ἔσχεν ἐπιστήσων κακοῦ, τῆς ἀδελ-
φοὺς μὴ ὑφαρπάσειν τῶν πρωτείων, ἀλλ᾽ ἐπέχεσθαι ⸗
πατρὸς, ἡδὴ μὲν ἠλοτριωμένου τῆς Ἀλεξάνδρου, εὐ-
μεταχειρίστου δ᾽ ὄντ᾽ ⸗ εἰς ὅπερ ἐπαιδεύθη πολὺ χα-
λεπώτερον ἀφηγεῖσθαι τοῖς Ἀλεξᾶ ἐλλομένοις. ὅπου σὺν
οὐτοι πρ᾽ αὐτῷ μόνοι οἱ λόγοι, φυλαττομένου δι᾽ αὐτ᾽
δέξαι τι τοιοῦτον, κατεμηνύειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐσχήτο
συνεργεῖς τῆς αὐτοπίστου, καὶ Ἀλεξᾶ τὲν εὐνοιαν τὲν πρὸς
τὲν βασιλέα πεδόμενοι αὐτὸ ποιεῖν. ἤδη δ᾽ πλείους γεγενημένοι οἱ κακόνοες ἐν οἷς ἠλπικει ἡδομένοι, καὶ τὸν ἡρώδην ἐκ ⸗ δοκῶν κατ᾽ εὐνοιαν

τὰ παιδ-

τὰ τοιαῦτα λέγων ὑπαγόμενοι. ὁ τούτων πλυνεσώ-
πως καὶ πιθανῶς ἀλλήλοις συναγωνιζομένων, ἐπὶ μᾶλ-
λον αἱ ψυχαὶ τῶν μειρακίων ἀφορμὴν ἐσοι γίνεσθαι. καὶ γὰρ
τὰ δάκρυα πολλάκις ἐν κατ' ἐπήρειαν ὧν ἠμάζοντο,
καὶ τὴν μητρὸς ἀνείκλησις, καὶ τὸ πατρῷα φανερῶς ἤδη πρὸς
τὰς ὕβρεις ἀδικεῖσθαι λέγειν ἐπετηδεύοντο. ἃ πρὸ ἁπάντων
κακοήθως ὑπὸ τῶν περὶ τὸν πατέρα κηρὸν φυλακτήρια
ἐφύλαττον, καὶ μείζονος πρὸς τὸν ἡρῴδην ἐξαγγελλόμενα, προσ-
έβαινεν ἀ μικρὰν ἀπεργαζόμενα τὴν τῶν οἰκείων ἔνστασιν. ἀ-
χθόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀρχελάῳ, καὶ παρανόμως
βουλόμενος, τὸν ὑπὲρ μεγαλομανῆ, μείζονα αἰεὶ πρὸς
τιμὴν αὐτῷ πατρὸς παρεῖχεν. ὁ πλοῦτος ἠδη θεὶς, ἐπισπώ-
μενος τὴν οἰκείαν μητέρα. καίσαρι δὲ πολλάκις χαρίζων
ὑπὲρ αὐτοῦ ὁ ἱππεὺς σωτηρίαν ἀπεδώσετο. ἀρίστα μὲν
οὖν ἀνιόντι εἰς τὴν ῥώμην, μὴ τὴν διοίκησιν τοῦ πατρὸς ἀσ-
μένως δεκαετῆ γεγονέναι, πλεύσαντα ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, καὶ
συντυγχάνων μόνον τι τῶν ἀντιπάτρου ἐπηνέγκατο, ὁ πα-
ρέδωκεν εἰς ῥώμην ἀναλύσαντα μὴ πολλῶν δώρων, καίσαρι δὲ
φίλον ἐπιδόντα, ὡς τι ἤδη πάντα δοκεῖν ἐπ' οἰκείῳ, ὁ πα-
ρεῖναι πᾶσι τὰ μειράκια.

captabant: cumqve per multas easqve inter se fidas personas hæc ageretur fabula, adolescentes magis etiam qvam ante occasionem illis præbebant. nam & lacrymæ sæpe eis prorumpebant, non ferentibus injurias ac contumelias, & matrem interdum invocabant, patremqve jam aperte ut parum æqvum amicis incusabant. quæ omnia malitiose ab Antipatri conjuratis observabantur, noxqve affingentes etiam nonnihil Herodi renunciabant, foventes domesticum dissidium. Rex enim ægre hæc ferens, & volens humiliare Mariamnes filios, majoribus semper Antipatrum augebat honoribus: cujus precibus postremo victus, matrem ejus in regiam induxit. Cæsari etiam sæpe pro eo scribens, privatim hunc diligentius commendabat: & cum navigaret ad salutandum Agrippam, post decennalem administrationem Asia decessurum, solum ex filiis Antipatrum secum duxit: qvem ei cum multis muneribus tradidit Romam ducendum, & recipiendum in Cæsaris amicitiam: ut jam viderentur omnia per hunc agi, protrusis a principatu adolescentibus.

Κεφάλαιον ζ.

*Ὡς ἀνιὼν πάτερα Ἀρχελάου ἐν ῥώμῃ, τὰς πρὸς Ἀλέξαν-
δρον ἡρῴδης ἀγῶνα ὑπὲρ καίσαρος αὐτῷ
κατηγόρησεν.*

Πρὸς μὲν οὖν τιμὴν, καὶ τὸ πρῶτον εἶναι δοκεῖν ἀνὴ-
κεστον τοῖς υἱοῖς ἐπεσκόπουν. ὁ γὰρ ἐν
τῇ ῥώμῃ πᾶσιν ἐπεσκόπουν ἡρῴδης, τοῖς Φίλοις
Ἀρίστου δὲ ἦν. ἤχθετο δὲ τῷ μὴ παρεῖναι μηδὲ ἔχειν ἐξ
ὑνκαίρου Ἀρχέλαῳ αἰεὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ μᾶλλον ἐδεδοικὼς μειζόνως ἢ πατρὸς εἰς ὁ καθ' αὐτὸν ἀξιώσειεν
ὑπερεκτρέπειν εἰς τὸν τοῦ μαριάμμης φρονῆν. ταῦτα
γὰρ διὰ συνείδησιν ἔχων, οὐκ ἀφίστατο τῆς ἑαυτοῦ προσωπείας,
ἀλλὰ καὶ κεῖθεν ἐπ' αἰτιάσεσι τὰ παροῦσιν ἤλπιζεν τὸν
πατέρα καὶ τὸν ἀδελφῶν, συνεχῶς ἐπιστέλλειν. τοῦ φασιν
μὲν, ὡς ὑπὲρ ἀγωνίων αὐτοῦ, τὴν ἀληθῆς, ἀφ' ἧς ἔσχεν
ἐν φύσει κακοηθείας, τὴν ἐλπίδα μεγάλων καθ' ἑαυτὸν
ὅσων ἐμπροσθούμενος, ἕως εἰς ἔτι προσαγαγὼν τὴν ἡρῴδου
ὀργὴν καὶ δυσφημίας, ὡς ἤδη μὲν ἔχειν δυσμενῶς τοῖς
μεγίστοις. ἐν ᾧ τὸ κωλύειν εἰς τοιοῦτον ἐκβαίνων πάθος,
ὡς μὴτ' ἀμελῶν, μὴτ' ἐκ προπετείας ἁμαρτάνοι,
κρεῖττον ἡγήσατο πλεύσας εἰς ῥώμην, ἐκεῖ τῶν παίδων
κατηγορῆσαι πρὸς καίσαρα, ὡς μηδὲν αὐτῷ τοιοῦτον ἐκ-
βαίνειν παῖδας, ὁ καὶ μεγάλου τῆς ἀσεβείας ὕποπτον ἦν.
ὡς δ' ἀνῆλθεν εἰς τὴν ῥώμην ἐφύετο μὲν μέχρι τῆς ἀ-
κυλίας πλεούσης καίσαρι συντυχεῖν ἐπιχωρίως. ἐλ-
θὼν δ' εἰς λόγους, καὶ καίσαρι αἰτησάμενος ὑπὲρ μεγά-
λων εἰς ἐδόκει δυστυχῶν, παρεσκευάζετο μὲν τὰς παῖδας,
ὑπὲρ τῆς ὑποψίας, καὶ τὸ ὑπόπτους εἶναι, ὡς ἐχθρῶς ἔ-
χουσιν ἅπαντα τρόπον ἐπαναδέκτης μισεῖν τὸν ἑαυτῶν
πατέρα, καὶ μεταχειρίσεως τὴν βατιλείαν ὠμοτάτῳ
τρόπῳ φονεύσειν. ὁ δὲ οὐδὲ θνήσκων ἐξανάγ-
κης μᾶλλον ἢ νέμεσιν ἐφαδοῦσαν τοῦ Ἀρμένιαν
πρὸς αὐτὸν εὐσεβέστερον ἔχοντα καίσαρι ἐξουσίαν ἔχει.
τοῖς δ' οὐχ ὑπὲρ ἐκείνης, καὶ τὸ πλέον, ἀλλ' ἐκ καὶ παύ-
της τρόπῳ καὶ ζῆν ἐλαττον λέγων. εἰ μόνον ὑποκτένειν τὸν πατέρα δυνηθεῖεν. ὅτως ἀχθὸν τι ἐμαρὸν
ἐν ταῖς ἐκείνου ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν μισῶν. καὶ παύτῃ τοῦ ἀτυχεῖν αὐτὸς ἐκ μακροῦ φέρων ἀναγκασθῆναι

D

CAP. VII.

Antipatro Romæ degente, Herodes Alexandrum & fratrem adductos ad Cæsarem accusat.

EA peregrinatio non mediocriter Antipatro protuit ad honorem & primatum inter regios liberos. Illustris enim factus est Romæ, paternis literis commendatus amicis omnibus. Unum moleste ferebat, qvod non poterat fratres continuis vexare calumniis, & verebatur, ne patris animus mutatus æqviorem se præberet erga Mariamnes filios. Hæc assidue cogitans, non desistebat a proposito: & absens quoqve per literas exacerbabat patrem in eos, quasi de incolumitate ipsius solicitus, sed revera ad sperata regni successionem malis artibus viam sibi præmuniens: donec ad tantam iram Herodem perduxit, ut inimicus esset adolescentibus. Sed cum repugnaret huic affectui, timeretqve, ne qvid peram ageret temere, decrevit Romam navigare, & ibi filios accusare apud Cæsarem, ne propter indignationem videretur parum pius erga filios. quo postqvam pervenit, non inventum ibi Cæsarem Aquileiam usqve persecutus est: & cum venisset in colloqvium, rogassetqve, ut de infortunio suo vellet cognoscere, adductos coram filios accusavit insolentiæ tentatiq; veneficii, conqverens eo processisse illorum odia, ut per immane facinus paterno regno potiri cuperent: cum sibi per Cæsarem libera potestas permissa sit relinqvēdi eum successorem, qui in pietate erga patrē sit constantior. illos vero, etiamsi principatus non accedat, contentos esse patris exitio, idqve etiam cū suæ vitæ periculo quærere: tam imane ac scelestum odiū inveteratum esse in eorum animis. Eā calumnitatem diu toleratam nunc demum se cogi

Hiram, roi de Tyr, lui envoya des ouvriers habiles, et fit bâtir un palais magnifique. Il épousa plusieurs femmes, contre la défense de la loi, et eut beaucoup d'enfants. Il fit la guerre aux Moabites, les vainquit, et les rendit tributaires. Il vainquit aussi les Syriens, qui étaient venus au secours du roi de Soba, et fit un grand carnage de leur armée. Il défit encore les Iduméens dans la vallée des Salines, et y tua dix-huit mille hommes. Il mit des garnisons dans toute l'Idumée, et tous les Iduméens furent ses esclaves. Dieu le favorisait dans toutes ses entreprises. Il fit la guerre aux Ammonites, et les assiégea dans leur capitale, qu'il prit après un long siége. Il y trouva des richesses immenses, et fit périr les habitants par différents supplices. Il fit aussi la guerre aux Philistins, et leur prit plusieurs villes. Il fit la guerre aux Amalécites, et les extermina. Il fit la guerre aux Syriens, qui étaient venus au secours du roi de Soba, et les défit entièrement. Il fit la guerre aux Iduméens, et les défit dans la vallée des Salines. Il fit la guerre aux Ammonites, et les assiégea dans leur capitale, qu'il prit après un long siége. Il y trouva des richesses immenses, et fit périr les habitants par différents supplices. Il fit aussi la guerre aux Philistins, et leur prit plusieurs villes. Il fit la guerre aux Amalécites, et les extermina.

CHAPITRE VII.

DAVID, APRÈS AVOIR VAINCU LES SYRIENS, LES AMMONITES, LES MOABITES, LES IDUMÉENS, LES PHILISTINS, LES AMALÉCITES, ET LES AVOIR TOUS SOUMIS, FAIT DES RÈGLEMENTS POUR LE GOUVERNEMENT DE SON ROYAUME. IL ÉTABLIT DES OFFICIERS POUR LA GUERRE, DES MINISTRES POUR LES AFFAIRES CIVILES, DES PRÊTRES POUR LE SERVICE DIVIN, DES LÉVITES POUR LE SERVICE DU TABERNACLE, DES CHANTRES POUR LES CANTIQUES, DES PORTIERS POUR LES PORTES, DES TRÉSORIERS POUR LES TRÉSORS, DES INTENDANTS POUR LES CHAMPS, DES VIGNERONS POUR LES VIGNES, DES GARDES POUR LES TROUPEAUX, DES CHEFS POUR LES TRIBUS, DES CAPITAINES POUR LES MILLE HOMMES, DES CENTENIERS POUR LES CENT HOMMES, DES DÉCURIONS POUR LES DIX HOMMES, DES GARDES POUR LES ROIS, DES CONSEILLERS POUR LES CONSEILS, DES SCRIBES POUR LES ÉCRITURES, DES ARCHIVISTES POUR LES ARCHIVES, DES GARDES POUR LES ARMES, DES GARDES POUR LES CHEVAUX, DES GARDES POUR LES CHARS, DES GARDES POUR LES ÉLÉPHANTS, DES GARDES POUR LES CHAMEAUX, DES GARDES POUR LES ÂNES, DES GARDES POUR LES MULETS, DES GARDES POUR LES BŒUFS, DES GARDES POUR LES MOUTONS, DES GARDES POUR LES CHÈVRES, DES GARDES POUR LES PORCS, DES GARDES POUR LES CHIENS, DES GARDES POUR LES OISEAUX, DES GARDES POUR LES POISSONS, DES GARDES POUR LES ABEILLES, DES GARDES POUR LES VERS À SOIE, DES GARDES POUR LES VERS À LAINE, DES GARDES POUR LES VERS À COCHENILLE, DES GARDES POUR LES VERS À GOMME, DES GARDES POUR LES VERS À RÉSINE, DES GARDES POUR LES VERS À CIRE, DES GARDES POUR LES VERS À MIEL, DES GARDES POUR LES VERS À SOIE, DES GARDES POUR LES VERS À LAINE, DES GARDES POUR LES VERS À COCHENILLE, DES GARDES POUR LES VERS À GOMME, DES GARDES POUR LES VERS À RÉSINE, DES GARDES POUR LES VERS À CIRE, DES GARDES POUR LES VERS À MIEL.

Digitized by Google

ἀποκτεῖναι τινὰ πεφυκέναμεν, εἰς ἱερὰ καὶ ναοὺς ἄγει. τὸ A ad fana ac templa adducit, qvem velit perdere.
δ' ἡμέτερον ἤδη χεῖρον. ἃ γὰρ ἂν ὑπομείναιμεν ἔτι qvod ſane cauſam noſtram aggravat, qvi qvi-
ζῆν, εἰ πιστὸν ἡδικηκέναι παρὰ πᾶσι πεπιστεύμεθα. καὶ dem ipſi nos indignos vita cenſemus, ſi ſuſtinenda
μήποτε ἔτι σκότος χεῖρον, ἀντὶ δὲ πίστεως μηδὲν ἀ- ſit læſæ erga talem parentem pietatis opinio.
δικοῦντας, τὸ ζῆν αἰσχύνεσθαι ποιοῦμενους. εἰ μὲν γὰρ qvanto enim ſatius mori innoxios, qvam tanti
εὕροι λέγειν τῆς ἀληθείας ἡ παρρησία μᾶλλον καὶ ὑπὲρ ſceleris ſuſpectos vivere? Qvare ſi veritati ſatis
πίστεως, καὶ τὸν κίνδυνον ἀφαιροῦμεν. εἰ δ' ὅτως ἡ ἀμ- patrocinari poterimus, felices nos vel tuo judi-
βολὴ κρατεῖ, πρέπειν ἡμῖν ὁ νοῦς ἦλθεν. ἐν τι δεῖ βλέ- cio, vel evaſo diſcrimine. Qvod ſi vincit calu-
πειν μετὰ τῆς ὑποψίας; τὸ μὲν οὖν φάναι βασιλείας B mnia, ſupervacaneum fuerit nos ſolem hunc
ἐπιθυμεῖν, εὐκαιρεῖν εἰς νέους αἰτία, καὶ τὸ πρεσβεύειν cernere. qvid enim hoc, non amota ſuſpicione,
τὴν τῆς ἀθλίας μητρὸς ἱκανὸν ἐκ τῆς πρώτης τῶν νυῶ profuerit? Videtur qvidem in noſtram ætatem
ἀτυχίαν ἐξεργάζεσθαι. βλέπων ἂν εἰ μὴ καινὰ τοῦτα affectati regni crimen competere, & probabilius
καὶ πᾶσιν ὁμοίως λέγεσθαι δυνησόμενα. κωλύσει γὰρ hoc facit infelicis matris calamitas. Sed vide, ob-
οὐδὲν τὸ βασιλεύοντι, παῖδες εἰ πάντ νέοι καὶ μητρὸς ſecro, an non idem crimen in quemvis noſtri ſi-
αὐτῶν ἐπιθανοῦσα, πάντας ταύτους ἐναγεῖς πατρὸς milem torqveri poſſit. Nihil enim prohibet,
ὑπόβολος δοκεῖν. ἀλλ' οὐ τὸ ὕποπτον ποιεῖ τοιαύ- qvicunqve rex habeat liberos defunctæ matri
τοῦ αἰσθέσθαι δρᾶστον. εἰπάτω δή τις ἡμῖν εἰ πεπλημ- ſuperſtites, eos in ſuſpicionem vocare, qvaſi pa-
μεληκὼς, ὡς καὶ τὰ μὴ πρὸς πᾶσιν ἔωθεν ταῦτα δύ- C tri ſtruant inſidias. Sed ſuſpicio non ſufficit in
ναιτ' ἂν λαμβάνειν; φαρμάκου τοῦ δεῖνος ἐλέγχῃ impietatis crimine. age, proferat, qui poteſt, ar-
δύναταί τις, ἢ συνωμοσίαν ἡλικιωτῶν, ἢ ἀφαρπαγὴν gumentum tentati facinoris, quod aliqvam inde
εἰκετῶν, ἢ γράμματα πρὸς τοῦ γεγραμμένα; καὶ τι τού- calumniæ valeat aſtruere. Poteſtne quisquam
των ἔκαστον ἴσως ὅπη καὶ μὴ γνωσθῆναι ἐπιβουλῆς ἐπι- indicare venenum paratum, aut conjurationem
πλάσθη χαλεπὸν γὰρ οὐχ ἑμοσοῦν οὕτως ἐν βασιλείᾳ cum æqvalibus, aut corruptos precio famulos,
καὶ τῶν ἀρχῶν ἓν σὺ φῆς ἔπεσθαι εὐσεβείας, συμβαίνει, aut ſcriptas contra te literas? cum tamen horum
πολλαχοῦ αἰτίαν γενέσθαι τῆς πονηρᾶς τῶν ἐλπίδων, ſingula interdum de nihilo fingat calumnia. Gra-
διὰς ἃ δεῖ μέσην ἐπιτρέπειν ποιοῦσι κακοηθείας. ἀδικη- D vis enim res eſt diffidens inter ſe regia: & ſpes
μα μὲν οὖν, ἀθέσις ἐρεῖ καθ' ἡμῶν. τὰς δ' ἀμφιβολίας, principatus, qvem tu ais pietatis præmium, ſæpe
πῶς ἂν λύσειεν, ὁ ἀκοῦσαι μὴ θέλων; ἐλαλήσαμέν τι ad nefarios conatus prava ingenia perpulit. Nos
μὴ παῤῥησίας; οὐκ εἰς σε, ἔτι γὰρ ἴσως ἄδηλον, ἀλλ' εἰς τὰς certe nullius facinoris convinci poſſumus. calu-
ὠτὸς ὅτι λελαλήκαμεν μὴ σωφρόνων. τὸν μητέρα τις mnias autem refellere apud obturatas aures qvi
ἡμῶν ἔκλαυσεν; οὐχ ὅτι τέθνηκεν, ἀλλ' ὅτι καὶ νεκρὰ poſſumus? Sed liberius qvasdam voces jecimus.
κακῶς ἤκουσεν ὑπὸ τῶν οὐκ ἀξίων. ἔρχῃς ἐπιθυμῶ- At non in te, pater, qvod nefas eſſet, ſed in eos,
μέν, ἵνα σὺν ἡμῖν ἔχοντα τὸν πατέρα; τί γὰρ φείσονται; εἰ μὲν qui qvicqvid audiunt, effutiunt. Matrem aliqvis
ἐσμὲν ἡμῖν πρὸς βασιλέων ὥσπερ εἰσὶν, ἃ κενοσπουδοῦ- noſtrum defle vit; at non qvia mortua ſit, ſed qvia
μεν; εἰ δ' οὐκ εἰσὶν, οὐκ ἐλπίζομεν; ἢ σε ἀφαιρεῖ- E etiam poſt mortem, a qvibus minime debuit,
σεσθαι κρατήσειν τῶν βασιλείων προσδοκήσομεν, οἷς male audiat. Principatum affectamus, qvem pa-
οὔτε γῆ βασιμός, οὔτε πόλεων ἑκάστη μὴ τύραννον ter obtinet. Quid ita? Si nobis honores regii con-
ἔχειν. ἢ τῶν ἐρχομένων εὐσέβειαν, θρησκείαν δὲ πάν- tigerunt, ſicut re vera contigerunt, an non cona-
των ἐθνῶν, ἰσχύειν ἂν πατρὸς πένους ὄντι τὰ πράγμα- tus noſter eſt ſupervacuus? Sin minus, certe ſpe-
των, καὶ εἰς τὴν ἀγνὼς πατρῴαν τοῦ σὲ καθαιρεθέντα rare licet. An, te interfecto, ab his expectari pos-
ναὸν εἰσιέναι; τί δ' εἰ καὶ τ' ἄλλων καταφρονήσαιμεν, ἐ- ſet ſucceſſio, qvos poſt tam atrox facinus nec ter-
δυνάτο τις φονεύσαι, ἀπιμώρητον μόνον, ζῶντα F ræ laturæ ſint, nec maria? Qvid ſubditorum pie-
καὶ πιεῖν; ὅτ' ἀσεβεῖς οὕτως ἐγκύπτεις, ὅτι ἀλο- tas, & totius gentis religio, tuliſſet ſcilicet parrici-
γίστους, ἀτυχεστέρους δ' ἴσως ἦσαι κακῶς ἔχειν. εἰ δ' das ſcelere parto regno potiri, & ſanctiſſimum
μὴ αἰτίας ἔχεις, μὴ ὑπόνοιαν εὑρίσκεις, τί σοι a te inſtauratum templum ingredi? Qvid, ſi cæ-
πρὸς πάντ' αὐτοῖς ἐκεῖνα πιστὰ δυστυχίας; ἢ μητὴρ τέ- teros contemneremus, poſſetne, qvicunqve in-
θνηκεν. ἀλλὰ καὶ τὰ κατ' ἐκείνου, ἃ παροξύνει ἡμᾶς terfector tuus, pœnam evadere incolumi Cæſare?
ἀλλὰ νεῦσιν ἐδύνατο. ταλαίπωρον ὄντως ἀπολογεῖσθαι βου- Non tam impios genuiſti, neqve tam ſtultos, ſed
λόμεθα, λέγειν δ' οὐκ ἐπιδέχεται τὰ μὴ γνώμενα, infortuniores forte, qvam tuis etiam rebus eſt
διὸ περ ὑπὸ τοῦ πάντων δεσπότου καίσαρ μεστεύοντι conducibile. Qvod ſi neq;, qvod accuſes, habes,
τὸ παρὸν καιρὸν, σωτηρίαν τοῦτο σωθῆναι, εἰ G neqve qvicqvam deprehendiſti, qvid tibi poteſt
μὴ ἀνύποπτον ἐξ αὐτῆς τὸ ἀληθὲς τοῖς ἡμᾶς ἀφαι- tantæ impietatis fidem facere? Quia mater pe-
ρεῖσθαι λογιζομένοις ὡς πρὸ ζῆν ἡμῖν, δόξ' ὅτως ἡμῖν riit? Sed illius fatum cautiores nos potius qvam
εὐτυχῶς. δεινὸν γὰρ τὸ μεγάλων κακῶν ἐν ψυχαῖς αἰτία. irritatiores debuit reddere. Potueramus plura
παρούσης δ' ἂν ἐρρωσθαι, σὺ μὲν ἐν τῇ κατὰ σαυτὸν pro nobis afferre, ſed qvid opus eſt excuſare, qvæ
εὐσεβείᾳ μένε, δώσει σοι δίκην ἡμᾶς εἰ σὺ τῆς. ἐχ ὅτως nunqvam facta ſunt? Qvare ab omnium domino
ὁ βίος ἡμῖν πρόσθεν, ὡς ἔχει αὐτὸν ἐπ' ἀδικίᾳ δ' δεδω- Cæſare, & nunc noſtro arbitro, hoc tantum peti-
κότος. σωθῆναι δ' λέγοντος, ὅτι καίσαρ ἐδὲ πρότερον mus, ut ſi re vera de nobis ſuſpiciones potes po-
nere, mi pater, vivamus qvantumvis infelices. qvid enim miſerius qvã temere inſimulari criminis gra-
viſſimi? Sin a nobis timere tibi pergis, tua pietate ſalva, noſtra mea ſententia damnemur. nec n. usq; adeo
chara nobis eſt vita, ut eam cum autoris moleſtia retinere velimus. His verbis & Cæſar, ne ante quidem

ad credendum calumniæ facilis, magis etiam fiexus eſt, quod, intentis in Herodem oculis, ipſum quoqve permoveri animadverteret: & quotqvot præſentes aderant, ſolicitudo cepit de juvenibus non ſine regis invidia apud omnes aulicos. nam abſurditas calumniæ, juvenumqve in ipſo flore ætatis periclitantium miſeratio, adferendam opem concitabat animos omnium: ſed multo magis, poſtqvam tam cordate Alexander accuſationi patris reſpondit: manentibus reis in eodem habitu, & præ mœſtitia humentes oculos in terram demittentibus. Tandem alluxit ſpei nonnihil, ut videretur rex ipſe excuſationis egere, qui ſine ullis certis argumentis tam temere criminationem aggreſſus ſit. Poſtremo Cæſar aliqvantiſper deliberabundus, hoc ipſo juvenes alioqvi inſontes peccaſſe pronunciavit, qvod non tales ſe parenti præſtitiſſent, ut nulla poſſet in eos hærere ſuſpicio. Herodem autem rogavit, ut ſuſpicari deſineret, ac reconciliaretur filiis. Periniqvum enim eſſe, habere cum fidem talibus calumniis: & poſſe illos in poſterum mederi offenſis prioribus & redintegrare mutuum amorem priſtinum, ſi ad abolendas ſuſpiciones veteres utrinqve diligentius coleretur pietas. Poſt hanc admonitionem juvenibus innuit. Qvibus jam preces parantibus, pater has non expectans, prior flentes unum poſt alium complectitur, compatientibus omnibus, qui aderant, tam ingenuis qvam famulis. Tum igitur poſt actas Cæſari gratias una diſceſſerunt, & cum eis Antipater, ſimulans ſe gratulari reverſis in gratiam. Seqventibus deinde diebus Herodes ter centum talentis Cæſarem donavit, munera edentem Romæ, & congiarium dividentem populo. Cæſar viciſſim ei donavit dimidium redituum e metallis Cypriis, & reliqvum dimidium procurationi ejus commiſit: aliisqve hoſpitalibus officiis honorato liberam poteſtatem permiſit eligendi ſucceſſorem qvemcunqve e filiis, aut ſi mallet, diſtribuendi regni in ſingulos, qvod cum ille jam pararet facere, negavit ſe commiſſurum, quin ille, qvam diu viveret, tam regnum haberet in poteſtate qvam filios. His ita peractis, rex rurſum Judæam repetit. Qvo abſente, Trachonitæ, non parva ditionis pars, ab eo defecerant, ſed operâ ducum, qvos in regno reliqverat, perdomiti, rurſum coacti ſunt imperata facere. Cæterum Herodes & filii navigantes, cum appulſſent Eleuſam oppidum Ciliciæ, qvod Sebaſte mutato nomine dicitur, offendunt ibi Archelaum regem Cappadocum. Is, excepto rege perhumaniter multũ gavisus eſt ob reconciliatos filios, & qvod Alexander ejus gener egregie refelliſſet objecta crimina: datisq; viciſſim regiis muneribus, digreſſi ſunt. Poſt hæc Herodes in Judæam reverſus, advocata in templum concione, qvid ea in peregrinatione egiſſet, expoſuit: denarrataqve humanitate Cæſaris, & aliis rebus, qvas illos qvoqve ſcire voluit, extremam orationem vertit ad filios: aulicosqve & cæteram multitudinem ad concordiam adhortatus eſt, pro-

A πιστεύων τῷ μεγέθει τῆς Ἀλκιβολῆς, ἔτι μᾶλλον ἐξηλλάττετο, καὶ συνεχῶς εἰς τὴν ἡρῴδου ἀπιβλεπὴν ὁρῶν κἀκεῖνον συστυγχάνοντα. ἀγωνία τε τοῖς παροῦσιν, ἐνεπεπλώκει, καὶ μᾶλιστα τῶν αὐλικῶν ὁ λέγων Ἀλκιβιάδου ὄπιφθονον ἐποιεῖ τὸν βασιλέα. τὸ γὰρ ἄπιστον τῆ Ἀλκιβολῆς καὶ τὸ μὴ δεῖν τοὺς νεανίσκους ἐν ἀκμῇ καὶ κάλλει σωμάτων ἐλεεινοὺς, ἐπιπαρὰ τὸ βοηθεῖσθαι. ἔτι δὲ μᾶλλον ἐπιδὴ καὶ τῷ λόγῳ δεξιῶς καὶ μὴ φρονήσεως ἀπήντησεν ἀλέξανδρος. ἰδὼν δ' αὖθις ἐκείνους ἐπὶ ταυτὸν σχῆμα, κλαίοντι μᾶλλον ὅμως καὶ σὺν κατηφείᾳ πρὸς τὴν γῆν νενευκότι. ἡ δ' ἐλπὶς ἀμείνων ἐπεφαίνετο, καὶ δόξας ὁ βασιλεὺς, ἐξ ὧν αὐτὸν ἐπῄνεσεν εὔλογα κατηγορηκέναι, ἀλλὰ τὸ μηδὲν ἔχειν αὐτὸν ἐξελέγχειν, ἀπολογίας τινὸς ἐδεῖτο. κῶμαι δ' μικρὸν ὑπιόντων, τοὺς μὲν νεανίσκους, εἰκὼς πρῶτον τῆς ἐπ' αὐτοῖς Ἀλκιβολῆς δοκοῦσιν, αὐτὸν δὲ ἁμαρτεῖν ἔφη, τὸ μὴ παύσοντας αὐτοὺς τῆς ὀργῆς τοῦ πατρὸς, ὡς μηδὲ ἡμέραν τὸν ἐπ' αὐτοῖς λοιδορεῖν. ἡρῴδου δ' ἀπαρακάλυπτον ἐπόνοιαν ἀφελόντος, Ἀλκιβιάδεως τοῖς παροῦσιν. ἐγὼ δὲ ἄνευ δίκαιον, κἀδε πεῖσαι, τὰ τοιαῦτα καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ. δικαίως δ' τῶν μετανοίαν ἀμφοτέροις ἐμόνον ἰάσασθαι τὰ συμβεβηκότα, παρεξιόντας δ' τῶν εὐνοίαν, ἐν ᾧ τὸ πρεσβεῖον ἐκάτερος τῆς ἐπανόδου λογιζόμενοι, πολὺ πλέον ἀλλήλοις ἀξιώσουσι κεχρῆσθαι τοιούτοις, ἐνδεῖ τοῖς νεανίσκοις ὀκνῶν δ βλομένων ἐπιπροσθεῖν ὅτι δεινὸν πρὸς ἀναλαβὼν αὐτὸς ὁ πατὴρ δακρύσας, ἠσπάζετο παρέκαστον ἐν μέρει προσπίπτοντας, ὡς μηδένα τῶν παρόντων ἀδακρυτὶ, ἐλεύθερον ἢ δοῦλον, ἀπιδεῖν ἡμέρου. τέως μὲν οὖν ὀλίγον ἐπισχόντες κρύσιμοι, μετ' ἀλλήλων ἀπήεσαν, καὶ σὺν αὐτοῖς ἀντίπατρος ἐπικερμῶν ἐφηδύνετο τῇ Ἀλκιβιάδῃ. ἐν δ' τῇ ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ ἡρῴδης μὲν ἐδωρεῖτο καθ' ἕκαστον τριακοσίοις τάλαντοις, ἴσα τὰ καὶ Ἀλκιβιάδην πεποίηκεν τῷ ῥωμαίων δήμῳ. κρῖσις δ' αὖτω δ' μετάλλου δ' κυπρίων χαλκοῦ τὸν ἥμισυν ἀπέδοσθαι καὶ τῆς ἡμισείας τὸν ὑπομέλειαν ἐδώκεν, καὶ τἄλλα ξένιος, καὶ καταγωγοῖς ἐπίμηστον, καὶ σὺν τῆς βασιλείας αὖτω τὸν ἐξουσίαν ἐφῆκεν, ὃν ἂν αἱρῆται τῶν παίδων Ἀλκιβιάδην καθιστάναι, ἢ καὶ Ἀλκιβιάδην μέρος ἑκάστῳ τῆς τιμῆς ἁπάσας διελόσθαι μέλλοντος. ὁπόταν δ' ἤδη ἔλαντος αὐτὰ ποιεῖν, ὅσα ὑπέρθυμον ἔφη ζῶντι μὴ καὶ τῆς βασιλείας καὶ τῶν παίδων κρατεῖν. ὅπι τάχος ἐπανῆκε πόλιν τὴν ἰουδαίαν. ἀποδημοῦντος δ' οὐ μικρὸν μέρος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, τὸ σὺν τ' τραχῶνα, ἐτάτους οἱ καλούμενοι φίλοντες ἐρατηροὶ χθρωσάμενοι, πάλιν ὑπακούειν ἠνάγκασεν. ἡρῴδης δ' πλείων σὺν τοῖς παισὶν, ὡς ἐγγὺς κ' κιλικίαν ἐν ἐλεύσῃ, τῇ μετωνομασμένῃ νῦν σεβαστῇ, καλλαμεδὰν τ' βασιλέα τ' καππαδοκίας ἐφέλεσθαι. ὃς αὐτὸν ἐκδεχόμενος φιλοφρόνως, ἀπὸ δὲ ὅπι τ' τ παίδων Ἀλκιβιάδην, καὶ τῷ τ' ἀλεξάνδρου, ὃς ἔχειν αὐτῷ τὴν θυγατέρα πρὸς αὐτοῖς ἐπολελύσθαι. δωρεὰς τ' ἀντίδοσιν ἀλλήλοις, ἃς ἑκάς βασιλεῖς. ἐν πόδην ἡρῴδης, ὅτι ἰουδαίας ἐλθὼν, καὶ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ἱερῷ, ὡς τ' πεπραγμένων κ' τῶν ἀποδημίαν διελέχθη, τῶν καίσαρος εἰς αὐτὸν φιλοφροσύνων, καὶ πάλλα διεξιὼν ὅσα κ' μέρος αὐτῷ πραχθέντα, συμφέρειν ἡγεῖτο κ' τὰς ἄλλας ἁπάσας, πάλιν ὅτι νεῖσια τῶν παίδων καταστρέψειν τὸν λεγόν τὰς ὡς τῶν αὐλῶν, ἐ τὸ λοιπὸν πάλιν εἰς ἐμένειαν ὡδηκαλῶν, καὶ τὰς

Digitized by Google

[illegible] [illegible] [illegible] [

...ellites. Hence the Pharisees were called Separatists, and the Essenes Solitaries. Both sects were distinguished by their peculiar dress, and by their manner of living. The Pharisees were the most numerous, and had the greatest influence among the people. They were the strictest observers of the law, and of the traditions of the elders. They believed in the immortality of the soul, and in the resurrection of the body. They were also fatalists, and believed that all things were predetermined by God. The Essenes were a small sect, and lived in communities. They were celibates, and had all things in common. They were also fatalists, and believed that all things were predetermined by God. They were the most pious of the Jews, and were held in great veneration by the people. They were also the most ascetic, and practised the most rigorous austerities. They were the most peaceful of the Jews, and were opposed to war and violence. They were also the most learned, and were skilled in the interpretation of the law and the prophets. They were the most secret of the Jews, and had a peculiar language and a peculiar system of writing. They were also the most mysterious, and had a peculiar doctrine of the soul and of the resurrection. They were the most ancient of the Jews, and were said to have been founded by Moses himself. They were also the most numerous, and had the greatest influence among the people. They were the strictest observers of the law, and of the traditions of the elders. They believed in the immortality of the soul, and in the resurrection of the body. They were also fatalists, and believed that all things were predetermined by God. The Essenes were a small sect, and lived in communities. They were celibates, and had all things in common. They were also fatalists, and believed that all things were predetermined by God. They were the most pious of the Jews, and were held in great veneration by the people. They were also the most ascetic, and practised the most rigorous austerities. They were the most peaceful of the Jews, and were opposed to war and violence. They were also the most learned, and were skilled in the interpretation of the law and the prophets. They were the most secret of the Jews, and had a peculiar language and a peculiar system of writing. They were also the most mysterious, and had a peculiar doctrine of the soul and of the resurrection. They were the most ancient of the Jews, and were said to have been founded by Moses himself.

πολεμίοις πημονὴν μὴ ⟨θ⟩ ἀλλ' ἀ δὲ μὴ ⟨θ⟩ ἥλω πεπιθὼς τὰς παυσίας ἁμαρτίας ἀναλαμβάνων. μαρτύριον δέ μοι τούτου ὃ πάντες σε μέγιστον ἔθεσι αὐτὸν ἔχω, ⟨ε⟩ τὰ γνώμονα κ᾽ τὰς ἡγεμονίας ⟨ε⟩ ἀρχιτέκτονας κ᾽ τἄλλων φίλων ἔπεμψεν. οἷς γὰρ ἐπιτάττειν τοὺς κρείττονας, τούτοις καὶ τοὺς ἀρίστους ἑαυτῷ παρέσχεν. τὴν ὁμοίαν ὑπεμίμνησκεν ἐσπουδακώς. τῷ μὲν ἰουδαίων ἔθνει πολιτικῷ τῷ νόμῳ πρὸς πάντα τὰ ἔθνη, κ᾽ συνήθειαν τὸ δίκαιον αὐτὸ δ᾽ πρὸς δόξαν ἡγεμονικὴν, διόπερ οὐκ ἔχω αὐτῷ κεχαρισμένον, ὅτι μὴ δύνασθαι ἐκείνοις, ἢ νεωτέροις, ἢ πιστοῖς ἐπιτηδεύμασιν, κολακεύειν δ᾽ βασιλέως τὸ φιλότιμον. αἰτία μὲν αὕτη μοι δοκεῖ τὴν ἡρῴδου πρὸς μὲν τοὺς οἰκείους, ⟨ε⟩ συμβούλους ἁμαρτάνειν, πρὸς δὲ τοὺς ἔξω, καὶ μὴ προήκοντας εὐεργετεῖν.

A solus vellet honorari ab omnibus. Qvam autem honoris cupidus fuerit, colligere licet ex his ipsis honoribus, qvos ille Cæsari & Agrippæ cæterisqve ejus amicis exhibuit. volebat enim exemplo esse suis, ut qvemadmodum ipse præstantiores coleret; sic etiam coleretur ab omnibus, & hoc pacto satis declarabat cujus rei natura esset appetentissimus. Sed Judæis per leges patrias non licet hoc modo potentiores colere, qvos necesse est majorem rationem justi & æqui habere qvam officiorum talium: quibus satis incommodum erat, qvod non possent statuis & templis demereri regis gratiam, & similibus adulationibus explere insanam cupiditatem glorioſi hominis. Atqve hæc mihi causa videtur, cur Herodes erga familiares & consiliorum participes iniqvior, erga exteros & alienos tanto beneficentior fuerit.

Κεφάλαιον ι.
Πρεσβεία τῶν ἀπὸ κυρήνης κ᾽ ἀσίας ἰουδαίων πρὸς καίσαρα.

CAP. X.
Judæorum Cyrenensium & Asiaticorum ad Cæsarem legatio.

Τοὺς δὲ κ᾽ τὴν ἀσίαν ἰουδαίους, ⟨ε⟩ ὅσους ἡ πρὸς κυρήνῃ λιβύη κατῴκηκεν ἐκάκωσεν αἱ πόλεις, τὰ μὲν πρὸ πολλῶν βασιλέων ἰσονομίαν αὐτοῖς παρεχημένων, ὅτε δ᾽ ὑπὸ σὺν ἐπήρειας ἐχόντων τὰ ἑλλήνων αὐτοὺς, ὡς καὶ χρημάτων ἀφαίρεσιν πεπονθέναι ⟨ε⟩ καταβλάπτειν ὑπὸ τῶν ὑπὲρ μέρος. πάσχοντες δὲ κακῶς, καὶ πέρας οὐδὲν εὑρίσκοντες τὰ τέλειον ἀνανθρωπίας, ἐπεστείλατο πρὸς καίσαρα, καὶ πρὸς τοὺτων. ὁ δ᾽ αὐτοῖς τὰ μὲν αὐτὰ ἰσοτέλειαν ἔδωκεν, γράψας τοῖς κ᾽ τὰς ἐπαρχίας, ὧν ὑπότακται μοὶ τὰ ἀντίγραφα μαρτυρεῖ τῆς Δία θέσεως ἣν ἔχουν ὑπὲρ ἡμῶν ἀνωθεν οἱ πρόγονοι. Καίσαρ σεβαστὸς ἀρχιερεὺς, δημαρχικῆς ἐξουσίας λέγ. ἐπειδὴ πεπεῖσ⟨θ⟩αι τὸ τ᾽ ἰουδαίων ἔθνος εὐνοϊκῶς ἐμοὶ καὶ τῷ δήμῳ τῷ ῥωμαίων διακεῖσθαι, ἀλλὰ ⟨ε⟩ ἐπὶ τῆς ὑπερβολῆς μάλιστα ὑπὸ ἐμοῦ πατρὸς αὐτοκράτορος ⟨θ⟩ καὶ πομπήϊου ⟨θ⟩ πρὸς τὸν δῆμον τῶν ῥωμαίων, ὅπ᾽ ἀρχιερεὺς αὐτῶν ὑρκανὸς, ἔδοξέ μοι καὶ τῇ ἐμῇ συμβουλίᾳ μὴ ἐκκωλυθῆναι γνώμῃ δήμῳ ῥωμαίων, τοὺς ἰουδαίους χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις ἔθεσι κ᾽ τὴν ἱερὰν αὐτῶν γνώμην, καθὼς ἐχρῶντο ὑπὸ ὑρκανοῦ ἀρχιερέως τοῦ ὑψίστου, πέμπειν τε εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἀναπέμπεσθαι εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἀπολύεσθαι αὐτοὺς τῆς ἀποδοχείου ἱεροσολύμων, ἐγγύας τε μὴ ὁμολογεῖν αὐτοὺς ἐν σαββάτῳ, ἢ τῇ πρὸ παύτης παρασκευῇ, ἀπὸ ὥρας ἐνάτης. ἐάν δ᾽ τις φωραθῇ κλέπτων τὰς ἱερὰς βίβλους, ἢ τὰ ἱερὰ χρήματα, εἴτε σεβάσματα, εἴτε ἀνδρῶν ⟨θ⟩ ἴδιαν αὐτὸν ἱερόσυλον, καὶ τὸν βίον αὐτοῦ ἐνεχύριον εἶναι τῷ δημοσίῳ τῶν ῥωμαίων. τοῦτο δὲ δόγμα τὸ δοθὲν μοὶ ὑπ᾽ αὐτῶν, ὡσαύτως τῆς ἐμῆς εὐσεβείας, ἧς ἔχω πρὸς πάντας ἀνθρώπους, καὶ ὑπὲρ μοὶ μᾶλλον ἐν ὑπομνήματι κελεύω ἀναθῆναι, καὶ ἵν᾽ τὸ ἀντίγραφον τοῦτο μοὶ ὑπὸ ἡρῴδου τοῦ βασιλέως τοῦ ἰουδαίων ἐν ἀργείοις ἀναθῆναι ἐν ὑπομνήματι ἐν ὑπομνήματι. ἐὰν δέ τις ⟨θ⟩ ἀνθρώπων τὰ παρεγνωσμένα, δώσει δίκην ἀμετρίαν. ἐπιλοχαγοῦντος ἐν τῷ καίσαρος ⟨θ⟩ ναῷ Κλαύδιος νορβανῷ φλάκκῳ χαίρειν. ἰουδαίοι οἱ κατ᾽ ἀσίαν εἰσὶν οἱ ἀρχαίαν συνήθειαν ἔσχηκότες τοῦ ἱερὰ φέρειν τοῖς, ἀναπέμπειν εἰς ἱεροσόλυμα, ἀκωλύτως δὲ ὑπὸ τῶν ἀποστόλων. καὶ ἐκέλευσεν καίσαρ. ἀγρίππας δὲ αὐτὸς ἔγραψεν ὑπὲρ τῶν ἰουδαίων τὸν τρόπον τοῦτον. Ἀγρίππας

Asiatici autem & Cyrenenses Judæi multum afflicebantur ab earum regionum civitatibus, qui cum a priscis regibus accepissent jus civitatis ex æqvo cum cæteris, tunc multas injurias a Græcis patiebantur, qvasi exportarent pecunias, & essent noxii reliqvis civibus. Cumqve Græci nec finem nec modum injuriarum facerent, coacti sunt per legatos de eis apud Cæsarem conqveri. is rescripsit ad provincias, placere, ut Judæis servetur æqvale jus cum aliis. cujus rescripti exemplar subjicimus, qvo testatius fiat, qvomodo erga nos affecti fuerint imperatores veteres: Cæsar Aug. Pont. Max. Trib. potestatis ita censet: Qvoniam Judæorum gens semper fida & grata fuit pop. Rom. non nunc tantum, sed superiori etiam tempore, præcipue patri meo Imp. Cæsari, sub Hyrcano pontifice: placet mihi de communi jurati senatus sententia, Judæos uti propriis ritibus ac legibus, sicut utebantur tempore Hyrcani Pont. Dei Max. & fanis eorum jus asyli manere: licereqve eis votivam pecuniam per certos homines mittere Hierosolyma: neq; cogi ad præstanda vadimonia sabbatis, aut pridie sabbatorum post horam nonam in parasceve. Qvod si qvis deprehendatur furari sacros libros aut sacram pecuniam ex locis eorum religiosis, hunc teneri sacrilegii, & bona ejus addici ærario Rom. pop. Suggestionem etiam eorum oblatam mihi per C. Martium Censorinum, pro ea pietate, qva omnes homines complector, jubeo cum hoc decreto dedicari in illustri loco, qvem universa Asia meo nomini consecravit apud Argyram. qvod si qvis contra decretum ausus fuerit, non mediocri pœna mulctabitur. Inscriptū est columnæ in templo Cæsaris: Cæsar Norbano Flacco S. Judæis ubicunq; gentiū degentibus sacram pecuniam ex veteri instituto Hierosolyma mittere, nemine prohibente, liceat. Hæc Cæsar. Agrippa qvoq; pro Judæis scripsit in hunc modum: Agrip-

pa Epheſiorum magiſtratibus ſenatui & pop. S. Pecuniæ ſacræ, quæ Hieroſolyma mitti ſolet more patrio, procurationem ac tutelam penes Judæos eſſe volo in Aſia: & ſi qvis ſacram Judæorum pecuniam furatus ad aſyla confugerit, eum inde abſtractum dedi ad pœnam Judæis, quo jure abſtrahuntur ſacrilegi. Syllano etiam magiſtratui ſcripſit, ne Judæi ſabbatis cogantur ad præſtanda vadimonia: M. Agrippa Cyrenæorum magiſtratibus & ſenatui S. Judæi Cyrenenſes, pro quibus jam Auguſtus ſcripſit Flavio Libyæ præſidi, aliisqve ejus provinciæ magiſtratibus, non eſſe vetandos mittere ex more ſacram pecuniam Hieroſolyma: conqveſti ſunt nunc apud me, vexari ſe improborum quorundam ſycophantiis, & vetari hoc facere prætextu qvorundam tributorum, quæ tamen non debentur. Hos ego ſuo juri ſuisq; moribus relinqui jubeo. & ſi qua in urbe pecunia ſacra intercepta eſt, eam per delectos ad hoc idoneos Judæis reſtitui. C. Norbanus Flaccus Procos. Sardinorum magiſtratibus Sal. Cæſar mihi ſcripſit, jubere ſe nemimem Judæorum vetari juxta patrium morem collectas pecunias Hieroſolyma mittere. quare ego quoque vobis ſcribo de hac re, ne vos lateat tam mea voluntas quam Cæſaris. Nec aliter Jul. Antonius Procos. reſcripſit. Epheſiorum magiſtratibus ſenatui ac pop. S. Aſiam habitantes Judæi Febr. Idib. reddenti mihi jus apud Epheſum indicaverunt, Cæſarem Aug. & Agrippam conceſſiſſe ſibi uti patriis legibus & moribus, primitiasqve ſuo quemque arbitratu pietatis ergo conferre, deportandas abſqve impedimento ad templum Dei maximi: rogaverunt qve, ut ab illis conceſſa meo conſenſu rata habeam. Quare ſcire vos volo, me quoque juxta Cæſaris & Agrippæ decreta permittere, ut, quicquid volunt, juxta patrium morem, nemine prohibente, faciant. Hæc decreta in hoc appoſuimus, ut, quoniam ſcripta noſtra in Græcorum manus perventura ſunt, oſtenderē eis, jam inde majorum ætate hunc honorem nobis habitum, ne prohiberemur per poteſtates publicas uti patriis moribus, imo illorum conſenſu, religione conceſſa Deum coleremus. qvæ quidem eo crebrius inculco, ut flectam gentes exteras, & odium noſtri, cujus nullam rationem habent idoneam, eorum animis eximam. nam moribus nulla gens eisdem utitur perpetuo, ſed oppidatim fere in his fit mutatio. Juſtitia vero omnibus hominibus ex æqvo competit, res utiliſſima tam Græcis qvam barbaris, cujus maxima in noſtris legibus habetur ratio, nosq; omnibus, modo eas inviolatas ſervemus, caros ac amicos poteſt reddere. qvamobrem rogatos omnes volumus, ut non tam nos ob diverſum vitæ genus horreant, qvam complectantur ob virtutis ſtudia. Hæc enim communis eſt omnibus, & ſine hac non poteſt humana vita conſiſtere. nunc ad hiſtoriæ contextum redeo.

πας ἐφεσίων ἄρχουσιν, βουλῇ, δήμῳ, χαίρειν. τὰ εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν ἱεροσολύμοις ἀναφερόμενα ἱερῶν χρημάτων, τῷ ὑπομέλεσθαι, καὶ φυλακὴν, βούλομαι τὰς ἐν ἀσίᾳ ἰουδαίκας πατρίους καὶ τὰ πάτρια. τὰς τε κλοπὰς τῶν ἱερὰ χρήματα τῶν ἰουδαίων καὶ ἀφόρητος τις εἰς τὰς ἀσυλίας βούλομαι ὑπάρχειν ἄδειαν, καὶ ὡς δίκαιόν ἐστι τοῖς ἰουδαίοις, ὡς δικαίως ὑπάρχων οἱ ἱερόσυλοι. ἔγραψε δὲ καὶ σιλλανῷ τῷ στρατηγῷ, ἵνα αὐθέσιν μηδεὶς ἀναλαμβάνῃ ἰουδαίων, ἐγγύας ὁμολογεῖν. Μάρκος ἀγρίππας κυρηναίων ἄρχουσιν, βουλῇ, χαίρειν. οἱ ἐν κυρήνῃ ἰουδαῖοι καθὼς ἐγὼ ἤδη ὁ σεβαστὸς ἐπέμψεν πρὸς τὸν λιβύης στρατηγὸν τότε ὄντα φλάβιον, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους τοὺς τὰ ἐπαρχίας διοικοῦντας ἵνα ἀνεπικωλύτως ἀναπέμπωσι τὰ ἱερὰ χρήματα εἰς ἱεροσόλυμα, ὡς ἔστιν αὐτοῖς πάτριον, ἐνέτυχον μοι νῦν ὡς ὑπό τινων συκοφαντῶν ἐμποδίζοντο, καὶ ὡς ἐκ προσφάτων τελῶν μὴ ὀφειλομένων κωλύοιντο. οἷς δοκιμάσαντες καὶ μηδένα τοῦτον ἐνοχλεῖσθαι, καὶ εἴ τινων ἱερὰ χρήματα ἀφῃρέσθη τῶν τόλεων τοὺς εἰς ταῦτα δοκιμασθέντας, καὶ ταῦτα διορθώσασθαι τοῖς ἐκεῖ ἰουδαίοις κελεύω. Γάιος νερβανὸς φλάκκος ἀνθύπατος σαρδιανῶν ἄρχουσιν χαίρειν. καθάπερ μοι ἔγραψεν κελεύων μὴ κωλύεσθαι τοὺς ἰουδαίους, ἔστιν ἃν ὦσιν καὶ τὰ πάτρια αὐτοῖς ἐθνικὰ συναγαγόντες χρήματα, ἀναπέμπειν εἰς ἱεροσόλυμα. ἔγραψα οὖν ὑμῖν ἵν' εἰδῆτε ὅτι καθάπερ κἀγὼ ἄτοπόν μοι γίνεται. ἀδεῶς ἤδειν καὶ ἰουλίου ἀντωνίου ἀνθύπατος ἔγραψεν. ἐφεσίων ἄρχουσιν, βουλῇ, δήμῳ χαίρειν. οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ κατοικοῦντες ἰουδαῖοι ἰδίοις φερναίοις δημοθέντι μοι ἐν ἐφέσῳ ἐπέδειξαν καίσαρα τὸν σεβαστὸν καὶ ἀγρίππαν συγκεχωρηκέναι αὐτοῖς χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις νόμοις καὶ ἔχειν, ἀπαρχάς τε ἃς ἕκαστος αὐτῶν ἐκ τῆς ἰδίας εὐσεβείας ἕνεκα τῆς πρὸς τὸ θεῖον ἀναθήσειν συμπορευομένας, πρὸν ἀναπόδισιν. ἦν οὖν τι ὅπως καὶ ἐγὼ ὁμοίως τοῖς ὑπὸ σεβαστὸν καὶ ἀγρίππα δοθεῖσιν τῷ ἐμῷ γνώμῃ βεβαιώσω. ὑμᾶς οὖν βούλομαι, εἰδέναι ἐν τοῖς σεβαστὸν καὶ ἀγρίππα βουλήμασιν, συνεπιτρέπειν αὐτοὺς χρῆσθαι καὶ τοῖς καὶ τὰ πάτρια χωρὶς ἐμποδισμοῦ. ταῦτα μὲν οὖν παρεθέμην ἐξ ἀνάγκης, ἐπειδὴ μέλλουσιν αἱ τῶν ἡμετέρων πράξεων ἀναγραφαὶ τὸ τέλεον εἰς τὰς ἑλλήνων ἴσας, δεικνύς αὐτοῖς ὅτι πόσης τιμῆς ἄνωθεν ὑπάρχοντες, οὐδὲν τῶν πατρίων ἐκωλύθημεν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων πράττειν, ἀλλὰ καὶ συνεργοὺς μαθημάτων τῆς θρησκείας ἐχοντες καὶ τῶν εἰς τὸν θεὸν τιμῶν. ποιοῦμαι δὲ πολλάκις αὐτῶν τῷ μνήμῃ ὑπομιμνήσκων τὸν ἡγεμόνα, καὶ τὰς ἐμπυρίους ἀλογίστους ἡμῶν τε καὶ κακίστας μίσους αἰτίας ὑπεξαιρούμενος. ἔστιν μὲν γὰρ οὐδὲν ἴσον ἡμῖν, ὁ τοῖς αὐτοῖς ἀεὶ χρῆσθαι καὶ πόλεις, ἐὰν ὅπη πόλεως ἐγκωμίοις τῆς διαφορᾶς. τὸ δίκαιον δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμοίως ὑπάρχειν λυσιτελέστατον, οὐ μικρόν τι καὶ βαρβάροις οὐ πολίσιν οἱ παρ' ἡμῖν νόμοι λόγον ἔχοντες ἅπασιν ἡμᾶς εἰκαθαρῶς ἐμμένομεν αὐτοῖς, εὐνοῦς καὶ φίλους ἀπεργάζονται. διὸ καὶ ταῦτα παρ' ἐκείνων ἡμῖν ἀπαιτητέον, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ διαφορᾷ τῶν ὑπομνημάτων οἰκεῖος τὸ ἀλλότριον, ἀλλ' ἐν τῷ πρὸς καλοκἀγαθίαν ὑπομνήσεως ἔχειν. ἔστι γὰρ κοινὸν ἅπασιν, ἐμένον ἀκρατῶν διασώζειν τὸν ἀνθρώπων βίον. ἐπεισίμμι δὲ νῦν τὰ συνεχῆ τῆς ἱστορίας.

Κεφά-

Κεφάλαιον ια΄. A

Ὡς Ἡρῴδης χρημάτων ἡφωδὴς κατῆλθεν εἰς τὸν Δαβίδου τάφον.

Ὁ γὰρ Ἡρῴδης πολλοῖς τοῖς ἀναλώμασιν, εἴ τι τὰς ἐγὼ, καὶ τὰς ἐν τῇ Βασιλείᾳ χωμῳδῶν, ἀκριβῶς ἐπιστάμενος ὡς ὑρκανὸς ὁ τοῦ αὐτοῦ Βασιλεύς, ἀνοίξας τὸ Δαβίδου τάφον λεγόμενον λάβοι, τρισχίλια τάλαντα, καμῴδῶν πολὺ πλείονα ἡμῖν ἐπιδωμῴδῶν εἰς ἅπαν ἐπαρκέσαι τὰς χρείας, ἐκπλήσσω μὲν δι' B ἐνοίας ἦκεν τὴν ἐπιχείρησιν. ἐν ᾗ τοῦ τόπου νυκτὸς ἀνοίξας τὸν τάφον, ἐπράγματα πραγματώδη μὲν ἤκιστα μὲν ἐν τῇ πόλει φανερῶς ἐγένετο, περιληφθεὶς ὑπὸ τῶν πιστοτάτων τῶν φίλων. ἀποθήσαυρα μὲν οὖν χρήματα καθάπερ ὑρκανὸς, οὐχ εὗρεν, κόσμον δὲ χρυσοῦ, καὶ κειμηλίων πολλῶν, ὧν ἀνέλατο πάντα. ἀπορίᾳ δ' εἶχεν, ὅπως μελετήσει μὴ εἰς μὲν τὸν ἔνδοθεν τῶν ἐνόντων. ἐνδοτέρω τε χωρεῖν, καὶ τὰς θήκας, ἐν αἷς ἦν ὁ Δαβίδ, καὶ Σολομῶν τὰ σώματα. καὶ δύο μὲν αὐτοῦ δορυφόρων διεφθάρησαν, φλογὸς ἔνδοθεν ἐκπνεῦσαν ἀναντόθως ὡς ἐλέγετο. πεφοβῳδῶν δ' αὐτὸς ἔχει, καὶ δεινὸς ἱλασμὸν μνῆμα λαμπρᾶς πέτρας ὑπὲρ τοῦ σημείου κατεσκευάσατο πολυτελὲς τῇ δαπάνῃ. τοῦτο καὶ νικόλαος ὁ κατ' αὐτὸν ἱστοριογράφος μέμνηται δ' οὐ σκέδασμα τοῦ, οὐ μέντοι ὅτι κατῆλθεν, οὐκ εὐτρεπῶς τῷ πρᾶξιν ἐπισήμενον. διαστελᾶ δὲ καὶ τὰ ἄλλα ἅπαντα τρόπον χωμῳδοῦντα γραφῇ. ζῶν μὲν γὰρ ἐν τῇ Βασιλείᾳ, καὶ οὐ αὐτῷ κεχαρισμένως ἐπεῖνος, καθ' ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ἔγραφεν, μόνον ἀπόρρημα τὰ ὡς εὐκλείαν αὐτῷ φερόντων. πολλὰ δὲ καὶ ἐμφανῶς ἀδίκων ἀνταπαιτικὰ ἀδικῶν, ἐξ ὧν πάσης ἀπορίας ὑπερυπόμνημα, ὃς γε τὴν μαιομάμης γυναῖκα, ἐξ ἧς παῖδων αὐτῆς ὡμῶς τοῦ βασιλέα πεπραγμένον, εἰς εὐπρέπειαν ἀναγράβαλούμενος, ἐκείνης τε ἀσπλαγχνίαν, καὶ τὰ νεωτέρων ὑπόβολος κατεψεύδη. καὶ διατετίλεκεν τῇ γραφῇ, τὰ μὲν πεπραγμένα δικαίως τοῦ βασιλέως, ὡς ἕτερον ἐγκωμιάζων, ὑπὲρ E τῶν ὧν ἐγὼ μὴ ἐπαινῶ ἐπαινούμενος ἐπιλογήμενος. ἐκείνῳ μὲν οὖν, πολλὴν ἂν τις ὡς ἔχοι τοῦ συγγνώμην. ἐγὼ δ' ἱστορίαν τῆς ἀλόγους, ἀλλὰ συμφορίαν τοῦ βασιλέως παύτων ἐπιτίθεται. ἡμεῖς δὲ καὶ ἡμῖς ὄντες ἀγχοῦ ἐξ ἀσεμνοτέρων βασιλέων, καὶ διὰ ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ ἱερατικοῦ ἔχοντες, τὸ εὐπρεπὲς τῆς ἑτέρων ὑπὲρ αὐτῶν εὐτρεπῶς ὑποφήτες, καθαρῶς καὶ δικαίως ἐκτίθεμεν τὰς πράξεις, πολλὰς μὲν τῶν ἐξ γόνων τὸ ἐκείνων Βασιλεύοντας ἐπὶ διὰ τέτρατος ἔχοντες, τοῦ δ' ἀληθείαν τοῦ ἐκείνων τεθηκότες, ἵνα ὅτε δικαίως ἐγένετο σωτὴρ τε καὶ αὐτὸς ἐκείνοις ἐρρῆς τυγχάνειν. ἡρῴδης δὲ διὰ τοῦ ὑπῆρχεν ἐν ἐπιστάσει τοῦ τάφου, χείλεσι ἐσκεπασμένοις τῶν ἐν τῇ κῇ τοῦ οἰκίαν, ἔστε δὴ δ' μηνίματος ὑπόσοι τις ἂς ἀ μάλις αὖ, καὶ πρότερον ἐνόσει, πολλὰ ἡμῶν ἐπος ἀνηκέστως ἐξελθὼν συμφορᾶς, ἔστε καὶ τὸ τυχὸν ἐν ἐκείνοις τὸ ὑπόδεσιν ποιεμένης, ἐν οἷς τε κῇ τοῦ ὑπῆρχεν εὐημερῶν εὐ μικρὰν πᾶσιν παρεῖχε δ' διὰ τοῦ ἐπιβάλλων αὖθις συμφορᾶς ἀπλωτηκεν. ἐπὶ γὰρ διὰ ὥσπερ ἐμφύλιον πολέμου κῇ τοῦ αὐλοῦ, καὶ μισητέος ἀλλήλους ὑπερβαλλομένων τῆς διαβολῆς. ἐφαπτόμενος δ' ἀεὶ κῇ τῶν ἀδελφῶν ἀντίπατρος, θανεῖν ὡς ἐγὼ μὲν, ἐπεβάλλειν αὐτοὺς τῆς αἰτίους, αὐτὸς δ' πολλάκις ἀπολογησάμενος πρὸν λαμβάνειν, ἵν' ἡ τὸ ἀκριβὲς εἶναι πρὸν ὡς τοῦ τὰ ὑπηρετοῦντος ὧν εἰδοῖ. καὶ τάτῳ τοῦ πρόπῳ ποικίλως σκηπτελήλυθε τὸν περὶ ἐμοὶ ὑπὸρ ὁ ἐκείνε σωτηρίας ἅπαντα πράξαντα αὐτὸς πιστολικῶς. ὃ

CAP. XI.

Herodes opus habens pecuniis sepulcrum Davidis subiit.

HErodes multum pecuniarum domi forisq; profundens, audito, qvod Hyrcanus, qvi ante eum regnavit, reclusō Davidis sepulcro tria millia talentorum argenti extulisset, superesseq; multo plura, qvæ possint qvantumvis magnis sumptibus sufficere, multo tempore animum habuit idem aggredi. Tunc vero noctu apertum sepulcrum ingreditur, cum prius accurate cavisset, ne hoc resciret populus, assumptis tantum amicorum fidissimis. depositas tamen pecunias non invenit sicut Hyrcanus, sed mundi pretiosi & aureorum ornamentorum vim magnam inde sustulit. his invitatus ad diligentius scrutandum, interius processit usqve ad conditoria corporum C Solomonis ac Davidis. ubi duos satellites amisit, erumpente (ut fertur) ex adytis flamma contra, progressos temere. qvo casu territus exivit, & tactus religione, ad expiandum se in aditu sepulcri monumentum e candido marmore condidit sumptuosissimis impendiis. ejus operis & Nicolaus illius temporis scriptor meminit, sed non item de descensu regis, præter decorum id factū existimans: idqve more suo fecit. Vivi enim D regis hæc auribus dedit, captans gratiam, & ea tantum attingens, qvæ ad gloriam illius pertinere visa sunt. qvin & multa ejus aperte injusta facinora aut alia specie affricta fucavit, aut, qvantū potuit, occultare studuit: qvandoqvidem etiam crudelitati in Mariamnen ac filios speciosam causam astruere conatur: illam impudicitiæ, hos insidiarum patri paratarum insimulans: & hoc toto opere facit perpetuo, qvæ recte ac juste rex gessit, E nimiis extollens laudibus, contraria vero diligenter excusans. Sed illi ob qvam dixi causam danda venia, non tam ad posteritatis cognitionē, qvam ad gratificandum suo regi scribenti. Nos vero qvi & generis propinqvitate Asamonæos reges contingimus, & sacerdotii honore fungimur, turpe ducentes mendacium, incorrupte res gestas exponimus, salva reverentia posterorum regis illius, qvi etiam nunc rerum potiuntur, majorem tamen veritatis rationem habentes cum ipsorum qvoqve venia. Cæterum Herodis domus post violatum sepulcrum cepit labi in deterius: sive diri ultricibus in eam partem F incumbentibus, qvæ jam ante male habebat: sive forte fortuna talis calamitas incidit in ea tempora, ut merito videri possit impietatis præmium. Diffidium enim erat in aula bello civili simile, & odia mutua concertantia calumniis. Sed inter G omnes eminebat Antipatri contra fratres artificiosa machinatio, qui per alios involvens illos fallis criminationibus, ipse patrocinium eorum sæpe simulabat, ut approbata sua benevolentia facilius juvenes clam posset opprimere: atq; talibus verbis circumveniebat patrem, ut putaret hūc solū incolumitatis suæ curam gerere. qvapropter

etiam Ptolemæum procuratorem ſuum rex Antipatro commendavit, & cum matre ejus omnia communicavit conſilia, adeo ut nihil non horum arbitratu gereret, & infenſum eum redderent his, quos exoſos regi eſſe ipſorum intererat. Mariamnes vero filii rem indies ferebant ægrius, propter nobilitatem indignantes ſuo loco ſe dimoveri ac deterioribus cedere, & tantum non in ordinem redigi. Quin & uxores ipſorum eisdem laborabant paſſionibus; quarum altera Alexandro nupta, Archelai filia, Glaphyra odio mutuo proſeqvebatur Salomen, tum propter mariti amorem, tum quod inſolentius ſe erga filiam ejus gereret. ea nupta erat Ariſtobulo, quam ille ſibi honore æquari ferebat muliebriter. atqve hac altera contentione accedente, ne Pheroras quidem regis frater alienus erat a diſcordia. habebat enim privatam cauſam ſuſpicionis & odii. Inciderat in amorem ancillæ propriæ tam infanum, ut oblatam ſibi a rege in conjugium filiam faſtidiret, contentus ancillæ complexibus. Id ægerrime tulit Herodes, videns germanum affectum a ſe tot beneficiis, & pene regni ſocium, non reſpondere pietate mutua, & infortunatum ſe fratrem exiſtimans: & cum non valeret Pheroram ad æquiorem mentem reducere, puellam collocavit cum Phaſaeli filio. procedente deinde tempore ratus jam deferbuiſſe fratris cupidines, conqueſtus de repulſa, alterius conditionem ei detulit, quæ Cypros nomine dicta eſt. Tum Ptolemæus Pheroræ conſulit, ne pergat fratrem contemnere, & ab amore turpi reſipiſcat, propter quem ſtultum ſit privare ſe regis amicitia, & in ejus vicem odium ac tranqvillitatis jacturam incurrere. Ille intelligens hoc ſibi utile, quod jam ante calumniis appetitus veniam a rege conſecutus fuerat, mulierem jam filii matrem ex ſe factam ablegat: & regi pollicetur ducturum ſe filiam ejus alteram: condixitqve diem trigeſimum ad celebrandas nuptias, jurejurando interpoſito, nihil ſibi poſthac cum ablegata fore commercii. elapſo autem præfinito tempore, in tantum amori ſuccubuit, ut non ſtaret pollicitis, & rurſum revolveretur ad priſtinam mulieris conſvetudinē. Ibi tum Herodes non amplius potuit iram tegere, ſed ſæpe jaciebat voces quasdam, ſigna alienati a fratre animi: nec deerant multi, qui per occaſionem hunc ejus affectum foverent calumniis. Jamq; nec dies abibat, ulla nec hora, quin aliqvid ei novarum turbarum accideret, commiſſis inter ſe neceſſitudinibus quas natura volebat eſſe cariſſimas: Nam & Salome infenſa Mariamnes filiis, ne filiam quidem nuptam Ariſtobulo adoleſcentum alteri ſinebat frui caritate mutua, pelliciens ad effutienda & prodenda ſecreta conjugū colloqvia: & ſi quid, ut aſſolet, offenſiuncularum incideret, exacerbans multis ſuſpicionibus, qvo factum eſt, ut ſecreta eorum expiſcaretur omnia, & puellæ quoq; juvenem exoſum redderet. illa vero in matris gratiam ſæpe narrabat, quod illi, quoties ſoli eſſent, crebram mentionem Mariamnes facerent, & odioſe de patre loqverentur,

A καὶ Πτολεμαῖον, ὃς ἦν αὐτῷ διοικητὴς τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων ἀντιπάτρῳ συνίστη, καὶ μὴν τῆς ἐκείνου μητρὸς ἅπαντα τὰ ἐπιτηδεύοντα ἐκοινοῦτο, ὥστε καθ' ὅλα τὰ πάντα ἦσαν ἅπτεσθαι, καὶ πρᾶττειν ὅσα ἤθελεν, ὥστε δυσνοιαν ἄγειν τὸν βασιλέα τῶν ἐχθρῶν εἰς ἐδόκει συμφέρειν. οἱ δ' ἐκ τῆς Μαριάμμης χαλεπώτερον αἰεὶ διεπῆνον, καὶ τὴν ἀτιμίαν ἅτε δυγενεῖς οὐκ ἔφερον παρεῶσμοι, καὶ τάξιν ἀτιμοτέραν ἐχοντες. ἄγχι μὲν γυναῖκες, ἡ μὲν Ἀλεξάνδρου συνοικοῦσα θυγάτηρ Ἀρχελάου Γλαφύρα, μισοῦσα ἔσχεν εἰς τὴν συνιλαμψιν, κατά τε τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα Ἀλέξανδρον, καὶ ὅτι πρὸς τὴν ἐκείνης θυγατέρα δοκοῦσα θρασυτέραν Ἀλεξάνδρου. συνῳκὴ μὲν γὰρ ἀριστοβούλῳ, τὴν ἴσοτιμίαν αὐτῆς, ἀναξιοπαθοῦσα Γλαφύρα. δὲ πρὸς αὐτὴν ταύτης ἕνεκα ἐμπεπωκυίας, ἀδελφὸς δὲ βασιλέως ἀδελφὸς Φερώρας ἔχων παρακῆς ἴδιαν, ἰδίαν τε σύνθεσιν σύνοικον καὶ μίσους εἶχεν. ἐμπεπλόκει μὲν γὰρ εἰς ἔρωτα δούλας ἄκρας αὐτῷ γυναικὸς, ἥπερ τὴν τῆς ἀθρόως μεμηνότος ὅτι πόσον κρατεῖ μᾶλλον, ὡς αὐτῷ καὶ τῆς δ' βασιλέως ἐγγυηθείσης θυγατρὸς, τὴν μὲν ὑπεριδεῖν, πρὸς δὲ τὴν δούλην τὸν νοῦν εἶχεν. ἤχθετο δὲ ἀτιμασθεὶς ἡρώδης τῷ πολλὰ μὲν διεργάσασθαι τὸν ἀδελφὸν, δωρεαῖς τε καὶ κοινωνὸν ἔχειν τῆς βασιλείας, ἐκ ἔμοιον εἰς τὰς ἀνοίκειας ὀργὰς, καὶ τῷ πρόσωπῳ δυσκόλως ὤφειν. καὶ τὴν μὲν κόρην μὴ τυχὼν Φερώρα δικαίᾳ, παιδὶ Φασαήλῳ δίδωσιν. αὐτὸς δὲ ξένην διελθεῖν οἰόμενος ἤδη παρεκμακέναι τὴν ἐπιθυμίαν τῷ ἀδελφῷ, πρῶτα μὲν τὰ πρῶτα ἠπάτα, καὶ τὴν δούλην ἠξίου λαμβάνειν, κύπρος δ' ἐκαλεῖτο. Φερώρα δὲ συμβουλεύει πολεμᾶν ἤδη παυσαμένῳ τῆς εἰς τὸν ἀδελφὸν ἀτιμίας, καταβαλεῖν τὸν ἔρωτα. καὶ γὰρ οὐ χρὴ ἐναντία δούλης ἡττώμενον, δοκοῦσαν μὲν αὐτὸν τῆς εὐνοίας τῆς πρὸς βασιλέως, αἴτιον δὲ καινοῦ παρακῆς καὶ μίσους πρὸς αὐτὸν καθίστασθαι. ταῦτ' ἐκεῖνον ἰδόντα λυσιτελήσαντα, τά τε καὶ πρότερον εὐ βουλεύειν μᾶλλον συνεγνωκὼς τὸν μὲν ἄνδρα ἤδη καὶ παῖδα ἐξ αὐτῆς ἔχων, ἀποπέμπει. βασιλεῖ δὲ ὠμολόγηται θυγατέρα αὐτοῦ γαμεῖν, καὶ τριακοστὴν ἡμέραν συνεστῶτος γάμου, συνεπομνύμενος ὡς οὐδὲν ἔτι κοινωνήσει πρὸς τὸν ἀποπεμφθεῖσαν ἔσεσθαι. διελθουσῶν δὲ τριάκοντα ἡμερῶν, τοῦτον μὲν ἤτιων ἔρωτος, ὡς τε μηδὲν μᾶλλον ἐπὶ πίστει τῶν ὡμολογημένων, πάλιν δὲ Ἀλεξάνδρου ὅτι τῇ πρώτῃ. τεύτα Φανερῶς ἤδη τὴν ἡρῳδίαν ἐλύπει, καὶ πρὸς ὀργὴν ἦγεν. ἦσαν οὖν λόγοι τινὲς ἀεὶ ὡς ἐπιπόντες παρ' αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τὴν ὀργὴν δ' βασιλέως ἀφορμὴν τῆς Φερώρα Ἀλεξάνδρου ἐπισπῶντο. διέλεπτεν δὲ ἐκεῖ τις ἡμέρα δὴ ὥρα, καθ' ἣν ἀτρεμοῦν αὐτὸ συνέβαινεν, ἀλλ' ἀεί τι προσπίπτειν καινῶν ἀγωνισμάτων συγχύσεων καὶ φιλιάτων εἰς ἀλλήλας πεποιημένων. ἔστο μὲν γὰρ ἡ σαλώμη χαλεπὴ καὶ δύσνους ἅπασι τοῖς ἐκ Μαριάμμης, ὅτε τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα συνοικοῦσαν ἀριστοβούλῳ πατρὸς τὸ νεανίσκων εἶναι τῇ δ' ἀδελφῇ πρὸς ἐκείνον εὐνοϊκὰ ἀφεστάναι, λέγω ἔτι λαλήσαι κατ' ἰδίαν ἀναπεπθοῦσα καὶ μεμνῆσθαι ἑαυτῇ, καὶ τῆς προσκρούσεσιν, οἷα συμβαίνει, πολλὰς ὑπονοίας εἰσάγουσα. διὼν αὐτὴ μὲν, ἅπαντα τὰ κατ' ἐκείνους ἐμάνθανεν, δύσνουν δὲ τὴν παῖδα τῷ νεανίσκῳ πεποίηκει. χαριζομένη δ' ἐκείνῃ τὴν μητρὶ πολλάκις ἔλεγεν ὡς μέμνηται μὲν ἰδίᾳ ὄντος ἐκεῖνος τῆς Μαριάμμης, ἐσυγήκασι δὲ τὸν πατέρα, συνεχῶς

diſſimulabatur geſtu fictitio. Pheroras autem medius tenebatur, ne prætextum quidem ullum ſui facti inveniens, cum non inficiaretur ſe dixiſſe, & audiſſe eadem perſvadere non poſſet. ea perturbatio non ſine altercatione duravit aliquandiu. tandem rex pertæſus & fratrem & ſororem ablegavit: collaudataq; filii temperantia, & quod hos ſermones ad ſe detuliſſet, admodum ſero ad curam corporis ſe contulit. Poſt hanc contentionem male audiebat Salome, quod videretur autor hujus calumniæ: & uxores regiæ male ei volebant, quod ſcirent morioſam & variabilem, & pro tempore nunc inimicam, nunc benevolam. Semper igitur aliquid contra eam Herodi occinebant, arrepta occaſione ex caſu quodam fortuito. Erat Arabum rex Abodas, homo ſegnis & otio deditus: negotia vero ejus adminiſtrabat Syllæus, vir callidus, ætate florens & corporis ſpecie. hic cum propter quædam negotia ad Herodem veniſſet, contemplatus una cœnantem Salomen, animum ad eam adhibuit: compertoque eſſe viduam, venit cum ea in colloquium. illa, quæ deterius quam ante tractabatur a fratre, & nonnihil tacta forma juvenis, non abhorrebat a nuptiis: & cum per eos dies frequentarentur convivia, exiſtebant multa non mediocria ſigna, quod conſenſus & mutuus amor inter eos intercederet. Hæc uxores regi non ſine derilione referebant. Herodes autem hoc non contentus, ſciſcitabatur ex Pherora, & jubebat eum inter cœnam obſervare, quomodo erga ſe invicem affecti ſint. ille renunciavit, quod nutibus & mutuis aſpectibus ſatis indicarent, quo tenderent. Poſt hæc Arabs jam ſuſpectus abiit. elapſis deinde duobus aut tribus menſibus, hanc ipſam ob cauſam reverſus, & collocutus de hac re cum Herode, poſtulavit, ut Salomen ſibi collocaret. fore enim ei hanc affinitatem utilem propter Arabum commercia, quorum principatum & deberi ſibi, & jam magna ex parte contigiſſe. De quo cum ille ad ſororem retuliſſet, percontando, an ei nubere ſit animus, mulier facile aſſenſum præbuit. poſtulantibus deinde, ut Syllæus accenſeretur in Judæorum religionem, & cum demum uxorem duceret, alioqui non eſſe licitum: ille facere hoc non ſuſtinuit, lapidandum ſe dicens a popularibus, ſi faceret: atqve ita re infecta diſceſſit. ex eo tempore Pheroras Salomen inſimulavit intemperantiæ, ac magis etiam uxores regiæ, dicentes eam conſveviſſe cum Arabe. Et puellam, quam fratri deſponſatam ille domeſticæ mulierculæ illecebris victus recuſavit ducere, Herodes in ſororis gratiam collocaturus Salomes de filio nato e Coſtabaro, mutavit ſententiam perſvaſus a Pherora, negante adoleſcentem amaturum talem ſocerum propter patris ſui cædem, & æquius cenſente, ut ipſius filius eam ducat, ſucceſſurus in tetrarchiæ dominium. quod ubi is perſvaſit, impetravit prioris offenſæ veniã. mutatis igitur ſponſalib. puella data eſt nuptũ adoleſcentulo, addita centum talentorum dote. Nec interim ceſſabant turbæ domeſticæ, imo augebantur etiã

A τὸς ἡμομένους ἐπόκεισιν ἀπεπήμαινεν. ὁ δ' Φερώρας ἐκ μέσου ἀπελήφθη, μηδὲν ἐυχρηστον ἐς ἀπολογίαν ἔχων, εἰπεῖν μὲν ὁμολογηκώς, ἀκῦσαι δ' ἀπιθάνως. ἐγένετο δ' ὅλη πολέων ἡ συγχυσις, καὶ ἡ τῶν λόγων ἐς ἀλλήλας ἄμιλλα. τέλος δ' ὁ βασιλεὺς τὸν τε ἀδελφὸν, καὶ τὴν ὑὸν ἐπαινέσας τῆς ἐγκρατείας, καὶ δ' ὀλίγον ὕστερον ἐπὶ τὴν τοῦ σώματος ἐθεραπείαν ἐτράπετο. τοιαύτης δὲ τῆς μάχης ἐμπεσούσης κακῶς ἤκουσεν ἡ σαλώμη, παρ' αὐτῆς δὲ ἐδόκει κεκινῆσθαι τὰ πρὸς τὸν Δαβολλῶν, ὃν τε δ' βασιλέως γυναῖκες ἠχθοντο φύσει δυσχερεστάτην ὀδύσας, καὶ γινομένην ἄλλοτ' ἄλλῳ κατὰ καιροὺς ἔχθραν καὶ φίλιαν. ἔλεγον οὖν ἀεί τι πρὸς τὸν ἡρῴδην κατ' αὐτῆς, καὶ τι συμπίπτον δὴ μεῖζον ἤραζον τὸν ἐς B τὸ παρρησίαν. ἐν μὲν δὲ τῆς ὀρχήσεως βασιλεὺς ἐδόξας ἀπεχθημένων καὶ νωθῆς τὸν φύσιν, σύλλευ δ' αὖτῳ διώκητα πολλὰ, δεινὸς ἀνὴρ, καὶ τὴν ἡλικίαν νέος ἔτι καὶ καλός. ὅτε δὲ κατὰ χρείας οὖν τινες ἐλθοιεν ἐς τὸν ἡρῴδην, σωθεῖσιν ἰδὲν τὸν σαλώμην, καὶ τὸν νοῦν ἔχειν πρὸς αὐτόν. γνόντων δ' ὅτι καὶ χάριν τυγχάνει διαλέγετο. σαλώμη δὲ καὶ χεῖρον ἢ πάλαι φερομένη ἔφρα τὸν ἀδελφὸν, καὶ τὸν νεανίσκον οὐκ ἀπιθῶς ὁρῶσα, πρὸς τὸν γάμον ὥρμητο, πᾶς τε μεῖζον φοιτώντων δὴ τὸ δεῖπνον ἐνεφαίνετο πολέων C τε καὶ μὴ μέτρια, τῆς ἑκείνων ὁμιλίας. ταῦτα δὲ αἱ γυναῖκες ἀνέφερον τῷ βασιλεῖ· Δαβελλῶντι τὸν ἀχθομενοπάϊδα. ἡρῴδης δὲ καὶ ὧδε ἔφερεν πρὸς πάντα γένος, καὶ τηρεῖν ἐξίου φράζειν τὸ δεῖπνον, πῶς τε πρὸς ἀλλήλας ἔχοιεν. ἐκεῖνος δ' ἀπήγγελλεν ὅτι καὶ νεύματι, καὶ βλέμμασιν, οὐκ ἄδηλοι τῆς ἐρωῆς εἶεν ἀμφότεροι. μὴ ὅτι, ὁ μὲν ἄραψ ὑπὸ D τῶν ἀπήει. Δαβελλῶν δὲ δύο μῆνας ἢ τρεῖς ἐρχεῖ πάλιν ὡς ἐπ' αὐτὸ ὅτι, καὶ λέγοις ἡρῴδη πρὸς Φερόρα, ἀξιῶν αὐτὸ τῷ σαλώμῃ δοθῆναι πρὸς γάμον. ἐσιδὼν δὲ οὐκ ἀλυσιτελὲς τὸ κήδος ὑπεμιξίᾳ τῆς τῶν ἀράβων ἀρχῆς, ἐν αὐτῷ καὶ νεῷ ἤδη παρεῖναι δυνάμει, καὶ μᾶλλον ὀφέλεσθαι. ἐ δ' ἡρῴδης τὸν λόγον ἀναφέρεντος, καὶ παιδαγωγοῦ τῆς ἀδελφῆς, εἰ πρὸς γάμον ἐπίμως ἔχη, ταχέως μὲν ἐκείνη πρεσπέμπετο. σύλλαος δ' ἀξιούντων αὐτὸν ἐγγραφῆναι E τῆς τ' ἰουδαίων ἕξεως, καὶ τὰ γαμῶν, ἄλλως δὲ οὐκ ἐᾶναι δυνατὸν, ἐκ ὑπομένας, ἀλλὰ καὶ καταλοιδήσεσθαι πρὸς τῶν ἀράβων ἀπὼν, εἰ τοῦτο πράξειεν, ἀπαλλάττεται. σαλώμῃ οὖν ὅτι Φερώρας ἤδη διέλλενεις ἀκρασίαν, καὶ μᾶλλον αἱ γυναῖκες, λέγουσαι κοινωνίαν αὐτῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸν ἀράβα. τῶνδε κέρδει τὸν ἀδελφῷ κατενεγκόντων ὁ βασιλεὺς, δὲ ὁ μὲν Φερώρας οὐκ ἔλαβεν ὡς πρόσθεν ἠτίμῳ τῆς γυναικὸς, αὐτύσης σαλώμης εἰς τὸν ὑὸν F ὃν κατεδάρθου ἡμείψου, ὥρμητο μὲν ἐκείνῳ συνοικῆσαι. μετατίθεται δ' ὅτε Φερώρα τὸν νεανίσκον οὐκ ἐύνοια ἐσιδὼν λέγοντος, Δᾳ τῷ ἀπώλειαν δ' πατρὸς, καὶ δικαιότερον εἶναι, λαβεῖν τὸν αὐτὸ παῖδα τῆς τετραρχίας ὃν Δαβόχον. ἅτε δ' συγγώμῃ ἠτεῖτο, καὶ μετέπεισεν ἑτέρως. ἐκείνη μὲν οὖν ἀντιμεταθέσης τῆς ἐγγυης, ἐχαμέτο τὸ Φερώρα μεθαρμόσαι, Φέρνλαν δοὺς ἐπίδοτος ἑκατὸν τάλαντα δ' βασιλεως. οὐκ ἀνέπτο δ' τι κατὰ τῶν οἰκίαν ἀεί, καὶ μείζους τὰς ταραχὰς λαμβάνοντα. καὶ συμπίπτει τοιοῦτον

ἐξ

ἐξ αἰτίας μὲν ὧν οὐκ ὀρθῆς, χωρήσαν δὲ πόρρω τῆς A a turpibus initiis progreſſæ usqve ad calamitates triſtiſſimas. Erant in deliciis Herodi propter formam eunuchi tres, unus a poculis, alter ab epulis, tertius cubicularius, quorum opera etiam in ſeriis regni negotiis uti eſt ſolitus. hos quidam ad regem detulit corruptos eſſe ab Alexandro filio, accepta magna vi pecuniæ: & quæſtionibus examinati, ecquid cum illo habuiſſent consuetudinis, rem faſſi ſunt: præterea nullius tentati contra patrem facinoris ſe eſſe confcios; admotis deinde acrioribus tormentis, victi neceſſitate, miniſtris magis magisq; in gratiam Antipatri ſævientibus, ajunt Alexandrum innatum contra parentem odium alere: hortatumq; eos, ut Herodem defererent jam inutilem, facientemq; fucum ætati, & ſenium diſſimulantem tincto capillicio. qvin potius ſibi adhiberent animum potituro vel invito patre regno debito, expectarentqve brevi dignitatem primariam. jam enim non tantum generis prærogativam ſibi ſuffragari, ſed inſtructa etiam ad invadendam dominationem omnia, ſtatutos pro ſe multos duces militum, multos amicos regios, parates quidvis vel agere vel pati in ipſius gratia. His auditis, Herodem totum ira & timor occupat, qvod filii verba & contumelioſa viderentur, & minacia: utroq; igitur exacerbatus verebatur, ne qvid gravius contra ſe conflatum eſſet, qvam ut eodem temporis momento poſſet cavere & occurrere. qvamobrem non auſus palam inqvirere: per dimiſſos clancularios rem gerebat, omnes ſuſpectos juxta habens atqve inviſos, & in ſuſpicionibus etiam de immeritis ſecuritatem ſuam collocans: qvarum adeo nullus erat finis, ut, qvo quisq; ei conjunctior eſſet, eo magis timeretur, ut tanto ad nocendum potentior. Cæteros, cum qvibus ei nulla intercedebat familiaritas, vel nominari a delatore ſat erat, moxqve ad ſuam ſecuritatem pertinere putabat illorum interitus. Poſtremo etiam domeſtici, anxii de incolumitate propria, in ſeipſos verſi ſunt, tutiſſimos rati, qui alios prævenirent calumniis, certiſſimumq; hoc ad ſalutem remedium: qui mox voti compotes hoc ipſo aliorum in ſe conciebant invidiam, videbanturq; merito retaliandi, & ſic accipiendi, ut ipſi tractaſſent alios. Jamq; etiam privatas ſimultates hoc modo exercebant: moxq; deprehenſi eadem patiebantur, occaſione contra inimicos utentes pro laqveo, qvo paulo poſt ipſi comprehendebantur. Rex enim velox erat ad pœnitentiam, eo qvod multos non convictos tolleret: qvod tamen non in hoc proderat, ne ſimilia poſthac faceret, ſed contentus erat delatores eorum pari multaſſe ſupplicio. Tantum erat tunc in aula regia perturbationum ac formidinum. Multis etiam intimis amicis denunciavit, ne vel in conſpectum ſuum venirent, vel intra limina palatii, maxime his, qui fiducia meritorum hactenus ei reverendi fuerant. Andromacho enim & Gemello veteribus amicis, & qui plurimum regem tam legationibus qvam conſiliis juverant, filiosqve ejus inſtituerant, & majorem cæteris habebant fiduciam,

δυσχέρειαν. ἦσαν δύο ἐχοι τῷ βασιλεῖ Δι καλῶ ἐ B μετρίως εὐνουχισμένοι. τούτων ὁ μὲν οἰνοχοεῖν, ὁ δὲ δεῖπνον παρατιθέναι, ὁ δὲ κατακοιμίζειν βασιλέα. πιστότατοι, καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἐν τοῖς ἐγχωρίοις. καὶ τοῖς ἀγγέλοις τοῦ βασιλέως Δι διαφθαρεῖσιν τούτοις ὑπὸ Ἀλεξάνδρου δ' παιδὸς ὅτι πολλοῖς χρήμασιν. ἀνακρινόντων δὲ εἰ τῆς γνώμης μετὰ τοῦτον κοινωνίας καὶ μίξεως, ὡμολόγουν. ἄλλο δ' οὐδὲν δυσχερὲς εἰς τὸν πατέρα συνειδέναι. βασανιζόμενοι δὲ μᾶλλον, καὶ ἐν τῷ ἀνάγκαις ὄντες, ὅτι τοσούτων καὶ τῶν ἐπιτηδείων, καὶ χαριζομένων τοῦ ἀντιπάτρου τὸ πιστεύειν, ἔλεγον, ὡς εἴη δυσμενὴς πρὸς τὸν πατέρα, καὶ μῖσος ἔμφυτον Ἀλέξανδρον. παρῄνουν δ' αὐτοῖς ἡρῴδῃ μὲν ἀπηγωκέναι τὸν βίον ἤδη πτυχικόταν, καὶ τοῦ γήρως παρακαλύμματα τοῦ χρόνου πιουμένου, μελαίνονταν τὰς τρίχας, καὶ κλέπτονταν τὴν ἐλεγχομένην τῆς ἡλικίας. εἰ δ' αὐτοῦ προσχοίεν τὸ νῦν πρὸς ἡδονὴν τοῦ βασιλέως, ἴσως καὶ μὴ βουλομένου C τοῦ πατρὸς σὺν ἄλλα πιὸς εἶναι, ταχὺ τὸν πρῶτον ἕξειν ἐν αὐτῇ τάξιν. οὐ γὰρ μόνον Δι τὸ γένους, ἀλλ' ἤδη καὶ τῷ προφασιζομένῳ ἕτοιμον αὐτῷ τὸ κρατεῖν εἶναι. πολλοὶ μὲν γὰρ τῶν ἡγεμόνων, πολλοὶ δὲ τῶν φίλων σωπῶσιν ὑπὸ οἱ ποιηταὶ πᾶν ὅτι οὖν καὶ δρᾶν καὶ πάσχειν. τούτων τοίνυν λόγων ἀληθεῖς ἡρῴδης, ὅλῳ εἰμετο τῆς ἐπηρείας, καὶ δ' δέους, τὰ μὲν εἰς ὕβριν ῥηθέντα χαλεπῶς, τὰ δὲ εἰς ὑποψίαν οὐκ ἀκινδύνως ἀκλαβῶν. ὥστε καὶ μᾶλλον ἐξ D ἀμφοτέρων ἠρεθίζετο, καὶ πικρὸς ὢν, εὐδοκιμεῖ μηκέτι τοῖς ἀληθέσιν συνεπιέναι ἐπ' αὐτὸν ἰσχυρότερος, ἢ φυλάξασθαι πρὸς ἐκεῖνον τὸν κίνδυνον. ἔνθεν δὴ ὑπ' ἀφανεῖ τῷ εὐθυμεῖν ἐπιβάτ', κατασκόπως τὸ ὑποποιμένων διέπεμψεν, ὑποψίαν τε, καὶ μὴ πρὸς ἅπαντας ἴσως, καὶ τῷ ὑπόνοιαν ἐπ' ἀσφαλείᾳ λαμβάνων πολλοὺς καὶ κατ' ἀξίαν αὐτῶν χρώμενος διετέλει. πρὸς τὸ εὐθὲς ἴσως, ἀλλὰ μᾶλλον οἱ νομιζόμενοι μᾶλλον ὡς ἂν καὶ μᾶλλον ἰσχύοντες, ἐδόκουν αὐτοῖς Φερεῖ. τοῖς E δ' εἰς σὺν ἴσως συμβῆναι πλείω ὁμοιάσαι μόνον ἐδεκή, καὶ μέρος δ' ὑπὸ ἀσφαλείας, ἐδόκουν ὑπαλύεσθαι. πλὴν τί οἱ πρὸς αὐτὸν, ἐν τῷ μηδὲν ἔχειν βέβαιον εἰς ἐλπίδα, σωτηρίας ἐπ' ἀλλήλοις ἐτράποντο, νομίζοντες μὲν εἰ Φάσους ἕτερον τὸν ἕτερον Δι βάλοι, ἅτ' αὐτῷ πρὸς σωτηρίαν φέρειν, δεδιέναι δ' ἅπαντες τύχοιεν ὧν ἠξίουν ἀμύνεσθαι καὶ τῷ δικαίως αὐτοὶ παθεῖν ἐφ' εἷς ἀλλήλους ἠδίκησαν προλαμβάνοντες μένον. ἤδη οὖν F εἰκαίας τινὰς ἐχθρας ἐπιζήτουν τῷ τοιούτῳ τρόπῳ, καὶ κατεφωράζοντες ἐν ταῖς ὁμοίαις ἐγίνοντο, τὸν κηρὸν ὥσπερ ὀργάνου, ἐν πάγιον δεδιότες ἐχθροὺς νοσοῦντες, καὶ σωματισθέντες τῇ πείρᾳ, καθ' ὧν ἕτεροις ἐπιβάλλουσιν. ἥ τε καὶ μετάνοια τοῦ βασιλέως ταχὺ Δι τὸ μὴ προφανῶς ἀναρριπτοῦσα ἀνοσιερᾶ. ἐπεγίνετο, ἐ ζωντὸς τὸ χαλεπὸν, οὐκ εἰς τὸ παυσαμένῳ τὰ ὁμοια δρᾶν, ἀλλ' εἰς τὸ πιμωρησαμένῳ τοῖς ἴσοις τοὺς ἐν θεραμένους ἀπατῆσαι. τοιαύτη μὲν ὧν τοῦ πρὸς τὸν αὐλὸν παρακή. πολλοῖς G δὴ τῶν φίλων ἤδη, καὶ ἔτ' αὐτὸ προσῆπεν ὡς οὐδ' ἐμφανίζοντος δίον αὐτοῦ λειπόν, δὲ εἰς τὸ βασίλειον εἰσιέναι. παντὸν δὴ τὸν θορυβέλιαν ἐπιβάτ', καθ' ἣ παρῆσαν ἐλάττονες, ἢ πλείονες συντροπὴς μιᾷ ἡμέρᾳ. ἐ γὰρ ἀνδρόμαχον ἐ γεμέλλον, ἀνδρας ἀνωθεν φίλους αὐτῷ, καὶ πολλὰ μὲν πρὸ τὰς βασιλικὰς χρείας, ἐντὸ πρεσβεύειν, ἀ συμβέλλειν οἰκήσαντες αὐτὸ τὸ οἶκον, συμπαρδόσαν τες δ' ἐς τὰς ὑβρεις, καὶ τὰ γὰρ ἢ πρῶτον παρρησίας

Lucilius Hortensius, Marcus Lucullus, Publius Servilius, Servius Sulpitius, Gaius Trebatius, Marcus Varro, Quintus Mucius Scævola, Aulus Gellius, Sextus Pompeius Festus, Marcus Verrius Flaccus, Macrobius, Nonius Marcellus, Sextus Pomponius, Gaius Cassius, Sempronius Asellio, Lucius Cincius, Gaius Fannius, Lucius Coelius Antipater, Quintus Claudius, Quintus Tubero, Lucius Calpurnius Piso, Lucius Cassius Hemina, Lucius Accius, Lucius Ateius Philologus, Lucius Aelius Stilo, Lucius Aelius Lanuvinus, Lucius Aelius Tubero, Lucius Aelius Praeconinus, Lucius Aelius Gallus, Lucius Aelius Sextus, Lucius Aelius Verus, Lucius Aelius Caesar, Lucius Aelius Aurelius Commodus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus Augustus, Lucius Aelius Aurelius Commodus Antoninus Augustus Pius Felix Augustus Germanicus Sarmaticus Parthicus Maximus Brittanicus Germanicus Maximus August

μιθριδάτου τὸν Βασιλέα πάρθων. ὃ πατὴρ ἠρημένος
καὶ φιλίαν ἄνωθεν ἀσπασάμενος. τοῦτο δὴ πιστεύσαν ἡρῴδης, καὶ
τινα αὐτῷ συμπεσεῖν ἔλαβεν ἐν τοῖς κακοῖς, ὡς τὸ χειρωσόμενος καλαζονεύσων. καὶ τὸ μὲν φάρμακον δοὺς ἐπαοιδαῖς ζητεῖν οὐκ ἔφθη. τὸ δὲ ὑποβολὴν τῶν κακῶν ἀλέξανδρῳ ἐκ φιλοτεκνίας ὑπερβᾶσαν ἔλων, εἰς μὲν ἀρσενικὸν οὐκ ἐτελέσθη μετὰ καὶ τοῦ περὶ τὸν ἀλέξανδρον ὑποπτεύεσθαι. τὰ δὲ πάντα δυστοπήτῳ βασιλεῖ καὶ τὸ πρὸς τὴν μητρυιὰν ἔτοιμον, οὐκ ἠκίσε καὶ εἰς ἔπυχεν πιθανὸν κακοῦν αὐτὸν, καὶ πόσον τὸ βασιλείων ἐπιφερόμενον. γράμματα γὰρ γράψας ἐν βιβλίοις τριάρσιν ἀπέστειλεν. ὡς ἤδειν δὴ βασιλεύειν, ἤδη περιμένειν χαρᾶν. ἡμέας γὰρ τοῦ ὑπόβολλε, καὶ πάντας συλλαμβάνειν τὸν φέροραν, καὶ τὰς πιστάτας αὐτοῦ τὸ φίλων. παλαιὸν γὰρ νύκτωρ ἐπεισελθόντων ἀνωτέρω μεγάλων, καὶ πάντας ὅπη ταὐτὸν ἥκειν, ἅ γάστον οἰκεῖον ἐπαδῶν πιπτόντων, ἄδικον τῆς ἀεὶ περιδοκίας ἔχειν ἐν τούτοις καὶ πολεμίους διεβέβλητο, καὶ συμπίνειν οἱ πιστότατοι τῷ βασιλεῖ. ἐπὶ γὰρ δικαιοτέρᾳ λύσῃ τινὲς ἐμπίπτουσι κατ' ἀλλήλων οἱ πάλαι φίλοι τε ἠθημένοι, μήτ' ἀπολογίας, μήτ' ἐλέγχου τόπον, ἕως ἀληθείας ἐχόντων, ἀλλ' ἀεὶ γνώμῃσι ἀκρίτοις πρὸς εἰς ἀπαντᾶσι ἀπωλείας. καὶ τὰ μὲν δεσμὰ, τὰ δὲ θάνατος. τὰ δὲ τὰ αὐτὰ μέλλειν ἐπ' αὐτοῖς ἐδυρόμενον, ἡσυχία τε ἐπιφοιτᾶ τὸ βασιλείων ἀπὸ κόσμου τὸ πρώτης διδυμονίας. καὶ χαλεπὸς ἦν ἡρῴδῃ πῶς ὁ βιαιοπαραγόμενος, ἐς τὸ μηδὲν πιστεύειν μέχρι τοῦ περιδοκίας κολασθῆναι μὴ ἐκόντι. πολλάκις γοῦν ὡς ἐπανιστάμενον αὐτῷ τὸν υἱὸν, ἡ ἐξ ὀργῆς παρεσκῶπτε Δι' φαντασίας ἐλαύνειν. ἔτως ἡ ψυχὴ, καὶ νύκτα, ἐς ἡμέραν πρὸς τοῦτο ἐμορύσσετο, πάσης ἀνεμαίνετο μανίας καὶ ἀγνοίας οὐκ ἦτον. καὶ τὰ μὲν περὶ οἰκεῖον εἶχεν ἔτως.

indicaturum de quibusdam contra illum conspirationibus, quando pater societati Romanorum prætulerit Mithridatis Parthorum regis amicitiam. addidit habere eum venenum, quod apud Ascalonem paratum sit. His auditis Herodes credidit, consonantibus eum in calamitate adulatoribus, quod non temere quidqvam faceret, venenum tamen summa cura quæsitum nusquam inventum est. Cæterum Alexander oppressus malis adeo non cessit, neqve inficiatus est, ut patrem exasperaret amplius: sive volens pudefacere facilitatem ejus ad credendum calumniis: sive ut, si forte crederet, involveret eum cum tota regia magnis calamitatibus. Quatuor enim libellos a se conscriptos ei misit, negans opus esse tormentis pluribus. Structas enim insidias, participesqve eorum esse Pheroram & amicorum fidissimos. Quin & Salomen obrepentem noctu cum invito se esse congressam, omnesqve eo tendere, ut, illo sublato, optatam assequerentur licentiam. ejusdem conspirationis arguebantur & Ptolemæus & Sapinnius, præ cunctis regi fidissimi. nec aliter quam rabie quadam occupati in se invicem efferabantur homines pridem amicissimi, non defensione, non coargutione expectata, tantisper dum veritas pateret, judicium præveniente supplicio. alii vinciebantur, alii necabantur, alii nihil lætius expectantes moras ipsas quam repræsentationem malorum ægrius ferebant: ingensqve mœror ac torpor fœdabat pristinam felicitatem regiæ. Ne Herodem quidem ipsum vitæ in tali perturbatione non tædere poterat, cui, quod nemini se auderet credere, pro tormento erat futuri exitus expectatio: sæpeqve illi obversabatur irruens gladio stricto filius, noctes atqve dies nihil aliud volutanti, ut jam minimum abesset ab insania.

Κεφάλαιον ιβ'.

Ως Ἀρχέλαος ὁ καππαδοκῶν βασιλεὺς Ἀλέξανδρον τῷ πατρὶ διήλλαξε.

CAP. XII.

Archelaus Cappadocum rex Alexandrum patri reconciliat.

Ἀρχέλαος ὁ τῶν καππαδοκῶν βασιλεὺς ὡς ἐπύθετο τὰ κατὰ τὸν ἡρῴδην, ἀγωνιῶν τὸ ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς, καὶ νεανίσκου, καὶ συναλγῶν ἀνδρὶ φίλῳ, τὸ ὅπη τοιούτου πανάχης, ἦκεν οἷος ἐν παρέργῳ ποιήσων τὰς πράγματα. καὶ καλαβὼν ἔτως ἔχοντα, τὸ μὲν ὅλον ἐπιμάν, ἡ φάναι ἡμέας τι προπετὲς αὐτῷ πλέως ἀνοίκειον εἰς τὸ κοινὸν ἡσυχαστὸν. φιλονεικήσαν γὰρ κεκακωμένον, καὶ μᾶλλον ἀπολογεῖσθαι ἀπεύθυνα πλέον ὀργῆς ἀναπληθούσης. μετὰ δὲ τὴν ἐπιφορὰν τῶν ἐπαιρόντων τὸ ἡσυχαζόντων, ἐργάζεσθαι τῷ νεανίσκῳ, καὶ κεῖνον ὑπὲρ τὴν λέγων, τῷ μηδὲν ἐν προπετείας ἐργάσασθαι. τὸν πατέρα μᾶλλον Δι' αὐτὸν ἐφῆ πρὸς τὸ ἀλέξανδρον, καὶ μηδὲ ἂν τὰ θυγατρὸς φύσεως ὄντως ἐπὶ σωτηρίᾳ τούτῳ ἐκπεμφθῆναι. πολλὰ δὲ ὄντος ἐν τῇ πρὸς ἡρῴδην ὠφελοῦντος, τὸ πλέον ὑπὲρ αὐτοῦ ὀργῇ ὑπεδέκνυτο, μετὰ πάντων ὁ βασιλεὺς τὸ χαλεπότητος, ἐς λαβὼν ἐπὶ δικαίᾳ δοκεῖν τὰ πεπραγμένα πεπιηκένας, τῇ μικρὸν εἰς τὸ πατρὸς ἀντιμεθίστατο πάθος. οἵᾳ τῇ ὲν ἀμφοτέροις, ὅτι μὲν ἀπέλυσαν τινὲς τὰς τοῦ νεανίσκου Δι' ὀργὴν ἐκπεσόντος. ἐπειδὴ δὲ

DUm ita Herodes animo angitur, Archelaus Cappadocum rex, de filia & juvene genero solicitus, tum amici quoque vicem miserans, involuti tam perplexis & turbatis negotiis, officii sui putavit profectionem ad eum suscipere: Quem ubi, sicut audierat, affectum invenit, importunam rem putavit, si objurgaret, ac temeritatis & nimiæ credulitatis argueret. fore enim, ut ille ex adverso contendens & excusare se studens, exacerbaretur amplius. Quapropter aliam rationem commentus est, qua res affectas componeret, indignatione versa in juvenem, asserens regem nihil præter æquitatem, sed omnia recte fecisse. Se quoque dirempturum illud conjugium, ac ne filiæ quidem parsurum, si sceleris conscia non fecisset indicium. Tum Herodes, ubi præter opinionem vidit hominem pro se læso tam graviter excandescere, asperitate remissa, & factum suum justa æstimatione volens expendere, paulatim ad paternos affectus rediit. Jamqve utroqve flexo ad misericordiam, quoties aliquis objecta a juvene crimina refelleret, ad iram commovebatur rex: postqvam vero

Archelaum quoque accuſationem aggredi vidit, lacrymis affectum prodens, rogabat illum, ne nimium indulgeret iræ, neve propter juvenis erratum conjugium dirimeret. Tum Cappadox, nactus eum jam mitiorem, cœpit crimina transferre in amicos, qui depravarent hominem juvenem, & rudem omnis malitiæ, præcipue fratrem regis urgens ſuſpicionibus. nam cum & Pheroras in Herodis indignationem incurriſſet, intelligens reconciliatorem neminem Archelao magis idoneum, atratus illum adiit, alia quoque deſperantis de ſalute ſigna præferens. qui non deſpexit preces ſupplicis, negans tamen ſibi facile, tam cito ſiectere offenſum regis animum. Satius eſſe, ut ipſe a fratre veniam peteret, prius confeſſus ſe fuiſſe cauſam horum omnium. eam confeſſionem profore multum ad leniendam iracundiam, actum demum ſe quoque opportunius deprecatorem acceſſurum. paruit ille conſilio, quod utriqve ceſſit feliciter. nam & juvenis præter opinionem exemptus eſt criminationibus, & Pheroram Archelaus repoſuit in fratris gratiam: ipſe quoque, inita maxima gratia apud regem in tam difficili ipſius tempore, lætus in Cappadociam profectus eſt. nam & cum muneribus dimiſſus eſt pretioſiſſimis, & facile primum inter amicos locum obtinuit. Convenit etiam inter eos, ut Herodes Romam peteret, quandoquidem de hoc negotio Cæſari ſcripſerat: feceruntqve ſimul iter usqve Antiochiam, ibi præſidem Syriæ Titum reconciliavit Archelao, atqve ita in Judæam reverſus eſt.

A ἀρχέλαον συγκατηγορεῖ, πρὸς δάκρυα καὶ λύπην σὺν αἰσθήσει μεθιστάμενον· εὐθὺς γὰρ σκέψασθαι μὴ διαλύσῃ τὸν γάμον, ὀργῆς τε ἐλαττον ἔχειν, ἐφ' οἷς ὁ νεανίσκος ἠδίκηκεν. δέχεται δ' ὁ Καππαδόκης ὑπὲρ κρείττονος, ὡς τοὺς φίλους μεταφέρειν πρὸς διαβολὰς, σκέψασθαι δεῖναι λέγων νέον ὄντα καὶ κακοηθείας ἀνάπλεων τὸν διαφθεῖραι, τοῦτο ἀδελφὸν αὐτῷ μᾶλλον εἰς ὑποψίαν καθιεὶς. ὁ δὲ ἡρῴδης χαλεπῶς καὶ πρὸς τὸν Φερώραν ἔχοντος, ὁ μὲν δοτρεία δ' διαλλαξαντος δέχεται ἐρᾷν μᾶλλον δυνάμενον, αὐτὸς τυχὼν πρὸς ἐκεῖνον ἑτοιμότερος μελανειμόνων, καὶ πάντα τὰ σημεῖα τοῦ μὴ μικρὸν ἀπωλείας ἔχων. ἀρχέλαός τε ὕστερον ἐπῆλθεν τὴν εὐτυξίαν, ὅτ' ἔφη δυνατὸς εἶναι ταχὺ μεταπεσεῖν ὅτως ἔχοντα τὸν βασιλέα, βέλτιον δ' εἶναι αὐτῷ πρεσβεύειν καὶ δεῖσθαι τὸν πάντων αἴτιον αὐτὸν ὁμολογεῖσθαι, ὡφελησον γὰρ ὅτως δ' ὑμᾶς τὸ σωφρονεῖν, αὐτὸς δ' σωτηρίας παρών. πεῖσαι δ' πρὸ ἐντος αὐτοῦ, νικᾶν ἀμφοτέρους ἐῶν διαπραγμένον. αὐτὸς διαβολαὶ παρὰ δόξαν ἀφῆλωτο δ' νεανίσκος, καὶ Φερώραν δέχεται διαλλαξας, ὅτως εἰς καπποδοκίαν ἀπῆλθεχαιρεσμένος, ὡς σὺν ἄλλοις ἐν τῇ τότε πρώτοις τῶν ἡγεμόνων ἡρῴδη γνώμοις. ἔδει καὶ δώροις αὐτὸν ἐτίμησεν πολυτελεστάτοις, καὶ τοῖς ἀλλοις μεγαλοπρεπῶς ὑπὲρ τοῖς μάλιστα φίλοις ἡγησάμενος. ἐπιποσι δ' ἐπ συμβάσας εἰς ῥώμην ἐλθεῖν, ἐπειδὴ πρεῖ τάτων ἐνεχειρισε καίσαρι, ἐν μέσοις αἰτιοχίας ὅπου τὸ αὐτὸ παρῆλθον. σκέψασθαι δὲ τὸν ἡγεμόνα συρίας τίτον σὺν διαφορὰς δέχεται κακῶς ἔχοντα, διηλλαξεν ἡρῴδης, καὶ πάλιν εἰς ἰουδαίαν ἐπανέρχεται.

CAP. XIII.

Trachonitarum defectio.

SEd interim dum ille Romam profectus a regno abeſt, bellum Arabicum ex hac cauſa exortum eſt: Incolæ Trachonis, quam regionem Zenodoro ademptam Cæſar Herodi attribuerat, vetiti exercere latrocinia, cogebantur in ſtudiis agriculturæ mitius degere. hoc vitæ genus nec ipſos delectabat, neqve terra reſpondebat laboribus. tamen a principio coercente rege abſtinebant injuriam ab accolis, non ſine laude Herodis diligentiæ. Sed quando rex navigavit in Italiam Alexandrum accuſaturus & commendaturus Antipatrum Cæſari, Trachonitæ, ſparſo rumore de ejus interitu, defecerunt reverſi ad priſtina latrocinia. tunc tamen abſente rege a ducibus ejus ſunt perdomiti. cæterum quadraginta ex his latronum principes, captorum exemplo territi, relicto patrio ſolo, fugerunt in Arabiam, recipiente eos Syllæo propter non impetratum Salomes conjugium: quo cum munitum qvendam locū accepiſſent habitandum, excurſionibus non Judæam tantum infeſtabant, ſed totam Cœleſyriam, abigebantq; prædas in ſua receptacula, Syllæo præbente impunitatē & ſecuritatem maleficiis. Herodes autē reverſus a Romana peregrinatione, comperit multa damna illata ſuis a latronibus, cumq; non poſſet eos in poteſtatem ſuam redigere, quod eſſent ſub tutela Arabū,

Κεφάλαιον ιγ'.

Ἀπόστασις τῶν τραχωνιτῶν.

ΓΕνομένου δ' ἐν τῇ ῥώμῃ, κἀκεῖθεν ἐπανήκοντος, σεισθεῖσα πολεμος πρὸς τοὺς ἄραβας, ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Οἰκοῦντες τὴν τραχωνα, κωμαρχοῦ ἀφελομένης ζηνοδώρου, καὶ πρὸς τοῦ ἡρῴδου τὴν χώραν, ληστεύειν μὲν οὐκ εἶχον ἐξουσίαν ἐπὶ, γεωργεῖν δ' ἐν ζῆν ἡμέρως ἠναγκάζοντο. ἧττον δ' οὐδ' ἐκείνοις ἐχ αἱρετὸν, ἀσθενὴς γὰρ ἡ γῆ πρὸς τοὺς πόνους. ὅμως δ' κατ' ὀλίγας μὲν σὺν ὑπηρετοῦντος δ' βασιλέως, ἀπεῖχοντο τῶν τοὺς πλησίον ἀδικημάτων, ἐ πολλὴ ἀλλ' ἧττο ἐν, εὐδοξία τοῦ ὑπομελείας ἡρῴδου. πολλάκις δὲ τοῦ πρὸς τὴν ῥώμην, ὅτε δ' παῖδος ἀλεξάνδρου κατηγορεῖ, ἐ ὡς δηλονότι, ἀντίπατρον τὸν υἱὸν παρελθόντι καίσαρι, λέγων ὡς ἀπολωλὸς εἴη διαφθείροντες εἰ τὸν τραχωνα νεμάμενοι, τῆς τε ἀρχῆς ἀπόντων, καὶ πάλιν ὑπὸ τὸ σωφρονεῖν τοὺς πλησιοχώρους ἀδικεῖν ἐτρέποντο. τότε μὲν σὺν αὐτοὺς εἰ στρατηγοὶ δ' βασιλέως κατέστησαν, ἐκμηρώσαντο. τοῦτ τεσσαράκοντα, δὲ τινες ἀρχιλῃστοὶ κατὰ δέος τῶν ἡλωκότων, ἐξέλιπον μὲν τὴν χώραν, εἰς δὲ τὴν ἀραβίαν ἀφορμήσαντες, συλλαβόντες δεξαμένου μὴ τὴν ἀτυχίαν δ' συλλόμενοι γάμου, τινὰ τε ἔρημον σκήνους δόντος, ᾤκησαν, καὶ καταφρόντες οὐ μόνον τὴν ἰουδαίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν κοίλην συρίαν ἄπονον ἐληίζοντο, παρέχοντος ἁρμήτρια, δ' συλλαβόντος, καὶ κακῶς πιστοῦν ἄδειαν. ἡρῴδης δὲ ἐπανελθὼν δοτὸ τῆς ῥώμης, ἐγνω πολλὰ τ' εἰκῆναν αὐτῷ κεκακωμένα. καὶ τῶν μὲν λῃστῶν ἐγκρατὴς οὐ δυνάμενος γενέσθαι διὰ τὴν ἀσφάλειαν, ἐπὶ σὺν τ' ἀραβων πρέσ-

Digitized by Google

ωθρασίας ἐπεξέσωσε, χαλεπῶς ἢ ἔχων αὐτὸς τ' ἀδι- A nec tamen injuriam acceptam concoqveret, per-
κημάτων, ωθιελθὼν τ' τράχωνα, τὰς οἰκείας αὐτῶν lustrato Trachone, interfecit illorum domesti-
ἐπίφαξεν. ἐντεῦθεν ἐκείνοις μᾶλλον ωρὸς ὀργὰς ὧν cos. quo facto illi irritatiores, maxime quod le-
ἐπεπίθησαν, ἐντ' αὐτοῖς ἢ νόμε πάντα τρόπον ἐπέζη- gem haberent, qvæ juberet domesticorum cæ-
ναγ τὰς τ' οἰκείων φονεῖς, ἀνυπομήτους τ' ἡρώδε πάσαν dem inultam non sinere, contempto periculo,
ἀγοντις ἐ φέροντις διεπλαν. ἐκεῖνο ἢ διελέγετ' ωθὶ totam Herodis ditionem agendo & ferendo per-
τετων τοῖς κρίνασι τὰς λῃστὰς ἐξαυτομόρος. ἔδεν ἔτι μᾶλ- petuis vexabant incursionibus. Tum rex ad
λον ἰσχυρῶς ἐχοντων, πλείες μὲν ἐγένοντο, πάντα ἢ ἐπά- præsides a Cæsare missos Saturninum & Volu-
ξαντο ἐναντία ἑαυτοῖς, τ' ἡρώδε βασιλέως χωρία ἢ κώ- B mnium rem detulit, latrones deposcens ad sup-
μας ωρὸς τοὺτοις, ἐ τὰς λαμβανομένους τ' ἀνθρώπων ἐ- plicium. illi, hoc audito, majore manu se com-
πισφαλέντις, ὡς εἶναι πόλεμον τ' ἀδικίαν ἐσκήψαν. ἐγε- munire, perturbare omnia repentinis insultibus,
γένησαν ἤδη ωθεὶ χιλίοις, ἐφ' οἷς ἀχθομένῳ ἡρώ- agros simul & vicos populari, jugulare, qvotqvot
δης, τὰς πλησίον ἐξήτει, ἐ χρεο- ὁ Σύλλαιος δανεί- in manus eorum inciderent, ut bello quam latro-
σεως ἐπυχεν ὀφειλὰς πάλαι, ἃ ἐξήνεγκε, πεντήκοντα αὐτοῖς cinio res esset similior. jam enim usqve ad mille
τῶ θεσμίας ἀποδοθῆναι κελεύσας. σύλλαι ἢ τ' μὲν ὀφειλὰς accreverant. Quare Herodes & latrones sibi de-
παρεσκεύαζε, αὐτὸς ἢ ἀπαντᾶν διοικῶν, τὰς τ' λῃστὰς di postulabat, & mutuum creditum repetebat,
ἐξαρνεῖ- ἵνα μὴ χρ' τ' ἡρώδειον ἦναι, ἐ ωθεὶ χρημάτων C exacto jam præstituto tempore, sexaginta illa ta-
ἀνεβάλετο, ωθεὶ ὧν ὅτι τε σατρονῖνα ἢ Βολομνία τ' συ- lenta quæ Obodæ per Syllæum commodaverat.
μβάσας ὅπλα ἐτέτων, γίνονται λόγοι. πλεῖ- ἢ σωνέβη τ' δι Syllæus vero, qui detruso a regimine Oboda ipse
ἐκείνων ἔντος ἡμερῶν τριάκοντα, τὰ χρήματα τ' ἡρώ- administrabat omnia, inficiabatur eos latrones
δειν ὀφειλόντων, ἐ τὰς ἀλλήλων ἐκάπερα τῆ βασι- esse in Arabia, & pecuniam differebat reddere,
λεία. ἐ ωθῶτο μὲν ἡρώδη, τ' ἀράβων εἴδεις εὑρεῖν τι σώσαι de qua disceptabatur apud Saturninum & Vo-
λεν, ἔτι ἐπ' ἀδικίας, ἔτι κατ' ἄλλον τρόπον. οἱ δ' ἄραβες, lumnium Syriæ præsides. Tandem illis autori-
ἐλέγχοντο τὰς λῃστὰς παρ' αὐτοῖς ἔχοντες. bus convenit, ut intra triginta dierum spatium
D & debitum redderetur, & ex utroqve regno re-
stituerentur perfugæ. Sed apud Herodem pror-
sus nemo Arabum inventus vel ob maleficium,
vel quacunqve de causa profugus: verum Ara-
bes convicti sunt latrones ad se recipere.

Κεφάλαιον ιδ'.
Στρατεία ἡρώδε ἐις τὴν ἀραβίαν.

CAP. XIV.
Expeditio Herodis in Arabiam.

Διελθόντος ἢ τ' ωρεθεσμίε ὁ σύλλαι- ἀδὲν τ' δι- CÆterum postqvam advenit præstitutus
καίων ωεωοιηκὼς, εἰς ῥώμην ἀνέρχε- ἢ φυσία ἢ τ' terminus, Syllæus nolens stare conventis
χημάτων, ἢ τ' ωερὶ ἐκείνοις λῃστῶν ἡρώδης ἐπιτ- Romam profectus est: Herodes vero exe-
ῆπε, ἢ τ' ωεῖ τ' σατρονῖνον ἢ Βολομνίαν, ὅπ ἐπιτρεπόντων E quebatur restitutionem pecuniarum ac latro-
ἀγωνιζομένοιν ωεμψαι ἐπ' αὐτοὺς ἐπιζήτησαι. φραῦρα τε ἔχων, ωεσόντε- num, Saturnino & Volumnio permittentibus
λῃ εἰς τ' ἀραβίαν, τρισὶν ἡμέραις ἐπὶ τὰ ἑπτὰ μίλια Σελανί- ei, contumaces armis persequi: collectoqve ex-
τας. ἐ ἡδέως μὲν ὅπλα ἐφέροντο τὰς λῃστὰς ἔχοντες, ercitu invasit Arabiam, septem mansiones omen-
αὐτοὶ μὲν ἐξ ἑφόδε πάντας αὐτὸς, καθαιρεθέντος ἢ τ' χω- sus triduo. cumqve pervenisset ad castellum, in
ρίου, ῥᾳδίως ἐκαλλίμαχον. τ' ἢ ἄλλων ἄδεν ἐλύπησεν. ἐκ- quo se latrones continebant, primo impetu id
βοηθησάντων ἢ τ' ἀράβων ἡγεμόνα νακηβον, μάχη γέ- cœpit: ipsamqve munitionem nomine Ræptam
νε- καθ' ἣν ὀλίγοι μὲν ἡρώδε, νακήβε ἢ ὁ τ' ἀράβων diruit, nullo alio damno dato regionis incolis. Et
στρατηγὸς, ἢ ωεῖ ἑκατὸν πέντε τ' σὺν αὐτῷ πεσόντες. οἱ ἢ F cum in auxilium eorum procurrisset dux Ara-
ἄλλοι, πρὸς φυγὴν ἐτράποντο. ποσὶ μὲν ἢ τέτοις, bum Nacebus, commissum est prælium, in quo
περιχλιοις ἰδιώταις ὅπη ἦν τεταχωτισμένοις καποικίαις, ἤρ- pauci ex Herodianis, Arabum vero viginti qvin-
ξαν λῃστὰς τῆς σκηῆ. ἐ ωεῖ τέτων τοῖς ἡγεμόσιν ἔπεμπε qve cum ipso duce ceciderunt: reliqui in fu-
ωεῖ φοινίκων ἦσαν, λοιδορῶν ὅτι μηδὲν πολέον ὧν ἀ- gam compulsi sunt. Hoc modo latrones ultus
γνωμονοῦντες ἐπεξελθεῖν ἐὰς τὰς ἀραβίας αὐτῷ ἐπέφα- Idumæorum tria millia in Trachonem deduxit,
κτο. ταῦτα μὲν οὖν ἐκείνοι πλημμεληθέντες, ἐνε- ut coercerent ibi latrocinia: & ad duces Roma-
σκον ἀ ψοδοράμον, nos agentes in Phœnicia dedit literas, quibus eos
G certiores fecit, quod in contumaces tantum Ara-
bas concesso ab eis jure usus sit, nihilqve egerit
præterea: idqve ipsorum inquisitione postea,
verum compertum est.

Κεφάλαιον ιε'.
Ως σύλλαι- ὁ ἀπ' αὐτῆ κρίσεως ἡρώδε κατηγόρησεν.

CAP. XV.
Syllæus Herodem accusat apud Cæsarem.

Ἀγγελθεὶς ἢ συλλαίω καὶ ωαρασχόντες, εἰς ῥώμην τὰ SEd aliter Romam properatis nunciis Syllæo X.
ωεωραγμένα διεωτεφέρον, εἰς μεῖζον ἐξ ἀκοῆς ἑκάστοις relatum est, suo more exaggerantibus omnia.
τ' γεγονότων ἐξαγόντες. ὁ ἢ ἤδη μὲν ἐωεωραγμα- is jam ante intimatus in notitiam Cæsaris,
τόδη τὰ γενόμενα ἐκ τῆς κωμοπόλεως ἢ ωεῖ τ' αὐλὴν ἀναφρεφόμενος, ὡς ἥκουσεν, δ' ὑς μεταφιεννυμένῳ μέλλοντα ἐσθῆτα καὶ παρελθὼν, ἐλεγεν ὡς αὐτὸν, ὅτι πο- sorte tum circa palatium obversans, his auditis, confestim mutata veste, atratus eum adiit, denarrans, ut bello afflicta sit Arabia, totum jvs

regnum eversum ab Herode ingresso cum exercitu. ad hæc lacrymans qverebatur cecidisse duo millia & qvingentos Arabum primates, & in his amicum ac cognatum suum Nacebum, direptasq; magnas opes apud Rætam repositas. atq; hæc facta per contemptum Obodæ, qui nec copias paratas habuerit, nec ducem se absente idoneum. Hæc dicente Syllæo, addenteqve, qvod nec ipse hanc profectionem suscepturus erat, ni crederet Cæsari curæ esse pacem publicam omnium, neqve se domi præsente Herodes nisi suo malo eam pacem violaturus, Cæsar qverelacommotus percontatus est ex Herodis amicis, qvi tum aderant, & ex suorum qvibusdam recens reversis a Syria, hoc tantum an Herodes ullum exercitum extra regni sui fines eduxerit. Id cum illi fateri necesse haberent, nec Cæsar causam expeditionis audire dignaretur, magis etiam iratus Herodi scripsit minaciter, se hactenus illo usum tanqvam amico, posthac habiturum eum pro subdito. Syllæus qvoqve ea de re scripsit ad Arabas. His literis illi elati, neqve latrones, qvi effugerant, voluerunt dedere, neqve acceptam mutuo pecuniam persolvere, neqve pro pascuis, qvæ conduxerant, qvicqvam numerare, freti eo, qvod rex offendisset Cæsarem. Qvin & Trachonitæ hac occasione usi insurrexerunt in Idumæorum custodiam, & juncti Arabicis latronibus, qui illorum regionem diripiebant, non tam suis lucris qvam vindictæ studentes miris modis in eos sæviebant. Hæc omnia Herodes ferebat, offenso Cæsare, minus jam habens vel fiduciæ, vel audaciæ. legatos enim ejus ad agendam regis sui causam missos primum ne admisit qvidē: iterum venientes dimisit infecto negotio. Qvamobrem vehementer anxio metum augebat Syllæus, Romæ præsens credulo Cæsari qvidvis persvadens, & jam majoribus rebus inhians. Defuncto enim Obodæ in Arabum regnum successit Æneas, dictus Aretas mutato nomine. hunc ille per calumnias pellere conabatur, & sibi principatum usurpare, multam pecuniam partitus in aulicos, multa etiam Cæsari daturum se pollicitus: qvem iratum sciebat Aretæ, qvod se inconsulto ausus esset regni habenas suscipere. Tandem & ille literas cum muneribus misit ad Cæsarem, & in his multorum talentorum coronam auream. in his literis accusabat Syllæum, qvod neqvissimus servus veneno sustulisset Obodam, qvo etiam vivo invasisset rerum administrationem, uxores Arabum adulterans, & conflato ære alieno viam sibi ad occupandum principatum muniens. Cæsar autem ne hos qvidem legatos audire dignatus, aspernatusqve eorum munera, infecta re illos abire passus est. Interim Judæorum res ac Arabum indies se habebant deterius, turbatis omnibus, & componente nemine. nam regum alter nondum principatum suum constabilierat, & proinde suos coërcere non poterat. Herodes autem veritus, ne, si se defenderet, eo magis irritaret Cæsarem, cogebatur perferre omnes injurias.

A ἀνάσσατο· ἡ βασιλεῖ· στρατιὰ πρῆσσουτ· αὐτῷ ἠρώδῃ. δακρύων ἦ, πεντακοσίους μὲν ὅπλ διακοσίοις ἀράβων δοκεῖν ἀπολωλεκέναι τοὺς πρώτους ἔλεγε, ἀνηρῆσθαι ἦ τ στρατηγὸν αὐτῶν νάκιβον, εἰκῆ αὐτῷ, καὶ συγγμῆ, τολμῶντα ἦ διηρπάσθαι τὰ ἐν ῥαιθοις. καταφρονηθῆναι ἦ τὸν ὀβοδαν, ὡς τὸ ἀθενείας σὺν δρκέσαντα τῷ πολέμῳ, διὰ τὸ μήτ' αὐτὸν, μήτε τῷ ἀραβικῷ δυνάμεων πρεῖναι. τοιαῦτα δ' συλλαίου λέγοντ·, ἀφικνοῦντ· ὅπ φάσεως ὡς ἀδ' ἂν αὐτὸς ἐπίλθοι τῆς χώρας μὴ πεπιστευκὼς ὅτι καίσαρ μέλει τῷ περὶ εἰρήνης ἅπασιν εἶναι πρὸς ἀλλήλους, μηδ' εἰ περὶ ὧν ἐτύγχανεν ἐκεῖ λυσιτελῆ ποιῆσαι τὸν πόλεμον ἠρώδη, παροξυνθεὶς ὅπ τῆς λεγομένοις ὁ καῖσαρ, ἀνέκραγε τῶν ἠρώδε τὰς παρουσίας, καὶ τ ἰδίων τὰς ὅπ συμφορὰς ἥκοντας, αὐτὸ μόνον εἰ τῷ στρατιὰν ἠρώδης κατάγοι. τῶν ἦ ὅτε μὲν αὐτὸ λέγειν ἀναγκαῖα ἐχόντων, τὸ ἦ ἐφ' ὅτῳ καὶ πῶς οὐκ ἀκούοντ·, ὀργή τε μείζων ἐγίνετ' τῷ καίσαρι, καὶ γράφει πρὸς τὸν ἠρώδην, τἆλλα χαλεπῶς, καὶ ὅτ' τῆς ὅπιστολῆς τὸ κεφάλαιον, ὅτι πίλου χρῶμβ· αὐτῷ φίλῳ, νῦν ὑπηκόῳ χρῆσθαι. γράφει ἦ καὶ σύλλαι· ὑπὲρ τούτων πρὸς αὐτόν. εἰ ἦ ἐπαρθεὶς, ἅπ τῶν λυσσῶν ὅσοι διέφυγον ἐξεδίδοσαν, ἅπ τὰ χρήματα διελύετω, νομὰς τε ἃς σκηνὰ μισθοῦμβοι διὰ κατεῖχον, ἀμισθὶ παύσας ἔχοιτο, πιπαιενομένῳ δ' τ ἰουδαίων βασιλέως διὰ τὴν ὀργὴν δ καίσαρ·. ὅπ ἐπὶ ἦν τῷ καίσαρι καὶ οἱ τὴν τραχωνίτιν ἔχοντες, τῆς τ ἰδουμαίων φρουρᾶς κατεξαναστάντες, καὶ λῃστρικοῖς χρώμβοι μᾶ τ ἀράβων, οἷς ἐλῃλάπιτο τὴν σκηνὴν χώραν, σὺν ὅπ ὠφελείας μόνον, ἀλλὰ καὶ μνησικακίας χαλεπώτεροι τοῖς ἀδικίας οὖσι ἠρώδης ἦ ταῦτα πάντα φέρων ἐμεῖχετ·, μεῖζον ἑλληνικῆς αὐτῷ τῆς περῆσης, ἐν ἔχει διὰ καίσαρα, καὶ τὸ μεῖζον ἀφῆκτο δ' φρονήματ·. ὁδὲ γὰ πέμψαντ· αὐτὸ πρεσβείαν ἀπολογησομένην ὁ καίσαρ ἐμεῖχετ·. πάλιν ἦ τοὺς σωελθόντας, ἀπράκτους ἀνέπεμψεν. ἐν δ' οὖν ὅπ τούτοις ἀθυμία, καὶ δε· ὅτε σύλλαι· ὁ μετρίως ἐλύπει, πιστ. θεὶς τὰ καὶ παρὼν ἐν τῇ ῥώμῃ, τότε ἦ καὶ μείζονων ἀπεμάνθη. ἐ μὲν γὰ ὀβοδας ἐτεθνήκει, ὠνόμαζε ἦ τὴν τῶν ἀράβων ἀρχὴν αἰνείας ὁ μετονομασθεὶς ἀρέτας. ὅπν γὰ ἐπιχείρει διαβολαῖς παρωξύνθ· αὐτὸς ἀναλαμβάνειν τὴν ἀρχὴν, χρήματα μὲν πολλὰ δίδους τοῖς περὶ τὴν αὐλὴν, πολλὰ ἦ καίσαρι δώσειν ὑπισχνούμβ·. ὁ ἦ τῷ μὴ τὸν ἀρέτου ὅπισύλλαντα πρότερον αὐτῷ βασιλεύειν ὠργίζετο. πέμπει ἦ κἀκεῖν· ὅπισύλλαν καὶ δῶρα τῷ καίσαρι, εἴφασιν τε χρυσοῦν ἀπὸ πολλῶν ταλάντων. ἡ ἦ ὅπισύλλου κατηγόρει σύλλαιον ὄντα πονηρὸν δῆλον, ὀβοδάν τε φαρμάκοις διαφθεῖραι. καὶ ζῶντ· ἔτι κρατῶν αὐτὸν, τάς τε τ ἀράβων μοιχεύοντα, καὶ χρήματα δανειζόμβον, ὡς ἐξιδιώσαιτο τὴν ἀρχήν. πρὸς ἔχειν ἦ οὐδὲ τούτοις ὁ καίσαρ, ἀλλ' ὑπὸ πάντ μηδὲν τῶν δώρων λαβών. τὰ ἦ πρὸς τὴν ἰουδαίαν καὶ ἀραβίαν, ἀεὶ καὶ μᾶλλον ἐπιδίδου, τὰ μὲν εἰς ἀταξίαν, τὰ δ' ὡς καταφθειρομένων μηδένα πρεσβεύειν. τῶν γὰ βασιλέων, ὁ μὲν οὕτω τὴν ἀρχὴν βεβαίαν ἔχων, οὐχ ἱκανὸς ἦν κωλύειν τοὺς ἀδικοῦντας. ἠρώδης ἦ ἐφ' οἷς ἠμύνετο, τάχιον ὀργισθέντ· αὐτῷ καίσαρ·, ἀπάσας τὰς εἰς αὐτὸν ὠμότητας φέρειν ἠναγκάζετο.

πρὸς

πέρας δ' ἀδὼ ὀρῶν τ' ἀπείρων κακῶν, ἔγνω πάλιν εἰς Ῥώμην ἀποστεῖλαι, ἐπὶ δυνατὸ μετριώτερον αἰτῆσαι παρὰ φίλων, καὶ πρὸς αὐτὸν κομίσασθαι τὴν ὀργὴν παυσάμενον. καὶ δὴ μὲν ὁ Δαμασκηνὸς ἀπῆν Νικόλαος.

A Postremo nullum finem urgentibus malis inveniens, decrevit denuo Romam legatos mittere, si quid æquius per amicos impetrare posset a Cæsare. In eam legationem Nicolaus Damascenus profectus est.

Κεφάλαιον ις'.

Διαβολὴ Εὐρυκλέους κατὰ τῶν παίδων πρὸς Ἡρῴδην.

CAP. XVI.

Eurycli calumnia contra Herodis filios.

Ἐπεπόρωτο δὴ τὰ πρὸς τὴν οἰκείαν, καὶ τοὺς παῖδας αὐτῷ πολὺ χεῖρον ἐχθροὺς εἶχε τὸ κομψὸν σκέπτον. ὅλως μὲν γὰρ, ἀεί τ' ἐμπροσθεν ἔχοντα ἀσαφὲς καὶ δυσχερέστατον τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν ἀπάλλ' τῇ βασιλείᾳ ἀλλὰ τύχης. ἐπέβαινεν δὲ μᾶλλον πύξηλη τότε σφοδρὰ παιδικὴν αἰτίαν. εὐρυκλῆς ἀπὸ λακεδαίμονος σὺν ἄσημ. τὸ ἐκεῖ, κακὸς δὲ τὸν ψυχὴν ἄνθρωπ., καὶ πρὸς τρυφὴν καὶ κολακείαν δεινὸς ἑκατέρων αὐτῶν ἔχειν τὸ, καὶ μὴ δοκεῖν, διαδημάτους ὡς τὸ ἡρῴδην, δῶρα τε διδόντι αὐτῷ, καὶ πλείω παρ' ἐκείνῳ λαβὼν τῆς εὐκαιρίας τὸ ἐντυγχάνειν ἐπαγόμενος αὐτὸν φίλ. ἐν τοῖς μάλιστα ἠγάπα βασιλεύς. ἐπὶ δὲ αὐτῷ καὶ ἀγωγὴ μᾶλ ἐν τοῖς ἀντιπάτρου, πρόσοδ. δὲ καὶ συνήθεια, πρὸς τὸν ἀλέξανδρον. ἐρχελαῷ γὰρ ἐλεγχθ εἶναι τῷ καππαδόκι λάθρᾳ σπουδὴς, ὅθεν καὶ τὴν γλαφύραν ἐπεκέκλητο τιμῶν, καὶ πολὺς ἐπ' ἀφανοῦς μᾶλ ἐκθεραπεύων ἅπαντας, ἀεί δὲ τοῖς λαλεμένοις καὶ γινομένοις παρέχων, ὡς ἐξ αὐτῶν ἀντιχαριζόμ. τοὺς ἀμφὶ τὸν ἀλέξανδρον. πλ. δὲ τοῦτ. ἐπάσῳ τρόπῳ τοὺς σωτῆρας ἐπαίρειν, ὡς ἐκείνῳ μὲν εἶναι φίλ., τοῖς δ' ἄλλοις δοκεῖν τὸ συμφέρον ἐκείνῳ παρασκευάζ. τὸν οὖν ἀλέξανδρον, παρασκηπτοῦντ νέον ὄντα, καὶ πρὸς ὧν ἐπαινεῖσθαι μηδενὶ μᾶλ, πρὸς ἐκεῖνον δὲ μόνον ἀδεῶς παρρησιάζεσθαι ἐξόν λέγειν. ἐνέφαινεν οὖν ἀρχόμ. ὡς ὁ πατὴρ ἠλλοτριοῖτο, καὶ τὰ περὶ τὴν μητέρα δυσχεῖτο καὶ τὸν ἀντίπατρον, ἐπὶ παρωθούμ. αὐτὸς τῆς τιμῆς, τὰ πάντ' ἤδη δύνατ. τούτων δὲ ἀνέκειτο ὁδὸν ἐφ' κατασκοπεῖσθαι πρὸς μισ. ἤδη δ' πατρὸς, μηδὲ συμπότους, μηδὲ συλλόγους ἀνέχεσθαι, λέγων. τἀληθῆ μὲν ἐκεῖνον, ὡς ἐνιοὶ ἐφ' οἷς ἤλγ. τὰς δὲ λόγους εὐρυκλῆς ἀντιπάτρου τάττ ἀνέφερεν, λέγων μᾶλ ὡς ἐκ ἕνεκα σοῦ τ' αὐτὸ πάθοι, νικᾶσθαι δὲ σοῦ νικῶμ. πρὸ μεγέθει δ' πραγμάτ., καὶ φυλάττεσθαι παρακελεύόμ. τὸ ἀλέξανδρον. ἐγὼ δὲ ἁπλῶς τ' ἔλεγεν λέγειν, ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς εἶναι τὸν αὐτοχειρίαν. ἀντίπατρ. μὲν οὖν ἔννοιαν λαμβάνων, μεγάλας αὐτῷ παρέκασθαι δωρεὰς ἐδίδου, καὶ πλ. ἤδη, πάθεσθαι τὸν ἡρῴδην ἀναφέρειν τὸν λόγον. ὁ δὲ σὺν ἐκείνῳ πλὴν ἀλέξανδρον ὄρκ δύσνοια ἐξ ὧν ἐλεγχθ ἀκηκοέναι διηγούμ. ἀπιστ., ἀλλ' ὅτω διέβηκε τὸν βασιλέα, πείθεσθαι ἀεὶ τοῖς ἡμᾶσιν καὶ παρεξιοῦσιν, ὡς ἀμεταγνώστοις πίστει τ μισ. ἐδήλωσε δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν κομψόν. εὐθὺς γὰρ εὐρυκλεῖ δίδωσιν πεντήκοντα τάλαντα δωρεάν. ὁ δὲ ταῦτα λαβὼν, καὶ πρὸς τὸν ἀρχέλαον εὐνοίας τὸν βασιλέα τ καππαδοκῶν, τὸν ἀλέξανδρον ἐπαίνων, καὶ χρήσιμ. ἐλεγχθ αὐτῷ εἰς πολλὰ πρὸς τοὺς Ἀρελλαιτὰς πρὸς τὸν πατέρα γεγενῆσθαι. ἐμπαιπτόμ. δὲ καὶ παρ' ἐκείνῳ πρὶν καταφωτισθῆναι τῆς κακοηθείας ἀπάτης. εὐρυκλῆς μὲν οὖν, ἐδὲν τῇ λακεδαιμόνι πεισόμ. εἶναι μοχθηρὸς ἐπὶ πολλοῖς ἀδικήμασιν ἀπεστρέφθη τῆς πατρίδ. ὁ δὲ τῶν ἰουδαίων βασιλεὺς οὐκ

Er idem tempus dissidium cum filiis domesticum multo magis exacerbatum est. quamvis enim jam ante nunqvam prorsus vacarit suspicione, malo pernitioso regibus, tunc tamen id maxime ob talem causam invaluit: Eurycles quidam Lacedæmonius, vir domi nobilis, sed ingenio pessimo, adulator & deliciis perditus, sed utrumqve vitium egregie dissimulans, usus Herodis hospitio, datis muneribus & majoribus acceptis, ad gratiam cum eo conversatus effecit, ut reciperetur inter amicos præcipuos. is diversabatur apud Antipatrum, Alexandro quoque, propter crebros congressus familiaris. ajebat enim sibi cum Archelao Cappadoce amicitiam intercedere, & ideo simulabat se Glaphyram obsequiis colere, cumqve videretur omnibus ex æquo deditus, observabat, quæcunqve vel dicerentur vel fierent, undecunqve captans gratificandi per calumnias materiam. denique adeo se blandis colloquiis insinuavit unicuique, ut illi soli fidus videretur, cæteros ita tractaret, prout amico esset commodum. his artibus ita sibi devinxit Alexandrum, ut juvenis putaret ei soli tuto se posse querelas suas concredere, aperiebat igitur ei dolorem suum, quod pater esset a se alienatior, cæsumqve matris narrabat: & quod Antipater, prærepta fratribus dignitate, solus posset omnia. Hæc diutius ferenda non esse, patre jam talibus imbuto odiis, ut cum ipsis nec convivia nec colloquia communicare sustineat. Hæc ille, dolorem suum in sinum amici, ut tum videbatur, deponens. at ille omnia referebat Antipatro, negans ad se hæc pertinere, tacere tamen non posse ob periculi magnitudinem, & consultum ei velle, ut caveret ab Alexandri insidiis. non enim eum dissimulare animum, sed ipsis verbis præferre cupidit item parricidii. Post hoc benevolentiæ pignus maxima ab Antipatro accipiebat munera, & ad ultimum ab eo persvasus est, ut ad Herodem referret de hoc negotio. Rex narranti de Alexandri odio facilem aurem præbuit, & eo deductus est verborum ambagibus, ut implacabilem iram in filium concipéret: id quod sine mora declaravit. Eurycli enim quinquaginta talenta donavit: quibus ille acceptis, ad Archelaum se contulit, & multum Alexandrum prædicans, operam etiam suam commemoravit, quam utilis ei fuerit ad conciliandam patris gratiam: & ab eo quoque accepta pecunia, prius quã deprehenderetur hominis malitia, discessit. Reversus deinde in patriam, cum ibi quoque similibus artibus uteretur, Lacedæmone pulsus est in exilium. Porro Judæorum rex non jam

ut ante **contentus** aurem præbere criminatoribus Alexandri & Ariſtobuli, proprio ſerviebat odio, etiam nemine accuſante obſervans ſingula, & ſciſcitans, & permittens omnibus, qvicqvid vellent, contra eos dicere: & inter cætera Evaratum Coum communicaſſe cum Alexandro conſilia. videbaturqve nullos ſermones audire libentius. Oblatum eſt deinde juvenibus majus infortunium, calumniis nunquam ceſſantibus, & omnibus certatim aliquid mali de eis ad regem deferentibus, ſcilicet incolumitatis ejus ſtudio: erant Herodi duo ſatellites, Jucundus & Tyrannus, grati illi propter robur ac proceritatem corporum. hi propter quandam offenſam pulſi e regia, & inter eqvites Alexandri ſtipatores recepti, qvod eſſent exercitatiſſimi, honorabantur pecuniis aliisq; muneribus. Mox igitur rex, de his etiam ſuſpicione concepta, tormenta eis admovit. ergo poſt toleratos diu cruciatus, tandem ajunt ſe ſolicitatos ab Alexandro, ut inter venandum Herodem feras perſeqventem interficerent. facile enim confingi poſſe, præcipitatum ab eqvo ſuismet telis transfixum eſſe. nam & ante pene ſimile quiddam ei acciderat. Simulq; indicaverunt aurum defoſſum in eqvorum ſtabulo, & præfectum venatorum arguebant, quod eis præbuiſſet lanceas regias, & arma, ipſo jubente, Alexandri famulis. Poſt hos præfectus arcis Alexandrii correptus ſimiliter examinatus eſt: huic objectum eſt, qvod eos intra caſtellum reciperet, pollicitusq; eis eſſet pecuniam regiam ibi reconditam. Sed illo pernegante, filius ejus accedens vera eſſe dixit omnia: protuliteq; referentes manum Alexandri literas in hanc ſententiam: Qva primum Deo favente perfecerimus, qvæ decrevimus, ad vos veniemus. curate igitur, ut, quemadmodum eſtis polliciti, nos in caſtellum recipiatis. His literis viſis, Herodes poſthac pro indubitato habuit, paratas ſibi a filiis inſidias. Alexander autem dicebat Diophantum ſcribam imitatum ſuum characterem, eſſeqve Antipatri malitia excogitatam illam ſchedulam. Diophantus enim habebatur magnus talium artifex, & poſt in ſimilibus deprehenſus dedit ſupplicium, eos vero, qvi torti ſunt, rex apud Hierichuntem produxit ad populum, ut accuſarent filios, ubi faxis ſunt obruti. cumq; vulgus concitum pœna Alexandrum cum fratre vellet afficere, Herodes per Ptolemæum & Pheroram eos cohibuit: & juvenes in carcere aſſervandos tradidit. eo nemo admittebatur: adhibitis, qui explorarent eorum dicta & facta omnia. jamq; pro condemnatis habebantur, tum aliorum opinione, tum ſua, eorum alter Ariſtobulus præ anxietate etiam amitam ſuam ac ſocrum ad miſerationē præſentis calamitatis, ejusq; autoris odiū invitans, An non tibi qvoqve, inquit, periculū iminet, delate, quod ſpe nuptiarum Syllæo de omnibus, quæ hic fiunt, per literas ſignifices? quę verba mulier ſtatim fratri retulit, ille non amplius ſe continens, vinciri eos ju-

A ὥσπερ πρότερον εἶχεν πρός τε τὸν ἀλέξανδρον, καὶ τὸν ἀριστόβουλον, ἀκούειν μόνον τὰς κατ' αὐτῶν διαβολὰς, ἀλλ' ἤδη διὰ μίσους εἰκῆ γεγιμνένου αὐτοῖς, εἰ καὶ μὴ λέγοι τις ἐξαιρέτως, ἕκαστα, καὶ πυνθανόμενος, καὶ πᾶσιν ἐπιδιδοὺς τοῖς βουλομένοις ἤ τις ἔχοι τι κατ' ἐκείνων εἰπεῖν, ἄφατόν τε κακὸν ἀλεξάνδρῳ συνεκδέναι. καὶ ὅτε μὲν οὖν καθ' ἡδονὴν τὰ πάντων ἤδιον, ἡρώδης ἐλάμβανεν. ὀπτήνη δὲ τῶν νεανίσκων μᾶλλόν τι, σκληρυνομένης ἀεὶ τῆς

B κατ' αὐτῶν διαβολῆς, καὶ πᾶσιν ὡς ἐπὶ πᾶν ἄθλου τινὸς προκειμένου, λέγειν τι περὶ ἐκείνων ὀργῆς, ὁ πρὸς τῆς δ' βασιλεύοντος εἰδέναι σωτηρίας. σωματοφύλακες ἦσαν ἡρώδῃ δύο, κατ' ἰσχὺν καὶ μέγεθος πεμπόμενοι, ἰκκησωνδος καὶ τύραννος. ἅτε προσκρούσαντος αὐτοῖς δ' βασιλέως ἀπεσταλμένοι, τῆς περὶ ἀλέξανδρον ἦσαν σωματοφυλακῆς, καὶ κατὰ γυμνασίαν πεπόμενοι, καὶ τὴν χρυσίον, καὶ δωρεὰς ἄλλας ἐλάμ-

C βανον. εὐθὺς οὖν καὶ τούτους ὁ βασιλεὺς ἔχων ἐν ὑποψίᾳ, ἐβασάνιζεν. οἱ δὲ διαμαρτεσπαντες πλὴν χρόνου, ὕστερον ἔλεγεν, ὅτι πεῖσαι ἐποίουν αὐτὸν ἡρώδην ἀλέξανδρος, ἐπεὶ περὶ κυνηγεσίου θηρίων ἀνόσκαλοι. δυνατὸν γὰρ ἦν λέγειν, ὡς ὑπὸ δ' ἵππου κατενεχθεὶς, ἀναπαρεὶη τὰς ἑαυτοῦ λόγχας. καὶ γὰρ πρότερον αὐτῷ πεῖσαι τοῦ γεγονὸς πρός. ἐπίθεσαν δὲ καὶ χρύσιον μὲν ἐν ἱππῶνι κατορωρυγμένον, καὶ τὸν ἀρχιππέα ἐξήλεγχον, ὅτι καὶ λόγχας αὐτοῖς δοίη

D βασιλικὰς, καὶ τοῖς ἀλέξανδρου ὑπασπίσαι ἐκέλευσεν. μετὰ τούτους ὁ φερώρας ἀλεξάνδρου ληφθεὶς ἐβασανίζετο. καὶ γὰρ ἐκεῖνος αὐτὸν ἔσχε δέξασθαι τὴ φρουρᾷ, ἐν παρέξων τοῖς νεανίσκοις χρήματα ἐναποκρύψας τε κέιμηλα τ βασιλικῶν κατ' ἐκεῖνο τὸ φρούριον. αὐτὸς μὲν οὖν, οὐδὲν ὡμολόγησεν. ἡμεῖς δ' αὐτὸν, παρελθόντα αὐτοπτεσθῆναι, καὶ γράμματα ἐπιδοῦναι ὡς ἐκείνου ἐπιστολὴν τοῦ ἀλεξάνδρου χειρός.

E τελεσαντες σὺν θεῷ εὐμενοῦντι πάντα, ἥξομεν πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ πειρᾶσθε καθὼς ὑπεσχέσθε δέξασθαι ἡμᾶς τὸ φρούριον. μετὰ δὲ τὸ γράμματεῖον, ὁ μὲν ἡρώδης, οὐκέτι ἐνδοιασίμως ἔσχε περὶ τῆς τῶν παίδων εἰς αὐτὸν ἐπιβουλῆς. ἀλέξανδρος δὲ διέφαυεν ἔφη τὸν γραμματίαν, μιμησάμενον τὸν τύπον, καὶ διὰ πατρὸς κακουργηθῆναι τὸ γραμματίδιον. ὁ γὰρ διόφαντος εἶχεν τὰ τοιαῦτα δεινός. ἐν

F ὑστέρῳ δ' ἐλεγχθεὶς ἐπ' ἄλλοις, οὕτως ἀπέθανε. τὸν δ' βασιλεὺς, καὶ ὃς τὸ πλῆθος ἐπηγάγετο ἐς τὸ ἱππικὸν κατηρῶντας τ παίδων. καὶ τούτους μὲν ἐκ χειρὸς οἱ πολλοὶ βάλλοντες, ἔκτειναν. ὡρμημένων δ' καὶ τὸν περὶ ἀλέξανδρον ὁμοίως κτένειν, ὅτε μὲν ὁ βασιλεὺς παρητήσατο ἀφ' πτολεμαίου καὶ φερώρα τὸ πλῆθος ἀνασεῖλας. ἐν δ' φυλακῇ, καὶ τηρεῖσθαι αὐτῶν, καὶ παρεῖναι μὴ οὐ-

G δένα, πάντα δ' ἐπισκοπεῖσθαι τὰ γινόμενα καὶ λαλούμενα. ἐπὶ γὰρ ἤ καταδίκων εἶχον ἀδεξίαν ἢ δίκην. ἕτερος δ' αὐτῶν ἀριστόβουλος ἐκ βαρυθυμίας ἐπαγόμενος ἐς τὸ ἑαυτοῦ πενθερὸν καὶ πενθερᾶν, συναλγῶν αὐτοῖς συμφοραῖς, καὶ μισῶν τὸν τὰ τοιαῦτα πεπραγμένον. καὶ γὰρ ἔφη καὶ σὶ κίνδυνος ἀπολείας, ἀλεξοβουλημένης συλλαῖῳ κατ' ἐλπίδα γάμου ἅπαντα πάντα δὲ προμηνύειν; τούτους ἐκείνη τάχ' μᾶλλα πάλιν ἀδελφῷ προσφέρειν τοὺς λόγους. ὁ δ' οὐκ ἐπ' καταφρονῶν αὐτὸν, δῆσαί τε κελεύει.

Arabas, quorum aliqvot ejus omnia facinora indicaverunt, & hoc autore necatos plerosq; conatos Obodæ manifeſte coarguerunt ex ipſius literis interceptis per adverſarios.

XII. Qua fortuita occaſione Nicolaus uti non neglexit, ſtudens Herodem reducere in gratiam Cæſaris. Sciebat enim, ſi defenſionem regis ordiretur, difficilem ſe habiturum judicem. qvod ſi accuſaret Syllæum, non defore occaſionem pro ſuo rege ſatisfaciendi. conteſtata igitur lite, & præſtituta ad agendum die, Nicolaus, aſſiſtentibus ſibi Aretæ legatis, acriter accuſavit Syllæum, interfectorem aſſeverans domini ac regis ſui multorumqve Arabum, pecuniam etiam mutuatum ad perturbandam quietem publicam, matronasqve arguens corrupiſſe tam Romæ quam in Arabia. addidit his graviſſimum crimen, circumventum mendaciis ejus Cæſarem, qvem nihil veri de geſtis ab Herode docuerit. ad hunc occaſionis locum poſtqvam ventum eſt, Cæſar interlocutus, juſſit eum, omiſſis cæteris, hoc tantum de Herode dicere, an non exercitum in Arabiam duxerit, neqve duo millia & quingentos illic interfecerit, neqve, captivis abductis, regionem deprædatus ſit. Ad hæc Nicolaus, de his ſe vel maxime ait docere poſſe, nihil horum aut certe minimam partem ita ſe habere, qvemadmodū ab illo relata ſint, neqve ullam mereri indignationem. His præter opinionem auditis, cum Cæſar attentius auſcultaret, ille primum indicavit ei de qvinqviescentum talentis mutuo ſumptis, deqve ſyngrapha, in qva aſcriptum erat, licere poſt elapſum præſtitutum tempus pignora ex univerſa regione capere: deinde, non expeditionem hoſtilem hanc fuiſſe, ſed executionem juris & repetitionem debiti, idqve non propere actum, quanquam permittente ſyngrapha, ſed appellatis prius ſæpe de hac re Saturnino & Volumnio Syriæ præſidibus: poſtremo apud Berytum in horum præſentia Syllæo per Cæſaris fortunam jurato, omnino intra triginta dies exhibiturum ſe & pecuniam, & Herodis perfugas. & cum horum nihil Syllæus præſtitiſſet, aditos rurſum præſides Herodi permiſiſſe pignora capere, atq; ita demum illum profectum in Arabiam. hoc eſt, inqvit, illud bellum, qvod adverſarii tam tragice exaggeraverunt: qvod tamen qvi poteſt bellum vocari, permiſſu præſidum & ex pacto illatum, poſt perjurio violatos tum alios deos, tum in primis nomen Cæſaris? reſtat de captivis jam dicere. Latrones Trachonitæ qvadraginta primum, mox plures, fugientes Herodem metu ſupplicii, receptaculum ſibi fecerunt Arabiam. hos Syllæus fovit & aluit in omnium hominum injuriam, agrosq; eis dedit, & prædarum fuit particeps; qvos tamen ipſos eodem jurejurando tenebatur reſtituere cum mutuatitia pecunia ad præſcriptum terminum. nec poteſt oſtendere, qvemqvā præter hos captum in Arabia. immo ex his ipſis aliqvot evaſerunt. Nunc confutata etiam de captivis invidioſa ſycophantia, audi, Cæſar, mendaciſſimum figmentum, qvod ad provocandam iram tuam commentus eſt.

A συνεσήσωσης ἐξ αὐτῆ, ἓ τῆ νικολάω πεσελθόντες, τὰς ἀδικίας ἀπάσας ἐμήνυον, καὶ τ ἐδαφ ὡς ἀμφιρεύτων πλείσων σκφανῆ τεκμήρια παρέχοντες, ἐν ᾧ καὶ τ γραμμάτων αὐτῆ κῆ τῶν ἀποσωσιν ὑφηρημένα, ἀμφ τ τῶν ἤλεγχον. ὁ ᾗ νικόλαος ἤπιτυχαν ταύτην ἐρῶν αὐτῆ πεσσηγμένην, δι αὐτ ἐπεφγματόσετ τὸ μέλλον, ἐπέγων ἐλθεῖν εἰς ἀμμαχὰς ἡρῴδη παῆσαι καίσαρ. συμφῶς γ ἤπιστο βυλομένω μὲν ἀπολογήσασθ πρὸ ὧν ἐπταξεν σὺν ἐσεσθ παῤῥησίαν. εἰ θέλοντ ᾗ κατηγορεῖν συλλαίω, χρησασθ ἡμέρον ὑπὲρ ἡρῴδη λεγόν. σωεσώτων ἂν ἐπ᾽ ἀλλήλως, ἓ διαθήσης ἡμέρας, νικόλα πυρόντων αὐτῆ τῶν δρέσα, πρέσβεων, τά τε ἄλλα, κατηγόρει ἓ συλλαίω, τῶν τε ἓ βασιλέως ἀπωλείας λέγων, κ πολλῶν δρᾶξων, χρήματά τε ὡς ἴη δεδωκὼς μέν ἐπ᾽ ἀδεῖ ὑγιές, καὶ μοιχείας ἐξελέγχων, ἃ τ ἐν ἀραβία μένον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν ῥώμη γυναικῶν. πεσετίθει ᾗ τὸ μέγιστον ὡς ἔχοι ἀσηφὲ καίσαρ μηδὲν ἀληθὲς διδάξας ὑπὲρ τῶν ἡρῴδη πεπραγμένων. ὡς ᾗ ἦκεν ὅπι ἅτον τὸν τόπον, ὁ μὲν καίσαρ ἐξεσήμ αὐτὸν ἅτο μόνον ἀξιῶν ὑπὲρ ἡρῴδου λέγειν, ὡς ἃ τραπὰν ἠραμμένος ἀραβίαν, μηδὲ διαλλάξας κ πενθήκοντας ἀποκτείνειν τ ἐκεῖ, μηδὲ αἰχμαλώτους λάβοι τὴν χώραν διαρπάσας. πρὸς ταῦτα ὁ νικόλαος, ὑπὲρ τ τούτων ἔφη κ μάλιστα διδάξειν, ὅτι μηδὲν ἡ τὰ πλεῖστα γε αὐτῶν ἀ γέγονεν ὡς σύ τε ἀκήκοας, καὶ δικαιότερον χαλεπώτερον ἐπ᾽ αὐτὸς φέρῃν. πρὸς ᾗ τ εὔλογον καίσαρ συνέντα αὐτὸν ἀκροατὴν, τὸ δανεῖον ἱππέων τ πενθήκοντα τελάντων, κ τ συγγραφὴν, ἐν ᾗ κ ἅτ᾽ ἐν τῷ πεσγεγραμμένον ἐξεῖναι τ πεσθεσμίας παρελθόσης ῥύσια λαμβάνειν ἐξ ἁπάσης τ χώρας, τὴν μὲν γραῖαν, ἃ γραῖαν ἔλεγεν, ἀλλ᾽ ὅπι δικαίων τ ἰδίων ἀπαιτήσειν χρημάτων. ἓ μηδὲ ταχὺ ταύτην, μηδὲ ὡς ἐπὶ τελεσπορίᾳ συγγραφὴν, πολλάκις μὲν ὅπι σεπρεσβύτην ἐλθόντα ἐν βολόμενον τὰς τ συρίας ἡμένας, τελάπτ ον ᾗ, σὺν ὄκρυσι τ τούτων ἐναντίον συλλαίω τῶν σῶν τυχῶν ἐπομόσαντ, ἢ μὲν ἐν τοῖς ἡμερῶν τριάκοντα παρεῖναι τὰ χρήματα κ τὰς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡρῴδου πεφόρους. ὧν ἀδὲν πειθόμενον συλλαίω πάλιν ὅπι τὰς ἡμένας ἐλθεῖν ἡρῴδου, καὶ κείνων ἐφέντων αὐτῆ λαμβάνειν τὰ ῥύσια, μέλις ἅτως ἐξελθεῖν σὺν τοῖς περὶ αὐτόν. ὁ μὲν δὴ πόλεμος ὡς ἅτε τεχνωδεστάτως ἐλεγεν, καὶ τὰ τῆς ἐπιτραπῆς πιαῦτα. καί τι πῶς ἂν ἔτι πόλεμος, ὅπότε ψάντων μὲν τ σῶν ἡμένων, δεδωκότας ᾗ τῆς σωφρίκης, ἠσθημένου ᾗ μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ ἃ σὺ καίσαρ ὀμάτων. τὰ ᾗ πρὸς τὰς αἰχμαλώτους, ἐξῆς ἤδη λεκτέον. λησὶ τὴν τραχῶνα κατοικούντων, τεσσαράκοντα τὸ πρῶτον ἅτα, αὐθις πλείονες τὰς ἡρῴδου κολάσεις ἀμφεύγοντες, ἐρημίαν ἐποιήσαντο τῶν ἀραβίαν. τούτους ὑποδεξάτο συλλαῖος ὅπι πάντας ἀνθρώπους πρόφων, καὶ χώραν ἔδωκε νεμεσᾷ, κ τὰ κέρδη τῶν ληῶν αὐτὸς ἐλάμβανεν. ὡμολόγησα ᾗ κ τούτους ὅπι τοῖς αὐτοῖς ὁροις ἀποδώσῃν κῆ τ αὐτῶν ἓ δανείου πεσθεσμίαν. καὶ δύναιτο ἂν οὐκ ἀποδεῖξαι παπὶ τὸ πρὸν ἄλλον τινα τῆς ἀράβων χώρας, ἢ τούτους ἐρημένους, οὐδὲ πέντας, ἀλλ᾽ ἴσως μὴ λαθεῖν ἰσχύσαν. ἅτως οὖν καὶ ἓ τῆς αἰχμαλωσίας ὅπι φθόνον συκοφαντήματος πφεύγετες, μέγιστον ὦ κέσαρ κατέμαθε πλάσμα, καὶ ψεῦσμα πρὸς τὸν σὸν ὀργὴν αὐτῆ ποιηθέν.

Φημὶ

audi, Cæſar, mendaciſſimum figmentum, qvod ad provocandam iram tuam commentus eſt.

Rex Dauid Sunt Salomon Abia Sunt Asa. Asa Sunt Iosaphat. Iosaphat Sunt Ioram. Ioram Sunt Ozias. Ozias Sunt Ioathan. Ioathan Sunt Achaz. Achaz Sunt Ezechias. Ezechias Sunt Manasses. Manasses Sunt Amon. Amon Sunt Iosias. Iosias Sunt Iechonias & fratres eius in transmigratione Babylonis. Et post transmigrationem Babylonis Iechonias genuit Salathiel. Salathiel Sunt Zorobabel. Zorobabel Sunt Abiud. Abiud Sunt Eliacim. Eliacim Sunt Azor. Azor Sunt Sadoc. Sadoc Sunt Achim. Achim Sunt Eliud. Eliud Sunt Eleazar. Eleazar Sunt Matthan. Matthan Sunt Iacob. Iacob Sunt Ioseph virum Mariæ de qua natus est Iesus qui vocatur Christus. Omnes ergo generationes ab Abraham usque ad Dauid generationes quatuordecim. Et a Dauid usque ad transmigrationem Babylonis generationes quatuordecim. Et a transmigratione Babylonis usque ad Christum generationes quatuordecim.

Rursus Lucas ab Adam usque ad Christum.

QUI cum baptizatus esset Iesus, & ipse erat incipiens quasi annorum triginta, ut putabatur filius Ioseph, qui fuit Heli, qui fuit Matthat, qui fuit Levi, qui fuit Melchi, qui fuit Ianne, qui fuit Joseph, qui fuit Mathathiæ, qui fuit Amos, qui fuit Naum, qui fuit Hesli, qui fuit Nagge, qui fuit Maath, qui fuit Mathathiæ, qui fuit Semei, qui fuit Joseph, qui fuit Juda, qui fuit Joanna, qui fuit Rhesa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui fuit Neri, qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui fuit Cosam, qui fuit Elmadam, qui fuit Er, qui fuit Jesu, qui fuit Eliezer, qui fuit Jorim, qui fuit Matthat, qui fuit Levi, qui fuit Simeon, qui fuit Juda, qui fuit Joseph, qui fuit Jona, qui fuit Eliacim, qui fuit Melea, qui fuit Menna, qui fuit Mathatha, qui fuit Nathan, qui fuit David, qui fuit Jesse, qui fuit Obed, qui fuit Booz, qui fuit Salmon, qui fuit Naasson, qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Esrom, qui fuit Phares, qui fuit Juda, qui fuit Jacob, qui fuit Isaac, qui fuit Abraham, qui fuit Thare, qui fuit Nachor, qui fuit Sarug, qui fuit Ragau, qui fuit Phalec, qui fuit Heber, qui fuit Sale, qui fuit Cainan, qui fuit Arphaxad, qui fuit Sem, qui fuit Noe, qui fuit Lamech, qui fuit Mathusale, qui fuit Henoch, qui fuit Jared, qui fuit Malaleel, qui fuit Cainan, qui fuit Enos, qui fuit Seth, qui fuit Adam, qui fuit Dei.

filios quidem, quos adducere in concilium noluit, in Platane vico Sidoniorum detinuit, non longe ab urbe: ut posset eos, si vocarentur, sistere. ipse vero solus introgressus, coram consessu centum & quinquaginta virorum, usus est accusatione non tam propter infortunium & necessitatem miserabili, quam patri parum decora. Vehemens enim erat, & in coarguendo crimine hæsitans non satis se explicabat, multaqve furoris ac feritatis præferebat indicia. nec probationes exhibebat cognitoribus, sed advocatos sibi eos adjungebat indecore pater contra filios, literasqve ab ipsis scriptas legebat: in quibus nihil insidiarum aut impietatis inerat, sed tantum de inunda fuga consilium, & convitia signa offensi animi. ad quæ postquam ille pervenit, vociferabatur quasi in confessis insidiis: remqve exaggerabat, dejerans mori se malle quam audire talia. Postremo dicens sibi & a natura & a Cæsare potestatem in eos datam, addidit etiam patriam legem ita jubere: ut si cui accusato parentes manus imponant capiti, necesse habeant circumstantes saxis eum ferire, atqve in hunc modum interficere. quod cum sibi promptum sit in patria & suo regno facere, tamen expectare se illorum quoque calculos. Venire se tamen ad eos, non tam ut judicent filios in manifestissima culpa deprehensos, quam ut per occasionem indignationi justæ parentis suum addant suffragium, & exemplum edant ad posteros, non oportere tales insidias negligi. Hæc locuto rege, & juvenibus ne ad dicendam quidem causam adductis, qui erant in consilio, videntes rem eo devenisse, ut nulla sit spes reconciliationis & gratiæ, potestatem ejus confirmaverunt. Et primus Saturninus vir consularis, multisqve defunctus honoribus, protulit sententiam moderatam circumstantiis: damnare se quidem Herodis filios, non tamen censere interficiendos, quod & ipse filios habeat, & Herodem præteritis infortuniis hoc maximum nolit adjicere. Post illum ipsius tres filii, qui legati patris erant, eandem sententiam tulerunt. Contra Volumnius capite plectendos pronunciat, qui tam impii erga parentem fuerint: quem deinceps major pars secuta est, ut omnino viderentur addicti ad supplicium. Moxqve inde Herodes Tyrum eos secum duxit: quo cum Nicolaus appulisset a Roma veniens, rex, prius expositis quæ apud Berytum acta fuerant, percontatus est, quid Romæ amici sentirent de ejus filiis. Ille respondit videri consilia juvenum impia, conjiciendosqve vinctos in carcerem. deinde pensitato diligentius negotio, si ita videatur, occidendos, ne putetur plus iræ quam rationi tribuere. sin contrarium placeat, absolvendos, ne aliquid committatur immedicabile. eam esse Romæ plerorumq; amicorum sententiam. Tum rex diu multumqve tacitus secum cogitavit, & illum secum navigare jussit. Postquam autem Cæsaream ventum est, mox omnes fuerunt de filiis soliciti, eventum expectantes. valde enim metuebant, ne propter inveteratum

A τὸς μὲν παίδας, ἀγδ ἦξίω συλλαβεῖν εἰς τὸ συνέδριον, ἐν κώμῃ τινὶ σιδωνίων εἶχε, πλατάνῃ καλουμένῃ, πλησίον τῆς πόλεως, ὡς ἔχειν εἰ κληθεῖεν παρασῆσαι. μόνος δ' καθ' αὐτὸν εἰσελθών, ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα συγκαθημένων ἀνδρῶν, κατηγορῆ κατηγορίαν οὐκ εὐσημερὰν ὡς πρὸς ἀναγκαίως ἔχουσαν τύχης, πλείονι δ' ἀπονοίᾳ ἢ πατρὶ ὑπὲρ παίδων ἔπρεπε. βίαιος γὰρ ἦν, καὶ πρὸς τὸ ὑπόδειγμα τῆς αἰτίας ἐτεταραγμένος, καὶ μέγιστα θυμῷ καὶ ἀγριότητι συνειδὼς σημεῖα τοὺς τε ἐλέγχους οὐκ ἐκόνους ὑπηρέτων καταμανθάνων. ἀλλὰ συνηγορίαν αὐτοῖς παρεσκεύαζε, πατρικὴ παίδων ἀγῶνα, καὶ τὰ γραφέντα δι' αὐτῶν οἰκείων ἀναγινώσκων. ἐν οἷς ὑπόνοια μὲν ἦν τις ὑπόνοια, δυσεβείας γὰρ οὐκ ἐγέγραπτο, μόνον δ' ὡς φυγεῖν βουλόμενοι, καὶ λοιδορίαι τινὲς εἰς αὐτὸν ἐνειδῆ παρέχουσαι λόγῳ τὴν δύσνοιαν, ἐφ' οἷς ὁ πατὴρ ὡς ἐλύπητο, μᾶλλον τε ἐξεβόα, καὶ τὸ πρᾶον εἰς ἐμέλειαν τῆς ὑποβολῆς δι' ἐκείνων, πύξασε, ἐπεμύθετο. B ὡς ἥδιον ἂν στέροιτο τῆς ζωῆς, ἢ τοιοῦτον ἀκούειν λέγων. τὸ δὲ τελευταῖον εἶπεν ὅτι καὶ τῇ φύσει, καὶ τῇ καίσαρος δόσει τὴν ἐξουσίαν αὐτὸς ἔχοι, προστίθησι καὶ πάτριον αὐτῷ νόμον, ὃς κελεύει, εἴ τις κατηγορηθείη τοῦ γονέως ὑπὸ λίθοις τὴν κεφαλὴν τοὺς χεῖρας ἐπαναγκὲς εἶναι τοῖς περιεστῶσι βάλλειν, καὶ οὕτω ἀποκτείνειν τὸν τρόπον. ἐπιτετριμμένων αὐτὸς ἐν τῇ πατρίδι καὶ τῇ βασιλείᾳ πᾶσιν, ἐμοὶς ἀναμένειν τὰ κείνων κρίσιν, ἧκειν C μόνον, δικαστὰς μᾶλλον ἢ κατὰ ὑπὲρ φανερὰς εἰς ἐκ τῶν παίδων ἀλόγως πίπτοι, συνοργισθῆναι δ' καιρὸν ἔχοντας, ὡς ἰδεῖν καὶ τὰ πρόσω γενόμενον ἀμελήσαι τοιαύτης ὑπόνοιας ἄξιον. πρῶτα δὲ βασιλέως εἶπεν, καὶ τῶν νεανίσκων ἀδὲ ἕως τῆς ἀπολογίας παρημμένων, συμφρονήσαντες οἱ κατὰ τὸ συνέδριον ὡς ὑπουκέντας καὶ διαλλαγῶν χεῖρον ἔχειν, τὴν ἐξουσίαν ἐβεβαίωσαν αὐτῷ. καὶ πρῶτος μὲν σατορνῖνος ἀνὴρ ὑπατικὸς, καὶ τὰ ἐπ' ἀξιώματος, ἀπεφήνατο γνώμην αἰδημονεστάτην τῶν παρόντων χρόνων. ἔφη γὰρ καταδικάζειν μὲν τὴν ἡρῴδου παίδων, κτείνειν δ' οὐκ εἰς δίκην, αὐτὸς παῖδας ἔχων, καὶ δ' πάντας μείζονος ὄντος, εἰ καὶ πάντα δι' αὐτοὺς δεδυσχήκει. μετὰ σατορνῖνον, οἱ D σατορνίνου παῖδες, ἅπαντες γὰρ αὐτῷ τρεῖς ὄντες παρεσκεύαστο, τὴν αὐτὴν γνώμην ἀπεφήναντο. βολόμνιος δ' ἀπόπειρος ἔφη κολάζειν θανάτῳ τοὺς ἄνους ἀσυβήσαντας εἰς τὸν πατέρα. τὰ δ' αὐτὰ καὶ τὸ ἑξῆς οἱ τάλεως, ὡς τε μηκέτι ἄλλο τι δοκεῖν, ἢ καταδεδικάσθαι τὸν ὑπὸ θανάτου τοὺς νεανίσκους. καίκιλιος μὲν εὐθὺς, ἡρῴδης ἦκεν, ἄγων αὐτοὺς εἰς τύρον, καὶ ὅτε νικόλαος πλεύσαντος ὡς αὐτὸν ἐκ τῆς ῥώμης ἐπυνθάνετο, περὶ διηκριβωμένων τὰ ἐν βηρυτῷ, λέγων τινὰ ἔχοιεν γνώμην περὶ τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ οἱ ἐν τῇ ῥώμῃ αὐτοῦ φίλοι. καίκιλιος εἶπεν, ὅτι δοκεῖ μὲν αὐτοῖς εἶναι τὰ κείνοις περὶ σὲ ἐγνωσμένα, χαλεπαίνειν μέν τοι αὐτοὺς καθεῖξαντα, δεσμώτας φυλατεῖν. εἰ μὲν ἕτερόν σοι δοκοίη, E κολάζειν αὐτοὺς, μὴ φαίνοις ὀργῇ τε πλέον ἢ γνώμῃ κεχρῆσθαι. εἰ δ' ἀναιτία, ἀπολύειν, μὴ ἀνεπανορθώτου ὄντος τοῦ ἀτυχήματος. τὰ αὐτὰ δ' ἔδοξε καὶ ἐν ῥώμῃ τοῖς πλείοσι τῶν φίλων. ἐπὶ δὲ σιωπήσαντος ἐν πολλῇ ἐγένετο σιωπῇ, καίκιλον εἰπόντος συμπλοῦν αὐτῷ. ὡς δ' ἦκεν εἰς ἡμισείαν, γίνεται λόγος εὐθὺς ἅπασι τῶν παίδων, καὶ μετέωρος ἡ βασιλεία, πάντα χωρήσειν τὰ κατ' αὐτοὺς ἐκδεχομένων. δεινὸν γὰρ ἦν ἅπασι δέος ἐκ πα-

ἐκ πολλοῦ καζασεπαζόμενος εἰς αὐτὸ τὸ πέρας ελ-
θεῖν. ἡ τοῖς μὲν πάθεσιν εὐσχέμονων, οὐκ ἰῶ ἢ δὲ ἐπ-
τῶν τι προπετὲς, ἔτι ἄλλα λεγοντος ἀκούειν ἀκινδύνως,
ἀλλ' ἐγκεκλεισμένοι τ' ἔλεον, ἐθρηνῶμεν, ἀναύδως
ἢ τῷ ὑποβολίῳ δ' πάθος ἔφερον. εἷς ἢ αὐτῶ πάλαι
στρατώτης, ἀνόματι Τήρων, ἡλικίας ὄντος
ἀλεξάνδρῳ φίλος, πενθοῦσι μὲν ἡ τοῖς ἄλλοις ἐσοδυόμενα
δι' ἡσυχίας ἰῶ, αὐτὸς ἐπ' ἐλευθερίστ@ ἐβελάλει,
καὶ βοᾶν ἰῶ ἀναγκάζετο πολλάκις ἐν τοῖς πλήθεσιν ἀνω-
καλύπτως λέγων, ὡς ἀπώλοιτο μὲν ἡ ἀλήθεια, τὸ ἢ δί-
καιον ἐκ τ' ἀνθρώπων ἀνηρημένον εἴη, κρατεῖ ἢ τὰ
ψεύσματα καὶ ἡ κακοήθεια, καὶ ποτ' ἐν νέφ@ ἐπέχῃ τοὺς
πράγμασιν, ὡς μηδὲ τὰ μέγιστα τ' ἀνθρωπίνων παθῶν
ἐρᾶσθαι τοὺς ἁμαρτάνοντας. τοιοῦτ@ ὢν, ἐδόκει μὲν οὐκ
ἀκινδύνως παῤῥησιάζεσθαι. τὸ ἢ εὐλογον, ἐκίνει πάντας,
οὐκ ἀνάνδρως αὐτὸ ποιῶν τ καιρὸν ἐκαμψε. διὸ καὶ
πάντα ἅπερ αὐτὸς ἔπασχεν, ἕκαστος ἡδέως ἤκουεν ἐπ'
ἐκεῖνα λεγόμενα, καὶ τὸ καθ' αὑτοὺς ἀσφαλὲς ἐν τῷ σι-
γᾶν ποιούμενοι τῷ ἐκείνα παῤῥησίαν ὅμως ἀπεδέ-
χοντο. τὸ γὰρ ποιοδοκώμενον πάθ@, ἐδιάζετο πάντ-
ων τινα συνεπαίρειν αὐτὸ λαλῶν. ὁ ἢ καὶ ἐς τ βασιλέα
μετὰ πάσης παῤῥησίας ὡσαύτω@, μόν@ μέχρι λέγειν
ἠξίει, καὶ συγχωρήσαντ@, ἐθαυμάσθη ἔφη, ὦ βασι-
λεῦ ἀλέξανδρε, ὅπως τοσοῦτον πάθος τ τοσηδὲ ταυτῶν
παῤῥησίαν, ἀναγκάσαι δέ σε, καὶ συμφέρουσι εἰ λάβοι τι
ἀφορμὴν ἐξ αὐτῆς, πρέπουσα τῆς ἐμῆς ἀσφαλείας
ποτε ὤχου τὸ σῶ, καὶ πεπλώκασιν ἐκ τῆς ψυχῆς αἱ
φρένες; ποῖ ἢ καὶ ὁ σοφιστὴς ἐκεῖν@ νῦς, ὦ πολλὰ καὶ με-
γάλα κατώρθωσας; τίς ἢ τ' φίλων καὶ συγγενῶν ἐρη-
μία, κρίνω ἢ, ὅτε παρόντας αὐτοὺς εἶναι συγγενεῖς ἢ
φίλους, οἱ σοφιρῶσι τοιοῦτον μῖσ@ ὅπως τῇ μακαριζο-
μένῃ ποτε βασιλείᾳ. σὺ ἢ δ' ἐνθυμῇ τι περαίνομένων ἐστί;
δύο νεανίσκους ἐκ βασιλίδος σοι γυναικὸς γεγενημένους,
οὓς πᾶσαν ἀρετὴν ἄκρους ἀναρρήσεις, σεαυτὸν ἐν γήρᾳ
καταλιπὼν ἐφ' ἑνὶ παιδὶ κακῶς οἰκονομήσαντι τὴν εἰς
αὐτὸν ἐλπίδα, καὶ συγγενέσιν ὧν αὐτὸς ἤδη τοσαυτάκις
κατήγαγε θανάτου; οὐκ ἐννοήσῃ, ὅτι καὶ τ ὄχλου ἡ σι-
ωπὴ, τὴν ἁμαρτίαν ὅμως ὁρᾷ καὶ μισεῖ τὸ πάθ@; ἢ τι γραπτὰ πᾶσι, καὶ παύτης οἱ πρωτεύοντες, ἔλεον
μὲν τῶν ἀτυχουμένων, μῖσ@ ἢ τῶν παύτα ἀμα-
πεπομένων ἔχήκασιν; ἤκουε τούτων ὁ βασιλεὺς, ἐν
ὀρχῇ μὲν οὐ πανταπάσιν ἀγνωμόνως, ἀλλὰ τί δεῖ
καὶ λέγειν διεκίνησεν ἑαυτὸν ἀψαμένου δ' τήρων@
ἐναργῶς, δ' τι πάθους καὶ τῆς πρὸς τοὺς οἰκείους ἀπι-
στίας. αὐθις ἢ ὁ μὲν ἐπιδιδοὺς καὶ μικρὸν ἀμείνω καὶ
σωφρονικὴ χρώμεν@ παῤῥησία. τὸ γὰρ ἀπαιδόπτον
ἐξέπιπτε δ' καιρὸν. παρασχὼν ἢ ἡσθεὶς ἐνεπίμπλατο,
καὶ μᾶλλον ἐνεδίζεσθαι δοκῶν, ἢ πρὸς τὸ συμφέρον
ἀκούειν τῶν λόγων, ἐπεὶ καὶ τοὺς ἀλλοκεμένους σφα-
γέας, καὶ τοὺς ἀμυνακτοῦντας ἡγεμόνας ἐπυθε-
το, πρόσθεν τῶν τι ὀνομασθέντων ἀπάν-
των, καὶ τὸν τήρωνα δήσαντας ἔχειν ἐν φυλακῇ. τέ-
τυχηκότ@, ὅπῃ ἔσταν τοῦ καιροῦ καὶ τρύφων τὸς
κουρεὺς δ' βασιλέως, ὃς ἔφη προσελθὼν ὡς πύθοι
πολλάκις ὁ τήρων, ὅπως ἔσεται τὸν βασιλέα,
ξυρῶ τὸν λαιμὸν ὑποτεμεῖν, ἐπεὶ ἢ ἐν πρώτοις τῆς
σῆς ἀλέξανδρον, καὶ μεγάλας λήψεσθαι δωρεάς. ταῦ-
τα ἔπαντα, συλλαμβάνειν κελεύει, καὶ μὴ ταῦτα,
βάσαν@ λῶ δ' τι τήρων@, καὶ δ' παιδὸς αὐτοῦ, καὶ δ'
κουρέως. ἀλεξάνδρου τ@ δ' τήρων@, ἐρῶν ὁ νεανίσκ@ τὸν πατέρα, χαλεπῶς μὲν ἤδη ἀλεξόμενον,
ἔχοντα ἢ ἐδεμίαν ἐλπίδα σωτηρίας, αὐτό τι τὸ μέλλον ἐκ τῆς ὄψεως τὸν πίπτοντα δυσχερείας πρὸς ὄπον,

A diſſidium immineret eis exitium. cumqve dolerent eorum vicem, tamen nec loqui temere, nec audire dictum aliquod liberius vacabat periculo: ſed in ſinu miſericordiam celantes, taciti dolorem diſſimulabant. Unus omnium vetus regis miles nomine Tiro, filium habens Alexandri æqualem & amicum, quicquid alii quieti occultabant, ipſe libere eloqvebatur, & ſæpe exclamare cogebatur in turba, periiſſe veritatem, B & juſtitiam in rebus humanis, & pro his regnare cum mendaciis malitiam: eoqve tantam caliginem inductam negotiis, ut ne graviſſima qvidem errata ſua homines animadverterent. hæc loqvendi libertas qvamvis non abeſſet a periculo, omnes tamen movebat, qvod non ſine ratione, fortiter ſe gereret tali tempore: libenterqve hæc audiebant ſinguli, & cum ſibi caverent ſilentio, C ejus tamen non improbabant licentiam. nam tanti mali expectatio potuiſſet a qvovis commiſerationis voces exprimere. Ille vero etiam ad regem magna libertate ſe ingerens, poſtulavit, ſolus cum ſolo colloqvi: qvod ubi conceſſum eſt: Non poſſum, inqvit, ô rex, diutius ferre hanc anxietatem animi: qvæ me cogit audaces voces & mihi periculoſas promere, ſed tibi, ſi velis, utiles. Ubi nunc eſt tua mens? ubi animus D ille ſemper hactenus qvantumvis arduis par negotiis? qvænam hæc eſt tanta amicorum ac cognatorum penuria? neqve enim tibi hos cognatos aut amicos exiſtimo, qui tantum ſcelus ſuſtinent in qvondam felici regia. qvid tu? qvid agatur non diſpicies? occidesne duos juvenes e regina uxore ſuſceptos, & in omni virtute eximios, teipſum hac ætate commiſſurus uni filio alen- E ti ſpes improbas, & cognatis, qvos ipſe toties judicaſti dignos ſupplicio? An non animadvertis tacitum vulgus ſimul & tuum errorem damnare, & miſerari calamitatem juvenum? adhæc tum militaris turba, tum ipſi duces illis compatiuntur, & execrantur autores hujus infortunii. Hæc primo ſat æqvis auribus accipiebat rex, admonitus tam ſuæ calamitatis, qvam domeſticorum perfidiæ. Sed illo immodeſte ac militariter inſtante, & per ſimplicitatem non habente rationem temporis, turbatior jam & opprobrationem hanc magis qvam admonitionem amicam exiſtimans, ſciſcitatus, qvinam eſſent illi ægreferentes duces aut milites, nominatim indicatos omnes cum ipſo Tirone vinctos juſſit ſervari in carcere. Hujus facti occaſione Trypho qvidam tonſor regis accedens, eum ait ſe non ſemel a Tirone ſolicitatū, ut inter curandū guttur ei novacula præcideret, oſtentata ſpe magnorū munerū, & primi loci inter Alexandri amicos. Hæc locutū jubet corripi: moxq; tortus eſt & tonſor & Tiro cum filio, qvi videns patrē ſæviſſime tractatum, obſtinate cruciatus perferre, nec tamen ſupereſſe ullam ſpem ſalutis ex crudelitate regis conjiciēs,

ait se indicaturum veritatem, si tormenta sibi ac parenti remitterentur: acceptaqve in hoc fide, dicebat convenisse inter eos, ut Tiro sua manu regem interficeret: patere enim ei aditum soli ad solum, atqve ita perpetrato facinore libenter quidvis passurum in Alexandri gratiam. His dictis patrem exemit cruciatibus, incertum veritate expretta, an ut se ac genitorem hoc pacto a diuturniore vexatione redimeret. Herodes autem, ejecta ex pectore omni siqua prius inerat dubitatione de filiorum supplicio, nec ullum relinqvens locum resipiscentiæ, properavit exeqvi suum propositum: & productis in concionem trecentis ductoribus militum una cum Tirone, ac filio, consoreqve indice, omnes accusavit apud populum. in quos multitudo, quicquid ad manum veniret, conjiciens, ad unum eos interfecit, Alexander autem & Aristobulus ducti Sebasten, ibi jussu patris sunt strangulati: & corpora eorum in Alexandrium recondita sunt, ubi maternus eorum avus & pleriqve ex progenitorum serie siti sunt. Et fortasse alicui mirum non videbitur, conditum tanto tempore odium adeo excreviſſe, ut modum excedens ipsam naturam vicerit. Illud merito dubitari possit, in adolescentesne ea culpa conferenda, qua patrem longo tempore exasperatum tandem in odium conjecerint immedicabile: an in ipsius duritiam, & cupiditatem tam gloriæ quam dominationis immodicam, qui nullum ferret socium, malens omnia suo arbitratu facere: an potius in fortunam, cujus potentiæ nullis humanis rationibus resistere licet, ne sapientissimis quidem. Unde persvasum habemus eam omnes humanas actiones præsanxisse, ut necessario consequantur: eamqve vim fatum vocamus, quod nihil sit, quod illa non efficiat. sed hunc sermonem ut arduum leviter attigisse sufficiet, qui & nostris studiis nonnihil tribuit, & varietatis actionum causas examinat: quæ quidem contemplatio jam olim inclusa est legis nostræ voluminibus. Cæterum ex duabus reliquis causis quod ad filios attinet, accusare quis posset eorum juvenilem arrogantiam, & fastum regium, quod nimium tribuerint patris calumniatoribus, & in acta ejus ac vitam parum æqui inquisitores fuerint, malitiose suspicaces, & linguæ temperare nescii, ac per hoc geminas ansas præbentes suis observatoribus, & ad ineundam regis gratiam delatoribus. Patris autem plane pudendus error est & inexcusabilis, quod neq; insidiarum structarum convictos, neqve ullis hujus conatus argumentis deprehensis, permisit sibi ex se genitos interficere, egregio corpore juvenes, nec apud suos solum gratiosos, non in venationibus segnes, non in militaribus exercitiis contemnendos, aut civilibus facundiæ studiis. horum enim omnium non erant rudes, præsertim Alexander natu grandior. Satis erat, etiamsi damnare libuisset, aut vinculis eos cohibere, aut procul a regno ablegare, cum securum faceret Romana potentia, sub cujus tutela

ἔφη μηνύειν τὴν βασιλικὴν τιμωρίαν, εἰ ἀφεθήσεται
αὐτὸς καὶ Φράσσης τῆς βασάνου καὶ τῆς αἰκίας αὐτὸν καὶ
τὸν πατέρα. δόντος δὴ πίστιν ὅτι τάχιστα, ἔλεγεν ὡς δεῖ
τὴν ὑπηρεσίαν δι' αὐτοχειρίας βασιλέα τὸν πατέρα.
προσελθὼν γὰρ εὔκαιρον εἶναι μόνον μόνῳ, καὶ φράσαι
παῖδα πατρὶ τὰ εἰκότα οὐκ ἀμφὶς ἀλεξάνδρῳ χαριζόμενον. ταῦτα μὲν οὖν εἰπὼν, ἐξαιρεῖται τὸν
πατέρα τῆς ἀνάγκης, ἀδηλον ἔτι τὸ ἀληθὲς ἐκβιαζόμενος φράζειν, ἔτι καὶ ἀφαιρεθεὶς νόσους τινὰς
αὐτῶν τῶν κακῶν αὐτῷ, καὶ τὴν μνήμην. ὁ δὲ ἡρώδης,
ὡς εἰ τι πρότερον εὐδοκιμοῦν ἐν αὐτῷ τὸ τεκνοκτονίαν, τοῦτο τότε ἢ χώραν καταλελοιπὼς ἐν τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ πᾶν ἐξηρημένος τὸ δυνάμενον αὐτῷ μεταγνῶναι λογισμὸν ἀφαιρεῖται, ἐπαίρεται ἤδη πάλιν ἐπιθέναι τῇ περιφορᾷ. καὶ προαγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν, τριακοσίους τῶν ἡγεμόνων τοὺς ἐν αἰτίᾳ γενομένους, καὶ τὸν πρῶτα σὺν τῷ παιδὶ, καὶ τῷ πρὸ ἐκείνου διελέγχειν κελεῖ, κατηγορίαν ἀπάντων αὐτῶν ἐποιήσατο. καὶ εἰσὶν μὲν τὸ πλῆθος αἱ τῶν ἀφανῶν βάλλοντες, ἀπέκτειναν. ἀλέξανδρος δὲ ἐξελθὼν εἰς ἀσφάλειαν, ἐπιτίθεται τῷ πατρὶ, γραμμάλην κτείνοντι τὰ σώματα νύκτωρ εἰς ἀλεξάνδρειον ἐπὶ ἵππου, ὃς τε μητροπάτωρ ἦν αὐτῷ, καὶ τῶν πλείστων αὐτοῖς προγόνων κειμένων. ἴσως μὲν οὖν οὐκ ἄλογον ἐνίοις καταφανὲς, τρεφόμενον ἐν πολλῷ τῷ μίσει, ἔτως αὐξηθῆναι, καὶ φύσιν πρὸς τοιοῦτον μεταβαλεῖν τὴν φύσιν. ἐπεὶ πῶς ἂν γένοιτο ἀνθρώποις ἔτερος εἰς τὰς νεανίσκους ἀνοίσειν τὴν τοιαύτην αἰτίαν πρὸς αὐτὸν ἐργῷ ἀναλογίζεσθαι τὸν πατέρα, καὶ χρόνου προσκαθάπερ ἐπὶ χαλεπότητι ἀνήκεστον αὐτοῖς, ὅτε καὶ πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον ἀπαθῆ καὶ πρεπτὸν ὄντα πρὸς τὴν ὑπεροψίαν τὴν δεσποτικὴν, καὶ τῆς ἄλλης εὐδοξίας, ὡς μηδένα αἰσθέσθαι παραληφθέν, ἐφ' ᾧ πᾶν τὸ βελτίωμον ἀκίνητον ἔχειν, ἢ καὶ τὴν τύχην πάντες εὐγνώμονος λογισμῷ μείζω τὴν δυνάμιν ἐσχηκέναι. ὅθεν καὶ πειθόμεθα τὰς ἀνθρωπίνας πράξεις ὑπὸ ἐκείνης προκαθωπλίσθαι τῆς δὲ ἡμέρας πάντως ἀνάγκης, καὶ καλῶμεν αὐτὴν εἱμαρμένην, ὡς ἐθνικὸς ἐστιν, ὃ μὴ δι' αὐτὴν γίνεται. ὅτου μὲν οὖν τὸν λόγον ὡς μείζω πρὸς ἐκεῖνον δεικτέον κινεῖν, ἡμῖν τε ἰδίοις δοκοῦσιν ὅτι, καὶ τὰς διαφορὰς τῶν ὑπολήψεων ἐν ἀνθρώποις ποιοῦντι, ἃ πρὸ ἡμῶν ἤδη περιλαμβάνεται καὶ τοῖς νόμοις. τῶν δὲ ἄλλων δύο, τὴν μὲν ὑπὸ τῶν παίδων μέμψεται ἄν τις αἰτίαν, ὑπὸ τε αὐθαδείας νεωτερικῆς, καὶ βασιλικῆς ὑπεροψίας, ἔτι καὶ διαβολῶν ἰσχυόντων κατὰ τὸν πατέρα, καὶ τῶν πρατομένων αὐτῷ κατὰ τὸν βίον, οὐκ εὐμενεῖς ὄντων ἐξετάσεως, καὶ κακοηθείας μὲν ὑπερβολῆς λέγω, ἀναλωτίᾳ δὲ ἀμφοτέρα τῆς ὑπηρέσιον αὐτοῖς, καὶ πρὸς χάριν καταμωμένους. ὁ μέντοι πατὴρ, ὡς ἐστροφὴς εἰκὸς ἴσχειν φαίνεσθαι δὲ πρὸς ἐκείνους ἀσεβήματος, ὃς ὅτε πᾶν ὑπεβούλης ἐναργῶς ἐλέγχων ἔχων, οὔτε ὡμολόγει ὑπηχιρήσεως ἐλέγχων ἔχων, ἐτόλμησεν ἀποκτεῖναι τοὺς ἐξ αὐτοῦ φύσιμους, ἀρίστους μὲν τὰ σώματα, καὶ πρεπεστάτους πᾶσι τοῖς ἀλλοτρίοις, οὐκ ἀποδέοντας δὲ ἐν τοῖς ὑπηρέσιον ἔτι πρὸ τῶν ἡμερῶν ἢ γαμεῖσθαι τὸ πολέμου, ἢ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐμπιπτόντων ἐθνῶν. τούτων γὰρ ἀπάντων μετεῖχον, ἀλέξανδρος δὲ καὶ μᾶλλον ὁ πρεσβύτερος. ἤρκει γὰρ ἐκ καὶ πατρὸς καὶ ζῶντος ὁμοῦ ἐν δεσμοῖς, ἢ ξενιτεύοντας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἔχειν, μεγάλου ἀσφάλειαν αὐτῷ πρεσβευομένου τὴν ῥωμαίων δύναμιν,

διὴν

PAGO ET CLARO. Pago, ut ait Varro, de Lingua Latina, dicuntur, quorum agros circumeunt termini, ut Pagus Tiburtinus, Pagus Pupinius. Clarum autem dicitur, quod ab omnibus videri potest, ut Clarum Capitolium, Clarum Forum. Sed Pagus Clarus dicitur, quod ab omnibus videri potest

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

Liber Decimus Septimus.

CAP. I.

De Antipatri Herodis filii malitia.

ANtipater autem, ſublatis fratribus agitatus diris, gradu jam ad extremam contra patrem impietatem facto, nondum improbæ ſpei ſatisfaciebat & in futurum avidæ. Liberatus enim æmulorum metu, qui poſſent in principatus ſocietatē venire, in aliam majorem difficultatem parandi ſibi regni incidit, videlicet odium, quo populariter inviſus erat omnibus. huc accedebat, qvod illum magis etiam haberet ſolicitum, alienati militum animi: a quibus pendebat regum ſecuritas, ſi quando gens ipſa videretur novarum rerum cupida, quæ mala ſuamet culpa ſibi germanis oppreſſis conciliavit. & tamen haud aliter quam rex cum patre adminiſtrabat res Judæorū, credente ſe Herode ejus fidei, & id factum, quo ſupplicium merebatur, interpretante argumentū benevolentiæ, quaſi ſaluti regis conſulens illos prodidiſſet, non morem gerens odio, quo tam illos quam patrem proſeqvebatur: quandoquidē & illos propter patrem oderat totus inſeſſus furiis: dabatq; operam, ut nulli eſſent, qui inſidias ejo detegerent, aut ad quos poſſet Herodes aperta vi petitus refugere. ſed tum longe magis ſtimulabatur cœptos conatus perſequi. Nam eo defuncto, proponebat ſibi certum imperium: quod ſi diutius vitam protraheret, periculum videbat, ne proditis aliqvo modo ſuis technis, patrem haberet inteſtiſſimum. Ideo nullis parcebat ſumptibus in demerendis paternis amicis, hominum odia beneficiis volens obruere, præcipue quotqvot Romæ erant magnificentiſſimis muneribus ſibi concilians, & ante omnes Saturninum, qui tum Syriæ præerat. Spes etiam erat fratrem ipſius corrumpi poſſe donorum magnitudine: pariterqve regis ſororem, nuptam viro inter amicos regis primario. erat enim callidiſſimus ad devinciendos per benevolentiæ ſpeciem hominū ani-

A

Κεφάλαιον ά.

Περὶ τ̃ ἀντιπάτρε & ἡρώδε κακηθείας.

ΑΝτιπάτρω δ᾽ ἀραμένω τὰς ἀδελφὰς ἀτυχίαι τῇ ὑστάτῃ & ἀλαστρίᾳ τ̃ ἐπ᾽ αὐτ̃ς τ̃ πατρὸς πεῖσαι ἐλθεῖν, ἔτι κῆρ χωμένω ἡ ἐλπὶς & αὔθις βίε ἰω. ἀσπὶς ἀγὶς γὰρ φόβε & ὅπλ τῇ δεξιᾷ ἁλῶ τὸ τ̃ ἀδελφῶν μὴ ὑπερνοιωνῆσον, ἐργωδέστερον ἢ ἄπρον αὖτ᾽ ἐυρίσκεν τὸ τ̃ βασιλείαν ἀφαιρεῖσθαι, τοσόνδε φύσει ἐβνῆ μῖσος πρὸς αὐτόν. ἐντος ἦν αὐτῷ κ & δεκαλεπᾶ, πάλαι πρὸς τὸ φρονεῖν ἀλλοτρίως ἔχον τῇ γνώμῃ πρὸς αὐτὸν, εἰς ὃς τὰ πάντα ἰῶ τὰς βασιλεῖαν ἀνακείμενα & οἰκείου ἀσφαλᾶς, ὅπου τύχοι τὸ εὖ νεωτέρων ἐργνωμόνων πεφυκότων, τοσόνδε κίνδυνον ἐμῆς ὄψεσιν αὖτῷ ὁ ὄλεθρος τ̃ ἀδελφῶν. & μὴν ἀλλὰ κ συνῆρχέ τι τῷ πατρὶ, ὡδὲν ἄλλο ἢ βασιλεὺς ὤν, & ὑπετύπτετο παρ᾽ αὐτῷ μᾶζον, ἐξ ὧν ἐπολιτεύετο καλῶς ἔχειν, εὐνοίας βεβαιωμάτα εὑρημένος, ὡς ἐπ᾽ ἀσφαλείᾳ σωτηρίας τ̃ ἡρώδε τὰς ἀδελφὰς ἐνδεδιηχώς, ἀλλ᾽ ὄκ ἐχθρα τῇ πρὸς ἐκείνας, & πρὸ αὐτῶν πρὸς τ̃ πατέρα. τοιαῦτ᾽ αὐτὸν πεῖσαι δόκουν ὄρᾳ, ἅπερ ὃν πάντα μηχανᾶι τῆς ὑπ᾽ τὸν ἡρώδε ὀδὸς ἰσχυτὰ ἀντιπάτρω, ἐρημοῦντι αὐτὸν μὲν κατηγορῶν ἐφ᾽ οἷς πεφεύγαν διενοῦτ᾽, ἡρώδε δ᾽ αὖ καθυφυῆς, εἰ βοηθεῖεν αὐτῷ & ἀντιπάτρα φανερᾶς πολεμίᾳ καθεστάντος. ὥστε μάτην μὲν τὸ πρὸς τὸν πατέρα ἐπεζᾶσθαι τῶν ἀδελφῶν τ̃ ἀδελφῶν. πᾶν δ᾽ ἦτεν μᾶζονος & ἐγχειρεῖν μὴ ἀφελομένος τῆς πεφύκεως. ὑποθυμήσκοντος μὲν ἤδη ἡρώδε, βεβαίως αὐτῷ πεφερομένης τ̃ ἀρχῆς, ἐξικνεῖσθαι ἢ ἐς τὸ πλέον ὑπονοῦντος, κινδύνων ἂν πεφευγότων ἐξαγγελθ᾽ ἐνομένης τῆς πεφύκεως, ἧς συμβάσης γενομένης, πολέμιον ἰσάγκαζε τ̃ πατέρα κατασήναι. & ἅμα & τ̃ χαριζεσθαι πλουτίζειν ἰῶ τὰς πρὸς τ̃ πατέρα, κέρδεσι μεγάλοις ὑποπλάσσων τὸ τῶν ἀνθρώπων μῖσος πρὸς αὐτὸν, & μάλιστα τὰς ὑπ᾽ ῥώμης φίλας πομπαῖς μεγάλων δώρεων εὐνοὺς καθιστάμενος, πρὸ πάντων ἢ σατορνῖνον, τὸν τ̃ συρίας ὑπατεύοντα ἰῶ. ὑποδεχθεὶς τι ἰῶ ἐλπὶς αὐτῷ & τὸν σατορνῖνα ἀδελφὸν μεγίσταις δώρων ἀ ἐδίδου, & τῶ ἀδελφῶ & βασιλέως ἀνδρὶ πρώτῳ τῶν πρὸς τὸν ἡρώδε σωοικούντων τῷ αὐτοκράτορι χρώμενον. ψιλοτιμούς τι φιλίαν πρὸς τὰς ὁμιλούσας δεινότατος ἰῶ πεπιεῦθαι. ἢ μὴ-

καὶ μῖσος δεινὸν ἐφ' ὅσοις ὑπεκρύψατο σωτηρίαν. ἐμοὶ μὲν ἡ πίστις μεγάλη τὴν τότε φύσιν προκαλουμένη ἐκ πολλοῦ αὐτὸν, καὶ μηκέτι εἶναι κρύπτειν ἐδύνατο, καὶ λέγω δὴ καὶ τὴν ἤδη ὑφορωμένην τὴν πάσαν ἐπιτεχνᾶσθαι αὐτῷ πρὸς τὸ κακόηθες. καὶ τοι γαμετὴν αὐτὸν συνοίκησιν ἔσχε πρὸς μητρὸς ἀντιπάτρου πρόνοια τῆς ἐκείνου, καὶ διαπεράσαι λαθεῖν τὸν κόρον πρότερον δεινὸν ἐβουλήθη μεμηνῶς. τὸν γὰρ ἕτερον ἐκ δ' ἀνδρὸς αὐτῆς καλλαῖα παῖς γυναικα ἔσχεν. ἀλλ' οὐδὲν ὅπως τὸ μὴ καταναῖδες πατρὸν ὄντα, ἡ ὑπεροψία τέχνον, ὥσπερ οὐδ' ἡ πρότερον συγγένεια πρὸς τοῦ μεμισῆσθαι τὸν δ' σαλώμην, ἡρώδης ἑαυτοῦ δακῆναι συλλαῖον τὸ ἀρσενικὸν γαμηθῆναι κατ' ἐρωτικὸν ὑπ' ἰουλίας βιάζει τὸ ἀλεξᾶ συνοικεῖν, συμπεισάσους αὐτὸ ἰουλίας καὶ πειθούσης τὸν σαλώμην μὴ ἀνιᾶσθαι τὸν γάμον, μὴ καὶ ἐχθρὰ καθίστατο αὐτῆς πρὸς ἡρώδη μὴ ἀνδύνησιν σαλώμη μὴ ὑποδεξαμένη τὸν ἀλεξᾶ γάμον. καὶ ἐπεὶ ἦν καίσαρος πάσῃ γυναικὶ τῇ ἰουλίᾳ, καὶ ἄλλῳ συμβουλεύοντι πάνυ συμφέροντα. ἐν τούτῳ δὴ καὶ τὸν ἀρχελάου θυγατέρα δ' βασιλέως ἡρώδης ὡς τὸν αὐτῆς πατέρα ἐξέπεμψεν ἀλεξάνδρῳ συνοικήσαι, ἐκ τοῦ αὐτοῦ τὸν πρόσθεν ὑποδύς, ὥστε ἀμφισβήτημα αὐτοῖς μηδὲν εἶναι. ἀνέτρεφε δ' αὐτὸς τ παῖδων τὰ τέκνα πάνυ φιλομελῶς. ἦσαν γὰρ τῷ μὲν ἀλεξάνδρῳ ἐκ γλαύρας ἀρσενες δύο, δ' ἰσοβάλων δ' ἐκ βερνίκης τῆς σαλώμης θυγατρὸς ἀρσενες τε τρεῖς, καὶ θήλειαι δύο. καὶ ποτὲ παρόντων αὐτῷ τῶν φίλων ὑφ' ἑαυτῷ τὰ παιδάρια, καὶ τ ἰδίων ἀνακλαυσας τὸν τύχην, ἠύξατο μηδὲν τοιόνδε παθεῖν τοῖς ἐκείνων συμβῆναι, αὐξηθέντας δ' ἀρετῇ, καὶ συμφορᾷ δ' δικαίᾳ, τὰς τροφὰς ἀμείψασθαι αὐτοῖς. ἐνεγύησε δὲ τις γάμον ὅπως ἀφίκωνται εἰς ὥραν τῷ ἑτ αὐτῷ, τῷ μὲν πρεσβυτέρῳ τῶν ἀλεξάνδρου παίδων φερώρᾳ θυγατρὸς, τῷ δ' δρυσβούλου τῷ ἀντιπάτρᾳ. καὶ θυγατρὶ τῷ δρυσβούλου ἐπωνόμαζε παιδὶ τῷ ἀντιπάτρᾳ, τῷ δ' ἑτέραν τῶν δρυσβούλου θυγατέρων, ἡρώδῃ παιδὶ τῷ υἱοῦ. γίνεται δὲ τοῖς βασιλεῖ ἐκ τῆς δ' δεχέρεως θυγατρὸς. παῖδον γὰρ ἐν ταὐτῷ πλείους ἡμῖν συνοικεῖν. ἐπῆσαντο δὲ τὰς μνησικάκους τῶν παίδων ὁ βασιλεὺς ἐλέῳ τῶν ὀρφανῶν, εἰς εὔνοιαν αὐτῶν δι' τὴν ὑπεροψίαν τὸν ἀντιπάτρου προσκαλούμενος. ἀντίπατρος δὲ γνώμῃ τῇ πρὸς τὰς ἀδελφὰς πλείω οὐκ ἔλιπεν ἐ πρὸς παῖδας αὐτῆς γενομένας, ἢ πρὸς πατρὸς ἀνοδὴ πρὸς αὐτὰς, ἠρέθιζεν αὐτὸν μείζονα ἔσεσθαι τ ἀδελφῶν προσδεχόμενον, καὶ μᾶλλον ἐπὶ ἀνορωθεῖεν, ἀρχελάου προσδεχομένου τὰς θυγατέρας δοὺς βασιλέως ἀνδρὸς, καὶ φερώρᾳ τῷ υἱῷ πληρούμενα τὴν θυγατέρα. πτραρχεῖ δ' τ δὲ ἦν. ἐπῆρτο δ' αὐτὸν, καὶ τὸ πᾶν πλῆθος ἐλεῶν μὲν τοὺς πρὸς τὰς ὀρφανὰς ζῶντας, μισοῦντας δὲ πρὸς αὐτὸν τὸ πάντα ἐξαραγεῖν σὺν ἀπηλλαγμένον κακοτροπίας τῆς ὑπὸ τοῖς ἀδελφοῖς. ἐμηχανᾶτο δ' ὁ δ' ἀλλύσιν τ τοῦ πατρὶ ἐγνωσμένων, ἐν δεινῷ πεῖσθαι εἰ προσλήψεται τῆς δὲ αὐτὸς ἐμελήσειν δυνάμεως. καὶ μετέπεισεν ἡρώδης εἰκόνι δείσει τῇ ἀντιπάτρου, ὥστε αὐτὸν μὲν τοῦ θυγατέρα δρυσβούλου γαμεῖν, καὶ τῷ φερώρου τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ τὰ μὲν τῶν ἐμολογιῶν δ' γάμου, δ' τὸν κωλῦσαι τ τρόπον ἀκυρ δ' βασιλέως. ἡρώδη δὲ τοῦ βασιλεῖ δ' ὅπως τὸν χρόνον συνοίκων ἐννέα γυναῖκες, ἧς ἡ ἀντιπάτρου μήτηρ, ἡ θυγατὴρ δ' ἀρχιερέως, ἐξ ἧς καὶ ὁμώνυμος αὐτῷ παῖς ἐγένετο. ἐν δὲ καὶ ἀδελφοῦ παῖς αὐτοῦ μία γεγαμημένη, καὶ ἀνεψιὰ σὺν αὐτῆς, καὶ ταῖσδε μὲν τέκνον οὐδὲν ἐφύη.

A mos, & dissimulandi odii summus artifex. Non tamen fallebat amitam, quæ jam ante perspectum habebat ejus ingenium, nec decipi poterat, & ideo machinis omnibus occurrebat ejus malitiæ: quamvis filiam habebat nuptam ejus avunculo, quam ipse Antipater post Aristobuli mortem ei jungendam curaverat. Nam alteram mariti matris filius Callæas uxorem duxerat. sed nec affinitas hæc effecit, qvo minus cognosceretur ejus B malitia, sicut nec prior illa consangvinitas extingvere meritum odium potuit. Salomen autem adamato Syllæo cupientem nubere, Herodes compulit ad Alexæ conjugium, adjuvante Julia, & ne recusaret, persvadente, ne aperte inimica fratri fieret, jurato, ni consensum præberet, alienaturum se ab ea benevolentiam. quare illa paruit autoritati uxoris Cæsaris, alioqvin etiam uti- C le danti consilium. Per idem tempus remissa est ad patrem Cappadocum regis Archelai filia, qvodam uxor Alexandri, reddita etiam dote ex fisco regio, ne quid ea de causa exoriretur controversiæ.

Ipse autem filiorum liberos educabat magna diligentia. Alexander enim e Glaphyra duos mares susceperat. Aristobulus e Bernice Salo- D mes filia tres, & duas fœminas. Eos aliquando præsentibus amicis commendans, & filiorum deplorans infortunium, Deum precatus est, ne quid simile contingeret eorum liberis: sed potius virtutibus cum ætate aucti, gratiam sibi nutricationis reponerent. desponsavit etiam futuras adultis uxores, majori ex Alexandri filiis Pheroræ filiam: Aristobuli vero filio filiam Antipatri: & ejusdem filiam itidem Antipatri filio. alteram E autem filiam, Herodi suo filio, nato ex filia pontificis. mos enim nobis est patrius, plures simul uxores habere. Hæc connubia rex procuravit, miseratione pupillorum, per affinitatem Antipatrum ad caritatem eorum invitans. Sed ille eundem erga pueros animum obtinuit, quem erga parentes ipsorum habuerat: solicitatus etiam regis circa eos cura, ne forte adulti officerent suæ potentiæ. Archelao quoque rege adjutante F nepotulos: & Pherora tetrarcha accipiente pupillarum alterum filio suo conjugem. Eodem incitabatur propter studia populi, miserantis orbatos parentibus, & ipsum autorem ejus calamitatis odio prosequentis, & parati aliquando per occasionem detegere ejus erga fratres malevolentiam. quapropter machinabatur de hoc negotio decreta patris irrita facere, ægre latu- G rus, si deberet eos habere potestatis participes: flexitqve Herodem precibus, ut ipsi filiam Aristobuli ducere permitteret, & filio suo Pheroræ filiam: itaque præter ejus sententiam mutata sunt pacta connubialia. Rex autem eodem tempore novem uxores habebat. una erat Antipatri mater, altera summi pontificis filia, ex qua puer natus est patrem nomine referens. erant inter has & fratris filia, & consobrina, sed steriles.

præterea Samaritis una, & ex ea liberi Antipas & Archelaus, & Olympias filia, quam poſtea duxit regis fratruelis Joſephus. Archelaus autem & Antipas Romæ apud privatum qvendam amicum educabantur. ex Cleopatra etiam Hieroſolymitana Herodem genuit & Philippum, qui & ipſe Romæ educabatur: ex Pallade autem Phaſaelum: ex Phædra item & Elpide filias habuit Roxanam & Salomen. Majores autem natu filias, Alexandri ex eadem matre ſorores, qvarum conjugium Pheroras contempſerat, alteram Antipatro ſororis ſuæ filio collocavit, alteram Phaſaelo fratris ſui filio. atqve hæc fuit Herodis progenies.

CAP. II.

De Zamari Judæo Babylonico.

VOlens deinde a Trachonitis tuta eſſe omnia, vicum Judæis magnitudine urbis decrevit in ejus regionis medio condere, qvi & ſuis eſſet præſidio, & unde hoſtes facilius ex propinqvo poſſet invadere. Cumqve intelexiſſet forte fortuna virum Judæum e Babylonia cum qvingentis eqvitibus ſagittariis & centum ferme cognatis Euphrate trajecto circa Antiochiam, qvæ ſita eſt ad Daphnen, degere, ubi a Saturnino præſide Valatham caſtellum ad habitandum acceperat, accerſivit eum una cum ſuis, pollicitus ei agros in præfectura Batanea, qvæ Trachonitidi confinis eſt, ut ibi opponeretur infeſtatoribus: omnium etiam tributorum ac vectigalium immunitatem promiſit tam agris qvã hominibus. His conditionibus allectus Babylonius venit, acceptoqve agro caſtella ibi condidit, & vicum nomine Bathyram. eratqve hic vir pro obice contra Trachonitas indigenis, ſimulq; Judæis a Babylone Hieroſolyma religionis ergo petentibus, quo tutiores eſſent a latrociniis: multiqve undiqve ad eum confluxerunt Judæi obſervatores legis patriæ: & facta eſt ea regio valde populoſa propter immunitatem, qvæ illis manſit Herode incolumi. Philippus deinde qui ſucceſſit, pauca & non diu ab eis exegit. porro magnus Agrippa & eodem nomine filius, licet multis gravatos exactionibus, libertate tamen frui permiſerunt: quibus ſuccedentes Romani & ipſi gravibus tributis eos opprimunt, ſed ſalva libertate: de quo alias ſuo tempore dicemus prolixius. Zamaris autem Babylonius, qvi hanc regionem poſſidendam accepit ab Herode, exacta cum virtute vita, moritur egregiis liberis ſuperſtitibus, & in his Jacimo eqvite inſignis fortitudinis, qvi cum ala Babylonia reges ſtipare eſt ſolitus. is in extrema ſenectute decedens filium reliqvit Philippum, virum manu promptum, & virtuti ſiquis alius deditum, regiqve Agrippæ ob hæc gratum & amiciſſimum: qvi ab eo univerſis ſuis copiis exercendis ac ductandis eſt præpoſitus.

A λῶ δ' ἐν τ γωναῖχ. κὰκ τ σαμαρέων ἔθνους μία, καὶ παῖδες αὐτῇ ἀντίπας, Ꞓ ἀρχέλαος, Ꞓ Ἰουλατὴρ ὀλυμπιάς. ϗ τούτῳ μὲν ὕστερον ἰώσηπος γαμεῖ, βασιλέως ἀδελφιδοῦς ὤν. ἀρχέλαος δ' ὁ Ꞓ ἀντίπας ὡς ἐπὶ ἰδιώτῃ τροφὰς εἶχον. κλεοπάτρα τε ἱεροσολυμῖτις μεγάλητ αὐτῷ, ϗ παῖδες ἐξ αὐτ ἡρῴδης τε ἐγεγόνεισαν, Ꞓ φίλιππος, ὃς ϗ αὐτὸς ἐν ῥώμῃ τροφὰς εἶχεν. ϗ παλλὰς δ' λῶ ἐν τ γαμετῆς, φασήηλον πεπιημένη αὐτῷ παῖδα. τρὸς μὲν τούτοις φαίδρα, Ꞓ ἐλπὶς ἦσαν, ἐξ ὧν θυγατέρες δύο ἦσαν, ῥωξάνη, ϗ σαλώμη. τὰς δ' πρεσβυτέρας αὐτ θυγατέρας ὁμομητρίας τ τοῦ ἀλέξανδρον ὢν πρεπεστέρα φερώρας τ γαμεῖ, συνῴκισεν τῷ μὲν ἀντιπάτρῳ τ βασιλέως ἀδελφῆς παιδὶ ὄντι, φασαήλῳ δ', τὴν ἑτέραν. ϗ ὅτ ἡρῴδ ἀδελφὸς πᾶς ἐτελεύτα. καὶ ὅτι μὲν ἡρῴδε τὸ γένος λῶ.

B

C

D

E

F

G

Κεφάλαιον β'.

Περὶ ζαμάρεως ἰουδαίου ἐκ βαβυλῶνος.

Τοπὸν δ' βλεμεν τὸν τραχωνίτιν ἀσφαλῆ εἶναι, κώμην πόλεως μεγάλ ἐπὶ ἀποδέουσαν ἐγὼ ἰουδαίων κτίσαι ἐν μέσῳ, δυσπρόβολόν τε πᾶσιν τ αὐτ, Ꞓ πρὸς πολεμίους εὐεγγύητον ἑρμώμενον, ἐμβαλὼν ἐκ ῥᾳδίως κακουργεῖν. ϗ δὴ πέμψας ἄνδρα ἰουδαῖον ἐκ τ βαβυλωνίας ἱππεῖσι πενταρχικοῖς ἱππεῦσι πᾶσι, Ꞓ συγγενῶν πλήθει εἰς ἑκατὸν ἀνδρῶν τὸν δ' φράτην λαβεῖν κότα δ' τύχης, ἐν ἀντιοχείᾳ τῇ ἐπὶ δάφνῃ τ συνήθως διατρίβοντ στρατηγὸντ εἰς ἐποίκησιν αὐτῷ δεδωκότ χωρίον, καλαμὼν ὄνομα αὐτῷ, μετέπεμπεν δ' πρὸς αὐτὸν τὸν πλῆθος τ ἐπομένων, παρέξων ἑκατοντάρουρον γῆν, ἐν ππαρχίᾳ τῇ λεγομένῃ βατανέᾳ, ὡρίζετο δ' αὐτὴ τῇ τραχωνιτίδι, βουλόμενον δ' τοῦτο τὸ κατοίκησιν αὐτὸ κτᾶσθαι, ἀπλῆν τ χώραν ἐπιζήλητ, Ꞓ αὐτὸς εἰσφορῶν ἀπολλαγμένος ἁπασῶν ἃς ἐνέβλεπεν, ἐγκατοικεῖν τῇ γῇ ἄπρακτον ὠφελούμενον. τότε δὲ ὁ βαβυλώνιος ἀφικνεῖται, ϗ λαβὼν τὴν γῆν, φρούρια ᾠκοδομήσατο, ϗ κώμῃ βαθύρα ὄνομα αὐτῇ θέμενος. τοῦτο δὲ τε τὸ χωρίον ἐστὶν ἡ αἰνὰ, ϗ πᾶς ἐγχωρίοις τὰ ἐκεῖσε τὰς τραχωνίτας, ϗ ἰουδαίων πᾶς ἐκ βαβυλῶνος ἀφικνουμένοις διὰ ἰουδαίους ὅτι ἱεροσολύμων δ' μὴ λῃστείας ἐκεῖθεν τ τραχωνιτῶν κακουργούσης. πολλοί τε ὡς αὐτὸν ἀφίκοντο, ϗ ἀπανταχόθεν εἰς τὰ ἰουδαίων θρησκεύουσα πάτρια. ϗ ἐγένετο ἡ χώρα σφόδρα πολυάνθρωπος, ἀδεὴς δ' ὑπὸ πάσιν ἀτελὴς, ἃ παρέμενεν αὐτοῖς ἡρῴδου ζῶντος. φίλιππος δ' ὁ δεύτερος ἐκείνου, ᾧ βαλαζὼν τὴν ἀρχὴν, ὀλίγα τε ἐπ' ὀλίγον αὐτοῖς ἐπράξατο. ἀγρίππας μὲν γὰρ ὁ μέγας, ϗ ὁ πρὸς αὐτὸν Ꞓ ὁμώνυμος, Ꞓ πάνυ ἐξετρύχωσαν αὐτούς, ἃ μὲν τὰ ἐλάττονα κινῆσαι ἢ λῆσαι. παρ' ὧν ἐγὼ μισθοὺς δεξάμενος τ δρχὴν, δ' μὲν ἐλάττονα ἔρα Ꞓ αἰτήσεσι τὴν ἀξίωσιν, ὑπολοιπὰς δ' τ φόρων εἰς τὸ πέμπειν ὑπέσχον αὐτούς. ϗ τάδε μὲν ἡ κώμης ἀκριβῶσαι μέχρι νῦν δ' λέγω. τελευτᾷ δ' ζαμάρης ὁ βαβυλώνιος, ὃν ὑπὸ κτήσ τῆσδε τ χώρας ἡρῴδης πιεῖ, ζήσας μετ' ἀρετῆς, ϗ παῖδας λιπόμενος ἀγαθούς, ἰάκειμον μὲν, ὃς ἀνδρεία ἠνθρώπου ὑπὸ φανῆς ἱππεύειν, συνεκρότησε τοὺς ὑφ' αὐτῷ βαβυλωνίους, Ꞓ ἵλη τῶδε τ ἀνδρῶν ἐδορυφόρει τόδε τοὺς βασιλέας. Ꞓ ἰάκειμον μὲν γῆρα τελοῦντ, φίλιππον ἄνδρα χρηστὸν ἀγαθὸν καταλιπεῖν τ υἱόν, καὶ τἄλλα ἀρετῇ χρήσασθαι, παρόν τινα σφῶν ἀξιολογεῖν. διόπερ φιλία τε πιστὴ, ϗ εὐνοια ἀσφαλὴς αὐτῷ πρὸς ἀρχέλαον γίνεται τὸν βασιλέα. φρατὴν δ' ὁπόσῳ ὁ βασιλεὺς ἔτρεφεν, ἔτ ἀστῶν διεπέλει, καὶ ὅπη ἐξοδεύειν δεήσειεν ἡγεμών.

Κεφά-

Κεφάλαιον γ'. A CAP. III.

Ἐπιβουλαὶ ἀντιπάτρου κατ' Ἡρῴδου. *Antipatri contra Herodem insidiæ.*

Ἡρῴδου δ' ὄντος ἐν τοιούτοις, ἀφεῖτο τὰ πάντα πράγματα εἰς ἀντίπατρον, καὶ ἐφ' οἷς ὠφεληθείη κύριος, οὐκ ἀπέλακτε ἐξουσίας, ἀλλ' ἐπεχώρησε τὸ μὲν πατρὶ ἐλπίδι ὄντως, καὶ πίστεως, ὡς ἂν περαιτέρω κτήσαιτο τὴν ἐπ' αὐτοῖς ἐξουσίαν· τὸ μήτοι ἀδηλοῦντος τοῦ πατρὸς ἐναντία κακουργεῖν, καὶ ἐφ' οἷς ἔπασχε πιστεύοντος. διό τε πάσῃ φοβερὸς ἦν κατὰ τὴν ἰσχὺν ἡ ἐξουσία, ὡς δὲ καθ' ὑπόνοιαν τοῦ πλείονος. μάλιστα δ' αὐτὸν Φερώρας ἐθεράπευεν, ᾧ ἀντιθεραπεύετο δεινῶς, πάνυ δὲ ἀντιπάτρου θωπεύοντος αὐτὸν καὶ τὴν γυναικωνῖτιν συνηρμένην τε πρὸς αὐτόν. ἐδεδέλητο γὰρ Φερώρας γαμετῇ τε καὶ μητρὶ πενίᾳ, καὶ ἀδελφῇ, καὶ παισὶ μισῶν τὰς ἀνθρώπους ὕβρει συγκαπόρων αὐτοῦ παρθένων. ἀλλ' ὅμως ἐκείνῃ τε, πάσαις τε ἐδέησεν ἐν δίκῃ τῶν γυναικῶν σκαπανικιῶν τὸν ἄνδρωπον καὶ ἀλλήλους εὐνοίᾳ συμπεσεῖσθαι τὰ πάντα μὴ ἀπαλλαγμένων. ὥστε παντὸς ὁ ἀντίπατρος ἐπῆκτο αὐτῆς, καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ διὰ τῆς μητρός. ταύτην γὰρ οἵδε καὶ τέσσαρες γυναῖκες ἔλεγον. Φερώρᾳ δὲ πρὸς ἀντίπατρον ἐπ' ἀδιαφόροις ποιᾷ γοῦν μᾶλλον ἀπήλλαττον. ἀνιστάσθαι δ' ἐν αὐτοῖς ἡ βασιλέως ἀδελφὴ ἐβούλετο πάντα, καὶ τὴν εὔνοιαν αὐτῶν ἐπὶ κακοῖς τοῖς ἡρῴδου πράσσουσαν, εἰδυῖα τὸ καὶ μείονος ὄντος ἐπιτηδεύεσθαι. ἡ γνῶσις δὲ ἐν ἀπόρρητοις βασιλέως ἦν εὐνοίας αὐτῶν.

mulctã persolvit. cui reponentes gratiam, quoniã credebantur futura præscire ex Dei colloquiis, prædicebant, decretum esse Deo, regnum ablatum ab Herode & ejus progenie, transferre in ipsam & maritum Pheroram ac communes liberos. Sed hoc quoque regi per Salomen innotuit, & quod aulicorum quosdam solicitarent muneribus atqve corrumperent. qua in culpa Pharisæorum aliqvot deprehensos interfecit, præcipuos autores hujus consilii, cumqve his Bagoam eunuchum, & suas delicias Carum, præstantissimæ formæ gratia sibi commendatum: & præter hos, qvoscunque e domestica familia cum Pharisæis consprasse ipsorum indicio compererat. Nam Bagoas in eam spem sublatus erat, quasi parens & benefactor appellandus regis, quem destinarent vaticinia. prospere enim cessura novo regi omnia, constabiliendo successionem prolis legitimæ.

IV. Herodes porro, convictis Pharisæis ac supplicio traditis, amicorum concilium advocat, & apud eos Pheroræ uxoris accusationem instituit, quod ipsius impulsu frater conditionem regiarum virginum spreverit: id crimen ad suam etiam injuriam pertinere affirmans, qvod mulier ruptis legibus naturæ inter fratres ferat dissidia, quibuscunqve valeat tam verbis quam operibus. mulctam quoque contumacibus a se impositam illius persolutam esse impendiis, & in summa consciam esse totius recentis conspirationis. Recte igitur facturum Pheroram, si non expectatis fratris precibus, sponte talem mulierem ableget, fratres inter se committentem mutuis odiis: quandoquidem ei aut hujus uxoris jactura facienda sit, aut fraternæ conjunctionis ac benevolentiæ, nec, nisi illa rejecta, mansurum sit integrum germanitatis vinculum. Pheroras autem quamvis vehementi regis oratione gravaretur, tamen ajebat se & fraternæ pietatis jura persancte culturum, & a conjugali caritate haudquaquam discessurum: emoriqve se malle, quam sine dilecta uxore vivere. Tum Herodes licet gravi se injuria existimaret affici, iracsi tamen fratri distulit, contentus Antipatro & ejus matri interdixisse Pheroræ consvetudine, & vetuisse mulierum regiarum conventicula. illi facturos se jussa regis polliciti, per latentes, quoties dabatur, comessationes conveniebant, præcipue Pheroras & Antipater, quin rumor erat Pheroræ uxorem cum Antipatro quoque stupri habere consvetudinem, conciliante matre ipsius Antipatri.

CAP. IV.

Herodes Antipatrum mittit ad Cæsarem.

QVapropter suspectum habens patrem, & veritus, ne ulterius serpendo ejus odia ad se quoque pervenirent, scribit amicis Romæ degentibus rogans, admoneant Herodem per literas, ut quam primum se ad Cæsarem mitteret. Quo facto, Antipatrum Herodes misit cum preciosissimis muneribus & testamento, in quo ipsum Antipatrum regem declarabat; aut si ille prior vita decederet, Herodem natum sibi e filia summi pontificis. eodem tempore etiam Syllæus Arabs Romã profectus est, non factis imperatis Cæsaris: qvẽ Antipater eorundem criminum reũ egit apud ipsũ

A οἱ ἢ ἀμφὶ δόμφοι τὴν ἔννοιαν αὐτῆς, προγνώσιν ἢ ἐπιστεύοντο ἀπὸ θείας καὶ θεῶν, προύλεγον ὡς ἡρῴδῃ μὲν καταπαύσεως ἀρχῆς ἔσοιτο θεῶν ἐψηφισμένης αὐτῷ τε καὶ γένει παὶ ἀπ' αὐτοῦ, τῆς τε βασιλείας εἰς τε ἐκείνου μεταξύσης ἐς Φερώραν, παῖδάς τε οἱ ἐσομένους αὐτοῖς. ἐς τάδε, ἐξ ὧν ἐλάνθανε τὸν σπλῶμιν, ἐξαγγελία βασιλεῖ ἦν, ἐς ὅτι τ' ἀπὸ τὴν αὐλὴν Δημοφθείρουσί τινας, καὶ ὁ βασιλεὺς τ' τε Φαρισαίων τὰς αἰτιωτάτους ἀναιρεῖ, ἐς Βαγώαν τ' εὐνοῦχον, καρόν τε τ' πτε προύχοντα ἀρετῇ ἐς εὐτρεπῶς, καὶ παιδικὰ ὄντα αὐτοῦ. κτείνῃ ἐς τοὺς ἔτι ἐς οἰκείας συμπλοκῆς, εἰς ὁ Φαρισαῖος ἔλεγεν. ἦρτο ἢ ὁ Βαγώας ἀπ' αὐτῶν, ὡς πατήρ τε καὶ εὐεργέτης ὀνομαζησόμενος ἐς ἀπὸ καταστάσεως ἡσυχίας βασιλέως. καὶ χάριτα δὲ ἐκείνῳ πάντα ἔναγε, παρέξοντος αὐτῷ χάμα τε ἰσχύι, καὶ παιδώσεως τέκνων γνησίων, ἡρῴδης ἢ κωλάσειε τ' Φαρισαίων τὰς ἀπὸ τοῖσδε ἐληλεγμένας, σωτήριόν τε πίστιν τ' φίλων, ἐς κατηγορίαν τῆς Φερώρα γυναικὸς, τῶν τε ὕβριν τ' παρθένων τῇ τολμῇ τῆς γυναικὸς ἀναπθείς, καὶ ἔγκλημα παύτῳ ἀπιμίαν αὐτῷ ποιούμενος, ὥστε ἀγανοήσειν ἔφασαν αὐτῷ πρὸς τὸν ἀδελφὸν πόλεμον ἐκ φύσεως αὐτοῖς ἐς λέγω ἐς διαφόρων ὅσα δυνάμενο. τῶν τε Δράλυσιν τ' ζημίας τ' ἀπ' αὐτοῦ ἀπεβλήθεισης πόλεσι Δραφθαρθώσῃ τῆς ἐκείνης, τ' τε νῦν πεπραγμένων ἀδεῆ ὅπως ἂ μετ' αὐτῆς. ἀνθ' ὧν Φερώρᾳ καλῶς ἔχειν, ἂ δεῆσθαι ἀδὲ γνωμῶν εἰσηγήσεως τῶν ἐμῶν, αὐτοκέλευστον ἀποπεμπτὰς γυναῖκα παύτῃ, ὡς πόλεμος ἐς πρὸς μεσοῦ αὐτοῖς εἰσομένοις. ἐς νῦν ἤπερ ἀντιπάτῳ συγγνώμης τ' ἐμῆς, ἀπηλλαγὰς τῶν τε τῶν γαμετῶν. μόνος γὰρ ἔτως ἐμὸς ἀδελφός τε καὶ στέργων ἐκ ἀπηλλαγμένο. Φερώρας ἢ καίπερ λόγων ἀρετῇ πειθόμενος, ἔτε συγγνώμης τ' πρὸς τ' ἀδελφὸν ἐλέγχειν δίκαιον ἦδεν, ἔτε τ' πρὸς τῶν γαμετῶν εὐνοιῶν. αἱρεῖσθαι τε πρότερον ζωὴν ἢ ζῶν τολμᾶν ἀπεστερῆσ γυναικὸς αὐτοῦ κεχαρισμένης. ἡρῴδης ἢ Φερώρᾳ μὲν ὑπεβάλλετο τῶν ὀπὶ τάπεις ὀργῶν καὶ μᾶ ἀνήδονον τιμωρίαν ἐκπεπραγμένο. ἀντιπάτρῳ τε ἀπεῖπε καὶ μητρὶ τῇ ἐκείνα Φερώρᾳ τὸ μὴ ὁμιλεῖν καὶ τ' γυναικῶν Φυλάσσεσθαι τὸ εἰς ταυτὸν συνεσομένων. οἱ δ' ὡμολόγουν μὲν, σωθήσεσθαι ἢ ἤ κυρὸς, καὶ σωκώμαζον Φερώρας ἐς ἀντίπατρο. ἔφασαν ἢ ὁ λέγο, ὁμιλεῖν ἐς ἀντίπάτρῳ τῶν Φερώρᾳ γυναῖκα, συμπεπασούσης αὐτοῖς τὰ εἰς τῶν σωτηρίαν τῆς ἀντιπάτρου μητρός.

Κεφάλαιον δ'.

Ὡς ἡρῴδης ἔπεμψε τ' ἀντίπατρον πρὸς καίσαρα.

ΥΦορώμενο ἢ τ' πατέρα, καὶ δεδιὼς μὴ εἰς πλεῖον προχωρήσειε τὰ ἐ μίσους ἐπ' αὐτοῦ, γράφει πρὸς τοὺς ἐν τῇ ῥώμῃ Φίλους κελεύων ἀπιστεῖλαι ἡρῴδῃ, πέμπειν ἢ τάχο ἀντίπατρον ὡς καίσαρα. ἐ γενομένης ἐπέμπεν ἡρῴδης ἀντίπατρον, δῶρα σωεκπέμψας ἀξιολογώτατα, καὶ Δρὰ Δραθήκλεν ἐν ᾗ μετ' αὐτ' ἀντίπατρον ἀποδείκνυς βασιλέα, φθάσαντος ἢ τελευτᾶν ἡρῴδου, τὸν ἐκ τῆς ἐ δεκλεέως θυγατρὸς υἱὸν αὐτῷ γεγεννημένον. σωέξεπεμψε ἢ ἀντίπατρῳ καὶ συλλαῖο ἐ ἄραψ, μηδὲν ὧν πρόσθεν κοσμηθὲν Δραπεπραγμένο. καὶ ἀντίπατρο αὐτοῦ κατηγορεῖ ὅτι

καὶ-

καίσαρ⊖, ὧδε ὧν πρότερον νικόλα⊖. κατηγορῶν ὁ Ε ἀπὸ δρέπα σύλλα⊖, ὡς πολλὰς ἀπέκτεινεν ἐν πέτρᾳ ἀξιολόγων, ὧν ἦν γνώμιλλος τ αὐτ, Ε μάλιστα σεμνὸν ἄνδρα τῇ πίστει ἀρετῇ πρὸς δικαιότατον, ἀνηρηκέναι ὁ Ε Φάβατ⊖ καίσαρ⊖ δῶρον. ἡ σύλλα⊖ αἰτίαν ἔσχεν ἐκ τοιῶνδε ἐγκλημάτων. κεφαλὴς ἦν ἡρῴδε σωματοφύλαξ Ε βασιλέως μάλιστα πιστούμεν⊖ ὑπ αὐτ. Ε τὸν πάνυ σύλλα⊖ ὅτι χρήμασι μεγάλοις ἡρῴδιον ἀποκτεῖναι, ἡ ὑπέσχετο. μαθὼν οὖν Φάβατ⊖ σύλλαν πρὸς αὐτὸν εἰρηκότ⊖ διηγεῖται πρὸς τὸν βασιλέα. ὁ δ κόρμηρον βασιλικὸς σύλλαβον, ἡ παντα ἀναπέμπει ὧν αὐτ. συλλαμβάνει δ ἡ δύο ἄραβας καταγορεύοντι τῇ κεφαλῇ πυνθάνε⊖, τ μὲν φύλαρχον ὄντα, τὸν δ σύλλαν φίλον. οἱ Ε αὐτοί, βασανιζόμενοι αὐτὸς ὁ βασιλεὺς, ὁμολογοῦσιν ὅτι παρεῖεν ἐξοτρύνοντες μὴ μελαγχόλῳ κέρμηρον, Ε ἅπτ δεήσοι, Ε συγχειρουργήσοντες αὐτῷ τ φόνον. ἡ σατορνῖν⊖ δηλώσεως αὐτῷ πάντων ὑπὸ ἡρῴδ γνωμίλλης, εἰς γνώμιλλαν ἐξέπεμπεν αὐτούς.

A Cæsarem, quorum Nicolaus antea. accedebat, & alter accusator Aretas, multorum honoratorum cædes apud Petram se invito patratas objiciens, maxime Sohemi hominis in omni virtute præstantissimi. quin & Cæsaris servum Fabatum ab illo interfectum fuisse ob talem quandam causam: Erat in satellitio Herodis Corinthus, cujus fidei rex plurimum tribuere solitus est. Hunc Syllæus pecuniis corruptum eo perduxit, ut ei regis sui cædem sit pollicitus. hoc ubi Fabatus ex ipso Syllæo cognovit, regi mox indicavit. qui e Corintho confessionem extorsit cogitati facinoris, diligenter ex eo perscrutatus omnia: simulque duos Arabas ab eodem satellite insimulatos comprehendit, alterum virum principem, alterum Syllæi amicum primarium. qui & ipsi tormentis admoti confessi sunt, ideo se venisse, ut
B Corinthum urgerent crebris adhortationibus ad perpetrandum facinus, atqvé adjuvarent etiam in opere, si ita facto opus sit. quos omnes Saturninus apud se delatos Romam judicandos amplius & puniendos transmisit.

Κεφάλαιον ε.

Τελευτὴ τοῦ Φερώρα.

Φερώραν ὁ ἰσχυρῶς ἐμμένοντα δίνοια τ γυναικὸς ἀναχωρεῖν εἰς τ αὐτῷ ἡρῴδης κελεύσ. ὁ ὀμόσας ὅτι τ πατρῴαν ἀρχὴν ἀπῆρε, πολλὰ ὑμόσας ἃ πρότερον ἤρνητο ἡ πύθοιτο ἡρῴδιον τετελευτηκέναι, ὡς τ Ε νοσοῦντ⊖ Ε βασιλέως ἀξιωθεὶς ἥκειν ὅπι πίνων πιστύσειν ἐντολῶν ὧν ἤμελλε τελευτᾶν, ἐκ ἐπανῆκεν ὅπι τῇ πιμῇ Ε ὅρκῳ. ἡ μὲν ἡρῴδης γε μιμεῖται τ ὅπι τοιοῦσδε ἐκείνῳ γνώμιλλον πρόφημι ὧν ἔχῃ, ἀλλ ἦκεν ὡς τ Φερώραν ἐπειδὴ ὕστερον ἀρχεῖ νόσων, Ε μελαγχλήσεως αὐτῷ μὴ ἠμυνόμης. θυνόντα ὁ πεισθεὶς ὅπι ἱεροσολύμων ἀγόμεν⊖ πρὸς ἥλιον, ἡ πενθ⊖ μέγα ἐπ αὐτῷ πρόσπτ. ὅπ ἀντιπάτρῳ καὶ πᾶσι ὅπι ῥώμης πεπαιδικότι κακῶν ἔμβυσ τ ἀρχὴ τ ἀδελφοκτονίας αὐτὸν πυνθάνομ Ε ἐκ. δικηθοῦσαν ὁ τ πάντα θεὶς αὐτὸς λόγον, ὡς ὑφήγημα τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει ἐσόμενον, Ε ἀρετῇ πολιτεύεσθ ὅπι πᾶσιν.

C Pherorem autem, obstinate permanentem in amore conjugis, Herodes in ipsius tetrarchiam ablegat: quod ille fecit libenter, addito jurejurando nunquam se rediturum, nisi Herodis morte cognita: adeo ut paulo post decumbente rege, vocatus ad accipienda quædam secretiora mandata tanqvam a morituro, propter sacramenti religionem recusaret. Nec tamen ille in hoc fratrem est imitatus, aut de pristino affectu quicquam remisit: sed cum Pheroras in morbum incidisset, vel invocatus ad visendum eum venit: qvo morbo postquam absumptus est, corpus ejus translatum Hierosolyma sepelit, & publico luctu honoravit. Ea res Antipatro quamvis Romam profecto malorum fuit initium, Deo tandem reposcente ab eo pœnas fratricidii. Id totum ordine sum narraturus ad exemplum humano generi, quod moneat habendam esse virtutis rationem in omnibus.

Κεφάλαιον. ς'.

Κατηγορία τ γυναικὸς Φερώρα ὑπὸ τ ἀπελεύθερων Φερώρα, ὡς ἀναιρεθέντος Φαρμάκῳ, Ε ὡς ἡρῴδης ἐγὼ τας ἀνλαπάτησε ὅπι δόλας.

Παιδὶ Φερώρας πλάτᾳ, ταφνεῖ ἐγένοντο αὐτῷ ἀπελεύθεροι δύο τ Φερώρα τιμιῶν. ὅπι προσελθόντες, ἡρῴδῃ ἤξίων μὴ ἀνεδίκητον καταλιπεῖν Ε ἀδελφ τὸν νεκρὸν, ἀλλὰ ζήτησιν ποιῆσ τῆς αἰτίας τ καὶ δυσχερὲς μεταστάσεως. Ε δ ὅπισφαίντ⊖ τοῖς λόγοις, πρὸς ὃ εἰκάκει, θεραπεύσας μᾶλλ αὐτὸν ἔλεγον ὧδε τῇ γυναικὶ τῇ πρότερα τῆς νόσου, Φάρμακόν τι προσκομισθὲν ἐν βρώματι μὴ πρότερον εἰωθότι ἐμφαγέντα ὑπὸ τούτου πλάτης. κομιδῇ μὲν τι ἡμεῦσαι τὸ Φάρμακον ὑπὸ γυναικὸς ὀνομ τ ἀραβίας, λόγῳ μὲν ὅπι προποιήσειν ἐρώτων, φίλτρον γὰρ δὴ ὄνομα αὐτῷ εἶναι, τάδ ἀληθὲς ὅπι τῇ Φερώρα πλάτῃ. Φαρμακίστριαι ὁ ἦσι γυναικῶν αἱ ἐκ τῆς ἀραβίας. ἡ ὁ ταῦτα ἐπεκάλουν, Ε τ σύλλαν ἐρωμένης ἐν τοῖς μάλιστα ὡμολόγητο εἶναι φίλη. πίστιν τε αὐτῶν ὅπι πεῖσαι Ε Φαρμάκου, εἰς τοὺς πόνους ἐληλυθέναι, ἥτε μήτηρ τῆς Φερώρου γυναικὸς

CAP. V.

Pheroræ obitus.

PHeroram autem, obstinate permanentem in amore conjugis, Herodes in ipsius tetrarchiam ablegat: quod ille fecit libenter, addito jurejurando nunquam se rediturum, nisi Herodis morte cognita: adeo ut paulo post decumbente rege, vocatus ad accipienda quædam secretiora mandata tanqvam a morituro, propter sacramenti religionem recusaret. Nec tamen ille in hoc fratrem est imitatus, aut de pristino affectu quicquam remisit: sed cum Pheroras in morbum incidisset, vel invocatus ad visendum eum venit: qvo morbo postquam absumptus est, corpus ejus translatum Hierosolyma sepelit, & publico luctu honoravit. Ea res Antipatro quamvis Romam profecto malorum fuit initium, Deo tandem reposcente ab eo pœnas fratricidii. Id totum ordine sum narraturus ad exemplum humano generi, quod moneat habendam esse virtutis rationem in omnibus.

CAP. VI.

Pheroræ uxor accusatur veneficii, & Herodes cognoscit Antipatri insidias.

PHerora mortuo, Taphanitæ duo e libertis ejus carissimi Herodem adeunt, rogantes, ne inultam pateretur fratris mortem: utqve inquireret in miserum ejus & injustum interitum. Qvo attentius aurem simul ac fidem præbente illorum sermonibus, ajunt eum apud uxorem cœnasse ea die, quæ morbi fuit initium, venenumq; oblatum ei mixtum novo cuidam cibi generi, quod gustatum perniciem attulerit homini. id venenũ allatum ab Arabissa quadã muliercula, nomine quidõ amatorium, re autem vera Pheroræ letiferum. sunt enim Arabum mulieres veneficæ maxime. hæc autem, qvæ tũ insimulabatur, dicebatur amicæ Syllæi familiarissima. ad eã comparandi veneni causa profectæ fuerant uxoris Pheroræ mater

& ſoror, & cum illa reverſæ ſunt pridie, qvam ille cœnam letiferam ſumeret. His auditis rex ad iram concitatus torſit ancillas earum & qvasdam etiam ingenuas: & cum nulla quicquam fateretur aut detegeret, poſtremo quædam dolore victa nihil aliud protulit, qvam qvod imprecata eſt Antipatri matri cruciatus ſimiles, quandoqvidem ipſa cauſa eſſet præſentium tormentorum omnibus. Hæc vox ad diligentiorem inquiſitionem Herodem permovit, ita ut extorqveret earum ſecreta omnia, comeſſationesqve illas & occulta conventiuncula, tum ſermones patris cum Antipatro privatim habitos, prolatos inter Pheroræ mulierculas: ne id quidem reticente, centum talenta ſe accepiſſe ab eo, ut abſtineret Pheroræ colloqviis. Addebant ancillæ, quanto patrem proſeqveretur odio, utqve ſæpenumero apud matrem de ejus longævitate quereretur, dum interim etiam ipſe conſeneſceret, ut non multum ſe juvare poſſet tam ſera ſucceſſio, adhæc ſimul nutriri multos fratres ac fratrum filios, ut ne ſperare quidem tuto liceat: quandoquidem jam nunc ſi fatale quid ſibi accideret, fratri deſtinata ſit ſucceſſio non filio: addere his ſolitum accuſationem ſævitiæ, non temperantis nec a filiis: cujus metu Romam ſibi diſcedendum eſſet, Pheroræ vero in ſuam tetrarchiam. Hæc qvia probe congruebant cum illis, quæ ex ſorore antea rex audierat, exempta eſt omnis dubitatio: deprehenſamqve in tam malitioſis conatibus Doridem matrem Antipatri, ſpoliatam multorum talentorum ornamentis ejecit e regia: & mulieribus ex domo Pheroræ propter hoc indicium factus eſt placatior. Sed nihil magis ejus contra filium indignationem commovit quam Samarita Antipater, Antipatri filii procurator, qvi in tormentis inter cætera de eo confeſſus eſt, qvod letale venenum Pheroræ tradidiſſet, quo ſe abſente ac per hoc minime ſuſpecto patrem tolleret. id venenum allatum ex Ægypto per Antiphilum unum ex amicis Antipatri, miſſum inde a Theudione avunculo ipſius Antipatri, fratre Doridis: habereqve apud Pheroræ uxorem, a marito ad aſſervandum acceptum. De qvo rogata per regem mulier, habere ſe falſa eſt: & mox qvaſi ad afferendum id properans, de tecto ſeipſam dejecit, nec tamen letalis fuit caſus, quia forte in pedes cecidit. ex qvo poſtqvam ſe recollegit, rege pollicito incolumitatem & ipſi & familiæ, ſi totam rei veritatem promeret, contra extremos cruciatus minato, ſi quid per obſtinationem celare pergeret, juravit ſe omnia dicturam, ita ut acta ſint: &, ut multorum tum fuit opinio, nihil omnino mentita eſt. Venenum id, inqvit, ex Ægypto attulerat Antiphilus, paratum ibi opera fratris ſui, profeſſione medici. Theudio deinde in domum noſtram intulit, & ego ſervavi acceptum a meo Pherora, ſed ab Antipatro tuo in tuam perniciem comparatum. Poſtqvam igitur maritus in morbum incidit, & tu officioſe ad viſendum

A καὶ ἡ ἀδελφὴ, καὶ ἐπανῆγον αὐτὰς ἀφ' ὧν ἄριστον ἔμελλον δεῖπνόν τε ὑστέρου ἡμέρᾳ μιᾷ. ἐπὶ τούτων ὁ βασιλεὺς τῶν λόγων παροξυνθεὶς θάλλας τε ἐβασάνιζε τῶν γυναικῶν καί τινας ἐλευθέρας, καὶ ὄντος ἀφανοῦς καὶ πράγματος, μὰ τὸ μηδεμίαν ἐξαπτῆναι, τελευταίαν τῆς συνουσιῶν αὐτῇ τὰ λεγόμενα, ἄλλο μὲν οὐδὲν, ἦν δ' ἐπικαλέσασθαι τὰ ἐπὶ δεῦρο κακὰ τῇ ἀντιπάτρου μητρί, κακῶν τῶν ἐπιόντων αἰτίαν πᾶσιν ὑπολαμβάνων. ταῦτα εἰς ὄπτασιν ἠρώδου ἀγαγὼν, καὶ τὰ πάντα βασάνοις τῶν γυναικῶν ἀνακαλύψας, οἵ τε κόμμοι, καὶ αἱ κρυπταὶ συνόδοι, καὶ δὴ καὶ λόγων πρὸς μόνον τὸν ὑὸν εἰσηγμένων ἔξοισις πρὸς τὰς Φερώρα γυναῖκας. ἐφ' οἷς τάλαντα ἑκατὸν δῶρα ἐπικεύσθαι Φοάζην πρὸς Φερώραν τοῦ ἀντιπάτρου κελεύσεις ὑπὲρ τοῦ πατρός. μισοῦντε πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ὁλοφυρμοὶ πρὸς τὴν μητέρα, ὡς ὄπτι μήκιστον ὁ πατὴρ βιοὺς ἐξημείνῃ, καὶ αὐτὸς μηδὲν ἐλάσσων ὢν ὁ γήρᾳ ὑπακμάζων, ὡς μηδ' ἐλθοῦσαν τὴν βασιλείαν ὁμοίως εὐφραίνειν παῖδας. ὠλοφύροντό τε πολλὰς ὄπτι τὴν βασιλείαν καὶ ἀδελφὰς, καὶ ἀδελφῶν παῖδας, ἅμα μὲν ἀδεῆ τὴν ἐλπίδα παρεχομένους τοῖς Φαλῆς. καὶ γὰρ δὴ καὶ νεωτέρωπαίσειν αὐτὸν, ἀδελφῷ μᾶλλον ἢ παιδὶ τὰ αὐτὰ κελεύειν τὴν ἀρχὴν διδόναι. ὠμότητά τε πολλὴν κατηγόρει ὁ βασιλέως, καὶ τὰς σφαγὰς τῶν υἱέων, φόβῳ τι μὴ καὶ αὐτῶν ἄπιστος ἦν, τὸν μὲν ὄπτι ῥώμης ἀφαιρούμενος τὴν ἰσχὺν ὑπανήσας, Φερώραν δ' ὄπτι τῆς αὐτοῦ τετραρχίας. ταῦτα, σωνδὲ γὰ τοῖς λόγοις τῆς ἀδελφῆς καὶ πολὺ, ὁ μὴ ἀπιστίαν ἐπιπορεύεσθαι, συνῆγεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, κοπτυνόμενος ὄπτι κακὰ ὁ ἀντιπάτρου τῷ δωρεῖσθαι τοῦ μητρὸς αὐτοῦ, πάντα τὸν περὶ αὐτοῦ κόσμον τελάντων πολλῶν ἔντα, ἀφελόμενος, ἔστιν αὐτοῦ ἀποπέμπειν, καὶ τῆς Φερώρας γυναικὸς Φιλιαν ἐκβάλλειν. μάλιστα δ' ἐξώτρυνεν ἐς ὀργὴν κατὰ ὁ παιδὸς τὸν βασιλέα, αἰμαρώτης ἀνὴρ ἀντιπάτρου. ὑπηρετοῦντα τὸν ὑὸν ὁ βασιλέως ἀντιπάτρου, ἀλλά τε αὐτὸς ὢν τῆς βασάνου κατειπόντων, καὶ ἐπὶ φαρμακεῖαν αὐτοῦ Φάρμακον γυναῖκα μοι, δοῦναι Φερώρᾳ κελεύσαι τοῦ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἵν' ὡς τάχιστα ἀφεθείη τὸ ἐν τοῖς ὑποπτεύμασιν πατρὶ δοῦναι. καὶ κομίσαι μὲν ἀντίφιλον ἐξ Αἰγύπτου τὸν Φάρμακον, ἕνα τὸν ἀντιπάτρου φίλων. συμβῆναι δ' ὡς Φερώραν Δωρίδος, μητρὸς ἀντιπάτρου ἀδελφοῦ ὁ βασιλέως παιδὸς, καὶ ἔτως ἐλθεῖν τὸ Φάρμακον εἰς τοῦ γυναῖκα τοῦ Φερώρα, δοῦναι Φυλάσσειν ὁ ἄνδρος αὐτῆς. ἡ δ' ὁμολογήσασα μὲν ἀνακομίσαι τὸ βασιλέως, καὶ δραμοῦσα ὡς κομισθῆ, ῥίπτει ἑαυτὴν κάτω ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, ἐμὲ μὲν τελοῦσα ὑπὸ πόθου τῆς πρώτης γεγενημένης. ἡ δ' ὡς ἐπὶ ἀνακτήσασθαι αὐτὸ, ἀσφαλῶς τε αὐτῇ ὑποσχομένου ὁ τοῖς οἰκείοις μηδὲν ἐπ' ἀφανισμῷ παληθεῖσι τρεπομένῳ, τρέψειν γεμὲν καλῶς τοῖς ὑστάτοις ἀγωνιῶντι προσιμένειν ὑποσχέσει, καὶ ὡμοσεν, ἢ μὲν ἐρήσειν τε πάντα ὧν ἐπεσάχθη τρόπον, λέγουσα μὲν ὡς ἔφασαν οἱ πολλοὶ τὸ ἀνθρώπων ἀληθῆ τὰ πάντα. ἐκομίσθη γὰρ ἐκ τῆς αὐτοῦ πρὸς τὸ Φάρμακον ὑπ' ἀντιφίλου, ἀδελφὸς τε ἐκείνῳ ἰατρὸς ὢν ἐπιμελὴς. ὁ δ' ἀδελφὸς ὁ ὡς ἡμᾶς κομίσαντος, ἐφύλασσεν αὐτὸ, ὅθεν δὴ Φερώρα λαβοῦσα ὄπτι ἐς ὑπ' ἀντιπάτρου ἠπιμασμένον. ἐπεὶ οὖν ἐνέσῃ Φερώρας, καὶ ἐθεράπευες

αὐτὸν

αὐτὸν ἀφικόμενον, ἐρῶν τῆς πρὸς εὐνοιαν, λῦ σοι δεῖ αὐτὸν ἐχθρῶ, ἐπικλαύσῃ τι τῇ μητρὶ, καὶ μεταπαλέσας με, ὦ γύναι φησὶν, δεινῶς σε με ἀντίπατρος ὅτι πατρὶ μὲν τῷ ἐαυτοῦ, ἀδελφῷ δὲ τῷ ἐμῷ, φαύλου μὲν τρόπου ὄντας, ἀλλ' ὅμως ἀνεκτοὺς, φάρμακον ὁ Δαχθησιὸς αὐτῇ πεπορισμένος. νῦν οὖν ἔστιν ὅτε ἀδελφὸς ἄδεν ἀρετῇ ἢ σεβασμοῦ ἔχρῃτο σοὶ ἐμοῦ ὑφαιρουμένου τὸν βίον, ἐμοὶ δὲ ἐλπὶς οὐκ εἰς μακρὰν ἀπιστος ἔσται βίου, φέρε μὴ γνώμῃ ἀδελφοκτόνῳ δοκοῦσαν ἐμοῦ, τὸ φάρμακον, καὶ τὸ ἐμὲ βλέπον τὸν κομισαμένη τὸ ἄδεν εἰς ἀναβολὰς πράσσειν ἔδοξε τοῦ ἀνδρὸς τὰς συντάξας. ἐν τῷ μὲν βασάνων καὶ φαρμάκων τυχεῖν, ὑπολειπόμενον ὀλίγον, ἵνα οἱ φέρωσι μεταγνῶσιν ὅτι δεινοπαθοῦσι κακῶς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, μεθίστησιν Δημήτριον πικρῶς τῶν ἀναγκῶν. ταῦτα εἰποῦσα, τὸ τε φάρμακον ἐκ τῆς πυξίδος εἰς τὸ μέσον προῆγε. καὶ ἀδελφὸς ἦν Ἀντίφιλος ἔτι καὶ μήτηρ αὐτοῦ, ἀναγκασθεὶς τὰ καὶ βασάνων σφοδρότητι, ταῦτα ἐλεγεν, καὶ ἐγνώριζον τὴν πυξίδα. κατηγορεῖτο δὲ καὶ ἀρχιερέως ἡ θυγάτηρ, γυνὴ δὲ βασιλέως, ὡς πάντων τούτων ἴσως ἠδυμηθεῖσα αὐτή. καὶ Δημήτριος ὠργίσθη, κρύπτειν προθυμηθεῖσα αὐτά. καὶ ἡ μὲν ἐκείνου τε ἐξέβαλεν, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς ἐξήλειψε τῶν Δαχθησιῶν εἰς ὁ βασιλεύσει μετ' αὐτόν. καὶ τὸν ἱερὸν τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀφίλατο σίμωνα τὸν Βοηθοῦ. καθίσᾳ δὲ ματθίαν τὸν θεοφίλου, ἱεροσολυμίτην γένος. ἐν τούτῳ δὲ καὶ βάθυλλος ἐκ ῥώμης ἀπελθὼν πρὸς ἀντίπατρον παρῆν, καὶ βασανισθεὶς, ὁμολογήσας τὰ φάρμακον κομίζων, δοῦναι τε τῇ αὐτοῦ μητρὶ καὶ φερώρᾳ, ὡς εἰ τὸ πρότερον μὴ ἀπέθανε βασιλεύς, τότῳ γοῦν μεταχειρίζοιντο αὐτόν. ἀφίκετο δὲ γράμματα ὡς τὸν ἐν ῥώμῃ φίλων τοὺς ἡρώδου, καὶ συναγορεύοντα ἀντιπάτρῳ, ὅτι κατηγορία δολερὰ καὶ φιλίππου συγκεύσμα, ὡς δὴ τὸν Δαβάλλοιεν τὸν πατέρα ὅπως φαγῇ τὸν πρεσβύτερον. καὶ διέκειτο δὲ καὶ αὐτὸς λαμβάνοιεν. ἤδη δὲ καὶ σκάλουθος τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑτέροις, ἀλλ' ὅτι τοῦ κείνης πρεσβυτέρου τὴν κλῆσιν αὐτῶν γνωσθῆναι. τοῦτο δὲ μεγάλων μισθῶν οἱ φίλοι τοῦ ἀντιπάτρου συνέπρασσον. γράφει δὲ καὶ αὐτὸς ἀντίπατρος τοῦ πατρὸς πρὸς αὐτῶν ὅτι μεγίστης τῶν αἰτιῶν, καὶ παντελῶς ἀπαλλάσσει φάσκων αὐτὸ μεράκια, τὰ δὲ λέγων τῇ ἡλικίᾳ τὰ ἀναίτιον πιθάνως. αὐτὸς δὲ ὅτι ἂν τοῦ πρὸς πατρὸς συλλογον ἡγωνίζετο, καὶ πρὸς γεραπτίαν τὸν πρώτων ἀνδρῶν ἐγεγόνει, κόσμος τε ἀριστεύς τελαύτων ἐώνητο Δαχθησίων. θαυμάσῃ δ' ἂν τις ὅτι πρῶτον ἐν ἰουδαίᾳ καὶ αὐτὰ κεκινημένων μετὰ πρότερον ἐπὶ, ἐδέν αὐτοῦ δῆλον ἦν. αὐτὸν δὲ ἓν ἦτε ἀκρίβεια φυλακῆ τῶν ἐόντων, καὶ ὄχλου τὸν ἀνθρώπων τὸ πρὸς ἀντίπατρον. ἐδεὶς γὰρ ἓν ἐς πρᾶγμασι κινδυνῶν τοῦ αὐτοῦ, πλείστης τὸν σκέψιν ἀσφαλείαν καθίστατο.

A eum & curandum venisti, motus ille, & ad pietatem flexus tua benevolentia, me accita, ô uxor, inquit, circumvenit me Antipater, dum pestiferis consiliis & veneficis ministeriis suum patrem meum fratrem appetit. Nunc igitur quandoquidem in germano nihil pietati, qua hactenus ergo me usus est video decedere, & mihi instare vitæ terminum, age, ne fratricidali animo manes majorum contaminem, me inspectante venenum B illud exure. tum se sine mora prolatum juxta viri mandatum concremasse, paulo servato, ut si post mariti mortem rex eam tractare vellet durius, possit ei necessitati occurrere. Hæc elocuta venenum quoque una cum pyxide in medium protulit. Post hæc alter Antiphili frater & communis eorum mater per tormenta idem fateri coacti sunt, pyxidem etiam agnoscendo. Ac- C cusabatur autem etiam ponti ficis filia regis uxor, quasi secretorum horum omnium particeps, sed conscientiam dissimulans. quapropter & ipsam rex abjecit, & filium ejus e testamento delevit, ubi successor destinatus fuerat. Socero quoque Simoni Boethi filio sacerdotio privato surrogavit Matthiam Theophili filium Hierosolymitani genere. Interim Romam venit Bathyllus libertus Antipatri, & subjectus quæstionibus fatus D est attulisse se venenum, quod daret patroni sui matri & Pheroræ, ut si prius illud parum fuisset efficax, hoc posteriore Herodem aggrederentur. Simulque venerunt ad regem ab amicis Romæ degentibus literæ, instinctu Antipatri scriptæ, in quibus Archelaus & Philippus accusabantur, quod crebro crimen patris retricarent de cæde Alexandri ac Aristobuli, miserarenturque fatum E germanorum innocentium, jam enim & ipsi revocabantur in patriam, non ob aliud quam ut evocati fratrum interitus accessio fierent. hæc autem amici in Antipatri gratiam faciebant, magnis ab eo corrupti mercedibus: qui etiam per se patri scripsit de adolescentibus, quasi eos excusans, & verba eorum ætati imputans. Ipse interim decertabat contra Syllæum, & primatum colebat amicitias, comparatis variis ornamentis F ducentorum talentorum pretio. Mirum autem est, quod cum per septem menses ante ejus reditum tam multa contra eum in Judæa mota sint, nihil eorum ad ejus notitiam perlatum sit. In causa erat partim diligens itinerum observatio, & viarum custodia: partim populare hominum in Antipatrum odium. nemo enim erat, qui suo periculo illius incolumitatem vellet G quærere.

Κεφάλαιον ζ'.
Ως ἀντίπατρος καταγνωσθεὶς θανάτου ἐδέθη.

CAP. VII.
Antipater capitis damnatus in vincula conjicitur.

Ἡρώδης δὲ ἀντιπάτρου γεγραφότος πρὸς αὐτὸν ὡς τὰ πάντα ἐν ᾧ ἀπεστάλη μέτρῳ ἤδη τρόπον ἥξοι ἐν ταχεῖ, ὑπεκρύψατο μὲν τὴν ὀργὴν ἀντεπιθέμενος κελεύων μὴ σπουδαίως εἰς τὴν ὁδὸν, μηκέτι παρέχοι ὠφελείαν τὴν σκηνῆς αὐτοῦ. καὶ ἅμα

Cæterum Herodes ad Antipatri literas, quibus significarat, rebus ex sententia peractis brevi se rediturum in patriam, dissimulata ira, insidiose rescripsit, properaret, ne quid sibi per ejus absentiam, quod nollet, accideret. Simulq; VI.

modice de matre ejus qveſtus eſt, pollicendo remillurum ſe qverelas poſt adventum illius: modisqve omnibus magnam caritatem præ ſe ferebat, veritus ne ille ſuſpicione aliqva tactus differret ad ſe reditum, & moras Romæ trahens regno inſidias ſtrueret, & in ſe moliretur aliqvid. Has literas in itinere accepit in Cilicia: eas vero qvæ Pheroræ mortem nunciabant, prius jam Tarenti acceperat triſti animo, non tam qvod Pheroram amaret, qvam qvod ille morte præventus pollicita de patre veneno toliendo non præſtiterat. Jam ad Celenderim oppidum Ciliciæ pervenerat, cum dubitare cœpit de reditu, vehementer contriſtatus matris ignominia: & amicorum qvoqve variabant ſententiæ, aliis eventum alicubi expectare, aliis ſine mora domum navigare conſulentibus. facile enim diſſoluturum criminationes omnium, qvandoqvidem nunc qvoqve non aliunde, qvam ex illius abſentia adverſariis audacia viresq; ad calumniandum creviſſent. Ab his perſvaſus navigare pergit, appelliqve ad portum Sebaſtum, qvem Herodes magno ſumptu conſtructum ſic appellavit in honorem Cæſaris. Jamqve manifeſtum erat incidiſſe Antipatrum in infortunium, nemine ſalutante aut accedente hominem, qvem prius votis & fauſtis acclamationibus diſcedentem proſecuti fuerant: tunc vero contrariis votis licebat eum devovere diris fraterni ſangvinis ultricibus. Forte per idem tempus Hieroſolymis erat Qvintilius Varus, ſucceſſor Saturnino miſſus in Syriam, tunc vero ab Herode in conſilium de rebus agendis adhibitus. Quibus una ſedentibus, ſupervenit Antipater omnium inſcius, & ita ut erat purpuratus in regiam ingreſſus eſt. qvo mox admiſſo, amicorum comitatus per janitores excluſus eſt. Id primum mentem ejus perculit, jam ſentientem, qvo deveniſſet: qvando etiam pater accedentem a complexu repulit, perpetratum fratricidium & cogitatum patricidium opprobrans, & Varum cognitorem ac judicem in craſtinum denuncians. Ille tam inopinato malo velut ictus abiit attonitus: moxqve obvias invenit matrem & uxorem: hæc erat Antigoni filia: qui ante Herodem Judæorum rex fuerat. ab eis edoctus de omnibus, parabat ſe, ut in judicio ſubſiſteret. Sequenti deinde luce præſidente Varo ac rege, adhibitisq; in conſeſſum utriusq; amicis, acciti ſunt etiam cognati regis & Salome, tum illi qui ſecreta conſilia prolaturi erant, quiq; tormentis examinati fuerant: noviſſimeq; ſervi matris Antipatri, capti paulo antequam ipſe rediret in patriam. apud hos deprehenſæ fuerant literæ, quarum hæc erat ſumma: ne reverteretur, qvando in patris notitiam pervenerint conſilia omnia, unicumqve ei refugium ſupereſſe Cæſarem, & ſi caveat, ne in patris manus deveniat. Tum Antipater procumbens patri ad genua ſupplex orabat, ne de cauſa ſua prius decerneret, quam cognoſceret, ſed defenſioni rem integram ſervaret: rex vero poſtqvam juſſit eum in medium ſiſti, deploravit infelicitatem ſuam in procreandis

A τῆς μητρὸς κατηγορῶν ὡς ἐλέγον, καθίσταθαι μέμψεις ἐπαγγελόμενος τοῖς περὶ αὐτὸν ὁπότε σκεῖν᾽ αἰφνίδιον, πάντα τε τρόπῳ φιλοτιμούμενος τὸν περὶ αὐτὸν ἐνδείκνυτο, δεδιὼς μήπως ὑποψίαις τισὶν ἁλοὺς μᾶλλον ὀδὲς τοὺς περὶ αὐτὸν, τῇ ῥώμῃ ἐνθυμούμενος κτήσοιτο ἐφεδρεύοντι τῇ βασιλείᾳ, καὶ ὅτι διαπεφασμένοι τι αὐτῷ. τούτοις ἐν χιλικίᾳ τοῖς γράμμασιν ὑπέτυχάνε. τοῖς δὲ τὸν Φερώρᾳ τελευτὴν διαπεφάσιν, ἐν παρόντι πρότερον, δεινῶς τε ἤνεγκεν ὀχ᾽ εὐνοίᾳ τῇ Φερώρᾳ, διότι δὲ πατρὸς τὸν ἀναίρεσιν ἐδιαπεφασμένος ὡσπερ ὑπέσχετο, ἀπῄτησεν. ὡς δὲ πελένδερα τῆς κιλικίας ἤλασε, ἐπεθύμησεν ἤδη πρὸς ἑαυτὸν οἴκαδε πλεῖν, δεινῶς τῇ σκέψει τῆς μητρὸς λελυπημένος. καὶ τῶν φίλων οἱ μὲν, σκέλλειν αὐτὸν ταύτῃ καὶ προσδέχεσθαι ἐπέχειν. οἱ δὲ, μὴ διαμέλλειν τὸν οἴκαδε πλοῦν. λύσειν γὰρ ῥᾳδίως πάντων αἰτίαν πᾶσιν, ὡς καὶ νῦν ἀχ᾽ ἑπρώτην, ἀλλὰ διὰ τὸν σκῆνος ὑποψίαν, ἰσχὺν τοῖς κατηγόροις ὑπερβάλλοντας. τάπις πειθοῖς ἐπλεῖτε καὶ προσέχε τῷ σίδηρῳ λιμένι λεγομένῳ, ἐν καζισκιλίοις ἡρώδης πολλῶν χρημάτων δαπάνῃ τῇ κλίσει, καλεῖ σεβαστόν. ἐν προύπτοις δὲ ἦν αὐτὶ πατρὸς ἤδη τοῖς κακοῖς μήτε προσιόντος αὐτῷ μηδενὸς, μήτε προσαγορεύοντος, ὥσπερ ὅτε ἐξῆει μετ᾽ ἐυχῶν καὶ ἀγαθῶν ὑπομνημάτων. πᾶς δὲ ἐναντιωτάτας ὁρᾶς ὄψεις ὄντα ἀνθρώπου ἐνθυμεῖσθαι τοῖς ἀδελφοῖς ὑποπίπτοντες. ἐτύγχανεν ὢν ἐν ἱεροσολύμοις κατὰ τὸν τὸν κλῆρον ἀρχιερεὺς πλῆν, διαδοχὸς μὲν σεπτεμβρίῳ τῆς ἐνεστώσης ἀπὸ πελλαίου, ἦκων δ᾽ αὐτὸς τε σύμβουλος ἡρώδῃ, ὡς τῶν ἐνεστηκότων αὐτῷ δεινῶν. καὶ αὐτῶν σωιδρόντων, παρῆν ἐ αὐτὶ πατρὸς ἀδεὴς αὐτῷ σκηπύσου γενόμενος. εὐθὺς δὲ εἰς τὸ βασίλειον ἔτι παρῳκοδομεῖτο ἀμπεχόμενος. καὶ αὐτὸν μὲν δέχονται οἱ ὀπὶ θύραις, εἰσιέναι δὲ τοὺς φίλους. ἐθορυβεῖτο δὲ ἤδη καὶ φῶς εἰσεληλυθὸς κατανοῶν, ἐπειδὴ καὶ ἐ πατὴρ αὐτὸν προσιόντα ὡς ἀσπασόμενον ἀπώσατο, ἀδελφοκτονίαν τε ὀπικαλῶν, καὶ βάλδουν ἐλέγχων δ᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ, πάντων τὸ ἀκροατήριον καὶ δικαστὴν ἔσεσθαι ἅμα τῇ αὔριον. καὶ ὁ μὲν πατὴρ κακῶς ἅμα τε ἀκροώμενος καὶ παρὼν τοῦ μεγέθους προφερόμενος ὤχετο. ἐξαπατιάζεσθαι δὲ αὐτὸν ἥτε μητὴρ, καὶ ἡ γυνή. αὐτὴ δὲ ἦν, ἡ ῥωμένη ἀνιχνεύσουσα τοὺς τοῦ προῆρώδε ἐνδοιασμοὺς βεβασιλεύκοτι, παρ᾽ ὧν τὰ πάντα σκεμαθὼν ἐν ᾠδαῖς δὲ ἀγῶνος τοῦ τῇ δὲ ἑξῆς, σωιδρόντων μὲν ἅμα τε ἐ βασιλεὺς, εἰσκληθεὶς δὲ καὶ οἱ ἀμφὶ φίλοι, καὶ οἱ συγγενῆς βασιλέως, συλλόμη τε ἡ ἀδελφὴ, ἅτε ἴσης μνησθὴν ἐμέλλον, ἐ ὧν ἴσης βάσανοι γεγόνασιν, δοῦλοί τε μητρῶοι δ᾽ ἀνὴρ πάτρα μικρὸν πρότερον συνειλημμένοι ἐν σκότου ἦκεν, ὅπως ἐλέγχῃ φέροντες, ἧς τὸ κεφάλαιον τ᾽ γεγραμμένων ἦν, μὴ ἐπανιέναι ὡς πάντων τοῦ πατρὸς ἥκοντος εἰς πίστιν, μόνου τε ἂν κατασφυγὴν αὐτοῦ λιπεῖν καιρὸς, ᾧ σὺν αὐτῇ τὸ μὴ τοῦ πατρὸς ὑποχείριον γενέσθ. ἀνίπατρος δὲ προσπεσὼν τοῦ πατρὶ πρὸς τὰ γόνατα, ἐ ἱκετεύοντος μὴ προδιαγνωσμένου κατεῖναι δίκην, ἀλλ᾽ ἀκροάσεως αὐτοῦ γνωμένης πρὸς τοῦ πατρὸς, ἀκεραίως μένειν δυναμένῳ, ἓν κελεύσας ἡρώδης ἀπαγαγεῖν εἰς μέσον, αὐτὸς ὠλοφύρατο τῶν παίδων τῆς πατρὸς, ὧν δὲ παιδὸς αὐτοῦ τύχαις

B

C

D

E

F

G

fervaret: rex vero poſtqvam juſſit eum in medium ſiſti, deploravit infelicitatem ſuam in procreandis

τύχαις γρομένου, εἰς ἀντίπατρον ἐμβαλεῖν αὐτῷ τὸ γῆρας. τεκφάς τε καὶ παιδεύσεις ἃς πεποιητο αὐτῶν ἐξηγούμενος, καὶ πλοῦτον καὶ δύναμιν ἐν καιροῖς ὡς ἑκάστοις παρεσκευασμένον εἰς πάντα. ὧν ὅσον ἐπ' ἐμοὶ δόσιμα γρέαν ἔχειν μὴ σὺν ἐπιβουλῇ τῇ ἐκείνων κινδυνεύσαι πλάστας, ὑπὲρ ἃ χάσον δυστεβῶς τῷ βασιλείαν ἐφαλλεῖν, ἢ φύσεως νόμῳ μεταδιδόντος, δίκῃ τε πατρὸς καὶ δίκη. τὸν τε ἀντίπατρον ἡλικμάζειν, πόνων ἐλπίδι ἐπαρθέντα ἡρεσκέσθαι ἐπὶ πλείστῃ χώρᾳ μὴ ἐπιβαίνειν. διαδοχὴν μὲν γὰρ ἀποφήνασθαι διὰ γραμμάτων τῆς ἀρχῆς, ζῶντος ἔτι ἐπ' ἀδείᾳ πλεονεκτεῖν, ἀξιώματός τε ἐπιφάνειᾳ καὶ δυνάμει ἐξουσίας. πεντήκοντα μὲν τάλαντα ἐπέτειον προσόδου κομισάμενον, δωρεαὶ δὲ ἐληφότα, ὁδοῦ δὲ εἰς ῥώμην τριακοσίων ταλάντων ἀριθμὸν. ἐπικαλεῖν τε καὶ τῶν ἀδελφῶν, ὡς μὲν πονηρῶν γεγενότων κατηγορίαν ποιούμενον, μιμητὴν γεγενότα αὐτοῦ μὴ, διὰ κενῆς τριῶν δὲ ἐπαγωγοὺς ἐπάγοντι αὐτοῦ τῶν συγγρῶν. τὰ γὰρ πάντα οὐδαμοῦ ἦν, ἀλλὰ μιμούσῃ τῇ ἐκείνου μεμαθηκέναι πράξαι τὰ ἐπ' αὐτοῖς πεπραγμένα γνώμῃ τῇ ἐκείνου. οὓς ἀπολύειν κακοῦ πάντας κληρονόμους τῆς πατροκτονίας αὐτοῖς καθιστέρθαι. ταῦτ' ἅμα λέγων εἰς δάκρυα τρέπεσθαι, λέγειν τε ἀπορῶν καὶ νικόλαον Δαμασκηνὸν φίλον τε ὢν δὲ βασιλέως, καὶ τὰ πάντα συνδιαιτώμενον ἐκείνῳ, καὶ τῆς πράγματος οὐ πρόχθειεν τρόπον ἀγνοοῦντα, δεηθῆναι τοῦ βασιλέως τὰ λοιπὰ εἰπόντα ὅσα ἀποδείξεών τε καὶ ἐλέγχων ἐχόμενα. καὶ δὲ ἀντιπάτρου κατηγορίαν ποιεῖσθαι πρὸς τὸν πατέρα πρεσβεύοντος, καὶ ὅσοις ἐνέγκαιμα τῆς δυνάσεως πρὸς αὐτὸν διεξίοντος, τὰς πηγὰς αἰτιᾶσθαι ἐφ' οἷς ἐπῆρχον αὐτῷ προφερόμενον ἂν ποτε γνώσεσθαι μὴ ὄντα ἀρετῆς ἄξιον πρὸς αὐτὸν γενόμενον. καὶ γὰρ ὅπου προϊδεῖν δεήσοι πάντων προβεβουλευμένα σωφρόνως, εἴπερ τινὰ ἐδεῖτο χειρῶν πόνῳ τοῦ αὐτοῦ σκεπτόμενον τὰ πάντα, εἰκὸς τε οὐκ εἶναι τοῦ ἀλλαχόθεν ἐπιβουλῶν τὸν πατέρα ἐξελόμενον αὐτὸν ἐπιβουλεύειν τῷ κατασῆναι, καὶ φανιζόντα ἀρετῇ ἐπ' ἐκείνοις ἁμαρτεῖν, κακίᾳ τῇ ἐπὶ πᾶσι μέλλοσι σωιέναι. καίτοι γε δὲ μέλλοντος διαδοχὴν δεδέχθαι, καὶ δὲ σωαπολαυσομένου τιμῶν, ἃ εἰς τὸ πρὸν ἀφεῖσαν, οὐκ ἐπικεκωλύσθαι. εἰκὸς τε οὐκ εἶναι τῶν ἁπάντων ἀκινδύνως ἐμπεριέχοντα τῇ ἡμίσεαν, μὴ ψεύγοντα καὶ κινδύνῳ ἐφιεσθαι δὲ ὅλου, ἄδηλον εἰ δυναμένῳ ἀφεῖσθαι. καὶ τοῦτο πρόδηλον τὴν ζημίαν τῶν ἀδελφῶν, καὶ μέλλοντι μὲν καὶ κατηγορητῷ γρώμενον λανθάνειν δυναμένων, κωλύσῃ τε ἐπεὶ φανεροὶ κατέσησαν πονηροὶ τε πρὸς τὸν πατέρα ὄντες. καὶ τάδε μὲν αὐτῷ τὰ ἐπαγγελματικὰ ἡγωνισμένων ἀποδεῖξαι μαχεῖσθαι, τὰ ἀκέραιτα δύνοια πρὸς τὸν πατέρα πεπλιτδυμένων. τῶν δὲ ἐπὶ ῥώμης μαρτυρεῖσθαι καίσαρα, ὑπὸσης τῷ θεῷ ἀπατηθῆναι μὴ οἷον τε ὄντα, ὧν πίστιν εἶναι τὰ ὑπ' ἐκείνου χρήματα ἐπεσταλμένα, ὧν δὲ καλῶς ἔχειν ἰσχυροποιεῖσθαι εἶναι τὰς διαβολὰς τῶν σεσιάζειν αὐτοὺς πρεσβευόντων, πρὸς πλείους ἀποδημίᾳ τῇ αὐτοῦ σωτεθλῶσαι σχολῆς πρὸς ἐχθροὺς ἐγχωμένης, ὧν ὅσον ἂν αὐτοῖς ἐπιδημοῦντος θαρσῆσαι. διαβάλλοντος δὲ καὶ τὰς βασάνους εἰς ψευδολογίαν, ὡς τῆς ἀνάγκης φύσιν ἐχούσης διδάσκειν τοὺς ὑποπεσόντας, ἡδονῇ τὰ πολλὰ τῶν ἐφεσκότων λέγειν, καὶ παρέχοντος αὐτὸν εἰς βάσανον. ὑπὸ τύχης τροπῆς δὲ σωεδρίου γρομένης,

talibus liberis, quodque senecta ætate incidisset in Antipatrum. enumeravit deinde curas educationis & institutionis, quamque benigne suggessisset illi ex opibus, quantum ipse cuperet: quibus rebus omnibus nihil se profecisse, quo minus capitalibus appeteretur insidiis, ut regnū, quod jure & patris voluntate contingere poterat, ante tempus in impietatis præmium cederet. Mirariqve se Antipatrum, quanam spe elatus in tantam pervenisset audaciam. Successorem enim principatus jam scripto testamento designatum fuisse: viventi quoque sibi ex æquo participem dignitatis, splendoris, potestatis. Habuisse quinquagena talenta reditus annui: Romam proficiscentem instructum fuisse trecentorum talentorum viatico. Objiciebat deinde fratrum accusationem, quorum sive fontium idem accusator atque imitator, sive innoxiorum circumventor ac parricida fuerit. Se enim nec comperisse de eis quicquam, nisi hoc indice, nec in eos statuisse, nisi ex hujus sententia. eam nunc per ipsum irritam quodammodo fieri, qui quasi hæres in patricidium illis succederet. Hæc dicenti lacrymæ obortæ orationem cum abrupissent, rogavit Nicolaum Damascenum amicitia & domestica consvetudine conjunctissimum, & pulchre ejus negotii gnarum, ut prosequeretur, quæ attinerent ad examinatos consciōs & ad convincendum filium. Sed ille præveniens, causamque suam exorsus dicere, hæc ipsa exempla paternæ benevolentiæ pro se adducebat, nimirum pietatis suæ meritis reddita. Se enim & prospexisse, solerter, quid facto opus esset, & sicubi res operam suam postulasset, confecta dedisse omnia: nec æquum esse, ut qui patrem eripuerit ab aliorum insidiis, ipse nunc ejusdem reus agatur criminis, & testatæ jam dudum pietatis novam apud homines rerum imperitos maculam contrahat. Quam enim sibi fuisse causam sceleris, cum successionem designatus rex haberet magis qvā sperāret, & nemine vetante honorum esset particeps? neque enim probabile esse, affectatum cum periculo, quod jam pro virtute contigerat, & ob incertam spem contemptam certam infamiam, maxime cum is conatus fratribus non successerit, quorum ipse & delator fuisset, & convictorum de impietate punitor etiam. nec se pœnitere gestorum, quæ argumento sint, quam incorrupte parentem diligat. Quæ vero in urbe per se acta sint, testem esse Cæsarem, cui non secus ac numini nemo possit imponere: extareque ejus de hoc literas, quas periniqvum sit inimicorum & improborum hominū posthaberi calumniis, quibus nihil magis sit cordi, quam regiam familiam inter se committere, nactis comminiscendi otium per suam absentiam, qvod se præsente nunquam habere potuerint. Sub finem dicendi fidem abrogabat qvæstionibus, per quas necessitas exprimeretur loquendi ad torqventis gratiam, & postremo se quoq; torquendum offerebat nihil deprecans. His cum nonnihil moveretur concilium

miſerabiliter lacrymante Antipatro & ſibimet converberante faciem, ut vel inimicos ſubiret miſeratio, Herodesq; ipſe quantumvis diſſimulans fieret mitior: Nicolaus ut rogatus fuerat, accuſationem a rege cœptam proſeqvens, exaggerabat ſingula, proferebatqve teſtimonia, & indicia criminis, collecta ex quæſtioni ſubjectorum confeſſionibus. ad hæc extollebat regis de eo merita in educandis ac inſtituendis filiis, proquibus tam malam reportaret gratiam. Nec tamen æqve mirandam fuiſſe priorum temerariam ſtultitiam, qui rudi ætate corrupti a malis conſiliariis naturales affectus pietatis abolevi ſſent, ambitione principatus magis quam opum cupidine. Sed Antipatri ſtupendam eſſe tam ſceleratam audaciam, qui ſævior nocentiſſimis beſtiis, a benefactoribus tamen injuriam abſtinentibus, nihil mollitus ſit tanta parentis indulgentia, ne fratrum quidem calamitate deterritus, quo minus crudelitatis eorum æmulatior fieret. Atqui tu ipſe, inqvit, ô Antipater, index fuiſti tentati per illos facinoris, te inquirente coarguti ſunt, tu in convictos animadverti ſti. nec improbamus, quod eos juſta indignatione proſecutus ſis, immo miramur te imitatum eorum intemperantiam: & facile colligimus, illa quoq; te non ad ſecuritatem patris, ſed ad fratrum feciſſe perniciem, ut deteſtando eorum malitiam, pietatis erga communem parentem opinionem tibi qværeres, & deinde ipſe in eum ſævire poſſes impunitius, qvod tandem facere aggreſſus es. Dum enim fratres fontes addicis ſupplicio, & parcis eorum ſociis, omnibus facis perſpicuum, bene convenire tibi cum eis: quorum poſthac uti poſſis in opprimendo patre opera. itaqve duplicem voluptatem cepiſti tuis dignam moribus: alteram palam, quaſi re bene geſta gloriabundus, ſublatis fratribus: alteram clam majore facinore per occultas inſidias conãdo patrẽ ſubvertere, cujus modo vindex videri volueras. Si enim vere deteſtatus eſſes illorum malitiam, nunquam imitandam tibi propoſuiſſes. Nimirum hoc agebas iſtis artibus, ut dignioribus ſublatis, nullos haberes ſucceſſionis æmulos, & tum demum fratricidio necem patris adderes, ut in occulto manerent inſidiæ, quibus oppugnaſti germanorum capita, & non ſolum ipſe meritum ſupplicium effugeres, verum etiam miſerum parentem pœnæ tuæ vicarium ſupponeres? inaudito ad hoc ævi parricidio, & qualis nullum exemplum extat in omni hominũ memoria. non enim qualicunqve patri inſidiatus es, ſed amantiſſimo ſimul & indulgentiſſimo, jam regiæ poteſtatis particeps, jam ſucceſſor deſignatus, tũ præſenti fruendi voluptate ante tempus permiſſa, tum in futurum ſpe teſtamento patris confirmata. Tu vero cupiditatibus tuis modum non ex illius bonitate, ſed ex tua malitia ſtatuebas non contentus ſociẽtate patris indulgentiſſimi, niſi qvoq; ſuã partẽ præriperes: & cujus te ſervatorẽ verbis præferebas, eum re vera qværebas perdere, non ipſe tantum ſceleſtus, ſed matri qvoqve inu-

σφόδρα, γὸ ὤκτιζεν τὸν ἀντίπατρον δάκρυσίν τε καὶ αἰκίαις ἑ προσώπε χρώμενον, ὡς τε καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐλεεῖσθαι καὶ ἥμερον ἢ καὶ ἡρῴδῃ ἤδη καμπτόμενόν τι τῇ γνώμῃ, καίπερ μὴ βυλόμενον ἐκβῆναι, νικᾶν δοξάζοντα· οἷς τε ἐβασάνιζε κατήρξατο λόγοις. μείζονας ἐκδανῶν, καὶ ἐπίσης ἐκ βασάνων ἢ μαρτυριῶν σωῆγε τὴν ἀποδοχὴν ἑ ἐγκλήματος· μᾶλλον ἢ τῇ ἀρετῇ ὅτι πλὴν ἐξηγεῖτο ἑ βασιλέως, ἢ πρὸς τε τροφὰς καὶ παιδεύματα χρησάμενος· τ ἱέων, ἁδαμοῦ μὲν εὑρεῖν ὄντα φόρον αὐτῷ ἀσεβείας ἐπίσης ἀφ' ἑπέρων. καί πῃ ἂν ἔτως θαυμάζειν τ ἀσεβέρων τὴν ἀδελφίαν. νεωτέρως γὰρ ἐ κακίᾳ συμβόλων διεφθαρμένας ἀπαλείφειν τὰ τῆς φύσεως δικαιώματα, ἐρχῆς ἅπασαν ἢ χρημάτων μεταποιεῖσθαι ἀποδόσεως. ἀντιπάτρῳ δ' ἂν δικαίως τὴν μιαρίαν καταπλαγῆναι, μὴ μόνον ὑπὸ πατρὸς ἀνεργετήτε τ λογισμὸν ὥσπερ τὸ ἰοβολοῦντα τ ἑρπετῶν μὴ μαλαχθέντ·, καί τῃ κἀκείνους πρὸς ἐξημερώσης μαλακίας ἑ ἀδικεῖν τὰς ἀνέρσεις, ἀλλὰ μηδὲ τὰς τύχας τ ἀδελφῶν πρὸς τὸ ἐ μιμητὸν αὐτῶν κατασχῆναι τ ὠμότητ· ἐμποδὼν ὄντ·. καί πῃ ὦ ἀντίπατρε τ ἀδελφῶν μιαιφονίας τε ὧν ἐλέγχεις αὐτὸς ἦς, καὶ ἐρμηνεὺς τ ἐλέγχων, καὶ κολαστὴς τ πεφευγόντων. ἐ ἑ τ ἐπ' ἐκείνοις ἐγκαλεῖν ἐθέλω θυμῷ χρῆσθαι μὴ ἐλλείποντ·, ἀλλὰ ἑ μιμεῖσθαι τὴν ἀσέλγειαν αὐτῶν δάσαντ· ἐκπεπλήγμεθα, εὑρίσκοντες καὶ κἂν ἐπ' ἀσφαλείᾳ ἑ πατρὸς, ἀλλ' ἐπ' ἐλεύθερῳ τ ἀδελφῶν πεπραγμένα, ὅπως μισοπονηρίᾳ τῇ κατ' αὐτῶν φιλοπάτωρ εἶναι πεπιστόμενος·, ἀδεεστέραν ἐπ' αὐτῷ κακουργῶν ὠφελαίαν δύναμιν. ὁ δὴ ἐ τοῖς ἔργοις παρέσπασας. ἅμα ἢ ἐ τοὺς ἀδελφοὺς αἱρήσεις ἐφ' οἷς ἤλεγχες πονηροὺς γεγονότας, καὶ τοὺς ὁμοπραγήσαντας αὐτοῖς οὐχ ὑπεύθυνος, φανερὸν τοῖς πᾶσι καθιστὰς, ὡς ἐ σωθῆναι πρὸς αὐτοὺς κ ἑ πατρὸς πεπαίσμεν·, ἐπὶν ἤλω κατηγορῶν, βυλόμεν· σοὶ τὴν ὑπόθεσιν τῆς πατροκτονίας περδαίνειν κ μόνας, ἐ δυοῖν ἀγώνοιν εὐφροσύνην καρπούμεν·, τρέπε ἑ σὺ ἀξίαν. φανερὸν μὲν κ τῶν ἀδελφῶν, ὧ καὶ ἠχάλευσας ὑπὲρ τῆς μεγίστης. καὶ νῦν ἄξιον ἔτω φρονεῖν. εἰ ἢ μήγε, σὺ χαίρων οἷς κρυπτὴν δόλον κ ἑ πατρὸς ἐπεπόθεις, ἐκείνοις μὲν, οὐχ ὡς τὸ πατρὶ ὑπεβεβλάκασας μισῶν. ἑ γὰρ ἂν ἐξωκέλας αὐτὸς αὐτῆς ὑπὲρ πᾶξιν ὠφελησίαν. ἀλλ' ὡς Δαιδόχης τ ἡγεμονίας σε δικαιότερον ἂν ἡγούμεθα. τ ἢ πατρὸς ὑποφάζειν τοῖς ἀδελφοῖς, ἵνα μόνων ὡς ἐκείνων ὑπακροφευδὴς μὴ ἐλεγχθῇς, ἐ ὧν αὐτὸς δίκας ὠφλησχὼν ἀξί· ἦν, πεύσῃ ὠφελὴς ἑ δυσερχὴς ἐπαράξας πατρὸς, ὑπὲρ ὧν πατροκτονίαν ἑ κοινὴν, ἀλλ' ἐμὲ μέχρι νῦν ἐχ ἱερήσειν ἐβιασ. ἐχ ἑὸς γὰρ μόνον πατρὶ ἐπεβάλλες, ἀλλὰ ἐ φιλοῦσι ἐ εὐεργετηκότι, κοινὰς τῆς βασιλείας ὧν τοῖς ἔργοις ἐ Δαιδοχ· προφανθείς. καὶ τὴν μὲν ἡδονὴν τῆς ἐξουσίας ἤδη προλαμβάνειν μὴ ὑπεκκωλυμέν·, ἐλπίδα ἢ τὴν ἐπαύθης γνώμην ἑ πατρὸς καὶ γράμμασι προσφαλισμέν·. ἀλλ' ὅτε ἄρα τῇ ἡδονῇ δρᾶτε τὰ πράγματα, γνώμᾳ ἐ πονηρᾷ ἐκρίνες τῇ σαυ ἑ, βυλόμεν· ἑ πάντων σοὶ ὑπακούσαντ· πατρὸς, ἐ τὸ μέρ· ἀφαιρεῖσθ, ἐ ὃν προσποιᾶ τοῖς λόγοις σώζειν, τοῖς ἔργοις ἑ τὸν ἀφανίσαι ζητῶν, καὶ μὴ μόνον αὐτὸς πονηρὸς καθιστάμεν·, ἀλλὰ καὶ τὴν μητέρα

ὦ ἐπε-

ἀ ἐπενόεις πιμπλὰς, καὶ στασιῶν τὴν εὔνοιαν τῆς ἀ-
δελφοῖς καὶ πολιτῶν ζημίον ἀποκαλῶν τὸν πατέρα, παν-
τὸς ἐρασὲ χαλεπωτέραν τ Ἀράνοιαν καταφάσμέ-
νη, ἢ τὸν ἐκεῖνον ἰὸν ὄφιν τοὺς συγγενεστάτους καὶ τοὺς
ὄντως τοιούτους ἀνηρέτας παρεκάλεις ὄφιν συμμαχίας
φυλάκων, καὶ πυκνὰς ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν φρασ-
σομένῳ κῆ δ γέροντι θ, ὥσπερ σὺν ἀρχαίας σε τῆς
Ἀρανείας μισῶ τὸ ἐπεικὲς ὠφελῆσαι. κ νῦν ἐλή-
λυθας μὴ βασάνοις ἐλεύθερον οἰκετῶν ἀνόρασι καὶ
γυναιξὶν Ἀρᾶ σὲ γεγονέναι, μηνύσας τ σωμάτων, ἀντι-
λέγειν τῇ ἀληθείᾳ ἀποδίδων. κ ἐ μόνον τ πατέρα
ἀναιρεῖν μεμελετηκὼς οὐκ ἐ ἀνθρωπίνῃ, ἀλλ ἤδη καὶ
νόμον κ σὲ γράφειν ὁμόσας, καὶ τῷ δρεπτῷ ἐ ἀάρᾳ, καὶ
ἐ δίκῃ τῷ φύσιν. ἐτως ἄρα ψῆφος λέγων τοὺς
βασάνοις τ ἀναβεβασανισμένων, ἵν οἱ μὴ ῥυόμενοί σε
τὸν πατέρα σὺ κηρύττων ἐ ἠλήθευκέναι. οἱ ἢ σὺ βά-
σανοι δοξοποιεῖ. ἐ ξύση ἄρα τ βασιλέα τ ἐπηρείας τ
ἐγγόνων; ἐδὲ ἀπολεῖς πονηρὸν ζημίον, ἐπ ὀλέθρῳ
μὴ τῶν ἀδελφῶν εὔνοιαν ἀναισχυνόμενον ἐ πατρός,
ἐν ᾗ μέλλοι κ μόνος παχέως ἀπιστεῖσθαι τῷ βασι-
λείαν, πάντων αὐτῷ ἀσεβούντων ἀναφαινόμενον;
γὰς ὅτι πατροκτονία κοινὸν ἐστιν ἀδίκημα, καὶ τῆς Φύ-
σεως καὶ ἐ βίου, πεφυκὼς ἐδὲν ἧσσον ὡς ἐ βεβου-
λευμένον. κ ὁ μὴ κελάζων ἀδικεῖ τὴν Φύσιν, παρε-
πέθη ἤδη τι τῆς μητρὸς ἀντιπάτρῳ, ὁποῖα πρὸς τίνας
ἂν κινδυνολογίαι γυναικείας ἐρημένα. μαντείας τε
καὶ θυσίας ὄφι τὰ βασιλέα γεγονέναι. καὶ ἔπειτα μετὰ
τῶν Φερώρα γυναικῶν ἀνὴρ πάτρῳ ἠσέλγητο μ οἷα ἑ
λύμης ἐρωτικῆς. τ τε βασάνων τὰς ἀνακρίσεις καὶ
ὅσα μαρτυρίων ἐχόμενα, πολλὰ ἢ κ παντοῖα, τὰ
μὲν προειρημένα. τὰ ἢ, πρὸς ἐ ὀξέως ἀπαγ-
γελθέντα τε καὶ βεβαίως ἐφρασμένα. οἱ γὰ ἄν-
θρωποι καὶ ἐπ κ φόβου ἐ ἀνδραποδισμῷ τὸ αὐτὸ σιγῇ παρεδίδοσαν, ἐρῶντες αὐτῶν ὄφιδε-
σθαι τὰς κατηγορίας τ δρασάντων γεγονότα, καὶ τῷ πο-
τὲ πολλῷ αὐτῷ συμπεσεῖσθαι τυχεῖν, πεφοβημένοι αὐτὸν τοῖς
ἐχθροῖς πρόφοβοι δοκῆναι, οἱ καὶ ἀπλήστως μισοῦντες ἐ πρὸς
αὐτὸν ἐνεφορεῖτο, κατὰ ποδὸς ἢ ἕτοιμον ἐχθρὰ τῶν
ὄφικεχειρηκότων κατηγορεῖν, ὡς μεγίστη πλημμὶς ὢν
ἐπενόησαν κακῶν καὶ δυσμενείας τῆς πρὸς τὸν πα-
τέρα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς στάσεως, καὶ ἀλληλοφθο-
ρίαν ἀναπεπλεκὼς τ οἶκον. κ μήτε μισεῖ κ δίκῃ, μή-
τε φιλία δι εὔνοιαν χρώμενος, ἀλλ ὡς μελλήσει αὐτῷ
συμφέρειν. ὧν ἁπάντων ὐκ πλέον θ αὐτοῖς οἱ πολλοὶ
πρασκοπούμενοι, ὅπερ δὴ μάλιστα δρετῇ κρίνῃ πε-
φυκασιν ὄφι τοῖς πράγμασι, διὰ τὸ κ ἔργοις ἀπηλλαγ-
μένως ὄφι ψηφίζειν τοῖς γιγνομένοις, κ καταβοᾶς ἐν
τοῖς πρὶν ἐγκλήτοις πιστεύειν, ὠθούμενοι ἀδείας
ἐξέφερον εἰς μέσον ὅσα εἰδεῖεν. πολυτρόπῳ τε κα-
κῶν ἐπιδεξίας ἦσαν, ἑτοίμως ἂν ψευδοῦς αἰτίαν ἐγκα-
λεῖν δυναμένους. διὰ τὸ μήτε εὐσεβείᾳ τῇ πρὸς ἡρῴδην
λέγειν τοὺς πολλοὺς, μήτε σοφίᾳ κινδύνων, σιγῆς ἐφ'
οἷς ἔχοιεν εἰπεῖν ἐγκαλεμένης. ἀλλὰ τῷ πυρᾷ τι ἡ-
γεῖσθαι τὰ πράγματα, κ τ ἀντιπάτρου ὐκ ἀσφάλειαν
τῇ ἡρῴδῃ, πίστεμαι τῇ αὐτῷ, πάσης ἄξιον τιμωρίας.
πολλά τι καὶ ὡ πολλῶν οἷς παρηγγέλλετ εἰπεῖν
ἀγορεύομεν, ὡς τε τὸν ἀντιπάτρου καὶ πρὶν ὄφι πολῖ-
σιν πάντα δεινότατον ὄντα, ψευσιδαῆ καὶ ἀπιρυ-
θριάσαι, μηδὲ ὅσον δοὺ φωνῆς ὄφι τὸ ἀντιλέγειν

A rens ejusdem notam ſceleris, & fratrum disturbans benevolentiam, diſſidiisq; miſcens omnia: & poſt hæc auſus es patrem vocare beſtiam, ipſe venenatiſſimis quibusq; beſtiis nocentior, proprio veneno abutens in conjunctiſſimos optimeqve de te meritos, muniensqve te cuſtodibus ac variis tam virorum qvam mulierum technis contra unum ſenem, quaſi non tua ſola ſceleſta mens ſatis eſſet ad explendum odium. Et nunc poſt tortos tua cauſa viros & mulieres, ſervos & ingenuos, poſt aperta conjuratorum indicia, audes veritati contradicere: & qui dudum patrem ſperaſti e rebus humanis tollere, nunc quantum in te eſt conaris legem quoque contra tui ſimiles ſcriptam abolere, ſimulqve Vari æquitatem, omnemq; quanta eſt in rerum natura juſtitiam: an ideo mentitos dices tormentis examinatos, ut fidem abroges patris tui ſervatoribus? tibi ſcilicet in tormentis plus credendum eſt. Non liberabis regem Vare a cognatorum injuriis? non dabis neci hanc peſſimam beſtiam, pietatem erga genitorem ſimulantem in fratrum perniciem, ac deinde ut ſolus regnet deprehenſum inſtruendis illi capitalibus inſidiis? Scis parricidium non privatum eſſe crimen, ſed publicam vitæ ac naturæ injuriam, quod cogitatum etiam non minus quam perpetratum contaminet: imo qvod qui non punit, & ipſe in naturam parentem eſt injurius. Poſt hæc matris ejus quædam adjecit: qvæ illa garrulitate muliebri effutierat. conſultos vates de regno, & ſacris exitialibus impetitum regis caput: tum libidinoſas & ebrioſas Antipatri volutationes cum Pheroræ mulieribus. quæque ad teſtimonia pertinerent per tormenta elicita, multa & varia, partim præmeditata, partim repentina neceſſitate expreſſa, atqve hoc ipſo certiora. Homines enim quicquid antea metu Antipatri ſilentio texerant, poſt verſam ejus fortunam videntes accuſationibus inimicorum obnoxiam, odia in eum ſua exaturabant. Attamen non ita aliorum odiis gravabatur: ut propriis ſceleribus, hoſtili in patrem animo, diſturbata fratrum concordia, commiſſis inter ſe domeſticis omnibus: ut qui nunquam nec odia juſta exerceret, nec amicitiæ fidem coleret, niſi quatenus ſibi videretur commodum. idqve cum jamdudū a multis eſſet obſervatum, quo quisque erat æquitatis amantior, eo gravior illi fuit adverſarius: & quam primum tuto licuit, magnis vociferationibus reum urgebant, quicquid ſcirent certatim prodentes: cumqve variorum criminum proferrentur indicia, nihil tamen fingi apparebat, quod neqve ad regis gratiam loquerentur, neqve periculi metu ſilentio quicquam tegerent, ſed damnarent omnes ſceleſtos conatus Antipatri: eumqve non tam ob patris ſecuritatem quam ſuometipſius merito de medio tollendum cenſerent, & tradendum ſupplicio. nec hi ſoli qui interrogabantur, eum accuſabant, verum etiam ſpontanei delatores pleriqve aderant: ita ut licet callidiſſimus eſſet mendaciorum artifex, & frontis perfricatiſſimæ, tamen ne hiſcere quidem

contra valeret. Poſtqvam autem Nicolaus accuſare eum & convincere deſtitit, tum Varus poteſtatem ei dicendi pro ſe fecit, ſi qvid haberet, quo declararet ſuam innocentiam. Se enim nihil magis optare, & idem patrem qvoqve ejus optare ſcire: qvam ne in ullo objecto deprehenderetur crimine. At ille pronus in faciem & ſupplicabundus humi jacens, Deum conſcientiæ ſuæ inſpectorem obteſtabatur, ut evidenti aliqvo ſigno probaret alienum ſe ab omni culpa, nec quicquam unquam molitum in patris perniciem. Is enim eſt mos malorum omnium, ut qvoties nefarium aliquod facinus aggrediuntur, nihil non ſibi permittant, nullo reſpectu divini numinis. cum autem ſuis ſceleribus inciderunt in periculum, tum demum illis in mentem venit Deus, per cujus invocationem & teſtimonium voluntate eripi, fingentes ſe cuncta illius arbitrio permittere: id qvod tum qvoqve Antipatro uſu evenit: qvi cum ante omnia ſic geſſiſſet quaſi nullum numen intereſſet rebus mortalium, imminente ultione deſtitutus juris præſidiis, ad divinam confugiebat potentiam, ſe in hoc divinitus ſervatum alleverans, ut pro incolumitate patris excubias ageret. Tum Varus cum crebris interrogationibus nihil eliceret, illo Deum tantum invocante, videns alioqui nullum fore finem, jubet proferri venenum in medium, ut quanam vi præditum ſit experimento poſſet colligere: qvod mox allatum, & ad bibendum datum cuidam damnato capitis, ſine mora necavit hominem. qvo facto ſurgens abiit e concilio, & ſeqventi die Antiochiam profectus eſt, ubi plurimum ſolebat degere, qvod illic eſſet Syrorum regia. Herodes vero confeſtim vinxit filium, omnibus ignorantibus qvænam fuiſſent ejus cum Varo ante diſceſſum colloqvia, conjectura tamen erat cuncta regem facere ex illius ſententia. conjecto deinde in carcerem, Romam Cæſari de eo ſignificavit per literas, miſſis etiam qvi coram eloqverentur mandata, docerentq; qvam ſcelerata ſit hominis malitia. Per eosdem dies interceptæ ſunt Antiphili ad Antipatrum ex Ægypto miſſæ literæ: qvibus ſolutis hæc in eis ſcripta rex ipſe comperit. Miſi ad te Acmes literas, etiam cum vitæ meæ periculo. ſcis enim qvod ſi deprehenderer, inteſtas mihi duas potentes familias redderem. Tu dabis operam ut rem geras feliciter. Atqve hoc fuit argumentum hujus epiſtolæ: rex autem diligenter reqviſivit etiam alteram. ea tamen nusqvam comparebat, & ſervus Antiphili negabat ſe attuliſſe ullam præterea. & cum diutius hærerent, unus ex amicis regiis animadverſa qvadam futura in interiore ſervi tunica (nam duabus erat indutus) ſuſpicatus eſt in ea plica celatas literas: nec eum ſua fefellit opinio: depromptaqve eſt inde epiſtola hæc fere continens. Acme Antipatro. Scripſi patri tuo qvales juſſiſti literas: & adjeci confictum exemplar epiſtolæ qvaſi a Salome ad dominam meam miſſæ: qva lecta ſcio qvod pœnas ab ea tanqvam ab inſidiatrice exiget. Ea vero qvam a Salome ſcriptam videri

VII.

A τῷ ἰσχυῷ εἰσφέρεσθαι. νικολάου δὲ πεισαμένου τοῦ τε λόγων καὶ τῶν ἐλέγχων, ἐάρου ἐκέλευσεν ἀπολογεῖσθαι περὶ τῶν ἐγκλημάτων χωρεῖν, εἴ τινες αὐτῷ φανοῖντο καὶ μὴ σέβειν τοὺς ἀποφερομένους θεούς. καὶ γὰρ αὐτὸς εὔχεσθαι καὶ τὸν πατέρα εἰδέναι τῶν ὁμοίων εὐχόμενον, μηδὲν αὐτὸν ἀδικοῦντα. φωρᾶν. ἐπὶ δὲ τούτοις ἔκειτο ἀναπτερωμένου, τοῦ πατρὸς καὶ πᾶσι προσπιθέντος τὸ ἀμαρτυρήσαι αὐτῷ μηδὲν ἀδικεῖν, ἢ τεκμήριος ἐμφανὲς φανῆναι, μὴ ὄκνον ἀπίθανον αὐτὸν ἐπὶ πατρὸς γενέσθαι. εἰώθασι μὲν ἐπὶ πᾶσι οἷς ἀπολείπει ἀρετῆς, ὅταν μὴ ἐγχειρῶσί τινα κακῶν, εἰ ἐν ἔτι ἐν τῷ πάσι τὸ θεῖον τὸ τυχὸν ἀφορήσαντες γνώμῃ τῇ αὑτῶν ἅπτεσθαι τῶν ἔργων χωρεῖν. ὅταν δὲ φωραθῶσιν κινδυνεύειν δίκην ὑποσχεῖν, κατ' ἀπόκλησιν αὖτε μαρτυρεῖν τὸ πᾶν τὰ ἀπορώτατα. ὃ δὴ καὶ τῷ ἀντιπάτρῳ συμβεβήκει. τὰ πάντα γὰρ εἰς ἐρημίαν θείου δικαιοφυλακοῦντα, καταιγίσας αὐτὸν παντοχόθεν τῆς δίκης ὄπερμα τὸ ἀπαραίτητον δημωμάτων εἰς ἀπολύσαι τὰ τε ἐγκεκλημένα, αὐθις ἐπικαρσίνει τῇ δεσποτῇ θεῷ, μαρτύρων ἀπεσκηπτῶν αὐτῷ, ὅτι μὴ ἰσχύει τῇ σκέπῃ πεπεισμένῳ εἰς μέσους φῶτα γαγεῖν, ὅπως ἐκ τοῦ πατρὸς πεῖσιν τὰ μὴ ὄντα ἐκ ἐνέλιπεν. ὁ δὲ ἄρου, ἐπειδὴ πολλάκις ἀνακρίνων τὸν ἀντίπατρον, οὐδὲν εὑρίσκετο πλέον τῆς ἀνακλήσεως θεοῦ, ἐρῶν ἀπέφαντον τὸ τέλος μένον, ἐκέλευσε τὸ φάρμακον εἰς μέσους ἐνεγκεῖν, ἵν' εἰδῇ τίνι πρέπει αὐτῷ δύναμιν. καὶ κομισθέντος, τῶν ὑπὸ θανάτῳ τις ἁλωκότων πιεῖν κελεύσαντος οὐάρου, καὶ φθάσῃ μα ἔθανε. τότε δὲ ἐξαναστὰς ἀπῆλθε συνέδριον, καὶ τῇ ἑξῆς ἐπ' ἀντιοχείας, ὅπερ δὴ καὶ τὸ πλεῖστον ἦσαν αὐτῷ οἰκεῖα διατελοῦσι, διὰ τὸ συρίοις ἔτη βασιλεύειν εἶναι. ἡρώδης δὲ φθάσῃ μα μὲν εἶδεν τὸν υἱόν. ἀθηλεῖ δὲ τῆς πόλεως ἦσαν οἱ ἐάρῳ πρὸς αὐτὸν ὁμιλίαν, καὶ τί εἶπὼν ἀπελήλυθεν. εἰκάζετο δὲ τοῖς πολλοῖς γνώμῃ τῇ ἐκείνῳ πράσσειν ὅπως πρὸς τὸν ἀντίπατρον ἐπράξεν. δῆλος δὲ αὐτὸν ἐς βάμιλον ὡς καίσαρα σκῆπτρα χαράματα πρὸς αὐτὸ, καὶ τὰς ἀπαγγελούσας διδάξοντας τὸ καίσαρα τῷ κακίαν τὸ ἀντιπάτρου. ἀλλοκέτης δὲ ἐπὸ τὰς αὐτὰς ἡμέρας, καὶ ὕστερον ἐπὸ ἀντιφίλου πρὸς ἀντίπατρον γεγραμμένη, ἐν αὐγούστῳ δὲ αὐτὸς διέτελεε, καὶ λυθέσα ἐπὸ τὸ βασιλέως τάδε ἐδήλου. ἐπιμψάσι τῷ παρ' ἀκμῆς ἀπιστολὴ μὴ φείσαμένου τῆς ἐμῆς ψυχῆς. εἴθα γὰρ ἐπ' αὐθις κινδυνεύσαι ἐπὸ δύο οἰκιῶν ἐγκαθῆλαι. σὺ δὲ ἐντυχοίης τοῦ πράγμα. καὶ ἡ μὲν ἀπιστολὴ τάδε ἐδήλου. ἐζήτει δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ τῷ ἑτέραν ἀπιστολήν. ἐ μὲν φανεραῖς, καὶ ἐ δὲ ἀντιφίλου δῆλον ὃς τῷ ἀναγνωθῆναι ἔφερεν, ἠνέπτη ἑτέραν φθαλαῖον. ὅπερ ἐως ἐπὶ ἐχάσης τ βασιλέα, τ φίλων τις τ δὲ ἡρώδου ἐπιθυμοῦντος δέλτε τ ἐντὸς χιτῶνα, ἐνεδεδύκει γὰρ δύο, ἐκάσιν ἐστὶς τ ἀπτυχῆς κρύπτειν τὰ γράμματα. καὶ ἐὼ ἦτως. λαμβάνασιν δὲ τῷ ἐπιστολὴν, ἐγγεγραμμένα τε ἐν αὐτῇ, τάδε. ἀκμὴ ἀντιπάτρου. ἔγραψα τῷ πατρί σου ὡς ἐθέλες ἐπιστολὴν αὐτῷ γράφειν τὴν πρὸς τ ἐμὲ κυρίαν ὡς φθορὰ σαλώμης ἐγράψαμεν ἐν ἀναγνῷς, οἶδ' ὅτι πιμωρήσεται σαλώμῃ ὡς ἐπιβουλεύουσαν. ἐὼ δὲ ἡ φθορὰ τ σαλώμης δοκοῦσα εἶναι

B

C

D

E

F

G

Herodes Antipatrum filium in carcerem conjicit.

Antipatri literæ ad Acmen Alexandriam.

Acmes literæ ad Antipatrum.

Antipatri literæ ad patrem.

Salomes literæ ad dominam.

ἦναι πρὸς τ δέσποιναν αὐτῆς, ὡς ἀντίπατρος ἐπ' ὀνό- A volebant, Antipatri commentum erat ſuppoſito
ματι τῷ σαλώμης, ὅπως γειὼ ἡ Δρόμεια θέλοι ὑπαγο-
ρδομῆν, λέγῃ σωέκειτ αὐτῆς. τὰ δ γεγραμμένα
ἐν τοιάδε. ἀκμὴ βασιλεῖ ἡρώδῃ. ἐγὼ ἔργον ποιοῦμαι
μηδέν σε λανθάνειν τ κῇ σὲ γινομένων, εὐρέσει ὅπως
ἀλεὶ σωλώμης πρὸς τ ἐμὲ κυρίαν κῇ σὲ γεγραμέ-
νων ὑπὸ κινδύνως ἐμαυτῇ σοὶ ἡ ὠφελήμως ἕνεργα φά-
μένη ἐν ἀπέσταλά σοι. παύτῳ δ ἑκάστη ἐγραψε γήμασθ
συλλαίαν θέλουσα. καπείρων οὖν τ ὑπόστολὸν ἵνα μὴ B
παγῶ τ ζῆν κινδυνεύσω. πρὸς δ αὐτὸν ἐγέγραπτο ἀν-
τίπατρον, Δρόμειφύσης ὅτι Δρόμη κρύβη κελεύσματι
τ ἐκείνε αὐτῇ περάψεως πρὸς ἡρώδεον, ὡς σαλώμης
ὑπεβάλλας αὐτῷ πρᾶσσειν ἐπιχορήμης τὰ παῦτα. ἡ ἀντί-
γραφον τ ὡς πρὸς δέσποιναν τ αὐτῆς πεμφθείσης ὑπο-
βολῆς ὑπὸ σαλώμης λαθοπέμψῃ αὐτῇ. ἵνα δ ἡ ἀκμὴ,
ἐνδοιάσα μὴ τὸ ἦθος, εὐθάλε δ ἰσλία τῇ κηδεστρᾷ γυ-
ναικὶ, κ ἔπρασσε παῦτα φιλίᾳ τῇ ἀντίπατρε, ὧν ἤδεσαν
ὑπ' αὐτῷ μεγάλη δόσι χρημάτων συγκαπεργῶν κα- C
πὶ γε ἑ πατρὸς ἐκ τ πτῶσιν. ἡρώδης δ ἐκπλαγεὶς
μεγάθει ἐνδοπάτρε κακίας, ὥρμησε μὲν κ αὐτὸς ἐκ-
μα αὐτὸν ἀνελεῖν ὡς πύκνηρον μεγάλων γεγονότα πρᾳ-
μάτων. κ μὴ μόνον αὐτὸ, ἀλλὰ κ τῇ ἀδελφῇ ὑπέβε-
βουλεύκει, κ ἑ κηδεστρᾷ διεφθαρκότα τ οἰκίαν. ἐξώ-
τρωσε δ αὐτὸν κ ἡ σαλώμη συνοῦσα μὴν κ κτείνῃ αὐ-
τὸν κελεύσαι εἰ τὸν ὑπὸ τοῦδε πίστεως αἰτίαν ἀξιό-
χρεων εἶα τ αὐθάδειαν ἴδοιτο. ἡρώδης δ μεῖζον πέμψας, D
ἀνέκρινε τ ὑὸν, κελεύων εἴπ αὐτοῦ ἔχῃ, λέγῃ μηδὲν
ὑποκεύδεσθαι. ἐπὰ δ ἀχανὴς ἦν, ἤρετ αὐτὸν ἐπὶ δὴ παν-
τελῶς πεφώραται πονηρὸς ὤν, τὸν γοῦν συγκακεργή-
σαντας αὐτῷ τὰ πράγματα μὴ μελλῆσαι κατ' ἀξίαν. ὁ δ
ἀντίφιλος τ πάντων αἰτίαν ἀνετίθη, ἕτερον δ' ἀδέλφα
προυπτίθη. ἡρώδης δ θεσσαλογῶν ὥρμησε μὲν πέμπειν
ὅπη ἑωμῆς τ ὑὸν ὡς κρίσεσθαι λόγον ὑφέξοντα τ ἐπὶ τοῖς
δεδεδιλυμένοις. ἐπεὶ τε δεῖσας μὴ βοηθεῖαι τ φίλων εὑ-
ρήσοιτ ἔ κινδύνῳ ἀλαφυγών, αὐτὸν μὲν δέσμιον ὡς E
ἐ πρότερον ἐφύλασεν, αὐθὶς δ πρέσβεις ἐξέπεμψε ἐ
γράμματα ὅπη κατηγορίαι ἔ ὑὸν, ὅσσα τ ἀκμὴ
συγκακεργήσειν αὐτῷ κ ἀντίγραφα τ ὑπηρετῶν.

Ddd 4

Salomes nomine, ipſius arbitratu & commodo
ſcripta, ſed Acmes miniſterio. Eadem & regi
ſcripſit in hanc ſententiam. Acme regi Herodi.
Cum mihi ſit curæ ne quid te lateat ad ſalutem
tuam pertinens, inventam Salomes epiſtolam
contra te ſcriptam ad meam dominam, non ſine
periculo tranſcripſi, & ad te miſi: in qua poſtu-
labat ut ſibi liceret Syllæo nubere. hanc tu face-
rabis, ne quando propter eam vitæ diſcrimen
adeam. Sed hoc commentum prodebant quæ ad
ipſum Antipatrum ſcripſerat, ſignificans ſe vo-
luntati ejus obſecutam, & literas ad Herodem
miſiſſe, & inſertum his exemplar fictitiarum Sa-
lomes literarum ad ſuam dominam, quæ inſidias
Herodi tenderent. Erat autem hæc Acme Judæa
genere, agens in ancillatu Juliæ uxoris Cæſaris, C
operamqve hanc Antipatro magna pecunia ven-
diderat, qva contra amitam ſimul & patrem ute-
retur. Cæterum Herodes cognita hinc filii ma-
litia, minimum abfuit qvin illum eveſtigio tolle-
ret, ut concitatorem turbelarum omnium, qvi
non ſolum ſuam & ſororis ſalutem in periculum
adduxiſſet, ſed diſciplinam etiam corrupiſſet do-
mus Cæſaris. eodem incitabat eum & Salome,
pectus plangens, & mori non recuſans, ſi ullum D
extaret violatæ a ſe fidei argumentum idoneum.
Rex autem accerſito filio jubet illum cum fiducia
promere, ſi qvid haberet qvod pro ſe afferre poſ-
ſet. Qui cum ad hæc ne hiſcere qvidem vale-
ret, rogatus ut qvando medius teneretur depre-
henſus in maleficio, ſaltem ſocios ſceleris prode-
ret, omnem culpam conferebat in Antiphilum,
alium præterea nominabat neminem. ibi Hero-
des vehementi dolore animi faucius cogitavit E
eum Romam mittere, ut apud Cæſaris tribunal
parricidii cauſam diceret. Deinde veritus ne
amicorum ope eriperetur periculo, ipſum qvi-
dem in vinculis ut ante retinuit: legatos autem
& literas accuſatrices miſit ad Cæſarem, ſimul
indicans adjutum eum Acmes opera, epiſtola-
rum qvoqve adjunctis exemplaribus.

F

Κεφάλαιον ἡ.

Περὶ τ ἡρώδε νόσε, κ σύστασις τ ἰουδαίων.

CAP. VIII.

Herodis morbus, & Judæorum ſeditio.

Καὶ οἱ μὲν πρέσβεις, ὅπῃ τ ἐώμενος ἤκηκοτ, ὁπόσα
τι ἀνακερνόμενος δεῖσει λέγῃ, πρὸς τοιάδε ἀχθέν-
τες, κρὰ τὰ γράμματα φέροντες εἰς νῆσον ᾗ ὁ βασι-
λεὺς ἐμπεσών, Δραθῆναι γράφει τὰ νεωτερίσαντα τ ὑὸν
τ βασιλέα ἀιδίως, μιᾷ τε πρὸς τ ἀρχέλαον κῇ φί-
λιππον ὄντα τ ἀντιπάτρε ἀμφοτέρων, κρίσεσθαί τε πέλευ- G
σαν λάθρα, ἔ γυμνασίοις ἰσλία τῇ κηδεστρᾷ κ τέκνοις κῇ
φίλοις ἔ ἀπελθόντες κρίσεσι πεντακόσια. ἔνειμε
δ κῇ τοῖς υἱέσι χρήματα κῇ θεοσδέες ἔ ἀγρούς, κῇ
υἱέσι τοῖς ἑκείνων. σαλώμαν τε ὅπῃ μέγα ἐπλήτησεν
πλῦ αδελφῶν, εὐνοίαν τε ἐν πᾶσι πρὸς αὐτὴν Δραμεμνη-
κῶσι κῇ μηδαμοῦ ἤ κρασυμωύλου κακκεργόν. ἀπη-
γγωκως δ πεδεσίῃ, κῇ γὰρ πεδ' ἑτ ἑβδομηκοστὸν ἐώ,
ἐζηκριωσεν ἀκέατος τῇ ὀργῇ κῇ πικρία ἐς πάντα
χρωμένῳ. αὐτὸν δ ἐώ δόξαι τοῦ καπεφρενέσθαι
κῇ ἡδονῇ τὰς τύχας αὐτοῦ τὸ ἑτέρῳ φέρειν. ἄλλως τε

Interea dum legati inſtructi mandatis ac literis VIII.
Romam properant, rex morbo correptus teſta-
mentum condidit, ſucceſſionem regni relin-
qvens natorum minimo, exaſperatus in Arche-
laum & Philippum calumniis Antipatri Cæſariq;
legavit mille talenta, & uxori Juliæ liberisq; ejus
& amicis atqve libertis talenta quingenta. Suis
qvoq; filiis diſtribuit pecunias & agros ac redi-
tus, ſimiliter etiam nepotibus. Salomes etiam ra-
tio eſt habita, qvam propter perpetuam & incon-
cuſſam benevolentiam ditavit egregie. Deſpera-
ta deinde ſalute, qvod jam ad ſeptuageſimū ætatis
annum accederet, mirū in modū efferatus eſt,
iræ impatiens & amarulentus in rebus omnib. in
cauſa erat opinio contemptus, qvodq; exiſtimaret
gentem lætari ſuis infortuniis: qvam opinionem

confirmavit quorundam apud populum gratiosorum seditio, mota ex causa tali. Judas Sariphæi filius & Matthias Margalothi doctissimi erant Judæorum, & interpretes patriæ legis præstantissimi, ob idque cari populo quod juventutem disciplinis instituerent, totis enim diebus eis dabant operam quotquot cupiebant in virtute proficere. Hi postquam cognoverunt morbum regis esse incurabilem, concitaverunt juventutem, ut sublatis operibus quæ rex præter patriam consuetudinem fecerat, propugnatores pietatis se ostenderent, debitum inde expectantes præmium. Nam hanc esse regi causam cum calamitatum domesticarum tum postremo præsentis morbi, videlicet quod contemptis legibus multa novare ausus sit. nam hac parte multis in rebus pietatem regis hi doctores desiderabant. Inter cætera supra majorem portam templi dedicaverat donum pretiosum. aquilam auream magni ponderis, cum lex nostros homines vetet imagines statuere, aut consecrare animantium effigies. quamobrem doctores hi autores erant suis discipulis, ut aquilam illam detraherent. Etsi enim res videatur non carere periculo, tamen etiam jucundæ vitæ præponendum esse honestum obitum, si contemnatur propter tuendas leges patrias, quandoquidem sempiterna fama nullo seculo passura sit gloriam eorum intermori,& alioquin ignavos juxta ac fortes eundem manere interitum: proinde recte facturos virtutis cultores, si ex communi necessitate honorem sibi decerperent, & cum hoc solatio e præsenti vita discederent. magnum enim levamen esse honestis conatibus immori, & periculi non contemnendum præmium, laudem transmissam ad nepotes ac posteros, cujus in partem tota cognatio tam viri quam fœminæ veniant, quo quid esse possit optabilius? Hac exhortatione accensis juvenibus rumor supervenit extinctum regem nuncians, & propensos jam ad facinus perpulit. itaque claro meridie ascendentes detractam aquilam conciderunt securibus, inspectante congregata in templum multitudine. Quod ut renunciatum cognovit dux regius, majorem aliquam conspirationem metuens, occurrit eo cum valida suorum manu cohibiturus demolitores aquilæ,& irruens in vulgum rudem&imparatum ac conglobatum temere, facile reliquis disjectis & cedentibus circiter XL. juvenes resistere ausos comprehendit,cumq;his autores facinoris Judam&Matthiam turpe putantes cedere: omnesq; ad regem perduxit. Quo rogante quo freti, ausi sint sacratam imaginem demere, ajunt se & deliberasse id multo antea, & deliberatum executos, ut fortes viros decuit. Nam & honori divino, inquiunt, succurrimus, & legem cujus discipuli sumus, vindicavimus. Nec est quod mireris,si tuis decretis leges præponimus, quas nobis Moyses autore & doctore Deo pertulit:

A ἐπιδή τινες τ δημοτέρων ἀνθρώπων καὶ ἐπανέστησαν αὐτῷ Δι᾽ τοιάνδε αἰτίαν. ἰωὴ ἰούδας ὁ σαρεφαίου, καὶ ματθίας ὁ μαργαλώθου ἰουδαίων λογιώτατοι, καὶ παρ᾽ οὓς πάνυ τ πατρίων ἐξηγηταὶ νόμων, ἄνδρες καὶ δήμῳ πρόσφιλεῖς Δι᾽ παιδείαν ὃ νεωτέρων. ἐσημέρου γὰρ δημοτερόν αὐτοῖς πάντες οἷς περὶ τοιῆσις ἀρετῆς ἐπιτηδεύετο. οἵτι πυνθανόμενοι ὃ βασιλέως τὴν νόσον ἰατρευτὸν ἄπορον οὖσαν ἐξῆραν τὸ νεώτερον, ὡς τι ἐπισωθῇ τὸν νόμον τὸν πάτριον κατασκευάσῃ ἔργα τῶν ὃ βασιλέως, ταῦτα καθελόντες ἐνσεβείας ἀγωνίσματα Δι᾽ τ νόμων φέρειν. καὶ γὰρ δὴ Δι᾽ τὴν πλάνην αὐτῶν παρ᾽ ἃ διηγόρευεν ὁ νόμος τῆς ποιήσεως, τἄλλα αὐτῷ συντυχεῖν οἷς Δι᾽ τ ἐωθὸς ὃ ἀνθρώπῳ διετρίβη, καὶ δὴ ἐτὴν νόσον. ἰωὴ γὰρ τὰ ἠρώδῃ πρὸ πραγματόδεινα Δι᾽ τ νόμον, ἃ δὴ ἐπεκάλεσαν οἱ περὶ τὸν ἰούδαν καὶ ματθίαν κατεσκάλαι ὁ βασιλεὺς ὑπὲρ ὃ πυλῶν μεγάλας ὃ ναὸ ἀνάθημα καὶ λίαν πολυτελὲς αἰεὶ χρυσοῦν μέγαν. κωλύει ὁ νόμος εἰκόνων τε ἀναστάσεις ὅπλων καὶ τινων ζώων ἀναθέσεις ὅπλησθῆναι τοῖς βιοῦσι κατ᾽ αὐτὸν πεφιερημένοις, ὥς τε ἀκέλλον οἱ σοφισταί, τ ἀεὶ καλῶν. καὶ γὰρ ἂν τις ἂν ἡγήσατ᾽ κίνδυνος τοῖς ζῶσι περὶ ἀνακειμένῳ, πολὺ τῆς ἐν τῷ ζῆν ἡδονῆς λυσιτελέστερον φαίνεσθαι τὸν προτεθνηκότα ἀρετῶν ἕνεκα αὐτῷ, τοῖς ὅπλοις σωτηρία καὶ φυλακὴ ὃ πατρίου μελλήσουσι τελεῖσθαι, Δι᾽ τὸ ἀίδιον ἐπαινεῖσθαι φήμῃ κατασκάλαμένους, ἐν τε τοῖς νοῦν ἐπαινεῖσθαι καὶ τοῖς ἐσομένοις ἀεὶ μνημονεύεσθαι καλῶν λιπεῖν τὸ κλεινόν. καὶ τοὺς μὲν τοῖς ἀνιδρύτως διατεθνηκότας ἀφυκτον εἶναι τὸν συμφοράν, ὥς τε καλῶς ἔχειν τοῖς ἀρετῆς ἀγωνιζομένοις τὸ κατεψηφισμένον αὐτῶν μετ᾽ ἐπαίνων καὶ τιμῶν δεχομένους ἀπέναι ὃ βίου. φέρειν γὰρ κούφην μοῖραν τὸ δεῖν καλοῖς ἔργοις, ὧν μνήμονα τὸν κίνδυνον εἶναι, τελευτᾶν, ἅμα μὲν ἡδέσι τοῖς αὐτῶν, καὶ ὅσοι ὃ συγγενεῖς καταλείποιντο ἄνδρες ἢ γυναῖκες, καὶ τοῖς δὲ πᾶσιν ὄφελος ἐυκλεὲς τῆ ἀπ᾽ αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν τοιαῦτες λόγοις ἐξῆγον τοὺς νέους. ἀφικνεῖται γὰρ λόγος ὡς αὐτοὺς τεθνάναι φράζων τὸν βασιλέα, καὶ συνέπεσε τοῖς σοφισταῖς. καὶ μέσης ἡμέρας ἀνελθόντες κατέσκαψάν τε, καὶ πελέκεσιν ἐξέκοψαν τὸν ἀετόν, πολλῶν ἐν τῷ ἱερῷ Δι᾽ τροχαζόντων. καὶ ὁ στρατηγὸς ὃ βασιλέως, ἀγγελλεται γὰρ ἡ ὑπαίθρησις πρὸς αὐτὸν, δὸς μείζονος Δι᾽ νοίας ἢ ἐπέστευσεν, ἰσταλαῶν, ἄνευ χειρὸς πολλῆ ἀγομένῳ ὅπως ἂν ἥξειν τὸ πλῆθος τῶν πιεσμένων καθαιρεῖν τὸ ἀνάθημα, θλιβομένων μὴ προσδεχομένους, ἀλλ᾽ ἐπὶ αὐτοῖς ὄχλος φιλεῖ δόξῃ μᾶλλον ἀμαθεῖ ἢ προνοίᾳ ἀσφαλεῖ τετολμηκέναι, ἀσυντάκτως τε καὶ μηδεν ὃ ὑπάρχοντος προαισθομένους. τῶν τε νέων οὐκ ἐλάσσους τεσσαράκοντα ἀνδρῶν, οἱ ἥρουν ἐμφανῶς θλίβοντα εἰς φυγὴν ὃ λοιπὸ πλῆθος κατασχόντος συλλαμβάνει, καὶ τοὺς εἰσηγητὰς ὃ τολμήματος ἰούδαν καὶ ματθίαν, ἀδόξον ἡγουμένους ἀποχωρεῖν τὴν ἐφοδον αὐτοῖς, καὶ αἰτιασάμενοι ὅτι τ βασιλέα. ἐρομένων ἢ ἐπεὶ ἀφίκοντο ἐπ᾽ αὐτὸν ὃ βασιλέως εἰ τολμήσειαν αὐτῷ τὸ ἀνάθημα καθελεῖν. ἀλλὰ καὶ πεφρένηται γε ἡμῖν τὰ φρονήματα, καὶ πέπρακται τὰ πεπραγμένα μετ᾽ ἀρετῆς ἀνδράσι παρεπωδεύτης. ὃ τε γὰρ θεὸς τῇ ἀξιώσει πεπισώμενα βεβοήθηκεν ὑφ᾽ ἡμῶν, καὶ ὃ νόμος τῇ ἀκριβείᾳ πεφρόντισμένα. θαυμαζόν τε οὐδεν εἰ τῶν σῶν δογμάτων ἀξιωτέρους τετηρήθαι ἡμᾶς νόμους, οὓς μωυσῆς ἐπαγορεύσει καὶ διδαχῇ τοῦ θεοῦ χρησάμενος καπέλιπεν,

ἡδο-

ἡδονῆ τε τὸν θάνατον εἰσεδέξατο, καὶ τιμωρίαν ἑαυτῷ πεποίηται
ὑπὲρ ἁλούς, ἀλλὰ τὸ μὴ ἐπ' αἰδοίοις ἔργοις, ἀλλὰ φιλίᾳ δ' ἀσεβοῦς μέλλει συμπεσεῖσθαι τὸ ἐφαμιλλᾶν αὐτοῖς.
καὶ οἱ μὲν ταῦτα, πάντες ἔλεγον οὐδὲν ἐλλαττέστερα τῇ τόλμῃ δ' λόγῳ χρώμενοι, ἢ παρασκευὴ τοῦ ἔργου πρᾶττειν οὐκ ἀπέσχετο. βασιλεὺς δ' αὐτοὺς καταδήσας, ἐξέπεμπεν εἰς ἱεριχοῦντα, καλέσας ἰδόντων τὰς ἐντολάς. καὶ τοῦτο μὲν ἡμέρᾳ, ἐξεκλησιάσας εἰς τὸ αὐτὸ ἱερατεῦον ὄχλου κλισίοις κεκοσμημένου δ' σκηναῖς τ' ἀγωνίων τε ἐπ' οὖν ὧν πίεσι ἐπ' αὐτοὺς γεγενημένοις ἀνηρθμεῖτο, καὶ δ' ὧν αὐτὸς καλοκἀγαθίᾳ εἰς μεγάλοις πλεονάσασι τοῖς αὐτοῦ χρόνοις, μὴ δυνηθεῖσι ἕνεκα πάντα ἐπιτελέσαι τ' ἀσεβημάτων ἃ ἐν οἷς ἐβασίλευσεν πεποίηκε πρὸ τῆς πολεμίας πεφευγὼς δ' θεοῦ. κατηνέχθη δ' καὶ ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις. αὐτὸς ὧν ἐλπίδας μὲν αὐτοῖς ἐφείδετο κἂν μὴ θάνατον καὶ μελλούσῃ μνήμῃ τε αὐτοῦ καὶ εὐκλείαν. καὶ πεῖσαι ἤδη, διότι μηδὲ ζῶντας ὑφεῖλεν ἀποχωροῦντας εἰς αὐτὸν, ἀλλ' ἡμέρας τε καὶ ἐν ὄψεσι τῆς πόλεως ὕβρει χρωμένους ἀφαιρεῖται τ' τοῦ αὐτοῦ ἀναθημάτων. καὶ καθαίρεσιν ὑφορμοῦντός τε πάσῃ, λόγῳ μὲν εἰς αὐτὸν, ἀληθείᾳ δ' εἰς ἐξεταζομένους γεγενότ' ἱεροσυλοῦντας. οἱ δ' ἀφ' ὧν τὸν ὁμόσιτον αὐτοῦ μὴ δὴ καὶ κατ' αὐτῶν ἐξαρείσασθαι εἰς πεῖραν τοῦ πιστεῦσαι ἔκαν, ἅτε γνώμῃ ἐφάσαν αὐτὰ πεπεῖχθαι τῇ αὐτῶν, φανεῖσθαι τε αὐτοῖς οὐκ ἀπήλλαγμένα κολάσεως αὐτοῖς εἶναι. ὁ δ' τοῖς μὲν ἄλλοις πᾶσι τρόπον ἔσχεν. ματθίαν δ' τὸν ἀρχιερέα, πατρὸς ἰωράδου ὃς αὐτὸν δ' μέρους τῶν γεγονότα, καθίσας ἰώζαρον δ' ἀρχιερέα, ἀδελφὸν γυναικὸς τῆς αὐτοῦ. ὅπερ δ' δ ματθίας τότε ἱερωμένῳ, συμβαίνει καὶ ἕτερον δ' ἀρχιερέα, κατὰ τοῦτ' μίαν ἡμέραν, διὰ ἰουδαίοις νηστείαν ἄγουσιν. αἰτίαν δ' ἔσχηδε. ὁ ματθίας ἱερωμένῳ ἐν νυκτὶ τῇ φερούσῃ εἰς ἡμέραν ἣ ἡ νηστεία ἐνίστατο, ἐδόξεν ἐν ὀνείρατι ὁμιλῆσαι γυναικί. καὶ διὰ τόδε ἀδυνάμενος ἱερουργεῖν, ἰώσηπος ὁ τοῦ ἐλλημαίου συνιερᾶσαι τῷ αὐτῷ συγγενὴς ὤν. ἡρώδης δ', τόν τε ματθίαν ἐπεποίκει τῆς δ' ἀρχιερωσύνης, καὶ τὸν ἕτερον ματθίαν ὃς ἐμηχανήσατο στάσιν καὶ ἄνδρας ἐκ τ' ἑταίρων αὐτοῦ ἐκαυτὸς ζῶντας. καὶ ἡ σελήνη δ' τῇ αὐτῇ νυκτὶ ἐξέλιπεν. ἡρώδης δ' μειζόνως ἠνίασ' ἐνεπικραίνετο, δίκαια ὧν πεπονθέναι ὑπ' ἀσεβουμένων δ' θεῶν. πῦρ μὲν δὴ μαλακὸν ἦν, ὅσα πολλῷ ὑποπεμπόμενον τοῖς ἐπαφωμένοις τὴν φλόγωσιν, ὑπὸ τοῖς ἐντὸς ἀφανεστέρα τὴν κάκωσιν. ὑπῆν δὲ ὄρεξις δεινὴ δ' δέξασθαι τὴν ἀπ' αὐτοῦ. ὃ δ' ἰὼ μὴ ἐν ὑστερήσει. καὶ ἕλκωσις τ' τε ἐντέρων καὶ μάλιστα κόλου δεινὰ ἀλγηδόνες. καὶ φλέγμα ὑγρὸν περὶ τοὺς πόδας δ' διαφθορά. ἔτι δὲ πλησμονὴ ἔπειτ' τι ἦγεν κακοῦσθαι ἰώ. καὶ μὲν δ' οἰδοῦσι σῆψις σκώληκας ἐμποιοῦσα. πρόσωπά τε ὀρθία ἔντασις ἔπειτ' αὐτῆ λίαν ἀκόης ἀναθήσειν τε τῆς ἀποφορᾶς, καὶ τοῦ πνεύματ' δ' αὐτοῦ. ἐσπαρμένῳ τε τοῦτο πᾶσι μέρεσιν ὀχυρὸν ἐκ κατασηπτικῆς σεσηπηδόνος. ἐλέγετ' οὖν τοῦτο τ' θεὸν ὑπὲρ τῶν ζώντων δ' εἰς πῦρ τὸ παρὰ φύσιν σοφίᾳ τοῦ κρίνοντος, πάντα δ' πάντα συνεβαίνει ταῦτ' ἰὼ θεὸς εἰς πάσασθαι τῶν δ' βασιλέως. καὶ περ δὴ μειζόνως ἢ ἀντέχει ἀντὶ παλαιπωρούμενον, ἐν ἐλπίδι δ' ἀναφθλαῖ ἰατρούς τε μεταπέμπων, καὶ ἐπὶ σαρώσαι παραγορεύοντας ἡδονῇ μὴ ὑποτετραμμένος.

nec recuſamus mortem ac ſupplicium quodcunqve nobis intuleris, conſcii nos non ob maleficium, ſed pietatis cauſa hæc perpeti. Hæc illi non minorem animo quam verbis præferentes fortitudinem, æqve tum ad conſtanter patiendum, alacres, atqve ante ad fortiter agendum fuerant. Eos rex victos miſit Hierichuntem: moxqve, accitis Judæorum primoribus in concionem eorum lectica ob imbecillitatem delatus, cœpit commemorare labores ſuos exhauſtos pro republica, tum inſtauratum templum impendiis ingentibus, quale opus per CXXV. annos nemo Aſamonæorum regum ad honorem Dei valuiſſet perficere. nec extructum id tantum a ſe, verum etiam ornatum votivis muneribus ac donariis templo digniſſimis. ob hæc facta ſperaſſe ſe vel poſt obitum ſempiternam, & memoriam, & gloriam. nunc proh nefas vivo etiam ac ſuperſtiti pro beneficiis reponi injuriam: & medio die, inſpectante multitudine ſua dona ſacrata violari ac detrahi: quæ injuria licet in ipſum intentata, re tamen vera ad Deum magis pertineat, cujus ſacra compilata ſint. Tum honoratiores quiqve veriti crudelitatem ejus, ne forte efferatus in ſe quoqve gravius animadverteret, negaverunt hæc facta ex ipſorum ſententia, videriq; ſibi, admiſſam eſſe rem dignam ſupplicio. Ille in cæteros mitior, Matthiæ pontifici ademit ſacerdotiũ, quaſi non alieno ab hoc conſilio, eiqve ſucceſſorem dedit fratrem uxoris ſuæ Joazarum. Hujus Matthiæ pontificatu accidit etiam alium pontificem ad unam diem ſubſtitui, qua Judæi populariter jejunium celebrant. Nam Matthias ea nocte quæ præcedebat diem jejunii, viſus eſt ſibi per ſomnum cum uxore congredi: & cum ob hoc ad rem divinam faciendam non eſſet idoneus, Joſephus Ellemi filius adjutor vicarius propter cognationem ei datus eſt. Cæterum Herodes poſt multatum Matthiam ſacerdotio, alterum Matthiam ſeditionis autorem ejusq; ſocios vivos exuſſit: in quam noctem etiam defectus lunæ incidit. Regi vero morbus factus eſt gravior, pœnam impietatis exigente numine. Lento enim calore torrebatur, qui non tam externo tactu deprehenderetur, quam intus popularetur viſcera, aderat & vehemens voracitas, cui neceſſe eſſet continuo cibos ſuggerere: ſimulqve vexabatur inteſtinorum exulceratione & colicis paſſionibus. pedes tumebant phlegmate humido & pellucido, ſimiliterqve inguina. ipſa qvoqve verenda putrefacta ſcatebant vermiculis, accedente fœda nec minus moleſta tentigine, non ſine fœtore graviſſimo. ſuper hæc omnia nervorum contractione laborabat & difficultate anhelitus. Quamobrem conſtans erat inter viros divinos & fatidicos opinio, regem læſæ tot modis pietatis Deo pœnas expendere. Qui tametſi gravius affligeretur, quã ut videretur poſſe morbo perferendo ſufficere, tamen evaſurum ſe ſperabat, accerſendis medicis intentus, & medicamentis conquirendis undiqve,

IX.

profectus etiam ultra Jordanem fluvium, calidis A aquis ſe fovebat apud Calliroen, quæ præter vim medicam potu quoque jucundæ ſunt. Hæ aquæ in lacum bituminis feracem effluunt. ibi de medicorum conſilio immiſſus, fovendus in refertũ oleo ſolium, viſus eſt illis jam agere animam. quare exorta comploratione familiarium excitatus & ad ſe reverſus, nullamqve amplius ſalutis ſpem ſupereſſe intelligens, donativum militibus quinquagenas drachmas juſſit diſtribui: magna B deinde liberalitate uſus in duces atqve amicos, rurſum Hierichuntem reverſus eſt: ubi atra bile prægravante eo immanitatis prolapſus eſt, ut facinus animo conciperet longe atrociſſimum. Nam cum e tota ditione nobiliores Judæorum ad eum convenirent, evocati minaci edicto pœnam capitis intentante non parentibus, inſenſus ex æ- qvo ſive fontibus ſeu innoxiis, univerſos conclu- C ſit in circo. accita deinde Salome ſorore mari- toqve ejus Alexa, ait inſtare ſibi terminum vitæ, ſuccumbenti tantis doloribus: qvod qvidem fe- rendum eſſe, quando juxta communem mortalium ſortem accidat. illud permoleſtum eſſe, ſi carendum ſit extremo honore luctus, qvi debea- tur regibus. non enim ignotam ſibi eſſe Judæo- rum mentem, qvod optatam ſuam mortem lætis D accepturi ſint animis, qvandoqvidem vel a vi- vente etiam tum non abſtinuiſſent contumelias: ſed illorum eſſe officii, levamen aliqvod præſen- tis hujus doloris decernere. nam ſi aſſenſum conſilio ſuo præbeant, fore ſuum funus longe qvam aliorum regum honoratius, & manibus ſuis gratius, omnibus per totam ditionem non ficte lugentibus. Ergo qvamprimum viderint E ſe exhalaſſe animam, debere eos clauſam Circo nobilium multitudinem cingere militibus, ignorantibus etiamtum ſuum obitum, non prius vulgandum qvam mandatum executi ſint, jubere deinde ut circumventos una omnes jaculis con- figerent. Qvibus hoc modo cæſis duplicem ſe eis habiturum gratiam, vel qvod mandatorum fuerint memores, vel qvod obitum ſuum publico luctu honoraverint. Hæc ille cum lacrymis la- F mentabundus cognatos per mutuam fidem ac benevolentiam perqve omnia ſacra obteſtaba- tur, ne ſe extremo hoc honore fraudatum vel- lent, eis contra pollicentibus daturos ſe operam, ut cuncta juxta ipſius mandatum fierent. Nunc ſane etiamſi qvis præteritam ejus in cognatos ſæ- vitiam tribuere vellet pro incolumitate & ſecu- ritate ſolicitudini, ex hac certe noviſſima ejus voluntate deprehendere poteſt, qvam inhuma- G no animo præditus fuerit: qvandoqvidem jam- jam e vita diſceſſurus curabat, ut ex ſingulis fa- miliis uno aliqvo ſublato, totam gentem in luctũ & cariſſimorum deſiderium conjiceret, nec læſus a qvoqvam eorum, nec valens eis qvicqvam ob- jicere: cum hi qvibus ullum eſt virtutis ſtudi- um, etiam inimicis tali ſuo tempore odia remittere ſoleant.

πταμόν τε περάσας ἰορδάνην, θερμοῖς τοῖς κῆ καλλιρόῃ αὐτὸν παρεδίδου, ἅπερ καὶ τῇ εἰς πᾶν᾽ ἀρετῇ καὶ πότιμά ἐστιν. ἐξεισι δ᾽ τὸ ὕδωρ εἰς λίμνην τὴν ἀσφαλτοφόρον λεγομένην. κἀνταῦθα τοῖς ἰατροῖς δοκήσαν ὡς τε ἀναλήψειν αὐτὸν, καθεθεὶς εἰς πύελον ἐλαίου πλέον, δέξαν μετεπέσοισ ἐνεπίησεν αὐτοῖς. τῶν δ᾽ οἰκετῶν οἰμωγῇ χεομένων περιενεγκών, καὶ μηδ᾽ ἓν τινα ἀμφὶ ἑ σωθησομένου ἐλπίδα ἔχων, τοῖς στρατιώταις ἀνὰ πεντήκοντα δραχμὰς ἑκάστῳ κελεύει διαδῆναι. πολλὰ δ᾽ καὶ τοῖς ἡγεμόσιν αὐτῶν καὶ φίλοις τοῖς αὐτοῦ ἐδωρεῖτ᾽, ἐκ παρελθὼν αὖθις ἐπὶ ἱεριχοῦντος. μέλαινα τε χολὴ αὐτὸν ἤρθη ἐπὶ πᾶσιν ἐξαγριάνασα, ὥς τε δὴ τελευτῶν, πρᾶξιν τοιάνδε τολμῆσαι. ἀφικομένων γὰρ πρὸς τὸν αὐτοῦ ἰουδαίων ἀνδρῶν πάντων ἐθνους ὅπερ πάντε ἀξιολόγων, πολλοὶ δ᾽ ἐκόμισθε εἰς ἑ πάντες ἔθνους καταπεκλημένων, καὶ πάντων ἀκρεασαμένων ἑ διατάγματος, εἰς γὰρ ἱππόδρομον ἅπαντας ἀναγκάσαι τοῖς ἀλογήσασι τῶν ἐπιστολῶν, ἐμμένοντα τοῦ βασιλέως ἐμοίως τῆς τε ἀναστάσεως καὶ παρεσκευάσθαι αἰτίαν, συγκλείσας αὐτοὺς πάντας ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ. τὴν τε ἀδελφὴν αὐτοῦ σαλώμην καὶ τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἀλιξᾶν μεταπέμψας, τεθνήξεσθαι μὲν, ἐ πρέπειν ἔλεγεν, ἐπὶ πᾶσιν τῶν ἀλλοτρίων αὐτὸν περιεχουσῶν. καὶ τάδε μὲν οἷσίν τε καὶ πᾶσι φίλον ἐγένετο τυγχάνειν. ὁλοφυρμῶν δ᾽ ἄπειρον καὶ πένθους ἐνδεᾶ ὀπίσω ἐπὶ βασιλεῖ πεποιῆσθαι ἂν, μάλιστα αὐτὸ λυπηρὸν ἐναγ. ἐ γὰρ ἀνασκοπῶν τὴν ἰουδαίων διάνοιαν, ὡς ἐκπεφευγὼς αὐτοῖς καὶ πάνυ κεχαρισμένος ἀπεθανατος αὐτὸ, διὰ τὸ καὶ ζῶντος ἐπὶ δυσεσεβεῖ ἐπιχειρεῖν καὶ ὕβρει τὰ αὐτὸ πεποιημένων. ἔργον δ᾽ ἄρα ἐκείνων εἶναι, κτύφοιν τινὰ αὐτῷ ψηφίσασθαι ἐ ἐπὶ τοιῶδε ἀληθοῦ. τὰ αὐτὰ γὰρ δὴ φρονῆσαι δέξη τῇ αὐτοῦ μὴ ἀπεπαμένων μεχρι αὐτοῦ τὸν ἐπιτάφιον χωῆσαι, καὶ ἐπεῖσ᾽ οὐδ᾽ ἀλλων βασιλέων, καὶ πάνθ᾽ ἁμᾶ ἑ ἔθνους ἅπαντος ἀκ ψυχῆς ἐλοφυρομένων ἐπὶ παιδία καὶ γέλωτι αὐτέ. ἐπὶν οὖν διάσωνται τὴν ψυχὴν ἀφέντα αὐτὸν, περιήσαντας τῷ ἱπποδρόμῳ τὸ στρατιωτικὸν ἀγαγεῖν ἐπὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ, μὴ γὰρ πρότερον εἰς τοὺς πολλοὺς ἐξενεγκεῖν ἢ τάδε πρᾶξαι, κελεύειν ἀκοντίσαι τοὺς ἐγκαθειργμένους. καὶ πανδαισ᾽ ὅτου ἀνελόντας τὸν τρόπον διχόθεν αὐτὸν ἐκ ἁμαρτήσεσθαι ἑ ἐυφρανοῦντος, κυρώσει τε ὧν ἐπιστείλαιεν αὐτοῖς μελλόντων τελευτᾶν, καὶ τῷ πένθει ἀξιολόγῳ τεμῆσαι. καὶ ὁ μὲν μὴ δακρύων πεπνιώμενος, καὶ ἑ συγγνοὺς τὴν εὔνοιαν καὶ πίστιν ἑ θείου προσβαλὼν, ἐπισκῆψαι μὴ ἡμῶσθαι ἀξιῶν. κἀκεῖνοι ὠμολόγουν οὐ φλαθήσεσθαι. κατανοήσασι δ᾽ ἄντικα τὴν διάνοιαν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὅτῳ τι πρότερον ἤρεσκεν, ὡς ἐκὼν ἑ φιλοζωῶν πράξειε τὰ εἰς τὰς συγγνώσεις πεπραγμένα, ἐκ γοῦν τῶν ἄρτι ἐντολῶν οὐδεν᾽ ἀνθρώπειον ἐνεφερομένην, ἔχει ἐ ἀπὸν ἑ βίᾳ πρόνοιαν εἶχεν ὡς ἐ πάνυ ἐ ἐρημία τῶν φιλτάτων τὸ πᾶν καταψήσειν ἔθνος, ἕνα ἀπὸ ἑκάστου εἶκε κελεύων μεταχειρῆσαι, μηδὲν ἀδικον μήτε εἰς αὐτὸν δεδρακότας, μήτε ἐφ᾽ ἑτέροις ἐγκλήμασι κατηγορίας αὐτῶν ἠρωμένης, ἐωθότων εἰς πρόσταιρισμοις δρετῆς ἐ πρὸς τοὺς ἐν δίκῃ ἐχθροὺς γενέσθαι τοιῶδε καιροῖς τὸ μίσος καταπίπτειν.

Κεφά-

Κεφάλαιον θ'.

Ἀντιπάτρου αἵρεσις.

Ταῦτα δ' ἀπιστέλλοντος αὐτοῖς τοὺς συγγενεῖς, γράμματα παρῆν ἀπὸ τῶν εἰς Ῥώμην πρεσβευσαμένων ἀπεσταλμένων εἰς κομιδὴν. ἐν ἀναγινωσκόντων τὰ κεφάλαια ἦν, ὡς τὸν μὲν Ἄκμης ὀργῇ τῇ καίσαρος ἀνῃρημένης, ἐφ' οἷς Ἀντιπάτρῳ συγκακουργήσειεν. αὐτὸν δὲ τὸν Ἀντίπατρον, ὡς ὀλίγου γνώμῃ τῇ ἐκείνου πεῖθ' ὡς πατρὸς ἐν βασιλέως, εἴτε φυγάδα ἐλαύνειν ἐθελήσειεν, εἴτε κτανεῖν. τούτων ἀκροώμενος ἡρῴδης, βραχὺ μὲν παύλαν ἔσχεν ἡδονῇ τῇ γεγαμμένων, ἀνάτῳ τε τὸν Ἄκμης ἐπαυρόμενος, καὶ ἐξουσίαν ὅτι τῷ παιδὶ τιμωρήσας. περιῆν δὲ εἰς μέγα τὴν ἀλγηδόνων, σείεσθαι τε παλινοστοῦντα μὲν ὀστῶν, καὶ ἥπτετο μᾶλλον ἐν μαχαίρου. ἐνεδίδου δὲ καὶ πρότερον αὐτῷ, θέλεθρα αὐτὸ διαιρῶν ἐν καθ' ἓν μικρὸν μένοντι ἐοικώς. λαθὼν δὲ καὶ θέσπεσιφάμενος, γρώμενον ἔχειν ὡς παίσων ἑαυτόν. καὶ ἐπιπηδήσας, μὴ φθάσαντος αὐτὸν καταλαβεῖν τὴν δεξιὰν ἀγκάθα, ἐς ἀνέψιος ἦν αὐτοῦ. καὶ μέγα ἀνακραγόντος, οἰμωγή τε αὖθις ἀνὰ τὰ βασίλεια ἦν, καὶ θόρυβος μέγας ὡς εἰκομένου ἐν βασιλέως. καὶ ἀντίπατρος, πεύσει γὰρ πάλιν ἀληθῶς τὸν πατέρα ἔχειν, θαρσήσας ἐξέπτη ὅτι τῆς λύσεως ὅλως ἤδη τῶν δεσμῶν ἀφησόμενος, ἐν τὴν βασιλείαν ἀκονιτὶ δεξόμενος εἰς χεῖρας. καὶ τῷ ἀρχιφύλακι θᾶττον ἀφέσεως ἦν αὐτοῦ λόγους μεγάλα ὑποσχνούμενος εἰς τὸ παρὸν, καὶ τὰ αὖθις, ὡς ἂν θᾶττον τοῦδε ἀγῶνος ἀνεσήσοτος. ὁ δ', ἅμα μόνον ἀπαθὴς ἦν πράσσων ἐφ' οἷς ἤκουε ἀντίπατρος, ἀλλὰ καὶ τοῦ βασιλέως ὑποπτεύοντος Ἀλέξανδρον τὸν ἑκόντα, πολλοῖς ἐν προσφόροις περὶ αὐτοῦ χρώμενος. ὁ δ' ἡρῴδης καὶ πρότερον ἀχθόμενος ὀδυνίᾳ δ' ἥδε, ἐπεὶ ἤκουσε δ' ἀρχιφύλακος πῦρ εἰσηκότος, ἀνεβόησε τ' ἀκατασχέτως τὸ κεφαλεῖον, καὶ περ ἐν τῷ ὑστάτῳ ὤν. καὶ ὅτι ἀγκῶνα πρὸς ἔρας ἑαυτὸν, κελεύσας τινὰ τῶν δορυφόρων, μηδενὸς ἀναβολὰς, ἀλλ' ἐκ ὀξέως κτεῖναι αὐτὸν ἐν ὑρκανίᾳ τύφῳ ἀσήμως πιεσθέντα.

A

B

C

D

E

CAP. IX.

Antipatri exitium.

DUm hæc mandata cognatis dat, ſuperve-nerunt a Roma literæ, a legatis miſſis ad Cæſarem: quarum ſumma erat, Acmen ab irato Cæſare occiſam eſſe, propter locatam Antipatro operam: ipſumqve Antipatrum relinqui arbitrio & regis & patris: ſive in exilium vellet eum pellere, ſive capite plectere. His auditis Herodes paululum recreatus eſt voluptate nuncii pœnæ Acmes, & permiſſæ ſibi poteſtatis libere ſtatuendi de filio: mox repetitus gravi dolore, cibi tamen avidus, malum ſimul & cultellum popoſcit. Solebat enim & antea per ſe repurgatum paulatim incidendo comedere, tunc vero circumſpiciebat, ferire ſe ipſum cupiens: perpetraſſetqve facinus, ni Achiabus nepos ictū præveniens, clamore ſublato cohibuiſſet ejus dexteram: moxqve denuo luctus cum trepidatione ac tumultu occupavit palatium, qvaſi rege jam agente animam: qvem ſtrepitum ubi perſenſit Antipater, ratus patrem vere vitam finiſſe, ſpem concepit fore ut ſolutus vinculis ſine difficultate regnum acciperet, cœpitqve cum cuſtode carceris de miſſione agere, multa & in præſens & in futurum poſt acqviſitam poteſtatem pollicens. ille vero adeo non paruit, ut mox conatus ejus regi renunciaret, utqve ſolicitatus ab eo oſtentato præmio. Tum Herodes qvi jam ante male affectus erat erga filium, poſtqvam audivit cuſtodem carceris, exclamans præ indignatione: & caput ſibimet verberans, qvamvis morti proximus erexit ſe in cubitum, juſſitqve unum e ſatellitio ſine mora eum occidere, & corpus obſcuro condi in caſtello Hyrcanio.

Κεφάλαιον ι'.

Ἡρῴδου πλάτη, ἀλαθήκη καὶ τάφη.

Τὰς δ' ἀλαθήκας αὖθις μετέγραφεν μεταβολῆς αὐτῷ ἀεὶ τὴν ἀλαίαν γνωμένης. ἀντίπαν μὲν ὧν τὴν βασιλείαν καταλελοίπει, πεπράχει καὶ τετράρχας γαλιλαίας τε καὶ περαίας, δέχελαον δὲ τὴν βασιλείαν χαριζόμενος, τήν τε γαυλωνίτιν καὶ τραχωνῖτιν καὶ βαταναίαν καὶ παναιάδα. φιλίππῳ, παιδὶ μὲν τοῦ αὐτοῦ, δεχελαίου δὲ ἀδελφῷ γνησίῳ τετραρχίαν εἶναι. ἰαμνίαν δὲ καὶ ἄζωτον καὶ φασαηλίδα, σαλώμῃ τῇ ἀδελφῇ αὐτοῦ καλαινέμει, καὶ δέγυρα ὅπισθεν μυριάδας πεντήκοντα. προσωνεῖτο δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ὁπόσοι συγγενεῖς ἦσαν αὐτῷ χρημάτων τε δόσεσι καὶ προσόδων ἀναφορᾶς ἑκάστοις ἐν εὐπορίᾳ καθιστάμενος. καίσαρι δὲ, ἀργυρίου μὲν ὀπίσω μυριάδας χιλίας, χωρὶς δὲ σκεύη τὰ μὲν χρυσᾶ, τὰ δὲ ἀργυρᾶ, καὶ ἐσθῆτα πολυτελῆ. ἰουλίᾳ δὲ τῇ καίσαρος γυναικὶ, καὶ τῶν ἑτέρων πεντακοσίας μυριάδας. πέμπτῃ πρὸ ἡμέρᾳ πέμπτῃ, μεθ' ὃ ἀντίπατρον κτείνει τὸν ἑαυτοῦ τελευτᾷ, βασιλεύσας μεθ' ὃν μὲν ἀνῄρει ἀντίγονον, ἔτη τριάκοντα καὶ τρία, μεθ' ὃν δὲ ὑπὸ ῥωμαίων δεδειγμένος ἐπὶ τοῖς καὶ τριάκοντα, ἀνὴρ ὠμὸς μὲν τὰ, ex qvo autem a Romanis rex declaratus eſt anno trigeſimo ſeptimo, vir in omnes

CAP. X.

Herodis mors, teſtamentum & funeratio.

DEinde mutata voluntate mutavit etiam teſtamentum. Antipam enim qvem prioribus tabulis regni ſucceſſorem deſtinaverat, Galilææ ſimul ac Perææ tetrarcham conſtituit. regnum vero Archelao largitus, Trachoniticam, Gauloniticam, Batanæam, & Paneada regiones tetrarchiæ nomine aſſignavit Philippo filio, germano fratri Archelai, Jamniam autem, Azotum & Phaſaelida Salomæ ſorori ſuæ attribuit, & argenti ſignati quingenta millia. habita eſt & cæterorum cognatorum ratio. abundeqve proſpectum ſingulis legenda pecunia & reditibus annuis. Cæſari qvoq; legavit argenti ſignati centies centena millia, præterqve ſua vaſa tam aurea qvam argentea, magnumqve veſtis pretioſæ numerum. Juliæ autem Cæſaris uxori, & qvibusdam amicis qvinqvagies centena millia. His ita ordinatis qvinta die poſt qvam Antipatrum filium occidit, vita defunctus eſt poſt deſtructum regno Antigonum anno trigeſimo qvarto,

ex æqvo ſævus, iræ ſervus, juris dominus: fortuna autem propitia uſus, ſi quis alius. ex privatis enim natus regnum aſſecutus eſt, & innumeris circumdatus periculis ſemper evaſit feliciter, vixitqve longiſſimo tempore. qvantum autem ad domeſticos & filios attinet, hic qvoqve felix fuit ſua ſententia, oppreſſis inimicis & adverſariis, ſed inteliciſſimus meo judicio. Cæterum Salome & Alexas priusqvam regis mors innoteſceret, in circo clauſos domum ſuam qvemqve dimiſerunt, dicentes ipſum ita jubere, ut in agros digreſſi curarent ſuameti ipſorum negotia: atqve hoc pacto magno beneficio univerſam
XL. gentem ſibi devinxerunt. Indicata deinde regis morte, congregataqve in Hierichuntinum amphitheatrum omni militia, primum legerunt literas ejus ſcriptas ad milites, in qvibus gratias eis agebat pro fide ac benevolentia, rogabatqve ut eandem ſervarent & Archelao filio, qvem regni ſucceſſorem ſibi ſubſtitueret. Deinde Ptolemæus, cui annulus regis ſignatorius creditus fuerat, teſtamentum perlegit, qvod non alias ratum habendum eſſet, qvam accedente conſenſu Cæſaris. Moxqve acclamatum eſt regi Archelao, & milites catervatim una cum ſuis ducibus pollicebantur eandem qvam patri hactenus præſtitiſſent fidem atqve operam, lætis ominationibus Deum illi fautorem comprecantes. Poſt hæc funus parabatur regi, Archelao curante ut exequiæ patri fierent qvam ſplendidiſſimæ, & omnē ornatum proferente ut in pompa comitaretur mortuum. Ferebatur autem in lectica aurea, diſtincta variis gemmis pretioſis, & inſtrata purpura: corpus qvoqve amictum erat purpura, impoſito capiti diademate, & deſuper corona aurea, ſceptroqve in manu dextera. lecticam ſtipabant filii & cognatorum numerus. Hos ſeqvebantur milites diſtributi per nationum genera: primum ſatellites, deinde Thraces, poſt hos Germani, & deinceps Galli, omnes inſtructi velut ad prælium: reliqva deinde exercitus multitudo armata ſub ſuis ducibus ac centurionibus. hos ſeqvebantur qvingenti famuli, ferentes aromata. ea pompa proceſſit Herodium usqve per octo ſtadia, ubi qvemadmodum ante mandaverat ſepultus eſt. Et Herodes qvidem ſic defunctus eſt. Archelaus autem per ſeptem dies juxta patriam legem luctu parentis celebrato, & in fine luctus funebri epulo multitudini præbito, in templum aſcendit: & qvacunqve tranſiret excipiebatur gratulationibus ac fauſtis acclamationibus. Tum conſcenſo ſuggeſto ſublimis in aureo ſolio reſidens, accipiebat lætus gratulatrices voces favoris indices, & ipſe viciſſim omni comitate reſpondebat multitudini, agebatq; grates qvod obliti patris ſui duritiæ, nihilo deterius erga ipſum affecti eſſent, pollicebaturqve parem pro eorum ſtudiis gratiam. adhuc tamen abſtinere ſe a regis nomine, qvod ab autoritate & aſſenſu Cæſaris pendeat, penes qvem ſit teſtamēti a patre ſcripti confirmatio. qvamobrem ne ab

A εἰς πάντας ἐμοίως, καὶ ἀρχῆς μὲν ἥσσων, κρείσσων δὲ
δικαίᾳ, τύχῃ δ' εἰ καί τις ἕτερος κεχειμάκει· εὐμαρὲς
ἐκ τε δὴ ἰδιώτης βασιλεὺς καλεῖσθαι, καὶ κινδύνοις πε-
ρισταλῶμεν μυρίοις, πάντων τούτων δ' Ἀλαδράστην, καὶ
δὴ ζῶν ὅπῃ μήκιστον ἔζητε. ὁπόσοι δὲ τὰ καθ' οἴκους
ἦσαν τοῖς αὐτοῦ, ὅσα μὲν γνώμῃ τῇ ἐκείνου, καὶ πάνυ δεξιῶς
κεχειρημάκει· Ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐχθροὺς κρατῶν καὶ ὑστερή-
σας, δοκεῖ δέ μοι ἐπὶ πάνυ δυσχερὴς. σαλώμην δ' Ἀλεξᾶς
πρὶν ἐκπυθέσθαι τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως, τοὺς ὅπλ-
B τὸν ἱππόδρομον καταπεκλεισμένους ἐκπέμπει δ' ὅπῃ τοῖς
αὐτῶν, Φάρμοι βασιλέα, κελεύων ἀπιέναι αὐτοὺς ὅπῃ
τοὺς ἀγροὺς νέμεσθε τὰ οἰκεῖα. πράσσεταί τε αὐτῷ ἤδη
εὐεργεσία, μεγίστη εἰς τὸ ἔθνος. ἐφανερὸν δ' ἦδη ὁ
θάνατος τοῦ βασιλέως, καὶ σαλώμη καὶ Ἀλεξᾶς, σωμα-
γάγοντες τὸ στρατιωτικὸν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον τὸ ἐν ἱε-
ριχοῦντι, πρῶτον μὲν ἐπιστολὴν ἀνέγνωσαν πρὸς τοὺς
στρατιώτας γεγραμμένην, ἐν ᾗ τε πίστεως εὐχαριστία
C καὶ εὐνοίας τῆς εἰς αὐτὸν, καὶ προθυμίαν τ' ὁμοίων παρο-
χῆς ἀρχελάῳ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, οἳ βασιλέα καθίστα.
ἔπειτα μέντοι πτολεμαῖος τὸν σημαντῆρα τοῦ βασιλέως πι-
στὰ μέν τοι τὰς Ἀλαθήκας ἀνέλεγεν. αἱ λήψεως κύ-
ρωσιν οὐκ ἄλλως ἔμελλον, ἢ κρίσεως ἐντυχόντος
αὐτῇς. βοὴ δ' ἐνθυς ἦν ἐκ πλειόνων τὸν δχέλαον βασι-
λέα, καὶ οἱ στρατιῶται κ' σφῶν τε αὐτῶν καὶ οἱ ἡγεμόνες
εὐνοίαν τε ἐνίσχυον καὶ προθυμίαν τ' αὐτοῦ. ἐσυλλή-
D βδην τῶν ἄνω παρεκάλουν. ἐντεῦθεν δὴ πάσῃ ἠρίμα-
ζον τοῦ βασιλέως, μελήσειν δχέλαον πολυτελεστάτῳ
γοῦν τῷ ἐκκομιδῷ τοῦ πατρὸς, καὶ πάντα τὸν κόσμον
προκομίσοντος εἰς τὸ συμπομπεῖον τοῦ νεκροῦ. ἐφέ-
ρετο δ' ὅπῃ κλίνης χρυσοῦς λίθοις πολυτελέσι δὲ ποικί-
λοις Ἀλαπεπασμένης. στρωμνὴ τε ἦν ἁλουργὴς δὲ ἀμπ-
E χεχ πορφυρέου ὑπερθε Ἀλαδήματι ἠσκημένος,
ὑπέκειτο δὲ φάνος χρυσοῦς, σκῆπτρον τε τῇ δεξιᾷ
προέκειτο. περὶ δὲ τὴν κλίνην οἵ τε υἱεῖς καὶ τὸ
πλῆθος τῶν συγγενῶν. ἔπειτα τάξις τὸ στρατιωτικὸν
κ' οἷα εἰς πομπὴν τεθραμμένας διέκειντ' αὐτοῖς νεμηθέντες.
πρῶτοι μὲν οἱ δορυφόροι. μετὰ δὲ τὸ θρᾴκιον, ἔπειτα δὲ
τάξις ἕπεσθαι γερμανοί, καὶ τὸ γαλατικὸν μετ' αὐτοὺς, ἐκκόσμου πάντες τῇ παρασκευῇ. τούτων δὲ
κατόπιν ἤδη ἦσαν οἱ στρατιῶται εἰς πόλεμον ἐξοδεύον-
τες, ὥσπερ εἰώθασι λοχαγῶν ἀγόμενοι, καὶ τοῖς τάξι-
F ἀρχῆσιν αὐτῶν. τάξις ἕκαστο πεντακόσιοι τῶν οἰκετῶν
ἀρωματοφόροι. ἦσαν δὲ ἡ ἡρῴδειος σὺν Ἀλαοκτώ. τῆ-
δε γὰρ αὐτῷ ἐδόκουν αἱ καθ' ἡμᾶς τελευτήσασθαι τοῦ αὐτοῦ.
ἡρῴδης μὲν δὴ ὅδε ἐτελεύτα τὸν τρόπον. δχέλαος δὲ,
ὅπῃ μὲν ἑβδόμην ἡμέραν πένθους τῶν ἐν τοῖς πατρίοις
νόμοις διετέλει. τοῦτο γὰρ Ἀλαφυλάττει τὸ νομιζόμενον ὑπὲρ
τοκέων. ἐστάσας δὲ τοὺς ὁμίλους καὶ καταλύσας τὸ πέν-
θους, ἄνεισιν εἰς τὸ ἱερόν. ἦσαν δὲ εὐφημίαι ἐπαινοι
καθ' οὓς τινας εἶεν ἑκάστων τὰ πρὸς ἀλλήλους φιλοτι-
μούμενοι εἰς τὸ δοκεῖν μείζοσι χρῆσθαι ταῖς εὐφημί-
G αις. ὃ δὲ εἰς ὑψηλὸν βῆμα, πεποιημένον ἀνελθών, ἐ
ἱδρυθεὶς εἰς θρόνον χρυσοῦ πεποιημένον ἀνεδέξατο τὰ
τοὺς ὁμίλους, χάρματι τῶν εὐφημιῶν τὴν εὐνοιαν
αὐτῶν ἡδονῇ φέρων. χάριν τε ὡμολόγει, ὅτι μηδὲν αὐτῶν
μνησικακήσειεν αὐθ' ὧν ὁ πατὴρ εἰς αὐτοὺς ὠβρίσθη καὶ
πειράσεσθαι μὴ ἐλλείπειν ἀμοιβόμενον τὸ προθύ-
μον αὐτῶν. ἄρτι μέντοι Φιλοπατρίδαν δὲ βασιλέως
ὀνόματος. τετιμῆσθαι γὰρ αὐτὸν τῇ ἀξιώσει, ὅπερ βε-
βαίως κἂν σὺν Ἀλαβῇ τὰς Ἀλαθήκας, αἱ ἐὰν
δὲ πατρὸς ἐπιφήσειν αὐτῷ. δι' ἣν αἰτίαν οὐδὲ τοῦ
στρατεύ-

στρατεύματος ἐν Ἱεριχοῦντι διάδημα αὐτῷ προσδοκίας
προθυμουμένῳ, δέξασθαι τὴν προσμάχητον τιμήν, ἵνα
μηδὲν πω τῶν κυρίως ἀποδόσεσθαι φανερὸν ὄντα προσ-
χωρήσωσιν. πρείττονα μὲν γὰρ εἰς αὐτὸν τῶν πεπραγ-
μάτων ἀπολείψειν δόξης δ' ἀμείψεσθαι τὴν εὔνοιαν αὐτῶν.
ἀπεδείκνυτο γὰρ ἐν πᾶσιν τοῖς πρὸς αὐτὸν φανερὸς δ' πατρὸς
ἀμείνων τὰ πάντα. οἱ δέ, ὅσον ὄχλος εἰώθει φιλεῖν,
οἰόμενοι τὰς πρώτας τῶν ἡμερῶν τὰς ἀρχὰς ἐμφανίζειν
τῶν μελλόντων ὅτι τοιάσδε δέξας, ὅσῳ πρᾴως δ' ἠρέμα- B
πολιτικῶς ὁ Ἀρχέλαος διελέγετο αὐτοῖς, τοσῷδε μείζο-
νας τὰς ἐγχωρίους τοῖς ἐπαίνοις, καὶ τὰς αἰτήσεις δώρεων ἐπι-
κρεμάφοντο. οἱ μὲν εἰσφορὰς ἐς ἐνιαυσίους φέρειν ὑπο-
κρίζειν βοῦ χρώμενοι, οἱ δ' αὖ δεσμωτῶν, οἱ ὑφ' ἡρῴδου
ἐδέδεντο, πολλοὶ δ' ἦσαν δ' πολλῶν χρόνων, δοῦλοιν, εἰ-
σὶν δ' οἱ ἄρουραι τῶν τόπων, ἃ ὑπὸ πάσαις ἢ ὠναῖς ἡμισείαις
ἐπέβαλλεν, πρασταμένοις πικρῶς ἢ πωλοῦντος. ἀντιλέγε
τι ἀδαμῶς Ἀρχέλαος, ἐπεὶ ἤρατο ὁμίλου ἀπειθοῦς C
ὧν πᾶσιν πάντα, ἀλλὰ νομίζων μέγα πρᾶγμα εἰς τήρησιν
τῆς ἀρχῆς γνώσεσθαι, τὴν εὔνοιαν αὐτοῦ πλησθῆναι. ἐν τοῦτον
δὲ θύσας τῷ θεῷ καὶ δεῖπνα πρέπτα μετὰ τῶν φίλων.

Κεφάλαιον ιά.
Ὡς ὁ λαὸς ἐστασίασε πρὸς τὸν Ἀρχέλαον.

ΕΝ τούτῳ δὲ τινες τῶν Ἰουδαίων συνελθόντες, νεωτέρων D
ὑπ' ἐπιθυμίας πραγμάτων ὠδύροντο Ματθίαν καὶ τοὺς
σὺν αὐτῷ ὑφ' ἡρῴδου ἀποθανόντας, οἳ φωνὰς ῥήμα
τῆς εἰς τὸ πεπιθέναι πιμῆς φόβῳ τῷ σκέπειν ἀπιστρόντο,
ἦσαν δ' οἱ τῶν ὑπὸ καθαιρεσὶ δ' χρυσοῦ ἀετὸν καταδεδι-
κασμένων, ὑπὸ μεγάλου τε τῆς βοῆς καὶ οἰμωγῆς χρώ-
μενοι, καί τινα ὡς κλαυθμὸν φέροντα τοῖς τεθνεῶσιν, ἀπ-
εξιτήριον εἰς τὸν βασιλέα. συνόδου τε αὐτοῖς γενομέ-
νης ἠξίουν τιμωρίαν αὐτοῖς κατ' Ἀρχελάου γενέσθαι κα- E
λάσειν τοὺς τοῦ ἡρῴδου τιμωρῶν, καὶ πάντων μὲν καὶ
πρῶτον καὶ σκληρότατον τοῦ αὐτοῦ Ἀρχιερέα καθεῖ-
ναι παύσαντα, νομιμώτερόν τι ἅμα καὶ καιρὸν ἀρχιε-
ρέως ἀνδρὶ αἱρεῖσθαι. τούτοις Ἀρχέλαος καίπερ δει-
νῶς φέρων τὴν ὁρμὴν αὐτῶν ἐπιόντα, ἔχων τὴν ὑπὸ ῥώ-
μης ὁδὸν αἰνιγμάτων, πρεσβευτὴν αὐτῷ πέμπει, ὅπως πε-
ρισκοπήσῃ τῶν δοκούντων καὶ παρ. πέμψας δ' τὸν F
στρατηγὸν παρῄνει χρῆσθαι, καὶ τῆς ὑπὸ τιμωρί-
ας ἀποστέλλας σκοπεῖν, μὴ ἀνάτιν τὸς τῆς φίλους αὐτῶν
συνέθλοι μὴ νόμων γεγονότα, καὶ τὰς αἰτήσεις ὡς ὑπὸ
μέγα δ' ὑβρίζειν πρείσειεν, τάς τε καιρὰς οὐκ ἐν τοιοῖσδε
εἶναι, μᾶλλον δ' ὁμονοεῖν ἕως καταστήσῃ τὸν Ἀρχε-
λάου, ὑπενευσθῆναι δὲ καίσαρα ἀφίκοιτο ὡς αὐτὰς, τότε
δὲ καιρὸν βουλεύειν περὶ ὧν ἀξιοῖεν σὺν αὐτοῖς, ἄρτι δ' ἀνέ-
χεσθαι, μὴ δὲ στασιάζειν δοκεῖν. δὲ ὁ μὲν ταῦτα ὑπατικῶν δὲ
διδάξας τὸν στρατηγὸν, ἐκπέμπει πρὸς αὐτούς. οἱ δ' βο- G
ῶντες λέγειν τι οὐκ ἐῶν, δὲ εἰς κίνδυνον δ' ἀπολογεῖσθαι
κεῖνον καθίστασαν, καὶ τὰ ἄλλων ὅσα μὲν ὑπὸ σωφρονισμοῦ
δὲ ὀργῆς τὴν τοιῶνδε ἐργασάσης πλημμέλειαν φέρεσθαι
φανερὸς ἦν, λέγειν τὸ πάντα βεβηκὸς τῇ αὐτῶν μᾶλλον ἢ
ἐξουσίᾳ τὰ ἐφεστηκότων συγχωρεῖν δεῖν ἡγεῖσθαι, εἰ ζῶν-
τος τοῦ ἡρῴδου στρηθεῖν τῶν φιλτάτων, καὶ πλοῦτος
αὐτῷ ἡρημένης τιμωρίαν τῶν ἐπ' αὐτοῖς, ὠμηκέπις
τῆς γνώμης, καὶ νόμιμόν τε καὶ δίκαιον ἡγεῖσθαι ἐπὶ
μελλήσει ἡδονὴν αὐτοῖς φέρειν, κίνδυνόν τε τὸν

exercitu quidem apud Hierichuntem ultro offerente ambitiosum diadematis honorem se accipere voluisse, cum nondum constaret de legitimi collatoris animo. cæterum quam primum constabilitus esset in Imperio, curæ sibi fore ut benevolentia omnium videatur dignissimus: daturumqve operam, ut per omnia patre suo sit illis commodior. Illi vero, sicut vulgus solet, rati primis diebus aperiri mentem hujusmodi potestates ineuntium, quo mansvetius & officiosius eos colloqvebatur Archelaus, eo majoribus eum ferebant laudibus, poscebantqve sibi ab illo beneficia: quidam ut levius annuum tributum penderent: alii solutos dimitti quos Herodes non paucos vinxerat, & in his plerosqve diu in carcere detinuerat: nonnulli vectigalium immunitatem, quibus gravabatur forum rerum venalium, magnis flagitabant vociferationibus. Horum nihil ille negabat, hoc agens ut conciliaret sibi multitudinis animos, non leve in eo momentum rerum suarum situm existimans. postremo re divina peracta convivium cum amicis iniit.

CAP. XI.
Populus seditionem movit contra Archelaum.

INterea Judæorum quidam novarum rerum cupidi per conventicula deflebant Matthiam & socios quos Herodes affecerat supplicio. Hi qvoniam metu coerciti non ausi fuerant luctu honorare aquilæ aureæ violatores recens neci traditos, tunc cum clamoribus, & ejulatu in defunctum regem jactabant convitia, quasi in mortuorum solatium: congregatiq; in unum, invindictam eorum ab Archelao deposcebant ad pœnam quosdam ex his qui cari Herodi fuerant: & ante omnia postulabant sacerdotium abrogari creato ab illo pontifici, & subrogari hoc honore digniorem alium. Archelaus autem licet importunitatem eorum indigne ferret, compescere tamen placide conabatur, qvod pararet profectionem ad Cæsarem, ut sententiam Cæsaris cognosceret. Itaq; misso ad eos magistro militum, per eum hortatus est, ut omisso vindictæ studio, considerarent legibus pœnas dedisse quorum moleste ferrent interitum: ad hæc postulata eorum non carere injuria, & tempus hoc alia consilia poscere, opusq; esse concordia, donec ad ipsos reverteretur confirmatus rex assensu Cæsaris. tum demum dispiciendum super his rebus, & statuendum de communi sententia: interim quiescerent ne seditionis crimen incurrerent. Hæc mandata exponenti reclamatum est strenue, periculum intentantibus quicunque conaretur verbis eos ad saniorem mentem reducere: quod plus suæ voluntati tribuerent, quam autoritati præsidentium, & indignum ducerent, si amicorum quos vivo Herode amiserant, ne mortuo quidem illo impetraretur ultio. adeo enim concitati erant ut id tantum jus & fas putarent, quod ipsis voluptatem allaturum videbatur, ne sui quidem periculi

memores, dum inimicos lædere cupiunt. & cum multi ad eos a rege mitterentur, qui partim ipsius nomine, partim ex sua persona verbis sedarent turbidos, neminem audire sustinebant, sed ad majorem iram accendebantur, ausuri aliquid si major accessisset numerus. Cumqve festum instaret quo patrium Judæis est vesci non fermentatis panibus (Pascha vocant, monumentum veteris ex Ægypto effugii, quo summa alacritate majorem solito populus mactat victimarum numerum, & infinita turba, nonnulliqve etiam extra regionis terminos habitantes confluunt religionis gratia) seditiosi deploratores legis doctorum Judæ ac Matthiæ conglobati in templo permanebant, non deficiente victu qvem illos non pudebat mendicato quærere. Tum Archelaus veritus ne ad gravius aliquid eorum insolentia procederet, mittit tribunum cum cohorte, qui compescerent homines, priusquam cætera turba hujus furoris inficeretur contagio. & si quorum emineret in concienda seditione ferocia, illos ut ad se adducerent. In hos turbatores illi clamoribus & hortatibus plebem exasperaverunt, & ferientes saxis plerosq; occiderunt: tribunus cum paucis effugerunt saucii. quo perpetrato rursum sacris operati sunt. Archelaus porro de rerum summa periclitari sibi visus est, ni plebis impetum illum retunderet. itaqve totum exercitum in eos immittit, simulqve equites, qui & advenas prohiberent occupantibus templum succurrere, & quotquot ex iis peditum evasissent, jam in tuto se existimantes ferro exciperent. ab his equitibus ad tria millia virorum cæsa sunt, reliqui fuga se in proximos montes receperunt. Archelaus autem per præconem edixit, ut omnes in sua discederent. illi metus gravioris mali festivitate relicta abierunt, quamvis audaces & sine disciplina homines. Tum Archelaus ad mare descendit una cum matre sua, ducens secum Nicolaum & Ptolemæum, multosqve ex amicis alios, & familia & regno commissis Philippi fratris sui fidei. Simul etiam profecta est Salome Herodis soror, ducens secum suam progeniem. alii quoque ex cognatis sequebantur multi, quasi collaboraturi pro paranda regia dignitate Archelao, re autem vera obnixuri ei potius, & præcipue perpetratum in templo facinus incusaturi. Cum hoc comitatu eunti occurrit apud Cæsaream Sabinus procurator Cæsaris in Syria, in Judæam properans ad asservandam Herodis pecuniam, quem Varus commodum interveniens retinuit: aderat enim ab Archelao accersitus per Ptolemæum. ita ille in præsidis gratiam neqve arces occupavit in Judæa, neqve thesauros obsignavit regios, omnia relinqvens in potestate Archelai, tantisper donec Cæsar de his aliquid statueret: & hæc pollicitus mansit Cæsarea. Sed postquam alter Romam navigavit,

XIV.

A κατ' αὐτὸ, παρειδέας τ ἀμαθεῖς, καὶ ἅτε κατηβολημένη κατερβολῆς αὐτῷ ῥωμώμης τ ῥῆμα χεῖμα ἡδονῆς ἐκ δ τιμωρήσαος τὰς ἐχθίστας δοκιμώτας αὐτῆς. πολλῶν γ κατὰ δρχελάε πεπεμμένων οἱ διαλέξοιντ' αὐτοῖς, τ γ ἠχ κατ' ἐκεῖνα. γνώμη γ τῇ αὐτῶν δοκεῖν πορεύοντες ὅπως εἰς τὸ πρωΐτερον καλησουσιν αὐτὰς, ἐδέη ἰσχυτὸ ἐπ' αὐτῶν. ἀνάστασις τε ἰσχυρὰ λίαν ὀργῆ ῥωμώμων. φανερόι τε ἦσαν ὅτι μέγα αὐξήσοντες τὸ κακὸν πληθὰς ὑποῤῥέυντη αὐτῆς. ἑορτάσης γ κ τότε τ καιρὸν ἑορτῆς ἐν ᾗ ἰουδαίοις ἄζυμα πρωτοτόκων πάτριον, (φάσκα γ ἡ ἑορτὴ καλεῖται, ὑπόμνημα ὧν τῆς ἐξ αἰγύπτου ἀπαρσίας αὐτῶν ῥωμώμης, ἐ θυουσιν αὐτῷ προθύμως, πλῆθη πιερίων ὡς οὐκ ἄλλη κατακοπὴν ἔστιν αὐτῆς νόμιμον, κατισχ γ πλῆθος ἀναρίθμητη οὐ τ χώρας, ἤδη γ κ ἐκ τ ὑπερορίας ὅπη θρησκείας ἕ ἰεᾶ) καὶ οἱ νεωτερισταὶ τὰς ὠδὲ τ ἰούδαν ἐ ματαίαν ἐζηγηταὶ τ νόμων ὀδυρόμενοι, συρρέντες ἐν τῷ ἱερῷ τροφῆς ὑπερορῶντ, τῆς ῥασιωτικῆς οὐκ ὀνμετ' αἰσχυλίας μεταιτῶν αὐτὰς. καὶ δεινὸς δρχέλαε μηκέτ δεινὸν βλαστήσειν αὐτῶν τῇ ἀπονία, πέμπει αὐτῆεαν τε ὁπλιτῶν χιλιάρχον τε τ ὁρμιὼ τ συνεηκότων πρότερον τ πάντα ὅμιλον ἕ μανιώδης αὐτῶν μὴ πλέω καταφλῦαν, καὶ εἴ τινες διάθηλοι πλοὶ τ ἄλλων καθιστάντο προθυμίε δ ῥασιάζειν ἐπ' αὐτὸν ἀρχγὸν. ὅπη τότης οἱ ῥασιῶται τ ἐζηγητ, κ τ πλῆθε ἐξαχρίωσαν, βοῇ ἐ διαστάσει ἐξηγητὰς τ νόμων ὀδυρομένοι, συρρέντες ἐν τῷ ἱερῷ τροφῆς ὑπερορῶντ, τῆς ῥασιωτικῆς οὐκ ὀνμετ' αἰσχυλίας μεταιτῶν αὐτὰς. καὶ δεινὸς δρχέλαε μηκέτ δεινὸν βλαστήσειν αὐτῶν τῇ ἀπονία, πέμπει αὐτῆεαν τε ὁπλιτῶν χιλιάρχον τε τ ὁρμιὼ τ συνεηκότων πρότερον τ πάντα ὅμιλον ἕ μανιώδης αὐτῶν μὴ πλέω καταφλῦαν, καὶ εἴ τινες διάθηλοι πλοὶ τ ἄλλων καθιστάντο προθυμίε δ ῥασιάζειν ἐπ' αὐτὸν ἀρχγὸν. ὅπη τότης οἱ ῥασιῶται τ ἐζηγητ, κ τ πλῆθε ἐξαχρίωσαν, βοῇ ἐ διαστάσει

B

C

D Δρχελάσιμῳ χρώμενοι. ὥρμησάν τε ὅπη τὰς ῥαδιώτας, καὶ ῥᾳδίαντες καταλεύσει τὰς πλείστας αὐτῶν. ὀλίγοι δέ τινες καὶ ὁ χιλίαρχε τραυματίαι ἐφυγον. καὶ τοῖς μὲν τοιαῦτα πεπραχόσιν Δρχέλαος ἐπέτρεψεν ἀνθρώπων ἑκατὸν ἀπάγειν. τὴν δ θυσίαν ἐποιήσατο τοῦ ἔθνους ὅπη τὰ αὐτῶν πάσιν. οἱ δ ἀπὸ τῶν ἑορτῶν καταλιπόντες, φόβῳ κακῶν μείζονε, καὶ περ θρασεῖς ὄντες Δρχέλαον. δρχέλαε δ ὅπη ῥᾳδίως κατήει μ τ μητρὸς, νικόλαον καὶ πτολεμαῖον, κ πολλὰς τ φίλων ἐπαγομένε, φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ τε πάντα ἴδιος καλήσασ ἕ οἴκοι κ τ ἀρχῆς. συνεῖχε δ αὐτῷ καὶ σαλώμη ἡρώδε ἀδελφὴ τ ῥηγέως ἀρωμένη τοῦ αὐτῆς. πολλοὶ γ τ συγγενῶν, λέγω μὲν ὡς συναγωνιούμενοι τῷ δρχελάῳ ὅπη κτήσει τῆς βασιλείας, ἔργῳ γ ἀντιπραξοντες, καὶ μάλισα τοὺς τ πεπραγμένων ἐν τῷ ἱερῷ πυνθανόμενοι καταβοάς. ὑπανιάζε δ ἐν καιρίᾳ τ δρχέλαον σαβῖνε καίσαρε ἐπίτροπε τ ἐν συρίᾳ πραγμάτων, εἰς ἰουδαίαν ὁρμημένον ὅπη φυλακὴ τ ἡρώδε χρημάτων, ἕ αὐτ τ ἐπὶ πᾶσι ἑρμῆς ἔχειν ὁ ἄκαρος παρελθών. Δρ γὰρ πτολεμαίῳ μεταπεμπὸς ὑπὸ δρχέλαε παρῆν. ἕ ἀκάρου σαβῖνος χαριζόμενος, ὅτε τὰς ἀκρας ὅσας γε ἐν τοῖς ἰουδαίοις ἦσαν παρέλαβεν, ὅτε τοὺς θησαυροὺς κατεσημήνατο, ἅπα δ ἐχειν ἀρχέλαον μέχρι καίσαρ δόξειέν πε περὶ αὐτῶν, καὶ ἔμενεν ἐν τῇ καισαρείᾳ, ἀφ' ὑποσχούμενοε. ἐπεὶ δ ἐκπλεῖ μὲν ὀπὶ τ ῥώμης ἀρχέλαος,

ἀλλ'

μάσω δ' ἐπ' ἀντιοχείας ἐχώρει πομιδαῖ, συβὶν Ⓖ
ὅπι ἱεροσολύμων χωρήσας, ὡς λαμβάνει τὰ βασί-
λεια. μεταπεμψάμενος γὰρ τοὺς ἡγεμόνας τῶν τε
διοικητὰς τῶν πραγμάτων ἦσαν, λόγους τε ἀπῄτει τῶν πρόσ-
λοιπων, καὶ τὰς ἄρχας καθίστατο ἢ αὐτῷ δοκοῖ. καὶ μὲν
οἱ φύλακες ἐν ὀλίγῳ τὰς ἀρχελάου ἐπολὰς ἐποιοῦντο,
ἀλλ' ἔμενον σώζοντες τὰ πάντα ἕως παραστήσατο αὐτούς,
καίσαρι γὰρ φυλάσσειν ἔκασον ἕως παραστήσῃς αὐτούς.
πολὺ γὰρ ἔτι τὸν καιρὸν ὅπι ῥώμης καὶ ἀντίπας, ἡρώ-
δου μὲν παῖς ὅπι ἀντιπάτρου τῆς ἀρχῆς, ὑποχίσας
σαλώμης ἠρμῆ Ⓖ ὅπι τὴν ἀρχὴν, καὶ πολὺ δικαιό-
τερον ἀρχελάου πεφυκὼς τὰ πράγματα, ἢ ἐκεί-
νους τὰς πρώτας διαθήκας βασιλεῖς ἀποφαί-
νειν, ὡς ἀσφαλεστέρας εἶναι τὰ ὑπερφυῶν. ἐπῆν
γὰρ ἔτι Ⓖ τῷ τε μητέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν νικο-
λάου πτολεμαῖον, φίλων τε ἡρώδῃ πιμώτατον γεγεν-
μένων καὶ αὐτῷ προσκείμενον. μάλιστα γὰρ αὐτὸν ἐκί-
νησε ἐπ' ἀντιπάτρῳ τῆς βασιλείας φρονῶν εἰρηναῖ Ⓖ ῥή-
τωρ αἰνέας, καὶ δόξῃ δεινότητι Ⓖ τῆς περὶ αὐτὸν τῷ
βασιλείαν πίστις ἐμοῦ Ⓖ. οἷς δὴ καὶ τῶν κελδόν-
των εἶναι ἀρχελάῳ πεισθείσῃ, ὑπὸ καὶ τῆς ὑπὸ
ἀλαβήκης ὑπὸ δὲ πατρὸς ἐγγεγραμμένῳ βασιλῆ,
οὐκ ἐνήνεγκε. ἐπεὶ δ' εἰς τὸν ῥώμην ἀφίκετο, καὶ
πάντων τῶν συγγενῶν ἀπόστασις ἐὰν πρὸς αὐτὸν, οὐκ
ἀνοίᾳ τῇ ἐκείνου, μᾶλλον δὲ πρὸς ἀρχέλαον, μάλιστα
μὲν ὑπεμνησθῆναι ἐλευθερίας, καὶ ὑπὸ ῥωμαίων
σφᾶς ἡγεῖσθαι πάσχειν. εἰ δ' ἄρα τις ἀνάγκη λυσιτελέστε-
ρον ἀρχελάου τὸν ἀντίπαν λογιζόμενοι, συνέπεσθαι
ἀντίπα τῷ βασιλέως. καὶ αὖθις Ⓖ κατηγορεῖ πε-
ρὰ καίσαρι δ' ἀρχελάου ἀλλ' γραμμάτων. καίσαρ
δ' ἀρχελάου τε εἰς πεμψάντ Ⓖ ἃς αὐτὸν γράμματα, ἐν
οἷς τε δικαιώματα πρόσκειτο τὰ αὐτοῦ, καὶ τῶν ἀλαβήκου
δ' πατρὸς καὶ τὰς λογισμὰς τῶν ἡρώδου χρημάτων
αὐτῷ σημαντῆρι νομίζοντα πτολεμαῖον, σκοπεῖσθαι τὸ
μέλλον. ὁ δ', ταῦτα γε ἀναγνοὺς τὰ γράμματα, καὶ τὰς
δ' καίσαρ καὶ αὖθις ὑπατείας ὅπως τε χρήματα ἐν Ⓒ
τὸ ἐπ' ἔτ Ⓖ ἐφοίτα, καὶ ὡς ἀντίπας ἐπ' οἰκειώσει τῆς
βασιλείας ἐπεπεμφει γράμματα, σαυτῷ ὅπι πολ-
λαχῇ γνωμῶν τοὺς φίλους. σὺν οἷς καὶ γαΐου τὸν ἀ-
γρίππου μὲν καὶ ἰουλίας τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς υἱόν, πιστὸν
δ' αὐτῷ μεγόντα. πρῶτόν τε καθεδόμενον παρέλαβε,
καὶ κελδύει λέγειν τοῖς βουλομένοις πρὸ τ' ἐνεγκόντων,
καὶ πρῶτ Ⓖ ὁ σαλώμης υἱὸς ἀντίπατρ Ⓖ, δεινότατος
τῶν ἐκεῖνον καὶ τῷ ἀρχελάῳ ἐναντιώτατ Ⓖ, ἔλεγεν
ἀρχελάῳ παρ' ἀλλὰ τὸν πρὸ τῆς ἀρχῆς εἶναι λόγον, ἔργῳ
τῶν δωρεῶν αὐτῆς πρόσθεν ἢ καίσαρα συγχωρῆσαι
παρειληφότι ὅπι τοῖς ἀπολωλόσι τ' τῶν ἑορτῶν. ὧν
δ' ἀδικουμένων ἄλλος, ἔχειν τῶν τιμωρίαν εἰς τοὺς ἔ-
ξω χρῆναι δωρεὰν μὴ ἀνακειμένων εἶναι, δ' μὴ ὑπ'
ἀνόμους πεπράχθαι, εἰ μὲν βασιλέως ἀδικουντ Ⓖ τὸ
καίσαρ Ⓖ δι' ἀγνοίαν πρὸς αὐτὸν ἐπερχόμενον. εἰ δ' ἑκόν-
τα, πολὺ χεῖρον. ὡς ἀλλ' τὸ μηδεμίας βασιλείας ἀντι-
ποιεῖσθαι, καλῶς ἂν τι συγκεχωρηκὼς, ἀλλ' τὸ καίσαρα
τῆς ἐπ' αὐτοῖς ἐξουσίας ἀφῃρῆσθαι. καθῆπτο δ' αὐτοῦ
ἡμιόνων πινῶν ἐν τῷ στρατιωτικῷ μεταναστάσεως ὑπὸ κα-
λῶν, καὶ προκαθῆσθαι ὅπι θρόνου βασιλείου, καὶ δικῶν
ἀκούσεις ὡς ὑπὸ βασιλέως ἠρημένους, καπανδύ-
σεις τε αἰτήσεων τοῖς δημοσίᾳ αὐτυμένοις, καὶ πάν-
των ἀφαιρέσεις, ὧν οὐδὲν μειζόνως ὑπενοῆσαι
καθιστάμενον ὑπὸ δ' καίσαρ Ⓖ τοῖς τῶν ἀρχῶν.

A alter verſus Antiochiam profectus eſt, ipſe Hieroſolyma petiit, & occupavit regiam. accitis deinde præfectis artium, & regiis procuratoribus, rationes repoſcebat ab eis & arces ſibi committi poſtulabat. Præfecti tamen non diſceſſerunt a mandatis Archelai, ſed omnia ſervabant in ipſius adventum integra, prætexentes ea ſe ſervare Cæſari. Eodem tempore etiam Antipas Herodis filius Romam navigat, parandi ſibi regni ſpe, ad B quam excitatus erat per Salomen, quaſi Archelao præferendus, eo qvod prioribus teſtamenti tabulis ſucceſſor regni deſtinatus fuerit, quæ validiores deberent eſſe quam illæ ſcriptæ poſterius. Ducebat autem ſecum matrem ſuam, & fratrem Nicolai Ptolemæum, inter amicos olim Herodis præcipuum, & tunc ſuis faventem partibus: ſed maxime illum ad affectandum regnum movit Irenæus orator, vir eloqvens, & diu verſatus C in regiis negotiis. quapropter ſvadentibus quibusdam, ut fratri cederet natu grandiori, & hæredi regni ſcripto in teſtamenti paterni tabulis, noluit parere huic conſilio. qui poſtquam Romã pervenit, omnes cognati ad eum defecerunt, non tam ipſius amore, quam Archelai odio, libertatem maxime cupientes, & degere ſub Romano præſide: quod ſi parum ſuccederet, commodiorem ſperantes Antipam quam Archelaum, ſtudebant illius partibus. quin & Sabinus ſcripſit Cæſari literas, in quibus accuſabatur Archelaus. at ille per Ptolemæum Cæſari libellum obtulit, continentem jus ſuum & teſtamentum patris, ſimulqve rationes pecuniarum Herodis obſignatas cũ ipſo anulo, atqve ita eventum expectabat. qui perlectis his omnibus, Variqve ac Sabini literis, tum quantum pecuniarum eſſet ac annuorum redituum, præterea quæ Antipas ſibi regnum vindicans ſcripſerat, amicos in conſilium advocat, & in his Cajum Agrippæ & Juliæ filiæ ſuæ filium, jam a ſe adoptatum, primum ei locum in conſiſtorio tribuens: moxqve poteſtatem facit dicere volentibus de præſenti negotio. Ibi tum primus exoritur Antipater Salomes filius, vir facundiſſimus & infenſiſſimus Archelao, dicens eum per ludibrium nunc de regno agere, cujus F poteſtatem jamdudum invaſiſſet non expectato aſſenſu Cæſaris, dum feſto die tam multos interimeret: qui etiamſi eſſent hanc pœnam promeriti, ejus tamen exigendæ jus ſervandum fuiſſe poteſtati legitimæ, non ipſi uſurpandum, ſive regi cum injuria Cæſaris, cujus contempſiſſet ſuffragium, ſive privato, quod pejus eſſet etiam. quare immerito nunc eum ab ipſo hunc ſperare G calculum, quem jam quantum in ſe fuit, ferendi ejus jure privaverit. Ad hæc objiciebat ei mutatos authoritate propria quosdam duces militiæ: quodque ſediſſet in regio ſolio, & tanquam rex quasdam cauſas determinaſſet, annuiſſetqve poſtulatis populi, deniqve nihil non feciſſet, quod per Cæſarem confirmatus poſſet facere.

ab illo qvoqve dimissos ajebat eos, qvi in circo A ἀνεπίθη ἢ αὐτῷ καὶ τῶν ἐκ τ̃ ἱπποδρόμου δεσμωτῶν
inclusi fuerant: multaq; afferebat alia, partim τὴν ἄφεσιν. καὶ πολλὰ τὰ μὲν γεγενότα, τὰ δ̃ πιθάνα
vera, partim verisimilia propter juvenilem ambi- εἰκότα δυνάμενα. διὰ τὴν φύσιν ἔχειν γένεσ̃ ἐκ τε
tionem hominis recens evecti ad tantam pote- νεωτέρων καὶ φιλοτιμίας τ̃ ἀρχὴν περιλαμβανόντων
statis fastigium. præterea neglectum patris lu- τὴν ἐξουσίαν. πένθος τε τ̃ ἐπὶ τῷ πατρὶ ἀμελείας, τ̃
ctum, & comessationes insequenti mox post ejus κώμους αὐτυχεῖ τῇ ἐκείνου τελευτῇ γενομένας. ἐφ̃ οἷς
obitum nocte celebratas: qva indignitate motũ δὴ καὶ τὸν πληθυὼ ἀρχαῖῳ τ̃ φυσιάζειν λαβεῖν. ἃ
ad seditionem populum, videntem pro tantis be- τινὰς εὐεργετήσαντ̃ αὐτὸν τ̃ πατρὸς, καὶ οὕτω
neficiis mortuo patri talem ab eo referri gratiam, μεγάλων ἠξιωκοτ̃ τοιῶνδε ἀμύβδας τὸν νέκυν, ὥσ-
ut interdiu tanqvam personatus lacrymas finge- B περ ὅτι σκηνῆς δακρύειν μὲν προσποιούμενον τὰς ἡμέ-
ret, per singulas autem noctes deliciis frueretur ρας, ἀπολαύοντα ἢ ἡδονῆς τῇ ὅτι τῆς ἀρχῆς ὅσας νύ-
regiis. qvi cum tam pravo ingenio sit præditus, κτες, φανῆναι τε καὶ ὡδὶ τὸν καίσαρα τοιοῦδε ὄντα ἀρ-
nihilo gratiorem fore erga Cæsarem, si ab eo re- χέλαον συγχωροῦντα τὴν βασιλείαν ὑπ̃ῳ̃ γίνοιτο
gnum acceperit, qvam hactenus fuisset erga pa- καὶ ὧδε τὸν πατέρα. χορεύειν γὰρ καὶ ᾄδειν ὥσπερ ἐ-
tentem amantissimum. Cantu enim se oblectare χθρῷ πιόντ̃ῳ̃, ἀλλ' ὄντ̃ι ἀνδρὸς ἔτους μὲν συγγνοὺς
& choreis tanqvam in morte inimici, non patris, πλείστου δὴ εὐεργετῶν ἐξημένου, δεινότατόν τε πάν-
haudqvaqvam abesse ab immani scelere. hunc των ἀπεφαίνετ̃. νῦν ἥκειν ὅτι καίσαρ καταυσθη
venire ad Cæsarem, ut annutu ejus regnum ac- τῇ ἐκείνου χρησόμενον τῇ βασιλείᾳ, πάντων αὐτῷ προ-
cipiat, cum jam ante non aliter se gessisset, qvam C πεποιημένων ὅπως ἤθελε. καὶ οὕτω αὐτ̃ καὶ βεβαίως
si constabilitus rex fuisset autoritate ipsius. maxi- ἤδη τ̃ αὐτοκράτ̃ῳ̃ παρεσκευάκει. πρὸς δὲ μάλι-
me autem exaggerabatur in sacrato loco perpe- στα ἢ τὸν σφαγὴν τ̃ ἐν τῷ ἱερῷ εἰργασμένων λέγω καὶ
trata cædes impia, idq; die festo, qvando tam ho- τὸν δυσσέβειαν, ὡς ἱερᾶς τε συνεσκήνας, καὶ ἱερείων ἐν
spites qvam indigenæ victimarum more mactati προσώπου φαγεῖν εἶναι μὲν ξένοι, οἱ δ̃, ἐγχωρίοι. πλη-
sint, & fanum refertum cadaveribus, non ab ex- θῆναί ἢ τὸ ἱερὸν νεκρῶν, ἐκ ἄλλοθέν τε, ἀλλὰ ἐμ̃ νο-
terno qvopiam, sed ab eo, qvi legitimam regis ap- μίμων ἐνομάτων τῆς βασιλείας ἐφιεμένῳ τῆς πράξε-
pellationem prætexeret, qvo facilius tyrannicum ως, ὅπως δυνηθείη πληρῶσαι τῆς φύσει τυραννικ̃ τὸ
suum ingenium expleret exercendis passim in o- D πᾶσιν ἀνθρώποις μεμισημένῳ ἐθίκιον. διὸ μηδὲ
mnes injuriis. Qvare ne per somnum qvidem ἕναρ ποτὲ ἐᾶσαι τῆς βασιλείας αὐτῷ τὸν Ἀλαδοχὸν
unqvam patrem, dum sanus esset, de hoc sibi post λέγετ̃ ἢ πατρός. ὅτι γὰρ αὐτὸς τ̃ τρόπον, ἐ τὸν
obitum substituendo principe cogitasse, ut cujus ἐχθρὸν αὐτῷ ἐκ τ̃ Ἀλαθηκῶν τ̃ ἰσχυροτέρων αὐτὸν κα-
mores haberet cognitos: imo in potioribus ta- θίστασ̃. πληθύειν γὰρ ἔτι ἢ πατρὸς ὅτι τὸν βασι-
bulis ejus adversarium successorem destinatum λέαν κ οὐ νεκρῷ ὄντ̃ι πρὸς τὸ σώμαλι καὶ τὸν ψυ-
Antipam. hunc enim a patre ad regnum vocatũ χὸν, ἀλλὰ ἀκεραίοις μὲν τ̃ λογισμῷ χρωμένῳ, ἀλ-
non animo, ante corpus præmortuo, sed integris κῇ ἢ σώματ̃ τοῖς πράγμασιν ἐφεστηκοτ̃ῳ̃. εἰ δὲ καὶ
etiam tum & rationis & corporis viribus. Imo et- E πρότερον εἰς αὐτὸν εἶπεν ὑπὲρ τῆς νεῶ Ἀλατεθείδαν πατὴ-
iamsi tum tale de Archelao fuisset patris judicium, ρα, δόξαι φάναι ποτὲ πρὸς αὐ ἡμῶν βασιλεύς, τ̃ μὲν
qvale in posterioribus tabulis, ipsum tamen jam κύριον ὡς ἀρχῶν τῶν βασιλείαν καίσαρα ἀφῃρημένον
satis declarasse, qvalisnam rex futurus sit, qvi δουλῶν τῶν ἐξουσίαν, τὰς ἢ πολίτας ἰδιώτας ὄντας
autoritatem Cæsaris in confirmando regno con- ἀκμὴν σφάζειν ἐν ἱερῷ μὴ δικαστεταγμένον. καὶ
tempserit, & privatus adhuc cives in templo ju- αὐτὸς πατ̃ῳ̃ μὲν τοιάδε εἰπὼν, καὶ μαρτύρων παρα-
gulare non dubitaverit. His dictis Antipater, & σχέσει τὰ ἠρημένα κρατυνόμενο̃ πολλοῖς τ̃ συγ-
ad faciendam verbis suis fidem plurimis ex ipsius γενῶν, παύεται ἢ λέγων. ἀνίσταται ἢ Νικόλαο̃ ὑπὲρ
cognatione testibus adhibitis, finem orationi im- Ἀρχελάου. τὰς γὰρ ὅτι τοιῶνδε ἄρχοντας, ἀμύνον
posuit. Tum Nicolaus contra afferebat pro Ar- F τὸ καθ' αὑτὰς ὑβρίζεσθαι ἵνα πονηρὸς, ἀλλὰ καὶ τῷ
chelao, cædem illam circa templum commissam ἀναγκάζεσθαι εἰς τὸν ἄμυναν αὐτῶν ἐνομοθετῶν πε-
ipsorum improbitati imputandam, qvi non prius σαρμένων. οὓς ἢ πολέμια εὑρὼν λέγω μὲν κατ' Ἀρ-
a tumultuando destiterint, qvam ille coactus sit χελάου, τὸ ἢ ἀληθὲς εἰς καίσαρα φανερὸν εἶναι. τὰς γὰρ
eos vi compescere: hoc magis culpabiles, qvod ὑβριστὰς καὶ λίαν ἀθροιζομένας, ἢ ὑπ̃ ἀρχελάου
non solum malitiam suam exercuissent, verum πεπομφότας κτεῖναι ὅτι ἠμέλησ̃, ὅτε δ̃ ἰδὼ, ὅτε δ̃
aliis etiam necessitatem fecissent audendi tale νόμε τ̃ ἑορτῆς ἐν φρονήσει γιγνομένους, ὧν αὐτὸς ἐκ
facinus. Insolentia enim eorum in speciem qvi- εἰκαιότητ̃ ἐκδικητὴν καθιστάμενον, ὅτι ἠσεβηκότα ἐ-
dem infestatum Archelaum, sed re vera con- G χθρὸς τ̃ αὐτοῦ πρὸς Ἀρχέλαον, ἡ φύσει δ̃ λέγετ̃ δικαίῳ.
tumaciam hanc ad ipsius Cæsaris pertinuisse οἱ παρελθόντες ἐ μὴ πρὸς Ἀλαθομένους ἀρχοῦσι ἀδί-
injuriam. missos enim ab eo, qvi tumultuan- κων ἔργων, οἱ δέ εἰσιν οἱ βιαζομένοις ἐ μὴ ἑλομένοις τὰς
tes sedarent, facto ab ipsis impetu contra jus & ἀμυνομένους ἐφ' ὅπλα χωρεῖν. ἀνεπίθη ἢ ἐ τὰ λοιπὰ
fas necatos, nulla festi reverentia: qvibus pa- πᾶσι
trocinari non pudere Antipatrum, sine æqvitatis respectu, dum modo odio prosequatur Archelaum, morem gereret. eorum igitur esse culpam, qvi priores injuria non abstinuerint, & aliorum arma ad defensionem sumpta in se proritaverint. Cætera qvoq; de qvibus Arche-

πᾶσι τοῖς ἐν βελῇ τ κατηγόρων. ὐδὲν γὰρ ἄπη μὴ ἃ μῦ γνώμης τ αὐτῶν γεγῆν ἡγοῦν αὐτὰ ἃ ἀδικεῖν ἐπαγγέλλω. ἀ τῇ φύσῃ πιστὸς αὐτὸ γεγονότα πονηρὰ εἶναι, ἀλλὰ τῇ βλάψειν ἂν δοκεῖν δρᾶν. τοσοῦδε αὐτοῖς ἅπαν βουλὴ ἃ ὑβρεωῦτ ἐς ἄνδρα συγγενῆ, ἃ πατρὸς μὲν ἀνεψιόν, σωηθῆ ἃ αὐτοῖς ἃ ἅπαντες εἰκότως πεπλιτάκεμεν. πῶς γὰρ μὲν Ἀλαθήκας ὑπὸ τ σωφρονοῦντ ἃ γεγραφθαι ἃ βασιλέως, ἃ κυρωτέρας τ γεγραμμένων πρότερον, Ἀλλὰ τὰ καίσαρα θεωτέρα τ ὅλων καλεῖσθαι πρὸς τὸν κρίσιν τ ὑπ αὐτῆς γεγραμμένων. μιμήσεσθαί τι ἀδυατῶς καίσαρα τὸν ὕβριν αὐτ, οἱ τ ἡρῴδε παντὸς ὀπαλλαυσαντες, πρὸ ὧν ἔζη κομῆν δυνάμενος, τὰ πάντα ὑπὸ ὕβριν γνώμης ἐπέχοντ αὐτό, ἀφ' αὐτῶν τοῦτ τ συγγενῆ πιστῶν γεγονότων. ἄκαιρα κρίσιρά τι ἀνδρὸς ὑπ' αὐτῷ πεπιημένου τὰ πάντα ἃ φίλα ἃ συμμάχα καλεῖσθαι τοὺς Ἀλαθήκας, ὑπὸ πιστῇ τῇ αὐτό γεγραμμένας. ὐδὲ μιμήσεσθαι κακίαν τ ἐκείνων, τ καίσαρ ἀρετὴν κ πίστιν, πρὸς ἅπασαν τ οἰκουμένην αἰνεθίαστον ἡγουμένην, ἃ μεγίστην ἃ λογισμὸν ἐκτίσιν καλακεινῆν ἀνδρὸς βασιλέως, ἢν μὲν ἀγαθῷ τ Ἀλαδοχὴν καταλελοιπότ, πίστιν ἢ τῇ αὐτῷ σωφροσύνῃ. ἢν ἁμαρτάνῃ ἡρῴδην ποτὲ πρὸς κρίσιν ἃ Ἀλαδέχε, σωφρονοῦντ κεχειρημένον ὑπὸ τῆ καίσαρ γνώμη τὰ πάντα πιστῶς, κ νικόλα μὲν τιαδὴ διελθόντ, καταπαύῃ τ λόγον. κῆσαρ ἢ ἀρχέλαον προπεσόντα αὐτῷ πρὸς τὰ γόνατα, φιλοφρόνως τε ἀνέστη, φάμεν ἀξιώτατον εἶναι τ βασιλείας. πολλὰ τε αὐτῷ φανερὰ τροπὴν γνώμης τ αὐτό σὺν ἄλλα πράξαντα, ἀλλ' ἐποιεῖτ τε Ἀλαθήκᾳ συνηγορῆσον, κ ἀρχελάῳ συμφέρειν. ἀ μὲν πρὸς καίσαρα ὧδεν, ὡς ἀνέγνω παραδείγματι χρώμενον ἐπ' ἀδείᾳ ἀρχέλαον εἶναι. καὶ Ἀλαλύσεως τ ἀνδρῶν ἡγουμένης ἐσκοπῆτ καθ' αὐτ ὑπ ἀρχελάῳ τ βασιλείαν ἔτη κυρώτων, ὑπὸ κωλῦ αὐτὸν πιστῶς παντὶ τῷ ἡρῴδε γένει, κ ταῦτα ἁπάντων πολλῆς ὑπηκοΐας δεομένων.

A laum accuſaverant, in eos ipſos accuſatores referebat, dicens nihil horum niſi ex illorum ſententia geſtum, nec ea tam injuſta eſſe, quam ipſi videri velint, dum per hoc aliqvid Archelao noceant. Tantam illis ineſſe cupidinem lædendi cognatum hominem, cum de patre benemeritum, tum ipſos omnibus ſemper proſecutum officiis. Teſtamentum certe a rege mentis compote eſſe ſcriptum, & poſteriores ſemper potiores eſſe tabulas, has vero tanto magis, quod Cæſari rerum domino autoritatem confirmandi relinquant. Nec Cæſarem iniquitatem iſtorum imitaturum, qui cum maximis ab Herode vivo affecti ſint beneficiis, nunc extremam ejus voluntatem violare conentur: quin potius viri amici ac ſocii, & omnia fidei ſuæ permittentis: teſtamentum ratum habiturum. nnultum enim intereſſe debere inter horum malitiam, & Cæſaris virtutem atqve fidem toti orbi cognitam. quapropter non judicaturum parum ſanæ mentis decretum ejus, qui probo filio ſucceſſionem reliqverit, & inſuper ad ipſius fidem confugerit: quandoqvidem veriſimile non ſit in deligendo ſucceſſore erraſſe, qui tam prudenter ſententiæ Cæſaris ſubjeciſſet omnia. In hunc modum Nicolaus qvoqve dicendi finem fecit. Tum Cæſar Archelaum ad genua ſibi accidentem erexit humaniſſime, dignum eſſe regno pronuncians: præ ſe ferens nihil ſe facturum, niſi teſtamento præſcriptum & Archelao ipſi commodum: videnſqve hac promiſſione confirmatum in ſpe juvenem, nihil tum amplius ſuper ea reſtatuit. Et dimiſſo concilio ſolus ſecum diſpiciebat, unine regnum ratum faceret, an commune ſineret Herodis generi, præſertim cum omnes ejus ope indigeant. XIV.

Κεφάλαιον ιβ'.

Στάσις ἰουδαίων πρὸς σαβῖνον, ἃ ὡς ἔαρ τὺς αὐτῆς αὐτῆς ἐκόλασε.

CAP. XII.

Seditio Judæorum contra Sabinum, & quomodo Varus autores ejus punivit.

Πρότερον ἢ κίνησίν τινα τότων ἡψάσθαι μαρθάκη τῆ ἀρχελάου μητρὶ, νόσῳ τελευτᾷ, ἃ ὅλως ἐαρ ἃ συρίας στρατηγὸς παρῆν γράμματα τ ἰουδαίων ἀποστασιν δηλοῦντα. ἔτι γὰρ ἀρχελάου μῦ τ ἐκπλοῦν ἐθορυβήθη τὸ πᾶν ἔθν, κ ἔαρ αὐτὸς, ἐπὶ παρῆν, τὺς αὐτῆς τ κινήσεως τιμωρίᾳ τελεσάλων, ἃ ἓν τολμήσαν τ φύσιν ὑπερχεῖν πᾶσι πολλῆς ἡγουμένης, ἐπ' ἀνθοχείας τῶν ἀναζυγὴν ἐποιεῖτ, πέμψας ἐν τῆς στρατιᾶς ἐν ἱεροσολύμοις λεπόμενον, τῶν ἰουδαίων νεοτροπίαν ὑπισχνουμένους. ἀ μὲν ἐπρεσβεύετό γε οὐδὲν ὑπὸ παύλη ἔ μὴ ἀ σωσάντ αὐτῶν. ὅπ γὰρ ἔαρ ἀπῆν, κ σαβῖν ὑπὸτερον ἔ κῆσαρ ἐπαγομένης αὐτῷ μεγάλως τὺς ἰουδαίους κατεπρεν, στρατιά τε τῇ καταλελειμμένῃ πιστῶν ὡς κρὶ θαρσοῦντ αὐτῶν, κ τὸ πλῆθος. πολλοὺς γὰρ ὁπλίσας δορυφόρους, ἐχρῆτο αὐτοῖς ἐπάγων τοὺς ἰουδαίους, κ ἐκπαράλων ὑπὸ λοπτόσθαι. πάς τε γὰρ ἄκρας ἐφιάζετο φθάλαμβάνειν, κ τῶν βασιλικῶν χρημάτων ἐπ' ἐρήνῃ ποθύμως ὥρμητ βίᾳ Ἀλικερδῆ κ

Sed priusquam quicquam certi de hac re determinatum ſit, Marthace Archelai mater morbo vitam finiit, & a Varo Syriæ præfide venerunt literæ defectionem Judæorum ſignificantes. Nam diſceſſum inde Archelai ſequuti ſunt magni in ea gente tumultus, ad qvos compeſcendos cum Varus veniſſet, autoribus ejus motus affectis ſupplicio, & maxima ex parte ſeditione compreſſa, revertens Antiochiam, legionem unam reliqvit Hieroſolymis, ut Judæis novandarum rerum facultatem præriperet. nec tamen quicquam hac ratione profecit. Quamprimum enim Varus abiit, Sabinus Cæſaris procurator ibi ſubſiſtens vexabat Judæos, fretus relictis illic copiis, & parem ſe jam putans populo. nam armatis multis ſatellitibus, contra Judæos his utebatur, moleſtans eos, & ad defectionem irritans: ut qui & arces occupare conaretur, & violentas pecuniæ regiæ ſcrutationes faceret, privati lucri &

prædæ cupidine. Igitur inſtante pentecoſte, ſicut nos vocamus celebritatem qvandam patriam, confluxerunt undiqve multa millia non ſolum religionis gratia verumetiam indigne ferentes Sabini intemperias, nec tantum ex Judæa gravius offenſa, ſed e Galilæa qvoqve ac Idumæa, tum a Hierichunte, & trans Jordanem ſitis oppidis, omnes cupientes pœnas a Sabino expetere. partitiqve trifariam hoc modo caſtra faciunt. pars una Circum occupat. reliqvarum duarum altera templum a Septentrionali & Orientali regione circumſidet. ab Occidentali altera, qva fita erat domus regia. Ita incluſos undiqve Romanos oppugnare etiam parabant. Tum Sabinus territus audacia hominum: qvibus decretum eſſet aut mori, aut vincere, ſtatim ad Varum miſit literas, hortans, ut properet, relictamqve legionem præſenti periculo eripiat, alioqvi brevi contrucidandam. ipſe conſcenſa caſtelli turre celſiſſima, qvæ in honorem Herodis fratris a Parthis extincti Phaſaelus appellabatur, manu Romanis innuebat, ut in Judæos eruptionem facerent: & cum ne amicis qvidem ſe auderet committere, poſtulabat, ut alii propter ejus avaritiam mortis periculo ſe objicerent. qvi poſtqvā progredi auſi ſunt, conflictus fuit accerrimus. & qvamvis ſtrenue milites rem gererent, non tamen frangebantur Judæorum animi, licet multis cadentibus, ſed circumducta ſuorum parte, aſcenderunt porticus, qvæ erant in extimo templi ambitu: unde in adverſarios pugnantes vel mittebant, vel fundis intorqvebant lapides, non tantum adjutores ſuorum, ſed ſpectatores etiam totius prælii. qvin & ſagittarii e ſuperiore loco impetebant expoſitos ictibus, nec valentes contra miſſilibus ad ſe pertingere, eoq; facilius vincebant. atqve hæc pugnæ conditio diu duravit. deinde Romani indignitate rei moti, ignem clam ſubjiciunt porticibus: qui multis accendentibus & fomenta aggerentibus brevi ad tectum emicuit: ejus materies quod eſſet pice ac cera ob inaurationem peruncta, facile correpta eſt incendio, quo lacunaria illa pretioſa & magnifica abſumpta ſunt, & quotquot illuc aſcenderant improviſo perierunt exitio. pars enim cum tecto ruente una præcipitati ſunt, pars a circumſtantibus telis confixi: nonnulli deſperatione ſalutis & vi mali attoniti, aut in flammas ſeſe dederunt, aut ſuismet gladiis confecti ſunt. quod ſi aliqui refugientes qua aſcenderant, in tutum ſe recipere volebant, hos omnes Romani contrucidaverūt, quod inermibus nihil prodeſſet ferocia, ita ut ne unus quidem ex his qui tectum aſcenderant incolumis evaderet. Tum Romani, qua ſe incendiū remiſit, alii ab aliis protruſi, penetraverunt ad ſacræ pecuniæ conditorium, cujus bona pars furto

A τελευτὴν ἐπιθυμίας. ἐπεὶ οὖν ἡ τῶν πεντηκοστῶν ἑορτὴ ἦν ἡμῶν ἐπὶ πατρίῳ τινὶ καὶ κεκλημένῃ, ἐπὶ τῷ θρησκείαν μόνον περῆσαι, ἀλλ' ὀργῇ φέροντες τὴν περοινίαν τῆς σαβίνου ὕβρεως, μυριάδες συνῃθροίσθησαν ἀνθρώπων καὶ πάνυ πολλαί, γαλιλαίων τε καὶ ἰδουμαίων, ἱεροσολυμίτας τε ἡ πληθὺς ἐπισπωμένη τοὺς ἱορδάνου ποταμοῦ οἰκοῦσιν, αὐτῶν τε ἰουδαίων πλῆθος· οἱ, ὡς ἐκ πάντων συνελέχθη, καὶ πολὺ σφοδρότεροι τῶν ἄλλων ὑπεπιμώρουν τὸν σαβῖνον ὠμότητος.

B Καὶ τρία μέρη ποιησάντες ὑπὸ πυλῶνας ἑκάτερον ἐπιβεύοντας, χωρίων. οἱ μὲν τὸν ἱππόδρομον ἐπολιόρκουν, καὶ τὸ λοιπὸν δύο μερῶν οἱ μὲν τῶν βορείων καὶ ἱερὰ πρὸς μεσημβρίαν τετραμμένοι, οἱ δὲ τὴν ἑῴαν μοῖραν εἶχον. μοῖρα δὲ αὐτῶν ἡ τρίτη, τὰ πρὸς δυσμὰς ἥλιον εἶχε καὶ τὸ βασίλειον μέρος. ἐπέκειτο δὲ τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς ὑπὸ πολεμαρχίᾳ τῶν ῥωμαίων ἀπὸ ταχοῦ ἀπὸ κεκλεισμένοις.

C Καὶ σαβῖνος, ἐθέατο γὰρ τότε πληθὺς αὐτῶν καὶ τὰ φρονήματα ἀνδρῶν, ἐν ὀλίγῳ τὸ ἡνῆσθαι ποιούμενον ἐπὶ δὲ ἡδέως μὴ ἐθέλειν ἐφ' οἷς ἀρετῇ κρίνειν αὐτὸν νικᾶν, τὸ δραχθὲν τε ὡς τὸ ἄκαιρον ἐπεμπεραμματε, καὶ πομπῆς οὐκ ἀνηκελεύων ἐκ δ' ἐξεῖναι βοηθεῖν ὡς κινδύνῳ μεγίστῳ τὸ ἐγκαταλειφθὲν στράτευμα πεπειρᾶσθαι, ἀλλὰ τὸ μὴ τῆς μαχαιρᾶν ἐλπίζειν κατακτήσασθαι ληφθέντας αὐτούς. αὐτὸς δὲ φρουρεῖν τὸ ὑψηλότατον τῶν πύργων καταλαβόμενος Φασάηλον, ὃν τιμῇ δ' ἡρῴδῃ ἀδελφῷ Φασαηλε ᾠκοδομημένον τε καὶ ἔτους εἰρημένου, τελευτῆς ὑπὸ παρθιαίων αὐτὸν γνωμένης, καταφρονῆσαι τῆς ῥωμαίων ἐπιξενίας τοῖς ἰουδαίοις. αὐτὸς μὲν δὴ εἰς τὰς φίλας τελμᾶν καπήλας, τὰς δ' ἄλλας προαποθνήσκειν αὐτὸν τῆς τελευτῆς δικαίων. τελμησάντων δὲ εἰς τὴν ἔξοδον τῶν ῥωμαίων μάχη σύνεγγυς καρτερά. καὶ οἱ ῥωμαῖοι πολλῶν μὲν ἔργων ἐκράτησαν, ἐμίλων τὰ φρονήματα καὶ τοῖς ἰουδαίοις ἐκάμνε τὴ ἔψει δ' ἀνὰ πολλὰ αὐτοῖς πεπλωκότων.

D Προϊοδεύσαντες δ' ἀνίασιν ὅθι πύλαι στεναί, αἳ πρόσω δ' ἱερὸν ἔχωσιν προβολον προέχουσαι, καὶ πολλῆς μάχης γενομένης, λίθους τε ἀφίεσαν, τὰς μὲν ἐκ χειρὸς ὑπάργοντες. ἐς δὲ σφενδόνων. ἀθλητὴ τρόπῳ τινὶ σύντης μάχης ὄντες. καὶ οἱ τοξόται πάντες ὑπερτεταγμένοι μέγα ἐβλαπτον τοὺς ῥωμαίους, ἅμα τε ὑπερδεξιοὶ τε εἶναι, καὶ ὑπὸ χειρὸς μὲν ἄπορα ἅμα τὸ ἀνθίστασθαι τοῖς βιαζομένοις πειρωμένοις εἶναι, βάσεις δὲ κραταιὰς τὰς πολεμίους ἔχοντες. καὶ πολὺ μὲν χρόνον ἡ μάχη συνέβη τοιάδε ἦσα.

E ἐπειτα ῥωμαῖοι δεινῶς φέροντες τὸ δρωμένους πῦρ ἐνίασιν ταῖς στοαῖς, λαβόντες ἰουδαίων τὰς ἀναβεβηκότας ἐπ' αὐτάς. καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τε πολλῶν περιθέμενον, καὶ μὴ τὸ ἐγείρειν φλόγα δυναμένων, ἢ πλεῖστ' ἐροφὲ ἦ παχύ. ἡ δὲ ξύλωσις παρεῖχεν ὑποσπῆς τε καὶ ἠρᾶ πολὺν ἐπὶ δὲ κηρὸν χρυσὸν ἐπαλλλιμμένον εὐθέως ἥκειν. ἔρρα τε μεγάλα σκῦλα καὶ ἀχιολόγητα ἀφανίζετο. καὶ τὰς ὑπὲρ τῶν ὅλεθρος ἦσαν ἀπροσδοκήτως καταλαβεῖν. οἱ μὲν γὰρ δὲ ἐροφὲ καταῤῥαίοντες συγκατεφέροντο αὐτοῖς. τὰς δὲ περιστὰς ἐβαλλον οἱ πολεμίοι. πολλοὶ δὲ ἀπορίαν τε σωτηρίας, καὶ ὃν πληγὴν κακοῦ τοῦ παρόντος, οἱ μὲν εἰς τὸ πῦρ ἐαυτοὺς ἐνίεσαν ἑαυτοῖς. οἱ δὲ καὶ τοῖς ξίφεσι χρώμενοι ἀλλήλοις ἐποιοῦντο. ἔστιν δὲ εἰς τὸ κατώτατον χωρήσαντες ἐνὸς ἢ ἀναβεβήκεσαν ἐσώζοντο, οἱ ῥωμαῖοι πάντας ἔκτεινον γυμνούς τε ὄντας καὶ τὰ φρονήματα σκυλευμένους, οὐδὲν τῆς ἀπονοίας ἀλλὰ τὸ ἀνοσιώτατον βοηθεῖν δυναμένης. ἐσώθη δὲ τῶν ἀνελθόντων ὅτι τὸ τῆς ἀδ' ἐστοῦν. καὶ ῥωμαῖοι ἀλλ' ἐς πορὲς ἢ περιέχοι ὠθέντες, ἐκράτουν δ' ἡσυχοῦ, καθ' ἱερὰ ἰῶ χρήματα, καὶ διεκλάπτομεν πολλὰ

πολλὰ ὑπὸ τ̃ ϛρ̃ατιωτῶν, σαβῖν☉ δ᾽ ἐ πρὸς τὸ φανερὸν πεζικὰ ἑκατὸν τάλαντα. ἰουδαίους δ᾽, ἐλύπει μὲν τὸ πάθ☉ τῶν φίλων οἱ ἐν τῇ δὲ ἔπεσιν τῇ μάχῃ, ἐλύπει δ᾽ καὶ τῶν ἀναθημάτων ἡ ἀφαίρεσις. ἐ μέν, ἀλλ᾽ ὅπερ αὐτῶν ἐ τύγχανεν συνεσκαμμένων καὶ μαχιμωτάτων, τοῦτ☉ ἐμπεδέχοντες τὸ βασίλειον, ἠπείλουν πῦρ τε ἐνιέναι αὐτῷ, καὶ πάντας κτενεῖν, κελεύοντες ἢ τάχ☉ ἀπέναι, καὶ πεπομένοις ὑπισχνούμενοι ἄδειαν καὶ συγνώμ☉ αὐτ☉ αὐτῆς. καὶ τ̃ βασιλικῶν τὸ πλεῖσον ἠυτομοληκέναι τοῖς αὐτοῖς. ῥ☉φ☉ δ᾽ ἢ χρατ☉ τρισχιλίους τ̃ μαχιμωτάτων ἃ ἡρῴδ☉ ϛρατόπεδα ἐχοντες ἀνδρας τοῖς σώμασιν ἀρασκευάστους, ῥωμαίοις προσεπῆλθον. καὶ τὸ ἱππικὸν ὅλ☉ ὑπὸ τῷ ῥόφῳ πᾶν μόριον, ἐ καὶ αὐτὸ προσθήκη τ̃ ῥωμαίων ἐγένετ᾽ ἰουδαίοις δ᾽ οὐκ ἠμέλητο ἡ πλεονεξία, ἀλλὰ καὶ τὰ τείχη μετήλλαττον, καὶ τοῖς μεταβαλλομένοις σκέλλειν μὴ ἐμποδίζοντες εἶναι ἃ ἀπολιπόμενοι χρόνῳ πυρέσσειν αὐτοῖς ἐλευθερίαν τῷ πατρίων. σαβῖνῳ μὲν οὖν δίκην ἔλαττον ἀπέναι μ᾽ τ̃ ϛρατιωτῶν, πιστεύειν δ᾽ ἔχ☉ τι ἔλαττον διὰ τὰ πεπραγμένα. καὶ τὸ λίαν μὲν εὐγνώμων τ̃ πολεμίων ἐπ᾽ ἀποστροφῇ ἃ κατεσκευάσεν εἶχεν. ἅμα δ᾽ καὶ τὸν ἄφαρτον ἠξίου προσδοκᾶν ὑπὲρ μὲν τῇ πλουτοκίᾳ. ἐν τούτῳ δ᾽ ἢ ἑτέρα μοῖρα δορυφόρων ἐχόμενα τῶν ἰουδαίων καταλαμβάνει, πολλῶν πολλαχόσε κατ᾽ οἰκείαν ἐλπίδας κερδῶν καὶ ἰουδαίων ἔχθρας ὅπῃ τὸ πλεμεῖν ὠρμημένων. διαφίλοι μὲν τῶν ὑφ᾽ ἡρῴδῃ πῃ ϛρατοπεδευμένων καὶ ἤδη καταλευκοῖτο ἐν αὐτῇ ἰδίᾳ συρρεόντες προσπολεμοῦν τοῖς βασιλικοῖς, ἀντιπαρέντ☉ αὐτοῖς ἀχαΐδ☉ ἃ ἡρώδ☉ ἀνεψιῷ, καὶ τῶν μὲν πεδίων εἰς τὰ μετώπα ἀνεωγμένα δι᾽ ἐμπειρίαν τῶν εἰς τὰ πολεμικὰ τῶν ἀνδρῶν, τοῖς δ᾽ δυσχωρίαις σώζοντ☉ ὁποτεδιωκοῖ. ἰουδαῖοι δ᾽ ἰδ᾽ ἐξεκλίνουν ἃ ὀχλήσουσ᾽ ὡς ὅπῃ μέγα δυνηθέντ☉, ὑφ᾽ ἡρῴδῃ δ᾽ μεγάλοις ληφθέντ☉ πόνοις. ὅτ☉ οὖν ὁ ἰουδαῖος ὧδ᾽ εἰ σφοδρῶν δ᾽ γαλιλαίας συρρεόντων πλῆθ☉ ἀνδρῶν δοπεπονημένων ὅπλοις (δρομικὸν τὸ βασιλικὸν πᾶν) καὶ ὅπλων κρατήσας ὁποτεδιωκοῖ, ὡπλίζε τοὺς ὧδε αὐτ☉ καθ᾽ ἕνα, καὶ δοφόρει) χρήματα ὁπόταν καπλήφθη αὐτῷ, φθορεύς τε ἅπασιν ἰδ᾽ ἄγων δ᾽ φέρων τοὺς προστυχάνοντας, ὑπερβολὰ μειζόνων πραγμάτων, καὶ ζηλώσει βασιλικοῦ τιμῆς, οὐκ ἀρετῆς ἐμπειρία, ἃ δ᾽ ὑβρίζειν ὧδε ἐσία, κτησάσθαι προσδοκῶν τὸ ὑπερφέρειν γέρας. ἰδ᾽ καὶ σίμων δελ☉ μὲν ἡρώδου ἃ βασιλέως, ἄλλως δ᾽ ἀνὴρ εὐπρεπὴς, καὶ μεγέθει καὶ ῥώμῃ σώματ☉ ὑπὲρ μέτρον ἔχων τι καὶ πεπιστευμέν☉. ἔτ☉ δ᾽ ἐλθὼν τὴν ἀκολασίαν τῶν πραγμάτων, διάδημά τε ἐπέλαμψε περὶ κεφαλῇ, καὶ πιν☉ πλήθους συρράντ☉ ἑ αὐτὸς βασιλεὺς ἀναγορευθῆς μανίᾳ τῇ ἐκείνων, καὶ τιναγ ἀξι☉ ἐλπίσας παρ᾽ ἐντυχοῦσιν, τὸ ἐν ἱεροσολύμοις βασίλειον πέμπεσιν δι᾽ ἁρπαγῆς ἄγων τὰ ἐγκαταλελειμμένα, πολλάς τε ἢ ἄλλας τ̃ βασιλικῶν οἰκήσεων, πολλαχᾶ δ᾽ χώρας πῦρ ἐνιὰς ἠφάνιζεν τοῖς ἐνεγκεῖσι λείαν ἀναγαγεῖν τὰ ἐγκαταλελειμμένα, ὑπηρέτουν. ἐπέπρακτο δ᾽ ἂν τι μεῖζον αὐτ☉ αὐτὸ μὴ πεζικῆς ὑπισροφῆς γενομένης. ὁ δὲ χρατ☉ τ̃ βασιλικῶν ϛρατιωτῶν ῥωμαίοις προστεθειμέν☉ μεθ᾽ ἧς εἶχε δυνάμεως ἐπαναπαύεσθαι τὸν σίμωνα, καὶ μάχης αὐτῷ μεγάλης ὑπὲ πολὺ ἠμυμένης, τό τε πολὺ τῶν περσῶν ἀσυντάκτους τε ὄντας, καὶ τὴν μᾶλλον ἢ ὑπὲρ μάχεσθαι διεφθάρησαν. καὶ αὐτὸς σίμων☉

militum diſperiit, ad Sabinum autem propalam qvadringenta talenta ex ea præda relata ſunt. Judæi vero duplici calamitate affecti ſunt, deſideratis in ea pugna carorum amicorum plurimis, & inſuper ſpoliato ſacrario, facto tamen globo e pugnaciſſimis circumdederunt regiam, incenſuros ſe eam & omnes intus occiſuros minitantes, niſi qvamprimum diſcederent: qvod ſi mox abirent, impunitatem Sabino una cum ſuis pollicentes: pro qvibus etiam aulicorum maxima pars ſtabat. Rufus qvoqve & Gratus, qui ſub ſe habebant tria millia belliçoſiſſimorum & ſtrenuiſſimorum virorum ex Herodis exercitu, in partes Romanorum ſe tranſtulerunt: ſimulq; equitatus Rufo duci parebat, non mediocris ſane ad rem Romanam acceſſio. Interim Iudæi nihilo ſegnius inſtabant oppugnationi, muros ſuffodientes cuniculis, & adverſarios hortantes, ut abirent, neve diutius vindicantibus ſe in libertatem a majoribus acceptam obſiſterent. At Sabinus libenter qvidem inde abduxiſſet milites, ſed fidem promiſſis habere non poterat, propter ea quæ perpetraverat, nimiam etiam æquitatem hoſtium ſuſpectam habebat, & expectabat a Varo ſubſidium. In hoc rerum ſtatu etiam XV. alibi per Judæam diverſis in locis innumeri tumultus exoriebantur, ut qvemqve aut lucri, aut vindictæ concitabat cupiditas. Duo enim virorum millia, qvi aliqvando ſub Herode meruerant, tunc vero dimiſſi domi agebant, in unum collecti bello impetebant regios, reſiſtentes ſibi ductu nepotis Herodis Achiabi: qvi nusqvam æqvo loco eos ſuſtinere auſus, ut veteranos & bellandi peritiſſimos, tuebatur ſe & ſua qvantum poterat aſperitatibus acceſſu difficilibus. Qvin & Judas Ezeciæ latronum ductoris olim per Herodem magno labore expugnati filius, apud Sephorim urbem Galilææ collecta circa ſe nominū deſperatorum manu incurſabat regis ditionem: & potitus ejus armamentario, armatisq; inde ſuis ad unum omnibus, pecuniam qvoqve regiam in illis locis occupavit: jamq; formidandus accolis ſpoliabat, in qvoscunqve incideret, aſpirans ad regnum, affectansq; hoc faſtigium non bonis artibus, qvarum imperitus erat, ſed nocendi licentia. Dum ita ubiqve turbatur, etiam Simon Herodis regis ſervus, vir alioqvi & forma & ſtatura & robore egregius in primis habitus, auſus eſt diadema ſumere: ſtipatusqve numeroſis copiis, & rex conſalutatus ab inſana multitudine, placebat ſibi præ qvovis alio, auſpicatus poteſtatem diripienda ac incendenda Hierichuntina regia: paſſimqve crematis aliis regis palatiis, & præda conceſſa ſuæ factionis hominibus, majora etiam auſurus videbatur, ni mature occurſum fuiſſet. nam Gratus regiorum militum dux, tum Romanorum partes fovens, ſuas copias contra Simonem duxit: ubi poſt acerrimum conflictum tranſiamnani hominesincompoſiti, & ferociter magis qvam perite pugnantes deleti ſunt. ipſum Simonem per

angustas quasdam fauces fugientem Gratus as- A
secutus obtruncavit. Apud Amatha quoqve
Jordani fluminj apposita palatium regium in-
censum est a quadam hominum colluvie, qualis
& circa Simonem fuerat. Tantus tum furor per
totam gentem grassabatur, eo quod proprium re-
gem non haberet, qui multitudinem bonis ratio-
nibus contineret in officio: qui vero externi ad
castigandos seditiosos venerant, malum potius B
exacerbarent, graves superbia simul & avaritia.
Quandoquidem Anthronges, vir nec majoribus
claris prognatus, nec virtute aut opibus subni-
xus, sed pastor hactenus obscurissimus, vasto
tantum corpore & manuum robore insignis, at-
tentavit dignitatem regiam, paratus animæ peri-
culo depacisci nocendi licentiam. huic erant
quatuor fratres, & ipsi grandi statura & manu
prompti ad quodvis arduum facinus, instrumen- C
tum, ut ipsis videbatur, idoneum ad occupandã
tyrannidem, qvod eorum quisque ductaret co-
hortem militum. magna enim ad eos turba con-
fluxerat, qvam in fratres qvasi legatos distribu-
tam obire jubebat prælia: ipse diademate orna-
tus consultabat de rebus agendis, quarum penes
se servabat arbitrium: duravitq; diu potestas
hujus, & non inanis regis appellatio, dum quic- D
quid collibuisset exeqvitur: maxime in Roma-
nos cædibus sæviens, & milites regios, utrisqve
ex æqvo infensus: his propter licentiam, qva sub
Herode usi fuerant; Romanis propter recentem
injuriam. Id odium indies magis exasperabatur,
imminebantq; ubiqve omnibus, vel lucri cupi-
dine, vel in consvetudinem jam versa occidendi
libidine. Circa Emauntem etiam Romanam co-
hortem frumenta & arma in exercitum portan- E
tem insidiis exceperunt: ductoremqve ejus
Arium centurionem cum quadraginta fortissimis
peditibus telis confixerunt: reliqvos nihilo me-
liora jam spectantes superveniens cum regio mi-
lite Gratus servavit, relictis cæsorum cadaveri-
bus. In hunc modum longo tempore prælia per
occasionem conserentes, & Romanos non levi-
bus affecerunt incommodis, & suam gentem ma- F
joribus etiam involverunt calamitatibus. tandẽ
& ipsi capti sunt, unus a Grato pugna victus, alter
a Ptolemæo. maximo natu deinde in Archelai
potestatem redacto, ultimus qui supererat, fratris
casu territus, & nullam videns salutis spem reli-
qvam, qvod ejus copiæ exhaustæ essent vel mor-
bo vel continuis laboribus, accepta fide & jure-
jurando ipse qvoqve Archelao se dedidit. sed id
aliqvanto post factum est. Tunc vero Judæa ple- G
na erat latrociniis, & ut qvisqve seditiosorum
cœtus cojuerat, passim reges creabantur in rei-
publicæ perniciem, qvod minima ejus mali pars
rediret ad Romanos, ipsi vero inter se diuturnis
conflictarentur cædibus. Cæterum Varus, co-
XVI. gnito ex Sabini literis periculo, timens tertiæ le-
gioni, assumptis duabus reliqvis (nam tres in-

φυγῇ ἀλώ τιν᾽ Φάραγγ᾽ σώζοντ᾽ αὐτὸν χράτε
ἐπιχων τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνει. κατεπήδη δ᾽ ἐ
τὸ δὴ τοῦ ἰορδάνη ποταμοῦ ἐν ἀμαθοῦς βασίλεια, ὑπὸ
τινῶν συχάντων ἀνδρῶν σίμωνι ὠνηπλησίοις. ἔτως
πολὴ ἀσρουσιν ἐνεπλίτδησε τὴ ἔθνει, ἀλὰ τὸ βασι-
λέα μὴν οἰκεῖον ὄντ᾽ εἶναι τὸν καθέξοντα τὸ πλῆθ᾽
δρετῆ. τὰς δ᾽ ἀλλοφύλους ἐπιλήπτους σωφρονισὰς
δ᾽ μὴ συχασιάσοντ᾽ τῶν ἀνθρώπων, ὑπερέκχαυμα
αὐτῶν ἀλὰ τε δ᾽ ὑβρίζειν καὶ πλεονεκτῶν ἠνέῳγ. ἐ-
πεὶ καὶ ἀνρόγνης ἀνὴρ οὔτε προγόνων ὀνΦανὴς ἀξι-
ώματι, ὅτε ἀρετῆς εὐουσίᾳ, ἢ πόνων πλήθει χρη-
μάτων, ποιμὴν δ᾽ καὶ ἀνεπΦανὴς τῆς πάσινεις τε
σπάτων, ἄλλως δ᾽ μεγάθει σωματ᾽, καὶ τῇ κα-
τὰ χεῖρας ἀλκῇ ἀλαπτέπων, ἐπλμησεν ὀπὶ βασι-
λείας Φρονῆσαι. καὶ ἀλὰ τὴν ἡδονὴν δ᾽ πλέον ὑβρίσαι,
καὶ θνήσκων σὺν ἐν μεγάλοις τίθεσθαι τῆς ψυχῆς τὸ
δὴ τοιῶδε ἀνάλωμα ἠνησάμην. ἦσαν δ᾽ αὐτῷ
καὶ ἀδελΦοὶ πέσαρες, μεγάλοι τε καὶ αὐτοὶ, καὶ ἐπ
μεγάλα πεφύχειν τῇ κατὰ χεῖρας δρετῇ πεπισ-
μένοι, πρόβλημα εἶναι τῆς καθέξεως τῆς βασιλείας
δοκοῦντες. λέχθ᾽ τε αὐτῶν ἦρχεν ἑκάσ᾽ συλλέγ-
σαν γὰρ μεγάλη πλῆθος πρὸς αὐτὸν, καὶ οἱ μὲν στρα-
τηγοὶ ἦσαν, καὶ ἐπεστράτευον αὐτῷ ὁπόσα ἐς τὰς μα-
χὰς Φοιτῶντες δι᾽ αὐτῶν. ὁ δ᾽ διάδημα περίμε-
ν᾽, βελτιστήριόν τε ἡγεῖτ᾽ ὀπὶ τοῖς ποιητέοις, καὶ τὰ
πάντα γνώμῃ ἀνακινεμένα ἔχεν τῇ αὐτοῦ. διέμενέ τε
ὀπὶ πολὺ τῷ δὲ τοῦ ἀνδρὶ ἡ ἰσχὺς, βασιλεῖ τε κεκλημέ-
νῳ, καὶ ἃ πρόσθεν ἐθέλοι μὴ ἀποστρεμένῳ, Φόνῳ τε
καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελΦοὶ ἦσαν ὀπιμόνα προσπιμε-
νοι ῥωμαίων τε καὶ τῶν βασιλικῶν μίσει, τελεῖσθαι-
τες ὁμοίως πρὸς ἀμΦοτέρους, τάτης μὲν ὕβρεως ἡ χρῆ-
σεως τὸ δὴ τῆς ἡρωδὲ δεσπότης. ῥωμαίους δ᾽ εἰς τὸ πᾶσιν ἐ-
δόξαν ἀδικεῖν, ποιοῦντ᾽ δ᾽ χρέος, καὶ ὀπὶ πλεῖον
ὁμοίως ἐξηρεώθησαν. ἀλαΦθείς τε σὺν ἰῷ τοῖς
πᾶσιν ἐν πᾶσι, τὰ μὲν κέρδος ἐλπίδι, τὰ δ᾽ καὶ σωτηρίᾳ
δ᾽ Φονεύειν. ὀπὶ δυνατὸν δ᾽ τότε καὶ ῥωμαίων λόχῳ
κ᾽ ἐμμανοῦντα, οἱ σῖτον καὶ ὅπλα τῆς σρατιᾶς ἔΦερ-
ον. καὶ ὠθισάντες ἄρειον μὲν τὸν ἑκατόνταρχον δὲ
ἡγεῖτο δ᾽ τάγματ᾽, καὶ τεσσαράκοντα τῶν περὶ
αὐτὸν, πεζῶν τὲς κορατίσας κατηκόντιζον. οἱ δ᾽ λοιποὶ,
δείσαντες πρὸς τὸ πάθ᾽ αὐτῶν, χράτε τοῦ τῆς βα-
σιλικοῦς, οἱ περὶ αὐτὸν ἦσαν σκέπης αὐτοῖς ῥωμαίοις, σώ-
ζοντες τὲς νεκρὸς καταλιπόντες. καὶ πολλῷ μὲν
χρόνον τοιάτοις τρόποις χρώμενοι μάχας, ῥωμαίους
τε περιέλυπησαν οὐκ εἰς ὀλίγα, καὶ τοῖθ᾽ ἐκακω-
σαν ὀπὶ μέγα. χειροῦνται δ᾽ οὖν χρόνῳ ὕστερον, ὁ
μὲν χράτω συμβαλὼν, ὁ δ᾽ πτολεμαίῳ. καὶ τὸν πρε-
σβύτατον δ᾽ χελάου λαβόντ᾽, ὁ τελάτη᾽ παθὼν τὰ
τοῦ ἐκείνου λελυπημέν᾽, καὶ ἄπορον ὀπὶ πλέον ἐ-
ρῶν τὰν σωτηρίαν ὑπὸ νόσου καὶ καμάτου πολλῶ ψι-
λωθεὶς τῆς δυνάμεως, ὀπὶ δέξιάς καὶ πίστ᾽ δ᾽ ἰοῦ
δ᾽χελάῳ ἀπέδοσαν αὐτόν. καὶ τοῦδε μὲν ὕστερον
γίνεται. λησταὶ δ᾽ ἰουδαῖοι ἐπαλεῶς ἰῷ. ἐ ὡς ἂν
ἀπέτυχοιεν τινὶ οἱ συχασπάσαντες αὐτῷ, βασιλεῦς προϊ-
σαμέν᾽ ἐπ᾽ ὀλεθρῳ δ᾽ κοινῷ ἤπτοντο, ἄλλοι μὲν καὶ
ἐπ᾽ ὀλίγοις ῥωμαίοις λυπηροὶ καθιστάμενοι, τοῦ δ᾽
ἐμοΦύλου Φόνου μήκιστον ἐμποιοῦντες. ἔαρ δ᾽,
ἐπεὶ τὸ πρῶτον πιωλοῦντο τὰ πεπραγμένα, στεί-
νου γράψαντ᾽ πρὸς αὐτὸν, θέσιν τὸ τρίτου τάγματ᾽, δύο τε λοιπὰ ἀναλαβὼν, τρία δ᾽ ἐπ᾽

ουρίως

συμμίας τὰ πάντα λεῖ, καὶ ἵλους ἱππέων τέσσαρας, ἀπ-
εστι δὲ καὶ βασιλεῖς ἢ τινὲς τετράρχαι τότε
παρῆν, ἡπείγετο βοηθεῖν τοῖς ἐν ἰουδαίᾳ τότε πολιορ-
κουμένοις. ἤρητο δὲ πᾶσιν εἰς πτολεμαΐδα ἐπείγειν,
ὅσοι προεξέπεμπεν. διέβαινέ τε αὐτὸς καὶ βηρύτ-
ιοι δίδοσί τι αὐτῶν τῆς πόλεως ἀπεσύρους πεντακοσίους καὶ
χιλίους. πέμπει δὲ καὶ ἀρέτας ὁ πετραίου ἔχθει τῆ
τοῦ ἡρώδου φιλίαν τὴν ῥωμαίων κτώμενος συμμα-
χίαν οὐκ ὀλίγην, χωρὶς πεζῶν τε καὶ ἱππέων. συνα-
χθέντος δὲ ἐν πτολεμαΐδι τοῦ δυνάμεως, μέρος τι
τούτου τῷ υἱῷ ἔδωκεν, καὶ εἰς τὰ αὐτοῦ φίλων, γαλ-
λαίους ἐξέπεμπε πολεμίους, οἱ ὅρια τῆ πτολεμαΐδι
ἐκέκτηντο κατοικίαν. ἐς ἐμβαλόντας τούς τε ἀντικαλ-
έσαντας εἰς μάχην τρέπεται, καὶ σεφώριν ἑλών, τοὺς
μὲν οἰκήτορας ἠνδραπόδισατο, τὴν δὲ πόλιν ἐνέπρησεν.
αὐτὸς δὲ οὖαρος ὅτι συμμαρίας τοῦ αὐτοῦ στρατοῦ
τετύχοιεν, τῆς μὲν πόλεως αἰτίαν ἔλαβε τὸ ἀνέγκλητον
ὅτι τοῖς νεωτερισμοῖς εἶναι. στρατοπεδεύει δὲ ἐν τινι
κώμῃ πτολεμαΐδι κτήματι, ἄρους ὄνομα αὐτῇ. καὶ
οἱ ἀραβες μισοῦντες τοῦ ἡρώδους ἐμπίμπρασιν αὐτὴν, ἐ-
χθρῶς γὰρ τοῖς φίλοις τοῖς ἐκείνου ἔχοντες. ἐκεῖθεν δὲ
προϊόντες σεμφὼ κώμῃ ἐπέβαλον διήρπασέν τε οἱ ἀρα-
βες, καὶ ἐκαυσαν πᾶν ἐρυμνὸν ἄστυ κ᾽ ὀχυρόν. ἐν δὲ
τῇ ὁδῷ, οὐδὲν αὐτοὺς διέφυγε, ἀλλὰ πυρὶ ἔφθ-
ειρε τὰ πάντα μεχρὶ δεῦρο. πέμψαντος δὲ καὶ ἐμμαοῦς,
ἵνα σφᾶς κελεύσωσι ἐπ᾽ εἰκαίᾳ τῶν πλανητῶν,
προεκλεφθείσας ὑπὸ τῶν οἰκητόρων. ἐσπέρᾳ δὲ καὶ
ἱεροσολύμοις ἤδη σωπᾶτο, καὶ ἰουδαῖοι οἱ κ᾽ πολιορκί-
αν ἔπαγμα τῆδε στρατοπεδεύοντες, τὸν ὄψιν
τῆς προσόδου τῶν στρατευμάτων ἔχ ὑπομείναντες
ὤχοντο ἡμιεργον τὴν πολιορκίαν καταλιπόντες. οἱ δὲ
ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἰουδαῖοι δεινῶς ἔβαρ σφίσιν ἐγ-
καλοῦντος ἀπελθόντες τὰς αἰτίας, ὡς τὸ μὲν σωφρόν
τὸ πληθος τὸν ἑορτὴν ἠμφήνης, ἔ δὲ πόλεμ
μὴ ἁμῇ γνώμῃ τῇ αὐτῶν, πόλμῃ δὲ τῶν ἐπηλύδων, συν-
ελθόντες αὐτοῖς, καὶ συμπολιορκήσαντες ῥωμαίοις μᾶλ-
λον ἢ πολιορκῶ προθυμίαν ἔχοντες. προσπεσόντος
δὲ τοῦ οὐάρου, ἰωσηπός τε ἀνεψιὸς ἡρώδου βασιλέως,
χιλίαρχος καὶ γρούφος τῶν ἐπ᾽ αὐτοῖς τεταγμένων
ἄγοντες, καὶ τῶν ῥωμαίων οἱ πολιορκήσαντες, συβίνος
δὲ οὐκ ἀφίκετο οὐάρῳ εἰς ὄψιν, ἀλλ᾽ ἐκεξήλθε τῆς
πόλεως ὡς ἐπὶ γελάσης. οὔαρος δὲ κ᾽ τὸν χώραν πέμ-
ψας ὅλῃ στρατῷ μέρος, ἐπιζητεῖ τοὺς αἰτίους τῆς ἀπο-
στάσεως. ἐ συμμιγνομένων, ὃς μὲν ἐκόλασεν ὡς αὐτο-
πάτας, ὃσι δὲ ὡς ἀφῆκεν. ἐλεγεν δὲ οἱ ἀρὸ ταύτου
τὸν αἰτίαν σωρευθέντες ὀκτὼ χιλίοι. μὴ δὲ ἔτι τὸν μὲν
αὐτοῦ στρατιὰν ἀποπέμπεται, χρήσιμον μὲν ὁρῶν ἐπ᾽ ἀ-
δαμινεῖς ὄντα τοῖς πράγμασι. πολλὰ γὰρ ἠτάκτησ
αὐτοῖς καὶ παρήνυσεν τῶν δογμάτων, καὶ ὧν ἤξιου
οὔαρος, ἐφέστ κερδῶν ἀ ὀκ ὀλίγων πανουργῶν ἐπειρά-
σαντο αὐτοῖς. αὐτὸς δὲ μεγίστους ἰουδαίους συνεγκέ-
ναι πυθανόμενος, ἠπείγετο ἐς καταλῆψιν αὐτῶν.
οἱ δὲ οὐκ ἦκαν ἐς χεῖρας, ἀλλὰ παρέδοσαν αὐτοὺς
γνώμῃ τῇ ἀχαΐδος συνελθόντες. ἔ ὄαρος τὸ πλῆθος
συγχωρῶν τοὺς αἰτίους τ ἀποστάσεως, ἔπεμπεν ὅπῃ κήσα-
ρος ὅσοι ἡγεμόνες ἦσαν αὐτῶν. κήσαρ δὲ τοὺς μὲν
πολλοὺς ἀφῆκεν, ὅσοι τε συγγνώμης ὄντες ἡρώδῃ, συμπε-
ράθεον αὐτοῖς, τοὺς δὲ ἐκόλασε μόνους, οἳ μηδὲν
φροντίσαντες τοῦ δικαίου κ᾽ τῶν οἰκείων ἐσράτευον.

A universum erant in Syria) & quatuor turmis equitum, auxiliisq; regum ac tetrarcharum propetabat in Judæam, ut obsessis succurreret, jussis qui præmittebantur, convenire Ptolemaidem. Berytiorum etiam urbem prætereundo, mille quingentos auxiliares ab eis accepit. Aretas quoque Petræus amicus Romanis factus propter Herodis inimicitias non parvam manum misit tam peditum quam equitum. postquam autem apud Ptolemaida in unum convenit totus exercitus, partem ejus filio & amicorum uni tradidit ducēdam contra Galilæos ejus urbis agro finitimos, qui regionem eorum ingressus, profligatis quotquot ausi sunt cum armis occurrere, Sephorim cepit: & venditis sub hasta incolis, urbem absumpsit incendio. Ipse Varus versus Samariam progressus cum exercitu, a civitate quidem abstinuit, quam sciebat immunem a seditiosorum contagio: castra autem posuit in quodam vico, qui erat Ptolemæi possessio, Arus nomine. eum Arabes incenderunt, propter Herodem amicis quoque ejus infensi. inde progressi Sampho alium vicum iidem Arabes diripiunt, moxqve incendunt, qvamvis munitissimum. quin toto illo itinere nihil eos effugit, omnia miscentes flammis ac cædibus. Nam & Emmaus cremata est Vari jussu, in vindictam cæsorum ibi militum, deserta tamen ab habitatoribus. Inde cum appropinquarent Hierosolymis, Judæi qvi legionem ab ea parte obtidebant, ad primum venientis exercitus conspectum territi diffugerunt, oppugnatione qvam inceptabant relicta. Hierosolymitani autem Judæi graviter a Varo increpati, excusationem afferebant, populum qvidem propter festū confluxisse, bellum vero non ex sua sententia, sed ex convenarum audacia susceptum: & se adeo non oppugnasse Romanos, ut potius una cum illis oppugnati fuerint. & jam ante obviam ei processerant, Josephus Herodis regis nepos Gratusqve ac Rufus cum militibus, & Romani qvi obtidionem tulerant. Sabinus enim in ejus conspectum non venit, sed subducens se clam ex urbe, ad mare profectus est. Tum Varus dimissa per totam regionem parte exercitus, perqvirebat defectionis autores: & indicio repertos, alios ut fontes puniit, nonnullos dimisit incolumes: actiqve sunt in cruces ea de causa circiter duo millia. Post hæc ablegato exercitu, cujus non erat usus amplius, quique contra ejus voluntatem lucri studio multa maleficia patraverat, ipse audito decem millia Judæorum in unum confluxisse, properavit, ut eos deprehenderet. Illi non ausi manus conserere, deditionem fecerunt arbitratu Achiabi. Varus autē, data seditiosorum vulgo defectionis venia, duces eorū misit ad Cæsarem. Ille cæteris ignovit, in solos aliqvot regis Herodis necessarios animadvertit qvod nec cognationis nec justitiæ respectu a nefariis armis abstinuerint.

XVII.

Itaqve Varus rebus compoſitis, & relicta Hieroſolymis eadem legione in præſidio reverſus eſt Antiochiam. Archelao autem Romæ aliud negotium exhibitum eſt tali de cauſa. Venit eo Vari permiſſu Judæorum legatio, poſtulans, ut eis liceat ſuis legibus vivere: erantq; legati quinquaginta, quibus aderant Judæorum urbem incolentium plus quam octo millia. cumqve Cæſar convocaſſet in ædem Apollinis magno ſumptu a ſe extructam concilium amicorum & primariorum civium, venerunt eo legati, proſeqvente Judæorum turba, & Archelaus cum amicorum comitatu. cognati autem regis neq; ab Archelao ſtabant propter ipſius odium, & tamen legatis ſuffragari gravabantur, quod puderet eos coram Cæſare adverſari homini tam propinqua conjuncto neceſſitudine. Aderat & Philippus, e Syria Vari hortatu veniens ea potiſſimum de cauſa, ut fratris advocatum ageret, cui Varus bene cupiebat: deinde nonnihil ſperans, ſi impetrarent Judæi poteſtatem vivendi ſuis legibus, fore, ut diviſo in Herodis progeniem regno, ad ipſum quoque rediret pars aliqua. Data igitur Judæorum legatis dicendi copia, poſtulantes non eſſe ulterius ſub regibus, ab accuſanda Herodis iniquitate orſi ſunt: Regem illum fuiſſe nomine tenus, alioquin omnibus omnium tyrannorum artibus uſum ad ſubjectæ gentis perniciem, nec his contentum quasdam novas ex ſuo commentum eſſe ingenio. Nec opus eſſe commemorari quam multis vitam ademiſſet, cum longe deterior fuerit conditio ſuperſtitum, quos non modo perpetua truculentia & aſperitate terruerit, ſed bonis etiã eorum rapaces manus non abſtinuerit. itaq; vicinas urbes ab exteris habitatas illum ornamentis excoluiſſe, quo magis in ſuo regno ſitas exhaurire et exactionibus: adegiſſeq; gentem ſuam ad extremam paupertatem, quam cum primis floretem acceperit, dum nobiles ex cauſis parum probabilibus damnatos capitis inſuper bonis ſpoliat, aut facta vivendi gratia, nudat eos poſſeſſionibus. deinde cum annua tributa impoſita ſint per ſingulos, ſeorſum tamen placandam fuiſſe aviditatem amicorum ejus & aulicorum, atqve etiam ſervorum, qui hujusmodi exigendis præeſſent, ut hoc pacto injurioſam vexationem redimerent. Silentio enim prætereundas conſtuprationes virginum, & per contumeliam ereptam matronis pudicitiam, quandoquidem hæc patientibus maximum ſit ſolatium, ſi quam pauciſſimis ſciatur ſuum dedecus. in ſumma non aliter ipſis præfuiſſe Herodem, quam ſi ſæviſſimæ beſtiæ in eos comiſſum fuiſſet imperium. Itaq; cum multis olim ea gens oppreſſa ſit cladibus, nullum tamen extare in rerum monumentis exemplum, cum quo conferri poſſit præſens per Herodem illata calamitas. Quapropter merito ab eis Archelaum promptis ſtudiis regem conſalutatum, quod ita putarent, fieri non poſſe, quin quicunqve tandem Herodi ſuccederet, moderatius multo tractaret ſubditos: & in ejus gratiam patrem honoratum

Φύγαδ

A ἔαρ⊙ μὲν δὴ τὰ δπ καταστάμε⊙, ἐ φρυρὰν ἱερο-
σολύμων τὸ κ̃ πρότερον καταλιπὼν τάγμα, ἐπ' αὐτο-
χείας ἠπείπτο. δεχελάῳ δ' ὅτι ῥώμης ἕτερον πρᾶγμά-
των ἐφύοντο αὐχαὶ κ̃ θρασυπαις αἰτίας. ἀφίκοντὸς τ̃
ῥώμλεω πρεσβεια ἰουδαίων ἄαρ τ̃ δοπρεσβευον αὐτῶν τὰ
ἔθνη ὅτι κεχωρηκότ⊙ ὑπὲρ αὐτήσεως αὐτονομίας. ἐ
ἦσαν οἱ μὲν πρέσβεις οἱ δοπρεσβεύοντες χιλιάμη δ' ἔθνεα
πεντήκοντα., συνίστατο δ' αὐτοῖς τ̃ ἐπ ῥώμης ἰουδαίων
ὑπὲρ ὀκτακισχιλίας. καίσαρός τε συνέδριον φίλων
B κ̃ τ̃ αὐτᾶ, καὶ ῥωμαίων τ̃ πρώτων συναγαγὼν⊙ ἐν
ἱερῷ δπόλλων⊙, μεγάλοις τίλεσιν ὑπ' αὐτᾶ ἱδρυμέ-
νῳ, οἱ μὲν πρέσβεις μ̃ δ' πλήθος τῶν αὐτόθι ἰουδαίων
ἀφικνεῖτ⊙, ἀρχελα⊙ δ' μ̃ τῶν φίλων, ἐπεὶ δ' συγγενὴς ἦσαν δ βασιλέως, ἀρχελάῳ μὲν συντε-
ταχθαι ἀλλὰ μῖσ⊙, τὸ πρὸς αὐτὸν ὑστέρειν, τῆς δ' πρέσβε-
σιν ὁμοψηφεῖν κατ' αὐτᾶ δεινὸν ἡγεῖτ⊙, ἐν αἰσχύνῃ τῇ
αὐτῶν οἷς μάλιστ ἠπίστει ᾠδᾷ καίσαρ⊙ κατ' ἀνδρὸς εἰ-
κείου παῖδε πρᾶστ ἀσεβήματος. παρελθὼν δ' ἤδη ἐ φί-
C λιππ⊙ δπὸ συνείας, ἐξοτρυύντ⊙ αὐτ̃ ἄαρ⊙, τὰ μὲν
κεφάλαια, ὅτι σωτηρία παῖδελφᾶ, πάνυ γὰρ δίνοι
ἄαρ⊙ αὐτᾶ. ῥωμαίης δ' τ̃ βασιλείας μεγαπρώτως, ἐ
παῖδε ὑπεστάλκει ἄαρ⊙, νέμεσιν αὐτ̃ ἠπίστως ἀλλὰ τὸ
πολλὰς εἶναι τὰς αὐτονομίας γλιχομένας, ἀχ ὑστερεῖν
δ' κἂν αὐτὸς μεῖζόν αὐτᾶς τινα φέρεσθ. λέγε οὖν πῶς
ἰουδαίων πρέσβεις δοκοῦντ⊙, οἱ ἐπὶ καταλύσῃ τῆς βασι-
λείας ἤλπιζον λέγειν, ἐπὶ κατηγορία τῶν ἡρῴδου πα-
D ρανομιῶν τρέπ δ. βασιλέα μὲν γὰρ ὁμολογοῦσ δοκοφαίνον-
τες, τ̃ δ' ἐν τ̃ συμφοραῖσιν ἐκαίρης τὸ ἀνήκεστον ἐναδεξα-
μένου εἰς αὐτὸν ἐπ' ὀλέθρῳ τ̃ ἰουδαίων συμπεπτωκὸς, πολ-
λὰ κ̃ φύσ τῇ αὐτᾶ πεφυκαμένῳ σὺν ἀπλη-
λαγμένου. πολλῶν γὰρ ὄντων οἱ ὀλέθρους δοκοῦλλειν,
ἀχ ἱκανὸν τῶ πρότερον πολλῷ δυσχερεστέρους δ' πά-
θους ἐκείνων τὰς ζώσας εἶναι, μόνον δ' ὧν ἐ ψυ ἐ βλα-
βοῖα ἐπ' αὐτὰς αἰτιᾶσθαι, ἀλλὰ κ̃ ὧν τ̃ ἀσίας. πόλεις
E μέν τε τὰς μὲν πρωτοικίδας, κ̃ ὑπὸ ἀλλοφύλων οἰκη-
θείσας κοσμοῦντα, μὴ παυσαμένῳ καταλύσῃ τε κ̃ ἀφα-
νισμῷ τ̃ ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτᾶ κατωκημένων. πενίας δ'
δπερ τὸ ἔθν⊙ ἀναπεπλησμένας, καὶ ὀλίγοις εὐδαίμον
παρειληφότα, τ̃ τε εὐπατριδῶν ὀπότε κτείνειεν αὐτοὺς
ἐπ' ἀλόγοις αἰτίαις τὰς οὐσίας δοκοφερόμενον, κ̃ οἷς συγ-
χωρήσειε τ̃ ἀδείαν δ' ζῆν, ψήφων χρημάτων κατεδι-
κάζοντα. ἐ χωρὶς μὲν πράστου φόρους ὑπεβαλ-
F λομένους ἑκάστοις τὸ ἐπ' ἔτ⊙, χωρὶς δ' εὐπορίας εἶναι
ᾠδᾷ καταβολὰς αὐτῶν τε καὶ οἰκείοις καὶ φίλοις, καὶ
τῶν ἄλλων, οἱ ἐπ' ἐκπράξει τ̃ φόρων αἰρεῖσθαι, διὰ τὸ
μὴ εἶναι κτῆσιν δ' ἀνυβρίστ, μηδὲ ὅπως μηδὲ δεχομένων
διδομένων. παρθένων μέντοι φθορὰς, κ̃ γυναικῶν αἰ-
σχύνας, ἔπους ἐπὶ παρανίᾳ κ̃ ἀπανθρωπίᾳ θρωπ-
σταν, στυγᾶν, διὰ τ̃ ἡδονὴν ἰσην εἶναι τοῖς πεπονθόσι, δ' μὴ
γεγενέναι, τ̃ ἐκ δ' ἀνέκπυστα αἰτία εἶναι. ποιῆσθ ἡρῴ-
δου ἐπισείεσθαι τὸν ὕβριν αὐτ̃, ὅπου ἐκ ἂν
G ἦμεν ἀνθρώπων ἐπιστατῶν δυνάμεως αὐτῷ ᾠδη-
θείσης. πολλῶν γοῦν ἀναιτίων ᾠδηλακισ-
μένων ὑπὸ ἔθν⊙, ἐδεμίαν ἰσηκ̃ πώποτε παῖδε δυσχέιαν
ὑπελθόσαν αὐτῷ, ᾠδηδεγμα κακώσεως, ἐν αὐτὸ
ἡρῴδης ἐπιτίθει τὸ ἔθν⊙. κ̃ διὰ ταῦτ' εἰκότως ἂν γε-
νέσθαι τὸ ἀσμένως δεχέλαον βασιλέα προσκυνῆσαι, εἰ-
μένους πάντα. ὑπονοῶν τὸν ἐπὶ βασιλέα ἐσόμενον ἡ-
ρῴδου μετριώτερον φαίνεσθαι, κ̃ τόν τε πατέρα σωσο-

Φύγαδ

φύεσθαι αὐτῷ δι' ἐπιβολάς, ἡ μετρίᾳ τυχὼν δωρη-
θεῖεν, καὶ τἄλλα οἰκείως. τὴν δὲ ἀσφάλειαν μὴ ἔχ ἡρῴ-
δῃ γνήσιον πιστεύσαντος, κἂν εἰς ἀναβολάς, ἀλλ' ὁπότε
ἐξέως ἐπέξιν ἂν τῷ ἔθνει τὸ ἀμήνιτον αὐτοῦ, καὶ τῶν τε μη-
δέπω τέλεον κρατυνόμενον ἡγεμονίαν, ἅμα τὸ ὅπη καὶ
σωφρονήσειν, καὶ μὴ τὴν ἐξουσίαν εἶναι. καὶ ὡς ἀρχήγημα τοῦ
εἰς αὖθις ἀρετῆ πίστεως εἶναι πᾶσι δεχθησομένοις μετριότητος,
καὶ δικαιοσύνης, ἣν χρήσαιτ' ἂν πρὸς αὐτούς, ὅτι τοῦ ἐν πρώ-
τοις ἀποδειχθέντος πράξεως, ὅτι τῶν πλείστων, καὶ τοῦ
θεοῦ, τρισχιλίων ὁμοφύλων ἀνδρῶν σφαγὴν ἐν τῇ τοῦ
μοῦ πανσαμένου. πῶς οὖν ἂν ἤδη δικαίῳ μισεῖ χρήσασθαι καθ' αὐτῶν, πρὸς τῇ λοιπῇ ἀμότητι, ἔγκλημα
τοῦ ἀνιερώτατος καὶ ἀνοσιωτάτου ὅπως τῇ ἀρχῇ προσφερόμε-
νον; ἢ τί κεφάλαιον αὐτοῖς τοῦ αἰτιάσεως, βασιλείας καὶ
πασῶνδε ἀρχῶν ἀπηλλάχθαι, προσδήσειν ἢ συμμάχους γενο-
μένους, ὑπατικοῦ τῆς οἰκείας πεπαυμένους στρατηγοῦς.
φανερωτάτου γὰρ ἔτους ἐπὶ ἀληθῶς σωσιόδης ἐσομένου καὶ
νεωτερισμοῖς τὰ πολλὰ προσηκημένου. ἔτι δ' εὐπαιτοῦ
μετριωτέρων τυχόντες οἱ δημόσιον ἢ αὐτούς. τοιαῦτα δὴ τοῦ
ἰουδαίων ἱερωσάντων, νικόλαος τὰς τοῦ βασιλέως ἀπολ-
λαστοῦ ἐγκλημάτων, ἡρῴδου μὲν, ἅμα τὸ παρ' ὀνείδη
ζῆσον τυχὸν ἀκατηγόρητον. καὶ δεῖν τὰς ἐγκαλοῦν ε-
χοντας ὅπῃ μετρίοις, ἢ ὡς δὴ ζῶντος ἡμερόφρων λαοῦν
δυναμένους, ὅπῃ νεκρῷ κατηγορεῖν σωφρονεῖν. τὸ δ' ὑπ'
ἀρχελάου πεπονθέναι ὕβρει τῇ σκιῶν ἀνεπιθέτ. οἱ ἐρ-
γῶν ἡμῶν πραγμάτων ὡς δὴ τοὺς νόμους, καὶ σφᾶς ἀρ-
ξαντας τοῦ κωλύειν δεδίζοντας τοσούτῳ ἀμείνους
ἡμῶν ἐγκαλοῦεν. ἐνεκάλει δὲ νεωτροπίας αὐτοῖς,
ἐξ ἡσυχίαν ἡδονὴν ἀπαθείαν δ' ἀσφαλῆ δίκῃ τε νό-
μοις, ἐὰν δ' ἐθέλειν τὰ πάντα νικᾶν. ταῦτα μὲν δὴ νικό-
λαος.

A luctu publico, libenter gratificaturis & in cæteris ad conciliandam ſibi ejus benevolentiam. At illum quaſi timeret ne non videretur germana parentis ſui ſoboles, ſine dilatione declaraſſe popularibus quid de ſe ſentiendum ſit, idqve priusquam confirmatus eſſet in potentia, cum totum negotium etiam tum penderet ex arbitrio Cæſaris, editumqve mox ſubditis futuræ virtutis ac modeſtiæ & æquitatis ſpecimen, dum tria millia ſuæ tribus civium Deo in ipſo templo pro victimis jugulat. An non igitur omnes juſtiſſimo illum proſequi odio, qui poſt tam crudele facinus, adhuc ſeditionis reos ſe conetur peragere, & jus regni ſibi vindicet? Poſtremo ſumma poſtulatorum hæc fuit, ut mutata reipub. forma, poſthac ſine regibus agerent, & contributi provinciæ Syriæ, Romanis parerent poteſtatibus. Sic enim fore perſpicuum, utrum ſeditionibus delectentur, & rerum novationibus, an obedire ſciant præſidibus legitimis. His peroratis a legatis Judæorum, Nicolaus utriqve patrocinatus eſt, dicens Herodem quidem quoad vixerit, nunquam fuiſſe accuſatum, nec eſſe æqvum eos qui ſi juſtam viventis accuſationem attuliſſent, caſtigationem ejus ſperare poterant, nunc defuncti manes criminibus lacesſere. Quæ vero objiciantur Archelao, ipſorum imputanda eſſe violentæ contumaciæ: qui cum affectaſſent res non conceſſas legibus, & pacatores ferro ac faxis aggreſſi eſſent, nunc vitio verterent eisdem rationibus ſe eſſe cohibitos. Verſa deinde in accuſatores criminatione, ajebat eos libenter agitari ſeditionibus, quod neſciant parere legibus, eſſeqve gentem omnium pervicaciſſimam. Hæc Nicolaus.

Κεφάλαιον ιγ'.
Ὡς καῖσαρ τὰς ἡρῴδου διαθήκας βεβαίας ἐπίηπεν, φυλάξας τῆς ἡσὶς αὐτοῦ τιὼν διαδοχέων.

CAP. XIII.
Cæſar Herodis confirmat teſtamentum.

Καῖσαρ δ' ἀκούσας διαλυθὲν μὲν τὸ συνέδριον, ὀλίγων δ' ἡμερῶν ὕστερον δρχέλαον βασιλέα μὲν οὐκ ἀπεφαίνε, τὰς δ' ἡμίσεος τῆς χώρας ἧπερ ἡρῴδης ἐτετράρχει ἐθνάρχην καθίστη, τιμήσειν ἀξιώματι βασιλείας ἐπισχήσειν ἔπειρ τῶν εἰς αὐτὸν δρετῶν προσφέροιτο. τὸν δ' ἕτερον ἡμίσειαν, νείμας διχῇ, δυσὶν ἡρῴδου παισὶν ἑτέροις παρεδίδου, φιλίππῳ τε ἀντίπατρον τῷ πρὸς ἀρχέλαον τὸν ἀδελφὸν ἀμφισβητήσαντι περὶ τῆς ὅλης δρχῆς. τετάρτῳ μὲν ἦν περαία, καὶ τὸ γαυλανίτου ὑπέπιπλον, φορὰ πλείω, πλάνται διακόσια τὸ ἔτος. βαταναία δ' σὺν τραχωνίτιδι, καὶ αὐρανίτις σὺν τινι μέρει οἴκου τοῦ ζηνοδώρου λεγομένου, φιλίππῳ πλάνται ἑκατὸν προσέφερεν. τὰ δ' ἀρχελάου σύντελούμενα, ἰδουμαία τε καὶ ἰουδαία, τέτταρσιν μέρεσι ἔλαττον ἢ τοῦ φόρου ἀφῃρέθη, ἡμίσεος καίσαρος αὐτοῖς κατ' ἔθος ψηφισαμένου, διὰ τὸ μὴ συναποστῆναι τῇ λοιπῇ πληθύϊ. καὶ ἦσαν πόλεις αἱ δρχελάου ἐτετράρχουν, στράτωνος πύργος, καὶ σεβαστὴ σὺν ἱππῳ καὶ ἱεροσολύμοις. γάζα, δῶ καὶ γάδαρα καὶ ἵππος, ἑλληνίδες ἐσαν πόλεις. ἀποῤῥήξας αὐτοὺς τῆς ἄκρας ἕως συρίας προσθήκην ποιήσας ἡ ἀρχελάου φορὰ χρημάτων τὸ καθ' ἑκατὸν, εἰς τάλαντα, ἑξακόσια, ἐξ ἧς παρέλαβεν δρχῆς. καὶ τάδε μὲν τῆς ἡρῴδου ἐξ τῶν πατρῴων περιῆν.

Cæſar vero his auditis dimiſit concilium. Paucis deinde diebus Archelaum non regem declarat, ſed dimidia parte ditionis quæ Herodis fuerat ei conceſſa ethnarcham eum conſtituit, regnum quoqve pollicitus, quam primum ille ſe tali honore dignum redderet. Alterum dimidium partitus eſt in alios duos Herodis filios, Philippum, & Antipam eum qui cum Archelao de toto regno contenderat. Huic transamnana regio ceſſit cum Galilæa, & ducenta talenta annua. Batanæa vero cum Trachonitide, & Auranitis cum parte quadam Zenodori (ut vocant) domus obtigit Philippo, & centum talenta annui reditus, Archelao vero Judæa & Idumæa, præterqve has Samaria, cui ex autoritate Cæſaris tributorum quarta pars remiſſa eſt, eo qvod cæteris tumultuantibus ſoli quieti manſerant in officio. in ejus ditione comprehendebantur urbes, Stratonis turris, Sebaſte, Joppe, Hieroſolyma. nam Gazam, Gadara & Hippon græcanici inſtituti urbes Cæſar ob id ſeparatas a regni terminis Syriæ contribuit. ſexcenta autem talenta quotannis redibant e ſua ditione ad Archelaum. atqve hoc fuit Herodis filiorum patrimoniū.

Salomæ autem præter legatas a fratre urbes Jamniam, Azotum & Phaſaëlida, argentiq; ſignati quingenta millia, Cæſar largitus eſt in Aſcalone palatium: percipiebatq; ex ſubjectis ſibi locis ſexaginta talenta annua, habitans in ditione Archelai. reddita ſunt etiam cæteris regis cognatis legata, ita ut teſtamento caverat. Duæ deinde ejus filiæ virgines præter relicta ſibi a patre, accepere ex Cæſaris munificentia ducena qvinqvagena ſignati argenti millia, & elocatæ ſunt Pheroræ filiis. imo totum etiam regis legatum mille qvingentorum talentorum æſtimatione ceſſit ipſius filiis, paucis aliqvot vaſis ſibi retentis, non tam ob pretium charis, quam ob amici memoriam.

A σαλώμη ὴ πρὸς οἷς ὁ ἀδελφὸς ἐν τοῖς διαθήκαις δεδώκει, ἰαμνία ὴ λῶ πόπε Ϛ ἄζωτ⊙, ϗ φασαηλὶς, καὶ ἀργύρε ὀβολοὶμ μυριάδες πεντήκοντα, καίσαρ χαρίζεται ϗ τὸ ἐν ἀσκάλωνι βασίλειον οἴκησιν. λῶ ὴ καὶ ταύτη πρόσοδ⊙ ἐκ πάντων, τάλαντα ἑξήκοντα ἐπ' ἔτ⊙, ϗ αὐτὴς ἐ οἰκ⊙ λῶ ἐν τῇ δεχελάου δοχῇ. νομίζοντα ὴ ϗ οἱ λοιποὶ ὃ βασιλέως συγγενεῖς ὅσοι αἱ διαθῆκαι διηρέθισαν. δυσὶ ὴ αὐτοῦ θυγατράσι παρθένοις χώρις ὧν ὁ πατὴρ κατέλιπε, καίσαρ ἑκατέρᾳ δωρεὰν ἐπιτίθ μυριάδων ἀνὰ πέντε Ϛ εἴκοσι δέχεται ὀβολοὶμ, Ϛ συνώκησεν αὐτὰς τοῖς Φερώρα υἱέσι. χαρίζε ὴ Ϛ ὅσους αὖτ καταλέλειπτο τῆς παρὰ ὃ βασιλέως, ἐντὸς πεντακοσίων ταλάντων Ϛ χιλίων, ὀλίγα τ' σκεύ ὧν ὑπεξελόμ⊙, ὐχ ὅτ⊙ μεγάθ τίλες ὡς μνήμη ὃ βασιλέως αὐτοῦ κεχαρισμένα.

B

CAP. XIV.

De Pſeudalexandro.

XVIII. HIs ita ordinatis per Cæſarem, juvenis qvidam Judæus genere, educatus Sidone apud qvendam Romani civis libertum, adoptavit ſemetipſum in Herodis familiam, per occaſionem ſimilitudinis, qva referebat Alexandri ab illo extincti effigiem, atteſtantibus omnium qvotqvot utrumqve viderant oculis: atqve hac via graſſari cœpit ad regium faſtigium. itaqve aſcito tribuli qvodam fraudis ſocio, qvi totius regiæ rerum gnarus, alioqvin etiam aſtutus erat, & natus ad excitandas turbas egregias, illius inſtitutione fingebat ſe Alexandrum illum Herodis filium, morti ſubtractum cujusdam beneficio, cui demandatum ſit ejus interficiendi negotium. ſuppoſitis enim necis ipſorum vicariis, & ſe ereptum & fratrem Ariſtobulum. His nugis inflatus, aliis qvoqve non deſinebat fucum facere: cumqve Cretam appuliſſet, qvotqvot Judæorum venerunt in ejus colloqvium, omnibus rem perſvaſit, & auctus ab eis pecunia, trajecit in Melum inſulam ubi magnam pecuniæ vim qvæſivit prætextu regiæ proſapiæ. Et jam ſperans recepturum ſe paternum principatum, remuneraturumqve beneficos, Romam properat ſuis hoſpitibus deducentibus. cumqve adnavigaſſet Puteolos, ibi qvoqve a deceptis Judæis ſimul favore exceptus eſt, concurrentibus tanqvam ad regem qvi Herodi vel hoſpitii jure conjuncti, vel aliqvo erant obſtricti beneficio. in cauſa fuit hominum natura rumorum avida, præſertim conciliante formæ ſimilitudine. nam etiam illis qvi valde familiares Alexandro fuerant, perſvaſum erat hunc ipſum eſſe, non alium, idq; aliis non dubitabant aſſeverare jurejurando interpoſito. Qvod poſtqvam Romam perlatum eſt, univerſa Judæorum illic agentium multitudo profecta eſt obviam, tam inſperatam ſalutem ad Dei referentes gratiam, & puolico applauſu propter maternum genus excipientes hominem lectica geſtatum per vias. nihil enim ei ad regium cultum deerat, ſuppeditantibus ſumptum hoſpitibus: affluenteqve certatim multitudine, acclamabatur fauſtis ominationibus ut fieri ſolet in re præter ſpem incolumi.

C D E F G

Κεφάλαιον ὡ.

Περὶ ψευδαλεξάνδρου.

Τούτων ὴ ταύτη διατεταγμένων ἐπὶ καίσαρ⊙, νεανίας ἰουδαῖ⊙ μὲν τὸ γέν⊙, ὁρμὴ ὴ τῆς σιδωνίων πόλεως ἀνατεθραμμέν⊙ ὥ τινι τῶν ῥωμαϊκῶν ἀπελεύθερον, εἰσώκησεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τῆς ἡρῴδε συγγενείας, ὁμοιότητι μορφῆς ἡ πρὸς ἀλέξανδρον αὐτῷ τὸν ἀνῃρημένον ἰόν ἡρῴδε ἐμαρτυρεῖτο ὥ τοῖς γειτόσι. καὶ ὅτε παρόρμημα, λῶ αὐτῷ εἰς τὸ μεταπιέσαι τῆς ἡγεμονίας. καὶ ὁμοπάτριόν τινα παρὰ λακεδαιμονίων ὁμόφυλον ἄνδρα, ἔμπειρον ὴ τῶν ἀμφὶ τὸ βασίλειον, πονηρὸν ὴ ἄλλως, καὶ παράξιν μεγάλα πράγματα φύσιν ἔχοντα, καὶ τοιαύτης κακίας διδάσκαλον αὐτῷ γνόμενον, ἀπέφαινεν αὐτὸν ἀλέξανδρον, καὶ ἡρῴδε παῖδα, ὄντα διαπεπλεγμένον ὑπὸ πίν⊙ τῶν ἀνελεῖν αὐτὸν ἐσχηκότων. κτείναντα γὰρ ἐπέρας οἱ ἀπατῆσον ἔμελλον τὸν γειτονοῦντας, αὐτὸν τε περιποιῆσαι ϗ τὸν ἀδελφὸν ἀριστόβουλον. καὶ τότε αὐτὸς τε ἀνεπέρωτο, καὶ τὸς ἐντυγχάνοντας οὐκ ἀπήλλακτο ἀπατῶν, ἀλλὰ κρήτη περιπεσὼν ἰουδαίων ὅσοις εἰς ὁμιλίαν ἀφίκετο, ἐπηγάγετο εἰς πίστιν, καὶ χρημάτων εὐπορηθεὶς δόσει τῇ σκείνων, ὀλίγου διῆρεν. πολὺ ὴ λῶ ἐστεύθην ὅσοις αὐτῷ περαίτι χρήματα, περφάσει τῆς βασιλικῆς συγγενείας, καὶ ἐλπίδι ὃ δοτολακεῖν τῶν πατρίων ἀρχείων, καὶ ἀμείψασθαι τὸς εὐεργέτας, ὅτε ῥώμης ἠπιγετο, ὥ ταμιεύσῃ τῶν ἰδιοξένων. καὶ δικαιαρχία περιβαλὼν οὐκ ἠτύχει καὶ τὸς τῇδε ἰουδαίων ἀφ' ὁμοίας ἀπάτης περιαγαγέσθαι. περαίτερόν τε ὥατερ βασιλεῖ οὔτε ἄλλοι, καὶ ὅποσοις ξενία πρὸς ἡρῴδου, ϗ εὐνοια λῶ. αὖπιον ὴ λῶ, τῶν ἀνθρώπων τὸ ἡδονῇ δεχόμενον τὰς λέγας σὺν τῷ φερεγύῳ τῆς μορφῆς. καὶ γὰ τοῖς πάνυ ὠμιληκόσιν ἀλεξάνδρῳ, πολὺ τὸ πιθὸν ἐνεπέδει ὃ μὴ ἄχ ἕτερ⊙, ἀλλ' αὐτὸς εἶναι, καὶ πρὸς τοὺς πλησίον Ϛ ὠμνυσαν. ὥς τε καὶ προελθόντ⊙ εἰς τὸν ῥώμαν λέγου ὃ πρὸς αὐτὸ, πᾶν τὸ τῇδε ἰουδαίων πλῆθ⊙ ὑπαντιάζοντες ἐξήεσαν, τῷ ὥῷ δόξαν τ' σωτηρίας θεαζόντες τὸ ἔργον, καὶ χάρμα ποιούμενοι ἀφ' τὸ μητρῴων αὐτ γένος ὁπότε χωρῴη ϗ ὃ στενωπὸν διφροφορούμενος. Ϛ πᾶν βασιλέων πρὸς αὐτ ὄχημα λῶ ἀναλώμασι τ' ἰδιοξένων, μεγάλαι τε πρεσίσεις ἐγίνοντο τῆς πλήθυος, ὑπαδοήσεις τε εὔφημοι, καὶ ὁπόσοι εἰκὸς τοῖς ἄτω παρ' ἐλπίδα σωθῆσι σωτυγχάνειν εὐδὲν ὅτι οὐκ ἐπῴαστ.

κοιμᾶσ

καίσαρι ὡς ἀφίκετο ἀγγελία περὶ αὐτοῦ, ἠπίστει μὲν
διὰ τὸ μὴ ἂν ῥᾳδίως ἀπατηθῆναι ἡρῴδην ἐν πράγμασιν
ὅτι μεγάλα ἀνήκεστον αὐτῷ. διόπερ ὀλίγα τῇ ἐλπίδι κέ-
λαδον τὸ αὐτοῦ τινα ἐξελεύθερον ὡμιληκότα τοῖς μάγοις
πεμπτὸν κελεύσας ἀγαγεῖν εἰς ὄψιν αὐτῷ τὸν ἀλέξαν-
δρον. ὁ δὲ ἀνήρ οὐδέν τι βέλτιον ὅτι τὴν κρίσιν τῶν πολλῶν
ἡμέρων. ἐ μὲν καίσαρ διηπάτητο. ἀλλ' ἐῶ μὲν ἐμ-
φερῆ ἐ μὲν ὡς τι ἀπατῆσαι τοὺς σωφρόνως σκοπεῖν
δυναμένους. αὐτάρκεια τῇ γὰρ ἐπιτεχνήσει ὁ ψευ-
δαλέξανδρος, καὶ τῷ τὸ σκεῦος ἐσθῆτι καὶ σώματι
τοῦτο τροφῆς καὶ γυμνασίου τῆς σωφρονούμενον, ἀλλὰ τὰ
ἐναντία τούτοις ὅτι σκληρότερον ἐγεγύμνητο τὸ σῶμα. ἀπα-
σκήσει γὰρ ἐν συμποσίοις ὅτι ψευδολογίαι διδα-
σκάλοις ἐ μαθηταῖς, καὶ λόγων πλημμελῶν συγκρότησιν, ἐξη-
τάζετο μὴ δρισθέλε τι ἐγγένοιτο σωεκκλαπέντες αὐτῷ,
ἐ δι' ἣν αἰτίαν ὁ ὠδαγόγιος μεταπεμψάμενος τὸν ἀξίας,
ἧς ἐτύγχανεν τυγχάνων τὰς ἄτων γεγονότας. φαμένου δὲ
ὅτι νήσου τὸ κυπρίων καταλελειφθαι, κινδυνῶν ὑφορα-
σθαι τὸν ἅλασσαν, εἰ μὴ ἐκ αὐτῶν συμφέρον τι δεῖον μὴ
παντελῶς ἐκλείφειν τὸ μαριάμμης γένος, ἀλλὰ πε-
ρὶ κινδύνοις δρισθέλος μᾶλλον τοῖς ὅπου δρισθέλοιτο. τοῦτο
διέφυγεν μᾶλλον, καὶ σωεσώθη αὐτῷ ἐ μηχανοπιεῖν τῆς
πράξεως, καίπερ καλαμώνος ἀπολαβὼν τὸ μηράκιον,
ἀλλὰ σοὶ μισθὸς ἔτι σεσκεύασται ἐ μὴν καὶ σοὶ ἐμὲ ἀπά-
τη χρησαμένῳ τὸ μὴ ἀπολέσθαι τὸν σωτηρίας, φάθι
δή μοι αὐτὸν τὶς ὢν τυγχάνεις, καὶ ὅς σοι τοιάδε ἐξεπίλ-
μησε ζαμονικός. μεῖζον γὰρ τὸ ὅπλεθέλημα κακίας ἢ
ἐγκεχειρήκας, χρόνων ὢν γεγονὼς τυγχάνεις. καὶ δή, ἐ
γὰρ ἐμοὶ ἄλλως πρόσεστιν, φράζε πρὸς τὸ καίσαρα τὸ ὅπλε-
θέλημα, ὅτι τρόπον, καὶ ἐφ' ᾧ τυγχάνει συγκείμενον.
ἐ καίσαρ τὸν μὲν ψευδαλέξανδρον, ἐ γὰρ ἐψεύσατο ὁ-
μολογίαν τῶν πρὸς αὐτὸν, δράσημον ὁρῶν αὐτοργήτως
τῷ σώματι, ἐρέσθαι ἐν τοῖς ναύταις καλέγα. τὸ δὲ ἀνα-
πεισθέντα κτείνειν καλάδικον ἦρκε μηλίοις ὅπερ ἐπέλε-
κεν εἰς τὸν ψευδαλέξανδρον ζαμενῆς ἀναλωκέναι. καὶ
τὸ μὲν πρὸς τὸν ψευδαλέξανδρον ζαμενῆς σωπήθη,
ἔτως ἀκλεῶς εἶχεν.

Κεφάλαιον ιέ.

Ὡς ἀρχέλαος πάλιν κατηγορηθεὶς ἐξωρίσθη εἰς βιέννας.

Ἀρχέλαος μὲν τὴν ἐθναρχίαν ἰουδαίων ἀφικνεῖτο, ἰωάζαρον τὸν βοηθοῦ ἀρχιερωσύνῃ, ὅπερ καλῶν συνεπὶ τοῖς σασιώταις, ἐλεάζαρον τὸν σκεύης ἀποκαθίσασθαι ἀδελφόν. ἀνεικοδομεῖτο δὲ καὶ τὸ ἐν ἱερειχοῦντι βασίλειον σκηπτεπῶς, τὸν πυθάτων ὅπερα νεαρὰν τὴν κώμην ὠφελῆ ὅπιρρέοντα, ἐξ ἡμισείας ἀπέτρεψεν ἐπαγωγὴν αὐτῷ ποιούμενος τοῦ πόνου φοινίκων ὑπὸ αὐτοῦ πεφυτευμένων. κώμην δὲ κτίσας, ἀρχελαΐδα ὄνομα αὐτῇ τίθεται, ἐ δὲ πατρίοις ὠθάσιν πεισθεὶς γλαφύραν μὲν τὴν ἀρ-
χελάου θυγατέρα, ἀλεξάνδρου δὲ ἀδελφοῦ γαμετὴν
γενομένην ἐξ ἧς ἐ τέκνα οἱ αὐτῇ, ἀπώμοσεν ἐν ἰουδαίοις
γαμετὰς ἀδελφῶν ἄγειν, γαμεῖ. διαφθείρει δὲ ὁ ἐλε-
άζαρος ἐν τῇ ἱερωσύνῃ, ὅπερ καλασχὼν ἔθνος αὐτῷ ζῶντι ἡ-
συχίαν ἐ σὺν παιδός. δεκάτῳ δὲ ἔτει τῆς ἀρχῆς ἀρχελάου,
οἱ πρῶτοι τῶν ἀδελφῶν ἀνδρῶν ἔτι ἰουδαίοις, καὶ σαμα-
ρείταις μὴ φέροντες τὸν ὠμότητα αὐτοῦ, καὶ τυραννίδα,
κατηγοροῦσιν αὐτοῦ ὅτι καίσαρι, καὶ μάλιστα
ἐπεὶ ἔγνωσαν αὐτὸν ὠθαβεβηκότα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ,

A Id ubi allatum eſt ad Cæſarem, nolebat fidem habere nuncio, quod ſciret Herodem non facile potuiſſe decipi in re tam ſeria: nonnihil tamen ſpe motus, Celadum unum e ſuis libertis familiariter olim verſatum cum adoleſcentibus illo mittit, juſſum ut Alexandrum in conſpectum ſuum adduceret: quod ille fecit, nihilo in dignoſcendo aliis ſagacior. Non tamen imponi potuit Cæſari, quod non tanta eſſet ſimilitudo ut
B etiam prudenter conſiderantes falleret. Pſeudalexander enim & manus habebat duratas opere, & corporis illa gratia carebat, quæ ſolet bene natis & educatis contingere, quod ipſe non vixiſſet in tantis deliciis. Poſtquam igitur animadvertit conſpiraſſe in mendacia præceptorem atqve diſcipulum, & ex compoſito loqventibus adeſſe fiduciam, percontabatur quid factum eſſet
C ſimul erepto Ariſtobulo, aut curnam ille non veniſſet, ut una cum fratre jus tam præclaris natalibus debitum repoſceret: Reſponſum eſt in Cypro eum manſiſſe, metu periculorum quibus mare navigantes expoſiti ſunt: ut ſi quid ipſis contigiſſet durius non omnino Mariamnes genus intercideret, ſed ſupereſſet ſaltem Ariſtobulus. Hæc illo aſſeverante, ſimulqve concinente autore hujus fabulæ, Cæſar ſeducto adoleſcente: Tibi, inqvit, ſi non me quoque coneris fallere, merces erit impunitas quod ad tuam ſalutem attinet: nunc age dicito quisnam ſis, &
D quis te ad hæc audenda impulerit. neqve enim iſtius ætatis eſt tam inſidioſa malitia. Ibi ille, cum non poſſet aliud, totum commentum indicat, quibus modis, & a quo ſit compoſitum. Cæſar autem Pſeudalexandrum, ut pollicita ſervaret, in remigum ordinem allegit, quod eſſet valido corpore: doctorem vero ejus affecit ſupplicio. cæterum Meliis abunde magna mulcta fuit, quæ in fictitium Alexandrum truſtra impenderant: atqve ita cœptum Pſeudalexandri temerarium turpis conſecutus eſt exitus.
E

CAP. XV.

Archelaus iterum accuſatus Viennam relegatus eſt.

CÆterum Archelaus jam ethnarcha in Judæam reverſus, Joazaro Boëthi filio pontificatum abrogat, inſimulato quod ſeditioſis conſenſerit: eamqve dignitatem in Eleazarum illius fratrem collocat. apud Hierichuntem deinde regiam magnifice reficit, aquarum quibus Neara vicus juvabatur, dimidio derivato in palmetum recens a ſe in ſubjecto campo conſitum. novum etiam vicum conditum a ſe denominavit Archelaida: & contempto more patrio, Glaphyram Archelai regis filiam, olim Alexandri fratris ſui conjugem, & liberorum ex illo ſuſceptorum matrem, duxit: quamvis Judæi lege vetentur fratrum uxores ducere. Nec Eleazarus diu ſacerdotio potitus eſt, ſubrogato in viventis locum Jeſu Siæ filio. Decimo autem principatus Archelai anno primates tam Judæorum quam Samaritarum non ferentes ejus tyrannidem, ſcirent eum contra ipſius mandatum feciſſe,
F
G

XIX.

deculerunt eum ad Cæſarem, maxime cum

a qvo juſſus fuerat ex æqvo ac bono præeſſe ſubditis. Hoc audito Cæſar ira commotus accerſit procuratorem ejus Romæ agentem, & ipſum Archelaum nomine. nec dignatus qvicqvam ſcribere, Vade, inqvit, & qvam primum illum ad nos adducito. qvi accelerata navigatione in Judæam delatus, reperit eum cum amicis in convivio: indicataqve voluntate Cæſaris, ad profectionem, hortatus eſt. Mox ubi venit, Cæſar auditis ejus accuſatoribus & ipſius defenſione, miſit eum Viennam in exilium, qvæ eſt urbs Galliæ, mulctatum prius omni pecunia. Sed priusqvam Romam evocatus eſt, amicis tale narravit ſomnium. Viſus eſt ſibi videre decem ſpicas maturas tritico plenas a bubus abſumi: experrectusqve non contemnendam viſionem ratus, conjectores divinos ſuper ea conſuluit. quibus diſſentientibus cum variaret interpretatio, Simon vir Eſſæus præfatus veniam, ait hanc viſionem Archelao ſignificare mutationem in deterius. boves enim ſignificare miſeriam, qvòd in perpetuis laboribus degat hoc animal. præterea rerum mutationem, qvia terra horum opera verſata nec locum eundem retineat, nec faciem. cæterum decem illas ſpicas totidem annorum præfinire numerum. eas enim redire annuis vicibus, jamqve inſtare Archelao dominationis terminum. Sic ille hoc ſomnium interpretatus eſt: poſt cujus viſionem qvinta die venit in Judæam procurator Archelaus, ad evocandum illum miſſus a Cæſare. Simile quiddam & Glaphyræ ejus uxori accidit, Archelai regis filiæ. hæc ut jam diximus, virgo nupſerat Alexandro Herodis filio, fratri hujus Archelai: qvo a patre occiſo, iterum nupſit Jubæ regi Mauritaniæ. hoc qvoq; defuncto viduam apud patrem agentem in Cappadocia duxit Archelaus, repudiata Mariamne priore conjuge, tanto ardebat amore Glaphyræ. huic degenti cum Archelao tale ſomnium obverſatum eſt. Viſa ſibi eſt Alexandrum venientem complexu excipere præ gaudio. Illum vero expoſtulantem dicere, Confirmaſti Glaphyra vulgare illud dictum, non eſſe fidendum mulieribus, qvæ virgo mihi conjuncta matrimonio, & communium liberorum parens, oblita noſtri amoris capta es ſecundarum nuptiarum deſiderio. ac ne ea qvidem contumelia contenta, auſa es cum tertio cubare ſponſo, turpiter & impudenter ingreſſa meam familiam, & nupta Archelao, fratrem meum habere maritum ſuſtinens. At ego non obliviſcar veteris tuæ benevolentiæ, teqve liberabo ab hoc opprobrio, mihiqve te meam vindicabo. hoc ſomnium cum illa expoſuiſſet apud qvasdam familiares ſibi mulieres poſt paucos dies vita functa eſt. quod ego ideo hic referendum putavi, quod ſermo ſit mihi de illis regibus: & alioqvi res magni exempli videtur, certiſſimum immortalitatis animorum & divinæ providentiæ argumentum continens.

A ἵνα ὅπως κἀκεῖνος ἀναστρέφῃ πρὸς αὐτόν. ἐπεὶ δὲ κἀκεῖνος ὡς ἦκεν, ἐργῆ φέρων τὸ πρᾶγμα τὸν ἐν χερσὶν ἔχοντα τῶν πραγμάτων ἀρχέλαον, ἢ δὲ τοῦτο ἐνόμιζεν αὐτῷ μεταπαλεῖσαι, χαλεπὸν μὲν ἀρχέλαον πατέρα νοῆσαι· οὐ μὴν ἀφῆκεν αὐτὸν ἀναβολαῖς ἐπανάγειν πρὸς ἡμᾶς. ἐλθὼν δὲ εἰς ἔκπλουν οὐκ ἐδ' ὀξέως παρεσκευάσθη, καὶ ἀφικόμενος εἰς ἰουδαίαν λαμβάνει τὸν ἀρχέλαον ἐν εὐωχίᾳ ὄντα, μετὰ τῶν φίλων, τῶν τε ἀρχόντων ἀσπασμένων τὸν καίσαρα, καὶ ὥρμησαν αὐτὸν εἰς τὴν ἔξοδον. καὶ ὁ καῖσαρ ἀφικόμενος ὅτι τινῶν κατηγόρων ἄκρος ἦν, καὶ αὐτὸς λέγοντος καὶ ἐκεῖνον μὲν φυγαδεύει ἐλαύνων, δῶρα οἰκητήρια αὐτῷ βιένναν πόλιν τῆς γαλατίας, τὰ δὲ χρήματα ἀπηνέγκατο. πρότερον δὲ ἢ κληθεὶς ὑπὸ ῥώμης ἀνελθεῖν ἀρχέλαος, ἔναρ τόνδε ἐκδιηγεῖται τοῖς φίλοις. δοκεῖ μοι δέκα τοὺς δρίμεις, πλέας πορὰ τὴν ἰδίαν ἀκμὴν ἀπειληφέναι, δόξαν ἐμοὶ αὐτῷ βιβρωσκομένους ὑπὸ βοῶν ἰσχυρῶν. καὶ ταῦτ' ἐμοὶ φέρειν μὲν εἰς μέγα δόξαν ἐμοὶ τὴν ὄψιν αὐτῷ, μεταστῆναι δὲ τοὺς μάντεις, οἷς περὶ ἐπιράτων ἦσαν αἱ ἀναστροφαί. σκιδναμένων δὲ ἑτέρων ἐφ' ἑτέρους, ἀφ' ἑνὸς ἐκεῖνος πᾶσιν ἀφήνησις, σίμων ἀνὴρ ἰσσαῖος, ἀσφάλειαν αἰτησάμενος, μεταβολὴν πραγμάτων ἐλεγεν ἀρχελάῳ φέρειν τὴν ὄψιν οὐκ ἐπ' ἀγαθοῖς πράγμασιν, βοῦς μὲν γὰρ κακοπαθίας τε ἐπιφέρειν, ἀλλ' τὸ ἔρχεσθαι πολυπόνων τὸ ζῶον. μεταβολὰς δὲ αὖ πραγμάτων, ἀλλὰ τὴν γῆν, πάντων τῶν σκήπτων ἀρχομένων, ἐν ταύτῃ μένειν δυναμένην. τοὺς δὲ ἀσταχύας δέκα ὄντας, τοσόνδε ἀριθμὸν ἐναυτῶν ἐρίζειν. πεῖσθαι γὰρ ἐνιαυτοὺς θρεφθῆναι ἥρως, καὶ τὸ χρόνον ἐξήκειν ἀρχελάῳ τὴν ἡγεμονίας. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἐξηγήσατο τὸν ὄνειρον. πέμπτη δὲ ἡμέρα μετὰ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἡ ὄψις ἀρχελάῳ σωθῆναι, ὁ ἀναβαλόμενος ἀρχέλαος πέμπτος εἰς ἰουδαίαν ὑπὸ καίσαρος ἀφικνεῖται. παραπλήσια δὲ καὶ γλαφύρᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ συγκαίνει, βασιλέως ἀρχελάου θυγατρὶ ὄσῃ. ἣ ὡς πρότερον εἶπον, σωφρονεῖ περὶ γένος λαῶν ἀλέξανδρος ἡρῴδου μὲν υἱὸς, ἀρχελάου δὲ ἀδελφός. ἐπεὶ δὲ συμβαίνει τὰ ἀλέξανδρον ὑπὸ τοῦ πατρὸς τελευτῆσαι, ἰόβα τοῦ λιβύων βασιλεύσαντος. μεταπέμπεται δὲ λιβύη χηρεύουσαν ἐν καπαδοκίᾳ ἤδη τοῦ πατρὸς, ἀρχέλαος ἄρτι τῶν σωφρονούντων αὐτῷ μαλακίαν ἐκβαλὼν, πόσος αὐτὸν τῆς γλαφύρας ἀνέστρεψεν ἔρως. καὶ σωφρονοῦσα τοῦ ἀρχελάου, τοιόνδε ἔναρ ἰδοῦ. ἐδόκει τὸν ἀλέξανδρον ὑπιόντα θαλάμοις, χαίρειν καὶ περιβάλλειν προθύμως. τὸν δὲ κατιδεῖν τε αὐτῆς πιθανῶς, καὶ φάναι, γλαφύρα, σωτηρίᾳ ἄρα λόγῳ, ὃς ἄπιστα ἔλεγεν εἶναι γυναικὶ ἡ σωφρονεῖν ἐθέλειν μοι κεῖ. συγκατοικοδομοῦσα πρὸς τὸν, παίδων ἡμῖν γενομένων, λήθη περισσὸς ἐρᾶσθαι τὸν ἐμὸν, δὲ πρὸν ὑπέρθυμα γάμων. ἐληλύθαμεν δέ σοι ὑδὸς ἔτως ὑγρὸς, ἀλλὰ καὶ τρίτον ἐπλήρωσας αὐτῇ θαλαμηπλόκῳ νυμφίῳ, ἀπρεπῶς καὶ ἀναιρέτως ὑπισοῦσα. οἴκῳ τοῦ ἐμοῦ, καὶ γάμῳ σωτηρίᾳ ἐμοὶ πρὸς ἀρχέλαον, ἀνδρὶ μὲν σαυτῆς, ἀδελφῷ δὲ ἡμετέρῳ. ἀλλ' οὐκ ἐγωγε λήθην ποιήσομαι εὐνοίας τῆς σῆς, ἀπαλλάξω δέ σε παντὸς τοῦ ἐνιστάντος, ἐμοὶ ὥσπερ ἰδίᾳ καταστάσαμεν. ταῦτα διηγησαμένη πρὸς τὰς συνήθεις τῶν γυναικῶν, μετ' ὀλίγας ἡμέρας τελευτᾷ τὸν βίον. ἐγὼ δ' οὐκ ἀλλοτρία νομίσας αὐτὰ τάδε τοῦ λόγου εἶναι, διὰ τὸ τῶν βασιλέων αὐτῶν συνοικείαν, καὶ ἄλλως ὅτι προσήκοντά τι φέρει, ἅτε ἀμφὶ τὰς ψυχὰς ἀθανασίας ἐμφεροῦς, καὶ θείας προμηθείας τὰ ἀνθρώπινα πεπληρωκὸς τῇ αὐτοῦ, καλῶς ἔχειν ἐνόμισα ἐπὶ τὸν

Digitized by Google

ὅτῳ δ' ἀπιστῆται τὰ τοιάδε, γνώμης ἀναμφ. τ' ἑαυτ' ἀ. Cui vero hæc videntur incredibilia, fruatur opinione ſua, & aliis non obſtrepat qui talibus excitantur ad virtutis ſtudia. Cæterum ditione Archelai contributa Syriæ, miſſus eſt illo a Cæſare vir conſularis Quirinius, qui cenſum ageret per Syriam, & ipſius Archelai domum venderet.

κωλυμα εἰς ἀν ἡδοιτ' τῷ ἐπ' ἀρετῶ ὁρμᾶσθαι αὐτῷ παρεσκ. μφω. τ' δ' Ἀρχελαΐδ χώρας ὑποπλᾶς πρεσυευτὴς ἐπέμφθη ὑπὸ τῆ συρων, πέμπτῳ κυρίνι. ὑπὸ καίσαρος ἀνὴρ ὑπατικὸς, ὃστις μησάμφ. τὰ ἐν συρίᾳ, Ϲ τ' Ἀρχελαΐδ ὀπεδωσάμφ. οἶκον.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΟΚΤΩΚΑΙΔΕΚΑΤΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ἱστοριῶν τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Ὡς κυρίνι. ὑπὲρ καίσαρ. ἐπέμφθη τιμητὴς συρίας κ᾽ ἰουδαίας, κ᾽ ὀπεδωσάμφ. τ' ἀρχελαΐδ οὐσίαν. μεταπεσούσης τ' ἰουδαίας ἐπ᾽ βασιλείας εἰς ἐπαρχίαν. κ᾽ ὡς κωπώνι. ἐπ' ἰππικῆ τάγματ. ἐπέμφθη ἔπαρχ. ἰουδαίας. Ϲ πρὸ ἰούδα δ᾽ γαλιλαίας. Κεφ. α.

Τίνες αἱρέσεις, κ᾽ ὁποίαι τοῖς ἰουδαίοις φιλοσόφων, κ᾽ τίνες οἱ νόμοι. Κεφ. β.

Ὡς ἡρῴδης, Ϲ φίλιππ. οἱ τετράρχαι, πόλεις ἔκτισαν εἰς τιμὴν καίσαρ. Κεφ. γ.

Ὡς πόντ. πιλάτ. ἠθέλησε κρύφα εἰσενέγκαι εἰς ἱεροσόλυμα εἰκόνας καίσαρ. νυκτὸς ὁ λαὸς, ἐξουσίασε τοῖς αὐτὸν, ἄχρι ἐξεκόμισεν αὐτὰς ὀπὸ ἱεροσολύμων εἰς καισάρειαν. Κεφ. δ.

Τὰ συμβάντα ἰουδαίοις ἐν ῥώμῃ, κ᾽ πρὸ πιλάτ. Κεφ. ε.

Οὐιτελλίου ἀναβάσις εἰς ἱεροσόλυμα, Ϲ ὡς τιβέρ. καίσαρ ἔχρηψεν αὐτῷ ἐξολοθρεῦσαι μὴ τ' πάρθων πᾶσαν ἐμηρυκ αὐτῷ πόλεμον, πρὶν ἀρέσθαι ὁ πόλεμός. Κεφ. ς.

Πόλεμ. ἡρῴδ δ᾽ τετράρχ. πρὸς ἀρέτην τ' τ' ἀραβῶν βασιλέα κ᾽ ἦτα. Κεφ. ζ.

Ἀπὸ πόλεως ἀχίππα δ᾽ βασιλέως εἰς ῥώμην πρὸς τιβέριον καίσαρα, Ϲ ὡς κατηγορηθεὶς ἐδέθη. Ϲ ὑπὸ τιβέριου ἐλύθη ὑπὸ γαΐου μετὰ τὸν τιβέριον πλάτιον. Κεφ. η.

Ὡς ἡρῴδης τετράρχης ἀναβὰς εἰς ῥώμην, κατηγορηθεὶς ὑπὸ ἀχίππα, ἐξωρίσθη, Ϲ ὡς τὴν τετραρχίαν αὐτῷ ἐδωρήσατο γαΐ. ἀχίππας. Κεφ. θ.

Στάσις τ' ἐν ἀλεξανδρείᾳ ἰουδαίων, Ϲ ἑλλήνων, Ϲ πρεσβεία ἀφ' ἑκατέρων πρὸς γαΐον. Κεφ. ι.

Ὡς γαΐ. πεμπτὸ πετρώνιον ἦγε μόνα εἰς συρίαν, δὲς ἐπιπλᾶς σωαγαγόντα δυνάμιν, πολεμῆσαι ἰουδαίοις, ἐὰν μὴ ἥλωσι δέξασθ αὐτῷ τ' ἀνδριάντ. Κεφ. ια.

Τὰ συμβάντα τοῖς ἐν βαβυλῶνι ἰουδαίοις, δι' ἀσιναῖον Ϲ ἀνιλαῖον τὼς ἀδελφούς. Κεφ. ιβ.

HÆC IN JOSEPHI DECIMO OCTAVO HISTORIARUM DE ANTIQVITATE JUDAICA LIBRO CONTINENTUR.

Qvirinius mittitur ad cenſendam Syriam & Judæam, tum ut Archelai facultates in poteſtatem ſuam redigeret. ac Judæa in formam provinciæ redacta venit Coponius vir eqveſtris ordinis, ut eam tanqvam procurator Cæſaris adminiſtraret: ubi etiam de Juda Galilæo. Cap. I.

Quæ & qvot fectæ fuerint apud Judæos, & quæ cujusqve dogmata. Cap. II.

Urbes ab Herode & Philippo tetrarchis in honorem Cæſaris conditæ. Cap. III.

Ut populus tumultuatus ſit propter clam illatas Hieroſolyma a Pontio Pilato Cæſaris imagines, quoad Cæſaream a Hieroſolymis deportatæ ſunt. Cap. IV.

Quid Judæis Romæ degentibus acciderit, & de Pilato. Cap. V.

Vitellii adventus Hieroſolyma, & quomodo a Tiberio mandata accepit, ut impetratis ab Artabano obſidibus bellum contra Aretam ſuſciperet. Cap. VI.

Herodis bellum quo ab Areta rege Arabum ſuperatus eſt. Cap. VII.

Navigatio Agrippæ ad Tiberium, & quomodo accuſatus vinctus ſit, utq; poſt exceſſum Tiberii a Cajo ejus ſucceſſore ſolutus eſt. Cap. VIII.

Quomodo Herodes tetrarcha cum Romam profectus eſſet, accuſatus ab Agrippa in exilium miſſus fuerit, & ejus tetrarchiam Cajus Agrippæ donaverit. Cap. IX.

Judæorum & Græcorum apud Alexandriam ſeditio, & utriusq; partis ad Cajum legatio. Cap. X.

Cajus in Syriam legatum mittit Petronium juſſum Judæis bellum inferre, niſi malint recipere ipſius ſtatuam. Cap. XI.

Quo in ſtatu res Judæorum fuerint apud Babylonem, & de Aſinæo & Anilæo fratribus. Cap. XII.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΟΚΤΩΚΑΙΔΕΚΑΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

LIBER DECIMUSOCTAVUS.

CAP. I.

Quirinius ad cenſendam Syriam & Judæam mittitur a Cæſare, & procurator ejuſdem Cæſaris in Judæam venit Coponius: & quomodo Judas Galilæus res novas molitus eſt.

Κεφάλαιον α'.

Ως κυρήνιος ἐπὶ τὸν κήνσον ἐπέμφθη τιμητὴς συσίας, καὶ ἰουδαίους, καὶ ὡς κωπώνιος ἐπέμφθη ἔπαρχος ἰουδαίας, καὶ περὶ ἰούδα τοῦ γαυλανίτου.

ΚΥρήνιος δὲ τὴν εἰς τὰ βυλλῶ συναγομένων ἀνὴρ, πάσης τε ἄλλης ἀρχὰς ἀπειληφὼς, καὶ μεγάλῳ πάσῃ τὴν ἐλάσσω, ὑπατικοῦ ἀξιώματος μίαν σὺν ὀλίγοις, ἅμα συσίᾳ παρῆν ἐπὶ τὸν κήνσον, ἀπιμοδότης δ' ἐθνῶν ἀπεσταλμένος, καὶ τιμητὴς τῶν ἀνίων ἡγησόμενος, κωπώνιός τε αὐτῷ συγκαταπέμπεται, τάγματος τοῦ ἱππέων ἡγησόμενος, ἰουδαίων τῆς ἐπὶ πᾶσιν ἐξουσίαν. παρῆν δὲ καὶ κυρήνιος εἰς τὴν ἰουδαίων περσηκίδα τῆς συσίας ἕνεκα, καὶ τὰ ἀρχελάου χρήματα. εἰ δὲ, καίπερ τὰ καθ' αὑτὰς ἐν δεινῷ φέροντες τὴν ἐπὶ πᾶσι δουλείαν ἀνεκάλουν, ἐπειδὴ δὲ εἰς πλῆθος ἐκαθίσταντο πίστεως αὐτοῖς δὲ χερείους ἰωαζάρου βοηθοῦντος τοῦ ἱερέως ἐλογίζοντο, ἀπίμων χρήματα μηδὲν ἐνδοιάσαντες. ἰούδας γαυλανίτης ἀνὴρ, σὺν πόλεως ἑνὸς μαγάμαλα, σάδδωκον φαρισαῖον περσλαμβάνουσι, ἡγησόμενον ἐπὶ δουσίᾳ, πλῆθος τε δουσίμων ἄλλο, ἡ ἀνύκρυς δυνάμεως ἐπιφέρειν λέγοντες, εἰ μὴ ἱερεῖς ἐπ' ἀντιλήψει προκαλοῦντες τὸ ἔθνος πρὸς τὸν μὲν κατρῳοῦς εἰς τὸ ἰουδαμεν ἀνακτημένης τῆς κτήσεως, ἀσφάλειαν ἐκ δὲ ταύτης πρὸς τὸ ἀγαθὸν, πιλεῖν καὶ κλέος πιστεύειν τοῦ μεγαλοφρονεῖν, καὶ τὸ θεῖον σὺν ἄλλως ἐπὶ συμπράξειν τῶν βυλευμάτων εἰς τὸ κατρῳοῦν συμπροθυμεῖσθαι μᾶλλον, ἂν μεγάλων ἱερείων τῇ ἀγωνίᾳ καθιστάμενοι, μὴ ἐξαφίωσιν τὸν θεὸν ἐπ' αὐτῆς. καὶ ἡδονῇ γὰρ τὸν ἀκρόασιν ὧν λέγουσιν ἐδέχοντο οἱ ἄνθρωποι, πρόκλησιν ἐπὶ μεγάλῃ ἐπιβολῇ δὲ πλημμάτος, κακὸν οὐκ ἔστιν οὐ μὴ φυέντος ἐκ τῶνδε τῶν ἀνδρῶν, καὶ πρεσπίπτω δ' ἐπὶ τὸν ἀνεπλήσθη τὸ ἔθνος, πολέμων τε ἐπαγωγὰς ἀχθοφορεῖν τε ἅπασιν τὸν βίαν ἔχειν, ἐδοτέρησιν φίλων, εἰ καὶ ἐπιλαφρύνοιεν τὸν πόνον. λῃσηρίων δὲ μεγάλων ἐπὶ ἥσεσι καὶ ἁλαφρῶς ἀνδρῶν τῶν πρώτων, δόξα μὲν δ' ἐρρωμένου τῶν κοινῶν, ἔργῳ δὲ εἰκαίων κερδῶν ἐλπίσιν. ἐξ ὧν στάσις τε ἐφύοντο οἱ αὐτοὶ, καὶ

A

B

C

D

E

καὶ φόνῳ πολιτικές. ὁ μὲν, ἐμφυλίοις σφαγαῖς μα- A
νία τ ἀνθρώπων, εἰς τι ἀλλήλους, καὶ αὐτῶν χεφωδῶν
ἐπιθυμία δ μὴ λείπειν τ αὐλικαθιερκότων. ὁ δ, τ πο-
λεμίων. λιμός τι εἰς ὑστάτω ἀνακάμψαι καὶ ἀναχωρ-
πσαι, ἓ πλεων ἀλώσης, καὶ κατασφαγὰς, μέχρι δη ἓ τὸ
ἱερὸν δ᾽ ἐκ ἐκαιματο πυρὶ τ πολεμίων ἥδε ἡ ζασις. ἔτως
ἀρχὴ τοῖς τ πατρίων κενωσης καὶ μεταβολὰς μεγάλας ἐχὶ
χειρονας δ᾽ ἀπολεμῶν τοῖς σωιελθοῦσιν, ἐγε ἓ ἰσδας,
ἓ σαδδουκ, τ παρ᾽ τὴν Φιλοσοφίαν ἐπίσασιν ἡμῖν ἐ-
γένοντις, ἓ ταύτης ἐρασῶν ἀπορήγνυτις, ὡς τι τὸ B
πλῆθος τ νεωτερικῶν τῶν πολιτείαν ἐκβαλεσαν, ἓ τ αὐτοῖς κα-
κῶν κατειληφότων ῥίζας ἐφυτεύσαν τ μὴ ὠφελῆσθαι
πρότερον φιλοσοφίας παῖδας, ὡς ἧς ὀλίγα βούλομαι
διελθεῖν, ἄλλως τι, ἐπεὶ καὶ τῶν κατ᾽ αὐτῶν ἀτυχημάτων ἐπ
τοῖς νεωτέροις ὁ φθόρος τοῖς πράγμασι συνετύχη.

Κεφάλαιον β.

Τίνες αἱρέσεις παρὰ Ἰουδαίοις, ἓ ὁπόσαι.

C

Ἰουδαίοις φιλοσοφίαν τρεῖς ἦσαν ἐκ ἔ πάνυ ἀρχαίᾳ
τ πατρίων, ἧς τ ἐσλιῶν, καὶ ἧ τ σαδδουκαίων, τρίτην
δ᾽ φιλοσοφίαν, οἱ φαρισαῖοι λεγόμενοι. ἓ πυγχάνει
μὲν τι περὶ αὐτῶν ἡμῖν εἰρημμένα ἐν τῇ δευτέρᾳ βιβλῳ
ἔ ἰουδαϊκὸ πολέμου. μνησθήσομαι δ᾽ ὅμως, καὶ νῦν αὐ-
τῶν ἐπ᾽ ὀλίγων. οἱ τι μὲν φαρισαῖοι, τῶν διαιταν ἐξευ- D
πολιζουσιν, οὐδὲν εἰς τὸ μαλακώτερον ἐνδιδοντις, ὧν τι ὁ
λόγος κρίνας παρέδωκεν αἱρεσθῶν, ἔσπουδ τῇ εἱμαρ-
μένῃ, ὡς μαχητὴν ἡγούμενοι τὸν θυλακὸν ἐν ὡς θεοκυ-
ρεῖσθαι ἢ θέλησε. τιμῆς γε τῆς ἡλικίας ὡς ἥκιστα πα-
ρεγκωροῦσιν, οὐδὲν ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐξεῖναι τ εἰωθότων παῦσα-
θαι ἐπαρόμενοι. πρᾶον δὲ τοῖς τιμωρουμένοις τὰ πάν-
τα ἀξιοῦντις, οὐδὲ δ᾽ ἀνθρωπείᾳ τὸ βούλεσθαι τ ἐπ᾽ αὐ-
τῆς ἕρμης ἀφαιρεῖσθαι, δοκοῦσιν τοῦ θεοῦ κρᾶσιν ἡνέσθαι,
ἓ τῷ σκοπῷ βουλομένῳ, καὶ τ ἀνθρώπων τὸ βούλε- E
σθαι προχωρεῖν μὴ ἔρεσθαι ἢ κακίας. ἀθανάτου τε
ἰσχύειν τὰς ψυχὰς πίστις αὐτοῖς εἶναι, καὶ ὑπὸ χθονὸς
δικαιώσεις τε καὶ τιμὰς εἰς ἀρετῆς ἢ κακίας ἐπιτηδεύσις
ἐν τῷ βίῳ γίγνεσθαι. καὶ τὰς μὲν, ἀργμὸν ἀΐδιον προσί-
σθαι, τὰς δ᾽ βασάνοις δ᾽ ἀναβιοῦν. καὶ δι αὐτὰ τὰς
τε δήμοις πιστεύεσθαι τυγχάνειν, καὶ ὅσα θεῖα εὐχῶν
τε καὶ ἱερῶν ποιήσεως ἐξηγοῦ τῇ σκιᾶναι τυγχάνειν
πρασσόμενα. οἷς τοιόνδε ἄρετῆς αὐτῆς οἱ πόλεις ἐ- F
μαρτύρησαν ἐπιτηδεύσῃ δ᾽ ὅτι πᾶσιν κρεῖσσον, ἔν-
τε τῇ διαίτῃ δ᾽ βίῳ, καὶ λόγοις. σαδδουκαῖοι δ᾽ τὰς
ψυχὰς ὁ λόγος συναφανίζει τοῖς σώμασι. φυλα-
κῆς δ᾽ ἀδαμῶν πάνυ μεταποιοῦσ αὐτῆς ἢ τ νόμων. πρὸς
δὲ τὸς διδασκάλους σοφίας ἐν μετίασιν ἀμφιλογεῖν
ἄρετῆ ἀριθμοῦσιν. εἰς ὀλίγους τι ἀνδρας ἔσ ὁ λό-
γος ἀφίκετο, τοὺς μὲν τι πρώτους τοῖς ἀξιώμασι.
πρᾶσσειν τε ἀπ᾽ αὐτῶν οὐδὲν ὡς εἰσὶν ἐκτὸς δ᾽ ἐπ᾽
ἀρχας παρέλθοιεν ἀκουσίως μὲν δ κατ᾽ ἀνάγκας, G
προθυμοῦνται δ, ἐν εἰς ὁ φαρισαίοις λεγόμενος ἐλθὼν τὸ μὴ ἄλ-
λως ἀνεκτοὺς ἡγεῖσθαι τοῖς πλήθεσιν. ἐσλιοὶς δὲ
ὅπερ μὲν θεοῦ καταλιπεῖν φιλεῖ τὰ πάντα, ὁ λόγος. ἀθα-
νατίζουσι δ᾽ τὰς ψυχὰς, ὑπὸ μὲν τὸ ἱερὸν ἀναθήμα-
τα τε σέλλοντες, θυσίας σὺκ ἐπιτελοῦσι λαμπροτέρας
ἁγνείαν ἐς νομίζοιεν, καὶ δι αὐτὸ ἀφιερωμένοι δ κοινοῦ
περιρίσματος, ἐφ᾽ αὐτῶν τὰς θυσίας ἐπιτελοῦσι.

& furioſiſſima contentione certantibus, ne externus qvidem hoſtis ceſſabat interim. ac ne extrema qvidem fames forte ſuperveniens potuit eos compeſcere, qvo minus ſævirent expugnandis oppidis, & fundendo civili ſangvine, donec poſtremo malum eo progreſſum eſt, ut hoſtilis flamma Dei templum invaderet. Adeo periculoſum eſt patrios ritus labefactare & convellere. Siqvidem Judas & Saddocus omnium harum calamitatum autores fuere, dum ſuper tres priſtinas ſectas novam qvartam inducunt, & novitatum cupidos affatim ad ſe contrahunt, id qvod non in præſens tantum turbavit rempublicam, ſed futurarum etiam cladium fuit ſeminarium. Qvamobrem conveniens videtur paucis de eorum placitis differere, propter qvæ tot mala gentem noſtram inundaverunt.

CAP. II.

Quæ & quot ſectæ fuerint apud Judæos.

II.

JUdæi patriæ ſapientiæ ſtudioſi jam inde a multis retro ſeculis in tres ſectas erant diviſi, Eſſenorum, Sadducæorum: & eam quæ Phariſæorum vocata eſt. De his licet nonnihil in ſecundo Judaici belli volumine a nobis dictum ſit, tamen nunc quoque paucis dicere non ab re fuerit. Ergo Phariſæorum victus ſimplex eſt: nullis mollitus deliciis: & quicquid his ratio dictavit, id ſeqvuntur pertinaciter. majores natu venerantur, nec audent eis reſponſare monentibus aut obloqvi. Fato quæcunqve geruntur, tribuunt, nec tamen homini voluntatis aſſenſum adimunt, hoc temperamento Deum uti dicentes, ut cum omnia fiant ex ipſius conſilio, in homine tamen ſit voluntas accedendi ad virtutem aut vitium. Animas credunt eſſe immortales, & ſub terris earum judicia fieri: tum præmia quoque contingere ex virtutis aut malitiæ merito: & has perpetuis damnari carceribus, illis facilem eſſe ad vitam reditum. per hæc placita magnam ſibi autoritatem paraverunt apud populum. & quicquid ad ſolennes precationes ac cultum divinum attinet, juxta horum interpretationem ac præſcriptum ſolet fieri. Tantum habent a civitatibus ſapientiæ, temperantiæ, & vitæ honeſtioris teſtimonium. At Sadducæorum opinio cum corpore extingvit ſimul & animas: nec qvicquam præter legem ſervandam exiſtimant. nam de ſapientia cum præceptoribus diſceptare ad virtutem reputant. hujus ſectæ pauci ſunt, ſed fere dignitate præcipui. ex horum tamen ſententia vix qvicquam agitur. nam quoties magiſtratus licet inviti ſuſcipiunt, Phariſæorum decretis aſſentiunt, ni facerent non ferendi a plebejorum multitudine. Eſſenorum vero placitum univerſitatis regimen citra exceptionem Deo aſſerit, immortalitatem animis: nec aliud qvicquam æqve ac juſtitiam omni contentione expetendũ exiſtimat: ad templũ autem donaria mittentes ſacra ibi non faciunt, quod ſanctioribus utãtur ceremoniis, qvapropter excluſi a comuni fano ſeorſum ſacrificãt.

moribus alioqvi ſunt probatiſſimis, agris colendis in totum dediti. Miranda etiam eſt eorum juſtitia, qva omnes Græcos & Barbaros longe ſuperant, multis jam ſeculis triti in ejus continuis ſtudiis. Facultates in commune poſſident, nec aliqvis dives magis utitur ſuis bonis, qvam qvivis nihil poſſidens. Atqve hoc inſtituto vivunt virorum ſupra qvatuor millia, nec uxores habentium, nec ſervos, qvod alterum ad injuriam communis naturæ pertinere cenſeant, alterum tranqvillitati vitæ parum commodum. qvare per ſe ipſi viventes invicem ſibi miniſtrant. Qvæſtores creant viros probos ex ſacerdotum numero, qvi ex agrorum reditibus & frugum proventu cibos eis conficiant. In ſumma eandem fere vivendi rationem ſeqvuntur, qvam hi qvi apud Dacos Plifti nominantur. Qvartæ autem ſtudium ſapientiæ ſectantium viæ primus autor fuit Judas Galilæus. hi cætera cum Phariſæis conſentiunt, niſi qvod conſtantiſſimo libertatis amore flagrant, credentes ſolum Deum dominum habendum ac principem, facilius vel exqviſitiſſima pœnarum genera laturi una cum cognatis ſuis ac cariſſimis, qvam mortalem aliqvem appellaturi dominum. qvod qvia multis ſæpe ſpectatum ſcio, plures de hoc non libet dicere. non enim vereor ne fidem non inveniant mea verba, imo illud potius, ne tam inſignem patientiam & doloris contemptum parum aſſeqvantur. qvæqvidem animoſitas plurimum in gente noſtra crevit accenſa acerbiſſimis Geſſii Flori injuriis, qvibus poſtremo effectum, ut deficerent a Rom. pop. Et de Judæorum ſectis hæc ſuffecerint.

A βέλτιστοι ἢ ἄλλως ἄνδρες τὸ τρόπον, καὶ τὸ πᾶν πανὸν ὅπλ γεωργίᾳ τετραμμένοι. ἄξιον ἢ αὐτῶν θαυμάσαι τὸ δὴ πάντας τὰς ἀρετῆς μεταποιουμένους τὸ δίκαιον, μηδαμῶς ὑπάρξαι ἑλλήνων ἢ βαρβάρων πίσιν, ἀλλὰ μηδὲ εἰς ὀλίγον, ἐκείνοις ἐκ παλαιᾶς συνελθόν, ἐν τῇ ὅπλπηδαΐζειν μὴ κεκωλύσθαι. τὰ χρήματα τὰ κοινὰ αὐτοῖς ἐστιν, ὁπόλαιοι ἢ ὁδὲν ὁ πλέσιος τὸ οἰκείων μᾶζονως, ἢ ὁ μηδ' ὅπ ἂν κεκτημένῳ. καὶ πόδε πράσσειν ἄνδρες ὑπὲρ τετρακισχίλιοι τὸ ἀριθμὸν ὄντες, καὶ ὅτε γαμετὰς εἰσαγον ἢ

B ὅτε δούλων ὅπιτηδευσιν κτῆσιν, τὸ μὲν εἰς ἀδικίαν φέρειν ὑπειλήφοτες, τὸ ἢ πρὸς ἐνδιδόναι ποιῆσιν. αὐτοὶ ἢ ἐφ' ἑαυτῶ ζῶντες ὅπη ἀλλήλοις ἐπηρῶν. ὑποδεκτὰς ἢ τὸ περιόδων χειροπονοῦντες, καὶ ὅπου ἡ γὴ φέροι, ἄνδρας ἀγαθοὺς ἱερεῖς ἀλλ ποιῆσιν σίτε τε ἑρωμάτων. ζῶσι ἢ ὁδὲν παρηλλαγμένως. ἀλλ' ἔπ μάλιστα ἐμφέροντες δακῶν τοῖς πολίταις λεγομένοις.

τῇ ἢ τετάρτη τὸ φιλοσόφων, ὁ γαλιλαῖος ἰούδας ἡγεμὼν

C κατέση. τὰ μὲν λοιπὰ πόλα χώμη τὸ φαρισαίων ὁμολογοῦσι, δυσκίνητ ἢ ἐλόθ. ἱερὰ ἔρως ἐσὶν αὐτοῖς, μόνον ἡγεμένα ἑ δεσπότιν τὸ θεὸν ὑπειλήφοσι. θανάτων τε ἰδέας ὑπομένειν παρηλλαγμένας ἐν ὀλίγῳ τίθενται ἑ συγγενῶν τιμωρίας, ἑ φίλων ὑπὲρ ἑ μηδένα ἄνθρωπον πρεσβεύειν δεσπότην. εἰρηκόσι ἢ τοῖς πολλοῖς τὸ ἀμεταλλάκτην αὐτῶν ὑπὸ τυράννου ὑπόσασις, πραστέρω διελθεῖν παρέλιπεν. ἃ γὰ δέδοικα μὴ εἰς ἀπιστίαν ὑπολειφθῇ τὸ λεγομένων ὑπ' αὐτοῦ, ἧναντίον ἢ μὴ ἐλάσσων ἑ ἐκείνων καταφρονήματ δεχομένῳ τὸ παλαιπορίαν τὸ ἀληθοῦ, ὁ λόγ ἀφηγῆ. αἰνέσαι τε τῇ ἐντεῦθεν ἠρξατ νέων τὸ εὐσεβ γνώσιν φλωρᾶ, ὃς ἡγεμόνων ἰοῦ, ἐξέσπα ἑ ὑβρίζειν ἀπανθρώπως αὐτὸς ὀπτικίαν χωμῶν. ἑ φιλοσοφῆ μὲν ἰουδαίοις, τοιάδε.

D

E

CAP. III.

Urbes ab Herode & Philippo tetrarchis in honorem Cæſaris conditæ.

III. QVirinius autem venditis & confiſcatis Archelai facultatibus, peractoq; cenſu, qvi incidit in annum trigeſimum ſeptimũ, poſt victum a Cæſare in Actiaca pugna Antonium, cum mota eſſet contra Joazarum pontificem plebis ſeditio, privavit eum hac dignitate, & Ananum Sethi filium ſubſtituit. Herodes vero & Philippus ſuæ qvisqve tetrarchiæ res ordinavit, & compoſuit: qvorum Herodes Sephori cincta mœnibus, fecit eam totius Galilææ caput & defenſaculum. aliud deinde oppidum qvod tunc Betaramphtha dicebatur, communitum nomine mutato Juliada ab uxore Imperatoris appellavit. Philippus qvoqve Paneada ſitam ad Jordanis fontes inſtruxit ædificiis, indito Cæſareæ nomine. Vico etiam Bethſaidæ in ripa lacus Geneſarethini urbis ſpeciem addidit, treqventato incolis & aucto opibus, qvem Juliæ Cæſaris filiæ cognominem eſſe voluit. Cæterum Coponio, qvem cum Qvirinio miſſum diximus, Judæam adminiſtrante hujusmodi qviddam accidit. In feſto azymorum qvod Paſcha vocamus mos eſt ſacerdotibus poſt mediam noctem aperire templi januas.

Κεφάλαιον γ'.

Ὡς ἡρῴδης καὶ φίλιππος οἱ τετράρχαι πόλεις ἔκτισαν εἰς τιμὴν καίσαρος.

Κυρεινίου ἢ τὰ ἀρχελάου χρήματα δημοθέντα ἤδη, καὶ τὸ ἀποτιμήσεων πέρας ἐχόντος, αἰ ἐγένοντο τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει μετὰ τὴν αὐτωνίου ἐν ἀκτίῳ ἧτταν ὑπὸ καίσαρος, ἰουδαίοις τὸ ἀρχιερέα καταστασιάσθη ὑπὸ τὸ πλήθους ἀφελόμενος τὸ ἀξιώματος τῆς τιμῆς, ἀνανον τὸ σὴθ ἰσὰκ ἀρχιερέα. ἡρῴδης ἢ καὶ φίλιππος τετράρχαι ἑκάτερος τὸ ἑαυτῶ περιληφότες καθίσταν. καὶ ἡρῴδης σάφωσεν τειχίσας, τεῖχισμα δὲ γαλιλαίᾳ πάντ ἦλθ αὐτ αὐτοκράτορος δα. βηθσαϊδᾶν, πλησιάσαν δὲ τῇ λίμνῃ γενησαρήτιδι, πόλεως ἐθναρχῶν ἀξίωμα, πλήθει οἰκητόρων καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει, ἰουλίαν θυγατρὶ τῇ καίσαρος ὁμώνυμον ἐκάλεσεν. κωμῶν δὲ βηθσαϊδᾶν, πρὸς λίμνῃ δὲ τῇ γεννησαρήτιδι, πόλεως ἐθναρχῶν ἀξίωμα, πλήθει οἰκητόρων καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει, ἰουλίαν θυγατρὶ τῇ καίσαρος ὁμώνυμον ἐκάλεσεν. κωμῶν δὲ τῶν ἰουδαίων διέπουσ ἐν ἐθνῶν κυρεινίου συνεκπεμφθέντος, πόδε πράσσειν. τὰ ἄζυμων τὸ ἑορτὴν ἀγομένης ὑπὸ πάσχα καλοῦμεν, ὅτ μέσης νυκτὸς ἐνοίγ τοῖς ἱερεῦσιν ὑπὸ ἀνοιγνύναι τοῦ ἱεροῦ τοὺς πυλῶνας. καὶ τότε ἐπὶ τὸ πρῶτον γένεσθαι ἡ ἀνοῖξις αὐτῶν

ἄνδρες

tunc igitur qvamprimum apertæ ſunt

ἄνδρες σαμαρεῖται κρύφα εἰς ἱεροσόλυμα ἐλθόντες
διαῤῥίψαν ἀνθρωπίνων ὀστῶν ἐν τῇ στοᾷ πανταχῆ. ὧν
διαπάντος δ' ἱερὰ ἤρχοντο, μὴ πρότερον δὴ τοιαῦτα
νομίζοντες, ταῦτα ἄλλα διὰ φυλακῆς μείζονος ἄγειν τὸ
ἱερόν. καὶ κωπώνιος μετ' οὐ πολὺ εἰς ῥώμην ἐπανα-
χωρεῖ, διαδοχος ὢν αὐτῷ τῆς ἀρχῆς ὑφαρπασθείσης, μάρ-
κος ἀμβίβιος, ἐφ' οὗ καὶ σαλώμη ἡ βασιλέως
ἡρώδου ἀδελφὴ μεταστᾶσα, ἰουλίαν ἰαμνίαν τε καλλιστὴν
τῆς, καὶ τὴν τοπαρχίαν πᾶσαν, τήν τε ἐν τῷ πεδίῳ φα-
σαηλίδα, καὶ δρυμελαΐδα, ἔνθα φοινίκων πλείστη
φύτευσις, καὶ καρπὸς αὐτῶν ἄριστος. διαδέχεται
δὲ καὶ ἔτος ἄννιος ῥοῦφος, ἐφ' ᾧ δὴ καὶ πλοῦτα κρῖ-
σπος, δὶς πρὸς μὲν ῥωμαίων αὐτοκράτωρ ἡγούμενος,
ἐπὶ δὲ καὶ πεντήκοντα τῆς ἀρχῆς ἔτη, ὧς τις μείων
ἓξ, ἡμέρας δυοῖν πλείοσιν, τοῦτο δὲ αὖτις χρόνον ποτα-
ρεσκαίδεκα ἔτη συνῆρξεν αὐτοῦ, βιώσας ἔτη ἑπτὰ
καὶ ἑξήκοντα. διαδέχεται δὲ τῷ ἡγεμονίαν, πρόμος νέρων, τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἰουλίας
υἱὸς ὤν. τέταρτος ἤδη αὐτοκράτωρ, καὶ πέμ-
πτος ἀπ' αὐτοῦ παρὼν ἰουδαίοις ἔπαρχος διαδοχος
ἄννιος ῥοῦφος καλέβιος γράτος, ὃς παύσας ἱεραΐδαν
ἄνανον ἰσμάηλον ἀρχιερέα, δοὺς φαβεῖ τὸν δ' φαβεῖ. καὶ
ὕστερον δὲ μετ' ὀλίγον μεταστήσας ἐλεάζαρον τὸν ἀνάνου δὲ
ἀρχιερέως υἱόν, ἀποδείκνυσιν ἀρχιερέα. ἐνιαυτῷ δὲ διαμεί-
ναντι καὶ τινὰ δωρεὰν ἀποδιδοῦσιν. ὃ πολέσι καὶ τῷ δὲ τὸν
τιμὴν ἔχοντι διεγένετο χρόνος, καὶ ἰώσηπος ὁ καϊ-
άφας, διαδοχος ἐν αὐτῷ. καὶ γράτος μὲν πάν-
τα πράξας εἰς ῥώμην ἐπανεχώρει, ἕνδεκα ἔτη διατρί-
ψας ἐν ἰουδαίᾳ. πόντιος δὲ πιλάτος, διάδοχος
αὐτῷ ἦκεν. ἡρῴδης δὲ ὁ τετράρχης, ὅτι μέγα δὴ ἐν τῷ
πρώτῳ φίλος ἀφελθών, εἰκοδομεῖται πόλιν ἐπώνυ-
μον αὐτοῦ τιβεριάδα, τῆς καθήσεως ὅπερ ἐστὶ τῆς γα-
λιλαίας ὅτι λίμνῃ τῇ γεννησαρίτιδι. θέρμα δὲ ὄκ
ἄπωθεν ἔνεστιν ἐν κώμῃ, ἀμμαοὺς ὄνομα αὐτῇ. συν-
κλυδες δὲ ὤκησαν, οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ τὸ γαλιλαίων, καὶ
ὅσοι μὲν ἐκ τῆς ἀπ' αὐτῶν γῆς, ἀναγκαῖοι, καὶ πρὸς
βίαν εἰς τὴν κατοικίαν ἀγόμενοι, τινὲς δὲ καὶ τ' ἐν πόλει.
ἐδέξατο δὲ αὐτοῖς σωσίκλης τὸς πανταχόθεν ὅπισω-
γομένους ἄνδρας ἀτόπους, ἔστι δὲ ὃς μήτε σαφῶς ἐλεύ-
θερος, πολλά τε αὐτὸς, καὶ ὅτι πολλὸς ἠλευθέρωσεν, ἐδ
ὑπηρέτησεν, ἀναγκασμα δὲ μὴ ἀποπλεῖν τὴν πόλιν
ὑπῆρξεν, κατασκαλῶς τε οἰκήσεων πλείοσι τῆς αὐτῆς ἐδ
γῆς ἀποδοὺς, εἰδὼς ὡς ἥδιστον τὸν οἰκισμὸν ὄντα, ἐδ ἀπὸ
δὲ ἰουδαίοις πατρίοις, διὰ τὸ ὅτι μνήμασιν ἀ πολλὰ τῆδε
ὧν ἀνηρημένοις τῶν ἰσραὴλ ἡγεῖσθαι. μιαροὺς
δὲ ὅτι ἑπτὰ ἡμέρας εἶναι τοὺς οἰκήτορας ἐκπεφεύσι
ἡμῖν τὸ νόμιμον. πλοῦτα δὲ καὶ φραάτης ὁ παρθυ-
αίων βασιλεὺς ᾧ ὕστερον τ' χρόνον, ὑπ' ἰδίων αὐτῷ ἡγου-
μένης κατὰ φραατάκην δ' ἡσσης, ᾧ τοιαύτῳ αἰτίᾳ πατ.
φραάτης παίδων αὐτῷ γνησίων ἡγεμόνων, ἰταλικὴν παι-
δίσκη, ὄνομα αὐτῇ θερμοῦσα, ταύτην κατὰ ἰουλίαν καίσα-
ρος μετ' ἄλλων δωρεῶν ἀπέστειλεν, τὸ μὲν πρῶτον
παλλακίδι ἐχρῆτο. καταπλαγεὶς δὲ τῷ πολλῷ τ' δίμορ-
φίας, περίοντος χρόνος, ὃ παῖδος αὐτῷ δ' φραατάκης γε-
νομένης, γαμετὴν μετ' ἄνδρωπον ἀποφαίνει δὲ καὶ πίναν.
ἦγε δὴ πᾶσιν οἷς ἔπρα πρώτη τῷ βασιλεῖ γενομένη,

Samaritani quidam clam ingreſſi Hieroſolyma, ſparſerunt oſſa humana per porticus & per totum templum: quo factum eſt, ut poſthac facerdotes ſolito diligentiores cuſtodias agerent. Paulo poſt Coponius Romam revertitur, ſucceſſore accepto M. Ambivio: cujus tempore Salome Herodis regis ſoror vita decedens Juliæ Jamniam, cum ſua toparchia reliqvit, & ſitam in campo Phaſaelidem, Archelaidemq; plurimis palmetis conſitam, qvorum fructus eſt præſtantiſſimus. Huic ſucceſſit Annius Rufus, qvo præſide Cæſar fato functus eſt, qvi ſecundus fuit Romanorum Imperator, præfuitqve reipublicæ annos qvinqvaginta ſeptem, ſex menſibus amplius & diebus duobus: in qvo numero qvatuordecim ſunt anni, qvibus Antonius ei fuit imperii ſocius & particeps. Vixit autem annos ſeptuaginta ſeptē: Et Tiberius Nero privignus ſucceſſit, Juliæ filius, Romanorum Imperator tertius; a qvo qvintus Judæorum præſes miſſus eſt in Annii Ruſi locum Valerius Gratus. Hic adempto Anano ſacerdotio Iſmaelem Fabi filium juſſit eſſe pontificem: qvo paulo poſt dejecto, in Eleazarum Anani pontificis filium eum honorem tranſtulit. Elapſo deinde anno & hunc redegit in ordinem, & Simoni Camithi filio pontificatum tribuit. hic qvoqve anno in hac dignitate exacto, juſſus eſt eam cedere Joſepho, qvi cognominabatur Caiaphas. His ita geſtis, Gratus Romam repetit, in Judæa exactis annis undecim: cui deinde Pontius Pilatus ſucceſſor miſſus eſt. Herodes porro tetrarcha, receptus in amicitiam Tiberii, de ipſius nomine urbem a ſe conditam vocavit Tiberiada, electo ad hoc optimo agro Galilææ in ora lacus Genezarethici, unde non longe apud Emmauntem vicum ſunt aqvæ calidæ. hæc partim a convenis, partim a Galilæis habitata eſt, qvorum nonnulli eo migrare coacti ſunt, qvidam etiam e nobilitate ſedes illic ſibi optaverunt. qvoqve major eſſet freqventia, recepti ſunt ad incolendum etiam tenuiſſimi qviqve undecunqve confluentes, & in his aliqvot qvos non ſatis conſtabat eſſe liberos. hos magnis immunitatibus ac beneficiis proſecutus altrinxit ad habitandum, alii domos, alii agros largitus, qvo minus horrerent ædificatam præter ritum patrium in ſolo multis ſepulchris referto, cum juxta noſtras leges ad ſeptem dies impurus habeatur, qui in talibus locis habitet. Eodem tempore Phraates Parthorū rex per inſidias ſublatus eſt a Phraatace filio, hujusmodi de cauſa. Phraates habens legitimos liberos, ancillā Italici generis Thermuſam nomine, inter cætera dona a Cæſare miſſam, primū in concubinarum numero habuit, procedente deinde tempore obſtupefactus præcellenti mulieris forma, ſuſcepto jam ex ea Phraatace filio, legitimo thoro eam ſibi conjunxit. Qvæ cum quicquid vellet regi perſvaderet,

cogitans filio ſuo Parthorum regnum aſtruere, intellexit nihil ſe effecturam, niſi ablegarentur legitimi Phraatis filii. Perſvaſit igitur marito, ut Romam eos obſides mitteret: qvod illis ſine cunctatione faciendum fuit, patre voluntati Thermuſæ tam obnoxio. Interea Phraataces ſolus domi ad regnum educabatur: qvi tædioſum ratus expectare dum a patre decedente principatum acciperet, cum matre contra eum conſpiravit, cum qua creditus eſt etiam ſtupri habere conſvetudinem. Ergo parricidio ſimul & inceſto exoſus popularibus, prius quam confirmaret ſuas opes per tumultum pulſus interiit. Tum vero nobiliſſimi Parthorum animadvertentes nō poſſe ſine rege conſiſtere ipſorum rempublicam, nec tamen volentes eligere alienum ab Arſacidarum ſanguine, putantesq; fatiſeſſe ſemel violatam regiam majeſtatem Italicæ mulieris libidinibus, Herodem per legatos acciverunt. Is erat quidem regii generis, ſed invaſus multitudini propter nimiam crudelitatem, quod intractabilis eſſet, & ad iram proniſſimus. hunc conjuratí aliquot interfecerunt, utquidam tradunt, in convivio. ſolent enim perpetuo geſtare gladios. Ut vero a pluribus fertur, in venatione occiſus eſt. Legatione deinde miſſa Romam, petierunt regē unum ex obſidibus, prælatusq; eſt Vonones cæteris fratribus. Videbatur enim capax ejus fortunæ, quam ei duo maxima in terris offerebant imperia, externum ſimul & domeſticum. Sed brevi pœnitentia ſubiit barbaros, natura mutabiles, & indignitatum impatientiſſimos, dedignabantur enim facere imperata mancipii, ſic vocantes obſidem, & hac appellatione exaggerantes ignominiam. non enim belli jure ſibi regem impoſitum, ſed quod turpius ſit, per pacis contumeliam. moxqve vocant Artabanum in Media regnantem, Arſacidam genere. ille paruit libenter, & præſto fuit cum exercitu. cui cum occurriſſet Vonones, primum manente etiam tum in officio vulgo Parthorum, prælio victus Artabanus retro in Mediam repulſus eſt. Sed paulo poſt inſtauratus copiis Vononem auſum confligere vicit egregie, ita ut cum paucis equitibus in Seleuciam confugeret. Artabanus autem magna cæde graſſatus in profligatos barbaros, & clade attonitos, in Cteſiphontem ſe recepit cum victricibus copiis. Ille igitur hoc modo regnum adeptus eſt. Vonones autem refugit in Armeniam, & a principio quidem affectavit ejus regionis dominium, miſſis Romam legatis ſuper hoc negotio. Ut vero repulſam paſſus eſt a Tiberio, pertæſo ignaviam hominis & moto Parthi comminationibus bellum jam intentantis: deſtitutus omni ſpe regnandi, quod potentiores Armeniorum Niphatem accolentes ſequerentur factionem Artabani: Silano Syriæ præſidi ſe dedidit. is reſpectu educationis quæ illi Romæ contigerat, hominem apud ſe aſſervavit in Syria. Armenis autem Orodem unum e ſuis filiis Artabanus regem impoſuit. Per idem tempus cum Antiochus qvoqve Comagenæ rex fato conceſſiſſet,

καὶ ἀπεύδοντα τῷ αὐτοῦ παιδὶ ἡμέρας τὴν πάρθων ἡγεμονίαν, εἰ μὴ ἄλλως ἡμπορῷμεν αὐτὴν μηχανήσεσθαι τῶν γνησίων Φραάτου παίδων. πέμπει οὖν αὐτὸν ἐκπεμψὴν εἰς ῥώμην ἐφ' ὁμηρείαν τοὺς γνησίους παῖδας. ἔστι δὲ, ὃ γὰρ ἀντεπῆν εὕπορον Φραάτῃ τοῖς ἀσημένοις ἀπαράγμασιν, ἀπὸ τῆς ῥώμης ἐξεπέμποντα Φραατάκην ἢ μόνον ἀπὸ τοῖς πράγμασι τρεφόμενον, δεινὸν ἡγεῖτο καὶ ἅμα χρόνιον ἅ πατρὸς διδόντος τὴν ἀρχὴν λαμβάνειν. ὡς τε ἐπιβάλλει τὸν πατρὶ συμπράττειν τὸν μητρός, ἣ δὴ ἐ σωφρονῶν λόγος. καὶ δὴ ἀμφότερα μισηθεὶς, ἅδεν ἦσεν, ὡς τὸν πατροκτονίας τὸ μίσος, τὸν μητρὸς ἐρωτικὸν τῶν γαμικῶν, ταῖς ἀβελαδεῖς πρότερον ἢ φύσιν μᾶλλον, ἐξέπιπτε τῶν πραγμάτων, καὶ ὅτω θνήσκει. συμφορήσαντες δὲ οἱ ἡγεμόνες τῶν παίδων, ὡς ἀβασιλεύτοις μὴ ἀμήχανον πολιτεύεσθαι, οἱ δὲ βασιλεύοντες ἐκ ἔθνους τὸν ἀρσακιδῶν, ἅ δὲ ἑτέροις ἀρχὴν νέμειν, ἀπέχει δὲ πολλαχῆς, καὶ μέχρι νῦν ἀπὸ τῆς βασιλείας ἐκτὸς γαμῶν τῆς ἰταλικῆς παλλακίδος καὶ ἡμέτερων, ἐρῶδιν σκάλεων πρεσβεύσαντες. ἐν δὲ καὶ ἄλλως μὲν ἀπὸ ἔθνους ὥρᾳ τῶν ἀληθῶν, καὶ ἅπασι καθ' ὑπερβολὰς ὠμότητος, πάνυ γὰρ ἐν σκαιῶς, καὶ σὺν ἀλαζονείᾳ εἰς ὀργήν. ἵνα δὲ τὸν ἅ ἔθνος. ὅταν μὲν δὴ συῶντες, κτείνωσιν, ὡς μὲν ἔνιοι φασὶν, ἐν ἀπονοίαις ἐ τραπέζαις, μαχαιροφορῶν γὰρ ἀεὶ πᾶσιν. ὡς δὲ τινὲς κατέχει λόγος εἰς ἦσαν πρεσβεύοντες. πρεσβεύσαντες δὲ εἰς ῥώμην, ἠτοῦντο βασιλέα τὸν ὁμηρευόντων. καὶ πέμπτην βουλὴν προκρίθεις τῶν ἀδελφῶν, εἴδοκει γὰρ χωρεῖν τὸν τύχην, ἐν αὐτῷ δύο μέγιστα τῶν ἀπὸ τὸν ἥλιον ἡγεμονίαν πρόσφερον, ἰδία ἐ ἀλλοτρία. παχεῖα δὲ ἀνατροπὴ τὸν βαρβάρους ὑπεῖσιν, ἅτε καὶ σφαλερὰς φύσιν ὄντας. πρός τε τὴν ἀναξιοπάθειαν. ἀνθρακιδῶν γὰρ ἀλλοτρίων πίστιν τὸ πρόσκτωμενον ἠξίουν, τὴν ὁμηρείαν αὐτὴ δουλείας ὀνομάζοντες, καὶ τῆς ὑπολήψεως τὴν ἀδοξίαν. οὐ γὰρ ἂν πολέμῳ δίκαιῳ δεδοᾶχ τὸν βασιλεύοντα πάρθοις, ἀλλὰ ὁ τῶν παντὶ χείρων, εἰρήνης ὕβρει. ὥρᾳ χρῆμα δὲ σκάλαν ἀρτάβανον μηδείας βασιλεύοντα, γῆν ἀρσακιδῶν. πείθεται δὲ ἀρτάβανος, καὶ μετὰ χαλεπῆς ἐπεισιν. ὑπαντιάζει δὲ αὐτὸν βονώνης. καὶ τὸ μὲν πρῶτον συμφρονήσαντος αὐτῷ δὲ πλήθους τὸν πάρθων ὥρμησαν, ἠπειθεῖς φεύγει πρὸς τὸς ὄρους τῆς μηδείας ἀρτάβανος. καὶ μετ' ὀλίγον συναγαγὼν πολλὰ χαλεπὰν, συμβάλλει τῷ βονώνῃ, ἐ νικᾷ, καὶ βονώνης εἰς σελεύκειαν ἀφικνεῖται σὺν ὀλίγοις ἵπποις αὐτῶν. ἀρτάβανος δὲ πολλῷ τῇ τροπῇ φρονήματος ὥρμησεν ἐκ πλήθους τῶν βαρβάρων, πρὸς κτησιφῶντα μὲν δὲ πλήθος ἀναχωρεῖ. καὶ καὶ μὲν ἐβασίλευσεν ἤδη πάρθοις. βονώνης δὲ εἰς ἀρμενίαν ἀφικνεῖται, ἐ καλῶς μὲν, ἐφίετο δὲ χωρεῖν, ἐ πρὸς ῥωμαίους ἐπρεσβεύετο. ὡς δὲ αὐτῷ πρόφασις μὲν ἀπῆτει, πρός τε τὴν ἀνανδρίαν, καὶ δὲ πάρθων τὰς ἁπλᾶς, ἀναπρεσβεύεται δὲ πόλεμον ἀνατρόπῳ, μηχανὴ δὲ ἐπὶ βασιλείας ἐδεμία, ἐ γὰρ οἱ πρὸς φαάτην θυγατρὶ τὰ ἀρμενίων ἀρτάβανον πρόσθεν. ἀφαδίδωσιν αὐτὸν σιλανῷ τῷ τῆς συρίας στρατηγῷ. καὶ κεῖνος μὲν καὶ αἰδῶ τῆς ἐν ῥώμῃ κομιδῆς ἐν συρίᾳ παρεφυλάττετο. τὴν δὲ ἀρμενίαν ἐρῶδη δίδωσιν ἀρτάβανος, ἐκ τῶν ἑαυτοῦ παίδων. ἐτελεύτησεν δὲ καὶ ὁ τῆς κομμαγηνῆς ἀντίοχος,

διέπε-

Digitized by Google

διέσηκε ἡ τὸ πλῆθος πρὸς τοὺς γνωρίμους, καὶ πρεσβύτεροι ἀνὰ ἑκάτερα μέρος, οἱ μὲν δυνατοί, μεταβαλεῖν τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας εἰς ἐπιχώριον ἀξιοῦντες, τὸ πλῆθος ἡ βασιλεύεσθαι καὶ τὰ πάτρια. καὶ ψηφίζεται ἡ σύγκλητος γερμανικὸν πέμπειν διορθώσοντα τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀναστρέφει, πραγματευομένης αὐτῷ τῆς τύχης ἀνηρεσίαν ἐπὶ θανάτῳ. καὶ γὰρ γενόμενος καὶ ἀναπλέων, καὶ πάντα διορθώσας, ἀνῃρέθη φαρμάκῳ ὑπὸ τῶν ἰδίων, καθάπερ ἐν ἄλλοις δεδήλωται.

A contentio nata est inter plebejos & nobiles, his regnum in provinciæ formam redigi postulantibus, plebe contra cupiente sub rege, ut ante vivere: quapropter Germanicus ex S. C. ad res Orientis componendas missus est, fortuna occasionem qværente illius exitio. post redactam enim in meliorem statum Syriam, Pisonis opera veneno sublatus est, sicut dicetur alias.

B

Κεφάλαιον δ'.

Στάσις Ἰουδαίων πρὸς Πόντιον Πιλάτον.

Πιλάτος ὁ τῆς Ἰουδαίας ἡγεμών, γραπὰς ἐκ χειμερινῆς ἀλαγῶν, ἐς μεσηβρίας χειμαδίου ἐν Ἱεροσολύμοις ὄπι καταλύσαι τὸ νόμιμον Ἰουδαϊκὸν, εἰσφῆσαι, πρῶτος ἡμῖν ἡγεμὼν τῆς ἡμετέρας προσῆλθεν εἰσελθόμενος εἰς τὴν πόλιν, εἰκόνων πόπιν ἀπαγορεύοντος ἡμῖν ἔθους. καὶ μέχρι τότε οἱ πρότερον ἡγεμόνες τὸ μὴ μὴ τοιῶνδε κόσμων ἡμᾶς ἐπιοῦσιν εἴασαν τῇ πόλει. πρῶτος ὁ Πιλάτος ἀγγελίᾳ τὸ ἀνθρώπων μέχρι τὸ νύκτωρ ἡμέας τὴν εἴσοδον ἰδρύσειν τὰς εἰκόνας φέρων εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. οἱ δ', ἐπεὶ ἐγνωσαν κατὰ πλῆθος πορεύσαν εἰς ἡμετέραν ἱκετείαν πολλοὶ ὄπι πολλὰς ἡμέρας, ὄπι μετὰ χρόνος τὰ εἰκόνων. καὶ μὴ συγχωρῆντος μέχρι τὸ ὕβρεν ἡμῶν φέρων, ἐπὶ πέρας ἐξανοχώρησαν λιπαρῶν, καὶ ἔκτῳ ἡμέρᾳ ἐν ὄψεσι φανῶς ὑπὸ καθίσας τὸ βραβεῖον, αὐτὸς ὄπι τὸ βῆμα ἦκε, τὰ δ', ἐν τῷ σταδίῳ κατεσκευασμένον, ὅπερ ἀπέκρυπτε τὰ ἐφεδρεύοντα στρατῷ. πάλιν δὲ τὰ Ἰουδαίων ἱκετεία χρωμένων, δόλου σωφήματος προεισήσας τὸς στρατιώτας, ἠπείλει θάνατον ὑπὸ ἠσύχιον ζημίαν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἰ μὴ παυσάμενοι θορυβεῖν ὑπὸ τὰ εἰκότα ἀπίοιεν. οἱ δὲ πέλωσις ῥίψαντες ἑαυτὸς, καὶ γυμνοῦντες τὰς σφαγὰς, ἡδονῇ δέχεσθαι τὸν θάνατον ἔλεγον, ἢ πλημμέλειαν τῶν σοφίαν ὠφελῆσθαι τῶν νόμων. καὶ Πιλάτος θαυμάσας τὸ ὀχυρὸν αὐτῶν ὑπὸ φυλακῇ τῶν νόμων, ὠφελεῖν ἔμελλε τὰς εἰκόνας ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἐπανεκόμισεν εἰς καισάρειαν. ὑδάτων δὲ ἐπαγωγὴν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἔπραξε δαπάνῃ τῶν ἱερῶν χρημάτων, ἐκλαβὼν τὸν ὀχλεῖν ὃ ῥεύματος, ὅσον δύο σταδίων σταδίων. οἱ δ', οὐκ ἠγάπων τοῖς ἀμφὶ τὸ ὕδωρ θορυβοῖς, πολλαὶ τε μυριάδες ἀνθρώπων συνελθόντες, καταβοῶν αὐτὸ παύσειν δ' ὑπὸ πίστεως προθυμούμενοι. τινὲς δὲ λοιδορεῖα χρώμενοι, ὕβριζον εἰς τὸν ἄνδρα οἷα δὴ φιλεῖ πρὸς ὄχλου ὁμιλος. ὁ δ', σταλῆ τῇ ὁπλιτῶν πολὺ πλῆθος στρατιώτων ἀπεχούμενον, οἱ ἐφόρουν σκυτίνας στολὰς ὑπὸ τὰ στολάς, ἀφαπίμψας εἰς ὃ προείλοιντο αὐτὸς, αὐτὸς ἐκέλευσεν ἀναχωρεῖν. τὰ δ' ἀφυπνιστόντων εἰς τὸ λοιδορεῖν, ἀποδίδωσι τῆς στρατιώτης ὁ προσυνέκειτο σημεῖον. οἱ δὲ καὶ πολὺ μείζονες ἦπερ ἐτάξατο Πιλάτος, ἐχρῶντο πληγαῖς, τὲς μὲν θορυβοῦντας ἐν ἴσῳ ἐ μὴ κελεύοντες. οἱ δ' ἐφόρουν τὸ μαλακὸν ὅδεν, ὡς τὸ ἄοπλοι ληφθέντες ὑπ' ἀνδρῶν ἐκ ὠφελησάμενοι ὑπὸ φερομένων, πολλοὶ μὲν αὐτ' αὐτῇ ἐ ἀπεθάνησαν, οἱ δὲ καὶ τραυματίαις ἀνεχώρησαν. καὶ ἔτω πως ἡ στάσις. γίνεται δὲ καὶ ἔστιν τὸν χρόνον ἰησοῦς σοφὸς ἀνὴρ, εἰγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή. ἦν γὰρ ὠφελητὴς ἔργων παρὰς, διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἡδονῇ πλῆθος δεχομένων. καὶ πολλοὺς μὲν ἰουδαίους, πολλοὺς δὲ καὶ ἑλληνικοὺς ἐπηγάγετο. ὁ χριστὸς οὗτος. καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν, σταυρῷ ὑπαπεμήσαντος πιλάτου, οὐκ

CAP. IV.

Judæorum contra Pontium Pilatum seditio.

CÆterum Pilatus Judææ præses a Cæsarea Hierosolyma traducto in hyberna milite, signa cum effigie Cæsaris in urbem intulit ad legis nostræ contumeliam, qua cautum est ne habeamus hujusmodi effigies. & ideo qui ante hunc fuere præsides, cum signis aliter insignitis solebant urbem ingredi. primus Pilatus ignaris omnibus noctu illatas effigies Hierosolymis statuit. quod ubi cognitum est civibus, magno agmine petierunt Cæsaream, ubi per multos dies supplices oraverunt præsidem, ut transferret illas imagines alio. Pilato vero pernegante se facturum quod conjunctum esset cum injuria Cæsaris, cum Judæi precari non desinerent, sexto post die jussis clam in armis esse militibus, sedit pro tribunali in stadio, captata loci opportunitate, quod aptissimus esset insidiis. ibi compellatus iterum de eodem negotio, signum dat militibus, ut eos circumveniant, mortem minitans, nisi quâ primum quiescerent, & suam quisque domum discederent. at illi procidentes humi, & exertos præbentes jugulos, manifeste præ se ferebant, vita sibi cariorem esse observationem legis patriæ. Tum Pilatus admiratus tam constans legũ studium, continuo reportavit eas imagines Cæsaream a Hierosolymis. deinde aqvæ ductum struere aggressus est ex sacro ærario, inducturus aquas Hierosolyma a ducentesimo stadio. id ægerrime tulit populus & congregati per cœtus numerosos usqve ad multa hominum millia, vociferationibus conabatur eum deterrere a proposito, nonnulli vero ita ut fit apud inconditam multitudinem, etiam convitiis lacessebant præsidem. at ille milites sub populari habitu clam armatos fustibus, jussit reliqvam multitudinem corona cingere: & quamprimum vulgus cœpit jacere convitia, dedit illis signum ex composito: illi supra quam mandatum erat usi sunt fustibus, tumultuatores & quietos cædentes nullo discrimine. Ibi tam inclementer accepti inermes ab instructis, pars occisi sunt, pars discesserunt saucii: atq; hoc modo compressa est seditio.

V.

Eodem tempore fuit Jesus, vir sapiens, si tamen virum eum fas est dicere. Erat enim mirabilium operum patrator, & doctor eorum qui libenter vera suscipiunt: plurimosq; tam de Judæis quam de gentibus sectatores habuit. Christus hic erat: quem accusatum a nostræ gentis principibus, Pilatus cum addixisset cruci, nihilominus

VI.

non deſiterunt eum diligere, qui ab initio cœperant. Apparuit enim eis tertia die vivus, ita ut divinitus de eo vates hoc & alia multa miranda prædixerunt: & usqve in hodiernum Chriſtianorum genus ab hoc denominatum non deficit. Circa eadem tempora etiam aliud Judæos turbavit incommodum, & Romæ in ſacris Iſidis ſumma turpitudo deprehenſa eſt. Dicam igitur prius de Iſiacorum nefando ſcelere, ac tum demum res Judæorum proſeqvar. Erat Romæ Paulina, mulier non minus probitate morum quam natalium claritate illuſtris, ad hæc opulenta & formoſa, ut quæ eſſet in ipſo ætatis flore, ſed in primis ornata pudicitia. Nupta autem erat Saturnino, viro tali conjuge dignissimo. hujus amore captus eſt Decius Mundus juvenis non obſcurus in equeſtri ordine: & quia major erat fœmina, quam quæ poſſet corrumpi muneribus, eo magis accendebatur amantis inſania, ita ut offerret ei pro unica nocte ducenta drachmarum millia. ac ne ſic quidem valens eam flectere, non ferens amoris impotentiam, decrevit morbum ſimul & vitam finire inedia. hoc ejus propoſitum non fefellit Iden libertam Mundi paternam, variis inſtructam ſed non probatis artibus, quæ indigne ferens obſtinationem juvenis, blanda oratione conventum animare conata eſt, ſpem ei faciens effecturam ſe ut potiatur Paulinæ complexibus. Cumqve ille preces ejus libenter acciperet, ait ſibi opus L. tantum drachmarum millibus ad expugnandam mulieris pudicitiam. Ita refocillato juvene, & accepta quantam petierat pecunia, novam doli viam ingreſſa eſt videns Paulinam non capi pecuniis. Sciens porro eam vehementer addictam Iſidis cultui, tale quiddam comminiſcitur. Conventis aliquot ex ejus ſacerdotibus, accepta fide ſilentii, & quod efficaciſſimum eſt oſtentato præmio, in præſens viginti quinque millibus, & alteris totidem poſt navatam operam, indicat eis amorem juvenis, rogans ut omnibus modis adniterentur eum reddere voti compotem. Illi auri cupidine tacti, benigne ſunt polliciti, quorum natu maximus propere ſe ad Paulinam contulit, & admiſſus imperatoqve abſqve arbitris colloqvio, venire ſe ait miſſum ab Anubide captum ipſius forma, & jubente ut ad ſe veniat. Illa libenti animo accepit nuntium, moxqve jactabat ſe apud familiariter notas mulieres, quod dignata ſit amore Anubidis: marito quoqve indicat, condictam ſibi cœnam & cubile Anubidis. ideo facilius conceſſum eſt, quod cognita & probata eſſet viro pudicitia conjugis. itaqve in templum proficiſcitur, & poſt cœnam inſtante ſomni tempore incluſa per ſacerdotem, tenebris conciliantibus in latentem ibi Mundum incidit: totamq; eam noctem obſecuta eſt juveni, Deo ſe gratificari exiſtimans. Eo deinde abeunte priusquam ſacerdotes doli conſcii ſurgerent, Paulina mane ad maritū reverſa congreſſum cū Anubide prædicat,

VII.

A ἐπαύσατο τοῦς πρώτην ἀγαπήσαντας. ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τ θείων προφητῶν ταῦτα & ἄλλα μυρία θαυμάσια περὶ αὐτοῦ ἠρηκότων. ἧς τὸ νῦν τ χριστιανῶν ἀπὸ τοῦδε ὠνομασμένων οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον. & κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ἕτερόν τι ὄλεθρον ἐπορίσθη τοῖς ἰουδαίοις, & περὶ τὸ ἱερὸν τ ἴσιδος τὸ ἐν ῥώμῃ πρᾶξις αἰσχίστη οὐκ ἀπήλλαγμένη αὐτυχάνοσι. & πρότερον δ τ ἰσιακῶν τελεσμάτων μνήμαν ποιησάμενος, ἵνα μεταδιδῶ τ λόγον ὅπῃ καὶ ἐς τοὺς ἰουδαίους γεγένηται. παυλίνα γάρ τ ἐπὶ ῥώμης, προγόνων τε ἀξιώματι τὸν καθ' ἑαυτὴν ἐπιτηδεύουσα κόσμον δρεπτὴς ὑπῆρχε μέγα προῖσθαι τῷ ὀνόματι, δυνάμις τε αὐτῇ χρημάτων ἦν, & γενομένη τ ἐν ὥραις ἀκμῆς ἐν ἡ μάλιστα ἀγάλλεται αἱ γυναῖκες, ἧς τὸ σωφρονεῖν ἀνεκεῖτο ἡ ἐπιτηδόλοις δ βίοις. ἐγκαμπτὴ δ αὐτὴν ἐπὶ τὰ πάντα ἀνθισυμβῶν τ πρὸς αὐτὸν ἀξιολόγων. ταύτης ἐρᾷ δέκιος μοῦνδος τ ἐπὶ ἱππέων ἐν αἰχμῇ μεγάλων. καὶ μείζων δ' ἦν ἡ ὥστε ἀλῶναι δώροις, ἀλλὰ καὶ πμφθέντων εἰς πλῆθος χρημάτων, ἐξῆπτο μᾶλλον. ὥστε & ἕνεκα μυριάδας δραχμῶν αὐτῇ δοῦναι ὑπεσχέτο δύο μιᾶς. καὶ μηδὲ ὡς ἐπικλασθείσης, οὐ φέρων τὴν ἀπορίαν δ ἱερατος, ἐνδέᾳ σπάνει βιάσασθαι αὐτὸν καλῶς ἔχειν ἐνόμιζεν ὅπῃ παλίνη κακοῦ δ κατειληφότος. ἐ μὲν ἐπὶ ψυχῇ τ τοιαύτῃ πλάτῃ, καὶ πάσαν οὐκ ἀπλᾶσαι τ. δι' ἣν παρεῖς ἀπελθὼν ἱερᾶ τοῦ μύνδου πιστῶν ἰδρις κακῶν, ἡ δυνατὸν φέρουσα & νεανίσκου τὸ ψῆφισμα. & γενέσθαι, οὐ γὰρ ἀφανῆς δι' ἀπλάσθη, ἀνευρήσετε αὐτὴν ἀφυσθμῦν ἀλλ' ἀλόγου, πιθανήτε δι' ἐλπίδων πιῶν προσχέσει ὡς ἀλλαξαχθησομένων ἐμπλεῶν πρὸς τὴν παυλίναν αὐτοῦ. καὶ δεχομένῃ τὴν ἱκετίαν ἡδονῇ, πάντε μυριάδων δέησιν αὐτῇ μόνον ἐλεγθ, ὅπῃ ἀλώσοι τῆς γυναικός. καὶ ἡ μὲν ὅπῃ πύπις ἀναγκάσοι τὸν νεανίσκον, καὶ τ αὐτὴν λαβοῦσα δ' ὀμέλον, οὐ τοῖς αὐτοῖς ἐδοῦς ἐστιλλετ' τοῖς ψευδεπαχθημένοις, ἐρῶσα τῆς γυναικὸς τ μηδαμῶς χρημάτων ἀλισκομένου. ἐνθένα δ' αὐτῷ ἠρεμοῦσα τῆς ἰσιδ σοφοῦσα. πανημέλα, τεχνᾶται τοιόνδε. τ ἱερέων τινὰ ἀφυσθμῦν ἀλλ' λόγων ὅπῃ πιστοῖ μεγάλους, τὸ δ' μίγιστον δώσει χρημάτων, τὸ μὲν παρὸν, μυριάδων δυοῖν καὶ ἥμισυ, λαβόντ δ' ἐκβασιν & πραγματ ἑτέρωσ' ὁδῷ, ἀλλαξῆ & νεανίσκ τ ἐρωτα, αὐτοῖς κελεύσασα, πιστῶσαι ὅπῃ τῷ ληψομένῳ τὸν ἄνδρα παρουσίαν. οἱ δ' ὅπῃ πληγῇ & χρυσίου ὠφληχέναι σπουδάσαι. & αὐτῶν ἑρμαῖος θ ὡς τὸν παυλίναν ὠσόμενον, ἠρυθμῶν εἰσόδων, καταμένας τε ἀλλ' λόγων ἐλθεῖν ἥξει, καὶ συγχωρηθεὶν, πεμπθεὶς ἐλεγθ ἥκειν παρ & ἀνουβίδ ἱερωτ αὐτὴν ἡσημέρᾳ & θεοῦ, κελεύοντ τε ὡς αὐτὸν ἐλθεῖν. τῇ ἢ ἐύκτις ὁ λόγ τοῦ, καὶ πῆς τε φίλας ἐνεκαλλωπίζετο τῇ ὅπῃ τοιοῖς ἀξιώσει & ἀνουβίδ, & φράζει πρὸς τ ἄνδρα, δέσποινα τε αὐτὴ, ἡ εὐνοῦχ & ἀνουβίδ εἰσηγγέλθαι. συνεχέρᾳ δ' ἀκεῖν τῷ σαφροσύνῃ τ γυναικὸς ἐξεπιέμενος. χωρεῖ δ' ἐν οἷς τὸ πῖμες, & ὀφπνήσασα, ὡς ὕπνου καιρὸς τοῦ, κλεισθεισῶν τῶν θυρῶν παρ & ἱερέως ἔνδον ἐν τῷ νεῷ, καὶ τὰ λυχνὰ σκεδῶν τοῦ, καὶ ὁ μοιῶδ, περικέκρυπτο γὰρ τῆδε, οὐχ ἁμάρτανεν ὁμιλῶν τῶν πρὸς αὐτοῦ. πανύχιόν τε αὐτῷ διηκονήσατ' εὐπειθῆ. ἡδὺ ἐνῆν. καὶ ἀπιόντ πρότερον ἢ κίνησιν ἀρξασθαι τῶν ἱερῶν, οἱ τοῦ ὑπὸ ἀνουβίδ ἐσα

καὶ πρὸς τὰς φίλας ἐνελαμπρύνετο λόγοις τοῖς ἐπ' αὐτῷ. οἱ δὲ, τὸ μὲν ἡπίστουν εἰς τὴν φύσιν δ' πράγματος ὁρῶντες, πάνυ γε θαυμαλέα καθίστατο, οὐκ ἔχοντες ὡς χρὴ ἄπιστα αὐτὰ κρίνειν, ὅπως τὴν σωφροσύνην καὶ τὸ ἀξίωμα ἀπόδοιεν αὐτῆς. τρίτῃ δ' ἡμέρᾳ μετὰ τὴν πρᾶξιν ὑπαντιάσας αὐτῇ ὁ Μοῦνδος, παυλλίνα Φησὶν, ἀλλὰ μοι καὶ ἔτι πολλάδας διεσάωσω δώρα μὴ οἴκῳ προσθεῖσ' τῇ ἑαυτῆς, ἀλλ' ἀφροδισιάσθη τι ἐφ' οἷς πρόσκαλέμενον οὐκ ἐνέλιπες. ἃ μὲν τοι εἰς μισθὸν ὕβρει διέρρεω μηδέν μοι μελήσαντα τὰ ὀνομάτων, ἀλλὰ τὸ σὸν δ' πράγματος ἡδονῆς, ἀνάξιον ἔνομα ἐθέμεθα ἐμαυτῷ. καὶ ὁ μὲν, ἅπερ ἔδοξε εἰπών. ἡ δὲ εἰς ἔννοιαν ἔτι πρῶτον ἐλθοῦσα δ' τολμήματος, ὑπερῴκησεν τὸ σολλοῦ, καὶ πάνυ δηλώσασα δ' παντὸς δηθέλοντος τὸ μέγεθος, εἰδὼς μὴ πελάσθαι βοηθείας τυγχάνειν. ὁ δὲ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπιστήμην τὰ πρᾶξιν. καὶ ὁ Τιβέριος μαθήσεως ἀκριβοῦς αὐτῷ ἡμωμένης ἐξέπεμψε τὰ ἱερέων, σκῆνας τ' ἀνεσταύρωσεν, καὶ τὰ ἴδιαν ἐλεύθερον ἡμωμένην αἰτίαν, ἐφ' ᾗ τὰ πάντα ἐφ' ὑβρεῖ συνεθήκατο τὸ γυναικός. τὸν τε ναὸν καθεῖλεν, καὶ τὰ ἀγάλματα τοῦ ἰσιδος εἰς τὸ βόθρον μετεμόν σκέλδασεν ἐμβαλεῖν. μοιχὸν δὲ Φυγῆς ἐτίμησεν, κώλυμα δὲ μὴ μείζονος κολάζειν, τὸ μὲ ἔρωτος αὐτῷ ἡμαρτηκὸς τὸ ἡμαρτημένα, ἡγησάμενος. ἐπὶ τε μὲν τῷ ἱερὸν τοῦ ἰσιδος τῆς ἱερεῖσιν ὕβρισμένα, τοιαῦτα ἦν. ἐπύθοντο δ' ὅτι τὰ ἀφήγησιν τοῦ ῥωμαίοις καὶ Ἰουδαίοις καὶ τὸν χρόνον συντυχόντων, ὡς μοι καὶ προσήμανεν ὁ λόγος.

A & idem apud amicas quoqve magnificis verbis exaggerat. Illis nec credere libebat rei naturam considerantibus, non mirari tamen non poterant ob insignem mulieris pudicitiam. Die deinde post rem patratam tertia Mundus adamatæ forte fortuna obvius, ô factum bene Paulina, inquit, quod & ducenta illa millia mihi servasti, quæ potuisti tuis facultatibus addere, & morem nihilominus meæ voluntati gessisti. Nihil enim mea refert quod Mundum contempsisti, quandoquidem prætextu Anubidis optata voluptate expletus sum. atqve his dictis abiit. At mulier tum primum deprehenso flagitio, vestem sibi lacerat, & re tota ad maritum delata obsecrat ne tam insigne ludibrium impunitum sinat. maritus porro Imperatori totum significat. Tiberius postquam accuratissima inquisitione didicit omnia, sacrificos illos impostores in crucem egit, unaqve Iden inventricem hujus sceleris, cujus præcipua opera fuit in corrumpenda pudicitia mulieris: dirutoqve templo statuam Isidis jussit mergi in Tyberim, Mundum autem mitiore pœna exilii castigasse contentus est, crimen ejus in Cupidinis impotentiam referens. Et Isiacorum quidem facinus hujusmodi extitit. Nunc quod promisi reddetur, de Judæorum per id tempus Romæ degentium adversitatibus.

Κεφάλαιον ε'.
Τὰ συμβάντα ἰουδαίοις ἐν ῥώμῃ, καὶ περὶ πιλάτου.

CAP. V.
Quid Judæis Romæ degentibus acciderit, & de Pilato.

ΗΝ ἀνὴρ ἰουδαῖος φυγὰς μὲν τὸ αὐτῷ, κατηγορία τε ὡς βάσεως νόμων, καὶ δίκῃ τιμωρίας τ' ἐπ' αὐτοῖς, πονηρὸς δ' εἰς τὰ πάντα. καὶ δὴ τότε ἐν τῇ ῥώμῃ διατρίβοντος, περιτυγχάνει μὲν ἐξηγηταῖς σοφίαν ἐμῶν τῶν μωυσέως, περιποιησάμενος τε ἱερεῖς ἄνδρας εἰς τὰ πάντα ὁμοιοτρόπους, τούτοις δηφοίτησιν Φουλβίαν τῶν ἐν ἀξιώματι γυναικῶν, καὶ νομίμοις περιελιλυθῶν τοῖς ἰουδαϊκοῖς, πείθουσι προφέρειν εἰς χρυσίον εἰς τὸν ἱεροσολύμοις ἱερὸν ἀφαπέμψαι. καὶ λαβόντες, ὅπερ χρείας τοῖς οἰκείοις ἀναλώμασιν αὐτὰ ποιοῦνται, ἐφ' ὅπερ καὶ τὸ πρῶτον ἡ αἰτησις ἐπράσσετο. ὁ δὲ τιβέριος, ἀποσημηνάμενος ὡς αὐτὸν φίλος ὢν σὺν προνίνος τ' Φουλβίας ἀνὴρ δηποκεψάμενος γυναικὸς, κελεύει πᾶν τὸ ἰουδαϊκὸν τ' ῥώμης ἀπελαθῆναι. οἱ δ' ὕπατοι πεντακισχιλίους ἀνθρώπων ἐξ αὐτῶν στρατολογήσαντες πέμπουσιν εἰς σαρδόνα τὴν νῆσον. πλείους δ' ὀκνήσαντας μὴ θέλοντας στρατεύεσθαι, διὰ φυλακὴν τ' πατρίων νόμων. καὶ οἱ μὲν διὰ κακίαν πολλαχοῦ ἀνδρῶν, ἠλαύνοντο τ' πόλεως. οὐκ ἀπήλλακτο δ' θορύβου καὶ τὸ σαμαρέων ἔθνος, συμφέρει γὰρ αὐτοῖς ἀνὴρ ἐν ὀλίγῳ τὸ ψεῦδος πλέμμα, καὶ ἐφ' ἡδονῇ τῆς πλήθους τεχνάζων τὰ πάντα, κελεύων ὅπη τὸ χαρμόζων ὄρος αὐτῷ συνελθεῖν, ὃ ἁγιότατον τε αὐτοῖς ἱερῶν ὑπάρχοι, ἰχνεύζετο τε ὡς δείξειν τὰ ἱερὰ σκεύη τῇδε κατορυγμένα, μωυσέως τῇδε αὐτῶν πήξαι μόνου καταθέσιν. οἱ δὲ ὡπλίσαντο τε ἦσαν, πίστιν ἡγεμόνι τὸν λόγον, καὶ καθίσαντες ἐν τινι κώμῃ, προσβολὰ λέγεται, παρελαμβάνουν τοὺς ὁπλομαχοῦντας, ὡς μεγάλα πλήθη τ' ἀνάβασιν εἰς τὸ ὄρος πηδόμενοι. φθάσαι δὲ πιλάτος τ' ἄνοδον αὐτῶν προκαταλαβόμενος ἱππέων τε πομπῇ καὶ ὁπλιτῶν, οἱ συμβαλόντες τοῖς ἐν τῇ κώμῃ

ΗΝ A Judæus, qui ne legibus pœnas daret, metu solum verterat, vir modis omnibus pessimus. Is tum Romæ agens gerebat se pro Mosaicæ legis interprete, ascitis in societatem tribus aliis per omnia sui similibus. his cum se in disciplinam dedisset Fulvia mulier nobilis amplexa legem Judaicam, persvaserunt ei, ut purpuram & aurum in Hierosolymitanum templum mitteret: quæ accepta in proprios usus verterunt, qvo jam ante destinaverant. Id postqvam Tiberius ex amico suo Saturnino ipsius Fulviæ marito de injuria conjugi facta qvæsto cognovit, jussit universos Judæos ex urbe pelli. Ex qvibus Consules delectu habito, qvatuor millia militum miserunt in Sardiniam. plurimos etiam qui patria religione detrectabant militiam, affecerunt pœnis gravissimis. Ita propter qvatuor scelerato omnes Judæi coacti sunt urbe cedere. Interea ne Samaritani qvidem tumultu caruere. Concitavit enim eos impostor qvidã pro nihilo ducens mendacium, & omnia cominiscens ad plebis gratiam, jubens ut convenirent in montẽ Garizim apud eam gentẽ sanctissimum, asseverans se illic eis ostensurum sacra vasa reposita, qvæ ibi Moyses deposuerit. Illi credvli sumptis armis Tirathabã vicum insedêrunt, expectantes ibi confluentes cæteros, ut magno agmine montem ascenderent. Sed Pilatus prior clivum montis occupat eqvitibus suis & peditibus, qvi prælio congressi cum

Samaritis apud vicum collectis, alios fuderunt, alios in fugam compulerunt: multos etiam vivos captos abduxerunt, quorum præcipuos & potentiores Pilatus mulctavit capite. Tum primates adeunt Vitellium virum consularem, & Syriæ præsidem, Pilatumque cædis accusant, negantes defectionem fuisse a Romanis illum concursum in Tirathaba, sed refugium contra Pilati violentiam. At Vitellius Marcello amico ad procurationem Judææ misso, Pilatum jussit Romam proficisci, responsurum apud Cæsarem ad objecta per Judæos crimina. Ita ille decem annis exactis in sua provincia, quum necesse haberet parere Vitellio, ad urbem iter suscepit: quo prius quam perveniret, vita excessit Tiberius.

τῶν σαμαρέων συνηθροισμένοις ἐπὶ τῷ πάσης ἡμοιρίας, τοὺς μὲν ἐκτεῖναν, τοὺς δὲ εἰς φυγὴν τρέπει. ζωγρήσας τε πολλοὺς ἡγεν, ὧν τοὺς κρατίστους ἐν τοῖς φυγάσιν δυνατωτάτους ἐκτείνει πλάτ⟨ων⟩. καὶ γὰρ ἐν τῷ ἔθνει ⟨ὁ⟩ ἦν ἐρεύνας σαμαρέων, ἡ βουλὴ τῶν ἱεροσολύμων συναλλάσσεται αὐθρα συρέας τὴν ἡγεμονίαν ἐχοντα, καὶ πλάτα κατηγόρων ὅτι τὴν φυγὴν τῶν ἀποστατῶν. ὁ γὰρ ὅτι ἀποστάσεως ῥωμαίων, ἀλλ' ὅτι διαφυγὴν τῶν πλάτα ὕβρεως εἰς τὴν πρόσοδον τῶν ἀγορανόμων. καὶ εἰς πλ⟨ά⟩τα μάρκελλον τὸν αὐτοῦ φίλον ἐκπέμψας ἐκέλευσεν ὅπως ἀπέλθῃ τοῖς ἰουδαίοις ἡγησόμενον, πλάτην ἐκέλευσεν ὅπως ῥώμης ἀπέχειν, πρὸς ἃ κατηγορεῖν ἰουδαίοις διδάξαντα τὸν αὐτοκράτορα. ⟨ὁ⟩ πλάτ⟨ων⟩ δέκα ἔτεσιν διέτριψας ὅπως ἰουδαίους, εἰς ῥώμην ἐπέστη, τὸ εἰτελλίου πρόσωπ⟨ον⟩ ἐντραπὲν ἂν ἐν αὐτοκράτορι. περὶ δὲ τὴν ῥώμην πρόσχων αὐτὸν, φθάνει τελευτῆσαι.

VIII. VItellius autem in Judæam profectus pervenit Hierosolyma, in ipsa festivitate quam Paschа dicimus: ubi exceptus honorificentissime, remisit civibus totum vectigal fructuum venalium, & stolam cum ornatu pontificio permisit in templo asservari a sacerdotibus, quemadmodum & olim hoc jus habuerant. Sed eo tempore deponebatur in Antonia, ob hanc causam. Hyrcanus pontifex ejus nominis primus extructa prope templum turri, degebat in ea majorem temporis partem: & quoniam hanc stolam habebat in sua custodia, qua nemo præter illum utebatur, recepturus privatum habitum, eo loci illam deponebat. Idem mos fuit etiam successoribus ipsorum posteris. Herodes autem regnum adeptus, turrim hanc opportuno loco sitam magno sumptu exædificatam denominavit ab amico Antonio, & stolam, ita ut ibi reperta est, detinuit, ratus eo magis obnoxium se habiturum populum. Idem fecit Archelaus filius ejus, & successor, cujus regno in provinciam mutato, Romani simul & pontificiæ stolæ possessionē nacti sunt, in cella ad hoc ipsum structa repositæ, & obsignatæ sigillo pontificum atque custodum sacri ærarii, præfecto castelli accedente ibi lucernam quotidie. Hanc septimo ante festum die præfectus exhibebat pontifici: qua purificata indutus sacrorum tempore, sequenti die rursum eam reponebat in cellam ubi antea condita fuerat. Id fiebat singulis annis ter jejunii tempore. Vitellius autem in nostrorum sacerdotum poteſtatem eam stolam tradidit, jubens securum esse præfectum quonam illa reponatur, aut quando proferatur in usum pontificum. Hoc gratificatus genti, & in locum Josephi Caiaphæ pontificis subrogato Jonatha Anani pontificis filio, iter fecit versus Antiochiam. Eodem tempore a Tiberio literas accepit, mandante ut cum Artabano fœdus & amicitiam faceret. Verebatur enim ne

CAP. VI.

Vitellii adventus Hierosolyma, & quomodo a Tiberio mandata accepit, ut impetratis ab Artabano obsidibus bellum contra Aretam susciperet.

Κεφάλαιον ϛ'.

Οὐιτελλίου ἀνάβασις εἰς ἱεροσόλυμα, ⟨καὶ⟩ ὡς τιβέρ⟨ιος⟩ ἔγραψεν αὐτῷ, ἀρταβάνου μὲν πέμψαι ὁμήρους αὐτῷ πέμψαι, πρὸς ἀρέταν ⟨ὁ⟩ πόλεμον.

Οὐιτέλλι⟨ος⟩ ⟨ὁ⟩, εἰς τὴν ἰουδαίαν ἀφικόμεν⟨ος⟩, ἐπὶ ἱεροσολύμων ἀνῆκ, ⟨καὶ⟩ ἐν αὐτοῖς ἑορτὴ. πάσχα ⟨ὃ⟩ καλοῦ⟨μεν⟩, δεχθεὶς ⟨ὁ⟩ μεγαλοπρεπῶς οὐιτέλλιος, τὰ τέλη τῶν ὠνουμένων καρπῶν ἀνῆκεν εἰς τὸ πᾶν τοῦ ταύτου καπικῶσιν, ⟨καὶ⟩ στολὴν ἀρχιερέως, ⟨ἣ⟩ τ παντα αὐτοῦ κόσμου συνεχώρησεν ἐν τῷ ἱερῷ κειμένου ὑπὸ τοῖς ἱερεῦσιν ἐχὴν τῶν ὑπομελέαν, καθὸτι ⟨ὁ⟩ πρότερον ἐν αὐτοῖς ἐξουσία. τότε ⟨ὃ⟩, ἐν τῇ ἀντωνίᾳ, φρούριον δ' ἐστιν ἔτως λεγόμενον, ἡ δυτέρησις αὐτοῦ ἐν, ἀφ' ὑπωτῶν αὐτῶν. τῶν ἱερέων τὴν ὑμκωσὲν, πολλῶν ⟨ὃ⟩ ὄντων εἰ πόδε ἐκαλεῖτο τὸ ὄνομα, ὁ πρῶτ⟨ος⟩, ἐπὶ κλησιν τοῦ ἱερῶ βάρμου κατασκδασάμεν⟨ος⟩, ἐν ταύτῃ τὰ πλατ διάπαν ἔχειν ἐν τῶν στολῶν, φύλαξ ⟨ὃ⟩ ἐν αὐτῆς, ἀφ' ἡ καὶ μέχρι συγκεχωρῆσθαι ⟨τὸ⟩ ἐσθεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν, ταύτην εἶχεν ἀποκειμένην, ὁπότε εἰς τὴν στολὴν κατιών, ἀναλαμβάνει τὴν ἰδιωτικήν. καὶ εἰ τε ἰδεῖς αὐτοῦ παῦται πρόσταγμα ἐπιτηδόμεν, καὶ τίνα ἀκείνων. ἡρώδης ⟨ὁ⟩ βασιλεύσας, τὴν τε βάρμν ταύτην ἐν ἐπιτηδείῳ κειμένην, κατασκδάσας πλουσίως, ἀντωνίαν καλεῖ ὄνομα, τοῦ ἀντωνίου φίλ⟨ου⟩ ὤν, καὶ τὴν στολὴν ὥσπερ καταλαμβάνει τῆδε κειμένην κατεῖχεν, πρεσβυτέρων ⟨ὃ⟩, οὐδὲν νεωτερῶν ἐπ' αὐτοῦ τὸν λαόν. δὴν ⟨ὃ⟩ ἐπέσχεν ὁμοίως, τοῦ ἡρώδη, καὶ ὁ ὑπικατασταθεὶς αὐτοῦ βασιλεὺς ἀρχέλα⟨ος⟩ ὤν, οὐ χρόνῳ ἐφ' ἑξαμήνου τὴν ἀρχὴν, σκεάπων τῆς στολῆς ὁ ἀρχιερεύς, ἀποκειμένης ἐν εἴκοσι οἰκοδομηθέντι ὑπὸ σφεγγίδι τῶν τε ἱερέων καὶ τῶν γαζοφυλάκων, ὁ φρεσάρχου τὸ ἐφ' ἡμέρᾳ ἑκάστῃ λυχνον ἀπάντ⟨ων⟩. ἐπὰ ⟨ὃ⟩ ἡμέρας πρὸ τῆς ἑορτῆς, ἀποδίδοσι αὐτῆς ὑπὸ ὁ φρεσάρχου, ⟨καὶ⟩ ἀγνισθέντες, χρησόμενος ὁ ἀρχιερεὺς μιᾷ τῆς ἑορτῆς ἡμέρᾳ ἀπεπλυτο αὐθις εἰς τ οἶκον, ἡ πρόκειτο καὶ πρότερον. ὅτε ἐπαπὸ τρισὶν ἑορτῆς ἑκάστοτε ⟨ὁ⟩ τῶν νησεων. οὐιτέλλι⟨ος⟩ ⟨ὁ⟩ ὅτι τοῦ ἡμιτέρου πατρίου πάσης τῶν στολῶν, ἥτε κεισσιτ μὲν πλὺ πρᾶσμοτέων ὑπισκηψας τῷ φρουράρχου, ⟨καὶ⟩ ὁπότε δέοι χρόνος. καὶ ταῦτα πρᾶξας εὐσεβησίας δ' εὐνους, καὶ τὸν ἀρχιερέα, ἰώσηπον καϊάφαν ἐπικαλούμενον ἀπαλλάξας τῆς ἱερωσύνης, ἰωνάθου καθίστησιν ἀνάνου τοῦ ἀρχιερέως υἱόν. ἐπ' ἀντοχίας ⟨δ'⟩ αὖθις ἐπιστῆ τῶν ὁδέν.

πέμπει δὲ καὶ τιβέρ⟨ιος⟩ ὡς αὐτὸν ἐπιστολὴν γράμματα, κελεύων αὐτῷ πρᾶσσειν φιλίαν πρὸς ἀρτάβανον τὸν πάρθων βασιλέα. ἐφοβεῖτο γὰρ αὐτὸν ἐχθρὸς ὤν, καὶ ἀρ-

Digitized by Google

καὶ Ἀρμενίαν παρασπασμόν· μὴ δὴ πολέμου κακῶν A occupata Armenia, majora damna inferret imperio. Quam amicitiam ita demum ratam fore, si ille obsides traderet, maxime si regium filium. His ad Vitellium scriptis, simul Hiberorum & Alanorum reges magnis præmiis solicitavit ad inferendum quamprimum bellum Artabano. Et Hiberi ipsi quidem quieverunt, sed Alanis transitum dederunt per suam regionem, & patefactis portis Caspiis immiserunt eos in regnum Artabani. Quo facto & Armeniam denuo Parthi amiserunt, & pervadente totam eorum ditionem bello, nobilissimi quique ejus gentis ceciderunt una cum regis filio & multis popularium millibus, regioque tota hac incursione vastata est. Vitellius etiam pecunia corruptis aliquot amicis & cognatis regiis ipsum Artabanum conabatur occidere. Ille intellecta fraude, nec inveniens remedium, quod ab optimatibus immineret periculum, habensque suspectos & eos qui in fide manebant, quasi benevolentiam fingerent prima quaque occasione transituri in partes adversas, fuga se ad satrapias superiores servavit incolumem. Ubi ex Dahis ac Sacis contracto magno exercitu: & debitis inimicis, restitutus est in imperium. His auditis Tiberius petiit amicitiam Artabani, & assentiente illo, convenerunt ad Euphratem rex & Vitellius: ubi in medio pontis sibi occurrerunt, cum suo quisque satellitio. Post quam autem de fœdere convenit, Herodes tetrarcha utrumque excepit convivio, tabernaculo magno sumptu erecto in medio flumine: nec multo post Artabanus misit Tiberio filium Darium obsidentem cum multis muneribus, inter quæ etiam virum statura cubitorum quinque genere Judæum, Eleazarum nomine: qui propter vastitatem gigas cognominatus est. Post hæc Vitellius Antiochiam rediit, Artabanus in Babyloniam. Tum Herodes volens primus nunciare Cæsari de impetratis obsidibus, omnibus diligenter perscriptis misit ad eum tabellarios, nihil amplius relinquens significandum per consularem præsidem. quare supervenientibus Vitellii literis, Cæsar rescripsit, omnia sibi jam ante esse cognita ex Herodis nuntiis. Quo ille graviter offensus, & factum in deteriorem partem accipiens, iram celabat in pectore, donec ad Cajum pervenit rerum regimen. Tunc etiam Philippus Herodis frater diem suum obiit, anno Tiberii principatus vigesimo, quum ipse præfuisset triginta septem annis Trachonitidi & Gaulanitidi, ac Batanææ, vir perpetuo modestus, & amator quietis ac otii. Degebat enim semper in sua ditione. Quoties domo progrederetur, iter faciebat cum paucis selectis comitibus, subsequente sella in qua sedens solitus est jura reddere: & si quis ex occursu opem ejus invocaret, sine dilatione mox ibi sella posita residens causam cognoscebat, aut fontem damnaturus, aut absoluturus

IX.

πιστεύειν τῇ Φιλίᾳ μόνως ὁμήρων αὐτῷ διδομένων, μάλιστα εἰ δοίη τοὺς παῖδας ἐκείνου. ταῦτα γράφων πρέσβεις πρὸς τὸν Βιτέλλιον, μεγάλαις δωρεαῖς χρημάτων παθεῖν καὶ τὸν Ἴβηρα καὶ τὸν Ἀλανῶν βασιλέα πολεμεῖν Ἀρτάβανῳ μηδὲν ἐνδοιάσαντι. εἰ μὲν γὰρ αὐτοὶ μὴ ἀντεῖχον. Ἀλανοὶ δὲ διοδον αὐτοῖς διδόντες διὰ τῆς αὐτῶν καὶ τὰς θύρας τῆς κασπίας ἀνοίξαντες, ἐπέχυσι τῷ Ἀρτάβανῳ. καὶ ἡ μὲν Ἀρμενία ἀφῄρητο B αὖθις, καὶ πολυανθρώπους πολέμων τῆς παρθυαίων γῆς, σὺν πρώτοις τῶν τῇδε ἐκτέινοντο ἀνδρῶν, ἀναστατοῦτο τε ὑπ' αὐτοῖς τὰ πάντα, καὶ ὁ βασιλέως υἱὸς ἐκ τούτων τῶν μαχῶν ἔπεσεν μὴ πολλῶν χωρὶς μυριάδων. καὶ αὐτὸν τὸν πατέρα Ἀρτάβανον Βιτέλλιος πομπῇ χρημάτων εἰς τινας συγγενεῖς καὶ φίλους ἐκείνῳ ὑπουργοῦντας, ἐμέλησε μὲν κτεῖναι διὰ τῶν τὰ δῶρα εἰληφότων. αἰσθανόμενος δὲ τὴν ἐπιβουλὴν ὁ Ἀρτάβανος ἄφυκτον ὄντα, διὰ τὸ ἐκ πολλῶν καὶ τῶν πρώτων ἀνδρῶν σωτηθῆναι C δὴ ἀνήδυνα καὶ ὑποπτεύειν πάντας ἐλθεῖν, καὶ νομίζων καὶ ὑπόπτους αὐτῷ καὶ μαρτῶς συνεῖναι, καὶ πρόφασιν ἥντινα ἐφαρμόσων ὅπῃ δόλῳ τὴν εὔνοιαν θεραπεύσειν, ἢ πάντας αὐτῷ γενομένης μεταπτώσεως πρὸς τοὺς μεταφερομένους, ὅπῃ τῶν ἀνωτεραπιῶν ἐσώζετο αὐτὸν καὶ πολλὴν μὲν πάντα τρόπον ἀθροίσας δυνάμεως καὶ στρατιῶν, καὶ πολεμήσειν τοὺς ἀντιστρατεύσασθαι καπόχε τὸν ἔρχεσθαι. ταῦτα ἀκούσας ὁ Τιβέριος, ἤλπισε φιλίαν αὐτῷ γνώσεσθαι D πρὸς τὸν Ἀρτάβανον. ἐπεὶ δὲ καὶ κεῖ μεγαλυνθείς, ἀσμένως ἐδέξατο τὸν υἱὸν αὐτῶν λέγων, ὅπῃ τὸν ὑπ' Εὐφράτου παρῆσαν, ὅπου Ἀρτάβανος, καὶ ὁ Βιτέλλιος. καὶ ζεύξεως δὲ πόντου γενομένης, κατὰ τὸ μεσοπόντιον τῆς γεφύρας ἀλλήλοις συνέπιπτον μετὰ φυλακῆς ἑκάτερος τῆς ἑαυτοῦ. καὶ λόγων αὐτοῖς συνεβεβασπικῶν γενομένων, ἡρῴδης ὁ τετράρχης ἐστίασεν αὐτούς, κατὰ μέσον τὸν πάρον σκηνὴν ἐπιτηδείαν ὑπὸ τοῦ πάρου πολυτελῆ. E καὶ δεξάμενος μετὰ τοῦ πολυτίμητος ὅμηρον δωρεῶν τὸν υἱὸν μετὰ πολλῶν δώρων, ἐν οἷς καὶ ἄνδρα ἐπάνω τοῦ μέτρου, ἐκδόντα τὸ μέγεθος, γίγας ἐπικαλεῖτο. ὅπῃ τάχιστα Βιτέλλιος μὲν ἐπ' ἀντιοχείας ἦν, δεξάμενος δὲ ὁ ὅπῃ τῆς Βαβυλωνίας. ἡρῴδης δὲ βουλόμενος δι' αὐτοῦ πρῶτος γνῶναι πᾶσιν καὶσαρα τῶν ὁμήρων τὴν λῆψιν, ἐκπέμπει γράμματα φέροντα τὰ πάντα ἀκριβῶς γράψας εἰς ὀπισθόλιον, καὶ μηδὲν ὑπολιπὼν ὅπῃ F μεμνῆσθαι τοῦ πατρός. πρὸς δὲ Βιτέλλιος δὲ ὅπῃ μεθ' ἡσυχίαν ὅπισθεν, καὶ δὲ καίσαρος ὅπαν ἀκούσαντος πρὸς αὐτὸν ὡς δῆλα αὐτῷ γίνοιτο, πρὸ πρὸ πᾶσιν πρὸ αὐτῶν ἡρῴδου προπεπεμένος, παροχθεὶς ὁ Βιτέλλιος μεγάλως, καὶ πάνυ ἤδη τι μεῖζον ἢ ἐπιτρεπτὸν ὑπολαμβάνων, ἀθλεν τὸν ἐπ' αὐτοῖς ἐκρυπτεν ὀργὴν, μέχρι δὲ καὶ μετῆλθεν χαίρειν τῷ ἀρχῇ παρελήφοτος. τὸ δὲ καὶ Φίλιππος ἡρῴδου δὲ ἀδελφὸς, πλοῦτον τὸν βίον, ἐκτὸς μὲν ἐκείνου τῆς πρὸς ἀρχῆς, ἡγεμὼν δὲ αὐτὸς ἐπὶ τριακοντα τρία χωρῶν καὶ γαυλανίτιδος, καὶ βαταναίων ἔθνος πρὸς αὐτοῖς. μέτριον δὲ ἐν οἷς ἦρχεν πρὸς χρόνον τὸ πρόσω δὲ ἀπεγνωκὼς διῆγεν μὲν ἐν τῇ γῇ τῇ ὑποτελεῖ ἑαυτοῦ. πρόοδοι δὲ ἦσαν αὐτῷ σὺν ὀλίγοις τοῖς ἐπιλέκτοις, ἕδρα δὲ ἐκ πρὸς ἓν κρήνην καὶ ἔζετο ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπιὼν, ἐπότε τις ὑποπεσόντος ἐν χρείᾳ ἔδοξε αὐτῷ δικάσειν, μὴ εἰς ἀναβολὰς, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὀχεῖσθαι ἐδίδου καὶ θρόνῳ ἢ τύχοι γενόμενος, καθεζόμενος ἠκροᾶτο, καὶ τιμωρίας τε ἐπέτιμα τοῖς ἀλῶσιν, καὶ ἀφῆκε τοὺς ἀδίκως ἐν ἐγκλήμασι

innoxium. Obiit autem Juliade, & illatus in monumentum quod jam ante ſibi conſtruxerat, magnifice ac ſumptuoſe funeratus eſt. Et quia ſine liberis deceſſerat, ditionem ejus Tiberius provinciæ Syriæ attribuit, ita tamen, ut tributa in ea tetrarchia collecta, ſervarentur intra ipſius regionis terminos.

A ἡρωιάδος. τελευτᾷ δὲ ἐν ἰουλιάδι, ἣ αὐτὴ κωμοθέντος ὅτι τὸ μνημεῖον, ὃ ἐπ' αὐτέτερον ὠκοδόμησεν αὐτὴ, παφλαγόνων ἦν πλουτελεῖς. τὴν δὲ ἀρχὴν, ἀγόμενος ἐπὶ τὸ πυθόδας, πόλεμον ἐφ' ἡρώδῃ ἐκίνησεν ἐπαρχίας πολεῖ τὴν σύρων. τὰς μὲν τῶν φόρους, ἐκέλευσε συλλεγομένους ἐν τῇ τετραρχίᾳ ἐκείνου ἡγουμένῃ καταπέμπειν.

CAP. VII.

Herodis bellum quo ab Aretæ ſuperatus eſt.

INterea Herodem inter & Aretam regem Petræ bellum tali de cauſa exoritur. Herodes tetrarcha uxorem habebat Aretæ filiam, cum qua jam multo tempore convixerat. Romam deinde iter faciens divertit ad Herodem fratrem, ſed genitrice natum alia, Simonis pontificis filia. Hujus uxoris Herodiadis amore captus, quæ erat Ariſtobuli communis fratris filia, & Agrippæ majoris ſoror, auſus eſt de impetrando ejus conjugio mentionem facere. Qua aſſentiente, convenit inter eos, ut quam primum ille Roma revertetur in patriam, mulier migraret in ejus domicilium. Interceſſit autem & hoc pactum, ut Aretæ filiam ejiciat. Poſt hæc Romam navigat. Ubi poſtquam expedivit negotia propter quæ venerat, domum reverſum uxor, comperto quid pactus ſit cum Herodiade, diſſimulanter rogat, ut ſe mittat Machæruntem, caſtrum ſitum in confiniis regionis Aretæ ſubditæ, qvantum poterat celans ſuum propoſitum. Morem geſſit Herodes mulieri, putans eam nihil ſenſiſſe. Illa qvæ jam ante curaverat apud Machæruntem, patri ſuo tunc obnoxiam, ad iter omnia parari, a præfecto ejus excepta, deducentibus Arabibus, magna celebritate pervenit in ædes patris: eiqve indicavit Herodis animum. Unde ſimultates nata ſeqvuta eſt de Gamalitici agri finibus contentio: & contractis utrinqve copiis bellum per legatos geſtum eſt, commiſſoq; prælio Herodis exercitus internecione periit, proditus a qvibusdam exulibus, qui pulſi e tetrarchia Philippi, tunc merebant Herodis ſtipendia. Hæc Herodes per literas Tiberio ſignificat. Ille vero indigne ferens Aretæ audaciam, ſcribit Vitellio, ut ei bellum inferat, & aut vivum captum abducat, aut occiſi caput ad ſe mittat. Atqve hæc fuerunt mandata Tiberii. Apud Judæos autem fuit opinio, juſta ultione numinis deletum Herodis exercitum, propter Joannem qui Baptiſta cognominatus eſt. Hunc enim tetrarcha necavit virum optimum, Judæos excitantem ad virtutum ſtudia, & in primis pietatis ac juſtitiæ, ſimulqve ad baptiſmi lavacrum: qvod ita demum Deo gratum ajebat fore, ſi non ab uno tantum alterove peccato abſtineant, ſed animis per juſtitiam prius mundatis, addant & puritatem corporis. Qvumqve magni concurſus ad eum fierent, plebe talis doctrinæ avida, Herodes veritus ne tanta hominis autoritas defectionem aliqvam pararet, qvod viderentur

X

B

Κεφάλαιον ζ.

Πόλεμος ἡρώδου τετράρχου πρὸς ἀρέταν τὸν ἅπτα.

ΕΝ τούτῳ τοίνυν ζώσιν ἀρέτας τε ὁ πατὴρ καὶ βασιλεὺς, καὶ ἡρῴδης ἀλλ' ἀμφοτέροις αἰτίαι. ἡρῴδης ὁ τετράρχης, γαμεῖ τὴν ἀρέτα θυγατέρα, ἐπ' αὐλῶν χρόνον ἤδη πολύν. στέλλομένου δ' ὅτι ῥώμης, κατέβη ἐς ἡρῴδου ἀδελφὸν ἔντος ἐκ ὁμομητρίου. ἐκγὸν τῆς σίμωνος τοῦ ἀρχιερέως θυγατρὸς, ἡρῴδης ἐγένετο. ἐφαδὲς δὲ ἡρωιάδος τῆς τότε γυναικὸς, θυγατρὸς τοῦ ἀριστοβούλου, καὶ ἀδελφὸς αὐτῶν, ἀγρίππου δὲ ἀδελφῆς δὲ μεγάλης, πλησιάζει λόγων ἅπτεται γάμων, καὶ διέξεισι, σωθῆναι γένοιτο μετοικισθεῖσα πρὸς αὐτὸν ἐπειδὴ δὲ ῥώμης ἐφάψαιτο. ἐπὶ δὲ σωθῆναι ὡς τε καὶ δ' ἀρέτα τὴν θυγατέρα ἐκβαλεῖν. καὶ ὁ μὲν, εἰς τὴν ῥώμην ἐπλει ταῦτα συνθέμενος· ἐπεὶ δὲ ἐπανεχώρει ἀλλαξάμενος ἐν τῇ ῥώμῃ ἐφ' ἅπερ ἐπλει, ἡ γυνὴ πίστιν αὐτῇ τ' πρὸς τὴν ἡρῳδιάδα σωθῆναι γνωμένης, πρὶν ἐκπνεῦσαι αὐτὴν ἡνίκα τὰ παντὰ ἐκπεμφθῆναι, κελεύει πέμπειν αὐτὴν ὅτι μαχαιρεῦντος, μεταξὺ δὲ ἐστὶ τῆς τε ἀρέτα καὶ ἡρῳδιάδος ἄρχης, γνώμην ἐκ ἐφαίνεσθαι τὴν ἑαυτῆς. καὶ ἡρῴδης ἐξέπεμπεν μηδὲν ἠδηδὼς ἀνθρώπων πρόσθεν. ἡ δὲ, πρεσβεύεται γὰρ σκηνὴν ἐς τὸν μαχαιρῶντα, ὅτε πατρὶ αὐτῆς ὑποτελὴ, πάντων εἰς τὴν ἐρημίαν ἡτοιμασμένων ὑπὸ δ' ἐρατηγὸν ἀρέτα πρέπον, καὶ ἀφορμᾶται εἰς τὴν ἀραβίαν κομιδῇ τ' ἐρατηγῶν ἐκ ἀλλοδαπῆς, πρέπον τε ὡς τὸν πατέρα ἡ τύχη· καὶ αὐτὰ τὴν ἡρῴδου ἀλγηδόνα ἐφράζει. ὁ δὲ ἀρχὴν ἐχθρὸς αὐτῷ πεποιημένος, ἀθέτει τε ἔρωτα ἐν τῇ γαμαλητιδι, καὶ διωκάμενος ἑκατέρῳ συλλέγεσθαι, εἰς πόλεμον καθίστανται, ἐρατηγοὺς ἀπεστείλαντες ἀνὰ ἑαυτῶν. καὶ μάχης γενομένης, διέφθειρε πᾶς ὁ ἡρῴδου ἐρατὸς, πρόδοσίας αὐτὰ γενομένης ὑπὸ ἀνδρῶν φυγάδων οἳ ἦσαν ἐκ τῆς φιλίππου τετραρχίας ἡρῴδῃ συνεστράτευον. ταῦτα ἡρῴδης χαλεπὰ πρὸς πάθος ἐνόμισεν. ὁ δ' ὀργὴ φέρων τὸν δρόμον ἐπιχειρεῖν, χαλεπὰ πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐξενεγκεῖν, καὶ ἤτοι ζῶντα ἐλόντα, ἀναγαγεῖν δεδεμένον, ἢ κτανόμενα πέμπειν τὴν κεφαλὴν ἐπ' αὐτόν. καὶ πάθος μὲν ταῦτα πᾶσαν ἐπιστέλλει τῇ κ' συρίας ἐρατιᾷ. τισὶ δ' τῶν ἰουδαίων ἐδόκει ὀλωλέναι τὸν ἡρῴδου ἐρατὸν ὑπὸ δὲ θεῦ, καὶ μάλα δικαίως τιννυμένου κατὰ πόλιν ἰωάννου δ' ἐπικαλουμένου βαπτιστοῦ. κτείνει γὰρ δ' τὸν ἡρῴδης ἀγαθὸν ἄνδρα, καὶ τοῖς ἰουδαίοις κελεύοντα ἀρετὴν ἐπασκοῦσιν, καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους δικαιοσύνῃ, καὶ πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβείᾳ χρωμένοις, βαπτισμῷ συνιέναι. ὕτω γὰρ ἐπὶ τῷ βάπτισιν δοκοῦσαν αὐτὰ φανεῖσθαι μὴ ἐπί τινων ἁμαρτάδων ἀφέσει χρωμένων, ἀλλ' ἐφ' ἁγνείᾳ δ' σώματος, ἅτε δὴ καὶ τῆς ψυχῆς δικαιοσύνῃ προεκκεκαθαρμένης. καὶ τῶν ἄλλων συρρεόντων, καὶ γὰρ ἥδιστα ἐπὶ πλεῖστον τῇ ἀκροάσει τ' λόγων, ὁ ἡρῴδης τὸ μὴ τοιόνδε πεῖσιν αὐτὰ τῆς ἀνθρώπου μὴ ἐπὶ δοκούσῃ τινὶ φέρειν, πάντα γὰρ ἐοικε-

ἐώκεσαν συμβολὴ τῇ ἐκείνῳ πρᾴξοντες, πολὺ κρεῖττον ἡγησ῀ πρίν τι νεώτερον ἐξ αὐτοῦ γνῶναι, περιλαβὼν ἀνελεῖν, ἢ μεταβολῆς γιγνομένης μὴ εἰς τὰ πράγματα ἐμπεσὼν μεταγνῶναι. καὶ ὁ μὲν οὕτω τῇ ἡρῴδῃ, δέσμιος εἰς τὸν μακαρισιώτατα πεμφθείς, τὸ προειρημένον φρέαρ, παύτῃ κτίννυται. τοῖς δ᾽ ἰουδαίοις δόξαν ὅτι τιμωρία τῇ ἐκείνῳ τὸν ὄλεθρον ὅτι τοῦ στρατεύματος γενέσθ῀, ὃ δὴ κακῶς ἡρῴδῃ ἐγένετο. Ἀντίλλιος δ᾽ Οὐιτελλίῳ ὡς εἰς πόλεμον τὸν πρὸς Ἀρέταν δυσὶ τάγμασιν ἐπλιτῶν, ὅσοι τε παρ᾽ αὐτοῦ φίλοι καὶ ἱππεῖς συμμαχοῦντες ἐκ τῶν βασιλέων ἀγόμενον ὅτι τῆς πέτρας ἠπείγετο, καὶ ἔοικε πολεμαίδα. ὡρμημένῳ δ᾽ αὐτῷ διὰ τῆς ἰουδαίων ἀγὸν τὸν στρατὸν, ἀντιπίπτουσιν ἄνδρες οἱ πρῶτοι, παρῃτοῦντο διὰ τῆς χώρας ὁδόν. ἀγὸ γὰρ αὐτοῖς εἶναι πάτριον, παρὰν εἰκόνας εἰς αὐτὴν φερομένας, πολλὰς δ᾽ εἶναι σημείας ὅπλων ἰδίας. καὶ πεισθεὶς μεταβαλέ τι τῆς γνώμης τὸ ὅτι πάντῃ παρεβάλευσαν, καὶ διὰ μεγάλου πεδίου κελεύσας χωρεῖν τὸ στρατόπεδον, αὐτὸς τε μετ᾽ ἡρῴδου καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ τῶν φίλων, εἰς ἱεροσόλυμα ἀνῆκε, θύσων τῷ θεῷ ἑορτῆς πάσης τῆς ἰουδαίοις ἐνεστηκυίας. εἰς ἣν ἀπαντήσεις καὶ δεχθεὶς ὑπὸ τῶν ἰουδαίων πολλῆς καὶ σπουδῆς, τρεῖς μὲν ἡμέρας παύτῃ διατρίβει πάσῃ, ἐν αἷς ἰωνάθην τὸν ἀρχιερωσύνην ἀφελόμενος, ἐγχειρίζει τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Θεοφίλῳ. τῇ πέμπτῃ δ᾽ καὶ γράμματων αὐτῷ κομισθέντων ἀπὸ ἑῴας τὸν θάνατον Τιβερίου καίσαρος, ἀρχὴν τὸν πληθυσμὸν ἐπ᾽ εὐνοίᾳ τῇ γαΐου. ἀνεκάλει δ᾽ καὶ τὸ στράτευμα, ὅτι τὰ ἐκεῖσε ἐκάστῃ χειμαδίοις, πόλεμον ἀναφέρειν ἐδόκει ὁμοίας διαφορᾶς, διὰ τὸ εἰς γαΐον μεταπεπλωκέναι τὸ πρᾶγμα. ἐλέγετο δ᾽ ἐν ἀρέτᾳ οἰωνοσκοπεῖσθαι πρὸς τὴν ἀγγελίαν τῶν ἀντιλλίου στρατιωτῶν φάναι, μηκέτι εἶναι τοῦ στρατοῦ τῆς ὅπλα πέτρας ἐπόδα. τὸ γὰρ τῶν ἡγεμόνων, ἢ τὸν πολεμεῖν κελεύσαντα, ἢ τὸν γνώμῃ τῇ ἐκείνου ὡρμημένον διαχειρίζ, ἢ ἐφ᾽ ὃν ἐγίνετο ἡ στρατιὰ δ᾽ στράτευμα. καὶ Ἀντίλλιος μὲν, ἐπ᾽ ἀνθοχείας ἀνεχώρησεν, ἀγρίππας δ᾽ ὁ βριττανικὸς ὑὸς ἐναυτοῦ πρόπορον ἢ πλοῦτῳ πρέσβυν, ὅτι χώρας ἄνευ πράξων τι ὡρᾷ τοῦ αὐτοκράτορι διωάμεως τιν῀ αὐτῷ ὡρᾷ γιγνομένης. βουλομένῳ οὖν ἐπαῦσαι ὅτι μακρότερον περί τε ἡρῴδου, καὶ γένους αὐτοῦ ὡς εἰρέτο, ἅμα μὲν, καὶ διὰ τὸ ἀνήκειν τῇ ἱστορίᾳ τὸν περὶ αὐτῶν λόγον, ἅμα δ᾽ καὶ ὡρᾷσιν ἔχειν τοῦ θείου, ὡς οὐδὲν ὠφελεῖ πλοῦτος, οὐδ᾽ ἄλλη τις ἀλκὴ τῶν ἀνθρώποις ὑπαρτοδυναμούντων, δίκαια τῶν πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβειῶν, εἰμὶ ἐκ τῆς ἑκατὸν ἐτῶν ἐξόδου, σωζόντων πολὺ ὀλίγων, πολλοὶ δ᾽ ἦσαν, διαφθαρέντες τὰς ἡρῴδου δυναστείους. Φέροι δ᾽ ἄν τι καὶ τὸ σωφρονισμῷ τοῦ ἀνθρωπείου γένους, τὰ τῶν δυστυχιῶν αὐτῶν μαθόν. ἅμα δ᾽, καὶ τὴν ἀρετὴν ἀναγκαίαν θαύματος ἀξιωτάτην γενομένην, ἐς ὁκ πάνυ ἰδιώτου, ἢ ὡρᾷ πᾶσιν δόξαν τῶν ἐπὶ χειρὸς ἀνθρώπων αὐτὸν, ὅτι πανδεὲς πύξηται διωάμεως. εἰρήσθω μὲν οὖν ἔμπροσθεν περὶ αὐτῶν, λεχθήσ῀ δὲ μοι καὶ νῦν ἀκριβῶς. ἡρῴδης τοῦ μεγάλου ἡγεμόνες ἐκ μαριάμμης τῆς ὑρκανοῦ γεγονότες, γίνον῀ δύο, σαλαμψιὼ μὲν ἡ ἑτέρα, ἣ γαμεῖ῀ φασαήλῳ τῷ κὶ ἀνεψιῷ φασαήλου παιδὶ ὄντι, ὃ φασαήλου ἀδελφοῦ δεδωκότ῀ αὐτοῦ ὃ πατὴρ κύριος ὢν ἀνδρὸς πατρῷου ἐν αὐτῇ ἀνεψιῷ, ἡρῴδου παιδὶ ὄντι ἀδελφῆς σαλώμης. ᾗ φασαήλῳ μὲν ἐκ σαλαμψιὼς γίνον῀ ἐ παῖδες, ἀντίπατρος,

A nihil non facturi ex ejus conſilio, judicavit ſatius eſſe prius quam novi aliquid exoriretur, illum tollere, quam rebus turbatis ſeram pœnitentiam agere. itaqve vinctum miſſum in Macheruntem ſupra dictam, illic occidi imperat. quod factum ſeqvuta eſt Judæorum exiſtimatio, ab irato Deo perditum eſſe Herodis exercitum.

Vitellius autem ad bellum paratus Arabicum, XI.
B abſumptis duabus legionibus,& levis armaturæ, atqve eqvitum auxiliis; miſſis a ſociis regibus properans verſus Petram pervenit Ptolemaidem. Qvumqve vellet per Judæam exercitum ducere, occurrerunt ejus regionis principes, deprecantes tranſitum. Neqve enim patrios ritus permittere, ut inferantur ullæ imagines, qvales Romana ſigna habebant pleraqve. Quorum precibus flexus mutavit ſententiam de itinere propoſito:
C miſſoq; per magnum campum exercitu, ipſe cum Herode tetrarcha & amicis aſcendit Hieroſolyma, ſacrificaturus Deo in feſtivitate quæ tum inſtabat publica. Quo poſtquam ventum eſt, honore ſummo exceptus a populo, hæſit ibi triduo: & interim a Jonatha in fratrem ejus Theophilum pontificatum tranſtulit. Quarta autem die literis acceptis de obitu Tiberii, populum ſacramento
D adegit in fidem Caji novi principis: revocatasqve ex itinere copias in hyberna dimiſit, omiſſo bello propter delatum in alium Imperium. Ferunt Aretam accepto expeditionis Vitellii nuntio collegiſſe ex auguriis, impoſſibile eſſe ad Petram pervenire illum exercitum. Unum enim e ducibus prius moriturum, vel qui bellum paret, vel cujus juſſu pararetur, vel eum contra qvem movendum ſit. Vitellius Antiochiam repetiit.
E Agrippa autem Ariſtobuli filius ante unum annum Romam venerat, ut propter negotia quædam conveniret Cæſarem. Sed prius quam de hoc dicam, explicabo Herodis progeniem, vel quod ad præſentem narrationem id pertineat: vel quo magis appareat, quantum valeat divina providentia, quandoquidem absq; pietate nihil prodeſt nec numeroſa ſoboles, nec ulla humana potentia, ut licet videre in Herode, cujus intra
F centum annos tam copioſa proles, exceptis paucis periit: quod ſane exemplo poteſt eſſe hominib. ad retundendam inſolentiam: ſimulq; in primis videtur memorabile, quomodo Agrippa ex privata fortuna, præter omnium quibus notus erat opinionem, ad tantam potentiam perveĉtus ſit. Et quamvis jam ante de ea re facta ſit mentio, dicemus tamen hic qvoq; diligentius. Herodi magno
G ex Mariamne Hyrcani filia natæ ſunt duæ filiæ, harum altera Salampſo nomine nupſit Phaſaelo regis ex fratre Phaſaelo nepoti, idq; ex ipſius patris autoritate: altera vero dicta Cypros Antipatro, & ipſi nepoti Herodis ex ſorore Salome. Phaſaelus e Salampſone genuit quinq; liberos Antipatrum,

Herodem, Alexandrum, & filias Alexandram ac Cypron, quæ nupſit Agrippæ Ariſtobuli filio. Alexandram vero duxit Timius Cyprius vir nobilis, in quo matrimonio abſqve liberis defuncta eſt. Cypros Agrippæ duos filios peperit, tres filias, Bernicen, Mariamnen, Druſillam. filii vero Agrippa & Druſus dicti ſunt: quorum Druſus ante pubertatis annos obiit. Cum horum patre etiam reliqui germani educabantur apud avum, Herodes & Ariſtobulus, ſimulq; Bernice: hi nepotes Herodis magni ex filio, Bernice vero neptis e Salome ſorore & Coſtobaro nata eſt. Orbati enim erant infantes adhuc patre Ariſtobulo, qvem una cum Alexandro ab Herode occiſum diximus. Poſtquam autem per ætatem maturuerunt, Herodes hic Agrippæ frater duxit Mariamnem filiam Olympiadis Herodis regis filiæ, prognatam ex Joſepho qui regis frater fuerat: & ex ea ſuſcepit Ariſtobulum. Tertio fratri Agrippæ Ariſtobulo nupſit Jotape Sampſigerami Emeſenorum regis filia, ex quibus nata eſt filia ſurda, & ipſa Jotape nomine. & hi quidem ex tribus fratribus ſunt progeniti. Herodias vero ſoror eorum nupſit Herodi magni Herodis filio, quem ſuſceperat a Mariamne filia Simonis pontificis, ex quibus prognata eſt Salome: poſt quam natam Herodias in contemptum legis patriæ demuo nupſit Herodi mariti germano eodem patre genito, relicto priore adhuc ſuperſtite. Is fuit Galilæorum tetrarcha. Salome autem filia Philippo nupſit Herodis filio tetrarchiam habenti Trachonitidis. Quo ſine liberis defuncto Ariſtobulus eam duxit filius Herodis, ejus qui Agrippæ fuit frater. Ex hoc poſteriore matrimonio nati ſunt filii tres, Herodes, Agrippa, Ariſtobulus, atqve hæc eſt Phaſaëli & Salampſonis progenies. Cypros autem Antipatro filiam Cypro peperit, quam duxit Alexas Selcius, Alexæ filius, & ex ea filiam item Cypron genuit. Herodes autem & Alexander, qvos dixi fuiſſe fratres Antipatri, ſine prole diſceſſerunt. Cæterum Alexander Herodis regis filius qui a patre necatus eſt, Alexandrum & Tigranem filios ſuſcepit e Glaphyra Archelai Cappadocum regis filia. ex his Tigranes apud Armenos regnans cum apud Romanos delatus eſſet, ſine liberis obiit, Alexander autem Tigranem fratri cognominem filium habuit, qui Armenis per Neronem rex impoſitus, Alexandrum filium genuit. hic Antiochi Comagenorum regis filiam duxit Jotapen, & Leſidis in Cilicia rex a Veſpaſiano conſtitutus eſt. Progenies autem Alexandri ab initio ab inſtitutis patriis ad religionem Græcorum deſcivit. Reliquæ autem Herodis regis filiæ nulla relicta prole e vita exceſſerunt. Percenſitis igitur Herodis poſteris qui ad Agrippæ regni tempora pertigerunt, ſupereſt ut narremus quibus ille fortunis jactatus, poſtremo ad maximam dignitatem ac potentiam evaſerit.

A ἡρώδης, ἀλεξανδρ☉, θυγατέρες ἢ ἀλεξάνδρα ϗ κύπρος ὑπ' ἀριστοβούλ☉ ἀγρίππα γαμεῖ, ὁ δ' ἡρῴδης ἀλεξάνδραν ἢ, γαμεῖ μὲν τιμι☉ κύπρι☉, ἀνὴρ τ' ἀξιολόγων, παρ' ᾧ δὴ καὶ ἄπαι☉ τελευτᾷ. κύπρῳ δ' ἐξ ἀγρίππα μὲν, ἄρσενες γίνονται δύο, θυγατέρες ἢ τρεῖς, Βερνίκη, μαριάμμη, δρουσίλλα. ἀγρίππας ἢ καὶ δρῦσ☉ τῆς ἄρσεσιν ὀνόμαζα, ὧν ὁ δρῦσ☉ πρὶν ἡβῆσαι τελευτᾷ. τοῦ ἢ πατρὸς τούτων ἀγρίππα ἐτρέφετο μ' ϗ καὶ ἕτερα ἀδελφῶν, ἡρῴδης τε καὶ ἀριστόβουλ☉, ϗ Βερνίκη. καὶ οἱδε παῖδες ἡρῴδα, ὃ μ' ☉ μεγάλα. ἢ Βερνίκη τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλώμης παῖς τῆς ἡρῴδα ἀδελφῆς. τούτους ἀριστόβουλ☉ νηπίους θνήσκ ληπῶν ὑπὸ ὃ πατρὸς σὺν ἀλεξάνδρῳ τῷ ἀδελφῷ καθάπερ εἰρήκαμεν. ἡβήσαντες δ' ἄγονται ἡρῴδης μὲν ὅτ☉ ὁ ὃ ἀγρίππα υἱὸς μαριάμμην τ' ὃ σίμων☉ ὃ ἀρχιερέως, ϗ αὐτῆς συλλώμη γίνεται, μεθ' ἧς τὰς γονὰς ἡρωδιὰς ὅπι συγχύσ Φρονήσασα τ' πατρίων, ἡρῴδῃ γαμεῖται ὃ ἀνδρὸς τῷ ὁμοπατρίῳ ἀδελφῷ ζῶντ☉, τὴν ϗ γαλιλαίων τετραρχίαν ἔχοντ☉. ἧ ϗ θυγάτηρ αὐτῆς συλλώμη, Φιλίππῳ γαμεῖται, ἡρῴδα παῖδι τῷ τετραρχῇ τῆς τραχωνίτιδ☉. ϗ ἄπαιδ☉ τελευτήσαντ☉, ἀριστόβουλ☉ αὐτὴν ἄγεται ἡρῴδα παῖς ὃ ἀγρίππα ἀδελφῆς. παῖδες ϗ ἐκγόνοι αὐτῆς, τρεῖς, ἡρῴδης, ἀγρίππας, ἀριστόβουλ☉. ὅτι μὲν δὴ τὸ Φασαήλι, Ϲ σαμψιῶς ἐστι γῆ☉. κύπρῳ δ' ἐξ ἀντιπάτρου θυγατὴρ γίνεται κύπρος, ϗ αὐτὴν ἀλέξας σελκι☉ γαμεῖ ὃ ἀλεξᾶς. καὶ αὐτῆς θυγατρὶ τοῦ κύπρος. ἡρῴδης ϗ Ϲ ἀλέξανδρ☉ ὃς ἀδελφὸς ἦν ἀντιπάτρου, ἄτεκνοι τελευτῶσιν. ἀλεξάνδρῳ ϗ τῷ ἡρῴδου παιδὶ ὃ βασιλέως τῷ ὑπὸ ὃ πατρὸς ἀνῃρημένῳ ἀλέξανδρ☉. Ϲ πρὰγις ἐγένοντο υἱὸς ἐκ τ' ὀρχελάου ὃ καππαδόκων βασιλέως θυγατρὸς. Ϲ πρὰγις μὲν βασιλεύων ἑρμωνίας κατηγερῶν αὐτοῦ ὅπι ξώμης ἡγομένων, ἅπας τελευτᾷ. ἀλεξάνδρῳ ϗ τιρράνης ὁμώνυμος τῷ ἀδελφῷ γίνε ϗ παῖς, Ϲ βασιλεὺς ἀρμενίας ὑπὸ νέρων☉ ἐκπέμπεται, ὑὸς τε ἀλεξάνδρ☉ αὐτῷ γίνεται. γαμεῖ δ' ὅτ☉ ἀντίοχ ὃ κομμαγηνῶν βασιλέως θυγατέρα ἰωτάπην, ἡσίοδός τε τ' ἐν κιλικίᾳ θέασασιανὸς αὐτὴν ἴσχυσε βασιλέα. Ϲ τὸ μὲν ἀλεξάνδρου ἡγ☉, εὐθὺς ἅμα τῷ φυλῶν τλῶ θρᾴκιον ἐξέλιπεν τ' ἰουδαίους ὑπήκοους μεταξάμενοι πρὸς τὰ ἑλλήνων πάτρια. παῖς ϗ λοιπὸς θυγατράσιν ἡρῴδα ὃ βασιλέως ἀτέκνοις τελευτᾶν συνέπεσεν. τ' ϗ ἡγουμένων ἡρῴδα λοιπόντων, ἐς κατελέξαμεν ὄντων, ἐπεὶ ὦ ξένην ἀγρίππας ὁ μέγας τλῶ βασιλείαν παρέλαβεν, τούτων τι μοι ὃ ἦν προδεδηλωμένον, διεξιμεν λοιπὸν ὅπως τε ἀγρίππα τύχη συνέβη, ὡς τε αὐτῶν ἀφόδοσιν ποιησόμεθ☉, ὅτι μέγιστον ἀξιώματος τε ἅμα προκύψειεν ϗ δυνάμεως.

XII.

Κεφά-

Κεφάλαιον ή.

Ἀπόπλους Ἀγρίππα ἐκ Βασιλείας πρὸς Τιβέριον, καὶ ὡς κατηγορηθεὶς ἐδέθη, καὶ μὴ τὸ πρῶτον πλοίῳ ἐπὶ χαίρων ἀπολύθη.

Ἡρῴδου βασιλέως ἀλόγου περὶ τὸ πλοῦτος, ἀγρίππας ἐν τῇ ῥώμῃ διατρίβων, καὶ ὁμοτροφίας καὶ συνηθείας αὐτῷ πολλῆς γενομένης πρὸς ἄνδρα τὸν Τιβερίου ἀπόκρατορα υἱόν, καὶ ἀντωνίᾳ τῇ Δρούσου μεγάλου γυναικὶ, ἧς Φιλίαν ἀφίκετο Βερενίκης τῆς μητρὸς προμνήσας παρ' αὐτῆς, καὶ προαγωγῶν ἠξιώσεις ἔτυχεν. Φύσει δὲ μέγας ὢν ἀγρίππας, καὶ δωρεᾶσθαι πολυτελὴς, ζώσης μὲν τῆς μητρὸς, οὐκ ἐξέφαινεν ἐκ ψυχῆς τὸ ἦθος, ἀλλὰ διέκρυπτεν αὐτὸ ἠξιωκὼς τὴν ὀπὴ τυχοῦσαν ὀργήν. ἐπεὶ δὲ ἡ Βερενίκη ἐτελεύτησε, χρώμενος ὀπὴ τῷ αὐτοῦ τρόπῳ, τὰ μὲν εἰς πολυτέλειαν τῆς εἰς καθ' ἡμέραν διαίτης, τὰ δὲ, ἐκ τῶν δωρεῶν τὸ μὴ μέτρον περιελόμενον ἀναλῶσαι τῶν χρημάτων, τὰ πολλὰ δὲ εἰς τοὺς κρίνοντας ἀπλῶς δέρους ἐπιλέξει ἐλπίδι πράξεως τῆς αὐτῶν. πνία τε ἐν ὀλίγῳ πρὸ αὐτὸν ἦν, ἐκ δὲ τοῦ καίλυμα τὸ ἐν ῥώμῃ διαίτης. ἐπὶ πρέσβεις τοῖς φίλοις δὲ ἱέναι πεπλουτηκότας ἀπέφαινε φοιτᾶν εἰς ὄψιν αὐτῷ διὰ τὸ ἀνερεθίζεσθαι πρὸς τὸ λυπεῖσθαι μνημονεύων δὲ παιδὸς ἡσυχία τῇ ἐκείνου. διὰ μὲν δὴ ταῦτα ὀπὴ τὸ ἰουδαίας πλεῖον, ὡς ἔτι κακοπραγῶν, καὶ πεπεισμένως μὲν ὀλέθρου ὢν εἶχε χρημάτων, καὶ ἀπορίαν δὲ ἐκπίνοντος τὰ χρεία πρὸς δαίτας, πολλοῖς τε ἀεὶ ἐπὶ ἀλεωρίαν ἀδοῦναι ἐνδιδόντος. ὡς τε ἀπορίᾳ τὸ ποιητέων, καὶ αἰσχύνῃ τῇ ἐπ' αὐτοῖς, ὑποχωρήσας εἴς τινα πύργον ἐν μακελλαίοις τὸ ἰδιωμέας ἐν τριετείᾳ δὲ μεταστήσαντος αὐτὸν ἐκεῖ. αἰδαίνεται δὲ αὐτὸ τὸ Δρούσιλλαν κυρίαν ἡγεῖσθαι, παντία τε ἐκ ἀπέργουσι τὸ ὀπὴ τυχοῦσι βουλεύματος. Δρουσίλλη γὰρ ὡς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἡρῳδιάδα ἡρῴδῃ τῷ πρεσβυτέρῳ συνοικοῦσαν γράμματα, δηλοῦσα τὸν ὀπὴ τῆς πίστεως δὲ ἀγρίππου προβουλεύσαν, καὶ τὸ ἀνάγκαιον ἡ ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθ. ἐκείνη δὲ συγγνώμη ὑπὸν βοηθεῖν, ἡσυχάσαν ὡς αὐτῇ παντίως κεφίζοι τὸ ἄνδρα, καὶ πεῖσαι σὺν ἐξ ὁμοίων ἀφορμῶν. οἱ δὲ μεταπεμψάντες αὐτὸν οἰκήτορα ἀπέδειξαν πρεσβυτάδα, καὶ τὸ δεσμὸν ὧραιον εἰς τὴν διαίταν, ἀγοραιομίας τε τὸ πρεσβυτάδος ἐπιμήσαν. ἐμὲν ὀπὴ πλεῖόν γε ἡρῴδης ἐτίμησε τοῖς δεδογμένοις, καὶ πιστὸν, ἐπὶ ὡς ἀρχαιοπρεπῆ. ἐν γὰρ τύρῳ παρὰ σπουδαίαν τὴν οἰνοποσίαν τε ἡμερῶν αὐτοῖς λειδωρέων ἀνεκτὸν ἐκ ἡγησάμενος ἀγρίππας, ὁ ἡρῴδης τὸ ἐπανειδίσαντος εἰς δόξαν καὶ τροφῆς ἀναγκαίας μεταδιδόντων, ὡς φλάκκον τὸ συριακὸν ὕπατον φίλον ὀπὴ ῥώμης τὰ μάλιστα αὐτῷ γενόμενον πρότερον, συρίαν ἐν τῷ τότε διέπειν. καὶ δεξαμένου φλάκκου τοῦτο διηγλυ προκατεχθρηκότος αὐτῷ ἐκεῖ ἀριστοβούλου, ὃς ἀδελφὸς ὢν ἀγρίππου Δρούσου τε ἐπὶ, καὶ μὲν ἐβλάπτοντ' ἔχθρα τὴ ἀλλήλων, ὡς τε μὴ φιλίᾳ δὲ συριακὰ τὰ εἰκότα τιμᾶν φέρειν. καὶ μὲν ὅγε ἀριστοβούλου ἀνίει πρὸς τὸ ἀγρίππαν δυσμενὲς, μέχρι καὶ εἰς ἔχθραν αὐτὸ φλάκκῳ καθίστην, αἰτίαν τοιαύτην ὀπὴ τῇ δυσμενείᾳ προβαλόντες. δαμασκηνοὶ σιδονίοις περὶ ἑρῶν Δρούσου καταστάντες, μέλλοντες φλάκκου περὶ τούτων ἀκροάσεσθαι, μαθόντες τὸ ἀγρίππαν ὡς παρ' αὐτῷ μέγα δυνάμενον, ἠξίουν μεταδοῦναι τῆς αὐτῶν γνώσεως, δεόμενόν τε

CAP. VIII.

Navigatio Agrippæ ad Tiberium, & quomodo accusatus vinctus sit, utque post excessum Tiberii a Cajo ejus successore solutus sit.

PAulo ante Herodis regis obitum Agrippa, Romæ degens, & per convictum insinuatus in familiaritatem Drusi Imperatoris Tiberii filii, nactus est etiam amicitiam Antoniæ Drusi majoris conjugis, commendatione matris suæ Bernices, quæ apud illam erat in pretio. Cumque natura esset liberalis & magnanimus, quam diu mater vixit noluit ingenium suum exerere, ne in ejus indignationem incideret: sed postquam Bernice defuncta est, factus jam sui arbitrii, partim quotidiani victus splendore, partim liberalitatibus immodicis, præcipue in libertos Cæsaris, quorum favorem captabat, redactus ad inopiam, non potuit amplius Romæ vivere: quando & Tiberius amisso filio vetuit amicos ejus in conspectum suum venire, ne recrudesceret per eos defuncti desiderium. His de causis retro in Judæam abiit re male gesta, profusa pecunia, nec habens qui creditoribus mutuaticiam pecuniam redderent, & quidem multis ac importune urgentibus. Quare nullum consilium expediens, & pudore præsentis status, secessit in castrum Idumææ Malatha, cogitans miseram vitam aliquo pacto abrumpere. Quod ejus propositum, ubi Cypros uxor persensit, omnibus modis id impedire conata est: ad sororem quoque ejus Herodiadem scripsit, significans & quid Agrippa decreverit, & qua necessitate adactus: hoc tataque est eam ut pro jure cognationis afferret auxilium, & se in hoc imitaretur, quæ quantum posset sublevaret ejus miseriam, quamvis in longe minoribus facultatibus. Accersitus igitur a sorore, ejusque conjuge, jussus est habitare Tiberiade, assignata certa pecunia unde viveret, & magistratu ejus civitatis in eum collato, quo esset honoratior. Nec tamen diu Herodes in ea voluntate perstitit, quamvis ne sic quidem satis fieret propinqui necessitatibus. Cum enim apud Tyrum in convivio largius indulsissent poculis, non tulit Agrippa contumeliam, exprobrante Herode inopiam, & quod suo sumptu hominem aleret. quare ad Flaccum virum consularem & tum Syriæ præsidem se contulit, cum quo Romæ amicitiam contraxerat. a quo receptus cum eo vivebat, jam ante habente apud se Aristobulum, fratrem quidem Agrippæ, sed inimicum, non obstante tamen hac simultate, quo minus ex æquo utrumque complecteretur proconsul. Sed Aristobulus nihil remittebat de odio, nec prius quievit, quam & Flaccum infensum fratri redderet, ex occasione hujusmodi. Damascseni cum Sidoniis contendentes de finibus, disceptaturi apud Flaccum cognito, quod Agrippa multum apud eum posset, rogaverunt, ut adesset ipsorum partibus, polliciti

magnam pecuniam: qui mox paratus fuit omnia pro Damaſcenis facere. Ariſtobulus autem qvia pactos de pecunia ſenſerat, fratrem apud Flaccum detulit. Et facta inqviſitione, ac deprehenſo crimine, Agrippa excidit amicitia præſidis: rurſumqve ad extremam egeſtatem relapſus venit Ptolemaida, & qvod non haberet unde alias viveret, decrevit navigare in Italiam. Sed cum deeſſet pecunia, juſſit Marſyam ſuum libertum ut qvavis arte a fœneratoribus eam ſumeret. Ille Protum Bernices Agrippæ matris libertum, qvi defunctæ patronæ teſtamento in Antoniæ clientelam venerat, rogat ut accepta fide ſub ſyngrapha daret mutuum. Alter jam ante debere ſibi nonnihil Agrippam aſſeverans, extorſit a Marſya ſyngraphan viginti millium drachmarum Atticarum, detractis ſibi de ea ſumma duobus millibus & qvingentis, eo facilius, qvod non poterat Agrippa aliter facere. Recepta igitur pecunia, profectus Anthedonem, & ibi navem nactus, parabat ſe itineri. Id ubi comperit Herennius Capito procurator Jamniæ, miſit eo milites exacturos argenti trecenta millia, qvorum debitor Cæſaris fiſco factus eſt dum adhuc Romæ ageret: atqve ita impoſita eſt illi manendi neceſſitas. & tunc quidem facturum ſe juſſa ſimulat: ſed qvamprimum nox terris incubuit, præciſis navis retinaculis navigat Alexandriam. Ibi ab Alexandro Alabarcha popoſcit mutuo ducenta argenti millia. Ille non ipſi ſe mutuaturum profeſſus eſt, ſed Cypro, conjugalem amorem in ea demiratus & virtutes cæteras, fidejuſſit mulieri. & mox Alexander qvinqve talentis repræſentatis Alexandriæ, reliqvam ſummam exhibiturum ſe promiſit Puteolis, profuſionem Agrippæ veritus. Ita Cypros expedita mariti navigatione in Italiam, ipſa cum liberis in Judæam itinere pedeſtri reverſa eſt. Cæterum Agrippa poſtqvam Puteolos appulit, ſcripſit ad Tiberium Cæſarem degentem Capreis, veniſſe ſe officii cauſa ſignificans, & poteſtatem accedendi eam inſulam poſtulans. Tiberius nil cunctatus humaniſſime reſcripſit, gratulans ei reditum ad Capreas incolumem. Nec minore alacritate præſentem excepit & amplexu & hoſpitio. Poſtridie Cæſar receptis literis ab Herennio, qvod Agrippa trecentis millibus mutuo ſumptis, nec ad conſtitutum tempus perſolutis, de reddendo admonitus, fuga ſe e ſubjectis ipſius procurationi locis proripiens, exigendi facultatem ademiſſet, ægre tulit: mandavitqve cubiculariis non prius admitti hominem qvam perſoluto debito. Ille neqvaqvam ira Cæſaris attonitus, ab Antonia Germanici & Claudii poſtea principis matre petiit mutuo trecenta millia, ne periclitaretur de amicitia Cæſaris, qvæ memor Bernices hujus matris conſvetudinis, familiariter enim ea fuerat uſa, ſimulqve educatum fuiſſe ipſum cum ſuo Claudio,

A τελῆσιν ὡμολόγησε αὐτῷ. ὁ δὲ μὴ πάντα διὰ τὴν βοηθείαν τῶν Δαμασκηνῶν ὥρμητο πράσσειν. ἀριστόβουλος δέ, οὐ γὰρ ἐλάνθανεν αὐτὸν ἡ ὁμολογία τῶν χρημάτων, καταμηνύει πρὸς τὸν Φλάκκον. καὶ βασανιζομένῳ δὲ πράγματος ἐπὶ φανερὰ ἦν. ἐξωθεῖ τὸν ἀγρίππαν Φιλίας τῆς πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ εἰς ὑστέρου δόσεμεν τοῦ-

B τον ὠμολόγει, εἰς πτολεμαΐδα παρῆν, καὶ κατὰ τὸ ἄπορον τῆς ἀλλαχόθεν διαίτης, γνώμην ἐποιεῖτο διὰ τῆς ἰταλίας πλεῖν. ἐρρώμενος δὲ χρημάτων δόσεμεν, ἠξίει μαρσύαν ὄντα, αὐτὸν ἀπολυθῆναι, φεισάμενον ἡδέως τῶν διὰ πίστεως μηχανῶν δανεισάμενον παρά τινων. καὶ ὁ μαρσύας πρῶτον κελεύει βερνίκης ὄντα, ἀπολυθῆναι τῆς ἀγρίππα μητρὸς, ἀμφιθήκης δὲ τῆς ἐκείνου δικαίως

C ἀντιλοιπῶντας τῆς ἀντωνίας, αὐτῷ γεγραφέναι διὰ γράμματος, καὶ πίστει τῇ αὐτοῦ. ὁ δὲ, ἐπικαλεῖ γὰρ τῷ ἀγρίππα χρημάτων τινῶν ὑποστέρησιν, ἀναγκάζει τὸν μαρσύαν δυοῖν μυριάδων ἀττικῶν συμβάλλειν πεντακοσίας δὲ δισχιλίας ἐλάσσονα λαμβάνειν. σωεχώρει δὲ ἐκεῖνος καὶ τὸ μὴ εἶναι ἄλλως πιθανὸν. ἐλλημμένου δὲ χρήματος τότε ἀγρίππας εἰς ἀνηθόνα παραγίνεται, καὶ λαβὼν ναῦν, ἐν ἀγωγαῖς ἦν.

D καὶ γνοὺς ἑρέννιος κάπιτων ὁ τῆς ἰαμνίας ἐπίτροπος, πέμπει στρατιώτας. εἰ ἐπαράσχοιεν αὐτὸν ἀγομένη, τριακοσίας μυριάδας ὑπισχνεῖτο τῷ κομίσαντι ἐφιλεμένας διὰ χώμης ὑπ' αὐτοῦ, ἀναγκασθέντας ἐπὶ δῆσαι δὲ μενοῦν. καὶ τότε μὲν πίστιν τῆς κελευομένης ποιησάμενοι γυκτὸς ὑπερθεμένης, κόψαντες τὰ δρύγματα, ὧχετο ἐπ' ἀλεξανδρείας πλέων. ἐνθα ἀλεξάνδρᾳ δεῖπνον δὲ ἀλαβάρχῃ μυριάδας ὀκτὼ δάνεια, αὐτῷ δάναγ. ὁ δὲ, ἐκείνῳ μὲν οὐκ ἀνέφη παραχεῖν, κύπρῳ δὲ οὐκ ἠρνήθη, τῶν τε φιλανδρίαν αὐτῆς καταπιπλημένῳ, καὶ τῶν λοιπῶν ἄπασαν ἀρετῶν ἡ δὲ ὑπισχνεῖτο, καὶ ἀλεξάνδρῳ πέντε τάλαντα αὐτῆς ἐν τῇ ἀλεξανδρέᾳ δοῦναι, τὸ λοιπὸν ἐν δικαιοχίᾳ γιγνόμενον παρέξειν ἐπαγγέλλεσθαι, διδοὺς δὲ ἀγρίππᾳ τὰ εἰς τὰ ἀναλώματα ἔτοιμον. καὶ κύπρος μὲν ἀπαλλάξασα τὸν ἄνδρα διὰ τῆς ἰταλίας πλοῦν ἐμβᾶσα, αὐτὴ μετὰ τῶν τέκνων διὰ ἰουδαίας ἀνέζευξεν. ἀγρίππας δὲ εἰς ποτίολους παραβαλὼν, διαπυνθάνεται ὡς τιβέριον καίσαρα χράφει διατρίβοντα ἐν καπρέαις, παρουσίαν τε τὴν αὐτοῦ δηλῶν διὰ γεραπέα γὰρ ὄψει τῇ ἐκείνου, ἐξαιτῶν ἐφεῖναι αὐτῷ χωρὶς εἰς καπρέας παραβαλεῖν. τιβέ-

F ριος δὲ ἡδέως εὐδοκίασε, τά τε ἄλλα αὐτῷ χράφιλανθρωπίᾳ χρώμενος, ἐπὶ χάρμῃ δόσεσθαι διὰ τοῦ σῶν ἐπανήκειν εἰς τὰς καπρέας. ἐπεὶ δὲ ἀφικνεῖτο μηδὲν ὑφελὼν δὲ ἐν τῇ χράμματι πρόθυμος, ἦν ἀζεσθέ τε καὶ ἐξένιζε. τῇ δὲ ἑξῆς, κατὰ χράμματα αὐτῷ παρὰ ἑρενίου κάπιτων ἀφικομένου, ὅτι ἀγρίππας μυριάδας τριάκοντα δάνεισμα ποιησάμενος, καὶ πρὸς τὰς καλάβολας ὀκλάδων χρέων τ' συγκείμενον ἀπαγήσεως γενομένης, ἔσχετο φυγὰς ὑπ' αὐτοῦ χωρὶς ἀκύρου αὐτὸ καθιστὰς τ' ὄπι τῶν εἰσπραξομένων ἐξουσίας. τούτῳ ἀναγνὺς τιβέριος, πρεσβεύεται ὁ καίσαρ, καὶ ἀξιοῖ γνώσῃ τῷ ἀγρίππα κελεῦσαι ἐκτίσαι τῶν πρὸς αὐτὸν ἄρει δὴ καταβαλὴ τὸ χρέος. ὁ δὲ μηδὲν τῇ ὀργῇ δὲ καίσαρος καταπλαγὶς ἀντωνίας δεῖ μνησθῆναι μητρὸς, καὶ κλαυδίου δ' ὕστερον γνωμένου καίσαρος, δάνεισμα αὐτῷ δοθῆναι τριάκοντα μυριάδων, ἵνα φιλίας οἱ ἀμάρτοι τῆς πρὸς τιβέριον. ἡ δὲ βερνίκης τε μνήμη τῆς μητρὸς αὐτοῦ, φόδεσμα γὰρ ἀλλήλαις ἐξῶντο αἵδε γυναῖκες, καὶ αὐτῷ ὁμοτροφίας πρὸς τοὺς ἀμφὶ κλαύδιον γεγονυίας,

διδοῦσι

δίδωσι τὸ λεγόμενον, ἢ αὖπω ἀποτίσαντι τὸ χρεῶ, ἀνε- A præbuit ei pecuniam illam: & reddito debito,
πικώλυτος ἐπὶ ἡ Φιλία ἦν τοῦ ἐρίου. αὐδὶς ἦ αὖπω πο- nemine prohibente fruebatur amicitia principis:
βέρλος ὁ καῖσαρ πανίσχυρον ἡγῶνον τὸν αὐτὸν, κελεύων τὰ adeoqve conciliatus eſt Cæſari, ut is nepotem
παιδία αὐτοῦ τῆς ἐξόδου ἅμα τυγχάνειν. ἀγρίππας ἦ ſuum commendaret Agrippæ, mandaretq; ut
Φιλία δεχθεὶς ὑπὸ τῆς ἀντωνίας, ἢ θεράπαινα τρέ- progredientem ſemper comitaretur officii gra-
πτι ἦ τὸν γαΐου ἡγῶνα πάντος αὐτῇ, ἢ διάνοια δ' πατρὸς tia. hoc beneficio devinctus & deditus Antoniæ,
εἰς τὰ πρῶτα τιμωμένου. ἢ γὰρ ἐν ἄλλοις ἀμαρδὸς cœpit Cajum nepotem ejus colere, gratioſum a-
ἦν, καίπερ ἦ ἀπελευθερος, ἅμα τοῦτο δάν- pud omnes & honoratum ob parentis memori-
νισμα μυρίαδων ἑκατὸν εὑρόμενος, τῇ τε ἀντωνίᾳ B am. Erat ibi forte Allus Samarita libertus Cæſa-
καταβάλλει τὸ ὀφληθὲν χρεῶ, καὶ τῶν λοιπῶν τῇ ris, ab eo mutuatus decies centena millia, debi-
ἀναλώματι θεραπεύων τὸν γαΐον, μειζόνως ἐν ἀξιω- tum Antoniæ reddidit: reliqvum materiam ha-
ματι ἐν παρ' αὐτῷ. ὡσεὶ ὅσης ἦ εἰς μέγα τοῦ ἀγρίπ- buit demerendi Cajum officioſus. A quo rece- XIII.
πα τῆς ὡσ γαΐον φιλίας, ἐφ' ᾗ μύοις ποτὶ λόγος πε- ptus in intimam amicitiam, quodam die dum
ρὶ τιβερίου γένοι), καὶ δ' ἀγρίππα κατ' ἐυχὰς τραπο- una geſtatur incidit in confabulationem de Ti-
μένῳ, μόνῳ δ' ἦσαν, ἢ παῖς τιβέριον ὑπεκστένα τῆς berio: & quia ſoli erant, precatus eſt Tiberio, ut
ἀρχῆς χαῖον ὡσαχωρῶν ἀξιωτέρῳ τὰ πάντα ὄντι, τό- quam primum principatus locum Cajo digniori
των ἀκροᾶ) τ' λογων ἔυτυχος, ἀγρίππου δ' ἐν ἀπε- cederet. has voces excepit Eutychus, libertus C
λεύθερος ἡνίοχος, καὶ ὡσαχθὲν μὲν σιγῇ παρεδί- Agrippæ, & auriga: actum quidem ſiluit. Inſi-
δει. κλοπῆς ἦ ἱματίων αὖτω δ' ἀγρίππα ὀφικαλου- mulatus deinde a patrono quaſi veſtem ei furto
μένης, καὶ ἀκριβῶς ἦ σκεκλέφθαι, φυγὼν ἢ ληφθεὶς ſubduxiſſet, ſicut re vera ſubduxerat, & ex fuga
ἀγαγῆς αὐτοῦ ὀπὶ πίσωνα ἡγουμένης, ὃς ἐν φύλαξ τῆς retractus, cum perductus eſſet ad Siſonem urbi
πόλεως, ἐρομένου τὸν αἰτίαν τῆς φυγῆς, ἡμύσεν φησὶν præfectum, rogatus fugæ cauſam, ait ſe habere
ὁποβρήτους ἔχειν λόγους εἰπεῖν ἐπ' ἀσφαλείᾳ τῆς σωτη- ſecreta quædam quæ cuperet indicare Cæſari,
ρίας αὐτοῦ φέρουσας, ὥστ δῆσαι αὐτὸν ἐστεῖλεν εἰς τὰς ad ſalutem ipſius pertinentia: quapropter vin-
καπρέας. ἢ τιβέριος τῷ αὐτῷ τρόπῳ χρώμενος, ctus miſſus eſt Capreas. hunc Tiberius more
ἔχειν αὐτὸν δέσμιον, μελλητὴς εἰ καί τις ἕτερων βασι- D ſuo detinebat in vinculis, qvod eſſet cunctator, ſi
λέων ἢ τυράννων ἡγούμενος. ὅτι γὰρ πρεσβειῶν ὑποδο- qvis unqvam alius aut rex aut tyrannus. nam
χὰς οὐκ ἐδ' ὀξέως ἐποιεῖτο, ἡμέρσιν τε ἢ ὀπὶ τρόποις ὑπ' neqve legationes ſine mora admittebat, & præ-
αὐτοῦ ζηλωτὴν εὐδαιμία ἐν ἀρχοδοχῇ, ἕκατι μὴ φθάσειν fidibus provinciarum vel procuratoribus ſuc-
πλειστηκότας. ὅθεν ἐ δεσμωτῶν ἀκροάσεως ὠφέλι- ceſſorem non mittebat, niſi mortuis. Proinde
μον, ὡς τι καὶ τ' φίλων ἑρομένων τὸν αἰτίαν αὐτὴν vinctos qvoqvè negligebat audire, moræ hanc
δ' ὀπὶ τοιάτοις ὀλιγῇ χρωμένου, ἔφη, τὰς μὲν πρεσβείας rationem reddens amicis ſcitantibus: legatos
τρίβειν ὅπως μὴ ἀπάλλαγῆς αὐτῆς ὀκ ἐδ' ὀξέως ἡμενί- qvidem ideo admitti tardius, ne illis cito dimiſſis
νης, ἕτεροι πρέσβεις ὀπιχειροτονηθέντες ἐπανίοιεν, ὄχλος alii denuo creati redeant, atqve ita obruatur
τι αὖτω γίνοιτο ὀπὶ δοχαῖς αὐτῶν καὶ πομπαῖς ὠφελει- E continuo excipiendis & dimittendis legationi-
μένου. τὰς δ' ἀρχὰς συγχωρεῖν τοῖς ἄπαξ εἰς αὐτὰς bus. Poteſtates autem ſemel conſtitutas ideo ſi-
ὑπ' αὐτοῦ καταστᾶσιν, αἰδοῦς ὠφεμηθέντα τῶν ὑποτε- nere, ut parcatur ſubditis. cum enim natura o-
πλῶν. φύσει μὲν γὰρ εἶναι πᾶσαν ἡγεμονίαν δ' πλεονε- mnis magiſtratus ad avaritiam ſit pronior, exter-
κτεῖν. τὰς ἦ μὴ πατρίας, ἀλλ' εἰς ὀλίγον καὶ ἄδη- num cui nullus certus ſit præſtitutus terminus,
λον ὁπόταν ἀφαιρεθεῖεν, καὶ μειζόνως ἐξοτρύνειν ὀπὶ eo magis ad rapinam ſolicitare homines. itaq; ſi
κλοπαῖς τοὺς ἔχοντας. εἰ μὲν οὖν ἐφεῖκασιν εἰς diutius eo fruantur, exatiatos lucris ſegniores ad
πλέον αὐτοὺς, ἄδειαν τῶν κλοπῶν ἔχειν ὑπὸ δ' πλ- rapiendum fieri. qvod ſi ſucceſſor immineat, nõ
λῶν τῶν κεκερδημένων ἀμβλυτέρους τὸ λοιπὸν αὐτοῖς F ſuffecturos eorum aviditati provinciales, dum
χρωμένους. ἀρχοδοχῆς δ' ὀπὶ ὠφελημένης ὀκ ἐδ' ὀξέως, deceſſor tanto magis ſpoliat, qvanto minus tem-
ἁδαμῶς ἂν ἀρκέσαι τὰς ἄπλας τοῖς ἄρχουσι ποθουμένας, poris ad hoc faciendum ſibi putat reliqvum. Ute-
ἀναστροφῆς αὐτοῖς διδομένης καιρῶν, ἐν οἷς πλήρεις οἱ ποθληφόρους ἡμῶσι, ὑποδιδοῖεν baturq; hac ſimilitudine: Conſauciati cujusdam
τῆς ἀπουδῆς τῆς ὀπὶ τοῖς λαμβάνειν ἀφ' ὅτ πρῶτον ἐν καιρῷ vulnera muſcæ agminatim ingruentes operue-
ἡμέρᾳ μεταῦναι. ὠφέλησμά τι αὐτοῖς φησὶ rant, eum qvidã forte fortuna præteriens miſera-
τοιοῦτον ἐλεῆσαι. τραυματίαι μὲν κειμένῳ μύιαι καὶ πλή- tus eſt, putans langvidiorem, qvam ut illas poſſet
θος τὰς ὠτειλὰς ποιεῖσθαι, καὶ τις τ' ὠφελητόντων G arcere, accedensq; propius parabat eas depellere.
οἰκτήρας αὐτοῦ τῷ δυσχέραι, καὶ νομίσας ἀδυνα- orante autem ſaucio ut ſic eum fineret, qvæſivit
μίᾳ μὴ βοηθεῖν, οἷός τι ἐὰν ὑποσοῦσι αὐτοῖς ὠφελήσῃς, alter cauſam cur ita liberari ab hac moleſtia ne-
ἐ δεομένῳ πονοποιοῦντ' ὀπὶ τοιοῦδε, ὑποπλάσσων ἔρετο gligeret. tum ille: imo his abactis majorem mole-
τῷ αἰτίαν δ' ἀποφημένου εἰς τὸν Δία φυγὼν κακῶ ſtiam mihi faceres: nam hæ jam ſaturatæ ſangvi-
δ' ἐφεῖκότος. μείζονας γὰρ ἂν ἀδικίας με εἶπεν ταύ- ne remiſerunt nonnihil; qvod ſi recentes accede-
τας ἀπεργάζων. τῆς μέν γε ἤδη πλησθείσης δ' αἵματος ὀκ ἐᾶ rent, & famelicæ, me jam ante peſſime affectum
ἐμοὶ ἐᾶν ἐξιέναι, ὄχλον μοι ὠφελεῖν, ἀλλὰ πᾶν ἐ ἀνίσχυσον. αἱ δ' ἀκραιφνεῖς τι καὶ αὐτὸς λιμῷ facile perderent. qvare ſe qvoq; ajebat hac ratio-
σπανελθεῖσαι, ἢ πεινῶμενον ἤδη ὠφελαμβάνουσι, καὶ ὀλεθρῳ ὠφελοῖεν. Δία τάδε οὖν κἀκεῖνος ὑπὸ πλ- ne providere ſubditis, multorũ rapacitate vexatis
λῶν δ' κλοπῶν διεφθαρμένοις τοῖς ὑποπλάσσειν, ὠφελιμῆς εἶναι μὴ σωέχειν ἐξαπιστέλλειν τοὺς ἡγησομένους,

qvi more muſcarum eos infeſtarent, maxime ſi ad innatam cupiditatem metu cito deſinendi accederet. quod autem vera narrem de ingenio Tiberii, teſtatur mihi factum ipſius. nam cum duobus ſupra viginti annis obtinuerit imperium duos in univerſum Judæis miſit gubernatores, Gratum & ſucceſſorem ejus Pilatum. nec aliter ſe geſſit circa cæteros imperio ſubditos. Victorum quoqve cauſas ideo ſe ajebat ſerius cognoſcere, ne affecti ſupplicio cito leventur malis quæ meruerint anteactis ſceleribus, nunc dum longiores moras terunt, multo gravius reddi illorum infortunium. Sane hæc fuit cauſa cur Eutychus tam diu egerit in vinculis, priusquam Cæſari aures ei præbere ſit collibitum. Procedente deinde tempore a Capreis venit Tuſculanum, ſtadiis fere centum ab urbe diſſitum, & Agrippa rogavit Antoniam, efficeret ut tandem audiretur Eutychus, cognoſcereturqve cujus accuſaret patronum criminis. nam Antonia in magno honore habebatur apud Tiberium, vel propter affinitatem, quod Druſi fratris uxor fuerat: vel propter continentiam, quod florente etiam tum ætate vidua recuſarit alteras nuptias, licet hortante Auguſto ad iterandum conjugium, in eoq; vitæ genere omnem caverit infamiam. huc accedebat privatum beneficium, qvo maxime devinxerat hominem. Cum enim res novas contra eum moliretur Sejanus amicorum unus, vir valde potens propter præfecturam prætorianorum militum, conſpirantibus multis ſenatoribus & libertis Cæſaris, & viris militaribus, tantum illi conflatum erat periculum, ut minimum quin opprimeretur abfuerit: quo tempore illuſtris opera fuit Antoniæ, per quam occurſum Sejani malitiæ. quam primum enim intellexit inſidias compoſitas in principem, rem totam ei perſcripſit accuratiſſime: traditisq; literis Palanti ſervorum ſuorum fidiſſimo, miſit eum Capreas ad Tiberiũ, quibus ille cognitis Sejanum occidit, & ſocios conſilii; Antoniæq; jam ante habitæ in pretio, majorem etiam in poſterum fidem habuit per omnia. Hac igitur hortante ad audiendum Eutychum, reſpondit Tiberius: Huic quidẽ ſi quid cõtra Agrippam mentitus ſit, præſentem pœnam ſufficere: ſed videndum illi eſſe, ne dum inconſultius a liberto pœnas expetit, inquiſitione facta, malum quod alteri molitur, ſibiipſe conciliet. quod ubi Agrippa audivit ex Antonia, tanto magis urgebat inquiri de hoc negotio: & cum nullum orandi finem faceret, nacta opportunitatem Antonia, videns Tiberium a prandio lectica geſtari, præcedente ipſius nepote Cajo una cũ Agrippa acceſſit propius: & pedibus eum comitata, petiit vocari & examinari Eutychum. ad quam ille: Deos teſtor Antonia, quod non ſponte, ſed tuis coactus precibus faciam quod facturus ſum, qvo dicto Macroni Sejani ſucceſſori imperat Eutychum adducere. qvo ſine mora veniente, rogat eũ

A οἱ ἐν τρόπῳ μιᾶς ἐκπλεμῶεν αὐτὸς, φύσῃ πρὸς κέρδος ὁρμῶντες μᾶλλον ἐμβάνοντες τὴν ἐλπίδα ἐπὶ πλέον ἀφαιρησόμενοι τὴν ἐν τῷ ἡδονῇ μαρτυρήσῃ δέ μοι τῷ λόγῳ πρὸς τῆς ὅλης τύχης φύσεως, τιβερίου τὸ ἔργον αὐτό. ἔτη γὰρ δύο πρὸς τοῖς εἴκοσιν αὐτοκράτωρ γενόμενος, δύο τοὺς πάντας ἰουδαίοις ἐξέπεμψεν διοικησοντας τὸ ἔθνος, γράτον τε, καὶ πιλᾶτον, ὧν αὐτῷ διεδέξατο τὴν ἡγεμονίαν. καὶ οὐκ ἀπὸ μιᾶς ἰουδαίων τοῦτ' ἔλαβεν, ἑτέρου δ' ἀπὸ τῶν λοιπῶν ὑπηκόων. ἀλλὰ καὶ τῶν δεσμωτῶν τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀκροάσεως ἀπεσήμηνεν οὐτος διὰ γὰρ θάνατον, κόρον τῶν ἐπεσηκότων κακῶν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἐπ' ἀρετῇ τοῦ δικαίου τοῖς τοιούτοις τύχη συνελθεῖν. τοσοῦτος δ', ἀχθηδόνι τῇ δικαιώσῃ μείζονα προσφέρειν τὴν δυσχέρειαν, ἀλλὰ μὴν δὴ ταῦτα καὶ εὐτυχὴς ἀκροάσεώς τε οὐκ ἐτύγχανε, καὶ τὰ δεσμὰ ἐλύσχε. χρόνῳ δ' ἐγχωμένῳ, τιβέριος τε ἐκ τῶν καπρεαῶν εἰς τοσκολάνον προσγένηται, ὃν ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν τῆς ῥώμης, καὶ ὁ ἀγρίππας ἀξιοῖ τὴν ἀντωνίαν ἀλλαξάσθαι, ἡνίκα τῇ δ' ὑπάρχῃ τὴν ἀκρόασιν ἐφ' οἷς ποτὲ τῶν κατηγορίαν ποιοῖτο αὐτοῦ. ἡμίαν δ' ἐν ἀντωνία τιβέριος εἰς τὰ πάντα συγγνώμης τε ἀξιώμαλι, δρύσου γὰρ ἐν ἀδελφοῦ δ' αὐτοῦ γυνὴ, καὶ ἀρετῇ δ' σώφρονι νέα γὰρ χηρεύειν παρέμεινεν, γάμου τε ἀπέσχεν τοῦ πρὸς ἕτερον, καίπερ δ' σεβαστοῦ κελεύσαντος τινὶ γαμεῖσθαι. ἐκ λοιδωρίων ἀπηλλαγμένον διεσώσατο αὐτῆς τὸν βίον, ἰδίᾳ τε εὐεργέτης ἐν εἰς τὰ μέγιστα δ' τιβερίου. ὑπεβλῆς γὰρ μεγάλης συστάσης ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ σηϊάνῳ φίλων τε ἀνδρῶν, καὶ δυνάμεσι τοῦ τότε μεγίστων ἔχοντος ἀφ' ὧν τὸ στρατοπέδων εἶναι ἡγεμονίαν αὐτοῦ, ἐξ ἧς τε ὅλης οἱ πολλοὶ, καὶ τῶν ἀπλοδώρων πρὸς ἦντο, καὶ τὸ στρατιωτικὸν διέφθαρτο. πρᾶκτόν τε ἡ ὑπόβλη ὑπὸ μέγα, κἂν ἐπέπρακτο σηϊάνῳ τὸ ἔργον, μὴ τῆς ἀντωνίας τόλμῃ χρησαμένης σοφρονίᾳ τοῦ σηϊανοῦ κακουργίας. ἐπεὶ γὰρ μαθοῦσα τὰ ὑπὸ τοῦ τιβερίου συγκείμενα, γράφει πρὸς αὐτὸν τὰ πάντα ἀκριβῶς, καὶ πάλαι ὑπόθεσιν τὰ γράμματα τοῦ πιστοτάτου τῶν ὅλων αὐτῆς, ἐκπέμπει πρὸς τιβέριον ἐκ τῆς καπρείας. ὁ δ' μαθὼν τὸ τε σηϊανὸν κτείνει, καὶ τοὺς συνεπιβάλλης, τῶν τε ἀντωνίαν, καὶ πρὶν ἀξιολόγως ἄγων, τιμωρίαν τε ἐπελάμβανε κἀπὶ τοῖς πᾶσι πίστιν. τοῦ δὴ ταύτης τῆς ἀντωνίας ὁ τιβέριος προσκαλούμενος ἐξεπέσαιτ' ἐντυχον, ἀλλ' εἰ μὴν καταψεύσεσθαι φησιν ὁ τιβέριος ὅτι ἀγγέλλοντα τὰ εἰρημένα, εὐτυχὴς δεκτὸν κομίζεται παρ' αὐτοῦ τιμωρίαν τοῦ ὑπερπέμπτα αὐτός. εἰ δ' βασανιζομένῳ ἀληθῆ φανῆναι τὰ εἰρημένα, μήπω κολάζειν παθὼν τὸν ἀπελεύθερον ἐπ' αὐτὸν μᾶλλον καλεῖν τοῦ δίκαιον. καὶ ὁ ἀγρίππας ταῦτα φαμένης πρὸς αὐτὸν ἀντωνίας, πολλῷ μᾶλλον ἐπίκειτο ἀξιῶν ἐξέτασιν γενέσθαι δ' πράγματος. καὶ ἡ ἀντωνία, οὐ γὰρ ἀνὴρ πολὺς ὢν ἐ ἀγγέλλας ὑπὸ πίστεως δόξαν, καιρὸν ἁρπάσαι πιστὸν, ἐωρᾶτο μὲν τιβέριον ὑπὸ φορείῳ χειμῶνος περίοντος χαίρειν τε ἐκείνῃ ἡμέρᾳ ἀγέλλας, ἀπ' ἀρίστου δ' ἦσαν, προσπεσοῦσα τῷ φορείῳ, παρεκάλει καλεῖσθαι τε τὸν εὐτυχῆ, καὶ ἐξετάζεσθαι. ὁ δ', ἀλλ' ἴσων μὲν εἶπεν ἀντωνία, οἱ δοκεῖ ὅτι μὴ γνώμῃ τῇ ἐμαυτοῦ, ἀνάγκη δ' τῆς σῆς προσκλήσεως ἐξαγόμενος, πράξω τὰ πρόσταγμα. ταῦτα εἰπὼν κελεύει μάκρωνα εἰς σηϊανοῦ διάδοχον, τὸν εὐτυχῆ ἀγαγεῖν. ὁ μὲν, ἅδην εἰς ἀναβολὰς παρεῖ, τιβέριος δ' αὖ-

τὸν εἰρεσιτὶ ϗ ἔχοι λέγειν κατ' ἀνδρὸς ἐλευθερίαν αὐτῷ A Cæsar quidnam contra eum afferat a qvo libertatem acceperit. qui respondit: Domine, vectabantur in curru Cajus iste & Agrippa, me sedente illis ad pedes: ubi post multos sermones ultro citroqve habitos, Agrippa his verbis ad Cajum usus est: O si jam tandem dies illa veniat, qua senex iste decedens te orbi relinquat principem. nihil enim huic voto obesse posset nepos ejus Tiberius, qvem tu facile opprimeres. Tum vero ad publicam orbis felicitatem mea quoque privatim accederet. His verbis Tiberius facile credens, nonnihil etiam veteri offensa motus, quod Agrippa jussus colere Tiberium ipsius ex Druso nepotem, neglecto hoc mandato totus in Cajum erat propensior: versus ad Macronem, huic, inquit, injice vincula. At Macro non satis intelligens quemnam ille diceret. neqve enim de Agrippa suspicari tale quid poterat, cunctabatur donec exactius rem perciperet. interim Cæsar aliquantisper gestatus per circum, denuo Macronem appellans: An non, inquit, jussi ut huic vincula injicias? quo scitante cui tandem, Agrippæ inquam, ille respondit. Agrippa vero ad preces versus, per memoriam filii, cujus consvetudine simul educatus familiarissime usus fuerat, & per collata in adolescentem Tiberium officia rogabat veniam. sed frustra, prætorianis ita ut erat purpuratum in vincula trahentibus. cumq; æstus esset vehemens, & præ inopia vini sitis eum ureret, conspicatus qvendam e Caji servis nomine Thaumastum gerentem hydriam poposcit potum. & cum libenter oblatum hausisset, inquit, certe tuo bono puer exhibuisti mihi hoc ministerium: quam primum enim hanc necessitatem evasero, impetrabo tibi libertatem a Cajo, quandoquidem etiam vincto mihi non es gravatus ministrare, ut antea dum pristina mihi fortuna maneret integra. nec fefellit hominem, sed gratiam ei reposuit. nam regnum adeptus Thaumastum a Cajo impetratum manumisit, & bonorum suorum dispensatorem constituit. quin & moriens hunc Agrippæ filio Bernicæq; filiæ reliqvit eadem ministerii conditione, apud quos in pretio usqve ad extremum diem habitus consenuit. Sed id postea contigit. Tunc vero Agrippa vinctus ante regiam stabat inter alios quosdã æque vinctos, incumbens præ mœrore in quandam arborem. cui cum insedisset bubo, unus e vinctis natione Germanus alitem conspicatus, scitatus est e milite quisnam esset ille purpuratus, & cognito Agrippam esse, Judæorum nobilissimum, rogavit militem ut liceret sibi propius ad eum accedere, cupere enim se quædam de ipsius patria cognoscere. quo impetrato, & adhibito interprete, ô juvenis, inquit, contristat te quidem tam repentina & improvisa fortunæ mutatio: nec facile credes prope esse effugium, sic consulente rebus tuis divina providentia. sed testor patrios deos, & qui huic regioni præsident, & qui nos perduxerunt in hæc vincula, qvod nihil auribus tuis daturus sum, neqve te inani

ἀμείψεσθαι τοιούτου. ὁ δὲ φησὶν, ὦ δεσπότα, ἐωρῶντο μὲν ἐπ' ἀμάξης, γαΐου τε ἅτου καὶ Ἀγρίππα σὺν αὐτῷ, σφῶν ἐξεμοῦ τῶν ποδοῖν. λόγων τε πολλῶν ἀνακυκλουμένων, ἀγρίππας φησὶ πρὸς γαΐον, εἰ γὰρ ἀφίκοιτο ποτὲ ἡμέρα ἣ μελλούσης ὁ γέρων ἅτος χωροποιήσει ἡγεμόνα τῆς οἰκουμένης. ἅδεν γὰρ ἡμῖν πρέσβου ὁ γέρων αὐτὸς γένοιτ' ἂν ἐμποδὼν ἴσως σοὶ πλούτων. καὶ ἅπα οἰκουμένη ᾔδοιτ' ἂν μακαρία καὶ γῶ πρὸς αὐτῆς. πρέσβυς B ὢν πρὸς ἡγησάμενος τὰ ἐρημένα, ϗ ἅμα μῆνιν ἀναφέρων τῷ ἀγρίππα παλαιάν, διότι κελεύσαντος αὐτὸν θεραπεύειν πρέσβυν ἡγούμενον αὐτὸς γεγονότα, ϗ δράσας παῖδα ὄντα, ὁ ἀγρίππας ἁπλοϊκῶς ἤδη προκρουσάμενος τὰς ὀφρύας, καὶ πᾶς ὡς τ γαΐου μειρακιεύεται, ἅτερον μὲν δὴ φησὶν μάκρωνι δῆσαι. μάκρων ϗ τὸ μὲν οὐ σαφῶς ὅπως ἂν πρεσβεύσαιεν ἐξαπίνης ἔμφρων, τὸ ϗ οὐκ ἂν προσδοκῶν περὶ τῷ ἀγρίππα αὐτὸν βουλεῦσαι. τ πιθὸν, ἐπανῆκεν ἀκριβώσων μᾶλλον τὰ ἐρημένα ἐπεὶ ϗ C καίσαρ περισώσας τὸν ἱππόδρομον λαμβάνει τὸν ἀγρίππαν ἑστηκότα, ϗ μὴ δὴ φησὶν μάκρων ἅτερον εἶπον δεῖσθαι. ἅ ϗ ἐπανερομένῳ ὅν τινα ἄν, ἀγρίππαν γε εἶπεν. ϗ ὁ ἀγρίππας, τρέπει μὲν ϗ δεήσεις, ἅτε παῖδος ὢν σωτηθέντος μνημονεύων, ϗ ἅ πρέσβεως τῆς ἐκτροφῆς. ἅ μέντοι ἤνυεν γέ τι, ἀλλ' ἦσαν αὐτὸν ἐν προφυλακῇ δεσμίων. ϗ καῦμα τι γὰρ σφοδρὸν ἦν. ϗ ἴσως οἶνος ἅ D ἅπιστος μὴ πολλᾶ γεγονότος, δίψος ἐξέκαιεν αὐτὸν, καὶ τι καὶ ἀγωνία ϗ τὸ παρ' ἀξίαν καταλαμβάνειν, ἅπαντός τινα τ γαΐου παίδων ὄνομα, ὕδωρ ἐν ἀγλαΐσκῳ κομίζοντα ἤτησε πιεῖν. ϗ ἐρέσθαντος πρόθυμος πιὼν, ἀλλ' ἔπερ ἐπ' ἀγαθοῖς φησὶν ὦ παῖ τε τῆς δέσεώς τ Δρακοντίας γεγονέναι, Δραφυγῆς μοι γενομένης τῶνδε τ δεσμῶν, οὐκ ἂν βαρέως οἶμι ἐλευθερίαν ἑαυτῷ πρασάμενος σοι ὦνος γαΐῳ, ὃς ϗ δεσμώτῃ μοι γενομένῳ Δρακοντίῳ καθάπερ ἐν τῷ πρόσθεν καθεστηκότι οἰκείᾳ E τῆς πρὸς ἐμὲ ἀξιώσεως οὐκ ἐνέλιπες. ϗ οὐκ ἐψεύσατο ταῦτα εἰπών, ἀλλὰ δὴ ἡμέρᾳ ὕστερον. ἐν ὑστέρῳ γὰρ βασιλεύσας τ γαιμασὸν μείζονος ἐλευθερότητος ἀφῆκεν παρὰ γαΐου καίσαρος γενόμενος λαβών, ϗ τ ἀσίας ἐπίτροπον καθίστησιν. πλούτων τε τῷ ἰδίᾳ ἀγρίππα ϗ βερνίκῃ τῇ θυγατρὶ ὑπὸ τοῖς ὁμοίοις Δρακοντιομένου καταλιπὼν, ἐν τιμῇ τε ὢν ταύτῃ, γήρως πλούτᾳ. ϗ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐγένετο. ἀγρίππας ϗ τότε δεθεὶς ἀφῆκε πρὸ ὀ F βασιλείου πρός τινι δένδρῳ κλιθεὶς ἴσως ἀθυμίᾳ μετὰ πολλῶν οἱ εἱσθέντο. καὶ τιν ἐρέᾳ καθίσαντος ὑπὸ ὀ δένδρα ὦ ἀγρίππας προσεκέκλιτο, βύβωνα ϗ εἰ ῥωμῇσι τὸν ὄρνιν ὄν καλοῦσιν, τ δεσμωτῶν τις γερμανὸς θεασάμενος, ἥρετ τὸν στρατιώτην, ὅς τις εἴη ὁ ἐν τῇ πορφυρίδι. καὶ μαθὼν μὲν ἀγρίππαν ὄνομα αὐτῷ, ἰουδαῖον ϗ τὸ γένος, καὶ τῶν οἰκείων ἀξιολογωτάτων, ἠξίωσεν τὸν συνδεδεμένον αὐτῷ στρατιώτην, πλησίον ἐλθεῖν Δρ λόγων, βάλλοι γάρ τινα ἀμ- G φὶ τ πατρίων ἔρεσθαι αὐτόν. καὶ τυχών, ἐπεὶ πλησίον ἐγένετο δι' ἑρμηνέως, ὦ νεανία φησὶ, καταθοῦ μὲν σε τὸ αἰφνίδιον τῆς μεταβολῆς, πολλοῦ τε ὄντος καὶ ἀθρόου ἐπαγαγεῖν τὴν τύχην. ἀπιστία δέ σοι τ λόγων, εἰ ὄπη φυγῆ κακοῦ τοῦ ἐφεστηκότος. δήπουθεν τ δεῖται τῶν θείων. ἴσθι γε μὲν θεοὺς τοὺς ἐμοὺς πατρῴους, καὶ τοὺς τῇδε ἐγχωρίους, οἳ τόνδε ἐπεστατοῦσαν ἡμῖν τὸν σίδηρον, ἐπομνύμενος, λέγω τε πάντα, ἅπερ ἡδονῇ γλωσσαργῷ διδοὺς τὸν ἐπ' αὐτοῖς λόγον, ἅπερ Δρακοντῆς

Digitized by Google

conſolatione lactaturus: non ignarus quod hujusmodi prædictiones ſi eventus fruſtretur, majorem afferant mœſtitiæ cumulum, quam ſi nunquam omnino auditæ fuiſſent. itaqve æqvum duxi vel cum meo periculo interpretari tibi quid dii portendant manifeſtis auſpiciis. Fieri non poteſt quin confeſtim evadas ex his vinculis, & mutatis rerum vicibus ad ampliſſimam dignitatem ſimul atqve potentiam pervenias, usqve ad eorum invidiam quibus nunc videris miſerabilis. Felicem qvoqve habiturus es vitæ exitum, relictis in opum ſucceſſione liberis. Memento autem qvando hanc alitem iterum videris, qvintum ex eo diem fatalem tibi futurum. Hæc ſunt quæ tibi cæleſtes miſſa hac ave nunciant: cujus rei cum habeam præſcientiam, viſum eſt impartiri te hac lætitia, qvo ſpe futuri commodi levius feras præſens infortunium. proinde rogo ut qvãprimum felicitatem iſtam repræſentari tibi ſenties, des operam ut nos qvoqve eripiamur ex his adverſitatibus. hoc Germani præſagium tam videbatur Agrippæ ridiculum, qvam poſtea maximam admirationem eſt promeritum. At Antonia graviter ferens calamitatem juvenis, Tiberium qvidem pro eo deprecari putabat non ſoſtum difficile, ſed propter repulſam inutile etiam: apud Macronem tamen obtinuit ut in cuſtodia ſervaretur a militibus commodis moribus præditis, convictoremq; haberet centurionem ei curæ præpoſitum, & qvotidianis uteretur lavacris, & pateret ad eum libertis atqve amicis aditus, qvorum ſublevaretur officiis. admittebanturq; ad eum, Silas amicus, & e libertis Marſyas atq; Stichus, inferentes ei cibos quibus delectabatur: & ſtragula qvaſi venalia circumferentes, noctu ſubſternebant permiſſu militum jam ante præmonitorum Macronis imperio. atqve in hunc modum ſex menſes exegit in cuſtodia. Cæterum Tiberius Capreas reverſus primum langvore modice tentatus eſt: invaleſcente deinde morbo jam male de ſe ſperans, per Euodum libertorum ſuorum cariſſimum accerſiit filios, qvaſi ad extremum colloqviũ. erant autem ei non naturales, ſed adoptivi. nam Druſum unicum filium amiſerat. ſupererat hujus filius Tiberius, cognomine Gemellus, & Cajus ex Germanico fratre natus, jam adultus & diſciplinis liberalibus pulchre excultus, adhæc gratioſus apud populum propter paternarum virtutum memoriam. ille enim apud omnes in maximo honore habitus eſt, qvod eſſet modeſtiſſimis moribus, comis in alloqviis, & nemini ſe præferens. qvibus artibus non ſenatus modo ac populi favorem ſibi paravit, verum etiam qvotqvot ubiq; ſunt provincialium, qvos partim affabilitate, partim officiis devinxerat, qvam ob rem defunctũ omnes non honoris ſimulatione luxerunt, ſed veris lacrymis proſecuti, tãqvã in privata qvisq; mœſtitia. adeo citra omnẽ omnium offenſam vixerat: qvod & filio ejus

A εὐθυμεῖν σε ἐπιτρέπω. αἱ γὰρ ὅπῃ τοιῇδε προαγορεύσεις ὑστερηκότως δ' ἀποβαίνουσι, ἔργῳ χαλεπωτέραν προσίησι τὴν ἀχθηδόνα, & μηδ' ἐκ τοῦ ἀκοῆ ἀκροάσασθαι αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐμὸν κινδύνοις προβαλλόμενος, δίκαιον ἡγησάμενός σοι ἀμφοτέροις τοῖς προαγορεύσεσιν τῶν θεῶν. ὅσον ἐοῦ ὅπως οὐκ εὐθέως ἀπαλλαγὴ τί σοι τῶνδε τῶν δεσμῶν παρέσται, καὶ προοδοποιήσει μήκιστον ἀξιώματός τε & δυνάμεως, ζηλωτός τε ἂν γένοιο πᾶσιν οἷς νῦν δι' οἶκτον τῆς τύχης σε λαμβάνουσιν. εὐδαίμων τε ἂν εἴης τοῖς τοῦ τελευτῶν, παρὸν οἷς τὸ ἄλλον καταλείπω μνημονεύειν ἢ ὁπότε εἰς αὐθις τὸν ἔρνιν θεάσῃ & σὺν, πέντε ἡμέρας σοι τοῦ τελευτῶντος ἐσομένου. ταῦτα πεπάλῃται μὲν ἤπερ δύναται σοι τὸ θεῖον τὸ ἐξαπεσταλαγμένον τὸν ἔρνιν. προγιγνώσκεται τε αὐτῶν σώσειν τοῦ προκειμένου δοστερῶν σε, ἄδικον ἡγησάμενος, ὅπως ὑπερβάλῃ & ἀγαθὸ & μέλλοντος λυσιτελῶν, ἐν ἐλαίῳ τοῦ ἀχθηδόνα & παρόντος τοῦ ἀοιδίμου μνήμου ἢ πιθανὰ εἰς χεῖρας σε προκείμενα & εὐδαίμονος, καὶ & καθ' ἡμᾶς ἀμφιδεξόμενα δυσχέρειαν ἢ τὰ νῦν ὑπαίθρου. καὶ ὁ μὲν γερμανικὸς τοιάδε προφητῶν, εἰς τοσόνδε ὠφέλει γέλωτα τοῦ ἀρχίππου, ἐφ' ὅσον ἐν πᾶς ὕστερον καταφάνη τεθυμιάσθαι ἄξιος. ἡ δ' ἀντωνία χαλεπῶς φέρουσα τοῦ δυσχέρειαν, τὸ μὲν πρεσβεύειν περὶ αὐτοῦ παρῃτεῖτο, ἐρικρέστερον εἶναι, καὶ ἄλλως ἐπ' ἀπράκτοις ἡγησάμενον. εὑρίσκετο δ' αὐτοῦ & μάκρωνος προϊόντων τε μετρίων ἀνδρῶν, εἰ & φυλάξειαν αὐτὸν ἐν φρονήσει & ἀκατηπορήτῳ ἐφεστῶτες τε ἐκείνοις καὶ σωθέντα ἐσόμενα, λατρεύετε καθ' ἡμέραν συγχωρεῖσθαι καὶ ἀπελθέρων καὶ φίλων εἰσόδους τοῦ τε ἄλλου βασιλικοῦ ἢ τοῦ σώματος ἥψατ' ἄν. εἰσήεσάν τε οὖν αὐτῷ φίλος τε σίλας, καὶ τ' ἀπελθέρων μαρσύας καὶ συχνοὺς τροφὰς εἰς κομίζοντες οἷς ἐχαιρεν, & διὰ πιμελείας πάσης ἔχοντες, ἱμάτιά τε κομίζοντες ὅπῃ προαιρήσῃ πράξεως, ὁπότε νὺξ ἡμῖν ὑπερχώσουσιν κατὰ συμπράξαι τῶν φρουρῶν μάκρωνι προειρηκότος. καὶ ταῦτα ἐπράσσετο ὅπῃ μάλιστα ἐξ, καὶ τὰ ὧδε καὶ ἀγρίππαν, ἐν τούτοις λῷ. πρέσβεις δ' ἐπανελθόντες εἰς τὰς καπρείας, ἐμαλακίζετο, τὰ μὲν πρῶτα μέτρίως. ὑποδόσης δ' εἰς τὸ μᾶλλον τῆ νόσῳ, πονηρὰς ἔχων ἐπ' αὐτῷ τὰς ἐλπίδας, εὐοδον ἐς λῦ αὐτοῦ τιμώμενον τ' ἀπελθέρων, κελεύει τὰ τέκνα προσαγαγεῖν πρὸς αὐτόν. ἦν γὰρ ἀφικτὸς φησὶ λέγων πρὸ τελευτᾶ. ἦσαν δ' αὐτῷ παῖδες γνήσιοι μὲν ἐκέτι δρῦσος δὲ δὴ ὁ μόνος αὐτῷ γεγονὼς, ἐπύγχανε τεθνεώς. ὧν δ' τότε κατελέλειπτο τιβέριος ὑπικαλούμενος γεμελλος, καίσις τε γερμανικὸς παῖς ἀδελφὸς ὢν γενῶς, νεανίας τε ἤδη καὶ παιδείαν ἐκπεπονηκὼς ὅπῃ πάλαισον, εὐνοίᾳ τε & δήμου ἠμῶμενος, ἀφ' τοῦ γερμανικοῦ & πατρὸς ἀρετοῦ. ὅπῃ μέγιστον δὴ & ἦλθεν παρὰ τοῖς πολλοῖσι τιμῆς, εὐσωθεία τρόπου, καὶ δεξιότητι & ὁμιλῶν ἀνεπιχθὴς ὤν, καὶ τοῦ ἀξιοῦν τοῦμὸν & βουλεύσασθαι πᾶσιν εἶναι. ἐξ ὧν & μόνον ὁ δῆμος, καὶ ἡ βουλὴ, μεῖζόνως ἦγεν αὐτὸν, ἀλλὰ & τ' ἐποτελῶν ἔκαστον ἐθνῶν. οἱ μὲν ὁμιληκότες ἀλισκόμενοι τῇ χαρᾶ τῆς εὐτεύξεως, οἱ δ' πίστει τῆς ἐκείνων ὠφελησίας παραλαμβάνοντες. πεῖσος τὸ αὐτὸ τελέσαντος πρὸς πᾶσιν, οὐ μεγαλοσία τῆς ἀρχῆς ὑπερφαδομένων τοῦ συμφέρον, λύπη δ' ἀληθὴς οἰκειουμένων, ἀφ' τὸ ἴδιον τυχὸν ἑκάστοις τοῦ μετ-

σωσιν αὐτὸ ἐπελήφθαι. οὕτως ἀνεπιχθὴς ὡμίλησε τοῖς ἀνθρώποις, ἐξ ὧν μέγα ὄφελος & τῷ παῖδι αὐτοῦ

ὠφε-

ωδὲ πᾶσι κατελελειπτο, τῆς τ' ἄλλοις, καὶ μάλιστα τὸ A plurimum profuit, cum apud cæteros, tum maxime apud militarem multitudinem, quæ pro ipsius dignitate tuenda nullum periculum non aditura videbatur. at Tiberius cum Euodum jussisset in crastinum summo mane filios adducere, precatus est deos patrios, ut manifesto aliquo indicio designarent futurum successorem in imperio, cupiens quidem id nepoti ex filio relinqvere, sed non ausus rem tam arduam tentare inconsultis numinibus. Itaqve augurium concepit, eum sibi successurum, qui seqventi mane prior ad salutandum se venerit. quare pædagogum nepotis præmonuit, ut mox prima hora adolescentem adduceret, ratus Deum huic principatum annuere. sed aliter visum est cœlesti numini. nam cum Imperator hæc volutans diluculo jussisset Euodum eum e filiis introvocare qui prior advenisset, egressus ille Cajum offendit pro cubiculi foribus. nam Tiberius aviti propositi ignarus jentaculo remoratus est. Tum Euodus, vocat te, inquit, pater: simulq; introducit juvenem. Quo viso Imperator cogitare cœpit divinam providentiam, per quam sibi adempta sit potestas statuendi quæ decreverat: sentiensqve diversum cordi esse superis, non tam suam voluntatem irritam doluit, quam vicem infelicis nepotis, cui non satis esset principatum adimi, nisi etiam incolumitas in ultimum discrimen veniat: quandoquidem alio potentiore futuro, parum eum tutatura videbatur sanguinis propinquitas in æmulatione potentiæ, altero non ante securum putante suum principatum, quam si insidiis præoccuparit alterum. erat enim Mathematicorum quoque disciplinis addictior, juxta quorum consilia in tota vita pleraqve agere est solitus. nam & Galbam olim venientem conspicatus versus ad intimos quosdam amicos, En, inquit, virum, futurum aliquando Romanorum principem. In summa nemo Cæsarum unquam tantam fidem habuit divinationibus, non vanas expertus aliquoties. Tunc quoque magno mœrore affectus est ob id quod acciderat, non secus ac si nepotem jam extinctum cerneret: seqve ipsum culpabat, qui confugisset ad hujusmodi omina. cum enim liceret ei securo e vita excedere, nunc corruptam sibi hanc felicitatem præscientia futuri carissimorum infortunii. Itaqve quamvis turbatus inopinata principatus sui successione, invitus & reclamante animo sic Cajum alloquitur: Fili, etiamsi Tiberius propiore consangvinitate me contingat, tamen cum meum de te judicium, tum vero deorum immortalium suffragium secutus, tibi in manus trado Romanum imperium. rogo autem ut hoc adeptus non sis immemor benevolentiæ nostræ, qvi tibi sum tantæ felicitatis autor: & quam poteris gratiam mihi referas, amore complectendo fratrem Tiberium: quandoquidem mihi nihil

ἐρασπιστικὸν ἦρτο, αἱρετὸν ἀριθμῶντις τὸ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς σκῆνος ἐπεξηκασμένης εἰ δεήσοι ἐς πλοῦτον. ὁ δ' πρόβερος διόδω πρόσταγμα ποιησάμενος κῷ τὴν ὑστεραίαν ἅμα τῇ ἕω εἰσαγαγεῖν τοὺς παῖδας, εὐχετο τοῖς πατρίοις θεοῖς σημεῖόν τι προφανῆ αὐτῷ δεῖξαι ἐπὶ τῇ ἡγεμονίᾳ διαδεξομένῳ, ἀπορῶν μὲν τῷ ἡλικίᾳ τοῦ παιδὸς αὐτὸν καταλιπεῖν, μεῖζον δ' ὄρεξης τι καὶ βελήσεως τῆς αὐτοῦ πατρῴας πρὸς τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἀποφαB νόμενον. οἰωνισμα δ' οὖν αὐτῷ προὔκειτο, εἰς ἑκεῖνον ἥξειν τὴν ἡγεμονίαν, ὃς ἂν κατὰ τὴν ἑῴαν ἀφίκηται πρὸς αὐτὸν πρότερος. πυθόμενος διανοηθεὶς, πέμπει πρὸ ἑῴου τὸν παιδαγωγὸν, κελεύων ἅμα πρώτην ὥραν ἄγειν τὸν παῖδα, ὡς αὐτὸν καταμελήσασθαι τραπῆναι τὸν θεὸν ἐπολαμβάνων. ὁ δ' ἀντιψηφίζεν αὐτοῦ τὴν χειροτονίαν. ὁ μὲν δὴ ταῦτ' ἐνθυμούμενος ἔπειτα ἀπὸ τάχους ἦν ἐξ ὧν, κελεύσας τὸν εὐνοῦχον εἰς καλεῖν τῶν παίδων τὸν πάροντα πρότερον. C ἐξελθὼν δ' ἑκεῖνος, καὶ τὸν γαῖον πρὸ τῶν θυρατείου καταλαβών, ὁ δὲ παῖς ἀπὸ παρέργου μετρίου τῆς τροφῆς αὐτοῦ γλυκυμένης, ἡδέως δ' ἂν ἐθέλετο, ὁ δεσπότης καλεῖσθαι φησὶν ὁ πατήρ, καὶ εἰσάγει αὐτόν. πρόβερος δ' ὡς τάχιστα γαῖον, ἔφη πρῶτον εἰς θεῶν ἐλθὼν δ' ἅμα τῆς ἐξόδου, καὶ τὴν κατ' αὐτὸν ἡγεμονίαν παντελῶς ἀφῃρημένον θεοῖς οἷς ψηφίσαιτο, οὐ μέντοι ἐκείνου αὐτῷ μὴ προσγεγραμμένης, πολλὰ δὴ D κατολοφυράμενος, αὐτὸν μὲν δ' ἐφ' οἷς προβεβουλεύσεν χυροῖ ἀφῃρημένον τὸ κράτος, πρόβερον δ' τὸν ἡνίκα ὡς τῆς τ' ἡωμαίων δεχῆς ἐμὲ διαμάρτοι καὶ τῆς σωτηρίας κεχρημένον, διὰ τὸ ἐπ' ἄλλων κρειττόνων σὺν ἀνέκπυ πεπηρωσθαι τὸν συναναστρόφον κίνδυνον, τὴν σωτηρίαν αὐτῷ δ' μὴ συγγνῶς ὠφελεῖν δυναμένῳ, φόβῳ τ' καὶ μισῇ δ' ἐφεῖκοτος ἐξεπομένῳ πρὸς αὐτὸν, τὰ μὲν ὡς πρεσβεύοντα τῇ δεχῇ, τὰ δ' ὡς ἀνεπιβουλεύειν ὑπέρ τε τῆς σωτηρίας καὶ E τῆς ἀνάληψεως τῶν πραγμάτων μὴ ἀφῃρημένον. ἐῶ δ' καὶ γλυκυλαλοῦσα πρόβερον τὰ μάλιστα προσκάθου, καὶ καταρρύμενα αὐτῇ μείζονος τῶν εἰς τόδε ἀνακειμένων ἑκόντων τι βίαν ἐξηγμένον. χάλβαν οὖν ποτὲ θεασάμενον ὡς αὐτὸν εἰσιόντα, φησὶ πρὸς τοὺς ὑπιτηδειοτάτους αὐτῷ, ὡς τεθαρρηκὼς ἀνὴρ τῇ ῥωμαίων προπεμπόμενος ἡγεμονίᾳ. τί τε πάντα μαστιγῶν ὅσα ἐχόμενα πλημμελῶς ἡγούμενον ἡγεμόνων μάλιστα ἀνὴρ ὕστον, ἐῶ δ' ἐπιληθευόντον αὐτῶν ὅτι τοῖς πράγμασιν ἐχρῆτο αὐτοῖς. καὶ τοῦτ' ἐν χαλεποῖς ἐῶ σωτυχίᾳ δ' γεγονότον, ὡς ἐπ' ὀλολωλότι τῷ ἡλικίᾳ δ' παιδὸς ἀχθυνῶς διαπεπτημένον, ἐκπαίμενον αὐτὸ ποιούμενον, παύτῳ οἰωνισμοῦς. παρὸν γὸ ἂν αὐτῷ λύπης ἀπηλλαγμένῳ τελοῦντα ἀμαθίᾳ τῶν ἐσομένων. διαφυσιφεσθαι τῷ προσγεγραπται τῷ ἐσομένῳ δυσχέρειαν τ' Φιλτάτων τελοῦντα. καὶ περ ἢ σωτελεσαγυλῶν τῇ πρὸ δεξιᾶς τῆς G ἀρχῆς εἰς ἐς σὲ ἦλιν πρεσβῶ, ἄκων τε καὶ μὴ βουλόμενον, φησὶ γοῦν πρὸς τὸν γαῖον, ὦ πεῦ, καὶ περ μοι συγγνωστὸν πρεσβύτῃ κῇ σε ὄντον, δέξῃ τε τὴν ἐμαυτ', καὶ τῷ ὁμοψηφῶ ἐπ' αὐτῇ τ' ἴσων, σοὶ φέρων ἐγχειρίζω τὴν ἡωμαίων ἡγεμονίαν. ἀξιῶ δέ σε μηδὲν ἀμνημονῶν, ὁμιλήσαντα αὐτῇ, μήτε εὐνοίας τῆς ἐμῆς, ὃς εἰς τοσοῦδε ἐξ ἀξιώματον καθίστημι μεγέθον, μήτε τὸ πρὸς πρεσβύτον συγγνώς, ἀλλ' ὑπομένοντα,

gratius pro hoc beneficio, qvod poſt Deos totum meum eſt, poteſt reponere, qvam ſi illi non deſis qvem tibi natura voluit eſſe conjunctiſſimum. nam alioqvin etiam ſcire te oportet, illo ſuperſtite ſtabilius fore tuum imperium: extincto vero, infelicitatis tibi adeſſe exordium. Periculoſa enim eſt ſolitudo dignitatis culmen obtinentibus: & qvi in conſangvinitatis jura peccant, nunqvã divinam ultionem effugiunt. Hæc Cajo extrema mandata dedit Tiberius, omnia qvidem pollicenti, ſed ficte. Qvamprimum enim principatum aſſecutus eſt, fratrem juxta illius præſagium ſuſtulit: & ipſe qvoqve aliqvanto poſt conjuratorum inſidiis oppreſſus eſt. At Tiberius Cajo ſucceſſore ſibi deſignato poſt paucos dies obiit, cum vixiſſet in Imperio annis viginti duobus, menſibus qvinqve, diebus tredecim. poſt qvem Cajus reipub. præfuit, qvartus in imperatorum ſerie. Romani vero nunciato ejus obitu vehementer qvidem gaviſi ſunt, non tamen audebãt credere: non qvod verum eſſe nuncium non cuperent, qvod jamdudum magno redemiſſent libenter: ſed qvod vererentur ne tentati falſis nuntiis, ſi intempeſtive gaudium ſuum detegerent, delatorum opera in certiſſimam perniciem incurrerent. Nemo enim ante eum patriciorum ordinem gravius afflixerat, qvod eſſet iracundus & implacabilis, etiam ſine cauſa odio plerosq: proſeqvens, & pro innata ſævitia mortem leviſſimam pœnam exiſtimans. qvapropter optatiſſimam hanc famam non ſunt auſi fronte hilari excipere, intelligentes qvantum ſubeſſet ſpei fruſtratæ periculum. Marſyas vero Agrippæ libertus cognita morte Tiberii, curriculo ad patronum properavit, lætiſſimum ei nuntium aferens. qvem cum offendiſſet petentem balneum, admoto capite ſermone Hebraico, mortuus eſt, inqvit, leo. id ille ſatis intelligens, inopinatoqve perfuſus gaudio, at tibi, inqvit, tum pro cæteris officiis, tum pro hoc nuncio qvam tandem dignã gratiam referam; ſi modo vera nuncias, tum centurio qvi cuſtodiæ præerat, animadvertens tam Marſyæ feſtinum adventum, quam inſecutam illius verba hilaritatem Agrippæ, ſuſpicatusq; accidiſſe novi aliquid, rogavit qua de re inter ſe conterrent. quibus primo cunctantibus, cum ille urgere non deſineret, tandem Agrippa ut jam familiari aperuit omnia, ibi centurio gratulatus ei plurimum hanc felicitatem, cœnam lautam apposuit. Sed dum epulis ſimul indulgetur & poculis, ecce tibi quidam ſuperveniens affert incolumem eſſe Tiberium, & brevi in urbem reverſurum; quibus verbis territus graviter centurio, capitalis culpæ ſibi conſcius, quod cũ vincto lætũ convivium iniiſſet nuntiato imperatoris obitu, proturbat Agrippam de lectulo, hæc inſuper intonans: Tu me impune falles mentitus mortem Cæſaris & non capite lues hãc linguæ petulantiã? Et cum dicto vinciri jubet, ſolutum hactenus,

ὡς σώ τι πῶς θεῶς, καὶ μετ' αὐτὸς τιῶνδέ σοι κατεγγύω ἀγαθῶν πρόνοιαν, ἀμείβεσθαί μου τὸ ἐπ' αὐτῷ πρόθυμον, καὶ ἅμα πιθέμενον Φρυπίσιον ἀλλὰ τλὺ συγγένειαν. ἄλλως τε γινώσκειν ὡς τεῖχος σοι καὶ ἕδρχῆς ἐμὲ καὶ τῆς σωτηρίας θεῖον γένοιτ' ἂν πιθέμενος, Φροίμιον ἢ δ' δυσυχὲς μεθιστάμενος. αἵ τε γὰ μονώσεις ὑποκινδυνοι τοῖς εἰς τηλικῶτον πραγμάτων ὄγκον καταίσιν, καὶ θεοὶ σὺν ἀτιμώρητα, ὁπόσα ὦδὰ δίκλω πρασόμενα ἀφανίζοι δ' νέμει τὸ ἑπέρας πρασσὴν ὦδακαλοῦν. ταῦτα μὲν ὁ πιθέμενος ἐλεγε, δ' μλὺ πίστεις λὺ τοῦ χαίου καὶ πρόσοχθεμένω. ἀλλὰ καταῖς εἰς τλὺ δρχλὺ, τὸν τε πιθέμενον μαντείαις αἱρεῖται τοῖς ὑκείνοις, καὶ τοῖς ὑποβουλῶν ἐπ' αὐτὸν συντεθειμένων, μετ' οὐ πολὺ τελευτᾷ. πιθέμενος ἢ τὸν χαίον ὑποδέξας διάδοχον τῆς ἡγεμονίας, ὀλίγας ὑπερβὰς ἡμέρας, ἔθανεν, χὼν αὐτὸς τλὺ δρχλὺ ἡμέρας τρεῖς, καὶ πέντε μλίους, πρὸς ἐνιαυτοῖς δυσὶν καὶ ἑπτά. χαίος ἢ λὺ αὐτοκράτωρ πέμπτος. ῥωμαῖοι μὲν δὴ πίστει τῆς πιθέμενος τελευτῆς, ὡς φρονοῦντα μὲν πὸ ἀγαθῷ τῆς ἀγγελίας, δ' μλὺ πιστεῦσαι χαλεπῶς λὺ αὐτοῖς, εὐ πὸ μὴ βούλεσθαι, πρὸς πολλῶν γὰ ἂν ἐπιμήσαν ζητούντων τὸ ἐπαληθεῦσαν τῶν λόγων. δέος ἢ μὴ ψευδοῦς τῆς ἀγγελίας ὑμοίως πρεξάγαγόντες, ὑπόδηλοι ὦσι δ' αὐτῶν χάρματος, εἰς ἐπιβουλὴν τὸ ἀβολῆς αὐτῶν ὑμοίως. πασῶν γὰ ἀνὴρ ὃς ἐπ' ὀργῇ τοὺς εὐπατρίδας ἐρράκει πολλά, δυσίρατος ὑπὸ πάντων, ὠμὸς ἀνήκεστος εἰς πέρα ζέων κατασὰς, ἀκὴ χαρὰς λόγου τλὺ αἰτίαν ἐπενέγκαντος πολλῶν, καὶ ὅτι πᾶσι μὲν ὡς κρίτιστον ἐξαρκιοῦσθαι φύσιν ἔχων, εἰς θάνατον τε καὶ τῶν κρυφίων ἀναπεθεὶς τλὺ ζημίαν. ὡς τε ἡδονῇ δ' ἐπ' αὐτῷ λόγου φέροντες τλὺ ἀκρόασιν, εἰς ἔσχατον ἐβούλοντο δοκιμασμάτων χρῆσθαι ἐκεκώλυντο δείμασι κακῶν, ἃ πρεσωρᾶτο ψευδοῦς τῆς ἐλπίδος. μαρσύας ἢ δ' ἀγρίππου ὁ ἀπελεύθερος πυθόμενος πιθέμενος τλὺ τελευτλὺ, ἵθει δρομικῶς τὸν ἀγρίππαν ἀγγελιάμενος. καὶ καταλαβὼν ἐν ἐξόδοις ἔνθα εἰς τὸ βαλανεῖον, σωνεύσας πρὸς αὐτὸν γλώσσῃ τῇ ἑβραίων, πθνηκεν ὁ λέων φησί. ὁ ἢ σωιέσιν τε πὸ λόγου πεισαμένω, καὶ χάρματι ἐπ' αὐτῷ πρεπεχθείς, ἀλλά σοι τῶν ἀπάντων καὶ τῆς ὑπὲ τῶνδε ἐυαγγελίας χάριτος ἐν ἐμοὶ πανδίαν γένοιτο, μόνον ἀληθῆ τὰ λεχθέμενα εἶη. καὶ ὁ ἑκατοντάρχης ὅς γε τῇ φυλακῇ ἐφειστήκει δ' ἀγρίππαν, ἰώμενον τλὺ τε αὐτοῦ μεθ' οἷας ὁ μαρσύας ἀφίκετο, καὶ τὰ ἐκτῶν λόγων χάρματα ἀγρίππαν σωνελθών, ὡστ' πάσης κωλύσιν πιναι γιγενέναι τῶν λόγων, πρεπόφας πρὸς δ' λόγου πὸ ἐφεστηκότος. οἱ ἢ πως μὲν παρέτρεπον, ἐγκειμένῳ ἢ δοσπομένῳ ὁ ἀγρίππας, ἤδη γὰ φίλος λὺ, μηδὲν ἐνδιάσας. ὁ ἢ. ἐκοινώσῳτό τε τλὺ ἡδονλὺ δ' λόγου, διὰ τὸ εἰς ἀγαθὰ τοῦ ἀγρίππαν φέρειν. πρεσύπθετο αὐτῷ δεῖπνον. ἐυαχομένῳ δ' αὐτῷ, καὶ δ' πότου πρεσίοντος, παρλῦ τις λεγων, ζλὺ τε τὸν πιθέμενον, καὶ ὀλίγων ἡμερῶν ἐπανῆξιν εἰς τλὺ πόλιν. καὶ ὁ ἑκατοντάρχης δεινῶς ἰορυβηθεὶς πὸ λόγῳ, διὰ τὸ εἰς θάνατον ἀνακήρυκα πεπραχέναι, δεσμώτης τε ἢ ἐπ' ἀγγελίᾳ θανάτου κρίσις ὑποδιηγῆσθαι μὴ χάρματος, ἀπωθεῖ τὸν ἀγρίππαν δ' κλινιδίου. ἢ ἥπου φησὶν λήσειν με ἐπενεγκὼν θάνατον δ' αὐτοκράτορος καταψεύσαμενος. ἀλλ' ἀ κεφαλῇ τῇ σῇ τὸν ἀναμαξάμενος τὸν λέγον; πεδηκότων, κελεύει δῆσαι τὸν ἀγρίππαν, λελυκὼς πρότερον αὐτὸν,

φυλα-

φυλακὴν τ ἀκριβεστέραν αὐτοῦ, ἢ πρόσθεν καθίστη. A
ἐν νύκτα μὲν ἐκείνην ὁ ἀγρίππας, ἐν τούτοις τοῖς κακοῖς.
τῇ δ ὑστεραίᾳ λόγος τις πλείων ἐπὶ τὸν τόπον ἰσχυρίζετο μᾶλλον ὅτι τῇ πλάστῃ δὴ τιβερίου, ἐξαίφνης τισὶ τῶν ἀνθρώποις φανερῶς ἤδη θνητοῦ. καὶ τινες ἐπὶ θυσίας ἐπτόηλεν, ὅπως ὀλαί τι ἀφίκοντο πρὸς τὸν γαΐου, ἢ μὲν πρὸς συγκλητον δὲ τιβερίου ἀσφαλῶς τὸ πλάστιον, ἐπὶ τὸ αὐτὸ πρὸς ἀλήψιν ἡγεμονίας μεμφόμενοι, ἢ δὴ, πρὸς πίσωνα τὸν φύλακα τ πόλεως δ τὸ τ ἀγρίππαν B
ἐκέλευσεν ἐκ δ στρατοπέδε μεταστῆσαι εἰς τ οἰκίαν ἐν ᾗ πρόσθεν ἦν διαίτην ἴσχεν. ὥστε ἐν χάρος λοιπὸν ἦγε τὸ βίου αὐτῆς. φύλακη μὲν γὰρ τηρήσεις ἦν, μὴ μέν τι ἀνέσεως ἐς τ διαίτων. γαΐος δ ὡς ὅπι ῥώμην παρῆν, ἄγων δ τιβερίου τὸ σῶμα, ταφὰς τ αὐτοῦ πίστην πολυτελεῖς νόμοις τοῖς πατρίοις, ἀγρίππαν ἡ αὐθημερὸν λύσειν ὅτε πρόθυμον, κώλυμα ἀντωνία ἦν, ὅτι μισῶν τὸν πρὸς τ δεδεμένον, πρόνοιαν ἡ δ γαΐε ἀπρεπῆς, μὴ δεξαμένε ἀπάγειν ἡδονῇ δεχομένε τ τιβερίου μετάστασιν. C
ἄνδρα ἐπ ἐκείνῳ δεδεμένον λύειν ἐκ δ ὀξέος. διελθουσῶν μὲν τινῶν δ πολλῶν ἡμερῶν, μεταπεμψάμενος αὐτ εἰς τ οἶκον, ἀποκάρειν τε αὐτὸν, καὶ μεταμφιέννυσθαι κτλ ἡ τὸ διάδημα περιθῆναι τῇ κεφαλῇ, ἐ βασιλέα καθίστην αὐτὸν τ φιλίππε τετραρχίας, δωρεαμένου αὐτῷ καὶ τ λυσανίε τετραρχίαν, ἀλλὰ τὴν τῇ σιδηρᾷ ἁλύσει χρυσῆν ἰσοσθμον, ἀντάρχειν ἡ ὅπι τ ἰουδαίας, ἐκπέμπει μάρυλλον. δευτέρου ἡ ἔτε τ γαΐε κρατοῦντος ἡγεμονίας, D
ἀγρίππας ἤδη συγχώρησιν αὐτῷ ἠρεῖτο πλοῦσαι, τῶν τε δεσμῶν καταιγισθεὶς, καὶ τὰ ἄλλα εἰς δέον οἰκονομήσας, μόνῳ ἐπαινέσαι. ἐ συγχωρούντος δ αὐτοκράτορος παρῆν, παρ ἐλπίδας τε ὥφθη πᾶσι βασιλεύς, πολλοῦ τε τ τύχης ἐπιδείκνυον ὅπι τοῖς ἀνθρώποις τὸ ἐξουσίαν τῆς γεωρᾶσιν ἐκ λογισμῶν ὑπερέχειν τε τ παρόντος ἐ δ ἐν τῷ παρόντι εὐδαίμονος. ἐ οἱ μὲν ἐμακάριζον δ μὴ ἁμαρτίᾳ ζημιοῦμένων τ ἐλπίδων. οἱ δ ἐν E
ἀπιστίᾳ ὦσι τ γεγονότων ἦσαν.

Κεφάλαιον ιή.
Ὡς ἡρῴδης τετραρχης ἐξωρίσθη.

Ἡρωδιὰς δ ἡ ἀδελφὴ δ ἀγρίππου συνοικοῦσα, ἡρῴδῃ, τετράρχῃ δ ὄντος γαλιλαίας, καὶ πέρσας, φθόνῳ τὸν ἀδελφὸν τῶν ἐξουσιῶν εἰδέχετο, F
ὁρῶσα, ἐν πολὺ μείζονι ἀξιώματι γεγηθμένων ἀνδρὸς δ αὐτῆς, ἀλλ τὸ φυγῇ μὲν πότε πιστευθὲν τῷ ἐξόδου, ἀμαλῦναι τὰ χρέα, μὴ δυνάμενον, καθόδου δ μετ ἀξιώματος, καὶ ὄντως πολλ δ εὐδαίμονος. ἐλυπεῖτο δ καὶ βαρέως ἔφερεν τῇ ὅπι τοσοῦτον μεταβολῇ, καὶ μάλισα, ὁπότε θεάσαιτο μ τῶν ἰδιωτῶν ὀφθέντα, τοῖς πλήθεσι, ὅπι περὶ πλεῖστον ἐν ἠνέχετο τῷ δυσχεραίνειν δ φθόνῳ, ἀλλὰ G
τὸν ἄνδρα ἐζήρει, κελεύουσα ὅπι τ ῥώμης πλεῖν ὅπι μνησθείη τ ἴσων. ἃ δ ἀνεκτὸν εἶναι φησὶ τὸ ζῆν, εἰ ἀφέλπιστος ἀρισοβούλε μόνος ὢν, θεωρεῖν ἔσαι δ πατρὸς κατεγνωσμένον, πενίᾳ δ ἀπορῶ σωθῆναι, ὡς τελέως αὐτῷ ὅπι κεφίζοις τὰναλωμα δ ἐφ ἡμέραις, φυγῇ δ τ δεδαυκότων τ πλοῦτον πεπιηκότος ἐπανελθόντος βασιλεύς, αὐτὸς δέ γε ὢν πεζὸς βασιλέως, ἐ δ συνόντος τ ἀρχῆς καλοῦντος αὐτὸν ὅπι μεταπέμψαιτο τ ἴσων, καθίζοιτο ἀγαπῶν ἐν ἰδιωτείᾳ διάγειν. αλλ εἰ καὶ πρότερον γε,

& accuratius in poſterum cuſtodiri eum imperat: totamqve eam noctem in his malis Agrippa exegit. poſtera vero die rumor de Tiberii morte increbuit, palam id jactantibus hominibus, qvibusdam etiam ſacra hac de cauſa facientibus: moxqve allatæ ſunt a Cajo binæ literæ, alteræ, qvibus ſenatui ſignificabat ſucceſſiſſe ſe in defuncti imperium: alteræ ad Piſonem urbi præfectum, idem indicantes, mandantesqve ut Agrippam e caſtris dimiſſum reſtitueret in id qvod ante habitaverat domicilium. qvapropter bono animo vixit poſtea: nam licet cuſtodiretur, tamen ſuo victitabat arbitrio. Cæterum Cajus Romam reverſus, Tiberii ſimul corpus referens, more ſolenni funus celebravit ſumptuoſiſſime: & cum vellet Agrippam eadem die ſolutum dimittere, monitu Antoniæ ſuperſedit: non qvod ea male vellet homini, ſed negabat decoram hanc feſtinationem, ne videretur hoc odio Tiberii facere, ſi confeſtim ſolveret qvem ille vinxerat. elapſis tamen non multis diebus, accerſitum ad ſe domum tonderi, veſtemqve mutare præcipit. impoſito deinde in ejus caput diademate, tetrarchiæ qvæ Philippi fuerat, regem conſtituit, adjecta Lyſaniæ qvoqve tetrarchia, & pro ferrea catena dedit auream pari pondere. in Judæam autem Marullum miſit præſidem. Altero deinde anno principatus Caji Cæſaris Agrippa petiit veniam navigandi in ſuum regnum ordinandi ejus gratia, reverſurum ſe hoc peracto pollicitus. Qvod ubi imperator annuit, præter omnium ſpem rex apparuit, inſigni exemplo qvanta ſit in rebus humanis fortunæ potentia, reputatione præſentis felicitatis & egeſtatis priſtinæ. & alii qvidem beatum prædicabant, qvi ſpes ſuas ſecutus eſſet, pertinaciter, alii vix credebant tantam felicitatem hominis.

CAP. IX.
Qvomodo Herodes tetrarcha in exilium miſſus eſt.

Herodias autem Agrippæ ſoror, nupta Herodi tetrarchæ Galilææ atqve Perææ, invidebat fratri hanc potentiam, qvem in celſiore qvam maritum cerneret faſtigio: urebat eam nimirum, qvod qvi profugerat non valens debita diſſolvere, tum reverſus erat auctus dignitate ac fortuna tam ſplendida: hancqve mutationem iniqviſſimo ferebat animo, præſertim qvoties illum videret ornatum regiis inſignibus per turbas invehi: adeoqve non poterat imperare ſuis affectionibus, ut maritum aſſiduis hortatibus ad ſimilia ſperanda, & ſuſcepta transmarina peregrinatione apud urbem ambienda erigeret: negans ſibi vitam ferendam diutius, ſi Agrippa Ariſtobuli a patre ſupplicio traditi filius, & ob extremam inopiam metu creditorum profugus, reverſus regno fruatur: ipſe vero filius regis, & a cognatis ad regnum invitatus per deſidiam nihil tale affectaret, privata vita cõtentus. Atqvi marite mi, inqvit, ſi tibi antehac

moleſtum non fuit, in minore quam olim pater- A ἡρῴδῃ μηδὲν ἐλύπει τὸ τὸν ἐν ἐλάσσονι τιμῇ πατρὸς εὖ
dignitate agere, nunc ſaltem honorem familiæ γέροντας εἶναι, νῦν γοῦν ἐρέχθη συγγνώστ ἀξιώματος.
debitum appete. neqve ferendum puta exiſti- μηδὲ ὑπόμενε ἡσσᾶσθαι πρὸς τοσοῦτον πλῆθος ἀνδρὶ, πλεῖον
matione cedere viro, qui tuis quondam ſuſtenta- τε θεραπεύσαντι τὸν, μηδὲ πενίαν ὑποφεύγειν τὸ σὸν
tus ſit opibus: neq; per tuam patiaris ignaviam, ἀνδρεῖον, τῆς ἡμετέρας εὐπορίας δεομένῃ μᾶλλον χρῆσθαι δυνα-
ut illi videatur plus in paupertate ſuperfuiſſe ad μένῳ, μηδὲ δόξαν ἀνεπιχείρητον ἡμῖν τὸ χθὲς τῷ
quærendam ampliorem fortunam induſtriæ, quã πρώην ἐλέῳ πρὸς σῶν ἀξιωθέντων. ἀλλ' ὅπῃ τὴν ῥώμης
tibi in tam opimis facultatibus: quaſi non pu- ἴωμεν, καὶ μήτε πένης φειδωλὸς ἔσῃ, μήτε ἀργυρίου δα-
dendum ſit te nunc ab eo ſecundum cenſeri, qui πάνης καὶ χρυσίου, ἀλλ' ὃ τι μὴ ἐπ' ἐδαμινοῖς ἐν βελτίο-
paulo ante niſi tua miſericordia non potuit vive- B σιν ῥᾳδίως τῶν πόρων, αὐτῶν ἀναλώσεως τὰς ὅπῃ κτή-
re. Ergo Romam eamus non parcentes nec la- σεσθαι βασιλείας ἐσομένης. ὁ δ', πῶς μὴ ἀπεμάχετο ἀκα-
bori, nec auri argentive impendiis, quandoqui- πῶν τῷ ἡσυχίαν. ἐς δὲ ῥώμης τὸ ὄχλον δι' εὐπλοίας
dem non tam hæc ſervare ſit optabile, quam pa- λαμβάνων, ἀναδιδάσκειν τε αὐτὸν ἐπειρᾶτο. ἡδέως
rando regno inſumere. at ille reſiſtebat aliquan- δ' ὅσον ἐξαναχωρεῖσθαι ἐώρα, μᾶλλον ἐπίκειτο κελεύσε-
diu quietis amore, & ſuſpecta habens Romana σι, μὴ ἀνιέναι πάντα πράσσειν ὅπῃ τὴν βασιλείαν. ἐς πέρας δὲ οὐκ ἀνῆκεν, ἕως ἐξεκίνησεν αὐτὸν ὁμολογούμενα αὐ-
negotia: conabaturq; eam in diverſam ſenten- τῇ ἀκουσίως ῥᾳδίως, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄλλως ὑποφυγεῖν
tiam traducere. mulier contra quanto magis e- C αὐτῆς τὸ ὅπῃ πως τοῖς ψηφιζομένοις. ὑφασκόμενός τε ὡς ἐνεῖν πλουτεῖν, καὶ φειδοῖ μηδενὸς χρώ-
um tergiverſari videbat, tanto urgebat impro- μενος, ἀνῆκε τὸ ὅπῃ τῆς ῥώμης, ἅμα δὴ καὶ τὴν ἡρῳδιά-
bius, nihil non tentandum cenſens regni cupidi- δα ἀγόμενος. ἀρξάσης δὴ τοῦ τε διάπλου αὐτῶν,
ne: nec prius deſtitit quam mariti extorqveret καὶ τοῦ ὑφασκόλου αἰσθανόμενος, καὶ αὐτὸς παρεσκευά-
conſenſum, non valentis alias ejus importunita- ζετο. ἔπλει τε σκηπτούχου ἀκόλουθος, πέμπει δ' αὐτὸς
tem excutere. itaq; ſine parſimonia facto appa- ὅπῃ τῆς ῥώμης φερτησιάπην αὐτοῦ τὸ ἀπελεύθερον,
ratu exquiſitiſſimo, una cum Herodiade Romam δῶρά τε ἐπιδόντα καὶ αὐτὸν ἀσπασάμενον, καὶ ἐπιστολὰς κο-
proficiſcitur. Agrippa porro cognita eorum men- D μίσαντα ἡρῴδου, παῖδα καὶ αὐτὸν διδάξοντα εἰ καιρὸς τὸν χαίρειν.
te ac apparatu, ipſe quoque ſe accinxit ad reſiſtẽ- ὁ δ' ἐπαναχθεὶς τοῖς ἀμφὶ τὸν ἡρῴδην, καὶ δεξιᾷ χρησά-
dum: & quamprimum eos e portu ſolviſſe didi- μενος τοῦ πλῴου, τοσοῦνδε ἀπελείπετο ὁ ἡρῴδης, ὡς τε
cit, etiam ipſe Romam miſit Fortunatum ſuum τὸν μὲν, ἐντυχεῖν χαίρειν, ὁ δ', ἐπικαταίξαι, καὶ τὰς ἐπι-
libertum ad imperatorem cum muneribus, & li- στολὰς ἀποδιδόναι. καὶ περιστάλδιον ἀμφοτέροις δι-
teris ſcriptis contra Herodem: ſimulq; mandavit, καιμαρχίαν, καὶ τὸν χαίρειν ἐν βαΐαις λαμβάνουσι, πλέ-
ut per occaſionem amplius cum principe ſu- θριον δ' ἔστι καὶ ἕτερον τῆς καμπανίας, ὅσον δὲ τριάδιον
per hoc negotio diſſereret. Qui ſubſecutus He- πέντε τὰς διημαρχίας κείμενον. βασίλειοι τε εἰσὶν οἰ-
rodem, & ſecunda navigatione uſus, tantum mo- κήσεις αὐτόθι πλουτεῖσι κεχημέναι καθασκαῖς, φι-
do a tergo relictus eſt, quod tum primum ad Cæ- λοτιμηθέντος τοῦ αὐτοκράτορος ἑκάστου περιγενέσθαι
ſarem admiſſo ſupervenit, literasq; reddidit. ὑπὸ καλλείας, λουτρά τε παρέχεται τὸ χαῖρον θερμὰ
uterq; enim Puteolos appulit, & Cajus tum forte E ὑπὸ γῆθεν αὐτόματα ἀναΐοντα, ἁλοὰς ὅπῃ τε ἰάσεις τοῖς χρω-
apud Bajas repertus eſt: id oppidulum eſt Cam- μένοις, καὶ ἄλλως τῷ ἀνειμένῳ τῆς βίου συμφέροντα.
paniæ, quinque ferme ſtadiis a Puteolis diſſitum: χαὶ ἅμα παραγενόμενον τὸν ἡρῴδην, πρῶτον
ubi palatia ſunt ſplendidiſſima, dum imperato- μὲν αὐτῷ ἐνετύγχανεν, ἅμα τε δ' ἀρξίππου τὰς ἐπιστο-
rum quisque ſuperiorem vincere contendit ma- λὰς ἐπῶν, ἐπὶ τῇ κατηγορίᾳ τῇ ἐκείνου συγκειμένας,
gnificentia: invitantibus eo lavacris calidis ſpon- κατηγόρει δὲ αὐτοῦ ἐμελέτησάν τε πρὸς σφᾶς αὐτὸν
te e terra ſcaturientibus, tam ad ſartiendam cor- κατὰ τῆς τιβερίου ἀρχῆς, καὶ πρὸς ἀρτάβανον τὸν
porum valetudinem, quam ad animos otio rela- πάρθον ἐπὶ δ' περσῶν κατὰ τῆς γαΐου ἀρχῆς. ὑφάσ-
xandos commodis. Itaq; Cajus ſimul ab Herode F κοντά τε ἰὼν αὐτῷ δ' λέγου μυρίοσιν ἑπτακοσιοστῶν
ſalutatus eſt, priorem enim eum admiſerat: ſimul ἀρκίσουσα, καπιστοδὴ ἐν ταῖς ἡρῴδου ὁπλοθήκαις
Agrippæ perlegit literas, accuſantes Herodem, ὑπακειμένη. ἐκείνῃ τό τε ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων, καὶ ἤρε-
qvod prius cum Sejano conſpiraſſet in Tiberium, το τὸν ἡρῴδην, ἐξ ἀληθείας ὁ δ' ἐν τῶν ὅπλων λόγος.
& nunc iterum Artabano Partho faveret contra ὅ δ', οὐδὲ ἰὼν ἕτερα εἰπεῖν διὰ τὸ ἀντιφθέγξασθαι
Caji novum imperium. argumento erat ipſius ἀληθείαν, εἶναί τε ὅπλα, πίστιν ἡγεμόνος.
tetrarchæ apparatus, qui in armamentariis ſuis εἶναί τε ὅπῃ τὴν δοκησίσοφ κατηγορήματα, τῶν τεσσαρ-
haberet tantum armorum, quantum inſtruendis χίαν ἀφελόμενον αὐτὸν, πρὸς δὴ τὴν ἀρξίππου
virorum ſeptuaginta millibus ſufficeret. Quare G βασιλέως πίστιν, καὶ τὰ χρήματα ἐμοῖς τοῦ ἀρξίπ-
Cæſar commotus, percontatus eſt Herodem, ve- που διδοῦσιν, αὐτόν τε φυγῇ αἰδίῳ ἐζημίωσεν, δηλώσας
rane eſſent quæ nuntiarentur de armorum nu- αἰωνίως μόνον αὐτοῦ λουγδούνων πόλιν τῆς γαλλίας. ἡρῳ-
mero. quo annuente, neq; enim vera negare po- διάδα δ' μαθὼν ἀρξίππου ἀδελφὴν ἔσχε, ταῦτα χρή-
terat: ſatis approbatam putans defectionem, ad- ματα, εἰδοῦσα ὅπῃσα ἐκείνῃ ἴδια ἦν, καὶ τοῦ μὴ καινὰν νομίσασα τοῦ ἀνδρὸς τὴν συμφοράν, τάχα αὐτῇ
emptam illi tetrarchiam ad Agrippæ regnum ad-
jecit, pecuniam qvoq; ejus donans Agrippæ in-
dicit: Herodem vero perpetuo damnavit exilio a-
pud Lugdunum urbem Galliæ. Cognito deinde ſororem Agrippæ eſſe Herodiadem, pecuniam ei
propriam conceſſit: & ratus non libenter ſore marito calamitatis ſociam, in Agrippæ gratiam ſe illi

τὴν

τ ἀδελφὸν ἔλεγεν. ἦ γ', ἀλλὰ σὺ μὲν αὐτοκράτωρ εἶπες A
μεγαλοφρόνως τε καὶ ἀξιώματι τῷ σεαυτοῦ πρεπόντως
πάνδε λέγῃς, κώλυμα δέ μοι ἐστὶν ἡδονῇ σε τῇ χάριτι
τῇ δωρεᾶς εὐνοια ἡ πρὸς τὴν γαμετήν· ἣ κοινωνόν μοι τῆς
δυσμενείας ἡγοῦμαι, καὶ δίκαιον οὐκ ἀναβλητέον τὸν σὺν
τύχαις καὶ πατρίδι. ὁ δ' οὐ μὴν δι' μεγαλοφρονη-
αὐτὸ ποιοῦμεν, σωηλάτειν κ. αὐτὸ τῷ ἡρῴδῃ, καὶ τὴν
οὐσίαν αὐτοῦ τῷ ἀγρίππᾳ δίδωσιν. ἥρῳδιάδι μὲν δὴ φθό-
νῳ δι' πρὸς τὸν ἀδελφὸν, καὶ ἡρῴδῃ γυναικείων ἀκροασα- B
μένῳ κακοφλογιῶν, δικαίως ταυτὶν ἐπιμένουσιν ὁ θεός.
καίτοι ὁ μὲν πρῶτον ἐναντίον, καὶ τὸ ἐξῆς, πάνυ μεγα-
λοφρόνως ἐχρῆτο τοῖς πράγμασιν, καὶ μετρίων παρέχων
αὑτὸν, εἰς εὐνοιαν πρὸς χωρεῖ, ὥστε τι καὶ ἐμοὶ καὶ
τοῖς ὑπηκόοις. πρὸ ὧν δ' ἐξέπεσε δι' ἀνθρωπίνως φρονεῖν
ἀπὸ μεγέθους δ' ἀρχῆς ἐκθειάζων αὐτὸν, καὶ πάν-
τα εἰς ἀτιμίαν δι' θεὸν πολιτεύειν ἤρξε.

Κεφάλαιον ι'.
Στάσις τῶν ἐν ἀλεξανδρείᾳ ἰουδαίων καὶ ἑλλήνων.

ΚΑὶ δὴ πάσης ἐν ἀλεξανδρείᾳ ἠρεμούσης, ἰουδαίων
τε καὶ ἑκατέρων καὶ ἑλλήνων, τῆς φορᾶς ἑκατέρας
στάσεως πρεσβεύσαι αἱρεθέντες παρῆσαν ὡς τὸν γαΐον.
καὶ ἦν γὰρ τῶν ἀλεξανδρέων πρέσβεσιν εἷς ἀπίων, ὃς πλ- D
λὰ εἰς τοὺς ἰουδαίους ἐβλασφήμησεν, ἀλλά τε λέγων, καὶ
ὡς τὸν καίσαρα τιμῶν ἀθεραπεύτων. πάντων γὰρ ὅσοι τῇ
ἐφ' ἑκατέρας στάσεως πρεσβεύσαι αἱρεθέντες παρῆσαν ὡς τὸν γαΐον.
ἡμῶν ἀρχῇ ἐπιπλεῖν εἶεν, βωμοὺς τῷ γαΐῳ καὶ νεὼς
ἱδρυμένους, καὶ τἄλλα πάντα αὐτὸν ὥσπερ τοὺς θεοὺς δε-
χομένους, μόνους τοὺσδε ἀδόξους ἡγησάσθαι ἀνδριᾶσι τι-
μᾶν, καὶ ὅρκους αὐτοῦ τὸ ὄνομα πιστοῦν. πολλὰ δὲ καὶ ἀλε-
πὰ ἀπίωνα ἱερηκέναι, ὑφ' ὧν δεῖσθαι ἠλπίζεν τὸν
γαΐον, καὶ εἰκὸς ἦν, Φίλων ὁ πρεσβεύσας τῶν ἰουδαίων τὴν πρε-
σβείαν ἀνὴρ τὰ πάντα ἔνδοξος, ἀλεξάνδρου δὲ ἀλαβάρ- E
χου ἀδελφὸς ὤν, καὶ φιλοσοφίας οὐκ ἄπειρος, εἰ δὲ τι
ἦν ἐπ' ἀπολογίᾳ χωρεῖν τῶν κατηγορημένων. ἀλκαίου
δ' αὐτὸν γαΐος κελεύσας ἐκποδὼν ἀπελθεῖν, ὡς ἐρ-
γῆς τι ὤν, φανερὸς ἦν ἐγκαταμένος τι δηνεῦσαι αὐτός. ὁ
δὲ Φίλων ἔξεισιν πεῦδεσθαι μένων, καὶ φησὶ πρὸς τοὺς ἰου-
δαίους, οἳ πάρεισαν αὐτὸν ἥσπερ, ὡς χρὴ χαίρειν γαΐῳ λέγω μὲν
αὐτοῖς ὠργισμένῳ, ἔργῳ δὲ ἤδη τὸ θεὸν ἀνιλαπαρέχοντας. F

Κεφάλαιον ια'.
Ὡς γαΐος πέμπει πετρώνιον εἰς συρίαν πολεμήσοντα ἰουδαίοις, ἐὰν μὴ θέλωσι δέχεσθαι αὐτοῦ τὰ ἀνδριάντα.

ΓΑΪΟΣ δὲ ἐνδοιαστὶ φέρων εἰς τοῦνδε τὸν ἰουδαίων πε-
ρὶ τῶν φθαῆναι μόνων πρεσβεύσαι δεῖν συρίας σκῆπτουσι
πετρώνιον, ἀλκαίου ἐκπλεῖν τὴν ἀρχῆς, κελεύων
χειρὶ πολλῇ ἐσβάλλοντα εἰς τὴν ἰουδαίαν, εἰ μὲν ἑκόντες G
δέχονται, ἐᾶν αὐτοῦ ἀνδριάντα ἐν τῷ ναῷ δηλ. εἰ δὲ
ἀγωνιοῦνται ἔχοντες, πολέμια κρατήσαντα δεῖν ποιῆσαι. ἐκ
πετρώνιος συρίαν καταλαβών, ἠπείγετο ἀλκαίου
τὴν ὑπηρεσίαν δι' κελεύσεως. συμμαχίαν δὲ πλείστην ὅσην
ἠθροίσατο αἱρέσεις, καὶ πάντα δυο τὴν ῥωμαίων δυ-
νάμεως ἄγων, ἐπὶ πτολεμαΐδος παρῆν αὐτόθι χειμά-
ζων, ὡς πρὸς ἔαρ δὲ πολεμῶν οὐκ ἀφεξόμενος, καὶ πρὸς
τὸν γαΐον ἔγραφεν περὶ τῶν ἐπηγωνισμένων. ὁ δὲ ἐπῄνει
τὴν προθυμίαν αὐτὸν, καὶ σπέλδειν μὴ ἀνιέναι, πο-
λεμεῖν δὲ μὴ πειθομένους ἐκπαλαμᾶν. ἰουδαίων δὲ

parsurum promisit. ad hæc illa: Tu quidem Imperator, ut tua majestate dignum est loqveris: sed mihi conjugalis amor impedimento est quo minus fruar hac indulgentia. non enim æqvum censeo, ut cui secundæ fortunæ fui socia, eum nunc in adversa deseram. at ille indigne ferens tam excelsum animum in fœmina, ipsam quoque cum Herode expulit, & bona ejus Agrippæ largitus est. atqve hæc fuit vindicta quam Deus intulit tum Herodiadi fratris successus invide ferenti, tum Herodi ad obsequendum vaniloqventiæ uxoris nimis facili. Cajus porro primo ac sequenti sui principatus, anno rempub. administravit egregie: moderateqve se gerens, & Romanorum sibi favorem conciliavit & provincialium, procedente vero tempore inflatus potentiæ magnitudine, oblitus est se esse hominem, & contumeliosus in superos, ad reliqvam insaniam divinos etiam honores usurpare ausus est.

CAP. X.
Judæorum & Græcorum apud Alexandriam seditio.

CUmqve inter Judæos & Græcos Alexandriam habitantes exorta esset seditio, terni ab utraqve parte legati delecti ad Cajum missi sunt. Apion vero Alexandrinorum legationis princeps multa in Judæos jactavit crimina, interqve cætera quod Cæsarem non prosequerentur debitis honoribus. nam cum quam late patet orbis Romanus Cajo extruantur templa & altaria, & pari honore colatur cum cæteris numinibus, solos istos turpe putare dedicare illi statuas, aut jurare per nomen Cæsaris. Hic acerbe invecto Apione, multisqve aliis qvæ ad exasperandum Cajum facerent, Philo e Judæorum legatis potior, vir per omnia clarissimus, Alexandri Alabarchæ frater, & non imperitus philosophiæ, parabat causam suæ gentis agere. Sed repulsus est a Cæsare jubente illum abire, & per iracundiam vix temperante ab injuria. quapropter ejectus convitio, versus ad Judæos assectatores, Nunc, inquit, oportet bono esse animo, quando Cajus iratus est, nunc enim Deus nobis contra illum aderit. XV.

CAP. XI.
Cajus in Syriam mittit Petronium jussum Judæis bellum inferre, nisi malint recipere ipsius statuam.

CAjus porro indigne ferens a solis Judæis ita se despici, legatum in Syriam mittit Petronium successurum Vitellio: jubetq; ut cum valido exercitu invadat Judæam: & si sponte id admittant, statuam ejus in templo Dei collocet, quod si detrectent, bello devictos imperata facere adigat. is assumpta administratione rerum Syriæ, dedit operam, ut exeqverentur mandata Cæsaris: contractisq; quantum poterat auxiliis, cum duabus Roman. legionib. hybernavit apud Ptolemaidem, primo vere bellum illaturus: quod & Cajo significavit per literas. qvi collaudata ejus industria, hortatus est eum ad agendū gnaviter, & frāgendā bello gentis contumaciā. Interim Judæorū

multa millia venerunt Ptolemaidem ad Petronium, deprecaturi ne quid facere cogerentur contra leges patrias. Quod si omnino decretum fieret statuam in fano ponere, ipsos primum interficeret, ac tum demum suo arbitratu rem perageret. nam qvantisper superessent, non posse ferre violari legislatoris sui decreta, tot retro seculis observata ab optimis patribus. Ad hæc Petronius commotior, Hæc, inquit, quæ affertis, forte valerent apud me aliqvid, si meis ipsius consiliis & auspiciis rem gererem: nunc necesse est me subservire decretis Cæsaris, quibus contravenire impune non licet. Ad hæc Judæi, Si tibi Petroni certum est a præscripto Caji non discedere, neq; nos transgrediemur legis nostræ mandata, freti divina potentia, & majorum nostrorum virtutis æmuli. neqve enim sumus adeo pusillanimes, ut quæ nobis cœleste numen imperavit proposito felicitatis præmio, ea prævaricemur intempestiva vitæ cupidine. quapropter feremus fortunam quamlibet, dummodo patriæ legis religio maneat incolumis: & parati sumus subire pericula, sperantes Deum nobis non defore, propter cujus honorem non reformidamus ancipitem fortunæ aleam. Hoc malumus quam tibi per ignaviam parendo incurrere perpetuam ignominiam, simulqve ob neglectas leges indignationem numinis, cujus vel te judice potior quam Caji habenda est ratio. Ibi Petronius animadvertens eorum obstinatam pervicaciam, neqve se posse sine certamine & cæde statuam dedicare Cæsaris, cum amicis & famulitio properavit Tiberiadem, ut ex propinqvo melius res Judæorum dispiceret. Judæi vero magnum timentes e Romano bello periculum, sed majus ex violatis legibus, iterum multorum millium numero occurrunt Petronio Tiberiadem, supplicantes ne se ad eam necessitatem cogeret, neve sacratam urbem polluere vetitis imaginibus. Tum Petronius: Pugnabitis igitur cum Cæsare, nec illius opes, nec vestram imbecillitatem adhibentes in consilium? Non pugnabimus, inquiunt, sed moriemur citius, quam discedamus a legibus. simulqve procumbentes ac nudantes jugulos, paratos se ajebant ad excipiendos gladios. atqve hoc pacto perduratum est per quadraginta dies continuos, neglectis interim agriculturæ operibus cum maxime sementis essent tempora: quandoqvidem certissimum illis erat propositum, mortem potius quam statuam illam admittere. In hoc rerum statu Aristobulus Agrippæ regis frater, & Elcias Magnus cognomine, cum optimatibus cæteris ejus familiæ, Judæorumqve primatibus accedunt Petronium, rogantes, ut consideraret obstinationem populi, neve illis desperandi ansam præberet, quin potius Cajo scribat quanta pervicacia reclametur dedicationi

A πολλαὶ μυριάδες παρῆσαν ὡς τὸν Πετρώνιον εἰς Πτολεμαΐδα, δῃσεις, καὶ μηδὲν ὅλως ὧν νόμιμον ἦν πρᾶξαι ἐπαναγκάζειν, ὥρμησαν ἅπαντες ἐπὶ τὸν ἀνδριάντα φέρειν, καὶ ἰσᾶν, ἡμᾶς αὐτοὺς πρότερον μεταχειρισάμενον, πρὶν τι δεδογμένον ἀνόσιον δυνηθῆναι τοὺς ὑπηκόους πρᾶγμα ἡμῖν ἀπεργάσασθαι, ἀξιώματί τε τοῦ νομοθέτου καὶ τῶν προπατόρων τῶν ἡμετέρων, εἰς ἀρετὴν ἀνήκοντα αὐτὰ κεχειροτονηκότων. Πετρώνιος ὀργὴν λαβὼν, εἶπεν. ἀλλ' εἰ μὲν αὐτοκράτωρ ὢν βουλεύομαι χρῆσθαι τοῖς ἐμαυτοῦ, τάδε πράττειν ἐπινοῶν, καὶ δικαίως ὑμῖν πρός με λογίζεται. νῦν δέ μοι καίσαρος ἐπισκήπτοντος, πᾶσαν ἀνάγκην ὑφανθῆναι τοῖς ἐκείνου προστάγμασι κρίνοντος, διὰ τοῦτο ἀνηκεστέραν φέρειν ζημίαν τὴν ἀπειθοῦσιν αὐτῶν. ἐπὶ τούτῳ ὅταν φρονεῖς ὦ Πετρώνιε, φασὶν οἱ Ἰουδαῖοι, εἰς μὴ ἂν ὑπερβολὰς τὰς καθ' ἡμᾶς παρελθεῖν, ἀφ' ἃν αὐτοὶ ὑφειμένῳ τῷ νόμῳ τῷ προγεγράφθαι, θεὸν πεπιθόντες ἀρετὴν καὶ προγόνους πόνους τ' ἡμετέρων εἰς νῦν ἀνθέξαι, μεμνημένοι, ἀφ' ὧν τελμήσαμεν ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτον καὶ ἡμεῖς, ὡς τε ὑπὲρ ἐκείνου δόξαι μὴ πράττομεν ἀραῖ τε ῥοπὴν ἡμῖν φέρειν, αὐτοὶ ὑφειμένοι ποτ' ἂν ἥκιστα φεβηθέντες. ὑπομένομεν ἢ εἰς τύχας ἰέντες. ὑπὲρ φυλακῆ τε πατρίου, καὶ κινδυνεύειν προθυμούμενοι ἐλπίδα ἔσεσθαι ἐξεπίτηδες ἡμῖν καὶ θεοῦ ἕνεκα, διά τε θεὸν τὸ φυλαττόμενον μεθ' ἡμῶν, ὑπὲρ πρὸ τε τῆς ἐκείνου τὰ δυνατὰ ὑποδεχομένων, καὶ τῆς τύχης τὸ ἐπ' ἀμφότερα φιλοῦ τοῖς πράγμασι ὑφυπτιχάνειν. ἐκ δ' οὐ πειθοῦς, πολλῶν μὲν λοιδορίαν ἀνάνδρου προσκειμένου, ὡς οὐ καὶ ὑφάσεσιν ἐνόμοις προστιθεμένοις, καὶ ἅμα πολλοῦ ὀργὴν ἐπὶ θεὸν, ὡς ἂν δικαίῃ ἡμεῖς ἂν βελτίων χάρις. ὁ δὲ Πετρώνιος ἐκ τῶν λεγομένων θαυμάσας δυσκίνητον αὐτῶν τὸ φρονεῖν, καὶ μὴ ἂν ἅμα χὶ δυνάμενον αὐτοῦ ὑφαιρεῖσθαι διανοίας τὴν χάριν τῷ ἀνδριάντι καὶ ἀνδριάντος, πολλῶν δ' ἐστὶν φόνον, τούς τε φίλους ἀναλαβὼν, καὶ θεραπείαν ἣ ὠθεῖ αὐτὸν ἐπὶ θεραπεύοντος ἠπείγετο χρῆζον κατὰ σπουδὴν τῶν Ἰουδαίων τὸ πρᾶγμα ὡς ἔχοι. Οἱ Ἰουδαῖοι μέχρι μὲν ἡγεμόνι τῷ ἐκείνου ὑπομάχεσθαι κινδύνου, πολὺ μείζονα δ' κρίνοντες τὸν ἐκείνου ὑφαιρεῖσθαι, αὖθις πολλαὶ μυριάδες ἐπανίστασαν πρὸς τὸν Πετρώνιον εἰς τὸν πρόσθεν ἡμέραν, ἱκετείαις χρώμενοι μηδαμῶς εἰς ἀνάγκας τοιαύτας αὐτοὺς καθίστᾶν, μηδὲ μιαίνειν ἀνδριάντι ἀναθέσει τὴν πόλιν. πολεμήσετε ἄρα καίσαρι, Πετρώνιος ἔφη, μήτε τὴν ἐκείνου ὑφαιρεῖσθαι λογιζόμενοι, μήτε τὸν ἡμέτερον ἀσθένειαν; εἰ δ' ἀδαμῶς πολεμεῖν ὑφασιν, τεθνηξόμενοι πρότερον ἢ ὑφαιρεῖσθαι τοὺς νόμους. ὑπὸ τε τοῦτο πρόσωπα κλίναντες, καὶ τὰς σφαγὰς προδεικνύοντες, ἕτοιμοι κτείνεσθαι ἔλεγον εἶναι. Ἐπὶ τούτῳ ἐπράσσετο ὑπὲρ ἡμέρας τεσσαράκοντα, καὶ δ' γεωργῶν ἀμέλητον λοιπὸν ἦσαν, καὶ ταῦτα τῆς ὥρας εὔκαιρος πρὸς σπόρον, πολλή τε τοῦ προαίρεσις αὐτοῖς, καὶ δ' θνήσκειν ὑπ' ἀμύνοις προθέσει, ἢ τὸν ἀνάθεσιν δ' ἀνδριάντος ὑποσῶσθαι. ἐν τούτοις δ' ὄντων πραγμάτων, Ἀριστόβουλος ὁ ἀγρίππα δ' βασιλέως ἀδελφὸς, καὶ Ἐλκίας ὁ μέγας, ἄλλοι τε οἱ κράτιστοι τῆς δὲ τῆς εἰκίας καὶ οἱ πρῶτοι σὺν αὐτοῖς, ἐπῆσαν ὡς τὸν Πετρώνιον παρακαλοῦντες αὐτὸν, ἐπειδὴ τὸν προθυμίαν ὁρᾶ τῆς πλήθους, μηδὲν εἰς ὀπίσω αὐτῆς παρεκινῆν, ἀλλὰ χάριν προσχαίειν αὐτῶν προς τὸν ὑποδοχὴν

τοῦ

δ' ἀνθριάντ⊙, πῶς π χορτάσῃς δ' χωρῆν ἀνίκα-
στεζον⊙, πολεμῶν μὲν ὁ βουλόμενος ἀφ' τ μηδ' ἂν δύ-
νασθ', χανεῖν δ' ἔχοντες ἡδονὴν, πρὶν ὑποβρύχιον πανό-
μιμα αὐτοῖς, πῶς π ἀπόρως τῆς γῆς ἡμιμόλιον λησά-
σαι ἀναφύοντ', ἀδύναμοι καταβολῆς τ φόρων. ἴσως
γὰρ ἂν ὅπλα θείτε τὸν χάλκα, μηδὲν ὧν ἐν ἀφανισθῆ-
ναι, μηδὲ ἐπ' ἀναιρέσει φρονῆσαι δ' ἔθνους. ἐμοὶ μὲν οὖν
ἢ τῇ τοῦ βουλῇ δ' πολεμεῖν, τότε δὴ καὶ τὸν ἁπλοῦν δ'
πραγματ⊙. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τ ἀριστόβουλον, ὅπι
τέρπεις πρεσβείαν παρεκάλουν. πετρώνι⊙ δ' ἢ τὸν μὲν
τ ὠφελεῖ τ ἀριστόβουλον παντάπασι ὑπειρημένων, ἀφ' τὸ
ὑπὲρ μεγάλων πολλῶν τῶν θείων, καὶ πάσῃ μηχανῇ
προσχρησαμένων εἰς τὰς ἱκετείας, ὅτε δ' τῶν ἰουδαίων
ἀγνώμονα τῶν ἀνθρώπων ἀφ' τῆς γνώμης, καὶ δεινὸν ἡ-
γούμενο⊙, τοσοῦδε μεγέθει ἀνθρώπων μανίαν τῇ
χαίρε ἀφανισθῆν⊙, ἐπιφαγὼν δύνατον ἐν αὐτῷ τὸ
πρὸς θεὸν σεβάσμιον ἔχειν, καὶ μὴ πονηρὰς τὸν μὴ πεύ-
σασθαι βίον ἐλπίδ⊙ διαπεσεῖν, πολὺ κρεῖττον ἡγεῖτ', ὅπι-
σθίας τῇ χαίρε τὸ ἀνήκεστον αὐτοῖς, ὀργῇ φέροντ⊙ μὴ
ἐκ δ' ἐξέως δ' ἀφανισθησομένου αὐτοῖς τοῖς ὑπηκόοις, πέ-
χαι, καὶ πείσειν, καὶ τῇ τὸ πρῶτον μανίᾳ τῆς γνώμης
ὑπομένοντ⊙, ἀψαυεῖν πλέον δ' πρὸς αὐτούς. ἡδέ
ἄφαρ καὶ κατ' αὐτοῦ τρέπει τῆς ὀργῆς, καλῶς ἔχειν τ
ἀρετῆς μετὰ πειθομένοις, ὥσπερ τοῖς δὲ ἀνθρώπων πλη-
θ⊙ πλούτων, εἰκόνων πεζῶν ἡγεμόνας πὶ θεραπόν-
των λόγων. συγκαλέσας ἢ εἰς τὸν τιβεριάδα τοὺς ἰου-
δαίους, οἱ ἢ ἀφίκοντο πολλοὶ μυριάδες, καθεζόμενος ἐπ'
αὐτῶν τοῦ τι ἐν τοῖ περὶ ἐμοῦπαν ἀγνώμονα ἀπέφηνε
τῆς αὐτοῦ, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀτρ⊙ τ πεφευγμάτων τοῦ ὀργί-
λου ὁδὸν εἰς ἀναβολάς, ἀλλ' οὐκ ἐξ ὠφελήματα ὑπο-
φέρειν τοῖς πράγμασι τοῖς ὠφελουμένοις χάρ⊙
εἰς φερομένοις, ὡ καλῶς ἔχειν, τὸν γε τιμῆς πονοῦντες
ὑπὸ πτυχοτάτου τυγχάνοντ τῇ σκιᾷ, ὁδὸν ἐναντίον
πράσσειν. ἐ μὲν δικαίων ἡγεμὼν, ἀσφάλειαν τε καὶ
πίστιν τοῦ ἐμαυτ μὴ ἧσσον ὑμετέρου μὴ ζητοῦλε-
μοῦν πρὸ τῶν ὄντων ἀναλεῖν, ἀφανισθῆναι τῇ αἰρετῇ
δ' νόμῳ, ὃν πάτριον ὅλῳ τεθειμένοι ἦσαν ἡμῖν. καὶ τῇ
ὅπι πάσῃ ἀξίωσι, καὶ δυνάμει δ' μᾶ, τ ναὸν σὺκ ἂν
περιίδεῖν πλημμύραι ὑόρει πάσῃ τῆς τ ἡμέρου δόντων
ἐξουσίας. σπεύδω ἢ οὖν χαίρον, γνώμας τε τὰς ὑμετέρας
ἀφανισθῆν, καίπερ ἢ σωτηρίαν χρώμενο⊙ ὑπὲρ δ'
καὶ ὑμᾶς πρὸς γνώμην πεισομένου, οἷς πρεσβεύεσθε ἀ-
γαθοῖς. καὶ συμπάσοσι μὲν ὁ θεὸς, βελτίων γὰρ ἀνθρω-
πίνης μηχανῆς καὶ δυνάμεως ἡ κατ' ἐκείνου ἐξουσία,
πεπονδώνυμιν τε τὴν τήρησιν τοῦ πατρίου, ἐ αὐτὸ τὸ
μηδὲν ἀνθρώπειος σῶμα γνώμῃ βουλόσεσι πίμων τ
εἰς θεὸν ἁμαρτῖν. εἰ δ' ὄκνος γαθεὶς χαίρ⊙ εἰς ἐμὲ
τρέψει τὸ ἀνήκεστον τ ὀργῆς, τλήσομαι πόνῳ κίνδυνον,
ἐ πᾶσιν πολλῷ τῷ χαίρε σωτῆσαι τῷ σώματι ἐ τῇ ψυ-
χῇ, ὥσπερ δ' μὴ ὑμᾶς πασσαδεινῶς ὑπὸ κακῶς ἀγαθοῖς
πράξαι διαλυθῆναι χωρεῖν. ἀπίτε ἂν ἐπ' ἰσῷ πὶ αὐτ
ἕκαστοι, ἐ τῇ γῇ ὑπὸ πατ πεπονῷ δ' αὐτὸς ἐπ' ῥώμης,
κ τὸ πόνῳ ὑπὲρ ὑμῶν δι' ἐμαυτ, ἐ τ φίλων, ὅσι δυνα-
τὰ πράσσειν μοι ἀφανισθῆν. τοιαῦτα τῶν μ ἀφανισθῆν τ ἰου-
δαίων τοὺλεγον, πεφυκὼς τ εἰς τὸν χαρίσιας ἡ-
ζίωτους ὑπὸ λεῖ, καὶ καπιλᾶν τ λαὸν, ἐλπὶ χρησ-
τῆς. καὶ ὁ μὲν ὄχλων τε πλῆθ⊙ ἐπαύετο δεῖν. ὁ δὲ πε-
τρώνιος δ', παρρησίαν ὑπὸ δικαίου τοῦ αὐτοῦ πετρωνίου,

A statuæ: utqve relicto agriculturæ studio, de bello quidem nulla virium fiducia non cogitent: sed parati sint mori potius quam tantam religionis labem in se admittere. ad hæc semente omissa, instare latrocinia, dum non est unde possint persolui vectigalia. forte enim flecti posse Cæsarem ne quid sævius in eam gentem statuat, neve illi rebellandi materiam præbeat. Quod si non moveatur ab inferendi belli proposito, tum demum aggrediendum esse negotium. atqve hæ fuerunt preces Aristobuli. Petronius vero partim deprecatoris respectu enixe urgentis, & ipsius rei magnitudinis, partim contentiosi Judæorum propositi, ratus indignum tam multa hominum millia, in gratiam insanientis Caji perdere, & cæleste numen suamq; ipsius conscientiam reveritus, maluit absurditatem rei per literas docere imperatorem vel suo periculo: non ignarus quam ille esset iracundo ingenio, & ad vindicandum prono, nisi quis quam primum furenti morem gesserit. Sic enim existimabat, etiamsi ille non decedat de sententia, & fortasse indignationem in ipsum vertat cunctantius mandata exeqventem: esse tamen boni viri officium, pro incolumitate insontis tam numerosi populi vel certum interitum non refugere. Ergo indicto Judæis conventu ad Tiberiadem, postqvam adesse vidit multa millia, progressus in concionem ait expeditionem non a se ultro susceptam, sed mandato Cæsaris: cujus executionem differri periculosum esse, propter indignationem summæ potestatis: & alioqui conveniens esse, ut ipse ab autoritate illius pendeat, per quem ad tantum dignitatis fastigium evectus sit. attamen vestræ, inquit, saluti meam securitatem aut existimationem non præferam, quos scio merito pro patriis legibus contendere. imo ne mihi quidem probatur, summi Dei templum temerari principum licentia. quamobrem legatos ad Cajum missurus sum, per quos cognoscat vestram irrevocabilem sententiam, quantumq; in me erit hortabor ut honestissimæ vestræ voluntati assensum suum præbeat. Deus cujus potentia superior est omnibus humanis conatibus, faxit ut & religio vestra integra ac inviolata maneat, & ille per immodicã honoris cupiditatem nullum sibi contrahat piaculum. Quod si offensus iram omnem in me verterit, patiar quodvis periculum, sive in corpus sive in vitam illi sævire libeat, modo ne tam ingentem vestram multitudinem propter constantem bonam voluntatem perire videam. Abite igitur quo suum quemque vocat negotium, & terram labore vestro colite. Legationem autem ipse in urbem missurus sum, & quicquid in rem vestram potero, tam per me agam, quam per amicos meos & necessarios. His dictis concionem dimisit, hortatus, ut agros colerent interim, & bono essent animo. & ille quidem sic populum pro sua virili consolatus est. DEUS autem manifeste ostendit Petronio suam providentiam,

qvodqve omnibus juſte atqve honeſte cœptis propitius faveat. Vix enim orationem finierat, cum repente imber præter omnium opinionem decidit, nullis tam ſerena die ſignis præmonſtratus, & hominibus propter diuturnam ac continuam ſiccitatem cælitus pluviam pene deſperantibus, etiam ſi nubes viderent, qvæ toties ſpem eorum fruſtratæ fuerant. Qvapropter terra tum præter ſolitum præterqve expectationem rigata largis imbribus, Judæis ſpes facta eſt non irritas fore preces Petronii. Qvin & ipſe præſes magis etiam obſtupefactus eſt, evidenter cernens curæ eſſe Deo res Judaicas, atteſtante tam inſigni prodigio, ut nemo niſi impudens poſſet contradicere. cumq; accurate ſuper hoc negotio ſcripſiſſet ad Cajum, dehortans ne tam multa millia in extremam deſperationem atqve perniciem adduceret, neqve enim niſi bello compulſos diſceſſuros a religione patria: neve ſeipſe mulctaret luculentis ex ea gente proventibus, æternumqve apud eam ſibi pararet improperium: id qvoqve adjecit, qvam carus ſit Deo populus, qvamqve manifeſtis ſignis declaret ſuam erga illos benevolentiam. Hæc Petronius. Rex autem Agrippa, qui tum forte Romæ degebat, indies Cajo reddebatur familiarior: qvando etiam convivium tale illi exhibuit, de induſtria procurato apparatu ſumptuoſiſſimo, adhibitoqve omni exqviſitiſſimarum lauticiarum ac voluptatum genere, ut omnes a tergo relinqveret in hoc certamine, atqve ipſum etiam Cæſarem. tantum illi ſtudium fuit demerendi principis per omne obſeqvium. is demiratus ejus tam animum qvam magnificentiam, qvi etiam ſupra vires ac facultates placere ſibi contenderet, volensq; cum eo certare mutuis officiis, jam vino qvoqve factus hilarior, Agrippam ad lætitiam provocantem ſic allocutus eſt: Eqvidem & ante expertus ſum tuam benevolentiam, qvando vivo etiam tum Tiberio ne periculis qvidem a me colendo deterritus es: & nunc video te, modo mihi gratificeris, nulli rei parcere, ne facultatum qvidem tuarum ratione habita. qvare cum turpe mihi ſit a te vinci officiis, qvicqvid hactenus per me ceſſatum eſt jam penſabitur: tantumq; ad priſtinam meam erga te liberalitatem accedat enixe dabo operam, ut maximum ad futuram tuam felicitatem momentum allaturum ſit. Sic ille benigne promittebat, ratus ampla latifundia poſtulaturum, aut urbium aliqvarum vectigalia. ille vero qvamvis jampridē preces paraverat, tamen hactenus diſſimulata tum demum per occaſionem aperuit, dicens neq; olim propter privatū comodum præter mādatū Tiberii ſe illum coluiſſe: & nunc nihil aliud captare præter ipſius gratiam. nam & prioré munificentiam uberiorem fuiſſe qvam unqvam ſpe concipere potuiſſet, qvantumvis improba. etſi enim tu, inqvit, majora præſtare valeas, meis tamē

καὶ τὲω ὅπῃ τῆς ὅλης σύλληψιν. ἅμα τε γὸ ἐπῳόετο
ὃ λόγε, ὃν πρὸς τὰς ἰουδαίας ἔπεν, καὶ αὐτίκα ὕετὸν ἠ-
φάνι μεγαν παρ' ἐλπίδα τῆς ἀνθρώπις ἡμόμων, ἀφ'
ὃ ἐκείνε τὲω ἡμέραν αὔθεμον ὄσαν ὧδεν ἐμβεμιν
ὀπομημώνευκε τὸ πρὸ τὸ ἀρχαῖον, καὶ τὸ πᾶν ἔτ' αἰχμῇ
μεγάλῳ κατεχημόμον, ἐπ' ὀλογώσῃ πίσιν τὰς ἀν-
θρώπως ὕδατ' ὃ ἄνωθεν, ὡς καὶ σώνεφόν ποτε ἰτά-
σαντο τ' ἀρανον. ὡς τε δὴ πτε πλῆ. καὶ ὧδε τὸ ἰ-
ωθὸς, καὶ ὧδε τὸ ἑτερόδοξον ἀφιγμόνε ὕδατ', τῆς τε
ἰουδαίοις ἐλπὶς ἰὼ ὐδαμῶς ἀτυχησόν πτεώνιον ὑπὲρ
αὐτῶν δεόμθον. ὁ πτεώνι' ὃ κατεπλήκτ' μέ-
ζονως, ὁρῶν ἐναργῶς τ' θεὸν τ' ἰουδαίων προμηθόμθον,
καὶ πλέω ὀπομημνύοντα τὲω ὀπφάνειαν, ὡς μηδ'
ἂν τῆς ἔργῳ προθημόνοις πάνυπα φρονῆν ἰσχυ ἀνλ-
λέξεως καταλελῆφθαι. ὡς ὃ καὶ πρὸς τ' γάϊον σὺν
τῆς λοιπῆς ἐποιεῖτ' ἔχαφεν, ἐπαγωγὰ δ' ἰὼ τὰ πάντα,
ὃ παντέως ὧδε καλέντα μὴ ποιύτας μυεμάδας ἀν-
θρώπων ὀτονοεῖν, ἃς ἐκτένει, ἀ γὸ δίκα γε πλέμευ
ὧδε χωρήσῃν ὃ νομίμων τῆς θρησκείας, πρόσθε τε τῆς
ἀπ' αὐτῶν ὑποστερῆσ, καὶ τὸ πρόπαγον τ' ἀρᾶς ὑπο-
πήθως τ' μέλλοντα αἰῶνα, καὶ ἄλλως θεὸν δ' πρόσηκ-
κέτ' αὐτῶν τὲω δυνάμιν, ὡς ἀκραιφνῆ ἀπόφενεν,
καὶ μηδὲν ἐνδοιάσειν ὅπῃ δυνάμιν τὲω αὐτῆς ὑποδέι-
κνυσ καταλιπῆσαν. καὶ πετρώνι' μὲν ἐν τάπις ἰὼ.
ἀρξάμενος ὃ ὁ βασιλεὺς, ἐπύγχανεν γὸ ὅπῃ ῥώμης διαι-
τώμθ', πρόσθεν φιλία τῇ πρὸς τ' γάϊον μείζο-
νος. καί ποτε πρόθεις δεῖπνον αὐτῷ, καὶ πρόνοιαν ἔχων
πάντας ὑπερβαλλέσ, πλεῖ τε τοῖς εἰς τὸ δεῖπνον, καὶ
θῶμα σκλῇ θεὶς ἡδονὴν φέροντ', ὡς μὴ ὅπως ἂν πινα
τ' λοιπῶν, ἀλλὰ μηδ' αὐτον γάϊον ποτε ἰσωθλῶναι θελή-
σαντα ἐχ ὅπως ὑπερβαλλέσ. τοσοῦτον ἀνῆρτῃ πα-
ρασκδῇ πάντας ὑπερῆρεν, & πῷ τι πάντα καιρ'
ἐκφρόντισε πρόσαρχῶν, καὶ γάϊ' ἐκθαυμάσας τὲω
τε Δρύσιλλαν αὐτῷ καὶ τὲω μεγαλοπρέπειαν, ὡς ἐπ' ὀρε-
σκείᾳ τῇ αὐτῷ βιαζοιτο, ὑπὲρ δυνάμιν τ' χρημά-
των εὐπορία χρῆσ. βελόμθος τε μιμήσασ τὲω
ἀρξίππε Φιλοθμίαν ἐφ' ἡδονῇ τῇ αὐτῷ πρασομέ-
νῳ, ἀνεμνῆ' ὑπὸ οἴνε, καὶ τὲω Δρύσιλλαν εἰς τὸ ἱλα-
ρότερον ἐκτετραμμέν' φησὶν ἐν συμποσίῳ πρόσ-
καλοῦντ' εἰς ποτον ἀρξίππαν. καὶ πρότερον μὲν
σὺν πιμὲω σωηδεσν ἠ ἐχρῶ τὰ πρὸς ἐμέ, & πολλὲω εὐ-
νοιαν μὴ κινδύνων ὑποδεχθέσαν, εἰς ὑπὸ πθερίμε πι-
ρείσης δι' αὐτὲω, ὑπιλέπεις τε ὧδεν, & ὑπὲρ δυνάμιν
ἀρετῇ χρῆσ τῇ πρὸς ἡμᾶς. ὅθεν αἰσχρὸν γὸ ἡγοῦ-
σθαί με ὑπὸ τῆς σῆς αὐθάδης, ἀναλαβεῖν βέλομαι τὰ
ἐλλελειμμένα πρότερον. ὀλίγον γὸ πᾶν ὅπῃον σὺ δω-
ρεῶν ἐχόμθ' ἐν ἀπεμιεραμόμεν. τὶ πᾶν, ὅπερ σὺ ῥο-
πὲω ἂν ἐμπεσθεὶς & εὐδαίμον', Δρύκιον ἠσ τὴν γὰρ
σὺ πρόθυμία τε καὶ ἰσχύ. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἐλεγῶ,
εἰς ὃ ὧδε γλῶ τε πολλὲω αἰτήσειν, ἢ καὶ τινων πρόσ-
δους πλέων. ὁ δ', καὶ περ τὰ πάντα ἐφ' εἰς ἡπῃσ πρα-
σκδ. ἀσάμθος, ὡς ἐφανέρω τ' Δρύσιλλαν, ἀλλ' ἐκ & ὀνέος
ἀμιδὲ δ' τὴν γάϊον, ὅπ ὅτε πρότερον κέρδος τὸ ἀπ' αὐτῷ
καταδοχῶν ὧδε τὰς πθερίμε ἐκπολὰς θεοκπύσειν
αὐτ', ὅτε νῦν ἀσάσθ' τ' τ' εἰς χάριν τ' ἐκεῖν' κερδῶν
εἴκοσιν ἐν πολλῇ ψει. μεγάλα γ' ἴσως τὰ πρόσδεσθημ-
θα, καὶ πρόσπρῳ τὲω θράσ χρωμόν τ' ἐλπίδων.
καὶ γὸ τῆς σῆς ἐλάττονα δυνάμεως, τῆς γε μεν & ἐκ-

ὠλη-

τελησότ⊙ Ἀγρίππας πρὸς αὐξήσεως μείζονα, καὶ ὁ A non ſolum meritis, ſed cupiditatibus etiam abunde ſatisfactum eſt. ibi Cajus attonitus hominis modeſtia, magis urgere cœpit, ut vellet uti ſua beneficentia, nihil non polliceri perſeverans. Tum Agrippa: Qvandoqvidem domine liberalitatem tuam tam benigne mihi offers, eqvidem petam, ſed nihil qvod ad divitias attineat, qvibus jam per tuam gratiam abundo. illud potius poſtulabo, qvod impetratum & pietatis opinionem, & perpetuum favorem numinis tibi conciliet. Mihi qvoqve glorioſum erit, ſi poſt innumeras alias hanc unam etiam mihi feceris gratiam. Rogo igitur, ut mandatum revoces, qvod Petronio dediſti, de ſtatua in Judæorum templo ponenda. hæc ille velut aleam jaciens, non ignarus qvantum ſubeſſet periculum, qvodqve capitale eſſet placitis Caji contradicere. Imperator autem ſimul officioſa liberalitate delinitus, ſimul pudendam vanitatem ducens, ſi coram tot teſtibus ultro ad petendum provocato, repente mutatus denegaſſet gratiam: ſuſpiciens etiam virtutem hominis, qvi pluris faceret pietatem, ſuæq; gentis tranqvillitatem, qvam incrementum dominationis, aut redituum, fecit eum voti compotem. Scripſit igitur Petronio, collaudans ejus induſtriam in comparando exercitu, & in exeqvendis mandatis, qvæ acceperat. qvod autem ad ſtatuam attineat, ſi qvidem dedicata ſit & poſita, ſinendam eſſe. ſin minus, non eſſe cur in eo negotio plus laboris capiat: ſed debere eum ſoluto exercitu reverti ad intermiſſa officia. remiſſum enim eſſe hoc Judæis in Agrippæ gratiam, cui tantum honoris a ſe haberi, ut non poſſit voluntati ejus contradicere. In hunc modum Cajus ſcripſit Petronio, priusqvam ad defectionem ſpectare Judæos cogноſceret. allatis poſtea de rebellatione rumoribus: indigne ferens gentis audaciam, & contemptum imperii, homo omni dedecori obnoxius, nullamqve rationem honeſtatis habens, & impetu iracundiæ qvovis abripi ſolitus, qvem refrænare nunqvam ſtuduit, imo ad felicitatem ſuam pertinere putans, ſi qvam maxime affectioni huic indulgeret, denuo ſcribit eidem in hanc ſententiam: Qvoniam plus apud te valuerunt Judæorum munera, qvam mea mandata, qvibus neglectis omnia illis gratificatus es, temet judicem facio qvid de teipſo ſtatuere debeas, ſemel indignationem meam meritus. Volo enim te exemplum fieri & præſentibus & poſteris, nullo modo irrita habenda mandata imperatoria. Hæc epiſtola miſſa qvidem eſt ad præſidem, non tamen Cæſare vivo reddita, qvi perferebant tardius navigantibus: ita ut prius ille alias acceperit literas, nunciantes de Caji exitio. Deus enim non fuit immemor Petronii, & periculorum qvæ propter ipſius honorem atqve Judæorum religionem ſubiit; ſed amoto a reipub. habenis Cajo propter impie affectatos divinos honores, tanto major habita eſt illi gratia tam a Romanis qvam a provincialibus,

maximo favore præcipuis ſenatoribus eum proſequentibus, in quos potiſſimum Cajus debachari eſt ſolitus. Is extinctus eſt non multo poſtquam Petronio ſcripſerat illam mortis denunciatricem epiſtolam. Cauſam autem propter quam Cajus ſublatus eſt, & quemadmodum comparatæ ſunt in eum inſidiæ, procedente ſtilo ſignificabimus. cæterum Petronio prius redditæ ſunt literæ de cæde imperatoris, ac tum demum ſupervenerunt illæ, quibus jubebatur mortem ſibi conſciſcere, quare lætatus fortuito tyranni interitu, admiratus eſt Dei providentiam, qui ſine dilatione mercedem habiti ſibi honoris perſolverit, & Judæis præſentem opem attulerit. Et ille quidem miro hoc modo evaſit mortis periculum.

A μάλιστα δ' ὁπόσοι τ' βυλῆς πέρχοιεν ἀξιώματι· λέ τὶς ἐκείνως ἀκράτως τῆ ὀργῆ χρήσαιτο. κ' πλάζαμβρ δ' μ' πολυ χρόνου, ἡ ρα Λυκα, τῆ πετρωνίου τ' ἐπὶ τῶ γαυῶν ἀναγνωσθέντι ἐπιστολίω. τ' δ' αἰτίαν ἐξ ἧς πλάστα, ἐ' ὁπόθεν τ' τρόπον ἀφηγησόμεθα πρότερον δ' λέγω. πετρωνίω μὲν πρότερα μὲν παρὼν ἡ λοιπὸν ἐφόβει τ' πλάστ' ἐν ἐπιστολῆ, μετ' δ' πολυ ἡ κελεύσει αὐτ' πλάστ' αὐτοχειρα. κ' ἡδη τι τῆ συντυχία δ' ἐλεθρω, ὡς τ' γαίου καταλαβεν, δ' διὰ τ' πέρνειαν ἐξεπλάμασιν, ὐδεν εἰς ἀνάβολας, ἀλλ' ὡς δ' ἐξ ἑος μισθὸν αὐτῶ τιμῆς τι τῆς εἰς τ' νεον, ἐ βοηθείας τ' ἰσθαίων σωτηρίας ἀπολαχόμενον. κ' πετρωνίω μὲν ὅτως μὴ ἀντιπαθὰς, διεφευχθη ῥᾳδίως ὁ κινδυνος δ' γαῖου.

B

CAP. XII.

Quo in ſtatu res Judæorum apud Babylonem fuerint, & de Aſineo ac Anilæo fratribus.

Κεφάλαιον ιβ'.

Τὰ συμβάντα τοῖς ἐν Βαβυλῶνι ἰουδαίοις δι' ἀσινίου ἐ ἀνιλαίου τοὺς ἀδελφούς.

C

XVI. INciderunt in ea tempora graves motus Judæorum apud Meſopotamiam ac Babyloniam habitantium, cædesq; & calamitates quales nusquam memorantur in ſuperioribus narrationibus, de quibus accurate tractaturus, cauſas etiam ab origine repetam. Neerda dicitur urbs Babyloniæ, freqvens populo, & agro fertili, qui tantam multitudinem poſſit alere. ad hæc non patet hoſtium aſſultibus, cincta fluentis Euphratis & firmiſſimis. mœnibus eidem flumini eſt & Niſibis appoſita: quare Judæi freti locorum natura, ſacrum didrachma quod Deo ex more ſolent offerre, cæteramq; votivam pecuniam, in his urbibus deponebant tanquam in communi ærario, inde ſuo tempore tranſmittendam Hieroſolyma: quæ deinde a multis hominum illo deducebatur, metuentium latrocinia Parthorum quorum ditioni tum ſubiberat Babylonia. Ex his Judæis erant Aſinæus & Anilæus fratres, Neerdenſes patria, orbati patre, & a matre ad textrini opificium adhibiti, quod non indecorum habetur illis gentibus, ubi & viri exercent lanificium. hos officinæ magiſter, apud quem artem didicerant, quod ſerius aliquando ad operandum acceſſiſſent, caſtigavit verbibus. illi credentes ſe affectos injuria, detractis armis quæ ſervabantur in ejus domus pariete, contulerunt ſe in qvendam locum ubi fluvius ſcinditur, uberem paſcuis, & frugum fertilem, cæterorumqve fructuum, qui reponuntur in hyemem. ad eos mox confluxit juvenum quisq; egentiſſimus, quorum armis ſtipati pro ducibus ſe gerebant, nemine cohibente maleficia. cũ enim facti eſſent inexpugnabiles, & arcem ſibi conſtruxiſſent, dimiſſis exactoribus tributa colligebant ab accolis, certum videlicet pecoris numerum, & quantum in alimenta eorum ſat erat, promittentes amicitiam, morem ſibi gerentibus, & propugnationem contra externam vim ſi qua ingrueret: contra occiſionem gregum ac paſtorum, ſi detrectarent

D

E

F

Γίνεται ἡ περὶ τὰς ἐν τῆ μεσοποταμία, καὶ μάλιστα τῶν βαβυλωνίαν οἰκούντων ἰουδαίων, συμφορὰ δεινὴ, καὶ ἀδεμιᾶς ἧς πω ἑλάττων, φόνοι τε αὐτῶν πολὺς, καὶ ὑπὸ οὐχ ἱερημένου πρότερον. περὶ ὧν δὴ τὰ πάντα ἐπ' ἀκριβείας διηγησόμεθα, ἀφηγησάμενοι, καὶ τὰς αἰτίας, ἀφ' ὧν αὐτῆς τὸ παθος συνέτυχεν. νεαρδὰ τῆς βαβυλωνίας ἐστὶ πόλις, ἄλλως τε πολυανδρῆσα, καὶ χώραν ἀγαθὴν καὶ πολλὴν ἔχουσα, καὶ σὺν ἄλλοις ἀγαθοῖς, καὶ ἀνθρώπων ἀνάπλεως. ἐστὶ δὲ καὶ πολεμίοις σὺν εὐεμβόλου, περιέδω τε δ' εὐφράτης πᾶσιν ὑπὸ τοῖς αὐτὴν ὑπολαμβάνοντος, καὶ κατασκαλῶς τοιχῶν. ἐστὶ δὲ καὶ νίσιβις πόλις κατὰ τὸν αὐτὸν δ' ποταμὸν κειμένου, ὅθεν ἰουδαῖοι τῆ φύσει τῶν χωρίων πιστεύοντες, τότε διάφορον τὴν πολὺ καταβάλλειν ἐκάστοις πίτερον ταύτη κατεσήκετο, καὶ ὁπόσα ἄλλα ἀναθήματα, ἐξ ὧν ἦ ἄσπερ ταμιεῖον τῆσδε τῆς πόλεως. ἐντεῦθεν δὲ ὅπ ἱεροσολύμων ἀνεπέμποντο ἡμέρας, πολλαί τε μυριάδες ἀνθρώπων τὴν κομιδὴν τ' χρημάτων παρελάμβανον, διδόντες τοῖς παρ' ἰουμαίων ἀρπαγὰς, ἐπιτελοῦσι δὲ τ' βαβυλωνίας. ἐ ἦσαν γὰρ ἀσιναῖοι καὶ ἀνιλαῖοι, γεγραμμένοι τὸ ἦθος, ἀλλήλων ἦ ἀδελφοί. καὶ αὐτὼς, παῖδες δ' ἦσαν ὀρφανοὶ, ἡ μητὴρ συσπεπλεγμένοις ἐν μαθήσει ποιήσως σὺν ὄντος ἀπέστησε τῆς ὑφηγερίας, ὡς τε τὼς ἄνδρας πλασιεργῶν παρ' αὐτῆς. τὸ τις ὁ τῆς ἔργοις ἐπέσως, καὶ ἐμεμαθήκεσαν παρ' αὐτῶ, βραδυπόνησαν, ἐπικαλέσας τῆς ἀφέσεως· σκόλασι πληγαῖς. οἱ δ' ἐφ' ὕδατι τῶν δικαίων λογιζόμενοι, καταπατήσαντες τῶν ὅπλων πολλὰ ὅπλα ἐν τῆς οἰκείας φυλακώματα, ὠχυρωμένοις πχωρίον ἐλάβοσαν· μὲν ποταμῶν ποιούμενον, νομὰς ἦ ἀγαθὰς ἐφόδρα πρὸς ἀρχὴν πρὸς χιλῶν ὅπλα εἰς τὴν χειμῶνα ἀποτιθέντο. σωμάσιόν τε ὡς αὐτὼς τῶν νεῶν οἱ ἀστρεώτατοι, καὶ τύπος τῆς ὅπλοις φραγμώτες, στρατηγοί τε ἦσαν, καὶ τῶν κακῶν ἡγεμόνες σὺκ ἀκωλύετο πάντων. προελθόντες δ' ἐπὶ τὰ μάραχον, καὶ κατασκάσαντες ἀκρόπολιν, διέπεμπον πρὸς τοὺς νέμοντας φόρου αὐτοῖς κελεύοντας καταβάλλειν τῶν βοσκημάτων, ἢ ἀρνησάσι ἐπιτεθήξεσθ' ἄν, προσήκοντες φιλίαν τε πιθομένοις, καὶ ἀμύναν τ' ἀλλαχόθεν τοῖν πολεμίων, σφαγὰς δὲ τῶν προμνίων ἀπειλοῦσιν. οἱ ἦ, οὐ γὰρ ἰσχυρὰ φόβου πάντα ποιῶν, ἠκροῶντο, ἔτ' τῶν προβάτων ἐτέλλον ἐπι-

G

ἐπὶ κακῷ ἐλθοῦσιν. ὡς δὲ τάχιστα τῶν πλησίον αὐτοῖς συνελέγετο ἰσχύς, κύριοί τε ἦσαν ὧν βούλοιντο ἐπ' οἷς βουλεύσεσθαι οὐκ ἔφθη ἐλαύνοντες κακουργῶν. διεπεπύστο τι καὶ τοὺς ἡμῖν πρὸς ἑσπέραν γειτόνων, καὶ ἦσαν φοβεροὶ καὶ τοῖς πελάταις. ὥστε ἤδη προσκαλεῖσθαι αὐτῶν καὶ τοὺς ἄνω Πάρθων βασιλέως. ὁ δὲ τῆς Βαβυλωνίας σατράπης μαθὼν ταῦτα, καὶ βουληθεὶς ὅπως φυομένας κωλύσαι, πρίν τι μεῖζον κακὸν ἐξ αὐτῶν ἀνασχεῖν, συλλέξας στρατὸν ὅσον εὐπόρησε τάχους, καὶ παρθυαίων καὶ τῶν Βαβυλωνίων, ἦλασεν ὡς αὐτούς. φθῆναι θέλων προσβαλὼν ἐξελεῖν πρὶν ἐξαγγεῖλαι τοὺς ἡδέως καταστρωννύοντας τὸν στρατόν. ὡς ἐκαθέσθησαν ἢ τὸ ἔλαφος ἡσύχαζεν. καὶ ἤδη τῶν ὑπὸ σφῶν, ὡς ἦν σαββάτου δεχόμενος πάντες ἡσυχάζοντες ἡμέρα, οἷς μὲν οὐδὲν ἐτέλεσεν ἀνύσασθαι αὐτῷ τῶν πολεμίων, ἀλλὰ ἅμα χιλίοις ἄξειν δεδεμένους, καὶ βραχὺ προτείνει χρόνον αἰφνίδιον πτῆξαι τοὺς ὑπεναντίους. ἀπανίστατο ἢ ἐπύγχανε σὺν τοῖς ἑτέροις καθεζόμενος, καί τι ὅπλα παρέκειτο αὐτοῖς. ἄνδρες ἔφασαν, ἵππους μετεπέμψατο μὲν ἵππων προσόντων ἐς Φορβαλόν, ἀλλ' οὐ γλίχετο, ἀνδρῶν αὐτοῖς ἐπιβεβηκότων, ἐπεὶ καὶ πάνυ ἀναπρόσοδος αἰθάνομαι χαλεπῶν. δέδια μὴ ἐλπίζωμεν ὡς ἡμᾶς οἱ πολέμιοι φεύγοντες. ἀλλά τις προσκοπὸν κατοπτῆς, ἀπαγγελίαν ἡμῖν σαφῆ τῶν ἐνεστώτων ποιησόμενον. εἴη ἢ ὑπὸ ψόφου δόκησις λελέχθαι τὰ ἀρημένα. καὶ ὁ μὲν, ταδὶ ἔφη, καὶ ὤχοντό τινες προσκοποῦντες τὰ γενόμενον. καὶ ἡ ταχὺς παρελθόντες, καὶ ἔφασαν τὴν ψόφου σαφῶς εἶναι τῶν πεφοβημένων τοὺς πολεμίους, οὔτε σκοποὺς πολεμίους ὑπολείπειν ἢ μενεῖν ὑμῖν ὑβρίσειν. προσκαλούμεθα δόλῳ μηδὲν βουκημάτων ἀφαιρεῖσθαι, τοὺς δὲ ἵππους πλήθει ἐπελαύνουσιν. ἡμῖν δὲ ἄπορα χειρῶν κεκμῶσι, διὰ τὸ καθειρχθῆναι προσφόρου τὸ πεδίου ἐς τὸ ἄρχειν. ἀσπασίως ἢ σὺν ἄρα γνώμῃ δὲ καθαπτόμενος κρατῆσαι ἐμέλλεν ὑπὸ τοὺς παντίους, ἀλλὰ νομίμως πρὸ ἡμερῶν δὲ ἐπ' ἀπράκτοις πλούτων ἐς εὐφροσύνην τοὺς πολεμίους, τὸ ἀλκῆς ὀφειλόμενος ἐκτὸς τῆς ἀνάγκης, ἐᾶν ἐπεὶ πάσῃ, προεγνωμένην πρώτην ἀπολαμβάνοντας, ἢ δέει πλούτων, αὐτοῖς τε ἀναλαμβάνει τὰ ὅπλα, καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ χάριτος ἕνεκεν, τὸ ὑπὸ πάσης ἀρετῆς, ὁμίσσασθαι τοῖς πολεμίοις. καὶ πολλοὺς κτείναντες αὐτῶν διὰ τὸ καθαφρονοῦντας ὡς ὑπὸ τὸ ἕτοιμα χωρεῖν, εἰς φυγὴν τρέπονται τὸ λοιπόν. ὁ δὲ τῶν Πάρθων βασιλεὺς, ἐπεὶ ἀφίκετο αὐτῷ ἡ ἀγγελία τῆς μάχης, ἐκπλαγεὶς τῷ τολμήματι τῶν ἀδελφῶν, ἐπεθύμησεν αὐτοῖς ἐλθεῖν διά τε ὄψεως καὶ λόγων. καὶ πέμπει τὸν πιστότατον τῶν σωματοφυλάκων λέγοντα, ὅτι βασιλεὺς ὑπέδεσθαι καὶ παρ' ἡμῶν ὑφ' ὑμῶν ὑπαρχήσειν αὐτῷ τῇ ἀρχῇ ἡμυνόμενος, εἰ ἐλάττονι τῶν καθ' αὐτὸν ὀργὴν τῶν ὑμετέρων ἀρετῶν ποιησάμενος, ἀπέστειλέ με δεξιάς τε καὶ πίστιν δώσοντα ὑμῖν, συγχωρῶν ἄδειάν τε καὶ ἀσυλίαν ὁδῶν, καὶ ζῶν ὑπὸ φιλίᾳ προσχωρεῖν πρὸς αὐτὸν, δέλεαρ τι καὶ ἀπάτης χωρὶς, δῶρά τε δώσειν ἐπαινετὰ καὶ τιμάς, ἧς ὑμῖν, πρὸς τὴν νῦν ἔσῃ ἀρετὴν μείζονα δώσειν μοι τὴν ἐκείνου ὠφέλειαν. ἀσπάσιος ἦν, αὐτὸς μὲν ὑπαντιάσας ὁδοῦ πρὸς σκηνὴν, τὸν ἀδελφὸν ἢ Ἀνιλαῖον ἐκπεμπε μὴ δώρων ὁπόσα πορεύσιμα ἦν. ἐς ὁ μὲν, ὡς χρὴ ὁ ἔσεσθαι αὐτῷ γάνε ἢ ὡς βασιλέα. ἀφίκοντο ἢ ἐπεὶ ἦλθ' ὁ Ἀνιλαῖος καὶ ἅμα οἱ ἔχοντα, πρῶτα μὲν αἰτίαν ἔφρασε μὴ

A imperata facere. qvapropter neceſſitate coacti mittebant eis qvantumcunqve poſcerent. qvo factum eſt, ut aucta eorum potentia, validi eſſent ad inurſandum qvoslibet, nemoq; vicinorum auderet eos offendere, aut armis cum illis congredi: adeo ut ad Parthorum qvoqve regem rumor hæc detulerit. Satrapa autem Babyloniæ poſtqvam hæc audivit, volens creſcens adhuc malum opprimere, priusqvam majus aliqvod B inde proveniret incommodum, collecto qvantum poterat e Parthis ac Babyloniis exercitu, properavit contra eos, cupiens ex improviſo opprimere: obſeſſaq; palude ſuos juſſit aliqvantisper qvieſcere. poſtridie vero Judæis ſabbaticas ferias otio publico celebrantibus, ratus non auſurum hoſtem in certamen deſcendere, ſed nullo negotio vinctos ſe abducturum, paulatim pro- C cedebat, ut derepente in eos irrueret. Aſinæus vero qvi tum forte poſitis prope ſe armis cum ſociis deſidebat in otio: Viri, inqvit, hinnitus eqvorum mihi aures perculit, non qualis eſt paſſim paſcentium, ſed qui ſeſſorem tergo vehant: nam & frænorum ſonitum ſentio, vereor ne circumventi ſimus ab hoſtibus. ſed procurrat aliqvis ſpeculatum, qui nobis qvid immineat cer- D to renunciet. optarim autem vana eſſe, quæ diximus. moxqve qvidam profecti viſum, celeriter redeunt, non falſam ſuſpicionem fuiſſe referentes: adeſſe ultores acceptæ injuriæ. ex inſidiis ſe obrutos equitatu copioſo velut pecora: ne ad repugnandum qvidem paratos, vetante propter ferias patria conſvetudine. at Aſinæus longe aliter qvam ſpeculatori videbatur ſtatuit, non concedendam centens hanc voluptatem hoſtibus, ut per otium in ſe graſſarentur cædibus: qvin E potius virtutis & præſentis neceſſitatis memores conniti debere, ut ſi ita fors ferat, non inulti pereant: primusq; correptis armis ſuo exemplo ad ſimilem excivit audaciam, ad conferendas cum hoſte manus eos animans. & quia contemptim veniebant rem factam ſe habere putantes, multis cæſis reliquos coegit terga vertere. Ejus pugnæ F poſtqvam ad Parthorum regem fama pervenit, admiratus fratrum audaciam, concupivit eorum aſpectum & colloqvium: confeſtimq; ad eos miſit fidiſſimum e ſatellitibus qui hæc verba illis referat: Regem Artabanum tametſi injuriam eorum violentia in ſuo regno acceperit, indignationem tamen virtuti ipſorum remittere, miſiſſeq; ſe qui fide data impunitatem & ſecuritatem itinerum eis offerret ipſius nomine, quod amicitiam eorum cuperet, ſine fraude omni & inſidiis, G paratam eſſe regis munificentiam, foreqve ut hac ſua virtute poſthac rege favente utantur melius. Tum Aſinæus ipſe quidem profectionem diſtulit, fratrem vero Anilæum miſit cum quibus potuit muneribus. Ivit ille ad regem, & facile admiſſus eſt. Artabanus autem videns Anilæum ſolum veniſſe, rogavit curnam domi reliqviſſet Aſinæũ,

cognitoqve metu illum se continere intra palu-
stria: per patrios deos dejeravit, nihil eos se læ-
surum in fidem venientes: idqve porrecta ju-
veni dextra sanciit, quod apud barbaros con-
venturos certissimum est argumentum fiduciæ.
nam post datam dextram apud eos nec fallere
fas est, nec diffidere, cessantibus omnino susp
ionibus. Tum quoque Artabanus hoc pacto re-
misit Anilæum, persvasurum fratri, ut simul ve-
niat. Hoc autem agebat rex volens conciliatis si-
bi his fratribus per Judæorum virtutem illas sa-
trapias continere in officio, quæ videbantur ad
defectionem spectare occupato rege alibi. Ve
batur enim ne dum ipse rebelles perdomat, Asi
næus auctis apud Babyloniam viribus, sive vo-
lentibus provincialibus, sive invitis non tempe-
raret a maleficiis. Hoc igitur consilio illum ac-
cersiit. Asinæus vero facile a tratre in eam sen-
tentiam inductus est, præsertim commemorante
quam luculenter erga ipsos rex affectus sit, quod-
que ad firmandam fidem jusjurandum interpo-
suerit. quare primo quoque tempore ad Arta-
banum ambo perveniunt. ille perlibenter eos
excepit, in primis miratus generosum Asinæi ani-
mum, quod videret brevi statura hominem, &
primo aspectu contemnenda specie quasi nullius
pretii, apud amicos dictitans, nihil esse in tantillo
corpore; qvod tam vasto animo respondeat, &
inter epulas ostensum magistro militum Abda-
gasi prædicavit, denarrans qvanta fortitudine
bella gerere soleat. Is cum rogasset, ut bona re-
gis venia liceret illum interficere, pœnasqve tot
maleficiorum de eo sumere, quibus Parthos læse-
rat: negavit se hoc permissurum in hominem,
qui se credidisset suæ fidei, data dextra confirma-
tæ & jurejurando adhibito. Quod si, inquit, vir
bellicosus haberi vis, nihil opus habes meo per-
jurio ad abolendam Parthorum ignominiam: sed
redeuntem aggressus per vim absqve meo con-
sensu opprime. Mane deinde accito Asinæo:
Tempus tibi est, inquit, juvenis domum reverti,
ne diutius hic ducum in te odia provoces, qui te
fortassis etiam me invito conarentur interficere.
commendo autem tibi terram Babyloniam, ut
eam tua cura tutam a latrociniis & illæsam custo-
dias. mihi vicissim cordi erit tua incolumitas,
quandoquidem tuum caput non dubitasti meæ
fidei committere. hæc locutus, datis mox mu-
neribus Asinæum dimittit. ille domum re-
versus castella partim nova condidit, partim
quæ prius habuerat firmavit munitionibus:
breviqve in tantum auctus est, quantum an-
te eum nemo alius, a talibus exorsus initiis:
nec contentus honoribus Babyloniorum, a
Parthorum quoque observabatur ducibus, qui
in vicinas provincias mittebantur cum imperio.
Adeo crevit ejus autoritas una cum potentia,

ἐπεὶ ἦ πωλήσεται αὐτὸν δίκαιον ἐν τῷ ἔλει ὑπομέ-
νειν. ὁ ἦ, τὰς τε πατρῴους θεὰς ἐπώμνυτο, μηδὲν κα-
κὸν δράσειν αὐτὸς, πίστει τῇ αὐτοῦ προσεκχωρήσοντας, &
τῷ δεξιᾷ εὐθὺς, ἥπερ μέγιστον ἐστὶ παρὰ πᾶσι τοῖς ἐκείνῃ
βαρβάροις ᾠμόσεγμα δ' μετὰ ταῦτα γίνεται τοῖς ἐμπλέ-
σιν. ἐπὶ ὃ ἂν ψευσαίτο τις δεξιᾶν ἐπ' αὐτῷ δόσεως ὠμο-
μένης, ἐπεὶ πιστεύειν ἐνδοιάζειν τε τὰ δὲ ἀσφαλείας
ὅπως ἔχοιτο, ἐπὶ τῶν ἐν ὑποψίᾳ ἀδικήσειν καὶ ἐγκε-
κότων. καὶ ἐκ πόλεως ἐπὶ μὲν ταῦτα πραξας, ἐκπέμ-
πει τὸν Ἀνιλαῖον, πείσοντα τὸν ἀδελφὸν ἐπανελθεῖν. ἐ-
πρασσε ἦ ταῦτα ὁ βασιλεὺς, χρῆζων ἐκβέβαιόν τε
τῇ ἀρετῇ τῶν ἰδίων ἀδελφῶν τὴν φιλίαν κτήσασθαι τὴν
ἐκείνου σωτηρίαν, ἐν ὑποψίᾳ τε ἀσῶν καὶ Δρανεικὸν δ'
ὑποπτοτέρως μᾶλλον ἐλάσειν ἐπ' αὐτούς. εἰδέναι γὰρ μὴ
καὶ πείσοντα πλέον τοῦ ἐκείνῳ κατὰ χεῖρα τῶν
ἀφεστηκότων, αὐξήσειν ὅπλα μέγα αἰ αὐτῷ τὰ ἀσινᾶου ἐν
τοῖς Βαβυλωνίοις, ἢ τοῖς συνοῦσιν ἐπ' ἀκροάσει τῇ
αὐτῶν, ἢ καὶ τέκνα γε αὐτυχόντες ἐ κακῶσειν μείζονας
ἐ Δρανεικὸν. ὁ μὲν δὴ ταῦτα Δρανεικὴς ἐκπέμπει,
ὁ ἦ Ἀνιλαῖος, πίστιν λῦ τοῦ ἀδελφοῦ, τοῦ τε ἄλλου
προθυμίαν διηγούμενος ἐ βασιλέως, καὶ ὅρκιον τὸ γε-
γραμμένον. ὡς τε δὴ ἥκειν τε ὡς τὸν Ἀρταβανον, ὁ ἦ-
δονῇ αὐτὸς δέχεται ὠθούμενος, ἐκπάλαιόν τε τὸν
ἀσινᾶον ἐ ἐν ταῖς πράξεσιν εὐψύχῳ, ἥρωσιν πάντε-
λες ὄντα ὀφθαλμῶν βραχύτητι καὶ τῆς τὸ πρῶτον ὄψε-
ως ἐλθόντος δοκοῦντα καταφρονήματος ἀφορμὰς, ὡς ἐ-
δὲν κρίνοιεν αὐτὸν, φησί τε πρὸς τοὺς φίλους, ὡς μείζο-
να παρὰ σώματος παρέχοιτο τὴν ψυχὴν ἐ σώματος.
ὠθούμενός τε πίνειν ἐκείνους τ' ἀσινᾶον ἐδαιτάσατ' αὐτοῦ στρα-
τοπεδάρχων, ὅτε ὄνομα Δρασσάθη, καὶ τὴν πᾶσαν ἀρε-
τὴν ἢ χρῶντος πόλεμον. ἐ ἦ ἐδαιτάσατο κελεύσας
συγχώρημα αὐτῷ γενέσθαι αὐτὸν πιεῖν δοπλαβεῖν ὑπὲρ ὧν ὕβρισεν εἰς τὴν παρθυαίων ἀρχὴν,
ἀλλ' οὐκ ἂν εἶπεν ὁ βασιλεὺς συγχώρημα δίδοσθαι ἐπ'
ἀνδρὶ πίστει τῇ εἰς ἐμὲ τεθαῤῥηκότι, καὶ ὧσειν δεξιάν
τε πέμψας, καὶ θεῶν ὅρκοις πίστεως ἡμᾶς ἀπολύσας.
εἰ ἦ ἀνὴρ τυγχάνεις τι πλέμια ἀγαθὸς, μηδὲν ὑπερ-
χεσθαι χρῆζων τῆς ἐμῆς παρθυαίων ἐνδείκῃ τῇ ἀρχῇ
τῇ ἐμαυτοῦ ἐρημωθείσῃ, ἐπανακωχοῦντι γοῦν ὅπι ἐπέμψω
τῷ ἐγκλήματι κράτει τῷ σῷ σοί, καὶ μετ' ἀγαθοίας τ' ἐμῆς. ἐ-
ὡς μὲν ἦ μετακαλέσας τ' ἀσινᾶον, ὥρα σοι φησὶν, ὦ νεα-
νία, χωρεῖν ὅπι τὰ σαυτοῦ, καὶ μὴ πλείονα τ' ἐνθάδε στρα-
τυγῶν τῇ ὀργῇ ἐρεθίσας, ὅπως μὴ ἐπιχειρῶσί σε τῇ σφα-
γῇ, καὶ δίκαια γνώμης τῆς ἐμῆς. ὧδε κατ' ἐμοῦ δέ
σοι δίδωμι τῇ βαβυλωνίων γῇ, ἀλήθειάν τε, καὶ
ἀπιστίᾳ κακῶν ἐστραμένῳ ἐκτὸς τῶν φρενῶν. ἄξιον
δέ μοι τυγχάνει σῶ χρηστῷ ἀνεπιλήπτου σοι ὠθούμε-
νον τῷ ἐμαυτοῦ πίστιν, οὐκ ὅπι κούφοις, ἀλλ' ὅπι
τοῖς ἐς σωτηρίαν ἀνακαμένοις πιστοῖς ἐπὶ τῶν, ἐ ὧδε δὸς
ἐπλωίκα ἐκπέμπει τ' ἀσινᾶον. ὁ ἦ ἐς τὰ εἰκεῖα ὠθούμε-
νος, φρόνημα κατεσκευάζε, κ' ὅπου πρότερον ὠ-
χυρώ, μέγας τε ἐν ὀλίγῳ ἐγεγόνει, ἐ ὅπου οὐκ ἀλλο-
τ' πρότερον ἐκ τοιαύτης ἀφορμῆς ἄψασθαι πραγμά-
των ἐν πλήθει γεγονότων, παρθυαίων τε αὐτὸν ἐμερά-
σθαι οἱ ταύτῃ κατεπεμπόμενοι στρατηγοί. μικρὸν γὰρ
ἐδέησε καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἥσσον ἀρχῆς ἢ ἐκ βαβυλω-
νίων πρόσοδος τιμή. λῦ ἦ ἐν ἀξιώματι καὶ δυνάμει,

πάντα

πάντα τὴν ὅπῃ τῆς μεσοποταμίας ὡς αὐτὸν ἦρτο πράγματα. προύκοπεν τ αὐτῷ ἡ δυσμενία ὅπῃ ἔτη πεντεκαίδεκα. ἀκμαζόντων ἤ αὐτοῖς τ ἀγαθῶν, ἀρχὴ αὐτοὺς ὅπως καταλαμβάνει κακῶν ἐκ τριάσδε αἰτίας, ἐπειδὴ τῷ ἀρετῷ ἧ πρόσθεν ὅπῃ μέγα δυνάμενος, ἐκτρέπουσιν εἰς ὕβριν ὅπῃ ἀβέβαιοί τ πατρίων ὑπὸ ὅπλυμιῶν ἡδονῆς ἐμπίπτοντες. τ πάλαι τινὶ, στρατηγὸς ἤ ἀφίκετο τ παύτη χωρίων, ᾧ δὴ ἧ ἔπεσε γαμετὴ, πάντ ἄλλα, ἐς τ ἐπαινεῖσθ ἀφελῆ φύσ πασῶν, ἧ μείζονα ῥοπὴν ἐπ αὐτῷ λαμβάνουσα ἢ θυμὸς ἦν δυπεπῆς. παύτης ἔτι ἀκμὴ τῆς δυπεπείας ἐκμαθὼν, ἔτι ἔ ἄλλως αὐτάρκης ἠνέσθη, ἀνιλεῖ ὁ ἔ ἀσιναίου ἀδελφὸς ἐφαστὴς τ γεγόνει πολέμι. τ μὲν, ὑπὸ ἔ μὴ ἄλλως ἐλπίζειν ἐκπέσοσθ τὴν σύνοδον τ γυναικὸς μὴ πῶ ἔχοιεν ὡς ἐπ αὐτῇ κτηθείσῃ ὠφελαβῶν. τ ἔ δυσωπὸ λεκτὸν κρίνειν τὴν ὅπῃ θυμίαν. ἅμα τ οὖ πολέμι ἐπ αὐτοῖς ἀνὴρ ἐκεχειροτόνητο, ἔ μάχης ἐπάκτ ἠνεσθῆς πόσιν τ ἀνηρημένῳ ἀλόχαν ἐρασάμενο ἐρασῆ. ἔ μὲν δίχα μεγάλων δυσχερῶν ἀνιλαίῳ τ ἅμα αὐτῷ, ἧ ἀσιναίῳ γυνὴ ἀφίκετ ἐς τ οἶκον αὐτῶν, ἀλλὰ σὺν τινι μεγάλῳ κακῷ, ᾗ πιαύτῃ αὐτῶν. ἐπεὶ γὰ πάνδοκος τεθνηκότ, αἰχμάλωτ ἦγετ, ἀφιδρύματα τ θεῶν ἅπερ τῷ ἀνδρὶ καὶ αὐτῇ πατρῷα ἦν, ὅπτιχάριον ἦ τοῖς οἰκίοις πᾶσιν ἐστν ὅπῃ τι τῆς οἰκίας ἔχειν σεβασμάτα, καὶ ἰδ τὴν ὅπῃ ξένης συνεπάγεσθαι, προστέλλουσα, καὶ παύτῃ δ πατρίοις τ ἐπ αὐτοῖς ἐθ. συναπῆγετ. καὶ τ μὲν πρῶτον λεληθότως αὐτῶν θρησκείαν ἐπιᾶτ. χαμετὴ ἦ κατοδεχθεῖσα, ἤδη τρόπῳ τῷ αὐτῆς ἐωθότι ἧ μεθ οἷων νομίμων ὅπῃ δ ὕστερα ἀνδρὸς, ἐξεράπτουεν αὐτός. καὶ τ ἑτέρων οἱ μάλιστα τιμώμενοι παρ αὐτῆς, τ μὲν πρῶτον ἐπέσκηπτον, ὡς ἀδαμῶς πράσσοι ἐφεστῶσι, ἔ δὲ ὁπόσα νόμοις τοῖς αὐτῶν ὑπόφορα, γυναῖκα ἠγεμόνος ἀλλόφυλον, ἧ ὠφελοῦνσαν θεσπῶν καὶ σεβασμῶν τ αὐτοῖς ἐωθότων τ ἀκριβείαν. ὁρᾶν οὖ μὴ τὰ πολλὰ τῇ ἡδονῇ δ σώματ συγχωρῶν ὀπολείσθ τ ὀρθὸν δ ἐυπεπῆς, ἧ τῷ εἰς νῷ ἰὸν δ θεῖ προσελθόσαν ἐξουσίαν. ἐπεὶ ἦ ὧδέν ἐπέραινον, ἀλλὰ καί τινα αὐτῶν τ μάλιστα τιμώμενον, ὅτι παῤῥησίᾳ πλείονι χρήσαιτο, ἀπέκτεινε, ᾗ ὃς κτεινόμεν εὐνοίας πρ τ νόμων, καὶ δ κτείνοντ αὐτὸν, τιμωρίαν ἐπράσσετ αὐτῷ τε ἀνιλαίῳ, ἧ ἀσιναίῳ, ἧ πᾶσιν ἐπιρεις, ὁρμίαν ἔχων τ ἐχθρῶν ἐπαχθέσαν ἡγεῖσθαι πλούτῳ, τοῖς μὲν, ὡς ἠγεμόσι ὠφελημονίων γεγονόσι, τοῖς ἦ, ὅτι μὴ βοηθῶεν αὐτῷ τιαδε πάσχοντι. διὰ τ ἐκδικεῖν τοῖς νόμοις. οἱ ἦ ἐθαρρύνοντο μὲν, ἰσχυροντο ἦ, μνημονεύοντες οὐκ ἐξ ἄλλης αἰτίας, ἀλλ ἰσχύι τῇ ἐκείνων, τῇ ἰυδεμονίᾳ σωελθόντες. ἐπεὶ ἦ ᾗ τῷ πρεσβείαν ἀκροῶν ἦ θεῶν τῶν παρθυαίοις τιμωμένων, οὐκ ἐπ ἀνεκτὸν ἠγεμόνι δ ἀνιλαίῳ τ ὑβρίζειν εἰς τὰς νόμους, ὅπῃ τ ἀσιναίου ἐλθόντες ἔ πλέονες ἤδη κατεῖδον δ ἀνιλαίῳ φάρμοι καλῶς ἔχειν, εἰ μὴ πρότερον κατ αὐτὸν ἐωμοκότα τὸ ὠφελεῖν, ἀλλὰ νῦ γε, ὅπερ ὀφελ πᾶσαν δ γεγονότ, πρὸ τῷ ἁμαρτίαν ἐκείνῳ τε ᾗ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἠνέσχ ἐς ὄλεθρον ἀνακεκωμένο. τόν τε χάμον τ ἀνθρώπ λέγοντες οὐ μετ αὐτῶν, ὅτε αὐτοῖς ἐωθότων τε θεῶν νόμων, καὶ τῷ θρησκείαν ἐν ὅπῃδεύοι ἡ γυνὴ ἐπ ἀπωμόσια δ θεῖ δ αὐτοῖς σεβασμίου πράσσεσθαι. ὁ ἦ καὶ αὐτὸς ἤδη κρῶ τῷ ἁμαρτάδα δ ἀδελφ μεγάλων αἰτίαν ὄσιν κακῶν, ᾗ ἐκκωμένο, ἧ μὲν, ἀλλὰ ἔ ἰώσχετό γε εὐνοίᾳ δ συγγροῦς νικώμεν, καὶ συγγνώμεν νέμων, ὡς κρεῖσσον καλοῦ τῆς ἐπιθυμίας νικωμένου. ἐπεὶ δὲ πλείους τε ἡμέραι συνεφέροντ, καὶ πλείους ἦσαν οἱ καταβοαί, πωικαῦτα δὴ φησὶ πρὸς αὐτὸν

A ut Meſopotamia tota ab ipſius penderet nutibus. In hac felicitate florentior indies exegit annos qvindecim: quæ non prius cœpit in deterius vergere, quam neglecto priſtino virtutis ſtudio, contemptisqve inſtitutis patriis, voluptate victi dediderunt ſe externis libidinibus. Venerat forte in eas regiones Parthorum quidam dux cum conjuge tam aliis dotibus quam inſigni forma laudata usqve ad miraculum: hanc ſive aſpectu ſive fama cognitam adamavit Aſinæi frater Anilæus: & cum neqve ſuis imperare poſſet cupidinibus, neq; ulla alia ſpes eſſet potiendi muliere, bello maritum ejus petiit: primoqve conſiſtu cæſo Partho, uxor in victoris poteſtatem & thalamum pervenit: quod quidem magnarum calamitatum tam ipſi quam fratri fuit principium. cum enim amiſſo priore marito captiva duceretur, ſimulacra patriorum numinum quæ gentilitio ritu & domi ſecum habere ſolebat & in itinere, clam inter cæteram ſupellectilem advexerat. ea primum colebat ſine arbitris. Deinde in thorum recepta, & nacta fiduciam, propalam operabatur ſacris quæ a defuncto acceperat. id factum objurgabatur amicis utriusqve fratris primariis, indignum facinus dictitantibus, contra Hebraicæ gentis ritus ac leges ductam uxorem barbaram, deditam impiis patriæ ſuæ ſuperſtitionibus. quare videndum ne dum nimium indulgent voluptati corporis, a principatu excidant, quem divino favore conſecuti ſint. Sed adeo nihil profectum eſt his admonitionibus, ut præcipuus quidam conſoſſus ſit dum liberius invehitur: qui moriens iratum numen imprecatus eſt fratribus eorumqve ſociis, ulturum læſam & religionem & amicitiam, utq; ſimili & ipſi ab inimicis afficerentur exitio: illi quidem quod autores injuriæ fuerint, hi quod patrocinatorem legum per ſummum nefas opprimi paſſi ſint. quamvis enim moleſte ferrent talia, plus tamen apud eos valebat præteritæ virtutis memoria, cui acceptæ ferebant præſentem felicitatem. ſed indignationem eorum accendit mulieris impietas, non ferentium pertinaciter amplexam ſacra Parthica: factoqve concurſu ad Aſinæum vociferabantur in Anilæum: dicentes oportere eum, ſi prius parum potuit quid utile ſit diſpicere, nunc certe erratum corrigere, priusquam id publica expietur pernicie. nam & connubium illud nemini probari, ut parum conveniens patriis ritibus: & ſuperſtitioſum numinum cultum quem mulier ſibi permittat, pertinere ad Dei veri injuriam. at ille quamvis agnoſceret peccatum fratris allaturum ſibi ac ſuis magnum aliquod incommodum, victus tamen germanitatis affectu facile ignoſcebat ſuccumbenti tam indomitis cupidinibus. Sed cum majores indies concurſus ad eum & vociferationes fierent, tandem ſuper ea fratrem

admonuit, anteacta objurgans, & jubens ut resi- A πρὸς ἀνίλαῖον, τῆς τε πρῶην γενόσην ὕβρεως, καὶ
piscat in posterum, mulieremq; domum ad co- παύσασθαι τὸ λοιπὸν κελεύων τῷ ἄνθρωπον δικαιο-
gnatos ipsius remittat. nihil tamen hac admo- ψάμενον εἰς τὰς συγγνώμας. ἐπείσθη μὲν ὖν ἐκ τῶν
nitione effectum est: qvia mulier sentiens pro- λόγων, καὶ ἡ γυνὴ μὲν αἰσθανομένη μὲν ὃ θροῦς ὃ κα-
pter se murmur esse in populo, & verita ne Ani- τέχοντος τὸς λαοὺς δι αὐτὴν, δεδοικυῖα μὴ δι ἀνί-
læo propter amorem sui durius aliq vid accide- λαιον μηκέτι πάθοι ἐρωῖ τι πρὸς αὐτὴν, φάρμα-
ret, veneno Asinæum sustulit, secura qvod sub κον τῷ ἀσιναίῳ δοῦσα, ἐν τῇ σιτήσει, μεθιεῖ τὸν ἄν-
amatore judice impune auferret hoc facinus. θρωπον, ἀδεὴς τε ὢν ὅτι κρινῖ τῶν πρὸς αὐτὸν πρα-
Cæterum Anilæus ad se unum jam principatu B χθησομένων τῷ ἔργῳ ζημιῶν. ἀνίλαος μὲν ὖν κατα-
redacto, cum exercitu fecit impetum in vicos Mi- μένας ἤδη τὴν ἡγεμονίαν σὺν λαβῶν, ἐξάγει στρα-
thridatis viri apud Parthos nobilissimi, qvi in τιὰν ἐπὶ τὰς μιθριδάτε κώμας, ἀνδρὸς πρώτου ἐν
Matrimonio habebat Artabani filiam: eosqve τῇ παρθυαίᾳ. καὶ βασιλέως δραπέτην τὸν γυναῖ-
magna præda abacta populatus est. nam & pe- κα γεγαμηκότος. πολλὰ μὲν χρήματα, καὶ ἀνδράποδα εὑρόντες, πολλά τε πρόβατα, ἄλλά τε πολλὰ ὅσοι ἐπὶ τοσοῦτον τῆς εὐδαίμονος ὠφελεῖν τοῖς ἔχουσι. μιθριδάτης δ', ἐπύγχανε γὰρ τῆδε, ἐπεὶ ἀπέχει τῶν κωμῶν τὸν ἄλωσιν, ἐν
C δεινῷ φέρων ὑπὸ τε μὴ προσήκοντος ἀδικεῖν ἀνίλαον ἄρξαντα, καὶ παροντος ἔτι ἀξιώματος ὑπερηφάνου, ἐπειδὴ σπαραγῶν πλείστους ἔσους εὑρίσκε, ὑπὸ τε πλείστων τὰς ἐν ἡλικία παρῆν, ὡς προσμιξων τοῖς περὶ τὸν ἀνίλαον. καὶ ἐν τινι κώμῃ τῶν αὐτοῦ καταφρόνων, ἡσύχαζεν, ὡς τῇ ὑστεραίᾳ μαχούμενος. διὰ τὸ εἶναι σαββατον ἡμέραν τοῖς ἰουδαίοις ἐν ἀργίᾳ διαγομένοις. ἀνίλαος δ' ταῦτα πυθόμενος παρ' ἀνδρὸς συρε ἀλλε-
D φύλε ἐξ ἑτέρας κώμης, τά τε ἄλλα φράζοντος ἀκριβῶς, ὑπὸ χωρίον ἔνθα μιθριδάτης ἤμελλε δαινυσθαι δειπνοποιούμενος, καθ' ὥραν ἤλαυνε νυκτὸς ἅμα τοῖς τὸ πεζικὸν χρείζων τοῖς παρθυαίοις ὑπάρχειν. ὑπὸ δὲ φυλακὴν τεταρτὴν ὑπέπεσον, τὰς μὲν, ἐπὶ κοιμωμένες ἀναιρεῖ, τὰς δ' εἰς φυγὴν τρέπει. μιθριδάτην δ' ζωγρίᾳ λαβὼν, ἦγε ὡς αὐτὸν ὅτι ἐνδοξότατον ἀναζη-
μιῶν, ἥπερ ἀτιμιῶν μεγίστη νομίζεται παρθυαίοις. καταγαγὼν δ' εἰς τὴν ὕλλεν μὴ τοιαῦτα δρᾶσαι,
E καὶ κελεύοντων τῶν φίλων ἀναιρεῖν τὸ μιθριδάτην, ἀνεδίδασκεν αὐτὸς ἀσεβῶν αὐτὸς ἐναντία. μὴ γὰρ καλῶς ἔχειν ἀναιρεῖν ἄνδρα ἡμῖν τε ὄντα, ὃ πρῶτον μὲν παρθυαίοις, καὶ ὑπὸ γαμία τῇ πρὸς τὸ βασιλέα μεῖς ὄνως ἡμῶν. νῦν μὲν γὰρ ἀνεκτὰ ἐσαι τὰ πεπραγμένα. καὶ γὰρ ἐπιτρέψειεν μιθριδάτης, ἀλλ' ὑπὲρ σωτηρία τῆς ψυχῆς ἐυεργετεῖν μὲν χάριτος μνήσασθαι τοὺς τὰ παιδὸς σφαγέντας. πάσχος δὲ πάντα ἔσχεν
F ἀτιμούμενον βασιλέα, μὴ ὑπὲρ μεγαλεῖα σφαγεῖα ἰουδαίων τῶν ἐν βαβυλῶνι ποιησάμενον, ὧν φειδεσθαι καλῶς ἔχειν, διά τε τὴν συγγένειαν, καὶ διὰ τὸ μὴ ἀναίρεσιν εἶναι ἂν αὐτοῖς πάσματος πρόφασιν γενομένην τὸ κατ' ἐκείνες ἀκμῆς πληθύειν χωρίον. ὁ μὲν ταῦτα διανοηθεὶς, καὶ φράσας ἐν τῷ συλλόγῳ, πᾶσιν ἤρεσε. ἀφιεῖ τε μιθριδάτην. ἐξελθόντα δ' αὐτὸν αἰσθόμενος ἡ γυνὴ εἰ μὴ προθυμήσοιτο βασιλέως τε γαμβρὸς ὢν, καὶ
G πάντη τιμωρήσασθαι τοὺς ὑβρίσαντας εἰς αὐτὸν ὑπερορώμενον, ἀγαπῶν δ' τὸ σωθῆναι μὴ αἰσχυνόμενος ὑπὸ ἰουδαίων ἀνδρῶν ἡττώμενος. ἐπὶ τοῦ ἐπαναδραμεῖν τὸ δρᾶν ἢ λέγειν ἐπιμένοντες τοὺς βασιλέας, ἡμέλει πρὸς λυπήσεσθαι πρὸς εἰ ὅτι γάμου κοινωνίας. ὁ δ' αὖ, ὅπως μὴ τῶν ἐνεδρῶν τὸ καθημέραν ἀχθήσεται μὴ φέρων, ὅτε δ' τῆς γυναικὸς τὸν μεγαλοφρόσυνον δεδιὼς μὴ ὠφελυσιτ αὐτοῦ τῶν γάμων, ἄκων μὲν ἐβαλόμενος, σπαραγῶν γὰρ ἔσαν ἡδύνατο πλείστων, ἢ ἐλαύνει, οὐκ ἀναχεπὼν ὑπολαμβάνων ἐπὶ καὶ αὐτὸς τὸν σωτηρίαν,

ἣ παρ-

ἢ παρθυαῖος ὢν ὑπὸ ἰουδαίων βεβιῶσθαι ἀνίπλε-
μάντων. ἀνιλαῖος δ᾽ ὡς μαθὼν παρεσκευάσατο δυ-
νάμει πολλῇ τὸν μιθριδάτην, ἀδόξον ἡγησάμενος τὸ
μένειν ἐν τοῖς ἕλεσιν, ἀλλὰ μὴ φάσιας ὑπανιάζειν
τοὺς πολεμίους, θύτυχία τε τῇ πρόσθεν ἐλπίζων ὁμοία
πράξειν τοὺς πολεμίους, καὶ τῷ τε πλήθει καὶ ἀνδρεί-
ᾳ θαρρῶν ἐφ᾽ ἑαυτῷ γεγάνειν, ἔχοντι πολλοὶ τε
πρὸς τοῦ οἰκείου στρατοῦ προσεληλύθεσαν αὐτῷ καθ᾽ ἁρ-
παγὴν τῶν ἀλλοτρίων πραπόμενοι, καὶ ὄψει πάλιν
προσεκπληξόντες τοὺς πολεμίους. προσιόντι δ᾽ αὐτοῖς
εἰς σταδίους ἑνενήκοντα, καὶ διὰ τῆς ἀνύδρου τῆς πορείας
γενομένης, καὶ μεσημβρίας, τοῦ τε θέρους τὸ δίψος, ἐ
μιθριδάτης ὑπεφάνης, προσέβαλλε πεπλανημένοις ἀπορία τε πάν-
των, διὰ αὐτὸ καὶ τὰ ὅπλα μὴ δυναμένοις. τροπὴ τε οὖν γίνε-
ται τῶν ἀνιλαίων ἀκρά, διὰ τὸ ἀπηρθρακότας ἀκραφνέσι
προσφέρεσθαι, καὶ φόνος πολύς, πολλαί τε μυριά-
δες ἔπεσον ἀνδρῶν. ἀνιλαῖος δ᾽, καὶ ὅσον περὶ αὐτὸν
ἐδυσωπήκει ὑπὸ τῆς ὕλης ἐπανεχώρουν φυγῇ μεγά-
λῃ νίκης τῆς ἐπ᾽ αὐτοῖς χαρὰν μιθριδάτῃ παρεσχηκό-
τες. ἀνιλαίῳ δὲ προσῆν πλῆθος ἄπορον ἀνδρῶν πονη-
ρῶν ἐν ὀλίγῳ τῷ σωτηρίαν πεποιμένων, ῥᾳστώνης χά-
ριν τῆς εἰς τὸ πρόσθεν, ὡς τι ἀνταναισωσόμενα τοῖς τότων
προτέροις ἡμέραις πλῆθος τῶν ἀπολωλότων. ἃ μὲν ἐμοιοί
τινες ἦσαν τοῖς πεπλακόσι διὰ τὸ ἀμελέτητον. ἃ μὲν ἀλ-
λ᾽ οὐχὶ ταύτης ὑπῆρχε τῆς κώμης τῶν βαβυλωνίων,
ἀνάπαυσίν τινα τοῦ τε πόνου παρὰ τοῦ ἀνιλαίου ὕβρεως. ἐ
βαβυλώνιοι, καὶ οἱ σὺν τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ, πέμπουσιν εἰς τὸ
νεκρὸν πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ ἰουδαίους ἀνιλαίων ἐξαιτήσοι-
νοι. καὶ μὴ δεξαμένων δ᾽ τὸν λόγον, ἀδὲ γὰρ βελομένων
ἐκδοῦναι προδοσίαν δωσόντων τῷ, τῷ ἀριλαίῳ πρεσβεύσα-
το. οἱ δὲ καὶ πεῖσαι ἔλεγον τὸν ὅτι τῆς ἀριλαίης συμβά-
σεων. καὶ πέμπουσι μὲν τῶν βαβυλωνίων ἄνδρας, οἱ διελέ-
γοντο πρὸς τὸν ἀνιλαῖον. οἱ δὲ βαβυλώνιοι κατὰ πᾶς αὐ-
τοῖς ὑμοθυμίης, μαθόντες τὸ χωρίον ἐν ᾧ ἱδρυμένος ἀνι-
λαῖος ἦν, ὅτι πάντες κεφαλὰς νυκτὸς μεθύσοι, καὶ καθ᾽
ὕπνον, τρεπομένοις κτείνουσιν αὐτῶς πάντας ὅσους ἐγκα-
τέλαβον, καὶ ἀνιλαίου αὐτὸν ἀπέκτειναν. οἱ βαβυλώνιοι
δ᾽ ἀπαλλαγέντες τὸν ἀνιλαίου βαρύτητος, ὑπώμοσαν
γὰρ ἐν αὐτῶν μίσει τοῦ πρὸς ἰουδαίους, ἀεὶ γὰρ ὡς ὅτι πολὺ
διαφέροι καὶ διεγκεκεσθαι αἰτίᾳ τῶν ἐναντιώσεως τῶν νόμων,
ἐ ὁπότεροι ὠφελήσουσι θαρρεῖν πρότερον ἀλλήλων ἤ-
ρξαντο. ἐ ἐπεὶ οὖν ἀπολωλότων τῶν ἀνιλαίου, ἐπιπί-
πτουσι τοῖς ἰουδαίοις οἱ βαβυλώνιοι. οἱ δὲ ἐν δανῷ πεμέ-
νοι τὸν ὕβριν τὸν τῶν βαβυλωνίων, καὶ μήτε ἀνταναίρειν
μάχῃ δυνάμενοι, μήτε ἀνεκτὸν ἡγούμενοι τὸ συνοικεῖν,
ὤχοντο εἰς σελεύκειαν τὴν ἐπὶ νῷ πόλιν ἀξιολογωτάτην με-
γάλης κτίσεως. ὑπὸ αὐτοῦ δὲ νικάτορος οἰκισθεῖσα αὐτὴν,
πολλοὶ τῶν μακεδόνων, πλεῖστοι δ᾽ ἕλληνες, εἰσὶ δὲ καὶ σύ-
ρων οὐκ ὀλίγοι τὸ ἐπιτολιτεύσαντο. εἰς μὲν δὴ ταύ-
την καταφεύγουσιν οἱ ἰουδαῖοι, καὶ ὅτι πάντε ἐπὶ ἀ-
πασθοῦς κακῶν ἦσαν. τοῦ δ᾽ ἑκτῳ ἔτει μὴ τὸ πρῶτον,
φθορὰ ἐν βαβυλῶνι ἐγένετο αὐτῶν, καὶ καινὴ κτίσις
ἐν τῇ πόλει καὶ δι᾽ αὐτοῦ ἀφίξεις εἰς τοῦ σελεύκειαν,
ἐνδέχεται δὴ μείζων αὐτοὺς συμφορὰ, δι᾽ αἰτίαν τοῦ
ἀφηγήσασθαι. ὑπολαμβάνειν τοῖς ἕλλησι πρὸς τοὺς σύρους
ὡς ὅτι πολὺ ἐν τάξει καὶ ἀγχινοίᾳ ἐστὶν ὁ βίος, καὶ
κρατοῦσιν οἱ ἕλληνες. τότε οὖν σωσιπωλιτῶν αὐτοῖς
ἰουδαίων ὑμοθυμῶν ἐπεσιάζον, καὶ οἱ σύροι καὶ πο-
λυπλειστέροις ἦσαν ὁμολογίᾳ τῇ ἰουδαίων πρὸς αὐτοὺς, φιλοκινδύνων τε ἀνδρῶν, καὶ πολεμικῶν εὐθυμίας

A si homo Parthus Judæis victoriam cederet. Anilæus vero ubi cognovit adventare illum cum valido exercitu, turpe ducens continere se intra palustria, & sperans fortunam contra hostes priori similem, fretusque milite jam assueto vincere, & ipse contra eduxit copias: cui præter veteranos multi tum etiam prædæ cupidine se adjunxerant, rati profligandum hostem quamprimum in conspectum venerit. progressos autem meridiano tempore per regionem inaquosam ad nonaginta stadia Mithridates adoritur, æstu & siti laboreq; itineris adeo fessos, ut arma ægre sustinerent, ipse recentibus viribus: confestimque in fugam versis tanta cædes secuta est, ut multa virorum millia caderent. Anilæus autem stipatus globo juvenum effusissima fuga se in quandam sylvam recepit, relicta Mithridati lætissima victoria. Verum ad Anilæum brevi confluxit magna multitudo perditorum hominum, qui licentiam pluris quam propriam salutem facerent: itaque detrimentum quod acceperat in prælio, suppletum est duntaxat numero. neque enim conferendi erant cum his qui ceciderant, eo quod essent rudes militiæ. Duxit tamen eos contra Babyloniorum castella, lateq; vastabat omnia. Tum Babylonii reliquiq; hostes miserunt Neerdam ad Judæos qui Anilæum deposcerent ad supplicium. quod cum non impetrarent: neq; enim illis integrum erat hominem dedere ad pacem eos invitaverunt. quibus tractationem de conditionibus pacis admittentibus, missi sunt tam ab illis quam a Babyloniis legati ad Anilæum. tum Babylonii perlustrato diligenter loco in quo se ille continebat, clam noctu irruunt in sopitos & gravatos crapula: & impune quotquot adepti sunt interficiunt, & ipsum Anilæum inter cæteros. Tum vero hoc metu exoneratus Babylonis populus, qui antehac non ausus erat odium effundere in nostros homines, cum quibus illi propter diversos ritus perpetuum est dissidium, nunc his nunc illis prævalentibus: sublato inquam Anilæi sodalitio, in Judæos undique coortus est. Itaque non ferentes eorum violentiam, & sentientes se ad confligendum impares, nolentes cum eis habitare amplius, migrarunt Seleuciam urbem ejus regionis præcipuam, a Seleuco Nicanore olim conditam. hæc commune est Macedonum, Græcorum & Syrorum domicilium. eo postquam confugerunt Judæi, per quinquennium nulla affecti sunt injuria. sexto autem anno peste apud Babylonem grassante, denuo inde migratum est: quam multitudinem excipiente Seleucia, sequuta est Judæos major calamitas ex hujusmodi causa. in hac urbe semper Græcis male cum Syris convenit, Græcorum tamen factione præponderante. quo postquam a Judæis migratum est, eorum favore conditio Syrorum cœpit esse potior, aucta viris bellicosis, & periculorum

contemptoribus. quare Græci ſuccumbentes, & A videntes ſe non poſſe recuperare dignitatem priſtinam manente Judæorum & Syrorum conſenſu, ſuos quisque familiares Syros appellaverunt de pace & amicitia, id qvod facile impetratum eſt. nam cum utrinqve primatibus commiſſum eſſet negotium, ſecuta eſt reconciliatio, quam ita demum ratam fore placuit, ſi utriqve Judæos communibus proſeqverentur odiis: eosqve ex improviſo aggreſſi, occiderunt ſupra quinquaginta virorum millia: nec ullus evaſit, niſi ſi quem amici aut vicini ſervavit miſericordia. hi deinde ſecellerunt Cteſiphontem urbem Græcanicam vicinam Seleuciæ, ubi quotannis rex hybernare eſt ſolitus, habens ibi majorem ſuppellectilis partem repoſitam, ibique ſedes fixerunt, tutos ſe rati regiæ majeſtatis reverentia. Cæterum Babyloniorum ac Seleucenſium terror omnes ejus tractus Judæos pervagatus eſt: quando quicquid erat Syrorum in illis regionibus cum Seleucenſibus conſpiravit in eorum perniciem. quo factum eſt ut pleriqve Neerdam & Niſibim ſe receperint, ſecuritatem ſuam reponentes in earum munitionibus, quæ alioquin etiam habitantur a viris bellicoſiſſimis. Atqve ita ſe tunc habuerunt res Judæorum per Babyloniam.

ἐν παγμάχοις. καὶ οἱ Ἕλληνες τοῦτο ἀθυμήσαντες τῇ τύχῃ, ἅτε μίαν ἐρῶντες αὐτῆς ἀφορμὴν ἀνασώσασθαι τὸ πρότερον ἀξίωμα, εἰ δυνηθεῖεν πᾶσαν ταύτην λέγοντας Ἰουδαίους Σύρους, διελέγοντο ἕκαστος πρὸς τοὺς Σύρων τοὺς αὐτῶν σωμβίους γεγενῆσθαι, εἰρήνην τε καὶ φιλίαν ὑπισχνούμενοι. οἱ δὲ ἐπιόντα ἀσμένως ἐδέξαντο σὺν ἀφ' ἑκατέρων λόγοι, καὶ τῶν πρώτων παρ' ἑτέρους ἀνδρῶν πρασσόντων διαλλαγὰς τὰ χίσια ἡ σύμβασις ἐγένετο. ὁμονοήσαντές τε, μέχρι τεκμηρίου ἐκατέροις εὐσεβοῦσι παρ' ἀλλήλους ἐφάνη τὸ πρὸς Ἰουδαίους ἔχθος, ἅπαντες αὐθρόοι αὐτοῖς, πτείνασι μυριάδας ὑπὲρ πέντε ἀνδρῶν. ἀπώλοντο τε πάντες, πλὴν εἴ τινες ἐλέῳ φίλων ἢ γάνων διαχωρηθὲν αὐτοῖς ἐφύγον. τότε τε λοιὸν εἰς κτησιφῶντα ἀπεχώρησε πάλιν ἑλληνίδα, καὶ τῇ σελευκείᾳ πλησίον κειμένῃ, ἔνθα χειμάζει τὸ βασιλεὺς κῦ πᾶν ἔτος, καὶ πλείστη τῆς ἀποσκευῆς αὐτοῦ τῇδε ἀποκειμένη τυγχάνει. ἀσώτευτα, ἢ λοιὸν αὐτοῖς τῶν ἐθνῶν πεπιμένοις, πλὴ τῆς βασιλείας σελευκέων πυθρενίκων. ἐφοβήθη δὲ καὶ πᾶν τὸ τῇδε Ἰουδαίων ἔθνος, τούς τε βαβυλωνίους, καὶ τοὺς σελευκεῖς. ἐπειδὴ καὶ ὅπασον λοιὸν σύρων ἐμπολιτεύον τοῖς πᾶσι ταύτην ἔλεγον τοῖς σελευκεῦσιν ὅπλα πολέμου τοὺς πρὸς Ἰουδαίους, καὶ συνελέγησαν ὡς τὸ πολὺ εἰς τε τὰ νέερδα, καὶ τὴν νισιβιν, ὀχυρότητι τῶν πόλεων κτώμενοι τὴν ἀσφάλειαν, καὶ ἄλλως πλήθους ἄπασα μαχίμων ἀνδρῶν κατοικεῖται. καὶ τὰ μὲν κῦ Ἰουδαίοις τὰ ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ, τοιαῦτα λοιὸν.

ΤΑΔΕ

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΕΝΝΕΑΚΑΙΔΕΚΑΤΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ἱστοριῶν τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

Ως Γάϊος ὑπὸ Χαιρέου τοῦ χιλιάρχου ἀναιρεῖται. Κεφ. α.
Ως Κλαύδιος ὁ θεῖος αὐτοῦ βιασθεὶς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τὴν ἀρχὴν παρέλαβε. Κεφ. β.
Στάσις τῆς βουλῆς, καὶ τοῦ δήμου. Κεφ. γ.
Ως Κλαύδιος καὶ τὰ πατρῷα ἀπέδοσεν ἀρχέπατρα τῷ πατρὶ αὐτοῦ Βασιλείᾳ ἅπασαν, προσθεὶς αὐτῇ, καὶ Λυσανίου τετραρχίαν, καὶ προστάγματα ὑπὲρ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἰουδαίων τῶν ἐκεῖ Ἰουδαίων, καὶ ἐν πάσῃ αὐτοῦ ἀρχῇ. Κεφ. δ.
Ἀπόστολος ἀρχέπατρα τοῦ Βασιλέως εἰς Ἰουδαίαν. Κεφ. ε.
Ἡ δημοσία στάσις πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐν Ἰόππῃ Ἰουδαίους πρὸς Δωρίτας Ἰουδαίους. Κεφ. ς.
Περὶ τοῦ Ἀγρίππα πράξεων ἄχρι τελευτῆς. Κεφ. ζ.

HÆC IN JOSEPHI DECIMONONO HISTORIARUM DE ANTIQVITATE JUDAICA LIBRO CONTINENTUR.

Qvomodo Cajus Imperator a Cassio Chærea ex insidiis cæsus est. Cap. I.
Qvomodo Claudius Caji patruus coactus a militibus principatum acceperit. Cap. II.
Dissidium inter Senatum & plebem. Cap. III.
Qvomodo Claudius Agrippæ paternum regnum reddidit addita Lysaniæ Tetrarchia; & edicta ejus in Judæorum gratiam, qvi Alexandriæ aut alibi in imperii orbe habitabant. Cap. IV.
Agrippæ in Judæam reditus. Cap. V.
Epistola Pub. Petronii Syriæ præsidis ad Doritas pro Judæis scripta. Cap. VI.
Agrippæ gesta usqve ad ipsius obitum. Cap. VII.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΕΝΝΕΑΚΑΙΔΕΚΑΤΟΣ.

FLAVII JOSEPHI ANTIQVITATUM JUDAICARUM

Liber Decimus Nonus.

CAP. I.

Quomodo Cajus a Chærea cæsus est.

CAjus porro non in solos Judæos Hierosolymis & in vicinis regionibus degentes debacchatus est, sed terra mariq; qvam late Romanum patet imperium, qvod majoribus replevit calamitatib. qvam qvæ unqvam veterum monumentis sunt proditæ. Sed maxime Roma ipsa ejus sævitiam experta est, nihilo hac parte meliori conditione qvam urbes cæteræ, præsertim senatores ac patricii, cæteraq; nobilitas: innumerisq; injuriis vexabantur qvi vocantur eqvites, opibus & dignitate senatoribus proximi, utpote ex qvorum ordine senatorum habeatur delectus: hi enim ignominiis afficiebantur & exiliis cædibusqve & confiscationibus, qvæ tum fere cædis accedebant præmium. Se vero pro Deo gerebat, non contentus humanis honoribus coli a subditis, & Capitolium freqventans templorum omnium in urbe celeberrimum, Jovem ejus præsidem appellatione fratris salutare ausus est. Aliis qvoqve operibus suam declarabat insaniam, qvando a Puteolis urbis Campaniæ ad Misenum alterum maritimum oppidum gravatus triremi trajicere, & alio qvi ad suam dominationem pertinere existimãs, si a mari eadem qvæ a terra obsequia exigeret, ab uno promontorio ad alterum ponte juncto medio sinus spatio, curru ultro citroqve vectatus est: id enim demum iter dignum esse majestate sui numinis. Templorum etiam Græcanicorum nullum inspoliatum reliqvit, & omnes insignis artificii tabulas atqve statuas edicto ad se compertari imperavit, qvicqvid ubiq; terrarum pulchri esset, in pulcherrimo loco, hoc est, Romana urbe spectari debere dictitans. his spoliis palatium suum & hortos exornavit, aliosqve suos secessus per Italiam. ad hæc Jovem qvi a loco, in qvo universis Græcis colitur, cognominatur Olympius, opus Phidiæ Athenienſis statuarii,

A

Κεφάλαιον ά.

Ως γάϊος ὑπὸ χαιρέα ἀνηρέθη.

ΓΑΙΟΣ δὲ οὐκ εἰς μόνους ἰουδαίους τοὺς ἐν ἱεροσολύμοις, καὶ τοὺς ἐπὶ τῇδε οἰκοῦντας ἐπεδείκνυτο τὴν ὕβρεως τὴν μανίαν, ἀλλὰ δι' ὅλης σχεδὸν ἐπὶ μῆκος τῆς τε γῆς καὶ θαλάσσης ἐστάλη αὐτῷ, ὅπου γε ὅμορα ἔθνη κακῶσαι, μυρίων τε ἀνέπλησεν αὐτὸ κακῶν, ὁποίοις μὴ ἱστορηθῆναι πρότερον. μάλιστα δὲ ἡδάνετο δεινὰ τὰ περὶ τοὺς ὁμόρους ἡμῖν κατ' ἰδέαν αὐτῷ τιμωτέραν τῶν λοιπῶν πόλεων ἡγεμὼν, ἀλλὰ τοὺς τε ἄλλους ἀγαγὼν καὶ φέρων καὶ μάλιστα τὸν σύγκλητον, καὶ ὁποῖοι τούτων ἦσαν πατρίδαι, καὶ πρεσβύτας ὄντας φανείας ἐμώλυνε. μυρία τε διέφθειρε, καὶ κατὰ τὴν ἀσέβειαν μὲν καλλιόνων, ἀξιωμάτων δὲ καὶ δυνάμει κρειττόνων ὁμοίως τοῖς συγκλήτοις· ὑπὸ τὸν πόλεως ἀριθμὸν, διὰ τὸ εἶναι τούτων εἰς τὸ βουλεύσιμον καλουμένους, ὧν ἀτιμώσεις καὶ μεθ' ἁρπαγὰς, κτημάτων ἀφαιρέσεις τε καὶ τὰ χρήματα συλωμένων τε, καὶ τὰ χρήματα συλωμένων, διὰ τὸ καὶ τοὺς σφαγὰς οὐ τὸ πλῆθος ἐφ' ἁρπαγαῖς τὰ χρήματα αὐτοῖς συντυγχάνειν. ἐξεθείαζε δὲ ἑαυτὸν, καὶ τοὺς τιμὰς ὑπὲρ ἀνθρωπίνους ἔχειν γενέσθαι παρὰ τὸ πάντων αὐτῷ, ὅσοι τε θεοὺς φοιτῶν τὸ ἱερὸν, ὁ καπετώλιον μὲν καλοῦσι, τιμιώτατον δ' ἀρ' αὐτοῖς ἐστιν ἱερῶν, ἀδελφὸν ἐπιλήσας προσαγορεύειν τὸ δία. καὶ πάλαι πέρασε μανίας ὁδὸν ἀπολελαμμένῳ, ἐπεὶ δὲ καὶ διαμαρτύρασθε πλεῖον ἐν καμπανίᾳ κειμένης εἰς μεσήνας ἐπέρασε πόλιν ὄπιθαλάσσιον, καὶ τὸ Δίβδασιν δύνειν ἡγεμόνα τριήρη περατῶν, ἄλλως ὀπίσθαλφ ἡγεμόνα αὐτὸ διαστήσας θαλάσσης ταύτης καὶ ἐπεὶ ἐκ τῆς ἀπείρου, ἀπ' ἄκρων ἐπ' ἄκρα φύσις τρέπει αμέτρητον θαλάσσης, εἴσω τὸ κόλπον διπλάσιον πάντα, ἤλαυνεν ὅπη τῇ φέρα τὸ ἄρμα. ἰδὼν δὲ ἐνίους πεζοὺς καλῶς ἔχειν τὰς ὁδὸς. τὰ τε ἱερῶν τὰ ἑλληνικῶν ἤδεν ἐπ' ἀσυλήτων καθήψεν ἐπίσου χρόφης, ἡ γληφῆς ἐχόμενα, καὶ τοὺς λοιπὰς καλλιστείας ἀνδριάντων καὶ ἀναθημάτων ἀγαθὸς κελεύσας παρ' αὐτὸ ἀγαθὸν ἐν ἑτέρῳ τὰ καλὰ κἀκεῖσε καλῶς ἔχειν, ἢ ἐν τῷ καλλίονι, τυγχάνῃ ἢ ἅπασαν ξωσμένην πόλιν. ἐκόσμησε τοῖς ἐνθένδε ἀγομένοις, τῶν τε οἰκείων, καὶ τοὺς κήπους, ἐπέσυρε δὲ αὐτὰ κατεγωγὴ Δίβδης τῆς ἰταλῶν. ἐπεὶ καὶ τὸ ὀλύμπιον τιμώμενον δία, ὑπὸ τῶν ἑλλήνων. καὶ ἅτινα ὀνομασθέντα ὀλύμπιον, φειδίου δ' ἀθηναίου πεποιηκότος, ἐπὶ λ-

ἐπέλμησε κελεύσας εἰς τὸν ῥώμαν μεταφέρειν. ὁ μὲν A ausus est jubere in Urbem transferri: qvod tamē
ἐπεξεργαζόμενος τῶν ἀρχιτεκτόνων, Φαιδρῶν πρὸς μέμμιον factum non est, architectis apud Memmium Re-
ἡγεμόνα, ἐς ἐπὶ τοσοῦτο τῇ κινήσει ὄλος, ἀπολεῖσθαι gulum, cui demandatum erat hoc negotium, ne-
χρόνον κινήσεως αὐτὸ γενησόμενος. λέγοντος γὰρ τοῦ μέμμιον gantibus loco moveri posse illæ sum simulacrum,
ταῦτα, καὶ σημείων μεζόνων γενησομένων ἢ ὡς ἂν τινα πρὸ & absqve vitio. ajunt etiam prodigiis fidem ex-
ἡγεῖσθαι, ὑπερβαλέσθαι τὴν ἀναίρεσιν. ἐπὶ χαρᾷ τε τοῖς cedentibus Memmium vetitum, distulisse impe-
πρὸς τὸ χεῖρον ἐπ' ἀπολογίᾳ δὲ σκληρῶν ἀναπόνητον rata facere: qvæ ipse inserviit excusantibus ces-
ὑπεξελάβ. ἀπολεῖσθαι τε ἂν τούτων αὐτῷ κινδύνῳ γνω- sationem suam literis. cumqve capite luendum
μόνῳ, σώζεσθαι δὲ ἤδη καὶ τελευτῆσαι. εἰς δὲ τὸ B esset neglectum mandatum, interitus Caji hom-
πρᾶξαι τὸ μανικὸν αὐτοῦ, ὡς τι ὂν ἐνεχόμενος αὐτῷ nem exemit periculo. Eo deniqve insaniæ pro-
γνώμης, ἀναγκαίως ὅπως τὸ καπετώλιον ὅπως τοῖς γονασι vectus est, ut natam sibi filiam in Capitolium de-
κατατεθῇ δ' ἀγαλματοφόρον, κοινὸν αὐτῷ τι καὶ τοῦ δήμου γο- latam, in simulachri genua deponeret, qvasi com-
νέων τὸ τέκνον, καὶ δύο χειροτονεῖν αὐτῆς πατέρας, ὁπότερον munem sibi cum Iove prolem, in medio se relin-
μείζονα Φαίδωνα ἐν μέσῳ δὲ καταλιμπάνων. καὶ qvere dicens judicium, utro majore parente sit
τάδε μὲν ἐνεχόντα πρᾶσσοντα αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι. ἐπέτρεψε genita. atqve hæc agentem tolerabant tamen
δὲ καὶ τοῖς οἰκέταις κατηγορίας ποιεῖσθαι τῶν δεσποτῶν ἐφ' οἷς homines. Permisit etiam servis licentiam defe-
τισιν ἐβλήσθη ἐγκλήμασι. δεινὰ γὰρ πάντα λῦσαι ἔπεσα- rendi suos dominos qvalicunqve crimine: qvod
μέλλοντι φρενῶν. ἀφῆκε τὸ χαίρειν τισὶ καὶ ἐπαγορεῦσαι τῇ C eo gravius erat, qvia ex ipsius Cæsaris autoritate,
οἰκείᾳ τὰ πολλὰ γινέσθαι, ὥστε ἤδη καὶ κλαυδίῳ ἐπέλμα- & in ejus gratiam gerebantur omnia: adeo ut
τοιήσαντι πλουδεύκης ὁ δῆλος κατηγορίαν, καὶ γαίῳ Claudium ausus sit Pollux mancipium ipsius re-
λυσέχειτι καὶ πατρῴᾳ δ' αὐτοῦ δίκης θανάτου λεγομένης um facere: & Cajus sustinuit inter judices audi-
ἐπ' ἀκροάσει συνελθεῖν, ἐλπίδι δ' ὠφελήσειν δυνάμενον re patruum dicentem causam capitis, sperans
ἀνελεῖν αὐτόν. ὁ μὲν ἐξεφύετό γε αὐτῷ· ἀναπεπλησμέ- sumpturum se de illo supplicium: qvod tamen
νος δ' αὐτοῦ συκοφαντιῶν καὶ κακῶν πάσων τὴν οἰκουμένην ei non licuit. Itaqve cum totum suæ ditionis or-
ἐπῆρχε, καὶ πολλοὺς τοὺς δούλους κατεῖχεν ἐπηρμένους τοῖς bem replesset sycophantis, & servos erexisset
δεσπόταις, ὑποβολαὶ τὰ πολλὰ ἦσαν συνίστανται. τὸ μὲν D contra dominos, passim illi tendebantur insidiæ,
ἐπ' ἀμυνῇ ὧν πάσχουσιν ὀργῇ καὶ πικρίᾳ, τὸ δὲ πλὴν ἐμπε- alios ira stimulante ad vindictam acceptæ injuri-
σόντος κακῶν τυχεῖν μεγάλων τισὶ μείζονων, τὸ μεταχειρί- æ, aliis ipsius cædе imminentem sibi perniciem
σασθαι τὸν ἄνθρωπον. ὅλεν δὴ τοῖς τι ἀπόντων νόμοις καὶ τῷ præcavere volentibus. Certe jus publicum, nisi
ἀσφαλεῖ μεγάλῃ συμβεύσεκεν εὐδαιμονίας ῥοπὴν ὁ illo sublato, salvum manere non potuit, præcipue
γάιος οὗτος, ἐθνός τε τῷ ἡμετέρῳ ἀδὲς εἰς ὀλίγον ἐξεργεσθαι nostra gens ejus cædе erepta est ex ipsis interitus
μὴ σὺν ἀπολωλέναι, μὴ ταχέως αὐτῷ πλάσθαι faucibus. qvapropter libet mihi accurate de-
ἀφῃρημένης. βούλομαι δὲ ἀκριβῶσαι τὸν πάντα περὶ narrare totum negotium, vel ideo ut argumen-
αὐτοῦ λόγον διελθεῖν, ἄλλως τε ἐπιδεῖξαι καὶ πολλὰ ἔχον tum sit divinæ potentiæ, qvod & in adversis so-
πίστιν δ' ἐκ τῆς δυνάμεως, καὶ ἀφροσύνῃ τοῖς ἐν τύ- E letur homines, & modestiæ fortunatos admone-
χαις κειμένοις, καὶ σωφρονισμὸν τοῖς οἰομένοις αἴτιον τὴ at, ne opinione diuturnæ felicitatis falli, neglecta
ἐυτυχίαν, ἀλλὰ μὴ ὅτι μηκίστοις φέρειν κακὸν ἀρετῆς virtute in perpetuam corruant miseriam. Tres
αὐτῇ μὴ ἀφῃρημένης. ὀδὼς μὲν τρεῖς ἐπεβάτευσαν in illius necem conspirationes factæ sunt, qva-
αὐτοῦ περισκάζετο, καὶ τούτων εἰκάσῃς ἄνδρες ἀρχοῖτ' rum singulæ autores habebant viros fortissimos.
ἡγεμονίαν εἶχον. ἀμιλλίος τερέντιος ὁ κορδύβης τῆς nam Æmilius Regulus a Corduba Hispaniæ ci-
ἐν ἰβηρίᾳ γνώσεως τινὰς ἢ δι' οἰκείων, ἢ δι' αὐτοῦ πεῖραν ὧν ἄρχοις χαίρων, ἑτέρα δ' αὐτοῖς συνεκρο- F habebat, qvorum opera illum tolleret: alterius
τοῦντης χαιρέας κάστος χιλίαρχος ἡγεμὼν λῦ. μι- Cassius Chærea tribunus erat caput: Annius
νουκιανὸς δ' ἀννίος ὁ σὺν ὀλίγῃ μοίρᾳ τοῦ δῆμον τὸν τυραννίδα παρεσκευασμένων λῦ. αἰτία δ' αὐτοῖς μίσους δ' πρὸς qvoqve Minucianus non paucos ad opprimen-
χαίρων συνελθεῖν, ῥήγλα μὲν τὸ ὀργίλον καὶ μισοκάκουμον πρὸς τοὺς μὴ ἀδικίας ἐξαίρετον. καὶ γὰρ εἶχεν τι dum tyrannum conciverat. His Cajus invisus
ἐυμοιρίας ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ ἐλευθερίου, ὑφ' ἃ μηδὲ σίγλα erat, Regulo qvidem qvod is natura omnem
πρὸς ἡδονὰς τὰ βδελύματα. πολλοὺς γοῦν ἀνενηνάσατο, iniqvitatem oderat. erat enim magnanimus,
καὶ φίλοις, καὶ ἄλλοις δοκοῦσιν αὐτῷ σφαγείοις μι- & liberali ingenio præditus, ita ut non dissimu-
νουκιανὸς δ' τὰ μὲν λεπίδα τε οἰκεῖα, φίλον γὰρ αὐ- G laret sua consilia: qvæ cum multis communica-
τῷ τὰ μάλιστα ἐνταῦθον, καὶ τῶν πολιτῶν σὺν ὀλίγοις ἀνοιρεῖ γαίῳ, καὶ ἄλλως φοβηθεὶς τὰ πρὸς αὐτὸν vit, vel amicis, vel alioqvi viris strenuis. Mi-
ἀφ' τὸ πᾶσιν ὁμοίως τὸν γαίου ὅπως θανάτου ἀνακειμένου ἐπαφίενας τοῦ ὀργοῦ, ὅπως τοῦ ἐγχειρήσειν ἐλ- nucianus vero partim Lepidum ulciscendi cupi-
θεῖν. χαιρέας δ' αἰσχυνῶν φέρονται ἐνιόντε εἰς τοῦ dine, qvem illi amicissimum & civem cum pri-
ἀνανδρίαν ὑπὸ δ' γαίου πρὸς φερομένου, καὶ ἄλλως mis egregium Cajus occiderat: partim metu,
τὸ ἐφ' ἡμέρᾳ κινδυνεύειν φιλίᾳ καὶ θεραπείᾳ τοῦ γαίου qvod videret ejus odia semper esse exosis capita-
lia, decrevit illum ferro invadere. Chærea,
non ferebat exprobratam sibi a Cajo molliciem,
& alioqvi qvotidiana pericula, qvibus pro-
pter familiaritatem ejus erat expositus, optime

se putabat nece ipsius evasurum. Commune autem omnium illorum erat propositum, superbæ ac impotenti ejus dominationi finem imponere. spes enim erat, successurum negotium, & re bene gesta servandam ope sua rempublicam, cujus saluti honestum esse vel vitam impendere. Sed Chærea fuit fervention cæteris, tum cupiditate parandi sibi clari nominis, tum qvod propter tribunatum faciliorem accessum habebat ad perpetrandum facinus. interim Circenses ludi agebantur, qvibus impendio delectatur Romanus populus, & alacriter in circum concurrens, quicquid desiderat ab imperatoribus flagitat, & illi postulatis ejus perlibenter indulgent, tum qvoq; contentione magna rogabant, ut tributorum ac vectigalium relevaret onera. ille non ferens eorum vociferationes, dimissis militibus jubet clamatores illos passim correptos duci ad supplicium: multiqve hoc pacto capite plexi sunt. idq; tulit populus, & cessavit a clamoribus, exemplo doctus majorem vitæ rationem habendam qvam pecuniæ, qvod viderent pro importuno ejus studio multis repræsentatum interitum. Hæc magis etiam Chæream incitaverunt ad aggrediendum facinus, & compescendam immanem Caji ferociam. Et sæpe qvidem epulantem invadere decreverat, certis tamen rationibus id distulit: non qvod dubius esset propositi, sed qvia captabatur occasio commodior, ut non irrito conatu rem ad effectum deduceret. jam autem non modicum tempus exegerat in prætoriana militia. tum vero exactionibus præpositus, & debitis in fiscum redigendis, qvorum qvædam dilatione solutionis conduplicata fuerant: dum in exigendo terit tempus, & afflictæ fortunæ hominum miseratione exeqvitur mandata negligentius, concivit in se iram Cæsaris, non sine probro effœminati ac segnis animi. nec hoc contentus, qvoties ille redeuntibus vicibus signum a se peteret, fœmineum aliqvod & probrosum dabat vocabulum. atqve hæc faciebat, cum ipsum non puderet in qvibusdam a se institutis sacris uti amictu muliebri, cincinnisq; & alio ornatu qvo sexum mentiretur: & post hæc audebat exprobrare Chæreæ turpitudinem. qvi & qvoties talia signa acciperet, ferebat indignissime, & magis etiam cum rideretur tradens ea militibus, essetqve cæteris tribunis ludibrio. nam allaturo eo signum a Cæsare, prædicabant fore ut afferret tale aliqvod ludicrum. qvapropter ausus est sibi aliqvot ascisce, justam iræ causam præferens. in his erat Popedius vir ordinis senatorii, omnibus fere perfunctus honoribus, alioqvin Epicureus & tum sectator otii. hunc detulerat inimicus ejus Timidius, qvod in Cajum jecisset convitia: & testem adhibebat Qvintiliam,

A τελὸς τλὼ σὸκ ἀνελεύθερον ὑπολαμβάνων. εἰ ἢ καὶ πᾶσι κοινὴ προεστήκει τλὼ ὅπι τοῦ πράγματος σκοπὸν, τλώ τε ὑβρεν, δεωμένοις, καὶ ὅπιθυμῆσιν ἀκμαλὼ ἐπ' ἀλλήλων ἀκμάζουσαν ἀφ' ὑγῶν αἱρεμένοις τὴν χαίρεαν. ἴσως μὲν ἂν κατορθῶσαι, καλῶς ἢ κατορθῶσι τηλικούτων ἀγαθῶν ὀχῶν ὅπι σωτηρίας τε πόλεως, καὶ τῆς ἡγεμονίας πᾶσι, καὶ μὴ ἐλεθέρ ἀπολωλὸς ἢ πράγματος. πάνλα ἢ χαιρέαν ἐπιτηδὲς, ἐνέμαπις τε ὅπιθυμία μείζον, καὶ ἄλλως ὑπὸ ἀδεέστερον προσπέραι τὴ χαίρα ἀφ' τλὼ χλιαρχίαν ῥᾳσώνης αὐτῷ κτίνειν ἰσυμένης. ἐν τότῳ ἢ ἱπποδρομίαν ἦσαν, καὶ παιδάζε ἢ γὰρ ὁμοίοις ἤδη ἡ ἡλικία δεινῶς. σωίασι ἢ προθύμως εἰς τ ἱππόδρομον, καὶ ἐφ' οἷς χρήζοιεν δέον ἢ τ αὐτοκρατόρων κ πλῆθ σωελθόντες. εἰ ἢ ἀναβλήτως τὰς δεήσ κρίναντες, ἁδαμῶς ἀχαρισῶσιν. ἐκέλδεν δὴ καὶ τ χαίρεαν ἐκθυμῶ τῇ ἱκετείᾳ χρώμενοι τ τελῶν ἐπανίσι, καὶ τῶν Φόρων ὅπισθ Φίζειν τι ἔ ἐπαχθές. ὁ ἢ, σὸκ ἰωΐσχετ, καὶ πλεονὶ τῇ βοῇ χρωμένων, ἄλλους ἄλλη ἀφαπέμψας, κελεύει τοὺς βοῶντας λαβεῖν τε, καὶ μηδὲν εἰς ἀναβολὰς ἀνελῶν προάγειλας. κμὶ ὁ μὲν ἐκέλδε ταῦτα, ἐ οἷς προστὶ πακτο ἕπεσθαι τοῦτον, πλῆσί τε ἦσαν οἱ ὅπι πιστοῖς δοθησόμενοι. καὶ ὁ σῆμ εἰώρα μὲν, ἰωΐσχετο ἢ πανσάμεν τῆς βοῆς ἐν ὀλίγῳ τλὼ ἕνεκα τ χρημάτων ἐφθυμεῖς ἐρῶντες ὅπι τιστις ὠρῶντο εἰς θάνατον αὐτῆς φέρουσαν. ταῦτα χαιρέαν ἐπῆρε μείζονος ἄπειδαί τε τῆς ὑπιξυλῆς, καὶ πιῶν κ τ αἰθρώπων ἐχθρωπότατ τὸν χαίρεα. ἐ πολλάκις μὲν, ἐ ὥρᾳ τὰς ἑστιάσεις ἐμέλησεν ὑπιχθρῶν, ἐμοὶ ἀλλ' ἐπέσχετο λογισμῷ, τὸ μὲν κτανεῖν, κεῖσ ἐνδοιαζὸν κεκρικὼς, τὸν ἢ κμὸν ὑπισκοπῶν, ὅπως μὴ εἰς κενὸν, ἀλλ' ὅπι καλῶ πρᾶξι τ βεβυλλόμενον τῆς χερσὶ χρῶτο. ἐστρατεύετο ἢ πλεῖ ἤδη χρόνον σὸκ ἡδονῇ φέρων χαίρ τλὼ σωαναστροφλώ. ἐπεὶ ἢ αὐτὸν ἰσῆτε χαίρ εἰσπραξόμενον τὰς τε φόρους, ἐ ἄλλα, ὅσα καταβαλλόμενα, εἰς τὸν καίσαρ ἠσυχρεῖν ἐφυστρήκει τῆς κμοῖς, ἀφ' τὸ διπλασιασθῆ τλὼ ὠνὰ μὲν αὐτῶν χρόνον σκῆ πιθῇ τῇ ἐκπράξει τρόπῳ τῷ αὐτῷ χρωμέν μᾶλλον, ἢ τῇ χαίρ προσκρίσει ἀφ' τὸ φθόνοι χρήσαντας τύχας εἶκτον λαμβάνων τ ὠνὸ τ ἐπιτραχὺν εἰς ὀργλὼ προσκαλεῖτο τὸν χαίρεα, μαλακίαν ὑπικαλοῦντα, αὐτῷ δ χελῇ σωάγεσθαι τὰ χρήματα. καὶ δὴ τά τε ἄλλα ὑβρίζειν εἰς αὐτὸν, καὶ ὁπότε τι σημῆον αὐτῷ τὸ τῆς ἡμέρας καθήκουσης εἰς αὐτὸν, δηλεά τε ἐδίδου πωὶ ματα, καὶ ταῦτα αἰρχικὴς ἀναπλεα. καὶ ταῦτα ἔπρασσε αὐτὸς σὸκ ἀπηλλαγμέν ἐν πνῶν τελεταῖς μυστηρίων, ἃς αὐτὸς σωίστη, στλὰς ἐνδυόμεν γυναικίους καὶ πίων πρεπόσης πλοκαμίδων ὑπνεῶν, ἀλλά τε ἐπόσα ὑπικαπρεύσασθ δηλύτητα τῆς ὄψεως ἐμελλεν, αὐτὸς τλὼ ὑπὸ πιστις αἰσχυλὼ ἐπλμα χωρία πρεσπαλεῖν. χαιρέας ἢ, καὶ ὁπότε μὲν ὠρᾳλαμβάνει τὸ σημῆον, ὀργῇ πιέζεσθ, μείζονος ἢ ὁπότε ὠρᾳδιδοῖη γελῶμεν ὑπὸ τῶν ὠρᾳλαμβανόντων, ὥστε καὶ αἱ συγχλίαρχοι, πιέζοντ ἐπισωῦτ αὐτόν. ὁπότε γὰρ αὐτὸς μέλλει τὸ σημῆον παρ' αὐτῷ δ καίσαρ κομίζειν, πρόλεγόν τινα τῶν ἑωθότων φέρειν εἰς παιδίαν. ἀφ' ταὐτὰ ἢ αὐτῷ, καὶ θάρσ παίζεσθ κοινωνὸς πινας ὠρᾳλαμβάνων, ὡς σὸκ ἐπ' ἀλόγοις ὀργῇ χρώμεν. καὶ λῶ γὰ πομπῆδι συγκλητικὸς μὲν, τὰς ἀρχὰς ἢ διελυθὼς ὀχεδὸν ἁπάσας, ὑπουργ ἢ ἄλλως, καὶ δι αὐτὸ ἀπεάγμον ὑπηδὸν τῆς βίου. ὅτ' ἐνδεικνυστ πομπῆδ ἐχθρὸς ὤν, ὡς λυδερία χρησάμενον ἀπρεπῶν κ ἀ γαίῳ, μάρτυρα ὠρᾳλαμβάνων κυϊντιλίαν γυναῖκα,

Digitized by Google

γυναῖκα τ̃ ὀπὶ τῆς σκιαῆς ὀπφανεῖα δ̃ ὡς ἀκίνδυνον πρᾶξαι πολλοῖς τ̃ ἄσου, καὶ τ̃ πομπηΐῳ. καὶ τῆς ἀνθρώπε, ψευδ̃ ἡδ̃ ὧν, δεινὸν ἡγεμόνος μαρτυρίαν ὀπὶ γυναῖκ τ̃ ἐργασ̃ πρᾶξαι, βασάνων ἐχρῆζεν ὁ πομπήϊ̃. κ̃ γάρ̃ περοῦμεμψ̃, κελεύει τ̃ χαιρέαν μηδὲν ἐς ἀναβολὰς ἀλλ̃ δίκης βασανίζειν τ̃ κυίντιλιαν, χρώμεν̃ τῇ χαιρέᾳ πρὸς τὰ φονικὰ, καὶ ὁπόσα ἐρεθλώσεως δέοιτ̃, ὡσπ̃ δ̃ νομίζειν ὠμότερον διακονησόμ̃ τῶν λοιδορίαν φόβῳ τῆς μελακίας. κυίντιλιαν δ̃ ὀπὶ τῶν βάσανον ἀγομένη τ̃ συκοφαντῶν τινὸς ὑπέβαινέ τῇ ποδὶ, ὅπως μηνύσοι χαρτᾶν, καὶ μὴ τὰς βασάνους αὐτῆς δεδιένα. δεινὸν γὰρ μ̃ ἀνδραγαθίας βασανίζειν πιστῶν ὠμῶς ὁ χαιρέας, ἄκων μὲν, καπεναίγκης δ̃ πὸς ὥσπερ αὐτ̃. καὶ μηδὲν εὐδόκουν, ἦγε ἐς τῶν ὦψιν τῶν γαΐου, Δημοσθένει οὐκ ἐν ἡδονῇ πὸς ἠωρθοῦ. καὶ ὁ γάϊ̃ παθών τι πρὸς τῶν ὦψιν τῆς κυίντιλίας δεινῶς ὡσπ̃ τ̃ ἀληθόνων Δημοσθένης, ἐ ἐξελήματ̃ ἠφίει κ̃ αὐτῷ καὶ τὸν πομπήϊον. σκινλιν δ̃ ἐ χρημάτων δεομ̃ πρὰ πρὸς μυρίας ἑσμῶν λαβὼν, ᾧ ἐλελώβητο τῆς εὐτραγίαν δ̃ ἀφορητ̃ τ̃ ἀληθόνων. πιστὰ δεινῶς ᾤετο τὸν χαιρέαν, ὡς αὔπον ἀνθρώπις, καὶ ὡσπ̃ γαῖς παρηκρίας ἀξίοις ἐν αὐτῇ κακῶν τὸ ὅσον ἐπ̃ αὐτῆς μεγυνμῶν. φησί τι πρὸς κλήμεντα τι καὶ πεπλίωνα, ὧν κλήμης μὲν ὀπὶ τ̃ τραπεζῶν, πεπλίως δ̃ ἐ κ̃ αὐτὸς ᾧ χιλιάρχων, ἀλλ̃ ὀπὶ φυλακῆ μεῶ κλήμης τὰ πάντ̃ δ̃ αὐτοκράτορ̃ ἡμῖν πράσσειν σκ ἐλλείπει. τ̃ γὰρ συνωμοκότων αὐτ̃ κ̃ τῆς ἡγεμονίας πρόνοις κ̃ πόνοις, τὰς μὲν ἀπεκτείναμεν, τὰς δ̃ ἑρπὶ ὑκαμεν ὀπὶ τοσ̃τον, ὡς ἐλεεινὰς κείνων γμένας. μ̃ πὸς τι ὀρεπὶς ἡμῖν ἐχάρη δ̃ τ̃ τραπῶν; σιγήσαντ̃ δ̃ κλήμεντ̃, καὶ τὸ μὲν αἰσχυνὴ φέρειν τὰ πρόσωπα καὶ τὰ βλέμματ̃ κ̃ τὰ ἐρυθήματα πρόδηλ̃ ἦν, λόγῳ δ̃ αὖτε τὸν μανίαν δ̃ αὐτοκράτορ̃ πρόσκαλεῖν αὐτὸν ἡγεμόν̃ πρόνοια δ̃ ἀσφαλὲς, χαιρέας δ̃ ἤδη ὥρας ἐχρῆμεν̃ ἐν λόγοις τῶν κινδύνων ἀνειμένοις πρὸς αὐτὸν, τὰ καπ̃ χεῖρα δεινὰ τῶν πόλιν, ἐ τῶν ὀχλῶν ἐπῆλθεν, καὶ ὅτι λόγῳ μὲν ἐπ̃ γαῖος ὁ τῶν ὀπὶ τοιαῖς αἰτίαν πρόσθεν̃, πὸς δ̃ τὰληθὲς ἐξετάζειν πεφρυμένοις, ἐγὼ τὸν κλήμης, καὶ ὅ ποὶ ὁ πεπλίων δ̃ κ̃ πρὸς ἡμῶν σὺ, τοιούτοις φρυμένοις τι καὶ τῶ παντὶ ἀνθρώπινῳ τὰς ἐρεθλας πρόσφερόμεν, ἐ ὀπαγόμεθα πὸς γαῖον Δημοσθένην μεμνημένοις, γνώμη τι τ̃ αὐτῶν, πᾶρον παύσῃ ποιοῦσ̃ ἤδη χρώμεν̃ ὕβρει ὡς τε τὰς πολίτας καὶ τὰς ὑπηκόους, Δημοσθενούμεθα δορυφόροι ἐ δήμιοι καθεστηκότες ἀντὶ στρατιωτῶν, κ̃ τὰ ὅπλα ταυτὶ φέροντες ὄχ ὑπὲρ ἐλευθερίας, ἀ ὀχλῆς τ̃ φρονημάτων, ἀλλ̃ ὀπὶ σωτηρία δ̃ δουλευόντε πάντε σώματα αὐτῶν ἐ τὰ φρονήματα, μιαινόμενοι τὸ καθ̃ ἡμέραν αἵματι σφαγῆς ἐ βασάνων τ̃ ἐκείνων, μέχρι δ̃ τίς κ̃ καθ̃ ἡμῶν Δημοσθένης τις πιαῦται γαΐου. ὁ γὰρ εὐνοία τε πολιτεύ Δημοσθένης πρὸς ἡμᾶς, δι̃ ὑφορασεως ἂ μᾶλλον, ἐ ἄλλως δ̃ πολλὰ τ̃ ἀπολλυμένων δεδεδώκοτ̃. ὁ γὰρ δὴ σίστης οὐ πάντε γαΐου τὰ τῆς ὀργῆς, Δημοσθένη μὲν δίκλου, ἀλλ̃ ἡδονὴν πέρας αὐτῆς τυγχάνειν. σκόπει δ̃ πρὸς ἡμεῖς ἐ αὐτὸν, δέον καὶ τὸν πᾶν τὸ ἀνεπιβούλευτον τε καὶ ἐλεύθερον βεβαιῶν, καὶ ἡμῖν κινδύνων ἀπαλλαγὰς ψηφισαμένους. κλήμης δ̃ τ̃ μὲν Δημόσιον τ̃ χαιρέα, φανερὸς ἐν ἐπαινῶν, σιγᾶν δ̃ ἐκέλευε μὴ ἐ φοιτῶντος ὡς πλείονας λόγους,

mimam propter formam adamatam cum aliis multis, tum Popedio. qvæ cum nollet amatorem ſuum falſo, ut erat, teſtimonio gravare in cauſa capitis, Timidius urgebat tormentis eam ſubjici. Tum Cajus exaſperatus Chæream jubet ſine mora torqvere Qvintiliam, ideo potiſſimum ei ſolitus cædes & qvæſtiones injungere, qvod putaret hæc executurum inclementius, qvo mollitiæ notam effugeret. Qvintilia porro cum torqvenda duceretur, conſciorum cujusdam obiter pedem calcavit, innuens ut bono eſſet animo, neve ad tormenta ipſius expaveſceret: ſe enim ea perlaturam obfirmato animo. itaqve crudeliter eam examinavit Chærea, non ſponte, ſed neceſſitate coactus. Cumq; illa perduraret, duxit eam in Caji conſpectum, affectam modis miſerabilibus. Cujus miſeratione indigne laceratæ Imperator nonnihil flexus Popedium abſolvit, & pecuniis ſolatus eſt mulieris calamitatem, qvam fortiter æqve ac feliciter toleraverat. Id vero indigniſſime tulit Chærea, ſic traduci putans ſuam ſævitiam, qvaſi tam immodicam, ut ipſum Cajum remedium ejus adhibere oporteat. qvamobrem ſic Clementem & Papinium alloqvitur, qvorum hic & ipſe tribunus erat, ille præfectus urbanarum cohortium. Nos qvidem Clemens in tuendo Imperatore nunqvam officio noſtro defuimus. nam noſtra opera & induſtria conjuratorum alii necati ſunt, alii tormentis intantum lacerati, ut ipſi viſi ſint miſerabiles. Sed hæccine ſunt noſtræ militiæ munia? Tacente ad hæc Clemente, ſed vultus rumore pudorem fatente miniſteriorum talium, cæterum verbis non auſo ſuggillare inſaniam Cæſaris, Chærea jam confidentius commemorare cœpit calamitates urbis & imperii. harum, inquit, cauſa vulgi ſermonibus in Cajum refertur: ſed ſi rei disqviratur veritas, ego mi Clemens, & hic Papinius, & ante nos tu Romanis, imo toti humano generi horum malorum cauſa ſumus, qvi mandata ejus exeqvimur: & cum finem imponere poſſimus ejus tum in cives, tum in reliqvos ſubditos debacchationibus, per tam fæda miniſteria facti ſumus ex militibus ſatellites ac carnifices, non pro libertate Romanorum aut Imperio geſtantes arma, ſed pro ejus incolumitate, qvi eorum tam animos qvam corpora in ſervitutem redigit, contaminantesq; nos qvotidie cruore cæſorum & atrociſſimis qvæſtionibus, donec ipſius juſſu ab aliis pari modo tractabimur. non enim hoc modo cariores ei reddimur, ſed ſuſpectiores potius: & alioqvi aſſvetus cædibus, qvas libidine moderatur, non judicio, nequaqvam conquieſcet prius qvam nos qvoq; cæteris adjiciat: nimirum jam deſtinatos exitio, niſi mature proſpicimus & comuni libertati, & noſtrismet periculis. Clemens autem etſi approbaret Chæreæ ſententiam, tacere tamen eum juſſit, ne ſparſis in plures his ſermonibus,

& evulgato ante effectum consilio, raperentur ad supplicium. expectandam esse optabilem occasionem, fortuito alicunde offerendam. sibi qvidem ob ingravescentem jam ætatem non satis esse animi: & habere se tutiora consilia: nam honestiora ne cogitari quidem posse. His dictis Clemens domum se recepit, secum agitans quæ audierat, quæque ipse dixerat. Chæreas autem nonnihil timere incipiens, ad Cornelium Sabinum & ipsum tribunum properat, quem virum quod non contemnendum nosset libertatisqve amatorem eximium, & ferentem ægre præsentem statum reipublicæ, expeditum aliqvod ab eo expectans consilium, decrevit ei rem proponere, sollicitus etiam ne per Clementem res proderetur, & omnem moram periculosam existimans in tanto negotio. hunc postqvam libenter id accipere intellexit, ut qvi jam ante pari modo animatus, ideo tantum hactenus siluerat, qvod cum nemine auderet communicare suam sententiam: tunc vero operam etiam polliceri non modo silentium, magis etiam confirmatus est in proposito. itaqve rati non amplius cunctandum, ambo ad Minucianum se conferunt, magnitudine animi ipsis similem, & eodem accensum virtutis studio, Cajo vero suspectum propter necem Lepidi, hominis Minuciano conjunctissimi, & insuper communi obnoxium periculo. omnibus enim honoratis Cajus erat terribilis; præ cæteris insultare solitus: & jam ante significationem aliqvam inter se dederant, qvæ tum agebantur iniqvo se ferre animo. qvamvis enim metus periculi non sineret eos manifeste proferre odium qvo Cajum prosequerentur, tamen occultus qvidam ejus rei sensus mutuam inter illos benevolentiam conciliaverat. Et qvoniam Minucianus dignitate præstabat, homo cum primis civium nobilis, omnemq; laudem meritus, soliti etiam antea plurimum illi deferre, in eo qvoqve congressu postulabant ut ipse initium sermonum faceret. ille rogavit Chæream, qvodnam signum ei die ab imperatore accepisset. vulgatum enim jam erat per urbem, qvomodo ei soleret dandis signis illudere. ibi Chærea cupidine arrepta occasione, fretusq; Minuciani fide: At tu mihi, inqvit, libertate signum da: cui gratias habeo, qvod me ultro properantem excitas. neq; mihi ampliori adhortatione opus est, si qvidem tibi qvoqve idem placere video, & priusqvam conveniremus jam ante consensimus. gladius hic qvo accinctus sum, ambobus sufficiet. qvare age, aggrediamur opus te autore, eqvidem volens ac libens sequar qvocunqve julleris, adjutus tua prudentia. nec te debet tardare ferri inopia, dum animus tanto facinore dignus superet, a qvo etiam ferrum solet efficaciam sumere. Ipse certe totus feror in hoc negotium, securus qvid mihi post eveniat: qvandoqvidem nec libet, nec vacat de me privatim dispicere in publica servitute patriæ,

καὶ διαχειμένων ὁπόσα κρύπτεσθαι καλῶς ἔχοι, πρὸν τυχὸν πρᾶξαι σκοπεῖσθαι δ' ἐπιβουλεύματος ἁρμόττον καταδῆσαι. χρόνῳ γὰρ τὴν αὐθις, καὶ τῇ ἐπ' αὐτῇ ἐλπίδι προσδιδόναι τὰ πάντα, ὡς προσηκόντως τοῖς αὐτῆς δεήσεσι τυχοῦσα. αὐτὸν μὲν γὰρ ὑπὸ γήρως ἀφῆκε τὸν ὅτι τοιοῦτος πόλεμος. τὴν μὲν τοίνυν ὑπὸ σοῦ χαρέα σωτηθέντων ἢ ῥηθέντων, ὁσοφαλέστερα ἂν ἴσως ὑποθοίμεθα, ἀσφαλέστερα δ' πῶς ἄν τις καὶ δύναιτο; καὶ κλήμης μὲν ὡς αὐτὸν ἀναλύσ διὰ λογισμῶν τὰ πάντα ῥηθέντων, καὶ ὁποῖον αὐτὸς ἱερᾶς προσφερόμενον, χαρέας δ' δίσσας ὡς κορηλίου σαβῖνον ἡτιᾶτο, καὶ αὐτὸ μὲν χιλίαρχον ὄντα, ἀξιόλογον δ' ἄλλως ἐξεπίστατο μὲν αὐτὸν, καὶ δ' ἐλευθέρᾳ ἕρᾳ, καὶ διὰ τὴν καταστασιν τῶν πραγμάτων πολεμίως διακειμένην χρῆσθαι δ' ἐξίως ἐκεῖνος τὰ ἐγκλήματα ἐγχειρήσειν αὐτῷ καλὸν νομίσας εἶναι προθεσις, καὶ δεῖν μὴ ὑπὸ κληθῆναι. ἐκφοίτησις γένοιτ' αὐτῶν, ἄλλως τε καὶ μελλησις, καὶ τὰ καιρὸν τὸν ἀναξολας πρὸς τὸ ὑποβαλλομένων πλέον. ἐπεὶ δ' ἀσμένως καὶ παυσίῳ τὸ πρᾶγμα, ἀπὸ καὶ αὐτὸς γνώμης μὲν ἐκ ὑστεροῦσι ἴσης, δόξης δ' πρεσβύτου τινα εἶπεν ἀσφαλῆς εἶη τὸ πρὸς ἐκείνας σπεῦδον προσιδόντα, ἐπεί τι ἀνδρὸς ἠπάρητο, ἃ μένει στιγμὴν πύθοιτο προσηκόντως, ἀλλὰ δ' γνώμῃ φανερωτάτῳ τῷ αὐτὸ, πολλῷ μᾶλλον ἦρτο. καὶ μηδεὶς ἀναβολὰς εἰδότα δ' χαρέᾳ. τρέπει τί τὸ μηνυσιανὸν αὐτὸς μὲν δοκοῦσι ἀρετῆς δ' ὁμοζήλῳ δ' μεγαλέφρονι συγχωρῆ, χαίρει δ' ὕποπτον τῆς λεπίδα πλάττης. πάντων γὰρ δὴ φίλοι ἐφοβοῦντο, μηνυσιανὸς τ', καὶ λέπιδος, δ' δήμαλις κινδύνων τ' καθ' αὐτὸν. πᾶσι γὰρ τοῖς ὑπόπλοις φοβεροὺς ὧν χαίρων, ὡς ἐπ' αὐτῶν ἕκαστον, καὶ πρὸς ὅσους τινὰς τῇ μανίᾳ χρῆσθαι μὴ ἀφιέμενον. φασεροί τε ἀλλήλοις ἦσαν δ' ὅτι τοῖς πράγμασιν ἀχθηδόνα διαφέρειν μὲν ἀλλήλοις ἀλλήλους τὸν διάνοιαν, δ' μισεῖν τὸ πρὸς χάριν φέρων τι κινδύνων ἀφέμενοι, ἄλλως δ' αἰσθανόμενοι δ' ἀλλήλων μισοῦντες πρὸς τὸν χαίρειν, καὶ δι' αὐτὸ δύνασθαι χρῆσθαι τὸ πρὸς ἀλλήλους μὴ ἀπηλλαγμένοι. ἠμελοῦντο δ' αὐτοῖς ἀξιώσεως ἐπίτηδες σωθαλλεῖν, εἰωθότες δ' πρότερον ὁπότε σωπᾶν ἠθέλησεν τίμιον ἡγεῖσθαι τὸν μηνυσιανὸν, ὑπερέχειν τι ἀξιώματος, ἠνιᾶτο δ' μᾶλλον τῶν πολιτῶν, καὶ τοῦ ὅτι πᾶσιν ἐπαχθὲς μᾶλλον ὡς ἄπιστοι τινες λέγειν φθάσαι, καὶ κεῖνος ἵλεως χαρέαν, ὅτι δ' θαλάβοι σημεῖον τ' ἡμέρας ἐκείνης. ἀσθμὸν δ' λεὼν πόλεως ἐν τ' χαρέᾳ τὸ σημεῖον τ' δόσεως πρασόμενον ὕβρις. ὁ χαρέας δ' λέγων μηδὲν μελλήσας, ἡμεῖς δ' μηνυσιανὸς τὸ ὅτι πιστεύειν, ὁμιλίᾳ χρῆσθαι πρὸς αὐτὸν, καὶ σὺ μοι δὸς ὅτι σημεῖον ἐλευθερίας, χάρις δέ σοι δ' ἀναγκαίως με μείζονος ὑπερβαλλομένου τε ἐμαυτὸν ὁρμᾶν. δ' δέ μοι ξίφος πλανῶν ἐστι λέγων σὺ μὲ παρασκευάζει δῆ δ' σοὶ τοῦτο δοκεῖ, γνώμης γε τῆς αὐτῆς κἀγὼ καὶ πρότερον ἢ συμβεβηκέναι. καὶ ἐν μὲν ὑπάρχοντα ξίφος, ἀμφοῖν δ' ἂν ἀρκέσαι. ὥστε ἰδὼν καὶ ἔργων ἐχόμεθα, ἡγεμὼν δ' ἴδιος εἰ βούλοιο αὐτὸς κελεύων με χρῆσθαι, ἢ καὶ προσήκομεν ὑπουργίᾳ τῇ σῇ, συμπράσσοντες τε πάντων. οὐδὲ ἀπορία σιδήρου τοῖς τῶν ψυχρῶν ἐς τὰ ἔργα προσφερόμενοις, δι' ὧν δ' σίδηρος ὁρᾶσθαι ἐκφανῆ εἶναι. ὥρμηκά τε ἐς τὴν πρᾶξιν, ἐχ ὧν ἂν αὐτὸς πράξαιμι ἐλπὶ προσφερόμενος, ἃ γὰρ σχολὴ κινδύνους μοι καταπονεῖν τοὺς ἐμαυτοῦ, ὅλως τε πατρίδος ἐλευ-

ἐλλιθροπάτης ἐπελυθῆναι, καὶ τὰ νόμων τε καὶ δίκης ἀφῃ A
ρημένης. τάς τε πάλας ἀνθρώπους ὀλέθρου μᾶλλον
κατεληφότος. ἀξιοῦσθαί τε αὐτὸν ὑπ' ἐκείνου δικαίῳ πί-
στεως ὅτι πιστὸς τυγχάνει, ὅτι τε ὁμοια φρονεῖν αὐ-
τοῖς καὶ μὴ ἀπολλάχθαι. μυκιανὸς τε τῷ ὁρμῷ τῶν
λόγων ἀσπασάμενος, καὶ παρακελευσάμενος τε καὶ ἀπαρασκευ-
ώτερον τὸν πόλεμον αὐτὸν ἐποιήσας, καὶ εὐξάμενος
μετ' εὐχῶν ἀλλήλοις ἀπελύοντο, καὶ ἰσχυρίζον-
τό τινες ὡς βεβαίως πεπραγμένα. εἰσιόντος γὰρ εἰς
τὸ βουλευτήριον χαιρέου φωνῇ ἐκ B
τινος ὑφ' ὁδοῦ
τινος ἐπ' ἐξόδῳ, κελευόντων τὸν θεὸν συναίρειν μὲν τὸ
πραχθέν, καὶ προσλαμβάνειν τὸ δεδεγμένον. καὶ τὸ χαι-
ρέαν τὸ μὲν πρῶτον ὑπωπτεύσας μή πού τινων τῶν συνωμοτῶν
προδότου γεγονότος ἀλλοίου, καὶ πάλιν συνέντα,
ὅτι προτροπῇ φέρῃ, εἴτε καὶ ἐννοήσας τῶν συνειδότων
ἀλλοτριωμένους τινάς, εἴτε δὴ καὶ ὑπὸ θεοῦ ἐς φορὰ τὰ
ἀνθρώπινα εἰδότος αὐτόν. διελήλυθεν ἅπαξ πολλῶν
τὸ ἐπιβούλευμα, καὶ πάντες ἐν ὅπλοις παρῆσαν. οἱ μὲν, C
βουλόμενοι ὄντες, οἷ ὑπῆσαν, καὶ ὁπόσοι δὲ τραλλιανὸν σωή-
σεσθαι. ἐδόκει γὰρ ἑκάστοις μὴ ἐν εὐδαιμονίᾳ ἀνηρῆσθαι τὸν
γαΐου μεπίξιππον, καὶ δι' αὐτὸ πάντες ἠπείγοντο ὁπόσῳ δύ-
ναιτό τις πρόθυμος ἕκαστος τῆς ὑπὲρ τυράννου ἐπιβουλῆς,
ἀλλ' ὡς ἔχοι προθυμίας καὶ δυνάμεως, καὶ λόγοις
καὶ δι' ἔργων ἦρτο ὑπὲρ τοιαύτης κοινωνίας. ἐπὶ δὲ καλλιστος,
ἀπελεύθερος ἦν γαΐου παλαιστὴς ἀνὴρ ἐς ὑβριστὴς ὑπὲρ
μέγιστον δυνάμεως ἀφίκετο, καὶ ἤδει ἄλλο, ἢ ἰσχύοντα
νον εἶχε τὸν δυνάμενον, φόβῳ τε τῶν πάντων, καὶ μεγάθει D
χρημάτων, ἅπερ ἐβέβητο αὐτῷ, δωροδοκώμενος γὰρ ἐν
ὑβριστικώτατος, παρόντα μὲν οὐκ ἐξοίσειν χρησιμὸν
ἔσεσθαι τοῖς ἄλλοις, καὶ ἄλλως τε δὲ γαΐου τὸν φύσιν ἐξεπισ-
τάμενος ἀνήκεστον ὄντα, καὶ ἐφ' οἷς ποτε κείνῳ ἠδικῶς
ἀνῃρημένοις ἀσμαι χρωμένῳ, αὐτῷ τε πολλὰς μὲν καὶ ἄλ-
λας δὲ κινδύνευεν αἰτίας, ἐκ ἧκειν ἢ τὸ μέγεθος τῶν
χρημάτων, ὡς τε δὴ καὶ κλαύδιον ἑτεραπτόμενον κρυπτῶς
μεταδιδόναι πρὸς αὐτὸν, ἐλπίδι δὲ καὶ εἰς ἐκεῖνον ἥξειν E
τὸν ἡγεμονίαν γαΐου μεταξαίνοντος, αὐτῷ τὸν ἐπιθυμίαν
τῆς πικῆς τοῦ ἐφ' ὁμοίοις ἰσχύειν, προκαταβάλλοντος χά-
ριν, καὶ φιλανθρωπίας λέγον. ἐπολλάκις γὰρ εἰπεῖν ὡς
κελεύσειε λάθρᾳ φαρμάκῳ τὸν κλαύδιον, μυ-
ρίας εὑρεῖν δὲ προφάσεις τὰς ἐπιβολάς. δοκεῖ δὲ
προσπεσὼν καλλιστος ὅτι ἥδιστα τῇ κλαυδίου τὸ λέγειν
εἶναι, ἐπεὶ ὅτε γαΐος ὁρμητικῶς μετακεφαλαιοῦσθαι κλαύ-
διον ἐδύσχερες τὸ καλλίστου προφάσεων, ὅτε καλλιστος κε-
λεύσειε τὸ τὴν ἐξαίφνης εὐκτὸν ἐπελθόντα εἰς κακουρ-
γῶν εἰς δεσπότας ὑπηρέτας, οὐκ ἂν ἐκ δὲ ὠφελήσειν F
τὸ μισθὸν ἐκόμιζεν. ἀλλὰ δὴ κλαυδίῳ μὲν ἐκ τῶν
θείας δυνάμεως χρήσασθαι μανιῶν τοιαῖς, καλλιστος
προπαιδεύσασθαι χαιρέᾳ καταῖδιον μηδαμῶς ἐπ'
αὐτὸν ὁρμῶντος. τοῖς δὲ ἀμφὶ τὸ χαιρέαν ἐπερβολαὶ τὸ
καλλίμεσαν ἦσαν ὁκνοῦντα ἂν πολλῶν. ἐπὶ γὰρ χαιρέας ἐκών
δὲ πάσαις ἀναβολὴν ἐποιεῖτο, πάντα κίνδυνον ὑπιδόμενον
τὴν πραξιν ἐμίζων. ἐπὶ γὰρ εἰς τὸ καπετώλιον ἀνιόντι, καὶ πᾶς G
θυσίας ἐπιὼν ὁ ἱερατεύσας ὑπὸ δὲ χαίου,
σπορὰν πολλαχοῦ κύμης. καὶ ὑπὲρ τὰ βασιλικὰς ἱερὰ μεν-
ον, καὶ δήμου χρυσίᾳ καὶ ἀργυρίᾳ χρήματα διαρρίπτοντα
ὥσαν κεφαλῆς, ὑψηλὸν δὲ ἐπὶ τὸ στέγος εἰς τὴν ἀγορὰν φέρον, ὅτε τε μυστηρίων τοῖς ποιησιν ἀπαύστα-
τε. πάντων γὰρ αὐτὸν ἀπείσθαι ἄνευ πανοπλίας δὲ ἐν
αὐτοῖς εὐπρεπῶς ἀναστρεφομένῳ, καὶ δορυφόρους δὲ ἐν
ὑπερησίᾳ τινὶ χρεὼν πιστεύοντα. ἢ μὲν τιμωρίαν, ὡς τὰ θεῶν αὐτῷ δυνάμιν δὲ γνάτῳ ὠφελησόμενον,

sublatis legibus, & omnibus imminente a Cajo pernicie. & dignus sum opinor vel te judice cui credatur hoc ministerium, qvando & tibi eadem probari video. Tum Minucianus sic animatum sentiens complexus hominem collaudatum hortatus est ut pergeret, apprecatus ut superi conatus ejus ratos habeant: atqve ita mutuum confirmati diversi abeunt. Ferunt hoc consilium, qvodam omine fuisse firmatum. Nam ingrediente curiam Chærea, vox cujusdam e turba audita est, jubens eum, diis juvantibus, destinata perficere. & primo suspicatus est rem ab aliqvo e conjuratis proditam: deinde intellexit incitari se aut a qvopiam conscio, aut voce Dei, cui curæ sunt res mortalium. jamqve multi participes insidiarum armati aderant & senatores & eqvites, simulqve militum qvotqvot erant conscii. nemo enim erat qvi non putaret necem Caji pertinere ad salutem publicam, & ideo pro se qvisqve dabant operam ne qvis in hoc facinore cæteris virtute cederet, cunctis tam verbis qvam opere in exitium tyranni conspirantibus. Nam & Callistus his se adjunxit Caji libertus: qvi unus plurimum apud eum poterat, socius qvodammodo tyrannidis, & formidatus omnibus, abundansq; pecuniis qvas ex munerum corruptelis paraverat: utebaturq; immodice hac potentia, suspectum nihilominus habens principem, cujus ingenium norat implacabile, & in semel destinatis pertinax. ipsi autem inter alias periculi causas hæc erat non postrema, qvod esset pecuniosus nimium. qvare ad Claudium clam desciscebat, colens eum qvod speraret successurum in imperium, & jam tum obsequiis captans ejus gratiam, qvo tandem apud illum qvoqve esset in pretio. nam & jactavit apud eum, jussum se ut veneno ipsum tolleret, & hactenus semper commentum differendi causas innumeras. Videtur autem mihi hoc finxisse in gratiam Claudii. nec enim ille si patruum necare voluisset, tulisset excusationes Callisti: & liberto cessanti imperata facere mox repræsentatum fuisset meritum, præmium. Claudius tamen qvi divino qvodam favore Caji furorem evasit gratiam Callisto persvasus habuit pro nunqvam accepto beneficio: Cæterum Chæreæ conatus differebantur indies conscio rum qvorundam segnicie. nam ipse invitus cunctabatur, omne tempus patrando huic facinori opportunum judicans. etenim aggrediendi ascendentem in Capitolium ad mactandas pro filiæ salute victimas sæpe dabatur occasio: vel præcipitandi in forum e fastigio basilicæ, numos inde aureos & argenteos spargentem populo: vel opprimendi celebrantem arcana sacra qvæ ipse instituerat. nam ipse Cajus incautus erat propter securitatem, licet versaretur inter continue præparatos ad insidias. Itaqve inter suos jactabat Chærea, si putarent illum a diis servari,

sibiuni & animum esse & facultatem, vel absqve ferro conficiendi hominem: adeo infensus erat conjuratis, timens ne elaberetur occasio. at illi videbant quidem eum pro communi libertate sollicitum, postulabant tamen paulisper differri negotium, ne si parum succederet, turbaretur tota civitas, & factis inquisitionibus præcluderetur viris fortibus ad opprimendum tyrannum aditus. satius igitur esse dum ludi aguntur in palatio adoriri facinus. hi celebrantur in honorem Cæsaris, qvi primus dominationem a populo in se transtulit. & extructa ante regiam scena, conveniunt eo spectatum Romanorum nobiles una cum uxoribus ac liberis, præsente etiam principe. ibi concluſis tam multis millibus intra modicum spatium, conatum facile successurum, non valentibus etiam si velint succurrere, protectoribus domesticis. Assensit Chærea, decretumqve est primo ludorum die rem aggredi: sed plus fortuna potuit quam consilium, ita ut vix tertio statuta peregerint, qui fuit ludorum dies ultimus. tum Chærea sociis convocatis, Multum, inquit, elapsum est temporis, quod nobis segniciem exprobrat in honestis consiliis: quæ verendum est ne prodita in nihilum recidant, & Cajus exasperatus magis etiam sæviat. An non videtis quod ad hunc modum nihil aliud fit, quam libertatis detrimentum, & tyrannidis accessio? cum debeamus nobis primum securitatem parare, deinde aliis perpetuam felicitatem, unde ad nos & gloria maxima redditura sit. illis vero tam honesto proposito non contradicentibus, cunctantibus tamen adhuc, & per stuporem silentibus: quid, inquit, boni viri, differimus? an nescitis hunc esse spectaculorum diem ultimum, post quæ peracta Cajum esse navigaturum? Decrevit enim navigare Alexandriam Ægypti visendæ gratia. pulchrum vero fuerit, si emittamus e manibus hoc propudium hominis, terra mariqve triumphaturum de Romanorum ignavia. An non ignominiolum sit, nos Ægyptio cuipiam, libertatem oppressam non ferenti hanc gloriam cedere: ego certe deliberationes vestras non expectabo amplius, sed periculum faciam hodie, ita ut fortem virum decet, quicquid fors ferat, libentius perpessurus, quam ut me vivo alius laudem tyrannicidæ occupet. his dictis & seipsum accendit, & cæteris animum addidit, ut omnes sine dilatione rem aggredi cuperent: moxqve palatium armatus gladio petiit, qvod ita mos sit accinctos tribunos signum ab Imperatore petere, & forte ea die vices petendi ad ipsum redierant. Et jam confluebat multitudo ad palatium magno tumultu se invicem protrudendo, dum quisque locum spectandi præripere nititur, magna voluptate hanc contentionem spectante Cajo: qvod nec senatoribus assignata essent loca, nec eqvitibus, sed promiscue sede-

A αὐτῷ δ' ἂν ἰσχὺν ἐγγενέσθαι, καὶ μὴ σὺν ὀλίγοις ἀλλὰ μετὰ πολλῶν ἐπιθέσθαι τὸ ἔργον. τὸ δ' ἔτος δι' ὀργῆς εἶχε τοὺς σωφρονοῦντας ὁ καιρός, δεδιὼς τὸν καιρὸν μὴ διαφύγοιεν. οἱ δ' ἐώρων μὲν νομίμων τινὰ χρηζοντα καὶ σὺν ἀσφαλείᾳ πᾶσι αὐτῶν ἐπαγόμενον. ὀλίγου δεῖν ἠξίουν, εἰς ὀλίγον χρόνον ὑπερβολὴν χρήσασθαι μὴ δι' ὑποψίαν τῆς ὁπλιτικῆς χρήσεως μηδ' ὑπὸ τῶν ὁπλιτῶν ἐνταῦθα διατριβόντων, παρὸν τῷ ἀνδραγαθίας φροντίζοντι καὶ σὺν ὀλίγοις πολλοὺς ἀνελεῖν. καλῶς οὖν ἔχειν θεωρεῖν ἐν τῷ παλατίῳ ὑπλισμένων ἀπειθῶς καὶ χρήματος. ἄγοντας δὲ ὅτι τιμῆς ἕνεκα πρώτης μεταπεμφθέντες τῷ ἀρχίῳ δήμου καίσαρι, εἰς αὐτὸν, μικρόν τι πρὸς βασιλέως καλύβης πηλοῦ ἠρμένης, καὶ ξυλίνων τινὶ οἰκιδίων πατρικίοις θεωρεῖν ἐμοῦ παιδὸς καὶ γυναικὸς ἐκκαθαιρόμενα τὰ αὐτοῖς ἐστὶν πολλῶν μυριάδων ἀνθρώπων εἰς ὀλίγον χωρίον καθειργνυμένων, ὥστε σὺν τῷ ὑπλίσθαι τὴν ἐπιχείρησιν πιθανὸς δυνάμεως τοῖς ἐπαναστᾶσιν καὶ τινες προσγενέσθαι μὴ τολμήσαντες πρότερον βοηθεῖν. ἔφασαν δὲ χαιρέας, καὶ τοὺς θεωρεῖν ἐπιλυσάντων τὴν πρώτην δεδογμένων ἀπειθῶς τὰ πραχθέντα. ἐχρῆν μὲν οὖν καὶ κατ' ἐκείνην προβεβουλεῦσθαι, τὰ τύχης συγχωρεῖν ἐπιβολὰς καὶ τοῖς τρόποις ἐπιβαλλομένοις τῆς νομίμοις ἡμέραις, μόλις καὶ τῷ πλήθει αὐτοῖς ἐπῆλθε τὸ ἔργον. χαιρέας γὰρ καλέσας τὰς συνωμότας, πολὺς μὲν ἦν καὶ ὁ παρελθὼν χρόνος ἐνεδίδου τι τὸ ὑπομένον ἡμᾶς ὑπὸ τοῖς ἔτι βουλεύεσθαι μὴ ἀφετῆς, δεινὸν δὲ καὶ μιαίσματος ἡμᾶς διαπρᾶξαι ἡ πρᾶξις, καὶ σὺν ὕβρει μείζονος. ἢ οὐχ ἑωρῶμεν ὡς τὰ ἐλεύθερα ἀφαιρούμενοι τὴν ἡμέραν, ἐς προσθήκην δὲ καὶ τυραννίδι χαριζόμενα; δεῖν αὐτὸν τὰς πύλας τὸ λοιπὸν εἶναι, καὶ τοῖς ἄλλοις αἰτίαν δὲ δύσδαιμον ὠφελούσας δι' αἰῶνος δ' ἅπαντος τὰ αὐθις ἐν θυμοῖς μεγάλοις καὶ τιμῇ καλεῖσθαι. τὴν δὲ ἐδὲ ἀντιπεῖν οἷς ἐπαίνου καλῶν ὑπαρχόντων, ὅτι τὸν πρᾶξιν ἄνδρας δεχομένους, σιγῇ δὲ καὶ παραπεπλησμένους, τί φῆσιν, ὦ γλυκεῖς, διαμέλλομεν; ἢ οὐχ ὁρᾶτε τὸν ἡμέραν τῶν ὑστάτην ἡμέραν ἔσαν, καὶ χαίρειν ἐκπλεύσοντα; ὅτι γὰρ ἀλεξανδρίας παρεσκευάσθαι πλοῖα καὶ θεωρίαν τῆς αἰγύπτου. καλὸν δὲ ἡμῖν πρὸς τῶν χειρῶν τοσοῦτο τῇ ῥωμαίων μεγαλαυχίᾳ ἐπιπεῦσαι, διὰ τε γῆς καὶ θαλάττης. πῶς δὲ οὐκ ἂν δικαίως κρίνοιμεν αὐτὸν ἀρχὴν τῶν ὠφελουμένων, ὅπως ἂν αὐτὸς αἰτίαν κρίνοι. τὸ δὲ μὴ οὐχ ἡγούμεθα ἀναμεῖναι τοῖς ἐλευθέροις γενέσθαι; ἐγὼ μὲν εὖ οἶδ' ὅτι οὐκέτι εἰς πλείονα ἀνέξομαι τὰς σπένδειν ἡμῶν, χωρήσαν δὲ τοῖς κινδύνοις ἐμοῦ σήμερον, ἡδέως φέρων πᾶν ὅτι καὶ γένοιτο ἐξ αὐτῶν, εἰ δ' ἂν ὑπερβαλοίμεθα ὑπὲρ αὐτὸν. τὸ γὰρ δὴ καὶ γένοιτ' ἂν ὀρθὸν φρόνημα ἔχοντι τάττειν ἀμφὶ τὸν, χαίρειν ἀναμένειν ἐμοῦ ζῶντος, ἢ μετὰ τὸν ὑπὸ τοῦδε δρᾶσθαι ἀφηρημένον. καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν, αὐτός τε ὥρμησε πρᾶξαι τὸ ἔργον, καὶ τοῖς λοιποῖς ἐνεπνεῦσε μέσος. πᾶσι τε ἦν ἕρως ἀπειθῶς ἐγχειρήματος, μηδὲν ὑπερβαλλομένοις, εἰ μή τι ὑπὸ τῶν παλατίῳ τὸ ξίφος ὑπεζωσμένος ἱππικὸν. ἐδόκουν γὰρ τοῖς χιλιάρχοις δῆτ', ἐζωσμένοις αὐτὸν ὡς ἐμοῦ δ' αὐτοκράτορος τὸ σημεῖον, καὶ τι ἡ ἡμέρα καθηκουσα εἰς αὐτὸν τῆς ὠφελήσεως τοῦ σημείου. ἄρτι τε σιωπὴ πλήθους

B

C

D

E

F

G

εἰς τὸ παλάτιον ὑπὸ πρωΐας ἐλθόντος ἦν πολὺ θορύβου καὶ ὠθισμοῦ, χαρᾶ φέροντος καὶ θαύματι τὸ ὑπὸ πιεῖσθαι πολλῶν αὐτοῦ, παρὸν καὶ ἀφικέσθαι ὀλίγοις, ἅτε τῆς συγκλήτου χωρίων, οὔτε τοῖς ἱππεῦσι, φύρδην δ' ἐζωσ-

τοις καὶ

τ, Ϲ τῆς ἀνδράσιν ἐμῖξε αἰ γυναῖκες, κ τῶ δούλῳ ἀνα- A bant viri cum mulieribus, & ſervi confuſi cum
μεμιγμένον τὸ ἑλεύθερον. χαίρ Θ ὁ πρεσβεὺς αὐτῷ γε- ingenuis. progreſſus deinde imperator rem di-
νομένων, ἔθυε τῷ σθένει κράτει, ὡ δὴ καὶ τὰ τῆς θεω- vinam fecit Auguſto Cæſari, ad cujus tum hono-
ρίας ἤρξε. Ϲ ἐπὶ πλοντ Θ τ ἱερείων τινὸς σωθεὶς αἵματι rem ludi celebrabantur: & cadente victima,
τῶν ἀστρηνᾶ γελᾶν ἑνὸς τ συγκλητικῶν ἀναπλεων γε- contigit reſpergi cruore togam Aſprenatis unius
νέσ. ἔστι γὰρ γέλωτα μὴ παρέχειν, εἰ ὁ ἄρα εἰς e ſenatorum numero, quod ominoſum ei fuit, li-
οἰωνὸν τῆ ἀστρολογᾶ φανερὸν, ὅπι καπεφράδ ὁ πρ cet tum riſu exceptum a Cæſare. nam & ipſe in
γελῶ. χαίρ ἱστορεῖ ὡς ἀφ φύσιν τὴν ἑαυτ, οὐ περσφ- eo tumultu occiſus eſt. Fertur Cajum ea die præ-
γορώτατον ἡμέρας κατ ἐκεῖνον τ ἡμέραν, κ δεξιότητα B ter naturam ſuam fuiſſe affabilem, ita ut inſueta
χρώμενον ὁμιλίας, πάνθ ὅτιαν οὖν σκληρὸν τ ἀφ- comitate omnibus fuerit miraculo. Peracto ſa-
τυγχανόντων. μ ὁ τ θυσίαν, ὅθι τὴν θεωρίαν τρα- cro conſedit inter amicos in theatro, quod com-
πεὶς, ἐκαθέζετ, Ϲ ὥσι αὐτὸν τ ἑτέρων οἱ ἀξιολογώτα- pactile inſtaurabatur per ſingulos annos hoc mo-
τοι. κατασκάσαν τὸ θέατρον, πλὴν τῶν εἰσόδων κ ἑ- do. duas habebat januas, alteram verſus ſubdi-
κάτερθεν σκιαθῶν, πλησίον τείχους. θύρας ἔχει δύο φερού- valem aream, alteram verſus porticum, per qvas
σας, τ μὲν, εἰς αὐθρον, τὴν δ, εἰς ὁδὸν ἐκάδους, κ ἀπο- actores ingrediebantur & egrediebantur, non
χωρήσεσιν, ὅπως μὴ παράσχουσι οἱ ἔνδον ἀπλήμμυρα. turbato ſpectatorum conſeſſu: qua parte erat
ἐκ δ αὐτῆς τῆς καλύβης, ἐνδοτέρω διαφράγμασιν ἑ- cella quædam tabulatis interſepta, ubi mimi ver-
τέρων ἀπληφάσεπιναστροφὴν τοῖς ἀνταγωνισταῖς, Ϲ C ſabantur, & muſici. Cumqve jam & multitudo
ὅπως ἀκροάσωμαι. συγκαθημένης δὴ τ πληθ Θ καὶ cætera ſederet, & Chærea cum reliqvis tribunis
τ χαιρέα, σὺν τοῖς χιλιάρχοις. ὃν ἀπωθεν ὁ γαΐ, non procul a Cæſare, qui dextrum theatri cornu
δεξιὸν δ ἰσθτερ κέρας ὁ καῖσαρ ἔσχε, βαθύβιός τε τ tenebat: Batibius vir prætorius ſubmiſſa voce
συγκλητικῶν αὐτὴρ ἐστρατηγικὼς, ἤρετ κλεῖτον ὥρχ- rogavit aſſidentem ſibi Cluvitum conſularem,
καθεζόμενον αὐτῷ, καὶ ὅτιν ὑπάπικὸν, ἤ τις αὐτὸν ἐω- ecquid novi audiſſet. quo negante, ergo, inquit,
πτεσν πραγμάτων πθαφίκοιτ πίστις, πορμηθὴς γθό- ſcito inſtare hodie certamen tyrannicidii. tum
μενθ δ μὴ ἐξάκις θ εἶναι τάδε λέγων. ὃ ὁ φα- Cluvitus, tace, inquit, bone vir, ne quis hæc
μένος μηδὲν πεπόθ. σήμερον τιγαρῶν ὦ κλεῖτε τ- D Achivorum exaudiat: alludens Homerico car-
ραννικτίσεις ἀγὼν πεῦκεν Ϲ ὁ κλεῖτ Θ, ὦ ἡνιόχε, mine. Sparſis deinde in ſpectatores miſſilibus,
φησὶ σῖγα, μήτις ἄλλ Θ αἰχαιῶν μάθην ἀκύσ. πολ- quæ pomis conſtabant & avibus propter rarita-
λῆς ὁ τ ὥρας ἐπιχεομένης τοῖς θεωροῖς, Ϲ πολλῶν ὀρ- tem gratis, Cajus delectabatur diripiente hæc
τύκων ὄπαξ πθ παντὸς τιμὰ τοῖς κτωμένοις, ὁ γαῖ Θ ἡ- certatim populo: moxque duo quædam omino-
δονῆ τοῖς πθὶ αὐτ ἐπῆρεν μάχας, Ϲ διαρπαγὰς οἰκέ- ſa ſecuta ſunt. Nam mimus inductus eſt in quo
μένων αὐτοῖς τ θεωρῶν. ἐν τάδε κ σημεῖα μανθάνῃ δύο judex deprehenſus in crucem ſuffigitur: & fa-
γθούσ Ϲ γθ μὲν Θ ἐπῆκε καθ ὃν ἔτυχεν ληφθεὶς ἡ- bula acta eſt Cinyra, in qua & ipſe & ejus filia
γεμών, ὅτι ὀρχήσης δρᾶμα ἐπιτηδ κινύραν, ἐν ᾧ αὐτὸς Myrrha occiditur, multumqve ficticii cruoris
τ σωτείνετ, κ ἡ θυγατηρ μύῤῥα, αἷμά τι ἐῶ πχνηδὸν E fuſum eſt tam circa crucifixum, quam circa Ci-
πολὺ, κ τὸ πθὶ τ ἔτυχεν κινύραν. ὁμολογῶ γ Ϲ τ ἡμέραν ἐκείνου γθούσ ὃν nyram. quin & eundem diem fuiſſe ajunt, quo
ἡ Φίλιππον τ ἀμυντᾶ μακεδόνων βασιλέα κτανεῖ olim Philippus Amyntæ filius rex Macedonum
παυσανίας ὑὸς τ ἑταίρων, εἰς τὸ θέατρον εἰσιόντα. χαίρ ὁ ab amico Pauſania cæſus eſt, dum theatrum in-
ἐνδοιάζοντ Θ εἴτ ὥθ ἡμεῖναι εἰς τέλ Θ τῆ θεωρία trogreditur. Cæterum Cajo dubitante, perma-
ἀλλὰ τὸ πλάσται ἅπαξ τ ἡμέραν, ἅτι λοιπὸν χρησι- neretne usqve finem ſpectaculi, præſertim cum
μθ Ϲ ὅτι, ἅτι ἐπανίοι καὶ Ϲ πρότερον, μιμικιανὸς ὑπὲρ δ χαίρ καθεζόμθ, κ δεδιὼς μὴ διαχυ- F dies eſſet ultimus: an lotus & cibo ſumpto re-
θείη τὰ τ κωμῶν εἰς κενὸν, ἐξαπατᾷς ἐπδὴ κ χαιρέας verteretur, ut erat ſolitus: Minucianus ſupra Ca-
ἐῶσα πθεξελήλυθότα, ἐπειγετο θαμπτειν αὐτ πθελ- jum aſſidens, veritus ne periret occaſio, jam enim
θών. λαμβάνε ὁ αὖτ τ στολὴς καὶ Θ κῦ φιλεφρο- Chæream egreſſum viderat, ſurrexit iturus ad
σωτάτ δὴ ἦν, Ϲ πι δὴ φησὶν ὦ μακάρι. Ϲ ὁ μὲν, αἰδοῖ confirmandum hominem, eum Imperator comi-
δοκῶ δ ἡμιστρ Θ καθεζόν. κρείσσων δ ὁ φόβ Θ ἐῶ. ter apprehendens lacinia, Qvonam, inquit, bone
ὀλίγον τι διαλιπὼν, ἅτι διανίσ. Ϲ ὁ γαῖ Θ ἄδην ἐμ- vir. qvem ille reveritus ſedit denuo. ſed vicit
πεσὼν ἐῶ, ἀξίον τι δοκῶν ὅτι τινι τ ἀναπλήκτων πιθ- timor: & paulo poſt rurſum ſurrexit, Cajo non
ὤντ τ ἑῷσθον. ἀμπρώνας δ, καὶ αὐτὸς πιρήνει τῷ γαΐῳ amplius retinente, quod eum putaret abire ad a-
καθ ὃ πρότερον ὑπεξελθόντα πρὸς τ λοιπὸν Ϲ ἀρίσῳ G liquid neceſſarium. Tum Aſprenas etiam horta-
γθούσ, κ ἐπιβὰς εἰσελθόν, χρῆσον ὅτι πρὸς ἀχθῆναι tus eſt Cæſarem, ut more ſolito lotus & pranſus
τὰ ἐγκωμθα. κ οἱ σθεῖ τ χαιρέαν ἕπαστον μὲν ἀλλή- tum demum reverteretur: cupiebat enim, ut
λοις ἡ κωμῳδοὶ, μιμ ἐμοὶ ἕκαστον σαντὸν, ἢ πρὸς ἐκεῖνον conſcius, quod ſtatutum erat peragi. Et jam Chæ-
μὴ δοκεῖν ἀπωτέρω ὑπάπτους ὑπιόντας. ἤχθοντο δὴ τῇ διατρι- rea conjuratos diſpoſuerat, ut ſuo quisque loco
βῇ, καὶ τῷ μέλλεσθαι τὰ ἐν χερσὶν, ἐπεὶ καὶ πρὸς τοῦ navaret operam: ægreqve moras ferebant, qvod
ἐνατίου ὥραν ἤδη τὰ τῆς ἡμέρας ἦν, καὶ χαιρέας jam eſſet hora nona diei: & Chærea volebat in-
βραδύνοντ Θ γαΐου, πρόθυμ Θ ἐῶ ἐπειστλθὼν ἐν τῇ theatrum reverti, atqve in ſedentem irruere.
καθέδρᾳ πατάσσειν. πορεύεται μὴν τὸ ἔτ σὺν πολλῷ φόνῳ τ πελαστῶν, κ ὑπάτου τῶν ὑπατέων πρῆσαι qvamvis enim intelligeret id ſine multa equitū,
qui aderant ac ſenatorum cæde non poſſe fieri,

existimabat tamen eam bene rependi libertate publica. jamqve tendebat in theatrum, cum subito strepitu significatur surrexisse Cæsarem. Tum conjurati turbam dimovent, qvasi Cajo hoc volente: re autem vera captantes solitudinem qvo facilius possent cædem perficere. præcedebant autem eum Claudius patruus, & M. Minucianus sororis ejus maritus, & Valerius Asiaticus: qvos dimoveri vetabat sua dignitas. eos ipse seqvebatur cum Paulo Arruntio. mox ubi regiam ingressi sunt, relicta recta via per qvam eum præstolabantur servorum ministeria, & qva Claudius cum aliis præcesserat, deflexit ad infreqventem qvandam cryptam ducentem ad balineas, pueros etiam eo loco visurus, qvi venerant ex Asia, partim ad concinendos hymnos sacrorum domesticorum, partim ad saltandam pyrrichen in theatro. ibi occurrens ei Chærea signum postulat. & illo probrosum qviddam dante convitio simul ac ferro eum adortus ferit graviter, non tamen lætali vulnere: qvod qvidam data opera factum putant, ut multis ictibus confauciatus periret cruciabilius, mihi non fit verisimile, qvia tale facinus non admittit lenta consilia. qvod si hoc animo id fecit Chærea, videtur mihi fuisse omnium stultissimus, qvi maluerit indulgere iracundiæ, qvam celeriter se ac suos eximere periculo: maxime qvando non deerant, qvi Cajo possent succurrere, nisi qvamprimum exhalaret animam. alioqvi videbitur se & amicos potius qvam illum affligere voluisse, cum posset re bene gesta clam se ultoribus ejus subducere, non perdendo temere tempus, vel seipsũ potius. Verum hæc qvisqve, ut libuerit æstimet. Cajus porro præ dolore vulneris, qvod humerum inter & collum impactum ne ulterius procederet osse juguli retentum est, neqve exclamavit attonitus, neqve invocavit opem amici ullius, sive qvod nemini satis fideret, sive præ superbia: gemitu tantum edito, fuga se protipiebat ulterius. qvem paratus in hoc Cornelius Sabinus impulit, ut in genu prōcideret: moxq; circumsistentium una vox erat, repete, atq; ita confecerunt eum illatis certatim crebris ictibus. extremum autem infixisse fertur Aqvila, qvi ultimum exitium illi attulit. author autem facinoris merito Chærea dicendus est. qvamvis enim adhibuerit socios, omnium tamen primus id concepit animo, & modum perficiendi invenit. primusqve ausus est consilium communicare cum aliis. qvod ubi probari sensit, conjuratos in unum contraxit usus eximia prudentia, & ad audendum accendit crebris adhortationibus, cumqve res operam poscceret, hic qvoqve primus in eum irruit, & sua virtute cædem exorsus trucidati cadaver proculcandum aliis præbuit. qvapropter merito qvicqvid

καίπερ δεδιὼς, πεσόυμ⊖λῶ, καλῶς ἔχειν ἡγούμ⊖, πᾶσιν ἀσφάλειαν ἢ ἐλαθρείαν ὠνούμ⊖ ἐν ὀλίγῳ πήθοις τε καὶ τὰς δοπαλομένους. ἐδ᾽ ἑτεραμιλλῶν ἐς τὸ θέατρον τ᾽ ἔσοδον, σημαίνε᾽ ϗαῖ⊖ ἐξαναστὰς, καὶ θορύβ⊖λῶ. ἀνέστρεφεν᾽ ϗ᾽ οἱ συνωμόται ἐ ἀναθῶντο τὴν πλῆξιν, λόγῳ μὲν διὰ τὸ δυσχεραίνειν τ᾽ ϗαῖον, ἔργῳ δ᾽ ἐπ᾽ αὐθέας βελομένοις ἐν ἐρημίᾳ τ᾽ ἀμυνομένων καταπηδήσαντες αὐτὸν, ἄπλεκτος τῆς σφαγῆς. παρεξέπεσεν᾽ πλαύδι⊖ μὲν ὁ πατρῶ⊖ αὐτῷ, καὶ μάρκι⊖ μινυκιανὸς ὁ τῆς ἀδελφῆς ἀνὴρ, ἔπ᾽ ἀλέρι⊖ ἀνυπατικὸς, οἷς οὐδὲ βελομένοις διαφυγεῖν δυνάμεις ἐδοῦ τῆς ἀξιώσεως. ἵππτ᾽ ϗ αὐτὸς σὺν παύλῳ ἀρεντίῳ. ἐπεὶ δ᾽ ἐς τὰς ἐδ᾽ βασιλέως, τὰς μὲν εὐθείας ὁδὸς λείπει, καθ᾽ ἃς δὴ ἐσήκεσαν τ᾽ δέλων οἱ διαπρεπεύοντες αὐτὸν, ἐ παρῄεσαν οἱ ὧδε τὸν κλαύδιον. τρέπεται᾽ ϗ᾽ ἐς στενωπὸν ἠμεμηκότα, ἢ ὅπῃ ποτὲ πρὸς λειτουργοῖς ἡμιοῦμ⊖, ἅμα καὶ παῖδας οἱ ἥκεσαν ἐκ τῆς ἀσίας καλουμένους, πομπῆς αὐτῶν ἕνεκεν ἡμοιμένης ὅπῃ ὕμνοις μυσηρίων ἀπέπλει, ἐνῆν᾽ ϗ᾽ πυῤῥιχισμὸς εἰ ἐν τῷ θεάτρῳ ἔσεσθαι. ὑπαναλίσκει᾽ αὐτὸν χαιρέας ἐ ἤτησε σημεῖον. ἔδ᾽ τ᾽ ἐς χλεύην ἀνακηρύττων ἐπάντ⊖, ἐδὲν ἐδοιάσας λοιδορίας τε ἐχέπτ᾽ ϗ᾽ ϗαΐᾳ, καὶ πᾶσαι μάχ⊖ τὸ ξίφ⊖, ἐπαγὰ πλῆγλῶ σφοδρᾶν. ὠμέ μὲ λῶ καὶ ἐλ⊖. καί τινα φασὶ τινες πρωτοφανείᾳ ἔ χαιρέᾳ ἡμέᾳ τὸ μὴ μιᾷ πλαγῇ διερμάσαι τὸν ϗαῖον, ἀλλὰ πιμελεστέᾳ μηζόνως πληθει τραυμάτων. ἐμοὶ᾽ ϗ᾽ ἀπτεῖ⊖ ἐτ⊖ ὁ λόγ⊖, διὰ τὸ μὴ ἐπιχωρεῖν ἐν τοῖσδε τοῖς πράξεσι λογισμῷ χρήσασθαι τὸν φόνον. χαίρεαν᾽ ϗ᾽ ὑπὲρ ἅπαντας ἐφρόνει, πάντων ἡμῖν μαρεία διαφέρειν, ἡδονὴν τῇ ὀργῇ χαλζόμενον μᾶλλον ἢ ἐκ ἔδ᾽ ἐ⊖ ἀπαλλαγὴν αὐτῷ τε, καὶ τοῖς συνωμόταις κινδύνων χαλζόμενον, διὰ τὸ πολλὰς ἂν μηχανὰς ἐπ᾽ ἡμέᾳ βοηθείων ϗαΐῳ μὴ φθάσαντι τὴν ψυχὴν ἀφεῖναι. κἀνταῦθα χαιρέας λέγον ἂν ἡμέᾳ ἔ ὧδε τ᾽ ϗαΐου τιμωρίας, ἀλλὰ τ᾽ αὐτὸ, καὶ τ᾽ φίλων, ὅπᾳ᾽ ϗ᾽ καὶ πεῖξαι καλῶς ἂν ἴσχε σιγῇ χωρούσῃ διαδιδράσκειν τὰς ἀρχὰς τ᾽ ἀμυνομένων, ὀλ⊖ ὅπως ἀσθενὲς ἢ τύχοι κατορθῶν ἐπ᾽ ἀλλοίοις χρήσειν αὐτόν τε λοπαλέπᾳ καὶ τὸν κομῆν. καὶ τάδε μὲν ἐκαζὸν παρέσωτ᾽ τῆς βελομένοις, ἢ χ᾽ ἥλοιεν. ὁ᾽ ϗαῖ⊖ ἀλγηδόνι τῆς πληγῆς φερόμ⊖, μεσηγὺς γὰ ἔπ ὤμι, ἔ δ᾽ πραχὺς φερόμενον τὸ ξίφ⊖, ἐπίσχεν ἡ κλεὶς προσωπίρων χωρεῖν, ἔτε ἀνιέσθαι ϗα᾽ ἐκπλήξεως, ἔτε ἐπικαλέσασ τὸ πινας τ᾽ φίλων, ἔτε αἰσθία ἔτε ἔ ἄλλως φρονήσᾳ. σφὼν᾽ ϗ᾽ ζησαμέν⊖ πρὸς τῆς ἀληθοῦ⊖ τὸ πρεῖσον εἰς τὸ πρόσθεν ἰέπ φυγῇ, καὶ δεξάμ⊖ αὐτὸν κορινθι⊖ σαβῖν⊖ τῷ διάνοιαν ἤδη προκατειλασμέν⊖, ὡδὶ κλιθέντα. ὅπῃ γάνυ. πολλοὶ᾽ ϗ᾽ πρὸς ἅπαντες ἀφ᾽ ἑνὸς ἐκκελεύσματ⊖ ἐκπλὸν τῆς ξίφεσι. πρὸς κελεδισμός τε τὸ πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς ἑαυτοὺς λῶ. τελόπιμαι᾽ ϗ᾽ ἀνύλας ὁμολογέπᾳ ὑπὸ ἁπάντων πληγῶν ἐπαγαγών, ἢ μεθίεσαν αὐτὸν ἀκεφῶς. ἀναθεὶς δ᾽ ἂν τις τῷ πᾶξιν χαιρέᾳ, καὶ πρὸ ἐσῳ πολλοῖς ἐπεσχῆθ τὸ ἔργον αὐτῷ, ἀλλ᾽ οὐ πρῶτός τε ἐνεθυμήθη, τοιαῦτα ὡς πραχθὲν πολαβὼν πολὺ τ᾽ ἁπάντων, ἔ πρῶτ⊖ μὲν πλαμπρῶς ἐξῆπεν τῆς λαπτοῖς, δεχομένων᾽ ϗ᾽ τ᾽ ὅπῃ τῷ φόνῳ λεγον, πορφάδας τε ἤθροισε, ἔ πὶ πάντα φρονίμως συγκρότησας ἔνδα γνωμῶν εὐπρήπιος ἐχρῶ, πολὺ κρείσσων ἐγένετο, ἢ λόγοις καθομίλησε χρησοῖς, ὡς ὁ τολμῶντας ἰὼ αγκασε τὸς πάντας, ἐπεὶ τε καιρὸς ἐλάμβανε χειρὶ χρῆσθ᾽. φαίνε᾽ ϗ᾽ κἀνταῦθα πρῶτός τε ὁρμήσας, καὶ ἀψαμέν⊖ αρετῇ δ᾽ φόνῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις εὐσεβέστερον ὡ χρῶν ἔ προτεθνεῶτα γάϊον. ὥστ᾽ ἂν δικαίως, ἢ ὁσα-

καὶ ὅπως τοῖς λοιποῖς ἐν παρασκευῇ τῆ χαρέα γνώ- A & a ſociis perpetratum eſt, ipſius prudentiæ, induſtriæ atqve virtuti, acceptum ferendum eſt. Sic Cajus ſiniit multis confoſſus vulneribus. Qvo interfecto, Chærea cum ſociis recipere ſe qvæ venerant, videbat impoſſibile: ſive attoniti magnitudine facinoris, qvod non leve eſſet periculum occidiſſe imperatorem gratioſum apud inſanam multitudinem, paratis ad ultionem militibus: ſive qvod anguſtæ erant viæ ubi patrata eſt cædes, & refertæ famulis ac cuſtodibus, qvi omnes ea die præſto erant ad officium. proinde per aliam viam contulerunt ſe ad ædes Germanici, cujus filium Cajum tum necaverant. hæ fuerunt contiguæ palatio: qvod ita unum erat, ut tamen excultum eſſet ædificii, per partes a ſingulis imperatoribus, qvorum appellationem retinebant. jamqve elapſi e turba ſaris tuti erant pro tempore, tantiſper dum in occulto eſſet caſus Cæſaris. primi autem Germani ſenſerunt ejus interitum, cohors ſatellitum ex ea gente lectorum ad principis cuſtodiam: homines natura iracundi, ut qvi vis alii barbari, qvod plerumqve qvid fiat non intelligant, robuſti corpore & primos hoſtium impetus excipere ſoliti, & magnum ad victoriam momentum afferre in qvamcunqve partem incubuerint. hi cognita morte Caji vehementer D indoluerunt, non ipſius virtutibus rem metientes, ſed ſuis commodis, qvod gratioſus apud illos fuerat crebris largitionibus benevolentiam eorum ſibi comparans: moxq; duce Sabino (is non ſua, aut majorum virtute, ut qvi gladiator fuerat, ſed inſigni robore ad tribunatum provectus eſt) ſtrictis gladiis diſcurrebant per domos ſcrutabundi ubinam laterent interfectores Cæſaris: & primum forte oblatum Aſprenatem truſtatim laceraverunt, eum cujus togam cruore victimæ reſperſam diximus, infauſto ſane auſpicio. poſt hunc Norbanum nacti ſunt civem nobiliſſimum, & genus ducentem a multis imperatoribus: qvi nihil apud furentes fieri ſuam dignitatem videns, homo validus extorſit gladium reluctanti ei, qvi primus ſe invaſerat: videbaturq; non inultus moriturus, ni circumdatus multorum ſimul obrueretur ictibus. tertius e ſenatoribus Anteius cum paucis mala fortuna ſicut priores in Germanos incidit, pertractus eo cupidine viſendi Caji cadaveris, qvem vehementer oderat. ejus enim patrem eodem nomine appellatum non contentus egiſſe in exilium, occidit poſtremo miſſis illo militibus. paſcebat igitur oculos gratiſſimo ſpectaculo: verū audito tumultu latebras qværitans, non effugit Germanorum diligentem perqviſitionem, per iram ſontes juxta atq; inſontes trucidantium. & illi qvidem tali fato abſumpti ſunt. cæterum poſtqvam in theatrū rumor de morte Caji perlatus eſt, plus demirationis invenit qvā fidei. qvidam enim etſi perlibenter interitū ejus acciperent, qvē jamdudū optaverant, præ timore tamen credere non audebant,

aliis contra ideo non libebat credere, qvia verum esse nolebant, atqve etiam majus putabant qvam ut humana virtute posset effici. hi fere erant pueri ac fœminæ atqve mancipia: tum nonnulli ex militibus: qvod ejus stipendia merentes simul exercerent tyrannidem, ministri superbiæ, concutientes optimum qvemqve civiũ, & prædarum participes. mulieres autem & juventus deliniti, ut solet vulgus, spectaculis, muneribus gladiatoriis, viscerationibus, oblectamentisq; id genus aliis: qvarum prætextus erat voluptas populi, re autem vera serviebant crudelitati & insaniæ principis. apud servos item gratiosus fuerat propter licentiam contemnendi dominos, contra qvos in eo paratum habebant præsidium. Facile enim erat fidem impetrare conflictæ calumniæ, & indicata herili pecunia non libertatem solum assequi, sed & divitias, qvod delatoribus octava confiscatorum bonorũ esset decreta. nobilium autem etiamsi quibus credibile fieret, vel qvod aliqvid præsenserant, vel qvod verum esse misere cupiebant, adeo non proferebant gaudium, ut ne audivisse qvidem se fingerent: alii ne spe frustrata proditæ voluntatis pœnas luerent: insidiarum alii conscii, & tanto magis præ se ferentes ignorantiam, ne forte suspecti his qvibus expediebat tyrannum vivere, deposcerentur ad supplicium. nam & diversus rumor sparsus est, esse qvidem saucium, non tamen occisum, verum diligenter curari a medicis. qvo factum est, ut audientium nemo declararet suum animum: aut enim amici ejus erant, qvi nunciabant, & hoc ipso suspecti qvasi fautores tyrannidis: aut contra infensi homini, & ideo nimis cupide etiam falsa pro veris credita communicare cum aliis putabantur. accessit & alius rumor, qvi maxime nobilitatis obscuravit gaudium: eum contempto vulnerum periculo, sic ut erat cruentatum procurrisse in forum, atqve ibi concionari apud populum. ita illi in diversos affectus distrahebantur rumore ancipiti: non tamen loco se movere ausi sunt metu calumniæ, scientes non tam referre quo ipsi animo id facerent, quam quo factum interpretarentur delatores & judices. Sed postqvam Germani strictis gladiis circumdedere theatrum, nemo spectatorum non putabat de se actum. & ad cujusvis ingressum expavescebant, quasi jamjam contrucidandi: hærebantqve inopes consilii, ut quibus nec manere tutum esset, nec egredi. tandem irrumpentibus militibus clamor toto theatro tollitur suppliciter deprecantium, & excusantium insidiarum ignorantiam, sive insidiæ illæ fuerint, sive quid aliud. addebant & planctus, & lacrymas, deosq; innocentiæ testes invocabant, & alia faciebant ac dicebant, quæ eos docebat præsentaneum vitæ periculum. His flexa est ira militum, ne quid durius

A εἰσὶ ἢ οἷς ϗ πάνυ ἀπ' ἐλπίδων λῦ, Δι' τὸ μὴ ἐξ ἴσης τι πιστὸν δόξαι γενέσθαι, μήτε ἀληθὲς παρεστήκοις, Δι' τὸ μὴ οἷόν τε ἀνθρώπῳ εἶναι, τοιάδε ἀρετῇ χρῆσθαι, γυναικά τε λῶ παῖδα τ παῖδες, ἔτι τε δοῦλοι, καὶ τινες τ στρατιωτικῶ. οἱ μὲν Δι' τὸ μισθοφορεῖν, τ ὑπὸ ἀνὴ ἢ σωτυραννοῦντες, τ Δικαιονία τῆς κατ' ἐκεῖνον ὕβρεως ἐπανασῶμεν τοῖς κριταῖς τ πλειόνων, τιμῆς τε ἅμα καὶ ὠφελειῶν τυγχάνειν. ἡ δ αὖ γυναικωνῖτις, καὶ τὸ νεώτερον, ὅπερ ὄχλ Φιλῆ, θεαμάτων τε, τ μονομαχιῶν δόσεσι καὶ πόνων κρεασομένων, ἡδονῆς ἀναπλημμῶσι ἃ ἐπράσσετο, λόγῳ μὲν ὅτι θεαμάτων τ πληθύος, τὸ δ ἀληθὲς, ἐκπαλαίσαι τ μανίας χάριν τῶν ἀμότητα. οἱ δ δοῦλοι Δι' τὸ ἐν παροινείᾳ τ εἶναι ϗ καταφρονήμαλι τ δεσποτῶν ἀσπερεφῆς, τῆς ὑβρίζοντι αὐτὸς ἴσης τ καθ' ἑκάστην ἐπικειμένης. ῥᾴδιον γὰρ ψιλοπαμῶσι τε ϗ τ κυρίων πιπτόντας, τ τὰ χρήματα ἐσθίζασιν αὐτῶν, ἅμα ἐλεύθερίς τε εἶναι τ πλουσίοις, μισθῷ τ καταγομῶν, Δι' τὰ ἄθλα αὐτῆς παρεκόπτ τὰς ὀφθὰς τ κτῶν. τ δ εὐπαρειδῶν εἶναί τισι πίστις ὁ λέγ Φασὴν, τῆς μὲν ἐκ τ παρειδέσαι τῶν ἐπιβελλεύ, τῆς δ ὧν τ θέλειν ἐνεκτὸν ἡγεμόνος, σιγῇ παρεδίδοτο, ϗ μένειν ἐπὶ τῆς ἡγελεμόνος χαρὰ ἀλλὰ τ ἡ δόξα τ ἀκροάσεως. οἱ μὲν δεδιότες, μὴ ϗ ψιλοθῆσιν ἐλπίδ, τιμωρίᾳ σωτηλθοιεν, ὡς παροξορμῆσαι δοκοφηναῖς τῶν Δικαίων τῶν ἑαυτῶν. οἱ δ ἐξεπισπέμβοι Δι' τὸ τῆς ἐπιβελλῆς μεῖζον, μείζονας ἐκρυπτον ἀλλήλων ἀγωνίας, ϗ δεδιότες μὴ πρός τινα τ πάντες, οἷς ἡ τυραννὶς ἐσῶσα ὠφέλημ λῶ ζῶντ χαίρ, κολαθῆναι ἐνδείξεως γενομένης. ἐπὶ τ ἕτερ ἐπιφοιτήκει λέγ, ἐμιλημένην μὲν τραύμασιν, ἐ μὲν δοκοῦσιν, ἀλλὰ ζῶντα, ἐν θεραπείαις ὑπὸ τῶν ἰατρῶν εἶναι. λῶ τε πίστ αὐθὶς ἀθεῖς, ὧ καὶ χαροπὰς γνώμῃσι δοκοφαίνειν τῶν αὐτ. ἡ δ Φιλ ὧν, ὑπὸ λ ἐγένετο εὐνοία τῆς τυραννίδ, ἡ καὶ μισῆ πρὸς ἐκεῖνον χεώμεν, τῷ πρὸς αὐτὸν ἀδαμόβῃ εὐνοίᾳ χρωμένῳ, Δι' φθείρειν τῶν ὄπι τῆς λεγομένης πίστ. ἐλέγετ ὑπὸ τῶν, οἱ καὶ μάλιστα τῆς εὐπατρίδους ἠφάνιζον τὸ εὐγενὲν τ ἐλπίδ, ἐν ἀμελείᾳ κινδύνων γενόντα, καὶ ἄφρον τι κωμῳδῆ τ τραυμάτων ὥσπερ ἔχει ἡματωμένον ὄπι τῆς ἀγορᾶς διακπίσαι, καὶ ἐν δημηγορίας εἶναι. ϗ πάλε μὲν ἐκάζετ βελῆσ τῇ ἀλογίσῳ τ θρασῶν πεσθημένων, ἐ ἐπ' ἀμφοῖρα δόξῃ τ ἀκινήτων λαμβανόμενα. ἃ μὲν τῶν γε ἐνδέχεσθαι ἐξέλιπεν, δεδιότες τῶν ἐπενεχθησομένων πρεσβεύσιν αἰτίαν. ἐγὼ δ' ἐφ' ἧς ἀξιοῦν Δικαίας ἠκούσ πρὸς αὐτὸς τῶν κρίσιν, ἀλλὰ ἀφ' ἧς εἰκάζειν θελήσαι τὸς τε κατηγορήσαντας, καὶ τὰς δικάζοι πας. ἐπεὶ ϗ πλῆθ τ ἱερμανῶν πρόσχε τὸ θέατρον ἑστασμένων τὰ ξίφη, πᾶσι τῆς θεραπείᾳ ἐλπὶς ἐν ὀπολεῖσθ, καὶ πρὸς πᾶσαν οὔ τιν ἔκπληξιν εἶχεν αὐτὸς ὡς αὐτίκα. μάλα συγκοπησόντ. ἐκ ἀμηχανοις ἦσαν, ὅτε ἀπόνοια ἱκέσ φερόμενοι, ὅτε ἀκίνδυνον τῶν Δικαιοδοῶν τῶν ὄπι τ θεάτρ πιστὸν ἀκότες. ἐκπεπλήντων ἤδη, βοὴ τ θεάτρ ῥήγνυται καθ' ἱκετείαν τρεπμένη τ στρατιωτῶν, ὡς πάντων ἀγνοίας αἰτιωμένης ϗ τ βελῶν θέντων τ ἐπανάστασιν, εἰδῆτις ϗ γεγονὲν ἐπανάστασις, καὶ τῶν γεγονότων. Φειδεσθ οὖν, ϗ μὴ πλημμελείας ὧν τῶν ἀδὲν ἐν αἰτίᾳ ἡμομένων ὁπολαμβάνειν τιμωρίαν, παρέντας ἐν ἐρωνῇ τῶν πεπραχότων ἔτι καὶ πεφαγμένον ὂν καταγέλων. καὶ οἱ μὲν πολλοί τε καὶ πρωτόπρω μὴ δακρύων καὶ πλέως πρὸς ὠτῶν ἐλεεινόζοντες, καὶ πτοιούμενοι, ὅποσα ἀνεδιδασκεν αὐτὸς ὁ κίνδυν ἐσῶς πλησίον, καὶ ὡς ἄντις ἀγωνιζόμ πρὸς τῆς ψυχῆς ἔπαινόν τι λέγοι. θεμένοις δὲ πρὸς πάντα τῶν στρατιωτῶν ἡ ὀργὴ, καὶ μετα-

μελή-

μελήσαιτο αὐτοῖς ἐπὶ τοῖς θεωροῖς βουλεύματος, ἐμέ τε γὰρ ἔφασαν καὶ ἐκείνους κἂν περ ἐξηρτημένους ἐδόκει, τὰς κεφαλὰς τῷ δεῖνι τῷ ἀστρηνᾷ ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐπιθεσπεσίως, πρὸς ἃς μηζόνως ἔπιπτον οἱ θεωροὶ, λογισμῷ τε ἀξιώσεως τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐλέῳ ἅμα πάθους, ὡς τε παρ' ἐλπίδα, καὶ αὐτοῖς ἁδεῶς ἐλλιπισίρως τὸ τῶν κινδύνων ἐμελήσαιτο ἐπαναστοῖεν, ὧν ἄδηλον εἶναι τῷ συμφορᾶς, ὑπὲρ οἷς πλεῖστα φλεχθῆναι δυνατὸν ἂν. ὡς τε κἂν τινες τῶν προθύμως μισούντων καὶ μὴ δίκης τὴν χαρὰν, ἀφαιρεῖσθαι τῶν ἐπ' αὐτῷ εὐφροσυνῶν τῆς χαρᾶς, ἀλλὰ τὸ εὐδοκεῖν μὲν ἅπασιν ἐλευθέροις γεγονέναι, τὸ δὲ πιστὸν ἅμα καὶ βεβαίως μηδένα πω τότε ἐχέγγυον παρελθεῖν. ἐπεὶ δὲ ἐνάρετος ὁ δρόμιππος τῶν κηρυσσόντων τὰ πωλούμενα, καὶ δι' αὐτὸ φωνῆς τε μεγέθει χρώμενος, καὶ χρήματα πολυτελῆ μεμιγμένος ὁμοίως τοῖς ῥωμαίων πλουσιωτάτοις, δυνάμει τινὰ αὐτῷ ἐφ' οἷς ἐτέλεσε πράσσειν πρὸς τὴν πόλιν, ἔστι τε τῷ τότε καὶ τοῖς ὕστερον. ἔστι δὲ λεχθεὶς αὐτὸν ὡς ἐνίοις πυθόμενος τὸν, καί τι μίσος καὶ περὶ τινα ἂν ἐχεῖν πρὸς χαῖον, ἀλλὰ μὴν κρείσσων ἡ δεισιδαιμονία τε καὶ φόβος, καὶ στρατηγία πρὸς τὸ κερδαίνειν μᾶλλον τῷ σωτηρίαν τῆς τε τὸ πρὸν ἡδονῆς, πάντα κόσμον ἐπιτιθέντας, ὡς ἂν τις ἐπὶ τοῖς πλουσιωτάτοις παρεσκευάσατο ἀπολωλόσιν, ἀσπαστὸν μὲν χαῖε τὸν θάνατον ἐπὶ τὸ κρεῖττον παρελθὼν, καὶ ἐπαυσε τὸν ἀνθρώπους ἐπὶ πλέον ἀγωνίᾳ συμπεφορεῖσθαι τε γενόντος. ἤδη δὲ καὶ φίλας ὁ δεῖνι περὶ τῶν ἀνακαλῶν τὸν γερμανὸν, καὶ οἱ χιλίαρχοι σὺν αὐτῷ κελεύοντες καὶ πρὸ μιᾶς τὸν σίδηρον, ἐξ ἀμφιβόλου τῆς χαῖε τῷ πλούτῳ. ἔτι καὶ σωφίζεσθαι ἴσως τὸν ἐν τῷ θεάτρῳ συμπλεγμένους, καὶ πάντως οὐ καὶ ὅπως αὐτῷ τῆς γερμανοῦ ἀφεστήκοιεν. ἐλπίδος δὲ αὐτοῖς ἀφαιρουμένης, ἔμπροσθεν κακῶς τὸν χαῖον, οὐκέτι ἔτι τοῦ κακῶν ἂν ἀπέχον. τοῦτον δὲ ἐπεῖσθαι αὐτοῖς δίνοιας τῆς πρὸς αὐτὸν, ὡς καὶ μὴ ἐξ ἀνδ' αὐτὸν ἀπολωλόσης τῆς ψυχῆς κτήσεσθαι τὸ ἀνεπιβούλευτον αὐτῷ τοιοῦτον δύνασθαι χάριν σωτεύσασθαι. πρώτου δὲ ὁμήκοτος εἰς τὸν πρωτεῖα μαθήσεως σαφῶς ἀφαιρουμένης αὐτοῖς ἐπὶ τῇ πλούτῳ, λέγεται τὸ εἰς ἀρχὴν ἐπιδείξασθαι τὸ πρόθυμον τῆς δίνοιας, ἐς ἀμύνασθαι αὐτὸν ἀπολωλότος, καὶ δέον μὴ περιοπτεῖν τῇ ὕβρει χρωμένων ἐπιφθόνως ὑπὸ τοῦ βελῆς, ὑπὲρ οἷς ἐκείνου πρόειται τὸ πρατος καὶ ἐπικαλασάντος ἄρχοντος. καὶ οἱ μὲν γερμανοὶ, ἀλλ' οὐδὲ ἐπαύσαντο λύσεως τῆς ἐπὶ χαῖε τοῦ ἐνάτου καλαμβανομένης αὐτοῦς. χαιρέας δὲ, σφόδρα γὰρ τῷ μυσάττεσθαι ἐδόκει μὴ ἀφαιρεῖσθαι μανίαν τῶν γερμανῶν πρέπουσαν, ἑκάστου τῶν φαύλων μετὰ προμηθείας τοῦ σωτηρίας αὐτοῦ δεόμενος, καὶ μὴ ἀπολέσει πλείω ἐξέπεσεν πιέμενος. καὶ μυσάττεσθαι μὲν καὶ κλῆμης, ἀναγκαῖον γὰρ ἐπὶ πᾶσιν, μεθῆκε πολλῶν μετ' ἄλλων συγκλητικῶν δικαιοῦσθαι τῇ πράξει συμμαρτυρῶν, καὶ ἀρετῇ τῆς ἐνθυμημένους, καὶ πράσσειν μὴ δοσοδεδιλιακόσι. τυραννίδα γὰρ εἰς ὀλίγον μὲν ἐλθεῖν ἡδονῇ δ' ὑβρίζειν ἐπαρθείσαν, εὐτυχεῖς δὲ σὺν ἄφαπαθεῖν τὰς ἀπαλλαγὰς δ' βίου, μίσει τῆς δρεπτῆς πρὸς αὐτὸν χρωμένης, ἀλλὰ μὴ τοιαύτης δυσχάρας, ἐπὶ δὲ χαῖε σωελθεῖν, πρὸ τῶν ἐπαναστάντων καὶ σωτηρίαν τῷ ἐπιθεσιν αὐτὸν ἐπιβέλου αὐτοῦ ἡσυχίαν, καὶ διδάξαντα, οἷς ὑβρίζειν ἀφέρητο τοῦ, ἀφαιρούμενον τὸ νόμου τοῦ πρόνοιαν, πολέμῳ πρὸς αὐτὸν χρῆσθαι τοὺς φιλτάτους. καὶ νῦν λόγῳ μὲν ἦναγ τάττες οἱ ἀνηρήκασι χαῖον, ἔργῳ δ' αὐτὸν ὑφ' ἑαυτοῦ κεῖσθαι διαλελύσθαι. ἤδη δὲ τὸ θέατρον ἐξαίσιος τῶν φυλάκων, καὶ παραχαὶ πάνυ πικραὶ ἐγίνοντο τῶν ὕστω.

in ſpectatores conſulerent: qvandoquidem hoc ipſum qvamvis furentibus immane videbatur, circumlata cæſorum cum Aſprenate capita, & in ara depoſita, quorum aſpectu nihil miſerabilius viſum eſt ſpectatoribus, dignitatem eorum & infelicitatem reputantibus, & de ſe quoq; ſolicitis, quod incerti eſſent etiamnum an omnino periculum evaſerint. itaqve etiam qui juſtiſſimis odiis Cajum proſeqvebantur, non tamen ſincerum capiebant gaudium, timentes ne auctarium ejus cædis fierent, nulla certa ſpe oſtendente ſe miſeris. Tandem Aruntius homo gratioſus, qui vocalis erat utpote præco rerum venalium, paraveratqve ſibi ex eo quæſtu divitias ingentes cum pari potentia, theatrum ingreditur habitu quam maxime ad luctum compoſito. quamvis enim infenſiſſimus eſſet Cajo, tamen urgente præſenti diſcrimine ad diſſimulandam lætitiam, præferens inſignia mœroris omnia, quibus uti mos eſt in cariſſimorum deſiderio, nuntiat ejus mortem, non paſſus multitudinem diutius ignorare quæ acciderant. deinde cœpit revocare Germanorum impetum. ſimulq; tribuni jubebant gladios recondere, ſignificantes imperatoris interitum: quæ quidem certiſſima ſalus fuit conſtipatæ in theatro multitudinis, & eorum qui quomodocunqve inciderent in Germanos: qvi ſi aliqvam ſpem incolumitatis illius habuiſſent, a nullo abſtinuiſſent maleficio. adeo illum diligebant, ut ſuarum animarum jactura redemptâ ſalutem ejus cuperent, nullo reſpectu calamitatis reipublicæ. itaqve tum demum cognita ejus morte, cohibuerunt impetum qvo in vindictam ruebant, vel qvod jam non amplius erat tempus declarandæ benevolentiæ, aut referendæ gratiæ, vel qvia timebant non impune ſibi fore tantam violentiam, ſenatu in ſe animadverſuro ſi forte ad eum rediret rerum regimen. Sic tandem Germanorum rabies ſedata eſt, per Caji cædem paulo ante excita. Cæterum Chærea, qvi valde timebat Minuciano, ne periret in furentes Germanos incidens, ſingulos militum prenſabat, de eo rogitans, precibusqve commendans eis ſalutem hominis: qvo factum eſt, ut ille una cum Clemente ad eum perductus collaudarit tam egregium facinus, teſtatus id eſſe e republica, eiqve ſenatus nomine gratias egerit, qvod nec in deliberando conſilium, nec in peragendo animus illi defuerit: dicens hanc eſſe naturam tyrannidis, ut elata brevi voluptate ex impotentis & iniqvæ dominationis licentia, infelicem ſortiatur vitæ exitum ut inviſa bonis omnibus: qvod & Cajo tunc accidiſſe, qvi jam tum ante conſpirationem initam legum contemptu, & non ferendis injuriis etiam amiciſſimos a ſe alienaverit, a qvibus nunc peremptus videatur, cum revera ipſe ſibi exitii cauſa fuerit. Jamq; & in theatro ſpectatores tumultuabūdi cōſurrexerāt,

hujusmodi occasione diffugiendi præbita. Ar-
cyon medicus correptus, ut curaret qvosdam
saucios, prætextu parandorum remediorum di-
misit proximos: re autem vera, ut sese præsenti
periculo eximerent. Interea senatus in curiam
convenit, populusqve in comitium confluens
trucidatores Caji qværebat, & is quidem serio,
senatus vero tantum in speciem. cumqve Va-
lerius Asiaticus vir consularis progressus esset,
ad tumultuantes & indignantes latere interfe-
ctores Cæsaris, multis eum rogantibus qvisnam
esset ejus cædis autor, Utinam ego, inqvit.
Consules autem edictum proposuerunt, in qvo
continebatur Caji accusatio, jubentes ut domum
redirent tam populus qvam milites, populo qvi-
dem magnam relaxationem pollicendo, militi-
bus vero præmia, si modo nihil turbarent & abs-
tinerent ab injuriis. nam metus erat ne ex-
asperati clade aliqva civitatem afficerent, neve
ad rapinas verterentur & sacrilegia. jam autem
totus senatorum ordo convenerat, præcipue qvi
cædis erant conscii: audebantqve sperare ali-
qvid, qvasi ad se devoluto rerum moderandarum
arbitrio.

A αἰτία δ' ἦν ὃ πρόπαλαι ἀλαφρὰ ἐξομένη τῶν ἡμερῶν. ἐκείνων δ' ἰατρὸς συναρπασθεὶς ὡς δῆθεν ἱερατικά τινων τραυμάτων, ἐκπέμψας ἤδη τοὺς σωθέντας, λόγῳ μὲν ὡς ἐμπελασμένους ὅπως εἰς τὰ ἴσα τοῖς τραύμασιν προσφορᾶς· τῷ δ' ἀληθεῖ, ὡς ἀπέφυγε κινδύνων ἃ κατ-
ληφότα· ἐν τούτῳ δὲ βουλῆς τε γίνεται σύλλογος, καὶ ὁ δῆ-
μος ἦπερ καὶ εἰώθασιν ἐκκλησιάζειν ὅπου τὰ ἀγορᾶς κα-
τάστασις, ἐν ζητήσει τῶν φανέντων τοῦ καίσαρος ἦσαν. ὁ μὲν δῆμος,
ἐκ πάνυ εὐθύμως, δοκῶν ἤδη καὶ ἡ βουλή. καὶ ὃς δὲ ἀσπαθὴς
καλέρης ὑπατικὸς ἀνὴρ, ἔτυχε δῆθεν τῶν ὄχλων καθεστὼς ἀγνοούντων, καὶ δεινὸν ποιουμένων τὸ ὅπλα φύειν τοῖς αὐτοκράτορα τοῦ ἀποκτεινόντων, ἐπεὶ σεσήμασι πάντες αὐτῶν ἦσαν, τίς ὁ πράξας τυγχάνει, ἢ μὴ δὲ ἐγὼ φησί. ἐπῃδέθησαν δὲ καὶ οἱ ὕπατοι ἀλφαμμαχαίρᾳ μὲν καταχρεόμενοι, κελεύοντες δὲ τοῦ πίτε δήμου, καὶ τοῖς στρατιώταις. ὅθεν τὰ αὐτῶν ἀπέναι, τῷ μὲν δήμῳ πλεῖστα ἀνέσεως ἐπαγγελλόμενοι ἐλπίδα, τοῖς στρατιώταις δὲ πο-
νῶν, εἰ ἐν κόσμῳ μένειεν τοῦ μηδὲν ὕβριζειν ἐξαγόμενοι, δέον δὲ μὴ ἐξαγριωθέντων ὁπλασίως ἂν κακῶς ἡ πόλις, καὶ ἁρπαγὰς αὐτῶν ἐς συλήσεις τῶν ἱερῶν τρεπομένων. ἐφάνη δὲ ἤδη τῶν βουλευτῶν πῶς πλη-
θὸς συνελεγμένον, καὶ μάλιστοι δὲ καὶ οἱ πάντες συνήντες πε
φόνευν θρασύτερόν τε ἤδη χεώμενοι καὶ ἐν φρονήματι μεγά-
λῳ ὄντες ὡς ἐς αὐτοὺς ἀνακτόμενον δὴ τὰ πραγμάτων.

B

C

CAP. II.

Qvomodo Claudius principatum adeptus sit.

IN hoc rerum statu repente Claudius domi ar-
ripitur. Convenientes enim in unum milites,
& collatis de rebus gerendis consiliis, vide-
bant populum non suffecturum tot urgentibus
negotiis, si ad ipsum rediret rerum administra-
tio: nec sibi utilem eam fore, si desinerent esse
ministri principatus & qvodammodo socii. opti-
mum igitur visum est rebus adhuc turbatis prin-
cipem eligere Claudium, defuncti patruum, ne-
mini eorum, qvi tum in senatum coiverant non
prælerendum, sive natalium claritatis, sive libe-
ralis eruditionis habenda esset ratio: qvi consti-
tutus in rerum fastigio præmia cuiqve pro meri-
tis decernat. hæc sententia simul approbata est,
& Claudius correptus a militibus. In senatu au-
tem Cn. Sentius Saturninus, non nescius Clau-
dium raptum, & instare virtutis certamen, qvasi
protrusus, nec tamen invitus, intrepide oratio-
nem dignam ingenuis, & generosis auditoribus
exorsus est in hanc ferme sententiam: Etsi incre-
dibile videtur, Qvirites, qvod præter omnē spem
nobis offertur post tam longum temporis spatiū,
tenemus tamen libertatē, incertum qvidem qvā
diu mansuram, & in potestate deorum sitam, qvo-
rum hoc munus est: sed qvæ in præsens certe ex-
hilarare nos valeat, qvicunq; sequatur exitus. bo-
nis enim viris, ucundum est vel unam horam li-
beros in libera patria vivere, veterisqve illius &
florentis reipub. aliqvem gustum capere. eqvi-
dem priscæ illius libertatis non memini, ut post
eam sublatam natus, præsentis sane sum cupi-
dissimus, & felices existimo qvibus datum
est in illa nasci atqve institui honestis studiis:

D

E

F

G

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ὡς κλαύδιος τὴν ἀρχὴν περιέλαβεν.

ΕΝ τούτῳ δὴ ὄντων τῶν πραγμάτων, αἰφνίδιον ἁρ-
πάζει κλαύδιος ἐκ τῆς οἰκίας. οἱ γὰρ στρατιῶται
συνόδῳ χρωμένης αὐτοῖς ἀλλήλοις, καὶ αὐτοῖς λέγον
τες περὶ τῶν παντῶν, εἰώρων δημοκρατίαν ἀσύνα-
τόν τε ἐν ἐγκρατεῖ τοσούδε ἂν πότε χρηστῶς πραγμάτων,
ἐξικομένων τε οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ τῷ αὐτῶν κτησιῶν τῷ
ἀρχῷ, ἔστε τις τὴν ἐν ἀρχῇ καταχρήσει τὴν ἡγεμονίαν, ὡς
πάντα λυπηρὸν αὐτοῖς εἶναι μὴ κ συνεργοῖς τῆς ἀρχῆς κα-
τεστῶσι. καλῶς οὖν ἔχειν ἀκεῖνα ἐπ' ἐντῶν τῶν
πραγμάτων, ἡγεμόνα αἱρεῖσθαι κλαύδιον, πατρῷον
τε ὄντα, καὶ τεθνεῶτος, καὶ τῶν ἐς τὸ βουλὴν συλλε-
γομένων. ἀδελφὸς δὲ τινος οὐκ ἀξιολογώτερον, πρε-
σβυτῶν τε ἀρετῇ, καὶ τῶν κοινῶν τὸ παιδείαν μεμελετη-
κότα, καὶ ξυνήντα αὐτοκράτορα τιμήσειν τε τὰ οἰκεῖα, καὶ
ἀμοιβὴν δωρεῶν. τοιαῦτα διανοουμένων
τε, καὶ ἔτι ἀζόντων ἐκ δ' ὠλιγαρχίᾳ. ἤρκτο μὲν δὴ κλαυ-
δίου ὑπὸ δ' στρατιωτικῶν. γρῖπος ὁ σέντιος σατορνί-
νος, καὶ τις πεπυσμένος τὴν κλαυδίου ἁρπαγὴν, καὶ
ὡς ὀφθῆναι ἐζητεῖτο ἐκ δ' ὠλιγαρχίᾳ. τὸ δ' ἀλη-
θὲς καὶ βουλησόμενος τῇ αὐτῇ, καταστὰς ὅπου τὸ συγκλή-
του, καὶ μηδὲν καταπλαγεὶς, ἐλθόντες καὶ ἡμῖν ἐς
ἀνδρᾶσι πεπόντων πιεῖν ὠλιγάνειν τάδε λέγων. ἡ
καὶ ἄπιστον ὦ ῥωμαῖοι ἀλλὰ τὸ χρόνου πλῆθος ἦκεν ἀνέλπι-
στον ἔσαν ἡμῖν, ἀλλ' οὖν ἔχομέν δ' ἐλευθερίου τὴν
ἀξίωσιν, ἄδηλον μὲν ἐφ' ὅπερ ἔχομεν ὠλιγατέως καὶ γνώ-
μη θεῶν οἱ ἐκλεξάντες αὐτὴν κειμένην, εὐφρανέν
τες δ' ἐκθύσαν καὶ ὅπερ ἀφωρισθη μὲν αὐτῆς εὐδαι-
μονίαν σωάζουσαν. ἱκανὴ γὰρ καὶ μία ὥρα τ' ἀρετῆς
αἰσθανομένοις, καὶ μετ' αὐτὰ τελοῦς τῆς ἀλευσίας ἐν
αὐτοδίκῳ τῇ πατρίδι, καὶ μὴ νόμων οἷς πότε ἦν ἦσαν δι-
αστωμένη βιωθῆσαι. ἐμοὶ δ' τῆς πρότερον ἐλευθε-
ρίας ἀμνημονεῖν ἐστι ἀλλὰ τὸ καπεῖν αὐτῆς γεγενέναι.
τῆς δ' νῦν ἀπλήστως πεπαλαμένον μαχαιρίσῶς τὸ αἰ-
δοῖον τοὺς ἐγγιγνόντας καὶ συναφέντας αὐτῇ, καὶ

τῶν

τῶν θεῶν ἐδὲν μετὸν τιμῆς τόσδε τοὺς ἄνδρας, οἷς αὐτὴ γὰρ καὶ τοῦτο τῆς ἡλικίας ἡμᾶς ἔγδυσαν αὐτῆς. καὶ εἴη μὲν εἰς πάντα τὸν ἔπειτα χρόνον τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην βεβαίαν τοῖς τε ἄδικον αὐτῆς. δέχεσθαι δ' ἂν ἡμῖν καὶ ἥδε ἡμέρα τοῖς τε νεωτέροις ἡμῶν, καὶ ὅσοι γεγηράκαμεν. οἷς μὲν ἐπιλήψιμος τοῖς πρεσβυτέροις δεόντων ἀγαθῶν αὐτῆς ἐν ὁμιλίαις γενέσθαι μεταιτίαν. τοῖς δὲ νεωτέροις παίδευμα ἀρετῆς κατασκόπως ἀγαθὸν ἀνδράσι τοῖσδε ἀφ' ὧν γεγόναμεν. νῦν δὲ καὶ ἡμῖν, ἅτε τὸ ἄρτι ὥρᾳ, ἐδὲν πρὸς γῆρας ἐπιτερπὲς εἴη δ' ζῆν μὴ δρᾶντας, ἢ μόνη ἐκφοβοῦντες τὴν ἀνθρωπείαν τὸ ἐλεύθερον. ἐγὼ δὲ πρὸ παλαιὰ οἶδα, ἀκοῇ ὠφέλιμα. οἷς δ' ὄψει ὁμιλήσας ἡδὺ ἐμοὶ, οἷον κακῶν τὰς πολιτείας ἀναπιμπλᾶσιν αἱ τυραννίδες, κωλύσας μὲν πᾶσιν δρᾶντας, καὶ δεινολογοῦσαι, καὶ φθόνῳ διδάσκαλοι καθιστάμεναι, ἅτε τὸ μὴ ἐπὶ σοφίᾳ τῶν νόμων, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ὀργῇ τῶν ἐφεστηκότων καταλείπειν τὸ πρᾶγμα πᾶν. ἀφ' ὧν δὲ ἐγὼ ἐλευθερίᾳ καὶ σωφροσύνῃ ἐπὶ καταλύσει τῆς δημοκρατίας, καὶ ἅτε ἀσεβείᾳ μὲν τὸν κόσμον τῶν νόμων τοῦ πολιτεύειν διετάραξε, κερδέσαι μὲν δικαίᾳ γνώμῃ, ἥσσων δὲ καιρίαν ἡδονὴν αὐτῷ κομίσαντα, οὐκ ἔστιν ὅπῃ τῶν κακῶν ἡ διέφθειρε τοῦ πόλιν, φιλοδιμηθέντων πρὸς ἀλλήλους ἁπάντων οἱ ἐκείνῃ ἅτε δοχεῖα τῆς ἀρχῆς κατέστησαν, ἐπ' ἀφανισμῷ δὲ πατρίδι, καὶ ὡς ἂν μάλιστα τῶν πολιτῶν ἐρημίαν δὲ γνώμῃ καταλείποιεν. ἅτε τὸ εἶδος πρὸς ἀσφαλείας εἶναι τῆς αὐτῶν τὸ κιβδήλοις ἀνδράσιν ὁμιλεῖν, καὶ τῶν ἀρετῇ προύχειν πεπισθέντων, ἡ μόνον ὑφορῶν τι δ' αὐχήματος, ἀλλ' εἰς τὸ πᾶν ὑπτιοφίζειν αὐτῶν τοῖς ἐλευθέροις τῶν ἁπάντων, ἀριθμῷ τε πολλῶν ὄντων καὶ βαρύτητα ἀνύπιστον ὑπεδεξαμένων καθ' ἑκάστου. ἦρξεν. ὡς ὧν ὁ χαίρων ὁ σήμερον πυθέσθω, πλέω τι πάντων δεινὰ ὑποδείξας, ἡ μόνον εἰς τὰς συμπλοκὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς συγχύσεις καὶ φίλους ἁπαράδοτον τοῦ ἐργάσασθαι ἐπαφὰς ὁμοίως τοῖς ἄπασι, καὶ μείζω κακὰ ἐντεθεμένου ἀδίκως τοῦ τιμωρίαν ἐπαράσασθαι, ὀργὴν ὁμοίας εἰς τε ἀνθρώπους ἐξαγριώσας καὶ θεούς. τυραννίδι γὰρ ἡ κερδαίνεται τὸ ἡδύ, ἐδὲ μεθ' ὕβρεως ἀποζῆται, ἐδὲ εἰς τὰ χρήματα, λελυπῆσθαι, καὶ γαμετὰς, ἀλλὰ τὸ πᾶν κέρδος ἐκ δ' ἀνοικείας ἀσχολουμένων τοῦ ἐχθρῶν. ἐχθρὸν γὰρ τυραννίδι πᾶν τὸ ἐλεύθερον, εἰς ὕποψίαν τι ἐκκαλεῖσθαι αὐτοῦ καὶ τοῖς ἐν ὀλίγῳ πιθανώτερος, ὅπερ ἀπίνθρωπον ἐκ ἔστιν. ἐξεπισταμένοις γὰρ ὧν ἀναπλήσαι κακῶν ἔστιν ὃς, καὶ κεῖνοι μεγαλοφρόνως καταφρονήματι χρῶνται πρὸς τοῦ τύχου, αὐτοὶ λανθάνειν αὐτοὺς ὧν πράξαντας μὴ δικαίως, μόνως πιστεύσει κτήσεσθαι δ' ἐκ ἔστιν τὸ ἀδὲς, εἰς παντελῶς ἀφεῖσθαι δικαιοῦσιν αὐτούς. τοιούτων δὴ κακῶν ὑποκειμένων, καὶ ἐκ πολὺς ἀλλήλοις καταστάντες, οἵ περ πολιτικῶν ἐχεγγυότατοι πρός τε τὸ παρὸν εὔνοιαν, καὶ τὸ αὖθις ἀνεπιβούλευτον, καὶ πρὸς δόξαν οἰκείαν τῷ ἀφελουμένῳ τῆς πόλεως, δικαίαν πρόνοιαν. ἀφ' ὧν εἰς χρόνον αὖτε τοῦ ὠφέλειαν ἅπαντα. ἢ δ' ἀνάπτωσις γνώμης, οἷς μὴ ἀρέσκοιτο τὰ πρόσωπα, ἀδαιμονίᾳ εἰς κίνδυνον φέρων, ἅτε τὸ μὴ δεσπότου εἶναι τὸ ἐφεστηκότος ὦ ἀνευθύνου τι βλάπτουσι τοῦ πόλιν, δ' αὐτοκράτορες μεταχειρίσασθαι τοὺς ἀρχομένους. καὶ τί τροφεῖ τυραννίδα ἀδὲν νεώτερον, πλὴν ἢ δεξία, καὶ τὸ πρὸς ἀδὲν τὸ ἐκείνῃ ἀφελουμένων ἀνάλογία χρώμενον. τὸ γὰρ ἀρχαῖος δὲ τερπνὸν

proximumqve post deos immortales honorem his viris habendum censeo, qvorum virtute vel sero tandem hac ætate nobis eam degustare contigit: qvæ felicitas utinam perpetua propagetur ad posteros. nam nobis vel hæc dies sufficit, tam junioribus nostrum qvam senioribus: his qvia non omnino ignari bonorum libertatis morientur libentius: illis qvia virtutis exemplum recens propositum est, qvod æmulari sit longe pulcherrimum, & non degenerare a claris majoribus. qvamobrem nihil nobis magis curandum est, qvam ut cum virtute vivamus, qvæ sola libertatem parit suis cultoribus. mihi res veterum auditu tantum sunt cognitæ. ex his vero, qvæ ipsi videre licuit, satis intellexi qvantum malorum civitates invehant tyrannides, virtutem omnem de medio tollentes, & opprimentes ingenuos spiritus, metum contra atqve adulationem docentes, qvando non juxta legum prudentiam, sed ad arbitratum principum administrantur omnia. Ex qvo enim Julius Cæsar potestatem populi diminuit, & proculcatis legibus subvertit rempublicam, oppresso jure serviens suis cupiditatibus, nullum malorum genus est qvo non attrita sit civitas, dum inter successores ejus posterior qvisqve præcedentem studet vincere in abolendis patriæ moribus, & exhaurire urbem generosis civibus: qvod existimarent hoc ad suam pertinere securitatem, si rem habeant cum depravatis hominibus, & optimorum virorum non solum magnanimitatem premant, sed ipsos etiam perdant non uno mortis genere: idq; cum multi jam deinceps in potestatis fastigio collocati fuerint, & singuli non ferendis gravaminibus oneraverint rempublicam. Qvorum unus Cajus qvi hodie fato suo functus est, graviora patravit qvã cæteri, non in cives solum, sed & cognatos & amicos pariter immittens indomitam suam iracundiam, & injustas pœnas eis infligens, infensus diis simul & hominibus. Tyrannis enim non sufficit voluptatum studium & superbia, neqve rapinæ & adulteria, sed præcipuum commodum ducunt si inimicorum totas excindant familias. pro inimicis autem habent omnes liberos nec ad placandos eos ulla injuriarum patientia est efficax. etenim conscii sibi qvam multis malis oppleverint homines subditos, etiamsi illi contemptim ferant suum infortunium, ipsi tamen maleficentiæ suæ memores, ita demum securitatem sibi pollicentur, si illos possint omnino tollere. His malis levati, & nemini nisi vobis invicem obnoxii, id qvod & præsentis concordiæ & futuræ securitatis certissimum pignus est, instaurate collapsum civitatis decus, & justa cura rempub. in pristinam integritatem restituite. Liberum est sententias proterre de his qvæ displicent, qvando nullus dominus cervicibus imminet, cui potestas sit in earum authores animadvertere. qvid enim aliud nuper crescentem tyrannidem aluit, qvam istorum segnicies, qvi nulla in re libidini ejus refragati sunt? qvietis enim voluptate

victi, & assveti mancipiorum more vivere, dum honestæ morti turpem vitam præferunt, conjecerunt civitatem in calamitates non ferendas, quas partim audivimus, partim vidimus. Ante omnia vero tyranni interfectoribus honores quam maximos decernite, Chæreæ præcipue: qui vir diis faventibus tum consilio tum manu nobis libertatem peperit: cujus rationem haberi decet, ut pro adito libertatis amore periculo, a liberatis digna præmia, recipiat. honestissimum enim est benefactoribus gratiam reponere, qualis & vir hic habendus est, Brutorum ac Cassiorum æmulus interfectorum Julii Cæsaris: & hac parte anteferendus, quod illorum opera bellis civilibus perturbatum est totum Romanum Imperium: hic vero cæso tyranno omnibus malis civitatem eripuit. Hæc Sentius senatu magna cum voluptate audiente, & quotquot equitum aderant, tum exurgens Trebellius Maximus, anulum ei detrahit, in quo lapillus erat inclusus insculptam habens Caji effigiem: quod ille tum intentus alio non animadverterat: statimq; ea confracta est. Et jam nox processerat, cum Chærea signum a consulibus petiit: atqve illi Libertatem dederunt. adeo autem mutatas res mirabantur, ut ipsis sibi vix satis crederent: tunc enim primum ex quo reipub. administratio populo est adempta, signi dandi mos ad Consules rediit, penes quos ante Cæsares Imperium fuit in milites. id acceptum Chærea militibus tradidit his, qui a senatu stabant, videlicet quatuor cohortes amantiores imperii legitimi quam tyrannidis. hi mox abierunt cum suis tribunis, pauloque post etiam populus lætus ac spei plenus, multum sibi placens ob reversam in pristinum statum rempublicam, & Chæream nihil non tribuens. Is indigne ferens superesse uxorem Caji & filiam, mittit unum e tribunis Julium Lupum, qui utramq; interficiat: ideo potissimum illi demandato negotio, quod Clementis esset cognatus, & dignus, ut in partem veniret tyrannicidii, quasi totius consilii a principio conscius. non deerant tamen e conjuratis quidam, quibus crudele videretur sævire in mulierem, quando Cajus non ipsa incitante, sed suopte morem gerens ingenio civitatem afflixerat, & florem nobilitatis extinxerat: alii contra illam potissimum malorum omnium causam asseverabat, a qua amatorio potionatus inciderat in insaniam, atq; ita unam venenicam attulisse toti Romano orbi calamitates maximas. quorũ sententia postremo vicit, & Lupus properavit ad hoc ministerium, ne quid moraretur publicum commodum. cumq; venisset

ἠσκεμένοι, καὶ μεμαθηκότες ἀνδραπόδων ἐν τρόπῳ ζῆν, ὅπως τε παίομεν συμφορᾶς ἀνηκέστους, κακῶς τε πῖς πόλις ἐπάσομεν, φέρω δ' μὴ αἱρετῆς τελευτᾶν μᾶλλον ἀβιώτου τῆς ὑπαρχούσης ὑπομένοντες τὰς τελευτάς. πρῶτον μὲν τοῖς ἐλευθερωταῖς τὸν τύραννον τιμὰς, οἵτινες μέγιστον πάντας ὠφελήκασιν, μάλιστα δὲ χαιρέαν τὸν καισέα. σωτὴρ γὰρ τῆς ἡμετέρας ἐστὶ πρὸς ἡμᾶς ἡμῶν καὶ γνώμῃ καὶ χερσὶ τῆς ἐλευθερίας πρῶτον, ὃν καλὸν μὴ ἀμνημονεῖν, ἀλλ' ὅτι τῆς τυραννίδος τοῦ ἐλευθερίας τῆς ἡμετέρας, προσβεβλήκοτός τε ἅμα καὶ προκεκινδυνευκότος ὅτι τῆς ἐλευθερίας ψηφίσασθε τὰς τε τιμὰς, πρῶτόν τε ἀνεπτάκλας ἐστὶ ἀναφλώσασθε. ἔργον δὲ κάλλιστον καὶ ἐλευθέρους ἀνδράσιν πρέπον ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπιόντας, εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ἐστὶ θεὸς ἡμᾶς πάντας γένεσιν ὑπὸ ἀβασταλησίας κακοῦ καὶ βρότου τοῦ ζῴου ἐλύσιον ἀπηνήκισεν. ἐπιμὲν μὲν, εἴσω καὶ πολέμων ἐμφυλίων ἀρχὰς ἐπανεφέρησεν τῇ πόλει, ἐστὶ δὲ μὴ τῆς τυραννικτονίας, ἣ τ' σεπτεῦβριον δεινῶν ἀπηλλαξε τὴν πόλιν. σὺν δὲ μὴν τιμὰς ἐχέτω τοῖς λόγοις, καὶ τ' βελτιστῶν ἡδονὴ δεχομένων, καὶ ἐπὶ σοὶ τ' ἐπαίνων πορῆσαι. ἀναπηδήσας δέ τις τροβέλλιος μάξιμος, περιαιρεῖται τὸν δακτύλιον ἐκ τῆς χειρὸς, λίθος δὲ εἰκόνα γαΐου ἐγγεγλυμμένος ἐδεδεμένος αὐτῷ, καὶ ἀπορρηγὲν τὸ λεγόμενον καὶ ὧν ἐπὶ νοῦν πράξει ὅπερ ὤφελε ἐν λήθῃ γεγένηται. καὶ ἡ μὲν γλυφὴ καλαπήγνυται, περιελήλυθε δὲ ἡ νὺξ ὅτι μέγα, καὶ χαρέας δὲ σημεῖον αὐτοῖς τοὺς ὑπάτους. οἱ δὲ ἐλευθερίαν ἔδοσαν, ἐν θυμῷ δὲ λῷ αὐτοῖς, καὶ ἐμοὶ ἀπιστία τὸ δρώμενον. ἐπὶ γὰρ ἑκάστου τῶν μεθ' ὁ τέλος δήμου παρέπαιον τὸ πρῶτον ἀφῃρέθησαν ὅτι τοὺς ὑπάτους σημεῖα ἡ φώνησις. ἔπὶ δὲ δεύτερον ἡ τυραννικτόνια τέλος πόλει, κύριοι τῶν βραβείων ἦσαν. χαρέας δὲ τὸ σημεῖον λαβὼν, παρεδίδου τ' βραβείων τοῖς σὺν τέλος σύγκλητον συνεστηκόσιν, ἦσαν δὲ εἰς ἀσφαλὲς ἀποστροφὴ, εἰς τὸ βασιλεῖον τιμιώτερον τῆς τυραννίδος εὐσύνετος. καὶ οἶδε μὲν ἀπιστοῦσι μὴ τ' χιλιαρχῶν, ἀνεχαίρει δὲ ἡδὺ καὶ ὁ δῆμος εὐχαρὴς καὶ ἐλπίδος, καὶ φρονήματος, ὅτι τῷ κτησαμένῳ τέλος ἡγεμονίαν αὐτοῖς, ἀκέπι ὅτι τῷ ἐφεστηκότι. καὶ τὰ πάντα λῷ ὁ χαρέας αὐτοῖς. χαρέας δὲ ὢν δεινῷ τὴν ἡμῶν, εὐσεβῶν τέλος θυγατέρα γαΐου, καὶ τέλος γυναῖκα, ἀλλὰ μὴ πανοικὶ τ' ὄλεθρον αὐτῷ συντυχεῖν, ἐπεὶ κ' πᾶν ὅτι ὑπολείποιτ' αὐτῶν ἐπ' ἐλεύθερῳ τ' πόλεως λῆψησθε δὲ τ' νόμων, ἀλλως τε πρόθυμον ἐπαρθάκως τελῴωσιν δὲ τ' αὐτῷ, κ' πάνυ εὐφράναι μῖσος τὸ πρὸς γαΐον, ἰούλιον ὑπέμπει λεύπιον, ἵνα τ' χιλιαρχῶν κτενοῦντα τέλος γυναῖκα γαΐᾳ, κ' τ' θυγατέρα. κλῆρωτος δ' ὄντι συγγενῆ τῷ λεπίδῳ τὴν ὅτι τοιόσδε προθύμου λειτουργίαν, ὅπως μεταχὼν καὶ ὅτι τιμὰς τῆς τυραννικτονίας ἀγάλλεσθαι τῇ πρὸς τῶν πολιτικῶν, οἷς καὶ δ' πάντες ὑπεβεβλεύμασι δόξεις κοινωνῶν τῶν πρῶτον αὐξημένων. ἐνίοις δ' τῶν σωφρονεστάτων, καὶ ὠμὸν ἐδόκει τὸ ὅτι τῇ γυναικὶ θράσος προσβάλλομεν, ἀφ' τὸ γαΐου φύσει τῇ αὐτοῦ χρώμενον, ἢ συμβολῇ τῇ ἐκείνης τὰ πάντα πράξαι, ἐξ ὧν τε πόλις ἀπηρεύκει τοῖς κατεληφόσι κακοῖς, καὶ τῶν πολιτῶν ὅτι καὶ ἀνθρώπου ἀπώλετο. οἱ δὲ καὶ τ' μὲν ὅτι τιμὰς ἐκκαλεῖν αὐτῇ γνώμῶν, τὸ δὲ πᾶν, καὶ τ' ὑπὸ γαΐου πεπραγμένων κακῶν, ἐκείνῃ τέλος αἰτίαν ὑπεφέρον, φάρμακον τοῦ γαΐου δοθεῖσαν ἐννοιῶν δούλωσιν καὶ ἐρώτων ἐπαγωγὰς αὐτῇ ψηφισάμενον εἰς μανίαν μετασχεῖν, τὰ πάντα αὐτῷ ἐναντία τέλος νεανιπηγημένῳ ὅτι τῆς βωμαίων τύχης καὶ τῆς ὑποτελούσης αὐτῆς οἰκουμένης. καὶ πέρας κυρωθὲν, ὡς τε αὐτῷ τελῶν, ὡδὲ γὰρ εἰ δοσανεύοντες εἰσὶ τε ὠφελεῖν ἦσαν, ἐστέλλετο δὲ λούπου. ἐθρασύνετο δ' οὐδὲν μελλήσειν τῇ κατ' αὐτὸν, ὡς τε μὴ σὺν εἰς χαρὲν δεδιμηνῆσθαι τοῖς ἀπιστοῦσι, ἥλων ἐπευδαμείς μεμπίου ἕνεκα τῶν ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ δήμου πεπραγμένων. παρελθὼν δὲ ὅτι ὁ

Digitized by Google

ἐπὶ δὲ βασιλέα, καταλαμβάνει τὴν κεφαλὴν, γυναῖ A in palatium, offendit Ceſoniam humi ſtratam
κα δὲ χαίρε, ὥστε καπεκεκμῆρα τοῦ σώματος δὲ ἀνδρὸς juxta mariti cadaver, inopem omnium, qvæ ſo-
χαμαιπετῆ, ἔτ' ἄντων ἐν ἀπορίᾳ, ὧν χαρίζεσθαι ἐ lent exhiberi mortuis, & fædatam cruore vulne-
νεκα τῆς μεζόνων, ἅμα τε ἀναπεφυρμένην ἐκ rum, afflictantem ſe cum jacente ſimul filia. nec
τραυμάτων, ἔτ' ἀλλὰ τὴν παλαιτέραν συμφορὰν alia vox ejus audiebatur qvam Caji accuſatio,
ἀνακαινιζούσης τῆς γυναικὸς παρεῤῥιμμένης. ἠκούετό τε ἐν τοῖς qvod amantiſſimæ uxori non paruiſſet præmo-
τοιῶνδε ὀδύνη πολλή, ἡ καὶ μέμψιν δὲ χαίρε, ὡς πολλάκις nenti toties. qvod qvidem tum ambiguum vi-
ἔχοντος παρακελεύσεως αὐτῇ. ἐπ' ἀμ- ſum eſt, ſicut nunc qvoqve duplicem interpreta-
φότερα οὖν ὁ λόγος, καὶ τότε ἐλέγετο, καὶ νῦν ἐφ' B tionem recipit: aliis ſic intelligentibus, conſu-
ἡμῖν ἐσκέπτετο τῇ διανοίᾳ τῶν ἀκροατῶν, πρὸς ὅτι luiſſe eam, ut rediret ad ſaniorem mentem, & in
θελήσαμεν ῥοπὰς τὰς αὐτὸ προσθήσομεν. εἰ μὲν, cives ſævire deſineret. moderatumqve princi-
δοκησάντων ἐφάσκειν τὸν λόγον ὡς συμβαλόντος pem ageret, ne forte provocati ejus crudelitate,
δόξαν τῆς μανίας, καὶ δὲ εἰς τὰς πόλεις ὠμὸς, μισεί- parem ei vicem reponerent: aliis contra, inſti-
ως καὶ μὴ δίκης ἐξηγεῖσθαι τῶν πραγμάτων, μὴ πρὸ gaſſe eam maritum, ut ſine mora conjuratos ple-
αὐτῶν δοκεῖσθαι τρόπῳ τοῦ αὐτὸ χρήσθαι. εἰ δὲ ὡς cteret, & qvamvis nihil comperti haberet qvod
λόγῳ δὲ περὶ τῶν ἀνωμοτῶν ἔτι φυτῶν δὲ χαίρε κε- animadverſione dignum ſit, ſuæ tamen ſecuritati
λεύσαντι μηδὲν εἰς ἀναβολὰς, ἀλλ' ἐκ δὲ ἐξέως πάντας proſpiceret. idqve tum exprobratum illi qvod
μετασχεῖν πάθοντας αὐτὸς, κἂν εἰ μηδὲν ἀδικοῖεν, ἐς ἀ- C etiam admonitus ſegnior fuerit. adeo in diver-
δεᾶ κινδύνων καταστῆσαι. καὶ ὅτι εἶναι τὸ ἐπιπλήσ- ſum ſenſum trahebantur verba mulieris. qvæ
σόμενον ὡς παρακελεύσεως ἀφαιρέσασθαι μαλακῶς γε- dum advenientem Lupum animadverteret,
γονέναι. καὶ τὰ μὲν λεχθέντα ἐκ τῆς κεφαλῆς, καὶ oſtenſo jacentis cadavere, cum lacrymis & la-
ὑπὲρ, εἰ ἄνθρωποι δὲ αὐτῆς ἐφέροντο πάντα ἐκ. mentis rogabat, ut propius accederet: utqve
ἡ δὲ ἐπὶ γαῖαν τὸν πρόσθεν δὲ λέπτα, τὸ τοῦ ſenſit cædis cauſa eum veniſſe: non magni pen-
χαίρε προσδάκνει, καὶ ἄσασα εἶναι παρεκάλει μετ' dentem verba nihil ad ſuum propoſitum facien-
ὀλοφυρμοῦ καὶ δακρύων. ἐπὶ τῇ διανοίᾳ σωιεχό- tia, confeſtim nudatum jugulum præbuit, miſe-
μενα ἐώρα τὸν λέπτην, καὶ μηδὲν ὑφιέντα, ὧν δὴ D rabiliter ſuam conditionem deplorans, & urgens
πράξει σὺν αὐτῷ κεχωρισμένῃ, γοερίσασα ἐφ' ὃ ne differret inceptæ a ſociis fabulæ extremum
χώρει, τῷ τε σφαγεῖ ἐγχίμενε καὶ πάνυ προθύμως, actum addere. atqve ita magno animo necem
πεπωμένη ἐπίσω εἶκε τὸν ἄτω αὐτῷ ἐν δαπγαίοις pertulit, cujus comitem habuit etiam filiam in-
δὲ ζῶν γεγονότος, καὶ κελεύσαν μὴ μέλλειν ἐπιπλεῖ- fantulam: qvod mox ipſe factum renunciavit
σαι δὲ ἁγνίματος δὲ ἐπ' αὐτῆς σωθῆναι. καὶ ἤδε Chæreæ. Ita Cajus qvarto ſui principatus anno
μὲν ὡς ψύχους παύτῃ πλάστα ἐπὶ δὲ λέπτα, καὶ ἐπ' finiit, vir & ante principatum maleficus, volu-
αὐτῇ τοιχάτριον. καὶ λέπτος πάντα σεσημασμένα ptatibus deditus, & fautor delatorum, periculo-
ἐπάνοδος τῆς ἐκ τὸν χαιρέαν. χαίρος μὲν δὴ τὰ περ- rumq; metuens, atqve ea de cauſa ſanguinarius,
τὸν ἑαυτὸν ἡμιονοῦσας ἑκατὸν λέπτα, ποσάπερ E unicum fructum potentiæ exiſtimans ſi abuteretur
μεσῶν, ἐπὶ πλάστᾳ, ἀνὴρ καὶ πρόπερον ἢ τῇ ἀρ- ea contra immeritos, & prædas ex injuſtis cæ-
χῇ σωῆλθε. σκαιός τε καὶ κακοπραγίας εἰς τὸ ἄκρον dibus ac rapinis ageret: attollens ſe ſupra
ἐφυγμένος, ἡδονῇ τε ἠσκημένος, καὶ φίλος ἀφανε- humanum faſtigium, & divinitatis opinionem affe-
στῇ, καὶ τὰ μὲν φύσεσι καταπεπλημμένος, καὶ ἀφ' ctans, populariq; aſſentatione depravatiſſimus:
ὧν ἐπ' οἷς θεραπείᾳ φοινικώτατος, τῆς τε ἐξουσίας ἐφ' legum cancellos non ſecus quam virtutis impe-
ἑνὶ μένων πεπαλαιωμένος, δ' ὑπερέχειν οἷς ἐς ἥκιστα ἐχρῆν dimenta abominans, & intimam quidem amicitia-
ἀλόγῳ μεγαλοψυχίᾳ χρώμενος, καὶ πρῶτος ἐκ δ' m pili faciens, quoties ira ſtimularetur ad vin-
κτείνων, καὶ ἀδικούμενος. καὶ δὲ μὴ θεῖος, καὶ νομίμων F dictam ac ſupplicia: oſor bonorum virorum o-
μᾶλλον ἐπαχθὰς εἶναί τε καὶ δοκῶν, ἡσκημένος ἢ mnium, quicqvid collibuiſſet citra omnem con-
ἐπαίνων τῆς πλησίον. καὶ πάντα, ὅσα αἰσχρὰ κέρ- tradictionem licere ſibi poſtulans. quare ne a ſo-
νας ὁ νόμος ἐπιτιμᾷ, πιμελείας ἐπιμίσγειν ἀρετῆς, καὶ roris quidem germanæ ſtupro abſtimuit, ex qua
φιλίας ἀμείνων, εἰ καὶ πλείστη τε καὶ ἀδὲ μεγίστων illi maxima apud cives exorta eſt invidia, propter
γένοιτο εἰς τότε ἐργαζομένη σκαπλήξι κολάσεως ἢ ἐλαχίσ- incredibilem & multis retro ſeculis inauditam li-
της. πολέμιον δ' ἡγεμόνος πᾶν τὸ ἀρετῇ συνεχόμενον, bidinis licentiam. opus autem ejus regale, aut
ἀναπλεκτότατον ἐπὶ πᾶσιν οἷς κελεύσας ἐπιθυμίαν λαμ- magnificum nullum eſt memorabile, aut excogitatũ
βάνων. ὅθεν ἡ ἀδελφὴ γνησία συῆλθε, ἐξ δ' ἐ μάλιστα G ad utilitatem hominũ, præter receptacula extru-
αὐτῷ φύεσθαι ἔδοξε τὰς πόλεσιν ἤρξατο σφοδρότερον τὸ cta circa Rhegium & Siciliam navibus frumen-
μῖσος, ἀφ' τὸ πολλὰ χρόνῳ μὴ ἰσχυρισθέν, ὡς τε αἰσ- tariis ex Ægypto venientibus. hoc enim citra cõ-
χίαν, καὶ ἐχθρὰν τῶν πρὸς τὸν πεπραγότα ἔδοξε καλ- troverſiam maximum opus eſt, & utiliſſimũ navi-
λῶν. ἔργον δ' μέγα, ἢ βασιλικὸν οὐδὲν αὖτω πε- gantib. ac ne id quidẽ abſolutum eſt: ſed imperfe-
πραγμένον εἰπεῖν τις, ἢ ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν σωιόντων καὶ ctũ manſit remiſſa contentione operantiũ. in cau-
αὐθις ἀνθρώπων ἰσήλθομεν, πλεῖ γὰ δὲ ῥῆγον καὶ
σπελίαν ὀλιγοδέντος ἐν ὑποδοχῇ τῶν ἐπ' οἰ-
γύπτου σιτηγῶν πλοίων. ἔστ' ὁμολογούμενος, μέγιστόν τε καὶ ὠφελιμώτατον τῆς τε πλέουσιν, οὐ μὴν
καὶ ὅπλος γε ἀφίκετ', ἀλλ' ἡμίεργον ὑπὸ δ' ἀμελείας αὖτῳ ὑπονῶν κατελείφθη. ἄγνον δ' ἐν,

ſa fuit ſtudium rerum inutilium, & qvod pecuniam in privatas ſuas voluptates inſumere maluit, qvam in publicam magnificentiam. alioqvin orator facundus, & peritus utriusqve literaturæ tam Græcanicæ qvam patriæ: facileqve intelligebat omnia, ad qvorumvis orationes reſpondens ex tempore: & vel in maximis negotiis ſvadendi facultate præditus ſi qvis alius, qvam vel ingenii felicitate, vel diuturna exercitatione ſibi paraverat. ad cujus laudis æmulationem magnos ſtimulos ei pater addiderat, Tiberii qvi ante hunc imperavit ex fratre nepos, eximius in hoc ſtudiorum genere, a qvo degenerare in hac parte erubuit, qua cæteros cives a tergo reliquerat. nec tamen ei bona inſtitutio profuit, qvominus licentiam adeptus perniciem ſibi accerſeret: in tantum ardua res eſt eos ſapere, quibus adeſt quidvis facientibus impunitas. Uſus enim honeſtiſſimis amicis a principio, quo facilius bonam opinionem ſibi pararet, tandem eos a ſe alienavit uſurpanda immodica licentia, quorum odiis indies gliſcentibus poſtremo per inſidias eorundem oppreſſus eſt. Cæterum Claudius, ut ſupra dixi, cognito Caji caſu, & hac de cauſa perturbatione totius palatii, de ſua ſalute anxius latebat, in quodam angulo, nullam periculi cauſam habens præter claritatem natalium. nam privatam vitam agens permodeſte ſe geſſerat, vel mediocri ſtatu contentus, literisq; ſe oblectabat Græcis maxime, omnem negotiorum devitans ſtrepitum. tum vero attonita vulgi multitudine, regia referta diſcurſantibus cum furore ac conſternatione militibus, plebe quaſi metu dominationis ſoluta ultro citroqve ruente temere prætoriani qvi potiores habentur inter reliquos milites, conſultare cœperunt quid agendum ſit, non tam ſoliciti de nece principis, quem jure cæſum exiſtimabât: quam quomodo rebus ſuis proſpicerent, Germanis in interfectores ſævientibus, ſuimet reſpectu magis quam utilitatis publicæ. quæ omnia magis augebant trepidationem Claudii, maxime cum videret circumferri Aſprenatis & una cum eo cæſorum capita. ſtabat enim in quodam loco gradibus aliquot acceſſibili, obſcuritate ejus ſe occulens. ibi Gratus unus e palatinis militibus, non valens ſatis vultum ejus diſcernere præ tenebris, hominem tamen eſſe videns qui latere cupiat, propius acceſſit, licet rogatus ut diſcederet: & tandem protractum agnovit, inclamans alios ſequentes, profecto hunc eſſe Germanicum, dignum qui vacantem imperatoris locum occupet. Tum Claudius videns eos paratos ut ſe rapiant, metuensque ne jubente Cajo plecteretur capite, rogabat ut ſibi parcerent, innocentiam ſuam commemorans, & excuſans ſe inſcium rerum omnium. ad quæ Gratus ſubridens dextra prehenſum ſic alloquitur, Deſine de incolumitate eſſe ſolicitus, cum potius debeas animum

III.

ἡ σὺν τῇ ἀχρήστα σπουδῇ, καὶ τὸ δαπανᾶν εἰς ἡδονὰς, ἢ καὶ μόνας ἐμέλλον ὀφελεῖν αὐτὸν, ὑφ' ἑαυτῶν τὴν ὅπου τις κρείττων ἀνωμολογημένος φιλοτιμίαν. ἄλλως τε ῥήτωρ τε ἀγαθὸς, καὶ γλώσσῃ τῇ ἑλλάδι, καὶ τῇ ἐμφύτῳ πατρίῳ σοφίᾳ πρακτικὸς, ὡσθ' ἅπαντα ἐκ τοῦ παραχρῆμα, καὶ τοῖς ὑφ' ἑτέρων σπουδασθεῖσι τε καὶ ἐκ πολλοῦ συγγεγυμνασμένοις ἀντεπιὼν ἐκ τοῦ ὀξέως, φαεινὸς πρωτεύων ἐν μεγίστῳ πράγματα παρέχοντα σὺν ἡσυχίᾳ, εὐκολία τε τοῖς αὐτὸν τῆς φύσεως ἕνεκα καὶ εἰς ἰσχὺν αὐτῇ συλλαβοῦσι μελέτης τοῦ ἐπαινοῦ. ἀδελφιδοῦς γὰρ παῖδος ἦν γεγονὼς πρεσβύτερος αὐτοῦ ἕνεκα Δρούσου γενόμενος, μέγα ἀνάγκασμα παιδείας αὐτῷ χρόνου, διὸ τὸ ἐκ παίδων εἰς τὰ πρῶτα ἐν αὐτῇ καταβῆναι διαπρέπειν, ἐκ συνηθείας λόγοις, συγγνώμης τε ἀνδρὸς καὶ ἡσυχίου ἔτυχεν ἐπιτολοῦς ἐπιφανοῦσί τε τοῦ καθ' αὑτὸν πλείστων, ἃ μὲν ἀνιαχθεὶς οἷα τε ἐγίνετο αὐτῷ τὰ ἐκ τῆς παιδείας συλλεγόμενα ἀγαθὰ πρὸς τὸ ἐλθὸν τέλεον αὐτῷ ἐκ τοῦ ἐξόντος. ὅτε ἄρα δυσπρόσιτον ἡ ἀρετὴ καὶ σωφρονεῖν, οἷς ἀνυπευθύνως τὰ πάσαν ῥᾳδιουργίαν παρεῖχεν. φίλοις μὲν κεχρῆσθαι, καὶ τὰ πάντα ἀξιολόγοις ἐκ παντὸς δοκοῦντας τὸ κατ' ἀρχὰς, ἐκ τε παιδείας ἕνεκα δόξης ζῆλος τοῦ κρείττονος, μέχρι δὴ τοῦ πρὸς ὀνείδη καὶ ὕβρεσι ἀπαμφίασις ἐνοίκους ἢ πρὸς αὐτὸν ἐχρήσατο, μίσους ἐκφυέντος ἐκ αὐτῶν ἐπιβουλαῖς τελευταῖς κλαυδίου ἢ καθάπερ ἀνώτερον ἐφλυαροποιήσεως αὐτοῦ τοῦ καὶ ὁδῶν ἡμερώσης, καὶ δεῖσαι θορυβηθέντος παθεῖν τῆς ἡμέρας τελευτῆς ἐν ἀμηχάνοις ὧν πρὸς τὸ σωτηρίας, ἔν τινι σκιᾷ κατειλημμένος ἔκρυπτεν αὐτὸν, ἀδεμίαν κινδύνων αἰτίαν παλαιὸν ἡγούμενος. ὑφορώμενος. μέτριον γὰρ ἰδιώτης ὢν, ἡγεμὼν αὐτὸν, ἐκ τῆς πάσης ἀρχῆς, παιδείας τε σεμνὸν, ἐκ μάλιστα τῇ ἑλλάδι, καὶ πάντες δ' εἰς θορυβὸν ἀνακεκινημένα παντέλως ἀπαλάστων αὐτὸν. τότε γὰρ πόλεως κατειληφυίας τὸ ὄχλον, ἐκ δ' βασιλείας παντὸς στρατιωτικῆς μανίας ἀνάπλεω γεγονότος ἐκ δειλίας, καὶ ἀπειρίας ἰδιωτῶν οἷον ἀπληφέτων σωμάτων φυλάκων, οἱ πρὸ τὸ στρατηγικὸν καλούμενον, ὅπερ ἐστὶ στρατιᾶς καθαρώτατον, ἐν βουλῇ πρὸ τῶν πρακτίων ἦσαν. ὅπου γὰρ παρετύγχανον τὸν μὲν χαίρε πυνθανόμενοι ἐν ὀλίγῳ πληθύνει διὰ τὸ κατ' δίκαιον αὐτοῦ τὰς τύχας συνελθεῖν. τὸ γὰρ πρὸ αὐτὸς ἀνεσκοπεῖτο μᾶλλον, ὃν τρόπον χρῆσθαι καλῶς, καὶ τὸ γερμανῶν τε ἐν πομπείοις τῶν σφαγέντων ὄντων ὁμοίως χάριν τοῦ ἑαυτῶν μᾶλλον, ἢ δ' συμφέροντος τοῖς πᾶσιν. ὑφ' ὧν ἁπάντων ὁ κλαύδιος ἐπορεύετο δεδιὼς πρὸ τῆς σωτηρίας, ἄλλως τε ἐπιδὴ τὸ πρὸ τὸ ἀπορρίψαι ἑτοῖμος τοῖς κεφαλαῖς τῶν φερομένων. ἡσύχιος γὰρ κατὰ πρόσωπον ἐλήγας βαθμίδι χωρίον, ὑπεσκιασμένος πρὸ κατ' αὐτὸν σκότος. καὶ χρᾶται τὸ πρὸ τὸ βασίλειον πρὸς τῶν ἐρατιωτῶν θρασυμένου, καὶ δ' μὲν ἀκριβώσαι μένου τοῦ ὄψιν ἀμαθὴς ὢν διὰ τὸν σκότον, πρὸ δὲ ἄνθρωπον εἶναι τὸν ὑπολοχῶντα κρύπτεσθαι μὴ ἀπηλλαγμένου. πρόσω τε ἐγγύτερον, καὶ ὑπαχωρεῖν ἠξιοῦκότος ἐπίκειτο, καὶ καταλαβὼν, ὀπτηγορίζει. γερμανικὸς μὲν ἔστι φησὶ πρὸς τοὺς ἑπομένους, καὶ σπουδαῖον ἔδειν ἡγεμόνα φερόμενοι. κλαύδιος δ' ἐφ' ἁρπαγῇ παρεσκευασμένους ὁρῶν, καὶ δεῖσας μὴ κατὰ φωνὴν δοκοῦσι τοῦ καίσαρος, φεύδει χεῖρ ἤξιου δ' κατ' αὐτὸν ἀνεπαχθοῦς ἀναμένειν αὐτοὺς ὑπολειφθείς, καὶ δ' ἀπρομηθοῦς τῶν γεγονότων. ἐκ δ' χαίρε

μειδήσας, ὅπλων ἄπει τῆς δεξιᾶς, καὶ παῦσαι φησὶ μικρολογούμενος πρὸ τῆς σωτηρίας, δέον σε μεγαλο-

φρονεῖν

Φρονειῶς τε ἐς τῆς ἡγεμονίας, ὧν οἱ ἀπὸ γαΐου ἀφηρημένοι τῇ σῇ συνεχωρησαν ἀρετῇ, τὴν οἰκουμένην λαβόντες. ἀλλ' ἴθι, καὶ τῶν προγόνων ἀπόλαμβανε τὸν θρόνον. ἀνεβάσαζε δ' αὐτὸν οὐ πάνυ βαστάζειν τοῖς ποσὶ δυναμένον, ὑπὸ τε φόβου καὶ χάρματος τῆς ἀρτιμένων. συνεστρέφοντο δ' ἤδη καὶ πλείους τῶν σωματοφυλάκων, καὶ θεωρούμενός τε κλαύδιος ἀγόμενον δέξῃ ἔδοξε πολλοῖς ἐλπίζων τε ὅτι πιστὸς δε ζημιῶν, ὡς ἄνδρα ἀπάγμονα λήβιά τε πάντες, καὶ κινδυνίους ὄτι μετρίως ὅτι τῆς γαΐε ἀρχῆς ἀμιλήκοτα. τινὲς δ' καὶ τοῖς ὑπατεύσις ἐμπεσεῖν κρίσιν ἠξίουν τὸν περὶ αὐτῶν. καὶ πλείονων δ' στρατιωτικοῦ συστρεφομένων, φυγὴ τε ἦσαν δ' ὁμίλε, καὶ περιόδων ἀπορία δ' κλαυδίε δι' ἀσθένειαν δ' σώματος. ἐπὰ καὶ οἱ τὸ φέρειν αὐτὸ φέροντες περὶ τὸν ἁρπαγὲν αὐτὸ ὡς ἀγομένων φυγῆς ἐσωζον αὐτὸς, ἀπ' ἐλπίδος ἡμῶν τὸν σωτηρίαν δ' δεσπότε. ἐν δ' ὑρυχωρίᾳ δ' πλατείᾳ ἠγομένοις, πρῶτον δ' οἰκηθῶσαν τῆς ῥωμαίων πόλεως δ' τε ὡς διδοῦσι ὁ περὶ αὐτῆς λόγος, καὶ ἤδη δ' δημοσίᾳ ἀναλαμβανομένοις, πολὺ πλείων ἡ ὑπὸ φοίτησις ἐπὶ τ' στρατιωτῶν, χαρᾷ τὸν ὄψιν δεχομένοις δ' κλαυδίε. περιπλέκειν τε ἐπὶ αὐτῆς αὐτοκράτορα ἑαυτὸν τῶν ἀνθρώπων, ἀνοίᾳ τε δ' γερμανικῷ, ἀδελφὸς δ' ἐπὶ αὐτὸ, ὅτι μέγα πᾶσι τοῖς ἀμιλήκοσι καταλελοιπὸς κλέος τε αὐτό. ἀναλογισμός τε αὐτὸς ἐποίει τ' τε πλεονεξίας τ' ἐν τῇ συγκλήτῳ δυναστευόντων, καὶ ὅσα ὅτι τῆς πρὶν ἀρχῆς ἡμαρτηκότα αὐτῇ. ὅσος δ' τὸ ἀμήχανον δ' πράγματος καταγνοῦσι, καὶ πάλιν εἰς ἐνὸς ἀρχὴν μεθιστημένων τ' ὅλων κινδυνώδες αὐτοῖς φέρειν ἐπὶ τὸν κτησαμένῳ τὴν ἀρχὴν μεθιστημένων τ' ὅλων, παρὸν ὑπεχωρήσαι καὶ δύναμιν τῇ αὐτῶν λαβόντα κλαύδιον, μνημονεύσαί τε χάριτος αὐτοῖς δοσοδιδόντα τιμὴν, ἢ ὅτι ῥᾳστα ἂν ἠρκέσθη. πυθόμενοι δὲ πρὸς τε ἀλλήλους, καὶ δι' ἑαυτῶν διεξήεσαν, καὶ τοῖς ἀεὶ προσπίπτουσι δημοτῶν. οἱ δ' πωλούμενοι πρὸς ὑμᾶς ἐδίδοντο τὴν προκλησιν, συμφράξαντες τε καὶ περικλείσαντες ἦγον ὅτι δ' τραπέζαν φοράδην ἀναβαστάσαντες, ὡς μὴ ἐμποδίζοιτ' αὐτοῖς ἡ ἔπειξις. διεγένοντο δ' αἱ γνῶμαι δ' τε δήμε, καὶ τ' ἐκτὸς βουλῆς. οἱ μὲν ἀξιώματος τε δ' πρότερον ὀρεγόμενοι, καὶ δουλείαν ἐπακτὸν αὐτοῖς ὕβρεως τ' τυράννων φοβούμενοι φιλοπμέμενοι διεδιδράσκειν χρόνῳ παρέχον. ὁ δ' δήμος φθόνῳ τε πρὸς ἐκείνους καθιστάμενος, καὶ τ' πλεονεξιῶν αὐτῆς ὑπεύθυνα τὰς αὐτοκράτορας ἰδίας, ὧν αὐτὸ καταφυγὴν, ἐχούσε τῇ κλαυδίε ἁρπαγῇ, κάπνε τε ἐμφυλον, ἐπεία καὶ ὅτι πομπῆς ἠξιοτ', ἀπαλλάξῃ αὐτὸν ὑπολαμβανομένων τὸν αὐτοκράτορα καθιστάμενον. γνόντα δ' ἡ βουλὴ τὸν κλαύδιον ὑπὸ τ' στρατιωτῶν ἀφιγμένον εἰς τὸ στρατόπεδον, πέμπει πρὸς ἐκείνους ἄνδρας ἀρετὰς ἐξ αὐτῶν, οἱ διδάξοιεν μὴ δεῖν ὅτι καθ' ἑξῆς τ' ἀρχῆς διαζεύξ, ὡς χωρῶν τῇ συγκλήτῳ, τοσῶνδε ἀνδρῶν ἐπὶ ἑνὸς, ἢ ἐπιμόνον τὸ νόμῳ ὡς χωρῶν τε δ' ὅτι τοῖς καινοῖς κόσμοις τῶν πρόνοιαν μνημονεύοντα ὧν οἱ πρότεροι τύραννοι κακώσαν τὴν πόλιν, καὶ ὧν ὑπὸ γαΐε καὶ αὐτὸς κινδυνεύσαι αὐτοῖς, μηδὲ μισήσαντα τὴν βαρύτητα τῆς τυραννίδ' ὑφ' ἑτέρων πεπονθότος τῆς ὕβρεως, αὐτὸν ἐλευσίως δεῖ παροινίᾳ χαρσὼν τῆς ἐπιθυμ. καὶ πεθυμένῳ μὲν καὶ δ' πρότερον ἀπάγμονος τ' ἀρετὴν nunc patriam ſponte intemperiis ejus ſubjiciat. qvapropter ſi ſenatui pareat, & cum laude

A ad principatum erigere, quem dii Cajo ſublato tuæ virtuti offerunt, orbem terrarum tandem reſpicientes feſſum calamitatibus. quare age majorum tuorum ſolium recipe. moxqve attollunt eum in humeros non valentem præ metu ſimul ac gaudio pedibus inſiſtere. jam enim complures prætoriani circa Gratum verſabantur, ita ut quidam putantes Claudium rapi ad ſupplicium, miſerarentur ut hominem innoxium, &
B qui totam ætatem exegiſſet in otio, ac ſæpe ſub Cajo adductus eſſet in vitæ periculum: quidam etiam dictitarent, ad Conſules pertinere de ejus cauſa judicium. Verum militibus magis ac magis affluentibus, & diffugiente inermi multitudine, Claudius non procedebat propter imbecillitatem corporis, qvando etiam ipſius lecticarii fugerant, deſperantes de ſalute domini qvem
C raptum viderant. itaqve cum hi ſoli tenerent palatium, partem urbis ut ferunt antiqviſſimam, & jam attentarent curam reipublicæ, major etiam fiebat confluxus cæterorum militum, Claudium libenter videntium, & magno ſtudio conantium eum ad principatum evehere, etiam ob Germanici fratris memoriam, cujus gloria hærebat adhuc in animis hominum. ad hæc ſuccurrebant præcipuorum ſenatorum cupiditates
D immodicæ, & qvantum per eas peccatum ſit ante mutatum ſtatum reipublicæ. qvem qvia in priſtinum reſtitui judicabant impoſſibile, rurſum non eſſe in rem ſuam videbant, ſi unus qvispiam citra ipſorum operam potiretur imperio, cum liceat provecto Claudio dignam ab eo pro meritis gratiam recipere: has & alias inter ſe conferentes conſultationes, cum aliis qvoqve affluenti-
E bus communicabant. cumqve idem omnibus probaretur, armatis cinctum ſublimem in caſtra pertulerunt, ut ibi ſine impedimento reliqva peragerent. diffidium autem inter ſenatum & plebem inciderat, dum illi ad priſtinam redire dignitatem, & inductam a tyrannis ſervitutem effugere cupiunt: plebs contra hanc felicitatem eis invidens, & frænum eorum cupiditatibus imperatorium poteſtatem eſſe exiſtimans, ſibiq; adverſus potentiorum injurias præſidium, gaudet
F auditis qvæ Claudio contigerunt, ſperans hujus opera carituram ſe bellis civilibus, & aliis malis qvæ olim Pompejanis temporibus civitatem affixerant: Senatus porro cognito qvod milites Claudium in caſtra transportaverint, lectos ſui ordinis viros illo miſerunt, qvi eum doceant non eſſe per violentiam affectandum imperium: præ-
G ſtare ut ſenatui permittat curam reipublicæ, & unus ſit e ſenatoribus, juxta leges proviſurus cum aliis qvomodo res adminiſtrari debeant: memineritqve qvam miſere tractata ſit civitas vel a prioribus dominis, vel nuper Cajo principe, ſub qvo ipſe in communi fuiſſet periculo: neqve decere ut qui tyrannidem in alio deteſtatus ſit,

ad priſtinum revertatur otium ſolitam virtutem retinens, fore ut maximis cumuletur honoribus a liberis civibus, & opinionem optimi viri lucrifaciat, qvi non gravetur ſub legibus per vices nunc præeſſe aliis, nunc ſubjici. qvod ſi nihil motus Caji exitu pergat in propoſitis, ſe certe obnixuros ejus conatibus. nam & non contemnendam militum manum ſtare a ſuis partibus, & armorum ſupereſſe copiam ſervitiorumqve multitudinem, qvorum opera in promptu ſit. Sed præcipuam ſpem eſſe in deorum auxilio, qvi pro recto & honeſto certantes adjuvare ſoleat: nihil autem honeſtius qvam pugnare pro libertate patriæ. Hæc legati Veranius & Broccus, ambo tribuni plebei: procumbentesqve ad ejus genua ſuppliciter orabant, ne civitatem in bellum civile conjiceret. Et cum viderent eum ſeptum magna freqventia militum, & nihil eſſe collatos ad hunc conſules, rogabant, ut ſi principatum ambiret, mallet eum a ſenatu accipere. hoc enim æqvius fore & felicius, ſi absqve violentia, cum bona offerentium gratia habenas imperii capeſceret.

CAP. III.

Diſſidium inter ſenatum & plebem.

PORro Claudius ſciens ſenatus arrogantiam, modeſte legatis reſpondit pro tempore: ſed parum tutum ratus ſe in eorum fidem committere, fretus hortatibus militum operam impigram pollicentium: incitante etiam Agrippa decrevit principatum ultro oblatum non dimittere e manibus. Is enim poſtqvam ſuæ dignitatis autorem Cajum exanimem collocaſſet in lectulo, & compoſuiſſet ut tum poterat, perfunctus hoc officio prodiit ad ejus ſatellites, nuncians vivere qvidem eum, ſed qvia crucietur vulneribus, nunc ſe medicos ea de cauſa petere. Cæterum ubi cognovit raptum eſſe a militibus Claudium, ægre dimota turba ad eum pervaſit, & nactus eum turbatum, pronumqve ad cedendam poteſtatem ſenatui, confirmavit hortatus ut magno animo in retinendo principatu pergeret. Jamqve unus erat e fautoribus Claudii, cum accerſitus a ſenatu, ignarum ſe omnium ſimulans, & ungventatus tanqvam a compotatione veniens, ex ſenatoribus qvæſivit qvid de Claudio factum ſit. qvibus id qvod verum erat reſpondentibus, & inſuper ipſius ſententiam de præſenti ſtatu poſtulantibus: ſe qvidem ajebat pro ſenatus dignitate nullum recuſare periculum, ſvadere tamen ut magis ſpectent utilitatem reipublicæ: qvam qvæ in præſens grata videantur auribus. contendentibus enim de principatu opus eſſe armis & militibus, ne imparatis in certamen deſcendentibus aliqvid adverſum accidat. illis & arma ſibi ſupereſſe dicentibus, & collaturos ſe pecuniam: nec deeſſe militem, & poſſe armari ſervitia vocata ad pileum: ſubjunxit rex: Utinam P. C. conatus veſter ſuccedat. non dubitabo tamen qvæ in rem veſtram puto promere. ſcitis qvia Claudio ſtant veteranos eſſe & rei militaris longo uſu peritiſſimos; pro nobis autem

IV.

Κεφάλαιον γ'.

Στάσις τ βελῆς ⁊ δήμ.

ΚΛαύδιος ὁ, ὑπίσατο μὲν αὐθαδείας δοπολίσειν, καὶ πρὸς τὸ παρὸν γνώμη τῆ αὐτῶν ὠλι τὸ μετριώτερον τεπόμενος, οὐ μέλω, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀεὶ αὐτὸς φόβω ἀλγυνάσεις, ἅμα μὲν ἀγέρσει τῶν στρατιωτῶν, ἅμα ὁ ἀχείπατα ⁊ βασιλέως. κελευσθεὶς μὴ πρείεσθαι τῶν χειρῶν τηλικαύτην ἀρχὴν ἠκουσεν αὐτοκράτορος. πέμψας μὲν καὶ ἀεὶ γαίον τῶν ἑκὼς ἄνδρα, ὑπ' αὐτὸ ἀλγ τιμῆς ἠγμένον. καὶ γὰ τὸν νεκρὸν ἀεὶπισε ⁊ γαίου, καὶ ἀναθέμενος ὅπι κλίνης, καὶ ἀεισύλας ἐκ τῶν ἐνδεχομένων, ὡς τὰς σωματοφύλακας ὑπεχώρει, ζῶν μὲν τὸν γαίον ἀπαγγέλλων. καταπλαγέντι ὁ δὲ τραυμάτων, ἰατρὸς μεθίεσθαι λέγων. πυθόμενος ὁ ⁊ κλαυδίου τὴν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἁρπαγὴν, ὠδήατο πρὸς αὐτὸν, καὶ καταλαβὼν τεπραγμένον, καὶ οἷόν τε ἐκχωρεῖν τῆ συγκλήτῳ, ἀνήρει ἀνάπλαμβάνειν κελεύων τῆς ἡγεμονίας. παύτα ὁ πρὸς τὸν κλαύδιον ἐπὼν πρόσεισι πρὸς αὐτὸν, καὶ μελαχαλούσης αὐτὸν τῆς βουλῆς, ἐρωτήσας μύρεις τὸν κεφαλὸν, ὡς δὲ σωουσίας γενομένης ἀναλύσεως αὐτῷ πιρὸν, καὶ ἤρετο τοὺς βουλάτας τί πεπράχει κλαύδιος. τῶν ὁ τὰ ὄντα φαμένων, καὶ πρεσπερωμένων τίνα γνώμην ἔχοι πρὶ τοῖς ὅλοις, τελάτων μὲν ὑπὲρ ⁊ κατ' ἐκεῖνον ἐυκλεᾶς, ἕτοιμος λῦ τοῖς λόγοις, σκεπτὸν ὁ ἐκέλευε πρὸς τὸ συμφέρον, πᾶν ὅτι καὶ εἰς ἡδονὴν φέροι ὑπεξελέμενος. χρείαν γὰ εἶναι τῆς λόχης μετακτισμένους, καὶ ὅπλων, καὶ στρατιωτῶν οἳ φράξαντο αὐτοῖς, μὴ καὶ ἀπροσκόπτως καταβάντες εἰς τὸν σφαλεῖεν. ὑπακηκοαμένης ὁ τῆς βουλῆς ἐπλων τε ἐυπρεπείας, καὶ χρήματα ἐπιστῆ, καὶ στρατιὰς τὰ μέντοι αὐτῶν εἶναι σωτῆρας, τὸ ὁ συγκροτησαν ἐλαθερώσιος δήλων γενομένης. ἐν μὲν ὦ βελὴ, φησὶν ὁ ἀχείπατας ὑπατυχῶν, πράσσειν ἐπίσκοπος ὑμᾶς ὑμῶν. λεκτέον ὁ ἐδὲν ἐνδεεστέρως μοι, ἀλλὰ τὸ δὲ σωτηρίας φέρειν τ λόγον ἴσε δὴ στρατιὰς ὑπὲρ κλαυδίου μαχῆ ὁ, πλήθει χρόνου ἐπιτετνῆ μεμελετηκότα. τὰ ὁ ἡμέτερα συν-

συγκλύδων ἀνθρώπων πλῆθος ἔσαι, καὶ τ δόξαν τῆς βελτίστης ἀπηλλαγμένων, δυσκρατητον. ἐς δ πυκνότατα μαχώμεθα ἐξησκημένοις ἀνδράσι, μηδὲ ὅπως ἀπᾶσιν τὰ ξίφη ἰδέσθαι. ὥστε μοι δοκεῖ πέμπειν ὡς Κλαύδιον πεισομένους καὶ πλήθος τῷ ἀρχέλαῳ, πρεσβεύειν τε ἕτοιμός εἰμι. καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν, καὶ συγκατατιθεμένων πάντων ἐπῆσαν, τῷ τε ἀρχέλαῳ τ βουλῆς δίηγεῖτο καὶ μένας πρὸς τὸν Κλαύδιον, ἰδίᾳ δὲ καὶ τ ἡγεμονικώτερον δοκοῦντα, καὶ τὰ ἀξιώματα τῆς ἐξουσίας χρώμενον. ἐλεγεῖα δὲ Κλαύδιος, ἃ θαυμάζειν τ βουλῆν ἤδη μὴ φέρουσαν ἄρχοντος, ἀλλὰ τὸ ὠμότητα πατρῴας τ προτέρων, ὅτι τὸ ἡγεμονεύειν καταλυόντων. γενέσθαι δ αὐτὰς ὑπηκόους τῇ καθ' αὐτόν, μετρίων καιρῶν, ὀνόματι μὲν μόνῳ τῆς ἀρχῆς ἰσομοίρης, ἔργῳ δὲ κοινῇ πάντων προκεκισμένης εἰς μέσον. ἀλλὰ πολλῶν δὲ καὶ παντοίων ὠδυκότων πράγματα ἐν ὄψει τῇ ἐκείνων καλῶς ἔχειν μὴ ἀπιστεῖν. καὶ οἱ μὲν πείσεως τυχόντες ἀκροάσεσι λόγων καταμιγῆναι, ἐξεπέμποντο. κλαυδίου δὲ τοῦ στρατοῦ συλλεχθέντος διελέγετο, ὁρκίοις λαμβάνων, ἢ μὲν ἐμμένειν πρὸς τῇ πρὸς αὐτὸν, καὶ δωρεᾶσθαι τοὺς σωματοφύλακας πεντακισχιλίοις δραχμῶν καὶ ἑκατὸν ἀνδρα, τοῖς τε ἡγεμόσιν αὐτῶν ἀνάλογον ἑκάστῳ μέρει, καὶ τοῖς ὅσοι ποτὲ στρατιώταις ἐπιχείροιεν τὰ ἔμοια. συνεκάλουν δὲ οἱ ὕπατοι τὴν βουλὴν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ νικηφόρου διός, ἔστι δὲ νυξ λευ. τ δὲ οἱ μὲν ἐν τῇ πόλει κλείσοντες ἑαυτοὺς, ἐνεθάρσυνον πρὸς τὴν ἀκρόασιν. τὰς δὲ ὅπως τ ἰσότιμον ἀρχῆς ἐγεγόνεσαν ἔξοδοι, πρόρρωθεν ἡ χώρησις τὸ πᾶν ἐν ὀλιγώρᾳ δὲ ἐλάθ' ἥρως γεγενημένου, καὶ πάλιν κρείττων ἐν ἀκινδύνῳ δ' ὀλίγων ἐπαλλήλοις ἀφαιρεῖσθαι διαβεβαιοῦντο ἐργάζεσθαι δ' πάντων, ἢ κτώμενοι τὸ ἀξίωμα τ πάντων πρὸς τῆς σωτηρίας ἀμφίβολοι καταστῆναι. συνελέγοντο δ' ὅμως ἑκατὸν καὶ πλείους, καὶ διαθορυβουμένων πρὸς τ ἐν χερσὶν, ἀμφίδιον αἴρεται βοὴ δ' συνεσηκότος αὐτοῖς στρατηγὸν αὐτοκράτορα κελευόντων τὴν βουλὴν ἐλέσθαι, καὶ μὴ φθόνον πολυαρχίαν τῆς ἡγεμονίαν. καὶ τὸ μὲν καθ' ἑαυτοὺς, ἀπρομήνυτ πρὸς δ' μὴ πᾶσιν, ἀλλ' ἐν τῇ ἀρχέλαῳ ἐφέμενον εἶναι. ὁρῶν δ' ἐκείνους ὑπιτρέπειν, ὃς τις τοιούτῳ προτιμίας ἀξιος, ὥστε ἑαυτὰ πρὸ τ συγκλητικῶν λαμπρὸν πλέον, δι' ἁμαρτίαν μὲν δ' καὶ τῆς ἐλαυθερίας αὐχήματος, φόβῳ δ' κλαυδίου. ἀμελῶ ἀλλ' ἦσαν οἱ ἐφιέμενοι, ἦμιν τι ἀξιώματα καὶ οἰκειότητι χάριν. καὶ γὰρ μινουκιανὸς μάρκος. καὶ τὸ καθ' αὐτὸν ἡγαλότητι ἀξιόλογος ὢν καὶ ἀδελφῷ χαίρων γαμετῇ ἰουλίᾳ, πεῦξόμενός τι λαβὼν ἀντιπαθεῖν τ πραγμάτων, ἐκατὸν ἔχειν οἱ ὕπατοι πρόφασιν ἐκ προφάσεως ἀναρτῶντες. ἀναλέγουσι τι ἀσιατικὸν μινουκιανὸς ἐκ τ γαΐου σφαγέων ἀνῄρηκε τοιούτων ἀμφοῖν. ἐγκλημ δ' ἀνεφώνουν οὐ πάνυ ἐλάττων, ὅπλα χωρηθέντων τ ὑπηρμένων τῆς ἡγεμονίας ὡς τι ἀντιπαλαίοντος κλαυδίῳ. ἄλλως τε καὶ οἱ μονομάχοι, πλῆθος λαὸς αὐτῶν ἀξιόλογον, καὶ τ στρατιωτῶν οἱ νυκτοφυλακοῦντες ὅπλα τῆς πόλεως, ἐρετή τι ὑποσυμπεφερόμενον εἰς τὸ στρατόπεδον, ὥστε τῶν μετιόντων τὴν ἀρχὴν, οἱ μὲν φοβοῦντες τῆς πόλεως, οἱ δὲ καὶ φόβῳ πρὸ ὑπὲρ αὐτῶν ἀπέστησαν. ὑπὸ δ πρώτην ἀρχὴν ἡμέρας, καὶ χαιρέας, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ παρελθόντες, ἐν ὑπαιθρίοις λόγων ἦσαν πρὸς τοὺς στρατιώτας. τῶν δ τὸ πλῆθος ὡς ὁρᾶ παύσοντας αὐτοὺς ταῖς χερσὶ, καὶ δ' ἑαυτῶν οἵους τε ἄρχειν ἀνεβόησε, μὴ ἐφεῖσθαι μὲν ὅ τε ὑπὸν.

A erit mancipiorum præter omnem opinionem liberatorum colluvies intractabilis, qvos ne gladium qvidem satis scientes stringere opponemus viris exercitatissimis. qvamobrem mihi, placet mitti ad Claudium qvi ei deponere principatum svadeant, & ad eam legationem meipsum offero. hæc ubi persvasit cum aliis aliqvot mittitur, & Claudio seorsum trepidationem senatus indicat: autorqve fuit, ut responderet sicut decet ad summam potestatem evectum principem. Respondit igitur, mirum non videri qvod senatus ægre ferat subesse unius arbitrio, expertus aliqvot principum sævitiam. nunc vero degustaturum eum etiam æqvam ac moderatam dominationem, qvæ nomen qvidem principatus habeat, sed revera omnia gerat de communi sententia. qvare non esse cur de ejus fide dubitent, qvem C in varia temporum conditione nunqvam ab honesto discessisse suis ipsi oculis viderint. cum his mandatis legati dimissi sunt: moxq; concionem apud prætorianos habuit, sacramento adactos ut in fide maneant, viritimq; divisit qvina drachmarum millia, sub diluculum autem Coss. senatum vocaverunt in Capitolini Jovis ædem: qvorum alii delituerunt in urbe, ne irent: alii rus mature sunt profecti, prævidentes qvonam D res evasura esset, optantesq; tutam servitutem cum otio potius qvam ancipitem aleam reparandæ dignitatis priſtinæ. conv enerunt tamen centum non amplius, quibus consultantibus de præsenti negotio, repente clamor militum proforibus stantium tollitur, unum Imperatorem a senatu creari postulantium, ne qvod detrimentum patiatur imperium communicatum pluribus. & E suam qvidem sententiam proferebant de uni alicui committendo imperio, in illorum autem potestate sinebant delectum ejus qvi videretur. principatu dignior: qvod senatui valde incommodum accidit, in locum speratæ libertatis succedente metu a Claudio. nec tamen deerant qvi affectarent rerum fastigium, propter nobilitatem generis, affinitatemve conjunctam cum F Cæsaribus. nam M. Minucianus vir cum primis clarus, & in matrimonio habens sororem Caji Juliam, seipsum offerebat, Consulibus aliam ex alia causationem nectentibus. Valerium etiam Asiaticum alter Minucianus interfector Caji cohibuit. fuissetqve cædes qvanta vix unqvam alias edita, si qvis permissus fuisset cum Claudio de principatu contendere. præsto enim G erat gladiatorum non contemnendus numerus, & cohortes vigilum, cum magna manu remigum ultro confluentium. qvapropter multi metu ab ambiendo sunt deterriti, qvod vel sibiipsis timerent, vel populo. Deinde appetente jam die Chærea cum sociis aderant allocuturi milites: qvos illi cum viderent manu silentium innuere, concionari non passi sunt, omnibus unum imperatorem, idqve sine dilatione poscentibus.

Tum vero minime ſenatus poterat expedire conſtitutionem reipublicæ, militibus autoritatem ejus contemnentibus, & interfectoribus Caji ampliſſimum ordinem militari inſolentiæ cedere non patientibus. Tandem Chærea non continens iram qvod imperatorem peterent, daturum ſe ait ſi qvis ſignum afferret ab Eutycho. is erat auriga Praſinus Cajo dilectiſſimus, cujus eqvitio ſtabulis extruendis ille viles operas exegerat a militibus: idqve tum eo dicto exprobrabat eis Chærea, multaqve alia, allaturum ſe Claudii caput minitans. indignum enim eſſe, ſi poſt inſanum ſtulto principatum committant. At illi verbis ejus nihil moti, ſtrictis gladiis, & ſublatis ſignis tendebant ad Claudium, adjuncturi ſe his qvi jam ſacramento ipſius ſe obligaverant. ita ſenatus deſertus eſt a ſuis propugnatoribus, & conſules ferme in privatorum redacti ordinem, mœſtitia ſtuporeq; occupatis omnibus, nec ſcientibus qvidnam agendum poſt irritatum in ſe Claudium. jamqve pœnitentes alius in alium jactabant convitia. Tum Sabinus e tyrannicidis unus in medium progreſſus, citius ſe eos omnes contrucidaturum ait, qvam paſſurum ut ſe inſpectante imperium committatur Claudio, & aſciſcatur ultronea ſervitus, ſimulqve Chæream objurgabat, qvod cum primus contempſiſſet Cajum, nunc metu mortis videatur publicam libertatem prodere, qvaſi vero ſine hac ulla voluptas vitæ poſſit eſſe viris fortibus. ille contra hac amiſſa ſibi certum ait mortis propoſitum, velle tamen prius tentare mentem Claudii. Interim in caſtris multi ſenatorum per confertos milites enitebantur ad officium exhibendum Claudio: & inter cæteros alter Conſul Q. Pompejus, eo magis inviſus militibus, qvod ſenatum ad libertatem hortatus fuerat. qvamobrem ſtrictis eum invadentes gladiis perpetraſſent cædem, niſi fuiſſent a Claudio cohibiti, qvi ereptum periculo aſſidere juſſit ſuo lateri. ſed non idem honor habitus eſt reliqvis ſenatoribus qvi cum eo ſimul venerant: aliqvot enim etiam plagas acceperunt, repulſi dum illum ſalutare properant: Aponius vero diſceſſit ſaucius, & eorum nemo non periclitatus eſt. Rex Agrippa etiam autor fuit Claudio ut mitius ſe erga ſenatores gereret: his enim ſublatis non habiturum qvibus imperet. Cui ille libenter paruit, juſſitq; eos convenire in palatium qvo ipſe per mediam urbem lectica delatus eſt, deducentibus militibus non ſine vexatione plebejæ multitudinis. e tyrannicidis autem Chærea & Sabinus conſpicui proceſſerant in publicum contra edictum Pollionis, qvem Claudius paulo ante Prætorianis præfecerat. Ipſe perlatus in palatium convocatis amicis capitalem ſententiam in Chæream protulit. Quamvis enim facinus per ſe videbatur magnificum, perfidiæ tamen crimen objectum eſt, & exemplum erat ſtatuendum ſecuritati futurorum principum. ductus eſt igitur ad ſupplicium una cum Lupo

A Διὰ τὸ ἀρμῆναι πάντας ὅτι τὸ μοναρχικὸν, τὸν ἢ ἡγεμόνα ἐκάλουν ὡς οὐκ ἀνεξόμενοι τὰς τριβὰς τῆ συγκλήτῳ ἢ ὁποτέρα ἀρχὴν τι, καὶ ὃν ἐρχθῶσιν ἀν τὸν τρόπον, ὅτι δεχόμενοι τὰς τῶν στρατιωτῶν, καὶ τῶν γαίου σφαγίων συγχωρεῖν τοῖς στρατιώταις οὐκ ἐφίεντων. ἐν τοιούτοις ἢ ὄντων, χαιρέας τὴν ὀργὴν οὐκ ἀναχόμενος πρὸς τὴν αὐτησιν ἢ αὐτοπράτης, δόσιν ἐπηγγέλετο στρατηγὸν, ἢ τις αὐτῷ σημεῖον πρὸς αὐτύχα κομίσειεν. ἦν ἢ ὁ εὐτυχὴς ἔτος, ἡνίοχος ἦ καλούμενος πρασίνος, θεατὴς δὲ γαίου, καὶ ὃς τὰς ἁμάξας τῶν ἵππων ἢ ὃν ἐκεῖνον ἱππικὴν τὸ στρατιωτικὸν ἐπείσετο, ἀπὸ μισθοφορᾶς ὑπακούομεν. εἰς ἅπερ ὁ χαιρέας ἀνεβίβαζεν αὐτὸς, καὶ ἔπεσε πολλὰ παίοντα, τὴν τε κεφαλὴν κομιῶν ἢ κλαυδίῳ. δεινὸν γὰρ εἰ μὴ μανίαν πρὸς φρονοῦν δώσουσι τὴν ἡγεμονίαν. ἐμὲν διετράπησαν γε ὑπὸ τῶν λόγων, ἀλλὰ ἀπασάμενοί τε τὰς μαχαίρας, καὶ τὰ σημεῖα λαβόμενοι ὤχοντο εἰς τὸν κλαύδιον κοινοποιοῦντες τῷ ὁμιλοῦσιν αὐτῷ. κατελείπετο ἢ ἡ σύγκλητος ἐπ' ἐρημίας τ' ἀμυνόντων, καὶ οἱ ὕπατοι μηδὲν ἰδιωτῶν διαφέροντες. ἐκπλῆξίς τε, καὶ κατηφειαλῶ, ὑδὲ ὅπ χρήσαντ' αὐτοῖς τῶν ἀνθρώπων τοιούτων διὰ τὸ ἀπροβούλως τὸν κλαύδιον ἐπ' αὐτοῖς. ἀλλήλοις τε ἐλοιδοροῦντ' καὶ μεταμελῶ αὐτοῖς. καὶ αὖθις ἦς τῶν γαίου σφαγίων, σφάζειν ἕτερον αὐτὸν ἠπείλει παρελθὼν εἰς μέσους, ἢ κλαύδιον ἄρχοντα, φάσκων, καὶ ὁλοκρατέαν ἐπὶ ψεύδη καταλαβεῖν. τὸν τε χαιρέαν εἰς φιλοψυχίαν ἐπέπληττεν, εἰ καταφρονήσας γαίου πρῶτ ἀγαθὸν ἐπιτολαμβάνοι τὸ ζῆν, τῆς ἐλευθερίας ὑδὲ ὅτ' ἂν δοσοδοσίαν δυναμένης τῆ πατρίδι. χαιρέας ἢ περὶ μὲν ἢ θνήσκειν ἑτοίμως οὐδὲν φρονῶν ἔλεγε. βουλόμενος μὲν τι μακεδονίζων ἀφίεσαν τὸν κλαύδιον. καὶ οἱ μὲν ἐν τοῖσδε ἦσαν. ὅτι ἢ ὁ στρατὸς ἀπαντιχθὲν ὠθῶτο κατὰ θεραπείαν τὸν κλαυδίου, καὶ τῶν ὑπάτων ὁ ἕτερος κοίντ πομπήϊ διαίτας τὸν τῷ στρατιωτικῷ μᾶλλον ὡς ἐπ' ἐλευθερίας τὸν σύγκλητον προκαλῶν, ὠρμήσαντες ἀπασάμενοι ξίφη. καὶ ἐπέπεσαν αὐτοῖς μὴ κλαυδίου μακεκωλυκότ. προκαθίζεσθαι ἢ αὐτὸ τὸν ὕπατον ἐξαρπάσας ὃ κινδύνου. τῶν ἢ συγκλητικῶν ὁ μὲν σωτὸ κοίντ, ὃ μὲν ὁμοίας εἰδέχετο πομπῆς. τινὲς ἢ καὶ πληγὰς ἔλαβον αὐτῶν ἀναθάρσοντες τῆς πρὸς αὐτὸν εὐτολόξεως. ἀπώνιος ἢ τραυματίας ἀνεχώρει, μὲν τε πύθεσθαι πάντας αὐτός. καὶ ἐκπέπτωκε ὁ βασιλεὺς, προσελθὼν τῷ κλαυδίῳ, ἀξιοῖ τοῖς συγκλητικοῖς ἠπιώτερον καταφέρεσθαι. ἠνοχλοῦντ γὰρ τι καιρῷ πρὸς τὸν βουλὴν, ὃν ἔχειν ὧν ἄρξειεν ἑτέρων. πείθεται ἢ κλαύδιος, καὶ συγκαλεῖ τὸν βουλὴν ὅλη ἢ παλατίου διὰ τῆς πόλεως φερόμενος, προσπέμπεται αὐτὸν ἢ στρατιωτικοῦ σὺν πολλῇ πάνυ κακώσει τοῦ πλήθους. προσεξήεσαν ἢ τῶν γαίου σφαγίων εἰς τὸ φανερώτερον χαιρέας καὶ σαβῖνος ἐρχόμενοι προσθέων κατ' ὀλίγους πολίων. ἐν μικρῷ πρότερον κλαύδιος στρατηγὸν ἥρετο τὸ σωματοφυλάκων. κλαύδιος ἢ ἐπεὶ περ εἰς τὸ παλάτιον ἀφικνεῖτο, συναγαγὼν τοὺς ἑταίρους, ψῆφον ἀνεδίδου περὶ χαιρέου. τοῖς ἢ, τὸ μὲν ἔργον λαμπρὸν ἐδόκει, ἀπιστία ἢ ἐπικαλῶν τῷ πράγματι, καὶ αὐτῷ τιμωρίαν ὑποβάλλειν δίκαιον ἡγοῦντο ἐπ' ὀλίγοις ἢ μέλλοντ χρόνου. ἀπήγετο σὺν τῷ δῆλα τῷ, καὶ σὺν αὐτῷ λέπιδ

τε καὶ

πι καὶ ῥωμαίων πλείους. λέγεται δ' χαιρέαν μεγαλοφρό- A
νως ἐνεγκεῖν τὴν συμφοράν, & μόνον τοῦ κατ' αὐτὸν ἀ-
μελαπότῳ & ἀχήματος, ἀλλὰ & εἰς ἐνδιδόντα λύπτον
εἰς δάκρυα ἐκπεραμμένον. ἀποπειρᾶσθαί γέ τι τὸν
ἑλλὸν & λύπτου, & πρίγος αἰτιωμένου φησίν, ὡς οὐκ
ἂν ἑαυτὸν & λύπτου ποτὲ πώποτε ῥίγος. πληθούσης
τε ἀθρόων ἐπομένης καὶ ἥκειν ὅτι τὸ χωρίον,
ἤρετο τὸν στρατιώτην, εἰ ἱκανῶς μελέτης αὐτὸν γεγόναι αἰ
σφαγαί, ἢ πρῶτον ἔχοι τὸ ξίφος. καὶ ἐκέλευε τὸν μάλιστ' B
ὃν ἐκεῖνος μεταχειρίσαιτο αὐτός. θυμοῦται δ' ὁ δαίμονος
μιᾶς πληγῆς αὐτῷ ἐνεχθείσης. λύπτος δ' ὁ πάνυ δει-
λιῶν ἐπεξῆλθεν ἀθυμίᾳ, καὶ πληγῶν πλείονων ἐνε-
χθέντων, μόλις τὸ μαλακὸν τοῦ τραχήλου ὑπεδέξατο. ὀλί-
γοις δ' ὕστερον ἡμέραις ἐναγισμῶν ἐνεστηκότων, ᾧ ῥωμαί-
ων τὸ πλῆθος τοῖς αὐτῶν ὅπου θέρεται, καὶ χαιρέαν μοί-
ρας ἐπιθεῖναι εἰς τὸ πῦρ τῶν ἐνεχθέντων, ἵλεων & ἀμείνω εἶ-
ναι τὸ εἰς αὐτὸν ἀχαριστίας ἀποκαλέντες. καὶ χαιρέα C
μὲν τοιαύτῃ πλάνῃ & βίον ἐτέλευτησε. σαβῖνος δ' ὁ κλαυ-
δίου μὴ μόνον τοῦ αἰτίας ἀπολύεται, αὐτὸ ἀλλὰ & τὴν
ἀρχὴν ἣν εἶχεν ἐφεῖται, ἀθῷον ἡγησαμένου τὸν σκληπ-
τοῦχον τὸ πρὸς τοὺς σωματοφύλακας πίστεως, σφάξαι τε ἑαυτὸν
ἀθετησάντων τὸ ξίφος, μέχρι δὴ καὶ τὸν κύριον τοῦ τραύματος
ἐπιελθεῖν.

Κεφάλαιον δ'.

Ὡς κλαύδιος ἀποδίδωσιν ἀγρίππᾳ τὸν πατρῷον βα- D
σιλείαν καὶ προσγράμματα αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς
τῶν ἰουδαίων.

Κλαύδιος δὲ στρατιωτικὸν πᾶν ὅπλων ἐκ τοῦ
ὀξέως ἀποστελλόμενον, δέος παρῆν μὴ τὸν ἀρχὸν ἀγρίππαν βεβαιω-
σάμενος, καὶ ὁ γαΐου πρόσχῃ, δι' ἐγκωμίων ἄγων τὸν βασιλέα, προθύμως
ὑπ' αὐτοῦ πίστιν πᾶσαν τῶν ἐπὶ ἡρώδου βασιλευθέντων, E
ὃς καὶ πάππος αὐτοῦ, ἰουδαίων, καὶ σαμαρέων. καὶ ταῦτα
μὲν ὡς ὀφείλομεν τῇ εἰκοστῇ ὁ γλυφυρὸς ἀποδίδωσι, ἀβίλαν δὲ τὴν λυσανίου, & ὁπόσα ἐν τῷ λιβάνῳ ὄρει, ἐκ τῶν
αὐτοῦ προσετίθη. ὁρκίοις τε αὐτὸν τὸν δῆμον πρὸς τὸν ἀγρίππαν ὅτι τῆς ἀγορᾶς μέσης ἐν τῇ ῥωμαίων πόλει. ἀντιόχου δὲ καὶ ἔκαμεν βασιλείαν ἀφελόμενος, κιλικίας μέρη
τινὰ, καὶ κομμαγηνὴ δωρεῖται. λυσίαν δὲ καὶ ἀλέξανδρον λυ-
σίμαχον τὸν ἀλαβάρχου φίλον ἀρχαῖον αὐτῷ γεγονότα, & ἀντωνίας αὐτοῦ ὅπως δὲ σωτὰ τὸν μητέρα, ὀρ- F
γῇ τῇ καίσαρος δεδεμένον, & αὐτοῦ υἱὸς βερνίκην τὴν ἀ-
γρίππου θυγατέρα. καὶ ταύτην μὲν, πόλιτα δὲ μάρκος ἀλέξανδρος υἱὸς, πρὸς ἦσαν λαοῖς ἀδελφῷ τῷ αὐτοῦ ἀγρίππᾳ ἡρώδη δίδωσι, χαλκίδος αὐτῷ τὴν βασιλείαν εἶναι αἰτησαμένῳ παρὰ κλαυδίου. σωσιάλεται δὲ καὶ αὐτὸν τὸν χρόνον ἰουδαίων, τὸ πρὸς ἕλληνας, ὅπως τῆς ἀλεξανδρέων πόλεως. πολίτευσεν δὲ δὴ καὶ τὸ ἰουδαίων ἔθνος ὅτι. ἀρχῆς τ' ὀκνηρᾶς πεπαυμένου, καὶ δεινῶς ὑπὸ τ' ἀλεξανδρέων διαφθαρέντων, G
ἀνεζωπύρησε, καὶ ἐν ὅπλοις δι' ὅλης ἦν, καὶ κλαυδίου ὀλίγου
δεῖν ἐπαρχεύσαι καὶ αὐτοῦ τῶν, ὥστε τὸν ἔθνος
καταπλῆξαι. πεμφθὲν δὲ καὶ διάταγμα ἀφ' ἑκατέρων
τῶν αὐτὸν ἀγρίππα τε καὶ ἡρώδου τ βασιλέων, ὡς τε
τὸν ἀλεξανδρέων, καὶ συρίαν, γεγραμμένον δὲ τὸν
τρόπον. τιβέριος κλαύδιος καῖσαρ σεβαστὸς γερμα-
νικὸς δημαρχικῆς ἐξουσίας λέγει. ἐπειγνὺς ἀνέκα-
θεν τοὺς ἐν ἀλεξανδρείᾳ ἰουδαίους ἀλεξανδρεῖς λεγομέ-

A aliisqve compluribus. Fertur Chæream magno animo tulisse id infortunium, nihil mutato vultu ad indecorum habitum, atqve etiam Lupo exprobrantem lacrymas. cumqve is detracta veste qvereretur de frigore, ille cavillatus est, lupum nunqvam offendi frigore. Et inspectante corona eorum qvi deduxerant, rogavit militem, num exercitatus esset ad cædes, & num acutum haberet gladium: postulavitqve eum, B qvo ipse Cajum interfecerat. deniqve uno ictu feliciter periit. Lupus autem dejecto animo parum fortiter cervicem præbens pluribus ictibus demum confectus est. Paucis post diebus qvando solenne parentandi tempus rediit, populus Romanus dum suorum qvisqve manes honoraret, eadem opera etiam Chæreæ suam partem in ignem conjiciebant, apprecati ut propitius non iraſceretur ipsorum ingratitudini. atqve hic fuit exitus Chæreæ. C Sabinus autem non solum absolutus a Claudio, verumetiam permissus eandem qvam ante præfecturam gerere, iniqvum ratus, si a fide conjuratis data desciscaret, in corpus adacto capulo tenus gladio suamet manu optatum qvæsivit interitum.

CAP. IV.

Qvomodo Claudius Agrippæ paternum regnum reddidit, & edicta ejus in Judæorum gratiam.

V.

Claudius porro ablegatis militibus qvicunqve suspecti esse poterant, edictum proposuit, qvo Agrippam in regno per Cajum ante concessio confirmabat, collaudans simul ejus operam & industriam: addita insuper Judæa & E Samaria, qvod olim ad ejus avi Herodis regnum pertinuissent. has igitur velut familiæ debitas restituit. Abilam autem & finitimam ejus ditionem in Libano, qvæ Lysaniæ fuerat, adjunxit de suo. Forum deinde regis cum Rom. pop. in æs incisum est in urbis foro medio. Antiochum autem suo regno privatum Comagena donavit & parte qvadam Ciliciæ. dimisit etiam Alexandrum Lysimachum Alabarcham veterem amicum, & olim procuratorem suæ matris Antoniæ, F qvem Cajus iratus vinxerat: cujus filio Marco Bernice desponsa fuit Agrippæ filia: qvo defuncto ante nuptias, rex virginem Herodi suo fratri eam collocavit, impetrato illi regno Chalcidis a Claudio. Per idem tempus apud Alexandriam inter Judæos & Græcos exorta est seditio. Occiso enim Cajo gens Judæorum sub ejus imperio G vehementer oppressa, & multis injuriis ab Alexandrinis affecta, cœpit animos resumere: moxqve ad arma ventum est. Tum Claudius per epistolam mandat Ægypti præfidi, ut seditionem illam compescat: & ad preces Agrippæ ac Herodis regum edictum Alexandriam & Syriam mittit scriptum in hanc sententiam: Tiberius Claudius Cæsar August. Germanicus, trib. pot. edicit. Qvoniam cognitum habemus, Alexandrinos Judæos jam inde ab initio jus ejus civitatis

ex æquo cum Alexandrinis cæteris consecutos a regibus, sicut patet ex instrumentis super hoc conscriptis & constitutionibus regiis, post adjectamqve imperio nostro per Augustum Alexandriam mansisse illis sua jura integra, conservata per missos illo diversis temporibus præsides, nullamqve de eorum jure controversiam extitisse, etiam cum Aquila præfuit Alexandriæ: permissumqve eis ab Augusto, ut in defuncti ethnarchæ locum alium suis suffragiis substituerent, utqve quisque in suis ritibus maneat, neqve cogatur religionem patriam deserere: cæterum Alexandrinos concitatos contra concives suos Judæos C. Cæsaris temporibus, propter insolentem illius insaniam, dum contra patriam gentis religionem pro Deo coli ab eis postulat: & recusantibus infensus est: volo inconcussa esse jura eorum a Caji insania: eisqve jus esse perseverandi in patriis ritibus, jubeoqve utramqve partem quoad fieri potest dare operam ne quid turbarum commoveatur, idqve proposito hoc edicto ita statuo. atque hæc erant quæ in illo edicto continebantur. in reliqvum autem orbem Romanum tale missum est: Tiberius Claudius Cæsar Augustus Germanicus, Pontifex max. trib. pot. Cos. designatus II. edicit. Petentibus a me Agrippa & Herode regibus mihi amicissimis, ut permitterem Judæis in imperio nostro degentibus uti suo jure quemadmodum antea, sicut & Alexandriam habitantibus concessimus: libenter precibus eorum annuimus, non deprecatorum tantum causa, sed quia ipsos dignos judicamus hoc nostro beneficio, propter servatam populo Romano fidem & amicitiam. Æquissimum igitur censeo, nullam ne Græcam quidem urbem negare illis jus suum, quandoquidem & sub D. Augusti principatu conservatum eis fuit integrum: licebitqve in posterum Judæis per totum nostrum imperium sparsim habitantibus uti majorum suorum moribus, quos jam nunc moneo ut hac nostra gratia contenti modestius se gerant, neque conspuant religiones externarum gentium: suis autem suo arbitratu vivant legibus. atqve hoc meum edictum civitatibus, coloniis, & municipiis Italicis, ac provincialibus per magistratus publicari volo, ad reges quoque atqve dynastas transmitti, non minus triginta continuis diebus ita proponendum ut ab omnibus humi stantibus possit perlegi.

νες συγκατωκηθέντας τῆς πρώτης εὐθὺ καιροῖς Ἀλεξανδρείσι, ἓ ἴσης πολιτείας ᾠδ τ βασιλέων τυγχάνε-
τας, καθὼς φανερὸν ἐγένετο ἐκ τ γραμμάτων τ παρ' αὐτῆς, ἓ τ διαταγμάτων, ἓ μ τοῦτο τῇ ἡμετέρᾳ ἡμερο-
νία ἀλεξάνδρειαν ὑπὸ σεβαστ ὑποπεχθῆναι πρὸ φυ-
λάχθαι αὐτῆς τὰ δίκαια ὑπὸ τ πεμφθέντων ἐπάρ-
χων κ διαφόρους χρόνους, μηδεμίαν τε ἀμφισβήτη-
σιν περὶ τούτων γεγονέναι τ δικαίων αὐτῆς ἅμα καθὸν
καιρὸν ἀκύλας ἐν ἀλεξανδρείᾳ, ἓ τελευτήσαντ ᾧ ἐ
Ἰουδαίων ἐθνάρχ τ σεβαστὸν μὴ πεκωλυκέναι ἐθνάρχας
γίνεσθαι, βουλόμενον ἑκάστους ἐμμένοντας
τοῖς ἰδίοις ἔθεσι, ἓ μὴ ᾠδ βιάζεσθαι ἀναγκαζομένους τὴν
πάτριον θρησκείαν. ἀλεξανδρεῖς δ ἐπαρθῆναι κ τ παρ'
αὐτῆς Ἰουδαίων ὅτι τ καὶ κατὰ καίσαρ ᾧ χρόνων, ἐ διὰ τ
πολλὰ λυττοῦσι ἓ ᾠδ φρονοῦσι, ἐπὶ μὴ ᾠδ βλέπων
ἠθέλησε τὰ Ἰουδαίων ἔθη ᾧ τ πάτριον θρησκείαν, ἓ ἰδὼν
προπετῶς αὐτὴν παρηνώχασιν ᾧ αὐτός. βούλομαι
μηδὲν διὰ τὴν καὶ ᾠδ φρονοῦσιν τ δικαίων τῶν Ἰου-
δαίων ἔθνη ᾠδ ἀπῳκισμένων. φυλάσσεσθαι δ αὐτῆς ἓ τὰ
ὕστερον δικαιώματα, ἐμμένουσι τῆς Ἰουδαίων ἐπιτη-
δείοις δ διακελεύομαι τοῖς μέρεσιν, πλείστων πανταχοῦ
πανηγύρεων, ἔτι μηδεμίαν παραχὴν γίνεσθαι μ τὰ πατρῷα
ἐθίζειν μηδὲ τὸ διάγραμμα. τὸ μὲν δὴ εἰς ἀλεξάνδρειαν
ὑπὲρ τ Ἰουδαίων διάταγμα ἕτερον τ τόπον γεγραμ-
μένων. τὰ δ ἀπὸ τοῦ ἄλλου κόσμου, ἔχει ὅτως. Τιβέ-
ριος κλαύδιος καῖσαρ σεβαστὸς γερμανικὸς, ἀρχιερεὺς
μέγιστος, δημαρχικῆς ἐξουσίας, ὕπατος τὸ δεύτερον λέγει. αἰτησαμένων με βασιλέων ἀγρίππου
καὶ ἡρῴδου τ φιλτάτων μοι, ὅπως συγχωρήσαιμι τὰ αὐ-
τὰ δίκαια, καὶ τοῖς ἐν πάσῃ τῇ ὑπὸ ῥωμαίοις ἡγεμονίᾳ
Ἰουδαίοις φυλάσσεσθαι, καθὰ ἓ τοῖς ἐν ἀλεξανδρείᾳ, ἡδέ-
ως συνεχώρησα, ἃ μενον ὅτ τοῖς αἰτησαμένοις με χα-
ριζόμενος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, ὑπὲρ ὧν παρεκλήθην ἐξέ-
τασ κρίνας, διὰ τὰ ταῦτ ποιῆσαι πάσῃ καὶ φιλίαν μα-
λιστα δίκαιον κρίνων, μηδεμίαν μηδὲ ἑλλησίδα πόλιν
τ δικαίων τούτων ἀποτυγχάνειν ἐπόδη ἓ ὅτι δ ὅσα σε-
βαστὸς αὐτῆς ἐν πατρῴοις ἐφύλαξεν. καλῶς οὖν ἔχειν καὶ Ἰουδαίους
τοὺς ἐν παντὶ τῷ ὑφ' ἡμᾶς κόσμῳ τὰ πάτρια ἐθη, ἀνε-
πικωλύτους φυλάσσειν, οἷς καὶ αὐτῆς ἥδη τινῶν ᾠδ βλέ-
πων μου ταύτην τὴν φιλανθρωπίαν ὑπερκέστερον χρῆναι, καὶ
μὴ τοὺς τ ἄλλων ἐθνῶν δεισιδαιμονίας ἐξουδενίζειν, τοὺς ἰδί-
ους δ νόμους φυλάσσειν. ὅτ μου τὸ διάταγμα τοὺς ἄρ-
χοντας τ πόλεων, ἓ τ κολωνῶν, καὶ μανικίπιων τ ὅλ τῆ
ἰταλίᾳ, καὶ τ ὑπὸ βασιλέα τι, ἓ ὀυκάστας διὰ τ ἰδίων
πρεσβυτ ἐγράψαμεν βούλομαι. ὑπολαμβάνειν δ ἔχειν,
οὐκ ἐλαττον ἡμερῶν τριάκοντα, ἐν ἓν ἐξεπιτ καλῶς
ἀναγνωσθῆναι δύναται.

CAP. V.

Agrippa in Judæam reditus.

His edictis Alexandriam & per totum imperium dimissis Claudius Cæsar declaravit, quomodo in Judæos animatus fuerit: moxque Agrippam ad curam sui regni misit auctum majoribus honoribus commendatumq; per literas præsidibus provinciarum simul & procuratoribus omnibus. at ille ut re bene gesta magna celeritate

Κεφάλαιον ε.

Ἀπόδειξις ἀγρίππα εἰς Ἰουδαίαν.

Τούτοις μὲν δὴ τοῖς διαπέμψασιν εἰς ἀλεξάνδρειάν τε, καὶ τὰ ὑπερῴλιον πᾶσαν ἀποκαλύψαι ἐδήλωσεν ὅσῳ περὶ Ἰουδαίων ἔχει γνώμην κλαύδιος ἡγεμών. αὐτίκα δ ἀγρίππαν κομιζόμενον τὴν βασιλείαν, ὅτι τιμῆς λαμπροτέρας ἐξέπεμψε τοῖς ὅτι τ ἐπαρχιῶν ἡγεμόσι, καὶ τοῖς ὑπατικοῖς διὰ γραμμάτων ὅπως κέλευε ἐράσμιον ἄγειν. ὁ δ ὡς εἶκὸς ἐν τῷ ὅτι κράτιστα τύχοις ἀπερχόμενον μετὰ τάχους

ἐπεί-

ὑπέστρεψεν. εἰς ἱεροσόλυμα δ' ἐλθὼν, χαρισηρίοις ἐξεπλήρωσε θυσίας, ἐδὲν τ κατὰ νόμον ὀφειλόντων. διὸ καὶ πολλῶν ξυρᾶσθαι διέταξε μαλακῶς, τοῦτο τε χρυσῆν ἀλύσιν τ δοθῆναι αὐτῷ ὑπὸ Γαΐου καὶ ἐν τῷ ἱερῷ ἐπιστῆσαι τῇ σιδηρᾷ, ἣ τὰς ἡγεμονίδας χεῖρας ἐδέδη τ συγγενῆς ὄναρ τύχης ὑπόμνημα, καὶ τ δεῖν ἐγείρειν τὰ πεπτωκότα. πᾶσι γὰρ ἦν ἀνεφάνιζεν ἡ τ ἀλύσεως ἀνάληψις, ὅτι βασιλεῖς ἀγείρουσας, ἀπὸ μικρᾶς αἰτίας εἰς δεσμωτήριον ἀπῆδυ τὸ πρὶν ἀξίωμα. καὶ μετ' ὀλίγον τ πέδης ἐλθὰς, εἰς βασιλέα δ' πάλιν λαμπρῶς προενήχθη. Διὰ τάυτων ἐνενοεῖτο ὅτι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐστὶν ὀλιγοδάνειτον τὸ μεγάλη, καὶ τὰ κλιθῆναι δυνάμενα πάλιν λαβεῖν ὕψος. ἐνεπλάσσε δ' οὐ θρησκεύειν τὰ θεῖα ἀγείρουσας, ἀλλὰ φιλεῖν μᾶλλον τ ἀνάγκη τ ἀγιερωσύνης μετιέναι, τοῦδε βοηθὸν σίμωνι, τούτου καθηγεμόνος ὀπλήσεως λῶ, τ ἐκείνῳ προειστήκειν τιμῶν. δύο γὰρ ἦσαν ἀδελφοὶ τῷ σίμωνι καὶ πατὴρ Βοηθὸς, ὃς τῇ θυγατρὶ βασιλεῖ σωφρόνησεν ἡρῴδης, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται. σὺν τοῖς οὖν τ ἱερωσύνῃ ἔσχεν ὁ σίμων, καὶ οὐ τῷ πατρὶ, καθὰ καὶ πρότερον ἔσχον οἱ σίμωνος. ἔτι δ' ὀνία παῖδες τρεῖς ἦσαν ὄντι τ τ μακεδόνων ἀρχῆς, ὅπερ ἐν τ προαγούσῃ χαράξει παρέδομεν. καλῶς παίζοντας γὰρ τοὺς τῶν ἱερείων υἱοὺς ὁ βασιλεὺς τοὺς ἱεροσολυμίτας ἡμείψατο τ εἰς αὐτὸν εὐνοίας. ἀνῆκε γὰρ αὐτοῖς τὰ πατρῷα ἑκάστης οἰκίας, ἐν καλῷ τιθέμενος. ἀ. ἰσόδημα τῆς ἡγεμονικῆς φορολεῖ. ὑπῆρχον γὰρ ἀπὸ ξένε πάντες ἔρανισμάτων, τίλαι ἄνδρα πολλῶν αὐτοῖς συμμαχόντα. πάντα πᾶσι γὰρ ὀλίγα χρόνῳ διελθόντα, δωρεὰ ἐναύσκει τ ὀφειλόμενα τέλεσιν, τίλαι ἄνδρα πολλῶν αὐτοῖς συμμαχόντα. πάντα πᾶσι γὰρ ὀλίγα χρόνῳ διελθόντα, δωρεὰ ἐναύσκει τ ὀφειλόμενα τέλεσιν, καὶ πᾶσι

contemptam autoritatem Cæſaris, qui Judæis non religionem tantum permiſit, verumetiam æqvum civitatis jus cum Græcis cohabitantibus: his ergo de cauſis eos qui contra edictum Auguſti auſi ſunt talia, indignantibus etiam propriis magiſtratibus, hæc furore populi, non ſuo conſenſu facta aſſeverantibus, jubeo per centurionem Vitellium Proculum ad me adduci rationem reddituros. Magiſtratus autem hortor, ut ſi videri volunt his conſenſum ſuum non acceſſiſſe, centurioni fontes indicent, dentqve operam ne quid turbæ aut rixæ oriatur, quam quidam captare videntur: cum contra ego & mihi cariſſimus rex Agrippa nihil æqve curemus, quam ne ulla Judæis detur occaſio excitandi tumultus defenſionis prætextu. Quo autem melius cognoſcatis, quænam ſit ſuper hoc negotio voluntas Auguſti, adjunximus ejus edictum apud Alexandrinos propoſitum: quod jam ante ſatis notum omnibus, cariſſimus rex Agrippa mihi ſedenti pro tribunali recitavit, jus ſuum poſtulans, & ut ſuis beneficium Cæſaris maneat incolume. Quamobrem jubeo ut in poſterum nullam quæratis ſeditionum materiam, & cæleſte numen ſuis quisque colat ritibus. Ita tum Petronius rem curavit, ut & admiſſum erratum corrigeretur, & in poſterum caveretur ne quis tale quippiam audeat. Rex autem Agrippa Simonem Cantharam pontificatu privavit, quem Jonathæ Anani filio reddere voluit, digniorem hunc tali ſacerdotio exiſtimans. Sed ille recipere noluit ſic excuſans: Equidem tuam rex beneficentiam libenter amplector, contentus tua voluntate qua mihi tantus honor oblatus eſt, etſi me Deus indignum judicavit ſummo pontificio, ſed mihi ſacrum illum amictum ſemel ſumpſiſſe ſatis eſt: tunc enim ſanctius illum accepi quam nunc reciperem. quod ſi quæris, oſtendam qui honore hoc ſit longe dignior. eſt mihi frater & apud Deum, & apud te rex innocentior, ab omniqve peccati labe mundior, quem auſim tibi commendare ut idoneum officio pontificis. qua hominis modeſtia delectatus rex, omiſſo Jonatha juxta ipſius conſilium, fratri ejus Matthiæ ſacerdotium id detulit: nec ita multo poſt Petronio Marſus in adminiſtranda provincia Syria ſucceſſit:

A αὐτοκράτορος. Δίκαιόν ἐστι τοὺς ἐπιτρέψαντος Ἰουδαίοις τοῖς ἰδίοις ἔθεσι χρῆσθαι, ἐπὶ μέρους δὲ καὶ συμπολιτεύεσθαι τοῖς Ἕλλησι κεκελεύκαμεν. τοὺς μὲν οὖν τὰ δόγματα ἐκβάντας τοῦτο ποιήσαντας, ἐφ' ᾧ καὶ πρότερον ἠγανάκτησαν οἱ δοκοῦντες αὐτοῖς ἐχθροὶ εἶναι, καὶ τῇ ἰδίᾳ πατρίδι μισούμενοι χαλεπῶς φέρειν, ἀλλὰ τῇ τοῦ πλήθους ὁρμῇ, πρὸ ἑκατοντάρχου πρόκλου εἰπόντος ἐκείνου ἐπ' ἐμοῦ ἀναχθῆναι τὰ πεπραγμένα λόγον ἀποδώσοντας. τοὺς δὲ πρώτους ἀρχοντοῦντινας, εἰ μὴ βέλουσι δοκεῖν καὶ τὸ αὐτῶν πρόσωπον χαρίσασθαι τὸ ἀδίκημα, ἐπιδείκνυσθαι τοὺς αἰτίους τῷ ἑκατοντάρχῃ, μηδεμιᾶς σπουδῆς μηδὲ μάχης εἰσπίπτειν φέρειν ἡμᾶς, ἵνα περ δοκῶσι μοι μηδὲ τοῦ πρώτου ἐρεῖν τὰ ἀκίνητα ἀδικεῖν μᾶλλον προσιόντων, ἢ ἵνα μὴ ἀφαιρεῖσθαι τὰ Ἰουδαίων ἔθνη, ἀπὸ τῆς ἀμείνονος προφάσεως συναθροισθέντες εἰς ἀπόνοιαν χωρῆσαι. ἵνα δὲ γνωρισθῇ προνοῶν, τί ποτε ὁ σεβασμὸς περὶ ὅλου τοῦ πράγματος ἐφρόνησε, τὰ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ αὐτοῖς δόγματα προκείμενα προσθήκην ποιοῦμαι, ἅπερ ἐπὶ γνώρισμα πᾶσιν εἶναι δοκεῖ, τοῦτο δὲ ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ ἀνέγνω ὁ πρεσβευτὴς μοι βασιλεὺς ἀγρίππας δικαιολογούμενος ὑπὲρ τῶν δικαίων μὴ δεῖν αὐτοὺς ἀφαιρεθῆναι τοῦ σεβασμοῦ ἀφορμάς. ἐγὼ τοίνυν τὸ λοιπὸν, προσέταξα, μηδεμίαν προφάσεως ζητεῖν, ἀλλὰ ἑκάστους τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ ἐν πατρῴοις μὲν οὖν ἔτεσι πρεσβεύειν, διαπράττεσθαι μὴ τοῦ βλασφημεῖν ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ τιμᾶν θεόν τυχόν, ἐξεῖναι μηδενὶ τῶν ἄλλων ἔθνων. ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς ἀφείλετο μὲν τὸν ἱερωσύνην τὸν καθυρᾶν σίμωνα, ἐνέθετο δὲ πάλιν ἐπ' αὐτὸν ἦρε τὸν ἀνανίαν, ὃν ἀξιώτερον τῆς ἱερωσύνης ἐκρίνεν ὁ θεός. ἀπεξενώσατο δὲ σιμὼν ἱερὸν ἀρχιερωσύνης. πρὸ γὰρ αὐτοῦ ἀμφιασάμενον ἐσθῆτα ἱερὰν ἀρχιερωσύνης ἄξιον

σάμει πολλὰ διεξιών. τῶν δὲ τὸ πλεονάζον, ὀνῃδι- A exhaustos memorans, qvæ cum sine modo repe-
σμὸς εἰδοκεῖ, διὸ προαιντως ὁ Βασιλεὺς ἐδέχετο τὴν ἀ-
ζημίωτον παῤῥησίαν τῶν λόγων. ἐκ ἡδέως γὰρ αἱ τ' ἀδόξων
χρόνων ἀναμνήσεις. δύσῃης ὢν ὁ σίλας ἀπροῴφλητος
προφέρων. πλὴν γοῦν ἀνῃρέθισε σφόδρα ὁ σίλας τὸν
Βασιλέως τ' θυμὸν, καίκεῖν ὀργῇ πλέον, ἢ λογισμῷ
διδούς, ἃ τ' ἱππαρχίας μόνον μετεῖχεν τ σίλα, ἀλλὰ καὶ
παρέδωκε δεδημευμένον εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα πέμ-
ψας. χρόνῳ δ' τ' θυμὸν ἠμβλύνθη, καὶ λογισμοῖς ἐλυ-
κεμένοις τὸν περὶ τὸν ἄνδρὸς κρίσιν ἐφῆκεν, ἐν ᾧ λαμβά- B ferit. Elapso deinde aliqvanto tempore lenita
νων, ὅσους ἐκεῖνος πόνους ἐκεῖνος ἀνέτλη. ἡμέραν jam ira, & ratione defæcata in consilium adhibi-
ἣν ἑορτάζων αὐτὸς ἡδέλλιον, ὅτι πάσιν ὧν ἦρχεν ἐφρο-
νήσατο καθήσατο γαλήνας, τ σίλαν ἀνεκάλεσε, φθονερὸν
καὶ σωθέντα αὐτῷ ἡδυσύμβολον. καὶ δὴ, τρόπος ἐλάθ ἡμέρας
ὢν, ἔδοκει προσῆκεν φέρειν δικαίαν αἰτίαν ὀργῆς, εἰκ ἀ-
πεκρύπτετο πρὸς τὰς μελούσας αὐτὸν λέγων, ὅτι παῖ
ὁ Βασιλεὺς πάλιν ἀνακαλῶ με, τὸν μὴ μικρὸν ὑποπλ-
λυαλμίλων; ἀδὲ γὰ τὰ πρῶτα μοι χάρα τ' εἰς αὐτὸν εὐνοί- C videbatur, vocantibus se respondens, ad qvem
ας ἐτήρησεν, ἀπεύλησε δ' ὑβρίσας. ἢ παπαῖ δὴ νεανεμ-
κέ με τῆς παῤῥησίας, ἣν ὅπο πάσι σωθεὶς εἶχον ἐ-
ῤῥησιμμαλλον ἐσων αὐτὸν ἐξελυσιτέλουν δεινῶν, ὅσους
ἐγκα πόνους, ἐκείνῳ χαριζόμενος σωτηρίαν τε καὶ
τιμὰς, ὧν γάριτας ἐγκαλῶ δεσμά, καὶ σκότον ἐρε-
κτόν. ἐκ ἐγὼ ποτὲ τούτων λήσομαι. τάχα καί μοι τ'
ἐρίσεως σωεπίστασθαι μνήμην, δι μεγαλοφροσύνης
ἀρχὴ ἡ ψυχή. τοῦτο ἀνέβοα, δι διεπάτει τὸν βασι- D
λέα λέγων. ὁ δ' ὡς ἀνάτως ἐώρα μὲν κείμενον, πύλην
ἔκτεν ἐν Φρυγίᾳ. τὰ δ' τ' ἱεροσολύμων τεῖχη, τὰ πρὸς
τὸν χαλκοῦν καλούμενα πύλην, δημοσίαις ὠκόδο μησαν, τὸν
μὲν, εὐρυτέρων εἰς πλάτ, τὸν δ' εἰς ὕψ ἐξαί-
ρων. καὶ ἐξηρέσατο τοῦτο πάσης ἀνθρωπίνης κρεῖτ-
τονα βίας, εἰ μὴ μαρσ ὁ τῆς συμφορᾶς ἡμῶν κλαυδίω
καισαρ ἀλγεινὰ γράμματα ἐδήλωσε τ πραττομένων. καὶ
νεωτερισμόν τινα κλαύδι ὑπονοήσας, ἐπεστειλεν
ἀρχίτεκτα μὴ ἀπεδῆς παντελῶς τῆς τ' τειχῶν ἐξοικοδο- E munit sumptu publico, latioresq; & altiores qvã
μήσεως. ὁ δ' ἀπειθεῖν οὐκ ἐτόλμησε. πέφυκει δ' ὁ Βασι-
λεὺς ἄτως εὐεργετικὸς εἶναι ἐν δωρεαῖς, καὶ μεγαλοφρο-
νῶν ἐθνη φιλοτιμ, καὶ πολλὰς ἀφορμὰς δαπανήμασιν
ἀνιστὰς αὐτὸν εἰς ὑπερφάνειαν, ἠδόμβ πολλαχοῦ τὴν χαρίζεσθ
ἐ τὴν βιοτὴν ἐν εὐρηκία χρόνων, κατ' ὀδὲν ἡρῴδῃ τῷ
πρόσθεν βασιλεῖ τ' τρόπον συμφερόμβ. ἐκεῖνος δὲ
πατρὸν ἐν ἦθ ὑπὲρ πατρίδων δοτῆρα, καὶ τῶν
ἀπηχθημένων ἀξιωμάτων ἐλλησι πλέον, ἢ ἰουδαίοις οἰκεί- F
ως ἐχὼν ὁμολογούμβ, ἀλλοφύλων γέ τι πόλεις ἐσ-
κευασε δῶσι χρημάτων, βαλανείων, θεάτρων π ἄλλοπ
καταστάσεις, ἐστιν αἷς ναὸς ἀνέστησε, στοὰς ἄλλας. ἀλλ'
ἰουδαίων ἀδεμίαν πόλιν, ἀδὲ ὁλίγης ὑποσκέλης ἠξίωσεν,
ἀδὲ δώσεως ἀξίας μνημονεύθησαν. πρὸς δ' ὁ τρόπ
ἀρίστα, καὶ πρὸς πάντας τ' ἐναργεστικὸν ὁμοίων. τοῖς
ἀλλοεθνέσιν μὲν φιλάνθρωπ, καὶ εἰς ἐκάστους ἐκ-
νεμ τὸ φιλόδωρον, τοῖς ἐμοφύλοις ἀναλόγως χρηστὸς, G
καὶ συμπαθὴς μᾶλλον. ἠδέα γοῦν αὐτῷ διοικῶ, ἐ σωε-
χὴς ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις μὲν, καὶ τὰ πάτρια καθαρῶς
ἐτήρει. διὰ πάσης γοῦν αὐτὸν ἦλθ ἁγνείας, ἀδὲ ἡμέ-
ρα τις παρῳδόλευν αὐτῷ τὰ νόμιμα χρεώσυσα θυ-
σίας. καί δή τις ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἀνὴρ ὑπαχώμος

liberalis & humanus, in suæ gentis homines benignus, & promptus ad juvandos præ cæteris in-
adversitatibus. quapropter libenter & continue degebat Hierosolymis, institutorum ac ri-
tuum patriæ servator religiosissimus. purus enim erat a contaminamentis omnibus, nec ulla
dies ei præteribat absqve sacrificio. Accidit aliqvando, ut quidam Hierosolymita legisperitus

nomine Simon advocatâ concione per regis abſentiam agentis tum Cæſareæ, criminaretur illum, ut impurum & arcendum templi aditu, qvod non niſi dignis pateat. id ubi præfectus urbis illi ſignificavit per literas confeſtim accerſivit hominem: a quo forte fortuna repertus in theatro, aſſidere ſibi eum juſſit. moxqve ſedata voce & placide, Dic mihi, inquit, quid tibi non probatur ex his quæ facimus? qui cum nihil haberet quod diceret, precatus eſt veniam. tum rex citius quâ quiſquam opinaretur reconciliatus eſt, clementiam magis quam iram decere reges exiſtimans, & lenitatem animi magis quam celſitudinem. itaqve illum dimiſit non ſine munere. inter alias autem multas eximiis ornamentis honoravit civitatem Berytiam, magnis ſumptibus extructo ibi theatro pulcherrimo, ſimulqve æqve magnifico amphitheatro, & ad hæc balineis ac porticibus, nullis parcens impendiis modo abſolutam operibus pulchritudinem adderet. dedicatio quoque horum celebrata eſt ſplendidiſſime, exhibitis in theatro ſpectaculis, & muſicorum omne genus certaminibus, aliaqve voluptatum varietate: in amphitheatrum vero ad oſtentandam magnificentiam induciis plurimis gladiatorum paribus. volens deinde ſpectatores oblectare etiam catervatim commiſſis pugnatoribus, ex maleficis in hoc deſtinatis duas cohortes fecit ſeptingentorum quamque hominum, ut illis per imaginem belli decernentibus, pœna noxiorum in pacis voluptatem verteret. atqve ita omnes mutuis abſumpti ſunt vulneribus. Poſt hæc apud Berytum peracta migravit in urbem Galilææ Tiberiada. ſuſcipiebatur autem ab aliis regibus: venitqve ad eum Antiochus Comagenæ rex, Emeſinorum Sampſigeranus, Cotys qui regnabat in minore Armenia, Polemonqvè Ponti regulus: & præter hos Herodes frater rex Chalcidis. hos omnes ſumma hoſpitalitate excipiebat, oſtendens per hoc animi ſui magnitudinem, ne videretur indignus, qui expeteretur a tot regibus, quibus adhuc apud eum morantibus Marſus Syriæ præſes ſupervenit. Servans igitur debitam Romanis reverentiam usqve ad ſeptimum lapidem illi obviam proceſſit: quod quidem ſimultatis cum Marſo initium factum eſt, dum eodem cum hoſpitibus curru vectus, ſuſpectam præſidi redderet, tantam regum concordiam, ratus enim id non eſſe e republica, per idoneos nuncios mandavit ſingulis, ut ſine mora diſcederent: qua re Agrippa vehementer offenſus eſt. Marſum quidem hac de cauſa exoſum habuit. Matthiæ vero adempto pontificatu ſucceſſorem dedit Elioneum Cithæi filium. Jamq; tertium Judææ totius regni annum exegerat, cum pervenit in urbem Cæſaream, quæ prius Stratonis turris dicta eſt: ubi ſolennes ludos celebravit pro ſalute Cæſaris: ad quam feſtivitatem magna

VIII.

A ἐξακριβάζειν δοκῶν τὰ νόμιμα, θύμιον ἐπ' αὐτῷ τοῦτο, πληθ@ εἰς ἐκκλησίαν ἀλίσας, τηνίκα γὰρ ὁ βασιλεὺς εἰς καισάρειαν ἐκδεδημηκότ@, ἐπέλμησεν αὐτ@ κατηγορῶν, ὡς οὐκ ὄσι@ εἴη. δικαίως δ' ἂν ἐργοιτ' ἂν ταῦτ' εἰσάδε πεφοιτακέναι πρὸς ἐμέ. δηλοῖ γὰρ δὴ ἀφ' γραμμάτων ὁ τῆς πόλεως τῷ βασιλεῖ δημηγορῶν σίμων πάρα. μεταπέμπεται γὰρ αὐτὸν ὁ βασιλεύς, καὶ καθίζει μὲν ἐν τῷ θεάτρῳ πρὸ καθ-

B ἡδῶν παρ' αὐτὸν ἐκάλουν, ῥέμα τι καὶ πρᾴως, εἶπε μοι, φησὶν, τί τ' ἐνῆδε γινομένων ἐστὶ φεύγομεν; ὁ δ' οὐπω ἔχων εἰδέναι, τυχὸν ἐοῦτ' ἐγκώμιον. ἀλλὰ βασιλεὺς αὐτὸν ἡ περιδοκήσει τις διηλάσειε, τῶν πρώτων κριῶν βασιλικωτέραν ἐργῆς, καὶ πείσειν ἰδὼς τοὺς μεμίσθοις ὑμᾶς πλέον ὀπτήκειαν. τ' σίμωνα μὲν, καὶ δωρεᾶς τινὲς ἀξιώσας, ἀπέπεμψατ'. πολλοῖς δ' κατασκάσας πολλὰ βουτύπους ἐξαιρέτως ἐτίμησε. θέατρον μὲν αὐτοῖς κατεσκεύασε, πλυτικὰ τε καὶ κάλλει

C πολλῶν διαφέρον, ἀμφιθέατρον δὲ πολλῶν ἀναλωμάτων, βαλανεῖα τε ἐς τόπος, καὶ στοὰς ἐν ἑδενὶ τ' ἔργων στενότητι δαπανημάτων, ἢ τὸ κάλλ@ ἀθικήσους, ἢ τὸ μέγεθ@. ἐπεδαψιλεύσατο δ' αὐτῶν τῶν καθιέρωσιν μεγαλοπρεπῶς, ἐν τῷ θεάτρῳ μὲν θεωρίας ὀπτικῶν, πολὺ ὅσα μεσπικῆς ἔργα θεάτρων, καὶ ποικίλης ποιητικατάρσεως, ἐν δ' τῷ ἀμφιθεάτρῳ πλήθει μονομάχων, τ' αὐτοῦ δεικνὺς μεγαλόνειαν. ἔνθα καὶ τῶν τῷ πλήθ@

D ἀντάξιν βεβλημένοις ἡμέρας τ' θεωμένων πρῶτον, ἐπακοσίους ἄνδρας ἐπακοσίοις μαχησομένους ἐπεμψε, κακούργες ὅσους εἶχεν κατοπτεύσας εἰς τῶνδε τῶν πρᾴξιν, ἵνα οἱ μὲν κολασθῶσι, τὸ πλέον δ' ἔργον ἡδονὴ πρῶτον εἰρήνης. τούτους μὲν δὴ πάντας συνδιέφθειρεν. ἐν βουτυπῷ δ' πλέους τὰ σεσημασμένα, μετῆλθεν εἰς πυθερμάδα πάλιν τ' γαλιλαίους. ἐφ' ᾧ δ' ἀρχ πᾶς ἄλλος βασιλέως πεβλέπ@. ἦκε γοῦν παρ' αὐτὸν κομμαγηνῆς βασιλεὺς ἀντίοχ@, δαμάσων σαμψιγέραμ@, καὶ κότυς, τ'

E μικρᾶς ἀρμενίας ἀρχ@ βασιλεύσας, καὶ πόλεμον τῶν πάντα κεκτημέν@ δυνασείων. ἡρώδης τε, ἀδελφὸς ἐφ' αὐτῷ, ἦρχε δ' τ' χαλκιδ@. ὁμίλησε δ' πᾶσι καὶ τοὺς ὑποδοχαῖς, καὶ φιλοφρονήσεως ὡς μάλιστα δηλοῦσαν φρενήσεως ὕψ@, ἐφ' ᾗ δόξαν δοκῶν δικαίως τ' βασιλέως παρουσίας πεμπάζ. ἀλλὰ γὰρ τούτων διατριβόντων ἐπὶ παρ' αὐτῷ μάρσ@. ὁ δ' συρίας ἡγεμὼν παρεγένετο. πρὸς ἑωμαίους οὖν τιμητικὸν τηρῶν,

F ὑπαντᾷ μὲν ὁδοῦ τ' πόλεως ἀπωτέρω σταδίους ἑπτά, προσῆλθεν ὁ βασιλεύς. ἅτ' δ' ἄρχ ἐμελλεν τ' πρὸς ἑαυτὸν ἀρχὴν ἡνίοχ@ διαφορᾶς, συγκαθίζομεν@. ὅπως τῆς ἀπωλείας, ἀπηλλάκεσαν τοὺς ἄλλους βασιλέας. μάρσου δ' ἡ τούτων ὁμόνοια ἐμόγ@ τοσόνδε φιλία πρὸς ἀλλήλους, ὑπωπτεύθη, συμφέρειν δ' οὐχ ὑπολαμβάνοντι ἑωμαίοις δωρεῶν πάντων συμφέρησιν. ἐφ' οἷς ἐν ἑκάστῳ τ' ἐπιτηδείων τινὰς πέμπων ἐπέστελλεν ὅπῃ τὰ ἑαυτοῦ δίκαια

G μελλήσεως ἀπέρχεσθαι. ταῦτα ἀχρίπτας ἀναρῶς ἐξεδέχετ'. καὶ μάρσῳ μὲν οὐ τότε διαφέρως ἔσχε. τῶν δ' ἀρχιερωσύνην ματθίαν ἀφελόμεν@, αὐτ' αὐτοῦ κατίησιν ἀρχιερέα ἀλιωναῖον τὸν δ' κύριος παῖδα. τρίτον δ' ἔτ@ αὐτῷ βασιλεύοντι τῆς ὅλης ἰουδαίας πεπληρωτο, καὶ παρῆν εἰς πόλιν καισάρειαν, ἡ πρότερον στρατων@ πύργ@ ὀνομάσθη. συνετέλει δ' ἐπιτέθεια, ἡμέρας εἰς τὸν κρισαρ@ πομπὴν ὑπὲρ τῆς ἐκείνου σωτηρίας ἑορτὴν ἅπαν ἑαυτῷ διαπεμπόμενος,

καὶ

καὶ παρ' αὐτῷ ἤθροιστο τῶν κῦ τὴν ἐπιφάνειαν ἐν τέλει καὶ A multitudo nobilium ac procerum convenerat ex
περιβεβλημένων εἰς ἀξίαν πλῆθος. δὴ τότε δὴ τῆ δευ- tota provincia, ejus celebritatis die secunda pro-
τέρᾳ ἡμέρᾳ τοῦ ἐπιφανοῦς ἐνδυσάμενος ἐξ ἀργύρου πεποικι- cessit mane in theatrum, amictus veste tota ex
λμένου παντός, ὡς θαυμάσιον ὑφαντὸν εἶναι, παρῆλθεν εἰς argento mirabili opere contexta, quæ radiis ex-
τὸ θέατρον ἀρχομένης ἡμέρας. ἔνθα τῆς πρώτης τῶν orientis solis perculsa & divinum quendam ful-
ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐπιβολαῖς ὁ ἄργυρος καταυγασθεὶς, θαυμασίως ἀπέστιλβε μαρμάρων τι φεγγηρὸν, gorem emittens, venerationem cum honore in-
καὶ τοῖς εἰς αὐτὸν ἀπενίζουσι φρικώδες. εὐθὺς οἱ κόλακες cutiebat spectantibus. moxque adulatores per-
τὰς ἀδεεῖς ἐκείνῳ πόρρω ἀφεῖσθαι, ἀλλ' ἄλλοθεν B nicioſi aliunde acclamantes, Deum consultabant,
ἀνεβόων, θεὸν παρορεύοντας, εὐμενῆς πᾶσι ἐπιλέ- rogantes ut faveret propitius. hactenus enim,
γοντες, εἰ καὶ μέχρι νῦν ὡς ἄνθρωπον ἐφοβήθημεν, ἀλ- ut hominem reveritos, nunc agnoscere & fateri
λὰ τοιοῦδε γε κρείττονά σε θνητῆς φύσεως ὁμολογοῦμεν in eo quiddam mortali natura excellentius. hanc
οὐκ ἐπέπληξε τούτοις ὁ βασιλεύς, οὐδὲ τὴν κολακικὴν impiam adulationem ille nec castigavit, nec re-
ἀσεβῆσαν ἀπεστρέψατο. ἀνακύψας οὖν μετ' ὀλίγον pulit: pauloque post suspiciens vidit supra ca-
τὸν βύβωνα τῆς ἰδίας κεφαλῆς ὑπερκαθήμενον εἶδεν ὅπη χοινίκι πίνει, ἄγγελον. ὃν ἐν ὑγιοῦς ἐκείνην put suum bubonem funi extento insidentem:
κακῶν ποιᾷ τὴν μὲν ποτὲ τῶν ἀοιδῶν ἡδόμενον, καὶ ἅμα- moxque, ut sensit hunc esse calamitatis nuncium
καίρδιον ἔχειν ὀδυνῶν. ἄθρουν δὲ αὐτοῦ τῆς κοιλίας C qui olim felicitatis fuerat, ex intimis præcordiis
ἐπεφύσων ἄλγημα, μὴ σφοδρότητος ἀρξάμενον. indoluit. secutæ sunt ventris tormina, statim a
ἀναθεωρῶν οὖν πρὸς τοὺς φίλους, ὁ θεὸς ὑμῖν ἐγὼ φη- principio vehementia. conversis igitur in ami-
σὶν ἤδη καταγγέλλειν ἐπιτάττομαι τὸν βίον, ὧδε ἐμοῦ ἐξαιτοῦντος cos oculis: En, inquit, ego ille vestra appellatio-
τῆς ἀμαυρωθείσης τοῦ ἄρτι μου καταψευσθείσης φωνῆς ne Deus vitam relinqvere jubeor, fatali necessi-
ἐλεγχόμενος. ἐκληθεὶς ἀθάνατος ὑφ' ὑμῶν, ἤδη θνη- tate coarguente vestrum mendacium. & quem
τῶν ἀπείρομαι. δεκτέον δὴ τὸν πεπρωμένον ἢ θεὸς immortalem salutastis, ad mortem rapior: Sed
βεβούληται. καὶ γὰρ βεβιώκαμεν οὐδαμῇ φαύλως, ferenda est voluntas cælestis numinis. neqve
ἀλλ' ὅπη τῆς μακαριζομένης λαμπρότητος. ταῦτα τε D enim male vixímus, imo tanta felicitate, ut o-
λέγων ὑπεπάσῃ τῆς ὀδύνης καὶ πονηρᾶς. μὴ ἀπεθὴς εὐθὺ, mnes me beatum prædicent. hæc locutus cre-
εἰς τὰ βασίλεια ἀνεκομίσθη, καὶ διῆξε λέγων εἰς πάν- scente dolore discruciabatur. propere igitur re-
τας, ὡς ἔχοι πεπρωμένα παντάπασι μετ' ὀλίγον. ἡ φλη- lato in regiam rumor sparsus est brevi esse moi-
θὺς δ' αὐτίκα σὺν γυναιξὶ, καὶ παισὶν ὅπη σάκκον κα- turum. quamobrem confestim totus populus u-
θεδύσαι τὸ πατρῷον νόμῳ τὸν θεὸν ἱκέτευε ὑπὲρ βα- na cum uxoribus atqve liberis saccum indutus
σιλέως. οἰμωγὴ δὲ πάντα ἦν ἀναπλέα καὶ θολερῶν. more patrio supplicabat Deo pro salute regis, o-
ἐνύψηλοῦ δὲ βασιλεὺς δωματίῳ κατακείμενος, καὶ mnia miscens lamentis & ejulatibus. Rex autem
κάτω βλέπων αὐτοὺς πέλας περιπίπτοντας, ἄδακ- in celsiore decumbens cubiculo, & in faciem stra-
ρυς οὐδ' αὐτὸς ἔμενε. συνεχῶς δ' ἐφ' ἡμέρας πέν- tos humi prospiciens, non temperabat sibi a la-
τε τοῦ τῆς γαστρὸς ἀλγήματι διεργασθεὶς τὸν βίον κατέ- crymis. cruciatu deinde per continuos quinq;
λυσεν, ἔτη βιώσεως ἄγων πεντηκοστὸν ἐπὶ τρισὶ καὶ dies nihil se remittente confectus vitam finiit,
τετρασὶν. τῆς βασιλείας δ' ἐνιαυσιοὶ τέτταρας μὲν γὰρ annum natus quartum supra quinquagesimum,
ὅπη Γαΐου Καίσαρος ἐβασίλευσεν ἐπιπᾶσι, τῆς φι- postquam regnasset per septennium. quatuor
λίππου μὲν τετραρχίας ἐπὶ τριετίαν ἄρξας, τοῦ τετάρ- enim annos sub Cajo Cæsare obtinuit regnum,
του δὲ, καὶ τῶν ἡρῴδα πεπληρωκὼς τρεῖς δ' ὑπὲρ Κλαυ- primum in Philippi tetrarchia per triennium, cui
δίου τῆς κλαυδίου καίσαρος αὐτοκρατείας, ἐπὶ οἷς τῶν quarto demum anno accessit & Herodis tetrarchia, tribus deinde annis sub Claudio Cæsare,
τε πατρῴων ἐβασίλευσε, καὶ τῶν ἰουδαίων πρόσ- F præter jam dictam ditionem in Judæa qvoqve
λαβε, σαμάρειάν τε καὶ καισάρειαν. πρόσωθεν δ' regnavit & Samaria, simulq; Cæsarea. ex annu-
ἐπ' ὀλίγιστον αὐτῶν πρόσφορος ἀφθονίας ὑπῆρχε χιλίας is autem reditibus percipiebat cum plurimum
μυριάδας. πολλὰ μὲν τε πρόσοδα εἶσπραττεν. πρὸς δὲ φι- MCC. myriadas. nec his contentus, mutuum
λόδωρος ἄνευ δαψιλέστερα τῶν προσιόντων ἀνήλι- accipiebat pecunias. Cum enim esset munificus,
σκεν. ἐῶ δ' ἀφειδῆ αὐτοῦ τὸ φιλότιμον. ἀγομένης δὲ impensis non sufficiebant reditus, quod liberali-
μέλει τοῖς σπλήσεσι τῆς σκηνῆς αὐτοῦ, συμφρονήσαν- tatem exerceret sine parsimonia. Cæterum
τες ἡρῴδης τε ὁ τῆς χαλκιδ- δυνασταίων, καὶ ἑλ- priusqvam evulgaretur regis obitus, Herodes
κίας ὁ ἐπαρχ-, καὶ φίλ- δ' βασιλέως, λῃσάμενοι ἔπεμψαν ὑπηρετῶν τὸ ὑπατικὸν, καὶ σίλαν, ἐχθρὸς dynasta Chalcidis, & Chelcias magister regiæ
γὰρ ἦν αὐτοῖς, ἀπέστειλεν ὡς δὴ δ' βασιλέως κελεύ- militiæ conspirantes simul Aristonem miserunt,
σαντος. ἀφεῖτας μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς, πρότερον πείσ- G qui Silam communem amborum inimicum in-
τῳ καταλῦσαι τὸν βίον. ἦλθε δ' αὐτὸ καταλελειφθὸς, ὑπὲρ terficeret: quasi hoc a rege mandatum accepe-
μὲν ἄρριπτος ἄγων ἔτη ἑπταικαιδέκατον, τρεῖς δ' θυ- rit. Atqve hic fuit Agrippæ regis exitus. Su- IX.
γατέρες, ὧν ἡ μὲν ἡρῴδῃ δ' πατρὸς ἀδελφῷ γεγάμη- perstites autem ei fuerant, filius quidem unus
το βερνίκη, τὸ ἑκκαιδέκατον ἔτος γεγυῖα. παρ- Agrippa annum agens decimumseptimum: fi-
θένοι δὲ ἦσαν αἱ δύω, μαριάμμη τε καὶ δρουσίλλα, liæ vero tres. ex quibus Bernice nupta erat
δεκαετὴς μὲν ἡ ἑτέρα, ἑξαετὴς δ' δρουσίλλα. κα- Herodi patruo, nata annos sexdecim: reliquæ
θομολογοῦντο δ' ὑπὸ πατρὸς πρὸς γάμον. ἰουλίῳ duæ tum etiam virgines erant, Mariamne &
Drusilla, hæc septennis a patre desponsata Julio

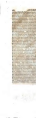

MARCUS ACCIUS PLAUTUS
A COMEDIES
FLAVII JOSEPHI ANTIQUI
TATIS JUDAICÆ LIBRI

τὸ διάδημα, καὶ δοὺς τὸν σημαντῆρα τῷ πατρὶ δα- A
κτύλιον, τὸν τε συμφηρὸν ὀνομαζόμενον παρ' αὐ-
τοῖς, διοικεῖν τὰ τῆς τοῦ βασιλέως παρῆν ἕως μέχρι τῆς
τοῦ ἀδελφοῦ παρουσίας. ἦκε δ' ὁ τοῦ ταχέως ἀκούσας
τὸν τοῦ πατρὸς τελευτὴν, καὶ διαδέχεται τὴν ἀδελφὴν
μονόβαζον ὑπερεκτάντος τῆς ἀρχῆς αὐτῷ. καθ'
ὃν χρόνον ὁ ἰζάτης τὸ τοῦ στρατεύματος χάραγμα διετρίβεν,
ἰουδαῖός τις ἔμπορος ἀνανίας ὄνομα, τοῖς τῶν
γυναικῶν εἰσιὼν τοῦ βασιλέως, ἐδίδασκεν αὐτὰς τὸν θεὸν
σέβεσθαι, ὡς ἰουδαίοις πάτριον ἦν. καὶ δὴ δι' αὐτῶν εἰς B
γνῶσιν ἀφικόμενος τοῦ ἰζάτου, κἀκεῖνον ὁμοίως συνανέπεισε. μεταλαμβάνει τε τοῦ τε πατρὸς, εἰς τὴν ἀ-
διαβηνῶν συνεξῆλθε καὶ πολλοὺς στρατιώτας θέλοντα.
συμβεβήκει γὰρ τὴν ἑλένην ὁμοίως ὑφ' ἑτέρου τινὸς
ἰουδαίου διδαχθῆναι, εἰς τὰς πατρίους μεταβαλοῦσαν νό-
μους. ἐπεὶ δὲ ἰζάτης εἰς παρέλαβε τὴν βασιλείαν ἀφικό-
μενος εἰς τὴν ἀδιαβηνὴν, καὶ θεασάμενος τοὺς ἀ-
δελφοὺς, καὶ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς δεδεμένους, ἐδυσχαί- C
ρενεν τῷ γεγονότι. καὶ τὸ μὲν ἀνεῖλεν ἡ φυλάττειν δε-
δεμένους εὐσεβὲς ἡγούμενος, τὸ δὲ μιαιφονωτέρως ἔχειν
εἰς αὐτοὺς μὴ διδεμένους σφαλερὸν εἶναι νομίζων, τοὺς
μὲν ἐμπροσθεν τας μὴ τέκνων εἰς τὴν ῥωμαίων ἐξέπεμψε
κλαύδιος καίσαρ, τοὺς δὲ, πρὸς ἀρταβάνην τὸν πάρθον
ἐφ' ὁμοίοις προφάσεσιν ἀπέστειλε. πυθόμενος δὲ τὴ
μητέρα τῷ ἑαυτοῦ πάνυ χαίρειν τοῖς ἰουδαίων ἔθεσιν,
ἐπιδοὺς καὶ αὐτὸς εἰς οἰκείαν μεταπέπεισθαι. νομίζων τε
μὴ ἂν εἶναι βεβαίως ἰουδαῖος, ἐὰν μὴ πρότερον περιτέ- D
τμηται τὴν ἰουδαϊκὴν. μαθοῦσα δὲ ἡ μήτηρ κωλύειν ἐπεχει-
ρᾶτο, διαφέρειν αὐτῷ καὶ δίωκειν λέγουσα. βασιλέα
γὰρ ἄνευ, καὶ καταστήσειν εἰς πολλοὺς δυσμενεῖς τοὺς ὑπη-
κόους μᾶλλον, ὅτι ξένων ἐπιθυμήσει καὶ ἀλλοτρίων
αὐτοῖς ἐθῶν. οὐκ ἀνέξεσθαί τε βασιλεύοντος αὐτοῦ
ἰουδαίους. καὶ ἡ μὲν ταῦτα ἔλεγεν, καὶ πῶς οἰκείως. ὁ δὲ
εἰς τὸν ἀνανίαν τοὺς λόγους ἀνέφερεν. ὃς δὴ τῇ μητρὶ
συμφασκόντος, καὶ συναπειλήσαντος εἰ μὴ πείσει E
καταλύσειν αὐτὸν ἄπασι. δεδοικέναι γὰρ ἔλεγε μὴ δι'
πράγματος οἰκήλῳ πᾶσι γενόμενα κινδυνεύσῃ πα-
μεῖραι παθεῖν, ὡς αὐτὸς αἴτιος τούτων, καὶ διδά-
σκαλος τοῦ βασιλέα ἀπεπτῶν ἔργων γεγενῆσθαι. δυνά-
μενον δ' αὐτὸν, εἰ μὴ καὶ χωρὶς τῆς περιτομῆς τὰ θεῖα
σέβειν, ἔγε πάντως κέκελευε ζηλοῦν τὰ πάτρια τῶν ἰουδαί-
ων. ἔτι οὖν κυριώτερον δὲ περιτμηθῆναι, συγγνώμην
δ' ἔχειν αὐτῷ καὶ τὸν θεὸν φήσαντος, μὴ πραξαῖ τὸ F
ἔργον διὰ ἀνάγκην, καὶ τὸν οἰκεῖον κίνησιν φόβον, ἐπι-
σθὴ μὲν τούτοις τοῖς λόγοις ὁ βασιλεύς. μὴ πάντα
δ', τῶν δὲ ἐπιθυμίαν οὐκ ἐξεβιάζηται παντάπασιν, ἰου-
δαίοις τε ἔπρασσε τὰ γαλιλαίοις ἀφικόμενος ἐλεά-
ζαρος ὄνομα, πάνυ δοκῶν τὰ πάτρια δοκῶν ἀκριβῶς εἶ-
ναι, περιτρέψατο πρᾶξαι τοῦτο. ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθεν
ἀσπασόμενος αὐτὸν, καταλαβὼν τὸ μυστικὸν νόμου ἀνα-
γινώσκοντα, λαμβάνει, εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, τὰ μέγιστα τῶν
νόμων, καὶ δι' αὐτὸ τὸν θεὸν ἀδικῶν. ἠδυνάσθην σε δὴ νό- G
μου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ πρότερον τὸ περιτόμιον πεῖν
ἀπ' αὐτῶν. μέχρι τίνος ἀπειλιμητος μένεις; ἀλλ' εἰ
μὴ τὸν θεὸν τοῦτον νόμον ἀνέγνως, οὐ εἰδὼς τις ἐπιορκεῖ
ἔσῃ, νῦν ἀνάγνωθι. ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, οὐκ
ἐπεριβάλετο τῷ πράξειν, μεταξὺ δ' εἰς ἕτερον οἴκημα,

diademate, & dato patris anulo ſignatorio, ſimulqve ſampſera, ut ipſi vocant: juſſitqve eum adminiſtrare rempub. donec frater veniat. Is autem celeriter venit audito patris obitu, & ultro cedenti Monobazo fratri in principatum ſucceſſit. Cæterum eo tempore qvo Izates apud Spaſini caſtrum agebat, Judæus qvidam mercator Ananias nomine, familiaritatem nactus regiarum mulierum, docebat eas veri Dei cultum ritu Judaico. per has deinde cum Izatæ innotuiſſet, ipſum qvoqve in eandem opinionem traducit: accitumq; a patre in Adiabenam comitatus eſt magnis precibus pertractus. forte autem acciderat, ut etiam Helena ab alio qvodam Judæo inſtituta leges divinitus traditas complecteretur. Izates porro novus rex poſtqvam in Adiabenam reverſus offendit fratres & cognatos in vinculis, tulit id ægerrime. & cum occidere hos aut vinctos ſervare vetaret pietas, contra affectos injuria dimittere parum tutum videretur, neqvando de vindicta cogitarent: partem eorum una cum propriis filiis Romam ad Claudium Cæſarem miſit, partem ad Artabanum Parthum, futuros utrobiqve obſides. cognito deinde qvod mater multum delectaretur Judæorum moribus, dedit operam, ut & ipſe ad eam religionem transiret. cumq; exiſtimaret ſe non eſſe perfectum Judæum, niſi circumcideretur, paratus erat, & hoc facere. qvod poſtqvam mater reſcivit, conabatur impedire, periculoſum eſſe dictitans, multum enim eam rem a rege alienaturam ſubditorum animos, ſi eum ad externos ritus deſciſcere cognoſcerent: neqve ullo pacto laturos Judæum in regio ſolio. ſic illa aliqvantiſper cupiditatem ejus retinuit, rex autem cum Anania contulit conſilium, qui matris ſententiam comprobans, minatus eſt ſe eum relicturum niſi ab hoc propoſito deſiſteret. timere enim ſe ne ſi occulta proferrentur in vulgus, ipſe arriperetur daturus pœnas, ut author omnium, qvi non docenda regem docuerit. Licere autem ei etiam abſq; circumciſione Deum pie colere, ſi Judæorum inſtituta placeant. in hoc enim magis ſitam religionem qvam in circumciſione corporis: daturumqve Deum veniam, ſi neceſſitate coactus ſignaculum id omitteret, metu ne qva exoriatur ſubditorum defectio. his verbis tum regi perſvaſit qvod voluit. Aliqvanto autem poſt, nondum enim omnino hæc cupiditas exciderat, alius qvidam Judæus e Galilæa profectus, Eleazarus nomine, legis valde peritus habitus, eum ad rem perficiendam impulit. ad ſalutandum enim regem admiſſus, cum eum offendiſſet legentem ſacra Moyſis volumina: Neſcis, inqvit, ô rex, qvantam injuriam legi & per hanc Deo facias. nec enim ſatis eſt decreta ejus noſſe, ſed præſtat imperata ejus facere. Qvam diu manebis incircumciſus? ſi nondum legiſti legem circumcidi jubentem, nunc certe lege, ut ſcias qvanta ſit impietas hanc omittere. His auditis rex non diſtulit negotium, ſed ſecedens in aliud cubiculum,

& Archelao ejus filio: defunctis autem his penes optimates fuit respublica, collocatis in ejus fastigio pontificibus: de qvibus hactenus dixisse sufficit.

CAP. IX.

Qvomodo Florus Albini successor tantis Judæos affecerit injuriis, ut coacti sint arma sumere.

GEssius autem Florus Albino successor a Nerone missus plurimis Judæos replevit calamitatibus. is Clazomenus erat genere, adduxitq; secum Cleopatram conjugem non minus improbam, per qvàm, ut Poppeæ Augustæ amicam, Judææ administrationem impetraverat: adeo vero potestate violenter abusus est, ut Albinum Judæi desiderarent qvasi beneficum. nam ille qvantum poterat clam erat malus & nocens: Florus contra qvasi ad ostentandam missus malitiam, pùblice traducebat nostræ gentis injurias, nihil sibi ad summam in rapinis & suppliciis iniqvitatem reliqvum faciens. erat enim inflexibilis ad misericordiam, nullis unqvam lucris satiabilis, undecunqve parva æqve captans ac magna, ut etiam latronum esset particeps. multi enim illum quæstum exercebant de incolumitate, qvam ab eo redimebant decisis prædarum partibus: adeoqve nullus erat injuriarum vel modus, vel finis, ut miseri Judæi non ferentes rapacem latronum insolentiam cogerẽtur laribus relictis & patriis ceremoniis, ad exteros fugere, judicantes ubivis etiam apud Barbaros se vivere posse commodius. Et qvid multis verbis opus est? Bellum contra Romanos suscipere solus Florus nos compulit, malens semel universos qvam paulatim perdere. Itaqve secundo anno postqvam is venit procurator in provinciam, duodecimo vero Neronis imperii, bellum id cœptum est: qvo tempore qvanta vel coacti fecimus, vel perpessi sustinuimus, exacte cognoscere poterunt, qvi dignabuntur legere libros a nobis conscriptos de bello Judaico. atq; hic dicendi finem faciam de antiqvitatibus, qvas belli argumentum sequitur. Præsentis autem operis textus continet totum illud tempus inter primam creationem hominis & annum Neronis principis duodecimum: quæque per tot secula Judæis, vel in Ægypto obvenerunt, vel in Palæstina cæteraq; Syria, tum qvas clades ab Assyriis & Babyloniis accepimus, qvove modo tractati simus a Perssis & Macedonibus, & postremo a Romano populo. his enim omnibus accurate descriptis, etiam pontificum successiones recensuimus, continuatas per annorum duo millia. pari diligentia regum qvoqve res ordine tradidimus, & status reipublicæ monarcharumqve potentiam, per omnia secuti autoritatem sacrorum voluminum, ita ut a principio sumus polliciti. ausimqve addere qvod nemo alius scriptor Judæus, externusve potuisset hoc argumentum tanta fide Græcis hominibus prodere. ego enim tribulium meorum confessione disciplinas egregie calleo,

Κεφάλαιον ϛ'.

Ως Φλῶρος ὁ ἀλβίνῳ διάδοχος ποικίλα διέθηκε τὸς ἰουδαίους κακὰ, ὡς ἀναγκάσαι αὐτὸς ἐφ' ὅπλα χωρῆσαι.

ΓΕσσιος ὁ Φλῶρος ὁ πεμφθεὶς ἀλβίνῳ διάδοχος ὑπὸ νέρωνος πολλῶν ἀνεπλήσε κακῶν ἰουδαίους, κλαζομήνιος ὁ λὼ τὸ γένος ἦν ὁ ἐπήγετο γυναῖκα, δι' ἣν φίλλῳ σύσσιτος τῆς νέρωνος γενομένης, καὶ πιθανὰ μηδὲν αὐτῷ διαφέρουσα τῆς ἀρχῆς ἐπέτυχεν. ἔτω δὲ πρὸς τὸν ἔξουσίαν ἐλθὼν κακὸς, καὶ βίαιος, ὡς τις διὰ τὸν ὑπερβολὴν τῶν κακῶν, ἀλβῖνον ἐπήνουν ὡς δι' ἐρημίαν ἰουδαῖοι. ἐκεῖνος γὰρ ἐπεχείρησε τὸν πονηρίαν, καὶ δι' μὴ πανταπασι κατάφωρος εἶναι, ἐσκίαζε. γέγονε δὲ Φλῶρος καθάπερ εἰς δήλωσιν πονηρίας πεμφθεὶς, πᾶς εἴς τι ἔθνος ἡμῶν παρανομίας ἐπέβαλε, μήτε ἁρπαγῆς παρελίπων μηδεμίαν τρόπον, μήτε αἰσχρὸν κολάσεως. λὼ γὰρ ἀπύκτος πρὸς ἔλεον, πένης δὲ κέρδους ἄπληστος, ὥστε μηδὲ τὰ πλῆσαι τῶν ἐλίγων διέφερεν, ἀλλὰ καὶ λῃστὰς ἐκαινούργησεν. ἀδεὲς γὰρ οἱ πλοῦτος ἦν ἐπιπάτιον, ἐξέχυνον παρ' ἐκείνῳ τὸν σωτηρίαν ἀπὸ τῆς μέρεσιν ἔχειν πεντεδεκάτης. ἐ δὲ μέτριον σὺν λὼ, ἀλλ' οἱ δυσυχεῖς ἰουδαῖοι, μὴ δυνάμενοι τὰς ὑπὸ τ λῃστῶν γινομένας παρῳδὰς ὑπομένειν, καταλιπόντ τ ἰδίων ἐξιστάμενοι ἠθῶν φόβην ἅπαντες, ὡς χρεῖττον ὀπαδὴ παρὰ βαρβάροις κατοικήσοντες. καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν; τὸν γὰρ πρὸς ῥωμαίους πόλεμον ὁ καταναγκάσας ἡμᾶς ἄρασθαι, Φλῶρος λὼ, κρεῖττον ἡγάμην αἱρεῖσθαι, ἢ κατ' ἐλίγον ἀπολέσθαι. καὶ δὴ τὸν ἀρχὴν ἔλαβεν ὁ πόλεμος, δωδεκάτῳ μὲν ἔτει τῆς δημοσίας Φλώρου, δωδεκάτῳ δὲ τ νέρωνος ἀρχῆς. ἀλλ' ὅσα μὲν δρᾶν λὼ ἀναγκάσθημεν, ἢ παθεῖν ὑπομείναμεν, ἀκριβῶς γνῶναι πάρεστι τοῖς βουλομένοις ἐντυχεῖν τῇς ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ἰουδαϊκὸν πόλεμον βιβλοις γεγραμμένοις. πάσσεται δὲ ἐντεῦθεν μοι τὰ τ ἀρχαιολογίας μετὰ λὼ ὁ τ πόλεμον ἠρξάμην γράφειν. πεῖρᾶται δὲ αὐτὴ, τὸν ὅσα πρώτης γλυφὴς ἀνθρώπ σώζουσιν, μέχρι ἐτῶν δωδεκάτου τ νέρωνος ἡγεμονίας, τ ἡμῶν συμβεβηκότων τοῖς ἰουδαίοις κατὰ τὸ ἄμφω, ὁ συρίαν, καὶ παλαισίνλω, ὅσα τε πέπονθεμεν ὑπὸ ἀσυρίων τε, καὶ βαβυλωνίων, πάντα τε πέρσαι καὶ μακεδόνες διαπεθήκασι ἡμᾶς, καὶ μετ' ἐκείνες ῥωμαῖοι· πάντα γὰρ οἶδα, μὴ ἀκριβείας σωπᾶν ἐχένη, τηρῆσαι δὲ πεπειραμαι, καὶ τὸν τῶν ἀρχιερέων ἀναγραφὴν, τῶν ἐν διαδόχοις ἐπισημαινομένων. ἀπλανὴ δὲ πεποίημαι, καὶ τὸν ὧδε τὸς βασιλῆς διαδοχὸν, τὰς πράξεις αὐτῶν καὶ τὰς πολιτείας ἀπαγγέλλων, μοναρχῶντε δυνασείας, ὡς αἱ ἱεραὶ βίβλοι ὧδε πάντων ἔχουσι τὸν ἀναγραφέα. ἔτ γὰρ πόσον ἐν ἀρχῇ ἐπαγγελάμεν τῆς ἱστορίας. λέγω δὲ ὑπεσχήμεθα ἤδη διὰ τὸν τῶν προτεθέντων σωπὴν εἶναι, ὅπ μηδεὶς ἂν ἕτερ ἡδυνήθη θελήσας, μήτε ἰουδαί, μήτε ἀλλόφυλ, τὸν πραγματείαν ταύτην οὕτως ἀκριβῶς εἰς ἕλληνας ἐξενεγκεῖν. ἐγὼ γὰρ ὁμολογούμεν ὑπὸ τ ἐμετέρων πολεῖται αἰτῶν κ τὸν ὑπαχθέντ παιδείαν διαφέρειν,

Ε τῶν

Digitized by Google

Anno Regni Regis Jacobi
Angliæ, &c. Decimo Octavo,
Scotiæ Quinquagesimo Quarto.

An Act for the Sale of Lands.

[Royal Assent, 19th May 1620.]

παρέντες τῆς ἀσθενεστέρους, καὶ μὴ γινώσκεσι τὰς πρά- A
ξεις τ ἡγεμόνων χαίφειν. τιμαώτω δὴ παρ' ἡμῖν τὸ τ
ἱστορίας ἀληθὲς, ἐπεὶ παρ' ἕλλησιν ἀμελεῖται. διχομη-
λογεῖν μὲν δὴ τὰ ἰουδαίων, τίνες τὸ ὄντες, καὶ ὅπως ἀπα-
νέστησαν αἰγυπτίων, χώραν τε ἣν ἔσχον ἀλώμενοι,
καὶ πόσα ἔχης κατέλαβον, καὶ πῶς μεθειστήσαν, νῦν ἀκρι-
βῶν ἀφ' ἧς ἦλθον ἔσται, καὶ ἄλλως ἄδηλον, ἐπειδὴ καὶ ἰουδαίων
πολλοὶ μὲν ἐμοῦ, τὰ τ παγγενῶν σωτηρίαν μὴ ἀκρι-
βάσας, καὶ τινες ἑλλήνων σκῆνα τῇ πατρίᾳ φωνῇ μετα-
βάλλοντες, καὶ πολὺ τ ἀληθοῦς διήμαρτον. ὅπερ ἦ οἱ τε B
τότων συγγραφεῖς ἐπαύσαντο, καὶ οἱ ἡμέτεροι πρόφ ἦλθ,
ὅσα μὲν τῶν ἐρχῶν ποιήσομαι τ σωτηρίας. τούτων
τὰ μὲν ἔτι κατ' ἐμαυτὸν τὸν πάλαι διεξοδικώτερον, καὶ μᾶλ-
λον ὅσης ἂν ἐξεργασίας δυνατὰ γένηται, δείμι. τὰ ἦ πρεσβύτερα
τ ἐμῆς ἡλικίας ὑποδραμὼν σωτάμενος. ὡς ἀντίοχος ὁ
κληθεὶς ἐπιφανὴς ἑλὼν κρατ ἱεροσόλυμα, καὶ
καταρχὰς ἔτεσι τρισὶ, καὶ μησὶν ἕξ, ὑπὸ τ ἀσαμωναίου
παίδων ἐκβάλεται τ χώρας. ἐπειθ' ὡς οἱ τότων ἔγ- C
γονοι πρὸς τ βασιλικὰς ἀξιώσεις ἀντέστησαν, ἕλκυσαν εἰς
τὰ πράγματα ῥωμαίους, καὶ πομπήϊον. καὶ ὡς ἡρῴδης ὁ
ἐπιπατρὸς καταλυσε τὸν δυναστεύσαντα αὐτῶν, ἐπαγαγὼν
σφᾶς. ὅπως τὸ ὁλαῖς, μετὰ τὸν ἡρῴδ τελευτὴν κα-
τεστάσαν, αὐγούστ μὲν ῥωμαίων ἡγεμονεύοντ, Κ
κυιντιλίου δ' ἄρου, καὶ τὸν χώραν ἔντ. καὶ ὡς ἔτε
δωδεκάτῳ τ νέρωνι δεχῆς ὁ πόλεμ ἀνέῤῥαγη, τά
τε συμβάντα καὶ κίστιον, ἕως σὺν ταῖς πρώταις ὁρμαῖς D
ἐπῆλθον οἱ ἰουδαῖοι τοῖς ὅπλοις.

Ὅπως τὰ τῶν πρώτων ἔτη χίσαντο, καὶ ὡς νέρων ὅσα
τοῖς κατὰ τὴν ἱερὰν ἀσυλίαν ἀσεβήματα ἐφίλησε καὶ πολέμῳ. καὶ ὡς ἔτ μὲν δ' πρεσβύτερον τῶν
παίδων εἰς τὸν ἰουδαίων χώραν ἐνέβαλεν, ὅση τε χερ-
μὼν ἦ χωμῶν τραῦλα, καὶ ὅσα σὺν μάχοις σκότηται
εἰς ὅλον τὸν γαλιλαίαν. ἕως τ πόλεων αὐτοῖς, ἃς μὲν
ὁλοχερεῖ καὶ κρατ, ἃς ἦ δι' ὁμολογίας ἕλαβεν, E
ἐν αἷς οἳ καὶ τὰ τῶν ῥωμαίων εὐπαίχεις ἐν πολέμοις, ἕ
τ τάσκησιν τ ἀγμάτων, τῆς τε γαλιλαίας ἐκπερας
τὰ διαστήματα, καὶ τ φύσιν, καὶ τοὺς τ ἰουδαίους ὅρους, ἔν τε
τ χωρίας τ ἰδιότητα, λίμνας τε ἕ πηγὰς τὰς ἐν αὐτῇ,
ἕ τὰ τῶν ἐκπεφευγότων πόλεων τ ἁλισκομένων πάθη, μετ' ἀ-
κριβείας ὡς εἶδον ἢ ἔπαθον, δείμι. ἀδὲ μὲν τ ἐμαυτ τὰ
συμφορῶν κοπερ ψυχρὰ μέλλων γράφειν εἰδότας ἐρᾶν.

Ἐπεὶ ὡς ἤδη κάμνοντων ἰουδαίοις τ πραγμάτων, F
θύησκε μὲν νέρων, θεασασθαι δ' ὅτι ἱεροσολύμων ὡρ-
μημένῳ, ὑπὸ τ ἡγεμονίας ἀνῄρεται. τὰ τε γιγνό-
μενα τῶν τότε παύτης αὐτῷ σημεῖα, καὶ τὰς ὅση ῥωμης κα-
βάσης, καὶ ὡς αὐτὸς ὑπὸ τ ῥαιλιωτῶν ἄκων αὐτοκρά-
τωρ ἀποδείκνυται. καὶ ὡς τότε ἀποχωρήσαντ ὅση
διοικήσε τ ἄλων εἰς τὸν αἴγυπτον, ἐρασθὴ τὰ ἰουδαίων,
ὅπως τὰ ἐπανέστησαν αὐτοῖς οἱ τύραννοι, καὶ πὸς τού-
των πρὸς ἀλλήλους διαφοράς. καὶ ὡς ἄρας ἀπὸ τῆς
αἰγύπτου πάλ, δεύτερον εἰς τὸν χώραν ἐνέβαλεν. ὅ-
σους τε πὸς δυνάμεις, καὶ ὅπου συνήγαγε, καὶ πο-
σάκις καὶ ὅπως ἐκ τῆς στάσεως ἡ πόλις διεκέιτο παρόν-
τ αὐτῇ, πρεσβολάς τε ὅσας ἐπήμψατο, καὶ
πόσα χώματα, πρεβόλους τ τῶν τειχῶν, καὶ τὰ

conceſſa infirmioribus neqve ſcientibus licentia
ſcribendi res a principibus geſtas. Honoratur
itaqve apud nos hiſtoriæ veritas, quæ a Græcis
negligitur. Ab origine quidem Judæos repete-
re, qui fuerint, quove pacto ab Ægyptiis diſce-
ſſerint, qvasqve regiones errando peragraverint,
& qvas vel quoties incoluerint, & qvemadmo-
dum inde migraverint, neqve hujus eſſe tempo-
ris, & præterea ſupervacaneum exiſtimavi: qvo-
niam multi ante me Judæorum de majoribus hu-
jus gentis veriſſima compoſuerunt: & nonnulli
Græcorum, quæ illi ſcripſerant, patria voce pro-
ſecuti non multum a veritate deviarunt: ex eo
autem hiſtoriæ principium ſumam, quo ſcripto-
res eorum & prophetæ noſtri deſierunt. Et bel-
lum quidem meis temporibus geſtum, latius
quaque potuero diligentia referam: quæ vero
ætate mea ſunt antiquiora, ſummatim brevite-
rqve percurram. Quomodo Antiochus cogno-
mento Epiphanes, devicta penitus Hieroſolyma,
cum triennium ſexqve menſes eam tenuiſſet, ab
Aſamoniæ filiis expulſus eſt. Deinde quod eo-
rum poſteri de regno diſſentientes, ad res ſuas
occupandas populum Romanum Pompejumqve
traxerunt: quomodoqve Herodes Antipatri fi-
lius eorum potentiæ finem fecerit, auxilio Sofii.
Tum, quomodo Herode mortuo, plebis in eos
orta ſeditio eſt, Auguſto quidem imperante Ro-
manis, Quintilio autem Varo provinciam obti-
nente. Quodqve bellum anno duodecimo im-
perii Neronis eruperit: quamque multa per
Ceſtium acciderint: quantaqve ad primos im-
petus armis Judæi pervaſerint: quoque modo
accolas permunierint: & quod Nero propter
acceptas Ceſtii ductu clades ſummæ rei metu-
ens, Veſpaſianum bello præpoſuerit: & quod is
cum maximo filiorum Judæam intraverit, qvan-
tumqve Romanorum exercitum ducens: quan-
taqve manus auxiliorum per omnem cæſa fuerit
Galilæam: & quod ejus civitatum quasdam vi
ceperit, alias deditione. Ubi etiam Romano-
rum in bello diſciplinam curamqve rerum, &
utriusqve Galilææ ſpatia, & naturam finesqve
Judææ, necnon & peculiarem terræ qualitatem,
lacusqve & fontes, captarumqve civitatum mala,
cum fide ſicut vidi, aut pertuli, expediam.
Nec etiam miſerias meas celaverim, cum ſcien-
tibus eas relaturus ſim. Deinde, quod jam feſſis
rebus Judæorum, Nero quidem mortem obie-
rit: Veſpaſianus autem in Hieroſolymam pro-
perans, imperii cauſa retractus ſit: quæqve ſi-
gna de hoc ei contigerint, Romæqve mutatio-
nes: & quod invitus a militibus, Imperator de-
claratus ſit: & quod eo diſponendæ reipublicæ
gratia in Ægyptum digreſſo, Judæorum ſtatus
ſeditionibus agitatus ſit: quoque modo tyran-
nis ſuccubuerint, eorumqve inter ſe diſcordias moverint. Et quod ex Ægypto Titus reverſus, bis Judæorum fines ingreſſus ſit: quoque modo exercitum, & quo in loco congregaverit: vel qualiter, & quoties civitatem affecerit ipſo præſente ſeditio. Aggreſſus quoque numeroſos & quantos erexerit aggeres: triumqve murorum ambitum & magnitudinem, ſive

menſuram, & munitionem civitatis: & fani templiqve diſpoſitionem: ad hæc aræ ſpatium, menſuramque veriſſime dicam: feſtorum quoque dierum mores aliquos, ſeptemqve luſtrationes, & munia ſacerdotum. Itemqve pontificis veſtes, ſanctaqve templi cujusmodi fuerint, ſine aliqua diſſimulatione, vel adjectione memorabo. Narrabo deinde tyrannorum in ſuos gentiles crudelitatem, Romanorumque in alienigenas humanitatem: quotieſqve Titus, civitatem ſimul ac templum ſervare cupiens, ad concordiæ fœdera diſſidentes provocavit. Diſſeram vero populi vulnera, & calamitates: quamque multa mala nunc bello, nunc ſeditionibus, nunc fame perpeſſi, poſtea capti ſint. Nec vero, aut perfugarum clades, aut captivorum ſupplicia prætermittam: vel quemadmodum templum invito Cæſare conflagraverit. quamque multæ opes ſacræ flamma raptæ ſint: ac totius, quæ reliqua erat, civitatis excidium: & quæ præceſſerant portenta, atque prodigia, vel tyrannorum captivitatem, vel qui ſervitio abducti ſunt, multitudinem: aut cui quiſque fortunæ ſit diſtributus: & quod Romani quidem belli reliquias perſecuti ſunt, devictorumqve munimina funditus eruerunt: Titus vero peragrata regione cuncta reſtituit. ejuſdemque reditum in Italiam, ac triumphum. Hæc omnia ſeptem libris comprehenſa, adnixus ne vituperationem a rerum ſcientibus & qui bello interfuerunt ſuſtineam, ſtudioſis veritatis magis quam voluptatis perſcripſi. Narrandi autem initium faciam hoc ordine, quo capitula ſunt digeſta.

μέτρα τούτων, τὴν τε τῆς πόλεως ἐχυρότητα, καὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τὸν ναὸν τὸν ἀληθῆ. ἔτι δὲ καὶ τούτων καὶ τὸν βωμὸν τὰ μέτρα, πάντα μετ' ἀκριβείας. εἴ τε ἑορτῶν ἔνια, καὶ τὰς ἑπτὰ ἁγνείας, καὶ τὰς τῶν ἱερέων λειτουργίας. ἔτι δὲ τὰς ἐσθῆτας τῶν ἱερέων, καὶ τὰ τῶν ἀρχιερέων, καὶ εἴ τι ἄλλο τῷ ναῷ τὸ ἅγιον, ἐδὲν ἐπικρυπτόμενον, ἔτι παρεσπαρμένοις τοῖς πεφωραμένοις. ἔπειτα διέξειμι τὴν τῶν τυράννων πρὸς τοὺς ὁμοφύλους ὠμότητα, καὶ τὴν ἡμερίαν Ῥωμαίων πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ὁπόσοις πολλάκις τὴν σῶσαν τὴν πόλιν, καὶ τὸν ναὸν ἀδήμους, ἔτι δεξιὰς τοὺς φιλιάζοντας προύκαλέσατο διαλλαγὰς τὰ πάθη καὶ δήμου, καὶ τὰς συμφορὰς, ὅσα τὴν μὲν πόλεμος, καὶ ὅσα τὸν λαὸν στάσις, καὶ ὅσα τὸν ἱερὸν λιμὸς κακωθέντας ἐλάνθανε. παραλείψω δὲ καὶ τὰς τῶν αὐτομόλων ἀτυχίας, καὶ τὰς τῶν αἰχμαλώτων κολάσεις, ὅπως τε ὁ ναὸς ἄκοντος Καίσαρος ἐνεπρήσθη καὶ ὅσα τῶν ἱερῶν κειμηλίων ὑπὸ πυρὸς ἥρπαγη, τοῦ τε τῆς ὅλης πόλεως ἁλώσεως, καὶ τὰ περὶ τὴν τῆς σημείας, καὶ περιόδου, καὶ τοῦ αἰχμαλωσίαν τῶν τυράννων, τῶν τε ἀνδραποδισθέντων τὸ πλῆθος, καὶ ὡς ἕκαστοι τύχοις διενεμήθησαν. καὶ ὡς Ῥωμαῖοι μὲν ἐπεξῆλθον τοῖς λείψανα τοῦ πολέμου, καὶ τὰ ἐρύματα τῶν χωρίων καθεῖλον. πάντας δὲ πάσαν ἐπελθὼν τὴν χώραν κατεφήνατο, τοῦ τε παντοφυοῦς αὐτοῦ τῆς ἰταλίας, καὶ τοῦ θριάμβου. ταῦτα πάντα ἐν ἑπτὰ βιβλίοις, καὶ μηδεμίαν τοῖς ὑπεναντίοις τὰ πράγματα, καὶ ὡς ἔτυχε τοῦ πολέμου καταλιπὼν, ἢ μέμψεως ἀφορμὴν, ἢ κατηγορίας τοῖς γε τῆς ἀληθείας ἀγαπῶσιν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἡδονὴν, ἀνέγραψα. πειράσομαι δὲ πάντης τῆς ἐξηγήσεως ἄρχειν, ἐν ᾧ τὰ κεφαλαῖα ἐπικείμενα.

CAP. I.

Κεφ. α.

De vaſtatione Hieroſolymæ ab Antiocho. *Ant. lib. 12. cap. 6.*

CUm potentes Judæorum inter ſe diſſiderent eo tempore, quo de tota Syria cum Ptolemæo Sexto Antiochus, qui Epiphanes dictus eſt, ambigebat (erat autem illis contentio de potentia, quod honoratus quisque graviter ferret ſimilibus ſubjugari) Onias quidam e pontificibus poſtquam prævaluit, Tobiæ filios expulit civitate. Illi autem ſupplices ad Antiochum confugerunt, petentes ut ipſis ducibus in Judæam irrumperet. Idque regi perſvaſum eſt, jampridem ſic animato. Quare cum magnis militū copiis egreſſus & civitatem fortiter expugnatam capit, & maximam eorum multitudinem, quibus Ptolemæus carior erat, interfecit. Dataq; paſſim militibus prædandi licentia, ipſe & templum ſpoliavit, & quotidianæ religionis aſſiduitatem per annos tres, ſexq; menſes inhibuit. Pontifex autem Onias effugit ad Ptolemæum: acceptoq; ab eo in Heliopolitana præfectura ſolo, ibi oppidum condidit Hieroſolymis ſimile, templumq; ædificavit: de quibus iterum opportune referemus. Veruntamen Antiocho neqve præter ſpem devicta civitas, neqve populatio, neqve tantæ cædes ſatis fuere: ſed intemperantia vitiorum, eorumqve memoria quæ in obſidione pertulerat, Judæos cogere cœpit: ut abrogato more patrio, nec infantes ſuos circumciderent, porcosqve

Ant. Lib. 13. cap. 4.

Ant. lib. 12. cap. 7.

ΣΤάσεως τῶν δυναπῶν ἰουδαίων ἐμπεσούσης, καθ' ὃν καιρὸν ἀντίοχος ὁ κληθεὶς ἐπιφανὴς, διεφέρετο περὶ ὅλης συρίας πρὸς πτολεμαῖον τὸν ἦκτην, ἡ φιλοτιμία δ' ἦν αὐτοῖς περὶ δυνάσπας, ἑκάστε τὸ ἐν ἀξιώματι μὴ φέροντος τοῖς ὁμοίοις ὑποτεπχθαι, ἔνιος μὲν ὃς τῶν ἀρχιερέων ὀνίας ἐκβαλὼν τὸν πόλεως τοὺς υἱοὺς τωβία. οἱ δὲ καταφυγόντες πρὸς ἀντίοχον, ἱκέτευσαν αὐτὸν ἡγεμόσι χρῆσθαι, ἐπὶ τοὺς ἰουδαίους ἐμβαλεῖν. πείθεται δὲ ὁ βασιλεὺς ὡρμημένος πάλαι, καὶ μὴ πλήσης σωάμεως αὐτὸν ὁρμῆσαι, τοῦ τε πλοῦ αἱρεῖ κατακράτος, καὶ πολλοὺς πλήθος τῶν πτολεμαίῳ προσεχόντων ἀνῄλε. πάς τε ἁρπαγὰς αἰσθλῶν ἐποιεῖτο τοὺς τραλλιανοὺς, αὐτός τε ναὸν εὐλλησι, καὶ τὰ σκευοθηκία τὰ καθ' ἡμέραν ἐναγισμῶν ἐπαύσατο ἐπ' ἔτη τρία, καὶ μῆνας ἓξ ὁ δὲ χειρεὺς ὀνίας πρὸς πτολεμαῖον ἀφυγών, καὶ παρ' αὐτοῦ λαβὼν τόπον ἐν τῷ ἡλιοπολίτῃ νομῷ, πόλιχνίον τε τοῖς ἱεροσολύμοις ἀπανασμιμοῦν, καὶ ναὸν ἔκτισεν ὅμοιον, περὶ δ' αὐτοῦς κατὰ χώραν δηλώσομεν. ἀντίοχος μὲν, οὔτε τὸ παρ' ἐλπίδα κρατῆσαι τῆς πόλεως, οὔθ' ὡς ἁρπαγὴ, καὶ ὁ πόνος φόνος ἦρκεσεν. ὑπὸ δὲ ἀκρασίας παθῶν, καὶ κατὰ μνήμην ὧν περὶ τὴν πολιορκίαν ἐπαθεν, ἠνάγκαζεν ἰουδαίους καταλύσαντας τὰ πάτρια, βρέφη τε αἰσὼν φυλάτειν ἀπείπασθαι, καὶ σῦς θύ-

Bonifacius VIII. Pontifex Maximus.

Bonifacius VIII. Pontifex Maximus.

Bonifacius VIII. Pontifex Maximus.

Bonifacius VIII. Pontifex Maximus.

captos abducunt. Prospere autem gestis ita cedentibus, alacritatem refrigescere non sinebant: sed cum exercitu Scythopolim usq; progressi, & ipsam pervaserunt, & agros intra Carmelum omnes, inter se partiti sunt.

πολίσαντο. προχωρούντων ἢ τ κατορθωμάτων, τλὼ ἐμὲ ὧ κατ' ψυχαν, ἀλλα προελθόντες ἅμα τῇ δυναμει μέχρι τῆς σκυθοπόλεως, παύτλω τ κατέδραμον, καὶ τλὼ ἐντὸς καρμήλε ἅπαντα χώρα ἅπασαν κατενέμαντο.

CAP. III.

ΚΕΦ. Γ.

De Aristobulo, Antigono, Juda, Essæo, Alexandro, Theodoro, & Demetrio.

SEcundarum autem rerum Joannis & filiorum ejus invidia seditionem gentilium concitavit, multiq; adversus eos collecti non quiescebant, donec aperto bello devicti sunt. reliqvum vero tempus Joannes cum fortunatissime viveret, & optime rebus per annos triginta & tres administratis, & quinque filiis relictis moritur: vir plane beatissimus, & qui nullam dedisset occasionem, cur ejus causa de fortuna quispiam quereretur. Deniq; tria vel maxime præcipua solus habebat. nam & gentis princeps, & pontifex erat, & præterea propheta: cum quo Deus ita colloquebatur, ut futurorum nihil penitus ignoraret. quinetiam de duobus majoribus filiis suis, quod rerum domini permansuri non essent, prævidit atque prædixit. quorum vitæ quis fuerit exitus, narrare non indignum videtur, quantumque a paterna felicitate diverterint. Patre namque mortuo major Aristobulus translato in regnum principatu, diadema sibi primus imposuit: quadringentis & octoginta uno annis ac tribus mensibus, postquam populus in eam terram devenit, servitio quod apud Babylonios sustinuit liberatus. Fratrem vero a se secundum Antigonum (namque illum diligere videbatur) in honore pari producebat: alios autem vinctos custodiæ tradidit. Matremque itidem colligavit, ausam aliquid de potestate contendere. namq; hanc rerum dominam Joannes reliquerat. Eoq; crudelitatis processit, ut vinctam tame necaret. Horum autem facinorum pœnas Antigoni fratris morte persolvit, quem plurimum amabat, quemque regni participem habebat. nam & hunc interemit, adductus criminationibus per malevolos regni compositis. Itaque primo quidem Aristobulus dictis fidem non habebat, qui & fratrem magnipenderet, & pleraque livore fingi arbitraretur. Sed cum Antigonus ex militia clarus rediisset, festis diebus, quos tabernaculis positis Deo celebrare mos patrius exigebat, evenit eodem tempore, ut adversa valetudo Aristobulum corriperet. Antigonus vero circa festorum solènniorum finem armatis comitatus templum ad orandum quam maxime petivit, plusq; in honorem fratris ascendit ornatus. Tumqve delatores nequissimi regem adeuntes, & armorum pompam, & Antigoni arrogantiam privata fortuna majorem esse criminabantur: quodq; maxima caterva stipatus, ut illum interficeret eo venisset: nec enim perpeti honorem solum ex regno habere, cui regnum ipsum liceat obtinere. His paulatim, quamvis invitus, tamen credidit Aristobulus, ac ne vel suspicari quicquam videretur, prospiciens, & ut incerta præcaveret, suos quidem satellites in quendam subterraneum & tenebrosum locum transire jubet. Ipse autem jacebat in castello, Bari ante

Ant. lib. 13. cap. 18.

Πρὸς ἢ τὰς ὑπερβολὰς αὐτ τε ἰωάννε, καὶ τ ἀδελφῶν, φθόνος ἐγήγερτο τοῖς τ ἐθνῶν τ ἐπιχωρίων, καὶ πολλοὶ κατ' αὐτῶν συνελθόντες, οὐκ ἠρέμουν, μέχρι καὶ πρὸς φανερὸν πόλεμον ἐκερτιμήθεντες, ἡττῶντο. τὸ λοιπὸν δ' ἐπὶ πλεῖστον ἐν εὐδαιμονία ἰωάννης, καὶ ἢ τλὼ ἀρχλε καλλίστα διοικήσας, ἐν τρισὶν ὅλοις καὶ τριάκοντα ἔτεσιν, ὧν πέντε μέσι τελεύτα, μακαριώτατος ὢν καὶ ἢ μηδὲν ἐάσας ἐφ' ἑαυτῷ μεμφθῆναι τλὼ τύχλε. τρία γοῦν τὰ κεφαλαιώτατα μόνος ἴσχε, τλὼ τε ἀρχλὼ & ἔθνες, καὶ ἀρχιερωσύνλ, καὶ προφητείαν. ὡμίλει γὰρ αὐτῷ τὸ δαιμόνιον, ὡς μηδὲν τ μελλόντων ἀγνοῆν. ὃς γε καὶ περὶ δύο τῶν πρεσβυτάτων υἱῶν, ὅτι μὴ διαμενοῦσι κύριοι τ πραγμάτων, προεῖδέ τε καὶ προεφήτευσεν, ὧν τλὼ καταφρονλν ἄξιον ἀφηγούμενος, παρὸν τ πατρῴας εὐδαιμονίας ἀπόκλινας. μ γὰρ τλὼ & πατρὶς τελευτλν, ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν ἀριστόβουλος τλὼ ἀρχλὼ εἰς βασιλείαν μεταθείς, πρῶτος διάδημα περιτίθησι, μ τετρακοσιοστὸν καὶ ὀγδοηκοστὸν πρῶτον ἔτος, πρὸς οἷς μῖναι χρὴ, ἐξ & κατῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τλὼ χώραν, ἀπαλλαγεὶς τ ἐν βαβυλῶνι δουλείας. τ γὰρ ἀδελφῶν, τὸν μὲν μετ' αὐτὸν ἀντίγονον, ἐφίλει γὰρ ἀγαπῶν, ἤγαγε ἰσότιμον, τοὺς δ' ἄλλους ἐν φυλακαῖς δεσμοῖς τε ἔσχεν. τλὼ μητέρα διενεχθέσαν περὶ τ ἐξουσίας. παύτλν γὰρ δὴ κυρίαν τ ὅλων ὁ ἰωάννης ἀπολελοίπει. καὶ μέχρι τοσούτης ὠμότητος προῆλθεν, ὡς τε καὶ λιμῷ διαφθεῖραι δεδεμένλν. προσέρχεται γὰρ αὐτὸν ἡ πρὸς εἰς τὸν ἀδελφὸν ἀντίγονον, ὃν ἠγάπα τε, καὶ τ βασιλείας κοινωνὸν εἶχε. κτείνει γὰρ & ἔστιν ὁπλιτῶν, ὡς οἱ πονηροὶ τ πρὸς τὸ βασίλειον ἐνεσκόμασαν. τὰ μὲν δὴ πρῶτα διηπίστει τοῖς λεγομένοις ὁ ἀριστόβουλος, ἅτε δὴ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀγαπῶν, & διδοὺς φθόνῳ τὰ πολλὰ τ λεγομένων. ὡς δ' ὁ ἀντίγονος λαμπρὸς ἀπὸ τ στρατείας ἦλθεν εἰς τλὼ ἑορτλν, ἐν ᾗ σκηνοπηγίας πάτριον τῷ θεῷ, σωθεὶς μὲν κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, νόσῳ χρησάμενος τ ἀριστόβουλος. τ γὰρ ἀντίγονον ὅπλα τὰ τ ἑορτῆς ἀναδήσαντα μ τ ὡς αὐτὸν ὁπλιτῶν, ὡς ἐνλν μάλιστα κεκοσμημένον προσκυνῆσαι τὸ πλέον ὑπὲρ τὸν ἀδελφόν. καὶ τότε προσιόντες οἱ πονηροὶ τῷ βασιλεῖ τλὼ τε πομπλν τ ὁπλιτῶν ἐδήλουν, ἢ τὸ ὦφλημα & ἀντιγόνου, μᾶλλον ἢ κατ' ἰδιώτλν, ὅτι τε παρὼν μετὰ μεγίστε σωτήριον ἀναιρήσων αὐτόν. οὐ γὰρ ἀνέξεσθαι πλὴν μόνου ὄντα βασιλέως ἔχειν, παρὸν αὐτλὼ κατασχεῖν. τότε δὴ μικρὸν ἄκων ἐπίστευσεν ἀριστόβουλος, καὶ προνοῶν & μὴ ὑποπτεύων φανερὸς γένεσθαι, καὶ πρὸς φαλίδα πρὸς τὸ ἄδηλον, καθίησι μὲν τοὺς σωματοφύλακας ἐν τινι ὑπογαίῳ ἀλαμπεῖ. κατῆκτο δ' ἐν τῇ βάρει πρότερον καλουμένῃ, αὐτὸς

Digitized by Google

correptos, carceri tradidit, qvos etiam pene occidit. Cæteros autem rejecit cum injuria: unde major tumultus Hierosolymis excitatus est. Denique mille legati iterum Tyrum missi sunt, ubi commorabatur Antonius in Hierosolymam paratus irruere. Et contra eos vociferantes, magistratus Tyriorum directus est, data ei licentia, ut quos comprehendisset, occideret: præceptoque, ut eorum potestatem confirmare curaret, quitetrarchæ ipsius essent Antonii suffragio constituti. Ante hæc autem Herodes usque ad littus cum Hyrcano progressus, multis eos admonebat, ne & sibi interitus, & patriæ belli causa fierent, dum inconsideratè contendunt. Illis autem tanto magis id indigne ferentibus, Antonius missis armatis, multos occidit, multos etiam vulneravit. qvorum & saucios cura, & mortuos sepultura Hyrcanus dignatus est. Non tamen ideo qui effugerant, qviescebant: perturbando enim civitatem, Antonium irritabant, ut etiam qvos in vinculis haberet, occideret.

CAP. XI.

De bello Parthorum contra Judæos & fuga Herodis ac fortuna. *Ant. lib. 14. cap. 22.*

BArzapharne autem Parthorum satrapa, Syriam biennio post cum regis filio Pacoro detinente, Lysanias patris sui mortui successor Ptolemæi, Minnæi filii, mille satrapæ talenta pollicitus, & mulieres quingentas, ei persuadet, ut Antigonum in regnum incitarent, Hyrcanumque deponerent. Impulsus igitur ab eo Pacorus, ipse quidem per maritima loca perrexit, Barzapharnem autem itinere mediterraneo jussit irrumpere. Sed maritimorum Tyrii Pacorum excluserunt, cum Ptolemaidenses eum & Sidonii recepissent. Illi autem quendam regium pincernam, cognominem suum, equitatus ei parte attributa, ad Judæam jussit accedere, & exploraturum hostium consilium, & ubi usus exegisset, præsidio futurum Antigono. quibus Carmelum populantibus, multi Judæi ultro ad Antigonum confluunt, ad expeditionem alacriter animati. Ille autem ad locum, qui Drymos dicitur, occupandum eos præmittit: ubi commissa pugna, depulsisque hostibus & effugatis, Hierosolymam cursu petebant: auctique multitudine, usque ad regiam processerunt. Excepti autem ab Hyrcano & Phasaelo, forti acie in foro consligunt. Ibique hostes in fugam versos pars Herodis in fanum concludit: custodesque his sexaginta viros apponit, per ædes proximas collocatos. Sed hos quidem infensus fratribus populus, igne consumit. Herodes autem iracundia peremptorum congressus cum populo, multos obtruncat: inque dies singulos invicem sese per insidias incursantibus, assiduæ cædes erant. Instante vero die festo, qui Pentecoste vocatur, omnia circa templum, totaque civitas plebe rustica repleta est, & pleraque armata. Et Phasaelus quidem muros, Herodes autem cum paucis domum regiam custodiebat. Invasisque de improviso hostibus in suburbano complures quidem peremit, omnes autem in fugam vertit, & hos in civitatem, alios in fanum, alios in extremum vallum includit. Interea pacis arbitrum Pacorum Antigonus petit admitti. Exoratus autem Phasaelus & civitate & hospitio cum quingentis equitibus Parthum recepit,

A συλλαβὼν ἔϱγυσιν, οὓς καὶ ἀνελὼν ὥϱμησε. τοὺς δὲ λοιποὺς μεθ' ὕβϱεως ἀπήλασε. πϱὸς ὃ μείζων ἐν τῇς ἱεϱοσολύμοις γίνεται παϱαχή. χιλίους γοῦν πάλιν ἐπιμψαντες πϱέσβεις εἰς τύϱον, ἐνθα διέτϱιβεν ἀντώνιος. ὅτι ἱεϱοσολύμων ὥϱμηντο. ὅτι τοὺς κεκϱαγότας, ἐκπέμπει ὁ ἄϱχων τῶν τυϱίων, κολάζειν ποιούμενος ἐξουσίαν, οὓς ἂν λάβῃ, συγκατασκευάζειν τε τὴν ἀϱχὴν τοῖς ἐκεῖ αὐτοῦ καταστῆσαι πϱοέχϱας. πϱὸς δὲ τοῦτο, πολλὰ παϱὴν παϱελθὼν ὅπως τὸν ὑϱκανὸν, μηδ' ἑαυτῇς ἀπωλείας αἰτίους, μήτε τῇ πατϱίδι πολέμου γένεσθαι, φιλονικοῦντας ἀκαίϱως. τῶν δὲ ἐπὶ μᾶλλον ἀναπειθῶν, ἀντώνιος ἐκπέμψας ἐπὶ τοὺς, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε, πλείονας δὲ ἔϱϱωσεν. ὧν οἱ πιστοὶ τὰς ϕϱὰς, καὶ οἱ τϱαύματα θεϱαπείας ἠξιώθησαν ὑπὸ τοῦ ὑϱκανοῦ. οὐ μὴν οἱ Φαϱισαίους ἠϱέμουν, ἀλλὰ τὰ μὲν τὴν πόλιν συνταϱάττοντες, παϱώξυνον τὸν ἀντώνιον, ὥς τε καὶ τοὺς δεσμώτας ἀποκτεῖναι.

B

C

ΚΕΦ. ια.

Μετὰ δὲ ἔτη δύο, βαϱζαφάϱνης ὁ πάϱθων σατϱάπης σὺν παϱάϱῳ τοῦ βασιλέως ὑϱὼ συϱίαν καταϱχόντες, λυσανίας ἀναδεδεγμένος πϱὸ τὴν ἀϱχὴν, ὃ πατϱὸς πλεονήσαντος, πτολεμαίῳ ὁ υἱὸς ἐπὶ μνααις, τοῖς τὸ σατϱάπην ταλάντοις χιλίοις παλάντων, καὶ πενταϰοσίαις γυναιϰῶν, καταναγϰάζει ὁπὶ βασιλέα τὸν ἀντίγονον, καταλῦσαι τὸν ὑϱκανόν. τούτοις D ταναχθεὶς πάϰοϱος, αὐτὸς μὲν ἤει κατὰ τὴν ϕοινίϰην, βαϱζαφάϱνῃ δὲ διὰ τῆς μεσογείου πϱοσέταξεν ἐμβαλεῖν. τῶν δὲ ἐπιθαλατίων τύϱιοι, πάϰοϱον οὐϰ ἐδέξαντο, καὶ τοὺς πτολεμαεῖς ϛ σιδωνίους δεδεγμένοι. ὁ δὲ οἰνοχόος πιὸ τῶν βασιλιϰῶν ἐμονύμου μοῖϱαν τῆς ἱππικῆς ϕάλαγγος, ἐμβαλὼν σϰέλεσιν εἰς τὴν ἰουδαίαν, κατασϰευάζοντα τὰ τοῦ πτολεμαίου, καὶ πϱὸς ἃ δέοι ϐοηθήσοντα ἀντιγόνῳ. τῆς δὲ λησζομένων τὸ ϰάϱμηλον, πολλοὶ ἰουδαῖοι συνδϱαμόντες πϱὸς ἀντίγονον, πϱοθύμους ἑαυτοὺς ὅπως τὴν ἐσϐολὴν παϱῶσιν. ὁ δ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ϰαλούμενον δϱυμὸν πϱοσέπεμψε, τὸ χωϱίον καταλαϐεῖν, ἐν ᾧ ἡμέϱᾳ συμϐολῆς, ὡσαύτως τοὺς πολεμίους, καὶ διώξαντες ὅπη ἱεϱοσολύμων ἦγον. ἡμέϱᾳ δὲ πλείους, μέχϱι τῶν βασιλείων πϱοῆλθον. ὑϱκανὸς δὲ καὶ ϕασαήλου δεξαμένων αὐτοὺς κϱατεῖ σὺν ϕϕ, μαχῇ δὲ τὴν ἀγοϱὰν συϝέϰϱυπται. καθ' ἣν τϱεψάμενοι πολεμίους οἱ πϱὸ ἡϱώδου, κατακλείουσιν εἰς τὸ ἱεϱὸν, καὶ ϕϱουϱοὺς αὐτῶν ἄνδϱας ἐξήϰοντα τῆς πλησίον οἰϰείας ἐγϰατέστησαν. τοῦτους μὲν οὖν ὁ στασιάζων πϱὸς τοὺς ἀδελϕοὺς λαὸς, ἐπιθὼν ἐμπίπτησιν. ἡϱώδης δὲ ϰ δήμου πολλοὺς κατ' ἐγϰλὴν τῶν ἀπολωλότων, ἀνειϱεῖ συμϐαλὼν, καὶ καθ' ἡμέϱαν ἐπιϰτόντων ἀλλήλοις ϰ λόχους, ϕόνῳ ἀλλήλεπῆ. ἐνεστώσης δὲ ἑοϱτῆς, ἣ πεντηϰοστὴ ϰαλεῖται, πᾶσι πϱὸ τοῦ ἱεϱοῦ πᾶσι, καὶ ἡ πόλις ὅλη πλήθουσα τῶν ἀπὸ τῆς χώϱας ἀναπιμπλαται τὸ πλέον ἐπιτῶν. καὶ ϕασαήλῳ μὲν, τὸ τεῖχος ἡ ἡϱώδης δὲ μετ' οὐ πολλῶν ἐϕϱούϱει τὰ βασίλεια, καὶ τοῖς πολεμίοις ὑπϱϐαλλόντων ἀσωμάϰτως ϰ τὸ πϱοσέϰπιον, πλείστους μὲν ἀναιϱεῖ, τϱέπει δὲ πάντας. ϵ τοὺς μὲν, εἰς τὴν πόλιν, τοὺς δὲ εἰς τὸ ἱεϱὸν, τοὺς δὲ εἰς τὸ ἔξω χαϱάϰωμα συγϰλείει. καὶ πούτῳ ϰαλλιϰτὴν μὲν ἀντίγονος ϕυλαϰὴν, ὑπεϰϱεμνοῦσι. ϕασαήλῳ δὲ πειθεῖς τῇ πόλει καὶ ξενίᾳ τὸν πάϱθον ὑποδέϰεται, μὴ πεντηϰοσίων ἱππέων, πϱο-

E

F

G

Cæsarem quidem habebat multo qvam ipse paratius renovantem Antipatri expeditiones, qvas in Ægypto cum ejus patre pertulerat: & hospitium & in rebus cunctis benevolentiam: cum præter hæc ipsius quoque Herodis strenuitatem cerneret. Verumtamen & senatum convocabat ubi Messala, & post eum Atratinus, astante Herode, patris ejus merita, & ipsius circa populum Romanum fidem prosequebantur, qvo simul hostem Antigonum demonstrarent: non solum qvod intra breve tempus is diffidere cœpisset, verumetiam quod antea qvoqve populo Romano despecto, Parthorum suffragio regnum curavisset accipere. His autem commoto senatu, cum Antonius etiam bello contra Parthos gerendo utile esse diceret Herodem regem creari, omnes assentiunt. Dimissoque senatu, Antonius quidem & Cæsar egrediebantur, medium stipantes Herodem. Consules autem cum aliis magistratibus antecedebant, cæsuri hostias, decretumque senatus in Capitolio reposituri. Primo autem die regni Herodis, apud Antonium cœnatum est.

καίσαρα μὲν ἂν ἴσχεν ἐπιμόρτιον αὐτῷ τὰς ἀντιπάτρου στρατείας ἀνανεούμενον, ἃς κατ' Αἴγυπτον αὐτῷ τῷ πατρὶ συνδιήνεγκε, τήν τε ξενίαν, καὶ τὴν ἐς ἅπαντα εὔνοιαν, ἐξῶν τοῦ μὲν καὶ τὸ ἡρῴδου δρασήριον. σωτῆρα γὰρ καὶ τὴν βουλὴν ἐν ᾗ μεσαλᾶς, καὶ μετ' αὐτὸν ἀτρατῖνος ὠνόμαζον τὸν ἡρῴδην, τάς τε πατρῴας εὐεργεσίας, καὶ τὴν εἰς αὐτὸν πρὸς ῥωμαίους εὔνοιαν διεξήεσαν, δοκοῦσαν ἅμα καὶ πόλεμον τὸν ἀντίγονον, ἐξ ὧν ἐμένετο διηνέχθη τάχιον, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐκ παρθυαίων λάβοι τὴν ἀρχήν, ῥωμαίους ὑποπεμφθείς, τῆς γὰρ συγκλήτου πρὸς ταῦτα κεκινημένης, ὡς παρελθὼν ἀντώνιος, καὶ πρὸς τὴν τῶν παρθυαίων πόλεμον βασιλεύειν ἡρῴδην συμφέρειν ἔλεγεν, ἐψηφίζοντο πάντες. λυθείσης γὰρ τῆς βουλῆς, ἀντώνιος μὲν καὶ καῖσαρ, μέσον ἔχοντες ἡρῴδην ἐξήεσαν. πρόσθεν γὰρ σὺν ταῖς ἄλλαις ἀρχαῖς, οἱ ὕπατοι, θύοντες τι, καὶ τὸ δόγμα ἀναθήσοντες εἰς τὸ καπιτώλιον. τὴν πρώτην ἡρῴδου τῆς βασιλείας ἡμέραν. ἀντώνιος εἰστία αὐτόν.

CAP. XII.

De bello Herodis è Roma redeuntis, pro Hierosolyma & contra latrones *Ant. lib. 14. cap. 23.*

EOdem vero tempore Antigonus apud Massadam inclusos obsidebat. aliis quidem victui necessariis abundantes, aquæ autem inopes. Unde Josephus quoque frater Herodis cum ducentis familiaribus suis ad Arabas confugere cogitabat: audito quod eorum quæ in Herodem commiserat, Malichum pœniteret: castellumque reliqvisset, nisi circa noctem, qua exiturus erat, plurimum imbrium contigisset effundi. aqua enim repletis puteis, fugiendi causa non erat. adeo ut etiam ultro in Antigoni militem eruptiones auderent: multosque nunc aperto prælio, nunc insidiis neci darent: non tamen illis omnia pro voto cedebant, sed ipsi quoque interdum cum adverso casu revertebantur. Interea dux Romani militis Ventidius, prohibitum missus Parthos à Syria, post illos in Judæam venit: verbo quidem ut Josepho & qui una obsidebantur, ferret auxilium: re autem vera, ut pecunias auferret Antigono. Itaque cum non longe ab Hierosolymis tetendisset, quæstu expletus, ipse quidem cum maxima exercitus parte discessit. Silonem vero cum paucis, ne furtum deprehenderetur, si omnes abduxisset, reliquit. Antigonus autem sperans iterum Parthos sibi adjumento fore, Silonem interim placabat: ut pendente spe, nihil inquietaret. Jam vero navi ex Italia in Ptolemaidem devectus Herodes, non parva manu coacta externorum atque gentilium, per Galilæam adversus Antigonum properabat, Ventidii & Silonis fultus auxilio: quibus Gellius ab Antonio missus, ut Herodem in regnum deducerent, persuasit. Horum autem Ventidius quidem turbas in civitatibus, quæ propter Parthos evenerant, componebat. Silonem vero Antigonus in Judæa mercede corruperat. Non tamen Herodes opis egebat: in dies enim singulos, qvo magis iter promovebat, augebantur ejus copiæ. nam præter paucos omnis ei Galilæa consensit, & propositum habebat præmium necessarium Massadam, ut primum affines suos obsidione liberaret, sed impedimento fuit Joppe. Hæc enim prius, qvod hostilis esset, eximenda

Κεφ. ιβ.

ΠΑρὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον, ἀντίγονος ἐπολιόρκει τοὺς ἐν μασάδᾳ, τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασιν ἐπιτηδείοις ἀφθόνως ὑπαρχούσοις, ἀπορίᾳ δὲ ὕδατος. διὸ καὶ ἰώσηπος ὁ ἀδελφὸς ἡρῴδου σὺν ἑξακοσίοις τῶν οἰκείων, δρασμὸν ἐβουλεύετο εἰς ἄραβας, ἀκηκοὼς τῶν εἰς ἡρῴδην ἁμαρτημάτων μάλχῳ μεταμέλειν. κἂν ἐφθη καταλιπὼν τὸ φρούριον, εἰ μὴ περὶ τὴν νύκτα τῆς ἐξόδου σωτὴρ πλεῖον ὕσας. τῶν γὰρ ἐκδοχείων ὕδατος ἀναπληθέντων οὐκ ἔτ' ἔσχεν φυγῆς, ἀλλ' ἐπεξῄεσαν ἤδη πῆς περὶ ἀντίγονον. καὶ τὰ μὲν, φανερῶς συμπλεκόμενοι, τὰ δὲ λοχῶντες συχνοὺς διέφθειρον. εὐμενὲς μὲν ἐς ἅπαντα δύσχειρι, ἐπὶ δ' ὅπη καὶ αὐτοὶ πλαίοντες ἀνέστρεφον. κἀν τούτῳ βεντίδιος ὁ ῥωμαίων στρατηγὸς πεμφθεὶς ὑπ' συρίας πάρθους ἀνῆκεν μετ' ἐκείνους εἰς ἰουδαίαν παρεβαλε, λόγῳ μὲν ὡς βοηθήσων τοῖς περὶ ἰώσηπον, ἔργῳ δ' ἀντίγονον δεξόμενος. ἔγγιστα γοῦν ἱεροσολύμων αὐλισάμενος, ὡς ἐπλήσθη χρημάτων, αὐτὸς μὲν ἀνεχώρει μὴ τῆς πλείστης δυνάμεως. σίλωνα δ' ὀλίγην καταλέλοιπεν, ὡς μὴ καταφωρον τὸ λῆμμα ποιήσαι πάντας ἀπαναστήσας. ἀντίγονος δ' πάλιν ἐλπίζων πάρθους ἐπαμυνεῖν αὖτῷ, σίλωνα τέως ἐθεράπευσεν, ὡς μηδὲν ἐνοχλοίη πρὸς τὰς ἐλπίδας. ἤδη δ' ἡρῴδης κατὰ πτολεμαΐδα ἐκ τῆς ἰταλίας εἰς πτολεμαΐδα, καὶ συναγηοχὼς δυνάμιν οὐκ ὀλίγην, ξένων τε καὶ ὁμοφύλων, ἤλαυνε διὰ τῆς γαλιλαίας ἐπ' ἀντίγονον, συλλαμβανόντων βεντιδίου τε καὶ σίλωνος, οὓς δελεάσας ἀπ' ἀντωνίου πεμφθεὶς, ἡρῴδῃ συγκαπάγην ἔπεισεν. ἐτύγχανε δ' βεντίδιος μὲν, ἐν ταῖς πόλεσι, τοὺς διὰ πάρθους παραχὰς καθιστάμενος, σίλων δ' ἐν ἰουδαίᾳ, χρήμασιν ὑπ' ἀντίγονου διεφθαρμένος. οὐ μὴν ἡρῴδης ἰσχύος ἦρτο, πρόϊόντι δ' αὐτῷ, καθ' ἡμέραν ἤυξετο τὰ τῆς δυνάμεως, καὶ πόλεις ὀλίγας, πᾶσα γαλιλαία προσῄετο. προύκειτο μὲν οὖν τὸ ἀναγκαιότατον ἀγώνισμα μασάδα, καὶ τοὺς ἐκείνου ἐκ τῆς πολιορκίας. γίνεται δ' ἐμπόδιον ἰόππη. πάντῃ γὰρ, ἐχέλεω πολεμίαν οὖσαν, ἐξελεῖν

des à proposito suo revocatus est, quo minus ad Antonium pergeret. Sed cum audisset eum magnis viribus oppugnare Samosatam, juxta Euphratem validissimam civitatem, acrius festinabat, opportunum hoc tempus esse perspiciens demonstrandæ virtutis, & ut magis magisque placeret Antonio. Denique mox ut ad eum venit, finem attulit obsidioni, multis Barbaris interfectis, magnaque prædæ parte sibi destinata: ut Antonius quidem, quanquam ejus virtutem antea mirabatur, tamen etiam tunc magis eandem opinionem haberet, multumque ad honores ejus spemque regni adderet: Antiochus vero tradere Samosatam cogeretur.

δης ἐπαύσατο τ πρὸς ἀντώνιον ὁρμῆς, ἀκηκοὼς ἢ αὐτὸν μ πολλῆς δυνάμεως πρωτολεμοῦντα σαμοσάτοις, πόλις δέ ἐστιν ἐΦράτῃ πλησίον καρτερὰ, ταῦτον ἡγήσατο, τ καιρὸν ἐπιτήδειον ὁρῶν πρός τι ἐπιδείξιν ἀνδρείας, ἐξ μᾶλλον ἀρέσκειν τ ἀντώνιον. γενόμ γὰρ ἐπιθὼν πόλ αὐτοῖς τ πλιορκίας, πολλοὺς μὲν τῶν βαρβάρων ἀπέκτεινας, πολλὴν ἢ ἀσκηλέμβολον λείαν, ὡς τι τὸν μὲν ἀντώνιον θαυμάζοντα, καὶ πολλ ποιεῖσθαι τ ἀρετῆς αὐτ, τότε μᾶλλον οὕτως ἔχοντ, καὶ πολὺ προσθήκην τῆς τ ἄλλως αὐτ, καὶ τῆς εἰς τὴν βασιλείαν ἐλπίσιν. ἀντέσχεν ἢ τὸν βασιλέα ἀναγκασθῆναι τὰ σαμόσατα ἀποδοῦναι.

De morte Josephi, & obsidione Hierosolymæ per Herodem, & Antigono occiso. Ant. lib. 14. cap. 25.

CAP. XIII.

DUm hæc agerentur, res Herodis in Judæa fractæ sunt. Reliquerat enim Josephum fratrem suum, qui omnia procuraret, cum mandatis hujusmodi, ut nihil ante reditum suum adversus Antigonum moveret, quia non firmum esset auxilium Machæræ, quantum ex delictis superioribus appareret. Verum Josephus, ubi fratrem procul abesse cognovit, immemor præceptorum, Hierichunta cum quinque cohortibus a Machæra secum missis petit, ut maturo messium tempore frumenta diripiat. Incursu autem hostium per montana atque aspera loca oppressus, & ipse cadit, magnam viri fortis in ea pugna gloriam consecutus, & omnes Romani milites pereunt. Recens autem lectæ de Syria cohortes erant, nec veteranorum quenquam permixtum habebant, qui belli imperitis opitulari posset. Antigonus autem victoria minime contentus fuit: sed eo processit iracundiæ, ut mortuum quoque Josephum verberaret. Denique nactus corpora mortuorum, etiam caput ejus abscidit, quamvis quinquaginta talenta Pheroras frater pretium redemptionis offerret, tanta vero novitas post Antigoni victoriam Galilææ res occupavit, ut qui partibus ejus magis faverent, productos primates Herodis studiosos lacu submergerent: multaque in Idumæa quoque mutarentur, ubi Machæra castelli cujusdam instaurabat mœnia, cujus nomen est Githa. nec horum quicquam Herodes audierat. Captis enim Samosatis Antonius, & præposito Syriæ Sosio jusso, ut Herodem qvoque adversus Antigonum adjuvaret, discessit in Ægyptum. Sosius autem duabus cohortibus in Judæam præmissis, quarum Herodes uteretur auxilio, ipse cum cætera manu militum sequebatur. Herodi autem degenti prope Daphnem Antiochiæ, mortem fratris somnia manifesta significant. Cumque turbatus prosiluisset è stratis, ecce nuncii cladis intrabant: quare præ dolore paululum questus, maxima parte luctus dilata, in hostes properabat, ultra vires iter accelerans. & ubi ad Libanum venit, octingentos montis accolas assumit auxilio, unamq; his jungit Romanorum cohortem, cum quibo non expectata luce, Galilæam ingressus est, hostesq; obvios in eum quem reliquerant locum avertit. & assidue quidem castellum oppugnare tentabat: sed prius quã id caperet, asperrima hyeme coactus, in vicum proximum recepit exercitum. paucis autem diebus post,

ΚεΦ. ιγ.

Κὰν τούτῳ θραύει τ κατ τ ἰουδαίαν ἡρώδου πράγματα. καταλελοιπὼς μὲν, ὡσπερ τ ἀδελΦὸν, ὅπως τ ὅλων, ὡΦελήσοντα μηδὲν μέχρι τ ἐπιστροΦῆς αὐτοῦ ὡΦελήσειν πρὸς ἀντίγονον. εὐ γὰρ δὴ βέβαιον εἶναι μαχαιρᾶν συμμαχον, ἐξ ὧν ἑώρασεν. ὁ δὲ ὡς ἤκουσεν ὅτι παρῴκησεν τὸν ἀδελΦὸν, ἀμελήσας τῶν ὡΦελημάτων ἐπ ἱεριχοῦντ ἐχώρει μ πάντα ἀπείρων, ἃς συνέπεμψε μαχαιρᾶς. ἦν ἢ τὸν σὺν αὐτῷ ἁρπάσων ἐν ὁλίγῳ ὁ Ἥρους. ὑπομείνων δ' ἐν τῇ ὄρει, καὶ τῆς δυσχωρίας τῶν ἐναντίων, αὐτός τε θήσεται, μάλα γενναίως ἐν τῇ μάχῃ Φανείς, καὶ τὸ ξωμαϊκὸν πᾶν διΦθαρήσεται. νεοσύλλεκτοι γὰρ ὄντες τῆς συρίας ἦσαν οἱ στρατιῶται, καὶ οὐδέν αὐτῶν ἀνεκέκραστο τῶν πάλαι στρατιωτῶν καλουμένων, ἐπαμυνεῖν τῇ ἀπείροις πολέμου δυνάμενοι. ἀντιτάσσω ἢ ὁ ἀπέχεσθαι ἡ νίκη, πεσὼν εἰς τὸν ὄρους, ὡς τε καὶ νεκρὸν αἰκίσασθαι τὸν ἰώσηπον. κρατήσας γοῦν τῶν σωμάτων ὁ τιμωρὸς τὸν κεΦαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοι πεντήκοντα τάλαντα λύτρον αὐτῷ Φερώρα τὸν ἀδελΦοῦ δεδώκοτ. τὰ ἢ τῆς γαλιλαίας μ τὸν ἀντιγόνου νίκην ἐκεκόσμητο πρὸς τοσοῦτον, ὡς τε τοὺς τὰ ἡρώδου Φρονοῦντας τῶν δυνατῶν, πρωτεύοντες εἰς τὸν λίμνην καταδῦσαι οἱ πρόσχοντες ἀντιγόνῳ. μετέβαλλετο ἢ πολλὰ καὶ τῆς ἰδουμαίας, ἔνθα μαχαιρᾶς ἀνετείχιζέ τι τῶν ἐρυμάτων, γαθὰ καλούμενον. πύστ ἢ οὐδέπω πέπυστο ἡρώδης. μ γὰρ τὸν σαμοσάτων ἅλωσιν, ἀντώνιος μὲν καταστήσας ὅπου τῆς συρίας σόσιον, καὶ προσάξας ἡρώδῃ βοηθεῖν ἐπ ἀντίγονον, αὐτὸς εἰς ἄργυπον ἀνεχώρησ. σόσιος δὲ δύο μὲν πέμματα προαπέστειλεν εἰς ἰουδαίαν ἡρώδῃ συμμαχῶν. αὐτὸς ἢ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ἠκολούθει σχεδόν. ὅτε ἢ ἡρώδῃ κατὰ τὸν πρὸς ἀντίοχειαν δάΦνην, ὄνειρος συΦεὶς τὸν ἐξ ἀδελΦοῦ θάνατον προσημαίνουσι, καὶ μετὰ παραχῆς ἐκθορόντι τῆς κοίτης, ἐστήσαν ἄγγελοι τῆς συμΦορᾶς. ὁ δὲ ὀλίγον μὲν προσπαθήσας τῷ πάθει, τὸ πλέον δὲ τὸ πένθους ὑπερθέμενος, ὅπλοις ἐχθρεύς ἠπείγετ. μετὰ μὲν δὲ τὰ περαίαν ὑπὲρ διώρυγα, καὶ ξαύσας ὅπλ τὸν λίβανον, ὀκτακοσίους μὲν τῶν ὄρει τὸ ὄρος προσλαμβάνει συμμάχους, ξωμαίων ἢ ἓν τάγμα πεζὴ σωνάλας. μεθ' ὧν οὐ πέμπτῃ ἡμέρᾳ, εἰς τὴν γαλιλαίαν ἐνέβαλε, πᾶς τι πλημμέλειας ὑπαντήσαντας εἰς ὃ καταλελοιπὼς χωρίον τρέπτ. καὶ προσπέβαλλε μὲν συνεχῶς τὸ Φρουρίῳ, πλὴν δὲ ἐλεῖν χειμῶνι βιαθεὶς χαλεπωτάτῳ, τ πλησίον ὑπεστρατοπεδεύκει κώμης. ἐπὶ δ' αὐτῷ μετ' ὀλίγας μὲν ἡμέρας, ἢ τὸ

Antonius quidem, quanquam ejus virtutem antea mirabatur, tamen etiam tunc magis eandem opinionem haberet, multumque ad honores ejus spemque regni adderet: Antiochus vero tradere Samosatam cogeretur.

CAP. XIII.

DUm hæc agerentur, res Herodis in Judæa fractæ sunt. Reliquerat enim Josephum fratrem suum, qui omnia procuraret, cum mandatis hujusmodi, ut nihil ante reditum suum adversus Antigonum moveret, quia non firmum esset auxilium Machæræ, quantum ex delictis superioribus appareret. Verum Josephus, ubi fratrem procul abesse cognovit, immemor præceptorum, Hierichunta cum quinque cohortibus a Machæra secum missis petit, ut maturo messium tempore frumenta diripiat. Incursu autem hostium per montana atque aspera loca oppressus, & ipse cadit, magnam viri fortis in ea pugna gloriam consecutus, & omnes Romani milites pereunt. Recens autem lectæ de Syria cohortes erant, nec veteranorum quenquam permixtum habebant, qui belli imperitis opitulari posset. Antigonus autem victoria minime contentus fuit: sed eo processit iracundiæ, ut mortuum quoque Josephum verberaret. Denique nactus corpora mortuorum, etiam caput ejus abscidit, quamvis quinquaginta talenta Pheroras frater pretium redemptionis offerret, tanta vero novitas post Antigoni victoriam Galilææ res occupavit, ut qui partibus ejus magis faverent, productos primates Herodis studiosos lacu submergerent: multaque in Idumæa quoque mutarentur, ubi Machæra castelli cujusdam instaurabat mœnia, cujus nomen est Githa. nec horum quicquam Herodes audierat. Captis enim Samosatis Antonius, & præposito Syriæ Sosio jusso, ut Herodem qvoque adversus Antigonum adjuvaret, discessit in Ægyptum. Sosius autem duabus cohortibus in Judæam præmissis, quarum Herodes uteretur auxilio, ipse cum cætera manu militum sequebatur. Herodi autem degenti prope Daphnem Antiochiæ, mortem fratris somnia manifesta significant. Cumque turbatus prosiluisset è stratis, ecce nuncii cladis intrabant: quare præ dolore paululum questus, maxima parte luctus dilata, in hostes properabat, ultra vires iter accelerans. & ubi ad Libanum venit, octingentos montis accolas assumit auxilio, unamq; his jungit Romanorum cohortem, cum quibo non expectata luce, Galilæam ingressus est, hostesq; obvios in eum quem reliquerant locum avertit. & assidue quidem castellum oppugnare tentabat: sed prius quã id caperet, asperrima hyeme coactus, in vicum proximum recepit exercitum. paucis autem diebus post,

τὸ

καὶ τὸ δεύτερον περὶ ἀντωνίαν πάγμα σωέμιξε, δέους-
της τὴν ἰσχὺν οἱ πολέμιοι, ᾗ νυκτὸς ἐξέλιπον τὸ ἔρυ-
μα. καὶ τελοῦσι τὴν ἐς Ἱερεχοῦντας, ἀπὸ δὲ ὧν ἤ τάχιστα
τοὺς ἀδελφοφόνους μετελεῖν, ἔνθα δὴ καὶ δαιμόνιον
αὐτῷ συμβαίνῃ πέρας, ἐξ οὗ περ ἐλπίδα σωθεὶς. ἀν-
δρὸς ἱεροφιλεστάτου δόξαν ἀπενέγκατο. πολλοὶ μὲν γὰρ
αὐτῷ τῶν ἐν πολέμῳ κατ' ἐκείνην σωθέντα ἡδήσαν τ' ἐπ' ἐ-
ραν. ᾠχετο δὲ τῷ συμποσίου, μή τι πάντας ἐξ-
ελθεῖν, ὡς μὴ οἰκείως σωέπεσεν. τοῦτο καὶ κινδυ-
νων, καὶ σωτηρίας, κοινὸν ἅπαν τοῦ μέλλοντι πολέμῳ
κρίνεσθαι σημεῖον, ἀπὸ τοῦ εὐ διεκπίνειν τοῦ σφα-
γιάν. καὶ τῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλίους δισὶ τῶν ὁρῶν
καταφέροντες, ἀπεπειρῶντο τῶν ἐσπαμμένων,
καὶ χεῖρα μὲν συμπλεκέσθαι τοῖς ῥωμαίοις οὐ σφό-
δρα παρῄνουν, πόρρωθεν δὲ κερμάσι καὶ πέλτης
ἔβαλλον, ὡς τι συχνοὺς καταπεπτωκέναι, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς
ἡρώδης παρελαύνων. πέλτῃ καὶ τὸν πλευρὰν ἀκον-
τίζεται. βουλόμενος δὲ ἀντιτένειν μὴ μόνον πλῆθος τῶν
σφετέρων, ἀλλὰ καὶ πλῆθει ῥώμης δοκεῖν, πέμ-
πει τινὰ τῶν ἑταίρων μετὰ σπάθας ἐπὶ συμμαρίαν ὁπλί-
τας. τοῖς μὲν οὖν ἰδίοις μισθοφόροις ἀγώνισμα.
ἡρώδης δὲ πολεμίαν καταβάμιον, πεντὲ μὲν πόλι-
χνας καταστρέφεται. διοχιλίους δὲ τῶν ἐν αὐτῇ διαφ-
θείρας, καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρήσας, ἀπέστρεψεν ὅπῃ τὸ
στρατόπεδον. κύλισι δὲ τὴν καλουμένην κανᾶ
κώμην. παραγίνεται δὲ αὖθις καθ' ἡμέραν πλῆ-
θος ἰουδαίων, ἐκ τῆς αὐτῆς ἱερεχοῦντος, καὶ τῆς ἄλ-
λης χώρας, οἱ μὲν διὰ μῖσος τὸ πρὸς ἀντίγονον, οἱ δὲ
ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ κατορθώμασι κεκινημένοι. πύσγε μὴν
πολλοὺς ἐνῆγε ὁπλιτικὴ μεταβολῆς ἄλογος. καὶ ὁ
μὲν ἡπίστατο συμβαλεῖν, οἱ δὲ τὴν πάππου, αὐτὸ πρὸς τὸ
πλῆθος, οὔπω τὴν τοῦ ὁρμὴν ἀποδέσαντες αὐτοῦ προ-
θύμως ἀντιπεξῆλθον. ἡμομένης δὲ τῆς παρατάξεως, τὸ
μὲν ἄλλα μέρη πρὸς ὀλίγον ἀντέσχον. ἡρώδης δὲ κατα-
μένων δ' φονεύοντες ἀδελφοῦ προβαλλόμενος, ὡς
ἂν πάντα τοὺς αἰτίους δ' φόνου, ταχέως τῶν καθ' ἑαυτὸν
ἐκράτησε, καὶ μετ' ἐκείνους ἐπὶ τὸ σωνεχὲς αἷμα τρεπό-
μενος ἅπαντας διῶκει. φόνου τε τοῦ πολυς, τῶν μὲν
ἐν τοῦ κώμου σωεκφευγόντων ἐξ ἧς ὥρμητο, ἔ δ'
πρὸς κειμένου τοῖς ὑγιαίνουσι, καὶ κτείνοντος ἀπήρους.
σωεπαιτίαν δ' τοῖς πολεμίοις ἔσω, καὶ πᾶσι μὲν ἐπιλοίπων
οἰκία σκέπη. τὰ πύργου δ' ὑπερθεν ἀμυνομένων κα-
τάπαλαι. καὶ τοῦδε πρὸ τῶν ἔξωθεν, τοῖς οἰκήσεις
σπαράδην εἶλκε τὰς ἔνδοθεν, ἐς τοὺς μὲν πολλοὺς ἀπικα-
σεῖων τοὺς ὁρόφους, ἀθρόως ἀνήρει, τοὺς ἐκφυγόντας
δ' τ' ἐρήπιον, οἱ σφαγὴν ξιφήρεις ἀνεδέχοντο.
καὶ τοιούτων ἐσωρεύθη νεκρῶν πλῆθος, ὡς τι τοῖς
ὁδοὺς ἀποφραγῆναι τοῖς κρατοῦσι. τοιοῦτο τῶν πλη-
γῶν οὐκ ἰσχύσαν οἱ πολέμιοι. τὸ γοῦν ἀθροιζόμε-
νον αὐτῶν πλῆθος ὡς ἐφάσαντο τοὺς ἀνὰ τὴν κώ-
μην διεφθαρμένους, εἰς φυγὴν διεσκεδάσθη. καὶ δ'
δέους τὴν νίκην τεταρράκωσε ἡρώδης ἐπὶ ἱεροσολύμων ἤ-
λασεν, εἰ μὴ χειμὼν διεκωλύθη σφοδρότατος. τοῦτο τὸ
ἐμπόδιον, σκείνου τὸ πανπλοῦς κατορθώματος, καὶ
ἤδη τοῦ ἀντιγόνου κατοῦσι, βουλομένου καταλιπὼν
ἤδη τὴν πόλιν. ἡρώδης δ' ὡς ἐσπέραν ἤδη τοὺς
φίλους κεκμηκότας ἐπὶ θεραπείᾳ δ' σώματος

A auctus etiam alterius cohortis præsidio, quam Antonius miserat, tanto hostibus terrori fuit, ut castellum nocte desererent. Jamque per Hierichunta properans ibat, ut quam primum interfectores fratris sui posset ulcisci, ubi etiam mirabilis ei monstrique simílis casus evenit: unde præter spem liberatus, opinionem quod Deo carus esset, adeptus est. nam cum multi honorati vespera illa
B apud eum cœnavissent, postquam dimisso convivio omnes egressi sunt, confestim cœnaculum concidit. Id autem commune tibi tam periculorum quam salutis præsagium, quantum ad futurum bellum pertineret, esse conjiciens inane primo castra movet: hostiumque sex circiter millia de montibus decurrentes, prima tentabant agmina: & manu quidem cum Romanis conferre non
C satis fidebant: lapidibus autem actelis eos, dummodo plurimos fauciarent, eminus appetebant. ubi Herodes qvoqve ipse præteriens, latus jaculo vulneratur. Antigonus autem se non solum audacia suorum, sed etiam multitudine superiorem videri cupiens, Pappum quendam ex contubernalibus suis cum manu militū in Samariam mittit, quibus quidem Machæra erat præmium victoriæ. Herodes vero terram pervagatus hostilem, quin-
D que municipia capit, duoque habitatorum millia consumit. exustisque domibus, ad exercitum redit, circa vicum, qui appellatur Cana tendentem. In dies autem singulos magna ei multitudo Judæorum vel ex ipsa Hierichunte, vel ex aliis regionibus accedebat: cum hos odium moveret Antigoni, alios ipsius Herodis præclara facinora. Enimvero multos ratione carentes, mutationis cupiditas impellebat, hoc autem congredi festinante, Pappi milites neque multitudine hostium,
E neque impetu perterriti, acriter ad pugnam ex altera parte procedunt. sed ubi agmina conflixerunt, cæteri quidam paulisper restiterunt. Herodes autem fraternæ cædis recordatione periculosius dimicans, dummodo ejus ulciscerentur autores, adversam aciem facillimè superat, deinde
F semper integros aggrediendo, universos in fugam vertit. erat enim plurima occumbentium strages. cum alii quidem in vicum unde venerant, compellerentur, novissimus autem ipse instaret, atque infinitos occideret. postremo ruens inter fugientes hostes in vicum irrupit: cum omnes domus armatis essent refertæ, plenaq; propugnatorum desuper tecta: & qvoniam foris deprehensos facillimè superabat disturbando ædes
G intus abditos extrahebat, alios convulsis obrutos tectis, multos simul necabat. si quis autem subterfugisset ruinam eum gladiis armati milites excipiebant, tantaque cadaverum per omnes vias multitudo coacervata est, ut etiam victoribus ipsis transitus obstrueretur. hanc plagam hostes adeo non tulerunt, ut confluentium turba, conspectis, qui in vico perissent, finga discederent. statimque succesſu fretus Herodes ad Hierosolymam perrexisset, nisi eum hyemis asperitas prohibuisset. Hæc enim perficiendæ victoriæ fuit impedimentum, & ne penitus opprimeretur Antigonus, obstitit, qui civitatem jam deserere cogitabat. Herodes autem ad vesperam, cum lassos amicos reficiendi corporis gratia

dimiſiſſet, ipſe adhuc ab armis calidus, more militis lavatum ibat. Siquidem unus tantùm puer eum ſequebatur. Et priùs quam in balneum perveniret, obvius ei quidam ex hoſtibus gladio armatus occurrit, deinde alter & tertius & plures. Et hi confugerant armati ex acie in balneum, ſed perculſi etiam tum metu ac latitantes, ut regem viderunt, illum quidem ſtupore debilitati ac trementes cum inermis eſſet, prætereunt: exitus vero qua fugerent, curſu petebant. Itaqve cum alius caſu, qui eos deprehenderet, nullus adeſſet. Herodi autem nihil pati ſatis fuiſſet, omnes effugiunt. Poſtero autem die Pappum quidem, Antigoni militum ducem, abſciſſo capite obtruncant: idqve Phœroræ magiſtro exercitus fratri ſuo mittit in perempti fratris ultionem. namqve Pappus erat qui Joſephum interfecerat. Ubi autem rigor hyemis ceſſit. Hieroſolymam repetiit: murisqve admoto milite, (annus autem tertius agebatur, ex quo Romæ rex fuerat declaratus) pro templo caſtra poſuit, qua facilior erat expugnatio, & antea Pompejus ceperat civitatem. Exercitu autem in opera diſtributo, ſuburbanisque diviſis, tres quidem levare aggeres, & ſuper eos turres ædificare jubet. relictis autem, qui operibus inſtarent impigerrimis amicorum, ipſe in Samariam vadit, uxorem accepturus, Alexandri filii Ariſtobuli filiam, ſibi deſponſatam, ut diximus, & dum obſidet ſucciſiva opera nuptias curaturus: quippe jam hoſtes deſpiciebat. igitur ubi eam duxit, ad Hieroſolymam redit, auctus militum copiis: eiqve Soſius cum magna manu equitum peditumque ſociatur: qua mediterraneo itinere prætmiſſa, ipſe per Phœnicem iter fecit, univerſo autem exercitu congregato, ad peditum legiones undecim, equitumqve ſex millia, præter auxilia Syrorum, non pro minima parte ducenda propè Septentrionali muro caſtra collocarunt: Herodes quidem ſenatusconſulto fretus, quo rex fuerat declaratus: Soſius vero Antonio, a quo milites, quibus præerat, ſciret miſſos Herodi auxilio. Judæorum autem intra civitatem agentium populus varie turbatus erat. Nam circa templum infirmior multitudo conveniens furore agebatur: multaqve veluti divinitus de temporibus dictitabat: & qui audaciores eſſent, in catervas conglobati, multis modis latrocinabantur; maxime ex locis oppido proximis victui neceſſaria proripientes. neqve aut eqvis, aut viris alimenta relinqvebant. bellatorum autem conſtantiores obſidentibus oppoſiti, è muris opus aggerum prohibebant, & contra inſtrumenta oppugnantium, ſemper novum aliqvod obſtaculum moliebantur. In nulla re autem æqve ac cuniculis ſuperabant. Rex autem adverſus latrocinia quidem occultas excogitavit militum inſidias, quibus eorum reprimerentur excurſus: inopiam vero alimentorum longinqvis transvectionibus adjuvari diſpoſuit. ac pugnæ intenti, qvamvis omnem modum audaciæ ſupergrederentur, Romanorum tamen peritia vincebantur. nihilominus apertè cum his, certa morte propoſita, conſligebant. Ex improviſo autem

Ant. lib. 14. cap. 18.

A Διαφεὶς, καὶ αὐτὸς ὡς ἦν ἐπ θερμοῖς ἐκ τῶν ὅπλων λουσόμενος ἦς στρατιωτικῶτερον. εἷς γοῦν αὐτῷ ὡπίσω ἕπετο, καὶ πρὶν εἰς τὸ βαλανεῖον εἰσελθεῖν, ἐναντίον αὐτῷ τις ἐκτρέχει τῶν πολεμίων ξιφήρης, ἐπὶ τοῦτον δεύτερος, καὶ τέταρτος, καὶ ἑξῆς πλείους. οὗτοι καταπεφόβησαν μὲν ἐκ τῆς ὠθισμοῦ εἰς τὸ βαλανεῖον ὡρμημένους. πῶς δὲ ἐκεῖνοι πτήσσοντες, καὶ διαλανθάνοντες, ὡς ἐθεάσαντο τὸν βασιλέα λυττῶντα ἐκ τῆς ἐκπλήξεως, αὐτὸν μὲν παρέστεχον γυμνὸν ὄντα τελείως, ὅπλα δὲ τοῖς B ἐξόδους ἐχώρουν. τῶν μὲν ἄλλων, οὐδεὶς παρῆν τύχῃ συλλήψομένῳ τοὺς ἄνδρας, ἡρώδῃ δὲ ἀπέβησε τὸ μηδὲν παθεῖν, ὡς τὸν Διαφεύγοντα πάντες. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, πέμπουσι μὲν τὸν ἀντιγόνου στρατηγὸν καρατομήσας, ἀνῄρητο δ' ὅπλ τῆς ὠθισμοῦ, πέμπει τῷ κεφαλὴν φερόμενα τοῦ ἀδελφοῦ, πάντων δ' φονέα ἦν αὐτῶν ἀδελφοῦ. καὶ δὲ ἔτι ἦν, ὁ τὸν ἰώσηπον ἀνελὼν. λαβόντων δ' αὐτὸν καὶ C ἦλαυνεν ὅπ ἱεροσόλυμα, καὶ μέχρι τείχους ἀγαγὼν τῶν ὑποζυγίων, σωληνεῖ δ' αὐτῷ τέτταρες ἐξ οὗ βασιλεὺς ἐν ῥώμῃ ἀποδέδεικτο, ὡς δ' ἱερεῖ στρατιῶται δόξῃ. ταύτῃ γὰρ ὧν ὅπλομαχον, καὶ καθ' ὁπλὴν εἶλε πόλιν τῶν πόλιν. διελὼν δὲ εἰς ἔργα τῶν στρατιᾶν, καὶ πρῶν τὰ ὠφελήσιμα, τεῖα μὲν ἐγείρει χώματα. καὶ πύργους ἐπισκεύαζεν αὐτῆς κελεύσας, καταλιπὼν τοὺς ἀντικωτάτους τῶν ἑταίρων ὅπ τῶν ἔργων, αὐτὸς εἰς σαμάρειαν ἦει, τῶν ἀλεξάνδρου δ' θυγατέρα βουλόμενον μνᾶσθαι D ἐκ καθωμολογημένων, ὡς ἐφάνη αὐτῷ, καὶ πρότερον πίστιν τῆς πολιορκίας τὸν γάμον. ἤδη γὰρ ὑπεφαίνετο τοὺς πολεμίους. χρόνος δ' ὑπέτρεχεν ὅπ ἱεροσόλυμα μὴ μείζονα δυνάμεως. σωληνεῖ δ' αὐτῷ καὶ σοσσιανὸς, μὴ πλείστης στρατιᾶς, ἱππέων τε καὶ πεζῶν, ἐῶν προεκπέμψας διὰ τῆς μεσογείου, τῶν πρείαν αὐτὸς διὰ φοινίκης ἐπήειπε. συναθροισθείσης δ' τῆς ὅλης δυνάμεως, εἰς ἑνδεκα μὲν τέλη πεζῶν, ἱππεῖς δ' E ἑξακισχιλίους δίχα τῶν ἴσον συρίας συμμάχων, οἱ μερικῶς ὅλοι ἦσαν, κατεστρατοπέδευον δ' βορείῳ τείχους πλησίον, αὐτὸς μὲν πιθανῶς τῆς τ' συγκλήτου δόγμασι, δι' ὧν βασιλεὺς ἀποδέδεικτο, σὺν δ' ἀντωνίῳ τῷ πέμψαντι τῶν ὑπ' αὐτῷ στρατιᾶν ἡρώδῃ συμμάχων. τῶν δ' ἀνὰ τὴν πόλιν ἰουδαίων τὸ πλῆθος, πολλὰς ἐπιφέρεται. καὶ γὰρ ὅτε τὸν ναὸν ἀθροιζόμενον τὸ ἀσθενέστερον, δύσκαμπτα καὶ πλῶ θηριωδέστερα τὸν πλάνητα ὄντα ἐπὶς τοὺς καιροὺς ἐλογοποίει, καὶ τῶν πλημμελεστέρων δ' ὅπλ F ἦσαν λῃστῶν πλουτοποιοῦντες, καὶ μάλιστα ὅτε τὴν πόλιν ἁρπάζειν ἐπειδὴ μήτε ἵππος, μήτε ἀνδράσιν ὑπελέλειπτο τροφή. ἔτι μὲν μαχίμων δ' πλεῖστον ἐπῆκτο ὡς ἄμυναν τῆς πολιορκίας. τοὺς τε χωσιοῦντας, ἔξεργον δὲ τοῦ τείχους, καὶ τοὺς ἱεράνους ἀντιμηχανώμενον αἰεί τι κώλυμα καινότερον. ἐν ᾧδενὶ δὲ οὕτως, ὡς ἐκ τῆς μεταλλείας ὑπεῖδον τῶν πλεμίων. τῷ δ' βασιλεῖ, ποὺς μὲν τοὺς λῃστὰς G ἀντιπονήσαν λόχοι, δι' ὧν ἀνῄρηντο τοὺς ἐκδρομάς. ποὺς δ' τῶν ὑπονομίων ἀπορίαν, αἱ πέξωθεν συγκομιδαί. τῶν δ' μαχομένων ὑπὲρ τῆ ῥωμαίων ἐμπειρία, καὶ τι πλημμελοῦσιν καταλιπόντων ἐπερχολεῖ. φανερῶς μὲν οὖν οὐ σωφρόνως τοῖς ῥωμαίοις ὅπ ὑπὲρ τῷ θανάτῳ. Διὰ δ' τῶν ὑπὸ

Cleopatra ſtipatores habebat. nulla autem res magis liberalitatem Cæſaris incitabat, qvam magnus animus accipientis. Poſt primam vero Actiada, etiam regionem, quæ Trachon vocatur, ejus ditioni ſubdidit, eique continentem Batanæam, itemque Auranitin, ex hujusmodi cauſa. Zenodorus, qui domus Lyſaniæ conductor erat, non ceſſavit unqvam ex regione qvæ Trachon dicitur, latrones Damaſcenis immittere. Illi autem ad Varum tunc rectorem Syriæ confugerunt, eumque deprecati ſunt, qvo ſuas miſerias Cæſari declararet. Cæſar autem his cognitis ei reſcripſerat, ut latrocinium penitus curaret extingvere. Varus autem milite aggreſſus loca ſuſpecta, expurgavit latronibus terram, ipſamque Zenodoro abſtulit: qvam Cæſar, ne latronum denuo contra Damaſcum receptaculum fieret, Herodi dedit, eumque præterea totius Syriæ procuratorem conſtituit. Et decimo anno reverſus iterum in provinciam, ne quid eo inconſulto procuratoribus liceret adminiſtrare præcepit: ac Zenodoro mortuo terram omnem, quæ inter Trachonem & Galilæam erat, eidem attribuit. Qvod autem majus his omnibus exiſtimabat Herodes, à Cæſare quidem poſt Agrippam amabatur, ab Agrippa vero poſt Cæſarem. Hinc ad ſummum felicitatis evectus, & ad majorem ſublevatus animum, maximam providentiæ partem obſeqvio pietatis impendit.

Ἀϊδωρυφόρων κλεοπάτρας. οὐδὲν ἧττον αὐτὸν ἐνῆγε πρὸς τὰς δωρεὰς ὡς τὸ μεγαλόφρον τοῦ λαμβάνοντος· μιᾷ γὰρ πρώτην ἀκτιάδα προσέθηκεν αὐτῷ τῇ βασιλείᾳ, τὴν τραχῶνα καλουμένην, καὶ τὴν μεσόχην βαταναίαν τε καὶ αὐρανίτιν χώραν, ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. ζηνόδωρος ὁ τὰ λυσανίου μεμισθωμένος οἶκον, ἀδιάλειπτον ἐποίει τοῖς ἐκ τῆς τραχῶνος λῃστὰς δαμασκηνοῖς, εἰ δὲ ποτὲ ἀέρωνα τὸν ἡγεμόνα τῆς συρίας καταφυγόντες, ἐδεήθησαν δηλῶσαι τῷ συμφορὰν αὐτῶν κρῖναι. κρῖνας δὲ γνοὺς, ἀντιπέμπει ἐξαιρεθῆναι τὸ λῃστήριον. σπουδάσας οὖν εὑρεῖν, παθεῖν τι τῶν ἀνδρῶν τῷ γλῳ, καὶ ἀφανεῖ ζηνόδωρον, ἐᾷ ὕστερον κρῖναι, ὡς μὴ γένοιτο πάλιν ὁρμητήριον τοῖς λῃσταῖς ὅπου τὸ δαμασκὸν, ἡρῴδῃ δίδωσι. κατίσχει δὲ αὐτὴν καὶ συρίας ὅλης ὅπατον, ἐπὶ δεκάτῳ πάλιν ἐλθὼν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ὡς μηδὲν ἐξεῖναι, δίχα τῆς ἐκείνου συμβουλίας, τοῖς ὑπάτοις διοικεῖν. ἐπεὶ δὲ πλάστᾳ ζηνόδωρος, περσίνᾳμῳ αὐτῷ καὶ τῷ μετεξὺ τραχῶνος καὶ τῆς γαυλανίτιδος γῆν ἅπασαν. ὃ δὲ πυθόμενος ἡρῴδῃ μεῖζον ἰῷ, ἐὰν μὴ κρίνοις· ἐφίλετο μετ' ἀχρίππαν, ἐὰν ἀχρίππᾳ δῷ, μὴ κρίνοις. ἦν δὲ ποτὲ πλούτου μὴ δαιμονίας περιουσίᾳ μεῖζον δόξης θρόνημα, καὶ τὸ πλέον τῆς μεγαλοψυχίας ἐπέτρεπεν εἰς δυσέβειαν.

CAP. XVI.

De urbibus & ædificiis inſtauratis & conditis ab Herode, deque munificentia, qua uſus eſt erga exteras gentes, ejusque felicitate. *Ant. lib. 15. cap. 10, 12, 13, 14.*

ITaque anno regni ſui quintodecimo, & templum inſtauravit, & duplum terræ ſpatium, quam fuerat circa templum, muro amplexus eſt, ingenti ſumptu & magnificentia ſingulari. Argumento erant in ambitu fani magnæ porticus, eique junctum à Septentrione caſtellum. Et illas quidem à fundamentis erexit. Hoc autem nulla re minus, quam regni ſedes largis opibus renovatum, Antoniam vocavit in honorem Antonii. Quin etiam domo ſibi regia in ſuperiori parte civitatis extructa, duas ædes in ea maximas atque pulcherrimas, quibus ne templum quidem usquam conferri poſſet, ædificavit: eaſque amicorum vocabulis unam Cæſaream, Agrippium alteram nominavit. Ne vero ſolis tectis memoriam eorum & cognomina circumſcripſit, ſed in totas etiam civitates ſtudium liberalitatis extendit. Nam in Samaritica regione oppidum muro pulcherrimo per viginti ſtadia circumdatum, Sebaſten appellavit, deductis eo ſex millibus colonorum, terraqve fœcundiſſima his attributa: ubi templum quoque maximum inter ædificia, & circum id aream trium & ſemis ſtadiorum, Cæſari dedicavit, ejusdemque oppidi habitatoribus præcipua legum beneficia præſtitit. Ob hæc alterius terræ adjectione donatus à Cæſare, aliud ei templum circa Jordanis fontem candido marmore poſuit, qvi locus appellatur Panium.

Κεφ. ις.

Πεντεκαιδεκάτῳ γὰρ ἔτει τῆς βασιλείας, αὐτὸν τὸ ναὸν ἐπεσκεύασε, καὶ τῷ περὶ αὐτὸ ἀνετείχισε τὸ χώραν, τὸ διπλασίαν, ἀμέτροις μὲν χρημάτων τοῖς ἀναλώμασιν, ἀνυπερβλήτῳ δὲ τῇ πολυτελείᾳ. τεκμήριον δὲ ἦσαν αἱ μεγάλαι στοαὶ περὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τὸ βάρειον ἐπ' αὐτῷ φρούριον. ἃς μὲν γὰρ ἀνακοδόμησεν ἐκ θεμελίων, τὸ δὲ ἐπισκεύασε πλούτῳ δαψιλεῖ, κατ' οὐδὲν τῶν βασιλείων ἐλαττον. ἀντωνίαν ἐκάλεσεν εἰς τιμὴν ἀντωνίου. τὸ γε μὴν ἑαυτοῦ βασίλειον πρὸς τῷ ἄνω δαιμάνῳ πόλιν, δύο τοὺς μεγίστους καὶ περικαλλεστάτους οἴκους, οἷς οὐδὲ ναὸς συνεκρίνετο, περιποιήσατο λάθρᾳ τὸ φίλων, τὸ μὲν κομιτήριον, τὸν δὲ ἀχρίππειον. ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἴκους μόνον τὰ μνήματα αὐτῶν. καὶ τὰς κλήσεις ἐποιήσατο, διεῖς δὲ εἰς ὅλας πόλεις αὐτῷ τὸ φιλότιμον. ἐν μὲν γε τῇ σεβαστηνῇ, πόλιν καλλίστῳ περιβόλῳ τειχίσας· ὅπου σταδίους ἑκατὸν, καὶ κατοικίαν ἐξακισχιλίους εἰς ἑαυτὸν οἰκήτορας, γῆν τε πυθμένος λαμπροτάτην, καὶ ἐν μέσῳ τῷ κτίσματι, ναὸν τε ἐν περιβόλῳ μέγιστον, καὶ βωμὸν τὸν πάμμουν ἀποδείξας τριῶν ἡμιστάδιον, τὰ δὲ σεβαστὴν ἐκάλεσεν. ἐξαίρετον δὲ τοῖς ἐν αὐτῇ παρέσχεν ἀνομίας, ὅπου πύπτοις ἀφορισμένου τοῦ κρείττονος αὐτὸν ἑτέρων ἀποδοθέν χώραν. ὁ δὲ, καὶ πανταχοῦ ναὸν αὐτῷ λιθίνης μαρμάρου καθιδρύσατο πρὸς τοῖς ὑρδάνου πηγαῖς. καλεῖται δὲ πάνιον ὁ τόπος. ἐνταῦθα κορυφὴ μὲν τις ὄρους εἰς ἄπειρον ὕψος ἀνατείνεται. πρὸς δὲ τῷ ὑπώρειον λαγόνα, σπηλυγγώδης ἄντρων ἀπανσίᾳ, δι' οὗ βαράθρου ὑδὼρ κρημνὸς εἰς ἀμέτρητον ἀπέρατα βαθυνόμενον, πλήθει τι ὕδατος ἀσταλεύτου, ἐς τῆς καθημένου τὴν ποὺς ἐρέβεννον γῆς, ὁδὸν μήκους ἐξαρκῆ. ἔξω δὲ ἄντρου πρὸς τοῖς ἐξωθεν ῥίζαις ἀναπίπτουσαι αἱ πηγαί. καὶ γένεσις μὲν (ὡς ἔνιοι δοκοῦσιν) ἔνδον ἰορδάνου, τὸ δὲ ἀκριβὲς ἐν τοῖς

Ubi montis quidam vertex in præcelſum editus, propter ſubjecti lateris vallem ſpecus aperit umbroſum qua profundæ altitudinis rupes, ad immenſum liquentis guttæ receptaculum concavatur, ut ſtagnantis aquæ copia demittentibus aliquid, donec terram inveniant, longitudo nulla ſufficiat. Foris autem è ſpeluncæ radicibus oriuntur fontes: & (ut quidam putant) hoc eſt Jordanis principium. Sed veri fidem

ἕτεροι τινὲς ἠκολούθησαν. ὁ δὲ λύμιος ὁ τῆς σκυθρωπῆς ὀπτῳδίστου ἤρξατο, καὶ μετ' αὐτὸν, πάντες γὰρ κατέκειντο τῶν μειρακίων, οἱ μὲν κολακεύοντες, οἱ δὲ μισοῦντες ἡρῴδην, καὶ οὐδεὶς δι' ἀγανάκτησιν. ἔνθα δὴ μετέωρος ἦν συρφετὸς πᾶς, καὶ τὸ ἰουδαϊκὸν λαὸν, ἐκδεχομένων τὸ τέλος τοῦ δράματος, οὐδεὶς μὲν τοιοῦτο λάμβανεν ἔσεσθαι μέχρι πικροτάτης ὠμὸν ἡρῴδου. ὁ δὲ σύρας τοὺς υἱοὺς εἰς τύρον, κἀκεῖθεν ἀλεξανδρείας εἰς καισάρειαν, πρὸ μιᾶς ἀναιρέσεως τῆς μειρακίοις ἐσκέπτετο. παλαιός δέ τις τοῦ βασιλέως γραπτὸς ὄνομα τύρων, ἔχων υἱὸν σφόδρα σωφρονοῦντα καὶ φίλον ἀλεξάνδρου, καὶ αὐτὸς ἠγαπηκὼς ἰδίᾳ τὰ μειράκια, διὰ ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως, ἐκφέρων ἐβόα. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ἐδόκει ἀβελτερεύεσθαι, πατάσσων τὸ δίκαιον, ἀπολωλεκέναι τὴν ἀλήθειαν, συγκεχύσθαι τὴν φύσιν, ἀνομίας γέμειν τὸν βίον, καὶ πάντ' ὅσα μὴ φεισόμενος ἐγὼ ζῶν, ὑπαγορεύσω τὸ πέρας. τέλος δὲ, καὶ τοῦ βασιλέως τελευτὴν προσδοκῶντος, ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ἐφ' ἡμῖν καταδυομένοις ἕτερον δοκεῖς, ὃς τις κατὰ τῶν φιλτάτων πέπεισαι τῆς πονηροτάτης. ἴσθι φέρωρα καὶ σαλώμης παρηγοροῦσι πολλάκις ἀναπεπτωκέναι, πιστεύεις πυθέσθαι τῶν τέκνων, οἵ σε τῶν γνησίων ἀπεκόπτοντες ἀλαζόνων, ἐπ' ἀντιπάτρῳ καταλείπουσι μόνῳ, τὸν αὐτοῖς ἐυμεταχείριστον αἱρούμενοι βασιλέα. σκέψαι μὲν πρῶτα, μὴ σοὶ κἀκείνων ἡμῖν μῖσος ἐν τοῖς γραπτοῖς, ὁ τῶν ἀδελφῶν ἀναπέπτωκεν. οὐ γὰρ ἔστιν ὅς τις οὐκ ἐλεεῖ τὰ μειράκια, τῶν δὲ ἡγεμόνων καὶ φανερῶς ἀγανακτοῦσι πολλοί. πολὺ δ' ἄμεινον λέγων, ὡς ἐμαζε τοὺς ἀγανακτοῦντας. ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθέως, ἐκείνους τε καὶ αὐτὸν, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ συνελάμβανεν. ἐφ' ᾧ τῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τις κουρέων, τρύφων ὄνομα, παρεκπηδήσας ἐκ παραφρενοβλαβείας, ἑαυτὸν μείωσιν γένεσιν. κἀμὲ γὰρ ἔφη πρῶτον ἅπτεσθαι, ὅταν θεραπεύω τὸν ἔρωτα τοῦ ἀλεξάνδρου, μεγάλας τιμὰς ὑπὸ ἀλεξάνδρου δωρεὰς ὑπισχνεῖσθαι. ταῦτα ἀκούσας ἡρῴδης, τὸν τε πρῶνα συνέπαιδι, καὶ τὸν κουρέα βασάνοις διήλεγχε. καὶ τῶν μὲν ἀγνοούντων, ὃ δὲ μηδὲν πλέον λέγοντος, ἐρεθίσαι ἐκέλευε τὸν πρῶνα σφοδρότερον. ὁ δὲ υἱὸς οἰκτείρας, ὑπέσχετο τῷ βασιλεῖ πάντα μηνύσειν, ἐὰν αἰτήσηται τὸν πατέρα αὐτοῦ. κἀκείνου δόντος εἶπεν, ὡς ὁ πατὴρ αὐτὸν πεισθεὶς ἀλεξάνδρῳ, θελήσειεν αὐτὸν ἀνελεῖν. τότε, οἱ μὲν, εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς δεινῆς αἰκίας πάντα ἀδίκως τινὲς δὲ ἀληθῆ ἔλεγον. ἡρῴδης γε μὴν ἐκκλησίᾳ τῶν τε ἡγεμόνων καὶ πρώνος κατηγορήσας, τὸν λαὸν ἐπ' αὐτοὺς ἐστασίασεν. αὐτίκα γοῦν ἀναιρουμένους μὲν τοὺς κουρέως ξύλοις βαλλόμενοι καὶ λίθοις. πέμψας δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς εἰς σεβαστὴν ὅσον ἀ πρὸς τὴ καισαρείας, διέστειλεν ἀποπέμψαι. καὶ πλεόντος αὐτῶν ταχέως ἐπιτάγματος, τοὺς νεκροὺς εἰς ἀλεξάνδρειον ἐκέλευσεν ἀνακομισθῆναι τὸ προάστειον, συμπαραπέμψαντας ἀλεξάνδρῳ τῷ μητροπάτορι. τὸ μὲν οὖν ἀλεξάνδρου, καὶ ἀριστοβούλου τέλος, τοιοῦτον.

A nonnulli alii ſecuti ſunt. Triſtem vero ſententiam primus Volumnius dixit, cunctique poſt cum Herodis æmulatione, vel odio: neque indignatione quiſquam necandos eſſe adoleſcentes judicavit. Tum autem univerſa Judæa & Syria, ſuſpenſa quidem operiebatur hujus tragœdiæ finem: ſed nemo exiſtimabat Herodis crudelitatem ad parricidium uſque proceſſuram. Ille tamen filios Tyrum traxit: atque inde navi Cæſaream devectos, quo mortis genere perimeret cogitabat. Interea vetus quidam regis miles, Tiro nomine, qui & filium habebat Alexandro aſſuetum atque amicum, & ipſe diligebat adoleſcentulos: præ nimia indignatione mentis poſtremo circumveniens clamitabat conculcatam eſſe juſtitiam, veritatem periiſſe: naturam eſſe confuſam, vitamque hominum iniquitatis eſſe plenam, & omnia quæ dolor contemptori vitæ dictaſſet. Deinde ipſum etiam regem auſus adire: Mihi vero, inquit, omnium videris eſſe infeliciſſimus, qui contra cariſſimos nequiſſimis credas. Siquidem Pheroras & Salome fidem apud te adverſus filios tuos habent, quos ſæpe ipſe mortis ſupplicio dignos eſſe judicaſti: neque advertis hoc eos agere, ut juſtis ſucceſſoribus deſtitutus, cum ſolo remaneas Antipatro, capi facile regem optantes. Veruntamen cogita, ne ille quoque militibus odioſus ſit, propter cædem omnium fratrum: Nullus enim eſt, qui non adoleſcentium miſereatur, principum autem plurimi etiam palam graviter ferunt. hæc dicens: ſimul eos quibus res indigna videretur nominabat. Rex autem ſtatim illos & ipſum cum filio comprehendi jubet. Ibique tum alius quidem regius tonſor, nomine Tryphon, neſcio qua exagitatus inſania, ſemetipſum indicans proſilit: ac mihi quoque Tiro, inquit, iſte perſuaſit, ut occaſione tondendi novacula te occiderem: magnaque inde Alexandrum daturum munera pollicebatur. His auditis, Herodes & Tironem ejusque filium, & tonſorem ſubdidit quæſtioni: Cumque illi pernegarent, tonſor autem amplius nihil diceret, Tironem vehementius torqueri juſſit: tumque filius ejus, patris miſeratione commotus cuncta ſe regi, ſi eum ſibi condonaſſet, indicaturum promiſit. Eoque relaxato, ipſius occidendi patrem ſuum habuiſſe voluntatem dixit, impulſum ab Alexandro. Hoc autem quibusdam fictum ab adoleſcente videbatur, quo tormentis eriperet patrem, nonnulli verum eſſe affirmabant. Herodes tamen & militū principibus & Tirone pro concione accuſatis in eos armavit populum, ut ibid. cum tonſore lignorum & lapidum ictibus interirent. Filios vero in Sebaſten miſſos, quæ non longo à Cæſarea intervallo diſtaret, profocari jubet: eaque re mature perfecta, in caſtellum Alexandrium mortuos aſportari, cum Alexandro materno avo ſepeliendos. Hic finis Ariſtobulo & Alexandro vitæ fuit.

Ant. lib. 16. cap. 4.

Κεφ. ιη'. CAP. XIIX.

Ἀντιπάτρῳ δὲ ἀδήλων ἔτι τῶν Ἀλαδσχαὶ, μισῶν ἀφορήτου ἐκ θ' ἑνὸς ἐπηγέρθη πάντων ὑπεραμένων, ὅτι τοὺς Ἀλαβόλαις τοὺς ἀδελφοῖς πάλαι ὑπεσωπάζοντες ὄντες. ὑπανικάρη δὲ θεὸς ὁ μέτρον, αὐξανομένων ἐρώντι τῶν ἀνηρημένων ἡλικιῶν.

Antipatrum vero, cum jam ſine controverſia ſucceſſionem regni ſperaret, intolerabile gentis excepit odium, cunctis ſcientibus, illum omnes fratribus ſuis conſeruiſſe calumnias: nihiloque minus timor eum non mediocris ſolicitabat, creſcente ſobole peremptorum

De conſpiratione Antipatri contra patrem. *Ant. lib. 17. cap. 1. 2.*

crudelitatis Herodæ præcio, ne ipse quidem re-
gni unquam eum dignum esse visum, nisi cum
fame mentis inops erat, animo deterius aegro-
tante, quam corpore, & quem in secundo tela-
mento successorem fenserit, ignorabat: præ-
sertim, qui priore testamento successorem scri-
psum incolare nihil posset, quod incolumi cor-
pore, omnique vitio purgata mente iccidet. Ut
tamen quis firmus esse possit morbo laborantis
arbitrium, ipsum & Archelaum abdicato regis
dignitate, multis in eam contra leges admissis.
Nam qualem sore fuisse qui per à Cæsare principa-
tum, qui antequam acciperet, tantum populum
peremisset? Multa huiusmodi modum proferetus
Antipatri, multis ex numero circumstantium
propinquorum in singula crimina testibus ad-
hibitis peroravit. Surrexit autem Nicolaus de-
fensor Archelai, & ante omnia eadem in tempo
necessario factum esse pertendit: nam quorum
necis arguerentur, non regis solum, sed etiam
ipsius judicis id esse. Cæsaris hostes fuisse: alio-
rum autem criminum fvasores ad veritatis
ipsius demonstr.ivit. Secundum vero testimen-
tum ipsius Cæsaris manere potius debuisse, quod ille
rodens in eo successoris fui firmatorem Cæsarem
constituisset, nam qui tantum sperret, ut rerum
Domino præstare sua cederet, nec unquam in
hæredis eraute judicio, sed fano corde quem
constituere elegibilem per quem consilium de-
beret non ignoravit. Cum autem omnibus expe-
ctatis, etiam Nicolaus peroraffet, in medium pro-
gressus Archelaus, ad genua Cæsaris accidit
ocyus. Quo perbenigne Cæsar erecto, quod pa-
tria quidem dicendum foret, dignus esse, edendit:
cerum vero nihil pronunciavit. Sed illo die
dimisso concilio, secum ipse de cognitis deli-
berabat, utrum ex his, qui testamento continen-
rentur, aliquem regni oporteret constitui fuc-
cessorem, an rem totam ad liberum principium
Multitudo enim personarum egere subiudio vi-
debatur.

CAP. II.

De pugna & strage Hierosolymitanor Judæos & Sabinianos, lib. 17. cap. 16.

SEd antequam de his quicquam flatueretur à Cæsare, mors Herodis huic remorbe con-
repta moritur. Et variæ literæ de Syria perlatæ
sunt, Judæos defecisse nunciantes: qvod Varus
fore prosperiens in Hierosolymam posteqvam
Archelaus navigarat, ascendit, ut incentores re-
dditionis prohiberet. Et quia multitudo ceffan-
ra non videbatur, extribus quas ex Syria du-
xerat fecum legionibus, unam in civitate reli-
qvit: atque ita in Antiochiam ipse remeavit. At
Sabin s cum posset a in Hierosolymam venisset,
cuius novarum rerum judex præbuit modo
vim custodibus, ut libi arces traderent, adhi-
bendo, nunc malignæ regis exquirendo pecuni-
as. Non autem solis relictis à Varo militibus
fretus erat, sed etiam servos sum fuorum multi-
tudine, qvos etiam omnes arbitros avaritiæ ministros habebat. Festo autem pentecostes die, qua
Pentecoste à Judæis vocatur, septies septem diebus exactis rediens, ex eorum numero vocabulum na-
cta non religionis solennitas populum, sed indignatio congregavit. Denique concursus infinitæ multi-
tudinis ex *Galilæa*, itemque Idumæa & Hierichunte, transque Jordanem politis regionibus, factus
est: cum indigena ex ipsa civitate populus Judæorum, & numero simul & alacritate præstaret:

Digitized by Google

δεσμώτηριον· ἡ δὲ ἐκ τούτου μέση, τρίτη A & tripartita manu terna castra collocaverunt, ἐφεστηκυῖα, αὐτὴ τῇ βορείᾳ τοῦ ἱεροῦ κλίσει, καὶ unam septentrionali regione templi, altera in τῷ τῆς μεσημβρίας ἀνέμῳ. ἡ δ' ἑσπέρα meridionali Hippodromium versus, tertiam in μέση. αὗται τὸ βασίλειον ἡ δύση. ἀπέκλειον occiduo prope regiam tractu, circumsidebant δὲ οὗτοι τὸν ἱερὸν τοῦ ἑωθινοῦ καιροῦ. ἡ δὲ Romanos undique obtidebant. Sabinus autem ἄκρα τε καὶ τὰ πλάτη αὐτῶν ἐπιτεθειμένη τῷ ἑρκείῳ multitudine pariter, eorumque spiritu perterri-μέρει, τὴν τῆς ἀγορᾶς τῶν ἑτέρων ἐπίπλουν ἐδέξατο, tus, crebris ipsidem Varum hunciis precabatur, ἐπεμένετο, ἐς τὸν ἑσπέριον ἀφικόμενον, καὶτοι ut quam maxime ferret auxilium, quasi occasio-πανταχόθεν ἐς τὴν μεσαίτατον ὄντα ἐπιβολὴν τῶν ne delenda legione, si quid more interveniret. ἔργων ἐς πυρὸν ἀνάπλεως ἐκκαίοντα Φαβῖνος. ἐπεμέ- Ipse vero in aciem ampliatis cassellis tutrim, qua Pha-νετο δὲν ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς ἐξιὼν ἐπὶ τὸ ἐναντίον ἐπὶ τὴν σφε- gionimicis, quem Partis incavarunt. Hinc le-τέραν ἐπιφορὰν ἐκκαθήρων τὸ ἔμπροσθεν. ἐπὶ τοῦτο γιονariis, ut in hostes irruerent, signum dabat. ἐπὶ τὰς ἐφεδρικὰς καταζεύξας ἵππους. ἐφ' ἑκάτερα δὲ τῆς Nam prætimore nec ad eos quibus ipse præerat, ἐφόδου, σκηνοῦσιν ἐπὶ τοῖς τείχεσι, ἡ μάχη κατὰ τοὺς defendere ausebat. Eos autem præcepto mi-ἱππέας ἐκκαίεται. ἐπὶ δὲ μέρει μᾶλλον ἐπὶ τοῖς ἀπὸ nabat, ut tum demum volarent, vehemen-τῆς ἑσπέρας ἐπιφανεῖσι, σκέπαις ἐκκαίουσι τὰ ἐπιτήδεια. tique cum Judæis pugna exstiterit. Jam ita ἐπεὶ δ' αὐτὸν ἐπόθουν ἀνάπαυσιν ὅπη τοῖς B O dum nemo desuper adjuvaret, imperios belli ἵπποις, καὶ ἐφ' ἁπλῶν αὐτῶν ἐφίεσθαι τοῖς ἔθνεσι, σωστι- perilia superabant. Polleavero quam multi ju-κὸν ἦσαν, καὶ ἐς τὰ ἄκρα τῶν βαλλόντων αὐτοὺς dæi portis ibus occupatis, à vertice tela eos ap-ἔβλεπε τε, ἐνὶ τῷ σφοδρὸν μαχόμενοι ἐπιπίπτειν, petebant, plurimi contrebantur: & neque ex ἀπαύστως ἐπὶ τοῖς ἐπιβάταις ἐκκαίοντες ἐπὶ τὰς τάξεις ipsis jaculantes ulcifcebantur, neque co-τὰς ἐπὶ τοῖς τοιχίοις μεμῆλε τῇ τῆς πολεμικῆς minus dimicantes terrebant, ab utriusque tamen τύχῃ. ὡς δὲ ἐπ' αὐτῶν ἦσαν ἐφ' ὅλοις ἐφοδρὸς ἐπ- afflicti fuccendunt portitus, spere, magnitudine ἐλθεῖν ἐπεπείθει, ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἐναντίου, ἀπὸ atque ornaci mirabiles. Ibique tum multi fum-τῶν τοιχίων, πεσόντων τῶν πλείστων, ἐπὶ τὸ ἔδαφος ma fubito comprehenti aut ea confumebantur, ἐξ ὑπερτέρου κατακρημνίσαι, ὅτι δὴ ἐπ' αὐτὸν C aut in hoftes desilientes ab ipfis occidebantur; ἐμάχοντο τὸ πλεῖστον ἐξ ὑπερτέρου μάχεσθαι, ὅσοι τὴν ἀπ- aut retrorsum cedentes præcipitabantur ex mu-ἐρημωμένην ἀπὸ τῶν τοίχων πρὸς τὸ τοῦ βουλεύματος ro: nonnulli deperata falute, incendii præ ti-ἐπιτήδειον ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν mori fus gladiis prævenebant. Qui tamen ex βασιλικὸν τόπον, τοῦ ἐκεῖ ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν maximis subsperenti in Romanos fecissent im-μέρος τῆς βουλῆς ἀφιστάντος ἐς ἑαυτόν· ἐπὶ τοῦτο petum, metu attoniti nullo modo se fustinere γὰρ τὸ πλῆθος τῶν ἐπ' αὐτοῖς ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον tur, donec omnibus, aut interemptis, aut timore ἐπὶ τὸν D ἐφεστῶτα ἰσθμὸν ἀπέστησαν ἐς τὸν ἐναντίον τοῖχον dejectis, tiefsuro Dei defensoribus destituto ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν manus unines attulerunt, & XL. evo talenta ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον diripere coepit. Sic templum quoque conflagra-τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν conquisitis Sabinus. At Judæos plures, ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον magisque pugnaces, tam virorum quam opum τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν interitus in Romanos contraxit. Obstitaque his ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον regia munitudinur exitum, nisi quam plurimi τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν finde fecedentes Sabino, ut locum faceret, una cum le-ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον gione abundi ecoam pollicentes, fubito quasi τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν tutabundar regiorum plurimi, qui ad eos fponte ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον transfugerant. Pars tamen bellicofior erat, se-τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν baffenon ut tra milia, iisque Rufus & Gratus ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον propofiti, tanta pugnandi fiducia, ut vero evi-τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν tum Rufus: ejeverum uterque vi corporis atque ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον prudentia, etiam fi nullam minum ob fientem τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν haberent, magnum tamen momentum belli Ro-ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον manis addidifient. Itaque Judæi quidem infa-τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον τοῖχον ἐπὶ τὸν ἐναντίον

declinande. In Sephori autem Galilææ Judas filius Ezechiæ latronum principis, ab Herode quondam rege capti, qui tunc illas regiones vastaverat, non parva multitudine collecta, turpissimque regiis armamentariis, & omnibus quos circa se habebat armatis, contra potentiæ cupidos manus movebat. Trans Iliam quoque Simon quidam ex regis servis pulchritudine simul & validissimo corporis fretus, imposito sibi diademate, cum latronibus quos congregaverat ipse circuiens: & apud Iherichuntia regiam, & multa alia magnifica diversoria igni corrupit, facilem sibi prædam ex incendio comparans. Omnesque habitationes, quibus aliquid decoris erat, concremasset, nisi Gratus regiorum peditum rector ex Trachone Sagittarios, itemque Sebastenorum pugnacissimos ducens, properasset occurrere. Ubi peditum quidem magna multitudo fumpti funt: ipse autem Simonem compendio prævenit, ardua valle fugientem, & ex transverso persecutum in cervice dejecit. Incensa fuit autem & quæcunque Jordani proxime fuerunt fedes regiæ apud Iecharuntas, quorundam aliorum manu conflata ex locis ulterioribus. tunc enim patet quidam, cui nomen Athrongæus regnum affectare aufus eft: quod ut ipse fperaret, vi corporis animorumque fiducia monebat, contemnentis impulfus eft, ac præterea fratrum quatuor ifti fimilium robore, quorum fingulis tanquam ducibus & fatrapis attributa manu armatorum, ad incurfus utebatur. Ipfe autem veluti res majora negotia properabat. Et tum quidem etiam diadema ifti impofuit. Non parvo autem poft tempore cum fratribus fuis vaftando territoria, & occidendo præcipue Romanos, itemque regios perfeveravit: cum nec Judæorum quifquam effugeret: qui lucrum aliquod fperare venifet inimanus. Auli funt etiam apud Ammaunten repertum Romanorum agmen circumvenire, qui frumenta legioni atque urna portabant. Ubi Arium quidem centurionem & quadraginta fortiffimos aufulle interficere: cæteri vero in eodem periculo conftituti, auxilio Grati, fi qui cum Sebaftenis advenit, elapfi funt. Multis in hunc modum contra indigenas, itemque aliolienigenas per omne bellum geftis, poft aliquod tempus res his compreffenti funt: natu quidem maximus ab Archelao, duo vero, qui ante fequebantur, in manus Grati ac Ptolemæi delati. Nam quartus Archelao patrifque conceffit. Sed hic finis eos poftea fecutus eft. Tunc autem latrocinali bello cunctam fere immanabat Judæam.

CAP. III.

De Variegatis circa Judæam crudelitatibus. *Antiq. lib. 17. cap. 16.*

VArus autem acceptis Sabini & principum literis: toti legioni metuens, opem his terre properabat. Itaq; cum duabus reliquis legionibus, & quatuor alis equitum, ab Ptolemaïda profectus, eodem regium atq; optimatum auxilio convenire juffit. Ad hæc alteritiis etiamcum per eorú tranfiret oppidum, mille & quingentos accepit armatos. Iliorum, cum propter Herodis inimicitias Arctas res Arabum non cum exiguo numero equitum peterum vexaret, ipfum exercitus partem in Galilæam, qva Ptolemaïdi propinqva erat, dirigit,

A συμπλοκαν, & ὑπεκφυζῆσαι τὸ χαλεπὸν ἐκείνως ἐς τὸ ὄρος ἐπὶ τὸν τῶν τοιούτων ἐπιτήδειον τόπον ἀναχωρῆσαι, ὃ δὴ καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς, σπάσας τὸν ἵππον ἐκ τῶν ὄχλων, ἀπεῤῥύησαν τοῖς βασιλικοῖς ὑποζύγιοις, καὶ τοῖς σκευωροῖς ἐπέπεσαν, τοὺς δ' ἀνεπτεμένους ἐπὶ τὴν ὀρεινὴν ἐπιπορευόμενος ὁ βασιλεὺς ἔπαυσε τῆς ἀναβάσεως· ἐπὶ δὲ τὸν Σίμωνα ἐπιστρέψας, ἐν ἀνάντει τόπῳ καταλαβὼν, ἐκ τοῦ παραπεσόντος ἵππου κατέβαλε· καὶ τὸν μὲν ἀποτεμὼν τὴν κεφαλὴν, τοὺς δὲ ἄλλους ἐπὶ τὴν φυγὴν ἐτρέψατο· καὶ τὰ μὲν ἐν τῷ Ἰερειχοῦντι βασίλεια, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν ἐπιφανῶν οἰκοδομημάτων κατέφλεξεν· ἐπιόντος δὲ τοῦ Γρατοῦ καὶ τῶν ἀπ' αὐτοῦ τοξοτῶν, καὶ τῶν Σεβαστηνῶν τῶν ἀρίστων, ἐκφεύγοντα τὸν Σίμωνα κατέλαβον· καὶ τὸν μὲν ἐν τῷ παραπεσόντι τόπῳ κατέκοψαν, τὸν δὲ φεύγοντα κατὰ νῶτον ἐπιπεσόντες ἀφεῖλον τὴν κεφαλήν. ἐνεπρήσθη δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ πλησίον τῶν Ἰεριχοῦντος βασίλεια· ἦν γὰρ ἐπιτήδειος ὁ τόπος πρὸς τὸ τὰ τοιαῦτα ἁρπάζειν. ἐν τούτοις δέ τις ἀνὴρ ὀνόματι Ἀθρόγγαιος τὴν βασιλείαν ἐπιθυμήσας, αὐτὸς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, ὡς ἑκάστῳ τούτων ἐπὶ τοῦ ἔθνους ἐπιτρέψας ἀνδρῶν, ὡς ἐπὶ στρατηγοῖς καὶ σατράπαις ἐχρῆτο· καὶ τὸν μὲν ἀδελφὸν ἐπὶ τὸν Ἰουδαϊκὸν ἀπέστειλε πόλεμον, ἐπὶ δὲ τὸν ἕτερον ἐπὶ τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατόπεδον, ὃ τὰ σιτία καὶ τὰ ὄπλα τοῖς στρατιώταις ἐκόμιζεν· ἐπὶ δὲ τὸν τρίτον ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ Ἀμμαοῦντι Ῥωμαίους ἐπεμψεν, οἳ τὸν Ἄριον καὶ τοὺς ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα τοὺς ἀρίστους ἀνεῖλον· τοὺς δὲ ἄλλους ἐν τῷ αὐτῷ κινδύνῳ ὄντας ἐπικουρίᾳ τοῦ Γρατοῦ διέσωσεν ὁ τῶν στρατιωτῶν ἀφικόμενος ἡγεμών. ἐν τούτοις ἐκατοντάρχου αὐτῶν ἀποκτείναντος τοὺς ἡγεμονεύοντας καταλείπει. ἐπὶ πλείστοις δὲ καὶ ἄλλοις τῶν ἐπιχωρίων καὶ ἀλλοφύλων ἐπὶ τοῦ παντὸς πολέμου ἐπιφερόμενος ἀγῶνας, ἐπὶ τοσοῦτον ἐπεδόθη τοῖς πράγμασιν, ὥστε μηδένα τῶν Ἰουδαίων ἐκφεύγειν τὸν ἐπιθυμήσαντα κέρδους ἐκ τῶν τοιούτων ἐλπίσαντα. ἐπὶ τοῦτο δὲ καὶ τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἀνδρὸς τέσσαρες ὄντες ἐπὶ τοσοῦτον ἐπεδόθησαν ἀρχῆς, ὥστε ἕκαστον αὐτῶν ἐπὶ μεγάλου τινὸς ἔθνους ἐπιτετάχθαι, ὡς ἐπὶ στρατηγοῖς καὶ σατράπαις χρῆσθαι· καὶ τὸν μὲν ἕνα ἐπὶ τὸν Ἰουδαϊκὸν πόλεμον ἀποστέλλειν, τὸν δὲ ἕτερον ἐπὶ τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατόπεδον, ὃ τὰ σιτία καὶ τὰ ὅπλα τοῖς στρατιώταις ἐκόμιζεν· τὸν τρίτον δὲ ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ Ἀμμαοῦντι Ῥωμαίους ἐπεμψεν, οἳ τὸν Ἄριον καὶ τοὺς ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα τοὺς ἀρίστους ἀνεῖλον· τοὺς δὲ ἄλλους ἐν τῷ αὐτῷ κινδύνῳ ὄντας ἐπικουρίᾳ τοῦ Γρατοῦ διέσωσεν ὁ τῶν στρατιωτῶν ἀφικόμενος ἡγεμών. ἐν τούτοις ἑ

καὶ γαῖαν ἡμιόλιον τῶν αὐτοῦ φίλων. ὃς τοὺς τε ὑπάρχοντας αὐτῷ ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀγαθοῖς ἐποιήσατο, καὶ τοὺς ἐκ τῆς τῶν Ἀθηναίων πολιτείας ἐπὶ τὴν αὐτοῦ φιλίαν προσαγαγόμενος, καὶ τοὺς ἐκ τῆς τῶν Ἀλλοβρόγων ἀρχῆς ἀποκεκτημένος ἑαυτῷ, οὐδὲν ἧττον τοὺς τῶν κώμων, ἀφοῦ καλουμένων, κτήσας ἐν ταῖς πόλεσιν καὶ ἐν τοῖς τῶν ἀρχόντων διαπραττόμενος, μᾶλλον τε καὶ ἐν τοῖς ἐκείνων ἔθνεσιν ἰσχύων, ἢ ἐμοὶς διφρασται, τοῖς τε ἀνομβοῖς πᾶσιν ὑπὸς ὑπάτευε. περὶ ἧς ἔθον πολλὰκις εἰπεῖν, ἡ αὐτὴ τοῖς ἀρίστοις τοῖς ἀρχαίοις ἀνδράσιν ἀπέβη τύχη καὶ ἀμείνοσι ὑπάρχουσι τοῖς ἐν τῷ νῦν χρόνῳ. ἐπεὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγένετο ἀρετὴ

nam & cum Archelao stare propter odium atque invidiam recusabant, & cum accusatoribus considere Cæsaris prælibebantur. Inter quos erant etiam Philippus Archelai frater, benevolo animo duabus ex causis promptus a Varo, ut & Archelao subveniret, & si regnum Herodis nepotibus eius distribui placuisset, partem aliquam mereretur, Justit autem accusatoribus exponere, quarnam contra leges fecisset Herodes: primum non fe regem, sed dominum qui uti quas fuissent, tyrannorum crudelissimum tolerasse dicebant. Deinde multis ab eo cædibus, ea pertulisse fuperstites quali fuit, ut beatiores mortui putarentur. Non enim tormentis solum eum laceraste corpora fubjectorum, sed etiam gentis fuæ civitatibus deformatis exteras omnavile, populisque alienis Judæa fanguine conspurcasse. Eo antiqua vero fcilicetate ac patriis legibus, nationem fuam tanta egeriste fimul ab eo atque iniquitate rejectam, prorsus, ut plures ex Herode paucis annis cladem fuiffi meminit, quam omni ævo majores fui, poliquam ea in libertate diuciffet, perpeffi fuerant. Nonne tunc regnante ad discordias concitati. Verum & tamen ad modellam ex adverfe fortunæ conflictu ne profecille, ut etiam fuccelfionem voluntariam acceptare invita fubirent, quæ & Archelaum tum tyranni filium, patre mortuo regem appellantem nihil morati, & una cum eo luxilent mortem Herodis, ac pro eius fuccelore vota celebrantes. Illum autem quali metuere, ne non certus ejus filius videretur, a cæde trium millium civium regni fumpfiffe primordia? & quia principatum meruerit, totim-molaffe Deo hominum victimas, tot fello die lemptum cadaveribus implevisse. Recte igitur eos, qui de tantis malis perpetratis, aliquando refpexiffe calamitates fuas, & belli lege quæ vulneribus excipiendis ora præbere: atque ab Romanis precari, ut judices reliquias misericordias dignas exiftimarent: neve quod ex ea natione reftaret, his obiicerent, a quibus crudeliffime laceraba tur: fed partiam fuam conjungi Syriæ finibus, ac per judices Romanos adminiftrari decerneret; hoc enim modo probatum iri Judæos qui nunc veluti turbulenti ac bellicupidi reprehenduntur, modestos ac rectoribus obedire nolle. Judæorum quidem accusatio ejusmodi petitione conclusa eit. Cum autem surrexiffet contra Nicolaus, primum criminibus, quæ in reges erant propofita, diffolutis, nationem cupit arguere: quia neque gubernari facilis eiset, naturaque regibus vix pareret, una etiam propinquos Archelai, qui fe ad accufatores contulerant, infimulabat. Sed tum quidem partibus Cæsar auditis, conventum dimifit. Paucis autem diebus poft, medium regi partem fub ethnarchiæ nomine dedit Archelao: etiam regem, fi fe dignum præbuiffet, futurum effe politicus. Reliquam vero dimidiam in duas tetrarchias divisit, duobusque aliis Herodis filiis attribuit: unam Philippo alteram Antipæ, qui cum Archelao de regno certaverat. Hujus parti ceflerat, trans flumen regio, & Galilæa quarti decima fegis reditus erant. Batanea ver & Trachon & Auranitis, & quæda partes domus Zenonis, circa Jamnia

Digitized by Google

A Philippo destinatæ fuit? quæ talentorum centum reditus minus trahabant. Archelai vero ethnarchia Idumæam, interimque Judæam, & Samariam habebat quarta tributorum parte levatam, pro munere quia non rebellaret cum cæteris. Ac civitates quibus imperaret ei traditæ fuit, Stratonis pyrgus, & Sebaste, & Joppe, & Hierosolyma. Cæterasautem, Gazam & Gadaram, & B Hippon, regno avulsas, Syriæ Cæsar adjecit: Erant autem reditus Archelai, quadringenta talenta. Quin & Salomen prædter illa quæ testamento regis ei relicta erant, Jamniæ dominam, & Azoti, & Phaselidis filiam Cæsar distribuit, tamquæ apud Ascalonem largitus esset: ex quibus omnibus talentorii fexaginta reditus colligebantur. Dotium vero ejus ethnarchia subditi Archelai. Quum autem cæteris quoq; Herodis principibus testamento relicta fuissiit, duas tris filias virgines extrinsecus quingenis millibus pecuniæ donavit: easque nuptum Pheroræ filio collocavit. Divisto autem Herodis patrimonio, etiam fisti relictas ab eo facultates ad mille talentes dilti mavit excepta fin nomine publicum rebus vilisimis propter honorem defuncti.

CAP. V.

INterea quidam juvenis natione Judæus, a- D De falsidi. pud quendam libertinum Romanorum in Si- cilia stque cionorum urbe, illum & uxorem ejus, & Alexandro, militudine quem Herodes necaverat, Alexandrum esse mentitus, fallendisque Romam venit. Hujus autem facinoris habebat fociun quendam gentilem fuum, omnes regni actus optime sciientem: a quo instructus affirmabat eorum fe Emisse ordinem, qui fui atque Aristobuli occidendi causa missi fuerant, similibus corporibus subditis morti esse subrogtos. Denique his multos jam Judæos fefellerat, in Creta degentesac liberaliter acceptus, Melumque inde transmissus, ibique ampliore quæstu cumulatus, etiam hospites suos magna verisimilitudine Romam secum navigare pellexerat. postremo delato Dicearchiam, multisque numeribus ab Iudæis ejus loci donatus, quasi rex a paternis amicis deducetur. Ad hoc enim fidei proceferat forme similitudo, ut qui Alexandrum illum viderant, planeque noverant, hunc eum esse jurarent. Igitur omnes etiam hoc audito, videndi ejus studio circumfusi properabant: & infinita multitudo per vicorum angustias, quocunque fe vertebat, convenichant. Tanta namque dementia multos operat ut illum fefe portasse, ac regiæ educationis propriis ei fimilibus exhiberent. Sed Cæsar Alexandri vultum optime sciens, accusatus enim apud eum fuerat ab Herode, ejus prius quam videret hominem, fallaciam simulationis adverterat, interiori tamen animi spe nonnihil indulgendum putavit, & Celadum quendam qui Alexandri bene cognoscere, mitt. mi ad fe adolescentem deducere. Qui

illo conspecto, statim personæ differentiam conjectura deprehendit. Mattine vero, ubi corporis eius ustrisim, & servilis formam consideravit, intellexit omne commentum. Vocato autem communis ei dictoris ejus audaciæ & stultitiæ olim in percontantibus, filiyum quidé illum elle commemorabat consulto vero

Digitized by Google

nonadesse, quia apud Cyprum degeret cavendis insidiis: minus enim se circumveniri posse distinctos. Itaque abalijs ei secutatio vitam iussit a Cæsare præmium fore, si tanta fraudis prodidisset autorem. Id autem se facturum ille pollicitus, ad Cæsarem ijsquinis a Iudæa indicat qui forme fuse similitudine abijs desiderabatur. Tanta enim dona ex civitatibus eum singulis abstulisse docuit, quanta vivos Alexander non accepisset. Rifit his Cæsar: & fallum quidem Alexandrum, propter habitudinem corporis, tamquam nostrum interuli, fusiorem vero eius interfectum fuisse. Melius autem sumptum detrimentum præmentiæ precio fatis esse iudicavit.

CAP. VI.

MOnarchia vero suscepta, memor discordiæ superioris Archelaum, non solum Iudæi, sed etiam Samaritæ simul cruderiter abijs ei est. Nonnoque principatus sui anno legatis contra se ab utrisque ad Cæsarem missis, ipse quidem in exilium pellitur Viennam Galliæ civitatem: patrimonium vero eius fisco Cæsaris adjudicatur: qvem quidem prius quam evocaretur ad Cæsarem, huiusce modi somnium vidisse commemorant: Novem spicas pienas & maximas bobus comedi somniaverat: accitos deinde vates Chaldæorum qvæ sententia: quibusnam illa putarent indicari somnio, confuluerat. Aliis autem aliter interpretantibus, Simon qvidam Essenus genere, dixerat spicas annos arbitrari bovesqve eorum mutationes: eo qvod agros aratro everterent ac mutarent. Idreqve regnaturum quidem illum esse tot annos, quot significasset numerus aristarum: varias autem rerum mutationes expertum, esse monitorum. Hisque auditis, Archelaus quinque diebus post ad cauſum dictum diem evocatus. Dignum autem memoratu duxi, etiam conjugis ejus Glaphyræ somnium, Archelai filiæ Cappadocum regis referre: quam cum Alexander prius habuiſset uxorem, frater hujus de qvo loquimur Herodis filius regis, à qvo ille interfectus est, dictur jam defigniavimus, post illius mortem Jubæ regi Libyæ nuptam, eoqve defuncto domum reversam, dominique apud partem in viduitate degentem, Ethnarches Archelaus sibi conjexit, ad hoc amoris accensus est, ut eum Mariamne repudiata conjuge sua Mariamne, sibi copularet. Hæc igitur brevi tempore postquam in Judæam rediit, videre visa est superstantem sibi Alexandrum dicere: Satis fueras tibi Libycum matrimonium: sed tu illo non contenta, rursus ad meos penates reverteris avidissima viri terrili, & quod graviussest, meifratris juncta matrimonio. Equidem non dissimulabo contumeliam, quæ licet invitam recepe-rimbo. Atqve hoc expolito somnio, vix biduum supervixit. CAP. VII.

De Simone Galilæo. De falsis ſectis apud Judæos. Ant. lib. 18. cap. 1. & 2

IGitur Archelai finibus in provinciam redactis, procurator Coponius qvidam eiusdem Romanus missus est, ea sibi à Cæsare potestate mandata. Hoc discipatante, Galilæus qvidam, Simon nomine, defectionis arguebatur: qui indigenas increpare, & ei tributum Romanis pendere patercntur, dominosque poſt Deum ferre mortales. Erat autem propria ſectæ ſophiſta, nulla in re ſimilis eſſus. Etenim tria ſunt apud Judæos genera philoſophiæ. Horum unum Phariſæi profitentur, alterum Sad-

Digitized by Google

ducei. tertium vero quod etiam probabilius habetur, Esseni dicunt, gente quidem Iudaei, verum inter se mutuo amore coniunctissimi & qui praeter ceteros voluptates quidem quasi malefi-
cia vitarent: continentiam vero servare, neque cupiditati succumbere, virtutem maximam duxerent. Itaque nuptias quidem fastidiunt, alienos vero filios, dum adhuc molles sint, eruditionitradites pro cognatis habentes, fotis meris diligenter instituunt. non quia conjugia vel humani generis succession em censeant perimendam: fed quia cavendum putent intemperantiam foeminarum, & nullam earum unifidem servare credentes. Quin & divitiarum contemptores sunt, rerumque apud eos communicatio admirationi habetur, neque invenias alteri alterum opulentia praestare iegeque sibi diverunt ut qui diligentius fuam foeder averfetur, bona contubernio publicarent. ita enim fere, ne vel paupertatis humilitas, vel divitiarum dignitas appareret: fed permixtis facultatibus, velut inter fratres, unum effet omnium patrimonium. Probro autem ducunt oleum, & fi quis vel invitus unctus fuerit, mundities corpus abhiberet: qvoniam fi valorem decorem putant, dummodo femper in veste fint candida. Defignatos autem communium rerum procuratores habent, & ad ufus omnium fingulis indifcretos. Non eft autem illis una civitas certa, fed in fingulis multi domicilia transferunt, & aliunde advenientibus fecte fua profectoribus, qvicquid habeant promptum exhibent quafi proprium. Denique tam quam confanguineis ad hos ingrediuntur, quos nunqvam ante viderunt. Hinc eft qvod cum peregrinantur, propter latrocinia eorum armantur, neque praterea qvicquam ferant. In fingulis autem civitatibus, ex eodem collegio fpecialis curator hofpitum conftituitur: qui eorum veftimenta cateraque ufui neceffaria tueatur. Amictus autem cultusque corporis omnibus puteis, in metu & fub cura magiftri agentibus par eft. Nec vero veftitum five calceos mutant, nifi aut omnino confcifis prioribus, aut longi temporis ufu confumptis. Nihil autem inter fe mercantur aut vendunt: fed egenti qui-
que qvod habet praebens, refert ab eo quod ipfe non habet: quamvis etiam fine permutatione cunctis libera fit facultas, a quibus iliorum accipiendi qvod opus fit. Praecipue circa Deum religiofi funt. Namque ante foli ortum nihil praefatil loqvuntur, fed ei patria qvaedam vota celebrant, qualia ut oriatur precantes. Deinde ad quas venerunt fingulis artes, a curatoribus dimittuntur. Cumque ad horam qvintam ftudiofe fuerint operati, rurfus in unum congregantur: lintei que praecincti veleminibus, ita corpus aqvis frigidis abluunt. Atque hac luftratione facta in eadem fecreta conveniunt, quo nemini alterius fecte hominem fpirare conceffum eft, ipfique purificati, velut in fanctum qvodam templum in coenaculum veniunt: qvibus ibi cum filentio refidentibus, pifor qvidem panes ordine; unum autem vafculum ex uno pulmento fingulis cocus apponit. Deinde voce cibum facerdos antevenit: neque guftare qvenquam fas eft nifi prius Deo celebratur oratio. Poft finem qvoqvprandii vota repetunt. Nam & cum incipiunt, & cum definunt, qvafi datorem vitus, Deum laudibus canunt.

Digitized by Google

Tunc veluti sacris illis depositis vestimentis in A ὑπτιοι ἐς ἱερὰς καπνίζουσι τὰς κόπτους, τηλοῦ τοῦ
quere usque ad vesperam versantur. Similiter- μηχανήματος τρέπει. ὑπτιοῦσι δ' ἐπιστρέφοντες·
que inde reversi cœnant, confidentibus etiam σφισι δ' ἐπὶ τὰ ἔσω τῶν ξύλων, οἱ πυργοι κάπτουσι,
hospitibus, si quos forte intervenisse repererint. οὐσπερ ἂν κρωσσῷ τις τὸν οἶκαν, ὅταν μηκέτ' ἐθέλῃ
Neque vero clamor unquam tectum illud, ne- ἐκ λιθοῦ τὸ ἄλλας ἐκ ἐκ ἐκ

τὸν ἐξ ἐμοῦ καὶ τῆς ἐμῆς ἐνδείας. ἐπεὶ τίς Α illis quidem facramentis, ne ritibus obligatus, neque capere ab aliis oblatum cibum poteſt herbas vero pecudum more decerpens, & fame exſus per membra corrumpitur. Ob quod etiam plurimos plerumque miſerari, extremum ſuſtinentes egeſtatis: ſufficientem pro peccatis eorum quæ usque ad mortem adduxerit, penam luiſſe cenſentes. In judiciis vero fiunt diligentiſimi atque juſtiſſimi. Diſcernunt autem nonnullos quam centum in unum coacti: quod autem his dictis non fuerit, immobile manet. Venerabio qvoqve apud eos poſt Deum magna legislatoris eſt: ita ut ſi quis eum, blaſphemaverit, morte damnetur. Senibus vero obedire & plurium quorumque decreto, probabile arbitrantur officium. Cum ſimul quidque fuderint decem, nullus unus novem loquitur invitis. Expavere quoque in medium eorum, vel in deſteram ſui partem, quilque deſiderat. Sabbatis quoque operationem aliquam contagiſſe, omnibus Judeis diligentius caveri: neqve cibum ibi ſolum paſtile præparant, ne videlicet illo die ignem accendant: ſed neque vas aliquod tranſponere audent, imo nec alvum purgant. Aliis autem diebus foſſuras ſuperum uno pede aram excludi, hoc eſt, illa dolabella quam tradi nuper accedentibus diximus, dimiſſa velte ſefe diligentiſſime contegentes, ne ſcilicet ſplendori divino injuriam faciant, in eaſdem foveas alvum ventris levantes, ac deinceps terram quam effoderant reducunt: idqve ipſum faciunt in locis ſecretiſſimis: & cum naturalis ſit illa purgatio, nihilominus tamen ſe-

B rentur. Diſcernuntur autem inter ſe, ſecundum ſuſceptæ abſtinentiæ tempora, in ordines quatuor: tantumq; hi qui juniores ſunt, inferiores præcedentibus æſtimantur, ut ſi ſeniores eorum contigerint quaſi à contactu alienigenæ eſſe juranturi. Vivunt autem quidam longiſſimi, ita ut plurimi eorum usque ad centenarium proferantur ætatem, propter ſimplicitatem, victus, ut equidem puto, & inſtitutionem bonæ in omnibus ordinatam. Sunt etiam contemptores adverſorum, cervicemq; ſuperbiæ vincunt firmitate conſilii: Mortem vero ſi cum decore obvenda eſt, judicant etiam immortalitate meliorem. Proditio autem eorum in omnibus negotiis animos, bellum qvodgeſtum eſt cum Romanis. Tunc fatigidem per artium confractiones & ignes, ac per tormenta omnigena tranſeuntes, ut videlicet vel in legislatoris aliquid ſoqverentur injurium, vel eborum quippiam qvod non ſolent, eſſerent, ad ſecretum horum pulſerunt compelli: ſed neque deprecari ſuos tortores, aut inter ipſi fiere ſupplicii: in

C medijs quinimo cruciatibus fubridentes, & eis qui tormenta adnoverant illudentes, conſiliter animas cum qvadam hilaritate reddebant, ſcilicet quaſi qui eas eſſent denuo recepturi. Optimo qvippe apud illos firmata conſiliit, corruptibilia quidem eſſe corpora materiamque eorum nec ſuperesſe: animas autem ſuſt immortales ſemper manere, & de aëthere ſubtiliſſimo commeantes, quaſi carceribus ita corporibus implicari, velut quas illecebra naturalis attraverit. Cum vero fuerint a carnali bus relevatæ vinculis, qvaſi de ſervitute longiſſima liberatæ, ita ſilico lætari eas, ſublimeſque ferri, Et quidem

Digitized by Google

bonas concinentes in hoc Græcorum sententiis. A
pronuntiant ultra Oceanum degere, ubi eis sit
reposita perfruitio: illic quippe esse regionem,
quæ neque imbribus, neque nivibus, neque æ-
stibus aggraveture: sed quam Oceano oriens
Zephyrus, & leniter afflirans amenet. Malis au-
tem animabus procellæ loca & hyberna dele-
gant, plena gemitibus ex crendarum fine pœ
narum. Videntur autem mihi fecundum
hanc ipsam intelligentiam Græci quoque fortis-
bus fuis, qvos Heroas & semideos vocaverunt,
beatorum infulas fequestrafle: improborum
autem animabus locum apud Inferos imporium:
in quo etiam cruciari quofdam commentati
funt, Sifyphos videlicet, & Tantalos, & Ixiones,
& Tityos: principio quidem immortales esse
animas existimantes, ob adhortationem utique C
virtutis dehortationemque nequitiæ: bonos
quippe fieri in hujus vitæ conservatione melio-
res, per fpem bonorum etiam post. Iucem redi-
bendorum: improborum autem imperum re-
tardari ælimantes: qvoniam etfi in hujus vitæ
ftatio latuerint, post obitum tamen fint immor-
talia corpora paffuri. Hæc fant ergo quæ Effæ-
ni de diuinitate animæ philofophantur, plane
illecebram inevitabilem eis qui femel de eorum
fapientia guftaverint, reporentes. Sunt autem
in eis qui etiam futura nolle promittant, facris
videlicet libris, & variis fanctificationibus, pro-
pheturumque dictis à primis statibus adhærentes:
raro autem accidit ut prædictiones eorum
fruftratio confequatur. Eft autem aliud etiam
Effenorum collegium, cibos quidem & mores D
lege fque fimiles cum prædictis habens, diffans
vero opinione de conjugio. Maximum fqui-
dem vitæ hominum partem, fuccefionem fcili-
cet, amputare eos qui abftinerant nuptiis arbi-
trantur: quippe fi in eandem veluti omnes ire
fententiam, defectum cognatum genus hu-
manum. Nihilominus autem cum tanta ipfi
moderatione conveniunt, ut per triennium ex-
plorent valetudinem feminarum: & fi conftan-
ti purgatione apparuerint idoneæ partui, ita eas
in matrimonia adfciunt. Nimio tamen eorum
cum prægnante concumbit: ut oftendant, qvod
nuptias non voluptatis, fed liberorum causa in-
ierint. Lavantibus autem feminis, ita ut viris
perizomatum ineft amictus. Tales funt mores
Inibus collectionis. Duorum autem priorum or-
dinum, Pharifæi dicuntur, qui certiorem legali-
tatum notitiam profitentur: & hi primum
dogma habent, ut fato & Deo univerfa deputent:
& quidem vel agere quæ juffa funt, vel negligere,
fec; nlum majorem partem effe in hominibus profitentur: adjuvare tamen in fingulis & fatum. Ani-
mam autem omnem quidem incorruptam effe, tranfire autem in alia corpora folos bonorum, improbo-
rum vero interminabili fupplicio cruciari. Sadducæi porro, fecundus ordo, fatum omnino negant: &
Deum extra omnem mali patrationem infpectionemq; conftituunt. Aiunt autem electionibus hominum vel
bonum, vel malum effe propofitum; & fecundum voluntatem proprium alterutrum unicuique contin-
gere. Animarum autem generaliter vel fupplicia denegant vel honores. Et Pharifæi quidem fociales:
& qvi ftudeant fe mutua dilectione complecti: sadducæi vero & inter fe ferris moribus difcrepantes,

Digitized by Google

A & conversatio eorum circa exteros inhumana. Hæc funt quæ de Judæorum philosophis dicenda reperi, nunc ad inceptum revertor.

CAP. VIII.

De Pilati virginine. *Matt. 28. 12. cap. 3.*

ARchelai ethnarchia in provinciam redacta, reliquit deli Philippus & Herodes, qui cognominabatur Antipas, tetrarchias fuas obtinebant. Salome enim moriens Julie Augufti conjugi toparchiam quam reverat, & Jamniam, & in Paralelide palmeta teftamento reliquit. Defunto autem ad Tiberium Julie filium Romano imperio, poft mortem Cæfaris Auguffi, qui præfuit rebus annis feptem & quinquaginta, menfibus fex, diebus duobus, manentes in tetrarchiis fuis Herodes ac Philippus quidem juxta fontes ipfos, è quibus Jordanis fluvius exoritur, in Paræde confidit civitate, quam Cæfaræ vocitavit alium; inferiores Galilæe Galilæi, quam Julia de nominavit. Herodes vero in Galilæa Tiberiade fem in Peræa aute cognominem Julia. Miffus autê à Tiberio Judæam Pilatus, cum curam jam accepiffet regionem, nocte intempeftà noctis in Hierofolymam intulit imagines Cæfaris, quæres poft triduum ingentem inter Judæos fuf ita, vt tumultum: nam qui aderant ftupore perfonti funt, quafi pro profanatæ leges fuas violarent. Nullo enim tas effe collocari in urbe fimulacrum. Ad querelam autem eorum qui in civitate erant, fubito etiam ex agris multitudo confluit. Eunzes autem illico Cæfaream ad Pilatum, intenfifque deprecabantur ab Hierofolymis auferrentur imagines, & eis jura patria fervarentur. Pilato autem fuppliantibus abnuente, circa domum eius prosi corrierunt & immobiles quinque diebus continuis nocti busque manferunt. Poft autem Pilatus tribunal dendens, ftudio magno convocat multitudinem. Judæorum, quafi qui eis velle dare refponfum: cum fubito milites accepto fingo (fic enim jam fuerat præparatum) armati circumfteterunt Judæos circumdantque triplici acie, Judæis quidem ftupor is erant primi, videntes infperatam rerum faciem. Tunc Pilatus denuncians truncidarum fe omnes, nifi imagines Cæfaris fuf ciperent, annuit militibus ut educerent gladios. Judæi autem quafi una conflatæ voce ftibito corrucrunt, & cervices nudatas excipiendis ictibus paratunt, vociferantes univerfos fe interfici magis velle quam legem prolinari. Tunc Pilatus circa religionem ftudium potius feminarum, confiderat de Hierofolymis ftatuas juffit auferri. Deinde vero contributionem aliteram commovebat: Eft apud eos facer thefaurus quem Corban dicunt, hunc ad inductionem aquarum juffit expenderet: erat autem inducendæ aqua ab fladiis trecentis. ob hoc itaque vulgi orie bantur querelæ: ita ut etiam Pilati qui Hierofolymam veneratt, cum clamore circumdarent tribunal. Ille autem previ dens tumultum eorum ifquidem popufo permifit ut armatis militet, qui tunc eferti erant verbibus inclusi præceptique ut gladiis quidem non terrerent, fuftibus autem acclamantes terirent. Sicq; compofitis rebus, dum ex tribunali ftgni, confeffimq; eædebantur Judæi quæ reliquerè multi quidê plagis, multi vero fu invicem conculcantes, in fuga mifera contrione perierunt.

Digitized by Google

Tunc ad calamitatem interfectorum ſtupens multitudo conticuit: atque ob hoc accuſator Herodis tetrarchæ Agrippa, qui fuit filius Ariſtobuli, quem pater Herodes interfecit, ad Tiberium venit. Illo autem non ſuſcipiente accuſationem, reſidens Romæ & reliquorum quidem potentium notitias ambiebat: maximis autem colebat officiis Germanici filium Cajum, cum adhuc eſſet privatus. Et quodam die inter copioſum epularum apparatum, quibus eum demerebatur, ad ultimum extenſis manibus, aperte Deum cœpit precari, celeriter illum mortuo Tiberio dominum cunctorum videre. Hoc cum quidam e familiaribus ejus Tiberio nunciaſſet, ſtatim concludi juſſit Agrippam, qui ſub grandi ærumna, uſque ad mortem Tiberii, in carcere per menſes ſex tenebatur. Sed defuncto eo, poſt regnum annorum duorum & viginti, ſex menſium, trium dierum, ſuccedens in imperium C. Cæſar abſolvit Agrippam vinculis, & tetrarchiam Philippi (jam enim is deceſſerat) ei tradidit, regemque appellavit. Cum veniſſet autem in regnum Agrippa, Herodis tetrarchæ cupiditates per invidiam ſuſcitavit. Irritabat autem eum maxime in ſpem regni Herodias uxor exprobrans ei ſocordiam, & dicens, quia per id quod noluerat ad Cæſarem navigare, careret poteſtate majore. nam cum Agrippam ex privato regem feciſſet, quomodo dubitaret illum ex tetrarcha eodem honore donare? His adductus Herodes venit ad Cajum, a quo ob avaritiam vehementer increpitus, ad Hiſpaniam fugit: ſecutus eum quippe fuerat accuſator Agrippa, cui etiam tetrarchiam illius C. Cæſar adjecit. Atque ita Herodes quidem in Hiſpania, peregrinante ſecum etiam uxore, deceſſit.

Ant. lib. 18. cap. 14.

CAP. IX.

De ſuperbia Caji, & Petronio præſide.

Cajus vero Cæſar in tantum contumelioſe abuſus eſt fortuna, ut etiam & Deum ſe putaret & vellet vocari. Patriam quoque ſuam multorum nobilium cæde truncavit. Extendit autem impietatem ſuam etiam in Judæam: Petronium deniqve cum exercitu Hieroſolymam miſit, præcipiens ut in templo ſtatuas ejus locaret: quas niſi ſuſciperent Judæi, contradicentes quidem ex his interficeret, reliquam vero multitudinem captivaret. Permovebat autem hoc profecto Deum. Et Petronius quidem cum tribus legionibus, multiſque e Syria auxiliaribus properabat in Judæam ex Antiochia. Judæorum vero quidam non credebant famæ bellum nuntianti. qui vero credebant, nihil dereſiſtendo poterant comminiſci. Celeriter autem in omnes pervadit metu, nam jam Ptolemaidem pervenerat exercitus. Eſt autem hæc civitas Galilææ littore in magno campo ſita: circundatur autem montibus ab Orientali plaga per ſexaginta ſtadia diſparatis, ſed ad Galilæam pertinentibus: a meridiana autem Carmelo, qui abeſt ſtadiis centum viginti: a Septentrionali qvoqve monte qui eſt altiſſimus, qvem vocant incolæ Scalam Tyriorum; & hic autem diſtat ſtadiis centum. Ab ea autem urbe diſtans duobus ſtadiis præterlabitur fluvius, qvem vocant Beleum, exiguus prorſus: cui prope eſt ſepulcrum Memnonis, habens juxta ſe

Ant. lib. 18. cap. 15.

πρὸς ὃ τῷ συμφορᾷ τῶν ἀνῃρημένων κατεπλαγὴ τὸ πλῆθος, ἐσιώπησε.

Κεφ. ις.

Καὶ οὕτω κατήγορος Ἡρῴδου τοῦ τετραρχοῦντος ἀχρίππας ὑὸς Ἀριστοβούλου ὃν ὁ πατὴρ Ἡρῴδης ἀπέκτεινε, παραγίνεται πρὸς Τιβέριον. ὃ δὲ μὴ προσδεξαμένου τὴν κατηγορίαν, μένων ὅπου ῥώμης, πρός τε ἄλλους τῶν γνωρίμων ἐπιτήδειος, καὶ μάλιστα τὸν Γερμανικοῦ παῖδα Γάϊον, ἰδιώτην ἔτι ὄντα. καὶ δή ποτε ἑστιῶν αὐτὸν, καί τι ἄλλα πολλὰς ἐφιλοφρονεῖτο, καὶ τελευτῶν τὰς χεῖρας ἀνατείνας φανερῶς, ἠύξατο θᾶττον αὐτὸν θεασασθαι τῶν ὅλων δεσπότην, τὸν Τιβέριον. τοῦτο τις τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ προσαγγείλει Τιβερίῳ, καὶ ὃς ἀγανακτήσας, ἔφρουρει τὸν ἀχρίππαν, καὶ μετ' αἰκίας εἶχεν ὅπου μῆνας ἕξ ἐν δεσμωτηρίῳ, μέχρις αὐτὸν ἐπιδόντος ἡμέρους ἔτη δύο πρὸς τοῖς ἑπτὰ, καὶ τρεῖς ἡμέρας ὅπου μηνὶ ἑνί.

Κεφ. ιε.

Ἀποδεχθεὶς δὲ Γάϊος Καῖσαρ, ἀνίησί τε τῶν δεσμῶν τὸν ἀχρίππαν, καὶ τῆς Φιλίππου τετραρχίας, τιθεὶς ἐπὶ τῷ ὀνόματι, καθίστησι βασιλέα. ὑφορμηθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς τοῦ ἀχρίππου ἀρχῆς, φθόνῳ τὸν Ἡρῴδην τετράρχου διήγειρεν ἐπιθυμίας. ἐνῆγε δὲ μάλιστα τὴν εἰς ἐλπίδα βασιλείας, Ἡρῳὰς ἡ γυνὴ, καταπεδίζουσα τὸν ἀδελφὸν, καὶ φαμένη οὐχὶ τὸ μὴ βούλεσθαι πλεῖν ὅπι Καῖσαρα, στερίσκειν μείζονος ἀρχῆς. ἐπεὶ γὰρ ἀχρίππαν ἐξ ἰδιώτου βασιλέα πεποίηκεν, ἦν γε ἂν ἐκεῖνον ἀφαιρήσεσθαι τετράρχου. τούτοις ἀναπεισθεὶς Ἡρῴδης, ἦλθε πρὸς Γάϊον, ὑφ' οὗ τῆς πλεονεξίας ἐπιτίμια φυγὴ εἰς Ἱσπανίαν. ἠκολούθησε γὰρ αὐτῷ κατήγορος ἀχρίππας, ᾧ καὶ τὸν τετραρχίαν τὸν ἐκείνου προσέθηκε Γάϊος. καὶ Ἡρῴδης μὲν, ἐν Ἱσπανίᾳ συμφυγούσης αὐτῷ καὶ τῆς γυναικὸς πλάνητας.

Κεφ. ις.

Γάϊος δὲ Καῖσαρ ὅπι ποσὶν ἐξέβησεν εἰς τὸν τύχλιν, ὡς τι θεὸν μὲν αὐτὸν καὶ δοκῶν, καὶ βούλεσθαι καὶ καλεῖσθαι, τῶν τι ὑβριστάτων ἀνδρῶν ἀπρεπῶς τῷ πατρὶ. ἐκτείνας γὰρ ἀσέβειαν, καὶ ὅπλα ἐδαίους. πετρώνιον γοῦν μὲν σφαγὰς ἐπὶ ἱεροσολύμων ἔπεμψεν ἐγκαθιδρύσοντα τῷ νεῷ τοὺς ἀδικάντας αὐτῷ, προσέχας εἰ μὴ δέξοιντο ἰουδαῖοι, τούς τε κωλύοντας ἀνελεῖν, καὶ πᾶν τὸ λοιπὸν ἔθνος ἐξανδραποδίσασθαι. ἡνὶ δὲ ἄρα τῶν προσταγμάτων ἔμελλε. καὶ πετρώνιος μὲν σὺν τρισὶ τάγμασι καὶ πολλοῖς ἐκ Συρίας συμμάχοις, εἰς τὴν ἰουδαίαν ἤλαυνεν ἐκ Ἀντιοχείας. ἰουδαίων δὲ, οἱ μὲν ἠπίστουν ἐπὶ τοῖς δὲ πολέμου φήμαις, οἱ δὲ πιστεύοντες ἦσαν ἐν ἀμηχανίᾳ πρὸς τὴν ἄμυναν. ταχὺ δὲ ἐχώρει πάντων τὸ δεῖμα. ἤδη γὰρ αὖθις εἰς τὴν πτολεμαΐδα τῆς σφαγὰς, προσῆσι δὲ ἡ πόλις αὕτη τῆς γαλιλαίας. ἔστι δὲ γαλιλαίας τὸ μέγα πεδίον ἐκπεσμένη, περιέχεται δὲ ὄρεσιν, ἐκ μὲν ἑῴων ἀναπλῆν κλίματος ἐπὶ σταδίων ἑξήκοντα, πρὸς τῆς γαλιλαίας. ἔστι δὲ μεσημβρινοῦ, τὸ καρμήλου διέχοντι σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι. τὸ δὲ ὑψηλότατον κατ' ἀρκτον ὃ καλοῦσι κλίμακα τυρίων οἱ ἐπιχώριοι, ἔστι δὲ τὸ σταδίους ἀφέστηκεν ἑκατόν. ὃ δὲ ἄστεως ἔστι δύο σταδίων ὁ καλούμενος βήλεος ποταμὸς ῥεῖ διὰ παντὸς ὀλίγος, παρ' ᾧ τὸ μέμνονος μνημεῖον ἐστι, ἔχον ἐγγὺς αὐτοῦ τοῦτον

centum fere cubitorum fuscium, sed admiratione dignissimum. Est enim specie vallis rotundæ, vitream emittens aeramen: quam cum exhauserint multæ naves, pariter accedentes, locus idem rursus impletur. Venti siquidem quafi deditæ operæ, convolunt illuc de circumfantibus montibus arenam illam, utique communem, locus autem metalli, statim in vitrum quod fuscipserit mutat. Mirabilius quoque mihi illud videtur, quod jam converfa arena in vitrum, quasi quædam pars fuper manentes locis fuis partis jacta, in vulgarem arenam denuo convertitur. Igitur loci quidem illius natura talis est. Judæi autem cum multeribus & filiis collecti in campum, in quo eft fita Ptolemæi, Petronio fuppliciabunt, principio ob partialeges, deinceps vero etiam pro fuo ftatu. Ille autem ob multitudinem precantium, & precum inflexus, exercitum quidem & ftatuas in Ptolemaide reliquit; procedens autem in Galilæam, & convocans in Tiberiadem cum populum Judaicum quorumcumque nobiles, & vim Romani exercitus cepit exponere, & minas Cæfaris: his addens, quod & continuefcia eiffet fuppliciatio Judæorum: cum omnes fiquidem gentes quæ pariterum imperio Romano, in fuis urbibus eiffent reliquos deos, imagines quoque Cæfaris locavifient, foli Judæi ifti abnuerent. hoc fiquidem quafi ab impero deferere eiffet: etiam cum in juris prædentis. Illis vero cafaris legem moresque patrios allegantibus: & quia ne Dei quidem fimulacrum, nedum hominis, nec folum in templo, fed neque in prolano alioqv otius regionis loco ita fit effe locare: arripiens dictum Petronius, refpondit: Sed & mihi nec homini lex fervanda eft. fi eam quifque tranfgrediar, vobifque parcam, juste animadverfionem fubibo. Impugnabit fane vos non Petronius, fed ille à quo fum miffus, nam & ipfe æque ac vos cogor imperare quæ juffa funt. Ad hæc toto multitudo unanimiter fucclamavit, ante legis temerationem omnem fe libenter fubire perniciem Sedato autem eorum clamore Petronius ait: Pugnare ergo adverfus Cæfarem eftis parati? Refpondentant Judæi, pro Cæfare quidem & populo romano fe per dies fingulos offerre facrificia: fi autem in templo imagines æftimet collocandas, debere eum totam Judæorum gentem prius immolare: præbere fe ypippe jugulos cum multeribus & parvulis ei, qui interficere voluiffet. Adhæc admiratio Petronium miferatione perfuafit, intuentem & infuperabilem religionem virorum, & tantum vulgus à mortem confian-

ter paratum. Et tunc quidem infectis omnibus recefferunt. Poftridie autem ac deinceps fummates eorum privatim viritim ipse compellans, populum quoque publice alloquens, nunc quafi confulens admonebat, interdum etiam minabatur, extollens & virtutem Romanam & indignationem Cæfaris: inter hæc etiam fuam neceffitatem, cui eiffent exequenda præcepta. Sed illis ad nulla horum experimenta cedentibus, cum videret etiam fementem regionis intercipi (ipfum quidem antitempus erat & quinquagefimus pene continuis diebus multitudo in urbe otiofa morsabatur) ad ultimum convocatis omnibus, ait fibimet perfuafum rem fe velle aggredi. Aut enim, inquit, Deo cooperante

Digitized by Google

placebo Cæsarem, ac vobiscum salvabor liben-
ter: aut illo in ultionem irritato, pro tanta mul-
titudine impendam animam meam. Atque ita
dimissis turbis, multa pro eo vota facientibus,
Antiochum ab Ptolemaide revocavit exerci-
tum: atque illinc consilium misit ad Cæsarem,
referens & quo apparatu in Iudæam irruisset, &
quod tota gens supplicaret: quibus si abnuen-
dum putaret, nollet cum viris etiam provincias
esse perditandum. Servare siquidem ipsos legem
patriamque non propterea deliberasse obsiste-
re. His epistolis respondit Cæsus immodice, com-
minans Petronio mortem, quoniam iussionum
suarum fegnis executor fuisset. Sed scriptorum
talium veteres per tres continuos menses con-
tigit adversis remquelare retineri: illi autem exi-
tium C. Cæsaris nunciantes, prospere navigave-
runt: denique ante septem & viginti dies e-
pistolas Petronius accepit, finem Cæsaris indi-
cantes, quam illi pervenerat, qui comminatio-
nis scripta portabant.

CAP. X.

De imperio Claudii & regno Agrippæ ac morte. *Ann. lib.19. cap. 3.*

CAjo per dolum interempto, qui regnaverat annis tribus, menſibus fex, rapitur in regnum ab eo exercitu, qui Romæ erat, Claudius. Senatus autem referentibus consulibus Sexto Saturnino & Pomponio Secundo, mandat tribus cohortibus urbanis, ut eilent præsidio civitati, & ipse frequens in Capitolium convenit: & propter immanitatem Caji, bellum agi cum Claudio decrevebat, vetens imperatorem ad optimates reducere: ut ficut olim ad regendum dignifimi *Ann. lib.19. cap. 4.* eligerentur. Accidit interim, ut Agrippa adve-
nire: qui cum & senatus in concilium, & in ca-
stra Claudius evocaliet, ut feliceret eo fitenus
adjutore uteretur in ovibus res poterent. Vi-
dens Agrippa Claudium jam esse ovibus Cæsa-
rem, ad eum pervenit: quem ille illico legatum
ad senatum mist, indicantem suum propositum,
quoniam primo quidem invitus ab exercitu ra-
ptus ili, & insignia me ille, si militum erga se fi-
dia tam religiosa deferetet, imo tuam alterius fi-
am non esse fortunam: jam enim ad invidiam
ſatis fore, qvedin regnum vocatus ſit. deinde
administrature paratum esse rempublicam, non ut
aliquis tyrannus, fed ut principes benignus suf-
ficere sibi quippe honorem nominis. De singulis
autem negotiis communem omnium stare fen-
tentiam, nam & ſi non natura esset modestus, G
locuples tamen moderande potestatis exem-
plum Cæji morte esse propositum. Quæ cum de-
tulisset Agrippa, respondit senatus, quasi qui
militi fuo boniſque consiliis fideret nolle se fub-
ire voluntariam ſervitutem. Sed accepto pa-
trum responſo, Claudius rurſus misit Agrippam,
nunciantem eis, ſe non posse addueri, ut eos pro-
deret, qvorum conſenſu in imperium esset acci-
tus. Invitum autem ſe initurum esse pugnam
adversus eos, cum quibus conſligere minime
vellet: proinde eligendum esse locum eurus civitatem in qvo conſligerent. neque enim fas esse, propter
illorum pervicaciam, patriam civili cæde fœdari. Et Agrippa quidem ista senatui nunciavit. Inter
hæc unus ex illis militibus, qui cum patribus erant, educens gladium: Commilitones, inquit, qui-
bus perturbati cauſis patriciis perpetrare cupimus, & concurrere adversus propinqvos noſtros

Digitized by Google

ἀνηρῆσθαι; ἐγὼ δὲ οὐκ οἶδα τίνα μᾶλλον ἢ ἐμαυτὸν, ὅστις γε ὑπὲρ τοῦ τὰ τῶν ἄλλων χρήματα μὴ λαβεῖν, ταῦτα τοῦτο ἐμὸν ἀφεῖμαι τὴν βουλὴν κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἐξέλευσιν. εἰ δ' ἀπιστεῖτε, ἐξετάσατε μὲν καὶ τοὺς ἄλλους ἐνδεεῖς ὄντας. ἐμοὶ δ' ὁ δοκῶν συνεχῶς οὐκ ἀπιστεῖν, τῶν τοῦ πατρὸς τὸν ἔμπειρον ἀεὶ κλαυδίου. ὑμᾶς τοῦτο δ' ἀπὸ σφῶν τῶν τοῦ πατρὸς ἐξέτασιν, οἱ τῶν ἔργων ἐκάστου ἐπιστήμονες ἐγένεσθε τότε. κελεύσαι κἀκείνους τοὺς αὐτοὺς ἐρωτᾶν, πότ' γὰρ ἐγὼ τὰ τοῦ πατρὸς ἐκλαβὼν, ἢ μὴ ἀποδιδοὺς ἀγνοοῦμαι ἐκεῖνα, ἢ κατέδαπανῶ τὰ τοῦ πατρὸς ἐκείνου, τῶν ἐπὶ τοῦ ἐκείνου τὸν ἐπὶ τοῦ ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου

De variis tumultibus in Judæa & Samaria.

CAP. XI.

POst obitum autem Herodis, qui regnavit in Chalcide, Claudius Agrippam filium Agrippæ in patrui sui regno constituit. Alteriusautem provinciæ sufcepit curam post Alexandrum Cumanus, sub quo oriri cœperunt tumultus, & denuo Judæos calamitas comprehendit. Conveniente quippe multitudine ad diem festum azymorum in Hierosolymam, stante cohorte Romana super porticum templi (armati quippe milites semper custodiebant festos dies, ne quid convenientes populi novare auderent) unus e militibus reductis turpiter vestimentis inclinans posteriora sua vertit ad faciem Judæorum: & ad hunc habitum vocem emittens similem fucebamavit. Ob quod factum tota cœpit multitudo conqueri, ita ut circumstirent Cumanum, ad fupplicium militem[1] deposcentes. Ex his autem inconsultis juvenes, & quasi naturapti ad seditiones movendas, in rixam gravissimam profilebant: continuo quippe fixa rapientes, pectutiebant milites. Tunc vertius Cumanus re totius in eum vulgi impetus fieret, plures, evocavit armatos: qui cum esset pontibus immisti, medios, inermis jacit Judæis, fatiinquein figam verti, relicto templo refugere cogebant. Tunta autem pre egressus de constipatione obtritio facta est, ut conculcatione mutua fuper decem millia hominum consumpta fint. Facta est autem universe genti luctuosa festivitas, & planctus per domos impulsa pertenebat. Successit autem huic calamitati latrocinantium tumultus. Juxta Bethoron quippe, perviam publicam, Stephanus quidam servus Cæsaris fupellectilem quandam vehebat, quæ ab latronibus latrombus direpta est. Cumanus autem ejus injustitiam non ferens, eos, qui in proximis vicis erant, vinctos ad se adduci jussit, obiciens quod latrones illos non comprehendissent: qua occasione quidam militum in vico quodam libros sacræ legis offendens dificilit eos combussit. Judæi autem, qui tum tot religionem infammatum viderent, undique confluxerunt: & velut machinamento aliquo, ita vi fupellitionis astricti, omnes ad unam evocationem ad Cumanum Cæsarem concurrunt: precantes ut multis, qui tantam contumeliam Deo legique ejus intulisset, non relinqueret impunitum. Ad hæc ille[2] videbat enim multitudinem nequaquam quieturam, nisi aliqua effet fatisfactione fedata) adjudicatum militem per medium populum ad fupplicium jussit abduci: sicque Judæi placatis animis recesserunt. Denuo autem Galilæorum & Samaritanorum conflictus exoritur. In vico enim quem Gamun vocant, qui est in magno Samariæ campo situs, quidam Galilæus de numero Judæorum ad festivitatem ascendens interficitur. Ad quod factum multi ex Galilæa regione concurrerunt, occumbsamaritanis confligerent. Horum autem nobiliores convenerunt ad Cumanum, rogantes, ut antequam gravis calamitas oriretur, transiret in Galilæam: & in eos quatuores effent homicidii, vindicaret. Cumanus vero his negotiis, qui habebat in manibus, pollentes illorum petitiones, fine effectu precatores remisit. Nunciato igitur homicidio Hierosolymam, omnis multitudo commota est: & relicta diei folemnitate, in Samariam vulgus impetum fecit fine ullo

CAP. XII.

ΣΥνεπλεκθέντων δὲ τῶν περὶ τὸν ἄρξαντα τοῦ πλήθους καὶ τῶν ἐκ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον, ὃν μετὰ τὴν τοῦ Κύμανου ἀπαλλαγὴν ἐπέτρεψε Κλαύδιος τῆς τε τῶν ὁπλιτῶν ἀναγωγῆς καὶ τῆς τῶν ἀρχόντων ἀπαντᾶν μεταπέμψεως, ἐπὶ τὸν ἀρχιερέα Ἰωνάθην ἀναβὰς ἐκ τῆς κώμης ὁ Ἀλέξανδρος ἐκέλευσε τὸν ἀρχιερέα μετὰ τῶν ἀρχόντων ἀπαντᾶν πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἐκέλευσε τοὺς ἀρχιερατικοὺς καὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν Ἰουδαίων ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνοι ἐπορεύθησαν, ἐκέλευσε τοὺς ἀνδρωθέντας ἐκ τῆς κώμης ἀναβῆναι πρὸς αὐτόν. ἐπεὶ δὲ καὶ τοῦτο ἐποίησαν, ἐκέλευσε τοὺς ὁπλίτας καὶ τοὺς ἱππεῖς ἐπ' αὐτοὺς ἐξορμῆσαι. καὶ τοὺς μὲν ἀνδρωθέντας ἐκ τῆς κώμης ἀπέκτειναν πάντας, τὸν δὲ ἀρχιερέα καὶ τοὺς ἄλλους ἐζώγρησαν. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὸν ἀρχιερέα ἐπορεύθησαν, ἐκεῖνος ἱκέτευσε μὴ ἀναιρεθῆναι. ἐκέλευσε δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἱκετεύειν μὴ ἀναιρεθῆναι. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνοι

τῶν λεγόντων κατὰ τὸν τοῦ ἔθνους ἡγεμόνα Α duce, nec quicquam principum suorum retinenti acquiescentes. Latrocinii autem eorum & tumultus, quidam Dinai filius Eleazarus, & Alexander, principes erant: qui in Acrebatenæ regioni conterminos irruentes, promiscue ædidere cædem, & a nullius ætatis exitio temparantes, vicos etiam ipsi inmanium. Samaritas autem hæc audiens, ad huiit fecum unam equitum alam, quæ vocatur Sebaltenorum, ut auxilio his qui vaftabantur eſſet: ſicque eorum multitudo, qui Eleazarum erant ſecuti, comprehendit, plures quoque interfecit. Ad reliquam autem multitudinem, qui in vaſtandis Samaritanorum fines irruerant, principes gentis de Hierofolymis occurrerunt: operæ; cilicis, & aſperſis cinere capitibus precabantur, ut ab incepto deſinerent: nec propter exercendam in Samaritas ultionem, ad Hierofolymæ perniciem Romanos commoverent: miſereretur autem patriæ ſuæ atque templi, filiorumque & conjugum propriarum: neque omnia pariter infidi crimen adducerent, neque obnitus Galilæi vindictam cuncta diſperderent. His acquieſcentes Judæi, negotio receſſerunt. Multi autem per idem tempus in latrocinia conſpirabant: ſicutſore ſolet infolentia crebcre rebus queritis: per cujus omni regione agebantur rapinæ & cædes: nullus quiſque reliquis vim afferebat. Tunc Samaritarum primates ad Numidium Quadratum, qui Syriam procurabat, Tyrum venerunt: verificari de his, qui regionem eorum depaſtis fruganı poſtulantes. Præſto autem fuerant etiam Judæorum nobiles: & Jonathas filius Anani, princeps ſacerdotum, objecta dilucns allegabat, initium quidem tumultus Samaritas fuiſſe, qui prima inimicitiam perpetraſſent: cauſam tamen calamitatum poſtea factarum præbuiſſe Cumanum, qui inter principia nuores cædis noluiſſet ulciſci. Tunc Quadratus jtaramp partem interim diſtulit, dicens ſe cum ad ipſas regiones veniſſet, diligenter ſingula inquiſiturum: deinceps vero progreſſus Ptolemaidem, eos omnes quos Cumanus vivos ceperat, in cruces fuſtulit. Inde cum Lyddam veniſſet, denuoaudivit Samaritanorum querelas, & accitos Judæorum ſeorum & vivos cruci affixit, quos provit pingr fuiſſe partícipes, ſecuri percuſſit. Duosautem principes facerdotum, Jonathan & Ananiam, ejusque filium Ananum, & nonuullos alios Judæos nobiles ad Cæſarem miſit: ſimiliter autem & Samaritanum nobiliſſimos cvoyus. Præcepit etiam Cumano, & Celeri tribuno, Romam navigare redditurus Claudio rationem pro his quæ in regione gaſſerant. His ita compoſitis a Lydda aſcendebat Hierofolymam: & inveniens multitudinem feſtivitatem azymorum celebrantem ſine ullaconturbatione, Antiochiam reſiit. Rome autem Cæſar auditis allegationibus Cumani & Samaritnorum (aderat autem etiam Agrippa, Judæorum cauſam magna contentione defendens: ſiquidem & Cumano multi potentium aderant) pronunciansadverſus Samaritas, tres eorum nobiliſſimos juſſit interfici. Cumanum autem in exilium deportari. Celerem autem tribunum ex ſuum Hierofolymam miſſum, Judæis ad ſupplicium traditit, ut per urbem tractus, capite plecteretur. Poſt hæc Felicem Pallantis fratrem miſit ad Judæos,

Digitized by Google

qui & eorum provinciam cum Samaria & Galilæa curaret. Agrippam vero de Chalcide in regnum majus transtulit, tradens ei illam quoque provinciam, quæ Felicis fuisset. Erat autem ista Trachonitis & Batanæa & Gaulanitis. Addidit autem regnum etiam Lysaniæ, & tetrarchiam quam Varus rexerat. Ipse autem per annos tredecim, menses octo, dies triginta administrato imperio, decessit, successorem regni Neronem relinqvens, qvem svadelis Agrippinæ uxoris suæ in imperium cooptaverat: & quidem cum legitimum haberet filium Britannicum, ex Messalina natum, priore scilicet conjuge, & Octaviam filiam, quam ipse privigno collocarat Neroni. Susceperat autem ex Agrippina Antoniam. Et Nero quidem quemadmodum per magnitudinem felicitatis & opum, abusus sit fortuna: & qualiter fratrem suum, atque uxorem, matremque interfecerit, post quos in omnes proximos immanitatem suam convertit, atque ut ad ultimum per amentiam ad histrionum opera scenamque pervenerit, quoniam scio esse narratione molestum, silentio præterire melius puto.

A τ̃ τε γαλιλαίας καὶ σαμαρείας καὶ περαίας. ἐκ δ̃ τ̃ χαλκιδ̃ος, ἀγρίππαν εἰς μείζονα βασιλείαν μεταθῆσι, δοὺς αὐτῷ τὴν τ̃ φιλίππε & ἡρωδιάδος ἀρχήν. αὕτη δ̃ λύσανίαν καὶ τραχωνίτις καὶ γαυλανίτις. προσῆκε δ̃ τὴν τ̃ λυσανίου βασιλείαν, καὶ τὴν οὐάρου ἡρωδιάδι ἐπαρχίαν, αὐτὸς δ̃ διοικήσας τὴν ἡγεμονίαν ἔτεσι τρισὶ καὶ δέκα, πρὸς δ̃ μησὶν ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἡμέραις, πλὴν τ̃ καταλιπὼν νέρωνα τ̃ ἀρχὴν διάδοχον, ἐν τ̃ς ἀγριππίνης τ̃ γυναικὸς ἀπάτ̃ις, ἐπὶ κληρονομίᾳ τ̃ς ἀρχ̃ς εἰσπεπόηται, καίπερ ἰδίαν ἔχων γνήσιον βρεττανικὸν ἐκ μεσσαλίνης τ̃ πρ̃τέρας γυναικὸς, καὶ ὀκταβίαν θυγατέρα τὸν ἀπ̃ τ̃ ζῆχθεῖσαν νέρωνι. γέγονε δ̃ αὐτῷ καὶ ἐκ πιπίνης ἀντωνία.

B

CAP. XII.

De tumultibus in Judæa sub Felice. ant. lib. 20. cap. 11.

CONvertar autem ad narranda quæ ab eo adversus Judæos gesta sunt. Minorem igitur Armeniam regnandam Aristobulo dedit, Herodis filio. Regno autem Agrippæ quatuor urbes addidit cum agris ad singulas pertinentibus: in Peræa scilicet regione, Abilam & Juliadem: in Galilæa autem Tarichæam & Tiberiadem. Reliqua autem Judææ Felici procuranda dedit. Hic principem latronum Eleazarum, qui per viginti annos regionem fuerat deprædatus, aliosque cum eo multos cepit, vinctosque Romam misit: aliorumque quos in crucem sustulit, latronum vel in communione sceleris deprehensorum popularium, fuit pene innumerabilis multitudo. Sic autem regione purgata, aliud genus latrocinantium in Hierosolymis oriebatur. Hi autem sicarii vocabantur, die claro & in media civitate passim quosque interficientes. Potissimum vero diebus solennitate festivis immiscebantur vulgo, sicas sub veste gestantes. His inimicos interficiebant: ac deinceps collapsis hominibus, illi inter reliquos de scelere querebantur: qua fraude extra suspicionem manebant, diuq; latuerunt. Primus igitur ab eis Jonathas pontifex interficitur. Post hunc autē quotidie plurimi cædebantur, atq; ipsis calamitatib9 molestior timor civitatē premebat: sicut enim in medio bello per singula momenta omnes mortem operiebantur. Circumspiciebant autem eminus quosque appropinquantes: & neque amicis suis fidere poterant, dum tamen in mediis suspicionibus atque custodiis nihilomin9 interficerentur. Tanta erat latrocinantiū temeritas, & ars quædam latendi.

C

ΚΕΦ. κβ.

ΟΣα μὲν ἐν νέοις διὰ τ̃ περβολὴν εὐδαιμονίας π̃ κλέπτου φ̃ρ̃ φρενήσας ἐξύβρισεν εἰς τ̃ πόλιν, ἢ τίνα τρόπον τὸν τ̃ ἀδελφὸν καὶ τ̃ γυναῖκα, καὶ τ̃ μητέρα διέξηλθεν, ἀφ' ὧν εἰς τοὺς συγγραφεῖς τοὺς μετηνέγκατ̃ ὠμότητα, καὶ ὡς πλάτ̃ωνι τ̃ φρενοβλαβείας ἐξώκειλεν εἰς σκηνὰς, & ᾄσεσιν, ἐπιδὴ δι' ἐλάττ̃νων ἐστὶ φ̃ρ̃ λήψ̃ν. τρέψομαι δ̃ ἐπὶ τὰ ἰουδαίοις κατ' αὐτὸν γενόμενα. τ̃ μὲν γὰρ μικραν ἀρμενίαν, διδόασι μὲν βασιλέα ἀριστόβουλον τὸν ἡρῴδου. τ̃ δ̃ ἀγρίππα βασιλέα, πόσαρας πόλεις προσέθησαν αὐτ̃ις πυπερίτας, ἄβιλαν μὲν καὶ ἰουλιάδα καὶ τὴν περαίαν, ταριχαίας δ̃ καὶ τιβεριάδα τ̃ γαλιλαίας. εἰς δ̃ τὴν λοιπὴν ἰουδαίαν, φήλικα κατέστησεν ἐπίτροπον. ὃτ̃ν δ̃ λῃστὰς ἐλεάζαρον ἔτεσιν εἴκοσι τὴν χώραν δηώσαντας, καὶ πολλοὺς τοὺς σὺν αὐτῷ ζωγρήσας, ἀνέπεμψεν εἰς ῥώμην. τῶν δ̃ ἀναστατωθέντων τὰ αὐτ̃ λῃστῶν, καὶ τῶν ἐπὶ καινοτομίᾳ φωρ̃ θέντων ὑπὸ τ̃ σκολάσιν, ἄπειρόν τι πλῆθος ἦν.

D

Κεφ. κγ.

ΚΑθαρθείσης δ̃ τ̃ς χώρας, ἕτερον εἶδ̃ος λῃστῶν ἐν ἱεροσολύμοις ἐπεφύετο, οἱ καλούμενοι σικάριοι, μεθ' ἡμέραν, καὶ ἐν μέσῃ τῇ πόλει φονεύοντες ἀνθρώπους. μάλιστα δ̃ ἐν τ̃ ἑορτ̃ις μισγόμενοι τ̃ πλήθει, & τὰς ἐσθ̃σιν ὑποκρυπτόμενοι μικρὰ ξιφίδια, πύπις ἐνιτὸν τοὺς διαφόρους, ἔπειτα πιόντων, μέρ̃ ἐγίνοντο τῶν ἐπιχωριαζόντων οἱ πεφονευκότες, διὸ καὶ παντάπασιν ὑπ̃ ἀξιοπιστίας ἦσαν ἀνεύρετοι. πρ̃τ̃ μὲν οὖν ὑπ̃ αὐτῶν ἰωνάθης ὁ ἀρχιερεὺς ἀνῃρέθη. μ̃ δ̃ αὐτὸν κατ' ἡμέραν ἀνῃρεῖτο πολλοὶ, καὶ τ̃ συμφορ̃ ὁ φόβ̃ος χαλεπώτερ̃, ἑκάστου καθάπερ ἐν πολέμῳ, καθ' ὥραν τ̃ θάνατον προσδεχομένου. περισκοπῶν δ̃ παρ̃ῄει τοὺς διαφόρους, καὶ οὐδὲ τοῖς φίλοις προσίεσαν ἐπὶ πίστει λύ, ἐν μέσαις δ̃ ταῖς ὑπονοίαις, καὶ ταῖς φυλακαῖς ἀνῃρεῖτο. τοσοῦτον τῶν βεβουλευμένων τὸ τάχος λύ, καὶ δ̃ λαθεῖν ἡ πίστις. σωθεὶς δ̃ πρὸς τούτοις τὸ φ̃ ἕτερον πυπρῶν, χειρὶ μὲν καθαρώτερον, τ̃ς γνώμης δ̃ ἀσεβέστερον, ἔπρ οὐδὲν ἦν τῶν σφαγίων, τὴν δαιμονίαν τ̃ πόλεως ἐλυμήνατο. πλάνοι γὰρ ἄνθρωποι, & ἀπατεῶνες, προσχήματι θειασμοῦ, νεωτερισμοὺς καὶ μεταβολὰς πράγματος ἐμόμενοι, δαιμονᾶν τὸ πλῆθ̃ος ἀνέπειθον, καὶ προῆγον εἰς τὴν ἐρημίαν, ὡς ἐκεῖ τὰ δὴ δείξοντος αὐτοῖς σημεῖα ἐλευθερίας. ἐπὶ τούτοις ὁ φῆλιξ,

E

F

G

Ad hæc autem alia etiam malorum collectio facta est, cæde quidem abstinentium, sed consiliis magis impiorum, quæ pars non minus quam sicariorum felicitatem urbis statumque corrupit. Seductores namque homines & circumventores, sub specie religionis novis rebus studentes, vulgus insanire fecerunt, nam in solitudines egrediebantur, promittentes Deum signa eis ostensurum libertatis. Contra quos

ὁ φίλος, εἰδὼν τὸ κινούμενον ὅπως καταλύσει, πέμ-
ψας εἰπεῖν τοῖς τὰς ἐκκλίσεις, καὶ οὐ πάσῃ δυ-
νάμει τοὺς ἐπὶ πάντας ἐπαγγέλλοντας ἐπικεῖσθαι, ἢ
ἀνῆκεν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς τὸ σημεῖον, καὶ ἐπὶ τὸ
ὑψηλότερον ἐχώρησεν, ἵνα ἐκεῖθεν ἐπιβλέπων τὰ
γινόμενα, τοῖς μὲν ἀεὶ τὰ δέοντα παραγγέλλῃ, τοῖς
δὲ ἐπιφέρηται τὴν ἀφορμὴν τῶν ἔργων ἐκ τοῦ
ἀσφαλοῦς. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὸν ἀπόκρημνον ἐλθόντες
τόπον, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ τῶν Ἰουδαίων ἀκρόπολις, ἐπὶ
τὸν ἀπόκρημνον ἐλθόντες τόπον, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ τῶν
Ἰουδαίων ἀκρόπολις, καὶ τὸν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἑστῶτα
ναὸν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐπιβλέποντες, ἐπὶ τὸν ἱερὸν
ἐκεῖνον ἐπῆλθον καταγωγὴν ἔχοντα τῶν ἐπὶ τὴν
ἀπόστασιν ἀφορμῶν. ἦν γὰρ ἑορτὴ ἀζύμων, ἣν
πάτριον ἄγουσιν Ἰουδαῖοι τὴν τῶν ἀζύμων ἡμέραν,
ἐν ᾗ θύειν τὸ πάσχα νόμος ἦν τοῖς ἀπὸ τῆς ἑπτα-
κοντούτιδος ἀριθμουμένοις ἐτῶν, ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῖς
ἐκ τῶν πολέμων ἐλευθερίοις, οὓς ὑπὲρ τῆς ἀπο-
στάσεως ἐφιλοτιμήσαντο. ἐν ταύτῃ τοίνυν τῇ ἡμέ-
ρᾳ τὰ πάντα ἐπὶ τὴν ἀποστασίαν ἐτράποντο, καὶ
ἐν τῷ ἱερῷ τὰ ἐπιτήδεια ἐθύοντο, οὐ τὰ ἀπὸ τῆς
εὐσεβείας ἔργα ἐπιδεικνύμενοι, ἀλλὰ τὰ ἐπὶ τὴν
ἀποστασίαν ἐπιτήδεια ποιοῦντες. ἀπεῖχε γὰρ
οὐδὲν τὸ ἐθέλειν ἐν ὑπάτοις, ἢ ἐν ἰδιώταις ἐκ
τοῦ ἴσου ἑκάστῳ τὰ ἐπὶ τὴν ἀποστασίαν ἐπιτή-
δεια ποιεῖν. ἐν ᾧ γὰρ ἐπὶ τοῖς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐπι-
κειμένοις ἐγένετο, ἐν ᾧ τὰ ἐπὶ τὴν ἀποστασίαν
ἐπιτήδεια ἐθύοντ

Successit autem ei Festus, & hos qui maxime in-festabant provinciam solicite persecutus: latro-num plurimos comprehendit atque interfecit.

CAP. XIII.

De præsidi-bus Iudææ Albino & Floro. Anr. lib. 20. cap. 9.

VErum succesor eius Albinus non eodem modo negotiis præfuit, neque enim fuit aliqua malignitatis species, qvam ille præterierit. Denique non solum cæusis civilibus furabatur & dirripiebat bona singulorum, neque solum de tributorum additamentis in communi gentem gravabat: sed etiam quos ab latrocinia deqvirationes civitatum comprehenderunt, vel qui á prioribus judicibus in custodiis erant relicti, accepta á cognatis eorum pecunia, liberavit: & is solum qui non dedidit, in carceribus quasi necessitimus remanebat. Per idem tempus, eorum quoque qui res novare cupiebant, in Hierosolymis crescit audacia. Ex quibus fane, qui erant quilenti Albinum largitione redimebant, ut eis tumultum moverendius non indignarent: pars autem popularis quæ non satis gaudebat quiete, Albini participibus jungebatur. Unusquisque ergo improborum cohorte propria circundatus, ipse quidam inter cæteros quasi principis tyrannus & tyrannus eminebat: fiquidem bus vero fuis ad direptionem mediocrium abutebatur. Ita fiebat, ut hi qui dem quorum vastabantur domus, tacerent: illi autem qui extra incommodum fistiffent, metu ne similia paterentur, etiam officiis amicitiæ eos ipsos confuebant dignos esse fuppliciis. In commune autem omnium fuit intercepta fiducia, & erat tunc multiplex dominatio, & femina captivitatis tuæ jam ab illo tempore ſpargebantur. Cum & fane quidem mortuus fuisset Albinus, tamen fuccedens ei Geffius florus, optimum eum per comparationem fui fecit videri. Ille siquidem plura occulte & cum fraude nocuerat: Geffius vero inquisitus suas in universum gentem, tam palam quod gloriaretur, exercuit ac vehementissimi bellatores, tumque ignominiosissimi latrocinii, dum ipse prædarum accipere portionem. Denique obnoxius a varitiam contrist totam pene deseri regionem, ita ut plurimi sedes patrias relinquentes, ad externas provincias commigrarent. Donec autem in Syria Cestius Gallus provinciam regebat, neque ausus quisquam Judæorum ei adversus Florum ad eum mittere legatos. Cum vero intlante azymorum solennitate ipse Hierosolymam veniffet, occurrens multitudo, quæ fuisset tricies centenorum millium fuit, precabatur, ut gentis fuæ miserationibus subveniret, & pellem illam provinciæ Florum, ut cicerei clamitabat. Quit tamen cum ille populi cre ellet, & Gallo assideret, non solum nihil movebatur, sed voces illas etiam deridebat. Cestius tamen compescens impetum populi, & edicens quod deinceps placaturem eis Florum redderet, regressus est

Α ΚΕΦ. ιγ'.

Διαδεξαμένου δὲ τὴν ἐπιτροπὴν Φήστου, τὰ μάλιστα διωγμόν τε χρήσαντος, τῶν τοὺς λῃστὰς συλλαβὼν τοὺς πλείστους, ἀπέκτεινε. Ἀλβῖνος δὲ οὐχ ὁμοίως ἐπὶ πᾶσιν ἦν κακοῖς· οὐ γὰρ ἦν εἶδος πονηρίας ὃ μὴ παρῆλθεν· οὐ μόνον γὰρ ἐκ τῶν κατὰ πόλιν ἁμαρτημάτων ἐκέρδαινε καὶ διήρπαζε τὰ ἴδια, ἀλλ' οὐδὲ τὰς ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασι τῶν πολλῶν ἐπιβαλλομένας ζημίας ἐφείδετο· ἀλλ' ὅσους ἢ τὰ ληστήρια ἢ κατὰ πόλεις ἐξωνήσεις συνέσχεν, ἢ λόγοις παρὰ προσώπων ἐφ' οἷς ἐφύλαττε τῶν μετεῖχον κατέλυεν. ἕνα δὲ μόνον ἀπὸ πάντων ἔσωζε τὸν ἀρνούμενον ἐχεῖνον· ἐπεὶ δὲ καὶ τοῦτο ἐπὶ πλεῖστον ἐποίει, καὶ μάλιστα, ὅτε μὴ ἐξ ἀπεχθείας τινὸς ἀλλ' ἐκ τοῦ κερδαίνειν τοῦτο ἐποίει· ἀφειδῶς ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασι τοῖς μείζοσιν ἐπέτρεπε τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐπιτήδευμα τοῖς ἀρχιλῃσταῖς, τοῦτον τὸν τρόπον ἕκαστος ἐπὶ τῷ τῶν ὁμοίων ἀπολύσει ἐθαρρύνετο, ἀφειδῶς τε ἐχρῆτο τοῖς ἀπολυθεῖσιν εἰς τὸ μὴ μόνον ἀδεῶς λῃστεύειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς μὴ λῃστεύοντας ἐπὶ χρήμασι τοῖς ἑαυτοῦ ἀφαιρεῖσθαι· ὥστε ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πᾶσα τὴν ἀλλοίωσιν ἀπέλαβεν, ἐκείνης τὸ ἐπὶ πλεῖστον ἐπιεικοῦς ἐν τοῖς μεταβολῇ πρὸς τὸ ἐναντιώτατον ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ μεῖζον ἐπιδιδούσης. ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἐξύβρισεν ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ἀναισχυντία, ὡς καὶ τὰς θυγατέρας καὶ γυναῖκας τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τῷ τοῦ Φήστου τάφῳ ἐκείνου ἐπιόντος, ἵνα μὴ τὰ αὐτὰ πάθωσιν ἃ τοῖς ἄλλοις ἐποίησεν, ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν ἐκείνῳ

Ὁ δὲ Φλῶρος ἐφρόντιζεν οὐδέν· ἀλλ' ἦν μᾶλλον ἐκφανῶς ἐπιχαίρων τοῖς συμβεβηκόσιν, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς τῆς ἐπὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐπιβουλῆς μετέχων· καὶ τοῦτο μάλιστα ἐδήλου τοῖς ἀφικνουμένοις παρ' αὐτοῦ πρέσβεσιν, ὅτι μὴ τὸν ἀπὸ τῆς ἱερᾶς στοᾶς ἐκκλησιαστήριον ἐπιτρέψειν αὐτοῖς ἀνοικοδομεῖν, ἐφ' ᾧ καὶ τὸν ναὸν ἐκεῖθεν ἀπορρήξαντες ἐκ τῶν ἐναντίων ἐπολιόρκουν· ἐκεῖνο γὰρ μόνον ἐκώλυεν αὐτοὺς ἐπιβῆναι τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ φυλάττειν τὴν συμβολήν.

Κεφ. ια.

ΕΝ δὲ τούτῳ καὶ οἱ κατὰ τὴν Καισάρειαν Ἕλληνες ὑπὲρ τοῦ παρ' αὐτοῖς ἔθνους ἐπολέμουν· ἐκεῖνοι γὰρ ἐπὶ τῷ αὐτοὺς ἐκείνων ἐπικρατεῖν ἐν τῇ πόλει πολλὰ χρήματα τῷ Φλώρῳ δεδωκέναι, ἐπεκαλέσαντο τὴν ἐκείνου φιλανθρωπίαν· ὁ δὲ μισῶν τοὺς Ἰουδαίους, ἅτε δὴ τὸν αὐτὸν ἔχων τρόπον τοῖς ἀπολλυμένοις πᾶσιν, οὐδὲν ἐκώλυεν τὰ τῆς μάχης ἐπιτηδεύειν· ἀλλὰ καὶ ἐπῄνει τοὺς ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἀνδρείως ἀγωνιζομένους, ὡς ἂν ἐκείνων ἐπικρατούντων ἐπὶ πλείονα τὴν ἐξουσίαν ἐκτείνοντες· ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν ἐκείνων ἐπὶ τοσοῦτον ἐπῆρτο, τὰ δὲ τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀπορίας ἦλθεν, ὡς μηδὲ τὰ ὅπλα ἔχειν, ἀλλὰ τοὺς μὲν πλείστους καὶ τῶν ἐπιφανῶν ἐν τῇ πόλει κατακλεισθέντας ὑπὸ τῶν ἀντιστασιωτῶν ἀπολωλέναι, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐκείνων ἐπικρατεῖν, ἀπορεῖν δὲ καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐν τῷ μάχεσθαι τοῖς ἐναντίοις, τὸν Φλῶρον ἐκπέμψαι τὸν ἐπὶ τῷ ταμιείῳ τῶν ἱερῶν χρημάτων Φλωρᾶν, ἐπιτάξας τοῖς ἐν τέλει τῶν Ἰουδαίων ἀθροίσαντα τὸν ἐκεῖ θησαυρὸν ἐκπέμψαι πρὸς αὐτόν· ὡς δὲ καὶ οὗτος ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἐγένετο, καὶ τὸν μὲν ἀθροισθέντα θησαυρὸν ἐκπέμπειν, τοὺς δὲ ἐν τέλει τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ τὸν Φλῶρον ἀπιέναι

tram suam frenabant. Florus vero, quasi ad hoc A ἡμῶν κατέχει. ἐγὼ δὲ Φλῶρ ἔστιν ἐπιτήδειος,
imperium suum lacesset, ut bellum inflammaret, ὃς μηδὲ τὴν πόλιν ἐπιμελὲς ἐποιήσατο
impiis ad furum thesaurum, ut inde decem & se- εἰ, ἵνα μὴ ὑπάρχοιεν τοῖς ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ· ὃς
prem talenta auferrentur, quasi eum pecuniam τὰς κρυπτὰς χώρας ἀνέῳγεν ὁ Φλῶρος ἐπὶ τὴν
impensæ Cæsaris flagitaret. Tunc vero statim ἁρπαγὴν, καὶ τοὺς πλουσιωτάτους ἐπὶ ψευδεῖς
invasit populum multa consilio: concurren- αἰτίας ἀναιρῶν· ἐλῄστευε γὰρ ὁ Φλῶρος παρρησίᾳ,
tes ad templum, maximis vocibus nomen Cæsa- καὶ διήρπαζε δίκην λῃστοῦ. καὶ τὴν ἐπαναίσχυντον
ris appellabant, ut à tyrannide Flori liberarea- ἐκείνου μανίαν εἶχεν ἡ Φλωρα συκοφαντία, καὶ κατὰ
tur orantes. Quidam autem fedtiosorum in B ἐπιβουλὴν ἐγίνετο πᾶσι κακοῖς, κἀκεῖνος ἐκέλευεν
Florum maledicta jaciebant ultima: & cuni- καὶ πολλοστὸν. τότε οὖν ἐκεῖ τοῦ Φλώρου
ficum circumferentes flagem ejus nomine pos- μὲν, ἀλλ' ἐπὶ τῇ μείζονι γραμματικῇ φυτευομένη
tabant, quasi inopes & miserrimis talibus indi- ἐστὶ γὰρ ἐν ἡμέραις ὀλίγαις οὐδεὶς τῶν ἐν πόλει
gent auxilii. His autem omnibus nihil est à cu- πρὸς ἐκεῖνον ἀσχολούμενος ἢ πάσχων ἀπὸλ τοῦ αὐ-
piditate desertius, fed multo magis ad depra- τοκράτ· ὁ γὰρ μισθὸς ἐκεῖνος, ἐὰν μὲ φαίνῃς σπουδὴ
candum irritatus est. Denique cum deberet Ca- ἐπὶ τοῖς ἐκείνου κερδαίνουσιν, ἐὰν δὲ ἐπὶ τοῖς
faream venienti ingenti belli ille nascentis exitu- τοῦ κρείττονος, καὶ τῷ δὲ δῆ τὸ σπουδὴ τοῦ
guere, causas que tumultuum submovere, pro C ὄντος πᾶσιν. ὁ γοῦν ἀεὶ ἀσφαλτικὸν τόρμον αὐ-
quo eum merce dem acceperat pactus: tamen τὸν ἐπὶ τοῦ ἐκείνου ἐπιτάσσει μετ' ὀλίγου,
cum exercitu equitum atque pedituin Hierofo- καὶ τὸ Φλῶρος ἐκ μέσου πᾶσιν ἐκάλουζε παρεσκευασ-
lymam contendit, ut Romanis armis ad vpod μένος· ἐκ γὰρ τοῦ ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
volebat uteretur, ac timore & minis urbem cir- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
cumfaret. Tunc populus lenire ejus impetum ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
volens, obviam militibus procedit, cum foliis ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
utique tu oribus, & Florum honorare officiis ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
parans. Ille vero pramittens cum equitibus D ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
quinquaginta centurionem, nomine Capitonem ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
dicebat ut ipsi dicerent: Nève eum, in quem tam ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
gravis maledicta jecissent, falso demno honore ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
deluderent. Oportere quippe eos, si viri fuat ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
fortes, animique constantis, etiam in præsentem ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
effundere contumelias: nec folum in verbis, ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
sed etiam in armis armorem libertatis ostendere. ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
His dictis exercitu multitudo, simul etiam mili- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
tibus, qui cum Capitone venerant, in medium E ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
vulgus irruentibus, diffugerunt, antequam Flo- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
rum salutarent, aut nullibert officia confuera ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
pederent. Difcedentes igitur in domos, cum ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
meru atque humilitate pervigilem duxere no- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
ctem. Florus autem tunc quidem degit in regia, ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
postridie autem exercitum ex extrnclo tribu- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
nali fubimus refedit: convenientesque facer- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
dotum principes, & civitatis universa nobilitas, F ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
affiterunt tribunali. His præcepit Florus, ut o- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
mnes qui maledicta in eum fuci mafient, proti- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
nus de erent de decem in ipfos esse, nisi reos pro- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
duxerint, ad fupplicium. Ad hæc respondent Ju- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
dæi, populum quidem pacifica quoque sentire, ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
illis vero qui erravilent in verbis, veniam con- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
ferendam postulabant. In tanta fiquidem multi- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
tudine, nihil esse mirandum, offendi aliquos te- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
merarios, & per ataem infipientes: esse autem ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
impossibile eorum qui deliquerint, discrimen ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
agitari, cum & ingulos nimirum pœnitear, & ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
præ timore ad negandum sint parati, debere ta- ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
men illum si confuleret gentis quieti, & vellet ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
Romano imperio servare urbem, magis propter ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
multos innocios dare veniam etiam paucis delinquentibus, quam propter paucos improbos pertur-
bare multitudinem tantam bonorum. Ad hæc vero ille magna indignatione inflammatus, militibus ex-
clamavit, ut forum rerum venalium, quod erat in superiori parte civitatis, diripierent, ac possim ob-
viostrucidarent. Illi vero ad lucri fui cupidinem addita autoritate rectoris, non solum illum di-
ripuerunt locum, in quem fuerant immissi, sed in universas infilentes domos, interficiebant hau-
bitatores. Fuga autem erat per angiporta omnia, & cardes eorum qui comprehendebantur: direptionis
quoque aulla species prætiebatur. Multos autem etiam nobilium comprehendentes adduxerunt ad

Φλῶρο

Digitized by Google

Φλῶρον ἦγεν, ὡς μάλιστ' ἐφιλοκτίσθη, ἀπεκτόνασι. Florum, quos ille verberibus laniatos in crucem fustulit. Denique omnis numerus illo interfectorum die cum parvulis & mulieribus (neque enim vel lactantibus pepercerant) fuit fexcenti & triginta. Graviorem autem faciebat calamitatem videri novitas Romanæ calamitatisque quenim nemo unquam prio tunc Florus audisset, ut viros fœlicet equestris ordinis pro tribunali flagellis cæderet, ac patibulis affigeret: qvorum etti origo Judæa tamen Romana dignitas erat.

Κεφ. κε'.

Καὶ τῶν τε ἡγεμόνων, ἃ μὲν βασιλεῖς ἀγεῖρε- CAP. XV.

τας ἐνεχθῆ τε τὴν αὐθαδεστάτην πεπραξέ- Perdem tempus rex quidem Agrippa Alexandriam erat proiectus ut Alexandrum, qui Ægyptum procurabat missus à Nerone, justæ hostibus converteret. Germanam autem Cam Berenicen, Herodolymis inventam & fuquitatem militum videntem, gravis ob hoc angor invaserat. & frequenter quidem præfectos eositum Iudæum, cultodesque corporis mittens ad Florum procabatur, ut à cæde desineret. Ille vero neque in multitudinem interfectorum nuque in nobilitatem precatricis, fed tantum in lucra sua, quæ de rapinis congregarentur, aspiciens, contemplit animere: impius autem militum etiam adversum reginam efferatus eft. Non folum quippe fub oculis ejus obvios quoque multebarent atque trucidabant, fed etiam ipsam, nil confugilet in asylum, interfecillent. Ibi autem pervigilem noctem cum intenta cuflodia egit, verens utique irruptionem militum. Venerat autem Herofolymam ut vota Deo folveret. His enim qui morbo vel alis neceffitatibus implicantur, moselt orare per triginta dies, antequam immolent holtias; abltinere quoque vino, & capillos radere. Quem morem Berenice regina illis exercens diebus, nudipes etiam ante tribunal ftetit, deprecans Florum; & precater quod nihil honoris habitum eft, etiam de vita ipsa periclitata eft. Hæc autem facta funt fexto decimo die mentis Maii. Poltridie autem convenien multitudo in forum, quod erat in fuperiori parte civitatis, magis clamoribus de iisqui interfecti fuerant, querebantur: poltillum autem invilofæ in Florum voces erant; quod veriti primates quique & pontifices, diripiris vestibus, & viritim fingulos comprehendentes, poltulabant, ut ab his vel iis, qvorum cauta tamala pertulerant, defifterent, neque in majorem indignationem Florum moverent. Sicque defata eft multitudo, tum retrenata precantium, quam fpe quod nequaquam Florus ultra in eos læviret. Ille autem videns multitudinis tumultum fuille compreffum, angebatur, & denue eam inflammare cupiens, pontifices cum nobilibus advocavit. Banc autem ad arumentum fore, qvod nihil ulterius de novandis rebus cogitarent, ii populus obvium procederet militibus de Cæfarea venientibus: veniebant autem duæ cohortes. Qui cum convocaflet populum ad occurrendum, manilat centurionibus, ut nullam fibiutionem redderent obviantibus Judæis. Ad qved fi offenli petulanter quippiam, eflent locuti, ilatim in eos uteretur armis. Pontifices ergo collecta multitudine in templo, precabantur, ut occurrerent Romanis, & ante grave incommodum colectes folenniter falutarent.

Hisce tribunibus seditiosi quique adnubebant, & ob interfectorum dolorem reliqua multitudo jungebatur audacibus. Tunc vero omnes flentes ac lamentantes, non ita facta vafa proferentes ornatumq; templi, citharitæ etiam & cantores cum musicis organis procidebant ante multitudinem, & obnixiùs precabantur, ut illum templi honorem cuilibet non esse vellent, neq; ad direptionem vaforum sacrorum Romanos contumelis incitarent. Erat autem videre ipsos sacerdotum principes pectoribus cineres capitibus, & pectora diruptis vestibus nuda monstrantes, nonnullum singulos quosque nobilium complorare, ac denique in commune multitudinem precari, ne ob modicum præcautis patriam fuam proderent his, qui direptioni quis inhiarent. Quam enim utilis tem vel militibus esse de Jucebrum salutarione tribunitium, vel illis quæ accidebant correctionem, si in præsenti procedere cessarent? At contra, si officiose fuscipe rent solenniter venientes, auferri Floro occasionem pugnæ: ipsos vero falvare patriam fuam, & providere ne quid ultra euam pertuleruut, experirentur His addunt quod paucis fedi tionis fi anta multitudo jungatur, hoc magis ad pacificum confilium fuam deberent auvoritatem, transferre. Tali horatu multitudinem interlerens, etiam ipsos fedi tionis autores ejusdem quidem muiis, qvosdam autem fui reverentia mitigaverunt; ac deinceps jxcedentes cum quiete omni pomilo fequente, militibus obviam prodierunt. Jamque commixtis ex falutaverunt: illis autem nihil respondentibus, fedi tioni Judæorum adversum Florum, cujus hæc fuerat confilio, fuccla mave runt confeltimque milites comprehendentes eos, cedere fuibus adori funt: atque hujusmodi verbis perfequentes eosdem procelebant, Corruebant autem multi quidem cum à Romanis cederentur, plures autem cum fe mutuo propellerent. In ipsis enim portis gravis facta eli compressio, & unus qvoque iterum per se cupiens fugere tardior fuga cumulis fiebat. Collabentium vero durus erat interitus, Suffocatu enim atque conculcatu miseri differibant, & neque ad fepulturam quifquam proximis fuis cognolcendus remanebat. Irruebant autem etiam pariter milites immodestè, eos quos comprehendifient cædentes: & per ingressum qui fecretha vocatur deducentes multitudinem, transire cupientes ut Antonium & templum obtinerent. Qvo setiam Florus confecutus, edvin deripia eorum fuerant, & in arcem transire nitebatur. Frustratus tamen est eius impetus. Converfus quippe adversum eos populus repugnavit, & per rocia evadentes obruebant fuis Rommos. Qvicum superpenere venientibus fugitis vincerentur, nec potient defendere multitudinem qua per angustias arctabatur ingressus, ad reliquum fe reverterunt qvivera in regia receperunt. Sedinfolantem vertentes, ne superveniens denuo Florus templum occuparet, per Antoniam ex templo afcendentes, porticus à templo ad Antoniam continuentes interierunt, quatenus avaritiam Flori defperatione compefcerent. Nam cum divinis inhiaret thefauris, prophis in Antoniam transgredi niteretur, ubi interclusis porticus vidit,

Α τοῦτο τὸν σωτῆρα πρὸς καὶ τὰς τοῦ καταλλάττειν τὸν θεὸν ἐξέρεις ἐπὶ τὰς ἁμαρτίας μὴ ἀπολλύειν ἱερεῖς, ἀπὸ δὲ ἐκπορεύεσθαι ἐκ τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐκκλίνειν, καὶ τὴν κοσμικὴν ἐκ τῶν ἁγίων ἀνελλάντες, καὶ τὴν μὴ τὰ καὶ ὑμνοῦσι μετὰ τῶν ὀργάνων ἀφανίσειν, καταπελάσαι θυσιαστηρίου καὶ ἐπὶ τὸν ἱερὸν καὶ τὰ ἁγία ἀναγκάζειν τὸν ἀρχιερέα καὶ τὰ ἱερὰ ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν καταμένειν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὰς κλίνας, γομοῦς ἢ τὰ σκεύη τὰ ἱερὰ τὰ ἀναγκάζειν, ἀνέμεσθαι ἐκεῖνα τὸν γομοῦ καὶ κλίνη τὸν ἐκ τῶν ἱερῶν ἐκτὸς, μὴ δὲ ἐλαχίστης παραμελεῖσθαι, σεβασμὸν τὸν ἀπὸ τὰ ἁγία ἐκ τῶν ἱερῶν ἐκτὸς ἐκ τὸ σπανίως ὄψεσι ἐκ ὄψεσι τὸ τοῦ ἀνδρὸς ἀναγκάζειν δὲ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐκ τὸ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐκ τὸ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐκ τὸ

τῶ ἐκείνου ἀνεπτραπη. καὶ μετεπεμψατο αὐτὸν ὁ Νέρων ἐκ τῆς Συρίας· καὶ ἐπιστὰς ἐκείνῳ, ἐνθυμοῦ λοιπὸν κατασβέσαι τὸν πόλεμον, ἐφησεν, ἐπειδὴ τὰ μὲν ἐν τῇ Συρίᾳ ἐκείνῳ ἐπιτρέπω. σὺ δὲ τὰ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ πράττε ἐπιμελῶς. ἐγὼ γὰρ ἐκείνου ἀπαλλαγεὶς, ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλεύσομαι. καὶ ταῦτα μὲν ἐκεῖνος ἐπραττεν. ὁ δὲ Ἰώσηπος ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ τὰ πράγματα, καὶ τὰ ἀφορμὴν τοῦ πολέμου σχόντα ἀγγελλόμενα, πάντα μὲν ἐν τῇ τῶν Ἰουδαίων ἐπιστροφῇ ἐποιεῖτο· λεγόμενα δὲ ὑπὸ τῶν ἀπεσταλμένων ἐπ' αὐτὸν ἐκ Ἱεροσολύμων, τὰ μὲν ἐπῄνει καὶ ἐπεδοκίμαζε, τὰ δὲ ἐκόλαζε. ἐπεὶ δὲ ἐνόησεν ὡς τὸ λοιπὸν ἀδύνατον ἦν τὰ ἁμαρτήματα τῆς πόλεως ἀνακόψαι, καὶ τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλῖναι τῶν ἐπὶ τοῖς ἐγκλήμασι τοῖς ἐκείνων ἐπιτιμίων, ἐπὶ τὴν ἐκείνων ἐλθὼν, ἔφη, ἐπὶ τοῦτο ἥκω, ἵνα μὴ ἐπιδημῶ ἐκείνοις ἀπόντων, καὶ ἵνα μὴ τὰ ἐκείνων ἁμαρτήματα ἐμὲ ἀναλώσῃ. ἐγὼ γὰρ ἐκείνους ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλῶ, καὶ τὴν ἐκείνων ἀσέβειαν ἐκείνοις ἐπιστρέψω. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα εἶπε, καὶ τὴν πόλιν ἐκείνην ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπέβαλε, καὶ τὴν ἐκείνων ἀσέβειαν ἐκείνοις ἐπέστρεψε. καὶ ἐκείνους μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐξέβαλε, καὶ τὴν ἐκείνων ἀσέβειαν ἐκείνοις ἐπέστρεψε. ἐπειδὴ δὲ ἐκείνους

Judæorum, ad regem pontificesque converfus A petebat, ut legati adverſum Florum ad Neronem mitterentur, neque de tanta cæde tacentes ſuſpicionem ſuæ defectionis præberent: viſum ſibi quippe eos principes capiendorum armorum fuiſſe, niſi prævenientes oſtendiſſent illum eſſe qui deſiſtet exordium, conſtabat autem multitudinem non eſſe quieturam, ſi legationem aliquis impediſſet. ad hæc Agrippa, ordinari quidem legatos, qui Florum accuſarent, invidioſum putabat: deſpicere autem Judæos in bella commotos neque ibi expedire cernebat. advocatis igitur concione inxylum, & in ſinguli conſiſtentes gradibus ſuum ſtatim B ſecum, in Aſamonæorum domo (ea ſiquidem xyſto immediata contra ſuperiorem partem urbis nam xyſto templum erat ponte conjunctum) hujusmodi orationem habuit: Si quidem videremus omnes ad pugnandum cum Romanis eſſe incitatos, neque populi puriorem fyncerisſimamque partem pacem velle ſervare, neque precibus tam id vos, neque conſulere conſiſtentes, ſuperveniunque de auctibus armis eſſe, quando omnium auditorum conſpirat ad deteriora conſenſus. Quonam vero aliquis quidem ætas, malorum bella necdum facit, qvosdam vero inconſiderata ſpes libertatis: nonnullos vero avaritia ſuccendit, in conſiderantes rerum caſus pendunt de juſtis jubis luctum: quemadmodum ipſi ab hoc errore corrigantur, & non per paucorum impropria conſilia eum bonis diſperdant, exiſtimavi oportere, ut omnibus vobis in unum coactis ea exponerem, quæ arbitror expedire. Obſtrepat autem nemo, ſi non ea audierit quæ ipſius fert libido. His ſiquidem qui ſunt ad deciſionem irrevocabiliter incitati, licebit etiam poſt meos monitus manere in priſtina voluntate. nos autem etiam ad illos qui audiendum ſint interpretur oratio, niſi ab omnibus vobis ſilentium præbeatur. Novi quidem unumquemque Judæus procur. tionum provinciens, & præconia libertatis quæ tragice proferuntur. Ego autem ſingulorum diligitam qualitas, & contra quos bellum ſuſcipere tentetis. primum ſoſpitatio cauſas, quas conneas putatis. Si enim violatores veſtros cupitis ulciſci, curſibertatem magna laude attollitis? Si vero iſtud ipſum ſervitio intolerabile ducitis, ſuperflua eſt adverſum rectores querela. illis ſiquidem vel modernitime agentibus, nihilominus turpe erit ſervire. Conſiderate autem ſingulatim, & videte quam exigua ſit materia bellorum. Et primum quidem ipſa rectorum conſideranda ſunt crimina. Colere ſiquidem officiis, non exaſperare oportet jurgiis poteſtatem. Cum vero modicorum peccatorum exprobrationes maximas facitis, adverſum vos profecto eos quibus infertis contumelias irritatis. Relinquentes quippe & quod antea clanculo & cum quadam verecundia nocebant, palam vos conſiderter que poſſumitur. nihil autem ita plagas corcet ut patientia, & violatorum quies violantibus injicit pudorem. Jacuntem eos, qvi à Romanis in provincias mittuntur eſſe graviter molettos, non tamen etiam Romani omnes violant vos, neque ipſe Cæſar, adverſum quem pugnare vultis. Neque crimen præcepto illorum improbus ad vos qvisquam venit: neque

Digitized by Google

πόλεως τὸν ἀναπλοῦν ἀφ' ἑσπέρας ἄπωθεν ποιεῖσθαι, καὶ
ἐλθὼν ἐκεῖ, ἀκούσας τοὺς τῶν Ἰώνων ξυλλόγους, ἅπερ
καὶ ἐγὼ ἐς τὸν πόλεμον, καὶ ἐξ ὧν μάλιστα αὐτοὺς πολεμεῖν,
καὶ μηδὲ χαυνώσασθαι ἐπὶ μεμψιμοιρίᾳ τῶν πόλεων. Ὁ
τῶν ἀθροισμάτων ἐγκλημάτων ἐπαινῶ μὲν τὸ ἀφιλόνικον.
οὐ γὰρ ἐς ἀπόστασιν ἀλλὰ μὴ ἀδικεῖσθαι μεμέλητο
τοῖς πᾶσιν, καὶ τὸν ἀδικοῦντα οὐκ ἐπὶ τῷ πολέμῳ, οὐ
μὴν ἐπὶ τῷ δίκας ἀλλήλοις ἐκ τοῦ ἴσου διδόναι ἐπῃνοῦμεν.
ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν ἐλάσσονος ἀξιώματος ἄφρον, ὅστις ἐπαίρει
μᾶλλον ἐπιπλοῦν σπάνιον φαινόμενον, ἢ ὅτι ἐπὶ πλείω
τοῦ ἀναγκαίου ἐπιβάτας ἔχει, καὶ ὅτι ἐς μηδὲ ἀφελοῦντα
πεντε ἢ ἑξ ἡμέρας ἐπιβιβάζεται, καὶ ἐπὶ τῷ ἀσφαλεῖ
ἀξιοῦσιν ὁρμεῖν, ἢ ἐπὶ τῷ ἐπιτηδείῳ, οὐ βιαιόμενοι
ἐξ ἀνάγκης. τὸ δὲ τοὺς ἐμπλεῖν κελεύοντας ἐς μὲν τὸ
ξυμφέρον πολὺ ἐπιτιμᾶν, ἐς δὲ τὸ ἀνάγκαιον τῷ χρόνῳ ἐ
πρᾶον. ἀλλ' εἰ μὴ ἐμπεσοῦσιν, καὶ οἱ βουλόμενοι
ἐπὶ τῶν νεῶν ἐμπλεῖν καὶ ξυμπλεῖν ἀναγκασθήσονται.
ἐπὶ τῶν ὑμῶν πολὺ ἀδικώτερον, ὅστις μισθὸν ἐλάμβανε
ξυμφόρου ἕνεκα καὶ σωτηρίας ἀμφοῖν, ἀφ' ὧν ἐκεῖνος
ἐπὶ τῷ ἀδικεῖν ἐπῆρτο, ἐς τοῦτο ἐλθεῖν τὸ ἀπόκρυφον
ἐπιβουλῆς ἐπὶ τοὺς τὰ ἴσα ἀμφοτέροις ἐθέλοντας ἐπὶ τοὺς
ἧσσον δυναμένους ἐπιφέρειν, καὶ ἐς τὸ ἀφανὲς ἐπὶ τοὺς
ἐναργῶς ἐπιόντας. ἐπὶ τοῦτο γὰρ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἐλθεῖν
ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς ἐστιν, ἐπὶ δὲ τὸ ἀσφαλὲς ἐκ τοῦ ἴσου
ἐλθεῖν οὐκ ἔστιν. καὶ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν ἐκ τοῦ ἴσου
ἐστὶν ἐν ᾧ τις ἐπιβουλεύεται, ἐπὶ δὲ τὸ ἀσφαλὲς ἐκ τοῦ
ἀδικεῖν ἐλθεῖν ἐν ᾧ τις ἐπιβουλεύει. ἔτι τὸ μὲν ἐπιβουλεύειν
ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ τρόπῳ ἐστὶ, τὸ δὲ ἐπιτηδεύειν
ἐκ τοῦ ἀδικεῖν

ditiores Gallis, fortiores Germanis, prudentiores A
Græcis? posteremo plures etiis omnibus in toto orbe degentibus? Quæ vos fiducia adversum Romanos erigit? Sed dicet aliquis, fervire molestissimum esse. At quanto magis id Græcis? qui universis fub fole habitantibus videbantur præfuisse nobilitate; & tam latam quondam provinciam poffidentes: nunc bis terris fafcibus Romanorum obediunt. Totidem autem etiam Macedones obfervantur, qui certe multo vobis juftius deberent libertatem tueri. Quid autem quingentæ Afiæ civitates? nunquid non absque ullo præfidio, uni tantummodo rectori parent, & fafcibus confulis obfequuntur? Quid autem pergam enumerare Heniochos, & Colchos, & Taurorum gentem? Bofphoranos quoque, & habitantes circa Ponti littora nationes, Mæoticasque gentes? apud quas nimirum olim neque domeficus aliquis dominus nofcebatur: nunc vero millenum fubjiciuntur tantum tribus millibus, & quadraginta naves longæ, innavigabile prius mare in pace cuftodiunt. Quanta autem Bithynia, & Cappadocia, & Pamphyliorum gens. Eydi quoque & Cilices pro libertate decre verulent? tamen nunc fine armis tributa pendunt. Quid autem Traces? quinque quidem diebus in latum, feptem autem in longum commeabilem provincium poffidentes, afperiorem que multo quam veftra eft, ac multis partibus fortiorem, abfimoque gelu, qui vix ipfi uterin retardantem, duobus millibus Romanorum in præfidio manentibus obfervuntur. Poft hos Illyricique ad Dalmatiam, & Iftro tenus incolentes, duabus tantum legionibus obedium: cum quibus & ipfi imperium comprehenderunt Dacorum. Ipfi quoque Dalmatæ, qui tam multa pro libertate conati, fæpiufque capti, rurfum cum majoribus opibus rebellarunt, nunc fub una Romanorum legione agunt quietem. Verumtamen fi aliquis magnæ caufæ ad defectionem incipere deberent, Gallos poffimum oporteret affurgere, vegetes videlicet tantis munimentis natura circumfiet: ab Orientali plaga Alpium montibus, à feptentrionali Rheno fluminе: à meridie Pyrenæis montibus, ab Occidente vero Oceano. fed tali munitione gaudentes, trecentis & quindecim gentibus numerofi: fontes autem (ita ut dicerim) felicitatis domeficæ habentes, omnibusque bonis totum pene orbem irrigantes, fimuli O multitudinem vel copiarum elle Romanorum, acelicitatem fuam in eorum felicitate reponere. idque fane ipfum, non per animorum mollitiem, nec propter ignobilitatem parentum (quippe qui per octoginta annos pro libertate pugnaverunt) fed Romanorum admirati fint hortuenfque cum virtute fortunam, qva illi plura fæpe obtinuere quam beffis. Denique fub mille & ducentis militibus fervitunt, quibus pene plures habuerunt civitates. Neque Hifpanis naſcens in agris aurum, pro libertate bella gerentibus profuit, neque tanto terrarum marifque fpatio a Roma dirempti gentes, Italiani fcilicet & pugnaces Cantabri: nec vicina Oceanus, etiam accolis fuis fragore terribilis: fed ultra columnas Herculis profatis armis, & per ipfas nubes

αὐτοκινήτοις χρωμένοις, καὶ τὸν ἀνεμοφθόρον πυρὸν ἐκ τῶν ἀγρῶν ἀναλεγομένοις, καὶ τὸν ἐν τοῖς ἀμπελῶσι καρπὸν ἐν τοῖς ἀμπελῶσι τρυγῶντας; πόσους τοῦ κόσμου ὑπὸς ἓν ἡμῶν ἐστιν; χαλεπὸν τοῦτο λέγω, ἐφ' ὑμῖν μᾶλλον ἐστὶν, εἰ τὸν ὑφ' ἥλιον πάντων ἀνθρώπων ἀριθμὸν ἢ πεντακίσχιλιοι χίλιοι, ἢ ἑξακισχίλιοι ἐφεδρεύουσι; τίνες δὲ ἔθνη ἐπιμυθήσομαι; τοὺς ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ οἰκοῦντας, καὶ τοὺς ἐν τοῖς Μαιώτιδος λίμνης μυχοῖς; ἐν οἷς οὐδὲ δεσπότης ἐγνωρίζετο ἰδιώτης· νῦν δὲ μυρίοις μόνοις ὑπόκεινται φυλάκων ἀναγκῶν δραμοῦσι. εἰ δ' ἐν πεντεκαίδεκα ἡμερῶν ἐπιπλεῖται τὸ πέλαγος ἀδεῶς ὑπὸ τεσσαράκοντα ναυσὶ μακραῖς, ἃς ἐν μόνοις τοῖς μετὰ τὸν χειμῶνα ἐπιπλέουσιν ἐκεῖνοι. Καὶ Βιθυνία δὲ καὶ Καππαδοκία, καὶ Παμφυλίων ἔθνη, καὶ Κίλικες ὑπὲρ ἐλευθερίας ἐσπουδακότες, καὶ πολλάκις ἁλόντες, καὶ πάλιν ἐπαναστάντες, καὶ ἀπὸ τῶν ὅπλων οὐκ ἀνιέντες, νῦν ἄνευ ὅπλων φορολογοῦνται. καὶ τί δεῖ λέγειν τοὺς ἐν τῷ Εὐξείνῳ, τοὺς ἐν τῷ Μαιώτιδι, τοὺς ἐν τῷ Βοσπόρῳ ἐσχατεύοντας τὴν οἰκουμένην; ὧν ἐν μόνοις τοῖς ἑπτὰ στόμασι τοῦ Ἴστρου ἐπιπλεῖται τὸ πέλαγος ἀδεῶς ὑπὸ τεσσαράκοντα ναυσὶ μακραῖς, καὶ ἐν μόνοις τοῖς μετὰ τὸν χειμῶνα ἐπιπλέουσιν ἐκεῖνοι. Καὶ Θρᾷκες δὲ τοσοῦτον ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἀπέχοντες ἠπείρου, καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ πόντῳ ἐπιπλέοντες, καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ Αἰγαίῳ ἐπιπλέοντες, καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ ἐπιπλέοντες, καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ Προποντίδι ἐπιπλέοντες, καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ Εὐξείνῳ ἐπιπλέοντες, καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ Μαιώτιδι ἐπιπλέοντες, καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ Βοσπόρ

A Pyren zorum montium eluctari vertices, ditioni fuæ hos quoque subdiderint Romani: atque ita bellicosis gentibus, tanto ve ſ ut diu ſparſo dirimptis, legio in præſidio una fatis eſt. Quis ves ſirum non audivit multitudinem Germanorum, virtutem quoque & magnitudines corporum (ut arbitror) ſæpe vidiſtis. ſeruidem ubique Romani autorum gentium captivos habent. Sed illi B ita ingentem ſpatiis regionem incolentes, ſpiritus autem majores corporibus gerentes, & animam quidem contemptricem mortis, indignatiques autem vehementiores feris, nunc Rhenum limitem habent, & oclo Romanum legionibus domantur: & ſervitum quiſſem qui capti ſunt, reliqua autem eorum gens univerſa ſalutem in fugando in armis reponit. Conſideratæ autem etiam Britannorum muros, qui Herodyanæ conſtitiri muris. Illos ſiquidem circumdatos Oceano, & pene non minorem quam noſter orbis eſt habitantes, Romani navigantes regerunt in dictionem ſuam: quamvoque legiones tante magnitudinis infidas putentur. Et quid opus eſt plura dicere? quando etiam Parthi, bellicoſiſſimum genus, tantis prius populis imperantes, & tam magnis orbibus circundati, obſides tamen mittunt Romanis: eſſque cernere ſub ſpecie pacis ſervientem in Italia præcipuam Orientis nobilitatem. Univerſis pene qui ſub ſole incolunt, Romanum arma venerantibus vos ſoli bellum geretis? Neque Carthaginienſium conſiderabilis fuirem, qui magnum illum Hannibalem in Cantes, & ex nihil Phœnicum ſtirpe venientes, tamen ſub Scipionis dextera corruerunt? Sed neque Cyrenæi Lacedæmone oriundi, neque Marmaridarum gentes uſq; ad inaquoſas folitudines protentum, neque terribiles etiam antidentibus Syrtes, Naſamones quoque & Mauri, & innumerabilis multitudo Numidarum virtutes impediere Romanas, ſed tertiam partem orbis terrarum, cujus ne numerare quidem nationes facile eſt, quæ ſolicet ſub Atlantico mari & columnis Herculis uſque ad rubrum mare infinitos numero, & locis Æthiopas continet, totam tamen ceperunt armis: & præter ſtruges annuas quibus Romanam multitudinem octo menſibus paſcunt, alia quoq; vectigalia pendunt, expenſa quoq; devotiſſimi imperio miniſtrat. nihil de his quæ jubentur, ſicut vos, contumelioſum putantes: & quidē una cum illis tantum legio commorantur. Sed quid opus eſt longe petitis exemplis potentiam explicare Romanam? cum eam poſſim de victoria vobis Ægypto diligenter inſpicere. Hæc enim cum ufq; ad Æthiopias porrigatur, opulentamq; Arabiam, contigua quoque ſit Indiæ, quantaque & ſeptingentas myriadas incolarum habens, gatia, qvorum magnitudinem de cenſu ſingulorum capitum æſtimari licet, devotiſſime pendiram, Romanum non dedignatur imperium: & certe quam magnitum ſimulum delectionis habens, Alexandriam ſcilicet, multitudine & diviriis abundantem, magnitudine qvoque non imparem. Habet ſiquidem in longitudine ſtadia triginta, in latitudine vero non minus quam decem, tributorum vero multo amplius per menſes ſingules infert, quam vos toto anno pendiris? & prater pecuniam,

Digitized by Google

quatuor menſum Romanæ plebi annonam mi- A τὴ ἡμέρᾳ μὴν μίαν τεσσάρων, τέτρακις μὲν πυρ-
niſtrat. Munitur autem undique aut incom- οὺς ἢ σιφώστας ἡμιμέδι, ἢ χαλασσας ἀλφίτων, ἢ
meabili ſolitudine, aut importuoſi mari, aut flu- κτηνικὸν, ἢ ἔλαιον, καὶ ὕδατ πυτὸν ἐφ ἑκάστ
minibus, aut cæteris paludibus gyrorum tamen ἡμέρᾳ ἡμῖν ἐκ τῆς ἀφθονίας τῆς γῆς ἀναδιδόμενα.
immium nihil Romana fortuna fortius fuit. Duæ ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἐστὶν ἡ τῶν τὰ μακεδόνων
enim legiones civitati inſidentes, profundam ἀνδρῶν χαλκὶ. πίσις ἣν ὅτι τὸ πλῆθ ἐν τῇ
Ægyptum cum illa Macedonum nobiliſſime fra- ἀσκήσει τῶν ὅπλων ἐστὶ σωμάτων. ἐν μὲν γὰρ ὅπλοις
rant. Quos igitur in bella de foliitudinibus ali- ἐκκαίδεκα, σωτῆς τοῦ ἡμίσους. ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ-
quibus ſocios aſſumetis? Siquidem omnes qui ἔσθαι ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω μὲν ἢ τὰ ἀναγκαῖα
in orbe habitabili degunt, Romani ſunt: nihil for- μισθοδοσίαν εἶναι ἀσχημόνων. οἱ δ, οὐτε ἐλαττῶν
te quis veſtrum ſpes fuas ultra Euphratem por- ὄλων τὴν ἀλαζονικὴν πλῆμ σημαίνει τοῦτο ἐκεῖνος, ὅτε
rigat, & Adiabenorum regionem gentiles fuos βουλεύσασθαι κακὸν ἄμεμφ ὑπόπτευον. ὥστε ἀ-
affinet adjutores. Porro nec illi propter irrita- φοβῶν τὸ τῶν ἐφεδρῶν ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω
bilem conſuetudinem ſanctæ bello implicabunt: nec ἀναγκαῖα τὰ ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω
ſi tam profecto operi aſſenſum darent, Parthus ἡμίσους ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἀναγκαῖα
tamen ſineret. Eſt quidem ei cura tuendæ cum κατασκεύασε. ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους
Romanis amicitiæ, & arbitrabitur fœdus eſſe ἐκεῖνος. ἐκεῖνος ἢ ὁ αὐτὸς τὸ τῶν ἐπτακαί-
ſanctum, ſi quis de his qui ſubiecti ſunt ejus δεκα μὲν ἐτῶν ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους
imperio, adverſum Romanos in bello procedat. ἀναγκαῖα ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
Supereſt igitur ut ad divinum confugiatur au- ἐκεῖνος, καὶ δι ἐ μᾶλλον τὸ ἐν ἐλπίζει σημαίνει,
xilium verum & hoc apud Romanos eſt, ſine Deo πάντα ἀναγκαῖα ἐκεῖνος ἀφθονίαν ἐκεῖνος τῶν ἐ-
quippe impoſſibile eſſe imperium tale conſiſte- ρωμένων μὲν ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους
re. Conſiderate autem quemadmodum hæc ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
ipſa regia ipſam religionem immoderatio, ci- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
am ſi cum longe inferioribus bellum geratis, a- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
mare ad diſpendium ſit vobis difficillima, at- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
que eadem transgrediendo offendatis Deum, ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
per quæ eum auxiliatorum putatis. Si enim for- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
tuna ſubſtratum conſiſtere ſinem, & ad nullum ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
actum moveamini, facile profecto capiemini. ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
Sic quippe etiam majores veſtri experti ſunt, hoc ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
maxime dies Pompeio ad bellum deſtinante; in ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
quibus ſcilicet hi qui oppugnabantur, ota ge- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
rebunt. Tranſite igitur in bello legem ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
patriam, nefcio propter quid in reliquum dimi- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
cetis. Una ſiquidem nunc vobis intentio eſt, ne ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
quid de patria inſtitutione ſolvatur. Quemad- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
modum autem advocabitis in adjutorium De- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
um, ſi ſcilicet id debitum fronte violetis? Adju- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
munt autem ſinguli quique bellum, vel divinæ ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
virtuti, vel humanis opibus confidentes. Cum ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
vero utraque hæc quantum ad ipſam pertines conſequentiam, deſtruatur, in manifeſtam uti- F ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
que captivitatem volentes pugnare proſiluit. ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
Quid autem prohibet propriis manibus filios ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
veſtros conjugeſque laniare, & hanc pulcherri- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
mam inſammare patriam? Erumpentes ſiqui- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
dem in furorem, lucrabimini vel ignominiam ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
ſuperatorum. Bonum eſt, ô amici, bonum eſt, ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
dum adhuc ſtat navis in portu, præcavere tem- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
peſtatem futuram, & non eo tempore, quo in ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
medias irruetis procellas trepidare. His ſiquidē ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
quilibet imperioſe matainſolentiam, ſupereſt ut di- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
gni vel miſeratione videantur: qui vero ſe in ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
apertum diſcrimen injecerint, etiam exprobra- ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἐπὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ ἐλάσσω ἡμίσους ἐκ τῶν
tionibus onerentur. Nihil forte aliquis veſtrum æſtimet ſecundum pacta conflictum ire Romanos, aut
poſſquam vicerint, moderate vobiſcum acturos, & non in exemplum aſtarum gentium ſic ſam hanc ur-
bem inſummatuos, interioribus autem universum genus veſtrum. Neque enim qui ſuperſtites ar-
mis, uſquam locum ſuge habebitis, univerſis ſcilicet gentibus vel iam habentibus Romanos dominos,
vel habere meturentibus. Periculum autem non ſolum vos manebit, ſed etiam in reliquis civitatibus
habitantes Judæos: Neque enim eſt in toto orbe populus, in quo non veſtra portio ſit: quos certe o-
mnes vobis rebellantibus, cæde cruderiſſima diverſi quique conficient, & propter paucorum vitorum

Digitized by Google

κακοδαιμόνων, ὅπως τὸ πρὸς ἕωσ τῆς ἑσπέρας ἢ ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου τὸ σύμπαν ἔθνος ἐπὶ τὰ ὅπλα κινηθῆναι. ταῦτ' οὖν ἐκ τῶν ἀπόρρητων ἐπιστολῶν ἐπυθόμενοι, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἐκείνων ἀπειλήμασιν ἀνάγκην ἐπιφερομένην ὁρῶντες, ἀθρόοι τε καὶ μετὰ τῶν γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν τέκνων, ἱκέται τοῦ θεοῦ γεγόνασιν· καὶ τὴν ἐκείνου πρόνοιαν ἐπιβοώμενοι, ἐν τοῖς ἀδύτοις, καὶ ἐν πολλῷ τῷ ἱκετικῷ αὐτῶν τύπῳ τὰ ἐλέους ἐπῃτοῦντο. ἀπέσωσε δ' ἡμᾶς οὐδὲν ἧττον ἢ τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀφεὶς τοὺς διώκοντας Αἰγυπτίους, ἐπὶ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοὺς τότε τὴν ἡμετέραν πόλιν πολιορκοῦντας ἀφανίσας, ὅπως μὴ τὸ τῶν Ἰουδαίων ἔθνος ἐκ τῆς ὑπαρχούσης ἐλπίδος, ἐν τῷ τὰ πάντα ἀπολωλέναι δοκεῖν, ἐπὶ τὸ ἀμείνω μεταβάλῃ. καὶ ἐγὼ τὴν μὲν τῶν ἀπολλυμένων ἀναίρεσιν, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀναιρεθεῖσιν ἀθλιότητα, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀπολλυμένοις ἀπώλειαν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐκτείνειν οὐκ ἐπιβάλλομαι, ὅσον ἐκεῖνοι τὸν ἀριθμὸν ἐπλήθυναν· ἀλλὰ τοσοῦτον ἐρῶ, ὅτι τῶν ἐν τῇ πόλει κατοικούντων ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου ἐκπεσόντων, ἐν τῷ τὰ πάντα ἀπολωλέναι δοκεῖν, ἐπὶ τὸ ἀμείνω μεταβάλῃ. καὶ ἐγὼ τὴν μὲν τῶν ἀπολλυμένων ἀναίρεσιν, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀναιρεθεῖσιν ἀθλιότητα, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀπολλυμένοις ἀπώλειαν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐκτείνειν οὐκ ἐπιβάλλομαι, ὅσον ἐκεῖνοι τὸν ἀριθμὸν ἐπλήθυναν· ἀλλὰ τοσοῦτον ἐρῶ, ὅτι τῶν ἐν τῇ πόλει κατοικούντων ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου ἐκπεσόντων, ἐν τῷ τὰ πάντα ἀπολωλέναι δοκεῖν, ἐπὶ τὸ ἀμείνω μεταβάλῃ.

A prava conspiratione universæ urbes Judaico sanguine redundabunt. Manet autem venia eos qui talia paraverint, quod sine nimirum vestro vitio concti. Si vero eadem ea equi fuper fidelium conficerate quam impium fit, adversum tam benignos arma movisse. Subeat autem vos miseratio, & si non filiorum vestrorum atque conjugum, saltem illius civitatis, quæ mater urbium vestræ regionis vocatur. Parcite hominum B fœcis, parcite venerabilibus adytis, templumque vobis & sanctæ sanctorum servate. Neque enim ulterius victores Romani his abstinebunt, quibus primo parcere nullum precepere gratiam. Ego fetior quidem fanda vestra, sacrosque angelos Dei, utriamque communem, quod nihil eorum confilorum, quæ vobis videtur expedire, subtrahatis, vos autem decernentes, C quæ oportet, mecum in pace degetis: si vero protuleritis iras, absque me periculis fubdemini. His dictis, affante etiam furore lacrymavit, & multam partem de eorum impetu lacrymis infregit. Succlamabant autem non fe adversum Romanos, fed adversum Florum ob ea quæ pertulissent bellum gerere. Ad quem Agrippa: Sed opera vestra, inquit, tibi sunt, qualia adversum Romanos pugnantium, neque enim Cæsari vestigal dedistis, & Antoninus portiD cus incudibus. Sopitos autem cafum defectionis fi.s portiens denuo confirmatis, & tributa reddere maturetis. Neque enim Flori hoc præsidium eft, aut pecunium Florio dabitis. His confiliis populus acquievit, & cum rege ac principe alcendens in templum in porticus ellis circe adorti sunt. Per vicos autem & regiones E principes quique decurionesque differsi, veciigal colligebant celeriterque quadraginta talenta (tantum enim erat reliquum) redacta sunt. Si belli quidem dimittentes ea non exegere tunc me Agrippa compescuit. Deinceps vero persuadere populo tentabat, ut parerent Floro, donec fuccedat ei a Cæsare mitterorur. Ad quam orationem multitudo accenta, nec a verborum in regem contumelias temperavit, fed protinus eum urbe pepulerunt: aufique sunt nonnulli seditiosorum etiam fixa in eum jacere. Rex autem videns tumultuantium irrevocabilem impetum, & conqverendo quod contumelis eiler affectus, principes videm eorum una cum aliis potentibus mittit ad Florum Cæsiream, ut ipse ex eis eligeret, qui de tota regione velligal exigerent: ipse vero discessit in regnum.

CAP. XVII.

De cæsa rebellione Judæorum contra Romanos.

Peridem tempus eadem eorum quibus illum maxime movebant, congressi Iruchas in qvoddam præsidium, quod vocabatur Massada: & occulte eo pervaso, Romanos omnes interfecerunt: alios autem de fuis poluerunt custodes. Eodem tempore Ananiæ pontificis, juvenis audacissimus, dux illo tempore militum, perfuafit his qui sacrificiis ministrabant, ut nullius munus aut hostiæ, qui non esset de Judæorum gente, susciperetur. Id autem erat Romani belli feminarium atq; materia. Recusavit similem hostiam Cæsaris, quæ pro Romano populo offerri solita erant. Plurimum autem super hoc pontificibus, aliisq; nobilibus deji cerotis, ut non præterirent eum morem, qvo fupplicabatur pro regibus, nihil tamen acquieverunt, non parum quidem & fuit multitudini confidentes;

Digitized by Google

robur ſiquidem omne res novare cupientium, eorum voluntates juvabat: maxime autem aſpiciebant Eleazarum, qvi per idem tempus, ut dixi, princeps erat. Convenientes igitur potentes quique cum pontificibus,& Phariſæorum nobiliſſimis, & videntes quam gravibus malis pergerent ſubjicere civitatem, decreverunt ſeditioſorum animos experiri: & ante portam quæ area vocatur, concionem advocantes (erat autem interiore parte templi poſita, quæ reſpicit ad ſolis exortum) ac primo quidem multa de temeraria eorum defectione conqueſti, & quod tam grave bellum patriæ commoverent: deinceps irrationabilitatem cauſæ ipſius arguebant, dicentes, majores quidem eorum ornaſſe templum ex magna parte de muneribus gentium, ſemperque eorum, qui foris eſſent populorum munera ſuſcepiſſe: & non ſolum non prohibuiſſe aliquorum hoſtias (id ſiquidem eſſe impiiſſimum) ſed etiam eas, quæ viderentur permanerentq; ad præſens uſq; tempus, oblationes eorum in templi cultibus collocaſſe. At nunc eos, qui Romana arma irritarent, & deſponderent eorum bella, novum ſtatuere morem religionis, atque cum periculis etiam ream facere civitatem impietatis videri: ſiquidem ea ſit, in qua præter ſolos Judæos, nullus alius immolet externus, neque ad orandum ſinantur accedere. Et ſi quidem circa unius alicujus privati perſonam lex ferretur ejusmodi, poſſet nimirum jure nos inhumanitatis arguere: nunc autem deſpiciuntur Romani, & judicatur Cæſar profanus. Unde verendum eſſe, ne qui immolandas pro illis hoſtias repellunt, ipſi in reliqvum etiam pro ſe ſacrificia prohibeantur offerre: fiatque vere extra principatum civitas, niſi celerius reſipiſcentes reddiderint hoſtias, ac prius quam ad eos in quorum contumeliam id tentatum eſt, hujus auſus perveniat fama. Simul autem iſta dicentes, producebant in medium ſcientiſſimos morum paternorum, ſacerdotes qvoqve, narraturos quomodo omnes eorum majores exterarum gentium ſemper ſacrificia ſuſcepiſſent. Attendebat autem nemo res novare cupientium his, quæ dicebantur, ſed neque procedebant in medium altaris miniſtri, ut belli materiam præparantes. Videntes igitur nobiles quique ſeditionem eo jam proceſſiſſe, ut eorum non poſſet authoritate compeſci, & Romanorum armorum periculum ſe primos eſſe ſenſuros, in quantum poterant conſulentes, amoliri cauſas parabant. & legatos quidem alios ad Florum miſerunt, quorum erat princeps filius Ananiæ Simon: alios autem ad Agrippam, inter quos nobiliſſimi Saulus, & Antipas, & Coſtobarus erant, qui etiam regem propinquitate tangebant. Precabantur autem utrumque, ut cum exercitu aſcenderent in civitatem, & ſeditionem opprimerent, prius quam ea intolerabilis fieret. Et Floro quidem malum iſtud quaſi bonus nuncius fuit, volenſque inflammare bellum nihil reſpondit legatis, Agrippa autem pariter utrisque parcens, ſcilicet deficientibus, & iis adverſum qvos bellum movebatur, volenſq; & Romanis conſervare Judæos, & Judæis templū atq; patriam, ad hæc autem nec ſibi conducere talem conturbationem ſciens, miſit in auxilium populo equites ter mille, Auranitas ſcilicet, & Batanæos, & Trachonitas ſub præfecto eqvitum Dario, duce vero

A καὶ τὸ ἀκμαιότατον τῶν νεωτερίζειν θελόντων σωτήριον, μᾶλλον ἢ ἀφορωντες εἰς τὸν ἐλεάζαρον ἐφρόνουν.

ΚΕΦ. λα.

Συνελθόντες δὲ οἱ δυνατοὶ πρὸς ἀρχιερεῖς συνίσταντο, καὶ τ φαρισαίων οἱ γνωριμοι, ὡς ἐπ' ἀνηκέστοις ἤδη συμφοραῖς ἐβουλεύοντο περὶ τῶν ὅλων. καὶ δόξαν ἀπόπειραν λαβεῖν τῶν ψυχῶν λέγεις, πρὸ τ χαλκῆς πύλης ἀθροίζουσι τ δῆμον, ἧς ἔσω δ ἐνδον ἱεροῦ πρὸς ἀνατολὴν ἦλιν. καὶ πρῶτον αὐτῶν πολλὰ πρὸς τ τόλμαν τ ἀπεστόμων χαλεπήναντες, ἔ τὸ τηλικοῦτον ἐπισεῖον τῇ πατρίδι πόλεμον, ἔπειτα τ προφάσεως τὸ ἄλογον διήλεγχον. φάμενοι τοὺς μὲν προγόνους αὐτῶν κεκοσμηκέναι τὸν ναὸν ἐκ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἀλλοφύλων τὸ πλέον, ἀεὶ προσδεχομένους τὰς ἀπὸ τῶν ἐξωθεν ἐθνῶν δωρεάς. καὶ οὐ μόνον δ ἀλλοτρίαν ἱερεῖα θυσίαν τινῶν, τοῦτο γὰ ἀσεβέστατον, ἀλλὰ καὶ τὰ βλέπεσθαι, καὶ τὰ προσφερόμενα τὸν ποσοῦτον χρόνον ἀναθήματα πρὸς τῷ ἱερῷ καθιδρυκέναι. αὐτοὺς γ ὑπὸ ἱερωθέντας τὰ ῥωμαίων ὅπλα, καὶ μνησθέντας τ ἀπ' ἐκείνων πολέμων, καινοτομεῖν θρησκείαν ξένην, καὶ μ δ' κινδύνου καταψηφίσασθαι τῆς πόλεως ἀσέβειαν, εἰ πρὸς μένοις ἰουδαίοις οὔτε ζυσὶ τοῖς ἀλλοτρίοις, οὔτε προσκυνήσαι. κἂν μὲν ὅπλ ἰδιώτου τινὸς ἐνὸς τὸν ἐσφέρη τὸν νόμον, ἀγανακτῶν ὡς ἐρεχθομένης ἀπανθρωπίας, θεραπεῦον γ ὅτε ῥωμαῖοι, καὶ ὁ καίσαρ ἐκπεσεῖν γένοιτο. δεδοικέναι μὲν τι μὴ τοὺς ὑπὲρ ἐκείνων ἀπορρίψαντες ζυσίας, καλυθῶσι ζύειν καὶ τοὺς ὑπὲρ ἑαυτῶν, ῥᾴστη τε ἐκπεσεῖν τῆς ἡγεμονίας ἡ πόλις, εἰ μὴ ταχέως σωφρονήσωσι ἀποδόντες τοῖς ζυσίας καὶ πρὶν ἐξελθεῖν ἐφ' οὓς ὑβρίκασι τὸν θεμένον, διορθώσονται τὸν ὕβριν. ἅμα ταῦτα λέγοντες, παρῆγον τοὺς ἐμπείρους τῶν πατρίων ἱερῶν, ἁπάντων ἐπὶ πάντας οἱ προγόνοι τοὺς ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων ζυσίας ἀπεδέχοντο. προσέσχε γ οὐδεὶς τῶν νεωτερίζοντων, ἀλλ' οὐδὲ προσῆσαν οἱ λειτουργοὶ, τὸν δ πολέμου μεταβολὴν ἐνσκευάζόμενοι, συνειδότες ἑαυτοῖ οἱ δυνατοὶ, τὴν τι χρὴν ἤδη δυσκαθαίρετον ὑπ' αὐτῶν οὐσαν, καὶ τῶν ἀπὸ ῥωμαίων κίνδυνον ὑπὲρ πάντας αὐτοὺς ἀφιξόμενον, ἀπεσκεύαζον τὰς αἰτίας. καὶ πρόσθεν οὓς μὲν πρὸς φλῶρον ἐπεμψαν, ὧν ἦρξεν ὡς ἀνανεύσιμον, οὓς γ πρὸς ἀγρίππαν, ἐν οἷς ἔ ἦσαν ὑπόμοι σκῦλες τι καὶ ἀντίπας, καὶ κοστόβαρος πρόσωπα τῷ βασιλεῖ καὶ ῥωμαίοις. ἐδέοντο γ ἀμφοτέρων ἀναλεῖν αἰ μὴ δυνάμεως εἰς τὴν πόλιν. καὶ πρὶν ἡμᾶς δυσκαθαίρετον, ὑπεκφυγεῖν τὸν χρόνον. φλῶρος μὲν ἐν τοῦτο δυνὸν διαλλακτήριον λαβὼν, καὶ παρηγορήσας ἐξάπλουν τὸν πόλεμον, ὡδὲ ἐν ἀπεκείνατο πρὸς πρεσβείας. ἀναχείρωσας γ κηδόμενος ὑπὲρ τῶν τὴν ἀφισαμένων, ἔ πρὸς οὓς ὁ πόλεμος ἠγείρετο, βουλόμενος τὸ ῥωμαίους μὲν ἰουδαίους σώζεσθαι, ἰουδαίους γ τὸ ἱερὸν καὶ τὴν πόλιν, πέμπει τοὺς ἐπαμυνοῦντας τῷ δήμῳ χιλίους ἱππεῖς, αὐρανίτας τε, καὶ βαταναίους, καὶ τραχωνίτας, ἧσσο δαρείῳ μὲν ἱππάρχῳ, στρατηγῷ γ τῷ ἰωα-

B ροῦ πρὸς μεσημβρίαν πρὸς ἀνατολὴν ἥλιν. καὶ πρῶτον αὐτῶν πολλὰ πρὸς τ τόλμαν τ ἀπεστόμων χαλεπήναντες, ἔ τὸ τηλικοῦτον ἐπισεῖον τῇ πατρίδι πόλεμον, ἔπειτα τ προφάσεως τὸ ἄλογον διήλεγχον. φάμενοι τοὺς μὲν προγόνους αὐτῶν κεκοσμηκέναι τὸν ναὸν ἐκ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἀλλοφύλων τὸ πλέον, ἀεὶ προσδεχομένους τὰς ἀπὸ τῶν ἐξωθεν ἐθνῶν δωρεάς. καὶ οὐ μόνον δ ἀλλοτρίαν ἱερεῖα θυσίαν τινῶν, τοῦτο γὰ ἀσεβέστατον, ἀλλὰ καὶ τὰ βλέπεσθαι, καὶ τὰ προσφερόμενα τὸν ποσοῦτον χρόνον ἀναθήματα πρὸς τῷ ἱερῷ καθιδρυκέναι. αὐτοὺς γ ὑπὸ ἱερωθέντας τὰ ῥωμαίων ὅπλα, καὶ μνησθέντας τ ἀπ' ἐκείνων πολέμων, καινοτομεῖν θρησκείαν ξένην, καὶ μ δ' κινδύνου καταψηφίσασθαι τῆς πόλεως ἀσέβειαν, εἰ πρὸς μένοις ἰουδαίοις οὔτε ζυσὶ τοῖς ἀλλοτρίοις, οὔτε προσκυνήσαι. κἂν μὲν ὅπλ ἰδιώτου τινὸς ἐνὸς τὸν ἐσφέρη τὸν νόμον, ἀγανακτῶν ὡς ἐρεχθομένης ἀπανθρωπίας, θεραπεῦον γ ὅτε ῥωμαῖοι, καὶ ὁ καίσαρ ἐκπεσεῖν γένοιτο. δεδοικέναι μὲν τι μὴ τοὺς ὑπὲρ ἐκείνων ἀπορρίψαντες ζυσίας, καλυθῶσι ζύειν καὶ τοὺς ὑπὲρ ἑαυτῶν, ῥᾴστη τε ἐκπεσεῖν τῆς ἡγεμονίας ἡ πόλις, εἰ μὴ ταχέως σωφρονήσωσι ἀποδόντες τοῖς ζυσίας καὶ πρὶν ἐξελθεῖν ἐφ' οὓς ὑβρίκασι τὸν θεμένον, διορθώσονται τὸν ὕβριν. ἅμα ταῦτα λέγοντες, παρῆγον τοὺς ἐμπείρους τῶν πατρίων ἱερῶν, ἁπάντων ἐπὶ πάντας οἱ προγόνοι τοὺς ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων ζυσίας ἀπεδέχοντο. προσέσχε γ οὐδεὶς τῶν νεωτερίζοντων, ἀλλ' οὐδὲ προσῆσαν οἱ λειτουργοὶ, τὸν δ πολέμου μεταβολὴν ἐνσκευάζόμενοι, συνειδότες ἑαυτοῖ οἱ δυνατοὶ, τὴν τι χρὴν ἤδη δυσκαθαίρετον ὑπ' αὐτῶν οὐσαν, καὶ τῶν ἀπὸ ῥωμαίων κίνδυνον ὑπὲρ πάντας αὐτοὺς ἀφιξόμενον, ἀπεσκεύαζον τὰς αἰτίας. καὶ πρόσθεν οὓς μὲν πρὸς φλῶρον ἐπεμψαν, ὧν ἦρξεν ὡς ἀνανεύσιμον, οὓς γ πρὸς ἀγρίππαν, ἐν οἷς ἔ ἦσαν ὑπόμοι σκῦλες τι καὶ ἀντίπας, καὶ κοστόβαρος πρόσωπα τῷ βασιλεῖ καὶ ῥωμαίοις. ἐδέοντο γ ἀμφοτέρων ἀναλεῖν αἰ μὴ δυνάμεως εἰς τὴν πόλιν. καὶ πρὶν ἡμᾶς δυσκαθαίρετον, ὑπεκφυγεῖν τὸν χρόνον. φλῶρος μὲν ἐν τοῦτο δυνὸν διαλλακτήριον λαβὼν, καὶ παρηγορήσας ἐξάπλουν τὸν πόλεμον, ὡδὲ ἐν ἀπεκείνατο πρὸς πρεσβείας. ἀναχείρωσας γ κηδόμενος ὑπὲρ τῶν τὴν ἀφισαμένων, ἔ πρὸς οὓς ὁ πόλεμος ἠγείρετο, βουλόμενος τὸ ῥωμαίους μὲν ἰουδαίους σώζεσθαι, ἰουδαίους γ τὸ ἱερὸν καὶ τὴν πόλιν, πέμπει τοὺς ἐπαμυνοῦντας τῷ δήμῳ χιλίους ἱππεῖς, αὐρανίτας τε, καὶ βαταναίους, καὶ τραχωνίτας, ἧσσο δαρείῳ μὲν ἱππάρχῳ, στρατηγῷ γ τῷ ἰωα-

C

D

E

F

G

τὰ μεμιγμένα Φίλιππος, ἡνίκα ἐφιστάμενος τὸ δεινὸν τῶν τὸ ἀφ' ἑσπέρας, καὶ ἀφικόμενος ἐπὶ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν, ἔνθα καὶ τὰ μάλιστα ἐπιτήδεια ἦν, τὸ κατ' αὐτὸν ἐπιπλεῖν ἐκέλευσε, καὶ ἅμα τῷ χειμῶνι ἐπὶ τὸν καὶ τὰ ἐκβολὰς ἐκπλεῖν, καὶ σπουδῇ τῶν βελῶν ἀζῆτες ἐξαιτήσων τὸν πλοηγὸν. ὡς δὲ ἦν καὶ τοῦτο ἐκπεφευγὸς, ἐκπεσὼν ἐλαύνειν, τὰ μὲν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ κατέχοντες, ἐλαύνειν ἐκ τοῦ βαθέος. καὶ τὸ πνεῦμα ἐπὶ μάλιστα, καὶ τὸ κῦμα ἦν ἐπὶ πολὺ κατὰ τὸν ἀριστερὸν μέρος, καὶ τὸ ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἐπιπλεῖν, καὶ τὸ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἐπιπλεῖν

assumptis qvibusdam nobilium, perrexit in Mas-
sadam, ubi armamentarium Herodis regis erat.
eoqve perrupto populares alioqve latrones di-
ligenter armavit, hisqve utens fiparotribus, ve-
luti rex Hierosolymam revertitur: factusqve
princeps seditionis, oppugnationem disponebat.
Machinarum autem inopia erat, nec poterat pa-
lam suffodere muros, superne hostibus tela ja-
cientibus, cuniculum igitur longe creqvum sub
unam turrim agentes subfoderunt eam mate-
rie subjecta: ac positea in fultinentia ligna igne
immisso egressi sunt. Sicque fulsibicibus exstitis,
turris qvidem ex tempio emota est. alter autem
murus intus ædificatus apparuit. Regii qvippe
molitiones eorum præstitentes, forte eiam de
concussione turris, alium ibi murum celerius
ædificaverunt. Inter hæc autem hi qvidem qui
oppugnabant, & fiatim se victores credebant,
cum vidissent alium murum fiupore detenti
sunt: regii tamen ad Manahemum aliosqve fe-
ditionis principes mittebant, precantes, ut eis
dicederc liceret. Qvod cum is fois regius ejus;
religionis reliqvus Manahemus annuisset, pro-
tinus discesserunt. Romanos autem qui foli re-
licti erant, grandis animi excepqvit defectus.
Neque enim vi contra tantam multitudinem pa-
resc rant: & precari, ut exire liceret ignominio-
sum judicabant: quanqvam & fi permitteretur,
nequaqvam tutum putabant. Derelinqventes
igitur interiorem locum, ad interpodum Hero-
cabatur, qvippe qvasi copi tacliem in turres re-
gias confugerunt: quarum una appellabatur
Hippicos, alia Phasselus, tertia Mariamne. Hi
vero qui cum Manahemo erant, protinus ar-
mentes in eo loca e pugnis milites ingerunt, li
qvos eorum comprehenderent trucidantes, o-
mnem reliqvum apparatum diripientes, Strato-
pedum incendernnt. Hac igitur acta funt fexto
die mensis Septembris.

CAP. XVIII.

Decrde Ananiæ præsidiis, Manahemi, & militumdiscessu.

SEqventi autem die pontifex Ananias circa
Euripos regiæ domus latens capitur, & à la-
tronibus interficitur cum Ezechia fratre. Cir-
cumsidentes autem exercitus fedicti cuftodiebant ne qvis militum posset effugere. Manahemum autem & munitorum locorum delirudio & pontificis Ananiæ mors, in crudelitatem exeuit: & nemine m parem fibi in negotiis arbitrans intolerabilis erat tyrannus. Indurrexerunt autem duo de fociis Eleazarii & mutuo colloqvuti, qvod non decet à Romanis desiderio libertatis desicientes, eandem populari sin prodere, dominumqve ferre, & fi non violentum, tamen fesipsis humiliorem, hamfi oportebat eum, cis aliqvem præesse, qvem vis magis alium qvi illum decere: atqve ita pacti, adoriuntur eum in templo. magno enim fatis adoratutus accolerat, regali habitu indutus, & studiosis fui in armis habebat. Cum igitur hi, qvi circa Eleazarum erant, in illum protinsidiati reliqvos qvoq; populus rapiens sese lapidavit: subitumqve militantes quod illo interempto tota sedicio folveretur, Publium autem fiparotes Manahemi reliqvetes, polquam viderunt totam subverfum fe multitudinem irruere, qvisque qvo potuit diffugit. Et cædes qvidem erat eorum, qui comprehendi funt, perfcrutatio autem latentium feqvebatur;

Digitized by Google

καὶ διατιμῶσι τὴλίκα ἕκαστος ἀξιοῖτο ἂν μισθοῦ A au peuple ce es cles clam in Matſidam perfugerunt:
θεὰν, τοιαῦτα ἐλέγετο. ἐν ὑπερβολῇ σκοπιᾶς τῆς cum quibus & Eleazarus filius Juiri, proprinqvus
μεσαιτάδος ἦν ὄχθος, ἐς ὃν ὑπερβαίνοντι τὰς μεσαι- genere Manahemo, qui poſtea etiam in Maſſada
τάδας. αὐτοὶ τε τὴν μεσαίτασιν τὴν καλουμένην ὑφλᾶ tyrannidem egit. Ipſum autem Manahemum
συμβοηθοῦσι κλίνη πετυπωμένη λαγόνιον ὠμοῦ cum fugiſſet in locum qui Opilas vocatur atque
σπυρὶς τε τὸ φύλαρον ἐνέλιπτον, καὶ πολλὰ κατεπή- illic hunnitter delitefceret, capientes extrae-
ρεμνα βασάνου, αἰσθὲν ἡμῶν ὁ κὴρ τὴς τοῦ αὐτοῦ runt in publicum, multisque tormentis exa-
κτανόντος, καὶ τὴ ἐπιτιμήσεται τὴς τιμωρίᾳ. ἐκπο- citum interfecerunt. Similiter autem ſub eo
ρεύεται ἀμάλωμοι ἐμῷ σὺν ὄπιθ᾽ ὡς ἐξῇν τὸ ταῦ- B agentes principes, præcipuumque tyrannidis
τα συκοφαντῆ, ἐλπὶς τοῦ τὴς ἐλευθερίας λαμ- ejus adjutorem Ablaſmon nominæ. Et populus
βάνειν διεβλοῦντι, τὸ δ᾽ κατακλυσμὸς τὴλαῦρ ἀνειθέντι, quidem, ſicut dixi, in his adjutor fuit, ſuſpicans
ἀλλὰ τὸ ἐπιτηρεῖν ἀπλοῦν, μεσαίταν ἀπρέπειαν aliquam tolli ſeditionis correctionem futuram.
ἐπὶ τοῦ τὸ ἔθνους πολὺ τὸ ἀπιστίας αἴτιον τὴν Hi vero non ut comprimerent bellum, ſed ut
πλαφλίαν εἴβομαλάπτω. οἱ δ᾽ ἀρχιερεῖς χολε- cum majori licentia gererent, interfecerunt Ma-
πάνοντες μᾶλλον ἀπὸ τὴς τοῦ ἀρχιερέως ἐπὶ τὸ τὴν μεγάλ, nahemum. Deniqve cum populus multum pre-
ἀπ᾽ ἐμοῦ δὲ τῶν ἡμιόνων ὑπερέβη. Δημήτριος caretur, ut oppugnationem militum relaxarent,
ἐπὶ τὸ τὴς ἐλευθερίᾳ, ἐνεστηκὸς μέσος τοῦ C vehementius inſiſtebant, donec uberius reſſiere
ὑψηλὰ ἐπιτεθεῖσθαι. τὸ ἔσπαρ, ἡμῖν τὸν λοιπὸν non valentes, Metilius Romanorum præſidiis ſe
κόμην ἐξ ἡμῶν ἀφεῖναι. οἱ δ᾽ κὴ τὴν ἱκετηρίαν ἀφιστᾶσι, reliqvi mittunt ad Eleazarum, precantes, ut ſi-
ἀπιτηρεῖ ἀπ᾽ ἐμοῦ αὐτοὺς, χωρὶς τὴ νικητὴ ἐκ- lam eorum pacificeretur vitam: arma autem &
δοὺς ὡς ἡ ἀνάπαυσι ἀπόδοσι, ἔκδικα ἐκεῖνον ἐν ἀδίκοις reliqva qvæ haberent, ſuis tradentibus ſumerer.
κὴ ἐφοπλίσασθαι. ἐν ὑμῖν ἀνδρῶν κατέχη τὴς φα- Qui precationem illico arripientes, remittunt ad
τώσεις ἐ μεπὶ Φ᾽ οἱ ἡ μεσαῖτα ἐν τοῖς τὴ ὑπὸ τὴς eos Gorionem Nicodemi filium, & Ananiam ſa-
ἐπὶ ἐπιτηρεῖ τὴς τὴν σκοπιὰν αὐτοὶ, ὅτι ἐκβραδύ- cerdotum, & Judam Jonathæ, fcilicet eis dextras
σθαλλον. ὡς δ᾽ ἧς τοῦ τὴς σωζῆναι αὐτοὺς ἀπιτηρεῖ D & ſacramentum daturos. Qvibus actis, deduce-
τὸς ἡμοὺς, καὶ τὰ ζῶρ ἐμῷ μοῦνον ἐν τοῖς ἀπὸ bat milites Metilius: fed qvandiu Romani ar-
ἀνεῳγμένοις ἀγκῶσιν ἐν αὐτοὺς ἐ τῷ τὴ ἐλευθερίᾳ, ma retinebant, nemo advertit: eos fedi tioſum
καὶ ἀθεμίτοις ἀνθρώπων ἀπιμελοῦμαι, ἐν ἐκπονεῖ- fraudis aliquid molitus eſt. poſtea vero quam
ται μόνα τὰς συζήκας καὶ τὰς ἐρκὸς ἀπὸ σὺν ἐμοὶ. fecundum pactiones omnes ſcuta gladiosqve
καὶ οἱ ἐμῷ ἔτως ἀνοίξαι σποδοῦμαι ἀνάπαυσι, πολλὰ poſſuerunt, neqve qvicqvam uterius ſuſpicantes
μεπλὰ τὰ ἐν ὑπερβαίνειν, καὶ μέρη αὐτοὺς ἀπ᾽ ἐκ- diſcedebant, facto in eos impetu ſupatores Elea-
φαίνῃ τὰς τὴ ἀπὸ ἐμῷ ἐκπονεῖ μέρη. ἐν ἐπὶ ἐν ἐμῷ zari, comprehenſos truciabant neqve refiſten-
κμοὺς μὲν ἐν κούφοι ἐν ἐκ ἐπὶ ἐν ἐμῷ ἐκπονεῖ ἐν ἐκ tes, neqve ſupplicantes, ſolas autem pactiones &
πολλοῖσιν ὀλίγοι. ἰσθμὸς ὁ ἀφεῖναι ἀλλοτε τὸ- E juramenta qvæ dederant inclamantes. Et hi
ξεῖ. καὶ κατὰ τὸν αὐτοκράτορ μὲν τὸν τὸ ὑπὸ τὸ qvidem ita crudeliter interfecti ſunt, præter
πολλαπλάσιος ἐ πολὺ τὸ ἀνάπαυσι μεσαίταν τὸ ζῶρ- Metilium. Hunc enim deprecantem, & usqve
πλάν, ἐς ἐ σκοπιὰ τὸ μέσαι ἐ τοῖς ἐκεῖ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ad circumciſionem Judaizare ſe promittentem,
κὴ μὴ τὴν ὧν ἐμῷ ἐν ἐμῷ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ſervaverunt folum. Detrimentum autem Roma-
κὴ πολὺ ἐμῷ ἐκ κατὰ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ nis quidem erat leve: ex copiis ſiqvidem am-
μετὰ ἐκ αὐτὸς ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ plifſimis pauci fuerunt interempti: Judæorum
ἐπιτηρεῖ. καὶ ἐν ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ autem captivitatis illud exordium videbatur.
ἐν ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ F Videntes autem graves ſibi inſtare cauſas bel-
ἐχωσι ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ lorum, urbem autem Tili fuiſſe reſpe-
ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ ἐκ

etiam in Cedasum Tyrionim & Ptolemaidem, A Gabum quoque, Carsaremque tendebant. Obstitit autem eorum incursui neque Sebaste, neque Ascalon: sed his quoque flamma vastatis Anthedona & Gazam everterunt. Multa autem circa fines harum civitatum diripiebantur, vici filiæque & agri, eorumque qui cupiebantur vitorum immensa cedes fiebat, neque syri minore numero multitudinem de Judæorum gente vastabant, sed etiam eos, qvi in civitatibus erant, comprehensos ibique retebantur non solumodo vetus odium, sed ut diximus imminens prævenient. Gravisergo contributio totam Syriam pervastat, & omnis civitas in binos dividebatur exercitus: unaque alterutris falus erat, si prævenirent alteros cædesciendæ: & dies quidem ducebantur in singulas noctes autem molestiores formidabiles. Nam licet videretur amoliri Judæos, tamen etiam aliorum gentium judaizantes cogebantur habere fusfectos & obhoc ipsum qvod in civitatibus ambiguum, nequetiemi eos placebat interfici, & ruinis ob ipsum religionis commissionem quasi penuinus externos timebant. Provocabat autem ad cædes adversæ partis, etiam illos qui prius fuerunt manifesti, avaritia. Quidem fubditatis cæsorum facultatem diripiebant: & qui victores eorum prædam qvos trucidaverant in domos alias transferebant. Gloriosior autem erat qui plura collegisse, quasi fuisset plures virtute superafset. Erat autem cernere civitates plenas cadaverum insepultis, & inhumatos passim jacere cum parvuli fenes, feminas autem neque pudenda contectas. Et omnis quidem provincia plena erat inenarrabilium calamitatum, majorum autem metus quam qui præsentes erant, fuciorum imminebat. Et hactenus quidem Judæis adversum alienigenas conflictus erat. Incurrentes autem in Scythopoleos fines, etiam Judæos qui illic habitabant, experti sunt hostes. Hi enim cum Scythopolitis conspiraverant, & confanguinitatem utilitati propriæ poponentes, adversum judæos cum gentilibus dimicabant. Suspecta tamen eorum ipsa belli fuit avviditas. Denique Scythopolitæ veritis ne civitatem noctu aliarem, & magna fua calamitate civibus excufarent defectionem, edixerunt eis, ut si vellent inter eos firmare consensum, & circa alienigenas offendere fidem, transirent cum omnibus filiis fuis in lucum, quibus qve fuerant justi fine infidiatione facientibus: diebus quidem festis ibubus quievarent Scythopolitæ. Gratia vero noctæ explorat ores, alios incautos, alios vero dormientes invadunt, fubitoque omnes interficerunt, qui fuerunt numero tredecim millia: polteque eorum bona diripuerunt. Dignum autem etiam videtur, Simonis interitum enarrare. Hic enim Sauli cujusdam non ignobilis viri filius erat, fortitudine quoque corporis & audacia animi insignissimus: qvibus utrisque ad incommoda fuæ gentis abusus est. Multos siquidem Judæorum propinquos Scythopoli, quoridie obtruncabat, & ire vonter integros cuncis fuit, ita ut totius ædii momentum solus esiferet. Complebat autem eum digna civili cæde prædæ. Nam cum Scythopolite circumsisi Judæis, ἐχρώσαν ὅτι κίνδυνος τῶν πόλεων, καὶ βιάσωνται, ὅπως τὰ τῶν ἐμπόρων ἀντὶς ἐχθρῶν ἐκ ἀμοιρεῖν αὐτῶν ἐσθ' ὅτε καὶ ἀσυλίαν. ἐπὶ δὲ τούτοις πολλοὺς, αὐξάσθαι καὶ μᾶλλον καταζῆλον, τὰ δὲ τῶν ἐκείνων πάντα τὰ πολεμίων ἀναρχίαν καὶ ἐκ ἀπὸ τῶν ἐπιβουλῶν ἀνάγκη ἐφ' ἑαυτοῖς ἔχειν, ἀλλὰ ξ' αὐτὰ τὰ τῆς πόλεως λαμβάνειν μέρος ἀποφαίνειν, ἐς μέσον ἐξ μὴ ἐξ ἐκείνης ἐκ ἀν τὰ ἐν ἐκείνῃ πλοῦτοι ἐγίνοντο. διὰ ἢ ἀλλο τι ἐκ ἐν τῷ ἐπιχειρεῖν ἀνδρὶ ἐξ ὁ ἐν ἀπόνοιαν, καὶ ἐν τοῖς ἐπιβουλεύουσι τὰ ἐπιβουλεύεσθαι ἐκ ἐν ἀπόνοια

κατηκόντιζον αὐτοὺς ἀνὰ τὸ ἄλσος, ἀσαύμβωτον τὸ ξίφος ἐπ' οὐδένα μᾶλλον τρέπει τῶν πολεμίων. καὶ γὰρ ἐώρα τὸ πλῆθος ἀνήνυτον. ἀναβοήσας γὰ μάλα ἐκπαθῶς ἀξιά γε ὧν ἔδρασε πάσχω σκυθοπολῖ καθ' ὑμῶν, ὅτι κατὰ τὸν φόνον συγγνώμων τ' ἐς αὐτοὺς δίνοιαν ἐπιδεικνύμενον. τιμωροῦ οἷς ἄπιστον μὲν δίλογος δ' ἔρρει τὸ ἀλλέφυλον, ἡσθῆναι γὰ εἰς ἔχατε τὸ οἰκεῖον, θνήσκω μὲν ὡς ἑαυτοῦ χερσὶν ἰδίαις. οὐδὲ πρέπον ἐν τοῖς τῶν πολεμίων. τὸ γὰ αὐτὸ ἂν εἴη μοι καὶ πινὴ δ' μιάσματος ἀξία, καὶ ἐς ἀνδρίαν ἐπαγωγόν, ἵνα μηδὲς τῶν ἐχθρῶν τλῶ ἐμοὶ αὐχήσῃ, σφαγέα, μηδὲ ἐπιπαλαζονεύσηται πεσόντι. ταῦτα εἰπὼν, ἐλεοῦσιν ἅμα καὶ θυμωμένοις ὄμμασι περισκέψασθαι τλῶ ἑαυτοῦ γλυκέαν. ὧ γὰ αὐτῷ καὶ γυνὴ καὶ τέκνα καὶ γηραιοὶ γονεῖς. ὁ γὰ πρῶτον τὸν πατέρα τῆς πλιᾶς ἀπαυχενίσας μένος, διελαύνει τῷ ξίφει, μεθ' ὃν οὐκ ἀκουσίαν τλῶ μητέρα, καὶ ὅτι τοῦτο τλῶ γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, μετανουχὶ ἑστώτων ἑκάστου τῷ ξίφει, καὶ ἀδύντος φθάσαι τοὺς πολεμίους. ὁ γὰ διελθὼν πᾶσαν τλῶ γλυκέαν, καὶ περίσπ ἐπιστὰς τῆς σώμασι, τλῶ τὴ δεξιὰν ἀνατείνας, ὡς μηδένα λαθεῖν, ὅλον εἰς τλῶ ἑαυτοῦ σφαγὴν ἐδύπισε τὸ ξίφος, ἄξιος μὲν ἐλέους ὁ νεανίας δι' ἀλκὴν σώματος, καὶ ψυχῆς εὐγένημα. τὸ γὰ πρὸς ἀλλοφύλους πίστεως ἕνεκεν, ἀκολουθοῦς πάσῃσι χρησάμενος. πρὸς γὰ τλῶ ἐν σκυθοπόλει φθοράν, αἰλοιπὴ πόλις ἐπανίστατο τῆς καθ' ἑαυτὴν ἰουδαίους ἑκάστη, καὶ πεντακοσίους μὲν ὅπῃ διχιλίους ἀσκαλωνῖται, πτολεμαεῖς γὰ διχιλίους ἀνῄλουν, ἐδηπάν τε σὺν ὀλίγοις καὶ τύρροι μὲν συχνοὺς διεξῆσαντο, τὸ πλέον γὰ αὐτῶν δεσμώτας ἐφρούρουν. ἰάπηνοί τε καὶ γαδαρεῖς ὁμοίως, τοὺς μὲν θρασυτέρους ἀπεκδάσαντο, τοὺς γὰ φοβεροὺς ἐν φυλακῶν εἶχον. ἄπη λοιπὴ πόλεις τ' συνέχως, ὅπως ἑκάστῃ πρὸς τὸ ἰουδαϊκὸν ἢ μῖσος ἢ δέος εἶχον.

ΚΕΦ. λε.

Μόνοι γὰ ἀντιοχεῖς καὶ σιδόνιοι, καὶ ἀπαμεῖς ἐφείσαντο τ' μετοικούντων, καὶ ὅ τι ἀνελεῖν πινὰ ἰουδαίων ἐπέμφαν, ἤτε δῆπη, τάχα μὲν καὶ ἐν τὸ σφέτερον πλῆθος, ἐπιτερορῶντες αὐτῶν πρὸς τὰ κινήματα, τὸ πλέον γὰ ἔμοιγε δοκεῖ οἴκτῳ πρὸς οὐδὲν ἐώρων νεωτερίζοντας. γερασηνοί τε οὔτε ἐς τοὺς ἐμμείναντας ἐπλημμέλησαν, καὶ τοὺς ἐξελθεῖν ἐξελήσαντες πρόπεμψαν μέχρι τῶν ὅρων. σωσέπη καὶ κῆ τλῶ ἀγρίπα βασιλέως δηθυλὴ κῆ ἰουδαίων. αὐτὸς γὰ ἐπεπόρθητο πρὸς κέστιον γάλλον εἰς ἀντιόχειαν, κατελελοιπῆ δ' ἐκείνων τὰ πράγματα τινὰ τῶν ἑτοίμων πύνομα νέαρον, σεμνῷ τῷ βαπλεῖ προσηκοντα κατὰ χρῶ. ἦκον γὰ ἐκ τῆς βαταναίας ἑβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες, οἱ κῆ χρῶ καὶ σωσέπην τῶν πολιτῶν δοκιμωμάτει, γραπταν αἰτοῦντες, ἵνα εἴπ χρῶσι τὸ κίνημα καὶ πρὸς σφᾶς, ἔχοιεν ἀξιόχρεων φυλακλῶ, κωλύειν τοὺς ἐπανισταμένους. τούτους ὁ νεαρὸς ἐκπεμψας νύκτωρ τῶν βασιλικῶν ἑπλατῶν τινὰς, ἅπαντας ἀναιρεῖ, πλημμέλημα μὲν τοῦτο δεινὸν τῆς ἀρχέπατα γνώμης, ἀλλὰ φιλαργυρίαν ἀμέτρου εἰς τοὺς ὁμοφύλους ἐλεεμοσύνην ἀσεβέν, τ' βασιλείαν διέφθειρεν.

passim per lucum eos jaculis configerent, educto Simon gladio, in nullum quidem hostium impetum fecit. Nihil enim se in tanta multitudine promoturum videbat. Exclamans autem miserabiliter: digna, inquit, Scythopolitæ his quæ gessi patior: quippe, qui tam multa cæde civium meorum, benignitati erga vos nostræ fidem feci. Digne enim nobis extera gens infida est, qui in nostrum genus tanta impietate deliquimus. morior ego quasi profanus propriis manibus: neque enim decet hostili manu cadere. Ille autem ipse finis mihi & sceleris digna pœna, & idoneum virtutis decus erit: ut nemo scilicet hostium de meo interitu glorietur, neque insultet cadenti. Hæc dicens, miserantibus simul ac furentibus oculis circumspicit omnem familiam suam. erat autem ei uxor & filii, & provecti in senectutem parentes. Ille igitur primum quidem patrem à cæsarie comprehendens, & super eum stans ense penetravit: post quem non sane invitam matrem suam interfecit. super hos autem conjugi & filiis intulit ferrum, singulis sane horum pene occurrentibus gladio, & hostes prævenire cupientibus. Cum vero omnem suam necessitudinem trucidasset, cæsis superstans extulit dexteram, ut neminem posset latere, & totum in viscera sua ensem demersit: dignus quidem miseratione juvenis propter robur corporis atque animi firmitatem, cæterum quantum ad fidem, quam alienigenis præstitit, digno fine consumptus.

CAP. XX.

De Judæorum alia gravi cæde.

Ad cædem autem quæ in Scythopoli facta est, reliquæ quoque urbes in Judæos apud se habitantes irruebant: & duo millia quingentos Ascalonitæ, Ptolemais autem duo millia interfecit. Vinxerunt quoque non paucos Tyrii: multosque trucidaverunt: plures autem eorum vinctos custodiis tradidere. Hippeni quoque & Gadarenses similiter audacissimos quidem amoliebantur, terribiles autem solicite adservabant. Reliquæ quoque urbes adversum Judæos singulæ, prout habebant, vel timore vel odio movebantur. Soli autem Antiocheni, & Sidonii, & Apameni, suis cohabitatoribus pepercerunt, & neque interfecere quempiam Judæorum, neque vinculis tradiderunt. forte autem & propter multitudinem suam despexerunt eorum si qui motus fuissent. mihi autem videntur magis erga eos miseratione moti, quos utique nihil moliri videbant. Gerasseni autem neque in eos, qui apud se remanere delegerunt, quicquam gesserunt mali: & egredi volentes usque ad fines suos deduxerunt. Excitata est autem etiam in regno Agrippæ adversum Judæos pernicies. Ipse quidem perrexerat ad Cestium Gallum Antiochiam, relicta administratione cuidam ex amicis, nomine Varo, Sohemo regi genere propinquo. Venerunt autem de Batanæa regione septuaginta numero viri & nobilitate & prudentia civium suorum præstantissimi, poscendi præsidii gratia: ut si qui scilicet apud eos quoque motus fierent, haberent idoneam custodiam, per quam possent insurgentes quosque comprimere. Hos Varus, quosdam armatos de regiis præmittens, interfecit in itinere omnes. Ausus autem est tale facinus præter consilium Agrippæ, & propter nimiam avaritiam impie in gentiles suos agere non recusans, regnū omne corrupit,

by Google

perſeverans poſt tale ſcilicet principium in totum genus exercere iniqvitatem: donec diſcuſſis Agrippa rebus animadvertere quidem in eum veritus eſt propter iniqvitatē Sohemi, procuranda tamen eum regione ſummovit. Seditioſi autem capto præſidio, qvod appellatur Cyprus imminens finibus Hierichuntis, cuſtodes quidem interfecerunt, munimenta autem deſtruxerunt. Per eosdem dies etiam in Machærunte multitudo Judæorum perſuadebat in præſidio relictis Romanis, deſerere caſtellum, eisque tradere. Illi autem qvod rogabantur cogi metuentes, pacti ſunt cum eis diſceſſionem ſuam: & accipientes fidem, tradunt præſidium, qvod diligentibus cœperunt Machæruntii cuſtodiis obtinere.

διεπλάτυνε δὲ μᾶλλον εἰς τὸ ἔθνος ὅλον τὰ νεωτερισμῶν, μέχρι πολλοῦ Ἀγρίππας, ἀνελεῖν μὲν αὐτὸν ἠδέως ἐβουλεύσατο, ἔπαυσε δὲ τὴν ὀργήν.

Κεφ. λς.

Οἱ δὲ σικάριοι κατειλαβόμενοι φρούριον, ὃ καλεῖται μὲν Κύπρος, καθύπερθε δὲ Ἱεριχοῦντος, τοὺς μὲν φρουροὺς ἀπέφαξαν, τὰ δὲ ἐρύματα κατέβαλον εἰς γῆν. καὶ δι' ἡμέρας, καθ' ἃς ἐν Μαχαιροῦντι Ἰουδαίων τὸ πλῆθος, ἐπειθον τοὺς φρουροῦντας βουλεύειν σκληρὸν τὸ χωρίον, καὶ παραδιδόναι σφίσιν. οἱ δὲ τῷ ἐκ βίας ἀφαιρεῖσθαι δόλῳ πιστεύσαντες συνέθεντο ἐκχωρήσειν ἐπὶ σπονδαῖς, καὶ λαβόντες τὰ πίστει παραδιδόασι τὸ φρούριον, ὅπερ φυλακὴν κρατιστεύουσαν εἶχον οἱ μαχαιροφόροι δὲ τῷ ἀλεξάνδρου, ἀπὸ μὲν τοῦ εἶναι τοῖς τὸ Ἰουδαϊκὸν τῆς ὑπηκοΐας, ἀφ' οὗ χρησάμενοι πολεμίοις μετὰ τῶν αἰγυπτίων Ἰουδαίοις ἀλεξανδρεῦσι, χάριν τῆς συμμαχίας ἔδωκε τὸ μετοικεῖν τῷ πόλιν ἐξ ἰσοτιμίας πρὸς ἕλληνας. διέμενε δὲ αὐτοῖς ἡ τιμὴ καὶ παρὰ τῶν διαδόχων, οἳ καὶ τόπον ἴδιον αὐτοῖς ἀφώρισαν, ὅπως καθαρωτέραν ἔχοιεν τὴν δίαιταν, ἤθεσιν ὑπομισγομένων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ χρηματίζειν ἐπέτρεψαν μακεδόνας. ἐκεῖνοι δὲ βουλόμενοι κατοικῆσαι τὴν αἴγυπτον, οὔτε κῆσαρ ὁ πρῶτος, οὔτε τῶν μετ' αὐτὸν τις ἐπέμενε πρὸς τὸ τῶν ἀλεξάνδρου τιμὰς Ἰουδαίων ἐλαττῶσαι. συμβολαὶ δὲ ἦσαν αὐτῶν ἀλλήλοις πρὸς τοὺς ἕλληνας, καὶ τῶν ἡμερῶν πολλοὺς ἰσημέρας παρ' ἀμφοῖν κολάζοντων, ἡ στάσις μᾶλλον παρωξύνετο. τότε δὲ ὡς καὶ πρὸς τἄλλοις ἐπιτραπὲν, μᾶλλον ἐξήφθη τὸ παρ' ἐκείνοις. καὶ δὴ τῶν ἀλεξανδρέων σκηνοποιούντων περὶ τῆς ἐμελλον ἐκπέμπειν πρεσβείας ὅτι νέρωνα, συνεφόρησαν μὲν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον ἅμα τοῖς ἕλλησι συχνοὶ Ἰουδαίων. κατιδόντες δὲ αὐτοὺς οἱ ἀλλόφυλοι, πρόχειρον ἅρπαγμα ἀνέβαινον, πολεμίους καὶ κατασκόπους λέγοντες. ἔπειτα ἀναπηδήσαντες, ἐπέβαλλον ταῖς χεῖρας αὐτοῖς. οἱ μὲν οὖν λοιποὶ, φεύγοντες διεφθάρησαν. τρεῖς δὲ ἄνδρας συλλαβόντες, ἐζώγρουν ὡς ζῶντας κατοφλέξοντες. ἤρθη δὲ πᾶν τὸ Ἰουδαϊκὸν ὅτι τάχους ἅμιλλαν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, λίθοις τοὺς ἕλληνας ἐβαλλον. αὐθις δὲ λαμπάδας ἁρπάσαντες ἐπὶ τὸ ἀμφιθέατρον ὥρμησαν, ἀπειλοῦντες κατοφλέξειν ἐν αὐτῷ τὴν δῆμον αὐτοκράτορα. καὶ ἐφθασαν τοῦτο δράσαντες, εἰ μὴ τοὺς θυμοὺς αὐτῶν ἀνέκοψε πρόνοια ἀλεξάνδρου τῆς πόλεως ἡγεμών. οὐμὲν οὖν γε ἀπὸ τῶν ὅπλων ἤρξατο σωφρονίζειν, ἀλλ' ἐπιπέμψας τοὺς γνωρίμους αὐτοῖς, παύσασθαι παρεκάλει, καὶ μὴ καθ' ἑαυτῶν ἐρεθίζειν τὸ βουλόμενον κράτος. καταχλευάζοντες δὲ τῆς παρακλήσεως οἱ στασιῶδες ἐλάσφημουν τὸν πρεσβευτὴν νέρωνος σωσιβίων, ὡς χωρὶς μεγάλης συμφορᾶς οὐκ ἂν παύσαιντο νεωτερίζοντες, ἐπεφήμουν αὐτοῖς τὸ τῆς πόλεως βουλόμενον δύο τάγματα, καὶ σὺν αὐτοῖς πεντακισχιλίους στρατιώτας, τοὺς τυχόντας παρόντας εἰς τὴν Ἰουδαίων ἔλεθρον ἐκλιβύης. ἐπέτρεψε δὲ μόνον ἀναιρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰς κτήσεις αὐτῶν ἁρπάζειν, καὶ τοὺς οἴκους κατοφλέγειν. οἱ δὲ ἐρημώσαντες εἰς τὸ

CAP. XXI.

Judæi Alexandriæ occiſi.

IN Alexandria autem ſemper qvidem erat incolis adverſum Judæos ſeditio, jam ab illo tempore, ex qvo ſtrenuis Alexander contra Ægyptios uſus Judæis, præmium ſocietatis tradidit eis, & habitandi apud Alexandriam facultatem, & jus civitatis æquale cum gentibus: permanebat autem eis honor iſte apud ſucceſſores qvoq; Alexandri: deniqve & in parte urbis locum eis proprium deputaverunt, quatenus haberent converſationem per omnia mundiorem à communione ſcilicet gentium ſeqveſtratam: præſtiteruntque eis, ut etiam Macedones appellarentur. deinceps vero cum in ditionem Romanorum Ægyptus veniſſet, neque Cæſar primus, neqve poſt eum quiſpiam, honores qvos Alexander Judæis decreverat minuit. conflictus autem eorum adverſus Græcos pene continuus erat: & judicibus in multos quotidie ab utraq; parte animadvertentibus, ſeditio accendebatur. Tunc vero cum & apud alios turbata res eſſet, illic magis exarſit tumultus. Nam cum Alexandrini in concionem veniſſent, ut ordinarent pro certis negotiis legationem ad Neronem ferendam, occurrerunt in amphitheatrum permixti Græcis plurimi Judæorum. Qvos cum vidiſſent æmuli, extemplo clamare cœperunt, Judæos hoſtes & exploratores eſſe: ac deinceps inſilientes intulerunt eisdem manus: & reliqvi qvidem fugientes diſſipati ſunt, tres vero ex his comprehenſos, trahebant qvaſi vivos incenſuri. Commoti ſunt autem univerſi Judæi ad opem ferendam: & primum quidem in Græcos ſaxa jaciebant, poſtea vero etiam facibus raptis in amphitheatrum impetum fecerunt, comminantes qvod in ipſo loco tantum ſimul populum concremarent, & pene minas impleſſent rebus, niſi iras eorum compreſſiſſet Tiberius Alexander: magiſtratus civitatis. Nec tamen ipſe coercendi principium ab armis ſumpſit ſed nobiles eorum quosqve ſubmittens, hortabatur, ut deſinerent, neque adverſum ſe milites Romanos commoverent. Seditioſi autem benignam deprecationem ridentes, Tiberium contumeliis appetebant. Qvi poſtqvam vidit absq; magna calamitate tumultuoſos non poſſe compeſci, immiſit in eos duas Romanorum legiones, qvæ in civitate erant: & cū his alios quinque millia milites, caſu ad Judæorum interitum de Libya venientes, præcepit, ve ut non ſolum interficerent, ſed etiā bona eorum diriperent, domosq; inflammarent. Qvi protinus concurrentes

εἰς τὸ καλούμενον Δέλτα, συνάκισε δὲ ἐκεῖ τὸ Ἰουδαϊκὸν, A in locum, qui vocatur Delta (illic quippe erat Judæorum multitudo collecta) exequebantur ſtrenue juſſa, nec ſane ſine cruenta victoria. Conglobati enim Judæi his qvos melius armatos habebant, in fronte poſitis, aliquandiu quidem reſtiterunt: ſemel vero in fugam verſi mactabantur: nec unus erat exitii modus, cum alii ſub divo atque in campo deprehenderentur, in ædes autem alii concluderentur, & eas quoque ſuccenderet Romani, una etiam diripiendo quæ in his reperiſſent: cum neque illos, aut infantum miſericordia, aut reverentia ſenectutis moveret, ſed in omnes ætates pari cæde ſævirent. Unde totus quidem ille locus ſanguine redundabat: quinquaginta vero congeſta ſunt millia mortuorum: nec tamen ſaltem reliquiæ remanſiſſent, niſi ad preces ſe contuliſſent, eorumque miſertus Alexander Romanos juſſiſſet abſcedere. Sed illi quidem quibus erat conſuetum obedire præceptis, primo ejus nutu necibus pepercerunt: populares autem Alexandrini propter odii magnitudinem difficulter ab inſepto revocabantur, vixque à cadaveribus diſtrahebantur. Apud Alexandriam quidem talis caſus evenit.

CAP. XXII.

De clade Judæorum autore Ceſtio.

CEſtio vero jam quieſcendum eſſe non videbatur, infenſis ubique Judæis, ſed duodecimam legionem integram ex Antiochia ſecum ducens, & ex reliquis bina millia lecta peditum, & quatuor alas equitum: inſuperque regum auxilia, hoc eſt Antiochi duo millia equitum, & peditum tria millia, ſagittarios omnes, Agrippæ vero tantundem peditum & equitum mille, & cum Sohemus ſequeretur quatuor millibus comitatus, quorum tertia pars equitum erat, pluresque ſagittarii, Ptolemaida progreſſus eſt. Plurimi autem ex civitatibus auxilio convenêre, peritia quidem militibus inferiores, quod autem ſcientiæ deerat, in Judæos odio, itemqve alacritate ſupplentes. Aderat autem ipſe qvoqve Agrippa Ceſtio, & eorum quæ conducerent ſimul & itineris princeps. Ibi cum abducta exercitus parte Ceſtius in validiſſimam Galilææ civitatem contendit Zabulon, quæ appellatur virorum, & ab Judæorum finibus Ptolemaida diſcernit. Cumqve offendiſſet eam civibus deſtitutam (in montes enim multitudo refugerat) omnigenum autem rerum plenam, illas quidem militibus diripiendas conceſſit: ipſum vero oppidum, quamvis admiratus eſſet ejus pulchritudinem, quippe domus habebat ſimiliter ut apud Tyrum & Sidona & Berytum ædificatas, incendit. Deinde curſu territorio peragrato, quicquid invenîret obviam depopulatus eſt: inflammatiſqve etiam circum eam poſitis vicis, in Ptolemaida revertit. Syris autem adhuc prædæ inhærentibus, & præcipuè Berytiis, recepta Judæi fiducia (Ceſtium enim receſſiſſe cognoverant) repente in eos qui remanſerant irruunt, & prope ad duo millia cædunt. Ceſtius autem ex Ptolemaide profectus, ipſe quidem Cæſaream pervenit: in Joppen vero partem præmiſit exercitus cum præceptis hujuſmodi, ut oppidum cuſtodirent, ſi eo potiri poſſent: aut ſi oppidani impetum præſenſiſſent, tam ſuum quam cæterorum militum præſtolarentur adventum. Illorũ igitur alii mari, alii terra profecti,

utrinqve Joppen facilime capiunt: ita ut ne fugæ qvidem habitatores copiam reperirent, nedum ad pugnam se pararent. Aggressi autem cunctos interficiunt cum familiis, direptamqve civitatem incendunt. Interfectorum autem numerus octo millia quadringenti fuerunt. Simili modo & in finitimam Samariæ Nabartenen toparchiam non paucos misit eqvites, qvi & partem finium vendicaverunt, magnamqve indigenarum multitudinem peremerunt; direptisqve patrimoniis, etiam vicos igni dederunt.

ἀμφοτέρωθεν αἱροῦσι τ' ἰόππην ταχέως. καὶ μηδὲ φυγῆν φθασάντων τῶν οἰκητόρων, ἔχ ὅπως ὡπλίσαντο πρὸς μάχην, ἐμπεσόντες ἅπαντας ἀνέλον σὺν τ' ἰδιώταις. καὶ τὴν πόλιν ἁρπάσαντες, ἐνέπρησαν. ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων πεντακόσιοι πρὸς ὀκτακισχιλίοις. ὁμοίως δ' κ' εἰς τ' ἕτερον τ' καισαρείας παρεσκευὴν ἐπαρχίαν, ἐπεμψε συχνοὺς τῶν ἱππέων, οἱ τὴν τε χώραν ἔτεμον, καὶ πολὺ πλῆθος διέφθειραν τῶν ὁπηχωρίων, τάς τε κτήσεις διήρπασαν, & τὰς κώμας κατέφλεξαν. εἰς δ' τ' γαλιλαίαν ἔστειλε κέστιος γάλλου ἡγεμόνα τ' δωδεκάτου τάγματος, ὡπλισμένους δύναμιν, ὅσην ἀρκέσειν πρὸς τὸ ἔθνος ὑπελάμβανε. τῶν δὲ καρπρωτάτη τῆς γαλιλαίας πόλις σέπφωρις μετ' εὐφημίας δέχεται, καὶ πρὸς τὴν παύσης εὐβουλίαν, αἱ λοιπαὶ πόλεις ἠρέμουν. τὸ δ' στασιῶδες καὶ ληστρικὸν πᾶν ἐφυγὸν εἰς τὰ μεσόγαια τῆς γαλιλαίας ὄρη, ὁ κέστιος μὲν ἄντικρυς τ' σεπφώρεως καλεῖται δ' ἀσαμῶν. τυπτεὶς ὁ γάλλος ἐπῆγε τὴν δύναμιν. οἱ δ' ἔως μὲν ἦσαν ὑπερδέξιοι, ῥᾳδίως τοὺς ῥωμαίους ἐβαλλον πρόσωπον, καὶ πρὸς ὀλίγους αὐτῶν ἀνέλον. προελθόντων δ' καὶ ὁμαλῶν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, ἡττῶντο ταχέως, καὶ οὔτε γυμνῆτας τοὺς ὁπλίτας συνεδέη ἔφερον, οὔτε ἐν τῇ πεζῇ τοὺς ἱππεῖς ἐδέφυγον. ὥστε ὀλίγους μὲν ἐν ταῖς δυσχωρίαις ἁλῶναι, ἀναιρεθῆναι δ' ὑπὲρ χιλίους. γάλλος μὲν οὖν ὡς οὐδὲν ἑώρα κῆ τὴν γαλιλαίαν νεωτερίζομένην, ὑπέστρεφε μὴ τ' στρατιᾶς εἰς καταφθαρῆναι. κέστιος δ' μὴ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας, ἐνέβαλεν εἰς ἀντιπατρίδα. καὶ πυθόμενος ἐν τινι πύργῳ ἀφανοῦ καλουμένῳ, σωτηρεῖδα, ἰουδαίων δυνάμιν οὐκ ὀλίγην, πεζοῦ πέμψε τοὺς συμβαλοῦντας. οἱ δ' πλὴν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, δέη τοὺς ἰουδαίους διεσκέδασαν. ἐπιλθόντες δ' ἔρημον τὸ στρατόπεδον, καὶ τὰς πέριξ κώμας ἐνέπρησαν. ἐκ δ' τῆς ἀντιπατρίδος κέστιος εἰς λύδδα πορευθὼν, κενὴν ἀνδρῶν τὴν πόλιν κατέλαμβάνει. διὰ γὰρ τὴν σκηνοπηγίας ἑορτὴν, ἀναβεβήκει πᾶν τὸ πλῆθος εἰς ἱεροσόλυμα. πεντήκοντα δ' τῶν ὠφελῶν φανέντων διαφθείρας, καὶ τὰ ἄχυρα κατακαύσας, ἐχώρει πρόσω, καὶ διὰ βαιθωρῶν ἀναβὰς, στρατόπεδόν τι κατά τινα χῶρον χαβαὼ καλούμενον, ἀπέχοντα τῶν ἱεροσολύμων πεντήκοντα σταδίους. οἱ δ' ἰουδαῖοι καταδόντες ἤδη πλησιάζοντα τῇ μητροπόλει πόλεμον, ἀφέμενοι τῆς ἑορτῆς ἐχώρουν ὅπλα τὰ ὅπλα, καὶ μέχρι τοῦ πλήθει διαρροῦντες, ἄτακτοι καὶ μὴ κοσμηθέντες ἐξεπήδων ὅπλα τὰ μάχεσθαι, μηδὲ τῆς ὀργῆς ἑβδομάδ' ἐννέα λαβόντες. διὸ δὴ τὰ μάλιστα περὶ αὐτοὺς θρησκεύομεναν σέβεσθαι. ὁ δ' ἐκπλήσας αὐτοὺς τῆς δυσθείας θυμὸς, ἐπέπνει πλεονεκτῆσαι καὶ τῷ μάχεσθαι. μὴ τοσαύτης γὰρ ὁρμῆς τοῖς ῥωμαίοις προσέπεσον, ὡς διαρρῆξαι τὰς τάξεις αὐτῶν, καὶ διὰ μέσων χωρῆσαι ἀναρρούντας. οἱ δ' δὴ τῷ μὴ χαλαῶσθαι τῆς φάλαγγος, οὔτε ἱππεῖς ἐκπροελθόντες ἐπήμυναν, καὶ τῶν πεζῶν τὸ μὴ σφοδρὸν καμεῖν, κἂν ἐκινδύνευσεν ὅλῃ τῇ δυνάμει κέστιος. ἀπέβαινον δ' ῥωμαίων πεντακόσιοι δεκαπέντε. τούτων ἦσαν οἱ τεταγμένοι πεζοὶ, πδ'.

CAP. XXIII.

De pugna Cestii contra Hierosolymam.

IN Galilæam qvoque misit Cæsennium Gallum, ductorem duodecimæ legionis: eiqve tantam militum manum attribuit, qvantam genti expugnandæ sufficere posse credebat. eum validissima Galilææ civitas Sepphoris cum favore susceperit. Hujusque prudens consilium secutæ civitates aliæ, quiescebant. Qvi vero seditionibus & latrociniis operam dabant, in Galilææ montem undiqve medium recessêre, qvi est contra Sepphorim, & vocatur Asamon. Adversus eos Gallus ducebat exercitum. Illi autem quam diu superiores erant, facile Romanos ad se ascendentes arcebant, & ex his plures qvam ducentos interfecerunt. Ubi vero eos viderunt circumacto itinere ad celsiora progressos, mature victoriam concesserunt: & neqve pugnam minus armati ferebant, neqve, si terga dedissent eqvitum poterant manus effugere: adeo ut pauci locis asperis delitescerent, amplius vero quam duo millia trucidarentur. Gallus igitur cum nihil jam tentari novitatis apud Galilæam videret, Cæsaream cum exercitu remeabat. Cestius vero cum omni manu reversus in Antipatridem perrexit. Cognitoqve non parvam multitudinem Judæorum in turrim quæ Aphæci vocabatur esse collectam qui cum his congrederentur præmisit. Sed prius quam in manus venirent, Judæi motu dispersi sunt: eorumque castra jam desolata milites adorti, cum vicis circumpositis incenderunt. Ex Antipatride autem Cestius in Lyddam profectus, vacuam viris civitatem offendit. nam propter scenopegiorum dies festos, in Hierosolymam populus omnis ascenderat, quinquaginta vero quos ibi comprehendit occisis, exustoqve oppido ulterius procedebat: perqve Bethoron profectus, in quodam loco, cui nomen est Gabeo, castra posuit, distante ab Hierosolymis stadiis L. Judæi vero cum jam civitati propinquare bellum viderent, omissis dierum festorum solennibus, ad arma properabant: satisque freti multitudine, incompositi ad pugnam & cum clamore prosiliebant, ne dierum quidem septem habita ratione feriatorum. erat enim sabbatum, quod apud eos religione maxima curabatur. idem autem furor qui eos ab obsequio pietatis emoverat, in prælio quoque superiores effecit. Tanto namque impetu Romanos aggressi sunt, ut eorum & aciem perrumperent, viaq; aperta cædibus in medios ruerent: ac nisi ei militum parti qvæ necdum locum amiserat, equites ex circuitu subvenissent, qviq; nondum defecerant pedites, in periculo totus Cestii exercitus fuisset. Interfecti sunt autē quingenti & quindecim Romanimi lites: ex quib. quadringēti pedites,

τὸ ἧ λοιπὸν ἱππεῖς. τῶν ἧ ἰουδαίων, δύο μὲς τῆς ἴκοσι ἡνιοχεῖτο ἧ αὐτῶν ἐδόξαν οἱ μονοβάζου τοῦ τῆς ἀδιαβηνῆς βασιλέως συγγενεῖς, μονόβαζός τε καὶ κενεδαῖος, μεθ' οὓς ὁ πρωΐτης νίγηρ, καὶ σίλας ὁ βαβυλώνιος, αὐτομολήσαις εἰς τοὺς ἰουδαίους ἀφ' ἱππέα τοῦ βασιλέως. ἐδιώκετο γὰρ παρ' αὐτῶ κἧ πρότερον μᾶλλον ἢ νῦν ἀνακοπέντες οἱ ἰουδαῖοι, μὲς τὴν πόλιν ὑπεστρέφοντο. κατόπιν ἧ τοῖς ῥωμαίοις ὅπῃ τὰ βαθυρῶν ἀνίοι, μετεπέσων ὁ τοῦ γιώρα σίμωνος πολὺ τοῦ ὄχλου λαισήιος ἐπαίροντες, καὶ συχνὰ τῶν σκευοφόρων ἐξαρπάσαις, ἤγαγεν εἰς τὴν πόλιν. μένοντος ἧ τοῦ κέστιου κἧ χώραν τρισὶν ἡμέραις, οἱ ἰουδαῖοι τὰ μετάρσια κατειληφότες, ἐπετήρουν τὰς παρόδους, δῆλοι τε ἦσαν οὐκ ἐκμενοῦντες ἐξαμβῶν τῶν ῥωμαίων ὁδόν. ἔνθα δὴ καπδὼν ἀρξάμενος οὐδὲ τὰ ῥωμαίων ἀκίνδυνα, πλήθους τε ἀπείρου πολεμίων τὰ ὄρη περιέχοντος, ἐκέμνεν ἀποπειραθῆναι τῶν ἰουδαίων λόγοις. ἢ γὰρ πάντας πείσειν κατασχεθεῖν τὸν πόλεμον, ἢ τῶν ἑαυτῶν ἀποστῆναι τὸ μὴ συμφέρουσι.

ΚΕΦ. λη.

ΕΠεμψεν οὖν τῶν παρ' αὐτῶν τοὺς μάλιστα γνωρίμους σκήπτους, βορκαῖον τε καὶ φοῖβον, δεξιάς τε ὤφθη κείσι, ἐ συγχωρεῖν ὤφθη ῥωμαίων ἀσφαλῆ πρὸς τῶν ἡμαρτημένων ἐπανιέναι, εἰ τὰ ὅπλα ῥίψαντες πρὸς αὐτοὺς μεταβάλοιντο. δείσαντες ἧ οἱ σμισταὶ, μή τι ἂν τὸ πλῆθος ἐλπίδι πρὸς τὴν ἀφίστασιν μεταβάλῃ, τοὺς ἀπ' αὐτοῦ πρεσβεύοντας ὡρμησαν ἀνελεῖν, καὶ πρὶν ἢ φθέγξασθαι, τὸν μὲν φοῖβον διέφθειραν, ὁ ἧ βορκαῖος τρωθεὶς, ἔφθη διαφυγεῖν. ἔδημος ἧ τοὺς ἐπαγανακτήσαντας, λίθοις καὶ ξύλοις βάλλοντες, εἰς τὸ ἄντρον συνήλασαν.

ΚΕΦ. λθ.

ΚΕστιος ἧ τῶν πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν παραχὺ δίκαιον ἰδὼν εἰς ὄλεθρον. ἅπασαν ἐπῆγε τὴν δύναμιν, καὶ τραπέντας μέχρι ἱεροσολύμων κατεδίωξεν τραπεδουσίμου ἧ ὅπῃ δὴ καλουμένῃ σκοπῶ, διέχει ἧ ὅτι ἑπτὰ τοῦ πόλεως στάδιους, τρισὶ μὲν ἡμέραις οὐκ ἐπεχείρει τῇ πόλει, τάχα τι ὤφελε τῶν ἔνδον ἐνδοθήσεσθαι προσδοκῶν, εἰς ἧ τὰς περὶ κώμας ἐφ' ἁρπαγὴν ὀλίγου πολλοὺς ἀφῆκε τῶν τραπωτῶν. τῇ τετάρτῃ ἧ, ἥπερ ἦν τεσσαρακαιδεκάτου μηνὸς, ἀφεὶς τὴν τραπεζαν, εἰσῆγεν εἰς τὴν πόλιν. ὁ μὲν οὖν δῆμος τότε τοῖς σμισταῖς ἐμφρουρούμενος. εἰ σμισταὶ ἧ τὴν δύναμιν τῶν ῥωμαίων καταπλαγῆτε, τὰ μὲν ἑξαμερῶν τῆς πόλεως εἶχον, εἰς ἧ τὸ ἔνδοτερον, καὶ τὸ ἱερὸν ἀνεχώρουν κέστιος ἧ παρελθὼν ἐπεμέτρησε τὴν τε βεζηθὰν προσαγορευομένην, καὶ τὴν καινόπολιν, καὶ τὸ καλούμενον δοκῶν ἀγοράν. ἔπειτα πρὸς τὴν ἄνω πόλιν ἐλθὼν, ἀντικρὺ τὰ βασιλικῆς αὐλῆς ἐστρατοπέδευεν. κἂν ἔπερ ἠβούλετο κατ' αὐτὸν ἐκείνην τὴν ἄραν ἐντὸς τῶν τειχῶν βιάσασθαι, παρ' αὐτίκα τὴν πόλιν ἔσχε, καὶ τὸν πόλεμον σωτῆρα κατέλυσε. ἀλλὰ γὰρ ὅτι στρατοπεδάρχης τυράννιος ἀφίστατο, καὶ τῶν ἱππάρχων οἱ πλεῖστοι, χρήμασιν ὑπὸ φλώρου δελεασθέντες, ἀπέστρεψαν αὐτὸν τῆς ἐπιχειρήσεως, καὶ ὤφελε τὴν αἰτίαν αὐτῶν ὅτι πόλεμος ἐπὶ πολὺν μῆκος πέσοι, καὶ ἰουδαίους ἀνηκέστων συμφορῶν ἀναπλησθῆναι συνέπεσεν. ἐν ἧ πύτῳ πολλοὶ τῶν γνωρίμων δημοτῶν, ἀνάνω τε ἰωνάθου παῖδι πιστεύσαντες, ἐκάλουν τὸν κέστιον ὡς ἀνοίξοντες αὐτῷ τὰς πύλας. ὁ ἧ καὶ πρὸς ὀργὴν ὑπερεμόων, καὶ μὴ πάνυ πιστεύων, τὰ λοιπὰ ἱππεῖς. τῶν ἧ ἰουδαίων, δύο μὲν τῆς εἴκοσι A cæteri equites erant: Judæi vero vigintiduo, fortissimi autem videbantur Monobazi regis Adiabeni propinqui, Monobazus & Cenedæus, & post hos Peraita Niger, & Silas Babylonius, qui ad Judæos ab Agrippa rege transfugerat, cui pridem militabat. A fronte igitur repulsi Judæi, ad civitatem revertebantur. Romanos autem ad Bethoron ascendentes Gioræ filius Simon invadit, multosque postremi agminis coactores laniavit: ac multos carros cum sarcinis captos, in civitatem reduxit. Cestio vero in agris triduo commorante, Judæi locis superioribus occupatis, observabant ejus transitum: neque cessaturos eos certum erat, si Romani proficisci cœpissent.

CAP. XXIV.

ITaque dum Agrippa, infinita hostium multitudine montes amplexa, ne Romanos quidem à periculo tutos esse perspiceret, verbis Judæos experiri decrevit, vel omnes sibi parituros existimans, ut bello desisterent: vel si qui adversarentur, revocandos qui ab eorum sententia discreparent. Misit igitur ex comitibus suis Borcæum & Phœbum, quos illis sciebat notissimos: ut à Cestio fœdus amicitiæ, C certamque pro peccatis à pop. Rom. veniam pollicerentur, si projectis armis, secum sentire voluissent. Verum seditiosi metu, ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam sese conferret, legatos obtruncare statuerunt: & Phœbum quidem, priusquam verbum faceret, peremerunt: nam Borcæus vulneratus effugit: populares autem, hoc indigne ferentes factum, cædendo fustibus atque lapidibus D in oppidum compulerunt. Cestius vero, quia intestinam eorum discordiam, opportunum ad irruendum tempus invenit, totum in eos duxit exercitum: inque fugam versos, usque ad Hierosolymam persecutus est. Castris autem in loco positis, qui appellatur Scopus, intervallo septem stadiorum à civitate discedens, nihil per triduum adversus oppidum conabatur: sperans E fortasse intus degentes aliquid remissuros. In vicos autem circa civitatem, non parvam militum manum ad rapienda frumenta dimisit. Quarto autem die, qui tricesimus mensis erat Octobris, ordinatum in oppidum introduxit exercitum. Populus quidem à seditiosis custodiebatur: ipsi autem Romanorum disciplina territi, exterioribus cessere partibus civitatis: & in partem interiorem templi refugerunt. Cestius vero transgressus Bezethan, quæ sic vocatur, & Cænopolim & forum quod appellatur materiarum incendit, deinde cum ad superiorem civitatem venisset, prope aulam regiam castra posuit. Et si tunc voluisset intra muros violenter irrumpere, civitatem ilico possedisset, belloque finem dedisset. sed Tyrannus & Priscus præfectus castrorum & plures equitum magistri, à Floro pecunia corrupti, conatum ejus averterunt: & Judæos intolerandis repleri cladibus contigit. Interea plurimi popularium nobilissimi, & Ananus Jonathæ filius, Cestium quasi portas ei patefacturi, vocabant. Ille autem & ira fastidiens, & quod non satis ei credendum putaret,

De obsidione Hierosolymæ a Cestio, & fuga ejus.

tam diu id neglexit, donec proditione comperta, A
ſeditioſi Ananum quidem cum cæteris, de muro
dejectis lapidibus teriendo, in domos ſuas refu-
gere coegerunt: ipſi vero per turres diſpoſiti,
murum tentantibus repugnabant. Per dies igi-
tur quinque Romanis undique tentantibus fru-
ſtrabatur conatus. ſexto autem Ceſtius cum plu-
rimis ſelectis, itemq; ſagittariis, à Septentriona-
li tractu templum aggreditur, Judæis ex porti- B
cu reſiſtentibus. qvi freqventer quidem Roma-
nos ad murum adeuntes avertêre, poſtremo au-
tem repulſi telorum multitudine, receſſerunt.
Itaque Romanorum qui anteibant, ſcutis ſuis
muro nixi, & qui eos ſequebantur, aliis ac per
ordinem aliis ſimiliter ſuperadjunctis, quam ſic
ipſi appellant, teſtudinem contexuerunt. unde
ſagittæ in eam delatæ, irritæ delabebantur: & ſi- C
ne aliqua noxa milites mœnia ſuffodiebant: tem-
pliqve portas incendere moliebantur. Vehe-
mens autem ſeditioſos ſtupor invaſerat, jamque
multi ex civitate diffugiebant veluti continuo
caperetur. His autem populus alacrior efficie-
batur: & quantum neqviſſimi cadebant, tantum
ut ipſi portas aperirent, Ceſtiumque quam opti-
me de ſe meritum, reciperent, appropinqvabant.
Et profecto ſi paululum in obſidione perſevera- D
ſſet, ſtatim civitatem obtinuiſſet. ſed credo jam
tunc infeſtus Deus peſſimis, ejusque ſancta illo
die finem bello dare prohibuerunt. Denique Ce-
ſtius, neque animis populi, neque obſeſſorum
deſperatione perſpecta, repente militem revocat,
& ſine ulla ſpei repulſa, inconſulte nimis ac inju-
ſte diſceſſit. inopinata vero ejus fuga, latronum
fiduciam recreavit: inſecutique noviſſimos ali- E
qvot eqvitum, peditumque peremere. Et tunc
quidem Ceſtius in caſtra, qvæ apud Scopon mu-
nierat, tetendit: altero autem die ulterius rece-
dendo, magis hoſtes provocavit: jamqve poſtre-
mos aſſecuti multos necabant, tum utraqve iti-
neris parte vallata, in tranſverſos tela jactabant,
& neqve in eos ſe retorqvere, a quibus a tergo
ſauciabantur, noviſſimi audebant, quandam in- F
finitam multitudinem inſequi exiſtimantes: ne-
qve a lateribus inſtantium vim repellere ſuffi-
ciebant: cum ipſi quidem graves eſſent, ordi-
nemqve interrumpere formidarent: viderent
autem Judæos leves, & ad excurrendum faciles
eſſe. Unde eveniebat, ut multa mala perpeterentur, cum nihil contra inimicis nocerent. Tota
igitur via perculſi, dejectiqve agmine ſterne- G
bantur: donec multis occiſis, in quibus erat Pri-
ſcus ſextæ legionis dux, & Longinus tribunus, &
Æmilius Jucundus alæ præfectus, vix in Gabao
pervenirent, ubi caſtra prius poſuerant, multis
impedimentis amiſſis. Hic autem Ceſtius bi-
duum commoratus, inops conſilii quid ageret,
cum tertio die majorem hoſtium vidiſſet nu-
merum. & omnia circum loca plena Judæis
tarditatem ſibi obfuiſſe cognovit: & ſi ad-
huc ibi maneret, plures ſe hoſtes habiturum.

τὴν διημέλησιν, ἕως οἱ στασιασταὶ τὴν προδοσίαν αἰσθόμε-
νοι, τοὺς μὲν σὺν τῷ ἄνανον ἀπὸ τοῦ τείχους καπίβαλον, καὶ
λίθοις πατάξαντες, συνήλασαν εἰς τὰς οἰκίας. αὐτοὶ δὲ ἀλα-
ζόνας ἐπὶ τοὺς πύργους, τοὺς ἀποστειρωμένους τοῦ τείχους
ἐβαλλον. πέντε μὲν δὴ ἡμέρας πάντων τὴν ἐπιχείρησιν εἰς
ῥωμαίους, ἀμήχανος ἦν ἡ προσβολή; τῇ ἑπομένῃ δὲ ἀ-
ναλαβὼν ὁ κέστιος, τῶν τε ἐπιλέκτων συχνοὺς, καὶ τοὺς
τοξότας, καὶ τὸ προσάρκτιον ἐπιχειρεῖ κλίμα τοῦ ἱεροῦ.
ἰουδαῖοι δὲ ἀπὸ τοῦ στοᾶς ἱεροῦ, καὶ πολλάκις μὲν ἀπεκρού-
σαντο τοὺς τοῦ τείχους προσελθόντας. πολλοὶ δὲ τῶν βελῶν ἀνακοπέντες ὑπεχώρησαν. τῶν δὲ ῥωμαίων
οἱ πρῶτοι τοὺς θυρεοὺς εἰς τὸ τεῖχος ἐξερείσαντες, καὶ κατ'
τούτων οἱ κατόπιν ἄλλους, οὕτω ἐξῆς ἑμοίως, τὴν καλευ-
μένην παρ' αὐτοῖς χελώνην ἐφράξαντο. καθ' ἣν τὰ
βέλη φερόμενα, ἀδιωλίσθανεν ἄπρακτα. μηδὲν δὲ οἱ
στρατῶται κακούμενοι, τὸ τεῖχος ὑπώρυσσον, καὶ τοῦ
ἱεροῦ τὴν πύλην ὑποπιμπράναι παρεσκεύαζοντο. δεινὴ
δὲ τοὺς στασιαστὰς ἔκπληξις κατέλαβεν. ἤδη δὲ πολλοὶ
διεδίδρασκον ἀπὸ τῆς πόλεως, ὡς ἁλωσομένης αὐτίκα.
τὸ δὲ δῆμον σωτηρίαν ἐπὶ τούτοις δοκεῖν, καὶ καθ'
παρέκοπεν οἱ πολῖται, προσῆσαν αὐτοὶ τὰς πύλας
ἀνοίγοντες, καὶ δεξόμενοι τὸν κέστιον ὡς διορθώτην. ὃς εἰ
βραχὺ τῇ πλεονεξίᾳ προσελιπάρησε, καὶ δι' ὀλίγου τὴν
πόλιν παρέλαβεν. ἀλλ' οἶμαι δαίμονος τοὺς πολεμίους ἀπο-
γραμμένου ἤδη καὶ τὰ ἄγια, πόλεμον λαβεῖν ἐπ'
ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐκώλυσε τὸν πόλεμον.

ΚΕΦ. μ.

ΟΤΟΥ κέστιος, ὅτε τὸ τῶν πλειόνων ἀπόγνω-
σιν, ὅτε τὸ φρόνημα τοῦ δήμου σωιδῶν, ἐξαίφνης
ἀνεκάλεσε τοὺς στρατιώτας, καὶ κατεγνους ἐπ'
ἀδήμιᾳ πληγῇ τῶν ἐλπίδων, ὥρμησεν ἀπὸ τῆς
πόλεως ἀνεζεύξειν. ὡς δὲ τὸ ἀδόκητον αὐτοῦ τρόπον ἀ-
ναθαῤῥήσαντες οἱ λῃσταὶ, καὶ τῶν ὑστάτων ἐξεδραμον, καὶ
συχνοὺς τῶν ἱππέων καὶ πεζῶν διέφθειραν. τότε μὲν οὖν ὁ
τοῦ τῶν σκευῶν στρατοπέδου αὐλίζεται κέστιος. τῇ δ' ὑστε-
ραίᾳ πρωΐ μᾶλλον ἐξεκαλέσατο τοὺς πολεμίους, καὶ τοὺς ὑστάτους αὐτῶν προσκείμενος
διέφθειρον, καθ' ἑπτὰ δὲ τῆς ὁδοῦ προϊόντες ἠκέντιζον
εἰς πλείους. οὕτω δὲ ὑπεστρατοπέδευσαν πρὸς τοὺς κατ-
ὸπιν παρῳκηκότας ἐλάβομεν οἱ πλάτται, ἄπειρον τι πλῆ-
θος εἰόμενοι διώκειν, καὶ τοὺς τῆς πολλῆς ἐγκειμένους,
ἀναστέλλειν οὐχ ὑπέμενον, αὐτοὶ μὲν ἔντος βαρεῖς, καὶ
διδοικότες τὴν τάξιν διασπᾶν, τοὺς δὲ ἰουδαίους ἐρῶντας
κόπτειν, καὶ πρὸς τὰς ἐπιδρομὰς δι' κέλους. ὥστε συμ-
βαίνειν αὐτοῖς πολλὰ κακοῦσθαι μηδὲν ἀνιπλάπτουσι
τοὺς ἐχθροὺς. παρ' ὅλην δὲ τὴν ὁδὸν παιόμενοι, καὶ φάλαγ-
γος ἐκσῳόμενοι κατέπεσον, μέχρι πολλῶν διαφθαρέντων, ἐν οἷς καὶ πεῖσος μὲν στρατάρχης πᾶσαν
ἔκτα, λοῦπιος δὲ χιλίαρχος, ἵππαρχος δὲ ἴλης αἰμιλίος ἰουκοῦνδος ὄνομα, μόγις εἰς χαβαὼ κατέντησαν ὅπου
τὸ πρότερον στρατόπεδον, τὰ πολλὰ δὲ τῶν σκευῶν ἀποβαλόντες. ἐνθα δυο μὲν ἡμέρας ἐπέμεινεν ὁ κέστιος ἀμηχανῶν ὅ, τι χρὴ ποιῆσαι. τῇ τρίτῃ δὲ πολλῶν πολίται τοὺς πολεμίους ἰδασάμενος, καὶ πάντα τὰ κύκλῳ μεστὰ ἰουδαίων, ἔγνω καθ' ἑαυτὸν τὰ βεχθιώνων, καὶ ἐὰν ἐπιμένοι, πλείους χρήσεται φυγῇ, τὰ τε στρατιῶτα ἀνῆλκοντα πρὸς κοπὴν παρέστησε. διαφθαρέντων δὲ τῶν ὀρέων, καὶ τῶν ὑποζυγίων, πλὴν ὅσα βέλη παρεκόμιζε μηχαναῖς,

πύτων.

Itaqve pro compendio fugæ, cuncta qvæ militibus impedimento erant, amputari præcepit: occiſisqve mulis atqve aſinis, aliisqve jumentis, præter illa qvæ ſagittas & machinas ferrent

νούτων δὲ ἐπιχρείαν παρείχοντο, καὶ μάλιστα δεδοικότες μὴ ἰουδαίοις κατ' αὐτῶν ἁλῶσι, προῆγε τὴν δύναμιν ἐπὶ βαιθώρας. οἱ δὲ ἰουδαῖοι, κατὰ μὲν τοὺς εὐρυχωρίας ἦσαν ἐπικοπτ. συνειληθέντων δὲ εἰς τὴν στενὰ καταβάσιν, εἰ μὲν φθάσειαν τις, ἔρρωτο αὐτοὺς τῆς ἐξόδου, ἄλλοι δὲ τοὺς ὑστάτους κατέβαλλον εἰς τὴν φάραγγα. τὸ δὲ πᾶν πλῆθος παρεκπεπλῆχὸς τὸν αὐχένα τῆς ὁδοῦ, κατεκάλυπτε τὴν φάλαγγα τοῖς βέλεσιν. ἔνθα καὶ τῶν πεζῶν ἀμηχανούντων προσεμεῖναν ἑαυτοῖς, ἐπισφαλέστερος τοῖς ἱππεῦσιν ὁ κίνδυνος ἦν. αὐτίκα γὰρ ἐν πέζῃ τῆς ὁδοῦ βαδίζειν εὐωνύμοις βαλλόμενοι, καὶ τὸ προσιόντας ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἱππάσιμον οὐκ ἦν. τὸ δὲ ἐπὶ θάτερα, κρημνοὶ καὶ φάραγγες, εἰς οὓς ἀποφαλίπτης κατεφέροντο, καὶ οὔτε φυγῆς τόπον, οὔτε ἀμυνῆς εἶχον ἔπινοιαν. ἀλλ' ὑπ' ἀμηχανίας ἐπ' οἰμωγὴν ἐτράποντο, καὶ τοὺς ἐν λαγωίοις ὀδυρμούς. ἀντήχει δὲ αὐτοῖς, τὸ πᾶν ἰουδαίων ἐγκέλευσμα, καὶ κραυγὴ χαιρόντων ἅμα καὶ τεθυμωμένων. ὁλοσχερὴς δὲ ἦν, πᾶσαν ἥρπασαν τὴν ἅμα κεστίῳ δύναμιν, εἰ μὴ νὺξ ἐπέλαβεν, ἐν ᾗ ῥωμαῖοι μὲν εἰς τὴν βαιθώραν κατέφυγον, ἰουδαῖοι δὲ πάντα τὰ κύκλῳ περιέχοντες, ἐφύλαττον αὐτῶν τὴν ἔξοδον. ἔνθα δὴ κέστιος τὴν φανερὰν ἐδεῖν διαφυγὴν, θεασμὸν ἐβούλετο, καὶ λοχαγίας τοὺς ἀψυχοτάτους στρατιώτας εἰς τετρακοσίους, ἐπέσησε τοῖς ὀχυρώμασι, παραστήσας ἀναβάντας, σημαίας τῶν ὑπὸ τοῖς στρατιῶταις φυλάκων ἰσαν, ὅπως οἱ ἰουδαῖοι πᾶσαν οἰωνται τὴν δύναμιν ἐπὶ χώρας μένειν. αὐτὸς δὲ τοὺς λοιποὺς ἀναλαβὼν, ἡσυχῇ τε ἀκοντα παρεπορεύετο. ἕως δὲ ἰουδαῖοι καταδύντες ἔρημον τὴν ἐπαυλιν αὐτῶν, ἐπὶ τοὺς ἐξαπατήσαντας τετρακοσίους ἔδραμον, κἀκείνους μὲν ταχέως κατηκόντισαν, ἐδίωκον δὲ τὸν κέστιον. ὁ δὲ τῆς τε νυκτὸς οὐκ ὀλίγον παρεληφὼς, καὶ σωτηνέστερον ἤλαυνε μεθ' ἡμέραν, ὥς τε τοὺς στρατιώτας ὑπ' ἐκπλήξεως καὶ δέους, τούς τε ἐλέπολεις, καὶ τοὺς ὀξυβελεῖς καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἄλλων ὀργάνων καταλιπεῖν, ἃ τότε ἰουδαῖοι λαβόντες, αὐθις ἐχρήσαντο κατὰ τῶν φευγόντων. παρῆλθον δὲ τοὺς ῥωμαίους διώκοντες, μέχρις ἀντιπατρίδος. ἔνθεν ὡς οὐ κατελάμβανον ὑπερφέροντες, τάς τε μηχανὰς ἦρον, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσύλων, τάλλα τε ἀσπλεφθῆσαν λείαν συνῆγον, καὶ μετὰ παιάνων εἰς τὴν μητρόπολιν ἐπανιν ἐφόμουν, αὐτοῖ μὲν ὀλίγους ἀπολελειμένοι πεντήκοντα, τῶν δὲ ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων πεζοὺς μὲν τετρακισχιλίους ἀπηρικότες. ἱππεῖς δὲ, τριακοσίους καὶ ὀγδοήκοντα. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη δίου μηνὸς ἐνάτῃ, δωδεκάτῳ ἔτει τῆς νέρωνος ἡγεμονίας. μὴ δὲ τὸν κεστίου συμφορὰν, πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν ἰουδαίων, ὥσπερ βαπτιζομένης νεὼς, ἀπενήχοντο τῆς πόλεως. κοστόβαρος οὖν καὶ σαοῦλος ἀδελφοὶ, σὺν φιλίππῳ τῷ ἰακίμου, στρατοπεδάρχης δὲ ἦν ἑκατοντάρχης ἀγρίππα καὶ βασιλέως, ἀλαθράντες ἐκ τῆς πόλεως, ὥχοντο πρὸς κέστιον. ὁ δὲ σὺν τούτοις καὶ τῷ βασιλικῷ αὐλῷ πολιορκηθεὶς ἀνέπεισε, διαπρεσβεῦσαι τῷ φυγεῖ, αὐθις ὡς ἐπὶ τῶν στασιαστῶν διαφθορὰν, δηλώσοντας. κέστιος δὲ τοὺς περὶ σαοῦλον ἀξιώσαντας, ἀνέπεμψεν εἰς ἀχαΐαν πρὸς νέρωνα, τήν τε αὐτῶν δηλώσαντας φυγὴν,

(hæc enim velut usui futura servabat, maxime quia timebat ne Judæis contra se capta prodessent) Bethoron versus antecedebat exercitum. At Judæi latioribus quidem locis minus instabant: contractos vero in angustias atqve descensus, alii ab exitu prohibebant, alii postremos agminis trudebant in vallem: fusaqve omnis multitudo per itineris juga militem sagittis operiebat. ubi etiam peditibus qvo pacto sibimet subvenirent, hæsitantibus, eqvitum periculum promptius erat. nec enim ordinate viam prosequi poterant, obstantibus jaculis: & ne contra hostes irent ascensus ardui prohibebant eqvitantibus invii. jaculatoribus autem rupes ac valles tenebantur: in qvas dejecti qvi aberrassent consumebantur: nullusq; locus aut fugiendi, aut resistendi rationem habebat. Itaque incerti qvid agerent, ad ululatus, qvod desperati solent, fletusqve conversi sunt: qvibus resonabat Judæorum exhortatio, cum clamore lætantium pariter atqve sævientium, totusque pene qvi cum Cestio fuerat, perisset exercitus, nisi nox advenisset, qva Romani quidem in Bethoron confugerunt, Judæi vero obsessis circum omnibus locis, eorum transitus custodiebant. Deniqve ubi Cestius aperto itinere desperato, jam de fuga cogitabat, lectos propè ad CCCC. omnium fortissimos milites, tectorum fastigiis imposuit. hisqve præcepit vigilum qui in castris excubarent, signa clamare: ut eo modo Judæi omnem illic militum numerum arbitrarentur remanere. Ipse autem cum cæteris otiose usq; ad XXX. stadia progreditur. Unde mane cum Judæi locum qvo Romani tetenderant, desolatum vidissent, in quadringentos à quibus decepti fuerant concurrerunt. & illos quidem sine mora jaculis confecerunt: mox autem Cestium persequi properabant, sed ille cum nocte non parvum spatium itineris peregisset, die vehementius qvoqve fugiebat: adeo ut metu perculsi milites, machinas, sive tormenta muralia, itemque balistas, multaqve alia instrumenta relinquerent: qvibus tunc ablatis Judæi rursus contra illos qvi ea reliquerant usi sunt. Insequendo autem Romanos, Antipatridem usque venerunt. Deinde cum eos assequi non potuissent, inde redeuntes & machinas secum asportarunt, mortuosqve spoliarunt, & prædam quæ remanserat collegerunt: & pæana canentes in metropolim remearunt, suis qvidem paucis amissis, Romanorum autem & auxiliarium qvinque millibus peditum ac CCC. itemqve nongentis & octoginta eqvitibus interemptis. Hæc qvidem Novemb. mensis VIII. die gesta sunt, anno XII. Neronis principatus.

CAP. XXV.

POst Cestii vero casus adversos nobilium Judæorum multi, tanqvam e navi pessum itura, ex civitate enatabant. Deniq; Costobarus & Saulus fratres, una cum Philippo Jachimi filio, qvi princeps erat exercitus regis Agrippæ, inde dilapsi ad Cestium transfugerunt. Qvi vero cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas, fuga despecta, qvemadmodum à seditiosis interemptus sit alias indicabimus. Cestius autem Saulum & cæteros in Achaiam ad Neronem misit, & propriam necessitatem indicaturos, &

De Damascenorum sævitia in Judæos, deqve Josephi studiis a Galilæa in

belli cauſas derivaturos in Florum. ſperavit enim, & iram in illum excitatum iri, & ſua pericula ſummovenda. Tunc autem Damaſceni, cæde Romanorum cognita, Judæos apud ſe degentes opprimere ſtuduerunt: & cum eos in publicis thermis collectos haberent, (namque id propter ſuſpiciones meditabantur) facilem quidem ſui conatus exitum fore putabant. verebantur autem mulieres ſuas, fere omnes præter paucas Judaizantes, & eorum religione imbutas. Quare hic magna cura fuit eas cælandi, quid agerent: Judæorum autem decem millia, quippe in angusto loco, atque omnes inermes aggreſſi, una hora ſine metu jugulaverunt. Qui vero Ceſtium fugaverant, in Hieroſolymam reverſi, qvos adhuc Romanorum ſtudioſos invenissent, partim vi, partim blanditiis ſibi etiam ſociabant: & in templum congregati, plures belli duces eligendos eſſe cenſebant. Declaratus eſt igitur Joſephus, Gorionis filius, & pontifex Ananus: omnia quæ in civitate gerenda eſſent, imperaturi: maximeque ut civitatis muros erigerent. Filium namque Simonis Eleazarum, quamvis Romanis prædam, & ereptas Ceſtio pecunias, & inſuper his plurima ex theſauris publicis in poteſtate haberet, tamen nullis neceſſitatibus propoſuerunt: qvod & ipſum tyrannidis ſuperbia viderent efferri, ejusq; ſtudioſos ſive imitatores, ſatellitum more verſari. verum paulatim Eleazarus ambitione pecuniæ, itemque allutia perſuaſit populo ut omnibus parerent. In Idumæam vero qvos mitterent, alios militum duces optarunt, Jeſum filium Sapphæ, unum è pontificibus & Eleazarum novi pontificis filium, Nigro autem mandaverunt, qvi tunc Idumæam regebat, ex regione trans Jordanem poſita genus ducens, unde Peraites cognominabatur, ut ducibus obtemperaret. Sed ne alias quidem regiones omittendas putabant. namque in Hierichuntem Joſephus filius Simonis, & trans flumen Manaſſes, & Tamnam Johannes Eſſæus, toparchias adminiſtraturi miſſi ſunt. huic autem Lydda, & Joppe, & Ammaus erant additæ. Gophniticæ autem & Acrabatenæ regionum Joannes, filius Ananiæ, rector deſignatus eſt: & utriusque Galilææ Joſephus Matthiæ filius, hujus autem præfecturæ juncta erat & Gamala, munitiſſima civitatum qvæ ibi fuere. Aliorum igitur rectorum, pro alacritate ac prudentia ſua, qvisque res ſibi creditas adminiſtrabat. Joſephus autem cum in Galilæam veniſſet, primum curæ habuit, indigenarum ſibi conciliare benevolentiam: multa ſciens ea confici poſſe, licet in aliis peccaviſſet. Deinde conſiderato, quod potentiſſimos quidem amicos haberet, ſi eos participes poteſtatis feciſſet, omnem vero multitudinem ſi pleraq; per indigenas & conſuetos fieri præciperet, LXX. de ſenioribus ejus gentis prudentiſſimos elegit, eoſq; rectores totius Galilææ conſtituit. VII. vero per ſingulas civitates minorum litium judices. nam majora negotia cauſaſq; capitales ad ſe referre juſſit, & illos LXX. Cæterum diſpoſito per civitates jure quo inter ſe uterentur, etiam quemadmodum extrinſecus tuti eſſent animadvertit:

Καὶ τὰς αἰτίας ἔ πολέμου τρέψοντας εἰς Φλῶρον. τῇ γὰρ ἐπ' ἐκεῖνον ὀργῇ, κουφίσειν καὶ τοὺς ἑαυτ ἔ κινδύνους ἤλπισεν.

ΚΕΦ. μα.

Κἀν τούτῳ δαμασκηνοὶ τ τ ῥωμαίων φθορὰν πυθόμενοι, τὰς παρ' ἑαυτοῖς ἰουδαίους ἀνελεῖν ἐπεβάλοντο. καὶ καθ' μὲν ἔχον αὐτοὺς ἐν τοῖ γυμνασίῳ πάλαι συνηθροισμένους. ἀφνω δ ἐπιφανείας τὸ πραγματοδοκήμονες, φάσην τ ἐπιχείρησιν ἐδόκουν. ἐδεδοίκεσαν γὰρ τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ἁπάσας πλὴν ὀλίγων ἐπηγμένας τῇ ἰουδαϊκῇ θρησκείᾳ. διὸ μέγις ἀυτοῖς ἀγὼν ἐφάνη λαθεῖν σκέπας. τοὺς γὰρ ἰουδαίους, ὡς ἂν ἐν στενῷ χωρίῳ τ ἀριθμὸν ὄντας μεγίστους, καὶ πάντας ἀνόπλους, ἐπλήξαντες ἐν μίαν ὥραν, ἀδεῶς ἔσφαξαν.

ΚΕΦ. μβ.

Οἱ γὰρ διώξαντες τὸν κέστιον, ὡς ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, τὰς μὲν βίᾳ τῶν ἐπ ῥωμαίζοντων, τοὺς γὰρ πειθοῖ προσήγοντο, καὶ σωαθροισθέντες εἰς τὸ ἱερὸν, στρατηγοὺς ἀπέδειξαν ἔ πολέμου πλείονας. ἡγεῖτο δὲ ἰώσηπος υἱὸς γωρίωνος, ὁ ἀρχιερεὺς ἀνανίας, τῶν τε κ' τὴν πόλιν ἁπάντων αὐτοκράτορες, καὶ μάλιστα τὰ τείχη τῆς πόλεως ἀνεγείρειν. τὸν γὰρ σίμωνος υἱὸν ἐλεάζαρον, καὶ πρὸ ὑφ' ἑαυτῶ πεποιημένον τὴν ῥωμαίων λείαν, καὶ τὰ ἀρπασθέντα κεστίου χρήματα, πρὸς οὐδὲν πολλὰ τῶν δημοσίων θησαυρῶν, ὅμως οὐκ ἐπίστευον τοῖς χρείαις, αὐτὸν τε τυραννικὸν ὀρῶντες, καὶ τοὺς ὑφ' ἑαυτῷ ζηλωτὰς, δορυφόρων ἐθνει χρωμένους. κατ' ὀλίγον γε μὴν, ἡ πρόφασις τῶν χρημάτων, καὶ γενεῶν ἐλεάζαρος, οὐκ ἐπείθη τὸν δῆμον, ὡς τε αὖθις πειθαρχεῖν πρὸς τῶν ὅλων. εἰς δὲ τὴν ἰδουμαίαν ἕτερος ἐπέλεξαν στρατηγὸς, ἰησοῦν τὸν υἱὸν σαπφᾶ τῶν ἀρχιερέων ἕνα, καὶ ἐλεάζαρον ἀρχιερέως υἱὸν νέον. τῷ δ ἄρχοντι τότε τῆς ἰδουμαίας νίγρι. ἦν δ οὗτος ἐκ τῆς πέρ ἰορδάνου περαίας, διὸ καὶ περαίτης ἐπικαλεῖτο, πρόσταξαν συστρατεύειν τοῖς στρατηγοῖς. ἠμέλουν δὲ οὐδὲ τῆς ἄλλης χώρας, ἀλλ' εἰς μὲν ἱεριχοῦντα, ἰώσηπον ὁ σίμωνος, εἰς δὲ τὴν περαίαν μανασσῆν, ἰαμνιᾶ δὲ παρρεχίας, ἰωάννης ὁ ἐσσαῆνος στρατηγήσαν ἐπέμφθη. προσεκληρώσαντο δὲ αὐτοῖ λύδδα, καὶ ἰόππην, καὶ ἀμμαοῦν. τῆς δὲ γοφνιτικῆς καὶ ἀκραβατινῆς, ὁ ἀνανίου ἰωάννης ἡγεμὼν ἀποδέδεικτο, καὶ τῆς γαλιλαίας ἑκατέρας ἰώσηπος ματθίου. προσῆκτο δὲ τῇ τούτου στρατηγίᾳ, καὶ γάμαλα, τῶν τούτης πόλεων ἐχυρωτάτη. τῶν μὲν οὖν ἄλλων στρατηγῶν ἕκαστος ὡς εἶχε προθυμίας ἢ σωφροσύνης, διὼκῆ τὰ πεπιστευμένα. ἰώσηπος δὲ εἰς τὴν γαλιλαίαν ἀνελθὼν, πρῶτον ἐφρόντισε τῆς εἰς αὐτὸν δ' νοίας τῶν ἐπιχωρίων, εἰδὼς ὅτι πλεῖστα ταύτῃ κατορθώσει, καὶ πάλλα ἀμαμαρτάνη, σωισθὴν δ ὅτι τοὺς μὲν δίωνατοὺς οἰκειώσεται μεταδιδοὺς τῆς ἐξουσίας αὐτοῖς, τὸ δὲ πᾶν πλῆθος, εἰ δὲ ἐγχωρίων ἡγεῖ σωιθὼν τὰ πολλὰ προσέσεσι, τῶν μὲν γηραιῶν ἑβδομήκοντα τοὺς σωφρονεστάτους ἐπιλέξας ἐκ ἕ ἔθνους, κατέστησεν ἄρχοντας ἄλλης γαλιλαίας, ἑπτὰ δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει δικαστὰς, τῶν ἐπιλεκτῶν διαφορῶν. τὰ γὰρ μείζω πράγματα, καὶ τὰς φονικὰς δίκας ἐφ' ἑαυτὸν ἀναπέμπειν ἐκέλευσε, καὶ τοὺς ἑβδομήκοντα. κατεσκεύαστο δ τὸ πρὸς ἀλλήλους νόμιμα τῶν κατὰ πόλιν, ὅπῃ τῶν ἔξωθεν αὐτῶν ἀσφάλειαν ἔχοιεν. ἢ γι-

καὶ γειτονεῦσι βαρβάροις ἐκβαλλόντες τὸν τῶν Γαλ- A
λῶν, τὸν πεντάπολιν ἐκτήσαντο, λιπαρόν, καὶ ἐμπορικὸν, καὶ πλούσιον, καὶ τὴν περιοχὴν, καὶ ἰσχὺν καὶ σπουδὴν, τὴν ὑπὲρ τὸν κλεινότερον τῶν τῆς ἑσπέρας καὶ τῶν ἑῴων. ἀφ' ὧν ἄνωθεν ὁ Νίμφων ἀνέκλασε, καὶ τὴν κατὰ καλοφωνίαν μελῳδίαν ἀστεϊσμοῖς, τοῖς τε αὖθ' ἑαλωκόσι, τῶν τε ἀεὶ ἐπιγενησομένων ἀγαθοῖς ἐπιτερπῆ, καὶ σφόδρα ἡδυπαθῆ μέρη. ἐξ' ὧν τὸν χαλκοτελῆ, καὶ ἀνθρακώδη τὸν ἐν ἐνεργείαις καὶ χαλκὸν ἐργασίαις ἀποκρίνας, καὶ τὸν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀργυρον, καὶ τὸν ἐν τοῖς ἀνθρώποις χρυσὸν ἐκ τῶν ἀναδεικνυμένων ἐν ἑκάστοις ἀγαθῶν, καὶ τὸν ἐν τοῖς ἀνθρώποις σίδηρον, καὶ τὸν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἄνθρακα, καὶ τὸν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀδάμαντ

CAP. XXVI.

De Josephi periculis & evasione, & Joannis Gischalæi malitia.

JOsepho autem hoc modo adminiſtranti Galilæam, inſurrexit quidam infidiator, patria Giſcala ortus, Leviæ filius, nomine Joannes, callidiſſimus, ac dolis plenus, & neqvitia quidem nobiliſſimus omnium, antea verò inqvies, & ſeditionis malitiæ ſuæ impediendum paſſus inopiam, facilè mentiri paratus, mirusqve ſidem adhibere mendacio: & qui fallaciam virtutem putaret, eaqve adverſus amicißimos uteretur: ſimulator humanitatis, & ſic huc illuc appetentiſſimus cædium: qui ſemper quidem immoderatus concupiſſet, ſiem vero levioribus maleficiis adJuiſſet. Latro enim erat, fui moris, ac fultatrius: deinde etiam comitatum inventi audaciæ, primo quidem parvum, amplorem autem proficiens. Cura autem habebat, neminem ignavum aſciſcere: ſed qui & habitudine corporis, & animi magnitudine, bellorumqve peritia præſtaCap. 27. rent, hos eligebat: donec CCCC. virorum catervam congregavit, qvorum plures ex Tyriorum finibus & vicis erant. Isque omnem Galilæam depopulabatur: & multos futuri belli metu ſuſpenſos lacerabat. Hunc igitur jamludum regendi milites cupientem, & majora deliderantem, diu peculiæ retardabat inopia. cumque videret Joſephum ſua induſtria terat, gerſy ſuæ ei primùm, ut fabricandi muri patriæ ſolicitudinem ſibi committeret. in qua re quæſitus magnos à locupletibus feci. Deinde calliſſima fraude compoſita, velut oleo, qued non à genitalibus ſuis tractatum eſſet, uti cerarent omnes apud Syriam Judæi, ut ad confinia oleum mitteretur depopoſcit, nummoqve Tyrio, qui qvatuor Atticos iacerat, emptis qvatuor amphoris, eodem precio amphoræ dimidium venumdabat. Cum-B qve Galilæa ferax eſſet olei, maximo illo tempore magna ubertate redundaret, in ea loca ubi erat penuria ſolus multumqve mittendo, infinitam ſummam pecuniæ congregavit: qua mox in eum uſus eſt, qui hoc ſibi beneficium præſtiterat. Deniqve exiſtimans ſi Joſephum depoſſiſſet, relictam ſe Galilæa futuram, quibus præerat latrocinibus imperavit prædam vehementius exercere, quo multis rebus novis per eas regiones excitatis, aut indiſſi alicubi redtorem perimeret, ſi cui terret auxilium: aut ſi atrocinia negligeret, ob hoc eum apud indigenas accuſaret. Jamdudum autem rumores diſſiparerat, qved res Galilææ Joſephus Romanis prodere cogitaret: multaqve in hunc modum ad eius perniciem comparabat. Itaqve illo tempore, cum quidam ex vico Daburitarum, in magno campo cuſtodias agentes, Ptolemæum Agrippæ & Berenices procuratorem aggreſſi omnes quas ferebat furciC nas abſtulißent, in quibus erant non paucæ veſtes preciofæ, plerimaqve argenteæ pocula, & D.C. aurei. Neqve hanc prædam occulte admiſiſtrare potuiſſent, omnia Taricheas ad Joſephi comportarunt. Illo autem reprehenſa violentia, quam regis intuliſſent, reponi res ablatas apud eiqvem ejus civitatis potentiſſimum jubet: paratus eas dominis opportunè remittere. Unde maximum ei periculum comparatum eſt: namqve raptores earum, qvia prædæ nullam iam ſpem

Καρ. κϛ'.

Ἀνέκειτο δὲ αὐτῷ τὴν Γαλιλαίαν, ἐφορίσαντι τὰ τείχη, ἄνηρ δόλου γέμων, ἐκ Γισκάλων κώμης, τοὔνομα Ἰωάννης, Λευΐου παῖς, πανοῦργος τὰ πολλὰ καὶ δόλιος ἄνθρωπος· ὑπόπτωμα δὲ τῆς πονηρᾶς μανίας αὐτοῦ, πάνυ τι τὰ πόλεμα μεμνημένου καλύπτειν τῆς κακίας τὸν λόγον, ἐπιτηδείου μὲν ἐς ἅπαξ, ἀπίστου δὲ ἀπιστίαν ποιεῖν τὸν ἐγκαλοῦντα, ἀνετέλει τοιοῦτος· τῶν ἀπιτῶν, καὶ ταῦτα τῶν Ῥωμαίων μεμαθηκώς, ὑπόκρισις ἦν ὑπόπτως ἀκριβὴς καὶ διὰ παντὸς ἀνθρώπου φιλανθρωπίαν ἀσκῶν· ἁρπαγῆς δὲ ἐπιθυμίας ἐν τῷ μάλιστα ἀκορέστου μεγάλων, ἀφεῖναι δὲ ἐπιθυμίας ἐν τῷ πάντων κακουργοτάτῳ. λῃστὴς γὰρ ἦν μισόπονος, ἐπιτεκὴς καὶ συμμάχων ἔρις τὴν πόλεμον, τὸν μὲν πρώτου ἐλάχιστα, αὐξηθέντων δὲ καὶ πολλά. Φροντὶς δὲ ὧν αὐτῷ μηδένα ἀσυνέτων ἐπίλεκτον, ἀλλὰ τοὺς ἐν ἕξει σωματοῦ, καὶ ψυχῆς ἀνδρώδεις, καὶ πολέμων ἐμπειρίαν ἀξιόχρεως ἐκτήσατο. μικρὸς μὲν στρατοπεδεύσας αὐτῷ τὸ πρῶτον ἐν τοῖς τῶν Τυρίων χώροις, καὶ τῶν ἐκ αὐτῆς κώμων Ῥωμαίοις τοῖς, ἐπὶ κλέπτειν πεπονθόσι χαλεπαίνων, καὶ μετιὼν ἀνίους ὅπῃ τὸ μέλλοντα πόλεμον ἐκ τοῦ παντὸς ἀναπτήσεσθαι, ἐφ' ὃ ἐπὶ τὰ στρατεύσιμα καὶ μηχανὰς ἐρείδεσθαι, ἐνέπιπτε μάταιος κατόρθος. ἐπεὶ γὰρ ἐκπονεῖν ἔφη αὐτὸ ὀφθῆναι χρήσιμα τοῖς ἀγροικικοῖς τείχεσιν, ἐπιτηδείως ἐπὶ τοῦτο ἐκδοθῆναι τὸν ἐπιτηδεύοντα· ἀποκόπτουσι τὰ πετρώδη, καὶ ἀπὸ τῶν ἀκρωτηρίων ἐκκλίνουσι τὰ ἐκδόσεις, ἐπιτιθέασι τὰ ἐπιτείχισμα· ὃ δὲ ἐπὶ τοῖς ἐργάταις ἐπιστατῶν, ἐξ ἀφανοῦς ἐπιτήδειος ἦν ἐς τὰ ἐναντία ἐργάζεσθαι· ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τοῖς ἐργάταις ἐπιστατῶν, καὶ

ἐκ τῶν κεκομισμένων ἀγανακτῶντες, ἅμα ᾗ ἕω πρωϊ κεφάλαιοι ἦσαν τοῦ Ἰώσηπου τῷ Ἀγρίππᾳ, ἐπὶ μέλλοι τῆς βασιλεῦσι τὸν πόνον αὐτῶν χαριζέσθαι, νύκτωρ εἰς τὰς κώμας αὐτῶν διέδραμον, καὶ πᾶσιν ἐπεδείκνυντο τὸν Ἰώσηπον ὡς προδότην. συνέπλησαν δὲ καὶ τὰς πλησίον πόλεις παραχρῆμα, ὥστε περὶ τὴν ἑωθινὴν δεκάδας ἐπλιτῶν ἐπ' αὐτὸν συνδραμεῖν. καὶ τὸ μὲν πλῆθος ἐν τῷ κοίλῳ παρεκάλουν ἱππόδρομον συνηθροισμένον πολλὰ προς ὀργῇ ἀνεβόα, καὶ κατηλόων, οἱ δὲ, καμὲ τὸν προδότην ἐκεκράγεσαν. παρῆσαν δὲ τοὺς πολλοὺς ἰωάννης, καὶ σὺν αὐτῷ ἰησοῦς τις υἱὸς σαπφᾶ, τότε ἄρχων τῆς τιβεριάδος. οἱ μὲν οὖν φίλοι καὶ σωματοφύλακες τοῦ ἰωσήπου, καταπλαγέντες τὸν ὄμιλον τῶν πλήθους ἔφυγον, πλὴν ποταίων πάντες. αὐτὸς δὲ κοιμώμενος ἤδη προσφερομένου τοῦ πυρὸς ἀναίσθητος, καὶ θορυβούντων φόβῳ τῶν ποταίων οἱ παρέμειναν, οὔτε πρὸς τὸν καθ' αὐτὸν ἐρημίαν, οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐφεστώτων καταπλαγεὶς, προσπηδᾷ, τὴν ἐσθῆτα περιῤῥήξαμενος μὲν ἔτι κεφαλῆς κονιν, ἀπορρίψας δὲ ὄπισθεν τὰς χεῖρας, καὶ τὸ ἴδιον ξίφος ὑπὸ πόδας τοῦ πίνοντος. πρὸς δὲ τῶν μὲν οἰκείων ἐχόντων, καὶ μάλιστα παρεκάλουν οἰκτίρειν. οἱ δὲ ὅσοι τῆς χώρας, καὶ τῶν πλησίον ἔθνους ἐθέλουσι φορτικὸς ἐλάσφημοῦν, προφέρειν τε τὰ κοινὰ ζήματα ζητοῦν ἐπελάθοντο, καὶ τὰς προδοσίας συνθήκας ἐξομολογεῖσθαι προσεπιλήψεσθαι γὰρ ἐκ τοῦ χήματος οὐδὲν αὐτὸν ἀρνήσεσθαι τῶν ἐγκαλουμένων, ἀλλὰ δῆτα συγγνώμης παρασκευῇ, πάντα πεποιηκέναι τὰ πρὸς τὸν ἔλεον. τῷ γὰρ ἤθει ἡ ταπείνωσις, προσκατασκευὴ πράγματος. καὶ τοιχωρύχους τοὺς ἀγανακτοῦντας καθ' αὑτὸ κατ' ἀλλήλων ἐρεθίσαι, ἐφ' οἷς ὀργίζονται πάντα ὁμολογήσειν ἐπαγγείλατο. εἶπε δὲ ἦθει ὡσπερ λέγων, ἐγὼ τοῦτο ἐφ' οἷς χρήματα, οὔτε ἀναπίμπλημι ἀργύριον παρασκευάζω, οὔτε κερδαίνειν αὐτός. μὴ γὰρ ἡγησάμην ποτὲ ἡ φίλον τὸν ὑμῶν ἀγαθὸν, ἢ κέρδος τὸ φέρον τῷ κοινῷ βλάβος. ὁρῶν δὲ ὡς παρασκευάζειν μάλιστα τοῖς ὑμετέροις πόλιν ἀσφαλεστέραν δεομένοις, καὶ πρὸς τοῖς καταπεπτωκόσι τείχους χρήζουσιν ἀργυρίου, δεδοικὼς δὲ τῶν τιβεριέων ὅπλων, καὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἐφορμοῦσας τοῖς ἡρπασμένοις, κατασχεῖν ἡσυχῇ τὰ χρήματα προειλόμην, ἵνα ὑμῖν βοηθήσαιμι τοῖχος. εἰ δὲ μὴ δοκεῖ, προφέρω τὰ κεκομισμένα, καὶ παρέχω ἀφαιρεῖσθαι. εἰ δὲ μὴ καλῶς ὑμῖν ἐβουλευσάμην, κολάζετε τὸν δεσπότην. ὅτι τοίνυν αἱ παρεσκευασμέναι μὲν αὐτὸν ἀνεθεμένου. οἱ δὲ ὅσοι τῆς τιβεριάδος σὺν τοῖς ἄλλοις ἐκάκιζον, καὶ διεπαίλουν. καταλιπόντες δὲ ἑκάτεροι τὸν ἰώσηπον, ἀλλήλοις διεφέροντο. καὶ καθ' ὁμιλίαν ἤδη τοῖς οἰκειοτέροις, ὅπου δὲ οἱ παρεσκευασμένοι ὡς τεταραγμένοι, παντὶ τῷ πλήθει παρόμοιοι ἀκριβέστερον ὡμίλουν. καὶ πολλὰ τὸν προδότην παρεσκευάσαντο, ἐκ μὲν τῶν παρόντων παρεσκευάσθαι ἐφη τειχίζειν, ἀσφαλεστέρας δὲ ὁμοίως καὶ τὰς ἄλλας πόλεις. ἀφθονήσειν χρημάτων, ἐὰν ὁμονοῶσιν ἐφ' οὓς δεῖ παρέχειν, καὶ μὴ παροξύνωσιν ἀλλήλους πρὸς ἀλλήλους. εἰ γὰρ δὴ τὰ μὲν ἄλλα πλῆθος ἐπιτετραμμένων ἀπανεχώρει, καὶ τὰ διωργισμένον. διχίλιοι δὲ ἐπ' αὐτὸν ὥρμησαν ἐνόπλοι, καὶ φθάσαντες εἰς τὸ δωμάτιον παρελθόντες, ἀπειλοῦντες ἐφεστήκεσαν. ὅτι τότε πάλιν

A accepiſſent, ægre ferentes, & perſpicientes qvod Joſephus cogitaverat laborem ſuum regibus condonare, per vicos nocte diſcurrunt, omnibusqve prædicant Joſephum proditorem eſſe: eodemqve tumultu civitates proximas repleverunt, adeo ut C. armatorum millia contra Joſephum prima luce concurrerent. Deniqve multitudo qvidem, in circo apud Tarichæas congregata, plurima per iracundiam conclamabat, partim deponi, partim concremari vociferans proditorem: plerosqve autem incitabat Joannes, & cum eo Jeſus quidam Sapphæ filius, tunc magiſtratus Tiberiadis. Joſephi igitur amici & ſatellites, tantæ multitudinis incurſu perterriti, omnes præter qvatuor diffugerunt. Ipſe vero dormiens, prope cum jam ignis admoveretur exurgit: & monentibus eum qvatuor qui remanſe-

B

C rant ut fugeret, neqve ſolitudine ſua, neqve illorum qvi contra ſe venerant copiis perturbatus, in conſpectum illorum proſilit, veſte diſciſſa, infuſoqve capiti pulvere, averſiſqve poſt tergum manibus ſuoqve cervici gladio annexo. Hæc autem amicos ei, maxime Taricheas ad miſericordiam commoverant. ruſtica vero plebs, & finitimorum, qvibus moleſtior videbatur, non ſi-

D ne maledictis eum jubebant publicas proferre pecunias, & facta proditionis fateri. nam ex habitu ejus opinabantur, nihil eorum de qvibus nata fuerat ſuſpicio, penitus negaturum: & impetrandæ veniæ cauſa feciſſe omnia qvæ miſericordiam provocarent. At illius iſta humilitas conſilium præſtruebat: & contra ſe indignantes arte circumveniens, ut ſuper his, unde iraſcerentur, inter ſe ipſi diſcordarent, omnia confeſſurum

E ſe pollicetur. Deinde ſibi loqvendi facultate conceſſa, ego, inqvit, has pecunias neqve Agrippæ remittere cogitabam, neqve in propria lucra convertere. abſit enim, ut amicum putem unqvam, qvi vobis ſit inimicus: aut qvæſtum ex re capiam, qvæ vos communiter læderet. Sed qvia videbam ô Taricheatæ, maxime civitatem veſtram munitionis egere, & ad extruenda mœ-

F nia minus habere pecuniæ, timebamqve Tiberienſem populum, & alias civitates raptis pecuniis inhiantes, pedetentim eas retinere decrevi, ut vos muro circundarem. Si hoc non videtur, profero qvæ ablata ſunt, & diripienda propono. Sin rectè conſului, bene de vobis meritum coercetis. Hæc Taricheatæ quidem ab eo dicta, cum favore receperunt: Tiberienſes vero cum aliis depravando, inſuper etiam minitabantur: utri-

G que autem relicto Joſepho, inter ſe litigabant. Ille autem fretus jam ſecum ſentientibus (erant enim prope ad XL. millia Taricheatæ) cum multitudine liberius loqvebatur: multumqve in eorum temeritatem invectus, ex præſenti quidem pecunia Tariceam ait eſſe muniendam. curæ autem ſibi fore ſimiliter, ut etiam cæteræ tutæ ſint civitates, nec enim pecunias defore, ſi concordari velint in eos, unde parandæ ſunt, & non in eum moveantur qui parat. Itaque tum alia quidem multitudo quæ decepta fuerat, quamvis irata recedebat: duo vero armatorum millia impetum in eum fecere. cumque ſe ille tecto antè recepiſſet, inſtabant ei minitantes. Iterum autem

Josephus in hos qvoq; altera fraude utitur. cumque in summum tectum evasisset, compresso dextera strepitu, nescire ait se, qvid peterent sibi præstari: voces enim se non exaudire confusas, omnia vero quæ juberent esse facturum, si aliquos intromisissent, qvi secum otiose colloqverentur. His auditis, ilico nobiliores cum magistratibus ad eum ingrediuntur. qvos ille in intimas ædium partes inductos, clausa janua tamdiu verberavit, qvoad omnium viscera nudata sunt. circumstabant autem interim populus, existimans eos prolixis allegationibus concertare, cum subito Josephus foribus patefactis, cruentos eos dimisit. unde tanto terrore qvi minabantur affecti sunt, ut projectis armis aufugerent. Ob hæc Joannis etiam atqve etiam crescebat invidia, aliasqve nihilominus Josepho moliebatur insidias: morboqve simulato per epistolam postulavit, ut sibi medicinæ gratia Tiberiensibus aqvis calidis uti permitteret. Josephus autem, qvia nondum ei suspectus erat insidiator, ad præfectos civitatis literas fecit, ut & hospitium & utensilia Joanni præberent. Qvibus ille potitus, biduo post cujus rei causa venerat agebat: & his fraude circumventis, aliis vero pecunia corruptis, ut Josephum desererent persuasit. His autem cognitis Silas qvem Josephus custodiæ præposuerat, propere de insidiis ei scripsit: atqve ille accepta epistola, noctuqve itinere maturato, matutinus ad Tiberiadem pervenit. Et cætera qvidem multitudo obviam ei processit. Joannes autem, qvamvis cum contra se venturum esse suspicaretur, tamen misso quodam ex notis, infirmitate simulata, qvod lectulo detineretur, obsequio sese defuisse mandavit. Tiberiensibus autem à Josepho in stadium congregatis, ut ad eos quæ sibi scripta fuerant loqveretur, missis armatis Joannes jussit eum interfici. Qvos cum jam nudare gladios perspexisset, populus exclamavit: atqve ita conversus ad ejus vocem Josephus, ubi ferrum prope jugulo suo imminere prospexit, in lectus desiliit è tumulo, excelso cubitis sex, in qvo verba faciens cum populo steterat: ascensaqve inde navicula cum duobus satellitibus suis, qvæ illuc applicuerat, in medium lacum refugit. milites vero ejus, ilico raptis armis, contra insidiatores irruebant. Mox autem veritus Josephus ne bello intestino concitato, propter paucorum invidiam civitas consumetur, nuncium suis misit, qui eos moneret, ut propriæ tantum saluti consulerent: neqve vero qvenquam vel occiderent, vel arguerent noxiorum. Et illi quidem dicto parentes, conquieverunt. qvi vero circum civitatem per agros habitabant, auditis insidiis, & quis earum fabricator esset, contra Joannem veniebat. sed ille prius in Giscala patriam suam fuga receptus est. At Galilæi totis jam civitatibus ad

A ἰώσηπον, ἀπάτῃ δὲ τῇ περὶ χεῖρ. ἀναβὰς γὰρ ἐπὶ τὸ πῖγος, καὶ τῇ δεξιᾷ καταψήλας τὸ θόρυβον αὐτῶν, ἀγνοεῖν ἔφη τίνων αἰτῆσαι τυγχάνουσι, οὐ γὰρ ἀκούειν ἀφ' ὧν τὰ δῶρα ξύγχυσιν. ἔσεσθαι δ' ἂν κελεύσωσι πάντα ποιήσειν, εἴ τινας ἀφαλεξομένους ἡσυχῇ πέμψειαν ἔσω πρὸς αὐτόν. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ γνώριμοι σὺν τοῖς ἄρχουσιν εἰσῆεσαν. ὁ δέ, σύρας αὐτοὺς εἰς τὸ μυχαίτατον τῆς οἰκίας, καὶ τὰς αὐλαίας ἀπολείσας, ἐμαστίγωσε, μέχρι πάντων τὰ σπλάγχνα γυμνώσας. τελευτήσας δέ τινας τῶν πολιτῶν, διὰ καιρολογεῖσθαι μακρότερα τοὺς εἰσελθόντας, οἰόμενον. ὁ δὲ τὰς θύρας ἐξαπίνης ἀνοίξας, ἡμιγυμνους ἐξαφῆκε τοὺς ἄνδρας, καὶ τοσαύτην τοῖς ἀπειλοῦσιν ἐνεφύσησε κατάπληξιν, ὡς πρὸψαντας τὰ ὅπλα φεύγειν. τοῖς αὐτοῖς ἰωάννης ἐπιτείνετο τὸν φθόνον, καὶ δευτέραν ἤρτυεν ἐπιβουλὴν κατ' αὐτοῦ σκηψάμενος δεῖσθαι, τὰ ἰώσηπον ἐπιστεῖλαι πρὸς ἰατρείαν αὐτῷ χρήσασθαι τοῖς ἐν τιβεριάδι θερμοῖς ὕδασιν. ὁ δέ, ἅπερ καὶ πρώην τὸν ἐπίβουλον, γράφει τοῖς κατὰ τὴν πόλιν ὑπάρχοις, ξενίαν τε καὶ παραπομπὴν ἰωάννῃ φιλοφρόνως, ὡς ἂν δύνωνται μὴ δύο ἡμέρας, ἐφ' ᾧ ταχέως διεπράξατο. ἐκ τούτου μὲν ἀπάτης, τοὺς δὲ χρήμασι διαφθείρων, εἰρήνην ἀπεκτήσατο ἰώσηπου. καὶ γοῦν ταῦτα σίλας ὁ φυλάσσων τὴν πόλιν ὑπὸ ἰώσηπου καθιστάμενος, γράφει τὰ κατὰ τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ καὶ τάχος. ὁ δὲ ἰώσηπος ὡς ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν, σωτίνους νυκτὸς ἐδόκους, ἑωθινὸς παρῆν πρὸς τὸ πεδίον. ἐκ τοῦ μὲν ἄλλου πλήθους κάτω ὑπέμενε ἰωάννης, καίτοι τὴν παρουσίαν ὑποπτεύων ἐπ' αὐτῇ, ὅμως πέμψας πρὸς τῶν γνωρίμων, ὑπεκρίνατο τὴν ἀσθένειαν, καὶ κλινήρης ὤν, ὑστερεῖσθαι τῆς θεραπείας ἔλεγεν. ὡς δὲ εἰς τὸ στάδιον τοὺς πολίτας ἀθροίσας ἰώσηπος ἐπειρᾶτο λέγειν πρὸς τὸ ἐπιστάλμενον, ὑποπτεύσας ὁπλίτας, πρέσβεις ἀπέστειλεν αὐτὸν ἀνελεῖν. τύπτειν τε ξίφη γυμνοῦντας ὁ δῆμος πρὸς ἰδὼν ἀνεβόησεν. πρὸς δὲ τὴν κραυγὴν ἰώσηπος ἀπιστραφείς, καὶ θεασάμενος ἀπὸ τῆς σφαγῆς ἤδη τὸν σίδηρον, ἀπεπήδησεν εἰς τὸν αὐλιαλόν. ἐπῆκτο δὲ δημηγερῶν ἀπὸ βουνοῦ πρὸς ἑξαπίνης τὸ ὕψος. καὶ παρορμῶντος ἀπεπήδησας σκάφους σὺν δυσὶ σωματοφύλαξιν εἰς μέσην τὴν λίμνην ἀνέφυγεν. εἰ δὲ ταπεινότερα ἦν αὐτῷ τὰ χώρια ἁρπάσαντες ὅπλα, καὶ τὰ ἀβέλλων ἐχώρουν. ἔνθα δὴ ἰώσηπος μὴ πολέμου κινηθέντος ἐμφυλίου δι' ὀλίγων φθονεραλώσῃ τὴν πόλιν, πέμπει τοὺς σφετέρους ἀγγέλλων, μόνης προνοεῖν τὰ αὐτῶν ἀσφαλείας, μήτε δὲ κτείναι τινὰ, μήτε ἀπολέγχειν τῶν αἰτίων. καὶ οἱ μὲν τοῦ φθόγγου πεισθέντες, ἠρέμησαν. οἱ δὲ ἀνὰ τὴν περὶξ χώραν, πυθόμενοι τινὰ ἐπιβουλὴν, καὶ τὸν συσκευάσαντα, συνηθροίζοντο κατὰ ἰωάννου. φθάνει δὲ σκέδασις εἰς μίχαλα φυγὼν τὴν πατρίδα. συνέῤῥεον δὲ πρὸς τὸν ἰώσηπον οἱ γαλιλαῖοι κατὰ πόλεις, καὶ πολλαὶ μυριάδες ἐπλήτων ἡμόμβαι, παρεῖναι σφᾶς ἐπὶ ἰωάννου τὸν κοινὸν ἐπίβουλον ἐδέοντο. συγκατάφλεξαι γὰρ αὐτῷ καὶ τὴν ἐπανδεξαμένην πόλιν. ὁ δὲ ἀποδεξάμενος μὲν αὐτῶν ἔφασκε τὴν εὔνοιαν, ἔῤῥειν δὲ τὴν ὁρμὴν, χειρώσασθαι σωτὸν τοὺς ἐχθροὺς μᾶλλον, ἢ κτείναι προυμάχους. ἐκλαθὼν δὲ πῶς ἀφ' ἑκάστης πόλεως σωτε-

Josephum confluebant, & cum multa essent armatorum millia congregata, qvi se adversus Joannem communem insidiatorem adesse clamabant: unaque cum eo civitatem qvæ illum suscepisset, ignibus tradituros: ad ea Josephus, probare se qvidem eorum benevolentiam, impetum autem cohibendum esse dicebat: prudentia magis inimicos vincere cupiens, qvam perimere. His vero, qvi de singulis civitatibus

συνεφεσῶτες ἰώσηπ῟ κατ' ὄνομα, μεθ' ὑμῶν ἦ ἀνεδείκνυτο τοὺς σφετέρους οἱ δημόται, καὶ ἀλαλὴ κηρύκων ἀπειλησάντων ἐντὸς ἡμέρας πέμπτης ἐμὴ καταλίπειν τὸν ἰωάννην, τάς τε οὐσίας ἁρπάσειν, καὶ τοὺς οἰκείους ἅμα τῇ φυγῇ καταφλέξειν, τρισχιλίους μὲν ἀπίσησαν δι' ἡσυχίας, ὁ δὲ ἁρπαγησόμενος τὰ σπάνια τῶν σκευῶν τοῖς πεμφθεῖσιν ὑπέστρεψεν αὐτός. σὺν δὲ τοῖς καταλειφθεῖσιν, ἦσαν δὲ ὅσον εἰς διακοσίους σὺν ῥωμαίοις, ἀνέστειλεν ἰωάννης πάλιν εἰς τοὺς λῃστρικοὺς ὁπλίτας ἐκ τῶν φανερωτέρων. κρύφα γὰρ ἔπεμψεν ἀγγέλους εἰς ἱεροσόλυμα, ἁρπάζων τὴν ἰωσηπου ὑπὸ τὴν μεγάθει τῆς δυνάμεως, φάσκων ὅσον οὐδέπω τύραννον ἐλεύσεσθαι τὴ μητροπόλεως, εἰ μὴ προκαταληφθείη. πύστις ὁμῶς δῆμ῟ λιῶ προῆλθεν, οὐ προσέχον δὲ οἱ δυνατοὶ ἦ κῆ φθόνον, καὶ τῶν ἀρχόντων τινὲς λάθρα τῷ ἰωάννῃ χρήματα πρὸς συλλογὴν μισθοφόρων ἔπεμψαν, ὅπως πλεμεῖ πρὸς ἰώσηπον. ἐψηφίσαντο ἦ καθ' ἑαυτοὺς, καὶ μεταπαλεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὰς στρατηγίας. ἐ μὴν ἠξίουν ἀποχρῆσθαι τὸ δόγμα. διακοσίους ἦ κ πεντηκοσίους ὁπλίτας, καὶ τέσσαρας τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρας ἐξέπεμψαν, τὸν τε ἐ νομικοῦ ἰωσεσθον, καὶ ἀνανίαν σαδδουκὶ, καὶ σίμωνα, καὶ ἰούδην ἰωνάθου, πάντας εἰπεῖν δυνατωτάτους, ἵνα οὖ τοι τὴν πρὸς τὸν ἰώσηπον δίνοιαν ἀποτρέψωσι. κἂν μὲν ἑκὼν ἁρπαγῇ ἦ, λέγειν ἐπισχεῖν ἐᾶν αὐτόν. εἰ ἦ βιάζοιτο μᾶλλον, ὡς πλεμεῖν χρῆναι. ἰωσήπῳ ἦ ἁρπαγησόμενος μὲν στρατιὰν ἐπεξάλεσθαι οἱ φίλοι. τῶν ἦ καιρὸν, οὐ προσδήλουν, ἅτε δὴ τῶν ἐχθρῶν λάθρα βεβουλευμένων. διὸ καὶ μὴ προφυλαξαμένου, τέσσαρες πόλεις δίχα πρὸς τοὺς ἁλιφερεῖς ἀπίσησαν ἐλθόντας, σεπφωρὶς τε καὶ γάμαλα καὶ γισχάλα, καὶ τιβεριάς. τάχεως ἦ καὶ πύστας προσηγάγετο δέκα τῶν ὁπλιτῶν, καὶ χειροκμήτους στρατηγήματι τοὺς τέσσαρας ἡγεμόνας, τῶν τε ὁπλιτῶν τοὺς δυνατωτάτους, ἀνέπεμψεν εἰς ἱεροσόλυμα. πρὸς οὓς ὁ δῆμ῟ ἠγανάκτησεν οὐ μετρίως, καὶ σὺν αὐτοῖς ὥρμησε τοὺς πρόπεμψαντας ἀνελεῖν, εἰ μὴ φάσκοντες ἀπίδρασιν. ἰωάννῃ ἦ τὸ λοιπὸν ἐντὸς ἓ γισχάλων τείχους, ὁ δὴ ἰώσηπου φόβ῟ ἐφέρουσι. καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, πάλιν ἀπίσῃ πιβεριὰς ὑπαλεσαμένων τῶν ἔνδον ἀφίππασε τ βασιλέα. καὶ ἔ μὲν μὴ καταντήσαντος ἐφ' ἷῶ σωτηρίαν ἐποιήσατο πρόφασιν, ῥωμαϊκῶν ἦ ἱππέων ὀλίγων κατ' ἐκεῖνον τὸν ἡμέραν φανέντων, τὸν ἰώσηπον ἐξεκήρυσσον. τῶν ἦ ἡγεμὼν μὲν εἰς παρασκευὰς ἡ ἀποστασίας δίχα. ἐκπεμφὼς ἦ τοὺς στρατιώτας πάντας ὑπὸ σίπφῳ συλλογᾶ, οὔτε μόν῟ ἐξορμᾶν ὑπὸ τοὺς ἀποστάντας, οὔτε μένειν παρέμβαλε, δεδοικὼς μὴ βραδύνοντ῟ αὐτοῦ, φάσκοντες οἱ βασιλικοὶ παρελθόντες εἰς τὸν πόλιν. οὐδὲ γὰ τ πόλιν ὑπερῦσαι ἐσεροῦν ἔχειν ἐμέλλον, ἐπίσχοντ῟ σαββάτου. δόλῳ ἦ προελθεῖν ἐπινόει τοὺς ἀποστάντας. καὶ τὰς μὲν πύλας τ παρόδων ἀποκλῆσαι κελεύσας, ὡς μὴ προεξαγγείλοι τις τὸ σκέμμα τῆς ἐπιχειρουμένοις, τὰ ἦ ὑπὸ τ λίμνην σκάφη πάντα συναθροίσας, ἑξακόσια ἦ καὶ τριάκοντα εὑρέθη, καὶ ναῦται πεντήρων οὐ πλείους ἦσαν ἐν ἑκάστῳ, ἁρπάζουσι πρόχους ἐλαίνας πρὸς τὴν πιβεριάδα. καὶ τοῦτον ἀποσχὼν τ πόλεως, ἐξ ὅσου σωτηρίαν οὐ ῥᾴδιον ἦν, κενὰς τὰς ἁλιάδας, μετώρους σαλεύειν ἐκέλευσεν. αὐτὸς ἦ μόνους ἑπτὰ τῶν σωματοφυλάκων ἀνόπλους ἔχων,

A cum Joanne rebellaſſent, nominatim exceptis, qvippe alacri animo ſuos qviſqve populus indicabat, præconum voce denunciabat, intra quinqve dies eorum qvi Joannem non reliqviſſent, patrimonia diripienda, domoſqve eorum cum familiis exurendas. Et tria qvidem millia ſtatim ab eo revocavit, qvi profugi ante pedes ejus arma projecerunt. cum reliqvis autem Joannes B prope mille Syris fugitivis, tranſtulit ſe iterũ in occultas inſidias ex apertis: ac per nuncios in Hieroſolymam clam miſſos, Joſephum accuſabat, qvod magnum exercitum collegiſſet: jamqve niſi præveniatur vi, tyrannus metropoleos venturus eſſet. Verum ea populus quidem præſciens negligebat: livore autem potentes, nonnullique magiſtratuum clam pecunias ad compa- C randos mercenarios milites miſere Joanni, ut per eos bellum cum Joſepho gereret. decretumque inter ſe conceperunt, quo idem Joſephus militum adminiſtratione decederet: non tamen id ſatis eſſe credebant, ideoqve duo millia & D. armatos, & IIII. miſerunt nobiles viros, jurisperiti filium Joazarum, & Ananiam Sadducæum, & Simonem & Judam Jonathæ filios, omnes eloqventia validiſſimos: ut eorum ſcilicet monitu averte- D retur ab Joſepho benevolentia multitudinis: & ſiquidem ipſe ſponte ſua veniret, paterentur eum rationem reddere: ſin remanere contenderet, pro hoſte haberent. Amici autem Joſepho militem qvidem ad eum venturum eſſe perſcripſerunt, cauſam vero non indicaverunt, qvoniam ſecretum fuit inimicorum ejus conſilium: unde factum eſt, ut quia præcavere non potuit, E quatuor ſtatim civitates ad inimicos tranſirent: hoc eſt, Sepphoris, & Gamala, & Giſcala, & Tiberias: quas tamen continuo ſine armis recepit. captos autẽ qvatuor duces conſiliis armatorumqve fortiſſimos, remiſit Hieroſolymam: contra quos populus haud mediocri indignatione commotus, & ipſos, & a qvibus præmiſſi fuerant, interfeciſſet, niſi ante fugiſſent. F

CAP. XXVII.

IOannem vero jam intra muros Giſcalæ, Joſephi timor cuſtodiebat. Et paucis diebus poſt iterum rebellavit Tiberias, habitatoribus Agrippam regem vocantibus. Et cum ille conſtituto die ad eos non veniſſet, pauciqve Rom. eqvites ibi tum comparuiſſent, à Joſepho defecerunt. G Hiſqve apud Taricheas cognitis Joſephus, qvi milites frumentatum miſerat, neqve ſolus egredi contra deſertores, neqve ſe continere patiebatur, metuens ne dum ipſe tardaret, regii civitatem occuparent. nec enim poſtero die obſtante ſabbato qvicquam facere poterat. itaqve dolo eos, qvi ſe deſeruerant circumvenire cogitabat. Et portas qvidem Tarichearum claudi juſſit, ne quis conſilium ſuum illis proderet, contra quos ſuſcipiebatur. omnibus autem ſcaphis qvas in lacu comperit congregatis (ducentæ autem & XXX. fuerunt, qvaternique nautæ non amplius ſingulis inerant) maturè ad Tiberiadem navigat. cumqve tanto ab eo diſtaret ſpacio, unde facile videri non poſſet, inanibus ſcaphis in ſalo relictis, ſeptem ipſe ſoios inermes ſatellites ſecum habens,

Tiberias a Joſepho recuperatur & Sepphoris.

propius ut conſpiceretur acceſſit. Qvem cum inimici adhuc maledicentes ei ex muro conſpexiſſent, metu perterriti, & ſcaphas armatorum eſſe plenas exiſtimantes, arma projiciunt: manusqve ſupplices agitantes, ut civitati parceret precabantur. Joſephus autem, poſtqvam multis eos minis & exprobrationibus caſtigavit: primum qvod bello contra populum Romanum ſuſcepto, inteſtinis diſſenſionibus vires ſuas ante conſumerent, inimicorumqve vota complerent: deinde, qvod ſecuritatis ſuæ, curatorem de medio tollere properarent, civitatemqve non erubeſcerent ſibi claudere, qvi eam muro cinxiſſet: non repudiaturum ſe ait, ſi qui ſibi ſatisfacerent, quibus intervenientibus amicitiam cum civitate firmaret. Itaqve ſtatim ad eum decem Tiberienſium potentiſſimi deſcenderunt. his autem in unam receptis naviculam piſcatoriam, & procul abductis, alios L. ſenatores venire juſſit, maxime mobiles, velut illi qvoqve fidem ſibi præbere deberent. Deinde novas cauſationes excogitans, alios inſuper atqve alios obtentu fœderis evocabat: utque mature Taricheas recurrerent, gubernatoribus navium repletarum imperabat: quoſque avexiſſent in carcerem collocarent: donec omnem curiam, qvæ DC. haberet vires, duoqve millia popularium comprehenſa in Taricheas ſcaphis abduxit. Reliqvis autem vociferantibus Clitum quendam eſſe præcipuum defectionis autorem, iramque ipſius pœna illius precantibus ſatiari, nullum quidem Joſephus volebat occidere: ſuorum vero ſatellitum qvendam Leviam egredi juſſit, qvi Cliti manus abſcinderet. Cum vero is præ timore ſolum ſe globo inimicorum commiſſurum negaret: eaqve cauſa indignari Joſephum ſtantem in ſcapha videret, ipſumqve velle deſcendere, ac de ſe ſupplicium ſumere, ut ſaltem unam manum ſibi concederet, orabat. neque hoc abnuente Joſepho, dummodo alteram ſibimet Clitus ipſe præcideret, educto ille dextera gladio, levam ſibi truncavit, tantus eum timor Joſephi invaſerat. Ita tunc Joſephus vacuis ſcaphis, & ſatellitibus VII. populo capto, rurſus Tiberiadem ſibi ſociavit. Paucis autem diebus poſt, Giſchalam quæ cum Sepphoritis defecerat, militibus deprædari permiſit: omnemque prædam conqviſitam popularibus reddidit. Similiter etiam Sepphoritis & Tiberienſibus. Nam & hos captos rapinarum damno corrigere voluit, & redhibitione rerum rurſus eos ad benevolentiam revocare.

A ἐγγιον ὀφθῆναι προσῆν. θεασάμενοι δ' αὐτὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐπι βλασφημοῦντες οἱ Δἰάφοροι, καὶ Δἰὰ τ' ἐκπληξιν πάντα τὰ σκάφη γέμειν ἐπλιτῶν νομίσαντες ἔῤῥιψαν τὰ ὅπλα, καὶ καπισάμενοι ἱκετηρίας, ἐδέοντο φείσασθαι τῆς πόλεως. ὁ δ' Ἰώσηπος πολλὰ Δἰαπλησσόμενος αὐτοῖς, καὶ καπηνδίσας, ἵνα πρῶτα μὲν ἀράμενοι τ' πρὸς ῥωμαίους πόλεμον, ἐς στάσεις ἐμφυλίους προαναλίσκουσι τὴν ἰσχύν, καὶ τὰ ἐυκταίατα τοῦσι τῆς ἐχθροῖς, ἔπειτα τὴν ἡδεμένα τ' ἀσφαλείας αὐτῶν, ἀναρπάσαι πεύδουσι, καὶ κλεῖν σὺκ ἀίδοως τὴν πόλιν αὐτῶν τῷ τειχίσαντι, προσδέχεσθαι τοὺς ἐπιλεγομένους ἔφασκε, καὶ δι' ὧν βεβουλώσατο τὴν πόλιν. καπίδωσιν δ' ἐυθέως δέκα τῶν πρεσβείων εἰ δυνατώτατοι. καὶ τοὺς μὲν ἀναλαβὼν μιᾷ τῶν ἁλιάδων ἀνήγαγε πρὸς αὐτόν, πεντήκοντα δ' ἕτερους τῆς βουλῆς τοὺς μάλιστα γνωρίμους καλέσαι προσελθεῖν, ὡς καὶ παρ' ἐκείνων τίσιν τινὰ βουλὴν λαβεῖν. ἔπειτα καινοπρεπῆ σκήψεις ἐπινοῶν, ἄλλους ἐπ' ἄλλοις ὡς ἐπὶ σωθησομένοις προσεκαλεῖτο. τοῖς δ' κυβερνήτας ἐκέλευσε τῶν πληρουμένων Δἰὰ τάχους εἰς τὰ μεγαλεῖα ἀνατλῶν, καὶ συγκλείειν τοὺς ἄνδρας εἰς τὸ δεσμωτήριον, μέχρι πᾶσαν μὲν τὴν βουλὴν ἔσαν εἰς ἑξακοσίους, πρὸς δὲ διχιλίους τῶν ἀπὸ δ' δήμου συλλαβών, ἀνήγαγε σκάφεσιν εἰς τὰ μεγαλεῖα, βοώντων δ' τῶν λοιπῶν, αἴτιον εἶναι μάλιστα τ' ἀποστάσεως, κλεῖτόν τινα, καὶ ἐξαιτουμένων εἰς ἐκεῖνον ἀπριδεῶς τ' ὀργὴν, ὁ Ἰώσηπος ἀνελεῖν μὲν ἐδέν᾽ προῆκτο, λόβιον δέ τινα τῶν αὐτῷ φυλάκων ἐκέλευσεν ἐξελθεῖν, ἵνα ἀποκόψῃ τὰς χεῖρας δ' κλείτου. δείσας δ' ἐκεῖνος, εἰς ἐχθρῶν εἰς ἐαυτὸν ἐσβαίνειν μέλλοντα, σὺκ ἔφη. χειτλιάζοντα δ' τὸν Ἰώσηπον ἐπὶ δ' σκάφους ἑκλείτου ἐρῶν, καὶ προτυμεύμενον ἀποκόψαι αὐτὸν ἐπὶ τῆς πιμελείας, ἐκέλευεν ἀπὸ τῆς εἰκτῆς τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν καταλιπεῖν. καὶ κείνου καπανεύσαντος, ἵν' ᾧ τὴν ἑτέραν αὐτὸς ἀποκόψειεν ἑαυτῷ, ἀνασείμενος τῇ δεξιᾷ τὸ ξίφος, ἀπέκοψε τὴν λαιάν. εἰς τοσοῦτον δείους ὑπ' αὐτοῦ ἰασήπου προσῆλθε. τότε μὲν δὴ κενεῖς σκάφεσι καὶ δορυφόροις ἐπὶ τὸν δῆμον αἰχμαλωτισόμενος, πάλιν τὴν πρεσβείαν προσηγάγετο. μετ' ἡμέρας ὀλίγας, γίγαλα σεσφωρίτας σωματώσασα ἔλαν, ἐπέτρεψε μὲν Δἰαρπάσαι τοῖς στρατιώταις. σωμαχῶν μὲν τε πάντα, τοῖς δημόταις, δέδωκε, τοῖς τε κῶμαις σεσφωρίτων ὁμοίως καὶ πρεσβείαν. καὶ γὰ κακείνους χειροτονήσαντος, νουθετήσας Δἰὰ τῆς ἁρπαγῆς ἠθέλησε, καὶ τῇ ἀποδόσει τῶν χρημάτων, πάλιν εἰς εὔνοιαν προσαγαγεῖν.

B

C

D

E

F

G

CAP. XXVIII.

Qvomodo Hieroſolymitæ bello ſe præparaverint. deqve Simonis Gioræ tyrannide.

HActenus apud Galilæam motus erat, jamq; ab inteſtinis diſſenſionibus qviescentes, adverſus Rom. inſtruebantur. Hieroſolymis autem Ananus pontifex & potentiores, qvi non cum Romanorum parte ſentirent, muros inſtaurare properabant: multaqve bellica inſtrumenta, perqve omne oppidum ſagittæ, aliaque arma fabricantur: & exercitationibus juſſis manus juvenum operam dabat. Erantqve univerſa plena tumultus, magnaqve triſtitia moderatos occuparat: multique futuras clades proſpicientes, fletum cohibere non poterant: inteſtaque pacem cupientibus omnia videbantur. Belli autem incentoribus

Κεφ. μδ'.

Τὰ μὲν δὴ κατὰ Γαλιλαίαν ἐπέπαυτο κινήματι, καὶ τ' ἐμφυλίων πανσάμενοι θορύβων, ὅπλα πρὸς ῥωμαίους ἐτράποντο θρασυκάρδιοι. ἐνῆν τοῖς ἱερεῦσι μέν, ἀνανίᾳ τε ἐ ἀρχιερεῖ, καὶ τῶν δυνατῶν ὅσοι τὰ μὴ ῥωμαίων ἐφρόνουν, τὸ τεῖχος ἐπισκευάζειν, καὶ πολλὰ τῶν πολεμικῶν ὀργάνων. καὶ Δἰὰ πάσης μὲν τῆς πόλεως ἐχαλκεύετο βέλη, καὶ πανοπλία. πρὸς ἀσκητὶς δ' γυμνασίαις τὸ τῶν νέων πλῆθος λεῖον, καὶ μεσὰ λεῖ πάντα θορύβου. δεινὴ δ' κατηφεια τῶν μετρίων, καὶ πολλοὶ τὰς μελλούσας προσεσθαι συμφορὰς, ἀπωλοφύροντο. βλασφημεῖ δ' τὸς ἱερὴν ἀγαπῶσι δύσφημοι. τοῖς δ' τ' πόλεμον ἐξάψασιν, ἐχε-

ἐχειτλιάζοντο πρὸς ἡδονὰν, καὶ τὸ κατάσημα τῆ πό- A quæ illis placerent, ex tempore fingebantur: ſta-
λεως πᾶν ἐπλήθων ῥωμαίους ἤδη ὄσον ὀπολουμένης. tusque jam tunc qvaſi peritura civitatis erat, an-
ἀνάνῳ γὰρ μέλει φροντὶς ἀπαρτίσαι τὸν teqvam Rom. venirent. Anano autem apparatum belli omittere cura fuit: & ſeditioſorum,
εἰς τὸν πόλεμον παρασκευὴν, κἀμψαι πρὸς τὸ συμ- qvos Zelotas vocabant, amentiam ad utiliora
φέρον τοὺς τε ζηλωτὰς, καὶ τὸ τῶν καλουμένων ζη- convertere: qvi tamen victus eſt, & quis illius
λωτῶν ἀφροσύνης. ἤδη δὲ βίας, καὶ τῆς ἐξῆς δίη- finis fuerit, in poſterioribus explanabimus. At in
γήσομαι. ἡ δὲ τῆς ἀκραβατινῆς τοπαρχίας ὁ γιώρα σίμων, πολλοὺς τῶν νεωτερίζόντων Acrabatena toparchia Gioræ filius Simon, mul-
συναθροίσας ἐφ' ἁρπαγὰς ἐτράπετο, καὶ οὐ μόνον τὰς B tis novarum rerum cupidis congregatis, ad rapi-
οἰκίας ἐπῆρχετο τῶν πλουσίων, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα nas converſus, non ſolum in domos locupletum
κατέκοπτε, δῆλον τι ἤδη πρόρρησιν ἐρχόμενον irrumpebat, verum etiam corpora verberibus
τὸν γενόμενον πανωθεισης ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ ἀνάνου καὶ τῶν conficiebat: jamqve tunc palam tyrannidem
ἐρχόντων ῥαπᾶς, πρὸς τοὺς ἐν μασάδᾳ λῃστὰς, μεθ' inceptabat. Ab Anano autem miſſis adverſus
ὧν εἶχε καταφυγὰ, κἀκεῖ μέχρι τῆς ἀνάνου καὶ τῶν ἄλ- eum militibus magiſtratuum, ad latrones qvi
λων ἀναιρέσεως μόνων, συνελήλυθε τοῖς ἰδουμαίοις, erant Maſadæ, cum his qvos habebat, effugit: ibique manens, donec Ananus & alii ejus inimi-
ὡς τε τοὺς ἄρχοντας ἔθνους ὅλου τὸ πλῆθος τῶν ci perempti ſunt, Idumæam cum cæteris popu-
ἱεροσολυμιτῶν, καὶ τὰς συνεχεῖς ἁρπαγὰς, ῥᾳστώνην ἀ- C labatur: adeo, ut magiſtratus ejus gentis, propter
φροσύνης ἐμφύσους τὰς κώμας ἔχειν. ἀλλὰ τὰ μὲν cædium multitudinem & prædarum aſſiduita-
καὶ ἰουδαίων ἐν τούτοις ἦν. tem, collecto milite, vicos præſidiis tuerentur. Et Judæorum quidem res ita habebant.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ Γ.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO

Liber Tertius.

CAP. I.

Κεφ. α.

De Veſpaſiani ducis adventu, & clade duplici Judæorum.

NERONEM autem, ubi res apud Judæam non proſpere geſtas accepit, latens quidem, quod neceſſe erat, cum timore ſtupor invadit: aperte autem ſuperbiam ſimulans ultro etiam indignabatur: magiſque ducis negligentia, quam virtute hoſtium quæ contigerant facta eſſe dicebat: decere ſe putans, propter pondus imperii triſtiora contemnere, videriſque malis omnibus ſuperiorem animum gerere: veruntamen curis arguebatur mentis ejus perturbatio, cum deliberaret cuinam commotum crederet Orientem, qui una & Judæos rebellantes ulciſceretur, proximasque his nationes ſimili morbo correptas antecaperet. Invenit igitur ſolum Veſpaſianum his neceſſitatibus parem, & qui tanti belli magnitudinem ſuſcipere poſſet, virum ab adoleſcentia uſque ad ſenectutem bellis exercitatum, & qui pop. Rom. jam pridem pacaſſet Occidentem, Germanorum tumultu concuſſum: armiſque ante illud tempus incognitam Britanniam vendicaſſet. unde patriqvoque ipſius Claudio præſtiterat, ut ſine proprio ſudore triumpharet. Itaqve his omnibus fretus, ætatemque illius cum peritia ſtabilem cernens, obſideſqve fidei liberos, eorumqve florem manus eſſe paternæ prudentiæ, jam tum fortaſſe de tota rep. Deo aliqvid ordinante, mittit eum ad regendos exercitus in Syria conſtitutos, multis pro tempore blandimentis atqve obſeqviis animatum, qualia neceſſitas imperare conſvevit. Ille autem protinus ex Achaja, ubi cum Nerone fuerat, Titum qvidem filium ſuum mittit Alexandriam, ut inde quintam itemqve decimam legiones moveret. ipſe vero transmiſſus ad Helleſpontum, terreno itinere in Syriam pervenit, ibiqve Romanas vires, multaqve à vicinis regibus auxilia congregavit. At Judæi poſt malam Geſtii pugnam inſperata felicitate ſublati, animorũ impetus cohibere non poterant: ſed tanquã

A

B

ΝΕΡΩΝΙ δ' ὡς ἠγγέλη τὰ κατ' Ἰουδαίαν πλαίσματα, λελη-θυῖα μὲν ὡς εἰκὸς ἐκπλήξει ἐμπίπτει δέος. φανερῶς δ' ὑπερφάνειαν μὲν προσωρίζε-το, φαυλοτέραν φασκόντων μᾶλλον, ἢ κατὰ τὸ πολεμίων δύναμις γενέσθαι τι συμβάντα λέγων. πρέσβιν δ' ἠνώμβρον αὐτὸν διὰ τὸν ὄγκον τῆς ἡγεμονίας καταβαρεῖσθαι τῶν σκυθρωπῶν, καὶ δοκῶν δεινῶν πάντες ἐπάνω τῷ ψυχλῷ ἔχειν, διελέγχει γεμὲν ὁ τῆς ψυχῆς ὀρυβος ὑπὸ τῶν φροντίδων. σκεπτόμενος δ' τίνι πιστεύσει κινουμένῳ τὸν ἀναπλεῖν, ὃς πιθανώτατος μὲν τοῖς Ἰουδαίων ἐπανάστασιν, προκαταλήψεται δ' αὐτὸς ἤδη καὶ τὰ πέριξ ἔθνη σωνεστῶτα, μόνον διέμενε σύεσασιανὸν τὰς χρείας ἀναλογοῦντα, καὶ πολικοῦ πολέμου μέγεθος ἀναδέξασθαι δυνάμενον, ἄνδρα τῇς ἐκ νεότητος στρατιᾶς ἐγγεγηρακότα, καὶ προπεπαιδευσόντα μὲν πάλαι ῥωμαίοις τὰ ἑσπέρια, ὑπὸ γερμανῶν περιστοιχόμενον, προσκτησάμενον δὲ τοῖς ὕπαλοις βρεττανίαν τῶν λανθανόντων, ὅθεν αὐτῷ καὶ τὸ πατρὶ κλαυδίῳ πορίσαι χωρὶς ἱδρῶτος ἰδίου θρίαμβον καταγαγεῖν. τούτοις δὴ προκληθεὶς ζόμενος, καὶ σφαλερὰν μὲν ἐμπειρίας τῆς ἡλικίαν ἐρῶν, μὴ δὲ πιστεύσας αὐτῷ τοὺς υἱοὺς ὁμήρους, καὶ τὰς τούτων ἀκμὰς χεῖρας τῆς πατρῴας σωτείρας, πέμπει καὶ αὖθις τῶν ὅλων ἕδρας θεοῦ προοικονομήσαντος, πέμπει τὸν ἄνδρα λαβόντα ψήφισμα τῶν ἡγεμονίαν τῶν ἕως συρίας στρατευμάτων, πλὰ πρὸς τὸ ἐπεῖγον οἷα κελεύσειν αἱ ἀνάγκαι μεταλλάμενός τι, καὶ προθεραπεύσας. ὁ δὲ τὴν ἀχαΐαν ἔθνη σωλῶν τῷ νέρωνι, τὸν μὲν υἱὸν τίτον ἔστειλεν ἐπ' ἀλεξανδρείας, τὸ πέμπτον καὶ τὸ δέκατον ἐκεῖθεν ἀναζήσοντα πάγμα. περάσας δ' αὐτὸς τὸν ἑλλήσποντον, πεζὸς εἰς συρίαν ἀφικνεῖται, κἀκεῖ τάς τε ῥωμαϊκὰς δυνάμεις σωλῶν, καὶ συχνοὺς ὡς τῶν γειτνιώντων βασιλέων συμμάχους.

Κεφ. β.

Ἰουδαῖοι δ' μὲν τὴν κενὴν πληγὴν ἐπημύνευ τὴν ἀδοκήτως δι' παγίας ἀκρατεῖς ἦσαν ὁρμῆς, καὶ ὥσπερ ὀκνοπ-

ἐπεκτήσαντο τῇ τύχῃ, στρατιᾶς μὲν πλῆθει ἐξ-
γε. τοῦ γὰρ ἀξιόχρεω τε καὶ μαχίμου αὐτῶν ἀ-
φθονίστου, ὁρμώμενοι τὸ ἀσκάλαθα, πλὴν ὀλί-
γων, τῶν ἀποδιδράσκειν ἐκ τοῦ πεπεισμένου
αὐτίχμοις ἀεὶ, καὶ ἅμα μόνοις ἐκβαίνειν ἐγνω-
κότων, τὸ πᾶν ἐπιπλεῖ ἐγχειρεῖν ἐκ τοῦ ἀκο-
πήτου τῆς ἀνάγκης τοῖς ἀνδράσι, ἀλλὰ τὸ παρ-
θαρσὲς καὶ σωματ. τῷ τε πρόσθεν, καὶ ἐμβιβά-
ζειν τὸ πλοῖ, ὅσοι οἱ ἐκαστοι ἐδύναντο. ὃ δ' ἀσκάλων
ἐστὶ τοῦτο μὲν καρπῶν βασιλικὸς ἐν ὁμοίοις ἐρημί-
ᾳ. ἐξαπιναίως γὰρ ἐπὶ τὸ ἀπόρρητον, καὶ ὑπὲρ μικρὸν
ὅλης ἐπιόντων, τὸ ἐπιχώριον αὐτοῦ, ὃ μὴ ἐκ τοῦ
πολλοῦ τῆς ἐργασίας συμπεπηγὸς ἐθνικοῦ, ἐς ἐγγὺς ἐν-
μεμιγμένοι, καὶ ὁπ' ἀμφοτέρ. ἐξ' ἀνάπαυσιν. ὃ δὲ κρεῖσ-
σον μέλλοντα τῶν τῆδε αὐτοῦ, στρέψαντα πρὸς
ἑαυτὸν καὶ τοῦδε τὸν ἀγῶνα, οὐτε ἀφεστῶτα
πλέων ἐκπεπληγμένον τῶν πολλῶν, κατὰ τὸ πρὸ-
τερα ὁρμὴ ἀνεθέντα, καὶ ἐπὶ τοῦ ὅπη τὸ ἀθρό-
μενος ἀπεναι. εἰ δ' ἐπὶ μετοπίσω γε πλῆθει
ἐπιφοι, καὶ πρὸς ἐπὶ ἱππεῖ, ἀπωκισμένοι τε καὶ
ἐπὶ ἐλαυνόμενοι, καὶ ἐπὶ ἐπὶ ἐπ

ex improviso in eas delapsi & ab equitibus circundati, priusquam se ad pugnam componerent, iterum super VIII. millia procubuerunt: cæteri vero omnes aufugerunt: cumque his Niger multis dum fugeret magni animi facinoribus demonstratis, & qvoniam hostes instarent, in turrim quandam tutissimam compelluntur cujusdam vici, cui nomen est Bezedel. Antonius vero cum suis ne vel moras circum turrim, qvæ inexpugnabilis esset, diu tererent, vel ducem hostium fortissimum vivum relinqverent, ignem muro supponunt, turriqve inflammata, Rom. qvidem exultantes recedunt, qvasi etiam Nigro consumpto: ille autem in castelli specus intimum ex turri saltu demissus evasit: triduoqve post sociis cum fletu eum ad sepulturam investigantibus sese ostendit, gaudioqve insperato replevit omnes Judæos, tanqvam Dei providentia dux eis in posterum servatus. at Vespasianus Antiochiam exercitu adducto (quæ Syriæ metropolis est, magnitudine simul aliaqve felicitate sine dubio tertium inter omnes quæ in Rom. orbe sunt locum obtinens) ubi etiam adventum suum regem Agrippam omni manu propria offenderat præstolari, ad Ptolemaidem properabat. In hac autem civitate occurrerunt ei Sepphoritæ cives oppidum Galilææ colentes, soli mente pacata: qui tam suæ salutis providentia soliciti, quam Romanarum virium gnari, etiam priusquam Vespasianus veniret, Cestio Gallo fidem dederant, dextrasqve junxerant, præsidiumqve militare susceperant tunc quoque benignissimè duce susceptο, alacri animo etiam contra gentiles suos auxilia promiserunt: Qvibus interim Vespasianus præsidii causa poscentibus, eqvitum peditumqve tantum numerum tradidit, quantum obstare posse arbitrabatur incursibus, si quid Judæi commovere tentassent. non enim minimum esse videbatur futuri belli periculum, auferri civitatem Sepphorim Galilææ maximam & in loco tutissimo conditam, totiusqve gentis futuram præsidio.

A ἀδόκητοι τ' ἐνέδραις ἐμπεσόντες, καὶ ὑπὸ τ' ἱππέων πρὶν εἰς μάχην σωπτέξασθαι κυκλωθέντες, πάλιν πεσοῦσι μὲν ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους. οἱ λοιποὶ δὲ πάντες ἔφυγον, σὺν οἷς ὁ Νίγερ, πολλὰ καὶ τ' φυγὴν ἀπὸ πλημίας ἐπιδειξάμενος ἔργα. συνελαύνων δ' αὐ τοὺς ἐκστρεμένων τῶν πολεμίων, εἴς τινα πύργον ἐχυρὸν, κώμης Βεζεδὲλ καλουμένης. οἱ δὲ περὶ τ' Ἀντώνιον, ὡς μηδὲ τρίβοιντο περὶ τὸν πύργον ὄντα δυσάλωτον, μήτε ζῶντα τ' ἡγεμόνα, καὶ πολεμιώτατον τ' πλημίων περιίδοιεν, ὑποπιμπρᾶσι τὸ τεῖχος. φλεγομένου δὲ πύργου, ῥωμαῖοι μὲν ἀναχωροῦσι μεγαθύμως, ὡς διεφθαρμένου καὶ νίγερος. ὁ δὲ εἴ τι μυχαίτατον τ' φρουρίου ἀπήλαιον καταπηδήσας ἐκ τ' πύργου διασώζεται, καὶ μεθ' ἡμέραν τρίτην τῆς μετ' ὀλοφυρμῶν ἐπὶ κηδείαν αὐτὸν ἱρολογοῦσι ὑποφθέγγεται. περελθὼν δὲ, χαρᾶς ἀνελπίστου πάντας ἐπλήρωσεν ἰουδαίους, ὡς θεοῦ σωθὰς αὐτοῖς στρατηγὸς εἰς τὰ μέλλοντα.

B

C

Κεφ. γ.

Ὁ τεσπασιανὸς δὲ τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν ἐκ τ' ἀντιοχείας, ἣ μητρόπολις ἐστὶ τ' συρίας, μεγίθει ἕνεκα, καὶ τ' ἄλλης εὐδαιμονίας, τρίτην ἀριθμὸν τῶν ἁπανταχοῦ ῥωμαίοις οἰκουμένης ἔχουσα τόπον, εἰ μὴ πόθος τ' ἰδίας ἰχύος ἐπεδέχοντο αὐτὸν τὴν ἄφιξιν καὶ ἀρξάμενον τὴν βασιλέα κατειληφέναι πτολεμαΐδος ἠπείγετο. καὶ δὴ παύτην ὑπαντῶσιν αὐτῷ τ' πόλιν, οἱ τ' γαλιλαίας στασιώτατοι, τῶν τῇδε ἱερώνικα φρονοῦντες. οἱ καὶ τ' ἑαυτῶν σωτηρίας, ἓ τῆς ῥωμαίων ἰχύος ἐκ ἀπειρήκεσι, πρὶν ἀφικέσθαι οὐεσπασιανὸν, κεστίῳ γάλλῳ πίστεις τι ἔδοσαν, καὶ δεξιὰς ἔλαβον, καὶ παρεδέξαντο φρουράν, τότε μεμὲν φιλοφρόνως ἐκδεξάμενοι τ' ἡγεμόνα, πεφυμνοῦσι σφᾶς αὐτοὺς ὑποδέχεσθαι τ' ὁμοφύλων συμμάχους. οἷς ὁ στρατηγὸς ἀξιώσασι, πίστεις ἀσφαλείαν ἱππῶν τι καὶ πεζοῦ φρουρὰν δίδωσιν, ὅσους ἀνδρῶν τ' καταδρομὰς, ἐπὶ ἰουδαίους φοβηκινεῖν ὑπελάμβανεν. καὶ γὰ οὐδὲ μικρὸν ἐδόκει τὸ κινδύνευμα πρὸς τὸν μέλλοντα πόλεμον, ἀφαιρεθῆναι τ' σύμφορον, μεγίστην μὲν ὄσαν τ' γαλιλαίας πόλιν, ἐρυμνοτάτῳ δὲ ἐπικτισμένην χωρίῳ, καὶ φρουρὰν ὅλου τ' ἔθνους ἰσομένην.

D

E

Κεφ. δ.

Τὸ δὲ ὅσας τὰς γαλιλαίας, τὴν τε ἄνω, καὶ τὴν κάτω προσαγορευομένην, περίοικοι μὲν ἡ φοινίκη καὶ συρία. διορίζει δὲ ἀπὸ μὲν δύσεως ἥλιον πτολεμαΐς, πρὸς τ' χώρας πέρασι, καὶ κάρμηλ ὄρος τὸ πάλαι μὲν γαλιλαίων, νῦν δὲ τυρίων ἔθνος. ὧ παρεσπάρται κώμαι πολλαὶ ἱππέων, οὕτως ἀγορευόμενη, ἀφ' ὅτε τοὺς ὑφ' ἡρώδου τ' βασιλέως ἀποπολεμουμένους ἱππεῖς ἐν αὐτῇ κατοικῶν. ἀπὸ δὲ μεσημβρίας, σαμαρείς τε, καὶ σκυθόπολις μέχρι τ' ἰορδάνου ῥείθρων. πρὸς ἕω δὲ ἱππηνή τε, καὶ γαδαρὶς ἀποτέμνεται, καὶ ἡ γαυλανῖτις αὐτη, καὶ τῆς ἀγρίππα βασιλείας οἱ ὅροι. τὰ πρὸς ἄρκτα δὲ αὐτῆς τύρῳ τε καὶ τυρίων χώρα περατοῖ. καὶ τ' μὲν κάτω καλουμένης γαλιλαίας, ἀπὸ πτολεμαΐδος μέχρι χαβουλώνης. ἐν τῇ δὲ μεσογείᾳ, πτολεμαὶς γείτων τὸ μῆκος ἐκτείνει. πλατύνεται δὲ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης κώμης, ξαλὼθ καλουμένης, μέχρι βηρσαβεὲς, ἣ καὶ τ' ἄνω γαλιλαίας εἰς εὖρος ἀρχὴ μέχρι βακὰ κώμης, αὕτη δὲ τῶν τυρίων γῆν ὁρίζει. μηκύνεται δὲ μέχρι μηρὼθ ἀπὸ θελλὰ κώμης ἰορδάνου γείτονος. πλικαῦται δὲ ὅσαι τὸ μέγεθος, καὶ πο-

F

Descriptio Galilææ, Samariæ & Judææ.

CAP. II.

DUæ sunt autem Galilææ, qvæ superior & inferior appellantur, easqve Phœnice & Syria cingunt. Discernit vero ab Occidente Ptolemais territorii sui finibus, & qvondam Galilæorum, nunc autem Tyriorum mons Carmelus: cui conjuncta est Gaba civitas eqvitum, qvæ sic appellatur, eo qvod equites ab Herode rege dimissi, coloni eo deducebantur. A meridie autem Samaritis & Scythopolis, usque ad flumen Jordanem. Ab Oriente vero Hippene & Gadaris, sed & Gaulanitidis definit, qvi etiam regni Agrippæ fines sunt. Septentrionalis autem ejus tractus Tyro, itemqve Tyriorum finibus terminatur. Inferioris qvidem Galilææ longitudo à Tiberiade usqve ad Zabulon, qvi vicina est in locis maritimis Ptolemais, protenditur. Latitudine autem patet a vico Xaloth, qui in magno campo situs est, usq; ad Bersaben: unde etiam superioris Galilææ latitudo incipit usq; ad Baca vicum, qvi terram dirimit Tyriorum. Longitudo vero ejus a Thella vico Jordani proximo usq; ad Meroth extenditur. Sed cum tanta sint utræq; magnitudine,

καὶ πανταχόθεν ἐθνεσιν ἀλλεφύλοις κεκυκλωμένας, πρὸς A tantisque gentibus alienigenis cinctæ, semper tamen omnibus belli periculis restiterunt. nam & pugnaces sunt ab infantia Galilæi & omni tempore plurimi, neqve aut formido unqvam viros, aut eorum penuria regiones illas occupavit: qvoniam totæ optimæ ac fertiles sunt, omniumque generum arboribus consitæ, ut etiam minime agriculturæ studiosos ubertate sua provocent, denique excultæ sunt ab incolis totæ, nec pars ulla est earum otiosa: qvin & civitates ibi crebræ sunt, & ubique multitudo vicorum propter opulentiam populosa, ut qui sit minimus, supra qvindecim millia colonorum habeat: prorsus, ut etiam si qvis magnitudine minorem Galilæam dixerit, qvam trans fluvium regionem, viribus tamen eam prætulerit. hæc enim universa colitur, tota fructuum ferax: at illa qvæ trans flumen est, licet multo major sit, pleraqve tamen aspera atqve deserta est, & nutriendis fructibus manſvetis inhabilis. Peræa sane mollicies & ingenium fructuosum, campos habet cum variis arboribus consitos, tum maxime olivetis ac vineis & palmetis exultos. irrigatur autem abunde montanis torrentibus, & fontibus aquæ perennis, qvoties illi Sirio æstuante defecerint. Et longitudo qvidem ejus est à Machærunte in Pellam: latitudo vero à Philadelphia usque ad Jordanem. Et Pella quidem quam supra diximus, Septentrionalis ejus est tractus: occiduus vero Jordanis: meridianum autem Moabitis regio terminat, ab Oriente autem Arabia & Silbonitide, necnon & Philadelphia, itemq; Gerasis claditur. Samarienſis autem regio, inter Judæam qvidem & Galilæam sita est: incipiens enim à vico in planicie posito, cui nomen est Ginæa, in Acrabatenam desinit toparchiam: sed natura nihil à Judæa discrepat. nam utræqve montosæ sunt & campestres, agrosqve colendo molles atque optimæ, necnon & arboribus plenæ: pomisque tam sylvestribus qvam manſvetis abundant, eo qvod natura sunt aridæ, imbriumque satis habent. dulces autem per eas supra modum aquæ sunt, boniqve graminis copia præter alias earum pecora lactis abundant: qvodqve maximum virtutis atqve opulentiæ specimen est, utraque viris referta est. Harum confinium est Anuath vicus, qvi etiam Borceos appellatur, Judææ limes à Septentrione. Meridiana vero pars ejus, si in longitudinem metiare, adjacenti vico Arabum finibus terminatur, cui nomen est Jarda. Latitudo sane à Jordane flumine usqve ad Joppem explicatur. Media vero ejus est Hierosolyma: unde qvidam non sine ratione, umbilicum ejus terræ, eam urbem vocaverunt. Sed nec marinis quidem Judæa deliciis caret, ad Ptolemaidem usqve locis extenta maritimis. In undecim autem sortes divisa est: qvarum prima est tanquam regia Hierosolyma, præ cæteris inter omnes accolas eminens, velut caput in corpore. aliis vero post hanc toparchiæ sunt distributæ. Gophna est secunda, & post eam Acrabata ad hoc Tamna, & Lydda, itemqve Ammaus, & Pella, & Idumæa, & Engadda, & Herodium, & Hierichus: deinde Jamnia & Joppe finitimis præsunt,

πᾶσιν ἀπὸ πολέμου πεῖραν αἰτίαχον, μάχιμοί τε γὰρ ἐκ νηπίων, καὶ πολλοὶ πάντοτε γαλιλαῖοι, καὶ οὔτε θηλύτητι τοὺς ἄνδρας, οὔτε λειποανδρίᾳ τὴν χώραν κατέσχεν. ἐπισθὴ πίων τε πᾶσι καὶ ἔνυδρος, καὶ δένδρεσι παντοίοις κατάφυτος, ὡς ὑπὸ τῆς εὐπαθείας πρόσκλησιν, καὶ τὸν ἥκιστα γῆς φιλόπονον. πρόσοικος δὲ ἑαυτῆς ὑπὸ τῶν εἰκῆτόρων πᾶσα, καὶ μέρος αὐτῆς οὐδὲν ἀργόν. ἀλλὰ καὶ πόλεις πυκναί, καὶ τὸ τῶν κωμῶν πολῆθος, παντάχοῦ πολυάνθρωπον διὰ τὴν εὐθηνίαν, ὡς τὴν ἐλαχίστην ὑπὲρ πεντακισχιλίους πρὸς τοῖς μυρίοις ἔχειν οἰκήτορας. καθόλου δ' εἰ καὶ τὸ μεγέθει τῆς ἐλαττώσῃ τὴν περαίαν τὴν γαλιλαίαν, προέλοιτο δ' ἂν τῇ δυνάμει. ἡ μὲν γὰρ ἐνεργὸς ὅλη, καὶ συνεχὴς ἐπὶ καρποφορίαν. ἡ περαία δ', πολὺ μείζων, ἐρημοτέρα δὲ καὶ τραχεῖα τὸ πλέον, πρός τε καρπῶν ἡμερῶν αὔξησιν ἀχρειοτέρα. τοῦτο μὲν οὖν τὸ πλάτος τοῦτο, καὶ τὸ πανφόρον, καὶ τὰ πεδία δενδρεσι κατάφυτα πυκνοῖς, τὸ πλῆθος δ', εἰς ἐλαίαν τε καὶ ἄμπελον, καὶ φοινικῶνας ἤσκηται, διαρδομένη χειμάρροις τε πᾶσι, καὶ τῶν ὀρῶν, καὶ πηγαῖς ἀενάοις ἄλις, ἃ πᾶσι σκώροις σφέων φθονεῖν. μῆκος μὲν οὖν αὐτῆς ἀπὸ μαχαιροῦντος εἰς πέλλαν, εὖρος δ' ἀπὸ φιλαδελφίας μέχρις ἰορδάνου. καὶ πέλλη μὲν ἣ πρόσθεν εἰρήκαμεν, τὰ πρὸς ἄρκτον ὁρίζεται, τὰ πρὸς ἑσπέραν δ' ἰορδάνης, μεσημβρινὸν δ' αὖτ' ὅρας, ἡ μωαβῖτις, καὶ πρὸς ἀνατολὰς, ἀραβία τε, καὶ σιμωνίπολις πρὸς δ', φιλαδελφίων, καὶ γεράροις ἀπεπέμπετο. ἡ δ' σαμαρῖτις χώρα, μέση μὲν τῆς ἰουδαίας ἐστὶ, καὶ τῆς γαλιλαίας. ἄρχομένη γὰρ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης γινναίας ὄνομα κώμης, ὑπολήγει τῇ ἀκρεβατηνῶν τοπαρχίᾳ. φύσιν δ' οὐδὲν διάφορος τῆς ἰουδαίας κατ' οὐδὲν διάφορος. ἄμφω τε γὰρ ὀρειναὶ καὶ πεδιάδες, ὡς τε γωνίαν μαλθακὰς, καὶ πολύφοροι, καὶ πανδενδροί τε, καὶ ὀπώρας ἐρινῆς καὶ ἡμέρου μέσας. πρόσφορόν γε οὐδαμοῦ μὴν φύσει δασεῖς, οὔντας δ' τε πλέον. γλυκὺ δ' νᾶμα πᾶν διαφόρως ἐν αὐτοῖς, καὶ διὰ πλῆθος πᾶς ἀγαθὸς, τὰ κτήνη πλέον, ἢ παρ' ἄλλοις γαλακτοφόρα. μίσγουσι γὰρ μὲν πυκνότερον ἀρετῆς καὶ ὀμβρίας, τὸ πλῆθος ἀνδρῶν ἑκατέραν. μεθορίζων δ' αὐτῶν ἡ ἀνουὰθ βορκεὼς προσαγορευομένη κώμη, πρὸς ἄντῃ τ' ἰουδαίας, τὰ πρὸς βορέαν. τὰ νότια δ' αὐτῆς ὅτι μὴ μέτρον μετρεμένης ἐρίζει, προσκυροῦσα τοῖς δρυμοῖς ὄρεσι, κώμαι καλοῦσιν αὐτὴν ἰαρδὰν οἱ τῆδε ἰουδαῖοι. εὖρος μὲν ἰορδάνου ποταμοῦ μέχρις ἰόππης ἀναπέπταται. μεσαιτάτη δ' αὐτῆς πόλις, τὰ ἱεροσόλυμα κεῖται. παρὸ καί τινες αὐτὴν ἀσκόπως ὠμφάλον τὰ ἄσυτῆς χώρας ἐκάλεσαν. ἀφῆπται δ' οὐδὲ τῶν ἐν γαλάασης πρώτων ἡ ἰουδαία, τοῖς ἐσχάτοις καπατείνουσι μεσογειτνιολεμαΐδος. μερίζεται δ' εἰς ἕνδεκα κληρουχίας, ὧν ἀρχὴ μὲν οἷς βασιλικὸν τὰ ἱεροσόλυμα, πρόσανιχουσα τῆς ἐθνικοῦ πόσης, ὥσπερ ἡ κεφαλὴ σώματος, αἱ λοιπαὶ δ' μετ' αὐτὴν διήρηνται τὰς πρωτοχίας. γόφνα δευτέρα, καὶ μετ' αὐτὴν ἀκραβατηναί, ἅμα πρὸς ταύταις, καὶ λυδδὰ, καὶ ἀμμαοῦς, καὶ πέλλη, καὶ ἰδουμαία, καὶ ἐγγαδαὶ, καὶ ἡρώδιον, καὶ ἱερεχοῦς, μεθ' ἃ ἰάμνια, καὶ ἰόππη τῶν ἐθνικῶν ἀφηγοῦνται.

& præter has Gamalitica, & Gaulanitis, & Batanæa, & Trachonitis: qvæ etiam regni Agrippæ partes sunt. Eadem vero terra incipiens, à monte Libano & fontibus Jordanis, usqve ad Tiberiadi proximum lacum latitudine panditur. à vico autem, qvi appellatur Arphas, ad Juliada oppidum longitudine tendit: & habitatur ab incolis Judæis Syrisqve permixtis.

καὶ πᾶσαις, ἥτε γαμαλατικὴ, καὶ γαυλανῖτις, βατανέα τε καὶ τραχωνῖτις, αἳ δὲ τ ἀγρίππα βασιλέως εἰσὶ μοῖραι, ἀρχομένη δ ἀπὸ λιβάνε ὄρους καὶ τῶν ἱορδάνε πηγῶν ἡ χώρα, μέχρι τῆς τιβεριάδ λίμνης διρώσεται. ἀπὸ δ κώμης καλουμένης ἀρφᾶς, μέχρις ἰουλιάδ ἐκτείνεται τὸ μῆκ. εἰκεῖσι δ αὐτὴν μεγάδες ἰουδαῖοι τὸ καὶ σύροι. τὸ μὲν δὴ πρὸς τῆς ἰουδαίων τε καὶ τῶν περιξ χώρας, ὡς ἐνῆν μάλιστα σωτήριος ἀπηγγέλκαμεν. ἡ δ ὑπὸ βεσπασιανοῦ πεμφθεῖσα σεπφωρίτης βοήθεια, χίλιοι μὲν ἱππῆς, ἑξακισχίλιοι δ πεζοὶ, φλακίδου χιλιαρχοῦντ. αὐτῶν ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ στρατοπεδευσάμενοι διῃροῦντ. καὶ τὸ μὲν πεζὸν ἐν τῇ πόλει πρὸς φυλακὴν αὐτῆς, τὸ δ ἱππικὸν ἐπὶ τῆς περιβολῆς αὐλίζεται. προϊέντες δ ἑκατέρωθεν συνεχῶς, καὶ τὰ περιξ τ χώρας καταστρέχοντες, μεγάλα τοὺς πρὸ τῶν ἰώσηπον σκάκην ἀπρεμῆντας; τάς τε πόλεις ἐξωθεῖν λῃζόμενοι, καὶ πρόθυμοντας ἐπὶ τὰ θαρρῆσαι ἀνακόπτοντες. ὡρμησε μὲν ὁ ἰώσηπ. ἐπὶ τ πόλιν, αἱρήσειν ἐλπίσας ἣν αὐτὸς πρὶν δοσῆναι γαλιλαίων ἐτείχισεν, ὡς καὶ ῥωμαίοις δυσάλωτον εἶναι. διὸ καὶ τῆς ἐλπίδ ἀφήμαρτε, τὸ τε βιάζεσθ, καὶ δ μετακρίθεν σπφωρίτας, ἀθενέστερ. δ ῥεθεὶς· παρώξυνε δ μᾶλλον τὸν πόλεμον ἐπὶ τλεῶ χώραν, καὶ οὔτε νύκτως, οὔτε μεθ ἡμέραν ὀργὴ τ ἐπιβουλῆς οἱ ῥωμαῖοι διέλιπον, δῃοῦντες αὐτῶν τὰ πεδία, καὶ διαρπάζοντες τὰ ἐπ τ χώρας κτήματα, κτείνοντες μὲν οὐ τὸ μάχιμον, ἀνδραποδιζόμενοι δ τοὺς ἀθενεστέρους. περὶ δ ἡ γαλιλαία, κ αἵματι πεπλήρωτο πᾶσα, πάθους τε ἡ συμφορᾶς οὐδενὸς ἀπεῖρατ. λιῶ. μία γὰρ καταφυγὴ διωκομένοις αἱ ὑπὸ δ ἰωσήπου τειχισθεῖσαι πόλεις ἦσαν.

De auxilio Sepphoritis misso, & Romanorũ disciplina militari.

CAP. III.

DE Judæa qvidem, & qvibus esset cincta regionibus, qvam maxime potui breviter exposui. Qvod autem Vespasianus miserat auxilium Sepphoritis, hoc est, eqvites mille, sexqve millia peditum, Placido eos regente tribuno, castris in magno campo positis bifariam dividuntur. Et pedites qvidem in civitate ipsius tuendæ causâ, eqvitatus vero in castris degebat. utrinqve autem assidue prodeundo, & circa eam regionem loca omnia incursando, magnis incommodis Josephum ejusqve socios, qvamvis quietos, afficiebant. & præterea civitates extrinsecus deprædabantur: civiumqve conatus, si quando excurrendi habuissent fiduciam, repellebant. Josephus tamen adversus civitatem impetum fecit, sperans eam posse capere: qvam ipse, antеqvam à Galilæis deficeret, ita muris cinxerat, ut Romanis quoqve esset invicta. unde etiam spe frustratus est, cum nec vi nec suasu Sephoritas in suas partes pertrahere potuisset: magisqve in Judæa bellum accendit Romanis indigne ferentibus insidias, & propterea nec die nec nocte ab agrorum depopulatione cessantibus, sed passim diripientibus qvicqvid rerum in his reperirentur: qvi tamen cum mortem pugnacibus semper inferrent, imbelles ad servitium capiebant: ignis vero & sanguis Galilæam totam repleverat, nec qvisqvam expers ejus acerbitatis, aut cladis erat. unam salutis spem fugientes habebant in civitatibus, qvas murorum ambitu Josephus communierat. Titus autem Alexandriam transmissus ex Achaja citius qvam per hyemem sperabatur, manum militum cujus causa missus fuerat suscepit: contentoqve usus itinere, mature ad Ptolemaidem pervenit. Cumqve ibi patrem suum reperisset, duabus qvas secum habebat legionibus (erant autem nobilissimæ qvinta & decima) junxit etiam quam ille adduxit qvintamdecimam. Eas autem seqvebantur decẽ & octo cohortes: qvibus accessere ex Cæsarea qvinq; cum una ala eqvitum, & alæ qvinqve Syrorum eqvitum. Decem autem cohortium singulæ mille pedites habebant: in cæteris vero tredecim sexcenti pedites, & centeni viceni equites erant. Satis autem auxiliorum etiam à regibus congregatum est. Antiochus enim & Agrippa & Sohemus bina millia peditum, & sagittarios eqvites mille præbuerunt: cum Arabiæ qvoqve Rex Malchus præter quinque millia peditum, equites mille misisset, qvorum pars major erant sagittarii: ut tota manus computata cum regiis, sexaginta millia circiter peditum equitumqve colligeret, præter calones: qvi plurimi sequebantur, & meditationi bellicæ assueti nihil à pugnacissimis aberant: qvod tempore qvidem pacis dominorum exercitationibus interessent, belli autem pericula cum ipsis experirentur, & neq; peritia, neq; viribus a qvoquam nisi a dominis vincerentur

ΚΕΦ. ι.

Ὁ δὲ τῆτ. πραωθεὶς ὑπὸ τ ἀχαΐας εἰς τ ἀλεξάνδρειαν, ὠκύτερον ἢ κ χειμῶνος ὥραν, παρελαμβάνε μὲν ἐφ ἣν ἔσελτο δύναμιν. σωτέννων δ ἐξῴμα. πορεία, διὰ τάχους εἰς πτολεμαΐδα ἀφικνεῖ, κἀκεῖ καταλαβὼν τ πατέρα δυσὶ τοῖς ἅμα αὐτῷ παγμασιν, ἰῷ δ τὰ ὑπομοτάτα τὸ πέμπτον καὶ τὸ δέκατον, ζεύγνυσι τὰ ἀχθὲν ὑπ αὐτῷ πεντεκαιδέκατον. τέτοις ἦσαν ὀκτωκαιδέκα σπῖραι. παρειλήφεσαν δ καὶ ἀπὸ καισαρείας πέντε, καὶ ἱππέων ἴλη μία. πέντε δ ἦσαν σπῖραι τῶν ἀπὸ συρίας ἱππέων. τῶν δ σπειρῶν αἱ δέκα μὲν εἶχον, ἀνὰ χιλίους πεζούς. αἱ λοιπαὶ δ τρισκαίδεκα, ἀνὰ ἑξακοσίους μὲν πεζούς, ἱππῆς δ ἑκατὸν εἴκοσι. συνῆν δ καὶ ὅσα τῶν βασιλέων συμμαχικὰ, ἀντίοχος μὲν καὶ ἀγρίππα καὶ σόαιμος ὡπλισμένων ἀνὰ διακοσίους πεζοὺς τοξότας, καὶ χιλίους ἱππῆς. ἄραβ. μάλχου, χιλίους πέμψαντ. ἱππῆς σὺν πεζοῖς πεντακισχιλίοις, ὧν τὸ πλεῖον ἦσαν τοξόται, ὡς τῶν πάντων δυνάμεων συνεξαριθμουμένων τῶν βασιλικῶν ἱππέας τε καὶ πεζούς, εἰς ἐξ ἀφειδέως μυριάδας δέκα συνεχόντων. οἱ παμπληθεῖς μὲν εἶναι, δι δ συμπάσαν τὴν πολεμικὴν, κἂν ἀπαιτοῦντο δ μαχίμου, κ μὴν εἰρήνης ἐν ταῖς μελέταις τῶν δεσποτῶν ἀεὶ συνδιατρίβοντες, συγκινδυνεύουσι δ ἐν πολέμοις, ὡς μήτε ἐμπειρίας μήτ ἀλκῆς τινος, πολλῶν τῶν δεσποτῶν ἐλαττοῦσθαι.

Κὰν

ΚΕΦ. ε.

Καὶ τάτω μὲν ἂν ἠνιμάσατό τις ἀνθρωπίνων τὸ στρατόπεδον, κατασκευαζομένων ἑαυτοῖς τοιοῦτον, οὐ μόνον εἰς τὰς ἐν βίου διακονίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς πολέμους χρήσιμον. εἰ δέ τις αὐτῶν καὶ εἰς τὰ ἄλλα τῶν στρατιᾶς σωτηρίων ἀπίδοι, γνώσεται καὶ τὰ τοσαῦτα ἡγεμονίαν αὐτοὺς ἀρετῆς κτῆμα ἔχοντας, οὐ δῶρον τύχης. οὐ γὰρ αὐτοῖς ἀρχὴ τῶν ὅπλων ὁ πόλεμος, οὐδὲ δυοῖν μόναις ταῖς χρείαις τῶν χεῖρας κινοῦσιν, ἐν εἰρήνῃ συνεχόμενοι, ἀλλ' ὥσπερ συμπεφυκότες τοῖς ὅπλοις, οὐδέποτε τῆς ἀσκήσεως λαμβάνουσιν ὑπεκχώρησιν, οὐδὲ ἀναπαύουσι τοὺς καμόντας. αἱ μελέται δ' αὐτοῖς, οὐδὲν τῆς κατ' ἀλήθειαν ὑπολείπουσι δοκοῦσαι, ἀλλ' ἑκάστην ἡμέραν γυμνάζεται στρατιώτης, πᾶσα προθυμία καθάπερ ἐν πολέμῳ γυμνάζεται. διὸ καὶ φέρουσι τὰς μάχας διαφέρουσιν. οὔτε γὰρ ἀπειρία διαπεδήσαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐν εἴδει σωτηρίας, οὔτε δέος ἐξίστησιν, οὔτε δαπανᾷ πόνος. ἔπεται δὲ τὸ κρατεῖν ἀεὶ τῶν οὐχ ὁμοίων βεβαίως. καὶ τοῦτ' ἂν ἁμάρτοι τις εἰκάσαι, τὰς μὲν μελέτας αὐτῶν χωρὶς αἵματος ὠφελίας πείσας. τὰς ὠφελίας δὲ μετ' αἵματος μελέτας. οὐδὲ γὰρ ἐν ὑποδρομαῖς διαλοιποὶ πολεμίοις. ὅταν δ' ἐμβάλωσιν εἰς ἐχθρῶν γῆν, ἢ πεῖν ἄπλητον μάχης, ἢ τειχισμοῦ στρατόπεδον. τὸ δὲ τοῦτ' ἐκεῖνον, οὐδὲ ἀνώμαλον ἐγείρουσιν. οὐδὲ πάντες, ἢ ἀπείκτως διαλαβόντες. ἀλλ' ἡ μὲν ἀνώμαλος ὢν τύχοι χῶρος, ἐξομαλίζεται. διαμετρῆται δὲ ἢ περιβολὴ τετραγώνου αὐτοῖς. καὶ πάντων πλήθει ὑπερβαλλόντων, τάπη τοῦ δέοντος ἐργάζεται. καὶ τὸ μὲν εἰδος, εἰς σκηνὰς διαλαμβάνουσιν, ἔξωθεν δὲ ὁ κύκλος τείχους ἔχειν ἔοικε, πύργοις ἐξ ἴσου διαστήμασι κεκοσμημένῳ. ὅθεν δὴ τῶν μεταπυργίων, τοὺς τε ἐξοδεύοντας, καὶ καταπέλτας, καὶ λιθοβόλα, καὶ πᾶν ἀφετηρίαν ἔρχεσθαι πλῆθος, ἅπαντα πρὸς τὰς βολὰς ἕτοιμα. πύλαι δὲ ἐνοικοδομοῦνται τέτταρες, καθ' ἕκαστον δὲ βέβηλος κλίμα, πρὸς τὰ ἐπόδους τῶν ὑποζυγίων διαιρεῖς, ἢ πρὸς ἐκθεσμοὺς αὐτῶν ἡ καταστροφή. ῥυμοτομοῦσι δὲ διαλαβόντες ἴσῳ τὸ στρατόπεδον, καὶ μέσας μὲν τὰς τῶν ἡγεμονικῶν σκηνὰς τίθενται, μεσοπάτου δὲ πύλης, τὸ στρατήγιον ναῷ ὠφελιμώτατον. ὥσπερ δὲ ἐν χερσὶν πόλις καὶ ἀγορά τις δοκοῦσι, ἢ χρηματίζουσι χωρεῖν, θῶκοι τε λοχαγεῖς, καὶ πανδίκαιοι, ἔνθα δικάζουσιν εἴ τινες διαφέρονται. ταχίζεται δὲ βέβηλος, ἢ τὸ ἐν αὐτῷ πάντα χῶρον ὀπυίοις, πλὴν καὶ ὑπαίθρων τῶν πανωτάτων. ἡ δ' ἐπίσημος, καὶ τὸ φερόμενον ἔνδον ἐν βέβηλοις πλατεῖ, βάθος πεφασπίχυος, καὶ εὐρύτατον. φραξάμενοι δέ, αὐλίζονται κατὰ σωτηρίους ἑκάστοι μεθ' ἡσυχίας τε καὶ κόσμου. πάντα δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ ἄλλα, μετ' ὀπαδίας ἀνύεται καὶ ἀσφαλείας. ξυλεία καὶ ὑπαπτισμοὶ ἢ δέοντο, καὶ ὑδρεία, κατὰ σωτηρίας ἑκάστης. εὔτε γὰρ θᾶσσον ἡ ἄρμενον ὅπου θελήσειαν αὐτοῦσιν ἑκάστῳ. πᾶσι δὲ ἐμοῦ, πύρ τε ὕπνους αὐτοῖς, καὶ τὰς φυλακὰς, καὶ τὰς ἐξεγερσίς, σάλπιγγες σημαινούσιν, οὐδὲ ἔστιν ὅτι γίνεται δίχα ὠφελιμάτου. ἔστω δὴ πᾶν ἐῶ, τὸ στρατιωτικὸν μὲν, ὅτι τοὺς ἑκατοντάρχους ἑκάστοι, πρὸς δὲ τοὺς χιλιάρχους οὗτοι συνίασιν ἀπαρθμοί, μεθ' ὧν πρὸς τὸ ἡγεμόνα τῶν ὅλων, οἱ ταξίαρχοι πάντες. ὁ δὲ αὐτοῖς πόθι ἐξ ἔθους

A qua quidem in re nimis admirandam quis exiſtimaverit Romanorum providentiam. ita ſervos inſtituentium, ut non ſolum vitæ miniſterio, ſed belli etiam neceſſitatibus utiles ſint. Quod ſi quis eorum aliam quoque reſpexerit militiæ diſciplinam, profecto cognoſcet tantum eos imperium non fortunæ munere, ſed propria virtute quæſiſſe. Armis enim uti non in bello incipiunt, neque ſolum, ſi neceſſe ſit, manus movent, cum in pacis otio ceſſaverint: ſed armis veluti natura cohærentes, nullas capiunt exercitationis inducias, nec tempora præſtolantur. Meditationes autem eorum nihil à vera contentione diſcrepant: ſed in dies ſingulos militum quisq; omnibus armis, tanquam in procinctu poſitus, exercetur: quo etiam facillime prælia tolerant. Neque enim ordo neglectus eos à conſueta diſpoſitione diſpergit, neque metus ſtupefacit, neque laſſitudo exhaurit. Unde ſequitur, ut ſemper ſuperent, quos non itidem confirmatos invenerint. Nec erraverit ſi quis eorum meditationes conflictus eſſe dixerit ſine ſanguine, contraque prælia meditationes cum ſanguine. Nam ne repentino quidem hoſtium incurſu opprimi poſſunt: ſed quocunque in hoſtilem terram irruperint, non niſi permunitis caſtris prælio decernunt, quæ quidem non levi opere, nec iniquo loco erigunt, nec inordinatè deſcribunt: ſed ſi quidem inæquale ſolum fuerit, complanatur: quatuor vero angulis horum dimenſio deſignatur. Num fabrorum multitudo, & ferramentorum copia quæ uſus extructionis poſtulat, ſequitur exercitus. Et interior quidem pars caſtrorum tabernaculis diſtribuitur, ambitus autem eorum extrinſecus muri faciem præfert: ordinatis etiam turribus pari ſpatio diſpoſitis: quarum intervalla catapultis atque baliſtis, & aliis machinis ſaxa intorquentibus, omnibusque inſtrumentis miſſilium complent, ut cuncta ſcilicet jaculorum genera in promptu ſint. portas autem quatuor ædificant, tam jumentis aditu faciles, quam ipſis, ſi quid urgeat, intro currentibus latas. Intus autem caſtra vici ſpatiis interpoſitis dirimunt, mediaque rectorum tabernacula collocant, & inter hæc prætorium divum templo ſimillimum: prorſus ut quaſi repentina quædam civitas exiſtat: forum quoque & opificum ſtationes: & ſedes militum primatibus, ordinumque principibus, ubi ſi qua ſit inter alios ambiguitas, judicent. Ipſe vero ambitus, & omnia quæ in eo ſunt, multitudine ſimul & ſcientia, fabricantium opinione citius communitur. qui ſi res urget, foſſa extrinſecus cingitur, depreſſa cubitis quatuor, parique ſpatio lata. Armis autem ſepti, per contubernia cum decore atque otio in tentoriis agunt: omniaque ab his ordinate etiam alia cauteque per contubernia expediuntur: veluti ſi ligno aquave opus ſit, aut frumento: nec enim cœna vel prandium cum voluerit, in poteſtate cujusque eſt; ſimul autem omnibus ſomnus eſt, excubias & vigilandi tempora buccinæ ſignificant, neq; eſt omnino quicquam quod ſine edicto geratur. Mane autem milites quidem ad centuriones, illi vero ad tribunos conveniunt ſalutatum: cum quibus ad ſummum omnium ducem univerſi ordinum principes. Ille autem his

ſignum aliaqve dat ex more præcepta proferenda ſubjectis: quibus etiam in acie circumaguntur qvo opus eſt, ac univerſi pariter incurrunt itemque ſeſe recipiunt. Cum autem caſtris egrediendum eſt, tuba indicium facit: nemoqve otioſus eſt. ſed vel ſolo nutu moniti, tabernacula tollunt, omniaque ad profectionem inſtruunt. deinde iterum tuba ut ſint parati ſignificat. Illi autem cum mulos & jumenta ſarcinis onerave-B rint, velut in curuli certamine ſignum expectant. Caſtra vero incendunt: eo quod ſibi alia munire facile ſit, & ne qvando hoſtibus eadem uſui ſint. Et tamen tertio qvoqve tubæ ſigno indicant, ut exeatur: urgendo aliqva ex cauſa morantes, ne quis ordinem deſerat. Dexterqve duci præco aſtans, ſi ad bellum parati ſunt, voce patria ter percontatur. illiqve toties alacri & magna voce C paratos eſſe ſe reſpondent, interrogantemque præveniunt: & Martio quodam ſpiritu repleti cum clamore dextras erigunt. Deinde otioſe & cum omni decore progredientes ambulant, ſuum quiſque ordinem velut in bello cuſtodiens: pedites quidem thoracibus & galeis ſepti, & utroqve latere gladiis accincti. lævus autem gladius multo eſt longior, cum dexter menſuram palmæ non excedat. qui vero ducem ſtipant le-D ctiſ pedites, ſcuta & lanceas geſtant: cætera manus haſtas & clypeos longos, ſerramque & corbem & ſarculum & ſecurim, necnon & habenam & falcem & catenam, triduique viaticum, ut parum interſit inter onuſta jumenta & pedites. Equitibus autem ad dexteram gladius eſt longior, & contus in manu, transverſusque ad eqvi latus clypeus, ternaqve in pharetra vel E amplius dependent lata cuſpide jacula, nihil ab haſtis magnitudine differentia. Caſſides vero & thoracas peditibus habent ſimiles: nulloqve armorum genere ab eqvitum alis diſcrepant lecti, qui circum ducem verſantur. Agmina autem ſemper cui ſorte id obtigerit, antecedit. Talia quidem ſunt Romanorum itinera & manſiones, itemque armorum varietas. Nihil vero nec in F præliis inconſultum aut ſubitum agunt: ſed omnia ſemper ſeqvuntur facta ſententiam: opusqve adhibetur ante decretis. Unde aut minime peccant: aut ſi peccaverint, facilis eſt errati correctio Fortunæ autem ſucceſſibus meliores conſiliorum etiam ſi aliter ſucceſſerit, arbitrantur eventus: quaſi bonum quidem fortuitum ad rem inconſulte gerendam illiciat: qvæ vero ante cogitata fuerint, etiam ſi adverſus caſus exceperit, bene jam meditatos exhibeant ad cavendum ne idem rurſus eveniat: & bonorum quidem fortuitorum non is autor ſit cui contigerint, triſtium vero quæ præter ſententiam acciderint, ſaltem recte conſulta videantur eſſe ſolatium. Armorum quidem exercitatione comparant, ut non modo corpora, ſed animi qvoqve militum fortiores ſint. Major autem illis eſt ex timore diligentia. namqve leges apud eos non deſertionis ſolum, verumetiam minimæ negligentiæ ſunt capitales: duceſqve magis quam ipſæ leges

A σημεῖον, καὶ τὰ ἄλλα σημαγγήματα δίδωσι. λαμβάνουσι δὲ καὶ οἱ ἐπόμενοι τοῖς πρώτοις τεταγμένοις. ὁ δὲ καὶ ὅπλα τίθεται πρὸς τὸ ἔργον, ὅπλα φέρων ἕκαστος, ἵνα εἰδέναι καὶ πρὸς τοὺς ἐφεδρεύοντας αὐτοῖς, καὶ πρὸς τοὺς ἀναχωροῦντας ἀσφαλῶς. ἐξέρχεται δ' ἐκ τραπέδου δόξαν ὑποσημαίνουσα μία· ἡ σάλπιγξ, ἡρεμεῖ δ' οὐδείς, ἀλλὰ ἅμα νάμασι τοὺς μὲν σκηνὰς ἀναιροῦσιν. πάντα δ' ἑξαρτύσαντας πρὸς τὴν ἔξοδον, καὶ πάλιν αἱ σάλπιγγες ὑποσημαίνουσι παρασκευάζειν. εἰ δ' ἐν τάχει τις τι ἐρεῖν, καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ὅπλα δέντες τὴν ἀποσκευὴν, ἑτοῖμοι ὥσπερ ἐφ' ὑσπληγγος ἐξορμᾶν ἐπιμένουσι. ὑποσημήνασι δὲ τὸ ἤδη τὴν παρεμβολὴν, ὡς αὐτοῖς μὲν ῥᾴδιον ἐκεῖ πάλιν τειχίσασθαι, μὴ γένοιτο δ' ἐκεῖνο παθεῖν τοῖς πολεμίοις χρήσιμον. καὶ τρίτον δ' ὅμως αἱ σάλπιγγες παρασημαίνουσι τὴν ἔξοδον, ὅπλα τε ἐχούσας τοὺς δι' αὐτῶν τινα βραδύνοντας, ὡς μή τις ἀπολειφθείη τάξεως. ἔτι κήρυξ δείξας τὸν πολέμαρχον φράσας, ἢ πρὸς πόλεμον εἰσὶν ἕτοιμοι τῇ πατρίῳ γλώσσῃ, τρὶς ἀναπηδήσαντες, μάχιμοι παντάπασιν ἀπεῖξαν, μέγα τε καὶ θυμοῦ, ἕτοιμοι λέγοντες, φθάνουσί τι τὸν ἐπερωτῶντα, καὶ τὸν ἀρίστου πόδ' ὑποσημαλαμβάνοι, τῇ δεξιᾷ σωζούσας τὰς δεξιάς. ἔπειτα πρὸς ἴοντες, εὐθύνουσι ἡσυχῇ, καὶ μὴ κόσμου πάντες, ὥσπερ ἐν πολέμῳ τὸν ἴδιον τάξιν ἕκαστος φυλάσσων. οἱ μὲν πρὸς δεξιὰ θώρακί τε περιφραγμένοι, καὶ κράνεσι, καὶ μαχαίραις φερόντες ἀμφοτερωθεν. μακρότερον δ' αὐτῶν τὸ λαιὸν ξίφος· πολλοῦ, πλὴν τῆς δεξιᾶς, ἀντὶ μιᾶς οὐ πολὺ ἔχει μήκους. φέρουσι δ' οἱ μὲν πρὸ τοῦ τὸ στρατηγὸν ὁπλίται πρὸς λόγχῃ καὶ ἀσπίδα. ὁ δὲ λοιπὸς φάλαγξ, ξυστόν τε καὶ θυρεὸν ὁπλισμένη, πρὸς οὓς πρόσω καὶ κέφιον ἄμεινον τι καὶ πλέκειν. πρὸς δ' ἱμάντα καὶ δρέπανον, καὶ ἄλυσιν, ἡμερῶν τε τριῶν ἐφόδιον, ὡς ὀλίγον δεῖσθαι τῶν ἀχθοφορικῶν ὑποζυγίων, τὸν πρόσω. πρὸς δ' ἱππεῖσι μάχαιρα μὲν ἐκ δεξιοῦ μακρὰ, καὶ κοντὸς ὁπλισμένος ἐκ χειρὸς, θυρεὸς δ' ὡσαύτως πλάγιον ἵππου φάλαγξ, καὶ δύ' γουρτὶ παρηρτημένα πρὸς ἡ πλείονας ἄκοντες, πλατεῖς μὲν αἰχμὰς, οὐκ ἀποδεόντες δ' ὁρατῶν μέγεθος. κράνη δ' καὶ θώρακες ὁμοίως τοῖς πρόσω ἅπασιν. οὐδενὶ δ' ἔστιν ἄλλα ἀλλαττόμενον, οἱ πρὸς τὸν στρατηγὸν ὁπλίται, τῶν ἐν τοῖς ἵπποις. κλῆρος δ' τῶν πεμάτων ἀεὶ τὸ λαχὸν ἡγεῖται. παύεται μὲν ῥωμαίων πρόσω τι καὶ καταλύσις, πρὸς δ' ὅπλων ἀλλοφορά. οὐδὲν δ' ἀπροβούλευτον ἐν τοῖς μάχαις, οὐδὲ αὐτοσχέδιον. ἀλλὰ γνώμῃ μὲν ἀεὶ πάντες ἔργου πρόσω, τὸ δ' ἔχθιστον δ' ἔπεται τὸ ἔργα. πρὸ καὶ σφάλλονται μὲν ἥκιστα, κἂν πταίσωσι δ', ῥᾳδίως ἀναλαμβάνουσι τὰ σφάλματα. ἡγεῖται τι τῶν ἀπὸ τύχης ἐπιτευγμάτων, ἀμείνους τὰς ἐπὶ τοῖς πρόσω βουλεύθεσι μάχαις, ὡς δ' μὲν αὐτομάτου καλοῦ διελκάζοντος εἰς ἀπρομήθειαν, τῆς σκέψεως δ' κἂν ἀτυχήσῃ ποτὲ, πρὸς τὸ μὴ αὖθις καλῶς ἔχούσης μελέτης. καὶ τῶν μὲν αὐτομάτων ἀγαθῶν, οὐ τὸν λαβόντα αἴτιον εἶναι. τῶν δ' θώρακα γνώμῃ πρόσω ἐπόντων σκυθρωπῶν, θαρραλέους τοὺς προσκόπτοντας βεβουλεῦσθαι. θαρρύνουσι μὲν οὖν ἐν μελέτῃς τῶν ὅπλων, οὐ τὰ σώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς ἀλκίμους. προσισχυοῦσι δ' καὶ τὸ φόβου. οὔτε γὰρ νόμοι παρ' αὐτοῖς, οὐ λειποταξίου μόνον, ἀλλὰ καὶ βραχώνης ὀλίγης θανατικοί. οὔτε στρατηγοὶ τῶν ἴσων

φόβοι-

φοβερώτεροι. τῆς γὰρ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς τιμῆς, ἐύ- A terribiles: namq; bonos honorando redimunt ne
ντες τὸ δοκεῖν ὠμοὶ πρὸς τοὺς κολαζομένους. τοσοῦ- in coercendis noxiis videantur crudeles. Tanto
τον δὲ αὐτῶν τὸ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας πειθήνιον, ὡς ἐν τῇ autem obſequio rectoribus parent, ut & in pace
εἰρήνῃ κόσμον εἶναι, καὶ ὅπλα φωτοπρέπειαν ἐν σῶμα τὸ ornamento ſint, & in acie corpus unum totius
ὅλον φαιδρόν. οὕτως αὐτῶν συναφεῖς μὲν αἱ πύξεις, conſpiciatur exercitus. ſic eorum copulati ſunt
διάφοροι δὲ εἶσιν αἱ πρὸς ἀγωγαὶ, ὀξεῖαι δὲ ἀκοαὶ μὲν ordines, ita circumduci ſunt mobiles: & acutis
πρὸς παραγγέλματα, ὄψεις δὲ σημεῖα, ἔργοις δὲ χεῖρες. ὅθεν auribus ad præcepta, oculisqve ad ſigna, & ad o-
δράσαι μὲν ἀεὶ ταχεῖς, βραδύτατοι δὲ παθεῖν εἰσὶν, ἀδὲ pera manibus: unde facere qvidem ſemper ſtre-
ἔστιν ὅπου συστάντες ἢ πληγὴν ἠθέλησαν, ἢ στρατηγημά- nui ſunt, pati vero tardiſſimi. nec eſt ubi præ-
των, ἢ δυσχωρίας, ἀλλ' ἀδὲ τύχης. καὶ γὰρ πάντας αὐτοὺς B lantes aut multitudinem hoſtium, aut conſilia
τὸ κρατῶν βεβαιότερον. οἷς οὐδὲ βουλὴ μὲν ἀρχὴ πράξεως, ἔπειτα δὲ τοῖς βεβουλευμένοις χρατεῖς οὕτω θρα- ſenſere ducum, aut difficultatem regionum: ſed
συμενεῖς, τὸ γοῦν μάχεσθαι πρὸς ἕω μὲν Φράτης, ἀκεα- ne fortunæ qvidē ſuccubuere. nam in ea certio-
νὲς δὲ πρὸς ἑσπέραν, μεσημβρινὸν δὲ λιβύης τὸ πάντιον, tem putant eſſe victoriam. Qvorum igitur actus
καὶ πρὸς ἄρκτον ἴστρος τε καὶ ῥῆνος τῆς ἡγεμονίας à conſiliis incipiunt, conſultaqve adeo ſtrenuus
ὅροι; δεόντως γὰρ ἄντης ἔπαι τὸ κτῆμα τῶν κτησα- exeqvitur exercitus, qvid mirum ſi Euphrates
μένων ἔλασσον. πάντα μὲν ἂν διεξῆλθον ἐγὼ τὰ ὠμαίων ab Oriente, & Oceanus ab Occidente, itemqve
ἐπαρίστα πρόθυμον ποθ' ὅσον εἰς τὸ θαυμα- à meridiano tractu Africæ fertiliſſima regio, & à
θίαν τῶν κεχειρωμένων, καὶ εἰς ἀποτροπὴν τῶν νεωτε- C Septentrione Rhenus atqve Danubius ſunt im-
ριζόντων. ἐν δὲ ἂν τοῖς ἀγνοοῦσι τῶν φιλοκα- perii limites, cum minorem eſſe poſſidentibus
λουντων, καὶ πρὸς ἐμπειρίας ἡ ἀγωγὴ τῆς ῥωμαίων poſſeſſionem rectè qvis dixerit? Hæc ergo pro-
στρατιᾶς. ἐπανειμι δ', ὅθεν ὑπὲρ τούτου ἐξέβην. ſecutus ſum, non tam propoſito laudandi Roma-
nos, qvam ſolatio devictorum, & ut novarum
rerum cupidos deterrerem: fortaſſe autem & ad
experientiam proderunt bonarum artium ſtu-
diosis, Romanæ inſtituta militiæ neſcientibus:
redeo tamen unde digreſſus ſum.

ΚΕΦ. ε'.

CAP. IV.

Impetus Placidi contra Jotapatam.

Ὁ Τεσπασιανὸς μὲν ἅμα τῷ παιδὶ τίτῳ Δίαν τε- VEſpaſianus quidem una cum Tito filio in
ρίων τὴν ἐν πολεμαΐδι, συνέπεισε τὰς δυνά- Ptolemaide interim degens, ordinabat ex-
μεις. ὁ δὲ τὴν γαλιλαίαν καταπεσὼν πλάνι- ercitum. At vero Galilæam pervaſerat Placidus,
δος, ἐπεὶ πολὺ μὲν πλῆθος ἀνηρήκει τῶν καταλαμβα- D ubi maximam eorum qvos comprehendiſſet
νομένων. τὸ δὲ λοιπὸν τὸ ἀσθενέστερον γαλιλαίων καὶ τῆς multitudinem, interemit: hæc autem fuit Gali-
ψυχαῖς ἐκπεπτώκοτος. ἐρῶν δὲ τὸ μάχιμον ἀεὶ συν- læorum imbellior turba, animiſque deficiens:
έφευγεν εἰς τὰς ὑπὸ ἰωσήπου τειχισθείσας πόλεις, ὡρμη- pugnaciſſimos autem ut vidit ſemper in civita-
σεν ὅπῃ τὴν ὀχυρωτάτην αὐτῶν ἰωτάπατα, οἰόμενος tes confugere, quas Joſephus communierat, in
ἐξ εὐθέος μὲν αἱρήσειν ῥᾳδίως, μέγα δὲ κλέος ἑαυτῷ E Jotapatam, quæ omnium tutiſſima erat, impetum
παρὰ τῆς ἡγεμόνος, κἀκείνοις ὄφελος εἰς τὰ λοιπὰ πε- vertit: exiſtimans eam repentino aggreſſu fa-
ρέξειν. προεχώρησε γὰρ οὐκ ἐπὶ εἰς τὰς ἄλλας πόλεις τῆς cillimè captum iri, magnamque & ſibi ex ea re
καρτερωτάτης οἰκουμένης. πολύ γε μὲν διήμαρτε τῆς alios apud rectores gloriam comparandam, & il-
ἐλπίδος. ὅπουπερ γὰρ αὐτὸν οἱ ἰωταπατηνοὶ προσιόντα lis commodum ad reliqva maturius explicanda,
ὁρῶσι, πρὸ τῆς πόλεως ἐκδέχονται, καὶ τοῖς ῥωμαίοις quaſi metu ceſſuris aliis civitatibus, ſi qvæ vali-
συμβάλλουσιν ἀδοκήτως, πολλοὶ καὶ πρὸς μαχίμου ἐτύ- diſſima eſſet, occupatam vidiſſent. Multum ta-
μοι, πρόθυμοί τε ὡς ἂν ὑπὲρ κινδύνου ἅπασι τοῦ F men opinione deceptus eſt Jotapateni enim, cum
καὶ γυναικῶν καὶ τέκνων, τρέπονται ταχέως. καὶ πολλοὺς ejus impetum præſenſiſſent, prope civitatem ad-
μὲν πρῶτοι τῶν ῥωμαίων, ἐπεὶ δὲ ἀνωρούσθη, ἀμφὶ τὸ venientem excipiunt: congreſſique cum Roma-
μηπω ἅπαντα αὐτῶν τὸν ὑπερχώρησαν ὁμιλοῦντα, καὶ τοὺς nis ex improviſo plurimi & ad pugnam parati
πλησίον ὑπὸ πολλοῦ πεφραγμένων παντοίων τῶν σω- necnon & alacres (quippe ut pro ſalute patriæ,
μάτων, τούς τε ἰσθμοὺς παρῶσθεν βάλλειν τελεῖν, ἢ item conjugum liberorumque dimicantes) in
ἐμπλήσθαι ταῖρέαν γυμνήτας ὁπλίτης. ἔπεσον δὲ καὶ fugam eos vertunt, multosque ſauciant, ſeptem
τῶν ἰσθμῶν τρεῖς ἄνδρες, καὶ ἑτερωθήσαν ὀλίγοι. ὁ πλά- ſolum interfectis: quia neque inordinate pu-
νικὸς μὲν ἦν τῆς ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἁρμῆς ἀπνώπρος δι- gna deceſſerant, ſeptisque undique corporibus
ρεθεὶς φάλαγξ. leviter fuerant vulnerati: cum Judæi qvoque
magis eminus jaculari, quam manus conſerere
inermes cum armatis conſiderent. ex ipſis autem
Judæis tres ceciderunt, paucis præterea ſaucia-
tis. Placidus igitur ab oppido repulſus aufugit.

ΚΕΦ. ϛ'.

CAP. V.

Galilæa à Veſpaſiano invaditur.

Ὁ Τεσπασιανὸς δὲ ὡρμημένος αὐτὸς ἐμβάλλειν VEſpaſianus vero ipſe Galilæam cupiens in-
εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἐξελαύνει τὴν πολεμαΐδος, διατά- vadere, ex Ptolemaide proficiſcitur. ordina-
ξας τὴν στρατιὰν ἐδίαν, καὶ τὸ ῥωμαίοις ἔθος. τοὺς μὲν γὰρ ψιλοὺς τῶν ὁπλιτῶν καὶ τοξότας προ- to militum itinere, ſicut Romani conſueverunt,
άγειν ἐκέλευσεν, ὡς προσκοπιεῖν τοὺς ἐξαπίνας τῶν Auxiliatores enim qui levius armati eſſent, itemqve ſagittarios præire juſſit, ad repentinos incurſus ho-
πολεμίων ὁπάσεσθαι, καὶ διερευνᾶν τὰς ὑποπτους ὑ- ſtium cohibendos, & in ſuſpectas atq; opportunas inſidiis ſylvas ſcrutarentur. Hos ſequebatur Roma-
λοχαδῶς δυναμένας ὕλας. οἷς ἕπετο καὶ ῥωμαίων ὁπλι- ni peditatus equitatusqve pars: poſt qvos è ſingulis centuriis deni armaturam ſuam ferentes,

mensuraque castrorum. Post hos ferratores via- A rum ibant, qui aggeris maligna corrigerent, ac asperapomplanarent, sylvasque obstantes præciderent, ne perplexo itinere fatigaretur exercitus. Deinde tuba, itemque buccinatorum sibi rierorum finalibus, deinceps cunctis multos cumulis equitum ordinavit. post quos ipse veniebat, le-ctos pedites equitesque, necnon & lanceatios secum ducens, equitumque præterea suorum B agminæ comitatus. De singulis enim turmis propriosconstantes & vigiliæ equites deputatos habebat, hos sequebantur, qui expugnandis civitatibus machinas & cæteraformenta portarent, deinde rectores, itemque præfecti cohortibus tribunis, fupari lectis militibus, & post hos circum Aquilam signa alia, quæ omnibus apud Romanos eminibus præeil, quod & universa rumarum regnum habent, & fit validissima. Itaq; illam & principatus insignæ putant, & omen vi- C storiæ, qvicunque bello peteritur. Sacras vero signorum effigies fequebantur cornicines, & poli, eos acies, in latitudinem tenis digesta militibus, hisque alia rebeat ex more quidam centurio disciplinæ atqve ordinis cultos. Servi autem fingulorum legionum cuncti cum peditibus erant, multis illisque jumentis vehentes multum farci- D nas. Poftremum agmen, in qvo erat mercenaria multitudo, cogebant armati pedites, equitumque non pauci. Ita perfecto itinere, Vespasianus cum omni exercitu ad fines Galilææ perveniit, ibique postis castris, qvamvis promptos ad bellum milites continebat, una & ofiendendo exercitum, qvo hostes metu perculsereet, ipsatumque indulgendo pernitudinis, si qvis ante præsitum voluntatem mutaret : multominus autem E murorum insirmitas obstabilum. Itaqve multos quidem rebellionesfugere vel solus fecit ducis affectus: metum vero ex universis incussit. Jofephi enim fuci, qvi non longe à Sepphori castra posuerant, ubi bellum appropinquare cognoverunt, & jam jamqve Romanos præsio fecum congressuros, non modo ante pugnam, sed antequam hostes omnino conspicerent, fuga dissipati F sunt. cum paucis autem relictus Josephus, ubi animadvertit neqve fe ad excipiendos hostes sufficiendem manum habere, & Judæorum animos concidisse, ne, si fides his haberetur, pierofqve libenter ad hostes defecturas ire: jam tum qvidem bello omni abstinebat: qvam longissime autem periculis abesse decrevit: obducisque qui secum remanserant, in Tiberiada confugit.

CAP. VI.

Gadara expugnatio.

VEspasianus autem Gadarenium civitatem aggressus, primo impetu capit, qvod eam pugnaci multitudine vacuam reperisset. Deinde hanc transgressus interius, cunctos puberes interfecit, cum Romanos odio gentis, & cladis memoria, quam pertulerat Cestius, nullius ætatis misericordia commoveret. Incendit autem non solum civitatem, sed etiam omnes circum vicos, & oppidula qvædam penitus desolata, nonnulla qvorum habitatores ipse cepisset. Josephus autem, qvamvis tutionis causa optaverat civitatem, ipse meru replevit. Nam Tiberienses nunqvam eum, nisi de omni bello desperasset,

Α καὶ τὰ μέτρα τὰ στρατόπεδα ἔβαινον καὶ μετ' αὐτοὺς ὁδοποιοὶ, τοὺς σκολιὰ ἢ ἄνομβρα κολοβοῦντες, ἵνα μὴ ταράττηται ἡ πορεία ὑπὸ τῶν ὄντων ὕλης ἐμποδισμάτων. ἔπειτα ὁ τῶν ἡγεμόνων ἐπιμελητὴς, καὶ τῶν σημαιοφόρων ὁ τρατὸς ἐκάστης ἡ σπεῖρα τοὺς ἐπιλέκτους ἱππέας καὶ πεζοὺς ἔχουσα, καὶ τοὺς τὰς μηχανὰς φέροντας ἐπὶ τὰς πόλεις ἁλούσας, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἱππικῶν καὶ πεζικῶν τάξεων, καὶ τοὺς χιλιάρχους μετὰ τῶν ἐπιλέκτων ὁπλιτῶν· ὄπισθεν δὲ τούτων ὁ ἀετὸς ἐστὶν, ὃν ἐν τοῖς ἄλλοις σημείοις ἅπασιν ἐν τιμῇ μάλιστα ἄγουσιν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ὅτι ὅλων τῶν ἐθνῶν τὸ κράτος ἐστὶν αὐτοῖς, καὶ ὅτι ἀνικητότατον· ἔστι δὲ καὶ τὸ τῆς νίκης ὄνομα τῷ ἀετῷ. τοῦτον ἑπόμενοι τὰ ἐκτετιμημένα τῶν ἱερῶν τοῦ στρατοπέδου ἐφέροντο· ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπόμπευον οἱ σαλπιγκταὶ, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐπὶ τὸ πλάτος ἐπὶ πολὺ τὸ μέτρον τοῦ στρατοπέδου ἐπὶ τὸ ἐπιτήδειον ἐκτεταγμένοι, ἐφύλασσον τοὺς ἐν μέσῳ τῶν ὅπλων ἀκολούθους, καὶ τὰ ὑποζύγια πολλὰ ἅμα τοῖς ἀποσκευαστοῖς ἄγοντα. κατὰ δὲ τοὺς τῶν τάξεων ἡγεμόνας, ὁ μὲν ἐπὶ τοῖς ἐπιλέκτοις ἐπόμενος ἐφύλασσε τοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ἀκολούθους· ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἀκολούθοις κατὰ τὴν ἐξουσίαν τῶν τάξεων ἐπόμενος ἐφύλασσε τοὺς ὑπὸ τῶν ἀκολούθων ἐπομένους· ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς ὀπισθοφύλαξι τὸν ὄχλον τὸν μισθοφορικὸν ἐπόμενον ἐφύλασσε· καὶ τοὺς ἱππέας καὶ τοὺς πεζοὺς ἀναγκάζων ἐπεσθαι, ἐάν τις ἢ τῶν ἐπιλέκτων ἢ τῶν ἀκολούθων ἐκκλίνοι τῆς τάξεως, ἢ τῶν ὑποζυγίων ἀποσπῶτο, ἢ ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκτρέποιτο, ἢ ἄλλο τι ἁμαρτάνοι τῶν ἐν τοῖς ὁπλίταις νόμων.

ΚΕΦ. ϛ.

Μετὰ τοῦτον δὲ τὸν τρόπον τὴν ὁδὸν ἐποιεῖτο ὁ στρατὸς πολὺν ἐπιμελείας καὶ σπουδῆς ἐπιδεικνύμενος· καὶ γὰρ ἐν τῷ ἐμπρόσθεν ἐφέρετο κόσμῳ. ὅτε δὲ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν πολεμίων ἐγένετο καλῶν, ἐνταῦθα πλείονα ἐποιεῖτο τὴν φυλακὴν, ἐπὶ τὸ ἐκεῖ τῶν πολεμίων ἐπιόντων ἑτοιμότερος εἶναι πρὸς τὴν μάχην· ἐπειδὴ δὲ ἐγγὺς ἐγένετο τῆς πολεμίας γῆς, ἐνταῦθα ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς ὁδοῦ τὸν ἀετὸν ἐποιεῖτο, καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα ἐπὶ τὸ δεξιὸν μέρος τῆς ὁδοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἐγγὺς ἐγένετο τῆς πόλεως ἣν ἐπολιόρκει, τότε ἐπὶ τὸ ἐπιτήδειον τοῦ χωρίου ἐποιεῖτο τὴν παρεμβολὴν, ἀνάλογον ἔχουσαν τὸ σχῆμα τῷ τοῦ στρατοπέδου σχήματι· ἐὰν μὲν γὰρ ἐπὶ τετράγωνον ἐπιπεδωθῇ τὸ χωρίον, ἐπὶ τοῦ τετραγώνου ἐποιεῖτο τὴν παρεμβολὴν· ἐὰν δὲ ἐπὶ τρίγωνον ἐπιπεδωθῇ τὸ χωρίον, ἐπὶ τοῦ τριγώνου ἐποιεῖτο τὴν παρεμβολὴν· ἐὰν δὲ ἐπὶ κύκλον ἐπιπεδωθῇ τὸ χωρίον, ἐπὶ τοῦ κύκλου ἐποιεῖτο τὴν παρεμβολὴν· ἐὰν δὲ ἐπὶ ἡμικύκλιον ἐπιπεδωθῇ τὸ χωρίον, ἐπὶ τοῦ ἡμικυκλίου ἐποιεῖτο τὴν παρεμβολὴν· ἐὰν δὲ ἐπὶ τραπέζιον ἐπιπεδωθῇ τὸ χωρίον, ἐπὶ τοῦ τραπεζίου ἐποιεῖτο τὴν παρεμβολὴν· ἐὰν δὲ ἐπὶ ἄλλο τι σχῆμα ἐπιπεδωθῇ τὸ χωρίον, ἐπὶ τοῦ ὁμο

πραπτοῖς καὶ αὖ ὑπὸ τοῦ τύχης, ἃ δυνάμενον ἐπ' αὐτοῖς γίνεσθαι. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀδύνατα τὰ ἐκβάντα ἦν, ἐπειδὴ μὴ ἐπ' αὐτοῖς ἐγένετο· ἐνταῦθα δὲ ἐπ' αὐτοῖς ἐστὶν ἃ ἐκ τοῦ συγχωρεῖσθαι αὐτοῖς ἐφικέσθαι ἔμελλε, πολὺ τοῖς μᾶλλον ἐλπὶς ἔσεσθαι, ἢ τὰ παρόντα ἐστὶ πεφεύγειν. ἐγὼ γὰρ ἐπιτιθέναι αὐτοῖς οὐκ ἐπιχειρήσω ἀπορρήτως τε καὶ ἀσφαλῶς διαλεχθεὶς τοῖς ἐπὶ τοῦτο ἐκπεπεμμένοις· ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἐπὶ τοῦτο ἥκουσιν ἐμοὶ δὲ ἐπὶ τοῖς ἐκείνων ἔργοις ἡ παρουσία· καὶ οὐκ ἂν εἴη ἀπόνοια τῶν ταῦτα πραττόντων, ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς ἔργοις τὴν ἐκείνων ἀσφάλειαν ἐπιτρέψαι. ἐγὼ δὲ ἐκείνοις μὲν ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς ἔργοις τὴν ἐμὴν ἀσφάλειαν ἐπιτρέψω· ἐμοὶ δὲ ἐκείνων ἐπὶ τοῖς ἐκείνων ἔργοις τὴν ἐκείνων ἀσφάλειαν οὐκ ἐπιτρέψω. ἐγὼ γὰρ

in adversum collem, unde murus expugnabatur. Ita fit ut, nisi copiis: tunc civitati meliores Josephus, & cum eo cuncta Judæorum prosiliat multitudo: omnesque in Romanos pariter irruentes, pretia à muris eos deterruere, multa manu simul & audacia patranda incitora. Neque minora tamen patrabantur quam incidebant, non quantum ipsos saluti desperatio, tantum pudor incendebat Romanos. & hos quidem peritia cum fortitudine, illos autem duce irascundia ferocius armabat. Denique cum tota die pugnatum fuisset, prælium nox dirimit.: in quo Romanorum plurimis fauciatis, tredecim interfecti sunt: Judæorum autem cum fexcentis ceciderunt vulnerati, septem & decem cecidere. Nihilque minus, Romanis potiride iterum irruentibus occurrunt, multoque fortius resistierunt: ex eo fcilicet fiducium nacti, quod eos prædie præter fue fullimerant. fed eos quoq; pugnatores experti fuit, quod eorum iracundiam pudor incenderat, vinci credentium, nisi cito victifent. Itaquer dies quinq; Romanis minime ab aggreffione ceffantibus, etiam Jotapatenorum excurfus agebantur, murique fortius oppugnabatur. Et neque Judæi vires hoftium formidabant, neque Romani difficultus oppidi capiendi laborabat. Etenim Jotapata pulfominus tota rupes eft, ex aliis quidem partibus undique vallibus immenfis præceps, ut earum altitudinem oculis deprehendere cupientium alpectus ante deficiat. Ab una vero tantum parte ad parte adri poteft, ubi per tranfverfum latus defimentis montis adficata eft: quod quidem ingenium muro civitatis Jofephus fuerit amplexus, quo fimocceffu eftent hoftibus fuperiora cecumina. Alia vero circum circa montis rocka prius quam in eam pervenirent, a nulo poterat confpici: Jotapata quidem fic erat communito. Vespafianus autem & cum natura loci fimul certandum putans, & cum audacia Judæorum, incipere obfidionem ferius statuit: advocatisque rectoribus fibi fubditis, de aggreffu deliberabat. Cumque aggerem ferri placuiffet, ita parte munitus facilis erat accellus, totum ad comparandam materiam milit ex circuitu oppidog; propinquia munitus excitis, magnamve vi ignorum & lapidum comparata, cratibufq; ad evitanda jacula defuper miffa per vallos difpofitis, his protecti aggerem conftruebant. nulla autem tova vel minima telorum erat, quæ de muro jacerentur. His autem alii terram ex propinquis tumulis eruentes, fine intermiffione fuppeditabant: conciffisque triturium diftributis, nullus erat otiofus. At Judæi fuper eorum tegmina fua ingentia & omne telorum genus curabant immittere, quæ licet minime penetrarent: magnos tamen crepitus dubant, & horribile impedimentum erat operantibus. Tunc igitur Vefpafianus machinis miffilium circumpofitis (erant autem omnes centum fexaginta) in eos qui fuper murum ufuerent, fuffit tela contendit fimulq; ex catapultis lancæ percurrebant, fevum; tormentum ingentia mittebantur, ignisq; & fagittarum frequentiffima multitudo, qua non folum muri, fed etam totum intra jacta eat fumitudas inacceffum fecerat

Α αὐτὸν στρατιὰν ἀπαθῆ καὶ ἀκίνδυνον ἐπὶ τὰ ἔργα διάγουσα· ἀφ' ὧν ἐπὶ τὰ πολὺ φερομένων, καὶ τῶν αὐτῶν τοῖς ἰδίοις σώμασι συμπιπτόντων ἢ τοῖς ἐπιβουλεύουσιν, ἢ μὴ τοῖς ἀπὸ τῶν τειχῶν, τὰ πλεῖστα τραυματίαις καὶ νεκροῖς, ἕως ἐλασθεὶς τὸ μὲν ὁ ἔφορος ἀπὸ τοῦ τείχους ἀπεσπάσθη, τὸ δὲ τῶν ἐμπροσθεν ἀφῆκε τοὺς ἐμπεσόντας· ὧν τὸ μὲν ἐπὶ τὸν ἔφορον ἐπιβὰν ἔκτεινε, τὸ δὲ ἄλλος ἐπ' ἐκείνῳ τὸν ὁμοῖον τρόπον ἀπέθανε. τοῦτο δὲ ἐπὶ πολὺ συνεχῶς ἐγίνετο, καὶ τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ τείχους ἐκ τῶν ἐπάλξεων ἀπὸ τῶν καταπελτῶν ἀπεσφενδόνουν· οἱ δὲ ἐκ τοῦ ἔργου τοὺς ἀπὸ τῶν μηχανῶν

καὶ τὸ ἄλλο πᾶν τεῖχος σὺν τῇ ἀκροπόλει ἡ Ῥωμαίων στρατιὰ ἅπαν τὸ μηχανήματα ἐκάλει. ἡ μὲν οὖν ἐφοδιάσουσα καὶ καθιστᾶσα αὐτοῖς πρόνοια, ἐκπεφυκυῖα τῷ λιμῷ, σπανιστὰ τῶν ἐφ' ἑκάστῃ ἡμέρᾳ τοῖς σκεύεσι, καὶ τοῖς χρωμένοις ἐπὶ τοῖς ἔργοις ἐκπίπτουσα, μικρὰ ἐποίει τὰ πολλὰ καὶ ἀναγκαῖα τῷ στρατῷ· ἐγὼ δὲ αὐτὰ ἅπαντα τὰ ἐπιτήδεια, ὅσα ἐν τῷ τότε ἐπεφύκει, ἐπιμελῶς ἐξαριθμήσομαι.

Κεφ. ϛ'.

Ἐπεμβαλοῦσι δ' ἐς χῶρον τὸν πρὸ τῆς ἐπιλεγομένης ἄνω πύλης, ὅσον κατὰ τὸ κοῖλον τοῦ μικροῦ κατασκόπου τὸ πλατύνασμα, ἐν μεσοδρόμῳ τῶν ἀδρομῶν πάντων, καὶ τὸ τοῦ ἐπιλεγομένου Ἀντωνίου τὸ ἀδρόμιον πρὸς Φασήλου κιονίσκου πεποιημένον ἐπὶ τῷ ἀριστερῷ, ἐκτείνει αὐτὸ σπουδὴ πολλὴ. ἀφ' ἑκατέρωθεν γὰρ τοῦ κλῖμακος τοῦ ἐπὶ τὸν ἀνατολικὸν πύργον τοῦ τοῦ Ἀντωνίου βασιλέως καταφερομένου, ἐπὶ τὸ αὐτὸν τὸν λαιὸν βλέπει, καὶ τὸ πρὸ τοῦτο μικρὸν ἐπιφανέστατον τοῦ πολέμου, ἐν τῷ ἀνατολικῷ κερδίῳ, ἐν ἡμέρᾳ ἢ νυκτὶ καὶ τὸ ἐν τῷ ἀνατολικῷ πύργῳ τοῦ ἐπὶ τὸν ἀνατολικὸν πύργον ἀναφερομένου κλῖμακος, ἐκατέρωθεν τὸν ἐπὶ τὸν πύργον ἀναφερομένου κλῖμακος, ἐκατέρωθεν τὸν τῆς πόλεως εἰσόδου ἐν τῷ ἀνατολικῷ πύργῳ καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἀνατολικ

Romanos latere non poterant, qui ex adverso colle transmittum in unum eos conspere locum. Eaque mensuram accipere prospectabant: qvo etiam balistarum pervenientibus telis, plurimos occidebant. Vespasianus qvidem non multo post, exhaustis putei, ipsa sibi necessitate traditum ait civitatem feerabat, Josephus autem, ut hanc qvi sperat frangeret: justit quam plurimos per murorum minas immersa undis atqve humida vellimenta suffpendere, ut omnes repente aqua perfluerent. ex qvo mox finul Romanis ac timor erat, cuntantium qvos videret eos, ludibrio consumere, qvos potui indigere crederent. Denique dux belli etiam ipse qvia penuria civitatem posse capere desperaffet, iterum consilium ad vim atque arma convertit: Judæis qvoqve id maxime cupientibus: qvod nec finire civitatem falvam posse credebant, & principum etiam, vel fiti perirent, mortem bello optabant. Josephus tamen, prater hoc etiam aliud consilium, qvo fibi copia pararetur, per qvandam vallem devium, propterea qvæ minus curiose habitata a cuftodibus, excogitavit. Mittendo enim per occiduas ejus partes literas ad qvos videt Judæos extra civitatem de gentes, ab his omnia usui necessaria, & qvæ in civitate defecerant, accipiebat: mandato comminantibus, ut plerumqve ad excubias reperent, nec qvæ velleribus tegi, qvo fi qvi eos inde videfirent, canum similitudine fallerentur. idqve faciatum eft, donec ejus fraudem vigiles perfenserunt, vallemqve cinxerunt. Itaqve tunc Josephus non diu civitatem fultinere posse profpiciens, fummeve periter falutem, fi vellet remanere, desperans, cum optimatibus de fuga tractabat. verum id populus fenfit, & circa eum fusus, ne fese negligeret, precabatur, in qvo foloreconsumbere. ipsum enim falvo effe civitati manentem, velut omnes ejus civis discri erient animo certaturi. qvod fi etiam capiantur, eundem folatio fore. decere autem illum nec inimicos fugere, nec amicos deserere aut qvafi ex navi tempestate opprefia deinire, qvi ad eam tranqvillo mari reciperet, ipsum enim magis demersurum esse civitatem, cum jam nemo audebit hostibus repugnare, fi sic effecilet cui confiderent Josephus autem qvod fibi caveret occultans, illorum commodo & exitum parare dicebat. nam intra civitatem manendo, neqve fervatis grande aliqvid fe profuturum: & fi caperetur, una cum illis effe fruitra periturum, obtidione vero liberatum extrinfecus maximo ei emolumento fore. maxime enim congregatis ex territorio Gallilæa, alio bello Romanos ab extra civitate revocaturum. nunc autem non videre, qvid apud eos refidens utilitatis afferret, nisi qvod Romanos ad obfidionem magis incitaret, ut fe caperent magnipendentes: qvem si fugifle cognovifient, multum effent de obfidionis imperio remifluri. Non latuit his propius Josephus, fed hoc circumfiftere fe magis incendit, denique pueri & fenes, item qve mulierculæ cum intimibus flentes ad ejus pedes accidebant, cumque omnes complexi tenebant: & ut tutiorem facius fibi remanere, cum ubilatibus fupplicabant: non invidia falutis ejus

Α εκκ διαλήσειν τους ῥωμαίους. δεσ γὰρ ἐξ ἐναντίας τῶν αὐτῶν λόφῳ τὸ μεταξὺ χωρίον ἐπιβλέπειν. ὃ καὶ τὸ μέτρον ἐξαίρειν ἐξικνουμένων πολλὰς ἀκοντίων. ὃ οὐεσπασιανὸς μὲν, ἐκ τε μακρᾶς τῆς ἐνδείας τοῦ ὕδατος ἤδη τὴν ἀναγκὴν αὐτὴ σφᾶς ἀναγκάζειν τὴν πόλιν ἁλῶναι μᾶλλον ἐπιτάττει τοῖς στρατιώταις Φ. ἐμβρέξαντας πολλὰ ἱμάτια, καὶ κατακρεμάσαντας τῶν τοῦ τείχους, ὡς τὸ τοιοῦτον ἐκ τῶν ἐπάλξεων ἅπαντα ῥεῖν. ἀφ' ὧν καὶ μᾶλλον τοῖς ῥωμαίοις, καὶ κατὰ πολὺ ἐν ὀλίγῳ τὸ πλῆθος τῶν ἐνδεῶν ὕδατος, ὡς ἐκ τούτων ἐπιδεικνύμενοι τοῖς πολεμίοις, ὡς ἐκ τοῦ τοιούτου ἐπιτηδείως ἔχοντος τοῦ ὕδατος ἄλυπα, τρέπεσθαι πολλὰ πρὸς τὸ καὶ ἄλλα ὁ ἐν τῇ πόλει ἐπιτήδεια ἐπιπολάζειν ἐν τοῖς τείχεσι καὶ τὴν πόλιν, ὡς λιμοῦ καὶ δίψης τοῖς πολεμίοις ἐκλείπειν. ὁ δὲ ἰώσηπος ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐπιτήδειον ἐπιτίθεται τὸ σύστασιν αὐτῇ. ἦν δὲ Φ κρημνὸς ἀνέδην ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν φυλακὴν ἐκβάλλων ἐκ τοῦ τείχους. ἐπὶ τοῦτον ἐπιτίθεται τὸ ἐπιβαλεῖν τὰ ἐπὶ τῆς πόλεως ἄλλα τοῖς ἐπὶ τῆς φυλακῆς ἐκβάλλειν τοῖς ἐπὶ τοῦτον, καὶ τὰ πολλὰ ἐνδύτα τακτοῖς ἐπὶ τοῦτον καὶ τοῖς ἐπὶ τοῦτον ἐκβάλλειν. ὑποπτεύσαντες δὲ ῥωμαῖοι κατὰ μικρὸν ὑποπτεύσαντες τὸ ἐπιβαλεῖν τὰ ἐπὶ τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν φυλακὴν

ἐμαρτε δοκεῖν, ἀλλ' ἐλεγεν ἃ αὐτὸν. ἐοῦδε γὰ ἐξεῖναι πανταχοῦ ἀνεῖναι τοῖσιν ἔθνεσιν ἐξ ἀπ' ἀρχῆς τοῖς τῶν Ἰουδαίων ἔθνεσι καὶ ἐ τῶν ἀφωρισμένων ἐκλεκτῶν ἐκκλησίων, ἢ μὴ τέγνη, καὶ τὴν καλὴν τῆς πόλεως ἀπηγορεύειν ἐπολιτεύεσθαι· ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τ

Et primo quidem impetu mœnia concussa sunt: A
clamoreque oppidanorum, vehit jam capti es-
sent, maximus factus est. Josephus autem eum-
dem locum saepe ferire, neque multo post murum
diffugerbatum iri profiscienis, quo commento vim
machinæ paulatim sulleret excogitavit. Succos
enim palcis contortos, qui semper impetum arie-
tis ferri viderent, demisit, ipsi ex muro: ut eo
modo fecundi ictus errarent, aut etiam excepta B
vulnera laxitas frustraretur. Quæ quidem res
multum Romanis more attulit. namque ubi vye
sit machinam convertisse, contra illi qui super
murum stabant, palearum traducentes fasces,
ictibus supponebant, nihilque murus repercus-
sione lædebatur, donec etiam Romani adversus
hoc aliud machinati fuere: procrisentim contis
evellit, in his summis fascis quibus fascos ab-
scinderent allignarunt. Cum autem hoc modo C
efficax esset opus arietis, ac murus (qui recens
adstructus erat) ictibus cederet, quod reliquum
erat Josephus cluque socii ad ignis auxilium se
contulere: recens fumus et totum quod arden-
fuit materiæ, tribus ex locis pariter inflamma-
runt, unaque machinas & propinquucia Roma-
norum & aggeres concremarunt, illi vero non
sine malo subvexlebant, audacia simul eorum D
territi. Ac nr adjumento esset, flammis prorsum-
tibus impediti (qvæ aridum natæ fomitem, &
præterea bitumen ac picem, necnon etiam sul-
fur, opinione cilius volutabant) operaque Ro-
manorum multo labore cursus, unius horæ spa-
tio pessum delerunt. Hic etiam vir qvidam Ju-
dæus, peræditissimæ ac memoriæ dignus inven-
tus est, Sammei filius Eleazarus, cui Snab Gali-
læe patria fuit. Is enim fusum ingens ale fabia-
tum, tanta vi super arietem ex muro demisit, ut E
machinæ caput abrumperet, idqve ex mediis ho-
stibus fultu ad eos denique auferret, nulloque
metu reportaret ad murum. Neremo tanqvam
si unum qvo tela mitterent, locum vulnerari
unda corpore quinque legionum vulnerata
suos eli: eorumqve nulla re pecta, ubi murum
aperiendi, unde jam videri ab omnibus poterat F
sua audaciabi conflixit, contractisque dolore
flagarum cum ariete decidit. Poli hunc forsitli-
mi evelerunt duo fratres Romani, Philippus de
vico Rumu Galilæi. Qui cum super milites de-
cimæ legionis profiliissent, tanto impetu vique
irruerunt, ut & aciem Romanorum perrumpe-
rent, qvique adversum ierant, omnes in fugam
verterent. Prater hos Josephus quoyve &
cætera multitudo raptis ignibus, machinas & re- G
fugia, cum operibus quinte itemqve decime, e-
jus qve turga dederat legionis, incendunt. Cæte-
ri autem qui mos confecti sunt, & instrumenta
& omnegenus materiæ obruerunt. Rursus au-
tem Romani fub vel petam, erectum arietem ad
eam muri partem, qvæ pridem qualata fuerat,
impulere: itaque propugnatorum quidam Ve-
spasiani jussum fagitta percutiam leviter vulnerat,
Romanis perturbationem fecit. his enim, qvi
fama concurrit exercitum relictaqve obsidione,

Καὶ ἡ μὲν πρώτη καιρὸν ἐδόκουν εἶναι τὴν ἐξ
κραυγῆς μεγάλης ἅμα πάντων ἐπὶ τὸ τεῖχος ὁρμὴν, καὶ τοὺς
ἁλισκομένων τότε, καὶ τοὺς ἐν τῷ αὐτῷ πεπτωκότας
πᾶσιν, ὑπὸ τῶν ὑπὸ τοῦ κατὰ βραχὺ ἐξανισταμένου τεί-
χους, ἐπὶ τοῦτο ἐπιφερομένων ἐκείνοις τε καὶ
τοῖς ἐπὶ τοῦ τείχους ἑστῶσιν ἐπιπτώσεσιν

ἐπειδὴ, φησὶ, τὰ πάντων τῶν ἀνθρώπων ἀγαθὰ τοῖς μὲν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἐστὶ, τοῖς δὲ ἀπὸ τῆς ἡδονῆς· διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐναντία ἑκάτερα τούτων ἐστὶ τοῖς μὲν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἐναντία τὰ ἀπὸ τῆς ἡδονῆς, τοῖς δὲ ἀπὸ τῆς ἡδονῆς τὰ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς. καὶ τὰ μὲν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἀγαθὰ ἐστὶν ἀνθρώπῳ ἀγαθῷ, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἡδονῆς ἀγαθὰ ἐστὶν ἀνθρώπῳ φαύλῳ· τὰ δὲ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς κακὰ ἀνθρώπῳ ἀγαθῷ, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἡδονῆς κακὰ ἀνθρώπῳ φαύλῳ. διὰ τί μεγάλη ἡ λύπη, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἐναντία μεγάλα ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἡδονῆς τοῖς ἀνθρώποις.

ΚΕΦ. ξ'.

Πληρὴς μὲν τὰ ἐπὶ τούτοις ἐστὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἡδονῆς ἀπορρήτων τὰ κακὰ, ὧν ἡ μεγάλη λύπη· ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ ἀγαθὰ τῶν ἀπὸ τῆς ἡδονῆς ἐστὶν ἀνθρώποις φαύλοις, ἀκουστέον καὶ τούτων· ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ οἰκίᾳ, φησὶν ὁ Ἐπίκουρος, ἡ μεγίστη τῶν ἡδονῶν ἐστὶν ἡ τῆς γαστρὸς ἡδονὴ καὶ τὰ ἀφροδίσια καὶ τὰ ἐν τῷ πότῳ καὶ τὰ ἐν τῷ συμποσίῳ, ἐν τούτοις ἐστὶν ἡ μεγίστη ἡδονὴ τοῖς ἀνθρώποις φαύλοις· καὶ ἐν τούτοις ἐστὶν ἡ μεγίστη λύπη τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθοῖς

per montana loca distendit, ne quis fugiens excidium civitatis lateret. Deinde qui hos sequerentur confluit fugitarios, paratas fugittas habere jussos: fundibres quoque similiter, & appositas machinis. Aliis autem integris muri partibus scalas applicare præcepit, qui eos prohiberent ascendere, dejectæ partis defensionem refringuerent: cæterique omnibus simul telis oppressi, violentiæ irrumpentium cederent. Josephus autem hos consilio cognito, per murum integrum labore fatigatos itemque fenes dispositis, qvali lasli non poterat: in parte vero collapsa validum & potentissimum quemque, fenosq; ante omnes viros, in quibus & ipse fuit, ad pericula subeunda fortiora eli: chisque præcepit, ut agmatum sibi Infatibus ne metu quatererentur, aures obstruerent: contra fugitarum vero multitudinem communiti protegerentur desuper scuis: paulatimque recederent, donec fugitarii pharetras exinanirent. Si vero portes à Romanis apponerentur, ipsos prodire mandavit: atque ubi hostium per fusili per ista instrumenta resistere: unumquemque vero ita certare debere, non qvali confervandum ut terretur, sed qvali perdiam jam patriam vindicaret: atque oculis suis proponere matiari fenes ac liberos, conjugesque suas protendo tam ab hostibus capi: vimque istiusmodi claedis jam nunc collectam in autores ejus effundere. ita quidem in utroque dispositi. Civitatis autem vulgus inbelle multitudo, ac puerilis, pulsum cupidum cripiicii acie videre circundatum (multitudinem adpugnam translatus fuerat à custodiis) ictricisque gladiis ad partem muri dejectam hostes instare, armisque muntana loca omnia defpicere tellus tet, actue arcubus quendam fagittaris tela fuggerere, tunc extremo ubulatu qualifcapta ubre confumeruit, non ut impendere mala, sed ut adesse jam crederes: Qvare Josephus milites, ne miseriis suis fiorum animos efferminaret, intra dua ubulationem retinebat tunc conclusit, filere iussit, de vero ad partem muri, qua ibi obtigerat transivit. & licet qvidem applicatis scalis animum non intendit, sed tantum speculatur impetum fugitarorum. Simul autem ac cubicinis nuvem ferentium legionum confenserunt, & graviter infremuit exercitus: fignoque dato, missis undique fugittis hos obstrinxit cæpit. Josephi fecti memores præcepterum, & adversus clamorem obstructis auribus & contra fugittarum vulnera corporibus communitis cum admoveretur pontium machinæ, ipsi eas cuvili, & antequam hostes pedem in his ponerent, occupant reofque afcendere nitentes prohibeturbant, varis mutuum itemque animi laborum demonstrantes: & ne vel in extremis calamitatibus deteriores illis viderentur, qui fine periculo fortes contra se essent, curabant, ne pristis Romanis divelle bantur, quam vel cadere in vel cederent. Jam hostis perpetuo dimicantibus, cum necunde mutarent promugnatores haberent, defessis autem Romanis assidue subsiltituerentur, proque his ipsos violentia repulsirent, alii succederent: invicem se alliortati latera copulant;

ἐκ τῶν ἐπ' ἀλτίσεως ἀλλοφύλων κατέπιπτε· τοὺς δὲ ἐπὶ τοῖς πέρασι ἔχων καλλίστας ἐπιμελῶς ἐδίδου σὺν ἀσφαλείᾳ, καὶ ἐπὶ τὸν τεῖχος ἀνέβαινε, ἐπειδὴ ἀλλοφύλων ἐκράτησεν. ἀφεῖς δὲ τὸν τῶν καλῶν πρόμαχον, κατελάμβανε τὰ κατεσκαμμένα τοῦ τείχους, τὸ μὲν ἄφοβον ἔχων τοῖς μάλιστα τολμῶσιν, ἐπὶ τοῦτο δὲ τοὺς ἀνδρείους ἐκ τῶν ἄλλων παρακαλῶν·

ασπιτες, τὰς ἢ βαρεῖς καθιᾶσι βολὰς ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων τόπων, καὶ κατωτέρω τὰ σώματα πιπτει τῶν Ἰουδαίων τὰ ἐπιβαλλόμενα, τοῦ δ' ἐπιπολάζοντος.

ΚΕΦ. ιδ'.

Ὁ δὲ ἰσπὴρ ὁρῶν ἐκ τῶν ἀπαντῶν ἀπόνοιαν Ἰουδαίων ἐπιφερομένην, ἢ ὅτι καὶ ὅπλα ἐπιτίθεται ἑαυτοῖς ἀφειδῶς, ἐπὶ τὸν ἔκλυσιν ἐκάλεσε παρόντων τῶν συμμαχιστῶν. οἱ δ' ὡς παρεσκευασμένοι ἦσαν ἐξορμῆς ἐπὶ τὰς πόλεις, καὶ τὸν ἀπὸ τῶν ἔργων ἀναπαυόμενον ἐκ τῶν ἀγώνων ἐπιτιθέμενοι τὴν ἔφοδον, τὸν κραυγὴν ἢ ταραχὴν ἐκπλήξεως ἢ τινος ἄλλου ἐμποιοῦντες, ἐπὶ τὸν ἔλεγχον ἦν ἐκ τῶν ἀγώνων ἀπαντῶντες ἐπὶ τὸν ἐπιβολὴν τῶν ἐναντίων. ἐπὶ τοῦτο δὲ ἐπιφερόμενοι τὸν ἐπιβολὴν τῶν ἐναντίων, ἐπὶ

CAP. XI.

Κεφ. ια.

Japhæ expugnatio à Trajano & Tito.

HIs autem diebus Veſpaſianus ad finitimam qvandam Jotapatæ civitatem evocatus, cui nomen eſt Japha, novas res affectantem, & propterea, qvod Jotapatenos præter ſpem reſtitiſſe audierat, inſoleſcentem, mittit eo Trajanum decimæ legionis rectorem, dans ei duo millia peditum & eqvites mille. Ille autem cum oppidum contra expugnationem munitiſſimum reperiſſet (nam præter naturam qua tutum erat, etiam muro duplici cingebatur) habitatores vero ejus vidiſſet paratos ad pugnam ſibi obvios proceſſiſſe, prælium cum his committit: eoſqve pauliſper reluctatos, in fugam vertit: qvos veſtigiis conſecuti Romani, exterioris muri ambitum quo confugerant, cum ipſis irrumpunt. ſecundum autem murum petentibus, cives ſui clauſere civitatem, metu ſcilicet, ne cum his rurſus hoſtes intrarent. Profecto autem Deus Galilæorum clades Romanis donabat, qvi etiam tunc civitatis ejus univerſum populum excluſum mœnibus propriis, ad interitum hoſtibus dedit avidiſſimis cædium. Multi enim ſimul ruentes ad portas, multumqve nominatim præpoſitos inclamantes, inter ipſas preces mactabantur, qvibus hoſtes unum murum, alterum cives clauſerant: & inter medios coacti murorum ambitus, multi qvidem ſociorum gladiis transfigebantur, infiniti vero a Romanis interficiebantur, ne ad ulciſcendum qvidem recepta fiducia. nam præter hoſtilem metum, etiam domeſtica proditio eorum animos fregerat. Denique moriebantur, non Romanos, ſed Judæos execrando, qvod omnes interiere numero hominum, duodecim millia. Unde Trajanus vacuam eſſe civitatem pugnatoribus reputans, & ſi qvi adhuc intus eſſent, nihil eos auſuros eſſe exiſtimans præ timore, imperatori excidium reſervavit. eumq; per nuncios rogavit, ut filium ſuum Titum mitteret, finem victoriæ impoſiturum. ille autem laboris aliquid ſupereſſe ratus, cum milite filium miſit, hoc eſt, quingentis equitibus, & peditibus mille. Qvi mature ad civitatem profectus ſic ordinavit exercitum, ut in lævo qvidem latere Trajanum conſtitueret, ipſe vero in dextro obſidioni præeſſet. Itaqve militibus ſcalas muris undiqve applicantibus, cum pauliſper deſuper Galilæi obſtitiſſent, continuo mœnia reliquerunt: Titus vero ejusqve comites ſaltu demiſſi, matore civitatem obtinuerunt. Tumqve vehemens cum his qui ſe intus congregavere, pugna commiſſa eſt: nunc per anguſta viarum irruentibus validiſſimis, nunc fœminis ex tectorum culminibus, quæ forte inveniſſent, tela jactantibus, Et hoc qvidem modo uſqve ad ſextam horam ſuſtinuere conflictum, abſumptis autem bellatoribus, cætera multitudo, & ſub divo, & per domos, ſenes pariter ac juvenes mactabantur. Denique virilis ſexus præter infantes nullus remanſit, qui cum mulieribus abducti ſunt ſervitio. Interemptorum quidem in civitate, & in primo congreſſu, numerus fuit XV. millia: captivorum autem duo millia CXXX. Hæc Galilæis clades contigit quinto & vigeſimo die junii menſis.

Ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς ἡμέρας, οὐεσπασιανὸς ὅπῃ τινα τῶν τῆς ἰωταπάτης ἀσυχάζοντων πόλιν (ἰαφὰ καλεῖται) νεωτερίζουσαν, καὶ τῶν ἰωταπατηνῶν ὥῳ δέξαν ἀντιχόντων ἐπαιρομένην, τρισχίλιον ἵππον & δισκαπὺ πάγματος ἡγεμόνα σκήπτει, ὥῳ δοὺς αὐτῷ χιλίους μὲν ἱππεῖς, πεζοὺς δὲ διχιλίους. ὁ δὲ τὴν μὲν πόλιν δυσάλωτον καταλαβών, πρὸς μὲν τὸ φυσῶν καρπερὰ πυχάνουσα, καὶ διπλοῦν περίβολον πτοιχισο, πρωταπαντικοστὰς δὲ τοὺς ἐξ αὐτῆς ἐτίμους εἰς μάχην συμβάλλει, καὶ πρὸς ὀλίγον ἀντιχόντας, ἐδίωκε. συμφυγόντων δὲ εἰς τὰ πρῶτα τοῖχ⊙, εἰρωμαῖοι κὴ πόδας πρωσκείμενοι συνεισέπιπτον. ὁρμησάντας δὲ πάλιν εἰς τὸ δεύτερον τοῖχ⊙, ἀποκλείουσι τῆς πόλεως οἱ σφέτεροι, δεισάντες μὴ συνεισβάλωσιν οἱ πολέμιοι. Ἡνίκα δ' ἐῶ ἄρα ὁ ῥωμαίοις τὰ γαλιλαίων πάθη χαριζόμ⊙, ὡς καὶ τοῦ τῆς πόλεως λαοῦ αὐτανδρον χερσὶν οἰκείοις ἐκπελθόντα πρὸς ἀπώλειαν, ἔκδοτον φονῶσιν ἐχθροῖς παρέσχον. ἐμπίπτοντες δὲ ἀθρόοις ταῖς πύλαις, καὶ πολλὰ τοὺς ἐν αὐτῶν ἐνομαῖ καλοῦντας, ἐν μέσοις ἀπεσφάττοντο τοῖς ἱκετείαις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῖς τοῖχ⊙ οἱ πολέμιοι, τὸ δεύτερον δ' ἐκλείουσι οἱ σφέτεροι. μέσοι δὲ τῶν δυεῖν κατειλούμενοι περίβολον βυζίου, πολλοὶ μὲν τοῖς ἰδίοις ὠθισπήρουν ξιφεσιν, ἀπειροι δὲ ὑπὸ ῥωμαίων ἐπιπίπτοντες, οὐδὲ ἔσαν εἰς ἄμυναν ἀναζωρῆσαι. πρὸς δὲ τὸ καταπεπλῆχθαι τοὺς πολεμίους, τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἔκλασεν ἡ τῶν οἰκείων προδοσία. πέρας εὕρισκον, οὐ ῥωμαίων, ἀλλὰ τῶν ἰδίων καταρώμενοι, μεχρὶ πέντε ἀπώλοντο, μύριοι καὶ διχίλιοι σὺν ἀριθμὸν ὄντες. κενὸν δὲ μαχίμων λογίζομ⊙ εἶναι τὴν πόλιν ὁ τρωϊανὸς, εἴ δὲ καί τινες ἔνδον ἦεν, οἰόμ⊙ μηδὲν αὐτοὺς πλημμοῦν ὑπὸ δέους, ἀνεπιθέτῳ τῇ γραπτῷ τῶν ἄλλων. καὶ σκίλας ἀγγέλους πρὸς οὐεσπασιανὸν, ἡ-τῆτο πέμψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τῶν ὁπλιζόντα τὴν νίκην πλ⊙. ὁ δὲ συμβαλὼν ὑπολήπτεται τινα πόνον, μὴ γραπὰς τὸν ὁπλίτην, πεντακοσίων μὲν ἱππέων, χιλίων δὲ πεζῶν. ὁ δὲ πρὸς τῶν πόλιν ἐλθὼν λαῷ πάχους, καὶ λαπάξας τῷ γραπῶν, ὅπλ μὲν & λαῷ κέρως, τ' τρωϊανὸν ἰσχυσιν, αὐτὸς δὲ τὸ δεξιὸν ἔχων, ἐξηγεῖτο πρὸς τῶν πολιορκίαν. τῶν δὲ γραπτῶν κλίμακας πάντοθεν τῷ τοίχει προσφερόντων, πρὸς ὀλίγον οἱ γαλιλαῖοι καρτερήσαντες ἀμυνόμενοι, λείπουσι τὸν περίβολον. ὑπαισθόμενος δὲ οἰ πρῶτ τῶν, τ' μὲν πόλεως ἐκράτησαν ταχέως, πρὸς δὲ τοὺς ἔνδον αὐτοὺς συγκρούοντας, καρτερῷ μάχῃ συρρήγνυ. καὶ πρὸς ἐν τοῖς στενωποῖς οἱ δυνατοὶ προσέπιπτον, καὶ ἄνω τῶν οἰκιῶν αἱ γυναῖκες ἔβαλλον παν τὸ προσυχὸν αὐτοῖς. καὶ μέχρι μὲν ἓξ ὡρῶν ἀντέσχον μαχόμενοι. δαπανηθέντων δὲ τῶν μαχίμων, τὸ λοιπὸν πλῆθ⊙ ἦν τοῖς σφαγεῦσιν, κὴ τὰς οἰκίας ἀπεσφάττοντο, νέοι τε ὁμοῦ καὶ γέροντες. ὑδὲν ἐῶ ἄρρεν ἀπολεφθῆ δίχα νηπίων, ἃ μὴ γυναικῶν ἐξεῖρυσθησαντο. τῶν μὲν οὖν ἀνῃρεθέντων ἀνὰ τὴν πόλιν, καὶ ὅπῃ τῆς πρώτης ἐφοδιάζεως, ἀριθμὸς μύριοι πρὸς τοῖς πεντακισχιλίοις ἦν, τὰ δ' αἰχμάλωτα, διχίλια καὶ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. τὸν σωθὲν τὸ πᾶν γαλιλαίων ἔσχεν δεσίου μῆνες.

Eueu-

Ἐπεισαν δ' οἱ σύμμαχοι αὐτοῖς ταῦτα ποιεῖν, ὡς ὅτι τὸ χωρὶς καλεῖσθαι ἐφ' ἑαυτῶν τοῦτο τὸ ὄνομα ἔχοντας ἀφελεῖν, καὶ μᾶλλον ἐγγὺς ἀπὸ τοῦ σώματος αὐτῶν καὶ τῆς ἀρχῆς μᾶλλον καὶ ἐν τῷ φανερῷ ὄντας καὶ ἐν τῷ ἀγῶνι κινδυνεύοντας. ἐπεὶ δὲ τοῖς ξυμμάχοις ἐδόκαζεν ὡς ἀλόγως τῶν τε ἄλλων ἀφίσταιντο, καὶ μετεμέλοντο ἤδη τῆς ἀποστάσεως, καὶ ἐπιστατικὸν ὄχλον τὸ πλῆθος ὑπώπτευον, καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ξυνετίθεσαν, καὶ ἐν ἀπορίᾳ ἦσαν ὅ τι χρήσωνται τῷ ὄχλῳ. καταλαμβάνει τοίνυν τὸν Ἀθηναῖον στρατηγὸν Φορμίωνα ἐν Ἀχαΐᾳ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ὄντα, καὶ ἐκπλεύσαντα ἐκ τοῦ Κρισαίου κόλπου, καὶ ἐπὶ τὴν Ἀσίαν ἐπειγόμενον, καὶ ἐν τῷ παράπλῳ ἐπὶ τὰς πόλεις ἀφικόμενον. ἐν τούτῳ δὲ ἐπιστολὰς ἐκ τῆς Σάμου ἀφικνοῦσιν οἱ ἐν τῇ Σάμῳ ἐπιτήδειοι, ἐν αἷς ἐδήλουν ὡς ἐπιβουλεύοιτο ὑπὸ τοῦ δήμου τὸ μὴ οὐ παραδοῦναι τὴν πόλιν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ὡς ἐπιτήδειον εἴη τὸ παρεῖναι τὸν στρατηγὸν ἢ τῶν ἄλλων τινὰ ἐν τάχει, ἐν ᾧ ἔτι ἐκεῖνοι ἀμελοῦσιν. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα ἐβοήθει ἐπὶ τὴν Σάμον, καὶ ἐν τῷ πλῷ ἐν Μυκάλῃ τῇ ὄρει τῆς Ἰωνίας κατορμίσας τὰς ναῦς ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Δήμητρος ἐκοιμᾶτο. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ἐπύθετο τοὺς Σαμίους ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς ἤδη εἶναι, καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν τὸ τῆς Ἀθηνᾶς τὸ ἐν Μυκάλῃ ἐλθόντας ἀποβεβηκέναι, καὶ ἐπὶ τὸν στρατηγὸν ἰέναι. ὁ δὲ ἐπὶ τὰς ναῦς ἐβοήθει, καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἐγένοντο ἀλλήλων, ἐκατέρωθεν παρεσκευάζοντο ἐς μάχην. καὶ ἐνίκησε μὲν ὁ Φορμίων, καὶ τῶν Σαμίων ἐπτὰ ναῦς ἔλαβε καὶ ἀνδραποδισάμενος τοὺς ἐν αὐταῖς ἀνθρώπους ἐπὶ τὴν Σάμον ἐπλεῖ. ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἐγένετο, ἐπύθετο ἐκ τῆς θαλάσσης ἐκ τῆς Σάμου ἐκπλεούσας ναῦς ἐς τὸν Μυκάλην πλῆθος ὅσον οὔπω ἐν ἑνὶ χρόνῳ ἐκ τῆς πόλεως ἄλλοτε ἐξῆλθε, καὶ ἐπὶ τὸν Μυκάλην ἐπλεούσας. ἐν ᾧ δὲ ἐκεῖνοι ἐπὶ τὸν Μυκάλην ἐπλεον, ἐν τούτῳ ὁ Φορμίων ἐπὶ τὴν Σάμον ἐπλεῖ, ἐπειδὴ ἐγγὺς

& Flacidus, subjectos sibi milites introducebant. Arce vero occupata, cum hostes in medio oppido versarentur, jamque plane dies esset, ne tunc quidem illiqui capti tenerentur, adhuc excidium frustebant, multo labore fomnoque pariter difsoluti. Et ti quis evigilasset, nebula visus ejus hebetavit, quæ cæsi tunc plurima fe circa oppidum fluebat, donec totus irrupit exercitus: fedquo malorum periculo euasissent hunc, morientes quoque mirum in modum ita ut ne manus quidem ad ora ferre possent, ob inedium tempore pertulisset, neque parcendi cuiquam, neq; miserendi quenquam tangebat curæ sed ex arce plebem ad necessitatem compulsam facilli mecrucidabant, ubi loci difficultas pugnacibus quoque negaret copiam resistendi. viarum namque angustiis preclusæ per declivia dilabentes, fluente definere bello obterebantur. Id multos etiam qui circa Josephum lefi erant, ut manib. propriis liberarentur incitavit. nam cum fe viderent Romanorum neminem posse occidere, ne Romanorum manibus opetereit præveniertur, & in extrema parte civitatis congregati, simet interficerent. Quicunque tamen vigilum primi captam civitatem fenserant, in quandam turrim Septentrionalem fugarecepti aliiqvandiu quidem refliterunt. deinde circunfusi hostium multitudine, fero dextras dedere: lasque inhumbus, mœrens fum avgio animo præbuerunt. Potuiffent autem intrcunte Romani obfidionis fine gloriari, ifti nifi unus ex ipsis occidiffet centurio Antonius, peremptus infidiis. Namquidam ex his qui ad ipsfelucus concurrerant (erant autem palatini) jugulat Antonium, dextram ibi porrigere, ad fidem falutis ac prædium, quo tutus afcenderet, cumque is manum porrexiffet incautus, hafta ille prævenrum fub inguine percuit, ftatimque correcidit. Illo quidem die compescuum multitudinem peremere Romani. poltea vero fecutis diebus fcrutando latebras, per cunículos & fpeluncas in omnem fæviebant æratem, præter intantes ac feminas. Itaque captivi qvidem mille ducenti congregati erant: quadraginta vero millia cum numerata funt excidii tempore & pugnis fuperioribus mortuorum. At Vefpafianus civitatem ipfam excindi jubet, caftellaque eius omnia pœnit. Jotapata quidem ita devicta eft tertiodecimo imperii Neronis anno, calendarum Julium die.

CAP. XIII.

Quomodo Joseph. captus verus fuam redemit fidem & verbis.

ROmani vero Josephum requirentes, & propriæ indignationis cauſa, & quod imperatori opera precium videbatur (captus enim, maxime pars beliiefiet) mortuos iemque abditos rimabantur; ille autem in exitio civitatis fortunæ qvodam tilus auxilio, per medios fe hostes furripuit, & cum quendam profundum puteum falsa demiffus eſſ, cui amplum ſpecus adjunctum erat a latere, quod ſupra ſcrutantes videre non poſſent: ubi XL. infignes vires Jatiantes offendit, rerumque utilium apparatum, qui non paucis diebus ſufficeret. Hollibus autem omnia complexis, interſtitu quidem ſe occultavit: qocte vero ſurſum afcendens, vigilias explorabat, ut fugeret. Cumque omnia undique

Digitized by Google

τῶν περγαμ δι αὐτὸν, ὡς λαβὼν εἶκε ἐμ, αὐδὶς ὡς τὸ A ἐπιτιμᾶν κατγυε, ὅτε μὲν γὰρ ἡμέρα ἐξαίρας ἐπὶ τὸ τῶν γυμνικῶν ἀγῶνος, ἄμα αὐτὸς μεσιτεύων. καὶ ὑποκατακλίνας αὐτὸκα τῷ αὐτοῦ πιστὸν ὑπὸ τὴν κλίνην τοῦ γυμνικοῦ, ἵνα ἀκούσῃ τῶν λεγομένων ἀκριβῶς, ἀφικόμενος ὁ πιστὸς ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ ἀνάκλιτον, ἐπεκάλεσεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἄριστον, ὁ δὲ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἀνάκλιτον. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο μὴ βούλεσθαι ἄριστον, ἀλλὰ μὴ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ ἄριστον ἔλθῃ. ὁ δὲ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἀνάκλιτον ἐλθεῖν. ὁ δὲ ἐπὶ τὸ ἄριστον ἐλθὼν ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἀνάκλιτον ἐλθεῖν. ὁ δὲ ἐπὶ τὸ ἀνάκλιτον ἐλθὼν ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἄριστ

moriare, dux Judæorum: si vero invitus, prodi-
tor morieris. Vix hæc dicentibus, & intentatis
eis gladiis, ocsidendum illum communibantur, si
Romanis parerent. Timensigitur impetum Jo-
sephus, & se Dei præceptorum proditorem ele-
ratus, si ea non renunciasset morte præventus,
argumentis eis philosophiæ necessario tractare
incepit. Et quod animi tam impotes, imovix, & socii
propriæ cædis avidi, fumus: aut cur amicissimas
inter se res, corpus & animam in dissensionem
vocamus? nutatum me esse qvispiam dicet?
sed Romani hoc fuisti. Optimum in bello mori:
sed hoc bello hoc est a victore hostem trucidari. Pro-
inde siquidem Romanorum terrum depreco,
vere meo gladio meaque manu fim dignus: fin
illi holli fuo parcendum putant, qvanto justius
meam mihi poterit omnia? Quippe fi dolum
est ei circa nos admittere, ego quibus abillis dif-
fentimus. Pulchrum enim este pro libertate mo-
ri, & ipse fateor, pugnando tamen, & illorum
manibus, qui eam præripiunt: nunc autem ne-
que pugnandi nobis oblatum, neque nos interfici-
unt. Iridem autem timidus est habendus, qvi
mori non vult cum opus est, & qvi vult cum non
oportet. Præterea quis nos merus prohiber ad
Romanos afcendere? nempe mortis. Ergo qvæ
ab hollibus fuit pofita formidine est, eam ju-
certam ipfi nobis irrogabimus? Verum fervitu-
tem dicet aliquis. Valde quidem nunc liberi
fumus. At vir fortis eft femel occidere. Imo ve-
ro ignovillimi, quantum opinor. Nam & gube-
natorem timidiffimum puto, qui tempeftatem
metuens, ante vim turbinis navem fponte fub-
mergit. Quinetiam propria manu perire, a com-
muni omnium animalium natura difcrepat, eo-
qve modo in creatorem noftrum Deum fum-
mum fceleus admittat. Nullum eft animal, qvod
ex induftria vel per fe moriatur. Siqvidem na-
turæ lex validiffima, ut veluti vivere, in omni-
bus ita eft: idcirco & qui nobis admendum id
putant, holles ducimus, & qvos noftros infidiato-
res putamus, pœna perfequimur. Deum vero
indignefferre non arbitramini, cum donum ejus
homo defpiciat? Abillo enim accepimus, ut ef-
femus: rurfumque, ut effe definamus, illi re-
dendum eft. Corpora qvidem cunctis mortalia
funt, & caduca materia fabricata, animas vero
femper immortalis eft: Deique particula in cor-
poribus collocata. Si qvis ergo depofitum homi-
nis furripuerit, aut male tractaverit, peffimus
ftutim ac perfidiofus habetur. Si Dei depofitum
qvis corrupit aut ejecerit, eum fe latuffe {?} qvem
qvem fe fruit a limabit? Et fervos qvidem fugi-
entes ulcifci, ftatim creditur, qvamvis nequam
dominos fugerint: ipfi vero Deum fugientes, &
optimum Deum, impie facere non videbimur?
An ignoratis, qvod eorum qvi leges naturæ vita exeunt, acceptumque Deo debitum folvunt, cum id qui
dedit recipere voluerit, perpetua laus domusvoje ac familia ftabiles funt? pura autem & qvæ invo-
catores evadiunt animæ, retinent locum in cælo adepte fanctiffimum: atqve inde rurfum, volven-
tibus feculis. cafta corpora jubentur incolere. Qvorum vero manus in fefpfos infanierunt, eorum ani-
mas tenebrofior Orcus fufcipit, puter autem illorum Deus autor eis injuriæ per nepotes ulciftitur. Hinc &

Digitized by Google

μενίσῃ) θεῷ τε πρὸ ἡμῶν τῶν, καὶ θεῷ τῷ σωφρονοῦντι κολάζοντι νομοθέτῃ. τοὺς γὰρ ἀνελόντας ἑαυτοὺς, θεῷ μὲν ἡμῶν, μέχρις ἡλίου δύσεως ἀτάφους κρύπτειν ἐκέλευσαν, καὶ τοι καὶ πολεμίους θαπτῶν ἡμεῖν ἡγούμενοι. παρ' ἑτέροις δὲ τοὺς δεξιὰς τούτων τῶν νεκρῶν ἀποκόπτειν ἐκέλευσαν, οἷς ἐρρᾴθυσαν καθ' ἑαυτῶν, ἡγούμενοι, καθάπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἀλλότριον, ὅτω δὲ τὰ χεῖρα τοῦ σώματος, καλὸν ἂν εἴη παῖροι δίκαια φρονῶν, εἰ μὴ ταῖς ἀνθρωπίναις συμφοραῖς προσθείμεν τὸ εἰς τὸν κτίσαντα ἡμᾶς δυσσέβειαν. εἰ σώζεσθαι δοκεῖ, σωζώμεθα, καὶ γὰρ οὐκ ἄδοξος ἡ σωτηρία, παρ' οἷς δεῖ τοσούτων ἔργων ἐπεδείξαμεθα τοῖς δεσπόταις. εἰ δὲ θνητέον, καλὸν ὑπὲρ τῶν ἑλόντων. οὐ μεταβήσομαι δ' ἐγὼ εἰς τὸν τῶν πολεμίων τάξιν, ἵνα ἐμαυτοῦ προδότης γένωμαι. καὶ γὰρ ἂν εἴην πολὺ τῶν αὐτομολούντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἡλιθιώτερος, ἐκεῖνοι μὲν ὅτι σωτηρία τοῦτο πράττουσιν, ἐγὼ δ' ἐπ' ἀπωλείᾳ, κομιστὴ ἐμαυτοῦ. τὰ μὲν τοι ῥωμαίων ἐνέδρας ἐπεύχομαι. μὴ γὰρ δεξιὰν ἀναιρήσομαι ὑπ' αὐτῶν, δύσμορος θνήξομαι, τῶν ψυχοπομπούντων ἀπιστίαν, νίκης μεῖζον ἀποφέρων θάρσος.

ΚΕΦ. κς.

Ὁ Μὲν ἰώσηπος πολλὰ τοιαῦτα πρὸς ἀποτροπὴν τῆς αὐτοχειρίας ἔλεγεν. οἱ δὲ περιφραγμένας ἀπογνόντες τὰς ἀκρὰς ἔχοντες, ὡς ἂν πάλαι καθοπλισάμενοι ταῖς χερσὶ τὸν θάνατον, παροξύνουσι πρὸς αὐτόν. καὶ προστρέχων ἄλλος ἄλλοθεν ξιφήρης, ἐκάκιζόν τε εἰς ἀναισθησίαν, καὶ ὡς ἕκαστος αὐτῶν καταπλήξων, δῆλος ἦν. ὁ δὲ τὸν μὲν ὀνόματι καλῶν, τῷ δὲ κρατηρικῶτερον ἐμβλέπων, τὸν δὲ θρασύμορος τὴν δεξιὰν, ὃν δὲ δεήσει δυσωπῶν, καὶ ποικίλους διωρύττων πόθους, ὅπως τὸ ἀναγκαῖον ἄρξῃ ἀπὸ τοῦ σφαγῆς πάντων τὸ σίδηρον, ὥσπερ τὰ κατακυκλωθέντα τῶν θηρίων, ἀεὶ πρὸς τὸν καθαπτόμενον ἀντιπεριφόμενος. τὰ δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ἐκάστου συμφορᾶς ἐπὶ τὴν στρατηγικὴν αἰδουμένων, παρελύοντο μὲν αἱ δεξιαὶ, πρόϊεσαν δὲ τὰ ξίφη, καὶ πολλοὶ τὰς φόβου φάσκας ὑπεφέροντες, αὐτομάτως παρέδηκαν. ὁ δὲ ἐν ταῖς ἀμηχανίαις, οὐκ ἠπόρησεν ὑπονοίας, ἀλλὰ πιστεύων τῷ κηδεμόνι θεῷ τὴν σωτηρίαν ὑποβάλλεται. καὶ ἐπειδὴ δέδοκται τὸ θνήσκειν ἐφ' ᾧτε κλῆρῳ τὰς ἀλλήλων σφαγὰς ὑπερβαίνειν, ὁ λαχὼν δὲ οὗτος δ' μετ' αὐτὸν πιπτέτω. καὶ διαδεύσῃ πάντων οὕτως ἡ τύχη. μὴ δὲ ὅτι τῆς ἰδίας κεῖσθαι δεξιᾶς ἕκαστος. ἄδικον γὰρ οἰχομένων τῶν ἄλλων τινὰ μεταποήσαντα σωθῆναι. πρὸς ἃ δόξαν ταῦτα εἶπον, καὶ συνεκλησοῦτο πείσας. ἐπίμην δὲ ὁ λαχὼν τῷ μετ' αὐτὸν παρεῖχε τὴν σφαγὴν, ὡς αὐτίκα πεθνηξόμενος καὶ δι' στρατηγοῦ. ζωῆς γὰρ ἤδιον, τὸ μὴ δι' ἑνὸς πεσεῖν ἡγεῖτο. καταλείπει δὲ ἕτερος (εἴπερ χρὴ τύχης λέγειν, εἴπερ θεοῦ πρόνοιας) συνὼ ἐπέρᾳ, καὶ παίζων μήτε δι' κλήρου καταδικασθῆναι, μήτε εἰ πλουτήσῃ λίποιτο μιᾶνον τὴν δεξιὰν ὁμοφύλῳ φόνῳ, πείθει κἀκεῖνον ἐπὶ πίστει ζῆν. ὁ μὲν οὖν οὕτω τὸν τῶ ῥωμαίων, καὶ τὸ οἰκείων ἀφυγὼν πόλεμον, ἐπὶ βεσπασιανὸν ἤγετο ἀφ' δ νικάνορος. οἱ δὲ ῥωμαῖοι πάντες ἐπὶ θέαν αὐτοῦ συνέτρεχον, καὶ πολὺς συνεθλίβοντο περὶ τὸν στρατηγὸν, θορυβος μὲν ποικίλος, τῶν μὲν χαιρόντων ἐπὶ τῷ ληφθέντι, τῶν δὲ, ἀπολλυμένων, τὸ δ' εἰγύγιον ἰδίαν βιαζομένων. οἱ μὲν πόρρωθεν,

A Deo inviſum eſt, & a ſapientiſſimo legis noſtræ conditore coercetur. Denique ſi qvi ſe occiderint, apud nos quidem uſque ad ſolis occaſum inſepultos abjici decretum eſt, cum etiam hoſtes ſepeliri fas eſſe ducamus: apud alios autem & dextræ jubentur abſcindi ejuſmodi mortuorum: qvæ in ipſos armatæ ſunt: qvoniam ut corpus ab anima, ita manum eſſe a corpore alienam exiſtimarent. Pulchrum eſt igitur, o ſocii, B juſta ſentire neque humanis cladibus addere, ut creatorem omnium impietate lædamus. ſi ſalvi eſſe volumus ſalvi ſimus, nec enim ſalus apud eos ignobilis eſt, quibus tantis virtutem operibus demonſtravimus. ſin mori placet, ab his occidi perpulchrum eſt, qvi nos ceperint. Non migrabo ego in hoſtium locum, ut ipſe mei prodixor fiam. multo enim ſtolidior ſim, C qvam qvi ad hoſtes ultro profugiunt, ſiqvidem illi ſalutis ſuæ cauſa id faciunt: ego vero interitus, & qvidem mei. Romanorum tamen inſidias votis expeto. nam ſi me & poſt junctas dextras perimant, magno animo paratoqve moriar, mendacii perfidiam pro victoriæ ſolatio mecum auferens. Multa qvidem in hunc modum Joſephus ut a cæde propria ſocios dehortaretur, D dicebat. Illi autem obſtructis deſperatione, qva ſe jamdudum morti devoverant, auribus concitantur: & alii aliunde cum gladiis accurrentes ignaviam exprobrabant: & quaſi eum mox perculturus, quiſque adoriebatur. Ille autem cum alium nominatim vocaret, alium vultu ducis intueretur, alterius dexteram prehenderet, alium precibus exoraret, varia mentis affectione (ut in tali neceſſitate) diſtractus, ferrum omE nium a cæde ſua prohibebat, non ſecus ut feræ beſtiæ circumcluſæ, ad eum ſemper qui ſe contingeret, ora convertens. Illorum autem, qvi ducem in extrema qvoqve clade reverendum putabant debilitabantur dextræ, gladiique de manibus elabebantur: multi cum manus ei afferrent, ſponte frameas dimittebant. Joſepho F autem non defuit in deſperatione conſilium, ſed fretus Dei providentia, ſalutem in periculum mittit. Et qvoniam mori decretum eſt, inqvit, agite, cædes mutuas ſortiamur: & cui obtigerit, manu ſeqventis occumbat, atqve ita omnium fortuna perambulet, neq; ſua ſe qvis dextera feriat: injuſtum eſt enim ceteris interemptis, ex aliis qvenqvam, ſi pœnituerit, ſalvum eſſe. Viſus vera dicere, & qvod perſuaſit agitur: ut ſors cuiqve obtigit, paratam ei qui ſequeretur necem ſuam præbebat quaſi mox etiam duce perituro. cum Joſepho enim perire, ita dulcius G æſtimabant. Remanſit autem ipſe cum altero, ſive fortuna dici poterat, ſive Dei providentia. Conſultoqve proſpiciens, ne vel ſorte gravaretur, vel ſi noviſſime ceſſiſſet, gentilis cæde polluretur: illi qvidem, fide interpoſita, ut viveret perſuaſit: ipſe vero hoc modo & Romanorum & domeſtico bello liberatus, ad Veſpaſianum per Nicanorem ducebatur. Omnes autem Romani viſendi ejus gratia occurrebant: & cum ſe circa ducem premeret multitudo, varius tumultus erat: his exultantibus, quod captus eſſet, aliis minitantibus, nonnullis autem propius eum videre certantibus. Et qui longius quidem aberant,

bolem interficiendum esse clamabant: qui ve-
ro propius erant facta eius reputantes, mutatio-
nes stupefe bant. Rectorum autem nemo fuit,
vbi licet ante iraferetur nomini ejus, viri a-
spectu non mitior iactus fit. Titum vero prater
alios & fortis Iosephi animus calamitatibus, &
erudis eius misericordia capiebat: qualisque
priden fuiller in praliis reminiscenti, & qualis
nunc sit in hostium manibus positus intuenti,
succurrebat quanta esset fortunæ potentia,
quamque velox bella momentum: humanum
autem rerum nihil firmum atque perpe-
tuum qvamobrem nullos ad miserationem Io-
sephi pertraxit plurimique salutis ejus pars Ti-
tus existit apud patrem. Vespasianus tamen,
qvod militaris rum Cæsari, ut cautissime custo-
diretur præcepit. Quo audito, Iosephus aliquid
et ibi se dicere velle ait. Summotisque ab illo o-
mnibus alijs præter filium Titum, ac duos ami-
cos: Tu quidem, inquit, Vespasiane, tantum
hoc putas, Iosephitte habere quod vim ego au-
tem majorum adte mitto Venio, præmissus
a Deo: alioquin Judæorum legem ricebam, &
qvemadmodum duces exercitum mori dece-
ret. Ad Neronem me mittis? quid ita? qvasi
qui Neronis usque ad te successuri fint, mane-
ant. Tu es Cæsar Vespasiane & Imperator, at-
que hic filius tuus: me autem celligatum arctius
tibi allervato: nam dominus qvidem non mei
solius es tu Cæsar, verumetiam terræ marisque
ac totius hominum generis; me autem ad majo-
rem penam custodiri oportet, si ex tempore &
subito in dominum ista confingo. His dictis
Vespasianus flatim qvidem fidem non habere
videbatur, eaque Iosephum existimabat fabulis
gratia commin iscitum esse ad credendum
impellebatur, jampridem illum excitante ad
imperium Deo, scepturaq; multis præmonstrante
aliis portentis. Sed & in aliis verum esse Iosephi
deprehenderat. Altero namqve amicorum qui
secreti interant, admirari dicente, qvemad-
modum (nisi hæc deliramenta fint) neq; Iotapa-
tenis de excidio, neq; sibi de captivitate qvicqvā
divinitlet, ut a se itam depelleret: Iosephus Jo-
tapatenis ait se prædixisse, qvod post diem fe-
ptimum & qvadragesimū eum tenturet exitium,
qvodqve ipsum Romani vivum essent in custo-
dia retenturi. Hæc in secreto qvidem, Vespasia-
nus ubi vera ell compertæ captivis, etiam qve-
de se disserit credibilia coperat æstimare: fed q
neqve cultodiam Iosepho nec vincula remitte-
bat: vestimentis autem alijs qve muneribus eum
donare beniffimè qve vovere non delinebat,
etiam i ito ipsum honori ejus operam commo-
dante. Quarto autem die mentis Judæ Vespasia-
nus in Poliemida reversus, finde in loca marit ima
Cæsarem pervenit, Juliæ maximam civi-
tatem, & qvæ majorem incolarum partem Gra-
cos habetur. Itaur & exercitum & rectorem in-
dicenz omnivore ac benignitate fuscipiunt,
affectui qvidem qvod comatos illi gerent, plus aute illo qui excifi fuerant odio unde etiam multi fimul,
ut de Iosepho fupplicii fumeret, cum clamore precabantur. Vespasianus autem de ista quidē petitione,

Δελαζεσθαι τον Ιωσηπον πολεμιον. των δ' ανωτατω ειδεναι
σε φασκει των εργων ηγεμονα, και εκεις τας μετακλη-
σεις, των τε πραξεων δους ιδι, ως α ουκ αν
αφικεσθαι ποτε αυτω των ενδον εις ενδειαν αυτ. μει-
λιχια τ' αυτω ης ηθους, τα πασιν ειδεναι δ' ευ-
φρανει τον ηθουμενον, ειδοτι τ' ανδρα μεγαλων δ' ευ ειδο-
μενον εν εχθραι αρτι κειμενη τυχαι. παρειδε τ' ουδε των
δυνατ. τυχη, ως εξοχα μεν αδηλον εστι, των δ' αν-
θρωπινων ουδε βεβαιοτατ. ωσπερ ουν εκαστοτε ιδιω
ανθρωπινοτατ ειδεναι δ' αυτον εικοτως. ανθρω-
πινωτατη δ' εστι πασιν η οικτου.

Κεφ. κ'.

Ομοι τα δεισταναιος φρονησει αυτη μ'
λιστα δε ιωσηπος αυτοκρατορι, ος αναπεμπειν
αυτον ητειτο. τουτο αυτοκρατ ειπειν, μονον τ
δελφεδουλιον δηλον ειναι φασκων. μετεωρισμος δ'
ουκ ενεστιν ο πολις αυτω ουδε φιλια προς αλλους
ασκητος. ου γαρ παν ενταυτοις, ινα μη ανθρω-
πινον αμαρτειν δοκοιη, ουδε ανθρωπινον ειναι δοκει.
ουδ' εν μεσοις, ινα μη ζηλωτος ειναι δοκοιη.
ουκ οιδα τι ιδιωμενος τοιουτ, ως ουκ εφανερη δοκι-
μαζεσθαι σπευδ. τερπεται πασιν, η δι' ε. τερπε-
ται δι' ολιγων μονων. ου κοσμος ουτω ασπα-
ζεται ανθρωπος, ως ουτος τον εν εξ. ουδενα δε μα-
λιστα ανθρωπων ασπαζεται ως τον εαυτ. ουτος
ειδεν ο κοσμος, ουκ ανω κατω τα εν τω κοσμω
ως ανθρωπος, ουδε ως θεος, ουδε ως ανθρωπος
ως θεος. ουδε ως ανθρωπος ανθρωπον, ουδε ως θεος
θεον, αλλ' ως ανθρωπος ανθρωπον, ως θεος θεον.
ουδε ως ανθρωπος ανθρωπον, ουδε ως θεος θεον.
ουδε ως ανθρωπος ανθρωπον, ουδε ως θεος θεον.

Κεφ. κα.

Τριτην δ' υστερον μηνος, αναξ ηγειτο ο τι-
τος ιερουσαλημ, καλειται τε ο ιωσηπος αυτοκρατωρ
καισαρ, μεγιστ δ' ευ ποιησας αυτον και τα
αλλα ωφ' ουδενος επιτευκτον. τα γαρ ουκ ε. τεται-
ται δ' ε. τερπεται δ' ουκ ανω κατω τα εν τω κοσμω
ως ανθρωπος, ουδε ως θεος, ουδε ως ανθρωπος
ως θεος. ουδε ως ανθρωπος ανθρωπον, ουδε ως θεος θεον.
ουδε ως ανθρωπος ανθρωπον, ουδε ως θεος θεον.
ουδε ως ανθρωπος ανθρωπον, ουδε ως θεος θεον.

Digitized by Google

A velut ab inconsulta multitudine oblata: nihil respondendo diffidentes eorum vero dius quidem hyemantum apud Cæsaream profuit, quod opportunam videret esse civitatem. Decimam vero & quintam Scythopolim mittit, ne totius exercitus molestia Cæsaream premeret. Erat autem illa quoque aptior per hyemem, quantum abhatis caloribus æstuet, tutis planicie sita atque maritima.

CAP. XV.

Joppe deserta restituit.

DUm hæc aguntur, collecta non exigua multitudine, qui vel ab hostibus fecissione deserant, vel ex civitatibus cessis effugerant, Joppen sibi receptaculo renovari, eyam arcem vallaverat Cestius. Et gvia tertia quam vallaverat arcebantur, migrandum inmare confestim: & paratis navibus fabricatis, in Syriam ac Phœnicen, remque in Augustum commentes, plurimos latrocinijs prædabantur: omnibusque navigiis invium faciebat Plarum partium pelagus. Sed Vespasianus cognito quid conflaretur, equites in oppidum necnon & pedites mittit, hique pulso in civitatem, quod habitudebat, ingressi sunt. Eius autem habitatores expulsi, quasi irruptionem præsentiens, ne rure Romanos arcerent, metu deterriti, naves fuga petierunt: & in his intra conspectum fugitus locum, permodicum. Cum vero Joppe naturaliter importuosa (namque in asperum cæterisque ardnum litus definitæ fluminis urinque cornibus leviter incurvum quæ valle superfunt, & ingentibus procellis pelagus turbant: ubi etiam nunc Andromedæ cautium signis exantibus, fabulæ veteris fides offenditur æ adversus astrum Aquilo terribus flatus, fluminis in obiectas cautes fractus assiliit, solitudinique ex hutiorem efficit finitorem, in eo filo fluctuantibus Joppenis, primalucæ videntibus, ayem illic navigantes Melamborum vocant flatus incumbit: & alijs qvidem naves inter se, alias vero colliin scopulos, multæ autem cum magna vi adversa fe ipsi, alterentur ad pelagus (nam & latus fluvis intellum, & hostes in eo conflictuos timebant) subtatis in sublime gurgite mergebantur, & neqve fuge ipsum locus erat, neque manentibus ipsis salutis: cum & mari ventorum, & civitate Romanorum violentia pellererntur. Itaque multi tubatus collisis navibus audiebantur, & multi crepitus fractis: Joppenorum autem pulcibus pars obriti, pars naufragijs implicati moriebantur, nonnulli autem ferro se interficientes, vehuisi fuis manibus, mare præveniebant: plurimi autem evecti fluctibus, scopulis carpebantur: utæ pelagus fungvine redundaret, omnisqve ora maritima cadaveribus implereturi cum etiam ad fitus aqvilos in eo flantes Romani milites truci dirent, ejectorum autem corporum qvatuor millia ducentos fuerunt. Ita captam nudi pudio civitatem Romani fundidus eruunt. Joppe quidem hoc modo brevi tempore bis a Romanis evicta est. Vespasianus autem, ne rursus eo pirate confluerent, cultris in aere munitis, ibi cum prefectibus pancis equitatum reliquitur hi quidem locis fuis manentes, eadem cuftia defendebant: equites vero omne circa territorium peragrantes ad fines Joppes, vicos & oppidula simul euuerrent.

Digitized by Google

Illi igitur præceptis obedientes, in dies singulos incursando, excindebant totas regiones atque vastabant. Ubi vero Jotapatæ apud Hierosolymam casus nunciatus est, primo quidem plurimi & pro magnitudine calamitatis, & quod nemo quid fe vidiffe dicerer que jactabantur adveneral, non credebant, nec enim vel nuncius aliquis superfuerat: sed ipsa per se fama excidium prædicabat, velox nuncia triftium! paulatimque per finitimos veritas ambulabat, & apud omnes ambiguitate certior habebatur, quineriam rebus gestis plura quæ fictanonne rant affingebantur: & in excidio civitatis peremptus dicebatur ille Josephus: quæ res maxime nos inde replevit Hierosolymamodi per singulas domos lacrymæ lonantiones, amiforum qui-B qve lugebatur a fiiis: luctus vero duces publicus erat. & fi qui em hoftites, alii propinquos, amicos alii, nonnulli etiam fratres flebant: Josephum autem uni verfi deo ut per dies XXX. nunquam lamenti in civitate ceffarent, magnaque mercede conducerentur tibicines naniarum. Tempore autem veniæ revelata, ut de Jotapata quidem ubires habebat, fictum vero quod de Josephi morte vulgabatur, eumque vivere & cum Romanis esse compertum est, ac D fupra captivi fortunam a ducibus honorari: tantam in eum vivum iracundiam, quantam prius cum mortuum credirent bene vel eo etiam, consecrentur. Et ab aliis quidem ignavie, & pud alios proditionis arguebatur: totaq; in eum civitas plena erat indignatione atque convitiis. Ultro autem his vulneribus excitabantur, magisq; accendebantur rebus adversis: & offensio E que prudentibus ne fimilia perferant cautionis & cuftodiæ cauſam præbet, ad alias calamitates tanquam ftimulus incitabat: & malorum femper incipiebat ex fine principium. deinique majore in Romanos impetu ferebantur, velut in Josephum pariter vindicaturi. Hierofolymorum quidem habitatores ejuscemodi turbis agitabantur.

CAP. XVI.

Deditio Tiberiadis.

VEſpaſianus autem ſtudio vifendi regnum Agrippæ (nam & ipſe res invitabat, redorem cum exercitu ſimul paratus accipere domeſticis divitiis, ac per eos ægras partes regni compeſcere) motis ex Cæſarea maritima caſtris, in eam quæ Philippi dicitur Cæſaream ſemigravit: ibique per dies XX. militi requiem, ipſe quoqve rerum geſtarum gratiis Deo referens in equitis erat. Poſtquam vero Tiberiada qvidem novas res cupere, ac deſidere Tarcheas audivit, ad regnum autem Agrippæ utraque pertinebat) decreto apud ſe undique Judæos excindere, opportunum eſſe credidit adverſus eos exercitum ducere, ſimul ut Agrippæ hoſtilio vitem reprenderet, poteſtati ejus civitatibus credidit. Igitur filium ſuum in Cæſaream, ut inde militem Scythopolim traduceret, mittit. Hæc autem civitas Decapoleos maxima, & Tiberiadi vicina eſt. Quo cumipſe veniſſet, ibi filium præſtolabatur. Deinde cum tribus ultra legionibus progreſſus, ad tricefimum a Tiberiade ſtadium,

A τὸν μὲν πρῶτον ἐν τοῖς ἀπορρήτοις τῶν ἔργων καταστήσασθαι, καὶ πρέσβεσιν ἐπιτιμῶν τοῖς ἀφικνουμένοις.

ΚΕΦ. λ.

Ὡς δὲ τὰ περὶ τὸν Ἰωσηπον τῷ ὑπερτείνοντι θεῷ συνῆλθεν ἀγγελθέντα τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ ὅλη τὴν πόλιν ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι κλαυθμὸς καὶ θρῆνος ἐπείχετο τῶν ἀγγέλων αὐτοῖλεγόντων. διεσῴθη γὰρ οὐδὲ εἷς· ἀλλὰ καὶ τὴν ἀκριβεστέραν φήμην B πάλαι μανθάνουσιν ἐκ τῆς συμφορᾶς. καὶ οὐχὶ ἡ ἄλλη τῶν ἀφηγουμένων ἀδεὴς ἦν ἀλήθεια, ἀλλ' ἐν ἀσφαλείᾳ τὸ ψεῦδος ἐν τῇ ὁμιλίᾳ τῶν πολλῶν ἐφέρετο· μᾶλλον δὲ καὶ μέρος τῆς συμφορᾶς ἦν τὸ μὴ τὴν ἀληθῆ φήμην ἐν ἱστορίαις τοῖς πολίταις ἐκφανῆναι. πᾶσαι γὰρ αἱ κατὰ τὴν πόλιν οἰκίαι καὶ οἶκοι θρήνων ἐπλήσθησαν ἐπὶ τῷ τοῦ Ἰωσήπου θανάτῳ. καὶ οἱ μὲν ἴδιοι, οἱ δὲ συγγενεῖς, οἱ δὲ φίλοι, οἱ δὲ ἀλλότριοι ἐθρήνουν. τοὺς δὲ C ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνθρώπους μὴ πάσας μὲν ἀδιαλείπτους ἐπὶ τριάκοντα μὲν ἡμέρας μὲ

κατά τινα ευθμὸν διάνοησιν τῆς νεωτερίζεσι. σννα-
ζεις ἀναμάξη. πέμπει ἢ δεκαδάρχην ουαλεριανὸν
σὺν ἱππεῦσι πεντήκοντα, διαλεχθησόμενον ἡρέμα τοῖς
κῆ τὴν πόλιν, καὶ παρατρεψόμενον ὅπη πίστις. ἀκη-
κόει γὰρ ὡς ὑπὸ μὲν εἰρήνης ὁ δῆμος, καταστα-
σιάζοιτο ἢ ὑπό τινων πολεμεῖν βιαζομένων. παρεσ-
κάσατο ἢ ὁ ουαλεριανὸς, ἐπεὶ πλησίον ἦν ἤδη τείχους,
αὐτός τε καταβαίνει. καὶ πὼς σὺν αὐτῷ τὸ ἱππικὸν ἀπε-
βησαν, ὡς μὴ δοκοῖεν ἀκροβολισόμενοι παρεῖναι. καὶ
πρὶν εἰς λόγους ἐλθεῖν, ἐπικλέπτουσιν αὐτῷ τῶν συντεταγμένων
οἱ δυνατώτεροι μὴ σφαλῶν. ἐξηγεῖτο ἢ αὐτῶν ἰησοῦς τις
ὀνόματι, παῖς ἀφάπου, ἅ ληστρικὸς σίφους ὁ κορυφαιό-
τατος. ουαλεριανὸς ἢ οὔτε ὡς ἐκ πολλῆς ἐπιπλοίας ἅ στρα-
τηγεῖ συμβαλεῖν ἀσφαλὲς ἡγούμενος, εἰ καὶ τὸ νικᾶν
ἦν βέβαιον, καὶ σφαλερὸν μάχεσθαι πολλοῖς μετ' ὀλί-
γων, ἀναχωρήσειν τε πρὸς ἑπόμενους, καὶ ἄλλως ἐκ-
πλαγεὶς πρὸς τὸ ἀδόκητον τῶν ἰουδαίων πόλεμον, φεύγει
πεζός, ἑπομένου τε ὁμοίως πάντα τοὺς ἵππους ἀπέλιπεν,
οὓς οἱ περὶ τὸν ἰησοῦν ἀπήγαγον εἰς τὴν πόλιν, χαρᾷ τε
ὥσπερ μάχῃ λαφθέντας ἐκ ἐνέδρας.

ΚΕΦ. λβ.

Τοῦτο καταθύσαντες οἱ γηραιοὶ ἅ δῆμος, καὶ πέρ-
σχειν δοκοῦντες, φόβῳ μὲν εἰς τὸ τῶν ῥωμαίων
στρατόπεδον, ἐπεὶ ὁρμῶντο ἢ τὰ βασιλέως πρεσβεύ-
σιν ἱκέται ἐσπασάμενοι, μὴ σφᾶς περιίδῃ δεόμενοι, μὴ ἢ
τὴν ὀλίγων ἀπόνοιαν, ἡγησάσθω τε πόλεως ὅλης. φει-
σάσθω ἢ δῆμος ῥωμαίοις φιλοφρονέντων ἀεί, καὶ τοὺς
αὐτοὺς πιμωρήσασθω τὰ ἀποστάσεως, ὑφ' ὧν αὐτὸς φρου-
ρηθῆναι μέχρι νῦν ὅτι δεξιᾶς ἐπειλάμενοι πάλαι, ἰαύ-
τοις ἐνεδίδου τε ἱκεσίαις ὁ στρατηγὸς, καί τι λέγει τῷ
ἁρπαγὴν τῶν ἵππων ἐφ' ὅλην ὠργισμένος τὴν πόλιν. καὶ γὰρ
ἀγωνιῶντα περὶ αὐτῆς τὴν ἀχρεῖαν εἴασε. λαμβανό-
των ἢ πύστων ἅ δῆμος δεξιᾶς, οἱ περὶ τὸν ἰησοῦν, οὐκ ἐπ'
ἀσφαλὲς ἡγούμενοι μένειν ὅπῃ τῆς πυρεμάδος, εἰς τὸ μέ-
γιστον λοιδορήσασθαι. καὶ μεθ' ἡμέραν θεασπασιανὸς
σὺν ἵππεῦσι, πρεπέμπει πρὸς τὴν ἀκρόπολιν τραϊανόν,
λοπτὸν καθοπλίσαντα ἅ πλήθους, εἰ πάντες εἰρηνικὰ φρονοῖεν.
ὡς ἢ ἔγνω τὸν δῆμον ὁμοπαθοῦντα τῇς ἱκέτῃς, ἀνα-
λαβὼν τὴν δύναμιν ἦει πρὸς τὴν πόλιν. οἱ ἢ τῆς
τε πύλας ἀνοίγουσιν αὐτῷ καὶ μετ' εὐφημιῶν ὑπαντῶν-
των, σωτῆρα καὶ εὐεργέτην ἀνακαλοῦντες. τῆς ἢ στρα-
τιᾶς περιόδῳ πρὸς τὴν τῶν εἰσόδων στενότητα, ὠθισμὸς
ἦν ἅ κῆ τὴν μεσημβρίαν τείχους ὑπεστάσιανος κε-
λεύσας, πλατύνει τὴν εἴσοδον αὐτοῖς. ἁρπαγῆς μὲν
τε καὶ ὕβρεως ἀπέχεσθαι, παρήγγελλε τῷ βασιλεῖ
χαριζόμενος, τῶν τε τειχῶν μέχρι τότε ἐφείπετο, συμ-
μένειν πρὸς τὸ λοιπὸν ἐκλυομένου τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ
τὰ ἄλλα κεκακωμένην τὴν πόλιν ἐκ τῆς ἐκείνου
ἀνελάμβανεν. ἔπειτα παρελθὼν αὐτῆς τε μετεῖχε,
καὶ παρεκάλει φείδεσθαι. ταχίζει ἢ αὐτίκα
πανδοκεῖα ὀχυρώσεων, ὑφορώμενος ἐκεῖ πόλεμον
τριβὴν αὐτῷ ἡγησόμενον. συνέῤῥει γὰρ εἰς τὰς παρε-
κείμενας πᾶν τὸ νεωτερίζον, τῆτε τῆς πόλεως ὀχυρότητι,
καὶ τῇ λίμνῃ πεποιθότες, ἣ καλεῖ ἢ γενησὰρ πρὸς τῶν
ἐπιχωρίων. ἡ μὲν γὰρ πόλις ὥσπερ ἡ πυρεμάς ὄρος
ἐστὶ, καὶ μὴ τῇ λίμνῃ προσεκλύζετο, πάντῃ ἂν
ἦν ἰσχυρὰ τετείχιστο καρτερῶς. ἐλάσσω μέντοι τῆς πυρε-
μάδος. τὸ μὲν ἐκεῖ πρόλοιπον, ἐκ ἀρχῆς τῆς ἀποστά-
σεως δαψιλείᾳ χρημάτων καὶ δυνάμεως ἐκρατύνατο.

in quadam manſione conſpicua novarum rerum ſtudioſis, cui nomen eſt Enabris, caſtra ponit: atq; hinc decadarchum Valerianum cum equitibus L. mittit, qui pacifico ſermone oppidanos alloqueretur, & ad fidem invitaret. audierat enim qvod pacem populus deſideraret: a nonnullis autem ad bellum eum cogentibus, ſeditionem pateretur. Itaque Valerianus ubi muro appropinquavit, & ipſe de equo deſiliit: & ſuos comites idem facere juſſit: ne laceſſendi prælii cauſa, potius veniſſe videretur. Sed priuſquam verbum faceret, armati excurrêre in eum ſeditioſi, qui erant validiores, rectore quodam nomine Jeſu, Tobiæ filio, latrocinalis agminis principe. Valerianus autem, neque præter mandata ducis prælio congredi tutum ratus, etiam ſi de victoria certus eſſet: pugnamque periculoſam eſſe, ſi cum multis pauci, & inſtructis imparati conſligerent, inopinata præterea Judæorum ſtupefactus audacia, & ipſe pedes refugit, & quinqve alii ſimiliter equis relictis: quos Jeſus ejuſqve ſocii, veluti pugna non inſidiis captos, læti in oppidum adduxerunt. Id autem veriti ſeniores, & qui eminere in populo videbantur, in Romanorum caſtra profugiunt: adhibitoque ſibi rege, ad Veſpaſiani genua ſuppliciter accidunt, ne ſe deſpiceret obſecrantes: neve quæ paucorum eſſet, totius eſſe civitatis inſaniam exiſtimaret: ſed populo parceret, qui ſemper amica Romanis ſentiret: magiſque ultum iret defectionis autores, a quibus ipſi olim ad fœdus venire properantes, nunc uſque ne id facerent aſſervati fuiſſent. His eorum precibus, quanquam toti civitati propter eqvorum rapinam infenſus eſſet, indulſit. nam & Agrippam videbat ejus oppidi cauſa trepidare. Fide autem per eos populo data, Jeſus ejusqve ſocii, tutum ſibi non eſſe rati apud Tiberiada conſiſtere, ad Taricheas confugiunt. Poſteroqve die Veſpaſianus in arcem præmittit cum eqvitibus Trajanum, qui multitudinem an omnes pacem cuperent, experiretur. cognito autem populum eadem ſentire quæ ſupplices, ad civitatem ducebat exercitum. Illi autem portis ei patefactis, cum fauſtis ominationibus obviam prodeunt, ſalutis datorem ac benemeritum acclamantes. Cum vero militem anguſti aditus remorarentur, murorum partem dirui Veſpaſianus ex meridio latere juſſit, eoqve pacto dilatavit ingreſſum: ut præda tamen & injuriis abſtinerent, in gratiam regis edixit: ejuſdemqve cauſa muris pepercit, ſpondentis habitatores ejus poſthac cum reliqvis fore concordes: aliiſque modis malis affectam civitatem ex diſſenſione recreavit.

CAP. XVII.

Taricheārū obſidio.

Deinde ab ea digreſſus, inter ipſam & Taricheas caſtra poſuit, muroqve firmavit, belli ſibi moras illic fore proſpiciens: qvod omnis turbarum cupiens multitudo ad Taricheas confluereet, munitione confiſa civitatis, & lacu qvi Geneſar ab indigenis appellatur. Etenim civitatem ita ut Tiberias ſub monte poſitam, qua lacu non alluebatur undique muro validiſſimo, ſed minore tamen quam Tiberiada, Joſephus cinxerat. nam illam quidem in principio defectionis, pecuniarum itemqve virium copia communierat:

Tarichiis vero largitatis eius reliquiæ profecerunt. Scaphas autem plurimas in lacu paratas habebant: ut in eas videlicet, si terrestri prælio vincerentur, refugerent: simulque ad navale bellum, si opus esset, instructas. Romanis autem castra munientibus, Jesus ejusve socii neque multitudine hostium, neque disciplina militia perterriti, cursi eos irruunt: primoque impetu dejectis muri fabricatoribus, ac parte aliqua ædificii dissipata, ubi armatos congregati videbant, antequam mali alicjus id paterentur, ad fugas reguiunt: eosque insecuti Romani, ad navigia compulere. Et illi quidem tantum proveniebat, undeRomanos contingere missilibus possent, ancboras jaciunt: & sicut acies aliolent, denfatis inter se navibus, adversus hostes in terra constitutos, navali prælio decertabant. Audito autem Vespasianus magnam eorum multitudinem in proxima civitatis planicie congregatam, filium suum cum fexcentis equitibus lectis eo C mittit. Qui cum infinitum hostium numerum reperisset, Pari quidem majoribus auxiliis opus esse mandavit. Ipse vero equitum plerosque, etiam prius quam fubidia venirent alacres esse videns, cum nonnulli eorum multitudinem hostiorum formidarent, unde metui posset confidit: & ô Romani, ait; pulchrum est namque in principio sermonis admonere vos generis vestri, ut qui cum quibus pugnaturi simus fciatis: D nostras enim manus nemo unquam toto orbe hostis utilis evasit: Judæi vero, ut etiam pro his dicamus aliquid, ad hoc usque tempus vicii non desatigantur: itaque oportet illis in adversis rebus constantiam dimicantibus, etiam nos in fecundis perseverantias laborare: aperta quidem fronte vobis plurimum alacrior inelle confpiciens, gaudeo: veteor autem, ne cui vestrum tanta timorem multitudo hostium latenter incu- E tiat. Igitur quisque iterum cogitet, qualis cum quibus decertabit: quodque Judæi, licet fatis fint audaces, mortemque contemnant, incompositi tamen bellorum conmentant, incompositi tamen bellorum usu peritos: quæ vestra exercitus appellandi, de vestra vero peritia atque ordinatione referre quid opus est? Nempe idcirco foli armis exercemur, pacis etiam tempore, ut ne in bello nos cum hostibus numeri conferamus. nam qvod perpetuæ militiæ commodum, fi pares cum rudibus congrediamur? Quin reputate, quod armati cum inermibus, & equites cum peditibus, & ductu ti cum confilio cum vagis neque rectorem habentibus decertabitis: qvodque nos hæ virtutes multo plures efficiant, multum autem vitia de hostium numero detrahant. Nec fola hominum multitudo, qvam vis pugnacissimi fuerint, in bello obtinet: fed etiam di, vel in paucis fe fortitudo.Ita enim & ordinati faciles fiant, & fibimet fubvenire: numerofæ autem copiæ plus incommodi ex femetipfis, qvam eli hoftibus capiunt: tio five mentis fevitia ducunt, qvæ rebus fecundis aliquantum valent, minimis vero offenfionibus extinguuntur, nos autem virtus regit, & morigera voluntas, itemque fortitudo, qvæ bella

Ἀπὸ τοσαύτης μὲν οὖν τοῦ λαοῦ πολυανθρωπίας ἐπὶ τὴν τῶν ὅπλων παρασκευὴν ἐπεμελήθη. ἐκεῖνοι δὲ τὴν συμφορὰν ἐν τοῖς τῶν πολεμίων, καὶ οὐκ ἐν ἰδίοις μέρεσιν ὑπομένοντες, ἐπὶ τὸν ἐκείνων ἐπεσπεύδοντο πόλεμον. ἐπεὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν πολεμίων ὑπερβάντα, καὶ τὴν τῶν ὅπλων παρασκευὴν ἀξιόμαχον ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἐπιδεδειγμένον, ἐδέησε τὴν ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀπαράκλητος ἐς τοῦτο τὸν ἐκπύρωσιν ἀθροῦσαι. ἐπιδιωκόντων δὲ τῶν Φιλίππου ἱππέων, καὶ τῶν ἐκ τῆς Ἀγρίππα τοξοτῶν, ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐτράποντο. καὶ οἱ μὲν ἀναχθέντες ἐς ὀλίγον ἐπὶ τὸν ὁμοιον διέπλεον τρόπον, ὡς τὰ ἀγκύρας ἐκβάλλειν, καὶ συνδεῖσθαι ἀλλήλοις τὰ πλοῖα, καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ γῇ τεταγμένων ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς ἐμάχοντο. ὁ δὲ Οὐεσπασιανὸς ἀκούσας τὸν ὄχλον ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἠθροῖσθαι, πέμπει τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπ' αὐτοὺς ἱππεῖς ἐπιλέκτους ἑξακοσίους. ὁ δὲ, ἐπειδὴ τὸν τῶν πολεμίων ὄχλον ἐπὶ τῷ πεδίῳ τῆς κώμης ἐκείνης ἐπιπολὺ συνηθροισμένον ἐθεάσατο, καὶ τὴν τῶν ἵππων παρασκευὴν ἐπὶ τὸ μάχεσθαι ἑτοίμην ὁρῶντας, ἐκέλευσε τοὺς μὲν ἱππεῖς ἐπὶ τὸν ὄχλον ἐλαύνειν, αὐτὸς δὲ τοξότας ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς φάλαγγος ἔταξε, καὶ τοὺς ἱππεῖς ἐκ τῶν πλευρῶν ἐκέλευσε κυκλοῦσθαι, ἵνα μὴ ἐκφύγωσιν. οἱ δὲ, ὡς ἐπὶ τοσούτοις ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς ἐμάχοντο, ἐπεὶ τὰ τῶν ἱππέων ἐπεκράτησε, καὶ τὰ τῶν τοξοτῶν ἐπὶ τὰ ἄκρα ἐκυκλοῦτο, ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἔφευγον. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὰ πλοῖα ἀνεχώρουν, ἐν ὀλίγῳ δὲ τὸ πλῆθος ἐκεῖνο ἐπὶ τὸν ὁμοιον ἐκυκλοῦτο τρόπ

ἀλλως διοπλισματα ἀκμαζει, και τις ἀνδρισμος ἐν μαχῃ πλειος ἐφαινετο, και τολμα μειζων ἢ ἀνθρωπος ἐδοκει. και ἐν ἀπασι ἐπιλεγειν, και παυσηται ἑκαστος ἐ πλειον ἀνδρισαμενος, τι μειζον ἡμιν ἐλπιζειν, και τι μη φοβειν ἐς τους ἐναντιους ἐρχομενοι, ὁ μαλιστα ἐν ἀπασιν ἀναγκαιον ἐστιν ἡ ἐν τῳ πολεμῳ ἡμιν ἀπλην ἀπηγειν ἀξιοῦ. πολλα γὰρ ἀν βοηθησειεν και πλουτος, ἀφθονος τε νεων θωμαξειν, και χρη τους τοσα ὑ αυτῳ ἡμιν ἐπιτηδειους ὑπαρχειν ὑ ἀπιστιαν ἐκπλαγεντας ἐν τῳ καιρῳ δειλια ἐρημον ἀν ἡμιν ἀπο πασης της ἀρετης, και τα ἐκ τουτου ἐπιγιγνομενα ἀβουλια ἀξιοῦν. ἐγω δ' ἐκεινον τον, φρασαντα μοι νικαν, και τα ἐκεινου τε και ἐμαυτου ἀγαθα ἐν ἀσφαλειᾳ ἡγουμενον ἐχειν, ἐν τῳ ἐμαυτου ἀγαθῳ ἐν κινδυνῳ ὄντα, ἀπιστον ἡγουμαι ἐκεινῳ ἐθελειν ἐπιτρεπειν. ἐγω μεν γὰρ ἐν τοις ἐμοις ἀγαθοις ἐν ἀσφαλειᾳ ὄντων, ἀπιστον μοι δοκουσι βουλεσθαι ἀξιοῦν

Verumtamen cum velocitate animis opus eſt. A nihil enim magnum efficiſine periculo confuevit.non ſolum autem hoſtium concordiam,quos cito neceſſitas in gratiam reconciliat, ſed etiam noſtrorum auxilia prævenire debemus: ut præter victoriam, qva tantas copias pauci ſuperamus,etiam civitate ſoli potiamur. Simul his diis conſentit eqvum, atqve ad lacum deſcurrit, & per eum propere celeritatem ingrediatur, qvem citeri confecti ſunt, paver autem eius audaciæ murorum defenſores invaſit, & pugnare qvidem,vel prohibere venientem,nemo ſuſtinuit, relicta autem civibilis, ipſius qvidem cum ſociis in arce effugit: alii vero decurrentes ad lacum,in manus hoſtium contra venientium incidebant. matchabantur autem alii cum ſcaphis feanderent,eenique alii, cum jam provectas ſcapheqvintandem conarentur,plurimaqve per civitatem fiebat hominum cades, advenarum qvidem reſtitutem,qvi non effugiſſent: indigenarum vero ſine pugna, qvoniam ipſes eos ſuderis, & conſcientia qvod belli conſilium non habuerunt, a præda deterrebat, donec Titus nocentibus interrempta,miſeratus indigenas ab internecione reqvivit. At qvi in lacum confugerant, ubi civitatem captam viderunt, quam longiſſime ab hoſtibus receſſerunt. Titus vero miſſis eqvitibus res geſtas patri nunciat. Qvibus ille compertis, qvod neceſſe fuit, & ſibi virtute admodum latus, & ſicinoris clariturdine (maxima enim belli pars videbatur exempta,tum qvidem ſtatim circumdari civitatem cuſtodibus juſſit, ne qvis ex ea fuſtertigeret, exdeinqve evaleret, poſtero autem die cum deſcendiſſet ad lacum & rates advertiſſus illos qui eo refugerant, fabricari juſſit,qva tam materiarum qvam artificum multitudine mature contexta ſunt.

CAP. X.

De ſtrue-Geneſur, & tontibus Iudaicis.

Acus autem Geneſar qvidem à terra continente appellatur: XL. vero ſtadiis in latitudine patens, centumqve in longitudine aqvæ dulcis eſt atqve potabilis. Paluſtri enim craſſitudine terræ ſuæ habet latices: & undiqve in littora ei arenas defluens, purus eſt, ac præter hoc temperatus ad hauriendum, & ſuavio qvidem five fonte lenior eſt, ſemper autem frigidior, qvam lacus diffuſio patitur, manet: adhæc ſuis noctibus ejus aqvæ ſub divo pertiare, nequaqvam affibus cedunt: id enim facere indigenis moris eſt. Varia autem ſunt in eo piſcium genera, ab alteriqs loci piſcibus tam ſapore qvam ſpecie differentes: medius qve fluvio Jordane fecatur. Caterum Jordanis fons Paniumeſſe videtur: ſed re vera huc terra conditus ſertur qva ex qva vocatur Phiale. Hæc autem eſt, qva in Trachonitidem aſcenditur ad CXX. ſtadium a Cæſarea, ad dexteram non longe a via. Et proprie qvidem ex rotunditate Phiala dicitur lacus, four ſpecie præterea. ſemper autem intra ejus labra cohibetur unda, nunqvam deficiens vel exuberans. Cumqve interim hoc eſſe Jordanis principium neſciretur, a terrarcha qvondam Trachonitidis Philippo deprehenſum eſt. Is namqz miſſis in Phialen paleis, invenie eis apud Paniumredditis, unde antea fluvius naſci credebatur. Naturalis qvide pulchritudo Paniſ, re-

Αὐτὸς μὲν οὖν ἀπὸς τὰ τάχιστα ἐπιθήσεται. ἐνδὲ τῷ μηδὲν μέγα Φιλεῖ ἄνευ κινδύνου κατορθοῦν, τὴν τῶν ἐναντίων ὁμόνοιαν, ἣν εὐκόλως ἐπιλύσει, ἡ συμφορὰ μᾶλλον ἀναγκάσει, ἀλλὰ καὶ τὰ ἡμέτερα δεῖ πρὸ τοῦ προλαβεῖν· πολὺ γὰρ ἄμεινον ἐστὶν ἡμῖν ἀπαιτοῦσι, καὶ καταγωνίσασθαι μέλλοντι, ἢ τὰς ἐπιθέσεις καὶ μάχας ἡμῖν ἀδοκήτους, πόνος ἔσται μικρὸς, λαφυρὰς τὰ ὑπάρχοντα, ἅμα μὲν ἐκ τῆς νίκης, ἅμα δὲ τῆς χώρας ὅλης. εἰ δὲ, ὅπερ τῶν ἡμέτερων κατὰ νοῦν, ἐπιτρέχοντες τὴν πόλιν ἐκβιάσονται πᾶσαν, καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ λίμνῃ καταδραμοῦνται, ἐπὶ τῶν πλοίων ἀναχωροῦντες, οἱ δὲ πρὸς τὰς ἐπὶ τῆς λίμνης ἀναχωροῦντες τὰ πλοῖα ἐμβήσονται, οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ἐπιτρέχοντες τὰ πάντα ἐν ὀλίγῳ. εἰ δὲ καὶ τοῦτο ὑπερβαίνοντα τὴν πόλιν φύγοι, καὶ τὸ κατὰ φῶς ἀπαντᾷ· μηχανὴ γὰρ ἐστὶν ἑκάστῃ πόλει ἢ πλέον· ἀνὴρ μὲν ἐλθὼν ἀφυλάκτῳ τῇ πόλει μηνύσει ἐπιθήσεται· ἐπὶ δὲ τοῖς ἐκπεσοῦσι πύλαις

Agis opibus & Agrippæ divitiis magnificentius accurata est. Manifestum autem flumen Jordanis hac antro incipiens. Semechonitis quidem lacus paludes fecat cœnosas: centum autem & viginti alias præterit is Tiberias, post oppidum Julia, Genesar lacum medium transemensis, deinde multam per solitudinem in Asphaltiten lacum evit. Ad Genesar vero lacum eundem nominis terra prætenditur, natura simul & pulchritudine admirabilis. Nullum enim ipsa pro ubertate sui negat arbustum, totamque plantis conferve cultores. Cui vero temperies etiam diversis aptissimi est, nuces enim, quæ arboreum maxime frigoribus gaudent, infinitæ floret: unt: ubi etiam palmæ, quas nutrit calor æstivus: has juxta ficus & oleæ, quibus aura mollior destinata est: ut natura magnificentiam hanc esse quis diverso, vim adhibentis ut in unum conveniant, inter se repugnantia, annisve temporum continentionem bonam, veluti singula peculiari studio terræ faverent, non enim solum nutrit præter opinionem poma varia, sed etiam servat, & gregia quidem, & quodammodo regalia. Uvas sane caricas intermissione decem mensibus fugerit, ceteros vero fructus, anni statio fenetcendi. Nam præter aëris lenitatem, & fonte quoque irrigatur uberrimo, qui Capernaum ab indigenis appellatur. Etiam nonnulli verum esse Nilifluminis opinantur, quod limites coracino Alexandrino generat pisces. Longitudo autem regionis fecundum littora cognominis lacus XXX. stadiis extenditur, & latitudo XX. Horum quidem natura ejusmodi est.

CAP. XIX.

Tarichææ excidium.

VEspasianus autem perfectis ratibus, imposita manu militum, quanta in eos qui lacu effugerant fuis erat, una provehitur. Illi autem neque compulsi ad terram evitandi facultatem habebant, infestis omnibus neque navali bello pari conditione pugnandi. nam & scapha parvæ, atque piraticæ adversus rates infirmæ erant: & cum prius singulis vehementer, cunctis simul infestibus Romanis pugnare neque metuebant. Verumtamen circum rates navigando, nonnunquam etiam prope accedendo, lapidibus Romanos enimis appetebant, aut communus etiam irruendo feriebant: plus autem ipsis utroque modo nocebatur. nec enim facile quicquam præter crebros fonitus agebant, quonam contra fepros armis jacebantur, contiguiq; fagittis eorum efficiebantur, & fi accedere propius auffiuffent, prinquam faceret alequid, patiebantur, cumque ipsis navigiis mergebantur. Multos autem vulnera interre tentantium, quibus continq; pollent, alios desiluendo in scaphas Romani gladiis transfigebant: nonnullos, concurrentibus inter fe ratibus in medio deprehensos, cum naviculis capiebant. Submerforum autem qui capita fuffuliffent, aut fugitus præveniebantur, aut ratibus occupabantur: & defeperatione compulsi inimicis adnatare tentabant, eis vel manus vel capita truncabantur, plurimusque puffim ac varius erat interitus eorum, donec in fugam verti, ceteri terræ appulfi funt, circumclufis naviculis fuis. Exclusi autem multi quidem in ipso lacu telis configebantur, multos vero in cerram egressos

Digitized by Google

peremerunt Rom. Mistum autem sanguine, plenumque cadaveribus cerneres totum locum. nullus enim salvus evasit. Acerbus autem fecundis diebus odor illum regionem oppreſſit faciens. nam littora quidem naufragiis simul plena erant, & corporibus tumidis, calefcentes autem ac tabefacti mortui, cœli tractum corrumpebant, ut. non Judæis solum ille casus miserabilis videretur, verum etiam autoribus ipsis effet invisus. Ille quidem illius præſii navalis exitus fuit. Perierunt cum his, qui pridem in civitate cecidere, ſex millia & quingenti. At Veſpaſianus pugnaperacta, protribunali apud Taricheas reſidens, advenam populum ab indigenis ſeorsum, qui autor belli extitiſſe videbatur: & an hi quoque ſervandi eſſent, cum rectoribus deliberabat, his autem affirmantibus eorum liberationem, detrimento futuram: nec enim demiſſos quieſcere, poſſe homines, qui & patriæ carerent, & vimqve adhibere ac bellum inferre poſſent ad quos confugiſſent: Veſpaſianus falſe quidem indignos eſſe eos, contraque ſervatores ſuos noverat evaſuros: ſed de eorum mortis genere cogitabat. Nam ſi ibi occiderentur, non perpeſſuros fugitivos cabatur indignetas, tot apud & fupplices obtruncari: ſideqve interpoſita deditis vim pigebat. differre: verumab amicis ſuperabatur, nihil in Judæos non licere dicentibus: quodque utile, eſſet, honeſto debere præponi, cum utrumque obtineri non poſſet. Indubitatis igitur conceſſa licentia, ſolo eos itinere, quod Tiberiade ducerat, exire permiſit. Cumqve illi facile his, quæ cupiebant credidiſſent, & quo juſſum fuerat convenirent, neque pecuniis fuis cuiquam metuentes abirent: totam ad Tiberiada usqve viam. Romani, ne quis evaderet, occupaverunt: eosqve in civitatem conclusos, mox infecutus Veſpaſianus omnes in ſtadio conſtituit. Et feniores quidem cum imbellibus, qui mille ducenti erant, juſſit occidi: juvenum autem valideſſimos ſex millia lectos, ad iſthmon Neroni transmiſit. Cæteram vero multitudinem triginta millia & quadringentos vendidit, præter alios quos Agrippa donaverat. nam his, qui ex ejus regno eſſent, licere quod vellet ipſe permiſit. Verum & iſtos rex vendidit. Reliquum vulgus erant Trachonitæ & Gaulanitæ & Hippeni, pluresqve Gadaritæ, feditioſi & fugitivi, & quibus probra pacis bellum conciliant. Captifunt autem VI. Idus Septembris.

ΦΔΔ-

A ἀνέγωμος διεζεύγνυτο δὲ τῇ πόλει τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ πεδίου μέρος ἐπίπεδον ἦν, τὸ δὲ πρὸς τὴν λίμνην ἀπότομον· ἐκ δὲ τούτου τὸ μὲν πρὸς ἑσπέραν ἐκτεταμένον ἐπὶ τὴν λίμνην, ἀβατον ἦν ἐπὶ πολύ. τὸ δὲ πρὸς ἀνατολὰς ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐκέκλιτο. ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀνατολικοῖς μέρεσιν ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ἐν τοῖς ἑσπερίοις ἐπὶ τὴν λίμνην, ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ πρὸς τὴν Τιβεριάδα ἐπὶ τὴν λίμνην, ὡς μὴ δύνασθαι τοὺς ἐκεῖσε ἐκφεύγειν, ἐγκλειομένους ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ· ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ τόπου ἐπὶ τὴν Τιβεριάδα ἐπὶ τὴν λίμνην, ἐκκλείσαι τοὺς πανταχόθεν.

Κεφ. ιϛ.

Οὐεσπασιανὸς δὲ τὴν μάχην, καθὼς μοι δοκεῖ θεωρεῖν, ἐκ τοῦ κρείττονος, ἐπειδὴ τὸν ἀπὸ τῆς λίμνης, τὸν ἐπὶ τὴν λίμνην, κατεῖδε χῶρον ἐδέκα πλέων, μὴ τὴν μάχην ἐν ἴσῳ τοῖς ἀφ' ἑαυτοῦ ἀυτοῖς, μὴ τὴν ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιμονὴν ἐν τῷ ἀγῶνι ἐποιήσατο. Φαίνομαι μέντοι βλαβερὸν εἶναι τοῖς ἀφ' ἑαυτοῦ αὐτοῖς, μὴ τὴν ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιμονὴν ἐν τῷ ἀγῶνι ποιήσασθαι· ἐπεὶ γὰρ ἐκ τοῦ ἀπὸ τῆς λίμνης ἐπὶ τὴν λίμνην ὁδοῦ ἐκβεβηκότες ἦσαν οἱ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐκπεσόντες, ἐπεσπάσαντο καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς λίμνης, ἐπιπολάσαντες ὄχλῳ πολλῷ τῶν ἀπὸ τῆς λίμνης, καὶ ἐπιπεσόντες ἐκείνοις ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐκπεσόντες, ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐκπεσόντες ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐκπεσόντες ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐκπεσόντες

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ Δ'.

FLAVII IOSEPHI DE BELLO IVDAICO, LIBER QVARTVS.

ΚΕΦ. α.

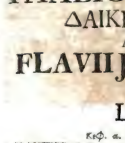

ΟΙ δ' ὑπαπτήσαντα ἀλλο-
σα καταλύσει, ἐμηχανῶ ἀξι-
στάσεως, ἐτ' ἐ σε χρησιε
ἐπὶ τὴν περιτειχισμένην
τῶν Γαμαλέων πόλιν ἐσχηκότα τὴ
Φάσηλα, ἐ πὶς πόλις, καθα-
γαλλικὴ ἐ τὸ ἐπίκλησιν ἐ-
καλεῖτο ἔθνος. ἐωσὴ γ
τὸν ἐκ γαμαλὰ πόλις ἐκ τρεχόντ' ἐκείνε
λιμένι κείμενη, ἐ ἐ ἐκ ἐπὶ τὸ ἐναντίον
ἐπὶ λόφε, καὶ

tamen etiam Joſephus cum murorum eam ambitu cingeret, foſſis & cuniculis reddidit firmiorem. Ejus autem habitatores, natura quidem loci confidentiores erant, quam Jotapateni: ſed multo pauciores, minusqve pugnaces: ſitusq; freti difficultate, plures ſe hoſtibus putabant. nam plena erat civitas, multis in eam, quod eſſet tutiſſima, confugientibus. Unde ab Agrippa quoque præmiſſis ad obſidionem, per menſes ſeptem reſtitere. Veſpaſianus autem profectus ex Ammaunte, ubi pro Tiberiade poſuerat caſtra, (Ammaus autem, ſi quis nomen interpretetur, aquæ calidæ vocantur. Ibi enim ejusmodi fons eſt, ſanandis corporum vitiis idoneus) Gamalam pervenit. & totam quidem civitatem, ita ut diximus poſitam, cuſtodia circumvallare nequibat. qua vero fieri poſſet, excubias collocavit: montemqve occupabat ſuperiorem: in quo milites caſtris, ita ut aſſolet, muro circumdatis, opus aggerum poſtremo aggrediuntur. Et a parte quidem Orientis ſummo ſupra civitatem loco turris erat: ubi & quintadecima legio, necnon & quinta contra mediam civitatem operabatur. foſſas autem decima replevit & valles. Inter hæc Agrippam regem, cum acceſſiſſet ad muros, eorumqve defenſoribus de traditione loqui tentaret, funditorum quidam ad dextrum cubitum lapide percutit. Et ille quidem propterea familiaribus ſuis circumſeptus eſt. Romanos autem ira ſimul ob regem, ſuiqve metus ad obſidionem protinus incitavit: nullum Judæos crudelitatis modum in alienigenas atqve hoſtes prætermiſſum ire credentes, qui circa gentilem ſuum, & eorum quæ ipſis conducerent ſvaſorem, tam immanes fuiſſent. Aggeribus autem manus multitudine, operisqve conſvetudine cito perfectis, machinas applicabant. Chares autem & Joſephus (namq; ipſi erant oppidanorum potentiſſimi) armatos licet metu percuſſos ordinavere: & quanquam non diu obſidionem poſſe ſuſtinere arbitrabantur, quibus aqua itemqve alia uſui neceſſaria non ſufficerent, adhortati tamen eos ad mœnia produxerunt. Et pauliſper quidem machinis advenientibus repugnarunt. baliſtis autem tormentisq; perculſi, in oppidum receſſerunt. Itaq; Romani tribus ex locis aggreſſi, murum arietibus quatiunt: & qva dejectus fuerat, infuſi magno cum armorum ſtrepitu ac tubarum ſonitu, ipſi quoque inſuper ululantes cum oppidanis conſligebant. illi autem ad primos aditus interim pertinaces, Romanis ne ultra progrederentur obſtabant. Cæterum vi & multitudine ſuperati, undiqve ad excelſa civitatis loca fugiunt. deinde revertentes inſtantibus ſibi hoſtibus incumbunt: illosqve impingendo per declivia, locorum difficultate & anguſtia depreſſos interficiebant. Romani autem cum neq; a vertice imminentibus repugnare, neqve in partem aliquam evadere poſſent, pronos eos urgentibus hoſtibus, in domos hoſtium plano contiguas refugiebant. ſed hæ repletæ labebantur, quod pondus ſuſtinere non poterant: unaqve dejecta multas inferiores, itemqve illæ alias deturbabant. Ea res plurimos Romanorum morte conſumpſit. incerti enim

A τειχίζων ὁ ἰώσηπος ἐπίσην ὀχυρωτέραν, ἀπονόμως τὴν χώραν. οἱ δ' ἐν αὐτῇ φύσει μὲν θαρραλεώτεροι τῷ πλήθει ἦσαν τῶν ἰωταπατέων ἦσαν. πολὺ δ' ἐλάττους μάχιμοι, καὶ τῷ πόλιν πεπλῆσθαι, ἀδὲ πλείονας ἀπολαμβάνειν. πεπληρωμένη δὴ πόλις ἅμα τῶν ὀχυρότητα συμφευγόντων, παρὸ καὶ τῆς ἀπ' ἀρίππα στρατιᾶς ἐπιμεῖναι δόξαι τῶν πολιορκίαν, ἀντέχειν ἐπὶ μῆνας ἑπτά. ἀπαρασκεύους δ', ἅραις δοὺς τὰ ἀμμαοῦς, ἐνθα πρὸ τῆς B Τιβεριάδος ἱστρατόπεδεύκει (μεθερμηνευομένη δ' ἀμμαοῦς, θερμὰ λέγοιτ' ἄν, ἔστι γὰρ αὐτῇ πηγὴ θερμῶν ὑδάτων πρὸς ἄκεσιν ἐπιτήδειος) ἀφίκνεῖται πρὸς γάμαλα. ἐ πᾶσαν μὲν κυκλώσασθαι φυλακὴ τὴν πόλιν οὐκ οἷόν τε διὰ τὸ ἀπὸ ἀλκεμένου. πρὸς δὲ τῆς δυνατῆς, φρουρὰς καθίστησι, καὶ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος καταλαμβάνει. τεῖχος μέντοι δὲ ὥσπερ ἐν ὄρει τὰ πάντα τὸ ὄρος ὑπὸ αὐτὰς στρατόπεδον, χωμάτων ἤρχετο κατ' οὐράν. καὶ τὸ μὲν κατ' ἀνάπλας αὐτῷ μέρος, ὅπερ ἀνωπάτω C πόλεως πύργος ἦν, ἐφ' ᾧ τὸ πέμπτον ἐ δέκατον ἱστρατόπεδεύκει τάγμα. καὶ τὸ πέμπτον μὲν, καὶ μέσην ἐχυροῦτο τὴν πόλιν, τὰς διώρυγας δὲ ἀνεπλήρω, καὶ τὰς φάραγγας τὸ δέκατον. κἀν τούτῳ περιελθόντα τὸν τεῖχος ἀκρίππαν τὰ βασιλέα, ἐ πρὸς ἀγαθόνους τοῖς ἐφεστῶσι πρώμοις διαλέγεσθαι, βάλλει τὸν σφενδονητῶν, καὶ τὸ δεξιὸν ἀγκῶνα λίθῳ. ἐ ὁ μὲν, ἀπὸ τῆς οἰκείας θᾶττον ἀπεκρέθη. ῥωμαῖοι δὲ ἐπῆρον εἰς τὴν πολιορκίαν, ὀργή τε πρὸς τὸν βασιλέως, ἐ πρὸς σφῶν αὐτῶν δέος. ὑπὸ ὅπλων ψιλῶν ὠμότητος ἀπεβολὴν κατ' ἀλλοφύλων καὶ πολεμίων, τὸς πρὸς ὁμόφυλον ἐ τὰ συμφερόντων αὐτοῖς σύμβολον ὄντως ἀγριωθέντας.

Κεφ. γ.

Συντελεσθέντων οὖν τῶν χωμάτων θᾶττον πληθὺς χερῶν, ἐ τὰ πραττομένων ἐνῆ, πρόσωπον τὸς μηχανάς. οἱ δὲ πρὸς τὰ χάρητα, ἐ ἰώσηπον, ὅτι γὰρ ἦσαν D τῶν καὶ τὴν πόλιν δυνατώτατοι, καὶ πῦρ καταπολεμήσοντες τὸς ὑπλίτας τάττουσιν, ἐπὶ μέχρι πολλῶ πρὸς τὰ πολιορκίαν ἀνῆκεν ἀχ' ἀπελαύνειν, ὕδατι καὶ τῆς ἄλλοις ὑπηρέταις μὴ διαρκέσθαι. ὡς δ' κρατήσαντες ὅμως, ἐβόων ὅτι τὸ τεῖχος. καὶ πρὸς ὀλίγον μὲν ἀπεμιμήσαντο τὸς προσιόντας τὰς μηχανὰς, βαλλόμενοι δὲ τῆς καταπελτικῆς, καὶ τῆς πετροβόλοις, ἀνεχώρουν εἰς τὰ πόλιν. ἐ προσίοντες οἱ ῥωμαῖοι τρέχον τὰς κλίμακας, ἀρασόμενοι μὲν τὸ τεῖχος, ὑπὲρ δὲ τὰ ῥιφέντων ἐχόμενοι, καὶ πολλὰ παλτίοις ἤχει, καὶ κτύπος τὰ ὅπλων αὐτοῖς τὰ ἐπαλαλάζοντες συνέβρηγνυτο τῆς καὶ τὰ πόλιν. οἱ δὲ πῶς μὲν καὶ τὰς πύλας ἐσόδους ἐκκλίνοντες, πρόσω πόρω χωρῶν ἐκώλυον, καὶ παρτρεῖς τὰς ῥωμαίους ἀπῆργον. βιαζόμενοί τε ὑπὸ πολλῶν, καὶ πανταχόθεν τρεπόντων, καὶ πρὸς τὰ ὑψηλὰ τῆς πόλεως προσκειμένοις τῆς πολεμίοις ἐξ ὑποστροφῆς ὑπισχνοῦντες, συνώθουν εἰς τὸ κάτωπες, καὶ τῷ στενοχωρίᾳ καὶ δυσχωρίᾳ θλίβομένους ἀνήρουν. οἱ δὲ μήτε τὸς καὶ κορυφὴν ἀμυνάσθαι δυναμένοι, μήτε διεκπαίειν τὰ σφετέρων πρόσω βιαζομένων, ὅπη τὰς οἰκίας τὰ πολεμίων, πρόσγειοι ὄντες, ἀνέφαγον. οἱ δὲ ταχέως κατεπίπτον πληρούμενοι, καὶ τὸ βάρος μὴ στέγουσαι. κατέσπων δὲ πολλὰς μίαν τὰ αὐτῶν πίπτουσα, καὶ πάλιν ἐκείνας τὰς ὑπ' αὐτῆς. ὅπ πλείστους διέφθειρε τὰ ῥωμαίων, ὑπὸ γὰρ ἀμηχα-

repletæ labebantur, quod pondus ſuſtinere non poterant: unaqve dejecta multas inferiores, itemqve illæ alias deturbabant. Ea res plurimos Romanorum morte conſumpſit. incerti enim

ἀμηχανίας καὶ τι σωιζόμενοι ἐρῶντις, ἐπεπήδων τῆς A quid facerent, quamvis ſubſidere tecta viderent, tamen eo convolabant. atqve ita multi quidem ruinis opprimebantur: non pauci vero ſubterfugientes, parte corporis mulctabantur. Plurimi autem pulvere ſuffocati moriebantur. Sed ea Gamalenſes pro ſe fieri exiſtimabant: propriaqve incommoda negligentes magis inſtabant: hoſtesqve in ſua tecta urgendo compellebant. qui vero per anguſtos viarum clivos cecidiſſent, eos telis deſuper miſſis interficiebant. Et ruinæ quidem lapidum copiam, ferrum vero eis mortui hoſtes dabant. cæſorum enim gladios auferentes, his contra femineces utebantus. Multi jam præcumbentibus tectis, ſemet inde proficiendo moriebantur: tergaqve dantibus ne fuga quidem facilis erat. viarum namqve ignorantia, & caligine pulveris alius alium non agnoſcentes pererrabant, & circa ſe ſternebantur. Sed illi quidem vix reperto exitu, ab oppido receſſerunt. Veſpaſianus autem, qui laborantibus ſemper interfuit, ſæviſſimo dolore perculſus, cum ſuper militem ruere civitatem videret, propriæ tuitionis oblitus, clam paulatim ſuperiore in oppido locum prehendit: ibiqve inter media pericula cum paucis omnino relinqvitur. nec enim aderat tunc ei filius Titus, ad Mutianum pridem in Syriam miſſus. Et dare quidem terga, neqve tutum neqve honeſtum ſibi putabat, rerum autem qvas ab adoleſcentia geſſerat, ac propriæ virtutis memoria, qvaſi Deo repletus, corpora ſociorum atqve arma condenſat, & cum his bellum una a vertice defluens ſuſtinebat: & neqve virorum neqve telorum multitudinem formidans manebat, donec ejus animi obſtinationem hoſtes divinam eſſe reputantes, impetum remiſerunt. illis autem jam infirmius oppugnantibus, ipſe pedem referens, non prius terga oſtendit, quam extra muros egreſſus eſt. Plurimi qvidem Romani milites in ea pugna ceciderunt, & inter eos Ebutius decadarchus, vir non eo tantum prælio quo periit, ſed ubiqve antea fortiſſimus comprobatus, quique plurimis malis Judæos afeciſſet. In ea pugna centurio qvidam nomine Gallus, cum decem militibus in qvadam domo latuit. Ejus autem habitatoribus dum cœnarent, quod in Romanos fuiſſet conſilium populi ſui, inter ſe fabulantibus, hoc audito (nam & ipſe Syrus erat, & hi qvos ſecum habebat) nocte illos aggreditur: omnibusqve mactatis ad Romanos ſalvus cum militibus evadit. Veſpaſianus autem mœrere exercitum adverſis caſibus videns, qvodqve nullam interim tantam experti fuerant cladem: hujusqve rei magis eos pudere, quod ſolum ducem in periculis reliquiſſent, conſolandos putabat: de ſe quidem nihil dicens, ne qvem vel initio culpaſſe videretur. Oportere autem inqviens, qvæ communia eſſent fortiter ferre, naturam belli cogitantes, quodque nusquam eveniat ſine cruore victoria, iterumqve habeat fortuna regreſſum. Multis tunc Judæorum millibus interfectis, exiguam pro his ſtipem ſe inimicæ pependiſſe fortunæ. Atque, ut jactantium eſſet, nimis ſecundis rebus inſoleſcere, ita eſſe

στέγας, ϗ πολλοὶ μὲν κατεχώννυντο τῆς ἐρειπίοις. πολλοὶ δ' ὑποφεύγοντες, μέρη τ σώματ@ κατελαμβάνοντο, πλείστους δ' ὁ κονιορτὸς ἄγχων ἀνῄρει. σωτηρίαν γὰρ ἔτ' γαμαλεῖς ὑπελάμβανον, ϵ τ' ϗ σφᾶς ἀμελοῦντες βλάβης, ἐπέκειντο πρός τε τὰ πυγ τὰς πολεμίους ἀνωφόλους, καί τι καὶ λιθάζοντες ἐν ὀξέσι τῆς στενωποῖς, ϵ ἀὐτὰς πίπτοντας ὕπερθεν βάλλοντες, ἔκτεινον. ϗ τὰ μὲν ἐρείπια, χερμάδων πλέω ὢν αὐτῆς, σίB δηρον δ' παρεῖχον οἱ τ πολεμίων νεκροί. ὡπλισμένων γὰρ τὰ τ πεσόντων ξίφη, ϗ τ δυσθανατούντων ἐχρῶντο. πολλοὶ δ' ἀποπίπτοντες ἤδη τ δωμάτων, σφᾶς αὐτὰς βάλλοντες ἐθνήσκον. ὧν δ' ἀδὲ τραπέντων ἡ φυγὴ ῥᾳδία. ϗ γὰρ ἄγνοιαν τ ὁδῶν καὶ παχύτητι ϗ κονιορτ, μηδὲ ἀλλήλας διαγινώσκοντες ἀνελίσσοντο, καὶ ὠλισθάνον. οἱ μὲν οὖν μόλις εὑρίσκοντες τὰς ἐξόδους, ἀνεχώρησαν ἐκ τ πόλεως.

ΚΕΦ. δ'.

C Οὐεσπασιανὸς δ' ἀεὶ πρὸς μὲν τοὺς πονουμένους, δεινὸν γὰρ τι πάθ@ αὐτὸν ἐκεῖνοι κατερειπομένων ἑώρων, ἐπὶ τῷ στρατοπέδῳ τὴν πόλιν, ἐν ᾗ θη ϗ κατ' αὐτὸν ἀσφαλῶς ὡμομμέν@, λανθάνει ϗ μικρὸν ἀναπάτων τ πόλεως προελθών, ἔνθα μέσοις ἐγκαταλείπ τοῖς κινδυνίοις μετ' ὀλίγων παντελῶς. ἀδὲ γὰρ ὁ παῖς αὐτῷ Τίτ@ τότε συμπαρῆν, τὴν εἰκοστὸν ἤδη πρὸς μυριάδων εἰς συρίαν ἀπεσταλμέν@. τραπῆναι μὲν οὖν ὅτε ἀD σφαλὲς, ὅτε πρέπον ἡγήσατο, μνησθεὶς δ' τ ἀπὸ ιεύτητ@ αὐτῷ πεπονημένων, ϗ τ ἰδίας ἀρετῆς, ὥσπερ ἐνθεος ὡμομμέν@, σωματοῖ μὲν τοὺς ἅμα αὐτῷ πάντε σώματα τοῖς πανοπλίοις. ἐνυφίστατο δ' ϗ τὸν πόλεμον, ϗ ὅτε ἀνδρῶν πλήθ@, ὅτε βελῶν ὑποπήγας, ἐπέμενε, μέχρι δαιμόνιον τὸ ὠθούμενον τῆς ψυχῆς συνοήσαντες οἱ πολέμιοι, τὰς ὁρμὰς ἐνέδοσαν. ἀπιστότερον δ' προσκειμένων, αὐτὸς ὑπὸ πόδα ἀνεχώρει, νῶτα μὴ δεικνὺς ἕως ἐξω δ' τείχους ἐγένετο. πλῆθοι μὲν οὖν ῥωμαίων ϗ τοῦτ' ἔπεσον τὲν μάχλιον, ἐν οἷς ϗ ὁ δεκάδαρχος ἐβούτι@, ἀνὴρ ἅ μόνον ἐφ' ἧς ἔπεσε πρόμαχείας, ἀλλὰ παντα χῆ ϵ πρότερον γνησιότατ@ φανεὶς, ϵ πλεῖστα κακὰ Ἰουδαίοις ἐργασάμεν@. ἑκατοντάρχης δέ τις γάλλ@ ὀνόματι, μ' στρατιωτῶν δέκα μεθ' ἑαυτοῦ ἐν τῇ πατρᾳχῇ, κατ' οἰκίαν μὲν τιν@ οἰκίαν. τ δ' ἐν αὐτῇ Ἰδαλαλουσίων πρόσ δείπνου ὄντι κακὰ τ ῥωμαίων, ἡ πρὸς σφῶν ὁ δῆμ@ ἐF βουλεύετο, κατακροασάμεν@, ὧν δ' αὐτός τε, ϵ οἱ σὺν αὐτῷ σύροι, νύκτωρ ἐπανίστανται, ϵ πάντας ὑποσφάξας, μ' τ στρατιωτῶν εἰς τὰς ῥωμαίους Ἰφασώζεται.

ΚΕΦ. ε'.

Οὐεσπασιανὸς δ' ἀθυμοῦντι τὴ τ στρατιὰν οἰκεία πάθεσμάτων, καὶ διότι πρὸς ὀλίγα τηλικαύτη συμφορᾷ κέχρηται, τέως μὲν πλέον αἰδουμένους ὑπὸ τῷ τ στρατηγὸν μόνον τοῖς κινδυνίοις ἐγκαταλιπεῖν, παρεμυθεῖτο. πρὸς μὲν δ' καθ' αὐτὸν ὑποστελλόμεν@, G ὡς μηδὲ τοῦ δέχεσθαι μέμφεσθ δοκοίη. δεῖν δ' τε κοινὰ λέγων ἀνδρείως φέρειν, τὴν δ' πολέμ φύσιν ἐννοουμένους. ὡς ὀλίγα τὸ νικᾶν ἀναίμακτι πρέπει. ἡ γὰρ πολλάκις τύχη πρείσειεν. τοσούτους μὲν τι μυριάδας ἰουδαίων ἀνελόντας, αὐτὸς ὀλίγου τῷ δαίμονι δεδωκέναι συμβολήν. ἵνα δ' ὥσπερ ἀπειροκάλων τὸ λίαν ἐπαίρεσθαι τῇς εὐπραγίας, οὕτως

ignavorum, in offenſionibus trepidare. velox enim eſt, inquit, in utrumque mutatio: & ille vir fortis habetur, cujus fobrius erit animus in rebus quoque infeliciter geſtis: ut idem ſcilicet maneat, rectis conſiliis peccata corrigens. Quanquam ea, quæ nunc accidunt, neque mollitia noſtra, neque Judæorum virtus effecit. nam & illis pugnæ meliores, & nobis deteriores, cauſa fuit difficultas locorum. Qui in re nimirum qvis reprehenderit alacritatis veſtræ temeritatem. nam cum hoſtes in excelſiora loca refugiſſent, manus continere debuiſtis, neque in ſummo vertice conſtituta ſequi pericula: ſed capta inferiori civitate, paulatim eos, qui refugerant, ad tutiorem vobis & ſtabilem pugnam revocare. nunc autem immoderata feſtinatione vincendi, qvam id incaute fieret, non curaſtis. Inconſultus autem & turbulentus impetus belli, a Romanis aliquando eſt, qui cuncta ordine peritiaque perſicimus. Barbariſque conveniens, & quo Judæi maxime poſſidentur. Oportet igitur nos ad prorutam virtutem recurrere: atque indigne offenſioni iraſci potius qvam mœrere. Optimum autem, quisqe de ſua manu ſolatium quærat. ita enim, ſi fiet, ut & amiſſos ulciſcamur, & in eos a quibus perempti ſunt, vindictam. Ipſe autem, ita ut nunc feci, experiar qvæ ex vos pugnando primus ad bella pergere, & noviſſimus inde diſcedere. Ille qvidem his dictis recreavit exercitum. At Gamalenſes bene geſtæ, pauliſper animos erexere: qvæ nullius rationem, magnam qvidem, proverentat. mox autem reputantes abiatam libi eile ſuderis ſpem, quodque minime poſſent, effugere (ſam enim victus eos deiceerat) vehementer dolebant, animoſque remiſerant. Nec tamen qvatenus valebant, ſubitem ſuam negligebant: ſed tam diſturbatas partes muri, qui erant fortiſſimi, qui im integras, cætori amplexi cuſtodiebant: Romanis autem confirmentibus aggeres, iterumque tentantibus irruptionem, multi ex civitate per valles devias, qvas unus quiſqves ſtatat, & per cloacas diffugiebant: eos qvi meru ne capererentur, ibi remanſerant, inopia conſumebat. ſolis enim undique alimenta, qui pugnare poſſent, congerebantur. Sed illi qvidem in hujusmodi calamitatibus perdurabant.

CAP. II.

Veſpaſianus autem inter curas obſidionis, ſuccisivum opus aggreditur adverſus eos, qui montem Itaburium occupaverant, inter campum magnum & Scythopolim ſtitumoſum altitude qvidem XXX. ſtadiis confurgens, ſepentrionali tractu inacceſſa eſt, in vertice autem, XX. ſtadiorum planicies patet, tota muro circumdata. Hunc autem tantum ambitum Qvadragintæ decibus addficaverat Jofephus: & alias ex materias, & aqvas ſuggerentibus locis inferioribus. Ita igitur in co multitudine congregata, Veſpaſianus Placidum cum ſexcentis equitibus mittit. Hunc autem ſubeundi qvidem montis ratio nulla erat, multos autem ſederis ac venia ſpe hortabatur ad pacem: & deſcendebant ad eum ipſi quoque inſidias molientes, nam & Placidus eo ſtudio miſſus fame cum his loqvebatur ut eos in plagas eſſeperet: illiq; tanqvam dictis obedientes, ad eum venirebant,

Itaburium montem occupatur a Placido.

Digitized by Google

ἵνα ἀφυλάκτῳ προσπέσωσιν. ἐνίκα μὲν τι τὸ πλαστὸν δεῖμα παρέρχειν. ἐξαμύναντο γὰρ τὴν ἐπιβαίων μάχης, φυγὴν ὑποκρίνει, καὶ διώκουσιν ἐλκύσας ἐπὶ πολὺ τὸ πεδίον, τοὺς ἵππεῖς ἐπιστρέφει. τρισὶ μὲν οὖν αὐτῶν ἀναιρεῖ, τὸν δὲ λοιπὸν πλῆθος ὑποτεμόμενος, εἴργει τῆς ἀναβάσεως. καὶ οἱ μὲν τὸν Ἰτούριον καταλιπόντες, ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔφυγον. οἱ δὲ ἐπιχώριοι πίστεις λαβόντες, ἐπαλελοίπεσαν αὐτοὺς τὸ ὄρος, τότε ἐρωτῶσι σφᾶς αὐτοὺς πλανίδῃ παρέδοσαν.

A ut incautum aggrederentur. Vicit tamen astutia Placidi. cœpto enim a Judæis prælio, assimulat fugam: & postquam insequentes ad magnam partem campi pellexit, reflectit in eos equitum manus: plurimisque in terga versis, aliquos interfecit. semotam vero multitudinem cæteram, ab ascensu prohibet. Itaque alii quidem Itaburio relicto, in Hierosolymam refugiebant. indigenæ autem fide accepta, quod eis aqua defecerat: & se, & montem Placido tradiderunt.

B

Κεφ. ζ.

CAP. III.

Excidiũ Gamalæ.

Τῶν δὲ ἐπὶ τὴν Γαμάλων, οἱ θρασυβολώτεροι μὲν φεύγοντες διελαύνουσιν. οἱ δὲ ἀδυνεῖς, διεφθείροντο λιμῷ. τὸ μάχιμον δὲ αὐτοῖς τῇ πολιορκίᾳ, μέχρι ὀλίγου ἐς εἰκάδι μηνὸς ὑπερβερεταίου, τρεῖς τε ἀπὸ δεκάτης πεμπτης καὶ δεκάτης τέγματος σπείρης τῆς ἰουδαϊκῆς φυλακὴν ἐποιοῦντες, τὸ προκείμενον καὶ τοῦτον πύργον ὑπερασπίζουσιν ὑψηλόν. τοῖς δὲ ὑπὲρ αὐτὸ φύλαξιν, ὅτε περὶ ὀρθρον ἀφύπνισις, νυξὶ γὰρ ἦν, ὅτε περιελθόντων ἐλθεῖν. ἐλθόντες δὲ οἱ σπείρης φθόμβοι δὲ ψόφου, καὶ πάντες τὸν κεφαλικώτατον σκυλισάντες τὸ λίθων, ὑποκαθῆσαι. καταῤῥήγνυσι δὲ ὁ πύργος ἐξαίφνης μὴ μεγίστου ψόφου. καὶ συγκατακρημνίζονται αὐτοὶ οἱ φυλακες αὐτοῦ, θορυβηθέντες δὲ οἱ καὶ τὰς ἄλλας φυλακὰς ἔφθειρον, καὶ πολλοὺς διεκπαίουσι πολεμίους οἱ Ῥωμαῖοι διέφθειραν, ἐνίοις καὶ κώπην τὸν ὑπὲρ τὸ παρερρηγμένον δὲ τείχους σκιδράσκοντα βαλὼν ἀναιρεῖ τὸν δὲ ἀναπολῶν πολὺν ἀμαθυνόντων ὑπὸ δὲ ψόφου, ἀμαθυμίᾳ τε τοῦ, καὶ πλοίᾳ πολλῇ, καθάπερ ἐπιπεπωκότων πάντων τῶν πολεμίων. ἔνθα καὶ χάρης κατακείμενος, καὶ νοσηλεύμενος σκέλεσιν, πολὺ δέος συνεργάσατο εἰς θάνατον τῇ νόσῳ. Ῥωμαῖοι γὰρ μὲν, μεμνημένοι δὲ περὶ ἐσπέρου πάθους ἐσβαλλον, ἕως τρίτης καὶ ἑκάδος δὲ προσιρημένης μηνός. πίτος δὲ, ἤδη γὰρ παρῆν, ὀργῇ τῆς πληγῆς ἐπὶ αὐτὸν ἐπλήγησαν λοιποὶ Ῥωμαῖοι, τὸ ἱππέων ἐπιλέξας ἀκμαίους πρὸς οἷς πέζοις, εἰσέρχεται εἰς τὸν πόλιν ἡσυχῇ. καὶ παρελθόντος οἱ μὲν Φύλακες αἰσθόμενοι μὴ βοῆς ἐχώρουν ἐπὶ τὰ ὅπλα. δήλης δὲ εἰσβολῆς ταχέως καὶ τοῖς ἔτω ῥωμένης, οἱ μὲν ἁρπάζοντες τὰ τέκνα, καὶ τὰς γυναῖκας θρυπτόμενοι, πρὸς τὸν ἄκραν ἀνέθεον, μὴ κακοῦ καὶ βοῆς. οἱ δὲ τὸν πίτον ὑπαντιάζοντες, ἀμαλέπλως ἐπιπίπτουσιν. ὅσοι δὲ ἀπεκωλύθησαν ἐπὶ τὸν κορυφὴν ἀναθραμεῖν, ὑπὸ ἀμηχανίας εἰς τοὺς τῶν ῥωμαίων φονέας ἐξέπιπτον. ἄπορος δὲ ἦν πανταχῇ φονευομένοις ὁ πόνος, καὶ τὸ αἷμα πᾶσιν ἐπέκλυζε τὸν πόλιν χῆ πεζοὺς χεόμενον. πρὸς δὲ τοὺς ἀναφεύγοντας εἰς τὸν ἄκραν, ἐπιβοηθεῖ ἀεὶ πᾶσι πάσιν, πᾶσιν εἰσαγαγὼν τὸν δυνάμιν. ἦν δὲ ἡ τε κορυφὴ πάντῃ πετρώδης ἐς δύσβατος εἰς ἄκρον ὑψηλὸν ἐπηρμένη, ἐς πανταχόθεν δὲ βάθος καπήλυμον, πρὸς ἐπιλημμένη κρημνοῖς, κατατεμνόν τε ἐκπαῦσαι τοὺς πρὸς αἰνοῦντας οἱ ἰουδαῖοι, τοῖς τε ἄλλοις βέλεσι, καὶ πέτραις κατακυλινδοῦντες ἐκάκιον. αὐτοὶ δὲ ὕψους, ἦσαν δυσέφικτοι βέλεσι. γίνεται δὲ πρὸς ἀπώλειαν αὐτῶν ἀντικρὺ ἄλλα δαιμόνιος, ἡ τὰ ῥωμαίων ἔφερεν εἰς αὐτοὺς βέλη, τὰ δὲ αὐτῶν ἀνέστρεφε, καὶ πλαγιοπαρέσυρεν. ὅτε δὲ πῆς ἐπορεμένοις ἐφίσταιτο λαὸς τοῦ βίαν ἰδιώτην δὲ πνεύματος μηδὲν εὐρυοῦν ἔχοντες, εὔτε τοὺς προσβαίνοντας καθορᾶν. ἐπαναβαίνουσι δὲ

Excidiũ Gamalæ.

A Pud Gamalam vero degentium audacissimi quique fuga dispersi latebant, imbelles autem fame corrumpebantur. At vero pugnantium manus obsidionem sustinebat, donec evenit secundo & vigesimo die mensis Octobris, ut tres ex decimaquinta legione milites, circa matutinas vigilias editissimam præ cæteris turrim, qvæ in sua parte fuerat, subirent, eamq; occulte suffoderent: cum appositi ei custodes neqve adeuntes eos (nox enim erat) nec postquam adiere, sensissent. Iidem autem milites, cavendo ne strepitus fieret, quinque saxis durissimis evolutis resiliunt: subitoqve turris cum magno fragore decidit, unaqve custodes præcipitantur. At vero qui per alias custodias erant, perturbati fugiebant: multosqve evadere ausos peremere Romani: inter quos etiam Josephum, super dirutam muri partem quidam jaculo percussum, interfecit. Intus autem in civitate degentibus, sono concussis, multus erat pavor atqve discursus, tanqvam omnes essent hostes ingressi. Tuncque Chares ægrotus & jacens defecit, cum timoris magnitudo morbum ejus plurimum juvisset ad mortem. Romani tamen prioris cladis memores, usqve ad vigesimam & tertiam diem supradicti mensis oppidum non sunt ingressi. Titus autem (jam enim aderat) indignatione vulneris, quod Romanos se absente perculerat, ducentis equitibus præter pedites lectis, otiose in civitatem introivit. eoqve prætergresso, vigiles quidem ubi senserunt, ad arma cum clamore properabant. cognito autem intus constituti ejus ingressu, alii raptis liberis, trahentes etiam conjuges, cum ululatu & exclamationibus in arcem refugiebant: alii Tito occurrentes, sine intermissione trucidabantur: qui vero prohibiti essent in arcem recurrere, nescii quid facerent, Romanorum præsidiis incidebant. ubiqve autem infinitus erat morientium gemitus: perq; prona loca effusus cruor, totum oppidum diluebat. In eos autem, qui arcem occupaverant, omnem Vespasianus induxit exercitum. Erat autem saxosus & accessu difficilimus vertex, in immensum editus, & undiqve circum rupium multitudine præceps: unde Romanos ad se adeuntes partim telis partim saxis devolutis arcebant Judæi, cum ipsos in excelso loco positos nullæ sagittæ contingerent. Verum ad eorum interitum divino munere quodam, turbo exoritur, Romanorũ quidem tela in eos ferens, ipsorũ autẽ a Romanis repellens, & obliqva traducens: ut neq; in præruptis consistere propter violentiam flatus possent, cum nihil esset immobile, neqve hostes ad se accedentes videre. Itaq; supergressi

Romani, eos circumveniunt: alios quidem repugnantes antecapiebant, alios manus dantes. in omnes autem vehementius fæviebant, illorum memoria quos in primo aggressu perdiderant. Multi autem undiqve circumclusi, desperatione salutis, filios & conjuges & semetipsos in vallem præcipites dabant, quæ sub arce in profundum patebat. Evenit autem, ut ipsorum in se, qui capti fuerant, immanitate lenior existeret iracundia Romanorum. ab his enim quatuor millia perempta sunt: qui vero se præcipitaverunt, quinq; millia sunt reperti. Neqve quisquam, præter duas mulieres salvus evasit. quæ sorores erant, Philippi filiæ: qui Philippus Jachimo genitus erat, insigni viro, & qui sub Agrippa rege dux exercitus fuerat. servatæ sunt autem, quod excidii tempore Romanorum impetum latuere. nec enim vel infantibus pepercere, quorum multos singuli raptos ex arce projiciebant. Gamala quidem hoc modo excisa est, tertio & vigesimo die mensis Octobris: quæ vigesimo & primo die mensis Septembris cœperat rebellare.

A ῥωμαῖοι, ⸀ περιέχυπτε, ἃς μὲν ἀμυνομένους ἔφθανον, τὰς δὲ χεῖρας παρέχοντας. ἐπὶ πᾶσι δὲ τοῖς πάλαι μνήμη τῶν ἐπὶ τῆς πρώτης εἰσβολῆς ἀπολωλότων. ἀπογινώσκοντες δὲ τῆς σωτηρίας πάντες ἐχώρουν οἱ πολλοί, περιεχόμενοι τέκνα καὶ γυναῖκας ἑαυτῶν καὶ παρῄνουν εἰς τὴν φάραγγα. βαθυτάτη δὲ αὕτη κατὰ τὴν ἄκραν ὑπῆρχεν. σωτῆρα δὲ τὴν ῥωμαίων ὀργὴν τὸ εἰς αὐτοὺς ἀπονοίας τῶν ἁλόντων πεῖσαι φασίν. πεντακισχίλιοι μὲν γὰρ ὑπὸ τούτων ἐσφάγησαν, οἱ δὲ ῥίψαντες ἑαυτοὺς ὑπὲρ πεντακισχιλίους ἀνῃρέθησαν. διεσώθη δὲ πάλιν δύο γυναικῶν ἀδεῖς, τῆς Φιλίππου δὲ ἦσαν ἀδελφῆς θυγατέρες αὗται. αὗται δ' ἐκ Φιλίππου, ἰακίμῳ τινὶ ἀνδρὶ ἐπιφανεῖ στρατηγήσαντος ἀγρίππα τοῦ βασιλέως φίλου τυγχάνων. διεσώθησαν δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐργαζῶν ῥωμαίων λαθοῦσαι. ἐπὶ γὰρ ὧδε νηπίων ἐφείδοντο. πολλὰ δ' ἑκάστου πρὸ ἁρπάζοντες, ἐσφενδόνων ὑπὸ τὰς ἄκρας. γαμάλα μὲν οὖν ἕκτῳ καὶ εἰκάδι τοῦ τρίτου μηνὸς ἐξῃρέθη, ⸀ εἰκάδι μιᾷ καὶ περὶ ταύτην ἀρξαμένης ῥομαίοις ἐπαναστάσεως.

B

C

CAP. IV.

Giscala a Tito capitur.

JAmqve solum Giscala oppidulum Galilææ restabat indomitum: cujus multitudo pacis studio tenebatur, quod erant pleriqve agricolæ, D spemqve suam semper in fructibus collocaverant. non parvæ autem manus latrocinalis permixtione corrupti erant, quo morbo etiam nonnulli civium laborabant. Hos autem ad defectionem impellebat atqve conflabat Leviæ cujusdam filius, nomine Joannes: homo veneficus & fallax, variusqve moribus, & immoderata sperare promptius, miroqve modo quæ speraſſet efficiens: atqve omnibus jam cognitus, quod affectandæ sibi potentiæ causa bellum amaret. huic apud Giscala seditiosorum turba parebat: quorum causa populus etiam legatos fortasse de traditione missurus, Romanorum tamen congressum in parte belli præstolabatur. At Vespasianus contra hos quidem Titum cum equitibus mille, decimam vero legionem circa Scytopolim mittit: cum reliquis autem duabus Cæsaream ipse regreditur, dandam his ex labore continuo requiem putans, ex civitatum copiis: eorumqve corpora, itemqve animos ad futura certamina existimans esse refovendos. nec enim exiguum sibi laborem supereſſe de Hierosolymis prævidebat, quæ & regalis esset civitas, & cunctæ nationi præstaret. His autem, qui ex bello fugissent in eam confluentibus, etiam naturalis munitio, itemqve G murorum ejus constructio, non minimam ei solicitudinem comparabat: cum virorum spiritum & audaciam, & sine muris inexpugnabilem esse cogitaret: ob eamqve rem milites, velut athletas, ante certamina oportere curari. Tito autem civitas Giscala (equitando enim ad eam accesserat) aggressione capi facilis videbatur: sciens tamen quod ea vi capta, passim a militibus populus absumeretur (namqve satiatus erat ipse jam cædibus) miserans multitudinem etiam ipse sine ullo discrimine cum nocentibus intereuntem, pactione magis subigere civitatem volebat. Itaqve plenis hominum muris, quorum pleriqve perditæ factionis erant, mirari se ait, quonam freti consilio,

Μόνη δὲ γίσχαλα πόλιχνη τῆς γαλιλαίας, ἀχείρωτος καὶ πλέπετο, ἣ μὲν πλῆθος εἰρηνικὰ φρονοῦντος. καὶ γὰρ ἦσαν τὸ πλέον γεωργοί, καὶ πᾶς λαὸς τῶν καρπῶν ἐλπίσιν ἀεὶ περισυνέχοντες. παρεισεφθαρμένοι δ' αὐτοῖς σὺν ὀλίγοις λῃστρικῶν πάγματος, ὧν τινες καὶ δι' πολιτικῶν συνέκοσμον. ἐνῆγε δὲ τούτους εἰς τοῦτο ἀπόστασιν, καὶ συνεκόπτε λαβίδ τινος υἱὸς ἰωάννης, γένος ἀνὴρ ⸀ ποικιλώτατος τὸ ἦθος, περὶ χεῖρος μὲν ἐλπίσαι μεγάλα, δεινὸς δὲ τῶν ἐλπισθέντων περιγενέσθαι, παντί τι ὢν δῆλος ἀγαπᾶν τὸ πόλεμον εἰς δυνάστειαν ὁπλίσειν. ὑπὸ τούτῳ τῷ σχασιῶδει ⸀ τῆς γισχάλοις ἐτύγχανε, δι' ὃς τυχὸν καὶ πρεσβεύσαιμεν ἂν εἰς αὐτὰ δόσεως, τὸ δημοτικὸν ⸀ τοῦ πολέμου μοῖρα τῶν ῥωμαίων ἐφόδου ἐξεδέχετο. διαστασιάσεις δὲ ὁπὸ μὲν τούτους, πέντε ⸀ σκοπιαὶ σὺν χιλίοις ἱππεῦσι. τὸ δέκατον δὲ πάγμα ἀπαίρει εἰς σκυθόπολιν. αὐτὸς δὲ σὺν δυσὶ τοῖς λοιποῖς, ἐπανῆλθεν εἰς καισάρειαν, ὅπου συνεχῶς καμάτῳ δίδους ἀνάπαυσιν αὐτοῖς, ⸀ δι' ἀθηνίαν τὸ πλέων πάντα σώματα καὶ τὸ προθύμου ὑποθρέψειν οἰόμενος. ὁπὸ τοὺς μέλλοντας ἀγῶνας. ὀλίγον γὰρ ἑαυτῷ πόνον εἶναι, πρὸς τοῖς ἱεροσολύμοις λειπόμενον, ἃ πὸ δὴ βασιλεῖ μὲν ἔσης τὸ πόλεως, ⸀ πρὸ ἁπάντων ὅλης ⸀ ἔθνους, συρρεόντων δὲ εἰς αὐτὰ τὸ ⸀ πολέμου ἀμυνομένων. πρὸ μὲν φύσει ὀχυρὸν αὐτῆς, ⸀ ἀμφὶ κατεσκευῶν τειχῶν, ἀγωνίαν δὲ τῷ τυχεῖσαν ἐνεποίει. τὰ δὲ φρονήματα τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰς πόλεις, δυσμεταχειρίστους ⸀ δίχα τειχῶν ὑπελάμβανε. διὸ δὴ τοὺς σφαλιοῦντας καθάπερ ἀθλητὰς προήσκει τῶν ἀγώνων.

E

F

ΚΕΦ. θ.

Τίτῳ δὲ προσιπτα πόλεως τῆς γισχάλοις, ὅπερ ἐς μὲν ἐξ ἐφόδου τὸ πλὴν ἐλεῖν. εἰδὼς δὲ ὡς εἰ βίᾳ ληφθείη ἁλοφθαρησόμενον ὑπὸ τῶν σφαλιούντων ἀνέδην τὸ πλῆθος, ἐν δὲ αὐτῷ κόρος ἦδη φόνου, ⸀ δι' οἴκτου τε πλέον ἀκεῖτως σωπαλλύμενον τοῖς αὐτοῖς, ἐβούλετο μᾶλλον ὁμολογίᾳ σωθῆναι τὴν πόλιν. καὶ δὴ τοῦ τείχους ἀνδρῶν καταγέμοντος, εἰ τὸ πλέον ἦσαν ἐκ τοῦ διεφθαρμένου πάγματος, ἐκέλευε φθέγγεσθαι πρὸς αὐτοὺς, τίνι πεποιθότες, παύσης

CAP. V.

Titus Gischalam capit.

populus absumeretur (namqve satiatus erat ipse jam cædibus) miserans multitudinem etiam ipse sine ullo discrimine cum nocentibus intereuntem, pactione magis subigere civitatem volebat. Itaqve plenis hominum muris, quorum pleriqve perditæ factionis erant, mirari se ait, quonam freti consilio,

πάσης ἑαλωκυίας πόλεως, μόνοι τὰ ῥωμαίων ὅπλα μένουσιν. ἑωρακότες μὲν ὀχυρωτέρας πολλῷ πόλεις ὑπὸ μίαν προσβολὴν καταρραμμένας. ἐν δὲ Φαλήᾳ τὰ ἰδίων κτημάτων ἀπολλύοντας, ὅσοι τοῖς ῥωμαίων δεξιοῖς ἐπίστευσαν, ἃς καὶ νῦν προτείνουσιν αὐτοῖς, μηδὲν μνησικακῶν τῆς αὐθαδείας. ἵνα γὰρ συγγνωστὸν, ἐλάττονες ἐλπίδι, μηκέτι μέν τι τῶν ἐν τοῖς ἀδυνάτοις ἁμαρτεῖν. ἠγνόει δὲ παθήσειν λόγοις φιλανθρώποις, καὶ δεξιοῖς πίστεως, πεφασμένοις αὐτοῖς ἀφειδῆ τὰ ὅπλα, καὶ ὅσον ἐδέησαν, γνωσθήσεσθαι πεζομάχοις τοῖς ῥωμαίων μηχανήμασι τὸ τεῖχος, ὡς πεπιστοῖς, ἐπιδεικνύμενοι μόνοι γαλιλαίων, ὅτι εἰσὶν αὐθάδεις αἰχμάλωτοι. πρὸς ταῦτα τῶν μὲν δημοτικῶν ἀμέτοχον οὐκ ἀποκρίνεσθαί τινι μετῆν, ἀλλ' οὐδὲ ὅπη τὸ τεῖχος ἀναβῆναι. προσεκείμηντο γὰρ ἅπαν τοῖς λῃστρικοῖς, καὶ φύλακες τῶν πυλῶν ἦσαν, ὡς μή τινες ἢ προσπέλθοιεν ὅπη τοῖς σπονδαῖς, ἢ δέξαιντο τινὰς τῶν ἱππέων εἰς τὴν πόλιν. ὁ γὰρ ἰωάννης αὐτοῖς τὰ ἀμφοτέρων ἔφη τοὺς προκλήτας, καὶ τοὺς ἀπιστοῦντας, ἢ πίσυνον, ἢ σωφρονίσοντα. δεῖν μέν τι τὴν ἡμέραν αὐτὸν ἐκείνην, ἑβδομὰς γὰρ ἦν, χαρίζεσθαι τοῖς ἰουδαίων νόμῳ, καθ' ὃν ὥσπερ ὅπλα κινεῖν αὐτοῖς, οὕτω καὶ τὸ σωτηρίαν προσῆκον εἰρήνης ἀθεμίτου. οὐκ ἀγνοεῖν δὲ τῶν ῥωμαίων, ὡς ἀρχὴ πάντων αὐτοῖς ἐστιν ἡ τῆς ἑβδομάδος θεοῦ, ἐν τῇ ὠφελοῦνται αὐτῷ, ἀφ' ἧπερ ἀσεβεῖν τὸ βιαζόμενον τὸ βιαζόμενον. φέρειν δ' ἐκείνῳ μὲν, ἀδεμίαν πλάσιν τὸ ὑπερθέσεως. τὴν γὰρ αὐτὴν ἐν νυκτὶ βαλόντων ὁρασμὸν πλέον, ἔχον προσιστάμενα ὠφελοῦντα φυλάξαι. μέγα δὲ κέρδος αὐτοῖς, τὸ μηδὲν ὠφελεῖσθαι τῶν πατρίων νόμων. πρέπειν δὲ τῷ ὠφελοῦντι προσδοκίαν εἰρήνης χαριζόμενον, τοῖς σωζομένοις πρῶτον καὶ τοὺς νόμους. πιστεύειν ἐσφίζεσθαι τὴν πόλιν, ἀπόντων τὴν ἑβδομάδος σχαζόμενον, ὅσον τὸ ἑαυτῷ σωτήριας. ἐδεδοίκει δὲ ἐγκαταληφθῆναι ὠφελεῖμα τῆς πόλεως ἁλούσης, ἐν νυκτὶ καὶ φυγῇ τὰς ἐλπίδας ἔχων ἐν βίᾳ. θεὸν δὲ λύειν τὸ ἔργον ἄρα σώσοντος τὸν ἰωάννην ὅπη τῶν ἱεροσολύμων ἐλεύθερον, τὸ μὴ μόνον προθῆναι πρὸ τῇ σκέψει τὸ ὑπερθέσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως πορρωτέρω στρατοπεδεύσαι πρὸς κυδωνιατῶν. μεσόγαιον δέ ἐστι τυρίων, κώμη καρπεὰ, ἀεὶ μίσους ἀεὶ καὶ πολέμου γαλιλαίοις, ἔχουσα πλῆθος οἰκητόρων, ἐν τῷ ὀχυρότητι, τῆς πρὸς τὸ ἔθνος διαφορᾶς ἕφεδρον. νυκτὸς δὲ ὁ ἰωάννης, ὡς ἀδεμίαν ἔτι τῇ πόλει ῥωμαίων ἐφ' ἑαυτῷ φυλακὴν, τὸν καιρὸν ἁρπασόμενος, ἐμένον τοὺς ἔτι αὐτὸν ἐπαλιτες, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ συχνὸς ἅμα τῷ ἡμέρᾳ ἀναλαβὼν, ὅπη ἱεροσολύμων ἔφθασε. μέχρι μὲν ἂν εἶκοσι σταδίων ὡς οἷόν τε ἐπὶ σωφρονεῖν γυναικῶν καὶ παιδίων ὄχλον, ἀνθρώπῳ καταπαυόμενον τοῖς ὑπερ αἰχμαλωσίας καὶ ζῆν φόβοις. περαιτέρω δὲ προκοπὴν ἀπλήστου, καὶ δυναὶ τῶν ἑαυτῶν ἦσαν ὀλεθρεύσεις. ὅσον γὰρ ἕκαστος τῶν οἰκείων ἐγγύτερον πορρωτέρω, τοσοῦτον ἐγγὺς ὑπολαμβάνειν ἵνα τῶν πολεμίων, παρεῖναί τι ἤδη τοὺς αἰχμαλωτισμένους δοκοῦντες ἐπόλιν, καὶ πρὸς τὸν ἀλλήλων ὀκνοῦντες ἐπὶ ὁρμὴ ψόφον ἐπιφέροντο, καθάπερ ἤδη παρόντων ἐς ἔφοδον, ἀνοδίας τὸ ἐνίππιον οἱ πολλοὶ, καὶ πρὸς τὸν λεωφόρον, ἡ τῶν φευγόντων ἕλις συνέτριβε τοὺς πολλούς. εἰκὸς δὲ γυναῖκα τρόπον παρεμένοντος ἔλεος. ὅσῳ γὰρ ἕκαστος μᾶλλον ἀπὸ τῶν οἰκείων ἐγίνετο πορρωτέρω, τοσοῦτον ἐγγὺς ὑπελάμβανεν εἶναι τῶν πολεμίων, παρεῖναί τι ἤδη τοὺς αἰχμαλωτισμένους δοκοῦντες ἐπόλιν, καὶ πρὸς τὸν ἀλλήλων ὀκνοῦντες ἐπὶ ὁρμὴ ψόφον ἐπιφέροντο, καθάπερ ἤδη παρόντων ἐς ἔφοδον, ἀνοδίας τὸ ἐνίππιον οἱ πολλοὶ, καὶ πρὸς τὸν λεωφόρον, ἡ τῶν φευγόντων ἕλις συνέτριβε τοὺς πολλούς. εἰκὸς δὲ γυναῖκα

A cunctis jam civitatibus captis, illi soli Romanorum arma operirentur, cum viderent multo quidem munitiora oppida uno impetu fuisse subversa: securos autem fortunis suis potiri, qui Romanorum dextris credidissent: quas quidem etiam nunc illis ait se porrigere, neq; ob insolentiam succensere, quia spei libertatis ignoscendum putaret: non tamen, etiamsi quis impossibilia velle perseveraret. Quod si dictis humanissimis non paruissent, fidemqve dextris non habuissent: experturos arma crudelia: jam jamq; cognituros esse, mœnia sua ludum fore machinis Romanorum, quibus fidentes, soli ex Galilæis sese ostentarent arrogantes esse captivos. His dictis popularium quidem neminem non modo respondere, sed ne ad murum quidem licuit ascendere: quia totum latrones occupaverant: & custodes erant portis appositi, ne quis vel ad fœdus prodiret, vel equitum quenquam in civitatem reciperet. Joannes autem accipere se conditiones ait, & aut perfvasurum, aut necessitatem belli renitentibus adhibiturum. Illum tamen diem Judæorum legi oportere concedi. quoniam sicut arma movere, ita etiam de pace convenire nefas haberent. Nam & Romanos scire, quod ab omni cessaret opere dierum septem circuitio, quam si temerassent, non minus coactos, quam qui cogerent, piaculum commissuros, ipsumq; Titum: nullum enim illi ex mora esse dispendium formidandum, quod unius noctis spatium propter fugæ consilium ceperit: præsertim cum id observare circumsedentem nemo prohibeat: sibi autem magnum esse lucrum, nulla in re despicere patrios mores. Et illum decere, qui pacem non sperantibus indulget, legem quoque servare servatis. His Titum Joannes fallere conabatur, non tantum pro septimi diei religione, quantum pro sua salute solicitus, verebatur autem, ne statim capta civitate, solus destitueretur, qui totam in nocte ac fuga vitæ spem collocasset. Verum profecto Dei nutu in excidium Hierosolymorum Joannem salvum esse cupientis, factum est, ut non solum induciarum causationem Titus admitteret, verumetiam in superiori parte oppidi castra poneret, ad Cydœssam, qui mediterraneus est Tyriorum vicus validissimus, Galilæis semper exosus. Nocte autem Joannes, cum nullas Romanorum excubias circa oppidum videret, arrepta occasione, non solum his quos circa se habebat armatos, sed etiam seniorib. plurimis cũ familiis abductis, in Hierosolymam fugiebat. Sed usque ad vigesimum quidem stadium fieri posse videbatur, ut mulieres ac pueros, aliamqve multitudinem secum duceret, homo quem captivitatis, itemqve salutis metus urgeret. ultra vero procedente eo, relinqvebantur: & oriebatur atrox remanentium fletus. quanto enim quisque longius a suis aberat, tanto propiorem se hostibus esse credebat. Jamqve affore qui se caperent existimantes, necessario pavitabant: & ad strepitum, qvem ipsorum cursus faciebat, assidue respectabant, velut instantibus quos fugissent: multique simul ruebant, & circa viam plurimos certamen præcedentium conterebat. Miserabile autem fœmina-

rum & infantium erat exitium. Aut si qvam jactarent vocem, nonnullæ viros, aut propinqvos, ut se operirentur, orabant. Sed Joannis exhortatio superabat, ut seipsos servarent inclamantis: eoqve confugerent, unde pro remanentibus etiam si raperentur, pœnas a Romanis peterent. Multitudo qvidem eorum, qvi fugerant, ut cuiqve virium fuit, cito dispersa est. Luce vero facta Titus ad muros aderat, fœderis causa: populus autem portis ei patefactis, cum conjugibus occurrentes, tanqvam benemerito, & qvi custodia civitatem liberasset, acclamabant: simulqve Joannis fugam significantes, ut & sibi parceret, obsecrabant, & eos qvi ex novarum rerum cupidis reliqvi supererent, ulciscereturꝰ. Ille autem precibus populi postulatus, equitum partem, ut Joannem persequeretur, mittit. Sed eum qvidem occupare neqvivere, qvod anteqvam venerant, in Hierosolymam se receperat. unaꝰ vero fugientium prope ad duo millia perimunt: mulieres ac pueros paulo minus qvam tria millia circumactos reducunt. Titus autem indigne ferebat, non statim a Joanne pœnas fraudis exactas: irato vero animo satis esse, quod spe deciderat ad solatium putans, captivorum & qvi trucidati fuerant multitudinem, in oppidum cum favore ingreditur: jussisqve militibus minimam muri partem jure possessionis abrumpere, minitando magis qvam puniendo reprimebat perturbatæ civitatis autores. Multos enim propter odia domestica, vel proprias inimicitias, delatores innocentiæ fore credebat, si dignos pœna discerneret: meliusq; noxium relinqvere metu suspensum, qvam immeritum qvenqvam cum eo perdere, existimabat. Illum enim fortassis modestiorem futurum, vel metu supplicii, vel & qvod erubesceret præteritorum criminum venia: sine causa vero morientium pœnas, nullo modo corrigi posse. Præsidiis tamen civitatem circumdedit, quæ tam novarum rerum studiosos compescerent, quam pro pace sentientes, qvos ibi relicturus erat, majore fiducia firmarent. Galilæa quidem tota, postqvam multo sudore Romanos exercuit, hoc modo subacta est.

A κῶν, ϗ παιδίων ἔλεθρ⟨ο⟩ν, καί τινες πρὸς ἀνακλήσεις ἀνδρῶν τε ϗ γυναικῶν συγγνῶν, ἐφαίροντο μὴ κωκυτὸ ἐκπέσοι πρὸς ἀκοάς. ἀλλ' ὁ εἰκὼ τὸ Ἰωάννου θόρυβος ἐκέλευσε, σώζειν ἑαυτοὺς ἐμβοῶντος, ϗ καταφυγήν, ἵνα ⟨ἐ⟩κεῖ τὸ λοιπὸν μένων ἀμυνεῖται ῥωμαίοις ἂν ἀρπάζωσι. τὸ μὲν οὖν τῶν Ἰδουμαίων πλῆθ⟨ο⟩ς, ὡς ἕκας⟨το⟩ς ἰσχύ⟨ο⟩ς εἶχεν ἡ τάχος, ἐσκέδασται. τῇ⟨τ⟩ο⟨ν⟩ῇ μεθ' ἡμέραν ὁ Τίτος πρὸς τὰς σωθήσας, πρὸς τὸ τεῖχ⟨ο⟩ς παρῆν. ἀνοίγ⟨ν⟩υσι δ' αὐτῷ τὰς πύλας ὁ δῆμ⟨ο⟩ς, ϗ μετὰ γυναικῶν προσελθόντες, ἀνακαλοῦντο τὸν, ὡς εὐεργέτην, ϗ θρυπτὰς ἐλαθεραίους τῇ πόλει. ἐδήλωσε γὰρ ἄμα τὴν τοῦ Ἰωάννου φυγὴν, καὶ παρεκάλουν φείσασθαί τε αὐτῶν, καὶ παρελθόντα, τοὺς ὑπολειπομένους τῶν νεωτερίζοντων κολάσαι. ὁ δὲ τὰς δεήσεις ἐδήμευσε· καὶ δίκην τῶν ἐπτεῶν, ἰωάννου διώξασθαι. οἱ τὲ μὴν ἀπαλαμβάνουσιν, ἐφ' ἡγεμόνος ἱεροσόλυμα διαφυγών. τῶν δὲ σωθέντων, ὑπὲρ τετρακισμυρίους μὲν εἰς ἐξακισχιλίους, γυῖα δὲ παιδία τριακοσίων ὀλίγον ὑπὲρ δέοντα, πρὸς ἐλάσσοσιν ἐπανῆγον. ὁ δὲ τίτ⟨ο⟩ς, ἤχθετο μὲν ὅτι τῆ μὴ ῥᾳδίᾳ ἔθνημα τιμωρήσασθαι τὸν ἰωάννου τὸν ἀπάτης. ἱκανὸν δ' ἀσχήσασθαι τῇ ὀργῇ, θυμούμενον ἔχων τὸ πλῆθ⟨ο⟩ς τῶν αἰχμαλώτων, ϗ τοὺς διαφθαρμένους, ἐσῆκε τὸ ἀνάθημα μόν⟨ο⟩ν εἰς τὴν πόλιν, ϗ τῆς τραπούσης ὀλίγον δ' τείχους ῥᾳδίαν ἀσφάλειαν κελεύσας νέμειν καταλήψεως, ἀπλοΐας μᾶλλον, ἢ κολάσεως τοὺς παράσπονδος τὴν πόλιν ἀνέστελλε. πολλὰς δ' ἂν ϗ ἀφορμὰς οἰκείας μίσους, καὶ διαφορὰς ἰδίας, ἐνδείξασθαι τοὺς ἀναιτίους οἱ διαφέροντες τοὺς τιμωρίας ἀξίους. ἀμφὶ γὰρ εἶναι μετεωρον ἐν φόβῳ τὸ ἄπρον καταλιπεῖν, ἢ πινὰ τὸν ἐκ ἀξίων αὐτοῦ σωσαι λῶν. τὸ μὲν γὰρ ἴσως ἐν σωφρονήσειν δεῖ κολάσεως, τὸ δὲ τοῖς παρωχηκόσι συγγνώμην αἰδέσθαι. ἀδιόρθωτον δὲ τὸ δὲ τοῖς ῥᾳδίαν ἀλῶναι τιμωρίαν εἶναι. φθορᾷ μὲν τὸ πόλιν ἐσφάλετο, δὲ ἧς τοὺς πεπονηρευμένους ἐφέξειν, ϗ τοὺς εἰρηνικὰ φρονοῦντας, ἀβεβαίοτερους καταλείψειν ἔμελλε. χαλεπὰ μὲν ἅπασι πᾶσι, πολλοῖς ἰδίᾳ συγκεκλασται ῥωμαίους.

B

C

D

E

F

CAP. V.

Hierosolymitani excidii initiũ.

APud Hierosolymam vero, ad Joannis introitum, omnis populus erat effusus & circa singulos, qui una confugerant, numerosa turba collecti, quas foris clades experti essent, percontabantur. illorum autem fervens quidem adhuc atqve interruptus anhelitus, necessitatem significabat. Veruntamen in malis quoque sibi arrogabant: non Romanorum vim fugisse dicentes, sed sponte venisse, ut cum his ex tutiori loco pugnarent. Inconsultorum enim atq; inutilium esse hominum, incaute pro Gischalis & invalidis oppidulis periclitari, cum arma vigoremq; oporteat pro metropoli suscipere, atq; servare: significando tamen excidium Gischalorum etiam qvã dicebant honestam discessionẽ suam, ut multi fugã esse intelligerent, prodiderunt. Auditis autẽ qvæ captivi pertulere, nõ mediocris populũ perturbatio tenuit, magnumq; id esse argumentum proprii reputabant excidii. At Joannes eorum qvidem, quos fugientes reliqverat, causa minus erubescebat, singulos autem circuiens spe ad bellum incitabat, infirmitatem

Κεφ. ε.

ΕΠὶ δὲ τὰ ἱεροσόλυμα πρὸς τὴν ἔσοδον ἰωάννου, ὁ πᾶς δῆμ⟨ο⟩ς ἐξεκέχυτ⟨ο⟩, ϗ περὶ ἕκαστον τῶν συμπεφυγότων, μυρί⟨ο⟩ς ὄμιλ⟨ο⟩ς σωρηθρισμένος τὰς ἐξωθεν συμφορὰς ἀνεπυνθάνετο. τῶν δὲ τὸ μὲν ἄθυμα θερμὸν ἔτι κατέμενον, ἰδήλως τὴν ἀναγκαίαν ἡλαζονεύοντο δὲ κἀν κακοῖς, οὐ πεφυγέναι τοὺς ῥωμαίους φάσκοντες, ἀλλ' ἥκειν πολεμήσοντες αὐτοὺς ἐξ ἀσφαλοῦς. ἀλογίστων γὰρ ὄντων καὶ ἀχείρων, ῥᾳδίως προκινδυνεύειν περὶ γίχαλα ϗ πολίχνας ἀσθενεῖς, δέον τὰ ὅπλα, ϗ τὰς αἰχμὰς πεμπεύεσθαι τῇ μητροπόλει, καὶ συμφυλάσσειν. ἔνθα δὴ παρεδήλουν τὴν ἄλωσιν τῶν γιχάλων, ϗ τὴν λεγομένην εὐκρημόνως ὑποχώρησιν αὐτῶν, οἱ πολλοὶ δρασμὸν ἐνόουν. ὡς μόλις τὰ περὶ τὰς αἰχμαλωσθέντας ἠκούθη, σύγχυσις ἡ μετρία, κατέσχε τὸν δῆμον, καὶ μεγάλα τὰ ἑαυτῶν ἀλώσιμα συνελογίζοντο πικμήρια. ἰωάννης δὲ ὅτι μὲν τοῖς καταλειφθεῖσιν ἦτον ἠρυθρία. περὶ ὧν δὲ ἑκάστους ὅτι τὸν πόλεμον ἐνῆγε ταῖς ἐλπίσι, τὰ μὲν ῥωμαίων

G

Romanorum aſſerens. propriasque vires extol-
lens, & imperitorum ea cavillatione inſcitiam
decipiens, quod etiamſi penitus fumerent, nun-
quam Hieroſolymorum moenia transgredere-
tur Romani, qui pro Galliarorum vicis tanta ma-
la pertuliſſent, atque in eorum muris machinas
contruiſſent. His eius dictis magna quidem,
corrumpebatur iuvenum mania. prudentio-
rum autem atque ſeniorum nemo erat, qui non
futura proſpiciens, velut iam peruſtam civitatem
lugeret. Et populus quidem in ea confuſione,
tunc erat. At vero per tertiarium quinus agre-
ſſium, ante feditionem quae Hieroſolymis orta,
eſt, diſcordare iam coeperat. Trius enim a Gi-
ſchala Ceſareae, Veſpaſianus autem a Ceſarea
Jamnium & Azotum profectus, utramque fob-
egit: impoſitoſque illic praeſidiis, reverebatur,
Cmaximum ducens eorum multitudinem qui ſe,
federe ſociaverant. Singulas autem civitates
tumultus bellumque inteſtinum exagitabat..:
quantumque a Romanis reſpuebant, in ſeme-
ipſos manus vertebant: cum inter maiores
bella ac pacis cupidos eſſet ſeva contentio: du-
dumque dilcordium pertinacia primo inter do-
mos accenderetur; deinde inter ſe amiciſſimi
populi diffiderent; & adſimilia volentes quaeq;
converterint, agente iam ſecunda multitudine re-
bellaret. Itaq; diſſenſiones quidem apud omnes
erant: novitatis autem armorum; cupientes
ſenibus ac lobrius iuventute aqi audacia praeſta-
bant. Primo autem indigenarum ſingulis praeda-
ti coepere: deinde ex compoſito conſertis cu-
neis per tertiarium latrocinabantur; ut quod
ad crudelitatem atque iniquitatem ſpectat, nihil
Da Romanis genitibus abeſſent; atque ipſis va-
ſtabantur, illorum a Romanis levia
viderentur. Civitatum vero cuſtodes, partim
quia defatigari pigeret, partim ob ſio nationis, aut
nulli, aut minimo erant male affectis auxiliando:
nec rapinarum ſocietate unio; congregati col-
legiorum latrocinalium principes, atque ca-
gmen conflati Hieroſolymis irrumpunt, quae ci-
vitas a nullo regebatur: & more patrio gentiles
omnes fine obſervatione recipiebant: tunc prae-
cipue cunctis exiſtimantibus univerſos qui fu-
periuſſerunt, adjumento ex benevolentia veni-
re. Quae quidem res etiam fine diſſenſione civi-
tatem portea peſſundedit, eo quod iners & inuti-
lis multitudo quae pugnacibus ſuiſſcere poſſent,
alimenta conſumpſit: hisque praeter bellum et-
iam feditionem famemque comparavit: aliqui
latrones ex agris eo transferii, ac multo favio-
ribus quos intus invenere ſociati, multum atrox
facinus intermittebant. Nec enim rapinis & ex-
poliationibus metiebantur audaciam, ſed usque
ad cades ruebant: non clam, neque per noctem,
Eaut quoslibet homines, verum luce palam nobiliſſimos quosque adoriendo. Nam primum Antipam re-
gii generis virum, & adeo potentiſſimum civium, ut cita publicos thefauros idei fue permiſſos haberet,
comprehenſum cuſtodiae tradiderunt poſt hunc etiam Levium quendam, inſignem viri, Aſophaei filii
Ragueli, regalis ſimiliter utrumq; familiae, omnesq; preteres, qui praeſtare alis videbantur. Gravis

Bodleian Library

autem metus populum possidebat: & velut capta ciuitate, falutem propriam quisque curabat. Illi autem clasforum vinculis non fuere contenti, neque tutum arbitrabantur ex potentia virtos diutius custodire. nam & ipsos, & domos eorum paucis viris freq uentari, ac per hoc ad uicissendum effe idones, & praeterea rebelluturum fortaffe populum, inuitiante commotum. Decretolitur eos occidi, mittunt qvendam de fuo numero Ioannem ad cades promptiffimum, qvi lingva patria Dorcadis ftilus dicebatur: eumq; alii decem armati gladiis fecuti ad carcerem, ibi qvos reperifient interficiunt. Fingebant autem hujus immanifimi fceleris cauſam, cum Romanis eos de traditione civitatis collocutos fuiſſe, communisqve libertatis proditores ineremitte, dicebant, proſus, ut audacia fua tanqvam fervatores civitatis, ac bene de ea meriti gloriantur. Evenit autem populum qvidem ad hoc humilitatis ac formidinis, illos vero inſolentiæ progredi, ut in eorum effet arbitrio etiam ponzilium defignando, demiqve fimilis abrogatis, undo per fuccefſionem pontifices creabantur, incognitos atqve ignobiles conſtituebant, ut impiorum facinorum focios haberent. nam qvi impia meritum fummos honores adepti erant, his D obeliebant neceſſitio, qvi ſibi eas pratiebrant: qvoniam & dignitate præditos, variis machinis fictisqve fermonibus committebant, opportunitatem fibi ex eorum qvi fe prohibere poterant, contentione captautes: donec hominum pertinacione fetiti, in divinitatem contumelias transtulerunt, pedibusqve pollutis in fanctum locum introire cuperunt. Jam vero populo contra eos E concitato / namqve autor erat Ananus, qvo maximus pontificum, item qve Iapientiſſimus: & qvi fortaffis civitatem conſervaſſet, fi inſidiatorum manus potuiſſet effugere / illi templum Dei adverſus populi turbam, caſtellum ac protugium fibi fecere, qvod pro domicilio habebant tyrannidis. Acerbis autem malis adhibebatur etiam cavillatio, qvæ per certas partium fuas feta deliori. tentando eum qvanto meto populus teneretur, fuasqve vires explorando, fore pontifices creare conati funt, cum his (ut divimus) exfamiliis fuccifio deberetur. hujc autem fraudi mos antiqvus obtendebatur. nam & olim fore pontificum deferti ſolium fuiſſe dicebant. re autem vera, legis erat abrogatio fi mioris, pec- F eos qvi nd potentiam deſignandorum magiſtratuum ſicentiam com, ararent. Itaqve una facra-taturum tribuum accita qua Eniachin appellitur, pontificem fortiebantur: cafqve fors exit hominiper qvem maxime eorum iniquitas demonſtrata eſt, Phani cuidam, filio Samuelis, ex vico Aphthah, non ſolum non ex pontificibus orto, fed aperte qvid effet pontificatus, propter ruſticitatem penitus neſcienti. Denig; invitum eum ruſticabſtractum, ut in ſcena fieri ſolet, aliena ornavere perſona: indutumq; ſacra veſte, qvid facere deberet. ſubito inſtituebant: ludumq; & iocum effe tantum nefas abirebantur. cæteri vero ſicerdotes, procul ſpectantes ludibrio legem haberi, lacrymas vis tenebant, honoresq; facrorum ſolvi graviter ingemebant:

A ἀ καπνοῦ ἐκ τῆς ἐ ὀργῆς, ἡ καθ' ὅτε καπνὸν ἐπὶ πλεῖστον πλέων, τ ἀπ' αὐτοκρατ ὀ στεφανῶν πρώτος. τῆς δὲ ἐπιπόνου τε ἀσφαλ ἐ σωφρονίμων, ἐδὲ ἀσφαλὲς ἐσπ μεγίστου δίωκτος ἀσφαλ ἐ τὸν ἐνδοξότ. ἐκεῖνος μὲν ἐ ἐπὶ τοῦ ὄκνου ἐπὶ ἀμύνας ἐπὶ ἀναχωρήσεως ὑπὸ ἐπὶ, ἀλλὰ ἐ ἡ ἀμύνη ἐπὶ ἀναχωρήσεως ἐπὶ ἐ ἀσφαλ ἐδὲ ἐπὶ πλεῖστον ἐπὶ τὸν πλεῖστον, ἐδ ἐπὶ ἐ ἐπὶ τὸν ἐπὶ ἐ ἐπὶ ἐπὶ ἐπὶ

ὡς ὅτι τυραννὶς ἐστὶ κακὸν, οὐκέτι πιστεῖ. ἢ γὰρ
οὐ πεφύκασι δυσμενεῖς αὐτῶν, γνώμαι τῆς ὠφελίας
ἀλλ' ἐπιθυμίαι τοῦ κέρδους ἐπικρατοῦσιν, ἢ κατὰ τὸν
τῶν ἀρχόντων φόβον ἀναγκάζονται ἀφίστασθαι τῆς
ἐπιβουλῆς. ἀλλὰ δυσμενεῖς μὲν ἐστὶ τοῖς τυράννοις
ὅσοι ἐπιεικεῖς καὶ δίκαιοι νομίζονται· ἀπιστοῦσι δὲ
καὶ τοῖς κακοῖς· ἐκ γὰρ ὁμοίου τὸν ὅμοιον ὑποπτεύει
κακὸς ὤν. ἐπὶ δυσμενεῖς μὲν οὖν ἀναγκάζονται ἰέναι
τοῖς ἔργοις, ἀπιστοῦσι δὲ τοῖς λόγοις. ἐπὶ δὲ τοὺς
ἀπιστοῦντας ἐκ τοῦ φανεροῦ ἐπιβουλεύειν ἀναγκάζονται
ἰέναι, τὰ μὲν ἔργα τοῖς λόγοις, τὰ δὲ λόγα τοῖς ἔργοις
ἐναντία ποιοῦντες. ἐπὶ δὲ τοὺς ἐπιεικεῖς καὶ δικαίους
ἐκ τοῦ φανεροῦ ἐπιβουλεύειν ἀναγκάζονται ἰέναι, ἐπὶ
τοὺς μὲν ἐπιεικεῖς καὶ δικαίους ἐκ τοῦ φανεροῦ ἐπιβουλεύειν
ἀναγκάζονται ἰέναι, ἐπὶ τοὺς δὲ κακοὺς καὶ
ἀδίκους ἐκ τοῦ φανεροῦ ἐπιβουλεύειν ἀναγκάζονται ἰέναι,
ἐπὶ

vestras sententias applicatis? An Romanos ex-
pectatis, ut sanctis vestris opitulentur? Ita qui-
dem se nostræ civitatis habent res: eoque jam
calamitatis ventum est, ut miseratur nostri et-
iam hostis. Non exurgetis ô miseri ne spectatæ
vulneribus vestris, quod etiam feras bellua fa-
cere videmus, non ultum ibitis in hos, qui vos
percussere? Non fuis quisque recordabitur ca-
clades, & ante oculos positi quæ pertulerit, ad
ultionem animos acuet? Perierapud vos, ni fal-
lor, juventutis omnium carissima, & maxime
naturalis, cupiditas libertatis. fervitutis autem
ac dominorum amantes facti fumus, tanquam
subjugari a majoribus didicerimus. Atqui illi
quidem multa & maxima bella, ut in libertate
viverent, pertulerunt, ne aut Ægyptiorum aut
Medorum potentiæ cederent, dummodo ne fa-
cerent quæ juberentur. Et quid opus eli de ma-
joribus loqui? Hic ipfum bellum quod cum
Romanis nunc gerimus, vestrum commodo an
contra incommodo non referam, palam quidha-
bet caufæ, nifi libertatem? Ergo qvi domitis to-
tius orbis fervire non patimur, gentiles nostros
ferimus tyrannos? Quanquam extensis obedi-
entes, ad fortunam femel ki ruentem, cujus inju-
ria victi fint. At vero pefsimis fuorum cedere,
ignavorum eft, & cupientium ferviendi. Ad
hæc autem, quia Romanorum mentio facta eft,
non vos celabo, quid dum loqvor inter venerit,
mentemque retraxerit: quod etiam fi ab his ca-
pti fuerimus (absit autem hujus dicti periculum)
nihil acerbius experiemur, quam illi nos affece-
re. Quo pacto autem non facrymis dignum fit,
illorum qvidem in templo donaria cernere, gen-
tilium vero fcola, qvi nobiliatem hujus mul-
me romanum civitatis compilaverunt: eosqve
virostructiatos videri, quibus etiam illi poft vi-
ctoriam obtemperafsent? Et Romanos quidem
nunquam transgredi aufus erit limitem profanor-
rum, aut fcrutare quisquam confuetudinis præ-
terire. Sanctorum autem ambitum, quamvis pro-
cul afpectum perhorrefcere: quosdam vero in
his locis natos ac fub noftris moribus educatos,
& qui judaï vocentur, inter media fanctadeam-
bulare, manibus adhuc fuis gentili cæde calenti-
bus? Quis igitur externum bellum mitat, ex
comparatione domeftici? Multo nobis æquior
eft hoftis. nam fi proprie rebus fint aptanda vo-
cabula, fortaffe reperietur, legum qvidem con-
fervatores nobis fuiffe Romanos, hoftes vero in-
tus haberi. Verum hos infidiatores libertatis
exitio deberi, neqve facinorum eorum dignum
excogitari pofse fuppilicium, certum eft: idemqve
omnibus vobis, & ante oratorem meum elle-
perfuafum, atqve ipfis vos rebus quæ pertulifti, in eos efse commotos. pleriq; autem fortaffe multitu-
dinem eorum, atqve audaciam reformidant: & præterea qvod in loco fuperiore confiftunt. Sed hæc ut
veftra negligentia conflata fint, ita nunc magis proficient, fi morabimur. nam & numerus illorii in dies
fingulos aliitur, eo qvod nesvitiosius quisqu ad fimiles profugiat; & audacia plus accendit, qvod nullo ad-
huc ejus impedimentum inter ventic locoqr, fuperiore utentur, & quidem ei apparatu, ifis tempus demo-

Digitized by Google

πιστεύσατε ἢ ὡς ἐὰν προβαίνωμεν ἐπ' αὐτοῖς, ἔσται τῇ A Quod ſi adverſus eos ire cœperimus, humiliores
συνειδήσει ταπεινότεροι, καὶ τὸ πλεονέκτημα δ' ὕψους, ὁ erunt, mihi credite, conſcientia: & celſioris lo-
λογισμὸς ἀπολεῖ. τάχα πεθεὶς ὑβρισμένον ἀναστρέψει ci beneficium, reputatio ſcelerum perdet. For-
κατ' αὐτῶν τὰ βαλλόμενα, καὶ τῆς σφετέρους διαφθει- taſſe autem Dei pariter ſpreta majeſtas, in ipſos
ρόντων ἢ βέλεσιν οἱ δυσσεβεῖς. μόνον ὀφθῶμεν αὐτοῖς καὶ tela retorſerit, ſuisque miſſilibus conſumentur
καταλέλειπται. καλὸν ἢ κἂν προσῇ τις κίνδυνος ἀποθνήσκειν impii. Videant nos tantummodo, & dejecti ſunt:
πρὸς τοῖς ἱεροῖς πυλῶσι, καὶ τῇ ψυχῇ εἰ καὶ μὴ quanquam pulchrum eſt, ut etiam ſi quod peri-
πρὸ παίδων, ἢ γυναικῶν, ἀλλ' ὥσπερ δὲ θεῷ, καὶ τῶν culum immineat, pro ſacris januis moriamur:
ἁγίων προέσθαι. προθήσομαι δ' ἐγὼ, γνώμην τε καὶ χεῖρα, καὶ B ac ſi non liberis & conjugibus, pro Deo tamen e-
ὅτε δόκησίν τις ὑμῖν λείψει πρὸς ἀσφάλειαν ἐξ ἡμῶν, jusque ſanctis animas profundamus. Præbebo
ὅτε δὲ σώματος φείσεσθε φειδόμενον. τούτοις ὁ Ἀνανος autem manum, atque ſententiam: & neque
τοῦ μὲ κρατεῖν τὸ πλῆθος δῆτα τοὺς ζηλωτὰς, οὐκ ἀγνοῶν consilium vobis ullum deerit ad cautionem, neq;
μὲν ὡς εἶεν ἤδη δυσκατάλυτοι, πλήθει τε καὶ νεότητι καὶ me corpori meo parcere videbitis. His Ananus
τῷ φρονήματι ψυχῆς, τὸ πλέον ἢ συνειθισμένοις ἐργάζε- contra Zelotas populum hortabatur: non qui-
σθαι. ὑπῆγε δὲ αὐτοὺς εἰς ἐλπίδα συμβαίνειν, ἐφ' dem neſciens jam expugnari vix poſſe propter
οἷς ἐδράσαν ἐλπίσαντας. ὅμως ἢ πᾶν ὅτι σφίσι παθεῖν multitudinem ac juventutem animorumq; per-
προῃρεῖτο μᾶλλον, ἢ ἀβεβαίῳ ἐν τοιαύτῃ τῇ πραγμάτων tinaciam, multoqve magis propter conſcientiam
συγχύσει. τὸ ἢ πλῆθος ἄγαν αὐτοὺς εἶχε καθ' ὧν πα- C commiſſorum: nec enim conceſſum iri veniam
ρεκαλεῖ, καὶ προκινδυνεύειν ἕκας καὶ λίαν ἐπιμόρως. his quæ perpetraverant, ſperabant: verumta-
men quidvis perpeti præſtabilius exiſtimabant,
quam in tanta rerum perturbatione rempublicã
negligere. Populus autem duci ſe clamabat in
eos, contra quos rogabatur: & ad ſubeunda
pericula quisque promptus erat. Sed dum Ana-
nus magis idoneos diſcerneret, atque ordinaret
ad prælium, Zelotæ cunctis conatibus ejus co-
gnitis (certos enim qui omnia ſibi nunciarent
habebant) in pontificem commoventur: ac mo-
do per cuneos, modo ſimul univerſi proſiliunt:
neqve obvio cuiquam parcebatur. Cito autem
& Ananus populum congregavit, multitudine
quidem ſuperiorem: armis vero conſtipatis, nõ
erant Zelotæ inferiores. alacritas vero, quod de-
erat, in utrisque ſupplebat. nam & cives armis
iram conceperant fortiorem: & qui de templo
exierant, quavis multitudine majorum audaci-
am. quippe illi quidem habitare ſe in civitate
minime poſſe arbitrabantur, niſi Zelotas exime-
rent: hi vero niſi viciſſent, nullum ſe non ſubi-
turos eſſe ſupplicium. Manus autem conſerva-
re, pro ducibus obedientes motibus animorum.
Et primo quidem in civitate ac pro templo emi-
nus miſſis lapidibus ſemet invicem appetebant.
ſi vero aliqua pars terga vertiſſet, victores gladi-
is utebantur. cumque plurimi ſauciarentur,
multæ cædes utrobique fiebant. Et populares
quidem in domos referebantur a ſuis. Zelota-
rum autem quicunque vulneratus fuiſſet, in
templum aſcendebat, ſacram humum cruore
perfundens, ut ſolo eorum ſanguine violatam re-
ligionem recte quis dixerit. Semper quidem la-
trones excurrendo in congreſſionibus prævale-
bant. Irati vero populares, proficiente quotidie
numero ſuo, cum deſides increparent, quique a
tergo ſequebantur, non aperiendo fugientibus
viam invitos eos repugnare compellerent, univerſos quidem ſuos in hoſtes convertunt. illis autem,
quia vim ferre non poterant, paulatim ad templum recedentibus, irrumpit una cum ſociis Ananus.
Unde factum eſt, ut eos quod ambitu exteriori expulſi eſſent, metus invaderet: ideoque in murum
interiorem fuga recepti, mature januas occluderent. Verum Anano portis quidem ſacris manus
affierre non placebat, hoſtibus quoque deſuper tela torquentibus, nefas eſſe exiſtimanti, etiamſi viciſſet,

ΚΕΦ. ιδ'.

ΕΝ ὅσῳ ἢ ἄναν ὁ καταλεγήτε, καὶ πωέπιστε τὰς D
ὑπηκόους πρὸς μάχην, οἱ ζηλωταὶ πυθόμενοι τὴν
ὑπαγωγήν (παρῆσαν γὰρ οἱ ἀγγέλλοντες αὐτοῖς
πάντα τὰ πρὸς δῆμον) παρώρμων, καὶ οὐκ ἀφεῖσαν πρὸς-
πηδῶντες ἀσκεῖσθαι τε καὶ λόχους, κἀνεῖς ἐφείδετο τῶν
προσυγχαινόντων. ἀθρόοι δὲ ὑπ' ἀνάνου ταχέως τὸ
δημοτικὸν, πλήθει μὲν ὑπερέχον, ὅπλοις ἢ καὶ πρὸ μὴ
συγκεκροτημένοις, λειπόμενον τῶν ζηλωτῶν. τὸ προθυμον ἢ
παρ' ἑκατέροις, ἀνεπλήρου τὰ λείποντα. τὴν μὲν ἀπὸ τῆς
πόλεως ἀνειληφότων ὀργὴν, ἰσχυροτέραν τῶν ὅπλων, τὴν
δὲ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ πάλαιαν πάντες πλῆθος ὑπερεῖχον. E
οἱ μὲν, ἀσκητὴν ὑπολαμβάνοντες ἑαυτοῖς τὴν πόλιν, εἰ
μὴ τοὺς λῃστὰς ἐκκόψαιεν αὐτῆς. εἰ ζηλωταὶ ἢ εἰ μὴ
κρατοῖεν, οὐκ ἔστιν ἧς τιμωρίας ὑστερήσειν ἐνόμιζον. συνεξέ-
κλινον ἢ στρατηγοῦντι τοῖς πάθεσι, τὸ μὲν πρῶτον καὶ τὴν
πόλιν καὶ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ λίθοις βάλλοντες ἀλλήλους, καὶ
πρόρρωθεν διακινδυνεύοντες. καὶ δὲ τοὺς τροπαῖς οἱ κρατοῦν-
τες ἐχρῶντο τοῖς ξίφεσι; καὶ πλοῦς ἦν ἑκατέροις
φόνου, τραυματίαι δὲ ἐγίνοντο συχνοί. καὶ τοὺς μὲν
λύτοι δῆμοι, διεκόμιζον εἰς τὰς οἰκίας οἱ προσήκοντες.
ὁ δὲ βληθεὶς τῶν ζηλωτῶν. εἰς τὸ ἱερὸν ἀνῆει καθαι-
μάσσων τὸ θεῖον ἐδαφος, καὶ μόνον ἂν τις εἴποι τὸ ἐκεί-
νων αἷμα, μιᾶναι τὰ ἅγια. καὶ μὲν οὖν τὰς συμβολὰς F
ἐκτείχοντες, ἀεὶ πεῖσαν οἱ ληστικοί. τεθυμωμένοι
δὲ οἱ δημοτικοὶ, καὶ πλείους ἀεὶ γινόμενοι, κακιζον-
τες τοὺς ἐνδιδόντας, καὶ μὴ διδόντες τοῖς τρεπομένοις
ἀναχωρῆσιν οἱ κατόπιν βιαζόμενοι, πῶν μὲν ὄπισθε-
φερὲς τὸ σφέτερον εἰς τοὺς ἐναντίους, κἀκείνων μηκέτι
ἀντεχόντων τῇ βίᾳ, καὶ μικρὸν δὲ ἀναχωρουντων εἰς
τὸ ἱερὸν, σωφρονίζουσιν οἱ πρὸ τοῦ ἄνανον. τοῖς δὲ κατα-
πλήξις ἐμπίπτει στρουμένοις δ' πρώτου πρὸ βόλου,
καὶ καταφυγόντες εἰς τὸ ἐνδότερον ταχέως ἀπέκλει- G
ουσι τὰς πύλας, τῷ δὲ ἀνάνῳ, προσβαλεῖν μὲν
οὐκ ἐδόκει τοῖς ἱερεῖς πυλῶσιν, ἄλλως τε καὶ κἀκείνων
βαλλόντων ἄνωθεν, ἀβέμιτον δ' ἡγεῖτο καὶ κρατήσαν

non luſtratum prius populum introducere. Ex omni autem ſuorum multitudine ſex fere armatorum millia ſortitus, cuſtodes eos in porticibus collocat. his autem qui ſuccederent, in excubiis alios per ordinem ponit. Multi autem honeſtorum ab optimatibus ad id electi, mercede conducti pauperes vice ſua præſidiis deſtinabant. Fit autem his omnibus exitii cauſa Joannes, qvem ex Giſcalis effugiſſe prædiximus: Is enim dolis plenus, & vehementem dominationis cupiditatem mente circumferens, jamdudum rebus communibus moliebatur inſidias. Itaqve tunc eadem quæ populus ſentire ſe ſimulans, aderat Anano: tam diebus cum proceribus capienti conſilium, quam noctibus peragranti cuſtodias: omniaq; ſecreta Zelotis renunciabat: nullumqve populi conſilium non prius quam caperetur, inimici ſciebant ejus indicio. immoderatis vero & Ananum, & populi principes placabat obſequiis, ne in aliquam ſuſpicionem veniret affectans. Sed hæc ejus honorificentia in contrarium vertebatur. Erat enim ex adulationum varietate ſuſpectior: eoqve ipſo quod etiam non accitus aſſiduus erat, arcanorum proditor habebatur. Etenim perſpiciebat Ananus, omnia ſua conſilia hoſtes intelligere. & quæ Joannes faceret, ſuſpicionem proditionis habebant. ſubmovere autem illum non erat facile, neqve poſſibile, quod malitia prævaleret: ac præter hoc multorum non ignobilium, qui ſummis rebus adhibebantur, patrocinio ſuccinctus erat. Viſum eſt igitur ab eo ſacramentum benevolentiæ cauſa peti: nihilq; dubitans, & fidem populo ſe ſervaturum juravit, neqve factum ejus inimicis ullum, neqve conſilium proditurum: unaqve deponendis rebellibus, & manu & voluntate operam collaturum. Itaq; Ananus ejusqve ſocii, quoniam jurato crediderunt, nulla jam ſuſpicione ſuis eum conſiliis adhibebant: moxqve ab iisdem concordiæ cauſa legatus intromittitur ad Zelotas. curæ namqve habebant, ne fanum culpa ſua polluereturᵗ, neve quiſquam in eo procumberet Judæorum. Ille autem, quaſi Zelotis ac non contra pro benevolentia juraviſſet, ingreſſus ad eos, medius conſtitit: & ſæpe quidem ſe illorum cauſa in magno periculo fuiſſe dixit, ne quid ſecretorum ignorarent, quæ in eos Ananus cum ſociis cogitaſſet. nunc autem ingens cum ipſis omnibus ſubiturū eſſe diſcrimen, niſi divinum quoddam præſto fuerit auxilium. nihil enim jam morari Ananum: ſed perſvaſiſſe quidem populo, ad Veſpaſianum legatos mittere, ut ad capiendam civitatem qvāprimum venire properaret, indixiſſe autem luſtrationem poſtero die, ut religione ſimulata intromiſſi, vel etiam vi prælio manus conſererent. Se autem non videre, quam diu aut obſidionem ſuſtinebunt, aut cum tanta manu acie congredientur. Ad hæc addebat, quod ipſe DEI providentia transactionis eſſet cauſa legatus. hanc enim ſpem Ananum his proponere, quo nihil ſuſpicantes eos ſubito aggrederetur. Itaqve oportere, ſi quis habendam vitæ rationem duceret, aut obſidentibus ſupplicare, aut foris aliquod

A μὴ πεσηνδκὸς ἐισάγειν τὸ πλῆθος. ἀριθμηθέντες δ' ἐκ πάντων εἰς ἑξακισχιλίους ἐτάξαντο, καθόπλους ὅπλοις φερομένοις φρουρεῖν, διεδέχοντο δ' ἄλλοι τούτους. καὶ παντὶ μὲν ἦν ἀνάγκη παρεῖναι πρὸς τὸ φυλακεῖον, ἐκ πεισθέντες πολλοὶ τῶν ἐν ἀξιώμασιν ἀφεῖντο ὑπὸ τῶν ἀρχειν δοκούντων, μισθαρνοῦντες πενεστέροις ἀντ' αὐτῶν, ὅπλα τοῖς φρουρεῖν ἐπέμπον.

ΚΕΦ. ιε.

B Γίνεται δὲ τότε πᾶσιν ἐλεύθερα σφάλματα ἰωάννης, ὃν ἔφαμεν ἀπὸ μικρῶν μεγάλων ἀρχόμενον, δολιώτατος ἀνὴρ, καὶ δεινὸν ἔρωτα τυραννίδος ἐν τῇ ψυχῇ περιφέρων, εἰς πέρας ἤδη ἐπιβουλὰς πράγμασι. καὶ ὃν τοῖς τὰ δήμου φρονεῖν ὑποκρινόμενος, συμπαθεῖν μὲν τοῖς ἀνάγκῃ, βαλλομένοις μὲν σὺν τοῖς ὅπλοις μεθ' ἡμέραν, καὶ νύκτωρ ὑπνοῦν τοῖς φυλαξι. διηγγελλε δὲ τὰ δοκοῦντα τοῖς ζηλωταῖς, καὶ πᾶν σκέμμα δήμου πρὶν καλῶς βεβουλεῦσθαι, πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἐμηνύσκετο δὲ C αὐτὸ. μηχανώμενος ἢ τι μὴ δι' ὑποψίας ἐλθεῖν, ἀμέτροις ἐχρῆτο τοῖς θεραπείαις, εἴς τι τ' ἄνανον, καὶ τοὺς δήμου προεστῶτας. ἐχώρει δ' εἰς τἐναντίον αὐτῷ τὸ φιλέπμον. ἀφ' ὧν γὰρ τοὺς ἀλόγως κολακείας μᾶλλον ὑπωπτεύετο, καὶ τὸ παντάχοῦ παρεῖναι μὴ καλύμενον, ἔμφασιν προδοσίας τ' ἀποῤῥήτων παρεῖχε. συνεώρων μὲν γὰρ, αἰσθανομένους ἀπιστίας τοὺς ἐχθροὺς, τ' παρ' αὐτοῖς βουλευμάτων, πιθανώτερον δ' ἐδόκει τὰ ἰωάννου πρὸς ὑπονοίας δ' ἀφεστέλλειν. ἀποσκευάσασθαι μὲν οὖν D αὐτὸν οὐκ ἦν ῥᾴδιον, οὔτε δυνατὸν ἐκ πονηρίας, καὶ ἄλλως δ' τ' ἀσήμων, ὑπερίσχυε τὸ πολλοὺς τ' συνεθελόντων τοῖς ὅλοις. ἐδόκει δ' αὐτὸν ὅρκοις πιστώσασθαι πρὸς εὐνοίαν. ὤμνυε δ' ὁ ἰωάννης ἑτοίμως, δυνησόμενόν τι τῷ δήμῳ, καὶ μήτε βουλεύσειν τινα, μήτε πρᾶξιν προδώσειν τοῖς ἐχθροῖς, συγκαλύπτειν δ' τὰς ὑπορρήτους, καὶ χεῖρα, καὶ γνώμην. οἱ δ' ὡς τ' ἄνανον πιστεύσαντες τοῖς ὅρκοις, ἤδη χωρὶς ὑπονοίας, εἰς τὰς συμβουλίας αὐτὸν παρελάμ- E βανον. ὃ δὴ καὶ προσέβλαψε τὸν ἀνάπεμψαν πρὸς τοὺς ζηλωτὰς, ὡς λύσων. ἦν δ' αὐτοῖς ἀπορία, τὸ παρ' αὐτοῖς μὴ μιαίνειν ἱερὸν, μηδέ τινα τ' ἐμοφύλων αὐτοῦ πεσεῖν. ὁ δ' ὥσπερ τοῖς ζηλωταῖς ὑπὲρ εὐνοίας ὁμόσας, καὶ κατ' αὐτῶν, παρελθὼν ἔσω, καὶ καταστὰς εἰς μέσους, πολλάκις μὲν ἐφη κινδυνεύσειν δι' αὐτοὺς ἵνα μηδὲν ἀγνοήσωσι τ' ἀποῤῥήτων, ἔσοι κατ' αὐτῶν εἰ ὡς τ' ἄνανον ἐξελεύσαντες. νῦν δ' τ' μέγιστον ἀναῤῥίπτειν κίνδυνον σὺν πᾶσιν αὐτοῖς, εἰ μή τις προσθοίτο βοηθεια δαιμόνιος. F ἐγὼ δὲ ἐπ μέλλειν ἄνανον, ἀλλὰ πίστωσιν μὲν τὴν δήμου πεπομφέναι πρέσβεις πρὸς ἀπαστασιαν, ἵνα ἐλθὼν καὶ πάχος προλάβῃ τῇ πόλιν. ἀγγέλου δ' παρηγγελκέναι κατ' αὐτὸν εἰς τὴν ἑξῆς ἡμέραν, ἵνα ἡ καὶ θρησκείας εἰσελθόντες, ἢ καὶ βιασάμενοι, συμμίξωσιν αὐτοῖς. ὃ χ ἑρᾶν δ' μέχρι τινος ἢ τῶν φρουρᾶν εἰσουσιν, ἢ προπαρέξοντας πρὸς τοσούτους. προσετίθει δ' ὡς αὐτὸς ἐπαισθόμενος κατὰ θεοῦ πρόνοιαν ὡς πρεσβεύσων ὑπὲρ ἀφέσεως. G λύσεως. τὸν δ' ἄνανον ταῦτας αὐτοῖς πιστεύειν, ἵνα ἀνέπτωλος ἐπέλθῃ. δεῖν σὺν ἢ τὰ λέγω τοὺς ζηλωτὰς ἱκετεύειν, ἢ περιζέσθαι τινα.

ὧν δὲ

Se autem non videre, quam diu aut obſidionem ſuſtinebunt, aut cum tanta manu acie congredientur. Ad hæc addebat, quod ipſe DEI providentia transactionis eſſet cauſa legatus. hanc enim ſpem Ananum his proponere, quo nihil ſuſpicantes eos ſubito aggrederetur. Itaqve oportere, ſi quis habendam vitæ rationem duceret, aut obſidentibus ſupplicare, aut foris aliquod

πρὸς τὴν ἔξωθεν ἐπικουρίαν. τοὺς δὲ ἡλπισμένους ἐλπίδι A
συγγνώμης ἐν κρατηθέντες, ἐπιλελῆσθαι τῶν ἰδίων πλημ-
μελημάτων, ἡνομίζεν ἅμα τῷ μετανοεῖν τοὺς δεδρακότας,
εὐθέως ὀφείλειν διηλλάχθαι καὶ τοῖς παθοῦσι. ἀλλὰ τὸ
μὲν ἀδικηθέντων ἀλλοτρίους πολλάκις γίνεσθαι, καὶ τὸ
μεταμέλεσθαι. τοῖς ἀδικηθεῖσι δὲ τὰς ὀργὰς ἐπ' ἐξουσίας
χαλεπωτέρας. ἐφεδρεύειν δὲ ἀεὶ σκοπούς, φίλους δὲ συν-
ηθεῖς τῶν ἀπολωλότων, καὶ δῆμον ὅσον οὔπω καλλύ-
νεσθαι νόμων καὶ δικαστηρίων τεθυμωμένον, ὅπερ καὶ ἡ πο B
μὴ ἔλεος ὑπὸ πλείονος ἂν αὐτὸ δι' ἀλλοτρίαν ἀτυχίαν
ἀφανισθῆναι. τοιαῦτα μὲν ἐποίκιλλεν ἀθρόως δεδιότα μέν.
καὶ τὴν ἔξωθεν βοήθειαν ἀναφανδὸν μὲν οὐκ
ἐτόλμα λέγειν· ἠνίστετο δὲ τοὺς ἰδουμαίους. ἵνα δὴ καὶ τοὺς
ἡγεμόνας τῶν ζηλωτῶν ἰδίᾳ παροξύνῃ, τὸ ἄνανον ὡς τε ὠ-
μότητα διεβάλλει, καὶ ἁπλῶς σκηνοὺς ἔφασκέτους εἶλεγε.
ἧσσον δὲ ἐλεάζαρον μὲν υἱὸς σίμωνος, ἐς δὲ καὶ πηγάνα-
τον εἰδοκεῖ τὰ ἐν αὐτοῖς, νοῆσαί τε τὰ δέοντα, καὶ τὰ νοη-
θέντα πρᾶξαι. ζαχαρίας τε υἱὸς φαλέκ, ἐξ ὧν τὸ C
ἱερέων ἑκάτεροι. ἔτι δὲ ἐς κοινὰς τὰς ἰδίας καθ'
αὐτῶν ἀπλᾶς ἀκέσαντες, ἐπὶ δὲ ὡς οἱ θεῖον τὸ ἄνανον
δυνασείαν ἑαυτοῖς θεσπιεύμενοι ῥωμαίους ἐπικαλοῖντο,
καὶ γὰρ ὅπερ ἰωάννης θεοσφιγύσατο, μέχρι πολλοῦ μὲν ἠ-
πόρουν, τὸ τί χρὴ πρᾶξαι εἰς ὀξὺ ὅτῳ καιρὸν σωσω-
σμένης. παρεσκεύαζε μὲν γὰρ τὸ δῆμον ὑπιχθρεῖν αὐ-
τοῖς, σὺν εἰς μαχρὰν, αὐτῶν δὲ τὸ σωτήριον τὸ ὑπὸ βουλῆς
ὑποτετμῆσθαι τὰς ἔξωθεν ἐπικουρίας. πάντα γὰρ ἂν D
φθεῖραι παθεῖν, πρὶν καὶ πυθέσθαι τινὰ τῶν συμμάχων. ἐδόκει
δὲ ὅμως ἐπικαλεῖσθαι τοὺς ἰδουμαίους. ἐγράψαντες
ἐπιστολὴν σύντομον, ὡς ἄνανος θεσπιδοῖεν ῥωμαίοις τὴν
μητρόπολιν ἐξαπατήσας τὸν δῆμον. αὐτοὶ δὲ ὑπὲρ τὴν ἐ-
λευθερίαν λοιδοροῦντες ἐν τῷ ἱερῷ φρουροῦντο, ὀλίγου δὲ
ἐπιχρόνου αὐτοῖς βοηθεῖν τῶν σωτηρίαν. εἰ δὲ μὴ βο-
ηθήσουσιν ἐκεῖνοι καὶ τάχους, αὐτοὶ μὲν ὑπὸ ἀνάνου τὴ
ἐν τοῖς ἐχθροῖς, ἡ πόλις δὲ ὑπὸ ῥωμαίοις φῶς γενο- E
μένη. τὰ δὲ πολλὰ, τοῖς ἀγγέλοις ἐνετέλλοντο πρὸς τοὺς
ἄρχοντας τῶν ἰδουμαίων ἀλαλέσθαι. παρεβλήθησαν δὲ
ὑπὸ τῶν ἀγγελίαν, δύο τῶν δρασμείων ἀνδρῶν, ἐπεὶ τὰ
ἱκανοὶ, καὶ πεῖσαι περὶ πραγμάτων, τὸ δὲ τούτων χρησιμώ-
τερον, ὠκύτητι ποδῶν ἀλλοφέροντες. τοὺς μὲν γὰρ ἰδουμαίους αὐτόθεν ἤδεσαν πεθησομένους, ἅτε ζοργυβώδες
ἄπεκτον ἔθνος, ἅτε μετέωρον πρὸς τὰ κινήματα. καὶ
μεταβολῆς χώρον, πρὸς ἐλάγιον δὲ κολακείαν τῶν δε-
μένων τὰ ὅπλα κινεῖν, καὶ παρὰπαν εἰς ἑορτὴν εἰς τὰς F
πανηγύρεις ἐπηγέμενον. ἔθει δὲ τάχιστα εἰς τὴν ἀγγελίαν,
εἰς ὃ μηδὲν ἐλλείποντες προθυμίας οἱ πεμφθέντες, ἐκα-
λοῦντο δὲ αὐτῶν ἀνανίας ἑκάτερος, καὶ δὴ πρὸς τοὺς ἄρ-
χοντας τῶν ἰδουμαίων παρῆσαν.

ΚΕΦ. ιϛ.

Οἱ δὲ πρὸς τὴν ὑπόκλησιν, καὶ τὰ ῥηθέντα πᾶσι τῶν
ἀφιγμένων σκοπαλιῶται, ὥσπερ ἐμμανεῖς πε-
ρεμένον τε τὸ ἔθνος, καὶ διεκήρυσσον τὴν φα- G
πάν. ἤθροιζο δὲ ἡ πληθὺς τάχιον ἢ φάσγελματος,
καὶ πάντες ὡς ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῆς μητροπόλεως ἤρπα-
ζον τὰ ὅπλα. συμπεχθέντες δὲ εἰς δύο μυριάδας. πα-
ρεγίνοντο πρὸς τὰ ἱεροσόλυμα, ζρώμενοι πόταρ-
σιν ἡμιόσιον, ἰωάννῃ τὴ, καὶ ἰακόβῳ παιδὶ σωσᾶ.
πρὸς δὲ τούτοις ἰσῶ, σίμων υἱὸς καθλᾶ. καὶ φινέας

præſidium petere. Quos autem ſi victi eſſent, veniæ ſpes foveret, immemores audaciæ ſuæ credere, ſimul ac factores pœnituerit admiſſorum, in gratiam ſtatim eos qui perpeſſi ſunt redituros. Sed nocentium quidem ſæpe inviſam etiam pœnitudinem fieri, læſis autem iram in licentia ſæviorem: imminere autem illis ait interfectorum amicos atqve cognatos, totumqve populum pro diſſolutis legibus ac judiciis indignatione flagrantem: ubi etiam ſi qua pars miſericordiæ fuerit, majori jam iraſcentium turbæ ceſſuram. Talia quidem variabat Joannes, terrorem incutiens multitudini: externum vero auxilium aperte quidem indicare quod diceret non audebat: Idumæos autem ſignificabat. utq; principes Zelotarum privatim etiam commoveret, crudelitatis Ananum arguebat, ipſis eum maxime minitari confirmans.

CAP. VI.

ERant autem Eleazarus Simonis filius, qui etiam præter alios idoneus eſſe videbatur & recte conſulere, & quæ conſuluiſſet efficere, itemqve Zacharias filius Amphicali, uterqve a ſacerdotibus genus ducens. Hi præter communes etiam privatis interminationibus cognitis, quodqve Anani factio potentiæ ſibi comparandæ cauſa Romanos accerſeret (nam & hoc Joannes affinxerat) diu quidem quid agerent dubitabant, anguſtiis temporis concluſi. populum enim haud multo poſt eos aggredi paratum eſſe cogitabant: externi vero ſubſidii facultatem, inſidiarum ſibi celeritate præreptam: priusque fore ut omnia paterentur, quam auxiliarium quisquam iſta cognoſceret. advocari tamen Idumæos placuit, ſcriptaqve breviter epiſtola, quod circumvento populo Ananus vellet Romanis metropolim prodere: ipſi autem pro libertate diſſidentes, in templo obſiderentur: minimumque temporis ſalutem ſibi promitteret: ac niſi mature ſubvenirent, ipſos quidem Anano atque inimicis, at vero civitatem Romanis ilico ſubjugandam: pleraqve nuntiis ad rectores Idumæorum referenda mandant. Ad hoc autem lecti ſunt duo viri ſtrenui & dicendi peritiſſimi, & ad perſvadendum ſatis idonei: quodque his rebus eſſet utilius pedum velocitate præſtantes. nam Idumæos confeſtim parituros certum erat, quod turbarum cupiens & incondita eſſet natio, ſemperqve ad motus facilis atque ſuſpenſa, & rerum mutationibus læta, minimisqve petentium blanditiis ad bella promptiſſima: & velut ad feſtorum quandam ſolennitatem, ſic ad prælia properans. celeritatem autem nuncii exigebant: atque iſtis nihil deerat alacritatis: uterque autem Ananias vocabatur: Jamque apud rectores aderant Idumæorum. Illi autem ſimul epiſtola mandatisque attoniti, quaſi furibundi circumcurſare gentem, militiamque denunciare cœperunt. Itaqve mox & dicto citius multitudo convenerat, omnesqve pro libertate metropoleos arma rapiebant. Congregati autem prope XXM. cum ducibus quatuor Hieroſolymam veniunt: hoc eſt Joanne & Jacobo Soſæ filiis, & præterea Simone Cathlæ & Phinea

Idumæorum adventus pro Hieroſolymitanis facta.

Cluſoth filiis. Ananum autem profectio legatorum, itemqve vigiles ejus latuit, ſed non etiam Idumæorum adventus, hoc enim ante cognito, portas eis clauſit, & muris cuſtodes appoſuit. non tamen viſum eſt bello cum his congredi, ſed verbis eis ante perſvadere concordiam. Stans ergo in adverſa turri Jeſus, poſt Ananum ævo pontificum maximus: Cum multæ, inquit, & variæ turbæ tenuerint civitatem, in nulla re ſic miranda fortuna eſt, ut in eo, quod peſſimis etiam inopinata conſpirant. etenim perditiſſimis hominibus contra nos auxilio veniſtis, tanta cum alacritate, quanta nec in Barbaros advocante vos metropoli venire decuiſſet. Et ſi quidem viderem conſenſionem veſtram ſimilem eſſe horum hominum qui vos rogaverunt, non exiſtimarem impetum carere ratione. nihil enim æque ac morũ cognatio concordiam firmat. Nunc vero illi quidem, ſi quis eorum ſingulos exploraverit, mille mortibus digni reperientur: nam ludibria & purgamenta totius ruſticæ plebis, luxu abſumptis patrimoniis ſuis, poſtquam in vicis & civitatibus proximis audaciam exercuere, poſtremo in ſacrã civitatem clam influxere ut latrones, ſolumq; religioſum immanitate polluerunt ſcelerum, eosq; videas ſine metu inter ſancta ebrios, & aviditate ventris peremptorum ſpolia conſumentes. veſtra vero multitudo armatorumq; talis ornatus eſt, qualem deceret eſſe, ſi publico vos conſilio metropolis invitaret, in alienigenas laturos auxilia. quid igitur hoc eſſe quis dixerit, niſi fortunæ injuriam: cum pro nequiſſimis convenire & integræ nationis veſtræ arma videantur conſpirare? Jamdudum quidem reperire nequeo, quidnam fuerit quod vos tam cito commoverit. nec enim ſine magna cauſa fieri potuiſſet, ut arma pro latronibus adverſus cognatum populum caperetis. quid? Romanos audiſtis & proditionem? his enim quidam veſtrum obſtrepebant nunc, liberandæ metropoleos cauſa veniſſe dicentes. unde mirati ſumus præter alia, noxiorum tale commẽtum. viros enim natura libertatis amatores, eoq; cum externis hoſtibus pugnare paratiſſimos, aliter contra nos efferare non poterant, quam vaſtatæ libertatis proditione mentita. Sed enim vos conſiderare oportet, qui nos inſimulaverint, fidemqve in nos veritatis ex rebus communibus, non ex ficto ſermone colligere. Quid enim paſſi, nunc demum nos dedimus Romanis, cum ab initio licuerit aut ab his non deficere, aut quia defecimus, cito redire in gratiam, priusquam circa nos omnia vaſtarentur? namq; jam, ne volentibus quidem nobis, transactio facilis eſt: cum & ſuperbos eos effecerit Galilæa ſub jugum miſſa: morteqve graviorem afferat turpitudinem, appropinquantes placare. Equidem quod in me eſt, pacem morti antepono. ſemel autem bello appetitus, poſtquam pugna commiſſa eſt, glorioſam mortem vita captivi exiſtimo potiorem. Sed utrum nos populi principes ajunt clam miſiſſe aliquem ad Romanos, an etiam totum populum communi ſuffragio? ſiquidem nobis dicant, quos amicos miſerimus,

A κλησώθω. τ ἢ ἄνανον, ἡ μὲν ἔξοδ⊙ τ ἀγγέλων, ὥσπερ
Ϛ τὰς φύλακας ἔλαθεν. ἡ δ' ἔφοδ⊙ τ ἰδυμαίων, οὐκ
ἐπ. προγνὰς γὰρ ἀπέκλεισε τὰς πύλας αὐτοῖς, καὶ ἀφ' φυ-
λακῆς εἶχε τὰ τείχη. καθάπαξ μὲν αὐτοὺς ἐκπολε-
μῆσαι οὐκ ἔδοξεν, ἀλλὰ λόγοις πεῖσαι πρὸ τ ἔπλων. φὰς
οὖν ἀπὸ τ ἀνδρικρὺς αὐτῶν πύργου, ὁ μ ἄναν⊙ θεομά-
χατ⊙ τ ἀρχιερέων ἦσθα, πλῶν ἕφη καὶ πολλῶν πόλ
πόλιν καταλαμβάνετον βαρβάρων, ἐν εὐδενὶ θαυμάσαι τὸν
τύχλον ἔστω, εἰς τὶ συμπεσάτειν τοῖς πονηροῖς, καὶ τὰ πα-
ράδοξα. πρέπειν γοῦν ὑμᾶς, ἀνθρώποις ἐξωλεστάτοις
μ ταύτης προθυμίας ἐπαμυνούσης καθ' ἡμῶν, μεθ'
ὅσης νῦν ἐλθῶν, ἐδὲ τ μητροπόλεως καλούσης ἀπὶ
τὸς βαρβάρους, καὶ εἰ μὴ ἑώρων τὴν σὴν τάξιν ὑμῶν ἐξ
ἐμοίων τοῖς καλέσασιν ἀνδρῶν, οὐκ ἂν ἄλογον τὴν ὁρ-
μὴν ὑπελάμβανον. ἐδὲν γὰρ ἔτως σωίζησι τὰς οἰκίας,
ὡς τρέπων συγγένεια. νῦν ἢ εἰ μὲν τις αὐτὸς ἐξετά-
ζοι καθ' ἕνα, μυρίων ἕκασ⊙ ἀξιοθήτατα θανάτων
ἀξ⊙. τὰ γὰρ θύματα, καὶ καθάρματα τ χώρας ἐλά τις
πατασωτεύσαντα τὰ ἴδια ὄντα, καὶ προγυμνάσαντα τὴν
τὴν ἀσέλειαν ἐν τ περὶ κώμαις τὴν μὴ πάλαι, πλεί-
ταῖς ἀλεληθότως περιστρέψασιν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν λη-
στὴν δι' ὑπερβολὴν ἀσεβημάτων, μιαίνοντες καὶ τὸ σέβε-
σμιον ἕδαφ⊙, ἐς ὃ ἀνέστησαν αὐτοὺς ἐμμεθύσκομένους
τῆς εἰγίου, ἐπὶ σκύλα τ φονευομένων καταναλί-
σκοντας ἐς τὰς ἀπλήστους γαστέρας. τὸ ἢ ὑμέτερον πλῆ-
θ⊙, καὶ τ κόσμον τ ὅπλων ἐρᾶν ἔστι, εἰ⊙ ἐπέσπι, κα-
λέσας τ μητροπόλεως κοινὸν βουλύσασθαι μᾶλλον συμμάχους
κατ' ἀλλοφύλων, τίνα οὖν ἄλλον ἂν τις, ἢ τύχης ἐπή-
ρειαν; ὅταν γὰρ λοιμὸς πονηροῖς αὐτανδρον ἐθ⊙ ὁρῶ
σωσατίζον αὐτοῖς, μέχρι πολλοῦ μὲν ὄπορον, τί δή ποτ
ἐπὶ τὴν κινῆσαν ὑμᾶς ἔτω ταχέως ἐγίνετο. μὴ γὰρ ἂν δίκαν
μεγάλης αἰτίας ἀναλαβὼν τὸς πανοπλίας ἐπὶ τὲρ λη-
στῶν, ἐκ δήμου συγγενῶς. ἐπεὶ ἢ ἠκούσαμεν ἡμμένους,
ἐ προδοσίαν (ταύτην γὰρ ὑμῶν ἐξευρίσκειν πίστις αὐτοῖς,ἐ
τ μητροπόλεως ἐπ' ἐλευθερώσει πρόφασιν) πλέον τ ἄλ-
λων πλημμάτων ἐθαύμασάσης τὰς ἀλιτηρίας, τ αὐτὸ
τὸ ψεῦδ⊙ ὀπτεύσας. ἄνδρας γὰρ φύσει φιλελευθέρους,
ἐ μάλιστα πὶς ἐγὼ πολεμίους μαχεῖσθαι παρε-
σκευασμένους, οὐκ ἐνὸν ἄλλως ἐξαγριῶσαι, κατ' ἡμῶν,
ἢ λογοποιήσαντας προδοσίαν τ πατρίδος ἐλευθερίας.
ἀλλ' ὑμᾶς χρὴ σκοπεῖν τὰς πρόφασιν τὰς πρεσβεύσαντας, καὶ
καθ' ὧν, σωφρονοῦντι τὶ τ ἀληθοῦς, ἐκ οὐκ τ ὀπτασιῶν
λόγων, ἀλλ' ἐκ τ κοινῶν πραγμάτων. τὶ γὰρ δὴ κ πάσχον-
τες ἂν ἡμεῖς, ῥωμαίοις προσαπολέμῳ ἑαυτὸς νῦν, πρὸ
ἢ μηδὲ δοκεῖν ἀφ τ πρώτου, ἢ προχωρῆσαι ταχέως δοκ-
σεῖν, ὄντων ἐπ τ πρὸς δοκοῦντων; νῦν μὲν γὰρ ἐδὲ
βουλομένοις ἀφαιρεῖσθαι ῥᾴδιον, ἐπὶ ῥωμαίοις μὲν ὑπὸ
πὶς πεποίηκεν ὑποχείριος ἡ χαλιλαία. φέρε δ' αἰχμά-
λωτον ἡμῖν γενάτω χαλεπώτερον, τὸ θεραπεύειν αὐτοὺς
ὄντας ἤδη πλησίον. κ ἔγωγε κατ' ἐμαυτὸν μὲν ἂν ἡσυ-
χίαν προθείμην γενάτω, πολεμεῖσθαι δ' ἄπαξ κοὐ
συμβαλὼν, γενατον δόκλεᾶ ζῆν αἰχμάλωτ⊙. πο-
τέρους ἢ φασὶν ἡμᾶς, τὸς δ' ἀπ' ἐμοῦ σταλέντας πέμψαι
κρύφα πρὸς ῥωμαίους, ἢ καὶ τ δῆμον κοινῇ ψηφίσα-
σθαι; εἰ μὲν ἡμᾶς, εἰπάτωσαν τὸς πεμφθέντας φίλους,

τοὺς

τὰς Δαχωνήσαντας τῷ προδοσίαν οἰκέτας. ἐφωράθη A qui ſervi fuerint proditionis miniſtri. Cum iret
τὶς ἀπιών; ἀναπομιζόμενός τε ἑάλω; γράμματα γέγο- aliquis deprehenſus eſt, rediens captus eſt, literas
ναστιν ἐγκρατεῖς; πῶς δ' τὰς μὲν πόστους πολίτας é- nacti ſunt? Quemadmodum autem tantam ci-
λάθομεν, οἷς κ' πᾶσαν ὥραν συναναστρεφόμεθα; τοῖς vium multitudinem lateremus, cum quibus o-
δ' ὀλίγοις τε φρουρᾶς μένοις, κ' μηδ' εἰς τὴν πόλιν ὁπόσ mni hora verſaremur? Paucis autem, atque his
ἱερᾶς προελθεῖν δυναμένοις, ἐγνώσθη τὰ κ' τοῦ χώρου inclúſis, qui de templo ne in civitatem quidem
λαθραίως ἐνεργούμενα; νῦν δ' ἔγνωσται ὅτι δικαίας prodire poſſent, quo pacto ſunt cognita, quæ oc-
δίκας τ πεπλημμένων; εἰ δ' ἦσαν ἀδεεῖς αὐτοί, προ culte extra civitatem fierent? An vero nunc co-
δότης ἡμῶν ἂν εἷς ἐφαπλεύσειε. εἰ δ' ὅτι τ δήμου ἀνα- B gnovere, quando auſorum pœnæ reddendæ
φέρουσι τοῦ αἰτίαν, ὡς φανερῶς δημηγορίαν ἐβουλεύσαντο. ſunt? donec autem ſine metu fuere, neminem
ἂν δὲ ἀπιστεῖτ' ἐκκλησίας, ὥστε τὰ χρὴ ἂν τ μεμυ noſtrum proditorem ſuſpicabantur? Sin ad po-
στῶς ἐσπεύδειν ἡ φήμη πρὸς ὑμᾶς φανερώτερα πορεύε pulum cauſam referunt, publicum habuit nempe
σθαι; κ' τίς ὁ χειροτονηθείς, εἰ πάντως ἦν. ἀλλὰ ὅσα μὲν concilium, nemo aberat concioni; ideoqve ma-
δυσθανατώντων, κ' πλησίον ὄντες τὰς ἡμερήσιας ἀλη nifeſtior ad vos nuncius fama citius properaſſet.
κρυσμένων, σκῆψίς ἐστιν. εἰ γὰρ δὴ κ' προδοθῆναι τὴν πό Quid autem opus erat legatos mittere, cum certa
λιν ἤμελλε, μόνος ἂν τ λιπῆσαι κ' ἔτ' τὰς Δακεδαι- nobis eſſet de tranſactione ſententia? Et quis
μονίους, ὧν τοῖς τολμήμασιν ἐν μόνον κακὸν λείπει προ- C deſignatus ſit dicant. Sed hæ quidem male per-
δοσία. χρὴ δ' ὑμᾶς, ἐπειδὴ περ ἅπαξ πάρεστε μὴ τῶν ὀ iturorum, & inſtantes pœnas evitare cupientium
πλων, τὸ μὲν δικαιότατον ἀμυῦναι τῇ πατρίδι, καὶ cauſationes ſunt. Quin etiam ſi civitatem prodi
συνεξαίρειν τὰς τὰ δικαστήρια καταλύσαντας τυράν in fatis eſſet, id quoq; ipſos qui nos criminantur,
νους, οἳ πατήσαντες τὰς νόμους, ὅτι τοῖς αὐτῶν ξίφεσι πί auſuros opinor: quorum audaciæ unum malum
πτειν δ' τὰς κρίσεις. ἄνδρας γὰρ ἀκαταλήπτους τ ὑπο videtur deeſſe proditio. Vos autem oportet,
φανῶν ἐκ μέσης τ ἀγορᾶς ἁρπάσαντες, δεσμοῖς τε quia ſemel cum armis adeſtis, primum (id quod
συστηκίσαντο, κ' μηδὲ φωνῆαι, μηδὲ ἱκεσίαν ἀναχόμε eſt juſtiſſimum) juvare metropolim, & una no-
νοι, διέφθειραν. ἔξεστι δ' ὑμῖν παρελθοῦσιν ἔτι καὶ μὴ πο- D biſcum tyrannos eximere, per quos judicia diſſo-
λέμῳ νόμῳ, πατάσαντας τὰ τῶν μελλόντων, οἷς luta ſunt: qui calcatis legibus jura ſuis, gladiis
ἠρημωμένους τ ἐκείνων ἁρπαγῆς, τε γυῖα, τε ἡλικίας permiſere: deniq; nobiles viros non incuſatos,
τ ἀπεσφαγμένων, μελανείμονάς τε, καὶ αὐτὸν ἢ τε θρῆ ex medio raptos foro primum vinculis cruciarũt:
νον ἀνὰ τὴν πόλιν ὅλην. ὁρᾶτε γὰρ ἔστιν, ὃς ἀγγέλλει τ deinde non voce neque prece eorum morati, ne-
τ ἀνοσίων καταδρομῆς. οἵᾳ δ' ὅτι ποσὶν ἐξώκειλαν ci tradiderunt. Licet autem vobis non belli le-
δυστυχίας, ὡς τε μὴ μόνον ἐκ τ χώρας, τε τ ἔξω γῆν πόλε ge ingreſſis, horum videre argumentum, quæ di-
ων, ὅτι τὸ πρόσωπον, τε τοῦ κεφαλῆς ὅλα ἔθνη με xi, deſolatas domos rapinis, conjuges in veſte
πυγκῶν τοῦ λυγρικοῦ πέλματα, ἀλλὰ τε δοτὸ τ πόλεως E lugubri ac familias peremptorum, & per totam
ὅτι τὸ ἱερόν. ὁμηγυρικὸν γοῦν αὐτῆς ἔτ', τε καταφυ civitatem ululatus & fletus. nullus enim non
γή, παντῶν τι τ ἐφ' ἡμᾶς πρασκευῶν γένεσιν. οἱ δ' perſecutionem expertus eſt impiorum. Qui ad
ὑπὸ τ οἰκουμένης πρόσχωρα μόνον, τε χώρου, καὶ τοῖς hoc inſaniæ prorupere, ut latrocinalem audaciã
δοτὸ πράτων γῆς ἀλλοφύλοις ἐκοῆ τετιμημένοις, ὑπὸ non ſolum ex agris atq; alienis civitatibus in hãc,
τ πανδημεὶ θυομένων ἐνταῦθα θηρίων καταπατῆσαι. νεα quæ & caput & facies gentis eſt, ſed in fanum et-
νίσκται δ' ἐν ταῖς ἀπογνώσεσιν ἤδη, δῆμοι τε δήμοις, iam ex civitate transferrent. Deniqve hoc ſibi &
καὶ πόλεσι πόλεις συγκρούειν, καὶ κ' τῶν ἰδίων ad excurſus, & ad perfugium elegerunt, isqve
πολλάγχνων τὸ ἐθνικὸν σπλαγχνεῦσαι. ἀνθ' ὧν τὸ μὲν κάλ fiſcus illis eſt eorum quæ in nos comparantur: &
λιστον, καὶ πρέπον ὡς ἔφην ὑμῖν, ἐξαίρειν τὰς ἀλιτηρί- F locus toti orbi terræ venerabilis, quique ab uni-
ους, τε ὑπὲρ αὐτῆς τ ἀπάτης ἀμυνομένους, ὅτι συμμά verſis alienigenis, ab extremo limite mundi ve-
χους ἐπλήμησαν καλεῖν ὡς ἰδίᾳ πημαίνοντας. εἰ δ' ἀξι nientibus, honoratur, per hæc quæ apud nos na-
οῦσθε τὰς τ τοιούτων ὑπολήψεις, ἀλλά τι παρεῖσι χρη ta ſunt portenta conculcatur. Exultant autem
μένοις τὰ ὅπλα, καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν πόλιν σχήμα rebus deſperatis, populos committi populis, &
τι συγχωρῶν, ἀναλαβεῖν τὸ μέσον συμμάχων τι καὶ πο civitatibus civitates, gentesqve in ſua viſcera
λεμίων ὄνομα, δικαίας γιγνομένους. καίτοι λογίσασθε, delectum habere, cum debueritis (ut dixi) quod
πόσων κερδήσετον ἐφ' ὁμολογουμένοις, καὶ τηλικούτοις factu eſſet optimum ac deceret, nobiſcum nocen-
κεκινδυνωμένοις παρ' ὑμῖν, οἱ τοῖς ἀκαταλήπτοις μηδὲ λόγου tes eximere: atqve hanc ipſam fallaciam ultum
μεταδόντες. λαμβανέτωσαν δ' οὖν παύτην ἐκ τῆς G ire, quod auxilio vos advocare auſi ſunt, qvos
ὑμετέρας ἀφίξεως τῷ χάρν. εἰ δὲ οὔτε σωφρονε metuere vindices debuiſſent. Quod ſi ejusmodi
στεῖν ἡμῖν, οὔτε κρίνεσθαι δοκεῖ, τρίτον ἔστι καταλι hominum preces reverendas putatis, attamen
πόντας ἑκατέρους, καὶ μήτε τοῖς ἡμετέροις ὀπαδοῖσιν licet vobis armis depoſitis, cognatorum habitu
συμφοραῖς, μήτε τοῖς ὀπιβούλοις τῆς μητροπόλεως introire civitatem: medioqve inter hoſtes atq;
auxiliares ſuſcepto nomine, de noſtris diſcordiis
judicare: quanquam reputare quid habebunt commodi, cum de manifeſtis ac tantis criminibus apud
vos cauſam dicturi ſunt, qui hominibus non accuſatis, ne verbum quidem facere permiſere. Ferant
igitur hanc ex veſtro adventu gratiam. Si vero neq; nobiſcum indignati neq; judicare vultis, tertium
reſtat, ut relictis utrisqve partibus, nec noſtris cladibus inſultetis, nec cum inſidiatoribus metropoleos

maneatis. Nam etſi maxime quenquam noſtrum ſuſpicamini Romanis collocutum, obſervare vobis itinera licet: tumqve demum tueri metropolim, cum factum aliquid hujusmodi patuerit, qvale delatum eſt, & in autores ejus, ſi convicti fuerint, vindicare. Non enim vos præveniunt hoſtes, juxta civitatem ſedibus poſitis. Sin horum nihil vobis gratum aut mediocre videtur, ne portarum clauſtra miremini, qvatenus arma portabitis. Hæc quidem Jeſus loqvebatur: Idumæorum autem multitudo nequaquam animum advertebat, ardens iracundia, qvod non paratū habuiſſet introitum: proqve armis inter ſe duces indignabantur, captivitatem eſſe exiſtimantes, ſi ea quibusdam jubentibus depoſuiſſent. Unus autem ducum Simon filius Cathlæ, vix placato ſuorum tumultu, ſtans in eo loco unde exaudiri a pontificibus poſſet, non jam mirari ſe ait, ſi libertatis propugnatores in templo obſiderentur incluſi, cum illi cunctæ genti communem clauſerint civitatem: & Romanos quidem fortaſſe, coronatis etiam portis recipere ſint parati, Idumæos autem ex turribus alloqvantur, captaqve jubeant, pro libertate arma projicere: cognatisq; non credentes cuſtodiam civitatis, judices eos diſcordiarum fieri velint: & alios accuſando qvod indemnatos cives occiderint, ipſi totam damnent ignominia nationem. deniq; urbem omnibus alienigenis religionis cauſa patentem, nunc domeſticis præcluſiſtis. Valde enim contra vos feſtinabamus, & ad gerendum cum gentibus bellum: qvi ob hoc adeſſe properavimus, ut vos ſervaremus liberos. Nempe taliter vos etiam hi quos obſidetis læſere, tamqve veriſimiles puto ſuſpiciones in illos quoque colligitis. Deinde qui reipub. defenſores ſunt intus in cuſtodia tenentes, genere conjunctiſſimis gentibus ſimul univerſis civitatem præcluſam tyrannidem perferre dicitis, cum tam contumelioſis nos jubeatis obtemperare præceptis: nomenqve potentiæ aliis, qvi vos tyrannos patiuntur, annectitis. Qvis cavillationem veſtri ſermonis tulerit, cum rerum repugnantiam videat? Etenim vobis etiam nunc Idumæos excludentibus civitate (namque ipſi nos a patriis ſacris arcetis) recte quis eos incuſaverit, qui cuſtodiuntur in templo, quod cum auſi eſſent plectere proditores, quos viros nobiles & innocentes pro ſocietate facinoris dictitatis, non a vobis inceperint, ſummaqve proditionis membra præciderint? Sed licet illi molliores quam res poſcebat inventi ſint, nos tamen domicilium Dei ſervabimus Idumæi, & pro communi patria propugnabimus: tamqve foris irruentes, quam intus inſidiantes, hoſtes pariter ulciſcemur. Hic autem manebimus pro muris armati, donec aut vos Romani reſpiciendo liberent, aut ipſi recuperata libertatis cura mutemini.

A συμμάχων. εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστε ῥωμαίοις ἐπιτηδ ἐπι-
δειλέχθαι τινὰς, ὥρατε ἔχετε τὰς ἐφόδους. κἂν τι
τῶν Ἰδουμαίων ἔργων Ἰδωκαλύπτωται, πρὶν φρέαρ
τὴν μητρόπολιν ἐλθόντας, κωλύειν τὰς αἰτίας πρω-
τεχομένους. ἐὰν γὰρ ὑμᾶς φθάσωσιν οἱ πολέμιοι, τῇ πόλει
προσωκισμένους. εἰ δὲ ἀδεῖν ὑμῖν τούτων ἐυγνωμονῆ μέ-
τριον δοκεῖ, μὴ θαυμάζετε τὰς κλεῖθρα τῶν πυλῶν, ἕως ἂν
φέρητε τὰ ὅπλα. τοιαῦτα μὲν ἰησοῦς ἔλεγε. τῶν δὲ ἰδου-
μαίων ὅτι τὸ πλῆθος προσέχειν, ἀλλὰ θυμοῦτο μὴ
B τυχὸν ἐτοίμης τὴν εἴσοδε, καὶ δικαιότατον οἱ στρατηγοὶ,
πρὸς τὸν ὄχλον τῶν ὅπλων αἰχμαλωσίαν ἠγόμενοι,
τὸ κελεύοντων τινῶν αὐτοὺς ῥῖψαι. σίμων δὲ ὡς καθ᾽
ὑπερβολὴν ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας ἐκ μόλις τὸ τῶν οἰκείων καταστάσεως θόρυβον,
καὶ τοὺς εἰς ἐπήκοον τοῖς λεγομένοις, οὐκέτι θαυμάζειν, ἔ-
φη, φρέαρ ἐν τῷ ἱερῷ προμάχων τὴν ἐλευθερίας, ἔχειν γὰρ τοῦ ἐθνῶς κλείσαι τινὲς ἤδη τὸν κοινὸν πόλιν καὶ
ῥωμαίους μὲν εἰσδέχεσθαι σῴζοντας, πάντα δὲ καὶ
C στέφανώσαντες τὰς πύλας ἰδουμαίοις δοῦναι τὸ πύργον
ἀμάχεσθαι, καὶ τὰ ὑπὲρ τὴν ἐλευθερίας ὅπλα κελεύσαι
ῥῖψαι. μὴ πιστεύοντες δὲ τοῖς συγχωρήσαι τῶν τῆς μητροπό-
λεως φυλακῶν, τὰς αὐτὰς δικαίας ποιοῦσι τὴν ἀμα-
φόρων. καταγελῶντες τινῶν, ὡς δοκτείναιεν ἀκεί-
τες, αὐτοὶ καταδικάζοιεν ὅλως δ᾽ ἔθνος ἀπιμίαν. τὴν γοῦν
ἅπασι τοῖς ἀλλοφύλοις ἀναπεπταμένην εἰς θρησκείαν
πόλιν, τοῖς οἰκείοις νῦν δοκοῦσι κλῖσαι. πάνυ γὰρ δῆλον σφα-
D γὰς ἐστὶ δόδομεν, ἢ τὴν τῶν ὁμοφύλων πόλεμον, οἱ ἀμα-
δ᾽ τὸ ταχύνοντες, ἵνα ἀτυχήσαντες ὑμᾶς τηρήσωμεν ἐ-
λευθέρους. τοιαῦτα μὲν τινὲς πρὸς τὸν φρεαρύων ἠδί-
κηθε, καὶ πλανᾶς ἄτως ὑποψίας οἴμαι καὶ κατ᾽ ἐκεί-
νων συναλέξατε. ἐπεὶ τὸν ἔνδον φρεαρὰ κρατοῦντες, ἵνα
κήδονται τῶν κοινῶν πραγμάτων, καὶ τῆς συγχωρεσάσης
ἔθνεσιν ἁθρόως ἀποκλείσαντες τὴν πόλιν, ὑβριστικὰ δ᾽
ἅτω προσάγματα κελεύοντες, τυραννικῶς λέγετε, καὶ
τὸ δυνασείας ἔνομα, τοῖς ὑφ᾽ ὑμῶν τυραννουμένοις
E προσάπτετε. τίς ἂν εὐέγκαι τὴν εἰρωνείαν τῶν λόγων, ἀ-
φορῶν εἰς τὴν ἐναλότητα τῶν πραγμάτων, εἰ μὴ καὶ νῦν
ὑμᾶς ἀποκλείσειν ἰδουμαίους τῆς μητροπόλεως, ἐς αὐτοὶ τὰ
πατρίων ἱερῶν ἔρχεσθε. μέμψασθαι δὲ εἰκότως τοὺς τὰς
ἐν τῷ ἱερῷ πολιορκουμένους, ὅτι θεραπεύσαντες τὰς προδό-
τας κωλύειν, ἐς ὑμᾶς ἄνδρας ὑπομένους, καὶ ἀκαταμά-
τους λέγετε Ἰδὰ τὴν κοινωνίαν, οὐκ ἀφ᾽ ὑμῶν ἤρξαντο,
καὶ τῆς ἡμερωτάτης προδοσίας μέρη προσάπτουσιν.
F ἀλλ᾽ εἰ καὶ κεῖνοι τῆς χρείας ἐγίνοντο μαλακώτεροι, τη-
ρήσομεν ἰδουμαῖοι τὸν οἶκον δ᾽ θεῦ, καὶ τῆς κοινῆς πατρί-
δ᾽ προπολεμήσομεν, ἅμα τοὺς τε ἔξωθεν ὑπομένοντες,
καὶ τοὺς ἔνδον προδιδόντας ἀμυνόμενοι πολεμίους, ἐν-
θάδε πρὸ τῶν τειχῶν μενοῦμεν ἐν τοῖς ὅπλοις, ἕως ἂν
ῥωμαῖοι καμοῦσι προσέχοντες ὑμῖν, ἢ ὑμεῖς ἐλεύθερα
φρονήσαντες, μεταβάλησθε τούτοις τὸ μὴ τῶν ἰδου-
μαίων ἐπιβοᾶ πλῆθος, ὁ δὲ ἰησοῦς ἀθυμῶν ἀνεχώρει, τοὺς
μὲν ἰδουμαίους μηδὲν φρονοῦντας ἱερῶν μέτριον, δικό-
G θεν δὲ τὸν πόλιν πολεμουμένου. ἰσῶ δὲ καὶ τοῖς ἰδουμαί-
οις ἐν ἠρεμίᾳ τὰ φρονήματα. καὶ γὰρ τελοῦντες πρὸς
τὸν ὕβριν ἐιρχθέντες τῆς πόλεως, καὶ τὰ ζηλωτῶν
ἰσχυρὰ

CAP. VII.

De clade Judæorum ab Idumæis facta.

HIs dictis Idumæorū quidem multitudo clamore conſenſit: Jeſus autē triſtis receſſit, cum nec Idumeos quicquā ſentire moderatū, & duplici bello oppugnari civitatē videret. Quippe nec Idumæorū tumor & ſpiritus quieſcebat, indigne ferentium contumeliam, quod eſſent civitate prohibiti: & quod Ze-

ἰσχυρὰ δοκοῦντες, ὡς ὐδὲν ἐπαμυνοντας ἑώρων, ἠπόρουν τε, καὶ μετενόουν πολλοὶ τὴν ἄφιξιν. ἡ δὲ αἰδὼς τοῦ τέλεον ἀπράκτους ἀποστρέφειν, ἐνίκα τὸ μεταμέλεσθαι ὥστε μένειν αὐτόθι καὶ τοῦ τείχους κακῶς αὐλιζομένους.

ΚΕΦ. ιζ.

Διὰ δὲ τῆς νυκτὸς, ἀμήχανος ἐκρήγνυτο χειμών, ἄνεμοί τε βίαιοι σὺν ὄμβροις λαίλαπώδεσι, καὶ συνεχὴς ἀστραπαὶ, βρονταί τε φοβεραὶ, καὶ μυκήματα σεισμοῦ τῆς γῆς ἐξαίσια. προὐδήλου δὲ ἰὼ ἐπ' ἀνθρώποις ὀλέθρου τὸ κατάστημα, τὸ ὅλων συγκεχυμένον. καὶ ὀλίγα μικρᾶς τινὸς ἀνθρώπου συμπτώματος τὰ πρόσφατα. μία δὲ τοῖς ἰδιώταις καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει περίφοβα ἔδοξα. τοῖς μὲν, ὀργιζόντων τὸν θεὸν, ὅτι τὴν στρατιὰν, καὶ οὐκ ἂν δι' ἄλλο φύγειν ἐπενεγκόντας ὅπλα τῇ μητροπόλει. τοῖς δὲ ἐπὶ τὸν Ἄνανον, νεωκινήσειν χωρὶς τοῦ παρόντος, καὶ τὸ θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν στρατηγεῖν. κακοὶ δὲ ἦσαν ἀρχὴ τῶν μελλόντων ζοχάσαι, καὶ καταμαντεύονται τὰ ἐχθρῶν, ὰ τοῖς ἰδίοις αὐτῶν ἐπῆλθε παθεῖν. οἱ μὲν δὴ ἰδιῶται συστραφέντες τοῖς σώμασιν, ἀλλήλους ἀντιπαλαπτον καὶ τὰς δυρεοὺς ὑπὲρ κεφαλῆς συμφράξαντες, ἤθουν ἐκακοῦντο τοῖς ὑετοῖς. οἱ δὲ ζηλωταὶ μᾶλλον δὲ καθ' αὐτὰς κινδυνῶν, ὑπὲρ ἐκείνων ἐδεδοίκεσαν, καὶ συνελθόντες ἐσκόπουν εἴ τινα μηχανὴν αὐτοῖς ἀμυνῶνται δυνησόμενοι. τοῖς μὲν οὖν θερμοτέροις, ἰδόκει μὴ τὸ ὅπλων βιάζεσθαι τὰς φυλακὰς ποιεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ἠπατεώντες εἰς μέσον τὸ πόλεως, ἀναφανδὸν ἀνοίγειν τοῖς συμμάχοις τὰς πύλας. τέως δὲ φύλακας εἶχεν πρὸς τὸ ἀδόκητον αὐτῶν τεταραγμένους ἄλλως τε, καὶ τὰς πλείονας αὐτῶν ὄντας ἀνόπλους, καὶ πολέμων ἀπείρους. καὶ τὸ τὴν πύλην δυσωπάκτων ἑστὸς τὸ πλῆθος κατήλημμένον ὑπὸ χειμῶνος εἰς τὰς οἰκίας. εἰ δὲ καί τις γένοιτο κίνδυνος, πρέπειν αὐτοῖς ὧν ὅτι σὺν παθεῖν, ἢ πρόδηλον τοσοῦτον πλῆθος δι' αὐτὰς αἰσχρῶς ἀπολλύμενον. οἱ δὲ σωφρονέστεροι βιάζεσθαι μὲν ἀπεγίνωσκον, ὁρῶντες ἃ μόνον τὴν ἑαυτῶν φρεναπάτην πλήθουσαν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν πόλεως τεῖχος ἀφεστὼς ἰδιώταις ὅπλοις φυλασσόμενον, ὥστε τι παθεῖν ἀνεῖναι, καὶ καθ' πᾶσαν ὥραν ὑπισχνεῖσθαι τὰς φυλακάς. ὁ δὴ τοῦ μὲν ἄλλως ἰσχὺν, ὅτως εἶχεν, ἀνεῖδη καὶ ἐκείνῳ ἄπορον καθ' τὴν ἀνάνου ῥᾳδιμίαν, ἀλλ' ὡς τε αὐτὸς ἐκεῖνος ἀπολοιτο, καὶ τὸ πλῆθος τῶν φυλάκων, στρατηγὸς τὸ ἡμαρμένης ἤδη. καὶ δὴ τοῦ νυκτὸς προκεχωρήσης, καὶ τοῦ χειμῶνος ἐπακμάζοντος, κατιμίζει μὲν τοὺς ὑπὸ τῇ στοᾷ Φρυρούς. τοῖς ζηλωταῖς δ', ὑπονοίαν ἐμβαλλεται τῶν ἱερῶν αἴρουσιν πύλεων, ἐκτεμὼν τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν σωήρησε δ' αὐτοῖς πρὸς τὸ μὴ κατακωδωνᾶσαι τὸ ψόφον, ὅτε τῶν ἀνέμων ἦν, καὶ τὸ τῶν βροντῶν ἐπάλληλον. διαλαθόντες δ' οὖν τὸ ἱερὸν φθάσουσι πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ τοῖς πέριξ χερώμοις, τὴν καὶ τοὺς ἰδουμαίους ἀνοίγουσι πύλην. τοῖς δ', τὸ μὲν πρῶτον ἐμπεσὸν δέος παρασχὸν, τοὺς ὠθεῖ τὸ ἄνανον ὑπεχωρεῖν εἰπόντας, καὶ πᾶς ὑπὸ ξίφος ἔχει τὴν δεξιὰν, ὡς ἀμυνούμενος. ταχέως δὲ γνωρισθέντες τοὺς ἥκοντας εἰσήεσαν. εἰ μὲν οὖν ἐτράποντο ὑπὸ τὴν πόλιν, ὐδὲν ἂν ἐκώλυσεν ἀπολωλέναι τὸ δῆμον αὐτανδρον, ὅτως εἶχον ὀργῆς. νῦν δὲ πρώτους ζηλωτὰς ἀσυδόντες τῆς φρουρᾶς ἐξελόντας, δεομένων πολλὰ καὶ τῶν εἰσδεξαμένων μὴ προϊδεῖν δεινὸν ἦλθον ἐν μέσοις τοῖς δεινοῖς, μηδὲ αὐτοῖς χαλεπώτερον ὑποσκῆψαι τὸν κινδυνον. τῶν μὲν δὴ φθασάντων ἀλόντων, ῥᾴδιον αὐτοῖς εἶναι χωρεῖν ὑπὸ τὴν πόλιν,

A lotarum vires esse firmas crediderant erubescentium, postquam nihil eos sibi auxiliari posse viderent, ut jam venisse pœniteret. Pudor autem nulla re penitus gesta redeundi, pœnitudinem superabat. Itaqve ibidem prope murum temere tabernaculis positis, manendum esse statuere. Infinita vero hyems nocte illa venit, ventiqve violenti cum imbribus orti sunt, & crebra fulgura, horrendaqve tonitrua, concussæqve terræ vasti mugitus: certumqve erat apud omnes, hominum exitio mundi statum esse turbatum, neqve parvum quid rerum hæc signa portendere. Una vero Idumæis & oppidanis erat opinio: illis qvidem irasci Deum militiæ causa, existimantibus neqve se posse evadere, si adversus metropolim arma movissent: Anano autem ejusqve sociis, etiam sine prælio vicisse, Deumqve pro se bellum administrare credentibus. Sed profecto falsi erant interpretes futurorum, & quæ sui passuri essent, contra hostes fore divinabant. Verum Idumæi quidem catervatim densatis corporibus invicem sese foyebant, scutisqve contextis protecti capita, minus pluvia lædebantur: Zelotæ autem magis illorum qvam suo periculo cruciabantur: collectiqve deliberabant, si quam reperire subsidii machinam illis possent. Horum autem ardentioribus videbatur, vi armorum custodes invadere: atqve in civitatem impetu facto palam portas auxiliatoribus aperire. nam & custodes ex improviso, & qvod plures inermes ac belli expertes essent, facile turbatum iri, & multitudinem civium difficulter colligi posse: quoniam domi quisque propter hyemem contineretur. quin etsi periculum aliquod intervenerit, quidvis subire satius qvam negligere totas copias sui causa turpiter perituras: at qui prudentiores erant, vim adhiberi dissvadebant. non enim sui tantum causa custodes ampliari, sed etiam civitatis murum videbant propter Idumæos diligentius custodiri: & ubiqve adesse Ananum, omnibusq; horis invisere custodias existimabat. sed hoc aliis noctibus ita habuerat. illa vero, non sua desidia reqvieverat, sed ut & ipse & custodū manus fato duce interirent. Namq; jam nocte provecta, & gliscente hyeme, custodes in porticu dispositos opprimit somnus. At Zelotis consilium subit, ut ferris templo sacratis portarum vectes secarent. affuit autem illis, ne exaudiretur, crepitus, ventorum sonus, & crebra tonitrua: fanoqve egressi, ad murum clanculo veniunt: seratamq; portam, qvæ versus Idumæos erat, aperiunt. Illi autem primum Ananum conari aliqvid suspicati, unusquisq; dextram ad gladium, quasi repugnaturi applicant mature: deinde his, qui ad se venerant agnitis, introibant. Qvi qvidem, si tunc manus vertere in civitatem voluissent, nihil obstabat quo minus totus populus interiret: tanta ira ferebantur. verum Zelotas primo eximere custodia festinabant: illis quoq; multum precantibus, qui eos receperant ne despicerent malis obsessos, quorum gratia venerant, neqve his acerbius periculum importarent. captis enim custodibus faciliorem illis in civitatem impetum fore:

sed si semel eos concitassent, jam illos contineri non posse, quin si senserint congregentur, & per ascensus nitentibus se opponant. Idem igitur Idumæis visum est: jamque in templum per civitatem sibibant, cum suspensi Zelotæ adventum eorum præstolarentur. Deniqve his ingressis, etiam ipsi confidenter ex interiori fano progressi sunt, mixtiqve Idumæis in custodes irruerunt. Cæsis autem nonnullis, quos somnus oppresserat, omnis multitudo ad clamorem vigilantium suscitata est, raptisqve armis ad repugnandum non sine stupore properabant. Ac primum quidem Zelotas solos conari aliquid suspicantes, quasi eos superaturi numero confidebant: ubi vero foris alios circumfundi viderent, Idumæos irrupisse sensere. Et major quidem pars eorum, armis pariter animisqve depositis in quæstibus erant, pauci vero juvenum fortiter communiti, occurrendo Idumæis, aliquandiu segniorem multitudinem protegebant: alii cladem civitatis habitatoribus nunciabant. Illorum autem auxilio venire nullus audebat, cognito Idumæos irrupisse: sed ipsi quoque irrita vociferantes, cum fletibus respondebant: plurimusqve mulierum ululatus suscitabatur, si quando custodum quisquam in periculum aliquod incidisset. Quin & Zelotæ Idumæorum clamorem geminabant, magisqve horribiles tempestas faciebat omnium voces. Nemini autem Idumæi pepercere, quod natura crudelissimi ad cædes erant, & hyeme graviter afficiebantur, propterea qve his qui se excluserant, ut inimicis utebantur, tam supplicantibus quam repugnantibus insensi. Multos enim cognationem referentes, utqve commune fanum revererentur orantes, gladiis transfigebant. Nullus autem fugiendi locus, neqve spes salutis erat. Compulsi autem circa se, magis quã vi oppressi laniabantur, cum recedendi spatium non daretur, nec interfectores a cædibus temperarent. Incerti autem quid agerent, in civitatem se præcipitabant: miseri (ut mihi videtur) eo quod fugiebant crudelius subeuntes exitium, donec templum exterius sanguine redundavit. Octo autem millia & quingentos mortuos dies invenit. Nec tamen his Idumæorum ira satiata est: sed versis in civitatem manibus, omnes domos diripiebant: quemque fortuito invenissent, morti dabant. Et cæteræ quidem multitudinis cædem supervacuam esse ducebant: pontifices autem perversi gabant: & in illos pleriqve ferebantur, statimque comprehensos obtruncabant: stantesque super eorum cadavera, nunc Anano populi benevolentiam, nunc Jesu quæ de muro dixerat, exprobrabant. Ad hoc autem impietatis progressi sunt, ut etiam insepultos eos abjecerint: cum præsertim Judæis tanta sepulturæ cura sit, ut etiam judicio cruci suffixos, ad occasum solis deponant atque sepeliant. Et quidem non erraverim, si Anani mortem dixero excidii civitatis fuisse principium, & ex illo die muros eversos, remque publicam Judæorum periisse, quo pontificem rectoremque salutis suæ jugulatum in media civitate viderunt. Erat autem & alias

εἰ δὲ ἅπαξ παύτλιν παρακινήσαι, ἔτι ἂν ἔτι ἐκείνων κομπήσαι, πρὸς γὰρ τὴν ὑμῶν σωτηρίαν αὐτὰς, καὶ τὰς ἀνόδους ἀποφράξειν. σωθέντες τοίνυν τοῖς ἰδουμαίοις, καὶ διὰ τῆς πόλεως ἀνέβαινον πρὸς τὸ ἱερὸν, μεταπορούμενοι τοὺς ζηλωτὰς τὴν ἄφιξιν αὐτῶν ἐκδεχόμενοι. καὶ παρελθόντων εἴσω, καὶ αὐτοὶ παρῆσαν ἐκ τοῦ ἐσωτέρου ἱεροῦ. μιγάδες δὲ τοῖς ἰδουμαίοις παρεβάλλοντο φυλακαῖς. καὶ τινὰς μὲν τῶν παρόντων ἀπροφάσιστα κοιμωμένους. πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐγρηγορότων βοὴν, ἀμφίβολος πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἁρπάζοντες τὰ ὅπλα, πρὸς τὴν ἄμυναν ἐχώρουν. ἕως μὲν οὖν μένες τὰς ζηλωτὰς ὑπῆρχον ἐπελάμβανον ἐπιῤῥώμως, ὡς τοῦ πλήθους παρεσόμενοι. καλούντες δὲ ἐξωθεν ἐπιχωμένους ἄλλους, ἠθροίσθη τὴν ἐκβολὴν τῶν ἰδουμαίων. καὶ τὸ μὲν πλέον αὐτῶν ἅμα ταῖς ψυχαῖς κατέβαλλε τὰ ὅπλα, καὶ πρὸς οἰμωγὰς λεῶ. φραξάμενοι δ' ὀλίγοι τῶν νέων, γνησίως ἐδέχοντο τοὺς ἰδουμαίους, καὶ μέχρι πολλοῦ τὸ ἀργότερον πλῆθος ἔσωπον. οἱ δὲ κραυγὴ διεσήμαινον τοῖς κατὰ τὴν πόλιν τὰς συμφοράς. κἀκείνων ἀμαθῶς μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν ὡς ἐμαθον ἐκατεπλάγησαν τοὺς ἰδουμαίους. ἄγαν δ' ἀνυπόπτως καὶ ἀνατολοφύροντο, καὶ πολὺς γυναικῶν κωκυτὸς ἠγείρετο, κινδυνῶδές τι ἑκάστοτε τῶν φυλάκων. οἱ δὲ ζηλωταὶ τοὺς ἰδουμαίους συνεπολέμαζον, καὶ τὴν ἐκ πάντων βοὴν, ὁ χειμὼν ἐπῆν φοβερώτερον. ἐφείδοντό τι οὐδενὸς ἰδουμαῖοι, φύσει τι ὠμότατοι φονεύειν ὄντες, καὶ τοῦ χειμῶνι κεκακωμένοι, καὶ τὸ ἀποκλεισαντων ἐχθρῶν τοῖς ὅπλοις, ἴσον δ' ὁμοίως τοῖς ἱκετεύουσι καὶ τοῖς ἀμυνομένοις. καὶ πολλὰς τὴν τε συγγένειαν ἀναμιμνήσκοντας, καὶ θεομένους τὸ κοινὸν ἱερὸν λαβεῖν αἰδῶ, διηλαυνον τοῖς ξίφεσιν. λεῶ δ' φυγῆς μὲν οὐδεὶς τόπος· οὐδὲ σωτηρίας ἐλπὶς, σωθῆναι μένους δ' ἐπὶ ἀλλήλοις, κατεκόπτοντο, καὶ τὸ πλέον σκυβιζόμενοι, ὡς οὐκ ἐπὶ λεῖ χωρήσεως τόπου, ἐπιόντος δ' οἱ φονευόντες, καὶ τὰ μηχανὰς κατεκρημνίζοντο ἑαυτὰς εἰς τὴν πόλιν, οἰκτρότερον εἶναι μοι δοκεῖ διεφθάρθαι ἐλεύθερα, τὸ αὐθαίρετον χωρήσαντας. ἐπεκλύσθη δὲ τὸ ἔξωθεν ἱερὸν πᾶν, αἵματι, καὶ νεκρὰς ὀκτακισχιλίους καὶ πεντακοσίους ἡμέρα κατέλαμβανεν.

ΚΕΦ. ιη.

Ὅτε δὲ κορέσθησαν τὰς οἱ θυμοὶ τῶν ἰδουμαίων, ἀλλ' ὅτι τὴν πόλιν τραπόμενοι, πᾶσαν μὲν οἰκίαν διήρπαζον, ἔκτεινον δὲ τὸν συγχάνοντα, καὶ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτοῖς, εἰδόκει ἀναλάλημα, τοὺς δ' ἱερεῖς ἀνεζήτων. καὶ κατ' ἐκείνων λεῶ τοῖς πλείοσι ἡ φορὰ, τάχιστα δ' ἁλόντες διεφθείροντο, καὶ τοῖς νεκροῖς αὐτῶν ἐπιστάντες, τὸν μὲν ἄνανον τῆς πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίας, τὸν δ' ἰησοῦν τῶν λοιδοριῶν τοῦ τείχους λέγων ἐπεσκώπτον. προῆλθον δὲ εἰς τοσοῦτον ἀσεβείας, ὡς τινὰ καὶ ἀπάφους ῥῖψαι, καίτοι πανταχοῦ ἰουδαίων ταῖς ταφαῖς πρόνοιαν ποιουμένων, ὥστε καὶ τοὺς ἐκ καταδίκης ἀναιρεθεντας πρὸ δυσμῶν ἡλίου καθελεῖν τινα καὶ θάψαι. ὀκ ἂν ἁμάρτοιμι δὲ εἰπὼν ἀλώσεως ἀρχὴν τῇ πόλει τὸν ἄνανον γενέσθαι, καὶ ἀφ' ἐκείνης τὴν ἡμέρας ἀνατραπῆναι τὸ τείχος, καὶ ἁλῶναι τὰ πρόσφατα ἰουδαίοις, ἐν ᾗ τὸν ἀρχιερέα, καὶ ἡγεμόνα τῆς ἰδίας σωτηρίας αὐτῶν ὁρῶ μέσης τῆς πόλεως εἰδόν ἀποσφαγμένον. λεῶ γὰρ δὴ πάντα ἄλλα,

σμένες

FLAVII IOSEPHI de BELLO IVDAICO LIBER VI.

CAPVT I.

Quomodo Titus Hierosolymam obsidere statuerit.

Titus Hierosolymam obsidere statuit.

[illegible] [illegible] [illegible] [

Pro Rege Ptolemæo Philometore Romam legati venerunt, ut auxilium contra fratrem Ptolemæum Physcona impetrarent. Hi cum Senatum adissent, ita locuti sunt: Ptolemæum Philometorem Alexandriæ regnare, Ptolemæum Physcona Cyrenis. Philometorem Physconi fratri bellum inferre, quod ille regnum sibi ademptum queratur. Petere igitur Philometorem, ut Senatus populusque Romanus sibi auxilio sit, ne frater potentior factus regnum ei eripiat. Senatus legatis benigne respondit, auxilium se Philometori laturum, si æquum petat. Quod si Physcon bellum inferre pergat, ei denuntiandum, ut desistat. Si non desistat, Senatum populumque Romanum Philometori auxilio futurum. Legati Romani Alexandriam venerunt, ut Physconi denuntiarent, ut desisteret. Physcon legatis Romanis respondit, se facturum, quæ Senatus populusque Romanus vellet. Legati Romani Cyrenas venerunt, ut Physconi denuntiarent, ut desisteret. Physcon legatis Romanis respondit, se facturum, quæ Senatus populusque Romanus vellet

CAPUT XXXIII.

HEnricus Rex Anglorum, Ludovici Regis Francorum gener, ad Ecclesiam Sancti Dionysii cum magno exercitu venit, ut Ludovicum Regem Francorum, qui Ecclesiam Sancti Dionysii, et Ecclesiam Sancti Petri Parisiensis, et Ecclesiam Sancti Germani de Pratis, et Ecclesiam Sancti Victoris, et Ecclesiam Sancti Martini de Campis, et Ecclesiam Sancti Germani Parisiensis, et Ecclesiam Sancti Marcelli, et Ecclesiam Sancti Clodoaldi, et Ecclesiam Sancti Mauri de Fossatis, et Ecclesiam Sancti Maglorii, et Ecclesiam Sancti Juliani, et Ecclesiam Sancti Benedicti, et Ecclesiam Sancti Laurentii, et Ecclesiam Sancti Eligii, et Ecclesiam Sancti Martini de Montibus, et Ecclesiam Sancti Christophori, et Ecclesiam Sancti Cosmæ, et Ecclesiam Sancti Leonardi, et Ecclesiam Sancti Nicolai, et Ecclesiam Sancti Jacobi de Hospitali, et Ecclesiam Sancti Lazari, et Ecclesiam Sancti Antonii, et Ecclesiam Sancti Gervasii, et Ecclesiam Sancti Medardi, et Ecclesiam Sancti Stephani, et Ecclesiam Sancti Germani de Bosco, et Ecclesiam Sancti Dionysii de Carcere, et Ecclesiam Sancti Petri de Montibus, et Ecclesiam Sancti Petri de Bosco, et Ecclesiam Sancti Petri de Fossatis, et Ecclesiam Sancti Petri de Carcere, et Ecclesiam Sancti Petri de Vallibus, et Ecclesiam Sancti Petri de Ponte, et Ecclesiam Sancti Petri de Arcubus, et Ecclesiam Sancti Petri de Insula, et Ecclesiam Sancti Petri de Ripa, et Ecclesiam Sancti Petri de Portu, et Ecclesiam Sancti Petri de Monte

eos vero, qui in fuga defecerunt, mulieres videlicet ac pueros, supra septingentos interfecerũt. ædibusqve deinde compilatis, fructus quoque jam maturos depopulati in Massada portaverũt, & illi quidem omnes circum castellum vicos, totamqve regionem populabantur, non parvo undiqve perditorum ad eos numero in dies singulos confluente: simul autem concitati sunt etiam per singulos Judææ tractus in latrocinia, qui interim quiescebant. Ac veluti in corpore, si quando principale membrum tumor afficit, omnia pariter ægrotare necesse est: ita propter civitatis tumultum atqve discordiam, etiam qui foris erant nequissimi prædarum invenere licentiam. Singuli vero vicis propriis dilaceratis, deinde in solitudinem recedebant. Congregati autem & catervatim conjurantes, exercitu quidem pauciores, plures vero quam latrocinalis conspiratio, in templa & oppida ferebantur. Et sequebatur quidem, ut in bello fieri solet, ab his eos male affici quos petiissent. verum præveniebatur ultio, cum mox latrones a præda refugerent: nullaqve pars erat Judææ, quæ non una cum Hierosolymis præcellentissima civitate interiret. Hæc Vespasiano a transfugis indicabantur. nam licet omnes exitus a seditiosis custodirentur, & cum quis ad eos accessisset interficeretur, tamen erant, qui ad Romanos clam profugerent: ducemqve Romanorum & opem ferre civitati, & reservati populi reliquias hortarentur. multos enim quod bene Romanis vellent, periisse, multos adhuc in periculo dicebant esse superstites. Ille autem jam tum miserans eorum calamitates, propius ad eos velut Hierosolymam obsessurus accedit, re autem vera, ut civitatem obsidione liberaret: spe autem ante reliqua subigendi: nullumqve impedimentum extrinsecus obsidioni relinquendi. Cum igitur venisset in Gadara, transamnanæ regionis metropolim validissimam, mensis Martii quarta die civitatem ingreditur. jam enim optimates, ignorantibus seditiosis, legatos ad eum de traditione miserant, tam pacis desiderio quam suis patrimoniis metuentes. multi enim apud Gadara locupletes habitabant, quorum legationem inimici nesciebant, nisi quod Vespasiano appropinquante id cognoverunt. Et civitatem quidem se retinere posse, desperabant, quod & intestinis inimicis numero inferiores erant, neque procul abesse videbant a civitate Romanos. si vero fugere decrevissent, sine sanguine id facere, nullaque a noxiis pœna repetita, non honestum sibi putabant. Itaq; Dolesum comprehensum (namqve is non dignitate solum ac nobilitate civitatis princeps habebatur, sed etiam legationis autor erat) interficiunt: nimiaque iracundia mortuo verberato, extra civitatem dilapsi sunt. Jam vero propius accedente Romano exercitu, Gadarensium populus Vespasiano cum acclamationibus in civitatem recepto, fidei dextras ab eo accepit: equitumq; & peditum præsidia contra fugitivorum excursus. muros enim prius quam id Romani peterent, ipsi destruxerant: ut eo sibi fides esset, quod pacem diligerent, si bellum gerere ne volentes quidem posse viderentur. Vespasianus autẽ misso Placido cum D. equitibus ac tribus millib. peditum adversus eos qui ex Gadaris fugerãt

A τὸν ὃ φυγῆς ἧττον ὀνηϊσάμενοι π̃ ἐπαῖδας, ὑπὲρ ἑπτακοσίους ἀνῄρουν. ἐκπεπορθήκεσαν δὲ τὰς τε οἰκίας ἐξεσκευασμένοι, καὶ τῶν καρπῶν τὰς ἀκμαίους ἁρπάσαντες ἀνέβαινον εἰς τὸ μασάδα. καὶ μὴν ἐληΐζοντο πᾶσαι τὰς περὶ τὸ Φρέαρ ἐν κώμας, καὶ τὴν χώραν ἐπῆλθον ἅπασαν, πρὸς μεθ' ἁρπαγῶν ἀεὶ φθειρομένων αὐτοῖς καθ' ἡμέραν ἐκ πανταχόθεν οὐκ ὀλίγων. σκιδνᾶτο δὲ καὶ τὰ ἄλλα τῆς ἰουδαίας κλίματα, τότε πᾶσι ἠρεμεῖν τὸ ληστρικὸν. καθάπερ γὰρ ἐν σώματι μεγίστῳ κινουμένου φλεγμαίνοντος, πάντα τὰ μέλη συνενόσει, διὰ γὰρ τὸ μητρόπολιν εἶναι καὶ πρόσχημα, ἅπαντα εἶχον οἱ κατὰ τὴν χώραν συνῆροι τὰ ἁρπαγῶν, καὶ τὰς οἰκείας ἐκάστοτε κώμας ἁρπάσαντες, ἔπειτα εἰς τὴν ἐρημίαν ἀφίσταντο, σωματοποιζόμενοί τε καὶ συνομνύμενοι καὶ λόχας, σφαλὰς μὲν ὀλιγωτέρους, πλείους δὲ λῃστείας, πρὸς τὸ πᾶσιν ἐρίζειν καὶ πόλεσι. καὶ κακῶς μὲν ἔπασχεν, ἐφ' οἷς ὁρμήσειαν εἰς τὸ πόλεμον καταληφθέντες. φθονεῖτο δὲ τοῖς ἁπλοῖς ὡς λῃστῶν ἅμα τὰ ἁρπαγῆς ὑποδιδράσκοντων. ἰδίᾳ δὲ μέρος τῆς ἰουδαίας, ὃ μὴ τῇ περιοχῇ πόλει συναπώλυτο.

Κεφ. κε.

ΤΑῦτα διεπεπαίνωτο τὰ αὐτομόλων διηγήματα. καὶ περὶ τῶν φρουρούντων τὰς ἐξόδους τὰ συστάσεων ἅπασαι, καὶ διαφθειρόντων τοὺς ἐπωσοῦν περισσεύοντας, ὅμως ἔπαυε οὐ διελαύνουσαν, καὶ καταφοβούμενος εἰς τοὺς ῥωμαίους, τὸ στρατηγὸν ἐσῆγεν ἀμεινάγη τῇ πόλῃ, καὶ τὰς δήμους ἀπεσώσαι λιμένα. διὰ γὰρ τῶν πρὸς ῥωμαίους εὐνοίαν, ἀνηρῆσθαι τοὺς πολλοὺς, καὶ κινδυνεύειν τοὺς περιόντας. ἐγίνετο ἤδη τοῖς συμφοραῖς αὐτῶν, τὸ μὲν δοκεῖν ἐκπολιορκήσειν αἴνιγμα τὸ ἱεροσόλυμα, τὸ δὲ ἀληθὲς, ἀπαλλάξειν πολιορκίας. εὐθὺς δὲ προκαταρξάμενος τὸ λειπόμενα, καὶ μηδὲν ἐᾶσαι ἐμπόδιον τῇ πολιορκίᾳ καταλιπεῖν. ἐλπίζοντων ἐκεῖ ὑπὸ τὰ χάδαρα μητρόπολιν τῆς περαίας καρτερὰν πάρεστι ὕδωρ μίαν, ἐσῆσιν εἰς τὴν πόλιν. ἔδει οὖν εἰ δύναται λάβρα τῶν, προσβοηθήσαι μὲν τοῖς αὐτὸν ὡς βοήθειαν, πόθῳ τῆς εἰρήνης, καὶ διὰ τὰς οὐσίας. πολλοὶ δὲ τὰ χάδαρα κατῴκουν πλούσιοι. τούτων τὸν πρεσβείαν ἠγνοήκεσαν οἱ διὰ φόβου, πλησίον δὲ ἤδη ὄντος στρατιὰν διεπέμποντο, καὶ παρεῖχον μὲν αὐτοῖς τὴν πόλιν ἀπήγνωσιν δυνάμεως, τὰ τε εἴσοδον ἐχθρῶν πληθεῖ λῃστῶν, καὶ ῥωμαίοις ἐρῶντες ὑμακρᾶν τὰ πόλεως. φόβῳ δὲ κείναντες ἠδέσθησαν ἀνεγμοῖς, καὶ μηδεμίαν ὡς τὰ εὐπόρων ἁπαρεξάμενοι πημοσίαν. συλλαβόμενοι δὲ τὰ δόλεσιν, ὃς τοῦ μὲν ἀξιώματι καὶ ἡγεμὼ τὰ πόλεως πρῶτος, ἀλλ' εὐσεβὴς καὶ τὰ πρεσβείας αὐτὸς, κτείνουσι τε αὐτὸν, καὶ δι' ὀργῆς νεκρὸν αἰκισάμενοι, διέῤῥασαν ἐκ τὰ πόλεως. ὑπήκοος δὲ ἤδη τὰ ῥωμαϊκῆς δυνάμεως, ὅτε δήμου τῶν χαδάρων μετ' εὐφημίας τὸν στρατηγὸν εἰσεδέξαμενοι δεξιὰς παρ' αὐτοῦ πίστεως ἔλαβον, καὶ φρουρὰν ἱππέων τε καὶ πεζῶν, πρὸς τὰς τῶν φυγάδων καταῤῥομάς. τὸ γὰρ τεῖχος αὐτοὶ πρὶν ἀξιῶσαι ῥωμαίους καθεῖλον, ὅτως εἴη πίστις αὐτοῖς ὃ τῆς εἰρήνης ἀσπάσαι, τὸ μηδὲ βουληθέντας πολεμεῖν. στρατοπεδεύει δὲ, ὅπου μὲν τοὺς διαῤῥάπτας ἐκ τῶν χαδάρων, τακτικὸν σὺν ἱππεῦσι πεντακοσίοις, καὶ πεζοῖς τετραλίοις πέμπει,

κῆ

Gadarenſium populus Veſpaſiano cum acclamationibus in civitatem recepto, fidei dextras ab eo accepit: equitumq; & peditum præſidia contra fugitivorum excurſus. muros enim prius quam id Romani peterent, ipſi deſtruxerant: ut eo ſibi fides eſſet, quod pacem diligerent, ſi bellum gerere ne volentes quidem poſſe viderentur. Veſpaſianus autẽ miſſo Placido cum D. equitibus ac tribus millib. peditum adverſus eos qui ex Gadaris fugerãt

[illegible] [illegible] [illegible] [

majus tamen ſeipſo viſum eſt: non ſolum quod A καὶ μείζων ἐδόξεν ἑαυτῷ, ἀλλὰ τὸ μὴ μόνον τὴν χώραν
eam totam regionem qua fugerant, cæde repleverant, ſed etiam quod refertus mortuis Jordanis pervius non erat, & Aſphaltites quoque lacus repletus erat cadaveribus, quæ per multa flumina devoluta ſunt. Placidus autem ſecunda fortuna uſus, in vicos proximos & municipia contendit, captisque Abila, & Juliade, & Beſemoth, omnibusque ad lacum Aſphaltitem usque, idoB neos ex transfugis ubique collocat. deinde milite ſcaphis impoſito, eos qui in lacum refugerant ſubegit. Et trans fluvium quidem tota regio Romanis ceſſit, & ubique omnia usque ad Machærunta devicta ſunt.

ἅπασαν ἣν ἔφυγον πλήρωσιν φόνου, μηδὲ νεκροῖς ἄβατον ἡμέρας τὸν Ἰορδάνην, ἐμπεπλῆσθαι δὲ καὶ τὸν τῶν σωμάτων καὶ τὸν Ἀσφαλτῖτην λίμνην, εἰς ἣν παμπληθεῖς ὑπὸ τῶν ποταμῶν κατενέχθησαν. πλακιδὸς δὲ τῇ δεξιᾷ τύχῃ χρώμενος, ὥρμησεν ἐπὶ τὰς πλησίον πολίχνας καὶ κώμας, καταλαμβανόμενος πόλεις, καὶ ἰουλιάδα καὶ βησαμώθ, πάσης τε μέχρι τῆς Ἀσφαλτίτιδος πάσας, ἐγκαθίσησεν ἐκείνοις τὰς ἐπιτηδείους τῶν αὐτομόλων. ἔπειτα σκάφεσιν ἐπιβιβάσας τοὺς φεύγοντας ἀναιρεῖ τοὺς εἰς τὴν λίμνην καταφυγόντας. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν περαίαν, ὧδε συνέβαινεν ἅπαντα, μέχρι μαχαιρωτοῦ.

CAP. IV.

De captis oppidis quibusdam deſcriptioque civitatis Hierichuntinæ.

DUm hæc autem aguntur, motus circa Galliam nunciatur, & quod Vindex una cum optimatibus indigenarum a Nerone defeciſſet: de quibus alibi diligentius ſcriptum eſt. Veſpaſianum vero ad impetum belli quæ nunciata ſunt incitarunt, jam tunc futura bella civilia totius q; imperii pericula proſpicientem: cum ſi partes Orientis ante pacaſſet, minus Italiæ metuendum exiſtimaret. Obſtante autem hyeme, per ſubactos interim vicos atque oppida præſidia collocabat: & decuriones civitatibus apponens, multa D etiam eorum quæ vaſtata fuerant inſtaurabat. Prius tamen comitatus militum copiis quas Cæſaream adduxerat, in Antipatridem venit, ibique per biduum civitate compoſita, tertia die vaſtando, inflammando, omnemque ſubvertendo circum Thamnam toparchiam, in Lyddam & Jamniam procedebat. Et cum ſeſe utraque tradidiſſet, conſtitutis illic habitatoribus idoneis in E Ammaunta pervenit: occupatoque ad metropolim earum aditu caſtra muro circundat. Quintaque in his relicta legione cum cætera manu in Bethlepton toparchiam proficiſcitur: eaque & vicina regione itemque circum Idumæam igne conſumptis, caſtella quidem locis opportunis munivit. Captis autem duobus vicis in media Idumæa poſitis, hoc eſt Begabri & Caphartophan, plusquam decem millia hominum peremit: prope autem ad mille cepit. exactaque inde cætera multitudine, non parvam militum ſuorum partem ibi conſtituit, qui omnia montana loca incurſando vaſtabant. Ipſe autem cum reliquo exercitu in Jamniam rediit: unde per Samaritidem ac per Neapolim, quæ dicebatur ab indigenis Mabortha, ſecundo Junii menſis die in Coream deſcendit: ibique poſitis caſtris, poſtridie G in Hierichunta pervenit: in qua unus ei rectorũ Trajanus, quem e locis trans Jordanem ducebat, militem jungit, cunctis illic devictis. Sed ex Hierichunte quidem multitudo ante Romanorum adventum in adverſam Hieroſolymis montanam regionem diffugerat: non pauci autem qui remanſere perimuntur. Deſolatam vero offenderat civitatem, cui in planicie ſitæ nudus mons ac ſterilis imminet, idemque longiſſimus. a Septentrionali enim regione usque ad Scythopolitanos agros, a meridiana vero usque ad terram Sodomiticam & Aſphaltitis lacus terminos extenditur.

ΕΝ ᾗ τούτῳ τῷ καιρῷ τὴν γαλατικὴν ἀγχίνοιαν κίνημα, καὶ νεώτερα πράττειν ἐπῆρεν εἰς τὸν ἐρεμὸν καὶ πολέμου τὴν ἡσυχίαν ἀγαπῶντα, ὃν ἐν ἀκμαιοτέροις ἀναλήψεσθαι. ἐστασίασεν ἡ ἐπήρεια εἰς τὸν ἑρμῆν καὶ πολέμου τὴν ἡσυχίαν ἀγαπῶντα, προορώμενον ἤδη τοὺς μέλλοντας ἐμφυλίους πολέμους, καὶ τὸν ὅλης κινδύνου τὸν ἡγεμονίας, ἐν ᾧ περιφλεχθεὶς τὰς χεῖρας τῷ ἀνατολικῷ, ὅπλα φρονῶν ὥσπερ τὰς χεῖρας τὰ ἰταλίαν φέρει. ἕως μὲν οὖν ἐπῆχεν ἐχεμῶν, τοὺς ὑπηκόους διηφαλίζετο κώμας τε καὶ πολίχνας φρουραῖς. δεκαδάρχας μὲν κώμαις ἐγκαθίστης, ἑκατοντάρχας δὲ πόλεσι. πολλὰ δὲ ἀνῳκοδόμει, καὶ τὰ πεπρωμένα. ὑπὸ δὲ τῷ ἐαρινῷ, ἀναλαβὼν τὸν πόλεμον τῆς δυνάμεως, ἦλθε διὰ τῆς καισαρείας ἐπὶ ἀντιπατρίδος. ἔνθα δυσὶν ἡμέραις ἐγκαθησαμένῳ τὴν πόλιν, τῇ τρίτῃ πεσούσῃ πρὸς καιρὸν τὰς πύλας πάσας. καταφρονήσαντος δὲ τοῦ πλήθους ἐμπιπράς τὰ περίοικα, ὅπλα λύδδης καὶ ἰαμνίας ἔχωρει. καὶ προσεχωρούσας ἑκάστοις ἐγκαθίστας οἰκήτορας τὰ προσκεχωρηκότα ἱκανὰς εἰς ἀμμαοῦντα ἀφικνεῖται καταλαβόμενος τὰς ἐπὶ τὸν μητρόπολιν αὐτῶν εἰσόδους, φραγμόν τε τῇ πόλει, καὶ πύργον ἐν αὐτῇ τάγμα καταλιπών, προέστησε μὲν τῆς ἄλλης δυνάμεως ἐπὶ τὸν βεθλεπτηφῶν τοπαρχίαν. πυρὶ δὲ αὐτὸν τε καὶ τὸν γειτνιῶσαν ἀνέλων, καὶ τὰ περὶ τὴν ἰδουμαίαν φρούρια τὰ ὀπτικαίροις τόποις ἐπετείχισε. καταλαβόμενος δὲ δύο κώμας, τὰς μεσογείτονας τῆς ἰδουμαίας, βηθαρὸν, καὶ καφαρτῶβαν, κτείνει μὲν ὑπὲρ μυρίους, αἰχμαλωτίζει δὲ ὑπὲρ χιλίους, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος ἐξελάσας, ἐγκαθίστησι τῆς ἰδίας δυνάμεως οὐκ ὀλίγον, οἳ πάντα τὰ ἐπίκαιρα κατασχόντες ἐπέδραμον ἅπασαν τὴν ὀρεινήν. αὐτὸς δὲ μετὰ τοῦ λοιποῦ δυνάμεως, ὑπέστρεφεν εἰς ἀμμαοῦντα, ὅθεν διὰ τῆς σαμαρείτιδος, καὶ νεαπόλεως παρῆλθεν, μαβαρθὰ δὲ τοῦνομα τῶν ἐπιχωρίων καλοῦσιν εἰς κορέαν δεκάτῃ μετὰ τὴν ἔξοδον ἡμέρᾳ. τῇ δὲ ἑξῆς, εἰς ἱεριχοῦντα ἀφικόμενος, καθ' ὃν αὐτῷ συνεμίσγοντο ἰουδαίους εἰς τὸ ἡγεμόνων, τῶν ἐκ τῆς περαίας ἀγῶν δυνάμεων, ἤδη τὸ ὑπὲρ τὸν ἰορδάνην κεχειρωμένων. τὸ μὲν οὖν πολὺ πλῆθος ἐκ τῆς ἱεριχοῦντος φθάσαν τὴν ἔφοδον αὐτῶν, εἰς τὰ ἄνω χωρία ἱεροσολύμων ἐφυγεν ἀλαφρόν, καὶ γὰρ φθάσαν ὀλίγον ἀλαφθείρε.

CAP. V.

Deſcriptio Hierichuntis.

ΤΗΝ δὲ πόλιν ἔρημον κατέλαβεν, ἣν ἰδὼν μὲν ἐν πεδίῳ, ψιλὸν δὲ ὑπέρκειται αὐτῇ ἐξ ἀκαρπίας ὄρος μήκιστον. κεῖται δὲ τὸ μὲν ἔσω μέχρι τῆς σοδομιτῶν χώρας καὶ τῶν πρατων τῆς ἀσφαλτίτιδος.

ubi Iudæi Cyprii ciuitatem euertere cœperant, & ad ipsum Salamina. Quo audito, ille ad auxiliandum ciuibus profectus, Iudæos, qui ad pugnandum occurrerant, in fugam conuertit, & intra muros compulit. Ibi cum ciues ad pugnandum ardentius incitaret, & ipse primus in hostes irruens, quos obuios habuit, interficeret, tandem ipse quoque ab hostibus circumuentus, & undique telis petitus, occubuit. Ciues autem, qui cum eo erant, ægre ferentes, quod ducem suum amisissent, tandem Iudæos, qui ad pugnandum occurrerant, in fugam conuertunt, & intra muros compellunt

Cap. 28.

QUOMODO ET QUANDO CHRISTUS ET APOSTOLI SUI PRÆDICAVERINT.

Quoniam Christus Dominus noster, ut ipse testatur, non venit solvere legem, sed adimplere, et ad hoc venit, ut ea quæ in lege et prophetis figurata fuerant, ipse præsentaret, et ea quæ prophetæ de illo futura prædixerant, ipse præstaret, et ea quæ ipse præstiturus erat, ipse prædicaret, et ea quæ ipse prædicaturus erat, ipse faceret, et ea quæ ipse facturus erat, ipse doceret, et ea quæ ipse docturus erat, ipse vivendo ostenderet, et ea quæ ipse ostensurus erat, ipse moreretur, et ea quæ ipse moriendo passurus erat, ipse resurgendo vinceret, et ea quæ ipse victurus erat, ipse ascendendo sublimaret, et ea quæ ipse sublimaturus erat, ipse mitteret, et ea quæ ipse missurus erat, ipse implendo perficeret, et ea quæ ipse perficiendo consummaturus erat, ipse judicando finiret, et ea quæ ipse finiturus erat, ipse regnando terminaret, et ea quæ ipse terminaturus erat, ipse tenendo custodiret, et ea quæ ipse custoditurus erat, ipse possidendo beatificaret, et ea quæ ipse beatificaturus erat, ipse videndo satiaret, et ea quæ ipse satiaturus erat, ipse amando et laudando perpetuo celebraret: ut ergo

CAP. VII.

ΚΕΦ. λ.

De Simone Geraſeno, novæ conſpirationis principe.

INterea tamen bellum aliud in Hieroſolyma excitatur. Erat Simon Gioræ filius, patria Geraſenus, ætate juvenis, ſed calliditate poſterior Joanne, a qvo jam pridem civitas poſſidebatur, viribus autem corporis audaciaqve præſtantior. ob qvam ex Acrabatena quoque toparchia, cujus rector erat, pulſus ab Anano pontifice, ad latrones pervenerat, qui Maſſadam occuparant. Is autem primo quidem ita ſuſpectus erat, ut eum ad inferius caſtellum cum mulieribus, qvas ſecum adduxerat, tranſire permitterent, ipſi excelſius incolentes, rurſus autem propter neceſſitudinem morum, fidelis eſſe videbatur. nam & ductor erat prædatum exeuntibus, & cum ipſis territorium Maſſade populabatur. nec tamen eos ad majora exhortando metuebat. dominandi enim cupidus magnorumqve appetens, qvia mortem Anani comperit, in montana loca diſceſſit ac voce præconum ſervis libertate promiſſa, itemq; liberis præmio, cunctos qui ubiqve fuerunt neqviſſimos congregavit. Jamqve validis conflatis copiis, montanos vicos diripiebat. Semper autem accedentibus pluribus ſociis, audebat etiam in humiliora loca deſcendere, & civitatibus quoque jam terribilis erat: multosq; potentium vis ejus & proſpere geſta ſolicitabant. nec jam ſervorum tantum ſive latronum exercitus erat, ſed multorum etiam popularium, tanqvam regi parebat obſequium. Excurſus autem agebatur in Acrabatenam toparchiam: & in majorem usqve Idumæam. Vicum enim cui nomen eſt Nain, muro amplexus, ad tuitionem ſui pro caſtello habebat. In valle autem quæ appellatur Pharan, multas quidem dilatavit ſpeluncas: multas vero paratas invenit, atqve his conditorum prædæ receptaculis utebatur. Quin & direptos illic fructus reponebat, multæqve caterva diverſabantur: neqve dubitabatur, quod in Hieroſolymam copiis & apparatu præluderet. Unde inſidias veriti Zelotæ, ac prævenire eum qvi contra ſe creſceret cupientes, pleriqve cum armis egrediuntur. His autem Simon occurrit, commiſſoqve prælio multos occidit, & reliqvos compellit in oppidum. Nondum autem viribus fretus, ab obſidione deterretur. Prius autem Idumæam ſubjugare conatus eſt. Itaqve cum XX. millibus armatorum ad fines ejus properabat. Idumæorum autem principes mature ex agris vigintiquinqve fere millibus pugnacium civium congregatis, pluribus autem qui ſua ſervarent domi relictis, propter ſicariorum qui Maſſadæ verſabantur incurſus, Simonem in finibus præſtolabantur. ubi conflictu habito, ac per totum diem tracto prælio neqve victor, neqve victus abſceſſit. Et ipſe quidem in Nain vicum, Idumæi vero domum regreſſi ſunt. Non multo autē poſt, Simon cum majoribus copiis eorum fines petebat: caſtrisque in quodam vico cui nomen eſt Thecue poſitis, ad cuſtodes Herodii, quod non longe aberat, de ſociis ſuis Eleazarum miſit, ut caſtellum traderent perſvaſurum: quem quidem ſine mora ſuſcepere cuſtodes

Ἐπαίσας δὲ ὁ ἄλλος τοὺς ἱεροσολύμοις πόλεμος ἐκ Ἰωάνου γεγενημένος, ἦν τις Γιώρα παῖς Σίμων, νεανίας μὲν ἡλικίᾳ, πανουργίᾳ δὲ καὶ ἀπονοίᾳ Ἰωάννῃ παραπλήσιος, τὴν μὲν ἀλκὴν σώματος, καὶ τόλμην ἀμείνων φερόμενος, διὸ καὶ ὑπὸ τῶν ἀνανίου στρατηγῶν ἐπὶ τὴν ἀκραβατηνὴν ἐπαρχίαν ἀπεσταλμένος, ἐκ ταύτης εἶχε τοπαρχίας ἀφορμὰς πρὸς τὰς κατὰ τῆς Μασάδος λῃστὰς συμμίξεις. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐκείνων αὐτὸν διὰ ὑποψίαν, μὴ τὸ κατώτερον χωρίον φρουρεῖν, ἐπιτρέψαι αὐτῷ παρελθεῖν ἅμα ταῖς γυναιξίν, ἃς ἄγων ἦκεν, αὐτὸς τὸ ὑψηλότερον οἰκοῦντας. αὖθις δὲ λάθρᾳ συγχωρήσαντων, καὶ ὑπὸ πίστεως εἰδόκει, συμπεφυκέναι μοι αὐτοὺς ἐξιόντας, καὶ συνεπέρθει τὰ πρὸς τὴν Μάσαδα, ἐμοὶ δὲ ὅτι τὸ μεῖζον προσκαλοῦντα ἐπῆλθεν. οἱ μὲν γὰρ ἐν ᾗ ἦσαν τῇ φρουρίῳ, καθάπερ φωλεᾷ χωρίζοντες μαχρὰν ἐδεδοίκεσαν. ὁ δὲ τυραννικῶν, καὶ μεγάλων ἐφιέμενος, ἐπειδὴ τὸ ἀνάντες πολὺ τὸ ἦκεν, ὡς τὴν ὀρεινὴν ἀφῖκτο, καὶ προκηρύξας δούλοις μὲν ἐλευθερίαν, γέρας δὲ ἐλευθέρους, τοὺς πανταχόθεν πονηροὺς συνῆθροιζεν. ὡς δὲ καὶ αὐτῷ καρπὸν τὸ σύστημα ἤδη, πᾶς ἀνὰ τὴν ἰδρυνὴν κώμας κατεῖχεν. ἀεὶ δὲ προσγινομένων πλείονα, ἐπιβαίνειν καταβαίνων εἰς τὰ χθαμαλώτερα. καὶ πόλεσιν ἤδη φοβερὸς ἦν, πολλοὶ πρὸς τὴν ἰσχύν, καὶ τὴν εὐνοιαν τῶν καταθυμάτων ἐφιέμενοι πιστεύειν, καὶ σὺν ἐπὶ ἐλαττόνων μόνον, ἀλλὰ καὶ δημοτικῶν σὺν ὀλίγων, ὡς πρὸς βασιλέα πλουσίαν κατεῖχε δὲ τὴν ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν, καὶ τὰ μέχρι τῆς μεγάλης ἰδουμαίας. καὶ κώμην τινὰ καλουμένην ναὶν τεῖχος καταβαλόμενος, ὥσπερ φρουρίῳ πρὸς ἀσφάλειαν ἐχρῆτο. καὶ τὴν Φαρὰν προσαγορευομένην φάραγγα, πολλὰ μὲν ἀνδρώνας ἀπήλασεν, πολλὰ δὲ ἐφεῦρεν ἑτοῖμα, παλαιοὺς εἶχε θησαυρούς, καὶ τὰ λείας ἐκδοχείους. ἀνεπιβούλως δὲ καὶ τὰς ἁρπαζομένας εἰς αὐτὰ καρπὸς, εἴ τε πολλοὶ τὰ λοιπὰ διασπαν εἶχον ἐν σκηναῖς. δῆλος δὲ ἦν τὸ τοιοῦτο σύστημα προσημαίνων, καὶ τὰς ὠμότητας καὶ τὴν ἱεροσολύμων. ἐπὶ γὰρ οἱ ζηλωταὶ θέσαντες αὐτὸ τὸ δημόσιον, καὶ προλαβεῖν βουλόμενοι τὰ κατ' αὐτῶν προφόμενον, ἐξίασι μὲν τὸ πλῆθος οἱ πλείους. ἐπαυλιάζει δὲ σίμων, καὶ ὠμότητι ἀθρόος, συχνὰς μὲν αὐτῶν ἀναιρεῖ, συνελαύνει δὲ τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν πόλιν. ἔπειτα θαρρῶν τῇ δυνάμει, ἃ μὲν τοῖς τείχεσι προσβαλεῖν ἀπεῖπε. χειρώσασθαι δὲ πρότερον τὴν ἰδουμαίαν ἐπιβάλλετο. καὶ δὴ δισμυρίους ἔχων ὁπλίτας, ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς ὅρους αὐτῆς. οἱ δὲ ἄρχοντες τῆς ἰδουμαίας κατὰ πάντα ἀθροίσαντες ἐκ τῆς χώρας τὸ μαχιμώτατον, σὺν πεντακισχιλίοις καὶ δισμυρίοις, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐάσαντες φρουρεῖν τὰ σφέτερα, ἀπὸ τῶν τῆς μασάδος ἀσπασμῶν, ἐδέχοντο τὰ σώματα πρὸς τοῖς ὅροις, ἔνθα συμβαλὼν αὐτοῖς, καὶ δι' ὅλης πολεμήσας ἡμέρας, ἔτε νενικηκὼς, ἔτε νενικημένος διεκρίθη. καὶ ὁ μὲν εἰς τὰ ναὶν, οἱ δὲ ἰδουμαῖοι διελύθησαν ἐπ' οἴκου. καὶ μετ' οὐ πολὺ, σίμων μείζονι δυνάμει πάλιν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν ὥρμητο. στρατοπεδευσάμενος δὲ κατά τινα κώμην, ἣ ἔκειτο καλήτη, πρὸς τοὺς ἐκ ἠρωδείου φρουροὺς, ὅπερ ἦν πλησίον, ἐλεάζαρόν τινα τῶν ἑταίρων ἔπεμψε, πείσοντα παραδοῦναι τὸ ἕρυμα. ἔστιν οἱ φύλακες ἑτοίμως ἐδέξαντο, τὴν

XXXIII. Ad Ecclesiæ Romanæ Pontificem, quem in Christi locum successisse dicimus, quæ pertinent, ea sunt: primum, ut ipse sit omnium Episcopus, ut ejus sit ad exemplum Catholicæ Ecclesiæ cæteras Ecclesias moderari, ut ad eum, si quæ in Provinciis gravius exorta sunt, referantur, ut quod ab eo judicatum est, ratum habeatur, ut ejus sit Concilia convocare, ut ejus sit, ubi necesse sit, Episcopos aut deponere aut restituere, ut ejus sit Episcopos mittere, ut ejus sit Episcopos ad Concilium vocare, ut ejus sit Episcopos judicare, ut ejus sit Episcopos accusare, ut ejus sit Episcopos ad se venire jubere, ut ejus sit Episcopos ad se venire cogere, ut ejus sit Episcopos ad se venire prohibere, ut ejus sit Episcopos ad se venire permittere, ut ejus sit Episcopos ad se venire non permittere, ut ejus sit Episcopos ad se venire non cogere, ut ejus sit Episcopos ad se venire non jubere, ut ejus sit Episcopos ad se venire non prohib

pertimuere: inſidiis vero per itinera collocatis, uxorem Simonis rapiunt, eorumqve præterea, quos habebat in obſeqvio plurimos. deinde tanquam Simonem ipſum cepiſſent, in civitatem exultantes redeunt. continuo namq; ſperabant, armis eum depoſitis, pro uxore ſibi ſupplicaturum: Illum autem non miſericordia, ſed ira conjugis raptæ pervaſerat. cumqve ad muros Hieroſolymorum veniſſet, ut fera faucia qvæ percuſſores prendere neqviſſet, ita in quos reperiſſet, effundebat inſaniam. deniqve olerum ſarmentorumqve cauſa progreſſos e porta, imberbes pariter ac ſeniores correptos verberabat ad necem: ut animi indignatione id ſolum abeſſe videretur, qvod non etiam veſceretur corporibus mortuorum. multos autem abſciſſis manibus dimittebat in civitatem, una perterrefaciens inimicos, & populum revocare cupiens a nocentibus. Hisqve mandabat ut dicerent, jurare Simonem per Deum qui cuncta regeret, quod niſi cito ſibi redderent conjugem ſuam, muro perrupto omnibus qui in civitate eſſent ſimiliter uteretur, neqve cuiqvam ætati parceret, aut ab innocentibus diſcerneret noxios, donec his ejus mandatis, non modo populus, ſed etiam Zelotæ metu perculſi, remiſiſſent ei mulierem. atqve ita delinitus, pauliſper ab aſſidua cæde reqvievit.

A καπιδόσιν, πορλοχίσιος ἢ ἐν τ̃ πυρόδοις ἁρπάζου τ̃ Σίμωνος τ̃ γυναῖκα, κ τ̃ σὺν αὐτῶ θεραπείας συχνὰς. ἐπεπ ὡς αὐτὸν ἠχμαλωτισμένοι τ̃ σίμωνα, χαρᾶς εἰς τὴν πόλιν ὑπέστρεψαν, ὡς ὄσον οὐδέπω παρασχόντα καθ' ἡμῶν τὰ ὅπλα, σὺν τ̃ γυναικὶς ἱκετεύσοντ. τ̃ ἢ ὀργὴ σὺν ἔλεω ἦν ἐπ, ἀλλ' ὀργὴ σὺν τ̃ ἡρπασμένης, ὡς πρὸς τὸ τεῖχος τ̃ ἱεροσολύμων ἐλθὼν, καθάπερ τὰ τρωθέντα τ̃ θηρίων, ἐπεδὴ τὰς τῶν σωμάτων ἀκαπλάσεν, ἐφ' ὃς εὗρε τ̃ θυμὸν ἠφίει. ὅσοι γὰρ λαχαίνας ἐνεκεν ἢ φρυγανισμοῦ παρεμπλὴν θύρας ἔξω πυλῶν, ἀνέπλεως ὡς γέροντας συλλαμβάνων ἠκίζετο, κ, διέφθειρε δι' ὑπερβολὴν ἀμαναχτήσεως, μονονὺ κὶ κ νεκρῶν γλυφόμενος τ̃ σωμάτων. πολλὰς ἢ κ χεροκοπήσας, εἰσέπεμπε καταπληξάσθ τὰς ἐχθρὰς ἅμα, ὡς ἀφαιρησόμενος τ̃ δῆμον ὑπὲρ ἐχθρῶν πρὸς τὰς αἰτίας. ἐναντία ἢ αὐτῶ λέγων, ἐπὶ σίμωνι θεὸν ὀμνύειν τ̃ πάντων ἐφορον, εἰ μὴ θᾶττον ἀποδώσουσιν αὐτῶ τὴν γυναῖκα, ῥήξας τὸ τεῖχος, πιαῦ

B

C πα ἀφαιρήσειν πάντας τὰς κ τὴν πόλιν, μηδεμίας φειδομένος ἡλικίας, μηδὲ ὑπὲρ τ̃ ἀναιτίων ἀφαιρεῖνας τὰς αἰτίας. τ̃τοις ἐ μόνον ὁ δῆμος, ἀλλὰ κ οἱ ζηλωταὶ καίπερ ἀλγοῦντες ὑπὲρ τ̃ γυναῖκα, καὶ τέως μὲν σκυθρωπιάσαντες ὀλίγον, ἀνέπαυσαν τ̃ σωμάτων φόνου.

D

De Galba, Othone, Vitellio & Veſpaſiano.

CAP. VIII.

NOn ſolum autem per Judæam erat ſeditio bellumq; civile, verumetiam per Italiam. In medio namqve Romanorum foro Galba peremptо, creatus Otho Imperator cum Vitellio imperium affectante pugnabat: qvem Germanicæ tunc legiones elegerant. Habito autem apud Bebriacum Galliæ Ciſalpinæ prælio cum Valente & Cecinna Vitellii ducibus, primo die Otho ſuperavit, altero Vitelliani: multisqve trucidatis, & adverſæ partis audita victoria, Otho apud Brixellum ſemet occidit, poſtqvam biduum tresqve menſes imperium tenuit. Acceſſerunt autem Vitellii ducibus Othonis milites, & ipſe jam Vitellius Romam cum exercitu veniebat: dum interea Veſpaſianus quinto die Junii menſis Cæſarea profectus, eas qvas nondum ſubegerat Judææ partes petivit: & in montana regione, qvo primum aſcendit, toparchias duas Gophniticam & Acrabatenam ſubegit: deinde poſt has Bethel & Ephrem municipia: ibiqve præſidiis collocatis, usqve Hieroſolymam equitabat. multos vero tunc deprehenſos necabat, multosqve capiebat. Ducum autem unus Cerealis cum equitum parte ac peditum, ſuperiorem quæ dicitur vaſtabat Idumæam, & Caphetram quidem caſtellum ex itinere captum incendit. alterum vero quod Capharin dicitur, admoto milite oppugnabat, muro ſatis valido cinctum. diutius autem ibi ſe moraturum ſperanti, oppidani ſubito portas aperuere, & ſupplices ei ſe tradidere. Quibus ſubjugatis, Cerealis in Chebron alteram civitatem antiquiſſimam tendit, ſitam (ut dixi) in montanis locis, haud procul ab Hieroſolymis. Vi autem irrumpens in eam, reliqvam multitudinem, quam ibi offendit, cum puberibus interemit: oppidum vero ipſum exuit. Omnibusqve jam captis,

Κεφ. λγ.

Ο τ μόνον ἢ κ τ̃ ἰουδαίαν ϛάσις λεὼ κ πόλεμος ἐμφύλιος, ἀλλὰ κὴ ὅλη τ̃ ἰταλίας. ἀνήρητο μὲν γὰρ κ μέσω τὼ ῥωμαίων ἀγορᾶ χαλκᾶς, ἀποδεδεγμένος ἢ αὐτοκράτωρ ὀθων, ἐπολέμει δ' ὑπὲρ λίας βασιλειῶν. ὅτ γὰρ ἤρητο τὰ κ γερμανίαι τάγματα, ὑμοῦσιν συμβολῆς κ φρυγανίαν τ̃ γαλατίας πρὸς τ βαλεντίναι καικίνναν τὰς δ' ὑπὲρ λίᾳ στρατηγὰς, τῇ πρώτῃ μὲν ἡμέρα ἀνεῖλεν ὄθων, τῇ δὲ ὑστέρᾳ ἢ δ' ὑπὲρ λίᾳ στρατιῶται, κ πλεῖ φόνου γενομένου, διέχεσαν μὲν ὄθων ἑαυτὸν ἐν βεδριάκῳ τὴν ἥτταν πυθόμενον, ἡμέρας δύο δ' τρεῖς μείνας κρατήσας τ̃ πραγμάτων. ἀποστχώρησε ἢ τὰς δ' ὑπὲρ λίας στρατιᾶς ἡ στρατιὰ, δ' καπδαυεν αὐτὸς εἰς τὴν γαλλίαν μ τ̃ δυνάμεως. ἐν ἢ τούτῳ κ ἀπαστασιανὸς ἀναστὰς ἐκ τ̃ καισαρείας πέμπτη δεκάτῃ μείνας, ὥρμησεν ὅπι τὰ μηδέπω καπεστραμμένα τ̃ τ̃ ἰουδαίας χωρίων. ἀναβὰς ἢ εἰς τὴν ὀρεινὴν, αἱρεῖ δύο τ̃ τοπαρχίας, τήν τε γοφνιτικὴν κ τὴν ἀκραβατηνὴν καλουμένην, μεθ' ἃς βηθηλὰ τὸ κ ἐφραιμ πλίχνια, εἰς φρουρὰς ἐγκαθίσησας, μέχρις ἱεροσολύμων ἐπαζετ. φθορὰ ἢ λεὼ πολλῶν καλαμβανομένων, κὴ πολλὰς ἠχμαλωτίζετο. κερεάλιος ἢ αὖτ τ̃ ἡγεμονικὴν μοῖραν ἱππέων δ' πεζῶν ἀναλαβὼν, τὴν ἄνω καλουμένην ἰδουμαίαν ἐπῆλθε, δ' καφεθὰ μὲν ψιλὸν ἐπολίχνιον ἐξ ἐφόδου λαβὼν ἐμπίμπρησιν. ἐπέραν ἢ καλουμένην καφαραβὶν περισπαλὼν ἐπολιόρκει. πάνυ ἢ λεὼ ἰσχυρὸν τὸ τεῖχος. δ' τρίψας περισπασθὴν πλείονα χθόνιον, μηχανίαις ἀνοίγουσιν οἱ ἔνδον τὰς πύλας, δ' μεθ' ἱκετηρίων περσελθόντες αὐτὸς παρέδοσαν. κερεάλιος ἢ τύπτων ὠθρασυμένους, ὅτι χειρῶν ἑτέρας πόλεως ἀρχαιοτάτης ἐχώρει. κἄπειτ ἢ ὡς ἐφ' ἑαυτῇ κ τὴν ἐρεινὴν, ἐ πρὸς ἱεροσολύμων. διαπέμπεται ἢ τὰς ἱππάδας, τὸ μὲν ἐγκαθεληφθὲν πλῆθος, ἡδονὴν ἀναιρεῖ. τὸ ἢ ἄστυ καλαπέμπεσι. κ πάντων ἤδη κεχωρισμένων,

πόλεως

which ſhe had before taken away from Simon. Cerealis in Chebron alteram civitatem antiquiſſimam tendit, ſitam (ut dixi) in montanis locis, haud procul ab Hieroſolymis. Vi autem irrumpens in eam, reliqvam multitudinem, quam ibi offendit, cum pueris interemit: oppidum vero ipſum exuit. Omnibusqve jam captis,

πλὴν ἡρωδείου καὶ μασάδας, καὶ μαχαιρῶντες (πάσπερ ὑπὸ τοῦ λῃστῶν κατειλημμένου) σκοπὸς ἦδη τὰ ἱεροσόλυμα, πεσοῦσθαι ῥωμαίοις.

A

praeter caſtella Herodium & Maſſadam & Machærunta, quæ a latronibus tenebantur, ſola jam Hieroſolyma Romanis ante oculos erat, quæ expugnanda reſtabat.

ΚΕΦ. λδ'. CAP. IX.

Ὁ δὲ σίμων ὡς ἐρρύσατο τὴν τῶν ζηλωτῶν τὴν γυναῖκα, πάλιν ὅλην τὰ λειψανα τῆς ἰδουμαίας ὑπέστρεψε, καὶ πεπιελαύνων πανταχόθεν τὸ ἔθνος, εἰς ἱεροσόλυμα πολὺς φόβος συνωθήκασεν. ὥσπερ γὰρ αὐτὸς ὅλην τὴν πόλιν, καὶ κυκλωσάμενος αὐτὸς τὸ τεῖχος, ὅπου λάβοι τῶν πεφευγότων καὶ τῶν χώραν ἐρημωσάντων διέφθειρεν. ἓν γὰρ τῷ δήμῳ σίμωνι μόνῳ ἔξωθεν, ῥωμαίων φοβερώτερος, οἱ ζηλωταὶ γὰρ ἔνδον ἑκατέρων χαλεπώτεροι. καὶ τίνες ὅλιγοι κακῶν ἢ τόλμης τὸ σύμπαν μᾶλλον ἀφθειρε, τὸν τε ἰωάννου περῆγον εἰς ἰσχὺν ἀεί, καὶ κενὸς αὐτὸς ἐξ ἧς πεπιήσατο δυνάμεως ἡμίσεσθη, πάντα ὅπερ ἐπῶν ὁρᾶν, ὧν ἔκας ἐπεθύμει. πᾶσι γὰρ ἦσαν ἁρπαγῆς ἀπλήρωτοι, καὶ τὰ πλησίον οἴκων ἔρευνα, φόνος τε ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν ὕβρεις ἐπαίζοντο, μεθ' αἵματος γὰρ τὰ συληθέντα κατέπινον, καὶ μὴ ἀθέως ἐνεθλυπᾶτο τὴν κόρον, κόμας συνθετιζόμενοι, καὶ γυναικείας ἑαθῆτας ἀναλαμβάνοντες, καταντλέμενοι μύρεσι, καὶ πρὸς δ' πρέπειαν ὑποχρεάφοντες ὀφθαλμούς. ἃ μὲν οὖν κόσμου ἄλλα καὶ πάθη γυναικῶν ἐμιμοῦντο, καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσελγείας, ἀληθεῖς ἡδονὰς ἐπενόησαν. ἐνθλιβέντες δὲ ὡς πορνεῖα τὴν πόλιν, καὶ πᾶσιν ἀκαθαρσίαις ἐμίαινον ἔργοις. γυναικίζόμενοι δὲ τὰς ὄψεις, ἐφόνων τε δεξιάς. θρυπτόμενοι δὲ τοῖς βαδίσμασιν, ὑπόντες ἐξαπίνης, ἐγίνοντο πολεμισταί, πάντα ξίφη προφέροντες ὑπὸ τῶν περιεβεβλημένων χλανιδίων, τὸ προσυχὲς δηλοῦντες. τὰς ὑποδιαφαινούσας δὲ ἀναιρῶν τι πολλὰς τῶν ζηλωτῶν, καὶ συμβαλόντες δὲ ἀναιρῶσι

miſſoqve Matthia pontifice, rogant Simonem, ut ad ſe introiret, quem ſæpe timuerant. cum his autem precatores erant, etiam qui Zelotas Hieroſolymis fugerant, domus quisque ſuæ deſiderio & fortunarum. Ille autem nimis ſuperbe ſe dominum fore pollicitus, veluti civitatem liberaturus ingreditur, cum ſalutis eum latorem ac defenſorem ſui populi clamor deſignaret. ubi vero cum ſuis copiis introiit, mox de propria potentia deliberabat: nec minus eos a quibus rogatus erat, quam eos contra quos fuerat advocatus, inimicos putabat. Joannes autem cum multitudine Zelotarum templo exire prohibitus, amiſſis etiam, quæ in civitate habebat (nam ſtatim res eorum Simon cum ſociis diripuerat) ſalutem jam deſperabat. Templum tamen adjuvante populo Simon aggreditur. Illi autem in porticibus, perqve propugnacula ſtantes impetum propulſabant: multiqve ex Simonis parte oppetebant, multi ſaucii referebantur, qvoniam Zelotæ ad dexteram ſuperiores erant, eoq; ictus impenetrabiles habebant. Et quamvis loco plus poſſent, turres tamen quatuor maximas fabricaverant, ut ex alto videlicet miſſilia torqverent, unam ad Orientalem angulum, ad Septentrionalem alteram, ſuper xyſtum tertiam, in angulo alio contra civitatem inferiorem. Quarta vero turris ſupra verticem Paſtophoriorum condita erat: ubi moris eſt unum de ſacerdotibus aſtantem poſt Meridiem, quod ſeptimus quisque dies inciperet, tuba ſignificare: rurſusqve veſperi, quod deſineret, nunc ferias populo, nunc ut opus faciat, denunciantem. Per turres autem diſpoſuerunt baliſtas ſaxorumqve tormenta, & ſagittarios, & fundarum ſcientes. Itaqve tunc Simon pigrius ad impetus movebatur, cum ſuorū pleriqve molleſcerent: amplioribus tamen copiis fretus, propius accedebat. machinarum enim miſſilia delata longius, multos pugnantium perimebant.

CAP. X.

De Veſpaſiano in Imperatorem electo.

PEr idem tempus Romanos quoque ſæviora mala circumveniunt, aderat enim ex Germania Vitellius cum exercitu, aliam præterea ingentem multitudinem ſecum trahens. Et cum eum deſtinata militi ſpacia non caperent, totam urbem pro caſtris habebat, omnemqve domum replevit armatis. illi autem conſpectis Romanorum divitiis oculis inſvetis, & auri argentiqve ſtupore perfuſi, vix cupidinem continebant, adeo ut in rapinas ſe converterent, & eos qui obſtare conarentur occiderent. Et in Italia quidem ita res erant. Veſpaſianus autem poſtqvam Hieroſolymis proxima depopulatus, Cæſaream revertebatur, audiit Romanorum tumultus, & Vitellium principem. Hoc autem, licet ipſe imperium pati, ſicut bene imperare noſſet, ad indignationem perductus eſt: dominumq; dedignatur eū, qui veluti deſertum invaſiſſet imperium. Dolore autem ſaucius cruciatum ferre non poterat, neqve aliis vacare bellis, cum patria vaſtaretur. Verumtamē qvantū ira impellebatur ad ulciſcendum, tantum longinquitatis cogitatio reprimebat: multa enim for-

A καὶ τὸν ἀρχιερέα ματθίαν πέμψαντες, εἰσέρπουσιν εἰσελθεῖν, ὃν πολλὰ ἐδέισαν. συμπαρεκάλουν δὲ οἱ ἱκέται ἱεροσολύμων, τοὺς ζηλωτὰς φεύγοντες, πόθῳ τε οἴκων καὶ τῶν κτημάτων. ὁ δὲ αὐτοῖς ὑπερηφάνως καπνιζομένοις τὸ διαπόρθμιον, ὡς ἄρχοντι μὲν ὡς ἀπαλλάξοντι τῶν ζηλωτῶν τὴν πόλιν, σωτῆρι δὲ ὡς ἤδη τινὶ, καὶ κηδεμόνι δὲ φημίζοντες. παρελθὼν δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως, ἀσχολίᾳ τὸ πρῶτον τοῦ ἰδίου δυναστείας, καὶ τοὺς καλέσαντας ἐκ ἧττον ἐχθροὺς ἐνόμιζεν, ἢ καθ' ὧν ἐκέκλητο. σίμων μὲν ἅτερος ἐναντίος τείχει ξυλίνῳ μέσῃ, ἱεροσολύμων ἐγκρατὴς ἐφέστη. ἰωάννης δὲ καὶ τὸ τῶν ζηλωτῶν πλῆθος ἐργόμενον τὴν ἐξόδον τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὰ τῆς πόλεως ὑπολωλεκότες, ὥστε καὶ μᾶλλον τὰ ἐκείνων οἱ πρὶν σίμωνα διηρπακότες, ἐν ἀπορίᾳ τῆς σωτηρίας ἦσαν. προσέβαλλε δὲ τῷ ἱερῷ σίμων, καὶ δήμου βοηθοῦντος. κἀκεῖνοι καταστάντες ἀπὸ τῶν στοῶν, καὶ τῶν ἐπάλξεων, ἠμύνοντο τοὺς προσβολάς. συχνοὶ δὲ ἔπιπτον τῶν περὶ σίμωνα, καὶ πολλοὶ τραυματίαι καταφέροντο. ῥᾳδίως γὰρ ἐξ ὑπερδεξίου τοὺς βολὰς οἱ ζηλωταὶ, καὶ οὐκ ἀσφαλῶς ἐποιοῦντο. πλεονεκτοῦντες δὲ τῷ ἵππῳ, καὶ πύργους ἐπὶ πεσσαπασχεύασαν τέτταρας μεγίστους, ὡς ἀφ' ὑψηλοτέρων πιοῦν τοὺς ἀφέσεις. τὸν μὲν πρὸς τὴν ἀνατολικὴν, καὶ βόρειον γωνίαν, τὸν δὲ ξυστὸν καθυπερθεν, τὸν δὲ τρίτον, πρὸς γωνίαν ἄλλην ἀντικρυ τοῦ κάτω πόλεως, ὁ δὲ λοιπὸς, ὑπὲρ τὴν κορυφὴν κατεσκεύασε τοῦ πρόσθορμον, ἔνθα τῶν ἱερέων εἷς ἐξ ἕθους ἑσπέρᾳ μὲν ἑκάστην ἑβδομάδα σημαίνουσι, πρόσημαίνει σάλπιγξι δήλης, καὶ πλεονάκις αὖθις πρὸς ἑσπέραν, ὅτι μὲν ἀνίησιν τὸν λαὸν καταγγέλλων, ὅτι δὲ ἔργων ἔχεται. διέκοπτον δὲ τοὺς πύργους ὀξυβελεῖς τε καὶ λιθοβόλοις μηχαναῖς, τοῖς τε τόξοις, καὶ σφενδόναις. ἔνθα δὴ τοὺς μὲν προσβολὰς, ὀκνηροτέρας ἐποιοῦτο σίμων, μαλακιζομένων αὐτῷ τῶν πλέονων, αὐτὸς δὲ ὅμως πρὸς ἰσχὺν δυνάμεως. τὸ δὲ τοῦ ἐρχαίων βέλη πρόσωπον φερόμενα, τοὺς πολλοὺς τῶν μαχομένων ἀνῄρει.

ΚΕΦ. λε.

B Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν, πρὸς ἑσπέραν τῇ χαλεπῇ. παρῆν μὲν γὰρ ὑπὸ γερμανίας ἐπὶ πλοίων, ἅμα πρὸ ἑαυτοῦ ἱππικὸν, πολὺ πλῆθος ἐπισυρόμενος ἕτερον. μὴ χωρούμενος δὲ τοῖς ὑποδεδεγμένοις εἰς τὰς ἑαυτοῦ πρὸς τοὺς ἑωλοὺς ἑστρατόπεδον, καὶ πᾶσαν οἰκίαν ἐπλήρωσεν. οἱ δὲ ἀπ' ἰδέσθαι ὀφθαλμοῖς τὸ χρυσίον τῶν ἀστῶν θεασάμενοι, καὶ πρὸς ἅρπαγὴν ἐτράποντό τε, καὶ τοὺς ἐμποδὼν γινομένους ἀνῄρουν. τὸ μὲν καὶ τὴν ἰταλίαν, ἐν τούτοις εἶχεν.

C ΚΕΦ. λς.

Οὐεσπασιανὸς δὲ ὡς τὸ πλησίον ἱεροσολύμων καταστρεψάμενος ἐπανέστρεφεν εἰς καισάρειαν, ἀκούει τοὺς κατὰ τὴν ῥώμην πταίσματος, καὶ εἰς πλείονα αὐτοκράτορα. ὅτι οὖν αὐτὸν καὶ πρὶν ἄρχεσθαι καθάπερ ἄρχειν καλῶς ὑπεμένομεν, τὴν ἀναπαυσιν ποιήσασθαι, καὶ τὸν ὡς ἐρημίᾳ καταμανέντα τῆς ἡγεμονίας, ἠδόξει θεατέον. ἐκλαλήσας δὲ τοῦ σπεύδειν, καρπεῖν τῶν βασιλέων ἐκ εἴα τι λύειν, καὶ τῆς πατρίδος πρόθυμος, ἑτέρους πρόσθεν πολέμους ἀλλ' ἔσον ὁ θυμὸς ἤπτετο τῶν ἀμυνῶν, τοσοῦτον ἤρχε ἡ ἔννοια τοῦ λογισμοῦ. πολλὰ γὰρ φιλοσοφοῦσα κρ-

D

E

F

G

tem ſortū

MAnilius Curius, & Tiberius Coruncanius, Publio Decio Murre iterum Consule, filiam habuit unicam, quæ nec Fabricium, neque Æmilium, neque Scipionem, neque Gracchum, neque Fabium Maximum, neque Marcellum, neque Claudium, neque quemquam, si posset, Virtutum desiderium faceret, non erat proculdubio

Eorum Romanos fuere auxiliares, Rhodii 1. Lycii 1. Cilices 1. Arabes 1. Syri 1. Itaque hi quoque, qui sunt Romanis ejusdem generis, ut Syri, Arabes, Cilices, Rhodii, Lycii, ejusdem sunt cum Romanis disciplinæ. Hæc autem omnia ad Romanos pertinent. Ex Judæis vero nullus unquam auxiliaris fuit, sed semper hostis. Quæ autem sit Romanorum disciplina, quæ Judæorum, ut ostendam, ab ipsis Romanis exordium sumam. Primum igitur Romanorum exercitus ex civibus et sociis constat. Hi autem non ex una gente, neque ex una regione, sed ex omnibus, quæ sub imperio Romano sunt, gentibus et regionibus conscribuntur. Quare et ipsi Romani, quamvis ex una gente, ex omnibus tamen gentibus militare videntur. Nam ex omnibus gentibus, quæ sub imperio Romano sunt, milites

CAP. XXI.

Quomodo Deus dicatur omnia scire, quæ nondum sunt.

Quomodo autem dicimus Deum omnia scire, quæ nondum sunt, cum ipsa sint, quæ nondum esse omnino cognoscimus? Nam si ea scit, quæ esse omnino nescimus, ipsa sunt profecto, quæ esse omnino nescimus. Quis enim dubitet, quæ sunt, esse? Sed quæ esse omnino nescimus, ea sunt, quæ nondum sunt. Quæ enim esse omnino nescimus, ea sunt, quæ nondum sunt. Quæ autem nondum sunt, ea sunt, quæ futura sunt. Ergo quæ futura sunt, ea sunt, quæ Deus scit. Quæ cum ita sint, quomodo dicimus Deum omnia scire, quæ nondum sunt, cum ipsa sint, quæ nondum esse omnino cognoscimus? Nam si ea scit, quæ esse omnino nescimus, ipsa sunt profecto, quæ esse omnino nescimus. Quis enim dubitet, quæ sunt, esse? Sed quæ esse omnino nescimus, ea sunt, quæ nondum sunt. Quæ enim esse omnino nescimus, ea sunt, quæ nondum sunt. Quæ autem nondum sunt, ea sunt, quæ futura sunt. Ergo quæ futura sunt, ea sunt, quæ Deus scit.

CAP. XXII.

Quomodo Deus dicatur omnia scire, quæ nondum sunt.

Quomodo autem dicimus Deum omnia scire, quæ nondum sunt, cum ipsa sint, quæ nondum esse omnino cognoscimus? Nam si ea scit, quæ esse omnino nescimus, ipsa sunt profecto, quæ esse omnino nescimus. Quis enim dubitet, quæ sunt, esse? Sed quæ esse omnino nescimus, ea sunt, quæ nondum sunt. Quæ enim esse omnino nescimus, ea sunt, quæ nondum sunt. Quæ autem nondum sunt, ea sunt, quæ futura sunt. Ergo quæ futura sunt, ea sunt, quæ Deus scit. Quæ cum ita sint, quomodo dicimus Deum omnia scire, quæ nondum sunt, cum ipsa sint, quæ nondum esse omnino cognoscimus? Nam si ea scit, quæ esse omnino nescimus, ipsa sunt profecto, quæ esse omnino nescimus. Quis enim dubitet, quæ sunt, esse? Sed quæ esse omnino nescimus, ea sunt, quæ nondum sunt. Quæ enim esse omnino nescimus, ea sunt, quæ nondum sunt. Quæ autem nondum sunt, ea sunt, quæ futura sunt. Ergo quæ futura sunt, ea sunt, quæ Deus scit.

CAP. XXIII.

Quomodo Deus dicatur omnia scire, quæ nondum sunt.

Quomodo autem dicimus Deum omnia scire, quæ nondum sunt, cum ipsa sint, quæ nondum esse omnino cognoscimus? Nam si ea scit, quæ esse omnino nescimus, ipsa sunt profecto, quæ esse omnino nescimus. Quis enim dubitet, quæ sunt, esse? Sed quæ esse omnino nescimus, ea sunt, quæ nondum sunt. Quæ enim esse omnino nescimus, ea sunt, quæ nondum sunt. Quæ autem nondum sunt, ea sunt, quæ futura sunt. Ergo quæ futura sunt, ea sunt, quæ Deus scit. Quæ cum ita sint, quomodo dicimus Deum omnia scire, quæ nondum sunt, cum ipsa sint, quæ nondum esse omnino cognoscimus? Nam si ea scit, quæ esse omnino nescimus, ipsa sunt profecto, quæ esse omnino nescimus. Quis enim dubitet, quæ sunt, esse? Sed quæ esse omnino nescimus, ea sunt, quæ nondum sunt. Quæ enim esse omnino nescimus, ea sunt, quæ nondum sunt. Quæ autem nondum sunt, ea sunt, quæ futura sunt. Ergo quæ futura sunt, ea sunt, quæ Deus scit.

Ἐὰν τρία μεγέθη ἀνάλογον ᾖ, τὸ ἀπὸ τοῦ πρώτου τετράγωνον πρὸς τὸ ἀπὸ τοῦ δευτέρου τετράγωνον τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει, ὃν τὸ πρῶτον πρὸς τὸ τρίτον. Ἐὰν γὰρ τὰ Α, Β, Γ μεγέθη ἀνάλογον ᾖ, ὡς τὸ Α πρὸς τὸ Γ, οὕτως τὸ ἀπὸ τοῦ Α τετράγωνον πρὸς τὸ ἀπὸ τοῦ Β τετράγωνον ὅμοιον γὰρ τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ Α τετράγωνον τῷ ἀπὸ τοῦ Β τετραγώνῳ, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ Β τῷ ἀπὸ τοῦ Γ· ἐὰν δὲ τρία εὐθεῖαι ἀνάλογον ὦσιν, ἔστιν ὡς ἡ πρώτη πρὸς τὴν τρίτην, οὕτως τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης εἶδος πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς δευτέρης ὅμοιον καὶ ὁμοίως ἀναγραφόμενον. Διὰ τὰ αὐτὰ δὴ καὶ ἐὰν τέσσαρα μεγέθη ἀνάλογον ᾖ, καὶ ἀεὶ ἑξῆς τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει τὰ ἀπ' αὐτῶν τετράγωνα ὁμοιά τε καὶ ὁμοίως ἀναγραφόμενα, ὃν τὰ πρῶτα πρὸς τὰ τέταρτα. Ἐὰν γὰρ τὰ Α, Β, Γ, Δ μεγέθη ἀνάλογον ᾖ, ὡς τὸ Α πρὸς τὸ Δ, οὕτως τὸ ἀπὸ τοῦ Α τετράγωνον πρὸς τὸ ἀπὸ τοῦ Β τετράγωνον ὅμοιον καὶ ὁμοίως ἀναγραφόμενον· ὡς δὲ τὸ Α πρὸς τὸ Δ, οὕτως καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Α τετράγωνον πρὸς τὸ ἀπὸ τοῦ Γ τετράγωνον· καὶ ἔτι ὡς τὸ Α πρὸς τὸ Δ, οὕτως καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Α τετράγωνον πρὸς τὸ ἀπὸ τοῦ Δ τετράγωνον· ὅμοιον γὰρ πάλιν ἐστὶ καὶ τοῦτο τῷ ἀπὸ τοῦ Β τετραγώνῳ καὶ τῷ ἀπὸ τοῦ Γ· ἐὰν δὲ τέσσαρα εὐθεῖαι ἀνάλογον ὦσιν, ἔστιν ὡς ἡ πρώτη πρὸς τὴν τετάρ

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ Ε'.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO,

LIBER SEXTUS.

(Secundum Rufini diſtinctionem.)

CAP. I.

Κεφ. α.

De triplici ſeditione apud Hieroſolymam.

TITUS qvidem ad eum modum qvem prædiximus, emenſa ultra Ægyptum ad Syriam usqve ſolitudine, Cæſaream venerat. ibi enim exercitum decreverat ordinare. Illo autem adhuc apud Alexandriam una cum patre imperium, quod nuper ei Deus permiſerat, diſponente, contigit etiam ſeditionem, qvæ apud Hieroſolymam erat, auctã trifariam dividi, & aliam partem in aliam verti, quod ut in malis optimum quis dixerit, factumq; juſtitiæ. nam Zelotarum qvidem in populum dominatio, quæ autor erat excidii civitatis, unde cœperit, & per qvos creverit, diligenter ſuperius declaratum eſt. hanc autem non erraverit qvisquam, dicens ſeditionem in ſeditione eſſe factam ac veluti rabida fera, externorum penuria, in ſua viſcera ſævire ſolet: ſic Eleazarus Simonis filius, qvi& ab initio Zelotas in templum a populo ſeparaverat, velut indignari ſimulans ob ea, quæ in dies ſingulos Joannes auderet, cum nè ipſe quidem a cædibus quieſceret: re autem vera ſeſe poſteriori tyranno ſubjectum eſſe minime ferens, ſummæ rei deſiderio, propriæq; potentiæ cupiditate, ab aliis defecit: aſcitis etiam Juda Chelciæ filio, & Ezronis Simone potentiſſimis: præterqvos erat etiam Ezechias Chobari filius, non ignobiliſ. Horum ſingulos Zelotæ non exigui ſequebantur: occupatoq; interiore templi aditu, ſiper ejus portas in ſacris foribus arma ponunt. & abundare quidem ſe ſuis neceſſariis confidebant. ſacrarum enim rerum copia ſuppetebat, nihil impium exiſtimantibus: paucitati vero ſuorum timentes, plerique in locis ſuis otioſi manebant. Joannes autem quanto ſuperior erat virorum multitudine, tanto loco ſuperabatur: hoſtesqve habens a vertice, neqve ſine metu conabatur incurſus, & præ iracundia ceſſare non poterat. Plus autem mali perferens, quam Eleazari partem afficiens, tamẽ non remittebat. crebri n. fiebant impetus, & miſſilium jactus, totumq; polluebatur cædibus templũ. Filius autem Gioræ Simon, qvẽ rebus deſperatis

ΜΕΝ τῖπις ἐν πρσηνέκαμψε τρέπων διοδεύσας τ̃ ἔπαιρ αἰγύπτ μέχρι συρίας ἐρημίαν, ἐς καισάρειαν παρλῶ, ταύτη διετιακὼς προσπαίξαιτ τὰς δυνάμ. ἐπ ἦ αὐτ κ̃ τλῶ ἀλεξάνδρειαν συγκαθιστημένῳ τ̃ πατρὶ τλῶ ἡγεμονίαν νέον αὐτ̃ ἐγκεχειρισμένῳ ἔτυχε δ' ἅμ, σωέβη δ' τ̃ ἐν τῖς ἱεροσολύμοις φῶν ἀναπαίσασιν τριμερῆ γενέσθ, καὶ καθ' αὑτ̃ ἑκάτερον διηρῆσθαι μέρες, ὅπερ ἂν τις ὡς ἐν κακοῖς ἀγαθὸν εἰπεῖ δ' εἰκὸς ἔργον. ἡ μὲν γὰρ κ̃ ὁ δῆμος ὁ ζηλωτ̃ ἀπέστησε, ἥπερ κατῆρξεν ἀλώσεως τ̃ πόλεως, προδεδήλω μ̃ ἀκριβείας, ὅτεν τε ἔφυ, δ' ὡς τὸν κακὸν ἀνηυξήθη, παύτῳ ἂν ἁμάρτοι τις εἰπὼν, σαφέστατον ἐξηγούμενος. καθάπερ δηλέον λυσῆσαι, ἐσθὰς τ̃ ἔξωθεν ἀπὸ τῆς ἰδίας ἠδὴ σαρκὸς ὀρυάς. ἅτως ἐλεάζαρος ὁ σίμωνος, ὃς δὴ κ̃ πρ πρῶτα ὁ δῆμος τὰς ζηλωτὰς ἀπέστησεν ἐς τὸ πλῆθος, ὡς ἀναγκαῖ ὁ̃ἦν ἀπὸ τῆς δημέρας τ̃ ἰωάννῃ πολεμοῦντας, ἀφ' ὁ ἀνεπαύετο φονῶν ἄτος, πρ ἦ ἀληθῆς, αὐτὸς μειζονεστέρῳ τυράννῳ μὴ φέρων ὑποπεπτωκέναι, πλέον τ̃ ὅλων κ̃ δυνάμεως ἀπηυμένος δήσας ἦ, σαγλαδέων ἰδίων τινὰ τ̃ χειλίας κ̃ σίμωνα τ̃ ἐζρῶνος τ̃ δυνατῶν, πρὸς εἰς ἐξεκίας ἰὼν χαλεπὸς παῖς σὺν ἄπλετον. καθ' ἕκαστον ἦ ἐκ ἐλίγοι τ̃ ζηλωτῶν ἠκολούθησαν, καὶ καταλαβόμενοι τ̃ ἐνδότερον ἔ νεὼ πρὸς βολὴν ὑπὲρ τὰς ἱερὰς πύλας, ἀπὸ τ̃ ἀγίων μετώπων πήγνυσι τὰ ὅπλα. πλήρεις μὲν οὖν ὑπερδίων ὄντες ἐφέρρον. ἐκ δ' ἀφθονία τ̃ ἱερῶν ἐχύθη πάντων, τοῖς γε μηδὲν ἀσεβὲς ἡγουμένοις. ἐλιγοστὴ ἦ τ̃ κ̃ σῴας ὁρμωδέντες, ἐγκαθίσταμένοι τὰ πύλα κ̃ χώραν ἐνόμιζον, ὁ ἰωάννης ὢν ἀνδρῶν ὑπερῆρχε πλήθ, τοσοῦτον ἐλάττ τ̃ πόπω, καὶ κ̃ θορυβῶν ἔχων τὸς πολεμίους, ἀπ' ἀδείας ἐποιεῖτο τὰς προσβολάς, ἔτι δ' ὀργῇ ἠρέμει. κακούμενος ἦ πλέον ἤπερ ἀφῃρεῖτο τοὺς περὶ ἐλεάζαρον, ὁμως ἐκ ἀνίει. συνεχὴς ἦ ὀκθορμὴ, καὶ ἀλλήλων κῶλα ἀφέσης ἐγίνοντο, κ̃ φόνος ἐπιγίνετο πανταχ̃ τ̃ ἱερόν. ὁ ἦ δ' γιὼρα σίμων, ἐν ὑπ' ἀμηχανίας ὄπικλη-

autem mali perferens, quam Eleazari partem afficiens, tamẽ non remittebat. crebri n. fiebant impetus, & miſſilium jactus, totumq; polluebatur cædibus templũ. Filius autem Gioræ Simon, qvẽ rebus deſperatis

Digitized by Google

qvod non paucis annis sufficere potuisset obsesA sis: deniq; fame capti sunt, qva minime qviviſsent, nisi eam sibimet comparavissent. Undiqve autem insidiatoribus & confinibus oppugnantibus civitatem medius populus velut aliqvod magnum corpus lacerabatur. Senes vero ac mulierculæ intestinis malis attonitæ, pro Romanis vota faciebant: externumq; bellum, qvo domesticis malis liberarentur, expetebant. Gravis B autem metus ac terror fœdissimus occupaverat: & neqve consilii capiendi tempus erat, ut voluntatem mutarent, neqve pactionis aut fugæ spes cupientibus. Etenim custodiebantur omnia: dissidentesque latronum principes, quoscunqve Rom. pacatos esse, vel transfugere ad eos velle sentirent, qvasi communes hostes interficiebant: solumqve in occidendis vita dignis concordes C erant. Et pugnantium quidem nocte dieq; clamor perpetuus erat: sed metu acerbiores erant lugentium quæstus. Et assiduas qvidem lamentationis causas, calamitates præbebant: timor autem includebat ululatus: atqve obmutescente dolore præ formidine, tacito gemitu cruciabantur: neqve jam, aut reverentia vivis apud domesticos erat, neqve mortuis cura sepulturæ D adhibebatur. Qvorum amborum hæc causa erat, qvod de se quisque desperabat. In omni enim re animos remiserant, qui cum seditiosis non erant, quasi continuo modis omnibus morituri. At vero seditiosi congesta in tumulum cadavera conculcantes dimicabant: & ex mortuis hauE rientes audaciam, quos sub pedibus cernerent, immanius sæviebant: semperq; aliquid in se pernicioſum excogitantes, & quod visum fuisset sine miseratione facientes, nullam cædis aut crudelitatis viam prætermisere: adeo ut etiam sacris materiis ad bella conficienda instrumenta Joannes abuteretur. Nam cum olim fulcire templum populo itemq; pontificibus placuisset, idq; XX. cubitis altius ædificare, rex quidem Agrippa ex monte Libano aptas ei materias maximis sumptibus & labore devexit: hoc est, ligna & magnitudine simul & directa proceritate spectaF bilia. Interventu autem belli opere interrupto, Joannes his sectis, quod sufficere longitudinem reperit, turres ædificavit: & adversus eos constituit, qui desuper a templo pugnarent, post muri ambitum contra exhedram Occidentalem admotas, qua solum poterant, quod aliæ partes gradibus ex longinqvo fuerunt occupatæ. Et ille quidem fabricatis ex impietate machinis subactũ iri speravit hostes. Deus vero laborem ejus inG utilem demonstravit, & prius qvam in his quicquam poneret Roman. adduxit. Etenim Titus, postqvam partem ad se collegit exercitus, aliis vero ut ad Hierosolymam occurrentes scripsit, Cæsaream profectus est. Erant autem tres legiones, qvæ pridem sub ejus patre Judæam vastaverant, & duodecima, quæ olim cum Cestio male pugnaverat, quæque licet per id fortitudine esset insignis, tunc tamen eorum etiam memoria quæ pertulerat, alacrius ad vindictam properabat. Harum quidem qvintam legionem jussit sibi per Ammaunta occurrere, decimam vero ascendere per Hierichunta. Ipse qvidem cum cæteris egressus est, qvas regum quoque auxilia

ἐπερήκισε δυνατὸν λιῶ, εἰ μὴ ἕτοιν ἑαυτοῖς περιπεσεῖσθαι.

ΚΕΦ. δ.

ΠΑντοχόθεν ἦν τ πόλεως πόλεμος μέσης τ δημοτῶν, καὶ συγκλύδων, μέσος ὁ δῆμος ὥσπερ μέγα σῶμα διεσπαράσσετο. γηραιοὶ μὲν καὶ γυναῖκες ἀπ' ἀμηχανίας τ ἔσω κακῶν ηὔχοντο ῥωμαίοις, καὶ τ ἔξω δὲ πόλεμον, ἐπ' ἐλευθερίᾳ τ ἔσω κακῶν ἐκαρδόκουν. καταπλῆξις δ' ἦν, καὶ δέος λιῶ τοῖς γνησίοις, καὶ ἔτι βουλῆς καιρὸς εἰς μεταβολὴν, ἔτι συμβάσεως ἐλπὶς, ἔτι φυγῆς τοῖς ἐθέλουσιν. ἐφορεῖτο γὰρ πάντα, καὶ τὰ λοιπὰ σωτηρίζοντες ἀχλήσαι, τοῖς ἐρήμοις ῥωμαίοις φρονοῦντες ἢ πρὸς αὐτομολίαν ἐτοίμως, ὡς κοινὸς πολεμίους ἀνῄρουν, καὶ μόνον ἀμυνόμενοι τὸ φονεύειν τοῖς σωτηρίας ἀξίοις. καὶ τ μὲν μαχομένων, ἀλλήλοις λιῶ κραυγὴ, μετ' ἡμέραν τε καὶ νύκτωρ. θανατηφόροι δ' οἱ τ πενθούντων ἐδυρμοὶ ἀεί. καὶ θρήνων μὲν αἰτίας ἐπιλήθας αἱ συμφοραὶ πρὸς ἕτερον, τοὺς δ' οἰμωγὰς ἐκέκλειεν ἡ κατὰ πληγὰς αὐτῶν. φιμούμενοι δ', τὰ γε πάθη τῷ φόβῳ μεμυκόσι τοῖς στεναγμοῖς ἐβασανίζοντο. καὶ ἔτι πρὸς τοὺς ζῶντας λιῶ αἰδὼς ἔτι πίστις προσῆκεν, ἔτι πρόνοια τ ἀπολωλότων ταφῆς. αἴτιον δ' ἀμφοτέρων, ἡ καθ' ἑαυτὸν ἑκάστου ἀπογνωσις. παρῄνουν γὰρ εἰς πάντα τοὺς προθυμίας οἱ στασιάζοντες, ὡς ἀπολούμενοι πάντων ὅσων ἐδέπω. πάντες δὲ τοὺς νεκροὺς ἐπ' ἀλλήλοις σωρεύοντες, καὶ τ ἀπονοίαν ἀπὸ τ ἐν τοῖς πλησίον παθημάτων ἀσῶντες, ἦσαν ἀρχιώτεροι. προπηδῶντες δ' ἀεὶ τὰ καθ' αὑτοὺς ἐλεύθερον, καὶ πᾶν τὸ δοκοῦν ἀφειδῶς δρῶντες, ἐδεμίαν ἔτι αἰκίας ἔδει, ὅτε ὠμότητος παρέλιπον.

ΚΕΦ. ε.

ΑΜέλει ἰωάννης τῷ ἱερὰν ὕλην εἰς πολεμικὰ μηχανήματα καθασκευὴν ἐργάνων ἀπαρέσκειν. δέξας γάρ ποτε τὸν λαὸν, καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς συνοικοδομήσαντας τ ναὸν ἔτεσι πέντε πρὸς τοῖς ἑξήκοντα, κατέστησε μὲν δοκοὺς λιβάνου μεγίστους ἀναλώμασι καὶ πόνοις τῶν χειρίστων ὕλην ὁ βασιλεὺς ἀγρίππας, ξύλα ὕψει ἄξια τῷ τε εὐθύτητι καὶ τῷ μεγέθει. μεσολαβήσαντος δὲ τὸν πόλεμον τ ἔργου, ὁ ἰωάννης τεμὼν αὐτὰ, πύργους κατεσκεύαζεν, ἐξαρκοῦντα τὸ μῆκος εὐρών, πρὸς τὰς ἄνω δ' καθυπερέχειν ἱερᾷ μαχομένους, ἐπεὶ τε προσαναγὼν κατόπιν δ' ἀπεβάλλε, τ πρὸς δύσιν ἐξέδρας ἄνυκρος, ἥπερ καὶ μόνη δυνατὸν λιῶ, τ ἄλλων μερῶν βαθυτέρων πρόρριζον διαλημμένων. ὁ μὲν τοῖς καθασκευαζομένοις ἐξ ἀσθενοῦς ὀργάνοις, κρατήσειν ἤλπισε τ ἐχθρῶν. ὁ δὲ θεὸς, ἄχρηστον αὐτῷ τὸν πόνον ἀπέδειξε, πρὶν ὑπερῆραι τινα τ πύργων, ῥωμαίους ἐπιφανῶν.

ΚΕΦ. ς.

ΟΤαρ δὴ τίτος ἐπόθει τὰ μὲν σωθῆναι τ δωμάτων πρὸς αὐτὸν, τοῖς δ' ὑπ' ἰεροσολύμων σωζομένοις ἐπέσχεν, ἐξήλαυνε τῆς καμπτηρίας. λιῶ δὲ τρία μὲν τὰ πρότερον αὐτοῦ τοῦ πατρὸς σωδηθέντα τῷ ἰουδαίων πύργματα, καὶ τὸ πάλαι σωὶ κεστίῳ πεσόντα δωδέκατον, ὅπερ καὶ ἄλλως ὕποπτον δι' ἀνδρίαν ὑπῆρχον, ποτὲ δ' τῷ μνήμῃ ὧν ἔπαθεν εἰς ἄμυναν ἦσι προθυμότερον. τούτων μὲν σωὶ τὸ πέμπτον διὰ ἀμμαοῦς ἐκέλευσεν αὐτοῦ σωαντᾶν, καὶ δεκάτην ἱερεχέντος τὸ δέκατον ἀναβαίνειν. αὐτὸς δ' ἀνέβαινε μετὰ τῶν λοιπῶν, πρὸς οἷς αὖτε τῶν βασιλέων συμμαχίαν

πᾶσαν

πᾶσαν τὴν ἵππον, καὶ συχνοὶ τῶν ἀπὸ τῆς συρίας ἐπικουρικῶν ἐσωμήλθον. ἀνεπληρώθη δὲ καὶ ὃ ποσὸν τῶν στρατευμάτων, ὅσον ἐξ ἀναστάσεως ἐπιλέξας, μικρὸν ὡς εἰπεῖν ἐλείφθη εἰς τὴν ἰταλίαν, ἐκ τῶν ἐπιλεγέντων μὴ πάνυ. δισχίλιοι μὲν γὰρ αὐτῷ τῶν ἀπ' ἀλεξανδρείας στρατευμάτων ἐπίλεκτοι, τρισχίλιοι δὲ σὺν αὐτοῖς τῶν ἀπ' εὐφράτου φυλάκων. φίλων δὲ δοκιμώτατον εὐνοίᾳ τε καὶ σώφροσιν, τὸν ἐξ ἀλεξανδρείας πρότερον μὲν αὐτὸς τῆς αἰγύπτου διέπων, τότε δὲ τῶν στρατευμάτων ἄρχων, κριθεὶς ἄξιος ἐξ ὧν ἐδεδείωκτο πρῶτος ἐγχειρισθῆναι ἄρτι τῆς ἡγεμονίας, ὃς μὴ πίστεως λαμπρᾶς ἐξ ἀδήλου τῆς τύχης σωθείσης, σύμβουλός τε μᾶλλον ἢ πολέμου χρείας, ἡλικίᾳ τε πρεσβύτερος, καὶ κατ' ἐμπειρίαν ἔπιπλ. προσῆκεν μὲν οἱ βασιλικοὶ, καὶ πᾶν τὸ συμμαχικὸν, ἐφ' οἷς ὁδοποιοῖ, καὶ μετρητὴς στρατοπέδων, ἐπόμπα τῶν ἡγεμόνων σκευοφόρα, καὶ μὴ τοὺς τούτων ὁπλίτας αὐτὸς, τούς τε ἄλλους ἐπιλέκτους καὶ τοὺς λογχοφόρους ἔχων; κατόπιν αὐτῷ δὲ πάγματος ἱππικόν. ἔπει δὲ πρὸ τῶν μηχανημάτων, καὶ ἐπ' ἐκείνοις, μετ' ἐπιλέκτων χιλιάρχοι, καὶ σημαιῶν ἔπαρχοι. μὴ ὁ τοῦτος, ὠθεῖ τὸ αἰετὸν αἱ σημαῖαι, καὶ ἐμπροσθεν αἱ συλλαμβάνουσαι τὰ σημεῖα. ἐπὶ δὲ τούτοις, ἡ φάλαγξ πᾶσιν εἰς ἐξ πλατυνθεῖσα. τὸ δὲ οἰκετικὸν ἑκάστου πάγματος ὄπιθεν, καὶ πρὸ τούτων τὰ σκευοφόρα. τελευτῶσι δὲ πάντων οἱ μίσθιοι. ὑπὸ τούτων φύλακες οἱ θεραπεῖοι. προάγων δὲ τὰ δυνάμεις ἐν κόσμῳ καθ' ἑκάστας φυλὰς στείχοις, ἐμβάλλει διὰ τῆς σαμαρείτιδος εἰς γοφνὰ, κατέλυσε δὲ πρότερον ἐνταῦθα ποτὲ, καὶ τότε φρουρουμένην. ἔνθα μίαν ἡμέραν αὐλισάμενος, ἐνταῦθεν προϊών, καὶ διανύσας ἡμέρας σταθμὸν στρατοπεδεύει κώμῃ τῶν ἰουδαίων πατρίοις ἀκανθῶν αὐλῶνα καλουμένῳ, πρός τινι κώμῃ γαβαθσαοὴλ καλουμένῃ. σημαίνει δὲ τὸ λέγον σαοὴλ, διέχουσα ἀπὸ τῶν ἱεροσολύμων, ὅσον ἀπὸ τριάκοντα σταδίων.

ΚΕΦ. ζ.

ΑΝαλαβὼν δὲ ἐντεῦθεν ὅσον εἰς ἑξακοσίους τῶν ἐπιλέκτων ἱππέων, ἦει τὴν τε πόλιν προσκεψόμενος ὅπως ἰσχυροποίητος ἔχοι, καὶ τὰ φρονήματα τῶν ἰουδαίων, εἰ πρὸς τὸ ὄψιν αὐτοῦ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, ὑποδείσαντες εἴκοιεν, πέμψας δή, ἐπερωτᾷ εἰρηνικοῖς τὸ δῆμον ὑπεδέξατο πρόθυμα μᾶλλον ἐφιέμενον, ἀσθενέστερον ὄντα τὸ ἐπαναστάσεως ἡρεμεῖν. ἕως μὲν οὖν ὀρθὸν ἱππάζετο τὸ λευφόρον καλατεινησιν πρὸς τὸ τεῖχος, ἀδεὴς προφαίνεται τὸ πύργων. ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ πρὸς τὸ ψηφῖνον πύργου ὑποκλίνας, πλάγιον ἦγε τὸν τῶν ἱππέων κῦρος, προσπηδήσαντες ἐξαίφνης ἄνδρες, καὶ τὰς γυναικείους καλουμένας πύργους, διὰ τῆς ἀνωμάλου τῶν ἑλένης μνημείων πύλης, διεκπαίουσι τῆς ἵππου, καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ τῆς τοῦ ὁδὸν ἥκοντας, ἀντιμέτωποι γάντες ἐκώλυσαν συνάψαι τοῖς ἐγκλίνασι. τὸν δὲ πᾶσιν ὑποπτότατον παρὼν ὀλίγοις. πῶ δή, πρόσω μὲν ἦν χωρῶν ἀδυνάτων, ἐκτεταφρώτο γὰρ ὑπὸ τοῦ τείχους πρὸ τὰς κηπείας ἅπαντα, κήποις τε ὑπικαρσίοις, καὶ πολλοῖς ἕρκεσι διειλημμένα. τὸν δὲ πρὸς τὰς σφετέρους ἀναδρομὴν, πλήθει τῶν ἐν μέσῳ πολεμίων ἀμήχανον εἶναι· οἱ δὲ ἀνὰ τὸν λευφόρον, ὧν οἱ πολλοὶ μηδὲ γινώσκοντες τὸ βασιλέως κίνδυνον, ἀλλ' οἱ ὁρῶντες

plura quam dudum, multiqve Syri auxiliares comitabantur. Suppletum est autem quatuor legionum quantum Vespasianus selectum cum Mutiano miserat in Italiam, ex his qui cum Tito accesserant. duo namqve millia de Alexandrino exercitu lecta, tria millia vero ab Euphrate eum sequebantur, & amicorum spectatissimus benevolentia simulqve prudentia, Tiberius Alexander, qui antea quidem Ægyptum administraverat, tunc autem dignus qui exercitum regeret, propterea judicatus, quod primus incipienti fuit hospes imperio, & cum fide clarissima incertæ fortunæ sociatus est: idemq; consultor in usus bellicos ætate ac peritia præcipuus aderat.

CAP. II.

PRogredienti vero in hostilem terram Titum, antecedebant regia omniaqve auxilia, post eos viarum stratores, castrorumqve metatores. Deinde rectorum sarcinæ atqve armati. Post hos ipse Titus, & alios lectos habens & signiferos, quorum agmen equites sequebantur. Hi vero ante machinas ibant, & secundum illos una cum lectis tribuni, & præfecti cum cohortibus. Post autem circum Aquilam signa, & ante signa tubicines, deinde acies senum virorum ordinibus dilatata. Servile autem vulgus a tergo cujusq; legionis, & ante hos sarcinæ. Omnium vero novissimi mercenarii, eorumqve custodes coactores agminis. Procedens autem decenter cum exercitu, ita ut mos est Romanis, in Gophnam per Samaritidem venit, quæ & prius ab ejus patre fuerat occupata, & tunc præsidiis tenebatur. Ibi autem unam moratus vesperam, mane inde proficiscitur: peractaqve diei mansione, castra ponit in loco qvem Judæi sermone patrio Acanthonaula vocitant, juxta vicum qvendam Gabath Saul nomine, quod significat vallem Saul, distantem ab Hierosolymis stadiis fere XXX. Hinc sexcentis prope lectis equitibus comitatq, perrexit in civitatem, quam tuta esset, Judæorumqve animos exploraturus, si forte se conspecto, priusquam ad manus veniretur, metu cederent. audierat enim qvod erat verum a seditiosis & latronibus oppressum populum desiderare quidem pacem: sed quod rebellantibus infirmior esset, nihil conari. Quamdiu quidem per viam qvæ ad murum duceret equitabat, nemo ante portas apparuit: ubi vero itinere ad turrim Psephinon declinato, transversum agmen equitum duxit, infiniti subito prosiliunt, qua Muliebres turres vocantur: & per eam quæ contra monumentum Helenæ porta est egressi, equitatum intercidunt, atqve alios quidem etiam tunc via currentes, ne cum his qui divertebant sese jungerent, a fronte oppositi, prohibuerunt. Titum vero cum paucis separant. Ille autem ultra quidem minus progredi poterat: a muro n. cuncta fossis patebant: & transversi erant horti, multisq; maceriis impediti. ad suos autem in aggere constitutos recursus, intercedente hostili manu, desperabatur. Qvorum pleriqve imperatoris periculum nesciebant: sed existimantes

Titus exploratorHierosolymæ periclitatur.

Descriptio
Antiochiæ
urbis.

Antiochia
Syriæ me-
tropolis.

Antiochia
Orontis
fluvii.

Antiochia
Daphnes.

Antiochia
Epidaphne.

Antiochia
Cassii
montis.

Antiochia
Pieriæ.

Antiochia
Hippodro-
mus.

Antiochia
Xystus.

Antiochia
Gymnasium.

Antiochia
Fons Castalius.

Antiochia
Fons Oliæ.

Antiochia
Fons Dirces.

Antiochia
Fons Hippi.

Antiochia
Fons Cassotis.

Antiochia
Fons Parthe-
nius.

Antiochia
Fons Orontis.

Antiochia
Fons Olympi.

Antiochia
Fons Pegasi.

Antiochia
Fons Heli-
conis.

Antiochia
Fons Mu-
sarum.

Antiochia
Fons Ca-
stalius.

Antiochia
Fons Ocea-
nus.

Antiochia
Fons Tethys.

Antiochia
Fons Nereis.

Antiochia
Fons Thetis.

Antiochia
Fons Nereus.

Antiochia
Fons Doris.

Antiochia
Fons Proteus.

Antiochia
Fons Glaucus.

Antiochia
Fons Palæmon.

Antiochia
Fons Ino.

Antiochia
Fons Melicerta.

Antiochia
Fons Triton.

Antiochia
Fons Amphitrite.

Antiochia
Fons Thalassa.

Antiochia
Fons Pontus.

Antiochia
Fons Aphrodite.

Antiochia
Fons Eros.

Antiochia
Fons Anteros.

Antiochia
Fons Pothos.

Antiochia
Fons Himeros.

Antiochia
Fons Hedylogus.

Antiochia
Fons Charis.

Antiochia
Fons Peitho.

Antiochia
Fons Harmonia.

Antiochia
Fons Thalia.

Antiochia
Fons Euphrosyne.

Antiochia
Fons Aglaia.

Antiochia
Fons Hesperus.

Antiochia
Fons Phosphorus.

Antiochia
Fons Helios.

Antiochia
Fons Selene.

Antiochia
Fons Eos.

Antiochia
Fons Astra.

Antiochia
Fons Uranus.

Antiochia
Fons Gaia.

Antiochia
Fons Pontus

De laude & augmentis templi Hierosolymitani.

REgnante Herode Hierosolymitanorum templum ita restauratum est, ut ampliore quam antea fuerat circuitu, & altiore magnificentia exstrueretur. Nam & porticus, & ipsum templum, & atria, & propugnacula, & turres, & arces, & ædificia, quæ templo imminebant, & ipsa templi moles, quæ ad Antoniam usque pertingebat, ab Herode ædificata sunt. Porro templum ipsum, & ædificia, quæ templo imminebant, quinquennio absoluta sunt. Porticus autem, & atria, & propugnacula, & turres, & arces, & ædificia, quæ templo imminebant, & ipsa templi moles, quæ ad Antoniam usque pertingebat, octennio absoluta

CAPUT V.

Jesus Christus Dominus noster, cum esset dives, propter nos factus est pauper, ut illius paupertate nos divites essemus. Et ideo, cum ipse nihil habuerit, nec habere voluerit, nihil habere debemus. Quod si habere voluerimus, non habere debemus. Quod si habere debemus, non habere voluerim

Iudaici Regum.

CAP. VII.

Cum igitur Antiochus Eupator cum exercitu innumerabili, & auxiliis omnium gentium, quæ sub ditione erant, Iudæam ingressus esset, & omnes Iudæi, qui in Antiochia habitabant, fidem eius implorassent, ut ne in eos sæviret, quod Iudæi cum Romanis fœdus amicitiamque haberent, & Romanorum auxilio confisi, regi Syriæ bellum intulissent, & Iudæi, qui in Antiochia habitabant, ad Eupatorem confugiss

[illegible] [illegible] [illegible] [

totaqve altitudo ad XXV. cubitos erigebatur. A Murum autem supereminebant turres, viginti quidem cubitis in latitudinem, viginti vero in altitudinem, quadratis angulis structæ, & sicut ipse murus plenæ ac solidæ. præterea structura ac pulchritudo saxorum nihil erat templo deterior. post altitudinem vero turris solidam, viginti cubitis elatam, cellæ desuper ac cœnacula erant, aquarumq; pluvialium receptacula, & tortuosi latiqve singularum ascensus. Ejusmodi B quidem turres nonaginta tertius murus habebat: earum autem intervalla cubitos ducentenos. medius vero murus in quatuordecim turres, & antiqvus in sexaginta, divisi erant. omne autem civitatis in gyro spacium triginta tribus stadiis finiebatur. Cum autem totus admirabilis esset tertius murus, admirabilior Psephina turris ad Septentrionem Occidentemqve surgebat in C angulo, qua parte Titus castra posuerat. ex ea namqve per LXX. cubitos ædita, Sole orto Arabia prospici poterat, & usqve ad mare, itemqve ad ultima finium Hebræorum. Erat autem octo angulis. Contra eam vero turris Hippicos, & juxta duæ, quas Herodes rex in antiquo muro ædificaverat: quæque magnitudine sive pulchritudine ac firmitate, universis quæ toto orbe es- D sent, præstabant. nam præter naturalem animi liberalitatem, rex pro amore civitatis, operum excellentiam propriis affectibus indulgebat: personisqve tribus carissimis, quarum nominibus turres appellavit, fratri & amico, conjugi memoriam dedicando: huic quidem, ut dixi, amoris causa peremptæ, iis autem bello amissis, cum fortiter decertassent. Hippicos quidem turris amici vocabulo dicta, quatuor angulis erat. E Singulæ autem XXV. cubitos in latitudine itemqve longitudine habebant, & excelsæ XXX. cubitos erant, nusquam inanes. supra soliditatem vero, saxisqve adunatam compaginem puteus XX. cubitis altus erat imbribus excipiendis: super hanc autem duplici tecto domus: XXV. cubitis alta, inque varia membra divisa: & desuper eam minæ quidem binis, propugnacula vero E ternis cubitis ambiebant: ut omnis altitudo ad octogintaquinque cubitos numeraretur. Secunda vero turris, quam fratris nomine Phaselon appellaverat, æqve lata fuerat ac longa, cubitis quadragenis: per totidem autem cubitos in pilæ modum facta & solida ejus altitudo surgebat. & super hanc decem cubitis ædita porticus erat, instructa brachiis, itemqve propugnaculis septa. G In media vero porticu supereminens alia turris stabat, in membra magnifica & balneas divisa, ne quid regalis ei usus videretur deesse: in summo autem propugnaculis minisqve erat ornata, cum omnis ejus celsitudo prope ad XC. cubitos tolleretur. & specie quidem videbatur

ὡς τὸ πᾶν ὕψος εἰς εἰκοσπέντε πήχεις ἀναπίδυξ. ἡ δὲ τείχους ὑπερέχουσι αἱ πύργοι πήχεις εἴκοσι μὲν εἰς εὖρος, εἴκοσι δὲ εἰς ὕψος, τετράγωνοι τε καὶ πλήρεις ὥσπερ αὐτὸ τὸ τεῖχος ὄντες. ἦσαν μὲν ἀρμονίᾳ, καὶ τὸ κάλλος τῶν λίθων, οὐδὲν ἀπολείποντες ναοῦ. μετὰ δὲ τὸ ναὸν ὕψος τοῦ πύργου, ὅσπερ ἐν εἰκοσάπηχυ, πολυτελεῖς ἦσαν οἶκοι, καὶ καθύπερθεν ὑπερῷα, δεξαμενή τε πρὸς τὰς τῶν ὑετῶν ὑποδοχὰς σκεπὴ πλείους, καὶ πολυτελὴς καθ' ἕκαστον ἄνοδοι. τριστὰς μὲν οὖν πύργος τὸ τρίτον τεῖχος ἦχεν ἐνενήκοντα. τὰ δὲ μεσοπύργια τούτων, ἀνὰ πήχεις διακοσίους. τὸ δὲ μέσον εἰς πεντεκαιδέκα πύργους, τὸ δὲ ἀρχαῖον εἰς ἑξήκοντα μεμέρισο. τῆς πόλεως δὲ ὁ πᾶς κύκλος σταδίων ἐν τριάκοντα τριῶν. θαυμασιώτατος δὲ ἐντὸς ἄλλος τρίτος τεῖχος, θαυμασιώτερος ἀνέσχε κατὰ γωνίαν βορείαν τε, καὶ πρὸς δύσιν ὁ Ψήφινος πύργος, καθ' ὃν ἐστρατοπέδευσε Τίτος. ὅπου γὰρ ἑβδομήκοντα πήχεις ὑψηλὸς ὤν, ἀφανὲς τὸ ἀνίσχοντος ἥλιος παρεῖχεν ἀφορᾶν, καὶ μέχρι θαλάττης τε τῆς ἑῴων κληρουχίας ἐφάλλετο. ἐκπαγὲς δὲ ἦν. τοῦτο δὲ ἀνίκητος ὁ ἱππικὸς, καὶ παρ' αὐτὸν δύο, κατεσκεύασθησαν ὑπ' ἡρώδου τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἀρχαίῳ τείχει, μέγεθός τε καὶ κάλλος ἦσαν καὶ ὀχυρότητι, τῇ κατὰ τὰς οἰκήσεις διαφορᾷ. πρὸς γὰρ τὴν φύσιν μεγαλοψύχου. ἐπὶ τῇ φιλίᾳ τὴν πόλιν φιλοτιμίᾳ, τῶν ὑπερεχόντων ἔργων ὁ βασιλεὺς πάθεσιν οἰκείοις ἐχαρίζετο, καὶ τρισὶ τοῖς ἰδίοις πρόσωποις ἃ ὑπὲρ ὧν ὠνόμασε τοὺς πύργους, ἀδελφῷ καὶ φίλῳ, γυναικὶ τῷ μνήματι ἀνέθηκε. τῶν μὲν, ὡς προεμνήσθημεν κτίσεις δι' ἔρωτα. τοὺς δὲ πολεμίων ἐν πολέμου δικαίως ἀγωνισαμένους. ὁ μὲν οὖν ἱππικὸς ἵππου Φίλας προσαγορευθεὶς, πτεράγωνος μὲν ἦν, εὖρος δὲ καὶ μῆκος, εἴκοσι καὶ πέντε πηχῶν ἑκάτερον, καὶ ὕψος τεσσαράκοντα, ἀδαμὰς λίθινος. ὥσπερ δὲ τὸ πλῆρες, καὶ τῆς πέτρας συνεχοῦς μὲν εἰς ἐκδοχὴν ὄμβρων, εἰκοσαπήχης λάκκος ἦν τε βάθος. ἐπάνω δὲ τούτου, δίστεγος οἶκος ἦν, εἴκοσι καὶ πέντε πηχῶν τὸ ὕψος, εἰς ποικίλα τε διῃρημένος, ὥσπερ ἐν τύροις μὲν διαπήχεις, προμαχῶνες δὲ ἐπιβεβλημένοι τρισπήχεις. ὡς τὸ πᾶν ὕψος, εἰς ἐγδεκαπήχεις πήχεις συναριθμεῖσθαι. ὁ δὲ δεύτερος πύργος ὁ ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Φασαήλου, τὸ μὲν πλάτος τε καὶ μῆκος, ἴσον εἶχε τεσσαράκοντα πηχῶν ἑκάστου. ὅπου τεσσαράκοντα δὲ ἦν τὸ ναοῦ αὐτοῦ ὕψος, ἐπ' ἄκρου δὲ αὐτοῦ οἴκημα ἦν διακοσίπηχυ τὸ ὕψος, θωρακίοις τε καὶ προβόλοις στεφόμενον. μέσῳ δὲ ὑπερῴκοδόμητο τῶν στοᾶν πύργος ἕτερος, εἰς τὰ εἴκοσι πολυτελείᾳ, καὶ δὴ καὶ βαλανεῖον διῃρημένος, ὡς μηδὲν ἐνδεῖσθαι τὸν πύργον βασιλικοῦ δοκεῖν. τὰ δὲ ἄκρα πρὸς προμαχῶσι καὶ τοῖς τύρσεσι μᾶλλον, ἢ περ ὁ πρὸ αὐτοῦ κεκόσμητο. πηχῶν δὲ τὸ πᾶν ὕψος, ὡς ἐνενήκοντα, καὶ τὸ μὲν χῆμα παρεῖχε τοῖς κγ' τῶν Φάρον ἐκπυρσοῦντι πρὸς ἐπ' ἀλεξανδρίνας πλέουσι. τῇ δὲ ποικιλίᾳ, πολὺ μείζων ἦν. τύραννικὰ μὲν γὰρ ἀπεδέχθη δ' οἰκήσεις. ὁ δὲ τρίτος πύργος ἡ μαριάμμη, διὰ γὰρ ἡ βασιλὶς ἐκαλεῖτο, μέχρι μὲν εἴκοσι πηχῶν, ναοῦ ἦν. εἴκοσι δὲ πήχεις εἰς εὖρος διέβαινε καὶ μῆκος ἴσον. πολυτελέστερον δὲ καὶ ποικιλώτερον τῶν ἄλλων τῷ οἰκήσιν ἔχειν ἐπίπεδον, τοῦ βασιλέως οἰκεῖον ὑποδεξόντος, τὸν

ὅσο

ussimilis Phari turri, quæ Alexandriam navigantibus ignem procul ostendit: ambitu vero ampliore dilatabatur. tunc autem tyrannicum domicilium exhibebat Simoni. Tertia vero turris Mariamnes (sic n. regina vocabatur) usq; ad XX. cubitos farta, per XX. alios cubitos in latitudinem tendebat, & magnificentiora cæterisq; ornatiora diversoria sustinebat: cum id proprium, seq; dignum esse rex putavisset,

LIBER SEXTUS.

DE PRIMA ET SECUNDA PARTE ARITHMETICÆ.

Prima pars Arithmeticæ est de numeris integris, secunda de numeris fractis. Numerus integer est, qui constat ex unitatibus, ut 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40,

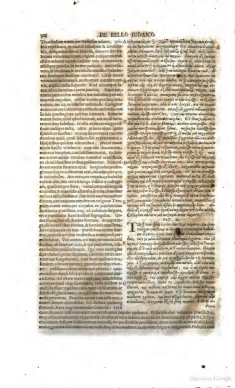

Digitized by Google

CAP. VII.

ΚΕΦ. ιε.

Deditionẽ Judæi recu-sant. & Romanos ado-riuntur.

PUgnaciſſima autem maximeqve diſſentiens multitudo circa Simonem erat, hominum decem millia, præter Idumæos: quinquaginta vero decem millium duces, quibus ipſe quaſi dominus omnium præerat. Idumæi autem qui erant ejus partium, cum eſſent numero quinqve millia, duces decem habebant. Horum autem principes videbantur, Soſæ Jacobus, & Cathlæ filius Simon. Joannes autem qui templum occupaverat, ſex armatorum millia habebat, quos viginti duces regebant: tunc autem illi acceſſerant etiam Zelotarum, depoſitis diſcordiis, duo millia quadringenti: qui Eleazaro, quem ante habuerant, & Simone Arini filio utebantur ducibus. His autem (ut diximus) bellum inter ſe gerentibus populus erat præmium: & plebis pars, quæ non eadem quæ illi committeret, ab utrisq; diripiebatur. Tenebat autem Simon quidem ſuperiorem civitatem, murumqve majorem usq; ad Cedronem, & antiquioris muri, quantum a Siloa flectitur ad orientem, & usqve ad Monobazi aulam deſcendit. Is rex erat Adiabenæ gentis, ultra Euphratem habitantis. Tenebat etiam montem Acræ, quæ inferior eſt civitas, usqve ad Helenæ regiam, quæ Monobazi fuerat mater. Joannes autem, templum & circum templum aliquatenus, itemqve Ophlam, & vallem quæ Cedron appellatur. & aliis quæ interjacebant incenſis, medium bello quod inter ſe gerebant ſpacium aperuere. Nec enim caſtris Romanorum prope murum poſitis, intra civitatem ſeditio quieſcebat: ſed ad primum eorum impetum pauliſper ſanitate recepta, mox ad priſtinum morbum rediere. Rurſusqve diſcreti, pro ſua quisque parte pugnabat: omnia faciendo, quæ obſidentes optarent. nihil enim acerbius a Romanis paſſi ſunt, quam ipſi ſe tractarunt: neque poſt illos civitas aliquid novæ calamitatis experta eſt. Sed illa quidem graviores prius caſus pertulit, antequam ſubverteretur, qui vero eam debellarunt, majus aliquid perfecere. Dico enim, quod ſeditio civitatem, Romani vero ſeditionem cepere, quæ multo erat mœnibus tutior. & res quidem adverſas ſuis, juſtitiam vero recte quis Romanis aſcriberet. intelliget autem quod dies cuiqve ſuggeſſerit. Veruntamen his intra civitatem ita ſe habentibus, Titus cum lectis equitibus foris circumiens, qva muros aggrederetur explorabat. Hæſitanti autem, quia nec ab ea parte adiri poterat pedibus qua valles erant, & ab alio latere, prior murus machinis firmior videbatur, placuit ad Joannis pontificis monumentum (hic enim tantummodo & primus humilior erat, nec ſecundo muro conjungebatur) invadere. neglecta enim fuerat munitio, propterea quia non ſatis nova civitas frequentabatur. Sic in tertium murum facilis aditus illac erat: per quem, ſuperiorem civitatem, & per Antoniam, templum capi poſſe cogitabat. Hæc eo colluſtrante, quidam ex amicis ejus, Nicanor nomine, ad humerum lævum ſagitta percutitur: cum propius una cum Joſepho acceſſiſſet: pacemq; in muro ſtantibus (dicendi enim peritus erat) ſvadere tentaret. Unde cognitis eorum conatibus Cæſar ex eo, quod nec ad ſalutem ſe hortantibus abſtinuere, excitatur in obſidionem: ſimulq;

Τὸ μὰχιμον δ' ἐν αὐτῇ, καὶ ἐσπάζον πλῆθος, περὶ σίμωνα μὲν μύριοι ἦσαν, δίχα τ' ἰδιωμάτων, πενταήχοντα δ' ἡγεμόνες τ' μυρίων, ἐφ' οἷς ὅτου χύριον τ' ὅλων. ἰδουμαῖοι δ' αὖτῷ συμπλέοντες εἰς πεντακισχιλίους, ἄρχοντας εἶχον δέκα. τούτων πρόσχημα ἐδόκουν, ὅτι δ' σωσὰ ἰακώβου, καὶ σίμων ὁ ἐς καθ' ἑαυτὸν ἦν τὸ ἱερὸν κατέληφως, ἑξακισχιλίας ὁπλίτας εἶχεν, ὑφ' ἡγεμόνας ἕκαστον. προσῆσαν δ' αὐτῷ τινὲς καὶ ζηλωταί, παυσάμενοι δ' ἀλλοφέρως, διχόθεν μὲν ὄντες ἐς πεντακόσιοι, χρώμενοι δ' ἄρχοντι, τῷ ἐς πρότερον ἐλεαζάρῳ, ἐς σίμωνι δ' ἦσαν. πολεμούντων δ' τούτων ὡς ἔφαμεν, ἆθλον ὁ δῆμος ἑκάτερον, καὶ τὸ μὴ σωσαδικοῦν δ' λαὸς μέρος, ὑφ' ἁμφοῖν διηρπάζετο. κατεῖχε δ' ὁ μὲν σίμων, τὴν τ ἄνω πόλιν, καὶ τὰ μέχρι τοῦ κεδρῶνος, ἔτι δ' ἀρχαίας τοῦ χους ὅσον ἀπὸ τῆς σιλωᾶς ἀνακάμπτον εἰς ἀνατολὰς, ἐς μέχρι τ' μονοβάζου αὐλῆς. βασιλεὺς δ' ὅτος ἦν τ' πέρ' εὐφράτην ἀδιαβηνῶν. κατεῖχε δ' καὶ τὴν πηγὴν, καὶ τ' ἄκραν, αὐτὴ δ' ἦν ἡ κάτω πόλις, ἐς τὰ μέχρι τ' ἐλένης βασιλείων τ' ἦν μονοβάζου μητρός. ὁ δ' ἰωάννης τὸ ἱερὸν, καὶ τὰ πέριξ ἐπ' ὀλίγον, τί δ' ἐφλὰν ἐς τὴν κεδρῶνα καλουμένην φάραγγα. τὸ μεταξὺ δ' τούτων ἐμπήσαντες τὸ ἕως ἀλλήλοις πολέμῳ χώραν ἀπέσαν. ὅσα δὲ μεσ' τῶν τείχεων ἑστὼς πρὸ μικρῶν ῥωμαίων, ἔνδον ἡ σῶσις ἡρέμει. βραχὺ δ' μεσ' τὴν πρώτην ἐπανάστασιν σκεδρομὴν, ἀνενόητον, καὶ τ' σφᾶς αὐτῶν ἀλλήλους ἐμάχοντο, κατὰ τε δίκην πολέμου τῆς πολεμήσεως ἐπέβαθον. ὅτε γοῦν αὐτοῖς τι χεῖρον ἐπανέβαινον ῥωμαίων ἔπαθον, ὧν ἀλλήλους ἑώρασαν, ὅτε μὴ τότε ἡ πόλις ἐπαρεῖδε καμνούσης πάθας. ἀλλ' ἡ μὲν χαλεπώτερον τ μεσ' ἃ πεποίηκε πάσχουσα, οἱ δ' ἕλοντες αὐτὴν κατώρθωσάν τι μεῖζον. φημὶ γὰρ ὡς τ μὲν πόλις ἡ σῶσις, ῥωμαίοις δ' ἕλον τ σῶσιν, ἥπερ ἐλευθερίαν πλούτου τ τειχῶν ὀχυρωτέραν. καὶ τὸ μὲν σκιθρωπὸν τοῖς οἰκείοις, τὸ δικαίως δ' ἄν τις εὐλόγως ῥωμαίοις προσγράφοι. νεῖτω δ' ἕκαστος τὰς πράγμασιν ἑκάστου ἀρχάς.

ΚΕΦ. ις.

Τῶν γε μὲν ἔνδον ὄντων ἀλλοκεμένων, ἐ πτου μετ' ὀπλοτέκτων ἱππέων περὶ ἕξ ἦσαν, ἢ προσβάλλοι πρὸς τείχεσι κατασκέπτεσθαι πορεύεσθαι πάντοθεν, ὅτε δ' κῇ τὰς φάραγγας ἐλευθερίου ἦν, καὶ κῇ χατέρα τ πρῶτον τείχους. ἐφαίνετο τῶν ὀχυρωτέρων εἶναι δοκεῖ κῇ τὸ ἰωάννου ἀρχιερέως μνημεῖον προσβαλεῖν. πρώτη δ' πρῶτον ἐλευθερίου ἦν ἔρυμα χθαμαλώτερον, καὶ τὸ δεύτερον ἐ συνῆπτεν, ἀμελησάντων καθ' ἃ μὴ λίαν ἡ κρηνὴ πόλις συνῴκιζε τειχίζειν, ἀλλ' ὅπη τὸ τεῖχος ἐλευθερίου ἦν ἡ ἐυπίτνια, διὸ δ' τὴν ἄνω πόλιν, καὶ διὰ τῆς ἀντωνίας τὸ ἱερὸν αἱρήσειν ἐπενόει. ἐν δ' τούτῳ προσεύοντος αὐτοῦ πέσευσέ τις τῶν φίλων, ὀνόματι νικάνωρ, κῇ τὸν λαιὸν ὦμον, ἔγγιον μὲν ἐ ἰωσήπου προσελθών, καὶ πρόρριζον ἐ ἰρλανικὰ τοῖς ὅπλοις δ' τείχους, ἐ δ' ἀγωνιζόμενον ἐλευθερίου, διαλέγεσθαι. διὰ τάτα τὰς ὀρμὰς αὐτῶν ὅπλοις γοῦς κρίναι, εἰ μηδὲ τῶν ὅπλοις σωτηρία προσέντων ἀπέχοιντο, παροξυνὲν δ' πρὸς τὴν πλεονεξίαν, ἅμα τε σωτά-

Digitized by Google

CAP. I.

THE Lord spake unto me, saying,
2 Son of man, prophesy against the mountains of Israel, and say, Ye mountains of Israel, hear the word of the Lord God; Thus saith the Lord God to the mountains, and to the hills, to the rivers, and to the valleys; Behold, I, even I, will bring a sword upon you, and I will destroy your high places.
3 And your altars shall be desolate, and your images shall be broken: and I will cast down your slain men before your idols.
4 And I will lay the carcases of the children of Israel before their idols; and I will scatter your bones round about your altars.
5 In all your habitations the cities shall be laid waste, and the high places shall be desolate; that your altars may be laid waste and made desolate, and your idols may be broken and cease, and your images may be cut down, and your works may be abolished.
6 And the slain shall fall in the midst of you, and ye shall know that I am the Lord.
7 Nevertheless I will leave a remnant, that ye may have some that escape the sword among the nations, when ye shall be scattered through the countries.
8 And they that escape of you shall remember me among the nations whither they shall be carried captives, because I am broken with their whorish heart, which hath departed from me, and with their eyes, which go a whoring after their idols: and they shall lothe themselves for the evils which they have committed in all their abominations.
9 And they shall know that I am the Lord, and that I have not said in vain that I would do this evil unto them.
10 Thus saith the Lord God; Smite with thine hand, and stamp with thy foot, and say, Alas for all the evil abominations of the house of Israel! for they shall fall by the sword, by the famine, and by the pestilence.
11 He that is far off shall die of the pestilence; and he that is near shall fall by the sword; and he that remaineth and is besieged shall die by the famine: thus will I accomplish my fury upon them.
12 Then shall they know that I am the Lord, when their slain men shall be among their idols round about their altars, upon every high hill, in all the tops of the mountains, and under every green tree, and under every thick oak, the place where they did offer sweet savour to all their idols.
13 So will I stretch out my hand upon them, and make the land desolate and waste, from the wilderness toward Diblath, in all their habitations: and they shall know that I am the Lord.
14 Moreover, thou son of man, thus saith the Lord God unto the land; An end, the end is come upon the four corners of the land.
15 Now is the end come upon thee, and I will send mine anger upon thee, and will judge thee according to thy ways, and will recompense upon thee all thine abominations.
16 And mine eye shall not spare thee, neither will I have pity: but I will recompense thy ways upon thee, and thine abominations shall be in the midst of thee: and ye shall know that I am the Lord.
17 Thus saith the Lord God; An evil, an only evil, behold, is come.
18 An end is come, the end is come: it watcheth for thee; behold, it is come.
19 The morning is come unto thee, O thou that dwellest in the land: the time is come, the day of trouble is near, and not the sounding again of the mountains.
20 Now will I shortly pour out my fury upon thee, and accomplish mine anger upon thee: and I will judge thee according to thy ways, and will recompense thee for all thine abominations.
21 And mine eye shall not spare, neither will I have pity, but I will recompense them according to their ways and according to their abominations.
22 They shall pollute my secret place: for the robbers shall enter into it, and defile it.
23 Make a chain: for the land is full of bloody crimes, and the city is full of violence.
24 Wherefore I will bring the worst of the heathen, and they shall possess their houses: I will also make the pomp of the strong to cease; and their holy places shall be defiled.
25 Destruction cometh; and they shall seek peace, and there shall be none.
26 Mischief shall come upon mischief, and rumour shall be upon rumour; then shall they seek a vision of the prophet; but the law shall perish from the priest, and counsel from the ancients.
27 The king shall mourn, and the prince shall be clothed with desolation, and the hands of the people of the land shall be troubled: I will do unto them according to their way, and according to their deserts will I judge them: and they shall know that I am the Lord.

CAP. II.

1 MOREOVER, thou son of man, take thee one stick, and write upon it, For Judah, and for the children of Israel his companions: then take another stick, and write upon it, For Joseph, the stick of Ephraim, and for all the house of Israel his companions:
2 And join them one to another into one stick; and they shall become one in thine hand.
3 And when the children of thy people shall speak unto thee, saying, Wilt thou not show us what thou meanest by these?
4 Say unto them, Thus saith the Lord God; Behold, I will take the stick of Joseph, which is in the hand of Ephraim, and the tribes of Israel his companions, and will put them with him, even with the stick of Judah, and make them one stick, and they shall be one in my hand.
5 And the sticks whereon thou writest shall be in thine hand before their eyes.
6 And say unto them, Thus saith the Lord God; Behold, I will take the children of Israel from among the heathen, whither they be gone, and will gather them on every side, and bring them into their own land:
7 And I will make them one nation in the land upon the mountains of Israel; and one king shall be king to them all: and they shall no more be two nations, neither shall they be divided into two kingdoms any more at all:
8 Neither shall they defile themselves any more with their idols, nor with their detestable things, nor with any of their transgressions: but I will save them out of all their dwelling places, wherein they have sinned, and will cleanse them: so shall they be my people, and I will be their God.
9 And David my servant shall be king over them; and they all shall have one shepherd: they shall also walk in my judgments, and observe my statutes, and do them.
10 And they shall dwell in the land that I have given unto Jacob my servant, wherein your fathers have dwelt; and they shall dwell therein, even they, and their children, and their children's children for ever: and my servant David shall be their prince for ever.
11 Moreover I will make a covenant of peace with them; it shall be an everlasting covenant with them: and I will place them, and multiply them, and will set my sanctuary in the midst of them for evermore.
12 My tabernacle also shall be with them: yea, I will be their God, and they shall be my people.
13 And the heathen shall know that I the Lord do sanctify Israel, when my sanctuary shall be in the midst of them for evermore.

CAP. III.

1 AND the word of the Lord came unto me, saying,
2 Son of man, set thy face against Gog, of the land of Magog, the chief prince of Meshech and Tubal, and prophesy against him,
3 And say, Thus saith the Lord God; Behold, I am against thee, O Gog, the chief prince of Meshech and Tubal:
4 And I will turn thee back, and put hooks into thy jaws, and I will bring thee forth, and all thine army, horses and horsemen, all of them clothed with all sorts of armour, even a great company with bucklers and shields, all of them handling swords:
5 Persia, Ethiopia, and Libya with them; all of them with shield and helmet:
6 Gomer, and all his bands; the house of Togarmah of the north quarters, and all his bands: and many people with thee.
7 Be thou prepared, and prepare for thyself, thou, and all thy company that are assembled unto thee, and be thou a guard unto them.
8 After many days thou shalt be visited: in the latter years thou shalt come into the land that is brought back from the sword, and is gathered out of many people, against the mountains of Israel, which have been always waste: but it is brought forth out of the nations, and they shall dwell safely all of them.
9 Thou shalt ascend and come like a storm, thou shalt be like a cloud to cover the land, thou, and all thy bands, and many people with thee.
10 Thus saith the Lord God; It shall also come to pass, that at the same time shall things come into thy mind, and thou shalt think an evil thought:
11 And thou shalt say, I will go up to the land of unwalled villages; I will go to them that are at rest, that dwell safely, all of them dwelling without walls, and having neither bars nor gates,
12 To take a spoil, and to take a prey; to turn thine hand upon the desolate places that are now inhabited, and upon the people that are gathered out of the nations, which have gotten cattle and goods, that dwell in the midst of the land.
13 Sheba, and Dedan, and the merchants of Tarshish, with all the young lions thereof, shall say unto thee, Art thou come to take a spoil? hast thou gathered thy company to take a prey? to carry away silver and gold, to take away cattle and goods, to take great spoil?
14 Therefore, son of man, prophesy and say unto Gog, Thus saith the Lord God; In that day when my people of Israel dwelleth safely, shalt thou not know it?
15 And thou shalt come from thy place out of the north parts, thou, and many people with thee, all of them riding upon horses, a great company, and a mighty army:
16 And thou shalt come up against my people of Israel, as a cloud to cover the land; it shall be in the latter days, and I will bring thee against my land, that the heathen may know me, when I shall be sanctified in thee, O Gog, before their eyes.
17 Thus saith the Lord God; Art thou he of whom I have spoken in old time by my servants the prophets of Israel, which prophesied in those days many years that I would bring thee against them?
18 And it shall come to pass at the same time when Gog shall come against the land of Israel, saith the Lord God, that my fury shall come up in my face.
19 For in my jealousy and in the fire of my wrath have I spoken, Surely in that day there shall be a great shaking in the land of Israel;
20 So that the fishes of the sea, and the fowls of the heaven, and the beasts of the field, and all creeping things that creep upon the earth, and all the men that are upon the face of the earth, shall shake at my presence, and the mountains shall be thrown down, and the steep places shall fall, and every wall shall fall to the ground.
21 And I will call for a sword against him throughout all my mountains, saith the Lord God: every man's sword shall be against his brother.
22 And I will plead against him with pestilence and with blood; and I will rain upon him, and upon his bands, and upon the many people that are with him, an overflowing rain, and great hailstones, fire, and brimstone.
23 Thus will I magnify myself, and sanctify myself, and I will be known in the eyes of many nations, and they shall know that I am the Lord.

CAP. IV.

1 THOU also, son of man, prophesy against Gog, and say, Thus saith the Lord God; Behold, I am against thee, O Gog, the chief prince of Meshech and Tubal:
2 And I will turn thee back, and leave but the sixth part of thee, and will cause thee to come up from the north parts, and will bring thee upon the mountains of Israel:
3 And I will smite thy bow out of thy left hand, and will cause thine arrows to fall out of thy right hand.
4 Thou shalt fall upon the mountains of Israel, thou, and all thy bands, and the people that is with thee: I will give thee unto the ravenous birds of every sort, and to the beasts of the field to be devoured.
5 Thou shalt fall upon the open field: for I have spoken it, saith the Lord God.
6 And I will send a fire on Magog, and among them that dwell carelessly in the isles: and they shall know that I am the Lord.
7 So will I make my holy name known in the midst of my people Israel; and I will not let them pollute my holy name any more: and the heathen shall know that I am the Lord, the Holy One in Israel.
8 Behold, it is come, and it is done, saith the Lord God; this is the day whereof I have spoken.
9 And they that dwell in the cities of Israel shall go forth, and shall set on fire and burn the weapons, both the shields and the bucklers, the bows and the arrows, and the handstaves, and the spears, and they shall burn them with fire seven years:
10 So that they shall take no wood out of the field, neither cut down any out of the forests; for they shall burn the weapons with fire: and they shall spoil those that spoiled them, and rob those that robbed them, saith the Lord God.
11 And it shall come to pass in that day, that I will give unto Gog a place there of graves in Israel, the valley of the passengers on the east of the sea: and it shall stop the noses of the passengers: and there shall they bury Gog and all his multitude: and they shall call it The valley of Hamon-gog.
12 And seven months shall the house of Israel be burying of them, that they may cleanse the land.
13 Yea, all the people of the land shall bury them; and it shall be to them a renown the day that I shall be glorified, saith the Lord God.
14 And they shall sever out men of continual employment, passing through the land to bury with the passengers those that remain upon the face of the land, to cleanse it: after the end of seven months shall they search.
15 And the passengers that pass through the land, when any seeth a man's bone, then shall he set up a sign by it, till the buriers have buried it in the valley of Hamon-gog.
16 And also the name of the city shall be Hamonah. Thus shall they cleanse the land.
17 And, thou son of man, thus saith the Lord God; Speak unto every feathered fowl, and to every beast of the field, Assemble yourselves, and come; gather yourselves on every side to my sacrifice that I do sacrifice for you, even a great sacrifice upon the mountains of Israel, that ye may eat flesh, and drink blood.
18 Ye shall eat the flesh of the mighty, and drink the blood of the princes of the earth, of rams, of lambs, and of goats, of bullocks, all of them fatlings of Bashan.
19 And ye shall eat fat till ye be full, and drink blood till ye be drunken, of my sacrifice which I have sacrificed for you.
20 Thus ye shall be filled at my table with horses and chariots, with mighty men, and with all men of war, saith the Lord God.
21 And I will set my glory among the heathen, and all the heathen shall see my judgment that I have executed, and my hand that I have laid upon them.
22 So the house of Israel shall know that I am the Lord their God from that day and forward.
23 And the heathen shall know that the house of Israel went into captivity for their iniquity: because they trespassed against me, therefore hid I my face from them, and gave them into the hand of their enemies: so fell they all by the sword.
24 According to their uncleanness and according to their transgressions have I done unto them, and hid my face from them.
25 Therefore thus saith the Lord God; Now will I bring again the captivity of Jacob, and have mercy upon the whole house of Israel, and will be jealous for my holy name;
26 After that they have borne their shame, and all their trespasses whereby they have trespassed against me, when they dwelled safely in their land, and none made them afraid.
27 When I have brought them again from the people, and gathered them out of their enemies' lands, and am sanctified in them in the sight of many nations;
28 Then shall they know that I am the Lord their God, which caused them to be led into captivity among the heathen: but I have gathered them unto their own land, and have left none of them any more there.
29 Neither will I hide my face any more from them: for I have poured out my spirit upon the house of Israel, saith the Lord God.

CAP. V.

1 IN the five and twentieth year of our captivity, in the beginning of the year, in the fourteenth year after that the city was smitten, in the self same day the hand of the Lord was upon me, and brought me thither.
2 In the visions of God brought he me into the land of Israel, and set me upon a very high mountain, by which was as the frame of a city on the south.
3 And he brought me thither, and, behold, there was a man, whose appearance was like the appearance of brass, with a line of flax in his hand, and a measuring reed; and he stood in the gate.
4 And the man said unto me, Son of man, behold with thine eyes, and hear with thine ears, and set thine heart upon all that I shall show thee; for to the intent that I might show them unto thee are thou brought hither: declare all that thou seest to the house of Israel.
5 And behold a wall on the outside of the house round about, and in the man's hand a measuring reed of six cubits long by the cubit and an hand breadth: so he measured the breadth of the building, one reed; and the height, one reed.
6 Then came he unto the gate which looketh toward the east, and went up the stairs thereof, and measured the threshold of the gate, which was one reed broad; and the other threshold of the gate, which was one reed broad.
7 And every little chamber was one reed long, and one reed broad; and between the little chambers was five cubits; and the threshold of the gate by the porch of the gate within was one reed.
8 He measured also the porch of the gate within, one reed.
9 Then measured he the porch of the gate, eight cubits; and the posts thereof, two cubits; and the porch of the gate was inward.
10 And the little chambers of the gate eastward were three on this side, and three on that side; they three were of one measure: and the posts had one measure on this side and on that side.
11 And he measured the breadth of the entry of the gate, ten cubits; and the length of the gate, thirteen cubits.
12 The space also before the little chambers was one cubit on this side, and the space was one cubit on that side: and the little chambers were six cubits on this side, and six cubits on that side.
13 He measured then the gate from the roof of one little chamber to the roof of another: the breadth was five and twenty cubits, door against door.
14 He made also posts of threescore cubits, even unto the post of the court round about the gate.
15 And from the face of the gate of the entrance unto the face of the porch of the inner gate were fifty cubits.
16 And there were narrow windows to the little chambers, and to their posts within the gate round about, and likewise to the arches: and windows were round about inward: and upon each post were palm trees.
17 Then brought he me into the outward court, and, lo, there were chambers, and a pavement made for the court round about: thirty chambers were upon the pavement.
18 And the pavement by the side of the gates over against the length of the gates was the lower pavement.
19 Then he measured the breadth from the forefront of the lower gate unto the forefront of the inner court without, an hundred cubits eastward and northward.
20 And the gate of the outward court that looked toward the north, he measured the length thereof, and the breadth thereof.
21 And the little chambers thereof were three on this side and three on that side; and their posts and their arches were after the measure of the first gate: the length thereof was fifty cubits, and the breadth five and twenty cubits.
22 And their windows, and their arches, and their palm trees, were after the measure of the gate that looketh toward the east; and they went up unto it by seven steps; and the arches thereof were before them.
23 And the gate of the inner court was over against the gate toward the north, and toward the east; and he measured from gate to gate an hundred cubits.
24 After that he led me toward the south, and behold a gate toward the south: and he measured the posts thereof and the arches thereof according to these measures.
25 And there were windows in it and in the arches thereof round about, like those windows: the length was fifty cubits, and the breadth five and twenty cubits.
26 And there were seven steps to go up to it, and the arches thereof were before them: and it had palm trees, one upon this side, and another upon that side, upon the posts thereof.
27 And there was a gate in the inner court toward the south: and he measured from gate to gate toward the south an hundred cubits.
28 And he brought me to the inner court by the south gate: and he measured the south gate according to these measures;
29 And the little chambers thereof, and the posts thereof, and the arches thereof, according to these measures: and there were windows in it and in the arches thereof round about: it was fifty cubits long, and five and twenty cubits broad.
30 And the arches round about were five and twenty cubits long, and five cubits broad.
31 And the arches thereof were toward the utter court; and palm trees were upon the posts thereof: and the going up to it had eight steps.
32 And he brought me into the inner court toward the east: and he measured the gate according to these measures;
33 And the little chambers thereof, and the posts thereof, and the arches thereof, were according to these measures: and there were windows in it and in the arches thereof round about: it was fifty cubits long, and five and twenty cubits broad.
34 And the arches thereof were toward the utter court; and palm trees were upon the posts thereof, on this side, and on that side: and the going up to it had eight steps.
35 And he brought me to the north gate, and measured it according to these measures;
36 The little chambers thereof, the posts thereof, and the arches thereof, and the windows to it round about: the length was fifty cubits, and the breadth five and twenty cubits.
37 And the posts thereof were toward the utter court; and palm trees were upon the posts thereof, on this side, and on that side: and the going up to it had eight steps.
38 And the chambers and the doors thereof were by the posts of the gates, where they washed the burnt offering.
39 And in the porch of the gate were two tables on this side, and two tables on that side, to slay thereon the burnt offering and the sin offering and the trespass offering.
40 And at the side without, as one goeth up to the entry of the north gate, were two tables; and on the other side, which was at the porch of the gate, were two tables.
41 Four tables were on this side, and four tables on that side, by the side of the gate; eight tables, whereupon they slew their sacrifices.
42 And the four tables were of hewn stone for the burnt offering, of a cubit and an half long, and one cubit and an half broad, and one cubit high: whereupon also they laid the instruments wherewith they slew the burnt offering and the sacrifice.
43 And within were hooks, an hand broad, fastened round about: and upon the tables was the flesh of the offering.
44 And without the inner gate were the chambers of the singers in the inner court, which was at the side of the north gate; and their prospect was toward the south: one at the side of the east gate having the prospect toward the north.
45 And he said unto me, This chamber, whose prospect is toward the south, is for the priests, the keepers of the charge of the house.
46 And the chamber whose prospect is toward the north is for the priests, the keepers of the charge of the altar: these are the sons of Zadok among the sons of Levi, which come near to the Lord to minister unto him.
47 So he measured the court, an hundred cubits long, and an hundred cubits broad, foursquare; and the altar that was before the house.
48 And he brought me to the porch of the house, and measured each post of the porch, five cubits on this side, and five cubits on that side: and the breadth of the gate was three cubits on this side, and three cubits on that side.
49 The length of the porch was twenty cubits, and the breadth eleven cubits; and he brought me by the steps whereby they went up to it: and there were pillars by the posts, one on this side, and another on that side.

CAP. VI.

1 AFTER he brought me to the temple, and measured the posts, six cubits broad on the one side, and six cubits broad on the other side, which was the breadth of the tabernacle.
2 And the breadth of the door was ten cubits; and the sides of the door were five cubits on the one side, and five cubits on the other side: and he measured the length thereof, forty cubits: and the breadth, twenty cubits.
3 Then went he inward, and measured each post of the door, two cubits; and the door, six cubits; and the breadth of the door, seven cubits.
4 So he measured the length thereof, twenty cubits; and the breadth, before the temple, twenty cubits: and he said unto me, This is the most holy place.
5 After he measured the wall of the house, six cubits; and the breadth of every side chamber, four cubits, round about the house on every side.
6 And the side chambers were three, one over another, and thirty in order; and they entered into the wall which was of the house for the side chambers round about, that they might have hold, but they had not hold in the wall of the house.
7 And there was an enlarging, and a winding about still upward to the side chambers: for the winding about of the house went still upward round about the house: therefore the breadth of the house was still upward, and so increased from the lowest chamber to the highest by the midst.
8 I saw also the height of the house round about: the foundations of the side chambers were a full reed of six great cubits.
9 The thickness of the wall, which was for the side chamber without, was five cubits: and that which was left was the place of the side chambers that were within.
10 And between the chambers was a wideness of twenty cubits round about the house on every side.
11 And the doors of the side chambers were toward the place that was left, one door toward the north, and another door toward the south: and the breadth of the place that was left was five cubits round about.
12 Now the building that was before the separate place at the end toward the west was seventy cubits broad; and the wall of the building was five cubits thick round about, and the length thereof ninety cubits.
13 So he measured the house, an hundred cubits long; and the separate place, and the building, with the walls thereof, an hundred cubits long;
14 Also the breadth of the face of the house, and of the separate place toward the east, an hundred cubits.
15 And he measured the length of the building over against the separate place which was behind it, and the galleries thereof on the one side and on the other side, an hundred cubits, with the inner temple, and the porches of the court;
16 Their thresholds, and the narrow windows, and the galleries round about on their three stories, over against the threshold, ceiled with wood round about, and from the ground up to the windows, and the windows were covered;
17 To that space above the door, even unto the inner house, and without, and by all the wall round about within and without, by measure.
18 And it was made with cherubims and palm trees, so that a palm tree was between a cherub and a cherub; and every cherub had two faces;
19 So that the face of a man was toward the palm tree on the one side, and the face of a young lion toward the palm tree on the other side: it was made through all the house round about.
20 From the ground unto above the door were cherubims and palm trees made, and on the wall of the temple.
21 The posts of the temple were squared, and the face of the sanctuary; the appearance of the one as the appearance of the other.
22 The altar of wood was three cubits high, and the length thereof two cubits; and the corners thereof, and the length thereof, and the walls thereof, were of wood: and he said unto me, This is the table that is before the Lord.
23 And the temple and the sanctuary had two doors.
24 And the doors had two doors apiece, two turning doors; two for the one door, and two for the other door.
25 And there were made on them, on the doors of the temple, cherubims and palm trees, like as were made upon the walls; and there were thick planks upon the face of the porch without.
26 And there were narrow windows and palm trees on this side and on that side, upon the sides of the porch, and upon the side chambers of the house, and thick planks.

CAP. VII.

1 THEN he brought me forth into the utter court, the way toward the north: and he brought me into the chamber that was over against the separate place, and which was before the building toward the north.
2 Before the length of an hundred cubits was the north door, and the breadth was fifty cubits.
3 Over against the twenty cubits which were for the inner court, and over against the pavement which was for the utter court, was gallery against gallery in three stories.
4 And before the chambers was a walk of ten cubits breadth inward, a way of one cubit; and their doors toward the north.
5 Now the upper chambers were shorter: for the galleries were higher than these, than the lower, and than the middlemost of the building.
6 For they were in three stories, but had not pillars as the pillars of the courts: therefore the building was straitened more than the lowest and the middlemost from the ground.
7 And the wall that was without over against the chambers, toward the utter court on the forepart of the chambers, the length thereof was fifty cubits.
8 For the length of the chambers that were in the utter court was fifty cubits: and, lo, before the temple were an hundred cubits.
9 And from under these chambers was the entry on the east side, as one goeth into them from the utter court.
10 The chambers were in the thickness of the wall of the court toward the east, over against the separate place, and over against the building.
11 And the way before them was like the appearance of the chambers which were toward the north, as long as they, and as broad as they: and all their goings out were both according to their fashions, and according to their doors.
12 And according to the doors of the chambers that were toward the south was a door in the head of the way, even the way directly before the wall toward the east, as one entereth into them.
13 Then said he unto me, The north chambers and the south chambers, which are before the separate place, they be holy chambers, where the priests that approach unto the Lord shall eat the most holy things: there shall they lay the most holy things, and the meat offering, and the sin offering, and the trespass offering; for the place is holy.
14 When the priests enter therein, then shall they not go out of the holy place into the utter court, but there they shall lay their garments wherein they minister; for they are holy; and shall put on other garments, and shall approach to those things which are for the people.
15 Now when he had made an end of measuring the inner house, he brought me forth toward the gate whose prospect is toward the east, and measured it round about.
16 He measured the east side with the measuring reed, five hundred reeds, with the measuring reed round about.
17 He measured the north side, five hundred reeds, with the measuring reed round about.
18 He measured the south side five hundred reeds, with the measuring reed.
19 He turned about to the west side, and measured five hundred reeds with the measuring reed.
20 He measured it by the four sides: it had a wall round about, five hundred reeds long, and five hundred broad, to make a separation between the sanctuary and the profane place.

CAP. VIII.

1 AFTERWARD he brought me to the gate, even the gate that looketh toward the east:
2 And, behold, the glory of the God of Israel came from the way of the east: and his voice was like a noise of many waters: and the earth shined with his glory.
3 And it was according to the appearance of the vision which I saw, even according to the vision that I saw when I came to destroy the city: and the visions were like the vision that I saw by the river Chebar; and I fell upon my face.
4 And the glory of the Lord came into the house by the way of the gate whose prospect is toward the east.
5 So the spirit took me up, and brought me into the inner court; and, behold, the glory of the Lord filled the house.
6 And I heard him speaking unto me out of the house; and the man stood by me.
7 And he said unto me, Son of man, the place of my throne, and the place of the soles of my feet, where I will dwell in the midst of the children of Israel for ever, and my holy name, shall the house of Israel no more defile, neither they, nor their kings, by their whoredom, nor by the carcases of their kings in their high places.
8 In their setting of their threshold by my thresholds, and their post by my posts, and the wall between me and them, they have even defiled my holy name by their abominations that they have committed: wherefore I have consumed them in mine anger.
9 Now let them put away their whoredom, and the carcases of their kings, far from me, and I will dwell in the midst of them for ever.
10 Thou son of man, show the house to the house of Israel, that they may be ashamed of their iniquities: and let them measure the pattern.
11 And if they be ashamed of all that they have done, show them the form of the house, and the fashion thereof, and the goings out thereof, and the comings in thereof, and all the forms thereof, and all the ordinances thereof, and all the forms thereof, and all the laws thereof: and write it in their sight, that they may keep the whole form thereof, and all the ordinances thereof, and do them.
12 This is the law of the house; Upon the top of the mountain the whole limit thereof round about shall be most holy. Behold, this is the law of the house.
13 And these are the measures of the altar after the cubits: The cubit is a cubit and a hand breadth; even the bottom shall be a cubit, and the breadth a cubit, and the border thereof by the edge thereof round about shall be a span: and this shall be the higher place of the altar.
14 And from the bottom upon the ground even to the lower settle shall be two cubits, and the breadth one cubit; and from the lesser settle even to the greater settle shall be four cubits, and the breadth one cubit.
15 So the altar shall be four cubits; and from the altar and upward shall be four horns.
16 And the altar shall be twelve cubits long, twelve broad, square in the four squares thereof.
17 And the settle shall be fourteen cubits long and fourteen broad in the four squares thereof; and the border about it shall be half a cubit; and the bottom thereof shall be a cubit about; and his stairs shall look toward the east.
18 And he said unto me, Son of man, thus saith the Lord God; These are the ordinances of the altar in the day when they shall make it, to offer burnt offerings thereon, and to sprinkle blood thereupon.
19 And thou shalt give to the priests the Levites that be of the seed of Zadok, which approach unto me, to minister unto me, saith the Lord God, a young bullock for a sin offering.
20 And thou shalt take of the blood thereof, and put it on the four horns of it, and on the four corners of the settle, and upon the border round about: thus shalt thou cleanse and purge it.
21 Thou shalt take the bullock also of the sin offering, and he shall burn it in the appointed place of the house, without the sanctuary.
22 And on the second day thou shalt offer a kid of the goats without blemish for a sin offering; and they shall cleanse the altar, as they did cleanse it with the bullock.
23 When thou hast made an end of cleansing it, thou shalt offer a young bullock without blemish, and a ram out of the flock without blemish.
24 And thou shalt offer them before the Lord, and the priests shall cast salt upon them, and they shall offer them up for a burnt offering unto the Lord.
25 Seven days shalt thou prepare every day a goat for a sin offering: they shall also prepare a young bullock, and a ram out of the flock, without blemish.
26 Seven days shall they purge the altar and purify it; and they shall consecrate themselves.
27 And when these days are expired, it shall be, that upon the eighth day, and so forward, the priests shall make your burnt offerings upon the altar, and your peace offerings; and I will accept you, saith the Lord God.

CAP. IX.

1 THEN he brought me back the way of the gate of the outward sanctuary which looketh toward the east; and it was shut.
2 Then said the Lord unto me; This gate shall be shut, it shall not be opened, and no man shall enter in by it; because the Lord God of Israel hath entered in by it, therefore it shall be shut.
3 It is for the prince; the prince, he shall sit in it to eat bread before the Lord; he shall enter by the way of the porch of that gate, and shall go out by the way of the same.
4 Then he brought me by the way of the north gate before the house: and I looked, and, behold, the glory of the Lord filled the house of the Lord: and I fell upon my face.
5 And the Lord said unto me, Son of man, mark well, and behold with thine eyes, and hear with thine ears all that I say unto thee concerning all the ordinances of the house of the Lord, and all the laws thereof; and mark well the entering in of the house, with every going forth of the sanctuary.
6 And thou shalt say to the rebellious, even to the house of Israel, Thus saith the Lord God; O ye house of Israel, let it suffice you of all your abominations,
7 In that ye have brought into my sanctuary strangers, uncircumcised in heart, and uncircumcised in flesh, to be in my sanctuary, to pollute it, even my house, when ye offer my bread, the fat and the blood, and they have broken my covenant because of all your abominations.
8 And ye have not kept the charge of mine holy things: but ye have set keepers of my charge in my sanctuary for yourselves.
9 Thus saith the Lord God; No stranger, uncircumcised in heart, nor uncircumcised in flesh, shall enter into my sanctuary, of any stranger that is among the children of Israel.
10 And the Levites that are gone away far from me, when Israel went astray, which went astray away from me after their idols; they shall even bear their iniquity.
11 Yet they shall be ministers in my sanctuary, having charge at the gates of the house, and ministering to the house: they shall slay the burnt offering and the sacrifice for the people, and they shall stand before them to minister unto them.
12 Because they ministered unto them before their idols, and caused the house of Israel to fall into iniquity; therefore have I lifted up mine hand against them, saith the Lord God, and they shall bear their iniquity.
13 And they shall not come near unto me, to do the office of a priest unto me, nor to come near to any of my holy things, in the most holy place: but they shall bear their shame, and their abominations which they have committed.
14 But I will make them keepers of the charge of the house, for all the service thereof, and for all that shall be done therein.
15 But the priests the Levites, the sons of Zadok, that kept the charge of my sanctuary when the children of Israel went astray from me, they shall come near to me to minister unto me, and they shall stand before me to offer unto me the fat and the blood, saith the Lord God:
16 They shall enter into my sanctuary, and they shall come near to my table, to minister unto me, and they shall keep my charge.
17 And it shall come to pass, that when they enter in at the gates of the inner court, they shall be clothed with linen garments; and no wool shall come upon them, whiles they minister in the gates of the inner court, and within.
18 They shall have linen bonnets upon their heads, and shall have linen breeches upon their loins; they shall not gird themselves with any thing that causeth sweat.
19 And when they go forth into the utter court, even into the utter court to the people, they shall put off their garments wherein they ministered, and lay them in the holy chambers, and they shall put on other garments; and they shall not sanctify the people with their garments.
20 Neither shall they shave their heads, nor suffer their locks to grow long; they shall only poll their heads.
21 Neither shall any priest drink wine, when they enter into the inner court.
22 Neither shall they take for their wives a widow, nor her that is put away: but they shall take maids of the seed of the house of Israel, or a widow that had a priest before.
23 And they shall teach my people the difference between the holy and profane, and cause them to discern between the unclean and the clean.
24 And in controversy they shall stand in judgment; and they shall judge it according to my judgments: and they shall keep my laws and my statutes in all mine assemblies; and they shall hallow my sabbaths.
25 And they shall come at no dead person to defile themselves: but for father, or for mother, or for son, or for daughter, for brother, or for sister that hath had no husband, they may defile themselves.
26 And after he is cleansed, they shall reckon unto him seven days.
27 And in the day that he goeth into the sanctuary, unto the inner court, to minister in the sanctuary, he shall offer his sin offering, saith the Lord God.
28 And it shall be unto them for an inheritance: I am their inheritance: and ye shall give them no possession in Israel: I am their possession.
29 They shall eat the meat offering, and the sin offering, and the trespass offering: and every dedicated thing in Israel shall be theirs.
30 And the first of all the first fruits of all things, and every oblation of all, of every sort of your oblations, shall be the priest's: ye shall also give unto the priest the first of your dough, that he may cause the blessing to rest in your house.
31 The priests shall not eat of any thing that is dead of itself, or torn, whether it be fowl or beast.

CAP. X.

1 MOREOVER, when ye shall divide by lot the land for inheritance, ye shall offer an oblation unto the Lord, an holy portion of the land: the length shall be the length of five and twenty thousand reeds, and the breadth shall be ten thousand. This shall be holy in all the borders thereof round about.
2 Of this there shall be for the sanctuary five hundred in length, with five hundred in breadth, square round about; and fifty cubits round about for the suburbs thereof.
3 And of this measure shalt thou measure the length of five and twenty thousand, and the breadth of ten thousand: and in it shall be the sanctuary and the most holy place.
4 The holy portion of the land shall be for the priests the ministers of the sanctuary, which shall come near to minister unto the Lord: and it shall be a place for their houses, and an holy place for the sanctuary.
5 And the five and twenty thousand of length, and the ten thousand of breadth, shall also the Levites, the ministers of the house, have for themselves, for a possession for twenty chambers.
6 And ye shall appoint the possession of the city five thousand broad, and five and twenty thousand long, over against the oblation of the holy portion: it shall be for the whole house of Israel.
7 And a portion for the prince on the one side and on the other side of the oblation of the holy portion, and of the possession of the city, before the oblation of the holy portion, and before the possession of the city, from the west side westward, and from the east side eastward: and the length shall be over against one of the portions, from the west border unto the east border.
8 In the land shall be his possession in Israel: and my princes shall no more oppress my people; and the rest of the land shall they give to the house of Israel according to their tribes.
9 Thus saith the Lord God; Let it suffice you, O princes of Israel: remove violence and spoil, and execute judgment and justice, take away your exactions from my people, saith the Lord God.
10 Ye shall have just balances, and a just ephah, and a just bath.
11 The ephah and the bath shall be of one measure, that the bath may contain the tenth part of an homer, and the ephah the tenth part of an homer: the measure thereof shall be after the homer.
12 And the shekel shall be twenty gerahs: twenty shekels, five and twenty shekels, fifteen shekels, shall be your maneh.
13 This is the oblation that ye shall offer; the sixth part of an ephah of an homer of wheat, and ye shall give the sixth part of an ephah of an homer of barley:
14 Concerning the ordinance of oil, the bath of oil, ye shall offer the tenth part of a bath out of the cor, which is an homer of ten baths; for ten baths are an homer:
15 And one lamb out of the flock, out of two hundred, out of the fat pastures of Israel; for a meat offering, and for a burnt offering, and for peace offerings, to make reconciliation for them, saith the Lord God.
16 All the people of the land shall give this oblation for the prince in Israel.
17 And it shall be the prince's part to give burnt offerings, and meat offerings, and drink offerings, in the feasts, and in the new moons, and in the sabbaths, in all solemnities of the house of Israel: he shall prepare the sin offering, and the meat offering, and the burnt offering, and the peace offerings, to make reconciliation for the house of Israel.
18 Thus saith the Lord God; In the first month, in the first day of the month, thou shalt take a young bullock without blemish, and cleanse the sanctuary:
19 And the priest shall take of the blood of the sin offering, and put it upon the posts of the house, and upon the four corners of the settle of the altar, and upon the posts of the gate of the inner court.
20 And so thou shalt do the seventh day of the month for every one that erreth, and for him that is simple: so shall ye reconcile the house.
21 In the first month, in the fourteenth day of the month, ye shall have the passover, a feast of seven days; unleavened bread shall be eaten.
22 And upon that day shall the prince prepare for himself and for all the people of the land a bullock for a sin offering.
23 And seven days of the feast he shall prepare a burnt offering to the Lord, seven bullocks and seven rams without blemish daily the seven days; and a kid of the goats daily for a sin offering.
24 And he shall prepare a meat offering of an ephah for a bullock, and an ephah for a ram, and an hin of oil for an ephah.
25 In the seventh month, in the fifteenth day of the month, shall he do the like in the feast of seven days, according to the sin offering, according to the burnt offering, and according to the meat offering, and according to the oil.

CAP. XI.

1 THUS saith the Lord God; The gate of the inner court that looketh toward the east shall be shut the six working days; but on the sabbath it shall be opened, and in the day of the new moon it shall be opened.
2 And the prince shall enter by the way of the porch of that gate without, and shall stand by the post of the gate, and the priests shall prepare his burnt offering and his peace offerings, and he shall worship at the threshold of the gate: then he shall go forth; but the gate shall not be shut until the evening.
3 Likewise the people of the land shall worship at the door of this gate before the Lord in the sabbaths and in the new moons.
4 And the burnt offering that the prince shall offer unto the Lord in the sabbath day shall be six lambs without blemish, and a ram without blemish.
5 And the meat offering shall be an ephah for a ram, and the meat offering for the lambs as he shall be able to give, and an hin of oil to an ephah.
6 And in the day of the new moon it shall be a young bullock without blemish, and six lambs, and a ram: they shall be without blemish.
7 And he shall prepare a meat offering, an ephah for a bullock, and an ephah for a ram, and for the lambs according as his hand shall get, and an hin of oil to an ephah.
8 And when the prince shall enter, he shall go in by the way of the porch of that gate, and he shall go forth by the way thereof.
9 But when the people of the land shall come before the Lord in the solemn feasts, he that entereth in by the way of the north gate to worship shall go out by the way of the south gate; and he that entereth by the way of the south gate shall go forth by the way of the north gate: he shall not return by the way of the gate whereby he came in, but shall go forth over against it.
10 And the prince in the midst of them, when they go in, shall go in; and when they go forth, shall go forth.
11 And in the feasts and in the solemnities the meat offering shall be an ephah to a bullock, and an ephah to a ram, and to the lambs as he can get, and an hin of oil to an ephah.
12 Now when the prince shall prepare a voluntary burnt offering or peace offerings voluntarily unto the Lord, one shall then open him the gate that looketh toward the east, and he shall prepare his burnt offering and his peace offerings as he did on the sabbath day: then he shall go

Vespasianus hoc anno 9. Claudius, anno 10. Agrippæ filius, qui et ipse Agrippa dictus est, anno 3. Nero, anno 14. Galba, mensibus 7. Otho, mensibus 3. Vitellius, mensibus 8. Vespasianus, anno 10. Titus, anno 2. Domitianus, anno 15. Nerva, anno 1. Trajanus, anno 19. Adrianus, anno 21. Antoninus Pius, anno 23. Marcus Antoninus, anno 19. Commodus, anno 13. Pertinax, mensibus 3. Julianus, mensibus 2. Severus, anno 18. Antoninus Caracalla, anno 6. Macrinus, anno 1. Heliogabalus, anno 4. Alexander, anno 13. Maximinus, anno 3. Gordianus, anno 6. Philippus, anno 5. Decius, anno 2. Gallus, anno 2. Æmilianus, mensibus 3. Valerianus, anno 7. Gallienus, anno 15. Claudius, anno 2. Aurelianus, anno 5. Tacitus, mensibus 6. Florianus, mensibus 3. Probus, anno 6. Carus, anno 1. Numerianus, anno 1. Carinus, anno 2. Diocletianus, anno 20. Maximianus, anno 20. Constantius, anno 13. Galerius, anno 7. Constantinus, anno 30. Constantius, anno 24. Julianus, anno 1. Jovianus, mensibus 8. Valentinianus, anno 11. Valens, anno 14. Gratianus, anno 6. Theodosius, anno 16. Arcadius, anno 13. Honorius, anno 28. Theodosius junior, anno 42. Valentinianus, anno 30. Marcianus, anno 6. Leo, anno 17. Zeno, anno 17. Anastasius, anno 27. Justinus, anno 9. Justinianus, anno 38. Justinus junior, anno 11. Tiberius, anno 4. Mauritius, anno 20. Phocas, anno 8. Heraclius, anno 30. Constantinus, anno 3. Constans, anno 27. Constantinus, anno 17. Justinianus, anno 10. Leo, anno 24. Constantinus, anno 25. Leo, anno 6. Michael, anno 12. Basilius, anno 19. Leo, anno 26. Alexander, anno 1. Constantinus, anno 15. Romanus, anno 4. Constantinus, anno 55. Romanus, anno 3. Basilius, anno 69. Constantinus, anno 3. Romanus, anno 14. Nicephorus, anno 9. Zimisces, anno 6. Basilius, anno 50. Constantinus, anno 3. Romanus, anno 4. Michael, anno 7. Isaacius, anno 2. Alexius, anno 37. Joannes, anno 25. Manuel, anno 37. Alexius, anno 3. Andronicus, anno 2. Isaacius, anno 9. Alexius, anno 8. Isaacius, anno 10. Alexius, anno 28. Joannes, anno 25. Manuel, anno 37. Alexius, anno 3

CAP. VII.

Nunc tempus est, ut de Mensibus, Annisque dicamus. Mensis est, qui Lunae cursu finitur, nam Luna cursum suum viginti octo diebus peragit, & in eosdem, unde coepit, revertitur. Annus est, qui Solis cursu finitur, nam Sol cursum suum trecentis sexaginta quinque diebus, & sex horis peragit, & in eosdem, unde coepit, revertitur. Mensis autem Graece dicitur μὴν, quia Luna μηνύει, id est, ostendit, quando Sol ei lumen mittat. Nam ideo Luna quotidie crescit, donec quindecim dierum spatium impleat, quia tantum tempus Sol ei lumen mittendo consumit. Deinde quotidie minuitur, donec ad id redeat, unde coepit crescere. Annus autem dictus est, quia in se recurrit, & eosdem, unde coepit, terminos recipit. Nam Graeci annum ἔτος dicunt, quia ἐτήσιος, id est, aequalis sibi semper est. Nam & Latini annum dicunt, quia in se recurrit, & eosdem, unde coepit, terminos recipit. Nam &

Agrippinenses, & tum Ubios per omnia fere bella Romanis fidos. Ad hæc Germanicum exercitum, qui Rhenum accolit, ad Britannicum, qui Gallias, ad Pannonicum, qui Illyricum, ad Syriacum, qui Euphratem, ad Judaicum, qui Syriam, ad Africum, qui Mauritaniam, ad Hispaniensem, qui Hispanias, ad Alexandrinum, qui Ægyptum, ad Pontici, Cappadocici, Galatici, Thraciique exercitus, qui Pontum, Cappadociam, Galatiam, Thraciamque, ad Italicum, qui Italiam, ad Misenum, qui Misenum, ad Ravennatem, qui Ravennam, ad Classicum, qui Romam, ad Urbanum, qui Urbem, ad Prætorian

νων, ἐπρίετο μὴν ἡ προσβολή. πέμπων δ' ὁ καίσαρ
τοὺς τὰ σιμωνα, σχολὴν βουλόμενος τοῖς ἐπικειμένοις ἐ-
λεγχω, ὡς οὐκ ἐπ' ὀλίγον αὐτοῖς διαπαίζοι τὸ ῥωμαίων
ἀρχεῖον ἅμα ἦ παῦτα πέμπων, καταφανὴς ἐῶ καὶ τοὺς ἀ-
πιθοῦντας, ὅπῃ τὸ δεξιὸν ἐφυλακῶν. οἱ δ' ὥσπερ ἀγα-
νακτοῦντες, ὑπὲρ τὰ θωράκια διήρων τὰ τὰ ξίφη γυμνά,
καὶ τοὺς θώρακας αὐτῶν πληξαντες, ὡς ἀπεφαγμένοις
κατέπεσον. γαμεῖν ἦ τὸ πῦρ καὶ τοὺς ἐκεῖ αὐτὸν ἐσήκει δ'
τὸ ἀνδρῶν ἐφόδημα τοῦ, καὶ μὴ δυναμένοις κατοῦσιν
ἀκριβῶς τὸ μέχρι μόνον ἰδεῖν, ἐθαύμαζον τὸ εὐπλοί-
ας αὐτοὺς, καὶ δ' πάθος ἠλέουν. τέλευτα δέ πῃ ὁ τίτος τὸ
ἐφόδ' τὸ ἵππα τὸ καίσαρος, κἀκεῖνο ἐνύξας ἀναστάσας τὸ
βέλος, ἐπεδείκνυ τῷ πτῳ, καὶ ὁ δίκαια πάσχων κατ-
μέμφετο. ἐκ ἦ τὸ βαλόντα χειρίσασθαι κρείσσω, ἐ-
πέμπε παρεστῶτα τὸ ἰώσηπον δοῦναι τῷ καίσαρι δεξιάν.
ἀλλ' ὁ μὲν, ὅτ' αὐτὸς ἔφη ἐκ προπλεύσειν, φρονεῖν γὰρ ὀ-
δὲν ὑγιὲς τοὺς δεομένους, καὶ τοὺς ἀρνημένους τὸ φίλων κω-
λύσειν. αὐτὸς δέ τις τὸ ἐυπλοίων, αὐτὸς ἔφη προπλεύ-
σειν. καὶ ὁ καίσαρ ἐκάλεντο, ὅπως δέξαιτό τις καὶ τὸ
ἐγγυέλιον ἐφέρει μετ' αὐτοῦ, ἀσμενέστερον ὁ αἰνείας
λαβεῖν τὸ κόλπον προσέβαλλε. ἐκάλυε δ' ὁ
καίσαρ πέραν, ἐπαφίησιν αὐτῷ, καὶ τοῦτ' ἐκ διήμαρτε
φυλαξαμένου, πρωΐσκει ἕτερον προσελ-
θόντα. ταυτοήσας ἦ καίσαρ τὸν ἀπάτην, ἐκ βλά-
βης μὲν ἐγνω τὸ ἐκ πολέμου ἔλεον. τὸ δὲ ἀπλανέστερον,
ἦ ποι ἐπιπτῆναι τῇ πανούργῳ τὰς δ' ἐμβολὰς τῆς ἐλε-
πόλεως ἐργῇ τὸ χλευης, ἐποιεῖτ' ὀλιγωτέρας. ἐπιδι-
δόντα τὸ τὸ πύργον ἐμπεσόντων οἱ ἐκ τὸ καίσαρος, καὶ ἀμ-
τῆς φλογὸς ἐς τὸν ἐπ' αὐτῷ κρυπτὸν ἀλλόμενοι, πάλιν
δεξιὰν ἀνδρίας ῥωμαίοις παρέχων, ὡς ῥίψαντες σφᾶς
αὐτοὺς ἐς τὸ πῦρ.

Κεφ. κδ.

Ἀμφὶ ἦ καίσαρ ταύτῃ τὸ τῆς ἡμέρας πέμπτῃ
μὲν τὸ πρῶτον, καὶ τ' ἰουδαίων φυγόντων ἀπ' αὐτοῦ,
παρέρχε ἦ μὴ σιγαλίων εἰσὶν οἱ πολῖται, ἐ τ' ἐκ
αὐτὸν ἀπιλήκτων, καὶ ὁ ἐ τῆς καμῆς πόλεως, ἐγκοπω-
λιά τι τοῦ καὶ χαλκεῖα, καὶ ἱματίων ἀγορὰ, ἐκ ἦ τὸ
τεῖχο, πλάγιοι κατατεινόμενοι στενωποί. ἡ μὲν οὖν ἡ δ'
τειχης πόλεσιν εὐθὺς διέλυσεν, ἡ πολέμῳ νέμω παρελ-
θὼν ἐπιρρέθη τὸ ληφθὲν, οὐκ ἂν οἶμαι, τῆς ἐμῆς βλά-
βης τοῦ κράτει. νυνὶ ἦ ἰουδαίοις μὲν ἐλπίσιν δυσανηκόην
ἔχον κακὸν τὸ μὴ θέλειν, ἐκ δ' ἀναχώρησιν ἐμαρῆ
τὶ ἐκ ἐβουλεύ οὐκ ἐπλάτυνεν. ὁ δὲ ἐπιβουλεύσῃ ἐς
ἐνεργεῖν ἐκπελάμβανεν. παρελθὼν γὰρ ἔπεκτείνειν
τινὰ τ καταλαμβανομένων ἐπέτρεψεν, ἐδ' ἐκπεμ-
πόμενοι τοὺς οἰκίους. ἅμα μὲν τῆς σωσαμένης ἐβούλοιν-
το μάχεσθαι δίκαι τ' ἐδήμῳ βλάβης, ἄδειαν ἔχόδε ἐδί-
δοσαν, τῷ δήμῳ ἦ τὰς κτήσεις ἐκπορίσειν δώσειν. ἐκ ἐβούλε-
το δὲ ἑτοίμη τὸ σῶσαι τ μὲν πάλιν αὖτῳ, τ ἦ ναὸν τὴν πόλεις. τ
μὲν οὖν λαὸν ἔτι μὲν ἐχεν εἰς ἃ πρὸ τοῦ ἐπ πάλαι, τοῖς
μαχίμοις δὲ ἐδόκει τὸ θηλύθρωπον ἀσθένειαν, καὶ τὸν
πόν, ἀδυναμίαν, ἔτ' ἐκ ἄλλου πάλιν ἐλεῖν, τοῦτο δ
προτένειν ἐπελάμβανον. διαπλῶσι ἦ τοῖς δημό-
ταις γένατον οἱ ἐκ ἐδόσεως μνησθῆναι τὶς αὐτῶν,
καὶ τοὺς ἐκφεύγοντας ἁρπάζειν δοῦσφάττοντες,
ὅπῃ γενται καὶ τοῖς ἐσελθοῦσι ῥωμαίοις, οἱ μὲν
κ' τοὺς στενωποὺς ἐπαναλώσαντες, οἱ ἦ δοῦ τῶν οἰκιῶν,

A gentibus ceſſabat expugnatio. Caſtor autem interea Simonem per internuncios admonebat, ut dum vacuum eſſet tempus, de rebus urgentibus conſilium caperet: pauliſper enim ſe illudere imperatori Romano. Simul autem hoc agens, ad pacem hortari contradicentes ſocios videbatur. Illi autem velut ægre ferentes, in thoracas nudos fixere gladios: hisqve percuſſis velut interfecti ceciderunt. Titus vero ejusqve ſocii obſtupuere tanta eorum pertinacia, cum ex inferiori loco quod factum erat, vere videre non potuiſſent: mirabanturqve ſimul audaciam, & calamitatem miſerabantur. Interea Caſtorem ad narem quidam ſagitta percutit, tumqve ille telum extractum Imperatori oſtendens, iniqva ſe perpeti querebatur. At Titus incuſato qui hoc emiſerat, aſtantem Joſephum mittit, ut Caſtori dexteram porrigeret. verum is neqve ſe iturum, nihil enim ſanum ſupplices cogitare reſpondit, & amicos qui voluere ire prohibuit. Cum vero quidam ex perfugis Æneas, iturum ſeſe dixiſſet ad eum, invitante Caſtore, ut etiam ſecum in qvo ferret argentum aliquid ſuſciperet: ad hæc ille ſtudioſe aperto ſinu accurrit: alter vero ſuper eum ſaxum demiſit. Et ipſum quidem quoniam præcaverat, ferire non potuit: ſed alium militem qui aderat, vulneravit. Cæſar vero fallaciam reputans, intellexit miſericordiam in bello nocere. minusqve decipi calliditate ſævitiam: arietisqve impulſionibus, iracundia fraudis, vehementius utebatur. Caſtor autem ejusqve ſocii turrim ictibus jam cedentem incenduntque: perqve flammas in ejusdem miſſi cuniculos, iterum magni animi opinionem apud Romanos habuere, tanquam ſe ignibus tradidiſſent. Capit autem hac parte murum Titus, die quinto poſtquam primum ceperat: fugatisqve inde Judæis intro cum lectis mille tranſiit, quos circa ſe habebat armatis: ubi nova civitas quod lanæ venditores erant, fabriqve ærarii, veſtiumqve mercatus, & ad murum anguſtæ viæ transverſæ tendebant. Enimvero ſi vel ſtatim muri diſturbaſſet maximam partem, vel qvæ ceperat lege belli vaſtaſſet, nullum credo damnum victoriæ fuiſſet admixtum. nunc autem Judæos exoratum iri ſperans, cum liceret capere facilem diſceſſioni aditum non dilatavit. nec enim quibus conſulebat, inſidiaturos ſibi putabat.

CAP. X.

De ſecundo muro bis obtento a Romanis.

DEniqve poſtquam ingreſſus eſt, neqve occidi qvenqvam permiſit eorum qui comprehendebantur, neqve domus incendi: ſed tam ſeditioſis, ſi pugnare vellent, ſine populi detrimento copiam dabat, quam ipſi populo fortunas proprias ſe redditurum pollicebatur. Plurimi namqve petebant ſibi civitatem ſervari, templum vero civitati. At enim populum quidem ad ea quæ hortabatur & antea paratum habebat, bellicoſi autem pro inertia ducebant humanitatem: Titumqve imbelli animo, quod cæteram civitatem tenere non poſſet, has proponere conditiones putabant. mortem autem populo denunciantes, & ſi verbum quiſquam de traditione feciſſet, pacemve nominaſſet, mox interficiendum eum eſſe minitantes, Romanis qui introiêre, alii per viarum anguſtias obſtabant, alii ex ædibus:

ad mortem? Quo loco nostra ratio quid gerere debeat? Ego
quidem, si nihil aliud, certe hoc scio, me nec in acie pugnare
velle, ubi victoria nobis adimitur, nec, si quis nos ad pugnandum
cogat, citius arma proiicere, aut fugere, quam vincere.
Quare si quis est, qui spem victoriae habeat, is pro libertate
dimicet: nos, qui nullam habemus, mortem pro libertate
oppetamus. Quid enim nobis aut quibus rebus vivere licet,
quibus non licet mori? Quis autem tam ignavus animo, tam
mollis, qui non malit mori, quam videre, quae nefaria Romani
in nos sint facturi, si nos vivos in potestatem redegerint?
Primum quidem virgines nostrae, quae castitatis ergo mortem
oppetierunt, et uxores, quae, ut ab iniuria hostium essent
liberae, sibi ipsae mortem consciverunt, ludibrio futurae sunt.
Deinde pueri, qui ab ipsis matribus, quae eos peperere, ut
immortales fierent, iugulati sunt, ad servitutem abducentur.
Quae autem post mortem illis accidunt, quam ea, quae ante
mortem? Nisi forte quis putat, quod nemo sepeliat, id
ad miseriam pertinere. Quasi vero non sit impietas, sepulturam
hostibus denegare, quae ius gentium omnibus mortuis
tribuit. Quin etiam quidam ex hostibus, qui humanitate
erga mortuos ducti sepulturam nobis dare cupiebant, ab
ipsis nostris impediti sunt. Quid? Non ipsi quoque Romani
sepulturam nobis dabunt? Quin ipsi, quos vivos
devorabunt, eos mortuos sepelient? Quid? Non ipsi quoque
Romani

τότε ἐχώμων τὴν πᾶσαν, καὶ τὸ ἱερὸν τὸ βόρειον κλίμα, A & vetera plena erant mœnia, & Septentrionalis
τάς τε οἰκίας μεστὰς ἰδὼν πεκυπλουντων ὑπερίδεν, καὶ τὴν regio. quin & domos refertas intuentibus cer-
πόλεως ἀδεᾶ ὁ μὴ κεκάλυπτο πληθὺς διεφαίνετο. κατα- neres, nullamqve civitatis partem quam non in-
πληξις δεδιυῖα, καὶ τοῖς πολεμοποιοῖς ἐνέπεσε, τὸν τε fusa multitudo tegebat, metus autem quamvis
θυμὸν ὅπως παυτὸ πᾶσαν ἐρῶσι, καὶ τὸ κάλλος τὸ ὅπλων audaciſſimos ceperat, omnem ſimul exercitum,
καὶ τὴν εὐπρέπειαν τῶν ἀνδρῶν. δοκοῦσι τ' ἂν μοι πρὸς ἐκείνην armorumqve pulchritudinem conſpicientes, &
τὴ ἰδέαν μεταβαλεῖν τὸ ὄψιν, εἰ μὴ δι' ὑπερβολὴν ordinationem virorum. Et fortaſſe ad illam ſpe-
ὧν τὸ δῆμον ἔδρασαν κακῶν, συγγνώμην ἂν ἔδωμεν ταῖς ἐλπίσι ciem ſeditioſi animos mutaviſſent, niſi malorum
ἀπήλπιζον. ὑποκλωμένοις δὲ μὴ κολάσεως εἰ παυσαντο, B immanitate, quæ in populum commiſerant, dan-
πολὺ κρεῖττονα τὸ ἐν πολέμῳ θάνατον ἡγοῦντο. καὶ τὸ χρεὼν dam ſibi veniam a Romanis deſperaſſent: immi-
δὲ ἐκράτησε τὸν τε ἀναπείσας τοῖς αὐτοῖς σωθησεσθαι, καὶ nente autem, ſi deſtitiſſent, morte ſupplicii, bello
τὴ ἰσότητα τὸ πόλιν. πέμπτῃ μὲν οὖν ἡμέρᾳ οἱ Ῥωμαῖοι mori præſtabilius eſſe ducebant. prævalebat et-
καθ' ἕκαστον πάγμα διελόμενοι τὰς προφὰς κομιζόμε- iam fatum, quod innocentes cum nocentibus, &
νοι. τῇ πέμπτῃ δ' ὡς ἐδέη ἀπῆντα τῷ τῶν ἰουδαίων ἐθνικῷ civitatem cum ſeditioſis perire decreverat. Qua-
κύκλῳ, διὰ μέσου τὰ πάγματα ποιοῦντες, ἤρχετο χωμά- triduo igitur per ſingulas legiones alimenta con-
των, κατὰ τε τὴν ἀντωνίαν, καὶ τὸ Ἰωάννου μνημεῖον. ταύ- ſecuti ſunt Romani. Quinto autem die, cum o-
τῃ μὲν τὴν ἄνω πόλιν αἱρήσειν ὑπενόουν, τὸ δ' ἱερὸν καὶ τὴν ἀν- mnia faciens Titus, nihil Judæos pacatum cogi- C
τωνίαν. τότε δὲ μὴ λαθεῖν, μηδὲ τὸ ἄσυ κατέχειν tare ſenſiſſet, bifariam diviſo exercitu, Antoniam
ἀκινδύνως ἐῶν. πρὸς ἑκάτερα δὴ μέρει, δύο ἠγείρετο verſus ad Joannis monumentum aggeres incho-
χώματα, καθ' ἓν ἑκάστε πάγματος. καὶ τὰς μὲν ἄνω τὴν avit: iſta parte ſuperiorem civitatem captum iri
τὸ μνημεῖον ἐρχόμενος, οἱ τε ἰδιῶται, καὶ τὸ μὴ δ' ὅπως cogitans, & per Antoniam templum, namq; hoc
μείνωσι ἀπολίορκον, ἐφρόντιζον ἐπικεῖσθαι. τὰς δὲ πρὸς τῆς niſi cepiſſet, ne oppidum quidem totum erat ob-
ἀντωνίας, οἱ περὶ τὸ Ἰωάννου, καὶ τὸ τῶν ζηλωτῶν πλῆθος. tinere. In utraqve autem parte duo aggeres eri-
ἐπολεμεῖκτων δὲ καὶ καθ' ἡμέραν μόνον ἀφ' ὑψηλοτέρων gebantur, a ſingulis legionibus ſinguli. Et juxta
μαχόμενοι, καὶ τοῖς ὀρύγμασι δὴ ἤδη χρῆσθαι μεμαθηκότες. monumentum quidem operantes, a Judæis & Si-
ἦ γὰρ καθ' ἡμέραν τεχνὴ, καὶ μικρὸν εὕρεψε τὴν ἐμ- monis ſociis infeſtantibus prohibebantur: ad An- D
πειρίαν. ἦσαν δὲ ἐξυβελεῖς μὲν τριακοσίοις, τεσσαράκοντα toniam vero ab Joannis ſociis cum multitudine
δὲ τὰ λιθοβόλων, δι' ὧν τὰ χώματα τοῖς Ῥωμαίοις Zelotarum, non ſolum quia de ſuperiore loco
ἐποίουν δυσεργότερα. πᾶσι γὰρ σώζεσθαί τε τὴν πόλιν, καὶ pugnabant, verumetiam quia machinis jam uti
ἀπώλυσιν εἶναι ἑαυτῶν, ἅμα καὶ τὴν πολιορκίαν προσέ- didicerant. paulatim enim uſus quotidianus a-
κειτο, καὶ δι' ὧν ἐκείνοις ἐδόκει μετανοίαν, οὐκ ἐμέλε τοῖς luit peritiam. Habebant autem balliſtas trecen-
ἔργοις, ἀνέμιξε συμβουλίαν, καὶ πολλάκις γινώσκων tas, & quadraginta tormenta ſaxorum, quibus
ἀνυπακώτερον ἔσεσθαι τὸν λόγον, αὐτὸς τε σώζεσθαι παρε- difficiliorem aggerum extructionem Romanis ef-
καλεῖ, καὶ δόντας τὴν πόλιν ἤδη παρελημμένην, καὶ τὴν ficiebant. Titus autem ſibi ſalvam fore fortunam
ἰώσηπον καθίστη πατρίῳ γλώσσῃ προσλέγεσθαι, τάχα E ſciens & perituram eſſe civitatem, una & obſidio-
ἐνδώσειν πρὸς ἐμέφυλον δοκῶν αὐτούς. ni vehementer inſtabat: nec pœnitudinem Judæ-
is ſvadere ceſſabat: conſiliumq; factis admiſcens,
& orationem ſæpe armis efficaciorem cognoſcens
tam ipſos ut ſalvari vellent rogabat, tradita ſibi
civitate, quæ jam capta videretur, quam & Joſe-
phum allegabat, patria lingua verba facturum,
ſperans eos hominis gentilis monitu aliquid re-
miſſuros. Itaqve Joſephus murum circuiens, ſi-
mulq; extra teli jactum ſtans, unde exaudiri faci-
lius poſſet, multis orabat, ut ſibi ac populo parce-
rent, templo ac patriæ, neve contra hæc fierent
alienigenis duriores. Romanos enim ſancta re-
vereri, cum quibus nulla ſibi ſocietas eſſet, ma-
nusq; ſuas ad hoc usqve cohibere. ipſos vero in
his edoctos, cum ſervare poſſent, ſponte ad eorũ
interitum ruere. quin potius viderent muros cõ-
cidiſſe firmiores, exciſis vero infirmiores ſuper-
eſſe: Romanorumq; vires cognoſcerent ſuſtine-
re non poſſe, hisq; ſervire non eſſe novum, neqve
inexpertum Judæis. Nam licet pulchrum ſit pro

Κεφ. κς'.

Ὅτῳ πεῖσαι τὸ τεῖχος, καὶ πρὸς μὲν ἑξωτέρω βέλος εἶναι καὶ ἐν ἐπηκόῳ, πολλὰ κατελοιδόρει. Φείσασθαι μὲν ἑαυτῶν καὶ δήμου, Φείσασθαι δὲ καὶ τοῦ πατρίδος, καὶ ἱεροῦ, μηδὲ ἡμᾶς πρὸς παῦτα, τ' ἀλλοφύλων ἀπαλλοτρίους. Ῥωμαίους μὲν γε τοὺς μὴ μετέχοντας, ἐντρέπεσθαι τὰ τῶν πολεμίων ἄγια, καὶ μέχρι F νῦν τὰς χεῖρας ἐπέχειν. τοὺς δὲ ἐντραφέντας αὐτοῖς, κἂν πρόσωθεν μόνους ἔχοντας, ὡρμῆσθαι πρὸς ἀπώλειαν αὐτῶν. ἢ μᾶλλον τὰ καρτερώτατα μὲν αὐτῶν ἐρᾶν τείχη πεπλωκότα, λοιπὸν δὲ τὸ ἐλαφρότατον ἀσθενέστερον. γιγνώσκειν δὲ τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν ἀνυπόστατον, καὶ τὸ δικαίως τοὺς, οὐκ ἀπείρατον αὐτοῖς. οἶδ' δὲ καὶ πολεμεῖν ἐπὶ ἐλευθερίᾳ καλὸν, ἀλλὰ τὸ πρῶτον. τὸ δὲ ἅπαξ ὑποπεσόντας, καὶ μακρὰς εἰσπραπτομένους ζημίας, ἐπὶ τὸ χεῖρον τὸ ζυγὸν, δυσθανατούντων ὑπὸ φιλελευθέρων εἶναι. δεῖν G ἐδὲ τοὺς μὲν δεσπότας ἀδοξεῖν ταπεινοτέρους, οὐκ εἰς ὑποχείριον πάντα. τί γὰρ Ῥωμαίοις ἀλαπροφόλητον, πλὴν εἰ μή τι ἀλλο θάλαττα, ἢ κρύος ἄωρον. μεταβολὴν δὲ libertate pugnare, tamen id in principio decere fieri. paruiſſet Imperio, jugum excutientem, malæ mortis cupidum, non libertatis amatorem vi-deri. Debere autem dedignari dominos humiliores, quid Romanos effugiſſe, niſi quod propter æſtus aut frigora eſſet inutile? imo vero tranſiſſe

Digitized by Google

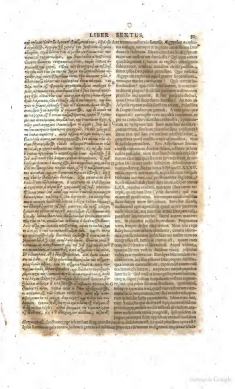

Romanos impetum? Victoria illis datur minime, & ad castra Romana, ubi ad ipsa vallorum fossa, & ad portas ipsas ventum erat, ingens cædes. Nam cum ex omnibus locis fugerent, & ad unum aditum, qui ad castra ferebat, confluerent, & ipsi sibi mutuo impedimento essent, & ad portas ipsas, quo tutissimum ad fugam esset, ru

[illegible] [illegible] [illegible] [

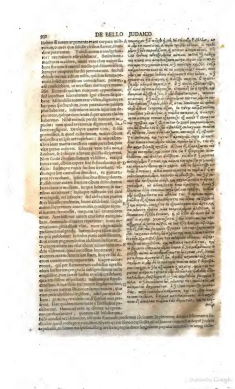

CAP. XXXIII.

De Iudicio Sacerdotis, quod ferre debet de Lepra.

Transcription omitted: Greek text.

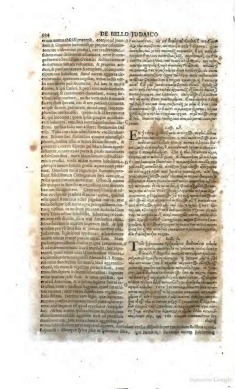

Iudæa tenuerunt, quæ ei finitima sunt, ab Arabia, & Damascena regione, & Galilæa, & Samaria, & Idumæa, & Iericho, & trans Iordanem, omnem regionem, quæ ad Gadara, & Hippon, & Pellam, & Dion, & Gerasam, & Philadelphiam, & Heshebonem, & Mesphan, & Galaaditin, & Agrippinam, & Pellam, & Scythopolim, & Tiberiadem, & Hamathum, & Gaulanitin, & Seleuciam, & Sarbonitin, & Iamniam, & Azotum, & Ascalonem, & Gazam, & Ioppen, & Iamniam, & Phasaelidem, & Ptolemaidem, & Ecdippen, & Acchon, & Tyrum, & Sidonem, & Gabalenos, & Ituræos, & Ammanitas

[illegible] Ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ἐν τῷ ἀγρῷ ἐκείνῳ ἐπιστρέψαντος ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐκείνου

Ioppen. Ioppe autem portus est ab Hierosolymis stadiorum circiter sexaginta. Ibi Romani classem habebant, quæ ad Italiam navigaturos excipiebat. Ad hunc portum Vespasianus cum exercitu suo pervenit, quia ibi navium copia erat. Ioppe autem

ΚΑΙ ΤΟΥΤΟΥΣ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΠΟΙΗΣΑΣΘΑΙ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΤΗΣ ΤΕ ΑΛΛΗΣ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΕΝΕΚΑ, ΚΑΙ ΤΟΥΤΟΥ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΟΥ ΤΕ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΔΕΛΦΟΥΣ, ΟΤΙ ΤΟΥΤΟ ΤΟΙΣ ΘΕΟΙΣ ΠΡΟΣΗΚΟΝ ΕΣΤΙ, ΚΑΙ ΤΟΥΤΟ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΟΙΣ ΑΓΑΘΟΙΣ ΑΝΔΡΑΣΙ ΠΡΟΣΗΚΕΙ, ΟΙΟΙ ΔΗ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑ ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΟΥ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝΤΕΣ ΕΙΣΙΝ. ΤΟΥΤΟΥΣ ΔΕ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΠΑΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΤΗΙ ΠΟΛΕΙ ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΟΥ ΤΟΥΣ ΠΕΙΘΟΜΕΝΟΥΣ ΕΥΔΟΚΙΜΕΙΝ ΚΑΙ ΤΙΜΑΝ ΚΑΙ ΕΠΑΙΝΕΙΝ ΚΑΙ ΜΗΔΕΝΑ ΤΩΝ ΤΟΙΟΥΤΩΝ ΠΟΙΕΙΝ ΜΗΔΕ ΛΟΓΟΥ ΜΗΔΕ ΕΡΓΟΥ ΜΗΔΕ ΜΗΧΑΝΗΣ ΜΗΔΕΝΙ ΤΡΟΠΩΙ ΜΗΔΕΝΑ ΤΩΝ ΤΟΙΟΥΤΩΝ ΠΕΙΘΕΣΘΑΙ ΜΗΔΕ ΕΠΙΤΡΕΠΕΙΝ ΜΗΔΕΝΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΜΗΔΕ ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΟΥ ΕΙΣΙΟΝΤΑ ΚΑΤΑΛΥΕΙΝ ΜΗΔΕ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ

cubito. Tres hic ordines sunt lapidum, et quidem
[illegible] altissimi; tertius autem unius cubiti
[illegible] ita ut totus murus quinquaginta cubitorum
[illegible] fuerit. Hic Thomas ædificia regia
[illegible] ædificavit, et turrim quæ ab eo nomen
[illegible] Thomæ

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ Ζ'.

FLAVII JOSEPHI DE BELLO JUDAICO

Liber Septimus.

(Secundum Rufini diſtinctionem.)

CAP. I. Κεφ. α.

De ſuffoſſione murorum, ſucceſſione aggerum & Sabino oppugnante murum.

Lades quidem Hieroſolymorum in pejus quotidie procedebant, cum & ſeditioſi magis accenderentur adverſis incluſi, poſtquam populum fames ij ſosq; jam poſſederat. Quin & multitudo congeſtorum in civitate cadaverum, & viſu horrenda erat, odoremq; peſtiferũ emittebat, cum excurſus etiam pugnantium moraretur. Nam veluti per aciem ruerent, plurima cæde excitata: conculcare mortuos cogebantur: & qui ſuper eos pedem ponerent, neq; miſerabantur, neq; horrebant: nec ſaltem ſibi augurio fore putabant contumeliam mortuorum. Gentili autem cæde polluti, dexteras ad externum bellum præparabant, tanqvam exprobrantes Deo (ut mihi videtur) ſupplicii ſui tarditatem. non enim ſpe victoriæ major pars eorum, ſed deſperatione ſalutis ferocius ferebatur. Romani autem quamvis plurimum in aggreganda materia laborarent tamen intra viginti & unum dies aggeres erexerunt, attonſis omnibus ad nonaginta usque ſtadia circa oppidum lucis. Erat autem miſerabilis terræ facies nam quæ antea arboribus & paradiſis ornata fuerat, ea tunc deſerta præciſis undiq; arboribus cernebatur: nec ullus qui pridem Judæam viderat alienigena & ſuburbana pulcherrima civitatis, cum ejus ſolitudinem tunc videret, continere lacrymas poterat, vel non gemere mutationem qvantũ priſtinis derogaſſet. Omnia namq; inſignia pulchritudinis, bellum deleverat: nec ſi quis ſubito adveniſſet, qui locum prius ſcierat, eũ cognoſceret, ſed præſens qværeret civitatem. Romanis autem ac Judæis, finitum opus aggerum, par faciebat timoris initium. namq; hi, niſi eos quoque exurerent, captum iri civitatem putabãt: Romani autem, fortaſſe nec voluntatem ſibi fore illis incenſis alios parare. nam & materiæ defecerant: & labori quidẽ corpora militũ, crebris vero offenſionibus animi ceſſerant. Verum civitatis cladibus triſtius Romani quam cives in ea degentes afficiebantur. ad mala enim quæ hinc accidebant, etiam pugnatoribus nihilo ſegnioribus utebantur, ſed

Α μὲν οὖν τ ἱεροσολύμων πάθη, πξὲκοπὲ καθ' ἡμέραν ὅπῃ τι χήρου, τ σωσιασῶν μᾶλλον παροξυνομένων ἐν τ συμφοραις, Ϛ ὃ λιμὸς μ τ δῆμον, ἤδη κακίνους νεμομένου. το γε μὲν πλῆθος τ σωφρονούμενων ἀνα τ πλειν πωμάτων, ὄψῃ τι φερνωδες ἰω, χ λειμωὴν παρεσκεύαλλεν ὁσμὴν, ὥσες τι πὶς ἐκδρομὰς, ἐμποδιον τῖς μαχομένοις. ὥσπερ γὰρ ἀπ' ὠῤῥωταξεως φόνῳ μυρίῳ γεγυμνασμένοις χωρουσῆσις, ἐς τὰ σώματα πατῶν. οἱ δ' ὑπερβαίνοντες, ὅτι μ ἐφεῖτον, ὅτι ἠλέουν, ὅτι κληδόνα κακὴν σφῶν αὐτ ὑπελάμβανον, τ ἐς τὰς κατειχομένους ὕβριν. πφυρμένοι δ' ὁμοφύλῳ φόνῳ τὰς δεξιὰς, ὅπῃ τ πρὸς τὰς ἀλλοφύλας πόλεμον ἐξέπεσον, οὐκ ἀδίζοντες ἔμοιγε δοκῆ τὸ θεῖον εἰς βεκδυσῆσα τ ἐπ' αὐτῖς κολάσεως. ὁ γὰρ ἐλπὶδι νίκης ὁ πόλεμος, ἤδη δ' ἀπεγνωσμένου σωτηρίας, ἐθεραπεύετο ῥωμῶν δ' ἡμέρας πολλὰ πρὸ τ τ ὕλης συγκομιδὴν ἐλαμπρυνομένου τὰ χώματα διῆλθεν μιᾶ Ϛ εἴκοσιν ἡμέραις, κίεσαν τις ὡς πρόπερ δ' τ πρὸ πάσου χώρας, ἐπ' εὐεννοίας τειδίως ἐκ κύκλῳ πᾶσιν. ἰω δ' πᾶσι ἐλεεῖν, Ϛ τ χῆς ἡλικ. τὰ γὰρ πάλαι δένδρεσι, Ϛ ὡραδέσεσι κεκοσμημένα, τότε πανταχόθεν ἠρήμωτο, χ πρὸς ἐκοπὴν τ ὕλαν. ὁδὲς τι τ πάλαι ἰδαίαν, χ τὰ πρὸ καλλη παρασάσα τ πόλεως ἐωρακὼς ἀλλόφυλος, ἐπλα πρὸ τότε βλέπων ἐρημίαν, ἐκ ὠλοφύρατ', χ καπεναξε τ μεταβολὴν παρὸν γένοιτο. παντα γὰρ ἐλυμήνατ' τὰ σημεῖα δ' κάλλος ὁ πόλεμος, Ϛ ἐκ ἀνὰς ἐξαπίνης ὀπῃσὰς τ προεγνωκότων, εὑρεν τ τόπον, ἀλλὰ παρὼν ἐζητ πρὸ πόλιν.

Κεφ. β.

Ρωμαίοις ἦ χ, ἰουδαίοις τὸ τέλος τ χωμάτων, ὅσῳ ἐνεπίπ δέος ἐχθρὸ, οἱ μὲν γὰρ εἰ μὴ Ϛ παντα καυσῆσαν, ἀλώσεσθ τ πλιν προσδέκων ῥωμαίοις ἦ, ἐκ ἂν ἐπ αἱρησὴν κακὼν ἀλαφρυνθέν. ὕλης γὰρ τι ἰω ἀπειρα Ϛ τ μὲν πίνων ἤδη τ σῶμα, τ δ' ἐπελλήνων πλασμάτων, αἱ ψυχαὶ τῖς τραπω ἦς ἐλπίδο. πὶς γε μὲν χ τ πλιν συμφορὰς, ῥωμαίοις πλέον ἔναι σωθέντα πᾶς ὃς ἀθυμίας, ἢ τῖς ἐν αὐτῇ. ὥσπερ γὰρ τὰ πλικαῖα πᾶσι τῖς μαχομένοις ἀδὲν ἐχόντ' μαλακωτέροις, ἀλλ' ἐθραύον-

Verum præter ſpem utrorumqve animi affecti ſunt. Nam Judæi quidem quibus mœrorem eſſe oportebat, quod ruina præter ſpem acciderat, & adverſus eam præcauti non fuerant, tanqvam maneret Antonia confidebant. Romanorum autem inopinatam lætitiam ex celeri ſubverſione natam, conſpectus alius murus, quem intrinſecus Joannes ædificaverat, cito reſtinxit. Verumtamen priore facilior oppugnatio videbatur. Tunc enim & aſcenſum per ruinas promptiorē, & Antonia eſſe infirmiorem murum qui recens erat, citoqve deſtrui poſſet arbitrabantur. Nemo tamen eum audebat aſcendere: quod ei qui primus id tentaviſſet, certiſſimum eſſet exitium. Titus vero ſpe atq; oratione putans alacritatem pugnantium excitari, & adhortatione atq; promiſſis ſæpe qvidem periculorum naſci oblivia, interdum autem mortem ſolere contemni, in unum congregatos fortiſſimos experiebatur dicēs: Commilitones, hortari qvidem ad ea quæ periculum non afferunt, aperte & ipſis qui rogantur, & qui eos rogant, ignaviæ reprehenſionem parit. exhortatione autem opus eſt in ſolis rebus ambiguis: quippe illa per ſe qvenq; gerere dignum eſt. Itaq; difficilem vobis in murum eſſe aſcenſum ipſe profiteor: quod autem vel maxime oporteat gloriæ cupidos pugnare cum difficillimis rebus, pulchrumq; ſit cum laude mori, nec erit infructuoſum ſi qui primi fortiter fecerint, proſeqvar. Primum quidem vos illud hortetur, quod nonnullos fortaſſe deterreat, Judæorum patiens animus, & in adverſis rebus dura conſtantia. Romanos enim eosqve milites, quibus in pace bella diſcere, in bello autem vincere conſvetum eſt, a Judæis manu vel animo ſuperari turpiſſimum eſt: ideq; in fine victoriæ, cum etiam Dei nitamur auxilio. namqve offenſiones noſtræ, Judaicæ deſperationes ſunt. Illorum autem clades, favore Dei veſtrisq; virtutibus creſcunt. Etenim ſeditio, fames, obſidio, murorumqve ſine machinis caſus, quid ſit aliud quam in illos ira Dei, noſtrumq; adjumentum. Igitur non ſolum deterioribus interiores videri, ſed etiam divinum præſidium prodere, vobis non convenit. Quo pacto autem non turpe videatur, Judæos qvidem quibus non magni pudoris eſt vinci, qui ſervire didicerint, quo minus in poſterum id patiantur, mortem contemnere: atqve in nos medios frequenter excurrere, non victoriæ ſpe, ſed oſtentationis gratia: nos autem totius pene terræ mariſq; victores, quibus etiam non vincere probro habetur, ociosos ſedentes, ne ſemel quidē in hoſtes aliquid audaciter expertos, famem ac fortunam cum his armis operiri? maxime cum parvo diſcrimine totum poſſitis efficere. Deniq; in Antoniam ſi aſcenderimus, habebimus civitatem. Nam etſi pugnandum ſit adverſum intus poſitos, qvod non arbitror, attamen capiti ac reſpirationi hoſtium inſedere victoriā nobis pleniſſimā repromittit. Eqvidem prætermiſſa nunc eorum laude, qui in bello cecidere, & immortalitate qui Martio furore proſtrati ſunt, ex morbo pacis tempore mortem aliter ſentientibus imprecor,

ΚΕΦ. γ.

Τούτῳ συμβάντι τῷ δαιμονίῳ, ἑκατέροις διηλλάγη τὰ φρονήματα· Ἰουδαίοις μὲν γὰρ εἰς ἀθυμίαν εἰκὸς ἦν, παρελπίδα γενέσθαι τὸ πίτωμα, καὶ μὴ πεποιθόσι πρὸς αὐτὸ, θαρρεῖν εἰς μόνους συνέβαινε τοὺς ἀντωνίας. Ῥωμαίων δὲ τὴν παρ' ἐλπίδα χαρὰν ὅτι τῷ καθαιρεθῆναι θᾶττον, ταχέως ἔσεσεν ὄψις ἑτέρου τείχους, ὅπερ ἐνόουν οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην ἀντοικοδομήσεσθαι. δόμαρεστέρας μὲν γὰρ τὰ πρότερον ἡ περιβολὴ καταφαίνετο. τὸ γὰρ ἀναβαίνειν μᾶλλον τῶν καθαιρεθέντων ῥᾴδιον ἐδόκει, καὶ τὸ τοῦτο ἀσθενέστερόν τι πολλῷ τῆς ἀντωνίας καὶ ταχείας τῷ περισκαφεῖ εἶναι, λύειν κατελάμβανον. ἦν μὲν ἐπόλμα τις ἀναβαίνων πρῶτος· τοῖς δὲ ἁλισκομένοις ἦν ἀπώλεια.

ΚΕΦ. δ.

Νομίζων δὲ ὁ Τίτος ἐγείρεσθαι μᾶλλον τὰς τῶν πολεμίων περιθυμίας ἐλπίδι, λέγω, τὰς τῶν περιόντας, καὶ τὰς ὑπαρχούσας πολλακις μὲν λήθῃ ἐργάζεσθαι τῶν κινδύνων, ἐνίοτε δὲ ὅπου καὶ θανάτου καταφρόνησιν, συναγαγὼν ὅτι πλείστους τῶν ἀλκίμων, ἐπῆρε τὸν ἀνδρῶν. ὧν συραλλάττων λέγων, τὸ μὲν θρασυκάρδιον ὅτι τὰ μὴ φέροντα κίνδυνον, αὐτόθεν τῆς θρασυκαρδίας ἀκλεές. ἀμέλει δὲ καὶ θρασυκαρδίαν, φέρει κατάγνωσιν ἀνοίας. δεῖ δὲ εἶναι περιόντας τοὺς μέτα τὰ σφαλερὰ τῶν πραγμάτων, ὡς ἐκείνα γε καθ' αὑτὰς πεφάνθην ἄξιον. ὥστ' ἐγωγε τὸ μὲν ὑπάρχον χαλεπὸν τῶν ὅπλων τὸν τῶν θεῶν ἀγεσθαι, αὐτὸς ὑμῖν περιτίθημι. τὸ δὲ ὅτι μάλιστα περισπᾶν μαχεσθαι τοῖς δυσκόλοις τῶν ἀρετῶν ἐφιεμένους, δέον καλεῖ εὐκλεὲς πλεονεκτῆσαι, δὲ ὡς οὐκ ἄκαρπον ἔσεσθαι τοῖς καταπεφρονημένοις τὸ ἡνιοχεῖν διέξειμι. πρῶτον μὲν ἂν ὑμῶν γένεσθαι περιττὸν, τὸ πανὶ ἴσως δοκοῦν, ἡ ἰδιωτῶν μακροθυμία, καὶ τὸ καρτερικὸν ἐν οἷς κακοπαθοῦσιν. οἰκεῖον γὰρ ἔοικεν ἀνδρὸς τὸ ὑπὸ ἀνάγκης ἐθιζομένους ἐμὲ, δὲ διδακτὸν μᾶλλον ἐν εἰρήνῃ τὸ πολεμεῖν, ἐθίσαντας δὲ ἐν πολέμῳ τὸ κρατεῖν ἔχοντας, ἡ ἄδοξος καὶ χεῖρα ἰδιωτῶν ἢ καὶ ψυχήν. δὲ πάντα πρὸς τέλος τῆς νίκης καὶ σωτηρίας μόνους ἔσεσθε· τὸ γὰρ ἡμέτερον πάσχομεν, τὸ ἰδιωτῶν ἐστιν ἀπωλείας. τὰ δὲ ἐκείνων πάθη, πᾶσι τὴν ἡμετέρους ἁρετὴν, καὶ τὸ θεὸν σωτηρίας αἰτεῖ. στάσις γὰρ καὶ λιμὸς, δὲ πολιορκία, καὶ ὅσα μηχανημάτων πίπτοντα τείχη, τὶ ἂν ἄλλο ἢ θεὸν μᾶλλον ἐκείνοις, βοηθοῦσα δὲ ἡμετέρᾳ. τὸ γὰρ μὴ μόνον ἑαυτοῦ χειρόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν θεῶν συμμαχίαν παραδίδοσθαι, πῶς ἡμῶν ἂν ἀνὴρ. πῶς δὲ οὐκ αἰσχρὸν, ἰδιώτας μὲν ὄντας πολλοὺς αἰσχίστου ἕνεκα φέρειν τὸ λάσπαν μαθόντα δουλεύειν, ἑαυτὸν δὲ μηκέτι τὸ παρὸν θανάτῳ καταφρονεῖν, καὶ πολλακις εἰς μέσους ἡμᾶς ἐκπηδᾶν, οὐκ ἐλπίδι δὲ κρατήσειν, ἀλλὰ διὰ φιλίαν ἐπιδεῖξαι ἀνδρίας. ὑμᾶς δὲ τὰς γῆς ὁλίγα δεῖν ἁπάσης καὶ θαλάσσης κρατοῦντας, οἷς καὶ τὸ μὴ νικᾶν, ἐνοχὸν, μὴ δὲ ἅπαξ εἰς τὰς πολεμίους παρελθεῖν. ὥστε μεμφθῆναι δὲ λιμὸν κατ' αὐτῶν, δὲ τῷ τύχῃ δεῖσθε καθεζομένους, μὴ τριήρων ὅπλων δὲ πεζῆς διόλου δὲ ὠφελούσης, τὸ πᾶν καθεῖρ ὥσαν ὠφελοῦσιν. ἀναβαίνειν γὰρ ὅπου τῷ ἀντωνίαν, ἐχομεν τὸν πλὴν. δὲ ἂν γένηται τις ἐπ' αὐτὰς τὰς εἰδὸν ὅπερ οὐκ ἐῶμεν μαχη, τάχα δὲ καὶ φεύγειν ἐναι, καὶ τοὺς ἀναπεπταμένους ὅπη καθήκε τῶν πολεμίων, ταχέως τῷ ὁλοχερῆ νίκῃ ἐγκαταλαβεῖν. δὲ ἐγωγε, τὸ μὲν ὑμᾶς ἐν τῷ πολέμῳ πλάστιγγι, δὲ τῷ ὅπη τοῖς ἀρειμανίοις πεσόντων ἀθανασίαν ὠφελήσω. ἐὰν δὲ μείνω δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις ἔχεσι, τὸν κατ' εἰρήνην οὐκ νόσου θάνατον, οἷς μετὰ τοῦ σώματος,

καὶ ἡ ψυχὴ πόφῳ καταχέηνε). τῆς γὰρ οὐκ οἶδε τὰ ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ἐπὶ τοῖς μὲν ἐν ᾠδῇ πεζῇ ψυχὰς σιδήρῳ τ' σωμάτων ἀπολυθείσας, τὸ καθαρώτατον στοιχεῖον αἰθῆρ ξενοδοχῶν, ἄρρως εὐκαθιδρύν· δαίμονες δ' ἀγαθοὶ, ἐ ἥρωες δ' μέσοι, ἰδίοις ἐκγόνοις ἐμφανίζον). τοῖς δ' ἐν νοσῶσι τοῖς σώμασι σωπικώσας, καὶ τὰ μάλιστα κηλίδων ἢ μιασμάτων ὧν καθαρεὰ, νῦν ἐπόγλ ἀφανίζει, ἢ λήθη βαθεῖα δέχε) λαμβάνουσα τὰ ἄμα τ' τε βίε, ἢ τ' σωμάτων, ἐπ' ἦ ἐ μνήμης πέρα φλω. εἰ δ' κέκλωσεν μὲν ἀνθρώποις ἀναγκαῖα τελευτὴ, κρεῖττον δ' ἐς αὐτὸν νόσε πάσης σθηρ ἐπηρέτης, πῶς γὰρ ἀγαθὸς μὴ διδύναι τοῖς χρείοις, ὁ τοῖς χρεῶν ἀποδώσων· καὶ παῦσαι μὲν ὡς ἂ δυναμένων σωθῆναι τῶν ὑπὸ χειρησάντων διεξῆλθον. ἐνεστὶ δ' σωζεῖν τοῖς ἀνδριζομένοις, καὶ ἐκ τῶν σφαλερωτάτων. πρῶτον μὲν γὰρ τὸ καταρρίφθην ἐνεπίβατον. ἐπεὶ πᾶν τὸ οἰκοδομηθὲν εὐλύσλυτον. ὑμεῖς τε πλείστοις χαρισάμενοι, ὅτι τῶν πρᾶξιν, ἀλλήλοις σωτῆρσι καὶ βοηθοὶ γένεσθε. ἐ τοῖς πολεμίοις τὸ ὑμέτερον ὦθισμα, ταχέως κλάσει τὸ φρονήματα. καὶ τάχα αν ὑμῖν ἀναγκαῖον τὸ κατὰ θυμὸν γίνεσθαι, μόνον καταρξαμένοις. ἀναβαίνοντας μὲν γὰρ, κωλύειν πρέπον) κ' τοὺς, λαβόντας δ' καὶ βιαζομένους, ἄπαξ, οὐκ αν ὑπόσχοιεν ἐπὶ καὶ ὀλίγοι φύσει). τὰ δ' καταρξάμενον, αἰσχυνοίμην αν, εἰ μὴ πειράσαιμι ζηλωτὴν, ἐν τοῖς ὀπίσω πρώτοις. καὶ ὁ μὲν ζῶν, ἀρξει τ' τῶν ὁμοίων, μακάρια δ' ἀνελθὼν κ' τοὺς πρὸ τὰ ἀρίστεια.

ΚΕΦ. ε.

Τοιαῦτα δ' πάντα διεξιόντ, τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος ἐδείσε δ' κινδύνε τὸ μέγε. τὰ δ' ἐν πᾶσι παντὸς πειρώμενοι στρατοπεδεύσαντες αὐθ τὸ ἄνομα, γὰρ ἀπὸ συμφορᾶς, ἀνὴρ κ' κ' χάρ, ἐ κ' ψυχῶν ἄμεσ. ἐφάνη. καὶ τ' πρώτων ἂν τις αὐτ λάβοι τὸ σωματικὸν ἕξεως ἀδύνατον εἶναι στρατιώτην· ἰδοὺ μέλας μὲν ὁ ὧν τ' χρόαν, ἰσχνὸς τ' σῶμα πεπλημμέ. ἀλλ' ἐνῆκε τῆς ἡρωϊκῆ ψυχῆ λεπτὸν σῶμα, ἐ πολὺ τ' ἰδίας ἀλκῆς στιβαρ. πῶς γὰρ αἰσχρὰς, ὑπεδιώκω καὶ σφ, ἐφη, πρῶτος ἐναυτὸν, πρῶτ. ἀναβαίνω τὸ τεῖχ· καὶ εὐχόμην μὲν μετ' τῆ τε ἰσχύϊ καὶ τῆ γνώμῃ, τῶν σῶν ἀκολουθήσειν τυχεῖν. εἰ δ' ἐ μεσοπορῶν τῆς ὑπόνοιας, ἴδοι με, μὴ πρὸ πάντα παρ' ἐλπίδα, ἀλλ' ὕστερον σὲ κρίσει τὸν μάταν ἡγημένον. τοιαῦτα μὲν καὶ τῆ μὲν δεξιᾶ χεῖρα τὸν τοῖχον ὑπερεῖν ὕστερ τῆς κεφαλῆς πρωτατεύων, τῆ δεξιᾶ δ' τὸ ξίφ. ἀπαπτόμ, ἐχωρ πρὸς τὸ τεῖχ, μαλιστ' σθιόμενον τ' ἡμέρας ἔκτῳ. ἅπαντ δ' αὐτῷ καὶ τ' ἄλλων ἔνδεκα μόνοι ζηλωταὶ τ' ἀνδρείας γεγένθαι. πρῶτος δ' πολὺ πάντες ἐάνη, ὁρμὴ πνὶ δαιμονίῳ χρώμ. οἱ Φρυγοὶ δ' ὑπὸ τ' τείχες, κατηκοντίζον τε αὐτ. κ' βέλεσι πάντ' ἦν ἀπείρους ἐβαλλεν, καὶ πέτρας ἐξαίσιος κατεκύλιεν, ὧν οὐκ τ' μὲν ἕνδεκα παρέσυρεν ἐνίσσ. ὁ δ' πεδίν ἀπεντῶν τοῖς ἀφιεμένοις, κ' κατεχώνυμ. ὑπὸ τ' βελῶν, ἐ πρότερον ἐπέσχε τὸ ῥιφὲν ἢ γενέσθαι ἐπ' ἄκρῳ, καὶ πρέπαθαν τὸν πολεμίων. καταπλαγέντες γὰρ αὐτὸ τῶν τε δυναμιν οἱ ἰσθάνει, καὶ τὸ ἄθλημα τ' ψυχῆς, ἅμα δ' καὶ πλείους ἀναβεβηκέναι δόξαντες ἐτράποντο. ἔνθα δὴ καταμείψαντ' ἄν τις ὡς φθονερὰν ὅπ τῆς δρεπῆς τῶν τύχῳ, καὶ κωλύσαν ἀεὶ τὰ ἀθάδοξα τ' κατορθώματ. ὁ γὰρ ὧν ἀνὴρ ἐ, ὅτε σκεπτοπτῆς σφενδόλης ἐσφαλη, καὶ πλησίος πως, πια πίπτειν, ti non ſteterunt. Qua in re fortunam quis veluti cinoribus officiat non incuſaverit? Siquidem hic vir

A quorum anima cum corpore ſepultura damnatur. Quis enim virorum fortium neſcit, quod animas in acie ferro corporibus abſolutas, puriſſimum elementum æther hoſpitio receptas inter ſidera collocat: manesqve ſe bonos ac propitios heroas, videndos offerunt poſteris ſuis? Quas vero morbus corporis tabesqve conſumpſerit: & ſi maxime probris ac piaculis purgatæ ſint, ſubterraneæ tenebræ operiunt, altaqve oblivio ſuſcipit, corporis ſimul & vitæ ac memoriæ fine circumſcriptas. Quod ſi neceſſario mors homini decreta eſt, ad hoc autem omni morbo leviusest, ferri miniſterium, cui non videatur ignavum negare uſui, quod debito redditurus ſit. Et hæc quidem velut ſervari neqveant, vel qui conati fuerint, proſecutus ſum. eſt autem ſalutis ſpes in maximis quoque periculis qui virilem animũ gerunt. Primum enim quod decidit patet inceſſui: deinde totum quod ædificatum eſt, facillime diſſolvi poteſt. Vosqve plures hoc opus aggredientes, alius alii pro adhortatione fietis atqve ſubſidio: veſtraqve obſtinatio brevi animos hoſtium franget: ac fortaſſe nobis, ſi eam tantum cœperimus, incruenta res efficietur. Etenim aſcendentes quidem nos prohibere ſcilicet conabuntur. ſi vero clam vel etiam per vim aliquid egerimus ſemel, quamvis paucos non ſuſtinebunt. Me autem profecto pudeat, niſi qui primus hoc fecerit invidendum remunerationibus fecero: & qui vixerit quidem nunc æqualibus præſit: beatiſſima vero præmia ſequantur occiſos. Talia dicente Tito, cætera quidem multitudo periculi magnitudinem timuit: eorum vero unus, qui in cohortibus militarent, Sabinus nomine, genere Syrus, vir & manu ſimul & animo fortis apparuit: licet ſi quis eum ante vidiſſet, quantum ex habitu corporis, ne ſpecie quidem militem eſſe credidiſſet: erat enim colore nigro, exilis habitudine: ſed anima quædam heroica in macro corpore, atque anguſtiore viribus ſuis habitabat. Cum primus itaqve ſurrexiſſet, dedo me inquit, tibi alacri animo Cæſar, & ante omnes in murum aſcendo: atqve opto quidem, ut vires ac voluntatem meam ſequatur fortuna tua, quod ſi cœpto caſus inviderit, ſcito me non præterſpem, quod res aliter ceſſerit, ſed quod fic decreverim, pro te moriturum. His dictis, & ſcutum læva capiti prætendens, ſtrictoq; dextera gladio, circa horam diei ſextam murum petebat, ſequebantur autem ex aliis, qui ſoli ejus virtutis æmuli eſſe cupiebant, undecim viri. Multo autem omnes antecedebat divino quodam impetu excitatus, cum de muro cuſtodes jaculis & ſagittis undiqve infinitis appeterent, atqve ingentia ſaxa devolverent, quæ nonnullos de undecim dejecerunt. Sabinus autem miſſilibus occurrens, licet obrueretur ſagittis, non tamen ante impetum cohibuit, quam ſumma muri prehenderet, hoſtesqve in fugam verteret. vitibus enim ejus atq; animi pertinacia territi, pluresq; aſcendiſſe ravirtutibus invideat, ſemperqve præclaris fa-

LIII

cum maximo crepitu pronus decidit. Unde factum eſt, ut Judæi reverſi, ubi ſolum & jacentem vidêre, ex omni eum parte jaculis peterent. Ille vero genibus nixus, & ſcuto protectus, primo quidem ulciſcebatur hoſtes, multosqve ad ſe appropinquantes ſauciavit: vulnerum autem multitudine remiſit dexteram: & ad extremum priusquam redderet animam ſagittis eſt obrutus, vir dignus pro fortitudine qui meliori fortunæ uteretur, pro menſura vero cœpti facinoris cecidit. Cæteri autem tres pene jam ſumma tenentes, obtriti lapidibus perierunt, & octo ſauciati detracti, & in caſtra relati ſunt. Hæc quidem tertia die menſis Julii geſta ſunt.

A πέλως ἐπ' αὐτῆς μ̃ μεγίστῳ ῥόφῳ κατέπεσεν. ὑπεραθέντες δ' οἱ ἰουδαῖοι κ̃ καλέσαντες μόνον τὸ αὐτὸν καὶ πανωλεθρίᾳ, πάντη γενέσθαι. ὁ δ' εἷς γόνυ θέμενος, καὶ προσκαλυψάμενος τ̃ θυρεὸν, τὸ μὲν πρῶτον ἡμύνατο, κ̃ πολλὰς τ̃ πλησιασάντων ἐτρέψατο. αὖθις δ' ὑποτυπήσας τραυμάτων, παρῆκε τὴν δεξιὰν, καὶ τῷ πλήθει ὑποδοὺς τὴν ψυχὴν, καπεχώσθη τοῖς βέλεσιν, ἀνὴρ ἄξιος μὲν ἀμύνοντι χρῆσθαι δι' ἀνδρίαν τύχης, πρὸς ὧν δ' ἐπιβολῆς ἀναλόγως. τ̃ δ' ἄλλων, τρεῖς μὲν τὸν ἤδη πρὸς τοῖς ἄκροις ὄντας σωτηρίᾳ ἐπέκτειναν τοῖς λίθοις. οἱ δ' ἐκτὸς τραύμασιν καταπονηθέντες, ἀνεκομίσθησαν εἰς τὸ στρατόπεδον. ταῦτα μὲν δὴ, τρίτῃ πανέμπλεως ἐπράχθη.

B

CAP. II.

Romani Antoniam invadunt, & a Judæis repelluntur.

BIdno autem poſt, viginti de numero excubantium per aggeres militum congregati, ſigniferum ordinis ſui, & duos quosdam ex ala equitum, & tubicinem unum ad ſe vocant: nonaqve noctis hora per ruinas ad Antoniam ociose procedunt. occiſis autem primis cuſtodibus ſomno oppreſſis, murum obtinent, ac buccina ſignum dari præcipiunt: quo cæteri quidem vigiles ſubito exuſcitantur, & fugiunt priusquam multitudinem quæ murum aſcenderat, cernerent. nam & timor illis, & tuba imaginem quandam, ut magnum hoſtium numerum aſcendiſſe crederent, oſtendit. Cæſar autem ſigno audito, propere armat exercitum: & cum ducibus primis lictorum caterva comitatus, aſcendit. Cum autem Judæi ad templum interius confugiſſent, ipſi quoque per cuniculum irruperunt, quem Joannes adverſum Romanorum aggeres aperuerat. Diſpoſitiqve amborum agminum ſeditioſi, tam Joannis quam Simonis, arcebant eos ſumma vi atqve alacritate repugnandi. ſiquidem excidii finem putabant, locum ſanctum penetraſſe Romanos, quod & his victoriæ principium fuit. Ad ipſum autem adytum validiſſima pugna committitur: his quidem templum vi occupare certantibus, Judæis vero Antoniam verſus eos repellentibus. Et ſagittæ quidem ac haſtæ utrisq; inutiles erant, ſtrictis autem enſibus dimicabāt. Neqve conflictu diſcerni poterat, ex qua parte quisque pugnaret, permixtis viris & propter anguſtias permutatis, cum & vocis intellectum magnitudo confunderet, multaq; mors eſſet utrinqve, armaqve ſimul & cadavera jacentium conculcata frangerent præliantes. Semper autem ſi bellum fluctuans gravaſſet alteram partem, potiorum exhortatio & inferiorum conqueſtio naſcebatur. Neqve aut fugæ, aut perſecutioni locus erat: ſed propinquæ mutationes conſligentium, & inclinationes permixte fiebant exercitus. Qui vero inter primos ſtetiſſent, aut occidendi aut moriendi neceſſitatem habebant, quod refugere non dabatur. nam & poſteriores utriusqve partis, ſuos in frontem urgebant, nullumq; inter dimicantes bello vacuum intervallum reliqverat. Cum autem Judæorum animi Romanorum peritiam vincerent, jamqve omnino tota acies pelleretur, (a nona enim hora noctis ad ſeptimam diei usqve pugnabant) hi quidem ſimul omnes excidii

C

D

E

F

G

Κεφ. ε'.

Μετὰ δ' ἡμέρας δύο τ̃ προκριτέντων τινὲς ὑπὸ τῆς χώμασι φυλάκων ἔκσοι συνελθόντες, προσκαλέσαντο μὲν τὸν τ̃ πέμπτης τάγματος σημειοφόρον, καὶ δύο τινὰς τ̃ ἐπ' ἴλαις ἱππέων, καὶ σαλπιγκτὴν ἕνα· κ̃ δ' ὥραν τ̃ νυκτὸς ἐνάτην, προβαίνουσι μὲν ἡσυχῇ διὰ τ̃ ἐρειπίων, ὑπὸ τὴν ἀντωνίαν δὲ φθάσαντες τοὺς πρώτους τ̃ φρουρῶν κοιμωμένους, κρατοῦσι τ̃ τείχους, κ̃ σαλπιγκτὴν σημήνειν ἐκέλευσαν. ὡς δ' ὑπ' ἄλλων φυλάκων ἐξανάστασις αἰφνίδιος καὶ φυγὴ, πρὶν πᾶσι τὸ πλῆθος ὑποπτῆσαι τ̃ ὑποβεβηκότων, ὅτι γὰρ φόβος καὶ ἡ σάλπιγξ, φαντασίαν αὐτοῖς δ' πλῆθος ἀναβεβηκέναι πλειόνων παρῆχε. κ̃ σαρ' ὑπ' ἐσημείας καλακούσας, ἐξεπλήττετο τὴν τ̃ δυνάμων διάταξιν, καὶ μ̃ τ̃ ἡγεμόνων, πρῶτος ἀναβαίνει τοὺς ὑπλίτας ἔχων. καταφθόντων δ' ἰουδαίων εἰς τὸ ἱερὸν, κ̃ αὐτοὶ διὰ τ̃ δυρυχώρου εἰσέπιπτον, ἕως ὁ ἰωάννης ἀπὸ τ̃ χωμάτων τ̃ ῥωμαίων ἀπώρυξε. κ̃ διαστάντες ἀπ' ἀμφοτέρων οἱ σωσιασταὶ τ̃ πυγμάτων, δ' τι ἰωάννῃ, καὶ δ' σιμωνι, πρὸς αὐτοὺς, ἀδικίαν ἔτι ἰσχύοντες ἕτερος ἑτέρῳ ἐπελάμβανον, τὸ ῥωμαϊκὸν παρελθὸν εἰς τὸ ἄγιον· ὃ δὴ κάκεινοι, δ' κρατεῖν ἐρχόμενοι. συρρήγνυται δ' ἀεὶ τὰς ὁδοὺς, μάχη καρτερὰ, τ̃ μὲν, καθ' ἁλωσέως κ̃ τὸ ἱερὸν εἰσιόντων, τ̃ δ' ἰουδαίων ἐμποδιόντων αὐτοὺς ὑπὲρ τ̃ ἀντωνίαν. καὶ τὰ βέλη μὲν ἀμφοτέροις ἄχρηστα, κ̃ τὰ δόρατα· ἀστόμωτοι δ' τὰ ξίφη συνεπλέοντο, κ̃ ἀεὶ τῶν συμβολῶν, ἀκμὴν ἀμφοτέρων ἐκάστοις μάχονται. πεφυρμένων μὲν τ̃ ἀνδρῶν κ̃ ἀεὶ τῶν ξενοχωρίαν δηλαγομένων, τ̃ δ' βίας ἀσημάντου παρεμπιπτούσης διὰ τὸ μεγέθος. φόνου δὲ τὰ ἀμφοτέρων πλῆς, κ̃ τ̃ πεσόντων τὰ τε σώματα κ̃ τὰς πανοπλίας πάντας, θέρμων οἱ μαχόμενοι. ἀεὶ δ' ἐφ' ἑκάτερον βρίσαντος ῥέων ὁ πόλεμος, ὥσπερ κλύδων μὲν ἀμφοτέρων τ̃ πολεμούντων, οἰμωγαὶ δ' τ̃ τρεπομένων. κἂν δ' οἱ φυγεῖν πάντα τρόπον ἔχον, ἀδ' αἱ διάδυσις, ἀλλ' ἀνωμαλοῦσαι κ̃ μεταβάλλουσαι, μεμιγμένης ἐγίνοντο τ̃ ἀθλιότητος. τοῖς δ' ἐμπροσθεν γινομένοις, ἡ δ' θησκειν ἡ κτανεῖν ἀναγκη παρῆν, ὅσοι μὴ ἀναφυγῆς. οἱ γὰρ κ̃ νῶτα προσσωσιάζοντες, τὰς σφετέρας παρ' ἀμφοῖν, ἀδεᾶ μάχην μεταφέροντες κατέλιπον. πολεμούντων δ' τ̃ ἰουδαίων τοῖς θυμοῖς τὴν ῥωμαίων ἐμπειρίαν, καὶ κλινομένης καθάπαν ἤδη τ̃ φάλαγγος. ἀπὸ γὰρ ἐνάτης νυκτὸς ὥρας, εἰς ἑβδόμην τ̃ ἡμέρας ἐπλέμουν, οἱ μὲν ἀθρόοι, καὶ τὸν τ̃ ἁλώσεως κίνδυνον

χώδωνα ἔχοντες ἀνδρίας ἐφόδιον. ῥωμαῖοι δὲ μέρει τ
δυωάμεως, ἄπω δὲ ἐπανεβεβήκει τὰ τέγματα, καὶ τοῖς
ἐπανειχον οἱ μαχόμενοι, τότε κρατῶν τ ἀντωνίας
ἐπεχείρουν, δοκῆ δ παρόντ ἰδόκει.

ΚΕΦ. ζ.

Ἰουλιανὸς δέ τις ἑκατοντάρχης τ ἀπὸ τ βιθυνίας, οὐκ
ἄσημ ὢν ἀνὴρ, ἐν ἐγὼ κατ ἐκεῖνον ἱστόρησα τ πό-
λεμον, ὅπλων τε ἐμπειρία, καὶ ἀλκῇ σώματ, καὶ
ψυχῆς ῥώμης ἀπάντων ἀρίστ, ὁρῶν τὰς ῥω-
μαίους ἐκδιδόντας ἤδη καὶ κακῶς ἀμυνομένους, παρεσ-
κευάκει δ πάντως κρ τὴν ἀντωνίαν, περσπᾶν, καὶ νικῶντες
ἤδη τὰς ἰουδαίους, τρέπεσθαι μόν μέχρι τῆς δ ἐνδοτέρω
ἱερᾶς γωνίας. ἐφέρετο δ τὸ πλῆθ αὖθις, ὥστε τὴν
ἰσχὺν, ὥστε τὴν πάλμαν ἀνθρωπίνην ὑπολαμβάνοντες.
ὁ δ Ἰούλιος μέσων τ σκεδαννυμένων ἄλλοτε ἄλλη ἀφίστων,
ἐφόνευε τὰς καταλαμβανομένους, καὶ τῆς ὄψεως ἐκεί-
νης, ἀδὲν ὥστε τῶν καίσαρ θαυμασιώτερον, ὥστε τοῖς ἄλ-
λοις παρέσῃ φρικωδέστερον. ἐδίωκετ δ᾽ ἄρα καὶ αὐ-
τὸς ὑπὸ τῆς ὁμαρμένης, ἵν ἀμήχανον ἀφυγεῖν
θνητὸν ὄντα. τὰ δ ὑποδήματα πιπαρμένα πυκνοῖς ἥ
ὀξέσιν ἥλοις ἔχων, ὥσπερ τ ἄλλων στρατιωτῶν ἕκας,
καὶ τ λιθοστρώτων τρέχων, ὑπολισθαίνει πεσὼν δ᾽
ὑπ μ μεγίστ τῆς παντοπλίας ἦχε, τὰς φευγο-
τας ὑπερέφυ. καὶ τῶν μὲν ὑπὸ τῆς ἀντωνίας ῥω-
μαίων, ἠρᾔ βοὴ ἐπὶ τὰνδρὶ διωκόντων. οἱ δ ἰουδαῖοι
πρεσάντες αὐτὸν ἀθρόοι, τοῖς τε ξυσοῖς, καὶ τ ῥωμαΐ-
ους πάντ ἔπαιον. ὁ δ πλατὺ μὲν τοῦ θυρεοῦ σίδηρον
ἐξεδέχετο. πολλάκις δ᾽ ἀναστῆναι πράσσων, ὑπὸ δ
πλήθους τ τυπτόντων ἀνετρέπετο, καὶ κατέμ δ᾽ ὅμως,
ἔνθ᾽ ἐπὶ τοῦ ζίφη πολλὰς. ἤδη δ᾽ ἀνορθοῦσθαι τάχιστα, τοῦ τε
κράνους ἐκ τοῦ θώρακος περραγμένου, πάντα τὰ κατὰ
τὸν σφαγέα, ἔτ αὐχένα σωέλκων, μέχρις κοπο-
μένων αὐτοῦ τ ἄλλων μελῶν, καὶ μηδενὸς περσαμένου
τολμῶντ, ἐσέβοκε. δεινὸν δ᾽ πὶ θ ἰσχὺς καίσα-
ρος ἀνδρὸς ὅτως ἐναρέτου, καὶ ἐν ὀλίγ τοσούτων φονεύ-
σας. καὶ αὐτὸν μὲν ὁ πατ διέκλεισε δ βοηθῶν ἐθέ-
λοντα, τοὺς δυναμένους δ καταπλῆξαι. ἰουλιανὸς μὲν
οὖν πολλὰ δυσθανατήσας ; καὶ τ στεναγόντων ἐλέγχος
ἀπλῆχας καταλιπὼν, μόλις ὑποφάπτεται, μέγιστον
ἀ ὠφελ ῥωμαίοις καὶ καίσαρι μόνον, ἀλλὰ ἔ ὠφελ τοὺς
πολεμίους κλέος καταλιπών. ἰουδαῖοι δ᾽ ἅ τ νεκρὸν
ἁρπασάμενοι, πάλιν τοὺς ῥωμαίους τρέπονται, καὶ κατα-
κλείσαντες τοῦ ἀντωνίαν. ἠγωνίσαντο δ᾽ ἐξ αὐτῶν
ἐπισήμως καὶ ταύτῃ τοῦ μάχου, ἀλέξας μὲν τις καὶ
γυφθαῖος δ᾽ ἰωάννα τέγματ ἐκ δ τ ἐπὶ σῆμα,
μαλαχίας τις, ἔ ὁ δ μέρτων ἰούδας, ἔ σωζᾶ υἱὸς
ἰάκωβ, τ ἰδυμαίων ἡγεμών, τ δ ζηλωτῶν ἀδελφοὶ
δύο, παῖδες ἰαείρ, σῖμων τε καὶ ἰούδης.

ΚΕΦ. η.

Τίτ δ τῆς μὲν οὖν αὐτῷ στρατιώτας, καταισκά-
πτειν προσέταξε τὰς ἐμελίους τ ἀντωνίας, καὶ τῇ
δυνάμει πᾶσῃ ῥᾳδίαν τοῦ ἀνοδον εὑτρεπίζειν.
αὐτὸς δ τὸν ἰώσηπον προσκαλεσάμ, ἐπίπυστο γὰρ ἐπ
ἐκείνης τῆς ἡμέρας, πανέμου δ᾽ ἐν ἐπανακαθέκατη, τὸν ἐσδελεχισμὸν καλούμενον, ἀνδρῶν ἀπορία
ἀναλελοιπέναι τοῦ θεῖ, καὶ τ δῆμον ὅλη τάτῳ θεσμῷ
ἀδυμεῖν. λέγειν δ᾽ τοῦ ἰωάννη, πάλιν ἐκέλευσεν ἀ
καὶ πρότερον, ὡς εἰ καὶ τις αὐτὸν ἔρως κακὸς ἔχοι δ᾽
μάχεσθ, πρὸς ἐλθοῦν μεῖζον ἔσων βλέπειν πλεμῶν ἐξέπη,

A periculum pro nutrimento virtutis habebant: Romani vero exercitus parti (nondum enim ascenderant legiones, illisq; spes pugnantium nitebatur) satis esse visum est in præsentia, Antoniam obtinere.

CAP. III.

B Julianus vero quidam centurio ex Bithynia, non ignobilis, quem in illo bello & armorum peritia & viribus corporis & animi spiritu omnium fortissimum ipse cognovi, ubi Romanos jam cedere & male repugnare conspexit (propter Titum autem apud Antoniam stabat) subito prosiliit, jamq; Judæos vincentes solus ad interiorem usqve templi angulum persecutus est. Fugiebat autem universa multitudo, neqve vim ejus neq; audaciam hominis esse opinantes. At ille per C medios ruens, quos alios alio dejecerat, ipsos quos occupasset interficiebat: eaq; facie nihil Cæsari admirabilius, aut aliis horribilius visum est. Verum & ipsum profecto fata persequebantur, quæ ab homine vitari non possunt. Calceos namqve hat ens, creberrimis atqve acutis clavis, ut cæteri solent milites, fixos, dum strato saxeis crustis solo curreret, labitur: magnoq; cum armorum sono dejectus, in tergum fugientes reduxit. D Et Romanorum quidem clamor ex Antonia sublatus est, saluti ejus metuentium: Judæi vero multi simul gladiis & hastis undiq; feriebant. Ille autem multam quidem ferri vim scuto excipiebat: sæpe autem conatus erigere se, percutientium multitudine revolutus est, & jacens tamen gladio multos perculit. nec enim cito peremptus est, quando galea & thorace omnia membra neci opportuna septus erat, namq; diu cervicem contraxerat, donec concisis aliis ejus membris remisit vires, cum ei nemo auderet succurrere. Nimius autem dolor Cæsarem tenuit, ubi tantæ fortitudinis virum in conspectu tantæ multitudinis vidit occidi: & quod locus se quidem intercludebat auxilium ferre cupientem: alios autem, ne possent, metus impediebat. Julianus igitur diu cum morte luctatus, cum non paucos interfectorum suorum saucios reliquisset, ægre peremptus est: magna sui gloria, non apud Romanos tantum & Cæsarem, verum apud hostes quoque relicta, Judæi vero etiam mortui rapto corpore, Romanos in fugam versos, in Antoniam conclusêre. Fortiter autem in eo prælio decertavêre, Alexas quidem & Gyphthæus, ex agmine Joannis, ex parte vero Simonis, Malachias, & Mertonis filius Judas, & Sosæ filius Jacobus, dux Idumæorum: Zelotæ vero fratres duo filii Jairi Simon & Judas.

De Juliani Romani militis insignifortitudine.

CAP. IV.

Titus autem militibus suis imperat Antoniæ fundamenta diruere, facilemq; ascensum cuncto exercitui præparare. Ipse vero Josepho ad se vocato (namq; audierat eo die qui erat mensis Julii septimus decimus, divinam observantiã, quæ ente lechismos vocatur, virorum penuria defuisse, eaq; re populum nimis dolere) iterum dici Joanni præcepit quæ ante mandaverat: quod etiam si quis eum pugnandi sævus amor teneret, cum qua placeret ei multitudine, ad bellum progredi liceret;

Josephi oratio pro deditione Judæorum, & profugium eorum.

dum modo non una ſecum & civitas interiret ſi- A
mul & templum: | ſanctum tamen locum violare
deſineret, neve in Deum nefas admitteret. Pote-
ſtatem autem haberet ſi vellet, ſacra intermiſſa
celebrare per Judæos quos ipſe delegiſſet. Itaq;
Joſephus, ne ſoli Joanni hæc intimarentur, ſed
etiam pluribus, unde exaudiri poſſet conſtitit, &
mandata Cæſaris Hebraico ſermone diſſeruit.
Multum autem eos qvo patriæ parcerent preca- B
batur, ignemqve depellerent jam templo contí-
guum, Deoq; vota redderent conſveta. His di-
ctis populus triſtitia ſimul & ſilentio tenebatur.
Multis autem conviciis tyrannus Joſepho cum
execrationibus lacerato, poſtremo addidit, nun-
qvam ſibi excidium eſſe metuendum, qvoniam
Dei civitas eſſet. Atqve cum exclamatione, ſane
vero, inqvit Joſephus, eam puram Deo conſer- C
vaſti, inviolataq; ſancta manſêre: nec in eum
cujus ſperas auxilium, quicquam impium deli-
qviſti: ſed ſolennia ſacra conſeqvitur. Et ſi qui-
dem tibi quisquam quotidianum auferat cibum,
impium eum hoſtem putabis: Deum vero, qvem
perpetua religione privaveris, belli auxilio ſpe-
ras futurum? Et Romanis peccata imputas? qui
noſtras leges etiam nunc tuentur: & quæ ipſe in-
tercidiſti ſacra, Deo reddi compellunt. Qvis non D
inopinatæ mutationis cauſam gemat, ac defleat
civitatem? cum alieni quidem, hoſtesq; impieta-
tem tuam corrigant. tu vero Judæus & inter le-
ges educatus, illis qvoq; in has fævior inveniā-
ris. Atqvi Joannes etiam pœnitere malorum, non
eſt turpe in rebus extremis, bonumqve tibi ex-
emplum patriam ſervare cupienti propoſitum
eſt, Jechonias rex Judæorum: qui quondam Ba-
byloniis bellum ſibi inferentibus, ſponte civitate E
priusquam caperetur exceſſit, & cum cognatione
ſua voluntariam captivitatem ſuſtinuit, ne hæc
ſancta hoſtibus proderet, Deiq; domum videret
exuri. Ob hoc ſacra Judæorum commemoratio-
ne laudatur: eumq; memoria transmiſſa per ſecu-
la ſemper nova immortalem poſteris tradidit. Bo-
num o Joannes exemplar, & ſi periculum præſto
ſit: ego autem veniam qvoqve tibi a Romanis F
ſpondeo, dum memineris, qvod gentilis mone-
am, & Judæis iſta promittam: ſpectariq; oporteat,
quis ſit author & unde conſilium. Abſit enim
unqvam me ita captivum vivere, ut genus aut
leges patrias oblivi ſcar. Rurſum indignaris &
clamas, mihiq; maledicis. Etiam acerbiora mere-
or, qvi hæc adverſus fata ſvadeo, Deiq; ſententia
condemnatos ſervare contendo. Qvis ignorat G
ſcripta veterum prophetarum, & reſponſum im-
pendens miſerrimæ civitati? Jam tunc enim ejus
excidium prædixêre, cum quis homicidium gen-
tile cœpiſſet. Veſtrorum autem cadaverum non
civitas tantum, ſed etiam templum omne repletũ
eſt. Deus plane, Deus ipſe cum Romanis ignem
ſibi luſtrationis infert, totq; ſcelerum plenam ex-
urit civitatem. Hæc Joſepho cum fletu & lacrymis
proſeqvente, vox ejus ſingultibus interrupta eſt. Et Romani qvidem miſerati dolorem, admirati ſunt
Joannes autem ejusqve ſocii magis contra Romanos irritabantur, illum quoque capere cupientes

δίχα δ' σωσαπολέσαι πάν τι πλὴν, ἐὰν αὐτὸ μηκέτι
μὴ τεμαίνεσθαι τὸ ἅγιον, μηδὲ εἰς τὸν θεὸν πλημμελῆν.
παρῆναγε δ' αὐτὰ τὰς ἐπιτελεσαμένας ἱερείας ἐκπλεῖν,
δι' ὧν ἂν ἐπιτελέσῃ ἰουδαίων. ἐξ ὁ ἰώσηπος, ὡς ἂν εἴη
μὴ τῷ ἰωάννῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς, ἐν ἐπηκόῳ γὰς,
τάπι δ' ἡμῖν ἐρωτῶν διηγεῖτο ἑβραΐζων. καὶ πολλὰ μὲν ἐπο-
λιόρκει φείσασθαι τ' πατρίδος, καὶ βλασφημοῦσαν δ' ναὸν
ἠμύνετο· ἤδη τε πῦρ, τῶν τι ἐναγισμὸς ἀποδίδοναι τοῦ
θεοῦ. πρὸς ταῦτα δ' ὁ μὲν ἰώσηπος κατηφεια, καὶ σιγή.
πολλὰ δ' ὁ τύραννος λοιδορηθεὶς τι τοῦ ἰωσήπου καὶ κα-
τεφρασάμενος, τὸ πλάτιστον προσεῖπεν, ὡς οὐκ ἂν πο-
τε δείσειεν ἅλωσιν. θεὸν γὰρ ἔχαρχεν τὴν πόλιν. καὶ ὁ
ἰώσηπος πρὸς ταῦτα ἀνέκραγε. πάνυ γοῦν καθαρὰν
τοῦ θεοῦ τετήρηκας αὐτὴν, ἀμίαντον δ' μόνον τὸ ἅγιον. εἰς
ὃν δ' ἐλπίζεις σὺν μαχον, ἀδεῆ ποιήσας τὰς δ' ἐθίμους
θυσίας ἀπολαμβάνει· καὶ μὴν σε τὶς ἀφέλητα τὴν
καθ' ἡμέραν προφὴν ἀσεβέσατα, ἔτι νῦν ἐν πολέμιον.
αὐτὸν δ', ὃν τ' μὲν ἐξ θρησκείας ἑστερῆσαι θεοῦ, ἐλπίζεις
σύμμαχον ἐχεῖν ἐν τῷ πολέμῳ; ἐ ἐμιαροὺς τὰς ἁμαρ-
τίας ἀναπλῆς; οἱ μέχρι νῦν κήδον τὰ τ' ἡμερῶν νόμων,
καὶ τὰς ἐπὶ σὰς ἀλλοκοτείσας θυσίας ἀποδίδοσθαι τοῦ θεοῦ
βιάζονται. τὶς οὐκ ἂν ἐναλγεῖεν, καὶ κατολοφύραιτ'
τῆς ὠλιδοῦχε μεγαβολῆς τῶν πολιτ; ἴσχε ἀλλέφυλοι
μὲν, καὶ πολέμιοι τῶν σῶν ἀσέβειαν ἐπανορθοῦσθαι. σὺ δ'
ἰουδαῖος ὁ τῆς νόμους ἐντραφεὶς, κἀκείνων πρὸς αὐτὰς
μᾶλλον χαλεπώτερος. ἀλλὰ τι ἰωάννη καὶ μεῖζον ἤσαι
μὲν οὐ κακῶν, οὐκ αἰσχρὸν ἐν ἐχάτας, καὶ καλὸν ἐπιδε-
δεγμα βελομένῳ σώζειν τὸν πατρίδα σοι πρόκειται,
βασιλεὺς ἰουδαίων ἰεχονίας ὃς πρὸ γραφὴ σπατ τῷ
βαβυλωνίῳ δι' αὐτὸν, ἑκὼν ἐξέβη πόλιν ἀλλόναν τῆς πόλε-
ως, καὶ ὧν ἡμιεὰς αἰχμαλωσίαν ὑπέμενεν ἐθελόσπον,
ὑπερ δ' μὴ ὠλιδοῦναι παῖδα πολεμίοις τε ἅγια, καὶ
τὸν οἶκον δ' θεὸν ἐλεεῖσθαι φλεγόμενον. ἀλλ' ἐπ λόγ-
πατὸν πρὸς ἁπάντων ἰουδαίων ἱερὸς ὑμνεῖ, καὶ μνήμη
ῥέουσα δι' αἰῶν ἀεὶ νέα, πῆς ὑπ' ἡμυμένοις ὠλιδίδω-
σιν ἀθανάτων. καλὸν ὦ ἰωάννη ὑπόδεγμα, καὶ
πρόσῃ κίνδυνος. ἐγὼ δέ σοι, καὶ τλεῦ δοκ ῥωμαίων
συγνώμην ἐγνῶμαι, μέμνησο δ', ὡς ἐμόφυλος ὢν
ὠλιδαίνω, ἐ ἰουδαίων ἐπαγγέλλομαι, καὶ ζῆν σκεπτεῖν,
πῆς ὁ συμβολῶν, καὶ πόθεν. μὴ δ' ἐγωγε πῶ ἡμοίμαι
ζῶν ἔτως αἰχμάλωτος, ἵνα παύσωμαι δ' ἡμυς ἢ τῶν
πατρίων ὑπολάθωμαι. πάλιν ἀφαναντὶς, καὶ κακεξ-
χάς μοι λοιδορέμενος. ἄξιός γε καὶ χαλεπώτερον, ὃς
ἀντίκρυς ἁμαρτάνης τι ὠλιδαίνω, καὶ τὰς ὑπὸ θεὸν βιά-
ζομαι καίπερ τὰς σώζειν, πῆς οὐκ εἰδὲ πᾶς τ' πολα-
ῶν προφητῶν ἀναγεφὰς, καὶ τ' ὑπερέπαυγα τῆ τλή-
μονι πόλει χρησμὸν, ἤδη ἐνεστῶτα; τῶν δ' ἄλωσιν αὐ-
τῆς προεῖπον, ὅταν ὁμοφύλα πῆς ἀρξη φόνε. τ' ἡμετέ-
ρων ῥ' πλωμάτων, ἐχ ἥπαλις, καὶ τὸ ἱερὸν ῥ' πᾶν πεπλη-
ρωῦ. θεὸς ἄρα, θεὸς αὐτὸς ἐπαγὰ μ' ῥωμαίων καθαρ-
σιον αὐτῷ πῦρ, καὶ τλεῦ τρόπων μιασμάτων γέμισαν
πάλιν, ἀναπράξει. ταῦτα λέγων ἰώσηπος μετ' ὀδυρ-
μοῦ καὶ δακρύων, λυγμῷ τῶν φωνὴν ἀνεκόπη. ἐ ῥω-
μαῖοι μὲν, ὤκτειραν τ' δ' πάθος, καὶ τ' περιστάσεως
αὐτὸν ἐθαύμασαν. οἱ δ' περὶ τ' ἰωάννην παρωξύνοντο
μᾶλλον ὅπ τὰς ῥωμαίως ὑπὸ θυμοῦντας ἐγκρατεῖς
ἡμέας ὁρᾶν.

Τῶν δὲ

Vitellium compellant: quos ille ad mansuetudinem exercitus sui, quæ ei ad præsentia bella utilissima erat, non ad ignaviam, ut illi interpretabantur, referebat. Ita Vitellius, ut ante dictum est, Antonio Novello in Mœsia, Fabio Valente in Gallia, Cæcina Alieno in Germania præpositis, Romam ipse contendit.

CAP. V.

De bonis regis Agrippæ, quæ ei Claudius dederat, et quomodo ea Vespasianus ei restituerit.

Hæc ubi Agrippæ regi nuntiata sunt, quem Claudius Cæsar regnum Chalcidis, quod Herodes avunculus ejus tenuerat, et sacerdotium templi, quod ei jus dabat sacra curandi, et tetrarchiam Trachonitidis, quæ Philippo, et Lysaniæ, quæ Abilæno fuerat, et Abilam, quæ Lysaniæ, et Batanæam, quæ Varo, et Gaulanitidem, quæ Agrippæ patri fuerat, et Arcam Libani, et Antiochiæ Cilicum, et Samosatenorum regnum, quæ Antiochus habuerat, et Iturææ, et Ituræorum montes, quæ Sohemo, et Ituræorum regnum, quæ Sampsiceramo, et Cæsaream Philippi, et Julium Bethsaidam, et Tiberiadem, et Taricheas, et Tarichearum in Perea, et Julium Agrippæ, et Abilam, quæ Capitolias, et Archelaidis regnum, et Judææ, et Idumææ, et Samariæ, et Judææ, et Idumææ, et Samariæ, et Judææ, et Idumææ, et Samariæ

ellensis reddi coepere. Tot nostrae fortunae exempla Cassius [4] C. Cassius Longinus, qui cum Caesare Dictatore in Aegypto militaverat, postea Brutum Bassumque in Syria adiuverat, ut supra dictum est. Cf. Dio Cass. XLVII, 30, 6. Appian. Bell. civ. IV, 59. Plutarch. Brut. 30. Vell. Paterc. II, 69, 5. Florus IV, 7, 5. Eutrop. VII, 16. Oros. VI, 18, 4. Cassius Dio

καὶ τῇ λοιπῇ τ Ἰουδαϊκῇ, ἐπηλάλαξέ τε τῇ φαλαγγὶ πολλὰ, A qve cruentum gladium corruſcabat: armisq; cum
ἐς ὄψιν τ πισύνως κομπάζων, καὶ τὰς ἐρωνίας ῥωμαίους fremitu concuſſis, exercitui & jacenti inſultans,
ἐπισκώπτων, ἕως αὐτὸν ἀναστρεφόμενον ἐς ματαίζοντα, ſpectantes Romanos increpabat: donec eum tri-
περίσκοπος τὴς ἐκπυστίσεως τοξεύσας, διήλασε βέλε- pudiantem & vana jactantem, Priſcus centurio
μνος ὁ τ τε Ἰουδαίων ἐς τ ῥωμαίων, κραυγὴ σωνεχήθη ſagitta transfixit: eoqve facto, & Judæorum & Ro-
διάφορος. ὁ δὲ δινηθεὶς ἐκ τ ἀλγηδόνων ἐπὶ τὸ σῶ- manorum clamor varius excitatus eſt. Ille autem
μα ἔ πολεμίε κατέπεσεν, ὠκυπαθῶν ὀποφήνας ἐν πο- dolore in vertiginem tortus, ſupra corpus hoſtis
λέμῳ τλεῶ ἐπὶ τῇς ἀλόγως εὐτυχίᾳ νέμεσιν. incubuit: belliq; felicitatem ratione carentem,
B quam velox ultio ſeqveretur oſtendit.

ΚΕΦ. ιη.

CAP. VI.

Οἱ δ' ἀνὰ τὸ ἱερὸν ςασιαςαὶ φανερῶς τ' ὀκ ἀνίε- SEditioſi vero templum tenentes aperte qvi- Romani flammis pereunt dolo Judaico, & de Artorio quodam
σαν τὰς ἐπὶ τ χωμάτων φαλαγίτας ἀμυνόμενοι dem & qvotidie militibus in aggeribus poſitis
καθ' ἑκάςην ἡμέραν, ἔ δὲ πεμπτεμόῳ μη- repugnabant. Viceſimo autem ſeptimo die præ-
νὸς ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι, δόλον ἐσπιδάζον τοιόνδε. τῆς dicti menſis, hujusmodi dolum excogitant. Oc-
ἐσωτέρω ςοᾶς τὸ μεταξὺ τ δοκῶν, ἔ τ αὐτ αὐτῆς ὑρο- cidentalis porticus ſpacium, qvod inter culmen
φῆς, ὕλης ἀναπεπλάσιν αὖης, πεος ἣ ἀσφάλτῳ τι ἔ & trabes erat vacuum, ſylvis aridis, itemqve ſul-
πίσσης, ἐπῆτε ὡς καταπονέμενοι δῆθεν ἐπεχώρεν. fure ac bitumine replevêre. Deinde velut op-
πεὸς ὃ τ μὲν ἀσπέρων πολλοὶ τ ὁρμαῖς φερόμενοι preſſi cedebant. Qvare multi quidem temerarii
πεοείκεντο τῆς ἐπωχωρέσιν, ὅτι τι τλεῖ ςοᾶν ἐπιδων C fugientibus inſtabant, & in porticum aſcendere,
πεοθέμενοι κλίμακας. οἱ δὲ σωετώτεροι ἄλλην τρο- poſitis ſcalis nitebantur. qui vero prudentiores
πὸν τ Ἰουδαίων ἐπενόησαν τὸ ἔμπυον. καπαληφθὲν μὲν erant, nullam fugæ cauſam Judæis fuiſſe cogi-
τρὶ τ ἀναπεφυκότων ἡ ςοὰ, καὶ τότε οἱ Ἰουδαῖοι πᾶσαν tantes, locis ſuis manebant. Verum porticu re-
ἐπεμπρῆσιν αὐτλεῖ. αἰρομένης δ' αἰφνίδιος πάν- pleta his qui aſcenderant, ignem immittunt Ju-
τοθεν τ φλογὸς, τές τε ἔξω ἔ κινδύνε ῥωμαίους ἐκπλη- dæi excitataq; undiqve ſubito flamma Romanos
ξις ἔπιασε δεινὴ, ἔ τὰς πεὶ αὐτὸν ἐμηχανία. κυ- & qvi extra periculum ſteterunt ingens ſtupor
κλέμενοι δ' ὑπὸ τ φλογὸς, οἱ μὲν ἐς τλεῖ πλὴν ἐπι- D invaſit, & deſperatio qvos incendium ceperat,
σω κατεκρήμνιζον ἑαυτὲς, οἱ δ' ἐς τὲς πολεμίες. occupavit. flammis enim cincti ſemetipſos retrorſum in oppidum, alii vero in hoſtes præcipita-
πολλοὶ δ' ἐλπίδι σωτηρίας ἐς τὲς σφετέρες καπαπη- bant: multi ſpe ſalutis deſilientes in puteos, ilico
δῶντες, ἐκλῶντο τὰ μέλη, πλείονα δ' ἔφθανε τὲς ὁρ- debilitabantur: alios, dum conantur, prævenie-
μὰς τὸ πῦρ, καὶ τινες τλεῖ φλέγα σιδήρῳ. πεθέσχε δ' bat incendium: alii ferro flammam antevertebãt.
ἰυδέως, καὶ τὲς ἄλλως φθειρομένες, τὸ πῦρ ὅτι πλεῖ- ſtatim vero & alios fugientes ignis comprehen-
ςον ἐκφερόμενον. καίτοιγε ἦ καὶ περ χαλεπαίνοντα debat, plurimum pervagatus. Cæſarem vero li-
τῆς ἀπολλυμένοις ἐπιδὴ δίκα φόνε μετ ἀναι- cet morientibus indignaretur, quod injuſſi porti-
βήκεσαν, ὅμως ὅσιός τ εἰσήκει τ ἀνδρῶν, καὶ μηδε- cum aſcenderant, miſericordia tamen eorum te-
νὲς πεοσαμένου δυναμένε, ἔτι γοῦν φόνε μέτοιον ἐπ' B tigit. Cumqve nemo prohibere poſſet incendium,
τῆς φθειρομένοις, τὸ βλέπειν ὑπὲρ ἐκ τὲς ἡφιεν τλεῖ ψυ- hoc erat tamen ſolatio pereuntibus, quia videbãt
χλεῖ ὀδυνώμενον. βοῶν τι γὰρ αὐτῆς καὶ πεοπηδῶν, ἔ ejus dolorem, pro qvo ipſi animam perderent.
τὲς πεὶ αὐτὸν ἐκ τ ἐνόντων ἐπαμυνὲν φόνε καλῶν, Vociferans enim, & ante alios proſiliens, & comi-
δῆλον ἐπ. τὰς ἦ φωνὰς ἔκας ον, καὶ τλεῖ λοιπὸν, tes ſuos qvam poſſent auxilium ferre obſecrans,
ὥσπερ τι λαμπρὸν ὀποφέρων ἐπιφθόν, ἔυγμον ἀπέθνησκεν. ἔνιοι γεμλεῖ ὅτι τ τεῖχον τῆς ςοᾶς ὅπως πλα- cernebatur. Ejusqve voces & affectiones quis-
τὺν ἀναχωρήσοντες, ἐκ μὲν ἔ πυρὸς διεσώθησαν, ἐπὶ que, velut aliquam præclariſſimam ſepulturam,
τοῦ τ Ἰουδαίων πεῖχε ἐλθόντες ὅτι πολὺ μὲν αὐτοχον λοι- ſecum auferens moriebatur. Nonnulli tamen
πεωσκόμενοι. πλὴν τ πάντες ἔπεσον. F recepti in partem porticus latiorem, flammarum
quidem periculum evaſêre. obſeſſi autem a Ju-
ΚΕΦ. ιθ. dæis, cum diu ſaucii reſtitiſſent, poſtremo uni-
verſi cecidêre. Poſt omnes autem qvidam juve-
Καὶ τελευτῶν τὲς αὐτῶν νεανίας, ἐνόμαλε λόγος, nis, nomine Longus, toti huic ornamento fuit
ὅλον ὅτικοσμήσας τὸ πᾶν, καὶ κατ' ἄνδρα μνή- calamitati: & quamvis ſigillatim digni ſint me-
μης ἀξίων ὄντων πάντων τ ἀπολωλοτων, ἄριςος moria, qui perière, omnium tamen fortiſſimus
φανείς. ὃν οἱ μὲν Ἰουδαῖοι τῆς τε ἀλκῆς εἰάμενοι, καὶ demonſtratus. Qvem Judæi qvidem, & quia for-
ἄλλως ἀνελεῖν ἀσθενοῦντες, καπαςῶσιν πεὸς αὐτὲς tis erat, & quia interficere enim cupiebant, ad ſe
ὅτι δεξιᾶ παρεκάλουν. ὁ δ' ἀδελφὸς χρονίλιος ἐκ descendere promiſſa fide hortabantur. Frater ve-
ἀρχῆς, μὴ καταιχύνῃ τὸ σφέτερον κλέος, καὶ τλεῖ ῥω- ro ejus Cornelius, qui ex altera parte ſtabat, ne
μαίων ςρατιᾶς. τέτῳ πιςεύσας, καὶ διαρραμὼν φα- gloriam ſuam Romanamq; militiam dehoneſta-
νερὸν ἑκατέροις τῆς παχμαις τὸ ξίφος, ἑαυτὸν ἀνει- ret orabat: cui magis obtemperavit, ſublatoq; al-
ρεῖ. τῶν δ' ταῦτα πεῖχε ἐλθόντων, ὀρθωθεὶς ὁ παν- tius gladio, ut ab utrisq; partibus cerneretur, ſe-
ουργία διασώζεται. πεοσπαλεσάμενος γάρ τινα τ metipſum occidit. Eorum autem qvos ignis ob-
ςρατιωτῶν λάκκιον, ὡ συνεσκήνει, μεγάλῃ τῇ φωνῇ, federat, Artorius qvidam, calliditate ſervatus
κληρονόμον ἔφη καταλείπων τ ἐμαυτ κτημάτων, eſt. Appellato enim clara voce Lucio qvodam, commilitone & contubernali ſuo: hæredem te, inquit,
εἰ πεοσελθὼν μι δέξαιο. ὃ δ' ἐπίασε πεοθυμέν- relinqvo totius patrimonii mei, ſi me exceperis. Cum autem ille prompto animo accurriſſet, ipſe
τος, ὁ μὲν ἐπ' αὐτὸν κατενεχθεὶς, ἔζησεν· ὁ δὲ δεξάμενος qvidem, qui ſe in eum projecerat, vixit: Lucius vero pondere oppreſſus, conſtratoqve lapidibus

ſolo allisus, continuo moritur. Ea calamitas pauliſper quidem Romanis triſtitiam comparavit, in poſterum tamen cautiores effecit, & adverſus Judæorum inſidias juvit, quibus plerumq; locamoresq; hominum neſcientes lædebantur. Exuſta eſt vero porticus ad turrim usqve Joannis, quam ille belli tempore quod cum Simone gerebat, ſupra poſtes qui in Xyſtum ducerent ædificaverat, reliqvum vero Judæi, poſtqvam conſumpti fuerant, qui aſcenderant, abſciderunt. Poſtero autem die Romani quoque, porticum quæ in Boreæ parte fuit, ad Orientalem usqve totam incendût: continentem angulos ejus, quæ appellatur Cedronos, ſuper vallem ædificata: unde etiam profunda erat & horribilis ejus altitudo.

A ἐπὶ δὲ βάρις τῷ λιθοβρώτῳ πεσοῦσα χωθεὶς, ὥσ ἀζήμιον θνήσκει. ἔτι τὸ παλαιὸν πρὸς κυρίου μὲν ἐφόβουντο ἐπιπίπτειν ἀθυμίαι, πρὸς δὲ τὸ μέλλον ὅμως, κατασκάψαι φυλακὴν κωπήρες, καὶ πρὸς τὰς ἰουδαίων ἀπάτας ὠφέλησεν, ἐν αἷς τὰ πολλὰ δι' ἀγνοίαν τῶν τόπων, καὶ τὰ ἤθη τῶν ἀνδρῶν ἐβλάπτοντο. καπικαὶ δὲ στὰ μέχρι δὲ ἰωάννου πύργε, ἐν οἰκείῳ ἐν τῷ πρὸς σίμωνα πολέμῳ κατασκάσαι, ὑπὲρ τὰς ἐξαγούσας ὑπὲρ τὸν ξυσὸν πύλας. τὸ δὲ λοιπὸν ὅπλισι ἐφθαρμένοις ἤδη ἰουδαίοις τῆς ἀναβάσιν ἐπέσχεν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ καὶ ἐφόμησαν τὸ βόρειον ἐραν ἐνέπρησαν μέχρι τῆς ἀνατολικῆς ἄλλης, ὧν ἡ σωλήνωσις γωνία τὸ κεδρῶνος καλυμένης φάραγγος ὑπερδεδόμηται, παρὸ δὲ φοβερὸν λῶ τὸ βάθος. ἐ τὸ μὲν ὠβὲ τὸ ἱερὸν ἐν τέρας λῶ.

B

CAP. VII.

De fame Judæorum.

C Irca templum quidem ita ſe res habebant. Eorum vero qui per civitatem fame corrumpebantur, infinita multitudo moriebatur. Inenarrabiles autem clades eveniebant. Per ſingulas namqve domos ſicubi aliqua veſtigia cibi apparuiſſent, bellum illico gerebatur: & amiciſſimi inter ſe ad manus veniebant, miſeris deripientes animis viaticum. Fides autem penuriæ nec morientibus habebatur: ſed etiam quos viderent expirare, ſcrutabantur latrones: ne quem forte cibum ſinu occultans quiſpiam, moreretur. Ipſos autem ſpes egeſtate victus hiantes, veluti canes rabidos decipiebat: & impingentes in oſtia, tanquam ebrii ferebantur, easdemq; domos bis ac ter eodem momento deſperatione inquietabant, omniaq; dentibus neceſſitas ſubigebat: & ea colligentes, quæ nullum, quamvis ſordidiſſimum, mutorum animalium, non horreret, comedere patiebantur. Deniq; nec cingulis nec calciamentis abſtinuêre, coriaq; ſcutis detracta mandebant. Quin etiam fœni veteris laceramenta victui habebantur: cujus nonnulli exiguum pondus quatuor Atticis vænundabant. Et quid opus eſt famis improbitatem ex rebus anima carentibus demonſtrare? Factum enim relaturus ſum, neqve apud Græcos, neqve apud Barbaros cognitum, & dictu quidem horrendum, auditu vero incredibile. Itaqve libenter hanc calamitatem intermitterem, ne mentiri me poſteri æſtimarent, niſi teſtes multos haberem, & fortaſſe patriæ frigidam referrem gratiam, parcius ea diſſerens, quorum fata perpeſſa eſt.

C

D

E

Κεφ. χ.

Τῶν δ' ἐντὸς ἁλιμῶν φθειρομένων κῆ τὴν πόλιν, ἄπρεπον μὲν ἐπιπλε τὸ πλῆθος. ἀδίκημα δ' σωίσασιν τε πλῆθ. καθ' ἑκάστην γὰ οἰκίαν ἢ που τροφῆς ὤφθη φαίνεσκιά, πόλεμος λῶ, κ' ἀλλ' χειρῶν ἐχώρουν οἱ φίλτατοι πρὸς ἀλλήλους, ἐξαρπάζοντες τὰ παλαίπωρα τ' ψυχῆς ἐφόδια. πίστις δ' ὀπορίας ὐδὲ τοῖς θνήσκουσιν λῶ, ἀλλὰ κ' τοὺς σκοπεύοντας οἱ λῃσταὶ δηρούνων, μή πῃ ὑπὸ κόλπον ἔχων τροφὴν, σκηπόντ τὸν θάνατον αὐτῷ. οὐ δ' ὑπὸ ἀνάγκης κεχηνότες, ὥσπερ λυσσῶντες κυνες ἐσφάλλοντο, κ' παρεφέροντο, κ τι θύραις ἐσπίπτουσι μεθυόντων τρόπον, καὶ ὑπ' ἀμηχανίας εἰς τοὺς αὐτοὺς οἴκους ἐσπηδῶν δὶς ἢ τρὶς ὥρα μιᾷ. πάντα δ' ὑπ' ἐδωδῆς ἦλθ' ἡ ἀνάγκη, καὶ τὰ μηδὲ τῆς ῥυπαρωτάτης ἀλόγων ζώων ἀπέχοντο, συλλέγοντες ἐσθίειν ὑπέμενον. ζωστήρων γοῦν καὶ ὑποδημάτων τὸ πλεῖστον οὐκ ἀπέχοντο, ἐ τὰ δέρματα τ' θυρεῶν ἀποδέροντες ἐμασῶντο. τροφὴ δ' ἦν χόρτε τισὶ πλανᾶ ἀπαράγματα· τὰς γὰ ἴνας εἴσει συλλέγοντες, ἐλάχιστον σταθμὸν ἐπώλουν ἀττικῶν πεσάρων.

F

Κεφ. κα.

Καὶ τὶ δεῖ τῶν ἐπ' ἀψύχοις ἀναίδειαν δ' λιμὸς λέγειν; ἄνδρι γὰ αὐτὸ δηλώσων ἔργον, οἷον μήτε παρ' ἕλλησι, μήτε ὠβὰ βαρβάροις ἰσρηται. φεύγειν μὲν ἐπεῖν, ἄπιστον δ' ἀκοῦσαι. καὶ ἐγὼ μὴ δέξαιμι τεραπύειν τῆς αὐτῆς ἀνθρωπις, κἂν παμέλιτα τ συμφορὰν ἠδέως, εἰ μὴ τ κατ' ἐμαυτὸν ἔχον ἀπείρους μαρτυρας. ἄλλως τε καὶ ψυχρὰν καταθήμιλιν τῇ παυσειδι χάριν καθυφεμένῳ τ λόγον, ἀπίστων τε τὰ ἔμπα. γνωμ τῆς τ ὑπὲρ τ ἱερὰν οἰκείων καπικωμένων, μαῖα τεκνομα, πατρὸς ἐλεαζάρε, κώμης βαθεχὼρ, σημαίνει δ' ἐτοικ υσσώπ, ἀλῶ ἡλ καὶ πλῆθον ὄπισημ. μετὰ δ' λοιπὸ πληθὺς εἰς τὰ ἱεροσόλυμα καταφυγοῦσα σωεκπλιορκεῖτ. ταύτης τῶν μὲν ἄλλων κτῆσιν οἱ τύραννοι διήρπασαν, ὅσων ἐκ τ περιᾶς ἀνασκάλασαν μόνη μετῶν εγκεν εἰς τὴν πόλιν. τὰ δὲ λάχανα τ κεμηλίων, κἂν ἔτι προφὴς ὀπίνοηθείη, καθ' ἡμέρας εἰσπηδῶντες ἥρπαζον οἱ. δορυφόροι. δεινὴ δὲ τοὺμαιον ἀχανάκησις εἴσῃσι, καὶ πολλάκις λοιδορουσα, καὶ καταρωμένη τοὺς ἅρπαγας, ἐφ' ἑαυτῶν ἠρέθιζεν. ὡς δ' οὔτε παροξυνόμενός τις οὔτ' ἐλεῶν αὐτῶν ἀνήρει· καὶ τὸ μὲν εὑρεῖν τι σπάνιον ἄλλως ἐκπέπαι, πανταχόθεν δ' ἄπειρον λᾶ ἦδη καὶ τὸ εὑρεῖν, ὁ λιμὸς δὲ ἀλῶ σπλάγχνων καὶ μυελῶν ἐχώρει.

CAP. VIII.

De muliere quæ per famem filium coxerat.

M Ulier quædam ex numero trans Jordanem habitantium incolarum, Maria nomine, Eleazari filia de vico Vetezobra, quod ſignificat domus hyſſopi, genere ac divitiis nobilis, cum alia multitudine refugiens in Hieroſolymam recepta, cum cæteris obſidebatur. Hujus alia quidem bona tyranni diripuerunt, quæ ex transamnanis locis in oppidum comportaverat. Reliquias vero conditorum, & ſi alimenta reperiſſet, irrumpentes domum ejus ſatellites, quotidie auferebant. Graviter autem mulier indignabatur: propterea q; ſæpiſſime raptoribus maledicens, & imprecans, eos contra ſe vehementius irritabat: cum neq; iratus, neq; miſerans eam quiſquam vellet interficere. Sed victum quidem parando aliis parabat: undiq; autem adempta jam erat ei etiam rapiendi facultas, famesq; viſceribus & medullis irrepſerat.

G

Digitized by Google

nullum omnino fidem habendi. Ananus ille, qui primus pontificatus Judæa potitus est, ad quem Jacobus, qui Christi frater dicebatur, adhæsit, is cum esset natura temerarius, audaxque ad audendum, et quem Sadducæorum secta præ cæteris Judæis in judicando sibi adjunxisset, ut ostendimus, Festo mortuo, Albinoque adhuc in via constituto, nactus opportunum tempus, ita se gessit. Cæsaris enim jus dicendi adhuc differebat, cujus in provincia Albinus successurus erat, quem ille jam in itinere esse audierat. Ille itaque pontificatus jus sibi arripiens, primum quidem fratris Jesu, qui Christus appellatus est, Jacobum, et quosdam alios, cum eos legibus accusasset, tanquam legum violatores, lapidandos curavit. Sed quicumque ex civibus æquissimi videbantur, et qui de legibus accurate scire videbantur, graviter id ferebant. Qui et ad regem Agrippam clam miserunt, rogantes ut ad Ananum scribat, ne quid amplius, quam quod jus sit, audeat. Quidam etiam ex his Albinum ipsum, qui Alexandriam proficiscebatur, adierunt, docentes non licere Anano sine ipsius voluntate concilium cogere. Albinus vero persuasus, scripsit iratus, minatusque est ei, qui hæc fecerat, se ultum iri. Quamobrem rex Agrippa, quod ei pontificatus jus ademerat, tres menses ei imperare passus, Jesum Damnæi filium pontificem designavit.

Cæterum hos duos pontificatus, qui ante Anani fuerant, ita se habuisse, ut ostendimus, ex Josephi libris, qui Antiquitatum scripti sunt, facile quis colligere potest. Ananus autem, qui, ut diximus, pontificatum adeptus est, ita se gessit. Quia Festus mortuus erat, Albinus vero adhuc in via constitutus, sedem judicii sibi arripuit, et Sanhedrim congregavit, et Jacobum quendam, Christi fratrem, qui Christus appellatus est, nomine

ἢ πολεμοῦντα, ὑπιβάντας καταφλέξαι. φέρεσθαι γὰρ
ἀκέραιον ναὸν ἔναγες καὶ τὸ λοιπὸν ἔσεσθαι τῶν ἀναγκαζόντων
ἀσέβειαν, οὐκ αὐτῶν. οὐ μὴν ἀλλ' ὑπιβάντες ἐπ'
αὐτοῦ πολεμοῦντι ἐκέλευον, ἀντὶ τῶν ἀνδρῶν ἀμύνε-
σθαι τὰ ἄψυχα, καὶ καταφλέξαι τοῦτο τηλικοῦτον ἔρ-
γον. ξωμαίων γὰρ ἔσεσθαι τῷ βλάβει, ὥσπερ κόσμον
τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ μένοντος. θαρρούντες δὴ ἤδη
προσεπῆλθον τῇ γνώμῃ φρόντων τε καὶ ἀλεξανδρέων,
καὶ χερεαλίου. τότε μὲν οὖν διαλύει τὸ συνέδριον, καὶ τοὺς
ἄλλους δυνάμεις διαναπαύσας κελεύσας τοῖς ἡγεμόσιν,
ὅπως ἐρρωμενέστερον ἐν τῇ ὥρᾳ παρέξει χρήσωνται τοῖς
ὑπὸ τῶν ἀστραπῶν ὑπιλέκτοις, ὁδοποιῶν διὰ τῶν ἐρειπίων
προσέταξεν, καὶ τὸ πῦρ σβεννύειν. κατ' ἐκεῖνον μὲν δὴ
τὸν ἡμέραν, καμάτου τε καὶ καταπλήξεως κρατησάσης
τοὺς ὁρμάς.

ΚΕΦ. κε.

Τῇ δ' ὑπιούσῃ συλλεξάμενοί τε τὸν ἰσχυὸν, καὶ ἀνα-
θαρσήσαντες ἐπικείσει διὰ τῆς ἀνατολικῆς πύ-
λης τοῖς φύλαξι δι' ἐξόδου ἱερᾶς θέουσαν ὥ-
ραν. οἱ δὲ καρτερῶς μὲν ἐδέξαντο αὐτῶν τὸν ἐμβολὸν,
καὶ φραξάμενοι τοῖς θυρεοῖς κατ' μέτωπον ὥσπερ τεῖχος
ἐπυκνώσαν τὸν φάλαγγα, δῆλοι τε ἦσαν οὐκ ὀπὶ πολὺ
συμμένοντες, πληθύι τε τῶν ἐπιτρεχόντων, καὶ θυμοῦ ἠτ-
τώμενοι. φθάσας δὲ τῶν θαναξέως τὸν ῥοπὸν καίσαρ,
καθ' ὥραν γὰρ ὀπὸ τῶν ἀντωνίας, ἐπήμυνε μὲν τῶν ὑπιλέ-
κτων ἱππέων. ἰουδαῖοι δὲ τὸν ἔφευγον οὐκ ἐπέμφαν,
ἀλλὰ τῶν πρώτων πεσόντων, ἐτράπησαν οἱ πολλοί. καὶ
ἐπεχωρήσαν μὲν τοῖς ῥωμαίοις ὑπισχυρίζοντο, πρὸς-
έκειντο μεταβαλλομένων δὲ ἀνέφλεγον πάλιν, ἕως πε-
ρὶ πέμπτην τῶν ἡμέραν ὥραν, οἱ μὲν βιαζόντες, ὡς τὸ
ἔνδον συνεκλείσθησαν ἱερόν.

ΚΕΦ. κς.

Τίτος δὲ ἀνεχώρησεν εἰς τὸν ἀντωνίαν διεγνω-
κὼς τῇ ὑπιούσῃ ἡμέρᾳ ἐπὶ τὸν ἕω, καὶ πᾶσαν
ἐμβαλεῖν τὸ δυνάμεως, καὶ ναὸν προσκαταχῶσαι. ἤδη
ἦρξε κατεψήφιστο μὲν τὸ πῦρ ὁ θεὸς πάλαι. παρὼν
δὲ ἡμαρμένην ἐχόντων προσθοῦς, ἡμέρᾳ δεκάτῃ λοίου
μηνὸς καθ' ὃν καὶ τὸ πρότερον ὑπὸ τῶν βαβυλωνίων
βασιλέως ἐνεπρήσθη. λαμβάνουσι δὲ αἱ φλόγες ἐκ τῶν
οἰκείων τὸν ἀρχὴν, καὶ τὸν αὐλῶνα. ὑποχωρησάντες
γὰρ οἱ πύρ, πρὸς ὀλίγον λωφήσαντες οἱ ἐπαναστᾶσαι, πά-
λιν τοῖς ῥωμαίοις ὑπιπίπτουν, καὶ τῶν ναῶν ὁμορῶν γίνε-
ται συμβολὴ, πρὸς τὰς σβεννύσας τὸ πῦρ δ' ἐνδοτὴν ἱερᾶ.
εἰσεψάλμοι τὰς ἰκέτας, μέχρι δὲ ναοῦ προῆλθον.
ἐνθα δὴ τῶν σταλωτῶν τὶς, ἅτε θορυβούμενος, ἅτε ὑπὶ τηλικούτῳ δόξας ἐγχρήσασθαι, δαιμονίῳ ἐρ-
μῇ πυρὶ χρώμενον, ἁρπάζει μὲν ἐκ τῶν φλεγομένης ὕλης,
ἀναχωρήσαντος δ' ὑπὸ σταλώτου, τὸ πῦρ ἐνίησι θυ-
ρίδι χρυσῇ. καθ' ἣν εἰς τοὺς περὶ τὸν ναὸν οἴκους ἦσαν
τῶν ἱερέων δὲ βορέᾳ κλίμακες αἰρομένης τῶν φλογὸς, ἰου-
δαίων μὲν ἐγείρει κραυγὴν δ' πολὺς ἀέρα, καὶ πρὸς τὸν
ἄμυναν συνέτρεχον, ἅτε δὲ ζέον ἐπιθοῦν λαμβάνοντες,
ἅτε παμπόλεμοι τὸ ἰσχυρὸ, διὸ ἐφυλακίσθησαν πρότερον
ἦσαν οἰκοῦντες. δραμὼν δέ τις ἀγγέλλει τίτῳ, καὶ κεῖ-
νος ἔτυχε μὲν κατὰ σκηνὴν ἀναπαυόμενος ἐκ τῆς μά-
χης, ὡς εἶχεν ἀναπηδήσας, ἔδραμε πρὸς τὸν ναὸν ἔξω
τοῦ πυρὸς. κατόπιν δὲ, οἵ τε ἡγεμόνες ἕπονται πάντες,
καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ, τύπις ἠκολούθει τὰ πράγματα. βοὴ
δ' ἦν καὶ θόρυβος, ἅτε τηλικούτης διαφθορᾶς

A si vero id pugna obtinuiſſent, ignibus conſumendum: quoniam caſtellum jam videretur eſſe non templum: & piaculum non ipſe, verum illi, qui id fieri coegêre, committerent. Tito autem, nec ſi ſuper ſtantes dimicarent Judæi, pro hominibus anima carentia ulciſcendum eſſe dicente, neqve ſe unquam tantum opus incenſurum: jam enim Romanorum fore hoc damnum, ſicut ornamentum quoque fore imperii, ſi maneret: jam certi quid vellet, ad ejus accedunt ſententiam, Fronto, Alexander & Cerealis. Tunc quidem conſilium dimiſit: juſſisq; militibus quieſcere, itemq; ducibus, ut his in procinctu validioribus uteretur, viam ſternere per ruinas lectis ex cohortibus imperat, ignemq; reſtingvere. Illo quidem die, Judæos labor timorq; ab impetu continuit. Poſtero autem collectis viribus, & recepta fiducia, C per Orientalem portam contra templi exterioris cuſtodes, ſecunda hora diei procurrunt. Illi autem primam quidem coitionem fortiter excepêre: ſeptiq; ſcutis, a fronte murum condenſa acie imitantur: certum tamen erat eos non diu daturos, quod & multitudine infeſtantium & animis vincerentur. Cæſar autem priusquam verteretur acies (nam pugnam ex Antonia proſpectabat) cum equitibus lectis venit auxilio, impetum vero D ejus non ſuſtinuêre Judæi: ſed primis interfectis, pleriqve fugam petunt: & cedentibus quidem Romanis, revertentes inſtabant: cum autem illi retorſiſſent, iterum refugiebant, donec circa horam quintam, Judæi vi coacti templum introire, concluſi ſunt. Titus autem diſceſſit in Antoniam, decreto poſtridie mane cum omni exercitu aggredi, templumq; oppugnare. Sed id plane, E Dei ſententia jamdudum igne damnaverat: evolutisq; temporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus menſis Auguſti, quo etiam prius a rege Babyloniorum fuerat concrematum. A domeſticis autem cauſam principiumqve ſumſit id incendium. Nam cum pauliſper Titi diſceſſu ſeditioſi quieviſſent, Romanos rurſus aggrediuntur, cuſtodumq; templi cum ignem exterioris fani reſtingventibus pugna committitur. Hiqve Judæis in fugam verſis, usqve ad templum acceſſerunt.

CAP. X.

HIc itaqve tunc militum quidam, non expe- Qvemadmodum templum incenſum eſt invito Tito. ctato cujusquam edicto, neqve tantum facinus veritus, ſed divino quodam motus impetu, a contubernali ſuo ſuſtollitur, & ex ardente materia raptum ignem in feneſtram inſerit auream, G unde ad membra circum templum ædificata de Septentrionali regione aditus erat. Flamma vero excitata, Judæorum quidem calamitate digno clamor exoritur, & ad ſubveniendum properabant: neq; jam vitæ parcendum rati, neq; viribus temperandum, amiſſo eo cujus gratia cautiſſimi videbantur: mature autem hoc Tito quidam nunciat. Et ille (namq; caſu in tabernaculo quieſcebat ſicut a prælio redierat) exilit, templumqve curriculo petit, prohibiturus incendium, omnesqve poſt eum duces, & hos agmina perterrita ſeqvebantur. Clamor autem ac tumultus erat tanto exercitu

Quo die mercatum Cydathenæum agi mos erat, magna vis hominum ex agris illuc convenerat. Ii, postquam armatos videre, primo impetu perterriti, fugam capere cœperunt. Deinde, ubi paucitatem nostrorum animadverterunt, ex fugitivis hostes facti, impetum in nostros fecerunt. Pugnatum est ad multum diem. Tandem victoria penes nostros fuit. Hostes terga vertere, et in montem Cydathenæum confugere cœperunt. Nostri acriter insequebantur, eosque in fugam vertebant. Quorum ut complures occiderunt, reliqui arma abjecerunt, seque dedere cœperunt. Quibus ut quisque primus se dedebat, ita ab ordine discedebat, et ad suos quisque domum revertebatur. Quorum ut magna pars discesserat, reliqui, qui in monte erant, desperata salute, ad unum omnes se dedere cœperunt. Quos Cæsar, ut erat clementissimus, omnes conservavit, et ad suos remisit. Ita ex tanta hominum multitudine, quæ illuc convenerat, nemo est relictus, qui non aut occisus, aut in deditionem receptus esset. Hoc facto, Cæsar exercitum in hiberna reduxit.

Dum hæc in Britannia geruntur, Galli, qui ad Cæsarem defecerant, Carnutes, Andes, Turones, Senones, Parisios, Pictones, Ambianos, Nervios, Morinos, Menapios, Aulercos, Eburones, Treviros, Rhemos, Lingones, Sequanos, Helvetios, Bellovacos, Cadurcos, Gabalos, Auvergnatos, Rutenos, Volcas, Arecomicos, Tectosagas, Atrebates, Bituriges, Ubios, Nemetes, Volcas

ἀπὸ δὲ τοῦ ὕστερον, ἐπὶ ἔτη δὲ πρὸς τοῖς ἑκατὸν βασιλεύοντος ἐπὶ
πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς, ἐπὶ μέχρι τοῦ τέλους ἐπὶ τὸ ἀνιαρὸν ἀλώσεως, τριακοντατεσσάρων δεῖ ἐξακοσίων, καὶ ἡμέραις πεντεκαίδεκα πέντε.

A A posteriore vero, quam ſecundo anno Cyri regis Aggæus fecerat, usqve ad excidium quod Veſpaſiano imperante ſuſtinuit civitas, anni ſexcenti trigintanovem, & dies quadragintaqvinq;.

ΚΕΦ. ΚΑ.

CAP. XI.

Κατεμπιμένου δὲ τοῦ ναοῦ τὰ μὲν ἐσπιπτόντων ἐπὶ ἁρπαγή, φόνος δὲ τῶν καταλαμβανομένων μυρίος· οὔτε δὲ ἡλικίας ἐλεος, οὔτ' ἐντροπὴ σεμνότητος· ἀλλὰ καὶ παῖδες, καὶ γέροντες, καὶ βέβηλοι, καὶ ἱερεῖς ὁμοίως ἀνῃροῦντο, καὶ πᾶν γένος ἐπιχειρούντων ὁ πόλεμος ὁμοῦ τοὺς τε ἱκετεύοντας ἐ ἀμυνομένους συνῆγε· δὲ ἡ φλὸξ ὅτι πλεῖον ἐκφερομένη τοῖς τῶν πλησίον στεναγμοῖς. ἐπὶ ἦχος μὲν τὸ ὕψος ἔλεφε, καὶ τὸ φλεγόμενον μεγάλου ἔργου, πᾶσιν ἂν τις εἰκάσειε καὶ αὐτῇ τῇ πόλει. τίς γὰρ βοὴς ἐκείνης ἂν δεινοτέρα γένοιτο ἢ μείζων, ἢ φοβερώτερος. τε γὰρ ῥωμαϊκῶν τάγματα ἀλαλάζοντα σὺν φερομένων, ἐ τῶν στασιαστῶν πυρὶ καὶ σιδήρῳ κεκυκλωμένων κραυγή, τε ὁπλῆφέντος ἄνωλαῦ, πρὸς τε μετ' ἐκπλήξεως εἰς τοὺς πολεμίους, καὶ πρὸς τὸ πάθος οἰμωγαί. συνῆγε δὲ τοῖς ὅτι δὲ λόφος, τὸ δὲ τῇ πόλει πλησίον. ἤδη δὲ πολλοὶ τοῦ λιμοῦ μαρασμένοι, καὶ μεμυκότες, ὡς εἶδον τὸ ναὸς πῦρ, εἰς ἐδυνάμεις πάλιν ἀνεκραγόν εὐπνοήσαν. συνῆχε δὲ ἥ τε περαία, τὰ τὰ πέριξ τρία, βαρυτέραν ποιοῦντα τὴν ἠχώ. ἐπὶ ἦν δὲ θορυβὸς τὸ πάθη φοβερώτερος. τὰ μέντοι δὲ ἱερὸς λόφος ἐκ ῥιζῶν ἄν τις ἐδόξε ἐρᾶσθαι, πάντοθεν δὲ πυρὸς κατακείμενος. δὲ ψιλέστερον ἦ τὸ αἷμα δὲ πυρὸς εἶναι, καὶ τῶν φονευόντων, πλείους τοὺς φονευομένους. ἐδαμοῦ γὰρ ἡ γῆ διεφαίνετο τῶν νεκρῶν, ἀλλὰ σωροῖς ἐπιβαίνοντες οἱ τραλλιανοὶ σωμάτων ὅτι τοὺς ἀλλοφεύγοντας ἔθεον. τὸ μὲν οὖν ληστρικὸν πλῆθος ὠσάμενοι τοὺς ῥωμαίους, μόλις εἰς τὸ ἔξω διεκπίπτουσιν ἱερόν, κἀκεῖθεν εἰς τὴν πόλιν. δὲ δημοτικὸς ἦ τὸ λειφθὲν, ὅτι τὸ ἔξω στοὰν κατέφυγε.

Cum templum autem incenderetur, etiam quicquid in manus forte veniſſet rapiebatur, & cædes erat infinita deprehenſorum. Nec ætatis fuit miſeratio, aut reverentia caſtitatis: ſed & pueri & ſenes & ſacri & profani ſimiliter interficiebantur, atqve omne genus hominum belli calamitas perſeqvebatur, unaqve ſupplices cum repugnantibus necabantur: flammaq; ulterius progrediens, cum gemitu occumbentium concrepabat. Et pro altitudine quidem collis, ardentisqve operis magnitudine, totam quis ardere crederet civitatem. Illo autem clamore nihil majus aut horribilius excogitari poteſt. Nam & Romanarum legionum fremitus erat, & ſeditioſorum ferro igniq; clauſorum clamor ingens, & populi ſurſum deprehenſi ad hoſtes fuga cum ſtupore, ac calamitatis conqueſtio: in colle autem conſtitutis, etiam multitudo oppidi conſonabat. Jam vero multi fame marcidi, in mortem pene luminibus clauſis, poſtqvam ignem templi vidêre, in queſtus interim vires clamoremqve receperunt. Reſonabat autem & trans fluvium regio & montes circumpoſiti graviorem ſonitum reddebant: & tamen erant clades acerbiores tumultu. Nam collem quidem in quo templum erat exuri radicitus quis putaret, ita undiq; flamma plenum: videbatur autem ſanguis igne largior eſſe, pluresqve interfectoribus interfecti: omnisq; terra cadaveribus tegebatur, & ſupra corpora mortuorum gradientes milites curſum fugientium ſequebantur. Latrocinalis quidem multitudo, tandem pulſis Romanis, in exterius templum, deinde in civitatem invadit. populi autem quod fuit reliqvum, in exteriorem porticum confugerat. Sacerdotum autem nonnulli primum verubus, itemq; ſedibus ſuis, quæ ex plumbo factæ erant, avulſis, in Romanos pro miſſilibus utebantur: deinde cum nihil proficerent, ignisq; in eos evomeretur, in parietem ſecedentes octo cubitis latum ibi manebant. Duo tamen ex nobilibus, cum ad Romanos transeundo ſervari poſſent, aut communem cum cæteris durare fortunam, ſemetipſos in ignem injecêre, & cum templo concremati ſunt, Meirus filius Belgæ, & Joſephus Dalæi. Romani autem, quod fruſtra ſe circum templum ædificiis parcere judicabant, cum ipſum templum arderet, omnia ſimul incendunt, & quicquid ex porticibus reliqvum erat, & portas: præter unam ex parte Orientali, alteram ex Meridiana, quamvis eas quoque poſtea funditus everterint. Quinetiam arculas, quæ gazophylacia vocantur, incendunt, in quibus magna vis erat pecuniæ, ac plurimum veſtium, aliaqve bona, & (ut breviter dicam) omnes Judæorum congeſtæ divitiæ, quod opulentiſſimus quisqve illuc totas domes exhauſerant. Venerunt autem etiam in eam quæ reſtabat unam porticum, extra templum quo confugerant ex populo mulierculæ, itemqve pueri & promiſcua multitudo, prope ad ſex hominum millia.

De ſacerdotibus, gazophylacioq; & porticu.

ΚΕΦ. ΚΒ.

Τῶν δὲ ἱερέων τινες, τὸ μὲν πρῶτον ἀπὸ τοῦ ναοῦ τὰς τε ὀβελοὺς, τὰς ἐδρας αὐτῶν μολίβδῳ πεπειημένας ἀναστῶντες, εἰς τοὺς ῥωμαίους ἠφίεσαν. αὖθις δὲ ὡς ὅτ' ἰοῦσόν τι, τὸ πῦρ ἐπ' αὐτοὺς ἀνερρήγνυτο, ὅτι τὸν τοῖχον ἀναχωρήσαντες ὅπερ ἐκτὸς τοῦ ἐδάφους. δύο μέντοι τῶν ἐπισήμων παρὸν σωθῆναι, πρὸς ῥωμαίους μεταστῆσαι, ἢ μαχαιρῶν πρὸς τὸ μὴ τὸν ἄλλων τύχοι, ἑαυτοὺς ἐρρίψαν εἰς τὸ πῦρ, τὸν ναὸν συγκατεφλέγησαν, μήρος τε ἐκ Βελγᾶ, καὶ ἰώσηπος δαλαίου. ῥωμαῖοι δὲ, μάταιον τὸν ὅτι πρὸς τοῖς φοβερὸν κρίναντες, τὸν ναὸν φλεγόμενον, πάντα συνεπέφλεξαν, πάντε λείψανα τῶν ξύλων, καὶ τὰς πύλας, πλὴν δύο, τῆς μὲν ἐκ τῶν ἀνατολικῶν, τῆς δὲ μεσημβρινῆς, καὶ ταύτας ὕστερον κατέσκαψαν. ἦσαν δὲ καὶ περὶ τὸν φυλάκια, ἐν οἷς ἄπειρον μὲν χρημάτων πλῆθος, ἄπειροι δὲ ἐσθῆτες, καὶ ἄλλα. κειμήλια, συνελόντι δὲ εἰπεῖν, πᾶς ὁ ἰουδαίων ὑπόλοιπος πλοῦτος, ἀναισθλασμένων ἐκεῖ τῶν οἴκων τῶν εὐπόρων. ἦσαν δὲ καὶ ὅτι τὸν λοιπὸν ἦσαν τοῦ ἐξώτερον ἱεροῦ. καταφεύγει δὲ ἐπ' αὐτὸν ὄχλος δήμου γύναια, καὶ παῖδια, καὶ ἐμμικτος ὄχλος πλῆς, εἰς ἑξακισχιλίους.

B C D E F G

Iudæi quum ex Galilæa Cestium Gallum, Syriæ præsidem, superassent, ille cum exercitu ad bellum proficiscitur. Iudæi, qui in Hierosolymis præsidium habebant, ubi Cestium Gallum cum exercitu adesse audiunt, ei occurrunt. Acie instructa prælium committitur, quo Iudæi victoria potiuntur. Cestius Gallus in castra sua se recipit. Iudæi, qui victoriam consecuti erant, Antiochiam Syriæ metropolim adoriuntur, sed Cestius Gallus eos repellit. Cæsar ad bellum proficiscitur. Vespasianus Ptolemaidem Syriæ urbem cum exercitu profectus est. Inde Ptolemaide, ad Iudæam ingressus, Galilæam occupat.

Iudæi quum ex Galilæa Cestium Gallum, Syriæ præsidem, superassent, ille cum exercitu ad bellum proficiscitur. Iudæi, qui in Hierosolymis præsidium habebant, ubi Cestium Gallum cum exercitu adesse audiunt, ei occurrunt. Acie instructa prælium committitur, quo Iudæi victoria potiuntur. Cestius Gallus in castra sua se recipit. Iudæi, qui victoriam consecuti erant, Antiochiam Syriæ metropolim adoriuntur, sed Cestius Gallus eos repellit. Cæsar ad bellum proficiscitur. Vespasianus Ptolemaidem Syriæ urbem cum exercitu profectus est. Inde Ptolemaide, ad Iudæam ingressus, Galilæam occupat.

DIscedente Cestio Gallo, Iudæi, qui Hierosolymis præsidium habebant, ubi Cestium Gallum cum exercitu adesse audiunt, ei occurrunt. Acie instructa prælium committitur, quo Iudæi victoria potiuntur. Cestius Gallus in castra sua se recipit. Iudæi, qui victoriam consecuti erant, Antiochiam Syriæ metropolim adoriuntur, sed Cestius Gallus eos repellit. Cæsar ad bellum proficiscitur. Vespasianus Ptolemaidem Syriæ urbem cum exercitu profectus est. Inde Ptolemaide, ad Iudæam ingressus, Galilæam occupat.

DIscedente Cestio Gallo, Iudæi, qui Hierosolymis præsidium habebant, ubi Cestium Gallum cum exercitu adesse audiunt, ei occurrunt. Acie instructa prælium committitur, quo Iudæi victoria potiuntur. Cestius Gallus in castra sua se recipit. Iudæi, qui victoriam consecuti erant, Antiochiam Syriæ metropolim adoriuntur, sed Cestius Gallus eos repellit. Cæsar ad bellum proficiscitur. Vespasianus Ptolemaidem Syriæ urbem cum exercitu profectus est. Inde Ptolemaide, ad Iudæam ingressus, Galilæam occupat.

μὴ ἢ ταῦτα ἡ φωνῆς ἀθρόας, μεταβαίνωμεν ἐν τεῦθεν. τὸ ἢ τέτων φοβερώτερον, ἰησοῦς γάρ τις ὑὸς ἀνάνε ἰδιωτῶν ἀγροικος, πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἢ πολέμε, τὰ μάλιστα τῆς πόλεως εὐρυχωρεμένης, καὶ εὐθηνέσης, ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἐπεὶ σκηνοπηγίας πάντας ἐθος τῷ θεῷ, καὶ τὸ ἱερὸν ἐξαπίνης ἀναβοᾶν ἤρξατο· φωνὴ ἀπ' ἀνατολῆς, φωνὴ ἀπὸ δύσεως, φωνὴ ἀπὸ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, φωνὴ ἐπὶ ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν ναὸν, φωνὴ ἐπὶ νυμφίους καὶ νύμφας, φωνὴ ἐπὶ τὸν λαὸν πάντα. ἔτι μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ, καὶ πάντας τὰς συνοπὰς ταύτας ποιῶν κεκραγώς. τῶν δὴ ἐπισήμων τινὲς δημοτῶν ἀγανακτήσαντες πρὸς τὸ κακόφημον, συλλαμβάνυσι τὸν ἄνθρωπον, καὶ πολλαῖς αἰκίσαντες πληγαῖς. ὁ δ' οὔτε ἐαυτῷ φθεγξάμενος, οὔτ' ἰδίᾳ πρὸς τὰς παρόντας, ἃς καὶ πρότερον φωνὰς βοῶν διετέλει. νομίσαντες δ' οἱ ἄρχοντες, ὅπερ ἦν, δαιμονιώτερον εἶναι τὸ κίνημα, ἄνδρες, ἀναγκάσι αὐτὸν ἐπὶ τὸν ῥωμαίοις ἔπαρχον, οὗπερ μάστιξι μέχρις ὀστέων ξανομένε, οὐδ' ἱκέτευσεν, οὔτ' ἐδάκρυσεν· ἀλλ' ὡς εἰώθει μάλιστα τῇ φωνῇ ὀλοφυρτικῶς περεγκλίνων, πρὸς ἑκάστην ἀπεκρίνατο πληγήν, αἰ αἰ ἱεροσολύμοις. ἐρωτῶντος δ' ἄλβίνε, ὅστις ἦν ἔπαρχος, τίς εἴη, καὶ πόθεν, καὶ διὰ ταῦτα φθέγγοιτο, πρὸς ταῦτα μὲν οὐδ' ὁπωσοῦν ἀπεκρίνατο. τὸν δὲ ἐπὶ τῇ πόλει θρῆνον ἔφερε, καὶ διέλειπε, μέχρι καταγνὺς μανίαν ὁ ἄλβῖνος, ἀπέλυσεν αὐτόν. ὁ δὲ τὸν μέχρι ἐκ πολέμε χρόνον, ὅτε πρόσηει τινὶ τῶν πολιτῶν, ὅτ' ὤφθη λαλῶν, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ὥσπερ ἐυχὴν μεμελετηκὼς, αἰ αἰ ἱεροσολύμοις ἐθρήνει. ὅτε δή τινι τῶν πλέόντων αὐτὸν ἐσημέρας κατηρᾶτο, ὅτε τὰς προφῆς μεταδιδόντας ἐυλογίᾳ. μίαν δὲ πρὸς πάντας λοιδορίαν, ἢ σκυθρωπὴ κληδὼν ἐπεκρέμετο. μάλιστα δ' ἐν ταῖς ἑορταῖς ἐκεκράγει, καὶ ὅτ' ἐφ' ἑπτὰ ἔτη, καὶ μηδὲν πεπαυμένος, ὅτ' ἠμελλώθη τῷ φωνῷ, ὅτε ἐκάμνε, μέχρις ὅτ' ἐπὶ τῷ πολιορκίαν ἔργα τὰς κληδόνας ἰδών, ἀνεπαύσατο. πρὸ ἡμερῶν δὲ ὀλίγων τοῦ τέκνος, αἰ, αἰ πάλιν τῇ πόλει, καὶ τῷ λαῷ, καὶ τῷ ναῷ προσθύσιον ἐδόα. ὡς δὲ τελευταῖον προσέθηκεν αἰ αἰ δὴ καὶ μοὶ, λίθος ἐκ βολῆς πιτρωσκόντος ἀφανὴς, καὶ πληγὰς αὐτὸν, ὡς ἀπέθανε, κτείνει, φθεγξαμένε δ' ἐπὶ τὰς κληδόνας ἐκείνας, τῷ ψυχῷ ἀφῆκεν. ταῦτα τῆς ξυνοῦσιν εὑρήκει, τὸν μὲν θεὸν ἀνθρώπων κηδόμενον, καὶ παντοίως προσημαίνοντα τῷ σφετέρῳ γένει τὰ σωτήρια, τὰς δ' ὑπ' ἀνοίας καὶ κακῶν αὐθαιρέτων ἀπολλυμένας. ὅπερ γε ἰουδαῖοι καὶ τὸ ἱερὸν μὴ τῷ καθαίρεσιν τῆς ἀντωνίας τετράγωνον ἐποιήσαντο, ἀναγεγραμμένον ἐν ταῖς λογίοις ἔχοντες, ἁλώσεσθαι τῷ πόλιν καὶ τὸν ναὸν, ἐπειδὰν τὸ ἱερὸν ᾖ τετράγωνον. τὸ δ' ἔπειτεν αὐτὸς μάλιστα πρὸς τὸν πόλεμον, ἰδὼν χρησμὸς ἀμφίολος ὁμοίως ἐν ταῖς ἱεραῖς εὑρημέναις γράμμασιν, ὡς κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἀπὸ τῆς χώρας τις αὐτῶν ἄρξει τῆς οἰκεμένης. ὅπερ οἱ μὲν ὡς οἰκεῖον ἐξέλαβον, καὶ πολλοὶ τ σοφῶν ἐπλανήθησαν πρὸς τῷ κρίσιν. ἐβδήλε δ' ἅμα τὴν πρὸς θεὸν ἀποστασιαν τῷ λόγιον ἡγεμονίαν, ἀποδεχθέντος ὑπ' ἰουδαίας αὐτοκράτορος. ἀλλὰ γὰρ ἀδύνατον ἀνθρώποις τὸ χρεὼν ἐκφυγεῖν, ὁδὲ προορωμένοις. εἰ δὴ καὶ τ σημείων, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τινὰς ἐκ τῆς γῆς ἑαυτῶν ἀνατελεῖν μέλλοντας, ἐπὶ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ἐκβήσεσθαι, ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀπεδέξαντο, καὶ πολλοὶ τ σοφῶν ἐσφάλησαν τῷ γνώμῃ. ἦν δὲ τὸ μὲν ἀληθὲς ἐκ τῆς ἰουδαίας ἀνατελεῖν μέλλοντα, ἐπὶ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ἐκβήσεσθαι, ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀπεδέξαντο, καὶ πολλοὶ τ σοφῶν ἐσφάλησαν τῷ γνώμῃ. ἦν δὲ τὸ μὲν ἀληθὲς ἐκ τῆς ἰουδαίας ἀνατελεῖν μέλλοντα, ἐπὶ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ἐκβήσεσθαι, ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀπεδέξαντο, καὶ πολλοὶ τ σοφῶν ἐσφάλησαν τῷ γνώμῃ. ἦν δὲ τὸ μὲν ἀληθὲς ἐκ τῆς ἰουδαίας ἀνατελεῖν μέλλοντα, ἐπὶ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ἐκβήσεσθαι, ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀπεδέξαντο, καὶ πολλοὶ τ σοφῶν ἐσφάλησαν τῷ γνώμῃ.

A postea vero subitam vocem audiere, quæ diceret, Migremus hinc. Quod autem his horribilius fuit, Jesus quidam, filius Anani, plebejus & rusticus, quadriennio prius quam bellum gereretur, in summa civitatis pace atqve opulentia, cum ad festum diem veniſſet, quo ategias in honorem Dei componi in templo ab hominibus mos est, repente exclamare cœpit: Vox ab Oriente: Vox ab Occidente: Vox a quatuor ventis: Vox in Hierosolymam & templum: Vox in maritos novos novasq; nuptas: Vox in omnem hunc populum. Atqve hæc inter diu noctuq; clamitans omnes civitatis vicos circuibat. Nonnulli autem virorum insignium, adversum omen indigne ferentes, corripiunt hominem, multisq; verberibus afficiunt. Ille autem neqve pro se, nec ad eos qui se mulctabant, secreto quicquam loqvutus, eadem quæ prius vociferans perseverabat. Magistratus autem rati, quod erat verum, magis divinum esse hominis motum, ducunt eum ad Romanorum præfectum: ubi plagis usq; ad ossa laceratus, neq; supplex cuiquam fuit, neq; lacrymavit: sed ut poterat inclinans maxime flebiliter vocem ad singulos ictus respondebat: Veh veh Hierosolymis. Albino autem interroganti (is namq; judex erat) quis esset, vel unde ortus, aut cur ista diceret, nihil retulit. Non prius autem cessavit a luctu miseræ civitatis, donec eum Albinus furere judicatum dimisit. Ille autem ad belli usqve tempus neqve adibat quenquam civium, neqve loqui visus est: sed quotidie velut orationem quandam meditatus, Veh veh Hierosolymis querebatur. Sed neq; imprecatus est cuiquam, cum in dies singulos mulctaretur, nec victum offerentibus bene dicebat. Sola vero ejus responsio ad omnes erat, triste præsagium. Maxime autem diebus festis vociferabatur: idq; per annos septem, & quinque menses continuos faciens neqve voce raucior fuit, neqve delassatus est, donec obsidionis tempore ipsa re perspectis augurиis ipse quievit. Supra murum enim circumiens iterum, Veh veh civitati ac fano ac populo, voce maxima clamitabat. Cum autem ad extremum addidit, veh etiam mihi, lapis tormento missus eum statim peremit, animamq; adhuc illa omnia lugentem dimisit. Hæc si quis reputet, profecto inveniet, Deum quidem hominibus consulere modisq; omnibus præmonstrare quæ sint eorum generi salutaria: ipsos autem ob dementiam suam malis voluntariis interire: quandoquidem & Judæi post Antoniam captam quadratum fanum fecerant: cum in sacris libris scriptum haberent, capiendam civitatem ac templum, si fanum quatuor angulis esset effectum. Sed quod maxime eos ad bellū excitaverat, responsum erat ambiguum, itidem in sacris libris inventum, quod eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terræ habiturus imperium. Id enim illi quidem quasi proprium acceperunt; multiqve sapientes interpretatione decepti sunt. Hoc autem plane responso, Vespasiani designabatur imperium, qui apud Judæam creatus est imperator. Sed enim homines fatum vitare non possunt, etiam si præviderint. At vero hi signorum

Iudaeorum ad Romanos legatio.

CAPVT II.

Cæsar in Galliam proficiscitur. Iudæi bello contra Romanos coorto, Agrippæ consilium reiiciunt, legatos ad Neronem mittunt. Agrippa eos hortatur, ut Romanis pareant. Iudæi eius consilium spernunt, Agrippæ regiam et superiora loca occupant, Romanos ex arce et inferiore urbe pellunt. Agrippa auxilium petit.

Tum Cæsar in Galliam proficiscitur, ut ea quæ ibi gerenda erant, componeret. Iudæi autem, quibus ea pax, quam cum Romanis habebant, non erat grata, bellum contra eos parare cœperunt. Quod ubi Agrippæ nuntiatum est, magnum ei timorem iniecit. Itaque magnates ad se vocavit, quos ad hoc consilium adhibere solebat, quod de rebus magnis deliberare cupiebat. Ibi ostendit, quam grave esset bellum, quod Iudæi contra Romanos parare cœpissent. Quod si Romani victi essent, nullam spem salutis superesse. Sin autem victoria Romanis contigisset, tum quoque Iudæis non minus periculum impendere. Quod Romani, victoria parta, non solum eos, qui arma contra eos tulissent, sed omnes, qui ad eam rem consilium dedissent, supplicio afficerent. Quare omnibus modis eos laborare debere, ne bellum gererent. Sed Iudæi, qui ad bellum gerendum animum iam adiecissent, nihil de pace cogitabant. Itaque Agrippæ consilium reiiciunt, legatos ad Neronem mittunt, qui ea, quæ Agrippa dixisset, falsa esse dicerent. Ille enim Romanis favere. Iudæos autem, quod bellum gerere cœpissent, non recte facere. Quod si Nero Iudæis bellum inferre vellet, ingentes copias ei futuras. Quibus rebus Nero commotus est, ut bellum contra Iudæos gerere cuperet. Agrippa autem, ubi intellexit, Iudæos bellum gerere cupere, ipse quoque arma sumpsit, regiam et superiora loca occupavit, Romanos ex arce et inferiore urbe pepulit. Quibus rebus factis, auxilium a Romanis petit.

Agrippæ consilium de bello contra Romanos non gerendo.

CAPVT III.

Agrippa Iudæos hortatur, ut Romanis pareant. Quod si bellum gerere pergant, ingentes eos calamitates exspectare. Iudæi eius consilium spernunt, Romanos ex arce et inferiore urbe pellunt. Agrippa auxilium petit.

Postquam Agrippa Iudæos bellum contra Romanos parare cognovit, magnates ad se vocavit, quos ad hoc consilium adhibere solebat, quod de rebus magnis deliberare cupiebat. Ibi ostendit, quam grave esset bellum, quod Iudæi contra Romanos parare cœpissent. Quod si Romani victi essent, nullam spem salutis superesse. Sin autem victoria Romanis contigisset, tum quoque Iudæis non minus periculum impendere. Quod Romani, victoria parta, non solum eos, qui arma contra eos tulissent, sed omnes, qui ad eam rem consilium dedissent, supplicio afficerent. Quare omnibus modis eos laborare debere, ne bellum gererent. Sed Iudæi, qui ad bellum gerendum animum iam adiecissent, nihil de pace cogitabant. Itaque Agrippæ consilium reiiciunt, legatos ad Neronem mittunt, qui ea, quæ Agrippa dixisset, falsa esse dicerent. Ille enim Romanis favere. Iudæos autem, quod bellum gerere cœpissent, non recte facere. Quod si Nero Iudæis bellum inferre vellet, ingentes copias ei futuras. Quibus rebus Nero commotus est, ut bellum contra Iudæos gerere cuperet. Agrippa autem, ubi intellexit, Iudæos bellum gerere cupere, ipse quoque arma sumpsit, regiam et superiora loca occupavit, Romanos ex arce et inferiore urbe pepulit. Quibus rebus factis, auxilium a Romanis petit.

Agrippæ consilium de bello contra Romanos non gerendo.

CAPVT IV.

Agrippa Iudæos hortatur, ut Romanis pareant. Quod si bellum gerere pergant, ingentes eos calamitates exspectare. Iudæi eius consilium spernunt, Romanos ex arce et inferiore urbe pellunt. Agrippa auxilium petit.

Postquam Agrippa Iudæos bellum contra Romanos parare cognovit, magnates ad se vocavit, quos ad hoc consilium adhibere solebat, quod de rebus magnis deliberare cupiebat. Ibi ostendit, quam grave esset bellum, quod Iudæi contra Romanos parare cœpissent. Quod si Romani victi essent, nullam spem salutis superesse. Sin autem victoria Romanis contigisset, tum quoque Iudæis non minus periculum impendere. Quod Romani, victoria parta, non solum eos, qui arma contra eos tulissent, sed omnes, qui ad eam rem consilium dedissent, supplicio afficerent. Quare omnibus modis eos laborare debere, ne bellum gererent. Sed Iudæi, qui ad bellum gerendum animum iam adiecissent, nihil de pace cogitabant. Itaque Agrippæ consilium reiiciunt, legatos ad Neronem mittunt, qui ea, quæ Agrippa dixisset, falsa esse dicerent. Ille enim Romanis favere. Iudæos autem, quod bellum gerere cœpissent, non recte facere. Quod si Nero Iudæis bellum inferre vellet, ingentes copias ei futuras. Quibus rebus Nero commotus est, ut bellum contra Iudæos gerere cuperet. Agrippa autem, ubi intellexit, Iudæos bellum gerere cupere, ipse quoque arma sumpsit, regiam et superiora loca occupavit, Romanos ex arce et inferiore urbe pepulit. Quibus rebus factis, auxilium a Romanis petit.

Digitized by Google

ἢ τειχῶν; καὶ τί μεῖζον ἀκεανὸς τείχους κώλυμα, ὃν
πεφοβήμεθοι Βρεττανοὶ, τὰ ῥωμαίων ἅπλα σεσκυ-
νῶσι; καστερία ψυχῆς καὶ πανηργία σφετέρων; ἀλ-
λὰ μὲν ἤσθετε καὶ καρχηδονίοις ἀλόντες. πυγαρουῶ ὑ-
μᾶς ἐπιχθονίῳ ῥωμαίων, ἢ ῥωμαίων Φιλανθρωπία·
οἳ πρῶτον μὲν ὑμῖν, τίνα τε χώραν ἔδομεν νέμεσθαι, καὶ
βασιλεῖς ὁμοφύλους ἐπησάμεθα· ἔπειτα τοὺς πατρίους
νόμους ἐτηρήσαμεν, καὶ ζῆν ὑμᾶς μόνον καθ' ἑαυτοὺς, ἀλλὰ
καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπετρέψαμεν οἷς ἐβούλεσθε. τὴν μέντοι γε,
ὁμολογῶ τὰ ὑμῖν ὀφειλόμενα τῷ θεῷ, καὶ ἀναθήματα συλλέ-
γειν ἐπετρέψαμεν· καὶ τοὺς παῖδας φέροντας ὅτε ἐνθυμη-
θείημεν, ἄτε ἀκωλύτους ἐάσαμεν, ἵν' ἡμῖν ἥδιον παρὰ πα-
τέρων ὦσι, καὶ ὠφελῶσθε τοῖς ἡμετέροις χρήμασι καθ'
ἡμῶν. ἔπειτα τηλικοῦτων ἀγαθῶν δοτῆρες, ὀφθέντες
τοὺς ὠφελοῦντας ἠνέγκατε τὸν κόρον, καὶ δίκλειν τὴν ἀπιστο-
τάτων ἑρπετῶν, τοῖς σώμασι τῶν ἐναφήκατε. ἐγὼ
μὲν καταφρονήσας τε τῶν ἐμῶν θυμάτων, καὶ καθά-
περ ῥήματα, ἢ πάσματα, τὸ ἄλλον χρόνον κακηδῶς
ἠρεμοῦντες, σὺν τῇ μεζονὶ νόσῳ διεφάνητε, καὶ πρὸς ἐλ-
πίδας ἀναιδεῖς, ἐμὲ τοῦς ἐξετείνατε τὰς ὀφθυμίας.
ἦκεν ὁ πατήρ μου εἰς τὴν χώραν, ἐ πεμφηόμην ὑ-
μᾶς τὴν κέρσιν, ἀλλὰ νεμεσῶν. δέον μὲν ὑπὲρ
ὀφθαλμῶν ἐθνῶς περᾶν, ὀφθῆναι τὴν ῥίζαν ὑμῶν ὀρα-
μῶν, καὶ ταύτῃ σκαπτῶν τὴν πόλιν εὐθέως, ὁ δὲ μαλι-
λίαν ἐδεῖτε ἐκ τοῦ πέρᾶ. ὀφθεὶς ὑμῶν χρόνον εἰς μετά-
νοιαν. ἀλλ' ὑμῖν ἀδέκητα τὸ φιλάνθρωπον ἐδόκει, καὶ
τὴν ἡμετέρας πραότητα, τὴν πόλιν ἐπιβρέψατε.
νέρωνα οἰκτίρομεν, ᾧ ὅπερ ἐχρῆν τοὺς πνηροπάτορας ἐ-
πεισήσατε, τὸ ἐμφύλιοις ἡμῶν παρασκαῖς ἐπιβαρῆσαι τε
καὶ χωρισθέντων εἰς τὴν αὐγυπτον ἐμὲ τὸν ἐκ πατρὸς, εἰς
ὠφελησόμενος ἐκ πολέμου κατεχρήσασθε τοῖς κοινοῖς. καὶ
σὺν ἡδέως τε παρασταν αὐτοκράτορας γεγυμνάσθαι, ἐς
ἐραστὰς φιλανθρώπως ἐπράσατε. πεσσφυγόσης
γοῦν ἡμῖν τῆς ἠρεμονίας, καὶ τὸ μὲν κῆ ταύτην ἠρεμοῦ-
των πάντων, πεσσεδρομῶν ἢ καὶ σαυηδρομῶν τὸ ἐξω-
θεν ἐθνῶν, πάλιν οἱ ἐκδαῖοι πολεμοι. καὶ πεσσεῖαι μὲν
ὑμῶν πρὸς τὸν ὑπὲρ εὐφράτου ὅπλα νεωτερισμοῦ,
πεβέβουλοι ἢ τειχῶν ἀνοικοδομήσθαι καινοὶ τότε ἢ, καὶ
τυράννων φιλονεικίαι, καὶ πολεμος ἐμφύλιος, μόνα-
τοις ἂν τοῦ πονηροῖς πρέποντα. ἦκον ὅπλα τὴν πόλιν ἐγὼ,
ὠφελῶ δὲ πατρὸς ἄκοντος, λαῶν σκυθρωπὸν ὠφελη-
σόμενα, τὸ δῆμον ἀκούσης ἰφλωικὰ φρονεῖν, ἠθέλω. ὑ-
μᾶς πώσασθαι πρὸ πολέμου παρεκάλουν, μέχρι πολλὸ
πολεμοιοῦτων ἐφεδόμεθα, δεξιὰς αὐτομόλοις δέδω-
κα, καπφυγὸσι πίστιν ἐτήρησα, πολλὸς αἰχμαλώτους
ἠλέησα, τοὺς ἐπόντας βασιλέας, σκῆλασιν τείχεσιν
ὑμετέροις μηχανὰς ἄκων προσήγαγον, ἀεὶ φονῶντας
τοὺς στρατιώτας ἐφ' ὑμῖν κατέχον. καθ' ἑκάστην νίκην
ὡς ἠπώμην, ὑμᾶς εἰρήνην προκαλεσάμην. ἐ ἱε-
ρὸν πλησιανθρωμος, πάλιν ἑκὼν ἐξελαθόμενον τὸ πολέ-
μου νόμων. φεισάμην παρεκάλουν τὰ ἴδια ὑμᾶς ἀγῶν, ἐ
σῶσαι τὸν ναὸν ἑαυτῶν, δοὺς ἄδειάν τε ἐκόδου ἐ πίστιν σω-
τηρίας. εἰ βέλησθε ἐ μαχης κράτος, ἐν ἄλλῳ τότω-
πάντων ἐπεφεισάτε, καὶ πολλὰ ἰδίους χεῖρας ἐνεπέρη-
σατε. ἐπειτα μιαρώτατοι προκαλεῖσθέ με πρὸς
λέσχας νῦν, ἵνα τὶ σώσητε πιστὸν ἴσον ἀπολωλεκὸς;

A murorum? Et qui major Oceano ... obſtaculum? quo ſepti Britanni, adorant arma Romanorum. Animorum obſtinatione, vel inſtitia ducum? Atqui Carthaginenſes captos eſſe noveratis. Itaqve vos contra Romanos ipſorum excitavit humanitas, qui primum vobis & terram dedimus poſſidendam, & gentiles impoſuimus reges, deinde leges ſervavimus patrias, & vivere vos non ſolum diſcretos, ſed cum aliis etiam B veſtra voluntate conceſſimus: quodq; maximum eſt, tributum capere Dei nomine, ac donaria colligere permiſimus: eaq; offerentes neqve monuimus, neqve prohibuimus, ut hoſtes nobis efficeremini ditiores, noſtraq; pecunia vos contra nos inſtrueretis: Ergo tantis bonis affecti, ſatietatem irreos qui hæc vobis præſtiterant, extuliſtis, & immitium exemplo ſerpentium virus blandi- C entibus infudiſtis. Eſto, Neronis negligentiam contempſiſtis, & veluti ruptum aliquod membrum, ſive contractum alias, male quieti in majore vitio derecti eſtis, & ad ſpes improbas, etiam cupiditates immodicas explicaſtis. Venit pater meus ad patriam veſtram non ut pœnas a vobis ob ea quæ in Ceſtium commiſeratis, exigeret, ſed monitis emendaret. Deniqve cum deberet, ſi depopulandæ nationis cauſa veniſſet, ſtirpem D veſtram petere, atqve hanc delere civitatem, Galilæam & circa eam loca vaſtare maluit, ut pœnitendi vobis præberet inducias. Sed hæc ejus humanitas infirmitas videbatur, noſtraq; lenitate aluiſtis audaciam. Et Nerone mortuo, feciſtis quod nequiſſimi ſolent, & ex inteſtinis noſtris diſſenſionibus fiduciam præſumpſiſtis: meq; ac patre meo digreſſis ad Ægyptum ad ſtruendum bellum tempus illud utile putaviſtis. Neq; vos E puduit perturbare principes declaratos, quos etiam duces humaniſſimos fueratis experti. Deniq; ubi ad nos confugit imperium, & omnibus in eo quieſcentibus, per legatos autem gratulantibus exteris nationibus, ecce iterum hoſtes Judæi: & legationes quidem e vobis trans Euphraten uſq;, novarum rerum gratia miſſæ, murorum autem F novi ambitus: ſeditio etiam, tyrannorumq; contentio, & bellum inteſtinum, quæ ſola hujuſcemodi nequiſſimos decent. Juſſus ergo ab invito patre cum mandatis triſtibus ad civitatem venire, lætabar, cognito populum de pace ſentire. Ante bellum rogabam vos deſiſtere, pugnantibus aliquandiu parcebam, ſponte ad me venientibus dexteram dedi, fidem ſervavi confugientibus, multos captivos miſeratus, verberibus urgentes bellum coercui, mu s veſtris machinas G invitus admovi, ſemper cædis veſtræ cupidos milites continui. Quoties vici, toties vos ad pacem tanquam victus provocavi. Cum prope templum acceſſiſſem, conſulto iterum legis belli oblitus parcere vos propriis ſanctis orabam, templumqve ſervare, data vobis exeundi copia & fide ſalutis: vel etiam pugnare alio tempore ſi velletis, in alio loco facultatem præbui. Iſta omnia ſpreviſtis: & templum manibus veſtris incendiſtis. Deinde ſceleratiſſimi nunc me ad colloqvium provocatis, ut quid tale confervetis quale periit?

Quæ cum ita sese habere vidi, quod ad me attinet, nihil mihi deliberandum fuit, quin ad Romanos transirem. Sed ut id sine periculo fieri posset, non nisi per Deum ipsum existimabam. Quare ad Iosephum conversus, Quoniam, inquam, tu, ut ipse confiteris, prophetiæ munere fungeris, a me audi quæ Deum ipsum de te dicturus sim. Quid me, inquit, Vespasiane, fallere tentas? Ego vero, quæ tibi dicturus sum, non ex me ipso, sed ex Deo dicturus sum. Iterum enim Dei te ministrum esse dico. Tu enim, Cæsar, qui Nero es, et omnes post te futuri, usque ad me, imperabitis. Etenim tu, Cæsar, dominus es, non solum mei, sed terræ, et omnium animantium, quæ in ea sunt, et maris, et omnium gentium, quæ sub cœlo habitant. Verum quod ad imperium attinet, nisi ego hoc meruisse me dicam, quod nunquam a Deo mendacium dictum sit, reus ero. Quod si Iudæorum legem, et prophetas, qui ab illis sunt, ut ego, ad mortem damnare velim, recte id facturus sim. Nam si Deus mihi mandet, quemadmodum olim Iudæis, ut ipsi mihi, et tibi, et cæteris, qui mecum sunt, mortem consciscamus, quid tandem futurum est? Quis primus manum admovebit, ut mandatum Dei violet? Quis animum inducet, ut se ipse, aut alium quemvis interficiat? Sed ecce, ego primus, ut Deo obtemperem, et vitam, si ita Deus jubeat, tradam, tibi me dedo. Tu me custodi, non ut hosti, sed ut Dei ministro. Nam si ego tibi fallax fuero, tu me non ut amicum, sed ut hostem Dei custodies.

Hæc ille. Ego vero, ubi primum ea dicta esse intellexi, quæ ad me pertinebant, ut ille mihi fidem faceret, ut ea, quæ dixerat, ipse quoque crederet, ita respondi. Ego, Iosephe, gratias ago, quod mihi tam benevolus sis, et quod tam humanum te præbeas. Sed quæ tu mihi promittis, ea ego non tam tibi, quam Deo ipsi credo. Ego enim, ut ipse dicis, Dei minister futurus sum, et ad ea, quæ ille mihi mandaverit, obtemperabo. Quare ego, qui Dei ministrum me esse dico, ut ipse quoque Dei minister sis, te hortor. Nam si

[illegible] ...ut ...ut ...ut

legatos remisit. Discessum autem parantibus Simon præsensit, & eos qvidem, qvi ad Titum perrexerant, quinqve viros statim occidit: duces vero, qvorum nobilissimus erat Sosæ filius Jacobus, correptos in custodiam conjicit. Nec multitudinem Idumæorum, abductis rectoribus, quid ageret nescientem, sine custodia habebat: sed diligentioribus eam custodiis amplectebatur: & tamen custodes profugientibus obstare non poterant. Qvamvis enim multi necarentur, plures tamen erant qvi fugerent. Omnes autem suscipiebantur a Romanis, quod Titus nimia lenitate priora præcepta neglexerat: ipsiqve milites jam & spe lucri, & satietate, cædibus temperabant. Sola enim relicta plebe, aliud vulgus cum conjugibus ac liberis, parvo quenque pretio venundabant. Cum multi autem distraherentur, & emptores pauci essent, qvanqvam voce præconis edixerat, ne qvis solus transfugeret: ut eo modo familias suas educerent, tamen hos qvoqve recipiebat: appositis, qui ab his secernerent, si quis dignus supplicio videretur. Et infinita quidem multitudo væniit. Ex populo vero servati sunt plusquam quadraginta millia, quos imperator quomodo cuiq; gratum erat, dimisit. Iisdem autem diebus etiam sacerdotum unus, filius Thebuthi, nomine Jesus, accepta fide salutis a Cæsare, ut de sacris donariis quædam traderet, egreditur, ac tradit ex fani pariete candelabra duo, his quæ in templo erant posita, similia: mensas q; & crateras, & pateras, omnia ex auro solido & gravissimo facta. Tradit etiam vela, pontificum indumenta, cum gemmis, & vasa multa sacrificio comparata. Quinetiam custos sacræ pecuniæ comprehensus, Phineas nomine, vestes & cingula sacerdotum ostendit, multamq; purpurā & coccum, quæ ad usum reposita catapetasmatis servabantur. Cum quibus aliquantum cinnami erat, casiæ, pigmentorumqve aliorum multitudo, quibus commixtis Deo in dies singulos adolebant. Tradita sunt autem ab eo & ex aliis opibus multa, & sacra ornamenta non pauca: quorum gratia, licet vi capto, ut transfugæ tamen data est venia.

A καὶ τὰς ἄνδρας ἀνέπεμψε. τῶν δὲ σκυλαζομένων δ' ἀνθρώπων, αἰδὼ ἀνέσχεν Σίμωνι, καὶ πάντα μὲν τὰς ἁπλουστέρους ἔσωσεν, δύο δὲ μόνους ἀναιρεῖ τοὺς ἡγεμόνας, ὧν ὄνομα τῷ μὲν Ἰακώβῳ συλλαβὼν ἔφευγεν. τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἰδιωτῶν ἀμηχάνων ἀφεῖτο τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἡγεμόνων οὐκ ἀφύλακτον ἔχειν, καὶ τοῖς τείχεσι φρουραῖς διαμελετῶσιν διελαμβάνεν· ἃ μὲν οὖν ἀντίσχειν οἱ φρουροὶ πρὸς τὰς αὐτομολίας ἴσχυον. ἀλλὰ καίτοι πλείστων φονευομένων, πολὺ πλείους οἱ διαφεύγοντες ἦσαν. εἶχον γὰρ οἱ φεύγοντες πάντες, ὅτι τότε διὰ πεῖσμα τῶν πέριξ ἀμελήσαντες τοῦ διαγλέμματος, καὶ αὐτοὶ κόρῳ δὲ κτείνειν ἀπέχοντο, καὶ κέρδος ἐλπίδι. τὸ δὲ δημοτικὸν καὶ γαλήνιον μόνης, τῆς ἄλλου ἔχλου ἐπώλουν αὐτοὺς γυναικὶ καὶ πένητι ἐλαχίστης τιμῆς ἕκαστον, πλήθει τῶν πιπρασκομένων, καὶ ὀλιγότητι τῶν ὠνησομένων. καὶ περ δὲ προκηρύξας μηδένα μένειν αὐτομολῶν, ὅπως καὶ φυγὰς ἐξαγάγοιεν, ὅμως καὶ τότε εἰσέχεεν· ἐπίστευε μὲν τισὶ διαφεύγειν αὐτῶν, ἧττον δὲ ἐπὶ κολάσει ἄγων. τῶν μὲν ἀπεμπολημένων, ἄπειρόν τι πλῆθος ἦν. οἱ δημοτικοὶ δὲ διεσώθησαν ὥσπερ πεπρασισμένοι, ὃς διαφεύγει καιρός, ἢ φίλον ἦν ἑκάστῳ.

B

C

D

E

F

CAP. XVI.

De occupata reliqva parte civitatis.

IAm vero perfectis aggeribus, Septembris mensis die septimo, qui erat a cœpto opere octavus & decimus dies, Romani quidem machinas admovebant. Seditiosorum autem alii, qui civitatem desperaverant, muris relictis in Acram recedebant, alii se in cloacas demittebant: multi dispositi prohibebant eos qui arietes applicarent. hos autem superabant multitudine ac virtute Romani: quodqve maximum est, læti mœstos atqve jam debiles. Cum autem pars esset aliqua muri subruta, nonnullæq; turres arietibus pulsatæ cessissent, statim quidem propugnatores earū diffugiunt: timor autem etiam tyrannos necessitate major invadit. nam & priusquam transgrederentur hostes, torpore tenebantur, & ad fugiendum suspensi erant. Videres autem paulo ante superbos, & factis impiis arrogantes, ita tunc humiles esse ac tremere, ut miseranda esset, quanquam in nequissimis, tanta mutatio. Conati sunt quidem ambitu & muro, quo mœnia cingebantur, invaso atqve perrupto, custodes pellere, atqve egredi:

ΚΕΦ. μϛ.

ΕΝ δὲ τοῖς αὐτοῖς ἡμέραις, ἑβδόμῃ τοῦ ἱερέως τοῖς ἡγεμόσι πᾶσις ἦσαν ὄνομα, λαῶν ὧν ἐπὶ σωτηρίας ὅρκους ὤμοσε θεῷ, ἐφ' ᾧ δώσουσί τινα τῶν ἱερῶν κειμηλίων, ἐξιὼν, καὶ ὧν ἐδίδουν ἀπὸ δὲ τοίχου δὲ ναοῦ, λυχνίας δύο, τράπεζαν τοῦ ναοῦ κειμήλιον ὅλης πλησίας, τραπέζας τε, καὶ κρατῆρας, καὶ φιάλας, πάντ' ὀλόχρυσα, καὶ σκευασίαν. ὧν δὲ δίδουσιν οὐ καὶ τὰ καταπετάσματα, καὶ τὰ ἐνδύματα τῶν ἀρχιερέων, σὺν τοῖς λίθοις. καὶ πολλὰ τῶν τοῦ ἱερουργίας σκευῶν ἄλλα. συνηλώθησαν οὐ καὶ ὁ γαζοφύλαξ δὲ ἱερᾶ Φινέας ὄνομα, τοὺς τε χιτῶνας, καὶ τὰς ζώνας ἐπέδειξε τῶν ἱερέων, πορφύραν τε πολλὴν καὶ κόκκον, ἃ πρὸς χρείας ἀπέκειτο δὲ καταπετάσματος· σὺν οἷς κιννάμωμόν τε πολὺ καὶ κασίαν, καὶ πλῆθος ἑτέρων ἀρωμάτων, ἃ συμμίσγοντες ἐθυμίων θεοῦ δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δηλ. παρεδόθη οὖν αὐτοῖς πολλὰ καὶ τῶν ἄλλων κειμηλίων, κόσμος τε ἱερὸς οὐκ ὀλίγος, ἅπερ αὐτοῖς βίᾳ ληφθεῖσι, τὴν τῶν αὐτομόλων συγγνώμην ἔδωκε.

ΚΕΦ. μβ.

ΣΥνεπιλεσμονῶν δὲ ἤδη καὶ τῶν χωμάτων ἑβδόμῃ φορπαϊκὰ μηνὸς, ἐν ὀκτωκαιδέκατα ἡμέρᾳ, φωμαῖοι μὲν προσῆγον τὰς μηχανάς. τῶν δὲ στασιαστῶν, οἱ μὲν ἀπεγνωκότες ἤδη τὴν πόλιν, ἀνεχώρουν δὲ τείχους εἰς τὴν ἄκραν· οἱ δ' ἐγκαθεύδοντες τοῖς νυκτοφύλαξι πολλοὶ δὲ διαφεύγοντες ἠμύνοντο τοὺς προσιόντας τοῖς ἐλέπολεσι σκεδαπτῶν· καὶ τούτων φωμαῖοι, πλήθει τε καὶ βίᾳ, καὶ τῷ μέγεθος, ἀδυμένητοι ἀλύμων ἦσαν ἤδη, καὶ παρεμάχοντο. ὡς δὲ διερράγη μέρος τι δὲ τείχους, καὶ πύργοι τῶν πύργων τυπτόμενοι τοῖς κριοῖς ἐπέδοσαν, φυγὴ μὲν ἦν δ' ἰδεῖν τῶν ἀμυνομένων, δέος δὲ καὶ τοὺς τυράννους ἐμπίπλησι φοβερώτερον τῆς ἀνάγκης. πρὶν γὰρ εἰσρυῆναι τοὺς πολεμίους, ἐναρκῶν τε καὶ μεταπόρους πρὸς φυγὴν ἦσαν. ἰδεῖν δ' ἰδεῖν τοὺς πάλαι σεβαρούς, καὶ τοῖς ἀσεβήμασιν ἀλαζόνας, τότε τεταπεινῶς καὶ τρέμοντας, ὡς ἐλεεινὸν εἶναι καίπερ ἐν πονηροτάτοις τὴν μεταβολήν. ὥρμησαν μὲν οὖν ὅπῃ τὸ περιτείχισμα διαμένοι, ὠσάμενοί τε τοὺς φρουροὺς, καὶ διακύψαντες ἐξελθεῖν. ὡς δ'

Digitized by Google

...

...

...

quidem multa ejusmodi cum amicis collocutus A est: quos vero a tyrannis vinctos in castellis reperit, relaxavit. Cum autem alia civitatis deleret, murosq; subverteret, eas turres fortunæ suæ monimentum reliquit: qua commilitante his potitus fuisset, quæ capi non potuissent. Quia ergo milites interficiendo defatigabantur, magnaqve adhuc extabat superstitum multitudo, solos quidem armatos Cæsar, & qui manum opponerent, B jubet interfici, reliqvam vero multitudinem salvam esse. Illi autem cum his quos occidi mandatum fuerat, etiam senes, ac debiles trucidabant: vegetos autem atqve utiliores coactos in templū in destinatum mulieribus ambitum concluserūt. Custodem autem his Cæsar apposuit unum ex libertis. & amicum suum Frontonem, qui fortunam quam quisque meritus esset, decerneret. Ille autem latrones quidem omnes, atqve seditiosos, cū C alius ab alio indicaretur occidit: juvenes autem lectos, qui procero atqve formoso essent corpore, triumpho servabat: ex residua multitudine septē & decem majores annis, vinctos mittit ad Ægyptum, operibus deputandos. Plurimos autem, per provincias Titus distribuit, in spectaculis ferro & bestiis consumendos. Qui vero infra decimum & septimum annum ætatis agerent, ven- D diti sunt. Iisdem autem diebus, quibus secernebantur a Frontone, mortui sunt fame duodecim millia, quibus partim odio custodum non præbebatur cibus, partim ipsi victus fastidio tenebantur. Erat autem præ multitudine hominum frumenti penuria.

CAP. XVII.

De numero captivorum & peremptorum.

ET captivorum quidem omnium qui toto E bello comprehensi sunt, nonaginta & septē millium comprehensus est numerus, mortuorum vero per omne tempus obsidionis undecies centum millia. Horum pleriqve gentiles fuêre, sed non indigenæ: ab omnibus enim regionibus ad azymorum diem festum congregati, bello subito circumfusi sunt: ubi primo quidem illis pestifera lues ex loci angustia nasceretur, deinde citius fames. Quod autem caperet tantam hominum mul- F titudinem civitas, certum erat ex his, qui subCestio fuerant enumerati. Is enim tunc vires civitatis ac florem Neroni significare cupiens, contemnenti nationem, a pontificibus petiit, ut si qvo modo possent multitudinem numerarent. Illi autem, cum dies festus adesset, qui Pascha vocatur, quando a nona quidem hora usqve ad undecimam hostias cædunt, per singulas vero contuber- G nia non pauciorum quam decem virorum fiunt: solum enim epulari non licet, multi etiam viceni conveniunt: hostiarum quidem ducenta & quinquaginta sex millia & quingentas numeravêre. Fiunt autem, ut denos epulatores per singulas imputemus, vicies centena ac septingenta millia, sancti omnes ac puri: nec enim leprosis sive vitiliginosis, aut semine fluentibus, quos gonorroicos vocant, neqve mulieribus menstruo cruore pollutis, neqve aliis inquinatis participare sacrificia permittebatur: sed nec alienigenis quidem, nisi qui religionis causa venissent. Magna vero hæc multitudo ab extraneis congregabatur. Tunc tamen velut in carcerem tota gens fato conclusa est, & farta hominibus civitas bello obsidebatur.

μὴν ἂν πολλὰ τοιαῦτα διειλέχθη πρὸς τὸς φίλους τὸς ὑπὸ τυράννων δεσμώτας εἰς καπηλήφθησαν ἐν τοῖς φρουρίοις ἀνῆκεν. αὐθις δὲ τὴν ἄλλην ἀφανίζων πόλιν, ἃ τὰ τείχη καθῆκα πᾶσαν, τέτας τὸς πύργους κατέλιπε μνημόσυνον ἑαυτῆ τῆς αὐτῆ τύχης, ἣ συμπολιόρκησε μετὰ τῆς ἀκράτησε τὰ ἄλωνται μὴ δυναμένων.

ΚΕΦ. μδ.

ΕΠεὶ δὲ οἱ σφαγεῖς μὴν ἔκαμνον ἤδη φονεύοντες, πολὺ δὲ ἦν τὸ πληθος τῶν ἀπεκτόντων ἀνεφάνετο, κελεύει κῆσαι, μόνας μὴν τὰς ἐνεστώσας χεῖρας ἀνηκόντας κτείνειν, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ζωγρεῖν. οἱ δὲ μὴ τὰ παρηγγελμένων τὸ πιστικὸν, καὶ τὰς ἀσθενεῖς ἀνῆρων. τὸ δὲ ἀκμάζον καὶ ῥωννύμενοὺς τὸ ἱερὸν συνελάσαντες, ἐγκατέκλεισεν τῷ τῶν γυναικῶν περιτειχίσματι. ἐπὶ Φρυγίου μὴν ἐπίστησε κῆσαρ, ἵνα τὰ ἀπελθόμενον, Φροντῶνα δὲ τὸν Φίλων, ἐπικρινοῦντα τὸν ἀξίαν ἑκάστῳ τύχην. ὁ δὲ τὰς μὴν σωσιπόλεις καὶ ληστικὰς πάλας ἀπ' ἀλλήλων ἐνδεικνυμένους, ἀπέκτεινε. τὸ δὲ νέων τὰς ὑψηλοτάτας καὶ καλὰς ἐπιλέξας ἐτήρει τῷ θριάμβῳ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος τὰς ὑπὲρ ἑπτακαίδεκα ἐτῶν ὄντας, ἐπεμψεν εἰς τὰ κατ' αἴγυπτον ἔργα πολίτας. οἱ δὲ εἰς τὰς ἐπαρχίας διεσπάρησαν πᾶσας. Φλαρισσομένους δὲ ἐν τοῖς θεάτρεσις, σίδηρῳ καὶ θηρίοις. οἱ δὲ ὑπὲρ ἑπτακαίδεκα ἐτῶν ἐπράθησαν. ἐφλαρίσθησαν δὲ αἰσπὸν ἐν αἷς διέκρινεν ὁ Φροντῶν ἡμέραις ὑπὲρ ἐνδεκάς, χίλιοι πρὸς τοῖς μυρίοις. οἱ μὴν ὑπὸ μίσους τῶν φυλάκων, μὴ μεταλαμβάνοντες τροφῆς, οἱ δὲ ὑπὸ πεσσέμμοι διεφθάρησαν. πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τοῦ ἔνδεκα καὶ πέντε.

ΚΕΦ. με.

Τῶν μὴν σὺν αἰχμαλώτων πάντων ὅσοι καθ' ὅλον ἐλήφθη τὸ πόλεμον ἀριθμὸς ἐννέα μυριάδες, καὶ ἑπτακισχίλιοι συνήχθη. τῶν δὲ ἀπολωλότων καὶ πᾶσαν τὴν πολιορκίαν, μυριάδες ἑκατὸν καὶ δέκα. τὸ δὲ τῶν πολιτῶν ὁμόφυλον μὴν, ἀλλὰ σὺκ ἐγχώριον. διὸ γὰρ τὸ χώρας ὅλης ἐπὶ τὴν ἄζυμων ἑορτὴν συνεληλυθότες, ἐξαπίνης τῷ πολέμῳ περιεχέθησαν, ὡς τε τὸ μὴν πρῶτον αὐτοῖς τὴν ἐνοχωρίαν νόσος λοιμώδη φθορὰν, αὐθις δὲ καὶ λιμὸν ὑπέρτερον. ὅτε δὲ ἐχώρησε πρὸς τὰς πόλις, δῆλον ἐκ τῶν ἐπικεισίων συναθροιζομένων, ἐς τὴν ἀκμὴν τῆς πόλεως ἀφαδηλώσεν νέρωνι βασιλόμενον καὶ Φρονεῖν δόξαν, παρεκάλεσε τὸς δεσπότας ὅπως δυνατὸν ἦν τὴν πληθὺν ἐξαριθμήσωσιν. οἱ δὲ ἐνεστώσης ἑορτῆς, πάσχα καλοῦσι, καθ' ἣν θύουσι μὴν ἀπὸ ἐνάτης ὥρας μέχρι ἑνδεκάτης, ὥστε δὲ φατρία οὐκ ἐλάττων γίνεται θυσίαν, ἐξ ἐλάσσων ἀνδρῶν δέκα (μόνων γὰρ ἐξεστι δαίνυσθαι) πολλοὶ δὲ καὶ συνέκλινον εἰθροίζοντο, τὸ μὴν θυμάτων εἴκοσι πέντε μυριάδας ἠριθμήσαμεν, πρὸς δὲ πεντακισχίλια ἐξακόσια. γίνονται δὲ ἀνδρῶν ἐν ἑκάστῃ δέκα δεκτυμένους θιάσους, μυριάδες ἑβδομήκοντα καὶ ἑξακόσιαι, καθαρῶν ἁπάντων καὶ ἁγίων. ἔτι γὰρ λεπρεῖς, ἔτι γονορροϊκοις, ἔτι γυναιξὶν ἐπεμμελέως, ἔτε τοῖς ἄλλως μεμιασμένοις ἐξεῖν, τῆσδε τῆς θυσίας μεταλαμβάνειν. ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ἀλλοφύλοις, οὐσι καὶ θρησκείαν παρῆσαν. πολὺ δὲ ὅτε πλῆθος ἐξωθεν συνέρρει. τότε μὲν ὥσπερ εἰς εἱρκτὴν ὑπὸ τῆς ἀμαρμένης πᾶν συνεκλείσθη τὸ ἔθνος, καὶ πλεῖον ὁ πολεμος τὴν πλὴν ἀνδρῶν ἐκύκλωσατο.

Πᾶσιν

Κεφ. μς.

Πάσιν γοῦν ἀνθρωπίνῳ καὶ δαιμόνιον φθορὰν ὑπερβάλλει τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων. ὅπου γοῦν τῶν φανερῶν, οὓς μὲν ἀνῄλουν, οὓς δ' ἡνιμαλωτίσαντο ῥωμαῖοι, οὓς δ' ἐν ταῖς ὑπονόμοις ἀνηρδύνων, καὶ τυφλαφῶντες ἀναῤῥηγνυσαν, ὅσους μὲν ἐνετύγχανον ἕκτεινον. διερευνῶντο γὰρ καὶ νεκροὶ πλείους διχιλίων, οἱ μὲν ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, οἱ δ' ὑπ' ἀλλήλων, τὸ πλέον δ' ὑπὸ λιμοῦ διεφθαρμένοι. δεινὴ δ' ὑπῆντο τοῖς ἐπεισπίπτουσιν ὀδμὴ τῶν σωμάτων, ὡς πολλοὺς μὲν ἀναχωρεῖν δι' ἧς. τοὺς γὰρ ὑπὸ πλεονεξίας ἐπιδυομένους νεκροὺς σεσωρευμένους ἐμπατοῦντες. πολλὰ γὰρ τῶν κειμηλίων ἐν ταῖς διώρυξιν ἐξήσκητο, καὶ πᾶσιν ἦν τὴν ὁδὸν ἔπειτα τὸ κέρδος. ἀνήγοντο γὰρ καὶ δεσμῶται πολλοὶ τῶν τυράννων. οὐδὲ γὰρ ἐν ἐσχάτοις ἐπαύσαντο τῆς ὠμότητος. ἀπιστοῖτό γε μὴν ὁ θεὸς ἀμφοτέρους ἀξίως. καὶ ἰωάννης μὲν λιμῷ τῶν ἀδελφῶν ἐν ταῖς ὑπονόμοις, ἐν πολλοῖς ὑπερφάνησε τοῦ ῥωμαίων δεξιὰν λαβὼν ἱκέτευσε. σίμων δὲ πολλὰ μαχησάμενος ἦν τῷ ἀνάγκῃ, ὡς μὲν τὸ ἐξῆς δηλώσομεν, ἑαυτὸν παραδίδωσιν. ἐφυλάχθη δ' ὁ μὲν τῷ θριάμβῳ σφάγιον· ὁ δ' ἰωάννης δεσμοῖς αἰωνίοις. ῥωμαῖοι γὰρ τὰς τελευταίας ἄστεος ἐνέπρησαν, καὶ τὰ τείχη κατέσκαψαν.

A Itaqve ſuperat omnem humanam, & divinitus emiſſam peſtem numerus peremptorum, quos partim palam occidêre, partim cepêre Romani. Rimantes enim cloacas, & ſepulchra eruentes, qvos offendiſſent jugulabant. Inventi autem ſunt ibi qvoqve pluſqvam duo millia, quorum alii manu ſua, plures autem mutuis ſe vulneribus interfecerant, cum alios fames corrupiſſet. Fœdus autem corporum odor introeuntibus occurrebat, adeo ut ſtatim multi recederent: alii B plura habendi cupidine, congeſta cadavera calcantes, ſe immergerent, multæ namque opes in cuniculis inveniebantur, neſaſque omnem viam lucri faciebat. Subducebantur autem multi, qvos tyranni vinxerant: nec enim in extremis a crudelitate ceſſaverant. Ultus eſt autem Deus utrumque merito. Et Joannes quidem oppreſſus fame cum fratribus in cloacis, C quam ſæpe deſpexit, a Romanis dexteram ſibi dari precatus eſt. Simon vero multa vi cum neceſſitate luctatus eſt ſicut infra deſignabimus, ſemet tradidit. Servatus eſt autem alter triumpho: Joannes autem vinculis ſempiternis. Romani vero extremas urbis partes incendunt, muroſque ſubvertunt.

Κεφ. μζ.

Ἑάλω μὲν οὕτως ἱεροσόλυμα ἔτει δεκάτῳ τῆς οὐεσπασιανοῦ ἡγεμονίας, γορπιαίου μηνὸς ἑνδεκάτῃ. ἁλοῦσα δὲ καὶ πρότερον πεντάκις, τὸ δεύτερον ἠρημώθη. ἀσσυρίων μὲν γὰρ ὁ τῶν ἀσσυρίων βασιλεὺς, καὶ μετ' αὐτὸν ἀντίοχος, ἔπειτα πομπήϊος, ὕστερον σὺν ἡρώδῃ σοσίου ἑλόντες, ἐτήρησαν τὴν πόλιν. μετὰ δὲ τούτων ὁ τῶν βαβυλωνίων βασιλεὺς καταλύσας, ἠρήμωσεν αὐτὴν μὴ ἔτη τῆς κτίσεως χίλια πεντακόσια ἑξήκοντα ὀκτὼ, μῆνας ἓξ, ὁ δὲ πᾶς κτίσας ἐν χαναναίων δυνάσης, ὁ τῇ πατρίῳ γλώσσῃ κληθεὶς, βασιλεὺς δίκαιος. ἐν γὰρ δὴ πιοῦτος. ἀρὰ τοῦτο ἱεράσατο πρῶτος θεῷ πρῶτος, καὶ τὸ ἱερὸν δειμάμενος, ἱεροσόλυμα τὴν πόλιν πρωτηγόρευσε, σόλυμα καλουμένην πρότερον. τὸν μὲν δὴ τῶν χαναναίων λαὸν σαβαλὼν ὁ τῶν ἰουδαίων βασιλεὺς δαβίδης, κατοικίζει τὸν ἴδιον, καὶ μετὰ τοῦτον ἐπὶ τετρακοσίοις ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ μησὶν ἓξ, ὑπὸ βαβυλωνίων κατασκάπτεται. ἀπὸ δὲ δαβίδου δ' βασιλέως, ἐς πρῶτος αὐτῆς ἐβασίλευσεν ἰουδαίος, μέχρι τῆς ὑπὸ τίτου γενομένης κατασκαφῆς, ἔτι χίλια ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἐνέα. ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης κτίσεως, ἐπὶ μὲν τῆς ἐσχάτης ἁλώσεως, δισχίλια ἑκατὸν ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτά. ἀλλὰ γὰρ οὐδ' ἡ ἀρχαιότης, οὐδ' ὁ βαθὺς πλοῦτος, οὔτε τὸ ἀσσυριακὸς ἔθνος τῆς οἰκουμένης ἦν, οὐδ' ἡ μεγάλη δόξη τῆς θρησκείας, ἤρκεσε πρὸς ἀπώλειαν αὐτῆς. πιοῦτον μὲν δὴ τὸ πλῆθος τῆς ἱεροσολύμων πολιορκίας.

CAP. XVIII.

D ITa qvidem Hieroſolyma capta eſt, ſecundo anno principatus Veſpaſiani, Septembris menſis octavo die. Quinqvies autem prius capta, tunc iterum vaſtata eſt. Ægyptiorum qvidem rex Aſochæus, & poſt eum Antiochus, deinde Pompejus, & poſt hos cum Herode Soſius captâ urbe ſervavere. Antea vero rex Babyloniorum ea potitus excidit: poſt annos ex qvo ædificata eſt, mille trecentos ſexaginta, & menſes octo, & dies ſex. Primus autem conditor ejus fuerat Chananæorum dynaſta, qui patria lingva juſtus appellatus eſt rex. Erat quippe talis. Ideoqve ſacerdotium Deo primus exhibuit, & fano primum ædificato, Hieroſolymam civitatem vocavit, cum ante Solyma vocaretur. Chananæorum qvidem populo rex Judæorum David pulſo, colendam ſuo populo tradidit: & qvadringenteſimo ſexageſimoqvarto anno poſt, ac menſibus tribus, a Babyloniis everſa eſt. A rege autem Davide, qui primus Judæus in ea regnavit, uſque ad id quod Titus fecit excidium, anni mille centum ſeptuaginta novem. Ex qvo primum autem condita eſt, uſqve ad excidium, anni duo millia centum ſeptuaginta ſeptem. Sed enim neqve antiquitas, neque ingentes divitiæ, neqve per totum orbem terræ diffuſa fama, nec magna religionis gloria qvicqvam juvit, qvominus periret. Talis quidem finis Hieroſolymorum obſidionis fuit.

Hieroſolymæ urbis hiſtoria brevis.

POſtqvam vero qvos occideret qvidve raperet, non habebat exercitus, qvod iratis animis omnia deerant (nec enim parcendo ſi eſſet qvod agerent, abſtinuiſſent) jubet eos Cæſar totam funditus jam eruere civitatem ac templum: relictis quidem turribus, qvæ præter alias eminebant, Phaſaelo & Hippico, & Mariamne: muriqve tanto, qvantum civitatem ab Occidente cingebat. Id qvidem, ut eſſet caſtrum illic cuſtodiæ cauſa relinqvendis: turres autem, ut poſteris indicarent qvalem civitatem, quamve munitiſſimam, Romanorum virtus obtinuiſſet. Alium vero totum ambitum civitatis ita complanavere diruentes, ut qvi ad eam acceſſiſſent, habitatam aliqvando eſſe vix crederent. Hic quidem finis eorum dementia, qvi novas res movere tentaverunt, Hieroſolymis fuit, clariſſimæ civitati, & apud omnes homines prædicatiſſimæ.

CAP. XIX.

De præmio militum.

CÆſar autem præſidio quidem illic ſtatuit relinqvere decimam legionem, nonnullaſqve alas equitum, ac peditum cohortes. Omnibus autem belli partibus adminiſtratis, & laudare univerſum cupiebat exercitum, pro rebus fortiter geſtis, & debita viris fortibus præmia perſolvere. Compoſito autem in medio ante caſtra magno tribunali, ſtans in eo cum procerum eminentiſſimis, unde ab omni milite poſſet audiri, magnam illis ait habere ſe gratiam, qvod benevolentia erga ſe utendo perſeveraſſent. Laudabat autem, qvod per omnia bella morigeri fuiſſent, qvodqve præliando fortitudinem in multis magniſqve periculis monſtraſſent, patriæ per ſe amplificantes imperium: omnibuſqve planum facientes hominibus, qvia neqve hoſtium multitudo, neqve munitiones regionum, neqve magnitudines civitatum, vel audacia inconſulta, & immanitates efferæ adverſantium, poſſint unqvam Romanorum vires, vel manus effugere, qvamvis in multis rebus aliqvi fortunam opitulantem habuerint. Pulchrum qvidem eſſe, ait, illos etiam bello finem imponere, qvod multo tempore geſtum ſit. nec n. optaſſe his, qvicqvam melius, cum id ingrederentur. Hoc autem pulchrius atq; præclarius, quod duces Romani & adminiſtratores imperii, ab his declaratos ac præmiſſos in imperiũ cuncti libenter ſuſcipiunt. & his qvæ ipſi decrevere, ſtandum putant, agentes his gratias, qvi legiſſent. Mirari autem ſe eos ac diligere omnes, quia nemo viribus alacritatem habuit tardiorem. Et illis tamen, qui pro majore vi clarius decertaſſent, vitamqve ſuam condecoraſſent fortibus factis, & re bene geſta militiam ſuam nobiliorem feciſſent, dixit ſe & honores & præmia redditurum: nec ullum eorum, qui plus alio laborare voluiſſet, juſta viciſſitudine cariturum: magnamqve ſibi hujus rei fore diligentiam, quod magis vellet honorare virtutes eorũ, qui militiæ ſocii fuiſſent, quam punire peccata.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ Ζ.

ΚΕΦ. α.

ΕΠΕΙ ΔΕ ΟΥΤΕ ΦΕΙΔΕΣΘΑΙ, ΟΥΤΕ ΔΙΑΡΠΑΖΕΙΝ ΕΙΧΕΝ Η ΣΤΡΑΤΙΑ, ΠΑΝΤΩΝ ΤΟΙΣ ΘΥΜΟΙΣ ΑΠΗΛΙΣΜΕΝΩΝ, ΟΥ ΓΑΡ ΔΗΠΟΥ ΦΕΙΔΟΙ ΤΙΝΟΣ ΕΜΕΛΛΟΝ ΑΦΕΞΕΣΘΑΙ ΔΡΑΝ ΕΙΧΟΝΤΕΣ, ΚΕΛΕΥΕΙ ΚΑΙΣΑΡ ΗΔΗ ΤΗΙ ΤΕ ΠΟΛΙΝ ΑΠΑΣΑΝ, ΚΑΙ ΤΟΝ ΝΕΩΝ ΚΑΤΑΣΚΑΠΤΕΙΝ, ΠΥΡΓΟΥΣ ΜΕΝ, ΟΣΟΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΥΠΕΡΕΙΣΗΚΕΣΑΝ, ΚΑΤΑΛΙΠΟΝΤΑΣ, ΦΑΣΑΗΛΟΝ, ΙΠΠΙΚΟΝ, ΜΑΡΙΑΜΜΗΝ. ΤΕΙΧΟΣ ΔΕ ΟΝ ΤΟΣΟΝ ΕΞ ΕΣΠΕΡΑΣ ΤΗΙ ΠΟΛΕΙ ΠΕΡΙΕΧΟΝ. ΤΟΥΤΟ ΜΕΝ, ΟΠΩΣ ΕΙΗ ΤΟΙΣ ΥΠΟΛΕΙΦΘΗΣΟΜΕΝΟΙΣ ΦΡΟΥΡΟΙΣ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΝ ΤΟΥΣ ΠΥΡΓΟΥΣ ΕΙΝΑΙ, ΙΝΑ ΤΙΣ ΕΠΙΟΥΣΗΣ ΣΗΜΑΙΝΟΙ, ΟΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΙΝΑ ΤΡΟΠΟΝ ΟΧΥΡΑΣ ΟΥΤΩΣ, ΚΡΑΤΗΣΑΝ Η ΡΩΜΑΙΩΝ ΑΡΕΤΗ ΔΙΑΘΕΙΝΑΙ. ΤΟΝ ΔΕ ΑΛΛΟΝ ΑΠΑΝΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΠΕΡΙΒΟΛΟΝ, ΟΥΤΩΣ ΕΞΩΜΑΛΙΣΑΝ ΟΙ ΚΑΤΑΣΚΑΠΤΟΝΤΕΣ, ΩΣ ΜΗΔΕ ΠΩΠΟΤ' ΟΙΚΗΘΗΝΑΙ ΠΙΣΤΙΝ ΑΝ ΕΤΙ ΠΑΡΑΣΧΕΙΝ ΤΙΣ ΠΕΡΙΕΛΘΟΥΣΙ. ΤΟΤΕ ΜΕΝ ΟΥΝ ΤΟΣΟΥΤΟΝ ΤΟΣ ΕΚ ΤΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΙΣΑΝΤΩΝ ΑΝΟΙΑΣ, ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ ΗΜΕΤΟ, ΛΑΜΠΡΑ ΤΙ ΠΟΛΙΣ, ΚΑΙ ΠΑΣΙ ΠΑΣΙΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΔΙΑΒΟΗΤΟΣΗ. ΚΑΙΣΑΡΙ ΔΕ ΦΥΛΑΚΗΝ ΜΕΝ ΑΥΤΟΘΙ ΚΑΤΑΛΕΙΠΕΙΝ ΕΓΝΩ ΤΩΝ ΠΑΓΜΑΤΩΝ ΤΟ ΔΕΚΑΤΟΝ, ΚΑΙ ΤΙΝΑΣ ΙΛΑΣ ΙΠΠΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΧΟΥΣ ΠΕΖΩΝ.

ΚΕΦ. β.

ΠΑΝΤΑ ΔΕ ΗΔΗ ΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΔΙΩΚΗΚΩΣ, ΕΠΑΙΝΕΣΑΣ ΤΕ ΣΥΜΠΑΣΑΝ ΕΠΟΘΕΙ ΤΗΙ ΣΤΡΑΤΙΑΙ ΔΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΩΡΘΩΜΕΝΩΝ· ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΝΗΚΟΝΤΑ ΓΕΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΙΣΤΕΥΣΑΣΙΝ ΑΠΕΔΟΥΝΑΙ. ΠΑΡΗΓΕΤΟ ΔΕ ΑΥΤΟΙΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΥ ΜΕΣΟΝ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΡΟΥ ΠΑΡΕΜΒΟΛΗΙ ΒΗΜΑΤΟΣ. ΚΑΤΑΣΤΑΣ ΔΕ ΕΠΙ ΠΥΤΟΥ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΗΓΕΜΟΝΩΝ, ΕΙΣ ΕΠΗΚΟΟΝ ΑΠΑΣΗ ΤΗΙ ΣΤΡΑΤΙΑΙ ΕΛΕΓΕ, ΧΑΡΙΝ ΜΕΝ ΠΟΛΛΗΝ ΕΧΕΙΝ ΑΥΤΟΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ ΕΥΝΟΙΑΣ, Η ΧΡΩΜΕΝΟΙ ΔΙΑΤΕΛΟΥΣΙΝ. ΕΠΑΙΝΕΙ Η ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΣΙ ΤΟΛΕΜΟΙΣ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑΣ. ΙΣΩΣ ΕΝ ΠΟΛΛΟΙΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΙΣ ΚΙΝΔΥΝΟΙΣ ΑΜΑ ΤΗΙ ΚΡ ΣΦΑΣ ΑΥΤΟΙΣ ΑΝΔΡΙΑ ΠΑΡΕΣΧΟΝ, ΤΗΙ ΜΕΝ ΠΑΤΡΙΔΙ, ΚΑΙ ΔΙ' ΑΥΤΩΝ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΑΥΞΟΝΤΕΣ. ΦΑΝΕΡΟΝ Η ΠΑΣΙΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΚΑΘΙΣΤΑΝΤΕΣ, ΟΤΙ ΜΗΤΕ ΠΛΗΘΟΣ ΠΟΛΕΜΙΟΝ, ΜΗΤΕ ΧΩΡΑΝ ΟΧΥΡΟΤΗΤΕΣ, Η ΜΕΓΕΘΗ ΠΟΛΕΩΝ, Η ΤΩΝ ΑΝΤΙΤΕΤΑΓΜΕΝΩΝ ΑΛΚΑΙ ΣΦΙΣΙ ΕΡΜΗΙ, ΚΑΙ ΘΗΛΩΔΕΙΣ ΑΓΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΔΥΝΑΙΨΑΝΤ' ΑΝΤΙΤΑΞΑΣΘΑΙ ΤΗΙ ΡΩΜΑΙΩΝ ΑΡΕΤΗΙ ΔΙΑΦΥΓΕΙΝ, ΚΑΝ ΕΙΣ ΠΟΛΛΑ ΠΕΣΕΙΝ ΤΗΙ ΤΥΧΗΝ ΕΥΡΩΝΤΑΣ ΩΣΑΥΤΩΣ ΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΗΝ. ΚΑΛΟΝ ΜΕΝ ΟΥΝ ΕΦΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΗΝ ΑΥΤΟΥΣ ΘΕΙΝΑΙ, ΠΟΛΛΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ. ΜΗΔΕ ΓΑΡ ΕΥΞΑΣΘΑΙ ΤΙ ΤΟΥΤΩΝ ΑΜΕΙΝΟΝ ΟΤΕ ΕΙΣ ΑΥΤΗΝ ΚΑΘΙΣΤΑΙΤΟ. ΠΟΤΕΡΟΝ Η ΚΑΛΛΙΟΝ ΑΥΤΟΙΣ, ΚΑΙ ΛΑΜΠΡΟΤΕΡΟΝ ΥΠΑΡΧΕΙΝ, ΟΤΙ ΠΟΥΣ ΗΓΗΣΑΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΩΝ ΑΡΧΗΣ ΑΠΕΣΤΕΡΗΜΕΝΟΥΣΑΝΤΑΣ, ΑΥΤΩΝ ΧΕΙΡΟΤΟΝΗΣΑΝΤΑΣ, ΟΙΣ ΤΕ ΤΗΙ ΠΑΤΡΙΔΙ ΠΕΡΙΜΕΨΑΙΤΑΣ ΑΣΜΕΝΟΙ ΠΟΤΕ ΠΕΡΙΕΙΤΑΣ, ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΥΠ' ΑΥΤΩΝ ΕΓΝΩΣΜΕΝΟΙΣ ΕΜΜΕΝΟΥΣΙ, ΧΑΡΙΝ ΕΧΟΝΤΕΣ ΤΟΙΣ ΕΛΟΜΕΝΟΙΣ. ΘΑΥΜΑΖΕΙΝ ΜΕΝ ΟΥΝ ΕΦΗ ΠΑΝΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΑΠΑΝ, ΙΔΟΙΣ ΟΤΙ Ο ΔΙΩΚΩΝ ΤΟΙΣ ΘΥΜΟΙΣΙΝ, ΟΥΣ ΙΣΧΕΙ ΘΕΡΑΠΕΥΕΙΝ. ΤΟΙΣ ΜΕΝ ΤΙ ΔΙΑΠΕΠΙΣΤΕΥΜΕΝΟΙΣ, ΤΟΝ ΡΩΜΗΣ ΠΟΛΕΜΙΟΝΤΑΣ, Ε ΤΟΝ ΜΕΝ ΕΑΥΤΩΝ ΒΙΟΝ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ ΚΕΚΟΣΜΗΚΟΣΙ, Τ' ΑΠΟ ΣΤΡΑΤΙΑΣ ΔΙΑΦΑΝΕΣΤΕΡΑΝ ΔΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΩΝ ΠΕΠΟΙΗΚΟΣΙΝ, ΕΦΗ ΤΑ ΓΕΡΑ, ΚΑΙ ΤΑΣ ΤΙΜΑΣ ΔΩΣΕΙΝ ΑΠΟΔΟΥΣΙΝ, Ε ΜΗΔΕΝΑ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙ ΠΟΝΩΝ ΕΤΕΡΟΥ ΘΕΛΗΣΑΝΤΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΑΜΕΙΒΗΣ ΑΜΑΡΤΗΣΕΣΘΑΙ· ΠΑΛΙΣ ΓΑΡ ΑΥΤΟΙΣ ΠΟΤΕ ΓΕΝΗΣΟΜΕΝΗ ΤΗΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΙ, ΕΤΙ ΚΑΙ ΜΑΛΛΟΝ ΕΘΕΛΟΝΤΑΣ ΤΑΣ ΑΡΕΤΑΣ ΤΙΜΑΝ ΤΩΝ ΣΥΣΤΡΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ, Η ΚΟΛΑΖΕΙΝ ΤΟΥΣ ΑΜΑΡΤΑΝΟΝΤΑΣ.

ΕΥΘΥΣ

Et quod ad Solem attinet, ejus motus ita se habet, ut ejus centrum, quod circa Terræ centrum movetur, ab eodem Terræ centro semper æqualiter distet, & ejus motus in orbe, qui ab eo describitur, semper æqualis sit. Quod ad Lunam attinet, ejus motus ita se habet, ut ejus centrum, quod circa Terræ centrum movetur, ab eodem Terræ centro semper æqualiter distet, & ejus motus in orbe, qui ab eo describitur, semper æqualis sit.

Vix enim paululum foſſores proceſſerant, jamqve alimenta, qvamvis parcè his uterentur, eos deficiebant. tunc igitur velut ſtupore poſſet Romanos fallere, albis tunicis, innexaqve fibula, ac chlamyde purpurea indutus, illo in loco ex terra editus ubi templum antea fuerat apparuit. Ac primo qvidem obſtupuere, qvi eum viderunt, locisqve ſuis manebant, deinde propius cum acceſſiſſent, qvis eſſet, percontati ſunt. & id qvidem Simon non dicebat, jubebat autem ad ſe ducem vocari; ſtatimqve accerſitus ab his, qvi ad eum cucurrerant, venit Terentius Rufus: namqve is rector militiæ relictus erat. Omni autem ab eo veritate comperta, ipſum qvidem vinctum cuſtodiebat: Cæſari vero qvemadmodum eſſet comprehenſus, indicavit. Simonem qvidem in ultionem crudelitatis, qva in cives ſuos amare ac tyrannicè fuerat uſus, in poteſtate hoſtium qvibus maximè inviſus erat ita Deus poſuit, non vi ſubditum eorum manibus, ſed ſua ſponte ad ſupplicium adductum: propterea qvod plurimos ipſe crudeliter interemerat falſis criminationibus inſimulatos, defectionis ſcilicet ad Romanos. Nec enim poteſt iram Dei effugere neqvitia, nec invalida res eſt juſtitia; ſed qvandoqve ſui temeratores ulciſcitur, & graviorem pœnam ingerit criminoſis, cum jam ſe liberatos eſſe crediderint; eo qvod non ſtatim luêre commiſſa. Id etiam Simon didicit, poſtqvam in iras Romanorum incidit. Illius autem aſcenſus è terra, magnam etiam aliorum ſeditioſorum multitudinem iiſdem diebus fecit in cloacis deprehendi. Cæſari autem maritimam Cæſaream reverſo, vinctus Simon oblatus eſt. & illum qvidem triumpho, qvem Romæ acturus erat, ſervari juſſit. Ibi autem moratus, fratris ſui natalem diem clariſſimè celebrabat, multam partem damnatorum ejus honori attribuens. Numerus enim eorum, qvi cum beſtiis depugnarunt, qviqve ignibus cremati ſunt, & inter ſe digladiatores periere, duo millia qvingentos exceſſit. Omnia tamen Romanis videbantur hæc licet mille modis illi conſumerentur, minus eſſe ſupplicii. Poſtea Cæſar Berytum venit (hæc autem eſt civitas Phœnices provinciæ, colonia Romanorum) & in hac qvoqve diutius demoratus eſt, majore uſus claritudine circa natalem patris diem, tam magnificentia ſpectaculorum, qvam ſumptibus aliis excogitatis, cum etiam captivorum multitudo eodem qvo antea modo periret.

CAP. XXI.

De calamitate Judæorum apud Antiochenſes.

EVenit autem per idem tempus, Judæos, qvi apud Antiochiam reliqvi erant, acerba & exitioſa pericula perpeti, concitata in eos Antiochenſium civitate, tam propter criminationes illatas eis in præſentia, qvam propter ea, qvæ fuerant non multo ante commiſſa. De qvibus neceſſarium mihi videtur pauca prædicere, ut etiam qvæ poſtea geſta ſunt, conſequenti narratione referamus. Judæorum namqve gens multum qvidem totius orbis indigenis aſſeminata eſt. Plurimum autem Syris vicinitate permixta, præcipue apud Antiochiam verſabatur, propter magnitudinem civitatis, maxime

A ψυχὴν ἢ τὴν ἐλπίδα διήλεγχεν ἡ πεῖρα τῶν ἔργων· ὀλίγον τι γὰρ μέλις πεφύκαμεν εἰ μεταπλάττοιτο. ἦτε τροφὴ καὶ τι παραμυθούμενοι, ἐμέλλεν ὅπλα λύειν. τότε δὴ τοίνυν ὡς δι' ἐπαλήλων ἀπατήσοι τοὺς ῥωμαίους δυνησόμενος, λαμκεὺς ἐνδιδύσκει χιτωνίσκους, καὶ πορφυρᾶν ἐμπερονησάμενος χλανίδα, κατ' αὐτὸν σκότους τὸν τόπον ἐν ᾧ τὸ ἱερὸν ἦν πεφόδεν, ἐκ γῆς ἀνεφάνη. τὸ μὲν οὖν πρῶτον τοῖς ἰδοῦσι δέος ἔσχε, καὶ κατέπεσον· χώραν ἔδωκαν, ἔπειτα δ' ἐγγύτερον προσελθόντες, ὅς τις εἴη ἤροντο. καὶ τότε μὲν οὐκ ἐδήλου σφᾶς αὐτούς, καλεῖν δὲ τὸν ἡγεμόνα προσετάττει καὶ ταχέως πρὸς αὐτὸν ἀφικνεῖται, ἦκε πρέπτος ῥοῦφος· ὅτε δὴ ἄρχων τῆς τραπάς καπελείπετο. πυθόμενός τι παρ' αὐτοῦ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, τὸν μὲν ἐφύλαττε δεδεμένον, καίπερ ὑπὸ τῶν συναλημμένων ἐδήλου. σίμωνα μὲν οὖν εἰς δίκην τῆς τῶν πολιτῶν ὠμότητος, B ὧν πικρῶς αὐτὸς ἐτυράννησεν, ὁ θεὸς παρέστησε· μεσοῦντι πολέμῳ, ἐπαίρεσθαι ὁ θεὸς, οὐ βιαζόμενον αὐτὸν ὑπανίεσθαι, ἀλλ' ἑαυτὸν ἑκουσίως εἰς τὴν ἡμερίαν περίκαλοῦντα, διὸ πλείους αὐτὸς ἀπέκτεινε, ψευδεῖς αἰτίας ὑπιφέρων τοῖς πρὸς ῥωμαίους μεταβολῆς. οὐ γὰρ ἀμφιβόλῳ πονηρίᾳ θεοῦ χόλον, οὐδὲ ἀσθενεῖ δίκῃ χρόνῳ μίσους τοὺς εἰς αὐτὸν ἁμαρτόντας, καὶ χειρὸν τὴν ἡμερίαν ὑπιφέρει τῆς πονηρίας, ὅτι καὶ προσδόκησιν αὐτῆς ἀπηλλάχθαι, μὴ ῥᾳδυτικὰ κολαζόντες. ἔγνω τοῦτο καὶ σίμων εἰς τοὺς ῥωμαίων ὁρκους C ἐμπεσών· ἡ σκηνὴ γῆν ἀνοδος, πολὺ καὶ τῶν ἄλλων ῥωμαίων πλῆθος· ὑπὸ σκηνὰς τὰς ἡμέρας, ἐν τοῖς ὑπονόμοις φωραθῆναι παρεσκεύασε. καίσαρι δ' εἰς τὸ θριάλλιον ἐπανελθόντι καισάρειαν, σίμων προσηχθη δεδεμένος. καὶ κεῖνον μὲν εἰς τὴν ἐπιπολῆς ἐν ῥώμῃ παρεσκευάζετο θρίαμβον προσπαίζειν φυλάττειν.

ΚΕΦ. η.

Διατρίβων δ' αὐτόθι τὸν τοῦ ἀδελφοῦ θρεπτὸν ἡμέραν ἐπιφανῆ ἑώρταζε, πολὺ καὶ τῶν ἰουδαίων κολασιας εἰς τὸν σκηνὸν τιμὴν ἀναπηθές. ὁ γὰρ θρίαμβος τῶν ἐν τοῖς πρὸς τὰ ζῆλα μάχαις, καὶ τῶν καταπίπτοντα μόνων, ἐν τοῖς ἀλληλοκτονίαις ἀναιρεθέντων, πεντακοσίας ὑπὲρ τὰς δισχιλίους ὑπερέβαλε. πάντα μὲν τὰ ῥωμαίοις ἐδόκει ταῦτα, μυρίοις αὐτῶν ἀστελλομένοις τέρπειν, ἐλαττον κέλασις ἀνεμὴ τοῦτο καίσαρι εἰς βηρυτὸν ἦκεν. ἡ δὲ ἐστι ἐν τῇ φοινίκῃ, πόλις ῥωμαίων ἄποικος, καὶ ταύτῃ χρονιώτερον ἐπιμεῖναι τὴν ὑπιδημίαν, πλείονι χρόνῳ τῇ λαμπρότητι, ὡς τὴν ὑπὲρ ἡμέραν ἡθέλησεν, ἐπὶ τοῖς τῶν θεαμάτων πολυτελείαις, καὶ τὴν ἄλλην ὑπίνοιαν τῶν ἄλλων ἀναλωμάτων. τὸ δὲ τῶν αἰχμαλώτων πλῆθος, τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς πρόσθεν ἀπώλυτο.

ΚΕΦ. θ.

Γενέσθαι δὲ συμβὰν ὡς τὸν καιρὸν ὅτε καὶ τὰς ἐν ἀντιοχείᾳ τῶν ἰουδαίων καταλιπαμόνους, ἐγκλήματα ἐς κίνδυνον ὀλέθρου, τῆς πόλεως ἐπ' αὐτοῖς τῶν ἀντιοχέων σκηπτραχθείσης, ἀφ' ἧς τὰς ἐν τῷ παρόντι ἀφορμὰς αὐτῆς ὑπενεχθείσας, καὶ ἀφ' ὧν προσυπηργμένα χρόνῳ πρόσθεν οὐ πολύ. θεῖον ἀναγκαῖον ἐστι ἀφ' ὧν τιμῶν προσῆπεν, ἵνα ἐς τῶν μὴ πεύσεται πραχθέντων, ὡς ῥᾳδιολήθην ποιήσωμαι τὸν λόγον. τὸ γὰρ ἰουδαίων ἔθνος, πολὺ μὲν καὶ πᾶσιν τοῖς οἰκουμένοις παρέσπαρται τοῖς ἐπιχωρίοις. πλεῖστον δὲ τῇ συρίᾳ καὶ τοῖς γειτνίασιν ἀναμεμιγμένον, ἐξαιρέτως δὲ τῆς ἀντιοχείας ἦν πολύ, ἀφ' τε τῆς πόλεως μεγέθους, μάλιστα

μάλιστα δ' αὐτῶν αὐτῷ τὴν οἰκῆ κατοίκησιν, οἱ μετ' ἀντίοχον βασιλῆς παρέσχον. ἀντίοχος μὲν γὰρ ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς, ἱεροσόλυμα πορθήσας τὸν νεὼν ἐσύλησεν. οἱ δὲ μετ' αὐτὸν τὴν βασιλείαν διαλαβόντες, τῶν ἀναθημάτων ὅσα χαλκᾶ πεποίλωτο, πάντα τοῖς ἐπ' ἀντιοχείας ἰουδαίοις ἀπέδοσαν, εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν ἀναθέντες, καὶ συνεχώρησαν αὐτοῖς ἐξ ἴσου τῆς πόλεως, τοῖς ἕλλησιν μετέχειν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, καὶ τῶν μὴ πάνυ βασιλέων αὐτοῖς προσφερομένων, ὅς τι τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν, καὶ τῇ κατασκαφῇ, καὶ τῇ πολυτελείᾳ τῶν ἀναθημάτων τὸ ἱερὸν ἐξελάμπυναν, ἀεί τι προσεπιφερόμενοι τῇς θρησκείας πολὺ τὸ πλῆθος ἑλλήνων, κἀκείνους τρόπῳ τινὶ μοῖραν αὐτῶν ποιήσαντο. καθ' ὃν δὲ καιρὸν ὁ πόλεμος ἀνακεκήρυκτο, νεωστὶ δ' εἰς τὸν συρίαν ὑπεστρατικὸς καταπεπαλάκει, τὸ μὲν τῶν ἰουδαίων πᾶσιν ἤκμαζε μίσος, τότε δὴ τις ἀντίοχος εἷς ἐξ αὐτῶν τὰ μάλιστα λαβὼν τὸν πατέρα ἠμῴλυνε, ἵν' ὑπ' ἀρχὰς τῶν ἐπ' ἀντιοχείας ἰουδαίων, ὃ δήμου τῶν ἀντιοχέων σκληπάζοντος, εἰς τὸ θέατρον παρελθὼν, τὸν τε πατέρα τὸν αὑτοῦ, καὶ τοὺς ἄλλους ἐνεδείκνυτο κατηγορῶν, ὅτι νυκτὶ μιᾷ καπεπρήσειε τὴν πόλιν ἅπασαν διεγνώκεισάν τε καὶ παρεδίδου ξένους ἰουδαίους πυρὰς, ὡς κεκοινωνηκότας τῶν βεβουλευμένων. πᾶσα δ' ἀκοὴ ὁ δῆμος τὴν ὀργὴν οὐ κατέσχεν, ἀλλ' ὅτι μὴν κοὺς ἐφλόγιζον ἐντας, πῦρ δ' οὐδὲ σκέλευσιν κομίζειν καὶ παράζευγμα πάντες ὅτι θέατρου καταφλέγησαν. ἐπὶ δὲ τὸ πλῆθος ὥρμητο τῶν ἰουδαίων· ἐν τῷ πάχιον σκέπους τιμωρίᾳ ἐβάλλειν, τὴν αὐτῶν πατρίδα τῶν ξένων νομίζοντες. ἀντίοχος μὲν ἐπέστενε τὴν ὀργὴν, ὡς μὴ τῆς αὐτοῦ μεταβολῆς, καὶ δ' μεμισηκέναι τὰ τῶν ἰουδαίων ἔθη, τὸ μὲν μὴν ἐμπαρέσχεν ὁ θόμενος τὸ ὅπλισιν, ὥσπερ νόμος ἐστὶ τοῖς ἕλλησιν· σκέλευε δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ταὐτὸ ποιεῖν ἀναγκάζειν φανερὸς γὰρ ἦν ἐστὼς τῷ μὴ θέλειν, τοὺς ὅπλισαμένους κτείνειν. χωρούντων δὲ τῇ πείρᾳ τῶν ἀντιοχέων, ὀλίγοι μὲν ἐπέμειναν οἱ μὴ βουληθέντες, ἀνῃρέθησαν. ἀντίοχος δὲ στρατιώτας ἐκ ῥωμαίων ἡγεμόνος λαβὼν, καλέσας ἐφείσηται τοῖς αὐτοῦ πολίταις, δέχεσθαι τὴν ἑβδόμην σὺκ ὑπῆρέτων, ἀλλὰ βιαζόμενος πάντα πράττειν, ὅσα δὴ καὶ τὰς ἄλλας ἡμέρας. οὕτω τις τὴν ἀνάγκην ἰσχυρὰν ἐποίησεν, ὡς μὴ μόνον ἐπ' ἀντιοχείας καταλυθῆναι τὴν ἑβδομάδα ἀργὴν ἡμέραν, ἀλλ' ὁπόθεν ἐξαμοῦν δ' πράγματος, καὶ τὰς ἄλλας πόλεσιν ὁμοίως, βραχύν τινα χρόνον. πιστῶν δὴ τῆς ὅτι τ' ἀντιοχείας ἰουδαίοις τῶν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν κακῶν γεγενημένων, δυτιρα πάλιν συμφορὰ προσέπεσε, τῆς αἰφνιδίου ὑπαχθείσης, καὶ πᾶσα διεξήλθομεν, ἐπεὶ γὰρ συνέβη καπαπεπρῆσθαι τὴν πτεραγωνον ἀγορὰν, ἀρχεῖα τε καὶ χαμαιπετυλάκιον, καὶ τὰς βασιλικὰς, μόλις τὸ πῦρ ἐκωλύθη μὴ πλεῖν βίας, ὅτι πᾶσαν τὴν πόλιν διέφερόμενον. πάντην ἀντίοχος τὰ πρὸς ἰουδαίων κατηγορεῖ· καὶ τοὺς ἀντιοχεῖς, οἱ δὲ μὴ πρότερον εἶχον πρὸς αὐτοὺς ἀπεχθῶς, πρὸς τὴν ἀλωσιν τῆδε τὴν συμβεβηκότος παραχὴν ὑπαχθέντες, πολὺ μᾶλλον ἐκ τῶν προϋπηργμένων τῆς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις, πιστεύειν παρεσκεύαστο, ὡς μόνοι σὺκ ἐπ' αὐτοὺς τὸ πῦρ ἐνιέμενον ὑπὸ τῶν ἰουδαίων ἐωραικότας. καὶ καθάπερ ἐμμανεῖς γεγενημένοις μὴ πολλοῦ τινος οἴστρου πάντες ὅτι τοὺς ἀλωσεβληθέντους ἐκμελοῦν,

A maxime vero his liberam domicilii facultatem reges, qvi poſt Antiochum fuerant, præbuerunt. Namqve Antiochus qvidem, qui Epiphanes dictus eſt, vaſtatis Hieroſolymis templum ſpoliavit. Qvi vero poſt eum regnum aſſecuti ſunt, qvicqvid æneum in donariis fuit, hoc Judæis apud Antiochiam degentibus reddidere, in eorum ſynagoga dedicatum: conceſſeruntqve, ut pari cum Græcis jure civitatis uterentur. A ſecutis qvoqve poſtea regibus eodem modo tractati, & multitudine profecere, & extructione, itemqve magnificentia munerum templum clarius reddidere: ſemperqve religione ſibi ſociantes magnam paganorum multitudinem, etiam illos qvodammodo ſui partem fecere. Qvo tempore autem bellum fuerat conclamatum, & recens in Syriam Veſpaſianus delatus eſt navigio, Judæorum vero odium apud omnes pullulabat, tunc unus eorum Antiochus qvidam plurimum patris cauſa honorabilis (erat enim princeps apud Antiochiam Judæorum) cum Antiochenſium populus concionaretur in theatro, progreſſus in medium, patrem ſuum & cæteros deferebat, inſimulans eos, qvod una nocte totam civitatem incendere ſtatuiſſent: & velut hujus cõſilii participes qvoſdam hoſpites Judæos tradidit. His autem auditis, populus iram cohibere non poterat: ſed in eos qvidem, qvi traditi fuerant, ignem juſſit afferri: ſtatimqve omnes in theatro concremati ſunt. In multitudinem vero Judæorum properabat irruere: ſi eos celeriter ulti eſſent, patriam ſuam ſervatum iri exiſtimantes. Antiochus autem iracundiam magis accendere, mutatæ voluntatis argumentum, qvodqve Judæorum mores odiſſet, exhibere ſe credens, ſi paganorum ritu ſacrificaret: idemtqve juſſit & cæteros compelli facere: renuendo enim manifeſtos inſidiatores fore. Hujus autem rei periculo ab Antiochenſibus facto, pauci qvidem conſenſerunt: alii vero qvi noluerunt, perempti ſunt, Antiochus autem acceptis a Romanorum duce militibus, ſævius inſtabat ſuis civibus, neqvaqvam eos die ſeptimo ab opere ceſſare permittens, ſed omnia cogens facere, qvæ diebus aliis agerent. Tamque validam neceſſitatem impoſuit, ut non modo apud Antiochiam ſeptimi diei feriæ ſolverentur, ſed ab hoc exordio in cæteris qvoqve civitatibus ad breve ſimiliter tempus fieret. Judæis autem apud Antiochiam tunc ejuſmodi mala perpeſſis, altera denuo calamitas accidit: de qva narrare conati, hæc qvoqve perſecuti ſumus. Namqve qvod qvadratum forũ exuri contigit, & archiva monimentorumqve receptacula publicorum, itemqve baſilicas, vixqve ignis inhibitus eſt ſuper omnem civitatem magna nimis vi ruens, hujus facti Antiochus Judæos accuſat: & Antiochenſes, qvos ſcilicet ſi his infeſti antea non fuiſſent, recenti tamen ex incendii tumultu facile calumnia perpuliſſet, multo magis ex anteactis fidem habere dictis ſuis perſuaſit, ut pene ſe vidiſſe ignem a Judæis injici arbitrarentur: & tanquam furore correpti, magno cum ardore cuncti adverſus eos, qvi accuſabantur, impetus facerent.

Vix autem motus eorum potuit reprimere Collega adhuc juvenis legatus, postulans sibi permitti referre ad Cæsarem gesta. Rectorem namque Syriæ Cæsennium Petum jam quidem Vespasianus ad eam miserat, nondum autem ille pervenerat. Habita vero diligenti quæstione Collega reperit veritatem. & eorum quidem Judæorum quos Antiochus accusaverat, nemo conscius fuit. omne autem facinus admisere homines quidem nocentissimi necessitate debitorum: rati quod si forum & scripta publica concremassent, exactione liberarentur. Judæi quidem pro suspensis criminationibus futura expectantes, magno timore fluctuabant.

μόλις δ' αὐτῶν ἐδυνήθη τὰς ὁρμὰς ἐπισχεῖν, νέος κολλήγας τὸν πρεσβευτὴς, ἀξιῶν ἐπιτρέψαι καὶ σφίσιν δηλωθῆναι παρὰ τῶν γεγονότων. τὸν γὰρ ἡγεμονεύοντα τῆς συρίας κεσέννιον πέτον, ἤδη μὲν ἐπεπαστάρκει ἐξαπεσταλκώς, συνέβαινε δ' οὔπω παρεῖναι μηδέπω. πυνθανόμενος δ' ἐπιμελῶς τὴν ζήτησιν ὁ καλῆνας, ἐξεῦρε τὴν ἀλήθειαν καὶ τῶν μὲν τὴν αἰτίαν ὡς ἀντιόχου λαβόντων ἰουδαίων, οὐδεὶς οὐδ' ἐκοινώνησεν. ἅπαν δ' ὅ τι ἔργον ἐπράξαν ἄνθρωποι πένες ἀλιτήριοι, διὰ χρέων ἀνάγκης, νομίζοντες ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ τὰ δημόσια καταπεπῆσθαι γράμματα, τῆς ἀπαιτήσεως ἀπαλλαγὴν ἔξειν. ἰουδαῖοι μὲν οὖν ὅτι μετέωροι τῆς αἰτίας τὸ μέλλον ἐπ καραδοκοῦντες, ἐν φόβοις χαλεποῖς ἐπαιάδεν. τὸν δὲ καίσαρ τῆς περὶ ἕκαστος ἀγγελίας αὐτῷ κομιζούσης, ὅτι πάσης μὲν προβεινοὺς τὰς κῆ τὴν ἰταλίαν πόλεσιν ἐπῆλθε, μάλιστα δ' ἡ ῥώμη μὴ πολλῆς αὐτὸν ἐδέξατο εὐθυμίας καὶ λαμπρότητος, εἰς πολλὴν χαρὰν καὶ θυμηδίαν ἐτράπετο, τῶν περὶ αὐτὸν φροντίδων ὡς ἥδιστον λύσασα μέλος.

Qvomodo Vespasianus pediens à Romanis exceptus est

CAP. XXII.

TItus autem Cæsar à patre sibi allato nuncio, qvod universis qvidem Italiæ civitatibus desiderabilis pervenisset: maxime vero, qvod urbs eum Roma summa cum alacritate & claritudine suscepisset, in maximam lætitiam voluptatemqve translatus est, curis de eo ita ut sibi erat suavissimum liberatus. Vespasianum enim etiam longè absentem, omnes homines Italiæ voluntatibus, ut præsentem colebant: expectationem suam, qvod nimis eum venire cupiebant, pro ejus adventu ducentes, & omni habentes necessitate liberam erga illum benevolentiam. Nam & senatus memor calamitatum, qvæ mutatione principum contigissent, optabat imperatorem suscipere senectutis honore bellicorumqve gestorum maturitate decoratum, cujus præsentiam sciebat soli saluti subjectorum commodaturam: & populus malis intestinis solicitus, magis eum venire cupiebat: tunc se calamitatibus qvidem pro certo absolvendum esse confidens, antiqvam vero libertatem cum opulentia recepturum. Præcipuè milites ad eum respiciebant. hi enim maxime bellorum per illum patratorum noverant magnitudinem, imperitiam vero aliorum ducum experti atqve ignaviam, magna qvidem se optabant turpitudine liberari. eum vero qvi se & servare & honestare solus posset, recipere precabantur. Cum vero hac benevolentia diligeretur ab omnibus, honore qvidem præcipuis viris ulterius expectare intolerabile videbatur, sed eum longissimè ab urbe Roma convenire ante properabant. Nec tamen qvisqvam moras ejus conveniendi ferebat, sed ita simul omnes effundebantur, & universis facilius & promptius ire qvam manere videbatur, ut etiam civitas ipsa tunc primum inter se jucundam sentiret hominum caritatem. Erant autem pauciores abeuntibus remanentes. Ubi vero eum appropinqvare indicaretur, qvamqve mansvete singulos suscepisset, qvi præcesserant, nunciatum est, omnis jam reliqva multitudo per vias cum conjugibus & liberis præstolabantur: & qvo transiens advenisset, videndi ejus voluntatem, vultusqve lenitatem omnium generum vocibus prosequebantur, benemeritum & salutis datorem, solumqve dignum Romanorum principem appellantes. Tota vero civitas veluti templum erat sertis atqve odoribus plena, Cui vero vis per circumstantem multitudinem in palatium venire potuisset,

ΚΕΦ. ι.

Ὅτε σπασιανὸν μὲν ἔτι μᾶλλον ἐκόντα, πάντες εἰκὸς τὴν ἰταλίαν ἄνθρωποι τῆς γνώμης εὐθὺς ἦσαν ὡς ἥκοντα, τὴν προσδοκίαν ἐκ τοῦ πάνυ θέλειν ἀφιξιν αὐτὸν νομίζοντες, καὶ πάσης ἀνάγκης ἐλεύθερον, τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχοντες εὔνοιαν. τῇ τε γὰρ βουλῇ τῆς μνήμης τῶν γεγενημένων ἐν ταῖς τῶν ἡγεμόνων μεταβολαῖς συμφορῶν, δίκαιον ἦν ἐπιλαβεῖν ἡγεμόνα, γήρως σεμνότητι καὶ πράξεων ἀκμῇ, πολεμικῶς κεκοσμημένον, ᾧ τὴν ἀρχὴν, πρὸς μόνον ἠσθησαν τὴν τῶν δεχομένων σωτηρίαν ἰσομοιρίαν. καὶ μὴν ὁ δῆμος τῶν ἐμφύλιων κακῶν πεπυκνωμένος ἔτι μᾶλλον ἐλπὶς αὐτὸν ἐπόθει. τότε δὴ βεβαίως μὲν ἀπαλλαγήσεσθαι τῶν συμφορῶν ὑπολαμβάνων, ἀσπιλήψεσθαι δὲ τὴν ἄθικτον μὲν τῆς δίκης πίστυκώς. ἐξαιρέτως δὲ τὸ στρατιωτικὸν εἰς αὐτὸν ἀφίκετο, μάλιστα γὰρ οὗτοι τῶν καπεθωμένων αὐτὸν πολέμων, εἰγίνωσκον τὸ μέγεθος τῆς ἀπειρίας τῶν ἄλλων ἡγεμόνων, καὶ τῆς ἀναυδρίας πεπειραμένοι, πολλῆς μὲν αἰσχύνης αὐτοὺς ἐπεθύμουν ἀπηλλάχθαι, τὸν μόνον δὲ καὶ σώζειν αὐτοὺς ἐκ κεσμῶν δυναμένον, ἀσπάζεσθαι ἤυχοντο. πειθοῦς δ' ἕνεκεν ἐξ ἁπάντων ὑπαρχόντος, τῆς μὲν κῆ τὰς αἰτίας πρεσβύτερον τῶν ἀνδρῶν, ὄντα ἐτ' ἀνεκτὸν τὸν ἀναμένειν, ἀλλὰ προῤῥωτέρω τῆς ῥώμης αὐτῷ προεντυχεῖν ἐσπεύδον. εὐμὲν οὐδὲ τῶν ἄλλων τὸ ἰσχυρὸν τῆς ἐντεύξεως τὸν ἀναβολὴν, ἀλλ' οὕτως ἐξεκέαντο πάντες ἀθρόοι καὶ πᾶσιν εὐπορώτερον καὶ ῥᾴον ἐδόκει δ' μένειν τὸ ἀπιέναι, ὡς καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν τότε πρῶτον ἐν ἑαυτῇ λαβεῖν ὁλιγανθρωπίας αὐθησιν ἰδίαν. ἦσαν γὰρ ἐλάττους τῶν ἀπόντων οἱ μένοντες. ἐπεὶ δὲ προσιὼν ἠγγέλλετο, καὶ τὴν ἡμερότητα τῆς ἐντεύξεως αὐτοῦ τὴν πρὸς ἑκάστους ἐθήλουν οἱ προσελθόντες, ἅπαν ἤδη τὸ λειπὸν πλῆθος ἅμα γυναιξὶ, καὶ παισὶν, ὅλαι τὰς παρόδους ἐξεδέχετο, ᾗ καθ' οὓς ἤκουτο παρεῖν πρὸς τὴν ἡδονὴν τῆς ὄψεως, καὶ τὸ μειλίχιον αὐτοῦ τῆς ὄψεως, πάντοθεν ἠφίεσαν φωνὰς, τὸν εὑρετὴν καὶ σωτῆρα καὶ μόνον ἄξιον ἡγεμόνα τῆς ῥώμης ἀποκαλοῦντες. ἅπασα δ' ἡ πόλις ὡς νεὼς ἦν, εὐθαλημάτων καὶ θυμιαμάτων ἀναπλεως. μόλις δ' ὑπὸ πλήθους τῶν περὶ αὐτὸν ἰσαμένων δυνηθεὶς εἰς τὸ βασίλειον ἐλθεῖν, αὐτὸς

ἀστὸς ὑπὸ τῶν ἐνδοξοτάτων. ὑποπτεύσαντες γὰρ αὐτὸν ἐπιτήδειον γενήσεσθαι τοῖς τὰ νεώτερα πράττειν ἐθέλουσι, καὶ γνόντες αὐτὸν μηδὲν ἧττον ἐπιτήδειον εἶναι τοῖς τὰ ἐναντία τούτοις ἐπιτηδεύουσι, τοῦτο μὲν ἐκ τῶν ἐμφανῶν ἐκόλασαν, ἐπειρῶντο δὲ καὶ τὸν ἀφανῆ τρόπον ἀπαλλαγήσεσθαι τοῦ κινδύνου, ἐπιβουλεύσαντες αὐτῷ καὶ τὸν μὲν ἐπιβουλεύσαντες ἐπιβουλὴν ἀπέφυγεν, ἐκεῖνοι δὲ τὴν ἐπιβουλὴν ἐπλήρωσαν.

ΚΕΦ. ιδ.

Πρὸ γὰρ τούτων τῶν χρόνων, ἐν οἷς ἐπεπράκεσαν ἅπαν τὸ ἀνήκεστον ἔργον τὸ τῶν ἀρχόντων, ἦλθον ἀγγελίαι τὴν ἀπόστασιν μεμηνυκυῖαι τῶν ἐν τῇ Γερμανίᾳ στρατοπέδων, καὶ τὸν μὲν ἡγούμενον αὐτῶν Οὐεσπασιανὸν ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀποπεπλευκέναι, καὶ τὴν Συρίαν ἐπιέναι, τὸν δὲ Μούκιανὸν ἐπὶ τὴν Καππαδοκίαν ἐλαύνειν, καὶ τὸν Ἀντίοχον τὸν τῆς Κομμαγηνῆς ἀρχὴν ἐπὶ τὴν Κιλικίαν ἐξορμᾶν, καὶ τὸν Σαμόσατα καταλαμβάνειν, καὶ διὰ τοῦτο τὸν Οὐεσπασιανὸν ἐπὶ τὴν Συρίαν ἐλθεῖν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας, ἵνα μὴ τὸν Ἀντίοχον ἐκεῖνος ἐπιὼν ἐκβάλῃ. ἔτεσι δ' ὕστερον ὁ Οὐεσπασιανὸς ἐπανῆκεν, τῶν αὐτῶν γενικῶν ἐφόρων, ἐπειδὴ τὸν Οὐιτέλλιον τὸν τύραννον, τὸν τολμηρὸν καὶ ἀσελγῆ καὶ ἀκόλαστον, ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐξέβαλεν ὁ τῆς Ἑσπερίας στρατὸς, ὅστις ἐκ σωμάτων ἀσθενῶν ἐπιπαρῆν ἀνθρώπων ἀκμαίαν καὶ ἐρρωμένην ἐξεμάνη ψυχήν, καὶ ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ἐλθὼν τὴν μὲν ἀνδρείαν ἐκείνην καὶ πολεμικὴν ἀρετὴν ἐβραβεύσατο ἀπόνως παρόλην· καὶ ἐκεῖνος ὑπὸ στρατιωτῶν ἐπαναστάντων ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐξέβαλεν· ἐκεῖνος δὲ ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀνῃρέθη ἐν τῇ μάχῃ, καὶ τὰς ἀπὸς ἐκείνου τιμωρίας, ἐκολάσθη Φρόνιμος. ἐμέλησε δ' αὐτοῖς καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ τύραννος ἐκείνου ἐπιβουλῆς, ἣν ἐπεβούλευσε τῷ τῆς Δακίας ἄρχοντι Οὐεσπασιανῷ· ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἐπιτηδευμάτων κοινὸς ἐπιτιμητὴς καὶ κολαστὴς ὁ τῶν ὅλων κύριος Θεὸς ἐγένετο· ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνος ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ἐστράτευσε, καὶ τὸν Ἀντώνιον ἐκεῖνον ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ἐπῆγε, καὶ τὸν Οὐιτέλλιον ἐξέβαλε, καὶ τὸν Σαβῖνον ἐκεῖνος

ſupradicta vero Germanorum defectione, iiſ- A dem diebus etiam Scytharum convenit audacia. Nam qvi appellantur Sarmatæ, maxima multitudine clam tranſgreſſi flumen Iſtrum, violenti atqve ſæviſſimi, propter inopinatum impetum multos Romanorum qvos in præſidiis offendêre, interficiunt: & conſularem legatum Fontejum Agrippam, qvi fortiter his obvius pugnavêrat, occidunt: proximaſqve regiones B totas ferendo atqve agendo, omniaqve incendendo pervagabantur. Veſpaſianus autem hoc facto, & vaſtitate Mœſiæ cognita, Rubrium Gallum mittit pœnas de eis ſumpturum. a qvo multi qvidem in prælíis trucidati ſunt. qvi vero ſalvi eſſe potuere, cum timore domum refugêre. Hoc autem bello magiſter militum finito, etiam futuri temporis cautioni conſuluit. Pluribus C enim & majoribus præſidiis loca circundedit, ut omnino Barbaris eſſet impoſſibilis tranſitus. In Mœſia qvidem ea celeritate debellatum eſt.

CAP. XXIV.

De anno ſabbatico & triumpho Veſpaſiani ac Titi celeberrimo.

PRinceps vero Titus aliqvandiu qvidem Beryti commorabatur, ita ut diximus: inde autem reverſus, & per omnes qvas obiret Syriæ civitates magnificentiſſima celebrans ſpectacu- D la, Judæorum captivis ad oſtentationem cladis eorum abutebatur. Conſpicit autem in itinere fluvium cognitione digniſſimum. Is fluit medius inter Arcas & Raphanæas Agrippæ regni civitates. Habet autem qvoddam peculiare miraculum. Nam cum ſit qvando fluit plurimus, neqve meatu ſegnis, tamen interpoſitis ſex diebus a fontibus deficiens, ſiccum exhibet locum E videre. Deinde qvaſi nulla mutatione facta, ſeptimo die ſimilis exoritur: atqve hunc ordinem ſemper eum obſervare pro certo compertum eſt. Unde etiam Sabbaticus appellatus eſt, a ſacro Judæorum ſeptimo die ſic denominatus. Civitatis autem Antiochenſium populus, poſtqvam Titum adventare cognovit, manere qvidem intra mœnia præ gaudio non ſuſtinebat. omnes autem obviam ei pergere properabant, & uſqve F ad triceſimum vel eo amplius ſtadium progreſſi, non modo viri, ſed etiam fœminæ cum pueris expectabant. Et cum appropinqvantem vidiſſent, ex utroqve viæ latere ſtantes dextras cum ſalutatione tendebant: multiſqve favoribus exultantes, cum ipſo revertebantur. Crebro autem inter omnes alias laudes precabantur, ut Judæos expelleret civitate. Titus qvidem nihil precibus iſtis indulſit, ſed otioſe qvæ dicebantur G audiebat. Incerti autem qvid ſentiret, qvidve facturus eſſet, Judæi magno & atroci metu tenebantur. Nec enim commoratus eſt Antiochiæ Titus, ſed continuo ad Zeugma Euphratem verſus iter contendit. Qvo miſſi etiam ab rege Parthorum Vologeſo venêre, aurcam ei ferentes coronam, qvod Judæos viciſſet. Eaq; ſuſcepta etiam convivium exhibuit regiis, atqve ita Antiochiam remeavit. Senatu verò & populo Antiochenſi multum petentibus, ut in theatrum veniret, ubi omnis eũ multitudo præſtolabatur, humaniſſimè paruit. Rurſus autem ſortiter iiſdem inſtantibus,

Κεφ. μβ.

Τῇ δὲ περιημμένῃ γερμανῶν ἀποστάσει τὰς αὐτὰς ἡμέρας, ἐ σκυθικὸν πλῆμμα τῆς ῥωμαίας σωέβαλεν. οἱ γὰρ καλούμενοι σκυθῶν σαρμάται πολὺ πλῆθος ὄντες ἄφνω τὸν ἴστρον ἐπεραιώθησαν εἰς τὴν μυσίαν, ἔπειτα πολλῇ τι βίᾳ, καὶ χαλεποὶ ἀλλὰ τὸ παντάπασιν ἀνέλπιστον τῆς ἐφόδου περαιοῦντες, πολλοὺς μὲν τῶν ἐπὶ τῆ φρουρᾶς ῥωμαίων ἀνεῖλον, καὶ τὴν πρόσθεν τῶν ἐπὶ τὴν ἑῴαν ἀχέπαιαν ὑπατικὴν φοντήϊον ἀχέπαιαν ὑπατικὴν πάσαν καρπῶν μεστὴν ἀνέωσαν· τὴν δὲ ὑπακειμένην χώραν ἅπασαν κατέσχεν, ἄγοντες καὶ φέροντες ὅτῳ περιέτυχον. ἐσαγασιάσαντες δὲ τὰ γεγωμένα, ἐ τὸν πρόθυσιν τῆς μυσίας πυθόμενοι, ῥοῦβριον γάλλον ἐκπέμπει, δίκην ὑπομένοντα τῆς σαρμάτας. ὑφ' οὗ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἐν ταῖς μάχαις ἀπέθανον. τὸ δὲ περισωθὲν, μὴ δέους εἰς τὸν οἰκεῖαν διέφυγε. πύτῳ δὲ τῷ πολέμῳ πίλῳ ἐπιθεὶς ὁ στρατηγὸς, καὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἀσφαλείας πρόνοια. πλείοσι γὰρ καὶ μείζοσι φυλακαῖς τὸν τόπον διέλαβεν, ὡς εἶναι τοῖς βαρβάροις τὴν βάσασιν πλέως ἀδύνατον. ὁ μὲν οὖν περὶ τὴν μυσίαν πόλεμος, ταχέως ἅτως ἐλαβε τὸν κέλσιν.

Κεφ. γγ.

Τίτος δὲ καίσαρ, χρόνον μέν τινα διέτριψεν ἐν βηρυτῷ, κατὰ περιήκαμεν. ἐκεῖθεν δὲ ἀναζεύξας, καὶ δι' ὧν ἦει πόλεων τῆς συρίας, ἐν πάσαις θεωρίας τε σωτηρίων πολυτελεῖς, καὶ τῶν ἰουδαίων τοῖς αἰχμαλώτοις εἰς ἐπίδειξιν τῆς ἑαυτῶν ἀπωλείας κατεχρῆτο. ἡνίκα γὰρ τὴν πόριαν ποταμὸν φύσιν ἀξίαν ἱστορηθῆναι. ῥεῖ μὲν γὰρ μέσης ἀρκείας τῆς ἀχέπαια βασιλείας καὶ φαφαναίας, ἔχει δὲ θαυμασίην ἰδιότητα. πολὺς γὰρ ὢν ἐπὶ ῥεῖ καὶ ἐπὶ τὴν φορὰν οὐ χολᾶται, ἔστε ἂν ἡ πᾶς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπλήσαν, ἐξ ἡμερῶν ἀριθμὸν, ξηρὸν φαίνεται ὁρᾶν τὸν τόπον. ἐν ᾧ ἅπερ εὐδαιμίας ἡμέρης μεταβολῆς, ὅμοιος τὴν τὸν ἑβδόμην ἐκδίδωσι, καὶ ταύτην ἀεὶ τὴν τάξιν ἀκριβῶς τετήρηται φυλάττων. ὅθεν δὴ ἐ σαββατικὸν αὐτὸν κεκλήκασιν, ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τῶν ἰουδαίων ἑβδόμης, οὕτως ὀνομάσαντες.

Κεφ. ιδ.

Οἱ δὲ τῶν ἀντιοχέων δῆμος, ἐπεὶ πλησίον ὄντα πίστον ἐπυνθάνοντο, μένειν μὲν ἐντὸς τειχῶν ὑπὸ χαρᾶς οὐχ ὑπέμενον. ἐπορεύοντο δὲ ἐπὶ πολὺ ὑπάντησιν, καὶ τεσσαράκοντα σταδίων ἐπιπλέον προῆλθον, οὐκ ἄνδρες μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν πλῆθος ἅμα παισὶ, τῆς πόλεως ἐκχεθεῖσα. καὶ πανδημεὶ ἐφάσκοντο προϊέναι, ὥστε πολὺ τὴν ὁδὸν ἑκατέρωθεν ὥσπερ καταστέγειν, ἐ πάντες, πάς τι δεξιὰς προϋτείνον προσαιωρούμενοι, ἐ παντοίαις ὑπερφημίσμασι χρώμενοι σωεπῄρεφον. σωεχὴς δ' ἦν αὐτῷ ὥσπερ πάσας ἅμα τὰς δ' φημίας δέησις ἐκβαλεῖν τὴ πόλεως πυρ ἰουδαίους. πῶς μὲν οὖν οὐδὲν ἐνέδωκε τοῖς ταύτην τὴ δέησιν, ἀλλ' ἡσυχῇ τῶν λεγομένων ἐπήκουεν, ἐπ' ἀδήλῳ δὲ τὸ τί φρονεῖ, καὶ τῇ πομπῇ, πολὺς καὶ χαλεπὸς πῆς ἰουδαίοις ὁ φόβος ἐνῆν. οὐ γὰρ ἐπέμενεν ἐν ἀντιοχείᾳ πίτος, ἀλλὰ δύο σπὶ τὸ ζεύγμα τὸν τὴ δυφράτην σωέτεινε τὴ πρεῖαν. ἐνθα δὴ, καὶ ὥσπερ ἐ πάρθων βασιλεὺς βολογέσα πρὸς αὐτὸν ἦκον, στέφανον χρυσοῦν ὑπὲρ τῆ κῆ τῶν ἰουδαίων νίκη κομίζοντες. ὃν δεξάμενος εὐσία τοὺς βασιλικοὺς, καὶκεῖθεν εἰς τὸν ἀντιόχειαν ἐπανέρχεται. τῆς δὲ βουλῆς καὶ ὁ δῆμος τὴ ἀντιοχέων πολλὰς ποιουμένων δεήσεις ἐλθεῖν εἰς τὸ θέατρον αὐτῶν, ἐν ᾧ πὲν τὸ πλῆθος ἡθροισμένον ἐξεδέχετο φιλανθρώπως ὑπήκουσε. πολλὰ δ' αὐτῶν σφόδρα λιπαρῶς ἐγκειμένων ἐ σωεχῶς δεομένων ἐξελάσαι

δημώδης πάνυ τὸ ἐκβάσει, ἄνεσιν ἐποίησε τῷ δήμῳ, ὥστε αὖθ' ὑφ' αὐτοῦ ἀνακληθῆναι τοὺς ἐκπεσόντας. καὶ ἐξ ἐκείνου ἀεὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύοντες, καὶ ἀεὶ τοῦ δήμου αὐτοὺς ἐπ' ἀγαθῷ τῷ κοινῷ ἐπανάγοντος, τὴν μὲν ἐλευθερίαν ἔσχον, τὴν δὲ πόλιν ἐπὶ πολὺ ἐπιτήδειον ἐποίησαν τοῖς ἐπιβουλεύουσιν. τὸ γὰρ ἀεὶ τοὺς ἐκπεσόντας ἐπανάγειν, καὶ μὴ ἐπιτρέπειν ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐκείνοις ἐπὶ τοὺς ἐνδοθεν, οὐ μᾶλλον ἐποίει τὴν πόλιν ἐπιτήδειον ἐπιβουλεύειν, ἢ τὸ μηδὲ ἐκείνους ἐᾶν ἐπανιέναι, ἀλλὰ τοὺς ἐνδοθεν ἐκείνοις ἐπιτρέπειν. ἐπεὶ καὶ ἐκείνοις ἐπανιοῦσιν ἀνάγκη ἦν ἢ κρατεῖν, ἢ ἀπολλύσθαι· ἐπιμιγνομένοις δὲ τοῖς ἐν τῇ πόλει ἀνάγκη ἦν, ἢ τὴν πόλιν ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβαλεῖν, ἢ αὐτοὺς ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκείνοις συμμεταβαλεῖν. ὁ δὲ τοιοῦτος τρόπος τῆς ἐπανόδου τῶν ἐκπεσόντων ἐπὶ τὸ κρεῖττον μᾶλλον ἐποίει τὴν πόλιν ἐπιτήδειον ἀνδρῶν ἐπιβουλῆς μεγάλης· ἡ γὰρ κάλων ἀναμίξεως ἐπιμιξία, ἀσυνήθεις τε τοῦ σώματος καὶ ἀπίθανος ἐς ὄψιν ἐποίει τὴν ἐπιβουλήν.

ΚΕΦ. ιβ.

Τοῦ αὖθ' ἡμῶν τοῦ αὐτοῦ ἐνιαυτοῦ, ἔρευνα μὲν ἐγένετο τῶν ἐπιβουλευόντων τῷ Τίτῳ καὶ τῇ πατρίδι, ἀλλὰ ἐπὶ τοῖς ἀναμαρτήτοις ἐξ ἀκριβοῦς ἐπιστήμης, ἀλλὰ ἐπὶ τοῖς ἐπὶ τῷ ἀγαθῷ τῷ κοινῷ ἐπιτηδεύουσιν ἐπιστήμη τε καὶ ἀκρίβεια οὐδεμία ἐγένετο· ἐπὶ δὲ τοῖς ἐπὶ τῷ κακῷ τῷ κοινῷ ἐπιτηδεύουσιν ἐπιστήμη τε καὶ ἀκρίβεια ἐγένετο πολλή. ἐπεὶ γὰρ ἐπὶ τοῖς ἐπὶ τῷ κακῷ τῷ κοινῷ ἐπιτηδεύουσιν ἐπιστήμη τε καὶ ἀκρίβεια ἐγένετο πολλή, ἐπὶ τοῖς ἐπὶ τῷ ἀγαθῷ τῷ κοινῷ ἐπιτηδεύουσιν ἐπιστήμη τε καὶ ἀκρίβεια οὐδεμία ἐγένετο· ἐπὶ δὲ

Ibi enim senatus, & docum proceres, & honorati equites, eorum præfolabantur adventum. tribunal autem ante portticus fuerat erat, folioque viburnee in eo prætexitatæ. Quo cum afcendiffent, confederunt. Statimque eos militaris favor excepit, multis virtutem teftimonijs præcinans. Illi autem intermes erant, in veife ferica laurea coronati. Percepta autem laudibus eorum Vespafianus, cum deberet adhuc vellent, filentii fignum dedit. Magnaque omnium quiete facta furrexit, & amicis magnum partem capitis adverfantibus, filentia vota celebravit: idemque Titus fecit. Periectis autem votis, Vefpafianus in commune omnes breviter allocutus, milites quidem ad prandium, quod hiers more ibi imperatorie parari folet, dimifit. Ipfe vero ad portam recedit, ut ab eo quod per illam femper trium-phorum compa ducitur, nomen accepit. Ibi & Cafidium phus capiebant, & triumphalium vefti-bus nitidi, dis ad portam collocatis cafa holitia, inter fpectacula tranfeuntes triumphum ducebant, ut multitudini facilior præberetur afpectus. Pro merito autem matrari multitudo eorum fpectaculorum & magnificentia non poteft, in omnibus, quæ quifque cogitaverit, vel artium factis, vel diviciarum opibus, vel naturæ novitate. Nam pene quæcunque hominibus, qui ufquam funt fortunatis paulatim quæfita funt, aliis alia mirabilia atque magnifica, hæc univerfa illa die Romani imperii magnitudinem probavere. Iterum argenti aurique vere non eiorsis in omnifpecie operis multitudinem, non ut in pompa ferri cerneres, fed ut ita diximin omnia fluere, & alias qvidem vellesex rariffimis gloriebus purpura portari: alias diffigentibus picturavariatas arte Babylonia: gemmæ autem clariffimæ ta multæ, alia coronis aureis, alias operibus inclufa traducta funt, ut apparerent inulta nos eorum ufquam rerum abfque aliqvid fufpicari. Febenutur etiam fimulacra, qvæ illi deos habent, & magnitudine mirabilis, & arte non defunctiorie facta. horumque nihil non ex preciofa materia. Quin & animalium, diverfa generapicturavariatas arte Babylonia: gemmæ autem clariffimæ tamultæ, alia coronis aureis, alias operibus inclufa traducta funt, ut apparerent inulta nos eorum ufquam rerum abfque aliqvid fufpicari. Febenutur etiam fimulacra, qvæ illi deos habent, & magnitudine mirabilis, & arte non defunctiorie facta. horumque nihil non ex preciofa materia. Quin & animalium, diverfa genera pic

δὲ βίβλιον ἀναγνῶμεν, ὅτου ἕνεκα Φλάκκος κτεινόμενος ἐκελεύσθη, καὶ τοῦτο μὴν Φλάκκος, τοῦ δὲ τὸν ἀγχιμαλωτισμὸν ἀφηγουμένου, ποῖα δὲ ὑπεξελόμενοι μεγάλα, μηχανικῆς τριακοντῆρος, καὶ ὅπως μὲν ἀλεξανδρεῖς ἐγκρύπτειν ἐαυτοὺς πεπλευκότες ἐπιχειρήσειαν, καὶ ὅπως ἐπὶ τὸν ἐπιβουλεύσαντα ἐπανήκοντες ἐπιβοηθήσειαν, καὶ ἁπλῶς ὅσον τοῦ χειμῶνος ἐπιβλήσαι, καὶ ὅσον ὄφελος ἀπολωλότα τοῦτο, καὶ τῶν ἀπολωλότων χάριν ἀπαιτῆσαι ἐκείνους, τοῦ τε ἐπιβουλεύσαντος ἐκείνου ἐπὶ τὴν τῆς ἡγεμονίας ἀρχὴν, καὶ καταπεπλευκότος ἐκεῖσε ἐπὶ τὴν τῆς διαστάσεως, καὶ ὅτι πολλοὶ κρείττω κατορθοῦντες, πολλοὺς ἑαυτοὺς ἐν τῷ χειμῶνι ἀπολωλότας ἐπὶ τῶν ἐπ' ἀλλοτρίοις ἐπιτυχόντων ἐπιφέροντες, καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ πολεμεῖν παρέβαινε. ἢ πῶς ἢ καὶ τῶν κατακεκομισμένων ἐκ μεγαλοπρεποῦς, καὶ τῆς οἷον τε γοητείας τὴν εὐθυωρίαν ἐξ ἀφανοῦς ἐπιφερούσης, καὶ τῶν ἐν τῷ τοιούτῳ ἐπιτηδευμάτων ἀπολαυόντων, καὶ ἐλλογιστάτην πλεῖν ἐπιστήμην, καὶ τῆς ἐπὶ τοῦτο ὑπ' ἐκείνου τιμῆς; καὶ ὅτου ἕνεκα ἐπὶ τοῦτο ἐκεῖνος ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐπανήκων ἐπεβοήθησεν, ἢ ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἐπεβοήθησεν, ἵνα ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐπανέλθῃ;

inſuper perfectis id picturæ ac figmentorum operibus exornavit. Omnia namqve in illud fanum collecta ac depoſita ſunt, qvorum viſendorum ſtudio per totum orbem, qui ante nos fuerunt, vagabantur: quomodo aliud apud alios ſitum eſſet, videre cupientes. Hic autem repoſuit etiam quæ Judæorum fuerant inſtrumenta, his ſe magnifice ferens. Legem vero eorum, & penetralium vela purpurea in palatio condita ſervari præcepit.

ἐπὶ δὲ τῆς ἐκπαλαι κατωρθωμένοις γραφῆς τι καὶ πλαστικοῖς ἔργοις, αὐτὸ κατεκόσμησε. πάντα γὰρ εἰς ἐκεῖνον τὸν νεὼν συνήχθη καὶ κατετέθη, δι' ὧν τὶς ἦν ἀνθρωπος πρότερον ἐπὶ πᾶσαν ἐπλανᾶντο τὴν οἰκουμένην, ἵνα ἄλλο παρ' ἄλλοις ἰδεῖν κτήσωνται. ἀνέθηκε δ' ἐκπαῦθα, καὶ τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῶν ἰουδαίων χρυσᾶ κατασκευάσματα, σεμνυόμενος ἐπ' αὐτοῖς. τὸν γὰρ νόμον αὐτῶν, καὶ τὰ πορφυρᾶ τοῦ σηκοῦ καταπετάσματα, προστάξει ἐν τοῖς βασιλείοις ἀποθήκαις φυλάττειν.

CAP. XXV.

Herodion & Machærus a Baſſo capta.

IN Judæam vero legatus miſſus Lucilius Baſſus, ſuſcepto a Cereali Vetiliano exercitu, caſtellum quidem Herodion cum præſidio deditione cepit. Poſt autem omni manu militari collecta, multi autem in partes diviſi erant, & legione decima bellum inferre Machærunti ſtatuit. Valde enim neceſſarium videbatur id excindi caſtellum, ne multos ſui munimine ad defectionē invitaret. Nam & ſalutis ſpem habitatorib. certam, & aggredientibus hæſitationem atq; formidinē natura loci præſtare maxime poterat. Nā ipſum quidem quod muro cinctum eſt, ſaxoſus eſt collis, in proceram altitudinem ſurgens, & ob hoc etiam capi difficilis videtur: ſed ne vel accedi poſſet eo natura excogitarat, quæ vallibus eum ex omni parte vallaverat, qvarum altitudo oculis comprehendi non poſſet: nec tranſire erat facile, nec aggeſtu ulla ratione compleri poſſibile. Nam ea quæ ab Occidente ſecat vallis LX. ſtadiis diſtenditur, unde Aſphaltites lacus ei limitem facit. ex hoc vero tractu ipſe Machærus altiſſimo vertice ſupereminet. A Septentrione autem & Meridie, valles magnitudine quidem ſupradicta cingunt, ſimiliter vero ſunt inextricabiles ad oppugnationem. ejus vero vallis quæ ab Oriente eſt, altitudo non minor centum cubitis invenitur: monte vero ex adverſo Machærunti poſito terminatur. Ea loci natura perſpecta rex Alexander, primus in eo caſtellum communivit, qvod poſtea Gabinius bello cum Ariſtobulo geſto depoſuit. Herodi autem regnanti, omnibus locis dignior cuta viſus eſt, & conſtructione tutiſſima, propter Arabum præcipue vicinitatem. namque opportune ſitus eſt, eorum fines proſpectans. Magno ergo locum muro amplexus ac turribus, civitatem illic fecit incolis, unde in arcem ipſam ferebat aſcenſus. Quin & circa ipſum verticem rurſus murum ædificaverat, turreſque in angulis ſexagenorum cubitorum erexerat. In medio autem ambitu regiam ſtruxerat, magnitudine ſimul habitationum & pulchritudine locupletem. Multas vero ciſternas recipiendis aqvis abundeq; ſuppeditandis, locis maxime idoneis fecerat: veluti cum natura certaret, ut qvod illa ſitu locis expugnabile fecerat, ipſe manu ſtructis munitionibus ſuperaret. Inſuper enim & ſagittarū multitudinem machinarum repoſuit: & omnē apparatū excogitavit, qui habitatorib. poſſet magnæ

Κεφ. κ.

Ἐπὶ δὲ τῆς ἰουδαίας, πρεσβεύοντος λουκίλλου βάσσου ἐπιμεθεὶς, καὶ τὴν σπάθην δὲ κερεαλίῳ εὐπλιανοῦ μεθιλαβὼν, τὸ μὲν ἐν τῷ ἡρωδείῳ φρούριον προσηγάγετο μετὰ τῶν ἐχόντων. μετὰ ταῦτα δὲ πᾶν ἔσον ἦν στρατιωτικὸν συναγαγών, πολὺ δὲ ἦν κατὰ μέρη διῃρημένον, καὶ τῶν τάγματα τὸ δέκατον, ἔγνω στρατεύειν ἐπὶ μαχαιροῦντα. πάνυ γὰρ ἦν ἀναγκαῖον ἐξαιρεθῆναι τὸ φρούριον, μὴ διὰ τὴν ὀχυρότητα πολλοὺς εἰς ἀπόστασιν ἐπικαλέσηται. καὶ γὰρ τοῖς κατέχουσι βεβαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, καὶ τοῖς ἐπιοῦσιν ὄκνον καὶ δέος, ἡ τοῦ χωρίου φύσις ἦν μεθ' ὑπερβολῆς ἰκανοτάτη.

Κεφ. κα.

Ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ πτηχισμένου, πετρώδης ὄχθος ἐστὶν, εἰς μῆκος ὕψος ἐγηγερμένος, ὡς εἶναι καὶ διὰ τοῦτο δυσχείρωτος· μεμηχάνηται δὲ ὑπὸ τῆς φύσεως ἅπαν· φάραγξι γὰρ πάντοθεν ἀσυμποίλοις ἐχούσαις τὸ βάθος περιπεφράκται, μήτε περαθῆναι ῥᾴδιος διωαμένοις, καὶ χωθῆναι παντάπασιν ἀμηχάνοις. ἡ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας περιμήκους, ὑπὲρ ἑξήκοντα σταδίους ἐξήκοντα, πέρας αὐτῆς τὴν ἀσφαλτῖτιν τίκτουσα λίμνην. καὶ τοῦτο δεῖ, καὶ αὐτὸς ὁ μαχαιροῦς, τὸν ὑψηλότατον ἔχει κορυφὴν ὑπερανέχουσαν. αἱ δὲ ἀπὸ τῆς ἄρκτου καὶ μεσημβρίας φάραγγες, μεγέθει μὲν ἀπολείπουσι τῆς προειρημένης, ὁμοίως δὲ εἰσὶν ἀμήχανοι πρὸς ἔπιχείρησιν. τῆς δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν φάραγγος, τὸ μὲν βάθος οὐκ ἐλάττων ἑκατὸν διέχουσα πήχεων· τέρμα δὲ γίνεται πρὸς ὄρει ἀπαντικρὺ κείμενον μαχαιροῦντος. ταύτην δὲ τὴν καθόδων τὸν φύσιν βασιλεὺς ἰουδαίων ἀλέξανδρος, πρῶτος ἐν αὐτῇ τειχίζει φρούριον, ὃ μετὰ ταῦτα γαβίνιος ἀριστοβούλῳ πολεμῶν καθεῖλεν. ἡρῴδῃ δὲ βασιλεύοντι, πάντες ἔδοξε μᾶλλον ἐπιμελείας ἄξιον εἶναι, καὶ κατασκευῆς ἐχυρωτάτης, μάλιστα καὶ διὰ τῶν ἀράβων γειτνίασιν. κεῖται γὰρ εὐ ἐπικαίρως πρὸς τὰ ἐκείνων γῆν ἀποβλέπων. μέγα μὲν οὖν τὸν τεῖχος καὶ πύργοις περιβαλὼν, πόλιν ἐνταῦθα κατῴκισεν, ἐξ ἧς ἄνοδος εἰς αὐτὸ ἔφερε τὸ ἀκρώριον. οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτὴν ἄνω τὸ κορυφὴ τοῦ χθος ἐδήματο, καὶ πύργους ἐπὶ ταῖς γωνίαις ἑκατὸν ἐξήκοντα πήχεων ἀνέστησε, μέσον δὲ περιβόλου, βασίλειον ᾠκοδόμησατο, μεγέθει τε καὶ κάλλει τῶν οἰκήσεων πολυτελές. πολλὰς δὲ καὶ δεξαμενὰς εἰς ὑποδοχὴν ὕδατος, καὶ χορηγίαν ἄφθονον, ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῶν τόπων κατεσκεύασεν, ὥστερ πρὸς τὴν φύσιν ἀμιλληθείς, ἵν' αὐτὸς τὸ κατ' ἐκείνου δ' ἦν δυσάλωτον ὑπερβάληται τῇς χειροποιήτοις ἐχυρώσεσιν. ἔτι τε γὰρ καὶ βελῶν πλῆθος, καὶ μηχανημάτων ἐγκατέθετο, καὶ πᾶν ἐπινοήσεν ἐπιμασάμενος τὸ ὑποδεχὴν δυναμένον τοῖς ἐνοικοῦσι μηχι-

A

B

C

D

E

F

G

ἐρεκτικὸν καὶ πληθικὸν κινητικόν.

Καθ. κε.

Ἐπεδείκνυ δὲ ἐν τῇ διανοίᾳ πρώτιστα, ὡς ἐν δὲ μεγίστοις ὄγκοις ὑπάρχει τὸ ἀκίνητον καὶ ἑστὼς τοῦ κατὰ τόπον κινουμένου. λεγ. δὲ, ὡς ἐν τῷ κριθῶν ἀσσάρῳ ἀπὸ μέρους, καὶ σπέρματος ἑνὸς τοσοῦτον ἐγκειται ἢ ὕλη τῷ ἀκινήτῳ τοῦ κατὰ τόπον κινουμένου.

Καθ. κϛ.

Τὸ ἀδιαίρετον ἢ τὸ ἀμέριστον ὑπάρχειν τοῦ πολλαπλασιαστικοῦ ὄγκου, ἐστὶ μὲν τὸ πρώτιστον, ὃ ἐν τῷ ἑνὶ ἐστὶ κρίνειν ἀπορρητέρως. ἐλαχίστη δ' ἡ καὶ ἐπὶ ἐσχάτου ἀκινήτου, καὶ ἐν τῷ πυκνῷ. κινεῖται μὲν οὖν τὸ ἀμέριστον, ὡς ἐπὶ τῶν κριθῶν ἐπὶ τῆς ἐν ἀσσαρίῳ ἐν ἑνὶ ἀπὸ μέρους ὑπάρχει κἀκεῖνο τὸ ἀμέριστον συμπλοκὴν ἔχειν ἑαυτοῦ, ἢ μὴ ἀπτεσθαι ἑαυτοῦ. ἔχειν δ' οὐκ ἔστιν ἄμερες ἀπτεσθαι ἑαυτοῦ· τὸ δὲ ἀπτεσθαι ἀναγκαῖον, ἵνα ἐν τῷ ἀπτεσθαι ἑαυτοῦ μὴ ἐπιπτώσει κατὰ τὸ ἀμέριστον κατάθεσις. Διὰ τοῦτο ἐγὼ οὐκ ἀπόφασιν ἔθετο· τὸ δὲ καταθέσεως ἀμερίστου, τουτέστι μεταξὺ ἀπόφασιν καὶ κατάθεσιν ἐστὶ, τὸ ἐστὶ μὲν κατάθεσιν, ἀλλ' οὐκ ἀπόφασιν· ἐστὶ γὰρ κατάθεσις, ἵνα μὴ ἐν τῷ ἀπτεσθαι ἑαυτοῦ ἐπιπτώσει κατὰ τὸ ἀμέριστον ἀπόφασις· ἐστὶ δὲ οὐκ ἀπόφασις, ἵνα μὴ ἐν τῷ ἀπτεσθαι ἑαυτοῦ ἐπιπτώσει κατὰ τὸ ἀμέριστον κατάθεσις.

Καθ. κζ.

Ρεῖσις ἡ κατὰ ῥεῦσιν ὄγκου ἐστὶ τὸ ἐπιμερίζειν ἀεὶ τὸν ὄγκον ἀλλήλων ὄγκοις. πεφυκὸς μὲν ὃ αὐτὸν τοῦ ὄγκου τοῦ ἀλλοιουμένου εἶναι ἀπολλύειν, ἀεὶ δὲ ἐν τῷ ἀπολλύειν ἀπολλύειν τὸ ἐπιμερίζειν τοῖς περὶ αὐτὸν ὄγκοις ἐγκατεῖναι. ἐπὶ δὲ τῶν μὴ ἰαλίπτων τὸ ἐπιμερίζειν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἀπολλύειν ἀεὶ ἐστὶ μὲν ὡς βαδὶ, τὸ πεσεῖν ἢ ἀναβῆναι ἢ ἀπολλύειν ἀεὶ ἐστὶ μὲν ὡς ἀπολλύειν ἀεὶ δὲ ἐν τῷ ἀπολλύειν ἐπιμερίζειν ἀλλήλοις ὄγκοις, καὶ ἀλλοιοῦσθαι ἀεὶ

ſemper autem utriſqve ex tempore plus victoriæ A captabatur: Judæis qvidem, ſi incautiores aggrederentur: in aggere autem poſitis, ſi improviſum excurſum eorum pene ſepti armis excíperent. Sed non is erat finis obſidionis futurus. Res autem quædam fortuito geſta inopinatam caſtelli tradendi neceſſitatem Judæis impoſuit. Erat inter obſeſſos juvenis & audacia ferox, & manu ſtrenuus, Eleazarus nomine. is autem fuerat excurſibus nobilis, multos egredi aggeſtumqve prohibere cogitans, & in prælíis ſemper graviter Romanos afficiens: audaciaqve ſua ſocios proſequens, impetum qvidem facilem his, periculo autem vacuum diſceſſum efficiebat noviſſimus recedendo. Itaqve diſcreta qvodam die pugna, & utraqve parte digreſſa, ipſe tanqvam deſpiciens omnes, exiſtimans neminem tunc hoſtium prælium excepturum, extra portam remanſit: & in muro ſtantes alloqvebatur tota mente illos attendens. Hanc autem opportunitatem vidit qvidam ex caſtris Romanorum Ægyptius, nomine Rufus: & qvod nemo ſperaſſet, impetu facto cum ipſis eum armis repente correptum, cum hoc viſo ſtantes in muro ſtupor teneret, in caſtra Romanorum traduxit. Poſtqvam vero dux nudum præcepit extendi, & in D aperto conſtitutum, ut ex civitate conſpiceretur, cædi verberibus, vehementer Judæos confudit caſus juvenis, univerſaque civitas in fletu erat & qveſtibus, unius viri clade percuſſa. Id ubi Baſſus animadvertit, conſiliorum adverſus hoſtes hoc principium ſumpſit: eorumqve miſerationem augere cupiens, qvatenus coacti pro ejus ſalute caſtelli traditionem facerent, qvod E ſperavit adeptus eſt. Nam ipſe qvidem, velut mox Eleazarum ſuſpenſurus, crucem defigi juſſit. ea vero conſpecta, major caſtellanos dolor invaſit, & ululando qverebantur, intolerabilem eſſe calamitatem vociferantes. Tunc igitur Eleazarus eos orabat, ne vel ſe deſpicerent, mortem miſerrimam ſubiturum, ſibiqve ipſis ſalutem præberent, poſtqvam jam ſubacti omnes Romanorum viribus fortunæ concederent. Illi autem & ejus ſermone fracti, & qvod multi intus pro eo precabantur (ex magna enim & numeroſa cognatione genus ducebat) & contra ingenium ſuum miſericordia victi ſunt: & qvibuſdam celeriter miſſis colloqvebantur, caſtelli traditionem facere petentes, ac reddito ſibi Eleazaro, ſinemetu dimitti. Cum autem his aſſenſus eſſet dux Romanorum, multitudo civitatis inferio- G ris, inita ſeparatim cum Judæis cognita pactione, ipſi clam nocte aufugere ſtatuêre. Cum vero portas aperuiſſent, ab his qvi deditionem promiſerant, ad Baſſum nuncius venit, ſive invidia ſalutis eorum ſive formidine, ne eorum fugæ cauſam ipſi præſtarent. Sed fortiſſimi qvidem fugientium, qvi præceſſerant, evaſere. reliqvorum autem viri qvidem mille ſeptingenti perempti ſunt, mulierculæ vero & pueri

ἀεὶ ἦ δ' κρατῶν ὁ καιρὸς ἐῤῥάδιον ἑκατέροις τὸ πλέον. τοῖς μὲν Ἰουδαίοις, εἰ ἄρα ἀφυλακτήτερους προσπέσοιεν. τοῖς ἦ τῶν χωμάτων ἐπιβεβηκόσιν, εἰ τὴ ἐκδρομὴν αὐτῶν δέχοιντο πιφραγμένοι. ἀλλ' ὁδὸς ἐν πύτοις ἔμελλε γλυκαίνεσθαι τὸ πέρας τ πολιορκίας, ἔργον δέ τι πεπαχθὲς ἐκ συμπτυχίας φανήσόμενον, τ παραδόσεως δ' Φρουρίε τῶν ἀναγκίαν ἐπιθεῖναι τοῖς Ἰουδαίοις. ἐν δὲ τοῖς πολιορκουμένοις νεανίας τολμητίας τις, καὶ κ χεῖρα δραστήριος, ἐλεάζαρος ὄνομα. γένος δ' ἦν ἐν τοῖς ἐνδοξοτάτοις ὑπάρχων τοὺς πύλους ἐξιέναι καὶ κωλύειν τῶν χώων προκαλῶν, καὶ κ τοῖς μάχαις πολλὰ καὶ θεῖα τοὺς ῥωμαίους διατιθεὶς. τοῖς ἦ σὺν αὐτῷ τολμῶσιν ἐπικτήσεσθαι ῥᾳδίαν μὲν τὴν περιουσίαν τῷ ἀσφαλεῖ, ἀκίνδυνον ἦ παρέχων τὴν ἀναχώρησιν, τῷ πλάτει ἀπείρων. καὶ δηπτὰ τῆς μάχης διακριθείσης, καὶ γενομένης ἀμφοτέρων ἀναχωρήσεως, αὐτὸς ἀπ δὴ περιφρονῶν, καὶ νομίζων ἐκ ἂν ἔτι τῶν πολεμίων εὐθέως τότε μάχης ἄρξειν, μόνος τῶν πυλῶν ἔξω, τοῖς ὄπισθ δ' τείχεσι διελάλει, καὶ πᾶς πρὸς ἐκείνους τὴν διάνοιαν εἶχε. ὁρᾷ ἦ αὐτὸν δ' ῥωμαϊκοῦ τις στρατιώτου φύσει γυμνὸν διαλαθὼν αὐτὸν, καὶ μηδενὸς ἂν προσδοκήσαντος, ἐξαίφνης ὑπερθραμὼν, σὺν αὐτῷ δρόμῳ αὐτὸν τοῖς ὤμοις, εἶτα κατέχε τοὺς ὀπὸ τῶν τειχῶν ἰδόντας ἔκπληξις, φθάνει τὸν ἄνδρα μεταθεὶς πρὸς τὸ ῥωμαίων στρατόπεδον. ὃ ἦ στρατηγοῦ κελεύσαντος γυμνὸν διαλαθεῖν αὐτὸν, καὶ κατασήσαντος εἰς τὸ φανερώτατον τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἀποβλέπουσι μάσιγι αἰκίζειν, σφόδρα τοὺς ἰουδαίους τὸ πρὸς τὸν νεανίαν πάθος συνέχει. αἴθρια δ' ἡ πόλις ἀνώμωξε, καὶ θρῆνος ἦν μείζων ἢ καθ' ἑνὸς ἀνδρὸς συμφοράν. τότε συνιδὼν ὁ βάσσος κ τῶν πολεμίων δέχειν ἐπήσατο στρατήγημα τοιόνδε, καὶ βουληθεὶς αὐτῶν ὑπιτέσθαι τὸ πρὸς ἀλγίς, ἵνα βιαθῶσιν αὐτοῖς σωτηρίας πάσης ἀπαμαυρώσας δ' Φρουρίε τῶν ἐλπίδα οὐ διήμαρτεν. ὁ μὲν γὰρ πρότερος κατακρημνίσαι σπουδὴν, ὡς αὐτίκα κρεμῶν τὸν ἐλεάζαρον. τοῖς δ' ἀπὸ τοῦ Φρουρίου τότε τὸ θέαμα μόνοις, οὐδὲν ἦ τῶν πλείων προσόντων, ἐς διωλύγιον ἀνώμωξον, ὡς κ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ πάθος βοᾶσθαι. ἐκ τούτου δὴ πάντων ἐλεάζαρος ἱκέτευεν αὐτοὺς, μήτ' αὐτὸν θεωμένους θάνατον τὸ οἰκτρὸν, καὶ σῴζειν αὐτοῖς τ σωτηρίαν προκαθεῖναι τῇ ῥωμαίων ἐξαίτας ἐφ' ἑαυτὸν τύχῃ, μ πάσης ἤδη κεχειρωμένης. οἱ ἦ, πρὸς τοὺς ἐκείνου λόγους κατακλώμενοι, καὶ πολλῶν ἔνδον ὥσπερ αὐτοῦ δεομένων, ἦν γὰρ μεγάλης καὶ σφόδρα πλουσίου συγγένειας, προκαθ' αὑτὸν φύσιν εἰς οἶκτον ἐνέδωκαν· καί τινες ἐξαποστείλαντες κ τύχῃ, διελέγοντο πιθανῶς τ παράδοσιν δ' Φρουρίου αἰτούμενοι, ἵνα ἀθεεὶ ἀπαλλάττωνται, κομισάμενοι τ ἐλεάζαρον. δεξαμένων ἦ τῶν ῥωμαίων, καὶ δ' στρατηγοῦ πάντα, τὸ πληθ τ ἐκ τῆ κάτω πόλε, τ χειμαζομένων ἰδία τοῖς ἰουδαίοις πυθομένοις σύμβασιν, αὐτοὶ κ νύκτα λαθόντες ἔγνωσαν ἀποδρᾶναι. τὰς πύλας δ' αὐτῶν ἀνοιξάντων, ὡς τῶν τῶν ὁμολογίαν πεπεισμένων πρὸς τὸν βάσσον ἦκε μόνους, εἶτ' οἰῶ τῆς σωτηρίας αὐτοῖς φθονούντων. εἶτα καὶ διὰ δέος μὴ τὰ αἴτια αὐτοὶ λάβωσι τ ἐκείνων ἀποδράσεως. οἱ μὲν οὖν ἀνδρικώτατοι τῶν ἐξιόντων, ἐφθάσαν διεκπεπαυμένοι καὶ διέφυγον. τῶν δ' ἔνδον καταληφθέντων, ἄνδρες μὲν ἀνῃρέθησαν, ὀπὸ τοὺς χιλίους ἑπτακόσιοι· γύναια ἦ καὶ παῖδες

ἠνδεσμη-

ηνδραποδίσθησαν. τὰς δ' ἐπὶ τοῖς τὸ φρού- A in servitium ducti. Sponsiones autem cum his
ριον ὁμολογίας, οἷς μὲν ὁ Βάσσος ἔδοξε φυλάτ- qvi castellum dedidere habitas, Bassus conser-
τειν, αὐτούς τ' ἀφῆκε, καὶ τὴν ἐλεάζαρον ἀπέδωκε. vandas esse ratus, & ipsos dimisit, & Eleazarum
reddidit.

Κεφ. κς'.

Ταῦτα δ' διοικησάμενος, ἠπείγετο τὴν στρατιὰν ἄγων ἐπὶ τὸ προσαγορευόμενον ἰάρδην δρυμόν. πολλοὶ γὰρ εἰς αὐτὸν ἠγείλήσαν ἠθροῖσθαι, τῶν κ' τὰς Ἱεροσολύμων πρότερον, ἐκ τῆς ἱερουσαλύμων καὶ μαχοιρῶντος ἀποδράντων. ἐλθὼν οὖν ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ γνοὺς B
τὴν ἀγγελίαν οὐκ ἐψευσμένην, πρῶτον μὲν τοῖς ἱππεῦσιν ἅπαν κυκλοῦν τὸ χωρίον, ὅπως τοῖς διεκπαίειν τὴν πλημμύραν τῶν ἰουδαίων, ἄπρακτος ἡ φυγὴ γένηται διὰ τοὺς ἱππέας. τοὺς δὲ πεζοὺς ἐκέλευε δενδροτομεῖν τὴν ὕλην, εἰς ἣν κατέπεφύγεσαν. καθίσας δὲ διὰ τοῦτο πρὸς ἀνάγκην οἱ ἰουδαῖοι, ἔδρᾶν τι γενναῖον, ὡς οὐκ ἀβόλως ἀγωνιούμενοι. τάχα δ' ἂν καὶ διαφύγοντες ἄθροοι δή, καὶ μὴ βοὴς αἴσαντες, ἐκπλῆξαι τοὺς κατὰ- C
κλωμένους. οἱ δ' αὐτοὺς ἐδέχοντο καρτερῶς, καὶ πολλῇ, τῶν μὲν ἀπονοίᾳ, τῶν δὲ φιλονεικίᾳ χρωμένων, χρόνος μὲν οὐκ ὀλίγος διὰ τοῦτο τῇ μάχῃ προῆλθε, πλῆθος δ' αὐτῶν οὐχ ὅμοιον ἀπῆλθε τῶν ἀγωνισαμένων. ῥωμαίων μὲν γὰρ δώδεκα τοὺς πάντας συμβῆναι πεσεῖν, τραύματα πλείονας ἐσχηκέναι. τῶν ἰουδαίων δ' ἐκ τῆς μάχης ταύτης οὐδεὶς διέφυγε, ἀλλ' ὄντες οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων, πάντες ἀπέθανον, καὶ στρατηγὸς αὐτῶν ἰούδας ὁ Ἀρεῖ παῖς, D
ὃς ἐπὶ πέτρου εἰρήκαμεν, ἔτι πάλαι ἡγούμενός τινος ἐν τῇ πλημμύρᾳ τῶν ἱεροσολύμων, κατά τινας λαβὼν τῶν ἰωσεμέων, ἐλαθεν ἀποδράς.

Κεφ. κζ'.

Περὶ δὲ τὰ αὐτὸν καιρὸν ἐπέστειλε καῖσαρ βάσσῳ, καὶ λιβερίῳ μαξίμῳ, ὅτ' ἐπὶ τοῦτο ἔπεμψεν, κελεύων πᾶσιν ἀποδοῦναι τῶν ἰουδαίων. οὐ γὰρ κατῴκισεν ἐκεῖ πάλιν, ἰδίαν αὐτῶν τὴν χώραν φυλάττων. E
ὀκτακοσίοις δὲ μόνοις ἀπὸ τῶν στρατιῶν ἀφεῖμένοις, χωρίον ἔδωκεν εἰς κατοίκησιν, ὃ καλεῖται μὲν ἀμμαοῦς, ἀπέχει δὲ τῶν ἱεροσολύμων σταδίους ἑξήκοντα. φόρον δὲ τοῖς ὅπου δήποτ' οὖσιν ἰουδαίοις ἐπέβαλε, δύο δραχμὰς ἕκαστον κελεύσας ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὸ καπιτώλιον φέρειν, ὥσπερ πρότερον εἰς τὸν ἐν ἱεροσολύμοις νεὼν ἐτελοῦντο. καὶ τὰ μὲν ἰουδαίων τότε τοιαύτην ἔσχε κατάστασιν. F

Κεφ. κη'.

Ἤδη δὲ ἔτος τέταρτον εὐσεβοῦς διέποντος τὴν ἡγεμονίαν, συνέβη τὸν βασιλέα τῆς κομαγηνῆς ἀντίοχον, μεγάλας συμφορὰς πανοικεσίᾳ πεπεισθῆναι διὰ παύτης αἰτίας. κεστίνος πέτρος, ὁ τῆς συρίας ἡγεμὼν τότε καθεστηκώς, ἔτ' οὖν ἀληθεύων, εἴτε καὶ διὰ τὴν πρὸς αὐτίοχον ἔχθραν, οὐ σφόδρα μὲν τὸ σαφὲς ἠλέγχθη, γράμματα πρὸς καίσαρα διέπεμψατο, λέγων τὸν αντίοχον μὴ δ' παιδὸς ἐπιφανοῦς, διεγνωκέναι ῥωμαίων ἀφίστασθαι, συμβήκας πρὸς τὸν βασιλέα τῶν πάρθων πεποιημένον. δεῖν οὖν G
πρεσβεύσασθαι αὐτούς, μὴ φθάσαντος τῶν πραγμάτων ἀρχαῖς, πᾶσαν τὴν ῥωμαίων ἀρχὴν πολέμῳ συνταράξωσιν. ἔμελλε δὲ καίσαρ τοιούτῳ μηνύματος οὐτω προσποιήσεσθαι μὴ θεωρᾶν. ἐδόκει γοῦν τοῖς τῶν βασιλέων, ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα μείζονος ἄξιον πραγματείας. τὸ γὰρ σαμόσατα τὴν κομμαγηνῶν μεγίστη πόλις, καὶ ὥσπερ τὸ φράτην, ὃς ἦναι τοῖς πάρθοις ἐπὶ τοῦτον διενεύκωτο, βεβαίαν δὲ τὴν ὑποδοχήν. πιστευθεὶς οὖν πέτρος,

De Judæis a Basso interemptis & Judæa divendita.

HIs autem administratis, in saltum, qvi appellatur Jardes, ducere properabat exercitum, multi enim illuc congregati esse nunciabantur qui pridem tempore obsidionis, ex Hierosolymis & Machærunte profugerant. Ergo cum ad locum venisset, neqve falsum fuisse nuncium comperisset, primo qvidem omnem locum cum eqvitibus cingitur si quis Judæorum conatus fuisset evadere, fugiendi per eqvites copiam non haberet. pedites autem sylvam jussit cædere, in qvam confugerant. Hoc modo ad necessitatem adducti sunt, fortiter aliqvid faciendi, velut ex audaci certamine fortasse fugam etiam reperirent. Itaqve simul universi, & cum clamore impetu facto, in eos a qvibus cincti fuerant, irruunt. Illi autem fortiter excipiebant: multaqve his audacia, illis contentione usis, diu quidem prælium tractum est, non autem similis evenit finis pugnæ certantibus. Nam Romanorum qvidem duodecim tantum contigit occumbere, neqve multos sauciari: Judæorum vero ex illo prælio nullus evasit. Sed cum non essent pauciores tribus millibus, postrati sunt omnes: eorumqve dux Judas Jairi filius, de quo supra meminimus, qvi ordini cuidam præpositus cum Hierosolyma obsideretur, qvibus demersus fuerat cloacis, latenter effugit. Eodem vero tempore Cæsar etiam ad Liberium Maximum scripsit (erat autem procurator) ut omnē terram vēderet Judæorum. nec enim civitatem in ea condidit proprium servans sibi eorum agrum. Solis autem octingentis militibus illic relictis locum dedit qvem incolerent, qvi vocatur Ammaus. distat autem ab Hierosolymis triginta stadiis. Stipendium vero ubicunqve degerent Judæis indixit: binasqve drachmas singulis annis deferre in Capitolium jussit, ita ut antehac Hierosolymorum templo pendebant. Et res qvidem Judæorum illo tempore hunc statum habebant.

CAP. XXVII.

De clade Antiochi regis & eruptione Alanorum in Armeniam.

IAm vero qvarto anno Vespasiano administrante imperium, contigit Comagenes regem Antiochum in maximas clades cum tota domo incurrere, ex causa hujusmodi. Cæsennius Petus, qvi tunc Syriam administrabat, sive re vera, seu propter inimicitias Antiochi (certum non valde patefactum est) literas ad Cæsarem misit, Antiochum dicens deficere ab Romanis cum Epiphane filio decrevisse, pactis habitis cū rege Parthorum: propterea qve debere illos antecapere: ne si priores novas res adorti essent, totum Romanorum imperium bello perturbarent. Non erat autem Cæsar hujusmodi nuncium ad se perlatum neglecturus. Nam vicinitas regum, majore negocium providentia dignum esse faciebat. Samosata enim Comagenes maxima civitas juxta Euphratem sita est, ut esset Parthis (eo namqve id cogitavere) facillimus transitus, tutum autem receptaculum. Fide igitur habita,

haberet qvo magis novum aliqvid inveniret. Ita & privatim & communiter omnes unum erant, & exuperare alium alius tam impietate qvam iniqvitate in proximos certabant: potentes qvidem multitudinem male tractando, multitudo vero ad interitum potentium properando. Illis autem erat dominandi cupiditas, his autem vim faciendi, bonaqve locupletum diripiendi. Primi qvidem sicarii fuere iniqvitatis in propinqvos & crudelitatis autores, nullo neqve verbo indicto ad injuriam, neqve facto intentato ad exitium eorum qvibus insidiarentur penitus prætermisso. Verum & hos Joannes moderatiores esse demonstravit. Non solum enim omnes interficiebat qvi necessaria & profutura suaderent, tanqvam inimicissimos maxime cives ejusmodi impetens, sed etiam patriam malis plurimis cumulavit: qvalia facturus fuerat qvi Deum qvoque jam esset ausus impietate contemnere. Nam & mensa nefaria vescebatur, & legitimam patriamqve exterminaverat castimoniam: ut jam sit minime mirum, si mansuetudinis communionem minime servabat hominibus, qvi Dei pietatem furore contempserat. Rursus Simon Gioræ qvid mali non commisit, qvave liberorum corporum injuria temperavit, qvi eum creavere tyrannum? Qvæ vero eos amicitia, qvæve cognatio ad qvotidianas cædes non ferociores effecit? namqve alienos qvidem male tractare, inertis neqvitiæ opus esse arbitrabantur: clarissimam vero gloriam parere crudelitatem in familiarissimos existimabant. Horum furoris æmuli, etiam Idumæi fuere: illi enim sceleratissimi peremptis pontificibus, neqva pars conservaretur pietatis in Deum, totum qvod ex civitatis facie supererat, abscidere, summamqve per omnia injustitiam induxerunt: in qua illud hominum genus, qvi Zelotæ appellati sunt, viguit: qui nomen factis verum probaverunt. Omne enim malitiæ facinus æmulati sunt, nullo inæmulato, qvod ante commissum memoria tradidit, prætermisso: qvamvis nomen sibi ex bonorum æmulatione imposuissent: qvi eos qvos læderent, propter efferam sui naturam cavillando fallebant, qvi malorum qvæ maxima essent, bona ducebant. Itaqve debitum vitæ finem invenere, merita illis omnibus pœna Dei voluntate decreta. Cuncta enim qvæ natura hominis posset ferre supplicia, in eos usqve ad extremum vitæ terminum congesta sunt, qvæ variis peremptis cruciatibus pertulere. Fortasse dixerit aliqvis minora eos quam commisere perpessos, verum qva tandem digna tantis sceleribus pœna affici poterant? De illis autem qvi in eorum crudelitatem inciderunt, non est hujus temporis pro merito conqveri. Rursum igitur ad eam narrationis partem redeo, unde digressus sum. Venit enim dux Romanorum contra Eleazarum, & qvi cum eo Masadam tenebant, sicarios, exercitum ducens, & fines qvidem statim omnes obtinuit, præsidiis ubiqve locis opportunissimis collocatis: castellum autem muro circumdedit, ne qvis obsessorum fugiendi facultatem haberet, utqve custodes

A ἔχειν ἄντι κομιδῆ τῶν ἐξ ἀρχῆς αὐτοὺς ἰδίᾳ τε, καὶ κοινῇ πάντες ἐνόσουν, καὶ πρὸς ὑπερβολὴν ἀλλήλους ἐπὶ τὸ κακὸν ἐσπούδαζον· καὶ τῶν μὲν ἰσχυροτέρων ἀδικίαις, ἐφιλονείκησαν. οἱ μὲν γὰρ δυνατοὶ τὰ πλήθη κακῶντες, οἱ πολλοὶ δὲ τοὺς δυνατοὺς ἀπολλύναι σπεύδοντες. ἦν γὰρ ἐκείνοις μὲν ἐπιθυμία τυραννίδος· τοῖς δὲ βιάζεσθαι καὶ τὰ τῶν πέλας ἁρπάζειν. πρῶτοι μὲν οὖν οἱ σικάριοι τὴν εὐνομίαν, καὶ τὸ πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἥρξαντο ὠμότητος, μήτε λόγου ἀξίαν εἰς ὕβριν, μήτ' ἔργου ἀπείρατον εἰς ἔλεγχον τῶν ἐπιβεβουλευμένων φυλάττοντες. ἀλλὰ καὶ πάντας ἰωάννης ἀπέδειξεν ἑαυτὸν μετριώτερος. ὁ γὰρ μόνον ἀνῄρει πάντας, ὅσοι τὰ δίκαια καὶ συμφέροντα συνεβούλευον, καθάπερ ἐχθίστοις μᾶλλον δὴ τῶν πολιτῶν τῇ πίστει προσφερόμενος, ἀλλὰ καὶ κοινὴν τὴν πατρίδα μυρίων ἐνέπλησε κακῶν, ὅπου πᾶσιν ἔμελλεν ἀνθρώποις ἤδη καὶ τὸ πρὸς θεὸν εὐσεβὲς πολεμικῶς. τραπέζαν τε γὰρ ἄθεσμον παρέθετο, καὶ τὸ νενομισμένον καὶ πίστιον ἐξεδίκησεν ἀγνείας, ἵνα μηκέτι θαυμαστὸν εἰ τὸ πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητα καὶ κοινωνίαν οὐκ ἐτήρησεν, ὁ τὸ πρὸς θεὸν εὐσεβὲς ὅτου καταμανὴς. πάλιν τοίνυν ὁ γιώρα σίμων, τί κακὸν οὐκ ἐδρασεν; ἢ ποίας ὕβρεως ἐλεύθερον ἀπέσχετο σωμάτων, οἷς τὸν ἀνέδειξαν τύραννον; ποία γὰρ αὐτοὺς φιλία, ποία δὲ συγγένεια πρὸς τὸν ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας φόνος, ἀχὶ θερμοτέρους ἐποίησε; τὸ μὲν γὰρ τοὺς ἀλλοτρίους κακῶς ποιεῖν, ἀγλωσσοῦ ἔργον ἐναγοῦς πονηρίας ὑπελάμβανον. λαμπρὰν δὲ φέρειν ἐπίδειξιν ἠγοῦντο, τὸ ἐν τοῖς οἰκειοτάτοις ἀμέτρητα. πεφημίλληται δὲ καὶ τὸ τούτων δεινόν, ἡ τῶν ἰδουμαίων. ἐκεῖνοι γὰρ οἱ μιαρώτατοι τοὺς ἀρχιερεῖς κατασφάξαντες, ὅπως μηδὲ μέρος τῆς πρὸς θεὸν εὐσεβείας ἀσφυλάκτῃ, πᾶν ὅσον ἦν λεῖψανον ἐπὶ πολιτικοῦ σχήματος ἐξέκναψαν, καὶ τὸ πλεωνάσαν τῆς ἰσηγορίας ἀφ' ἁπάντων ἀνομίαν. ἐν ᾧ τῶν ζηλωτῶν κληθέντων ἦν μιμεῖσθαι, οἱ τῷ πρωτηγορεῖν τοῖς ἔργοις ἐπηλήθευσαν. πᾶν γὰρ κακίας ἔργον ἐξεμιμήσαντο, μηδ' ἐπὶ πρότερον πρόπαρχόν τι μνήμης ἀφεδέωκεν, αὐτοὶ ἀφηλικιῶτις ἀζηλωτοι καὶ τῷ πρωτηγορεῖν αὐτοῖς, δοκοῦντων ἐπ' ἀγαθοῖ ζηλουμένων ἐπὶ ἔσου, ἢ κατειρωνεύομαι τὰ ἀδικημένων, ἀφ' ὧν αὐτῶν ἠρξάσθη φύσιν, ἢ τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἀγαθὰ νομίζοντες. πεφρικώς πρόπαρχον ἕκαστα τὰ πλεῖστα δρῶντο, δ' ἔσου τῷ ἀξίαν ὑπὲρ πάσαν αὐτῆς πεμφείαν βραβεύσαντες. ὅσους γὰρ ἀνθρώπου δύναται φύσις κολάσεις ὑπομένειν, πᾶσιν κατέσκηψαν εἰς αὐτοὺς, μέχρι καὶ τῆς ἐσχάτης δ' βίου πλάτης, ὧν ὑπέμειναν οὐ πολυτρόπως αἰκίσεις δοσθανόντες. οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ φάσης ἂν αὐτοὺς ἐλαίῳ παθεῖν ὧν ἔδρασαν. τὸ δὲ δικαίως ἐπ' αὐτῶν οὐ πρόσεσιν. τοὺς δὲ πᾶς ἑκάστων ὠμότητι πεπεισμένους, οὐ δ' παρόντος ἂν εἴη κομιδῇ τῷ ἀξίαν ἐξευρεῖν. πάλιν οὖν ἐπάνειμι πρὸς τὸ καταλειπόμενον μέρος τῆς διηγήσεως.

Κεφ. λα.

Ἐπὶ δὲ τὸ ἐλεάζαρον, καὶ τοὺς κατέχοντας σὺν αὐτῷ τὴν μασάδαν σικαρίους, ὁ τῶν ῥωμαίων στρατηγὸς ἠκε πᾶς δυνάμεις ἄγων· καὶ τῆς μὲν χώρας ἁπάσης εὐθὺς ἐκράτει, φρουρὰς ἐν πᾶσι διαφόροις αὐτῆς μέρεσιν ἐγκαθιστάς. τεῖχος δὲ περιέβαλε κυκλῳ περὶ πᾶν τὸ φρούριον, ὅπως μηδεὶς τῶν πολιορκουμένων ῥᾴδιον ἀφ' ἁφυγὴν, καὶ ἀφαμένων τοὺς

B

C

D

E

F

G

ται δὲ τὰ τοιαῦτα, ὅταν ἡ κατὰ τὸ ἐπιπεδον τῶν, ἐν ᾧ A perseverarent. Ipse vero caſtris locum occupat, ad obſidionem opidum idoneum, quem delegerat, jova parte caſtelli rupes monti proximo applicabatur, cæterum difficilem ad copias ſuminum. Non ſolum enim commeatui ex longinquo, & cum labore Judæorum maximo portabatur, ſubius hæc haerat cura mandata, verum etiam potus aſſiduè in caſtra ducebatur, quoniam in eo loco nullus fons proximus rafebatur. Illa autem diſpoſitis, Silva obſidionem aggreſſus eſt, artis ac laboris egentem, propter caſtelli munitionem, cohortatusque milites: Saxum gyro non exiguum, & exceſſum longitudine circumjacet abruptis atque altis vallibus cinctum: inviſibili ſuper fundo habens ſcopulos: ipſaque omnium ſunt animalium greſſibus inacceſſa, niſi quod duobus mollis idem ſaxum in difficilem aſpectum aſcenſum, eſt autem unum, iter ab Jacu Aſphaltæ ad Solis ortum, alterum ab Occidente facilius ambulari. Victoriæ autem unum conſuluer, ex angulis crebriſque flexibus cuna ſimilitudine. Qua enim prominet rupes, frangitur, ac ſuperſe reverſens, paulatim rurſum producitur: vitare illo itinere gradiens promover eſdem, nanque mitanti veligitur, neteſſe eſt aspero pede niti. Eſt autem certa pernicies, ſi quis labatur, altitudo enim rupium utrinque obſtitit, ut quæ horrore ſuperna ſe cernit audaciſſimum poſſit. Per ejuſmodi viam cum XXX. fidis aſcenderis quod reſtat vericis eſt non in acutum finem coacta, ſed ut habeat in ſummo planiciem. In hac rupium quidem locutus pontifex caſtellum ædificavit, & appellavit Asabadam. Poſt autem Herodi magno ſtudioſiſt loci illius ſtructio. Nam & murum per omnem eius gyrum erexit, & diorum ſpacio ſeptem, e candido lapide fabri, & duodecim altum, latumque octo cubitis: & XXVII turres quinquaginorum cubitorum in eo ſtabant: ex quibus adibus erant in ædes circa omnem murum intus adificatæ. Rex enim verſicem, quod fecundus, omnique planicie mollior eſſet, culturæ deſtinaverat: in eo quando exterrorum alimentorum penuria conſiſtere, ne hac quidem ſuperante, qui ſuffugerant, ſuccurrendo crediſſent. Quin & regiam ſibi ædificaverat ab Occidentalis partis aſcenſu, intra meenia quidem arcis poſitam, vergentem autem ad Septentrionem, regiæ vero muris erat magnus, ac ſimilibus quatuor celſitudine ſexagenorum cubitorum in angulis turres habebat. Membrorum autem ſingulis, & porticum lemoye habinarum varia erat & ſumptuoſa conſtructio, cubilia quidem ſingulubus facis undique ſubſtinuis parietibus autem membriſque ſolida compage lapidum variatis. Ad ſingula vero habitacula, & in ſummo, & circa regiem, & ante turres multos magnoſque putens in ſcopulis excidit, cuſtodes aquarum: tantam molitus abundantiam, quantam qui fontibus uteretur haberent. Poſſe vero iter ex regia in arcem ſummam duobus, quas forſis nemo cernebat. Sed ne manifeſta quidem via facilem ſui uſum præbere hoſtibus poterant.

haberet qvo magis novum aliqvid inveniret. Ita & privatim & communiter omnes unum erant, & exuperare alium alius tam impietate qvam iniqvitate in proximos certabant: potentes qvidem multitudinem male tractando, multitudo vero ad interitum potentium properando. Illis autem erat dominandi cupiditas, his autem vim faciendi, bonaqve locupletum diripiendi. Primi qvidem ficarii fuere iniqvitatis in propinqvos & crudelitatis autores, nullo neqve verbo indicto ad injuriam, neqve facto intentato ad exitium eorum qvibus insidiarentur penitus prætermisso. Verum & hos Joannes moderatiores esse demonstravit. Non solum enim omnes interficiebat qvi necessaria & profutura suaderent, tanqvam inimicissimos maxime cives ejusmodi impetens, sed etiam patriam malis plurimis cumulavit: qvalia facturus fuerat qvi Deum qvoque jam esset ausus impietate contemnere. Nam & mensa nefaria vescebatur, & legitimam patriamqve exterminaverat castimoniam: ut jam sit minime mirum, si mansuetudinis communionem minime servabat hominibus, qvi Dei pietatem furore contempserat. Rursus Simon Gioræ qvid mali non commisit, qvave liberorum corporum injuria temperavit, qvi eum creavere tyrannum? Qvæ vero eos amicitia, qvæve cognatio ad qvotidianas cædes non ferociores effecit? namqve alienos qvidem male tractare, inertis neqvitiæ opus esse arbitrabantur: clarissimam vero gloriam parere crudelitatem in familiarissimos existimabant. Horum furoris æmuli, etiam Idumæi fuere: illi enim sceleratissimi peremptis pontificibus, neqva pars conservaretur pietatis in Deum, totum qvod ex civitatis facie supererat, abscidere, summamqve per omnia injustitiam induxerunt: in qua illud hominum genus, qvi Zelotæ appellati sunt, viguit: qui nomen factis verum probaverunt. Omne enim malitiæ facinus æmulati sunt, nullo inæmulato, qvod ante commissum memoria tradidit, prætermisso: qvamvis nomen sibi ex bonorum æmulatione imposuissent: qvi eos qvos læderent, propter efferam sui naturam cavillando fallebant, qvi malorum qvæ maxima essent, bona ducebant. Itaqve debitum vitæ finem invenere, merita illis omnibus pœna Dei voluntate decreta. Cuncta enim qvæ natura hominis posset ferre supplicia, in eos usqve ad extremum vitæ terminum congesta sunt, qvæ variis peremptis cruciatibus pertulere. Fortasse dixerit aliqvis minora eos quam commisere perpessos, verum qva tandem digna tantis sceleribus pœna affici poterant? De illis autem qvi in eorum crudelitatem inciderunt, non est hujus temporis pro merito conqveri. Rursum igitur ad eam narrationis partem redeo, unde digressus sum. Venit enim dux Romanorum contra Eleazarum, & qvi cum eo Masadam tenebant, sicarios, exercitum ducens, & fines qvidem statim omnes obtinuit, præsidiis ubiqve locis opportunissimis collocatis: castellum autem muro circumdedit, ne qvis obsessorum fugiendi facultatem haberet, utqve custodes

ἐχεν ἄντι καινότερον ἐξευρεῖν τοῦτοι ἰδίᾳ τε, καὶ κοινῇ πάντες ἐσπουδον, καὶ πρὸς ὑπερβολὴν ἀλλήλους ἐπὶ τῷ πρὸς τὸ θεῖον ἀσεβείᾳ, καὶ τῷ εἰς τοὺς πλησίον ἀδικίας, ἐφιλονείκησαν. οἱ μὲν δυνατοὶ τὰ πλήθη κακῶντες, οἱ πολλοὶ δὲ τοὺς δυνατοὺς ὀλλύναι σπεύδοντες. ἦν γὰρ ἐκείνοις μὲν ἐπιθυμία δεσποτείας, τούτοις δὲ βιάζεσθαι καὶ τὰ τῶν κρειττόνων ἁρπάζειν. πρῶτοι μὲν οὖν οἱ σικάριοι τῆς ἀνομίας, καὶ τὰς πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἤρξαντο ἀμότητος, μήτε λόγου ἀξίαν εἰς ὕβριν, μήτε ἔργον ἀτιμίαν εἰς ὄλεθρον τῶν ἐπιβουλευθέντων ἀναλίσκοντες. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἰωάννης ἀπέδειξεν ἑαυτοῦ μετριωτέρους. ὁ γὰρ μόνον ἀνῄρει πάντας, ὅσοι τὰ δίκαια καὶ συμφέροντα συνεβούλευον, καθάπερ ἐχθροὺς μᾶλλον δὴ τῆς πολιτῶν τῆς τοιούτοις πρόσφορον, ἀλλὰ καὶ κοινῇ τῆς πατρίδος μυρίων ἐνέπλησε κακῶν, ὁπόσα πρᾶξαι ἐμέλλεν ἄνθρωπος ἤδη καὶ τοῦ θείου ἀσεβὴς πλημμελής. τραπέζαν γὰρ ἅγιον παρέθετο, καὶ τὴν νενομισμένην καὶ πάτριον ἐξεδίητησεν ἁγιείαν, ἵνα ἡ μηκέτι θαυμαστὸν εἰ τοῦ ἀνθρώπους ἡμερότητα καὶ κοινωνίαν σὺν ἐτήρησεν, ὁ τοῦ θείου ἀσεβὴς ἅτε καταμανές. πάλιν τίνου ὁ γιώρα σίμων, τί κακὸν σὺκ ἐδρασεν; ἢ ποίας ὕβρεως ἐλεύθερον ἀπέσχετο σωμάτων, οἷς τὴν ἀνέδειξαν τύραννον; ποίαν δ' αὖτοὺς φιλίαν, ποίαν δ' συγγένειαν πρὸς τοὺς ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας φόνους, ἀχθεσθεστέρους ἐποίησε; τὸ μὲν γὰρ τοὺς ἀλλοτρίους κακῶς ποιεῖν, ἀγλωσσοῦς ἔργον εἶναι πονηρίας ὑπολάμβανον, λαμπρὸν δὲ φέρειν ἐπίδειξιν ἡγοῦντο, τὸ δὲ τοῖς οἰκειοτάτοις ὠμότητα. πυρεπιλήψασθε δὲ καὶ τὸ πύτων δοτόνειαν, ἡ τῶν ἰδουμαίων. ἐκεῖνοι γὰρ οἱ μιαρώτατοι τοὺς ἀρχιερέας καταφάξαντες, ἵνα μηδὲ μέρος τῆς πρὸς θεὸν εὐσεβείας διαφυλάξῃ, πᾶν ὅσον ἦν λεῖψανον ἐπὶ πολιτικοῦ σχήματος ἐξέκλυσαν, καὶ τὸ πλειστάτην ἐσήγαγεν διαφθορὰν ἁπάντων ἀνομίαν. ἐν ᾧ τῶν ζηλωτῶν κληθέντων (ὧν ἤκμαζεν, οἱ τὴν προσηγορίαν τῆς ἔργοις ἐπλήρουν. πᾶν γὰρ κακίας ἔργον ἐξεμιμήσαντο, μηδὲν ἵνα πρότερον παρελθὸν ἡ μνήμη παραδέδωκεν, αὐτοὶ παραλιπόντες ἀζήλωτον καὶ τὴν προσηγορίαν αὐτῆς, ὅσπερ τῶν ἐπ' ἀγαθῷ ζηλουμένων ἐπὶ δεινὸν, ἢ κατειρωνευόμενοι τὰ ἀδικουμένων, διὰ τὴν αὐτῶν θηριώδη φύσιν, ἢ τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἀγαθὰ νομίζοντες. τειχοφυλὰ προσηκεν ἕκαστοι τὴν πόλιν ὅρυττο, δ' δεῦ τὴν αἰτίαν ὅλη πᾶσιν αὐτῆς πονηρίαν βεβαιοῦσαν. ὅσοις γὰρ ἀνθρώπου δύνατ' φύσις κολάσεις ὑπερβαίνουσαν, πᾶσιν κατέσκηψαν εἰς αὐτούς, μέχρι καὶ τῆς ἐσχάτης δ βίου πλάστης, ἵνα ὑπέρπονα ἐν πολυτρόποις αἰκίαις δοθέντες. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ φαίη τις ἂν αὐτοὺς ἐλάττω παθεῖν ὧν ἔδρασαν. τὸ γὰρ δικαίως ἐπ' αὐτῶν οὐ πρόσεσθαι. τοὺς δ' τῆς ἐκείνων ὠμότητος παθόντας, οὐ δ' παρόντ ἂν ἐν καιροῦ τῶν ἀξίαν εὑρεθῆναι. πάλιν οὖν ἐπανέρχομαι πρὸς τὸ καταλειπόμενον μέρος τῆς διηγήσεως.

ΚΕΦ. λα.

Ἐπὶ δὲ τὴν ἐλεαζάρου, καὶ τοὺς κατ' ἐκείνας σὺν αὐτῷ τοὺς μασσάδαν σικαρίους, ὁ τῶν ῥωμαίων στρατηγὸς ἦκε, τὰς δυνάμεις ἄγων· καὶ τῆς μὲν χώρας ἁπάσης εὐθὺς ἐκράτει, φρουρὰς ἐν ταῖς ἐπικαιροτάταις αὐτῆς μέρεσιν ἐγκαταστήσας. τέλος δ' περιέβαλε κύκλῳ πᾶσι τὸ φρούριον, ὅπως μηδεὶς τῶν πολιορκουμένων ῥᾳδίαν διαφυγὴν, καὶ διαμένει τοὺς

τοὺς φυλάξοντας. αὐτὸς δὲ κατασκοπήσειν τόπον, ὡς μὲν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἐπιτηδειότατος ἐκλαβὼν, καθ' ὃν αἱ δὲ Φρουρίδι πέτραι τοῦ πλησίον ὄρους συνηγλίζον, ἄλλως δὲ πρὸς ἀφθονίαν τῶν ἐπιτηδείων δύσκολον. ἀγομένη γὰρ τροφὴ μόνον παρῆν ἐκομίζετο· καὶ σὺν μεγάλῃ παλαιπωρίᾳ τῶν ἐπὶ πόνῳ πεπαγμένων ἰουδαίων. ἀλλὰ καὶ τὸ πότιμον ἦν ἀγώγιμον εἰς τὸ στρατόπεδον, ἅτε πόσις μηδεμίαν ἐγγὺς πηγὴν ἀναδιδόντος. ταῦτ' ἂν προοικονομησάμενος. ὁ Σίλβας ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ἐτράπετο, πολλῆς ἐπιτροχήσεως καὶ παλαιπωρίας δεομένην, διὰ τὴν ὀχυρότητα δὲ Φρουρίδι τοιοῦδε τινὸς φύσιν ὑπάρχοντος. πέτρα γάρ ἐστιν οὐκ ὀλίγην τὴν περίοδον καὶ μηκος ὑψηλὴν, πανταχόθεν περιερρῶσθαι βαθείαις φάραγξι κάτωθεν ἐξ ἀοράτου πρηστος, κρημνώδεις δ' ὁδοὶ, καὶ πάσῃ βάσει ζώων ἀπρόσιτοι, πλὴν ἔστιν κατὰ δύο τρόπους δὲ πέτρας, εἰς ἄνοδον οὐκ εὐμαρῆ παρεκκοπείσης. ἔστι δὲ τῶν ὁδῶν, ἡ μὲν ἀπὸ δὲ ἀσφαλτίτιδος λίμνης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς δύσεως ἧττον παρόδευναι. καλοῦσι δὲ τὴν ἑτέραν ὄφιν, τῇ στενότητι προσηκάσαντες, καὶ τοῖς συνεχέσιν ἑλιγμοῖς. κλάσιν γὰρ πρὸς τοὺς τῶν κρημνῶν ἐξοχὰς, καὶ πολλάκις εἰς αὐτὴν ἀναστρέφουσα, καὶ κατὰ μικρὸν αὖθις ἐκμηκυνομένη μόλις ψαύει δ' προσω. δεῖ δὲ βραδίζοντα τὸν ἕτερον τῶν ποδῶν ἑρείδεσθαι. ἔστι δὲ καὶ τὸ παρολισθάνειν πρόδηλος ἐλεύθερος· ἑκατέρωθεν γὰρ βάθος κρημνῶν ἀποκέκηνε, τῇ φθερότητι πᾶσαν δὲ πλῆμμυραν ἐκπλήξαι δυνάμενον. ἀλλὰ παύσῃς σοὶ ἐλθόντι σταδίους τριάκοντα, κορυφὴ τὸ λοιπόν ἐστι, οὐκ εἰς ὀξὺ πῆμα συνηγμένη, ἀλλ' ὥστ' εἶναι καὶ ἄκρας ἐπιπέδου. ἐπὶ ταύτῃ πρῶτος μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὠκοδομήσατο φρούριον ἰωνάθης, καὶ προσηγόρευσε μασάδαν. ὕστερον δ' ἡρώδης τοῦ βασιλέως ἀλλὰ πολλῆς ἐλθὼν ἀπουδῆς, ἡ δὲ χωρίου κατασκευή. τεῖχος μὲν γὰρ ἦγαγε σοὶ πάντα τὸν κύκλον τῆς κορυφῆς ἑπτὰ σταδίων ὄντα, λευκοῦ μὲν λίθου πεπιημένον, ὕψος δὲ δώδεκα, καὶ πλάτος ὀκτὼ πήχεις ἔχον, τριάκοντα δ' αὐτῷ καὶ ἑπτὰ πύργοι πεντήκοντα πήχεις ἀνατείνοντες, ἐξ ὧν εἰς οἰκήματα διελθεῖν σοὶ πᾶν τὸ τεῖχος ἔνδον ᾠκοδομημένα. τοῦ δὲ κορυφοῦ πόνα καὶ πεδίου παντὸς οὔσου μαλακωτέρας, ἀνῆκεν εἰς γεωργίαν ὁ βασιλεὺς ἴν' εἴ ποτε τῆς ἔξω τροφῆς ἀπορία γένοιτο, μὴ δὲ ταύτῃ κάμοιεν οἱ τοῦ αὐτῶν σωτηρίαν τῷ φρουρίῳ πεπιστευκότες. καὶ βασίλειον δὲ κατεσκεύασεν ἐν αὐτῷ, κατὰ τοῦ ἧττον τῆς ἑσπέρας ἀνάβασιν, ὑποκάτω μὲν τῶν τῆς ἄκρας τειχῶν πρὸς τοῦ ἄρκτον ἐγκλῖνον. ἔστι δὲ βασιλείου τὸ τεῖχος οὗ, ὕψει μέγα, καὶ καρτερὸν, πύργους ἔχον ἑξηκονταπήχεις ἐγγωνίους τέτταρας. ἦν τῶν οἰκημάτων ἔνδον καὶ στοῶν καὶ βαλανείων κατασκευὴ, παντοία καὶ πολυτελὴς οὗ, κιόνων μὲν ἀπανταχοῦ μονολίθων ὑφεστηκότων, τοίχων δὲ καὶ ἐν τοῖς οἰκήμασιν ἐδαφῶν λίθου ποικίλου πεποικιλμένων. πρὸς ἕκαστον δὲ τῶν οἰκουμένων τόπων ἄνω τὸ καὶ πρὸς τὸ βασίλειον, καὶ πρὸς δὲ τοίχους, πολλοὺς καὶ μεγάλους ἐπτυμένοι λάκκους ἐν ταῖς πέτραις, φυλακτῆρας ὑδάτων, μηχανώμενοι εἶναι χορηγίαν, ὅση τῶν ἐκ πηγῶν ἐστι ῥεομένοις. ὀρυκτὴ δὲ ἐδὸς ἐκ δὲ βασιλείου πρὸς ἄκραν τοῦ κορυφοῦ ἀνεφέρετο, τοῖς ἐξὸν ἀφανῆς. εὐμενὲς οὐδὲ ταῖς φανεραῖς ἐδοῖς οὗ οἷόν τε χρήσασθαι ῥᾳδίως πολεμίοις.

A perſeverarent, ipſe vero caſtris locum occupat, ad obſidionem qvidem idoneum, qvem delegerat, qva parte caſtelli rupes monti proximo applicabantur, cæterum difficilem ad copias utenſilium. Non ſolum enim commeatus ex longinqvo, & cum labore Judæorum maximo portabantur, qvibus hæc fuerat cura mandata, verum etiam potus aliunde in caſtra ducebatur, qvoniam B in eo loco nullus fons proximus naſcebatur. His autem diſpoſitis, Silva obſidionem aggreſſus eſt, artis ac laboris egentem, propter caſtelli munitionem, cujus natura hujusmodi eſt: Saxum gyro non exiguum, & excelſum longitudine, undiqve abruptis atqve altis vallibus cingitur inviſibili ſuper fundo habens ſcopulos: ipſæqve omnium ſunt animalium greſſibus inacceſſæ, niſi qvod duobus modis idem ſaxum in difficilem explica- C tur aſcenſum. Eſt autem unum, iter ab lacu Aſphaltite ad Solis ortum, & alterum ab Occidente facilius ambulari. Vocatur autem unum coluber, ex anguſtia crebriſqve flexibus capta ſimilitudine. Qvæ enim prominet rupes, frangitur, ac ſæpe in ſe revertens, paulatim rurſum producitur: vixqve illo itinere gradiens promovet pedem, namqve mutanti veſtigium, neceſſe eſt al- D tero pede niti. Eſt autem certa pernicies, ſi qvis labatur, altitudo enim rupium utrinqve dehiſcit, ut qvæ horrore qvemvis terrere audaciſſimum poſſit. Per ejuſmodi viam cum XXX. ſtadiis aſcenderis, qvod reſtat verticis eſt non in acutum finem coacti, ſed ut habeat in ſummo planiciem. In hac primus qvidem Jonathas pontifex caſtellum ædificavit, & appellavit Maſſadam. Poſt autem Herodi magno ſtudio fuit loci illius ſtructio. E Nam & murum per omnem ejus gyrum erexit, ſtadiorum ſpacio ſeptem, e candido lapide facti, & duodecim altum, latumqve octo cubitis: & XXVII turres qvinqvagenorum cubitorum in eo ſtabant: ex qvibus aditus erant in ædes circa omnem murum intus ædificatas. Rex enim verticem, qvod fœcundus, omniqve planicie mollior eſſet, culturæ deſtinaverat: ut ſi qvando exter- F norum alimentorum penuria contigiſſet, ne hac qvidem laborarent, qvi ſalutem ſuam caſtello credidiſſent. Qvin & regiam ſibi ædificaverat, ab Occidentalis partis aſcenſu, intra mœnia qvidem arcis poſitam, vergentem autem ad Septentrionem. regiæ vero murus erat magnus, ac firmiſſimas qvatuor celſitudine ſexagenorum cubitorum in angulis turres habebat. Membrorum autem G intus, & porticuum itemqve balnearum varia erat & ſumptuoſa conſtructio, columnis quidem e ſingularibus ſaxis undiqve ſubſtitutis, parietibus autem membriſqve ſolida compage lapidum variatis. Ad ſingula vero habitacula, & in ſummo, & circa regiam, & ante turres multos magnoſqve puteos in ſcopulis exciderat, cuſtodes aquarum: tantam molitus abundantiam, quantam qvi fontibus uterentur haberent. Foſſæ vero iter ex regia in arcem ſummam ducebant, qvas foris nemo cernebat. Sed ne manifeſtæ qvidem viæ facilem ſui uſum præbere hoſtibus poterant.

haberet qvo magis novum aliqvid inveniret. Ita & privatim & communiter omnes unum erant, & exuperare alium alius tam impietate qvam iniqvitate in provimos certabant: potentes qvidem multitudinem male tractando, multitudo vero ad interitum potentium properando. Illis autem erat dominandi cupiditas, his autem vim faciendi, bonaqve locupletum diripiendi. Primi qvidem ficarii fuere iniqvitatis in propinqvos & crudelitatis autores, nullo neqve verbo indicto ad injuriam, neqve facto intentato ad exitium eorum qvibus insidiarentur penitus prætermisso. Verum & hos Joannes moderatiores esse demonstravit. Non solum enim omnes interficiebat qvi necessaria & profutura suaderent, tanqvam inimicissimos maxime cives ejusmodi impetens, sed etiam patriam malis plurimis cumulavit: qvalia facturus fuerat qvi Deum qvoque jam esset ausus impietate contemnere. Nam & mensa nefaria vescebatur, & legitimam patriamqve exterminaverat castimoniam: ut jam sit minime mirum, si manſuetudinis communionem minime servabat hominibus, qvi Dei pietatem furore contempserat. Rursus Simon Gioræ qvid mali non commisit, qvave liberorum corporum injuria temperavit, qvi eum creavere tyrannum? Qvæ vero eos amicitia, qvæve cognatio ad qvotidianas cædes non ferociores effecit? namqve alienos qvidem male tractare, inertis neqvitiæ opus esse arbitrabantur: clarissimam vero gloriam parere crudelitatem in familiarissimos existimabant. Horum furoris æmuli, etiam Idumæi fuere: illi enim sceleratissimi peremptis pontificibus, neqva pars conservaretur pietatis in Deum, totum qvod ex civitatis facie supererat, abscidere, summamqve per omnia injustitiam induxerunt: in qua illud hominum genus, qvi Zelotæ appellati sunt, viguit: qui nomen factis verum probaverunt. Omne enim malitiæ facinus æmulati sunt, nullo inæmulato, qvod ante commissum memoria tradidit, prætermisso: qvamvis nomen sibi ex bonorum æmulatione imposuissent: qvi eos qvos læderent, propter efferam sui naturam cavillando fallebant, qvi malorum qvæ maxima essent, bona ducebant. Itaqve debitum vitæ finem invenere, merita illis omnibus pœna Dei voluntate decreta. Cuncta enim qvæ natura hominis posset ferre supplicia, in eos usqve ad extremum vitæ terminum congesta sunt, qvæ variis peremptis cruciatibus pertulere. Fortasse dixerit aliqvis minora eos quam commisere perpessos, verum qva tandem digna tantis sceleribus pœna affici poterant? De illis autem qvi in eorum crudelitatem inciderunt, non est hujus temporis pro merito conqveri. Rursum igitur ad eam narrationis partem redeo, unde digressus sum. Venit enim dux Romanorum contra Eleazarum, & qvi cum eo Masadam tenebant, ficarios, exercitum ducens, & fines qvidem statim omnes obtinuit, præsidiis ubiqve locis opportunissimis collocatis: castellum autem muro circumdedit, ne qvis obsessorum fugiendi facultatem haberet, utqve custodes

A ἔχειν αὖτη καιρότερον ἐξωρῶν οὐτως ἰδίᾳ τε, καὶ κοινῇ πάντες ἐσπουδασεν, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐπὶ τοῦς τε θεοῦ τὸ θεῖον ἀσεβείας, καὶ τοὺς πλησίον ἀδικίας, ἐφιλονείκησαν. οἱ μὲν δὴ δυνατοὶ τὰ πολλὴ κακὸν τοῖς, οἱ πολλοὶ τοὺς δυνατοὺς ἀπολλύναι σπεύδοντες. ἦν γὰρ ἐκείνοις μὲν ἐπιθυμία τυραννεῖν· τοῖς δὲ βιάζεσθαι καὶ τὰ τῶν κρειττόνων ἁρπάζειν. πρῶτοι μὲν δὴ οἱ σικάριοι τὴν ἀθεμιτότητα, καὶ τοὺς τοὺς συγγενεῖς ἤρξαντο ὠμότητος, μήτε λεγόντων ἀῤῥήτων εἰς ὕβριν, μήτε ἔργων ἀπείρατον εἰς ἔλεγχον τῶν ἐπιβεβουλευμένων ἀθῳωθῆναι. ἀλλὰ καὶ πυθόμενος ἰωάννης αἰτίαν εἶχεν ἑαυτὸν μετ' ἐκείνους τόρους. ὁ γὰρ μόνον ἀνῄρει πάντας, ὅσοι τὰ δίκαια καὶ συμφέροντα συνεβούλευον, καθάπερ ἐχθίστοις μᾶλλον δὴ τοῖς πολίταις τοῖς τοιούτοις προσφερόμενος, ἀλλὰ καὶ κοινὴν τὴν πατρίδα μυρίων ἐνέπλησε κακῶν, δ' πᾶσι πράξειν ἐμέλλεν ἀνθρώποις ἤδη καὶ τὸ θεῖον ἀσεβῶν πολεμικώς. τραπέζαν τε γὰρ ἄθεσμον παρεστήσατο, καὶ τὸ νενομισμένην καὶ πάτριον ἐξεδίωξεν ἁγνείαν, ἵνα μηκέτι θαυμαστὸν εἰ τὸ πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητα καὶ κοινωνίαν σὺν ἐτήρησεν, ὁ τὸ πρὸς θεὸν εὐσεβὲς ὅτῳ καταμανεῖς. πάλιν τοίνυν ὁ γιώρα σίμων, τί κακὸν οὐκ ἐδρασεν; ἢ πίας ὕβρεως ἐλεύθερον ἀπέσχετο σωμάτων, οἵτινα ἐνέδειξαν τύραννον; πίαν δὴ αὐτοὺς φιλία, πίαν δὲ συγγένεια πρὸς τοὺς ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας φόνους, ἐχεῖ θρασυτέρους ἐποίησε; τὸ μὲν γὰρ τοὺς ἀλλοτρίους κακῶς ποιεῖν, ἀγλωσσοῦς ἔργων εἶναι πονηρίας ἐλαμβανον. λαμπρὰν δὲ φέρειν ἐπίδειξιν ἠγοῦντο, τὸ ἐν τοῖς οἰκειοτάτοις ὠμότητα. παρημελήσατο δὲ καὶ τὸ πάντων δοτήνειαν, ἢ τῶν ἰδουμαίων. ἐκεῖνοι γὰρ οἱ μιαρώτατοι τοὺς ἀρχιερέας καταφάξαντες, ὅπως μηδὲ μέρος τι τῆς πρὸς θεὸν εὐσεβείας ἀπολειφθῇ, πᾶν ὅσον ἦν λείψανον ἐπὶ πολιτικοῦ σχήματος ἐξέκοψαν. καὶ τὸ τιλεωτάτην εἰσήγαγον ἀπάντων ἀνομίαν. ἐν ᾗ τῶν ζηλωτῶν κληθέντων δῆθεν ἤκμαζεν, οἱ τὴν πρόνοιαν τῆς ἔργοις ἐπληρώσαν. πᾶν γὰρ κακίας ἔργον ἐξεμιμήσατο. μηδ' ἐπὶ πρότερον προϋπάρχειν ἡ μνήμη προδέδωκεν, αὐτοὶ προσλιπόντες ἀζηλωτον καὶ τὴν πρόνοιαν αὐτῆς, διὰ τῶν ἐπ' ἀγαθῷ ζηλουμένων ἐπὶ θεσει, ἡ κατειρωνεύομοι τὰ ἀδικουμένων, ἀπὸ τὴν αὐτῶν θηριώδη φύσιν, ἣ τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἀγαθὰ νομίζοντες. πεφρόντικεν ἕκαστοι τὸ πλῆθος ὅρασθαι, διὰ τὴν ἀδίαν ὅπ' πᾶσιν αὐτῆς πονηρίαν βραβεύσαντος. ὅσους γὰρ ἀνθρώπου δύναται φύσις κολάσεις ὑπομένειν, πᾶσιν κατέσκηψαν εἰς αὐτοὺς, μᾶλλον καὶ τῆς ἐχάτης διὰ βίου πλάνης, ἣν ὑπέμειναν ἐν πλουτεροῖς αἰχμάλωτοι ἀποθανόντες. οὐ μέντοι, ἀλλὰ καὶ φάσης τις ἂν αὐτοὺς ἐλάττω παθεῖν ὧν ἔδρασαν· τὸ γὰρ δικαίως ἐπ' αὐτῶν οὐ πρόσεστιν. τοὺς δὲ τῆς σκηνῆς ὠμότητι προσπεσόντας, οὐ δὲ παρόντος ἂν εἴη καιροῦ κρῖναι τὴν ἀξίαν ὀδύρεσθαι. πάλιν οὖν ἐπάνειμι πρὸς τὸ καταλειπόμενον μέρος τῆς διηγήσεως.

ΚΕΦ. λα.

ΕΠὶ δὲ τὸν ἐλεάζαρον, καὶ τοὺς κατέχοντας σὺν αὐτῷ τὸν μασάδαν σικαρίους, ὁ τῶν ῥωμαίων στρατηγὸς ἦκε, τὰς δυνάμεις ἄγων· καὶ τῆς μὲν χώρας ἁπάσης εὐθὺς ἐκράτει, φρουρὰς ἐν τοῖς ἐπικαιροτάτοις αὐτῆς μέρεσιν ἐγκαταστήσας. τεῖχος δὲ περιέβαλε κύκλῳ πρὸς πᾶν τὸ φρούριον, ὅπως μηδεὶς τῶν πλησιοκυμένων ῥᾳδίαν διαφυγὴν, καὶ διαμένοι τοὺς

Digitized by Google

τοὺς φυλάξοντας. αὐτὸς δὲ κατεστρατοπέδευε νότον, ὡς μὲν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἐπιτηδειότατος σκληρῶν, καθ' ὃν οἱ δὲ Φρουρίᾳ πέτραν τοῦ πλησίον ἔρει συνηγλίζον, ἄλλως δὲ πρὸς ἀφθονίαν τ ἐπιτηδείων δύσκολον. ὑδρεῖα γὰρ προφὴ μόνον περῶθεν ἐκομίζετο. καὶ σὺν μεγάλῃ παλαιπωρίᾳ τῶν ὑπὸ πύτῳ πεπαγμένων ἐκόμιζον. ἀλλὰ καὶ τὸ πότιμον ἦν ἀγώγιμον εἰς τὸ στρατόπεδον, ὃ πῶς μηδεμίαν ἐγκοπὴν ἀναδιδοῖντο. ταῦτ' ἂν προοικονομησάμενος. ὁ σίλλας ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ἐτράπετο, πολλῆς ἐπιτηδείως καὶ παλαιπωρίας δεομένην, διὰ τὴν ὀχυρότητα ὃ Φρουρίᾳ περιβέβλητο τὴν φύσιν ὑπάρχουσι. πέτρα γάρ ἐστιν ὀλίγη τὴν περίοδον καὶ μῆκος ὑψηλή, πανταχόθεν περιεῤῥῶγασι βαθεῖαι φάραγγες κάτωθεν ἐξ ἀοράτου πυθμένος, κρημνώδεις δ' ὁδοὶ, καὶ πάσῃ βάσει ζώων ἀπρόσιτοι, πλὴν ὅσον κ δύο πόδας τ πέτρας, εἰς ἄνοδον σὺν εὐμαρεῖ παρεικούσης. ἔστι δὲ τῶν ὁδῶν, ἡ μὲν ἀπὸ τ ἀσφαλτίτιδος λίμνης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς δύσεως ἧττον προσβῆναι. καλοῦσι δὲ τὴν ἑτέραν ὄφιν, τῇ στενότητι προσφερόμενοι, καὶ τοῖς συνεχέσιν ἑλιγμοῖς. κλίμακι γὰρ πρὸς τοὺς τῶν κρημνῶν ἐξοχὰς, καὶ πολλάκις εἰς αὐτὴν ἀναστρέφουσι, καὶ κ μικρὸν αὐθις ἐκμηκυνομένῃ μόλις ψαύει ὃ ποδός. δεῖ δὲ ἀλλάξ τ δι' αὐτῆς βαδίζοντα, τὸν ἕτερον τῶν ποδῶν ἐρείδεσθαι. ἔστι δὲ καὶ τὸ παρολισθάνειν πρόδηλον. ὅλεθρον ἑκατέρωθεν γὰρ βάθος κρημνῶν ὑποκέχηνε, τῇ φύσεότητι πᾶσαν δ' ἐλπίδα ἐκπλῆξαι δυνάμενον. διὰ τοιαύτης δὴ ἐλθόντι σταδίους τριάκοντα, κορυφὴ τὸ λοιπὸν ἐστιν, οὐκ εἰς ὀξὺ πέρας συνηγμένη, ἀλλ' ὥστ' εἶναι καθ' ἄκρας ἐπιπέδου. ἐπὶ ταύτῃ πρῶτος μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὠκοδομήσατο φρούριον ἰωνάθης, καὶ προσηγόρευσε μασάδαν. ὕστερον δ' ἡρώδης τὸ βασιλεῖ διὰ πολλῆς ἐλθὼν τοῦτο, ἡ δ' χωρίου κατασκευή. τεῖχος τε γὰρ ἦρε περὶ πάντα τὸν κύκλον τῆς κορυφῆς ἑπτὰ σταδίων ὄντα, λιθοῦ μὲν λίθου πεποιημένον, ὕψος ὃ δώδεκα, καὶ πλάτος ὀκτὼ πήχεις ἔχον, τριάκοντα δ' αὐτοῦ καὶ ἑπτὰ πύργοι πεντήκοντα πήχεις ἀνισήκεσαν, ἐξ ὧν ἦν εἰς οἰκήματα διελθεῖν πρὸς πᾶν τὸ τεῖχος ἔνδον ὠκοδομημένα. τῷ γὰρ κορυφῷ πόνα καὶ πεδίου παντὸς οὔσαν μαλακωτέραν, ἀνῆκεν εἰς γεωργίαν ὁ βασιλεὺς ἵν' ἔστι τῆς ἔξω τροφῆς ἀπορία γίνοιτο, μὴ ὃ ταύτῃ κάμοιεν οἱ τῶν αὐτῶν σωτηρίαν τῷ φρουρίῳ πεπισδυκότες. καὶ βασίλειον δὲ κατεσκεύασεν ἐν αὐτῷ, κατὰ τὸν ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἀνάβασιν, ὑποκάτω μὲν τῶν τῆς ἄκρας τειχῶν πρὸς τὴν ἄρκτον ἐγκλῖνον. ὃ δὲ βασιλείου τὸ τεῖχος λεῖον, ὕψει μέγα, καὶ καρτερὸν, πύργους ἔχον ἑξηκονταπήχεις ἐγγωνίους πέριξ. ἦν τῶν οἰκημάτων ἔνδον καὶ στοῶν καὶ βαλανείων κατασκευὴ, παντοία καὶ πλουτηλὴς λίθοις, κίοσιν μὲν ἀπανταχοῦ μονολίθοις ὑφεστηκότων, τοίχων δὲ καὶ ἐν τοῖς οἰκήμασιν ἐδαφῶν λίθου ποικίλου πεποικιλμένων. πρὸς ἕκαστον δὲ τῶν οἰκουμένων τόπων ἄνωθεν καὶ πρὸς τὸ βασίλειον, καὶ πρὸς τὸ τεῖχος, πολλοὺς καὶ μεγάλους ἐπτμήκη λάκκους ἐν τοῖς πέτρας, φυλακτήρας ὑδάτων, μηχανώμενοι εἶναι χορηγίαν, ὅση τῶν ἐκ πηγῶν ἐστι ῥεομένοις. ὀρυκτὴ δ' ἐκ τοῦ βασιλείου πρὸς ἄκραν τὴν κορυφὴν ἀνέφερε πῆ, πῆς ἔξωθεν ἀφανὴς. οὐ μὴν οὐδὲ τῆς φανερᾶς ἧττον οἷόν τε ἐξήσκηται ῥᾳδίως πλεμίσαι.

perſeverarent. ipſe vero caſtris locum occupat, ad obſidionem qvidem idoneum, qvem delegerat, qva parte caſtelli rupes monti proximo applicabantur, cæterum difficilem ad copias utenſilium. Non ſolum enim commeatus ex longinqvo, & cum labore Judæorum maximo portabantur, qvibus hæc fuerat cura mandata, verum etiam potus aliunde in caſtra ducebatur, qvoniam in eo loco nullus fons proximus naſcebatur. His autem diſpoſitis, Silva obſidionem aggreſſus eſt, artis ac laboris egentem, propter caſtelli munitionem, cujus natura hujusmodi eſt: Saxum gyro non exiguum, & excelſum longitudine, undiqve abruptis atqve altis vallibus cingitur inviſibili ſuper fundo habens ſcopulos: ipſæqve omnium ſunt animalium greſſibus inacceſſæ, niſi qvod duobus modis idem ſaxum in difficilem explicatur aſcenſum. Eſt autem unum, iter ab lacu Aſphaltite ad Solis ortum, & alterum ab Occidente facilius ambulari. Vocatur autem unum coluber, ex anguſtia crebriſqve flexibus capta ſimilitudine. Qvæ enim prominet rupes, frangitur, ac ſæpe in ſe revertens, paulatim rurſum producitur: vixqve illo itinere gradiens promovet pedem, namqve mutanti veſtigium, neceſſe eſt altero pede niti. Eſt autem certa pernicies, ſi qvis labatur, altitudo enim rupium utrinqve dehiſcit, ut qvæ horrore qvemvis terrere audaciſſimum poſſit. Per ejuſmodi viam cum XXX. ſtadiis aſcenderis, qvod reſtat verticis eſt non in acutum finem coacti, ſed ut habeat in ſummo planiciem. In hac primus qvidem Jonathas pontifex caſtellum ædificavit, & appellavit Maſſadam. Poſt autem Herodi magno ſtudio fuit loci illius ſtructio. Nam & murum per omnem ejus gyrum erexit, ſtadiorum ſpacio ſeptem, e candido lapide factũ, & duodecim altum, latumqve octo cubitis: & XXVII turres qvinqvagenorum cubitorum in eo ſtabant: ex qvibus aditus erant in ædes circa omnem murum intus ædificatas. Rex enim verticem, qvod fœcundus, omniqve planicie mollior eſſet, culturæ deſtinaverat: ut ſi qvando exterNorum alimentorum penuria contigiſſet, ne hac qvidem laborarent, qvi ſalutem ſuam caſtello credidiſſent. Qvin & regiam ſibi ædificaverat, ab Occidentalis partis aſcenſu, intra mœnia qvidem arcis poſitam, vergentem autem ad Septentrionem. regiæ vero murus erat magnus, ac firmiſſimas qvatuor celſitudine ſexagenorum cubitorum in angulis turres habebat. Membrorum autem Gintus, & porticuum itemqve balnearum varia erat & ſumptuoſa conſtructio, columnis quidem e ſingularibus ſaxis undiqve ſubſtitutis, parietibus autem membriſqve ſolida compage lapidum variatis. Ad ſingula vero habitacula, & in ſummo, & circa regiam, & ante turres multos magnoſqve puteos in ſcopulis exciderat, cuſtodes aquarum: tantam molitus abundantiam, quantam qvi fontibus uterentur haberent. Foſſæ vero iter ex regia in arcem ſummam ducebant, qvas foris nemo cernebat. Sed ne manifeſtæ qvidem viæ facilem ſui uſum præbere hoſtibus poterant.

haberet qvo magis novum aliqvid inveniret. Ita & privatim & communiter omnes unum erant, & exuperare alium alius tam impietate qvam iniqvitate in proximos certabant: potentes qvidem multitudinem male tractando, multitudo vero ad interitum potentium properando. Illis autem erat dominandi cupiditas, his autem vim faciendi, bonaqve locupletum diripiendi. Primi qvidem ficarii fuere iniqvitatis in propinqvos & crudelitatis autores, nullo neqve verbo indicto ad injuriam, neqve facto intentato ad exitium eorum qvibus insidiarentur penitus prætermisso. Verum & hos Joannes moderatiores esse demonstravit. Non solum enim omnes interficiebat qvi necessaria & profutura suaderent, tanqvam inimicissimos maxime cives ejusmodi impetens, sed etiam patriam malis plurimis cumulavit: qvalia facturus fuerat qvi Deum qvoque jam esset ausus impietate contemnere. Nam & mensa nefaria vescebatur, & legitimam patriamqve exterminaverat castimoniam: ut jam sit minime mirum, si mansuetudinis communionem minime servabat hominibus, qvi Dei pietatem furore contempserat. Rursus Simon Gioræ qvid mali non commisit, qvave liberorum corporum injuria temperavit, qvi eum creavere tyrannum? Qvæ vero eos amicitia, qvæve cognatio ad qvotidianas cædes non ferociores effecit? namqve alienos qvidem male tractare, inertis neqvitiæ opus esse arbitrabantur: clarissimam vero gloriam parere crudelitatem in familiarissimos existimabant. Horum furoris æmuli, etiam Idumæi fuere: illi enim sceleratissimi peremptis pontificibus, neqva pars conservaretur pietatis in Deum, totum qvod ex civitatis facie supererat, abscidere, summamqve per omnia injustitiam induxerunt: in qua illud hominum genus, qvi Zelotæ appellati sunt, viguit: qui nomen factis verum probaverunt. Omne enim malitiæ facinus æmulati sunt, nullo inæmulato, qvod ante commissum memoria tradidit, prætermisso: qvamvis nomen sibi ex bonorum æmulatione imposuissent: qvi eos qvos læderent, propter efferam sui naturam cavillando fallebant, qvi malorum qvæ maxima essent, bona ducebant. Itaqve debitum vitæ finem invenere, merita illis omnibus pœna Dei voluntate decreta. Cuncta enim qvæ natura hominis posset ferre supplicia, in eos usqve ad extremum vitæ terminum congesta sunt, qvæ variis peremptis cruciatibus pertulere. Fortasse dixerit aliqvis minora eos quam commisere perpessos, verum qva tandem digna tantis sceleribus pœna affici poterant? De illis autem qvi in eorum crudelitatem inciderunt, non est hujus temporis pro merito conqveri. Rursum igitur ad eam narrationis partem redeo, unde digressus sum. Venit enim dux Romanorum contra Eleazarum, & qvi cum eo Masadam tenebant, sicarios, exercitum ducens, & fines qvidem statim omnes obtinuit, præsidiis ubiqve locis opportunissimis collocatis: castellum autem muro circumdedit, ne qvis obsessorum fugiendi facultatem haberet, utqve custodes

A ἔχειν ἄντι καμόντων ἐξευρεῖν οὗτοι ἰδίᾳ τε, καὶ κοινῇ πάντες ἐνόσησαν, καὶ πρὸς ὑπερβολὴν ἀλλήλους ἐπὶ τὸ θεοῖς τε μισεῖσθαι, καὶ εἰς πᾶς πλησίον ἀδικίαις, ἐφιλονείκησαν. οἱ μὲν γὰρ δυνατοὶ τὰ πλήθη κακῶσαι, οἱ πολλοὶ δὲ τοὺς δυνατοὺς ἀπολλύναι σπεύδοντες. ἦν γὰρ ἐκείνοις μὲν ἐπιθυμία τοῦ τυραννεῖν πᾶς δ' βιάζεσθαι καὶ τὰ τῶν πέλας ἁρπάζειν. πέφυκε μὲν γὰρ οἱ σικάριοι τὴν ἀθεμιστίαν, καὶ τὸ πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἥρξαντο ἀμύνεσθαι. μήτε λόγου ἄξιον εἰς ὕβριν, μήτ' ἔργον ἀπείρακτον εἰς ὄλεθρον τῶν ἐπιβουλευθέντων ἀφῆλικίας. ἀλλὰ καὶ πύστις ἰωάννης ἀπέδειξεν ἑαυτὸ μετριώτερος. ὁ γὰρ μόνον ἀνῄρει πάντας, ὅσοι τὰ δίκαια καὶ συμφέροντα συνεβούλευον, καθάπερ ἐχθίστοις μᾶλλον δὴ τὴν πολιτῶν τοῖς τοιούτοις προσφερόμενος, ἀλλὰ καὶ κοινὴ τὴν πατρίδα μυρίων ἐνέπλησε κακῶν, ὁπόσα πάσχειν ἔμελλεν ἄνθρωπος ἤδη καὶ τὸ θεῖον ἀσεβῶν πολμηκώς. τράπεζάν τε γὰρ ἄθεμιτον παρέθετο, καὶ τὴν νενομισμένην καὶ πάτριον ἐξεδίωξεν ἀγνείαν, ἵνα μηκέτι θαυμαστὸν εἰ τὸ πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητα καὶ κοινωνίαν σὺν ἐτήρησεν, ὁ τὸ πρὸς θεὸν εὐσεβὲς ὅλως καταμανείς. πάλιν τοίνυν ὁ γιώρα σίμων, τί κακὸν σὺκ ἐδρασεν; ἢ ποίας ὕβρεως ἐλεύθερον ἀπέσχετο σωμάτων, οἷς ἔπεν ἐνίδειξαι τύραννον; ποία δ' αὖτοὺς Φιλία, ποία δὲ συγγένεια πρὸς τὴν ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας φόνος, ἀχὶ θερμοτέρους ἐποίησε; τὸ μὲν γὰρ τοὺς ἀλλοτρίους κακῶς ποιεῖν, ἀμυθήτου ἔργον ἐνίοις πονηρίας ὑπελάμβανον. λαμπρὰν δὲ φέρειν ἐπίδειξιν ἡγοῦντο, τὸ ἐν τοῖς οἰκειοτάτοις ὠμότητα. παρημελήκασι δὲ καὶ τὸ πύτων δότνειαν, ἡ τῶν ἰδουμαίων. ἐκεῖνοι γὰρ οἱ μιαρώτατοι τοὺς δεχιερέας καταφάξαντες, ὅπως μηδὲ μέρος τι τῆς πρὸς θεὸν εὐσεβείας ἀφυλάκτῃ, πᾶν ὅσον ἦν λεῖψανον ἐπὶ πλείστου σχήματος ἐξέκαυσαν, καὶ τὸ πλεωνάσαν ἰσχυρὸν ἀφ' πάντων ἀνομίαν. ἐν ᾗ τῶν ζηλωτῶν κληθέντων ᾤθη ἥκμαζεν, οἱ τὴν προσηγορίαν τοῖς ἔργοις ἐπληρώσαντες. πᾶν γὰρ κακίας ἔργον ἐξεμμήσαντο, μηδ' ὅπου πρότερον προϋπάρχειν ἡ μνήμη προδέδωκεν, αὐτοὶ φθονήσαντες ἀλλήλοις τῶν ἐπ' ἀγαθῷ ζηλουμένων ἐπὶ θεοῦ, ἢ κατειρωνεύόμενοι τὰ ἀδικημένων, ἀφ' ἧς αὐτῶν ἠμελήθη φύσιν, ἢ τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἀγαθὰ νομίζοντες. πεῖσαι μὲν προσῆκον ἑκάστοι τὸ πλῆθος ἦν, δ' θεοῦ τὴν ἀξίαν ὅτι πᾶσιν αὐτοῖς πρόνοιαν βραβεύουσιν. ὅσοις γὰρ ἀνθρώπου δύναται φύσις κολάσεις ὑπερβάλλουσαν, πᾶσαν κατέσκηψαν εἰς αὐτοὺς, μέχρι καὶ τῆς ἐσχάτης τοῦ βίου πληθῆς, ἣν ὑπερμεγαθεῖς ὁ πολυτρόπους αἰκίσεις ἀποθανόντες. οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ φαίη τις ἂν αὐτοὺς ἐλάττω παθεῖν ὧν ἔδρασαν· τὸ γὰρ δικαίως ἐπ' αὐτῶν οὐ προσῆν. τοὺς δὲ τῆς ἐκείνων ὠμότητος ἀθῳωθέντας, οὐ δὲ παρόντ' ἂν ἦν χαροῦσι τὴν ἀξίαν ἀπόδοσθαι. πάλιν οὖν ἐπάνειμι πρὸς τὸ καταλειπόμενον μέρος τῆς διηγήσεως.

ΚΕΦ. λα.

Ἐπὶ δὲ τὸ ἐλεάζαρον, καὶ τοὺς κατέχοντας σὺν αὐτῷ τὴν μασάδαν σικαρίους, ὁ τῶν ῥωμαίων στρατηγὸς ἦκε, τὰς δυνάμεις ἄγων καὶ τῆς μὲν χώρας ἁπάσης εὐθὺς ἐκράτει, φρουρὰς ἐν τοῖς ἐπικαιροτάτοις αὐτῆς μέρεσιν ἐγκαταστήσας. τῷ δὲ περιβαλεῖν κύκλῳ τεῖχος τὸ φρούριον, ὅπως μηδεὶς τῶν πολιορκουμένων ῥᾳδίαν ἀφυγὴν, καὶ ἀφαιρῶν τοὺς

Digitized by Google

quas foris nemo cernebat. Sed ne manifeſta quidem via facilem fui uſum præbere hoſtibus poterant.

Digitized by Google

semper autem utrifque ex tempore plus victoriæ Ac- ἀπὸ γ' ἐκφανοῦς ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς τὰ σκοπού-
captabatur: partes diverſæ, ſi incautiores ag- μενα μὴ ἀποβαίνει, πάντες ἀφυλακτότεροι ἀπαν-
gredererentur: in aggeratum poſtea, ſi improviſum excurſum eorum pene ſepti armis excipe-rent. Sed non it erat finis obſidionis futurus. Res autem quædam fortuito gefta inopinatam cuſtelli tradendi neceſſitatem Judæis impoſuit. Erat inter obſeſſos juvenis & audacia feros, & manu ſtrenuus, Eleazarus nomine. is autem fuerat ex curialibus nobilis, multos egregii aggeſtum- que probitate & opibus in gratiis ſemper graviter Romanos afficiens: audaciaque ſua ſocios profequens, impetum quidem facilem his, periculo autem vacuum diſcrimen efficiebat neviſſimæ recedendo. Itaque diſcreta quodam die pugna, & utraque parte digreſſa, ipſe tan- quam deficiens omnes, exiliumans neminem tunc hoſtium præſium exceptarum, extra por- tam remanſit & in muris ſtantes alloquebatur tota mente illos atreudens. Hanc autem oppor- tunitatem vidit quidam ex caſtris Romanorum Ægyptius, nomine Rufus: & quod nemo ſpe- raſſet, impetu facto cum ipſis eum armis reperæ correptum, cum hoc vilo ſtantes in muro ſtupor teneret, in caſtra Romanorum traduxit. Poſt- quam vero dux nudum præcipit extendi, & in aperto conſtituitur, ut ex civitate conſpiceretur, cæli verberibus, vehementer Judæos confulit caſus juvenis, univerſæque civitas in fletu erat & oveſtibus, unius viri clade percuſſa. Id ubi Jaſius animadvertit, conſilium adverſus ho- ſtes hoc principium ſumpſit: eorumque, miſerationem augere cupiens, quatenus coacti pro ejus ſalute cuſtelli traditionem facerent, quod ſperavit adeptus eſt. Nam ipſe qvidem, velut mos Eleazarum ſuſpenſurus, crucem defigi juſſit, ea vero conſpecta, major calleſtanus dolor in- vaſit, & nihil amplius verebantur, inſolerabilem eſſe calamitatem vociferantes. Tunc igitur Eleazarus eos orabat, ne vel ſe deſpicerent, mortem miſerrimam ſubiturum, ſibique ipſis ſaluem præ- beretur, poſtquam jam ſubacti omnes Romano- rum viribus fortune concederent. Illi au- tem & ejus ſermoue fracti, & qvod multi intus proeo precabantur (ex magna enim & numeroſa cognatione genus ducebat) & contra ingenium ſuum miſericordia victi ſunt: & qvibuſdam ce- leriter miſſis colloqvebantur, cuſtelli traditio- nem fecere petentes, ac reddito ſibi Eleazaro, finemeſt dimiti. Cum autem his allendus eſſet dux Romanorum, multitudo civitatis inferio- ris, inica ſeparatum cum judicis cognita pactione, ipſi clam nocte aufugere ſtatuere. Cum vero portis aperuiſſent, ab his qvi deditionem promiſerant, ad haſtam nuncius venit, ſive in- vidia ſalutis eorum five formidine, ne eorum ſinge cauſam ipſi prætarent. Sed fortiſſimi qvidem fugientium, qvi præceſſerant, evaſe- re. reliqvorum autem viri qvidem mille ſeptin- genti perempti ſunt, mulierculæ vero & pueri

τες μὴ ἀποδοκῶ, πάντες ἀφυλακτότεροι ἀπαντᾶν. ἐπεὶ δ' ὁ τῶν χρημάτων ἀφανὴς φόβος, οὐ τὸ ἔρημον αὐτῶν ἐπέσχεν περιορᾶν, ἀλλ' ὅτι τὰ πυκνὰ ἐμβολὰ γίνεσθαι τῶν πύργων ἐπ' ἀμφότερα τὸ μεταξὺ τοῦ τείχους ἐξέλειπε, τὸ τοιοῦτον ἐν ἐρημίᾳ τῶν ἀνδρῶν ὄντων τὸν ἀνδιαπεσεῖν τὸ τῶν πολεμίων πλῆθος. γνόντες δὲ οἱ ἐπὶ τοῖς σκοπιοῖς ὑπόβασιν τοῦ πλησίον μέρους τῶν τειχῶν ἔχοντος ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ἀπὸ τοῦ μέσου πύργων, καὶ τὸ μὲν ἐπιβαίνειν τοῦ τείχους ἐπιτήδειον ἐφάνη μὴ τὸν ἀσφαλῆ τοῦ ἐπιβαίνοντος ἔχειν τόπον, ἐπὶ δὲ τὸ κατάβασιν ἐκ τοῦ τείχους ἐπὶ τὸν ἔξω χῶρον εὐπετῆ, καὶ χαμαὶ ἐπὶ τὸν πολέμιον πόδα τὸ μηκέτι ἀρχὴν μένειν τοῦ πολιορκεῖν, ἀλλὰ τοῦ φεύγειν ἐπὶ τὰς ἐκτὸς τῶν ἐρυμάτων ἐλπίδας. ἐπὶ δὲ τοῦτο ἐμηχανῶντο οἱ στρατιῶται· ὁ δὲ Ἰάσιος ἐπιτηδεύων τὸ ἀσφαλὲς τοῦ ἐπιβουλεύειν, ἐπεὶ τὸν ἐκ τοῦ τείχους ἐξιόντα ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν Ῥωμαίων ἐκώλυεν ἐπὶ τὸ μὴ ἐπιβοηθεῖν τοῖς ἐπιβουλευομένοις, ἐκέλευσε τὸν Ἐλεάζαρον ἐπὶ τὸ ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τὸ ἔρυμα ἀγαγεῖν· τῶν δὲ ἐπὶ

ἀφ' ἑαυτοῦ ἐποιήσατο· ἔφη γὰρ τὸν Ἀβδήριτον ἐν ὄψει ἐμπεσόντα μηδὲν ἧττον ἢ ἐκεῖνον ἀλοῦσθαι· τοιαῦτα τὰ ἀμφὶ τοῦτον ἐπράχθη.

ΚΕΦ. ΚΕ.

ΤΑῦτα ἐπιτελεσάντων τῶν τοῦ Γρατιανοῦ ἀγορανόμων τὰ ἐπιτήδεια τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἀλάριχον, ἐκεῖνος ἀναλαβὼν τὸν στρατὸν ἐπορεύετο διὰ τῆς Μακεδονίας, ἐπὶ τὴν Ἀθηναίων πόλιν ἐπειγόμενος. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὰ τείχη καὶ τοὺς πύργους ἐγένετο, ἐπὶ τοῦ ἵππου ἐπιβὰς ἐκεῖνος ἐπὶ τὰς πύλας ἐφέρετο, ἐπιβοώμενος ἅμα καὶ ἀπειλῶν τοῖς ἐνοικοῦσιν, εἰ μὴ αὐτῷ ἐκχωροῖεν τὰς πύλας, ἐπὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων σφαγὴν καὶ τὴν τῆς πόλεως ἅλωσιν ἐπείγεσθαι· ἅμα μὲν γὰρ ὀλοφύρεσθαι τὴν ἐκείνων ἀπόνοιαν, ἅμα δὲ καὶ τὴν τῆς πόλεως ἀπώλειαν ἐπιμελεῖσθαι· ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὰς πύλας ἐγένετο, ἐπιβοώμενος ἐκέλευε τοῖς ἐνοικοῦσιν ἀνοίγειν· ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀπεκρίνατο, ἀλλὰ πάντες ἐσιώπων, ἐκεῖνος ἐπὶ τὰς πύλας ἐφέρετο, ἐπιβοώμενος ἅμα καὶ ἀπειλῶν τοῖς ἐνοικοῦσι

& potestate sibi permissa, ut ageret qvod expedire videretur, negligendum non putavit. Subito tamen, Antiocho ejusqve sociis nihil opinantibus, in Comagenem ingressus est, ex legionibus qvidem sextam ducens, & insuper qvasdam cohortes alasque eqvitum. habebat autem auxilio reges, Chalcidicæ Aristobulum, Emesæqve Sohemum. Introitus autem illis erat sine certamine, qvod nemo indigenarum manus valebat opponere. Antiochus enim insperato perculsus nuncio, bellum qvidem contra Romanos nec cogitatione concepit. Decrevit autem, toto regno in eo qvo erat statu relicto, cum conjuge ac liberis egredi, hoc se Romanis purum ab ea suspicione qvæ sibi ingereretur probaturum esse ratus: progressusqve de civitate centum triginta propemodum stadiis, in campo tabernaculum ponit. Petus autem in Samosatam qvi eam capesserent mittit, & per eos civitatem tenebat. ipse vero cum alio milite in Antiochum ire tendebat. Non tamen rex vel ipsa necessitate adducto est adversum Romanos aliqvid bellicum gerere: sed fortunam suam qvestus, qvidvis pati sustinebat. adolescentibus autem, belliqve peritis, viqve corporis præstantibus filiis ejus non erat facile in calamitate sine pugna durare. Itaqve ad virtutem se conferunt Epiphanes & Callinicus. Vehementi autem pugna per totam diem habita, insigni fortitudine demonstrati sunt: nullaqve parte suarum virium diminuta discedunt. Antiocho vero neque pugna hoc modo peracta manere domi tolerabile videbatur: sed abducta conjuge cum filiabus in Ciliciam fugit, atqve hoc facto militum suorum animos fregit. nam veluti desperato ab eo regno defecere, & ad Romanos se transtulere, omniumqve erat desperatio. Ergo priusqvam penitus destituerentur auxiliis, Epiphani cum cæteris servare se ex hostibus erat necessarium. fiuntqve omnes eqvites decem, qvi cum his una transgressi sunt flumen Euphratem. hinc jam sine metu profecti, cum ad Vologesem Parthorum regem venissent, non qvasi profugi despecti sunt: sed ac si fortunam pristinam retinerent, omni honore dignati sunt. Antiochum vero, ubi Tarsum Ciliciæ venit, misso centurione Petus vinctum Romam transmisit. Vespasianus autem ita regem ad se deduci non passus est: dignius esse ratus, veteris amicitiæ habere rationem, qvam belli occasione inexorabilem iracundiam servare. Itaqve jubet ei iter agenti auferri vincula, intermissaqve interim profectione Romam, apud Lacedæmonem degere: magnos vero ei pecuniæ reditus præbet, ut non modo copiose, sed etiam regie victum haberet. His Epiphanes & cæteri cognitis, qui patri ante metuebant, magna cura & inextricabili animos relaxarunt, & ipsi qvoqve spem reconciliandi cum Cæsare concepere. Cum autē etiam Vologeses de his scripsisset ad Cæsarē (nec enim qvamvis feliciter agerent, extra Romanum vivere patiebantur imperium) & cum Cæsar

καὶ λαῶν ἐξουσίαν πράττειν ἃ δοκεῖ συμφέρειν, εἰς ἐμέλησεν. ἐξαίφνης ὃ τῶν ὧδε τὴν ἀντίοχον ἐδέξατο προσδοκώντων, εἰς τέλος κομμαγηνὸν ἐνέβαλε· τῶν μὲν πραγμάτων ἄγων τὸ ἔκπαν, καὶ πρὸς τέτο λόχους, καί τινας ἴλας ἱππέων. συνεμάχοντο δ', καὶ βασιλεῖς αὐτῷ, τῆς μὲν χαλκιδικῆς λεγόμενος ἀριστόβουλος· τῆς ἐμέσης δ' καλούμενος σόαιμος. ὧν δ' αὐτῶν τὰ ὧδε τέλη εἰσέβαλλεν ἀναντιαγώνιστα· τῶν γὰρ κατὰ τὴν χώραν, ἁπάντων ἦλθε χάρις ἀνταίρειν. ἀντίοχος δ' ἀγγελίας ἀδοκήτως προσπεσούσης, πολέμιος μὲν ἐδόκει οὐδενὶ τρόπῳ πρὸς ῥωμαίους ἔσεσθαι. ἐγνω δ' πάσαν τὴν βασιλείαν ὡς ἔχει σὺν σχήματος καταλιπών, μετὰ γυναικὸς, καὶ παίδων ἐξῆλθεν, ἕως ἂν οἴόμενος καθαρὸν ῥωμαίοις ἑαυτὸν ἀποδείξαι τῆς ἐπινενεγμένης αἰτίας. καὶ προελθὼν ἀπὸ τῆς πόλεως ἑκατὸν σταδίους πρὸς τοῖς εἴκοσιν εἰς τὸ πεδίον, ἐν αὐτῷ κατασκηνίζεται. πέτος δ' σὺν μέρει τινὶ στρατιώτας τοὺς καταλειφθέντας ἀποστέλλει, καὶ δι' ἐκείνων ἔχει τὴν πόλιν, αὐτὸς δ' μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως ἐπ' ἀντίοχον ἐπείγετο τὴν ὁρμήν. ἐν μέσῳ δὲ βασιλεὺς ἐδέησε τῆς ἀνάγκης προσῆκθαί τι πρὸς ῥωμαίους πολεμικὸν, ἀλλὰ τὴν αὐτοῦ τύχην ἐδυσωπεῖτο, ὅτι δέοι παθεῖν ἀπόρως. νέοις δ' καὶ πολέμων ἐμπείροις, καὶ ῥώμῃ σωμάτων διαφέρουσιν, ἐν ῥᾳδίῳ μὲν τοῖς παισὶν αὐτοῦ τὴν συμφορὰν ἀμαχεὶ καρτερεῖν. τρέπει δ' ἐπὶ τὸν ἀλκὴν σύμφανής τε καὶ καλλίνικος. σφοδρᾶς δ' τῆς μάχης καὶ παρ' ὅλην τὴν ἡμέραν γενομένης, αὐτὴ τὴν ἀνδρείαν διαφερόντως παρέσχον, καὶ μηδὲν ἐλαττωθέντα τῇ σφετέρᾳ δυνάμει, ἐπὶ τὰς διελύθησαν. ἀντίοχος δ' ἐπὶ τῇ μάχῃ τὸν κεχωρηκότα τὸν τρόπον, μείζονα ἀνέκλητον ἐδόκει λαῶν δ' τὴν γυναῖκα, καὶ τὰς θυγατέρας, μετ' ἐκείνων ἐπὶ τὴν φυγὴν εἰς κιλικίαν, καὶ τέτῳ πράξας τὰ φρονήματα τῶν οἰκείων στρατιωτῶν κατέκλασεν. ὡς γὰρ ἀπεγνωσμένης ὑπ' αὐτοῦ τὴν βασιλείας ἀπέστησαν, καὶ πρὸς τοὺς ῥωμαίους μετέβαλλον, καὶ πάντων προδηλος ἦν ὁ τρόπος. πρὶν οὖν πάσης ἐρημωθῆναι τῶν συμμάχων, τοῖς ὧδε τὸν σύμφανῆ, σώζειν αὐτοὺς ἐκ τῶν πολεμίων ἦν ἀναγκαῖον. καὶ γίνονται δέκα σύμπαντες ἱππεῖς, οἱ μετ' αὐτοῦ τὸν εὐφράτην διαβαίνουσι. ἐνθεν ἤδη μετ' ἀδείας πρὸς τὴν βασιλέα τῶν πάρθων βολογέσην κομισθέντες, οὐχ ὡς φυγάδες ὑπερεφανήθησαν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὴν παλαιὰν ἔχοντες εὐδοσιμίαν, πάσης τιμῆς ἠξιώθησαν. ἀντίοχος δ' ἐκ παρόντος ἀφιγμένου τὴν κιλικίας, ἐκπαντὸς ἦν πέτον σύμπεμψας, δεδεμένον αὐτὸν εἰς ῥώμην ἀπέστειλεν. σεβαστιανὸς δ' οὐκ ἐπέμενεν οὕτω πρὸς αὐτὸν ἀναχθῆναι τὴν βασιλέα, τὴν παλαιᾶς ἀξιῶν φιλίας μᾶλλον αἰδῶ λαβεῖν ἢ τὸ τῆς πολέμου πρόφασιν ἀωρασίτητον ὀργὴν διαφυλάττειν. κελεύει δὴ καθ' ὁδὸν ἔτι ὄντος αὐτὸν τὰ δεσμὰ ἀφαιρεθέντα, ἐν παρέπτα τοῖς τῶν ῥωμαίων ἄφεσιν, τοῦτο ἐν λακεδαίμονι διάγειν, δίδωσί τε μεγάλας αὐτῷ προσόδους χρημάτων, ὅπως μὴ μόνον ἄφθονον, ἀλλὰ καὶ βασιλικὴν ἔχοι τὴν δίαιταν. ταῦτα τοῖς ὧδε τὸν ἐπιφανῆ πυθομένοις πρότερον σφόδρα τοῦ πατρὸς δεδιόσι, ἀνέθηκαν αἱ ψυχαὶ μεγάλης καὶ δυσπαραθέτου φροντίδος. ἐλπὶς δ' καὶ αὐτοῖς τῶν ὧδε ἡσυχίαν βολογέσου τοῦ αὐτῶν ἐπιτιλαντος, οὐδὲ γὰρ δύναμενοι ἐκπεμφθῆναι ἔξω τῆς ῥωμαίων ζεῦ ἡγεμονίας· δόντος δ' καὶ αὐτοῦ ἡμέρως

κωμήσας αὐτὸς ἐ ἀδικῶν ἐ ἀμυνόμενος, ἐ ὡς ἀπ' ἀρχῆς τὸ αὐτὸς ἐν ἅπασιν ὢν· ἐ διὰ τοῦτο ἐ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἐ τοῖς ἀεὶ ἐν τῷ παντὶ γενομένοις ἀνωφελὴς ἐ ἄπρακτος ἐ ἀνενέργητος.

ΚΕΦ. κδ'.

Τὸ γὰρ ἀληθὲς ἐ ὂν, ἐν ᾧ τὸν ἐκεῖνον καὶ ἐ ἀγαθὸν καὶ ἐ τὸ μακάριον ἀμέλει καταλαμβάνει, ἀσχήμων ἐστὶν ἐκεῖνος ἐ ἀπάτης ἐ τοῦ ψεύδους ἐ τοῦ πλάσματος ἐ τῆς μιμήσεως, ἐ σκηνῆς ἐ τῶν τοιούτων ἐ τῆς μεγαλαυχίας ἐ τῆς ἐπὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις ἐ τοῖς ἐπὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ ἐ τῷ ἐν τούτοις ἐ τοῖς ἐν τούτοις ἐ τοῖς ἐκ τούτων ἐ τοῖς ἀπὸ τούτων ἐ τοῖς πρὸς τούτοις ἐ τοῖς μετὰ τούτους ἐ τοῖς ἐπὶ

haberet qvo magis novum aliqvid inveniret. Ita & privatim & communiter omnes unum erant, & exuperare alium alius tam impietate qvam iniqvitate in proximos certabant: potentes qvidem multitudinem male tractando, multitudo vero ad interitum potentium properando. Illis autem erat dominandi cupiditas, his autem vim faciendi, bonaqve locupletum diripiendi. Primi qvidem sicarii fuere iniqvitatis in propinqvos & crudelitatis autores, nullo neqve verbo indicto ad injuriam, neqve facto intentato ad exitium eorum qvibus insidiarentur penitus prætermisso. Verum & hos Joannes moderatiores esse demonstravit. Non solum enim omnes interficiebat qvi necessaria & profutura suaderent, tanqvam inimicissimos maxime cives ejusmodi impetens, sed etiam patriam malis plurimis cumulavit: qvalia facturus fuerat qvi Deum qvoque jam esset ausus impietate contemnere. Nam & mensa nefaria vescebatur, & legitimam patriamqve exterminaverat castimoniam: ut jam sit minime mirum, si mansuetudinis communionem minime servabat hominibus, qvi Dei pietatem furore contempserat. Rursus Simon Gioræ qvid mali non commisit, qvave liberorum corporum injuria temperavit, qvi eum creavere tyrannum? Qvæ vero eos amicitia, qvæve cognatio ad qvotidianas cædes non ferociores effecit? namqve alienos qvidem male tractare, inertis neqvitiæ opus esse arbitrabantur: clarissimam vero gloriam parere crudelitatem in familiarissimos existimabant. Horum furoris æmuli, etiam Idumæi fuere: illi enim sceleratissimi peremptis pontificibus, neqva pars conservaretur pietatis in Deum, totum qvod ex civitatis facie supererat, abscidere, summamqve per omnia injustitiam induxerunt: in qua illud hominum genus, qvi Zelotæ appellati sunt, viguit: qui nomen sibi ex bonorum æmulatione imposuissent: qvi eos qvos læderent, propter efferam sui naturam cavillando fallebant, qvi malorum qvæ maxima essent, bona ducebant. Itaqve debitum vitæ finem invenere, merita illis omnibus pœna Dei voluntate decreta. Cuncta enim qvæ natura hominis posset ferre supplicia, in eos usqve ad extremum vitæ terminum congesta sunt, qvæ variis peremptis cruciatibus pertulere. Fortasse dixerit aliqvis minora eos quam commisere perpessos, verum qva tandem digna tantis sceleribus pœna affici poterant? De illis autem qvi in eorum crudelitatem inciderunt, non est hujus temporis pro merito conqveri. Rursum igitur ad eam narrationis partem redeo, unde digressus sum. Venit enim dux Romanorum contra Eleazarum, & qvi cum eo Masadam tenebant, sicarios, exercitum ducens, & fines qvidem statim omnes obtinuit, præsidiis ubiqve locis opportunissimis collocatis: castellum autem muro circumdedit, ne qvis obsessorum fugiendi facultatem haberet, utqve custodes

A ἐχειν ἄντι κομπόρου ἐξωρεῖνοῦντως ἰδίᾳ τε, καὶ κοινῇ πάντες ἐνόησαν, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐντὶ τ πρὸς τ θεὸν ἀσεβείας, καὶ τ εἰς τοὺς πλησίον ἀδικίας, ἐφιλονείκησαν. οἱ μὲν ἐν δυνατοὶ τὰ πλήθη κακῶντες, οἱ πολλοὶ ἢ τοὺς δυνατοὺς ἀπολλύναι σπεύδοντες. ἦν δὲ σκότος μὲν ἐπιθυμία ἀ τυραννεῖν· πῆς ἢ ἀ βιάζεσθαι καὶ τὰ τῶν ἀπόρων ἁρπάζειν. πρῶτοι μὲν ἐν οἱ σικάριοι τ ὠμότητ ⊖, μήτε λόγου ἄρξαντες εἰς ὕβριν, μήτ' ἔργον ἀπόπειραν εἰς ἐλεύθερον τ ἐπιβουλὴ θέντων ὠμότητος. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἰωάννης ἀπέδειξεν ἑαυτ ἀ μετριωτέρους. τὰ γὰρ μόνον ἀνήρει πάντας, ὅσοι τὰ δίκαια καὶ συμφέροντα συνεβούλευον, καθάπερ ἐχθίστους μάλιστα δὴ τ πολιτῶν τῆς τοιούτης προσφερομένους, ἀλλὰ καὶ κοινῇ τ πατρίδα μυρίων ἐνέπλησε κακῶν, ὁπόταν πράττειν ἐμέλλεν ἄνθρωπος ἤδη καὶ τ θεὸν ἀσεβεῖν τολμηκώς. τραπέζαν τε γὰρ ἄτιμον παρεστήσατο, καὶ τ νενομισμένην καὶ πάτριον ἐξεδίητησεν ἁγιείαν, ἵνα ἡ μηκέτ' θαυμαστὸν εἰ τ πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητα καὶ κοινωνίαν σὺν ἑτήρησεν, ὁ τ πρὸς θεὸν εὐσεβείας ἄτερ καταμανείς. πάλιν τοίνυν ὁ γνώριμος, τί κακὸν σὺκ ἔδρασεν; ἢ πόας ὕβρεως ἐλεύθερον ἀπέσχετο σωμάτων, οἳ γε μὴν ἐνέδειξαν τύραννον; πόα γὰρ αὐτοὺς φιλία, πόα δὲ συγγένεια πρὸς τοὺς ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας φόνους, ἀχὶ θρασυτέρους ἐπόησε; τὸ μὲν γὰρ τοὺς ἀλλοτρίους κακῶς ποιεῖν, ἀγνῶτας ἔργον εἶναι πονηρίας ὑπελάμβανον. λαμπρὰν δὲ φέρειν ἀπόδειξιν ἠγοῦντο, τ ἐν τοῖς εἰκειοτάτοις ὠμότητα. παρημιλλήσατο δὲ καὶ τ πάντων ἀπόνοιαν, ἡ τῶν ἰδουμαίων. σκέψει γὰρ οἱ μιαιφονώτατοι τοὺς ἀρχιερεῖς καταφάξαντες, ὅπως μηδὲ μέρ ⊖ τι τῆς πρὸς θεὸν εὐσεβείας ἀφυλάκτῃ, πᾶν ὅσον ἦν λείψανον ἐπὶ πολιτικοῦ σχήματ ⊖ ἐξέκοψαν, καὶ τ πολεμιώτατην εἰσήγαγον ἁπ πάντων ἀνομίαν. ἐν ᾗ τὰ τῶν ζηλωτῶν κληθέντων ἦθ ⊖ ἤκμαζεν, εἰ τὴν προσηγορίαν τῆς ἔργοις ἐπλήρουσαν. πᾶν γὰρ κακίας ἔργον ἐξεμιμήσαντο. μηδ' ἔπι πρόσθεν προϋπῆρχεν ἡ μνήμη προδεδόκηκεν, αὐτὸ προλιπόντες ἀζήλωτον καὶ τὴν προσηγορίαν αὐτῆς, λαὸν τῶν ἐπ' ἀγαθοῖ ζηλουμένων ἐπίφθονον, ἢ κατειρωνεύόμενοι τ ἀδικουμένων, ἁπ τὴν αὐτῶν φιλεύθερον φύσιν, ἣ τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἀγαθὰ νομίζοντες. πεπρωμένῃ πρόσωπον ἕκαστι τὸ τέλ ⊖ ὤρεγτο, δ θεοῦ τὴν ἀξίαν ὑπὲ πᾶσιν αὐτῆς τιμωρίαν βεβουλευσάντ ⊖. ὅσας γὰρ ἀνθρώπου δύνα φύσις κολάσεις ὑπομεῖναι, πᾶσαι κατέσκηψαν εἰς αὐτούς, μέχρι καὶ τῆς ἐσχάτης δ βίου πηλότης, λιὼ ὑπόμεινα ἐν πολυτρόπῳ αἰκίᾳ δοθῆναι τοὺς. οὐ μὲν, ἀλλὰ καὶ φαίη τις ἂν αὐτοὺς ἐλάττω παθεῖν ὧν ἔδρασαν. τὸ γὰρ δικαίως ἐπ' αὐτῶν οὐ πρόσθεν. τοὺς γὰρ τῆς ἐκείνων ὠμότητος θεωμένους, εὖ δ παρόντ ⊖ ἂν εἴη καιροῦ κρῖναι τὴν ἀξίαν ὀδύρεσθαι. πάλιν οὖν ἐπάνειμι πρὸς τὸ καταλειφθὲν μέρ ⊖ τῆς διηγήσεως.

B

C

D

E

F

G

Κεφ. λα.

Ἐπὶ γὰρ τ ἐλεάζαρον, καὶ τοὺς κατέχοντας σὺν αὐτῷ τὸν μασάδαν σικαρίους, ὁ τῶν ῥωμαίων στρατηγὸς ἦκε, πᾶς δυνάμεις ἄγων· καὶ τῆς μὲν χώρας ἅπασης εὐθὺς ἐκράτει, φρουρὰς ἐν τοῖς ὀπικαιροτάτοις αὐτῆς μέρεσιν ἐγκαταλείπων. τεῖχ ⊖ ἢ περιέβαλε κύκλῳ πᾶν τὸ φρούριον, ὅπως μηδενὶ τῶν πλειρκευμένων ἡ ῥᾴδιον ἁπ φυγεῖν, καὶ ἁπαρόντων τοὺς

τοὺς φυλάξοντας. αὐτὸς δὲ καπνεστρατοπεδεύει τόπον, ὡς μὲν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἁρμοδιώτατα σκληρῶν, καθ' ὃν αἱ δ' Φρουρίᾳ πέτραι τῷ πλησίον ὄρει συνήπτοντο, ἄλλως δὲ πρὸς ἀφθονίαν τῶν ἐπιτηδείων δύσκολον. ἀγὼ ἡ τροφὴ μόνον παρῆν ἐκομίζετο. καὶ σὺν μεγάλῃ παραπορείᾳ τῶν ἐπὶ πόρρω πεπραγμένων ἰουδαίων. ἀλλὰ καὶ τὸ ποτὸν ἦν ἀγόμενον εἰς τὸ στρατόπεδον, ἐπεὶ πόθεν μηδαμόθεν ἐγγὺς πηγὴν ἀναδίδοντος. παῦτ' ἂν προσοικονομησάμενος. ὁ σίλλας ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ἐτράπετο, πολλῆς ἐπιτηδείου καὶ παρασκευῆς δεομένην, διὰ τὴν ἐχυρότητα δ' Φρουρίου τοιοῦδε τὴν φύσιν ὑπαρχόντος. πέτρα ἐστὶ κύκλῳ τῇ περιόδῳ καὶ μήκει ὑψηλὴ, πανταχόθεν περιερρῶχθαι βαθείαις φάραγξι κάτωθεν ἐξ ἀοράτου πέρατος, κρημνώδεις δ' ὀδοὶ, καὶ πάσῃ βάσει ζώων ἀπρόσιτοι, πλατὺ σον κ' δύο πόδας τὴν πέτραν, εἰς ἄνοδον σὺκ εὐμαρῆ παρεικυῖαν. ἔστι δὲ τῶν ὁδῶν, ἡ μὲν ἀπὸ τῆς ἀσφαλτίτιδος λίμνης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς δύσεως ἧττον πρόσβηναι. καλοῦσι δὲ τὴν ἑτέραν ὄφιν, τῇ στενότητι περοσκάσαντες, καὶ τῆς σωμετοχῆς ἕλιγμοῖς. κλάται γὰρ πρὸς τὰς τῶν κρημνῶν ἐξοχὰς, καὶ πολλάκις εἰς αὐτὸν ἀναστρέφουσα, καὶ κ' μικρὸν αὖθις ἐκμηκυνομένη μόλις ψαύει δ' πρόσω. δεῖ δ' βραδίζειν τὸν δι' αὐτῆς βαδίζοντα, τὸν ἕτερον τῶν ποδῶν ἐρείδοντα. ἔστι δὲ καὶ τὸ παρολισθάνειν πρόδηλον ὄλεθρον ἑκατέρωθεν γὰρ βάθος κρημνῶν ὑποκέκλινε, τῇ φοβερότητι πᾶσαν δ' ἁλμὴν σκοπὴν ἐξαίρειν δυνάμενον. διὰ τοιαύτης οὖν ἐλθόντι σταδίους τριάκοντα, κορυφὴ τὸ λοιπὸν ἔστι, σὺκ εἰς ὀξὺ πέρας συνημμένη, ἀλλ' ὥστ' εἶναι καθ' ἅκρας ἐπιπέδου. ἐπὶ ταύτῃ πρῶτος μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὠκοδομήσατο φρούριον ἰωνάθης, καὶ προσηγόρευσε μασάδαν. ὕστερον δ' ἡρώδης τῷ βασιλεῖ διὰ πολλῆς εἴλετο ἀσφαλῆς, ἣ δ' χωρίου κατασκευή. τεῖχος μὲν γὰρ περὶ πάντα τὸν κύκλον τῆς κορυφῆς ἐπὶ σταδίων ἕντε, λίθου λευκοῦ μὲν λίθου πεποιημένου, ὕψος δ' ὀκτὼ πήχεις ἔχον, τριάκοντα δ' αὐτοῦ καὶ ἑπτὰ πύργοι πεντήκοντα πήχεις ἀνεσήκεσαν, ἐξ ὧν εἰς οἰκήματα διελθεῖν περὶ πᾶν τὸ τεῖχος ἦν ὠκοδομημένα. τῷ γὰρ κορυφαίῳ πόνα καὶ πεδίου παντὸς οὔσαν μαλακωτέραν, ἀνῆκεν εἰς γεωργίαν ὁ βασιλεὺς· ἵν' εἴ ποτε τῆς ἔξω τροφῆς ἀπορία γένοιτο, μὴ δ' ταύτη κάμοιεν οἱ τῷ αὐτῶν σωτηρίαν τῷ φρουρίῳ πεπιστευκότες. καὶ βασίλειον δὲ κατεσκεύασεν ἐν αὐτῷ, κατὰ τὸν ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἀνάβασιν, ὑποκάτω μὲν τῶν τῆς ἄκρας τειχῶν πρὸς τῷ ἄρκτῳ εἰγκλίνον. ἔδ' δ' βασιλείου τὸ τεῖχος λευκὸν, ὕψει μέγα, καὶ καρτερὸν, πύργους ἔχον ἑξηκοντατρήχεις ἐγγωνίους τετράρας. ἦν τῶν οἰκημάτων ἔνδον καὶ στοῶν καὶ βαλανείων κατασκευὴ, παντοία καὶ πολυτελὴς λευκὸν, κίονων μὲν ἀπανταχοῦ μονολίθων ὑφεστηκότων, τοίχων δ' καὶ ἐν τοῖς οἰκήμασιν ἐδαφῶν λίθου ποικιλμένων. πρὸς ἕκαστον δ' τῶν οἰκουμένων τόπων ἄνωθεν καὶ πρὸς τὸ βασίλειον, καὶ πρὸς δ' τεῖχος, πολλοὺς καὶ μεγάλους ἐπτμήκει λάκκους ἐν πέτρας, φυλακτῆρας ὑδάτων, μηχανώμενον εἶναι χορηγίαν, ὅσοι τῶν ἐκ πηγῶν εἰσὶ χειμένοις. ὀρυκτὴ δ' ἐδὸς ἐκ δ' βασιλείου πρὸς ἄκραν τὴν κορυφαίαν ἀνέφερε τοῖς ἔξωθεν ἀφανὴς οὐ μέν οὐδὲ τοῖς φανεραῖς ἐδοῖς ἐξὸν τι χρήσασθαι ῥᾳδίως πλεμίοις.

A perſeverarent. ipſe vero caſtris locum occupat, ad obſidionem qvidem idoneum, qvem delegerat, qva parte caſtelli rupes monti proximo applicabantur, cæterum difficilem ad copias utenſilium. Non ſolum enim commeatus ex longinqvo, & cum labore Judæorum maximo portabantur, qvibus hæc fuerat cura mandata, verum etiam potus aliunde in caſtra ducebatur, qvoniam B in eo loco nullus fons proximus naſcebatur. His autem diſpoſitis, Silva obſidionem aggreſſus eſt, artis ac laboris egentem, propter caſtelli munitionem, cujus natura hujusmodi eſt: Saxum gyro non exiguum, & excelſum longitudine, undiqve abruptis atqve altis vallibus cingitur inviſibili ſuper fundo habens ſcopulos: ipſæqve omnium ſunt animalium greſſibus inacceſſæ, niſi qvod duobus modis idem ſaxum in difficilem explica- C tur aſcenſum. Eſt autem unum, iter ab lacu Aſphaltite ad Solis ortum, & alterum ab Occidente facilius ambulari. Vocatur autem unum coluber, ex anguſtia crebriſqve flexibus capta ſimilitudine. Qvæ enim prominet rupes, frangitur, ac ſæpe in ſe revertens, paulatim rurſum producitur: vixqve illo itinere gradiens promovet pedem, namqve mutanti veſtigium, neceſſe eſt altero pede niti. Eſt autem certa pernicies, ſi qvis D labatur, altitudo enim rupium utrinqve dehiſcit, ut qvæ horrore qvemvis terrere audaciſſimum poſſit. Per ejuſmodi viam cum XXX. ſtadiis aſcenderis, qvod reſtat verticis eſt non in acutum finem coacti, ſed ut habeat in ſummo planiciem. In hac primus qvidem Jonathas pontifex caſtellum ædificavit, & appellavit Maſſadam. Poſt autem Herodi magno ſtudio fuit loci illius ſtructio. E Nam & murum per omnem ejus gyrum erexit, ſtadiorum ſpacio ſeptem, e candido lapide factū, & duodecim altum, latumqve octo cubitis: & XXVII turres qvinqvagenorum cubitorum in eo ſtabant: ex qvibus aditus erant in ædes circa omnem murum intus ædificatas. Rex enim verticem, qvod fœcundus, omniqve planicie mollior eſſet, culturæ deſtinaverat: ut ſi qvando exter- F norum alimentorum penuria contigiſſet, ne hac qvidem laborarent, qvi ſalutem ſuam caſtello credidiſſent. Qvin & regiam ſibi ædificaverat, ab Occidentalis partis aſcenſu, intra mœnia qvidem arcis poſitam, vergentem autem ad Septentrionem. regiæ vero murus erat magnus, ac firmiſſimas qvatuor celſitudine ſexagenorum cubitorum in angulis turres habebat. Membrorum autem G intus, & porticuum ſtemqve balnearum varia erat & ſumptuoſa conſtructio, columnis quidem e ſingularibus ſaxis undiqve ſubſtitutis, parietibus autem membriſqve ſolida compage lapidum variatis. Ad ſingula vero habitacula, & in ſummo, & circa regiam, & ante turres multos magnoſqve puteos in ſcopulis exciderat, cuſtodes aquarum: tantam molitus abundantiam, quantam qvi fontibus uterentur haberent. Foſſæ vero iter ex regia in arcem ſummam ducebant, qvas foris nemo cernebat. Sed ne manifeſtæ qvidem viæ facilem ſui uſum præbere hoſtibus poterant.

Nam Orientalis ovidem via natura eſt inacceſſa, A
ut ſupra memoravimus. Occidentalem vero, magnâ in anguſtia poſita turri conclufit, qvæ non minore mille cubitorum ſpacio ab arce diſtaret evam neqve tranſire poſſe, neqve capi facile videbatur. Inextricabilis autem, qvamvis ſiccenter ambulantibus, fuerat fabricata. Ita qvidem adverſas hoſtiles impetus natura ſimul & manu caſtellum erat communitum. Intus autem B repoſiti apparatus, magis & diuturnitatem & opulentiâ juvere. nam & frumentum multi erat conditum, qvod in longum tempus ſufficere poſſet; vinumqve multum & oleum: inſuper autem cujuſvis leguminis fruſtibus, & palmulæ concretum. Cundtaqve reperiit Eleazarus, caſtello ſpe dolum cum ſicariis occupato, mutatis, nihilqve recens depoſitis deterioræ qvanqvam fere ex qvo apparata funt, ad excidium a Romanis illatum C centum annorum tempus agebatur. Qvin etiam Romani fruduum reliqvias incarqvas offendere. Si qvis autem caſtellum diuturnitatis autum elle exiſtimet, non erraverit, qvod arcis altitudine ab omni terrena ac ſecularia materia ſit remota. Inventa eſt autem omnigenum qvoqve armorum multitudo, ab rege condita, qvæ decem millibus virorum ſufficerent, terriumqve in-) fectum, nec non aris & plumbi materia: qvippe ut magnis decaſis ſatis ſuperfluere apparatum. Ajunt enim Herodem iſthmum caſtellum ſibi ad retinqvium parvalle, duples percilium ſuſpicantem tantum opidum ab Judæorum populo: per ſe denique, illos qvi intra mœnes fuerint, ad principatum reducere. Alterum veromnium atque atrocius, ab regina Ægypti Cleopatra. Hæc enim fuam ſententiam non celabat, ſed cum Antonio E ſæpe ſolebat, poſtulans Herodem interficiſſibi autem obſecrans regnum Judæorum dari. Et magis qvia miraretur, nondum ejus imperio Antonium paruiſſe, nulle eius amore mancipatum, qvem non dominarum ſperaſſet. Propter qvæ mox Herodes conditam Maſiadam extremum bellicontra Judæos Romanis opus reliqvit. Nam qvia ſoris jam locum omnem muro circuiverat Romanorum, ſicut ſupra diximus, ac ne qvis effugeret diligentiſſime procuraverat: incipit oppugnationem, uno tantum loco reperto, qvi aggerum jactum poſſet excipere. Nam poſtqvam turrium qvæ iter ab Oriente, qvod ad regia ſummumque montem ducerat, præcludebat, erat qvadam continentia faxi valitior latitudine, multumque porrecte, celſitudine autem Maſſadæ trecentis cubitis inferior, qvam Leucem appellabant. Hanc ligitur Silva ad aſcendit ac tentat aggerem apportare militibus juſſit: illis autem alacri animo & magna manu operantibus, foſdidas aut ducentos cubitos erectus eſt tumulus. Verum neqve firma neqve fufficiens machinis ferendis hac menſura videbatur: ſed ſuper eum tribunal, conſtructis ſatis ingentibus, factum eſt, alium itemqve latum cubitis L. Erat autem & aliarum machinarum fabrica illis affimilis, qvas primo qvidem Veſpaſianus ad oppugnationes,

Κεφ. χι.

Τὸ δὲ ὄρος ἐπικαθήμενον ἐβραχυλόφου, τὸ μὲλ πρὸς ἕω τὸ ἐσχατον ἐπὶ τὴν λίμνην ἐπὶ τὸ Ἀσφαλτίτην ἀπότομον ἐν ὀλίγοις σταδίοις ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἐκπίπτει· τὸ δὲ πρὸς τὸ ἑσπέριον ἐπὶ πολὺ τῆς λίμνης ὑπερέχον ἐπὶ τὸ αὐτὸ μέρος, καθ' ὃ καὶ τὸ ἄκρον ἐπιτείνεται. πάντα δὲ ἦν ἐκεῖνα ἐπίκλιτα· ἡ δ' ἄκρα μὴ τὸν σταδίων τριάκοντα ἐπέχουσα ἀνέτεινε τὸν ἑαυτῆς κύκλον ἐκατὸν καὶ ἑξήκοντα ἐπὶ τὸ ἔσχατον ὕψος. ἐν δὲ τῷ τοῦ ὄρους ἐκείνου ἄκρῳ τὸν ἐπὶ τὸν ἀνατολὴν ἐκτὸς ἐπὶ τὸν ἀνατολὴν ἐκτὸς ἐπὶ τὸν ἀνατολὴν ἐκτὸς

A poſtea vero Titus excogiteverat : & turris LX. cubitorum effecta eſt, tota ferro conſepta, unde multis balliſtarum tormentorumque jaculis Romani cicones reprimere, qvi de muro pugnabant, & caput exerere prohibuere. Simul autem ingenti etiam ariete fabricato, Silva crebro murum pulſari jubet : ac via qvidem tamen aliqvam eſſe deiciri potuit non interrupam. Cito autem prevenere ficarii muro intus altero conſtituto, qvi ne machinis qvidem imile aliqvid pateretur; mollis enim adhuc erat, & impetus faxare violentiam potenti, hoc modo conſtruxere. Duos protceritate magnas, & qva fede fint continentes compoſuere; earum autem ordines erant duo ſi-miles : tantumqve diſtantes qvantes eſſet muri latitudo, & inter eos muros repletbant aggere pa-C cium. ne vero crebrcens cumulo terra defuet, aliis transverſis trabibus qvas in longitudinem poſuerant colligabant : Erat ergo illis opus qvidem adificio ſimile ; ſed qvod cedenti adhærebantur machinarum ictus evaneſcebant, intoqve fubſidente ſtrictiorem fabricam faciebant. Hocubi Silva conſideravit, ipſi magis murum cuvum iti patavit, multos qvidem ardentes ja-Dces militibus intro jaculari præcipit: murus autem, qvippe, ut magna ex parte lignis conſtitutus, ignem cito comprehendit : & vulgus ad limum fui leviter calefactus, ingenti flammæ colluxit. Incipiente qvidem adhuc incendio, ſpiritus Aqvilo Romanis erat horribilis : avertens enim deſuper flammam in eos objiebat, & penc machinas qvaſi jam confligraturas deſtituera-E rant, deinde ſatis mutato, veluti divina providentia excitatus Auſter, multa vi in adverſum eum murum repulit : jamqve totus ardebat ex alto. Romani qvidem cum Dei uterentur auxilio, ad caſtra lani digrediebantur, decreto hoſtes luce aggredi, & nocte vigilias accuratiores facere, ne qvis eorum clam ſubterfugeret : Sed reperiuntur ipſe Eleazarus de fuga cogitabat, neqve ali cui-qvam permiſſurus erat, ut faceret. Vides autem murum igne conſumptum, alium vero multum falutis molium neqve ſtantis excogitare : fed hic qva Romani in ſe ſtebere ſpes fuerit, & conjuges fafturi eſſent li vicifient, ante oculos poſitis, de o-mnium morte conſilium cepit : idqve ex præſentibus forſitan qvam tutus, validioris animi facilis ve-fperi congregatis, talibus eos verbis ad facinus invitabat. Cum olim vobis decretum ſit, viri fortes, neqve Romanis, neqve cuiqvam aliis ſervire, nifi Deo; nemini folus eſt verus & juſtus Dominus hominum: ecce nunc tempus adeſt, qvod factis vellros probare animos jubet. Negiatur nos defenſionem, atqve videm ſervi furtem nec fine periculo poſſi, nunc autem cum ſervitute intolerabiles pœnas ſubituri : ſi vivos in Romnorum poteſtatem venire contingat. primi enim omnium ab his deficiemus, & nonviſimi cum his bellum geremus. Puto autem & hanc nobis a Deo gratiam datam, ut bene ac libere poſſimus mori, qvod alis non evenit præter ſpem ſuperatis. Nobis aute

Digitized by Google

certum eſt, orto die futurum excidium. Libera eſt autem ſtrenua mortis conditio cum affectibus: nec enim prohibere id hoſtes poſſunt, qvi profecto nos optant vivos abducere, neqve nos illos jam poſſumus ſuperare pugnando. Nam fortaſſe qvidem ab initio ſtatim oportuit, quando libertatem defendere cupientibus omnia & a nobis ipſis acerba pejoraqve ab hoſtibus eveniebant, de Dei voluntate conjicere, & ſcire qvod amica ei qvondam Judæorum natio damnata eſſet interitu: manens enim propitius, vel ſaltem nobis leviter infenſus, nunquam tantorum qvidem hominum perniciem neglexiſſet: ſacratiſſimam vero urbem ſuam igni hoſtium excidioqve prodidiſſet. Nos autem ſoli ſcilicet ex omni genere Judæorum ſperavimus ſervata libertate ſuperare, tanqvam nil in Deum deliqviſſemus, nulliuſqve culpæ participes fuiſſemus, qvi alios qvoqve docuimus. Itaq; videtis qvemadmodum nos vana expectaſſe redarguit, fortiore nobis ſperatis rebus malorum neceſſitate illata. Nec enim qvicquam nobis caſtelli natura inexpugnabilis profuit ad ſalutem: ſed & alimentorum copiam, & armorum multitudinem, aliumqve habentes abundantiſſimum apparatum, ipſo Deo manifeſtiſſime auferente ſpem ſalutis perdidimus. Ignis enim, qvi ferebatur in hoſtes, in ædificatum a nobis murum non ſponte reverſus eſt. Sed hæc multorum ira ſunt criminum, qvæ furore capti contra gentiles auſi ſumus: pro qvibus qvæſo ne Romanis invictiſſimis pœnas, ſed per nos ipſos Deo præſtemus. iſtæ autem illis moderatiores ſunt. morientur enim conjuges injuria vacuæ liberi ſervitutis expertes. Poſt illos autem ipſis nobis honeſtam invicem gratiam præbeamus, libertate ſervata optima ſepultura. Prius tamen & pecunias & caſtellum igne exuramus. Mœrebunt enim Romani, certe ſcio, ſi neqve corpora noſtra tenuerint, compendioqve caruerint. Alimenta ſola relinqvamus. hæc enim nobis erunt teſtimonio mortuis, qvod non penuria victi ſumus: ſed ita, ut ab initio ſtatueramus, mortem ſervituti prætulimus. Hæc dicebat Eleazarus: ſed non in eundem modum præſentium ſententiæ congruebant. Sed alii qvidem ei obedire properabant, & qvaſi voluptate replebantur, pulchram eſſe mortem exiſtimantes. Qvi vero molliores erant conjugum ac familiarum ſuarum miſericordia, vel etiam proprius qvemqve apertiſſimus deterrebat interitus, aliuſqve alium intuens, contrarium voluntatis ſuæ motum lacrymis deſignabant. Qvos cum vidiſſet Eleazarus formidare, ac magnitudinem conſilii animis frangi, pertimuit ne etiam eos, qvi fortiter dicta perceperunt, effeminarent flentes ipſi ac deplorantes. Ergo exhortationem nō intermiſit: ſed erectior, multoqve repletus ſpiritu, clariorem de immortalitate animæ orationem incipit: magnaqve uſus exclamatione, lacrymantes attentius aſpectans: Plurimum, inqvit, opinione deceptus ſum, qvi putarem viros fortes pro libertate certantes, mori bene malle, quam vivere. Vos autem ne cuilibet qvidem homini quicqvam

A ὑποδηλῶ μὲν ἐστιν, ἡ ἡδυπαθὴς μὲν ἡμέραν ἀλλοῦσα· ἐλευθέρα δ' ἡ δι' ἀγωνίας θανάτου μὴ τῶν φιλτάτων αἵρεσις. οὔτι γὰρ πώποτ' ἀσκωλιάσαν οἱ πολέμιοι δύναν' πάντας ἀνέχόμενοι ζῶντας ἡμᾶς ἀφαλεῖν, οὐδ' ἡμεῖς ἐκείνους ἐπινικᾶν μαχόμενοι. ἔδει μὲν ἀρχῆς, ἴσως ἐξ ἀρχῆς, ὅτε τῆς ἐλευθερίας ἡμῖν ἀντιπαῖδευσε λησόμενοι, πάντα καὶ παρ' ἀλλήλων ἀπέσωνε χαλεπὰ, καὶ ἀφ' ὧν τῶν πολεμίων χήρα, τῆς δ' θεοῦ γνώμης ἐσχάζετο, καὶ γινώσκειν ὅτι τὸ πάλαι φίλον αὐτὴ φύ-

B λον ἰουδαίων, ἀπωλείᾳ κατέγνωσε. μᾶλλον γὰρ ἀλλοῦσης ἢ μετοίσης γοῦν ἡμῖν ἀπηχθημένῳ, σὺν ἂν πάντων μὰ ἀνθρώπων ἀπεῖδεν ὄλεθρον, ἐσκάπτο τὴν ἱερωτάτην αὐτὸ πόλιν πυρὶ καὶ κατασκαφῆς πολεμίων, ἡμᾶς δ' ἄρα, καὶ μένει δ' παντὶς ἰουδαίων ἥλιος ἠλπισμένῳ ἀπείσεσθαι, τὴν ἐλευθερίαν φυλάξαντες, ἅπερ ἀναμάρτητοι πρὸς τὸν θεὸν ἡμάρτομεν, καὶ μηδεμιᾶς μεταχόντες, οἳ καὶ τοὺς ἄλλους ἐδίδαξα-

C μεν. τοιγαροῦν ὁρᾶτε πῶς ἡμᾶς ἐλέγχει μάταιος προσδοκήσαντας, κρατῆσαι τῶν ἐλπίδων τ' ἐν τοῖς δεινοῖς ἀναγκαίως ἐπαγομένων. οὔτι γὰρ ἡμᾶς ἡ δ' φρενῶν φύσις ἀνάλωτος ἅσα πρὸς σωτηρίαν ὠφέλησεν· ἀλλὰ καὶ τροφῆς ἀφθονίαν καὶ πλῆθος ὅπλων, καὶ τὴν ἄλλην ἔχοντες παρασκευὴν πεπιδεύσαν, ὑπ' αὐτοῦ θεοῦ φανῶς δ' θεοῦ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας ἀφῃρήμεθα. τὸ γὰρ πῦρ εἰς τοὺς πολεμίους φερόμενον,

D ἐκ αὐτομάτως ὅπη τὸ κατασκαφὲν ἐπὶ τῶν ὑφ' ἡμῶν ἀνέστρεφεν. ἀλλ' ἐστὶ πᾶσι χόλος πολλῶν ἀδικημάτων, ἃ μανέντες εἰς τοὺς ὁμοφύλους ἐτολμήσαμεν, ὑπὲρ ὧν μὴ τοῖς ἐχθίστοις ῥωμαίοις δίκας, ἀλλὰ τῷ θεῷ δι' ἡμῶν αὐτῶν ὑπέχωμεν. αὐτοὶ δ' ἐπὶ σκηνῶν μετοικήσαι θηκέτωσαν γὰρ γυναῖκες ἀνύβριστοι, καὶ παῖδες δουλικὰς ἀπήρασι, μὴ δ' αὖπως ἡμεῖς δι' ἡδονὴ χάριν ἀλλήλοις ἐφθάρωμεν, καλὸν ἐστὶ φίλοις τ' ἐλευθερίαν φυλάξαντι.

E πρότερον δ' καὶ τὸ φρούριον καὶ τὰ χρήματα πυρὶ διαφθείρωμεν. λυπηθήσονται γὰρ ῥωμαῖοι σῶμα οἶδα. μηδὲ τῶν ἡμερῶν σωμάτων κρατήσαντες, καὶ δ' κέρδους ἁμαρτόντες. τὰς τροφὰς μόνας ἐάσωμεν· αὐτὰ γὰρ ἡμῖν τεθνηκόσι μαρτυρήσουσιν, ὅτι μὴ δι' ἔνδειαν ἐκρατήθημεν, ἀλλ' ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς διέγνωμεν, θάνατον εἱλάμεθα πρὸ δουλείας. ταῦτα ἐλεάζαρος ἐλεγ' οὐ μὲν κατ' αὐτὸ τ' γνώμας

F προσέπιπτε τῶν παρόντων. ἀλλ' εἰ μὲν ἐπὶ δεῖπνον ἐτασκευάσαν, καὶ μόνον οὐχ ἡδονῆς ἐπεπλάντο, καλὸν ἂν ἐνόμιζον τὸν θάνατον νομίζοντες. τοὺς δ' αὐτῶν μαλακωτέρους, γυναικῶν καὶ ἡλικίας οἰκτος αἰσθόμενος, πάντων τ' καὶ τ' ἑαυτῶν προδήλου πλάνης, εἴ τι ἀλλήλους ἐπελέγοντες τῆς δακρύοις τὸ μὴ βουλόμενον τ' γνώμης ἐσημαίνον. πάππος ἰοὺν ἐλεάζαρος ἐπεσθαλλόντας, καὶ πρὸς τὸ μεῖζον δ' βουλεύματος τὰς ψυχὰς ἐπεκλωμένους, ἐδίσε μή ποτε καὶ τοὺς ἐρρωμένως τῶν λόγων ἀκούοντας, αὖπι σωκηδηλύσωσι πεπιεσμένοι καὶ δακρύοντες. οὐκοῦν ἀνῆκε τὴν ῥᾳδικέλδοσιν, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐπιγήρας, ὃ πολλοῦ λήμματος πλήρης ἦν μεν. λαμπροτέροις ἐπεχρῆ λόγοις, τῆς ψυχῆς καὶ ἀθανασίας, μέγα τι φιλιάσας, καὶ τοῖς δάκρυσιν ἀπνοὺς ἐμβλέψας. ἡ πλησεν, εἰπὼν, ἐψεύσθην, νομίζων ἀνδράσιν ἀρχηγοῖς τῶν ὑπὲρ τ' ἐλευθερίας ἀγώνων συμφερόντως, ζῶν καλῶς ἢ τεθνάναι διεγνωκόσιν. ὑμᾶς δ' ἤπιτ' ὧν τυχόντων οὐδὲν εἰς ἄρε-

εἰς δρᾶν δὲ, εἰς δ' τολμίαν ἀφοβίαν τοῖ μεγίστων ἀπαλλαγῆ κακῶν φοβηθέντας θανάτου. δέον ὑμᾶς ἐπὶ τούτοις, μήτε μέλλησαι, μήτε σύμβολον ἀναμεῖναι. πάλαι γὰρ δι' ὑμᾶς ὁ πρώτης αἰσθήσεως παιδεύοντες ἡμᾶς οἱ πάτριοι καὶ θεῖοι λόγοι διατελοῦσι, ἔργοις τε καὶ φρονήμασι τῶν ἡμετέρων προγόνων αὐτοὺς βεβαιούντων, ὅτι συμφορὰ τὸ ζῆν ἐστιν ἀνθρώποις, οὐχὶ θάνατος. ἔστι μὲν γὰρ ἐλεύθερίαν διδοὺς ψυχαῖς, εἰς τὸ οἰκεῖον, καὶ καθαρὸν ἀφῆναι τόπον ἀπαλλάττειν πάσης συμφορᾶς ἀπαθεῖς ἐσομένας. ἕως δ' ἐσὶν ἐν σώματι θνητῷ δεδεμέναι, καὶ τῶν τούτου κακῶν σωναπώλανται, πάλη ἐστὶν ἀτεθνήκασι. κοινωνία γὰρ θεῷ πρὸς θνητὸν, ἀπρεπὴς ἐστι. μέγα μὲν ἐν δυνάμει ψυχὴ καὶ σώματι συνδεδεμένη. πᾶσι γὰρ αὐτῇ ὄργανον αἰσθανόμενον ἀοράτως αὐτὸ κινοῦσα, ἔνθητον φύσεως περαιτέρω προάγουσα τὰ πράξεσιν ἐνδείκνυται· αὐτὴν δὲ καθέλκοντος αὐτὴν ἔρους ἅπαξ γῆν, καὶ προσκρεμαμένη χώρον ἀπολάβῃ τὸ οἰκεῖον, τότε δὴ μακαρίας ἰσχύος καὶ παντοχόθεν ἀκωλύτου μετέχει δυνάμεως, ἀόρατος μένουσα τοῖς ἀνθρωπίνοις ὄμμασιν, ὥσπερ αὐτὸς ὁ θεός· οὐδὲ γὰρ ἔως ἐστὶν ἐν σώματι θεωρᾶται. προσίσης δὲ ἀφανῶς, καὶ μὴ βλεπομένη πάλιν ἀπαλλάττει, μίαν μὲν αὐτὴ φύσιν ἔχουσα τὴν ἄφθαρτον, οἵαν ὃ σώματι γινομένη μεταβολῆς. ὅπου γὰρ ἂν ψυχὴ προσίψηται, τοῦτο ζῇ καὶ θάλλει· ὅπου δ' ἂν ἀπαλλαγῆ μαραν θὲν ἀπέθανε. τοιοῦτον ἔστιν αὐτῇ ἀθανασίας. ὑπνος ἦν πικμήριον ὑμῖν ἔσω τῶν λόγων ἐναρχέσατος, ἐν ᾧ ψυχαὶ δ' σώματος αὐτοὺς μὴ βεβαπώντος, ἡδίσταν μὲν ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἐφ' ἑαυτῶν ἡρέμνας. θεοὶ δ' ὁμιλοῦσαι καὶ συγγένειαν πάντη μὲν προφητῶν, πολλὰ δ' τῶν ἐσομένων προθεσπίζουσι. τί δὴ δεδιέναι θάνατον, ἐν ὕπνῳ γινομένου ἀνάπαυσιν ἀγαπῶντας; πῶς δ' οὐκ ἀνόητον ἐσὶ τὸ ἐν τῷ ζῆν ἑλεύθερίαν διώκοντας, τῆς αἰδίας φθονεῖν ἑαυτοῖς; ἐδεῖ μὲν ἐν ἡμᾶς οἰκόθεν πεπαιδεύμενους, ἄλλοις εἶναι παράδειγμα τῆς πρὸς θάνατον ἐπιμονῆτος. οὐ μέλει, ἀλλ' εἰ καὶ τῆς παρὰ τῶν ἀλλοφύλων διέμαθε πίστεως, ἐλέγχωμεν ἐν ἀνδρὶ τοὺς ἀσκῆν ὑπομένοντας. ἐκεῖνοι τε γὰρ ἄνδρες ἀγαθοὶ, τὸν μὲν ζῆν χρέον, ὥσπερ ἀναγκαίαν τινὰ φύσει λειτουργίαν ἀκουσίως ὑπομένουσι· αὐτὰ δ' δυσὶ δὲ τοῖς ψυχαῖς ἀπολύσαι τῶν σωμάτων, καὶ μηδενὸς αὐτοὺς καταπίνοντος κακοῦ, μηδὲ ἐξελαύνοντος, πρόθυμοι τ' ἀθανάτου ἁρπάγης, προλέγουσι μὲν τοῖς ἄλλοις, ὅτι μέλλουσιν ἀπιέναι. καὶ ἐσὶν ὁ κωλύσων οὐδεὶς; ἀλλὰ πάντες αὐτοὺς εὐδαιμονίζοντες, πρὸς τοὺς οἰκείους ἕκαστοι διδόασιν ἀπολάς. οὕτω βεβαίαν, καὶ ἀληθεστάτην τοῖς ψυχαῖς τὴν μετ' ἀλλήλων εἶναι δίαιταν πεπιστεύκασιν. οἱ δ', ἐπειδὰν ἐπακούσωσι τῶν ὑπαλλαττόντων αὐτοῖς, πρὶν τὸ σῶμα φθαρῆναι, ὅσως δὴ καὶ καθαρωτάτην ἀπεκείνοις δ' σώματος τὴν ψυχὴν, ὑμνοῦσι μακαρίζοντες. φασὶ γὰρ ἐκείνους εἰς τὸν θάνατον οἱ φίλτατοι προπέμπουσιν, ἢ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἕκαστος τοὺς πλείστους εἰς μηκίστην ἀποδημίαν. καὶ σφᾶς μὲν αὐτοὺς δακρύουσιν, ἐκείνους δὲ μακαρίζουσιν, ἤδη τ' ἀθάνατον πάλιν ἀπολαμβάνοντας. ἆρ' οὖν οὐκ αἰδεσθησόμεθα χεῖρον ἐν ἡμῖν φρονοῦντες, καὶ πρὸς τῆς ἑαυτῶν ἀτολμίας τοὺς πατρίους νόμους οἱ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰς ζῆλον ἥκουσιν, αἰσχρῶς ὑβρίζοντες; ἀλλ' ἴσως καὶ τοὺς ἐναντίους ἐξ ἀρχῆς λόγους

A neqve audacia neqve virtute præstatis, qvi etiam magna mala effugituri, mortem timetis: cum oporteret vos super hoc neqve cunctari, neqve expectare monitorem. Olim enim & a primo sensu nos erudire sacræ patriæ orationes, majorum qvoqve nostrorum factis & animis confirmantibus, perseverabant: qvod vivere hominis est, non mori, calamitas. Nam mors qvidem libertatem B animis præstans, ad proprium purumque locum eas dimittit, ab omni clade futuras intactas. Donec autem mortali corpore vinctæ sunt, unaqve malis ejus implentur, qvod verisimile dicitur, mortuæ sunt. Divino enim cum mortali societas turpis est. Multum qvidem potest anima juncta cum corpore: instrumentum enim facit suum, latenter id movens, & ultra mortalem naturam gestis producens. Veruntamen cum pondere, qvo C in terram detrahitur, qvodqve ab ea pendet, absoluta, proprium locum receperit, tunc beatam & undiqve liberam participat fortitudinem: humanis oculis, ut ipse Deus, invisibilis manens: nec enim cum est in corpore, conspicitur. Nam & accedit occulta, neqve rursus cum recedit videtur, unam qvidem ipsa habens incorruptam naturam: corpori autem causam præbens mutaD tionis. Nam qvod anima attigerit, hoc vivit atqve viget: unde vero digressa fuerit, hoc marcidum moritur: tantum immortalitatis ei superabat. Et hujus orationis argumentum vobis sit somnus: in qvo in se collectæ animæ, nusqvam eas distrahente corpore, jucundissimam qvietem agunt: cum Deo vero pro cognatione degentes, ubiqve adsunt, ac multa futura prædicunt. Cur igitur E mortem timere conveniat, qvi somni diligimus qvietem? qvemadmodum autem non sit dementissimum, brevitatem vitæ sequentes, sibimet invidere perpetuam? Oportebat qvidem nos domestica institutione meditatos, aliis esse exemplo promptæ voluntatis ad mortem. Attamen si ab alienigenis etiam rei fides petendaest, Indorum videamus sapientiæ professores. Illi enim cum sint boni viri, vitæ qvidem tempus, qvasi qvoddam F necessarium naturæ munus, inviti sustinent: properant autem animos corporibus solvere: nulloqve urgente neqve exagitante malo, propter immortalis conversationis desiderium, aliis qvidem prædicunt se esse abituros, nec est qvi prohibeat qvisqvam, sed omnes fortunatissimos appellantes eos, ad familiares suos mandata mittunt: ita certam veramqve animis esse inter se G consvetudinem credidere: ipsi autem cum mandata perceperint, igni traditis corporibus, ut immaculata puraqve anima secernatur, laudati moriuntur. Facilius enim ad mortem illos amicissimi prosequuntur, qvam exterorum hominum qvisqvam suos cives, in longinqvam peregrinationem ituros. Et se qvidem ipsos defient: illos autem beatos dicunt, qvod immortalitatis ordinem jam recipiant. Non ergo nos pudebit, si deterius Indis sapiamus, propriaqve ignavia leges patrias, qvæ omnibus hominibus æmulandæ videntur, inhoneste despiciamus? qvanqvam etsi contraria nos a principio instituisset

eruditio, qvod ſummum bonum eſt hominibus vivere, mors autem calamitas: attamen tempus nos adhortatur eam bono animo & facile tolerare, Dei voluntate & neceſſario morituros. Olim enim qvantum apparet, contra omne Judæorum genus hoc decretum poſuit Deus, ut vita careremus, qvi ea non eramus qvemadmodum oportebat uſuri. Non auſim enim nobiſmetipſis aſcribere, neqve Romanis gratificari, qvod nos omnes eorum bellum abſumpſerit. Non enim viribus illorum hæc accidêre: ſed cauſa fortior interveniens, illis præſtitit, ut vincere viderentur. Qvibus enim armis Romanorum peremptiſunt, qvi Cæſaream incolebant Judæi? ac ne defecturos qvidem ab illis, dum diem ſeptimum celebrarent, aggreſſa Cæſarienſium multitudo, neq; repugnantes cum conjugibus ac liberis maſtaverunt: nec vel ipſos erubuere Romanos, qvi nos tantummodo hoſtes, qvod defeceramus, putabant. Sed dicet aliqvis Cæſarienſibus ſemper cum ſuæ civitatis Judæis fuiſſe diſcordiam, tempuſqve nactos vetus odium exaturaſſe, qvid ergo de Scythopolitanis dicemus? Nobiſcum enim illi propter Græcos bellum gerere auſi ſunt, ac non cum propinqvis noſtris Romanos ulciſci. Multum igitur his fides illorum ac benevolentia profuit: ſiqvidem ab ipſis cum totis familiis acerbiſſime trucidati ſunt, ac pro auxiliis gratias eis reddidere; nam qvæ illos a nobis pati prohibuere, hæc paſſi ſunt, velut ea ipſi committere voluiſſent. Longum fiet, ſi velim nunc ſeparatim de ſingulis dicere. Noſtis enim, qvod Syriæ civitatum nulla eſt, qvæ non Judæos apud ſe habitantes occiderit, nobis qvam Romanos plus inimicos. Ubi etiam Damaſceni, cum ne cauſam qvidem probabilem confingere potuiſſent, civitatem ſuam cæde nefaria replevere, octodecim millibus Judæorum cum conjugibus ac familiis jugulatis. Eorum autem multitudinem plagis in Ægypto peremtorum LX. millium numerum audiebamus excedere. Illi qvidem fortaſſe in aliena terra, cum nullum invenirent hoſtibus adverſarium, ita ſunt mortui. At omnibus qvi domi cum Romanis bellum ſuſcepêre, nihil deerat eorum, qvæ ſpem totam poſſent præbere victoriæ. Arma enim & muri, & caſtellorum inexpugnabiles fabricæ, atq; interriti ſpiritus ad pericula pro libertate ſubeunda, cunctos ad defectionē reddunt fortiores: ſed hæc ad paucū tempus cum ſuffeciſſent, ſeqve ſuſtuliſſent, majorum malorum extitere principium. Omnia enim capta ſunt, omniaqve hoſtibus ſuccubuerunt, velut illorum nobilioris cauſa victoriæ, non ad eorum ſalutem, a qvibus inſtructa fuerant, apparata ſint. Et in prælio qvidem mortuos beatos exiſtimari oportet: repugnantes enim & libertate non perdita periere. Eorum vero multitudinis, qvi a Rom. ſubjugati ſunt, qvis non miſereatur? qviſve non anteqvam illa patiatur, mori properet; qvorum alii torti tamqve igne qvam verberibus excruciati periere, alii ſemeſi a beſtiis ad ſecundum earum cibum vivi ſervati ſunt: illorum qvidem miſerrimi habendi ſunt, qvi adhuc

A ἐπαιδεύθημεν, ὡς ἄρα μέγιστον ἀγαθὸν ἀνθρώποις ἐστὶ τὸ ζῆν, συμφορὰ δ' ὁ θάνατος· ὁ γοῦν καιρὸς ἡμᾶς εὐθυμεῖσθαι φέρειν εὐκαρδίους αὐτὸν, θεοῦ γνώμῃ, καὶ κατ' ἀνάγκας πλουτήσοντας. πάλαι γὰρ ὡς ἔοικε κατ' ἐκείνου πάντες ἰουδαίων ἦμεν, τοῦτο ἔδοξε τὸ ψήφισμα ὁ θεὸς, ὡς θ' ἡμᾶς ἐν ζωῇ ἀπολλάχθαι μὴ μέλλοντας αὐτῷ χρήσεσθαι τρόπον. μὴ γὰρ αὐτοῖς ὑμῖν ἀναπλέκειν τὰς αἰτίας, μηδὲ χαρίζεσθε τοῖς ῥωμαίοις, ὅτι πάντας ἡμᾶς ὁ πρὸς αὐτοὺς πόλεμος διέφθειρεν. οὐ γὰρ ἐκείνων ἰσχύϊ ταῦτα συμβέβηκεν, ἀλλὰ κρείττων αἰτία ῥωμαίοις τὴν νίκην ἐκείνοις δοκὼν παρέσχηκεν. τίσιν γὰρ ὅπλοις ῥωμαίων πεφύκασιν οἱ καισαρεῖαν ἰουδαῖοι κατοικοῦντες, ἀλλὰ οὐδὲ μέλλοντας αὐτοὺς ἐκείνων ἐφίσταθαι, μεταξὺ τῆ τῶν ἑβδόμην ἑορτάζοντας, τὸ πλῆθος τῶν καισαρέων ἐπιδραμόν, μηδὲ χεῖρας ἀντείροντας ἅμα γυναιξὶ, καὶ τέκνοις κατισφάξαι, οὐδὲ αὐτοὺς ῥωμαίους ἐντραπέντες, οἳ μόνους ὡς ἡμᾶς ἠγεῖτο πολεμίους πᾶς ἀφεστηκότας· ἀλλὰ φήσ' τις ὅτι καισαρεῦσιν ἓν ἀπὸ διαφορᾶ πρὸς τοὺς παρ' αὐτοῖς, καὶ δι' καιροῦ λαβόμενοι τὸ παλαιὸν μῖσος ἀπεπλήρωσαν. τί οὖν πρὸς ἐκ σκυθοπόλεως φῶμεν; ἡμῖν γὰρ ἐκεῖνοι διὰ τοὺς ἕλληνας πολεμεῖν ἐπῆλθησαν, ἀλλ' οὐ μεθ' τῶν συγγενῶν ὑμῶν ῥωμαίους ἀμείνεσθαι πολὺ πίνειν ὤνησεν αὐτοὺς, ἢ πρὸς ἐκείνους ἴσοια καὶ πίστις. B οὕτω αὐτῶν μόνοις πανοικεσία πικρῶς κατεφρονήθησαν, ταύτης τ' συμμαχίας ἀμοιβὴν ἀπολαβόντες. ἀφ' γὰρ ἐκείνους ἐφ' ἡμῶν ἐκώλυσαν, ταῦθ' ὑπέμειναν ὡς αὐτοὶ δράσαι βεληθέντες. μακρὸν ἂν εἴη νῦν ἰδίᾳ πρὸς ἑκάστων λέγειν. ἴστε γὰρ ἐν τῶν ἐν συρίᾳ πόλεων, οὐκ ἔστιν ἥ τις τοὺς παρ' αὐτῇ κατοικοῦντας ἰουδαίους οὐκ ἀνῄρηκεν, ἡμῶν πλέον ἢ ῥωμαίοις ὄντας πολεμίους. ὅπου γε δαμασκηνοὶ μηδὲ πρόφασιν ἔυλογον πλάσαι δυνηθέντες, φόνου μιαρωτάτου τοῖς αὐτῶν πλὴν ὀκτακοσίους ἀπέκτειναν, ὀκτακισχιλίοις πρὸς τοῖς μυρίοις ἰουδαίους ἅμα γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀπορράξαντες. τὸ γ' ἐν αἰγύπτῳ πληθος τῶν μετ' αἰκίας ἀνῃρημένων, ἐξ μυριάδας ὑπερβαλεῖν ἐπυθόμεθα. κἀκεῖνοι μὲν ἴσως ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ οὐδὲν ἀντιπάλου διάφοροι τοῖς πολεμίοις οὕτως ἀπέθανον. τοῖς δ' ἔτι τ' οἰκίας τ' πρὸς ῥωμαίους πόλεμον ἐρᾶσθαι, ἅπασί τι τοῦ ἐλπίδα νίκης ἐχυρᾶς παρασχεῖν δυναμένοις οὐκ ὑπῆρξε. C καὶ γὰρ ὅπλα, καὶ τείχη, καὶ φρουρίων δυσάλωτοι κατασκευαὶ, καὶ φρόνημα πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κινδύνους ἄτρεστον, πάντας πρὸς τοῦ ἀπόστασιν ἐπέρρωσεν. ἀλλὰ ταῦτα πρὸς βραχὺν χρόνον ἀρκέσαντα τῆς ἐλπίσιν ἡμᾶς ἐπέρασε, μειζόνων δ' κακῶν ἔφανη. πάντα γὰρ ἥλω, καὶ πάντα τοῖς πολεμίοις ὑπέπεσεν, ὥσπερ εἰς τοῦ ἐκείνων εὐκλεέστερον νίκαν, οὐκ εἰς τοῦ τῶν ὠμοσπλάγχνων σωτηρίαν ὑπερεπαθέντος. D καὶ τοὺς μὲν ἐν τοῖς μάχαις ἀποθνήσκοντας εὐδαιμονίζειν προσῆκεν. ἀμυνόμενοι γὰρ καὶ τοῦ ἐλευθερίας οὐ προέμενοι πεφύκασι. τῶν δὲ πλῆθος τῶν ὑπορωμαίους ἡλωμένων, τίς οὐκ ἂν ἐλεήσειεν, ἢ τίς οὐκ ἂν ἐπείσχθείη πρὸ τ' παθῶν ἐκείνοις δακρύειν. ὧν οἱ μὲν τρεβλούμενοι, καὶ πυρὶ καὶ μάστιξιν αἰκιζόμενοι πεφύκασιν. οἱ δ' ὑπὸ θηρίων ἡμέρων πρὸς δόλιον αὐτῶν προφορᾶ ζῶντες ἐφυλάχθησαν, γέλωτα καὶ παιδιὰν τοῖς πολεμίοις ὀφλισκάνοντες. ἐκείνων μὲν οὖν ἀθλιώτατοι τοὺς ἐπιζῶντας,

E

F

G

Γωνιοι, οἱ πλαγιοι ἑξήκοντα ἢ ἑβδομήκοντα λαβόντα τὸν ἀριθμὸν. καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἁπλῶς ἐστὶ τὸν τοιοῦτον ἀριθμὸν μετρεῖσθαι· ὁ πανταχοῦ μὲν ἀνώμαλος ὢν τοῖς ἀεὶ ἐπιγιγνομένοις, πανταχοῦ δὲ ἀεὶ ὑπερβάλλων τὸν ἔμπροσθεν χρόνον, καὶ ἐν ταῖς πόλεσι τοῦτον ἀεὶ μεταβάλλων, καὶ μηδενὸς ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐν τοῖς αὐτοῖς ἔθεσιν ἐμμένοντος· ὅτε γὰρ ἐν ταῖς εὐκλείαις πεπτικώτατος ἀνθρώποις ὁ τῶν ἐδεσμάτων ἐστὶ ζῆλος· ὅτε δὲ ἐν τῷ τοῦ σώματος ἀσθενείᾳ, καὶ ἐν ἀλλοτρίᾳ τινὶ συμφορᾷ, ἐν ταῖς λεγομέναις ἐπικλισίαις· ἐστὶν ὅτε μὲν ἐν ἀφθονίᾳ τῶν ἐπιτηδείων, ἐστὶν ὅτε δὲ ἐν ἀπορίᾳ· ἐστὶν ὅτε μὲν ἐν ἀνέσει τοῦ σώματος, ἐστὶν ὅτε δὲ ἐν πόνοις· ἐστὶν ὅτε μὲν ἐν ἀργίᾳ, ἐστὶν ὅτε δὲ ἐν ἐργασίαις· καὶ μόνοις ἀνθρώποις ἐστὶν ἐν τοῖς αὐτοῖς ἔθεσιν ἐμμένειν καλῶς ἔχοντα· ἐλαττοῦται γὰρ ἐκ τούτου, καὶ τὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἔργων τῶν ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ἐλαττοῦται· ὅτε γὰρ ἐν ἀνέσει ἐγένοντο, καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν ἐμπεσοῦσιν ἐν τοῖς τοῦ σώματος πόνοις ἐπιβαρεῖς ἦσαν· ὅτε δὲ ἐν πόνοις, καὶ τοῖς ἐν ἀνέσει οὖσιν ἐπιβαρεῖς ἦσαν· ὅτε δὲ ἐν ἀφθονίᾳ ἐγένοντο, καὶ τοῖς ἐν ἀπορίᾳ ἐπιβαρεῖς ἦσαν· ὅτε δὲ ἐν ἀπορίᾳ, καὶ τοῖς ἐν ἀφθονίᾳ· ὅτε δὲ ἐν ἀργίᾳ, καὶ τοῖς ἐν ἐργασίαις· ὅτε δὲ ἐν ἐργασίαις, καὶ τοῖς ἐν ἀργίᾳ· ὅτε δὲ ἐν ἀσθενείᾳ, καὶ τοῖς ἐν ἰσχύϊ· ὅτε δὲ ἐν ἰσχύϊ, καὶ τοῖς ἐν ἀσθενείᾳ· ὅτε δὲ ἐν ἀσθενείᾳ, καὶ τοῖς ἐν ἀσθενείᾳ· ὅτε δὲ ἐν ἰσχύϊ, καὶ τοῖς ἐν ἰσχύϊ· ὅτε δὲ ἐν ἐπικλισίαις, καὶ τοῖς ἐν ἐπικλισίαις· ὅτε δὲ ἐν εὐκλείαις, καὶ τοῖς ἐν εὐκλείαις· ὅτε δὲ ἐν ἀφθονίᾳ, καὶ τοῖς ἐν ἀφθονίᾳ· ὅτε δὲ ἐν ἀπορίᾳ, καὶ τοῖς ἐν ἀπορίᾳ· ὅτε δὲ ἐν ἀνέσει, καὶ τοῖς ἐν ἀνέσει· ὅτε δὲ ἐν πόνοις, καὶ τοῖς ἐν πόνοις· ὅτε δὲ ἐν ἀργίᾳ, καὶ τοῖς ἐν ἀργίᾳ· ὅτε δὲ ἐν ἐργασίαις, καὶ τοῖς ἐν ἐργασίαις

habuerunt: proprium quidem earumque affectum retinentibus cunctis, rationi vero cedentibus, qvia jam optime filiis consuluissent. Simul enim valere uxoribus cum amplexu dicebant, ac liberos gremiis captos extremum lacrymantes osculabantur: & simul tanqvam manibus alienis jussa peragentes volentes eos cõfigebant: malorum, qvæ subditi hostibus passuri fuerant, cogitationem habentes pro solatio necessitatis ad cædem. Deniqve nemo hac audacia minor inventus est. Cuncti autem conjunctissimos transfixere: miseri, qvibus id necesse fuit, qvibusqve filios atqve uxores occidere, malorum omnium videbatur esse levissimũ. Igitur neqve horum jam factorum dolorem tolerantes, & interfectos læsos existimantes, si vel brevissimum tempus eis superveniret, cito quidem universis bonis in unum congestis ignem injiciunt, sorte vero ex numero suo decem lectis omnium percussoribus. universi etiam propter liberos ac conjuges prostratos compositi, eosqve complexi manibus, parato animo se mactandos præbebant infelicissimum illud exhibentibus ministerium. Isti autem intrepide cunctis occisis, eandem sortis legem in sua qvoqve morte statuerunt, ut cui obtigisset, novem peremtis semet super eos occideret. ita omnes sibi confidebant, qvod neqve in audendo, neqve in sustinendo facinore, præstaret alius alii. Et ad extremum cæteri qvidem se neci suppoſuere: unus vero atqve novissimo, circumspecta multitudine mortuorum, ne qvis forte in multa cæde superesset, qvi suæ manus egeret: ubi cognovit omnes peremptos, ignem qvidem immittit regiæ: vehementi vero manu toto per se transfacto gladio, juxta suos affectus occubuit. Et illi qvidem perierant, nullam credentes animam ex numero suo Romanis subditam reliqvisse. Latuit autem una mulier senior, & alia qvædam Eleazari cognata, plurimum doctrina sapientiaqve mulieribus præstans, & qvinqve pueri per cuniculos qvi aqvam sub terra potui ducebant abditi, cum alii cædibus occupatas mentes haberent, qvi erant nongenti numero & sexaginta, cum mulierib. simul ac pueris. Hæc autem calamitas acta est Aprilis mensis qvintodecimo die. Romani autem adhuc pugnam expectantes mane aggeribus scalarum pontibus junctis muros aggrediebantur. Cum vero hostium neminem viderent, sed undiqve versum acerbam solitudinem, ignemqve intus ac silentium, qvid factum esset conjicere non poterant, & ad extremum velut impellentes ictum arietis, ululatum, si qvem forte provocarent, dederunt. Clamorem autem sensere mulieres, & ex cloacis emersæ, factum Romanis, ut erat, indicarunt, altera earum qvemadmodum dicta vel gesta fuissent, omnia narrante manifeste. Non tamen Romani facile his verbis adducebantur, ausi magnitudinem verisimilem non credentes. Ignem vero extinguere conabantur, perqve hunc viam

Ἀπὶς ὅπικρατιῶτ⊙. ὁμῶ γὰ ἠπατάζοντο γυναῖκας πεφιλοτέκνους, Ⓒ τέκνα σφαγιαλίζοντα, τοῖς ὑστάτοις φιλήμασιν ἐμφυέμενοι καὶ δακρύοντες. ὁμῶ ἢ καθάπερ ἀλλοτρίαις χερσὶν ὑπουργοῦντες, σωτηρίου τὸ βέλεμνα, τ ὅπνοιαν ὧν πεισιν ἢ κακῶν ὑπὸ τῆς πολεμίους γινόμενοι, ὠφελημένοι τ ἐν τῇ κτείνειν ἀνάγκης ἔχοντες. καὶ πέρας, ἐδεῖς τηλικούτου τολμήματ⊙. ἠθέλησε δ' ἐρεῖν. πάντες ἢ διὰ τῶν εἰκοσιτέτταρ διεξῆλθον Βάθλοι τῆς ἀνάγκης, οἷς αὐτοχειρὶ γυναῖκας τοὺς αὐτῶν καὶ τέκνα κτεῖναι, κακῶν ἐδόξεν εἶναι τὸ κουφότατον. οὐ πιδὴ πίνω τ ὅπι πῖς πεπραγμένοις ὀδύρλω ἐπὶ φέροντες, καὶ τοὺς ἀνηρημένους νομίζοντες ἀδικῶν, κἀν βραχὺν αὐτῆς ἔτι χρόνον ὅπιζήσωσι, τάχυ μὴ τὴν κτῆσιν ἅπασαν εἰς παντοσωρὸν σωρὸς πῦρ εἰς αὐτὴν ἐμβαλον. κλήρῳ δ' ἐξ αὐτῶν ἑλόμενοι δέκα τοὺς ἁπάντων σφαγεῖς ἐσομένους, καὶ γυναικὶ τῇ αὐτὸν καὶ παισὶ κειμένοις ὠφαγρώτους καὶ τὰς χεῖρας ὀπίσαλον, παρῆσχον ἑτοίμους τὰς σφαγάς, τῆς τῶν δύσλεων ὑπουργίαν ἐκπλοῦσιν. οἱ ἢ ἀτρέπτως πάντας φονεύσαντες, τὸν αὐτὸν ἐπ' ἀλλήλοις Ⓔ κλῆρον ἔμον ὤρισαν, ἵν' ὁ λαχὼν τοὺς ἐντέα κτείνας ἑαυτὸν ὅπι πᾶσιν ἀνέλῃ. πάντες οὕτως ἐχώρουν ἑαυτῆς, μήτ' εἰς θρᾶν, μήτ' εἰς τὸ πεδίον, ἄλλως ἄλλα διαφέρον. Ⓒ πίλ⊙. οἱ μὲν τὰς σφαγὰς ὑπέστησαν. ὁδ' ἐς Ⓒ πιλέ τῇ⊙. τὸ πλῆθος τῶν Δικημένων ὠφελθρίους μή πω τις ἐπ' ἐν πλῶ φένωτῆς αὐτ' λοίπαν χεῖρὲς δεέμεν⊙, ὡς ἔγω πάντας ἀνηρημένους. πῦρ μὲν πλὺ τῆς βασιλείους ἐνῆσιν. ἀθρόα ἢ τῇ χειρὶ δι αὐτ' πᾶν ἐλάσεις τὸ ξίφ⊙, πλησίον τῶν εἰκείων κατέπιστ. Ⓒ οἱ μὲν ἐπιθήκεσαν ὑπεκλοφότις ἀδείμίαν ψυχλὼ ὑποχείμον ἐξ αὐτ ῥωμαίοις καταλιπεῖν. ἔλαθε ἢ γυνὴ πρεσβύτις καὶ συγγνώμης ἑτέρα τις ἐλεαζάρε, φρονήσ καὶ παιδεία πλείσων γυναικῶν διαφέρουσ, Ⓒ πέντε παιδία τῆς ὑποτέμνοις. οἱ πτὸν ἦσαν ὕδωρ διὰ γῆς ἐγκατακρυβῆναι, τῶν ἄλλων πρὸς τῇ σφαγῇ τὰς διανοίας ἐχόντων, οἱ τὸν ἀριθμὸν ἦσαν ἑξήκοντα πρὸς τοῖς ἐνακοσίοις, γυναικῶν ἅμα Ⓒ παιδίων αὐτῆς σωτερυθμουμένων. Ⓒ τὸ πάθος ἐπράχθη, πέντε καὶ δεκάτῃ ξανθικῦ μηνός.

ΚΕΦ. λϛ.

Οἱ ἢ ῥωμαῖοι μάχλω ἐπ πρόσδοκῶντες ὑπὸ τὸν ἑω διασκαπτόμενοι, Ⓒ τοὺς ὑπὸ τῶν χωμάτων ἐφόδους τῆς ὅπιβάθρους μεφυρώσαντες, πρόσβολλὼ ἐποίουν. βλέπντες δ' ὐδέ α τῶν πολεμίων, ἀλλὰ δεινλὼ παντοχόθεν ἐρημίαν, Ⓒ πῦρ ἔνδον Ⓒ σιωπλὼ, μέρος εἶχον τ γενὲς συμβαλεῖν, Ⓒ πίλ⊙. ὡς ἐς ἄφοσιν βολῆς ἠλάλαξαν, εἴ τινα τ ἔνδον προκαλέσαιντο. τ ἢ βοῆς αἴθησις γίνε ἢ τῆς γοναίους, κἀκ τῶν ὑποτέμνων ἀναδῦσαι, τὸ πραχθὲν ἀὲ εἶχε, πρὸς τὰς ῥωμαίους ἐμήνυον, πάντα τῆς ἑτέρας ὡς ἐλέχθη, καὶ τίνα τρόπον ἐπράχθη, σαφῶς ἐκδιηγεμένης. οὐ μλὰ ῥαδίως αὐτῇ προσεῖχον τῷ μεγέθει ἔ πλήματ⊙. ἀπιστοῦντες, ἐπεχείρουν τι τὸ πῦρ σβεννύειν, Ⓒ ταχέως ἔδον δι αὐτ' πιόντες, τῶν βασιλείων ἐντὸς ἐγένετ. Ⓒ τῷ πλήθει τῶν πεφονευμένων ὅπιτυχόντες, ἐχ ὡς ὅπι πολεμίοις ἤθησαν. τ ἢ γυναικότητα ἔ βελοῦ ματ⊙, Ⓒ τ ἐν ποιοῦντις ἄπιστον ὅπι τῶν ἔργων ὑπέμασεν ἔ θανάτ καταφρόνησιν. τιαύτης ἢ τῆς ἀλώσεως γενομένης, ὅπι μὲν ἔ φρουρίου καταλείπει φυλακλὼ ὁ στρατηγὸς, αὐτὸς δὲ μ τῆς δυνάμεως ἀπῆλθεν

Interitus sicariorum, qui in Alexandriam & Thebas profugerant.

sectantes cito in regiam pervenere: conspectaqve multitudine mortuorum, non ut in hostibus gavisi sunt: sed consilii fortitudinem, & obstinatum in tanto numero rebus ipsis contemptum mortis admirabantur.

CAP. XXIX

HUjusmodi autem peracto excidio, in castello qvidem præsidium dux reliqvit, i-

πε γνησιους, ουδε ὁ Ἀντιοχος τοτε κατα τους Ἰουδαιους πολεμων, αλλ' ὑστερον μεν μακρῳ ὑ μαλιν κατ' αυτου πολεμησας και αιτιαν καταπλασας, αὐθις και κλεινον τροπαιον ἀνεστησε.

A pse vero cum exercitu ad Cæsaream profectus est. Nec enim qvisquam superare in illis regionibus hostium, sed tum tot Judæi bella fœrat longinqvitate subverſa multi ve suorum etiam procul incolentibus ſenſum perturbationis ac periculum exhibuerat. Nam & circum Alexandriam Ægypti civitatem poſita contigit multos Judæorum perire. His enim qvi ex factione ſua fuerunt illius effugere potuerunt, non ſatis erat ſalvos eſſe: verum & illic novas res conabantur, ut libertatem deberent, & Romanis qvidem nihil ſe meliores putarent, Deum vero ſolum dominum dicerent. Cum autem qvidam iis Judæorum non ingentibus adverſarentur, illos qvidem multorum, illi vero initiatos, ad factionem eos hortantes. Eorum autem videntes confidentiam principes ſeniorum, jam colubere cutum ſibi non eſſe arbitrabantur: ſed congregatis omnibus in congregationem Judæis, ſicariorum temeritatem publicabant, illos omnium malorum cauſam eſſe demonſtrantes: & nunc abſentibus illis, qvod nec ſtagiſſent certam ſuam ſalutis habitari videbantur, a Romanis non cognitos ſtatim peritures eſſe, ſibi debita calamitate replere eos, qvi nullius fuiſſent delicti participes, cavendum igitur ab eorum exitio multitudinem monebant, & ut pro re Romanis ſpirarum traditione ſatisfacerent. His dictis, proſpecta periculi magnitudine putarent, multoque impetu ſicarios aggreſſi corripuere, qvorum ſexcenti qvidem ſtatim capti ſunt: qvi vero in Ægyptum Thebaïſve illius tractus elapſi ſunt, non multo poſt comprehenſi reducti ſunt: qvorum non eſt qvi durißime, five crudeliter five pertinacia voluntatis ſit dicenda, non obtupeſcat. Omni enim genere tormentorum & vexatione corporum in eos excogitata, ob hoc ſolummodo, ut Cæſarem dominum ſalutarent, nemo cedit, neque dicere velle vilus eſt: ſed omnes illa neceſſitate validiorem ſententiam conſervare, tanqvam brutis corporibus, non animis etiam cruciatus ingerentes. Mirabile vero qvorundam atas, miraculo ſpectantium fuit, nec enim vel eorum qvibus eam commotus eſt, ut dominum Cæſarem nominare: uſqve adeo corporum infirmitatem vis audaciæ ſuperavit.

B

C

D

CAP. XXX.

Onte tem-plum clau-ſum apud Alexandriam.

Lupus tunc Alexandriam rector adminiſtrabat. & de hoc ad Cæſarem motu velociter retulit. Ille autem inquietum Judæorum cagres novas ſtudium cavendum eſſe cuſtimans, ac veritus ne rurſus in unum congregarentur, & qvoſdam ſibi adjungerent, præcepit Lupo, ut templum Judæorum, qvod eſſet apud Leontum (qvæ ſic appellatur civitatem, deſtrueret. Hæc autem eſt in Ægypto: qvæ ob hanc cauſam & coli cœpit, & nomen ſumpſit. Onias ſimonis filius, unus ex pontificibus, & Hierobolymis fugatus, Antiocho rege Syriæ cum Judæis bellum gerente, Alexandriam venit: & a Ptolemæo ſuſcipitur dominiſque, propterea qvod Antiocho erat inimicus: ait & gentem Judæorum

E

eiusatvilio ſocietarum, ſi dicis ſibi obtemperaſſe: nullet, rogavit ut in illo via parte Ægypti templum ſibi ædificare permitteret, & more patrio Deum

Ppppp 2

Digitized by Google

colere. Ita enim & Antiochum magis odioſum Judæis, qvi templum apud Hieroſolymam vaſtaviſſet, ipſiqve benevolentiores eos fore, eoqve multos ad eum religionis diligentia colligendos. Paruit his Ptolemæus, eiqve locum dedit centum & octoginta ſtadiis a Memphi diſtantem: Heliopolitanus autem ille tractus dicitur: ubi caſtello fabricato, Onias templum qvidem diſſimile ei qvod eſt in Hieroſolymis, turrim autem ſimilem extruxit, ingentibus ſaxis ſexaginta cubitis erectam. Aræ autem fabricam ſecundum patriam imitatus eſt, & donariis ſimiliter exornavit, præter candelabri confectionem. Candelabrū enim non fecit, ſed informatum aureum lychnum tanqvam jubaris luce radiantem, de aurea catena ſuſpendit. Totum vero circa templum ſpacium cocto latere circundedit, ſaxeas portas habente. Conceſſit autem rex etiam multum agri modum, ac pecuniæ reditus: ut & ſacerdotibus eſſet copia ad multa, qvæ Dei cultus deſideraret. Non tamen hæc Onias ſana voluntate faciebat, ſed erat ei contentio cum Judæis apud Hieroſolymam degentibus, propter fugæ memorem iracundiam: & hoc templo ædificato, arbitrabatur ad id ſe omnem ab Hieroſolymis multitudinem revocaturum. Fuerat autem olim prædictio qvædam annis nongentis ſeptuaginta. Eſaiaſqve prædixerat hujus templi futuram in Ægypto conſtructionem a qvodam viro Judæo. Templum qvidē ita fuerat ædificatum. Lupus autem rector Alexandriæ ſuſceptis literis imperatoris cum ad templum adveniſſet, nonnullis ablatis donariis templum claudit. Poſtmodum Lupo mortuo Paulinus, qvi ejus poteſtati ſucceſſit, neqve donariorum qvicqvam reliqvit (vehementer enim ſacerdotibus comminatus eſt, niſi omnia protuliſſent) neqve ad templum religionis cauſa adire volentes admiſit: ſed clauſis foribus ita inacceſſum fecit, ut ne veſtigium qvidē divini cultus in eo reſideret. Tempus autem fluxerat uſqve clauſum templum, ex qvo fuerat conditum, anni trecenti triginta tres.

A Ἰούδ. ἄτω γὰρ ἀντίσχω μᾶλλον ἐκπολεμῶσοδ τοὺς Ἰουδαίους, τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεὼν πιπραγκοτ ἀφ' αὐτὸν δ' εὐνοϊκωτέρους ἕξειν, καὶ πολλοὺς ἐπ' ἀδείᾳ τῆς θρησκείας, ὡς αὐτὸν συλλήψεσθ. πιοδεῖς πολεμῶ τῆς λεγομένης, δίδωσιν αὐτῷ χώραν ἑκατὸν ὀπὶ τοῖς ἑξδοήκοντα σταδίοις, ἀπέχουσαν μέμφεως. νόμ δ' ἐτ ἡλευπολίτης καλεῖται, ἐν᾽ ἐν Φρούριον κατασκευάσαι μᾶλλον ὀνίας, τὸν μὲν ναὸν οὐχ ὅμοιον κεδόμησε τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις, ἀλλὰ πύργῳ ὅμοιον πλήσιον, λίθων μεγάλων εἰς ἑξήκοντα πήχεις ἀνεστηκότα. B ἐκείνῳ δ' τῶν κατασκευῶν τοῦτος τ' εἶκε ἐξεμιμήσατο, κ τοῖς ἀναθήμασιν ὁμοίως ἐκόσμησε, χωρὶς τῆς περὶ τὴν λυχνίαν κατασκευῆς. οὐ γὰρ ἐποίησε λυχνίαν. αὐτὸν δ' χαλκευσάμενον τὸν λύχνον χρυσοῦν ὑπεφαίνοντα σέλας, χρυσῆς ἁλύσεως ἐξεκρέμασε. τὸ δ' τέμενος περὶ ἔκτισεν, ὅπῃ πλήθῳ πολιτῶν ἐξεῖη πύλας ἔχοντι λιθίνας. ἀνῆκε δ' καὶ χώραν πολλὴν ὁ βασιλεὺς εἰς κτήματα C τῶν περὶτὸν, ὥστε εἶη καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀφθονία, καὶ τοῦ θεοῦ πολλὰ τὰ περὶς τὴν θεσίαν. οὐ μὲν ἐνίας ἐξ ὑγιοῦς γνώμης ταῦτα ἐπραττεν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ φιλονεικίαν πρὸς τοὺς ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἰουδαίους, ὀργὴν τῆς φυγῆς ὑπομνημονεύοντ. καίτοι τὸ ἱερὸν ἐκτισμένον κατασκευάσας, εἰς αὐτὸ πεποιήκεν ἀπὸ ἐκείνων τ' πλήθους. ἐγένετο δέ τις καὶ παλαιὰ περίφασις ἐτῶν πρὸ τοῦ ἐξακοσίοις, ἡσαΐας ὄνομα τοῦ προφητεύσαντ ἤδη D ἀνδρὸς ἰουδαίου κατασκευὴν. τὸ μὲν οὖν ἱερὸν οὕτως ἐπιτήδ. λούπ δ' ὁ τῆς ἀλεξανδρείας ἡγεμών, τὰ πρὸς καίριον λαβὼν γράμματα, καὶ προσελθόμενος εἴς τι ἱερὸν, κλίνα τῶν ἀναθημάτων ἐκφορήσας, τὸν ναὸν ἀπέκλεισε. λούπαν δ' μετὰ βραχὺ τελευτήσαντ, παυλῖνος διαδεξάμενος τὴν ἡγεμονίαν, ὅτι τῶν ἀναθημάτων οὐδὲν κατέλιπεν, πολλὰ γὰρ δημόσια τῆς ἱερεῦσιν, εἰ μὴ πάντα προκομίσαιεν, οὐ προσίετο, τοῦ πλήθους, τοὺς θρησκεύειν βουλομένους ἀφεῖναι· ἀλλ' ἀποκλείσας τὰς πύλας, ἀπεώσατον αὐτὸ παντελῶς ἐποίησεν, ὡς μὴ δ' ἔχειν ἐπὶ τῆς εἰς θεὸν θεραπείας ἐν τῷ τόπῳ καταλιπεῖν, χρεὼν ἐν τὴν ἀποκλεισιν δ' ναὸς γενομὸς, ἀπὸ τῆς κατασκευῆς ἔτη ἑξακόσια καὶ παραάκοντα καὶ τριακόσια.

E

CAP. XXXI.

Κεφ. λη.

De interfectione Judæorum apud Cyrenem.

AUdacia vero ſicariorum, veluti morbus quidam, etiam ea qvæ circum Cyrenem oppida erant, contigerat. Elapſus enim ad eam Jonathas homo neqviſſimus, arte textor, non paucis imperitorum, ut ſe attenderent perſuaſit: perduxitqve eos in ſolitudines, cum ſigna & umbrarum imagines ſe polliceretur oſtendere. & alios qvidem hæc agendo atqve fallendo latebat, dignitate vero præſtantes Cyrenenſium Judæorū apparatum ejus & profectionem Pentapolitanæ Libyæ rectori Catullo prænunciant. Ille autem eqvitibus ac peditibus miſſis, inermes facile comprehendit: & magna quidē pars manibus interiit, nonnulli autem vivi capti, ad Catullum perducti ſunt. Autor autem conſilii Jonathas tunc qvidem potuit effugere: multūm vero ac diligenter per omnes qvæſitus regiones captus eſt, adductuſqve ad Catullum, ſibi qvidem moram pœnæ moliebatur, Catullo autem iniqvitatis præbuit occaſionem. Nam ipſe qvidem locupletiſſimos Judæo-

F Ἥψατο δ' τῶν περὶ κυρηνίτιν πόλεων ἡ τῶν σικαρίων δύνοια καθάπερ νόσ. λάμπισιν γὰρ εἰς αὐτὰς ἰωνάθης, πανοῦργος ἄνθρωπος τὴν τέχνην ὑφάντης, σὰν ὀλίγοις τῶν πόρων ἀνέπεισε περισχεῖν αὐτὸ, καὶ περιάγων εἰς τὴν ἔρημον, σημεῖα φάσματα δείκνυν ὑπισχνούμενος. κ τοὺς μὲν ἄλλους ἐλάνθανε ταῦτα λάμπεσθε μᾶλλον καὶ φαναίζων. οἱ δ' τῆς ἀξιώματος περέχοντες τῶν ὅπῃ τῆς κυρήνης ἰουδαίων, τ' ἔξοδον αὐτοῦ καὶ παρασκευὴν τοῦ τῆς πενταπόλεως λιβύης ἡγεμόνι κατυλλῳ προσαγγέλλουσιν. ὁ δ' ἵππας τε καὶ πεζοὺς ὁπισέλλας, ῥᾳδίως συκράτησεν αὐτῶν. καὶ τὸ μὲν πλέον ἐν χερσὶν ἀπώλετο. πύες δ' καὶ ζωγρηθέντες, ἀνήχθησαν πρὸς τὸν κατυλλον.

G

Κεφ. λθ.

Od' ἡγεμὼν δ' βουλόμεν ἰωνάθης, τότε μὲν διέφυγε. πολλῆς δ' καὶ λίαν διαμελετὼς ἀναπαῦσαι τῶν χώραν ζητήσεως γινομένης, ἦλθ καὶ πρὸς τὸν ἡγεμόνα κατυλλον ἀναχθείς, ἑαυτὸν μὲν ἐμηχανᾶτο τῆς τιμωρίας ἀπαλλαγεῖν. τῷ κατυλλῳ δ' ἔδωκεν ἀφορμὴν ἀδικημάτων. ὁ μὲν γὰρ πλοῦς

τὴς συμπολιτείας τὴ δεδομένης καὶ ἐνδοιάζοντας, ἀ δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασι τοῖς ἐπὶ τοῖς Δικαίαρχον γεγενημένοις, ὡς μὴ μόνον τὰ ἐξαίφνης ἐκπεσόντα ἐκ τῆς ἀναμνήσεως ἀλλὰ καὶ τὰ πάλαι ποτὲ ἐπιτελεσθέντα, μηκέτι ἀποκρυπτόμενα ἐν τῷ σκότει, ἀλλὰ φανερὰ γενόμενα, ἵνα δὴ διὰ τοῦ φόβου τοῦτο μᾶλλον καταδουλώσηται τὸ δῆμον τὸ τῶν Ἰουδαίων. ὡς γὰρ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐδηλώσαμεν, ἐπὶ τῆς Κλαυδίου ἀρχῆς ἐπὶ τοσοῦτον ἐπηύξησεν ἡ τῶν Ἰουδαίων δύναμις, ὡς καὶ τὸν βασιλέα τοῦτον ἀναγκασθῆναι τὰς τῶν Ἰουδαίων ἐπιτροπὰς ἀνελεῖν, ἐπιτάξαι τε μηδὲ ἀλλαχοῦ τοῦ λοιποῦ τοῦ τοιούτου τινὰ ἐπιτροπὴν ἐγκαθίστασθαι, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐπὶ τῆς ἐκείνου τότε ἀρχῆς ἐπιτρόπους παῦσαι τῆς ἐξουσίας, τοὺς δὲ ἐπὶ τῆς Κλαυδίου ἀρχῆς ἐπιτρόπους ἐπιτάξαι τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων ἀπολογήσασθαι, τοῦτο μὲν ἐπὶ τοῖς ἐγκλήμασιν ἐφ' οἷς ἐπιτετιμήκασιν, ὅτι τὰ ἀδικήματα τὰ γενόμενα ἐπὶ τοῖς Δικαίαρχον γεγενημένοις ἐπιτετιμήκασιν, τοῦτο δὲ ἐπὶ τῷ ἐπιτρόπους ἐπιτάξαι τοῖς ἔθνεσιν, ἐν οἷς

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΒΙΟΣ.

FLAVII JOSEPHI VITA.

Sigiſmundo Gelenio interprete.

MIHI igitur genus eſt A non obſcurum, ſed longa ſerie, ductum a ſacerdotibus: & ſane qvemadmodum apud alios aliæ nobilitatis rationes cenſentur, ita apud noſtrates jus ſacrorum habere argumen- B tum eſt illuſtris originis. ego autem non ſolum ex ſacerdotum oriundus ſum genere, verum etiam ex vice prima inter viginti qvatuor illas, qvas inter non mediocre diſcrimen eſt. qvin & ad regium genus per matrem pertineo: qvandoqvidem Aſamonæorum familia, ex qva illa prognata eſt, tempore longo regnum ſimul & ſacerdotium in gente noſtra obtinuit. nunc ipſam C ſeriem propagationis pertexam. Atavus mihi fuit Simon Pſellus cognomine, qvo tempore Hircanus Simonis pont. filius ejus nominis primus ſummum ſacerdotium tenuit, is novem filios habuit, & in his Matthiam Aphliæ cognomine. hic ex Jonathæ ſummi pontificis filia Matthiam Curtum ſuſcepit, primo anno Hyrcani principis. ex eo Joſephus progenitus eſt anno regni Alexan- D drę nono: qvi Matthiam genuit annum decimum regnante Archelao. is porro me genuit imperii C. Cæſaris anno primo, ipſe autem filios habeo tres: qvorum Hircanus maximus, natus eſt anno qvarto Veſpaſiani principis, deinde ſeptimo Juſtus, nono Agrippa. atqve hanc generis noſtri ſucceſ- E ſionem, ut eſt in publicas tabulas relata huc tranſcripſi, parvi faciens improborum calumnias. Matthias autem meus pater, non nobilitate ſolum, ſed multo magis juſtitia fuit celebratus, cujus nomine totis qvam ampla ſunt Hieroſolymis innotuit. ipſe a pueritia cum Matthia eiſdem parentibus nato incumbens diſciplinis egregie profeci, viſuſqve ſum intellectu & memoria præcel- F lere: ita ut jam tum qvartumdecimum annum agens laudem conſecutus ex literarum ſtudiis etiam a pontificibus & urbis primoribus de peritiori legum ſenſu conſulerer. ſextum decimum deinde ingreſſus decrevi noſtratium ſectarum guſtum aliqvem capere, quas tres eſſe diximus, Phariſæorum, Sadducæorum, & Eſſenorum: ſic enim faciliorem delectum fore putabam, ſi omnes cognoſcerem. itaqve duro victu & magno labore per omnes tres tranſii:

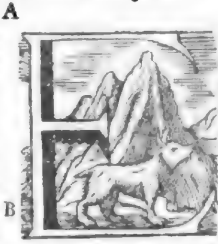

ΜΟΙ ὁ πατὴρ ἦν οὐκ ἄσημος, ἀλλ' ἐξ ἱερέων ἄνωθεν καταβεβηκώς. ὥσπερ δὲ παρ' ἑκάστοις ἄλλη τίς ἐστιν εὐγενείας ὑπόθεσις, οὕτω παρ' ἡμῖν ἡ τῆς ἱερωσύνης μετουσία σημαίνει τοῖς ἡγουμένου τοῦ γένους. ἐμοὶ δ' οὐ μόνον ἐξ ἱερέων ἐστὶ τὸ ἡγεμονικόν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πρώτης ἐφημερίδος τῶν εἰκοσιτεσσάρων πολλὴ καὶ πάντως διαφορά. ἀπὸ ἀρχῆς δὲ καὶ βασιλικοὺς ἡγοῦνται τοὺς προγόνους. εἰ γὰρ ἀσκιωταὶ μὲν παῖδες ὄντες ἐκλογισθήσονται, ἔθνους ἡμῶν ὅλη μηκίστου χρόνου δεσπόσαντες καὶ ἐξαπολλύσαντες τῷ διαδόχῳ τὸ πρωτεῖον καὶ τοῖς ἀπὸ τούτου ἐμοὶ σίμωνι ὁ ψελλὸς ὀνομαζόμενος ἐκ τοῦ ἡγεῖσθαι καθ' ὃν καιρὸν ἀρχιερεὺς ὑρκανὸς ἀνομάσθη. γίνονται δὲ τῷ ψελλῷ σίμωνι παῖδες ἑννέα. πύτων ἐστὶν ὁ ματθίας ὁ ἠφλίου λεγόμενος, ὃν ἡ γαμετὴ μὲν θυγατέρα ἰωνάθου ἀρχιερέως, καὶ γίνεται παῖς αὐτῷ ματθίας ὁ κυρτὸς ὀνομασθείς, ἄρχοντος ὑρκανοῦ τῶν πρώτων ἐνιαυτῶν. πύτου γίνεται ἰώσηπος ἐνάτῳ ἔτει τῆς ἀλεξάνδρας ἀρχῆς, καὶ ἰώσηπου ματθίας βασιλεύοντος δεκάτῳ ματθίᾳ ὃ ἐγὼ τῷ πρώτῳ τὸ γένος καὶ σεσημείωμαι. ἡγεμονίας ἐμοὶ ὃ παῖδες εἰσὶ τρεῖς. ὑρκανὸς μὲν ὁ πρεσβύτατος ἔτει πεμπτῷ τῆς ἀπαρχῆς νέρωνος καίσαρος ἡγεμονίας ἑβδόμῳ ἰάσιος, ἐνάτῳ δὲ ἀγρίππας. τῷ μὲν οὖν ἡγουμένῳ ἡμῶν διαδόχῳ ὡς ἐν τοῖς δημοσίοις δέλτοις ἀναγεγραμμένῳ εὗρον, οὕτως ὠνομάσθημεν, τοῖς διαδέλλουσι δὲ ἡμᾶς πειρωμένοις χαίρειν φράσας. ὁ πατὴρ δέ μοι ματθίας οὐ διὰ μόνου τοῦ εὐγένειαν ἐπίσημος ἦν, ἀλλὰ πολὺ διὰ τὴν δικαιοσύνην ἐπῆν, γνωρίμοις ὢν ἐν τῇ μεγίστῃ πόλει τῶν παρ' ἡμῖν τοῖς ἱεροσολύμοις. ἐγὼ δὲ συμπαιδευόμενος ἀδελφῷ ματθίᾳ πιοῦμα γεγενῆσθαι γάρ μοι γήσιον ἐξ ἀμφοῖν τὸ γένος, εἰς μεγάλην παιδείας πεῦκοπον ἐπιδοσιν, μνήμη τε ἐσωσάμην δοκῶν διαφέρειν. ἐπὶ δὲ ἀρχιερωσύνης ὧν ἐγὼ πεπαιδεύμην ἐπὶ τὸ φιλοχαμμαιπαν ἐνεπήδησα, συνιόντων αἰεὶ τῶν παίδων ἐπὶ τὰς ἀκριβείας τῶν τῆς πόλεως πρώτων, ἐφ' ἕκαστόν τε παρ' ἐμοῦ πεῖσθαι τῶν νομίμων ἀναγκαιότερόν τι γνῶναι, ἐπεὶ ἑκκαίδεκα ἔτη γεγονὼς ἐβουλήθην τῶν παρ' ἡμῖν αἱρέσεων ἐμπειρίαν λαβεῖν. τρεῖς δ' εἰσὶν αὗται, φαρισαίων μὲν ἡ πρώτη, σαδδουκαίων ἡ δευτέρα, τρίτη δ' ἡ ἰσσαίων, καθὼς πολλάκις εἴπαμεν. οὕτω γὰρ ὠόμην αἱρήσεσθαι τὴν ἀκρίβειαν, εἰ πάσας καταμάθοιμι. σκληραγωγήσας γοῦν ἐμαυτὸν καὶ πολλὰ πονηθείς, τὰς τρεῖς διῆλθον· καὶ μετ-

καὶ μηδὲ τῶν ἐπιοῦσαν ἐμπειρίαν ἱκανὴν ἑαυτῷ νομίσας εἶναι, πυθόμενός τινα βαναυσικὸν ὄνομα καὶ τῷ ἐρημίαν διατρίβοντα, ἐοικότι μὲν ἀκὸ δένδρων χορηγουμένῳ, τροφὰς ἢ τοῖς αὐτομάτως φυομένοις προσφερόμενον, ψυχρῷ δ' ὕδατι τήν τε ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα πολλάκις λουόμενον πρὸς ἁγνείαν, ζηλωτὴς ἐγίνετο αὐτοῦ, καὶ διατρίψας παρ' αὐτῷ ἐνιαυτοὺς τρεῖς, καὶ τὴν ὁρμὴν ἐπιθυμίαν πλείονας, ἐς τὴν πόλιν ἐπανέρχομαι. ἐνεακαίδεκα δ' ἔτη ἔχων, ἠρξάμην τε πολιτεύεσθαι τῇ Φαρισαίων αἱρέσει καταπαλουθῶν, ἣ ὁμοῖα πλησίον ἐστὶ τῇ παρ' Ἕλλησι στωϊκῇ λεγομένῃ. μετ' ἐκεῖνον δ' καὶ ἐκτὸν ἐνιαυτὸν ἐς ῥώμην μοι συμπεσὸν ἀναβαίνειν διὰ τὴν λεχθησομένην αἰτίαν. καθ' ὃν χρόνον Φῆλιξ τῆς Ἰουδαίας ἐπετρόπευεν, ἱερεῖς τινὰς σωθέντας ἐμοὶ καλοὺς κἀγαθοὺς διὰ μικρὰν καὶ τὴν τυχοῦσαν αἰτίαν δήσας εἰς τὴν ῥώμην ἔπεμψε, λέγων ὑφιξομένους τὴν κρίσιν ἐγὼ παρ' ἐκείνου βουλόμενος σωτηρίας, μᾶλλον δ' ὃν ἐδέοντο τῆς εἰς τὸ θεῖον δικαιότητος, διατρέψοιτο δ' ἐνίους καὶ καιρίους, ἀφικόμην εἰς ῥώμην πολλάκις καὶ διαδύσεις καὶ θαλάσσας. βαπτιζόντων δὲ ἡμῶν ἐν πλοίου καὶ μέσον τὸν ἀγκῶνα, ὡσεὶ ἑξακοσίους τὸν ἄριθμον ὄντας, διὰ ὅλης τῆς νυκτὸς ἐνηξάμεθα. καὶ ὡσεὶ ὀρχομένου ἡμέραν ἐπιφαύοντος ἡμῖν καὶ θεοῦ πρόνοιαν, κυβερνώντος πλοίου, φθάσαντες τοὺς ἄλλους ἐγώ τε καί τινες ἕτεροι εὐδοκοῦντα σύμπαντες ἀνελήφθημεν εἰς τὸ πλοῖον. διασωθεὶς δ' εἰς τὴν δημαρχίαν, ἣν πόπλους ἐπίκλην καλοῦσιν, διὰ Φιλίας ἀφικόμην ἀλιτύρου, μιμολόγου δ' ἐν ἔτει κάλλιστα πρὸς νέρωνι κατὰ Ἰουδαίους τὸν ἡγούμενον, καὶ δι' αὐτῆς πομπείας τῆς ἐν καίσαρος γυναικὶ γνωσθείς, σπουδῇ ὡς τάχιστα παρακαλέσας αὐτὸν τοὺς ἱερεῖς λυθῆναι. μεγάλων δ' δωρεῶν πρὸς τὴν διέξοδον ταύτην τυχὼν ὑπὸ τῆς πομπείας, ἐπανέρχομαι πάλιν τὸν οἶκον. καταλαμβάνω δ' ἤδη νεωτερισμῶν ἀρχάς, καὶ πολλοὺς ἐπὶ τῇ ῥώμαίων δόξῃ μέγα φρονοῦντας. κατασκέλλειν οὖν ἐπειρώμην τοὺς σφισθεὶς καὶ μετανοεῖν ἔπαιδον πιθανῶς πρὸς ὀφθαλμῶν, πρὸς οὓς πολεμήσουσιν, ἐπ ῥώμαίων οὐκ ἐμπειρίαν μόνον πολεμικὴν, ἀλλὰ καὶ κατ' εὐτυχίαν ἐλαττουμένην· καὶ μὴ περιπετῶς καὶ παντὶ πάσιν ἀνόητος πατρίδι καὶ θεοῖς καὶ σφίσιν αὐτοῖς τ' ὠθεῖ τῶν ἐσχάτων κακῶν κίνδυνον ἐπάγειν. ταῦτα δ' ἔλεγον ἐν λιπαρῶς ἐνεκείμην ἀποτρέπων, δυσχεράντων ἡμῶν δ' πολεμου τὴν τόλμης ἀφορώμενος. οὐ μὲν ἔπεισε, πολὺ δ' ἡ τῶν δαιμονιζέντων ἐπικράτησε μανία. δείσας γοῦν μὴ ταῦτα συνεχῶς λέγων διὰ μίσους ἀφικόμην καὶ ὑποψίας ὡς τὰ τῶν πολεμίων φρονῶν, καὶ κινδυνεύσω ληφθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἀναιρεθῆναι, ἐχομένης ἤδη τῆς ἀντωνίας ὅπερ ἐν φρουρίου, εἰς τὸ ἔνδοθεν ἱερὸν ὑπεχώρησα. μετ' ὀλίγον δὲ ἀναίρεσιν μαναήμου καὶ τῶν πρώτων τοῦ ληστρικοῦ σήφους, ὑπεξελθὼν δ' ἱερᾶ πάλιν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρώτοις τῶν Φαρισαίων συνδιέτριβον. φόβος δ' ὀλίγον μέτρον εἶχεν ἡμᾶς ὁρῶντας, τὸν μὲν δῆμον ἐν τοῖς ὅπλοις. αὐτοὶ δ' ἔνιοι ὁ δότερα τὶ πάσχομεν, καὶ τοὺς νεωτερισταὶς παύειν οὐ δυνάμενοι, πρόδηλον δ' ἡμῖν δ' κινδύνου παρεστῶτος, συγκατανεύειν μὲν αὐτῶν ταῖς γνώμαις ἐλέγομεν, συνεβουλεύομεν δ' μὴν ἐφ' αὐτῶν, καὶ τοὺς πολεμίους ἀπελθόντας ἐᾶν, ἐλπίζοντες ὀλίγον ὡς μακρὰν χρόνον

Aac ne hac qvidem experientia contentus, cum audiſſem Banum qvendam in ſolitudine vivere, amictum ſibi parantem ex arboribus, & ſponte provenientibus alimentis utentem, crebriſqve nocte ac die lavacris frigidis ad caſtitatem tuendam, cœpi ejus inſtitutum imitari: exactiſqve in ejus contubernio tribus annis, poſtqvam concupitis ſatis potitus ſum, in urbem redii. Jamqve undeviginti annos natus civilem vitam aggreſſus ſum, addictus Phariſæorum placitis, proxime ad Stoicam apud Græcos ſectam accedentibus. Poſt annum vero ætatis ſextum ſupra vigeſimum Romam mihi proficiſci contigit ob cauſam hanc. Quo tempore Felix in Judæa procurator erat, ſacerdotes qvoſdam mihi familiares, viros honeſtos & bonos, ob levem qvandam culpam vinctos Romam miſit, acturos cauſam ſuam apud Cæſarem. qvos ut aliqvo pacto eriperem periculo, præſertim cum audirem, ne in calamitate quidem conſtituris curam pietatis excidiſſe, & ficis ac nucibus eos vitam ſuſtentare, veni Romam multis in mari exhauſtis periculis. merſa enim noſtra nave in medio mari Adriatico, circiter ſexcenti per totam noctem natavimus, & diluculo demum Cyrenaicam navem Deo favente conſpicati, octuaginta ferme noſtrum feliciore uſi natatu in eam recepti ſumus. ita ſervatus Dicæarchiam, ſive Puteolos, ut Itali vocare malunt, familiaritatem contraxi cum Alituro mimorum actore, qvi Judæus genere Neroni carus erat: per qvem ubi Poppeæ uxori Cæſaris innotui, confeſtim per eam impetravi abſolutionem illis ſacerdotibus: præterqve magnis donatus ab ea muneribus in patriam reverſus ſum. ibi deprehendi jam novarum rerum ſtudia gliſcere, multoſqve ad defectionem ſpectare a Rom. pop. Itaqve conabar ſeditioſos ad meliorem mentem reducere, proponens eis oboculos cum qvibus eſſent bellum geſturi, nimirum cum Romanis, qvibus & peritia rei militaris, & felicitate eſſent impares: monebamqve ne temere ac imprudenter patriam ſeqve & ſuos in extremum periculum conjicerent. ad hunc modum vehementer dehortabar, infeliciſſimum belli finem proſpiciens, nec tamen qvicqvam profeci, tanta erat tum deſperatorum inſania. Veritus igitur ne eadem continenter apud eos repetens in odium atqve ſuſpicionem inciderem, qvaſi fautor hoſtium, neve hoc nomine comprehenſus ab eis neci traderer, occupato jam caſtello Antonia ſeceſſi ad templum interius. deinde poſt occiſum Manahemum & primates latronum cohortis rurſum ex templo prodii, verſabarque cum pontificibus & Phariſæorum primoribus, non mediocriter ſibi timentibus. videbamus enim populum arma corripuiſſe, ipſi inopes conſilii. & cum non poſſemus tumultuatores compeſcere, qvod ea res non careret periculo, ſimulabamus qvidem nos probare illorum ſententiam, ſuadebamus tamen, ut ſe continerent, & hoſtem abire ſinerent, qvod ſperaremus Geſſium

brevi venturum cum validis copiis, & eum tumultum ſedaturum. At ille reverſus, & in prælio cum multis occiſus, ſua clade extremam toti noſtræ genti calamitatem attulit: mox enim belli autoribus additus eſt animus, ſperantibus omnino Romanos devincendos, qvo tempore & aliud qviddam accidit. Syriæ urbium circumvicinarum habitatores Judæos intra eadem mœnia ſecum degentes comprehenſos una cum uxoribus & liberis trucidabant, ſine ullo crimine: quippe qvi neqve deficere a Romanis cogitaverant, neqve contra ipſos privatim aliqvid moliti fuerant. Sed inter cæteros eminuit impia Scythopolitarum immanitas. Cum enim bello peterentur a Judæis exteris, coegerunt ſuos Judæos contra tribules arma ſumere, qvod noſtris vetitum eſt legibus: horumqve ope hoſtes profligati ſunt. Poſt victoriam autem obliti fidei ſociis inquilinis debitæ, omnes occiderunt, cum eſſent multa hominum ejus gentis millia. nec mitius tractati ſunt Judæi Damaſci incolæ. Sed de his prolixius in libris De bello Judaico narravimus: nunc ob hoc tantum earum cladium memini, ut ſciat lector noſtram gentem non ultro, ſed neceſſitate compulſam ad id bellum deveniſſe. Itaqve profligato Geſſio Hieroſolymitanorum primores cum viderent latrones cæteroſqve pacis turbatores habere armorum copiam, veriti ne ipſi inermes inimicis obnoxii fierent, ut poſt accidit: cognitoqve qvod Galilæa nondum tota a Romanis defeciſſet, ſed pars ejus etiam tum qviete ageret: miſerunt eo me & alios duos ſacerdotes, viros honeſtos ac bonos, Joazarum & Judam, ut pravis illis hominibus perſvaderemus arma deponere: doceremuſqve ſatius eſſe committi ea gentis optimatibus: placere enim, ut illi arma in futurum ſemper parata habeant. expectandum tamen dum certo ſciatur qvidnam Romanis ſit animi. Cum his mandatis in Galilæam veniens reperi Sephoritas in magno diſcrimine, tuentes patriam contra Galilæorum vim volentium eam diripere, qvod perſtarent in amicitia Romani populi, fidemqve ſervarent Senio Gallo tum Syriæ præſidi. His ego ſecuritatem reddidi ſedata infeſta multitudine: permiſi; ut qvoties vellent in Dora (ea Phœnices urbs eſt) ad ſuos mitterent, qvos obſides Geſſio dederant. Tiberiadis autem incolas inveni jam arma ſumpſiſſe ob hujusmodi cauſam. tres in hac urbe factiones erant. una honeſtorum virorum, cujus caput erat Julius Capella. Is & qvi eum ſequebantur, Herodes Mirari, Herodes Gamali, Compſus Compſi: Criſpus enim hujus frater olim a majore Agrippa ei urbi præfectus tum in ſuis poſſeſſionibus trans Jordanem agebat: hi omnes inqvam autores erant manendi in fide regis & Rom. pop. ſolus ex nobilitate Piſtus diſſentiebat in gratiam Juſti ſui filii. Altera factio e plebejis & obſcuris conſtans bellandum decernebat. In tertia Juſtus eminebat Pitti filius, dubitare ſe de bello ſimulans, ſed interim occulte mutationem rerum cupiens,

Α μεγάλης δυνάμεως ἀναβάντας πάντων τὴν νεωτερισμόν. ὁ δ' ἐπιλθὼν καὶ συμβαλὼν μάχῃ ἐνικήθη, πολλῶν τῶν μετ' αὐτοῦ πεσόντων, καὶ γένει τι μεγίστῳ πταῖσμα, συμφορὰ δ' πάντες ἡμῖν ἐθνους. ἐπῆρθησαν γὰρ ὅτι τούτῳ μᾶλλον οἱ τὸν πόλεμον ἀγαπήσαντες, καὶ νικήσαντες τοὺς ῥωμαίους εἰς πόλεμον ἠλπισμένον, προσγινομένης ἐτέρας πρὸς πταίσης αἰτίας. οἱ τὰς πρὸς τῇ συρίᾳ πόλεις κατοικοῦντες, τοὺς παρ' ἑαυτοῖς ἰουΒδαίους συλλαμβάνοντες σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀνῄρουν, οὐδὲ μίαν αὐτοῖς αἰτίαν ἐγκλημάτων ἔχοντας. οὔτε γὰρ τῶν ῥωμαίων δοκεῖσί τι νεωτερίζειν τι περφρονήκεσαν, ἀλλ' ἦσαν αὐτοὺς ἐκείνους ἐχθρὸν ἡ ἐπίβουλον. σκυθοπολῖται δ' πάντων ἀσεβέστατοι καὶ ἀθρωποκτονώτατοι διεπράξαντο. ἐπιλθόντων γὰρ αὐτοῖς ἰουδαίων ἔξωθεν πολεμίων τοὺς παρ' αὐτοῖς ἰουδαίους ἐβιάσαντο τῶν ὁμοφύλων ἅπλα λαβεῖν, ὅπερ ἐστὶν ἡμῖν ἀθέμιτον, καὶ μεῖ Cζόνων συμβαλόντος ἐκράτησαν τῶν ἐπιλθόντων. ἐπιδὴ δ' ἐνίκησαν ἐκλαθόμενοι τῆς πρὸς τοὺς ἐνοίκους καὶ συμμάχους πίστεως, πάντας αὐτοὺς διεχρήσαντο πολλὰς μυριάδας ὄντας. ὁμοίως δ' ἔπραξαν καὶ οἱ τῶν δαμασκηνῶν ἰουδαῖοι καπικοῦντες. ἀλλὰ περὶ μὲν πλείονος ἀκριβείστερον ἐν τοῖς περὶ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου βίβλοις δεδηλώκαμεν. νῦν δ' αἰτίαν ἐπιμνησθῆναι βουλόμενος ἔφραζον τοῖς ἀναγινώσκουσιν ὅτι οὐ πρόφαDσις ἐγένετο τοῦ πολέμου πρὸς ῥωμαίους ἰουδαίοις, ἀλλὰ τὸ πολέμου ἀνάγκη. νικηθέντες γὰρ ὡς ἔφαμεν ὑπ' ἀλλογένων, τῶν ἱεροσολυμιτῶν οἱ πρῶτοι βασιλεῖς, τοὺς μὲν λοιποὺς ἅμα τοῖς νεοτερισταῖς δι' παιδείαν ὄντας ἄπλων, δέσαντες ἢ αὐτοὶ μὴ ἀνοπλοι καθεστῶτες ἐπεχείρουν χαίνειν τοὺς ἐχθρούς, ὁ καὶ μὴ πάντα σωθὲν, ἢ πεφόβημένοι τὸν γαλιλαίων οὕτως πάσων ῥωμαίων ἀφεστέναι, μέρος δ' αὐτοῖς ἠρεμεῖν ἐπέπεισαν ἐμὲ καὶ δύο ἄλλους Eτῶν ἱερέων καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἀνδρας ἰώαζαρον καὶ ἰούδαν, πείσοντας τοὺς πονηροὺς κατὰ τάχος τὰ ὅπλα, καὶ διδάξοντας ὡς ἐστὶν ἄμεινον πῖς κρατῆσις ἓν ἔθνους αὐτὰ περιεῖναι. ἐγνωσαν γὰρ πάντες ἀεὶ μὲν ἔχειν τὰ ὅπλα πρὸς τὸ μέλλον ἕτοιμα, βεβαιότερον δ' τί πράξουσιν ῥωμαῖοι μαθεῖν. λαβὼν οὖν ἐγὼ τὰς ἐντολὰς πάντες ἀφικόμην εἰς τὴν γαλιλαίαν. συμφορὰς μὲν οὖν ἐν ὀλίγῳ πρὸς τὸ πατρῷον ἀγῶνι καθεστῶτας εὗρον, ἁρπάσαι κεκελευκότων αὐτὸ τῶν γαλιλαίων, ἅτε πρὸς ῥωμαίους ἐκείνων φιλίαν, καὶ ὅτι Σενίῳ γάλλῳ τῷ τῆς συρίας ἡγεμονεύοντι δεξιάν τι καὶ πίστιν προστείνειν. ἀλλὰ πυνθανόμενος ἐγὼ πάντας ἀπήλλαξα δι' φόβου, πείσας ἐπὶ αὐτῶν τὰ πλήθη, καὶ ὅπλα θέμενα ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἥλισι ἁθροίσασθαι πρὸς τοὺς ἐν δώροις οἰκείους ἐμπορεύεσθαι γοῦν τὰ ἐν δώροις, πόλις ἐστὶ τῆς φοινίκης. τοὺς δὲ τιβεριάδι κατοικοῦντας εὗρον ἐν ὅπλα κεχωρηκότας ἤδη δι' αἰτίαν τοιαύτην τρεῖς ἦσαν καὶ τὴν πόλιν, μία μὲν ἀνδρῶν ἐξοχμόνων, ἦρχε δ' αὐτῆς ἰούλιος Gκαπέλλος. ἦν δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πάντες, ἡρῳδης ὁ μιαροῦ, καὶ ἡρῳδης ὁ τοῦ γαμάλου, καὶ κομψὸς ὁ τοῦ κόμψου, κρίσπος δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ὃς μεγάλῃ βασιλέως ἡγεμονίᾳ πρὸ ἐπαρχος, ἐν τοῖς ἰδίοις κτήσεσιν ἐτύγχανεν, πέραν τοῦ ἰορδάνου, πάντες σὺν οἱ πρεσμνημόνι καὶ τὸν κύριον σπεύδειν ἐμμένειν σωτηρίου δόξον τῇ πρὸς τοὺς ῥωμαίους καὶ τὸν βασιλέα πίστει. τῇ γνώμῃ δ' οὐ σωμπρέσκετο πίστος ὠφελημένος ὑπὸ ἰούστου τοῦ παύλου· καὶ γὰρ ἐν φύσει πῶς ὀπιφανής. ἡ δὲ τέρα ἦν τάσις ἐξ ἀσημοτάτων σωμπεπηγὸς πλημμέλειαν ἔχουσαν. ἰούστος ὁ πίσου παῦλος ὁ τῆς τετρας μερίδος πτώτος ὑπεκείνετο μὲν ἐν ἀφάξειν πρὸς τὸν πόλεμον,

νεωτε-

ΑΑ cuius occasione fperabat se confecturum id quod potentiam. Itaque progressus in concionem conabatur docere multitudinem, quod eorum civitas inter Galilæas semper fit habitat quodque metropolis tua regionis fuerit Herodis tetrarchæ tempore, qui ipsius condidit Sephorim ei subjecerit. Iunc præmeditatam ei manifeſt & sub Agrippæ patris imperio, usque ad Felicem Iudææ præsidem: nunc demum postquam Agrippæ junioris a Nerone donata fit, ignominiæ addi se. mox enim Sephorim et quos Romani parere cogit, reliqua regioni præponit: deinde quæ apud & archiva & mentem regiam: His & aliis motiis in regnum jactatis cum irrisa fet ad defectionem populum, ajebat nunc esse tempus, correpti arma, & assumpsit in societatem reliquos Galilæos, quorum illa de integro vindicare omnibus ferventibus Sephoriarum odio, quos pertinaciter tuerentes in Romanorum amicitia libenter aliqua clade afficerent: juvaturi quos eos contra tot vires. His dictis permovit multitudinem, quod haberet populares qvandam fiducindam, & finiora fvadentes verborum profligatis vincerent. erat enim etiam Graecarum disciplinarum imperitus, qvibus fretus ausus fus est rerum tunc gestarum historiam texere, qvo veritatis fucum faceret. Sed de hujus negvitia, & qvomodo una cum suo frætre patrem pene fabi extirit, procedemus fermone narrationis. Tunc autem juftus civibus perfuafis, quibus fam etiam coactis arma capere, cum omnibus egressus incendebat vicos Hipponorum atque Gadarenorum, postquam Tiberiadis agros, & Scythopolitanorum finibus, que dum apud Tiberiadem gerunturi, Gifchalorum ftatus erat talis. Joannes Levi filius videns civium fuorum quædam irrocentes negotia, Romanorum excitare velle, conatus eft eos retinere in fide & officio: qvod tamen nullo modo efficere valuit. interim vicini populi, Gadarini, Gabaraganiq; & Tyrii collectis validis copiis irruerunt in Galilæam Gifchala, qvibus incensis atque diruris domum se recipiunt. qva injuria Joannes accenfus, fuis omnibus armatis, confidensq; cum præditis populis habito, inftaurat patriam fecuritatis cura & civit meminius. Camala autem in Romanorum fide perfiabant ob cauſam hanc. Philippus Jacimi filius, Agrippæ regis præfectus, præter ſjem dum regia hierofolymitana oppugnaretur elapfus, in aliud periculum incidit, ne jugularetur a Manahemo & fociis eius latronibus: fervatus eft tamen interventu cognatorum qvorundam babylonioruni, qvi tum erant Hierofolymis: qvinatqve poſtidie qvo minus adgnoſcerentur mutato capillitio fuga init. & cum perveniſſet ad evendum fue poſſeſſionis vicum ſitum prope caſtellum Camala, accerfivit ad ſiqvvmmultos ſibi fibidiios. interim divinitus ei qvidam accidit, qvod aliqvi peritiro falutem attulit, qvem ſemel in ſpem ſui reſtituendi ſe eum adjuturum, ut ſibi ſuppetias ferret adverſus latrones, poſtea ſe ſocialem

nam repentina febre correptus literas ad Agrippam & Bernicen ſcriptas liberto cuidam commiſit, qvi Varo eas redderet: huic enim tum rex & regina curandam regiam crediderant, ipſi Berytum profecti obviam Geſſio. At Varus acceptis Philippi literis, cognitoque qvod evaſerit, tulit id graviter, veritus ne poſthac rex & regina non egerent ſua opera, ut Philippo incolumi redditio. productum igitur ad plebem eum qvi literas attulerat, & accuſatum tanqvam falſarium, qvodqve fictum nuncium attuliſſet, Philippum Hieroſolymis cum Judæis contra Romanos bellum gerere, ſupplicio tradidit. qvi cum non reverteretur ad Philippum, ille cauſam neſciens rurſus alium miſit cum literis, renunciaturum qvidnam priori acciditet, curve ita differret reditum. Verum & hunc Varus oppreſſit per calumniam, etenim a Cæſarienſibus Syris inflatus fuerat ut aſpiraret ad ſublimia, dicentibus fore ut Agrippa interficiatur a Romanis ob rebellationē Judæorum, & ipſi detur regnum debitum propter cognationem regiam. nam conſtabat Varum eſſe regii generis, deſcendentem a Sohemo tetrarcha Libani. Is igitur ſpe tali elatus literas apud ſe retinuit, diligenter cavens ne pervenirent in manus regias: obſervabatqve omnes exitus, neqvis clam elapſus renuntiaret regi quæ ibi fierent: multoſqve Judæorum interficiebat in gratiam Syrorum Cæſarienſium. qvia & in Bathanæa Judæos qvi Babylonii vocantur, Bathyram incolentes decrevit ope Trachonitarum invadere: vocatiſqve ad ſe Cæſarienſibus Judæis duodecim primariis, juſſit eos profectos illo nunciare ſuo nomine tribulibus, relatum ſibi eſſe qvod bellum adverſy regem molirentur: ſed qvia non liberet credere, denunciare ut arma ponerent. id enim argumentū fore certiſſimum, qvod merito fidem non habuerit falſis rumoribus. adjunxit, mittendos eſſe viros ſeptuaginta ex optimatibus, qvi crimen objectum diluant. fecerunt juſſa illi duodecim: & cum Bathyram veniſſent ad ſuæ gentis homines, eoſqve nihil novi moliri inveniſſent, perſuaſerunt ut ſeptuaginta viros mitterent, hos adventantes cum duodecim legatis Cæſaream, Varus ſtipatus regio milite in itinere exceptos una cum ipſis legatis interficit, ac mox pergit contra Judæos incolentes Bathyram. ſed prævenit eū qvidam ex illis ſeptuaginta caſu ſervatus, qvo nuncio moniti arreptis armis receperunt ſe cum uxoribus & liberis in caſtellum Gamala, relictis vicis refertis multis opibus, & pecorum ingenti numero. qvo audito Philippus & ipſe eodem ſe contulit. ad cujus adventum acclamabat populus ut ducem ſe eis præberet, & contra Varum ac Cæſarienſes Syros bellum ſuſciperet. fama enim ſparſerat regem ab his occiſum eſſe. Philippus vero comprimebat eorum impetum, collata in eos regis beneficia in memoriam revocans,

A πορεύεται δὴ καταχεῖσθ᾽ αὐτὸν ἐξαίφνης χάψας ἐπιστολὰς τῆς παρὰ ἀγρίππα καὶ Βερενίκης δίδωσι τῶν ἐξελευθέρων τινὶ κομίζειν πρὸς οὖαρον. ἦν δ᾽ ὅτε κῆ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὁ τῆς βασιλείας διοικῶν καὶ παρὼν αὐτὸν τῶν βασιλέων· αἰτησάμενος εἰς βηρυτὸν ἀφικνεῖται· ἀπαντήσαι βουλόμενοι γεσσίῳ. λαβὼν οὖν ὁ οὖαρος τὰ γράμματα, ἐπ᾽ ἀμφότερα ἐφοβήθη, μὴ φιλίππου χειμάρρους, ἐπὶ πυθόμενος αὐτὸν ἀβλαβῆ σωθῆναι, βαρέως ἐνεγκὼν, ἀγρεῖται τὸ λεγόμενον

B τὸν αὐτὸς νομίζων φανῆναι τῆς βασιλεύσης ἀφικομένου δ᾽ φιλίππου. προσαγαγὼν οὖν εἰς τὸ πλῆθος τὸν τὰς ἐπιστολὰς κομίζοντα, καὶ πλαστογραφίαν ἐπικαλέσας, ψεύδεσθαί τε φῆσας αὐτὸν ἀπαγγέλλοντα ἐν τῆς ἱεροσολύμοις φίλιππον μὴ τῶν ἰουδαίων ἑωμαίους πολεμεῖν ἀπέκτεινε. μὴ ἀνασχέψαντος δὴ δ᾽ ἐξελευθέρου, φίλιππος δ᾽ ὑπὲρ ὧν τὴν αἰτίαν, δεύτερον σκέπτεται μετ᾽ ἐπιστολῶν πάλιν τὸν ἀπαγγελοῦντα πρὸς αὐτὸν τί τὸ συμβεβηκὸς εἴη τῷ ὑποστείλαντι διὸ βεβαύνειν. καὶ

C τῶν ἢ ὠφελημένον ὁ οὖαρος συνοφαντήσας ἀπέκτεινεν. καὶ γὰρ ἀπὸ τῶν ἐν καισαρείᾳ σύρων ἐπῆρτο μέγα φρονῶν, αἰρεθήσεσθαι μᾶλλον λεγόντων ἀπὸ ἑωμαίων ἀγρίππαν ἢ τὰς ἀπὸ ἰουδαίων ἀμαρτίας, λήψεσθ᾽ αὐτὸν τὴν ἀρχὴν, ἐπ᾽ βασιλέων ὄντα. ἐξ ἀνάγκης ὁμολογουμένως ὁ οὖαρος βασιλικοῦ γένους, ἐγγονος σεμοῦ δ᾽ ὄντος τὸν λιβάνου τετραρχεῦντος. ἀλλὰ τοῦτ᾽ οὐν ὁ οὖαρος τυφούμενος, τὰς μὲν ἐπιστολὰς παρ᾽ ἑαυτῷ κατέχει μη-

D χανώμενος μὴ ἐντυχών τις γράμμασι τὸν βασιλέα, τὰς ἐξόδους ἢ πάσας ἐφρούρει, μή τινος ἀπαγγείλαντος τοῦ βασιλεῖ τὰ πραττόμενα. καὶ δὴ χαριζόμενος τοῖς ἐν καισαρείᾳ σύροις, πολλοὺς τῶν ἰουδαίων ἀπέκτεινεν. ἐξουλήθη ἢ καὶ μὴ τῶν ἐν βαταναίᾳ τραχωνιτῶν ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα ἐπὶ τοὺς ἐν σωσανείαις βαβυλωνίους ἰουδαίους, τοὺτων γὰρ τὴν προσηγορίαν ἔχουσιν, ὁρμῆσαι. καλέσας οὖν τῶν κῆ τῶν καισαρείαν ἰουδαίων δώδεκα τοὺς δοκιμωτάτους, προστάσσει

E αὐτοῖς ἀφικομένοις εἰς σωσάτανα, πρὸς τοὺς ἐκεῖ καταικοῦντας αὐτῶν ὁμοφύλους εἰπεῖν, ὅτι οὖαρος ἀκούσας ὑμᾶς ἐπὶ βασιλέα μέλλειν ὁρμᾶν, καὶ μὴ πιστεύσας, πέπομφεν ἡμᾶς πυνθανομένους ὑμᾶς τὰ ὅπλα καθαιρεῖσθαι. τὰ γὰρ αὐτὰ τοῖς ἡμετέροις ἐστὶ καὶ δ᾽ καλῶς μὴ πιστεύσαι τοῖς πρὸς ὑμῶν λεγομένοις. σκέψασθε ἢ καὶ τοὺς πρώτους αὐτῶν ἄνδρας ἑβδομήκοντα πέμπειν ἀπολογησομένους πρὸς τὰ ἐπικωμωδούμενα αἰτίας· ἐλθόντες δὲ οἱ δώδεκα πρὸς τοὺς ἐν σωσατανείαις ἐμοφύλους,

F ἢ κατασκόπους αὐτοὺς μηδὲν ὑπὸ νεωτερισμοῦ φρονοῦντας, ἔπεισαν ἢ τοὺς ἑβδομήκοντα πέμπειν. εἰ ἢ μηδὲν ἀπαντήσαιτο τοιοῦτον οἷον ἔμελλεν ὑποπτεύσας, ἐξαπίσταλαν. κατεβαίνουσι δ᾽ οὐ πλὴ τῶν δώδεκα πρέσβεων εἰς τὴν καισάρειαν. ἀπαντήσας οὖν ὁ οὖαρος μετὰ τῆς βασιλικῆς δυνάμεως σὺν τοῖς πρέσβεσιν πάντας ἀπέκτεινεν, καὶ τὴν πρώαν ὅπλα τοὺς ἐν σω-

G σατανείοις ἰουδαίους ἐπιπ. φθάσας δέ τις ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα σωθεὶς ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, κἀκεῖνοι τὰ ὅπλα λαβόντες σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις εἰς γάμαλα τὸ φρούριον ἀνεχώρησαν, καταλιπόντες τὰς κώμας πολλῶν ἀγαθῶν πλήρεις, καὶ βοσκημάτων πολλὰς μυριάδας ἔχούσας. φίλιππος δ᾽ πυθόμενος ταῦτα, καὶ αὐτὸς εἰς γάμαλα τὸ φρούριον ἦκεν. ὡς δ᾽ ἀναβοὰ τὸ πλῆθος ἄρχειν αὐτὸν ὠφελοῦντος, καὶ πολεμεῖν πρὸς οὖαρον, καὶ τοὺς ἐν τῇ καισαρείᾳ σύρους. διεδέχετο γὰρ ἀπὸ τούτων τὴν βασιλέα τιθήνην.

φίλιππος δ᾽ αὐτῶν κατῆχε τὰς ὁρμὰς, ἀναμιμνήσκων τῶν π᾽ βασιλέως εἰς αὐτοὺς διεργεσιῶν.

ἐ τὸν

ποῦ τῶν βαρβάρων ἐπηρεάζῃ, ἀπὸ τῆς ἐκεῖ ἡ δύναμις. A tum quanta esset Romanorum potentia, quam rebellando irritare immani periculo non caresat, atque ita tandem victi bonas viri consilium. Rex porro cum seniſlet Varum velle apud Cæſarem in duros cum uxoribus & liberis multitudine exiſtentes numerum interficere, miſit ei ſuccurrem Equum Modium, ut ubi diſcedum eſt, Phil ippus autem Gamala & vicinam regionem in Romanorum fide continuit. Interea cum veriſſem in Galilæam, certis nunciis ſuper his rebus edoctus, ſcripſit Hierodalymanorum concilio, quid me juberent ſcilicitans refcripturn eſſe ut in Galilæa manerem, ejusque tutelæ providerem, retentis etiam collegis, ſi illis ita vifum ſit. hi cum multum petenti parcendum eſſe debere ſibi ſuccedenti nomine decimis, ſtatuerant reverti in partiam: fed rogati ut tantiper mecum eſſent dum componerem omnia, facile aſſenſerunt. Cum his igitur a Sepphoritana urbe profectus in Bethmauntem vicum veni diſtitum qvatuor ſtadiis a Tiberiade: miſſoque nuncio accerſivi ad me ſenatum Tiberiadis & primores ejus populi, qvi poſtqvam affuerunt, & inter hos Juſtus qvoqve, dixi me una cum collegis legatum a populo Hierofolymitano miſum a deo, ut agerem de diruendo palatio, qvod ille a Rege extructum herodes tetrarcha varia animalium picturis ornaverat, cum id vetitum ſit noſtris legibus: rogabamqve ut nos qvantocyus id facere permitterent. Qvod cum illi cognoviſſent, & fuiſſent homines reconciliatent, tandem magna contentione aſſenſum eis expreſſimus, interim dum nos ea de re contendimus, jam Jeſus Sophiæ filii multitudarum & inopum factionis dux aliqvot aliqve multorum Galilæorum manu palatium incenderat, ratus ſe bonam praedam inde paraturum, qvia tecta ejus qvædam inaurata videbat: nullatqve in eo diripiendarum pecarum animalium licentiam. nos enim poſt colloqvium cum Capella & Tiberienſium primatibus apud Bethmauntem habitum in ſuperiora Galilææ nos recepimus. Tum Jeſu ſolio Graecos omnes cum urbem habitantes interimit, & qvotqvot inimicos ante id bellum habuerant. His auditis vehementer commotus defendi in Tiberiadem deditve operam, ut qvicqvid prædarum recuperare eis diligenti regis facultatibus, candelabra coronithia, menſas regias, & rudibus argenti fatis magnam copiam. qvarcunqve autem recepi, reſi ſervare ſtatui, accitis igitur decem e ſenatu potioribus & Capella Antylli filio, vafa illa eis tradidi, interdicens, ne cuiquam praeter me ea redderent. Inde Galilæa cum collegis ad Joannem veni, cognitusqve qvidnam haberet animi: nonqve dereliendi eum rerum usvarum cupidum affectare tyrannidem. rogabat enim me ut ſibi potestatem tantarum exportandi frumenti a Cæſare, qvod in ſuperioris Galilææ vicis erat republ ica, diceris ſe id velle impendere in ſtructura mœnii patriæ, atqve cum obtexiſſem ejus conatus & conſilia,

ἐπιφέρειν ἐπειλεῖν, καὶ τὸ βασιλεῖ τὸ πᾶσιν,

negabam me hoc ei permittere. cogitabam enim id frumentum aut Romanis ſervare aut mihiipſi, qvod haberem jam curam ejus regionis a civitate Hieroſolymitana mihi commiſſæ. ergo cum nihil a me impetraret, collegas appellavit ſuper hoc negocio futurorum improvidos, & avidos munerum. ab his largitione totum ejus provinciæ frumentum obtinuit, me non valente contra duos contendere.deinde altero dolo Joannes uſus eſt. ajebat enim Judæos Cæſareæ Philippi incolas, regis cui ſuberant mandato intra mœnia cohibitos, qverentes de olei puri penuria, id a ſe petere, ne præter morem cogantur uti Græcorum oleo. hæc autem non religionis reſpectu dicebat, ſed victus turpis lucri cupidine. ſciens enim apud Cæſarienſes ſextarios duos drachma una venire, Giſchalis autem octuaginta ſextarios drachmis qvatuor, totũ illud oleum qvod ibi erat ad eos tranſmiſit, me quoqve ut videri volebat permittente. non enim volens permittebam, ſed metu ne ſi obſiſterem lapidarer a populo. Poſtqvam igitur conceſſi,plurimum pecuniæ Joannes quæſivit hoc maleficio. ex hoc oppido remiſi collegas Hieroſolyma,totuſqve poſthac fui in comparandis armis & muniendis urbibus. accitis deinde latronum fortiſſimis, cum viderem non poſſe illis arma adimi, perſuaſi multitudini ut mercede eos conduceret, conducibilius docens habere eos ſtipendiarios, qvam ſinere agros incurſionibus eorum diripi: atqve ita eos dimiſi ſacramento obſtrictos ne niſi vocati in regionem noſtram venirent, aut niſi ſtipem debitam reciperent, juſſos prius abſtinere aRomanis & accolis injuriam.Sed ante omnia curavi in pace continere Galilæam. cumqve vellem optimates ejus regionis circiter ſeptuaginta prætextu amicitiæ habere qvaſi obſides fidei, aſcitos in amicitiam feci mihi comites & judicandi ſocios, pleraqve decernens ex ipſorum ſententia, in primis curans ne temere diſcederem a juſtitia, utqve abſtinerem ab omni corruptela munerum. agens igitur annũ trigeſimum, qua ætate etiamſi qvis temperet cupiditatibus illicitis, difficile tamen evadit calumniatorum invidiam, maxime ſi cum magna poteſtate ſit, nulli mulieri vim intuli, & nihil mihi obtrudi ſum paſſus, ut rei nullius indigus: imo ne debitas qvidem mihi ut ſacerdoti decimas accipere volui ab afferentibus. ex manubiis tamen partem poſt devictos Syros accolas recepi, qvam me Hieroſolyma miſiſſe ad cognatos fateor. Cumqve bis Sepphoritas vi expugnaſſem, Tiberienſes qvater, Gadarenſes ſemel, & Joannem ſæpius inſidias mihi molitum in poteſtatem redegiſſem, neqve de ipſo neqve de ullo memoratorum populorum pœnas ſumere ſuſtinui, ut procedente ſtilo indicabimus. qvamobrem opinor Deum recte factorum inſpectorem, & tunc me eripuiſſe ex inimicorum inſidiis,

A οὐκ ἐφλεω αὐτῷ συγχωρῶν. ἠ γὰρ ῥωμαίοις αὐτὸν ἐσπεύμλεω φυλάττειν, ἠ ἐμοὶ αὐτῷ, λέγ τε καὶ τλεὼ ἐξουσίαν τῶν ἐκεῖ πεαγμάτων αὐτὸς ᾤετο δ κοινοῦ τῶν ἱεροσολυμιτῶν πεπιςεῦσθ. μὴ πεισθὼν δέ με περὶ τούτων, καὶ ὅτι τοὺς συμπέμψοντας ἐτράπετ. καὶ γὰ ἦσαν ἀπεχθῶς τῶν ἐσπμίων, καὶ λαβεῖν ἐπιμόπετ. φθάσ ἢ χρήμασιν αὐτοὺς ψηφίσαδαι πάντα τὸν σῖτον αὐτῷ ᾤφαδοθλεῶαι τὸν ἐν τῇ αὐτδ ἐπαρχία κείμενον. καίγὰ μον ἡδόμεν ἐπὶ δύο τλεὼ ἡσυχίαν ἠγον. καὶ δὴ τρίαν ἰωάννης ἐπεισέφερεν πανεργίαν. ἔφη γὰρ ἰουδαίους τοὺς τλεὼ φιλίππου κωμαρχίαν κατοικοῦντας, συγκεκλεισμένους κ᾽ πεσεχεῖλ τῇ βασιλέως ἐπιδίκου τλεὼ δυναςείαν διοικοῦντ πέμπειν φέρας αὐτὸν, ᾤφακαλοῦντας, ἐπειδὴ σὺκ ἔχουσιν ἔλαιον ὧ χρήσονται καθαρὸν, ποιησαίμενον πεῖραν δ᾽ πορείαν αὐτῆς πάππου ᾤφαχθῆν, μὴ δι᾽ ἀνάγκην ἑλληνικῶ χρώμενοι τὰ νόμιμα ᾤφαβαίνωσιν. ταῦτα δ᾽ οὐχ ὑπὲρ δ᾽σεβείας ἔλεγεν ἰωάννης, δι᾽ αἰσχροκέρδειαν ᾗ φανερωτάτην. γινώσκων γὰρ, ᾤφ᾽ μὲν ἐκείνοις κ᾽ τλεὼ ἡμιόλιαν τοὺς δύο ξέσας ὀραχμῆς μιᾶς πωλουμένους, ἐν ᾗ τῆς γαλιλαίας, τοὺς ἐγδοήκοντα ξέσας ὀραχμῶν τεσσάρων, πὰν τὸ ἔλαιον ὅσον λα ἐκεῖ διεπέμψατο λαβὼν ἐξουσίαν καὶ παρ᾽ ἐμοῦ τ᾽ δοκῶν. εὖ γὰ ἐκεῖν ἐπίτροπον, ἀλλὰ λέγ φόβον τὸν λοιπ᾽ πλήθους, μὴ καλύων κατακλυδείλεσ ἐπ᾽ αὐτῶν. συγχωρησαντ οὖν μου πλείσων χρημάτων ὁ ἰωάννης ἐκ τῆς κακουργίας ταύτης ὑπάρχειν, τοὺς ᾗ συμπέμψοντας ἀπὸ τῶν γαλιλαίων ἀπολύσας εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, πρόφασιν ἐπενέγκλ τῷ ὅπλων τὴ κατασκευῆς καὶ πλέων ὀχυρότητ. μεταπεμψάμεν ᾗ τῶν λῃςῶν τοὺς ἀνδρειοτάτους, ἀφελέδαι μὲν αὐτῶν τὰ ὅπλα οὐχ ὅσον τι ὃν ἑώρων. ἔπεισε ᾗ τὸ πλῆθ μισθοφορὰν αὐτοῖς παρέχειν, ἄμεινον εἶναι λέγων ἑκόντας ὀλίγον διδόναι μᾶλλον, ἢ τὰς κτήσεις ἁρπαζομένας ὑπ᾽ αὐτῶν πρεωρᾶν. καὶ λαβὼν παρ᾽ αὐτῶν ὅρκους μὴ ἀφίξεδαι πρότερον εἰς τλεὼ χώραν, ἐὰν μὴ μεζαληθῶσιν, ἢ ὅταν τὸν μισθὸν μὴ λαβῶσιν, ἀπέλυσα, ᾤφαγγέλλας μήτε ῥωμαίοις πολεμῖν, μήτε τοῖς πρειοίκοις, ἱερολυδείοις γὰ πρὸ πάντων τλεὼ γαλιλαίαν ἐφρόντιζον. τοὺς δ᾽ ἐν πόλει τῶν γαλιλαίων, ὅσων ἐδομήκοντα πάντας βουλόμ ἐν πρόφασ φιλίας καθάπερ ὄμηρα τῆς πίσεως ἔχειν, φίλους τε καὶ σωσικόμους ἐποιησάμην, ἐπί τε κρίσεις παρελάμβανον, καὶ μ᾽ γνώμης τῆς ἐκείνων τὰς ἀποφάσεις ἐποιούμην, μήτε πρεπέτεια πειρώμεν ἴδιον δικαίου ἁμαρτάνειν, καθαρὸν ᾗ πάντες ἐν αὐτοῖς λήμματ. πρὶ τριακοσίων γοῦν ἐτ ὑπάρχων, ἐν ᾧ χρόνῳ κὰν ἀπέχηται τῆς ᾤφανόμων ἐπιθυμίας δύσκολον τὰς ἐκ φθόνου ἁμαρτίας φεύγειν, ἄλλως τε καὶ ἐξουσίας ὄντα μεγάλης, γυναῖκα μὲν πᾶσαν ἀνύβριςον ἐφύλαξα, πάντων ᾗ τῶν διδομένων ὡς μὴ χρῄζων καπεφρόνησα, ἀλλ᾽ οὐδὲ τὰς ἐφειλομένας μοι ὡς μρεῖ δεκάτας ἀπελάμβανον ᾤφ᾽ τῶν κομιζόντων. ἐκ μέν τι τῶν λαφύρων μέρους τοὺς σύρους τοὺς τῆς πέλξ πόλεις κατοικοῦντας νικήσας ἔλαβον, ἃ καὶ εἰς ἱεροσόλυμα τῆς συγγνώμην ὁμολογῶ πεμπομένας. καὶ δὶς μὲν κ᾽ κρατ ἐλὼν σὺν φωρίτοις. τρεῖς δὲ πεζάκις, χαδαρεῖς δ᾽ ἅπαξ, καὶ τὸ ἰωάννου πολλάκις ἐπιβουλεύσαντά μοι λαβὼν ἐσχηκέμην, οὔτ᾽ αὐτὸν, οὔτε τινὰς τῶν πρεσπεμπόντων ἐθνῶν ἐπεμορησάμην, ὡς πρεῖον ὁ λόγ ᾤφασεν. ἀλλ᾽ τοῦτ᾽ εἶπεν καὶ τὸν θεὸν, οὐ γὰ λελήθεισαν αὐτὸν οἱ τὰ δέοντα πράττοντες, καὶ ἐκ τῆς ἐκείνων ῥύσεώς με χαίρος, καὶ μ᾽

A & post fæpe multis periculis, ſicut ſuo loco di-
cetur. Tanta autem erga me erat vulgi Gal-
lorum fides ac benevolentia, ut expugnatis eo-
rum oppidis, & in captivitatem abductis familiis,
non tantum gemitus ſuis calamitatibus, quantum
cum cura incolumitati mea tuendæ impendere-
rent. Hæc videntem Joannem invidia fubit; re-
gavitque me non literas ut ſibi permitterem vele-
tudinis cauſa apud Tiberiadem ſeveri aqvis cali-
dis: quod ego nihil ſuſpicans libenter annui:
qvin & his qvibus civitatibus adminiſtratio per
me fuerat eo tempore ſcripſi, ut ſeverſum ſe pu-
tarent & octobribus, rerumqve ad commodum vi-
ctum idonearum copiam. Ipſe interim agebam
in vico Galilææ qvi Cana dicitur. Joannes autem
poſtqvam venit Tiberiadem, qvi eſſet oppidis-
ni ut obliti date mihi fidei ad fe deficerent: mul-
tiqve preces ejus libenter admiſerunt, homines
gaudentes novitiibus, & ſtatutionum avidi
proclivieqve ad diſſidia: præcipue vero hinc &
patri ejus ſibi cupide arrepta eſt deficiendi a me
ad Joannem occaſio. id tamen conſilium inter-
ventu meo ineri irritum. Venerat enim ad me a
Sila, qvem Tiberienſibus ducem præfeceram,
nuncius voluntatem ejus populi indicans, &
hortans ut properem alioqvin fore ut civitas bre-
vi in ſiforum poteſtatem veniat. Ita ſi ignari Si-
læ fuiſſem, cum ducentis viris per totam noctem
iter feci, præmiſſo nuncio qvi adventum meum
ſignificaret Tiberienſibus, mane autem jam ci-
vitati proximo pedes mihi venit ſenex, & Joan-
nes inter alios, qvi cum valde turbato vultume
ſalutaſſet, veritus ne dolectu fuo conatu veni-
ret in captivis periculum, propere fe recepit in di-
verſorium, cumqve per ſervum ſuum fe fuiſſum di-
miſſis abſque uno fatellitibus, retentiſqve decem
armatis, alloqvi cepit concionem Tiberienſium
ſtans in ceſo qvodam ſuggeſto: horum brevi eos
net um cito defecturem, alioqvin ſe ob brevi eos
fidei mutatæ pœnitesi: neqve illis poſſibus qvem-
qvam creditarum facile, nimirum merito ſuſpe-
ctus ob hanc præſentem perfidiam. Vix hæc effa-
ti erat eum, cum audito de meis ejus verbis homines
me deſcendere, non enim tempus eſſe conciliandæ
de Tiberienſium benevolentiæ, fed profuicien-
di incolumitati propriæ, qvonodo inimicos ef-
fugiam. Homine enim poſtqvam deſcendi me pene
ſolum effe, delectos e mille fuis militibus ſtatim
mos miſerat juſſos me interficere: jamqve venie-
bant, & patratum fuiſſet facinus, niſi qvæ defi-
ciividem cum jacobo ſatellite, ſublevatus ab He-
rode Tiberienſi: a qvo deductus ad lacum, na-
vigio qvodvertebi ibi nactus fum confenſo, civi-
tatis prater opinionem inimicis pervenit. Tari-
cheas ejus urbis incolæ audita Tiberienſium per-
fidia vehementer irati, correptis armis horiban-
tur ut fe contra eos ducerem, dicentes fe velle

ulciſci læſi ducis injuriam, facinuſque hoc renunciabant per totam Galilæam, qvo omnes concitarent contra Tiberiada, rogantes ut frequentes ad ſe convenirent, facturi de conſilio ducis id qvod viſum fuerit. itaqve magnus undiqve Galilæorum armatorum concurſus factus eſt, poſtulantium ut Tiberiada invaderem, expugnatamq; diruerem, & incolas cum totis familiis ſub haſta venderem. idem ſuadebant & amici qvi ex ea urbe evaſerant. ego vero non annuebam, indignum ratus civilis belli initium facere, & cenſens non debere eam contentionem ultra verba progredi: imo ne ipſis qvidem ajebam id conducere, ſi Romanis inſpectantibus diſſidiis inteſtinis ſe conficiant. hac ratione demum Galilæorum ira placata eſt. Joannes porro ubi non ſuccеſſerunt inſidiæ, ſibi ipſi timuit, & aſſumptis armatis quos circa ſe habebat relicta Tiberiade Giſchala petiit: inde ad me ſcripſit factum excuſans, qvaſi non fuiſſet ejus conſcius: rogabatqve neqvid ſuſpicarer de ipſo, addens juramenta cum diris execrationibus, qvo magis ſcripdis ſuis fidem aſtrueret. At Galilæi, qvorum e tota regione denuo magnus cum armis affluxerat numerus, ſcientes hominem eſſe malum & perjurum, rogabant ut ſe contra eum ducerem, promittentes funditus ſe deleturos & ipſum & patriam ejus Giſchala. Actis igitur pro favore gratiis, pollicitus ſum me eis non ceſſurum officiis ac benevolentia: rogabam tamen ut cohiberent ſeipſos, & darent mihi veniam qvod tumultus compeſcere mallem abſq; cædibus. conceſſerunt id mihi Galilæi, moxqve Sephorim venimus. oppidani autem qvibus decretum erat permanere in fide Romani populi, timentes meum adventum, conati ſunt me in alia negocia diſtrahere, qvo ipſi ſecurius degerent: miſſoqve nuncio ad Jeſum latronum principem agentem in confiniis Ptolemaidis, magnam pecuniam ei ſunt pollicti, ſi cum octingentorum manu qvam alebat, bellum nobis inferret. is promiſſis motus voluit nos nec opinantes & imparatos aggredi. itaqve rogat me per nuncium, ut ſibi ſalutandi me poteſtatem facerem, qvo impetrato, qvandoqvidem non præſenſeram inſidias, aſſumpta latronum cohorte iter fecit propere. non tamen ei ſucceſſit tentatum facinus. cum enim jam non longe abeſſet, qvidam ex ejus cohorte transfuga conatum ipſius mihi indicat. qvo audito proceſſi in forum ſimulans me nihil ſcire de inſidiis, ſequente armatorum Galilæorum multitudine, & inter hos qvibuſdam Tiberienſibus. deinde diſpoſitis qvi ſervarent vias, juſſi portarum cuſtodes ut ſolum Jeſum cum primis venientem intromitterent, cæteros excluderent, & ſi vi tentarent irrumpere, plagis repellerent, qvibus imperata facientibus intravit Jeſus cum paucis: juſſusqve a me arma confeſtim proſicere,

A Ὑπὲρ δ' τραπηγοῦ δίκας λαβεῖν παρ' αὐτῶν. διήγγελλον δὴ πανταχοῦ καὶ τοῖς κατ' τὴν Γαλιλαίαν πᾶσιν, ἐρεθίσοντες καὶ πύπτοντες τῶν πόλεων ἀλλ' ἀνδρῶν ἔχοντες· παρεκάλουν τὰ πλήθους συναχθέντας ἀφικέσθαι πρὸς αὐτούς, ἵνα μὴ γνώμης δ' τραπηγοῦ πράττωσι τὸ δόξαν ἦκον οὗ οἱ γαλιλαῖοι πολλοὶ παντα χόθεν μεθ' ὅπλων. καὶ παρεκελεύοντο μοι προσβαλεῖν τῇ πόλει, καὶ παντὶ κράτει αὐτὴν ἐξελεῖν,
B καὶ πᾶσιν ἐδαφος ποιῆσαι τοὺς ἐνοίκους σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀνδραποδίσασθαι. συμβούλου δ' ταῦτα καὶ τῶν φίλων οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἀφισάμενοι. ἐγὼ δ' οὐ συνεπόμην, δεινὸν ἡγούμενος ἐμφύλιον πόλεμον κατάρχειν· μέχρι λόγων δ' ὤμην δεῖν τὰ φιλονεικίαν. καὶ μὴν οὐδ' αὐτοῖς ἔφασκον συμφέρειν τὰ πράξαι, ῥωμαίων πρὸς ἀλλήλους στασιαζόντων αὐτοὺς ἀπολέσθαι προσδοκήτων. ταῦτα δ' λέγων, ἔπαυσα τῆς ὀργῆς τοὺς γαλιλαίους. ὁ δ' ἰωάννης ἀπὸ τῆς ἐπιβουλῆς αὐτὸ μόνον ὑπομένων, ἐδόκει μοι ἑαυτὸν, καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν ἐφόβητας ἀναλαβὼν, ἀπιέναι ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὰ γίσχαλα, καὶ χάριτας μοι
C μετὰ τῶν πεπραγμένων ὁμολογοῦντα, ὡς μὴ κατὰ γνώμην τὴν αὐτοῦ ὑμνῳδηκόσι, παρεκάλει τε μηδὲν ἀπιστεῖν κατ' αὐτοῦ, πίστεις ὅρκους καὶ θεοὺς τινας δεδιὼς πιστωσάμενος. οἱ δ' γαλιλαῖοι, πολλοὶ δὲ ἤδη πάλιν ἐκ τῆς χώρας πάσης ἀνήχθησαν μετ' ἐκείνων, εἰδότες τὸν ἄνθρωπον ὡς πικρὸς ἐστιν καὶ ὀλίγερος, παρεκάλουν ἀγαγεῖν σφᾶς ἐπ' αὐτὸν, ἀρδὴν ἀφανίσειν ἐπιχειρήσοντας σὺν αὐτῷ καὶ τὰ γίσχαλα. χάριν μὲν οὖν ἔχειν αὐτῶν τῆς προθυμίας ὡμολόγουν ἐγὼ, καὶ νικήσειν αὐτῶν τὴν ὀργὴν
D ἐπηγγελλόμην. παρεκάλουν δ' ὅμως ὁπλίζειν αὐτοὺς ἄξιον, καὶ συγγινώσκειν μοι διὰ μέλλησιν τοσαύτην πραγμάτων χάριν φόνων κατασχόντι. καὶ τοῦτο τὸ πλῆθος τῶν γαλιλαίων, εἰς τὴν σπουδὴν ἀφορμὴν ἐκ τούτου λαμβάνοντες ἀφίεσαν. οἱ δ' τὴν πόλιν ταύτην κατακοιρανοῦντες
E ἄνδρες κεκρικότες τῇ πρὸς ῥωμαίους ἐμμένειν πίστει, δεδιότες δ' τὴν ἐμὴν ἄφιξιν, ἐπειράθησαν, ἕτερα μὲν πράξαι πεῖσαι σαντες, ἀδεῶς ἔωσι περὶ αὐτῶν. καὶ δὴ πέμψαντες πρὸς ἰησοῦν τὸν δεχιλήσεως εἰς τὴν πτολεμαΐδα μισθοφόραν, ὑπέσχοντο δώσειν πολλὰ χρήματα θελήσαντι μὲ τῆς σὺν αὐτῷ δυνάμεως (ἦσαν δ' ὑπὲρ τὰκτακόσιοι τὸν ἀριθμὸν) πολεμεῖν ἐξαίφνης ἡμᾶς. ὁ δ'
F ὑπακούσας αὐτῶν τοῖς ὑποσχέσεσιν, ἠθέλησεν ἀπιστεῖν ἡμῖν ἀνεπιμιξίαν καὶ μηδεν προγινώσκουσιν. πέμψας γοῦν πρός με παρεκάλει λαβὼν ἐξουσίαν ἀσπασόμενος ἀφικέσθαι συγχωρήσαντος δέ μου, τῆς γὰρ ἐπιβουλῆς οὐδὲν προησθόμην, ἀναλαβὼν τὸ σωμάτων λῃστῶν ἐσπουδὸν εἰς ἐμέ. οὐ μὴν ἔφθασεν αὐτὸ πλοῦ λαβεῖν ἡ κακουργία. πληροῦντος δὴ ἤδη, τῶν σὺν αὐτῷ τις αὐτομολήσας ἦκεν πρός με τὴν ἐπιχείρησιν αὐτοῦ φράζων. κἀγὼ πυθόμενος ταῦτα
G προῆλθον εἰς τὴν ἀγορὰν, σκηψάμενος ἀγνοεῖν τὴν ἐπιβουλὴν, ἐπιζήμιον δ' πολλοὺς ἀπολεῖν γαλιλαίους, πύας δ' καὶ πόλεμον. ἔπειτα προστάξας τοῖς ὁδοὺς πάσας ἀσφαλίσασθαι φρουρᾷ, παρήγγειλα τοῖς ὑπὲρ τῶν πυλῶν μόνον ἰησοῦν εἰσιόντα ᾧ δὴ γένηται μὴ τῶν πρώτων εἰσελθόντα ἐάσαι, κατακλεῖσαι δ' τοὺς ἄλλους, βιαζομένους δ' τύπτειν. τοῦ δ' πρώτου δὴν πεισθέντων, εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦς μετ' ὀλίγων. κελεύσαντος ἐμοῦ βάψαι τὰ ὅπλα φαίδιμον,

εἰ δὲ

ἐγὼ ἀπωθεῖν πιθανὸς ἦν. καθιεὶς ὧτας ἰδὼν παντα-
χόθεν αὐτῷ τοὺς ὁπλίτας, φοβηθεὶς, ἀνήκεσεν. οἱ δ' ἀπο-
κλεισθέντες τῶν ἐπικούρων αὐτῶν, πυθόμενοι τὴν
συλλῆψιν ἔφυγον. κἀγὼ παρεκαλεσάμην τ' ἰκανῶν
κατ' ἰδίαν, οὐκ ἀγνοῶν ἔφην τ' ἐπ' ἐμὲ συσκευασθεῖσαν
ἀπάτην, εὐδ' ὑπ' ἄλλου τινὸς πεμφθεῖσαν, συγγνώσεσθαι δ'
ἐμοὶ αὐτῷ τῶν πεπραγμένων, εἰ μέλλοι μεταγνώσε-
σθαι καὶ πιστὸς ἐμοὶ γνήσεσθαι. διαχειρισάμενος δ' ἅπαντα πιθανὸν
ὄντα, ἀπέλυσα συγχωρήσας αὐτῷ σωσαγαγεῖν πάλιν
οὓς πρότερον εἶχεν, ἀπεφαίνομην δ' ἠπειλημένος, εἰ μὴ
παύσαιντο τῆς ἀγνωμοσύνης, λήψεσθαι παρ' αὐτῶν δίκας.
κατὰ τὸν τῶν κωμῶν δὲ δίκην τῶν μὲν δύο μεγίστων,
τῶν τε τὴν ἐξουσίαν ἔχοντος βασιλέως ἐκ τῶν τραχω-
νιτῶν χώρας, ἐπαγαγόμενος τοὺς ἑαυτῶν ἵππους, καὶ ὅ-
πλα καὶ ζῴηματα δ' ἀπηκομίζοντας. πύπτος τε πει-
θηνιεῖς τῶν ἰουδαίων ἀναγκαζόντων, εἰ βέλευσιν εἶναι
παρ' αὐτοῖς, ἐκ κατὰ βιαιοθείαν, φάσκων δεῖν ἕκαστον
ἀνθρώπων κατὰ τὴν ἑαυτοῦ πρόθεσιν τὸν θεὸν σέβειν,
ἀλλὰ μὴ μετὰ βίας. χρῆναι γὰρ πύπτος δι' ἀσφάλειαν
πρὸς ἡμᾶς καταφεύγοντας μὴ μετανοεῖν. πειθόμε-
νοι δὲ πολῖται, τοῖς ἥκουσιν ἀνδράσι τὰ πρὸς τὴν
σωτηρίαν δίκαια ἅπαντα παρῆσαν δαψιλῶς. πέμ-
πει δ' ὁ βασιλεὺς ἀγρίππας δύναμιν καὶ στρατηγὸν ἐπ'
αὐτοὺς ἐκδυσὸν μόδιον, μαγδαλὰ τὸ φρούριον ἐξαιρή-
σοντας. οἱ δὲ πεμφθέντες, κυκλώσαντες μὲν τὸ φρού-
ριον ἐκ ἠρκεσαν, ἐν δὲ τοῖς φανεροῖς τῶν τόπων ἐφε-
δρεύοντες ἐπολιόρκουν τὰ χαλεπά. κἀξοὺπολις ὁ δε-
κάδαρχος, ὁ δὲ μεγάλου πεδίου τὴν πρόσοψιν ποιού-
μενος, ἀκούσας ὅτι παρείη εἰς σιμωνιάδα κώμην
ἐν μεθορίοις καισαρείας τῆς γαλιλαίας, αὐτὸς δ' ἀπέ-
χουσαν ἑξήκοντα σταδίους, τοὺς ἀναλαβὼν τοὺς ἑκατὸν
ἱππεῖς οὓς εἶχεν σὺν αὐτῷ, καὶ πολλοὺς πεζοὺς πρὸς
βραχέσιν, καὶ τοὺς ἐν γαβὰ πόλει κατοικοῦντας ἐπαγό-
μενος σιμωνιάκους, νυκτὸς ὁδοῦ ὅσης ἦκεν εἰς τὴν
κώμην ἐν ᾗ διετρίβομεν. ἀντιφθεγξαμένου δὲ καὶ μετ'
ὀλίγης δυνάμεως πολλῆς, ὁ μὲν αὐξουπολις εἰς τὸ πεδίον
ὑπεχώρει ἡμᾶς ἐπισπάσασθαι. σφέδρα γὰρ τοῖς ἱππεῦσιν
ἐπετίθη. οὐ μὴν ὑπεκπολεμῶ, ἐγὼ γὰρ τὸ πλεονέκτη-
μα συνιδὼν τὸ ὑπαρχόμενον τοῖς ἱππεῦσιν, εἰ καταβαίη-
μεν εἰς τὸ πεδίον, πεζοὶ γὰρ ἡμεῖς σύμπαντες ἦμεν, ἔχων
αὐτοὺς τοῖς πολεμίοις συνάπτειν, καὶ μέχρι μὲν τῆς
ἡμέρας ἀντεῖχεν σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὁ αὐξουπολις.
ἀχρείων δ' ὁρῶν τῶν τόπων τὸν ὄντα σὺν τοῖς ἱππεῦσι
πλείω δυνάμενον, ἀναζεύγνυσιν ἄπρακτος εἰς γαβὰν
πάλιν, πρὸς ἀνδρὰς ἀποστάλων καὶ τοὺς μαχίμους. ἡμῖν δὲ
ἦν κρεῖττον ἐγὼ, διοχλούμενος ἐπιζήμιος ὑπὸ τοῦ πολῖτας. καὶ
τοῦ βασιλέως πόλιν ἠμύνομεν ἐν μεθορίοις τῆς πτο-
λεμαΐδος κειμένην, ἔνθεν δ' ἀπέχουσαν σταδίους τ
γαβᾶς ἑνὸς διεῖργεν ὁ αὐξουπολις, φήσας τοὺς ἐπιλέ-
κτους ἕξειν τὴν κώμην καὶ φρουρεῖν αὐτοῖς ἀσφαλῶς
τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας ὑπὲρ ὧν μὴ ἐνοχλῆσαι τοὺς πολε-
μίους ἡμῖν, ἕως τὸν σῖτον ἐκφορήσομεν, πολὺς γὰρ ἀπέκειτο
βερενίκης τῆς βασιλίδος ἐκ τῶν περιχώρων εἰς τὴν
βατείρων συλλεγομένην, πληρώσεις καμήλους καὶ
τοὺς ὄνους, πολλοὺς δ' ἐπιγομένη, διεπεμψάτην εἰς τὸν
γαλιλαίαν. τότε δὴ πρᾶξας, προσκαλουμένοις εἰς μάχην
τὸν αὐξουπολιν, ἐκ ἠκουσαντος δ' ἐκείνου, κατεπ-

A nisi interfici mallet, videns se cinctum armatis paruit. tum qui eum sequebantur excluſi ut ducem ſuũ captum ſenſerunt, veſtigio fuga ſe propiunt: & ego ſeorſum abducto Jeſu dixi me non ignorare paratas mihi inſidias, quibuſve id tactum ſit autoribus: daturum tamen erroris veniam, ſi mutatus velit eſſe mihi fidus in poſterum. quo omnia pollicente dimiſi hominem, permiſſum B quos prius habuerat colligere: Sephoritis vero pœnâ interminatus ſum, niſi poſthac quieſcerent. Per idem tempus venerunt ad me duo Trachonitarum magnates regis ſubditi, adducentes ſuos equites, & afferentes tam arma quam pecuniam. hos cum Judæi circumcidi cogerent, ſi velint inter ipſos verſari, non ſivi ut eis moleſti eſſent: aſſeverans oportere ſuo quemque arbitratu & C non alieno impulſu Deum colere: neque committendum ut eos ſecuritatis cauſa confugiſſe ad nos pœniteat; atque ita perſuaſa multitudine, viris illis conſuetum victum abunde præbui. Interea rex Agrippa copias mittit duce Equo Modio, quæ Magdala caſtellum vi capiant: quæ tamen obſidere id non auſæ, inſeſſis viis infeſtabant potius Gamala. Ebutius autem Decadarchus qui D Magni campi præfecturâ tenuit, audito quod in Simoniada vicum veniſſem ſitum in Galilææ finibus, diſtantem ab ipſo ſexaginta ſtadiis, noctu aſſumptis quos circa ſe habebat centum equitibus, & ferme ducentis peditibus, Gabenſiumque auxiliis, nocturno itinere in eum vicum pervenit. contra quem cum meorum explicuiſſem valiE dam aciem, conatus eſt nos in planiciem prolicere, fretus equitibus. nihil tamen profecit, quia moveri loco nolui, quippe videns eum potiores habituram, ſi cum eſſemus omnes pedites, deſcenderemus in campeſtria, cumque aliquandiu ſtrenue repugnaſſet Ebutius, tandem animadvertens nullum eſſe eo loco uſum equitum, ſigno receptui dato Gabam abiit infecto negocio, tribus F tantum in pugna amiſſis. ego vero veſtigio ſecutus ſum cum armatorum duobus millibus, cumque veniſſem Befaram, quod oppidum in Ptolemaidis ſitum confiniis ſtadio vigeſimo abeſt a Gaba, ubi tum erat Ebutius: diſpoſitis foris per vias ſtationibus militum, quo tuti eſſemus ab incurſu hoſtium, donec frumentum exportaremus, cujus magna vis e circumvicinis reginæ G Bernices vicis eo congeſta fuerat: oneratiſq; plurimis camelis & aſinis quos in hoc adduxeram, tranſmiſi frumentum id in Galilæam: abſolutoque hoc negocio, feci Ebutio pugnandi copiam. Eam cum ille detrectaret audacia noſtra territus, verti me in Neapolitanum, audito quod populatus ſit agrum Tiberienſium. is cum equitum ala præſidio erat Scythopoli. hoc igitur ab ulteriore Tiberienſium vexatione prohibito,

ἠκούσας τὰ αὐτὰ λεηλατοῦσι. ἐὼ δ' ὁ νεοπολιτικὸς ἴλης μὲν ἦρχεν, παρελήφει δ' τὴν σκυθο-
πολιν εἰς φυλακὴν τῆς ὅσα τῶν πολεμίων. τότε γὰρ ἐμοὶ καλῶς ἔδοξεν τὴν περὶ αὐτὰ κακιῶν,

totus eram in prospiciendo rebus Galilææ. Cæterum Joannes Levi filius, qvem diximus degere Gischalis, postqvam cognovit omnia mihi ex sententia succedere, amariqve me a subditis, & timeri ab hostibus, iniqvo id tulit animo. ratusqve non esse in suam rem meam felicitatem, non mediocri invidia tactus est: speransqve se meos successus impeditum si subditorum in me conciaret odia, solicitavit Tiberienses & Sephoritas, ratus etiam Gabarenos ad se defecturos, qvæ civitates sunt in Galilæa præcipuæ. ajebat enim suo ductu longe melius administranda omnia. & Sephorienses qvidem, qvod utroqve nostrum posthabito ad Romanos spectarent dominos, non assenserunt homini. Tiberienses autem defectionem qvidem recusabant, pollicebantur tamen illi qvoqve amicitiam. Gabareni autem Joanni se addixerunt, autore Simone cive primario, qvi Joannis erat amicus & socius. Nec tamen aperte ad eum detecerunt, qvippe qvi vehementer timebant Galilæos, jam ante experti eorum erga me benevolentiam: sed aliam captabant occasionem insidiis. Et sane periculum adivi maximum de causa tali. Dabaritteni qvidam audaces juvenes cum animadvertissent uxorem Ptolemæi procuratoris regii cum magno paratu deducentibus aliqvot eqvitibus per Magnum campum ex ditione regia in Romanorum provinciam iter facere, in eos repente irruunt: fugataqve muliere qvicqvid secum portabat diripiunt: qvo facto Taricheas, ubi tum eram, qvatuor mulos adducunt onustos vestimentis variaqve supellectili: inter qvæ & vasa erant argentea non pauca, & qvingenti numi aurei. Hæc ego servare volens Ptolemæo, ut ejusdem tribus homini, qvod lex nostra ne inimicos qvidem tribules fraudare permittat, dixi his qvi attulerant oportere ea servari, ut divenditorum precium conferatur in Hierosolymitanæ urbis mœniorum fabricam. id juvenes illi permoleste tulerunt, non admissi in partem prædæ ut speraverant: qvapropter sparsi per vicos Tiberiadis rumorem disseminant, velle me Romanis eam regionem prodere. Finxille enim prædam destinatam esse præmuniendis Hierosolymis: re autem vera in hoc eam servare, ut rapta domino suo restituam. qva qvidem in re nil eos fallebat opinio. post discessum enim juvenum accitis duobus primariis civibus, Dassione, & Jannæo Levi filio, regi amicissimis, mandavi eis ut raptam supellectilem ad illum transmitterent, mortem interminatus si hoc secretum proferrent apud qvenqvam mortalium. Sed cum Galilæos rumor pervasisset, me velle regionē eorum Romanis prodere, omnibus incitatis ad sumendū de me supplicium, Tariche[illegible] quoqve fidem habentes juvenum commen[illegible]is sermonibꝰ svaserunt meis satellitibus & militibus reliqvis,

A τὴν τῶν γαλιλαίας πρόνοιαν ἐγνώμην. ἐγὼ δὲ λόγοις ἰωάννης, ὁν ἔφαμεν ἐν τοῖς γισχάλεως διατρίβειν, πρόωμαι πάντα καὶ νοῦν μοι προσχωρεῖν, καὶ δι' εὐνοίας μᾶλλον ἴναι με τοῖς ὑπηκόοις, τοῖς πολεμίοις δὲ δι' ἐκπλήξεως, ὧν οὐ τῷ γνώμῃ ἐπῆλθ. κατέλυσιν δ' αὐτῷ τῶν ἐμὲ δύσχειραν φέρειν νομίζων, εἰς φθόνον ἐξώκλεν οὔπω μέτριον· καὶ παύσειν με τῆς εὐτυχίας ἐλπίσας, εἰ τοῦς ὑπηκόοις μίσος ἐξάψειεν,

B ἐπῆγεν τοὺς τῶν τιβεριάδα κατοικοῦντας καὶ τοὺς τῶν σεπφώρεως, νομίζων πρὸς τούτοις καὶ τοὺς γαβαρηνοὺς, πόλις δ' ἐστὶν αὕτη τῶν κατὰ τὴν γαλιλαίαν αἱ μείζους, τῆς πρὸς με πίστως ἀποστάντας αὐτῷ προσελθεῖν. κρεῖττον γὰρ ἐμοῦ φρονήσειν αὐτῶν ἔφασκεν. καὶ σεπφωρεῖς μὲν, ἀδιάφορα γὰρ ἡμῶν πρόσκεινται λόγοις πρᾶξαι, δεισάντες, οὐκ ἐπένευον αὐτῷ. τιβερεῖς δ', τὴν μὲν δόσεισιν οὐκ ἐδέχοντο, καὶ αὐτοὶ δ' συμπαθεῖν ὡμολόγησαν Φίλοι. οἱ δὲ γαβαρηνοὶ κατοικοῦντες,

C πρόσκεινται τοῦ ἰωάννῃ, σίμων δ' ἐν αὐτοῖς ὁ εὐδοκιμῶν αὐτοὺς, πρωτεύων μὲν τῆς πόλεως, ὡς Φίλων δ' καὶ ἑτέρῳ τοῦ ἰωάννῃ χρώμενος. οὐκ μὲν εὐθὺς ἐδ' φανερὸν τὴν διάνοιαν εὐχ ὡμολόγουν. σφόδρα γὰρ ἐδεδοίκεσαν τοὺς γαλιλαίους, ἀπὸ δὴ πείρας αὐτῶν τῆς πρὸς ἐμὲ πολλάκις εὐνοίας λαβόντες· οὐκ ἀλαθῶς δ' ἡμῶν τοῦτο Φυλάσσοντες διετίθεσαν ἐπεβούλευον. καὶ δὴ ἀφικομένου εἰς κίνδυνον τὸν μέγιστον διὰ τοιαύτην αἰτίαν.

D νεανίσκοι τινὲς θρασεῖς δαβαρίτηνοὶ ὄντες, διατηρήσαντες τὴν πτολεμαίου γυναῖκα δ' βασιλέως διάπεμψιν πολλῆς σκευασίας, καὶ τινων ἱππέων ἀσφαλείας χάριν ἑπομένων διὰ δ' μεγάλου πεδίου τὴν πορείαν ποιουμένην οὐκ τῆς τῶν βασιλεῦσι ὑποτελοῦς χώρας εἰς τ' ῥωμαίων ἐπικράτειαν, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς ἄφνω, καὶ τὴν μὲν γυναῖκα φόβῳ ἠνάγκασαν, ὅσα δ' ἐπέφερεν πάντα διήρπασαν, ἦκον εἰς τειχέας πρὸς

E με τέσσαρας ἡμιόνους καταφέροντες ἄργυρον ἐσθῆτ. καὶ σκεῦη, ὧν ἦ καὶ δέγμα ἑκατὸν οὐκ ὀλίγους, καὶ χρυσοῦ πεντακοσίους. ταῦτ' ἐγὼ βουλόμενος διαφυλάξαι τῷ πτολεμαίῳ, καὶ γὰρ ὧν ὁμόφυλος, ἀπῃτούμην δ' ἡμῶν τῶν νόμων μὴ ἦ τὸς ἐχθροὺς ὑποστέγειν, πρὸς μὲν τοὺς κομίσοντας ἔφην φυλάξειν αὐτὰ δᾶν, ἵν' ὡς τῆς πράξεως αὐτῶν ἐπισκοπουμένης τὸ τέλος τῶν ἱεροσολύμων. εἰ δ' νεανίαι χαλεπῶς ἔχον, ὑ λαβόντες

F μοίραν ὡς τῶν λαφύρων καθάπερ ὑποτοόκησαν· καὶ παρελθόντες εἰς τοὺς περὶξ τῆς τιβεριάδ. κώμας, ὑποδιδόναι μέλλειν με ῥωμαίοις τὴν χώραν αὐτῶν ἔλεγον. κεχρῆσθ γὰρ σφίσματι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντα τὰ ὡς τῆς ἁρπαγῆς κομισθέντα Φυλάξειν εἰς τὴν ὑποσκολὴν τῶν τειχῶν τῆς ἱεροσολυμιτῶν πόλεως, ἐγκαλέναι δ' πάλιν τοῦ δεσπότῃ ὑποδοῦναι τὰ ἠφανισμένα. ὧ κ' τότ' ὀργὴ τῆς ἐμῆς γνώμης οὐ διήμαρτεν, ἀπαλλαγέντων γὰρ αὐτῶν μεταπεμψάμενος δύο τοὺς πρώτους

G δασσίωνα κ' ἰάννουον τὸν δ' λήνου, Φίλους ὑπ' τοῖς μάλιστα δ' βασιλέως καθεστῶτας, τὰ ὡς τῆς ἁρπαγῆς σκεύη λαβόντας διαπέμψαθ πρὸς ὑπέρων σκέλδων, ἵνα τὸν ἀπειλήσας αὐτοῖς τοῦ ζημίαν, εἰ πρὸς ἕτερον τινὰ ἀπαγγελοῦσιν. διήκουσεν δ' ἥμης τοῦ γαλιλαίους ἅπασαν ὡς τῆς χώρας αὐτῶν μελλούσης ὑπ' ἐμοῦ τοῖς ῥωμαίοις πρόσδοσθ, καὶ πάντων συροχυθέντων ὅπῃ τ' ἐμοῦ τιμωρίαν, οἱ τὰς τειχέας κατοικοῦν-

τες καὶ αὐτοὶ τοὺς νεανίσκους ἀληθεύειν ὑπολαμβάνοντες, πείθουσι τοὺς σωματοφύλακας καὶ τοὺς ὁπλίτας, καιμώ-

κοιμωμένον με καταλιπόντες ὥρμησθαι θᾶττον εἰς A ut me dormientem deſerentes in circum veni-
ἐπανόδρομον, ὡς ἐκεῖ συλλεγομένους μετὰ πάντων τοῦ δήμου rent, cum cæteris ibi de abrogando mihi imperio
στρατηγοῦ. πειθομένων δὲ τούτων καὶ συνελθόντων, conſultaturi. qvi perſuaſi multos ibi jam ante
πολὺς ὄχλος ἤδη συνεκρότει, μίαν τε πάντες ἐν congregatos inveniunt, unanimiter vociferantes
τοῖς Φωνικοῖς, κολάζειν τὸν προδότην πονηρὸν ὄντα vindicandum eſſe in proditorem reipublicæ. Sed
αὐτοὺς μεμηνόμενον. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐξῆκεν ὁ Σαυ- præcipuo inſtigabantur a Jeſu Saphiæ filio, qvi
πίθης, παῖς ἰσοῦ ἄρχοντος τότε τῆς πόλεως, πονη- tum ſummum magiſtratum gerebat, vir malus
ρὸς ἄνθρωπος καὶ πράξαι μεγάλα πράγματα φύ- & natus movendis tumultibus, ſeditioſuſqve ut
σιν ἔχων, θρασύτητός τε καὶ νεωτερισμοῦ ὡς οὐκ ἔστιν. B qvi maxime. Is tum præ ſe ferens Moyſis tabulas
καὶ τότε δὴ λαβὼν εἰς χεῖρας τοὺς Μωϋσέως νόμους, καὶ in medium progreſſus, Si veſtri, inqvit, nulla
προσπλὼν εἰς μέσον, εἰ μὴ ὥσπερ αὐτῶν ἔφιεν πολὺ cura tangimini, at ſacratas has leges nolite con-
μᾶλλον δύναθ' ἑώσασθαι, εἰς τοὺς πατρίους ἀποβλέψαν- temnere, qvas publico odio proſeqvendus Jo-
τες νόμους, ὧν ὁ πρῶτος ὑμῶν στρατηγὸς προδότης ἐ- ſephus iſte veſter dux ſuſtinuit prodere, qvan-
μέλλε γίνεσθαι, καὶ μισοπονηρήσαντες ὥσπερ τούτων, τι- tumvis atroci pœna digniſſimus. Hæc effatus &
μωρήσασθε τὸν τοιοῦτον πολεμήσαντα. ταῦτ' εἰπὼν καὶ δ' exceptus acclamatione populi, aſſumptis armatis
πλήθους ἀνακοήσαντος, ἀναλαβών τινας ὁπλίτας, ad ædes, ubi diverſabar properat cum certo in-
ἔνθ' τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ κατηγόμην ἔσπευδεν ὡς ἀνευρή- C terficiendi me propoſito, me nihil tumultus ſen-
σων. ἐγὼ δ' οὐδὲν προσαισθόμενος ἀφ' κόπου τοῦ tiente & qviescente interim præ laſſitudine: cum
παρελθεῖν κατεχόμην. σίμων δέ τις τῶν σωματοφυλάκων subito Simon unus ſatellitum, qvi tum ſolus me-
μου πεπιστευμένος, ὁ καὶ μόνος ἀφιγμένος, cum permanſerat, viſo incurſu civiũ me excitat:
ἰδὼν τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν, διεγείρει με καὶ τὸ ἐφε- indicatoqve inſtante periculo ſimul hortatur, ut
στὸς μοι κίνδυνον ἐξαγγέλλει, ἡξίου τε γενναίως θνήσκειν potius generoſi ducis more vitã abrumpam, qvam
ὡς στρατηγὸν ὑπὲρ αὐτοῦ, πρὶν διελθεῖν τοὺς ἐχθροὺς ἀ- inimicorum arbitrio moriar. Hæc illo monente,
ναγκάσοντας ἢ κτανοῦντας. ὁ μὲν τοῦτο ἔλεγε, ἐγὼ δ' ego ſalute mea Deo commiſſa mutataqve veſte in
τοῦ θεοῦ τὰ κατ' ἐμαυτὸν βουλεύσας εἰς τὸ πλῆθος D cœtum atratus prodii, & ſuſpenſum a cervice
ὥρμηθεν προσελθὼν μετὰ δυοῖν ὤμων μελαίνων ἐφάνην, ἐν geſtans gladium, per viam illam qva neminem
τὸ ξίφος ἀπαρτησάμενος. ἐκ δὲ αὐχένος, καθ' ὁδὸν adverſariorum occurſurum ſciebam in circum
ἑτέραν, ἢ μηδένα μοι τῶν πολεμίων ὑπαντιάσειν ὥμην, veniens viſendum me præbui, in faciem proſtra-
εἰς τὸν ἱππόδρομον ἀφῖκτο τις Φανεύς, καὶ πέλεκυν ποσὶν tus & terram rigans lacrymis, ita ut omnes mo-
καὶ τὸν γλεῶ δάκρυσι φύρων, ἕλκουσι ἑδόκει πᾶσιν verem ad miſericordiam. cumqve ſenſiſſem mu-
σωμοῖς ἢ δ' πλῆθος τὸν μεταβολὴν, διῆκέναι τὰς tatos affectus populi, conatus ſum eorum ſenten-
γνώμας αὐτῶν ἐπειρώμην πρὸς τοὺς ὁπλίτας λόγοις tias ſcindere, priuſqvam armati reverterentur a
ὑποσπείρων. καὶ συνεχώρουν μὲν ἀδικεῖν ὡς meis ædibus: faſſuſqve me non alienum ab obje-
αὐτὸν νομίζοντι, ἐδόμην δὲ διδάξαι πρότερον εἰς τίνα E cto crimine, poſtulabam ut primum diſcerent, in
χρείαν ἐφύλαττον τὸν ἐκ τῆς ἁρπαγῆς κομισθέντα χρή- qvem uſum ſervarem relatam ad me prædam, ac
ματα, καὶ τότε θνήσκειν ἐκέλευον. δ' πλῆθος λέ- tum demum ſi liberet me interficerent. Multitu-
γειν κελεύοντος, ἐπῆλθον οἱ ὁπλῖται, καὶ θεασάμενοί με, dine vero jubente me dicere, armati reverſi & me
προσέτρεχον ὡς κτανοῦντες. ὅπαχεν δ' πλῆθος κε- conſpicati irruunt occidendi animo. Sed cohi-
λεύοντος ἐπεισθῆναι, προσδοκῶντες ἐπειδὰν ὁμολο- biti plebis vocibus, repreſſerunt ſuum impetum,
γήσω πρὸς αὐτοὺς τὰ χρήματα τοῦ Βασιλέως τετηρηκέ- rati poſt confeſſionem proditionis & ſervatæ regi
ναι, ὡς ὁμολογήσοντα τῷ προδοσίαν ἀνευρήσειν. σημεῖον pecuniæ, habituros ſe meliorem occaſionem pa-
οὖν ἅπαντες ἠρώμην, ἄνδρες ἴσαν ὁμόφυλοι, trandi facinoris. Itaqve facto ſilentio, Viri fratres,
θανεῖν μὲν εἰ δίκαιον ἔστιν οὐ παραιτοῦμαι· βέλομαι δὲ F inqvam, ſi vobis videor mortem commeritus,
ἐμοὶ πρὸ ἢ πλησθῆναι τὴν ἀληθείαν φράσαι πρὸς nec ipſe mori recuſo: volo tamen ante exitium
ὑμᾶς. τοῦ γὰρ πόλιν τοιαύτην φιλοξενοτάτην οὖσαν ὑπερ- veritatem apud vos proloqui. Eqvidem cum
εύρησειν πλήθους τε τοσούτων ἀνδρῶν οἳ τὰς ἑαυ- animadverteſſem civitatem hanc commodiſſi-
τῶν πατρίδας καταλιπόντες ἀφίκοντο κοινωνοὶ τῆς ὑμε- mam hoſpitibus, multoſqve relictis propriis pa-
τέρας εὐνομίας τύχης, ἐβουλήθην τείχη κατασκευάσαι triis delectari veſtra conſuetudine cujuſvis for-
ἐκ τῶν χρημάτων τούτων, ἃ ἐν ἡ παρ' ὑμῶν ἐστιν ἐρ- tunæ futuros ſocios, decreveram mœnia vobis
γῶ δαπανωμένων εἰς τὴν οἰκοδομίαν αὐτῶν. ὅσος condere ex iſtis pecuniis, propter qvas ad hoc
τοῦτο ἔσται μὲν τῶν παρόντων καὶ ξένων ἐγείρεται G deſtinatas exorta eſt tanta veſtra indignatio. ad
φωνὴ, χαίρειν ἔχειν ἐμολογεμένων τῷ θεῷ εἶναι προ- hæc verba Tarichenſes & hoſpites conclamant,
τρεπομένων. ἐγαλιλαῖοι δὲ πόσει τοῖς ἡμῶν ἐπι- gratias mihi agentes & jubentes me bono eſſe
μένον. καὶ γίνεται στάσις πρὸς ἀλλήλους, τῶν μὲν κό- animo. Galilæi vero atqve Tiberienſes perſta-
λασιν ἀπειλούντων, τῶν δὲ καταφρονεῖν. ἐπεὶ δὲ bant in iracundia. factumqve eſt inter ipſos diſſi-
ἐπηγγελάμην καὶ τοῖς πόλεσι κατασκευάσειν τείχη, dium, his minantibus pœnam, illis contra ſe-
καὶ τοῖς ἄλλοις πόλεσιν αὐτῶν τοῖς ἀναγκαίοις, πι- curum me eſſe jubentibus. poſtquam autem &
στευόντων ὑπεχώρουν ἕκαστος εἰς τὸν ἑαυτοῦ. κἀγὼ Tiberienſibus promiſi me ædificaturum mœ-
τοῖς πᾶσιν ἐλπίδα ἀλαφυγῶν τὸν περιεληλυθότα nia & aliis opportunis civitatibus, fidem ha-
bentes pollicitis dilabebantur ad ſuum qviſqve domicilium: & ego præter omnem ſpem elapſus

e tanto periculo, cum amicis & viginti armatis domum reverſus ſum. Sed denuo latrones & ſeditionis autores, timentes ſibi ne peccati pœnam luerent, cum ſexcentis armatis concurrunt ad meum diverſorium, incendendi illud animo: qvorum adventu nunciato ratus turpe fugere, decrevi uti contra eos audacia. clauſis igitur meo juſſu ædium foribus, ipſe e cœnaculo poſtulabam ut ad me aliquot mitterent, accepturos ob qvam tumultuabantur pecuniam, neqvid habeant qvod ſtomachentur amplius. qvo facto turbulentiſſimum ex his qvi intro recepti ſunt, verberibus cæſum & alteram manum abſciſſam ſuſpenſamqve a collo gerentem, rurſum ejeci, redituru ad eos qvi ſe miſerant. at illi mirum in modum ſunt territi, timentesque ſimilem pœnam ſi ibi morarentur diutius, qvippe qui putabant me plures domi habere armatos, ſubito omnes diffugiunt: ſicqve hoc ſtratagemate alteras evaſi inſidias. Nec tamen defuerunt qvi rurſum concitarent vulgum, negantes magnates illos regios qvi ad me confugerant oportere vivere, niſi tranſirent ad eorum ritus a qvibus ſalutem peterent: criminabanturqve eos ut Romanorum ſtudioſos & veneficos: moxqve tumultuabatur multitudo decepta a loqventibus ad gratiam. Qvo comperto ego contra docui populum, non eſſe exagitandos qvi ad ipſos confugerint: cavillatus in vanitatem objecti veneficii, fruſtra Romanos tot legiones alere, ſi veneficorum opera poſſint victoriam conſeqvi. His verbis pauliſper placati, ubi digreſſi ſunt rurſum in magnates illos irritabantur a qvibuſdam perditis, ut etiam armati ad eorum ædes qvas Taricheæ habitabant concurrerent, interfecturi homines. Quod ut audivi, valde timui ne hoc ſcelere patrato nemo poſthac ad nos confugeret. qvamobrem aſſumptis qvibuſdam aliis propere veni ad eorum diverſorium: qvo clauſo, & perducta inde foſſa ad lacum, accitum navigium cum eis inſcendens, trajeci in Hippenorum confinia; & reddito eis eqvorum precio, qvos in tali fuga abducere non poterant, dimiſi multum rogatos ut præſentem neceſſitatem forti ferent animo: nam & ipſe permoleſte ferebam, cogi me rurſum in hoſtilem terram exponere viros, qvi ſemel ſe meæ fidei commiſerant: ſatius tamen ducens Romanorum manu eos, ſi ita contingat, cadere, quam in mea ditione per ſcelus opprimi. Illi tamen ſervati ſunt, rege concedente errati veniam. Et horum qvidem hic fuit exitus. Tiberienſes porro per literas regem rogaverunt, ut in eorum agrum præſidium mitteret, defectionem pollicentes. Qvo facto qvamprimũ ad eos veni, poſtulabant ut mœnia ſibi promiſſa extruerem. Audiverant enim Taricheas jam cinctas mœnibus. ego vero annui, & congeſta undiqve materia juſſi architectos opus id aggredi. Poſt triduũ vero me a Tiberiade digreſſo Taricheas triginta ſtadiis inde diſſitas,

A κίνδυνον, μὴ τῶν φίλων καὶ ὁπλιτῶν ἄνευ εἰς τὴν οἰκίαν ὑποστρέψα. πάλιν δ' οἱ λῃσταὶ καὶ ὁ στάσεως αἴτιοι, δείσαντες ὧδε ἑαυτῶν μὴ δίκας εἰς πεπραγμένων, ἀναλαβόντες ἑξακοσίους ὁπλίτας ἦκον ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἔνθα διέτριβον, ἐμπρῆσαι αὐτήν. ἀπαγγελθέντος δέ μοι τὸ ἐφόδου φόβητρον μὲν ἀπεστείλαμεν, ἕκαστα δὲ ὠφελαβαλλόμενος χρήσασθαί τι καὶ πλήθει προσκέξας ἐκέλευσα τὰς οἰκίας τὰς θύρας, αὐτὸς δὲ τὸ ὑπερῷον ἀναβὰς, παρεκάλουν εἰς πέμψαι τινὰς λήψομένους τὰ χρήματα, παύσασθαι γὰρ ἔτως τὸ ἔργου αὐτοὺς ἔφην. εἰς πεμψάντων δὲ τὰ θεραπόντων αὐτῶν μάστιξιν αἰκισάμενος, τὸν ἕτερον τῶν χειρῶν ἀποκόψας κελεύσας καὶ κρεμάσας ἐκ τῆς τραχήλου, πρὸς τὸν ἐξέβαλον πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας. τοὺς δ' ἔλαθεν ἐκπλήξας τὸ φόβου. ὅτι μέτριος δείσαντες ἂν τὰ αὐτοῖς παντὶ πρόσοχθος εἰ μόνον, ἔκαλλον γὰρ ἔνδον ἔχειν μᾶλλον αὐτῶν ὁπλίτας, ἃς φυγὴν ὥρμησαν καίτοι πρότερον στρατηγήμασι χρησάμενος τῷ δευτέραν ἐπέξελθὼν διέφυγον. πάλιν δὲ τὸ ἔχλου τινὲς ἠρέθιζον τοὺς αἰφνιδίους πρὸς με βασιλικοὺς μεγιστᾶνας ὡς ὀφείλοντας λέγοντες, μὴ μεταβάλλειν βέλοντας εἰς τὰ παρ' αὐτοῖς ἔθη, πρὸς οὓς σωθήσονται πάρεισι, διαβάλλον τε φαρμακείας εἶναι λέγοντες ὑ κωλύοντας τοὺς ἑωμαίους ὠφελεῖσθαι. ταχὺ δὲ τὸ πλῆθος ἐπύθετο τὰ τῶν λεγομένων πρὸς χάριν αὐτοῖς πυθανόμενοι ἀπατωμένοι. πυθόμενος δὲ περὶ τούτων, ἐγὼ πάλιν τὸ δῆμον ἀνεδίδασκον, μὴ δεῖν διώκειν τοὺς καταφυγόντας πρὸς αὐτούς. τὸ δὲ φλύαρον τὸ περὶ τῶν φαρμάκων αἰτίας διέσυρον, ὡς ἂν ποσούτους μυριάδας στρατιωτῶν ἑωμαίους λέγων τρέφειν, εἰ μὴ φαρμακίαν ἦν νικᾶν τοὺς πολεμίους. ταῦτα λέγοντος ἐμοῦ, πρὸς ὀλίγον μὲν ἐπείσθησαν. πάλιν δ' ἀναχωρήσαντες ὑπὸ τῶν πονηρῶν ἐξηρεθίζοντο πρὸς τῶν μεγιστάνων, καὶ κατὰ μέσον ὅλων ὅτι τὴν οἰκίαν αὐτῶν τὴν ἐν παρεμβολῇ ἐπῆλθον εἰς ἀναιρήσοντες. ἐθόρυβουν δ' ἐγὼ πυθόμενος μὴ δὲ μέσους πλησιάζοντος ἀνεπίβατος ἡμῖν τῆς καταφυγῆς εἰς αὐτὴν βέλουσιν. παρεγενόμην οὖν εἰς τὴν τῶν μεγιστάνων οἰκίαν μετά τινων ἑτέρων, καὶ κλείσας διώρυχά τινα πάσας ἐπ' αὐτῆς ὅτι τὴν λίμνην ἄγουσιν, μετεπεμψάμην τινὰς πλοίων, καὶ σὺν αὐτοῖς ἐμβὰς ὅτι τὸ μεθόριον τῶν ἱππηνῶν διεπέρασα. καὶ δοὺς αὐτοῖς τὸν τιμὴν τῶν ἵππων, ἃ γὰρ ἠδυνήθην αὐτοὺς ἐπαρηγάσθαι παντὸς ἡνωμένης τῆς δυσβάστου, ἀπέλυσα, πολλὰ ὠφελησάμενος τὸν σεμνοτεθύσαν ἀνάγκην ἡναίως ἐνεγκεῖν. αὐτὸς τε μεγάλως ἠχθέμην βιασθεὶς τοὺς προσφυγόντας ἐκθεῖναι πάλιν εἰς τὸν πολεμίαν. ἄμεινον δ' ἐναγωνίσασθαι ὠφελεῖν ἑωμαίους δοκοῦντα αὐτοὺς εἰσυμεπίπτειν μᾶλλον, ἢ κατὰ τὰ ἐμὰν χώραν. οἱ δ' ἄρα διεσώθησαν, συνεχώρησε γὰρ αὐτοῖς βασιλεὺς ἀφεῖναι τὰ ἡμαρτημένα. καὶ τε μὲν ὧδε ἐκείνους τότ' ἔχε τὸ πλῆθος. οἱ δὲ τὸν τῶν τιβεριέων πόλιν κατοικοῦντες, πρέσβεσι πρὸς τὸν βασιλέα, ὠφελαλοῦντο πέμψαι δυνάμιν τὸν φυλάξουσαν αὐτῶν τὸν χώραν, θέλειν γὰρ αὐτῷ προσκεῖσθαι. κἀκεῖνο μὲν ταῦτ' ἔπραττον ἀφικόμενον δὲ με πρὸς αὐτοὺς, παρεκάλουν τὰ τείχη κατασκευάζειν αὐτοῖς ὡς ὑποσχόμην, ἠκηκόεσαν δὲ τὰς παρασκευὰς ἤδη πεποιήσθαι, κατανεύσας δὲ ἐγὼ, καὶ πάντα τὰ πρὸς τὴν οἰκοδομίαν ὠφελασκευασμένον, τοὺς ἀρχιτέκτονας ἐκέλευον ἐργᾶν. μὴ δὲ τρίτην ἡμέραν, εἰς ταρίχεας ἀπερχομένου με τῆς πολεμάρχου, ἀπέχουσας σταδίους τριάκοντα, πλείστων

A forte fortuna confpectus eſt Romanorum equita-
tus non longe a Tiberiade iter inciens, qvos op-
pidani rati eſſe fegios, meo id regem hominibus
voces, in me contumeliofis jactare auſi ſunt:
mox vbi cuſtim qvidam veniens renunciat illorū
mortum ad deſcriptionem ſpectantium: id vvod me
valde perterruit, qvod inſuper tum fabularet-
matota Tarichea domum dimiſeram, qvo qvie-
B tius Taricheatæ fine militari turba teriarentur;
& alio qvin qvoties eo locodegerem ne fatellitia
eqvidem vellem fegios, modus fegem hominibus
benevolentia, itaqve cum feptem tantum milites
& aliqvot amicos circa me haberem, anceps e-
ram conſilii. nam revocare copias aſſo vel rerum
non placebat, vbi vobis poſſera die longe neceſſa-
ria arma tractare permitterebatur noſtris legibus.
C Qvod ſi Tarichea tas eorumqve hoſpites præ-
ſpe invitatos illo ducterem, videbam in eis non
eſſe fatis virium. & res diminutem non prohibe-
tur, qvod timere me a rege miſſi occupata urbe
me excluderent, qvæpropter decrevi uti ſtratage-
mate. Evelligio amicorum fidiſſimos Tari-
cheatarum portis appoſui, remanum perpiſ-
cus regredi: convocatiſque familiarum primati-
D bus, fingulos juſſi navem in lacum deducere, eo-
qve cum gubernatore in cenſi me ſeqvi. Tum
& ipſe cum amicis & feptem illis militibus con-
cenſo navigio prebeam Tiberiada. At Tiberien-
ſes ut cognoverunt nullas a fege venire copias,
lacti vero totum refertum navibus, attonitis & ci-
vitati fuæ intentes a fi navem, ad me confluerunt.
E mutaverum priorem ſententiam. itaqve poſtis
armis oliviam mihi cum uxoribus & liberis pro-
dederint, excipientes me fatalis acclamationibus,
qvod putarent me non ſolum ipſorum propoſi-
tum, rogantiſve ut propitius in eorum urbem
adveniam. Ego autem propius accedens juſſi gu-
bernatores longe a terra accorsus jacere, ne appa-
reret oppidanis navigia eſſe ſtratagemate navi una
advectus proſilire, cum eis expoſtulabam, qvod
tam inulte ad violandam fidem mihi datam eſſent
facilesadeinde policebat certam veniam, ſi decem
principes ad me mitterent: qvi ſine mora ſolicitus
navem impoſitos mihi Tarichea in cuſtodiam.
Atqve hac arte alios poſt alios accipiendo paulla-
tim univerſum ſenatum & parem ex primoribus
populi numerum illo tranſtuli. Tum relin-
qva multitudo, ut vidit in qvanto eſſet periculo,
rogabat, ut tumultus autorem ſupplicio trac-
derem. ſi Clatus dicebatur, audax & temera-
rius juvenis. Ego, qvi nefas ducebam virtum
tribuſem interficere, & tamen neceſſe labe-
bam ponam de eo ſumere, Leviam tunm e fa-
tellitibus fuſi, ut accedens ei manum alteram
praecideret: qvi cum non auderet fohis in tan-
tum multitudinem progredi, ne timiditas ejus

ſentiretur a Tiberienſibus vocato Clito, qvoniam inqvam meritus es ambas manus amittere homo in me tam ingratus & perfidus, eſto nunc tibi ipſe carnifex, ne tibi cunctanti gravius inferatur ſupplicium. Cumqve multis precibus alteram manum ſibi donari peteret, ægre annui. moxqve libenter, ne ambabus mulctaretur, arrepto cultro ſiniſtram ſibi præcidit. Atqve hoc modo is tumultus eſt compoſitus. Me deinde reverſo Taricheas, Tiberienſes, ut cognoverunt ſtratagema qvo uſus ſum, mirabantur qvod abſqve cæde ſedaviſſem ipſorum veſaniam. Ego autem accitis e cuſtodia Tiberienſibus, & in his Juſto patreqve ejus Piſto, adhibui eos convivio: & inter epulandum dixi me non ignorare Romanos potentia mortales omnes præcellere, diſſimulare tamen propter latronum multitudinem: ſuadebamqve ut & ipſi idem facerent expectantes meliora tempora, neqve interim gravatim ferrent meum imperium, qvandoqvidem non daretur alius dux commodior. Juſtum etiam admonebam, qvod anteqvam ego Hieroſolymis veniſſem, Galilæi fratri ejus manus amputaverint, objectis fictitiis literis & falſi crimine: qvodqve poſt Philippi diceſſum Gamalitæ a Babyloniis diſſidentes Charetem occiderint ipſius Philippi conſanguineum: & qvod Jeſum ejus fratrem, ipſius Juſti ſororium, æqva & modica pœna affecerint. His allocutus eos in convivio, juſſi mane Juſtum cum ſuis abire liberos. Paulo autem ante Philippus Jacimi filius a Gamala talem ob cauſam abierat. Quamprimum didicit Varum a rege Agrippa deteciſſe, ſucceſſoremqve ei miſſum Modium Equum virum ſibi amicum, de ſuo ſtatu ſignificavit ei per literas: qvibus ille receptis perlibenter cognovit Philippum eſſe incolumem: eaſqve literas ad regem ac reginam miſit tum agentes apud Berytum. Tum rex, ut intellexit falſum fuiſſe rumorem qvod Philippus ducem ſe Judæis contra Romanos præbuerit, miſit eqvites, qvi eum ad ſe deducerent: venientemqve complexus comiter, oſtentabat hominem Romanis ducibus, hunc eſſe dicens quem fama deteciſſe a Romanis vulgaverat: moxqve jubet eum aſſumpta manu eqvitum properare in Caſtellum Gamala, & abductis inde domeſticis Babyloniis in Batanæam reſtituere: dareqve operam modis omnibus neqvid novi moliantur ſubditi. His mandatis a rege acceptis Philippus ad exeqvendum ea properat. Joſephus autem qvidam medicaſter aſcitis juvenum audaciſſimis, & concitatis Gamalenſium primatibus, ſuaſit populo, ut a rege deficerent, armiſqve arreptis vindicarent ſe in libertatem priſtinam: atqve ita alios pertraxerunt in ſuam ſententiam, cæſis qvi auderent contra hiſcere. In his periit & Chares Jeſuſqve hujus conſanguineus, & ſoror Juſti Tiberienſis,

μὴ βληθεὶς καταδήλων γλώσσῃ τοῖς πιθέρειεῦσιν, αὐτὸν κλίπτη φωνήσας, ἐπιδὴ καὶ ἀξιῶ εἶναι παρ' ἐμοὶ τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ἀποβαλεῖν, ἕτως ἀχάριστος εἰς ἐμὲ γλώσσῃ, γλώσσῃ σεαυτοῦ δήμιος, μὴ καπείδησας χέρωνα πιμωρίαν ὑποσχῆς. ὃ τ' ἔπραξε αὐτῷ συγχωρῆσαι πολλὰ δεομένῳ, μόλις κατένευσα. κἀκεῖνος ἀσμένως ἀπὸ μὴ τὰς δύο χεῖρας ἀποβαλεῖν, λαβὼν μάχαιραν κόπτει τὴν δεξιὰν ἑαυτοῦ. καὶ τοῦτ' ἔπαυσεν. πιθερεῖς δ' ὡς εἰς τὰς περιχέας ἀφικόμην, γνῶντες τὴν στρατηγίαν ἣ κατ' αὐτῶν ἐχρησάμην, ἀπεθαύμαζον, ὅτι χωρὶς φόνων ἔπαυσα τὴν ἀγχωμοσύνην αὐτῶν. ἐγὼ δὲ τοὺς ἐκ τῆς ἱερατικῆς μεταπεμψάμενος καὶ πλήθους τῶν πιθερέων, ἓν δ' σὺν αὐτοῖς ἰοῦστος, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ πίστος, συνδείπνους ἐποιησάμην. ἐπὶ παρὰ τὴν ἑστίασιν ἔλεγον, ὅτι τὴν ῥωμαίων δύναμιν οὐδὲ αὐτὸς ἀγνοῶ πασῶν διαφέρουσαν, σιγῶ μὴν τοὺς λῃστὰς ὑπὲρ αὐτῶν καὶ αὐτοῖς δὲ ταῦτα συνεβούλευον ποιεῖν, τὸν ὑπάρχοντα πεπεμφόσι καιρὸν, καὶ μὴ δυσανασχετεῖν ἐμοὶ στρατηγοῦντι, μηδενὸς γὰρ αὐτοῖς ἕτερον δυνήσεσθαι ῥᾳδίως ὑπηκόους ὁμοίως τυχεῖν. τὸν ἰοῦστον δὲ καὶ ὑπερεμίμησκον, ὅτι πρόσθεν ἢ με ὑπολαβεῖν ἐκ τῶν ἱεροσολύμων οἱ γαλιλαῖοι τοὺς ἀδελφοῦ τοῦ χεῖρας ἀποκόψαντες αὐτοῦ, πρὸς δὲ πολέμου τάλαντα αὐτοῦ χρημάτων κακουργίαν ὑπεκαλέσαντες. καὶ ὅτι μὴ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ φιλίππου γαμαλῖται πρὸς βαβυλωνίους ποιησάμενοι ἀνέλοιεν χάριτα, συγγνοὺς δ' ἂν ὅτι δὲ φιλίππου, καὶ ὡς ἰησοῦν τ' ἀδελφὸν αὐτοῦ ἄνδρα τῆς ἀδελφῆς ἰούστου σωφρόνως κολάσειεν. ταῦτα πρὸς τὴν ἑστίασιν ἀναχθεὶς, τοὺς μὲν τ' ἰούστου ἔωθεν ἐκέλευσα πάντας τῆς φυλακῆς ἀπολυθῆναι. πρὸς δὲ πύτων σωσθὴν τὸν ἰακίμου φίλιππον ἀπελθόντα ἐκ γαμάλα δ' φρουρέως πιαύτης αἰτίας γνωμένης. φίλιππος πυθόμενος μεταξὺ μὲν οὐδαρέων λόγος δ' βασιλέως ἀγείρασα, ἀναδοχον δ' ἀφίχθαι μοδίου ἵππου ἄνδρα φίλον αὐτῷ καὶ σωθῆναι πάλαι, γράφει πρὸς τὸν τὰς καθ' ἑαυτὸν τύχας ἀπαγγέλλων, καὶ ἀναγκαῖα τὰ παρ' αὐτοῦ πιμφθέντα γράμματα πρὸς τοὺς βασιλέας ἀποστάλλει. καὶ μόδιον δεξάμενος τὰς ὑπηρεσίας, ἐχάρη σφόδρα, σώζεσθαι τὸν φίλιππον ἐξ αὐτῶν ὑπάγγελον. καὶ πρὸς τοὺς βασιλέας ἐπιμψε τὰ γράμματα, πρεσβευτὴν ὄντας. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀγρίππας ὡς ἔγνω ψευδῆ τὴν περὶ φιλίππου φήμην γνωμένην, λόγος δὲ διῆλθεν ὡς στρατηγοῖ τῶν ἰουδαίων ὑπὲ τὴν πρὸς ῥωμαίους πόλεμον, ἐπεμψεν ἵππεῖς τοὺς ἀναπιμψαῖς τὸν φίλιππον. ὁ δ' ἀναγνωμένου ἀπαρασκευὴ τὰ φιλοφρόνως, πῖς τι ῥωμαίων ἡγεμονίαν ἐπιδείκνυεν, ὅτι δὲ φίλιππος οὐ τῖς ἐστιν, πρὸς οὐ διέχρησε λόγος ὡς ῥωμαίων ὑποστάντες. κελεύει δ' αὐτὸν ἵππεῖς τινας ἀναλαβόντα, ᾗ τάχιον εἰς γαμαλα τὸ φρούριον παραδῆναι τοὺς οἰκείους αὐτῷ πάντας ἐκπέμψαι ἐξάξοντα, καὶ τοὺς βαβυλωνίους εἰς τὴν βατανέαν πάλιν ἀποκαταστήσοντα. παρῆλθε δ' καὶ πᾶσαν πιθανὸς πρόνοιαν ὑπὲρ δ' μὴ γενέσθαι τινὰ νεωτερισμὸν ἐφ' ἃ τ' ὑπηκόων. φίλιππος μὲν οὖν ταῦτα δ' βασιλέως ὑπεκλαβὼν, ἐποιεῖτο πάσων ἀ προσέταξεν. ἰώσηπος δ' τ' ἰατρίνης πολλὰς νεανίσκους θεασῆς, προτρεψάμενος αὐτὸ, σωθέρας τι ἐ ἐπαναστὰς τοὺς ἐν γαμαλα πρώτους, ἐπεμψεν αὐτοῖς ἀφίξεσθ' δ' βασιλέως, ἐ ἀναλαβεῖν τὰ ἔπαλα, ὡς

Δαλάτων τ' ἐλθόντων ὑπολημψομένους, καί τινας μὲν ἐβιάσαντο, τοὺς δὲ μὴ σωαρεσκομένους αὐτῷ τ' γνώμαις ἀνῆρεν. κλείσας δὲ χάριλα, ἐ μεθ' αὐτοῦ πινα τ' συγγενῶν ἰησοῦ, καὶ ἰούστε δ' πιθερέως ἀδελφὸν ἀνεῖλεν. καθὼς

Digitized by Google

καθὼς ἤδη προέπεμψα γράφειν ὑμῖν, ἐβούλοντο πέμψαι δύναμιν αὐτοῖς ὁπλιτῶν, ἵνα τὰς ἀναστήσοντας αὐτῶν τὴν πόλιν τείχη. κἀγὼ πρὸς ἀμφότερον ἀντέπεμψα ὧν ἠξίωσαν. ἀφίσταται δὲ βασιλέως καὶ ἡ γαυλανῖτις χώρα μέχρι κώμης σολυμᾶ, στάδια ἑβδομήκοντα· ἔστι δὲ καὶ σωγαννὶ φύσει κώμης ἀχυρωτάτης ὠκοδομημένη τείχη. πρὸς τῇ ἄνω γαλιλαίᾳ κώμας καὶ πάνυ πεφραγμένας οὔσας ἐτείχησα προσθήκαις. ὀνόματα δὲ αὐτῶν, ἰάμνια, ἀμερύθα, χαραβή. ἀχυρώσατο δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, πόλεις μὲν τιβεριάδα, τιβεριάδα, σεπφωρὶν κώμας δὲ δεκέλων ἀπήλαυνον, βηρσουβὲ, σελάμην, ἰωτὰπατα, καφαραθὰ, κωμασύανα ναὶ πάφα, καὶ τὸ ἰταβύριον ὄρος. εἰς ταύτας καὶ σῖτον ἀπεθέμην πολύν, ὡς ὅπλα πρὸς ἀσφάλειαν τοῖς μὴ πάνυ πεφραγμένοις. ἰωάννης δὲ τῆς ἡλικίας, τὸ κατ' ἐμοῦ μᾶλλον προσηύξετο βαρέως φέρων τὴν ἐμὴν ὑπεραγίαν. προσεμάνθανον οὖν πάντας ὑποπτεύων με πονηρούς, τῇ μὲν αὐτοῦ πατρίδι τοῖς γιχαλοις καπεσπάσῃ τείχη, τὰ ἀδελφὸν δὲ σίμωνα καὶ τὰ ὅσα ἰωνάθην ὁ ὁπλίτας πρὸς ἑκατὸν εἰς ἱεροσόλυμα πέμπει πρὸς τὸν δὲ γαμαλιήλου σίμωνα, προσκαλέσαντας αὐτὸν πέμψαι τὸ κοινὸν τῶν ἱεροσολυμιτῶν τῷ δεχθῆναι ἀφελομένους ἐμὲ τῶν γαλιλαίων, αὐτὸν ψηφισαμένους τῷ ἐξουσίαν τούτων. ὁ δὲ σίμων ἐτος ἦν πόλεως μὲν ἱεροσολύμων, ὑμνοῦς δὲ σφόδρα λαμπρὸς, τὸ δὲ φαρισαίων αἱρέσεως, οἵ πρὸς τὰ πάτρια νόμιμα, δοκοῦσι τἄλλων ἀκριβείᾳ διαφέρειν. ἦν δὲ ἐτῶν ἀνὴρ πλήρης σωφροσύνης τε καὶ λογισμοῦ, δυνάμενος τὰ πράγματα κακῶς κείμενα φρονήσει τῇ ἑαυτοῦ διορθώσασθαι, φίλος τε παλαιὸς τῷ ἰωάννῃ καὶ συμπλοῦς, πρός με δὲ τοῦ διαφέρους ἦκεν. δεξαμένου δὲ τὰ ἀδελφοῦ, ἔπεισεν τοὺς ἀρχιερεῖς ἄνανον καὶ ἰησοῦν τὸν σαμαλᾶ, πρός τε τῶν τῆς αὐτῶν φύσεως οἰκείων, ἐκκεκηρύχθαι με φυγάδα, καὶ μὴ πρόσθεν ἐπιμήκυσον αὐχένα δεῖν τῇ ἀρχῇ, συμβαίνειν αὐτοῖς λέγων εἰ τὰ γαλιλαίων ἀφεροῦσθαι. μὴ μέλλειν δὲ παρακαλεῖ τοὺς περὶ τὸν ἄνανον μὴ καὶ φῶσιν γνῶσιν μὴ πλῆς ἐπέλθω τῇ πόλει δυνάμεως. ὁ μὲν σίμων ταῦτα συνεβούλευεν. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἄνανος ὡς ῥᾴδιον εἴη τὸ ἔργον ἀπέφαινεν πολλοὺς μὲν τῶν ἀρχιερέων καὶ δὴ πλήστους παρεσκευάσθαι μαρτυρεῖν, ὅπ καλῶς ἐγὼ πράττω, πειθοῦσι δὲ κατηγορίαις ἀνδρὸς καθ' οὗ μηδὲν λέγειν δύνανται, φαύλων ἔργων εἶναι. σίμων δὲ, ὡς ἤκουσε τὰ ὦμὰ δὲ ἀνάνου, σιωπῶν μὲν ἐκέλευεν ἡσυχίαν ἄγειν, μηδὲ εἰς πλοῦς ἐκφέρειν τοὺς λόγους αὐτῶν, παρακαλοῦντα δὲ αὐτὸς ἔφασκεν, ἵνα θᾶττον μεταπεμφθείη ἐκ τῆς γαλιλαίας. παρακαλεῖται δὲ ὁ τὸν ἀδελφὸν. δὲ ἰωάννης παρεσκεύαζεν πέμπειν ὅμηρους πρὸς τὸν αἰτίαν, ταχὺ δὲ οὕτως ἐφ πτεῖν αὐτοὺς μεταβαλόντας τὰς γνώμας. καὶ πόλ ὁ ἐπράττεν ὁ σίμων ὁ παρὰ τοῦ ἱερ. ὁ δὲ ἄνανος καὶ ὁ σὺν αὐτῷ τοῖς ἀρχιερεῦσι διαφθαρέντες σωτῆρίᾳ τῆς γαλιλαίας ἐκάλουν με, μηδενὸς ἄλλου τῶν κ' τῶν πόλιν ἄρτι γινώσκοντος, καὶ δὴ ἔδοξεν αὐτοῖς πέμπειν ἄνδρας κ' γν μοῦ διαφέροντας, τῇ παιδείᾳ δὲ ὁμοίους. ἦσαν δὲ αὐτῶν οἱ μὲν δημόσιοι δύο, ἰωναθὴς καὶ ἀνανίας φαρισαῖοι τὰ αἱρέσεων. ὁ δὲ τρίτος γενος ἱερατικοῦ γένους φαρισαῖος καὶ αὐτὸς σίμων σὺ ἐξ ἀρχιερέων νεώτατος σκεύων. πυθόμενος ἐκέλευσεν ἀφικομένους εἰς τὸ πλῆθος τῶν γαλιλαίων, πυθέσθαι παρ' αὐτῶν τὰ αἰτίαν, δι' ἣν ἐμὲ φιλοῦσιν. εἰ δὲ φεύγει ὁπ πόλεως τοῦ τῆς ἱεροσολύμων, καὶ αὐτοὺς ἐξ σκεύων λέγειν παρέχειν πους πόσαρας. εἰ δὲ

A sicut supra diximus. Post hæc me rogarunt per literas, ut præsidium ad se mitterem, & simul, qui oppidum eorum cingant mœnibus: ego vero utrumque annui. per eosdem dies Gaulanitis quoque regio ab Agrippa deficit usque ad vicum Solymam. Soganni etiam & Seleuciæ locis natura munitis addidi mœnia. Superioris etiam Galilææ vicos quamvis prærupto situ munivi similiter, Jamniam, Amerytham, Charaben. In Galilæa vero B permunivi oppida Taricheas, Tiberiada, Sephorim: vicos, Arbelorum speluncam, Bersobe, Selamen, Jotapata, Capharath, Comofugana, Næpapha, & montem Itabyrium. In ea loca & frumenti magnam vim condidi, & arma quibus se tuerentur contuli. Interim Joannes Levi filius indies majori me prosequebatur odio, meos successus ferens graviter. cumque decrevisset omnino me de medio tollere, postquam Gischala patriam cinxit mœnibus, Simonem suum fratrem C cum centum militibus mittit Hierosolyma ad Simonem Gamalielis filium, rogans, ut cum Hierosolymitana civitate ageret, ut mihi abrogato imperio, rebus Galilææ Joannem ipsum suffragio communi præficerent. hic Simon Hierosolymitanus erat illustri cum primis genere, Pharisæus D secta; quæ quidem videtur exactius tenere leges patrias: insigni vir prudentia, & qui labantes res posset consilio suo in integrum restituere: utebaturque jampridem Joannis amicitia, mihi infensus tunc temporis. Motus igitur amici precibus suasit pontificibus Anano & Jesu Gamalæ filio, aliisque suæ factionis hominibus, ut me crescentem tollerent, nec paterentur ad summum gloriæ fastigium evadere. id enim fore ipsis quoque conducibile, si amoveret a præfectura Galilææ. Sed non esse cunctandum Anano & cæteris, ne hoc consilio prodito urbem invadam cum exercitu. Hæc consulenti Ananus pontifex retulit non esse id facile, cú tam multi pontifices & primores populi testes sint mihi bene administratæ provinciæ: nec æquum esse accusare eum cui nihil possis objicere. Tum Simon jubet illos totam rem silentio tegere: sibi curæ futurum, ut quamprimum a Galilæa submovear: accitoque fratre Joannis, mandavit ei, ut munera ad Anani amicos mitteret, ita enim forte citius concessuros in suam sententiam. Sic tandem Simon effecit quod voluit. G Ananus enim & socii corrupti largitionibus, consilia de abroganda mihi præfectura conferunt, e civibus nemine alio conscio. itaque placuit mittere viros præstantiores genere, eruditione pares. horũ plebeji erant duo, Jonathas & Ananias Pharisæi: tertius vero Jozarus sacerdotalis generis, Pharisæus hic quoque: Simon vero ex ordine pontificum, omnium natu minimus. hos jusserunt advocata Galilæorum concione quærere, cur ita me diligant: quod si respondeatur, quia Hierosolymita sim: dicere sibi quoque Hierosolyma esse patriam. Sin autem

peritiam legum in me probent, dicendum nec sibi ignotos esse ritus patrios. qvod si sacerdotii nomine me diligi dixerint, referendum ex ipsis qvoq; duos fungi sacerdotio. ita instructi collegæ Jonathæ argenteorum qvadraginta millia ex ærario accipiunt. Et qvia per id tempus Jesus qvidam Galilæus cum sexcentorum militum cohorte Hierosolyma venerat: accitum hunc numerato trium mensium stipendio conducunt, jussum sequi Jonatham & collegas, imperataqve eorum facere: eisqve adjungunt trecentos cives mercede autoratos similiter. His ita paratis legati proficiscuntur, comitante Joannis fratre cum suis centum militibus, mandatum habentes ab his, qvi se miserant, ut si sponte ab armis discederem, vivum me Hierosolyma mitterent: si repugnarem, freti mandato impune interficerent. Eisdem etiam literæ ad Joannem datæ sunt, hortantes, ut sit paratus bellum contra me gerere. qvin & Sephoritis, Gabaritis atqve Tiberiensibus autores fuerunt, ut Joanni contra me ferrent auxilia. Hæc cũ pater meus ex Jesu Gamalæ filio consiliorũ omnium participe mihiqve amicó cognita ad me perscripsisset, male me habuit ingratitudo civium per invidiam occidere me volentium, nec minus ægre ferebam vocari me soliciti parentis precibus, dicentis cupere se meum conspectum ante obitum. qvapropter amicis aperui omnia, addens post triduum relicta præfectura abiturum me in patriam. qvo audito mœsti omnes & flentes deprecabantur ne se deseram perituros si destituantur meo imperio. Cumqve apud me propriæ salutis qvam precum illorum potior haberetur ratio, veriti Galilæi ne ob meum discessum contemnerentur a latronibus dimissis nuntiis per totam regionem suam indicant me velle discedere. qvo audito multi undiqve convenerunt cum uxoribus & liberis non tam mei desiderio, ut opinor, qvam metuentes sibimet. me enim præsente in tuto sibi esse videbantur. Venerunt igitur ad me populariter in Magnum campum, ubi tum agebam apud vicum Asochim: quo tempore mirabile somnium noctu mihi observatum est. cum enim in cubili essem mœstus & turbatus obrecens acceptas literas, visus est mihi vir qvidam adstans dicere: Desine o bone tristari & metuere. nam hæc tristia magnum te reddent ac fortunatum per omnia. succedent enim feliciter non hæc solum, sed & multa alia. qvare perdura memor qvod oporteat te & cum Romanis bellum gerere. Post hoc somnium surrexi volens in campum descendere. tum vero me conspecto multitudo Galilæorum mixta mulieribus & pueris prostrata in faciem cum lacrymis supplicabat ne se imminente hoste deseram, neve meo discessu regionem suam prodam inimicorum injuriis. & cum precibus nihil agerent, adjurabant me, ut maneam, jactantes multa

A Διὰ τ ἐμπειρίαν τῶν νόμων μηδ' αὐτοὺς ἀγνοεῖν ἔθη τὰ πάτρια φάσκειν. εἰ δ' αὖ διὰ τὴν ἱερωσύνην λέγοιεν ἀγαπᾶν με, καὶ αὐτῶν δοκεῖν εἶναι δύο ἱερεῖς ὑπάρχειν. παὶδ' ὑπολήμφοι οἱ περὶ τ ἰωνάθην πεισας μυριάδας ἀργυρίου διδόασιν αὐτοῖς ἐκ τῶν δημοσίων χρημάτων. ἐπεὶ δέ τινα γαλιλαῖον ἤκουσεν Ἰησοῦν ὀνόματι παρ' αὐτὸν τάξιν ἐξακοσίων ὁπλιτῶν ἔχειν στρατηγοῦντα τῆς ἱεροσολύμοις, τότε μεταπεμψάμενοι τὸν καὶ τριῶν μηνῶν μισθὸν δόντες, ἐκέλευσαν ἑπεσθαι τοῖς περὶ τ ἰωνάθην πεῖσαρχοῦντας αὐτοῖς. καὶ τῶν πολιτῶν ἓ τριακοσίοις ἀνδράσι δοντες ἐξιέναι εἰς τρῶλον, προστάξαι ἀκολουθεῖν τοῖς πρεσβευσι. πειθόντων δ' αὐτῶν, καὶ πρὸς τ ἔξοδον διατεινόντων, ἐξίενται οἱ περὶ τ ἰωνάθην σὺν τ υἱοῖς, ἐπαγόμενοι καὶ τ ἀδελφὸν τ ἰωάννα καὶ ἑταίρους ἑκατόν, λαβόντες ἐντολὰς ὡς τῶν πεμψάντων, εἰ μὲν ἑκὼν κατάθοιμην τὰ ὅπλα, ζῶντα πέμπειν εἰς τὴν τῶν ἱεροσολυμιτῶν πόλιν, εἰ δ' ἀντιποιοίμην, δοκιμάζειν μηδὲν διὰ δίκης, αὐτῶν γὰρ εἶναι τὸ πρόσταγμα, ἐγγεγράφησαν γὰρ καὶ τοῖς ἰωάννη πρὸς τ κατ' ἐμοῦ πόλεμον ἑτοιμάζεσθαι, πῶς τι στρατοφάγον καὶ χάβαρα κατακοῦσι καὶ πλεμοῦσι πρόσφατον συμμαχίαν τῷ ἰωάννη πέμπειν. ταῦτα μοι ὁ πατὴρ γράψαντος, ἐξέπι ὃ πρὸς αὐτὸν ἰησοῦς ὁ γαμαλὰ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ βουλῇ γνωμίμων ὡς, φίλος ὢν καὶ σωτὴρ ἐμοὶ, σφόδρα πρεσήλγησα, πῶς τι πολίτας οὕτω περὶ ἐμὲ γνωμίους αἰχαλίστους ἐπηγνοὺς λάθοιεν ἀνωρεθῆναι με προσκέαι, ἢ τὴν τ πατέρα λάθοιτῶν γραμμάτων πολλά με ἐξαναλῶν αἰφικέσθαι πρὸς αὐτὸν, πιθὲν γὰρ ἐφη θεάσεσθαι τὸν ὑὸν πρὸ ὃ πλούτου. ταῦτα δὴ πρὸς τοὺς φίλους ἔπαν, καὶ ἐπ μὴ τριτίου ἡμέραν καταλιπὼν τλὺ χώραν αὐτῶν εἰς τ πατρίδα παρεσκεύαζον. λύπη δ' ἅπαντας τοὺς ἀκείσαντας κατέχε, παρεκάλουν τε κλαίοντες μὴ ἐγκαταλιπεῖν αὐτοὺς δουλευομένους, ἀ τ ἐμῆς ἐρατηγίας διστερηθεῖεν. οὐ καταδέοντες δέ μου τ ἱκετείας αὐτῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐμαυτὸ φροντίζοντος σωτηρίας, θέσαντες οἱ γαλιλαῖοι μὴ ἀπλήστος δ' καταφρόνητι τῆς λήσεως ἥκειτο, πέμπουσιν εἰς τ γαλιλαίαν ἅπασαν τοὺς σημανοῦντας τλὺ ἐμλὰ γνώμλω περὶ τ ἀπελλαγῆς. πολλοὶ ὃ καὶ παντα χόθεν σωὴχθησαν. ὡς ἤκουσαν, μ γυναικῶν καὶ πίκνων, οὐ πόθῳ δοκῶ μοι τῶ πρὸς ἐμὲ μᾶλλον, ἢ τῶ περὶ αὐτῶν δέει τὸ πεσόντος, ἐμοῦ γὰρ φρονμίοντος πείσεσθαι κακὸν οὐδὲν ὑπελάμβανον. ἦκον σὺν πάντες εἰς τὸ μέσον πεδίον ἐν ᾧ διετρίβον, ἀσωχὴς ἐστι ὄνειρα τάτῳ. θαυμάσιον οἷον ὄνειρον λέξε τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἐθεασάμλω. ἐπεὶ γὰρ κοίτην ἐτεσκεύλω λέξε τὰ γραφέντα λυπούμλος καὶ ταραττομλος, εἶδόξα τινὰ λέγειν ὑπιστάντα μοι, παύσας τλὺ ψυχλὺ ὠὲτος, ἀλγῶν, πάντες τ ἀπαλλάσου φόβου. τὰ γὰρ λυποῦντα σε μείζονα ποιήσει, καὶ ἐν πᾶσιν εὐτυχέσιν. κατορθώσεις δ' ἐμόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἕπερα. μὴ κάμνε δὴ, μέμνησο δ' ἐπ καὶ ῥωμαίους δεῖ σε πολεμῆσαι. τοῦτον δὴ τ ὄνειρον θεασάμλος, ἀνίστημαι καταβῆναι σπεύδομένος εἰς τὸ πεδίον. πρὸς ὃ τ ἐμὴν ὄψιν πᾶν τὸ πλῆθος τῶν γαλιλαίων, ἦσαν δ' ἐν αὐτοῖς γυναῖκες τὰ καὶ παῖδες, ἐπὶ στόμα ῥίψαντες ἑαυτοὺς, καὶ δακρύοντες ἱκέτευον μὴ σφᾶς ἐγκαταλιπεῖν τοῖς πολεμίοις, μηδ' ἀπελθὼν ἐάσαντα τλὺ χώραν αὐτῶν ἐνδέσμα τοῖς ἐχθροῖς ὑπομλεῖναι. ὡς ὃ τ δέησιν οὐκ ἔπειθον, κατηνάγκαζον ἔρκοις μλύειν παρ' ἑαυτοῖς· ἐλεισόμενοι τὴν

τοῦ δήμου πολλὰ τῶν ἱεροσολυμιτῶν, ὡς εἰρηνεύοιεν τὰ A convicia in Hierosolymitanum populum, qvi
χώρια αὐτῶν σὺν ἑαυτοῖς. παῦται δὴ καὶ ἐπακούων αὐ-
τῶν καὶ βλέπων τὸ πλῆθος τοῦ κατηφιῶντος, ἐκλάθη
τοῖς ἔλεσιν, ἄξιον εἶναι νομίζων ὑπὲρ τοσούτου πλή-
θους καὶ τοιούτους κινδύνους ὑπομένειν. κατένευον
οὖν μένειν, καὶ πεντακισχιλίους ἐξ αὐτῶν ἐπαλίτας ἥ-
κειν κελεύσας ἔχοντας ἑαυτοῖς τροφάς, ὅπη τὰς οἰκή-
σεις ἀφῆκα τοὺς ἄλλους. ἐπεὶ δὲ οἱ πεντακισχίλιοι
παρεγένοντο, τούτους ἀναλαβὼν καὶ τριακοσίους τοὺς B
σὺν ἐμαυτῷ στρατώτας, ἱππεῖς δὲ ὀγδοήκοντα, τῶν
πρώτων, εἰς χαβὼλὼ κώμην πτολεμαΐδος μεθόριον
ἔτυχον ἐπιὼν. κἀκεῖ τὰς δυνάμεις συνῆγον ἐπιμα-
χεῖσθαι σκηψάμενος ὅτι τὸν πρὸς πλακίδιον πόλε-
μιον. ἀφίκετο δὲ ὅτι μὴ δύο ἀπὸ μιλίων πρὸ αὐτοῦ στρατό-
ματος καὶ ἱππέων ἴλης μιᾶς ὑπὸ κεστίῳ γάλλῳ πεμ-
φθείς, ἵν' ἐμπέσῃ τοῖς κώμαις τῶν γαλιλαίων, αἳ πλη-
σίον ἦσαν πτολεμαΐδος. βαλλομένου δὲ ὀκνοῦ χά- C
ρακα πρὸ τῆς πτολεμαέων πόλεως, πρέσβυς κἀγὼ στρα-
τόπεδον τῆς κώμης ὄσον ἑξήκοντα σταδίους ἀπεχών. πολ-
λάκις μὲν ἐν ταῖς δυνάμεις συνῆγαγόμην ὡς εἰς μά-
χην, πλέον δὲ οὐδὲν ἀκροβολισμῶν ἐπράξαμεν. ὁ
γὰρ πλακίδιος ὅσον ἐξ ἐνόησε τοσοῦτόν με πρὸς
μάχην, αὐτὸς καταπληττόμενος ὑπεστέλλετο, τῆς
μὲν τοῦ πτολεμαΐδος ὅσον ἐχωρίζετο. κἀγὼ τέως μὲν τὴν
ταμιεῖον ἀφικόμην ἰωνάθης μὴ τῶν συμπρέσβεων,
ὧν ἐφάμην ὀλίγα τῶν ἱεροσολυμῶν ὑπὸ τῶν περὶ σίμωνα D
καὶ ἄνανον τὸν ἀρχιερέα πεπεῖσθαι, λαθεῖν με δι' ἐνέ-
δρας ἐπιβουλεύσαντες. φανερὰς γὰρ ἔτι ἡμῖν οὐκ ἐτόλμα-
σαν ποιεῖσθαι τὰς ἐπιχειρήσεις. ἰωνάθης καὶ οἱ
σὺν αὐτῷ πεμφθέντες ὑπὸ τῶν ἱεροσολυμιτῶν ἰωσήπῳ χαίρειν. ἡμᾶς ὑπὸ τῶν ἐν ἱεροσολύμοις πρώτων
ἐκπεσόντες τὸν δοὺ γισχαλὸν ἐπαινοῦμεν ἐπιβεβουλευ-
κέναι σοι πολλάκις, ἐπεμφθημεν ἐπιπλήξοντες αὐτῷ,
καὶ συμβουλεύσοντες εἰς τὰ λοιπὰ ὑπακούειν σοι. βουλό- E
μεθα δὴ σοὶ οἱ ζηλοῦντες περὶ τῶν κοινῇ πραχθέν-
των συμβουλεῦσαι ἥκειν ἵνα μὴ μὴ πολλῶν
ἐπὶ σὲ ἡ κώμη δύνωμαι ἐν στρατιωτῶν πλήθει ἐπιδέ-
ξασθαι. ταῦτα δὲ ἔγραφον πεποιθότες δυοῖν θατέ-
ρων, ἢ ὅτι χωρὶς ὅπλων ἀφικόμενον πρὸς αὐτοὺς,
ἕξειν ὑποχείριον, ἢ πολλοὺς ἐπαγόμενον κινεῖσθαι πο-
λέμιον. ἦκεν δέ μοι τοῦ ἐπιστολὴν ἱππεὺς κομίζων
θεραπὼν ἄλλως νεανίας τῶν ἐμοὶ βασιλικὴ πιστὶ στρατεύ-
σομένων. ἐγὼ δ' ὡς ἐτύγχανον ποῦ δόλιόν τι καθ' ὁδὸν ἐπύγ- F
χανον μὴ τῶν φίλων ἢ τῆς γαλιλαίας πρῶτον ἐσιώ-
μενον. ὅτε δὴ πεποιημένος οἰκέτην μοι ἦκεν πινα
ἱππέα ἰουδαῖον ὑποκληθεὶς ἐμοῦ κελεύσαντος, ἠσπάσατο
μὲν ὁδὶ ὅλως, τῷ δὲ ἐπιστολὴν πεποίηται, ταύτην εἶπεν
οἱ ἐξ ἱεροσολύμων ἥκοντες πεπεμφέναι σοι. γράφε δὴ τά-
χιστα καὶ σύ, καὶ γὰρ ἐπείγομαι πρὸς αὐτοὺς ὑποστρέ-
φειν. οἱ μὲν οὖν κατακείμενοι τὴν δὲ στρατιὰν πλη-
σίαν ἐτύμασαν, ἐγὼ δὲ καθεζόμενος παρεκάλουν, καὶ G
σωθεῖσαν ἡμῖν. δρησμεύου δή, τῷ μὲν ἐπι-
στολὴν μετὰ χεῖρας ἔχον ὡς ἐδεξάμην, πρὸς δὲ
τοὺς φίλους περὶ πραγμάτων ἑτέρων τὴν ἐμιλίαν ἐ-
ποιούμην. μετ' οὐ πολλὴν ὥραν ἐξανεστὰς, καὶ τοὺς
μὲν ἄλλους ἀπολύσας ὅτι κοίτου, παραμείνας δέ
μοι μόνον τῶν ἀναγκαίων φίλους πρεσβύτας καλέσας,
καὶ τοῦ παιδὸς προσκλίνας οἶνον ἑτοιμάσαι, τῷ
ἐπιστολὴν ἀναπτύξας μηδενὸς ἐμβλέποντος. καὶ
αὐτὸς πρῶτον σιωπῇ τῶν γεγραμμένων ἀπήιειν, πάλιν

convivia in Hierosolymitanum populum, qvi se in pace non sinerent. Hæc audiens & videns plebis mœstitiam flexus sum misericordia: non indignum ratus pro tanta multitudine, vel apertum sustinere periculum. itaqve mansurum me annui, & jussis adesse ex omni eo numero qvinqve millibus cum armis ac commeatibus, cæteros dimisi in suam qvenqve patriam. cumqve præsto essent illa qvinqve millia, assumptis his & tribus millibus militum qvos ante habueram, & octoginta eqvitibus, iter feci in vicum Chabolonem situ in confiniis Ptolemaidis: ibiqve continebam paratas copias, qvasi gesturus bellum contra Placidum. venerat is cum duabus cohortibus & turma eqvitum, missus a Cestio Gallo, ut incenderet vicos Galilæorum vicinos Ptolemaidi, & cum ille militem suum vallo cinxisset non longe a Ptolemaidensium mœnibus, ego qvoqve castra metatus sum procul a Chabolone sexaginta fere stadiis, qvapropter sæpe militem utrinqve produximus quasi congressuri prælio, sed conatus omnis intra velitationes constitit, qvippe Placidus qvanto avidiorem pugnandi me cerneret, tanto magis ipse metu detrectabat prælium, nusqvam secedens a Ptolemaide. Per idem tempus veniens cum collegis Jonathas, qvem missum Hierosolymis diximus a factione Simonis & Anani pontificis, conabatur me per insidias capere, non ausus aperte aggredi: scripsitqve ad me literas hujusmodi: Jonathas & collegæ legati Hierosolymitarum Josepho salutē. Qvoniam Hierosolymis relatum est ejus civitatis primatibus, Joannem Gischalenum sæpe tibi tetendisse insidias, miserunt nos, ut objurgaremus hominem, juberemusqve in posterum imperata tua facere. qvare, ut de tuo qvoqve consilio provideamus in futurum qvid agendum sit, rogamus qvamprimum ad nos non magno comitatu venias: neqve enim vicus hic capit turbam militum. hæc ita scripserunt alterutrum sperantes, aut habituros se venientem sine armis obnoxium: aut si copias armatas adducerem, judicaturos perduellem patriæ. has literas qvidam eqves attulit, juvenis audax, qvi olim regi militaverat. erat autem hora noctis jam secunda, & forte cum amicis Galilæorum qve optimatibus discumbebam in convivio. cumqve famulus renunciasset venisse ad me qvendam Judæum eqvitem, meo jussu intro vocatus salutavit neminem, tantum epistola prolata, hanc, inqvit, tibi mittunt, qvi nunc venerunt Hierosolymis. & alii qvidem convivæ mirabantur frontem militis: ego vero hortatus sum eum sedere & nobiscum cœnam sumere. qvod ubi recusavit, epistolam ita, ut acceperam manu retinens, cum amicis fabulabar de rebus aliis: ac paulo post surgens ablegatis aliis cubitum, retentisqve solum qvatuor amicis intimis, & puero jusso vinum promere, apertam epistolam percurri vidente nemine: & celeriter animadverso argumento denuo

complicatam tenens manibus ac fi nondum le-
gifſem, juſſimilli viginti drachmas numerari in
viaticum. oyabus acceptis cum egiſſet gratias,
intelligens hominem incri ciſſe cupidum, & hoc
facile expugnabilem: si iniquum nobiſcum po-
tere voluerit, accipies drachmam in ſingu-
los captivos. accepit ille conditionem, & mirum
vinum ingurgitans ovo plus mereret pecu-
nia, iamque ebrius fecreta continere non potuit: &
ſed nemine rogante ultro iuſſus eſt ſtructas mi-
hi inſidias, & quod flammatus eſſem cupidi-
bus auditis refcripſi ad hunc modum. Joſephus
Jonathæ & eius collegis ſalutem. Quod valetis
quodque in Galilæam venitis gaudeo, maxime
quia ipſum poſſum tradere vobis rerum guberna-
culis teverti in patriam, cujus reviſendæ jam-
pridem deſiderio tenebor. qvamobrem libenter
ad vos non ſolum in Xollo veniam, ſed longius
etiam, vel ſi nemo me accerſeret. Veniam tamen
debitis non valenti nunc id facere, apud Chabo-
lonem enim magnendum eſt, & obſervandus Fla-
cillus ne qved contra leges peccet in Galilæam.
præſtat igitur, ut ipſi vos huc conferatis ad me
lecta hac epiſtola. Valete. His literis datis ad per-
ferendum milii, miſi cum eo triginta Galilæo-
rum nobiliſſimos, juſſis ſalutare eatum nomines
illos, & nihil dicere præterea. additis etiam ſin-
gulis militibus ſidis in ſingulos, qvi obſervarent
ne miſſi a me aliqvod haberent cum Jonatha col-
loqvium. Poſt horum diſcedium legati fruſtrati
primæ experientiæ, aliam epiſtolam miſi ſcripto-
rum talem. Jonathas cæteriqve legati Joſepho ſa-
lutem. Denunciamus tibi,ut abſque militibus ad
veritum cliem venias ad nos in oppidum Gabara,
cognitores de Joanni objectis per te criminibus.
His ſcriptis & conſultatis Galilæis qvos miſe-
ram veniunt in Japham victum Galilææ maximum
& munitiſſimum referramqve habitatoribus: ubi
excepti fuit clamoribus plebis vociferantis una
cum mulieribus ac pueris abirent, & fineretn fe
frui huc optimo: audemqve erat vox omnium,
auditus nil Joſepho ſe portaros impetus. Itaque
legati hinc diſcedentes infecto negotio, Sepho-
ram ſe conferunt urbem Galilææ maximam qvas
incolæ ſtabiliſſimi omnium venientibus ſyſtem
prodierunt obviam: de me autem nihil dixe-
runt, nec in laudem nec in vituperium. at
poſtqvam inde deſcendorum in Aſochim, qvalis
pus apud Japhenos, excepit fant clamoribus: nec
jam cohibentes iracundiam, jubent fuos mitere,
ut fuſtibus acclamatores illos abigant. Gabara
autem veniendibus præſto fuit Joannes cum tri-
bus militum millibus. At ego, qvi jam exlitu-
tis præfenferam qvod bellum mihi interire
decreverint, aſſumptis tribus millibus milli-
tum, relictoqve in caſtris qvodam amico fidiſ-
ſimo, recepi me in Jetapata, ut vicinus eis eſſem
diligentiori meis ne malum ſinistra ſors ſcabellaq;
πόλεμον ἐπιτηδεῖον τῷ Φίλωνι ὑπάρχειν παρεσκεύαζον, ἀλλὰ μὴ
χρῆσθαι αὐτὸν ἔξω, πρὸς τοῦτο τὴν ὀργὴν ἀπο-
κλείσασα τῶν ἀρχόντων. ἐγὼ δὲ λαβὼν ὃ ἔφερεν
ἐγκώμιον, ἐπιστέλλω τοῖς συγγραφεῦσι κατ', καὶ
πάντα μᾶλλον ἐπ' ἀλκαῖον ᾖ, ἀλλ' οὐ σιωπᾶν ἐμοὶ
ἔδοξε βέλτιον. ἀλλὰ γὰρ ἀκούσῃ ὁ σχολὴν ἄγων
ἐν ἐπιστολῇ τοιαύτῃ. καὶ πάλιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ
Φιλίππῳ. ἔλεγε μὲν ἀπὸ λόγου ἐρήμου, καὶ με-
θ' ὕβρεως, ὅσων τε ἐπιτήδειον ἐγὼ εἶναι, ἀλλ'
ἔβραν ἐν τοῖς ἐμοὶ γνωσιμωτάτοις
ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἐν κατηγορίαις ἐμοῦ ἔσεσθαι
τὰ πρὸ αὐτοῦ. ἐκεῖνα ἐπιστὰς αὐτοῦ ἐξ ἐν τοῦ
τὰ τῶν. ἐμοὶ δὲ ἐπιδὴ καὶ τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ χρό-
νου ἐξηλωκότα τοῦδε τὰ τῶν ἐμοὶ ἐκ τοῦ
ἐν ἐλθόντι, ὡς μὴ μᾶλλον ἀκούσαι ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἐξ
μὲ ἐπὶ ὁμολογίᾳ ἐν πίστει, καὶ μὴ ἐπὶ κακῷ ἐν ἀγ-
γοντας ἢ τοῦτο ἀρχὴ ἐν ἐμοὶ ἐπιστολὴ. ἐν
ἐξ ἐν Ἰούλιανον καὶ ἐν ἐκ τοῦ ἐν ἐκ τοῦ ἐν ἐκ τοῦ
ἀπὸ ἐν τὰ ἐπιστολὴ ἀρχαῖος. ἔφησε. πάντα
χρόνων καὶ ἐκ τοῦ τρόπου ἔφην συμβαίνειν
γνώμαν τὰ μελλόντα ἀποβαίνειν. ἐκεῖνα ἐκ τοῦ
μόνος κατασκεῦ μὲν ἐκ τοῦ ἐν ἐκ τοῦ ἐν ἐκ τοῦ
ἐπὶ ἐκ τοῦ καὶ ἐκ τοῦ αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐν ἐκ τοῦ
ἐν ἐκ τοῦ ἐν ἐκ τοῦ ἐν ἐκ τοῦ ἐ

ad quadragesimum diduime scripsi; eis in hunc modum. Si omnino vultis, ut ad vos veniam, quadriginti quatuor in Galilæa sunt vici partim, partim oppida. ad horum quemlibet veniam absque Gabaris & Gischalis. altera enim patria est Jerusalem, altera Iscla: amica civitas. His literis receptis legisti non refrigescunt amplius, sed advocato amicorum consilio, & Joanne vigore adhibito, consultabant quomodo me pollent aggredi, cenobio Joannis ad Jordanem & singulos Galilææ vicos & oppida: elle enim in singulis unum illorum, & alterum mihi intentum eos provocandos qvali contra hostem publicum. Idem decretum publicum Hierosolymis. & ejus urbis cives cogunt judicatum me elle hostem a Galilæis, confirmentque sententiam suo suffragio: itaque, ut præsenti Galilææ tumultui deliberaui. hoc consilium affui, cæterorum, comprobatum est: imo; circa horam noctis tertiam ad meam portam, renunciante Sacchro tumultus. Quamobrem videns non elle cunctandi tempus, Jacobum virum fidelem ac literarum juxta cum discentis militibus obiervare, vias terentes a Gabaris in Galilæam, & vbicunque comprehensus ille mitteretur, maxime apud ejus proper iunctus literas, adhuc Hierosolymis, ejus, ex amicorum meorum numero cum fexcentis militibus mitti in fines Galilææ qua nur Hierofolymæ, julium latares qvibulam intercipere, & ipsos qualem conjecere in vincula, literas vero ad me transmittere His mandatis, edixi per nuncios Galilæis, ut in castellum cum armis & vtium dierum cibariis in Gabara mihi præsto fint. ita vero qvos circa me habebam milicibus in qvinque partes divisis fidelissimos fatellitum præfectos constitui, julos nempe ignotum militem inter filios admitteret. Debara vero die circa horam quintam veniens Gabara, invento ante oppidum totum campum plenum armatis, quos e Galilæa exciverat in auxilium, & praeter hos magnam multitudi vulgi promiscuam. in quamvis ipsi postquam conciouatus fuissent, omnes exclamabant beneficiorum appellantes me & fervatorem hac patria, tumego atis pro favore, gratiis, fibi eis, ut intelligerent nemineni, concentuve commeatu proprio e castris ad diripiendas villas non excurreretur. velle enim me omnium tumultum absque cæde componere. evenit autem, ut qui primum die cultodiæ fuerunt dilpoti, tabellarii Jonathæ in eos inciderent: quibus ita, ut juslerant decretis in custodia poli- quorum periegi literas legatorum plenas convicijs & menlacijs, idcirco diffimulans ea adhuc decrevi, ar illi audito meo adventu, cum omnibus fuis & jo- nne recepturent fe in jesu domicilium. Erat urbs magna, & nihil ab arce differens, quam quod muros haberet firmiores. Et

libi abdita colocte militum, & clanfis absq; una- A
jamuis, expectabant me ad fabtantum fe ventum-
tum es hinere: inffis prius militibus, ut venien-
tem me folum intromitterent exclufis cæteris. fic
enim putabant me facile poffe in fuam poteftatem
redigi: fed fefellit eos opinio: elluciente nimirum
fidu, quam primum eo perveni, ingreffus ex-
gione eorum ftatim diverforium, dormire me fi-
li legati vero credentes me vere fopiti quiefce-
re, defendentes in cubiculum folicitabant multi-
tudinem ut me male ducis officio fungentem de-
ferent: fed contra quam perabantur accidit. ad
primum enim eorum confpectum exortus eft cla-
mor Galilæorum, teftantium qua me pro meritis
compefcerentur benevolentia: incufabantque
legatos quod nulla lacefiti injuria venilent ad
turbandum tranquillitatem publicam, abire ju-
bentes, eo quod non admitteri eflent præfectum e
alium. his miffis renunciatis non dubitavi in me-
dium progredi. itaq; propere defcendi auditu-
rus quid le qui afferant. ibi procedenti mihi ap-
plaudium eft certatim ab omnibus, & acclamatum
ab agentibus gratias pro rebus adminiftratis o-
ptime. his auditis Jonathas &c. ceteri extimuerunt
ne falutis periculum adirent in curfu tanto opere,
favente mihi populi, cognitaq; autogene. fed
quis non erat id eis liberum, me poftulante, ut- D
maneant, ftabant mihi vita rationis compotes.
Igitur colibitis turbæ acclamantibus, & adfirmi-
mis militum ad vias fervandas appofitis, te nos
inopinos Joannes invaderet, juffuq; in armis eße
omnibus, ne quis repentinus noftrum incurfus
cerorem eis incuteret, primum literarum men-
tionem fecit, quas nuper ad fcripferat, miffus fe
a Hierofolymitanorum civitate, ad finiendas in- E
ter me & Joannem controverfias, meq; ad compa-
rendum evocaverant: mouti; ne inficiari poffent,
protuli ipfum epiftolam. atqui inquam, fi contra
Joannis criminationes apud te Jonatha tuosque
colegas reddenda eflet mihi vitæ ratio, adductis
prius me dudum tribuere probis viris tabilibus, ne-
cefe fuiffet approbatis teftibus & examinatis te-
ftimoniis abfolvi me veftra fententia. nunc vero
ut fcitis bene a me adminiftratas res Galilæ,
nolo tres tibi probitatis adducere, fed hos o-
mnes vobis exhibeo. ab his rationem vitæ mea
pofcite, an cum omni honeftate & juftitia eis præ-
fuerim. Vosq; viri Galilæi adjuro ne veritatem
celetis, fed coram his tanquam judicibus profi-
ratis liquid a me peccatum eft. nondum hæc
verba finieram cum una omnium vox exoritur,
beneficiorem me fuum & fervatorem appellan- G
tis: antendeq; omnia fuæ fidemonie probantis,
& ut in poflerum mei fimilis eße pergerem ro-
gantium. affirmabant etiam jureiurando o-
mnes, falvam eße per me uxorum fuarum pudi-
citiam, & nullam fibi unquam a me illatam
molefiam.. Poft hæc duas Jonathæ epiftolas
a cuftodibus meis interceptas & ad me delatas,

λόγου λαμβάνειν τοῦ ἀρχιερέως τὸν Ἰωνάθην, καὶ τοὺς
συνάρχοντας αὐτῷ, ἐπειδὴ ἐπιστολὰς ἔγραψε πρὸς
τοὺς ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ, ἐνδεικνύμενος ὡς ἐπιτρόπους
ἐκπεμφθείη παρὰ τῆς ἁγίας πόλεως, ἐπὶ τῷ διαλῦσαι τὰς
πρὸς ἐμὲ διαφορὰς. ἐμοὶ δὲ φήσων μηδὲν ἀπιστεῖν τοῖς
λεγομένοις ὑπ' αὐτοῦ, ἀπήγαγον τὴν ἐπιστολήν. ἔστι δὲ
ἐπιστολὴ τοιάδε· ἐγὼ μὲν τὰ κατὰ τὴν Γαλιλαίαν ἐπιτε-
τραμμένος διοικῶ· τοὺς δὲ ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ, κατηγορίας
ἐπ' ἐμοὶ ποιουμένους, ἀπὸ τῆς πατρίδος ἐκπεμφθῆναι
πρὸς ἐμὲ ἐκέλευσα· ἵνα τὰς αἰτίας ἀκούσαντες, καὶ τὰς
ἐμὰς ἀποκρίσεις, ἐξ ἀμφοτέρων τὴν ἀλήθειαν ἐξετάσωσιν.
ἐπιτάττω τοίνυν σοι, καὶ τοῖς σοῖς συναρχοντικοῖς, καὶ
τοῖς ἐκ τῆς κώμης τοῦ Γαμαλὰ, καὶ τοῖς ἐν τῇ Γαβαρηνῇ
πρεσβευταῖς, ἐν ἡμέρᾳ τῇ ἐπιούσῃ τῆς ἐπιστολῆς μου
παραγενομένοις εἰς τὴν κώμην τὴν Βηθμαὴν, ἐν τῇ τοῦ
Ἰορδάνου πεδιάδι, ἐπὶ τὸν ἐμὸν ἐλθεῖν κριτήριον, ἵνα
ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τῶν ἐμῶν συμβούλων τὰς αἰτίας ἀκού-
σας, τὰς ἀποκρίσεις λάβω παρ' ἑκατέρων. ἐπεὶ δὲ ἐγὼ
τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνοὺς, ἐδόκουν ἐπὶ τοῦ βήματος ἐπὶ
πολὺ καθεζόμενος ἀκροᾶσθαι τῶν ἐγκαλούντων, καὶ τῶν
ἀπολογουμένων, ἐπιφωνησάντων τῶν ὄχλων ἅμα καὶ
τῶν ἀκουόντων, ὡς ἐμὲ μόνον ἄξιον εἴη τὴν ἐπιμέλειαν
ποιεῖσθαι τῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ πραγμάτων, ἐπιτρέψαντος
τοῦ Ἰωνάθου τοῖς ὄχλοις ἀναχωρεῖν, καὶ μὴ ἐπιφέρειν
ἐμοὶ ἐνόχλησιν, ἐπὶ τοῦτο ἐλθόντες ὡς ἐμὲ, ἀλλὰ μὴ
ἐπιβουλεύειν τοῖς ἐμοῖς πράγμασι. καὶ ἐγὼ τὸν
μὲν ὄχλον ἐκέλευσα ἀναχωρεῖν, ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς οἴκοις
ἕκαστον ἀπιέναι· τοὺς δὲ ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τὸν
ἐμὸν ἐλθεῖν κριτήριον, ἵνα τὰς αἰτίας ἀκούσας, τὰς
ἀποκρίσεις λάβω παρ' ἑκατέρων. ἐπεὶ δὲ ἐγὼ τὴν ἐπι-
στολὴν ἀναγνοὺς, ἐδόκουν ἐπὶ τοῦ βήματος ἐπὶ πολὺ
καθεζόμενος ἀκροᾶσθαι τῶν ἐγκαλούντων, καὶ τῶν ἀπο-
λογουμένων, ἐπιφωνησάντων τῶν ὄχλων ἅμα καὶ τῶν
ἀκουόντων, ὡς ἐμὲ μόνον ἄξιον εἴη τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖ-
σθαι τῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ πραγμάτων, ἐπιτρέψαντος τοῦ
Ἰωνάθου τοῖς ὄχλοις ἀναχωρεῖν, καὶ μὴ ἐπιφέρειν ἐμοὶ
ἐνόχλησιν, ἐπὶ τοῦτο ἐλθόντες ὡς ἐμὲ, ἀλλὰ μὴ ἐπιβου-
λεύειν τοῖς ἐμοῖς πράγμασι. καὶ ἐγὼ τὸν μὲν ὄχλον
ἐκέλευσα ἀναχωρεῖν, ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς οἴκοις ἕκαστον ἀπι-
έναι· τοὺς δὲ ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τὸν ἐμὸν ἐλθεῖν
κριτήριον, ἵνα τὰς αἰτίας ἀκούσας, τὰς ἀποκρίσεις λάβω
παρ' ἑκατέρων. ἐπεὶ δὲ ἐγὼ τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνοὺς,
ἐδόκουν ἐπὶ τοῦ βήματος ἐπὶ πολὺ καθεζόμενος ἀκροᾶσθαι
τῶν ἐγκαλούντων, καὶ τῶν ἀπολογουμένων, ἐπιφωνησάν-
των τῶν ὄχλων ἅμα καὶ τῶν ἀκουόντων, ὡς ἐμὲ μόνον
ἄξιον εἴη τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι τῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ
πραγμάτων, ἐπιτρέψαντος τοῦ Ἰωνάθου τοῖς ὄχλοις ἀνα-
χωρεῖν, καὶ μὴ ἐπιφέρειν ἐμοὶ ἐνόχλησιν, ἐπὶ τοῦτο ἐλθόν-
τες ὡς ἐμὲ, ἀλλὰ μὴ ἐπιβουλεύειν τοῖς ἐμοῖς πράγμασι.
καὶ ἐγὼ τὸν μὲν ὄχλον ἐκέλευσα ἀναχωρεῖν, ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς
οἴκοις ἕκαστον ἀπιέναι· τοὺς δὲ ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ
τὸν

ἐξαγορεύουσιν τὰς βουλὰς τὰς ἐπὶ βλάβῃ ἐκείνων A audientibus multis Gallis legi maledicis referτούτων, καὶ μᾶλλον ἐκείνοις, ἐπ' ἐκείνῃ μὲν τῇ tissimus, meq; falso infimulantes quod tyrannum ἡμέρᾳ ἐν ᾗ καὶ αὐτὸν ἔπεφε καὶ τὰ ἄλλα ὅσα τῆς ἐπιχειρήσεως μηδὲ ἐξηκολούθησεν ἀποφυγεῖν τὴν ὀλοφυρμὸν ἔχειν, ὃ ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν φθάνοιμι ἐκείνοις ἐπιτιμῶν, ὅτι ἀκούσιόν τε καὶ ἀναγκαῖον ἐστὶν ἐκ τῶν παρόντων ἑκάστοις τὸ ἐπὶ τοῖς παροῦσι λυπεῖσθαι· ἐκείνοις δὲ ὅτι τὰ μὲν ἄλλα ἐκόντες ἐς τὴν ἐμὴν συμφορὰν ἐξηργάσασθε, καὶ ἐπεπείκεσθε τοῖς τὸν ἐμὸν θάνατον ἐπαινοῦσιν, τὰ δὲ ἐπὶ τῷ ἐμῷ σώματι ἐπιτελούμενα οὐδὲ ἐπὶ τούτοις ἐκόντες ἐς τὴν ἐμὴν ἐπιμέλειαν ἐλθεῖν ἠθελήσατε, οὐδὲ ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς παισὶν ἐποιήσασθε τὴν ἐπιμέλειαν ἣν ἐγὼ ἐποιησάμην ὑπὲρ τῶν ἐκείνων παίδων, ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς ἐπιτρόποις ἐπιτρόπους ἐκείνους ἐποιήσασθε

Jonathas & foeli Tiberiadæ multos adverſæ mihi factionis civium ad defectionis conſilia pertraxerant, quare adventu meo territi, conſilium mihi ne venerunt: ac primum mattam animi dicentes, gratulabantur mihi præſentem honorem, parum ex optima administratione Galilææ eam enim plurimi in fœnoque redundare, quorum & civis esſem & diſciplinis. deindemeam quam Joannis amicitiam ſe mihi profebit, indebitum, ut me domum conſerrem, promittentes effecturos fe mox, ut ille in manus meas pervenisset; nec religioſiſſimo apud nos ſacramento confirmarunt, cui nefas putarem non credere. poſt hæc rogaverunt, ut alio ſecederem, quodinſidiarer. ſubſtantia nulle enim ſe aliquid tumultus excitare in Tiberienſium populo. tum ego nihil ſuſpicatus visi Tariches, relictis nihilominus in civitate, qui curioſe obſervarent fermentes de me hominum. per totam etiam viam ferentem a Taricheis Tiberiadem certos diſpoſui, qui arcefſitis in civitate cognita & quaſi per manus tractata, ad me referrent. ſeqvente igitur die populus conventi in profeuchum quam vocant, precationis domum amplam & capacem tante multitudinis: quo poſtqvam venit & Jonathas, nonaudis quare defectionis mentionem faceret, dixit eqvus habere civitatem præcitis melioribus. At Jeſus ſummus magiſtratus nihil diſſimulans, præter, inqvit, civiles, obedire nos quatuor viris equum uni, præſertim illuſtri tanto genere & prudentiæ nomine celebribus, ſimul oftendens cum ſuis collegis Jonathan. hæc verbis mos Julius collaudans perraxit civium quosdam irritamentis, Herbis autem non affentibus horum, & orationibus, & dubio procul exorta fuiſſet fedi tio, niſi concinem ſolviſſet fexta hora ſuperveniens, qua noſtros ad prandium vocate ſolet ſabbatis. ita legati conſiliabantur diluta in diem poſterum, abierunt inſecto negotio. quibus conſeſſim mihi renunciatis, decrevi mane venire Tiberiadem cum; illuſtrior diei ſequentis initium, a Tarichees ex vetuſtis oſſet ab conventum jam in præſtructa populum, nondum fatis ſcienter. ad qud convenerunt. Tum legati præter expectationem me vivo & vale ſunt extis. Tandem in mentem eis venit rumorem fingere, vilos esſe, Romanorum equites in finibus ejus agri ad locum qui Hiomon ua dicitur: quo data operare-ferebantur. iidem ipſi autores eius vociferabantur, non permittendos fraudes iis impune populari agrum in conſpectu omnium. quod ideo iniciebant, ut me digreſſo ad ferendas colonis ſuppetias ipſi interim urbem occuparent silentio a me animis civium. At ego licet ſcirem ipſorum propoſitum, fecitamen quod voluerunt, ne videret contemnere Tiberienſium periculis. progreſſus igitur ad dictum locum poſtquam ne, veſtigium quidem vidi hoſtium, reverſus intre properato offendi convenille una ſenatum ſimul & populum, & legatos apud concionē proſilia accuſatione in me invehi, quod neglecta belli cura propriis tantum indulgerem voluptatibus,

Δι ἐτι ἀπαθὲς ἐμοὶ ἀμφότερα ἔδοξε τὸ πλῆθος, ἐ πολὺς ἐπαινος ἐγένετο τοῦ τε μέλλοντος ἐμοὶ τιμήματος, ὡς ἐκ τοσούτου ἐμοὶ τοῦ πατρὸς ἐπιφανοῦς ἐσομένου, ἐπειδὴ τοῦ ἀπὸ τῶν ἀρετῶν ἐμοὶ τοῦ πατρὸς ἐπιφανοῦς ἐσομένου, μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν ἔτυχε τοῦ πατρὸς λαμπρὸς ἀποτραφῆναι, συνηδόντες τε ὅτι τάχιστα μοι ἐσόμενον τὸν Ἰωνάθαν ἐκ τῶν ἐκεῖ ἐμοὶ ἐξέσεσθαι, ἐς ἃ ἐβουλόμην ἀπὸ τοῦ ἐμοῦ φίλου ἐκείνου, ἐπειδὴ τάχιστα ἐκεῖνον ἐν τοῖς ἐμοῖς ἔσεσθαι χερσὶν ἔφασαν. ἐ μὴν ἐπὶ τῷ ὁσιωτάτῳ ὅρκῳ ἐπιστώσαντο, ᾧ οὐκ ἐμοὶ ἐδόκει ἄπιστον εἶναι τοῖς ἐμοῖς ἀπιστοῦσι. καὶ μοι μετὰ ταῦτα ἐδεήθησαν ἀναχωρῆσαι, ὡς ἐπιβουλευόμενος ὑπ' αὐτῶν. ἐμοὶ δὲ οὐδὲν ἦν ἐν τῇ πόλει ἐμπόριον, ἐπὶ

ταῦτα ἡ λέγοντες προὔφερον ἐπιστολὰς τέσσαρας, ὡς ἀπὸ τῶν ἐν τῇ μεθορίᾳ τῆς γαλιλαίας γεγραμμένας πρὸς αὐτοὺς ἐπιβοηθείαν ἥκειν ὠφελουμένων φωμαίων δὲ δώσειν μέλλειν ἐπιτέλεσιν τοῦ πρέπον εἰς περίτλων ἡμέραν τῶν χώραν αὐτῶν λῃστῶν, ἐπιπαρόδειν τι καὶ μὴ προσφήναι δεομένων. ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ πρεσβεῖς λέγειν ἀληθῆ δόξαντες αὐτοὺς καταβοηθεῖν ἐπιόντας, μὴ καθέζεσθαί με δεῖν λέγοντες, ἀλλ' ἀπλῶς ἐπικαιρήσοντα τοῖς ὁμοεθνέσιν αὐτῶν. πρὸς ταῦτ' ἐγὼ, σωθῆκα γὰρ τῷ ἐπίσκοπον τὸ πρὸς τὸν ἰωνάθλεω, συστρατεύεσθαι μὲν ἐφίειν ἑτοίμως καὶ χωρεῖς ἀναβολῆς ὥρμησεν πρὸς τὸ πολεμεῖν ἐπιβεβλημένον. σωνεβάλλειν δ' ἔμοιγε καὶ ἐπείχρά μοι καὶ πάσαρις τόπος ῥωμαίοις σημῆναι πρόσταλεῖν, ὡς πέντε μοίρας διελόντας τῷ ἰδίᾳ μετὰ τῶν ἰωνάθλεω καὶ τὰς ἑπτὰ ρας αὐτός. πρέπειν γὰρ ἀνδράσιν ἀγαθοῖς μὴ μένον συμβαλεῖν, ἀλλὰ καὶ χρείας ἐπιγούσης ἡγεμόνας βοηθεῖν. ἐγὼ δὲ πᾶσι μιᾶς μοίρας σὺν ἐφίειν ἀφηγεῖσθαι δυνατὸς εἶναι. σφόδρα τοῦ πλήθ συνήρεσεν ἡ ἐμὴ συμβουλία. κἀκεῖνος οὐκ ἠναγκάζον ἐπὶ τὸ πόλεμον ἐξιέναι. τοῖς δ' ἀχρὶ μετρίως σωσχυθῆναι εἰ γνώμην, μὴ καπεργασεσθαι ἀλιτηρίαν πάντ . ἐκ δέ τις ἐξ αὐτῶν ἀναιδὴς τὸ νομα, πονηρὸς ἀνὴρ καὶ κακοῦργ , ἐπιγελᾶν τοῖς πλησίοις πανδημεὶ τὴν εἰς τὸν ἐπίδοσιν τοῦ ἦρ πρόσταξ, καὶ τῷ αὐτίκα ὥραν ἐκέλευσεν εἰς τὸ αὐτὸν πᾶν ἀνθρωπος παρέναι, πρὸ ἡμῶν φανερὸν ποιήσοντες, ὅτι μὴ παρ' ἐκείνοις τυγχάνοντες βοηθείας, πᾶν ὅσπερ ἄρχειν ἡγεμονεύσειν. ταῦτα δ' ἐλεγεῖ δι δύσβουλοι, ἀλλ' ὑπὲρ δ λαβεῖν ἀνόπλων με τῶν ἐμῶν. κἀγὼ δι ἀναγκαῖ ὑπῆκουν, μὴ δέξω καθ' φρενῶν τῆς περὶ τῷ εὐσεβῆ ὑποψίας. ὡς οὖν ἀνεχωρήσαμεν δ' ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν, οἱ μὲν περὶ τὸ ἰωναθλεω ῥαΐφασι τοῦ ἰωάννου, πρὸς αὐτὸς ἕως μὲν ἀφικέσθαι κελεύοντες μεθ' ὅσων ἂν ὁπλιτῶν δυνηθῇ. λήψεσθαι δὲ εὖ ἐμὲ ὑποσχόμενοι; ἢ πιστὸν ὅπερ ἔχοι δι εὐχῆς. δεξάμενο δ' τῷ ἐπιστολῇ ἐκεῖνο, ὑπακούειν ἐμέλλεν. ἐγὼ δ' τὸ ἐπίδοσης ἡμέρας δύο τῶν περὶ ἐμὲ σωματοφυλάκων τὰς κατ' ἀνδρίαν δοκιμωτάτους ἐκ πάσης βεβαίας κελεύω ξιδίᾳ κρύψαντες ὑπὸ τὰς ἐσθῆτας, ἐμοὶ συμπορεύεσθαι, ἵν' ἀγθοῦτο τῷ ἐχθρῶν ἐπίθεσις ἀμυνώμεθα. θώρακα δ' ἐλαβον αὐτὸς, καὶ μαχαίραν ὑπεζωσάμην ὡς οἷον τὸ ἀφανέστατα, καὶ ἦλθον εἰς τὸν προσευχεῖ. τὰς μὲν ὧν σὺν ἐμοὶ πάντας ἐκκλῆσαι προστάξαν ἰησοῦς ὁ ἀρχιερεύς, αὐτὸς δ' τὸ ῥηθὲν ἐφυσήμα. μόνον δ' μὴ τὸ φίλων ἐσπορεύεσθαι ἐπεμνήσθη. ἤδη δ' ἡμῶν τὰ νενομισμένα πεποιῶντων, καὶ εἰς προσευχὰς τραπομένων ἀναῤῥὰς ὁ ἰησοῦς, σοῦ τὸ ληφθέντων σὺν δ' ἐμοὶ πρῶτος τὸ βασιλικῆς σκηνῆς δ' ἀσήμου δρυφέλα ἐπωλανεῖτο μετ' πινὶ τυγχανεῖ ἐνθρα. πάντα δ' ἐλεγεῖ ἀμφιβολίαν τὸν χρόνον βουλόμενο, ἕως ἂν ὁ ἰωάννης ὥρμηται. κἀγὼ πάντα καπηλεῖν ἐχειν ἐφίειν, καὶ τὰς δέκα πρώτας πρεσβείων, ἀνακρίνειν δ' αὐτὰς ἐφίειν ἐψευδόμην. τὸ δ' παρ' ἑαυτοῖς εἶναι λεγόντων. οἱ δ' ἄκοντι εἶπεν χρυσοῦ, ἐξ ἐλαβες πωλήσαι πινὰ σεβασμὸν ἀνήκουσι; καὶ τούτοις ἐφίειν δεδωκέναι πρέσβεσιν αὐτῶν ἐφόδιον πεμφθεῖσιν εἰς ἱεροσόλυμα. πρὸς ταῦτα, οἱ μὲν περὶ τὸ ἰωνάθλεω, οὐ καλῶς ἔφασαν πεπικηκέναι με δόντα, τοῖς πρέσβεσι τὸν μισθὸν σὺν δ' κοινῇ. προσῆκον δ' τοὺς πλήσιους ὅλη τούτοις, ἐπεὶ καὶ τὸ ἀνθρωπων τῷ πονηρῶν, σωθεὶς ἐγὼ τάχιν μέλλουσιν ἐξαπίνης, καὶ προσεξερεθίσαι,

His dictis proferebant quatuor epistolas, quasi scriptas ad se a Galilæis extremos ejus regionis fines tuentibus, & implorantibus suum auxilium. His auditis Tiberienses creduli clamare cœperunt non desidendum esse ulterius, sed ferendam opem tribulibus in tanto periculo. ego contra legatorum fucum intelligens, ajo me sine mora iturum quo belli vocet necessitas: sed quia e diversis quatuor locis literæ venerint, Romanorũ incursiones nunciantes, oportere in totidem partes divisis copiis, singulos legatorum præfici singulis. decere enim viros fortes non consilio solum rem laborantem juvare, sed ductu etiam suo & auxilio. me enim non posse nisi unam exercitus partem ducere. Placuerunt hæc multitudini, moxq; cogebat & ipsos exire ad obeunda ducum munia. at illi vehementer animo turbati sunt, conatu suo frustrato per machinationes a me oppositas. Ibi unus eorum Ananias nomine, vir malus & maleficus, svadet indici publicum jejunium in diem posterum, utqve ad eandem horam omnes in eundem locum inermes conveniant, nimirum agnoscentes sine divina ope nihil agi armis hominum. hæc autem non pietatis ergo dicebat, sed ut me exarmaret una cum meis militibus. tum ego quoque obedivi necessario, ne viderer piam admonitionem contemnere. Itaqve digressis domum omnibus Jonathas & collegæ scribunt Joanni, ut ad se mane veniat quanto possit comitatu militum. facile enim me in potestatem suam redacto voti fore compotem. ille acceptis literis libenter paruit. Postera die satellitum duos fortissimos ac fidissimos jubeo celatis sub veste brevibus gladiis mecum prodire in publicum, ut nos possemus defendere contra inimicorum si qua existeret injuriam: ipse quoque thorace indutus & accinctus gladio quam occultissime in Proseucham ad precandum conveni. Jesus autem me cum amicis ingressio, astans foribus reliquorum ex meis admitti permisit neminem. Jamq; nobis ritu patrio precationes incœptantibus, exurgens Jesus ex me quærit de suppellectili incensæ regiæ, rudiq; argento, apud quem sint hæc depolita, quorum ideo tum mentionem faciebat, ut tempus in Joannis adventum tereret. Respondi Capellam habere omnia, & decem illos Tiberiensium cives primarios: jussiq; ut ex ipsis scisciterentur an vera loquerer. Quibus habere se fatentibus, Quid, inquit, illi viginti aurei, quos argenti rudis certo pondere vendito recepisti, in quem usum a te converti sunt? Ecchos, inquam, dedi in viaticum legatis missis Hierosolyma. ad hæc Jonathas & collegæ respondent, non recte factum quod legatis ex publica pecunia mercedẽ solverim. Plebe autem comota ob evidentem hominum maliciam cum intelligerem non procul a seditione rem abesse, volens

magis etiam contra eos irritare populum: si, in- A
cusamus, male factum est quod legatis mercedem
dederint publico, nonesti cui molesti mihi isti am-
plius; nam ipse perfovam illos viginti aureos.
tum populus tanto magis accenfus est, quanto e-
videntius erat iniquum illorum in me odium.
Tum Jesus videns rem contra eyum perbarbaram
fuccedere, iussit solo fenatu remanente abire ce-
teram multitudinem, neq; enim per tumultum
posse inquisitionem de tanto negotio fieri. popu-
lus autem reclamante nunquam fore ut me solum
inter eos deferant, venit quidam cum Jesu nun-
cians, non longe abesse Joannem cum armato
milite, Tum Jonathas non amplius se continens,
Deo forsan fic fabuit mee profvicienie, alioqvin
enim non evasiffem Joannis imperum: Definite,
inquit, Tiberienses de vigintiaureis inquirere, c-
non enim meretur Josephus propter hoc fupplici-
um: fed quia tyrannidem affectat, & principa-
tum ibi paravit decepti imperita multitudine.
&cum dicto intereà erti consibanur mihi manus
injicere, quo vifo retinentes fraciis ghdiis in-
tentendo vulnera abterrueruntvos fimulq; po-
pulus fublatis lapidibus fcrire volens Jonathan,
eripuerunt me ab inimicorum violentia, cumq;
paulum progressus, incidistem in vium per quam p
Joannes venebat cum manu militum, territus
delisci per quendam anglporum ad lacum ate;
ita confcenfa nave Taricheas evasi, tantum non
oppressus invenue periculo. Quumobrem ac-
cersitis tum Galilæorum primatibus denarravi
eis quomodo prater jus & fas pene occisus fue-
rim a Jonatha & Tiberiensibus, qua in re iniqu-
citatem Galilæorum multitudo, hortabatur me,
cum juxter inimicis bellum inferre, fed timeren
eos ire, ipfumq; Joannem & Jonatham aq; colle-
gas delere fundimus. attamen compescebam eos
rum impetum, expectare jubens donec comno-
dcemus quidnam legati nostri a Hierofolymita-
norum civitate afferrent. nebam enim oportere
nos nihil citra eorum affenfum agere. his verbis
territi funt. Joannes autem tunc quoque irrito
conatu reverfus est Gifchala. Post paucos aliquot D
dies legati nostri reverti nunciabant Hierosoly-
mitanum populum valde irasci Anano & Simoni
Gamalielis filio, quod absque consilio publico le-
gatis missis contra him me dimovere a praefectura
Galilææ jubebant; minimum abfuisse quin aedes
eorum incenfe fint a populo, attulerunt etiam li-
teras: quibus Hierosolymitanorum primates ex au-
toritate populi, confirmabant me Galilæis praefi-
dem: simulque Jonatham & collegas eius jube-
bant quantocyus domum repetere. His literis
receptis veni in vicum Arbela, qua Galilæorum
convenum indixeram: ubi juffi legatos narra-
re quam indigne Hierosolymitani tulerint Jo-
nathæ malitiam, quodque eus regionis prae-
fecturam fuo decreto nihil ratum fecerint, &
Jonatham cum fuis jufferint inde decedere,

ἀμέλησα δολερὸς ὢν ἐπὶ τοσούτοις κα-
κοῖς μὴ κρίνειν με ἄξιον θεῖναι μιᾶς ἐν κοινῷ τῷ
συνεδρίῳ, πολὺ γὰρ ἐλάττονα τῶν ἐμοὶ πε-
πραγμένων ἐστὶ τὰ ἐκείνου. τοῦτ' εἰπὼν, ὁ μὲν
ἀπῆλθε καὶ ἐκάθευδε. ὁ δὲ δῆμος ἐν μεθόρι καὶ
αὐτὸς ἐκάθευδε. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ἐπὶ τὸν
Ἰώσηπον ἐκάλουν. ὁ δὲ ἀναστὰς ἐπὶ τὸ ἱππικὸν
ἐπορεύετο. ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἦν τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ
τὸν

πρὸς ὃς δὴ καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀβρῶς διεπεμψάμην, πα- A
λυπραγμονήσαι τὰ κομισθέντα κελεύσας τί ποιῶν μέλλε-
σιν. δεξάμενοι δὲ οἱ ἐκεῖνοι τὴν ἐπιστολὴν καὶ ταραχθέντες
ἀκριβέστερον, μεταπέμπουσι τὸν Ἰωάννην καὶ τοὺς ἐκ τῆς Βου-
λῆς τῶν πρεσβυτέρων, τοὺς πρωτεύοντας Γαβάρων, βουλήν
τε ποιησάμενοι σκοπεῖν καὶ κελεύοντες τὸ πρακτέον εἶναι
αὐτοῖς. πρεσβυτέρους οὖν αὐτοὺς ἔχειν μᾶλλον ἐδόκουν τῶν πραγ-
μάτων. ἃ δὴν γνοὺς ἐφάσαν ἐγκαλεῖσθαι τὸν πολίτην αὐτῶν
ἀπαξ ἐκείνους πρεσβεύσαι μόνον, ἄλλως τε μηδὲν ἐμοὶ μέλ- B
λοντος αὐτῶν ἀφέξεσθαι. ἔπηγε δὲ ὡς ἠπληκότος ἐμὲ
καὶ ψεύδοντα. ὁ δὲ Ἰωάννης, ἃ μόνον τύπος σωτηρίας ἦν.
παρεθάρρυνε σωιεβούλευεν αὐτῶν τοὺς δύο κατηγορή-
σαντάς με πρὸς τὸ πλῆθος ὅτι μὴ καλῶς τὰ κοινὰ τῶν Γα-
λιλαίων διοικῶ, ἅπαντ' ῥᾳδίως αὐτοὺς ἔφη ἀφέξεσθαι τε τὸ
ἀξίωμα, καὶ πάντας πλήθους εὐπρεπῶς ἕξειν. δόξαν-
τος σωιεβούλευεν Ἰωάννης κεφαλίσαι εἰσενεγκόντα γνώμην, ἐ-
δόκει δύο μὲν ἀπάνευ πρὸς τοὺς ἱεροσολυμίτας, Ἰωνάθην C
Ἀνανίαν, τοὺς ἑτέρους δὲ δύο μόνους ἐν τῇ Τιβεριάδι
καταλιπεῖν. συνεπαίροντο δὲ φυλακῆς ἕνεκα τῶν ἑαυτῶν
ὁπλιτῶν ἑκάτεροι. Τιβεριεῖς δὲ, τὰ μὲν τείχη προσενέπεσον
ἀσφαλισθῆναι, τοὺς οἰκείους δὲ κελεύσαντες ἀναλαβεῖν τὰ
ὅπλα. καὶ παρὰ Ἰωάννου μετεπέμψαντο σφαπώτας σὺν
ὀλίγοις συμμαχήσαντας οἱ δεηθέν αὐτοῖς τὰ πρὸς ἐμὲ λοι-
δορεῖν. ὁ δὲ Ἰωάννης ἐν γηραλέοις. οἱ τοίνυν πρὶν τὸν Ἰωνάθην ἀνα-
ζεύξαντες ἦσαν τὴν Τιβεριάδα ὡς ἦκον εἰς δαραβίττα-
κώμην ἐν τῷ ἑκαλεῖτο τῆς Γαλιλαίας κάμπην ἐν τῷ μεγά- D
λῳ πεδίῳ, πρὸ μέσης νύκτος τοῖς ἐμοῖς φύλαξιν ἐμ-
πεσόντες· οἱ δὲ κελεύσαντες αὐτοὺς τὰ ὅπλα καταθέσθαι,
ἐφύλασσον ἐν δεσμοῖς ὅπου ποτε καθεῖς αὐτοῖς ἐστε-
ταλμην· γράφει δὲ πρός με ταῦτα δηλῶν λόγις, ὡς τῷ
φυλακῇ πεπιστευκώς. ὡς δὲ λιπὼν οὖν ἡμέρας δύο, καὶ
μηδὲν ἐγνωκέναι παρασκευασάμενος, πέμψας πρὸς τοὺς
τῆς Τιβεριάδος συνεβούλευον αὐτοῖς τὰ ὅπλα καταθέμενους,
ἀπελθεῖν τοὺς ἀνδρώπους εἰς τὰ ἑαυτῶν. οἱ δὲ δόξαν δὲ ἔ-
χειν τοὺς περὶ Ἰωνάθην εἰς τὰ ἱεροσόλυμα ἤδη ἀφεστ- E
ηκότας, βλασφήμως ἐπήσαντο τοὺς ἀπεκρίνατο. μὴ
καταπλαγεὶς δὲ ἐγὼ καταστρατηγεῖν αὐτοὺς ἐπιόσων·
πρὸς γὰρ τοὺς ἑταίρους ἐξαπῆν πόλεμον σὺν ἐνεμιζον εὐ-
σεβὲς εἶναι. βουλόμενος δὲ αὐτοὺς διασπάσαι τῆς Τιβερι-
έων, μυρίους ἑταίρους τοὺς ἐρίσους ὁπλίζας, εἰς τρεῖς
μοίρας διέλων. καὶ τοὺς μὲν ἀφανῶς ἐν δύμαις πρόσ-
εταξα λοχῶντας πρεμνοῦν· χιλίους δὲ εἰς ἑτέραν κώμην,
ἐρύνλα μὲν ὁμοίως, ἀπέχουσαν δὲ τῆς Τιβεριάδος πεντάρας
σταδίους εἰσήγαγον, κελεύσας ἐκείνους ἐπὶ δὰν λάβωσιν ση- F
μεῖον εὐθὺς καταβαίνειν. αὐτὸς δὲ τὴν κώμην προελθὼν, ἐν
πρώτῃ καθεζόμενος. οἱ δὲ Τιβεριεῖς ὁρῶντες ἐξέτειχον
συνεχῶς, καὶ πολλὰ κατεκερτόμουν. τοιαύτη γοῦν ἀφρο-
σύνη κατεῖχεν αὐτοὺς, ὡς τε πιόντας εὐπρεπῆ κλίνην
πρόβατον, καὶ πρὸ αὐτοῦ ἱστάμενοι ὠδύροντο μὴ παίζοις
ἐς γέλωτος. διελθόντος δὲ ἐγὼ τὴν ψυχὴν ἡδέως τοῦ
ἀνοίας αὐτῶν ὑπεβλέπων. βουλόμενος δὲ διέσφαλας λα-
βεῖν τὸν σίμωνα, καὶ σὺν αὐτῷ τὸ ἰσχυρὸν, πέμψας πρὸς G
αὐτοὺς, παρεκάλουν ὀλίγον τῆς πόλεως προέλθωσιν μὴ
φίλων πολλῶν τε τῶν φυλαττόντων αὐτοὺς ἐλθεῖν. βούλε-
σθαι γὰρ ἐφ' ἑαυτοῦ καταβὰς, αὐτοπρὸς πρὸς αὐτοὺς καὶ διά-
νοιαν αὐτῶν τοῦ πρόσθεν τῆς Γαλιλαίας. σίμων μὲν
οὖν διά τε ἄνοιαν καὶ πρὸς ἐλπίδι κέρδους ἀπατη-
θεὶς, σὺν ὀλίγοις ἐλθών. ὁ δὲ Ἰωάζαρος ἑτέρᾳ ὑ-
ποπτεύσας, ἔμεινεν. ἀναβάντα δὴ τὸν σίμωνα μὴ φίλων

ad quos confeſtim transmiſi eam epiſtolam, ob- A
ſervare juſſo tabellario, quidnam facturi ſint. illi
recepta epiſtola territi non mediocriter, acceſ-
ſunt Joannem & ſenatores Tiberienſium, & pri-
mates Gabaræ, conſulentes eos quidnam oporte-
at facere. Tiberienſes igitur cenſebant debere
eos conſtanter obtinere adminiſtrationem rei-
publicæ, nec deferere urbem quæ ſemel ipſorum
fidei ſe commiſerit, maxime cum ego eos vellem B
invadere. hoc enim me minatum mentiti ſunt.
idem probabat & Joannes, addens mittendos eſſe
duos e collegis Hieroſolyma, qui me accuſent
apud populum, quod non recte curem res Gali-
læas, dicens id perſvaſurum facile, tum ob ipſo-
rum autoritatem, tum quod omne vulgus natu-
ra ſit mobile. Placuit Joannis ſententia: moxq;
Jonatham cum Anania mittunt ad Hieroſolymi-
tanum populum, reliquis duobus manentibus a- C
pud Tiberiadem. deducebantur autem ſecuri-
tatis cauſa a centum e ſuis militibus. Tiberien-
ſes porro ſartis diligenter mœnibus, juſſerunt
habitatores urbis arma ſumere: & a Joanne, qui
tum Giſchalis erat, acciverunt non paucos mili-
tes, qui ſibi eſſent, ſi ita fors ferret, contra me
præſidio. Interim Jonathas cum ſuis iter faciens
ut venit Darabitta, qui vicus in Magno campo D
ſitus eſt in extremis Galilææ finibus, media nocte
in ſtationem meorum militum excubantium in-
cidit: qui juſſos arma ponere aſſervaverunt vin-
ctos quo loco mandaveram: mihi autem Levi eo-
rum militum præfectus rem totam ſignificat:
itaq; per biduum diſſimulato negotio, per nunci-
os hortatus ſum Tiberienſes ut ab armis diſcede-
rent. at illi rati Jonatham jam pervenisse Hiero-
ſolyma, nihil reſponderunt præter convicia. nec
tamen ſum deterritus quominus arte contra eos
uterer, nefas ducens belli civilis initium facere.
Volens igitur eos extra mœnia prolicere: ſelecta
militum decem millia diviſi trifariam. Horum
partem ſubſidentem Doris occulte collocavi:
mille vero in alio loco montano ſimiliter, diſtante
quatuor ſtadiis a Tiberiade, expectantes dum ſi-
gnum procurrendi acciperent. ipſe vico egres-
ſus ſubſtiti in propatulo. id videntes Tiberien- F
ſes procurſabant continuo jacentes amarulenta
dicteria: tantaq; eos tum inſania corripuit, ut
propoſita funebri lectica ornata magnifice, cir-
ca eam me videlicet lamentarentur per ludibri-
um. at ego tacitus fruebar eorum ſtultitia.
Volens autem Simonem per inſidias intercipe-
re & cum eo Joazarum, rogavi ut paulum ex-
tra urbem cum amicis & ſtipatoribus ſecuritatis
cauſa procederent. Velle enim me per collo-
quium fœdus cum eis ferire, & provinciæ cu-
ram dividere. Tum Simon ſtultitia ſimul &
lucri cupidine captus non recuſavit venire: Jo-
azarus vero inſidias ſuſpicatus remanſit. adve-
nientem igitur Simonem comitatum amicis

& corporis cuſtodibus excepſ humaniter, gratias agens quod venire dignatus ſit. paulo vero poſt inambulando, quaſi ſine arbitris dictorus aliquid dedutum ab amicis longius, medium jam tempus fibi immem tradirdi perducendum in victum proximum: datorq; ſigno militibus, petebam cum eis Tiberiadem. cumq; uterq; coortum eſſet acrer, ſtratum, noſtris jam ceſſentibus cohortatione, animum reddidi, & Tiberienſes tantum non victores intra mœnia compuli, immiſia deinde illa manu per lacum, mandavi ut quam domum primum occuſſent incenderent: quo facto Tiberienſes vi captam urbem rati, abjectis armis ſuppliicabant cum mulieribus & pueris ut victis parcerem. ego vero precibus ſuetus, impetum, quem in eos dabi & dato receptui ſigno jam verſere ad curam ſum corpus abiicadibitoq; ſomnine ad convivium, conſolabar hominem, promitC tens remiſſurum me cum Herodolyma iuſtructa viatica & deducturibus ſtructaris cauſa additis. Inſequenti vero die cum decem armatorum millibus Tiberiadem ingreſſus ſum: & accitis in ſtudium primatibus populi, luſtinjuram eſſem, defectionis autores dicere, eos indicatos injectis vinculis mili jotapam. Jonatham autem & collegis ſolutos numerato etiam victatu, militibus D quingentis deducendum Hierodolyma tradidi. Deinde Tiberienſes iterum ad me convenientes, orantes veniam, & quod hiclenus ceſſatum ite, repenſuros & pollicentes ſtaturis officiis: rogabanty ut diregui bona veteribus domus reſtituerem. mox igitur edixi ut omnis conſerrentur in medium, cumq; cunctarentur milites, quendam ex eis conſcriptis cultoremſolito, ſcilicet tus ſum unde eam vellem multus ſit. & ſum rapina eſſe partam cifligavi verberibus, omnibus graviorem penam comminatus, nili protcrrent quicquid raperant: congeſtaq; præda plurima, ſingulis eorum ſuperfluitia ſua reddidi. Hoc locolibet paucis reprehendere Juſtum hujus argumenti ſcriptorem, cæterosq; qui hiſtoriam, policiti veritate neſciola non verentur algerimum odium & mendacia poſteritati prodere: ni ſi lenim ab inſtrumentorum ſtudiis differtur, nihil quod homagis corrumpit impunitas. Iu ut videretur bene compoſus adumere, res hoc bello geſtas Fribere aggreſſus, multa mendatia de me, ne de ſua quidem patria vera loquuto eſt. Quamobrem nunc mihi incumbit neceſſitas, ut aut curguenda quæ de me falſo teſtatus eſt, aut eorum quæ ha ſcribat falſa. nec mirum videri debet, quod tam diu id facere diſtulerim. hiſtoricum enim dicere quidem vera neceſſe eſt, ſicet tamen ei non inveſtis in malos acerbus, non quod illi ing gratia digni ſunt; ſed propter ſervandam moleſtiam. Ut igitur ad te jam ſermonem vertam, juſte hiſtoricorti tuo teſtimonio graviſſime,

A τῶν ἐξ Ἀλλοτρίου κακῶν. Ὑπεστάλην δ' ἐγὼ μὲν φιλοφρονεῖσθαι, ὀλίγα δ' ἐγὼ ἀμελὴς ἐπιτάξας μετ' ὀλίγ' ἀναστὰς ἐπὶ τὸ κολυμβητὴν ἐκ τοῦ ἀνδρῶνος, ἐπεὶ μηνύεται ὁ δεῖπνος, μικρὸν ἀπελθὼν· ἐφεξῆς δὲ τῷ κελεύσαι τοῖς ἀκολούθοις ἀναπαύεσθαι μετ' αὐτοῦ τὸν ἐπιτήδειον, ἐπὶ τὸν ἐμὸν ἐπανέρχομαι κοιτῶνα. ἐν ᾧ ἔστι μοι τὸ μὲν πρῶτον κάτω, συμβήσεσθαι δ' ὑπὸ τῶν ἑταίρων τὸν ἐμὸν ἀποδημεῖν κίνδυνον, ἐμπεσόντος τινὸς ἐπὶ τὴν αὐλὴν ὀχλικοῦ. ἔπειτα δ' ἐπιλαβόμενος ὕπνος ἐκοίμισέ με βαθύς, ὡς ἐπὶ τοσούτοις ἐμοὶ κακοῖς ἐπιτεθειμένοις. ἐγὼ δὲ ἐκ τοῦ ὕπνου ἀναστὰς, ἐπὶ τὸν ἐμὸν ἐπανέρχομαι κοιτῶνα,

ἢ τῷ ἀφ' ὑμῶν ὄντι σοφιστῇ, ἢ τῷ γεγονότι ἐν τῇ τῶν Ἑλλήνων τῇ παρ' ἡμῖν ἐκκλησίᾳ; ἐκεῖ γὰρ ἐπιδείκνυται τοῦτο τὸ κακὸν καὶ ἐπὶ τοῦτο ἐλθὸν ἐστὶν ἐφ' ὃ τὰ ἐσχατα ἐλθεῖν ἔοικε πόλεσιν, ὅταν ἐν αὐταῖς ἐγγένηται. ἐν γὰρ τῇ τῶν Ἑλλήνων ἐκκλησίᾳ ἐστὶν ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἤδη τὰ πράγματα, ὅταν ἐξῇ τοῖς ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἀναβαίνουσι καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ἐργαστηρίων καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν καπηλείων καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ἀγρῶν ἅπασι καθίζουσι καὶ ἐξεῖναι πᾶσιν, ὅταν μὲν ἐλεύθερον ᾖ τὸ βῆμα πᾶσιν ὁμοίως, ὅταν δὲ ἐκ τοῦ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἐστιν ἐκεῖνο ἐπὶ τοῦτο ἐλθὸν ἤδη τὸ κακὸν ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶν ἤδη τῆς πόλεως. ἐὰν δὲ καὶ ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν ἐργαστηρίων καὶ ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν καπηλείων καὶ ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν ἀγρῶν ἐπὶ τὸ βῆμα ἀναβαίνωσιν, ἐν τούτοις ἐστὶν ἤδη τὰ ἔσχατα τῆς πόλεως. ἐν τούτοις γὰρ ἐστὶν ἡ τῶν ἀνθρώπων ἀπώλεια, ὅταν ἐν τούτοις ἐγγένηται τὸ κακὸν καὶ ἐπὶ τοῦτο ἔλθῃ. βέλτιστα δ' ἐστὶ τὰ τῆς πόλεως ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἐλθόντα, ὅταν ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἐγγένηται βέλτιστα. τὰ δὲ μέλλοντα μέλλοντ' ἔσεσθαι ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶν ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶ μέλλοντα ἔσεσθαι μὴ τὰ μεσαίτατα ἤ μέλλοντα κακὰ ἔσεσθαι, ἐὰν μὴ τὰ ἔσχατα ἐπανορθωθῇ. ἐὰν δὲ τὰ ἔσχατα ἐπανορθωθῇ, τὰ μεσαίτατα ἐπανορθωθήσεται·

qui hostiles gestibus animos. An non memini-
stis quoties victoria de vobis potitus nemi-
nem interfecerim. Vos vero diffidentes inter vos non
propter regis aut Romanorum fudium, sed pro-
pter veltram malician, centum octoginta quinq;
cives occidistis, quo tempore ego a Romanis op-
pugnabar in Jotapata. Quid an non in Hieroso-
lymis obsidione recenita funt? Tiberiensium
duo millia, qui partim cecidernnt, partim vivi
capti sunt. An ideote hoftem fuisse negabis, quia
tum ad regem perfugerat? Atqui hoc ipsumte
facile vis a me perterritum, dicis me esse malum
hominem. Quid tu cui capitis per Vespasianum
damnato res Agrippa remitit fupplicium? cum
te magna pecunia donaffet, rerum ardi terum,
conjugi in vinculis fotiens regi ire iisumfemel
etiam quem ipse duci jullerat, revocavit a morte
moms heroines fororis fue precibus. Poitea
rotiens in malicias deprehenfum cum te prapo-
fiiffet Berbenitis exiftimis, ut comperit hic quoq;
te mala fide rem agere, in conspectum fuum ve-
nire prohibuit. Sed in hac diligentius inquirere
defino. Caterum tuam demitor impudentiam,
qui alteros omnibus qui hoc argumentum,
fcripferunt te id tradiaffe melius, cum ne hoc
ipfum quidem fcias, quid in Galilea geftum fit.
Eras enim apud regem in Berytu, ac ne Josippus
quidem oppugnationem cognovifti, ut quomo-
do me oppugnarint geflerim potuifti difcere,
quando nemo fuperftes fuit qui tibi renunciare
vahierit. Sed fiere dicis te excufe perfcripfiffe
que citra hiftoriam ipfa funt. Et qui potuif-
ti, cum nec ei bello interfueris, nec legeris Ve-
fpafiani commentarios. Non legiite te autem,
hinc concilio : quia fcripfiffi contrarium. Quod fi
confulis te fcripfiffe melius omnibus, cur vivo
Vefpafiano ac Tito quorum aufpiciis id bellum
geftum eft, & Agrippa fuperftite cognitisque
a viris Graecarum literarum peritiffimis, non
edidiffi tum hiftoriam? Ante vigintiannos
nos eam fcripferas, & poteras a conflis habere,
teftimonium. Nunc poftquam illi non funt inter
nos amplius, nec potes ea qui coargui, ufus es
librum defere. At mea fic ego, neq; mihi fcripti
timui: fed ipfis opusfi imperatoribus tradidi, ut
adhuc recea illi bonem pene verfaretur in homi-
num oculis. Conclusa enim mihi erant veritatis
fervare per omnia, unde fperatum teftimonium
confervatus fum: Quin & aliis multis mos
communicavi eam hiftoriam, quorum nonnulli
bello interfuerunt, fuerunt Agrippa & cognati
eius aliique. ipfe fane Titus Imperator ad-
eo e fatis illis libris cognitionem earum rerum
homines petere voluit, ut fua manu fubfcri-
pros in bibliotheca publicari juflerit. Rex
autem Agrippa fexaginta duas ad me dedit
epiftolas, teftimonium veritatis ferentes,
quarum duas fubieci, ut ex ipfis rem tibi cogno-
fcere liceat. Rex Agrippa Josepho fuo carifli-
mo falutem. Perlibenter legi tuum librum,

Α τὸ πλῆθος φρονήσειεν, ἢ οὐ μᾶλλον ὅτι τοσαύτας ἐν τοῖς ἐπὶ τοῦ πολέμου χρόνοις ἐπὶ τῶν ἐναντίων ἐποιήσατο φονάς; ἐγὼ δὲ τοῦτο μὲν ἐάσω τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς ἔργοις ἐπαινεῖν, ἐπὶ δὲ τοῖς ἐμοῖς ἁμαρτήμασιν ἐπιτιμᾶν, ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς ἐπαινεῖσθαι παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἄλλων ἀξιῶ· ἐπὶ δὲ τοῖς ἐμοῖς ἁμαρτήμασιν ἐπιτιμᾶσθαι μόνον παρὰ τοῦ βασιλέως ἀξιῶ· ἐπὶ δὲ

A ut qvomihi videris accuntius hæc scripsisse qvi cæteri. Quare & reliqvum mihi mittito. Vale mi curissime. Rex Agrippa Idibus Iovis curillimo salutem. Exitus scriptis mihi videtur non esse, opus ut de me dicas saliqvid. Attamen ubi conveniemus, coram te docebo qvardam qvæ nescias. Sic ille absolute meæ historiæ de veritate litteris, nunc silentio modo: neqve enim idem decuit: non item per irritorum ut ut fortasse dicturus es: multum enim ab eo abhibit tilis ingenii pravitas: fed ille hoc tantum ut ipsius telimonio lectori constaret de scriptionis meæ veritas. Et hæc qvidem ad Julium neceſſario dicta sint hactenus. Ego porro compositis rebus turbatis Tiberienſium, advocatis amicorum consilium conflui tutrius qvid cuiqvoque agendum sit. Placuit autem omnibus, ut armatis universis Galilæorum copiis illum invaderem, & postea deos fumerem tanqvam autore rebus distidii. Mihi tamen non probabatur hæc ſententia, qvod malleem ſine cæde tumultibus illis finem imponere. Quapropter juſſi eos omnem adhibere diligentiam ut fierentur nomina Joannem fectantium. Quo facto, & compertis qvinam eſſent homines, edictum propofui, qvo data fide invitabam omnes ejus factionis qui modo refipiſcerent ad amicitiam: præſertim viguiti dierum termino his qvi jam rebus vellent quiescere. Neqve fuit armis permanenter: minus bar me incenſis eorum adibus facultates datarum in præda populo. His auditis illi non mediocriter perterriti Joannem deferunt: & intermes ad me venerunt, numero qvatuor millia. Soli autem apud eum manserunt ex ipſius, & mille cuingenti mercenarii Syri. Atqve hæc ante victias, me illa, poſtha cin patria meavi te continuit. Sub idem tempus Sepphoræ auſi fuit arma ſumere, iteri ſtirmiate meanum, & qvod me viderent diſtinxeri rebus ſuis. Itaqve meanum ad Cæſiliam civitatem Syriæ præſidem, rogantes ut aut ipſe citio civitatem occupet, aut ſaltem mittat eo præſidio. Gallus vero ventu um qvidem ſe promiſit, fed non ſignificavit qvo tempore. Ego id ferendum cum copiis in eos feci impetum, & urbem expugnavi loriter. Hanc occuiionem Galilæi nacti, & rati venifle tempus exstinqui qvibus & ſephora ea præda qvæ tum erat oda, videbantur funditus deleturi tam urbem qvam incolas. Irruentes igitur in vacuas ædes ingenium injiciunt: nam hominibus metus in acrem reſugerant. Diripiebantur, & autem omnia, & nullum modum faciebant deprædandi cognitos homines. Hoc animadvertentes, & magno dolore affectus juſſi eos deterere, admonens neles eſſe ad rum modum tradere eorum ædes tibus homines. Poſtqvam vero nequiverunt me qvemperio coercere po erant pregravantibus odiis, mandavi amicoru fcilifimis, ut rumore fpargerent, diverſa parte irruptile Romanorum validum exercitum. Id autem fecit ut ſe repreſlo-

Digitized by Google

Galilæorum impetu feruerent Sepphoritarum civitas. Et bene hoc ſtratagema ceſſit, quando territi tali nuncio relicta rapinâ, circumſpicientes quo fugerent: præterim cum viderent me ducem idem facere. Ad confirmandum enim rumorem ſimulabam me pariter metuere. Ita Sepphorite meo commento prater ſpem freti ſunt. Sed & Tiberias minimum ipſin diripere turabſit ob cauſam hujusmodi. Primarii quidam ſenatores ſcripſerunt regi, rogantes ut veniens civitatem recipere. Recepit ille veniens rum ſe præſidium, & cuidam ſuo cubiculario nomine Crifpo genere Judæo literas ad Tiberienſes perferendas tradidit. Hunc in itinere aggreſſus & comprehenſum ad me perduxerunt Galilæi: nonnulla cognita univerſa multitudo arma corripit. Poſtridie vero multi confluentes undiq; venerunt Afochim quo tunc divertebam, vociferando proditorem eſſe & regis amicum. Imberiadem poſtulabantq; ut permitterem eos illo profectos funditus civitatem diruere: & aliquin Tiberienſes non minus quam Sepphoritas oderant. Mihi interim non vtilebat in mentem quomodo eam civitatem iratis Galilæis eriperem. Nam literas regem vocantes ſcriptas ab eis inſciri non poterant, manifeſte arguente eos refractio regio. Itaq; cum illis tacitus mecum cogitaſſem, Tiberienſes, inquam, peccaſſe & inſe fatear; neq; obſtitum quo minus vobis præda fiat. Attamen cum judicio faciendæ ſunt tales. Non eſtnim ſuf ficiens Tiberienſes noſtræ proditores ſint, ſed multi præterea Galilæorum nobiliſſimi. Expectandum eſt dum fontes inquiſitione facta comperiam, & tum demum potentiſſimos omnes ſimul tractare pro meritis. Hæc vir tus perſvaſi multitudini, moxq; ſedati diſperſi ſunt. Nuncium autem illum regis cum comitibus in vincula, poſt paucos dies necefſariam quandam profectus comen ſimulans, clam iis locutus monui, ut militem ſuum cuſtodem obruerent poculis, atq; ita dregem ſuum interficerent. Tiberias autem iam iterum ceſſitura in extremo exciſii periculo, meo ſtratagemate ſervata eſt. Eo tempore Juſtus Piſi filius ad regem perfugit me inſcio: cauſa autem fugiendi fuit hæc. Cum primum ſuſceperet bellum Judæorum, Tiberienſis decreverat regi parere, & a Romanis non deficere. Juſtus vero perſvaſit eos arma capere, ſperans rebus turbatis invaſurum ſe patriæ tyrannidem. Non tamen aſſecutus eſt quod concupiſcit. Nam & Galilæi Tiberienſibus infenſi recordatione eorum quæ ante bellum ab eis paſſi fuerant, & non ſinebant Juſtum potiri gubernaculis: & eo cum potentate miſſus in Galilæam a Herodyſmiano populo, ſapenumero adeo accendebar, ut vix a nece temperarem: non ferens ſuis ſceleratum ingenium. Ille igitur veritus me ita tandem in eadem protumpere.

Digitized by Google

Ad regem se condit, iterant commodius & se-
curius quidem & polle degere. Sepphoræ au-
tem prater opinionem elapsi e priore periculo,
iterum ad Celtium Gallum miserunt, rogantes
ut qcyus civitatem caperet, aut mitteret aliquam
manum militum, quæ in urbem sibi tum reprie-
meret: nec prius deliberarunt, quam illo mittere
equites & pedites bene multos, noctu eos reci-
perent. Voluntis deinde circumvicinis agris a
Romano exercitu, collegerunt frumentum quod
in Garisimam: ubi positis cattris viginti fladio-
rum intervallo procul a Sepphori, noctu adfulti
feci ad mœnia: cumq; per scalas vasellent in ea
multi milites, bonam illis partem in potestatem
habui. Sed paulo post coacta propter locorum,
ignorantiam recessimus, occisis duodecim Ro-
manorum pedibus & duobus equitibus; prater
Cyve Sepphoritarum paucis alijsq;. Ipsi vero in
num folum desleravimus. Aliquanto post in-
planis e conferto prælio cum equitibus, diuce
pugnantes fortiter, tandem profligati fumus cir-
cum vento enim nos a Romanis, nobis ergo ver-
terunt eo cattris terrui. In ea pugna cecidit Justus
unus meorum satellitum, qui olim in regio fatel-
litio fuerat. Per idem tempus venerant regiæ
copiæ peditum simul & equitum, ducente Silæ,
præfecto regis satellitum. hic ad quintum fadi-
um procul a Juliade cattris munitis stationes mi-
litum disposuit per vias, eam quæ erat Cana, quæ
que in vallem Gennath, ut eorum locorum in-
bitatoribus commeatus intercluderet. Quo au-
dito mili eo duo milites cum præfecto illi cre-
rem: qui positis prope Jordanem amnem ca-
stris a Juliade iter vesperi fecerunt, ubi vesti-
tationes quasdam fecerunt, donec ipse ad eos ve-
ni cum tribus militum millibus. Sequenti vero
die celati prius insidiis in valle quadam non
longe a castris hostium, prosecutus ad pugnan-
dum, mandato ut noctu simulata fuga ad locum
insidium sequentes pertraherent, id quod factum
est. Silæ enim ratus nostros fedulo fugere, copro-
vectus est ut ea ipsa haberet militem pro castris in
insidiis, quod eius copias valde terruit, tum ego
celeriter conversis in vias regios, & in signum,
compisti: fuitibus; postea ea die infigni victoria,
tuli fortuna quæ mihi de invisibiles nobis ca-
natibus. Expvs enim ex quo pugnabam in co-
nosum quendam locum delatus una mecum pu-
lapsus est equus cafu contusis manus artibus, de-
portatus fuerat in vicum Ceparnome. Id audiuum
a meis revocavit eos a persequendis hostibus,
quod valde folicii eilent nequid durius mihi ac-
ciderem. accitis igitur medicis & curata manu,
manui sibi eam dum correptus febre etiam,
deinde ex medicorum sententia noctu translatus
fum Tarichæas. quod ubi Silæ & regijs
ei cognitum, rursum eis animos addidit, &
quia negligentius custodia fuerat audierunt, &

noctu trans Jordanem collocatas in insidiis turma A
cynitum, diluculo provocaverunt nostros ad
gnalium. Quibus non detrectantibus & progref-
fis in planiciem, coorti eluterbis equites turbatis
noftrorum ordinibus coegerunt eos fugere: in-
terfectisq; fex tantum e noftris reliquerunt im-
perfectam victoriam, audito enim quosdam mi-
lites advectos esse per lacum a Taricheis Julianis,
metu cecinerunt receptui. Non multo autem, B
poft Vefpafianus comitante Agrippa rege Tyrii
pervenit: tubi clamores Tyriorum in regem co-
orti fimul & hoftium finum fimul & Romanorum ap-
pellantibus. ducem enim ejus militis Philippum
prodidiffe Hierofolymis regem, & Romanorum
in ea praefidium, idq; factum juffu regis ipfius.
Vefpafianus autem obtinquens Tyriorum impu-
dentia, quod virum dignitate regia fublimem &
Romanorum amicum, afficerent contumeliis: C
Ipfi regi fevafit mittere Philippum Romam ad red-
dendam rationem eorum quae geffa fint. Sed
Philippus in confpectum Neronis non venit: cum
enim offenfifet eum liberantem extremo perio-
culo propter bellis civilia, retro ad regem rever-
fus eft. Poftquam autem Ptolemaidem Vefpafia-
nus attigit, Decapolitanorum primates magnis
clamoribus Jultum deferebant, quod vicos eo-
rum incenderit; cujusmodi ille regi eum dedi-
dit ut fubditis ipfius poenas haeret. res vero im-
peratore in fcio concipit hominem in vincula, ut
jam ante diximus. Tum Sepphoritae obviam pro-
greffi fuftuto Vefpafiano praefidium ab eo accepe-
re duce Placido cum quibus mihi negotium
fuit, donec ipfe Imperator venit in Galilaeam. De
cujus adventu, & quomodo poft primum ad Ta-
richeas confiftum receptui fit Jotapata, atque ibi
poft longum oppugnationem vivus captus fum,
quomodo ve folutus, quaeq; geffimus Judaici bel-
li tempore, haec omnia in libris de eo bello con-
fcripta ut meminerunt omnes qui viderunt
Bella, quae in eis libris non diximus, duntaxat
quae ad vitam noftram pertinent. Expugnatis
Jotapatis in Romanorum potefiatem redactus af-
fervabar fumma diligentia, in honore tamen a
Vefpafiano habitus, cujus etiam fuit duxi ca-
ptivam quandam virginem Cefarienfem patria.
hanc non diu mecum manfit, fed me foluto, & in
comitatu imperatoris haerente, abiit Alexandri-
am, alteram uxorem duxi Alexandriae, & inde
cum Tito miffus fum Hierofolymam: ubi fepe
mortis periculum adii, judaeis magnopere ca-
multibus capere; ut afficerent impietate, & D
Romanis quoties aliqua clades accideret, mea
prodition impunitatibus, & imperatori continen-
ter acclamantibus, ut prodi torem tolleret. At-
Titus non ignarus belli vicifitudinum, impe-
tumus militum vociferationes transmittebat fi-
lentio. Urbe deinde vi capta, fepe hortatus eft me
ut ex ruinis patriae quicquid vellem fumerem,

A dans mihi hoc faciendi licentiam. ego vero colaspfa patria nihil ad confolationem meæ calamitatum duxi potius quam pofcere libera corpora, qve una cum facris voluminibus libenter mihi ab imperatore conceſſa funt. non multo poſt à fratre cum amicis quinquaginta mihi depoſcentibus conceſſi: in tanquam etiam ingrefſus permiſſu illius, cum inveniſſem ibi inclufam magnam mulierum & puerorum multitudinem, quorum ex eis amicorum meorum & familiarium elle comperi, ex quibus omnes circiter centum & quinquaginta numero: quos ne precio quidem accepto dimiſi in priſtinum ſtatum redditos. Miſſus deinde à Tito Cæſare cum Cereali & mille equitibus ad vicum quæ Thecoa dicitur, ſuadebam ut locus eiſet caſtris idoneus, ut illinc reverterus videret multos captivos in cruce fuiſſos, & in his tres miſi quondam familiares agnoſcerem, vehementer inhibui, & cum lacrymis accedens indicavi rem Tito: qui eveſtigio juſſit dempros curari diligentiſſime. horum dub inter medicorum manus exhalaverunt animam, tertius vero ſuperviſit. Quem poſtea deiude Judæ rebus Titus conſciens rus quod habebam circa Hieroſolymam mihi forte inuitis propter milites Romanos, qui bello relinquendi erant ad regiones cubiculares, alia prædia dedit ex his in campeſtribus: & repetitorus Roman, honoris cauſa in vigationis me adjunxit ſocium. ut vero in urbem petvenimus, multis Veſpaſianus me dignatuſeſt honoribus, & inter omnes Judæos ſuæ divertoti juſſit in actionis cuius iſte autem ego Imperator fieret hubis verat, penitoneq; honoravit annua, nihil de benignitate ſubtrahens donec viverer, ſi quid perficiam ut ſit ſalus & vita meæ gentis invidium. Judæus enim quidam Jonathas nomine tumultuaqud Cyrenen excitato, & collectis indigentium duobus millibus, illis quidem autem fuit exitii: ipſe vero ipſius ab eis principis præfide, & ad Imperatorem miſſus, ajebat a me ibi ſubmiſſitata arma & pecunias, nec tamen Veſpaſianus fuis mendaciis impoſuit, ſed damnatus iſti pœnas ſupplicii. Poſt hæc ſuis invidorum appetitus calumniis, omnes evaſi Dei providentia.

A Veſpaſiano præterea dono accepi in Judea latifundium, quo tempore universum dimiſi offenſus incommodis ejus: nonnullis quamvis jam tres ex eis ſuſcepiſſem liberos: quorum duo defuncti ſunt, Hyrcano filio ſuperſtite. Poſt tam duci iſtam mulierem Cretenſem Judæa genete, parentibus natam domi nobiliſſimis, & moribus inter cæteras eximiis, ut ex convictu ejus comperi, ex hac duo mihi nati ſunt filii, Justus grandior, & poſt eum Simonides Agrippa, cognomine, & hujusmodi quidem fuit res mea ſtirpe domeſtica. manſit autem mihi perpetua Cæſarum benevolentia. Nam defuncto Veſpaſiano Titus ſucceſſit in eodem quo pater honore mihi ſemper habuit, nec ullis adverſum me accuſationibus unquam credidit. Poſt hunc Domitianus

majoribus etiam me cumulavit honoribus. nam & accusatores meos Judæos capite puniit, & servum eunuchum filii mei pædagogum, meum calumniatorem puniri mandavit. & quod est honorificentissimum, immunitatem prædiorum, quæ in Judæa habeo, mihi concessit. Domitia porro Cæsaris uxor nunquam mihi benefacere destitit. Hæc sunt, quæ per omnem vitam a me gesta sunt, ex quibus qui volet de moribus meis judicet. Tibi autem Epaphrodite virorum optime dedicato Antiquitatum toto contextu, hic impræsentiarum scribere desino.

A καὶ κατεσκύλκησεν τὰς ἐκ ἐμοὶ τιμάς. τὰς τε γὰρ κατηγορήσαντάς μου Ἰουδαίους ἐκόλασεν, καὶ δοῦλον εὐνοῦχον παιδαγωγὸν τοῦ παιδὸς μὲ κατηγορήσαντα, κολασθῆναι προσέταξεν. ἐμοί τε τῆς ἐν Ἰουδαίᾳ χώρας ἀπόλυσιν ἔδωκεν, ἥπερ ἐστὶ μεγίστη τιμὴ παρὰ Ῥωμαίοις. ἡ δὲ Καίσαρος γυνὴ Δομετία διετέλεσεν εὐεργετοῦσά με. πάντα μὲν τὰ πεπραγμένα μοι ἀφ' ἁπάντων δ' ἔστιν ἐξ αὐτῶν τὸν ἡθέλοντα ὅπως ἂν ἐθέλῃ κρίνειν ἔστω δὲ δοὺς ἐδόκησε κράτιστε ἀνδρῶν ἐπαφρόδιτε, τῷ πάσῃ τῇ ἀρχαιολογίᾳ γραφεὶς, ἔνθα δὲ περὶ τοῦ παρόντος ἐπαύσατο λέγειν.

B

ΦΛΑ-

Digitized by Google

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΠΕΡΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΚΑΤΑ ΑΠΙΩΝΟΣ ΛΟΓΟΣ Α'.

FLAVII IOSEPHI DE ANTIQVITATE IUDÆORUM CONTRA APIONEM ALEXANDRINUM, AD EPAPHRODITUM, LIBER PRIMUS.

Opera Sigismundi Gelenii restitutus,

Κριτὸς μὲ τῶν ἱστοριῶν, ὦ φίλτατε Ἐπαφρόδιτε, καὶ ἀκριβὴς ἀπόδειξις τοῦ κατὰ τὸν ἀρχαιολογικὸν λόγον ἐστὶν ἡ τῶν ἀναγραφῶν ἀκρίβεια· ἐπειδὴ τοῖς ἔργοις αὐτῶν ἐναντία τὰ ῥήματα τοῖς πολλοῖς ἐστιν ἀνθρώποις, καὶ οὐ τὰ γεγραμμένα τοῖς γενομένοις ἀκολουθεῖ· ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἐκ τῆς ἀληθείας ἐπαινοῦσιν, ἡ δὲ τοῦ γράφοντος ἐξουσία καὶ ἡμᾶς ἀναγκαίως ἀπιστεῖν, τοῖς μὲν τὰ τετολμημένα τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκ τῆς ἀληθείας ἐλέγχουσα· τοῖς δὲ τὰ ἐναντία μηδεμιᾶς κρίσεως, ἀλλ' ἀδιαφόρως τὰ συμπεπτωκότα ἢ τελεσθέντα ἐξ ἀνάγκης ἀναγράφουσα· τὸ γὰρ ἀκριβὲς τῆς ἱστορίας ἐκ τοῦ μὴ παραλιπεῖν τι τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν ἀγνοουμένων, ἢ τὰ μηδαμοῦ γεγενημένα μάτην, ἢ τὰ ἀκριβῶς γεγενημένα διὰ βραχέων ἐκτεθῆναι, ἢ τὰ ἐν μέσῳ τῶν ἀκρων ἐκλεκτικῶς ἐκλεξάμενον, ἐστὶν ἐκ τοῦ ἐπιτηδεύοντος ἀκριβῶς ἕκαστα τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν ἐπιδεῖξαι· διὰ δὲ τοῦτο ἐπὶ τὴν ἐμὴν ἐλθὼν ἐπιτήρησιν ἐδόκει καὶ αὐτὸς ἐπιχειρῆσαι τοῖς ἐμοῖς γράμμασι τὰ κεφάλαια τῶν ἐμῶν ἀναγραφῶν ἐν ὀλίγοις ἐπιδεῖξαι· ἵνα μὴ τοῖς ἐμοῖς ἀναγνώσμασιν ἐπιτυγχάνοντες ἐν ἀπορίᾳ γένωνται τοῦ τὰ μὲν ἐκ τῶν ἄλλων ἱστορικῶν ἀπιστεῖν, τὰ δὲ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀναγνώσεων ἀποδέχεσθαι· ἐπειδὴ καὶ τοῖς ἄλλοις ἱστορικοῖς ἀπιστοῦσιν, ὅτι μὴ τὰ γεγενημένα ἀλλὰ συμβεβηκότα, ἢ ὡς ἂν ἕκαστος ἐβούλετο, ἐξ ἀνάγκης ἀναγράφουσιν· ἡμεῖς δὲ τὰ ἀκριβῶς γεγενημένα ἐκ τῶν ἀναγραφῶν ἐκλεξάμενοι, καὶ τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν ἐναντίως ἔχοντα τοῖς ἐν τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι γεγραμμένοις, ἐπιδείξομεν ἐκ τοῦ μὴ ἐναντία τοῖς ἐν τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι γεγραμμένοις ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσμασιν ἐπιτυγχάνειν· ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι γεγραμμένα ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀναγνώσεων ἐπιδείξομεν ἀκριβῶς ἔχοντα· ἐπειδὴ καὶ

non varias opiniones inficere, fed ex ipfis rebus A
juftitiam ponderare. Omnia fiquidem Græcorū
nova, & heri, (ut ita dicam) nupera; facta cogno-
vi: hoc eſt hiſtoricarum civitatum & adinventionū
artium conſcriptionem; ſequm: cunctarumque
rerum junior apud eos eſt hiſtoriæ diligentia,
conſiderande. Apud Ægyptios autem, atque
Chaldæos, & Phœnicas (deſina enim nos illis
connumerare ſicut ipſi fatentur, reſegete anti-
quiſſimum & permanentem habent memoriæ B
traditionem. Nam & locis omnes inhabitant,
quæ neqüiunt ulla corruptioni fubiacere: &
multum prov olentiam habuere, ut nihil horum
quæ apud eos ajuntur fine memoria relinquere-
tur: fed in publicis conſcriptionibus ſemper a
viris ſapientiſſimis decretum. Græcarum vero
regionem innumeræ corruptiones invaſere, re-
rum memoriam ſdelentes. Qui autem novas C
conſtituentes conſuetudines, omnium fe primos
elle credere, ſciant quia etiam fere & vix itara-
rum ponere agnoſcere literarum. Nam anti-
quiſſimum earum uſum habuiſſe creditur ac
Phœnicibus, & a Cadmo dicitur illis ſlorluiſſe.
Sed neque illo tempore poterit aliquis demon-
ſtrare fervatam conſcriptionem, neque in tem-
plis, neque in publicis anathematibus: quando
etiam de Troianis rebus, ubique annis multorum
eſt, nullus multa quæque atque contentio facta
eſt, utrum literis ſui ſint: & magis veritas obti-
mit, quod ufus modernarum literarum illis in-
ſitit incognitus. Conſtat autem, quod apud Gra-
cos nullus veniens conſcriptio poëmate Home-
ri vetuſtior: & hanc etiam poſt bella Troiana,
fuiſſe manifeſtum eſt. Erant itaque neque hunc li-
teris ſuum poema reliquiſſe: ſed cantibus memo-
ria reſervatum, poſtea fuiſſe compoſitum, & pro-
pteres maluimus in eo comperiri diſſonantiam.
Qui autem hiſtorias apud eos conſcribere tenta-
verunt, id eſt Cadmus Milefius & Acuſilaus Ar-
vus, & poſt hanc quicunq; illi fuiſſe referuntur,
pauluſum tempus Perſarum contra Græcos ex-
peditionem præceſſere. Sed & eos qui de colle-
ctibus ab divinis primitus apud Græcos fumpſi-
loſophari, id eſt, Pherecydem Syrium & Pytha-
goram, & Thaletem, omnes concorditer confi-
tentur, & Epytorum & Chaldæorum fuiſſe diſci-
pulos: & breviter conſcripſiſſe, quæ a Græcis
omnium antiquiſſima judicantur, ita ut vix ea-
credant ab illis fuiſſe conſcripta. Quomodo er-
go non eſt irrationabile, ut tali ſuſtu turgentes
Græci, tantum ſibi ſciunt vetera, & veritatem
eorum exacte tradunt: aut quis non ab ipſis con-
ſcriptoribus facillime diſcat, quod neq; ſimiter
ſcientes aliquid conſcripſerint, fed quod unus-
quisque noverunt ad, hoc ſtudiuſt explanare. Un-
de etiam libris ſe invicem arguunt, & valde con-
traria de rebus eisdem non piget eos dicere. Sed
ego videbor me poſtoribus rebus ſuperfluus, ſi ea-
plusave voluero, quantis ipſi mendacis Hellanico
ab Acuſilao de geneologiis difcrepat, in quantis Heſiodum corrigit Acuſilaus, aut quomodo Ephorus
quidem Hellanicum in plurimis offendit ele mendacem. Ejuſdem vero Ephori vel Timæus, Timæum qui poſt illis

ἀπὸ τῶν ἐκείνων ἐπιγενομένων, καὶ τὸ σπουδὴν
ἀνέκαθεν ποιήσασθαι καὶλείν. τὰ μὲν γὰρ τῶν
Ἑλλήνων ἀκοπτα, καὶ ἡμέρα τὰ πλείστα καὶ
ἀνεπιγράφτα. ἄγνοια γὰρ κοινὴ τῶν πόλεων, καὶ τὸ
τῶν παλαιῶν ἐπιζητεῖν, ἐν οἷς καὶ τὸ τῶν
ἀναγραφῶν. ἐπιτηδεύματα γὰρ τῶν ἐπ' ἐσχάτου
τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶ καὶ ὀλίγα τὰ ἀπὸ τῶν
παλαιῶν ἀναγραφῶν τε καὶ μνημείων ἐστὶ μεμυ-
ημένα. τὰ δὲ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις καὶ Χαλδαίοις
καὶ Φοίνιξιν (ἐπεὶ γὰρ καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦσιν
ἐκείνους ἀρχαιοτάτους ἢ κατοικεῖσθαι τὴν γῆν,
μετὰ τὸν κατακλυσμὸν καὶ τὴν ἀπὸ τούτου
φθορὰν τῶν ἀνθρώπων, ἐν οἷς καὶ τὸ τῶν
ἀναγραφῶν ἀκριβὲς ἐστὶν, ἀλλὰ διὰ τὴν
ἀφθαρσίαν τῶν τόπων καὶ τὸ μηδὲν ἀπόλλυσθαι
τῶν παρ' αὐτοῖς λεγομένων ἢ γινομένων, ἀλλὰ
πάντα ἀναγράφεσθαι διὰ τῶν ἱερέων καὶ τῶν
ἄλλων τῶν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν παλαιῶν
ἐπιμελουμένων. ἡ δὲ τῶν Ἑλλήνων χώρα πολλὰς
τὰς μεταβολὰς ἐπιδεξαμένη καὶ τὰς ἀπωλείας
τῶν ἀνθρώπων ἀφανίζουσα τὰ μνημεῖα καὶ τὴν
τῶν παλαιῶν ἐπιμέλειαν. καὶ γὰρ οἱ τὰ νεώτατα
καὶ ἐπιτηδεύματα καὶ ἐφευρήματα τῶν τεχνῶν
ἐπιζητοῦντες, καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις χρόνοις
γεγενημένα τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις, ἐπὶ τοσοῦτον
ἐλήλυθεν ἐπιμελείας, ὡς καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις
τῶν ἀνθρώπων γεγενημένα τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις,
ἐπὶ τοσοῦτον ἐλήλυθεν ἐπιμελείας, ὡς καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς
ἐσχάτοις τῶν ἀνθρώπων γεγενημένα τοῖς ἄλλοις
ἀνθρώποις, ἐπὶ τοσοῦτον ἐλήλυθεν ἐπιμελείας, ὡς
καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῶν ἀνθρώπων γεγενημένα
τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις, ἐπὶ τοσοῦτον ἐλήλυθεν
ἐπιμελείας, ὡς καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῶν
ἀνθρώπων γεγενημένα τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις,
ἐπὶ τοσοῦτον ἐλήλυθεν ἐπιμελείας, ὡς καὶ τὰ ἐπὶ
τοῖς ἐσχάτοις τῶν ἀνθρώπων γεγενημένα τοῖς

fuere. Herodotum vero cunctis fere neque de Siculis cum Antiocho Philippi, aut Gallis Tantum concordare dignatus est neque veritas Antiochi hi qui Athidas conscripserunt: aut de Argolicis qui de Argis historiam pertulere, alteruter confirmat fuit. Et quid oportet dicere de civitatibus brevibus: rebus, quando de militia Persica, & his quæ in eas fuit gesta, tantum viri probatissimi discordare noscuntur? In multis autem etiam Atticis ipsis tanquam fabulas accipitur, licet scrupulosissimum fui emporia historiam conscripsilde videatur. Cauſæ vero hujus differentiæ multæ forſan & aliæ quarere volentibus apparebunt. Ego vero duabus quidem dicturus fum, maximam hujus vim diverſitatis aſcribo. Et quidem primum dico eum qui mihi prior esse videtur: ille eſt, eo quod ab initio non fuerit ſtudium apud Græcos: publicas de his quæ femper aguntur proferre conſcriptiones. Hoc etenim præcipue & eroeem, & poteſtatem mentiendi poſteris, vetus aliquid volentibus ſcripturæ, conferre. Non enim folummodo apud illos Græcos publica conſcriptio eſt neglecta: ſed neque apud ipſos Athenienſes, quos terrigenis eſſe dicunt, diligiſſimos, cultores, aliquid hujusmodi reperitur. Sed publicarum literarum antiquiſſimas eſſe dicunt leges, quæ a Dracone cis de lapidicis funt conſcriptæ, mobilium autem tempus tyrannidis Piſiſtrati. De Arcadibus autem ita antiquitate gloriantibus, quid oporteт dici? vix enim illis & poſteris eruditi fiunt. Cum ergo conſcriptio nulla præponeretur, quæ & diſcre. volentes docuerit, & mentiens arguere, nulla inter conſcriptores diſcordia natæ eſt: quoniam & quid ſcribendum ſit præparabant, non ſtudium veritatis exhibuerunt, licet hæc promiſſo femper habeatur in promptu: ſed vetera magis habere prohitionem maximam, & quæ magis dum laudati ſcin hoc ſuper alios affirmarent, ad hoc potius ſemetipſos tabant. Aliqui vero ad titulos funt converſi: aliqui autem ad populum, aut civitates laudantes, aut reges: alii ſemetipſos ad accuſandas cauſas, aut conſcriptores tradidere. In hoc ſe fore probabiles affirmantes, & omnino hoc agentes, quod ſibiipſis inimicis ſuperfuturi eſt. Vera ſiquidem hiſtoriæ indicium eſt, ſi decisdem rebus omnes eadem dicunt atque conſcribant. Si vero cum quedam alter conſcribere-rent quam alii, tunc & paucitati omnium veriores oſtendi. Quapropter cauſa quidem verborum & calliditatis eorum, cedere nos Græcis oportet: non autem de antiqua hiſtoria veritate, & maxime de rebus priorum inſunctis ſuperviencia. Quoniam igitur apud Ægyptios & Babylonios, ex longiſſimis eſt tempor ibus circa conſcriptiones diligentia fuit, quando fcorrdebus erat inundi, & circa eas ipſi philoſophabantur Chaldæi vero apud Babylonios: Ægyptii præcipue Græcis innixi, ut ſunt Phœnices literis, circa differentiationes vitæ, & publicum operum traditionem, dum conſentiunt omnes, tacendum hoc puto.

De nobis vero progenitoribus, qui eandem quam prædicti habuerunt in conscriptionibus solicitudinem (desino dicere, etiam potiorem,) pontificibus & prophetis loci imperantibus: & quia usque ad nostra tempora cum multa integritate fervatum est, si oportet audientes dicere, etiam fervabitur, conabor breviter edocere. Non enim solummodo ab huius probatissimus viros, & in Dei placentæ præparatos, ad hæc exercenda confitimur: sed quatenus etiam genus sicerdotum fine permistione puruns; confitemur, genuiderunt. Oportet enim eum qui sacerdotium habiturus est, ex iisdem gentis nasci mulieres: & non ad pecunias, neq; ad honores inficere, & ex quo per antiquum finem & multis tellibus approbare. Quod fiiicet agimus non solum in ipsi Judæa: fed ubicunque nostri generis confimtio reperitur, etiam ibi integrius ilia feruatur circa nuptias sacerdotum: hoc est in Ægypto & Babylonia, & quocunque terrarum orbe, quilibet de sacerdotum genere fint difperfi. Mittunt enim in Hierofolymam conscribendas a patre nomen nuptæ, & antiquorum progenitorii, quicunque hujus rei testimonia præbuere. Si autem bella provenant, ficut jam crebro factum, eli, dum Antiochus Epiphanes ad noftrum vepulit regionem, & Pompeius Magnus, & Quintilius Varus, & præcipue noftris gefta temporibus, tunc hi quide sacerdotibus fuperfunt, ex antiquis literis iterum novas conficiunt, & probant, mulieres, quæ relinquuntur. Non enim ad captivas accedunt, alienigenarum consortia formidantes. Indicium vero integritatis hoc maximum eft, quia pontifices apud nos a duobus milibus annis denominati fiii a patre conscripti funt. His autem qui prædicti funt, fi quid præuaricentur, interdicitur ne vel ad altare accedat, vel alia fanctificatione fungantur. Recte fiquidem, potius amicis negotiare, cum neque conscribendi potestas omnibus data, neque ulla fides in defcriptione defcribis: fed folummodo prophetis antiquitus quidem & veterrima fecundum inquisitionem traditionem habentibus: & quæ circa nuptias eis conveniunt, fine contradictionibus, alia vero fiurum temporum ficuti funt fatis palam conscribentibus, infiniti libri non funt apud nos difcordantes & fibimet repugnantes: fed folummodo duo & viginti libri, habentes temporis totius conscriptionem: quorum juste fides admittitur. Horum ergo quinque quidem funt Moiscos, qui notivitates continent, & humanæ generationis traditionem habent usq; ad eius mortem. hoc tempus de tribus millibus annis paululum minus eli. A morte vero Moiscos usq; ad Artaxerxem Perfarum regem, quifuit poft Xerxem, prophetæ fiurum temporum res geftas conscripferunt in tredecim libris. Reliqui vero quatuor, hymnos in Deum & vitæ humanæ præcepta noftrum continere. Ab Artaxerxe vero usq; ad noftrum tempus fingula quidem conscripta, non tamen priori fimili fide funt habita, eo quod non fuerit certa fucceflio prophetarum. Palam autem, eli ipfis operibus quis modum nos propriis literis

Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμετέρων προγόνων, ὅσοι αὐτὸν τὸν τρόπον ἔχουσι τῶν ἱερατικῶν ἀναγραφῶν, οὐ μόνον εἰπεῖν ἐστὶν ἐπιεικέστερον, ἢ τὸ λέγειν ἀκριβῶς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἱερέων ἀπὸ τοῦ παντὸς ἔθνους ἀμίκτους εἶναι καὶ καθαρὰς τὰς γενεάς. ἐπὶ γὰρ τοῦτο μόνον καὶ φυλάττομεν, ἐπιγαμίαν ποιεῖσθαι τοῖς ἐκ τῶν ἐπιχωρίων γάμοις, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ μόνον καὶ κατὰ γένος ἀμίκτων καὶ ἀκηράτων· ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν Βαβυλῶνι καὶ Μηδίᾳ καὶ ταῖς ἄλλαις ἁπάσαις ἐν οἷς ἡμεῖς ἐσμεν διεσπαρμένοι, τὰς ἐκ τοῦ γένους ἐπιγαμίας ἐκ τῶν ἀκηράτων ἐκείνων καὶ ἱερατικῶν ἀνδρῶν ἐκ τῶν προφητῶν ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ τὰς ἐκ τῶν ἀρχαίων

A credimus tanto nam; fectus ipsi præterire ne-
que adiicere quicquam aliquis, nec auferre, nec
transformare præsumpsit. Omnibus enim in infe-
tum est mox ex prima generatione Judæis, hæc
divina dogmata nominare, & in his utique perma-
nere: & propereas, si oportet, non libenter Jam
itaq; multi captivum frequenter formam assi-
fecti sunt, & mortes varias in theatris sustinuere,
ne ullum verbum contra leges admitterent, aut
conscriptiones avitas violarent. Quis Græcorum
aliquid tale perpessus est? quando ingens nomi-
tam fullinere lationem voluit: licet omnia apud
eos scripta deflruantur. Verbi enim hæc cele-
putant fecundum conscribentium voluntates
expolita. Et ne etiam de nostris quidam putent,
qvoniam aliqvos nunc quoq; vident præfumen-
tes de illis rebus conscribere, qubius neque spi
intertuere, neq; crederc licentibus acqviescunt.
Deinde; de bello quod apud nos contigit, neque
quidsm hiltorias conscribentes ediderunt; cum
neque ed ea loca venerint, neq; in proximo terri
gellum ruerint: fed et audita qv edam pauca,
componentes, impudenter fementibus valentur
hiltoriæ nomine jactitare. Ego vero & de omni
belo, & qua ibi particulariter gella sint, veram
de scriptum me fci; cum ipse eabus omnibus in-
terfuerim. Duæ etenim aqvilæ duabus simul exa-
eram, donec ille defendendi faculas. Contigit
autem ut capere a Romanis; & habentes me Ve-
spasianus & Titus in custodia, universa femper
inspicere faciebant, primo quidem velut cala-
foli a vero folutus cum Tito ab Alexandria pro-
pter obfeflionem Hierofolymorum directus fum.
Et rempestate nil eft gethum, quod mean potuit-
fet latere notitiam. Nam valde Romanorum
exercitum, universa cum diligentia del ribebā.
Et ea qua nunciabantur ab his qui femeipfos
tradebant, ego folus integrius intelligens, d ipos-
nebam. Deinde Romæ tempus vacationis his
benes, omni jam negotia præparato ufus aliqvi-
bus cooperant bus mihi proper eloqventiam,
Graecam retum cognitionem exhibui, utrosque
mihi fecurius effuit veritatis, ut primos omnium
Imperatores belli Vespasianum & Titum telles
non expavescerem. Primum namq; illis obsuli
libros: & poft illos multis quidem Romanorum
qui bellis interfuere, plurimis vero noltrorum ut
iam eos vemundedi, qui Graca eruditione vide-
bantur imbuti quorum eft Julius Archelaus,
Herodes nobiliffimus, & ipse admodum rex
Agrippa. Illi fiquidem universi teltimonium,
perhibere, quod veritatem diligenter excoluī:
non dissimulatori si quid gellorum per ignoran-
tiam, aut per gratiam commiti dum, aut præter-
missilem. Quidam vero pravi homines de prae
me hiltoriæ funt conti, tanquam in fchola
adolefcentium themata exercentes, & accusatio-
nis inspetare atque detractionis facientes opera
cum oporteat illud fciri, quod convenit promittentem aliis rerum veracium traditionem, ipsum pri-
us hac nolle certiffime, aut rebus gellis aliabrendo, aut ab licentibus confuendo. Quod ego præcipue,

Digitized by Google

circa utrumqve me credo feciſſe opus. Antiquitatis namq; libros (ſicuti dixi) ex voluminibus ſacris interpretatus ſum, cum eſſem genere ſacerdos, & participarem illarum ſapientiam literarũ. Hiſtoriam vero belli conſcripſi, multarum quidem actionum ipſe operator, plurimarum vero inſpector exiſtens & omnino eorum quæ dicta vel geſta ſunt, nihil ignorans. Quomodo ergo non procaces quilibet exiſtimabit eos, qui adverſum me nituntur de veritate contendere? Qui licet imperatorum commentarios legiſſe dicuntur, non tamen noſtrorum repugnantium rebus interfuêre. De his rebus itaqve neceſſariam feci digreſſionem, ſignificare volens facultatem eorum, qui hiſtoriam ſcribere promittunt. Et ſufficienter, ſicuti reor, declaravi, quod conſcriptio rerum apud Barbaros potius ſolennior, quam apud Græcos eſt. Volo autem paululum prius diſputare adverſus eos, qui contendunt, novellam eſſe noſtram converſationem, eo qvod nihil de nobis, ut ajunt illi, dictum ſit a conſcriptoribus Græcis. Deinde teſtimonia antiqvitatis ex aliorum literis exhibebo: & eos qui noſtrum blaſphemant genus, nulla ratione blaſphemare monſtrabo. Nos igitur neq; regionem maritimam habitamus, neqve mercimoniis gaudemus, neq; per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed noſtræ civitates procul a mari ſitæ ſunt: regionemqve uberrimam poſſidentes, in ea aſſidue laboramus, præcipue circa filiorum nutrimenta ſtudentes, legumq; cuſtodiam: & traditionem pietatis, totius opus vitæ neceſſarium judicamus. Cum accedat igitur his quæ prædicta ſunt, etiam vivendi ratio propria, nihil fuit antiquis temporibus quod faceret nobis commercium Græcorum: ſicut Ægyptiis mercimonia, quæ ab eis exportantur, & ad eos rurſus importantur: itemq; habitatoribus Phœniciæ maritimæ, ſtudentibus circa contractus, atqve negotia amore pecuniæ requiſita. Sed neqve circa latrocinia, ſicut quidam alii vacavêre, aut amplius habere concupiſcentes patres noſtri ad bella converſi ſunt, licet regio noſtra multa millia virorum fortium poſſideret. Phœnices ergo propter negotiationem ad Græcorum provinciam navigantes, repente ſunt agniti, & per illos Ægyptii, & omnes a quibus ad Græcos onera devehebant, immenſa maria proſcindentes. Medi vero poſtea atq; Perſæ palam in Aſia regnaverunt, & usqve ad alteram continentem Perſæ militaverunt: Thraces autem propterea vicinitatem, & Scythæ ab his qui Pontum navigant, cogniti ſunt: & omnino univerſi juxta mare vel Orientale, vel heſperium habitantes, aliqvid conſcribere volentibus cogniti facti ſunt. Qui vero ſuperius habitabant, & procula mari, multis ſunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiam circa Europam contigiſſe, quando de Romanorũ civitate tam longo tempore adepta poteſtatem, tantaq; bella conficiente; neq; Herodotus, neq; Thucydides, nec ullus qui fuit cum iſtis, fecit aliqvam mentionem: ſed ſero tandẽ & vix ad Græcos

A περὶ ἀμφοτέρας νομίζω πεπηγέναι τὰς πραγματείας. τῶν μὲν γὰρ ἀρχαιολογιῶν ὥσπερ ἐφίεμαι, ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων μεθερμηνεὺς ὢν, γένους ἱερεὺς ὑπάρχων, καὶ μεταλαχὼν τῆς φιλοσοφίας τῆς ἐν ἐκείνοις τοῖς γράμμασι. ὅτι δὲ πολέμου τῶν ἱστορίαν ἐγραψα, πολλῶν μὲν αὐτουργὸς πράξεων, πλειόνων δὲ αὐτόπτης γενόμενος· ὅλως δὲ τῶν λεχθέντων ἢ πραχθέντων ἀδοτῶν ἀγνοῶν. πῶς οὖν ἂν ὀρθῶς τις ἡγήσαιτο, τοὺς ἀνταγωνίζεσθαί μοι περὶ τῆς ἀληθείας ἐπικεχειρηκότας. οἱ καὶ τῆς τῶν αὐτοκρατόρων ὑπομνήμασιν ἐντυχεῖν λέγουσιν, ἀλλ' ἐγε τοῖς ἡμετέροις τῶν ἀνταγωνιστῶν πράγμασι παρέτυχον. περὶ μὲν οὖν τούτων ἀναγκαίαν ἐποιησάμην τὴν παρέκβασιν, ὑπομνῆσαι βουλόμενος τοὺς ἐπαγγελλομένους τὰς ἱστορίας συγγράφειν τὴν ἀλήθειαν. ἱκανῶς δὲ φανερὸν ὡς οἴομαι πεποιηκώς, ὡς ὅτι πάντες τῶν περὶ τὰ πολεμικὰ ἀναγραφὴν τοῖς βαρβάροις μᾶλλον ἢ τοῖς Ἕλλησιν βούλομαι δὴ μικρὰ πρότερον διαλεχθῆναι πρὸς τοὺς ὑπεναντίους νέαν ἡμῶν ἀποφαίνειν τὴν κατάστασιν, ἐπεὶ δ' μηδὲν περὶ ἡμῶν ὡς φασιν ἐκεῖνοι λελέχθαι πρὸ τοῖς ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν. εἶτα δὲ τὰς μαρτυρίας τῆς ἀρχαιότητος ἐκ τῶν παρ' ἄλλοις γραμμάτων παρέξω, καὶ τοὺς βεβλασφημηκότας ἡμῶν τὸ ἔθνος, ἀποδείξω λίαν ἐν τοῖς λόγοις βλασφημοῦντας. ἡμεῖς τοίνυν ὅτι χώραν οἰκοῦμεν οὐ θαλλίον, ὅτ' ἐμπορίαις χαίρομεν, οὐδὲ τοῖς πρὸς ἄλλους διὰ τούτων ὑπομιξίαις. ἀλλ' ἐστὶν μὲν ἡμῶν αἱ πόλεις μακρὰν ἀπὸ θαλάσσης ἀνῳκισμέναι, χώραν δὲ ἀγαθὴν νεμόμενοι, ταύτην ἐκπονοῦμεν μάλιστα δὲ πάντων περὶ παιδοτροφίαν φιλοκαλοῦντες, καὶ τὸ φυλάττειν τοὺς νόμους, καὶ τὴν τούτοις ἀναδεδομένην εὐσέβειαν, ἔργον ἀναγκαιότατον πάντες ἕν βίῳ πεπεισμένοι. περιόντος τοίνυν τοῖς ἠρημένοις καὶ τοῦ περὶ τὸν βίον ἡμῶν ἰδιότητος, οὐδὲν ἐοικὸς τοῖς πολλοῖς ἔρωτος τὸ πιοῦν πρὸς τοὺς ἕλληνας ἡμῖν ὑπομιξίαν, ὥσπερ αἰγυπτίοις μὲν τὰ παρ' αὐτῶν ἐξαγόμενα, καὶ πρὸς αὐτοὺς εἰσαγόμενα, τοῖς δὲ τοῦ θαλλίου τὸ φοινίκης κατοικοῦσιν, ἡ περὶ τὰς καπηλείας καὶ τὰς ἐμπορίας ἀσχολία, διὰ τὸ φιλοχρηματεῖν. ἀμέλει οὐδὲ πρὸς λῆσταις ὥσπερ ἄλλοι τινές, ἢ τὸ πλέον ἔχειν αἰρούμενοι, πολεμοῦντες τοῖς πράττουσι ἡμῶν οἱ πατέρες, καὶ τὴν πολλὰς τῆς χώρας ἐχούσης μυριάδας ἀνδρῶν οὐκ ἀπόλλυον. διὰ δὲ φοίνικες μὲν αὐτοὶ κατ' ἐμπορίαν τοῖς ἕλλησιν ἐπαπολέοντες εὐδοκίμησαν· καὶ οἱ ἐκείνων ἀγοραῖοι, καὶ πάντες, ἀφ' ὧν τὴν φορτον εἰς τοὺς ἕλληνας διεκόμιζον, μεχάλα πλάζη διαίροντες. μηδεὶς δὲ μὴ ταῦτα καὶ πρόσθεν φανερὸν κατέστησεν, τὰ δὲ πάντα ἐπιζητῶν. οἱ δὲ μέχρι τῆς ἡμετέρας ἠπείρου πρόσω στρατεύσαντες, θρᾷκες δὲ διὰ σκυθῶν. καὶ τὸ σκυθικὸν ἅπαν τὸ εἰς τὸν πόντον ἐνοικοῦν πλέοντων. ὅλως δὲ ἅπαντες οἱ διὰ τὴν θαλάτταν, καὶ τὴν πρὸς τὰς ἀνατολὰς καὶ πρὸς τὰ ἑσπέρια κατοικοῦντες, τοῖς συγγράφουσι βουλομένοις γνωρίμοις κατέστησαν. οἱ δὲ πόντῳ ἄνω τὰς οἰκήσεις ἔχοντες ὑπεπλήσθησαν ἀγνοίας. καὶ ὅτι φοίνικες καὶ πρὸς τὴν εὐρώπην συμβεβήκοτ, ὅπου γε τῆς ῥωμαίων πόλεως, τοσαύτην ἐκ μακρᾶς διώκησιν κεκτημένης, καὶ τοσαύτας πράξεις κατορθώσης πολεμικὰς, πρὸς ὁ ἡρόδοτος, οὐδ' ὁ θουκυδίδης, ὅτε τῶν ἅμα τοῖς ῥωμαίων ἀνδρῶν εἰς ἐμνημόνευκεν, ἀλλ' ἐψάπτει μόλις αὐτῶν εἰς τοὺς ἕλλουας ἡ γνῶσις

tales, proficiens quod Assyrii aliquanto potentiores, erant desiderauit regnum ejus invade-
re. Inventens autem in præsidura & ejus civitatem opportunissimam, positam ad Orientem,

a potuit eorum venire notitia. De Gallis enim & Hispanis ille ignorauerit hi, qui putantur diligentissimi conscriptores, quorum est Ephorus, ut unam civitatem effe arbitrarentur Iberos, qui tantam partem Occidentalis terræ nostræ inhabitare. Et mores eorum, qui nec verbum apud eos, neque dictum fuerat, ut Cæsis vera ignorantiæ veritatis est, quod proculabeliant: ut autem falsa confirberent, quod vellent videri aliquid amplius quam alii retulisse. Quomodo ego mirari debeo, si nouæ multæ & ignotæ mihi erat nota, neque ad fcribendum de eis aliquam, dedit occasionem, ita diffisa procul a mari, Arabibus infinitis vivens? one igitur non arguimento ut vel ille Græcorum, qui de eorum scripsit antiquum, eo quod nihil in nostris voluminibus de eis fit dictum: nonne omnino deridebitur. Cæsus hujusmodi me perditus, & teles vicinæ regionis adhuc antiquitatis fue litigium de eo hoc conabor efficere, Ægyptiis enim & Phœnicibus præcipue telibus utur, cum nullus eorum potuerit tanquam fallum accufare teltimonium. Et videntur maxime ergo antiquiores in commuui quidem omnes Ægypti, Phœnicum vero Tyrii. De Chaldæis autem nouyeanum hoc dicere potero, quoniam & generis nobis principes conflituti fint, & propter cognitionem inconscriptionibus fuis memorem Judicum. Cum vero fidem de his prabuero, & blasphemias falfo oftenduero, tunc cum Græcorum conscriptoremoro, qui judeorum fuerit memoriæ, ut neque hujusmodi occasione limputur in judæis nobis licuerit contentionis. Inchoabo autem a plurimum a literis Ægyptiorum, quas non abtrantur communicare nobis nolle fatis. Manethon itaq; genere vir Ægyptius, Græca disciplina eruditus, fuit, quum esset, & ipfe enim fermone Græco) poterat religionis historiam ex facris (fuisse at ipfe interpretatus fuerit, fecyrete-
arguit Herodotum, Ægyptiacis ignorationemeniuin. Is Manethon in fecundo Ægyptiacorum hæc de nobis fcripsit. Postam vero cum verba ejus tanquam illum ipfum adduc extitisset. Fuit nobis rex, Timaus nomine, fub hoc nescio quomodo Deus iratus fuit: & præter fidem in partibus Orientalibus homines, genere ignobiles, adeptæ fiducia in provincia cæfit eorum fiunt. Et facile accine bello eam potemer; cepe-runt: & principes eius ufi fuerunt, de cætero civitates crudeliter incendere: & templa deorum evertere. Erga omnes vero prorsus indicia inimicissime fe gefferunt, alios quidem perimentes, aliorum vero & filiorū coniuges in fervitutem redigentes: noviffime vero & unum ex fe fecere regem, cui nomen Salitis. Hic enim Memphim venient, fuperiore, inferiore pve provincia tributaria facta, præfidia reliquoru opportuna locis, maxime partes munivit Orien-

Babaſſi ſuminis, quæ appellabatur a quadam A
antiqua theologia Avaris, hanc abſcindatu eſt, de
muris maximis communivit, collocans ibi mul-
titudinem armatorum, tum ad ducentos quadra-
ginta millia virorum eam cuſtodientium. Hic
autem meſſis tempore veniebat, tam ut trumen-
ta meteret, & mercedes ea ſolveret, quam ut arma-
ta terrorem extraneorum diligenter exerci-
taret. Qui cum regnaſſet decem novem annis,
vita privatus eſt. Poſt hunc autem regnavit al-
ter quatuor & quadraginta annis, haxon nomine.
Poſt quem ambo Apachnas, ex tricginta annis,
& menſibus ſeptem: Deinde Apochis, unum &
ſexaginta, & Janias quinquaginta & menſe uno.
Poſt omnes autem Aſſis novem & quadraginta,
& menſibus duobus. Et iſti quidem ſex, ejusdem
fuere primi reges, debellantes ſemper & vincere
Ægypti radicem amputare cupientes. Vocabu- C
latur autem genus eorum Hyclos, hoc eſt, reges paſ-
tores. Hyc enim ſecundum ſacram linguam, rex;
regem ſignificantibus vero paſtorem five paſtores,
ſecundum communem illiſectum: & ita compo-
ſitum invenitur Hyclos, quaſdam vero dicunt,
eos Arabas eſſe. In aliis autem exemplaribus non
reges ſignificari comperi per appellationem Hyc,
ſed eſſe ſolo captivos declinari paſtores. Hyce-
nim Ægyptiaca lingua, & hoc quando ſolum ſe-
no proferitur, captivos aperte ſignificat: & hoc
potius verſimile mihi videtur, & hiſtoriæ anti-
qvæ conveniens. Hos ergo qvos ipſi diximus re-
ges, & eos qui paſtores vocabantur, & qvidem
fuere, obtinuiſſe Ægyptum ait annis undecim &
quingentis. Poſt hanc autem rem Thebaidis &
Ægypti reliquæ factum dicit ſuper paſtores in-
vaſionem, & bellum maximum & diuturnum in- D
illatum. Sub rege vero cui nonen erat Aliſfra-
muthoſis, victos dicit paſtores, & ollam quidem
univerſam Ægyptum per decades inclusos antem
finesum habitationum meridianum jugerum decem-
millium, cui loco nomen eſt Avaris. Hunc Ma-
nethon dicit omnem maximo muro atqve robu-
ſtiſſimo circumdediſſe paſtores, quatenus & omne
poſſidendum munitum haberent, ſimulq; prædam
ſuam. Filium vero Aliſfragmuthoſeos Themo-
ſin contum eos vi expugnare, cum quadringen-
tis octo inte millibus armatorum eorum muros
obſidiſſe. Cum vero obſidium deſperaſſet, pa-
ca cum eis fecille, ut Ægyptum relinqventes,
quo vellent innoxii omnes abirent. Illos vero hiſ
promiſſionibus impetratis, cum omni domo &
poſſeſſionibus non minus ducenta quadraginta
millia numero, ex Ægypto per deſertum in Syri-
am iter egiſſe: & metuentes Aſſyriorum potem- F
tiam (tunc enim illi Aſiam obtinebant) in terra
qvæ nunc Judæa vocitatur, civitatem adificaſſe,
qvæ tot millibus hominum ſufficere poſſet, eamq;
Hierofolymam vocitaſſe. In alio vero quodam
libro Ægyptiacorum Manethon hanc ipſam gen-
tem, id eſt, qui vocitabantur paſtores, in ſacris ſuorum libris captivos aſſcriptos reſtiſſime diſſi-
dam antiqua progenitoribus noſtris paſtore mos erat: & juſtualem habentes vitam, vocabantur a

Β ὁ δὲ ἐκβαίνει ποταμὸς, καλεῖται δ' αὐτὸ ἀρχαία θεολογία ἄβαρι, ἀποτειχίσατο τε, καὶ τὴν τοῦτο ἐχόρτου πλείστοις ἐπιτείχισμασιν αὐτὸ καὶ πύργοις τοῖς μεγίστοις μυριάσι ἀνδρῶν αὐτὸν φυλακὴν. οὗτος δὲ ἔρχετο θέρους τὴν μισθοφορίαν καὶ μισθοδοσίαν ποιησόμενος, καὶ ἅμα τοῖς ἐπιτηδείοις ἀσκῶν τὸ στρατιωτικὸν ἐκπαιδεύων ἱκανῶς. ἄρξας ἐτῶν ἐννεακαίδεκα τελευτᾷ βίου. μετὰ δὲ τοῦτον ἄλλος ἄρχει τεσσαράκοντα καὶ τέτταρα ἔτη καὶ μῆνας ἕξ. μετὰ δὲ τοῦτον ἀπαχνᾶς ἐτῶν ἑξήκοντα, καὶ μηνῶν ἑπτὰ, καὶ ἰανίας πεντήκοντα καὶ μῆνα ἕνα. καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ ἄσσις ἐνιαυτοὺς ἐννέα καὶ τεσσαράκοντα καὶ μῆνας δύο. καὶ οὗτοι μὲν ἓξ οἱ πάντων πρῶτοι βασιλεῖς ἦσαν, πολεμίως καὶ μαχομένως ἀεὶ τοῖς Αἰγυπτίοις ἐπὶ πᾶσι γὰρ ἐσπούδαζον, ὅπως ἂν τὸ ἔθνος ἐξαλείψωσιν. οἱ δὲ ὅλοι τοῦτο ἐκαλοῦντο, ὑκλῶς τοῦτο γὰρ ἡ ἱερὰ γλῶσσα βασιλέα καλεῖ καὶ ποιμένα. καὶ τὸ ὄνομα οὕτως ἐκ τοῦ ἱεροῦ συντεθὲν ὑκλῶς ἐστιν. ἐν δέ τισιν ἄλλοις ὑπομνήμασιν οὐ βασιλεῖς τοὺς ποιμένας τούτους ἀλλὰ τοὐναντίον ἐν τῇ Αἰγυπτίᾳ φωνῇ ἀποδεδόσθαι τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν αἰχμαλώτων ποιμένων. τοῦτο γὰρ ὁ σὰφ ἐκείνη τῇ φωνῇ ἐστι μόνον, ὅταν ἐπὶ τῆς ἀγέλης λεχθῇ, σημαῖνον τοὺς αἰχμαλώτους ποιμένας. τοῦτο μᾶλλον ἔοικε τὸ ὄνομα ἀληθὲς εἶναι καὶ τῇ ἱστορίᾳ ἁρμόζειν τῇ παλαιᾷ. οὗτοι μὲν οὖν οὓς ἡμεῖς εἴπομεν βασιλεῖς καὶ οἱ καλούμενοι ποιμένες καὶ αἰχμάλωτοι, τὴν πᾶσαν Αἴγυπτον ἔσχον ἔτη ἑνδεκάκις ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. τούτων δὲ τῶν πραγμάτων ἐπὶ Θηβαΐδος καὶ τῆς ἄλλης Αἰγύπτου γενομένων ἐπιστρατεύσασθαι τοὺς ποιμένας, καὶ πόλεμον μέγιστον καὶ χρονιώτατον ἐνεχθῆναι. ἐπὶ τούτοις βασιλεύοντος Ἀλισφραγμουθώσεως τοῦ ἐννάτου τῶν ἐκείνου γενεᾷ διαδεξαμένου τὴν ἀρχὴν, τοὺς μὲν ἄλλους Αἰγυπτίους ἐν δεκάσι κατακλείσαι, τὰ δὲ ἐπὶ θάλασσαν ἐπὶ τὰ ἀνατολικὰ μέρη τῶν ἐπιτηδείων ἀροτήρων μυριάδων δέκα. τὸν δὲ Μανέθωνα τὸ πᾶν τοῦτο περιβαλεῖν τεῖχος μεγάλοις καὶ ἰσχυροτάτοις τείχεσι, ὥστε τὸ πᾶν κτῆμα καὶ τὴν λείαν ἀσφαλίσασθαι. τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ Θεμμόσιν, ὃς διεδέξατο τὴν βασιλείαν, τοῖς τειχίσμασιν ἐπιθέσθαι τοῖς τετρακοσίαις μυριάσι τῶν ἐκεῖ ὁπλιτῶν, καὶ τὴν πολιορκίαν ποιήσασθαι. ἐπεὶ δὲ ἀπογνοὺς τὴν πολιορκίαν ἐποιήσατο συνθήκας, ἐπὶ τῷ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς Αἰγύπτου πάντας ἀβλαβῶς ὅπου βούλοιντο. τοὺς δὲ τοιαύταις ὁμολογίαις πεισθέντας μετὰ τῶν οἰκείων πάντων καὶ τῶν ἰδίων κτημάτων οὐκ ἐλάττους τῶν διακοσίων τεσσαράκοντα μυριάδων ἀριθμὸν ἐξελθεῖν ἐκ τῆς Αἰγύπτου, καὶ διὰ τῆς ἐρήμου πορεύεσθαι τὴν εἰς Συρίαν ὁδόν. δεδιότας δὲ τοὺς Ἀσσυρίους, τότε γὰρ καὶ τὴν Ἀσίαν κατεῖχον, οἰκίσαι τὴν ἐν τῇ νῦν Ἰουδαίᾳ χώρᾳ οὖσαν πόλιν, μεγάλην οὕτω καὶ τοσούτους ἀνθρώπους δυναμένην χωρεῖν, καὶ τὴν προσηγορίαν αὐτῇ θεῖναι Ἱεροσόλυμα. ἐν δὲ ἑτέρῳ τινὶ τῶν Αἰγυπτιακῶν ὁ Μανέθων τοὺς αὐτοὺς τούτους ἔθνει τῷ αὐτῷ ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἀναγεγραφέναι τοὺς αἰχμαλώτους ἐπὶ τῶν ἀφέσεων τῶν ἐκ τῆς νόσου, ἐν τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ἀναγεγραμμένους. ἔστι δὲ ἐπὶ τούτοις ἔθος τοῖς προγόνοις ἡμῶν ἐκ τῆς ἀγροικίας ἔχειν τὸν βίον, αὐτοῖς ἀναβοσκομένοις

πολίται. ὀνομαζόντες τὰλλα ὡς ἕκαστοι τῶν ἀρχόντων ἐκάστη γένοιτο, ἐνιοὶ τῆς ἐπιχωρίου τῶν ἀρχόντων ἐπωνυμίας. ἐν δὲ τοῖς τοῦ Διὸς τοῦ Ἀμμωνος ἱεροῖς ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς τοῦ αὐτοῦ Διὸς ἐπωνυμίαν ἔχουσι. τὰ δὲ τῶν ἀλλάων πάντων τὰ ἐγχώρια καὶ ἀκριβῶς ἐπιστάμενος ἐγὼ οὐκ ἀξιῶ μακρηγορεῖν. πλὴν ὅσα τε μετὰ ταῦτα ἐπράχθη τοῖς τῶν χρόνων ἐπιγενομένοις. ἔφη γὰρ. ἐπὶ τοῦ Διὸς τὴν ἀρχὴν γενομένου τὸν μὲν πρῶτον ἐνιαυτὸν ἄρχειν ἕκαστον τῶν ἀρχόντων ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ἑαυτοῖς ὄρους, τὸν δὲ δεύτερον ἐπὶ τοῦ μετὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ τρίτου καὶ τοῦ τετάρτου καὶ τοῦ πέμπτου καὶ τοῦ ἕκτου καὶ τοῦ ἑβδόμου καὶ τοῦ ὀγδόου καὶ τοῦ ἐνάτου καὶ τοῦ δεκάτου· ἐπὶ τοῦ μὲν πρώτου ἐνιαυτοῦ τὸν Ἄρμεϊν ἄρξαι πάντων τῶν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ· ἐπὶ τοῦ δευτέρου τὸν Μενθεσοῦφιν· ἐπὶ τοῦ τρίτου τὸν Χεμμίν· ἐπὶ τοῦ τετάρτου τὸν Ἀθώθιν· ἐπὶ τοῦ πέμπτου τὸν Κενκένην· ἐπὶ τοῦ ἕκτου τὸν Μοφθιάνην· ἐπὶ τοῦ ἑβδόμου τὸν Ἀθύρην· ἐπὶ τοῦ ὀγδόου τὸν Φίωφιν· ἐπὶ τοῦ ἐνάτου τὸν Μεθουσοῦφιν· ἐπὶ τοῦ δεκάτου τὸν Χερσῆν. ἐπὶ τούτου τοῦ Χερσοῦ τὸν κατακλυσμὸν γενέσθαι, ὃς ἐπὶ τοῦ Δευκαλίωνος γενόμενος ἐπὶ τοῦ Ἕλληνος τοῦ Δευκαλίωνος υἱοῦ ἐπὶ τοῦ Ἀμφικτύονος ἄρξαντος Ἀθηνῶν τὸν μὲν πρῶτον ἐνιαυτὸν ἄρξαι Ἀθηνῶν τὸν Ἀκταῖον, ἀπὸ τοῦ Ἀκταίου τοῦ αὐτόχθονος καλούμενον· τὸν δὲ δεύτερον τὸν Κραναόν· τὸν δὲ τρίτον τὸν Ἀμφικτύονα· τὸν δὲ τέταρτον τὸν Ἐριχθόνιον· τὸν δὲ πέμπτον τὸν Πανδίονα· τὸν δὲ ἕκτον τὸν Ἐρεχθέα· τὸν δὲ ἕβδομον τὸν Κέκροπα· τὸν δὲ ὄγδοον τὸν Κέκροπα τὸν δεύτερον· τὸν δὲ ἔνατον τὸν Μητίονα· τὸν δὲ δέκατον τὸν Θησέα· ἐπὶ τούτου τοῦ Θησέως τὴν ἐπὶ τὰς Ἀμαζόνας στρατείαν γενέσθαι, ἣν Ὅμηρος ἐποιήσατο ἐπιφανῆ. τὰς δὲ ἄλλας ἁπάσας ἀρχὰς ἐπὶ τοῦ Θησέως καταλῦσαι, ἀντὶ πασῶν ἑνὸς ἐπὶ τοῦ ἄστεως ἄρξαντος· ἐπὶ τούτου δὲ τοῦ Θησέως τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον γενέσθαι. ἐπὶ τοῦ Ἀλκμαίωνος τοῦ Μεγακλέους

Manethon maximas pro nobis Ægyptiis literis A
protestatus est: primum quidem, quia illinc
venerunt ad Ægyptum deinde ejusdem eorum
exinde, ita temporibus antiquissimum, ut pene
nihil amnis bellum præcedat Iliacum. Ea vero
quæ Manethon non ex Ægyptiis literis, sed, sicut
ipse confessus est, ex fabulis quorundam fine no-
mine, adhuc, potest particulariter redarguam,
ostendens ea sine veritimilitudine esse mendacia.
Sed vobis ab illis rursus migrare ad eos, quæ apud
Phœnicas de nostro genere conscripta sunt, &
eorum testimonio declarata. Sunt itaque apud
Tyrios multorum annorum publicæ literæ, &
conscriptiones diligentissime custoditæ, ex his
quæ apud eos facta & invicem gesta nos cuntur,
quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo
scriptum est, quia in Hierosolymis ædificatis
est templum a Salomone rege, ante annos centum &
quadraginta tres, & menses octo, quam Tyri
Carthaginem condidere. Descripta vero est apud
illos confinctio templi nostri. Hiramus enim,
Tyriorum rex amicus erat regis nostri Salomo-
nis, paternis amicitiis ei devinctus. Is ergo mu-
nificentiam suam exhibens ad claritatem ædificii,
gratiam Salomoni auri quidem viginti & centum
talenta: incidensq; pulcherrimam sylvam in
monte, qui Lybanus nuncupatur, ad camerarn,
delinavit ei. Quem redonavit Salomon & aliis
multis rebus, & terra Galilææ regionis, quæ Za-
bulon vocatur. Præcipue autem ei amicitiam,
fœderisque conspicientia conciliavit. Problema-
ta enim solvendi alternatim dirigebant, & melior
in his Salomon erat, & in talis fuerunt apparatu.
Hæc literæ vivo servantur apud Tyrios epi-
stolæ multæ, quas ille scripserat ad invicem. Quod
autem non fingam de Tyriorum literis, refera,
probitque Dium apud qui in Phœnicum historia in-
terpretatus approbatus est. Is igitur in Phœni-
cis historiis hoc modo scribit. Abibalo mortuo,
filius ejus Hiramus regnavit. Hic portas Ori-
entalis civitatis amplavit, urbem potiorem fe-
cit: & Olympii Jovis templum, quod in insula fi-
tum erat, jactis aggeribus urbi adjunxit: & au-
reis anathematibus exornavit. Ascendens autem
in Lybanum, sylvas incidit ad templorum ædifi-
cationem. Regem vero Hierosolymorum Salo-
monem missile dicunt ad Hiramum quædam,
æniginata, & propositile ab eo, adjecto ut qui non
polles dicenere, pecuniam solvendi per solvere;
consilium; Hiramum, non fe posse solvere pro-
positas quæstiones, multis pecuniis multatum.
Deinde Abdemonum quendam, virum Tyrii,
propositos solvisse quæstiones; ipsumque alias pro-
posuisse, quas si non solverer Salomon, multas
rursus pecunias Hiramo regi conferret. Dius igi-
tur hoc modo de præsidiis testimonia perhibuit
nobis. Sed pot hunc producam Menandri quo-
que Ephesium. Is enim lingulorum regum actus
conscripsit apud Græcos & Barbaros, studens
ex provinciabius antiquissimque loci literis, historiæ veritatem pandere. Scribens enim de his,

Ἀ μὲν οὖν ἡμῖν ἐκ μέρους μεμαρτύρηται ἐκ τῶν παρ᾽ αὐτοῖς γραμμάτων, τοῦτον μὲν ἔχειν τὸν τρόπον ἐξ ἀρχῆς, ἐπέστω δὲν ἐκ τῶν ἀναλόγων, ἐκ τῶν ἐγχωρίων ἱστοριῶν, ἃς ἔγραψε τὸν ἀκριβῆ τῶν τῶν Φοινίκων ἱστοριῶν μεθερμηνευθεὶς, ἐν οἷς ἐπὶ τοῦ Ἀβιβάλου τελευτήσαντος, τὸν υἱὸν αὐτοῦ διαδέξασθαι τὴν ἀρχὴν, ὄνομα τῷ Ἀιρώμῳ· ἐπὶ τούτου τὰς ἐξωτέρας πύλας τῆς πόλεως ἀνανεώσασθαι, καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου ναὸν ἐν νήσῳ κείμενον, ἀθροίσαντα τὸν λίθον ἐπιζεύξαι τῇ πόλει, καὶ ἀναθήμασι χρυσοῖς κατακοσμῆσαι· ἀναβάντα δὲ εἰς τὸν Λίβανον, ἐπὶ τὰς τῶν ναῶν οἰκοδομὰς ὑλοτομῆσαι· Σολομῶνα δὲ τὸν τῶν Ἱεροσολύμων βασιλεύοντα, πρὸς ὃν ἀπέστειλε πρόβλημα, κελεύσαντα δὲ καὶ αὐτὸν ἕτερον πρὸς αὐτὸν ἀποστεῖλαι, ὃ μὴ δυνάμενον λῦσαι ζημιοῦσθαι πολλὰ τάλαντα· λυθέντος δὲ τοῦ προβλήματος ὑπὸ τοῦ Ἀβδημόνου τινὸς Τυρίου, καὶ ἄλλα προβαλόντα, ἃ μὴ λύσαντα τὸν Σολομῶνα πάλιν ἀποτίσειν τὰ ἐπιζήμια τῷ Ἀιρώμῳ. ταῦτα μὲν οὖν ὁ Δίος ἱστόρησεν ἐκ τῶν Φοινικικῶν ἱστοριῶν. ὁ δὲ Μένανδρος ὁ τὰς τῶν ὑπ᾽ ἀνθρώπων γενομένων πράξεις ἐκ τῶν ἐν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις γραμμάτων μεταφράσας, ἐν οἷς ἐπὶ τοῦ Ἀβιβάλου τελευτήσαντος, τὸν υἱὸν αὐτοῦ διαδέξασθαι τὴν ἀρχὴν Ἀιρώμον

βεβασιλδκότων ἐν τύρῳ, ἐπὶτε ἡλιόμβ. καὶ τὸν ἔρωμεν, παῖδα φησὶ. πλδ. τῆ πεντ. ἦ ἀβιβάλε, διαδέξατον τὴν βασιλείαν ὁμῆρος υἱὸς αὐτοῦ ἐρώμβ., βιώσας ἔτη τριακοντα πέντε. ἔτ. ἔσχεσε τὸν εὐρύχωρον. τὸν τε χρυσοῦν κίονα τὸν ἐν τῷ διὸς ἀνέθηκεν. ἐπὶτε ὕλην ξύλων ἀπελθὼν ἐκόψεν, ἀπὸ τοῦ λεγομένου ὄρους λιβάνου, κέδρινα ξύλα εἰς τὰς τῶν ἱερῶν στέγας, καθελών τε τὰ ἀρχαῖα ἱερά, καινοὺς ναοὺς ᾠκοδόμησεν. τότε δὲ ἡρακλείους ἦ τὸ ἀστάρτης πρῶτον ἀνιερώσεν. καὶ τὸ μὲν ἡρακλέους πρῶτον ἐποιήσατο ἐν τῷ ὑπερτίῳ μηνὶ, ἅπερ τὸ τοῦ ἀστάρτης, ἐπὶτε στρατόπεδον ἐπεστράτευσεν, μὴ ἀποδιδοῦσι τοὺς φόρους. ὃς καὶ ὑποτάξας ἑαυτῷ πάλιν ἀνέστρεψεν. ὅπερ τούτων δὲ τίς ἐστὶν ἀβδημονιβ. παῖς νεώτερος, ὃς ἐνίκα τὰ προβλήματα; ἃ ἐπέστειλε σολομὼν ὁ ἱεροσολύμων βασιλεύς. ψηφίζεται ἦ ὁ χρόνος ἀπὸ τούτου δὲ βασιλέως ἄρχει τῆς καρχηδόνος κτίσεως ἔτως. τελευτήσαντος ἐρώμου διεδέξατο τὴν βασιλείαν βαλεάζαρος υἱός, ὃς βιώσας ἔτη τεσσαράκοντα τρία, ἐβασίλδυσεν ἔτη ἑπτά. μεθ' ὃν ἐβδάσταρτος ὁ αὐτοῦ υἱὸς βιώσας ἔτη ἑκατὸν ἑνενήκοντα, ἐβασίλδυσεν ἔτη ἑνενήκοντα. ὧν οἱ τροφεῖς αὐτοῦ ἡλικιῶται πάντες ἀπώλεσαν. ὧν ὁ πρεσβύτερος ἐβασίλδυσεν ἔτη δεκαδύο. μεθ' ὃν ἀστάρτος ὁ δελεαστάρτου. ὃς βιώσας ἔτη πεντήκοντα πέντε, ἐβασίλδυσεν ἔτη δώδεκα. μεθ' ὃν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀσέρυμος βιώσας ἔτη πεντήκοντα, ἐβασίλδυσεν ἔτη ἑνενήκοντα. ἔτ. ἀπώλετο ὑπὸ ἦ ἀδελφοῦ φέλητος. ὃς λαβὼν τὴν βασιλείαν ἦρξεν μηνῶν ὀκτὼ, βιώσας ἔτη πεντήκοντα. ὃν ἀνεῖλεν ἰθόβαλος ὁ τῆς ἀστάρτης ἱερεύς, ὃς βασιλεύσας ἔτη τριακονταδύο, ἐβίωσεν ἔτη ἑξηκονταοκτώ. ὃν διεδέξατο βαδέζωρος, ὃς βιώσας ἔτη τεσσαρακονταπέντε, ἐβασίλδυσεν ἔτη ιϛ. τοῦτον ἀφηδόνος γέγονε μάτγλος. ὃς βιώσας ἔτη τριακονταδύο, ἐβασίλδυσεν ἔτη ἑνενήκοντα. τοῦτον ἀφηδόνος γέγονε φυγμαλίων. βιώσας δ' ἔτη πεντηκοντα ἕξ, ἐβασίλδυσεν ἔτη τεσσαρακονταπέντε. ἐν ᾧ τῷ ἐπ' αὐτοῦ ἐδδόμῳ ἔτει, ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ φυγοῦσα, εἰς τὴν λιβύην πάλιν ᾠκοδόμησε καρχηδόνα. συναγαγοῦσα δὲ πᾶς ὁ χρόνος ἀπὸ τῆς ἐρώμου βασιλείας, ἄχρι καρχηδόνος κτίσεως, ἔτη ρνβ μῆνες κ. ἐπὰ ἦ δωδεκάτῳ ἔτει τοῦ ἐρώμου βασιλέως ἐν ἱεροσολύμοις ᾠκοδομήθη ὁ ναός. γεγονὸς οὖν ἀπὸ τοῦ οἰκοδομήσεως δὲ ναὸς ἄχρι καρχηδόνος κτίσεως, ἔτη ἑκατὸν τεσσαρακονταπέντε, μῆνες ὀκτώ. τῆς μὲν οὖν θεοῦ φωνῆς μάρτυρας τοὺς δεῖ θεωρεῖν πλείω. βλέπετε δὲ πάλιν ἐς ἐχυρὰν ὁμολογημένον. καὶ πολὺ δηπουθεν πρόσθεν τῆς δὲ νέων κατασκευῆς, ἢ τῶν προγόνων ἡμῶν εἰς τὴν χώραν ἀφῖξις. ὅτε γὰρ αὐτὴν πᾶσαν πολέμῳ περιέλαβον, τότε τὴν νέων κατεσκεύασεν, καὶ ταῦτα σαφῶς ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἐστὶν ἐμοὶ δεδηλωται λόγῳ τῆς ἐγχωριολογίας. λέξω δὲ νῦν ἤδη τὰ περὶ χαλδαίων ἀναγραφόμενα καὶ ἱερούμενα παρ' ἡμῖν, ἅπερ ἔχει πολλὴν ὁμολογίαν πρὸς τῶν ἄλλων παῖς ἡμετέρους γράμμασι. μάρτυς ἦ τούτων βηρωσσός, ἀνὴρ χαλδαῖος μὲν τὸ γένος, γράμμασι ἦ τοῖς παρ' ἑλλησι δὲ παιδείαν ἀναφερόμενος, ἐπίδηλος τε ἀστρονομίας, καὶ παρὰ τῶν χαλδαίοις φιλοσοφουμένων αὐτὸς τοὺς ἕλληνας ἐξήσκησε τοὺς συγγράφας.

A qui in Tyro regnavêre, & deinde veniens ad Hiramum regem, sic ait: Moriente vero Abibalo, successit in ejus regno filius ejus Hiramus, qui vixit annis trigintaquatuor. Hic aggere conjunxit Eurychotum, aureamqve ibi columnam Jovis in templo reposuit: & ad sylvam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad regmina facienda templorū. Demolitusq; antiqva delubra, nova templa ædificavit: Herculisq; & Astartes fana dedicavit, Herculis primum extructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra movit adversus Tiryos, minime tributa reddentes: qvos etiam subdens sibimet, denuo remeavit. Sub hoc fuit Abdemonus puer juvenis, qui semper parabolas solvebat, quas Salomon Hierosolymorum rex destinabat: Supputatur vero tempus ab hoc rege usqve ad constructionem Carthaginis, hoc modo: Moriente Hiramo successit in ejus regno Belearthartus filius, qui cum vixisset annis qvadragintatribus, septem regnavit annis. Post hunc Abdastartus filius cum vixisset annis viginti, regnavit novem. Hunc filii nutricis ejus quatuor insidiis peremêre: quorum senior regnavit annos XII. Post qvos Astartus filius Beleastarti regnavit. Qui cum vixisset annis quadragintaquatuor, regnavit annis duodecim. Post hunc frater ejus Astarimus: & hic vixit annis quatuor & quinquaginta, regnavit annis novem, & peremptus est a fratre Phelete: qui suscipiens regnum, mensibus imperavit octo, cum vixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Ithobalus Astartæ sacerdos: qui cum vixisset annis sexaginta octo, regnavit annis triginta duobus. Huic successit Badezorus filius: qui cum vixisset annis XLV. regnavit sex. Huic successor factus est Mettinus filius: qui cum vixisset XXXII. novem regnavit annis. Huic successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua vita LVI. ex qvibus XL. tenuit principatum. hujus regni anno septimo, soror Dido in Africa civitatem ædificavit Carthaginem. Itaq: colligitur tempus à regno Hirami usq; ad ædificationem Charthaginis annorum CLV. & mensium VIII. Cum vero duodecimo anno hujus regni, in Hierosolymis ædificatum sit templum, fit ab ædificatione templi usqve ad constructionem Carthaginis tempus annorum CXLII. mensium VIII. Testimonio siquidem Phœnicum quid amplius oportet apponi. Cernitur ipsa veritas fortiter approbata: & multo clarius apparet, quoniã præcedit constructionem templi progenitorum nostrorum ad provinciam hanc adventus. Cum enim eam universam bello tenuissent, tum demũ templum ædificare cœpere: & hæc aperte ex literis sacris etiam a me in Antiquitate manifestata sunt. Nunc itaq; sunt dicenda ea, quæ apud Chaldæos noscuntur esse conscripta. & de nobis in hisce ex illis scriptis. Testis

storia sunt relata. Quæ mult im habent concordiam cum nostris voluminibus: etiam de aliis scriptis. Testis autem horum est Berosus, vir genere quidem Chaldæus, notus autem eis, qui doctrinæ eruditionisq; congaudent: quoniam de astronomia & de Chaldæorum philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit.

Manethon maximus pro nobis Ægyptiis literis A
protestimus est: primum quidem, quia illum ex-
venerunt ad Ægyptum: deinde egregium eorum
eunde, ita temporibus antiquissimum, ut pene
mille annis bellum præcedat Iliacum. Et vero
quæ Manethon nomine Ægyptiis literis, fed sicut
ipse confessus est, ex fabulis quorundam sine no-
mine, adscit, potius particulariter redarguam,
effendens ea sine verisimilitudine esse mendacia.
Sed vbi de illis rudis migrare ad ea, quæ apud
Phœnices de nostro genere conscripta sunt, &
contumeliosi modo declarata. Sunt itaque apud
Tyrios multorum annorum publicæ literæ, in
custodiis diligentissime custoditæ, ex iis
quæ apud eos facta & in vicem gesta nocuntur,
quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo
conscripsum est, quia in Hierosolyma ædificato
est templum a Salomone rege, inte annos centū
quadraginta tres, & menses octo, quam Tyri
Carthaginem condidere. Descripta vero eit apud
illos condinctio templi nobili. Hiramus enim,
Tyriorum rex amicus erat regis nostri Salomo-
nis, paternis amicitiis ei devinctus. Is ergo mu-
nificentiam fuæ erga nos obtendens ad clarissimæ fabricæ,
qua sibi Salomon aiuit quidem regnanti & contum
celenus: Incidensq; pulcherrimam sylvam in
monte, qui Lybanus nuncupatur, ad cameram,
dellinavit ei. Quem redonavit Salomon & aliis
multis rebus, & terra Galilææ regionis, quæ Za-
bulon vocatur. Præcipue autem ei amicitiam,
fapientiæ conspicientia conciliavit. Problema-
ta enim folvenda alternuis dirigebant, & melior
in his Salomon erat, & inalijs fapientior apparebat. Hadenus vero fervantur apud Tyrios epi-
stolæ mutuæ, quas illi scripsere ad invicem. Quod
autem non fingam de Tyriorum literis, testem
producam Dium qui in Phœnicum historia in-
terrerimus approbatur est. Is igitur in Phœni-
cis historiis hoc modo scribit. Abibalo morien-
te, filius eius Hiramus regnavit. Hic partes Lib-
yenulis civitates amplavit, urbem potiorem fe-
cit: & Olympii Jovis templum, quod in insula fi-
tum erat, jactis aggeribus urbi adjunxit: & au-
reis anathematibus exornavit. Ascendens autem
in Lybanum, sylvas incidit ad templorum edifi-
cationem. Regem vero Hierosolymorum Salo-
monem misisse dicunt ad Hiramum quædam, ænigmata, & propositile ab eo, adjecto ut qui non
posset dissernere, pecuniam solventi per solvere-
tur. Consentiente Hiramum, non fe posse solvere pro-
positas quæstiones, multis pecunis mulctatum.
Deinde Abdemonum quendam, virum Tyrii,
proposuisse folvisse quæ illum: ipsumq; alios pro-
posuisse, quas si non solverer Salomon, multas
rursus pecunias Hiramo regi conferret. Dius igi-
tur hæc modo de præditis tellimonia perhibui-
nobis. Sed pofi hunc producam Menandri qui-
que Ephesium. Is enim linguarum regum actis
conscripsit apud Græcos & Barbaros, studens
ex provincialibus untiuscuiusque loci literis, historiæ veritatem pandere. Scribens enim de his,

A μανεθων μεν το μεγιστον μαρτυρησει τοις υπερ
αυτων γραμμασιν, οτων ουν επι τους
Ελληνας αφιξιν, επειτα τον εκειθεν ανακαθοδον, α-
τον αρχαιοτατον των χρονων, ως εγγυς ειναι μεσου-
των Ιλιακων τοις χρονοις. Ουτοσ δε, ει μεν ηδει
τον εκ των αρχαιοτατων γραμματων, ουκ αν αυτος
ημιν ωμολογει, ουτ' αδικως αν ημεις αυτω μαρτυ-
ρουμεν, ουτοσ ενδεης των μεγ. Δοκουσιν τινα α-
πο μυθων ανεπιγραφων, ελεγχειν ουδεν δεομενα
μαρτυρων, ων εγω μαλλον ειπειν προς ταυτα
βουλομαι. Ειναι γουν εν τοις ιεροις γραμμασιν
των Τυριων, ως ναος ουτος ο των Ιεροσολυμιτων
θεου, ανωκοδομηθη μετα εννακοσια και δεκα
ετη, και μηνας εξ, απο της αυτου κτισεως, ην
δε ο Τυριος και Καρχηδονιος ουτος. Ανεγραπται
δε και συνθηκαι των βασιλεων, ας συνεθεντο προς
αλληλους. Ειρων γαρ ο βασιλευσας Τυρου προς
Σολομωνα, ως ηκουσεν ανεγειρειν τον ναον τω
θεω, πεμπει προς αυτον αινιγματα και προβλη-
ματα, κελευων λυθεντων αυτων πεμπειν αυτω
αργυριον, ηδεως δε Σολομωνος τοις προβλημασι
χρησαμενου, και λυσαντος παντα, πολλα δωρα
δουναι τον Ειρωνα, και ετι πλειονα, ει τα προβλη-
ματα λυσειεν ο Ειρων. Ουκ ισχυσαντος δε λυσαι
τα προβληματα, ζημιουσθαι τον Ειρωνα πολλοις
αργυριου ταλαντοις, ως τοσουτων δοθησομενων
Σολομωνι, ει μη λυσειεν. Ανεμνησθησαν δε και
Δημωνος τινος, ανδρος εν Τυρω λογιμου, ος ειπε
προς αυτους, ως ειη τις ο λυσων τα προβλη-
ματα, ει μη ειη τις ο τον βασιλεα. Αναβαινει
δε ο Σολομων επι τον Λιβανον, και κοπτει ξυλα
εις την οικοδομιαν του ναου. Και ο μεν Σολο-
μων τα κελευσθεντα ανεγειρει τω θεω, ο δε Ειρων
τα εις την οικοδομιαν των βασιλειων. Και ο μεν
Σολομων εστειλε προς τον Ειρωνα δωρα, ο δε
Ειρων εδωκε τω Σολομωνι την χωραν την Ζαβου-
λωνιτιν. Και ην φιλια μεγαλη τοις ανδρασιν, και
συνθηκαι εγενοντο προς αλληλους. Ο δε Ειρων
τα προβληματα ουκ ελυσεν, ο δε Σολομων ελυσεν
αυτα. Και ταυτα μεν εστιν εν τοις αρχειοις των
Τυριων μεχρι νυν. Ειρωνος δε τελευτησαντος,
διαδεχεται την βασιλειαν Αβδαστρατος ο υιος
αυτου, ος εβασιλευσεν ετη εννεα και εικοσι, και
απεθανεν ζησας ετη πεντηκοντα και πεντε. Τον
δε διαδεχεται Μεθουαστορος, και βασιλευει ετη
δωδεκα, και απεθανεν ζησας ετη εβδομηκοντα
δυο. Τον δε διαδεχεται Βαλεαζαρος, και βασι-
λευει ετη επτα, και απεθανεν ζησας ετη τεσσα-
ρακοντα τεσσαρα. Τον δε διαδεχεται Αβδημων-
ος, και βασιλευει ετη δωδεκα, και απεθανεν ζησας
ετη εξηκοντα δυο. Τουτου δε διαδεχεται Μιττων,
και βασιλευει ετη εξ, και απεθανεν ζησας ετη
τεσσαρακοντα εξ. Τον δε διαδεχεται Πυγμαλιων,
και βασιλευει ετη εβδομηκοντα και επτα. Και η
αδελφη αυτου Διδω ωκισε την Καρχηδονα, ετη
ηδη ογδοηκοντα και εξ απο της αρχης των Τυ-
ριων. Τουτου δε διαδεχεται Ιωβαλος, και βασι-
λευει ετη τεσσαρακοντα και οκτω. Τον δε διαδε-
χεται Ματτανος, και βασιλευει ετη δωδεκα, και
απεθανεν ζησας ετη τριακοντα και δυο. Τον δε
διαδεχεται Ακερβας ο και Ιεθβαλος ιερευς ων
της Ασταρτης, και βασιλευει ετη εξ και τριακο-
ντα, και απεθανεν ζησας ετη εξηκοντα και οκτω.
Τον δε διαδεχεται Πυγμαλιων, και βασιλευει ετη
εβδομηκοντα και επτα. Και η αδελφη αυτου Ελισ-
σα ωκισε Λιβυης πολιν, ην καλουσιν Καρθαγενα.
Τουτου δε διαδεχεται Ελισσαρος, και βασιλευει
ετη εννεα και εικοσι, και απεθανεν ζησας ετη
πεντηκοντα και πεντε. Τον δε διαδεχεται Μυτ-
γων, και βασιλευει ετη τριακοντα και δυο, και
απεθανεν ζησας ετη εβδομηκοντα και δυο. Τον δε
διαδεχεται Πυγμαλιων, και βασιλευει ετη εβδο-
μηκοντα και επτα. Και η αδελφη αυτου Διδω
ωκισε την Καρχηδονα, ετη ηδη ογδοηκοντα και
εξ απο της αρχης των Τυριων. Τουτου δε διαδε-
χεται Ιωβαλος, και βασιλευει ετη τεσσαρακοντα
και οκτω. Τον δε διαδεχεται Ματτανος, και βασι-
λευει ετη δωδεκα, και απεθανεν ζησας ετη τριακο-
ντα και δυο. Τον δε διαδεχεται Ακερβας ο και
Ιεθβαλος ιερευς ων της Ασταρτης, και βασιλευει
ετη εξ και τριακοντα, και απεθανεν ζησας ετη
εξηκοντα και οκτω. Τον δε διαδεχεται Απολλη-
ρος, και βασιλευει ετη εννεα, και απεθανεν ζησας
ετη τεσσαρακοντα και εξ. Τον δε διαδεχεται Κε-
λεμης, και βασιλευει ετη δωδεκα, και απεθανεν
ζησας ετη πεντηκοντα και εξ. Τον δε διαδεχεται
Απολλωστρατος, και βασιλευει ετη εξ, και απε-
θανεν ζησας ετη τριακοντα και πεντε. Τον δε δια-
δεχεται Στρατων, και βασιλευει ετη εικοσι και
τεσσαρα, και απεθανεν ζησας ετη εβδομηκοντα
και πεντε. Τον δε διαδεχεται Δημαρχος, και βα-
σιλευει ετη εξ, και απεθανεν ζησας ετη τριακο-
ντα και εξ. Τον δε διαδεχεται Μαζαιος, και βα-
σιλευει ετη εννεα, και απεθανεν ζησας ετη τεσ-
σαρακοντα και εξ. Τον δε διαδεχεται Καρβαλος,
και βασιλευει ετη δωδεκα, και απεθανεν ζησας
ετη πεντηκοντα και εξ. Τον δε διαδεχεται Μερ-
βαλος, και βασιλευει ετη εξ, και απεθανεν ζησας
ετη τριακοντα και πεντε. Τον δε διαδεχεται Πυ-
γμαλιων, και βασιλευει ετη εβδομηκοντα και
επτα. Και η αδελφη αυτου Διδω ωκισε την Καρ-
χηδονα, ετη ηδη ογδοηκοντα και εξ απο της αρ-
χης των Τυριων. Τουτου δε διαδεχεται Ιωβαλος,
και βασιλευει ετη τεσσαρακοντα και οκτω. Τον
δε διαδεχεται Ματτανος, και βασιλευει ετη δω-
δεκα, και απεθανεν ζησας ετη τριακοντα και δυο.
Τον δε διαδεχεται Ακερβας ο και Ιεθβαλος ιερευς
ων της Ασταρτης, και βασιλευει ετη εξ και τρια-
κοντα, και απεθανεν ζησας ετη εξηκοντα και οκτω.
Τον δε διαδεχεται Απολληρος, και βασιλευει ετη
εννεα, και απεθανεν ζησας ετη τεσσαρακοντα και
εξ. Τον δε διαδεχεται Κελεμης, και βασιλευει ετη
δωδεκα, και απεθανεν ζησας ετη πεντηκοντα και
εξ. Τον δε διαδεχεται Απολλωστρατος, και βασι-
λευει ετη εξ, και απεθανεν ζησας ετη τριακοντα
και πεντε. Τον δε διαδεχεται Στρατων, και βα-
σιλευει ετη εικοσι και τεσσαρα, και απεθανεν
ζησας ετη εβδομηκοντα και πεντε. Τον δε διαδε-
χεται Δημαρχος, και βασιλευει ετη εξ, και απε-
θανεν ζησας ετη τριακοντα και εξ. Τον δε διαδε-
χεται Μαζαιος, και βασιλευει ετη εννεα, και απε-
θανεν ζησας ετη τεσσαρακοντα και εξ. Τον δε δια-
δεχεται Καρβαλος, και βασιλευει ετη δωδεκα,
και απεθανεν ζησας ετη πεντηκοντα και εξ. Τον
δε διαδεχεται Μερβαλος, και βασιλευει ετη εξ,
και απεθανεν ζησας ετη τριακοντα και πεντε. Τον
δε

βεβασιλδ κότων ἐν τύρῳ, ἔπεται ἡμ ὁμῶ ⊖ κ᾽ τ ἱερω- A qvi in Tyro regnavêre, & deinde veniens ad Hi-
μεν, πεῦσαι φησί. πελθόντος ⊖ ὄ ἀβιβάλου, διαδέ- ramum regem, sic ait: Moriente vero Abibalo,
ξατο τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτ᾽ ἱερωμ ⊖, βιώσας ἐτῶν succesſit in ejus regno filius ejus Hiramus, qui vi-
τριακοντα πεντε. ὅτ ⊖ ἔχωσε τ᾽ εὐρύχωρον, τὸν xit annis trigintaquatuor. Hic aggere conjunxit
π ζευτὸν κίονα τ᾽ ἐν τοῖς θ᾽ ἱεροῖς ἀνέθηκεν. ἐπεπύλλω Eurychotum, aureamqve ibi columnam Jovis
ξύλων ἀπλδῶν ἐκτ ψεν, ὅτε δ᾽ λεχοιμὸν ἔρως λιβάνου, in templo repoſuit: & ad ſylvam lignorum profectus, abſcidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina facienda templorũ.
κέδρια ξύλα ἀφ᾽ ὑπὲρ τ᾽ ἱερῶν στεγῶν, καὶ θελῶν τε τὰ Demolitusq; antiqva delubra, nova templa ædi-
ἀρχαῖα ἱερα, καινοὺς ναοὺς ὠκοδόμησεν. πότε δ᾽ ἡρα- ficavit: Herculisq; & Aſtartes fana dedicavit,
κλέους κ᾽ τ᾽ ἀστάρτης πρῶτον ἐποιήσατο ἐν τῷ Περιτίῳ μηνὶ, ὅτε τὸ B Herculis primum extructo menſe Peritio, deinde
τ᾽ ἀστάρτης, ὁπότε πτυσεὶς ἐστράτευσεν, μὴ ἀποδιδοῦσι Aſtartes: quando caſtra movit adverſus Tiryos,
τὰς φόρους. ὃς κ᾽ ὑποταξάμενος ταυτὰ πάλιν ἀνέστρεψεν. minũs tributa reddentes: qvos etiam ſubdens
ὅπ τούτων δὲ τὸν υἱὸν ἀβδήμονον ⊖ τῶν νεωτέρ ⊖, ὃς ſibimet, denuo remeavit. Sub hoc fuit Abdemonus puer juvenis, qui ſemper parabolas ſolvebat, quas Salomon Hieroſolymorum rex deſtinabat: Supputatur vero tempus ab hoc rege usqve
ἐνικα τὰ προβλήματα, ἃ ἐπέπεμπε σολομὼν ὁ ἱεροσο- ad conſtructionem Carthaginis, hoc modo: Mo-
λύμων βασιλεύς. ψηφίζεται δ᾽ ὁ χρόν ⊖ ἀπὸ τούτ C riente Hiramo ſucceſſit in ejus regno Belearſtartus filius, qui cum vixiſſet annis qvadragintatribus, ſeptem regnavit annis. Poſt hunc Abdaſtartus filius cum vixiſſet annis viginti, regnavit novem. Hunc filii nutricis ejus quatuor inſidiis peremêre: quorum ſenior regnavit annos XII. Poſt qvos Aſtartus filius Beleaſtarti regnavit. Qui cum vixiſſet annis quadragintaquatuor, regnavit annis duodecim. Poſt hunc frater ejus Aſtarimus: & hic vixit annis quatuor & quinquaginta, regnavit annis novem, & peremptus eſt a fratre Phellete: qui ſuſcipiens regnum, menſibus imperavit octo, cum vixiſſet annis quinquaginta. Hunc peremit Ithobalus Aſtartæ ſacerdos: qui cum vixiſſet annis ſexaginta octo, regnavit annis triginta duobus. Huic ſucceſſit Badezorus filius: qui cũm vixiſſet annis XLV. regnavit ſex. Huic ſucceſſor factus eſt Mettinus filius: qui cum vixiſſet XXXII. novem regnavit annis. Huic ſucceſſor fuit Pygmalion, qui annos egit in ſua vita LVI. ex qvibus XL. tenuit principatum. hujus regni anno ſeptimo, ſoror Dido in Africa civitatem ædificavit Carthaginem. Itaq; colligitur tempus à regno Hirami usq; ad ædificationem Charthaginis annorum CLV. & menſium VIII. Cum vero duodecimo anno hujus regni, in Hieroſolymis ædificatum ſit templum, ſit ab ædificatione templi usqve ad conſtructionem Carthaginis tempus annorum CXLIII. menſium VIII. Teſtimonio ſiquidem Phœnicum quid ampliùs oportet apponi. Cernitur ipſa veritas fortiter approbata: & multo clarius apparet, quoniã præcedit conſtructionem templi progenitorum noſtrorum ad provinciam hanc adventus. Cum enim eam univerſam bello tenuiſſent, tum demũ templum ædificare cœpere: & hæc averte ex literis ſacris etiam a me in Antiquitate manifeſtata ſunt. Nunc itaq; ſunt dicenda ea, quæ apud Chaldæos noſcuntur eſſe conſcripta. & de nobis in hiſtoria ſunt relata. Quæ multam habent concordiam cum noſtris voluminibus: etiam de aliis rebꝰ. Teſtis autem horum eſt Beroſus, vir genere quidem Chaldæus, notus autem eis, qui doctrinæ eruditioniq; congaudent: quoniam de aſtronomia & de Chaldæorum philoſophia ipſe Græcas conſcriptiones edidit.

Manethon maximus pro nobis Ægyptiis literis A
protestatus est: primum quidem, quia ultimus
venerunt ad Ægyptum: deinde egressum eorum
eunde, ita temporibus antiquissimum, ut pene
mille annis bellorum præcedat Iliacum. Es vero
qua Manethon nomen ex Ægyptiis literis, & sacer
ipse confessus est, ex his fabulis quorum dam fine no-
mine, adscitis, postea particulariter redarguam,
offendens ea fine verisimilitudine esse mendacia.
Sed vobis illis rursus migrate ad ea, quæ apud
Phœnices de nostro genere conscripta sunt, &
eorum testimonia declarata. Sunt itaque apud
Tyrios multorum annorum publicæ literæ, &
conditionibus diligentissime custoditæ, ex his
quæ apud eos facta & invicem gesta noscuntur,
quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo
conscripsit ei, quia in Hierosolyma ædificati
est templum a Salomone rege, ante annos centum
quadraginta tres, & menses octo, quam Tyrii
Carthaginem condidere. Deferuta vero ei apud
illos conditio templi nostri. Hiramus enim,
Tyriorum rex amicus erat regis nostri Salomo-
nis, paternis amicitiis ei devinctus. Is ergo mu-
nificentiam hanc exhibens ad claritatem fabricæ,
præbuit Salomoni auri quidem talenta, & centum
viginti: argenti vero, & centum
talenta: Incidensque, pulcherrimam sylvam in
monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram
delinavit. Quem redonavit Salomon & aliis
multis rebus, & terra Galilææ regionis, quæ Za-
bulon vocatur. Præcipue autem ei amicitiam,
fapientiæ conspicuitatis conciliavit. Problema-
ta enim folvenda alternatim dirigebant, & melior
in his Salomon erat, & insignis fapientior apparebat.
Hæc autem vero fervantur apud Tyrios epi-
stolæ manifeste, quas illi scripsere ad invicem. Quod
autem non fingam de Tyriorum literis, testem
producam Dium, qui Phœnicum historia in-
terpretimus approbatur est. Is igitur in Phœni-
cis historiis hoc modo scribit. Abibalo morien-
te, filius eius Hiramus regnavit. Hic partis Orie-
entalis civitates imp lavit, urbem pedorem fe-
cit: & Olympii Jovis templum, quod in insula fitum
erat, jactis aggeribus urbi adunavit: & aurei
anathematibus eos ornavit. Ascendens autem
in Lybanum, sylvas incidit ad templorum ædifi-
cationem. Regem vero Hierosolymorum Salo-
monem multis dicunt ad Hiramum quædam,
æniginati, & propofitile absolvisse: adjecto ut qui non
posset dilemmæ, pecuniam solventi per solvere;
contrilimq; Hiramum, non fe posse solvere pro-
positas quæstiones, multis pecunis mulctatum.
Deinde Abdemonum quendam, virum Tyrii,
propositas solvisse quæstiones: infumq; alias pro-
posuisse, quas si non solveret Salomon, multas
rursus pecunias Hiramo regi conferret. Dias igi-
tur hæc modo de præditis ænimonis perhibuit
nobis. Sed poft hunc producam Menandri quo-
que Ephesium. Is enim fingulorum regum actus
conscripsit apud Græcos & Barbaros, studens
ea prout facilibus universisque ioci literis, historiæ veritatem pandere. Scribens enim de his,

Digitized by Google

βεβασιλδκότων ἐν τύρῳ, ἕπεται μ ὁμῶ ϗ τ ἑρω-
μον, παῖδα φησί. πελδήμενον δ ἀβιβάλου, διεδέ-
ξατο τὴν βασιλείαν ὁμώνυμος αὐτῷ ἱέρωμος, βιώσας ἔτη
τριακοντα πέντε ἄρξας. ὅτ ἔχωσε τ εὐρύχωρον. τὸν
τε ζευσιῶν κίονα τ ἐν τοῖς διὸς ἀνέθηκεν. ἔπειτα ὕλλαν
ξύλων ἀπελθὼν ἐκόψεν, ἀπὸ δ λεγομένου ὄρους λιβά-
νου, κέδρινα ξύλα εἰς τὰς τ ἱερῶν στέγας, καὶ δηλῶν τε τὰ
δρύμεια ἱερά, καινὰς ναὸς ὠκοδόμησεν. τότε δ ἡρα-
κλέους ϗ δ ἀστάρτης τέμενος ἀνιερώσατον. καὶ τὸ μὲν δ
ἡρακλέους πρῶτον ἐποίησατο ἐν τῷ περίτῳ μηνὶ, ἔπειτα τὸ
τ ἀστάρτης, ὁπότε ἐπὶ τυρίους ἐστράτευσεν, μὴ ἀποδιδοῦσι
τὰς φόρους. εἰς ἃ στρατεύσας ἑαυτῷ πάλιν ἀνέστρεψεν.
ὑφ᾽ οὗτον δὲ τὸν χρόνον ἦν ἄβδημος νεώτερος, ὃς
ἐνίκα τὰ προβλήματα, ἃ ἐπέπεμπε σολομὼν ὁ ἱεροσο-
λύμων βασιλεύς. ψηφίζεται δ ὁ ἡρώμου παῖς τάδε
δ βασιλέως ἀρχῆς τῆς καρχηδονίων ὀπίσω ἔτων. τε-
λδήμενος ἱέρωμος διεδέξατο τὴν βασιλείαν βαλε-
άζαρος ὁμώνυμος, ὃς βιώσας ἔτη τεσσαράκοντα τρία, ἐβα-
σίλδυσεν ἔτη ἑπτά. μεθ᾽ ὃν ἀβδάστρατος ὁ αὐτοῦ υἱὸς
βιώσας ἔτη ἕκοσι ἑνέα, ἐβασίλδυσεν ἔτη ἐννέα. ἐφ᾽ οἷς
τ προφῆ αὐτοῦ υἱοὶ τέσσαρες ὑπὸ δολοφονησάντων ἀπώλε-
σαν. ὧν ὁ πρεσβύτερος ἐβασίλδυσεν ἔτη δεκαδύο. μεθ᾽
ὃν ἀστάρτος ὁ δελεαστάρτα. ὃς βιώσας ἔτη πεντή-
κοντα τέσσαρα, ἐβασίλδυσεν ἔτη δώδεκα. μεθ᾽ ὃν ὁ
ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπόρυμος βιώσας ἔτη τέσσαρα ϗ πεν-
τήκοντα, ἐβασίλδυσεν ἔτη ἐννέα. ὑφ᾽ οὗ ἀπώλετο ὑπὸ
τ ἀδελφοῦ φέλητος. ὃς λαβὼν τὴν βασιλείαν ἦρ-
ξεν μῆνας ὀκτὼ, βιώσας ἔτη πεντήκοντα. ἐφ᾽ ὃν ἀνῄ-
λεν ἀθόβαλος ὁ τῆς ἀστάρτης ἱερεύς, ὃς βασιλεύσας
ἔτη τριακονταδύο, ἐβίωσεν ἔτη ἑξήκοντα ὀκτώ. ἐφ᾽ ὃν δι-
εδέξατο βαδέζωρος, ὃς βιώσας ἔτη τεσσαρακον-
τα πέντε, ἐβασίλδυσεν ἔτη ἑξ. τότε διδὼ ϗ μήδος ὁ μη-
τρὸς ματγένου ἀγός. ὃς βιώσας ἔτη τριακονταδύο, ἐβα-
σίλδυσεν ἔτη ἕνδεκα. τότε διδὼ ϗ μήδος ἐγένετο φυγὰς
ἀπὸ πυγμαλίωνος. βιώσας δ ἔτη πεντήκοντα ἑπτὰ, ἐβασίλδυσεν ἔτη
τεσσαράκοντα πέντε. ἐν ᾧ τῷ ἐπ᾽ αὐτοῦ ἐδδόμῳ ἔτει, ἡ
ἀδελφὴ αὐτοῦ φυγάδα, ἐν τῇ λιβύῃ πάλιν ὠκοδόμησε
καρχηδόνα. σεναχαριβὴ τὰς ὁ ἱέρωμος βασιλεύς, ἄρξας καρχηδο-
νίων ὀπίσω, ἔτη ρνϛ μῆ-
νας κ. ἐπὶ δ δωδεκάτῳ ἔτει τ ἱέρωμος βασιλεὺς ἐν
ἱεροσολύμοις ὠκοδομήθη ὁ ναός. γέγονεν οὖν ἀπὸ τ οἰ-
κοδομήσεως δ ναῦ ἄρξας καρχηδόνος ὀπίσω, ἔτη ἑ-
κατὸν τεσσαράκοντα ἑπτά, μῆνας ὀκτώ. τῆς μὲν οὖν
ὑφ᾽ ἡμῶν φοινίκων μαρτυρίας τὰ δὲ παρὰ θεάναι τάλεια.
βλέπετε δὲ πάλιν τὴν ἰσχυρὰν ὁμολογημένην. καὶ πολ-
λὰ δηλοῦ τὰ παλαιὰ τῆς δ νέων κατασκευῆς, ἣ τ παρ-
γόνων ἡμῶν εἰς τὴν χώραν ἀφῖξις. ὅτε γὰρ αὐτὴν
πᾶσαν πολέμῳ παρέλαβον, τότε μὲν νεῶν κατεσκεύα-
σεν, καὶ ταῦτα σαφῶς ἐξ ὧν ἱερὰ γράμματα ὑπ᾽
ἐμοῦ δεδήλωται ἀφ᾽ ἧς ἀνῳκοδόμησας. λέξω δ νῦν
ἤδη τὰ παρὰ χαλδαίοις ἀναγεγραμμένα καὶ ἱερογρα-
φούμενα περὶ ἡμῶν, ἅπερ ἔχει πολλὴν ὁμολογίαν ϵ πρὸς
τῶν ἄλλων τῆς ἡμετέρας γραμμάτων. μάρτυς δ τού-
των βηρωσσος, ἀνὴρ χαλδαῖος μὲν τὸ γένος, γνώσε-
μος δ τοῖς περὶ παιδείαν ἀναγεγραμμένοις, ἐπίδηλος περί τε
ἀστρονομίας, καὶ περὶ τῶν χαλδαϊκῶν φιλοσοφουμένων
αὐτὸς δὲ τοὺς ἑλληνας ἐξήνεγκε τὰς συγγραφάς.

A qui in Tyro regnavêre, & deinde veniens ad Hiramum regem, sic ait: Moriente vero Abibalo, successit in ejus regno filius ejus Hiramus, qui vixit annis trigintaquatuor. Hic aggere conjunxit Eurychotum, aureamque ibi columnam Jovis in templo reposuit: & ad sylvam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad regmina facienda templorū. Demolitusq; antiqua delubra, nova templa ædificavit: Herculisq; & Astartes fana dedicavit, Herculis primum extructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra movit adversus Tiryos, minúsque tributa reddentes: quos etiam subdens sibimet, denuo remeavit. Sub hoc fuit Abdemonus puer juvenis, qui semper parabolas solvebat, quas Salomon Hierosolymorum rex destinabat: Supputatur vero tempus ab hoc rege usque ad constructionem Carthaginis, hoc modo: Moriente Hiramo successit in ejus regno Belearstartus filius, qui cum vixisset annis quadragintatribus, septem regnavit annis. Post hunc Abdastartus filius cum vixisset annis viginti, regnavit novem. Hunc filii nutricis ejus quatuor insidiis peremêre: quorum senior regnavit annos XII. Post quos Astartus filius Beleastarti regnavit. Qui cum vixisset annis quadragintaquatuor, regnavit annis duodecim. Post hunc frater ejus Astarimus: & hic vixit annis quatuor & quinquaginta, regnavit annis novem, & peremptus est a fratre Phellete: qui suscipiens regnum, mensibus imperavit octo, cum vixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Ithobalus Astartæ sacerdos: qui cum vixisset sexaginta octo, regnavit annis trigintaduobus. Huic successit Badezorus filius: qui cùm vixisset annis XLV. regnavit sex. Huic successor factus est Mettinus filius: qui cum vixisset XXXII. novem regnavit annis. Huic successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua vita LVI. ex quibus XL. tenuit principatum. hujus regni anno septimo, soror Dido in Africa civitatem ædificavit Carthaginem. Itaq; colligitur tempus a regno Hirami usq; ad ædificationem Charthaginis annorum CLV. & mensium VIII. Cum vero duodecimo anno hujus regni, in Hierosolymis ædificatum sit templum, sit ab ædificatione templi usque ad constructionem Carthaginis tempus annorum CXLIII. mensium VIII. Testimonio siquidem Phœnicum quid amplius oportet apponi. Cernitur ipsa veritas fortiter approbata: & multo clarius apparet, quoniã præcedit constructionem templi progenitorum nostrorum ad provinciam hanc adventus. Cum enim eam universam bello tenuissent, tum demũ templum ædificare cœpere: & hæc averte ex literis sacris etiam a me in Antiquitate manifestata sunt. Nunc itaq; sunt dicenda ea, quæ apud Chaldæos noscuntur esse conscripta, & de nobis in historia sunt relata. Quæ multum habent concordiam cum nostris voluminibus: etiam de aliis rebꝰ. Testis autem horum est Berosus, vir genere quidem Chaldæus, notus autem eis, qui doctrinæ eruditioniq; congaudent: quoniam de astronomia & de Chaldæorum philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit.

Manethon maximus pro nobis Ægyptiis literis A
proditantus est: primum quidem, quia ultimus
venerunt ad Ægyptum: deinde egressum eorum
exinde, ita temporibus antiquissimum, ut pene
mille annis bellorum praecedat Ilacum. Ea vero
quæ Manethon non ex Ægyptiis literis, sed fictæ
ipse confessus est; ex fabulis quorum lam fine no-
mine, adscit, postea particulariter redarguam,
efficietis ea fine verisimilitudine esse mendacia.
Sed volo ab illis rursus migrare ad eos, quæ apud
Phœnices de nostro genere conscripta sunt, &
eorum testimonia declarata. Sunt itaque apud
Tyrios monumenta annorum publice literis, &
conscriptiones diligentissime custodiæ, ex his
quæ apud eos facta & in vicem gesta nosciuntur,
quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo
conscriptum est, quia in Hierosolyma ædificati
est templum a Salomone rege, ante annos centu
quadraginta tres, & menses octo, quam Tyrii
Carthaginem condidere. Descripta vero eti apud
illos conscriptio templi notitia. Hiramus enim,
Tyriorum rex amicus erat regis nostri Salomo-
nis, paternæ amicitiis ei devinctus. Is ergo mu-
nificentiam suam ostendens ad dirigendum fabricæ,
prebenti Salomoni auri quidem viginti & centum
talenta: Incidensque, pulcherrimam sylvam in
monte, qui Lybanus nuncupatur, ad cæsuram,
delimuviet. Quem redonavit Salomon & alia
multa rebus, & terra Galilææ regionis, quæ Za-
bulon vocatur. Præcipue autem ei amicitiam,
fapientiæ conscriptionibus conciliavit. Problema-
ta enim solvendi alterutrus diriguebam, & melior
in his Salomon erat. & in aliis fapientior apparet-
bat. Hadenus vero fervantur apud Tyrios epi-
stolæ mutuæ, quas illi scripsere ad invicem. Quod
autem contra regem de Tyriorum literis, refera,
profectum Dius qui in Phœnicum historia in-
terrimus approbatus est. Is igitur in Phœnici-
bus historiis hoc modo scribit. Abibalo morien-
te, filius eius Hiromus regnavit. Hic partis Ori-
entalis civitates amplavit, urbem potiorem fe-
cit: & Olympii Jovis templum, quod in insula fi-
tum erat, jactis aggeribus urbi adiunxit: & au-
reis anathematibus ejus ornavit. Accedens autem
in Lybanum, sylvas incidit ad templorum ædifi-
cationem. Regem vero Hierosolymorum Salo-
monem misile dicunt ad Hiramum quædam,
ænigmata, & propofuisse ab eo, adjecto ut qui non
posset dificerneres, pecuniam solventi per solvere:
contrilimq; Hiramum, non de posse solvere pro-
positas quæstiones, multis pecuniis mulctatum.
Deinde Abdemonum quendam, virum Tyrii,
propolitas solvisse quæstiones: ipsumq; alias pro-
posuisse, quas si non solverer Salomon, multas
rursus pecunias Hiramo regi conferret. Dius igi-
tur hoc modo de præditis retlimonia perhibue
nobis. Sed poft hunc producatur Menandri quo-
que Ephesius. Is enim fingulorum regum acta
conscripsit apud Græcos & Barbaros, studens
ex provincialibus untuisquisque loci fidem, historiæ veritatem pandere. Scribens enim de his,

A μεν ουν παρ ημιν εν τοις ιεροις γραμμασιν ακριβως ειρηται. περι δε των εν τοις αρχειοις Φοινικων, εκεινα τα παρ εκεινοις ιερα και τα των γραμματων αναγραφας, ταυτα δε εστιν ουκ ολιγα, αλλα πολλα και αξια μνημης, ανεγραφη τοινυν παρ αυτοις, ως ετη τριακοσια τεσσαρακοντα τρια και μηνας οκτω μετα το κτισθηναι Καρχηδονα παρα Τυριοις, ωκοδομηθη το εν Ιεροσολυμοις υπο Σολομωνος του βασιλεως ημων ιερον. ην δε φιλος τω Σολομωνι Ειρωμος ο Τυριων βασιλευς, παρ ου και χρηματα προς την οικοδομιαν του ιερου ελαβεν, εικοσι και εκατον ταλαντα χρυσιου, και ξυλων τομης εν τω ορει τω Λιβανω, ειπομενος δε παρ αυτου και αλλα πολλα δωρα, και δη και την Ζαβουλωνιτιν χωραν. ετι δε και σοφιας εις τα προβληματα ην αυτω συνεβαλλετο. και ταυτα μεν εστιν ουν εκ των παρ αυτοις αναγραφων. ο δε Διος εν τη Φοινικων ιστορια ουκ ακριβως ταυτα ιστορησας ελεγχεται. λεγει γαρ ουτως· Αβιβαλου τελευτησαντος, υιος αυτου Ειρωμος εβασιλευσεν. ουτος και τα προς ανατολας μερη της πολεως αυξησε, και το του Ολυμπιου Διος ιερον χωσας εις το προσον αυτη συνεζευξε, και αναθημασι χρυσοις αυτο εκοσμησε. αναβας δε εις Λιβανον κοπτειν ξυλα προς την των ναων κατασκευην, τον Σολομωνα πεμψαι προς αυτον λεγουσι προβληματα τινα προς Διος δε ουκ ηδυνατο λυσαι τον αυτον λογον ακριβως. τον γ' ουν Διος ουκ λυσαντα λογον, τα Λιβανια χρηματα κελευσαι, ζημιουμενον τω Σολομωνι, και αυτον παλιν αλλα τινα προβαλειν, αλλα και χρηματα τω εκ των χωρων αναλυσαι, ουκ ειδοτα ουδε τουτο τα μη δυνατα λυειν. ο δε Διος ουτω μεν ουκ ακριβολογειται περι των αναγραφων· αλλα ουδε τουτο ο Διος ιδιον εστιν ιστορησαι, ουτε γαρ ο Σολομων ην ουτε ο Ειρωμος ουτε ο Αβιβαλος ουτε ο Αβδημονος ουτε ο Διος ουτε ο Ελληνικος ουτε ο Βαρβαρικος ουτε ο Ελληνικος ουτε ο Βαρβαρικος ουτε ο Ελληνικος ουτε ο Βαρβαρικ

βεβασιλδκότων ἐν τύρῳ, ἕπεται ἡ ὁμώνυμος καὶ τὰ ἄρωμον, παῖς φησί. τελευτήσαντος δὲ Ἀβιβάλου, διεδέξατο τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἄρωμος, βιώσας ἔτη τριάκοντα πέντε. ἔστι δὲ ἔχωσε τὸ εὐρύχωρον, τὸν ἐν Διὸς τῷ ἐν Τύρῳ ἀνέθηκεν. ἐπὶ τὴν ὕλαν ξύλων ἀπελθὼν ἐκόψεν, ὅπερ ἐστὶ λεγόμενος ἕρος Λιβάνου, κέδρια ξύλα ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ὄρους, καθελὼν τὰ ἀρχαῖα ἱερά, καὶ ὠκοδόμησεν. τότε δὲ Ἡρακλέους τὸ ἀστάρτης πέμψας ἀνέστρεψεν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐποίησατο ἐν τῷ Περιτίῳ μηνὶ, εἶτα τὸ τῆς ἀστάρτης, ὅποτε πρὸς Τυρίους ἐστράτευσεν, μὴ ἀποδιδοῦσι τὸν φόρον. ἐφ' οἷς καταπλαγεὶς ἐκεῖνος πάλιν ἀνέστρεψεν. ὕστερον δὲ τούτων τις Ἀβδημοῦς παῖς νεώτερος, ὃς ἐνίκα τὰ προβλήματα, ἃ ἐπέπαυτο σολομὼν ὁ Ἱεροσολύμων βασιλεύς. ψηφίζεται δὲ ὁ χρόνος ἀπὸ τούτου τοῦ βασιλέως ἄρξεως τῆς καρχηδονίων κτίσεως ἔτως. τελευτήσαντος δὲ Ἄρωμος διεδέξατο τὴν βασιλείαν Βαλεάζαρος ὁ υἱὸς, ὃς βιώσας ἔτη τεσσαράκοντα τρία, ἐβασίλδυσεν ἔτη ἑπτά. μεθ' ὃν Ἀβδάστρατος ὁ αὐτοῦ υἱὸς βιώσας ἔτη ἑκατὸν ἑνενήκοντα ἐβασίλδυσεν ἔτη ἐννέα. ἐφ' οὗ τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν περὶ Ἄστρυμον καὶ Βιάτορα ἐπὶ Κύπρον στρατευσάντων ἀπώλεσαν. ὧν ὁ πρεσβύτερος ἐβασίλδυσεν ἔτη δεκαδύο. μεθ' ὃν Ἀστάρτης ὁ δολοφάστης. ὃς βιώσας ἔτη πεντήκοντα πέντε, ἐβασίλδυσεν ἔτη δώδεκα. μεθ' ὃν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἄστρυμος βιώσας ἔτη ἑβδομήκοντα πέντε, ἐβασίλδυσεν ἔτη ἐννέα. ἐφ' οὗ ἀπώλετο ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Φέλητος. ὃς λαβὼν τὴν βασιλείαν ἦρξεν μηνῶν ὀκτὼ, βιώσας ἔτη πεντήκοντα. θ' ὃν ἀνέλαβεν Ἰθώβαλος ὁ τῆς Ἀστάρτης ἱερεύς, ὃς βασιλεύσας ἔτη τριάκοντα ἑνδύο, ἐβίωσεν ἔτη ἑξήκοντα ὀκτώ. ἐφ' ὃν διεδέξατο Βαδέζωρος υἱὸς, ὃς βιώσας ἔτη ἑξήκοντα ἕξ, ἐβασίλδυσεν ἔτη ἑξ. τότε Δίδωδος ὁ γενόμενος Πυγμαλίωνος υἱός. ὃς βιώσας ἔτη τριάκοντα ἑνδύο, ἐβασίλδυσεν ἔτη ἑννέα. τότε Δίδωδος γέγονε Φύγμαλίωνος. βιώσας ἔτη πεντήκοντα ἕξ, ἐβασίλδυσεν ἔτη τεσσαράκοντα ἑπτά. ἐν ᾧ τῷ ἐπ' αὐτοῦ ἑβδόμῳ ἔτει, ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Φυγέλα, ἐν τῇ λίβυῃ πάλιν ᾠκοδόμησε καρχηδόνα. σωλάγεται δὲ πᾶς ὁ χρόνος ἀπὸ τῆς ἱερώμου βασιλείας, ἄρξεως καρχηδονίων κτίσεως, ἔτη ρνῆ μῆνες κ. ἐπὶ δὲ δωδεκάτῳ ἔτει τοῦ ἱερώμου βασιλείας ἐν ἱεροσολύμοις ᾠκοδομήθη ὁ ναός. γέγονεν οὖν ἀπὸ τοῦ οἰκοδομήσεως δὲ ναοῦ ἄρξεως καρχηδονίων κτίσεως, ἔτη ἑκατὸν τεσσαρακονταπενταετία, μῆνες ὀκτώ. τῆς μὲν οὖν παρὰ Φοινίκων μαρτυρίας τί δεῖ περιθεῖναι πλέον. βλέπετε γὰρ πάλιν ἰσχυρῶς ὡμολογημένον. καὶ πάλιν δηπου μεγάλη τις ἐν νέῳ κατασκευὴ, ἡ τῶν προγόνων ἡμῶν εἰς τὴν χώραν ἄφιξις. ὅτε γὰρ αὐτὴν πᾶσαν πολέμῳ περιέλαβον, τότε τὴν νεῶν κατεσκεύασαν, καὶ ταῦτα σαφῶς ἐξ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ὑπ' ἐμοῦ δεδήλωται διὰ τῆς ἐγκυκλοπαιδείας. λέγω δὲ νῦν ἤδη τὰ πρὸς χαλδαίους ἀναγεγραμμένα καὶ ἱστορούμενα περὶ ἡμῶν, ἅπερ ἔχει πολλὴν ὁμολογίαν πρὸς τῶν ἄλλων τοῖς ἡμετέροις γράμμασι. μάρτυς δὲ τούτων βηρωσσος, ἀνὴρ χαλδαῖος τὸ μὲν γένος, γράμμασι δὲ τοῖς περὶ παιδείαν ἀναστρεφομένοις, ἐπιδὴ περί τε ἀστρονομίας, καὶ περὶ τῶν χαλδαϊκῶν φιλοσοφουμένων αὐτὸς εἰς τοὺς ἕλληνας ἐξήνεγκε τὰς συγγραφάς.

A qui in Tyro regnavêre, & deinde veniens ad Hiramum regem, sic ait: Moriente vero Abibalo, successit in ejus regno filius ejus Hiramus, qui vixit annis triginta quatuor. Hic aggere conjunxit Eurychotum, aureamqve ibi columnam Jovis in templo reposuit: & ad sylvam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad regmina facienda templorū. Demolitusq; antiqva delubra, nova templa ædificavit: Herculisq; & Astartes fana dedicavit, Herculis primum extructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra movit adversus Tiryos, minime tributa reddentes: qvos etiam subdens sibimet, denuo remeavit. Sub hoc fuit Abdemonus puer juvenis, qui semper parabolas solvebat, quas Salomon Hierosolymorum rex destinabat: Supputatur vero tempus ab hoc rege usqve ad constructionem Carthaginis, hoc modo: Moriente Hiramo successit in ejus regno Belearstartus filius, qui cum vixisset annis qvadragintatribus, septem regnavit annis. Post hunc Abdastartus filius cum vixisset annis viginti, regnavit novem. Hunc filii nutricis ejus quatuor insidiis peremêre: quorum senior regnavit annos XII. Post qvos Astartus filius Belearstarti regnavit. Qui cum vixisset annis quadragintaquatuor, regnavit annis duodecim. Post hunc frater ejus Astarimus: & hic vixit annis quatuor & quinquaginta, regnavit annis novem, & peremptus est a fratre Phellete: qui susciplens regnum, mensibus imperavit octo, cum vixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Ithobalus Astartæ sacerdos: qui cum vixisset annis sexaginta octo, regnavit annis triginta duobus. Huic successit Badezorus filius: qui cùm vixisset annis XLV. regnavit sex. Huic successor factus est Mettinus filius: qui cum vixisset XXXII. novem regnavit annis. Huic successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua vita LVI. ex qvibus XL. tenuit principatum. hujus regni anno septimo, soror Dido in Africa civitatem ædificavit Carthaginem. Itaq; colligitur tempus a regno Hirami usq; ad ædificationem Charthaginis annorum CLV. & mensium VIII. Cum vero duodecimo anno hujus regni, in Hierosolymis ædificatum sit templum, fit ab ædificatione templi usqve ad constructionem Carthaginis tempus annorum CXLIII. mensium VIII. Testimonio siquidem Phœnicum quid amplius oportet apponi. Cernitur ipsa veritas fortiter approbata: & multo clarius apparet, quoniã præcedit constructionem templi progenitorum nostrorum ad provinciam hanc adventus. Cum enim eam universam bello tenuissent, tum demũ templum ædificare cœpere: & hæc aperte ex literis sacris etiam a me in Antiquitate manifestata sunt. Nunc itaq; sunt dicenda ea, quæ apud Chaldæos noscuntur esse conscripta. & de nobis in historia sunt relata. Quæ multum habent concordiam cum nostris voluminibus: etiam de aliis rebꝰ. Testis autem horum est Berosus, vir genere quidem Chaldæus, notus autem eis, qui doctrinæ eruditioniq; congaudent: quoniam de astronomia & de Chaldæorum philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit.

circa utrumque me credo fecisse opus. Antiqui-A
tatis namq; libros (ficuti dixi) ex voluminibus fa-
cris interpretatus fum, cum eflem genere ficer-
dos, & participem illarum fuiflem literarū.
Hiſtoriam vero bellī conſcripſi, multarum qui-
demactionum ipſe operator, plurimarum vero
inſpector exiſtens & omnino eorum quæ dicta
vel gefta funt, nihil ignorans. Quomodo ergo
non procacesqui plet exiſtimabit eos, qui adver-
ſum me nimirum de veritate contendere? Qui
licet imperatorum commentarios legiſſe dicun-
tur, non tamen noſtrorum repugnantium rebus
interfuere. De his rebus itaque neceſſarium ſeci
digreſſionem, ſignificare volens ſiculutem eo-
rum, qui hiſtoriam ſcribere promittunt. Et ſuffi-
cienter, ſicut reor, declaravi, quod conſcripto-
rum apud Barbaros potius ſolennior, quam a-
pud Græcos eſt. Volo autem paululum primus
diſputare adverſos eos, qui contendunt, novel-
lum eſſe noſtrum converſationem, eo vod nihil
de nobis, ut ajunt illi, dictum ſit a conſcripto-
bus Græcis. Deinde teſtimonia antiquitatis ex
aliorum libris exhibebo, & eos qui noſtrum blaſ-
phemant genus multa ratione blaſphemare mon-
ſtrabo. Novigitur neq; regionem martimam
habitamus, neque mercimoniis gaudemus, neq;
per hoc alterutris pereginationibus fatigamur.
Sed noſtræ civitates procul a mari ſitæ ſunt, reg-
onemque ubertimam poſſidentes, ipſa ardue
laboramus, præcipue circa filium nutrimenta,
ſtudentes, legum; cuſtodiam: & traditionem a
priſcis, circa quas vitæ neceſſarium judicamus.
Cum accedat igitur his quæ prædicta ſunt, etiam
vivendi ratio propria, nihil fuit antiquis tempo-
ribus quod fuerit nobis commercium Græco-
rum: ſicut Ægyptiis mercimonia, quæ ab eis ex-
portantur, & ad eos rurſus importantur: item;
habitatoribus Phœnicæ maritimæ, ſtudentibus
circa contractus, neque negotia emere peculiia
requiſita. Sed neq; ve circa latrocinia, ſicut qui-
dam alli vacavere, aut amplius habere concu-
piſcentes partes noſtri ad bella converſi ſunt, liet
regio noſtra multis millia virorum fortium poſſi-
deret. Phœnices ergo propter negotiationem ad
Gracorum provincias navigantes, repente funt
agniti, & per illos Ægyptii, & omnes a quibus ad
Gracos onera devehebant, inmenſa maria pro-
cedentes. Medi vero poſtea ſtp; Perſæ palam
in Aſia regnaverunt, & unjve ad alteram conti-
nentem Perſæ miliaverunt; Thraces autem po-
potero vicinitatem, & Scythæ ab iſqui Pontum
navigant, cogniti funt: & omnino univerſi juxta
mare vel Orientale, vel heſperium habitantes, a-
liqvid conferibere volentibus cogniti facti funt.
Qui vero ſuperius habitabant, & procula mari,
multis fuit temporibus ignorati. Et hoc apparet
etiam circa Europam contigile, quando de Ro-
manorū civitate tam longo tempore a lepte poſte-
ſtatem tantus; bellis conficientes nec Herodotus,
neq; Thucydides, nec ullus qui fuit cum illis, ſcit aliquam mentionem fieri eo tandē de vix ad Gracos

Digitized by Google

potuit eorum venire notitia. De Gallis enim & Hiſpanis ſic ignotavere hi, qui patrantur diligentiſſimi conſcriptores, quorum eſt Ephorus, unicum civitatem eſſe arbitrarentur Iberos, qui tantam partem Occidentalis terræ noſcuntur inhabitare. Et mores eorum, qui neque hunc, neque eos, qui vere dicuntur, retinent. Caſubi vero ignorantiæ veritatis eſt, quod procul abeſſent: ut autem falſa confirmerent, quod vellent videri aliquid amplius quam alii retulitſe. Quonodo ergo mirari decet, ſi nunc nobis ea, quæ narrimus erat nota, neque ad fcribendum de eſ alijs tam, dedit occaſionem, Acta diſſita procul a mari, Atlantibus inſulitis vivens? one igitur nos argumento ut uti velit Geryonis Hiſpanus? Et quidem forſi antiquum, eo quod nihil in noſtris voluminibus de eis ſit dictum: nonne omnino deſit libenter. Caſus his unſmodi ma proditas, & teles vicinæ regionis adhiberet antiquitatis fiat fugitur & ego hoc conabor efficere. Ægyptiis enim & Phœnicibus præcipue teſtibus utur, cum nullus eorum poterit tanquam iſtium accuſare teſtimonium. Et videmus maxime ergo nos inire in commerci quidem omnes Ægypti, Phœnicum vero Tyrii. De Chaldæis autem nequeanum hoc dicere poterit, quonam & generis nobis principes conſtituri ſint, & propter continuorum inconſtrictionibus fuis meminere Judæorum. Cum vera fidem de his prebuero, & blaſphemias falſo oſtendero, tunc eiam contemnendi cauſiri poteſtis memorabo, qui Judæorum dicere mentionē 2 ut neq; huiusmodi occaſione linquatur in Judæis nobis licientiæ contentionis. Inchoabo autem a plurimum literis Ægyptiorum, quam maxime arbitrantur commendare una noſtra iunt. Manethon itaq; genere vir Ægyptius, Græca diſciplina eruditus, ſcultis palam eſt, ſe ipſe enim ſermone Græco, interne religionis hiſtoriam ex ſcriptionibus, ſecreta fiducia in provincia caſtra metati fuit. Et facile ac fine bello eam potenter; ceperunt; & principes eius ubiganteſ, de cetero civilitates quaſdiuter incendiare & deorum impiaverterē. Erga omnes vero provinciales inuniſſime ſe geſſerunt, alios quidem pertinentes, alios vero & ſilvas coniuges in ſervitutem redigentes; noviſſime vero & ſuum ex ſe ſcifere regem, cui nomen Salitis. Hic enim Memphim deveniens, ſuperiore, inferioreq; ve provincia tributaria ſacta, præſidia reliquens opportunis locis, maxime partes munivit Orientales, profiſciens quod Aſſyrii aliquanto potentiores, erant deſiderauri regnum eius invaderē. Invenies autem in ſcriptura S dee civitatem opportunſiſſimam, poſtam ad Orientem

Digitized by Google

Bubastis nimirum, quæ appellabatur a quodam antiqua theologia Avaris, hanc fabricatus est, & muris maximis communivit, collocans ibi multitudinem armatorum, unius ad ducenta quadraginta millia virorum eam custodientium. Hic autem mensis tempore veniebat, tam ut frumenta meteret, & mercedes solveret, quam ut armatos ad retrorum extranorum diligenter exercitaret, Qui cum regnasset decemnovem annis, vita privatus est. Post hunc autem regnavit alter quatuor & quadraginta annis, Iezon nomine. Post quem alius Apachnas, & tricginta annis, & menibus septem: Deinde Apochis, unum & sexaginta, & Janias quinquaginta & menses uno. Post omnes autem Assis novem & quadraginta, & menibus duobus. Et illi quidem 6. quinquies supra quingentos, debellantes semper & maxime Ægypti radicem amputare cupientes. Vocabatur autem gens eorum Hycsos, hoc est, reges pastores. Hyc enim secundum dictum sanctum linguam, regem significationes vero pathorem five pastores, secundum communem dialectum: & ita compositum invenitur Hycsos, quidam vero dicunt, eos Arabas esse. In aliis autem exemplaribus non reges significari comperiet appellationem Hyc, sed de diverso captivos declarari pastores. Hyc enim Ægyptiaca lingua, & hoc quando demo fono proteritur, captivos aperte significat: & hoc potius verissimile mihi videtur, & hiftoriæ antiquæ conveniens. Hos ergo quos prædiximus reges, & eos qui pastores vocabantur, & qui ex eis fuere, dicebantur Ægyptum, sit annis undecim & quingentis. Post hæc autem regum Thebaidis & Ægypti reliquæ factam dicit fuper pastores invalionem, & bellum maximum & diuturnum eis factum. Sub rege vero cui nomen erat Alisfragamuthosis, victos dicit pastores, & aliam quidem univerfam Ægyptum per dilidie inclusos autem in locum habitarum menfuram jugerum decemmilium, cui loco nomen eft Avaris. Hunc Mœnthon dicit omnem maximo muro atque robustissimo circundedille pastores, quatenus & omne possessionem munitum haberent, simulq; prædam suum. Filium vero ejus Alisfragamuthosis Themsin contum eos evi spugnare, cum quadringentis octo jam millibus armatorum eorum muros obsidille. Cum vero obsidum desperaret, pactum eis fecille, ut ex ea regionem relinquentes, quo vellent innocui omnes abirent. Illos vero his promissionibus impetratis, cum omni domo & possessionibus non minus ducenta quadraginta millia numero, ex Ægypto per desertum in Syriam iter egille: & metuentes Assyriorum potentiam (tunc enim illi Asiam obtinebant) in terra quæ nunc Judæa vocitatur, civitatem adificalle, quæ tot millibus hominum sufficere posset, eamq; Hierosolymam vocitalle. In alio vero quodam libro Ægyptiaco rum Manethon hanc ipsam gentem, id eft, qui vocitabantur pastores, in facris fuorum libris captivos adscriptos rectissime dixit. Nam antiquis progenitoribus nostris pudere non erat; & pudendam habentes vitam, vocabantur

Α δ' ἐκβαλεῖν πάντας, καλεῖσθαι δ' ὑπὸ τῶν τοῦτο
ἰδόντων αἰσχρὸν, πάντων ὑπὸ τῶν
ἐχόντων τὴν ἐπιστήμην ἀπὸ τοῦ πάλαι ἀνδρῶν
τῶν τοιούτων καὶ τοιαῦτα μὴ μόνον ἐν τοῖς
ἰδίοις. ἐκτελεῖν δ' ἐφοβεῖτο ἐγγὺς ὄντα τὰ μέτρια
τῶν ἐν Συρίᾳ ἐπικρατούντων, καὶ τὴν τῶν
Ἀσσυρίων ἀρχὴν, ἣ τότε τὴν Ἀσίαν ἐκράτει· ἔκτισε
δὴ πόλιν ἐν τῇ τότε καλουμένῃ Ἰουδαίᾳ, καὶ
καλοῦσαν Ἱεροσόλυμα, ἱκανὴν οὖσαν τοσούτοις
μυριάσιν ἀνθρώπων ἐκείνοις ἐπαρκεῖν. ἐν δὲ ἄλλῃ
τινὶ τῶν Αἰγυπτίων βίβλῳ τοὺς μὲν ἀμφοτέρους
τοὺς ἀπὸ τῆς ἀρχαίας καὶ παλαιᾶς φύσεως
ἐκείνους ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἐκείνων
ἀκριβῶς ἐκτεθεῖσθαι ὡς ἐκβεβλημένους ἐκ τῆς
χώρας, ὡς ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἐγγεγραμμένον· τοὺς
δὲ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐκείνης ἐκβληθέντας ὑπὸ τῶν
ἐκ τῆς πολιτείας ἐκείνης ἐκβεβλημένων, ὡς
ἐκεῖνοι ἐκβεβλήκασιν. τὸ δὲ τοῦ λόγου πρᾶγμα βούλεται
σημαίνειν, τὸν ἐκ τῆς πολιτείας καὶ τῆς καλουμένης
ἐξ ἀκοῆς. καὶ τὸν ἀπὸ τοῦτον ἐκεῖνον. ὅθεν
καὶ ἀληθὲς φαίνεται τὸ ἐκβεβλῆσθαι τοὺς ἐκ τῆς
προφάσεως ἐκείνης ἐκβεβλημένους καὶ ἀλλοίους
ἐκείνους ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐκείνης ἐκβεβλημέν

ἀπὸ τοῦ Ἄργους ἐπὶ τὸν Δαναὸν τὸν Βήλου τοῦ Ἀγήνορος τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Λιβύης, ὃς ἐβασίλευσε τῶν Ἀργείων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὑπὸ τῷ Ἄργει ἐθνῶν. ἐκ τούτου δὲ τοῦ Δαναοῦ καὶ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων ἐστὶ τὸ πλεῖστον καὶ τὰ ὀνόματα τῶν Ἑλλήνων

Manethon maximus pro nobis Ægyptiis literis A
protestatus est: primum quidem, quia ultimo
venerunt ad Ægyptum: deinde egressim eorum
exinde, ita temporibus antiquissimum, ut pene
mille annis bellum praecedat Iliacum. Ea vero
quæ Manethon non ex Ægyptiis literis, sed ficti
ipse confictis ef, ex fabulis quorum dam fine no-
mine, adcitet, poftea particulariter redarguam,
effendens ea fine verofimilitudine effe mendacia.
Sed volo ab illis nurfus migrare ad ea, quæ apud
Phœnices de noftro genere confcripta funt, &
eorum teftimonio declarata. Sunt itaque apud
Tyrios multorum annorum publicæ literæ, &
confcriptiones diligentiffime cuftoditæ, ex his
quæ apud eos facta & in vicem geita noftrorum,
quæ tamen memoria digna funt. Inter hæc ergo
confcriptum eft, quia in Hierofolyma ædificata
eft templum a Salomone rege, ante annos centi
quadraginta tres, & menfes octo, quam Tyri
Carthaginem condidere. Defcripta vero eft apud
illos conftructio templi noftri. Hiramus enim,
Tyriorum rex amicus erat regis noftri Salomo-
nis, paternis amicitiis ei devinctus. Is ergo mu-
nificentiam fuam erga thebens ad cimetium fabricæ,
perhibet Salomoni auri quidem talentorum ccxx
fufciffe: incidens, pulcherrimam fylvam in-
monte, qui Lybanus nuncupatur, ad cameram,
deliminviti. Quem redonavit Salomon & aliis
multis rebus, & terra Galilææ regionis, quæ Za-
bulon vocatur. Præcipue autem ei amicitiam,
fapientiæ concupifcentia conciliavit. Problema-
ta enim folvenda alternatim ftirgebant, & melior
in his Salomon erat, & in aliis fuperior apparе-
bat. Hæc tenus vero fervantur apud Tyrios epi-
ftolæ mutuæ, quas ifti feripfere ad invicem. Quod
autem cum Hiramo de Tyriorum literis, refera,
producam Dium qui in Phœnicum hiftoria in-
terprimus approbatur eft. Is igitur in Phœni-
cis hiftoriis hoc modo feribit, Abibalo morien-
te, filius eius Hiramus navit. Hic portas Uri-
enfis civitates amplavit, turbem poftorem fe-
cit: & Olympii Jovis templum, quod in infula fi-
tum erat, jactis aggeribus urbi ad hurvit: & au-
reis anathematibus exornavit. Afcendens autem
in Lybanum, fylvas incidit ad templorum ædifi-
cationem. Regem vero Hierofolymorum Salo-
monem miffile dicunt ad Hiramum quædam,
ænigmata, & propofitæ ab eo, adjecta ut qui non
poffet dilcernere, pecuniam folvendi perfolvere:
contrahque Hiramum, non fe poffe folvere pro-
poftas quæftiones, multis pecuniis multatum.
Deinde Abdemonum quendam, virum Tyrium,
propofitas folviffe quæftiones: infumpfiffe pro-
poffiffe, quas fi non folvere Salomon multas
rurfus pecunias Hiramo regi conferret. Duas igi-
tur hoc modo de præditis teftimonia perhibuit
nobis. Sed poft hunc producatur Menandri quo-
que Ephefius. Is enim fingulorum regum actus
confcripfit apud Græcos & Barbaros, ftudens
ex provinciabus unumquodque loci ftoriis.

Ἀ μανεθων μεν ουν ὁ μαλιστα μαρτυρουν ἐκ των παρ
αιγυπτιων γραμματων, πρωτον μεν ὁτι ὑστατοι
ἐις την αιγυπτον, ἐπειτα ὁτι πολλοις ἐτεσιν ἐμ-
προσθεν των τρωικων, ὡς ἐγγυς αν ἑκατον ἐτων
πολεμον ἐιναι τον ἰλιακον. ὡν ἐφ' ὁ μανεθων
ουκ ἐκ των αιγυπτιων γραμματων, ἀλλ' ἀπο τινων
μυθευματων, ὰ ἀδεσποτως ἀναγραφουσι φερεται-
χθεις, ὑστερον ἐπιλεγω μικρον. παραδειξω τοι ἀ-
πασαν αυτου ψευδολογιαν, ἐνδειξαμενος ὁτι ἀ-
ληθειαν ουκ ἐχει ἀ ἐπιφερεται περι ἡμων. βουλο-
μαι δε ἐκ παλιν ἀπο τουτων μεταβηναι ἐις ἀ παρα
φοινικων ἐις ἡμας ἀναγραφεται, και τα ἐκ των
ἐκεινων ἐις ἀλληλους και ἐις ἡμας πεπραγμε-
να. ἐν τοις ουν παρα τυριοις ἀναγραφαις ἐυρη-
ται, ὡς ἐν ἱεροσολυμοις ἱερον ἐκτισθη, μετα τα
φοινικων ἐκτισεις ἐτεσιν ἑκατον τεσσαρακοντα
τρισιν και μησιν ὀκτω προτερον ἡ ἐις καρχηδονα
τυρος κτισθη. ἀναγραφη δε ἐν αυτοις ἐγενετο πε-
ρι της κατασκευης. ἱστορει γαρ ὁ χειραμος φιλος
ὑπαρχων σολομωνι δια παντος ἐκ νεοτητος ἐις
τον ἐπι μακρον βιον. τον γε μεν θεωρημα δουναι
λεγουσι, τα δ' ουκ ἐχοντα λυσιν ἀπαιτειν. ὁμολογουν-
των δ' ἀμφοτερων, και μη δυνασθαι τον μεν λυσιν
ἀπαιτειν, ἀλλα τον χειραμον ἀπο τινων ἀναλισκε-
σθαι, και ἐτερον ἀνδρα τυριον ὀνομα αβδημονα
λυσαι τα προβληματα. ὁ δε τοσουτον ἐπι-
δειξαι δυνηθεις, ἀφ' ὡν και τα ἐκ τουτων ἐπιφερο-
μενα. ὁθεν δη και τον τυριον βασιλεα μισθο-
φορα τινα ἐπιτεθηναι. ἀλλα ουκ ἐστιν ὁ δυνησομε-
νος ἀκριβως τα τοιαυτα ἐξευρειν. ἐπιφερεται δε
και ἐπιστολας ἀλλας ἀλλοις ἐκατερους γεγραμμε-
νας. ἐν ταις ουν παρα φοινικων ἀναγραφαις ἐυρη-
ται και ἐπιστολη χειραμου προς σολομωνα γε-
γραμμενη, και ἐτερα ἀντιστροφα παρα σολομω-
νος προς χειραμον. ἀκριβη δε ἐκ των παρα φοι-
νικων ἀναγραφων ἐστι και τα περι των ἐπιστολων
ἐρμηνευομενα. ἐν ταις ουν παρα φοινικων ἀναγρα-
φαις ἐυρηται ὁτι ἀβιβαλου τελευτησαντος ἐβασι-
λευσεν ὁ ὑιος αὐτου χειραμος. ὁυτος τα μεν προ
του χωματος πυλων ἐτι μειζονα ἐποιησε, τον δε
ὁλον περιβολον ἐκτισε, και τον ἐν ολυμπιᾳ δια-
τος ἐπιχωσας ἐκτισε ναον του ὀλυμπιου διος, και
χρυσοις ἀναθημασιν ἐκοσμησε. ἀναβας δε ἐπι τον
λιβανον ὑλοτομησαι ἐκελευσε προς την των ἱερων
οἰκοδομιαν. πεμψαι δε λεγουσι τον σολομωνα προς
τον χειραμον ἀπορρητα τινα ἐπιστελλοντα, ἐρωτω-
ντα τε ἀυτον ὁπως ἀν λυσειε προτεθεντα, ὡς ἀδυ-
νατουντος ἐκεινου λυσαι, τον μεν χειραμον ἀργυ-
ριου ζημιουσθαι ταλαντοις πολλοις, ἐπειτα δε
ἀβδημονα τινα τυριον ὀνομα ἐπιδειξαι δυνηθεντα
τα προβληματα λυσαι, ἀφ' ὡν και τα ἐκ τουτων
ἐπιφερομενα. ὁθεν δη και τον τυριον βασιλεα μι-
σθοφορα τινα ἐπιτεθηναι. ἀλλα ουκ ἐστιν ὁ δυνη-
σομενος ἀκριβως τα τοιαυτα ἐξευρειν. ἐπιφερεται
δε και ἐπιστολας ἀλλοις ἐκατερους γεγραμμενας.
ἐν ταις ουν παρα φοινικων ἀναγραφαις ἐυρηται
και ἐπιστολη χειραμου προς σολομωνα γεγραμμε-
νη, και ἐτερα ἀντιστροφα παρα σολομωνος προς
χειραμον. ἀκριβη δε ἐκ των παρα φοινικων ἀναγρα-
φων ἐστι και τα περι των ἐπιστολων ἐρμηνευομε-
να. ἐν ταις ουν παρα φοινικων ἀναγραφαις ἐυρη-
ται, ὡς ἐν ἱεροσολυμοις ἱερον ἐκτισθη, μετα τα
φοινικων ἐκτισεις ἐτεσιν ἑκατον τεσσαρακοντα
τρισιν και μησιν ὀκτω προτερον ἡ ἐις καρχηδονα
τυρος κτισθη. ἀναγραφη δε ἐν αυτοις ἐγενετο πε-
ρι της κατασκευης. ἱστορει γαρ ὁ χειραμος φιλος
ὑπαρχων σολομωνι δια παντος ἐκ νεοτητος ἐις
τον ἐπι μακρον βιον. τον γε μεν θεωρημα δουναι
λεγουσι, τα δ' ουκ ἐχοντα λυσιν ἀπαιτειν. ὁμολογουν-
των δ' ἀμφοτερων, και μη δυνασθαι τον μεν λυσιν
ἀπαιτειν, ἀλλα τον χειραμον ἀπο τινων ἀναλισκε-
σθαι, και ἐτερον ἀνδρα τυριον ὀνομα αβδημονα
λυσαι τα προβληματα. ὁ δε τοσουτον ἐπι-
δειξαι δυνηθεις, ἀφ' ὡν και τα ἐκ τουτων ἐπιφερο-
μενα. ὁθεν δη και τον τυριον βασιλεα μισθο-
φορα τινα ἐπιτεθηναι. ἀλλα ουκ ἐστιν ὁ δυνη-
σομενος ἀκριβως τα τοιαυτα ἐξευρειν. ἐπιφερεται
δε και ἐπιστολας ἀλλοις ἐκατερους γεγραμμε-
νας. ἐν ταις ουν παρα φοινικων ἀναγραφαις ἐυρη-
ται και ἐπιστολη χειραμου προς σολομωνα γε-
γραμμενη, και ἐτερα ἀντιστροφα παρα σολομω-
νος προς χειραμον. ἀκριβη δε ἐκ των παρα φοι-
νικων ἀναγραφων ἐστι και τα περι των ἐπιστολων
ἐρμηνευομενα. ἐν ταις ουν παρα φοινικων ἀναγρα-
φαις ἐυρη

Βεβασιλδκότων ἐν τύρῳ, ἕπεται λόγῳ καὶ τὰ ἑρωμου, τοῦτο φησί. τελευτήσαντος δὲ τοῦ ἀβιβάλα, διεδέξατο τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἵρομος, βιώσας ἔτη τεσσαρακοντα πεντε. ἔστι δὲ ἔχωσι τὰ εὐρύχωρα. τὸν τε ζρυσοῦν κίονα τὸν ἐν τῷ διὸς ἀνέθηκεν. ἐπὶ τὴν ὕλλαν ξύλων ἀπελθὼν ἐκοψεν, ὅπως ἐκ λεγομένου ὄρους λιβάνου, κέδρια ξύλα ἀφ' ὧν τὰ ἱερὰ στέγας, καὶ νεῶν τε τὰ ἀρχαῖα ἱερὰ, καινὰς ναὸς ᾠκοδόμησεν. τότε δὲ ἡρακλέους τοῦ ἀστάρτης πέμψαντος ἀνιερώσειν. καὶ τὸν μὲν δὴ ἡρακλέα πρῶτον ἐπῴκησαν ἐν τῷ ἀβείτῳ μηνὶ, ἔτει τῷ ἀστάρτης, ἐπειδὴ ἐστράτευσεν, μὴ ἀποδιδοῦσι τὰς φόρους. ὡς δὲ ἐπανῆλθε καὶ αὖθις πάλιν ἀνέστρεψεν. ὅθεν τινῶν δέ τις λῶ λόβου μοῦσῶν πῶς νεώτερος, ὃς ἐνίκα τὰ προβλήματα, ἃ ἐπέπεμπε σολομὼν ὁ ἱεροσολύμων βασιλεύς. ψηφίζεται δὲ ὁ χρόνος ἀπὸ τούτου τοῦ βασιλέως ἄρχει τῆς καρχηδόνος κτίσεως ἔτους. τελευτήσαντος δὲ ἵρωμου διεδέξατο τὴν βασιλείαν βαλεάζαρος ὁ υἱὸς, ὃς βιώσας ἔτη τεσσαράκοντα τρία, ἐβασίλευσεν ἔτη ἑπτά. μεθ' ὃν ἀβδάστρατος ὁ αὐτοῦ υἱὸς βιώσας ἔτη ἄκρου ἀννέα, ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. ἔθνη δὲ τὰ προφῆται αὐτοῦ υἱοὶ πάντες ὑπολειφθέντες ἀπώλεσαν. ὧν ὁ πρεσβύτερος ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαδύο. μεθ' ὃν ἄστάρτος ὁ δελεαστάρτου. ὃς βιώσας ἔτη πεντήκοντα τέσσαρα, ἐβασίλευσεν ἔτη δώδεκα. μεθ' ὃν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀσέρυμος βιώσας ἔτη τέσσαρα καὶ πεντήκοντα, ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. ἔστι δὲ ἀπώλετο ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ φέλητος. ὃς λαβὼν τὴν βασιλείαν ἦρξεν μῆνας ὀκτὼ, βιώσας ἔτη πεντήκοντα. ἔθνη ἀνῄλεν αὐθάλου ὁ τῆς ἀστάρτης ἱερεύς, ὃς βασιλεύσας ἔτη τριακοντακαδύο, ἐβίωσεν ἔτη ἑξηκονταοκτώ. ἔθνη διεδέξατο βαδέζωρος υἱὸς, ὃς βιώσας ἔτη τεσσαρακονταπέντε, ἐβασίλευσεν ἔτη ιζ. τότε δίδοδος γεγονὼς μάτγλου υἱὸς. ὃς βιώσας ἔτη τριακονταένα, ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. τότε δίδοδος γεγονε φυγμαλίων. βιώσας δὲ ἔτη πεντήκοντα ἑξ, ἐβασίλευσεν ἔτη τεσσαρακονταπέντε. ἐν ᾧ τῷ ἐπ' αὐτοῦ ἐδδόμῳ ἔτει, ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ φυγάδα, ἐν τῇ λίβυῃ πάλιν οἰκοδόμησε καρχηδόνα. συναίτιος δὲ τῆς ὁ χρόνος ἀπὸ τῆς ἱερώμου βασιλείας, ἀρχει καρχηδόνος κτίσεως, ἔτη ρνῆ μῆνες κ. ἐπεὶ ᾧ δωδεκάτῳ ἔτει τῷ ἱερώμου βασιλείας ἐν ἱεροσολύμοις οἰκοδομήθη ὁ ναός. γεγονεν οὖν ἀπὸ τῆ οἰκοδομήσεως δὲ ναὸς ἄρχει καρχηδόνος κτίσεως, ἔτη ἑκατὸν τεσσαρακονταπέντε, μῆνες ὀκτώ. τῆς μὲν οὖν παρὰ φοινίκων μαρτυρίας τὰ δεῖ προθέναι πλέον. βλέπετε δὲ πάλιν τὰς ἰσχυρὰς ὁμολογημένων. καὶ πολὺ δήπου προγεγένηται τῆς δὲ νέω κατασκευῆς, ἣ τῶν προγόνων ἡμῶν εἰς τὴν χώραν ἄφιξις. ὅτε γὰρ αὐτὴν πᾶσιν πολέμῳ παρέλαβον, πότε πόλεων κατεσκεύασαν, καὶ ταῦτα σαφῶς ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἔστιν ἐμοὶ δεδήλωται. ἀφ' ἧς ἀρχαιολογίας. λέξω δὲ νῦν ἤδη τὰ παρὰ χαλδαίοις ἀναγεγραμμένα καὶ ἱστορούμενα παρ' ἡμῖν, ἅπερ ἔξεστι πολλοῖς ὁμολογεῖσθαι τῶν ἄλλων πρὸς ἡμετέρους γράμμασι. μάρτυς δὲ τούτων βηρωσός, ἀνὴρ χαλδαῖος τὸ μὲν γένος, γνώριμος δὲ τοῖς παιδείαν ἀναφερομένοις, ἐπειδὴ καὶ τε ἀστρονομίας. καὶ καὶ τῶν χαλδαίοις φιλοσοφουμένων αὐτὸς εἰς τοὺς ἕλληνας ἐξήνεγκε τὰς συγγραφάς.

A qui in Tyro regnavêre, & deinde veniens ad Hiramum regem, sic ait: Moriente vero Abibalo, successit in ejus regno filius ejus Hiramus, qui vixit annis triginta quatuor. Hic aggere conjunxit Eurychotum, aureamque ibi columnam Jovis in templo reposuit: & ad sylvam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina facienda templorū. Demolitusq; antiqua delubra, nova templa ædificavit: Herculisq; & Astartes fana dedicavit, Herculis primum extructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra movit adversus Tiryos, minime tributa reddentes: quos etiam subdens sibimet, denuo remeavit. Sub hoc fuit Abdemonus puer juvenis, qui semper parabolas solvebat, quas Salomon Hierosolymorum rex destinabat: Supputatur vero tempus ab hoc rege usque ad constructionem Carthaginis, hoc modo: Moriente Hiramo successit in ejus regno Belearstartus filius, qui cum vixisset annis quadragintatribus, septem regnavit annis. Post hunc Abdastartus filius cum vixisset annis viginti, regnavit novem. Hunc filii nutricis ejus quatuor insidiis peremêre: quorum senior regnavit annos XII. Post quos Astartus filius Belealtarti regnavit. Qui cum vixisset annis quadragintaquatuor, regnavit annis duodecim. Post hunc frater ejus Astarimus: & hic vixit annis quatuor & quinquaginta, regnavit annis novem, & peremptus est a fratre Phellete: qui suscipiens regnum, mensibus imperavit octo, cum vixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Ithobalus Astartæ sacerdos: qui cum vixisset annis sexaginta octo, regnavit annis triginta duobus. Huic successit Badezorus filius: qui cum vixisset annis XLV. regnavit sex. Huic successor factus est Mettinus filius: qui cum vixisset XXXII. novem regnavit annis. Huic successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua vita LVI. ex quibus XL. tenuit principatum. hujus regni anno septimo, soror Dido in Africa civitatem ædificavit Carthaginem. Itaq; colligitur tempus a regno Hirami usq; ad ædificationem Charthaginis annorum CLV. & mensium VIII. Cum vero duodecimo anno hujus regni, in Hierosolymis ædificatum sit templum, fit ab ædificatione templi usque ad constructionem Carthaginis tempus annorum CXLIII. mensium VIII. Testimonio siquidem Phœnicum quid amplius oportet apponi. Cernitur ipsa veritas fortiter approbata: & multo clarius apparet, quoniã præcedit constructionem templi progenitorum nostrorum ad provinciam hanc adventus. Cum enim eam universam bello tenuissent, tum demũ templum ædificare cœpere: & hæc aperte ex literis sacris etiam a me in Antiquitate manifestata sunt. Nunc itaq; sunt dicenda ea, quæ apud Chaldæos noscuntur esse conscripta, & de nobis in historia sunt relata. Quæ multum habent concordiam cum nostris voluminibus: etiam de aliis rebꝰ. Testis autem horum est Berosus, vir genere quidem Chaldæus, notus autem eis, qui doctrinæ eruditionique congaudent: quoniam de astronomia & de Chaldæorum philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit.

Igitur Berosus antiquissimas fecutus historias, de A διὸ πάντως ἐπιμνησθῆναι τούτων ἐν τοῖς
lacto diluvio, & hominum in eo corruptione, ἀναγραφεῦσι, καὶ τὸν μὲν κατακλυσμὸν καὶ
ficuti Moſes, ita conſcripſit: ſimul & de arca in τὴν φθορὰν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸν αὐτὸν τρό-
qua generis noſtri primi ejus ſervatores ea, deve- πον ἱστορῆσαι, ὥσπερ καὶ Μωσῆς· ἐν δὲ τοῖς
hi ferunt, in ſummi montis Minyeorum, περὶ τῆς κιβωτοῦ καὶ τῶν σωτηρίων ἐκείνης
Iſeinde feribens eos, qui ex Noe progenitifunt, καταλέξαι, τοὺς ἐκ τοῦ Νῶε γενομένους, ὅτι
& tempus eorum adjiciens, usque ad Nabulaſ- καταλήξαι ἐν ὄρει τῶν Μινυέων, ὅπου φασὶν
ſarum pervenit, Babylonicum & Chaldæorum αὐτοὺς ἀφικέσθαι, τὸν δὲ ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν
regem ſi hujus ſummus expunctus, narrat cyme- μέχρι τῆς τοῦ Ναβολάσσαρου τοῦ Βαβυλωνίων
admodum mihi in Ægyptum & ad noſtrum ser- καὶ Χαλδαίων βασιλέως ἀρχῆς ἀναγράψαντα,
mo ſium ſum Nabuchodonoſorem cum mul- μνησθῆναι τοῦ τὰ πάντα κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ
ta potentia: qui dum rebellantes eos invenit, τὸν ἡμέτερον λόγον ἐπὶ τὸν Ναβουχοδονόσορον
omnes ſub ſuæ imperio: & templum in Jæ- στρατεύσαντα· ὃς ἐπειδὴ κατέλαβεν ἐκείνους
roſolymis concremavit: cundumq; genera no- ἅπαντας ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ ἀρχὴν, καὶ τὸν ἐν Ἱερο-
ſri populum auferens, migravit in Babylonem. σολύμοις ναὸν κατέκαυσε, μετοικίσας τὸ τῶν
Unde civitate contigit deſolari annis ſeptua- Ἰουδαίων ἔθνος, ἀπῴκησε τὴν Βαβυλῶνα· ἐξ οὗ
ginta usque ad Cyri regem Perſarum. Dicit συμβῆναι τὴν πόλιν ἐρημωθῆναι ἔτεσιν ἑβδομή-
autem quod temere ab Babyloniis Ægyptum Sy- κοντα, μέχρι Κύρου τοῦ Περσῶν βασιλέως· ὃν
riam, Phœniciam, Arabiam, univerſos propres φησὶν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὸν Ἰουδαίων ναὸν ἐπὶ
Chaldæorum & Babylonirum reges actionibus πλεῖστον χρόνον ἀνοικοδόμητον καταλιπεῖν· ἐν
ſuis recenſens. Ipſe vero verba, quæ Berosus τισι δὲ τῶν ἀναγραφῶν εὑρίσκεσθαι γεγραμ-
protulit, hoc modo dicta, neceſſario proferenda μένα, ὅτι ὁ Ναβουχοδονόσορος ἐν ἔτεσιν ἐπτὰ καὶ
ſunt. Audito autem patre ejus Nabulaſſarus, δέκα τῆς ἀρχῆς ἀπολαβὼν τὴν Αἴγυπτον καὶ
quod ſatrapa conſtitutus in Ægypto & Syria in- τὴν Συρίαν, καὶ τὴν Φοινίκην καὶ τὴν Ἀραβίαν,
ferior & Phœnicia rebellaret, dumion volere- μετὰ τὸν πατέρα τελευτήσαντα, μὴ φέρων ἐν
jam ipſe laboreſſere, tribuens filio ſuo Nabu- τῷ παρόντι καιρῷ τὸν ἀποστάντα τῶν ὑπηκόων
chodonoſori ætate valenti partem quandam ex- ἐκείνου τι μὴ ταὐτὸν ἐκείνῳ πρᾶξαι, τῶν τε ἐν τῇ
ercitus contra eum mittit. Nabuchodonoſor au- χώρᾳ στρατιωτῶν μέρος τινὰ τῷ παιδὶ Ναβου-
tem cum ſtratus deſertor congreſſus, proviri- χοδονόσορι τῷ ἔτι νέῳ τὸν ἀποστάτην ἐκείνου
mas ab inimico perſpexerantur ad ſubjugan- συνεκπέμπει· τοῦ δὲ συμβαλόντος, καὶ τὸν ἀπο-
dum, ipſe cum paucis iter aggreſſus per deſertum στάτην ἐκβαλόντος, καὶ τὴν Βαβυλῶνα καὶ τὴν
Babylonem venit: reperiensq; cuncta a Chalæis λοιπὴν χώραν ἀνακτησαμένου, τότε καὶ αὐτὸς
& ſui ſenſi, ſervatum, regnum ab optimatibus ἐπὶ τῆς ἰδίας παραγενέσθαι πατρίδος, καὶ τὴν
ſuorum, dominus factus patrem principatus, τοῦ πατρὸς ἀρχὴν παραλαβεῖν· ἐν δὲ τῷ τὸν αὐτὸν
captivis quibus advenientibus præcipit, χρόνον τοῦτον αὐτὸν ἐν τῇ Βαβυλῶνι τοὺς αἰχμα-
habitacula in opportunißimis Babyloniæ locis λώτους κελεῦσαι τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῆς Βαβυ-
ædificare. ipſe vero ex manubiis templum Beli λωνίας τόποις οἰκοδομῆσαι τὸν τοῦ Διὸς ναὸν, καὶ
& reliqua munificentißime exornavit & veteri τὰ λοιπὰ πολυτελῶς κατασκευάσαι, καὶ τὸν ἀρχαῖον
urbi aleram extrinſecus adjecit. Et proviſo ne πρόσθεν τῇ πόλει προσβαλεῖν περίβολον· ἵνα μὴ
poſthac patient hoſtes fluvium convertere, & ad ὑστέροις χρόνοις ἐπιστρέψαντες τὸν ποταμὸν
urbem accedere, tres interiori civitati per circu- πολιορκῶσιν, τρεῖς μὲν ἐντὸς τοῦ κύκλου τοῦ
itum muros, totidem exteriori, hos cocto latere, περὶ τὴν πόλιν τείχους, τοσούτους δὲ τοὺς ἔξω,
illos additi etiam bitumine, circum dedit: tum ſic τούτους ὀπτῇ πλίνθῳ, καὶ τοῖς μὲν ἀσφάλτου
communitæ portas quæ vel templo decorant, ad- προσβαλὼν, τὰς δὲ πύλας τὰς μὲν ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς
ducit. ad hoc juxta patrium regium, altera ſum- ἀναστήσας, τὰς δὲ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐπιφανέσι
ptuoſiorem multo amplioremq; extruxit civi- κοσμήσας, ἑτέραν ἐπὶ τοῖς βασιλείοις πατρικοῖς
tatum exponere fortaſſe longum eſſet, illud memo- ἀνέστησε βέλτιον καὶ πολὺ μειζόνων, μακρὸν δ' ἂν εἴη
rare dignu, quod hæc adeo ſtupenda ſuprag; fide τὰ τοιαῦτα διεξιόντα μνημονεῦσαι ἄξιον, ὅτι τοσού-
magnifica, quindecim dierum ſpacio perfecta eſt. τοις καὶ τοσούτοις ἡμέραις ἐπιτελεσθέντα

ἐν ᾗ τῆς Βασιλείοις τέτρις ἀναλήμμασι λιθινα ὑψηλα ἀνοικοδομήσας, καὶ τὸν ὄψιν ὁμοίως τοῖς ὄρεσι, καταφυτεύσας δένδρεσι παντοδαπῆς ἐξειργάσατο. καὶ κατασκεύασας τὸν καλούμενον κρεμαστὸν παράδεισον, διὰ τὸ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ὀρεινῶν τῆς ὄψεως διὰ ἦσιν, τεθραμμένην ἐν τοῖς κατὰ τὴν Μηδίαν τόποις. ταῦτα μὲν ὅτι ἰσόρησεν ὑπὲρ ὁ προειρημένος βασιλεὺς, καὶ πολλὰ παρὰ τοῖς τέτρις τῶν χαλδαϊκῶν, ἐν ᾗ μάλιστα Ἑλληνικοῖς συγγράφουσιν, ὡς μάτην οἰομένοις ὑπὸ σεμιράμιδος τῆς ἀσσυρίας κτισθῆναι τὴν Βαβυλῶνα, καὶ τὰ θαυμάσια καλούμενα ταύτης ἐκεῖ αὐτῆς ὑπὸ ἐκείνης ἔργα ψευδῶς γεγράφθαι. καὶ κατὰ ταῦτα τὰ μὲν τῶν χαλδαίων γράμματα ἀξιόπιστα ἡγητέον. ἃ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρχαίοις τῶν Φοινίκων σύμφωνα τοῖς ὑπὸ Βήρωσσον λεγομένοις ἀναγέγραπται, περὶ ὧν τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως, ὅτι καὶ τὴν συρίαν καὶ τὴν Φοινίκην ἅπασαν ἐκεῖνος κατεστρέψατο. ᾧ τούτων γοῦν συμφωνεῖ Φιλόστρατος ἐν τοῖς ἱστορίαις, μεμνημένος τῆς τύρου πολιορκίας. καὶ μεγασθένης ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν ἰνδικῶν. δι' ἧς δοκεῖ φανεῖν πρᾶξαι τὸν προειρημένον βασιλέα τῶν βαβυλωνίων, ἡρακλέους ἀνδρία καὶ μεγέθη πράξεων διεληλυθέναι. καταστρέψασθαι γὰρ αὐτὸν φησὶ καὶ λιβύης τὴν πολλὴν καὶ ἰβηρίαν. τὰ δὲ καὶ ἱερὰ τὰ προειρημένα ὑπ' ἐκ ἱεροσολύμοις, ἔτι κατειργάσθη μὲν ὑπὸ τῶν βαβυλωνίων ὑπὸ στρατοδόντων, ἤξαντο δὲ πάλιν ἀνοικοδομεῖσθαι, κύρου τὴν ἀσίας τὴν βασιλείαν παρειληφότος, ἐκ τῶν βήρωσσου σαφῶς ὑπομεμαθήκαμεν τοῦτο λέγοντος. λήγει γὰρ ὅτου λόγος τῆς τείχης, ναβοχοδονόσορος μὲν οὕτω μὲν τὸ ἀρξάμενος δὲ προειρημένα τείχη, ἐμπεσὼν εἰς ἀρρωστίαν, μετηλλάξατο τὸν βίον, βεβασιλεκὼς ἔτη τεσσαρακονταετία. τὴν δὲ βασιλείας κύριος ἔσχεν υἱὸς αὐτοῦ εὐειλμαραδοῦχος. ὅτου προστὰς τὰ πραγμάτων ἀνόμως ἐ ἀσταλῶς, ὑπὸ βαλθεὶς ὑπό τινων τῶν ἑταίρων ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ ἔχοντος αὐτοῦ νηριγλισσορόορ ἀνῃρέθη, βασιλεύσας ἔτη δύο μὴ ὃ τὰ ἀνεψιὸς ἦν, ᾧ διεδέξατο τὸν ἀρχὴν ὁ ὑπὸ βαλὼν αὐτὸν νηριγλισσορόορ, ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα. τοῦτον υἱὸς λαβοροσπάρχου ὄντος μὲν τὸ βασιλείας παῖς ὢν μείων ἐτύγχανε. ὑπὸ βληθεὶς ὃ διὰ τὸ πολλὰ ἐμφαίνειν κακοήθη ὑπὸ τῶν φίλων ἀπετυμπανίσθη. ἀπολομένου δὲ τούτου, συνελθόντες οἱ ὑπὸ βαλόντες αὐτὸν, κοινῇ τὴν βασιλείαν περιέθηκαν ναβόννηδόν τινι τὸ ἐκ βαβυλῶνος, ὅτι ἐκ τῆς αὐτῆς ὑπῆρχε φύσεως. ὃν τοῦτον τὰ μὲν τὸ μείων τείχη τὸ βαβυλωνίων πόλεως, ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου κατεσκεύαζε. ἔσχε δὲ τῆς βασιλείας αὐτὸς ἐν τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ἔτει, προσελθὼν κύρος ἐκ τῆς περσίδος μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ καταστρεψάμενος τὴν λοιπὴν ἀσίαν πᾶσαν, ὥρμησεν ὅτι τῆς βαβυλωνίας. αἰσθόμενος δὲ καὶ ναβόννηδος τὴν ἔφοδον αὐτοῦ, ἀπαντήσας μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ συμβαλὼν, ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ καὶ φυγὼν ὀλιγοστὸς, συνεκλείσθη εἰς τὴν βορσιππηνῶν πόλιν. κύρος δὲ ὁ βαβυλῶνα καταλαβὼν, καὶ σωπεύσας τὸ ἔξω τῆς πόλεως τείχη καθελὼν, διὰ τὸ λίαν αὐτὸ πραγματικὸν καὶ δυσάλωτον φαίνεσθαι τὴν πόλιν, ἀνεζήτει ὅπη βόρσιππον, ἐκπολιορκήσων τὸν ναβόννηδον. ᾧ δὲ ναβόννηδος ἐκ ὑπομείναντος τὴν πολιορκίαν, ἀλλ' ἐληλάκοτος αὐτὸν πρότερον, χρησάμενον κύρον φιλανθρώπως, καὶ δόντα οἰκητήριον αὐτῷ καρμανίαν, ἐξέπεμψεν ἐκ τῆς βαβυλωνίας· ναβόννηδος μὲν ἐν τὸ λοιπὸν ὃ χρόνον διαγενόμενος,

A In ea lapideas moles excelſas excitavit, aſpectu montibus aſſimiles, omniq; genere arborum conſitas. Hortum quoque penſilem fecit, fama nobilem: eo quod uxor ejus montanum aſpectum deſideraret, in Medorum regione educata. Hæc itaqve retulit de prædicto rege, & multa ſuper hæc in libro Chaldaicorum: in quo culpat conſcriptores Græcos, quaſi vane arbitratos, a Semiramide Aſſyria Babylonem ædificatam, & mira opera ab illa circa eam fuiſſe conſtructa, falſe conſcripſiſſe dicens. Ipſam certe Chaldæorum conſcriptionem fide dignam exiſtimandum eſt, qvando cum archivis Phœnicum concordare videntur, quæ ex Beroſo conſcripta ſunt de rege Babyloniorum: quoniam & Syriam & univerſam Phœnicen ille ſubvertit. In his ſane conſonat & Philoſtratus in hiſtoriis, dum Tyriæ meminit obſidionis: & Megaſthenes in quarto Indicorum: ubi declarare contendit, prædictum regem Babyloniorum Herculem fortitudine & rerum geſtarum magnitudine præceſſiſſe. Dicit enim eum & maximam Africæ partem, & Hiſpaniam ſubjugaſſe. Quæ vero de templo Hieroſolymorum relata ſunt, & concrematum eſſe a Babyloniis, & cœptum rurſus ædificari Cyro tenente Aſiæ principatum, ex dictis Beroſi declaramus. Sic enim in tertio libro dicit. Nabuchodonoſor itaqve poſteaqvam inchoavit prædictum murum, incidens in langvorem, de vita migravit, cum regnaſſet annis tribus & quadraginta. Hujus regni Dominus effectus filius ejus Evelmaradochus, propter iniquitates & libidines paſſus inſidias a marito ſororis ſuæ Niriglisſoroore peremptus eſt, cum duobus regnaſſet annis. Quo defuncto, ſumens regnum qui ei fecit inſidias Niriglisſoroor, annis regnavit quatuor. Hujus filius Laboroſardochus, principatum quidem tenuit puer exiſtens menſibus novem: inſidias vero paſſus, eo quod nimis appareret malorum eſſe morum, ab amicis extinctus eſt. Hoc itaqve peremptо, convenientes hi qui fecerant inſidias, communi ſuffragio regnum tradidêre Nabonido cuidam, qui erat ex Babylone ex eadem gente. Sub hoc muri circa fluvium Babyloniæ civitatis ex latere cocto & bitumine ſunt conſtructi. Cujus regni anno ſeptimo decimo egreſſus Cyrus ex Perſide cum magno exercitu, univerſa Aſia ſubacta, impetum fecit in Babyloniam urbem. Sentiens autem Nabonidus invaſionem ejus, & occurrens cum exercitu ſuo, atqve congreſſus pugna, victus & cum paucis fugatus incluſus eſt in Borſippenſium civitate. Cyrus autem Babyloniam obſidens, & deliberans exteriores muros deponere civitatis, eo quod nimis videretur munita, & eſſet ad capiendum valde difficilis, reverſus eſt ad Borſippum. Nabonidum expugnaturo. Nabonido vero oppugnationem non expectante, ſed prius ſupplicante, uſus clementia Cyrus, & dans ei habitaculum in Carmania, expulit eum a Babylone, Nabonidus itaq; reliqvum vitæ tempus

in illa provincia conversatus est. Hæc concordant cum nostris. Scriptum namque in eis est quod Nabuchodonosor olim xv. decimo regni sui anno, templum nostrum ad desolationem usque perdusit, & fuit extra annum annis septem. Secundo vero anno regni Cyri sunt nimirum depositis, nutrix fuerim soror mei Darii annoperfectum est. His peractis, adjiciam ex eam Phœnicum historias: non enim probationum abundantia relinquendum est: ei enim enumeratio in illis annorum fic enim habent: Sub rege Itobalo Nabuchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnavit Baal annis decem. Post hunc judices constituti sunt, & judicavere hi Ecnibalus basilechi mentibus duobus: Chelbis Abdri mensibus decem: Abbarus pontifex mensibus tribus: Myttonus & Gerastus Abdillmi: judices annis sex, inter quos regnavit Balatorus anno uno: quo mortuo, mittentes evocavere Merbalum ex Babylone, & quatuor regnavit annis. Eo quoq; mortuo, evocavere fratre eius Iromum qui regnavit annis XX. Sub hoc Cyrus Persarum habuit imperium. Quæ propter omne tempus ell annorum quinquaginta quatuor, & mensium trium. Septimo quidem anno regni sui Nabuchodonosor copit obsidere Tyrum. Quartodecimo autem anno regis fromi, Cyrus Persarum cemit principatum. Cotidianæ igitur quæ de templo scripta sunt a Chaldæis ac Tyriis, cum literis nostris. Manifestum vero & sine contentione testimonium est: de præcipuis generis nostri antiquitate. Et his quidem quinon valde contendunt, sufficere judicio quæ præmissa sunt. Oportet autem non credentibus barbaricis conscriptionibus, sed solis Græcis fidem habendam esse dicentibus, adhuc multos & libere tetes, etiam Græcos, & nostrum genus, & quorum tempore ejus habentes mentionem. Pythagoras igitur Samius, cum sit antiquus quidem ætate, fapientia vero & divina pietate philosophiæ omnes excellens, non solum quæ nobis sunt agnoscit manifestissime, sed etiam æmulatus ea ex multis apparet. Et eius quidem conscripti nulla reperitur, multi tamen de eo retulere quorum inferior est Hermippus, vir circumnotæ historiam diligentissimus indagator. Refert itaque in primo de Pythagora libro, quod Pythagorasuno similarium fiorum defuncto, nomine Calliphone, genere Croconiate, illius animum, dicebat ficum degere die noctuq; & quod perciperet, ut non transiret locum, ubi animus lapsus esset, & ab aqua fœculenta fœmetipsum abstineret, & abomni blasphemia recederet. Deinde sequitur. Hæc autem agebat atq; dicebat Judæorum & Thracum opiniones imitatus, at transferens in fœmetipsum. Dicitur enim vere, quod ille vir multas Judæorum leges in suam transtulit, philosophiam. Fuit tamen etiam per civitates nō ignotus olim gens nostra: & multi jam mores ad quandam transierunt, & æmulatione digni nonnullis habebantur. Quod manifestat Theophrastus in his quæ scripsit de legibus. Ait enim, quis prohibet Tyrorum leges & peregrino fœramento jurare. Inter quæ fœramenta

μετά τινων ἄλλων καὶ τὸ καλούμενον ὅρκον κορβᾶν καταριθμεῖ. παρ' οὐδενὶ δ' ἂν ἔτι εὑρεθείη πλὴν μόνοις Ἰουδαίοις. δῆλοι δ' ὡς ἂν εἴποι τις καὶ ἑρμηνείαν μεθερμηνεύοντα δῶρον θεοῦ. Ἐμοὶ μὲν οὐδὲ ἡρόδοτος ὁ ἁλικαρνασεὺς ἠγνόηκε ἡμῶν τὸ ἔθνος, ἀλλὰ τρόπῳ τινὶ φαίνεται μεμνημένος. οἶδε γὰρ κόλχων ἱερεῶν ὄντα τὸν ὁλκίαρα βύελλον φησὶν ἔτως. μέντοι γε πάντων φησὶ κόλχους, καὶ αἰγυπτίους, καὶ αἰθίοπας σεβόμενον ἀπ' ἀρχῆς τὰ αἰδοῖα. φοίνικες δὲ καὶ σύροι οἱ ἐν τῇ παλαιστίνῃ, καὶ ὅτι ὁμολογοῦσι παρ' αἰγυπτίων μεμαθηκέναι. σύροι δὲ οἱ περὶ θερμώδοντα καὶ παρθένιον ποταμὸν, καὶ μακρωνες οἱ τούτοισιν ἀσυγγείτονες ὄντες, ὡς κόλχων φασὶ νεωστὶ μεμαθηκέναι. ἔστι γάρ εἰσιν οἱ περιτεμνόμενοι ἀνθρώπων μοῦνοι, καὶ ὅτι αἰγυπτίδιά φασιν ποιέειν καὶ ταῦτα. αὐτῶν δὲ αἰγυπτίων καὶ αἰθιόπων οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ὁκότεροι πρότεροι τὴν ἐπέμαθον. ἐκεῖν ἄρηκε σύρους τε καὶ τοὺς παλαιστίνην περιτέμνεσθαι. τῇ δὲ παλαιστίνῃ κατικάτων μόνοι δὴ πεῖσιν ἰουδαῖοι. δῆλα ἄρα γινώσκων ἄρηκε καὶ αὐτῶν. καὶ χειρίλος ὁ ἀρχαιότερος γράμμα ποιητὴς μέμνηται δ' ἔθνος ἡμῶν. ἐπὶ σωσεράτεω δὲ ἔξεσχε τῶν περσῶν βασιλεῦσι τελάδα. καταριθμησάμενος δὲ πάντα τὰ ἔθνη, τελευταῖον καὶ τὸ ἡμέτερον ἐνέπαξε λέγων·

Τῷ δ' ἔπι γε διέβαινε γλίσχρ θαυμαστὸν ἰδέσθαι,
Γλώσσαν μὲν φοίνισσαν ἀπὸ στομάτων ἀφιέντες·
Ὠκεῖαν τ' ἐν σολύμοις ὄρεσι πλατὺ δῶμα λιμνῃ,
Αὐχμαλέοι, κορυφὰς προχοὰς ἐρυμνάδες αὐτὰρ ὑπερθεν
Ἵππων θαρσαλέα στόματ' ἔφορον ἐσπληκέα καπνῷ.

δῆλον οὖν ἐστιν, ὡς οἶμαι, πᾶσιν ἡμῶν αὐτὸν μεμνῆσθαι, τὸ δὲ τὰ σόλυμα ὄρη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἶναι χώρᾳ, ἃ καπικάδμου, καὶ τὴν ἀσφαλῆτιν λεγομένην λίμνην. αὐτὴ γὰρ πασῶν τῶν ἐν τῇ συρίᾳ λιμνῶν πλατυτέρα τε μέζων καθέστηκεν. καὶ χειρίλος μνήμην ἔτω μέμνηται ἡμῶν. ὅτι δὲ μόνοι ἡπίστουν τοῖς ἰουδαίοις, ἀλλὰ καὶ ἐθαύμαζον, ὅσοις αὐτῶν ἐντύχοιεν, οὐχ οἱ φαυλότατοι τῶν ἑλλήνων, ἀλλ' οἱ ὅτι σοφίᾳ μάλιστα τεθαυμασμένοι, ῥᾴδιον γνῶναι. κλέαρχος γὰρ οἱ ἀριστοτέλους ὢν μαθητὴς, καὶ τῶν ἐκ περιπάτου φιλοσόφων ἀδόκιμος δεύτερος, ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ ὑπνου βυβλίῳ φησὶν, ἀριστοτέλειον τὸ διδάσκαλον αὐτοῦ οἷοί τινες ἀνδρες ἰουδαῖοι ταῦτα ἱερεῖν, αὐτὸν τὸν λόγον ἀριστοτελῆ σχεδὸν ὡς. ἐστὶ δ' ἔτω γεγραμμένον. ἀλλὰ τί μοι πολλὰ μακρὸν ἄνωθεν λέγειν. ὅστις δ' ἔχει τὸ σύνηθες θαυμασιότητός τινα, καὶ φιλοσοφίαν ἐμείως, διελθεῖν ἄξιόν. ὡς σοφῶς δὲ περιέπτυσε ὁ ἕτερος χόδη, θαυμάσειν τε ἔοικεν ἕκαστος ἴσα οἷσι δόξω λέγειν. ἐ ὑπερόχοδης εὐλαβῶμοι, δι' αὐτὸ δή, ἐφη, ὅτι, ἐ ζηθῶμοι ἀκοῦσαι πάντες. ἀκουσον εἶπεν ἀριστοτέλης καὶ τὰ ῥητορικὰ τοῦ ἀριστέλεια, τοῦτο δὲ αὐτοῦ πρότερον διέλθωμεν, ἵνα μὴ ἀπαθῶμεν τις τῶν ἐπαγγελιῶν διδασκάλεις. λέγε, εἶπεν ὁ ἕτερος χόδης, ὅτι σοι δοκεῖ. κάκεῖνο, πίνω τὸ μὲν ἡμῶν λεῶ ἰουδαῖον ἐκ τῆς κοίλης συρίας. ἔτι δέ εἰσιν ἀπόγονοι τῶν ἐν ἰνδοῖς φιλοσόφων. καλοῦνται δὲ ὡς φασιν οἱ φιλόσοφοι παρ' μὲν ἰνδοῖς καλανοί. παρὰ δὲ σύροις ἰουδαίοις, ῥωμαλαίοντες δὲ τὸ γένος. πεφοιτήκεσι δὲ οὐ κατοικοῦσι πάσαν ἰουδαίαν. τὴν δὲ πόλεως αὐτῶν ἴνομα πάνυ, σχολιὸν ἔστι, ἱεροσολύμοις γὰρ αὐτὸ καλοῦσιν. ἔτι οὖν ὁ ἄνθρωπος ἐπιξενούμενος τε πολλοῖς, καὶ τῶν

A cum quibusdam aliis etiam jusjurandum, quod Corbam appellatur, enumerat: apud nullos autem hoc invenitur juramentum, nisi apud Judæos solos: quod interpretatur ex Hebraica lingva, donum Dei. Verum neq; Herodotus Halicarnasseus nostram ignoravit gentem, sed quodammodo ejus meminisse cognoscitur. De Colchis enim referens, in secundo libro sic dicit: Solí autem inter omnes Colchi, & Ægyptii, & Æthiopes, verenda ab initio circumcidunt. Phœnices vero, & Syri in Palæstina confitentur hoc ab Ægyptiis didicisse. Syri autem qui circa Thermodoontem & Parthenium fluvium commorantur, & his vicini Macrones, a Colchis dicuntur nuper didicisse. Hi namqve sunt inter homines soli, qui circumciduntur: & isti sicut Ægyptii facere dicuntur. De Ægyptiis autem & Æthiopibus dicere non possum, utri ab alteris didicêre. Dixit ergo Syros, qui in Palæstina sunt, circumcidi. Omnium autem qui habitant Palæstinam, soli Judæi circumciduntur. Hoc igitur sciens, de ipsis dixit. Quin & Chœrilus, antiqvus poëta, meminit de gente nostra, dicens quod militaverunt nostri majores cum Xerxe Persarum rege contra Græcos: & enumerans universas gentes, novissimam nostram posuit, ita dicens:

Hinc mira nda specie gens castra secuta,
Phœnissam ignoto linguam mittebat ab ore.
Sedes huic Solymi montes, stagnum prope vastum.
Tonsa caput circum, squalenti vertice equini
Exuvias capitis durat as igne gerebat.

Palam ergo est, sicut arbitror, quia nostri meminerit, eo quod & Solymi montes in nostra regione sunt constituti, in quibus habitamus, & stagnum, quod dicitur Asphaltites. hoc enim inter omnes stagnum in Syria latius ac majus est. Et Chœrilus quidem ita nostri meminit. Quod autem non solum sciebant Judæos, sed etiam in quotquot incidissent admirabantur, non e vulgo Græci, sed ob sapientiam celebres, ostendere facile est. Clearchus enim Aristotelis discipulus, & Peripateticorum nulli secundus, in primo libro de somno, dicit Aristotelem doctorem suum de quodam viro Judæo ita referre: & ipsi Aristoteli eundem sermonem ascribit, quod ita conscriptum est. Sed alia quidem longum est dicere. Quæ vero habere potuerant illius admirationem quandam atqve philosophiam, ea duco operæ-precium referre. Et Hyperochides: vehementer, inquit, audire desideramus universi. Igitur secundum præcepta, Aristoteles inquit, rhetorica, ejus genus primo indicabimus, ne reluctemur doctoribus præceptorum. Dic, inquit Hyperochides, ita si placet. tum ille. genere igitur Judæus erat, e Cœlesyria: qui sunt ex propagine Philosophorum Indorum, vocanturq; (ut ajunt) philosophi, apud Indos Calani, apud Syros autem Judæi nomẽ accipientes a loco. locus n. ubi habitant, appellatur Judæa, nomen vero eorũ civitatis valde difficile est: vocant enim eam nomine Hierusalẽ. Is igitur homo multos hospitio recipiens, & de su-

πεπλωκὸς ἱερὸν ἀνακαλῦπραι, ℭ πᾶσιν αὐτ῀ τοῖς στρατιώτας ὁμοίως φέρειν τὸν χοῦν παρασκάπτοντ⊖, μόνους τοὺς ἰουδαίους ἀπέχειν. ἀλλὰ καὶ πολλὰς ὑστερήσαι πληγὰς, καὶ ζημίας ἀπῆσαι μεγάλας, ἕως αὐτοῖς συγγένηται τὸν βασιλέα δοῦναι τῷ ἄθλιαν. τῶν γε μὴν τῶν εἰς τὴν χώραν, φησὶ, παρ᾽ αὐτοὺς ἀφικνουμένων, καὶ νεῶς ℭ βωμοὺς κατασκαπτόντων, ἅπαντα παυτὰ καπέσκαπτεν. καὶ τῶν μὲν ζημίαν τοῖς συτρόποις ἐξέτεινον, παρ᾽ ἐκείνων ἢ ℭ συγγνώμας μετελάμβανον. καὶ παρεσκεπτόμην, ὅτι δίκαιον ἦν τοὺς αὐτοὺς εἶναι θαυμάζειν. λέγει ἢ καὶ παρ᾽ ὅλου πολυανθρωπίαν τὴν γενομένην ἡμῶν τὸ ἔθν⊖. πολλοὺς μὲν γὰρ ἡμῶν φησὶν ἀναστάσας εἰς Βαβυλῶνα πέρσαι πρότερον αὐτῶν ἐκπέμπειν μυριάδας. οὐκ ὀλίγους ἢ καὶ μὴ τὸν ἀλεξάνδρου θάνατον εἰς Αἴγυπτον καὶ Φοινίκην μετῆκαν, διὰ τὴν ὑπ᾽ ἐνοχλίαν τάκην. ὁ ἢ αὐτὸς ἀνὴρ καὶ τὸ μεγέθ⊖ τῆς χώρας, ἣν κατοικοῦμεν, καὶ τὸ καλὸν ἱστόρηκεν. περιακοσιακισχιλίους γὰρ μυριάδας ἀρούρας, σχεδὸν τῆς δύσεως καὶ μεσημβρινωτάτης χώρας, νέμονται φησίν. ἡ γὰρ ἰουδαία τοιαύτη πλήθ⊖ ἐστιν. ἀλλὰ μὴν ἔτι καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν τὰ ἱεροσόλυμα κλεινήν τε καὶ μεγίστην, ἐν ᾗ παλαιόταται κατοικοῦμεν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀνδρῶν, καὶ πολὺ τὸ νεὰ κατασκεῦης, ἔτως αὐτὸς διηγεῖται. ἔστι γὰρ τὰ ἰουδαίων τὰ μὲν πολλὰ ὀχυρώματα καὶ τὴν χώραν ℭ κώμην. μίαν ἢ πόλις ὀχυρὰ πεντήκοντα μάλιστα σταδίων τὴν περίμετρον, ἣν οἰκοῦσιν ἀνθρώπων πολὺ δισχίλια μυριάδες. καλεῖται δὲ αὐτὴν ἱεροσόλυμα. ἐστι δὲ ἐν μέσῃ μάλιστα τῆς πόλεως περίβολ⊖ λίθιν⊖, μῆκ⊖ ὡς πεντακοσίων ὀργ⊖ πηχῶν ἑκατὸν, ἔχων διπλᾶς πύλας. ἐν ᾧ βωμὸς ἐστι πετράγωνος, οὐκ ἐκ τμητῶν, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν ἀργῶν λίθων ἕτω συγκάμψ⊖. πλοῦρα μὲν ἑκάστη ἑκατὸν πηχῶν, ὕψος ἢ δεκάπηχυ. ℭ παρ᾽ αὐτὸν οἴκημα μέγα, ἔ βωμὸς ἐστὶ ℭ λυχνίον, ἀμφίπορα χρυσᾶ, δύο πλάνητα τῷ ὅλῳ κίλαι. ὅθι τούτων φῶς ἐστιν ἀκατασβέστων ℭ τὰς νύκτας ℭ τὰς ἡμέρας ἄσβεμα ἢ οὐκ ἔστιν ὧδε ἀνάθημα παρεάπαν. ὧδε φυτόμια παντελῶς ὧδεν, οἷον ἄλσῶδες ἢ τι τοιοῦτον. ἀφαγίζουσι δὲ ἐν αὐτῷ ἢ τὰς νύκτας ℭ τὰς ἡμέρας ἱερεῖς, ἁγνείας πάσας ἀγαθοὶ ὄντες, πεφυλαγμένοι οἶνον ἔ πίνοντες ἐν τῷ ἱερῷ. ἔτι γε μὴν ἐπ᾽ ἢ ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως στρατεύομεν, ℭ μὴ ταῦτα τοῖς ἀφαδόχοις αὐτοῦ, μεμαρτύρηκεν. οἷς αὐτὸς πραγμάτων φησὶν ἐπ᾽ ἀνδρὸς ἰουδαίου ἢ τὴ στρατείαν ἡμουμένοις, ταῦτα πρᾶξαι ἐκέλευσεν. λέγει δὲ ἕτως. ἐμὲ γοῦν ὅτι τῷ ἐρυθρὰν θάλασσαν βαδίζοντ⊖, συνηκολούθησε τῆς μὴ τῶν ἄλλων τὸ πλῆθος τῶν ἡμῖν ἱππέων ἰουδαίων, ἐνόμισα μοῦλλον⊖, ἄνθρωπ⊖ ἱκανῶς ἢ ψυχὴν εὕρως⊖, καὶ τοξότης δὴ πάντων ὁμολογούμως⊖ καὶ τῶν ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἄριστ⊖. ἔτ⊖ οὖν ὁ ἄνθρωπ⊖ ἀφαδαίζοντων πολλῶν ἢ τὴν ὁδὸν, καὶ μάντεως τινος ὀρνιθευομένου, ἢ πάντας ὑπομένειν ἀξιοῦντ⊖, ἠρώτησε ἀφανῶς πρόσωπον. ὑπέμεναν⊖ ἢ ἔ μάντις αὐτῷ τῶν ὀρνίθων, καὶ φησιν⊖, ἐὰν μὲν αὐτὸς μένῃ, πᾶσιν ὑμῖν συμφέρειν πᾶσιν, ἂν δὲ ἀναστὰς εἰς τὰ ὄπισθεν πτερὰ ἢ πτερύγιον, ἐὰν ἢ εἰς τοὐπίσθεν, ἀναχωρῆσαι, αὐδὶς σιωπήσας καὶ παρελκύσας τὸ τόξον ἔβαλε, καὶ τὴν ὄρνιθα παταξας ἀπέκτεινεν.

templum quod corruerat renovare, cunctisqve militibus similiter rudera portare præcipiente, solos Judæos hoc facere non sustinuisse: sed etiam multas plagas, & detrimenta pertulisse non modica, donec eis ignoscente rege securitas præberetur. Qui dum ad provinciam, inquit, propriam reversi fuissent, templa & altaria fabricata omnia destruxère. Et pro aliis quidem multatam satrapæ exolvêre, pro aliis vero veniam consecuti sunt. Adjicit autem, quod merito ob hæc mirabiles sint. Et quod gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa: sed multa millia nostrorum traducta, in Babylonia Persæ primum collocarunt: nec pauca etiam morte Alexandri in Ægyptum & Phœnicen sunt translata, propter seditionem in Syria factam. Idem vir & magnitudinem provinciæ quam incolimus, pulchritudinemq; narravit. Pene decies trecenta millia, inquit, jugera terrarum optimarum uberrimæ provinciæ possidere noscuntur. Judæa namqve hujus est amplitudinis. Et quia etiam civitatem ipsam Hierosolymorum spaciosam & maximam olim inhabitamus, & virorum multitudine copiosam, nec non & templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Judæorum & aliæ quidem multæ munitiones per provinciam, atq; vici. Una vero civitas munitissima, habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum, in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta millia, nomine Hierosolyma. Est autem in media civitate lapidea quadriporticus, centum per circuitum cubitorum, habens etiam duplices januas: in qua ara est quadranguli figuratione composita ex lapidibus non dolatis, sed collectis, unumqvodque latus viginti cubitorum latitudinem habens, altitudinem vero decem: & circa eam maxima fabrica, ubi altare est constitutum & candelabrum, utraq; aurea, duorum talentorum pondus habentia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus. Simulacrum vero, aut aliquod anathema ibi nequaquam est, nec ulla plantatio. nullus ibi veluti lucus, aut aliquid hujusmodi. Habitant autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes, quasdam purificationes agentes, & omnino vinum non bibentes in templo. Insuper autem, quia & cum Alexandri regis successoribus postea militarunt, testatur hoc modo, dicens ea quæ cognoverit a viro Judæo in expeditione constituto: cujus verba subjiciam. Ait enim: Me siquidem eunte ad mare rubrum, una secutus est quidam cum aliis eqvestrium Judæorum nos deducentium, nomine Mosollamus, vir animosus, inter omnes sagittarios Græcos & Barbaros præcipuus. Is igitur homo properantibus multis pariter & quodam vate augurium captante, & petente, ut cuncti starent, interrogavit, cur substitissent omnes. Ostendente vero ei vate avem quam intuebatur, atqve dicente: quod si quidem expediret eis ut manerent omnes, staret avis: si vero surgens anterius evolaret, procederent, si vero post tergum iret, recedere cunctos oporteret: rursum tacens, arcumqve trahens, sagittam emisit: & avem porcusam interemit.

Θεόφιλος, καὶ Θεόδοτος, καὶ Μνασέας, καὶ Ἀριστοφάνης, καὶ Ἑρμογένης, καὶ Εὐήμερος καὶ Κόνων, καὶ Ζωπυρίων, καὶ πολλοί τινες ἄλλοι τάχα, ἃ γὰρ ἐγὼ γε πᾶσιν ἐντυγχάνω τοῖς βυβλίοις, ἀπαρέργως ἡμῶν ἐμνημονεύκασιν. οἱ πολλοὶ γὰρ τῶν ἀρχαιολόγων ἀνδρῶν, τὰ μὲν ἀληθέστατα ἐξ ἀρχῆς πεπραγμάτων διήμαρτον, ὅτι μὴ τὰς ἱερὰς ἡμῶν βύβλους ἐνέτυχον. καίτοι μέντοι γε τῆς ἀρχαιότητος ἅπαντες μεμαρτυρήκασιν, ὡσπερ ἡ τῶν νῦν λέγειν παρεσκεύακεν. ὁ μὲν γὰρ Φαληρεὺς Δημήτριος, καὶ Φίλων ὁ πρεσβύτερος, καὶ Εὔπολεμος, ἀπλοῦν τὴν ἀλήθειαν διήμαρτον. οἷς συγγινώσκειν ἄξιον. ἃ γὰρ ἐνίοις αὐτῶν μὴ πάσης ἀκριβείας τῆς ἡμετέρας γράμμασι τετυχηκόσιν. ἐν ἐπιμοιρίᾳ Φάλαινον ὠφελήκατε, τὴν τῶν ἀρχαίων πρόθεσιν λέγω, τὰς ἀμβολὰς τὰς λοιδορίας, ἃς κέχρηνται τινες τῶν ἡμῶν κατηγορίαις ψόγους, καὶ τοῖς γράφουσι παῦται καθ' ἑαυτῶν χρήσασθαι μαρτυσιν. ὅτι μὲν οὖν μὴ ἑτέροις ἔτι πολλοῖς συμβέβηκε, λέγω τοῖς ἐσχάτοις δυσμένειαν, οἳ μὴ γινώσκειν τὰς παλαιὰς ἱστορίας ἐντυγχάνοντας. καὶ γὰρ ἔθνῶν τινες καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων πολέων ῥυπαίνειν τὴν εὐηθειαν, καὶ τὰς πολιτείας ἐπιχείρησαν λοιδορεῖν. Θεόπομπος μὲν τοῖς Ἀθηναίων τοὺς δὲ λακεδαιμονίων πολυκράτης. ὁ δὲ τριπολιτικὰ γράψας, καὶ γὰρ δὴ Θεόπομπός ἐστιν, ὡς τινες εἴρηται, καὶ τοῖς Ἰουδαίων πολιτευσάμενος. πολλὰ δὲ καὶ πρὸς Θεοπόμπου ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῖς τε Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ἄλλοις βεβλασφήμηκεν. μάλιστα δὲ πάντων, τοῖς εὐδοξοτάτοις ἀποτελεκόμενοι τινες μὲν λέγειν φθόνον καὶ κακοήθειαν, ἄλλοι δὲ λέγειν κενολογεῖν μνήμης ἀξιοῦσθαι νομίζοντες. ὧν ἐμοὶ μὲν οὐ τοῖς ἀνοήτοις παύσης ἀδαμὰς ἁμαρτάνουσι τὴν ἐλπίδα, οἱ δὲ ὑγιαίνοντες τὴν ἀκροάσει, πολλὰ αὐτῶν μοχθηρίαν καταδικάζουσι. τὰ δὲ εἰς ἡμᾶς βλασφημιῶν ἤκουτο μὲν οὐχ ἥκιστα. βυλόμενοι δέ τινες χαρίζεσθαι, ὡς ἐπεχείρησαν τὴν ἀλήθειαν, ἅπτεσθαι τὴν εἰς αὐτὴν ἀφιξιν, ὡς ἐβούλετο τὴν ἡμετέρων προγόνων ὁμολογοῦντες, ὅτι τὴν ἔξοδον ἀληθεύοντες. αἰτίας δὲ πολλὰς ἔλαβον καὶ μισῶν καὶ φθονῶν. τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς, ὅτι τὴν χώραν αὐτῶν ἐδωκάσωσιν ἡμῶν οἱ πρόγονοι, καὶ κἂν ἀπαλλαγῆτες εἰς τὴν οἰκείαν, πάλιν εὐδαιμένησαν. διὸ καὶ τότων ἐναντιότης πολλὴν αὐτοῖς ἐνεποίησεν ἔλθεῖν, τοσοῦτον τὴν ἡμετέρας ἀληθείας εὐσεβείας πρὸς τὴν τῶν ἐκείνων νενομισμένην, ὅσον ἡ θεὸς ζώων ἀλόγων διέστηκεν. καινὸν μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐστι πάντων τὸ πατρίους θεοὺς νομίζειν. ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐν τῇ τιμῇ αὐτῶν διαφέροντες. κἄθοδοι καὶ ἀνόητοι πανταπασιν ἄνθρωποι, κακῶς ἐξ ἀρχῆς εἰθισμένοι δοξάζειν περὶ θεῶν, μιμήσασθαι μὲν τὴν σεμνότητα τῆς ἡμετέρας θεολογίας οὐκ ἐχώρησαν. ὁρῶντες δὲ ζηλωθέντες ὑπὸ πολλῶν ἐφθόνησαν. εἰς ποσοῦτον δὲ ἦλθον ἀνοίας καὶ μικροψυχίας ἐνιοι τῶν παρ' αὐτοῖς, ὡς ἀδέ τὰς ἐρχαίας αὐτῶν ἀναγραφὰς ὤκνησαν παντάπασι λέγειν. ἀλλὰ καὶ σοφίσαι αὐτοῖς ἐναντία γράφοντες, ὑπὸ τυφλότητος δὲ πάθους ἠγνόησαν. ἐφ' ἑνὸς δὴ πρώτου σφῶν τὸν λόγον, ᾧ καὶ μάρτυρι

A Theophilus etiam, & Theodotus, & Mnaſeas, & Ariphanes, & Hermogenes, & Evemerus & Conon, & Zopyrion, & multi fortaſſe alii (non enim ego omnibus libris incubui) non obiter noſtri fecêre mentionem. Plurimi namqve prædictorum virorum, veritate quidem antiquarum rerum frustrati ſunt, quia lectioni ſacræ noſtrorum non incubuêre librorum: communiter tamen de Antiquitate teſtati ſunt, pro qua nunc dicere propoſui. Phalereus ſane Demetrius, & ſenior Philon, & Eupolemus, non multum veritate fruſtrati ſunt. quibus dari veniam dignum eſt. Non enim inerat eis, ut noſtras literas poſſent omni ſcrupuloſitate ſequi. His ita dictis, unum adhuc mihi capitulum eſt relictum ex his quæ in principio libri poſui, quatenus derogationes & maledicta, quibus utuntur quidam contra genus noſtrum, falſas oſtendam: & conſcriptoribus eorum teſtibus utar, quando conſcribentes hæc contra ſemetipſos locuti ſunt talia. Quod vero multis aliis hoc evenit propter quorundam odia, arbitror intelligere eos qui in hiſtoriis verſari ſolent. Quidam enim gentium, & glorioſiſſimarum civitatum fœdare nobilitatem, & converſationi detrahere tentavêre: Theopompus quidem Athenienſium, Lacedæmoniorum vero Polycrates. Is autem qui Tripoliticum conſcripſit (non enim Theopompus hoc fecit, ſicuti quidam putant) etiam Thebæorum momordit urbem. Multa vero etiam Timæus in hiſtoriis dedicatis, & de aliis blaſphemavit. Et hoc præcipue faciunt, quando glorioſiſſimos in aliqua parte calumniantur: quidam propter invidiam atqve malevolentiam, alii vero propter verboſam novitatem memoria ſe dignos judicantes. & apud ſtultos quidem nequaquam hac ſpe fraudantur, qui non ſanum noſcuntur habere judicium, ſani vero auditores eorum malignitatem condemnabunt. Blaſphemiarum igitur in nos ſæpe congeſtarum hujuſmodi cauſa eſt. Volentes Ægyptiis gratificari quidam, veritatem corrumpere tentavêre. Et neqve adventum in Ægyptum noſtrorum progenitorum, ſicut contigit, ſunt confeſſi: nec rurſus egreſſum cum veritate dixêre: multasq; cauſas odii ac invidiæ pariter habuêre. Principio quidem, quia in eorum regione noſtri progenitores potentes effecti ſunt: unde regreſſi ad propria denuo fuêre felices. Deinde ſacrorum diverſitas, multas inter eos fecit inimicitias: in tantum præſtantiore noſtra pietate quam ſolennitates illorum, quantum Dei natura animalibus irrationalibus ſine dubitatione præſtat. Communis namq; apud illos ritus eſt, ejuſcemodi bruta arbitrari Deos: ſingillatim autem alii alia colunt, vani ac fatui omnino homines, & ab initio uti his malis opinionibus conſveti: & propterea nequaquam imitari noſtram honeſtatem de divina ratione potuêre. Videntesqve multos noſtram zelari converſationem, invidiam habuêre, & ad tantam fatuitatem ac puſillanimitatem quidam perducti ſunt, ut non pigeret eos etiam contra antiqvas ſuorum ſcriptiones aliqua dicere. Qui cum hoc faciunt, ſibimetipſis adverſa conſcribere paſſione cæcitatis ignoravêre. In uno tamen & maximo viro verbum meum comprobabo, quo uſus ſum

ἔτιν εἰς ἀποστασίαν ἔχοντες, ἡγεμόνα αὐτῶν λεγόμενον πα- A hunc ad rebellandum optimum, ducem sibimet
ια τῶν ἡλιοπολιτῶν ἱερέων ὁσιάρσιφον ἐποιήσαντο. καὶ τοῦτον πρῶτον μὲν qvendam Heliopolitanorum Pontificum Osarsi-
προχείρως ἐν ἅπασιν ὑφηγήσατο. ὁ δὴ πρῶτα μὲν phium constituêre, & huic se obedire in omnibus
αὐτοῖς νόμους ἔθετο, μήτε θεοὺς ἀλλήλοις ἐν αἰγύπτῳ σεβεσθαι juraverunt. at ille primum qvidem eis legem
ἐμποδὼν ἱερῶν ζώων ἀπεχέσθαι μηδενός, πάντα τε θύειν καὶ posuit, ut neqve deos adorarent, neqve ab ani-
ἀναλοῦν. συναπέδειξε δὲ μηδένι, πλὴν τῶν συμμισουμένων. malibus, quæ præcipue sacra apud Ægyptios e-
ταῦτα δὴ τοίνυν ἐπόμενος, καὶ πολλὰ ἄλλα, μαλιστα rant, se penitus abstinerent: nulliq; copularen-
τῆς αἰγυπτίοις ἐπιτηδεύμασι ἐναντιώματα, σκέλος τε πολυ- tur nisi cum qvibus fœdus habere videbantur.
χρόνιον τῆς πόλεως ὕφιππον αἴρειν τοιχῆ, καὶ τοῖς πολε- Hæc autem sentiens, & alia plura, maxime Ægy- B
μεῖν ἑτοίμως ἔχειν τῶν πρὸς ῥαμψῖνιτα τὸν βασιλέα. αὐτὸς ptiorum consvetudinibus inimica, præcepit mul-
δὲ μεσολαβούμενος μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἱερέων ἐσυμ- to opere muros ædificari civitatis: & ad bella præ-
μεμισημένων, ἐπεμψε πρέσβεις πρὸς τοὺς ἀπὸ θε- parari contra Amenophin regem. Ipse vero as-
μούσιος ἀπαλλάξας πεπλανημένους, εἰς πόλιν τὴν καλουμε- sumens secum etiam alios sacerdotes, & macula-
νην ἱεροσύλων. καὶ τοὺς καθ' ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς torum quosdam missit legatos ad pastores: qui
συναλιτηριασθέντας ὀνλωσους, καὶ τοὺς συνεπιστρατεύσαι ἐθε- videbantur a Themusæ rege depulsi ad Hieroso-
λουσιν ἐπ' αἰγυπτον. ἐπέταξεν μὲν οὖν αὐτοὺς ἐπιχεῖρη- lymorum urbem, causas suas & aliorum qui si- C
σαι, πρῶτον μὲν ἐς ἄδοκον τὴν περιοικίδα αὐτῶν mul fuerant exonerati significans, & poscens ut
πατρίδα, καὶ τὰ ὑπάρχοντα τοῖς ἐκεῖ παρέξειν ἀφθόνως. pariter contra Ægyptum castrametarentur pro-
ὑπερμαχήσειν δ' ὅτι δεῖ, καὶ ῥᾳδίως ὑποχείριον αὐ- missisq; eos fore venturos, primum quidem in
τοῖς τὴν χώραν ποιήσειν. εἰ δ' ὑπερόπτας ἡμῶν οἱ Avarim progenitorum suorum provinciam, &
πάντες, ὡς δυνάμεως τε ἄνευ μυριάδων ἀνδρῶν συνεξ- necessaria populis abundantius exhibenda: pu-
ώσειν τοῦ, καὶ μετὰ ταῦτ' ἤκειν εἰς ἀδοκον. ἀναβησόμε- gnaturos autem opportuno tempore, & provin-
νοι δ' ὑπ' αἰγυπτίων βασιλεύς, ὡς ἐπὶ τοὺς τῆς τῶν ciam facillime subdituros. Illi vero lætitia cumu- D
ἑαυτῶν ἔφοδον, καὶ μεταξὺ συνεχύθη, τῆς παρ' ἀμμωφεως lati, omnes alacriter usqve ad ducenta millia vi-
ἀπάσης ἡλικίας πεφοβημένως, καὶ πρόπαν συναγα- rorum pariter sunt egressi: & non post multum
γόντων πλῆθος αἰγυπτίων, καὶ βαλόντων μὴ τὸν ad Avarim usqve venêre. Amenophis autem
τυχόντα ἡμῶν, τὰ τε ἱερὰ ζῶα. τὸν πρῶτα μαλιστα ἐν Ægyptiorum rex, dum illorum audiret invasio-
τοῖς ἱεροῖς πρόσωπα ὤχθησαν τιμῶντα, τὰ τε μετεπέμψατο, καὶ πᾶς nem, non mediocriter perculsus est, dum recor-
καὶ μέγας ἱερεὺς παρῆγγειλεν, ὡς ἀσφαλέστατα τῶν daretur, quod ei prædixerat Amenophis Papii.
συγκεχυμένων τὰ ξόανα. τὸν δὴ ἐν σεθῶν τὸν μεγιστον Et primum quidem congregans Ægyptiacam
ὑπὸ ῥαψήνιτος τοῦ πατρὸς ὠνομασμένον, πενταέτη ὄντα, plebem, facto consilio cum principibus eorum,
ἐξέπεμπε πρὸς τὸν ἑαυτοῦ φίλον. αὐτὸς δὲ μιγεὶς τοῖς ἄλλοις animalia sacra, & quæ præcipue a sacerdotibus
αἰγυπτίοις ὅπου εἰς τετρακισχίλια μυριάδος ἀνθρώ- honorabantur, ante præmisit: & sacerdotibus
πων μαχιμωτάτων, καὶ τοῖς πολεμικοῖς ἀπαντήσειν ἐσωσέ- particulariter jussit ut simulacra eorum caute
βαλεν. ἀλλὰ μέλλοντος δεκαεχῶν νομικοῦ, πολιτοφορμή- E celarent. Filium vero Sethonem, qui etiam Rames-
σαντος ἤκειν εἰς μέμφιν, ἀναλαβόντα τε πάντα ἄπιν, καὶ τὰ ἄλ- ses a Rampse patris nomine vocabatur, cum
λα τὰ ἐπὶσης μεγάλα τιθέντα ἱερὰ ζῶα, ἐν οἷς εἰς αἰθι- quinqve esset annorum, apud suum commenda-
οπικὸν σῦν ἀπαντήσαντα τῷ θεῷ καὶ πληθὺ τῶν αἰγυπτίων ἀνήρ- vit amicum. Ipse vero transiens cum aliis Ægy-
θη. χαλεπῶς δὲ ὑπὸ τοσοῦτου ὑποχείριος ὁ τῶν αἰθιόπων ptiis, usqve ad trecenta millia virorum, bellato-
βασιλεύς· ὅθεν ὑποδεξάμενος, καὶ τοὺς ὅχλους πόρρω ribus viris occurrens, congressus non est. Futuus
ὑπολαβὼν εἰς ἔχθραν ἦκουσε τοῦ πρὸς ἀνθρωπίνην τροφὴν enim semetipsum contra Deum pugnare, retror-
ἀπόνησθαι, καὶ πόλεις καὶ κώμας πρὸς τὴν τῶν πεπρω- sum reversus venit ad Memphim: & sumens
μένων τρισκαίδεκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐκπλῆσαι F Apim & alia sacra, mox in Æthiopiam cum uni-
αὐτάρκης, ἦκεν γὰρ στρατιὰν αἰθιοπικὴν πρὸς versis navibus & multitudine venit Ægyptiorũ.
Φυλακὴν ἐπέταξε τῆς παρ' ἀμμωφέως τοῦ βασιλέως ὅπη τῆς χώρας τῆ αἰγύπτῳ. καὶ τὴν μὲν τῶν αἰθιοπῶν Per gratiam namq; erat ei subjectus Æthiopum
τιμῶντα. οἱ δὲ σολυμῖται καταλύοντες σὺν τοῖς μαχαίρις rex: propter quod suscipiens etiam populum uni-
τὴν αἰγυπτίων, ὅτων ἀνοσίως τοῖς ἀνθρώποις χρησάμενοι τύχοιεν, versum, præbuit alimenta hominibus necessaria,
ὡς τε τὴν τῶν πρωτιστευόντων κρατησιν ζεύσαι φανε- quæ provincia ministrabat, & civitates ac vicos,
ρῶσαι, τοῖς τότε τὰ τοιαῦτα ἀσεβήματα ἐργασαμένοις. καὶ δὴ ἐ- qui ad fatale illud tredecim annorum exilium
μενον πόλεις καὶ κώμας ἐνέπρησαν, ἱδρύσαντο ἱεροσυλοῦν- sufficerent. Et in Æthiopia quidem hæc gesta
τες εὐδὲ λυμαίνεσθαι ζῶσαν ἦθεν ἠρώτων, ἀλλὰ G sunt. Solymitæ vero descendentes cum viris
καὶ τοῖς αὐτοῖς ὀπαδοῖσι τῶν σεβασθεμένων ἱερῶν ζώ- pollutis Ægyptiorum, sic pessime hominibus usi
ων χρωμένοις διετέλουν, καὶ ὑπὸ τοῦ σφαγεῖς τοιούτων sunt, ut eorum victoria esset pessima his, qui tunc
ἱερεῖς καὶ προφήτας ἠναγκάζον γενέσθαι, καὶ γυμνοὺς ἐξέ- eorum impietates inspiciebant: non solũ etenim
βαλλον. λέγεται δὲ ὅτι ἐτῶν πολιτείαν καὶ τοὺς νόμους αὐ- civitates & vicos concremavêre, sacrilegia faci-
τοῖς κατεβάλετο θεὸς ἱερεύς, τὸ μὲν γένος ἡλιοπολίτης, ὄνο- entes, & deorum idola devastantes, sed etiam ipsa
sacra animalia quæ colebantur crudelissime dis-
cerpserunt, peremptores & occisores horum sacerdotes atq; prophetas esse cogentes, quos etiam expel-
lebant nudos. Dicitur itaq; quod politiam & leges eis composuit sacerdos quidam, genere Heliopolites,

ζωων καὶ καπροθύτων. σωπάσεσθαι δ' μηδενὶ πολεμεῖν τῶν A perimerent, atq; consumerent, nulliq; penitus
συμμιγνυμένων. ὅρκοις τε τὸ πλῆθος ἐνδησάμενον, ἢ misereretur, nisi cum quibus conjurati esse vi-
μὴν τάς τε ἐμμένειν τοῖς νόμοις, καὶ τὴν χώραν, τὴν debantur: & jurejurando multitudine obligata,
ἄδαριν πρὸς τὸν βασιλέα πόλεμον ἐξενεγκεῖν. καὶ qvatenus in eis legibus perdurarent, Avarim civi-
προθύμως ὅτι ἐπεμψεν εἰς ἱεροσόλυμα, τὸν καλῶν tatem munitam contra regem dicit eos bello
ἐκείνους αὐτοῖς συμμαχεῖν, καὶ δώσειν αὐτοῖς τὴν ἄδαριν sumpsisse. Adjecit autem, quia misit Hierosoly-
ἐπικουρίαν. ἐπεὶ δὲ αὐτὸν τοῖς ἐκ τῶν ἱεροσο- mam rogans illos pro auxiliis exhibendis, & da-
λύμων ἀφιξομένοις προσοικεῖν· ἀφ' ἧς ὁρμώμενος turum Avarim compromittens, quæ foret ex Hie-
αὐτὸς πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον καθέξειν. ἅμα τοὺς μὲν B rosolymis volentium exire majorum: & ex qva
ἐπελθεῖν ἑκατὸν χιλιάδι μυριάσι λέγει. τὸν δὲ βασιλέα τῶν procedentes omnem Ægyptum obtinerent. De-
Αἰγυπτίων Ἀμένωφιν, οὐκ οἰόμενον δεῖν θεομαχεῖν, εἰς inde subjungit illos quidem venisse cum ducen-
τὴν Αἰθιοπίαν ἀφ' ἵππων ἀποδρᾶναι. τὸν δὲ Ἄπιν καὶ τινα tis millibus armatorum. Regem vero Amenos
τῶν ἄλλων ἱερῶν ζώων συμπεφευγέναι τοῖς ἱερεῦσι, Ἀλε- phin Ægyptiorum, cum nollet repugnare Deo,
ξάνδρειαν κελεύσαντα. ἅμα τοὺς ἱεροσολυμίτας ἐ- mox ad Æthiopiam refugisse, & Apim cum aliis
πελθόντας, τάς τε πόλεις ἀνιστάναι, καὶ τὰ ἱερὰ κατα- sacris animalibus devexisse. Hierosolymitas vero
καίειν, καὶ τοὺς ἱππέας ἀποσφάττειν· ὅλως τε μηδεμιᾶς invasione facta, & civitates depopulatos, &
ἀπέχεσθαι παρανομίας μηδὲ ὠμότητος. ὁ δὲ τὴν πο- templa concremasse, & eqvestres peremisse re-
λιτείαν καὶ τοὺς νόμους αὐτοῖς καταβαλόμενος ἱερεύς C fert: & nulla iniquitate, aut crudelitate absti-
φησιν, ὃν τὸ μὲν ἡλιοπολίτης, ὄνομα δὲ ἐπιρσῆφ, nuisse. Qvi vero politiam & leges eis exhibuit, sa-
ἀπὸ δὲ ὀρσιάφεως θεοῦ ὀρίσεως· μεταθέμενος δὲ μωυσῆν cerdos, inquit, erat genere Heliopolites, nomine
αὐτὸν προσηγόρευσεν. τρισκαιδεκάτῳ δέ φησιν Orsasiphus, vocatus ab appellatione Orisæos He-
ἔτει τὸν Ἀμένωφιν, πατέρα δὲ αὐτὸν Σέθων εἶναι τὸν ἐκπε- liopolitani Dei: & mutato nomine dictus postea
σόντα πεζομένον, ἐξ Αἰθιοπίας ἐπελθόντα μετὰ πολλῆς Moses: Tertiodecimo vero anno Amenophin,
στρατιᾶς, καὶ συμβαλόντα τοῖς βασιλεῦσι καὶ τοῖς μαχεῖς, postqvam regno pulsus est, ex Æthiopia profe-
νικήσαντα τῇ μάχῃ, καὶ κτείναντα πολλοὺς ἐπιδιώξαντα, ctum cum multis millibus dicit: & congressum
μέχρι τῶν ὁρίων ἐλθεῖν. οἱ τε τῶν πολιτῶν καὶ σωμάτων ἀπ- D contra pastores atq; pollutos, habita confli-
ῆνεως ψαθούμενοι. οἱ γὰρ λεπροὶ καὶ τὸ μετ' αὐτοὺς cione, vicisse, & multos interficientem, usq; ad fines Sy-
πλῆθος ἱκανὸν ἐπεγένοντο τῷ βασιλεῖ, καὶ τῆς riæ persecutum. In his iterum non intellexit sine
τε θεοῦ αὐτοὺς πεπληκέναι, καπηλεύειν δ' μάντιν προ- verisimilitudine se mentiri. Leprosi namq;, &
αγόρευσεν, ἀλλ' ὅτε τῶν λεπρῶν ἐξῆλθον, καὶ πόλιν πρὸ cum eis multitudo collecta debilium, licet primi-
αὐτῶν ἐκ χώραν ἔλαβον, πάντως ἂν ἐμφύσειαν πρὸς tus irascerentur regi, circa se utiq; talia facienti,
τοὺς αὐτόν. εἰ δὴ καὶ ἐκείνοις ἐμίσουν, ἰδίᾳ μὲν οὐ secundum præmonitionem vatis, tamen cum a
αὐτῷ ἐπέβαλλον, οὐκ ἂν δ' αὐτοὺς ἀπεστρέφοντο ἡ φόβῳ πο- sectione lapidum sunt egressi, & provinciam per-
λέμου, δηλονότι πλείστους ἔχοντες συγγενείας, ποσῶν γε E cepere, omnes circa eum mitiores effecti creden-
τὸ πλῆθος ὄντες. ὅμως δ' καὶ πᾶς ἀνθρώπους πολεμεῖν di sunt. Porro si adhuc & illum odio habebant,
διεγνωκότες, οὐκ ἂν εἰς τὰς αὐτῶν δὴ τὰς πολεμεῖν ἐπλη- seorsum magis insidiari potuissent: & non omni-
μμήσαν. ἀδὴ καταναλωσάντες ἐξεντὸς νόμους τοῖς πατρίοις bus bellum inferre, cum scilicet plurimi existen-
αὐτῶν, καὶ οἷς ἐνετρέφησαν. δεῖ δὴ ἡμᾶς τοῦ μανθά- tes multorum illic cognationes haberent. Proin-
νειν χάριν ἔχειν, ὅτι παντὸς τοῦ παρανόμου ἀρχηγοὺς de etiam si contra homines pugnare decrevêre,
ἐξ ἱεροσολύμων ἐλθόντας ἀρχηγοὺς ψεύδους φησίν, ἀλλ' non tamen contra deos impietatem gerere præ-
αὐτοὺς ἐκείνους ὄντας αἰγυπτίους, καὶ τῶν μάλιστα τοὺς sumebant: nec contraria suis agere legibus, in
ἱερεῖς ὑπονοῆσαί τε ταῦτα, καὶ ὁρκωμοτῆσαι τὸ πλῆθος. quibus educati esse noscuntur. Oportet itaqve
ἐκεῖνο μὲν τοι πῶς οὐκ ἄλογον, τὸ μὲν οἰκείων αὐτοὺς ἐξ F nos Manethoni gratias agere, qvoniam hujus ini-
τὸ φίλων σπαραγῆσαι ἀδύνατα, μηδὲ πολέμου τὸν κίνδυ- quitatis principes dicit, non eos qui ex Hierosoly-
νον σωθῆναι. πέμψαι δὲ τοὺς μυριάδας εἰς ἱεροσόλυμα, ma sunt egressi, sed illos ipsos Ægyptios esse,
καὶ παρ' ἐκείνων ἐπικουρίαν συμμαχίαν. ποίας αὐτοῖς probat, & maxime sacerdotes, atq; jurisjurandi
φιλίας, ἢ τίνος αὐτοῖς οἰκειότητος προϋπηργμένης; vinculum illorum multitudine convenisse. Illud
πολλαπλάσιον γὰρ ἦσαν πολεμίοις, καὶ τοῖς ἧττον autem quomodo non irrationabile est? Domesti-
ἐχθροῖς διέφερον. ὁ δὲ φησιν εὐθὺς ἐπακολουθοῦσι τοῖς corum quidem & amicorum nemo cum illis re-
ἐπαναστᾶσιν, ὅπερ τὸν αἰγυπτίων καθέξουσιν, ὥσπερ bellavit, nec periculorum belli particeps factus
αὐτῶν δὲ σφόδρα τῆς χώρας εὐπόρως ἐχόντων, ἧς βια- G est: sed misêre maculatos ad Hierosolymam, ut
σθέντες ἐκπεπλώκασιν. εἰ μὲν οὖν δικαίως ἢ κακῶς ab eis auxilia poscerent. quanam amicitia aut
ἐπράξαμεν, ἴσως ἂν ἐκ περιβάλλοντος. πλὴν ἦ κατοικοῦν- societate intercedente? hostes enim magis erant,
τες εὐδαίμονες, καὶ χώραν πολλῷ κρείττω τῆς αἰγύπτου & moribus plurimum differebant. At illi confe-
καρπὸν μὲν ἀφθόνου ἐν ἔχθροῖς μὲν πάλαι, πρὸ ἦν σώ- stim, ut ait, vocantibus morem gessêre, nempe
μασι λελωβημένοις, ὡς μὴ τοῖς οἰκείοις ἀδεῶς ἐπιμένειν induci polliciationibus, quod Ægyptum occu-
paturi essent: qvasi ipsi non admodum ejus regionis gnari essent, ex qua per vim pulsi fuerant. qvi
si tum miseram aut egenam vitam egissent, merito fortasse negotium aggressi essent. Cum au-
tem urbem habitarent fortunatam, & agrum amplum meliorem Ægypto colerent, quid tan-
dem erat, cur ob veteres hostes, eosqve corporibus affectis, qvales nemo domesticos ferat,

periculum adirent: neq; enim futuram regis fugam præſciebant. nam utrãpſe dixit, filius Amenuphis cum trecentis millibus ad Pelluſium occurrebat. & hoc quidem omnino ſciebant qui proficiſcebantur: mutationem vero propoſiti & fugam unde conjectare poterant? Deinde occupatis horreis Ægypti, multa mala feciſſe ait Hieroſolymitanum exercitum: atqve hæc eis exprobrat: qvaſi non hoſtes eos induxiſſet, aut qvaſi hæc ſint aliunde accito militi objicienda, cum eadem ante adventum eorum feciſſent facturosqve ſe juraſſent ipſi Ægyptii. Quinetiam aliquanto poſt Amenuphis hoſtes aggreſſus prælio vicit: fuſosq; ac fugatos Syriam usqve perſecutus eſt. adeo ſcilicet Ægyptus eſt omnibus undecunq; invadentibus captu facilis: & qui tunc ea jure belli potiebantur, cum ſcirent Amenuphin vivere, neq; aditus ab Æthiopia communiverant, multas ad hoc commoditates habentes, neqve alioqui copias contraxerant. Ille vero usqve Syriam trucidans eos (ut ait) perſecutus eſt per arenoſa & inaquoſa loca. Scilicet ea vel quieto exercitu tranſire expeditum eſt. Igitur autore Manethone neqve ex Ægypto genus noſtrum oriundum eſt, neqve illinc aliqui admixti ſunt. Leproſorum enim & morbidorum multos in lapidicinis periſſe veriſimile eſt, multos in præliis, plurimos vero poſtremo & in fuga. Supereſt ut de Moyſe illi contradicam. Hunc virum mirandum Ægyptii & divinum exiſtimant, ſed non ſine blaſphemia incredibili ſibi vindicare conantur: dicentes Heliopoliten eſſe unum ſacerdotum, ob lepram cum aliis pulſum. Oſtenditur autem in ratione temporum, DXVIII. annis prior fuiſſe, & patres noſtros ex Ægypto in regionem quam nunc tenemus eduxiſſe. Quod vero ejusmodi calamitatis corpus expers habuit, ipſius dicta indicant. Leproſis enim & oppidis & vicis interdixit, ut ſeorſim in lacero veſtitu agant: & eum qui eos attigiſſet, aut ſub idem tectum ſucceſſiſſet, pro impuro habet. Quinetiam ſi eo morbo liberari, & in priſtinum reſtitui contingat, præſcripſit certas purificationes, mundationes, & fontanarum aquarum lavacra, & omnium pilorum abraſiones: multisq; & variis ſacrificiis peractis, tum demum ſanctam urbem adeundam. Atqui contra par erat qui talem calamitatem expertus eſſet providentiam aliquam ac humanitatem exhibere ſimili infortunio preſſis. Non ſolum autem de leproſis ſic leges tulit, ſed ne minima quidem corporis parte mutilatos ad ſacrorum curam admiſit. Sed etiam ſi jam ſacerdoti aliquid tale accidiſſet, honore eum privavit. Quomodo igitur veriſimile eſt illum has adverſus ſemetipſum cum opprobrio ſuo damnoqve tuliſſe leges? Quin & nomen valde incredibiliter mutavit. Oſarſiph enim (inquit) vocabatur. Hoc ad transmutationem nihil quadrat. Verum autem nomen ſignificat ex aqua ſervatum Moyſen. Nam aquam Ægyptii Moy vocant. Satis igitur

τάττεσθαι ἔμελλον ὑπ' ἀγνοουμένου βασιλέως. ἐ γὰρ δήπου τὴν ἡμέραν ἠπίσταντο τῆς ἐπιόντος δρασμὸν καὶ βασιλέως. τὸν μὲν γὰρ αὐτὸς ἔφησεν, ὡς ἐπαῖς ὁ Ἀμένωφις μετὰ τριακοσίας μυριάδας ἴοι, εἰς τὸ πλήσιον ἀπαντήσων. ἐ ἦν μὴν ἅπαντας εἰδέναι τοὺς ἐκλιπαίνοντας τὴν μετανάστασιν αὐτῶν καὶ τὴν φυγὴν πόθεν ἂν ἐκλάβοιεν ἐμέλλον; τὰ δὲ σιτία καταπατοῦντας φησὶ τὸν Ἱεροσολυμίτην στρατόν. πολλὰ καὶ δεινὰ ὁρᾶν τοὺς ἐκ τῆς Ἱεροσολύμων ὑπερατιθεμένους, ἐ ταῦτα ἐπιτιμᾶν, καθάπερ ὁ πόλεμος αὐτοὺς ἐπηγάγων, ἢ δέον πρὸς ἐκείνοις ὁπλισθῆναι ἐγκαλεῖν, ἐπὶ ταὐτὸν ἐκείνοις τῆς ἐπιόντος ἀφίξεως ἐπαίρειν. ἐ πεφύκεσαν ὠμομάχαιρα, οἱ τὸν ἥλιον ἀγνοοῦντες, ἀλλὰ καὶ χρόνοις ὕστερον ἀμένωφις ἐπελθὼν ἐνίκησε μάχῃ, καὶ κτείνων τοὺς πολεμίους μέχρι τῆς συρίας ἤλασεν. ἔτω γὰρ πανταπάσιν εὐπρόσοδος ἡ αἰγυπτος τοῖς ἐπιθυμοῦσιν ἀδίκως. καὶ οἱ τότε πολέμου κρείττους αὐτῶν, ζῆλον ποιούμενοι τὸν ἀμένωφιν, ἔτι τὰς ἐκ τῆς αἰθιοπίας ἐμβολὰς ἰσχύοντας, πολλοὺς ἐν ὅπλοις ἔχοντες, ἔτι τὸν ἀλλόφυλον ἠτίμασεν ὑβρίσαντα. ὁ δὲ καὶ μέχρι τῆς συρίας, ἀνυδρίαν φησὶν αὐτοῖς, ἠνάγκασε διώκειν. ὁ δὲ καὶ τῆς ψάμμου τὴν αὐθύδρου, δηλονότι ἐ ῥᾴδιον ἐν μάχῃ στρατὸν διελθεῖν. καίτοι μὲν οὖν τὸ μανθάνω, ἔτι ἐκ τῆς αἰγυπτίας τὸ ἡμῖν ἡμῶν ἐστιν, ἔτι τὸ ἐκεῖθεν τινες ἀνεμίχθησαν. τὸ γὰρ λεπρῶν καὶ νοσούντων, πολλοὺς μὲν εἰκὸς ἐν τοῖς λιθοτομίαις ἀπολωλέναι, πολλοὺς δὲ ἐν τῇ μάχῃ· πλείστους δὲ ἐν τῇ πλατείᾳ καὶ τῇ φυγῇ. λοιπὸν μοι πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν περὶ μωσέως. ἔστι δὲ τὸν ἄνδρα θαυμασίον μὲν αἰγύπτιοι καὶ θεῖον νομίζουσι, βέλτιον δὲ πεφανεῖσθαι αὐτοῖς μὴ βλασφημίας ἀπηνέγκαι, λέγοντες ἡλιοπολίτην εἶναι τὸν ἐκεῖθεν ἱερέων ἕνα, ὃς τὴν λέπραν συμπελεηλασμένον. δείκνυται δὲ ἐν τοῖς ἀναγραφαῖς, ὀκτωκαιδέκατον πρὸς πεντακοσίοις πρότερον ἐπὶ γενομένους, καὶ τοὺς ἡμετέρους ἐξαγαγόντας ἐκ τῆς αἰγύπτιας μετοικίας, εἰς τὸν χώραν τὴν νῦν οἰκουμένην ὑφ' ἡμῶν. ὅτι δὲ ὐδέ συμφορᾶ τινὶ φυσικῇ πεῖ τὸ σῶμα κεχειρημένον ἐστὶν, ὁπὸ λεγομένων ἂν αὐτὸν δῆλόν ἐστι. τοὺς γὰρ λεπρῶσιν ἀπείρηκε, μήτε μένειν ἐν πόλει, μήτ' ἐν κώμαις κατοικεῖν, ἀλλὰ μόνους πεπατεῖν κατεχομένους τὰ ἱμάτια· καὶ τὰ ἀψάμενον αὐτῶν ἢ ἐμφορεῖν ἀκάθαρτον, ὡ καθαρεύειν ἡγεῖ. ἐ μὴν κἂν θεραπευθῇ τὸ νόσημα, καὶ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἀποκλεῖσθαι, πρότερον πηγὰς ἁγνὰς, καθαρμοὺς πηγαίων ὑδάτων λαμβάνοις, καὶ ξυρήσεις, πάσης τριχὸς, πολλὰς πελεύει, καὶ πανύχιας ἀποπλύσασθαι θυσίας, τότε περελθεῖν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν. καίτοι τίνα ἂν εἰκὸς ἦν, πρόνοιά τινὶ ἐ φιλανθρωπίᾳ χρήσασθαι, τὸν ἐν τῇ συμφορᾷ ταύτῃ γεγενότα, πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτῷ δυσχερῶς ἔχοντας. ὁ μόνον οὐ πρὸ τοῦ λεπρῶν ἄτους ἀνομοθέτησεν, ἀλλ' ὐδὲ πῖς ἂ τι βεβρύπαν τι ἐ σώματος ἠκρωτηριασμένους ἱεράσαι συγκεχώρηκεν. ἀλλ' οὐκ μετέχει τις ἱερωμένος τοιαύτης συμφορᾶς, τὴν τιμὴν αὐτὸν ἀφεῖλεν. πῶς οὖν εἰκὸς ἐκεῖνον τοιαῦτα νομοθετῆσαι καθ' ἑαυτοῦ, εἰς ἔνδειξιν τοιαύτης βλάβης νόμους συνθεμένους. ἀλλὰ μὴν τὄνομα λίαν ἀπιθάνως μεταθεῖκεν. ὁσαρσὴφ γὰρ φησὶν ἐκαλεῖτο. ἔστι μὲν ἂν εἰς τὴν μετάθεσιν οὐκ ἐναρμόζῃ τι δ' ἀληθὲς ὄνομα, δηλοῖ τὸ ὕδατος σωθῆναι μωυσέα. τὸ γὰρ ὕδωρ οἱ αἰγύπτιοι μὼυ καλοῦσιν. ἱκανῶς οὖν

γρα-

γεγονέναι νομίζω· καὶ ὅλον, ὅτι μανεθὼς, ἕως μὲν ἠκολούθει τοῖς ἀρχαίοις ἀναγραφεῦσι, καὶ πολὺ τῆς ἀληθείας οὐ διήμαρτανεν· ὅτε δὲ τοὺς ἀδεστάτους μύθους τραπόμενος, ἢ συνέθηκεν αὐτὸς ἀπιθάνως, ἢ παρὰ τοῖς ἀπίθοις εἰρηκόταν ἐπῆνεσεν. μὴ δὲν ἐξετάσαι βούλομαι χωρήσαντα. Περὶ δὲ τοῦ αἰγυπτιακοῦ Φάσκων ἱστορίαν συγγράφειν, Ϲ παραθεὶς τὸ αὐτὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως, ὅπερ ὁ μανεθὼς, ἀμφιώφιν, καὶ τοῦτον μὲν αὐτὸν βασιλέα φησὶν, ὅτι καὶ τοὺς ὕπνους ἢ ἴσις ἐφάνη τῷ ἀμφιώφει, μεμφομένη αὐτὸν, ὅτι τὸ ἱερὸν αὐτῆς ἐν τῷ πολέμῳ κατέσκαπται. Φρὶν Φάντῃ δὲ ἱερογραμματέα Φάναι, ἐὰν τοὺς μολυσμοὺς ἐχόντων ἀνδρῶν καθαρὰ τὴν αἴγυπτον, παντοίας τῆς πόλεως αὐτὸν. ὁπλίζασθαι δὲ τοὺς ὁπισθεν μυριάδας ἀνοσίους ἐκβαλεῖν. ἡγεῖσθαι δὲ αὐτῶν γραμματέα μῶυσῆν τε καὶ ἰώσηπον, καὶ δοῦναι ἱερογραμματέα αἰγυπτίαν δὲ αὐτοῖς ὀνόματα εἶναι, τῷ μὲν μωϋσῆ πετεσῆφ· τοῦτος δὲ εἰς ἡλιούπολιν ἐλθεῖν, Ϲ ὁπλισαμένους μυριάσι τεσσαράκοντα καταλέλειπται ὑπὸ τοῦ ἀμφιώφεως. ὡς δὲ ἠθέλησεν εἰς τὴν αἴγυπτον ἀναχωρῆσαι εἰς φιλίαν συστήσας, ὅτι τὴν αἴγυπτον ἐφοβεῖτο. τὸ δὲ ἀμενώφιν οὐκ ἐπαμῦναι τὴν ἔφοδον αὐτῶν, εἰς αἰθιοπίαν φυγεῖν καταλιπόντα τὴν γυναῖκα ἔγκυον· ἣν κρυπτομένην ἐν τισι σπηλαίοις τεκεῖν παῖδα, ὄνομα μεσσήνην, ἐν ἀνδρωθέντα ἐκδιῶξαι τοὺς ἰεβούσους εἰς τὴν συρίαν, ὅντινας δὴ ἔπεσθαι μυριάδας, καὶ τὸν πατέρα ἀμενώφιν ἐκ τῆς αἰθιοπίας καταδέξασθαι. Ϲ ταῦτα μὲν ὁ χοιρήμων. εἶμαι δὲ αὐτὸς μὲν φανερὰν εἶναι ἐκ τῶν ἡρημένων τὴν ἀμφὶ ψευδολογίαν. ἀληθὲς μὲν γὰρ πάσχοντα κεκμηκέναι, ἀδύνατον δὲ τοῖς διαφωνεῖν δοκοῦσι ποιεῖν. οἱ δὲ τὰ ψεύδη συντιθέντες, ἐκ ἑτέροις σύμφωνα γράφουσιν, ἀλλ' αὐτοῖς τε διάφορα πολλάκις. ἐκεῖνο μὲν οὖν θαυμάσαι δ' βασιλέως ἵνα τοὺς ἰδεῖν, φησὶν ἀρχεῖν γηρόσδ τῶν μιαρῶν ἐκβολῆς. ὁ δὲ χοιρήμων ἰδίως ὡς τὸ ἐπὶ δ' ἐνύπνιον συνέθηκεν. κακεῖνο μὲν ἀμένωφιν ὄνομα λέγει, τὸ παραπόταμον τοῦ βασιλέως τὸ καθαρμόν. ἔτ' δ' φελπφάντῃ. ὁ δὲ πλῆθος ἀριθμὸς Ϲ σφόδρα ταράττει, ἐκτὸν μὲν μυριάδας ἐκεῖνον λέγοντ', τοῦτο δὲ πάντα πρὸς τὸ εὔκαιρον. ἐπεὶ τοῦτο ὁ μὲν μανεθὼς πρόπαν εἰς τὰς λιθοτομίας τοὺς μιαροὺς ἐκβαλὼν, ἅπαξ αὐτοὺς τῷ ἄβαρι δὸς ἐγκαρικῶν, καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους αἰγυπτίους ἐκπολεμώσας, τότε φησὶν ὁπλισαλέσθαι τῶν τῷ τ' ἱεροσολυμιτῶν αὐτοὺς ὁπλιχερίων. ὁ δὲ χοιρήμων ἀπαλλαττομένους ἐκ τῆς αἰγύπτου, ὡδὶ πλήθους εὑρεῖν ἐκτὸν Ϲ τριάκοντα μυριάδας ἀνθρώπων, καταλελειμμένους τοῦ δ' ἀμφωφίδ, καὶ μετ' ἐκείνων πόλεμον εἰς τὴν αἴγυπτον ἐκβαλεῖν. φυγεῖν δὲ τὸ ἀμενώφιν εἰς τὴν αἰθιοπίαν. τὸ δὲ δὴ γύναιόν τε τὸν δὲ τέκνον ἡρέθη τινὰς ἀπ' ἐμοῦ τοιαῦτα δ' ἄλλα μυριάδες ἔρρηκεν. ἃ τε αἰγύπτιοι τὸ γῆρας ἀπ' ἐξουσίαν ἤκοντες. ἀλλ' ἀδὲ τὰ αἰτίαν δίσασθαι, δι' ἃ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν αἴγυπτον ἀγαγεῖν ἐκ ἠθέλησεν, ὁ ὡδὶ τὸ λεπρῶν τε τὸ ἰσιδ· ἐνύπνιον συμπλάσας. τῷ δὲ μωϋσῆ Ϲ τὸ ἰώσηπον ὁ χοιρήμων, ὡς ἐν ταυτῷ χρόνῳ συνεξεληλασμένον προσεθέκεν, τὸ μὲν μωϋσέως πρεσβύτερον πεντεκαιδεκάτῃ γενεᾷ τοῦ ἡμετέρου τελευτήσαντα, ὧν ἔτη ὀκτὼ δέον ἑξακόσια καὶ ἑκατόν. ἀλλὰ μὲν ὁ χαιρήμων, ὁ δὲ ἀμμωφίδ ὡς, ἐξ μὲν τὸν μανεθὼν νεανίας συμπολεμεῖ τῷ πατρὶ, Ϲ συνεπιτίθεται

declaratum existimo, quod Manethon quatenus veterum scripta sequitur, non multum a veritate aberrat. Ubi vero ad vulgares fabulas se vertit, aut absurde eas confingit, aut in odium gentis loqventibus credit. Post hunc inquirere libet in Chæremonem. Hic enim Ægyptiacam se scribere historiam professus, addens idem nomen regis quod Manethon, Amenophin, & filium ejus Rhamessen, ait Isidem in somnis Amenophi apparuisse, incusantem quod templum suum per bellum dirutum esset. Phritiphanten vero sacrum scribam dixisse, sua pollutis hominibus Ægyptum repurget, liberandum eum a nocturnis terroribus: atq; ita delectu vitiosorum morbidorumve habito, CCL. millia e finibus ejecta. Duces vero eorum fuisse scribas Mosen & Josephum quem etiam sacrum scribam fuisse: Ægyptia vero eis nomina esse Mosi Tisithen, Josepho Petesephi. Hos Pelusium venisse, ibiqve offendisse CCCLXXX. millia, ab Amenophi relicta, quæ is in Ægyptum transferre noluerat: cum his icto fœdere contra Ægyptum expeditionem habitã: Amenophin autem non expectato impetu eorum in Æthiopiam fugisse, relicta uxore gravida: quã delitescentem in quibusdam speluncis enixam puerum nomine Messenen. eum postea quam ad virilem ætatem pervenisset, expulisse Judæos in Syriam, numero circiter ducenta millia, & patrem Amenophin ex Æthiopia recepisse. Et hæc quidem Chæremon. Reor autem ex his ipsis quæ dicta sunt amborum vanitatem apparere. Si quid enim veritatis subesset, impossibile erat in tantũ eos discrepare. at qui mendacia componunt, non aliorum scriptis consona scribunt, sed quæ ipsis libet confingunt. Ille igitur regiam cupiditatem videndi deos, ait initium fuisse pollutos ejiciendi. Chæremon autem suum de Iside somnium finxit. & ille quidem Amenophin dixit indixisse regi purgationem: hic vero Phritiphantem. jam multitudinis numerus sane belle congruit, illo octoginta millia referente, hoc ducenta quinquaginta. Præterea Manethon primum in lapidicinas ejectos pollutos, deinde ad Avarim habitandam traductos, ac reliqua Ægypto bello vexata, tum demum acciviſse dicit a Hierosolymitis auxilia: Chæremon, Ægypto decedentes circa Pelusium invenisse trecenta octoginta millia hominum ab Amenophi relicta, ac cum illis rursus Ægyptum invasisse: Amenophinq; in Æthiopiam fugisse. Quod vero egregium est, ne illud quidem quinã & unde erant tam numerosus exercitus dixit, Ægyptiine an externi: neqve causam indicavit, ob quam eos rex in Ægyptum inducere noluit qui de leprosis & Iside somnium finxit. Mosi vero & Josephum, quasi eodem tempore simul expulsũ Chæremon adjunxit, & quidem quatuor ætatibus ante Moysen defunctũ, quarũ sunt anni fere centum septuaginta. Quin & Rhamessen Amenophis filius, secundum Manethonem quidem adolescens bellum adminiſtrat cum patre, & cum eodem exulat

fuga elapſus in Æthiopiam. Hic autem fingit eum poſt patris obitum in ſpelunca quadam natum, & poſtea prælio victorem, & Judæos in Syriam expellentem numero circiter CC. millia. O facilitatem! neqve enim prius quinam erant illa CCCLXXX. millia dixit, neqve quomodo CLXXX. millia perierint: in aciene ceciderint, an ad Rhameſſen transfugerint. quod vero maxime mirum eſt, ne cognoſcere quidem ex eo licet, quosnam vocet Judæos, vel utris eorum det hanc appellationem: illisne CCL. millibus leproſorum, an his CCCLXXX. millibus, quæ circa Peluſium erant. Sed fruſtum fortaſſe ſit redarguere eos, qui a ſemetipſis redarguti ſunt. ferendum enim erat utcunqve, ſi ab aliis redarguti fuiſſent. His addam Lyſimachum, idem quidem habentem cum prædictis argumentum mendacii verum enormitate figmenti illos vincentem, unde apparet eum magno odio confinxiſſe. dicit enim: Qua tempeſtate Bocchoris in Ægypto regnabat, populum Judæorum, quod eſſent lepra, ſcabie, & aliis quibusdam morbis infecti, ad templa confugiſſe, ut mendicato alerentur. multis autem hominibus morbo correptis, ſterilitatem in Ægypto acciditſſe. Bocchorim vero Ægyptiorum regem ad Ammonem, ſcitatum oracula de ſterilitate, miſiſſe. reſponſum vero a Deo, repurganda eſſe templa ab hominibus impuris & impiis, ejectis eis e templis in loca deſerta. Cæterum ſcabioſos ac leproſos mergendos, tanquam ſolehorum vitam ægre ferente: & templa expianda: atqve ita fore ut terra fructum ferat. Bocchorim autem accepto oracuło, accerſitisq; ſacerdotibus ac ſacrificis, juſſiſſe collectis impuratis, hos militibus tradi deportandos in deſertum: leproſos vero ac impetiginoſos plumbeis laminis involutos in pelagus dejici. quibus ſubmerſis, reliqvos congregatos, & in loca deſerta expoſitos eſſe, ut perirent. eos habito concilio conſultaſſe de ſeipſis: & nocte ſuperveniente, accenſis ignibus ac lucernis cuſtodias agitaſſe: ſequentiq; nocte jejunatum, ut numen propitium eos ſervaret. Inſeqventi vero luce a Moſe quodam conſilium datum, irent conferti una via, usq; dum ad loca culta perveniretur. tum præcepiſſe, ne cui hominum in poſterum benevoli eſſent, utq; conſilium malum potius quam bonum darent, deorumqve templa & altaria quotquot invenirent everterent. quibus comprobatis ac deſtinatis, multitudinem iter feciſſe per deſertum, ac poſt multa incommoda tandem ad loca culta perventum. tum vero & hominibus injurioſe tractatis, & fanis compilatis ac incenſis, veniſſe in eam quæ nunc Judæa dicitur: conditaq; civitate hic habitare, urbem vero ἱερόσυλα ex re nominatam. aliquanto autem poſt jam auctos viribus mutaſſe nomen vitandi probri gratia: & urbem Hieroſolyma, ſeipſos Hieroſolymos vocaſſe. Hic non eundem quem illi invenit regem, ſed recentius nomen confinxit: & omiſſo ſomnio ac prophetæ Ægyptio ad Ammonem abiit de impetiginoſis & leproſis reſponſum relaturus. ait enim

A Φυγὼν εἰς τὴν αἰθιοπίαν. ἔτ(ε) δ' ὑ πεπήρκει αὐτ' μ' τ' ἔ
παρὸς πλοῦτον, ἐν ἀπηλαίῳ τινὶ γεγενημένον καὶ μ'
πάτ' νικῶντ' μάχῃ, ἐ τὸς ἰεδαίους εἰς συρίαν ἐξελαύ-
νοντα τ' ἀριθμὸν ὄντας περὶ μυριάδας ἑκατόν. ὦ τῆς δ'-
χερείας. ἀπ' δ' ὥσπερ οἱ τινες ἦσαν οἱ περὶ κνη καὶ
ἑκατὸν μυριάδες εἶπεν. ἄπ' πῶς οἱ πος ἀράκοντα καὶ
τρεῖς διεφθάρησαν. πότερον ὃν τῇ μάχῃ κατέπεσον, ἢ
πρὸς τ' ῥαμέσσην μετέβαλον· ἔ τ' δ' θαυμασιώτατον,
ὐδέ τινας καλεῖ τὸς ἰεδαίους δυνατὸν ἐστὶ πυρ' αὐτ'
μα θεῖν. ἢ πότερος αὐτῶν πλ' ταύτῃ τῇ προσηγο-
ρίᾳ, τ' ἑκατοντάπτ μυριάσι τ' λεπρῶν, ἢ τ' ἑκατὸν τ' περι-
άκοντα, τ' πρὸ τ' πλησίον. ἀλλὰ δ' εὐηθὲς ἴσως ἂν
εἴη λέγ' πλειόνων ἐλέγχειν τὸς ὑφ' ἑαυτῶν ἐλεγχομέ-
νους. τὸ δ' ἔτι ἄλλων ἴσ' μετρειώτερον. ἐπανέξω δ' τού-
τοις λυσιμαχον, ὃν ἡ δόξα μ' τῇ αὐτῇ τοῖς προειρη-
μένοις ἔχειν ἔστιν ὑ ψεύσματ(ο)ς, ἐπεὶ καὶ πόθ' ὑ τῶν
ἐκείνων ἀπιθανότητα τοῖς πλάσμασι. διὸ ἐ δῆλος ἐστὶ
σαφῶς καὶ πολλῷ ἀπέχθειαν. λέγ' δ' ὅτι βοκχό-
ρεως τ' αἰγυπτίων βασιλέως, τ' λαὸν τ' ἰεδαίων λεπρὸς
ὄντας ἐ ψώρας, καὶ ἄλλα νοσήματα τινὰ ἔχοντας, εἰς τὰ
ἱερὰ καταφεύγοντας μεταγαγεῖν τροφάς. πλειόνων δ'
ἀνθρώπων νοσηλίαν προσιόντων, ἀκαρπίαν ἐν τῇ αἰ-
γύπτῳ γενέσθ. βόκχορι δ' τὸν τ' αἰγυπτίων βασιλέα εἰς
ἄμμωνα πεμψαι περὶ τῆς ἀκαρπίας τὸς μαντευσο-
μένους. τὸν δὲ εἰπεῖν, τὰ ἱερὰ καθαρὰ ἀπ' ἀνθρώ-
πων ἀναγνῶν ἐ δυσεβῶν, ἐκβαλόντα αὐτὸς ἐκ τῶν
ἱερῶν εἰς τόπους ἐρήμους, τὸς δ' ψώρας ἐ λεπρὸς βυθί-
σαι, ὡς ἔ ἥλιὸν ἀχανακόντ(ο)ν δύνασθαι τῇ τούτων ζωῇ, ἐ τὰ
ἱερὰ ἀγνίσαι, ἢ ὅτως ἐλεῖν καρπoφορῆσαι. τ' δ' βόκ-
χορι δ' τὸς ἀχρὰς λαβόντα, τὸς τ' ἱερεῖς ἢ ὑπηκόους
προσκαλεσάμενον, κελεῦσαι ὑπολεγῶ πᾶσαν μεμ-
μένους τ' ἀκαθάρτων, τοῖς σφαλιῶσι τούτοις φυλάσσειν
κατέχειν αὐτὸς εἰς τὴν ἔρημον. τὸς δ' λεπρὸς εἰς μο-
λυβδίνας χάρτας ἐνθῆσαι πάντας, ἵνα καθῶσιν εἰς τὸ πέλα-
γ(ο)ς. βυθισθέντων δ' τ' λεπρῶν καὶ ψωρῶν, τὰς ἄλ-
λας συναθροισθέντας εἰς τόπους ἐρήμους ἐκπλῆναι τὰ
ἀπωλείας. συναχθέντας δ' βουλεύσασθ' περὶ αὐτῶν. νυ-
κτὸς δ' ὑπηνεμούσης, πῦρ καὶ λύχνους καύσαντας φυ-
λάττειν ἑαυτὸς, τὴν τ' ὑπὲρ αὔριον νύκτα νηστεύσαντας
ἱλάσκεσθαι τὸς θεὸς, περὶ σώσεως αὐτῶν. τῇ δ' ὑπὲρ
αὔριον ἡμέρᾳ μουσῆν τινα συμβουλεῦσαι αὐτοῖς, ὁδεύσαν-
τας μίαν ὁδὸν τείνειν, ἄχρις ἂν ἔλθωσιν εἰς τόπους
οἰκουμένους. ὁδεύσαντας δὲ αὐτοῖς, μήτε ἀνθρώ-
πων τινὶ ἐντυχεῖν, μήτε ἄρχουσι συμβουλεῦσαι, ἀλλὰ τὰ
χείρονα θεῶν τε ναοὺς ἐ βωμοὺς, οὓς ἂν περὶτύχωσιν
ἀνατρέπειν. συναινεσάντων δ' τ' ἄλλων, τὰ δοχθέντα
ποιοῦντας διὰ τῆς ἐρήμου πορεύεσθαι. ἱκανῶς δ' ἐλθόν-
τας ἐλθεῖν εἰς τὴν οἰκουμένην χώραν, ἐ τὸς τε ἀν-
θρώπους ὑβρίζοντας, ἢ τὰ ἱερὰ συλῶντας ἐ ἐμπρήσαντας,
ἐλθεῖν εἰς τὴν νῦν ἰουδαίαν προσαγορευομένην.
κτίσαντας δ' πόλιν ἐνταῦθα, κατοικεῖν. τὸ δ' ἀπὸ τ'
ἱεροσύλα, ἀπὸ τῆς ἐκείνων διαθέσεως ὠνομάσθαι.
ὕστερον δ' αὐτὸς ὀπίσω ἐπικρατήσαντας, χρόνῳ διαλλάξαι
τὴν ἐπωνυμίαν πρὸς τ' ὀνειδίζεσθαι, καὶ τὴν τε πό-
λιν ἱεροσόλυμα, καὶ αὐτοὺς ἱεροσολύμους προσαγο-
ρεύεσθαι. ἔτ(ε) δ' ὑ τ' αὐτὸν ἐκείνοις εὑρεθῆναι τῶν βασι-
λέα, καινότερον δ' ὄνομα σωτῆρα. ἐ παρεὶς ἐνύπνιον
καὶ προφήτην αἰγύπτιον, εἰς ἄμμωνα ἀπελθεῖν
περὶ τῶν ψωρῶν καὶ λεπρῶν ζητήσων λόγων. φησὶ δ'

εἰς τὰ

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΠΕΡΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΚΑΤΑ ΑΠΙΩΝΟΣ ΛΟΓΟΣ Β'.

FLAVII JOSEPHI DE ANTIQVITATE JUDÆORUM CONTRA APIONEM ALEXANDRINUM,

Liber Secundus.

PRiori quidem volumine, cariſſime mihi Epaphrodite, de antiquitate noſtra monſtravi, Phœnicum & Chaldæorum, Ægyptiorumq; literis fatisfaciens veritati: multosq; Græcorum conſcriptores adducens, & meam e diverſo diſputationem adverſus Manethonem, & Chæremonem, & alios quosdam exhibui. nunc autem inchoabo reliquos arguere, qui contra nos aliqua conſcripsère. Impulſus enim ſum contra Apionem reſpondere grammaticum, ſi tamen aſſumi hoc oportet officium. Horum igitur, quæ ab eo conſcripta ſunt, alia quidem ſimilia ſunt dictis aliorum, alia valde frigida. Plurima vero quandam tantummodo detractionem habentia, & multam (ut ita dixerim) inerudici probationem, tanqvam ab homine compoſita, & moribus prævo, & totius vitæ ſuæ temporibus importuno. Quia vero multi hominum propter ſtultitiam ſuam his potius ſermonibus capiuntur, quam illis quæ multo ſtudio conſcribuntur: & derogationibus quidem gaudent, præconiis vero mordentur, neceſſarium duxi ne hunc quidem inſcrutatum relinqvere, qui nos tanqvam in judicio criminatur. etenim hoc quoque plerisq; mortalium inſitum video, ut gaudeant quoties maledicus quispiam ipſe ſua mala a laceſſito audit. Et quidem nec orationem ejus legere facile eſt, neq; aperte cognoſcere quid dicere velit: ſed velut in multa tumulatione ac mendaciorum perplexitate nunc ſimilia ſupra penſitatis de majorum noſtrorum ex Ægypto migratione affert: nunc incolas Alexandriæ Judæos calumniatur: inſuperq; de ſacris templi noſtri ceremoniis atqve aliis ritibus noſtris accuſationem admiſcet. Patres igitur noſtros nec Ægyptios genere fuiſſe, neqve ob labem corporum aut ſimilem aliam calamitatem inde pulſos, non mediocriter ſolum, ſed pene ultra modum,

A ΔΙΑ μὲν τῶν πρότερον βυβλίων τιμιώτατέ μοι Ἐπαφρόδιτε, δέδειχα τὴν τῶν ἀρχαίων ἡμῶν ἐπίδοξαν, τοῖς Φοινίκων καὶ Χαλδαίων καὶ Αἰγυπτίων γράμμασι πεφωτισμένην τὴν ἀλήθειαν, καὶ πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς παραγράψας μαρτυρας, τίνα τε ἀντίρρησιν ἐποιησάμην πρὸς Μανεθῶνα καὶ Χαιρήμονα καὶ τινας ἑτέρους, ἄρχομαι νῦν τοὺς λοιπὸς ἐλέγχειν. καί τι πρὸς τοῖς ἄπωθεν τὸ γραμματικὸν ἀντιρρήσεως ἐπιλήψεσθαί μοι δόξαιεν, εἰ χρὴ ἀποδόσιν. τὰ μὲν γὰρ ἐστὶ τῶν κατ' αὐτὸν γραμμάτων τοῖς τῶν ἄλλων ἐρημώσεσιν ὅμοια, τὰ δὲ λίαν ψυχρῶς πεπλάσται. τὰ πλεῖστα δὲ βωμολοχίαν ἔχει, καὶ πολλοῦ ἂν δεῖ πληθὺς εἶναι ἀποδόσεως, ὡς ἂν ὑπ' ἀνθρώπου συγκείμενα καὶ φύσει τὸν τρόπον, καὶ τῷ βίῳ πάντα τὰ βέλτιον ἐχόντων γεγονότα. ἔτι δὲ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν ἀνοίαν τῶν τοιούτων ἁλίσκονται λόγων μᾶλλον, ἢ τοῖς μετὰ πίστεως γεγραμμένοις, καὶ χαίρουσι μὲν τοῖς λοιδορίαις, ἄχθονται δὲ τοῖς ἐπαίνοις, ἀναγκαῖον ἡγησάμην εἶναι, μὴ δὲ τὸν ἀνεξέταστον καταλιπεῖν, κατηγορίαν ἡμῶν ἄπτικρυς ὡς ἐν δίκῃ γεγραφότα. καὶ γὰρ αὖ κἀκεῖνο τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ἐρῶ· ὅταν τις ἀκούσῃ τὰ λίαν ἐφήδεως, ἔπειτα τὴν ἀρχὴν μεμ- B βλασφημένον ἕτερον, αὐτὸς ἐλέγχῃ· ὡς τοῦτο αὐτὸ πεφυκότων κακῶν. ἔστι μὲν οὖν ῥᾴδιον αὐτὸ διελθεῖν τὸν λόγον, ἀδὲ σαφῶς γνῶναι τὸ λεχθὲν βούλεται. σχεδὸν δ' ὡς ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ ψεύσμασι συγχυσθέν, τὰ μὲν εἰς τὴν ὁμοίαν ἰδέαν πίπτει τῶν πεφυκότων, ὡς τὴν αἰγύπτιον τῶν ἡμετέρων προγόνων μεταναστάσεως. τὰ δ' ἐστὶ καὶ ἡγορία τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ οἰκούντων Ἰουδαίων ἔριον δ' ὅπη τάττις μέμικται, ὡς τὴν ἁγιστείας τοῦ τε ἱεροῦ ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων νομίμων κατηγορίας. ἐπεὶ μὲν οὖν ὅτι αἰγύπτιοι τὸ γένος ἦσαν ἡμῶν οἱ πατέρες, ὅτι δὲ λοιμοῦ σωμάτων, ἢ τοιαύτας ἄλλας συμφορὰς πάσας ἐκεῖθεν ἐξηλάθησαν, οὐ μόνον μετρίως, ἀλλὰ καὶ πέρα τοῦ συμμέτρου πεπα-

C

D

πεφανερῶσθαι νομίζω. πρὸ ὧν ὁ πρεσβύτερον ὁ ἀπίων ὀνόματι μνησθεὶς μετὰ ταῦτα φησίν. φησὶ γὰρ ἐν τῇ τρίτῃ τῶν αἰγυπτιακῶν τάδε. μωσῆς ὡς ἤκουσα ἦν τῶν πρεσβυτέρων τῶν αἰγυπτίων, ὃν ἡλιουπολίτης. ὃς πατρίοις ἔθεσι κατηκολουθηκὼς, αὐθαίρετος προσευχὰς ἀνῆγεν, ἃς οἷος ἦν ἡ πόλις ἐποίησεν. πρὸς ἀφηλιώτην ἦν πᾶσαν ἀπέτρεφεν. ὧδε γὰρ ἡλίου καὶ τῆς πόλεως. αὐτὸν ἦν ὀβελῶν ἔστησε κίονας. ὑφ' οἷς ἐν ἐκτύπωμα σκάφη, σκίας δὲ ἀνθρώπου ἐπ' αὐτῷ ἀφικνουμένης, ὡς ὅτι ἐν αὐτῷ τὸν αὐτὸν δρόμον ἡλίῳ συμπεριπολᾷ. τοιαύτη μὲν τις ἡ θαυμασίου γραμματικῆς φράσις. τὸ δὲ ψεῦσμα λόγων ἀδεσμεύτων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων ἐμφανές. ἔτι γὰρ αὐτὸς μωσῆς ὁπότε τὸν πρῶτον σκηνὴν τῷ θεῷ κατεσκεύασεν, οὐκ ἦν ἐκτύπωμα τοιοῦτον εἰς αὐτὸν ἐνέβηκεν, ὅτε πολὺν τὸν τόπον, ὃν ἔσχε, ποιῆσαι, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐνὸς ἐκείνου τὸν ναὸν τὸν ἐν ἱεροσολύμοις σολομῶν, πάσης ἀπέσχετο τοιαύτης ἐμφερείας, εἰκὼν συμπεπλεκὼς ἀπίων. ἀκόλουθα δὲ φησὶ τῶν πρεσβυτέρων, ὅτι μωσῆς ὁ ἡλιουπολίτης, δηλονότι νεώτερος μὲν ὢν αὐτὸς, ἐκείνοις δὲ πιστεύσας, τοῖς ἀφ' τοῦ ἡλικίαν ὅπερ πεμφθεῖσι αὐτὸν καὶ συγγενέσθαι. ἐπεὶ μὲν ὁμήρου δὲ πάνυ, γραμματικὸς ὢν αὐτὸς, σὺν οὐκ ἔχει τις αὐτὸ πιστεῖν ἐπ' ἀφθόνοις ἀπόδειξιν, ἀλλὰ περὶ πυθομένου μόνον σὺν ἐχθρὸς καὶ πρώην γεγονότος. πῶς δὲ μωσέως τοσοῦτον πλῆθος πεφασγότος ἐκείνης ἐτῶν, ἔτους ὀκτωκαιδεκάτου ῥᾳδίως πιστεύων ἀκοῇ πρεσβυτέρων, ὡς δῆλος ἐστὶ καταψευδόμενος. τοῦ δὲ τῶν ξενῶν, ἐν οἷς φησὶ τὸν μωσῆν ἐξαγαγεῖν τοὺς λεπροῦντας καὶ τυφλοὺς, καὶ τοὺς βασεῖς πεπηρωμένους, σφόδρα δὴ τοῖς παρ' αὐτοῦ συμπεφώνηκεν ὡς οἷμαι ὁ γραμματικὸς ὁ ἀκριβής. μακεθὼς μὲν γὰρ τῷ τεθμώσι βασιλέων ἀπολλαγίναν φησὶν ἐξ αἰγύπτου τοὺς ἰουδαίους, πρὸ ἐτῶν τριακοσίων ἐννεακαιτριῶν, τοῖς ἄργος δαναῷ φυγῆς. λυσίμαχος δὲ ἐπὶ βόκχορος τοῦ βασιλέως. τοῦτοι πρὸ ἐτῶν χιλίων ἑπτακοσίων. μόλων δὲ καὶ ἄλλοι τινὲς ὡς αὐτοῖς ἔοικεν. ὁ δὲ γε πάντων πιθανώτατος ἀπίων ὠφέλιμον τὴν ἔξοδον ἀκριβῶς, ἐπὶ τῷ ἑβδομηκοστῷ ὀλυμπιάδα. καὶ ταύτης ἔτος ἕνατον πρὸς, ἐνῷ φησὶ καρχηδόνα φοίνικες ἐκτίσαν. ἔτη δὲ πάντως προσθεὶς τὸ καρχηδόνα, τεκμήριον οἰόμενος αὐτὸ γνήσιον τῆς ἀληθείας ἐναργέστερον. ἃ συνῆκεν καθ' ἑαυτὸ τὸ ἔλεγχον ὑπαπορῶν. ἐπεὶ τὸ δοκιμώτατον πιστεύειν δεῖ τοῖς φοινίκων ἀναγραφεῖς, ἐν ἐκείνοις ἱερωμένος ὁ βασιλεὺς γεγραμμένη προσθύτερος ἡ καρχηδόνος κτίσεως, ἔτεσι πολλοῖς πρὸς τοῖς πεντήκοντα ἑκατόν, πρὸ ἃ τοῖς πρὸς ἀνωτέρω παρέχον ἐκ τῶν φοινίκων ἀναγραφῶν, ὅτι σολομῶνι τὸν ναὸν οἰκοδομηκότι ἐν ἱεροσολύμοις φίλος ἦν ἱερωμένος πολλὰ συμβάλλεται πρὸς τὴν τοῦ ναοῦ κατασκευὴν. αὐτὸς γὰρ ὁ σολομὼν ἀνθρώπους τὸν ναὸν, μὴ τὸ ἐξελθὸν ἐξ αἰγύπτου πρὸς ἰουδαίους, δωδεκάτῳ καὶ ἑξακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον. τὸν δὲ ἀριθμὸν τῶν ἐλαδέντων τὸν αὐτὸν λυσιμάχῳ χειλίους, ἑνδεκα γὰρ αὐτοὺς ἕναγ φησὶ μυριάδας, θαυμασὸν τινα καὶ πλανῶν δοσοδόσιν αἰτίαν, ἀφ' ἧς φησὶ τὸ σάββατον ὠνομάσθ. ἐδεύσαντες γὰρ φησὶν ἐξ ἡμερῶν ὁδὸν βουδώνας ἔχειν, καὶ ἀφ' ταύτην τὴν αἰτίαν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ ἀναπαύσασθαι σωθέντες εἰς τὴν χώραν τὴν νῦν ἰουδαίαν λεγομένην, καὶ ἑορτάσαι τὴν ἡμέραν σάββατον, σώσαντες τὴν αἰγυπτίων γλῶτταν.

A superius a me declaratum existimo: cæterum quæ his adjungit Apion, compendio memorabo. Dicit enim in tertio rerum Ægyptiacarum hæc: Moses, ut accepi a grandioribus natu Ægyptiis, Heliopolitanus erat, qui patriis institutus moribus, subdivales precationes ad septa qualia civitas habebat, reduxit. ad subsolanum autem omnia convertebat. ita enim Heliopolis sita est. B pro obeliscis vero statuit columnas, sub quibus ceu peluis forma exprimebatur: umbra in eam incidens, utpote per sudum, eundem semper cum sole cursum circumvoluebat. Atqve hujuscemodi est admiranda illa hujus grammatici phrasis. Mendacium vero ejus non tam nostris verbis evidenter coarguitur, quam Mosæos operibus. neqve enim cum primum tabernaculum Deo construeret, aut ipse ullam talem formam ei C indidit, aut posteros facere præcepit: atq; is qui postea templum Hierosolymis construxit Solomon, omni tali curiositate abstinuit, qualem confinxit Apion. Accepisse autem se dicit a majoribus natu Mosen Heliopolitanum: scilicet ipse junior, sed his fidem habens, qui per ætatem illum familiariter noverant. Et de Homero quidem poëta, quamvis grammaticus, non posset quæ ejus sit patria certo affirmare, neqve de Pythagora tantum non heri nudiusve tertius nuto: de D Mose vero tam multis annis illos præcedente tam facile decernit, credens seniorum relationi: unde manifeste illum mentiri apparet. Quin & temporum ratio, quibus Mose ait eduxisse leprosos & cæcos & claudos, belle concinit juxta grammaticum hunc diligentissimum. Manetho enim regnante Tethmosi Judæos dicit ex Ægypto discessisse, annis CCCXCIII. antequam Danaus apud Argos exularet. Lysimachus autem tempore Bocchoris regis, hoc est ante annos MDCC. Molon vero & alii quidam, ut cuiqve visum est. At vero Apion cæteris fide dignior, exacte illum exitum definivit VII. Olympiade, & hujus anno primo quo, ut ait, Pœni Carthaginem condiderunt. Carthaginis autem mentionem adjecit, F ratus argumentum id veritatis se habiturum evidentissimum: nec animadvertit a semetipso adductum quo coargueretur. si enim de hac colonia monumentis Phœnicum credendum est, in illis Hiram rex traditur antiquior Carthagine condita annis plus quam centum quinquaginta, de quo superius ex Phœnicum commentariis probavi, quod Solomoni templi Hierosolymitani conditori amicus fuerit, & multa ad templi fabricam contulerit. Solomon vero ædificavit templum post Judæorum discessum ex Ægypto annis DCXII. Porro numerum pulsorum eundem, quem Lysimachus commentus (ait enim C. & X. eorum fuisse millia) miram quandam & credibilem reddit causam, cur sabbatum nominatus sit. Exacto enim (inquit) sex dierum itinere, inguinum ulceribus affecti sunt: & hac de causa septima die qvieverunt, incolumes constituti in regione, quæ nunc Judæa vocatur. & appellaverunt eam diem sabbatum, servata Ægyptiorum voce.

ἐυελεγξῆσιν εἰς κατοίκησιν τὸ κάλλιστον. ἰουδαίοι δ' οἱ μὲν A confirmant ad inhabitandum optima: quam ſi
βιαιοπραγήσαντες κατέσχον, ὡς μηδ' ὕστερον ἐκπεσεῖν, ἀνδρί- Judæi per vim occupaverunt, ita ut ne poſt qui-
ως τε καὶ μόνοις εἰς αὐτοὺς. εἰς κατοίκησιν δ' αὐτοῖς ἔδωκε dem ejicerentur, fortitudinis eorum argumentũ
καὶ ἀλέξανδρος, καὶ ἵνα φίλοι τοῖς μακεδόσι μᾶλλον eſt. Verum Alexander eis locum ad incolendum
ἐπιτύχωσιν. ὅτι δ' ἂν εἴποι τις μετ' ἐλεγμοῦ ἀπίων, εἰ περὶ dedit, & parem cum ipſis a Macedonibus hono-
τὴν νεκρόπολιν κατῴκησαν, καὶ μὴ περὶ τοῖς βασιλείοις rem conſecuti ſunt. Neſcio autem quid dicturus
ἦσαν ἱδρυμένοι, καὶ μέχρι νῦν αὐτῶν ἡ φυλὴ τιμᾶται παρὰ fuerit Apion, ſi circa Necropolim habitaſſent, ac
μοῖραν εἶχον μακεδόνες. εἰ μὲν οὖν ἀναγκὰς τὰς ἐπι- non circa regiam ſedes poſuiſſent, & hodieq; eo-
στολὰς ἀλέξανδρος ὁ βασιλεύς, καὶ τὰς πολεμικὰς καὶ λά- B rum tribus appellaretur Macedones. Igitur ſi
γυ, καὶ τὰ μετ' ἐκεῖνον τὰ αἰγύπτια βασιλέων ἐυτυχῶν τοῖς legit epiſtolas Alexandri regis, Ptolemæiq; Lagi
γράμμασι, καὶ τιμᾶν τιμᾶν ἐσπουδακὼς ἐν ἀλεξανδρείᾳ, ac ſucceſſorum illius Ægypti regum, & columnã
καὶ τὰ δικαιώματα παρέσχοντο, ἃ κρείσσω ἐ μέρος τῆς ſtantem Alexandriæ ac jura continentem quæ
ἰουδαίοις ἔδωκεν. εἰ μὲν οὖν ταῦτα φημὶ γινώσκων, πάν- Cæſar magnus Judæis conceſſit: hæc, inquam, ſi
τα πρὸφρόνως ἐπελεύσεται, πάντες δὲ· εἰ δὲ μηδὲν ἠπί- ſciens, contraria ſcribere auſus eſt, malus erat:
στατο τούτων, ἀποδόκτως ἂν· τὸ δὲ θαυμάζειν πῶς ἐκ- ſin autem nihil horum novit, indoctus. Illud
δεξιοῦντες ἀλεξανδρεῖς συνῆλθον, τὸ ὁμοίως ἀπαιδεύ- quoque quod ſe mirari dicit, quod cum Judæi
στους. πάντες γὰρ οἱ εἰς ἀποικίαν τινὰ καλούμενοι, C eſſent, Alexandrini vocati ſunt, ſimilis inſcientiæ
κἂν πολῖται ἀλλήλων τοῖς ἤθεσι διαφέρωσιν, ὅσοι τῶν eſt. Omnes etenim qui ad coloniam aliquam de-
οἰκιστῶν τὴν προσηγορίαν λαμβάνουσι. καὶ τί δεῖ περὶ τῶν vocantur, etſi plurimum ab alterutris genere dif-
ἄλλων λέγειν. αὐτῶν γὰρ ἡμῶν οἱ τὴν ἀντιόχειαν κατοι- ferant, a conditoribus appellationem accipiunt.
κοῦντες, ἀντιοχεῖς ὀνομάζονται. τὴν γὰρ πολιτείαν αὐτοῖς Et quid opus eſt de aliis dicere? noſtrorum enim
ἔδωκεν ὁ κτίστης σέλευκος. ὁμοίως οἱ ἐν ἐφέσῳ καὶ πᾶ- ipſorum hi, qui Antiochiam inhabitant, Antio-
σαν ἄλλην ἰωνίαν, τοῖς αὐτὴν ἤδη πολίτας ὁμωνυμίαν, cheni nominantur. Jus enim civium eis dedit
ἅτε φρόνιμον τὸν αὐτοῖς τὸν ἀρχηγέτην. ἡ δὲ ῥωμαίων Φι- conditor Seleucus. Similiter & qui in Epheſo
λανθρωπία πᾶσιν μικρὰ δῆλον τὰ αὐτῶν προτερήματα commorantur, & alia Jonia cum civibus exinde
μεγαλοδώκασιν, οὐ μόνον ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ μεγάλοις D natis eandem appellationem habent, hæc præ-
ἔθνεσιν ὅλοις. ἴβηρες γὰρ οἱ πάλαι, καὶ τυρρῆνοί καὶ σαβῖνοι, bentibus eis regni ſucceſſoribus. Romanorum
ῥωμαῖοι καλοῦνται. εἰ δ' ἔτι ἀφαιρεῖται τὸ περισσὸν τῆς vero clementia, cunctis non parvulum donum
πολιτικῆς αἰτίας παυσάσθω λέγων αὐτὸν ἀλεξανδρέα. appellationis ſuæ conceſſit, non ſolum viris ſin-
γνησίοις γὰρ ὡς περιῆν ἐν τῷ βαθυπάτρᾳ τῆς αἰγύπτου, gulis, ſed plurimis gentibus in communi.
πῶς ἂν ἀλεξανδρεὺς εἴη, ἢ καὶ ἔστιν πολιτείας ὡς αὐ- Hiſpani deniq; antiqui, & Tyrrheni, & Sabini,
τὸς ἐξ ἡμῶν ἠξίωκεν ἀνομαρτήτως. καί τι μόνοις αἰ- Romani vocantur. Si vero hunc modum aufert
γυπτίοις οἱ κύριοι νῦν ῥωμαῖοι τῆς οἰκουμένης, μεγαλαμ- communis civitatis Apion, deſinet ſemetipſum
βάνειν ἡγεμοσιῶν πολιτείας ἀπῄρηκασιν. ὁ δ' ὅτως ἐστὶ E Alexandrinum dicere. Natus enim in intima
ἡγνοηκὼς, ὡς μετέσχεν ἀξιῶν αὐτὸς, ὧν τυχὼν ἐκωλύε- Ægypto, quomodo erit Alexandrinus, jure civi-
το, συναφαιρεθεὶς ἐπεχείρησε τὰς δικαίως λαβούσας. ἀγὼ tatis, ſicut ipſe in nobis dicit, ablato? cum ſolis
δοκοῦμαι τὸ οἰκεῖον τῶν μὴ ἀπόδης ἐπ' αὐτὸ πάλιν κτιζομένων, ἀλέξανδρος τὴν ἡμετέρων τινὰς ἐπὶ Ægyptiis nunc orbis domini Romani, participa-
συνήθροισεν. ἀλλὰ πῶς δοκιμάζων ἐπιμελῶς ἀρετὴν καὶ πίστεως, ἵνα τοῖς ἡμετέροις τὸ γέρας ἔδωκεν. ἐπίμα ri cujuslibet civitatis interdixiſſe videantur. Hic
γὰρ ἡμῶν τὸ ἔθνος, ὡς καθ' ἕκαστον ἔστιν ἡμῶν, ὅτι autem præclarus dignitates quas ipſe impetrare
ἀεὶ τοῖς ἐπιτηδείοις καὶ πίστιν, ὡς αὐτῷ παρέσχον ἰουδαῖοι, prohibetur adipiſci non valens, calumniari co-
τὴν σαμάρειαν χώραν περιέθηκεν ἔχειν αὐτοῖς ἀ- F natur eos, qui hæc juſtiſſime percepere. Non
φορολογήτων. ὁμοίως δ' ἀλεξάνδρῳ καὶ πτολεμαίῳ ὁ enim propter inopiam habitatorum civitatis,
λάγου περὶ τὰ ἐν ἀλεξανδρείᾳ κατοικουμένων ἐφρόντισεν. quam ſtudioſe ædificabat Alexander, noſtrorum
καὶ γὰρ τὰ πρὸς τὴν αἴγυπτον αὐτοῖς ἐυεχείρησε φρούρια, aliquos ibi collegit: ſed omnes approbans dili-
πίστεως ἅμα καὶ γνησίους φυλακὴν περιλαμβάνων. ἐν κυ- genter ex virtute, ac fide dignos inveniens, hoc
ρήνῃ δ' ἱστορεῖται ἀρχὴν βουλόμενος, ἢ τὰ ἄλλων τὰ ἐν τῇ præconium noſtris exhibuit, cum gentem noſtrã
λιβύῃ πόλεων, εἰς αὐτοὺς μέρος ἰουδαίων ἐπεμψε κατοι- ſtuderet non mediocriter honorare. Ait enim
κήσων. ὁ μὲν αὐτὸς πτολεμαῖος ὁ φιλάδελφος ἐπικλη- Hecatæus, quia propter manſvetudinem atq; fi-
θείς, ἃ μέχρι νῦν τινες αἰτιάλωτοι παρ' αὐτοῦ τὰ ἡμετέρων, G dem, quam ei præbuêre Judæi, Samariam regio-
πάντας ἀπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ χρήματα πολλάκις ἐδωρή- nem adjecit, ut eam ſine tributis haberent. Simi-
σατο. καὶ τὸ μέγιστον, ἐπιθυμητὴς ἐγένετο καὶ γνῶναι τοὺς liter quoque ſenſit poſt Alexandrum etiam Pto-
ἡμετέρους νόμους, καὶ τῆς τῶν ἱερῶν γραφῶν βύβλους lemæus Lagi de Judæis in Alexandria commo-
ἐυτυχεῖν. ἐπεμψε γοῦν ἀξιῶν ἄνδρας ἀπαλλάξοντας, rantibus. Nam Ægyptiaca eis caſtra commiſit,
arbitratus fide ſimul eorum & fortitudine conſer-
vanda: & in Cyrene credens ſe tutiſſime regna-
turum, & in aliis Libyæ civitatibus, ad ea loca par-
tem Judæorum habitandi cauſa direxit. Poſt hunc
autem Ptolemæus qui Philadelphus eſt appellato,
non ſolum ſi qui fuêre captivi apud eos noſtrorũ,
omnes abſolvit, ſed & pecuniis eis ſæpius condonavit: & (quod maximum eſt) deſideravit agnoſce-
re noſtras leges, & ſacrarum ſcripturarum volumina concupivit: miſitqve rogans deſtinari viros,

qui ei interpretarentur legem: & ut hæc appri-
me conſcriberentur, diligentiam hanc commiſit
non quibuscunqve viris, ſed Demetrium Phale-
reum, & Andream, & Ariſteum, quorum eruditione ſui ſeculi Demetrius facile princeps erat, alii vero habebant cuſtodiam corporis ſibi creditam, huic curæ præfecit. Non enim leges, & patrum noſtrorum philoſophiam diſcere concupiſceret, ſi his utentes deſpiceret & non potius valde miraretur. Apion autem pene omnes in ordine ſucceſſores ejus Macedonum reges ignoravit habuiſſe erga nos præcipuum familiaritatis affectum. Tertius namq; Ptolemæus, qui vocatur Evergetes, fortiter obtinens Syriam univerſam, non diis Ægyptiacis pro victoria ſolennitates gratificas immolavit: ſed veniens ad Hieroſolymam, multas hoſtias ſicut noſtri moris eſt, Deo gratificavit, digniſſimaq; dicavit ornamenta victoriæ. Philometor autem Ptolemæus, & ejus uxor Cleopatra, omne regnum commiſêre Judæis: & duces totius fuêre militiæ Onias & Doſitheus Judæi: quorum nominibus derogat Apion, cum debuiſſet opera eorum potius mirari, & gratias agere, quoniam liberavêre Alexandriam, cujus civis videri vult. Nam dum rebellio ſurrexiſſet in Cleopatræ regno, & periculum peſſimæ perditionis inſtaret, iſtorum labore civitas inteſtinis præliis eſt erepta. Sed poſtea, inqvit, Onias ad urbem deduxit exercitum parvum, cũ eſſet illic Thermus præſens Romanorum legatus: quod (ut ita dicam) recte atq; juſte factum eſt. Ptolemæus enim, qui cognominatus eſt Phyſcon, moriente ſuo patre Ptolemæo Philometore, egreſſus eſt de Cyrene, volens reginam Cleopatram expellere.

A τὰς ἑρμηνείας αὐτὰ πονήσαι, ἢ ἵνα ταῦτα καλῶς τῇ ἐπιμελείᾳ ἐπιτελέσῃ ὁ πᾶς τυχὼν· ἀλλὰ δημητρίῳ τῷ Φαληρεῖ, καὶ ἀνδρέᾳ, καὶ ἀριστέᾳ, τοῖς μὲν παιδείᾳ τοῦ καθ' ἑαυτὸν αἰῶνος διαφέρουσι δημητρίῳ, τοῖς δὲ τοῦ σώματος ἐπ' αὐτοῦ φυλακὴν ἐγκεχειρισμένοις, ἐπὶ τῆς ἐπιμελείας ταύτης ἐπῆρεν, οὐκ ἂν ἐπεὶ τοὺς νόμους καὶ τὴν πάτριον ἡμῶν φιλοσοφίαν ἐπιθυμήσας ἐκμαθεῖν, εἰ τοιούτων αὐτοῖς ἀνδρῶν καταφρονῶν, καὶ μὴ λίαν ἐθαύμαζεν. ἀπίωνα γοῦν ἐφ' ἑξῆς πάντες ἐλάθομεν οἱ τὰ περὶ τοὺς αὐτοῦ μακεδόνων βασιλεῖς εἰκῇ πεπλανημένους ἡμᾶς ἀγνοήσαντες. καὶ γὰρ τρίτος πτολεμαῖος ὁ λεγόμενος εὐεργέτης, καλῶς κρατήσας ὅλης συρίας, οὐ τοῖς ἐν αἰγύπτῳ θεοῖς χαριστήρια τῆς νίκης ἔθυσεν, ἀλλὰ τῷ ἡμετέρῳ θεῷ ἱερεῖα πολλὰ ὡς ἡμῖν νόμιμον ἦν ἐπιτελέσας θυσίας τῷ θεῷ. καὶ ἀνέθηκεν ἀναθήματα τῆς νίκης ἄξια. ὁ δὲ φιλομήτωρ πτολεμαῖος καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ κλεοπάτρα, τὴν βασιλείαν ὅλην τὴν ἑαυτῶν ἐπιτρέψαντες ἰουδαίοις ὅπως δ' ἂν, καὶ στρατηγοὶ πάσης τῆς δυνάμεως ἦσαν, ὀνίας καὶ δοσίθεος ἰουδαῖοι. ὧν ἀπίων σκώπτει τὰ ὀνόματα, δέον τὰ ἔργα θαυμάζειν ἢ μὴ λοιδορεῖν, ἀλλὰ χάριν αὐτοῖς ἔχειν, ὅτι διεσώσαντο τὴν ἀλεξάνδρειαν, ἧς ὡς πόλεως αὐλιστῆσαι. πολεμουμένων γὰρ αὐτῶν τῇ βασιλίσσῃ κλεοπάτρᾳ, καὶ κινδυνευόντων ἀπολέσθαι κακῶς, ὅτι συμβασις ἐπήνεσαν, καὶ τὴν ἐμφυλίων κακῶν ἀπήλλαξαν. ἀλλὰ μὴν ταῦτα φησὶν ὀνίας δὴ τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν στρατὸν ὀλίγον, ἔντος σὺν ἡγεμόνι ῥωμαίων πεσσῷ τε καὶ μαρίῳ. ὀρθῶς γ' ἴσως φαύλου καὶ μάλα δικαίως. ὁ γὰρ φύσκων ὑπὸ πληθοῦς πολεμούμενος, ἀποφαίνει αὐτὸν καὶ ἀδελφὸν πολεμούμενον καὶ φιλομήτορος, ὅπου κυκλούμενος ἐξήλασε κλεοπάτραν ἐκβαλὼν βουλόμενον τῆς βασιλείας.

B

C

D

☞ *Hic multa deſunt in Græco exemplari.* ☜

[Et filios regis, ut ipſe regnum injuſte ſibimet applicaret: propter hæc ergo Onias adverſus eum bellum pro Cleopatra ſuſcepit: & fidem quam habuit circa reges, nequaquam in neceſſitate deſeruit. Teſtis autem Deus juſtitiæ ejus manifeſtus apparuit. Nam Phyſcon Ptolemæus cum adverſum exercitum quidem Oniæ pugnare præſumeret, omnes vero Judæos in civitate poſitos cum filiis & uxoribus capiens, nudos atq; vinctos elephantis ſubjeciſſet, ut ab eis conculcati dericerent, & ad hoc etiam beſtias ipſas inebriaſſet, in contrarium quæ præparaverat, evenêre. Elephanti enim relinqventes ſibi appoſitos Judæos, impetu facto ſuper amicos ejus, multos ex ipſis interemêre. Et poſt hæc Ptolemæus quidem aſpectum terribilem contemplatus eſt, prohibentem ſe ut illis noceret hominibus. Concubina vero ſua cariſſima, quam alii quidem Ithacam, alii vero Hirenen denominant: ſupplicante ne tantam impietatem perageret, & conceſſit, & ex his quæ egerat vel acturus erat, pœnitentiam egit. Unde recte hanc diem Judæi Alexandriæ conſtituti, eo quod aperte a Deo ſalutem promeruêre, celebrare noſcuntur. Apion autem omnium calumniator, etiam propter bellum adverſus Phyſconem geſtum, Judæos accuſare præſumpſit, cum eos laudare debuerit. Is autem etiam ultimæ Cleopatræ reginæ Alexandrinorum meminit, veluti nobis improperans, quoniam circa nos fuit ingrata: & non potius illam redarguere ſtuduit, cui nihil omnino injuſtitiæ & malorum operum defuit: vel circa generis neceſſarios, vel circa maritos ſuos, qui etiam dilexerint eam, vel in communi contra Romanos omnes, & benefactores ſuos imperatores, quæ etiam ſororem Arſinoen occidit in templo, nihil ſibi nocentem. Peremit autem & fratrem inſidiis: paternosq; deos, & ſepulchra progenitorum depopulata eſt. Percipiensq; regnum a primo Cæſare, ejus filio & ſucceſſori, rebellare præſumpſit. Antoniumq; corrumpens amatoriis rebus & patriæ inimicum fecit, & infidelem circa ſuos amicos inſtituit, alios quidem genere regali ſpolians, alios autem demens ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici, cum illum ipſum in navali certamine relinqvens, id eſt maritum & parentem communium filiorum, tradere cum exercitu principatum, & ſe ſeqvi coegit? Noviſſime vero Alexandria a Cæſare capta, ad hoc usqve perducta eſt, ut ſaltem hinc ſperare ſe judicaret, ſi poſſet ipſa manu ſua Judæos perimere: eo quod circa omnes crudelis & infidelis extaret. Putasne gloriandum nobis non eſſe, ſi qvemadmodum dicit Apion, famis tempore Judæis triticum non eſt menſus? Sed illa qvidem pœnam ſubiit competentem. Nos autem maximo Cæſare utimur teſte auxilii, atqve fidei qvam circa eum contra Ægyptios geſſimus: necnon & ſenatu ejusqve conſultis, & epiſtolis Cæſaris Auguſti, quibus noſtra merita comprobantur. Has literas Apionem oportebat inſpicere, & ſecundum genera examinare teſtimonia ſub Alexandro facta, & omnibus

omnibus Ptolemæis, & quæ a ſenatu conſtituta ſunt, necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si vero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus metiri non potuit, hoc indicium eſt ſterilitatis ac penuriæ frumentorum, non accuſatio Judæorum. Quid enim ſentiant omnes imperatores de Judæis in Alexandria commorantibus, palam eſt. nam adminiſtratio tritici nihilo magis ab eis, quam ab aliis Alexandrinis translata eſt. Maximam vero eis fidem olim a regibus datam conſervare, id eſt, fluminis cuſtodiam, totiusqve cuſtodiæ, neqvaqvam his rebus indigenos eſſe judicantes. Sed ſuper hoc: quomodo ergo, inqvit, ſi ſunt cives, eosdem deos, qvos Alexandrini non colunt? Cui reſpondeo. Qvomodo etiam, cum vos ſitis Ægyptii, inter alterutros prælio magno & ſine fœdere de religione contenditis? aut certe propterea non vos omnes dicimus Ægyptios, & neqve communiter homines, qvoniam beſtias adverſantes naturæ colitis, multa diligentia nutrientes? cum genus utiqve noſtrorum unum atqve idem eſſe videatur. Si autem in vobis Ægyptiis tantæ differentiæ opinionum ſunt, quid miraris ſuper his, qvi aliunde in Alexandriam advenerunt, ſi legibus a principio conſtitutis, circa talia permansère? Is autem ſeditionis cauſa nobis apponit: qui ſi cum veritate ob hoc accuſat Judæos in Alexandria conſtitutos, cur omnes non culpare poſſit, eo quod noſcamur habere concordiam? Porro etiam ſeditionis autores, qvilibet inveniet, Apionis ſimiles Alexandrinorum fuiſſe cives. Donec enim Græci fuère & Macedones hanc civitatem habentes, nullam ſeditionem adverſus nos geſsère, ſed antiqvis ceſsère ſolennitatibus. Cum vero multitudo Ægyptiorum creviſſet inter eos, propter confuſiones temporum, etiam hoc opus ſemper eſt additum. Noſtrum vero genus permanſit purum. Ipſi igitur moleſtiæ hujus fuère principium, neqvaqvam populo Macedonicam habente conſtantiam, neqve prudentiam Græcam: ſed cunctis ſcilicet utentibus malis moribus Ægyptiorum, & antiqvas inimicitias adverſum nos exercentibus. E diverſo namqve factum eſt qvod nobis improperare præſumunt. nam cum plurimi eorum non opportune jus ejus civitatis obtineant, peregrinos vocant eos, qui hoc privilegium ad omnes impetraſſe noſcuntur. Nam Ægyptiis neqve regum qvisqvam videtur jus civitatis fuiſſe largitus: neqve nunc quilibet imperatorem. Nos autem Alexander qvidem introduxit, reges autem auxère, Romani vero ſemper cuſtodire dignati ſunt. Itaqve derogare nobis Apion voluit, quia imperatorum non ſtatuamus imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aut defenſione Apionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatem modeſtiamqve Romanorum, quoniam ſubjectos non cogunt patria jura tranſcendere: ſed ſuſcipiunt honores, ſicut dare offerentes pium atque legitimum eſt. Non enim honoribus gratiam habent, qui ex neceſſitate & violentia conferuntur. Græcis itaq; & aliis quibusdam, bonum eſſe creditur imagines inſtituere. Deniqve & patrum & uxorum filiorumqve figuras depingentes exultant, quidam vero etiam nihil ſibi competentium ſumunt imagines. alii vero & ſervos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mirum eſt, ſi etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere videantur? Porro autem legislator, non quaſi prophetans Romanorum potentiam non honorandam, ſed tanquam cauſam neqve Deo neqve hominibus utilem deſpiciens, & quoniam totius animati, multo magis Dei inanimati, probatur hoc inferius, interdixit imagines fabricare. aliis autem honoribus poſt Deum colendos non prohibuit viros bonos, quibus nos & imperatores & popul. Roman. dignitatibus ampliamus. Facinus autem pro eis continua ſacrificia: & non ſolum quotidianis diebus ex impenſa communi omnium Judæorum talia celebramus: verum cum nullas alias hoſtias ex communi, neqve pro filiis peragamus, ſolis imperatoribus hunc honorem præcipuum pariter exhibemus, quem hominum nulli perſoluimus. Hæc itaqve communiter ſatisfactio poſita ſit adverſus Apionem pro his, quæ de Alexandria dicta ſunt. Admiror autem etiam eos, qui ei hujusmodi fomitem præbuêre, id eſt, Poſidonium & Apollinium Molonis: quoniam accuſant quidem nos, quare nos eosdem deos cum aliis non colimus: mentientes autem pariter, & de noſtro templo blaſphemias componentes incongruas, non ſe putant impie agere: cum ſit valde turpiſſimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta ſanctitate polſente. In hoc enim ſacrario Apion præſumpſit edicere, aſini caput collocaſſe Judæos, & id colere, ac dignum facere tanta religione: & hoc affirmat fuiſſe depalatum, dum Antiochus Epiphanes & expoliaſſet templum, & illud caput inveniſſet ex auro compoſitum multis pecuniis dignum. Ad hoc igitur primum quidem reſpondeo, quoniam Ægyptius vèl ſi aliquid tale apud nos fuiſſet, nequaquam debuerat increpare, cum non ſit deterior aſinus furonibus & hircis & aliis, qui ſunt apud eos dii. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpatus de incredibili ſuo mendacio. Legibus namq; ſemper utimur iisdem: in quibus ſine fine conſiſtimus. Et cum varii caſus noſtram civitatem, ſicut etiam aliorum vexaverint, & Theos ac Pompejus Magnus, ac Licinius Craſſus, & ad noviſſimum Titus Cæſar, bello vincentes obtinuerint templum, nihil hujusmodi illic invenêre: ſed puriſſimam pietatem, de qua nihil nobis eſt apud alios effabile. Quia vero Antiochus neqvè juſtam fecit templi deprædationem, ſed egeſtate pecuniarum ad hoc acceſſit, cum non eſſet hoſtis, & ſocios inſuper nos ſuos & amicos aggreſſus eſt, nec aliquid dignum deriſione illic invenit, multi & digni conſcriptores ſuper hoc quoq; teſtantur: Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damaſcenus, Timagenes, & Caſtor chronographus, Apollodorq: qui omnes dicunt pecuniis indigentē Antiochum tranſgreſſum fœdera Judæorū, & ſpoliaſſe templū auro argentoq; plenum. Hæc igitur Apion debuit reſpicere, niſi cor aſini ipſe potius habuiſſet, & impudentiam canis, qui apud ipſos aſſolet coli: neq; enim extrinſecus alia ratiocinatione mentitus eſt. Nos itaq; aſinis neq; honorem neqve poteſtatem aliquam damus, ſicut Ægyptii crocodilis & aſpidibus: quando eos, qui ab iſtis mordentur, & a crocodilis rapiuntur, felices & Deo dignos arbitrantur. Sed ſunt apud nos aſini, quod apud alios ſapientes viros, onera ſibimet impoſita ſuſtinentes. Et ſi ad

Idumæorum, qui in ea Apollinem colebat venisse ad Judæos, cujus hominis nomen dicitur Zabidus, deinde eis promisisse traditurum se eis Apollinem Deum Dorensium: venturumqve illum ad nostrum templum, si omnes ascenderent, & adducerent omnem multitudinem Judæorum. Zabidum vero fecisse quoddam machinamentum ligneum, & circumposuisse sibi, & in eo tres ordines infixisse lucernarum, & ita ambulasse, ut procul stantibus appareret, quasi stella per terram iter agens.

τὴν περίαν πᾶσιν ἀμηχάνων. τοὺς μὲν Ἰουδαίους ὑπὸ τοῦ παραδόξου τῆς θέας καταπλαγῆναι, πόρρω μὲν ἑστῶτας ἡσυχίαν ἄγειν. τὸν δὲ Ζαβίδον ὅτι πολλῆς ἡσυχίας εἰς τὸν ναὸν παρελθεῖν, καὶ τὸν χρυσοῦν ὄνου κεφαλὴν ἀκανθῶνος κεφαλῇ, ὃν τῷ δὲ ἀστείζεσθαι γράφειν, καὶ πάλιν εἰς δώρων κῆτος ἀπελθεῖν. ἆρ' οὖν καὶ ἡμᾶς ἂν ἔπειτα, ὅτι τὸν ἀκανθώνα τοσοῦτον ἑαυτῶν ὄντα διαφορεῖ, καὶ πολὺ μωρολογίας ἅμα καὶ τῶν ψευδομένων κατηγορεῖν. καὶ γὰρ τόπους οὐκ ἐνίους γράφει, καὶ πόλεις οὐκ οἰκείως μεταλαμβάνειν. ἡ μὲν γὰρ ἰδιόμορος τῶν ἡμετέρων χώρας ἐστὶν ὅμορος, καὶ γάζαν κεκλῆσθαι. καὶ δώρα παύτης ἐστὶν ἀδέμια πόλις, τὴν μήτοι Φοινίκης πρὸς τῷ καρμήλιον ὄρει δώρα πόλις ὀνομάζεσθαι, μηδὲν ὁμολογούσας τοῖς ἀπίωνος Φλυαρήμασι. τεσσάρων γὰρ ἡμερῶν ὁδὸν τὴν ἰδιόμορος ἀφεστηκέναι. τὸ δὲ ἡμῶν ἐπικατηγορεῖν τὸ μὴ κοινοὺς ἔχειν τοῖς ἄλλοις θεούς, εὐράδιως ἔτως ἐπειστῆσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἦξαν τὸ δοκίλωνα πρὸς αὐτοὺς, καὶ μὴ τὸ ἄστρον ὅτι τὴν γῆς ὠφθῆναι ὁρᾶν αὐτὸν ὡεὶ πεπωκότα. λύχνον γὲ δὲ ἑστῶτα ὀφθῆναι ἐπὶ περόδεν ἑωρακέναι, οἱ πὶς ποιοῦντας καὶ τηλικαύτας λυχνοκομίας ὅτι πλουῶσι. ἀλλ' οὐδέ τις αὐτῷ βαδίζοντι κατὰ τὴν χώραν τὸ πολὺ τῶν μυριάδων ἐνέτυχησεν. ἐρημαῖ γὰρ τὰ τέκνα φυλάκων εὗρε πολέμου συνεχόντος. ἐν πᾶσι. ὃ ναὸς δὲ αἱ θύραι τὸ μὲν ὕψος πήχων ἑπτὰ καὶ εἴκοσι ἦσαν τὸ πλάτος. κατέχουσι δὲ πᾶσαι μικρὸν δὲν σφυρήλατοι. παῦται ἔκλιον οὐκ ἐλάττους ὄντες ἄνδρες εἰκοσόπηχυ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ τὸ καλαμίσκειν ἡνεῖχον μόνοις ἐξ ἀρχῆς. ῥᾳδίως οὖν αὐτοὺς ὁ λυχνοφόρος ἐκεῖνος ἠνέῳξεν ἂν ἀνοίξειν οἰόμενος. ἐπὶ δὲ ἀκανθῶνος ὡς ὥστε κεφαλὴν ἔχων. πότερον οὖν αὐτῷ πάλιν ὡς ἡμᾶς ἀνέστρεψεν, ἢ λαβὼν ἀπίωνα αὐτῷ ἐσκόμισεν, ὡ' ἀνίσχος ἔυρη πρὸς δόξαν ἀπίωνι μυθολογίαν. καταψεύσεται δὲ ὅρκον ἡμῶν, ὡς ὀμνύντων τὸν θεὸν, τὸν ποιησαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ θαλάσσαν, μηδενὶ εὐνοήσειν ἀλλοφύλῳ, μάλιστα δὲ Ἕλλησιν. ἔδει δὲ κατὰ ψεύδομενον ἀπὸ τοιούτων, μηδενὶ εὐνοήσειν ἀλλοφύλῳ, μάλιστα δὲ αἰγυπτίοις. ἀτοπώτατον δὲ τοῖς ἐξ ἀρχῆς ὡπὸ πλάσμασιν ἠρμοσθὲν τὸ σέβειν τὸν ὅρκον, εἴπερ ἦσαν ὑπὸ αἰγυπτίων τὸν συγγενῶν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἐκ Διὸς πονηρίαν, ἀλλ' ὅτι συμφορᾶς ἐξεληλαμένοι. τὸν ἕλληνον δὲ πλέον τοῖς τόποις ἢ τοῖς ὅπλοις ἐπηδεύμασιν ἀφεστηκέναι, ὡς τὰ μηδεμίαν ἡμῖν εἶναι πρὸς αὐτοὺς ἐχθραν μηδὲ ζηλοτυπίαν. τἀναντίον μὲν τοι πολλοὶ παρ' αὐτῶν εἰς τὰς ἡμετέρας νόμους συνεβησαν ἐλθεῖν· καὶ τινες μὲν ἐμειναν· ἐπὶ δὲ οἱ τὴν καρπερίαν οὐχ ὑπομείναντες, πάλιν ἀπῆλθον. καὶ ὅτον οὐδεὶς πώποτε τὸν ὅρκον ἔπτυσεν ἀκούσας παρ' ἡμῖν ὠμοσμένον, ἀλλὰ μόνος ἀπίων ὡς ἔοικεν ἠκούσεν. αὐτὸς γὰρ ὁ συνθεὶς αὐτὸν λέγει. σφόδρα πίνω τῆς πολλῆς συνέσεως, καὶ ὅτι τῷ μέλλοντι ῥηθήσεσθαι θαυμάζειν ἄξιόν ἐστιν ἀπίωνα. τεκμήριον γὰρ ἕναγ φησὶ δ' μήτε νόμους ἡμᾶς ἔχεσθαι δικαίους, μήτε τὸν θεὸν εὐσεβῶς ὡς σεβόμενον, τὸ μὴ ἄρχειν, δουλεύειν δὲ μᾶλλον ἐθνεσι

A Porro Judæos inopinabili visione obstupuisse, & longe constitutos tenuisse silentium. Zabidum vero multa quiete ad templum venisse, & aureum detraxisse asini caput (sic enim urbane conscribit) & rursus Doram velociter advenisse. Igitur & nos dicere possumus, quia asinum, hoc est semetipsum Apion gravat, & facit stultitia simul & mendaciis oneratum. Loca namq; quæ non sunt, conscribit: & civitates nescientes transfert. Idumæa enim provinciæ nostræ confinis est, posita juxta Gazam, & nulla civitas hujus Dora nuncupatur. In Phœnice vero juxta montem Carmelum Dora civitas appellatur, in nullo concordans Apionis oblocutionibus. Quatuor enim dierum itinere procul est a Judæa. Cur itaq; nos rursus accusat, eo quod non habeamus communes cum aliis deos, si sic facile credidêre patres nostri ad se venturum Apollinem, & cum Stellis eum ambulare super terram putavêre? Lucernam enim prius nunquam vidêre scilicet, qui tot & tanta concelebrant candelabra. Sed nec aliquis ei ambulanti per provinciam ex tantis millibus obviavit. Desolatos etiam vicos custodibus comperit, & hoc tempore belli. Cætera jam relinquo. Januæ vero templi altitudine quidem erant cubitorum LX. latitudine vero XX. omnes deauratæ, & pene auro puro confectæ. Has claudebant non minus quam viri ducenti diebus singulis, & relinquere eas apertas, nefandum nimis erat. facile igitur eas lucernifer ille aperuisse creditur, qui solus etiam habuisse asini caput æstimabatur: quapropter dubium est, utrum hoc caput Zabidus denuo revocavit: an certe sumens Apion, introduxit in templum, ut Antiochus inveniret, ut secundo Apioni aliquam mentiendi daret occasionem. Mentitur autem & de juramento, quod juremus per Deum factorem cæli & terræ & maris, nulli Judæos fauturos alienigenæ, & maxime Græcis. Oportebat autem mentientē absolute dicere, nulli fauturos alienigenæ, & magis Ægyptiis: sic etenim ab initio poterant ejus figmenta de jurejurando congruere, si ab Ægyptiis utiqve patres nostri non propter malignitatem suam, sed propter calamitates expulsi sunt. A Græcis autem plus locis quam studiis sumus abjuncti, ita ut nullæ inter nos & illos inimicitiæ & æmulationes esse noscantur. E diverso namq; multos eorum ad nostras leges contigit accessisse, quorum quidam permansêre, quidam vero perdurare non ferentes, denuo recessêre. Hoc tamen jusjurandum nunquam se quisquam audisse meminit apud nos habitum, sed solus Apion (ut videtur) audivit. Ipse namq; id composuit.

Magna ergo admiratione eximia Apionis prudentia, vel ob hoc quod mox dicetur, digna est. Hoc n. esse affirmat indicium, quia neq; legibus justis utamur, nec Deū colamus ut convenit, quod diversis gentib.

καὶ τὸν τῶν αἰδοίων χλευάζῃ περιτμηθέντα. τὸ μὲν οὖν περὶ τῶν ἀ sed & circumcisionem genitalium vehementer
τῶν ἡμέρων ζώων ἀναιρέσεως, κοινὸν ἐστι καὶ πρὸς τοὺς ἄλ irridet. De noſtrorum quidem animalium per
λους ἀνθρώπους ἅπαντας. ἀπίων γὰρ τοῖς ἡμῖν ἐγκα emptione, communio nobis eſt cum aliis hominibus univerſis. Apion autem ſacrificantes nos
λῶν, αὐτὸν ἐξήλεγξεν ὄντα τὸ γένος αἰγυπτίον. ὁ γὰρ redarguens, indicat ſemetipſum genere eſſe
ἂν ἕλλην ὢν ἢ μακεδὼν ἐχαλέπαινεν. ὅτι γὰρ ἔνιοι τῶν Ægyptium. Non enim Græcus ſi eſſet aut Ma
ἡμῖν ἐκατόμβας τοῖς θεοῖς, καὶ ἱερεῦσιν ἐνοχλοῦσι cedo, hoc moleſte ferret. Iſti enim vovent ſacri
ἐνωχλίαν. ὁ δὲ λοιπὸν συμβεβηκὸς ἐρημωθῆναι τὸν κόσμον ficare hecatombas ſuis diis, & ſacerdotibus utun
τῶν βοσκημάτων, ὅπερ ἀπίων ἐθέσπισεν. εἰ μόνοις τοῖς αἰγυ tur ad epulas. Quæ cum ita ſint, non propterea
πτίοις ἢ ἤρεσκε μόνοις ἀπολαύειν ἅπαντες, ἠρήμωτο μὲν ἂν ὁ κό B contigit mundum animalibus deſolari, quod Api
σμος τῶν ἀνθρώπων. τὰ γὰρ πλείστων ἢ ἡμέρων ἐπλη on expavit. Qui tamen ſi ſolennitates Ægyptio
θυνθη, ἃ νῦν ἔτι νομίζοντες ἐπιμελῶς ἐκτρέφουσι. rum ſequerentur, mundus deſertus quidem eſſet
εἰ μὲν οὖν αὐτὸν ἤρεσε, τῶν πάντων αἰγυπτίων πάνυ ὄντων hominibus, ferociſſimis autem beſtiis impleretur: quas iſti judicantes deos, diligenter enutriunt. quod ſi quis eum conſuleret, quos putaret omnium Ægyptiorum eſſe ſapientes atqve deicolas, ſacerdotes ſine dubio fateretur. Hæc enim duo dicunt ſibimet ab initio a regibus eſſe præcepta, ut deos colant, & ſapientiam diligant: quod illi facere præcipue judicantur: qui tamen & circumciduntur omnes, & a porcinis abſtinent carnibus. Sed neqve ullus alter Ægyptiorum cum eis diis ſacrificare dignoſcitur. Cæcus igitur fuit Apion, quando pro Ægyptiis noſtras detractiones componens, illos videtur potius accuſare, qui non ſolum utuntur ſolennitatibus, quas in nobis culpat iſte: ſed etiam alios circuncidi docent, ſicuti dixit Herodotus. Unde recte mihi videtur Apion, propter patriæ ſuæ leges pœnas dediſſe blaſphemiæ. Etenim neceſſario circumciſo, circa genitalia vulnera ei facta nihil profuerunt, & putrefactis in magnis doloribus expiravit. Oportet enim bene ſapientes in legibus propriis circa pietatem integre permanere, & aliorũ minime carpere. Iſte vero ſuas quidem leges effugit, de noſtris vero mentitus eſt. Hic itaq; terminus vitæ fuit Apionis. Sed & noſter hic jam finem liber accipiet. Quoniam vero & Apollonius Molon, & Lyſimachus, & alii quidam, tam per ignorantiam quam per inſaniam de legislatore noſtro Moſe, & legibus verba protulêre, nec juſta, nec vera: dum illi quidem velut mago atqve fallaci derogant, leges autem malitiæ apud nos nullius q; virtutis affirmant eſſe doctrices, volo breviter & de omni converſatione noſtra, & de particulari (ſicuti potero) proferre ſermonem. Reor enim fore manifeſtum, quia & ad pietatem & ad convictum univerſalemq; humanitatem, inſuper ad juſtitiam laborumq; tolerantiam, & ad contemptum mortis optimas leges poſitas habeamus. Rogo tamen lecturos, ut non cum invidia exequantur hujus operis lectionem. Non enim propoſui laudes conſcribere noſtrorum: ſed adverſus eos, qui nos plurimum & fallaciter accuſarunt, ſatisfactionem hanc puto eſſe juſtiſſimam. Proinde accuſationem Apollonius non continue, ſicut Apion, inſtituit, ſed diſperſim. Quippe qui aliqvando quidem nos ſine Deo & hominibus odioſos appellat, aliquando vero formidinem nobis improperat: & e diverſo, rurſus aliquando de audacia gentis noſtræ queritur. Dicit autem etiam ſtultiores Barbaris: & propterea nullum inventum nos ſolos vitæ utile reperiſſe. Hæc autem omnia manifeſte redarguuntur

πικρίνοις βεβαιοτάτην παρέξειν. καλῆς οὖν αὐτῷ A
προαιρέσεως ἕνεκα πράξεων μεγάλων ἀπευχομένων,
εἰκότως ἐνομίζομεν ἡγεμόνα τε καὶ σύμβουλον θεῖον ἔχειν.
καὶ πάσας πρότερον ἑαυτὸν, ὅτι καλῶς τῷ ἐκείνου βάλησιν
ἅπαντα πράττοι καὶ διανοοῖτο, τούτῳ ᾤετο δεῖν πρὸς πάν-
τας ἐμπιστεύειν τῷ ἐπιλήψιν τοῖς πολίταις. οἱ γὰρ πι-
στεύοντες ὀπίσσοπῶν θεὸν τὰς ἑαυτῶν βίας, ἄδειν ἀνέ-
χον ἁμαρτεῖν. τοιοῦτοι μὲν δή τινες αὐτὸς ἡμῶν ὁ
νομοθέτης, ἀ γόης ἀδόξ, ἀπατεῶν, ἄπερ λοιδορῦντες λέ- B
γουσιν ἀδίκως. ἀλλ' εἶσιν ὥσπερ τοῖς ἕλλησιν αἰσχύσιν τὴν
μίνω γενέσθαι, καὶ μετ' αὐτὸν τὰς ἄλλας νομοθέτας. οἱ
μὲν γὰρ αὐτῶν τὰς νόμους ἐπανῆγεν. ὁ δέ γε μίνως ἐλε-
γὸν ὅτι εἰς τὸ κοινὸν καὶ τὸ δελφικὸν αὖτ' μαντεῖον πὰς τὰ
νόμων μαθήσεις ἀνέφερεν, ἤτοι πάλαι θεὸς ὕτως ἔχειν νο-
μίζοντες, ἢ πάσῃ ῥᾴδιον ὑπολαμβάνοντες. τὰς δὴ τῶ
ὁ μάλιστα κατορθώσας τὰς νόμους, καὶ τὰς ὀδικώτατα
ᾠκεῖ τὸ δὲ λοιπὸν πίστεως ἐπιτυχών, πάρεσιν ἐξ αὐτῶν κα- C
νοσὶν τὰ νόμων ἐπιβάλλοντας. ἤδη γὰρ ᾠκεῖ τῶν λε-
κτέον. ἐκῶ ἄπειροι μὲν αἱ κατὰ μέρος τὰ ἐθνῶν καὶ τῶν
νόμων ὑπὸ τοῖς ἅπασιν ἀνθρώποις διαφοραί. οἱ μὲν
γὰρ μοναρχίας, οἱ δὲ ὀλίγων δυναστείας, ἄλλοι δὲ πὰς
πολλῶν ἐπέτρεψαν τῶν ἐξουσίαν τὰ πολιτεύματα.
ὁ δ' ἡμέτερος νομοθέτης εἰς μὲν τούτων οὐδενὸν ἀπεῖ-
δεν, ὡς δ' ἄν πὰς ἅπαι βιασάμενος τὰ λέγειν, ἐκκεκρό- D
κασι τὸ πολίτευμα, δεῦ μᾶλλον μόνῳ τῷ ἐρ-
χοντι τὸ κράτος ἀναθεὶς, καὶ πάσας, εἰς ἐκεῖνον ἀπευ-
πας ἀφορᾶν, ὡς αὐτὸν μὲν ἁπάντων ὅπα τὰ ἀγαθῶν,
χοινῆ τε πᾶσιν ἀνθρώποις παρέχοντα καὶ ἰδίᾳ. καὶ μοιον
δ' ὅπα, ἀλλὰ καὶ ὧν ἀπαγόρευσεν, εἰς ἐκεῖνον ἀνάγ τῷ
ἀπαγόρευσιν. καὶ οἱ μὲν τὸ δοκεῖν εὐδίδαξαν μὲν ἕνα
θεὸν μοναρχεῖν, μετ' αὐτὸν δὲ θεῶν τίνες μυθολογίας
ἀνεπλάσαντο, τὸ εἶναι αὐτοὶ δεικνύντες ἀμηχανίᾳ, λα-
θεῖν τῷ ἐκείνῳ γνώμῳ οὐκ ἠδυνήθησαν. ἀλλ' ὅτε τὸ E
πρωτοπόρων ἕκαστος, ἐν ὃς ἄν τις παρ' ἑαυτῷ διανοηθῇ.
ἵνα γοῦν αὐτὸν ἀπέφυγεν ὁ ἡμέτερος νόμος εὐσεβέσ-
τον, ἀψόφητον, αἰδίαν, ἀγένητον, ἀναλλοίωτον, πάσης ἰδέας
θνητῆς κάλλος διαφέροντα, καὶ δυνάμει μὲν μόνον ἡμῖν
γνώριμον, ἐπεὶ δὲ ἧ κατ' ἰσχὺν ἄγνωστον, πεῦτα ᾠκεῖ
θεῶ φρονεῖν οἱ σοφώτατοι δοκεῖν ὑπὸ τοῖς ἕλλησι, μο-
ναρχεῖν ὡς ἐν ὑπὸ μορφὴ ἀφιέντες. οἱ γὰρ θεοὶ ὁ θεοὶ F
πᾶσι λέγον τῇ ἀναρχῳ φύσει τὰ καλά τε καὶ ἀγαθὰ, καὶ
ὡς ἀληθῶς πρέπον τῇ μεγαλειότητι καὶ θεῶ· καὶ ὅτι
μὲν ἐδιδάχθησαν ἐκεῖνα τοὺς ἀρχὰς ὑπὸ ἔχοντος, ἐῶ
νῦν λέγειν. ὅτι δ' ἐστὶ καλὰ καὶ πρέπον τῇ θεῶ φύ-
σει καὶ μεγαλειότητι, σῴδρα μεμαρτύρηκασι. καὶ γὰρ πυ-
θαγόρας καὶ ἀναξαγόρας καὶ πλάτων, καὶ εἰ μετ' ἐκείνους
ὅπα τῆς στᾶς φιλοσοφοι, καὶ μικρὸν δεῦν ἅπαντες οὕτω
φαίνονται, ᾠκεῖ τὰ θεῶ φύσεως πεφρενικότες. ἀλλ' οἱ
μὲν πρὸς ὀλίγον φιλοσοφοῦντες εἰς πολὺ δόξους
προκατειλημμένοι, τῷ ἀληθεῖ θεῶ δόγματος ἐγενε-
κεῖν οὐκ ἐτόλμησαν. ὁ δ' ἡμέτερος νομοθέτης, ἅτε δὴ τὰ G
ἔργα παρέχων σύμφωνα τοῖς λόγοις, ἃ μόνον τὰς καθ'
αὑτὸν ἔπεισεν, ἀλλὰ καὶ πᾶσι ἐξ ἐκείνων ἀεὶ γιγνομένοις τὰ
ᾠκεῖ θεῶ πίστιν ἐνέφυσεν ἀμεταχίνητον. οὗπον δ' ὅτι κατὰ
τὰ τρόπω τὰ νομοθεσίας πρὸς τὸ χρήσιμον πάντων ἀεὶ
πολὺ διήνεγκεν. οὐ γὰρ μέρος τὰ ἀρετῆς ἐποίησε τὰ εὐσέ-
βειαν, ἀλλὰ ταύτης τὰ μέρη πάλαι σωθεὶς καὶ κατέ-
στησε, λέγω δὴ τῷ δικαιοσύνῃ, τῷ καρτερίαν, τῷ
σωφροσύνῃ, τῷ τὰ πολιτῶν πρὸς ἀλλήλους ἐν
ἅπασι συμφωνίαν. ἅπασαι γὰρ αἱ πράξεις ἐξ ἀμαρτιῶν

A seqvacibus bona voluntate. Ex maximis actibus in ſingulis caſibus uſus eſt. Quapropter recte judicabat, ducem atq; conſultorem ſe Deum habere: & primitus ſibimet ſatisfaciens: quia ſecundum illius voluntatem univerſa gereret atq; tractaret, credidit modis omnibus oportere ut etiam apud plebem hæc opinio permaneret. Nam qui Deum reſpicere ſuam vitam credunt, delinqvere non præſumunt. Hujusmodi quidem noſter B legislator fuit, non magus, non fallax, ſicut derogatores injuſte pronunciant: ſed quales apud Græcos gloriantur fuiſſe Minoem & poſt eum legislatores alios. Namq; quidam eorum leges poſitas a Jove dicebant: alii vero eas in Apollinem & vaticinium Delphicum referebant, ſive pro veritate hoc credentes, ſeu facile perſvadendum judicantes populo. Qui vero præcipuas leges inſtituerint, vel qui juſtiſſime de Dei fide cognoverint, licet hoc ex ipſis legibus facta comparatione conſpicere. Jam enim de ipſis tempus eſt diſputandi. Igitur infinitæ quidem particulatim gentium atq; legum apud cunctos homines differentiæ ſunt. Alii ſiquidem monarchis, alii vero populo poteſtatem reipublicæ commiſêre. Noſter vero legislator nihil horum intendens, veluti C ſi quis hoc dicendo menſuram tranſcendat verbi, divinam rempublicam declaravit: Deo principaliter converſationem noſtram atq; poteſtatē excellenter aſſignans, & ſatisfaciens eum cunctos inſpicere, tanqvam cauſam bonorum omnium univerſis hominibus exiſtentem: & quæcunqve D contingit eos in anguſtiis ſupplicaſſe, illius non latuiſſe voluntatem, neq; quicquam eorum quæ geſsêre, vel ſi quid aliquis apud ſemetipſum potuit cogitare. Unum vero eum eſſe monſtravit, & ingenitum, immutabilem per tempus, æternum, & omni ſpecie mortali pulchritudine differentē, & ipſum nobis notum: qualis autem ſit ſecundum ſubſtantiam, prorſus ignotum. Hæc itaq; de Deo ſapuerunt prudentiſſimi Græcorum: qui quidē quod eruditi ſint, illo utiq; ſciendi præbente principia, nunc dicere prætermitto: quod autem E hæc optima & congrua Dei naturæ atq; magnificentiæ ſint, valde teſtantur. Pythagoras enim, & Anaxagoras, & Plato, & poſt illos philoſophi Stoici, & pene cuncti, videntur de divina ſapuiſſe natura. Sed hi quidem ad breve philoſophantes, populo ſuperſtitionum opinionibus jam præoccupato veritatem dogmatis proferre timuēre. Noſter vero legislator opera præbens conſona F verbis ſuis, non ſolum his qui cum eo erant ſatisfecit, ſed etiam qui ex illis ſemper erant naſcituri, hoc immutabiliter inſpiravit: & cauſam legislationis ad utilitatis modum ſemper adduxit. Non enim partem virtutis Dei culturam dixit, ſed hujus partes alias eſſe perſpexit atqve conſtituit: hoc eſt fortitudinem, juſtitiam, & mutuam in omnibus civium concordiam. Cunctæ namqve actiones & ſtudia,

πόλ῾ ἔχειν τὴν εὐσέβειαν, ϲ γνωσικῶν ἀκούσει ἂν τις καὶ τ οἰκετῶν. ὅθεν δὴ ϲ τὸ προφερόμενον ἡμῖν ὑπό τινων ἔγκλημα, τί ἡ μὴ καινῶν εὑρετὰς ἔργων ἢ λόγων ἀνδρίας ὠθροίζειν, ἐντεῦθεν συμβέβηκεν. οἱ μὲν γὰρ ἄλλει τὸ μηδενὶ τ πατρίων ἐμμένειν, καλὸν εἶναι νομίζοντ, καὶ τοῖς μάλιϲτα τολμῶϲι παυτὶ προβαίνειν σοφίας δόκιμα μαρτυρεῖϲθαι. ἡμεῖς δ᾽ τἀναντίον μίαν εἶναι καὶ φρόνηϲιν καὶ ἀρετὴν ϰατάληψιν, τὸ μηδὲν ὅλως ϰαινοπρεπὲϲ μήτε πρᾶξαι μήτε διανοηθῆναι τοῖς ἐξ ἀρχῆϲ νομοθετήϲαϲιν. ἐπεὶ εἰκότως ἂν εἴη τιμιώτερον ϰαὶ κάλλιϲτε πεφῆναι τ νόμον. τὸ γὰρ μὴ δεῖν ἔχοντα τ πρόϲω, οἷ πεῖραι δεόμενα διορθώϲεως ἐλέγχουϲιν. ἡμῖν δ᾽ τοῖς πεφυϲῆϲθαι ἐξ ἀρχῆϲ πεῖϲθαι τ νόμοις ϰ θεὸν βέλτιϲτον, ὐδ᾽ εὐϲεβὲϲ ἢ ἐπ ὀρθ φυλάξαι. τὸ γὰρ αὐτὸ τοῖϲ ἂν μετακινήϲειεν, ἢ τὶ ϰάλλιον ἐξεύροι, ἢ τὶ παρ᾽ ἑτέροις ὡϲ ἄμεινον ἐξενέγκοι; ἆρα γε τὸν ὅλῳ ϰαπνὸν δ πλειτύματ῾; ϰ τὶϲ ἢ ϰαλλίων ἢ δικαιοτέρα ψυχὴ, τ θεὸν μὲν ἡγεμόνα τ ὅλων πεποιημένη; τοῖϲ ἱερεῦϲι δ᾽ ἡ ϰοινὴ μὲν τε μέγιϲτε διοικεῖν ὀλίγοϲ ἐπιτρεπτὸν, παρ᾽ πάντων δ᾽ ἱερεῖϲ πάλαι αὖ πεπιϲτευμένοις τὴν τ ἄλλων ἱερέων ἡγεμονίαν. ὃϲ ἀϰ᾽ πάλαι, ὐδέ πω ἄλλως πρέχοντες αὑτ῀ μᾶϲιϲ πολιτικὴϲ, πρῶτον ἐν τοῖϲ ὁ νομοθέτηϲ ὀπὶ τῷ τιμᾶν ἔταξεν. ἀλλ᾽ ἐπεὶ τ μετ᾽ αὐτὸ πᾶϲι τοῖϲ ϰαὶ σωφροσύνη τ ἄλλων διέφερεν, τούτοις τῷ θεῷ τ δεῖν μάλιϲτ᾽ προσπάθειαν ἐνέϲπειϲεν. τούτοις δ᾽ ἐν τῷ θεῷ ὁ νόμ ϰ τ ἄλλων ὀπαδῶν ἀϰριβὴϲ ἐπιμέλεια ϰαὶ γὰρ ἐπὶ πᾶϲι πάντων ϰαὶ δικαιοῖ τ ἀμφιϲβητουμένων, ϰαὶ ϰολάζειν τ ϰατεγνωϲμένοις οἱ ἱερεῖϲ ἐπέϲχηϲαν. τὶϲ ἂν οὖν ἀρχὴ ἡγεμὼν παύϲειε᾽ ἂν; τὶϲ ἢ θεῷ πιμὴ μᾶλλον ἁρμόϲειε; παντὸϲ μὲν δ᾽ πλήθουϲ ϰατεϲϰευαϲμένου πρὸϲ τοῖϲ εὐσέβειαν, ἐξαίρετον ἢ τοῖϲ ὀπιμέλειαν τ ἱερέων πεπιϲτευμένοις, ὥϲπερ ἢ πλάϲτης τῶν ὅλης πολιτείας οἰκονομουμένης. ἃ γὰρ ὀλίγων ἡμερῶν δρόμῳ μὲν ὀπιπηδεύοντες ἀλλοφύλοι φυλάττειν εὖ δοϰιμάϲαντ μυρίοι ναοὶ ϰαὶ πλεταὶ ϲυνεμάζοντεϲ, μᾶ πλλῆϲ ἡδονῆϲ ϰαὶ γνώμης ἀμεταπτώτου φυλάττομεν ἡμᾶϲ δι᾽ ἅ παντὸϲ αἰῶν῀. τίνες οὖν εἰϲὶν οἱ παρὰ ϰρήϲεως ϰαὶ ἀπαρεύϲεως ἄπαλαί τι ϰαὶ γνώμοι. πρώτη δὴ γίνεται πεῖ θεῖ, λέγουϲα, ὁ θεὸϲ ἔχει τὰ πάντα παντελῆϲ ϰαὶ ϰαλά῀. αὐτὸϲ αὐτῷ ϰαὶ πᾶϲιν αὐτάρϰηϲ, ἀρχὴ ϰαὶ μέϲα ϰαὶ πλ῀. ὅτ῀ τ πάντων ἔργων μὲν ϰαὶ χάριν ἐνεργήτιϰ ϰαὶ παντὸϲ ὑπουργῶ φανερώτατ῀, μορφήν τι ϰαὶ μέγεθ῀ ἡμῖν ἀφανὲϲ. πᾶϲι μὲν γὰρ ὕλη πρὸϲ ἐϰεῖνα τῶν τότε ἀλλότριοϲ῀, ϰἂν ἡ παλυτελὴϲ, ἄ μιϲ ἐϲὶ πρὸϲ τὸν ϲϰένα δόξαν, ϰ πᾶϲα τέχνη πρὸϲ μιμήϲεως ὑπόνοιαν ἄτεχν῀. ὁρᾶν ὅμοιον ὅτ῀ ὑπνοῦμεν, ὅτ῀ ἐϰάζειν ἐϲὶν ὅτιον. ἑρμᾶ βλέπομεν αὐτ῀, φῶϲ, οὐρανὸν, γῆν, ἥλιον ϰ ϲελήνην, πόντον, μέϲα ϰαὶ θάλαϲϲαν, ζώων ἡρέτϲ, ϰαρπῶν ἀναδόϲεις. ταῦτα γὰρ ἐπίϲταν ὁ χερσὶν, ὧδε πόνοις, ὧδε πόνων σπερμάτων ὑπόθεϲιϲ ἀλλ᾽ αὐτ῀ ϰαλὰ θελήϲαντοϲ, ϰαθὼϲ ἐβούλήθη εὐθὺϲ ἐγένετο. τοῦτο δὲ πάντα ἀνελυθῆν, ϰαὶ ἠφανιϲμένων αὖτ῀ ἀνύπαρτες ἀρετῆ. πρέπ῀ δὲ θεῦ θεᾶϲθαι ὅτ῀ ὁπώπατ῀. εἰϲ ναὸϲ ὁ θεῦ. φίλον δὲ ἀεὶ παντὶ τὸ ὅμοιον. ϰοινὸϲ ὁ ϰόϲμ῀ ἁπάντων, ϰοινῶ

ad terminum divinæ pietatis adduci, a mulieribus noſtris & a ſervis quilibet audient. Pro qua re illatas nobis calumnias a quibusdam, cur non exhibeamus viros inventores novorum operum ſeu verborum, contigit oriri. Alii ſiquidem in nulla re paterna perdurare optimum eſſe putant, & præcipue transgreſſoribus ſapientiæ robur aſſignant. Nos autem e diverſo, unam eſſe prudentiam atq; virtutem exiſtimamus, nihil penito vel facere, vel cogitare contrarium his quæ antiquitus ſancita noſcuntur: quod ſcilicet indicium legis eſt optimo fœdere conſtitutæ. nam ea quæ nunc non habent modum, experimento ſæpe corrupta redarguuntur. Apud nos autem, qui credimus ab initio poſitam legem divina voluntate, nihil aliud pium eſt, quam hanc ſub integritate reſervare. Quis etenim ejus quicquam movere poteſt, aut quid melius adinvenit? vel quis ab aliis tanquam præcellentius ad ſtatum reipub. noſtræ aliquid transferre poteſt? aut quæ poterit eſſe melior atqve juſtior, quam ea quæ Deum quidem principem omnium eſſe confirmat? ſacerdotibus autem in communi quidem res præcipuas diſpenſare permittit: ſummo vero pontifici aliorum ſacerdotum principatum competenter injungit. quos utiq; non divitiis, neqve aliis quibusdam ſpontaneis aviditatibus præcellentes legislator ad culmen hujus honoris inſtituit. Sed quicunq; ſapientia vel temperantia aliis præſtare noſcuntur, eis præcipue culturam divinæ placationis injunxit. Apud hos igitur, & legis & aliorum ſtudiorum integra diligentia cuſtoditur. Contemplatores enim omnium atq; judices contentionum, & punitores culpabilium ſacerdotes eſſe decreti ſunt. Quis ergo principatus? quod regnum erit hoc ſanctius? vel qui honor Deo potius cooptabitur? cum omnis quidem populus ſit præparatus, ad pietatem, ſumma vero diligentia ſacerdotibus ſit indicta: & velut qvædam feſtivitas gubernetur univerſa reſpub. Cum enim myſteria ſua numero paucorum dierum, alienigenæ cuſtodire neqveant, ea videlicet ſacrificia nominantes, nos cum multa delectatione, & immutabili voluntate ſolennitatis opus per omne ſervamus ævum. Qvæ igitur ſunt præcepta vel interdicta ſimplicia, ſive nota dicamus. Primum quidem de Deo eſt, dicens: Deus habet omnia, perfectus, beatiſſimus, ipſe ſibi cunctisq; ſufficiens, principium & medium & terminus: inter omnia operibus quidem & muneribus clarus, & omni re manifeſtior: forma vero & magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis namq; materies comparata ad hujus imaginem, licet ſit preciosa, tamen pro nullo eſt, cunctaq; ars ad illius imitationis inventum, extra artem eſſe cognoſcitur: nihil ſimile neq; videmus, neq; poſſumus ſuſpicari, neq; conjicere. Sanctum eſt, videmus ejus opera, lumen, cælum, terram, Solem, Lunam, flumina, mare, animalium nationes, proventus fructuum: hæc Deus fecit, non manibus neqve laboribus, neqve qvibusdam indiguit ſibi cooperantibus. ſed ipſo vidente bona repente facta ſunt. Hunc homines convenit univerſos ſeqvi, eumqve placare exercitatione virtutis. Modus enim divinæ placationis iſte ſanctiſſimus eſt. Unum templum unius Dei commune

omnium communis Dei cunctorum. Gratum namq; semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. præcedit vero istos primus secundum genus: qui ante alios sacerdotes sacrificabit Deo, custodiet leges, de dubiis judicabit, & puniet lege convictos. Huic quisquis non obedit, supplicio subjacebit, tanquam qui in ipsum Deum impie gesserit. Hostias immolat, non ad crapulam nostram vel ebrietatem attinentes. hæc enim non placent Deo: quæ res occasio potius injuriarum simul & expensarū est. Deus enim temperatos, ordinatosq; & boni generis diligit: & ut præcipue sacrificantes caste vivamus. In sacrificiis autem pro communi salute primum oportet orare, deinde singulos pro semetipsis, quoniam omnes socii sumus. Et qui hoc consortium suæ vitæ præponit, maxime Deo gratus est. Supplicatio vero fit ad Deum votis ac precibus, non ut bona præstet: hæc enim ipse sponte contulit universis, & in medio deposuit: sed ut hæc suscipere valeamus, suscipientesque servemus. Purificationes quoque in sacrificiis lex decrevit, a cubili, a lecto, a congressu uxorio, & alia multa, quæ conscribere longissimum est. Hujusmodi ergo de Deo, & ejus placatione sermo est, ipse autem simul etiam lex est. Quid autem de nuptiis? Solam novit lex permixtionem naturalem cum conjuge, si semen filiorum causa procreandorum agatur. Masculorum vero cum masculis valde judicavit inimicas: & tentantes talia morte decrevit dignos. Nubere vero jubet, non respicientes ad dotem, neq; violenter arripere, sed neq; dolo vel fallacia svadere. Dispensationem vero potius fieri per eum, cujus noscitur esse potestatis, & per cognationem opportunam. Mulier autem inferior, inquit, est viro per omnia. Obedit igitur non ad injuriam, sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim viro potestatem dedit. Cum hac ergo coire decet maritum solummodo. alterius vero experientiam habere nequissimum. Si quis autem hoc egerit, declinatio nulla mortis. neqve si fecerit vim virgini alteri desponsatæ: neq; si svaserit nuptæ, aut filios nutrienti. quæ omnia lex præcepit. universis autem mulieribus interdixit vel celare quod natum est, vel alia machinatione corrumpere filios. Infanticida enim esset animas demoliens, & genus imminuens. Igitur si quis ad concubitum, corruptionemq; transierit, immundus est. Oportet autem etiam post legalem commixtionem viri, mulieres lavari. Hoc enim partem animæ pollucre judicavit: inflata namq; corporibus vulneratur. Dumqve hoc fit, aquam propter purificationis causam talibus imperavit. Sed neqve in filiorum nativitatibus concessit epulationes aggregari, & fieri occasiones ebrietatis: sed temperatum esse repente principium. Jussitqve literis erudiri propter leges, & nosse progenitorum actiones, ut actus imitentur, & cum legibus

A θεῖ ἁπάντων, ὅτι πρεπόδιον μὲν ἀεὶ πάντες οἱ ἱερεῖς. ἡγεῖται δ' τούτων ὁ πρῶτος ἀεὶ κ' γένους. ὅτος μὲν πρὸ τ ἄλλων ἱερέων θύσει τῷ θεῷ, φυλάξει τὰς νόμους, δικάσει περὶ τ ἀμφισβητουμένων. κολάσει τὰς ἐλεγχθέντας ἀπ' ἀδικῳ. ὁ δὲ μὴ τούτῳ πειθόμενος, ὑφέξει δίκας. ὡς εἰς τ θεὸν αὐτὸν ἀσεβῶν. θυσίαν τὰς θυσίας, οὐκ εἰς πλήρωσιν ἑαυτῶν καὶ μέθην, ἀσέλγειαν γὰρ θεῷ παιδὸς καὶ περιφασις ἂν ὕβρεως γένοιτο καὶ πλυτίλειας. ἀλλὰ σώφρονας, δίκαιους, ὁσίους. B ὅπως ὑμᾶς μάλιστα θύοντες σωφρονῶμεν ἐπὶ ταῖς θυσίαις, ὥσπερ ἐπὶ τῆς κοινῆς εὐχῆς δεόμεθα πρῶτον σωτηρίας, εἶθ' ὥσπερ ἑαυτῶν ἕνεκα κοινωνίας γεγενήμεθα καὶ παύτῃ ὁ σπουδαῖος καθ' αὑτὸν βίος, μάλιστα τοῦ θεοῦ κεχαρισμένος. προσκλήσεις δὲ περὶ τ θεὸν ἔστω λόγῳ τ εὐχῆς καὶ δεήσεως. ἐχ ὅπως δῶ τἀγαθὰ, δέδωκε γὰρ αὐτὸς ἑκάστοις, καὶ πᾶσιν εἰς μέσον κατέθηκε. ἀλλ' ὅπως δεχθῶμεν δυνάμεθα, C καθάπερ νόμος φυλαττόμενοι. ἁγνίας ἐπὶ τ θυσίας διέρηκεν ὁ νόμος, ἀπὸ κοίτης, ἀπὸ λέχους, ἀπὸ κοινωνίας τῆς πρὸς γυναῖκα, καὶ πολλῶν ἄλλων, ἃ μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. παιδοποιΐα μὲν ὁ περὶ θεῶν καὶ τῆς σκευῆς θεραπείας λόγος ἡμῖν ἐστιν. ὁ δ' αὖτος ἅμα καὶ νόμος. τίνες δ' οἱ περὶ γάμων; μίξιν μόνῳ οἶδεν ὁ νόμος κατὰ φύσιν τῇ πρὸς γυναῖκα, καὶ παύτῃ τὴν μέλλοι τέκνων ἕνεκα γίνεσθαι. τῷ δὲ πρὸς ἄρρενας ἐσύγκε, καὶ θανάτου τὴν πτῶσιν ὑπέχειν ἔδοξεν. γαμεῖν δὲ D κελεύει, μὴ παροῖκι πρόσοχλος, μηδὲ βιαίως ἁρπαγάς, μηδ' ἂν δόλῳ καὶ ἀπάτῃ πείσωμεν, ἀλλὰ μνηστεύειν πρῶτα καὶ δούναι κύριε, καὶ μὴ συγχύσαι τὴν ὑπάνδρου. γυνὴ δὲ χήρου φησὶν ἀνόρος εἰς τὰ πάντα, καὶ ἡ πενθερὰ αὐτῆ ὡσπερ ἀγαθοπαῖδι γυναικὸς. παρακελεύεται ὑπακούειν, μὴ πρὸς ὕβριν παύτῃ ἠγμένῃ, ἀλλ' ἵν' ἄρχηται. θεὸς γὰρ ἀνδρὶ τὸ κράτος ἔδωκε. παύτῃ σωφρονίζει δὲ τ ζημίαν τῷ μόνον. τὸ δὲ τ ἄλλα πρὰν ἀνόσιον. εἰ δέ τις ἅπερ πάσχειν, εὑρεμία θανάτου προφάσιος, ὅτ' E εἰ βιάσαιτο παρθένον ἑτέρου πρεσβυτέρου ἁρπάσας, ὅτ' εἰ πείσθη γαμουμένῃ, ἢ πενθερὸς φῦσαν. ἃ πάντα πρόσταξεν ὁ νόμος, γυναικὶν ἀπέπεμψεν, μήτ' ἀμφιβάλλειν ποτὲ ἐν τινὶ αὐτῆς, μήτε διαφθεῖρειν. ἀλλα μηχανῇ τινι πρὸς πόσιν αὐτό. πένεκτον δὲ ἂν ἔπ ψυχλεῖν ἀφανίζεσθαι, καὶ τὸ γένος ἐλαττοῦσθαι. τεκαρεῖν δέ τις ἐπὶ λέχους ἢ φθορὰν παρέλθοι, καθαρὸς εἶναι δύναται. ἢ γὰρ μὴ τῶν νομίμων σωφρόνων ἀνόρες καὶ γυναικὸς F ἀπολέσασθαι κελεύει ὁ νόμος. ψυχῆς πρὸ καὶ σώματος ἔγνωσ μολυσμὸς, ὡς πρὸς ἄλλου χώραν ἀναβαλόντων. ἐπὶ δὲ μὲν θυομένῳ σώματα κάνθαπτεῖ ἡ ψυχὴ, ἐπὶ τούτων αὖ πάλιν ὡς θανάτῳ ἀλλοτρίῳ. δεῖ ὅπερ ἀγνείας ὑπάρχειν τοῖς πιστοῖς προσήκειν. ἀ μὲν οὖν ἐπὶ ταῖς τῶν παίδων γενέσεσιν ἐπέτρεπεν, εὐωχίας συνάγειν, καὶ περιφάσεις πλειόνων μέθης, ἀλλὰ σώφρονα τὴν ἀρχὴν εὐθύς. καὶ γράμματα παιδεύειν σκέλλοσε, ἐπεὶ τοὺς νόμους ἀναγράπτους, καὶ τῶν προγόνων πράξεις ὑπίσασθαι. τὰς μὲν ἵνα μιμῶνται, τοῖς δ' ἵνα σωτηρεφόμενοι, μήτε σφαλῶσιν, μήτε σκῆψιν ἀγνοίας ἔχωσι. τῆς δ' εἰς τοὺς τετελευτηκότας προσωπείσεν ὁσίας, ἔτι πολυτελείας ἐπιφανοῦς, οὔτε καταστκαῖς μνημείων ὑπερφανῶν. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπὶ τὴν κηδείαν προσήκαγε τοῖς οἰκείοις ὑπιτελεῖν.

πᾶσι

educati, neqve transgrediantur, neqve cogitationem ignorationis habere judicentur. Prospexit autem etiam funeribus mortuorum, ut neqve sumptuosæ ad sepeliendum celebrentur exeqviæ, neq; insignium fabrica sepulchrorum. sed necessaria quidem circa elationem funeris imperavit domesticos adimple-

πᾶσι τοῖς θείοις φιλοδίκως πως, καὶ σωφρόνως καὶ σωφρονιστικῶς ἐπιτήδευμα νομιμον. καθαίρεσθαι δὲ κελεύει καὶ τοὺς οἰκείους ἐπὶ κήδει, ἵνα τὸ μεπλησθαι δοκῇ αὐτοὺς καθαροὺς εἶναι. τὸν δὲ φόνον ἑρμοσαμένῳ δὲ ἢ ἑκὼν ἢ ἄκων, καθ' ὁτιοῦν τρόπον ἀπεπράξατο ἂν οἰκοδίκημα. γονέων τιμὴν μὲν τιθεὶς μετὰ τὸν θεὸν δόξαν ἐπάγει· καὶ τὸ σὺν ἀμελείᾳ μὲν τῶν παρ' αὐτοῦ χαρίτων, ἀλλ' εἰς ὁποιονοῦν σκληρότητα, λιθασθῆναι μὲν ἀπαγορεύει κελεύει. καὶ παντὸς δὲ πρεσβυτέρου τιμὰν ἔχειν τοὺς νέους, ἐπὶ πρεσβύτατον ὁ νόμος. καθὲν ἐᾶ τοὺς φίλους· ἃ γὰρ ἀναγκαῖα φιλίαν ἐστὶ τιθεὶ μὴ πάντα πρεσβεύσαι. κἂν συμβῇ δέ τις ἔχθρα, τι δοτέον ὠφελείᾳ κεκώλυκεν. δικαίως εἰ δῶρα τοῖς λαοῖς, φάναι δὲ ἡ ζημία, πλειόνων βουλῶν ἐστιν ὑπεύθυνος. ὁ μὴ κατὰ τὴν σὺν ἀνεμέτρησε τὰ ἄλλοτρια· οὐκ ἀφ' ἑνὸς. δαιμόνιος πᾶσιν ἀνὴρ ἐλήφθη. ταῦτα καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὅμοια τιθεὶ τοὺς ἀλλήλους ἡμῶν σωφρονιστικῶς ἐφρόντισεν ὁ νομοθέτης ἀξίων ἰδεῖν. φασὶ γὰρ ἄρχειν πάντων τοιοῦτον ἡμῶν, ὅτου μήτε τὰ οἰκεῖα διαθρεῖν, μήτε φθονήσειν τοῖς μετέχειν τῶν ἡμετέρων πεφυκόσιν. ὅσοι ὧν θέλουσιν αὐτοὺς ἡμῖν οἰκείους ζῆν, ἐπὶ τοῦτοις δέχεσθαι φιλοφρόνως. ἃ γὰρ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ προσαιρέσει βίᾳ, ὁμιλίαν εἶναι τῶν δικαίων. τοὺς δὲ οὐκ παρέργως προσιόντας ἀναμίγνυσθαι τοῖς σωφθέντας οὐκ ἠνάγκασεν· πάλιν δὲ προσήκειν, ὧν ἐστιν ἡ μετάδοσις ἀναγκαία, πᾶσι προσέχειν τοῖς δεομένοις, πῦρ, ὕδωρ, τροφὴν· οὐδὲ φθονεῖν, ἀπόβλητον μὴ θεῖσιν. ὁπλικὴν δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς πολεμίους ἄνευ κρηδέμνων· οὐδὲ γὰρ ἐᾶ τὴν γῆν αὐτῶν προπολεῖν, οὐδὲ κεῖσθαι ἡμέρᾳ δένδρα συγκεχωρηκεν, ἀλλὰ καὶ σκυλεύειν ἀπέτρεψε τοὺς ἐν μάχῃ πεσόντας, ἢ τὰ αἰχμαλώτων πρόσωπα, ἕπερ αὖπαν ὕβρεις αἰσχύνῃ, μᾶλλον δὲ γυναικῶν. οὕτω δὲ πρόνοιαν ἠμέρωσε τὸ φιλανθρώπων διδάσκειν ἡμᾶς ἐπαίδευσεν, ὡς οὐδὲ τὰ ἀλόγων ζώων ὠλιγώρησεν. ἀλλὰ μόνον ὧν ἐφῆκεν τούτων χρῆσθαι τιθεὶ νενομισμένοις πᾶσιν, τιθεὶ δὲ ἕπεσθαι σκώλυσεν. ὅσα δὲ ὡς ἱκέτευσιν πρὸς φύσιν πᾶσι οἰκείως, ἀπέπεμψεν ἀνελᾶν, καθὲ νεοσσοὺς ἐπέσθαι τοὺς γονέας μετὰ σωφρόνων. φείδεσθαι δὲ κελεύει, κἂν ἡ πολέμια τὰ πρὸς ἀλλήλους ζῶων καὶ μὴ φονευτά. οὕτω πανταχόθεν τὰ πρὸς ὁπωσοῦν ἀθεσιμότατα, διδασκαλικῶς μὲν τοῖς σωφρονοῦσιν χρῆσθαι νόμοις, τοὺς δὲ αὖ τὸ σωφρονίσαντος πειρωμένους πολλοὺς ἀνοσιουργεῖν ἐᾶ τὸ ζῆν, ἂν μοιχεύῃ τις, ἂν βιάσῃ) κἀκεῖνο, ἂν ἄρσενι πλημμελήσῃ πάσαν πρόφασιν, ἂν ἀποκτείνῃ πλὴν πατρὸς ἐπιθείς. ἐστὶ δὲ ὅπου δόλοις ὁμοίως ἐστὶν ἀποθνήσκειν, ἀλλὰ καὶ πρὸς μίσους ἐστὶν καὶ ἐρᾶν πρόφασιν ἀδίκου καὶ δόλου γενομένης, καὶ ὑφέλητο ἐς ἀλλότριον, κἂν ὁ μὴ κατέβηκεν ἀέλη). πάντων ἐπὶ κολάσεις, ἢ οὐκ ἄλλη παρ' ἑτέρους, ἀλλ' ὅπου τι μεῖζον. τοῖς μὲν γὰρ γονεῦσι ἀδικίας, ἢ τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας, καὶ μελλήσῃ τις εὐθέως ἀπολλυτω. τοῖς μὲν τοι τὰς νόμους πάντα πράττουσι, τὸ γένος ἐστὶν σὺν ἀργυρῷ, καθὲ χρυσῷ, re: omnibus autem viventibus legitimum esse constituit, ut aliquo moriente & concurrant, & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem jubet etiam domesticos funere celebrato: ut longe procul sint, quasi videantur mundi esse. Cum autem aliquis fecerit homicidium vel sponte, vel invitus, ne horum quidem pœnam tacuit. Parentum honorem post Deum esse constituit: & qui non repensat eorum gratiæ, sed in qualibet parte contristat, præcepit esse lapidandum. Jubet etiam senioribus honorem juvenes exhibere, quoniam cunctis senior Deus est. Nihil permittit celandum apud amicos: non enim amicitiæ sunt apud eum cui omnia non creduntur. & licet aliquæ inimicitiæ proveniant, prodi tamen arcana prohibuit. Si quis autem arbiter munus acceperit, morte mulctatur, despiciens quod justum est, & auxilium reis offerens. Quod quisquam non posuit non auferat: & aliena non tangat: mutuans non accipiat usuras. Hæc, & his multa similia, communionem continent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habenda docuerit legislator, referri dignum est, videbitur enim omnibus optime prospexisse eum, illo ita sentiente, neq; propria corrumpamus, neq; participari rebus nostris volentibus invideamus. Quicunq; enim volunt sub nostra conversari lege, accedentes ad eam cum munificentia suscipit, non genere solummodo, sed etiam voluntate vitæ putans esse consortium. Eos autem qui obiter adveniunt, misceri solennitatibus noluit: alia tamen exhibenda constituit. Idem omnibus præbendum, ignem, aqvam, cibum: iter offendere, non spernere aliqvem insepultum. Mitissime etiam circa hostes quæ sunt agenda sancivit, ut neq; terra eorum exuratur: neq; arbores fertiles incidantur. Sed etiam spoliari eos qui in bello cecidêre, interdixit. & captivis prospexit, quatenus eorum amoveatur injuria, & maxime fœminarum. Sic eximie nos manſvetudinē atq; clementiam studuit edocere, ut etiam de animalibus irrationalibus non taceret: sed horum tantummodo utilitatem legimam concedens, ab omni nos alia causa prohibuit. Quæcunqve enim veluti domestica oriuntur in ædibus, hæc interdixit occidi: sed neqve parentes deniqve præcepit una cum pullis auferri. Et licet hostilia sint animalia laborum socia, eis tamen parcendū esse sancivit. Sic undiq; ea quæ ad manſvetudinem pertinent observavit: doctrinalibus quidē, sicuti prædictum est, legibus utens & alias rursus contra transgressores causa punitionis sine excusatione defigens. Mulcta namq; in plurimis casibus transgredientium, mors est. Si adulterium commiserit aliquis, si vim puellæ fecerit. Si masculi turpe tentamentum præsumpserit, aut patiatur sustinere tentatus. Similiter autem est lex inevitabilis & in servis, sed etiam de mensuris, vel si qvis de ponderibus dolum fuerit operatus, & de injusta venditione: ac fraude si qvis vel detraxerit alienam rem, aut qvod non posuit abstulerit, cohibendi hi sunt vindicta, non qvali apud alios, sed valde majori. de injuria vero parentum, vel impietate qvæ sit in Deum, si vel tentet hoc aliqvis, mox perimit. At his qvi secundum legem universa faciunt, præmium tribuitur, non aurum, non argentum,

DES. ERASMUS ROTERODAMUS INTEGERRIMO DOCTISSIMOQVE PATRI HELIÆ MARCÆO MACHEBÆTANO, HONORATISSIMI MACHABÆORUM COLLEGII MODERATORI, S. D.

NIUS dieculæ opellam tibi non gravate dicavi, pater integerrime, recognito, & quoad licuit, emendato Joſephi libello de ſeptem fratrum Machabæorum, fortiſſimæq; matris martyrio. Atque utinam cumulatius tuo voto ſatisfacere potuiſſem. Nunc quoniam Græcus codex ad manum non erat, e Latinis Græca conjectans, mutavi nonnulla, ſed non admodum multa. Non falſo de ſe prædicat Joſephus, ſeſe in Græcanici ſermonis facultate usque ad eloquentiæ miraculum proceſſiſſe, quod ſane vel ex hoc libello perſpicuum erat, in quo vir ille ſingularem quandam orationis tum vim tum copiam declaravit, ut pulcherrimum facinus dictionis ornamentis æquaſſe videatur. Proinde divus Hieronymus hoc opuſculum peculiari elogio, valde elegans, Suidas ἐυάρεστον πάνυ vocat. Ex utroque titulum corruptum reſtituimus περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, id eſt, de imperatrice ratione: quod hæc ſit hujus narrationis ſumma, rationem nihil in homine non præſtare, ſi dominetur cupiditatibus. Extat argumentum hoc in libris Machabæorum, quos Hebræi licet non recipiant in canonem, inter ſacros tamen habent. Equidem iſti collegio multis aliis quoque nominibus celebri, tamen hoc præcipue gratulor, quod illi tam inſigni theſauro locupletari contigit. Quin magis univerſæ Coloniæ Agrippinæ magnopere cenſeo gratulandum, urbi tot modis felici, verum haud alio titulo feliciori, quam quod una tam multa, tamq; eximia pietatis pignora gremio ſuo complectitur: felicior etiam futura, ſi quorum ſervat reliquias, eorum virtutes exprimat: & quorum poſſidet corpora, ab horum moribus non ſit aliena: nimirum ſi trium regum pietatem, ſynceritate religionis imitetur: ſi undecim millium virginum martyrio dignam puritatem, vitæ ſobrietate æmuletur: ſi fortiſſimos adoleſcentes Machabæos, & invicti pectoris viraginem, animi infracti conſtantiam referat. Atqve hanc ſane meliorem felicitatis ſuæ portionem ipſa ſibi vel largiri poteſt, vel conduplicare. Tu perge, quod facis, in martyrum illuſtranda gloria, ſimul & virtutis exemplar efficere commendatius, & urbis veſtræ famam illuſtriorem auguſtioremqve reddere. Bene Vale.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΕΙΣ ΜΑΚΚΑΒΑΙΟΥΣ ΛΟΓΟΣ, Η ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΛΟΓΙΣΜΟΥ.

FLAVII JOSEPHI DE MACHABÆIS, SIVE DE IMPERIO RATIONIS LIBELLUS, A DES. ERASMO ROT. IN SERMONEM LATINUM ad verbum translatus.

MAchabæorum agones admiratione dignissimos non oratorio sermone, sed nostro potius eloqvio, ad exhortationem nostræ prosapiæ, Polybio Megalopolita id flagitante, tradere volui. Necesse est autem nobis in his rationem humanam paucis explicare, & passionem ipsam deliberandi assignare sententiæ. Nam qvi ad tolerandam omnem pro Dei gloria injuriam semel dicavit animum, is martyrium mihi videtur implesse. Summi ergo meriti est, semel fixisse sententiam, atqve ideo ut dixi, ratio principatum obtinet passionis: & si fors perpetiendi deneget facultatem, pertulit tamen cuncta, qvæ voluit pati. Quicunqve igitur renunciare sæculo volet, contentus præmiis cælestibus, primum debet consilium sobrietatis intrare, & exclusa inde radicitus gula, vel qvæ est illi comes lascivia, cunctisqve aliis id genus vitiis, quæ mentem occupare solent, virtutis apicem conscendat, præliaturus contra corporales postmodum labes, dolorem pariter & timorem: qvorum unum antequam incipias alterum necesse est esse cum cæperis. Timorem enim ante excipis, quam ad illud veneris qvod timebas: dolorem vero, cum ad id qvod verebaris, adveneris. Multa in hac re exempla sunt fortium militum Dei, quæ singula forte differerem, nisi mihi uniusuteri ornamenta sufficerent: qvos fœcundus sanctæ matris partus, non eodem tempore, sed eadem mente progenuit. Primum itaqve eorum passionis autorem Eleazarum non silebo, deinde quas inter alia tormentorum genera mater ipsa pœnas pertulerit, non omittam: quamvis inter illos qvis in passione primus, qvisve postremus sit, sit expectanda sententia. Communiter ergo

A Φιλοσοφώτατον λόγον ὑπισχνοῦμαι μέλλων ἐρεῖν αἰπόβατος εἰς τὰ παθῶν ὁ δόσεως λογισμὸς, συμβουλεύσαιμι ἂν ὑμῖν ἐρθῶς, ὅπως πεισίχπι πεφύμως τῇ Φιλοσοφίᾳ. Ἐχὶ ἀναγκαῖον εἰς ὑπισήμιον παντὶ ὁ λόγος, ἐ ἄλλως τ μεγίστης ἀρετῆς, λέγω δὴ φρονήσεως πρεσχέπαγον, ἡ ἀρχὰ τ σωφρουσυνης κωλυλικῶν παθῶν ὁ λογισμὸς φαίνεπαι ὑπικρατῶν χαρισμαερχίας τι καὶ

B ὑπομονίας, ἀλλὰ χ τ δικαιοσυνης ἐμπρδιστικὸν παθῶν κυρίευσιν ἀναφαίνη, οἱον κακοηθείας, ἐ τ ἀνδρείας ἐμπρδιστικὸν παθῶν, ὑμᾶς τι κ, φόβε ἐ πάνυ πῶς οὖν ἴσως ἅπαι ἂν τις εἰ τ παθῶν ὁ λογισμὸς κρατῇ, λήθης ἐ ἀργείας ἀ θεατίζῃ. γελοῖον ὑπιχειροῦπης λέγειν. ἀ γὰρ τ αὐτὸ παθῶν ὁ λογισμὸς κρατῇ, ἀλλὰ τ τῆς δικαιοσυνης χ ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης ἐναντίων, καὶ

C τέτων ἐχ ὥσι αὐτὰ καπαλύσαι, ἀλλ' ὥσι αὐτῆς μὴ ἐξαι. πολλαχόθεν μὲν οὖν καὶ ἀλλαχόθεν ἔχοιμι ἂν ὑμῖν ὑπιδεῖξαι, ὅπ αὐπεκρατωρ εἰσι τ παθῶν ὁ λογισμὸς· πλὴν ἢ πλέον ἔτ ὑπαδεῖξαι ὑπὸ τ ἀνδραγαθίας τ ὑπὲρ ἀρετῆς ὑποφυέντων, ἐλεαζάρε τε καὶ τῶν ἑπτὰ ἀδελφῶν, καὶ τῆς τέτων μητρός. ἅπαντες γὰρ ἔτι τὰς εως θανάτε πάνες ὑπερβάντες, ἐπιδείξαντο, ὅπ αὐτοκρατὴς τ παθῶν ὁ λογισμός. τ μὲν οὖν ἀρετῶν

D ἐπεσί μοι ἐπομνῆσαι τὰς κατ' ἐκεῖνον τ καιρὸν ὑπὲρ τῆς καλοκαγαθίας ὑποφυενίσας μ τ μητρ ἀνδρίας, τ ὑμῶν μακαρίσαιμι ἂν. θαυμασθέντες γὰρ ὑ μόνον ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ἐπ' ἀνδρείᾳ ἐ ὑπομονῇ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τ οἰκιοτμῶν, οὕπισι κατίσχυσαν ἀ καπαλυθῶσαι τὸν κ' ἔθνους τυραννίδα, νικήσαντες τ τύραννον τῇ ὑπομονῇ, ὥστε καθαρμὸν ἰδεῖν δι αὐτὸν τὸν πατρίδα. ἀλλὰ καὶ ταῦτ ἐ ζητεμῶμεν αὐτικα δὴ λέγειν ἔχεσαι, δεξαμένω τῆς δοτρέσεως ὥσαπερ ὠφλαμῶν πιεῖν. καὶ ἔτως εἰς τ ἀεὶ αὐτῶν τρέψομεν λόγον, δέξαν

humanus sermo explicare non qveat, sed DEI firmato mentis robore, inter se similes plus mente, quam vultu fragilem hanc judicarunt hujus lucis usuram: nec in seculis blandimentis

δόξαν διδὲς τῷ παντοκράτορι θεῷ. ζητοῦμεν δὴ τίνων, εἰ αὐ- A vel in captanda aliqua vanæ hujus salutis fraude,
τοκράτωρ ἐστὶ τῶν παθῶν ὁ λογισμός. καὶ διακρινοῦμεν τὰ quicquam sibi dulce posuerunt: levis apud illos,
παρ' ἐστὶ λογισμὸς, καὶ τί παρ', καὶ ποσαχῶς παθῶν ἰδέαι, quamvis horridus tortor, moles, catenæ, & quæ-
εἰ καὶ πάντων ἀπλῶς κρατεῖ τούτων ὁ λογισμός. λογισμὸς libet pœnarum acerbitas æstimata ostendebatur.
μὲν τίνων ἐστὶ νοῦς μετὰ ὀρθοῦ λόγου τὴν σοφίας Ut vero ad priora tractatus nostri verba redeamus, excogitata omnia, quæcunq; exquisita judicis crudelitas imperat, se prævisa habere rati sunt. Laudabo itaq; in his fratribus robur animorum qua potero voce: aut ut verius dicam, exponam quam verissime potero (id quod maximam laudem habet) sanctorum virorum pugnam. Et cum blandiri non liceat, historico more progredi, & ad verum ordinem facta redigere compellor. Antequam ergo exordium extinctæ ab ipsis gentilitatis arripiam, de ratione mihi pauca dicenda sunt, in qua asserui maximam persuasionem esse martyrii. Itaq; ut primum voracitate sublata, repudiatisq; multiformibus cibis jejuniis serviamus, ratio facit. Deinde, ut vilis pecuniæ usus habeatur, & parvipendatur tumultus dignitatum, ejus etiam bonæ rationis assertio est: ut resistatur libidini, & manus obviæ luxurioso opponantur ardori, nonne rationis hoc donum est? Hinc provenit, ut cum se paulatim domitis quæ delectant, firmiores, ad resistendum videantur, inculcent animo dolorum pœnarumq; contemptum, ut tantam occasionem quantam cogentur, expectent. Atqve quo magis res pateat, rationem ipsius ordinis requiramus. Ratio etenim sapientia est: nam nemo inter bonum malumqve definiendi potest habere consilium, nisi sapientia radicitus fulciatur. Jam ipsam sapientiam sequitur semper sociata justitia, justitiam virtus animi non relinquit, virtutem comitatur castigata sobrietas: quadripartita itaq; est ista sapientia. Duo sunt præterea quæ aut faciunt passionem, aut impediunt: dolor & voluptas: quorum unum semper respuit, alterum semper exoptat: sed ubi voluptas insurgit, & ratione statim ejicitur, confirmatur animus: & pœna trutinata cum gloria, spe majoris præmii, contemni incipit, anteqvam veniat: cum autem venerit, erubescit animus nō sufferre quod voluit. Ratio est itaqve, cujus est omne quod facimus: per illam animi punitio, omnisumq; vitiorum detestatio est: quæ officio periti functa cultoris, inutilia sarmenta succidens, & omnem spiritum noxii humoris enecans, illud solum quod profuturum intelligit manere permittit. Sic ratio hominem passione depurandum, purum reddens & ante passionem confirmat, & in ipsa passione corroborat. Quis non venationis, quis non piscium esca delectetur? quem non grata diversarum avium sagina sollicitet? an exquisiti terra mariqve cibi, usquequo non esurire compellant? Da rationem, quæ abstinentiam imperat. Concupiunt quidem omnes, sed nemo attingit. Docturqve his rebus animus delectationem suam vincere, & imperare protinus voluptati, ut dum ad occasionem martyrii venerit, rejectis hisce vitiis, præsentem pœnam præteritis virtutibus non præponat. Inde Joseph justi voce laudatus, quod libidinem in puerili ætate fiagrantem ratione restrinxerit. Sic futurum reddit salubritate consilii, considerationeqve, perditam amicitiam renovat, novam parat,

Καὶ τὶ θαυμαστὸν εἰ αἱ τῆς ψυχῆς ἐπιθυμίαι πρὸς τὴν τῶν καλλίστων μετουσίαν ἀκμῆς; πανταχοῦ γὰρ ὁ σώφρων ἰωσὴφ ἐπαινεῖται, ὅτι τῷ λογισμῷ τὴν ἐπιθυμίαν κρατήσῃ τῆς δυναστείας. νεανικὸν δὲ ἀκμάζων πρὸς σωτηρίαν ἡνύσατο τὸν λογισμὸν τῶν παθῶν οἰστρον. ἐμένων δὲ τὴν ἡδυπαθείας οἰστρηλασίαν ἐπικρατῶν ὁ λογισμὸς φαίνεται, ἀλλὰ καὶ πίστις ἐπιθυμίας. λέγει γάρ ὁ νόμος, οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ οἰκίαν τοῦ πλησίον σου ἐστί. καὶ τί ὅτι μὴ ἐπιθυμεῖν ἡμᾶς εἴρηκεν ὁ νόμος, πολὺ πλέον πείσειεν ἂν ἡμᾶς, ὅτι ἐπιθυμιῶν κρατεῖν δύναται ὁ λογισμὸς, ὥσπερ καὶ τὴν κωλυκῶν τὴν δικαιοσύνης παθῶν. ἐπεὶ τίνα τρόπον μονοφάγος τις ὢν τὸ ἦθος καὶ χαρίεις ἀγρὸς μεθαπτόδρις, εἰ μὴ δῆλον ὅτι κύριος ἐστὶ τῶν παθῶν ὁ λογισμός. αὐτίκα γὰρ τὴν νόμιμον πολιτείαν, κἂν φιλάργυρός τις ᾖ, βιάζεται τὰ αὐτὰ τρέπειν τοῖς δεομένοις δανείζων χωρὶς τόκων, καὶ τὸ δάνειον τῶν ἑβδομάδων ἐκτισῶν χρεοκοπούμενον.

Κεφ. 6.

Digitized by Google

φιλοσοφίας λέγεις ὦ βασάνων βιαιότερε γέρων, καὶ πυ- A
ρὸς εὐτονώτερε πρέσβυ, ἓ μέγιστε παιδῶν ἐλεαζάρε.
ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἀπρὶν τῷ γυμνασίῳ καθωπλι-
σμένῳ ἓ ἐνόπλῳ ἓ ἐνυπαλήθης ὅπλοις ἔχων τὸ ἐμπύριστον
ἐνίκησεν ἄγγελον. ἔτως ὁ θεοφιλὴς ἐλεάζαρ ἓ ἐν
πυρὸς ὑπερηκόντισε μετετράπη λογισμὸν, καὶ
τὸ θαυμασιώτατον γέρων ὤν, λελυμένων μὲν ἤδη τῶν
σώματος τόνων, πεπεκταλασμένων δὲ τῶν σαρκῶν, κεκ- B
μηκότων δὲ τῶν νεύρων, ἀνενέωσε τὴν πατρῴαν ἓ λο-
γισμὸν. ὦ μακαρίας γήρας, καὶ σεμνῆς πολιᾶς, καὶ βίε
νομίμε, ἐν πίστει θανάτου σφραγὶς ἐτελείωσεν. εἰ δὲ τοῦτο
γέρων ἀνὴρ τὸ μέχρι θανάτου πόνον ὑπερεφρόνησε δι εὐ-
σέβειαν. ὁμολογουμένως ἡγεμὼν ἐστὶ τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς
λογισμός. ἓ ἆρά γε τινὲς καὶ μισοχρίστοις τῷ τῆς εὐσεβεί-
ας λογισμῷ φιλοσοφωτέρους χαλεπωτέρων βασανιστῶν
ἐπικρατήσαν. ἐπεὶ δὴ γὰρ καὶ τὸ πάθος ἐνικήθη
ἐφανῶς ὁ τύραννος μὴ δυνηθεὶς ἀναγκάσαι γέρον- C
τα μιαροφαγῆσαι.

Κεφ. η.

Τότε σφόδρα πεπαιδωκὼς ἐκέλευσεν ἄλλως ἐκ τῶν
τέκνων λείας ἀγαγεῖν, ἓ εἰ μὲν μιαροφαγήσαιεν ἀπολύειν φασκὼν, εἰ δὲ ἀντιλέγοιεν, πικρό-
τερον βασανίζειν. ταῦτα δὲ παρακαμφθεὶς ὑπὸ τυράννου πε-
ρῆσαν ἀγαθοὶ μὲν γηραιᾶς μητρὸς ἐπὶ ἀδελφοὶ κα-
λοὶ τε καὶ γενναῖοι, καὶ ἐν πᾶσι χαρίεντες ἤθεσιν ἐπ'
αὐτοῖς καὶ τὴν εὐσεβείας ἐκπαλαγὰς, ἀσυμβίβαστον D
αὐτοῖς, καὶ πλησίον καλέσας ἔφη. νεανίαι φιλοφρέ-
νως ἐγὼ τὸ κάλλος ὑμῶν θαυμάζω. καὶ τὸ καλὸν
πασῶν ἀδελφῶν ὑπερτιμῶν, ἃ μόνον συμβουλεύσα
μὴ μανῆναι τῷ αὐτῷ τῷ παραφανισθέντι μανίαι,
ἀλλὰ καὶ ἀγαπαλῶν σωπήσαντας μοι τὴν ἐμῆς ἀπολαύ-
σαι φιλίας. σωφρόνιμον γὰρ ὥσπερ πολάζειν τὰς ἀπει-
θοῦντας μὲν τοῖς ὑπηκόοις, ἕτω καὶ εὐεργετῶν τοὺς
εὐπειθοῦντας μοι. πιστεύσατε οὖν καὶ δέχασθε ἅπαν- E
τῶν
ἐμῶν πραγμάτων λῆψεσθε, ἀρτηθέντες τὸ πάτριον ὑ-
μῶν τῆς πολιτείας ἦθος. καὶ μεγαλαύνοντες ἑλληνικοῦ
βίου, καὶ μεγαλαυνθέντες ἐντρυφήσατε τῇ τέκνων ὑ-
μῶν. ἐπεὶ ἐὰν ὀργίλως με διαθῆσθε διὰ τὴν ἀπείθειαν,
ἀναλήψεσθε με ὀπίσω ὀφθαῖς πολλωνοῦν ἕνα ἕκαστον ὑμῶν
διὰ τὸ βασάνων ἀπολέσαι, κατελεήσατε οὖν ἑαυτοὺς, ἐς
καὶ ὁ πολέμιος ἐγὼ μὲν ἓ τῆς ἡλικίας ἓ εὐμορφίας οἰκτίρο-
μαι. καὶ διαλογισασθε ὅτι οὐδὲν ὑμῖν ἀπόθησαι,
πλὴν ἓ μὴ σφαλῶν ἀπὸ μανίαν ἀπόκτησαι; ταῦτα δὲ F
λέγων ἐκέλευσε εἰς τοῦμπροσθεν τεθῆναι τὰ βασανι-
στήρια, ὅπως καὶ διὰ φόβου πείσειεν αὐτοὺς μιαρο-
φαγῆσαι. οἷς ἓ τροχοὺς τε ἓ ἀρθρέμβολα σφενδονῆ-
ρά τε καὶ τροχαντῆρας καὶ καταπέλτας καὶ λέβη-
τας πύανά τε καὶ ἀκαταλλήλους καὶ χύτρας σιδηρᾶς

rent. O beate præ omnibus senibus senex, & præ-
ferende cæteris sacerdotibus sacerdos, nulla pro-
fani sacrilegii dape sancta ora maculasti. Nihil
perfidiæ tramitem illum taucium contigit, per
quem Deo frequens oratio mittebatur. Nihil
valuit principis imperiosa crudelitas. Exemplum
igitur omnium antistitum Dei factus es. Talem
vere esse decuerat sacerdotem, ut tormentis for-
tior, torquentibus durabilior, securior quoque
imperantibus, ipso etiam quo crematus es igne
violentior, pœnam martyrii possideres. Tibi o
omnis cessit antiquitas, ate exemplum habebit
posteritas. Si ergo invalida senectus omni vir-
tute juventutis exuta, frigidi aût pene nullius
sanguinis, ad omnem tolerantiam doloris infir-
ma (quippe quam ipsa series fregit annorum)
tot cruciatus, tot supplicia, tot pœnas prudenti
consideratione sustinuit, quis est qui negare au-
deat, totius passionis caput in ratione potissimum
consistere? Vidimus omnem acerbitatem fixi
semel consilii observatione Deo adjuvante su-
peratam. Sunt tamen qui dicant, non omnes
qui ratione considerarunt, sufferre fortiter passi-
onem, quæ illorum superflua & vana reprehensio
est. Constat enim illum dolori cedere, quem
consideratio sapiens non munivit. Cæterum qui
non deliberatum tantæ rei negotium, cupiditate
repentinæ præsumptionis aggreditur, necesse est
ut sero illud deserat, ad quod subito convolarit.
Matura enim & præconcepta diu deliberatione,
omnem vitæ exitum ad passionem portamus, ne
aliquid nos subita acerbitate confundat: ventura
omnia præsumuntur, ne timeri quæ inferun-
tur possint, cum sperata proveniant. Qui sapiens
itaqve & fortis, hic totius dominus est passionis,
utpote qui bene cogitatam præcogitat, & acce-
ptam respuit nusquam. Nec stupenda omnino
est in senectute prudentia, cum infantulos tantus
amor capiendæ laudis invaserit, ut ipsis quoqve
admirationi fuerint, quorum acerbitate func-
consumpti. Cæterum efferata crudelitas, Elea-
zari gravi ætate permota, redivivo quoque in-
næ mentis ardore, credens se sapientia victum
majoris ætatis, irrita consilii firmitate, septem il-
lustres pueros Hebræorum Antiochiam adduci
atrociter de eorum castello Sosandro præcepit,
quos in tenera adhuc ætate, eaq; ad excipiendos
dolores infirma (quemadmodum ipse putabat)
versantes, ut fallaci oratione ac variis cruciatus
terrore perverteret, talem edicti sui legem proposuit, ut qui sacrificii carnem ore noluisset accipere,
exquisitis extemplo suppliciis subjaceret. Septem igitur una cum matre Solomona (nam hoc illi nomen
erat) jamjam in senium declinante, coram se sisti jussit. Producti sunt itaqve non solum præclari, verum
etiam speciosissimi tam generosæ matris nati, & voce, & corpore gratissimi, angelici quidem juvenes,
vultuq; pellucidi, solis instar sereni luminis, & in oculis omnium non sine virtutum gratia radiantes, ut
tali procul dubio argumento totam humanam mortalemq; formam transcenderent. Et illa talis habita
ab exordio antiqvorum parentum majorumq; suorum syncera, & id quidem in hunc usq; diem, ut tota
ejus esset approbata nobilitas. Sed illud formæ decus quod sanguinis quoque ornamentis cumulum
magnæ dignitatis acceperat, ante omnia virtutis robore firmabatur, qua simul omnes alios laudis mo-
dulos pro motu ingentis animi præcedebat. Proinde hos ut aspexit tyrannus, atqve ma-
trem in medio lætam assistere alacriqve mente adesse cognovit, pueros callidissime alloquitur:

Conſultum eſſe vobis (inqvit) in primis volo ὁ A σφῶν ἀς καὶ τὰ ζῶ πυρὸς πρὸς οἱ δερυφόροι πρεσβύται, ὑπολαβὼν ὁ τύραννος ἔφη. μεροκίσι φοβηθῆναι π. ἡμῶν admirabiles pueri, hoc enim & forma veſtra, & ſanguinis nobilitas ſvadet. ne ergo ad repugnandum inſanam ſumatis audaciam, vitate non tormenta modo, verum etiam mortem. Cupio enim vos & honoribus cumulare maximis, & immodicis divitiis ampliare. Spernite ſupervacaneam patrum veſtrorum credulitatem, & ad gentilem vos cultum noſtræ obſervationis adducite. B Illud enim ſi in animo veſtro non ſtatueritis (id quod futurum eſſe non arbitror) diverſa & exquiſita ſupplicia, quibus vos per diuturnam deficientis animæ acerbitatem excruciem, excitabo. Quapropter ut timor ipſe acrior audientes ſurreperet, ſingula proferri in medium tormenta mandavit. Exhibentur itaq; rotæ, radii, ungulæ, rotabula, catapultæ, lebetes, cataſtæ, frixoria, digitaria, pugillaria, manus ferreæ, fubulæ ſuccenſoriæ, ollæ æneæ, ſartago. Hæc enim illis nomina eſſe reperimus. Succenſorium ad excitandam C flammam quoddam tenue eſſe ferri telum accipimus. Exhibentur id genus reliqua nimis profecto abhorrenda, quæ ſigillatim enarrantem dies ſit defecturus. His itaq; omnibus in apertum prolatis, ait: O prudentiſſimi pueri, etiamſi aliquod in hac re putatis eſſe peccatum, optima juD ὐδὲν εἶπον οἱ νεανίαι βασανίζεσθαι μέλλοντες, ὐδ' ἐνεθυμήθησαν. ἦσαν γὰρ πεφρονηκότες τὰ παθεῖν, καὶ αὐτοκράτορες τῆς ἀλγηδόνων. ὥστε ἅμα τὸ παῦσαι τὸν τύραννον συμβαλεῖν ἔδοξε αὐτοῖς ἁρπάσαι, πάντες ἀφ' ἑνὸς ὁρμῆς, ὥσπερ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ψυχῆς, εἰπεῖν αὐτῷ.

ΚΕΦ. θ.

Τί μέλλεις ὦ τύραννε. ἕτοιμοι γὰρ ἐσμὲν ἀποθνήσκειν ἢ παραβαίνειν τοὺς πατρίους ἡμῶν ἐντολάς. αἰσχυνόμεθα γὰρ τοὺς προγόνους εἰκότως εἰ μὴ τῷ θεῷ μᾶλλον εὐπειθεῖα συμβάλλω, καὶ μωυσῆ χρησώμεθα. μὴ συμβούλοις τύραννε παραμένωμεν. μὴ ἡμᾶς μισῶν ὡσεὶ ἑαυτὸς ἡμᾶς ἐλέα. καλεπώτερον γὰρ αὐτὸ θανάτου νομίζωμεν εἶναι σὺ τὸ ὑπὲρ τῆς παρανόμου σωτηρίας ἡμῶν ἐλεον. ἐπόθεις δ' ἡμᾶς τὸν θεὸν τὸν βασίλειαν ἡμῖν θανάτου ἀπλοῦν, ὥσπερ καὶ προσδοκῶμεν παρ' ἑλεαζαρ μαθόν. οἱ δ' οἱ ἱερουσὶ τῶν ἑβραίων λόγοι τῆς εὐσεβείας, καὶ βασανισθέντες εὐσεβήσουν, δοκοῦσιν ἡμῖν ἀν δικαιότερον ἡμεῖς οἱ νέοι τὰς βασάνους τῶν ἀναγκῶν ὑπερελθόντες. ὃς καὶ ὁ παιδαγωγὸς ἡμῶν γέρων ἐνίκησε. πείσαζε

E

F

K

mum, veniam pro hoc facto (quod neceſſitati imponitur) divinitas non negabit: regis enim gratiam promerebor. Sed ubi ſpiritus præcedente ratione firmiſſimus duraverit, atq; ad bonam frugem animum conduxerit, illud ſequitur, quod his fratribus oſtendam eſſe probatum, quibus ſacrificii ut imperata guſtatio eſt, omnes quaſi uno ore & una mente proclament: Quid innocentes perſeqveris ô tyranne? mori nobis voluntas & votum eſt, patrum præcepta ſervamus, quæ ut omnipotens Deus juſſit, Moſes magiſter edocuit. Tu vero tyranne, injuſtitiæ amator, crudelitatis magiſter, iniquitatis inventor, noli ſub ſpecie ficti amoris nos immutare, quod non potes: gravior nobis venia eſt a te oblata quam pœna, contemptu mortis armamur, verba tua vero non magnificimus: quæ ne admittamus, recens doctoris noſtri Eleazari nobis monſtrat exemplum. Cur ergo infirmos juvenes putas, cum tanti roboris videris ſenem? Illius inſtituta retinemus, ſcire animum noſtrum non potes, niſi: in corporis noſtri laceratione cognoſcas: ſecuri pro Deo omnia ſufferemus, & a ſeculo recedentes, ad cæleſtia regna migrabimus. Tu vero propter hoc potiſſimum ſcelus, quo innocentes animas premis, æterno igni reſervabere. Hac oratione tyrannus non parum inflammatus, cum nec crudelitatem ſuam formidini fuiſſe, nec promiſſionis præmia locum gratiæ obtinuiſſe cognoſceret, taureis ſingulos agitare niſus eſt.

πέραζε τὸν γεραιὸν τύραννε καὶ τῆς ἡμῶν ψυχαῖς ἐπὶ θανατώσῃς ἀφ' ἑτοίμου τὴν εὐσέβειαν. μὴ νομίσῃς ἡμᾶς βλάπτειν βασανίζων. ἡμᾶς γὰρ ἀφ' ἧς κακοπαθεῖς, καὶ σωφρονῆς, τὸ τῆς ἀρετῆς ἆθλα εἰσομένους. σὺ δ' ἀφ' ἑτοίμου ἡμῶν μισοφονίαν αὐτάρκη καρτερήσῃς σὺ τῆς θείας δίκης, αἰώνιον βάσανον. τούτων ἕνεκα ἁπάντων, ὁ μέν γε ὡς κατ' ἀπροθύμων ἐχαλέπαινεν ὁ τύραννος, ἀλλὰ καὶ ὡς κατ' ἀχαρίστων ὠργίσθη. ἔδεν τὸ πρεσβύτερον αὐτῶν κελεύσῃς πρόσχον οἱ σπασίσιν, καὶ διαῤῥήξαντες τὸ χιτῶνα διέδησαν τοῖς χεροὶ αὐτοῦ καὶ τὰς βραχίονας ἱμᾶσιν ἑκατέρωθεν. ὡς δὲ τύπλοντες τὸ μάστιξιν σκοπίασαν ἀδὲν ἀνύοντες, ἀνέβαλον αὐτὸν περὶ τὸ τροχόν. ἔπει δὲ καταπονούμενος ὁ δίκαιος νεανίας, ἐβαρβάρου τὸ μέτρον, καὶ κῆ πᾶν μέλος κολαζόμενος σκληρὰς λέγων. τύραννε μιαρώτατε, καὶ τὸ ἔργον δίκης ἐχθρὲ, καὶ ὠμὲ δρων. σὺκ ἀνδροφονήσαντά με ἕτερον καταγκίζεις τὸ τρόπον ἀσεβήσοντα, ἀλλὰ θείαν νόμων προασπίζοντα. καὶ τὸ δορυφόρων λεγόντων, ὁμολόγησον φαγὼν ὅπως ἀπαλλαγῇς τὸ βασάνων. ὁ δ' ἔφην. ἀκ ἔστως ἰσχυρότερός ἐστι νόμων ὁ τροχός, ὦ μιαρὲ διδάσκων, ὥστε μὲ τὸ λογισμὸν ἄγξαι. τὰ μὲν μὲ τὰ μέλη, καὶ πυρὶ πρόσπεσε σώματος. καὶ γρεῶλέπι τὰ ἄρθρα. διὰ πασῶν δὲ μᾶς πείσῃ τὸ βασάνων, ὅτι μόνοι παῖδες ἔφημεν ἕτερ δρεπῆς εἶναι ἀνίκητοι. ταῦτα λέγοντι πῦρ ἐκαίομεν, καὶ διῤῥέψαντες τὸ τροχὸν πρόσπικάζετέ τις. ἐμολύνετο δ' πάντοθεν αἵματι ὁ τροχός, καὶ ὁ σωρὸς τῆς ἀνθρωπείας τοῖς τὸ ἰχῶρων ἰσόζυνε σαλαγμοῖς, καὶ τὰς τὰς ἀγῶνας ὀργάνῳ πρὸ ἐρρεον αἱ σάρκες καὶ ἐκτετμημένων ἤδη ἔχων τὸ τὸ ὀστῶν πῆγμα ὁ μεγαλόφρων καὶ ἀδαμαντίνῳ νεανίας σὺκ ἐσιώπαζεν. ἀλλ' ὥσπερ ἐν πυρὶ μεγάλῳ ἐλαμπρύνετο εἰς ἀφθαρσίαν ἐκπεμπόμενος εὐχὰς τοῖς ἐρεθίσι. μιμησασθέ με ἀδελφοὶ λέγων. μὴ μὲ τὰ σώματα λειποταχτήσητε, μηδ' ἐξομοσησθέ με τὸ θεὸν ψυχῆς ἀδελφότητι. ἱεραν καὶ δικαίαν ἐρατεύσασθε πρὸ τὸ εὐσεβείας. δίκης ἕλεως ἡ δικαία κ' πατὴρ ἡμῶν πρόνοια τεθύμηται πμωρήσῃ τὸ ἀλάστορα τύραννον. κ' ταῦτα εἰπὼν ὁ ἱερόπαις νεανίας ἀπέῤῥηξε τὸ ψυχήν. θαυμασάντων δ' πάντων τὸ καρτερόψυχον αὐτὸ, ἦγον οἱ δορυφόροι τὸν καθ' ἥλικιαν δ' πρότερον δεύτερον, καὶ σιδηρᾶς ἁρμοσυμένους χεῖρας ὀξέσιν τῆς ὄνυξιν ὀργάνῳ κατατέλτῃ πρόσπεσον αὐτὸν. ὡς δ' ἐ διαφυγὲν βάλοιτο πρὸν βασανίζεσθαι πωλήσωμοι τὸν εὐγμὴ χαμαὶ ἐν ἡσυχίᾳ, ὅπο τῶν τενόντων τὰς σιδηρᾶς χερσὶν ὅπως ἀσπάσωμαι μέχρι τῶν ὀφρύων τὸν σάρκα πᾶσαν,

A Machabæum quoq; ipſum natu maximum, ex ſeptem fratribus ordine primum, protrahi in medium, & ſacrilegis dehinc carnificum manibus diſtendi atrocius jubet: nec mora, poſt tergum manus ligantur, crudelius verberatur, ſed laſſeſcentibus tortoribus, quam inviolabilis ſit patienti virtus dignoſcitur, cum inferentes magis deſiſtere cuperent, quam is qui patiebatur. Illigari igitur mole pedibus appenſa, atqve innecti B rotæ jubetur Machabæus: ita etiam in gyrum circuli porrectus, ut ſolutis hinc inde viſceribus venisq; diſtentis, dolores ipſius & pœnæ creſcerent. Neq; tamen patientis vox ſuperato dolore, Deum non promere cuncta cernentem, tyrannumq; non objurgare tormenta crudelia machinantem. Reſumptis itaqve viribus exclamaſſe perhibetur: O execrande tyranne, divinæ majeC ſtatis perſecutor, non veneficum crucias, nec ereptorem ſalutis alienæ tanta crudelitate perſeqveris, ſed ſervatorem juſtitiæ, amatorem legis, caritatis autorem. Cumq; eum miſericordia victi carnifices, ut regi aſſentiretur, orarent: Non tam graves (inquit) nec tam acerbæ rotæ veſtræ ſunt ô nequitiæ miniſtri, ut mentem meam valeant inflectere circa cæleſtia verſantem: lacerate membra, quinetiam ſi placet igne torrete, ſingulas quoque corporis partes multifaria crudelitate conſumite, ut cognoſcatis nos juvenes ad impietatem non poſſe compelli. Hæc eo loqvente, præparatur incendium, & ut erat affixus rotæ, igni in cataſta objicitur, atqve ita tendentibus corpus radiis, & contrahentibus flammis, colliſ deinde patentibus laterum vitalia ſuppuntur. Animus ſanus & integer cedentibus membris, mens ipſa fortior, nil prorſus dolebat. Nam in ipſis ſuppliciis victor exclamat: Eia dilectiſſimi fratres, exemplum ex me divinæ virtutis accipite, invicti animi robur conſiderate, ſeculi hujus blandimenta contemnite, militate Deo potius quam tyranno, cui facile eſt potentem dejicere, ſublevareq; dejectum. Inter perorandum, ut brutum animal excoriatur, lingua extrahitur, ſartagini ipſe injicitur, magna cum omnium admiratione decedens, ſtuporem adverſariis, ſuis gaudium dereliquit, & ſibi pariter regnum paraturus & fratribus. Hinc Aber nomine, qui proximus ætatis gradu erat, ab armigeris miſere raptus adducitur. Et ante interrogationem tyranni, antequam ſupplicia libaret, omnis illi a carnificibus tormentorum apparatus exhibetur, ut formidine tetri aſpectus a ſententia flecteretur. Sed repudiante illo profanum ſacrificii cibum, nec ſupplicia formidante, ferreis ligato catenis, manus in altum protenduntur. A principio cervicis ad genua usq; cum ipſa capitis parte cutis divellitur, pectoris ſeverius ſecreta patent: ita tamen ut patentibus viſcerum rimis interiora fibrarum ſecuturo ſupplicio ſervarentur. Adjicitur & his horribilius ſpectaculum: ferox namqve pardus & ſanguinis ſitibundus exhibetur, ut truculento ſævoqve laniatu quicquid ex corpore remanſerat, ſorpturus accederet. Verum ore ipſius bruti admoto, ut arbitror, DEI providentia diſponente, ferocitatem beſtia depoſuit, vultumqve retorqvens, martyrem minime læſit. Tyrannus autem in furiam magis incitatur. Martyr vero invictus fortior impetrante, torquenteqve conſtantior: O quam ſvavis eſt, inquit, mors omnigenis pro DEO vulneribus inflicta, imo tanto ſvavior, quanto cum ſpe majore recipiendæ mercedis accipitur. Cæterum hoc quod agis, crudelitati tuæ ſceleſtiſſime tyranne ſatisfieri ne putes. Nam magis me voluptatem patientiæ meæ conſequi quam dolorem, ipſo quo torqueris dolore comprobes neceſſe eſt.

ἐργάσεται, καὶ σπλάγχνων ἰσχὺς ὁ γέλως. ἰδὼν ἐκεῖνος ἁλ- A & in aciem ſanctum pectus agitatur: patitur hæc
λαχοῦ ἡ γλῶττα, πέμπει. ὁ μὲν θεὸς ὅτι τὸ λογισμὸν libens ſpiritus, licet ipſa facies in nigredinem
ἡμῶν γλυκύτατον μήνυσις. ἡδέως ὥσπερ ἐπὶ τῷ σώ commutetur. Exinde ſolutus, tandem rotatus,
ματος μέλη ἀκριβοῦντες ἐσόμεθα. οὐ γὰρ ἰσχίος μετελεύ pro caducis Deum exorans, priorum fratrum
σεται ὁ γέλως. τὸ δὲ τῶν θείων ὕμνων μελῳδὸν γλῶσσαν ἐκ pœnas promeruit. Caligine mortis oppreſſus,
τέμνεις. εἰς ἣν καὶ ἐτόλμησε τῆς βασάνου καταρκιδὰς dulcem ſpiritum Deo obtulit. Achas dehinc
πέπεμψεν. quintus ex fratribus, anteqvam protrahi juberetur prorupit in medium, contemptum mortis oſtendens, provocando ſe ad ſupplicia, ut gratiam Dei inveniret, iram judicis patiendi cupiditate promereri voluit, & ait: O tyranne, ecce ad pœnam venio prius quam jubeas. Nihil ergo ex illo impetrare poſſe te credas, quem aſpicis velle torqueri. Reum te gehennæ, effuſus quatuor innocentum ſanguis effecit, me quinto gradatim numerus ipſe ampliandus eſt, ut tibi tandem pœnæ ex multitudine peremptorum accreſcant. Reſponde inhumaniſſime tyranne, cujus ſceleris reos nos innocentes crucias, cujus perpetratores facinoris tanta crudelitate perſequeris? quid nefarium admiſimus? quid profanum? quid auſi iniqvum ſumus? hoc eſt tibi crimen omne, quod Deum creatorem omnium conteſtamur, & ejus majeſtatis præcepta ſervantes, pie vivimus, & in hoc ſolo tua ſupplicia non timemus: honor nobis eſt & ſalus, non pœna: mirificum accipiemus a Deo beneficium, ſi in nulla nobis laterum parte parcatur. Hæc loqvens juſſu regis raptus, carnificum manibus ollæ æneæ imponitur (hoc pœnali ſupplicio nomen eſt) prælo gyrato ſanctum caput ad genna pellitur: ſicq; corpore deorſum redacto, pugil in ea quam diximus olla miſerrime delituit. Patitur dehinc fratrum ſuorum excogitata tormenta, minime tamen mente turbatus, exurgit ſubito, ita perorans acrior in tyrannum: O immaniſſime tortor, quanta nobis inſcius ſubminiſtras bona: tu quanto plus iraſceris, tanto nos gratiores Deo reddis: ſi mei miſereri velis, dolorem. Hic levis mœror æternitatem gaudii parat. Hæc hujus ſeculi mors ſi mihi non ſponte inferretur, ventura æterna commoda non largirentur. Correptus igitur atq; prioribus exactus, clara luce ſpiritum dulcem emiſit. Exhibitum poſt hunc (Areth vocabulo) ſextum, pœnam eligere aut honorem optione data eum tyrannus jubet. Iratus reſpondet: Fratribus quidem meis ô tyranne minor annis, ſed mente conſimilis accedo. Simul enim nutriti, ſimul edocti, ſimulq; moriturі in Dei amore perſiſtimus omnes. Accelera itaq; ad exquiſita tormenta, & illud tempus, quod in perſvaſione impenſurus eris, in ſuppliciorum excogitatione conſume. Hac oratione confuſus Antiochus, illigari eum ſtatuæ, ſic jubet, ut depreſſa cervice, ex deſcenſu humorum caput dolore quaſſaretur: exponitur incendio, ut ſenſim longius igne ab eo poſito, paulatim diutino conſumptus ardore diſtenderetur potius quã cremaretur. Subulis etiã ferire pendentis latera ad viſcera jubet, ut per eas quæ his ductæ erant in longũ tramitem rimas, ad intimas fibras flamma perveniret. Atqui ut dolor ſimul ipſe major increſceret tactu vulnerum, ac ſubuſtione membrorũ cruor ſcaturiens ardore in ſpumas decoctus, miro modo ad caput ejus deſcendit. In his doloribus juvenis exclamat: O certamen inſigne, ô pertinax bellũ, ô contentio inter ſe pietatis & ſceleris. Hi ſunt viri agonis, quorũ corona martyrii, pœna terentis eſt: libens fratrũ interitum ſequar, ut quibus jungor ſanguine, jungar & morte. Aliquid o tyranne majus excogitato, hæc enim quæ inveneras, ſuperata agnoſcis. O crudelitatis magiſter, inimice pietatis, juſtitiæ perſecutor. Sex nobiles pueri, regiam poteſtatem, & apparatum totius regni & orbis extinximus. Ignis tuus frigidus eſt, non calet: flexibiliora namqve corporibus noſtris arma ſunt regia: plus auxilii Deus noſter ſuggerit nobis quam tu confuſus doloris poſſes inſligere. Itaqve manet firma in nobis DEI ſententia.

Κεφ. ια.

Ὁ πέμπτος παρελήλυθε λέγων. μὴ μέλλε, τύραν- B
νε, περὶ τῆς ἐμοῦ παρηλθον, ὅπως καὶ μὲ κα-
πακτήνας, ὡς πλειόνων ἀδικημάτων ἐφέλκοις τῇ ἐ-
μαυτοῦ δίκῃ τιμωρίαν. ὦ μισόθρωπε, καὶ μισόθεε, τὶ
δράσαντας ἡμᾶς ὅτι παρθένος ἡ τρόπος. ὅτι τὸ πάντων
κτίσμα εὐσεβοῦμεν, καὶ τὸν ἀναίρεσιν αὐτοῦ ζῶμεν νόμον;
ἀλλὰ ταῦτα τιμῶν ἡ βασάνων ποινὰς ἄξια. ποιοῦσι λέ-
γοντα, οἱ δορυφόροι δήσαντες αὐτὸν ἕλκον ὅπι τὸ κατα-
πέλτιον. ἐφ' ὃν δήσαντες αὐτὸν ὅπι τὰ γόνατα, καὶ τύ- C
πτα πυράγρας σιδηρᾶς ἐφαρμόσαντες πλαὶ ὀσφῦν αὖθ'
ὑπὲρ τραχήλου σφῶν κατακάμψαν. ὑπὲρ ὃν ἕλκο-
ντες τὸ τροχόν, σκορπὶς τρόπον ἀνακλάσμων ἐξεμε-
λίζετο. καὶ ὅτον τὸ τρόπον, ὃ τὸ πνεῦμα στενοχωρούμενος,
ὃ τὸ σῶμα ἐχόμενος, καλὰς ἐλεγεῖα ἄκων, ὦ τύραννε,
χάριτας ἡμῖν χαρίζῃ, ὧν γνωσιμαίων πόνων ὀπαδέ-
ξασθαι παρέχων πλαὶ εἰς τὸν νόμον ἡμῶν καρτερίαν.
τελευτήσαντος δὲ καὶ τούτου ἐπὶ τὸν ἕκτον ἦλθε μοιρα- D
κισκος. ὃς πυθανόμενος τοῦ τυράννου, εἰ βούλοιτο φαγὼν ἀπολύεσθαι, ἔφη ἐγὼ πλαὶ μὲν ἡλικίαν τ'
ἀδελφῶν ἡμῖ νεώτερος, πλαὶ δὲ διάνοιαν ἡλικιώτης.
εἰς τὸ αὐτὸ γὰρ καὶ γνῶ ἥντες καὶ τραφέντες, ὥσπερ τ'
αὐτὸν καὶ ἀποθνήσκειν ἐφέλομαι ὁμοίως. ὡς δ' οὐ δο-
κεῖ βασανίζειν μὴ μειροφαγοῦντα βασιλίζε. ταῦτα αὐτὸν εἰπόντα περὶγον ὅπι τὸν τροχόν, ἐφ' οὗ
κατατανύεται ἐκμελῶς καὶ ἐκστροβυλιζόμενος ὑπεκφέπ. καὶ ὀδελίσκους οἱ ἐξῆς πυρώσαντες, τοῖς E
νώτοις περιφέρον, καὶ τὰ πλευρὰ διαπείραντες αὐτοῦ
καὶ τὰ σπλάγχνα διήκαν. ὁ δὲ βασανιζόμενος, ὡς ἱερο-
πρεπὲς ἀγῶνος ἔλεγε, ἐφ' οἷς διὰ τῶν εὐσεβῶν εἰς ἡ-
μᾶς ἀσέβειαν πόνων ἀδελφοὶ τοῦτοι κληθέντες οὐκ ἐνική-
θημεν. ἀνίκητος δὲ ἐστὶν ὦ τύραννε ἡ εὐσεβὴς διάνοια,
καλοκαγαθία καὶ ἀσπαλιζόμενη. τεθνήξομαι κἀγὼ μὴ τ'
ἀδελφῶν μὲ, μέχρι σε περιβαλὼν καὶ αὐτὸς ἀλαστρα. κἀγκέρρε τ' βασάνων, καὶ πλέμισε τ' ἀληθῶς εὐσε- F
βούντων ἐξ μειράκια κατελύσαμεν σὺν τῷ τυραννίδα. τὸ δὲ μὴ δύνῃ θλῶσαί σε μεταπάσῃ τὸν λογισμὸν

ô tyranne minor annis, ſed mente conſimilis accedo. Simul enim nutriti, ſimul edocti, ſimulq; moriturі in Dei amore perſiſtimus omnes. Accelera itaq; ad exquiſita tormenta, & illud tempus, quod in perſvaſione impenſurus eris, in ſuppliciorum excogitatione conſume. Hac oratione confuſus Antiochus, illigari eum ſtatuæ, ſic jubet, ut depreſſa cervice, ex deſcenſu humorum caput dolore quaſſaretur: exponitur incendio, ut ſenſim longius igne ab eo poſito, paulatim diutino conſumptus ardore diſtenderetur potius quã cremaretur. Subulis etiã ferire pendentis latera ad viſcera jubet, ut per eas quæ his ductæ erant in longũ tramitem rimas, ad intimas fibras flamma perveniret. Atqui ut dolor ſimul ipſe major increſceret tactu vulnerum, ac ſubuſtione membrorũ cruor ſcaturiens ardore in ſpumas decoctus, miro modo ad caput ejus deſcendit. In his doloribus juvenis exclamat: O certamen inſigne, ô pertinax bellũ, ô contentio inter ſe pietatis & ſceleris. Hi ſunt viri agonis, quorũ corona martyrii, pœna terentis eſt: libens fratrũ interitum ſequar, ut quibus jungor ſanguine, jungar & morte. Aliquid o tyranne majus excogitato, hæc enim quæ inveneras, ſuperata agnoſcis. O crudelitatis magiſter, inimice pietatis, juſtitiæ perſecutor. Sex nobiles pueri, regiam poteſtatem, & apparatum totius regni & orbis extinximus. Ignis tuus frigidus eſt, non calet: flexibiliora namqve corporibus noſtris arma ſunt regia: plus auxilii Deus noſter ſuggerit nobis quam tu confuſus doloris poſſes inſligere. Itaqve manet firma in nobis DEI ſententia.

ΚΕΦ. ιγ'.

Εἰ δ' πίνκω τ' μέχρι θανάτε πόνων ὑπερεφέρενπεν οἱ ἔπλα ἀδελφοι, σωμολογῆσαι πανζχοθεν ἐπ αὐτοδέσποτης ἐστ τ παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός. ὥσπερ γὰρ οἱ τοῖς πάλαι δηλωθέντες ἐμιαροφάγησαν, ἐλέγομεν ἂν τέτες αὐτὰς γενικῆς, νυνὶ δ' ἔχ ἕτως, ἀλλὰ τῷ ἐπαγγελμάτων ὧδε λογισμῷ, πεισθέντες τ παθῶν, ἡ σὺν ἐστ πεισθεν τῷ ἡγεμονικὰ τ ψυχῆς. ἐπικράτησε γὰρ τ παθες ἡ πόνων. πῶς οὖν σὺν ἐστ τέτοις τ εὐλογισίας παθοκαθαρσίαν ὁμολογῆν, οἱ τ μὲν ψυχὰς πρὸς ἀληθόνων σὺν ἀπεσράφησαν. καθαπερ γὰρ πεσθλῆτες λιμένων πυρροὶ τὰς τ κυμάτων ἀπλὰς ἀνακόπτοντες, γαλανὸν παρέχσι τοῖς ἐμπλέσι τ ὅρμον, ἕτως ἡ ἐπὰ πυρ ⊕ τ νεανίσκων εὐλογία, τ τ εὐσεβείας ὀχυρώσασα λιμένα τῷ τ παθῶν ἐνίκησεν ἀνομίαν. ἱερεῖ γὰρ εὐσεβείας σήσαντες χορὸν παρεβάρυναν ἀλλήλες, λέγοντες. ἀδελφικῶς δοκιμάσωμεν ἀδελφοὶ πρὸς ἕνα μν. μιμησόμεθα τὰς τρεῖς τὰς ὑπὸ τ ἀσυρίας νεανίας, οἱ τ ἰσοπαλιδ ⊕ καμίνα κατεφρόνησαν. μὴ δειλανδρησωμεν πρὸς τῷ τ εὐσεβείας ὑπὸδεῖξιν. καὶ ὁ μὲν πρεσβύτ ἀδελφὸς ἐλεγεν, ὁ δ' εὐγνώμων κατρήσων, ὁ δ' καθαμνηδὲς ἐλεγε, μνησθητε πρὸ ἡμῶν ἐστ, ἡ πνεῦ πατρ ⊕ χαρὰ σφαγαθέσα Δι τῷ εὐσεβείας ἐπεπίσευσε ἰσαακ. ὡς δ' ἕκας ⊕ ἀλλήλες ὁμοῦ πάντες ἐφορῶντες φωσφοροι, καὶ μάλα πρεσβαλοῖοι ἑαυτὰς ἐλεγον τῷ πρὸ ἀφιερωσωμεν ἐξ ὅλης καρδίας τῷ δόντι τὰς ψυχας, καὶ χρησωμεν τῇ πρὸ τ νομον φυλακῇ τὰ σώματα. μὴ φοβηθῶμεν τ δοκοῦντα ἀποκτεῖναι τὸ σῶμα. μείζας γὰρ ψυχῆς κίνδυν ⊕ ἐν αἰωνίῳ βασανισμῷ κείμεν ⊕ τοῖς πρεσβεύσασι τῷ ἐντολῶ δ' πρὸ. καὶ συσπλισώμεθα τριαρσικῷ τῷ δ' θείου λογισμὸ ἐγκρατήαν. ἴτω γὰρ γενεσις ἡμᾶς ἀδρόσαι ἐπακ καὶ ἰακωβ ὑποδέξονται, καὶ πάντες οἱ πατέρες ἐπαγέσι. καὶ ἑνὶ ἑκας ῳ τ δοκιμωμένων αὐτῷ ἀδελφῶν, ἔλεγον οἱ πρειλεσόμενοι. μὴ καπηχωμεν ἡμᾶς ἀδελφὲ μηδὲ ψεύσηται τὰς πρεσαπζανοντας ἡμῶν ἀδελφὰς. σὺν ἀγωνεσθε γὰρ τ ἀδελφότητ ⊕ φίλτρα, αἰτερ ἡ θεία καὶ πάνσοφ ⊕ προνοια, Δι πατέρων τὰς γνωμόμους ἐμέρισεν, καὶ Δι τ μητρῴας φυτεύσασι μαζρὸς. ἐν ᾗ τ ἴσον ἀδελφοὶ καπικήσαντες χρονοι, ἐ σὺν τῷ αὐτῷ χρονῳ πλασθέντες, ἐ λὸν ἐ αὐτὸ αἷματ ⊕ αὐξηθέντες καὶ Δι τ αὐτῆς ψυχῆς τελεσφορηθέντες, καὶ Δι τ ἴσων δοκιμεχθέντες χρόνων, καὶ σὺν τῶν αὐτῶν γαλακτοτροφίαις παγῶν ἀφ' ὧν σωτροφότητα ἐναγκαλισμάτων φιλάδελφοι ψυχαὶ, καὶ αὔξοντα σφοδρότερον Δι τ σωτροφίας, ἢ Δι τ καθ' ἡμέραν σωηθείας, ἢ τ ἄλλης παιδείας, ἐ τ ἡμετέρας ἐννόμω τεθ' ἀσκήσεως. ἴτω δὴ πάντα, καθεσώσης συμπαθείας τ φιλαδελφίας, οἱ ἔπλα ἀδελφοὶ συμπαθέστερον ἔχον πρὸς ἀλλήλες. νόμῳ γὰρ τῷ αὐτῷ παιδαθέντες, καὶ τας αὐτὰς ἐγκασκήσαντες ἀρετὰς, καὶ τῷ ὁμηρῷ σωτροφθέντες βίῳ μᾶλλον ἑαυτὰς ἠγαπων. ἡ γὰρ ὁμοζηλία τῆς καλοκαγαθίας ἐπέτεινε αὐτοῖς τ πρὸς ἀλλήλες ὁμόνοιαν. σωὼ γὰρ τῇ εὐσεβείᾳ πεθανοπέρων ἑαυτοῖς κατεσκεύαζον τῷ φιλαδελφίαν. ἀλλ' ὅμως καὶ πρὸ τῆς φύσεως καὶ τῆς σωηθείας, ἢ τ τῆς ἀρετῆς ἡμῶν τ τῆς ἀδελφότητ ⊕ αὐτοῖς φίλτρα σωαυξαόντων, ἀνέχοντο Δι τ εὐσεβείαν, τὰς ἀδελφὰς οἱ σωπλεσόμενοι τὰς καπηκιζομένας ὁρῶντες, μέχρι θανάτε βασανιζομένας.

A Ecce nunquam magis claruit rationem eſſe dominam affectus, qua puerorum animus præmunitus, firmior torquentibus ſtetit. Quod enim ſpreti dolores, & pœna contempta poſtrema utilitas ſalutis fuêre, deliberatio piæ honeſtæq; rationis effecit. Inexpugnabiles itaq; pueri fortiſſimis turribus ſimiles perſtiterunt, & portum quietis intrantes, qui diu per navifragas cautes turbinesq; jactati fuerant, iter rectum per fluctus horridos gubernantes, tandem ad littora optata venerunt. Namq; alter alterum fecit conſilio fortiorem. Nullus ſegnis, nullus timidus delicata mente martyrium denegavit. Nec deliberatio ulla, ſed omnium fuit fortis, & indiviſus conſenſus, ſeſe invicem hortantium: Pro lege igitur noſtra moriamur, tres pueros imitemur, Aſſyriorum furore damnatos: quos in una fornace conjectos, patientia ad cœlum evexit. Hoc dum alter alterum ſermone confirmat, factum eſt ut nemo peccaret: ſed in ſententia permanentes patrii ſibi generis, virtutis, audaciæ, ante oculos memoriam reducebant dicentes: Pater noſter Iſaac cum juſſu Dei ſe immolandum cerneret, armatam patris dexteram non refugit. Tradamus ei animas noſtras (inquiunt) per quem & ſpiritum & corpus accepimus. Facilis membrorum eſt iſta jactura, cum ſciamus pios æterna ſalutis præmia accepturos. Abraham, Iſaac, & Jacob læti nos particeps regni expectant. Ornemus matris uterum, quæ nos denis menſibus tulit. Nemo infirmior alio, nemo inter fratres degener appareat. Eodem patre generati, eodem lacte nutriti pares in omnibus eſſe debemus. Similis nos doctor inſtruxit, lex nobis data communis omni eſt virtute retinenda. Hoc concordiæ vinculo, fraternitas ſancta permanſit, nec fuit in ſpectaculo (cum unus præſentibus cæteris torqueretur) mœror dolentium, ſed gaudium peremptorum. O nobiliſſimi regum omnium pueri, inæſtimabilis gloriæ, virtutisqve eximiæ. Nullum ex vobis formido perterruit, ita properaſtis ad mortem, quaſi immortalitas ſola peteretur. Vere vos fratres, quos interitus ipſe ſauciavit. Magnum quidem noſtro generi decus omnipotens protulit, & ad omnium confirmandos animos, exemplum unicæ laudis oſtendit. quos (credo) propterea in eo numero eſſe voluit, in quo mundum ipſe conſtruxit, ut ſeptem fratres, ſeptem dierum, quibus perfecta ſunt omnia, æmuli redderentur. Sed quid hic animum miramur in pueris, cum ſe mulier ad contemptum doloris armaverit? quamvis non mater dicenda ſit, ſed humana quidem fragilitate quid ſublimius,

ΚΕΦ. ιδ'.

Προσέτι καὶ ὅτι τὸν αἰκισμὸν ἐπτερωώντες, ὡς μὴ μόνον τῶν ἀληθόνων κρατῆσαι. ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς φιλαδελφίας παιδῶν ἀφρονῆσαι αὐτοὺς, ἀλλ' ὡ βασιλέων λογισμοὶ βασιλικώτεροι, καὶ ἐλευθε-

quæ peperit tot triumphos? Nam interfectis parvulis, mater pie accensa, nec immerito, cum id non solum humanus sensus habeat, sed immanibus quoque feris amoris ista conditio sit, ut visis insidiis, parvulos saluti propriæ præponentes, alis protegant, defendant morsu, ungve custodiant. & cum cuiqve sit resistendi facultas, obviam ire hosti pro pullorum amore festinant. Nec in his solum caritas ista servatur, sed apes quoque ipsæ non sobolem tantum, sed & mella servantes, minantibus aculeis irruentes, ut sint perituræ post morsum, plus parcunt generi quam saluti. Ad hæc zelosissima mater divino utiq; spiritu fundata, consilio quoque sapientiæ & incredibilis virtutis, filios ante se perire festinavit. Quippe quæ non esset victura post prolium orbitatem, maluit eam secure suscipere, quam interire solicita. Omni igitur familia Deo dicata, postremum decus pastorum accedit mater, contemnens minas regis, & maternum pectus offerens & vitam filiorum. O beati generis origo, ô unius uteri gloriosa fœcunditas. Non ego vos parvulos membrorum lineamentis, & totius vultus notis matris æmulos dicam: sit hæc summa laudis in cæteris, quibus præter naturam nihil animus dedit: vos ergo similes mente, robore, fide, asseram: & matri in omnibus pares dicam. In nullo ei postponendi, in nullo minus venerabiles estis, nisi quod illa immanitatem dolorum præ oculis excepit: & dum in suis quoque torqueretur membris, similis vobis illi tolerantiæ animus fuit. Hoc illa præstantior, quod septem cruciatus, antequam cruciaretur, excepit: & in omnibus ne superaretur extimuit. Verum exemplum fœminarum omnium, nescio an pepereris mulier parvulos tuos, an creaveris, quos sereno vultu palla est insusta secari. quod intrepida vidisti, parum est: hortata es, ut perirent. Illum incidi ungulis, lætabaris: distendi rotis alium, ligariq; gaudebas. Illius vicina mirabatis incendia, atq; alium ne tanta ac talia pertimesceret, admonebas. Et quavis cum intestino in illorum laceratione ferireris dolore, graviora quam olim parturiens tormenta sentires, simulabas tamen lætitiam, & discusso vultus nubilo, inducebas speciem triumphantis. Singuli te ridente consumpti sunt. Nec cum unum remansisse cerneres, expavisti. Nam quid ego describam exitia parvulorum cum matri risus sint omnia? scissos nervos, detractum capite tegumen, linguam radicitus detruncatam, manusqve contractas, ignem, laminas, rotas & ad costandos homines æra candentia,

A ρων ἐλαφρότεροι. ὐδεὶς τ ἐπὶ μειρακίων ἐθελήσατεν, ὐδὲ πρὸς τ θάνατον ὤκνησεν. ἀλλὰ πάντες ὥσπερ ἐπ' ἀθανασίας ἐδὲν τρέχοντες, ὅπῃ τ Δι τ βασιλέων θανάτῳ ἐπαδυσον. ἡ ὥσπερ ἡ χῆρες συμφώνως, ἡ παῖδες συμφώνως τῆς τ ψυχῆς ἀφηγήμασι κινεῖται, ὅτως οἱ ἱεροὶ μείρακες ἐκεῖνοι, ὡς ἀπὸ ψυχῆς μιᾶς τῆς ἀθανάτε εὐσεβείας κινήμιοι πρὸς τ ὑπὲρ αὐτῆς σωφρόνως θάνατον. ὦ παναγίας συμφώνων ἀδελφῶν ἑβδομάδ☉. καθάπερ γὰρ ἐπὶ τ κοσμοπείας ἡμέρᾳ πρὸς τ εὐσέβειαν, ὕτω πρὸς τ ἑβδομάδα χορεύοντες οἱ μάρτυρες ἐκύκλουν τ τ βασάνων φόβον καταλύοντες. νῶ ἡμᾶς ἀκούοντες τ θλίψιν τ νεανίων φέρομεν. ἀ γ, ἃ μόνον ὁρῶντες, ἀλλ' ὐδὲ ἀκούοντες τ ἀπόρρητα, ἀπλῆς λόγον, ἀλλὰ ἐ πάσχοντες ἐνεκαρτέρουν, ἡ ὅτ ταῖς Δι πυρὲς εὐμάσας ὧν τί ἂν ἡσιτ ἐπαληθέστερον. ἐκεῖνα γὰρ ἡ σώματ☉ ἡ ἐ πυρὸς ὐσι δυνάμις, ταχέως διέλυσε τὰ σώματα. ἡ μὴ θαυμαζὸν ἡγεῖσθαί τι ὁ λογισμὸς πρὸς τ ἐκ ἀνδρῶν ἐκείνων ἐν ταῖς βασάνοις, ὅπερ ἐ γυναικὸς νῦς, πλυτεροπωτέρων ὑπερεφρόνησεν ἀληθόνων. ἡ μήτηρ γὰρ τ ἐπὶ νεανίσκων ἐκείνων ὑπήνεγκε τὰς ἐφ' ἑνὶ ἑκάστῳ τ πόνων πρεβλας. ἰσως εἴπῃ τ πῶς πλύτεκνός ἐστιν ἡ τ φιλοτεκνίας στερηθῆναι πάντα πρὸς τ τ πόνων συμπάθειαν, ὅπερ ἐ τὰ ἄλογα ζῶα, ὁμοίαν τ πρὸς ἐξ αὐτῶν ἡδύσμα συμπάθειαν ἡ στοργὴν ἴσχῃ πῖς ἀνθρώπις. ἡ τί δεῖ τ Δι τ ἀλόγων ζώων ὑπεδείκνυσθαι πρὸς τὰ πόνα συμπάθειαν, ὅπερ ἐ μέλιτται πρὸς τ κηρογενίας ἀπαμύνονται τὰς προσόντας, ἡ καθάπερ σιδήρῳ πῦ κέντρῳ πλήττουσι τὰς προσόντας τῇ νεοττιᾷ αὐτῶν, ἐ ἐπαμύνονται ἑαυτῶν θανάτῳ.

Κεφ. ιε.

Ἀλλ' ἀκρι τ ἀδροχαμε ὁμῶ ψυχον τ νεανίσκων μητέρα μετεκτησε συμπάθεια τ πόνων. πόφοτερα μήτηρ δυσὶ προσκλώσιν, εὐσεβείας ἡ τ ἐπὶ ἡμῶν σωτηρίας προσκαιρικῆς τ ὑπερφυῶς τύραννα ὑπορρεῖσιν, τ εὐσεβῶν μᾶλλον ἠράσθη, τ σώζουσαν εἰς αἰώνιον ζωὴν ἡ θεόν. ὧ τίνα τρόπον ἡμολογήσαμεν Φιλότεκνα γενέων πάθη ψυχῆς τε ἐ μορφῆς ὁμοιότητα εἰς μικρὸν παῖδες χαρακτῆρα θαυμάσαιεν ἂν ποφαίζοντα, μᾶλλον Δι τὸ παῖδες ἡγνηθέναι τὰς μητέρας τ πατέρων καὶ τεκόσας συμπαθετέρας, ὅσῳ γὰρ ἡ ἀσθενὲ ψυχοι ἐ φιλοστοργότεραι ὑπάρχουσαι μητέρες, τοσοῦτῳ μᾶλλον εἰσι φιλοτεκνότεραι. παῶν γ τ μητέρων ἐμφυτος ἡ τ ἐπὶ μήτηρ φιλοτεκνοτέρα, ἧς ἐπὶ κυοφορίαις τ πρὸς αὐτὸς ὀδυνοφυτοδρυμὴν φιλοσοφίαν, καὶ Δι πολλὰς τὰς καθ' ἑκάστην αὐτῶν ὠδῖνας, ἡ ἐναπεκύμην τ εἰς αὐτὸς ἔχειν συμπάθειαν, Δι τ πρὸς θεὸν φόβον, ὑπερεῖδε τὸν τ πόνων πρόσκαιρον σωτηρίαν. ἀ μᾶλλ', ἀλλὰ ἐ Δι τὸν καλοκἀγαθίαν τ ὑῶν, καὶ τὸν πρὸς νόμον αὐτῶν εὐπείθειαν, μᾶζω τὸν ἐς αὐτοὺς ἔχε φιλοστοργίαν. δίκαιοί τε γὰρ ἦσαν, καὶ σώφρονες, καὶ μεγαλόψυχοι, φιλάδελφοι, φιλομήτορες ἄτως, ὡσι καὶ μέχρι θανάτ τὰ νόμιμα φυλάσσοντες πάντας αὐτῆ.

B

C

D

E

F

ἀλλ' ὅμως καίπερ τοσότων ὄντων πρὸς φιλοτεκνίαν εἰς συμπάθειαν ἑλκόντων τὸν μητέρα, ἐπ' οὐδενὸς αὐτῶν τὸν λογισμὸν αὐτῆς ᾠ παμπόικιλοι βάσανοι ἴσχυσαν μεταστρέψαι. ἀλλὰ καθ' ἕνα παῖδα, καὶ ἑκάστ πάντας ἡ μήτηρ ὅπερ τὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας προσκαίρετ θάνατον. ὦ φύσις ἱερὰ, καὶ φίλτρα γονέων καὶ σώσεως φιλόστοργα καὶ τροφέα, καὶ μητέρων ἀδάμαστε πάθη, καθ' ἕναν πρεβλατόμενον καὶ φλεγόμενον ὁρῶσαι μήτηρ

Digitized by Google

πηρ ἀμεπιλήτῳ λήθῃ τ εὐσεβείαν. τὰς σάρκας τ πι-
κνὰν εὖρα ὠδὶ τὸν πυρ τηκομένας. Ϛ τὰς τ πλευρὰς καὶ
χειρῶν δακτύλους ὅπη χῆς ἀποῤῥοντας Ϛ τὰς τ κεφα-
λῶν μέχρι τῆδε τὰ ῥύσια σάρκας, ὥσπερ περιστοιβὰς,
περικρύπτοντας. ὦ πικροτέρων νεῶ μήτερ πόνων πῆμα θά-
νου ὑπερ τ ἐπ' αὐτοῖς ὠδίνων, ὦ μόνη γυναικῶν τ εὐσεβείαν
ἐλέγκληρον ἀσπασαμένη. ἃ μεπιτρεψέσι πρωτοτόκῳ Ϛ
δισσοπόνῳ, ἃδε δευτέρῳ εἰς σὲ οἰκτρὸν βλέπων ἐν βα-
σάνοις, ἃ τρίτ Ϛ δισσοψύχων, ἃδε τὰς ὀφθαλμὰς ἐνὸς
ἑκάστ ἢ τεφρῶσαι παρηδὸν ὅπῃ τ βασάνων ὁρῶσ᾽ ἂς ἐν
ἑαυτῶν αἰκισμὸν, κ τὰς μυκτῆρας περισημειουμένους
τ πνεῦμα τ αὐτῶν, σὺν ἐκλαυσιν ὁρῶσι σάρκας τεκνῶν
δοτοκημονμένας, καὶ ὅπῃ χερσὶ χῆρας ἀποτεμνομένας,
Ϛ ὅπῃ κεφαλὰς κεφαλὰς ἀποδειροτομουμένας, Ϛ ὅπῃ
νεκρὰς νεκρὰς πιπτούσας κ πολυάνδριον ἐρῶσι τ τέκνων
τὸ χορεῖον λέγε τ βασανιων, σὺν ἐδακρυσας. ἐχ ἅτως
ἀφελέως αἱ μελῳδίαι, ἃδε κύκνειοι πρὸς φιλτάτοις
φωναὶ, τὰς ἀνάσσοντας ἐφέλκου, ὡς τέκνων φωναὶ μὴ
βασάνων μητέρα φωνούντων. καθάπερ ἢδ ἐν βελέ-
τηρίῳ τῇ ἑαυτῆς ψυχῇ, δεινὰς ὁρῶσι συμβόλας φύσιν,
Ϛ ἔμφυτον Ϛ φιλοτεκνίαν, Ϛ τέκνων ῥεθέλας, δύο ψήφους
κομίζουσα ἡ μήτηρ, ζωναγωγοῦντε κ σωτήριον ὑπὲρ
τέκνων, σὺκ ἐγὼ τ σώζουσαν ἐπὶ ὑπὸς πρὸς ὀλίγον χρό-
νον σωτηρίαν. ἀλλὰ τ θεοσεβῆς ἀθανάτου καρτερίας,
ἡ ζυγὸς τῆρ ἐμνήσθη. ὦ μήτερ ἐθνῶν ἐνδικε δ νεμε, καὶ
ὑπερνικήτρια τ εὐσεβείας, κ δ᾽ ἐμὲ ἀπολαγχνων ἀ-
γῶν Ϛ ἀθλοφόρε. ὦ ἀῤῥένων πρὸς καρτερίαν ζηνικω-
τέρα, Ϛ ἀνδρῶν πρὸς σωφροσύνην αὐδρειοτέρα. καθάπερ ἢδ γὰρ ἡ ναὸς κιβωτὸς ἐν τῷ κατακλυσμῷ
κοσμοφορουμένη καρτερῶς ὑπεμενε τὰς κλυδωνας, ἅτ-
ως Ϛ σὴ νεμοθύλαξ πανσόφως ἐν τῷ τ παίδων πρὸς
αντλας ὕδατι κατακλυσμῷ, Ϛ καρτερὸς ἀνέμοις τ τῶν
ἡλῶν βασανοις συνεχομένη, ζηνικῶς ὑπέμενας τ ὑπὲρ
τ εὐσεβείας χειμῶνα.

Κεφ. ις.

Εἰ δὴ τίνων κ γυνὴ γηρεᾶ, καὶ ἑπτὰ παίδων μήτηρ,
ὑπέμενε τὰς μέχρι θανάτου βασάνους ὁρῶσα τῶν
τεκνων. ὁμολογουμένως αὐτοκράτωρ ἐστὶ τ παίδων
ὁ εὐσεβὴς λογισμός. ἀπέδειξα σωφρονοῦντα μόνον ἄνδρας τ
παίδων ὁκράτησαν, ἀλλὰ κ γυνὴ τ μεγίστων βασάνων
ὑπερεφρόνησε Ϛ ἐχ ἅτως οἱ θεῖ δαιμόνες λέγουσιν ἦσαν
ἄῤῥενοι, ὧδε ἡ κ τ μισανθρωπίαν ἐκφλεγομένη κάμινος λαμ-
πρότατα τῷ πυρὶ, ὡς ἡ τ φιλοτεκνίας θεὸς ἐκένωσεν ἐκείνῳ
φύσις, ἐρῶσαν αὐτὰς ἅτω πικίλως βασανιζομένας
τὰς ἑπτὰ υἱὰς, ἀλλὰ τῷ λογισμῷ τ εὐσεβείας καταδέσ-
ποτα τοσαῦτα κ τηλικαῦτα παθήματα. κ γὰρ ἔστ ἐστὶν
ὑπολογίσασθαι, ὅτι εἰ θεὸς ψυχῶν γυνὴ καὶ περ μή-
τηρ ἅσα ὠλοφύρατο ἂν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἴσως ταῦτα ἂν
ἅτως εἶπεν. ὦ μέλεα ἔγωγε κ πολλὰκις τρισαθλία. ἦ-
τις ἑπτὰ παῖδας τεκοῦσα, οὐδενὸς μήτηρ γεγένημαι.
ὦ ματαίου ἑπτὰ κυοφορίας. καὶ ἀνόητοι ἑπτὰ δεκά-
μηνοι καὶ ἄκαρποι πόνοι. ματέων ἐφ' ὑμῶν ὦ παῖ-
δες πλεῖστα ὑπέμεινα ὠδίνας, καὶ χαλεπωτέρας
φροντίδας ἀνατροφῆς. ὦ τ ἐμῶν παίδων, οἱ μὲν ἀρα-
μοι, εἰ ἢ γήμαντες ἀνόητοι, σὺκ ὄψομαι ὑμῶν πό-
νων, οὐδὲ μέμνημαι κληθῆσαι μακαρισθησομαι. ὦ ἢ
πλούτου καὶ καλλίπαιδος ἐγὼ γυνὴ χήρα καὶ μόνη πολύῤῥιζος, οὐδὲ ἂν ἐπιζάνω θάψουσα τ ὑμῶν ἱ-

A multa etiam quæ ipſo ignota ſunt nomine. Adſit, ut ſit cygnis tanta dulcedo quorum ſuaviore melonacoras in morte voces narrat antiquitas. Omni enim harmonia dulcius, omni voce præſtantius, pereuntium carmen fuit. Sirenum pueri fabulas in morte ſuperaſtis, cum vel matri ſolitudinem ultimam, vel Deo gratias referretis. Optavit incredibilis proſapiæ mulier brevem orbitatem potius, quam æterni judicii pœnam ſubire, cum filiorum corpora maluit cruciati, quam animas: ſciens nihil infirmius labe membrorum, quæ etſi paſſio deſit, ſæpe tamen inteſtinus dolor affligit, enecant febres, copia ſanguinis premit, aut nimius curſus eviſcerat, quis autem ignorat navigantium naufragia, iter agentium lapſus, quietosq; ſeſſores ſubita morte conſumptos? Taceo incendia repentina: latronum inſidias, & pereundi vias. Cum ergo tot occaſionibus humanum pectus ad mortem agitetur, quis non optet interitum cum ſalute: in quo temporalia amittuntur, & æterna retinentur? O venerandiſſima fœminarum atq; legis, & gentis noſtræ gloria. In hoc Noë arcæ ſimillima, in mediis fluctibus & procellis inviolata permanſiſti. Ut illa enim diluvii cæleſtem impetum tulit, & compagine firmata tabularum, incluſum intra ſe quod acceperat, non amiſit: ita tu quoque ſanctum Spiritum, quem Deo diſpenſante acceperas, in receſſu pectoris cuſtoditum, vinci ab hoſte non es paſſa. Ecce quantum utilis ratio eſſe poteſt, quæ nos ſæpenumero viros inferiores fœminis facit. Nec Daniel tantum viſis leonibus formidavit, nec caminus tribus pueris jugi igne ſuccenſus, tantum arſuris dolorem incuſſit, quantum hæc fœmina in ſingulis paſſa pereuntibus, antequam ad corporis ſui pœnam veniretur, accepit. Quid faceret alia mulier & mater, niſi per triſtia lamenta flebilis præceſſiſſet, ululatus gemitusqve miſceret, ſe infelicem, ſe miſeram conclamaret: quæ ideo plures peperiſſet, ut ſæpius orbata lugeret: repeteret partus, & illa denis menſibus materna faſtidia, tot enixa mortes, tot pericula ſæpe repetita, lactis alimoniam & parvulorum cibum, preſſam diu corporis partem, bajulas manus, dulces ſuſurros, informantis verba, curas, vigilias, timorem, & in omnibus etiam proſperis animum ſemper futura metuentem. Diceret flens, non ego filios veſtros avia blanda complectar, paulo ante nimii gregis mater, nunc agens celerem vitam. Si mori mihi contigerit hodie, a quo ſepeliar non habeo. Hæc omnia matris alterius Dei ancilla non habuit: ſed adamantino quodam ſenſu, rigidior cautibus ſtetit, filiis nec in pœna, nec in morte defuit, ut interirent compulit. nec doluit interiiſſe. Nam comprehenſa cum parvulis ſuis Eleazari pœnam aſpiciens,

Hebræa lingva, cum essent docti, simul exhortabatur dicens: O fortissimi pueri mei, ad dulce certamen, in quo & genti nostræ paremus gloriam: & nos a Deo merita æterna consequamur, ad pœnam sponte properemus, nec formidemus ô juvenes, quæ Eleazari senile corpus suscepit. Satisq; in hac fragilitate duravimus, ad superiora properemus. Pater noster Abraham venerabili sermone memorandus, unicum Deo filium, cum poscereturq; obtulit: nec adhibere formidavit altari, quem vix in senectute susceperat. Et Isaac libens patris victima stetit, sciens Deo in omnibus esse serviendum. Similis quoqve Danielis, ac trium puerorum causa est, mihi credite, tentamur potius quam punimur. Quicquid enim in hoc seculo provenit, temporaneum & umbræ simile judicandum est. Hos filiis animos mater incussit: & viris mulier virilem animum effecit. Novissime filiis singulis consumptis, admirabilis tantorum athletarum parens, in cruenta pœnarum carnificina, flexis repente genibus, corporis a Deo dissolutionem efflagitabat: non enim vivendi cupiditate, sed filiorum causa tantum tempus protraxisse. Septem igitur triumphos mater pientissima suscepit. Antiochus faucibus stridet, matrem generosam affligere jubet, tyrannice rapitur, teneris nudatur artubus, in altum manus alligantur, sævis illiditur flagellis, læsis mœret uberibus ac flammivomæ addicta sartagini, ambustos ultro filios concomitatur in pœnas, ac oratione protensis surrectisq; manibus, progravidis matribus fusa cælibem effudit spiritum. Porro cæli fulmine tremuit Epiphanes. O magistra justitiæ, filios comitata victores, ô superatrix tyrannorum, ô speculum martyrum, ô patientiæ forma non mulieribus solum, sed viris futura, veneranda præsentibus, colenda posteris, admirationi non solum genti nostræ futura, sed seculis. Splendoribus tuis luna succumbit: nec se, quamvis mundum impleat, cum tuis fulgoribus comparabit. Septem te clariores cælestibus stellæ, grata luce circumstant. Si posset in picturam aliquam manus humana describere, & victorum omnium pœnarum genus in posterum ceris, ut gestum constitit, explicare, sine lacrymis nemo transiret, omnis utiq; multitudo conflueret, suffragarentur plurimi: & multa videretur donasse, qui in gloriam summi Dei talia stratagemata depinxisset. Et si quis sculpendi artifex, hanc figuram aspectu miserabilem sepulchro intriverit, aut ædibus illocaverit, ab omni tetra peste esset alienus, æternaqve felicitate indubie frueretur. Sed unde ullius magnitudinis saxum, quamvis tenui limula minutum opus tenens, capacitatem haberet tot pœnarum? Senex itaqve Eleazarus, & hæc illustris mater, filiiqve septem, propter decus generis sepulchrali honore decorantur. Ma-

Α ξω τινά, ἀλλὰ τάτῳ τῷ θραύσῳ ἐδένα ὠλοφύρετο ἡ ἱερὰ
• Ε εὐσεβὴς μήτηρ, ἐδὲ ἵνα μὴ δοκοῖεν ἀπιστεῖν
αὐτῶν τινὰ, ὡς ἐδὲ ὀκτὼ ἀποθνήσκοντων ἐλυπήθη. ἀλλ' ὥσπερ ἀδαμάντινον ἔχουσα τὸν νοῦν καὶ εἰς ἀθανασίαν ἀνακρίζουσι τὸν τῶ ἰῶν ἀριθμὸν, μᾶλλον ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ὅτι τὸν θάνατον αὐτὸς παρεστέφετο ἱκετεύουσα. ὦ μῆτερ δι' εὐσέβειαν θεῦ σεμνὴ, πεσεδύτι, καὶ γυῖαι: Δι' καρτερίαν καὶ τυραννον ἐνίκησας, καὶ ἔργοις εὑρεθῆς ἀνδρὸς Ε λόγοις δωατωτέρα. καὶ γὰ ὅτι σωελήφθης μὴ
Β τ παίδων εἰσήκεις τὸν ἐλεάζαρον ὁρῶσα βασανιζόμενον. Ε ἔλεγε τῆς παυσὶ τῇ εὐσεβεῖ Δαλέκτῳ: ὦ παῖδες, γναῖ⊙ ὁ ἀγὼν. ἐφ' ὃν κληθέντες, ὑπὲρ τ Δαμαρτυρίας δ' ἔθνες ἀναγωνίσασθε προθύμως ὑπὲρ δ πατρῴων νόμω. καὶ γὰ αἰσχρὸν τὸν μὲν γέροντα δ' ὑπὲρ ὑπομένειν τὰς Δι' τὸν εὐσέβειαν ἀληθείνας. ὑμᾶς δ' τὰς νεανίσκας καταπλαγῆναι τὰς βασάνους. ἀναμνήσθητε ὅτι Δι' τὸν θεὸν δ' κόσμε μεπλάδετε, καὶ δ' βίε ἀπελαυσατε, Ε Δι' ὃν τρ ἐφίλετε πάντα πόνον ὑπομένατε
G Δι' τὸν θεὸν, δι' ὃν Ε ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀβρααμ ἑαυτὸν δὲ τὸν ἑνὸ πάτραγὸν σφαγιάσαι ἰσαὰκ, Ε τὸν παῖδα ὑπὲρ χᾶρα ξιφηφόρεν καταφερομένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐρᾶν ὐκ ἐπήχε, καὶ δανιὴλ ὁ δίκαι⊙ εἰς λέοντας ἐβλήθη, Ε ἀνανιας, ἀζαρίας, Ε μισαὴλ εἰς κάμινον πυρὸς ἀποφευδονίσθησαν Ε ὑπεμείναν Δι' τὸν θεόν. καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ αὐτῷ πίστιν εἰς τὸν θεὸν ἔχοντες μὴ χαλεπαίνετε. ἀλλὰ
D γὰρ γὰ εἰδότες εὐσέβειαν μὴ ἀνθικαθίεσαν τοῖς πόνοις. Δι' τάτων τ λόγων ἡ ἐπαμήτωρ ἕνα ἕκαστον τ ἰῶν παρακαλοῦσα δοκοῦντων ἐπίσε μᾶλλον, ἢ φοβεῖσαν τὸν ἐπιτελεῖν δ' θεῦ, ἐπὶ ὃ Ε παῖδα εἰδότες, ὅτι οἱ Δι' τὸν θεὸν ἀποθνήσκοντες ζῶσι τῷ θεῷ, ὥσπερ ἀβρααμ, ἰσαὰκ Ε ἰακώδ, Ε πάντες οἱ πατριάρχαι.

ΚΕΦ. ιζ.

Ε λεγεν δ' Ε τ δορυφόρων τινὲς, ὡς ὅτι ἐμελλε συλλαμβάνειν γὰ αὐτὴ πρὸς θάνατον, ἵνα μὴ ψαύσε τῆς δ' σωμα⊙ αὐτῆς, ἑαυτὴν ἐρρίψε κῆ τῆς
E πυρᾶς. ὦ μῆτερ σὺν ἐπὰ παισὶ, καλαλύσουσα τὸν δ' τυράννε βίαν. Ε ἀκυρώσουσα πᾶς κακὰς διανοίας αὐτδ', Ε δείξασα τὸν τ πίστεως θμιναίτητα, καθα περ δ' σὺ σέγη ὅτι τὰς σὰλας τ παίδων θμιαίως ἰσρυμένη ἀκλινῆς ὑπολωίγκας τὸν Δι' τ βασάνων σῶμον. θερρεῖτε παιρεῖν ὦ μῆτερ ἱερόψυχε τ ἐλπίδα τ ὑπομονῆς ἔχουσα βεβαίαν πρὸς θεόν. ἐχ ἕτως σελήνη κατ' ἀραγνὸν σὺν ἀστρως σεμνὴ καλῆσηκεν, ὡς σὺ τὰς ἀστέρας ἐπὰ
F παῖδας φῶς αγωγήσασα πρὸς τ εὐσέβειαν ἐνίμως καλῆσηκας θεῶ καὶ ἰσῆλθοσας ἐν ἀραγνῷ σὺν αὐτοῖς. ἰὼ γὰ ἡ παιδοπόλασα ὅτι ἀβρααμ δ' πατρὸς, ἀπ' ἐξόρ ἡμῖν ὥσπερ ὅπλ πυ⊙ πύρακ⊙ ζωγραφήσαι τ τ εὐσέβειας ἰσρύμα, ὐκ ἂν ἐφέλπον οἱ γαμβρεῖται μήτερα ἐπὰ τέκνων δι' εὐσέβειαν πικίλας βασάνως μέχρι θανάτ γλωμένας ὑπομένασα. καὶ γὰ ἀξιον ἰὼ Ε ὅπι δ' αὐτ δ' πάφε ἀναγράψαι Ε παῦται τοῖς ὅτι δ' ἔθνες εἰς μνεῖαν λεγόμενα.
G ὑπαυθ' ὁ ἱερὸς χῶρος, καὶ γυιὴ χαρακὰ, καὶ ἐπὰ παῖδες ἐγκικήδαπ Δι' τυράννε βίαν τὴν ἑβραίων πολιτείαν καταλῦσαι βέλοιτ⊙. εἰ καὶ ἐξεδικησαν τὸν ἔθν⊙ εἰς θεὸν ἀφορῶντες, καὶ μέχρι θανάτ τ τὰς

Digitized by Google

quos interficis (mihi crede) divino utuntur imperio, & de salute & de ultione securi. Nam qui pro causa salutis passi sunt: prosper illis eventus erit, cum pater omnium Deus atq; universa respiciens, sequentibus se vitam præbeat sempiternam. Hæc itaq; quæ in monumentis veterum & sacris literis de divis comperi Machabæis posteritati æternum legenda consecravi.

σεν, ἐγὼ ἀποκτείνω καὶ ζῶν ποιήσω. αὕτη ἡ ζωὴ ὑμῶν καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν. ὦ πικρᾶς τὸ πάντ' ἦμερας, καὶ ὦ πικρᾶς, ὅτι ὁ πικρὸς ἀλλάνων τύραννος πῦρ φλέξας λέβητιν ὠμοῖς, ἓξ ἑξῆς θυμοῖς, ἀγαγὼν ἐπὶ τὸ κατάπλατον, ἓν πάσας αὐτοῦ τὰς βασάνους ἐπὶ τοὺς ἑπτὰ παῖδας τῆς ἀθεμίτου, καὶ τῶν ὁμμάτων κόρας ἐπήρωσε, καὶ γλώσσας ἐξέτεμε καὶ βασάνοις ποικίλαις ἀπέκτεινε. ὡσαύτως ὢν ἡ θεία δίκη, μετῆλθε καὶ μετελεύσεται τὸν ἀλάστορα. οἱ δὲ ἀθεμιτοῦσι παῖδες σὺν τῇ ἀθλοφόρῳ μητρὶ, εἰς πατέρων χορὸν συναγελάζονται ψυχὰς ἁγνὰς καὶ ἀθανάτους ἀπληφόπος ὑπὸ θεοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

Flavii Josephi operum FINIS.

RERUM OMNIUM APUD JOSEPHUM MEMORABILIUM INDEX SECUNDUM ALPHABETI ORDINEM.

Numerus paginam, litera locum paginæ designat.

AAron Moysi in Ægyptum redeunti occurrit Pagina 61.e
Aaroni sacerdotium confertur 87.g
confirmatur 108.g
ejus filii quatuor 88.a
quomodo purificatus 89.b
filii ejus duo seniores dum offerunt, exusti, ibid.d
virga ejus floret, & profert amygdala 108.c. moritur 110.c. primus fuit pontifex 700.a
Abineth qualis zona 84.d
Abaris mons 132.d
Abassarus a Cyro præfectus restituendo templo Hierosolymis 365.d
Abdastartus rex Tyriorum Belcastarto patri successit 1043. c
ejus mors ibid.
Abdemonus Tyrius adolescens problematum dissolvendorum peritus 268 a. & 1043. b
Abdonis principatus Hebræorum 159. b
Abel quid significet: occiditur a fratre 6.d
Abelmachina urbs 141. c
Abemerigus filiæ suam filiam dat uxorem 684. c
Abenerus præfectus exercitus 183. b 194. b. Jebosthum Sauli filium constituit regem 212. c
pugnat contra Joabum, ibidem. transfert regnum ad Davidem 213. f
ab Joabo fraudulenter occiditur 215. a
Aber secundi ex fratribus Machabæi supplicia crudelissima, tolerantiaque ejus 1093. d
Absalomus Ammonem fratrem jugulat 227. d
fugit in Gesura, unde à patre reconciliato revocatur, item forma ejus & facies qualis, tum quomodo Joabum tractarit. 228
popularem auram captat & regnum 229. c. cum patris concubinis rem habet 231. d. cogit magnum exercitum contra patrem 233. c. pendens in arbore interimitur 234 c
Abias Arabum rex prælio victus filii ipsi manum infert 688. e
Abias Solomonis filius quomodo se gessrit in administratione principatus 175 b.
Abiathurus Abimelechi filius servatus à Sauli lævitia 196. f. confirmatur ei pontificatus 241.f
quomodo a Davide ultus, ejus domus sacerdotio privatur 254.b
Abibalus rex Ironi pater 267.f
Tyriorum rex 1042 c. 1043.a
Abigæa Nabali uxor Davidem commotum placat 201.b
Abilamarodachus Nabuchodonosori filius in paternum regnum succedit & Joachinum e vinculis eximit 350. c
Abimelechi Bethlemitæ in Moabiticam terram cum suis profectio 163.c
Abimelechus Gedeonis nothus, fratres legitimos occidit, & imperium arripit 155.g
urbe & tribu pellitur 156.c
Sicimas captas solo æquat 157.b
occiditur a muliere ibid.d
Abimelechus Palæstinæ rex Sarai concupiscit 21.a
Abironi cum suis terra dehiscit 107.c
Abisace puella calefacit senem Davidem 246.g
ambit eam uxorem Adonias 253
Abisæus Joabi frater, vir fortis 212 c 336. f. cum fratre Sabæum persequitur 238.e
vindicat regem ab interito, occiso Acmone 242.c
Abrahamus quando natus 15.c
Lotum nepotem adoptat 15.g
e Chaldæa migrat in Chananæam, & Dei verum cultum instituit ibid.
hinc in Ægyptum proficiscitur, ubi uxorem fingit esse sororem suam 16. f. Ægyptiis disciplinas instituit 17. c. Assyrios vincit 18.c
decimas dat Melchisedeco, & promittitur ei filius a Deo 18 e
genuit Ismaelem ex Agare 19.d
hospitatur angelos tres ibid.
migrat in Gerara, 21.a
a Deo tentatur 22.e
monumentum sibi & posteris comparat. 24.b
ducit Chæturam uxorem, suscipit liberos ibid.c
Isaco quærit uxorem ibid.e
moritur 26.b
ejus arma contra Pharaonem 928.g
Abrahami domicilium vicus 16.d
Absalomon tyrannidis Manahemi adjutor 813.a
Absalomus patruus, & socer Aristobuli captus 474. f
Accaron non potuit capi ab Hebræis 460
Achabus Amarini filius regnum paternum majoribus contaminat id sceleribus, quam antecessores sui 285. e agnoscit suum fatum & pœnitet 289. c. cedit Adadi filio bellum inferenti 290 c. eundem vincit 291.c occiditur 291. d
ipsius liberorum capita præciduntur 310.c
Achar furtum committit 137.c plectitur 138.c
Achæ quinti ex fratribus Machabæi immania supplicia, ejusque insignis tolerantia 1095.a
Achazes Jothami filius regnum paternum arripiens, idolis filium holocaustoma offert, belloque impetitus, magnam patitur stragem 321.d
Assyriorum regis auxilio ulciscitur Syros, stultus & impius moritur 322.d
Achiabus Herodis nepos avi vim prohibet 599.b
Impetitur a 2000. militibus dimissis 607.d
Herodem manum sibi inferentem prohibet 773 a
militibus tumultuantibus resistit 607.d
Achias pontifex 181.a
Achias propheta Hieroboamo regnum & alia vaticinatur 174.b. 180.c
Achilaus princeps commentariensium 241.f
Achimanus Berzellæi filius apud Davidem manet 237.f
Achimas Davidi victoriam nunciat 235.b
Achimeleclus pontifex Davidem commeatu juvat 196 b. accitus ad Saulú occiditur cum omni sua familia 196.f
Achitophel a Davide ad Absalomum defecit 229.d. male consulit domino suo 231.c. propter spretum consilium relinquit Absalomum & se suspendit 233.a
Acmes Juliæ famulæ dolus 595 b. 774.d
Acreon gigas Davidem occisurus ab Abisæo perimitur 243.c
Acusilaus Argivus quo tempore historiam condere inceperit, & in quibus Hesiodum corrigat 1034. g
Adadus Azaelis filius paternum in regnum succedit, quo ab Joa Israelitarum rege privatur 316 a
Adadus Syriæ & Damasci rex cum Davide congressus vincitur 221. f

Adadi hujus posteri dicti reges Syriæ, sicut Ægypti reges Ptolemæi 222. a
Adadus tertius Samariam vastat ibid.
Adadus Syrus Achabo bellum inferens cedenti, ab eodem vincitur 290. 291. & recipitur in gratiam 292. c
Joramo insidians & Elisæum capere conatus frustratur 302.e
bello aggreditur Joramum 302.e
fugatur a deo 305.a
præfocatur ab Azaele 306. d
Adami creatio, & quid ea vox significet 5.a
lapsus & mulcta 5.e
ejus soboles, posteritas & mors 6.d
Adar mensis 132.e.366.e.381.f 424.a
Adar mensis dies XIV. & XV. cur festi Judæis 382. b
Aderus Syriam occupat, & rex ejus efficitur 273 f
Adoma quid significet 36.b
Adomus dictus Esaus ibid.
Adoni quid significet 145 e
Adonias Davidis filius regnum paternum affectat 247. a
fugit ad asylum, & veniam commissi a patre impetrat 248. d
salutat matrem Solomonis, & Abisices connubium ambiens occiditur 254. b
Adonibezecus capitur ac truncatur manibus & pedibus, sicuti ipse alios reges mutilaverat 145.e
Adoramus qvæstor tributorum ordinatur 241. e
lapidibus obruitur 275. e
Adulterii suspecta qvomodo purgetur 91. a
Adramalechus Senacheribi filius patricida 350. e
Adrazarus Sophenorum rex à Davide victus 222. e
Ægyptius vates seductor Judæorum 691.f
Ægyptii populus qualis 13. f 14. b
Ægyptiis quis astronomiam & arithmeticam primus tradiderit 17.c
non licere eis greges curare 52. f. cur quintam fructuum portionem regibus pendant 53. c.
pugnant cum Æthiopibus 57.f
Hebræos insequuntur 66 a
quare Babylonem abducti 345. c
eorum antiquissima rerum memorabilium traditio 1034.b.1035.f
testimonium de Judæis 1039.c
1050. g. qvid eis Græcorum commercium conciliarit 1038. d
sexaginta millia Judæorum peremerunt 1092.e per totum
Ægyptiis gratificari volentes veritatem de gestis Judæorum corrupere 1051 e
Ægyptiorum dii descripti 1054. c. 1065.
servitus 1068. e
eorum mali mores taxati 1065
Ægyptiis nemo regum aut imperatorum jus civitatis largitus est. ibidem.
Ægyptum mare totum portub. caret 894 b
Ægyptum fines occupat 44.e. 53. a
Ægypti regina Solomonem invisit. 270. a
Ægypti descriptio 877. f. 891 g
Ægyptus unde nomen acceperit 1049.f
Ælius Gallus dux auxiliatorum ab Herode missorum Cæsari 539. b
Æmilius Jucundus à Judæis occisus 810. f
Æmilius Regulus Corduben. 663. e
Æneas, qui Aretas postea dictus, Arabum rex constituitur 574.e
Æoles populus 13. c
Æraria qvis inventor 7. d
Æris genus auro pretiosius 222.d
Acinaces Persicus, qualis 697. a
Æta, petra, Simpsonis habitatio 161.e
Æternius Fronto magister duarum legionum Alexandrinarum 916. f
Æthiopes, populus 13.f
bello Ægyptios infestant 57.f
qvomodo a Mose victi 58. d
Æthiopas ab Ægyptiis circumcisionem accepisse 279. f
Agapis insolentia ob conceptum infantem punitur 19. c
ablegatam una cum filio consolatur angelus 22. b
Agatharchides historicus 1010. b
Aggæus propheta 365.f. 366.e
Agiræ Nabathæi facinus 935. b
Agrorum terminos qvis primus fixerit 7. c
Agriculturam quis invenerit ibid.
Agrippæ Aristobuli filii soboles 628 a. varia fortuna 629. usque 637
M. Agrippæ in Judæos benevolentia 398. d
Agrippa in Asiam mittitur 540. a
ab Herode magnifice exceptus epulum præbet populo 549. d
ejus in Judæos studium 562. b 584. e
Agrippa rex Herodem apud C. Caligulam accusat 638. c
accusati tetrarchias ac bona consequitur 638. f
convivio sumptuosissimo Cæsarem excipit 642.e
Judæos reconciliat Cajo 643.b
hortatur Claudium ad retinendum principatum 670.d
tergiversator bilinguis ibid.
quæ beneficia à Claudio Cæs. acceperit 733 d
ejus in Judæam reditus 674. f
Silam vinctum asservat 677. b
reliqua ejus gesta usque mortem 677 678.679.680. & 793.795. 796. 801.803. 804 810.811.816.817.832.833.864.893 906.907.913.
Agrippa filius Agrippæ 679. f
impetrat pontificiæ stolæ custodium Judæis 683. b. Chalcidi præficitur 690. d. Claudio autoritate Judæorum causam legitime cognoscit 693 a
Chalcidem aufert ei Cæsar, & multis aliis toparchiis donat. ibid. b. nuptias iniit ibid.
Galilææ parte donatur a Nerone 694. f. domum extruit 697. c. Neroniada nominat & munificus est 698.g
Magdala certat capere 1017. venit Tyrum cum Vespasiano 1031.b
Agrippæ regni fines qui 832 f
Agrippina Claudii Cæs. uxor 692.g. maritum veneficio tollit ibid. filium Neronem imperio præficit 694.b
Agrippium a quo conditum 746.e
Ainam invadunt Hebræi, & fugantur 137. d. capitur & succenditur 138.d
Alabarchiæ magistratus 693.f
Alanorum nationis descriptio. 985. a
irruptio in Mediam & Armeniam ibid.
Albinus Judææ præsidet 694.f
Judæam latronibus explet 699.c
malus 701. b
Albinus Rom. præfectus Jesum Ananiæ filium misere mulctatum dimittit 961.c
Albini procuratoris direptiones & injustitia 721. per totum
Alcimus in pontificatum succedit, alius Jacimus dictus 421. e
profugit ad Demetrium ib. petit 424.b.
Alexander alabarcha mutuat pecuniam Agrippæ 630.d
Vide infra Alexander Lysimachus
Alexander Antiochi Epiphanis filius bello aggreditur Demetrium 490.c
vincit 432.e
Jonathæ amicitiam ambit 430.e
Jonatham in summo honore habet 435. a. Ptolemæo Philometori hostis factus occiditur 437.i
Alexander Aristobuli filius Judæam infestans a Gabinio vincitur 476.c
rebellans Romanos qvotqvot potest interficit 477 f
Hyrcane bellum infert 711.c
cum Gabinio pugnat 723 i
securi percutitur 735
Alexandri fictitii actus & fallaciæ 783.d
Vide Pseudalexander
Alexander Herodis filius Roma reversus ducit uxorem 549.c
accusatus a patre causam dicit, & reconciliatur 555. 556. 557.
calumniis oppressus conjicitur in vincula a patre 568. f
reconciliatur patri per socerum. 569. f.
iterum calumniis urgetur ab Eurycle aliisque 573. 574
& in carcerem detruditur ibid. accusatus a patre Beryti, damnatur 578. f
strangulatur 580.b
Alexander Herodis filius veneficii accusatur a patre 711.e
iterum accusatur 711.d
& in vincula conjicitur 716. b
accusatur 719.g
strangulatur 760.a
ejus soboles 761.a
Alexandri Herodis filii posteri in majore armenia regnaverant 793.g
Alexander Jannæus Hyrcani filius, rex factus fratrem insidiantem interimit 456. c
circumvenit astu Ptolemæum Lathurum, ejusque postea vincitur 457. g
iterum belligeratur contra eum 458. e
præliatur cum Juris 460. c
cum Demetrio Eucæro ib. g
immanitatis causa Thracides dictus: aliaque gesta & mors 463, 464. 713. 714. 715. 716
Alexander Lysimachus Alabarcha solutus vinculis a Claudio 673. c
ejus divitiæ quantæ 697. b
Alexander rex, primus Machæruntæ ædificavit 980. e
quo tempore mortuus 1048. d
ejus nepote Judæi Ægyptum & Phœnice tradiderunt 1049. b
Alexander Philippi filius patri in regno succedens quas tulerit victorias 783. d
Damascum & Tyrum capit atque Gazam 384. c
pontificem Jaddum veneratur, & Hierosolymis deo immolat, Danielisque prophetiam interpretatur, & Judæis qvæcunque postularent concessit 385. e 816. & co m 5e

eo mortuo quomodo regna ejus occupata 386. f
Alexander Tiberii pater portam templi ſupra Corinthiam craſſiori auro & argento perfudit 917. b
Alexander Veles rex 417.f
Alexander Zebinas Demetrii victi loco rex conſtitutus fœderatur Hyrcano 451.d
in bello cadit ibid.
Alexandra Alexandri Jamnæi uxor qvomodo a morituro marito inſtructa regnum ſervarit & adminiſtrarit 463.b
morbus ejus & mors 466.b
Alexandra Hyrcani filia, uxor Alexandri Ariſtobuli, infenſa Herodi 512. b 513.b
Alexandra Phaſaeli filia 627.g 628 a
Alexandria plus ſingulis menſibus quam Hieroſolyma toto anno pendit Romanis 807. g
iisdem quatuor menſium annonam miniſtrat 808. a
Alexandria civitas poſt Romam maxima 903. b
Alexandriæ portus deſcriptio 894.c
urbis ſitus deſcriptus 807.g 808. a
Alexandrinorum ſeditio contra Judæos 816.b
Alexandrini Veſpaſianum pro imperatore prompti agnoſcunt 894.
Alexandrinorum fortitudo & præſtantia in oppugnatione Hieroſoly. 922.e
Alexandrini quamdiu ceſſerint Judæorum ſolennitatibus 1065.
Alexandrini ſeditionis autores, Apionis ſimiles ibid.
Alexandrium arx 472. f 476.c
Alexas duxit Salomem uxorem 583. b. 223. f
jubetur ab Herode nobiles Judæos ſe defuncto occidere 598.d
pie agit 600. b
Aliſas, aliſæi 13. c
Alitarchmuthoſis rex contra paſtores gerit bellum 1040.d
Alitarus minorum actor 999.d
Allus Samarita, libertus Neronis 631.a
Althemus præ timore obriguit 744.c
Amalecitæ gens 74. b
Amalecitæ bellum Iſraelitis inferunt & vincuntur 75.d
Amalecitæ Hebræos ſubigunt 153. d. eorum rex captus & occiſus 181. a
Amalecitas quanto deus odio ſit proſecutus, & qvomodo Saulus eos extirpaverit 184. b
David cædit eos 207.f
Amalecus nothus Aliphazæ filius 36.c
Amalecitis regio ibid.
Amanus quanto in honore apud Artaxerxem habitus, & quantum in Judæos propter Mardochæum concepit odium 375.a
conſuluit contra ſeipſum 378.b
in crucem Mardochæo paratam ſuſtollitur 380.a
& filii ejus 381.a
Amarzi filii quomodo Joannem Gaddim interfecerint, & quas ejus cædis pœnas dederint 428.c
Amarames Moyſis pater & Aaronis, deum invocans ut Hebræos redimat exauditur 56. b
Amaramus ſeditioſus exulat 682.c
Amarinus conſtituitur rex 284.f
obit diem ſuum, relicto principatus ſucceſſore Achabo filio 285. b
Amaſus Abeſalomi copiis præficitur 253. c. impetrat venium a Davide, cui gratulatur regni reſtitutionem 236. c
conſtituitur præfectus exercitus 238. d
occiditur a Joabo 238. f
Amaſias filius Joaſis regis Judæ, vir bonus & pius patri in regnum ſuccedit 315.b.316. c
paternæ necis autores tollit. Amalecitas, Idumæos & Gabelitas prælio vincit, & ad idola deficit 316.e
increpatur a propheta 317. a
minatur Joæ regi, & prælio victus capitur interficiturque 317.b
Amaſias ſacerdos 298.a
Amathus, Amathæ 14. d
Amathus caſtrum ad Jordanem 419.b
Ambitio quantum malum 215. b, per totum
M. Ambivius præficitur Judææ 619. a
Amenophis regni terminus 141.b
Ameſſes regni terminus ibid.
Amias Achaz. fil. bello ſuperatus à Zacharia trucidatur 321.f
Aminadabus Levita 171.c
Ammanus, Ammanitæ 21.a
Hebræorum genti bellum inferentes male excipiuntur 157. f 158. d
Ammanitarum contumelia in Davidem 223. f
& quæ de eis ultio accepta 224. f. exciduntur 228.b
Ammanitæ & Moabitæ ſuci mutuo ſeſe occidunt 298.e
Ammaus exuſta 781.b
Ammaus thermæ ſanandis corporibus idoneæ 864.b
vide & Emmaus
Ammonius inſidiator Ptolemæi Philometoris occiſus 437.a
Amnon ſororem Thamaram ſtuprat 228. g
occiditur à fratre Abeſalomo 227.d
Amoræi cum ſuis regibus deleti 11 d. qui eorum ditionis termini, ibid.
Amoritis regio duabus & dimidiæ tribubus conceditur 118. a
Amoſus Manaſſis filius regno paterno ſubſtituitur, qvod propter impietatem non diu tenens occiditur 333. a
Amuelus conſtituitur pontifex ab Herode 212. b
honore privatur 513. a
reſtituitur ei 511. a
Ananias Maſhali pontifex cum quindecim aliis crudeliter necatur 918 f
Ananias mercator Judæus regias mulieres Judaicam religionem docet 681. a
Ananias Nebedæi fil pontificatum accipit 690.d
vinctus mittitur Romam 692. e
Ananias nominatur Sedraches 346. a
Ananias Oniæ filius copiis Cleopatræ præficitur 452. g. 458.d
Ananias Phariſæus Joſepho ſe opponit 1012. f
Ananiæ pontificis liberalitas, ejusque ſervorum iniquitas 698.d 699. b. ipſius filius capitur à ſicariis 698. e
Ananiæ pontificis domus incenditur 811.
Ananias pontifex cum Ezechia fratre, & pontificibus aliis in cloacis latuit propter ſeditionem ib. cum fratre interficitur 811. e
Ananus Anani filius pontificatum acquirit, & Jacobum lapidat 698. b
Anani ſeniores felicitas ib. a
Ananus Jonathæ filius Cæſio portas prodere voluit 819.g
Ananus Judæorum dux vinctus Romam mittitur 692. e
Ananus pontifex cum Hieroſolymitis bello contra Romanos ſe præparat 818. f
apparatum belli rurſus amittere noluit 819.a
milites contra Simonem Gioræ mittit ibid. e
Ananus pontifex, ejusque geſta 872. & 874. 875. per totum.
Anani mors Hieroſolymæ excidii principium 882.g ejusque virtutes celebratæ ibid.
Ananus Sethi filius pontifex conſtituitur 618. e. eo privatur 619. e
Ananus Simonis ſatelles ad Titum profugit 956. e
Anarabarches, pontifex Hebr. 84.b
Anaxagoræ Clazomenii mors 1079. f
Anchus rex Gitæ 191. c 203.b exercitum ducit in Hebræos 203. f. 206. d
Andromacho amicitiam renunciat Herodes 567.g
Andronicus Meſſalami filius orator 434. a
Angelus, quale nomen 522.b
Angelos cum mulieribus coiiſſe 8 c
Anilæi & Aſinæi Neerdenſium facinora 641. 646. 647. 648. 649. per totum
Animi unde certiſſimum argumentum colligatur 195.e
Anna Helcanis uxor 165.b
Annibas ſeditioſus plectitur 682. c
Annius Minutianus 632.c.636.671.e
Annius Rufus Judææ præficitur 619.b
Annus magnus quot annis conſtet 11. c
Anni ſeptimi, quinquageſimi ſeu Jobeli remiſſio 96. b
Anni quot ab exitu Iſraelis ex Ægypto uſque ad templi Solomonis extructionem 700.d
Anteji interitus 661.f
Anthedo, poſtea Agrippias dicta 459. c
Antigonus Aſiam occupat mortuo Alexandro 388. a
Antigonus Ariſtobuli filius cum patre transfugiens capitur 477.d
accuſat Cæſarem, Hyrcanum & Antipatrum 481.d
paternum regnum affectans profligatur 491. d
reducitur in regnum per Parthos 494. e. amputat Hyrcano auriculas 497.e. accuſatur Romæ, & placat pecuniis hoſtem 499. c
quomodo ab Herode oppugnatus ſit 500. c
& inde quomodo expugnatus & irriſus à Soſio 507 c
Antonius Herodis pecuniis corruptus eum occidit 508. b. 510. e. per totum.
Antipatrum & Hyrcanum accuſit 724 g
vincitur ab Herode 729. d. rex conſtituitur 732.d. qvam inſolens ex unica victoria factus 738. d. dat ſe vinciendum Soſio 744. d. ſecuri percutitur ibid. f

INDEX

Antigonus Hyrcani fil. Samariæ obſidioni præficitur 452.b
qvomodo à fratre & cur occiſus 454 f. 712. e
Antiochia Mygdonia, urbs 687.e
Antiochia, Syriæ metropolis 852.c
Antiocheni Demetrium ejectum recipiunt 437. d
Antiocheni ſoli cum Sidonis & Apamenis pepercerunt Judæis cohabitatoribus ſuis 815. e
Antiochenſium odium in Judæos 398.c
Antiochenſium petitiones apud Titum 976.e
Antiochus Antiochi Grypi filius victus & occiſus ab Antiocho Cyziceni filio 459.f
Antiochus Antiochi Cyziceni filius ſuperat Antiochum Grypi & ſuperatur inde ab Encæro & Philippo fratribus ibidem 460
Antiochus Aſpendius ab Hyrcani filiis victus 711.g
Antiochus Comagenæ rex 620.g. 678.d
Antiochus Cyzicenus cum fratre Antiocho Grypo belligeratur 451.d
vincitur ab Hyrcano 452.g
occiditur à Grypi filio Seleuco 460.b
Antiochus deus Alexandri fil. adoleſcens rex coronatur & amicitiam cum Jonatha init 440.a
trucidatur a Tryphone ſuo tutore 447.b
Antiochus Dionyſius Antiochi Grypi fil. Damaſci regno potitus quid geſſerit 462.a
ejus cum Alexandro & Arabibus bellum 715.e.
Antiochus Epiphanes Seleuci fil. & ejus geſta contra Judæos 407.g
usqve 419. 975. ad Elymaida vincitur 418 e
commiſſa regni cura Philippo moritur 419.b
per totum, aliaqve ejus geſta 1087. 1088. 1089. 1090.
Antiochi Epiphanis cum Ptolemæo Sexto contentio propter Syriam, & in Judæam irruptio ſæva 708.d
Antiochus Epiphanes qvomodo ceperit Hieroſolymam 929.f 934.e
Antiochus Eupator Antiochi Epiphanis fil. rex conſtituitur 419.c
Bethſaritas expugnat 420.d
Philippum tutorem regnum invadentem occidit 421.d
captus à Demetrio trucidatur 421.g
Antioch. Eupator Antiochi Epiph. fil. qvomodo Judæam afflixerit 709.e
Antiochi magni bellum cum Ptolemæo Philopatore, & beneficia in Judæos 398.e
dat filiam Ptolemæo uxorem 402.a
Antiochi Pharanx loci nomen 716.a
Antiochus Seleuci nepos Deus cognominatus 398. e
Antioch. Soter, etiam Pius dictus frater Demetrii rex natus Tryphonem perſeqvitur & interficit 447.f
Simonem Matthiæ in amicitiam receptum conatur ſubigere, ſed infeliciter 448.a
oppug nat Hyrcanum Hieroſolymis, & cognominatur Pius 449. per totum.
regno & vita privatur ab Arſace 450. b
Seleucum Grypi vincit 460.a
Antiochus Grypus qvi & Philometor Demetrii Nicanoris fil. Alexandrum Zebinam bello occidit, & regnum Syriæ occupat & Heracleonis inſidiis occiſus 451. d
Antiochus, Agrippa & Sohemus Veſpaſiano in auxilium miſerunt bina millia peditum, & ſagittarios equites mille 834. f
Antipas Herodis fil. conſtituitur tetrarcha 599.e
affectat regnum 603.a
portionem paterni regni acqvirit 611. e
Antipas pro Antipatro fratre rex conſtituitur teſtamento 771.f
tetrarcha inſtituitur 773.g
Antipas pater Antipatri Idumææ præfectus ab Alexandro 469. b
Antipas regii generis vir comprehenſus cuſtodiæ traditur 871.g
occiditur 871
Antipater Herodis fil. à patre vocatur domum 554.d
honoribus augetur 555.b
fratres crebris calumniis infeſtat ibid. 568. e. 574. e
malicia ejus 582. per totum.
ejus in patrem inſidiæ 585.a. 587. 588
capitis damnatus vincitur 590.d
occiditur 599.d
ab Herode patre pellitur civitate 749
fratrib. inſidiatur 751.d
prodigit 762.b
fratrum occiſorum liberis etiam male vult, & conſpirat contra patrem 761.c
veneno cum tollere conatur 766. c
aliis duobus fratribus calumnias ſtruit 767.c. cauſam dicit 769, 770. per totū.
occiditur 773. f
Antipater Idumæus Hyrcanum in regnum reſtituit 717. f 718. per totum, aliaqve ejus geſta 722. usqve 727.
Antipater accuſatus, declaratur præfectus Judææ à Julio Cæſ. & Hieroſolymorum muros reficit, & filiis ſuis præfecturas attribuit 725.c
Antipater qvi prius Antipas, qvomodo ſe ſuosqve exercerit, & Ariſtobulum regno ejecerit 469.c
Scaurum commeatu juvat 470.f
ejus autoritas, uxor & liberi 479.d
qvalem operam navarit Cæſari, aliaqve ejus geſta ibidem & 480
dynaſta & procurator Judææ conſtituitur à Cæſare 481.e
ſuos liberos ad gubernacula provehit 483.b
Antipater Salomes fil. accuſat Archelaum 777. d
Antipater Samarita Antipatri Herodis filii procurator 588. d
veneficium apparatum Herodi indicat 766. b
Antipatris civitas ædificatur 559.f
Antiphilus cum ſuo fratre venenum apparârunt in Herodis interitum 588.f
Antiqvitatū libri xx. qvod tempus complectantur, & qvas hiſtorias 701.k
Antonia Druſi majoris uxor Germanici & Claudii mater Agrippæ dat mutuo pecuniam 630.f
ejus favor in Agrippam 634.c
ejus prudentia 637.b
Antoniæ ædificii Herodiani deſcriptio 919. e
Antonia porticus incenſa, & præſidium ex ea deturbatum 811.f
Antonia turris ab Herode condita 544.f. 624.d. 746.d
Antoniæ fundamenta ſubverſa 951.c
M. Antonii decreta pro Judæis 488. per totum.
M. Antonius, dux Ro. 476.c
in Aſiam proficiſcitur, & Herodem defendit 491.g. 729.e
amore Cleopatræ captus Herodem, & Phaſaelum tetrarchas conſtituit 494.a
ad regium faſtigium eundem promovet 499.d
ab eodem pecuniis corruptus Antigonum e medio tollit 508.b 510.e
M. Antonius donatur ab Herode 510.c
homo impurus 512.e
Herodi nimium indulget 516.b
multa indecore agit in gratiam Cleopatræ 518.b
ſubigit Armeniam 519.b
vincitur apud Actium a Cæſare 524.
occiſus 534.c. qualem operam Gabinio præſiterit 721.g
Herodem exulem regno Jud. præficit 734. b. propter Cleopatram multa facit indecore 742.a
Antonius centurio a Jotapateno inſidiis interemptus 850.d
Antonius præfectus alæ equitum contra Romanos 838.b
ejus geſta ibid.
Antonius Primus e Mœſia contra Vitellium cum legione tertia properat 901.f ejus geſta ib.
Vitellium interficit 893.d
in conflictu cum Vitellianis quatuor millia & quingentos amiſit 902.c
Romam properat ibid.
Antonius Silo Taricheas miſſus cum duobus millibus ſagittariorum 859.d
Aod. vide Jodes
Apachnæ regni termini 1040.b
Apania obſidione liberata 727.c
Apellæus, menſis 370.a. 409.b
Aphrica unde ſic denominata 24.e
Aphri & Æthiopes quantum annue pendant Romanis 807.e
Apion Alexandrinorum legatus contra Judæos 649.c
Apion grammaticus res Ægyptiacas conſcripſit 1060.b
ejus portentoſa mendacia de Judæis & tota vita taxata ibidem. 1061. 1062. per totum. & ejus calumniæ & mendacia confutata 1063. 1064. per totum. propheta factus fabulam tragicam de Judæis impudentiſſime fingit 1065. 1066. 1067. per totum.
Apobaterion locus 10.a
Apochis regni termini 1040.b
Apollodoti Gazaræorum ducis prælium cum Jamnæo, & mors 469. c
Apollonius Antiochi dux, à Juda Machabæo victus occiditur 413.b
Apollonius Davus præfectus Alexandri filii Antiochi Epiph. 438.c
vincitur à Jonatha 456.b
Apollonii Molonis mendacia de Judæis 1065. 1069. 1077.
Aponius ſenator ſuciatur 672.e
Apſanes Judæis præficitur 159.a
Aqvila aurea ſupra portam poſita dejicitur 596.b. 772.c
Aqvila qvare Romanorum inſigne 838.b
Aquila Caligulæ interfector 660. e

Ara tabernaculi, & Arula ſuffumigatoria 83.f
Arabia, confinis Judææ. 469.c
Arabes qua ætate infantes ſuos circumcidant 21.f
Arabes Hebræos ſubigunt 153.d.ab ipſis rurſum exduntur 155.a
Arabum prælium cum Herode 519.f
Arabum Iudæam devaſtantium ſævitia 609.c
Arabum geſta in Iudæa poſt mortem Herodis 781.b
Arabes Judæorum transfugarum viſcera puteſaciunt, aurumque eximunt 939.f
Aramus, aramæi 15.a
Aramiliberi quibus gentibus appellationem indiderunt ibidem
Aranes ubi mortuus ibid.d
Aratki templum 330.e
Arbela vicus 1022.f
Arbori interdictæ quæ vis indita fuerit 3. e
Arca Noe 8.e
Arcæ Noe reliquiæ ubi ſervantur 684. c
Arcæ tabernaculi forma 82.f
Area in poteſtatem hoſtium venit 168.d. quantorum malorum his fuerit autor ad quos pervenit. & quomodo Hebræis reddita 169. b
Arca tranſfertur Hieroſolymam in templum Salomonis 263.b
Arcades de antiquitate gloriantes, poſt Athenienſes literis eruditi 1036. d
Arce, alio nomine Arctipus, civitas 82. a
Arce, quæ nunc Petra, civitas 116. b
Archelaisvicus conditur 613.f
Archi ludis palmeta 619. a
Archelaus Cappadocum rex 548.f. Herodem ad tantam mentem reduxit 569. g. ejus prudentia 756. 757.
Archelaus Herodis filius à patre regno præfectus ipſius funus curat 608. c. populo ſe accommodat, & incidit in ſeditionem 601. g. 602. a accuſatur apud Auguſtum 603. e ethnarchia, non rex confirmatur ab Auguſto 611. c. Glaphyram fratris defuncti uxorem ducit 613. f accuſatur apud Auguſtum & relegatur Viennam Galliæ 614. a 784. b. venduntur ejus bona 618. e a fratre falsò calumniatur 767. d rex conſtituitur 773. g. in ſeditionem incidit 775. 776. 781. quod non rebellaſſet quarta tributorum parte levatus 783. a. ejus reditus quanti ibid. b.
Archelaus Magdati ad Titum profugit 956 c
Arethis, ſexti ex fratribus Machabæi immania ſupplicia, eiusque cum inſigni tolerantia ſermones 1095. per totum
Aretas Arabum rex fugientem Hyrcanum recipit hoſpitem, oppugnationem Ariſtobuli cogitur intermittere 469 e. 470. b. cum Scauro fœdus init 471. f
Aretas qui antea Æneas conſtituitur Arabum rex 572. c. confirmatur 577. d
Aretas Cœleſyriæ regnum adipiſcitur 472. d. 715. a. cum Herode bellatur 621. b. & Judæam infert bellum 716. a. a Scauro mulctatur ccc. talentis 721. c
Aretas Petræus Rom auxiliatur 609. a
Argolicæ hiſtoriæ ſcriptores diſcrepantes 1034. f
Ariphanes Græcus hiſtoricus Judæorum mentionem facit 1051. a
Arietis inſtrumenti bellici deſcriptio 843. e
Ariochus Nabuchodonoſori ſatellitum præfectus 347. a
Arion procurator Joſephi Tobiæ fil. 405.
Ariſtæus Judæorum negotium agit apud Ptolemæum Philadelphum 389. f
Ariſtocratiam eſſe optimam adminiſtr. 123. b
Ariſtotelis apud Clearchum verba de Judæis 1048. a
Arius centurio conſoſſus 608 d. 780. e
Ariſtobuli odium erga fratrem Agrippam 730. a
Ariſtobulus Agrippæ frater, Judæorum cauſam agit apud Petronium 640. per totum
Ariſtobulus Ariſtobuli fil. adoleſcens pulcherrimus 514. d. ab Herode conſtituitur, pontifex, & occiditur ab eodem 513. f. 514. g
Ariſtobulus Alexandri Jamnæi fil. generoſus 463. f. quomodo adſecurus ſit regnum 465. b. obſeſſus ab Areta liberatur per Scaurum 471. c. qvale donum Pompejo miſerit, & controverſiam cum fratre apud eundem diſcepraverit 471. c. qvomodo à Pompejo tractatus 472. f vinctus abducitur Romam 475. e vinculis elapſus iterum capitur & mittitur Romam 477. d. veneno ſublatus eſt 479. g
Ariſtobulus Herodis fil. reverſus Roma ducit uxorem 549. c. conjicitur in carcerem falſis calumniis oppreſſus 574. f. accuſatus à patre Beryti damnatur 578. f. ſtrangulatur 580. b
Ariſtobuli filii Herodis, liberi qui 762. a 791. f
Ariſtobulo Herodis filio Armenia minor a Nerone data 796. c
Ariſtobulus Herodis frater, privatus mortuus filia unica relicta 783. f
Ariſtobulus Herodis dynaſtæ Chalcidis f. dominiis multis donatur a Ner. 694 f
Ariſtobulus Hyrcani f. obſidioni Samariæ præficitur 782. b. qvomodo imperarit & ſævierit in matrem ac fratres 454. d. fratris cæde pollutus moritur philellen dictus 455. g. primus diadema regium uſurpavit, & quomodo ſe geſſerit in matrem & fratres 454. c. mors ejus 714. a
Ariſtobuli & Hyrcani furor & contentio 960. a
Ariſtobulus rex Chalcidis contra Antiochum 984. a
Armenia regio 15. a
Arnon fluvius 110. c
Arphas vicus 833. a
Arphaxades Arphaxadæi 15. a
Artabanus Vonone victo Parthorum regnum aſſequitur 620. e
Artabanus a Vitellio victus 625. b. recuperato imperio fœderatur Neroni ibid. d
Artabani cum Aſinæo & Anilæo reconciliatio & amicitia 646. a
Artabanus regno pulſus reſtituitur per Izatem 627 c
Artabazes rex Parthorum donatus Cleopatræ 742. c
Artabazes Tigranis filius captus 519. b
Artaxerxes regnum paternum accipiens quale convivium inſtruxerit 373. b. accuſat uxorem & divertit ab eadem. ducit aliam nomine Eſtheram 374. b. Amanen in ſummo habet honore 375. a. eundem cruci ſuffigit 380. b. Judæos periclitantes liberat ibid.
Artaxias Tigranis filius regno non diu potitus pellitur 519. b
Artemiſius menſis 259. c
Arrorius quemadmodum ex incendio per Lucium commilitonem ſervatus ſit 963 g
Aruæus Arcen condidit 14. d
Aruadæus. Aradus inſula ibid.
Ariuntius præco retundit Germanorum militum impetum 663. b
Arus vicus 609. c
Arvum loci nomen 196. g
Aſamonæorum gens Judæorum reip. ſtatum mutavit 367. b
Aſamonis montis Galilææ ſitus 818. c
Aſanus Abiæ filius regnum paternum accipit 281. c. ejus pietas, & bellum cum Zaræ Æthiopum rege ac victoria. ibidem; mors 284. d 285. b
Aſcalon capitur 146. a
Aſcalon Judæis ſemper inviſa 831. a. ejus ſitus ibid.
Aſcalonitæ quingentos & duo millia Judæorum apud ſe habitantium interfecerunt 816. d
Aſcalonitis quantum incommodi area attulerit 169. c
Aſchanes eunuchus præpoſitus Hebræorum nobilium curæ obſequitur Danieli 346. b
Aſchanaxes Aſchanazi 13. c
Aſer nativitas 30. g. filii 52 d
Aſeritarum ſors in Chananæa 142. a
Aſiæ quingentas civitates uni rectori, & conſuli Romano parere 806. b
Aſinæus & Anilæus Neerdenſes graſſatores quomodo cum Artabano amicitiam ineunt 645. 646. 647. 648. 649. per totum.
Aſiengaber, loci nomen 269 f
Aſoris civitas 152 c
Aſpis, baccinum 97. b
Aſperitorium tabernaculi 81. a
Aſphaltites lacus 18. a. 573. a
Aſphaltites lacus repletus cadaver. 890. a
Aſphaltites lacus Tiberienſi natura contrarius 891. b. ejus deſcriptio ibid.
Aſphar lacus 428. b
Aſprenatis prodigium & interitus 661 d
Aſſamonæi principatus quando deſierit 108. b
Aſſamonæorum familiæ quando & quamdiu principatus Judæorum conceſſ. 701. a
Aſſaraeddas Senacheribi filius patri ſuccedit in regnum 330. e
Aſſaron quantum contineat 83. d
Aſſis regni termini 1040. b
Aſſuras Aſſyrii 14. f
Aſſyriorum imperium quando diſſolutum fuerit 331. c
Aſtabaeri populus 14. b
Aſtapus fluvius 58. f
Aſtartes templum 109. a
Aſtartis rex Tyriorum, ejusque ſucceſſores enumerati 1043. a

INDEX

Aſtoborra fluvius 58.f
Aſtronomiæ qui primi inventores 18.a
Athenienſes quando & quemadmodum Romanis ſubjecti 405.d
Athenienſibus nulla cura fuit hiſtoriæ conſcribendæ 1031.c
Athenienſes religioſiſſimi crediti 1068. c. ſcriptis legibus utebantur 1072.b
Athenio legatus Ptolemæi Evergetis ad Judæos 402.d
Athenio dux Cleopatræ, Herodem repellit jam victorem 742.f
Athrongæus vel athronges paſtor regnum affectat 608.b.780.c
Avaris urbs Ægyptiæ 140.a &c. 1052.g
Auguſti Cæſaris in Judæos beneficia 562.d. in Herodem odium & Aretam 572.b. reditus cum utroque in gratiam 577.d. confirmat teſtamentum Herodis 611.e. in Italiam proficiſcitur 729.c
Auguſti mors, & quot annis imperarit 619.b
Aulæ regiæ deſcriptio elegans 914.e
Aulicæ deliciæ quæ 237.f
Aurea terra, regio 269.g.271.a
Azael ab Adado cum muneribus mittitur ad Eliſæum, unde ſe regem futurum cognoſcit 306.b. contra Iſraelitas belligeratur & Hieroſolymitanos, a quo pacem redimit Joaſus rex 313.f moritur 316.a
Azarias propheta vaticinatur Aſani agmini 223.c
Azarias compellatur Abdenago 346.a
Azizus Emeſenorum rex Agrippæ junioris ſororem duxit 693.b
Azotum peſtis propter arcam detentam invadit 169.b
Azotum captum & concrematum 436.b
Azymorum feſtivitas reſtauratur 323.d
Azymorum feſtivitatis inſtitutio 65.d. 93.b

B

Baaras loci, & herbæ deſcriptio 981.a
Babæ liberi occiduntur ab Herode 532.f
Babel quid ſignificet 11.c
Babylon locus cur ſit dictus ibidem
Babylonis extructio 65.c
Babylon in Cyri poteſtatem venit 352.a
Babylonica captivitas quando & quomodo acciderit 336.337.338.339.340.341 per totum.
Babylonicæ turris inſtitutio 12.a. & quanta fuerit 12.b
Babylonii Judæos perſequuntur 619.c
Babyloniorum antiquiſſima rerum memorabilium traditio 103.f
Bacca vicus 833.g
Bacchides dux Demetrii contra Judam Machabæum mittitur fruſtra 411.f. mittitur iterum ac cum Juda conſligens vincit 414.f. 425.d. adigitur ad pacem cum Jonatha ineundam 430.b
Bacchidis ſævitia in Judæos, & ejus interitus 709.a
Baſtriani populus 15.a
Badus qualis menſura 279.a
Baonis regni termini 1040.b
Bagoas eunuchus 586.b
Bagoſes copiarum Artaxerxis imperator qvomodo Judæos ob homicidium in templo factum tractarit 383.a
Bagathous & Theodelles eunuchi conjurant necem Artaxerxis, & plectuntur 374.f
Bathäes Ammanitarum rex 343.g
Bajæ, oppidulum Campaniæ, ubi & calidæ 638.d
Bal quis deus fuerit 311.b. ſacerdotes ejus univerſi ſublati. ibidem. ædes ipſius a fundamentis diruitur 311.d
Balachus Moabitarum rex Balamum ad Iſraelitas execrandum mittit 112.d
Baladas Babyloniorum rex amicitiam cum Ezechia inire cupit 331.c
Balamus vates contra Dei mandatum profectus ab aſina compellatur 111.f. bene precatur iis qvos execrari volebat 113. per totum, malum conſilium dat Madianitis 114.c
Balſamus ubi naſcatur 270.f
Balſamum ubi provenit 473.b
Balthaſar Naboandel dictus arripit regnum Babylonicum 350.e. ipſe cum ſuo regno in Cyri Perſarum regis poteſtatem venit 352.a occidit Adoniam 254.b
Banaias ſatellitibus præponitur 241.f unus fortium Davidis 243.f
Banaias Salomonis copiis præficitur 254.f
Banaothas & Thamnus occiſores Jaboſthi ſupplicio afficiuntur 216.e
Barachas autor Iſraelitis ut captivos Judæos & Benjamitas dimittant 322.b
Baracus Hebræos in libertatem vindicat 11.e
Barſa expugnata concremata 417.c
Baruchus Neri fil. Hieremiæ prophetæ ſcriba 337.a. liberatur à carcere 343.c
Baris caſtellum, poſtea Antonia 717.e
Baris mons 10.b
Barzaphanes Parthorum ſatrapa Syriam obtinet 494.d.730.c
Baſanes Hieroboami totam familiam ſuſtulit 282.e. regnum occupat ibidem.
Baſanæ impietas à Gimone propheta graviter carpitur, ſed fruſtra, regnumque ab hoſtibus infeſtatum tueri non valens moritur, Elano filio ſucceſſore relicto 283.f
Baſſus addit ſe Caſſio 727.c
Batanææ, Trachonis & Auranitidis partiumque quarundam domus Zenonis centum talenta reditus erant 782.g & 783.a
Bathuel Nachoris filius 15.f
Bathyllus Antipatri libertus venenum hero adfert 767.b
Batibii dictum 639.c
Beelſephon civitas 61.c
Begabri Idumææ vicus 890.e
Beleatartus rex Tyriorum Hiramo patri ſucceſſit 1043.c
Belli leges 129.e
Benjaminis nativitas & nominis ratio 34.c. filii decem 51.b
Benjamitarum ſors in Canaæa 141.c
Benjamitæ poſt Jeſu ducis mortem quieti & agriculturæ ſtudent 146.b
Benjamitarum fortitudo & peritia militaris 148.c. cædes omnium usque ad ſexcentos viros 149.a quomodo ea tribus reſtituta 149.d
Berenice, locus 269.f
Bernice Agrippæ filia 628.a 673.c
Bernice Coſtobari filia 618.b
Bernice Ptolemoni nubit 693.c
Bernice Salomes filia datur nuptum Ariſtobulo Herodis filio 549.c. Et exoſa Glaphyræ 564.b datur alii marito 761.a
Bernices ſupplicatio ante tribunal Flori, & ejus vitæ pericula 801.c
Bernice & Judæ ad Ceſtium de Flori geſtis retulerunt 803.b
Berotha civitas 159.b
Beroſus Chaldæus de aſtronomia & Chaldæorum philoſophia Græce ſcripſit 1043.g. ejus hiſtoriæ verba & compendium de Judæis 1044.a. Græcos ſcriptores taxavit ibidem
Berſabe civitas 288.d
Berſabe puteus 21.d
Berytus domicilium Romanorum 576.e
Berytus Phœnices colonia Romanorum 972.e
Berytus quomodo ab Agrippa exornata 678.b
Berzellæus quantis beneficiis juverit Davidem regno pulſum 233.b. quam gratiam ei obtulerit rex 237.e
Beſarra oppidum 1007.e
Beſelel architectus 88.e.98.e
Beſemmathe uxor Eſau 28.b
Bethalaga vicus 429.b
Bethel quid ſignificet 28.g
Bethenabeu vicus 889.a
Bethleem toparchia 890.d
Bethmaus vicus 1003.e
Bethora locus 159.f
Bethſabes forma Davidem ad adulterium pellicit 225.b
Bethſamis vicus 170.g
Bethſamitarum prophani Lxx. arcam contingentes moriuntur 171.b
Bethſana, quæ Scythopolis 418.a
Bethſana, civitas 141.g
Bethſuritarum deditio 420.d
Bettæa capta & prædata 122.c
Bezedel vicus cum turri inexpugnabili 832.a
Bezethæ collis deſcriptio 919.g
Biblia qvot annorum hiſtoriam complectantur 2.f
Bithynos, Cappadoces, Pamphylios, Lydos & Cilices Romanis tributa pendere 880.c
Boreæus Agrippæ legatus à Judæis vulneratus effugit 849.d
Boreæus vicus 833.c
Bovis cornupetæ noxa quomodo vindicanda. 128.d
Boz columna veſtibuli templi 261.b
Bozus quomodo Ruthem acceperit uxorem 163.c.164.a
Britannicus Claud. Cæſaris filius 644.a
Britannic. Claudii ex Meſſalina f. Neroni privigno in imperio polthabitus 796.b
Britanni qvomodo & quando Romanis ſubjugati 805.g.807.b
Broccus trib. plebis 670.b
Buccinarum excogitatio & uſus 97.b
Burrus præfectus prætorianorum militum 694.b

C.

Cabrothaba locus 98.a
Cadmus Mileſius quo tempore hiſtoriam conſcribere inceperit 1034.c

Caduceatores ſacros eſſe & inviolabiles 512. a
Cæcilius Baſſus occiſo Sexto Cæſare provinciam occupat 498.f
Cæcilius Baſſus Sex. Cæſarem interficit & copias ejus occupat 717.a
Cæcinna ab Antonio Primo rerum geſtarum nuncius ad Veſpaſianum mittitur 901. c
Cæcinna de proditione cogitat, & cum milite ad Antonium transfugit 902.a
Cædeſi civitas 140. b
Cænopolis & forum quod vocatur materiarium a Cæſio incenſum 819.f
Cæron regio amomi ferax 684. c
Cæſar Judæorum & Archelai conventum dirimit 782. f
Archelao ethnarchiam ſeu mediam regni partem dedit ibidem.
ejus promiſſio Archelao facta ibidem
reliquam regni dimidiam partem in duas tetrarchias diviſit ibid.g
Cæſar quæ Salomæ largitus ſit 783.b
Cæſar quas civitates Judæorum regno avulſas Syriæ adjecerit ibid.
Cæſaris liberalitas in duas filias Herodis virgines ibid.
Cæſar falſum Alexandrum deprehendit ibid. f. eum remigum numero inſerit 784. b
Cæſares vocatos imperatores Rom. 469.b
Cæſarea conditur 746. e. 747. g
Cæſarea Philippi dicitur Neronis 698. f
Cæſarea Judææ maxima civitas 854. f
Cæſarea templa 747.a
Cæſarienſium contumeliæ in mortuum Agrippam 680.a
Cæſarienſes contra Judæos apud Neronem victores 739.b
Cæſarienſes omnes Judæos apud ſe habitantes trucidant 813.f
Cæſennius Gallus duodecimæ legionis dux a Cæſio in Galilæam miſſus 818. b. duo milia Galilæorum cædit ibid. d.
Cæſennius Paetus rector Syriæ 974.a
Cæſennius Paetus Antiochiam regem Comagenes apud Veſpaſianum defectionis arcuit 983. f
bellum movet contra eum 984 a
vinctum Romam e Cilicia mittit ibid. e
Cæſoniæ jugulatæ cum filia magnanimitas 667. c
Caiaphas conſtituitur pontifex 619. c
Cain quid ſignificet, ſacrificat, jugulat fratrem, totus malus, multa invenit 6. d
ejus poſteri 7.f
Cajus Agrippæ & Juliæ fil. Auguſti adoptivus 693. c
Cajus Cæſar Agrippam vinculis ſolvit & tetrarchia Philippi traditaregem appellavit 790.c
ei etiam Herodis tetrarchiam addidit ibid. d
Caji uxor & filia occiſæ 666 d
ejus ingenium & mores 666. e
Cajus Cæſar Deum ſe vocari voluit 790.d
Petronium ob ſtatuas in templo locandas, Hieroſolymam miſit ibidem.e
Caji literæ ad Petronium 792.b
Cajus per dolum interemptus, quanto tempore imperaverit ibid. c
Calebus explorator Chananææ 99.a
Calidæ ad Bajas 638.e
Calidæad Baumauntem 619. d
Calidæ apud Callirhoen 198.a
Caligo tabernaculi qualis fuerit 88.g
C. Caligula conſtituitur Cæſar 617. c
C. Caligula Germanici fil. 634. e
deſignatur Cæſar à Tiberio 635.f. occiſo Tiberio fratre opprimitur & ipſe 636. b
Herodem cum conjuge mittit in exilium 638.g. qvali fuerit ingenio 641.b. 643.e.
Judæis bellum illaturus revocatur à Petronio & Agrippa 643 a. moritur ib. f
ejus in omnes ſævitia, & divini honoris vendicatio, inſaniaqve tum conjuratio in ipſum, & ejus interitus 652. uſq; 660
Callimander ab Hyrcano victus interiit 452. e
Calliſtus Caligulæ libertus 617.c
Calumniarum qvanta vis 713. c
Cambyſes Cyri filius patri in regno ſuccedit, & Judæos à templi & urbis ædificatione prohibet, moritur 359.a. 360.b.
Campus regius, loci nomen 18. d
Cana, loci nomen 519 f.
Cana vicus Galilææ 1005.b
Cana ſeu Canatha 742. e
Canathenſes ibid. f.
Candelabrum tabernaculi 83.e
Capernaum fons, Nili vena eſſe creditus 861. c
Capharſiba, campi nomen 559.f.
Caphartophan Idumææ vicus 890.e
Capito centurio à Floro præmiſſus ad Hieroſolymitanos 800.c.
Capitolii templum à militibus direptis donariis incenditur 907.d
Cappadoces populus 13. b
Carmeli montis ſitus 852.f
Carræ, Meſopotamiæ civitas 15. e
Carthaginenſium originis & fati deſcriptio 807. d
Carus, delitiæ Herodis 586.b
Caſander occupat Macedoniam mortuo Alexandro 388. a
Caſpiæ portæ 625.a
Caſſius Chærea 653 654.655
per totum occiditur 673.a
Caſſius qvæ geſſerit in Judæa 479.e
affligit Judæos 489.b
Caſſius Longinus Syriæ præſes 544.d
Caſſius Julio Cæſ. interfecto Syriam petit & qvid geſſerit 727.728
per totum. occiſus 729 e
Caſtor rerum Judaicarum ſcriptor 1065
Caſtoris Judæi verſutia & dolus erga Titum 924. f
Caſtra Judæorum, locus 480. f.
Catullus Libyæ Pentapolitanæ rector ſicariis calumniandi doctor erat 997.a. tria millia Judæorum trucidavit 997.b. ejus cruciatus & mors horrenda ibidem d.
Cedaſa urbs 441. e
Celadus Auguſti libertus 613. a
qvæ Cæſaris nomine cum falſo Alexandro egerit 783. g
Celer accuſatus Romæ cauſam dicit, & plectitur 693.a
Celer tribunus vinctus à Claudio Judæis ad ſupplicium Hieroſolym. mittitur 795. g
Cendebæus præfectus vincitur à Sim. 448. a
Cenizus Hebr. in libertatem reſtituit 151. a
Ceſtius Gallus Syriæ præſes invadit Galilæam 1015. b. 1023.d
Ceſt. Feſtus à Claudio in Judæam procurator præmiſſus 793. e
ejus malitia 799.a
Ceſtius Saulum cum cæteris legatum ad Neronem in Achaiam mittit 821
Chabelo terra cur ſic dicta 267.e
Chabolo vicus 1015.b. 1016.c
Chærea Cajî uxorem & filiam interficiendas curat 666.d
Chalamas Syrorum tranſeuphratenſium rex 224. d
Chalebo donatur pars agri Hebronis 145. g
Chaldæi, populus 14.g
Chaldæorum conſenſus cum ſacris literis 1046. d
Chamis patris irriſor 14.e
Chananæus, Chanaan 14.a
Chananæorum terræ præſtantia 98.e
Charetis mors apud Gamalam 867.d
Chariathiaris civitas 171. c
Chasleus menſis 409. b. 415.e
Chebronis civitatis antiqvitas 895. d
Chelcias Oniæ fil. copiis Cleopatræ præficitur 452. g. moritur 458.e
Cherubeis qvid fuit 83.a
Cherubinorum deſcriptio 263.e
Chetim qvid Hebræis ſignificet 13.d
Chetimus, & Chetima inſula ibid.
Chetomene qvalis veſtitus 84.c
Cheton qvid ſignificet ibid.
Chettæi populus 14.d
Chiramus operarius inſignis 260.g
Chriſtus & Chriſtiani 622.g. 623.a
Chuſarthes Aſſyriorum rex Hebræos ſibi ſubjicit 150.e
Chuſus, chuſæi 14.a
Chuſis amicus Davidis conſtantiſſimus qvomodo ſe geſſerit apud Abeſalomum 230.e
Cilla civitas 198 b
Cillanos à Palæſtinis bello vexatos David juvat ibid.
Cinchares idem qvod talentum 83.e
Cinnyra, inſtrumentum muſicum 243. a
Cinyra fibula 659. d
Circenſes ludi 654. b
Circumciſionis primæ inſtitutio. 19 c. 21.e.
Ciſus Saulis pater 174.e
Citharæ qvis inventor 7. d
Civitatem qvis primus inſtituerit 7. e
Claudius à militibus conſtituitur Cæſ. 664. d
Claudius Agrippam ad Senatum legatum mittit 792.d
Cl. Romæ contra Samaritas pronuncians tres eorum nobiliſſimos interfici juſſit 791.g
Claudius qvandiu imperium adminiſtraverit 796. a. Agrippinæ uxoris Neronem privignum in imperium coopta verat ibid.
Clearchus peripateticus Ariſtotelem præceptorem ſuum de Judæis narrantem inducit 1047. e
Clemens præfect. urbanarum cohortium 655. c
Cleopatra Antiochi filia nubit Ptolemæo Philopatori 401. a
Cleopatra Flori uxor 702.b
Cleopatra Ptolomæi Epiphanis filio datur nuptum Antiocho 401. a
Cleopatra Ptolemæi Philometoris filia ducitur uxor ab Alexandro Antiochi, qvi & Demetrius dictus 434.e
Cleopatra Marc. Antonium in ſui amorem pertrahit 493. f. 729. f. Mariamnem cum filio ad ſe vocat, & Antonium contra Herodem incitat. 513. usqve 645. 742. d. 988. d. contra omnes omnium opibus inhians 517. f 742. a. Herodem ad fluvium ſolicitat 518. d. occiditur 524. e. 745. f.
Clitus Tiberienſis altera manu mulctatur 1012. a. 828. e.
Cluvitus 659. c.

INDEX

Aſtoborra fluvius 58.f
Aſtronomiæ qui primi inventores 68.a
Athenienſes quando & quemadmodum Romanis ſubjecti 405. d
Athenienſibus nulla cura fuit hiſtoriæ conſcribendæ 1031. c
Athenienſes religioſiſſimi crediti 1068. c. ſcriptis legibus utebantur 1072. b
Athenio legatus Ptolemæi Evergetis ad Judæos 402. d
Athenio dux Cleopatræ, Herodem repellit jam victorem 741.f
Athrongæus vel athronges paſtor regnum affectat 608. b. 780. c
Avaris urbs Ægyptia 140. a &c. 1012. g
Auguſti Cæſaris in Judæos beneficia 562. d. in Herodem odium & Aretam 572. b. reditus cum utroque in gratiam 577. d. confirmat teſtamentum Herodis 611. e. in Italiam proficiſcitur 719. e
Auguſti mors, & quot annis imperarit 619. b
Aulæ regiæ deſcriptio elegans 914. e
Aulicæ deliciæ quæ 237.f
Aurea terra, regio 269.g. 271. a
Azael ab Adado cum muneribus mittitur ad Eliſæum, unde ſe regem futurum cognoſcit 306. b. contra Iſraelitas belligeratur & Hieroſolymitanos, a quo pacem redimit Joaſus rex 313. f moritur 316.a
Azarias propheta vaticinatur Aſani agmini 223.c
Azarias compellatur Abdenago 346. a
Azizus Emeſenorum rex Agrippæ junioris ſororem duxit 693. b
Azotum peſtis propter arcam detentam invadit 169. b
Azotum captum & concrematum 436 b
Azymorum feſtivitas reſtauratur 323 d
Azymorum feſtivitatis inſtitutio 67. d. 93. b

B

BAaras loci, & herbæ deſcriptio 981.a
Babæ liberi occiduntur ab Herode 532. f
Babel quid ſignificet 11. c
Babylon locus cur ſit dictus ibidem
Babylonis extructio 65. c
Babylon in Cyri poteſtatem venit 352. a
Babylonica captivitas quando & quomodo acciderit 336. 337. 338. 339. 340. 341 per totum.
Babylonicæ turris inſtitutio 12. a. & quanta fuerit 12. b
Babylonii Judæos perſequuntur 619 c
Babyloniorum antiquiſſima rerum memorabilium traditio 1035. f
Bacca vicus 833. g
Bacchides dux Demetrii contra Judam Machabæum mittitur fruſtra 421. f. mittitur iterum ac cum Juda conſligens vincit 514. f. 425. d. adigitur ad pacem cum Jonatha ineundam 430. b
Bacchidis ſævitia in Judæos, & ejus interitus 709. a
Bactriani populus 15. a
Badus qualis menſura 269. a
Baonis regni termini 1040. b
Bagoas eunuchus 586. b
Bagoſes copiarum Artaxerxis imperator qvomodo Judæos ob homicidium in templo factum tractarit 383. a
Bagathous & Theodeſtes eunuchi conjurant necem Artaxerxis, & plectuntur 374. f
Bathales Ammanitarum rex 343. g
Bajæ, oppidulum Campaniæ, ubi & calidæ 638. d
Bal quis deus fuerit 311. b. ſacerdotes ejus univerſi ſublati. ibidem. ædes ipſius a fundamentis diruitur 311. d
Balachus Moabitarum rex Balamum ad Iſraelitas execrandum mittit 112. d
Baladas Babyloniorum rex amicitiam cum Ezechia inire cupit 331. c
Balamus vates contra Dei mandatum profectus ab aſina compellatur 111. f. bene precatur his qvos execrari volebat 113. per totum, malum conſilium dat Madianitis 114. e
Balſamus ubi naſcatur 270. f
Balſamum ubi proveniat 473. b
Balthaſar Naboandel dictus arripit regnum Babylonicum 350. e. ipſe cum ſuo regno in Cyri Perſarum regis poteſtatem venit 352. a occidit Adoniam 254. b
Banaias ſitellitibus præponitur 241. f unus fortium Davidis 243. f
Banaias Salomonis copiis præficitur 254. f
Banaothas & Thamnus occiſores Jaboſthi ſupplicio afficiuntur 216. e
Barachas autor Iſraelitis ut captivos Judæos & Benjamitas dimittant 312. b
Baracus Hebræos in libertatem vindicat 172 e
Barſa expugnata concremata 417. c
Baruchus Neri fil. Hieremiæ prophetæ ſcriba 337. a. liberatur à carcere 343. c
Baris caſtellum, poſtea Antonia 717 e
Baris mons 10. b
Barzaphanes Parthorum ſatrapa Syriam obtinet 494. d. 730. c
Baſanes Hieroboami totam familiam ſuſtulit 282. e. regnum occupat ibidem.
Baſanæ impietas à Gimone propheta graviter carpitur, ſed fruſtra, regnumque ab hoſtibus infeſtatum tueri non valens moritur, Elano filio ſucceſſore relicto 283. f
Baſſus addit ſe Caſſio 717. c
Batanææ, Trachonis & Auranitidis partiumque qvarundam domus Zenonis centum talenta reditus erant 782. g & 783. a
Bathuel Nachoris filius 15. f
Bathyllus Antipatri libertus venenum hero adfert 767 b
Batiori dictum 639. c
Beelſephon civitas 61. c
Begabri Idumææ vicus 890. e
Beleatlartus rex Tyriorum Hiramo patri ſucceſſit 1043. c
Belli leges 119. e
Benjaminis nativitas & nominis ratio 34. c. filii decem 51. b
Benjamitarum ſors in Canaana 141. e
Benjamitæ poſt Jeſu ducis mortem quieti & agriculturæ ſtudent 136. b
Benjamitarum fortitudo & peritia militaris 148. c. cædes omnium usque ad ſexcentos viros 149. a quomodo ea tribus reſtituta 149 d
Berenice, locus 269. f
Bernice Agrippæ filia 618. a 673 c
Bernice Coſtobari filia 618. b
Bernice Ptolemoni nubit 691. e
Bernice Salomes filia datur nuptum Ariſtobulo Herodis filio 549. c. & ex ea Glaphyræ 564. b datur alii marito 761. a
Bernices ſupplicatio ante tribunal Flori, & ejus vitæ pericula 801. c
Bernice & Judæ ad Ceſtium de Flori geſtis retulerunt 803. b
Berotha civitas 139. b
Beroſus Chaldæus de aſtronomia & Chaldæorum philoſophia Græce ſcripſit 1043. g. ejus hiſtoriæ verba & compendium de Judæis 1044. a. Græcos ſcriptores taxarit ibidem
Berſabe civitas 288. d
Berſabe puteus 21. d
Berytus domicilium Romanorum 576. e
Berytus Phœnices colonia Romanorum 972. e
Berytus quomodo ab Agrippa exornata 678. b
Berzellæus quantis beneficiis juverit Davidem regno pulſum 233. b. quam gratiam ei obtulerit rex 237. f
Beſarra oppidum 1007. e
Beſelel architectus 88. e. 98. e
Beſſemmathe uxor Eſau 28. b
Bethalaga vicus 479. b
Bethel quid ſignificet 18. g
Bethenabem vicus 889. a
Bethleem toparchia 890. d
Bethmaus vicus 1003. e
Bethora locus 159. f
Bethſabes forma Davidem ad adulterium pellicit 225. b
Bethſama vicus 170. g
Bethſamitarum prophani Lxx arcam contingentes moriuntur 171. b
Bethſana, quæ Scythopolis 418. a
Bethſana, civitas 141. g
Bethſuritarum deditio 420. d
Bettæa capta & prædata 122. c
Bezedel vicus cum turri inexpugnabili 832. a
Bezethæ collis deſcriptio 919. g
Biblia qvot annorum hiſtoriam complectantur 2. f
Bithynos, Cappadoces, Pamphylios, Lydos & Cilices Romanis tributa pendere 800. c
Borcæus Agrippæ legatus a Judæis vulneratus effugit 819 d
Borcæus vicus 833. e
Bovis cornupetæ noxa quomodo vindicanda. 128. d
Boz columna veſtibuli templi 260. b
Bozus quomodo Ruthem acceperit uxorem 163. e. 164. a
Britannicus Claud. Cæſaris filius 644. a
Britannic. Claudii ex Meſſalina f. Neronis privigno in imperio potthabitus 796. b
Britanni qvomodo & quando Romanis ſubjugati 805. g. 807. b
Broccus trib. plebis 670. b
Buccinarum excogitatio & uſus 97. b
Burrus præfectus prætorianorum militum 694. b

C.

CAbrothaba locus 98. a
Cadmus Mileſius quo tempore hiſtoriam conſcribere inceperit 1034. e

Caduceatores ſacros eſſe & inviolabiles 512. a
Cæcilius Baſſus occiſo Sexto Cæſare provinciam occupat 498.f
Cæcilius Baſſus Sex. Cæſarem interficit & copias ejus occupat 727.a
Cæcinna ab Antonio Primo rerum geſtarum nuncius ad Veſpaſianum mittitur 902. c
Cæcinna de proditione cogitat, & cum milite ad Antonium transfugit 902.a
Cædeſi civitas 140. b
Cænopolis & forum quod vocatur materiarium a Ceſtio incenſum 819.f
Cæron regio amomi ferax 684. c
Cæſar Judæorum & Archelai conventum dirimit 782. f
Archelao ethnarchiam ſeu medium regni partem dedit ibidem.
ejus promiſſio Archelao facta ibidem
reliquam regni dimidiam partem in duas tetrarchias diviſit ibid.g
Cæſar quæ Salomæ largitus ſit 783.b
Cæſar quas civitates Judæorum regno avulſas Syriæ adjecerit ibid.
Cæſaris liberalitas in duas filias Herodis virgines ibid.
Cæſar falſum Alexandrum deprehendit ibid. f. eum remigum numero inſerit 784. b
Cæſares vocatos imperatores Rom. 269.b
Cæſarea conditur 746. c. 747. g
Cæſarea Philippi dicitur Neronis 698. f
Cæſarea Judææ maxima civitas 854. f
Cæſarea templa 747.a
Cæſarienſium contumeliæ in mortuum Agrippam 680.a
Cæſarienſes contra Judæos apud Neronem victores 739.b
Cæſarienſes omnes Judæos apud ſe habitantes trucidant 813.f
Cæſennius Gallus duodecimæ legionis ductor a Ceſtio in Galilæam miſſus 818. hujus milia Galilæorum cædit ibid. d.
Cæſennius Paetus rector Syriæ 974.a
Cæſennius Paetus Antiochum regem Comagenes apud Veſpaſianum defectionis accuſat 983. f
bellum movet contra eum 984. a
vincitur Romam e Cilicia mittit ibid. e
Cæſoniæ jugulatæ cum filia magnanimitas 667. c
Caiaphas conſtituitur pontifex 619. c
Cain quid ſignificet, ſacrificat, jugulat fratrem, totus malus, multa invenit 6. d
ejus poſteri 7.f
Cajus Agrippæ & Juliæ fil. Auguſti adoptivus 623. c
Cajus Cæſar Agrippam vinculis ſolvit & tetrarchia Philippi traditum regem appellavit 790.c
ei etiam Herodis tetrarchiam addidit ibid. d
Caji uxor & filia occiſæ 666 d
ejus ingenium & mores 666. e
Cajus Cæſar Deum ſe vocari voluit 790.d
Petronium ob ſtatuas in templo locandas, Hieroſolymam miſit ibidem.c
Caji literæ ad Petronium 792.b
Cajus per dolum interemptus, quanto tempore imperaverit ibid. c
Calebus explorator Chananææ 99.a
Calidæ ad Bajas 638.e
Calidæad Emmauntem 619. d
Calidæ apud Callirhoen 598.a
Caligo tabernaculi qualis fuerit 88.g
C. Caligula conſtituitur Cæſar 627. c
C. Caligula Germanici fil. 634. e
deſignatur Cæſar à Tiberio 635.f. occiſo Tiberio fratre opprimitur & ipſe 636. b
Herodem cum conjuge mittit in exilium 638.g. qvali fuerit ingenio 641 b. 643.e.
Judæis bellum illaturus revocatur à Petronio & Agrippa 643 a. moritur ib. f
ejus in omnes ſævitia, & divini honoris vendicatio, inſaniaqve tum conjuratio in ipſum, & ejus interitus 652. uſq; 660
Callimander ab Hyrcano victus interiit 452. e
Calliſtus Caligulæ libertus 617. c
Calumniarum qvanta vis 713. c
Cambyſes Cyri filius patri in regno ſuccedit, & Judæos à templi & urbis ædificatione prohibet, moritur 359.a. 360.b.
Campus regius, loci nomen 18. d
Cana, loci nomen 519 f.
Cana vicus Galilææ 1005.b
Cana ſeu Canatha 742. e
Canathenſes ibid. f.
Candelabrum tabernaculi 83.e
Capernaum fons, Nili vena eſſe creditus 861. c
Caphariſæa, campi nomen 559.f.
Caphartophan Idumææ vicus 890.e
Capito centurio à Floro præmiſſus ad Hieroſolymitanos 800.c.
Capitolii templum à militibus direptis donariis incenditur 907.d
Cappadoces populus 13. b
Carmeli montis ſitus 852.f
Carræ, Meſopotamiæ civitas 15. e
Carthaginenſium originis & fati deſcriptio 807. d
Carus, deliciæ Herodis 586.b
Caſander occupat Macedoniam mortuo Alexandro 388. a
Caſpiæ portæ 625.a
Caſſius Chærea 653 654.655
per totum occiditur 673.a
Caſſius qvæ geſſerit in Judæa 479.e
affligit Judæos 489.b
Caſſius Longinus Syriæ præſes 544.d
Caſſius Julio Cæſ. interfecto Syriam petit & qvid geſſerit 727.728
per totum. occiſus 729 e
Caſtor rerum Judaicarum ſcriptor 1065
Caſtoris Judæi verſutia & dolus erga Titum 924. f
Caſtra Judæorum, locus 480. f.
Catullus Libyæ Pentapolitanæ rector ſicariis calumniandi doctor erat 997.a. tria millia Judæorum trucidavit 997.b. ejus cruciatus & mors horrenda ibidem d.
Cedaſa urbs 441. e
Celadus Auguſti libertus 613. a
qvæ Cæſaris nomine cum falſo Alexandro egerit 783. g
Celer accuſatus Romæ cauſam dicit, & plectitur 693.a
Celer tribunus vinctus à Claudio Judæis ad ſupplicium Hieroſolym. mittitur 795. g
Cendebæus præfectus vincitur à Simone 448. a
Cenizus Hebr. in libertatem reſtituit 151. a
Ceſtius Gallus Syriæ præſes invadit Galilæam 1015. b. 1023.d
Ceſt. Feſtus à Claudio in Judæam procurator præmiſſus 793. e
ejus malitia 799.a
Ceſtius Saulum cum cæteris legatum ad Neronem in Achaiam mittit 821
Chabelo terra cur ſic dicta 267.e
Chabolo vicus 1015.b. 1016.c
Chærea Cajî uxorem & filiam interficiendas curat 666.d
Chalamas Syrorum tranſeuphratenſium rex 224. d
Chalebo donatur pars agri Hebronis 145. g
Chaldæi, populus 14.g
Chaldæorum conſenſus cum ſacris literis 1046. d
Chamis patris irriſor 14.e
Chananæus, Chanaan 14.a
Chananæorum terræ præſtantia 98.e
Charetis mors apud Gamalam 867.d
Chariathiaris civitas 171. c
Chasleus menſis 409. b. 415.e
Chebronis civitatis antiqvitas 891. d
Chelcias Oniæ fil. copiis Cleopatræ præficitur 412. g. moritur 458.e
Cherubeis qvid fuit 83.a
Cherubinorum deſcriptio 263.e
Chetim qvid Hebræis ſignificet 13.d
Chetimus & Chetima inſula ibid.
Chetomene qvalis veſtitus 84.c
Cheton qvid ſignificet ibid.
Chettæi populus 14.d
Chiramus operarius inſignis 260.g
Chriſtus & Chriſtiani 622.g. 623.a
Chuſarthes Aſſyriorum rex Hebræos ſibi ſubjicit 150.e
Chuſus, chuſæi 14.a
Chuſis amicus Davidis conſtantiſſimus qvomodo ſe geſſerit apud Abſalomum 230.e
Cilla civitas 198 b
Cillanos à Palæſtinis bello vexatos David juvat ibid.
Cincharres idem qvod talentum 83.e
Cinnyra, inſtrumentum muſicum 243. a
Cinyra fabula 659. d
Circenſes ludi 654. b
Circumciſionis primæ inſtitutio 19. c. 21.e.
Ciſus Saulis pater 174.e
Citharæ qvis inventor 7. d
Civitatem qvis primus inſtituerit 7. e
Claudius à militibus conſtituitur Cæſ. 664. d
Claudius Agrippam ad Senatum legatum mittit 792.d
Cl. Romæ contra Samaritas pronuncians tres eorum nobiliſſimos interfici juſſit 791.g
Claudius qvandiu imperium adminiſtraverit 796. a. Agrippinæ uxoris Neronem privignum in imperium cooptaverat ibid.
Clearchus peripateticus Ariſtotelem præceptorem ſuum de Judæis narrantem inducit 1047. e
Clemens præfect. urbanarum cohortium 655. c
Cleopatra Antiochi filia nubit Ptolemæo Philopatori 401. a
Cleopatra Flori uxor 702.b
Cleopatra Ptolomæi Epiphanis filio datur nuptum Antiocho 401. a
Cleopatra Ptolemæi Philometoris filia ducitur uxor ab Alexandro Antiochi, qvi & Demetrius dictus 434.e
Cleopatra Marc. Antonium in ſui amorem pertrahit 493. f. 719. f. Mariamnem cum filio ad ſe vocat, & Antonium contra Herodem incitat, 513. usqve 641. 742. d. 988. d. contra omnes omnium opibus inhians 517. f 742. a. Herodem ad ſtuprum ſolicitat 518. d. occiditur 524. e. 745. f.
Clitus Tiberiensis altera manu mulctatur 1012. a. 828. e.
Cluvius 659. c.

INDEX

Coloſſus Cæſaris 747.g
Comagenenſium civilis contentio 620.g 621.a
Commeatus centum annorũ quæ cauſa in Meſſada incorruptus manſerit 988.c
Conon Græcus Judæorum mentionem fecit 1011.a
Convallis laudationis 298.f
Conventus Civium quæ utilitas 121.d
Coponius Judæis præficitur 616.b. 618.g
Coponius procurator conſtitutus, Archelai finibus in provinciam redactis 784.g
Corban juramenti explicatio 1047.a
Corbana quomodo ſe liberent 109.c
Corex, loci nomen 718.c
Coreſſeditionem contra Moyſem & Aaronem excitat 71.f. dat ejus pœnas 107.f
Cornelius Fauſtus Sullæ filius qualem ſe præſtiterit in expugnatione templi 474.c
Corona triplex pontificis 86.a
Corræi, locus 172.d
Corus mentura qualis 100.b.136.f
Coſtobarus Idumææ Gazæ præfectus ab Herode, lucro intentus, repudiatur ab uxore 532.b. ejus violentia 699.b
Coſtobarus & Saulus fratres una cum Philippo ad Ceſtium tranſfugiunt 821.g.
Coturnices ubi copioſe inveniantur 72.c
Cotys Armeniæ rex 678.d
Craſſus in Parthos proficiſcens Hieroſolymitanum templum ſpoliat perjurus 478.c. cum omnibus ſuis copiis perit 479.c
Craſſus in Syriæ provinciam Gabinio ſucceſſens quid geſſerit 723.b
Cretenſes moribus, non verbis erudiebantur 1072.a
Teſiphon, urbs 670.b
Cumanus Judææ præfes conſtituitur 690.d. 794.a. & quid ſub eo Judæis acciderit. ibid. & 691.f. & 692.a. accuſatur à Judæis ibidem. exulat 693.a. 795.g
Cuſpius Eadus Judæorum regno præficitur 680.d. ſeditioſos punit 682.c. 690.a
Cydoeſſa Tyriorum vicus 869.c
Cyprus inſula 13.d
Cyprus præſidii locus in finibus Hierichuntis 816.a
Cypros Herodis filia 617.f. alia Phaſaeli filia 628.a
Cypron, caſtellum 559.f. & 718.b
Cypris Antipatri uxor 723.d
Cyrenæi, Marmaridæ & terribiles Syrtes quemadmodum Romanis ſubditi 867.d
Cyrus Perſarum rex Babylonem & regem ejus capit 352.a
Cyrus Judæis Hieroſolyma repetere permittit, templumque reſtituere, ac vaſa templi eis reddit, multaque præſtat beneficia 357.d. 358.a. 360.d. perit 359.b

D.

DAbariteni uxorem Ptolemæi regii procuratoris invadunt 1008.c
Dachari herbæ deſcriptio 86.a
Dagon, arx 448.d
Dagon præcipitatus 169.a
Dagonis templum exuſtum 436.e
Dalila meretrix Sampſonis 162.b
Dalmatas bellicoſiſſimos ſub una tantum legione Romanorum quietem agere 806.d
Damaſcus à quo condita 15.a
Damaſcus imperio Davidis ſubjicitur 222.b
Damaſcus a Metello & Lollio capta eſt 471.a
Damaſcenorum in Judæos ſeveritas 1000.c. 822.a. 992.d
Dana oppidum 150.d. 276.b
Danaus Argivorum antiquiſſ. 1041.g
Daniel vocatur Balthaſar, & cupit durius vivere propter valetudinem & ſtudia 346.a. inſomnia divina videt 246.f. regi ſomnia interpretatur 347.f. 348.a. Balthaſaris viſionem in pariete exſcribit 351.d. abducitur a Dario in Mediam & conſtituitur ſummus ſatrapa 352.b inſidias patitur, ſed inſidiatores ejus luunt pœnam 352.f. 353.a apud Ecbatana turrim ædificat ibid.e quam carus Deo fuerit, & quantum cæteros prophetas ſuperaverit 351.e. 354.355.
Danielis prophetia 415.f
Danitarum ſors 142.a
Danitæ a Chananæis ſedes mutare coacti 150.b
Danus, fons Jordanis 18.b
Danus naſcitur 30.f filii ejus 52.c
Darabitta vicus 1023.c
Darius Artabani filius Neroni obſes miſſus 615.d
Darius Aſtyagis filius imperium Babyloniorum vaſtat, & Danielem abducum conſtituit ſatrapam, quem invitus poſtea Iconibus objicit 352.b 353.a. hoſtes Danielis iisdem objicit & deum ejus prædicat ib.d.
Darius equitum præfectus ſub Agrippa 810.g
Darius Hyſtaſpis filius rex Perſarum creatur, quæſtionem proponit, quænam omnium rerum fortiſſima aut potentiſſima 360.b &.f commonitus vero a Zorobabele Judæos libertati inſtituit, & immunitati, urbemque & templum reſtituere promittit & juvat 362.e. 367.d mortuus ſucceſſorem filium Xerxem relinquit ibid.f
Dathamum cum univerſa ſua familia terra debiſcit 107.c
David filius Jeſſæi 164.e
David qualis, & quomodo rex à Samuele unctus, prophetat, & Saulo furioſo hymnos occinit ad citharam 186.e 187.a ejus magnanimitas 188.b victoria de Goliatho 189.c amatur à Sauli filia, & ſexcenta hoſtium capita Saulo adfert & filiam ejus uxorem ducit 190.e ſoceri um fugit 191. 192. 193. per totum. ſpiculo ab eo petitur 192.a acceptо Goliathi gladio fugit in Gittam, & inſanum ſe fingit 191.c fugit indies alio atque alio ibid. Cilicis auxiliatur ac iterum Saulum effugit 198. 199. 201. per totum. cum Saulum occidere potuiſſet noluit 199.c. reconciliatur Saulo 200.a Nabali defuncti uxorem ducit 202.a Amalecitas prædatur 203.d jungit ſe Ancho contra Hebræos 203.f. 206.e. abducuntur ei ambæ uxores captæ 207.b Palæſtinos cædit & uxores recuperat 207.e. Sauli interfectorem ſupplicio afficit, & epitaphia ipſi ac Jonathæ conſcribit 211.d rex unius tribus declaratur, & cum Abnero pugnat 212.a ejus filii 213.d Abnero fœdere jungitur & amicitia 214.c. interfectum luget 215.d. regnum in univerſum ei confertur 217.a. dominorum ſuorum occiſores punit 218.d. 216.g. quanta copia ad eum in Hebronem convenerint 217.a. Jebuſæos illudentes capit 217.a. amicitiam cum Hiramo parat, & Hieroſolyma civitatem Davidis appellat 218.c. Palæſtinos ſuperat, & arcam Hieroſolymam tranſfert 219. per totum. Palæſtinos frangit & Moabitas Adrazarumque Sopheræorum regem 221.d. Thanonem in amicitiam recipit, Idumæam ſubigit, & officia diſtribuit 222.e. 241.e. Jonathæ poſtero beneficiis afficit 223.b legati ejus injuriis à Naaſe afficiuntur, Syri, Meſopotamitæ, Ammanitæ deprædantur 223.e. 224.e. Bethſaben adulteram ducit & ducit uxorem. Uriamque interficiendum curat 225.b. per totum. Ammanitas excindit 228.b.a filiis moleſtatur 237.e. per totã. Abeſalomum filium regem ſalutarum fugit 229.e. patienter audit convitiantem Semeim 230.e. fugiens benigniter excipitur ab optimatibus regionis trans Jordanem 233.b. priori filium aggredi tur 233.d occiſum luget 235.c. ignoſcit hoſtibus, & recipit regnum, ſalutatus rex 236.237.238 per totum. decem tribus ab eo deficiunt autore Sabæo 238.c. Palæſtinos ultimo fundit, hymnos ac muſicam inſtituit 242.f fortiſſimi viri ipſius qui 243. per totum. populum recenſendo deum offendit 244.b.c tribus malis inſtigendis peſtem eligit, & Ornomæ aream emit 244.c 245.c. templi extruendi locus ei indicatur, ad quod opifices & materiam comparat, filiumque inſtruit Salomonem, quomodo ſe debeat gerere natus imperium ibid.e. 246.b. alloquium calefacit ſe Abiſaces acculatu 240.g. Solomonem confirmat regem, officiaque diſtribuit & tribus, tum templi vaſorumque deſcriptionem tradit 248.249. per totum. Davidis principum alacritas in contribuendo ad templi fabricam 250.b. quid ſub mortem Solomonem commiſerit 250.g. 251. expirat ac ſepelitur, maximusque cum eo theſaurus 251.c
Davidici generis regum finis, & qvot eorum fuerint 241.g.
Debora prophetiſſa 152.d
Decimæ datæ 18.e.28.f. 109.a
Decius Mundus quantum inſanierit in Paulinam 622.b
Delatoribus quid præmii fuerit apud C. Caligulam 662.b
Demetrius Demetrii filius amicitiam cum Jonatha init 436.d. Alexandrum vincit 437.e
Demetrius Eucerus Antiochi Grypi filius rex apud Damaſcum conſtituitur, & Alexandrum Jannæum ſuperat 460.b. 461.a. contra fratrem pugnans captivus ducitur ad Parthos ib.f. Alexandrum prælio ſuperat 715.a
Demetrius Gadarenſis libertus Pompeji 471.b
Demetrius Nicanor rex 437.g clementer agit cum Jonatha Judæisq; 438.b. vincitur, à Tryphone 440. dicapitur à Parthis 443.f dimittitur, & in regnum reſtituitur ab Arſace 450.c. vincitur, capitur & occiditur 451.d
Demetrius Phalereus quomodo bibliothecam Ptolemæo Philadelpho comparaverit

paraverit 389.d. legem Judæorum transferibendam curaverit 391.b
Demetrio Phalereo in historia Judæorum venia concedenda, quod Hebraice nesciverit 1053.b
Demetrius Seleuci filius regnum Syriæ occupat, Antiochumque & Lysiam occidit 421.f
Judam occidit in prælio 425.c
Jonathæ amicitiam ambit 430.e
occiditur 432.f
Dei castra, locus 32.e
Deus Galilæorum clades Romanis donabat 848. b
Deus Judæis omnem viam salutis ad interitum verterat 940. d
Dei decretum contra omne Judæorum genus 992.a
Dei definitio apud Mosen 1073.f
Dextra porrecta quid apud barbaros significet 646.a
Diagoras Melius in mortis periculo versatus propter Athenienses 1079.f
Dido soror Pygmalionis regis Tyriorum in Africa Carthaginem ædificavit. 1043.e
Diebus singulis quid Deus condiderit 4.b
Diglath, quid significet 5.c
Diluvii universalis descriptio 9.e
Dina Jacobi filia 31.b
stupratur, qua propter Sicimitæ universi trucidantur 33.e.34.a
Diodotus Tryphon Apamenus, vide Try.
Diogenes Alexandri amicissi. a Pharisæis interficitur 716. f
Dionysius Tripolitanus securi percussus 471.g
Diophantus notarius sceleratus 574.e
Disciplinæ militaris exemplum pulcherrimum 823.e
Disciplinas a Chaldæis ad Ægyptios, ab his ad Græcos esse deductas 17.c
Dissimilium communionem etiam naturam horrere 123 f
Dius in historia Phœnicum integerrimus 1042.d
Dius mensis 92
Doecus mularum nutritor 195.b
occidit Abimelechum pontif. 196.f
Dolesus nobilitate potens a Gadarensibus interficitur 888. f
P. Dolabellæ decreta pro Judæis 488.c
Domitianus cum multis Romanorum salvus evadit 902.e
a Mutiano productus populo rector insinuatur 903.a
Domitianus Germani subsiciuntur & Galli 975.f
Domitianus in triumpho Vespasiani & Titi eis adequitabat 979.d
Domitius Ænobarbus 694.a
Domitius Ænobarbi filius ibid.
Domitius Nero consalutatur Imperator 694.b. fratrem, matrem, uxorem, virosque illustriss. trucidat ibid.c
Cæsarea excludit Judæos 696.f
Domitii Neronis vxor a marito occiditur 694.c
Domitii Sabini fortitudo 926.b
Dora Phœnices urbs 1000.e
Doræ civitatis situs 1067.b
Doras Hierosolymitanus pontificem perimit 695.b
Doris mater Antipatri Herodis filii accusatur veneficii, & quomodo se gesserit 588.d. 766.b
Doritarum in Judæos insolentia 675.f
Dorotheus Ixx. interpretib. additur 396.f
Dositheus Hyrcanum & Alexandram Herodi prodit 524.f
Draconis leges de supplicijs antiquiss. 1035.c
Druma Gedeonis concubina 155 f
Drusilla Agrippæ filia 628.a
Drusium turris 747 e
Drusus Agippæ filius 628 a
Drusus Neronis filius 629.a.634.e
Drusus turris 538.g
Drymos loci nomen 730.e
Dystrus mensis 131.e.366.e.381.f

E

Ebutius decadarchus sub Vespasiano 839.e. Gamalæ occisus 865.e
Ecdippon locus 731.b
Edom, vide Adomus
Edraus dux militum Jonathæ 293.c
Eglon Moabitarum rex qui Hebræos subiugarat, ab Jode interficitur 151.f
Ela capta & habitatores ejus extincti a Syriæ rege 321.e
Elanus Basanæ filius altero regni anno occiditur, una omnis ejus soboles tollitur per Zamarem 284.d. & e
Elcana Judæ copiarum dux captus 321.f
Elcias Magnus, legatus Jud. 640.f
Eleazarus pontifex 2. d
Eleazarus Moysis filius 61 e
Eleazarus Aaronis filius 107.g
fit pontif. 110.c
Eleazarus pont. moritur 145.b
Eleazarus Dodeiæ filius unus fortium Davidis 243.b
Eleazar quidam arreptitiorum medicus 258.a
Eleazarus Auranes Matthiæ filius 410.g. 411.a. fortiter ab elephanto confossio opprimitur 410.c
Eleazarus pharisæus homo seditiosus convitiatur Hyrcano 453.d
Eleazarus quomodo pontificatum adeptus 392.a
Eleazarus thesauri templi custos quomodo pactus cum Crasso 478. d
Eleazarus Anani fil. pontifex constituitur unius tantum anni 619.c
Eleazarus Boethi pontifex constituitur 613.c. privatur pontific. ibid.g
Eleazarus gigas, quam vasto fuerit corpore 625.d
Eleazari Asamonæi filii fortitudo & mors 709.e
Eleaz. Dinæi, latro 691.f.695 .a.795.a. 796.d
Eleazarus seditiosus exulat 682.c
Eleazarus Ananiæ pontificis filius, Romani belli seminarium fuit 809.g rejecit Cæsaris hostias ibid.
Eleaz. Semæi facinus memorabile 844.d
Eleaz. duo socii contra Manahemum 812.e
Eleazari Simonis filii factio 904.c. 905.e
Eleaz. Simonis Gioræ socii mors 895.a
Eleazarus sicariorum princeps Massadam obtinet 985.e
eius ad suos oratio 989.f
altera oratio de immortalitate animæ. 990.g.991.992. per totum.
Elephantis quomodo pugnatum sub Antiocho Eupatore 419.f
Eleusa oppidum, Sebaste dictum 558. f
Eleutherus fluvius 742.b
Eleutheri equites 731 b
Eliabus architectus 78.b.88.e
Eliacias pontif. sub Josia rege 313.f
Eliacimus Josiæ fil. antea Joacimus dictus accepit regnum paternum, sed tributarium jam factum Aegyptiis 336.a. etiam Babyloniis tributum cogitur pendere 336.e
occiditur 337.d
Eliacimus Joachini filius in pontificatum patri succedit 370.f
Elias propheta tempore Achabi quæ prænunciaverit & gesserit 285.e.286. a. 287. 288. 289. 298. 299. per totum. exemptus ex hominibus 300.b
Eliæ epistola ad Joramum Josaphati filium sceleratum regem 307.b
Elieneus Cithæi filius pontificatum accepit 678. f
Elis pontifex princeps Hebræorum 163.c
filii ejus scelerati 165 a
exitium suum cognoscit 166.a
ipsius & filiorum mors 166 d. & f.
Elisæus prophetiæ donum accipit, & Eliam comitatur 289.a
vaticinatur & aquam suppeditat Joramo Achabi filio 301.a
viduam a debitis liberat 302.d
Joramo insidias Syrorum indicat & Adadum capere ipsum volentem eludit 302.d.303.a
famis tempore vilitatem annonæ prænunciat 304.d
Adado mortem indicat ibid.e
Jeum ungit regem Israelitarum 308 b
Joasus Joazæ filius ad se ægrotum venientem consolatur 316.e
vita defungitur 315 g
cadaver occisis latronibus in ipsius monumentum injectum revixit 316.a
Elymus, elymi 14 f
Emian zona sacerdotalis 84.e
Emmaus concremata 609.c
Emaus vicus. Vide etiam Ammaus.
Engaddi a sicariis invaditur 887. f
Enlachin tribus sacrata 872.f
Enochi mors nemini cognita 9.d
Enosi civitas 7.c.
Epaphroditus 2.b
Ephodes vestitus 85.b
Ephorus historicus Gallos & Hispanos prorsus ignoravit 1039. a
Ephorus Hellanicum in plurimis ostendit mendacem 1034.g
Ephremes Josephi filius 44.d
Ephremes in numerum Jacobi filiorum adoptatur pro patre Josepho 53.e
Ephremi pars quæ cesserit 141.f
Ephremitæ Gedeoni bellum inferre conantes placantur 155 d
Ephremitis tribus quomodo Bethelem proditione ceperit 146.c
Epicrates pecunia corruptus Scythopolim cum aliis aliquot civitatibus Judæis prodit 452.e
Epicuræorum error refutatur 355 b
Epiphania civitas 14.d
Epiphanes & Callinicus filii regi, Antiochi Cæsennio Pæto pugna forti obnituntur 984 c
a Vologeso Parthorum rege magnifice excipiuntur ibi. e Romam ad Vespasianum veniunt 985.a
Epomidis descriptio 85.f
Epulæ ferales Judæorum 771.a
Equitum Romanorum arma 836.d
Equus Modius Varo succedit 1003.a
Erebinthonicus vicus 937.b
Erica prætorianorum Achiæ præfectus occiditur 321. f
Esaias prodigium Ezechiæ regi exhibet 331. c. objurgat eundem propter thesauros Babyloniis monstratos 331. d
Esaiæ prophetiam cognovisse & credidisse Cyrum regem 357.c
Esaiæ vaticinium depravatum 996. c
Esaiæ nativitas 26.d. uxores 27.a

circumvenitur à fratre ibid.d
iratus fratri reconciliatur 32.f
partitur cum fratre habitationem, vocaturque Adomus 36.a
Eſdras Judæorum apud Babylonem degentium pontifex, a Xerxe quæ & quanta impetraverit 367.1.368.a quomodo populum mundaverit, & legem ei prælegerit, ac republic. reformarit mortuusque ſit 368.369.370 per totum.
Eſcon puteus 26.g
Eſther puella quali fuerit forma 374.b ducitur uxor Artaxerxi, & coronatur regina ibidem
Judæorum cladem futuram cognoſcens regi indicat 379.e
impetrat Judæis vitam 380.b
Eſſen, veſtis qualis 88.c.90.b
Eſſenorum ſecta 617.c.781.786.787. per totum.eorum mirabilis conſtantia, & virtus in bello cum Romanis 787.e. opinio de animæ divinitate ibid.g. aliud eorum & diverſum collegium 788.d
Ethæus Gitthæus Davidis ſectator præficitur exercitui 233.d
Eva quid ſignificet 5.b
ejus lapſus 5.c
Evæi populus 14.d
Evaratus Cous 760.a
Evemerus Græcus Judæorum mentionem facit 1011.a
Evilas, Evilæ 14.b
Evodus Neronis libertus 635.a
Eupolemo Græco in hiſtoria Judæorum venia concedenda quod Hebraïce neſciverit 1051.b
Euphrates, fluvius 5.c
Eurycles Lacedæmonius impoſtor maximus Herodem circumvenit, & domum ejus ſubvertit 573.f.578.e.579.f
Eutychus Agrippæ libertus & auriga in vinculis detentus 631.b aperit Neroni malevolentiam Agrippæ 633.a
Eutychus, auriga Caji Cæſ. 672.a
Excæcantis aliquem pœna 128.e
Ezechielis prophetia 331.f
Ezechias Achazæ filius regnum obtinet paternum Hieroſolymis religionem collapſam reſtituit 323 per tot.
Paläſtinos bello vincit ibid.
à Sennacheribo oppugnatur 328.a
in ſummam adactus deſperationem Eſaiam implorat 329.d poſteritatem à Deo exorat 331.a.moritur ibid.f
Exechias Iatronum princeps interficitur 725.f

F

FAbatus Auguſti ſervus 587.a
Fabatus procurator Cæſaris, pecunias corrumpitur 764.d
Fabii centurionis fortitudo 720.b
Fames ingens 301.e.555.e
Fati potentiæ nemo poteſt reſiſtere 580.d
Fauces locus 98.b
Fauſtus Cornelius primus Hieroſolyma conſcendit 720.b
Felix Pallantis frater a Claudio ad Judæos miſſus 795.g
Felix præfectus militum Romanorum invadens Phaſaelum vincitur 491.a
Cl. Felicis procuratoris geſta 796.per totum. vide Cl. Felix
Ferrei montis ſitus 891.a
Feſtus procurator ſucceſſit Felici 798.a vide Porcius
Feſtorum deſcriptio 91.f.93.per tot.
Filii contumaces & protervi in parentes quomodo mulctandi 116.e
filiorum Iſraelis jura 121.
Flaccus Syriæ præſes 629.f
Flavius Joſephus. vide Joſephus
Flavius Sylva in adminiſtratione Judææ Baſſo ſuccedit 986.d contra Maſſadam militem movet ibid. & 986.g. Maſſadam occupat & præſidium imponit, cum exercitu ad Cæſarem redit 994.g
Fletus, ſylva 119.c
Florus templi theſauris fruſtra inhiat, a cujus expugnatione depellitur 802.g
Flori novus dolus & avaritia in oppreſſione Hieroſolymorum 802.f mendacium apud Ceſtium 803. per totum. vide Geſſius
Fortes vere qui 206.c
Fortunatus Agrippæ libertus Romam miſſus a ſuo patrono 638.c
Fratris uxorem ducere prohibitum 631.f
Fratris veri, quos & interitus ipſe ſociavit 1097.a
Frontonis geſta in cuſtodia 968.b
Fructus intempeſtivus & præmaturus 123.d
Furii centurionis animoſitas 720.b
Furum pœna 1.7.e

G.

GAba, quid ſignificet 186.a
Gaba equitum civitas cur ſic vocata 832.f
Gabaenorum injuria in uxorem Levitæ, & qvomodo ea propter mulctati 147. 148. 149 per totum.
Gabaon vicus 238.f
Gabaonitæ aſtu fœdus ineunt cum Joſua 138.f. qui ipſis contra Hieroſolymitarum regem ſuccurrit 139.e
Gabath, Saul vicus 907.d
Gabinius præfectus militum Pompeji 473.c.ejus geſta 476.477.478. per totum.
Gabinius Scauro ſuccedens quid geſſerit clari 721.722. per tot. 980.e
Gadara reſtaurata 720.f
Gadaræ optimates legatos ad Veſpaſianum mittunt, ſeque dedunt 888.e
Gadarenſes Herodem ſi ultra apud Cæſarem accuſant 540.b
Gadæ nativitas 30.g
& filii ſeptem 52.c
Gadus propheta Davidi unius è tribus malis offert electionem 244.d
Galades colis & Galadena regio 32.e
Galatæ à quibus denominati 13.a
Galba imperator creatus 893.c in medio foro necatus ibidem. 896.d
Gales infectans Abimelechum Gedeonis nothum, proditur à Zebello 156.f
Galgala quid ſignificet 117.d
Galilæa & regionis trans Jordanem quanti reditus fuerint 782.g
Galilæa minor quæ 831.f
Galilææ utriusque deſcriptio ibid. calamitas 834. per totum.
Galilæa tota à Romanis ſubacta 879.e
Galilæorum & Samaritanorum conflictus 794.g
Galilæi contra Romanos 826.f
Galilæi ab infantia pugnaciſſimi & omni tempore plurimi 833.a
Galilæorum quot millia Japhæ occiſi 848.g
Galilæorum nova inventa & factiones Hieroſolymis 897.b
Galliæ motus 890.b
Galliæ bellum deſiit ibid.
Galliæ ſitus deſcriptus 806.e
Galli centurionis facinus apud Gamalam 865.e
Gallos ſub mille & ducentis militibus ſervire, qvibus penè plures habuerint civitates 806.g
Gamala filius Jeſu 873.b
Gamala civitas rebellat 863.a ejus ſitus ibid. & 846. exciſa 868.b
Gamalenſium fides in Romanos 1002.f
Gamalenſium cum Romanis acres conflictus 864.865.866. per tot
Gamalenſium cædes a Romanis 867.c
Ganges fluvius 5.c.
Ganizin mons 383.g
Gaulanitis regio deficit ab Agrippa 1013.a
Gazam nequeunt capere Iſraelitæ 146.a
Gazæi a Jamnæo obſeſſi captique 419.c
Gazara Paläſtinæ urbs a Salomone bis ædificata 268.d
Gedeon quomodo Hebræos ſervitute exemerit 154.155. per totum. quot filios habuerit 155.i
Geman vici ſitus 794.i
Gemello renunciat amicitiam Herod 567.g 568.i
Geneſar lacus deſcriptus 694. 869.d. ejuſdem nominis deſcriptio ibid.
Gentium enumeratio quæ Romano imperio ſubduntur 801.806
Gentium qui verenda Judæorum more circumciderunt, enumeratio 1017.a
Gentibus ſingulis quomodo a ſuis autoribus nomina ſunt indita 12.f.13.14. per totum
Geon fluvius, & quid ſignificet 5.d
Geraſeni quomodo ſe erga Judæos habitatores ſuos geſſerint 815.i
Gergeſæi, populus 14.d
Germanicus veneno ſublatus 611.a
Germanicus qualibus moribus 634.b
Germanicus Claudii Cæſ. frater 694.a
Germanus augur vinctus Agrippæ vaticinatur 633.i
Germani qualis gens 64[illegible]
Germanorum deſcriptio 80[illegible] eorum ad tantum legionibus Romanorum domitos ibid.
Germanorum agmina & bellum civile ab Antonio primo & Mutiano ſedantur 893.d
Germani Capitolii collem occupant 902.e
Germani viribus corporum laudati 962.g
Germanorum magna ex parte defectio a Romanis 975.b
defectionis cauſæ ibid.
Gerſus Moyſis filius 61.e
Geſſius Florus Judææ procurator quomodo Judæos ad arma contra Romanos capeſſenda compulerit 701.d & quam malus fuerit vir ibid.
Geſſii Flori procuratoris qui Albino ſucceſſit, crudelitas, impudentia & verſutia 708.d
avaritia apud Cæſarienſes 799.d
nova crudelitas in Hieroſolymitanos 801.a. Vide etiam Florus
Getheris Arani filius 15.d
Getuli populus 14.b
Gigantum reliquiæ in Hebrone 149.f
Gigantum poſſeritas a quibus perdomita 17.f
Gimon prophetæ Baſani quæ mala ipſum maneant, vaticinatur 283.f
Ginæa vicus 8[illegible].d
Giſcala Galil. oppidulum indomitū 868.c
Giſcala

Giſcala ſuccenditur & diruitur 1001.e
Giſcala à Joſephi militibꝰ diripitur, prædaq; popularibus conceditur 818. per totum
Giſcalorum ſtatus 1001.d
Glaphyra Archelai Cappadocum regis filia nubit Alexandro Herodis fil. 549.c. odio proſequitur Salomem 564.b. occiſo marito remittitur ad patrem cum dote 583.c
nubit Archelao Herodis filio, Alexandri fratri 613.f
item Jubæ 614.d
ejus ſomnium & mors ibid.e
Gobolitis regio 36.d
Godolias Acani filius præficitur reliquis Hieroſolymorum 343.a
humaniter tractat Judæos profugos ib.
ejus pietas, ſed illi noxia 344.a
occiditur ibid.
Goliathi Gittæi ſtatura & inſolentia 187.e
interitus 189.c
Gomor, Gomarenſes 13.a
Gorgiasa Juda Machabæo victus 414.e
vincit Joſephum Zachariæ 418.b
Gurion filius Joſephi, & Simon Gamalielis contra libertatis corruptores hortantur & concionantur 873.a
occiditur 885
Gotarzes Parthorum rex 688.a
Gotholia Achabi filia, uxor Jorami Hieroſolymorum regis 306.g
Davidis familiam quantum potuit tollit & regnum adminiſtrat 311.g 312.a. & regno & vita privatur operâ Joadi 312. per tot. & 313.a
Græcorum & Judæorum diſſidium 649.c
Græcis turpiſſimum viſum Judæis inferiores fore 797.f
Græcos bis ternis faſcibus Romanorum obedire 806.a
Græcorum omnia nova & heri nuperque facta 1034.a
eorum regiones innumeræ corruptiones invaſere rerum memoriam delentes, ibid. Sera cognitio literarum ibid.
philoſophi primi Ægyptiorum Chaldæorumque diſcipuli 1034.e
Græci poſteriores Timæum in plurimis mendacem oſtendunt ibid.g
Græcis ab initio nulla cura fuit hiſtoriæ conſcribendæ 1035.b
Græcorum hiſtoricorum elegans deſcriptio 1034. 1035. 1036. 1037. per tot.
Græcorum legiſlatores antiquiſſimi qui 1070.c
Græcorum dii deſcripti 1077. & ſeqq. per totum. eorum legiſlatores poetis poteſtatem dederunt, ut, quos vellent deos introducerent, rhetoribus vero, ut decreta de rebuspublicis, quæ vellent, conſcriberent ibid.
Grando apud Ægyptios ante Moſen nunquam viſa 64.b
Grapte cognata Iſtæ regis Adiabenorum aulam regiam Hieroſolymis ædificavit 897.e
Gratus militum præfectus Simonem Herodis filium obtruncat 608.a
ſuis ſuccurrit 608.e 780.b
Gravidam calce percutiens quomodo plectendus 128.a
Gymnaſia Herodis 748.e

H.

HAi vide Aina
Heberus Hebræorum auctor 15.a
Hebræorum declinationis forma ibid.
Hebræorum nullus regnante Salomone ſervile opus faciebat 169.c
Hebræi bis ultra Euphratem ducti captivi 345.d
Hebron expugnatur, & conceditur Levitis 145.f
Hebronis oppidi antiquitas 17.d
Hecataeus Abderita 1048.b. 1050.a
Hecatombæon menſis 110.c
Hecatontonuchi Alexandri Jamnæi 417.f
Hellanicus ab Acuſilao de genealogiis multum diſſerepat 1034.g
Helcanes Levita & ejus uxores ac liberi 169.b
Helena Adiabenorum regina tranſit ad religionem Judaicam 683.f
ejus monumentũ Hieroſolymis 943.c
Helenæ Monobazi regis matris regia Hieroſolymis 920.c
Helias. vide Elias
Heliopolis 53.a
Helonis principatus Hebr. 159.b
Heniochi Romanis ſubjecti 866.b
Heoron, arca tabernaculi 82.f
Herennius Capito procurator Jamniæ 630.c
Hermæus qui & Damaus denominatus 1001.d
Hermippus Græcus hiſtoricus diligentiſſimus 1046.e
Hermogenes Græcus Judæorum mentionem facit 1011.a
Herodes Agrippæ frater, rex Chalcid. 679.f
moritur 690.d
Herodes Antipatri filius 479.d
Hieroſolymorum dux conſtituitur, Ezechiamque cum aliis prædonibus afficit ſupplicio 483.b
infantum ob cædem exoſus dicit cauſam 484.b
præficitur Cæliſyriæ 485.b
Romanorum benevolentiam captat & aſſequitur 489.c
Malichum trucidat 490.f
Antigonum Ariſtobuli profligat 491.d
uxores & liberos ſibi parat, ac M. Antonium corrumpit ibid.e. & 492.a
accuſatus tetrarcha conſtituitur 494.a
ſtrenue pugnat ibidem
elabitur ex hoſtium inſidiis 496.b
difficilibus profectionibus exercetur usqve Romam 498.d
rex Judææ à Senatu Roman. declaratur 499.c
ex Italia navigat, & pugnat contra Antigonum 499.500
prodigioſe ſervatus bis 505.c. & f
Hieroſolyma expugnat, & Antigonum capit 507.c
Antonio donat 508.a
Ariſtobulum pontificem occidit 513.e
a Cleopatra ad ſtuprũ ſolicitatur 518.e
bellum Aretæ infert 519.d
concio ad milites 521.b
Hyrcanum occidit 525.a
quomodo amicitiam Antonii excuſarit apud Cæſarem, & regnum ab eo obtinuerit 526.d
Mariamnem uxorem interficit & magnifice donatur a Cæſare 529.a 530.b
necatam à ſe uxorem luget miris modis 530.e
efferatur ad cædem amicorum quorumcunque & ad omnia mala inclinat 531.d 531. 533
arces in ſuam tutelam extruit 535.a
fami urgenti ſuccurrit 536.b
quomodo ſubditos in officio continuerit 537.g
Cæſareum condiderit, & à Cæſare ſit muneratus 539.b. 540. 541
ſalutat Agrippam 542.b
extruit templum Cæſari, & tributorum partem ſubditis remittit, & conventicula populi prohibet, & Eſſenos magnificat 542.b
templum novum ædificat Hieroſolymis ſumtuoſiſſ. 543.c
legem ſtatuit de furibus novam 548.a
navigat ad Cæſ & reductis Roma liberis dat uxores, Agrippamque honorat 548.549
quartam tributorum partem ſuis remittit 553.d
ipſius familia domeſticis agitatur diſſidiis 554.c
filios ſuos apud Cæſ. accuſat 555.f
quinquennale certamen celebrat, arces condit 559.c
multaque alia 561.b
qualis ingenii, ibid. pecuniis deſtitutus Davidis ſepulchrum recludit 563.b. omnes conjunctos habet ſuſpectos 565. 566 567. 568. 569. à Syllæo iniquè accuſatur apud Cæſarem 572.a
accuſat filios apud conſilium Berytenſe 578.a
ſtrangulat 580.b
liberis ipſorum proſpicit 583.f
quas ipſe uxores habuerit & ſobolem ib. 617.f
Antipatrum damnatum in vincula conjicit 595.c
morbo correptus teſtamentum conficit 595.f
morbus qualis fuerit 597.e
ſub mortem liberaliſſimus & crudeliſſ. 598.b
vim ſibi conatur inferre, & Antipatrũ jubet occidi 599.d
teſtamento mutato moritur ac funeratur 600.c
teſtamẽto ejus confirmato quantũ filiis ipſius patrimonium ſuperfuerit 611.e
præficitur Galilææ, & ſtrenue agit 725.f
accuſatur Hyrcano a malevolis 726.b
vindicat patris mortem 728.e
ejus victoriæ 729.b
accuſatur ib.e
quomodo ſe geſſerit in pugna contra Antigonum & Parthos 730.f 731. 732. ædificat & multis premitur malis 733.f
Romam navigans jactura facit ib.e.
rex Jud. conſtituitur 734.b
Antigonum expugnat & latrones 735. a. & ſeq. fratris mortem ulciſcitur 738.f
in gravia incidit pericula 739.b
Syros & Arabes vincit 742.e
conciliat ſibi Julium Cæſ. 745.b
ædificat, amicos ac parentes honoribus afficit 746. 747 748. & ſeqq.
athletam & venatorem agit ac bellatorem 749.d
diſſidet cum filiis duob. & uxore 749 f. 750. 751. conciliatur filiis 751.g
iterum diſſidet cum ipſis 755.c
accuſat filios apud Cæſ. & Beryti 760.c
occidit 761.f. 793.g
occiſorum liberis proſpicit 762.c
quot uxores & liberos habuerit 763.a
ejus domus iterum conturbatur diſſidiis 763.e
Pheroram extrudit 764.f
accuſat filium Antipatrum 770.a
morbo corripitur lethali 771.g. 772.a
crudelitas ejus & mors 773.c
quomodo Romanum adduxerit exercitum 930.b
inſtaurat civitates 980.c. 988.e
Herodes Herodis fil. Juliada condit 618.f
tetrarcha fit, ibid. c. recipitur in amicitiam Neronis 619.d
quomodo perierit 620.c

Vitellii iram in se concitat 625.e
bello ab Areta superatur 626.e
Herodiadis amore capitur 626.b
uxoris importunitate in exilium detruditur 638.g
quali fuerit ingenio 679.i
Herodes Herodis fil. Tiberiadem & Julopolim condidit 789.b
a Caio Cæsare ob avaritiam increpitus in Hispaniam cum uxor. fugit 790.d
quando decesserit & quos liberos reliquerit 793.f
Herodias Agrippæ soror, Herodis junioris uxor 626.b
edito profequuta fratrem se summis maritum in exilium conjicit 638.g. 649.a.
ejus exprobrationes & stimuli 792.c
Herodion conditur 497.b.732. 748.c
Herodotum cunctis mendacem ostendunt 1035. a. Romanorum non meminisse 1038.g
Herodotus erroris argutus 279.a
Herodotus Halicarnassius Judæos non ignoravit 1047.a
Heroum oppida 52.d
Hesiodus ab Acusilao in quæm magnis corrigatur 1034.g
Hettan prædium 272.a
Hezarbunis duæ capeus 155.b
Hieremiæ prophetæ vaticinium & epicedion Josiæ conscriptum 335.f. & seqq. damnatur, iterum absolvitur 336.f
aufugit 337.b
Hieremias in carcerem conjectus torquetur 339.c
in cœnosum puteum profundus demittitur, verum rursus liberatur. 339.f. non vult proficisci Babylonem 343.b. donatur magnis muneribus & alia ejus gesta ibid.c
Hieremias consulens Joanni Carec ab ducitur ab eo in Ægyptum, ubi Ægyptiis captivitatem indicat 346.c
ejus vaticinia celebrata 929.e
Hierichus urbs 111.a
excinditur & restaurator ipsius diris devovetur 137.b
Hierichus desolata 890.f
ejus agri descriptio ibid.g
Hierichuntis fons ex pestilenti & infrugifero faluberrimus, & feracissimus ab Helisæo factus 891.d
Hierichuntii agri bonitas 141.c.473 b.518.d
Hieroboamus Nabathæi filius vaticinio cognoscens se futurum regem populum ad defectionem solicitat, effugit Solomonis iram 274.c
decem tribuum rex eligitur & Sicimis habitat 276.a
duasque vitulas aureas facit, & templa ibidem b
brachium ejus apoplexia tangitur, & inde a pseudopropheta seducitur 277.g.278.
filio suo ægrotante quid responsi acceperit a propheta 280.b
contra Abiam ducit exercitum 281.a
vincitur ac moritur relicto regni successore Nadabo 282.c
familia ejus cuncta tollitur ibid.e
Hieroboamus Joæ filius regnum Israelitarum excepit 316.b
Syriam suo regno licet impius adjicit ibidem. moritur Zacharia filio hærede relicto 318.f
Hieronymus historicus Judæorum 1050.f
Hierosolymæ rex cum vicinis regibus occiditur 139.f
Hierosolyma oppugnatur. inferioreque parte capitur 145.f
Hierosolyma civitas Davidis dicta, & quomodo exædificata 218.b
Hierosolymorum thesauri auferuntur, mœnia ad trecentorum cubitorum spacium diruuntur per Joam 317.e
Hierosolymorum captivitatem qui prophetæ prædixerint 835.f
Hierosolymorum captivitas, direptio, & a fundamentis vastatio 342. per totum
Hierosolyma capitur ab Antiocho Epiphane, templumque ejus spoliatur & prophanatur 409.a
restituitur tam urbs quam templum 411.d
Hierosolyma & templum a Pompejo expugnata 473.e
Hierosolyma diripitur a Parthis 497.d
Hierosolyma ejusque templum cur deus avertatus 695.d
Hierosolyma ad summum felicitatis evasisse fastigium & ad extremum esse dejecta miseriam 707.d
expugnantur ab Antiocho Epiphane 709.c
a Pompeio magno capiuntur 819.d
diripiuntur a Parthis 732.g
oppugnantur ab Herode 741.a. per totum
Hierosolyma Judææ umbilicus, ejusque situs. 883.g
descriptio 912.e. per totum & 1049.c.
Hierosolyma bello, dominatione, seditione laborat 887.g
Hierosolyma quando & quoties capta vastata 969.e
quando in ea templum ædificatum ibid. e. ejus origo & finis ibid.f
Hierosolyma non eadem voce Judaica quod Græca significat 1059.d
Hierosolymitanis fame laborantibus succurrit Helena 686.
Hierosolymitanorum supplicatio 791.b
Hierosolymitani officiose Agrippæ, & Politiano obviam progressi 803.e
Hierosolymitanorum & Romanorum seditio 811.a
Hierosolymitanorum luctus publicus 813.c
Hierosolymitanorum turbæ & indignationes propter Josephum 836.d
Hierosolymitanorum miserabilis cladæs, & fuga ad Vespasianum 886.d.e
Hierosolymitani prima aggressione superiores 907.f
in legionem decimam excurrunt 909.a
eorum insidiæ contra Romanos 911.b
seditiones perpetuæ 910.d. per tot.
conflictus cum Romanis 910. d. & seq.
pugnant circa machinas Rommorum 911. b
valde terrentur 916.e
eorum pertinacia 918.e
aurum deglutiunt 931. e
crudeliter afficiuntur 932.
Romanos inuitos ad suum excidium coegere 933.b
Hierosolymitanorum calamitas, & clades miserrima 932.933
pertinacia crudelis 938.e
conflictus 938.e
fames 937. d
profugia ad Romanos 939.e
eorum qui transfugerunt, una nocte viscera duorum millium patefacta sunt 940.a
fames incrementum horribile 941.c
Hierosolymitanorum quam multa millia paucis diebus per unam portam ejecta 941.a
egenorum quod millia portis ejecta ibidem.b
conflictus cum Romanis circa aggeres 943.c. pugna magna & ferox 946.d
mendacia inter seditiosos 949.c
pertinacia infana ibid. pugna atrox circa custodias 950.d
pugna circa templum 952.e
dolus contra Romanos 953.b
fames 954. b. pugna circa porticus 956.a, circa templum 419.e
strages & fuga incenso templo 419.a
sex millia in porticum confugiunt, seque salvari ex propheta falso seducuntur 459 g. 966 a
plurimi confugiunt ad Titum 966.b
infinita multitudo venit ibid. strages crudelissima, incendium, fames, captivitasque 967.968. per totum
Hierosolymitani soli quanta bonitas 141.c
Hiezecielis prophetia 335.f. 338.c
Hin, mensura qualis 88.d
Hippeni Judæos suos cohabitatores aulæ tractant. 811.d
Hippici turris descriptio 914.d
Hippodromos locus 773.c
Hiramus Tyriorum rex, Salomoni quid ad templum Hierosolymis contulerit 1042.c. mulctatus quod Salomoni proposita ænigmata solvere non potuit ibid.f. ejus gesta ibid.
Vide etiam Iromus
Hispani quando & quemadmodum Romanis subditi 806.g
Historia apud Barbaros solemnior quam Græcos 1038.b
historiæ scriptori quæ curanda 468.b
historiæ veritatem a Judæis honorari, a Græcis vero negligi 707.a
historiæ veræ quod indicium 1035.e
historiarum scriptoribus non idem scopus 1. in principio
historicus mendax quantum a falsario instrumenterum differat 1024.e
historicus quis laude dignus 706.f
historici quod officium 1024.f
Holocautoma sacrificium cur dictum 91.a
Homeri poëmata nullum vetustius 1034.d
quomodo conservatum ibid.
homicidarum invitorum asyla 28.d
homicidii incerti inquisitio qualis fuit 122. f. 125.a
hominis creatio 4.e
hominis ætatis quis terminus præscriptus 8.e.15.e
homines quando degenerare à virtutibus ad vitia cœperint 5.c
hominum commercia quibus vitanda 94.c
hominum ingenium quam sit mutabile 1023.a
Homonœa, loci nomen 1000.e
hortos pensiles a Nabuchodonosore extructos 711.a
hospitii reverentia 210.a 197.d
hyc vocis significatio 1040.e
hyoscyami descriptio 86.b
Hyperberetæus mensis 92. c. 163. b. 888.b
Hyrcanium vicus 542.d
Hyrcanus Alexandri Jannæi filius constituitur pontifex 716.d
fæderatur fratri & otiosam vitam elegit 468.d.& 717.d
cur ignavus habitus & fugerit ad Aretam 469.d
Scauri amicitiam frustra sollicit 471.b
disceptat apud Pompejum cum fratre 471.a
redditur ei pontificatus 471.a. 481.e. honoratur ab exteris gentibus 482.d
honoribus ab Julio Cæs. afficitur 486. a. capitur & amputantur auriculæ ejus 497.e 732.e
a Par-

a Parthis dimiſſus ad Herodem revertitur, a quo perfide tractatur 511. per tot. occiditur tandem ab eodem 525.a.749.f quali fortuna per omnem vitam fuerit agitatus ibid.
Hyrcanus primus ejus nominis pontifex 614.d
Hyrcanus quomodo a Ptolemæo ſororio tractatus & Antiocho Eupatore, tum geſta ipſius 710.f
ejus felicitas. 712.b
iterum fit pontifex 720.e.724.f
pontificatus confirmatur & regnum datur Judææ 726.f
Hyrcanus Joſephi Tobiæ filius adoleſcens ingenioſus 404.405.406. per totum
ejus geſta & mors 407 d
Hyrcanus Simonis Matthiæ filius effugit Ptolemæi inſidias, & principatu potitur 448.c
oppugnatur ab Antiocho Sotere 449.a
pacem ab eo redimit ccc. talentis, Davidiſque theſaurum tribus millibus talentorum imminuit 449.g.450.a.
urbes ab hoſtibus ablatas recuperat, pacemque cum Rom. init 450.d
Samariam obſidet & radicitus tollit, eumque deo colloquitur 451. per totum. ejus felicitas & mors 454.a
ſomnium de filiis quale aliquando habuerit 456.b

I

Jabinus rex Hebræos opprimit, opprimiturque ipſe 152.c
Jabiſſa civitas & Jabiſſenorum officium in Saulum & filios ejus extinctos 209.b
Jabiſus civitas capta, & omnes ejus habitatores cæſi præter cccc. virgines 149.b
Jachin, columna veſtibuli templi 261.b
Jacimus, vide Alcimus
Jacimus Zamaris filius eques 584.f
Jacobi filii Iſaci nativitas 26.d
præripit fratri benedictionem paternam 27.d
fugit fratris iram 28.b
dormienti viſio offertur ibid.
& nuptias celebrat 30.c
viſiones iterum 31.d
aufugit a ſocero 31.e
redit cum fratre in gratiam 32.f
luctatur cum ſpectro 33.b
Jacobus vocatur Iſrael ibid.
defodit Labani Deos 34.b
Jacobus partitur cum fratre hæreditatem paternam 36.a
opulentia ejus & felicitas 37.a
Joſephum luget 39.e
mittit filios frumentatum in Ægyptũ 44. f. proficiſcitur ipſe etiam cum omni familia 51.d
moritur 53.d
Jacobus & Simon Judæ Galilæi filii a-guntur in crucem 690.c
Jacobus frater Chriſti lapidatur 698.b
Jacobi, rectoris Idumæorum proditio 894.g.895.a
Jacobi ſeptimi ex fratribus Macchabæi ſupplicia & conſtantia 1096.b
Jaddus filius Joannis pontifex patris loco ſit. 383.b. Alexandro magno negat forum venalium rerum 384.d. placat eundem & impetrat quod vult 385.c
moritur 386.g
Jadon propheta Hieroboami idololatriam objurgat 278.e. diſcerpitur a leone 277.e
Jahel. vide Jale
Jairus Galadenus, princeps Hebr. 157.e
Jale Syſarem occidit 153.e
Jalus cuſtos theſaurorum Davidis 250.c
Janiæ regni termini 1040.b
Jannæus Alexander. quære Alexander.
Japha vicus 1016.d
Japhæ munitiones 848.a
Japhetus filius Noe 11.d
ejus ſoboles quanta, & quibus gentibus nomina dederit 22.f 13.a
Japhethes accitur ad principatum Iſraelitarum 158.a
victor filiam ſuam deo mactat, ibidem.e
Jar, menſis 259.c
Jardan vicus 833.f
Jaſon, alias Jeſus, Oniæ pont. filius, pontificatum fratri extorquet 408. e
Jaſon ut pontifex conſtituatur quantum æris numerarit Antiocho 1087.g
Jauanes Japheti filius 13.a
Jazarus pontificatu privatur 618.e
Jaziel propheta vaticinatur Joſaphato 298.c
Jazoron urbs ſpoliata & concremata per Judam Macchabæum 416.c
Iberi, populus 13.b
Ibes ſerpentibus infeſtæ 58.d
Ides ſicelus & ſupplicium 622.623
Idumæa unde dicta 36. a
Davidi ſubdita 222.f
ejus tumultus 779.g
Idumæi, quomodo circumciſionem & religionem admiſerint 450.e
Idumæorum nationis deſcriptio 877
viginti millia cum ducibus quatuor Hieroſolymam veniunt ibid.g
ſeditio & tumultus 880.g
Idumæi cum viginti quinque millibus contra Simonem Gioræ 894.f
Joannis Leviæ pecunias prædantur 897.e ad Titum ſupplices veniunt 965. g. ſceleratæ eorum factæ reperita 980.a
Jeboſtus Sauli filius cõſtituitur rex 212.c
amittit regnum 214.b
occiditur per inſidias 216.c
ſepelitur honorifice a Davide 216.g
Jebuſæi populus 24.d
Jebuſæorum ludibrium in Davidem male ipſis ceſſit 217.f
Jechonias, vide Joachimus, nam binominis fuit
Jephthe, vide Japhthes
Jeſraela urbs 288.c
Jeſſæus filius Obedæ 164.e
Jeſſæi filii qui 186.c
Jeſus Chriſtus deſcribitur 621.f
Jeſus Anani filius prædixit Hieroſolymæ excidium 961.a
Jeſus Damnæi filius ſit pontifex 698.c
Jeſus Gamalielis filius ſit pontifex 699.a
Jeſus dictus Oniæ frater pontificatu honoratus, & mox eo privatus 408.b
Jeſus Naveci filius exercitui præficitur, & vincit Amalecitas 75.a
Chananææ explorationem indicat ſuis commilitonibus, & territis reddit animum 99.a
Moyſes eum ſibi ſucceſſorem deſignat 118.c
prædicit, quæ geſturus erat 131.c
Chananæam explorat 134.b
Jordanem cum exercitu ſuperat 135.f
Hierichuntem ſine labore capit 136.d
& Ainam excindit 138.d
Gabaonitis fœderatur, capitque quinque reges 139.b
reges Libano vicinos expugnat 140.c
munit civitates ib.d. terram victoria quæſitam dividit tribubus 141. per totum. præcipit eis ut reliquias Chananæorum tollant 142.c
moritur 144.f.147.a
Jeſus Phabetis filius pontificatu privatur 537.d
Jeſu pontificis ad multitudinem Hieroſolymitanam oratio 878.879 per totum.
mors 882.e
ejus virtutes celebratæ 883.b
Jeſu Saphiæ filii facinora 1003. e. & 1008. 1009. 1020. 1021 per totum
Jeſus Sapphæ filius 812.d
Jeſus Theburthi ſacerdos Titio ſacra donaria tradit 966.c
Jeſus Tobiæ filius quid geſſerit 857.858. 860. per totum
Jeus Amaſis fil. Ramatham expugnat, & inungitur rex Iſraelitarum 308.b
Jezabelam & omnem Achabi & Ochoziæ cognationem tollit 310.a
Bali ſacerdotes extirpat 311.d
contemptor & ipſe numinis moritur
Joaza filio ſucceſſore relicto 313.f
Jeus propheta arguit Joſaphatum 297.a
Jezabela quam mala mulier 285.d
minatur Eliæ interitum 288.e
Nabathum curat lapidibus obruendum 289.d
præcipitata de turri ab equitibus proculcatur 310.a
Ilys, ager qualis 71.b
Immundi qui Moyſi 94.e
Impedimentorum cuſtodibus æque ac pugnantibus prædam partiendam 207. f. 208.a
Imperatores Rom. ſemper honoraverunt & ornaverunt templum Hieroſolymitanum 940.e
Imperii Romani fines quouſque 805.f. 837.b
Indorum mortis deſcriptio enarrata 991.e
Injuria maxima quæ 122.d
Inventa debere reſtitui 127.f
Inundationis univerſalis deſcriptio 8.e
Joabi cum Abenero pugna 212.
Abenerum turpiter occidit 214.f.215.a
exercitui præficitur Davidis 222.f
Syros vincit 224.e
Davidis nomine belligeratur fortiter 225. 226. per totum
ingenioſum commentum fingit 228.b
Abeſalomum interimit 234.c
Davidem Abeſalomum lugentem increpat 235.d
præfectura privatur 238.d
Amaſam interficit & Sabæum perſequitur, caputque ipſius ad regem perfert, & reſtituitur priſtinæ præfecturæ 238.f.241.e
populum cenſet 244.b
occiditur 254.e
Joadus quomodo Gotholiam regno ſpoliat & occidit, Joaſumque regno præficit 312.a 313.a
ſtudet templo reſtaurando & moritur 314.a
Joachabis nativitas & quid ſignificet 167.a
Joacimus Jeſu filius pontifex 367.f
Joachimus Joacimi fil. in regnum paternum conſtituitur 337.d
abducitur in captivitatem Babylonem 338.a liberatus e vinculis regiæ præficitur 350.c
Joacimus Joſiæ, vocatur Eliacimus, accipit regnum patris tributarium Ægyptiis factum 336.a
tributarius etiam ſit Babyloniis 336.d
occiditur 337.d

Joacimus pontifex mortuus 370. g
Joannes, alias Hyrcanus. vide Hyrcanus.
Joannes Ananiæ filius Gophniticæ & Acrabatenæ regionum rector deſignatus 822. e
Joannes Aſamonæi fil. occiſus 710. b
Joannis Baptiſtæ interitus 626. f
Joannes Careæ filius dux profugorum Hieroſolymitanorum fideliter conſulit Godoliæ 343 g
Iſmaelem Godoliæ interfectorem perſequitur 344. e
conſulit Hieremiam, & ipſum in Ægyptum abducit 345. a
Joannes dux militum Jonathæ 293. c
Joannes Eſſæus Tamnam miſſus, ut toparchiam adminiſtraret 822. e
Joannes Gaddis Matthiæ fil. 410. g
Medabenſibus Amaræis occiditur 428. c
Joannes Idumæorum dux ab Arabe quodam ſagitta occiſus 921. g
Joannes Judæ fil. in pontificatu ſuccedit patri & fratrem in templo occidit 382. e
moritur 383. b
Jonathæ ac Judæ fratris Joannis interitum vindicat 382. e
Bacchidem adigit ad ineundum ſecum amicitiam 430. a
ejus amicitiam tam Demetrius quam Alexander Antiochi Epiphanis ambiunt 430. e. 431. b
Alexandro quam fuerit gratus 434. f
vincit Apollonium Davum 436. b
amicus fit Demetrio Nicanori 438. b
ſociat ſe Antiocho Alexandri contra Demetrium 440. a
deſeritur à ſuis, tamen vincit, & renovat fœdera 440. f
capitur per proditionem 444 d
occiditur ibid. g
Joannis Levi filii Giſcalenſis facinora 1001. 1003. 1004. 1005. 1006. 1013. 1014. 1016. per totum. Giſcalam Joſephi juſſu muro cinxit 813. b
ejus proditio & doli varii 814. a
dolus novus 816. b
fuga cum mille Syris fugitivis 817. a
ad defectionem incitat 868 d
Titum fallere conabatur 869. d
Hieroſolymam fugit 869. f
ejus excuſatio apud Hieroſolymitanos 870. f
Hieroſolymitanis exitii cauſa 876. a
malitia, crudelitas & geſta 887-897. 898. 910. 913. 921. 931. 932. 933. 936. 940. 943. & ſeqq.
Joannis Levitæ conflictus 905. a
Joannis pontificis monumentum 920. f
Joas ſeu Joazes Joazæ fil. patris regno potitur 316. a
moriens regnum filio Hieroboamo relinquit ibid. b
contemnit Amaſiæ minas, quem capit in pugna 317. c
perit ibid. f
Joaſus Ochoſiæ filius qvomodo à Gotoliæ ſævitia ſervatus, & rex conſtitutus 312. a
à religione deficit & legibus 314. d
Zachariam Joadi filium in ipſo templo lapidat ibid. e
ægrotans occiditur 315. a
Joazarus dux miſſus contra Joſephum Matthiæ filium 817. c
Joazarus Joſepho invidet 1013. c
Joazarus privatur pontificatu 618. e
Joazas Jeu filius regnum paternum aſſequitur 313. g. 315. b
Dei beneficio liberatus moritur 315. d
Joazus Joſiæ fil. regnum paternum capit, vir impius captivus in Ægyptum abducitur & moritur 335. g. 336. a
Jobacchus torrens 33. b, 111. d
Jobel fil. Lamechi 7. d
Jobelus qvid ſignificet 96. c
Jobeli anni remiſſio & libertas ibid.
Jochabel mater Moyſis 55. f
Jodes à Moabitis oppreſſos Hebræos libertati reſtituit 111. d
Johel Samuelis fil. qvomodo ſe in principatu geſſerit 173. a
Jonas propheta vaticinatur Hieroboamo Amaſiæ filio 318. a
qvomodo ad Ninivitas miſſus ſit, & in mare projectus ac à cete hauſtus poſt triduum vivus in terram revomitus 318. e
Jonia unde ſic dicta 13. a
Jonici Judæi apud Agrippam queruntur Gentilium injurias 550. e
Jonum in Judæos odium 398. d
Jonatas Anani fil. 676. e
pontificatum oblatum reſpuit ibid. & ejus geſta 791. d
Jonathas Aſamonæi fil. Antiochi Epiph. filio reconciliatur, capitur à Tryphone & occiditur 710. c
Jonathas Sauli filius caſtrum Palæſtinorum expugnat 179. c
hoſtes unico tantum armigero comitatus aggreditur 181. c
animoſitas & honeſtas 181. f
amor in Davidem 191. c. 193. e
fœdus cum eo 193. f
cadit in pugna contra Palæſtinos 208. c
ejus poſteri quo honore a Davide affecti 213. b
Jonathæ cujusdam Sadducæi cum Phariſæis contentio 413. f
Jonathas homo viliſſ. provocat ad ſingulare certamen Romanos 912. c
Pudentem equitem Romanum interficit, & a Priſco centurione fugitta transfigitur ibid. & 963. a
Jonathas Matthiæ fil. 411. a
defuncto fratri Judæ ſuccedit imperii adminiſtratione 418. a
Jonathas Phariſæus 1013. f
inſidiatur Joſepho, ſervatur 1018. 1019.
iterum inſidiatur eidem 1020. 1021.
Jonathas pontif. perimitur 695. e
Jonathas pontifex primus Maſſadam ædificavit, & nomen id impoſuit 987. d
Jonathas qui aliis Jonadab, ſocius Ammonis 218. d
ſalutat Davidem 227. f
Jonathas Samæ fil. ſternit virum ſex cubitorum 242. f
Jonathas ſicariorum princeps circa Cyrenen 996. e
ejus ſupplicium 997. d
Joppe à Ceſtii militibus capta, direpta & incenſa 818. a
bis a Romanis funditus exciſa 851. g
ejus ſitus deſcriptus ibid. c
Joppenſium interfectorum quot millia 818. a
Joramus Achabi fil. in regnum paternum ſuccedit 300. a
Moabitas expugnat 301. d
monitus ab Eliſæo cavet Syrorum inſidias 303. c
fame urgente Eliſæum jubet interfici, cujus mandati eum mox pœnitet 304. b
liberatur ab obſidione Adadi 305. a
in oppugnatione Ramathæ ſagitta vulneratur 308. a
occiditur ab Jeu, & cadaver ejus in agrum Nabothi projicitur 309. c
Joramus Joſaphati fil. ſuccedit in regnum paternum 302. a
fratres & amicos paternos occidit 306. f
deficiunt ab eo Idumæi aliæqve gentes aliqvot 307. a
cognoſcit ſuum fatum ab Elia, & mortuus tractatur pro merito 307. f
Jordanis refertus mortuis 890. a
Jordanis fontes & curſus 861. a
Joſabetha Ochoziæ ſoror germana qvomodo Joaſum ſervarit 311. g. 312. a
Joſadochus pontifex Babylonem vinctus ducitur 342. e
eximitur vinculis 342. a
Joſaphatus à commentariis Davidis 222. g
Joſaphatus Aſani fil. in regnum paternum ſuccedit 280. c
præſidia urbibus ſuis imponit, & collapſum religionem reſtituit 293. a
quantos habuerit exercitus, aratos 293. c. increpatur ab Jeu propheta, pietatemque ac juſtitiam colit 297. a
Ammanitas & Moabitas citra ſanguinem vincit 298. a
cum Joramo bellum infert Moabitis 300. d
moritur 302. f
Joſephus Antipatri filius 713. d
oppugnatur ab Antigono 499. f
qvomodo perierit 504. a
arcani non ſatis continens 506. b
Joſephus Salomes maritus Herodis mandatorum proditor occiditur 710. f
Joſephus Cabeus pontifex 697. f
privatur munere ibid.
Joſephus Caiaphas. quære Caiaphas
Joſephus Canzi vel Camydæ pontificatum acquirit 683. e
eo privatur 690. c
Joſephi Dalzi fatum miſerabile 419. e
Joſephus Ellemi filius 597. d
Joſephus & Jeſus pontifices cum aliis multis ad Romanos profugiunt 949. a
Joſephus Gorionis filius belli dux contra Ceſtium 811. c
Joſephus Herodis nepos occurrit Varo 609. e
Joſephus Iſaburii montis planiciem muro circumdedit 866. f
interfectus Gamalæ 867. c
Joſepho Matthiæ filio quæ cauſa fecit Antiquitatum Judaicarum & Belli Judaici hiſtoriæ deſcriptionis 1. ſuam hiſtoriam veracem affirmat & incorruptam 569. a
ipſius genus, filii inſtitutio & doctrina, profectio Romam 998
naufragium paſſus à Poppea benigniter donatur, & mittitur legatus in Galilæam 999. d
committitur ei ipſius tutelæ 1003. a
in quibus verſatus ſit periculis 1004. 1005. bello neceſſaria comparat, & oppida expugnat ibid.
Joannis inſidias effugit & Jeſu latronum principis 1005. f
ignoſcit capto Jeſu, & cum Ebutio bellum gerit 1005. a
inſidiis, calumniis variis petitus exſiit 1008. 1009. 1010. per totum
deficientes Tiberienſes cohibet 1011. d. civitates munit 1013. a
inſidias patitur, & ſomnio conſolatur 1014. c
aſtutia ejus in cognoſcendis inſidiis 1016. a
Joannis conſiliis contra ipſum qvomodo occurrerit 1017. c
Jonatham inſidiatorem ſervat, & legatos mittit Hieroſolyma 1021. c
in ſi-

Digitized by Google

in ſalutis diſcrimen incidit 1019.f
accuſatur a Tiberienſibus & irridetur, eorumque urbem capit 1023. 1024. Simonem & Jonatham Hieroſolyma mittit 1024.b
calumniaſ falſi hiſtorici depellit ibid. f.
hiſtoriæ ſuæ veritatem aſſtruit 1026.f
Sepphoritas ſervat 1027.f
Tiberiada ſervat, & Sepphorim capit, & profligatur a Romanis 1028. per totum. in pugna contra Silam prolabitur cum equo 1029.f
captus honorifice tractatur a Veſpaſiano Titoque, & captivorum multos liberat, falſoque accuſatur 1030.e
uxores ducit, & liberos procreat 1031.f
qua diligentia quoque ordine bellum Judaicum conſcripſerit. 705.706 707. 708. per totum
Joſephus Matthiæ filius utriuſque Galilææ rector deſignatus 822.e
ejus ſingularis induſtria ibid. dolo Joannis Giſcalai ſubito oppreſſus 825.b
geſta contra Romanos 834.c
adventu Veſpaſiani in Tiberiada confugit 838.f
primatibus Hieroſolymis e Tyberiade de rationibus belli ſcribit 839.b
Jotapatenis auxilio venit 839.840. 841. 842. per totum.
ejus machina excogitata contra arietis ictus 844.a
fortia facta 846.847. per tot.
quomodo e catenis liberatus per Tytum & Veſpaſianum 991.b
ejus prolixa oratio ad Hieroſolymitanos 917. 918.919.930. per totum. in deditione in puteo delituſſcit 810.f
ejus ſocii ipſum perſequuntur ibid.
ejus oratio philoſophica ad ſocios 822.a ejus ſocii cum ipſo cædes mutuas ſortiuntur 813.c
cum altero ſortem evadit ibid.
ad Veſpaſianum ducitur ibid.
vaticinatur Veſpaſiano imperium Romanum 814. c
ferme examinatur 939.c
ejus mater occiſum credens cruciatur animo ibidem
curato vulnere rurſus murum circuit hortando 939.c
mandata Titi Joanni Hebraice nunciat 948.a
eidem loquitur 949. per tot.
pro reliquiis civitatis fruſtra obſecrat 965.b
Joſephus Medicaſter defectionis autor 1012.f
Joſephi filii Jacobi nativitas 31.b
fratribus cur exoſus 37.c
venditur in Ægyptum 39.c
ſolicitatur ad ſtuprum a domina 40.a
ſomnia explicat 42.a.43.d
e vinculis liberatur 43.c
præficitur Ægypto, nominatur Pſontomphanecus 44.c
fratres capit ibidem
& miris exagitat modis 45. 46 per totum. cognoſcendum ſe ipſis exhibet 50.d
patri adventanti occurrit 52.d
moritur, & oſſa ejus in Chananæam tranſferuntur 54.a
laudatur 1085.g
Joſephus apud Veſpaſianum accuſatus 997.c. quinque millium annorum hiſtoriam Græco ſermone contexuit 1033.a. ejus hiſtoriæ certitudo 1037.c
dux ipſe Galilæorum a Romanis captus ibidem
ſolutus vinculis cum Tito ad obſidionem Hieroſolymorũ profectus. ibidem
Joſephus belli hiſtoriam primum Veſpaſiano & Tito obtulit ut ſibi teſtes eſſent 1037.e
Agrippæ regi eam dedit ibid.
Antiquitatis libros ex ſacris literis interpretatus eſt 1038.a
Joſephus Simonis filius toparchiam adminiſtrat 822.e
Joſephus Tobiæ filius quomodo Ptolemæum Evergeten reconciliarit Judæis 402.b
feſtivum ejus reſponſum 40.c
uxores & liberi 403.c
Joſephus Zachariæ fil. præficitur præſidio Hieroſolymorum 416.f
vincitur a Gorgia 418.b
Joſias Amaſi filius patri in regnum ſuccedit, optimam reſtitub. & veram religionem inſtituit ſublatis idolorum aris & ſacerdotibus 333.334. per totum. moritur 335.c
Joſue. vide Jeſus
Jothamus Oziæ filius vir pius patri in regno ſuccedit, Ammonitaſque tributa pendere cogit, 320.c
filio Achaze ſucceſſore relicto decedit 321.c
Jothanes Gedeonis filius parabolis ad Hebræos loquitur contra Abimelechum 156.a
Jotape Sampſigerami regis filia 628.c
Jotapatæ ſitus deſcriptus 840.c
Jotapatæ excidium Hieroſolymæ nunciatum quali luctu urbem repleverit 816.a
Jotapatenorum conflictus acer cum Romanis 839. 840. 841.842.843.844.845. per tot. calamitas miſerabilis 841. 846.847
Jotapateni cujuſdam capti a Veſpaſiano conſtantia 849.f
Veſpaſiano produntur ibid.
demum expugnantur ibid. eorum quot millia occiſa & capta 850.e
Jous menſis 110. c
Jozarus conſtituitur pontifex 597.d
privatur eo 613.e
Iramus amicitiam cum Davide init
Irenæus orator 603.b
Iris quid deſignet 11.a
Itomi cum Solomone amicitia & mutua eorum beneficentia 258.b.259.a
quibus donis fuit remuneratus a Solomone 267.d
Iſcus naſcitur & circumciditur 21.e. ducitur ſacrificandus 23.a ducit uxorem 26.a naſcuntur ei gemini 26.d. Abimelecho exoſus reconciliatur, & fodit puteos 27.a. fallitur ab uxore ib.e. moritur 34. e
Iſcharis ſors 141.g
Iſboſeth. vide Jebofthus
Ieremoth locus 97.e
Iſacorum ſcelus & ſupplicium 612.a
Iſidis ſtatua & templum tollitur 623.c
Iſmael Fabi filius pontificatu vix dum nacto exuitur 619.c
Iſmaelis Abrahami filii nativitas & circumciſio 19.d Arabum autor eſt 21.f
ducit uxorem. gignit fil. xii. 22.c
Iſmael Phabxi filius conſtituitur pontifex 696.c
Iſmael regii generis Judæus Godoliam interficit 344 b quantam cædem etiam aliorum hominum fecerit præter Maſpharenſes abductus ibid.
Iſrael quid ſignificet 33.c
Iſraelitæ inhumaniter tractantur ab Ægyptiis, necantur, & gravibus laboribus atteruntur 54.f. labor augetur 61.d. quantus eorum ex Ægypto migrantium numerus 61.d
tranſeunt mare rubrum! 67.d
armis Ægyptiorum ſe muniunt 68.c
obmurmurant Moyſi 71.d
coturnicibus paſcuntur mannaque 72.e
ab Amalecitis prælio infeſtantur 74.b
collatio ad tabernaculi ſtructuram 77.g. ſeditionibus agitantur & puniuntur 95.c. 98.a
negatur eis ingreſſus in Chananæam 99.d
Iſraelitæ inſcio Moyſe cum Chananæis pugnantes vincuntur 75.a
quæ eis triginta octo annis in deſerto obvenerint 109.110. quales milites fuerunt 110.f. Amorræos extinguunt 111. per tot. a Madianitorum puellis ſeducuntur 114.f
eos excindunt 117.e. Hierichuntem delent 136.g
item Ainam 138.d. partiuntur Chananæam, & quiſque in ſuam ſortem mittitur 141.d. commoventur inter ſe propter aram in ripa Jordanis extructam 143. c. quomodo ſe geſſerint poſt Jeſus mortem 145.c. omiſſo bello agriculturæ dant operam 146.c
eorum prælium cum Benjamitis 148.c
Chuſarthi Aſſyriorum regi ſubjiciuntur octo annis 150.e. a Moabitis ſubjugantur, a Jode libertati reſtituuntur 151.a. iterum a Jabino opprimuntur 152.c. per Deboram redimuntur ibid. ab Amalecitis & Madianitis ſeptem annis miſere tractantur 153. d reſtituuntur libertati per Gedeonem 154. f. ſub Abimelecho male habentur 156.d
jam ab Ammanitis, ſed per Japhthem liberantur 158.d
cæduntur a Palæſtinis & fugantur 166.b
vindicantur in libertatem a Samuele 171.d
male tractati ab Ammanitis liberantur a Saulo 178.a
cæduntur a Palæſtinis 208.b
civili bello laborant 212
Iſraelitæ quot annis poſt Jeſum nequiverint Chananæos ex Hieroſolymis ejicere 218.e
Reliqua ipſorum geſta ſub regibus cõprehenduntur. Ezechiam regem reſtituere religionem conantem condemnant. & prophetas occidunt 333.f
tranſferuntur in Mediam & Perſidem & quo tempore id factum 324.g
Itaburius mons 141. g ſitus 866.f
Italiæ bella civilia 896.d
Ithaciæ ſeu Hirenes concubinæ Ptolemæi Phyſconis ſobrietas 1064
Ithamari domus privatur ſacerdotio 254.c
Ithobal Tyriorum ac Sidoniorum rex 311.d
Jubal & ejus inventa 7.d
Juctas Heberi filius quos liberos habuerit 15.b
Jucundus Herodis ſatelles falſo accuſatus torquetur 574.b
Judæa latronibus expletur 698 d
Judææ regio ubi præſtantiſſima 719 b
Judææ deſcriptio 833.d
Judææ nulla pars erat quæ non una cum Hieroſolymis interiret 888.c
Judæus vivus captus, Titi juſſu crucifigitur pro muro Hieroſolymæ 933.d

gitized by Google

Judæi quando primum cœperint appellari 372.b
Judæis permittitur a Cyro redire Hierosolyma, & templum ibi ædificare iterum 357.b
impediuntur ab ædificando 360.a
a Dario Hystaspis filio liberi & immunes facti juvantur in urbis & templi restauratione, & quot eorum Hierosolyma reverti sint 262.f
quando templum absolverint 366.e
eorum resp. quæ forma fuerit & quomodo mutata ibidem
duas tribus Hierosolyma redire volentes per Asiam & Europam degere, reliquos vero decem ultra Euphratem esse 368.f
armati laborant 372.d
in summam calamitatem per Amanem deveniunt 376.a
quomodo a Bagose tractati 382.f
quomodo ab Alexandro Magno 387.d
quomodo sub Ptolemæo Philadelpho 392.b
& inde quomodo ab Asiæ regibus aliisque honorati 397.398
mittere ab Antiocho Epiphane tractati 408. usque 419 sub Demetrio 422.a cum Romanis primum fœdus ineunt 424.c in summa calamitate constituti post Judæ casum 445.e
quando primum Romanis subditi 475.c. quibus honoribus & beneficiis ab iisdem affecti 482.e
Judæorum cum Samaritis contentio propter templum 433.g.434.a
Judæorum sectæ quot 442.d
Judæi quam sint religiosi 474.b
Judæorum Cyrenensium & Asiaticorum legatio ad Cæs. propter Græcorum molestiam 561.d
Judæi seditionem excitant 596.601.604 605. 606.607.608. per totum
Judæorum constantia pro tuendis legibus 611.b.640.a
Judæorum miseriæ sub Felici 695.a
Judæorum & Græcorum apud Alexandriam seditio 649.c
Judæi male a Babyloniis tractati Seleuciam migrant 649.e
Judæorum & Philadelphensium dissidium 682.a
Judæorum 10000. a seipsis contrita 691.a
eorum & alia clades ibidem
Judæorum cum Syris dissidium 695.g
Judæorum pontificatus & principatus successio & mutatio 700.e
Judæorum epulæ feriales 775.a
Judæorum contra Archelaum accusatio & petitio 781.f
Judæi Petronio supplicant 791.b
Judæorum tumultus sub Cumano & calamitas 794.a
Judæorum & Syrorum seditio circa Cæsaream 797.d
Judæorum sub Albino Hierosolymis seditio 798.b
alia sub Floro Cæsareæ 799.b
Judæorum dispersio in totum 809.d
Judæi legatos ad Florum & ad Agrippam regem mittunt 810.f
Judæorum contentio cum Romanis ib.d.
Judæi contra Judæos in Scythopoli 814.d
Judæorum Alexandriæ occisorum quinquaginta millia 817.b
Judæorum & Romanorum stragis in Hierosolymis Hieronymi 910.e
Judæorum victoria insignis contra Cestium 820.
unde elati facti 830.e
Judæi a Romanis profligantur 831.d. 848.c
Judæorum clades ab Idumæis facta 882.b
Judæorum circa sepulturam cura ibid.f
Judæorum in Massada immane facinus 994.b
Judæorum apud Alexandriam & Thebas interitus 991.d
Judæorum genus vetustissimum ex origine domestica 1033.a
Judæorum cura conscribendæ historiæ 1036.a
Judæorum cur rara mentio in Græcis historiis 1033.c.1038.b
eorum apud antiquissimos nomina 1040.g. eorum egressus ex Ægypto mille annis ante Iliacum bellum 1042.a
Judæorum magnanimitas & clementia in quo consistat 188.e
eorum leges optimæ 1080.f
omnes populi eorum æmuli ibid.
Judæorum fides & auxilia contra Ægyptios Rom. præstita 1064
merita Augusti Cæs. epistolis comprobantur ibidem
Judæorum integritatis testimonia ab Alexandro, Ptolemæis omnibus & senatu Romano, imperatoribusque maximis facta 1064.1065
Judam Amasiæ regis mater 316.c
Judas, Judæi 14.b
Judæ portio in terra Chananæa 141.e
Judæ nativitas 30.f
consilium de fratris cæde vitanda 39.b
homo vehemens 46.d
filii tres 52.b
Judæ tribus gesta post Jesu mortem 141.c
Judam inter xii. fratres principatum obtinuisse 249.e
Judas Asamoniæ filius quid contra Antiochum utrumve fecerit, & quomodo religionem instaurarit ac perierit 709.e
Judas Capsaicivir Irenæus 441.d
Judas Eliabi fil. in pontificatum patri succedit 382.e
Judas Essæus propheta 713.c
Judas Ezechiæ latronis filius Archelai regnum affectat 607.d
tumultum excitat 780.a
Judas Galilæus Galilæus seditionem inter Judæos concitat 616.c
ejus secta 617.b
Judas Jairi latenter inter Romanorum manus effugit 983.d
Judas Judæ filius præfectus Simonis cum decem contubernalibus deliberat murum tradere Romanis 938.g
Judas Macchabæus 410.g
Patri in administratione succedit 412.d. Apollonium & Seronem præfectos superat & occidit ibid.e
Gorgiam & Nicanorem vincit 414.e
ibidem Lysiam 415.b
templum purgat & instaurat ibid.d
vicinos finitimos domat magnis stragibus 416.b
Nicanorem cum suis copiis delet 419.f. creatur pontifex, & fœderatur Romanis 424.b
cadit 431.e.
Judas Sepphoræi sophista 772.b
Judas vates 417.b
Judæum statua quis 1788.e
Julia uxor Cæs. Augusti 559.d
Juliæ Augusti quid ab Herode legatum 598.f
Juliani centurionis fortitudo & fatum 947.a
Julius Cæsar Pompejum fugat, & bellum cum Ægyptiis gerit 479.f
amicus & beneficus est in Judæos 484.a. parat expeditionem contra Scipionem & Catonem 488.d
occiditur 489.a
Julii Cæs. magnificentia, & liberalitas in Herodem 526.& seqq.
vincit M. Antonium 534.a
occidit eum cum Cleopatra 538.e
Julius Capella 1000.f
Julius Lupus Cæsoniam cum filia interficit 667.e
interficitur & ipse 973.b
Jupiter Olympius 652.e
Jurisjurandi modus 24.f
Izates regis filii & fratres Tito supplicant 964.d

L

Labanus Batuelis filius 15.f
dolose cum Jacobo agit 30.e
persequitur fugientem generum 31.d
Laboſardachus Niglasaris filius imperium regnum succedit 31.d
Lacedæmoniorum amicitia cum Onia pontifice 407.b
Lacedæmonii cum Judæis societatem & fœdus faciunt 442.b
Lacedæmonii quando & quemadmodum Romanis subditi 805.e
Lamechus, pater liberorum LXXVII. 7.d
Largius Lepidæ decimæ legionis præpositus 956.f
Latopolis 65.e
Latronum colluvies Hierosolymis 871. c.872. eorum facinora ibid.
Latronum turbæ in Judæa 694.f.695.f. 999.f
L. Lentuli decretum pro Judæis 488.c
Lepid. a Caligula occisus 653.f.656. c
Leprosi quatuor Syrorum castra urgente inedia invadunt 304.f
Leprosorum conditio 94.e
& quid alicubi sint in precio ib.e
Leuces loci descriptio 988.f
Levi, militum præfectus 1013.b
Levis nativitas 30.e
ulciscitur sororis stuprum 34.a
filii ipsius tres 52.a
Levias traditur 871.g
occiditur 872.a
Levitæ uxor quam nefande a Gabaonitis tractata 147.e
Levitæ ejus prudentia ib.e
Levitarum numerus 97.a
Levitis ac sacerdotibus civitates cum suo agro, & decimæ adscribuntur 108.g.109.a
earum civitatum nomina 142.e
Levitæ usum vestis lineæ impetrant 699. d
Levitica tribus deo dicatur, cui tabernaculi cura committitur 94.a
Lex Moysis cur a poetis aut prophanis historicis non tractata 391.e.397.e
Legis & præceptorum Dei pulcherrima explicatio 1073.1074 1075. 1076.1077. per totum
Legis nomen apud Græcos olim non fuisse 1070.d
Leges Moysis ad mores pietatemque pertinentes 121.a. 122.
Lix & Richelis æmulatio 30.e
Libri duo & viginti apud Judæos chronici 1036.e
Liberius Maximus jussu Vespasiani Judæis stipendium indixit 983.d

Liby-

Digitized by Google

Lybia dicitur Aphrica 24.d
Libys Libya 14.a
Linguarum multarum cognitionem cur Judæi non magni faciant 703.a
Longævi cur primi homines 11.b
Longinus tribunus a Judæis occisus 820.f
Longini equitis Romani forte factum 924.c
Longini juvenis Romani facinus 953.f
Lotus adoptatur ab Abrahamo 15.g
captivus abducitur 18.a
servatur de excidio Sodomitarum 20.d
Loti uxor in salis statuam versa ibid.
filiæ cum patre coeunt ibid.f
Lucilius Bassus legatus Herodium castellum capit 980.b
Machærunta quoque 983.a
Jardem Sylvam oppugnat 983.b
Lucius Annius Gerasam capit, & mille juvenum interficit 893.a
Luctus tempus 326.d
Ludas, Ludi 15.a
Ludi Circenses 614.b
Luminum festivitas, & ejus institutio 415.c
Lupus Alexandriæ rector ad Vespasianum scribit de seditione Judæorum 995.c. templum Oniæ ablatis donariis claudit ibid.
Lustrandi populum modus 109.g. 110.a
Lustrationis tabernaculi modus 88.c
Lydda civitas a Cestio exusta 818.e
Lydi olim Ludi dicti 15.a
Lysanias Ptolemæo Mennæi patri successit in regnum 490.d
interficitur a Cleopatra 519.a
Lysanias Parthos in Judæos incitat 730.c
Lysiæ committit Antiochus Epiphanes filium suum, & bellum contra Judæos 413.d
Lysias vincitur a Juda Macchabæo 415.b
occiditur a Demetrio 421.g
Lysimachus fratrem suum occidit, & Gazam prodit 459.e
Lysimachus Hellespontum occupat mortuo Alexandro 388.a
Lysimachi portentosa de Judæis mendacia confutata 1058.1059.1060.1061 1069.1070.1077. per totum

M

Macedones transisse pedites mare Pamphylium 68.b
Macedones quando Romanis subditi 806.a
Macedones Ægyptios subjugarũt 1068.e
Macchabæi natu maximi & primi inter septem fratres supplicia crudelissima & ipsius cum insigni tolerantia sermones 1083.a
ubi historia Macchabæorum fratrum
Machæra dux Rom. legionum qualiter se gesserit apud Herodem 703.d 738.b
Machir, tertii ex fratrib. Macchabæi constantia 1094.b
Macheruntii Romanis persuadent ut præsidio suo decedant 816.b
Machærus quomodo capta a Romanis 982.c situs ejus descriptus 980.c
Macho capta & depræda ta 222.c
Macro præfectus prætorianorum militum 633.b
Madianitarum filiæ Israelitas illiciunt ad delinquendum 114. 115 per tot. cæduntur cum suis regibus 117.f
Madianitæ Hebræos subigunt 153.d cæduntur maxima strage 155.g
Madiana civitas 59.d
Madus. Madæi 13.a
Magnus campus regio 1014.e
ejusque descriptio 891.a
Magoges & Magogæ populi 13.a
Magus Ægyptius pseudoprophetes triginta millia hominum seduxit 797.a
cum paucis fugit ibid.d
Magi & latrones iterum Judæos afflixerunt 797.c
Magorum turba in Judæa 694.g 695.e
Malichus exactionum collector pro Cassio 717.d
novas res molitur & veneno tollit Antipatrum ibid. luit pœnas 727.c 728.a
Malichi Arabũ regis perfidia 494.a 733.b
Malchus Arabiæ rex Vespasiano in auxilium misit quinque millia peditum. equites mille 834.f
Malichus Judæorum dux 721.e
auxiliatur Gabinio contra Alexandrum Jannæum 476.c Antipatrum veneno tollit 490 interficitur ibid.f
Malthace uxor Herodis moritur 778.e
Malorum hominum mos 594.b
Man vox interrogativa 73.c
Manachases veltis qualis 84.b
Manahemus Essenus Herodem puerum scholas frequentantem salutat regem 542.a
Manahemus Judæ Galilæi fil. Massadam invadit 811 g. 812.a
velut rex Hierosolymam redit & princeps seditionis fit ibid.
interficitur 813.a
Manahemus occiso Seleſmo regnum sibi vindicat & Thapsenses excindit, ac pulsa Phullo pace redempta moritur 320.b
Manasses Josephi filius 44.d. 52.b
Manasses in numerum Jacobi filiorum adoptatur 53.e
censetur loco Levi 96.f
Manassæ pars dimidia Chananææ 141.d
Manasses Ezechiæ filius regnum paternum assequitur impiissimus, & prophetarum occisor captus a Babyloniorum rege tandem in principatum restituitur, & pietati studet prioribus mutatis moribus 331. per tot. moritur relicto successore regni filio 332.g
Manasses Joannis pont. fil. ducit uxorem Sanaballatis filiam Hicaso vocitatam 384.b
Manasses fit pontifex 401.b
Manasses trans Jordanem missus, ut toparchiam administraret 822.e
Mandra, locus 344.f
Mane, quæ diei pars 4.c
Manethon Ægyptius historicus 1039.d
ejus historiæ compendium 1039.1040 1041. per totum
Manethon antiquitatem Judæorum confirmat 1042.a
Ægyptiacam historiam se ex sacris literis interpretaturum professus 1052.a
ejus historia emendata ibidem. & 1054.a
Manethonis mendacia confutata 1053. 1054.1055.1056. 1057. 1063. per tot.
Manna qualis cibus 71.g
Mannæus Lazari ad Titum profugit 941.a
Manoches Zelotypus Sampsonis pater angelum excipit 160.a
Mar locus cur sit vocatus 70.c
Mara quid significet 163.e
M. Agrippa. vide Agrippa
Marcus Alexandri Alabarchæ fil. 673.e
M. Antonius, quære Antonius
M. Anton. Julian. procurator Judææ 956.f.
Mardochæus dux Judæorum Babylone deducendorum Hierosolyma 363.f. 367.d
Mardochæus Esteræ patruus 374.b
regi insidias prodit 374.g
Judæorum calamitatem Estheræ indicat 376.c
afficitur summo honore 379.b
Amanis potestatem & bona accipit 380.b
Mare rubrum Judæis transitum concessisse, & Pamphylium Macedonibus 67 c. 68.b
Mare vas templi cur sic dictum 261.b & quam fuerit capax, ejusque usus ibid.
Mareone Græcis Samaria 285.a
Maresa urbs 283.a
Mariæ Eleazari filiæ facinus horrendum comedentis filium 955.a
Mariamne Agrippæ filia 628.a
Mariamne Alexandri Aristobuli & Alexandræ filia, uxor Herodis 512.b
occiditur a marito 530.b
Mariamne Alexandri filia uxor Herodis Antipatri 729.d
ejus insolentia in maritum 730.a
occiditur 730.g
Mariamne ab Archelao marito transit in thorum Demetrii Alexandrini 693.f
Mariamne Moysis soror 56.b
moritur 109.f
Mariammes turris descriptio 914.g
Marisa civitas devastatur 732.d
Marsonane, mensis 9.a
Marsus Syriæ præficitur 676.e
defert Agrippam Claudio Cæs. 677.d
excipitur ab Agrippa, cui fit exosus 678.e
Marsias Agrippæ libertus 630.b
Tiberii mortem patrono suo nunciat 636.d
Marthace Archelai mater moritur 605.e
Marullus præses Judææ constituitur. 637.c
Massaborzanes quid 84.e
Massadæ castelli descriptio 887.f
Massadæ castelli situs descript. 986.g. 987 a. commeatus & apparatus qui decem millibus virorum sufficerent 988.c
Masnaemphthes pileus 84.e
Masphatis civitas, & quid significet 171 g.
Matathias Asamonæi filius occidit Bacchidem, & duces expellit Judæa, ac moritur 709.b
Mathanes Balis sacerdos trucidatur 313.b
Matthias Anani fit pontifex 676.e
privatur sacerdotio 678.f
Matthias Apsalomi, vir strenuus 441. d
Matthias Joannis filius sacra prophanare renuit, veramque religionem fortiter tuetur 410.g. 411. per totum instructis filiis moritur 412.d
Matthias Margaloti seditionem movet 596.a
exuritur vivus 597.e
Matthias Margali sophista 771.b
Matthias pontifex mittitur ut Simonem Gioræ Hierosolymam introducat 808.a
Matthias Theophili constituitur pontifex 589.c. privatur eo munere 597.c
Matthiæ Boethi mors crudelissima 918.c
Maxilla, locus 161.g. 162.a
Mazaca civitas 13.b

INDEX

Madabenſes Amarxi, Joannem Gaddis interficiunt 428.c
expugnantur ab Hircano 410.d
Mediannus Atticus & Siculus 100.b
Medi populus 13.a
Medi quod in Aſia regnaverunt Græcis cogniti 1038.f
Megaſſari facinus audax 935.b
Megaſthenes hiſtoricus 1045.b
Mela legatus Archelai ad Herodem 571.a
Melcha Aranis filia 15.d
Melcha Sault filia datur nuptum Davidi, marito periclitanti ſuccurrit 190.f 192.b. datur alii nuptum 202.a ridet maritum 220.d
Melchiſedecus rex Solymæ Abrahamum convivio excipit 18.d
Meliis impoſuit Pſeudalexander 783.e
Memnonis ſepulchri deſcript. 790.g 791.a
Memphiboſthus Jonathæ filius humaniſſime a Davide habitus 223.c delatus Davidi occurrit victori 237.a
Memphitarum deditio 714.c
Menander Epheſius ſingulorum regum actus apud Græcos & Barbaros conſcripſit 1041.g
Mendæ civitas 335.d
Menedemus Philoſophus 396.d
Menelaus, qui alias Onias, Simonis filius propter amiſſum pontificatum deficit a patriis legibus 408.d abducitur captivus & occiditur 421.e vide Onias
Menſa tabernaculi 83.b
Menſæ a Ptolemæo Philadelpho Judæis donatæ deſcriptio 403.d
Menſis anni primus Moyſi quis & cur 9.a
Menſuras quis excogitarit 7.c
Meroe unde dicta 58.f
Meſas, Meſanæi 151.a
Meſchus, Meſchini 13.b
Meſopotamiæ difficilis tranſitus 24.f
Meſre, Meſræi 13.f
Meſræi filii quibus populis nomina impoſuerunt ibid.
Meſſala rhetor patrocinatur Herodi 493.g
Meſſalina a marito Claudio Cæſ. ob zelotypiam trucidata 694.a
Methir, tunica pontificialis 84.f
Metilius præfectus a cæde reſervatus 815.d
Metilius Romanorum præfectus legatos mittit ad Eleazarum ibid.b
Michæas propheta, vulnerare ipſum nolenti male ominatur, 292.e Achabo malum nunciat, quare in carcerem conjicitur ibid.g Achabo interitum prædicit 294.d
Michæas propheta 336.g
Michole uxor Davidis, vide Melcha
Mileſius arcis Damaſci præfectus quomodo Philippum Grypi filium tractarit 462.a
Militis cujuſdam facinus contra ſenatum Romanum 791.g
Militis Rom. impudentia quantam cladem Judæis dederit 691.b
Militis Moſaicos libros diſcerpentis pœna ibid.c militiæ qui non commodi 129.f & qui ab ea immunes ibidem.g & ſeq.
Mina quantum pendeat apud Judæos 478.c
Minæus Ægypti rex, Memphis conditor 168.f
M. Minucianus 660.a. 671.e
Miſael appellatur Miſaches 346.a
Miſas Moabitarum rex propter negatum Joramo tributum quo neceſſitatis pervenerit 300.c
Miſenum oppidum 652.c
Mithridates ærarii Cyrii præfectus 378.b
Mithridates occiſus 473.b
Mithridates Pergamenus Peluſium expugnat & Ægyptios vincit 480.b ejus geſta 714.a
Mithridates quomodo ab Amilæo tractatus, quomodo ab uxore, deque ejus victoria 648.d. per tot.
Mnaſeas Græcus hiſtoricus 1051.a
Moabitæ penitus fracti a Davide 221.d
Moabitæ & Ammanitæ ſocii, mutuo ſeſe interimunt 298.e iterum ſternuntur & prædantur 301.d
Moabus, Moabitæ 21.a
Molonis mendacia de Judæis 1061.d
Monobazus Bazeos Adiabenorum rex quomodo Judaiſmũ ſit amplexus 685.c ejus regnum 910.c
Monobazus Monobazi filius prorex conſtituitur 684.f rex fit 689.e
Mons Samaron, locus 281.b
Montem in alium locum devolutum 319.f
Mortem præter Dei voluntatem non venire 132.b
Moſes, qualis fuerit vir 3.
Moyſis nativitas 55.a quomodo ſervatus 56.b cur ſic vocatus ibid.f adoptatur regina 57.b
Moyſes diadema regium pedibus calcat ibid.c præficitur exercitui Ægyptiorum & Aethiopas bello vincit 58.b ducit Tharbin uxorem 59.b fugit Ægyptios ibid.c Raguelis filiab. opitulatur contra paſtores, exquibus unam ducit uxorem ibid.f. conſpicatur rubum ardentem in Sina 60.b confirmatur ei liberatio Iſraelitarum 61.f edit miracula, nomen Dei cognoſcit, redit in Ægyptum ibid. edit prodigia apud Pharaothem 61.f 61.63. educit Iſraelitas ex Ægypto, & quantus eorum numerus 61.b cujus ætatis fuerit cum eos educeret ibid.e traducit eos per mare rubrum incolumes 67.d aquam amaram facit potabilem 70. 71.a. coturnices & manna impetrat à deo 71.e ex petra aquam elicit 73.f cum Amalecitis pugnat 76.b decem præceptorum tabulas a deo acceptas populo exhibet 96.g quadraginta diebus in Sina detinetur 97.c. Aaroni fratri ſacerdotium confert 87.e dedicato templo victimas offert 89.a in tabernaculo Deum conſulit 90.f tribum Leviticam Deo dedicat 94.a cenſet omnes tribus præter Leviticam, & ordinat profectioni belloque neceſſaria 96.f. mittit exploratores in Chananæam 98.d Coræ factionem compeſcit 104.d ejus juſtitia 106.f. luſtrat populum 109.g. Sehonem & Ogem reges delet 111. per tot. Madianitas cum ſuis regibus cædit 117.e. Jeſum ſibi deſignat ſucceſſorem ibid.g moriturus quid ſuis prædixerit 119.b quas leges præſcripſerit 119.f uſque 136 exhortatur Jeſum ut in Chananæos exercitum ducat 131.a nube circumdatus diſparuit 132.d lugetur triginta dicbus a populo. ibidem.f
Moyſes fabulose dicitur fuiſſe leproſus 84.d vir admirandus 99.f
Moſeos quinque librorum ſcopus 1036.f
Moſes apud manethonem prius Oſarſiphus ſacerdos Oſireos dei Heliopolitani dictus 1053. g. 1054.g
Moſes Ægyptiis vir divinus habitus 1056. ejus tempora quibus vixit deſcripta ibid. ejus virtus & geſta 1070. 1071. per tot.
Moſollani Judæi nobile factum 1049.f
Muchæus fert ſententiam contra Vaſten regem 373.f
Mulierum potentia 361.f
Mundi & univerſorum creatio 4.b
Mundum providentia dei regi 355.a
Mundus quomodo Paulinam conſtuprarit 622.f
Murus triginta novem ſtadiorum cum tredecim caſtellis circum Hieroſolymam triduo ædificatus 937.b
Muſicorum inſtrumentorum Davidis regis deſcriptio 242.g
Mutiani & cæterorum rectorum petitiones 891.g
Mutianus Romam ingreditur cum exercitu 902.g

N

NAamis uxor Abimelechi Bethlemitæ & quid ſignificet 164.c quomodo Ruthem inſtituerit 164.b
Naaſes Ammanitarum rex Hebræos crudeliter tractans a Saulo occiditur 178.b
Naaſes junior Ammonitarum rex injuriis afficit Davidis legatos 223.f
Nabæotes, Nabatæa regio 22.c
Nabalus vecors & malus convicietur Davidi 200.g quid ſignificet 201.c moritur ibid.f
Nabla, inſtrumentum muſicum 243.a
Nabrodes, qualis vir 11.f. 13.b
Nabuchodonoſorus rex Babylonis bello infeſtat Nechaum Ægypti regem 335.d Joacimum occidit, & Hieroſolymitanorum præſtantiſſimos Babylonem abducit 337.d duces ejus qui urbem Hieroſolyma ceperunt 341.b quomodo captâ Sedeciâ tractarit 341.e Hieroſolyma penitus excindenda, & templum ſpoliandum, populumque Babylonem traducendum curat 342. Cœlen Syriam ac Ægyptum perdomat 343.c Judæorum nobilium quorundam pueros inſtituit & caſtrat ibid.f ſomnium, cujus erat oblitus, vult ſibi indicari & explicari, quod facit Daniel 346.f. moritur 349.c. geſtorum ejus repetitio 350.d. poſterorum ejus finis 352.a
Nabuthus propter negatum regi fundum lapidibus obruitur 189.d
Nabuzardanes mittitur Hieroſolyma ad templum ſpoliandum 342.a
Nacebus Arabum dux cæſus 571.c
Nachores Serugi filius 15.c quod habuerit liberos ibid.

Nadabas Hieroboami filius accipit regnum paternum cum paterna malitia, occiditurque cũ omni familia 282.d
Nain vicus 894.d
Nais a Caine condita 7.d
Nais vicus 691.e
Narbathæ regionis ſitus 799.f
Narbathene toparchia a Ceſtii equitibus vaſtata 818.a
Naſamones quomodo Romani ſubjugarint 807.d
Nathan propheta 220.e
mittitur ad Davidem increpandum 226. e. indicat quomodo Adonias ſibi regnum uſurparet 247.c
Naumi prophetia de excidio Ninivitarum 321.a
Nazaræi deo devoti 109.b
Neceſſitate in bello nihil pugnacius 839.g
Neceſſitate laborantes ſublevare, homini decentiſſimũ & deo gratiſſimũ 205.e
Nechias qui & Pharao Saram rapuit 928.f
Nechaos Ægypti rex contra Babylonios proficiſcens impeditur a Joſia, quem occidit 355.e
captivum abducit Joacum filium ejus 336.a
Nechaum bello petit Nabuchodonoſorus 336.c
vincit ibid.
Nemias quantum juverit Judæos apud Xerxem 371.d
Neerda urbs 644.c
Nemrod, vide Nabrodes
Nephani ſingulare certamen cum fortiſſimo Palæſtinorum 242.e
Nephthalimi nativitas 30.f
filii ejus 52.c
Nephthalitarum ſors 142.a
Neronis geſta & præcipue contra Judæos 795.g
Neronis imperium quandiu duraverit 893.b
Nero contemptor nationis Judæorum 968.e
Nero indignatur ob res minus proſpere geſtas in Judæa 830.a
Veſpaſianum ad regendos exercitus in Syriam mittit ibid.c
Nero, quære Tiberius & Domitius
Neronias dicitur Cæſarea Philippi 698.f
Neruis cur Judæi abſtineant 33.c
Netiræ & Philippi fratrũ fortia facta 844.e
Nicanor perfidus contra Judam Macchabæum pugnans, cum ſuo exercitu victo extinguitur 423.f
Nicanor amicus Titi ſagitta vuln. 910.g
Nicaule regina Ægypti 269.b
Nicolaus Damaſcenus Judæorum patronus 398.e
Nicolai Damaſceni hiſtoria de Herode culpatur 563.c
Nicolai Damaſceni legatio nomine Herodis ad Cæſarem 575.g
ſententia de duobus ejus filiis damnatis 578.f
actio contra Antipatrum Herodis filium 591.c
patrocinatur Archelao 604.e
Nicolaus Damaſcenus rerum Judaicarum ſcriptor 1065.
Nicolai rhetoris oratio pro Judæis Jonicis 350.g
Judæos coram Cæſare arguit, & reges purgat 782.f
Nigro Peraitæ qui Idumæam regebat, a Judæis mandatum, ut ducibus pareret 822.d
Niger Idumææ rector in Salis oppidum Idumææ confugit 831.f
iterum fugit 832.a
Niger Peraita, Silas Babylonius, & Joannes Eſſenus, duces Judæorum contra Romanos 831.b
quomodo occiſus 885.c
Nigliſar Abolamarodachi filius regnum paternum accipit 350.d
Nilus fluvius 3.d
Nilus uſque ad Elephantinem navigabilis 894.b
Ninum quis condiderit 14.f
Ninus regia Aſſyriorum 330.d
Niſan, menſis 92.64.g.93.a. 366.f
Niſibis regio 687.e
Niſibis urbs 644.d
Nobe oppidum ſacerdotum 191.a
excinditur cum univerſis habitatoribus 196.f
Nobilitas generis nulla inter Judæos 104.f
Nobilitatem generis unde Judæi diſcernant 989.a
Noe vel Nochus vir pius ſceleratorum commercia fugit 8.c
Noe quomodo arcam conſtruxerit & e diluvio ſit ſervatus 8.e
ejus filii quales 11.d
vini uſus repertor inebriatur 14.e
Norbani interitus 661.e
Nubis ſupra tabernaculum præſentia quid ſignificarit 97.b.99.c
Numidius Quadratus Syriæ procurator 692.b
& ejus geſta 795.c
Nymphidius homo nequiſſ. 893.c

O

Obadamus arcam hoſpitatur 220.a
Obedes filius Bozi & Ruthes 164.c
Obedias jumentorum Achabi curator, vir pius, prophetas liberat 286.e
quomodo uxor ejus vidua per Eliſæum ſit a debitorum moleſtiis liberata 302.b
Obelas propheta captivos Benjamitas & Judæos liberat 322.a
Obedas ſeu Obodas Arabum rex 566.b
ſuperat Alexandrum Hyrcani 714.d
Ochobatus militum Jonathæ dux 293.f
Ochoſias Achabi fil. regnum paternum accipit 295.f
ex caſu moritur 299.b
Ochoſias Jorami fil. paternum regnum recipit 307.g
ſagitta ictus ab Jeu perit 309.e
cognati ipſius interimuntur 310.f
Octavia Claudii Cæſ. filia 694.a
Officioſi quando plerunque ſint homines 205.e
Ofilius Phaſaelum monuit de inſidiis cavendis, & juvat eum 493.f
Oges rex excinditur 111.e
quantus vir fuerit & quanta ejus ditio ibid.
Olda prophetiſſa vaticinatur Joſiæ regi 334.b
Oliveti mons 695.e
Olurus vicus 895.b
Olympus ad Cæſ. mittitur 760.c
Olympius Jupiter 612.e
Onias & Doſitheus Judæi duces liberaverunt Alexandriam 1064.c
Onias Jaddi filius patri in pontificatum ſuccedit 386.g
Onias Oniæ fil. templum in Ægypto ædificat 433.a
Onias Oniæ fil. pontifex quanta mala fecerit Hieroſolymis propter Tobiæ filios civitate ejectos 708.e
Oniæ, filii Simonis amicitia cum Areo Laconum rege 407.c
Menelaus dici voluit 488.c
vide Menelaus.
Onias Simonis Juſti fil. pont. 392.a 401.b
Onias alius pont. 407.a
Onias Simonis pontifex a Ptolemæo rege Ægypti impetrat locum condendo magnifico templo 996.a
Oniæ pro Cleopatra regina bellum ſuſcipientis geſta 1064.
Onias, vir juſtus qui pluviam precibus impetrarat, lapidibus obruitur 470.d
Oniæ regio 480.d
Ophnes ſceleſtus filius Elis 164.f.165.a
Ophres Abrahami filius occupat Libyam 24.d
Opobalſamum ubi & quomodo proveniat 473.b
Optimatum adminiſtratio Hieroſolymis qualis & quandiu 173.d 367.a
Ordeum, frugum omnium viliſſimum 154.e
Oribus rex occiſus 115.b
Orientis totius nobilitatem præcipuam in Italia ſervire 807.c
Orodes Artabani fil. Parthorum rex conſtituitur 620.g
Oſeas rex Iſraelis conſtituitur, vir impius 323.a
vivus capitur ab Aſſyriis, & transfertur cum univerſo regno Iſraelitarum in Mediam & Perſidem 324.g. 325.a.
Otho imperator declaratus milites ſuos contra Vitellii exercitum duxit 893.d 896.d
ſemet occidit ibid.
Othonis imperii termini ibid.
Otrus Armaniæ dominus 15.a
Oza attingens arcam exanimatur 219.g
Ozæ percuſſio, locus ibid.
Ozias Amaſiæ fil. regnum Judæ patre mortuo capit 317.g
natura bonus & gnavus multis devictis gentibus urbem reſtaurat 319.a
deficiens a pietate lepra percuſſus moritur 319.f. 320.a

P

Pacorus rex Mediæ 688.a
conjugem & concubinas captas ab Alanis centum talentis redemit 985.e
Pacorus Parthorum rex contra Judæos pergit 730.d
Pacorus Pacori regis pincerna explorat Judæam ibid.
inſidiatur Phaſaelo 495.c. 730.g 731.a
& Herodi 731.g
rex Syriam occupat 494.d
occiditur 503.d
Patina Claudii Cæſ. uxor 694.a
Palæſtinæ ſitus, & ejus gentis odium in Hebræos 66.a
Palæſtinos Samſon vexat 161.c
Palæſtinorum contra Hebræos expeditio & victoria 166.b
arcam e ſuis finibus remittunt Hebræis 170.c
Palæſtini cum Judæis præliantes nunc vincunt, nunc vincuntur 165.166. 172.173.
iterum bellum eis inferunt 187.d
exeuntur 189.d

denuo rodintegrant bellum, ſed infeliciter 191.g
Cillanorum agrum invadunt 197.g
Sauli ditionem invadunt 199.a
eum cum filiis occidunt 208.e
Palæſtinos David ſuperat 219.c
penitus ſubigit 221.c
Pallas Neronis libertus 696.f
Palmarum fructus præſtantia 619.a
Palmira urbs 268.f
Pamphylium mare Macedonibus tranſitum præbuiſſe 68.b
Panes propoſitionis 83.d.93.f
Panium, locus 541.c.746.d
Panli pulchritudo naturalis Agrippæ divitiis accurata 860 g
Pannychis concubina 757.g
Paphlagones populus 13.c
Papinius tribunus 655.c
Pappus Antigoni dux quid contra Herodem geſſerit 505.d. 739.c
occiditur 740.b
Paradiſi deſcriptio 5.b
Parricidium quam grave ſit crimen 593.c
Parthi Antigonum reducunt in regnum, Hyrcanumque cum Phaſelo captivos abducunt 494.c. 496.a
Hieroſolyma diripiunt 497.c
profligantur 503.d
Parthorum mutabilitas 619.f
Parthi Armeniam bello amittunt 615.b
Paſchæ inſtitutio & celebratio 65.a. 93.a 136.b. 602.a
Paſini caſtrum 15.a
Patriæ cauſa nihil non faciendum 106.a
Paulina quomodo a Mundo conſtuprata 622.f
Paulinus Lupo in adminiſtratione Alexandriæ ſuccedit 996.d
templum Oniæ penitus ſpoliat & inacceſſum facit ibid.
Pauſanias Ceraſtæ fil. Philippi Macedonis interfector 383.c
Peccata unde maxime naſcantur 184.e
Pecoribus olim omnis barbarorum poſſeſſio conſtabat 60.b
Pecuniam publicam nullam eſſe Judæis, quam ſacram illorum templi 478.f
Pecuniam votivam ubi depoſuerint Judæi 644.d
Pedanius legatus 760.e
Pedanii equitis forte factum 912.a
Peluſium urbs 184.c.894.b
Peluſium capitur 480.d.724.c
Pentecoſtes feſtivitate Judæos iter non facere 460.b
Pentecoſte unde dicta 778.g
Peræa regionis deſcriptio 833.c
Percuſſus in rixa quomodo vindicandus 128.a
Perſæ populus 14.f
Perſarum mos in bibendo 373.d
Perſarum lex de uxoribus ibid.e
Perſarũ contra Græcos expeditio 1034.e.
contra Ægyptios 1068.b
Perſæ in Aſia regnaverunt 1038.f
Perſicarum rerum ſcriptores probatiſſimi inter ſe diſcordant 1038.a
Peſtis quam ſæva invaſerit Davidis regnum propter recenſitum populum 244.f
Petephres liberaliter tractat Joſephũ 39.f
Petilius Cerealis proconſul Germanos ad ſobrietatem coegit 975.e
Petra magna, locus 198.g
Petra, quæ olim Arce, civitas 110.b
Petra, quæ Receme 117.e
Peronius Ægypti præfectus Herodem juvat famis tempore 536.c
Petronius præfes Syriæ conſtituitur 649.f
gratificatur Judæis cum ſuo periculo 641.d
Petronii epiſtola ad Doritas pro Judæis 675 f
Petronii adventus terribilis ex Antiochia in Judæam 790.e
Petronius Judæos adhortatur ad Cæſaris ſtatuas recipiendas 791.c
Phaceias Manaemi filius, patri in regnum & crudelitatem ſuccedit, trucidatur 320.d
Phaceias Romeliæ fil. vir impius, regnum Iſraelitarum occupat ibid.
Achazem oppugnat 321.d
Phalec quid ſignificet 11.b
Phalegus Heberi filius ibid.
Phaniſus Samuelis filius e rure abſtractus ad pontificatum 872.f
Phanaſus pontifex a ſeditioſis conſtituitur 790.b
Phanuel locus cur ſic dictus 33.e
Pharaones cur Ægyptiorum reges dicantur, & quando ſic appellari deſierunt 268.f
Pharaothes Ægypti rex Abrahami conjugem concupiſcit 17.a
Pharaothis duritas & malitia in Hebræos 61. 62. 63. 64. 65. per totum
dimiſſos inſequitur 65 f
cum omni exercitu deletur 67 f
Pharæ filii duo 52.b
Phari inſulæ deſcriptio 894.c
Phariſæorum ſecta 442.d
autoritas 453.b. 463.e
Phariſæorum ſecta qualis 587.f
Phariſei 6. 7.c
Phariſæorum exiſtimatio 716.e
& quomodo ſe geſſerint regnante Alexandra ibid.
Pharmathi menſis 64.g
Pharnaces patrem Mithritatem Ponti regem occidit 477.b
Phaſaelus Antipatri fil. 723.d
præficitur militibus 725.e
ſuperat Felicem 729.a
accuſatur a Judæis ibid.e
circumvenitur a Pacoro 730.g
occidit ſeſe 732. e
Phaſaelus civitas 748.c
Phaſaelus, turris & oppidum 560.a 606.b 784.b. 779.b. 914.c
Pheroræ Antipatri filio committitur cura comarcus 561.c
donatur ei caput Pappi præſidis 566.a
aſſequitur tetrarchiam 541.b
Herodis filiam unam reſpuit uxorem ducere 564.b
alteram ejus ducit ibid.
Pheroras Antipatri fil. Herodem fratrem accuſat ipſius filio 565.b
Salomen accuſat Herodi 566.f
diffidet ficte cum Antipatro patris filio 585.c
moritur, & uxor ejus accuſatur veneficii 587.d
Pheroras Antipatri filius 723.d
quid geſſerit 736.f
odit Herodis filios 754.g
accuſat Salomen 760.c ſolutum prodit & reconciliatur Herodi 767 g
rejicitur ab eodem & moritur 764.f
Pheroræ uxoris inſolentia 763.e
Phiala locus 860.f
Philadelphenſium cum Judæis diſſidium 682.b
Philippus Ptolemæi Minnæi filius 723 g
Philippus Amyntæ filius cæſus 659.d
Philippus Antiochi Grypi fil. Syriæ parti imperans Antiochum Cyzicenum ſuperat 459 g. 460.a
cum fratre Demetrio pugnans totius Syriæ dominus conſtituitur 461 f
Philippus Archelai frater, quamobrem a Varo Romam præmiſſus 782.a
Philippus Herodis filius conſtituitur tetrarcha 599.f
ſuccurrit fratri Archelao 610.b
portionem regni paterni conſequitur 611.e
calumniatur a fratre Antipatro 767.e
Philippo Herodis filio quæ regiones ceſſerint 784.g
Cæſaream ad Jordanis fontes & Juliadem condidit 789.b
Philippus Herodis frater moritur, & quam honeſtus fuerit vir 625.f
Philippus Jacimi filius Agrippæ copiarũ præfectus 784.f
Philippus Jacimi filius Agrippæ præfectus 1001.f
quomodo in periculis ſervatus, ejuſq; geſta 1003 a. 1011 d
filiæ ejus duæ in excidio Gamalæ ſervatæ 868.b
Philippi Macedonis interitus 383.d
Philippo uni amicorum committit Antiochus Epiphanes regnum & filii tutelam 419.b
regnum affectans afficitur ſupplicio 421.d
Philiſſinus, Philiſſini 14.c
Philo Judæorum legatus a Caligula repulſus 649.e
Philo hiſtoricus 1051.b
Philoſophiæ tria genera apud Judæos 784.g
Philoſophi apud Indos Calani, apud Syros Judæi dicuntur 1047.g
Philoſophorum de Deo diſcordes ſententiæ 1071.f
Philoſtephanus Ptolemæi Latburi dux 457.g
Philoſtratus hiſtoricus 1048.b
Phinees ſacræ pecuniæ cuſtos 966.d
Phinees Zambriam occidit, & exercitui cõtra Madianitas præficitur 116.f. 117.c
Phinees domus ſacerdotio donatur 254.c
Phinees filius Helis pontificis malus 164.f
Phineſes legatur ad Rubelitas & Gaditas cum reliqui dimidia tribu 143.e.
ſuccedit patri in pontificatum 145.b
Phiſon fluvius, & quid ſignificet 5.c
Phœbus Agrippæ legatus a Judæis interemptus 816.c
Phœnicibus pecuniæ amor Græcorum commercium fecit 1038.e
Phœnicum antiquiſſima rerum memorabilium traditio 1031.g
teſtimonium de Judæis 1039.c. 1042. 1043. per totum.
Phœnicum hiſtoriæ 1046.a
Phora quid ſignificet 5.a
Phraates Parthorum rex humaniter tractat Hyrcanum 511.d
a ſuo filio occiſus 619.f
Phraates Phraatis filius parentem occidit & matri miſcetur, exul perit 619.f 620.a
Phruræa feſti dies 382.d
Phryges populus 13.c
Phutes, Phuti 13.g
Phyſcon Ptolemæi Epiphanis filius 488.a
Pilatus a Tiberio in Judæam miſſus 789. c
Cæſare

Cæſaris Imagines Hieroſolymæ intulit 1010. quæ cum Judæis Cæſareæ egerit ibid. Hieroſolymis ſtatuas iterum aufert ibid.f
Judæorum tumultus propter Cæſar. imagines 789.c
tumultus alius ob Corban theſaurum ſacrum ibid.f
Pileus pontificis qualis 86.a
Pinea ligna ex terra aurea 271.a
Piſo legatus Pompeji 473 f
Piſtus nobilis defectionis a Romanis autor 1000.f.1005.c
Pitholaus Hieroſolymorum præfectus 476.c.713.c. transfugit ad Ariſtobulum 477.b
occiditur a Caſſio. 479.d
Placidi & Joſephi velitationes circa Ptolemaida 1015 c
Placidus tribunus in exercitu Veſpaſiani 834.b.in Galilæam maximam multitudinem occidit 837.d
a Jotapata repulſus aufugit ibid.
quomodo Itaburium montem occuparit 866.g
a geſta contra Gadarenſes 888.d
Platone, vicus Sydoniorum 760.f
Platæ veritatem de deo proferre timuit 1071.f.1076.d. Moſen imitatus 1079.b
Plinthines ſitus 894.b
Plutorum apud Dracos ſecta 618.b
Polemon, Ponti regulus 678.d
Polemon circumciſionem admittit & Bernicem ducit uxorem 693.e
Politianus, tribunus cura Ceſtio Hieroſolymam miſſus 803.c
ejus oratio & geſta ibid.
Pollio Phariſæus Herodi amicus 510.b 541. f
Polybius Megalopolitanus hiſtoric.1065f
Polycrates Lacedæmoniorum nobilitatem fœdare tentavit 1071.c
Pompejus qualibus muneribus honoratus, & quæ geſſerit 471.e
ejus virtus 474.g
Pompejus Magnus Hyrcani & Ariſtobuli cauſam cognoſcit 718.d
Hieroſolyma capit 719 e. 720.b
Q.Pompejus Cos. 672 a
Pompeji malitia in oppugnandis Judæis 808.d
Pondera quis invenerit 7.c
Pontificis connubium & puritas 91.e
Pontificis ornatus qualis 84.b
Pontificis ſummi qualis electio 1073.c
Pontifices Hieroſolymis qua fraude creati ſint 872.e
Pontificum & ſacerdotũ diſſidium 696. c
Pontificum iniquitas 698.d. origo,& qui ad eam dignitatem admittantur,quotque fuerint ab Aarone uſque ad finem belli Judæorũ cum Romanis 700.a.701
Pontificum templi Solomonis enumeratio 342.f
Pontificatus quando primum ad plebejos translatus 475.d
Pontificatum ſolere perpetuum eſſe 513.e
Pontificiæ ſtolæ cuſtodia apud quos fuerit 624.c
Pontificiæ ſtolæ cuſtodia repetitur a Fado 682.d
Pontius Pilatus Judææ præſidet 619.d
Judæos afficit contumeliis 621.b.623.g
accuſatur a Judæis & redit Romam 624.a
Popedius 654.f
Poppæa Neronis uxor 697.e.999.d
Porcius Feſtus Judææ procurator,& quæ ſub eo ſint geſta 696.e.quære Feſtus.
Poſidonii mendacia de Judæis 1063.
Prætoriani milites 668.d
Prætorii in caſtris Rom. deſcriptio 835.e
Prandium qua hora faciant Judæi ſabbato 1020.d
Principes ſinguli dedicato tabernaculo quid donarint 90.d
Priſcus centurio Jonatham Judæum ſagitta transfixit 913.a
Priſcus ſextæ legionis dux a Judæis occiſus 820.
Procymatium unde dictum, & quomodo extructum 538.f
Procymia 747.e
Prodigia excidium Hieroſolymæ præcedentia 960.c
Prophetis & pontificibus ſolis poteſtas data hiſtoriæ condendæ 1036.a
Prophetico ſpiritu ubi multi ſint correpti 192. f
Proſeucha domus precationis 1020.c
Protagoras ab Athenienſibus vix mortem effugit 1079.f.
Providentia deimundum & omnia regnat 351.a
Pſeudalexandri geſta 612.c
quomodo deprehenſus ab Auguſto & remex factus 613.d
vide etiam Alexander falſus.
Pſeudopropheta Hieroboami ſeductor 277.b
Ptolemæus Agrippæ & Bernices procurator a Joanne Giſi aleo ſpoliatus 814.f
Ptolemæus Epiph. moritur 407.g
Ptolemæus Evergetes Philopatoris filius quomodo ab Onia irritatus 401.b & iterum reconciliatus ei per Joſeph. 402.c
Ptolemæi Evergetis geſta poſt captam totam Syriam 1064.b
Ptolemæus Galilææ ab Herode præfectus interficitur 503.c
Ptolem. Herodis procurator 564.a
Ptolemæus Lagi Soter dictus Alexandro mortuo Ægyptum occupat & Hieroſolyma 388.a traducit Judæos in Ægyptum 388. d ejus pugna cum Demetrio circa Gazam 1048.c
Irruptio in Hieroſolymam die ſabbati 1050.d. liberalitas & benevolentia erga Judæos 1064.b
Ptolemæus Lathurus Ptolemæi Philometoris & Cleopatræ filius auxiliatur Samaritis 451. d
diſſidens cum matre regno privatur 452.g.456.a,obſidet Ptolemaidem 457. d. Aſochim oppidum capit, Alexandrumque Jamnæum vincit,& quanta ejus ſævitia 465.a
Ptolemæus Mennæus quomodo ſe a ſupplicio apud Pompejum redemerit 471.g.472.a
Ptolemæus Mennæus Damaſcum bello vexat 464.g
Ariſtobuli conjugem & liberos quomodo tractarit 480.a moritur 494.d
Ptolemæus Minnæi filius 716.a
Ptolemæus Philadelphus 1. Judæos in Ægypto ſervientes liberos dimittit, & legem Moyſis in linguam Græcam magnis muneribus transferendam curavit 389. uſque 397
Ptolemæus Philometor Ptolemæi Epiphanis 408.a. ſuccurrit ſuo genero Alexandro ſeu Demetrio 436.e
duobus diadematibus coronatur ſimul, vincitque Alexandrum, & moritur 438.e
Ptolemæi Philometoris & Cleopatræ uxoris liberalitas erga Judæos 1064.e
Ptolemæus Philopator 398.g
moritur 407.g
Ptolemæi Phyſconis immanis crudelitas & injuſtitia 1064.d
pœnitentia ibid.
Ptolemæus Simonis Aſamonæi genet ſocerum occidit, & alia ſcelerata committit 710.f
quomodo oppugnantem Hyrcanum eluſerit, cujus matrem & fratres interfecit 448.e
Ptolemæi dicti Ægypti reges 222.a
Ptol. unde Alexandrini reges dicti 269.a
Ptolemais bis expugnata 458.c.f
Ptolemaidis ſitus deſcriptus 790.f
Ptolemais duo millia Judæorum apud ſe habitantium interfecit 815.d
Ptolemaidenſes a Juda Macchabæo victi 416.f
Puellarum hæreditas 125.a
Pueri ſitientis aſtutia & fallacia contra Romanos 962.b
Puerperarum purgationis tempus 91.a
Purgatio poſt coitum cum uxore 94.d
Purificationis leges 94 a
Puteoli urbs 651.c
Putei bituminis 18.a
Putiphares, vide Petephres.
Pythagoras Samius æmulatus Judæorum ſcripta 1046.f
multas Judæorum leges tranſtulit in ſuam philoſophiam ibid.
Pythagoræ & aliorum ſtoicorum de divina natura ſententia 1071.e
Pythium templum ædificatur 560.b

Q

Quadrigæ ſolis ſublatæ a Joſia 334.g
Quercus Mambre 20.a
Quercus Ogis 19.b
Quinquageſimi anni remiſſio 96.b
Quintiliæ fortitudo 657.a.
Quintilius Varus Syriæ præfectus 620.c cognoſcit cauſam Antipatri 590. uſque 594. & inde ſeditioſos Judæos expugnat 609.b
Quirinus ab Auguſto mittitur ad cenſendam Judæam & Syriam 616.b

R

Rabatha civitas 111.f
Rabatha capta diripitur 228.b
Rachabe ſpeculatores Hebræorum tuetur a vi Chananæorum, & ſecuritatem ab hoſtibus impetrat 135. a
incolumitatem promiſſam recipit, & munifice donatur 137 a
Rachelis pulchritudo 29.b
æmulatio erga ſororem 30.f
marki complexum ſorori vendit, furatur idola patris 31. a
ejus aſtutia 32.d
mors ex partu 34.c
Ragaus Heberi filius 15.c
Raguel, qui & Jetheglæus, ſacerdos, filiam ſuam Moyſi adoptato tradit uxorem 60.a
Moyſi ob victoriam gratulatur, & conſilium dat ei diſtribuendorum officiorum 97.c
Ramatha civitas 165.b
Rapſacis Senacheribi copiarum præfecti inſolentia 328.c
ipſe cum exercitu divinitus delectus 330.d
Raſes Damaſcenorum rex Achazem bello petit 321.d
quem mox Syrorum rex impugnat ib. & occidit 322.d
Rebecca Bathuelis filia 15.f petitur in con-

Digitized by Google

nubium Iſaco 24.c
parit geminos 26.d
fallit maritum 27.c
Recene urbs quæ alias Petra 117.e
Recemus rex ibid.
Repudii libellum mittere maritis, non uxoribus ex lege permiſſum 532.d
Rex quis & qualis ſit 213.b
Regis potentia 361.c
Regum imperium quamdiu duraverit apud Judæos 367.b
Regum virtutes præcipuæ quæ 251.d
Regibus non licet eſſe ignavis 206.d
Regibus ſubditi quæ ferant 473.g
Rhegines populus 13.c
Rhinocolura 733.d
Rhiphates, Rhiphæi 13.c
Rhoa petra 149.c
Roboamus Solomoni in regnum ſuccedit, inſolens in populum 274.f
decem tribus regni amittit 271.f
quot & quas urbes condiderit 278.b
item arma comparavit, fœderibusque ſuum auxit regnum. & ductis xviij. uxoribus liberos gignit, atque impietatem deficit ibid.
dedit urbem Suſaco 279.d
pro aureis ſcutis amiſſis ærea ſubſtituit & moritur ibid.f
Roma ſub Veſpas. crevit & floruit 975.a
Romanorum in Judæos beneficia 398.c
Romani quibus honoribus & beneficiis Judæos affecerint 487.e.& inde.
Romanorum diſſidium inter ſe 427.b
Romani Germanos captivos ubiq; circumduxere 807.a
Romani in præſidio Maſſadæ interfecti a Judæis 809.f
Romanorum ſtratagema in oppugnando templum 820.a
Roman. quot millia a Judæis cæſa 821.f
Romanorum quantus fuerit exercitus contra Judæos 834.c
ipſorum caſtrorum deſcriptio 835.c
Romanorum induſtria in ſervis domeſticis inſtituendis 838.a
diſciplina militaris 999.e
Romani omnia, præter Giſcalam, ceperunt 863.a
Romani muro Hieroſolymæ potiuntur, ejuſq; partem maximam diruunt 923.d
cum Judæis acriter confligunt. ibid. & 625.d.
alterum murum capiunt 927.d
Romanos ſancta Judæorum revereri 917.f.
per legem Judæorum multa de ſuis moribus derogaſſe 930.d
illacrymaſſe incendio Hieroſolymæ 933. c. ab incendio defendunt 935.c
Hieroſolymam capi deſperant 936.d
Romani intra xxi. dies aggeres extruunt 942.c. pugnant cum Judæis circa aggeres 943.f Antoniam magna pugna obtinent 846.c. circa cuſtodias pugnam atrocem inſtaurant 950.d
Romanorum notitia ſero ad Græcos pervenit 1038.g
Romus, Romæi 14.b
Rooboth puteus 26.f
Rubellitæ & Gaditæ altare conſtruunt ſuper ripa Jordanis 143.c
Rubelus, alias Ruben naſcitur 30.e ejus pietas in fratrem Joſephum 38.c ſe ac fratres proditionis inſimulatos excuſat 41.b. ejus filii quatuor 51.a
Rubrius Gallus Sarmatas ſuperat 976.b
Rufus magiſter equitum 779.c
Rufus præfectus Pilatus, Archelai 607.b
Ruta mirabilis magnitudinis in regia Macheruntis deſcripta 981.a
Ruthes amor erga ſocrum ſuam, & ejus fortuna 163.f.164.a

S

SAba Aethiopum regia, quam valida vocatur poſtea Meroe 58.b
Sabæus ſeditioſus perſuadet decem tribubus defectionem a David 238.b
Sabas, Sabæi 14.a
Sabathes, Sabatheni ibid.b
Sabactas, Sabacteni ibid.
Sabathes Commentarienſium princeps 241.f
Sabba menſis 110.c
Sabbæus orator ſupplicio addicitur 434.c
Sabaticus annus 486.f
Sabbaticus annus a Tito ſpectatus 976.c
Sabbatum & ejus vacatio a laboribus ſervatur 4.f.719.f
Sibbatum magno malo obſervatum 411. d negligendum aliquando ibid. & 428.d
Sabbion Alexandram Herodi prodit 311
Sabecus exercitus Syrorum præfectus vulneratur & moritur 224.g
Sabinus procurator Syriæ Hieroſolymis regiam occupat 603.a vexat Judæos propter avaritiam ſuam 779.f
Sabini Syri forma, habitus & fortitudo inſignis 941.d
Sabinus Romæ capitolium nocte occupans occiditur 902.e
Sabuchadus eunuchus indicat regi, crucem in Amanis ædibus extructam pro Mardochæi ſupplicio 379.g
Sacchæus tranſfuga Joſepho prodit inſidias Joannis 1017.b
Sacerdotis ſacrificaturi habitus 84.b
Sacerdotum caſtitas & connubium 95.c
Sacerdotum & pontificis cum eorum veſtitu & inſignibus deſcriptio 918.e
Sacerdotum immunitas 53.b
Sacerdotum mos Hieroſolymis 898.d
Sacerdotum nobilitas apud Judæos 1036.a
munitiæ ibid.
Sacerdotibus quæ cedant 109.a
Sacrificiorum genera quibus fiant modis 90.91.92 93.94 per totum
Sacrorum ſcribæ 54.e
Sadæus Xerxis præfectus 371.e
Sadocus pontifex conſtituitur 222.g.241. f.270.e
Saddocus novas res molitur 616.c
Sadducæorum ſecta 442.d. 617.c.784.g
Salampſo Herodis filia 617.f
Salmanaſar Cuthæos in Judæam tranſfert 341.e 364.g
Salmanaſaris contra Iſraelitas victi, 379. a
Salome, alias Alexandra, uxor Ariſtobuli, ſolvit vinculis fr. mariti defuncti 416.b
Salome quæ Juliæ Auguſti conjugi teſtamento reliquerit 789.a. ejus reditus erant ſexaginta talenta 783.b
Salome Antipatri filia 723 d. ſoror Herodis prodit Joſephum maritum ſuum fratri 817.b. alteri marito Coſtobaro repudii libellum mittit 532.b. odium exercet in Herodis filios & earum uxores 563.e 594.f. accuſatur Herodi 766. b. Alexæ jungitur connubio 583.b
Salome uxor Herodis moritur 1619.a
Salomon promittitur Davidi ſucceſſor & templi extructor 220.g naſcitur 217.g. inſtruit eum pater 246.b. conſtituitur rex 248.a. quomodo regnum nactus ſe de hoſtibus ſit ultus 254.b. regis Ægypti filiam ducit uxorem 255.c. petit a deo & accepit ſapientiam ibid.e. controverſiam mulierum duarum dijudicat 250.d. toparchas quos habuerit & quantas divitias ſapientiamque ac philoſophiam 256 f. conjurationes & incantationes compoſuit 257.f
ejus cum Iromo amicitia & materiæ cædendæ petitio & conceſſio 258.259. per totum. templum cum vaſis quomodo extruxerit & aream eo tranſtulerit 259. uſque 266. ſomnium videt & regiam extruit cum domo reginæ 261. g. 266. quibus donis remuneraverit Iromum 1042.d Hieroſolyma muris & turribus inſtaurat & urbes condit 268.c ingentes theſauros ex Aurea terra & aliunde accipit 271.a quali facellitio ſtipatus inceſſerit ib. g quanta opulentia Hieroſolyma auxerit 272.b
deficit a pietate, ac ducit uxores D C C. & concubinas C C C. 272.d
prædicitur ei filium ipſius pœnas pro ſe daturum ib. multis hoſtibus a deo excitatis inſeſtatur 275. a moritur Roboamo ſucceſſore regni relicto 274.e
quo tempore ædificavit templum Hieroſolymis 1042.b
Salpadis filiarum hæreditatis jus 118.f
Saltis regis geſta 1039.f
Saltus Libani, iuſa Salomonis 270.c
Samæas propheta Hieroboamo minatur 279.c
Samæas vir juſtus acruſat Herodem, & vaticinatur Judæis mala imminentia 484.d
Samaræi populus 14.d
Samaria qvæ Mareone unde dicta 285.a
Samaria ab Hyrcano expugnata ſolo æquatur 451.e
Samaria urbs. vide Sebaſte 531.b
Samariæ regionis deſcriptio 833.d & quid a Judæa diſcrepet ib.
Samaritæ qui ante Chuthæi 386.a
Samaritarum odium in Judæos 36.b accuſantur apud Darium ib.c
Samaritæ Judæos infeſtant 401.a
Judæos ſe eſſe negant agentes feliciter 410.a
Samarita diſſidium cum Judæis propter templum 433.g
Samaritanorum ſacinus in feſto Azymorum 619.a
Samaritanorum ſeditio 623.f
Samaritanorum & Judæorum diſſidium 691.d
Samoſata capitur 738.e
Samoſatæ civitati ſitus 983.g
Sampſigeramus Emeſinorum rex 678.d
Sampſon quod ſignificet, & quomodo natus 160.c
connubium & geſta ejus 160.d
Samuelis nativitas & prophetia 165.e conſilium de libertate recuperanda 111.
Samuel ſenio gravatus filiis reip. adminiſtrationem concedit 171.d
Samuel propheta Saulum inungit regem 175.d. oſtento indicat Hebræis deum iratum propter regem petitum 179.a
Saulum docet Amalecitarum internecionem 183.d
eidem regni amiſſionem nunciat 185. d. Davidem ungit regem 186.e
moritur 200.b. ab inferis revocatur per ventriloquam 204.e

Sama-

Digitized by Google

Sanaballetes Darii præfectus dat filiam ſuam Nicaſò uxorem Manaſſi fratri Iaddi pont. 383.b
deficit a Dario, Manaſſi templum & ſacerdotium confert, moriturque 384.c
Sanctum, quæ tabernaculi pars 82.a
Sanctum Sanctorum ibid.
Sanagarus princeps Hebræorum 152.b
Sanguinis eſus interdicitur 11.a. 94.b
Saphi, loci nomen 385.d
Saphanus ſcriba 333.g
Saphora oppidum 476.g
Sapientes qui Judæis 703.a
Sapphio vicus 781.b
Sara Aranis filia 15.d
Sara Abrahamo marito famulam adducit prolis procreandæ gratia 19.b
nunciatur ei partus ſterili ibid.
expellit Agarem cum puero 21.a
moritur 24.b
Sarabazanes 361.b. 366.d
Saramalla Syrus Phaſaelo inſidias indicat 731.d
Sarepta oppidum 285.f
Sareptanæ viduæ fiducia 225.g. 226.a
Sardonyches XII. cum veſtitu pont. 90.a
quibus inſcripta ſunt nomina filiorum Jacobi, in Eſſene 81.d
quæ virtus eis inſit & quando ceſſarit 90.b
Sarmatæ Iſtrum tranſgreſſi præſidium Romanum & Fontejum Agrippam interficiunt 976.a
proximas regiones totas pervaſtat ibid.
Satum quantum capiat 305.g
Saturninus legatus 760 e 762.b
Saturninus Syriæ præſes 171.c
ejus ſententias in filios Herodis 178.d
Saulus aſinas patres quærens a Samuele rex conſtituitur 175.c. 176.f
quam decora fuerit ſtatura 174. e vincit Ammonitas 178.a Paleſtinos ſuperat, & aram extruit 181.f. quot liberos habuerit 183.b Amalecitas delet, & regi parcens peccat 185.a regno exuitur 186.a numine privatur, & ſit demoniacus 186 g. 187.a. commovetur contra Davidem 189.e. inſidiatur vitæ ipſius 190. a. 192.a Davidi reconciliatur 200.a conſulit ventriloquam 204.c fortitudo ejus 205.g. 206.a cadit una cum ſuis filiis in prælio 208.f. ipſius progenies datur ad ſupplicium Gabaonitis 242.a ejus violentia 699.b
Scaurus Hyrcanum in ſocietatem recipit, & obſidione liberat 471.e
cum Areta fœdus init 475.f
in Syriam præſes miſſus 718.a
pecuniis corrumpitur ibid.
Aretam mulctat 721.c
Scenæ locus 33.e
Scipio Alexandrum Ariſtobuli percutit ſecuri 479.g
Scopas dux Ptolemæi Epiphanis 399.a
Scopi loci deſcriptio 908.d
Scythæ populus 13.a. a Græcis qui Pontum navigant cogniti 1038.f. Anacharſim a Græcia redeuntem quare interfecerint 1080.a
Scythopolis civitas 141.g
Scythopolis civitas Decapoleos maxima 856.g
Scythopolitarum immanitas 1000.b
Scythopolitæ Judæorum tredecim millia perfidiose interficiunt 814.f
Sythopolitarum clades enarrata 992.c
Sebas fil. Ili, unus fortium Davidis 243.c
Sebaſte conditur 476 f. olim dicta Samaria 412.b. 531.b. expugnata & diruta 711.g
Sebaſteni, equitum ala ſub Cumano 791.a
Sebaſtenorum contumeliæ in mortuum Agrippam 680.a
Sebaſt. portus 768.d
a quo ſic dictus 390.c
Sedecias Joachini patruus rex conſtituitur 338.b. eruditur ab Hieremia & Ezechiele, ſed fruſtra ibid c. expugnata urbe capitur cum uxoribus & liberis, crudeliterque tractatur 341.c. moritur 343.a
Sedecias pſeudopropheta cornib. ferreis ſibi aptatis quid Achabo vaticinatus ſit 294.g
Sehon rex negato Hebræis tranſitu, prælio vincitur & occiditur 111.a
Seianus Neronis inſidians occiditur 632.d
Seir quid ſignificet 632.d
Selene, alias Cleopatra, Syriæ regina Tigranem offendit 461.a
Selenmarus Senacheribi filius patris interfector 330.e
Seleſinus Jabeſſi filius Zachariam Hieroboami occidit, & regnum occupat, quod trigeſimo poſt die amittit interfectus 320. b
Seleucia urbs a quo condita & denominata 649.e
Seleucus Antiochi Grypi filius patri ſuccedens cum patruo Antiocho Cyzicено belligeratur eumque necat 419 g vincitur ab Antiocho Pio, & in Cilicia cum amicis contematur 450.a
Seleucus Aſiæ rex opes Judæorum ſacerdotio auxit 1037.a
Seleucus Babylonem mortuo Alexandro occupat 388.a
Seleucus Nicanor quos honores & beneficia Judæis exhibuerit 398.b
Seleucus Soter Antiochi magni fil. 406 f
Semechonitis lacus deſcriptio 865.b
Semeis conviciatur Davidi 230.e. eidem gratulatur victoriam & regnum 236.d
occiditur 255.b
Senaar campus 12.c
Senacheribus Aſſyriorum rex Hieroſolyma & Ezechiam eorum regem oppugnat 328. a per totum, re infecta domum ſe recipit 329.c.a filiis ſuis domi occiditur 330.d
Senacherib rex Aſſyr quomodo fugatus 929.c
Senatus contra Claudium in Capitolio convenit 792.c
Senatus Romani & plebis diſſidium 671.c
Senis cujusdam magnanimitas. 503.a
Senis cujuſdam ſeveritas 737.b
Senius Gallus Syriæ præſes 100.c
Cn. Sentii Saturnini oratio 664.c
Sephoris urbs Galilææ 699.c. 1016 e 1023. c capta incendio abſumitur 909. b. 781.a
Sephoris cum tribus aliis civitatibus a Joſepho deficiunt & recuperantur 827.d
Sepphoris civitas Galilææ maxima 823.e
Sepphoritæ ſeditioſiſſimi moleſtantur 1000.c
Sepphoritarum fides erga Romanos bellum movent ſuo malo 1027.d
Sepphoritæ a Joſephi militibus ſpoliantur, prædaque redditur 828.e
Sepphoritæ Ptolemaidem ad Veſpaſianum pacati veniunt 832.c
Septimus annus 721.c
Septimi anni remiſſio 96.b
Septimi diei obſervatio 719.f
Septuaginta interpretes legem tantum Judæorum in Græcã linguã trãſtuliſſe. d
Septuaginta interpretes legis trãſferendæ cauſa ad Ptolemæum Philadelphum mittuntur 403.a. quomodo excepti & tractati. 0c. 396. 397. per totum
Serebæus dux Judæorum Babylonem deducendorum Hieroſolyma. 361.g
Serpentis invidia, & quomodo Evam ſeduxerit 5.d mulctatio 6.c
Serpentes volucres Ægypti 58.c
Serugus Ragai filius 15.e
Sethon qui & Ægyptus denominatus 1052.c
Sethus filius Adami 7.f. ejus filii quales, & quas artes invenerint ibid.
Sextus Cæſar præſes Syriæ 483.d. 715.g interficitur a Cæcilio Baſſo 488. f
Sextus Cerealis quintæ legionis præpoſitus 956.f
Sica qualis gladius, & Sicarii unde dicti 697.a eorum impia licentia 698.e
Sicarii Hieroſolymis palam latrocinantur 597.c
eorum fraus ib.
Sicariorum in Maſſada crudelitas 887.f
Sicella loci nomen 102.b
donatur Davidi a Saulo 203.d diripiuntur & incenditur ab Amalecitis 207.a
Sicima urbs 33.e
Sicima caput Samaritarum 386.c
Sichimæ captæ & ſolo æquatæ 157.a
Sicimitarum exitium ib.
Sicimitis parcit Saulus 184.c
Sicimitæ quid petierint ab Alexandro Magno 386.d
Siclus numus qualis 88.c
Sideralis ſcientiæ quis inventor 8.a
Sidonius, & Sidon urbs 14.c
Sidonii materiam præſtant Judæis ad templi ædificium 364.c
Signi dandi autoritas penes quos Romæ 666.c
Sila militib. Agrippæ præficitur 675.d offendit Agrippam 676.f occiditur 679.f
Sila Tiberienſium dux 1007. c. 1019.f
Silas Joſepho de inſidiis & perfidia Joannis Giſcaleni ſcribit 826.c
Silo dux Roman. exercitus 500.a. 734.e corruptus deprehenditur 500. c. 735 d
Silus urbs 140.d
Simeonis nativitas 30.c
vindex ingenium, filii ſex 12.a
Simeoni quæ terræ portio ceſſerit 141.e
Simeonitidis tribus facta poſt Jeſum mortuum 145. c
Simonis Aſamonæi filii geſta 710.d
Simon Boethi filius pontifex conſtituitur 537.c
privatur ſacerdotio 589.c
Simon Camithi annuum pontificatum adminiſtrat 619.c
Simon Canthara conſtituitur pontif. 671.c. privatur eo 676.c
Simon Cyprius, magus 693.d
Simon Eſſæus Herodi ſomnium explicat 614.b
Simon Galilæus defectionis arguitur 784.g. propriæ ſectæ ſophiſta erat ib.
Simon Gamalielis filius ſtruit inſidias Joſepho 1013 d. capitur a Joſep. 1024.a
Simon Gioræ filius Romanos apud Bathoron invadit 819.a
Acrabatenam toparchiam tyrannide opprimit 829.a cum latronibus qui erant Maſſadæ, Idumæam populatur ibid b ex Acrabatena toparchia pulſus eſt ab Anano pontifice 894.a. ejus geſta ibidem & 895. 896. 897. 904. 905. per totum 914. g. 920. a. 931. f. 932. g. 98. c. 846. c. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968 969. 970. 971. per totum
Simon Herodis ſervus regnum affectans obtruncatur 607.g. 608.a

Simon Juſtus pontifex 392.a. 401.b 407.d ejus filii tres, omnes pontifices 408.c
Simon Matthes Matthæi fil. 410.g ſtrenue juvat fratrem Jonathã 429.a. & f
Simon Matthiæ Joannis filius præficitur exercitui, mittitur auxilio Galilæis & hoſtes vincit 416.e
Simon quidam Eſſenus Archelai ſomniorum interpres. 784.c
Simonis tibi Cathlæ oratio ad pontifices 880.b
Simonis Sauli filii & totius familiæ luæ fatum miſerabile 814.f
Simonias vicus 1007.c
Sina mons 60.b 95.c
Sinæus mons 188.d
Sinæi populus 14.d
Sis, nomen clivi, & quid ſignificet 258.c
Siſa Davidis fit Scriba 222.g
Siſines Syriæ ac Phœnices præfect. 358.c conatur cœpti ædificium inhibere 359.c
Sobæchis Chetthræus ſtrenue pugnans contra gigantes victoriam reportat 242.d
Socratis mors & mortis cauſæ 1079.e
Sodomitarum felicitas, reges & præſta cum Aſſyriis 17.e
excidium ipſorum 20.e
Sodomiticæ terræ deſcriptio 891.f
Sogana Arabum vicus 1019.c
Sogane & Seleucia rebellant 863.b
earum ſitus ibid.
Sohemus Iturææus Herodis mandata uxori ejus aperit 517.g
interficitur 529.g
Sohemus rex Emeſæ contra Antiochum 984.a
Solomona mater nobilis ſeptem puerorum 1096.f
ejus animoſa oratio ad Jacobum filium natu minimum 1096.c
Solomonæ matris Macchabæorum laudes 1097. 1098. & ſeqq. ejus immania ſupplicia & inſignis toler. 1099.1100
Solyma quæ Hieroſolyma 18.d. 218.d
Somnia cur deus immittat 43.g
Sophaces unde dicti 24.c
Sophira regio 269.f
Sophiſtæ concitant tumultum 772.a
Soſius provincium cum exercitu ab Antonio accipit 504.d Antigonum ſupplicem ſectum irridet & vinctum cuſtodit 567.d
Hieroſolymis diſcedit 508.a
quomodo ſe geſſerit in expugnandis Hieroſolymis 740.d
Spadones abominandos 129.b
Spaſini cultrum 684.b. 685.a
Speluncæ Galilææ quomodo expugnatæ ab Herode 560.d
Speluncæ latronum quales fuerint 716.g
Stola pontificia quando fuerit deprompta & a quibus cuſtodita 544.c
Stratonis turris, poſtea Cæſaria 530.a 696.g. 696.a ædificatur 538.c
Stratopedum munimentum incenſum 812.d
Subditi quomodo contineantur in officio 537.g
Supplicandi mos apud Syros 291.b
Sub ſenſis præſidetur 241.f
Suſacus Ægyptiorum rex Hieroſolyma ſpoliat 222.c
contra Roboamum ducit exercitum 229.b Hieroſolymam in deditionem accipit, templumque ſpoliat ac theſauros Solomonis aufert 229.d & quomodo libelles notaverit ibid.
Syllæus ambito Salomones connubio fruſtratur 566.e
latronibus Trachonitis auxiliatur, & creditam pecuniam Herodi reddere non vult 570.f. 571.d
defert Cæſari Herodem 571.g. 572.a
accuſatur apud eundem per Nicolaum, & damnatur capitis 576.b. 577.b
iterum accuſatur 586.g. 587.a
Syllæus procurator Obodæ 751.c
Syene puteus 16.g
Syria ſubditur Davidis imperio 222.b
Judæos apud ſe habitantes occidit 992.d
Syrus Meſopotamiæ rex vincitur 224.e
Syri populus 15.a
Judæorum civitates vaſtant 813.g
Syrorum cædes 817.g
Syrorum cum Græcis diſſidium & reconciliatio 649.g. 650.a
Syrorum cum Judæis diſſidium 696.a
Syrorum vici & civitates enumeratæ quæ a Judæis vaſtabantur 813.g
Syrorum avaritia & crudelitas 940.a
Syſares dux Jabini exercitus quomodo occiſus 153.b

T

Tabernaculi vaſorum deſcrip. 82. 83
Tabernaculi inſtitutio & extructio 98.e ejus interpretatio 86.f illuſtratio 88.c
Tabernaculo dedicato quæ dona principes ſinguli contulerint 90.d
Tabernaculi perfectionis modus 96.g
Tabernaculorum feſtivitas 92.d
Talentum quot minas contineat 83.e
Tanis Ægypti urbs 17.d
Tarichearum ſitus 817.f
Tarichearum incolæ quingenti & ſex millia ceciderunt 862.b
Teglaphalaſſar Aſſyriorum rex quomodo Iſraelitas tractarit 310.e
auxiliatur Achazæ contra Syros 322.d
Tempeſtatis horrendæ deſcriptio 88.a
Templum in Garizin extructum 383.f. 386.f
Templum Chuthæorum Garizin quando deſolatum 450.d
Templi ſtructuræ apparatus 259.a exordium & tota cum valis deſcriptio 259.c. 260. 261. 262. per totum templo abſoluto infertur arca 263.c
Templum Solomonis ſpoliatum & concrematum quando 342.a
Templum Hieroſ. inſtauratur 764.f 361.d. ſpoliatur & prophanatur ab Antiocho 409.c reſtituitur & repurgatur a Juda Macchabæo 415.d
Templi Hieroſolymitani deſcriptio 911.f. 916. 917. 918. per totum
Templi incenſi fatalis dies 917.d cauſa & principium ibid. tempus a prima conſtructione per Solomonem uſque ad excidium 918.g
Templi Hieroſolymis conſtructio & ſacrorum ratio expoſita 1066. januarium deſcriptio 1067.c
Tephithæi Garſenſis ficinus 931.b
Terebinthi circa Chebron miraculoſa antiquitas 801.e
Terentius Rufus tector militiæ a Tito electus 972.b
Terminos terræ non movendos 123.c
Terra vera qualis 4.d
Terræ tus ingens in Judæa 520.e
Terræ Oniæ 724.c
Teſtes qui ſint, qui minus 122.e
Teſtis falſi pœna ibid.
Thadamora urbs 268.f
Thæno Amathenorum rex cum Davide amicitiam init 221.d
Thamanus occiditur 284.g
Thamara Davidis filia, Abeſalomi germana 218.f
ſtupratur a fratre Ammone 228.g
Thamna & Thamnitæ 160.c
Thamna oppidum 145.b
toparchia 890.d
Tharbis Æthiopum regis filia Moyſi nubit 59.b
Tharrus Nachori fil. Abrahami pater 13.c. migrat Carrhas, ibidem moritur ibid.
Tharſices Æthiopum rex 330.a
Tharſus, Tharſenſes 13.c
Tharſus Ciliciæ urbs ib.
Thaumaſius Caji ſervus 633.d oblatæ Agrippæ aquæ quam gratiam acceperit ibid.
Theatri Rom. deſcriptio 679.b
Thebethus menſis 370.a
Thecoa vicus 1031.b. 894.g
Thella vicus 832.g
Themoſis regis geſta 1040.e
Theodectes poeta cur glaucomate infectatus 397.d
Theodorus Zenonis filius impedimenta Jannæi diripit 419.b
Theodori contra Alexandrum Hyrcani geſta 714.b
Theodoſius orator ſupplicio addict. 434.c
Theodotus Græcus non obiter Judæorum mentionem facit 1051.a
Theophilus Anani fit pontifex 617.c ſubmovetur pontificatu 675.b
Theophilus Græcus Judæorum mentionem facit 1051.a
Theophraſtus Judæorum & Tyriorum meminit 1046.g
Theopompus Athenienſium nobilitatem fœdare tentavit 1051.c
Theopompus cur mente motus 397.c
Thermuſa Phraatis ancilla, & uxor mala 619.f
Thermutis, regis filia Moyſen educat 56.d. adoptat eum 57.b
Theudas prædigiator ſeducit Judæorum vulgus 689.f
Theudio Antipatri avunculus 766.c
Theudio Doridis frater 588.e
Thiras, & Thires populus 13.b
Thobelus & ejus inventa 7.d
Thobelus, Thobeli populus 13.b
Thobiæ filii Antiocho Epiphani autores urbis Hieroſolymorum expugnandorum 708.e
Tholomæus latronum princeps plectitur 682.c
Thraces populus 11.b
Thraces aſperrimos Rom. ſubditos 806.c
Thraces propter vicinitatem Græcis cogniti 1008.g
Thucydides multis tanquam fallax accuſatur 1031.b
Thuri, menſis 263.b
Thygrammes, Thygrammæi 13.c
Tiberias urbs 1013.c
a quo condita & nominata 619.d.
Tiberiadis ſeditio & ſectæ tres 1000.e
Tiberias iterum rebellavit, Joſepho, & iterum recuperatur 817.e
Tiberienſes Veſpaſiano ſe dedunt 819.d
Tiberienſis lacus Aſphaltiti natura contrarius 891.b
Tiberienſium defectio quomodo prohibita 1011.c
Tiberienſibus ſpoliatis præda redditur 928.f

Tiberius Alexander Judææ præficitur, ac Judæ Galilæi filios crucifigit 690.b
Tiberius Alexander à Claudio procurator miſſus 793.f
præcipuus exercitus rector apud Titum 907.2.916.e
Tib. Claudius, vide Claudius
Tiberius Druſi filius, Tiberii Neronis nepos occiditur 636.b
Tiberius Nero Cæſar conſtituitur 619.b. Iſiacos & Iden ſupplicio afficit 623.b
petit amicitiam Artabani 625.c
quantus fuerit cunctator 631.e
morbo correptus deſignat ſucceſſorem 634.e
mathematicorum ſtudioſiſſimus 635.d
moritur ibid.
Tiberii imperium quanto tempore ſteterit 790.b
Tigranes Armeniorum rex quid geſſerit 461 g
Tigris fluvius 1.c
Timagenes Græcus rerum Judaicarum ſcriptor 1065.e
Timæus rex Ægypti 1039.e
Timidius defert Popedium Cajo 614.f
Timotheus Ammanita pugnat contra Judam Machabæum ſæpeque vincitur 416.c
Tirhaka victus 623.f
Tiridates Armeniæ rex 688.a
Tiro, veteranus miles Herodem honeſte munere occidit 761.c
Titius Frigius quintæ decimæ legionis præpoſitus 956.f
Titus imperator ſemper miſeratus Judæos 706.c
cum exercitu Alexandriam pervenit 834.c
ob famam patris vulnerati perturbatur, & perturbatione iterum liberatur 845.a
Titus Veſpaſiani filius Japham expugnat 848.a
Jotapatam capit 949.g
item Giſchalam 870.f
Taricheas excindit 861.d
Gamalam ingreditur, Joannem Levi perſequitur 870.b
proficiſcitur ab Alexandria Cæſaream 903.d ejus expeditio contra Hieroſolyma & exploratio urbis 904.b
urbem acriter oppugnat 907.908.& ſeqq. 910.911. 912.913
fortitudo ejus & prudentia cum miſericordia 914.915. 931.f & ſeqq.
muros urbis oppugnat & expugnat 915.f.916
captivis manus amputat 933.934.a
pugnat fortiter 936.a
periclitatur ibid.
ejus geſta & virtutes 936,937. per totum.944. uſque 954.955.f. uſque 960. 961. uſque 977.988 989.
Titus Syriæ præſes reconciliatur Archelao 570.d
Toparchiæ Judææ ordine enumeratæ 833.g
Tormentorum bellicorum vis & mirabilis deſcriptio 845.b
Trabs ex ſolido auro in templo Hieroſolymitano 478.c
Trachonitæ bis deficientes ab Herode rediguntur ſub imperium 558.e
Trachonitis regio 17.a
Trachonitidis latrocinia & quomodo ab Herode ſublata 539.d
Trajanus decimæ legionis rector contra Japham civitatem a Veſpaſiano miſſus 848.a. Tiberiadem miſſus ut civium animos experiretur 857.c
ad Titum Taricheas miſſus 859.c
cunctis trans Jordanem devictis ſe Veſpaſiano jungit 890.f
Trebellius Maximus 666.b
Troglodytarum fœminæ gregum curam gerunt 59.f
Trojanarum rerum notatio 1034.c
Tryphonis ſcurræ dictum in Hyrcanum 405.g
Trypho tonſor garrulitatis pœnas luit 579.f 761.d
Tyrius Cyprius 628.a
Tyrannidis natura 665.b
Tyrannus, Herodis ſtipator falſo accuſatur 574.759.d
Tyrannus & Priſcus præfecti caſtrorum cum pluribus equitum magiſtris a Floro pecunia corrupti 819.f
Tyridates rex Armeniæ ferme in acie ab Alanis captus effugit 981.c
Tyriorum in navali peritia, & pugna contra Aſſyrios 325.e
Tyrii Judæos apud ſe habitantes partim vinctos cuſtodiæ tradunt, partim trucidant 815.d
Tyriorum publicæ literæ & hiſtoriæ 1042.b
Tyronis libertas in loquendo quanto ipſi malo fuerit 579.e
Tyrus, ædificium Hyrcani filii Joſephi 407.e
Tyrus quando condita 259.e

V

Valerianus Decadarchus Tiberiadem miſſus a Veſpaſiano ut populum conſolaretur 857.c
Valerius Aſiaticus 660.2.671.e
ejus generoſum dictum 664.b
Valerius Gratus Judææ præficitur 619.c
Vardanes Artabani filius Parthorum rex bellum Izatæ indicit occiditurque 687.g.688.a
Varus Syriæ præſes 768.g.776.1.777.d
quid geſſerit in Judæa 780.f
Varus Agrippæ junioris regiæ præfectus ejuſque malitia 1002.a
Vari procuratoris Agrippæ perfidia & crudelitas in legatos Batanæorũ 815.g
Vaſte regina uxor Artaxerxis 373.d
incidit in regis indignationem & repudiatur 374.a
Velum tabernaculi & templi 81.g.82.a
Veneficiorum pœna 118.b
Venditius dux Rom. quomodo ſe geſſerit in bello contra Antigonum 500.a 734.c
Ventriloquorum vaticinia qualia 204.c
Verinus trib. plebis 670.b
Veritatis potentia omnium ſumma 262 c
Veſpaſiani & Titi erga Judæos animi quales 398.c
Veſpaſianus cum Agrippa in Judæam venit 1030.a
Veſpaſiani imperatoris laudes, & expeditio in Syriam 830.b
Sephoritis auxiliatur 834.b
geſta ejus in Judæa paſſim habentur 837.838 uſque 845 850.851.852.853.854. 855.856.857.858 & 860. 861 uſque 870. & 881. uſque 902
Veſpera, quæ dici pars 4.c
Victimæ ſalutares 90.e
Victimæ ſint integræ 96.a
Vicus in Galilæa minimus, ſupra quindecim millia colonorum habet 833.b
Vindex cum optimatibus Galliæ a Nerone deficit 590 b
Vini potentia 360.g
Vitæ humanæ terminus 8. e. 15.e
Vitellius Syriæ præſes Judæis imperat ruſus ſtolæ pontificiæ cuſtodiam 544. d.624.f. beneficus eſt in Judæos 624.c
exulitur provincia 649.f
Vitellii pugna circa capitolium 893.d. 902.d. mors ibid.
Vitellii victoria apud Bebriacum contra Othonem 896.d
Vitellius cum exercitu ex Germania Romam proficiſcitur ib. e
Vitellius Cæcinnam cum magna manu Antonio primo obviam mittit 901.f. exercitus totus deletus 902.b
Vitri apud Memnonis ſepulchrum natura miraculoſa 791.a
Volumnius, Syriæ præſes 571.a
ejus ſententia in Herodis filios 578.e 761 a
Vologeſus Parthorum rex 688.a
Tito auream coronam mittit ob devictos Judæos 976.f
Vonones Parthorum regnum conſequitur 620.c
amittit ibid.
Vna dies, pro, prima dies 4.c
Ura, Chaldæorum urbs 15.d
Uriæ virtus, & quomodo a Davide periculis fuerit objectus ut occideretur 215.c
Urbem quis primus condiderit, & inſtituerit 7.b
Uſes Damaſci conditor 15.a
Uxores plures permittere Judæorum leges 583.d
Uxores quando, & quales ducendæ 115.a

X

Xaloth vicus 831.g
Xanthicus menſis 9. 2.64.g. 93.a
Xerxes Darii filius paterni regni hæres in Judæos beneficus, quicquid petierunt Eſdras & Neemias gentis ſuæ nomine concedit 367.f. 368.369. 370. 371. 372. per totum, ei mortuo ſuccedit filius Artaxerxes 372.a

Z

Zabadis Magiſtratus 298.a
Zabelus dynaſta 437.f
Zabulonis nativitas 31.b. filii 52.b
Zabulon civitas Galilææ a Ceſtio directa & incenſa 817.e
Zabulonitarum ſors 141.g
Zacharias Hieroboami filius patri in regnum ſuccedit 318.f
ſexto regnimenſe occiditur 320.b
Zachatias Joadi pont. filius in ipſo templo lapidibus obruitur 314.e.884 c
Zacharias propheta 361.f
Zacharias ſupremus Iſraelitarum dux Amiam Achaæ filium ſuperatum trucidat 321.f
Zamares Elanum regem cum univerſa familia tollit, & ſe regem conſtituit, quo regno ſeptem diebus potius ſeipſum exurit 284.e
Zambrias alienigenæ ſe miſcens & Moyſi obloquens occiditur a Phinee 116.f
Zaræus Aethiopum rex Aſano bellum inferens vincitur 283.b
Zaraza Ammis uxor maliconſilii mariti autor 378 b
Zebis dux captus 115.b
Zelotæ cum Idumæis plebem mactant 883.d
Zelotæ inſidiis uxorem Simonis Gioræ rapiunt 896.a
metu perculſi eam remittunt ibidem c.
Zelotarum dominatio cauſa excidii Hieroſolymitani 904.b
Zelotarum ſcelerata facta repetita 986.c

Digitized by Google

Zelotæ insidiis uxorem Simonis Gioræ rapiunt 896.a
metu perculsi eam remittunt. ibidem c
Zelotarum dominatio, causa excidii Hierosolymitani 904.b
Zelotarum scelerata repetita 986. e. eorum immania supplicia ibidem.
Zenon Cotyla Philadelphensium tyrannus 448.g.711.d
Zenodorus Trachonitarum præfectus, latrociniorum fautor, ditione privatur 539.d
moritur 540.g.746.b
Ziphæni Davidem Saulo prodere conantur 198.e
Zona pontificis qualis 84.f
Zoor rusculum 20.f.
Zopyrion Græcus non obiter Judæorum mentionem facit 1054
Zorobabel soluta quæstione Darium voti commonefacit 362.e
reducit Hierosolyma dimissos a Dario Judæos eisque patrocinatur 363.e
princeps Judæorum captivorum 358.d.363.f

FINIS.

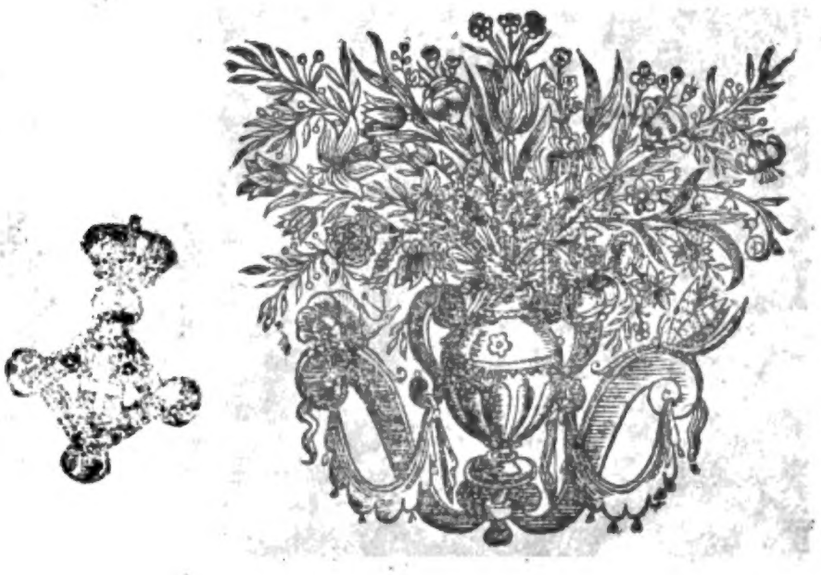

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google